Ч. 142 (14.685). Львів, четвер 1. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 220-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон.
Права „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 3.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Французький парлямент ухвалив

фінансові повновласти для уряду Шотана.

Палата послів ухвалила 380-ма голосами проти 228-ох фінансові повновласти для уряду.

У дискусії перед голосуванням забирали голос поміж ін.: б. міністр скарбу Рено, Бержері, Дюкльос і мін. Боне.

В год. 2.30 вночі палата послів після перерви почала нову нараду, дискутуючи над законопроектом про повновласти, що складається лише з одної статті такого змісту:

„Від 1. серпня 1937. уряд має право видавати декретами, обговореними на раді міністрів, усякі постанови для репресій проти осіб, які нарушують державний кредит, для боротьби зі спекуляцією, господарської відбудови, контролі цін, рівноваги бюджету і скарбу та оборони і контролі валют у касах французького банку. Палата послів має затвердити урядові декрети до 3-ох місяців від появи цього закону або на першому засіданні звичайної цьогорічної сесії.

Парламент відкинув усі поправки, опісля чого після дискусії прийняв законопроект. Нині вечором парламент збереться знову, щоби заняться інтерпеляційними сенаторськими поправками.

ВІДГУК ЗА ЛЯ МАНШЕМ.

Цілий вчорашній день йшли наради між французьким і британським скарбом. Йшло про те, щоб утримати валютовий договір 3-ох держав серед умовин, в які попала Франція. Наради ітимуть і нині. М. ін. британська рада міністрів займеться цією справою. На повсякденному засіданні палати громад треба сподіватись урядової заяви у французькій справі.

ВІДГУК ЗА ОКЕАНОМ.

Американський міністр скарбу провів учорашньої розмови з фінансовим аташе французької амбасади та між експертами скарбу. Офіційні фінансові кола пильно слідкують за вістками з Парижа, але стримуються від коментарів. Півурядові кола твердять, що теперішня криза не перерве франко-американської співпраці.

НАПРЯМНІ УРЯДУ ШОТАНА.

Французький премієр Шотан зложив учора перед палатою послів заяву такого змісту:

Уряд думає продовжувати дотеперішню закордонну політику.

Залишаємося вірні водночас нашим приятелям і Лізі Націй. Франція одноду шна в своїх патріотичних настроях, певна самої себе і своїх приятелів, рішена стриматися від усяких погроз і не піддаватися нічим погрозам. Миру не купується уступками. Мир це вислів волі народів, які рішені його боронити й віддати всі сили для охорони своїх прав. Не занедбаємо нічого, щоби

втримати на найвищім рівні стан оборонних сил краю.

У внутрішньо-політичній ділянці треба боронити вже довершеного діла. У суспільному поступі перерва не може значити стільки, що урок узад чи застій, але прилюдний інтерес вимагає, щоб уряд предложив плян акцій в черговіх етапах. Уряд заповідає низку законів, як: амністійний, пресовий, про реформу навчання, нижу розпорядків у ділянці хліборобства і т. д.

Уряд, що його покликали саме в хвилину поважної фінансової скрути, мусить ясно заявити прилюдній опінії, що нові суспільні реформи потягають за собою нові видатки й можуть бути здійснені щойно після оздоровлення фінансової і господарської ситуації.

Найпекучіше завдання це розпорядки, які вкоротили би всяку спекуляцію, врятували би запас золота та привернули буджетову рівновагу.

Хмари над Далеким Сходом.

Японська преса повідомляє, що амбасадор Японії в Москві зложив на руки совітського уряду ультимат, домагаючися до 24. години евакуації островів Большой і Сенчуфа на ріці Амур, що їх збройно зайняли совітські війська 19. червня.

Представник японського міністерства військових справ заявив, що вістки немовби японці відобрали острови збройною силою, ще зовсім поки не потверджені, але взагалі можуть статися повалінними. Евакуація тих островів є для Японії питанням престіжу, бо вона не може допустити до совітської інвазії.

Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що квантунська армія приписує велике значіння до евакуації цих островів, але рівночасно приходить до висновку, що відібрати це збройною силою було би дуже поважною справою. Японська дипльоматія переконана, що цей інцидент буде можна розв'язати мирно, але має досвід, що всякі переговори зі Совітами нелегкі.

Уряд Манджу-Ко знову запротестував перед генеральним консулем СССР у Харбіні проти окупації островів на Амурі, а також проти численних інцидентів, до яких дійшло останніми часами на совітсько-манджурському кордоні.

До чого договорився Ван Зелянд з Рузвельтом?

Американський президент Рузвельт і Нельсонський премієр Ван Зелянд оголосили спільну заяву такого змісту:

Президент Злучених Держав і премієр Нельсонських Островів вважали за доцільне, щоби в році розпочати дійсні торговельного договору між обома державами і постановили у справі співпраці та стабілізації у торговій ділянці. Висліди розмов задовольняють — обидва уважають, що дві країни, між якими не може дійти до конфлікту і які не мають претенсій — камінів, можуть розвивати торговельні взаємини, зменшувати безробіття і в якомога коротшому строці, не нарушуючи своєї в здушої контролі, піднести життєвий стандард. Такий договір може бути взірцем для інших держав. Крім того обидва держ. мужі розглянули господарські труднощі та перегони збройень. Злучені Держави хотять співпрацювати над відбудовою міжнародньої торговлі, над розв'язкою валютових питань і над порозумінням, що дозволило би зредукувати тягарі й небезпеки збройень або їх урегулювати. Необхідно виховати народи в мирному дусі, поширити і шанувати мирові договори та вести торговельну політику, що творила би мирні торговельні інтереси між народами. Рузвельт заявив, що він дуже вдоволений з візити Вана Зелянда, бо їхні розмови були дуже успішні.

ЧЕРЕЗ ПОСУХУ ПОДОРОЖІЛА ПАША
тому обезпечіть негайно це велике майно від огню в Товаристві Взаємних Обезпечень
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Протижидівська стихія в Польщі.

Львів, 30. червня 1937.

Напереломі недавніх довоєнних і післявоєнних часів видали поляки зпоміж себе дві маркантні політичні індивідуальности, але два різні типи — Йосифа Пілсудського і Романа Дмовського. Майже ровесники, вони вийшли з того самого польсько-шляхотського середовища, що у трьох своїх поколіннях трьома великими збройними виступами протестувало проти вичеркнення Польщі з політичної карти Европи, головно проти царської Росії як тої держави, що диктувала найбільше польських історичних земель. Польські збройні спроби, щоб привернути правно-державний „статус кво" скінчилися катастрофою, а то й ліквідацією створеного віденським конгресом злученого персональною унією з царською Росією півсуверенного Польського Королівства. Не вдоволила поляків півсуверенність на найбільшій частині польських етнографічних земель, вони жадали, щоб вернути їм на сході кордони історичної Польщі зпереду 1772. р. Остаточно польська шляхта в Конгресівці і на „кресах" йдучи за прикладом примирення з Габсбургами галицько-польської шляхти, погодилася з Романовими та навіть стала їх підпорою за ціну особистих і станових користей і деяких національних уступок чи обіцянок. Дала полякам можливість матеріяльно розбудувати Конгресівку та створити там при допомозі німецького і жидівського капіталу доволі розвинений новітній промисловий осередок, а за ним і польське міщанство та робітництво.

В історичній Польщі жидівство у своїй масі не мало причини нарікати на тодішній польський режім. Використовуючи тодішню економічно-соціяльну і політичну структуру, скупчені у міських геттах чи розсіяні як орендарі-посередники та фактори шляхти на широких просторах аж по Дніпро і Двіну, стали жиди дуже поважним чинником у державі, що свого часу дала їм більше прав, як жодна західньоевропейська держава. Витворився навіть своєрідний тип польського жида, що свою релігійну і расово-національну питоменість плекав у своїх шкільних осередках — передовсім у Любліні, Кракові та Вільні — гуртуючи біля себе і жидів інших країв, передовсім німецьких. Не дивно, що історична Польща мала серед жидів деякі симпатії і жиди не противилися її реституції. Не можна і говорити про антисемітизм у сучасному значінні серед тодішніх польських впливових кол.

Дві маркантні постаті найновішої польської історії — Пілсудський і Дмовський пішли у своїй політичній праці зовсім іншими шляхами. Пілсудський довгі літа працював у рядах польської соціялістичної партії, будучи одним з її найвидніших керманичів. У цій партії було чимало членів жидівського походження, теж на найвидніших становищах, що стояли під впливами праці Пілсудського і навіть були прапорстими приятелями. Зійдти від нечисленних збройних акцій проти Москви, яку перестерігало табор тяжко примирення. На тлі Речі Польщі та її державного відродження дало у такому особливому складі і специфічному суспільно-політичній атмосфері для

Львів
492

Через свою знамениту якість здобули

ПАПЕРЦІ і ТУТКИ (ПОВОВАТКИ)

„КАЛИНА"

СОТНІ ТИСЯЧ ВІДБОРЦІВ.

му не було пригожого підложжа. І той табор, що не знав і не признавав примирення з Москвою, й остаточно розгромив,д його керманич Йосиф Пілсудський став творцем і відновителем нової Польщі та її першим маршалком.

У противенстві до непримиренного ворога Москви — Йосифа Пілсудського був Роман Дмовський рішучим речником польського примирення з нею. Безастережний визнавець ільсаворо егоїсмо націонале бажав Дмовський поєднати польський з московський націоналізм, а у практичній польській політиці хотів обєднати всі польські етнографічні землі в територіяльно-автономічну одиницю під сцептром російських царів. Його становище було виразно спрямоване проти Німеччини, а навіть і проти Австрії, хоч тут поляки в Галичині створили собі державу в державі. Ця основна концепція Дмовського знайшла свій вислів у польському маніфесті вел. князя Миколи Миколаєвича як головнокомандуючого російських військ у серпні 1914. р

Обєднання Польщі прийшло іншим шляхом, не тим, який проголошував Роман Дмовський, що має інші свої заслуги як голова польського Народового Комітету в Парижі і перший керманич польської демократії.

Та більші заслуги Р. Дмовського є в іншій ділянці, а саме як творця новочасного польського антисемітизму і рівночасно творця виразно протиукраїнського становища серед польського громадянства. Зробив це він як ідеольог створеної ним народово-демократичної (вшехпольської) партії в її девізою: „Проти жида і проти українця".

Знаємо що партію з галицького терену ще в довоєнного часу, знаємо і з світової війни та з історії сучасної Польщі. Йшла вона завжди в авангарді проти наших змагань із гаслом „Нема Русі, ест тилько Польска і Москва", підтримуючи у нас усіми засобами відоме москвофільство. Зміни в цьому нема і тепер.

Суперництво між Пілсудським і Дмовським скінчилося повною перемогою першого. Між живими залишився тільки Дмовський, але нині він дідусь і до провідної у Польщі ролі після Пілсудського він уже непридатний. Польська народова демократія не має ким заступити Дмовського, бо ні Грабський, ні Рибарський, ні теперішній її керманич Белецький ані знанням, ані авторитетом не рівня Дмовському.

Та ідеольогічна спадщина Романа Дмовського залишилася не тільки у його партії, якщо йде мова про жидів та українців. Її расову і національну нетерпимість перебрали інші польські політичні групи, за винятком соціялістичного табору. Не тільки хадеція, не лише робітничі фільварки ендеції, але і людовці, а в останньому році і творений полк. Коцом Обуз Зєднчення Народовего (Озон). Всі вони станули ясно на польському націоналістичному ґрунті, беручи собі навіть керманичів (напр. Рутковського) зпоміж учорашніх ще командантів народово-радикального крила ендеції. Заяви, які впали недавно на варшавському зїзді „Млодей Вс" щодо жидів і на станиславівському воєвідському зїзді сільського сектора „Озону" — тут з уст сенатора ген. Галіци щодо українців, не залишають ніяких сумнівів, що нова польська внутрішня політика піде у значній мірі за сучасними політичними зразками знад Шпреї. Зокрема супроти жидів.

Зрештою слідно всюди в Польщі якнайвиразніше протижидівську стихію, що охопила вже величезну більшість польського громадянства та йде безупинно дальше і вшир і вглиб, перекинувшися наглядно і на польське село. Від кількох літ є ми свідками великих, а то й масових та кривавих бешкетів у різних містах та містечках центральної Польщі. Був і зорганізований краківським вшехпольським лідером інж. Добошинським збройний напад минулого року на жидівське містечко Мисленіце біля Кракова, якого епільог відбувся недавно у салі розправ окружного суду в Кракові. Взагалі карні процеси на тлі протижидівських чинних виступів і реакції жидів на них є частим нині явищем на польських теренах Польщі. Відгомін цього чути в польському парляменті, а ще більше в европейській і американській пресі, навіть і в англійській палаті громад, де з приводу недавніх протижидівських подій у Польщі була окрема інтерпеляція до міністра заморднних справ Ідена.

Жиди та їх світова преса і організації відплачують „око за око" і в цей спосіб теперішній жидівсько-польський конфлікт поширюється далеко пова кордони Польщі. Не має він уже чисто економічного підложжа, сягаючи дальше, а саме у питання расизму. Боротьба польських корпорантів з їх жидівськими товаришами про місця у лавках у високих школах і дальші бешкети з цього приводу є тільки своєрідним символом такого стану.

Пакта конвента частини жидівської парляментарної репрезентації під проводом сіоністичного посла зі Львова покійного нині Леона Райха з міністром Станиславом Грабським, одним із провідників ендеції, з 1925. р. давно не істнують. І так не принесли вони жидам ніякої більшої позитивної користи. А при їх заключенні згадували з жидівської сторони про безспірні заслуги керманичів світового жидівства для Польщі та її кордонів в часі нарад над повоєнними мировими договорами в Парижі.

Змінилися часи, обставини, цілі та настрої і замість здійснювати пакта конвента Грабського йде сьогодні крізь Польщу протижидівська стихія, щоправда і не без вини самих жидів, що часто-густо у польській політиці грали ролю Янкля з Мицкевичевого „Пана Тадея".

Д-р Степан Баран.

В. НАГЛОЧ 2

Смарагдова дама.

(Доповнення.)

— А які висліди?

Бузько всміхнувся:

— Ще питаєш! Але тут, брате, треба бути небудьяким дипльоматом та психольогом. Ціла моя метода — так мовити — психольогічна. Всі славні Дон-Жуани, Казанови та інші Валентіни здобували жінки передовсім тим, що були знаменитими психольогами. У цьому секрет їх успіху: знайти слабу сторону жінки. Завдяки своїй методі я не знаю невдач.

— Хто би був подумав, що ти такий психольог?

— Психольогія це моя спеціяльність. Найперше тягну „жертву" за язик, довідуюсь про її слабощі і примхи, забаганки та чудацтва. Потім накреслюю собі її сильветку і план кампанії готовий. Одним сам завручую голову, другим підсуваю інших. Перед ніжними жінками граю ролю „расового" мужчини, перед деспотичними „чортицями-вампами" непорадливого невдаху. Бльондинкам для контрасту підсуваю перед очі брунетів і навпаки... Життя, мій дорогий, це одна велика гра.

— Але ти граєш її геніяльно! — крикнув я перед[illegible]

[illegible]ність це моя спеціяльність — махнув рукою Бузько. — А в чому можу

[illegible]та ота моя вроджена сором'язливість [illegible]вала мені говорити.

[illegible]відважно. За секрет я ручу. Стіни [illegible]ух не мають. Автім — чого то вони [illegible]лись! Давно вже могли оглухнути.

І я розказав усе „йота в йоту". Іван весело поклепав мене по плечах:

— Тільки всього? Це легка справа! Стільки, що пчихнути!

— Поможеш мені? — спитав я врадувано.

— Алеж так! І то від завтра беремось до діла. Не звався би я Бузько, якщоб вас не злучив!

Почалися дні моєї солодко-трівожної муки. Іван запевнив мене, що тепер „прослідкує" терен, а щоб мене без потреби не хвилювати, подробиці акції держав у таємниці.

Я помітно успокоївся, але про науку до іспиту, що вже висів над карком, не могло бути й мови. Я ходив, як і давніше, дуже часто до кіна, щоб глянути благально на зеленооку. Я завважив притім, що вона дивиться на мене ласкавішим оком, часом питається навіть про фільму або щось подібне. Чи не ділала вже тут Бузькова рука?

Іван у своєму матримоніяльному бюрі мав праці „по вуха". А що я й так байдикував цілими днями та тільки і те робив, що мріяв про зелені очі, Бузько попрохав мене помагати йому в праці.

Так став я шефом пропагандивно-пресової акції Бюра Бузько та замотався у гущу преріжних справ того бюра. Клієнти приходили, відходили; Іван з усміхом на устах розвязував трагічні конфлікти, великі непорозуміння, вязав нові вузли, лучив пірвані кінці. Я взявся писати всякі брошури, що мали принести нам силу-силенну грошей, а мені гомінку славу (як впевняв Іван). „Що мусить знати модерна жінка, яка хоче подобатися мужчинам?" було вже готове до друку, а далі ждали своєї черги: „Як стати 105% мужчиною?", „Гумор і краса", „50 найкращих любовних листів" і т. д. Я продукував такі речі зі „стахановською" завзятістю. Мав я на думці, в найближчому часі приступити до „Модерного флірту" та „Новоєгипетського сонника".

Одного гарного вечора заблукав я ненароком до парку, щоб відітхнути по інтенсивній праці. Зеленавий місяць дрімав на небі, а моє серце вколисували мрії про смарагдову даму, королеву мого серця, що її Бузько незабаром прихилить до мене...

Нараз долетів до мене оксамитний альт, добре відомий альт...

Я затремтів і пішов навшпиньки вглиб але! І там (нехай мене ясні громи бють, який я був дурний!), і там (о, чому місяць не запався тоді під землю?!) я побачив на одній лавочці ясноволосу голівку на лоні сильних Бузькових грудей!

Не знаю, що я вже потім робив. Тямлю тільки, що на другий день, у бюрі я (хоч який спокійний і боязкий з природи) зробив Бузькові пекольну авантуру. Кидав кріслами, дер папері аж доки той не викинув мене за двері.

Та я занадто любив смарагдову жінку, щоб так легко дати за виграну. Я так завзято переслідував Бузька, що вкінці він заявив, на мою безмежну радість і щастя, що він покине „мою" даму, а навіть поможе мені зустрітись з нею. Я був у сьомому небі.

В день святочної зустрічі з ідеалом я купив китицю прегарних багряних (цим разом я відступив від традиційної барви) рож і нетерпляче ждав сьомої години вечора. Точно в тій годині переступив я поріг цукорні „Оаза" та, вимиваючи столики, йшов із тремтячим серцем і червоними пайтами на умовлене місце. Минуло пів години, година... Не прийшла.

А на другий день я не застав у бюрі Івана тільки таку записку від нього:

— „Дорогий! Вибач, що виїжджаю

Заява румунського міністра закордонних справ.

Румунський міністр закордонних справ Антонеску зробив представникам польської преси таку заяву: „Польсько-румунський союз є висліром глибокої схожости інтересів обох держав. Глибину й силу почувань, на яких цей союз побудований, висловлено в цих незабутніх днях, коли ми відчували, що оба народи стали одним через злуку сердець.

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ
Д-р Ст. Дмоховський
ЛЬВІВ, УЛ. СІКСТУСЬКА Ч. 35.
Лябораторія рент.-технічна
год. принять 9—12, 3—6.

ПЕРЕД ЛУГОВИМ СВЯТОМ.

КОМУНІКАТ ВЕЛИКОГО ЛУГУ У ЛЬВОВІ.

1. Головна Старшина повідомляє всі лугові т-ва й українське громадянство, що Лугове Свято відбудеться дня 4. ц. м. без огляду на погоду в Луговому Городі.

2. В понеділок 5. ц. м. відбудеться Зізд відпоручників Лугів, тобто Заг. Збори Великого Лугу. Луги зголосять делегатів на Зізд (1 на 30 членів) через Пов. Луги, де їх нема — безпосередньо.

3. Луги виїздять на Свято фірами, а дальших околиць поїздами, зокрема тим, де Пов. Луги зорганізували поїзди.

4. Лугівники беруть на час побуту у Львові харчі. Нічліги для делегатів і лугівників, що залишаються у Львові, забезпечені.

ПОЇЗДИ НА ЛУГОВЕ СВЯТО ДО ЛЬВОВА.

На Лугове Свято до Львова ідуть такі поїзди:

З Тернополя виїздить поїзд 4. липня ц. р. в год. 8.15, буде у Львові на станції Львів-Підзамче в год. 3.51. Поїзд вертається зі станції Львів-Підзамче в понеділок 5. липня в год. 20.40, у Тернополі буде у вівторок в год. 0.20. Хто хотів би їхати тим поїздом, має зголоситися у повітовій лугівській канцелярії, Тернопіль, Міцкевича 3. Білет в обі сторони коштує 5 зол.

Броди — поїзд відїздить у неділю 4. год. 2.09 і є на станції Львів-Підзамче в год. 4.32. Вертається зі Львова-Підзамче в понеділок 19.10 і є в Бродах 21.04. Зголошуватися до того поїзду в „Повітовому Лузі" в Бродах.

Копичинці, Чортків, Бучач — іде один поїзд. Відїздить у суботу 2. з Копичинець в год. 21.25, є в Чорткові в год. 21.56, в Бучачі в год. 23.17, на станції Львів-Перемишляни в неділю 4. в год. 5. Поїзд цей вертається в понеділок 5. зі станції Львів-Перемишляни в год. 18.25, в Бучачі є у вівторок в год. 0.24 по півночі, в Чорткові в год. 1.50, в Копичинцях в год. 2.20. Білет коштує зі всіх станцій 7.70 зол. в обі сторони. До того поїзду зголошуватися в Копичинцях до голови „Пов. Лугу" д-ра В. Бабія, в Чорткові до голови „Пов. Лугу" м-ра В. Шкварка, в Бучачі до голови „Пов. Лугу" дир. С. Нижницького.

З інших станцій поїзди не йдуть. Хто хоче їхати цими поїздами, має зложити якнайскоріше гроші на 6 дит.

За зміцнення польського елєменту в Галичині.

НОВИЙ ВИСТУП ГЕН. ГАЛІЦІ.

В Тернополі відбувся у вівторок 29. ц. м. окружний зізд сільської організації ОЗН при участі коло 1.500 делегатів з тернопільського воєводства. На цьому зізді виголосив довшу промову ген. Галіца та виступив ще раз „дещо пояснити" ОЗН до українців.

Ця земля — говорив генерал — передмістя Річипосполитої і західної культури, повита віками кров'ю польською кров'ю, що лилась потоками в обороні цивілізації перед східними напастниками від віків, як по Задвіря в 1920. р. покотом валялися тут польські серця, жертвенними кістками ставили таму ворогам. Польський елемент осідання не вдирався сюди, не викидав ніколи, але навпаки, трудом і потом творчого зусилля органічної праці постійно збільшував загальне матеріяльне майно. В ім'я традиційної великодушної толеранції, якою завжди відзначається польський нарід, польські руки ніколи тут не простягалися по нічиє чуже добро. Простягнені були вони завжди до братнього стиску, до згідливої співпраці всіх мешканців над витворенням збірного інтересу. Отже прав до цієї землі польський нарід не присвоїв собі. Окупив ці права ціною крови й поту в ході століть, — а сьогодні, в добі власної державности, є й залишиться на правах господаря.

Як господар цієї землі польський нарід здає собі теж справу з обовязків, які відповідають його правам. А в черзі обовязків першим обовязком є сторожіння, щоби існуючі на цій землі національні окремішности не виступали поза рямці братнього громадянського співжиття, щоби не звертались проти інтересів польської держави і щоби в нікому напрямі не були використовувані для копання пропасти і ширення ненависти між нами й українським населенням.

Покликавшись на свою промову у Станіслава ген. Галіца стверднв, що **ОЗН вповні доцінює вагу українського питання на південно-східних землях та що не відсувається від того,** щоби це питання підняти й у відповідній хвилині найде відповідну розвязку цієї наболілої справи. Вашим, товариші, завданням буде облекшити цю акцію таборові. Консолідуючи всю тутешню польську опінію, ви мусите якнайскорше достарчити нам речевих і основних елементів, щоб випрацювати підстави тривкої державної політики супроти українського населення. Можу запевнити вас, що ваша праця в цьому напрямі стрінеться з повним зрозумінням і повною підтержкою табору. Ці елементи повинні випливати перш усього з природних і суттєвих польських потреб в культурній і суспільній ділянці. Те саме в ще більшій мірі торкається й господарської ділянки. Тут теж мусить найти вислів не тільки відпорність польського господарського чинника, але перш усього й його активна постава й активна участь в господарських діяннях у всіх напрямах, головно у праці на селі. **Тут на цій ділянці польському елєментові не вільно давати спихати себе виключно до оборонної ролі. Бо найуспішнішою, найдоцільнішою обороною є сильний перехід до активної, творчої господарської акції, з вірою, що не зважаючи навіть на найбільші труднощі можна власними силами витворити міць, здібну до відпору й здобування позитивних вислідів.**

Ваша конкретна, одновгідна й якнайвидатніша участь в починах і діяннях усіх без виїмку польських культурних, суспільних і господарських центрів є невідкличною передумовиною спільного з цілим табором прискорення рішень української проблеми. І як питання збільшення кількости землі в руках польського хлібороба і справа уможливлення йому здорової та раціональної продукції, справа розвитку польської кооперації, розбудови сільської торговлі й ремесла, розбудова народнього промислу, справа відповідної кредитової обслуги для хліборобства і низка тим подібних справ — ось напрями, якими йде акція нашого табору. Зрозуміла річ, що у великій мірі повинно це причинитися до підтержки, підтримки і зміцнення ваших праць на селі на цьому терені.

Так скоплена праця у **напрямі дангнення і зміцнення польщини** на Тернопільській Землі в духовій і матеріяльній ділянці, має для цілости інтересів держави ще одно далекосягле значіння. Творить вона перешкоду проти просякування зпоза кордону комуни, яка своїми сітями хотіла би сягнути в глиб нашого публичного життя. Кожний позяк повинен памятати завжди про одну велику правду: Умовиною кожного матеріяльного добра та здобуття його для Польщі — це обєднання під одним прапором.

Забираю Твою зелецюку, а взамін лишаю Тобі моє бюро. Бажаю успіхів у праці! — І. Б."

Плакала голосно і довго як мала дитина. За своїм ледаким, найбільшим коханням, що так трагічно для мене скінчилося.

До кімнати вступилась якась груба добродійка-кравчиня і взявши очевидно мене за Бузька, стала розводитись про свої якісь трагедії.

— Пані! — Підскочила я на кріслі. — Перед хвилиною вкусив мене скажений пес і я боюсь сказу!!

Груба добродійка вилетіла митерь як ракета, а з нею полетіли кусники подертої записки Бузька.

•

Ча., як то кажуть, найліпший лікар — голість рани. Я згодом успокоїлася і з стоїчним спокоєм провалилася при іспиті. Смарагдова дала шораз більше відходила у мряку спогадів.

Аж одного дня, при кінці червня, я стала з Бузьком лист від Бузька:

— „Дорогий Друже! Я їдучу з театром-ревією „13 дівчат п. з. управою Бузька". Потрібний мені добрий суфлер. Може схочеш спробувати щастя? „Смарагдова дама" жде на Тебе

Приїжджай! І. Бо

Чи мій приятель хотів мені так дошкулити справою кривду чи справді шукав помічника — не мав часу над цим надумуватися. Я вже сьогодні з того досвіду і розглядів оберти трьох континентів, де мав стати портіером... Амора.

Я тішився, що Смарагдова дама зійшла на кривду зіркуна з Бузьком і кричав:

— Нехай живуть нові професії!

ПРОБУДНИК КУБАНІ.

Памяти великого патріота Миколи Рябовола

(1883—1919).

Ім'я Миколи Рябовола, колишнього голови Кубанської Краєвої Ради, безперечно належить до тих великих імен нашої новітньої історії, які повинен знати кожний свідомий українець. І коли до цієї пори так не сталось, то винен цьому великі простори України, головно бурхливі революційні часи.

В історії боротьби за українську державність Рябовол займає окреме місце: У часі державницького зриву галицьких дівчат і надпорожжя над рікою Кубанню вирнула велична постать українського козака кубанця, Миколи Рябовола. Завдання цього діяча в той час було найтруднішє: Кубань, Ставропольщина, Чорноморщина та інші наші північно-кавказькі землі в час національно-визвольного зриву розпорядали буквально одиницями свідомої української інтелігенції, при повній несвідомости маси. Правда, хоча український народ і українське козацтво в той час на Кубані не мали національно-політичної свідомости, то все ж там була глибока українська стихія і досить живі козацькі традиції.

Треба було весняного подуву революції 1917 року, щоб український північний Кавказ почав національно пробуджуватись. На лихо на Кубані і на Дону почали зосереджуватись ті російські сили, що організували відому добровольчу російську армію проти большевиків.

В очах добровольців — російських старшин та генералів — Кубань була тим тереном, звідки мала починатись відбудова Росії, отже, як могли вони ставитись до Кубані, як до якогось іншого державного чи навіть автономного тіла?

Але революція має свої права: начальство, хочби яке велике, відходить на бік і на сцену виступає маса. Так сталось і на Кубані. Кубань разом з іншими нашими землями, переживав велику епоху національного відродження.

На чолі великого і складного руху став Микола Рябовол, — спочатку, як голова Кубанської Військової Ради (1917 р.) а коли Рада проголосила Кубань вільною Кубанською Республікою — рівноправним суверенним членом федерації вільних народів Росії, — то Рябовол став головою Парламенту Кубанської Краєвої Ради. Ці становища Рябовол займав не випадково: маючи тоді 30 літ, він мав уже всі кваліфікації — формальні і природні. З походження він був кубанський козак зі старої української козацької родини, на Кубані дістав середню освіту, а вищу у Києві, в Політехніці.

За світової війни він кінчає школу прапорщиків-інженірів. Він був одним із нечисленних свідомих кубанських українців, яких переслідували ще царські російські жандарми. На це Рябовол відповідав подвійною енергією, лишаючись незломним і вірним своїм національним ідеалам.

Зверхні обставини, надзвичайно тяжкі відбилися на діяльности Кубанської Ради, що мала визначити шлях Кубані. Куди Кубань має йти?

Український виріб для доброї господині.

БУДИНІ Дригці Олійки

Чи залишатись у складі Росії на правах автономної одиниці, чи змагати до самостійної Кубанської Республіки чи злучитись на федеративних основах з Україною?

Всі ці напрями мали в Кубанській Раді (що складалася також і з козаків-„лінійців" та „інородніх") своїх ідеольогів і прихильників. Але для голови К. К. Ради — Миколи Рябовола і сумніву не було. Він добре знав, куди Кубань належить етнографічно і територіяльно і мудро направив керму — на Київ.

Коли в 1917 році, у вересні місяці, прибули на одне із засідань Кубанської Краєвої Ради представники України з привітанням, то їм так відповів Рябовол — голова Ради (подаємо за стенограмою):

Брати козаки! Я певний, що Ви не осудите, а зрозумієте вашими серцями ті почування, які наповнюють мою душу. Та чи тільки мою? Душі всіх козаків-чорноморців у теперішню хвилину. Привітаймо послів матері-України мовою наших батьків, дідів та прадідів. Дорогі гості! Мачуха доля відірвала наших дідів запорожців від материнського лона і закинула їх на Кубань. Більше ста літ жили ми тут сиротами — по степах, по плавнях, по горах без материнського догляду... Царі робили все, щоб вибити з наших голів, з наших душ память про Україну і любов до Матері. Царі хотіли зробити з нас душогубів, хотіли, щоб ми, коли прийде той слушний час, час визволення України, своїми руками задавили ту волю, щоб ми свої шаблі пополоскали у крові Матері... (Голоси з місць: „не діждалиб! не діждалиб!")".

Російські добровольці не хотіли погодитись з політикою Рябовола. Він бачив, що його Українська державницька лінія згромаджує над його головою громи. І справді, в ніч на 28. червня 1919 року в Ростові над Доном у „Палас готелі" в 3-ій годині револьверовими стрілами зі заду, Рябовола вбили російські офіцири з добровольчої армії Денікіна.

Вбитго Рябовола в перший день „Конференції Південно-Східнього Союзу", як члена Президії цієї Конференції, голову Кубанської делегації і голову Кубанської Краєвої Ради, що стояв на перешкоді московській едино-неділимческій політиці.

Нині Кубань і Український Північний Кавказ, без огляду на большевицькі експерименти, є великим Українським Краєм, з високою національною свідомістю.

За цю свідомість Рябовол загинув, загинув на варті, як великий український патріот.

Прага

Інж. В. Васюк

Комунікат „Селянського Союзу".

Наш комунікат у „Ділі" ч. 138 з дня 26-го червня викликав у деяких кругах хибні пояснення, які кривдять нову установу. Тому заявляємо, що новостворений „Селянський Союз" у своїй діяльности не може і не має наміру входити в розріз, або шкодити розвиткові якоїбудь іншої української установи.

Зокрема щодо Т-ва „Сільський Господар" зазначуємо з цілою рішучістю: Признаємо, що „Сільський Господар" є у нас одинокий покликаний вести агрономічну працю та гуртувати українських селян у своїй становій організації і тому не думаємо входити ніяким чином у його компетенції в цьому напрямку (організувати кружки на місцях, влаштовувати сільгосп. курси, вистави, вести агрономічну працю і т. ін.), але навпаки: можемо і будемо працювати з ним у якнайбільшій згоді та взагалі якнайсильно пособляти якнайкращому розростові „Сільського Господаря".

Таксамо наше відношення до Кооперації буде наскрізь льояльне. У своїх можливих починах торговельно-промислового напрямку буде „Селянський Союз" строго перестерігати, щоби працювати з Кооперацією у згоді і порозумінні.

На кінці зазначуємо, що „Селянський Союз" не творить ніякої нової політичної організації.

За „Селянський Союз":

За **Управу:**

Микола Вербовський, вр.
Евген Мельник, вр.
Михайло Несторович-Савка, вр.

За **Надзірну Раду:**

Іван Білий, господар.
Осип Боднарович, редактор.
Івин Миселко, господар.
Павло Малерик, господар.
о. Іван Романчукевич.
Володимир Сидорак.
Юрко Шкрумеляк, редактор.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности починаючи від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 97—7

Воєвода Маліцький у Бережанщині.

Аг. Всхуд повідомляє: „Тернопільський воєвода Маліцький з начальником суспільно-політичного відділу Клімчаком перевів довшу люстрацію бережанського повіту. По дорозі до Бережан відвідав із старостою Войцеховським села: Козівку та Шибалин. Відвідував польські оселі, які останніми часами були відомі з терористичних подій та зазнайомився з домаганнями і потребами населення. Воєвода у розмовах заохочував населення до витревалої праці. В Бережанах злюстрував міську управу, опісля мав конференції у старостві та видав розпорядки для запевнення безпеки і порядку. В повороті воєвода зупинився в селах Дрищів і Урмань, бережанського повіту, де теж зазнайомився з потребами населення. Зупинився теж у Поморянах зборівського повіту, де злюстрував поліційну станицю та прийняв делегацію польського населення, зазнайомлюючися з його просьбами та потребами".

Большевики пішли на уступки Японії.

ТОКІО, 30. 6. ПАТ. Напружена політична ситуація у звязку з захопленням двох островів на ріці Амур вияснюється, бо большевицький уряд запевнив, що відкликує військові відділи. Вночі з 28. на 29. м. м. японський амбасадор у Москві Шіґемітсу відбув нараду зі заступником комісаря закордонних справ Стомоняковим заявляючи, що Японія не признає окупації островів, приналежних до Манджу-Ко, бо відповідає за оборону Манджу-Ко. Амбасадор домагався, щоби мирне положення привернено в найкоротшому часі з огляду на збереження миру на Далекому Сході. Відповідь зажадав негайно відкликання большевицьких військ з островів та привернення попереднього стану. **Дня 29. м. м. амбасадор відбув нараду з ком. Літвіновим, який заявив, що большевицький уряд відкликує військо з островів і сконцентровані відділи недалеко цих островів.** Одночасно висловив переконання, що японський уряд піде теж на уступки.

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ. 2

Фільософія з поліційної хроніки.

(Докінчення)

II

— Отже ви признаєтеся пане Знайда, ректе Капурінї?

Професор мав жалюгідний вид. Лице виявляло тупу резиґнацію — різну з його фільософічним світоглядом.

— До чого я маю признатися?

Комісар щиро реготався.

— Ви, маєте гумор. Ну, звісно, хто стільки накрутив що ви, то може мати гумор. Я радив би вам признатися. Візьмемо це на увагу при присуді.

Професор кивнув рукою. Абсолютно не розумів ні слова із цієї комедії. Перший раз чув таке ім'я Піеро Капуріні. Одне знав, що його невинність скоріше чи пізніше виявиться. Повторяв собі в душі: „Не противитися, лишити все своїй дорозі... Все вияснеться".

Тимчасом комісар був справді сердитий. Професора арештовано на підставі зізнань якогось панка, що під присягою потвердив, що професор Василь Знайда — це ніхто інший як міжнародній ошуканець Капуріні. Це мав бути його товариш зі шкільної лавки. Комісар сіпав рудого вуса і підсміхався.

— Отже ви твердите, що ви не маєте нічого спільного із Капурінім?

— Очевидно!

— А чим ви це нам докажете? Хто ваші батьки?

— Не знаю... Мене найшли під брамою сиротинця.

— Ага! це дивне... — муркнув до себе комісар. А потому казав відвести професора до келії. Професор ішов спокійно, не оглядаючись. Правда сама вийде наверх.

III.

Катя йшла вулицею і думала справою свого професора. Наразі ї заповнили крики продавців газет.

— Експрес! Надзвичайне видання! Самогубство міністра Цибульського! Страшна трагедія!

Катя машинально купила часопис і поглянула на фотографію міністра. Поглянула і задеревіла. Із фотографії усміхався старший пан незвичайно подібний до професора Знайди. Катя постанула біля ліхтаря і читала про подробиці самогубства. На смому кінці був видрукований лист самовбивника:

„Коли відходжу від життя навіки — я хотів би ще направити один свій злочин із давніх літ. Хоч і неженатий, але так трапилося мені в молодому віці, що народився мені син. Бачив я його тільки раз. І записую йому все своє майно, якби він ще жив. Тямлю тільки, що на шиї у нього шрам, така сама, як умене"...

Катя стрепенулася. У професора Знайди саме була така близна. Не гаючись побігла на комісаріят. Врваним голосом розказала про свій здогад. Зачалося слідство, допити. Виявилася правда, бо саме тоді зловили правдивого Капуріні. А коли професор виходив із комісаріяту, нахилився до Катрі і сказав: — Я казав тобі, головна річ нічому не противитися. Що є — мусить бути і все неясне виясниться.

— Це власне і вияснилося. Найшовся батько пана професора... Можна його пізнати по такій шрамі, як ваша... Не найшовся точно кажучи... а залишив маєток.

Професор зупинився, витріщив очі і наглим рухом обняв Катю. Перший раз за весь час знайомости поцілував її.

І вперше відчув, що вся його фільософічна система захиталася:

— А може я справді Капуріні? — спитав.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Напитки в гарячий день.

В гарячий день організм потребує більшого довозу рідини, ніж у холодний, головно тому, що організм людини тратить багато води потом. Брак відповідної кількости води в організмі спричиняє спрагу, а прикре враження від перегрітого організму викликує потребу прохолоди. Тому людина в гарячий день не багато холодних напитків, щоб заспокоїти спрагу та охолодити перегріте сонцем тіло.

Одначе вприваджуючи завелику кількість холодного напитку до шлунка шкодимо здоровлю. Фізіольоги виказали, що коли шлунок втягне в себе нагло велику кількість холодної води (0,5—1 л.), то це доводить до т. зв. „шоку" себто нагого розладу внутрішніх органів людини у звязку з такими прикрими проявами, як параліження шлунка, кишок, серця (ослаблення кровообігу, омління) тощо.

Хто часто пє багато холодної рідини, той може нарazити ся на всякі шлункові недуги, охолоджуючи надмірно кровоносні судини стін шлунка та дуже вразливу слизову болону шлунка. Тому чим холодніша вода, тим повільніше треба її пити. Добре є передержати перші ковтки води хвилину в роті, щоб його охолодити. Потім по 4—5 ковтках напитку, добре є перечекати кілька хвилин, доки розігріте тіло трохи не охолоне, а потім поволі ковток за ковтком пити далі.

Найлішша і найприємніша вода до пиття — це вода температурою 8 ст. Холодніша вже неприємна і так не відсвіжує. Інші напитки відповідні на гарячий день це прохолоджений чай з цитриновим соком, мінеральні води, головно шумкі, содова вода та прохолоджена чорна кава.

Також добре прохолоджують в гарячий день квасне молоко і його відміни, як кефір, йогурт та інші. Зате зовсім не прохолоджують, але ще збільшують почуття горячі алькогольні напитки — пиво, вино чи горілка. Алькоголь, як відомо, поширює кровоносні судини шкіри, через що коли прохолоджуємося в гарячий день алькоголем, тоді нам ще більше гаряче, не кажучи вже про загальний шкідливий отруйливий вплив алькоголю (запаморочення, ослаблення серцевого м'язня ушкодження печінки тощо).

Зате дуже здорові є підчас спеки всякі сокові овочі, вони добрі головно тоді, коли людина мусить довго перебувати на сонці, напр. на прогульці.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА І Ска
у Львові, вул. Кордецького 50
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фростер, чу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляи помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛИНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Спішіть з підписною уділів у
пром-банку
за 1936 р. виплачено уділовцям 5% дивіденди
Львів, ул. Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15. П. К. О. 506-778.

З таємниць Тибету.

Здобутки американської експедиції

До мало досліджених околиць Азії належить велика країна Тибет на північ від найвищих гір землі — славних Гімалаїв. Ця маломовна країна криває у своєму нутрі багато таємниць. Живуть там м. ін. деякі роди звірят та рослин, про які зоольогія та ботаніка досі нічого не знали. Недавно вернулася з високогірських околиць західного Китаю та Східного Тибету наукова експедиція американського університету у Філядельфії. Вона подала просто сенсаційні дані природничій науці своєї вправи.

У верховинних лісах, де ще ніколи не ступала нога людини, експедиція найшла багато гатунків і рас усяких живин, які досі були знані лише з викопалин; найдені форми звірят є такі самі, як ті, що жили в добі т. зв. Пліоцену 550 тис. літ тому. Найбільшою несподіванкою для вчених були відкриті два великі ссавці, про яких досі ніхто не знав. Один з них — олень, що творить посередню форму між американським оленем-вапіті і европейськими червоними оленями. Учені назвали його „цервус маккнейлі". Друге важне незнане досі звіря — це вівця-карлик, або т. зв. блакитна вівця. Її найшли в глибокій ерозійній долині біля джерел ріки Янгтсекіянг.

Ці новини звернули увагу вчених на Тибет, що має багато непрослідженых околиць. До того причиняються такі явища, як брак доріг у тому краю, незвичайні комунікаційні труднощі цієї верховини та дуже прикрий для чужинців клімат Тибету.

НА ВИЇЗДІ! Куреневі плащі — Ручники — Пледи — Дощки — Коци — Піжами — Полотна — Обруси — Шафони — Готові простирала і пошевки
Великий вибір! Ціни фабричні!
Ковдри, матраци, повні шкіряні виправи! Капи, фіранки, і подушки з пера. — Шанівки даром і оплачені.
АНТІН ПЕТРУШЕВСЬКИЙ (давніше Коральницька ч. 6).
тепер тільки
Львів, ул. Галицька ч. 20. — Тел. 213-33.

З дослідів над алькоголем.

Прогібіція й алькоголь.

Тепер, коли вже внесено прогібіцію алькоголю в Америці, лікарі застановляються над апліками у звязку із примусовим заказом уживати алькоголь. На думку одних число злочинів у Півн. Америці мало значно впасти, другі твердять, що навпаки — підчас прогібіції значно зросло число злочинів і що сумної слави американське гангстерство виросло саме на тлі нелегального пачкування і продажі алькоголю.

Розпита молодь.

В журналі „Тшезьвосьць" д-р Сопоцько боліє над фактом, що пияцтво розпочинається загрожливо серед польської шкільної молоді. І так у Варшаві шкільна молодь пє алькоголь у 17. році життя аж в 90—95 проц.; з того числа 5 проц. хлопців і 8 проц. дівчат пє щодня, а 50 проц. щотижня. Згаданий лікар припише вину за пияцтво дітей головно родичам та прийнятим товариським звичаям.

Алькоголь і смертність мужчин.

Німецький ученний Бандль представив у своїй книжці графічно відношення смертности мужчин у віці від 30 до 60 літ до смертности жінок. На тих самих таблицях представив також кількість чистого алькоголю в літрах, припадало на голову в роках від 1846 до 1932 в Англії, Баварії, Прусії, Голляндії, Швеції, Еспанії, Італії; Англії і Франції. Ті таблиці виказують виразно, що в краях, де багато пють алькоголю, серед мужчин (які головно пють) смертність є незвичайно висока і їх вік є багато коротший від віку жінок даного краю.

До подібних висновків дійшов на основі статистики і данський ученний Вестергаард, який сказав, що коли можна було цілковито звільнити світ від алькоголізму, то довгість життя мужчин зросла би так дуже, що нинішня перевага в тім напрямі жінок зникла би зовсім. Б. Г-й.

Полин пожиточна рослина.

Коли хочемо сказати, в якім ступні щось є гірке, кажемо „гірке як полин". Полин (Артемізія Абсінтум) — це загально знана і поширена в нас рослина, що має дуже гіркий смак. Вся від дуже давніх часів уживають його як ліку, головно для побудження апетиту. В полині находиться органічне хемічне тіло — глюкозид абсинтин, якому ця рослина завдячує свій гіркий смак. Ця абсинтина така сильна, що ще в розчині 1 грам на 60 л. води надає воді гіркий смак.

Як ліку на апетит вживають полину як напару (чаю) або наливки на вині. Полину додають також до вина при фабрикації добірного гатунку вина т. зв. вермуту. У Франції залюбки вживають дуже сильної горівки з полином т. зв. абсинту, що скоро провадить до налогу тяжкого алькоголізму.

У старинній Греції та Римі уживали полин як лік при схоріннях печінки та сечогонний засіб; також уживали його до нищення молів і мишей. Ще тепер у деяких фабриках уживають робітники полинової води, щоб змивати затовщені смарами руки та одіж.

Нині вживають полину як ліку, що побуджує апетит, бо його гіркота подразнює слизову болону шлунка, спричинюючи виділювання соків потрібних до травлення.

СТРАХІТТЯ НАШИХ ДНІВ.

В останніх часах на підставі статистичних даних у всіх культурних країнах замітно зросло число злочинів серед малолітніх, головно в віці від 16—21 літ. Також у молоді того віку помітний жахливий зріст самовбийств та проституції.

На думку французьких кримінольогів причиною цих жахливих явищ є: а) вилюднювання сіл і надмірний розріст великих міст, б) дезорганізація родинного життя, в) загальний упадок моралі, г) недостачі виховання в народніх школах і масовий алькоголізм.

Головно алькоголізм причиняється до звиродніння молодих душ, бо девять десятих неліт-ніх злочинців у віці до 16 літ походить від родичів-алькоголіків.

Теперішня криза, нужда та безробіття ще більше зводять молодь на манівці і творять сприятливий грунт, щоб могли проявлятися жахливі руйницько-злочинні інстинкти, що дрімають у глибинах людської природи.

ЕМІГРАЦІЯ В ПОЛЬЩІ.

У 1936 р. виемігрувало з Польщі 51.818 осіб. З того на сезонові роботи до Лотви 19,620, до Франції 7,426, до Німеччини 1.018. З позаевропейських країв виїхало до Палестини 10.455 (в 1935 р. 23.266), Аргентини 5.105, Бразилії 2.198, Канади 1.439, Злучених Держав П. А. 904, Уругваю 401. У тім самім часі вернулось з еміграції 31.450 осіб (в 1935 р. 44.145).

З тої статистики видно, що еміграція з Польщі є дуже мала і зменшується чимраз більше.

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР НА ЛИПЕНЬ.

Липня:	схід сонця:	захід:	довгота дня:
1.	год. 3.19	год. 20.—	16 год 41 мін.
11.	год. 3.27	год. 19.55	16 год 28 мін.
21.	год. 3.39	год. 19.44	16 год 5 мін.
31.	год. 3.54	год. 19.30	15 год 36 мін.

Місяць в липні:

1. остання квадра, 8. нів, 15. перша квадра, 23. повня, 30. остання квадра.

Для аматорів проходів при місяці: Підчас першої квадри місяць світитиме вечором на заході неба; підчас повні цілу ніч, при останній квадрі тільки у другій половині ночі.

— Дня 17. липня в год. 22 мін. 36 можна буде оглядати рідке явище, а саме: в тій годині місяць закриє своїм щитом планету Марс; одначе тому, що місяць буде тоді в повні, це явище можна буде обсервувати тільки через люнету.

— Передбачувана погода на липень: столітній календар віщує:, що з початку місяця пануватиме лагідна погода, але непостійна; опісля погода устійниться, тепло, спеки перериває бурями, під кінець місяця холодно і дощево.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Аристократ начальником жіночої шпигунської бригади.

Як відомо, багато достойників ГПУ сидить сьогодні на приказ Сталіна у вязниці на Лубянці. Між цими „достойниками" є теж славний „червоний барон" Борис фон Штайгер, комендант немениче славної, таїної жіночої бригади ГПУ. Похід до слави цього „достойника", що вже покінчив свою карієру, це наче картини вирізані з якогось авантурничого й водночас макабричного фільму.

Похід до слави.

Борис фон Штайгер походить із аристократичної рідні й ще сьогодні можна бачити величаву палату в Одесі, що була колись власністю його батька. Мати Штайгера була полька й називалася Скаржиньска. Перед війною вона одружилася з багатим землевласником, бароном Штайгером.

Молодий Борис належав до „золотої" молоді, а його батько не жалував грошей на освіту свого сина, що мала запевнити йому гарну карієру. Борис Штайгер визначався великими здібностями й був дуже амбітний.

Завдяки своїм звязкам і грошам, швидко поступав по щаблях кар'єри й уже як двадцятилітній молодик він став першим секретарем премієра. У хвилині вибуху війни молодого барона приділили до начальної команди.

Або — або.

Вибух жовтневої революції поклав край карієрі Штайгера, що так гарно заповідалася. Батько Штайгера боровся по боці білих. Він утік за границю й там недавно помер. Борис залишився і його арештували.

Чека дала йому до вибору: або „стенка"-розстріл, або служба в тайній большевицькій поліції.

Борис Штайгер вибрав це друге.

Театральний інспектор.

Відомо, що Чека користувалася спочатку „білими", бо інакше вона не булаб змогла опанувати ситуації. До таких „білих" спеціяльних від окремих доручень належав тоді й барон Штайгер.

Аж до останньої хвилини навіть найбільші знавці большевицьких умовин не могліб були сказати, який уряд займав Штайгер.

Його бачили майже на всіх дипльоматичних приняттях. Про нього говорили, що він бував частим гостем у комісаріяті для загранічних справ. Він часто відвідував наради з „достойниками" ГПУ.

Одначе те все офіціяльно називалося, що таваріщ Борис Штайгер є інспектором московських театрів...

Жінки-шпигуни.

Тільки декілька головників із ГПУ знали, що „таваріщ" Штайгер є провідником таїної жіночої бригади ГПУ. Ця бригада була саме стрижнем большевицької розвідки.

Яка була доля цього червоного барона, та які були завдання цієї бригади?

Щоб відповісти на це питання, треба спершу згадати про організацію таїної жіночої служби ГПУ. Не зважаючи на те, що большевики багато разів заперечували цю відомість, то всетаки факт, що всі доми розпусти в більших московських містах, удержувало ГПУ. Жінки, що були в цих „домах большевицької моралі", були шпигунами. Та це ще далеко не вичерпувало діяльности „Штайгерової бригади".

Гиль.

Борис Штайгер мав у своїй „бригаді" цілі сотні перних молодих жінок, що вели у своїх вибагливих мешканнях у Москві легке, елегантне життя. У тих жінок бували майже всі большевицькі достойники. Цими „легкими" жінками часто бували навіть „товаришки" й жінки большевицьких вельмож. Ось-так Борис Штайгер знав докладно, що думають і говорять високі большевицькі урядовці, знав їхні особисті тайни, їхні задуми та пляни...

Підземний світ.

У руках проворного „червоного барона" ці жінки були найкращою зброєю до ріжних затій.

Він без крику „викінчував" невигідних собі людей і швидко став потугою, що перед нею дрожали навіть його „таваріщі" з ГПУ. Борис Штайгер був тим, що зорганізував для служби в ГПУ весь підземний світ. Він доказав, що неморальність є вугольним каменем, що на ньому побудували потугу СССР.

Упадок давніх можновладців із ГПУ з Ягодою на чолі, стягнув і Штайгера з його висоти до тюрми. Сьогодні дожидає він у тюрмі на Лубянці присуду.

Хто вкрав образ за 50.000 долярів?

Відомо, що неодин дорогоцінний твір мистецтва з Европи перейшов до Америки. Американські мілїярдери платять за образи та різьби гроші, на які у старому світі не кожний багач може спромогтися. Ось саме читаємо спомин директора музею в Сан Франціско імени Де Юнга, д-ра Джорджа Баррона. Він оповідав нам, як із цього музею щез образ французького маляря Франсуа Міе „Пастух з отарою", що його купили за „.50.000 долярів.

Новий директор довідується про крадіж.

Д-р Баррон був усього десять днів директором. Він мав заступити свого недбайливого попередника і працював зранку до ночі. Одної неділі вбіг до його бюра сторож, навіть не стукаючи, питаючи схвильований: чи він не казав вияти з рам величезного образу. З великого образу в золотих рямах залишилися тільки рями. Д-р Баррон дістав місце директора після довгих заходів; на нього вказували як на доброго мистецтвознавця та адміністратора. Від такої одної крадежі його становище могло захитатися.

Директор казав зачинити двері в цілому музею і затримати всіх відвідувачів. За кілька хвилин приїхав один із найталановитіших місцевих криміналістів Ед Рен із своїми співробітниками. Видно було, що образ вирізав хтось гострим ножем. При вирізанню залишився маленький кусень полотна при рамі. Здогад був, що крадіж була підготовлена.

Д-р Баррон піддався думку, що образи крадуть злебільша фанатики мистецтва, які хотять мати даний твір у себе за всяку ціну.

Розшуки поліції та мешканців

З дирекції поліції пішли у світ телеграми, щоб повідомити всіх більших антикварів про крадіж. Водночас дирекція музею назначила високу нагороду відкривникові злодія. Минали дні на здогадах, телефонічних розмовах і телеграмах. Аж одного дня один громадянин звернув увагу на одній мистецькій виставі на одного панка дивної поведінки. Виявилося, що цей нерозумний знавець мистецтва чекав на свою — свекруху. Подібні вістки приходили з ріжних кінців міста: всі стали детективами, бо хотіли здобути нагороду. Поліція мала переконання, що злодій не міг утекти на чужину.

Одного дня ввійшов до бюра д-ра Баррона бідно одягнений чоловік з розкуйовданим волоссям; виглядав на чужинця. З перших його слів було помітно, що це еспанець. Він домагався пять долярів за одну послугу. Він хотів вказати місце, де є вкрадений Міе.

Таємниця за 5 долярів.

Всі гадали, що це жарт. Неодин жартував собі так з безуспішних розслідів поліції. Коли еспанець дістав гроші сказав, що треба негайно поїхати на 18-ту вулицю ч. 35 до пансіону пані Маерс. Той, хто має украдений образ зветься Кунце.

Рен із поліцаями поїхав негайно на вказане місце. Вони були добре озброєні, бо були приготовані до цікавого порахунку. Власник пансіону показав поліцаям кімнатку, де жив Кунце. Поліцаї та детективи насторожилися під дверима з револьверами, заки їх відчинили.

На звук „увійдіть", кинулися вони до кімнати і там побачили сутуловатого молодця, що сидів перед образом Міета і дивився в нього. На столі лежали шківці зроблені з образу. Молодець ледви відвернувся і подивився на гостей здивований.

Несподівана розв'язка.

Закінчення було несподіване. Злодій сказав: „А, ви вже прийшли? Я мушу вам віддати мого Міета. Мені байдуже, що ви з мною зробите. Три дні належав образ до мене і я навіть не мав надій, що доля дозволить мені довго на таке щастя. Я працював день і ніч над шківцями і робив копію. Я хотів збагнути таємницю техніки Міета. Може я міг би був зробити це все ще краще, якби мав кілька годин більше.

Молодця заарештували, а на суді його звільнили з огляду на його щирість та інтенцію. Один славний маляр узяв цього молодця під свою опіку і кілька років пізніше цей „злодій" намалював образ, який купив музей Де Юнга до своєї галерії.

965 КІЛЬОМЕТРІВ НА ГОДИНУ.

У Фермінгдалі (Злучені Держави) перевели недавно проби з новим великим, военним гидропляном. Цей гидроплян має мотор сили 1250 коней. Перші проби дали сенсаційні висліди. Гидроплян підлетівши на висоту 5.000 м. виказав підчас пробного лету швидкість 836 км. на годину. Хвилинами його швидкість доходила до 965 км. на годину.

Новий апарат, який може розвивати таку скорість, узброєний скорострілами і бомбометами.

Дотня найбільше, урядово признана скорість була 800 км. на годину. Минулого року італійські гидропляни осягнули приблизно коло 700 кільометрів.

Тепер Злучені Держави побили й цей рекорд.

АМНЕСТІЯ ДЛЯ УЧНІВ

Болгарський міністр освіти видав обіжник, щоб з нагоди уродин болгарського наслідника престолу підвищити всім учням шкільні ноти на один ступінь. Всі родичі та ще більше слабі учні підтхнули з полекшою, бо вони могли надіятися спокійних і веселих ферій. Гірше навіть і ті, що не вміли латини, чи ніколи не памятали дати битви під Ватерльо не дістали двійки. Просто всі перейшли до вищої класи, хоч їм грозила двійка з кількох предметів, бо тоді, коли ціла Болгарія тішиться уродинами наслідника престолу, учні, хочби погані не сміють сумувати.

КЛЮБ ПОКІЙНИКІВ.

Лондон славний зі своїх ексцентричних клюбів, яких члени гуртуються іноді неймовірною метою. Недавно до списку таких клюбів прибув ще один новий клюб під назвою „Клюб покійників".

На членів цього клюбу приймають тільки такі особи, що про їх здогадну смерть чи через помилку, чи з іншої причини появилась заява або вістка в часописах. Особи, яких імена зареєстровані в актах цивільної влади, стають почесними членами.

Більшість почесних членів цього нового клюбу це б. комбатанти, що про їхню мовірну смерть подавали вістки їх команданти.

ЛЕВ КОРОЛЯ ЄТИ.

Льондонський муніципальний уряд перевів ліцитаційну продажу всіх акцесорій, якими прикрашували вулиці Льондону підчас коронаційних парад. Між іншими на продажу виставили 217 золочених львів розставлених на фасаді Вестмінстерської Катедри. Одного такого льва закупив муринський королик Єта, начальник племени Баретсе над рікою Замбезі. Він був теж присутній на коронаційних парадах і йому незвичайно подобалися ці леви. Закупленій лев буде служити муринському королікові в тронї.

НАЙБІЛЬША СВІТЛИНА НА СВІТ.

Серед експонатів летунської виставки, яку недавно відкрили у Празі, є теж величезна фотографічна знимка празького аеродрому зроблена з гори. Своїми розмірами ця світлина є найбільша у світі з усіх виконаних це справді свого роду технічний рекорд. Ця світлина це побільшення звичайної світлини 13×18 см. до розмірів 11×17 м. Підчас побільшування знимку розділили на 12 окремих частин та і в таких умовинах копіювання було незвичайно важке. Щоб вимивати листки, мусіли світлиці користуватись басейнами великої лазні. Праця відбувалася в ночі, бо в день годі було затемнити величезний будинок лазні.

Користайте з нагоди!

Велика знижка наших видань.

	ціна	зниж.
Д-р Кость Левицький: **Українські політники**	1·20	зол.
Д-р Василь Маковський: **Гмінд**	1·40	„
Др. Е. Олесницький: **Сторінки з мого життя I.—II.**	2·00	„
Мих. Галущинський **З Українськими Січ. Стрільцями**	1·30	„
Е. Чикаленко: **Спогади, том II.—III.**	2·20	„
Валерія О'Коннор Відінська: **Лисенки й Старицькі**	0·30	„
Ірина Вільде: **Химерне серце**	1·20	„
Василь Софронів: **Липнева отрута**	1·00	„
М. Рудницький: **Між ідеєю і формою**	1·20	„
Проспер Меріме: **Бланнтна кімната**	1·20	„
Володимир Островський: **Сміх землі**	0·50	„
Микола Матіїв Мельник: **Крізь дим і згар**	0·40	„
Гордій Брасюк: **Безпутні**	0·40	„
Михайло Возняк: **Шевченко і книжна Реформа**	0·50	„
Михайло Возняк: **Белей і Конинський**	0·40	„
Др. Ст. Баран: **Новий самоуправний закон**	0·40	„
М. Рудницький: **Від Мирного до Хвильового**	4·00	„
Остап Грицай **Відень**	0·50	„
Іван Чернява: **На Сході Ми**	1·25	„
М. Бриляинський **Сірі однострої**	2·00	„
Д. Лукіянович **Я з більшістю**	1·30	„
Улас Самчук: **Віднайдений рай**	1·60	„
І. Яблонський: **З країни опію і рижу**	2·00	„
Д'Оревіллі: **Чортиці**	2·00	„
Ож. Бальзак: **Чародійна шкіра**	2·00	„
В. Масютин: **Два з одного, том I.—II.**	3·60	„
О. Кобилянська: **Апостол черні том I.—II.**	3·60	„

Кожний, хто оплатить згори до 30, дістане всі з книжки.

Одноразове надіслання сплати на Ощадкову Касу „Діло" у Львові, ул. Руська ч. 11 поштові кошти.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ В АКАДЕМІЇ ЗАГРАНИЧНОЇ ТОРГОВЛІ У ЛЬВОВІ.

Студії в Академії Заграничної Торгівлі у Львові тривають 3 роки. Одначе у звязку з надданням школі академічних прав має бути введений обовязковий четвертий рік; можливо, що вже в найближчому році.

Зголошення до вписів приймає Секретаріят школи в часі від 18.—25 вересня. Також у цьому часі треба зголоситися до лікарських оглядин. До подання треба долучити: 1) метрику уродин, 2) свідоцтво зрілости й евентуально свідоцтво моральности.

Вписи принятих будуть відбуватися від 28. вересня до 5. жовтня. При вписі треба зложити зол. 210.—, з того 150 на річну оплату і зол. 60 на вступні оплати. Річна оплата зол. 300.— з цього зол. 150.— платних при вписі, решта ратами по 50 зол. Крім цього платиться за кожний іспит 6 зол., так, що всіх оплат на першому році студій є зол. 440.—. Дістати знижку оплати на І. році дуже трудно.

Зазначуємо, що як з одної сторони торговельні студії у нас дуже потрібні і дають скоріше заняття, так з другої сторони вимагають постійної праці ввесь рік тому, що науковий матеріял дуже великий і багатогранний. Отже слід добре застановитися перед рішенням їх вибору, щоб далі не повторялися резигнації зі студій підчас року з огляду на трудноші з матеріялом — зі школою для студіюючих і для суспільности.

Українців — студентів Академії Заграничної Торговлі обединює Самодопомогове Т-во Українських Студентів А. З. Т., що має свою домівку в будинку школи при вул. Сакраменток 10. і туди слід звертатися зі устними інформаціями від 5-го вересня почавши. В часі ферій ближчі інформації дає тов. Білинський Клявдій, Бережани — Качорівка 6. (на відповідь долучити марку).

Інші часописи просимо передрукувати.

За Управу Самодопомогового Т-ва Українських Студентів Академії Заграничної Торговлі у Львові:

К. Білинський, заст. голови. **Е. Крущько,** секретар.

ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК
при
Українському Технічно-Господарському Інституті приймає впис студентів на перший семестр.

Програма Школи складається з восьми таких груп предметів: 1) Загальна політика, 2) Держава і право, 3) Соціальна політика, 4) Економіка, 5) Соціологія, 6) Журналістика, 7) Українознавство, 8) Різні предмети загального характеру.

Викладають професори **Української Господарської Академії** та інших українських високих шкіл.

Навчання триває **шість семестрів**. Провадиться **позаочною** (кореспонденційною) методою.

У дійові **студенти** приймаються особи з вищою середньою освітою. Особи без матури можуть вписуватися до школи, як **курсанти**. Після закінчення школи абсольвенти дістають **дипльом**.

Проспекти з умовами студій і таксами за навчання **безплатно**. Звертатися на адресу: Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut, Podebrady Tschechoslowakei, — або Товариство „Сільський Господар", Львів, Ринок 10. На першу відповідь прикладати міжнародню поштову марку.

На ту саму адресу надсилати прохання і запити у справі студій на 4-річному Вищому Економічно-Кооперативному Відділі, 2-річному Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости, 2-річних курсах Українознавства, Вищих Курсах Громадської Агрономії, 1-річних курсах Бухгальтерії та короткотривалих курсах чужих мов, пасічництва, американського промислового пасічництва, садівництва, консервації і переробу овочів та городини, обробу шкіри, миловаретва, фотографії, радіотехніки, птахівництва та городництва.

Японці затопили большевицьку канонірку.

ТОКІО, 30/6 ПАТ. Команда хвинтунської ... повідомляє, що три большевицькі канонірки обстрілювали на південь від острова ... Амур відділ японського війська, ... привернену службу. Японські вояки ... відповіли пальбою. Одну канонірку затопили ... другу тяжко ушкодили, а третю примусили ... втекти.

Міністр закорд. справ Манджу-Ко вложив на руки большевицького генерального консуля в Харбіні енергійний протест проти большевицької напасти з домаганням, щоб СССР видав у спішні розпорядки, аби не допустити до загострення положення, яке витворилося внаслідок нинішнього нападу канонірок на японське військо.

КОРОЛЬ КАРЛО У КРАКОВІ.

В середу 30. м. м. король Карло покинув Варшаву і виїхав до Кракова, де його маніфестаційно витало населення. З Кракова король відіде вже просто до Румунії.

—o—

Присилайте передплату!

НОВИНКИ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46. Приймаю футра до перехования літом.

— Живець Черче, вілля „Надія" — першорядний пансіон поручає комфортові кімнати, знаменитий харч. Просимо приїзжих не слухати мешканевих агентів, начебто не було у нас вільних кімнат. 1198 4—5

— У справі безплатного додатку для точних передплатників „Діла" повідомляємо, що вже в найближчих днях наші передплатники дістануть новий том за червень, а саме збірку оповідань Юрія Косача п. з. **„Клубок Аріядни".** Ця книжка спізнилася через надмір праці при кінці шкільного року в друкарні, як теж тому, що вона більша обємом.

— Міщанське Братство у Львові просить усіх своїх членів, щоб у неділю 4. VII. ц. м. в год. 9.30 зійшлися у власній домівці при вул. Руській 3. І. п., відки всі разом підуть до церкви св. Спаса, щоб взяти участь у процесії Божого Тіла.

— Ферії в судах починаються від 1. липня ц. р. і треватимуть до 15. серпня ц. р.; до цього дня не визначуть більших розправ.

— Нова академічна школа у Львові, а саме Інститут Пластичних Штук, що матиме на меті розвивати і притягати молоді рисівничі таланти, повстане в новому році.

— В Галичині нема тифу. Як відомо, від довшого часу кружляли поголоски, буцімто у Сх. Галичині замотовано випадки пятнистого тифу. Ці поголоски мали своє значіння, а головним їх завданням було відстрашити літників від виїзду до галицьких літниць, зокрема до стрийського повіту. Державна Служба Здоровля перевела при допомозі повітових лікарів слідство і ствердила, що всі ці поголоски не мають підстав, бо в цілій Сх. Галичині нема ніякої пошести тифу.

— У справі реформи мужеського одягу на осінь скличуть у Польщі міжнародній конгрес. Заініціювали його кравці в порозумінні зі спортовими колами. Цією справою цікавиться теж влада публичного здоровля. Мужеський одяг, кажуть вони, нездоровий, головно тверді ковнірці, тверді сорочки, тісні паски утруднюють обіг крови. Хотіли б створити одяг до праці, галевий, спортовий і т. д. Участь у конгресі візьмуть делегації кількадесяти держав.

— Новим директором збіжевої і товарової біржі у Львові на місце помершого недавно д-ра Панета, іменували д-ра Казимира Павловського, бувшого куратора обезпеченевого тва „Фенікс".

— Регуляція Стрипи в Бучачі. Управа м. Бучача почала регуляцію берегів ріки Стрипи, яка пливе містом. Рівночасно поглиблюють річище. Бучач одержить небаром прибережні алеї.

— Продали церкву за 750 зол. В кореспонденції з Минська Мазовецького „Гонец Варшавскі" подав оноді цікаву вістку. Продано там недавно за 750 зол. будинок старої православної церкви, яку перероблювано на будинок повітового виділу. В перерібку вложено 30 тисяч зол. Підприємець, що так дешево „купив" напів перероблену церкву, відпродав її з місця зі зиском, а й новий набувець зробив брилянтовий інтерес на продажі матеріялу з розбірки. За саму цеглу взяв кілька тисяч, а окремо продав мармури, долівку і т. д., самого залізя вивіз кілька ваго. нів. З решти матеріялу побудовано кілька камениць. Частину матеріялу купив... повітовий комісар і заплатив за нього 3.500 зол. „Сьвят" реферує цілу цю історію і слушно додає: „Якщо все це правда — то справа пахне скандалом і криміналом".

— Арештували спільника Рогозінської. У слідстві проти танцюристки Рогозінської наступив сенсаційний зворот. Поліція, яка відразу недовіряла зізнанням танцюристки, підозрівала, що вона мусіла мати якогось спільника. Адже одна жінка не могла за такий короткий час вбити старушку аж двома приладами вбивства, зв'язати її, заткати уста, перешукати мешкання, підпалити деякі предмети і т. д. Найбільше підозріле те, що Рогозінська не вміла, чи не хотіла вияснити, що вона робила між годиною 7. і 8. вечором після вбивства. Переведене слідство виявило, що Рогозінська стрічалася давніше з торговцем морфіни 26-літнім торговельним агентом Казимиром Хмелевичем, караним уже кілька разів. Перед роком скінчив він відсиджувати кару 2-літньої вязниці. Плян убивства підсував Рогозінській Хмелевич і разом із нею виконав його. Покищо це невідомо докладно, яку ролю виконував він підчас убивства. Хмелевича арештували у вівторок вечором у мешканні його родичів при вул. Городецькій. Вістка про арештування Хмелевича викликала велике зацікавлення, бо виявилося, що Рогозінська не була одинокою вбивницею, але імовірно була вона зброєю в руках Хмелевича, який Рогозінській, налоговій морфіністці продавав завжди цю „білу" отруту.

— Львівська хроніка. Михайло Кавка має таку темпераменту жінку, що мусів по вчорашній сварці з нею зголоситися аж на поготівля з раною від ножа на руці. — Якийсь невідомий справник напав на перекупку Юлію Виспянську на пл. Сольських і побив якимсь залізним предметом по голові. — До мешкання адвоката д-ра Л. Шапіри при вул. Софії 5ба закрався крівь відчинене вікно якийсь злодій та забрав гардеробу, проші, столове накриття вартости 400 зол. — З мешкання В. Зечиси, Івашкевича 48 вкрали злодії гардеробу вартости 300 зол. — Поїзд потрунув коло Лисенич 2 літню дівчинку Софію Судер дочку залізничого будинка. Дитину відвезли до лічниці, де вона вмерла.

— Справу о. Коленського припинили. На підставі оречення лікарів-психіятрів суд припинив слідство проти о. Евгена Коленського, катехита II. держ. гімназії, якого арештували за вбивство своєї господині. В критичному дні убивник був зовсім пяний. Лікарі заявили, що о. Коленський є людиною непочитальною, психічно хорою і налоговим пяницею, який не відповідає за свої вчинки. Тому суд рішив припинити справу проти о. Коленського та примістити його в заведенні для божевільних.

— Засудили б. поліцая за крадіж. Перемиський суд засудив А. Врубля, б. постерунікового з Коросценка, який з державного лісу привласнив собі два яворові кльоци і відтак продав їх, на 2 і пів року вязниці. Арештований Врубель виявив цілу деревляну сферу, в яку був вмішаний лісничий держ. лісів Качоровський, комендант постеруньку с Коросценку Венґльовський і кількох торговців деревом із Коросценка. Ціле товариство засудив окружний перемиський суд на кару від півтора до 4 літ вязниці.

— Шлюб братанниці архиєп. Сапіги, княжни Матильди з польським актором і директором театру Ю. Остервою відбувся 27. м. м. Молода є магістром фільософії Ягайлонського університету, була якийсь час журналісткою. Вінчання, що на ньому була тільки найближча родина, відбулося у Кракові.

— Краєва хроніка. У крупарні Якова Фрідмана і Мозеса Гельцеля у Підгайцях вибухла пожежа, яка знищила цілий будинок, уладження та магазин, який був власністю Маєра Крохмаля. Шкоди є к. 15.000 зол. — Біля залізничої стації Цебрів на лінії Тернопіль-Озірна вантажний поїзд наїхав фіру Олекси Касіяна з Цеброва. Касіяна і коні забив поїзд на місці, а фіру розторощив. Причиною нещастя, як завжди, незабезпечена рампа в переїзді.

— Велика крадіж вугля. В краківськім суді почався процес проти залізничників-урядовців та проти урядовців копальні, Людвіка Коссовського, В. Бартоша й інших. Вони за пять літ вкрали на залізничім шляху Краків—Яворжно та в копальні вугля в Яворжні аж 956 залізничих вагонів вугля вартости 330 тисяч золотих. Цей вуголь продавали вони Осипові Сасові, який розвозив його по всій Польщі для перепродажі. Процес триватиме 2 тижні.

— Конгрес міжнародньої Торговельної Палати. В понеділок рано відбулося в Берліні відкриття конгресу міжнар. Торговельної Палати в присутности канц. Гітлера, членів уряду та дипльоматичного корпусу. Промови виголосили м. ін. премієр Герінґ та д-р Шахт.

— Трагедія духовенства в Еспанії. Французька преса пише, що в Більбао оголосили спис священників, яких комуністи розстріляли. В самій провінції Сантандер згинуло від куль, чи на шибеницях 450 священників.

— Ріжні вісти. В Ню Йорку женитьця майор Спенсер, який здобув собі тепер славу, як перший муж княгині Віндсору (б. п. Сімпсон). — Віденська радіостація поширює новий вальс написаний композитором Леблем і присвячений княгині Віндсору. — Після недавного страйку лондонських автобусів число їх пасажирів зменшилося до 300.000. За час страйку лондонці привикли до підземної залізниці.

— Рішення конкурсу „Надії". Суд графічного конкурсу на рекламовий проспект Колектури Льотерії Клясової „Надія" п. проводом Вп. Декана Виділу Архітектури Варшавської Політехніки проф. Зиґмунта Камінського на засіданні в дні 27. червня призвав нагороду (300 зол.) п. Натанові Гохові (Львів) за працю означену знаком „1111", II-гу нагороду (250 зол.) пп. Ерикові Ліпінському Андрієві Рубінротові (Варшава) за працю під знаком „Світ див" і III-тю нагороду (150 зол.) цим самим авторам за працю „Атлянтида", а IV-ту нагороду (100 зол.) п. Казимирові Лібінові (Варшава) за працю „Чарлі". Кім цього закуплено 10 праць означених знаками: „Той третій", „Стах", „Дорога", „Бесіда", „Йоте", „Сліпий", „Мамона", „Міліон", „Єдина Надія" і „1632". Конкурсовий суд виніс рішення одноґлідно.

Дописи.

СТ. НИСЛАВІВ.

З життя купців і промисловців. Відулись тут загальні збори, а властиво анкета КупПромислового Банку з участю делегата зі Львова ін. Міланича. Основування того банку в нашому місті зібрало щонайто виразніші форми і, здається, нарешті зреалізується. Побажатиб лише, щоб та конечна установа якнайскорше у нас повстала.

„Націоналізм, комунізм та демократія". 9-го червня ц. р. заходом „Української Бесіди" відбувся відчит ред. І. Кедрина на тему „Націоналізм, комунізм та демократія". Не вважаючи на літню пору відчитова заля „Бесіди" була вщерть виповнена. Після відчиту відбулась жива дискусія, що тягнулася до 10 год. вечора. Станиславівські „фронтівці" відчит „збойкотували", а приводу того референт ані присутні мабуть не попали в розпуку. Відчит І. Кедрина закінчив в дчитовий сезон „Бесіди".

Гірка — Ів. Франкові. Місцева читальня „Просвіти" влаштувала святочний концерт у честь І. Франка. На програму зложилось 5 пісень у виконані муж. хору „Думка", промова м-ра Диденка, деклямації Табачишинової, Погрібної та Глинського й інсценізація „Великих Роковин" Ів. Франка. Свято полишило надзвичайно миле враження, жаль лише, що публики був дуже мало. Замітне, що в Станиславові від кількох літ ставляться громадяни до Франківських свят з неоправданою резервою. Інший нарід, колиб мав Франка, зробивби з цього святочні салі — у нас воно інакше.

„Свято Моря" в Ямниці. Мин. неділі відбулося в Ямниці величаве свято в честь Українського Моря. За прикладом інших місцевостей у краю пішла Ямниця і добре було би, щоб за Ямницею пішла ввесь Станиславівщина. Культ моря для нас дуже важна справа: треба в цьому напрямі перемінити психіку народу, щоб не повторився випадок добровільного зречення Криму, бо він — мовляв — „татарський"! Треба тут перевиховати наскрізь плугаторську націю, щоб вона добре зрозуміла, що без „вікна — моря" вона у світі не дістанеться ніколи, що без моря майбутня Українська Держава сильна не буде. Усі ці справи порушив у промові ред. Катамай. Крім тої промови на програму зложились такі точки: деклямації Ліди Каратницької, Дейчаківської та маленького Катамая, сольоспіви Дзулинської і Ткачуківної та низка пісень у виконанні муж. хору „Думка". До найкращих точок зачислюємо деклямацію Л. Каратницької, що заблестіла своїм величезним декляматорським талантом. Захоплена публика доти оплескувала її, аж вона мусіла деклямувати надаток („Іван Вишенський"). Дейчаківська деклямувала збірку поезій, зв'язаних з морем, теж гарно. Маленький Катамай чувся так, ніби мав не 5 літ, а бодай 5. Із соліток краще вийшла Дзулінна, що вже вспіла за короткий час виробити собі добру опінію. „Думка" співала добре, хоч у деяких піснях відчувались недотягнення. Ціле свято випало надзвичайно імпозантно і ролю пропагатора української морської ідеї справило якнайкраще. Публики зібралось дуже багато, не зважаючи на дощ.

З життя товариств. Мин. четверга відбулись загальні збори Т-ва „Станиславівський Бони". До нового Виділу увійшли: проф. Лепкий, голова, інж. Пінґузс, заст. голови, м-р Микитюк, секретар, проф. Соколинський, скарбник, дир. Недільський, диригент, проф. Кривацівська, заст. диригента, як члени виділу: проф. Бойцун, п. Солуківна і п. Прийхавівна. Насправді річева дискусія дає надію, що новий Виділ приступить до праці із здвоєною енергією і тимсамим „Стан. Бони" знову займе в нашому місті таке становище, яке займати повинен.

З цирку Станєвських. До нашого міста зїхав цирк Станєвських, що втішається спеціяльною популярністю в широких кругах міста. Зпоміж безліч точок найкраще враження роблять вправи подружжя Бретіні, особливо на драбині, держаній на ногах без підтримки рук. Малий японець імпонує силою і зручністю, три сестри „Вава" „безкістністю" свого тіла. Добра теж тресура коней і псів. Лідія Діяз захоплює вправами на линві. Норський-Ножиця розсмішує добрими жартами. Інші точки на такому рівні, що оглянути їх варта. Публики української більше, як на деяких виставах у „Соколі".

Б. Л.

РАВА РУСЬКА.

Дитячі садки. По зважаючи на енергійну акцію Ради ПСК. „Р. Ц." в Раві Руській, акція основування дитячих садків не знайшла повік громадянством, зокрема поміж тими, що стоять у проводах наших сільських установ, належного зрозуміння. Дотепер з цілого равського повіту після подання на основання садків так. місцевості: 1. Забірці, провідницею іменовано п. Кузьмінську Софію, 2. Вілька Вербицька, пров. п. Прокопівна Катерина. Віла, 3. Річиця, пров. Литвин Ося. 4. Хлівчани, пров. Дзіна Марія, 5. Девятир, пров. Жуківна Юлія, 6. Немирів, пров. Сірко Ярослава, 7. Тетятицька, пров. Коцан Ірина, 8. Вільки Мазовецькі, пров. Хомин Параскевія, 9. Дашівська, пров. Предпаївна Катерина. Чорн... 10. Високий Великий, пров. Чечкевич Анастасія, 11. Ратиня, пров. Кухта Анастасія, 12. Кременця, пров. Кр... Євгенія, 13. Корчів, пров. Галько Єфросинна. Поза тим згодилися ще отворення садків Санькович, Корчин і Монастирок і для згаданих сіл брак провідниць. Для деяких сіл тут. староство вже видало дозволи на отворення садків і їх на днях Рада Повітового Союзу Кружків отворить. Якщо де були провідниці без занять, можуть згодитися негайно до ведення садків у равському повіті.

Районові пописи аматорських гуртків. Для активізування праці в аматорських гуртках у равському повіті Видавництво „Просвіти" в Раві Руській рішив перевести районові пописи з усіми існуючими аматорськими гуртками. Перший такий районовий попис відбувся в неділю 27. червня п. р. в Піддубцях для угнівської судової округи. Другий такий районовий попис для читалень равської судової округи відбудеться правдоподібно в половині липня, а в серпні до повітового змагання стануть лише ті гуртки, що здобудуть перше місце.

В. Шановних Авторів і Дописувачів просимо завжди пам'ятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Попис елевів Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка в Перемишлі. В днях 9. і 10. червня п. р. відбувся попис-показ цілорічної праці не тільки елевів, але й професорів філії В. Муз. Інституту ім. М. Лисенка. Інститут має і серед українського громадянства Перемишля, і далеко поза Перемишлем, і серед чужинців добру славу, доказом чого може послужити хочби такий факт, що й неукраїнці посилають своїх дітей туди на науку музики та приходять на іспити, що їх Інститут уладнтовує. Завдяки висококваліфікованому учительському обсерві під проводом дир. д-ра Василя Витвицького вже від кількох літ Інститут стоїть на дуже високому рівні. — В перший день відбувся попис елевів 1. року: 1, 2, 3 і 4 кляс. та 1. сер. До попису стануло 9 елевів, з того 18 форт. і 8 скрипки. Усі дуже добре витримали пробу. З кандидатів на піяністів (ок) слід відзначити Бевзовську В. з 4. кл., Онишко Е. з 2. кл., Георгієвську Н. з 4. кл., Коленську М., Коленського М. та Кушніра Б. Зі скрипалів Гонтарського І. Попис першого дня закінчили три елеви, що відіграли Тріо фіс-моль ч. 1. Гайдна: Забіяцький В. з 4. кл. — скрипка, Гринишин О. з 1. с. — віольончелі і Демчук П. з 3. с. — форт. Всі три кандидати показали, що їх музична малітність велика. На окреме вирізнення заслуговує дуже здібний чеіет Гринишин О. — Другий день — це був „Музичний вечір", у якому взяли участь „діси" з кляс Муз. Інституту. Програму виконало 17 елевів з 4 ур. 1. с., 1. р., 2 з. і 3 с. років, з того 12 форт., 3 скрип. та 2 віольонч. Поміж загальний рівень цілого музичного вечора вибилася продукція молоденької, але вже в Перемишлі знаної елевки співочої мистецтва Лесі Вахнянинівної, з якої зібрання небудемі здібності зі знаменитою школою. Дальше треба відзначити: Лихович Н., Альткорнівну П., Демчука П., Пеневську З., Сушко Ір., Вальцбергівну Л. та Гінковську І. Зі скрипалів теж молоденького, д. талановитого Заболоцького В. З віольончелістів, очевидно, Гринишина О. та повільно й успішно граючого Дуду М., що виконав одну з найтрудніших річей чеської літератури, „Сутту" Баха. Висліди попису елевів вказують, що вони проходять добру школу під проводом своїх професорів. Поміж прислуховувалась доволі численна вибрана публіка, яка вайний раз переконалася, що її діти, зі професори дурно часу не тратять, але працюють цільно для піднесення музичної культури. З приводу цього попису приходиться завважити сумну

ВІДГУКИ ДНЯ.

Прогавлена нагода.

Пані Сімпсон, князь Віндзор — ось пара людей, що довгий час не сходила зі шпальт газет і з уст людей. Після їх вінчання — людська трохи вспокоїлися, але все таки то тут то там ще пробомкують. То якийсь відчит про жінку, що валить престоли, то якась книжка про короля, що замінив королівський бальдахим на подружий пантофель, то це, то те.

Люди з фантазією почали робити інтереси на популярности коханців, появилися піками аля Сімпсон (16 вол. на рати), сорочки аля Віндзор (4.50 готівкою), а за рік може появиться щось „аля" і в дитячій конфекції.

Але все це тінь фантазії супроти того, що видумав якийсь станиславівський жидок...

„Шановний пане Віндзор — написав він одного дня —ви і я в однаковім знайшлися положенні. Вам не хотів позволити на женячку зі своєю „Кізе" Болдуїн, а мені таки звичайний бовван, майбутній мій тесть. Він каже, що як буду мати сто фунтів штерлінгів (моя адреса: Станиславів, Старовалонна 10), тоді видасть за мене свою дочку. Ох, пане князь, що то за дівчина. Під хайрем кажу — Ваша Валюся перша, а зараз за нею моя Салюся. І через дурних сто штерлінгів вона пропаде для мене на віки. Що ви на те, пане Віндзор?! Коли Ви нічого, то я буду труп!

З поважанням

Іцко Капурец".

Часописи повідомляють, що пан Капурец дістав від пана Віндзора відповідь на пекаві і може вже женитися.

От, що наживається фантазія, орієнтація і купецький хист!

Гей, браття родимці! Чи не краще булоб, щоб та сотка фунтів була опинилася в руках українця і збільшила наше національне майно! Адже Іцко не мав найменшої підстави порівнювати себе з Віндзором! Не входили тут у гру престижеві мотиви, чи резигнація з родових прав. Звичайна собі історія з бідаком і багачкою, яких тисячі трапляються щороку по наших селах, хоч про них князь Віндзор не знає і не буде знати.

Зате аж проснулося, щоби якийсь Матюшевський, Боднаровський, чи Високацький, шляхтич з діда прадіда або й далі написав таке письмо до князя.

Як легко було:

„В. К. Милосте! Ваше положення і моє — дві каплі води. Ви шляхтич — я шляхтич і обом нам жорстока традиція робить перепони на дорозі до щастя. Полюбив я Параню Щур з другої парафії, дівчину з плебсу, але мої батьки і загалом шляхта не хоче про те чути. Грозять утратою прав до клейноду, до свічки в церкві, а на будуче до ношення плащениці. Сто фунтів помоглоб мені цю перешкоду взяти і скинуловб з моїх грудей сто кільограмів суму.

Зі шляхотським привітом...

(І підпис із усіма придатками.)

Я переконаний, що булоб удалося. Аналогія аж бє в очі!

Але ми все — або пізно, або й ніколи...

Галактіон Чіпка.

вістку, а саме, що філія В. Муз. Інституту ім. М. Лисенка в Перемишлі тратить одну із найкращих професорських сил та визначного управителя Інституту в особі дир. д-ра Василя Витвицького, що з кінцем цього шкільного року покидає Перемишль. К-н.

Канцелярія Філії „Просвіти" в приспіву. В одній з кімнат, які тепер займає відділ М. С., мала канцелярія Філії „Просвіти" безплатне приміщення. В місяці квітні п. р. дирекція „Віри", віднаймивши цілий льокаль Маслосоюзові, виповіла Філії займану нею кімнату. Цілий місяць Видія Філії „Просвіти" вряд з урядовцями робив усі можливі заходи, щоб десь примістити канцелярію, без якої просвітянська робота в повіті зовсім неможлива. Та, на превеликий жаль, хоча в Перемишлі є кільна національних домів, великих та гарних, нема приміщення для канцелярії „Просвіти". Нема приміщення для установи, якої завданням є ширити освіту і культуру, для установи, що є матірю і „Віри" і Маслосоюзу і Народнього Дому і всіх наших економічних та культурно-освітніх установ. Грошей Філія „Просвіти" не має настільки, щоби в якійсь жидівській камениці винаймити кімнату на канцелярію. Вкінці дирекція Українбанку „Віра" рішилася прийняти і примістити канцелярійний інвентар (столи і шафи и актами) в передсінку своїх бюр — очевидно, без урядовців. Та урядові салою обставили, вживаних в полагодженнях організаційних чи канцелярійних чинностей, змушені були вискакувати до цього передсінку-канцелярії. Селяни-читальничики, які по кільканадцять, а то й по кількадесять денно приходять до канцелярії в різних просвітянських справах, дивуються, як це може бути, що в Перемишлі нема приміщення для „Просвіти". Деякі з них, що мають гарні власні читальняні доми, запрошують канцелярію Просвіти до себе. А й урядовцям не дуже приємно сидіти з цьому передсінку, бо деколи не робить вражіння, що вони виконують ролю придверників (бо селяни, що приходять до нас Українбанку „Віра", часами питають їх, чи можна війти до нас). Варто би призадуматись, чи не слід би взятися до будови Просвітянського Дому. Правда, засобів нема, площі нема, але світ не без добрих людей. Найтяжче рушити з місця. Треба кинути гасло „Народ собі" — то діло піде

40-ліття читальні у Вишатичах. Село Вишатичі, положене на лівому березі Сяну, колись чисто українське, сьогодні в двох третинах уже польське. В початках другої половини мин. століття місцевий дідич спровадив до Вишатич кільна родин мазурів і поселив їх на краю села, від Перемишля. Звісом почали вони поширюватись та через мішані подружа полонізувати село. Тій застрашливій полонізації Вишатич почав у 90-их роках мин. століття протиставитись тодішній парох о. Захаріясевич, що належав до найповажніших суспільно-політичних діячів не тільки Перемишлини, але й Галичини. Цю полонізацію вдалось йому на якийсь час здержати. На його почині повстала в р. 1896 читальня „Просвіти", згодом повичована каса та вибудовано Народній Дім, що сьогодні стоїть на границі між польською та українською частиною села, наче оборонний мур. Дещо пізніше засновано „Січ", а по війні Рільничу Молочарню. Завдяки невсипущій праці о. Захаріясевича Вишатичі скоро стали найкраще зорганізованим селом та належали до найсвідоміших с. з у повіті. Та прийшла руїнницька війна, яка занищила все і село зрівняла з землею, так, що тільки з великим трудом прийшлося відбудовувати знищене. Не стало й о. Захаріясевича між живими. Приходили по черзі різні священники, але вони вже дуже мало цікавились суспільним життям села. Повелася змову екріплена полонізація, головно через мішані подружа. В неділю 13. червня п. р. читальня „Просвіти" у Вишатичах святкувала 40-ліття свого істнування. Аранжери цього свята приготовили все, щоб воно випало якнайвеличавіше та щоб залишило по собі якнайкращі вражіння. З Перемишля прибуло на свято 9 представників українських культурно-осьвітніх та економічних установ на чолі з головою філії „Просвіти" д-ром Хробаком. Делегація при вїзді до села привітала кінна бандерія на 30 конях, а коло Нар. Дому приняв їх хлібом і сіллю один з живучих ще членів основників Яремцьо Семен. По Службі Божій і панахиді за померших членів читальні, яку відправив о. Гринишин, учасники ювілею пішли походом на площу, де відбулася святочна академія. На академію зложилась така програма: „Просвітянський гимн" і піднесення прапору, історичний нарис читальні, що його подав член-основник Яремцьо Семен, промови і привіти: від Матірнього Т-ва і Філії довшу та змістовну промову виголосив д-р Хробак та вручив пятьом живучим ще членам-основникам почесні грамоти, від Українського Шадинці інж. Артимович від Народнього Дому і П. Н. К. УНДО п. Семечко, від Українбанку „Віра" д-р Бінк, від Повітов. Кр. Р. Ш. п. Нагайський, від читальні в Болестрашичах п. Ковалисько, від читальні в Торках п. Мадай, вкінці від української кооперації говорив дир. ОСУК. інж. Отвиновір. На дальшу програму зложились продукції хорів з Торок, Бушковиц і Вишатич та деклямації. В міжчасі промовляв і о. Гринишин. На закінчення від українського громадянства промовляв д-р Загайкевич. По цьому відбулися фестини та забава. На цьому слід би цей допис закінчити, та годі не зробити, не занотувавши сумного факту, який у відносинах у Вишатичах відіграє немалу ролю. Аранжери свята, в цьому випадку якнайбільш торжественно, звернулись до свого пароха о. Гринишина з проханням, щоб запросив сусідніх со. пароха та деяких священників з Перемишля, до яких громадяни Вишатич ставляться зі спеціальною пошаною, на те, щоб вони своєю участю в релігійних відправах та активною участю в ювілею читальні причинилися до піднесення не тільки національної свідомости, але й релігійного духа населення. Та о. Гринишин, хоч обіцяв не зробити, нікого з священних в не запросив, зро що згодом аранжери свята довідалися. Причиною такої поведінки о. Гринишина було мабуть те, що він на кожному кроці і при кожній нагоді накидує громадянам Вишатич, головно членам читальні, мовляв, „ми комуністи". А тепер насувається запит: Чи комуністи хотіліб і чи в їх інтересі було би завалічувати комітет читальні та взагалі підносити духа українців у Вишатичах саме участю більшої свідомости духовенства?! На це питання нехай дасть уже хто інший відповідь, бо комунізм і пошана для духовенства, в нашій голові не може поміститись. К-н.

Спорт.

МИСТЕЦТВА ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ЛЬВІВ. **Погонь І Б — Чорні 2:1 (2:0).** Погонь грала в складі Матіясами і Дрегером.

ЛЬВІВ. **Корона — Гасмоней 2:2.** Слаба гра Гасмонеї і ще слабша, зате амбітна Корони.

ЛЬВІВ. **П. Сокіл — Чувай (Перемишль) 2:1 (2:0).** Дн виграна вже нічого не поможе Соколові, бо він остаточно мусить покинути О. Л. його співтоваришем у четвертій буде імовірно Р. К. С.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

2. Україна	22	33:11	78:31
3. Гасмоней	21	24:18	30:25
4. Чорні	22	24:18	53:47
5. Польонія	21	24:18	35:33
6. Чувай	22	23:21	56:52
7. Огнісько	21	23:19	46:50
8. Погонь І В	22	20:24	44:55
9. Лехія	21	14:28	27:43
10. Корона	22	14:30	29:48
11. Р. К. С.	22	14:30	28:50
12. П. Сокіл	22	12:32	40:65

ВИСЛІДИ ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

ХОЖУВ. **А. К. С. — Л. К. С. 3:2 (1:0),**

КРАКІВ. **Краковія — Гарбарня 4:0 (2:0).**

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

РЯШІВ. **Ресовія — Унія (Люблин) 8:0 (3:0).** Мистець Люблина виявив дуже низький рівень гри. Ресовія виграла зовсім заслужено високо.

КРАКІВ. **Подгуже — Напшуд (Ліпник) 5:1 (2:0).** Несподівана виграна Подгужа над шлеським Напшодом, в якому грає аж 3 репрезентаційні гравці Польщі.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

ПРЯШІВ. **Русь — Славія (Пряшів) 4:2.** Товариські змагання обох дружин відбулися у Пряшеві.

У кваліф. турнірі за вхід до чеської Ліги веде СК. Пардубиці перед Філяковом і Чехіє Карлін. На мінці в ДФЦ, але ця табелька ще може перевернутися до гори ногами.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантеріяній Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

НАДВІРНА:

1. VII. Муж двох жінок.
2. VII. Ніч під Івана Купала.
3. VII. Під курателєю.
4. VII. Довбуш.

З Надвірної їде Театр до Биткова, Делятина, Микуличина і Ворохти.

Молодий Український Театр „Заграва"

ГЛИНЯНИ:

1. VII. Тарас Шевченко.

Управа театру приймє три молоді панночки. Зголошення з фотографією і коротким описом життя слати на вище подану адресу.

Великий Театр:

Четвер, 1. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Школа жінок" із Ст. Ярічем.

П'ятниця, 2. VII. год. 8. Виступ Театру Атенеум „Школа жінок" із Ст. Ярічем.

Субота, 3. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із Ст. Ярічем.

Неділя, 4. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із Ст. Ярічем.

ВОВНИ — наймодніші гатунки і колірн — ДІМВОЛІЧКИ — Львів, ул. Сикстуська ч. 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

КІНА.

АПОЛЬО: „Королівський вальс" із Віллі Форестом.

АТЛЯНТИК: „Король прошаків".

ВАНДА: „Багряний цвіт", „Малі герої".

ГРАЖИНА: „Замах у весні", „Тисяча тактів кохання".

ЕВРОПА: „Дама з портрету".

КАСІНО: „Посвята" із Роб. Тейлором і Варварою Стенвік.

КОПЕРНИК: „Данило Буа" (Джордж О' Брайн), „Кохай і не плач!"

МАРУСЕНЬКА: „Заламенілий ліс" „Поміркє подружжя".

МЕТРО: „Ванесса". „Жінка чи секретарка".

МІРАЖ: „Герої Сибіру".

МУЗА: „Тиждень перед шлюбом", „Веселий довжуан".

ПАЛІС: „Бен Гур"

ПАКС: вечинний.

ПАН: „Генерал Суттер".

РАЙ: „Страшний двір".

СВІТ: „Пімста Джона Ельмана" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Поворот Франкенштайна" і ревія.

ТОН: „Містний їздець" і додатки.

УТІХА: „Нинішні часи" і ревія.

ХИМЕРА: „90 хвилин постою", Гарі Піль.

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5).

„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 1. липня 1937.

БЕРЛІН (357) 14.15, 15.00 Розр. музика, ВІЛГОРОД (437) 18.30 Скрипка, 19.50, 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Гумор, БУДАПЕШТ (550) 12.05 Орх. концерт, 18.00 Скрипка, 19.00 Нар. пісні, 22.05 Циг. музика, ВІДЕНЬ (507) 15.15 Музика для молоді, 17.30 Любовні пісні, 17.50 Скрипка, 20.25 Амер. пісні, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571) 14.00, 16.00 Музика, 17.50 Віольончеля, 20.10 Розр. музика, КОШИЦІ (259) 13.30, 17.05 Для Закарпаття, МІЛЯНО (369) 17.15 Вок. концерт, 20.40, 21.00 Розр. музика, 22.00 Форт., МІНХЕН (405) 16.15 Розр. музика, 21.10 Нар. пісні, 21.35 Андерсенові казки, ПРАГА (470) 19.35 Військ. пісеньки у вик. вок. квартету, 20.05, 21.00 Галева вистава у присутності през. Бенеша, РАДІО ПАРІ (1648) 12.30, 13.45 Орх. концерт, 18.15, 15.45, 19.45, 20.30 Спів, 19.15 Сценка, 21.00 Двофорт. музика, РИМ (421) 17.15 Трансм. з Ріо де Джанейро: Іт.-браз. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 23.15 Танк. музика.

П'ятниця, 2. липня 1937.

БЕРЛІН (357) 17.00 Скрипка, форт., 18.00 Вечірній гомін, 21.00 Розр. музика, ВІЛГОРОД (437) 21.30 Арії та пісні, БУДАПЕШТ (550) 12.05 Вок. концерт, 14.20 Концерт симф. орх., 18.30, 19.00 Циг. музика, 20.00, 21.00 Бутікасві твори, ВІДЕНЬ (507) 12.00, 13.10 Розр. концерт, 17.25 Спів, 19.25 Веселі змагання, квартет сол., 22.20 Клявесинові концерти Баха, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (157) 15.15 Дитячі пісні, 16.00, 22.30 Розр. музика, 18.00 Концерт естонського акад. хору, КОШИЦІ (259) 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО (369) 17.15 Танк. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Летіз роман" оп. Комятія, МІНХЕН (405) 16.15 Солісти, 20.00, 21.00 Вечір нім. музики, ПРАГА (470) 14.00 Давні нім. пісні у супр. гітари, 17.10 Квінтет ес-дур Дворжака, 19.10 „Радуз і Магудена" суїта Сука у вик. фільг. орх., 19.40, 20.00 Нар. пісні, 20.10 Хор, 20.55, 21.00 Концерт фільг. із наг. ровозви битви під Зборовом, РАДІО ПАРІ (1648) 13.15, 17.45, 19.00 19.30, 20.30, 21.00, 21.30, 22.00 Спів; 14.30, 15.00 Театр Уяви, 17.30 Форт. рецталь Колети Гово, 19.15 Скрипка, РИМ (421) 17.15 Камер. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, ШТУТГАРТ (523) 21.15 „Парис і Олена" оп. Глюка.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 1. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня. 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Ранішн. денник, 7.10 Музика з пл., 11.30 Король Карло II в поворотній дорозі до Румунії, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 „Хробачарні для домашньої птиці" гутірка, 12.25 Розр. орх., 13.55 Легка муз. з пл., 14.50 Спорт. порадник, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Музика з пл., 15.35 Львів. бюжучі вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Для дітей: Казки Кіплінга, 16.15 Хор залізничників зі Львова „Сирена", 16.45 „Вітамінозий день" гутірка, 17.00 Відпуст і ярмарок в Будиславі, 17.30 Попул. концерт, 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Місто на двох берегах — гутірка, 18.10 Муз. опер. в скор., 18.30 Загальна скринька, 18.40 завтрішня програма, 18.45 Льовальні спорт. вісти. 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Театр єдности і згоди", 19.40 Актуальна гутірка 19.50 Спорт. вісти, 20.00 Концерт легкої муз., 20.45 Веч. денник, 20.55 Рільнич. вісти 21.05 Танк. муз., 21.45 „Остання перемога" рецитац., 22.00 Концерт солістів, 22.50 Останні вісти веч. денника, Метеорол. комунікат, Огляд преси, 23.00 Танк. муз. з плит. 24.00—1.00 Концерт.

П'ятниця, 2. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Муза з пл., 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. денник; 12.15 Виїмки з фільми „Парад любови" шлягр; 12.20 Комунікат львів. Рільничої Палати; 12.25 Концерт; 13.55 Легка і популярна музика з пл.; 14.35 „Троха пісні, троха слова", скринька для дітей; 14.55 Львів. біржа; 15.00 З балетової музики, гр. пл.; 15.35 Львів. біжучі вістки; 15.45 Госп. вістки; 16.00 Розмова в хорими; 16.15 Концерт солістів; 16.45 Репортаж з Паризької Виставн; 17.00 Концерт орх. варш. Фільг.; 17.50 „Модерев" гутірка; 18.00 Турист. інформатор; 18.05 Істор. марші — пл.; 18.30 „Моди" — гутірка; 18.40 Завтрішня програма; 18.45 Льов. спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Камер. концерт Ф. Шуберта; 19.50 Спорт. вістки; 20.00 „Блакитний плащ" муз.-літер. єдиниця; 20.45 Вечірн. денник; 20.55 Актуальна гутірка; 21.00 Танк. музика; 21.45 „Рибацькі обрязки" відпит; 22.00 Вок. концерт; 22.50 Остан. вістки веч. денника, Метеор. вістки, Огляд преси; 23.00 Танк. музика з пл.; 24.00—1.00 Концерт.

Подяка.

Прибиті горем через втрату Найдорожчого Мужа та Брата, ПЕТРА ЦЕБРОВСЬКОГО, що помер 30. травня п. р. в Романівці, спішимо зложити цією дорогою найсердечнішу подяку всім тим, що в такий важний для нас час виявили зі своєї сторони щиру приязнь, віддаючи останню послугу Покійникові.

В першу чергу щиро дякуємо Всечесніщим Отцям: о. деканові Грицаєві, о. парохові Ратичеві, о. Кравчукові та о. Подолянчукові за відправу Служби Божої, Панахиди та проводи похорону.

Далі складаємо щиру подяку всім, що приїхали з Тернополя, щоб товаришити Покійникові в останній його мандрівці. Зокрема дякуємо представникам влади Вп. стар. Герасимовичеві, д-рові Мазурові, секретареві Пов. Ради, лісничому Антонікові, а надто Вп. п. Президові Окр. Суду Гостковському, прокураторові Голембйовському, інжинірові Квятковському, комендантові посторунку Слабому і сторш. постер. Рачинському.

Сердечна дяка о. парохові Ратичеві за щирі прощальні слова біля хати та п. Врублеві, делегатові Пов. Ради за промову над могилою і хорові з Ходачкова Малого, що під диригентурою п. Томова прегарно виконав похоронні пісні в часі походу. Служби Божої та похорону.

Жінка, Брат і Сестра з рідними.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ВИШКОЛЬОВАНОГО КОНЦИПІЄНТА приймє від 15. липня адвокат біля Львова. Зголошення до „Діла" під „Добра практика". 1223 2—3

ЛІКАРСЬКУ ПРАКТИКУ відступлю безкорисно зараз українцеві. Зголошення листовні до Адмін. „Діла" під „Горн". 12)1 1—1

РІЖНІ

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби і комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 637 6—6

РОБОЧІ УБРАННЯ І ПЛАЩІ найдешевше джерело виробів „ПАЛІКМ", Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 3-10

МУЖЕСЬКІ СОРОЧКИ спортові, продувні у 18 родах 2.80—7.90, підшиванці колірові з сирого шовку, подвійні клини в кроці 2.75. Фабрика білля „Астра". Сикстуська 2 Львів. 1218 1—1

КУПЕЛІВКИ на шельках 1 золотий, також для дитини все на літо і виїзд „Світ Дитини" „Świat Dziecka" — Сикстуська 2. 1218 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

БРИТВИ

найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

КІР

Львів, Усійського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ.

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
куплю, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Пятниця 2. липня 1937. Ч. 143

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Саніга і Добошинський.

(Передова стаття).

Дещо про користи з орґанізації народнього промислу.

Україна і Болгарія.

95.000 зол. на збанкротоване москвоф. Т-во в Сяноцї.

Як апостольський адміністратор субвенціонує москвофілів.

Нарешті перенесли старосту з Бережан.

Самогубство Петровського?

Чи еманципація принесла щастя жінці?

Гармати гремлять над Амуром.

Британський уряд затвердив поділ Палестини.

Масові арештування у Львові.

Король Карло відїхав до Румунії.

сяжних суддів витягають аргументи взагалі проти тієї установи. Значить, в одному і другому випадку маємо використовування тих подій для акцій у напрямку дальшого скріплювання „тотальности" держави, себто обмежування компетенцій ріжних чинників у користь поширюваних компетенцій бюрократичного апарату. Про те, що в обох тих випадках маємо тільки зовнішні прояви одної і тої самої політичної думки, одних і тих самих політичних настроїв, одної і тої самої ментальности — ніде не находимо ані слова. Бо коли хтось стверджує, це, то мусить доходити до льогічного висновку: слід лікувати не симптоми, тільки джерело недуги, а тим джерелом недуги є ендеція в усіх формах і виглядах, явна і закаптурена, з відкритим чолом Добошинського та закритим всією шумливою і високопарною фразеольогією, вивченою всіми новонаверненими „пілсудчиками" у лапках, всіми тими, що затроювали життя покійному маршалові, всіми тими, що примазались до режиму зі шкурних мотивів і шкуру новою фарбою помазали, залишивши під нею ту саму стару ендецьку душу.

Якже вимагати від польської преси, чи радше від тієї частини, яка в більшій або меншій мірі стоїть під впливом урядових чинників, щоб вона била в ендецький світогляд, ендецьку психіку й ендецький спосіб розумування, коли одно часно чуємо і бачимо ріжкий зворот „на право", саме у сторону старого і нового польського ендецького табору, коли одночасно чуємо щораз голосніші деклямації про польський націоналізм, який має обєднати ввесь польський нарід і зробити його здібним до вищих державних завдань! Нам здається, що дві останні краківські події повинні бути саме повчальним ементо, що ендецький табор не тільки не годиться, як резервуар здорових і державно-творчих думок та сил, але що той ендецький табор був, є і буде нещастям Польщі, як держави з кордонами, що далеко виходять поза етнографічні польські межі, та з аспіраціями бути справді поважним міжнароднім чинником з широким засягом впливів. Коли сьогодні чуємо польські голоси проти існуючого конкордату, то не слід забувати, що головним безпосереднім автором того конкордату є Станіслав Грабський, той самий, який сьогодні грає на терені Галичини ролю неначе покровителя всього польського громадянства, мобілізованого антиукраїнською програмою „Звйонзку полякув Зємі Червеньскей". І не у конкордаті діло: діло у тому дусі, яким є пройняте польське духовенство, виховуване на творах Дмовських і Грабських та їх духовних учнів, вихованків і наслідувачів. Винуватий є дух, що його ширять звеличники самоволі в усіх її проявах. І не боротьба з конкордатом чи окремими духовниками, не боротьба з присяжними судами та окремими одиницями, які не годяться на присяжних суддів, але боротьба з отим ендецьким духом, з духом непримиренности, нетолеранції, „сам-собі-панства", національного та політичного егоїзму, словом — боротьба з названою і неназваною ендецією може єдино довести до такого оздоровлення відносин, в якому будуть виключені виступи Сапігів і Добошинських.

ік.

НА СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКІ ТЕМИ.

Дещо про користи з орґанізації народнього промислу.

В останніх часах, в добі самовистарчальности, багато уваги присвячують усі народи народній культурі. Нею цікавиться не лише наука (окремі катедри етнографії а етнольогією в університетах, збірки етнографічних матеріялів і т. д.), але і практичні діячі (праця суспільно-економічних установ у ділянках сільського життя). Наука змагає до того, щоб розвязати велику скількість проблем етнічного і загального характеру, а практичні діячі змагають до того, щоб піднести добробут народу. Ці діячі цікавляться матеріяльною культурою, себто народнім промислом і торговлею. Етнографія приносить дуже велику користь економічним установам. Докладне пізнання всіх проявів народнього життя влекшує організацію народнього промислу, вказує на відповідний підхід до цієї справи і вчить, як слід поступати, щоби праця увінчалася позитивним успіхом. В тій ціли згадаємо про сільськогосподарські продукти, про домашній, халупничий і мистецький промисл українського села, про можливу організацію, скуп і збут його в рамках кооперативних та про обношену торговлю, вкінці про житгєву силу промислу та його реальну розбудову.

Приріст населення, земельний голод поступ часу і культурні вимоги приневолюють українське селянство присвячувати більше уваги ділянкам промислу і торговлі. Назустріч цим вимогам пішли наші культурно-освітні й економічні установи, що вже довший час розвивають хосенну працю для народу. І так „Сільський Господар" працює над поліпшенням управи ріллі в ціли більшої видатности збіжа і його родів, а також над іншими галузями сільського господарства. Маслосоюз займається скупом і збутом молока, його перетворами, скупом яєць то-що. Центросоюз — це фахова централя для скупу і збуту всіх повітових та окружних союзів кооператив і має теж промислові підприємства. Центросоюз жде велика роля в організації сільського промислу. Тому вкажемо на ці ділянки сільських продуктів і народнього промислу, що ждуть на реалізацію.

Всі роди сільсько-господарської продукції нашого села мають своїх консументів не лише в краю, але і за кордоном. Тут слід згадати передовсім про головні збіжа: 1) пшениця, жито, овес і ячмінь, 2) збіжеві ростини: гречка, просо і кукурудза, 3) харчеві метеликоцвітні ростини: горох, фасоля, сочевиця і біб, 4) окопові ростини: картоплі, цукровий буряк, пашний буряк, морква, бруква і ріпа, 5) пашні ростини: конюшина, вика, сараделя, сочевиця, бобик і любінь та 6) промислові ростини: льон, коноплі, ріпак, мак, хміль і тютюн. Перші два роди ростин надаються до перерібки у млинах на ріжного роду муку і крупи. З мукою тісно вяжеться кооперативне і дрібне сільське пекарство. Зерно чотирьох перших родів промислових ростин можна було би перетворювати на олій у прасах чи олійнях. Велике значіння має не лише скуп, але й уміле та добре перетворювання промислових волоконних ростин: льну і конопель на прядиво та клочча. В слід за тим іде перерібка прядива на нитки і полотно та ріжного роду матеріяли, як обруси, рушники, верети, рядна, мішки і т. п. Розповсюднене по селах ткацтво й удосконалене фабричне дало би великі матеріяльні користи. За мало уваги звертають у нас на повороззництво, де найшло би збут прядиво і клочча для виробу мотузів, шнурків, шпагату, спеціяльного полотна, мотузяної упряжі і пасів. Згадуючи про ткацтво, слід звернути увагу на вироби з вовни. З тією метою треба би поліпшити плекання овець з довгою вовною та організацію виробу сукна і вовняних виробів, себто килимів, ліжників, макат, запасок, поясів і коців (Гуцульщина, Глиняни, Бучач, Сокальщина). В останніх часах напр у Сокальщині будують фабричні чухральні вовни (Торки) і навіть фабрики сукна (Лещків), що є в чужих руках. Також добре було би застановитися над відповідним фарбуванням вовни, прядінням і виробом рукавиць, панчіх, светерів, шапок і шаликів. Виріб полотна і ріжного роду сукна заспокоював би потреби одежної промисловости, себто сільське кравецтво в матеріями. Раціональне сушення овочів та перетворювання сирих овочів на повидла, мармоляду і соки принесло би більші прибутки зі саду. Попри розвиток мясарства, що на більшу скалю започаткував Центросоюз, докінче треба взяти у свої руки рівництво. Скуп рогатої худоби, заріз і заграничний збут дав би заняття нашим людям, а шкіру виправляли би кооперативні гарбарні (Яворів). З цієї шкіри могли би користати наші шевці і таким чином можна би піднести сільське шевське виробництво та повести на ширшу скалю скуп і збут чобіт і черевиків. Білошкірництво (навіть фарбоване), що поширене тут і там по наших етнографічних територіях та вслід за тим кожушництво — це ділянки народнього промислу, на які треба теж звернути увагу. Для римарства, що виробляє упряж, торби, паси, з великою прислугою приходить виробництво мила (Центросоюз, Нар. Торг. Сокаль, приватні) внаслідок запотребування наших гарбарень на шкіру з коней. З керамічного промислу найбільше поширене у нас гончарство (Гуцульщина, Сокальщина, Миколаїв, Глинсько, Борщів і т. д.) зі своїми виробами горщків, мисок, збанків, друшляків і т. п., деколи мистецької вартости. Стрічаємося теж з народнім цегляярством, дахівкарством, бетонярством і камінярством та його виробами, як хрести, надгробники і млинські камені (напр. Брусно). Сільсько-господарські життєві потреби витворили домашній деревний промисл, що займає рівнорядне місце з волоконним промислом. Є багато галузей цього промислу. Колодійство виробляє колеса гнуті і дзвонові, стельмарство: вози, візки, тачки; ложкарство: ложки, варехи, вилки; ситарство: сита, решета; плетінкарство чи кошикарство: з кори: коробки і хатні прикраси; з тростини і соломи: рогіжки, кошики, снігівці, мати, соломянки; з лозини: полукішки, коші, колиски, крісла, столи, канапи, підставки на цвіти; столярство: хатню обстанову, як столи, ліжка, крісла, шафи; боднарство: ріжного роду бочки, діжки, коновки, маснички; токарство: підтачавки, макогони, пасківники, сільнички, підставки на яйця, касетки, деревляні шлапці; теслярство: нецки, корита. Сільське ковальство виробляє підкови, серпи, лопати, мотики, хрести і т. п. Крім того виробляють у нас дьоготь, мазь (Лемківщина) і предмети з рогу, як гребені (Гуцульщина). Можна ще згадати про виріб музичних інструментів, себто скрипки, баси, цимбали, бубни. На виріб предметів мистецької вартости вживає народній промисл дерева, глини, полотна, шкіри, каміння, мосяжу та аліяжів. Поширене теж деревне різьбарство і виріб касеток, тарелів, боклагів, пляшок, свічників, пудерничок, папіросниць, цигорничок, гудзиків та ін. З кераміки відомі є тарелі, свічники, миски, фляшки, попільнички. Вишивальництво також дуже поширене. Прикраси зі шкіри стрічаємо на кожушках, торбах. Вироби з алябастру, себто канцелярійні прибори, попільнички, пляшки, фігурки, цукорнички, бомбонерки, сільнички виконують у Журавельщині. З мосяжництва та аліяжів (Гуцульщина) є відомі перстені, клямри, ножі, хрести, топірці, кліщі і т. п. Також слід би згадати про народні писанки (Гуцульщина). Щоб зреалізувати організацію народнього промислу, треба в першу чергу забезпечити сільським самостійним виробникам і халупникам змогу набувати по низьких цінах та на сплати сирівець. Цією справою повинна занятися така установа, як напр. Центросоюз, що сама або спільно з Повітовими Союзами Кооператив приступила би до купна сирівців, себто ліса, побудувала би власний тартак (щоб деревний матеріял ішов до перерібки нашим ремісникам, згуртованим у кооперативах), а також підняла би скупу рогатого скоту (з метою розпродажі мяса і виправи шкір та вслід за тим шкіряних виробів). Для розбудови народнього промислу конечно є перевести його організацію на кооперативний лад при кооперативі в дотичній місцевости, або у спеціяльній кооперативі, створеній з цією метою. Сільські вироби повинні купувати інші кооперативи через Повітові Союзи Кооператив.

Коли говоримо про торговлю, слід би застановитися над її родами, а саме торговлею 1) кооперативною і 2 обношеною. В сьогоднішнім суспільнім організмі оба роди торговлі сповняють корисні функції. Перша виступає у нас у зорганізованій формі, друга, основана на давніх вимогах, є найстаршою народньою формою особистої заміни і посереднього обороту. Обношену торговлю витворив вищий ступінь господарського розвою та збільшення потреб в одних і продукції в інших людей. Досвід каже, що цього роду торговля довго ще залишиться тому, що підтримують її такі форми продукції, як фабричний і домовий промисл. Велике і безпосереднє значіння має вона для товарової продукції. Ця торговля береже деколи фабрики перед крахом та причиняється до збуту гірших і немодних товарів, що лишилися в більшій кількости з огляду на малий попит. Дрібний домовий промисл майже в цілости спирається на обношеній торговлі. В багатьох випадках істнування деякої галузи продукції залежить від істнування того роду торговлі. Обношена торговля збільшує збут та оборот товарами і причиняється до зросту консумції. Немалу ролю у збуті нашого народнього промислу відограли мандрівні сільські промисловці, які розносять свої вироби, себто бойки (сливки, яблука, бриндзя), яворівці (ложки, решета, рогіжки, забавки), гончарі (горшки, миски і т. д.), гуцули (килими, ліжники, вироби артистичні, писанки), дехтярі (дьоготь, мазь) та інші. Ріжні категорії товарів, що їх розносять ті торговці, залежать від запотребування, від продукції в домовому промислі, від якости і ціни. Для торгівця цієї галузи торговлі не треба майже ніяких значніших фондів; тут вистане малий гріш.

Беручи як основу народню форму при організації обношеної торговлі, поширили би ми два роди обносців: а) самостійних і б) залежних від торговельної чи промислової установи, чи то як агенти, чи як плачені обносці, чи як такі, що користають зі значного кредиту. Малий капітал такого торговця та вслід за тим малі й короткоречинцеві позички у купців віврителів змусили би перших купувати товари завжди у того самого купця (напр. нашої торговельної чи

промислової установи). Витворення цілого гуртку обносців дало би заробіток безземельному і малоземельному селянству, оминуло би практиковану дотепер систему використовування сільських продуцентів та дало би змогу убогим верствам спільности набути товар по низьких цінах. Одночасно наше селянство не тратило би багато часу на ярмарки чи торги, а народні промисловці, замість розносити, продукували би свої товари. Коли застановимося над діяльністю Центросоюзу і запізнаємося з планами його дальшої кооперативної і промислової праці, то сміло можемо сказати, що керму в організації народнього промислу, скуп і збут з усіх його ділянок слід би доручити Центросоюзові.

В народній культурі, подібно як у житті народу, бачимо аналогічні фази розвитку й упадку. Зацікавлення наших економічних чинників народнім промислом слід повитати з захопленням. Зреалізування організації народнього промислу та вслід за тим налагодження справ скупу і збуту його продуктів мусить опертися на відповідній і раціональній підготові. При розбудові народнього промислу треба звертати увагу на те, щоб не спиратися сліпо на чужих шаблонах. Вони можуть відгравати тут тільки побічну ролю. Організація народнього промислу приспішила би безперечно кристалізацію національної свідомости серед нашої народньої маси.

М-р Роман Гарасимчук.

Україна і Болгарія.

Замітний виклад болгарського вченого у Берлінському Університеті про духовий вплив України на Болгарію в новіших часах.

(Власна кореспонденція з Берліна).

Український Науковий Інститут у Берліні від літ запрошує для своїх постійних публичних (щотижневих) викладів також і неукраїнських визначних учених та дослідників, чи то німецьких у першу чергу, чи із закордону взагалі, для обговорення питань, звязаних з Україною, її історією, побутом та культурою. В останньому літньому семестрі (квітень, травень і червень) викладали заходом названого Інституту на публичних викладах у Берлінському Університеті такі визначні чужинці: д-р Ів. Есіх, секретар Югославянської Академії Наук у Загребі, на тему: „Слово о полку Ігоревім та його вплив на югославянську літературу" (16. IV. 1937); дальше проф. д-р Б. Фрайгер (барон) фон **Ріхтгофен**, декан філософічного факультету Кенігсберґського Університету, визначний археольог та нашим науковим кругам відомий як великий приятель України, на тему „Стан до- і раннє-історичних дослідів у Східній Україні" (7. V. 1937): як останній із серії цих викладів виступав 15-го ц. м. проф. д-р М. **Арнаудов**, проректор (був ректором минулого року) Університету в Софії та президент тамошнього Болгарсько-Українського Товариства з рефератом на тему „Україна і Болгарія — Вплив Венеліна, Шевченка і Драгоманова на відновлення болгарського духа".

Великий приятель України, проф. Арнаудов, був учнем і — як сам це на початку свого викладу підчеркнув — „найближчим приятелем та духовим сином" славнозвісного проф. Шишманова, зятя М. Драгоманова та болгарського посла в Києві підчас нашої державности. На самому вступі зазначив він свою особливу втіху з того приводу, що має нагоду говорити в одному із західно-европейських центрів про українсько-болгарські відносини.

У битком виповненій салі Берлінського Університету, де крім українців і болгар зібрались представники німецької науки, політичного світа та преси й багато чужинців, шановний прелегент, привітаний і представлений офіційно директором Високої Школи для Студій Закордону при Берлінськім Університеті (він-же є також рівночасно куратором Українського Наукового Інституту) професором д-ром А. Пальме, з перших уже слів, оповідаючи про давні звязки України з Болгарією, захопив авдиторію. Переводячи порівнання, що подібно, як у давнину Україна перебрала книжне письменство, церковну мову та культурні впливи взагалі з Болгарії, так тепер, у новітніх часах, за болгарського визволення з вікової неволі до національного відродження Болгарії незвичайно сильно причинився вплив української духової культури та передовсім трьох її носіїв: Ю. Венеліна, Т. Шевченка та М. Драгоманова, які заслужили собі на безсмертну славу та вдячність болгарського народу.

Ю. Венелін (1802—39), уроженець Закарпаття (біля Ужгороду), що, побувши деякий час на студіях м. ін. у Львові, відбився від своєї батьківщини і пішов на службу московській науці, підчас своїх поїздок до Болгарії став одним із перших пробудителів болгарського національного відродження, друкуючи першу новійшу історію Болгарії та відроджуючи память про давню велич і славу цього народу. Був він теж і першим проєктодавцем народнього шкільництва в Болгарії.

Т. Шевченко (1814—61) — це був другий українець, який мав незвичайний вплив на болгарське національне відродження, не зважаючи на те, що він особисто майже ніякої безпосередньої стичности з Болгарією не мав. Зпоміж усіх письменників, не тільки славянських, але европейських взагалі, які тільки якийнебудь вплив на болгарську літературу мали, займає Т. Шевченко перше місце. Під його впливом передовсім розцвіла болгарська поезія з часів кримської війни аж до визволення Болгарії. Райко Жінзіфов (1839—77), Любен Каравелов (1835—79), П. Р. Славейков (1827—95) і багато інших болгарських наслідувачів чи перекладачів Шевченка здучили якнайтісніше свою болгарську літературу з українською. Навіть найбільший болгарський поет Іван Вазов не міг уникнути впливу Шевченка й української літератури тої доби.

Імя М. Драгоманова найтісніше звязане з першими кроками болгарського університету та взагалі болгарської науки взагалі. Шість найкращих літ свого життя (1889—1895) провів він у Софії, як професор історії тамошнього щойно заснованого університету. Ще живе доволі багато визначних болгарських діячів і вчених, які рахують собі за велику честь звались учнями Драгоманова, який як один із перших найкраще вказав болгарській науці і болгарській інтелігенції нові горизонти та підстави до нинішнього розвою.

З побажанням, щоб українсько-болгарські звязки були й надалі якнайкращі та щоб українська державність якнайскорше відновилась, закінчив шан. прелегент цей незвичайно цікавий виклад, за який присутні уладили професорові Арнаудові правдиву овацію.

По викладі влаштував Український Науковий Інститут спільно з Українською Громадою в Німеччині для вшанування шановного гостя комерс, на який зібралось понад 50 гостей.

Красу і здоровля дадуть Вам **Косметичні вироби „Меріда" української фабрики**

Ф. ОЛЄХНОВИЧ.

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ВІТЕБСЬК.

„ПОПУТЧІК".

Попутчік*) сидів перед дзеркалом і голився. В його помешканні не було нікого. Завдяки гостинности свого приятеля, директора державного театру у Вітебську, попутчік замешкав у нього.

— Що за мара! — думав собі попутчік, зіскробуючи милину з обличчя. — Як це дивно. Коли я запропонував стрінути новий рік в якомусь прилюдному льокалі, акторська братія глядала на мене з таким переляком, неначеб я сказав щось страшенне непристойного. Видно в цьому краю пють тільки крадькома.

Або з отими штанами! Чейже після мого приїзду з Вильна ніодин із них не минув мене, щоб не помацати за удо чи лядку з нелмінним запитом, що коштують такі штани за кордоном. Дійсно, дивно тут одягаються. Жінки носять на головах мужеські шапки, мущини ходять в якихсь колірових сорочках, замість піджаків... А шпилем елеганції є сірий комірик...

Попутчік почав намилювати лице, щоб удруге голитись, коли при вхідових дверях залунав дзвінок.

*) товариш подорожі, в даному випадку прихильник совєтського режиму.

— Хто там до біса?

Ввійшов якийсь незнайомий.

— Дуже прошу вибачити, що перешкаджаю. Бачу, що голитесь... Але маю доручення — я службовик ГПУ — маю доручення просити вас, щоб ви були ласкаві завтрішнім вечірнім потягом поїхати до Мінська... Хоче з вами бачитись товариш голова... Хотів би про щось поговорити...

— А то добре складається, — сказав попутчік, — післязавтра я саме вибирався до Мінська.

— Ні, ні! Дуже просили вас, щоб завтра... Прошу вибачити, може грошеві труднощі... Цьому можнаб зарадити... Якщо дозволите, то можу позичити...

— Ні, зовсім ні... Дякую... Ну, якщо вам так на цьому залежить, то можу й завтра виїхати.

— Так, дуже прошу... Може будете ласкаві підписати, що я повідомив вас.

— О, які формальности...

— Так, знаєте, формалістика у нашій установі. Нема ради, вимагають... Де стрічаєте новий рік?

— В акторському гуртку, у приватнім помешканні.

— Не буду перешкаджати вам. До побачення. Приємної забави.

І вам... До побачення... Обережно, тут темно... О, двері праворуч... До побачення, до побачення, приємної забави!

Незнайомий вийшов.

— Які милі люди, думав собі попутчік, сідаючи назад перед дзеркало. — А там у нас, за кордоном, страшать нас вічно тим маревом: ГПУ! Дуже милі! Джентельмени! І яка простота звичаїв. Незнайома людина пропонує мені позичку, як старий приятель!... Приємні люди! Не то, що в гнилих буржуйських краях!

„ФІЛЬОР".

Другого дня ввечір попутчік сидів у залізничній ждальні при пляшці пива, чекаючи на потяг.

До ждальні ввійшло товариство, зложене з двох панків, пані і пса. Панове були вбрані у чорні футра з кримськими комірами, пані була вбрана не гірше, як одягаються на гнилому заході, один з панів мав футерал з мисливською стрільбою.

Товариство зайняло місце при сусідньому столику та завело розмову на тему ловів.

Попутчік знав, що поміщиків давно зліквідували у державі соціялістичного будівництва. Отже ким, до біса, є ті люди, по заможньому вбрані, знаменито вголені, веселі, повні радости життя?

— Як він зоветься, я забув, — сказав один з панів, показуючи на пса.

— Фільор, — відповів власник собаки.

— Ха, ха, — правда, я забув... Фільор! Знамените імя! Фільор, ходи сюди... Ха, ха...

Фільор сидів байдужний на підлозі, лінивко кидаючи зором на одного, то на другого розмовника. Раптом господар нахилився до вуха

болгар німців та українців. Після промови-подяки від українців голова Української Громади в Німеччині п. О. Скоропис-Йолтуховський передав професорові Арнаудові на спомин його побуту серед українців у Німеччині пригарний дереворит Богдана Хмельницького, роботи проф. В. Масютина. У прекрасній промові дякував проф. Арнаудов за те вшанування та ще раз зазначив, що він гордий на те, що вже 40 літ займається українськими справами. Він глибоко вірить у те, що незабаром Україна визволиться і в дружній співпраці з Болгарією дватиме нові цінности для людства.

При співі українських і болгарських пісень дружня гутірка та коментування всього почутого протягнулись далеко за північ. **З. К.**

—o—

Румунський король у Кракові.

У вівторок вечором відбувся у палаті в Лазенках великий баль і раут, підчас якого король Кирло довший час розмовляв з мадярським послом. У середу рано король виїхав поїздом зі сином, з през. Мосьціцьким і з маршалом Ридзом-Сьмігліим, по дорозі завідів фабрику зброї в Радомі, пополудні приїхав до Кракова. Президент міста повитав короля у Барбакані, опісля король зложив вінок на домовині марш. Пілсудського.

На Вавелі міністри закордонних справ обох держав підписали договір, що підносить польське посольство в Букарешті та румунське у Варшаві до ступня амбасад.

—o—

АТЕНТАТИ.

В АЛЬЖІРІ.

Артист маляр Феррандо, заступник кустоса музею, вистрілив до посадника міста Орану Лямбера і поважно зранив його в легені. Раненому загрожує смерть.

В ПАЛЕСТИНІ.

Один арабський екстреміст ранив тричі важко у Яффі провідника помірковапої арабської партії Фархі Бея Наташібі.

—o—

ПОВСТАННЯ У БРАЗИЛІЇ.

У Вітторії, столичному місті бразилійського стейту Еспірільо Санто, намагалися викликати повстання, але його негайно здавили. Арештовано 5-ох старшин і кількох підстаршин.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

О. д-р Я. Медвецький субвенціонує москвофільське т-во у Сяноці.

З приходом нового апостольського адміністратора о. дра Я. Медвецького до Ряшівщини, положення греко-католицької Церкви на Лемківщині страшенно погіршилося, зокрема віддаленого Церкві і народові духовенства. Щоб усувати немилі собі українське духовенство не шадить їм наган, переносить священників з місця на місце, наказує їм резигнувати з парохій, суспендує і не виплачує платень, відбираючи їм та їхнім родинам необхідні засоби до життя. Далі усунув без ніякої оправданої причини дотеперішніх оо. деканів від урядування, наставляючи на їх місце своїх політичних співпартійників. Підтримує москвофільських недобитків та їх кирияну роботу. Тому в першу чергу натискає на священників, щоби читальням „О-ва Качковського" передавали церковні площі під будову або відступали на власність церковні доми. Одначе ніодин священник-католик не вгнувся перед апостольським адміністратором, бо читальні „О-ва Качковського" були та є розсадниками православія на Лемківщині.

Одночасно апостольський адміністратор щедрою рукою викидає гроші католицької Церкви на субсидії для збанкротованих москвофільських товариств. Щоб не бути голословним подаємо зміст сензаційного документу, який не потребує ніяких коментарів.

Отже 9. червня ц. р. списано в канцелярії нотара Яна Новака в Сяноці довжний скрипт у формі нотаріяльного акту, на основі якого апостольська адміністрація для Лемківщини „позичила" для збанкротованого москвофільського т-ва „Бескид" у Сяноці **95.000 зол. за відсотками 3 пр. річно. Цю „позичку" має сплатити т-во „Бескид" протягом 40 років рівними сплатами по 2.375 зол. з тим, що перша сплата буде платна щойно 1. квітня 1940. р.**

За згадані гроші управа т-ва „Бескид" має сплатити гіпотечний довг відділу Державного Рільного Банку у Львові, о-ва „Народний Дом" у Сяноці, о. Йосифа Секежинського, о. Константина Полянського та селянина Михайла Романа з Дубрівки Руської. Чи згаданою позичкою можна буде сплатити гіпотечні довги цього багатого колись т-ва „Бескид", — що його гурток сяніцьких москвофілів довів своєю розтратною господаркою до повної руїни і ліцитації? Сумніваємося дуже. Ще в 1931. р. виставили вірителі т-ва „Бескид" на ліцитацію його двоповерховий дім, один з кращих у центрі Сянока, з двома сумежними будівельними площами. Одначе цього дому та обох площ не продано у 1932. р. лише тому, що суддя переочив тоді доручити своєчасно ліцитаційний едикт вірителям. Опісля настала „ера" коморників і можна було якось ліцитацію відтягнути. Всеж таки довги т-ва не сплачувано, бо не було вже з чого. Отже **в 1932. р. довги т-ва „Бескид" сягали кругло 140.000 зол., а ціну купна згаданого дому та обох площ на ліцитації устійнено лише на 132.946 зол.** Головним вірителем т-ва „Бескид" є відділ Державного Рільного Банку зі Львова з квотою 80.000 зол., о-во „Народний Дом" в Сяноці 1.000 дол., Михайло Роман теж кілька тисяч долярів, самі залеглі податки за 1931. і 1932 р. сягали 6.000 зол. І хоч після девальвації доляра долярові довги зменшилися на половину, всеж таки ріжні екзекуційні кошти і відсотки доходять уже до кількапацять тисяч золотих. Тому, що сумою 95.000 зол. ледви чи можна буде сплатити всі ці довги враз з „паршивими" коштами. Не диво, що всі чесні люди заворушилися після цієї „знаменитої трансакції".

Невтаємничені в ходи москвофільської політики нового адміністратора дивуються, як міг апостольський адміністратор „викидати в болото" таку суму гроша і — до того не своїх, але католицької Церкви? Промінчик світла на цю „пікантну політичну трансакцію" кидає сам довжний скрипт, який вичислює між вірителями, що їх претенсії має т-во „Бескид" сплатити зі суми 95.000 зол., теж о. Йосифа Секежинського, правої руки нового адміністратора. Він побоюючись, що не дістане своїх грошей, довів до цієї позички. Але це не суттєве. Суттєвою річчю є сам характер господарки о. Медвецького.

В. Шановних Авторів і Дописувачів просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

БАЛТІЙСЬКА ФЛЬОТА В РУКАХ „ВОРОГІВ НАРОДУ".

Щоденник „Советская Балтика", у низці статтей обговорює методи, якими „вороги народу" і саботажисти зуміли опанувати провід совітської торговельної фльоти на Балтійському Морі. Вони дезорганізували нормальний рух кораблів та вели саботаж у доках, допроваджуючи деякі кораблі до стану, що загрожував безпеці залоги і вантажу.

ТРАКТОРИ УНЕРУХОМЛЕНІ.

Як подає „Правда", в курській окрузі трактори стоять бездільно, бо нема опалових матеріялів.

ПЕРЕД НОВИМ ГОЛОДОМ У СССР.

Щоденник „Морнінґ Джернел" приніс таку телеґраму з Тель Авіву: Одна особа, що прибула сюди з України й заслуговує на довіря, розказує, що там завюситься на новий голод. В Одесі, Києві й Харкові є ще харчі, але в маленьких містах і містечках становище нагадує 1933. рік. Совітські урядовці силкуються закрити правду, але тривога населення, що памятає страхіття 1933. року, зростає. Попрарді положення тепер гірше як було в 1933. році, тому, що тоді був „Торґсін" і багато людей могли діставати поміч із закордону. Тепер і цього нема."

ОШУКУЮТЬ СЕЛЯН.

„Правда" пише, що директор головної управи молочарського промислу Ґібер є „ворогом народу". Ґібер і його помічники дезорґанізували молочарський промисл у той спосіб, що обманювали та обкрадали селян, які привозили молоко до молочарень. Селяни почали омивати молочарню. Молочні підприємства так розміщено, що не було їх у східній Сибірі, Далекому Сході та середньо-азійських республиках. Цього рода політика зменшила сильно продукцію, спинила транспорт і відємно відбивається на якости продуктів.

Головна управа молочного промислу СССР виконала плян продукції до 1. червня ц. р. ледви на висоті 24.9 проц. Дефіцит молочних продуктів у краю обчислюють на десятки тисячів тон.

Фільора! — зиркаючи на попутчіка — шепнув:

— Фільор! бери!

Фільор повагом підвівся, помалу, не спішучись зблизився до попутчіка, спер свої лапи на його колінах та звернув космату морду до свого пана, немов запитуючи, чи добре виконав доручене завдання.

Елеґантне товариство весело зареготалось.

— Який приємний жарт — подумав собі попутчік і всміхнувся, перекидаючись поглядом з незнайомими сусідами.

Фільор вернувся на своє місце.

Розмова перейшла на інші теми. Тепер її керму тримала елеґантна пані. Вона говорила про шовкові панчішки, про високі ціни, про труднощі дістати їх.

— Бідна! — подумав собі попутчік, — скільки то зусилля і сприту коштує її потреба втримати свій зовнішній вигляд на відповідному рівні. Бідаки, які труднощі вони мають з одяговими матеріялами!

Потяг уже приїхав. Треба сідати. Однак тільки один ваґон іде безпосередньо до Мінська. Займаючи місця в інших ваґонах, треба пересідатись в Орші. Попутчік віднайшов ваґон безпосередньої комунікації і зрадів, найшовши в ньому товариство, що його бачив у ждальні. Почав розглядатись, шукаючи за вільним місцем.

— Ви шукаєте місця? — запитав один із незнайомих джентельменів. — Ось ваше місце.

І вказав на вільну лавку.

Попутчік оторопів: шпиль чемности!

— Сідайте, — продовжував незнайомий півголосом, — ви арештовані, розумієте? Ось приказ.

І ґеґіст вийняв з кишені якусь картку паперу, якої попутчік навіть не читав, вірючи на слово джентельменові.

— Як таке? Защо? Чому? — жахнувся, почувши таку несподівану заяву.

— Тсс! — вспокоїв його незнайомий, — не тепер, не говорім про це, тут публика... Прошу сідати, можете положитись... Фільор, на місце!

І Фільор послушно поліз на вказане йому місце під лавкою попутчіка.

Ґеґісти продовжували перервану розмову. Вкінці заснули. Заснули всі подорожні у ваґоні. Не спав тільки попутчік і його чотироногий сторож, Фільор. При найменшому порусі арештованого звір зловісно харчав. Попутчік старався стримувати навіть віддих, щоб не сердити свого непримемного сусіда.

Зрештою, попутчік мав також інші причини не спати. У голові перевалювались думки: защо? цеж хіба непорозуміння! що за край несподіванок цей Союз Совітських Републик! але защо саме м е н е?... адже я змінив своє становище до Совітів! чейже я давно вже ні словом ні пером проти них не виступав! чейже я — попутчік! Адже я приїхав сюди цілком леґально!... Отже чого вони від мене хотять?!

Відповіддю на це питання було тільки неприязне харкотіння Фільора.

(Продовження буде).

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Чи еманципація принесла щастя жінці?

(Дискусійна стаття.)

Тема порушена п-ею Я. Мандюковою є дуже цікава особливо тепер, коли в різних країнах загострюється відношення до жіночого руху. Було б добре, якби і інші наші читачки забрали в цій справі голос.

РЕДАКЦІЯ.

Основною рисою нової доби є розвій індивідуалізму, гасло щодо свободи власного „я".

Жінка, яку цілими вками уважали істотою меншевартною, для якої єдиним терном діяльности було хатнє господарство і піклування дітей, з тугою гляділа на свободу свого товариша життя і заздрила.

До свого заняття вона почала ставитися, як до „товкітні", якої ніхто не признає, хоч вона витрачає багато сил, і всіми способами старається вирватися з тих оков, що вяжуть її творчі сили і якими вона могла б заблиснути на ширший життєвий арені.

Життя, повне тихої посвяти для добра рідні, життя без якого неможливий розвиток моральних і культурних цінностей, видалось їй тюрмою, і після довгої боротьби жінка добула собі рівноправність.

Тепер може вона кермувати своєю долею, її індивідуальність не звязана ніякими приписами, не обовязує її тиранія звичаїв.

У всіх ділянках науки, мистецтва чи спорту, доказала вона, що зможе стати на рівні з мужчиною, а навіть часом і перевищила його.

І здавалось би, що аж тепер стане жінка справді щаслива.

Та не так склалося, як думалося!

Еманципація поряд позитивні вартости, внесла в життя багато лиха. Еманципація відтягнула жінку від родини і накинула їй сухі обовязки бюралістки, учительки і т. д. Жінка, з самостійним заробітком набирає більше мужеських прикмет, починає сміятися з усяких приписів моралі, а вслід за тим іде вільна любов, розводи і тим подібні явища.

Таке життя денервує жінку, вона живе не природою і тому не може почуватися вдоволена, а тим менше щаслива.

Є жінки винятки, які маючи спеціяльне покликання до якогось знання, віддають йому в жертву все своє життя, наприклад: жінки мистці, але таких жінок небагато.

Більшість самостійних жінок не почувається вдоволена своєю вольністю, своє заняття вважає тягарем і з тугою дивиться на щастя родинного життя. Коли жінка з хистом до самостійного прожитку закладає родину, заробітня праця поза домом дискваліфікує її як дружину, матір і господиню. У такій родині занижають її головні функції. А чому? Зараз постараємося пояснити:

Жінка як істота ніжна не може знести надто великих тягарів: обовязки родини абсорбують її сили, а коли до цього додати працю поза домом, тоді вона починає фізично підупадати. Коли вона працю поза домом ставить вище, ніж працю у родині, тоді підупадає родина. Жінка, яка кінчить вищі школи, може стати дружиною тільки в пізнішому віці, і тоді звичайно старається не мати дітей, а коли їх має, то сама не виховує їх, а віддає їх службі. Господарство теж веде найнята сила, через те доходить часто до непорозумінь. Сьогодні нелегко знайти служниці, яким можнаб зовсім довірити виховання дітей. Через те, пані дому майже завжди „поденервована", а її розхідні нерви не конче добре відбиваються на родинному житті.

Знаний англійський письменник Честертон, гльорифікує прастарий ідеал домашнього життя, яке вважає він властивим терном експансії жінки. Ферстер уважає жінку символом вогня, що огріває та освічує родинне вогнище ,та у всіляких життя вносить жіночу ніжність.

Коли добре призадумаємось над усіми тими проблемами, що падуть нині на родинне життя, мусимо признати, що найкращим втіленням вольности і щастя для жінки, є тільки родинне життя. Ця інституція, оперта на добровільному виборі, є старша ніж право і стоїть поза державою, до якої ніяка публична влада не сміє втручатися. Ніяка світова влада, ніякий уряд не може дати такого щастя жінці, яке дати може їй родина.

Від волі подруг залежить тільки, чи родина стане терном вольности чи анархії. Є це ділянка, де жінка може бути дійсною володаркою, може робити досвіди, вводити зміни, заводити права.

Доки жінка не зрозуміє свого великого завдання, доти неможливе відродження нації. Доки жінка не прийде до переконання, що материнство є найвищим привілеєм, який істнує на світі, а не ярмом фізичної конечности, досі вона не буде вдоволена, а тим більше щаслива.

Поняття, яке має людина про вартість свого післанництва, впливає рішуче на її поведінку. В матері, яка свідома свого великого завдання, пробуджується почуття відповідальности і вона стає святою пристанею, до якої звертаються всі члени родини, вона стає бючкою серця, без якої неможливе життя родини.

Мусімо безумовно відкинути хибний погляд, буцім то становище господині дому та матері, є чимось меншевартним, ніж становище урядовички, учительки і т. д.

Справжня мати і справжня господиня мусить мати більше знання, ніж має його жінка з вищими студіями.

Вона мусить бути універсальною спеціялісткою: знати біольогію, мусить бути свідома того, що від стану її фізичного та морального здоровля, залежить майбутнє життя нового покоління, далі мусить знати гігієну, щоб охороняти своє і своїх дітей здоровля, 3) педагогію, щоб виховати дітей, 4) психольогію, щоб зрозуміти стан душі своїх дітей, 5) мати мистецькі, поетичні нахили, щоб могла влити в молоді серця любов краси, охороняти їх від низьких інстинктів, 6) мати такт і хист досконалого духового провідника, який уміє виробляти характери.

І в пізнішому житті, коли діти уже вийдуть з родинного гнізда, мусить вона пильнувати, щоб не зірвався вузол між нею і членами родини, щоб не розірвалася спільнота родинних відчувань, якої не можна заступити чимось іншим.

Збираючи те все, приходимо до висновку, що тільки родинне життя дає жінці справжнє вдоволення і щастя, але дає його тільки тоді, коли вона в подружому житті не шукає експерименту, тільки старається виповнити як слід всі обовязки звязані з ним.

Яр. Мандюкова.

Чого вчаться молоді віденки?

Життя колишньої блискучої столиці Австро-Угорської імперії — Відня, по розпаді тої імперії дуже підупало.

З широких оживлених вулиць, з розкішних віденських парків зникла святочна, пишно одягнена юрба, а її місце наповнюють ті вулиці заклопотані, щоденними матеріяльними турботами робітники та міщани. Замість пишних пань під парасольками, що переїздили вулицям на прохід, чи за покупками до дорогих крамниць, у розкішних екіпонеах, біжать тепер скромно, хоч з питомою віденською елеганцією, одягнені господині з кошиками в руках або студентки з течками під пахою. Зник Відень святочний, безжальний, зате є Відень буденний, практичний, одначе той Відень, що звик до культурного життя і навіть при теперішніх тяжких матеріяльних обставинах не хоче зректись тих духовних і культурних потреб, якими Відень колись славився.

Віденці зуміли пристосуватись до сучасного свого життя — це їм треба признати. Зуміли теж віденки пристосуватись до свого теперішнього становища і не тратять навіть питомого їм бадьорого настрою.

Пристосовує відповідно своє життя теж віденська молодь — зокрема жіноча. З колишніх веселих і може навіть трохи легкосердих панянок, що цікавились та цями, туалетами, а в найліпшому випадку музикою та іншим мистецтвом (беремо пересічну віденку) стали теперішні молоді віденки практичними, збалянсованими господинями, які до своїх обовязків ставляться дуже поважно, бо розуміють, що в сучасну скрутну матеріяльно добу ті обовязки грають важну ролю. Взялись молоді віденки до господарської науки. Останніми часами у Відні повідкривали багато господинських шкіл і всі вони переповнені учасницями. Дівчата вчаться там варити, шити, латати як теж іншим ручним роботам. Вчаться робити докладні домашні порядки, шурують підлоги, миють вікна, перуть. Одним із головних предметів є плекання немовлят та догляд за хворими. Мають у тих школах окремі кімнати де є все потрібне для того, щоб навчитись ходити коло дитини, від ляльки природного дитячого зросту починаючи і кінчаючи дрібними дитячими забавками, які мають у вихованні дитини спеціяльне значіння. Шиють там усю дитячу виправу, купають ляльки та вчаться годувати діти ріжного віку. При кінці року відбуваються в тих школах публичні іспити, після яких усіх родичів запрошують на обід, де вони ще раз оцінюють, чи добре учениці вчились чи зле. Очевидно, що та проба все випадає добре. Ці іспити віденці прикрашують питомим їм веселим дотепами, так що учениці звичайно чекають тих іспитів, як милої розваги.

Віденські дівчатка без фальшивого сорому признаються, що йдуть до тих шкіл, бо хотять добре вийти заміж, а маючи дипльом господарської школи в кишені мають вони на добре заміжжя більше шанс.

Інші австрійські міста наслідують Відень, так що жіноча молодь всієї Австрії має нагоду вивчитись на добрих господинь і цю нагоду використовує.

Кожна свідома господиня

вживає до печива

тільки дріжджевого порошку

і ваніліневого цукру та ароматів

кооп. „ПЛАСТ"

Балачки про моду.

Блюзки.

Вже кілька сезонів блюзка є поза конкуренцією. Можна це мабуть пояснити тим, що англійський костюм та ріжні „комплети" і „смокінги" завоювали собі здається на довше місце в царстві Моди.

Якщо до англійського чи строго спортового костюму на передполудне є майже беззастережно приписана блюзка „камізелькова" чи фасону мужеської сорочки, то до пополудневих „комплетів" допускає пані Мода ріжного роду фантазійні фасони і матеріяли.

Коронка, яку тепер залюбки вживають на цілі суконки, а з якої можна витворити ріжні „мрії", вишивки та гапти, органді, що таке відповідне до теперішніх буфастих рукавів, які надають жінці такий молодечий вигляд, а вже найбільше ріжні взористі креп — ось матеріяли на пополудневі і вечореві блюзочки.

Блюзка взориста має ту принаду, що вона навіть строго-англійському комплетові надає святочного і „стройного" вигляду. Її перевага перед однокольоровими блюзочками в тім, що вона надається майже на всі „оказії", а вже найприваблівіша її прикмета та, що власне така блюзочка дуже відмолоджує, звичайно, якщо взір і кольори відповідно підібрані до особи і до матеріялу з якого костюм вшитий.

Ще одна перевага взористої блюзочки перед однокольоровими: фасони її можуть бути дуже ріжноманітні. Фасони цьогорічні таких блюзочок дуже ріжні. Вони застьобнуті аж по шию на шкляних чи якихсь однокольорових гудзиках, то викінчені фантазійною драперією, то із стоячим комірчиком, що на передї завязаний кокардкою, то прибраний вирів пліскою, чи фальбаночкою, або з вирізом викінченим жабо-том чи китичкою цвітів з органді чи з піки. Але одна прикмета для всіх фасонів — це широкі буфасті короткі рукави. Можуть бути взористі блюзочки з „баскінками", стягнені в поясі на тумпу, або обтислі поверх спідниці чи до спідниці.

Всі добрі її прикмети тяжко вичислити, бо в неї є ще та вигода, що взористі матеріяли навіть дешевші. Коли із смаком зібрані і згармонізовані кольори взору та з основного тла, тоді виглядають добре. Вони надаються до ріжного матеріялу, з якого вшитий комплет, від англійського до полотняного включно.

Полотняний комплетик доповнений взористою блюзочкою у сорокатих барвах виглядає дуже молодечо і елегантно, а строгий стиль англійського костюму тратить на своїй суворости ліній, коли його оживити квітчастою блюзочкою з коротким рукавцем та „баскінкою".

Отже нехай живе квітчаста, взориста блюзочка, що панує вже кільки років та заощаджує кілька золотих.

Рита.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Гавайська школа нурців.

Найкращий водолаз американської торговельної фльоти це Олівер Мек Твін. Один заслужений учений зоольог (дослідник звірят) згодив згаданого водолаза Твіна, щоб цей добув йому з морського дна декілька рідких родів коралів.

Водолаз Твін спустився з яхту-корабля цього вченого зоольога в морську безодню. Саме, коли він уже добився був дна й заходився коло коралів, почув раптом, що щось цупко стискає йому ногу в кістці.

Це була робота морського рака, що є жахливим ворогом водолазів. Олівер Мек Твін знав, чим може покінчитися притичина. Мушля, цей грізний мешканець морських глибин, своїм гострим наче пила берегом, могла перегризти скафандер (одяг водолаза), що було би й кінцем водолаза.

Олівер Мек Твін розпучливо шарпнув за рятункову линву та невпинно лебедів крізь телефон, видаючи зі себе якісь незрозумілі вигуки. Підчас якоїнебудь небезпеки треба водолаза поводи й обережно витягати вгору. Та в згаданому випадку ні трохи не зважали на обережні заходи й Мек Твіна нагально витягнули з води.

Під впливом наглої переміни тиснення Мек Твін утратив притомність. Ніхто не мав уже надій на те, що нещасного водолаза вдасться врятувати. Його положили на чердаку.

Моряки мусіли перепиляти мушлю, що вхопила у свої кліщі ногу водолаза, бо інакше Твінова нога булаб пропала. Мушля була завбільшки здорового бохонця хліба.

Завдяки своєму сильному організмові водолаз Твін якось переміг наслідки свого важкого випадку. Та це все одно не врятувало його від нервового потрясення — шоку. Це й приневолило його кинути раз на завжди самотні прогульки на дно. З тої пори він уже тільки в двійку міг спускатися на морське дно.

Та згадана пригода все таки мабуть вийшла Твінові на добре. Бо йому прийшла до голови думка взятися за вишкіл водолазів.

І справді він заложив на Гавайських островах першу школу водолазів. Вже чотири роки існує ця школа на острові Сагу (найбільший острів із громади Гавайських островів), а число її учнів із року на рік більшає.

Хто може стати водолазом? Кожний, що в нього залізне здоровля, сильні нерви й багато відваги. Здоровля й нерви учнів у школі Твіна перевірює перед початком науки лікар. Відвага, це друге діло. Автім, у кого нема відваги, той і не покінчить курсу водолазів.

Перші лекції в школі Твіна відбуваються на землі.

Учень привикає ходити та ворушитись у гяжкому одязі водолаза-нурця, в т. зв. скафандрі. З черги йде перша „їзда вниз". Це для учнів найбільше цікаве, могутне переживання.

Відтак іде з черги наука ходження по морському дні. Там око учня-водолаза мусить привикати до зовсім іншого поля бачення. Кожний рух під велетенським натиском мас води, треба вправляти багато, багато разів.

З черги засвоюють перші поважніші вправи, напр. треба добути з морського дна якусь губку, якусь гилячку коралів, тощо.

Іспит зрілости учнів-водолазів відбувається на морському дні, на останках затопленого корабля (що зоветься „крак"), поблизу півострова Лісі. Коли учням-водолазам пощастить, то вони мають змогу вже в часі науки забагатіти.

Годиться згадати, що все те, що учні водолази підчас вправ добудуть із морського дна, це їхня власність. Недавно трапився випадок, що один учень-водолаз найшов на морському дні, де ще не робили розшуків, на якийсь важкий предмет, що його покрили були густо морські рослини. Він негайно ствердив, що це брила золота. Зараз же поблизу лежили ще дві брили.

Назагал золоті монети, дорогі камені, та інші дорогоцінності не дуже часто попадаються в руки Мек Твіна та його учнів.

Вже частіше трапляється, що вони находять з-ряди-годи рідкі зразки перел у мушлях, що їх вартість покриває кошти науки.

Інколи водолази залишають собі такі перли як „маскотки", що „помагають" їм у їх дуже рисковній праці.

Поворот небіжчика.

Перед кількома днями поліційна стежа знайшла на вулиці Сен Жермену якогось незнаного мужчину зовсім виснаженого і вимученого. В його кишені знайшли всього 2 су (французька дрібна монета, скажім: наші 2 сот.). Незнайомого відвезли до гостинниці, де після довгих випитувань він відповів, що називається Іваном Пріфером і походить з Мецу. Відтак на гревелике диво фельчерів, Пріфер попросив паперу й олівця та почав розвязувати якісь складні альгебраїчні проблеми.

Управа лічниці повідомила про недужого Мец, де справді жив колись якийсь Пріфер, якого опис згоджується з описом чоловіка знайденого в Сен Жермен. Одначе Пріфер із Мецу — як виходило з книг цивільного стану — покінчив самогубством ще в 1933 р. і його теж поховали на цвинтарі в Мецу.

Пріфер був жонатий і мав двоє дітей. Погубою для нього стала дивна пристрасть до розвязування альгебраїчних задач. Всі свої сили і час та гроші присвячував він розвязці найбільше скомплікованих проблем. Скінчилась ця пристрасть тим, що жінка покинула з дітьми Пріфера і втекла до своїх родичів.

Спершу Пріфер попав у розпуку. Згодом кудись щез. В 1933 р. в околиці Мозель знайшли на дорозі трупа невідомого мужчини, який покінчив самогубством. Не знати, з якої причини, рішили тоді, що самовбивник це запропащений без вісти Пріфер. Під цим іменем теж і поховали його. Вдові показали одяг самовбивника і вона тільки у виношеному одязі пізнала власність свого чоловіка.

Тепер знову „вдова" мусить виїхати до лічниці Сен Жермен, де урядово звернуть їй „покійного" мужа.

Смерть „короля бліх".

У Мінхені помер по 70. роках життя Вільгельм Гехтер, відомий в Америці під прізвищем короля бліх. Цим малим насікомим завдячує Гехтер свій велитенський маєток, який оцінюють на 15 мілїонів франків.

Гехтер вимігрував 40 літ тому з Німеччини до Америки. Там пробував він різних професій аж кінці виспеціялізувався у тресурі бліх.

Перша виставе відбулась у 1895 р. в цирку Коней Айланд. Блохи Гехтера скакали через барієру, фехтувались і тягнули мінятурну карету.

Успіх цієї новинки був величезний. Власники цирку, один перед другим, складали Гехтерові незвичайно корисні оферти за виступи з мініятурними акторами. Спершу Гехтер сам обіхав цілу Америку зі своїми блохами, а згодом почав тресувати малих галапасів для різних своїх наслідувачів.

Приблизно 10 літ тому Гехтер пішов на відпочинок. Вернувся до родинних сторін у Баварії і там теж жив до кінця свого життя. Єдиною його розривкою була до самого кінця життя трупа тресованих бліх, яку Гехтер заставляв кожного дня, для власного вдоволення, показувати різні штуки.

Обідова льотерія.

Дивний план придумали недавно робітники величезних металевих заведень у Філядельфії. Набравши вони того мудрого переконання, що підчас літа зовсім даремним клопотом є ходження домів на обіди. Жінки й родини переважно виїзджають тоді на літницце а спрацьованим службовикам зовсім не усміхається варення обідів.

Доручили вони тоді своєму професійному союзові виготовлювати в касині правильно обіди для службовиків. Управа союзу дуже радо взяла на себе обовязок приготовити кожного дня кількасот обідів. А щоб запевнити своїм членам якнайбільше радости і вдоволення, управа зорганізувала обідову льотерію. Система цієї льотерії є така, що кожний покупець обідового бону бере участь у льосуванні, яке відбувається привдно підчас вечері.

На нагороду призначують цікаві речі, напр. почесть сидження при столі на першім місці, почесть виголошування обідової промови найближчого дня, вирішування списку страв і якінці змогу випити до схочу вина.

Ці нагороди є найкращим доказом американської ментальности і викликують незвичайне зацікавлення серед учасників цих „парубоцьких" обідів. Всі кошти виплачуються, бо союз видає з кожним днем чимраз більше обідів, підчас яких виголошують іноді дуже святочні промови.

ВІД КОЛИ ПРОДАЮТЬ ЧАСОПИСИ ПО ВУЛИЦЯХ.

Не хочеться навіть вірити, що думка продавати часописи на вулицях зродилась не дуже давно. Ще перед 50 роками в Англії не можна було дістати іншим способом часопис, як тільки через передплату. Ті, що передплачували часописи, винаймали їх на години. Купувати часопис вважали тоді витребеньками і читачі довго надумувались, чи дозволити собі на такий видаток.

Щойно в 1883. р. братам Мидлетон із Ярмуту прийшов до голови плян продавати часописи на вулиці. Тому, що за кілька годин продали вони справді багато примірників тамошнього часопису, інші пішли теж за їх прикладом і від того часу почалася вулична кольпортажа часописів.

ПЕРЕБУДОВУЮТЬ „КОРОЛЕВУ МЕРІ".

Те, що французький морський велитень „Нормандія" здобув знову „блакитну ленту" Атлянтику, викликало поважні рефлексії в найвищих кругах англійської маринарки.

Англійське комунікаційне товариство, яке експльоатує „Королеву Мері", почало після цієї нової, тимчасової поразки англійського морського велитня, його перебудову. До камери машин вмонтують нові уладження, що мають збільшити швидкість. Одночасно відбувається теж інтенсивна перебудова коминів, які буцімто через вадливу конструкцію збільшували опір воздуха підчас перегонів і тим самим зменшували швидкість корабля.

Управа комунікаційної лінії надіється, що після переведення всіх тих направок збільшиться ся швидкість трансатлянтійського велитня і через те збільшаться всі дані відбити собі знову „синю ленту" Океану.

КІЛЬКО КОШТУЮТЬ ВОЄННІ КОРАБЛІ?

Боєвий кружляк з містотою 50.000 тон коштує 325 мілїонів зол. Важкий кружляк з містот. 20.000 тон коштує 140 мілїонів. Контрторпедовець з містотою 18.000 тон коштує 135 мілїонів. Торпедовець міст. 7.200 тон — 57 мілїонів зол. Підводний човен міст. 8.000 тон коштує 216 мілїонів зол. Траулер великий (м. 5.400 т.) — 35 мілїонів зол., малий траулер (м. 2.400) — 16,800.000. Торпедовий швидкий човен (т. 480) — 14 мілїонів зол. Помічні кораблі з містотою 24.295 тон коштують 121,480.000 зол.

З цього ясно, які велитенські суми мусять видавати на воєнну фльоту держави, які мають багато морських велитнів і підводних човнів.

ВЕСЕЛЕ.

ВСЕ КУПЕЦЬ

Пан Ізьо Шмункес іде вулицею, тримаючи під пахою велику цеглу і стрічається зі знайомим.

— Пощо ви несете цю цеглу? — питається знайомий.

— Ну, бо бачите пане Піфкойовер, я хочу продати дім і тому взяв зі собою прібку.

НЕЩАСТЯ.

— Ти чув яке нещастя стрінуло Людницького?

— Що сталося?

— Моя жінка втекла з ним.

ДВОЗНАЧНА ПОСВІДКА.

Різник купив свиню, але тому, що господаря не було вдома, зажадав письменної згоди неприсутнього.

На другий день різник дістав таку картку: „Продажа моєї жінки є правосильна і завтра можете собі цю свиню забрати".

Марево голоду і нечуване марнотратство.

Довга спека і посуха знищили пашу. Тому чаше селянство випродує масово худобу, головно в горах, побоюючись наглого спадку ціни на домашні тварини. Над деякими повітами Галичини повісило марево голоду. Не зважаючи на це лихо наше громадянство марнує далі свою працю, викидаючи грубі тисячі на тютюн, як за добрих часів. Витрачує гроші зі шкодою не лише свого здоровля, але в першу чергу своїх дітей. Ось громадяни 29 сіл Жовківщини видали на тютюн у 1936. р. 300.000 зол., тоді як для своїх дітей спромоглися купити булок і хліба лише за 15.070 зол. Не дивно, що смертність між українським народом у Галичині є куди більша, ніж природний приріст, і що наші сусіди здобувають швидким темпом абсолютну більшість в деяких наших повітах. Тому вже крайня пора, щоб наше громадянство схаменулося і не підривало основ свого розвитку, зокрема Жовківщина повинна опамятатися.

Тут подаємо список тих 29 громад жовківського повіту, що закупили у своїх кооперативах тютюну і папіросок за 128.396 зол., видаючи одночасно в тому самому часі для своїх дітей 15.070 зол. на хліб і булки.

Отже громадяни села:

1)	Бесіди	прокурили	1.190
2)	Блищиводи	„	1,261
3)	Борове	„	1.645
4)	Бовинець	„	7.415
5)	Бутини	„	6.160
6)	Волиця	„	3.460
7)	Воля Висоцька	„	4.500
8)	Воля Жовтан.	„	1.512
9)	Вязова	„	3.675
10)	Двірці	„	4.997
11)	Деревня	„	5,229
12)	Замочок	„	4.737
13)	Зіболки	„	10.474
14)	Желдець	„	7.450
15)	Жовква (Н. Базар)	„	10,435
16)	Крехів	„	2,196
17)	Купчиволя	„	2.572
18)	Кунин	„	1.537
19)	Любеля	„	5,381
20)	Мокротин	„	2,737
21)	Пили	„	917
22)	Пристань	„	4.708
23)	Реклинець	„	2,414
24)	Скварява Нова	„	6.122
25)	Сопошин	„	2,793
26)	Туринка	„	8.380
27)	Фійна	„	2.380
28)	Хитрейки	„	1.078
29)	Камінка Лісна	„	11,029
		Разом:	128.396

Якщоб навіть почислити 100 кг. пшениці по 30 зол. виходить, що громадяни згаданих сіл продали на тютюн і папіроски 4.273 сотнарів пшениці, тоді як на своє прохарчування і своїх дітей продали ледви 502 сотнари пшениці, щоб купити хліба і булок. А що крім кооператив продають тютюн ще приватні крамниці, можемо сміло сказати, що громадяни згаданих сіл видали на марне 300.000 зол., себто пустили з димом 10.000 сотнарів пшениці. Вкінці слід згадати, що статистичних даних з інших 19 сіл жовківського повіту не можна було зібрати тому, бо деякі кооперативи належать до району у Львові, інші належать до „Русского Ревізійного Союзу". Одначе нема двох думок, що і громадяни цих сіл викидають масово гроші на марне зі шкодою для себе і своїх найближчих.

Білі зуби:
ХЛЬОРОДОНТ паста до зубів
Правдива тільки з червоною головою льва.

Ліквідація американських страйків.

Ґубернатор стейту Індіяна подав до відома, що на основі договору між „Інленд Стіл Компені та організаційним комітетом робітників 12.800 робітників вернеться нині до праці. З огляду на те губернатор здемобілізував понад 3.000 членів національної гвардії, окружний провідник комітету промислової організації наказав зліквідувати стрейкові стійки перед фабриками.

Ґубернатор Індіяни веде переговори з іншими сталевими фабриками, щоби зліквідувати страйк 6.500 робітників.

СТРАЙК АЛЬЖИРСЬКИХ ГОТЕЛЯРІВ.

Союз готелярів Альжиру рішив солідаризуватися з французькими готелярами і замкнути 3. ц. м. всі готелі в Альжирі.

—o—

Український похорон, польські промови.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА ПРО АДОЛЬФА ЧЕРВІНСЬКОГО.

Адольф Червінський, вислужений президент Апеляційного Суду у Львові, помер у Львові в дні 24. червня 1937 р., у 85. р. життя.

Син українського священника з бучацького повіту, що був учеником гімназій в Бережанах і студентом прав львівського університету, лишив у своїх товаришів щирі спомини з молодих літ.

В тому часі належав він до організації наших українських студентів і як слухач львівського університету підписав Адольф Червінський: „Отвертий лист руських академиків до отця Наумовича, видавателя „Науки" — з протестом на клевети, розсівані тенденційно про молодіж руську", — з дня 18. лютого 1873. р.

По скінченні прав віддався Адольф Червінський виключно науці права й судейським обовязкам та власною працею дійшов на найвище в краю становище: президента апеляційного суду у Львові, ще за часів Австрії. У Польщі полишили його надалі президентом апеляційного суду у Львові і в цьому характері покликали його на члена польської кодифікаційної комісії.

Це була людина визначних прикмет, які робили з нього вимірянного суддю. Зате він

ЮЛЬКО БОРЩАК.

Відійшов один із наших приятелів.

ЛЮІ АЙЗЕНМАН (1869—1937).

I.

При кінці квітня, я бачив його, як завжди, на бульвар Распай, де знаходиться відділ міністерства освіти, що управляє університетами, на чолі якого стояв Айзенман, — в тому самому бюро, де за останніх 12 років покійний так часто і так прихильно приймав мене і де стільки разів я мав нагоду чомусь навчитися, чуючи повні змістом і блискучі формою уваги французького вченого. 14. травня десь коло 5-ої години, відчинивши газету „Тан", я відчув один з найболючіших ударів: на останній сторінці найбільшої французької газети стояло чорним по білому: „Смерть Люї Айзенмана"...

Сказати правду, і досі мені важко писати про покійного, бо ніяк не можу звикнути до думки, що більше не побачу цю гарну постать, що цілим своїм зверхнім виглядом нагадував патриція XVI. віку, що зійшов з картини Тиціяна...

З великим сумом оповідаю українському читачеві життя і діяльність професора Люї Айзенмана, що звязав своє життя на завжди зі славянським світом. Підкреслюю „професора", бо покійний дорожив найбільше цим титулом, хоч у офіціяльних виданнях перед його прізвищем рівні титули, посади, та ордери займали кілька друкованих рядків.

Люї Айзенман народився в 1869 р. у заможній родині в місті Гегенав, в Альзасі, в родині, що після переходу Альзасу до Німеччини, вимігрувала до Франції, якій залишилася вірною. Альзатське походження без сумніву вплинуло на світогляд покійного; звідси був його лібералізм у традиції 1789 року (Альзас, як відомо, грав неабияку роль у подіях французької революції), звідси його широка толеранція до різних переконань, коли вони щирі, звідси також його глибокий французький патріотизм; відомо, що під цим оглядом французи з Альзасу особливо вперті.

Він був француз від голови до ніг, любив гаряче Францію, її культуру, її мову та її місію в Европі. Але це не був сліпий шовініст; ні, він мав культ великих ідей, для яких Франція в минулому принесла стільки жертв, щоб рознести по цілій Европі ідеї свободи, рівности та братерства. Айзенман був „европеєць" в розумінні XVIII. віку або так, як розумів це слово Брієн. Він цінив високо Масарика та Бенеша не тільки тому, що це були чеські патріоти, а тому, що вони були в його очах великі европейці. Недремно книга, яку він присвятив діяльности Бенеша, носить назву „Великий Европеєць". Тому покійний мав приятелів по цілій Европі, тому він поважав Драгоманова — найбільшого українського европейця, якого твори знав...

Скінчивши славнозвісний паризький ліцей Люї-Легран, Айзенман, бажаючи присвятити себе науковій діяльности здав іспит до славної паризької Еколе Нормаль Суперіёре. Та школа, що не має собі рівної у Европі, займає зовсім особливе становище у Франції. Є це вища школа-інтернат, до якої вступають з конкурсу молоді люди, що бажають потім навчати у вищих школах. Це одночасно університет і семінарія, де панують найбільше суворі наукові методи у дослідах. Ряд великих учених вийшов із цієї школи, щоб кинутись у вир політичного життя, як Ерріо, Тардіє, Блюм... Існує у Франції „esprit normalien", то значить дух свободи та незалежности в наукових дослідах.

Цю школу Айзенман скінчив блискуче з титулами „доктор фільософії, д-р права та аґреже". Цей титул „аґреже" дає право у Франції навчати у вищій школі. З усіх своїх учителів у „Еколе Нормале" Айзенман із найбільшим пієтизмом згадував славного Шарля Сеньобо, нестора нинішніх французьких істориків, якого імя відоме в цілому світі, як символ строгої аполітичної наукової історії. Сеньобо перший вказав молодому Айзенманові на існування української проблеми. Свого часу, у 1913. р., Сеньобо, що сьогодні кінчає свій вік оточений найбільшою пошаною, написав гарячу статтю в обороні українців, за яку дістав навіть лист подяки від київських українців.

В останніх роках свого перебування в Ecole Normale Superieure Айзенман почав спеціялізуватися на історії країн, німецької мови та славянських мов, тобто Німеччини з Австро-Угорщиною і з цього фаху підготовив свою професорську працю в ліпсонському університеті з 1905. року. Як відомо, цей університет скінчив Бенеш, але майбутній президент не знав тоді Айзенмана, з яким познайомився щойно в 1915. році.

В 1907. році у відомій збірній історії Европи, яку видавали Лявіс і Рамбо, Айзенман дав (у I-ому томі) знаменитий нарис історії Австро-Угорщини. Він вистуліював словянські мови і знав дуже добре, мабуть єдиний із французьких учених, угорську мову. Тоді Айзенман навязав наукові та політичні звязки з чехами та словаками. Він знав Масарика, історика Голя, Годжу, сьогодні голову празького уряду. Як плід цілої цієї праці появилася класична книга „Австо-угорський компроміс 1867 року", що і тепер не має собі кращої. Складний механізм габсбурської монархії молодий французький учений розсікав в такий спосіб, що найменше втаємничений у політичні справи міг зрозуміти, куди йде подвійна монархія.

Щодо форми цієї книги, то рідко доводилося читати таку елегантну працю, а це щось значить у Франції, де взагалі майже всі вчені пишуть добре, де вчені слідкують за стилем. Під цим оглядом покійний взагалі був суворий і витрачав чимало часу, щоб поліру-вати мову статтей які приходили до його журналів.

(Далі буде).

стояв осторонь від громадянської праці і не брав участи в житті рідного народу. Чому так склалось, не хочу на цьому місці вияснювати. Докажу тільки те, що його брати: Корнило Червінський, б. професор школи вправ при учительській семінарії у Львові і Стах Червінський, б. судовий радник у Коломиї — були діяльними українськими громадянами. Всеж, своєї віри як знамени українства, Адольф Червінський не змінив і не перейшов на римо-католицький обряд, як дехто його посуджував.

Згадаю ще про одну подію, що я пережив з президентом Червінським, коли у передвоєнному часі ми оба, поміж іншими гістьми, були запрошені на репрезентаційний обід до краєвого маршала графа Станислава Баденього у Львові.

Граф Станислав Бадені мав звичай жартувати, але в його жартах була все якась поважніша думка. І в цьому випадку, граф Бадені як господар дому наблизився до президента Червінського і до мене та сказав до нас обох, що він подбав за те, щоб ми оба мали нагоду розмовитися про важні справи української політики і тому визначив мені місце при столі обіч пана президента Червінського.

На це всміхнувся през. Червінський та ми оба пішли на свої місця і ввічливо розмовляли з собою, не забуваючи про нашу рідну мову і про наші справи...

Мабуть президент Адольф Червінський визнавав національне гасло колишньої групи давніх русинів: Gente Ruthenus, natione Polonus, що вже перевелось, і мабуть з ним зійшов до гробу останній член тої групи...

Поховали його наші священники під проводом о. мітрата Олексія Бізюка. Похорон був український, а польські промови...

Д-р Кость Левицький.

—o—

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

НАШ ВЕЛИКИЙ ФЕЙЛЄТОН.

З нинішнім днем розпочинаємо у великому фейлетоні друк споминів соловецького заслання, який впродовж 7-ми літ пізнавав тайни совітського тюремництва. Автором тих споминів, колишнім соловецьким вязнем, є один із найчільніших сучасних білоруських діячів та письменників, **Францішак Аляхновіч.**

Францішак Аляхновіч*) походить з білоруської католицької родини виленських міщан. Народився 9. березня 1883 року, у Вильні, скінчив 5 кляс гімназії та рік технічної школи, однак теж її не скінчив. На його нахили рішальний вплив мав мабуть той факт, що батько був членом театральної орхестри й у своїх мандрівках разом з театральною трупою — їздив разом з малим синком. Від того часу датується у Францішка Аляхновіча любов до театру, яка найшла свій вислів в його переїзді до Кракова й Варшави: в обох тих містах ходив він до драматичної школи, яку скінчив у 1904 р. Після того їздив з різними польськими театральними трупами, аж поки заїхав до Вильна. Там осів на постійне, перекинувшись на журналістику У 1910 році зорганізував першу білоруську театральну виставу у Вильні. Як видавця гумористичного тижневика „Перкунас", потягнули його перед суд: Ф. Аляхновіч утік до Галичини, де три роки тинявся з мандрівними польськими театрами, граючи у них під псевдонімом „Монвід". У 1913 році, покликуючись на амнестію у Росії з приводу 300-ліття дому Романових, він вернувся до Вильна та зголосився у прокуратора. Всеж, його арештували та засудили на рік твердині. Підчас відсиджування кари розпочав свою письменницьку діяльність: тоді написав він свою першу пєсу „На Антоколі". Живу діяльність, як білоруський культурний діяч, розвинув підчас німецької окупації, займаючись головно організацією театрального життя. З того часу походить теж ціла низка дальших його пєс: „На весні", „Бутрим Няміра", „Манька", „Калісь", „Базиліщік". Живе при цьому у дуже поганих матеріяльних умовинах, бо молоде громадське білоруське життя не давало ще своїм діячам ніякої змоги утриматись з своєї праці на народній ниві. Якийсь час працює у Мінську, де оживлює білоруський театр, як артист і драматург. У Минську написав кілька дальших пєс: „Чорт і баба" і ін. На весну 1919 року вернувся до Вильна, де — після приходу поляків — почав редагувати білоруський часопис „Беларусуое жильце". Видав теж кілька збірок білоруських оповідань і ліричних віршів під псевд. Монвід.

До політики назагал не мішався. Короткий час побуту большевиків у Вильні спонукав Ф. Аляхновіча до протибольшевицьких виступів у пресі, однак пізніше, коли повстала „Білоруська Громада" під проводом Тарашкевича, став її прихильником-однодумцем. Сталося це головно під впливом вісток про „білорутенізацію" на Совітській Білорусі, яка йшла рівночасно й рівнорядно з „українізацією" на Сов. Україні. Був це період т. зв. ленінського курсу, який викликував серед білорусинів у Польщі багато сильніші прихильні відгуки, ніж серед українців, дарма, що й у нас накоїв чимало лиха. Те культурницьке радянофільство, оперте на щирій вірі у спасенність совітського режіму для національного розвитку білорусинів, стало причиною виїзду Аляхновіча до Совітів. Тут і розпочинається його трагедія, описана саме у споминах, що їх ми друкуємо.

Наші Читачі найдуть у тих споминах безумовно чимало схожого зі славною II. частиною трильогії Юрченка „Пекло на землі". Особлива вартість спогадів Аляхновіча — це розмірна їх актуальність: автор був на Соловках ще у 1933 році, себто зовсім недавно. Вірогідність даних, що їх подає автор, не підлягає найменшому сумніву, він іде у своїй обєктивности так далеко, що сам зазначує, під яким оглядом прийшла у совітському тюремництві поправа в порівнанні з минулим періодом, згадує теж про реформи, які прийшли згодом, вже після його виїзду з Совітів. Про всі інші вартости тих спогадів — легкий і прозорий стиль, живість, яскраві образи і т. д. — переконаються самі Читачі.

Друкуємо ті спогади, як черговий документ трагічного розчарування людини, що вірила у большевиків та була рішена з ними найльояльніше співпрацювати. Таких Аляхновічів чимало, — Францішак Аляхновіч належить тільки до тих нечисленних щасливців, які могли бодай своїм землякам оповісти про свої переживання і свою трагедію. Більшість його однодумців, що поїхали до Совітів з бажанням працювати на тамошньому терені для свого народу у згоді з тамошнім режімом — всі ті білоруські Тарашкевичі та українські Крушельницькі — збільшили своєю особистою трагедією трагедію міліонів, які вигинули та які живуть під совітським ярмом.

*) Глядзи Максім Гарецкі: „Гісторыя беларускае літаратуры", выданьне трэцяе Вільня, 1924.

Чи большевики підуть на уступки Японії?

ТОКІО, 1. 7. ПАТ. Агенція Домеї повідомляє: Міністерство війни і закордонних справ затрівожені провокацією большевиків на ріці Амур. До інциденту дійшло по 24-ох годинах після заяви ком. Літвінова японському амбасадорові в Москві, що большевицькі війська покинуть острови: Сунуфа і Бальшой на р. Амур. Тому в середу 30. м. м. дійшло до бою між большевицькими та японсько-манджурськими військами. Представник японського міністерство закордонних справ по нараді премієра з міністрами: закордонних справ, мариварки і війни заявив, що уряд змагатиме зьокалізувати новий інцидент. Японський уряд зберігатиме обережне становище, доки большевицький уряд, згідно з запевненнями Літвінова, не відкличе большевицьких військ з обох островів на Амурі.

Японська преса пише, що офіційні представники в міністерстві закордонних справ війни і в генеральних штабах маринарки та армії залишилися вчора у бюрах до пізної ночі. Одначе кабінету не скликували на надзвичайне засідання. „Асагі Шімбун" повідомляє з Сін Кінг, столиці Манджу-Ко, що положення на р. Амур буде загострюватися так довго, доки большевики не заберуть своїх військ з островів. Преса подає теж офіційні дані про конфлікти на кордонах. Від 1935 р. дотепер було вже понад 400 конфліктів. У 1935. р. було 136 прикордонних конфліктів, з чого 88 на східнім кордоні, 22 на північнім, 8 на західнім і 19 на манджурсько-монгольськім кордоні. В 1936 р. було 203 прикордонних інцидентів.

—o—

НОВИНКИ.

— **Редакційні вісти.** З нинішнім днем розпочали літню відпустку **ред. д-р І. Німчук** і **д-р Михайло Рудницький.** На відпустці перебуває теж **ред. О. Кузьма.** Вернувся з відпустки **ред. І. Кедрин.** З уваги на вакаційний сезон та відїзди і приїзди членів Редакції просимо всіх наших краєвих і закордонних кореспондентів і дописувачів присилати свої листи безпосередньо на адресу Редакції, а не поіменно на назвища поодиноких редакторів, бо в противному разі кореспонденції і дописи чекають приїзду адресата або мандрують за ним у світ і тратять всяку актуальність.

— **Спішіть** з замовленням нових футер і направою старих до **Карпяка, Зибликевича 4.** — Уділяю кредиту. 1236 1—3

— **Дульце кум утіле.** Усіх тих, що ще не виїхали на вакації запрошує Т-во „Українська Захоронка" в Дрогобичі до своєї вілли „Ольга" у Підбужі. Чудовий воздух, пригарне положення. Денне утримання 2 зол. 50 сот. від особи. Зголошуватися: Дрогобич, вул. Чесного Хреста, 49. Українська Захоронка. 1238

— **Комунікат президії Н. О. Львова.** Взиваємо всіх Вп. Членів Народньої Організації Українців м. Львова, а зокрема інтеліґенцію взяти участь у процесійному поході з нагоди Свята Евхаристії в дні 4. липня 1937. р. **Президія Н. О.**

— **Важна школа для тих, що хотять працювати для села.** Вже третій рік веде навчання Державний Рільничий Ліцей з українською мовою навчання в Черниці, повіт Жидачів. Це перший фаховий ліцей з українською мовою навчаня, а до того неабичайно потрібний для всіх, що хотять в скорому часі набути добру теоретичну і практичну підготову в агрономічній ділянці. Приймають туди кандидатів з т. зв. малою матурою, або абсольвентів 6. кляси гімназій старого типу у віці 16—21 літ. Навчання триває 3 роки, а по скінченні ліцею абсольвенти мають право вступу на високі школи, або йдуть на посади у сільськогосподарських, кооперативних, самоврядних та інших установах. А що тепер агрономічних сил дуже треба, тож вигляди на працю по скінченні цього ліцею добрі. Вписи до ліцею тривають ще до 10. липня ц. р., а подання треба вносити до Кураторії Львівської Шк. Округи, Львів, Кармеліцька 4.; інші інформації дає або Дирекція ліцею, Черниця, почта Пісочна коло Жидачева, або „Сільський Господар", Львів. Ринок 10. Дораджуємо, щоби наша молодь користала конечно з цієї важної і для нас потрібної школи та звернула увагу, що вписи до неї ще тривають.

— **Нова почтова агенція.** Від 28. червня ц. р. уруховмлено в Рахині пов. Долина нову почтово-телекомунікаційну агенцію. Телекомунікаційний відділ покищо нечинний.

— **Куратор Гадомський вже відійшов.** ПАТ повідомляє: міністр освіти проф. д-р В. Свєнтославський післав на відпустку куратора Юрія Гадомського зі Львова. Куратор Гадомський не вернеться уже по відпустці на своє становище.

— **Новий „подвиг" о. Секержинського.** Лемківська Апостольська Адміністрація має нову сторінку до своєї короткої, але вже цікавої історії. Заходом о. Секержинського, про якого поведінку та характер оповідають неймовірні історії та якого вважають чорним духом на Лемківщині, переніс, як канцлер, ще одного священника-українця в забуте Богом і людьми село і на його місце прислав кацапа. На цей раз жертвою впав **о. Михайло Фуглевич,** довголітній парох Вороблика Королівського, свідомий український народній діяч, що у своїй парохії зліквідував зовсім кацапню й русофільське назадництво. Кілька днів тому з Риманова наказали йому перебратися до Милика на самій чеській границі та передати о. Гамерському, відомому „русскому", парохію й урядування. Як відомо, Апостольську Адміністрацію створено перед двома роками на 10 літ мотивуючи тим, що вона має навернути 20 тисяч православних лемків до гр.-кат. Церкви. Досі, як це теж відомо, не навернено ніодного, хоч два роки минуло, а о. Секержинському, його методам і оо. Гамерським не вдасться це зробити теж ніколи. Шкода лише грошей, труду і „Вістей".

— **Зїзд есперантистів у Варшаві.** В днях 7—15 серпня ц. р. відбудеться у Варшаві 29. міжнародній есперантський зїзд. Цей зїзд є ювилейний, бо в цьому році минає саме пятьдесять літ від часу, коли в 1887. р. вийшла (теж у Варшаві) перша книжечка есперантською мовою. На зїзд зголосилося до цього часу 480 осіб. Між ними є 10 українців. Приїхали також японці, австралійці й папуас.

— **Влом до домівки УКТОДІ.** В ночі з 30. м. м. на 1. ц. м. до бюра УКТОДІ при вул. Потоцького 48 закрався вломники і забрали 252.03 зол. призначених на виплату допомоги інвалідам замешкалим у Львові.

— **Громовиця зі зливою** перейшла в середу 30. м. м. над Львовом. Дощ подав з малими пе-

ревами від год. 7.30 до 11. год. вночі. В деяких дільницях вода позаливала сутеринові мешкання. Також і над краєм перейшла буря, яка в ріжних околицях накоїла багато шкоди.

— **Арештування українців у Львові.** Львівська поліція перевела в ночі з 30. червня на 1. ц. м. облаву серед українців у Львові. Підчас цього арештували кількадесять осіб. Прізвищ арештованих з огляду на цензуру не подаємо.

— **Дальші подробиці у справі убивства Закшевської.** Після арештування Казимира Хмелевича, спільника Рогозінської, слідство пішло зовсім іншими рейками, бо виявилось, що вбивники працювали в найтіснішім порозумінні, на підставі аж до найдокладніших подробиць опрацьованого плану. Хмелевич чекав двічі на сигнал своєї спільниці. Щойно за третім разом діждався він цього сигналу і тоді, коли Рогозінська замикала в кухні двері на гачок, Хмелевич убив Закшевську ударами молотка. На його доручення Рогозінська задушила свою жертву і заткала їй рушником уста. Добичею поділилася пара вбивників при виході на Східні Торги. Хмелевич виплатив своїй спільниці 170 зол. і віддав їй частину дорогоцінностей. Решту залишив собі. Коли поліція почала наступати Рогозінській на пяти, вона повідомила про те свого спільника, який знову дав їй відповідні поучення та загрозив „дінтойрою", якщо вона зрадила б його.

— **Фризіер виманив 600 зол. від служниці.** Якийсь Ф. Домарадський виманив від служниці Юлії Желінної 600 зол. обіцюючи їй подружжя. Гроші були йому буцімто потрібні на уладження фризіерського заведення. Коли дістав гроші, більше не показався. Поліція почала за ним шукати.

— **Львівська хроніка.** При вул. Потоцького А. Юськевич постріляв з револьверу Бронислава Меца. Між обома були непорозуміння за дівчину. — До мешкання Ц. Аморовичевої (Романовича 20) закликали лікаря до якоїсь молодої жінки. Лікар ствердив уже тільки смерть цієї жінки. Поліція веде слідство, щоб устійнити причину смерти. — Кінду, б. урядовця куратерії привезли з Рашева до Львова, щоб сконфронтувати його з деякими свідками. — Марія Новак (Білінських 12 а) намагалася відібрати собі життя і напилася спірту й сільного квасу.

— **Градова буря над тлумацьким повітом.** Над громадами Олеша й Долина в тлумацькім повіті перейшла в середу сильна градова буря. Град величини лісових горіхів накоїв багато лиха, знищивши городовину, сади і збіжжа.

— **Новий заступник начальника суспільно-політ. відділу в Тернопільщині.** Управителем політичного національного відділу тернопільського воєвідства іменували Яна Васевича б. старосту, який тепер виконуватиме теж функції начальника суспільно-політичного відділу в Тернополі.

— **Велика пожежа в Турчанщині.** Оноді вибухла в ночі пожежа в будинках Марії Ільницької в Гусятині Вижнім пов. Турка. Причини цієї пожежі невідомі. Вогонь перекинувся й на інші будинки, які стояли близько себе. Таким чином згоріло 37 мешкальних і господарських будинків. Згоріло теж кілька штук живого інвентарю. Шкоди є коло 40.000 зол.

— **Кривава хроніка.** Оноді в мешканні Мозеса Байніша в Трійці пов. Снятин вбили невідомі справники вночі, а коли розбуджений Байніш підійшов до вікна, вбили його вистрілом із крісa в голову. Покищо слідство не дало ніяких висліджів. — До костела в Миколаєві п. Жидачів зломилися злодії і вкрали золотий хрест, 2 золоті обручки, кілька срібних дрібниць та 25 зол. в готівці. — В Радимні п. Ярослав застрілився з револьвера радних міністерства освіти Станіслав Новашинський. Причиною самовбивства був черевний розстрій після смерти матері.

— **Бійка шулерів із цирковцями.** Разом із цирком Станевських їздить т. зв. касино гри. Підчас гостини цього цирку в Станиславові прийшло до авантури і бійки між станиславівськими шулерами і цирковцями на тлі конкуренції. Коли шулери не хотіли вступитися з місця під цирком, прогнали їх циркові на доручення управи цирку. Після цієї циркової інтервенції трьох станиславівських авантурників відвезли до лічниці. Станиславівське підземелля рішило піметитися за своїх товаришів і група авантурників заїхала трьома автами під ресторан Войцеховського, де обідали цирковці, спинили велику бучу, вдемонували ресторан, важко поранили власника цього ресторану, якусь Марію Земляк, яка саме тоді перебувала в ресторані та 2 цирковців. Згодом бійка перенеслася на вулицю і викликала справдиву паніку серед прохожих. Кілька цілій авантурі поклала поліція, яка теж арештувала і станиславівських бандитів.

— **Наслідки протижидівського бойкоту.** Як пишуть польські часописи, до централі союзу жидівських купців у Варшаві приходять алярмові звіти з цілої Польщі про важку ситуацію жидівських купців, спричинену бойкотом. Жидівські куп. організації обчислюють, що майже 50 прц. товарів замовлених вертається з провінції з дописком від купців, що товарів не можуть викупити, бо з причини бойкоту обороти сильно змалiли, а зокрема у східних околицях торговля майже зовсім припинилася. У Варшаві оповідають, що кілька більших жидівських гуртівень на Налевках, або вже проголосили, або думають проголосити банкрутство.

— **Горять шпихлірі під Берліном.** В Тегель під Берліном вибухла пожежа в млинарських будинках. Вогонь перекинувся за короткий час на положені близько деревяні шпихлірі, де було кількадесять тисяч тон збіжа. У дуже важкій рятунковій акції брало участь 10 пожежних сторожей. Матеріяльні страти дуже великі, хоч частину збіжевих запасів удалося врятувати. Причина пожежі покищо невідома.

— **10 дітей згинуло у вогні.** На передмісті японської столиці Токіо Асакуса вибухла пожежа, яка знищила захист для дітей. Підчас пожежі згинуло у вогні десятеро дітей.

— **Саранча в Єгипті.** Від заходу насувається до долини Нілю хмара саранчі. Єгипетська влада робить всі зусилля, щоб саранчу затримати на лінії Фука Оази Сіна. З Каїру й Александрії вислали 4 відділи метачів вогню з літаками та великі відділи мехаристів (пустинна сторожа). Рятунковою акцією керме сам міністр хліборобства. Ситуація дуже важка, бо саранча продерлася місцями і осягнула вже Каїро.

—o—

Останні вісти.

БЕРЕЖАНСЬКИЙ СТАРОСТА ВІДІЙШОВ.

ПАТ повідомляє: З днем 1. липня повітовий староста в Бережанах Карло Войцеховський відійшов на становище повітового старости в Кольцах. Становище бережанського старости обійме др Ярош, дотеперішній староста у Пашині.

ВІДЇЗД КОРОЛЯ КАРЛА ДО РУМУНІЇ.

КРАКІВ, 1. 7. ПАТ. По 11-ій год. король Карло покинув королівський замок і з президентом Мосьціцьким, марш. Сьмігли-Рідзом, вел. воєводою жн. Михайлом з почотами відїхав на двірець. По дорозі і підчас відїзду публика прощала короля і президента окликами, оркестра відіграла румунський національний гимн. Поїзд з королем затримався коротко в Тарнові, Рашеві, Перемишлі та у Львові.

—o—

Дописи.

ЗБОРІВ.

„Нема українців". Новий збор. ський староста висловився так при „доборовій" комісії. Питаючи наших хлопців при брамці: „пан полак, чи русін" — діставав відповідь: „я українець". „Сон тильо полякы і русіны, а українцув нема". Виходить, що новий староста в повіті, де є 80 прц. українського населення, належить до таких відомих наших приятелів.

—o—

Спорт.

ДОПОМОЖІМ УКРАЇНСЬКИМ СПОРТОВЦЯМ ВИТХАТИ НА МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ ДО ПАРИЖА.

Прага, в червні.

Українці!

Старинні греки передали майбутнім поколінням гасло: „В здоровому тілі — здорова душа". Передали нам його ті, які вважали фізичне виховання не менш цінним за виховання душі; грецька молодь доказала вартість гармонійного виховання героїчними подвигами в історії своєї батьківщини.

Новітня доба вертається до старих галлєнських ідеалів. Сучасне світове студентство, яке є пропагатором та реалізатором тих ідеалів, влаштовує що два роки Міжнародні Студентські Спортові Гри. Цього року відбуваються такі Гри в Парижі, підчас світової виставки, в днях 21—29. серпня.

Центральний Союз Українського Студентства (ЦеУС), який нарівні з представниками інших націй світу репрезентує українське студентство в Міжнародній Студентській Конфедерації (СІЕ), що влаштовує ці Гри, вирішив уперше вислати до Парижа українську студентську дружину копаного м'яча (що саме здобула мистецтво високих шкіл Праги) та легко-атлетів.

На цих Грах збереться еліта студіюючої молоді цілого світу. Не сміє там бракувати теж представників українського студентства. Молода генерація світу, заступлена в Конфедерації своїм найактивнішим елементом, мусить навчитися бачити в Україні самостійного та рівноцінного партнера у міжнародньому житті. От-же, цей почин українського студентства є гідний уваги цілого Українського Громадянства.

У Празі створено Комітет, під протекторатом Акад. Проф. Д-ра Івана Горбачевського, для підготовлення виступу українських студентів на Міжнародніх Студентських Спортових Грах у Парижі.

Цей Комітет кличе: Українці, державні нації видають мільйони на потреби фізичного виховання своєї молоді, на розбудову спортових грищ, стадіонів, басейнів і т. п. Кожний розумний видаток приносить користь. У спорті матеріяльні видатки приносять вартість у формі повстання духово й фізично сильної молоді та величезної пропаганди ідеї, яку ця молодь репрезентує. Сьогодні спорт — це найдешевший та одночасно найприступніший чинник міжнародньої масової пропаганди. Це дійсність, якої заперечити не можна й яка для недержавної нації має подвійно важливе значіння. Згадаймо хоч те, що сучасна преса та радіо-передача посвячують щораз більше місця і часу спортовим подіям.

Кожний українець мусить служити визвольній ідеї Української Нації. Перед цією ідеєю має кожний свої зобовязання. В сучасний момент одним із проявів цих зобовязань є вислати українську студентську спортову делегацію на міжнародні Гри до Парижа. Кожний з нас мусить допомогти, в міру своїх матеріяльних можливостей, пожертвою до виступу нашого студентства на міжнародньому полі.

Підписані члени Комітету сподіються, що цей їх заклик знайде відповідний відгук в серцях Українського Громадянства та тим уможливить нашим спортовцям гідно змагатися і перемагати на Славу України.

Проф. Д-р Іван Горбачевський,
інж. О. Гайдай, Д-р М. Галаган, Д-р М. Гончаренко, М. Якубовський, В. Мазуняк, В. Яхно, М. Антонович.

Гроші просимо слати складанкою ПКО на конто Кооп. Банку „Дністер" у Львові ч. 143.961, ч. вкладу 18016, з допискою на УВС.

УКРАЇНА (КОМБ.) — СВІТЕЗЬ

В неділю 4. п. м. відбудеться на гриші Світезі, кільканадцять км. від Луцька, Мартина (доїзд трамваями 10 і 9) товариський метч комбінованої дружини України з А-клясовим Світезем.

Початок метчу в год. 5.15 пополудні.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Гарт — КПВ. 2:4. 20. м. м. розіграв Ц-клясовий У. С. К. Гарт (Здолбунів) товариські змагання з А-клясовим К. П. В. (Здолбунів) програючи 2:4. Гра велася ввесь час отверта, в живім темпі і до 75 хвилини в висліді 2:2. Один вікс оборонця приніс страту 3 воріт і в останніх хвилинах четвертих ворт. У 10 хвилині необставлений лівий лучник КПВ з кількох метрів стріляє не до оборони, а пару хвилин потім від руку оборонця КПВ, Гарт вирішує з карного стрілу. Автором був С. Семенюк. До перерви висл. д 1:1. По перерві в 58 хв. стріляє КПВ другі ворота, а в 75 хв. Гарт по наріжнику вирівнює з підворітнього замішання ефектовним стрілом І. Якубчика. Здається, що ремік вдержиться до кінця гри, але на жаль так не сталося, вікно „Кота" і КПВ веде 3:2. У великій мірі в програній завинили „новички" помічники, котрі на тренінгах не але симулювались але на метчі потратили голови так, що воріт Гарту боронило не б а 4 гравців. З Гарту на тім метчу вирізнилися своєю грою у напалі лівий лучник, чільник, правий крайнік, в помочі середущий помічник і оборонці з воротарем, але популярний і твердий „Кіт" тепер у слаб й формі. Склад Гарту: Цирклюк, Якубчик І, Михалюк; Семенюк І, Семенюк ІІ, Співаковів; Семенюк ІІІ Семенюк ІУ, Федорчук, Солтис, Якубчик ІІ.

Прогулька У. С. К. Гарт до Почаєва. В днях від 10. до 12. липня улаштовує У. С. К. Гарт прогульку до Почаєва для членів і симпатиків клюбу. Вимарш у 5 годині зі Здолбунова 10. п. м. через Дубно до Кремениця. Нічліг буде в мурах монастиря. На торжественній вечірні будуть всі учасники прогульки. 11. п. м. вимарш з Кременця до Почаєва. Оглядини Почаєва 11. і 12. п. м. По Службі Божій вимарш до Здолбунова. До пього часу зголошено понад 150 учасників. Прогульку веде п. М. Качанівський, голова УСК. Гарт, Здолбунів. Зголошуватись можна до 8. п. м. у п. М. Качанівського. Адреса: Здолбунів, вул. Острізька ч. 1.

Всі три чеські дружини внеліміновано з Мітропи. В Будапешті відбулись треті вирішні змагання між Адмірою і Спартою тому, що у Відні дали перші змагання вислід 1:1, а в Празі 2:2. У третім метчу виграла повним заслужено Адмира 2:0. Також Вієнна перейшла до чергової рунди Мітропи, перемагаючи у третім вирішнім метчу Янг Фельовс 2:0. Таким чином у дальших грах Мітропи братимуть участь всі три австрійські дружини, тоді коли чеські всі три: Славія, Спарта і Простейов відпали.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:

Як чоловік зійшов на пана

З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.

Веселе оповідання про молодця, що вводить із собою тиху боротьбу: то вибрати — любов і добру „партію", чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ, ч. 13 (67) з 1. липня п. р. Зміст: „Все, тільки не спілки" (інж. А. Міланич). — Виховуймо покупців! (В. Пазамар). — Торговля жидом (В. К-ич). — Нар. Торговля й українське купецтво. — „Польська Господарча" про кооперативну і приватну торговлю. — З нашого життя (Бучач). — З життя польських купців (Ухвали соймику польського купецтва Сх. Галичини). — Швидке темпо повстовання польських нас беззідсоткового кредиту, а в нас застій). — Річні вістн. — Детайлічна торговля в Німеччині (Відчит проф. Ерліха в Пром. Торг. Палаті). — Огляд фахових періодиків. — Відповідальність за податки у світлі податкової ординації (д-р І. Грицай). — Податковий календарець на липень. — Ринок і ціни

НОТИ:

Музичні твори Й. Кишакевича С. ІІ. ч. 18. „Наша Дума" і „Заповіт" (на м. ш. хор) Львів

Воронiй-Ярославенко: „Коли ти любиш рідний край". Музична Накладня „Торбан" у Львові ч. 290.

Шумить гуде — народ. пісня укл. Я. Смеречинського.

Через сад — сольовий терцет укл. Я. Смеречинського.

Мойсей — уривок 10. пісні на муж. хор. Слова І. Франка, муз. Я. Смеречинського.

З. Лисько: „Пісня Хліборобського Вишколу Молоді". Бібліотека „Хліборобська Культура".

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці

з ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519 20-7

Театри.

Український Мол. Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

ПЕРЕМИШЛЯНИ:
2. VII. Т. Шевченко.
3. VII. Трафіка малі генералової.
4. VII. Голгота.
5. VII. Земля (Стефанівна).
6. VII. Муравлі.

Театр приймє 3 молоді панночки. Зголошення з фотографією і коротким життєписом слати на згадану адресу.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

НАДВІРНА:
2. VII. Ніч під Івана Купала.
3. VII. Під курателею.
4. VII. Довбуш.

З Надвірної їде Театр до Виткова, Делятина, Микуличина і Ворохти.

Великий Театр:

Пятниця, 2. VII. год. 8. Виступ Театру Атенеум „Школа жінок" із Ст. Ярачом.

Субота, 3. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із Ст. Ярачом.

Неділя, 4. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із Ст. Ярачом.

За добре свідоцтво

сигнет 14 карат. золота **від зол. 9·—** тільки у **Б. ҐРІНБЕРҐА** Львів, ул. Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Королівський вальс" із Віллі Форстом.
АТЛЯНТИК: „Король пропаків".
ВАНДА: „Багряний цвіт", „Малі герої".
ҐРАЖИНА: „Замах у весні", „Таємна тактів кохання".
ЕВРОПА: „Дама в портрету".
КАСИНО: „Посвята" із Роб. Тейлором і Варварою Стенвік.
КОПЕРНИК: „Данило Буш" (Джордж О' Брієн), „Кохай і не плач!"
МАРУСЕНЬКА: „Заваменілий ліс" „Посірне подрушка".
МЕТРО: „Ванеса". „Жінка чи секретарка".
МІРАЖ: „Роберта", „Гарольд Льойд як боксер".
МУЗА: „Цінке", „Клопоти спортовця".
ПАЛЯС: „Бен Гур".
ПАКС: неділний.
ПАН: „Генерал Суттер".
РАЙ: „Страшний двір".
СВІТ: „Пімста Джона Кільмана" та ревія.
СТИЛЬВЕ: „Поворот Франкенштайна" і ревія.
ТОН: „Легіон затрачених".
УТІХА: „Нинішні часи" і ревія.
ХИМЕРА: „90 хвилин постою", Гарі Піль.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО

Пятниця, 2. липня 1937.

БЕРЛІН (357) 17.00 Скрипка, форт., 18.00 Вечірній гомін, 21.00 Розр. музика, БІЛГОРОД (437) 21.30 Арії та пісні, БУДАПЕШТ (550) 12.05 Вок. концерт, 14.20 Концерт симф. орх., 18.30, 19.00 Циг. музика, 20.00, 21.00 Бутікасві твори, ВІДЕНЬ (507) 12.00, 13.10 Розр. концерт, 17.25 Сніа, 19.25 Веселі змагання, квартет сол., 22.20 Клявесинові концерти Баха, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (157) 15.15 Дитячі пісні, 16.00, 22.30 Розр. музика, 18.00 Концерт естонського акад. хору, КОШИЦІ (259) 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО (369) 17.15 Танк. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Лісгів роман" оп. Комітія, МІНХЕН (405) 16.15 Соліст, 20.00, 21.00 Вечір нім. музики, ПРАГА (470) 14.00 Давні нім. пісні у супр. ґітари, 17.10 Квінтет ес-дур Дворжака, 19.10 „Радуз і Магудена" суіта Сука у вих. фільг. орх., 19.40, 20.00 Нар. пісні, 20.10 Хор, 20.55, 21.00 Концерт фільг. із маг. роковин битви під Зборовом, РАДІО ПАРІ (1648) 13.15, 17.45, 19.00 19.30, 20.30, 21.00, 21.30, 22.00 Співи; 14.30, 15.00 Театр Улян, 17.30 Форт. реціталь Колети Гево, 19.15 Скрипка, РИМ (421) 17.15 Камер. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, ШТУТҐАРТ (523) 21.15 „Парке і Олена" оп. Глюка.

Субота, 3. липня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісні молоді, 20.00, 21.00, 22.00 „Дочка полку" ком. оп. Доніцетія; БІЛГОРОД 19.50, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 Фортепіян, 21.20 Муз. пародій; 22.30 Циган. музика; ВІДЕНЬ 16.25 Хор, 19.25, 20.00, 21.00 „Весна" спер. Штравса, 21.40 Бетовен, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз., 18.00 пл., 19.00 Розр. музика; 22.30 Соната ес-дур Гайдна; КОШИЦІ 18.30, 18.00 Для Закарпаття, 17.40 Мадяр. нар. пісні з циган. орх.; МІЛЯНО 17.15 Розр. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.30 Розр. музика, 23.00, 24.00 Танкова музика; МІНХЕН 13.15 Концерт орх., 14.20 Розр. музика, 15.20 „Муз. листівки", 18.00 Вес. музика, 21.10, 23.00—24.00 Танк. музика, ПРАГА 12.35 Концерт, 15.10 Остан. пробовники, 19.15, 20.00 Розр. музика, 22.35, 23.00 Джезова музика, РАДІО ПАРІ 12.00 12.30, 13.45 Орх. концерт, 13.15 Співи реч. 17.00 Легка музика, 19.45 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, 23.00, 24.00 Танк. музика, РИМ 21.00, 22.00, 23.00 „Сила долі" оп. Вердія, 24.00 Танкова музика.

Ширіть наш часопис!

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 2. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. дениик, 7.10 Муз. з пл., 11.57 Сигнал часу; 1203 Полудн. дениик; 12.15 Виїмки з фільми „Параде любови" плити; 12.20 Комунікат львів. Рільничої Палати; 12.25 Концерт; 13.55 Легка і популярна музика з пл.; 14.35 „Трохи пісні, трохи слова", скринька для дітей; 14.55 Львів. біржа; 15.00 З балетової музики, гр. пл.; 15.35 Львів. біжучі вістки; 15.45 Госп. вістки; 16.00 Розмова з хорими; 16.15 Концерт солістів; 16.45 Репортаж з Паризької Виставки; 17.00 Концерт орх. варш. Фільг.; 17.50 „Модерея" гутірка; 18.00 Турист. інформатор; 18.05 Істор. марші — пл.; 18.30 „Моди" — гутірка; 18.40 Завтрішня програма; 18.45 Льок. спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Камер. концерт Ф. Шуберта; 19.50 Спорт. вістки; 20.00 „Блакитний цвіт" муз.-літер. евдиція; 20.45 Вечірн. дениик; 20.55 Актуальна гутірка; 21.00 Танк. музика; 21.45 „Рибацькі образки" відчит; 22.00 Век. концерт; 22.50 Остан. вістки веч. дениика, Метерр. вістки, Огляд преси; 23.00 Танк. музика з пл.; 24.00—1.00 Концерт.

Субота, 3. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня; 6.18 Руханка; 6.38 Музика з пл.; 7.00 Ран. дениик; 7.10 Авдиція для новофранців; 7.35 Музика з пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. дениик; 12.15 Хліборо. скринька; 12.25 Полудняя. концерт; 14.00 Концерт бажань; 14.53 „Наша програма"; 15.00 Концерт бажань; 15.45 Госп. вістки; 16.00 Вес. авдиція для дітей: Кошик сміху; 16.30 Концерт солістів, слів, муз.; 17.00 Орх.; 17.30 Єзів і долина Сероги" гутірка; 18.00 Суспільна гутірка; 18.05 Пфіцнер — пл.; 18.25 Актуальна гутірка; 18.40 Завтр. ш. програма, 18.45 Спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Легка музика, 19.40 Актуальна гутірка; 19.50 Спортові вістки; 20.00 Авдиція для полонів за границею: „Остра Брама"; 20.45 Вечірн. дениик; 20.55 Перегляд хліборо. видавництв; 21.05 Хор ревелерсів; 21.35 Поет. новинки; 21.50 Китиця мельодій Бенацького; 22.50 Остан. вістки вечірн. дениика, метеорол. комунікат, огляд преси; 23.00 Іпполітов Іванов: Кавказькі нариси — пл.; 23.10 „Боксер і поет" моноп.; 23.20 Танк. музика з пл.; 24.00—1.00 Орх. концерт.

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·25, 89·80, Доляри американські 5.29·00, 5.25·50, доляри канад. 5.28·00—5.25·50, Фльорени гол. 290·97—289·25, Франки фр. 25·67—23·53, Франки шнайцарські 121·10—120·30, Фунти анги. 26·14—25·98, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·20—17·40, Кор. дан. 116·69—115·65, Кор. норв. 131·38—130·40, Корони шв. 134·83—135·85, Ліри італ. 23·30—22·70, Марки фінлянд. 11·57—11·30, Марки нім. 132·10 — 130·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·09—25·85, Марки нім. срібні 143, 141.

Акцій.

Банк Польський 99·75, Цукор 18·25, Лідьпоп 46·—, Стараховичі 28.
Тенденція здержана.

Папери.

Інвест. 1 см. 64·00, 2 см. 64·75, серія конот. 5 проц. поз. конвер, 59·50, 4 дол. 37·50, 37·00, консолід. 53. 53·25. 51·88, 52·50, 2 ост. дрібні.

Збіжжя.

Львів, дня 30. червня 1937.

Пшениця одвостайна черв.	29·00—29·25
Пшениця збірна червона	28·00—28·25
Пшениця одностайна біла	28·75—29·00
Жито шт. І.	26·25—26·50
Жито шт. ІІ.	26·00—26.25
Ячмінь одн.	25·75—26·00
Ячмінь на мл.	24·25—24·50
Ячмінь паст.	23.25—23·50
Овес шт. І. незад.	27·75—28·00
Овес шт. І. А. легко зад.	27·00—27·25
Овес шт. ІІ. незад.	27·00—27·25
Овес шт. ІІ. А. легко зад	25·75—26·25
Гречка на мливо	28·50—29·00
Любінь синій	17·50—18·00
Крупи греч.	46·00—48·00
Мука пшен. разова до 0·95 %	31·50—32·00

Інші курси незмінені.

ОПОВІСТКИ.

Ольга Пеленська і Володимир Ленець, лікар, замість окремих повідомлень про своє вінчання, яке відбулося 26. VI. 1937 у Комарні, складають 25 зол. на викупно „Українського Городу". 1237

КУПНО - ПРОДАЖА

ПРОДАЖ пансіон „Вікта" в Черчі з повною обстановою і біллям, 16 кімнат, кухня, повій і їдальня, господарський будинок, 265 сяжнів площі, огороджене гарно обсаджене деревцями, 50 метрів від купелевого заведення. Ціна 80 тис. злч золотих. Близька відомість Львів XXV, вул. Жвірки 30, К. Кіцила. 1225 2—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ТОРГОВЕЛЬНИК АБО ХЕМІК може одержати етатову учительську посаду в торговельній гімназії в центральній Польщі. Платня VIII. степеня державних урядників. Вимоги: 1) бездоганне опанування польської мови, 2) свідчені вищі студій, 3) бодай піврічна торговельна практика. Зголошення з нелегалізованими відписами документів пересилати поштою до 15. липня на адресу: А. Ганицький, Львів, вул. Хшановської 14. 1232 1—7

РІЖНІ

Взуття посезонове вже від **зол. 6.90** дістати можна у ф-мі Й. ШТРАССЕР, **Галицька 15 — в** подвірю передньо „Краха". 1234 1—10

ШОВКОВО-ПОПЕЛИНОВІ піжами мужеські і жіночі 8.90—11.80 Фабрика білля „АСТРА" — Львів, Сикстуська 2. 1218 1—1

НАПРАВА газничкових печей всякого роду — **роботи блясарські** — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Осссолінських 8, тел. 257-63. 1233 1-15

ПЛАЩИКИ купелеві 5.90 також усе для дитини на пляжу „Світ Дитини" „Swiat Dziecka", Сикстуська 2 1218 1-1

ГОДИННИКИ, біжутерію направляє пре. цизійно, продає найдешевше, Рудий, Сикстуська 35. 1198 2—5

ОГОЛОШЕННЯ.

СПОЖИВАННЯ МЯСА

спеціально літом є шкідливе для нашого здоровля, тому кожна людина інстинктовно відвертається від мяса, а наші господині журилися, бо не знали, що варити. Сьогодні тій журби вже не може бути, бо вийшла друком книжка М. Горбачевої п. з.: „БЕЗМЯСНА КУХНЯ", в якій кожна господиня знайде коло 500 приписів на рижні безмясні страви.

В-во дістає з усіх сторін краю похвальні письма за ту книжку. Впр. о. І. Лабій з Отинії пише: „Безмясна Кухня" М. Горбачевої найвищої похвали гідна, тому посилаю передплату на ІІ. том, котрий має вийти в друку з кінцем 1937".

Перший том п. з. „Безмясна Кухня" коштує **зол. 2.75** і висилаємо за попер. надісланням готівки.

Другий том п. з. **„Домашнє печиво та овочеві перетвори"** знайде з друку з кінцем року і теж буде коштувати зол. 2.75, але хто до 1. листопада пришле **передплату**, то платить лише 2 зол. і матиме певність, що дістане цей підручник, бо наклад буде дуже обмежений.

Замовлення і гроші слати на адресу: Гр. Ганулик, Львів, Ольшевського 11.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і повинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж. винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За зміст відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 144 (14.687). Львів, субота 3. липня 1937 Ціна поєдинчого числа 20 гр. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартально . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Ориг. Англійські Пальта
вовняні і непромакальні та матеріяли
продає просто консументам 1243 1—1

ФАБРИКА УБРАНЬ
РОТ і РУДЕРФЕР
ЛЬВІВ, вул. ЛЕҐІОНІВ ч. 3. І-ий пов. (над кіном Паляс).

Лугове Свято у Львові відбудеться

В НЕДІЛЮ 4-ГО ЛИПНЯ 1937. РОКУ

Програма:

І. В год. 7-ій рано в Луговому Городі при вул. Вулецькій проба вправ.

II. В год. 9.30-ій Полева Служба Божа.

III. Похід вулицями міста Львова і дефіляда.

IV. В год. 3-ій пополудні поміс луговик вправ.

Промова голови Великого Лугу.

1) Ритмічні вправи Луговичок до молитви „Боже Великий, Творче Всесильний".

2) Вправи Луговичок вінками.

3) Вправи Луговиків палицями.

4) Ритмічні вправи „Метелик".

5) Мішані вправи Луговиків (-ок).

6) Вправи малих Луговичок і Луговиків.

V. Роздача нагород.

VI. Дефіляда з нагородами.

VII. В год. 9-ій вечором комерс в Українській Бесіді в Народньому Домі при вул. Рутовського, 22.

Загальний Зїзд Великого Лугу.

В понеділок 5-го липня п. р. в год. 8-ій рано Загальний Зїзд відпоручників Лугів в Народньому Домі при вул. Рутовського, 22.

ПРОГРАМА:

1) Відкриття Зїзду.

2) Відчитання протоколу з останнього Загального Зїзду.

3) Звідомлення з діяльности Головної Старшини й Контрольної Комісії.

4) Ухвала абсолюторії уступаючій Головній Старшині.

5) Вибір нової Головної Старшини.

6) Реферат про цілі й завдання Лугової Організації.

7) Внески.

Шеф польського ґенерального штабу виїхав до Румунії.

Вчора (в четвер) пополудневим поїздом виїхав до Букарешту шеф головного штабу ген. Стахевич зі своїм заступником ген. Малиновським і кількома вищими старшинами. Він побуде в Румунії приблизно тиждень.

Червоні достойники за решіткою.

Як подає фінляндська преса, арештовано заступника голови ради народніх комісарів СССР Руджутака, найближчого співробітника голови ради (премієра) Молотова.

Крім того за решітку попали: секретар фролівського районового партійного комітету Носков як „ворог народу і троцькіст", що організованим шкідництвом довів до банкрутства кілька колгоспів, партійного діяча в Мордовському Яковлева як „ворога народу і союзника троцькістів", відомого летуна Левоневського та директора одинокої совітської фабрики телефонічних апаратів Маркаріяна зі заступниками. На листу „ворогів народу" попав директор інституту народнього господарства Ляпіс, що пропагував „контрреволюційні" ідеї Бухаріна.

Над Амуром зосереджуються війська.

КОНФЛІКТ НАД АМУРОМ У БОЛЬШЕВИЦЬКОМУ НАСВІТЛЕННІ.

Червона армія на манджурському пограниччі стоїть у гострому поготівлю; що раз то нові війська приїздять самоходами. СССР мобілізує у Владивостоці усі підводні судна. Довкола острофа Сеннуфа, що його заняли большевики, кружляє 5 совітських канонірок, 50 інших суден зосереджено недалеко.

Московська преса й офіційні кола стоять на становищі, що острови Бальшой і Сеннуфа постійно належали до СССР, який зрештою не має там постійної залоги. Японія від двох тижнів намагалася заволодіти островами, щоб її канонірки могли свобідно плавати попри совітський беріг, вести розвідку та занимати інші острови.

Читайте „Діло"!

Адвокат
м-р Ярослав Падох
відчинив і веде адвокатську канцелярію
в СТРИЮ, при вул. Голуфка ч. 1.
(біля Суду).

Незясована програма ОЗН.

З приводу останніх виступів ген. Галіци в українській справі.

Львів, 2. липня 1937.

Декларація полк. Коца, формулюючи своє становище до всіх справ надзвичайно загально, коротко і нелегко, про становище нової організації супроти української проблеми висловилося теж у той спосіб, що українське громадянство ніяк не могло зорієнтуватися щодо правдивого обличчя тої організації. Зараз після тієї декларації ми звернули увагу на величезні сумніви, які може викликувати загальникове признавання „національних окремішностей", „як довго вони не будуть зумисне використовувані, щоб піднімати між нами китайський мур та грунтувати ненависть". Що автор розуміє під національною окремішністю та що під китайським муром? Як у ту національну окремішність вміщається українство, як суто політична проблема? Яке місце призначене українцям у державному устрою, не як поодиноким громадянам, але як національно-політичній особовості? Чи шкільний утраквізм в його нинішній формі та регіоналізм у деяких його відомих проявах це руйнування китайського муру між обома народами, чи може навпаки — здвигання його? Чи ненависть грунтує лише ОУН, чи може також такі органи проурядової та протегованої преси, як „ІКЦ" і інші „Дзєнніки Польські", та такі резолюції, як їх приймали в останньому часі деякі польські організації, що прикривались авторитетом присутніх на даних сходинах і з'їздах високих державних урядовців?!

Все це речі, які в наших обставинах і в нашій дійсности мусять бути ясно формульовані, з усіми точками над „і". Тимчасом ОЗН взагалі у національних справах мовчав. Що ОЗН знає про істнування українців та української проблеми — ми довідались вперше від ген. Галіци, голови т. зв. Сільської Організації

ВАЖНА ЗМІНА!
фірма ЕВСТАХІЙ ДУМИН
повідомляє що з днем 3. липня ц. р. переносить свою крамницю до льокалю при вулиці Коперника ч. 4.
1228 поручає по дешевих цінах першорядні товари 1—1
БІЛЛЯ МУЖЕСЬКЕ, ЖІНОЧЕ — ҐАЛЯНТЕРІЯ.

ОЗН з його виступів у минулому тижні у Станиславові і Тернополі: промовляти на цьому терені і мовчати про національні взаємини — справді булоб уже неможливо. Однак ґен. Галіца, поклонившись на слова полк. Коца, страшенне мало у чому доповнив її, зате своєю власною заявою знову викликав дальшу низку сумнівів. Бо і ґен. Галіца обмежився до загальників та недосказів.

Однак будучи обективними мусимо з приємністю прийняти до відома, що „ОЗН у цілій повноті доцінює вагу української проблеми на південно-східніх землях". Добре теж сталося, що почули ми слова, що „польський нарід... нікого не хоче тут винародовлювати, нічого чужого нікому не відбирає". А проте відразу виринає запит: що треба розуміти під акцією винародовлювання, а що ні, та як національна політика ОЗН дефініює поняття „відбирати"? Як напр. до тієї заяви стосувати стан посідання українського утраквістичного здобутку та після напр. 1932 р.? Бо чейже історія не розпочинається від нинішнього дня, а польсько-українські відносини спеціяльно обтяжені безліччю невпорядкованих „сервітутів". Однак ґен. Галіца сам заявив, що „у слушному часі ОЗН найде (для української проблеми) належну розв'язку", а покищо обмежився до ствердження, що над тією проблемою „не переходить до денного порядку".

Таким робом ми дістали лише заповідь, що становище ОЗН до української проблеми буде визначене. Коби швидше, — якщо воно має у речому нинішню дійсність змінити. Бо тимчасом саме незясований характер тієї нової польської організації, і то головно щодо її національної програми, причинюється тут, у Східній Галичині, та й на інших українських етнографічних землях, до ще більшого заогнення відносин. Ми привітали спробу консолідації польського громадянства, як політичної передумови, щоби взагалі національна політика рушила з тої мертвої точки, на яку попала від деякого часу, виявляючи капітальні парадокси поміж самим поняттям нормалізації відносин а „дійсною дійсністю". Ми стояли на становищі, що може консолідація польського громадянства усуне аргумент, що „нема часу займатись українськими справами, коли польські справи неупорядковані". Тимчасом від часу першої заосередничої декларації полк. Коца зайшли вже деякі факти, які свідчать, що 1) спроба консолідації польського табору у рядах ОЗН не ліквідує внутрішнього польського хаосу, який існує надалі і завжди може достарчати наведений вигідний аргумент, і 2) сам процес тієї консолідації обмежується передусім до притягнення елементів зпід знаку ендеції, приймаючи за свою її дотеперішню привичну фразеологію про націоналізм, єдине право польського народу рішати про державні справи, про польський нарід, як єдиного господаря у державі, фрази про „видирання польському елементові його національних прав". Очевидно, що українці, які мають гірким досвідом угрунтовану нехіть до теоретизування та спираються на фактах і датах та на знайомости людей з їхніх діл, не можуть сподіватися добра від такої консолідації польського громадянства, що його на цьому терені проводять пп. Грабики. Чи можна дивуватися українському скептицизмові і песимізмові, коли на чолі тернопільської округи ОЗН стоїть такий п. Відацький, славний із своїх соймових виступів проти українців?!

Тому, реєструючи промови ґен. Галіци не можемо не реєструвати також фактів, які свідчать про те, що хоч ОЗН ще не має виготовленої програми в українській проблемі, проте мовчки потурає протиукраїнській роботі ріжних своїх чільних членів, мовчки потурає протиукраїнській мобілізації польського громадянства, веденій під гаслом „української небезпеки", опертої на фальшах пп. Ромерів. Коли ОЗН дійсно хоче відіграти творчу й позитивну ролю у розвязці проблеми польсько-українських відносин — мусить бути згори рішений на те, що боротьбу треба передусім перевести з польськими тромтадратами і польськими фанатичними ворогами всього українського, тими одиницями, які на превеликий жаль мають на цьому терені найбільш рішальний голос. Річ ясна, що годі вимагати від нас, щоб ми, українці могли погодитись на тезу, що доля українського народу залежна від волі народу польського, єдиного господаря у державі, єдиного у державі рішального чинника. Поминаючи, що кожний нарід куе свою долю сам (засаднича теза, якої ніякий у світі шануючий себе нарід не може зректися), не можемо відступити від засади, що українці це не розпорошені одиниці іншої національности та віроісповідання, але суцільний національний колектив, якому належать з того титулу окремі, природні і справедливі права.

Боротьба за ці права мала ввійти на нові шляхи т. зв. нормалізацією. На превеликий жаль, шляхи тієї нормалізації викривились, перестали бути шляхами, а стали манівцями, та не довели досі до поправи відносин, лише до їх погіршання. Сам цей факт перестав бути дискусійний: і польська і українська і чужинецька преса в один голос стверджують це. Ми хотіли б бачити у заявах провідників ОЗН заповіди зміни на краще. Покищо дістаємо тільки обіцянку, що такі заяви колись появляться. ік.

—o—

ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК
при
Українському Технічно-Господарському Інституті приймає впис студентів на перший семестр.

Програма Школи складається з восьми таких груп предметів: 1) Загальна політика, 2) Держава і право, 3) Соціяльна політика, 4) Економіка, 5) Соціольогія, 6) Журналістика, 7) Українознавство, 8) Ріжні предмети загального характеру.

Викладають професори **Української Господарської Академії** та інших українських високих шкіл.

Навчання триває **шість семестрів**. Провадиться **позаочною** (кореспонденційною) методою.

У дійсні **студенти** приймаються особи з закінченою середньою освітою. Особи без матури можуть записуватися до школи, як **курсанти**. Після закінчення школи абсольвенти дістають **диплом**.

Проспекти з умовами студій і таксами за навчання **безплатно**. Звертатися на адресу: Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut, Podebrady Tchecoslovaquie, – або Товариство „Сільський Господар", Львів, Ринок 10. На першу відповідь прикладати міжнародню поштову марку.

На ту саму адресу надсилати прохання і запити у справі студій на 4-річному Високошкільному **Економічно-Кооперативному Відділі**, 2-річному **Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости**, 2-річних курсах **Українознавства**, Високих Курсах **Громадської Агрономії**, 1-річних курсах **Бухгальтерії** та короткочасових курсах чужих мов, пасічництва, американського промислового пасічництва, садівництва, консервації і переробу садовини та городини, обробу шкіри, миловарства, фотографії, радіотехніки, птахівництва та городництва.

Надірвані фінанси та закордонна політика.

ХАРАКТЕРИСТИЧНИЙ СПОКІЙ КРАЮ. — АНҐЛЬО-ФРАНЦУСЬКИЙ ВОЄННИЙ СОЮЗ.

(Від нашого кореспондента).

Ларнж, 30. червня 1937.

І.

Французька кабінетна криза минулася зовсім спокійно. Всі ті передбачування песимістів, мовляв, упадок Блюма викличе вуличні заворушення, не здійснилися. Французький сенат зовалив уряд, не зважаючи на гострі промови ріжних синдикалістичних, соціялістичних і комуністичних провідників, які погрожували, опісля заперечували ті свої погрози, а з тієї інфляції слів вийшов один великий „пшик". Таким робом Франція переживає нині правління урядом „людового фронту" ч. 2, з тою ріжницею, що керма перейшла з соціялістичних до радикальних рук.

Боне, французький амбасадор у Вашингтоні, став у новому кабінеті центральною фігурою: він дістав теку фінансів, а в Парижі розійшлись поголоски, що він привіз із Америки нову фінансову угоду трьох великих демократичних держав. Після господарки Блюма центр уваги пересувається взагалі у сторону фінансів, найбільшого клопоту нового уряду. Які є фінансові пляни того уряду це покищо тайна, яку уряд скриває за вимогою широких фінансових повноважень. Як відомо, не зважаючи на свою найбільшу нехіть резигнувати з якоїнебудь частини своїх прав — парлямент таки ті повноваження ухвалив: видно, що фінансова ситуація справді незавидна. Боне це відомий фінансіст ліберальної школи (очевидячки в модерному значінні) і він має за собою підтримку фінансового французького світу.

До поправи надшарпаних фінансів причиниться мабуть внутрішній політичний спокій у Франції. Думаємо, що не помиляємося, коли твердимо, що той спокій французьких мас дуже прикро вразив ліві провідні соціялістичні кола. Повторилася майже дослівно історія з димісією нині вже покійного президента Думерга, — бо тоді теж ту димісію край прийняв зовсім спокійно, на велике негодування правих партій. Режім III. Республики — хоч про його кінець говорять безупинно ліві і праві крайні французькі кола — видержує, як досі, іспит своєї сили і тревалости. Збіг обставин хотів, що у хвилині, як сенат повалив уряд Блюма, в Сен — Дені перепала виборча листа Доріота, що став на фашистівському становищі, а в маленькому селі на півдні Франції поховали в тому самому дні Гастона Думерга, що дня 7. лютого 1934. р. зупинив своєю появою вуличну війну у Парижі.

ІІ.

Другим осередком уваги французького громадянства є міжнародні події. Нові еспано-німецькі пригоди на Середземному Морі витворюють у французів нову хвилю оптимізму. Чим більше італо-німецьких кораблів на Середземному Морі, тим краще для нас француза — думає французька публична опінія, — бо німецько-італійському крикові завдячує Франція вже майже явний военний союз із Великою Британією і демарш американського амбасадора в Берліні, який пригадав, що закон про невтральність, себто припинення достави сирівців з Америки для Німеччини й Італії — може бути застосований у найближчому часі, якщо продовжуватиськ таке напружена атмосфера біля берегів Еспанії.

Французька преса від комуністичної „Ліманіте" до роялістичного щоденника „Ль' Аксіон Франсез" ударила в боєвий тон, що французький і англійський пацифізм має свої межі і що Франція має достаточну силу, щоб забезпечити свої морські шляхи з Північною Африкою.

Велика Британія і Франція є готові на власну руку завести контролю берегів Еспанії, а военні фльоти Англії і Франції є сконцентровані до того виступу.

„Ми хочемо вдержати мир — сказав Іден у палаті громад — але не за всяку ціну." Англійці говорять коротко, але ясно.

А зближений до Ке д' Орсе французький орган написав під адресою Німеччини й Італії ось такі слова: „Чим більшу світову відповідальність має якась великодержава, тим більше повинна вона вистерігатися бити голосно ногою і кулаком, коли мухи її колять (алюзія до Еспанії). Надто велика чутливість є завжди доказом слабости, а ніколи сили."

У Парижі говорять, що англо-французькі фінансові кола вже приготовлюють позичку на відбудову Еспанії.

Але не випереджуймо подій, бо еспанська авантура ще не скінчена.

Юрій Студинський

Успіхи уряду „людового фронту".

За тиждень від 17. до 24. червня з французького державного банку відпливло золото на дальших 2 і пів міліярда франків, так що залишився лише припас вартости 54.859 міліонів фр. Довги скарбу піднеслися з 7.8 міліярдів на 9.2 міліярдів. Покриття валюти золотом зменшилося з 54.92 проц. на 52.80 проц.

ДОРІЖНЯ

Управа паризьких водотягів піднесла ціну води з 1.55 фр. на 2 фр.

Найвища французька залізнича рада рішила піднести ціни особових білетів усіх кляс коло 5 сантімів на кільометер, себто на яких 20%.

—o—

Присилайте передплату!

День українських півосель

ДЛЯ НАЙБІДНІШОЇ МІСЬКОЇ ДІТВОРИ.

Багато є такої української дітвори, яка не може змоги підчас літніх ферій виїхати кудись-будь на село, на сонце й воздух. Багато є таких дітей, що не маючи підчас ферій шкільної спіки, опинились би без ложки теплої страви та без якої опіки й розваги.

Щоб цій безталанній дітворі дати змогу зазнати справжнього відпочинку по цілорічних турботах і праці, Український Комітет Півосель при Т-ві „Українська Захоронка" уладжує і цього року півоселі в цілому Львові для наших найменших.

Уладження таких півосель вимагає великих грошевих засобів, що про них мусить згаданий комітет сам вистаратись.

Тому хай не буде ніодного українця й українки у Львові, які відмовилиб хочби найменшу лепту на дитячі львівські півоселі. Збірка на півоселі відбудеться вже в неділю 4. ц. м. під львівськими церквами і на вулицях міста.

Польща проти поділу Палестини?

Як подає польська преса, у політичних колах Варшави говорять, що польський амбасадор в Льондоні виступив перед британським урядом проти поділу Палестини на дві держави. Наскільки можна вносити з голосів часописів, що стоять близько польського уряду, він боїться, що жидівська частина Палестини буде забажала, щоби прийняти більшу скількість жидів з Польщі.

З жидівської преси.

Покращання жидівсько-українських взаємин залежить від жидів.

В „Нашому Пшеґльондзі", варшавському органі жидівської сіоністичної організації, що виходить у польській мові — ось як „Хвоя" у Львові — находимо велике інтерв'ю з пос. д-ром Ст. Бараном на тему жидівсько-українських взаємин.

На початку пос. Ст. Баран пригадав прихильне становище українського парляментарного клюбу перед війною у справі рівноправности жидів. Підчас дискусії в австрійськім парляменті в 1906. р. над реформою виборчого права голова українського парляментарного клюбу бл. п. пос. Ю. Романчук поставив внесок, щоби жидів в Австрії признати окремою нацією. Це становище пос. Романчука акцептували тодішні українські політичні чинники в Галичині і при перших загальних виборах до парляменту українці допомогли жидам вибрати трьох своїх послів з Галичини. Українці підтримали жидів тому, бо у своїй боротьбі за національну і політичну еманципацію бачили в національнім жидівськім русі свого природного союзника. Політичні взаємини між передвоєнним національно-жидівським табором під проводом сіоністів з представниками й організаціями українського національного руху були дуже сердечні.

По відновi Української Держави в 1918. р. український уряд з осідком у Львові, опісля в Тернополі, а вкінці у Станиславові признав повну автономію жидам і всім иншим меншинам у краю. Зчерги пос. Ст. Баран торкнувся співпраці жидів з українцями на північно-західніх українських землях підчас виборів до польського сойму і сенату в 1922. р. та при чергових виборах у 1928. р. В обох випадках ця співпраця увінчалася успіхами. У теперішньому польському парляменті нема політичних взаємин між українцями і жидами, хоч у багатьох випадках члени цих клюбів голосують згідно, але діється це зовсім припадково. Класичним прикладом було становище Української Парляментарної Репрезентації підчас вирішування законопроєкту пос. Присторової про ритуальний заріз, підчас якого українські посли і сенатори голосували з жидами, виходячи з практичного заложення: нині мені — завтра тобі.

Далі спинився над українсько-жидівськими взаєминами у щоденному житті. Обговорюючи зріст протижидівських настроїв у Польщі стверджив, що він має не тільки расовий, але й господарський підклад. Найкращим доказом масова еміґрація польських купців і ремісників з Познання та Поморя до Галичини і на східні землі, де вони витискають населення з дотеперішніх господарських позицій при сильній підтримці польського населення і влади. — Торкаючись господарської проблеми хочу зазначити — говорив посол — що зорганізований природний розвиток українського господарського життя мусить — річ ясна — відбитися на господарському положенню жидівства Галичини, передовсім на селі і в менших містечках. **Одначе підкреслюю, що це не є протижидівське змагання сенсу стрікто, лише господарська еманципація українського народу.**

В економічному житті мусить істнувати засада вільної конкуренції. Такі методи як у Пшитику, Мінську Мазовецькім, Берестю и Б., Ченстохові і т. д. не розвяжуть жидівської проблеми. На руїнах жидівських громадян ніхто не найде спасення. Спосіб такої розвязки проблеми 3½ міліона населення у краю не лише не людяний, але і не доцільний.

— Чи панове поширюєте це гасло між українським громадянством?

— Так. **На етнографічнім українськім терені Галичини не було ніколи масових жидівських**

В числі 7—8 місячника „Службовик" за липень—серпень 1937. р. поміщено статтю під наголовком „Піднести мінімум платні склепового персоналу", в котрім наведено неправдиві та шкідливі для моєї клієнтки, фірми „Фортуна Нова" у Львові інформації.

Супроти цього подаю до відома громадянства, що в імени оклеветеної клієнтки доходитиму прав проти редакції „Службовика" на судовій дорозі.

Львів, 2. VII. 1937. р.

Александер Павенцкий
адвокат

Ф. АЛЯХНОВІЧ.

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

2

Зранку товариство розійшлось.

Панок з рушницею у футралі попращав панка без рушниці і його даму. Всіли до саней: геніст обіч попутчіка, дама у них на колінах, у ногах примістився Фільор.

— Вулиця Совітська, ГПУ — кинув візникові геніст.

Сані помчались — у невідому попутчикові майбутність.

— Федя! Чи скоро вернешся? — запитала дама свого товариша.

— Так, швидко, — тільки віддам його. — Жест у сторону попутчіка.

У командатурі ГПУ звичайна процедура. Один „віддав", другий „прийняв", виставив посвідку. Потім особиста ревізія вязня. Потім чийсь коридор, ряд дверей. Одні з них відчинились. Тапчан, закратоване вікно. Брудні, заблощичені стіни...

А потім довгі години думок, дні і ночі, а може роки... Думок, які розпочались в день Нового Року, та серед яких попутчік дійшов вкінці до висновку, що всетаки „наші шляхи розходяться"...

РЕФЛЄКСІЇ.

Тим „попутчіком" був автор оцих спогадів. Так. дійсно, я їхав до Совітів, як попутчік, як симпатик, свято віруючи, що там твориться нове гарне життя, що там матиму на культурній білоруській ниві широке поле для праці.

Ба! Чейже я чув стільки від своїх політичних приятелів про „велике совітське будівництво", про розквіт науки, мистецтва й техніки у державі диктатури пролетаріяту, про самовизначення народів, які „добровільно" получилися у союз совітських республик, — вкінці (це було для мене, як білорусина, найбільшою приманою), я наслухався стільки про білорутенізацію Білоруської Совітської Республики: про багато субвенціоновані державні театри, про цілу густу сітку шкіл, про високі білоруські школи, про широку видавничу акцію, де наклад книжки обрахований на десятки тисяч примірників...

І так далі, і тому подібне.

Все це перед своїм виїздом я приймав за добру монету. Ті, які критично ставились до мого захоплення, не були всилі переконати мене. Я їхав повний віри у те нове, краще життя, не сподіваючись, що оманні надії так швидко розвіються.

Після свого приїзду на Сов. Білорусь я натрапив на низку урочистих маніфестацій: науковий зїзд, зорганізований Інститутом Білоруської Культури у Мінську, святочне відкриття Другого Державного Театру у Вітебську. Крім того це був період НЕП-у (нової економічної політики), коли була дозволена приватна торгівля, отже не було голоду, а село не було ще скольективізоване та доставляло до міста досхочу харчевих продуктів. Словом, на перший погляд життя носило нормальний характер.

Тому, коли на кільканацять днів перед моїм арештуванням візвали мене до ГПУ на допит, який мав характер приятельської розмови та не викликав у мене ніякого підозріння, я з радістю відповів на пропозицію старатися за совітське громадянство:

— Якщо це тільки можливе, то з найбільшою охотою! Чейже я на те приїхав, щоби тут жити, працювати, творити...

— Отже в чому річ? Пишіть, товаришу, заяву. У нас іде це швидко. Зараз зателєфоную, щоб вам не ставили перешкод...

Справді — за десять днів (так!) я був уже совітським громадянином, а в три дні після того, як дістав громадянство, мене арештували!... Назагал я тішився свободою недовго. Бо до СССР я приїхав 17 листопада 1926 р., а 1 січня 1927 р. мене вже арештували.

Коли я вперше списував свої спомини, то мене запитували часто, чому нічого не пишу про той період часу, який попереджував мою вязницю, та чому не кажу про причини мого арештування. Ті справи я промовчував свідомо. Скажу, чому: мені було просто стидно. Стидно мені було, що я, зрілий мущина, дав себе так наївно, так глупо, так ганебно надути. Я так безкритично вірив у совітську фатаморґану, що навіть агентів ГПУ я трактував, як людей гідних довіря, джентельменів, ледви не приятелів...

Протверезіння прийшло надто пізно...

(Продовження буде).

погромів і не було теж ніколи української зорганізованої виразно протижидівської акції. Були справді в деяких місцевостях спорадичні випадки протижидівських виступів поодиноких одиниць, найчастіше у формі биття шиб і ці виступи якнайгостріше осуджали відповідальні українські політичні чинники та поодинокі організації, взиваючи ті одиниці, щоби занехали такі вибрики як неетичні і шкідливі для самої української справи. Наслідок такий, що вибрики незорганізованих одиниць скінчилися.

— З того, що пан посол мені заявив, міркую, що можна би знову подумати про українсько-жидівську співпрацю?.

— На окреме питання, чи можлива тепер співпраця, очевидно передовсім на політичній площині у Польщі між українцями і жидами відповім негативно. Теперішня хвилина і теперішнє підложжа не дають до цього реальної основи, а про майбутність не буду говорити. За значу лише, що покращання взаємин у Польщі між українськими і жидівськими політиками в політичній площині залежить, на мою думку, передовсім від жидів. Особисто хотів би я поправи цих взаємин.

Алкоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

Характеристична еволюція.

Коли „Діло" поставилося прихильно до III. Німеччини з уваги на різку зміну її політики супроти СССР, кермуючись всеукраїнським інтересом, жидівська преса накинулася на нас просто з лайкою. І треба було щойно погромів жидів у Пшитику, Мінську Мазовецькім, Берестю н. Б., Ченстохові та інших місцевостях і присуду смерти на жида Хаскельовича з мотивом засади збірної відповідальности усіх жидів за цей вчинок, щоби жидівська преса змінила своє становище до Німеччини. Клясичним зразком еволюції поглядів жидів супроти нинішньої Німеччини є передова стаття „Хвілі" з 1. ц. м. (ч. 5566), органу галицьких сіоністів п. н. „Непорівнальні міркування", з якої подаємо хід думок і суттєві місця у буквальному перекладі.

Автор згаданої статті пригадує, що дня 1. квітня 1933. р. оголошено офіційний протижидівський бойкот у Німеччині. При кожній жидівській крамниці стояли гітлерівські стійки вважаючи, щоб жодин німець не купував у жидів. На другий день у „Франкфуртер Цайтунг" появилася коротенька замітка, що у Франкфурті н. м. нестало квітів, не подаючи причин. Щойно пізніше виявилося, що німецьке населення входило потайки задними дверми до помешкань жидівських купців з китицями квітів, щоб таким чином виявити свою приязнь і співчуття. А ось другий характеристичний випадок.

„В Гамбургу мешкала одна жидівка, польська громадянка, яка діставала підмогу від держави з „зимової допомоги". В однім польськім містечку жила й донька у крайній нужді. Тому мама рішила посилати своїй доньці по 5 марок місячно з допомоги 25 марок. Одначе німецька влада впала на слід пересилки грошей „з бідної на девізи Німеччини" до Польщі та ще до того жидівки. Одної днини в помешканні матері в Гамбургу явилися гітлерівці з „Вінтергільфе" домагаючися вияснень. Чесна старушка розплакалася на вістку, що може втратити допомогу. Тому показала гітлерівцям листи доньки, яка благала допомоги в нужді. Гітлерівці пішли на нараду і після того заявили: згідно з постановами „Вінтергільдфе" ви повинні жити з 25 марок місячно. Але, що ви мусите посилати своїй доньці 5 марок місячно, не залишається нам нічого іншого, як додати вам цих 5 марок, щоби на ваші потреби по відтягненні грошей на допомогу доньці, залишилося 25 марок згідно з регуляміном „Вінтергільфе". Ордунг мус зайн".

Німецькі студенти були першими, які захоплювалися гітлерівською ідеольогією. Одначе чи у високих німецьких школах був бодай один протижидівський погром в якімнебудь німецькім місті або містечку? Трапляється напевно часто, що якийсь жидівський психопат або бандит убє чесного німця або теж німецького бандита. Чи з цього приводу доходить колинебудь до актів самосуду над жидівським населенням цілого міста? Або ось у Швайцарії жидівський молодець Давид Франкфуртер убив визначного гітлерівського достойника Ґустльофа, щоби задемонструвати — як заявив убивник — проти переслідування жидів у Німеччині. Після цього убийства німецький уряд наказав жалобу, зорганізував величавий похорон з промовами найвищих державних достойників, які присягали тімстити „мученичу кров" Ґустльофа і т. д. Одначе чи тоді або підчас судової розправи проти Франкфуртера в м. Хур спав бодай один волос хочби одному жидові у Німеччині, або чи вибухла десь там якась „збірна відповідальність"?

„А ось недавно гітлерівець застрілив на вулиці жида. Не знаємо, чи застрілив його тому, що був жидом. Досить, що німецький уряд засудив гітлерівця на кару смерти і присуд виконано. Коли німець хоче позбутися жида, видає з цією метою закон.

Ніодному німцеві не прийде на думку хапатися подвійної мірки: щоб одним шляхом бігла конституція, що запевняє жидам повні громадянські права, а другим практика щоденного життя, з відбиранням жидам усяких прав, з відмовлюванням їм фактично права до заробітку, з потуранням вибрикам у високих школах, з неінгеруванням у випадках самосуду здичавілої юрби, з не обіганням жидівських громадян у випадках погрому, признаванням навіть у судових присудах засади збірної відповідальности і каранням інакше за вбивство жида, а інакше за вбивство, що його виконав жид".

Автор вірить, що в Німеччині вернеться дух демократії і громадянських свобід для жидів.

І хоч як воно буде у майбутньому, мусимо вже нині, на тлі випадків в інших краях, стверднти льояльно, що засади правовости в Німеччині не потоптано.

Розуміємо це в тому змислі, що закони, введені гітлерівським режімом були справді найгірші, які лише людська думка може собі уявити, але пошанування для цих злих законів обовязувало точно в цілому краю **З двох лих, зі злих законів, але точного їх зберігання, або теж з добрих законів, але зовсім не шанованих ні населенням, ні владою і судами — якщо вже ми мусіли вибирати між випадками включно злими — вибрали би ми радше пошанування злих законів, ніж пекло навіть при найкращих законах.** І навіть не хочеться нам вірити, що вселітенська більшість цивілізованого світа живе і розцвітає на основі, добрих, людяних та справедливих прав і що адміністраційний та судовій владі навіть на думку не прийде, щоби тим правам можна було виявляти хочби найдрібніше навіть непошанування".

—o—

Українські танки на світовій париській виставі.

Париж, 28. червня 1937.

Український танковий ансамбль, який зорганізував у Парижі наш земляк п. Петро Стефуранчин, виступає тепер з великим успіхом на різних міжнародніх імпрезах, що відбуваються у Франції з приводу париської вистави. Українська танкова група взяла участь у „Святі Націй" у Ренсі, де окреме признання дістала вона з уст посадника міста, визначного французького політика, п. Маршандо та від місцевої преси, що якнайкраще висловлюється про виступ українських артистів.

Кілька днів тому на принятті в президії міської паризької ради, де теж виступили українські танцюристи, наші танки „аркан" та гуцульська „дрібушка" були фільмовані і тепер висвітлюють ті танці в паризьких кінах. Учора в палаті „Мітівліте" у Парижі побачили ми знову українські танки в міжнародньому конкурсі, де українські танці добули перші місця в хороводі національних танків Австрії, Болгарії, Вірменії, Греції, Латвії, Литви, Франції, Мадярщини, Швеції і Югославії. Ми оглядали на сцені прегарно виведену „коломийку", „аркан", „гречаники", „голубку" і „запорожця". В українському танковому ансамблі взяли участь паночки Люба Кобрин, Віра Косенко, Надя Драгнук, Іра Ткаченко і п. Леонора Тихада з походження баскійка, яка взірцево гуляла українські танці. Усі личка наших танцюристок гарні, а їх поява на сцені дуже шармантна. Крім того виступають молоденькі танцюристи: Вова Наглюк, Володимир Стасів та пп. інж. Дмитро Гузар, Юліян Держко і Петро Стефуранчин. Музичний супровід спочивав у руках композитора п. Пономаренка. Національна ноша українських артистів є без закиду.

Французькі журналісти висловлюються з великим признанням про ці українські виступи, а ми є раді, що можемо підкреслити такий рідкий, бо вдатний, артистичний виступ українців у Парижі.

Ю. С.

Неінтервенція висить на волоску.

НІМЕЧЧИНА Й ІТАЛІЯ ПРОТИ АНҐЛІЇ ТА ФРАНЦІЇ. ДОМАГАННЯ РИМУ І БЕРЛІНУ.

Як відомо, Німеччина й Італія не погоджуються на те, щоби Франція й Велика Британія заступили їх у контролі еспанських вод. З огляду на теперішню ситуацію, вони погодились би на те, щоби договір неінтервенції скасувати, признаючи урядові з Бургосу права воюючої сторони. На англо-французьку контролю вони не погоджуються, бо Париж і Льондон не визнали уряду з Бургосу, отже є сторонничі.

СТАНОВИЩЕ АНҐЛІЇ.

Райтер та вся британська преса — без сумніву під впливом уряду — остерігають Рим і Берлін, що коли вони не погодяться на франко-британську контролю, британський уряд у порозумінні з французьким застерігає собі вільну руку і право вернутися до стану який панував, заки заключено договір неінтервенції. Але **права воюючої сторони Англія ген. Франкові не признає, доки з Еспанії не заберуть чужих добровольців.** Якщо ні, Англія і Франція доведуть до

скасування заборони вивозити зброю до Еспанії

і на цьому Валенсія скористає більше ніж Бургос, бо сухопутнім шляхом через Францію довіз зброї догідніший.

ПАРИЖ ПРОТИ БУРГОСУ.

Французький міністр закордонних справ Дельбос виголосив упора перед парляментарною комісією закордонних справ експозе, в якому ствердив, що

положення в Еспанії дуже поважне

та підкреслив повну солідарність Парижа й Льондону. Комісія одноголосно висловила довіря міністрові та

спротивилася проти того, щоб визнати уряд з Бургосу воюючою стороною,

тим більше, що таке саме становище Англії. **Якщо Німеччина й Італія не підуть на компроміс, необхідно знову розглянути справу неінтервенції в цілому та піддати ревізії договір неінтервенції.**

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ОБВИНУВАЧУЄ АНГЛІЮ.

„Пополью д'Італія" гостро критикує становище Льондону. Добровольців — мовляв — важко усунути з Еспанії, зрештою воно і зайве, бо все одно система неінтервенції не зуміла замкнути допливу добровольців.

Англія не є невтральна:

вона висилала добровольців, зброю, літаки й муніцію для Валенсії, в Англії вели завзяту пропаганду, уладжували субскрипції і т. д. Визначні посли та духовні і світські достойники анґажувалися в ту акцію.

Факт, що Валенсія і Москва так охоче приняли англо-французьку пропозицію, дискредитує її, — це значить, що пропозиція корисна лише для червоних. Німеччина й Італія робить все можливе, щоби зльокалізувати еспанську пожежу. **Анґлія і Франція не жалюють зусиль, щоби запевнити перемогу Валенсії.**

Економічний огляд.

Поважна реалізація гасла „Свій до свого по своє".

Здійснення кожного поважнішого гасла вимагає систематичної праці.

Економічне гасло вимагає глибшої економічної свідомости. „Свій до свого по своє" — це гасло не так просте до переведення, до глибшого реального здійснення.

І не тільки тому, що воно видається декому занадто юнацьке, молодече, а також тому, що воно вимагає впровадження чинника свідомої дисципліни, що вимагає праці над собою як у консумента так і в купця. Від консумента, який має близького на віддаль, але чужого національно купця, що достосувався вже до деяких вимог консумента, щоб перейшов до свого — національно купця, і то такого, що не завжди задовольняє бажання українського консумента.

Купець теж мусить ще більше освідомитись, самообмежитись, бо насамперед повинен форсувати товари рідного промислу, що як відомо, не на 100 прц. задовольняють консумента.

І купець і продуцент мусять дбати про споживачів, про реальне задоволення його потреб. Але й тоді здійснити гасла „Свій до свого по своє" не зможуть, якщо свідомий український консумент організованим способом не буде переводити цього гасла.

Споживач не може перевести вже тепер стопроцентово цього гасла ,бо як знаємо, наша продукція дає приблизно лише одну двадцяту продукції потрібної для потреб нашого консумента.

Що стоїть на перешкоді реалізації нашого гасла про господарську самовистарчальність?

Дехто відповідає: брак грошей, брак капіталів.

З цим згодитись не можна; сам капітали справи засадничо не змінять.

Найбільший капітал — це людина: а) людина творча, б) людина — виконавча, в) людина дисциплінована і свідома.

Якщо в нас знайдуться такі три типи людини, то і капіталів у нас не забракне.

Наші тяжкі економічні обставини вимагають відповідно сильних організаторів, відповідно енергійних виконавців і належно дисциплінованих працівників серед консументів, купців і продуцентів.

Мусить повстати правдива господарська співпраця цих трьох головних чинників нашої суспільної економіки, співпраця оперта на взаємному довірю, якого, покищо, нам бракує.

Як викликати довіря? Довіря можна викликати тільки тоді, коли повстане організована і міцна воля наших консументів, наших купців і продуцентів.

Така організована воля повстане, коли створимо місцеві організації консументів, купців і продуцентів, що будуть спиратись ідеольогічно на одній платформі: на господарському солідаризмі, на ідеї приватної власности, освяченій вищою метою: **„Через кращу службу загальові до добробуту".**

Конкретно беручи і купці і продуценти повинні, як найскорше впровадити в життя засаду: **„Великий оборот — добрий товар — малий зиск"**; зорганізовані консументи повинні співпрацювати у цій концентрації і збільшенню оборотів, щоб одержати добрий товар за розмірно дешеву ціну.

Купці повинні впровадити для сталих клієнтів-споживачів так звані **касові боні.** Кожний постійний консумент дістає від свого купця касовий бон (при закупі мінімум на 50 сот., насамперед у купців споживчої бранжі). Вкінці кожного місяця ці боні, після підрахунку, споживач повертає купцеві, а купець у залежности від бранші (й обороту) обраховує відсоток **звороту** (знижки), яка може вагатись від півтора до 10% і більше).*) Він вписує цей відсоток до книжочки цілевих опадностей (чужих клієнтів тягне до свого спільного, а не індивідуального реєстру). Цим робом наприклад, Пром. Банк отримує на оборотовий фонд цілевих опадностей (або від відсоткових позичок для торгівлі) всі ці звороти на рік (або два) і щойно після такого обороту ці звороти повертаються до купця і до консумента.

*) Подробиці такої економічної співпраці див. ч. ч. 3—7. **„Торговлі і Промислу"** за б. р. у фейлетоні **„Господарська солідарність"**.

Така співпраця консументів з купцями і продуцентами (що рівнож у торговельному відношенні є в першу чергу купцями) **уможливить:** 1) **збільшення оборотів,** 2) **обниження цін,** 3) **повстання купецьких товарових зворотів** (аналогічно до кооперативних зворотів — що рівнож повинні концентруватись щомісяця у своєму банку), 4) **концентрацію заощаджених капіталів** у Пром-Банкові, 5) **забезпечення готівкових капіталів для розбудови промислу,** 6) **повстання кадрів організаторів і фахівців, яких нам бракує,** 7) **поборення безробіття і нужди.**

Але дуже помилявся би той, хтоб подумав, що автор цієї статті занадто оптимістично дивиться на можливости таких організацій, на можливість глибокої і широкої співпраці поміж консументами і купцями.

Та проте досвід переконав автора, що хоч це праця нелегка, але така співпраця є можлива. Без такої співпраці дійсно поважну реалізацію гасла „Свій до свого по своє" рахувати ледви чи можна.

Про великий зріст українського промислу й економічної самовистарчальности не може бути мови, якщо його не попередять **систематичні і великі зусилля збірної і скоординованої волі українських консументів, купців і продуцентів,** зусилля що спирались би на засадах господарської солідарности.

Українська Господарська Асоціяція мусить повстати і то спираючись на згармонізовані підставові економічні чинники: Господарську Асоціяцію споживачів, Господарську Асоціяцію купців і Господарську Асоціяцію продуцентів.

З такого типу Господарською Асоціяцією наша кооперація, я певний, легко найшлаб спільну мову, бо ця організація булаб до послуг усіх українських консументів: чи кооперативного чи індивідуального типу.

Інж. Микола Деревянко.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ПІСЛЯ ЕКСПОРТОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ — „ОБЛИЧЧЯ ПОЛЬСЬКОГО ЕКСПОРТЄРА" В ОЧАХ ЕНДЕКА.

Як ми вже подавали — в Варшаві відбулась дводенна експортова конференція (21.—22. червня п. р.) „Варш. Дзенник Народови" помістив післяконференційні міркування З. Ігнатовича (ч. 176). Автор зазначує, що в конференції можна було винести враження, що Польща вивозить уже північні товари дім давніше, що відборними вже є не тільки ближні держави, але й дальші, що авардом має вже довіря до Польщі, бо пропонує кредит для експорту на 2—3 проц. І що вже є в Польщі свої експортери. Але разом із тим виявлено на конференції багато браків у продукції, в обміні та трудноші в експорті з вини самої Польщі (напр. високі кошти транспорту пер авальогіям: перевіз 1 кг. овочевих і яринних консерв з Познанщини до Гдині коштує 12 сот., а з Гдині до Шанхаю 18 сот.!). Але автора найбільше болить те, що поміж референтами був **жид і українець.** Справу експорту лісу референтував д-р Ашкенази, а справу експорту живини референтував О. Радловський із Ц. С. „Бідинесуючи на плюс корисні структуральні зміни в нашому експорті, не забуваймо — пише п. Ігнатович, — що зміни мусять іти також у напрямі заступлення чужого елементу поляками (п. д. креслене), який сьогодні іменем Польщі навязує торговельні взаємини з закордоном. Інакше структуральні користи не тільки не зрівноважать органічні втрати, але ще й їх побільшать. Змішуючи у внутрі Польщі чужий елемент, утруднюємо його усунення, а не скорше чи пізніше необхідне. Заразом ослаблюємо себе, бо зазвичаємо горшити відносини **польського купця** і промисловця".

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЧОТИРИ РОКИ АҐРАРНОЇ ПОЛІТИКИ НАЦ.-СОЦІЯЛІСТІВ У НІМЕЧЧИНІ.

Німецька преса відзначила чотириріччя сільськогосподарської і аграрної політики гітлерівського режиму. 29. червня 1933 р. керму цієї політики віддав фірер Вальтерові Дарре. В тому часі сільське господарство важко відчувало тягар обов'язків і відсотків, удалося цін, спекуляцій і біржеві маневри, тощо. Вже в р. 1933. появився закон про дідичення, який спинив торговлю землею, здебільша спекулятивну торговлю. Відтак появився закон про оборотування, який знищив лихварські зобов'язання і дав справу пропорціонування на площину вимог національного господарства. На грунті цього закону виросли: примус для вільного ринку і система твердих цін. Врешті закон про німецьке селянство в дійсності в руки уряду справу творення німецького селянства і виключальних селянських господарств.

Цей ряд законів позволив підняти боротьбу за незалежність від закордонного довозу харчів.

А наслідки: 1) в р. 1932 треба було спроваджувати з заграниці 25 проц. харчів, а в 1936 р. тільки 17 проц. хоч консумція значно збільшилась; 2) меліоративні й інші заходи дали Німеччині в рр. 1933—1936 нової засіяної площі 585.000 га, що відповідає просторові Саршини і стратеного в війні північного Шльонзку; 3) на селянські осели віддано в тому часі 182.000 морґів; 4) спинено шкідливе дрібнення ґрунтів на просторі 6 міл. га, себто на 5-ій частині сільськогосп. ужиткової площі.

З гордістю підкреслює ці наслідки чотирорічної аграрної політики німецька преса, зазначуючи, що друга чотирорічка повинна бути ще успішніша.

БАСКІЙСЬКА ЗАЛІЗНА РУДА І ПОБІДНИЙ ПОХІД ЕСПАНСЬКИХ ПОВСТАНЦІВ.

У зв'язку з побідою еспанських повстанців під Більбао приглядує „Прагер Прессе", що астурійсько-баскійська провінція дуже багата в залізну руду, якої брак так сильно відчуває Німеччина й Італія. Баскійську руду спровадзували головно Англія і Франція. Підтримка Берліном і Римом еспанської „авантюри" і теперішній напрям офензиви мають свою symvolu — як зазначує „Пр. Пр." — коли взяти під увагу теперішню боротьбу за сировці. Природні багатства Еспанії мають заступити Італія і та Німеччині власні джерела сировців.

З нашої кооперації.

III. ВАКАЦІЙНИЙ КУРС РСУК ДЛЯ ПРОВІДНИКІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ КООП. РУХУ.

Третій вакаційний курс Рад. Союзу Українських Кооператив відбудеться цього року в Гребенові в днях 20.—29. VII. На програму курсу складаються такі виклади та імпрези:

Виклади: 1. Кооперація і політика. 2. Сутнісні точки кооперативного світогляду. 3. Творець споживчих кооператив в Англії М. Кінг. 4. Характеристика перших Рочдельців. 5. Роля кооперації в нашому нац. господарстві. 6. Свідомість й Бойківщина з географічного, туристичного і етнольогічного погляду. 7. Кооперація в районі ОСК Стрий. 8. Досліди над селом як передумова кооперативного будівництва. 9. Чи ідея раціоналізації селянського господарства збанкротувала? 10. Економічна ситуація в Польщі і у світі. 11. Що нового в кооп. світі? 12. Село Ременів і перша кооператива здоровля. 13. Актуальні питання праці наших кооперативних централь. 14. Конкурсові пропагандивні реферати учасників курсу на тему: 15. Враження з Лісова. Як президенти беруть участь: інж. Ю. Павликовський дир. О. Лупський, ред. А. Жук, д-р К. Коберський, д-р І. Витанович, ред. Вас. Левицький, члени управ госп. централь і ін.

Імпрези: Прогулька до могили Святослава дня 11 липня п. р. 12. липня: Цілоденна прогулька до скал в Бубнищі. 14. липня: Прогулька до Зелемянки і Тухлі. 16. липня: Прогулька до Сколи і оглядини тартаків Гредля. 18. липня: Цілоденна прогулька на гору Зелемінь. 21. липня: Цілоденна прогулька на гору Маківку. 24. липня: Цілоденна прогулька на гору Парашку. 27. липня: Цілоденна прогулька до Славська і на гору Тростян. 29. липня: Товариський вечір на закінчення курсу.

КОНКУРС НА НАЙКРАЩИЙ ПРОПАГАНДИВНИЙ РЕФЕРАТ.

В рамцях курсу в Гребенові відбудеться конкурс на найліпший пропагандивний реферат на тему:

„Чого нас навчила господарська криза?"

Участь в цьому конкурсі може взяти кожний учасник Вакац. Курсу, за попереднім зголошенням до РСУК (найдалі до дня 8. липня п. р.). Реферати будуть виголошені перед пленум курсу і піддані прилюдному обговоренню. Оцінку видасть вибрана комісія. Конкурсний реферат мусить бути в писаній формі, але виголошення його може відбутися і з памяти. Ім автор найліпшого реферату буде проголошене в кооп. пресі авторові буде виплачена грошева премія у висоті авторського honoraru. Розмір реферату — на 20—30 хвилин часу.

ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ
ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНЕ ВИДАННЯ
ВІДРОДЖЕННЯ

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

101 гарматніх стрілів.

Болгарія, Софія. Червень 1937.

Болгарія в останньому місяці з певним зацікавленням очікувала народження (чомусь „обов'язково") наслідника престолу. Всюди — в кавернях, ресторанах, на вулиці і в урядах тільки й розмови було, як про ці очікувані народини. Часто доходило навіть до спору — хто властиво має прийти на світ божий, княжна чи князь — наслідник болгарського престолу. Аж ось, 16. червня аранці почувся перший гарматній вистріл, який сповіщав, що давно ждачий день настав. За першим стрілом другий, третій... двацятий, двацять перший... триста тисяч софіянців завмерло в очікуванні 22-го стрілу.

Буде чи не буде? Син, чи дочка прийшли на світ у всіми любимого й популярного царя Болгарів?

Нараз ціла Софія а за нею й ціла Болгарія повними грудьми закричала: „Ура!" — бо... почувся непевний 22. вистріл та за ним і дальші, аж до 101-го, які казали населенню про народження сина-наслідника престолу болгарського царя. За стрілами задзвеніли дзвони й загули гудки на фабриках. Робітники, урядовці, військо, поліція й десятки тисяч населення наразі пішло до царської палати витати царя, царицю й новонародженого наслідника.

В повітрі гуло незатихаюче „ура", на площі біля палати безупинно танцювали національний масовий народній танець „хора", всюди гриміла музика. Так з ранку й до пізної ночі цілих три дні. З цілої Болгарії почали їхати делегації й просто населення й все це йшло вільно до палати, щоб там засвідчити свою любов до свого царя й принести згідно з болгарським звичаєм якийсь дарунок новонародженому своїому майбутньому царю. Кожний ніс, що міг — золото, ікони, кріликів, безліч квітів, картини, вели коней, телят і ягнят і т. п. Любо було дивитися, як звичайні селяни в своїх народніх одягах тисяча за тисячою радісно проходили через подвіря палати, витаючи новонародженого й складаючи свої дарунки.

Живий нарід — живі в нього й свої старі традиції й любов до свого царя й наслідника Симеона Князя Тирновського.

В. Ф-ч.

Пригода українського скитальця.

В КАЛІФОРНІЇ.

Один українець гуцул забрів шукаючи долі без сотика з Ню Йорку аж до Каліфорнії. Підчас подорожі вм'в собі давати раду, а зайшовши до Сан Франціско відразу забрався до інтересів.

Як виглядали ці інтереси і як він давав собі раду, пише він у своїм листі до своїх знайомих у Ню Йорку:

Був... а як був, було повно всюди, а тепер десь пропав і нема. Та не пропав, я тепер в Сан Франціско опинився. Ще тому шість місяців як приволікся з Єлльовстоун парку сюди і так остався тут і вже не думаю скоро назад вертатись. Тут інтереси далеко краще йдуть як там у Вас. Я працюю в „ріел естейт", продаю доми і всяку всячину. В січні здав стейтовий іспит і тепер можу в цілій Каліфорнії продавати. Продав уже три доми, обзнакомився з тутешнім кліматом і людьми, а що тут має бути вистава, так я тут остаюся гроші заробити. Вже маю пару десяток у банку і на другий тиждень автомобіль куплю. Вже більше пішки ходити не буду.

Тут українська кольонія дуже маленька. Нема церкви, нема школи, нема одним словом нічого. За те московська кольонія велика, 3 церкви, митрополит і єпископ.

У нас тут тепер чудацька погода, один день пече, другий зимно аж страх, а третій мрака, що нічо не видно. Кажуть, що тут навіть літом є зимно, — от Вам Каліфорнія!

В подорожі з Ню Йорку сюди, я ішов північною стороною на Вестах. Перший „попас" я мав у Клівленді, там був два тижні — й далі на Україну (в Норт Дакоті). Був там 4 дні, оглянув усіх і все. Там горе, люди не мають що їсти.

Дальше по дорозі спинився я в Єлльовстоун парку, був там 3 дні. Приїхавши туди, не маючи грошей, зробив я велику авантуру і парковий уряд гостив мене 3 дні, не в криміналі але в першорядним готелі. Кожний день пару годин мене возили та показували чудеса паркові, а цього всього я добився — висварившися з одним меншим урядником парку. Він думав що як заведе мене до президента парку, то той мене повісить, а тимчасом він сам дістав нагану, а я був гостем парку 3 дні.

Відтам їхав через Ріно, Невада. Там переночував, а вже на другий день прибув у місто Сан Франціско. Тут мене ніхто не зустрічав, бо й ніхто не знав, що гуцул приїде. Зараз заїхав до готелю св. Рафаїла, де мешкав два місяці, безгрішний.

Тут живе докторова Денис вже від 20 років. Це можна сказати, одна з перших українок. Як жив д-р Денис то було товариство Просвіта і розвивалося; тепер від 4 років усе завмерло.

У нас часами земля трясеться, але й до цього привик.

П. Г.

Найбільший годинник у світі.

В середній Америці (Мексико) коло старинного міста маїв, народу, що жив там споконвіку до приходу еспанців, знаходиться найбільший годинник у світі. Як відомо, механічні годинники появились десь на початку XV. ст. До цього часу вживали звичайно соняшних годинників. Соняшні годинники були вже відомі стародавнім вавилонцям та египтянам. Нововідкритий годинник Маїв також належить до соняшних годинників, але з огляду на свою величину, та що до вигляду й значіння, яке він мав у житті народу маїв, заслуговує він на загальну увагу. Устійнено, що цей годинник має вже 1.500 літ та був він популярний серед населення. Для нього він служив за календар, бо жерці, призначені для переведення астрономічних та метеорольогічних поміpів, по ним визначали пори року, — зміни в положенні землі до сонця, місяці, кватирі місяця, довжину року й тощо. Сам годинник складається з двох стовпів, поставлених прямовісно на спеціяльній площі, у відділі один від одного приблизно на пів кільометра. Як у всіх народів, що знали соняшний годинник, рік у маїв був соняшний, починався 6-го квітня (по нашому календарі) і мав таке саме число днів, як і наш рік. Що чотири роки заходив рік переступний — це доводить, що маям були відомі способи докладніших обчислень руху землі навколо сонця. Новий рік святкували маї дуже врочисто. На цих святах головною процесією було проведення першої борозни плугом, що належав до святинь сонця. Тільки по новім році можна було орати в полі та сіяти. 6-го вересня було відповідне свято врожаю — обжинки. Нова знахідка в краю таким далеким від центрів, що ми їх вважали за джерело культури для всього людства, — Вавилону та Єгипту, виказує, що людство розвивалося по всіх просторах самочинно, хоч і подібно.

Пропагандивний рейд іранських купців.

З Мазендерану (іранська провінція над берегами Каспійського Моря) вийшов минулого місяця оригінальний похід. Томошні купці переконалися, що з кожним днем зменшується положення і збут товарів. Доми й магазини заповнились вж під стелі ріжнокольоровими диванами й килимами. Щоб поширити продажу диванів на інші краї, іранські купці зорганізували 15-особову експедицію, якої головним завданням булоб обїхати цілий суходіл. Учасники цієї експедиції дістали пашпорти , віздові візи до всіх европейських держав, в яких будуть захвалювати свій товар та заохочувати покупців купувати прегарні дивани й килими. Експедиція виїхала в дорогу, забираючи зі собою малих віслюків, що двигають на собі великі белі туркменських і бухарських диванів

УРЯТОВАНІ ПОБАЖАННЯ З НАГОДИ УРОДИН.

Німецький воздухоплав „Гінденбург" віз 200 тисяч листів. Як відомо 3. травня Гінденбург відбув свою останню подорож, яка скінчилася катастрофою. Зпід згарищ і руїн повітреплава вдалося видобути 20 листів, на яких залишилися ще чіткі адреси.

Зміст тих листів був здебільша торговельний. Але знайшовся теж один лист, який вислав один хлопець із Солінґен до своєї матері у Злучених Державах. Був це лист із побажанням з нагоди уродин.

Нюйорський почтовий уряд доставив цей лист до адресатки, яка з правдивим зворушенням прочитала нескладні, але щирі слова свого сина вислані за посередництвом „Гінденбурга". Цей лист переховує вона тепер як найбільшу дорогоцінність.

При цій нагоді треба зазначити, що американські філятеліст перевели правдиві лови на марки з посилок „Гінденбурга", які мали памятну печатку „Франкфурт—Ню Йорк 3. V. 37 18". Ціна одної такої марки дійшла на філятелістичній біржі у Вашингтоні до 1.000 дол.

—o—

СВ. АНТОНІЙ ПРИ ВІЙСЬКУ.

Святого Антонія за довгу службу підвищено в ранзі, але зпенсіоновано. За часів панування португальців у Бразилії ще на початку XVI. ст., велике значіння надавалося не тільки кількости, але й якости війська, особливо старшинства. Тоді з наказу одного португальського віцекороля записано було на військову службу в ранзі полковника і св. Антонія. Цей святий, розуміється, виконував тільки уявно військову службу, а визначену йому платню переводили по книгах і вона йшла на ріжні добродійні цілі. Та минуло більш як триста років. Недавно військовий міністр Бразилії, переглядаючи військовий буджет щоб його скоротити, натрапив і на позицію, де було зазначено платню св. Антонієві. Тоді видали були такий наказ до армії: „Полковник святий Антоній з Падви за більш як трьохсотлітню службу іменується генералом і записується на лісту пенсіонованих старшин. Про розмір пенсії нема згадки, вона ймовірно з мотивів економії не визначена.

—o—

СМЕРТЬ ЗА КРАДІЖ ТЕЛЕФОНІЧНОГО ДРОТУ.

Центральний китайський уряд видав наказ, щоб усіх людей приловлених на крадіжі телефонічного дроту, що його вживають до проводів і до каблів, засуджувати на кару смерти.

Цей свій наказ мотивує уряд дуже частими крадіжами телефонічних дротів. На дорогах і по полях бушували банди злочинців, що протинали дроти і забирали зі собою цілі звої каблів. Тому теж китайська влада видала такий наказ.

У звязку з тим у Шангаї і Нанкіні виконали вже кілька присудів смерти на злочинцях за крадіж телефонічного дроту.

—o—

МІЖНАРОДНЯ ВИСТАВА РЕКЛЯМИ.

У рямках міжнароднього реклямового конгресу, який відбудеться у днях від 5—10 ц. м. в Парижі, зорганізована буде вистава реклями, яка творитиме найкращий перегляд міжнародніх осягів у ділянці пропаганди й реклями. Зокрема будуть підкреслені відділи світлянної і радіової реклями. В окремім будинку будуть зібрані европейські й американські видавництва. Оригінальні стійла стануть без сумніву примано ю яка буде цікавити поважну групу учасників реклямового конгресу.

—o—

МУРИН ЗАСУДЖЕНИЙ НА 75 ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

Суд американського стейту Алябама проголосив недавно сензаційний присуд. За неморальний вчинок засудили молодого мурина Гейвуда Петерсона на 75 літ вязниці.

Цей гострий присуд викликав незвичайно палку дискусію в американській пресі, яка в більшості станула по стороні 22-літнього мурина, виказуючи нереальність судового присуду.

В. Шановних Авторів і Дописувачів просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Фінансова і валютова криза у Франції.

Комунікати телеграфічних агенцій займались в останніх днях чимало фінансовою ситуацією у Франції у звязку зі зміною уряду та ухвалою повновластей. Світ довідався, що експерименти Блюма не повелись, що їх економічні засновки були фатальні, що створено ще більшу господ. нерівновагу, випорожнено скарб до касового сальда 20 міл. фр., збільшено пасивні настрої, підірвано до решти довіря, тощо.

Новий уряд мусить розкусити твердий оріх, бо ситуація, яка витворилась є просто трагічна. „Фелькішер Беобахтер" зазначує (з 30. червня ц. р.), що Франція докотилась до стану, в якому Німеччина була перед приходом до влади гітлеризму. Нові повновласті пригадують — пише газета — колишні німецькі „нотферорднунги", якими хотів тодішній німецький уряд рятувати фінансову ситуацію, побільшуючи ними тільки нужду й експльоатацію мас...

Як бачимо — німці заздалегідь песимістично дивляться на акцію премієра Шотана і мін. фін. Бонне.

Англійська преса („Фіненшен Нюс") шукає знову аналогій з Англією (в 1931 р. коли її валюта залопилась) в господарському лібералізмі, якого засади прийняв мін. Бонне. Колиб не тільки англійська аналогія була правдива, але і наслідки показались аналогічні до того, що сталось відтак в Англії, то Франція булаб урятована. І так на справу дивляться здебільша в Англії, оцінюючи прихильно заповіджене у Франції спинення соціяльних реформ та твердість, з якою Бонне взявся до уздоровлювання буджету, репатріації французьких капіталів, тощо. Особливо увага світу сконцентрована на дальшій долі фр. франка, якому Бонне хоче позволити спасти до рівня т. зв. природнього, не стабілізуючи його, дарма, що деякі фінансові кола ворожили стабілізацію на доліщній межі паритету (43 мілігр. золота в 1фр., замісць теперішних 49).

Нема сумніву, що новий операційний плян Шотана і Бонне є теж експериментом у великому стилі та що всякі передбачування його успіху чи неуспіху мають усі прикмети передбачувань, які можуть здійснитись, або ні.

В. Н-вич.

Президент Бенеш їде на Закарпаття.

Коаліційні заступники краєвого представництва, запросили през. Бенеша, щоби відвідав Підкарпатську Русь. Канцелярія президента відповіла, що през. Бенеш відвідає Підкарпатську Русь в першій половині вересня ц. р. та буде гостем губернатора Грабара в його маєтку в Чертежі.

Большевики покидають острови на Амурі.

Як подає щоденник „Нічі-Нічі", большевицькі війська евакуюють острови Большой і Сенуфа та зосереджуються коло сіл Константинівка й Новопетрівський, куди приходять нові червоні частини.

ТАСС повідомляє, що заступник наркома закорд. справ Стомоняков передав японському амбасадорові протести проти того, що японські війська обстрілювали совітські канонірки. Японський амбасадор заявив, що совітські канонірки перші почали стріляти, але Стомоняков запереще Москва буде домагатись винагороди за шкоди.

Вчора Літвінов повторив протест і заповів, що Москва буде домагатися винагороди за шкоди. Він заявив, що СССР відкличе з Амуру канонірки, а з побережа війська, якщо Японія поступить так само та запропонував переговори. Японський амбасадор обіцяв розглянути цю пропозицію.

Переговори ідуть дальше.

ПРОПАВ ЯПОНСЬКИЙ ПАРОПЛАВ.

Передучора плив рікою Уссурі до Амуру японський пароплав „Тсінкай" — тепер не відомо, що з ним сталося, бо його радіостанція не відповідає на сигнали з Харбіну.

—o—

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, ул. Капітульна 3. І., телефон 254-46. Приймаю футра до перехования літом.

— **Живець Черче, вілля „Наїля"** — першорядний пансіон поручає комфортові кімнати, знаменитий харч. Просимо приїжджих не слухати мешканевих агентів, начебто не було у нас вільних кімнат. 1198 5—5

— **Спішіть** з замовленням нових футер і направою старих до **Карпяка, Зиблікевича 4.** — Уділяю кредиту. 1236 2—3

— **Арештування у Перемишлині.** Рано 1. липня ц. р. перепела поліція в самому Перемишлі та побічних селах ревізії та арештування серед молодих українських інтелігентів. Досі арештовано: Вітошинський Борис, Полячиський Волод., Гоцький Волод., Домарадський Роман всі з Перемишля, Генгало Петро з Бушковичок, Павлик Волод., Пеник Степан, Сюник всі з Бушкович, Немчук Ярослав з Вовча, Масячик з Бушковичок, Стасів Волод., з Кругеля Малого та Бацицький з Перемишля. Причини арештувань не відомі.

— **Новий начальник суспільно-політичного відділу.** Міністр внутрішніх справ призначив начальником суспільно-політичного відділу в міністерстві внутрішніх справ Мечислава Скальського, дотеперішнього шефа загального відділу дирекції державного спиртового монополю, деліговного до міністерства скарбу.

— **Новим президентом апеляційного суду** у Львові буде прокуратор львівського апеляційного суду Дембіцький. Кружляють поголоски, що міністр справедливости предложив уже навіть номінаційний декрет до підпису президентові Мосьціцькому.

— **Поправки до законопроекту про устрій адвокатури.** В останній сесії сойм розгляне законопроект про устрій адвокатури, до якого адвокатські палати зголосили низку нових поправок. Між іншим зголошено поправку того змісту, щоби скреслити з листи адвокатських аплікантів тих аплікантів, що не мають ще за собою 3-річної практики.

— **Археольоґічні знахідки у Стрийщині.** Український археольог д-р Я. Пастернак працював над викопалинами в Добрянах к. Стрия і підчас своєї праці натрапив на курган, в якому знайшов кілька кістяків. Імовірно курган походить з прастарих часів.

— **Виїзд проф. Дорошенка до Канади.** Відомий наш історик проф. Дмитро Дорошенко виїхав у середу 30. ц. м. до Канади, де — як ми вже повідомляли — виголосить низку відчитів з історії України для українців-еміґрантів. Проф. Дорошенко залишиться у Канаді майже два місяці.

— **Полекші для туристів і літників.** Міністерство комунікації признало знижки від оплат за білети для осіб, які їдуть у Східні Карпати як туристи і літники: Особи, які від 1. липня їдуть бодай на 7-денний побут у Сх. Карпати, матимуть 75 проц. знижки від залізничих оплат, але тільки за поворотну подорож. Знижки дістають тільки члени „Ліги Поперсна Туристики". Знижки дістають лиш особи, які їдуть більше як 250 км.

— **Нові поштові агенції** відкрили в Жупанню (Стрийщина), Поляниці (Долинщина), Либохо-

ЛЬКО БОРЩАК.

Відійшов один із наших приятелів.

II.

Прийшла велика війна. Айзенман мобілізований як старшина, спочатку виконував свій обовязок на фронті, потім працював у політичному відділі генерального штабу, як дорадник-експерт у питаннях австро-угорської монархії. На цій посаді покійний поруч з Ернестом Дені, якого був улюбленим учнем, був одним із головних рушників габсбурської монархії і творцем чехо-слов. держави. Свою програму щодо славянських країн Айзенман представив у знаменитій статті „Славянська проблема та европейська криза" (Ле Монд Слав, 1917, 1). Тоді ж, як Айзенман сам оповідав нам, він пильно слідував за галицькою справою і власноручно редагував таємні бюлетени генерального штабу щодо української справи в Австрії. Що більше, у літку 1917 року Айзенман, перебуваючи у Швайцарії з політичною місією в імені держав Антанти, робив спробу звязатися з галицькими парляментарієми у Відні, але це йому не вдалося з причин, які вважаємо неможливими сьогодні теж подати. Проте можемо сказати, що Айзенман уважав уже в 1917 році, що австро-угорська держава сказала своє останнє слово і що при її ліквідації Східна Галичина мала б війти, як частина української держави, до складу демократичної федеративної російської держави (це було вже після першої російської революції).

По скінченій війні Айзенман був призначений радником французької військової місії у Празі, де брав неабияку участь у розвитку франко-чеських взаємин; тоді він стає директором французького інституту у Празі, роля якого добре відома українцям, що живуть у Празі.

Коли скінчилась війна, чехословацький парлямент, на знак вдячности зробив професорові Ернестові Дені, франц. історикові, що поправді відкрив Франції і всьому заходові минуле Чехії, дарунок у мілюн франків. Дені, великий вчений і шляхотна людина, очевидно нічого не взяв для себе з цих грошей, а заснував за чеський дарунок Інститут Славяноznавства в Парижі, відкриття якого під проводом Масарика відбулося в 1923 р. вже по смерти Дені. Друга частина дарунку пішла на заснування при Сорбоні Катедри історії славянських народів (по катедрі носить назву Ернест Дені). Ніхто, очевидно, не мав більше даних, щоб заняти цю катедру, як Люї Айзенман, що одночасно став генеральним секретарем Інституту Славяноznавства.

Чим були виклади Айзенмана в Сорбоні — знають усі його слухачі та учні, поміж якими був і наш земляк, письменник Юрій Косач, що студіював на сторичному факультеті. Як професор Сорбони, Айзенман вихував неодного визначного вченого журналіста і політичного діяча.

Такі люди, як Айзенман, винятково навіть у Франції, країні дуже культурній та багатій на здібних людей, отже не дивно, що покійний займав силу посад, на яких міг виявляти свої знання і організаційний талант. Поміж численними своїми посадами Айзенмана для нас голов. ним мав журнал „Монд Слав", на чім мало що цікавим стояв до кінця свого життя.

Журнал „Монд Слав", що світові мав великий авторитет на заході, заснував Ернест Дені у 1917 році в самий розгар світової війни та російської революції. Цей „Монд Слав" проіснував недовго, а загинув у 1918 році жертвою анархії в Росії. То і за недовге своє існування „Монд Слав" відіграв неабияку ролю в історії інформації заходу українською справою.

Покійний уже днгвіст світової слави, Мейє видрукував там свою розвідку про українську мову; теж покійний Пер Шаль (1886—1929), високий урядовець, що знав Росію, подав там знамениту розвідку „Українське питання з принціп національностей". З українського боку в журналі брав участь Ф. Я. Савченко, пізніше голова пресового бюро при українській делегації на мировій конференції, пізніше секретар М. Грушевського в Києві, де видав цінну працю про Емський указ 1876 р.

У 1924. році „Монд Слав" відновив своє існування. За редакцією Люї Айзенмана та при участи відомого вже поліського публіциста Гогенлоє, депутата Фурнола та професорів Легра (Сорбона) і Дюссе (професор академії генерального штабу). Цей журнал під організаційним поглядом з Інститутом славяноznавства, що має інше орган, фаховий лінгвістичний „Revue des Etud Slav".

„Монд Слав" має за своє завдання ознайомити широкі кола заходу з усіма питаннями, що торкаються минулого та сучасного слов'янських народів. Під цим оглядом програмова стаття, поміщена 1. листопада 1924 р. в документом, що його довго ще будуть цитувати в історії франко-славянських взаємин. „Монд Слав" був і є органом абсолютно незалежним ні від кого, на чому Айзенман завжди настоював. Інша річ, що становище та зміст журналу, де беруть участь деякі вчені та політики світової слави, зробили з цього органу вельми авторитетний голос.

Для нас, очевидно, найцікавішим є українська частина „Монд Слав", але авторові цих рядків не личить про це говорити, бо саме цю частину він майже виключно сам заповнює. Коли цього покійний Айзенман нераз робив мен

рі (Турчанщина), Зеленім (Косівщина), Людвиківці (Долина), Ясені (Калущина). Жупане дістане небавом телеграфічно-телефонічну комунікацію.

— **Загострена контроля листів.** З Варшави подають, що поштова влада впала на слід зловживань, а саме ствердила, що з закордону присилають до Польщі дорогоцінні камені в поштових поручених посилках. Кілька разів у таких посилках ствердили діямянти і т. д. Щоби уневможливити ті зловживання пачкарів, поштова влада подала до відома, що всі підозрілі посилки будуть контрольовані з огляду на те, що предмети в посилках можуть підлягати митній контролі.

— **Львівська хроніка.** Як ми повідомляли, при вул. Романовича згинула А. Кмурович. Слідство виявило, що вона вмерла на удар серця підчас писання листа до своєї сестри. — Ів. Васьків повідомив поліцію, що у брамі при вул. Мартина 9а якась невідома жінка покинула 4-місячну дитину мужеського полу. — Безробітна й безприютна служниця Геновефа Головач уродила дитину в брамі камяниці при вул. Фурманській ч. 1. Матір разом із дитиною відставили до шпиталя Сусп. Обезпечальні. — При вул. Витовда на Замарстинові вибухло стрільно, що його найшов 13-літній Петро Савка. Відломки поранили важко хлопчину.

— **Краєва хроніка.** Підчас купелі в Сяні к. Сарини пов. Ланцут утопилася підчас купелі 19-літня Єлисавета Пайтлер і Йосиф Зоргштайн, який хотів її рятувати. — 18-літня Марія Гриб з Яремкова п. Рудки вилізла на черешню, щоб зависити страхопуда на воробців. Під нею заломилася галузка і вона впала так нещасливо, що не відзискавши памяти на другий день померла. — Невідомий справник відкрутив шість закруток із накривки на залізнім збірнику світлячого газу в Станиславові, так що втекло 15.000 куб. м. газу. Імовірно був це випадок якоїсь пімсти. — У Надвірній при вул. Шевченка вибухла пожежа в паровім млині Сінгля Візля з Делятина. Вогонь знищив млин до тла разом із машинами й уладженням. Спалений млин мав вартість 28.000 зол. Причина пожежі не устійнена. — Станиславівський воєвода відбув люстрацію в таких місцевостях: Богородчани, Надвірна, Делятин, Ланчин і Коломия.

— **Засуд на Пендрака з Ченстохови.** Ще не минуло два тижні від часу, коли жид Йосель Пендрак убив поляка, Барана, в Ченстохові, а вже 1. липня в ченстоховськім суді почався процес проти вбивника. Як видно, слідство в справі вбивства як і в справі протижидівських

честь питаючи про інші українські матеріяли, що приходили до редакції цього журналу.

Не буду недискретним, коли скажу, що Айзенман був **розумним** приятелем України, якої справу знав із студій і завдяки своїм великим політичним зв'язкам у цілій Европі (особисто покійний знав лише М. Грушевського). Очевидно будучи приятелем України французький учений і патріот, не був ворогом ані росіян, ані поляків. Підкреслюємо це, бо в наших колах панує примітивний погляд, що приятель України чомусь обовязково мусить вороже ставитися до народів, з якими Україна мала та має історичні розрахунки. Айзенман вірив у можливість існування української держави, але сильно сумнівався, чи ця держава буде абсолютно незалежна від Росії, точніше він бажав би бачити цю державу в союзі з Росією. Щодо галицької справи, то він уважав під всіми оглядами частину Галичини, заселену українцями — українською і не крився з думкою, що Польща мусить найти мову вівсенді з галицькими українцями. Нам точно відомо, що на цю тему Айзенман нераз говорив з найвищими політичними та науковими чинниками Польщі.

Покійний мав глибокі симпатії до Карпатської Руси, де часто бував. Не без зворушення оповідав нам Айзенман випадок, що трапився з ним у цьому краю. Він був раз на службі в селянській церкві де пароx дізнавшись про особу Айзенмана проголосив йому „многая літа", а потім у проповіді говорив про Францію у таких виразах, що французький учений прослъозився.

У 1929 році Айзенман мав 60 років і на наш привітальний дипт він відповів: „...Я зробив те, що міг, щоб ознайомити моїх співгромадян з українською проблемою, яку досі подавали їм у звіваченому вигляді... Без огляду на те, слідами історичної особи (Вільгельм Оранський І. Б.) я кажу, що продовжатиму цю працю..."

(Докінчення буде)

ВІДГУКИ ДНЯ.

Спонтанічні відрухи.

Одушевлення товпи при появі достойника на бальконі, непроглядні маси народу при ріжних протестах і заявах, самочинні вибухи обурення чи одобрення, ба — навіть добровільні складки урядовців на іменинний дар для директора — все це т. зв. „спонтанічні відрухи", в яких спонтанічність мало хто вірить, а найменше ті, що ці відрухи виконують.

Але бувають випадки, що щось — так би мовити — вийде само з себе, вийде з глибини душі, з нетрів щирого серця — одним словом — спонтанічно. Тоді навіть прижмурене око найбільшого скептика випулюється з дива, а бувае, що й сльоза захоплення булькне зпід повік.

Бувають такі випадки. Рідкі, бо рідкі, але зате тим більше зворушливі, тим більше повчальні.

Всім відома недавня нагінка волинської ендеції на довголітнього волинського воєводу Юзефского. З заїлістю, гідною оборони якоїсь загроженої цитаделі, кидались вони на нього за потурливість супроти українців, денеде на Волині сущих, виждаючи йому вину імпозантного розросту українського життя в його воєвідстві і тим подібне. Вийшов із цього судовий процес, один із кращих, на якім прихильники воєводи доказували, що не є так зле з винародовленням „тутешніх" як ендеки думають, а ендеки твердили, що не є так добре, як собі хтось представляє. Прихильники покликали на свідка статистику вселюдних шкіл, громадських рад і управ кооперятив, а ендеки доказували, що по селах чути українську мову, пісню, ба навіть буває і театральна вистава.

Після розправи загальна більшостева опінія поділилася на три части. Одні за, другі проти, а треті в вижиданні.

І тоді зявився спонтанічний відрух.

Газета „Волинь" почала замісць передовиць містити чолобитні заяви ріжних волинських організацій, що самочинно виступили за спробатою політики воєводи. Деб це не було: в Любомлі, в Цумані, Клепачеві, Личках, чи інших Буянах — усюди збігся народ і вислав депешу.

Пише про це ендецький „Варшавскі Дзенник Народови" і трохи за відважно твердить:

„Загально всім відомо, що ніодин з воєводів не дістає стільки чолобитних депеш, що воєвода Юзевскі."

Нам абсолютно невідомо, чи саме воєв. Юзевскі дістає таких депеш найбільше. Може бути — в останніх часах, але чи передтим ніхто не побив рекорду... Тяжко нам сконтролювати, бо реєстр воєводів такий довгий, що це вимагалоб часу а часу.

Але не в тім річ. „Дзенник" подає на кінці одну з найкращих чолобитних депеш від пожежників славного міста Здолбунова:

„Rada Zdołbunowskiego Oddziału Powiatowego Związku Str. Poż. na dorocznym zebraniu ślubuje Ci, Panie Wojewodo, swoje najwierniejsze oddanie się pracy pożarnictwa w myśl idei to Marszałka Piłsudskiego."

І додає: „Без коментарів!".

Я думаю, що треба!

Депеша є пречистим доказом не тільки спонтанічного відруху, але й кольосального хисту авторів депеші переміни міської сикавки на воєвідську кадильницю. **Галактіон Чіпка.**

заворушень, спричинених вбивством, велося при спішнім темпом. Підсудний Йосько Пендрак це аналфабет. Він боронився тим, що вбив Барана стріляючи у своїй оборонї, тому, що Баран бив його й домагався від нього грошей на горілку. Пендрак стрілив у хвилині, коли Баран бив його каменем. Поліція зізнала про Пендрака прихильно, а Барана представила як алькоголіка і дегенерата, що сидів 2 роки у тюрмі за напад на поліцянта. Трибунал по півторагодинній нараді засудив Пендрака на досмертну вязницю. В мотивах суд заявляє, що Пендрак не ділав у власній оборонї ані в стані афекту. Суд приняв, що Пендрак доконав злочину з премедитацією. Підсудний зголосив апеляцію.

— **Замісць 100.000 запальничок остемплювали тільки 21.** У Варшаві відбулося по скарбових урядах стемплювання запальничок. Одначе власники запальничок не дуже спішились стемплювати свої запальнички, бо замісць 100.000 запальничок, яких на підставі статистики повинно бути у Варшаві, до 12 скарбових урядів зголосилося аж 21 осіб зі запальничками.

— **Малолітня жертва важкої праці.** Тома Лущишин, 14-літн. син Томи й Варвари, наймит Михайла Назарка в Підгірцях п. Рудки працював при добуванні піску з Дністра. Підчас праці натрапив на глибінь і втопився. Труна топельника видобули аж на другий день. У цій справі ведуть слідство.

— **Посивів за кілька хвилин.** У Гдині трапився випадок, який на щастя, не скінчився смертю людини. Підчас пересування вагонів залізничник Іван Кружка потручений буфором упав між рейки. Над лежачим залізничником переїхав цілий вантажний поїзд з доволі великою швидкістю. Залізничник упав так щасливо, що ні колеса вагонів, ні грубі висячі ланцюги не вчинили йому ніякої кривди. Залізничник зясовуючи собі справу з можливої небезпеки, приляг сильно до міжрейок і з великого схвилювання зімлів. Його знайшли щойно кілька хвилин по переїзді поїзду зовсім виснаженого. За тих кілька хвилин залізничник зовсім посивів.

— **Равт без жидів.** Підчас побуту румунського короля Карла II. у Варшаві, президент Мосціцький уладив равт на честь гостя, в якому взяло участь коло 1.000 осіб. Тепер жидівська преса повідомляє, що на цей равт не запрошено ніодного жида, хоч досі в таких приняттях брали завжди участь запрошені жидівські посли й сенатори та представники жидівської релігії.

— **Нашийник Марії Антоанети продали на ліцитації.** В Льондоні продали на ліцитації славний діямантовий нашийник, який колись був власністю королеви Марії Антоанети. Цей нашийник купив за 950 тисяч франків маркіза Баригамба.

— **У Німеччині можна адоптувати тільки діти арійського походження.** У Німеччині проголосили новий закон, який нормує справу адоптації дітей. Адоптувати можна тільки дітей чистого арійського походження і з роду здорові. Крім цього особа, яка схоче адоптувати дитину мусить підписувати зобовязання і посвідку, що знає всі ці вимоги, та що виховуватиме дитину в національ-соціялістичному дусі.

— **Міжокеанічне получення.** Канадійський міністер комунікації повідомив підчас своєї промови в Монтреалі слухачів про подробиці новозорганізованої міжокеанічної летунської лінії. Пробні лети почалися 24 червня. У Монтреалі кінчать уже будувати спеціяльні канали у пристані, в яких затримуватися будуть трансокеанічні гидропляни. Нова летунська комунікація дасть змогу перебути віддаль Монтреаль-Льондон за 24 години. Найдовший відтинок дороги буде довгий на 240 миль. З Льондону відлітатиме літак кожного дня в год. 8. вечором. На другий день у год. 5 попол. буде вже почта в Монтреалю, так, що приблизно получення можна буде осягнути за 24 години. З Монтреалю відлет буде в год. 14 і приїзд до Льондону в год. 8. веч. чергового дня. Літаки збиратимуть 4.000 фунтів почти і 25 пасажирів тижнево, одначе пасажирська комунікація зачнеться трохи пізніше. Нова летунська лінія матиме величезне господарське і стратегічне значіння.

—o—

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „ШКОЛА ЖІНОК"
комедія на 3 дії Молієра.

Оця Молієрова комедія має незвичайно просту композицію; дія відбувається перед домом, усю інтригу переповідають нам заздалегідь дві особи. Здавалось би, що це не пєса, а якийсь моральний трактат; підстаркуватий добродій, що хоче женитися із своєю молоденькою вихованицею ввесь час викладає нам, як треба виховувати дівчину на жінку, щоб оминути зради. Маємо ражіння, що чули ми вже нераз ці ріжні рефлексії, а проте до одної всміхаємося ще раз, стверджуючи, що ці правди не постарілися.

Ця комедія живе типами. Старий закоханий багатій, що хоче виховати собі ідеальну жінку і молода наївна дівчина належать до постатей з того вічного комедієвого репертуару, що ніколи не старіється — репертуару життя, яке викидає щораз то нові моделі живих манекінів. Уперше ми бачили в такій ролі незрівняного трагіка Ярача; його міміка та деякі жести змішать своєрідним комізмом. Дуже природна, незвичайно спокійна була Г. Малиновська в ролі наївненької. Прекомічна пара слуг підтримувала настрій Молієрової фарси.

м. р.

Щиріть наш часопис!

Дописи.

НАДВІРНЯНЩИНА.

„День Селянки" уладила в Надвірній Філія Союзу Українок дня 6. м. м. при співпраці Пов. Т-ва „Луг" в Надвірній. Хоч день передтим була злота, погода в неділю допісала і на гарно прибраним гриші У. С. Т-ва „Бескид" зібралось коло тисячки видців. На імпрезу приїхала зі Львова голова Союзу Українок п. М. Рудницька і сен. Кисілевська в Коломиї. Між гістьми була теж наша письменниця Гриневичева, яка саме перебувала на Гуцульщині. Свято почалося Службою Божою якої вислухали учасниці в місцевій церкві пертоші, опісля пішли походом через місто з сопільською орхестрою в Тарновиці Лісної. Кожний відділ обіймав учасниці Союзу Українок і жіночу лугову чету. По інфіляді і промовах в год. 3. пополудні почалася спортова частина. За возом „весни" розпочала „гаївки" чета надвірницьких луговичок, що виконала 10 гаївок в д. старинної „Ворітниці" починаючи, на „Сівім Дунаю" кінчаючи. З черги всі відділи луговичок в цього повіту виконали дуже ефектовні ритмічні вправи „віночків". За возом „літа" виступили збірно учасниці С. У. : луговички в числі 264 з ритмічними вправами жнив. Змушували до уваги і надуми, коли до них брали участь рядами не лиш молодь, але і старші жінки, газдині, які майшли час та охоту вивчити ці вправи. Неодна з них лишила дитину на возі, а сама ставула до ряду. Гідне уваги і те, що в рядах найшлося також старше жіноцтво з гір (Пасічна). Гуцульщина пробудилуться. В імпрезі взяли теж участь жіночий відділ „Сокола" в Камінного. За возом „літа" прийшли обрядові, пісні і весільні танці, які виконало жіноцтво з села Гвоздь. Коли минулорічний виступ С. У. в Надвірній був несмінним дебютом, то цього року при згідній співпраці з Т-вом „Луг" імпреза вийшла дуже поважно і принесла моральний та матеріяльний успіх.

„Свячене у Грабівці", підгірський закутині надвірнянського і богородчанського повіту, де вінчаться всі дороги так що дістатися туди можна тільки вбрід через Бистрицю, а проте закутині найбільше національно свідомій в цілій Надвірнянщині, згуртувало у дні 16. м. м. поверх 400 осіб. Простора театральна сала „Просвіти" не могла помістити всіх учасників і тому вставлено два ряди столів ще на дворі біля читальні. Свято уладили всі місцеві організації, а саме: „Просвіта", „Луг", кооператива. Душею свята була голова кооперативи п. Матківський. Поблагословив свячене місцевий о. парох крил. Ліповський і виголосив відповідну промову згадуючи страшне поневолення на Сов. Україні. Їх долю ні спомнінє очевидця змалював присутнім українець знад Дніпра Петерс, загріваючи молодь „Лугу", щоби була готовою визволити братів зза Збруча з кайдан. Привіт іменем Пов. „Лугу" у Надвірній склав делегат д-р Венах, вказуючи підчиненому відділові у Грабівці на символічне значіння портрету пол. Вогуна на Луговім Прапорі, що його посвятять на храмім Луговім Вітді 4. липня ц. р. Співав хор луговичок. Свячене було без альногогю. Це перше спільне „свячене" у Грабівці залишило гарні спомини.

КАЛУШ.

Переломові хвилини в т-ві „Сокіл" у Калуші. В зимовому сезоні йшла підготовка до іспиту а саме: з історії України, з господарства, з природи, з географії, з основ соціольства, вільноручні вправи і вправ. Дня 24. квітня п. р. відіграв драматичний гурток при т-ві „Сокіл" виставу п. н. „Заволо́т" Я. Коцебуе з дуже добрим моральним і матеріяльним успіхом. В неділю 9. травня ц. р. відбулося величаве закінчення чотиромісячного курсу навчання і виховання вишколу Молоді при т-ві „Сільський Господар", „Рідній Школі" і „Сокілі" у Калуші. В програму цього дня вийшла торжественна Служба Божа, привагідна проповідь та іспит першого самоосвітнього курсу навчання і виховання Вишколу Молоді. Курс починило 8. змагунів і 11. змагунок з дуже добрим поступом, а 20 змагунів і 29 змагунок з добрим поступом. На загал рівень відповідей був високий, слідно було солідне опрацювання наукового матеріалу й зацікавлення викладами. Одночасно молодь відспівала пісню „Єднаймось діти України". На дальшу програму складалися реферати і деклямації. На закінчення іспиту д-р Сонецький підкреслив вагу такого іспиту і науки взагалі. Опісля дир. Доворський вручив посвідки з закінчення курсу 40 змагунам і 28 змагункам та відспівано сокільський і національний гимни. На подарі Народнього Дому відбулася після іспиту спільна фотографія предсідника і змагунів. Опісля перейшли всі до великої салі „Нар. Дому" і тут відбулося скромне свячене. Акту посвячення довершив о. кан. В. Тисовський і висловив своє вдоволення, що Калуш зрештою зорганізував свою молодь. До столів засіло 68 змагунок і змагунів та 130 осіб старшого громадянства. По промовах присутні склали на фонд „Осередку селянки" 9.20 зол. Після свячного відбулися товариські вечорниці, які пройшли серед веселого та бальорого настрою. Слід згадати, що дня 23. квітня п. р. відбувся у салі Нар. Дому сокільський вечір з дуже гарною, різноманітною програмою, в яку ввійшли хорові проспіви, дітячі вправи вінками, вільноручні, вправи на коні, вправи дручком та інші. П. Ткачуківна від-

співала при фортепіяні дуже мило три пісні, за які публіка нагородила її рясними оплесками і квітами. Несподіванкою вечора був танок уклону п. О. Ткачука. Останніми часами т-во „Сокіл" у Калуші стало осередком життя та проявляє живу діяльність, включаючись в організацію на повіт. Дня 7. м. м. відіграв драм. гурток т-ва „Сокіл" весну „Заволо́т" з дуже добрим успіхом в Підгорцях, а дня 13. м. м. виступав примагідно з вправами на фестині сирітського захисту в Калуші. Старшина т-ва докладає всіх сил, щоб оживити т-во і старається сповнити бажання молоді. Заведено відбиванку, дручок на вільному воздусі, плавання, змагання у плаванні на човні, заміряно прогульку до Галича та участь в Окружному Соколському Здвиві в Долині. Щастя Боже в щирій праці!

ГОРОДЕНЩИНА.

Коли буде виняткови стан у Сороках? В Сороках коло Городенки проводить тепер комасацію. І хоч паріл розуміє добре вагу цієї ділянки, але чомусь інституція вільна років боронився перед комасацією. Одначе „спрежність комісаж земскі" перемір. І пішла робота повним ходом. Комасацію переводять, але не свої, лише чужі люди. Над йшли латинські Зелені Свята. До інжинірів зїхалися їх жінки, щоби на святах осолодити своїм мужам хвилини їх відпочинку. У городі біля їх дому почалася широка забава. Напитки додавали духа і розважували пляка. Але і тут не обійшлося без „пеза". Серед найкращого шастрою забави впав — мозлів — з вулиці каміничик і кларнів — здається — одного в них в чоло, але якось так щасливо, що ніхто не має ніякого знаку на чолі. Наслідок цієї „історії" такий, що один з розбавлених „героїв" вилетів на вулицю і побив невинну людину, що попала під руку. Опісля те саме стрінуло і другого хлібороба, що йшов дорогою. Про напад донесено поліції, а вона знайшовши напасників, віддала справу до Коломиї. І внаслід такий, що коломийське староство наказало селянам Сорок ставити біля домівки інжинірів сильну сторожу, а саме в день по 2-ох, в ночі по 4-ох людей. Тепер вже спокійно можуть приїздити до інжинірів не тільки їх власні жінки, але навіть і їх теші. Не зважаючи на важку працю бідні люди замість спочити, мусять кожної доби посилати варту 6 людей. Дня 9. червня ц. р. їздили до староства представники села просити, щоби звільнило їх від варти. Та це за „поважна" справа, щоб так скоро рішати. Отже „хлоп морес знає", коли пан в саді гуляє.

ЛОДЗЬ.

Академія в память Отамана С. Петлюри в Лодзі. Заходом місцевого гуртка українців емігрантів уладжено при співучасти заточення дня 6. м. м. скромну святочну академію в память Отамана Симона Петлюри. В битком наповненім майже самими українцями православнім храмі відправив о. М. Борецький в асисті о. Струкова й о. Кузьмина панахиду в українській мові в год. 12.30. Співав теж церковний хор. Панахиду розпочав о. Борецький зворушливою проповідю. В год. 5. пополудні в салі польської УМСА почалася академія рефератом, що його виголосив голова відділу У. Ц. К. полк. Іван Нагнибіда. В своєму одногодинному рефераті змалював він всі важніші події в боротьби за незалежність Української Держави підкреслюючи заслуги Отамана С. Петлюри. Референта нагородили присутні рясними оплесками. Опісля 12-літня дівчина, Маруся Федорінська з чуттям відеклямувала: „Останки жертв", „Дума про Отамана" та „До українця-емігранта", за що теж публіка нагородила її голосними оплесками. Вкінці мужеський хор з Варшави під управою полк. Сергія Солоґуба відспівав незвичайно гарно кілька пісень, як: „Та забіліли сніги", „Коли Ви вмирали"; „Ой горе тій чайці", „Червона калина"; „Слава, слава Отамане", закінчуючи академію народнім гимном. Академія полишила між присутніми незатерте враження.

КОЛОМИЯ.

Річний попис елевів Музичного Інституту ім. М. Лисенка в Коломиї відбувся 15. м. м. в салі „Народн. Дому" і пройшов з повним успіхом. Програма була багата, різноманітна, добре підібрана і солідно підготована. На програму вложилися: фортепіянові продукції елевів, скрипковий дует і квартет, скрипкові соли, орхестра та вкінці сопранові сольоспіви. На фортепіяні виконали елеви твори: 1) Бортневича: Малий мандрівничок. Малий пігаш. мазурка; 2) Нижанківського: Стара українська пісня, коломийка в Івась грає на чельо; 3) Гріга; 4) Бетовена; 5) Шумана; 6) Шуберта та інших. Елеви фортепіяну крім Новодворського, Філіпа Ст. і Ковалева Л., це здебільша ученці гімназій Р. Ш., ам: Михайлів Д., Мусяновіч Кат., Яремич Ол., Неділька Н., Шипайло Л. і Коссак Л. Всі вони добре виявилися зі свого завдання. Прикні, що цим разом виповнили салю вщерть, своїми рясними оплесками давали раз-у-раз вияв задоволення і вдоволення. Від часу піврічного попису можна завважити поступ у грі на скрипці елевів: Банкартена К.; Райса М., а дальше Коссака М. і Нежинського З. На окрему згадку заслуговує Фрелік Фр., що самопевно і чисто відіграла на скрипці: Бетовена романсу ф-дур. Зовсім удатне вийшов скрипковий квартет Гальмесбергера „Тарантель", що його виконали: Овнюк, Остова Стефанів і Свєнти

ЖВИР, пісок, камінь
ЦЕМЕНТ, вапно, гіпс,
ПАПА ДАХОВА, смола, асфальт,
ДАХІВКА, цегла, дренч,
МАТЕРІЯЛИ шамотові,
КАФЛІ, рури бетонові,
ІЗОЛЯЦІЯ, мати суфітові, заправа і тинк камінної „Terrabona" і „Terraxxo"
МАРМУРИ мелені
та інші буд. матеріяли
ПОРУЧАЄ гуртом і в роздріб 1—3
„БУДІВЕЦЬ", достава матеріялів будівельних
Львів, вул. Кохановського 12. Телефон 262-27.

(при фортепіяні Л. Шипайло). — Найкращою скрипковою продукцією, а одночасно кульмінаційною точкою попису було скрипкове сольо: Сарасате „Циганські мельодії", що його відіграв Свєнти Е. (при фортепіяні проф. О. Лагодинська), даючи і цим разом докази своєї величезної техніки. Публіка очарована грою, мала дозволю концерту і бурею оплесків хотіла змусити скрипака до надатків. Дозволю концерту, а не попису, підтримували ще два сопрани сольоспіви. Ірина Николишин, дипльомована абсольвентка вищої музичної школи у Львові, відспівала Бамберга „Інлійську пісню" в супроводі скрипки і фортепіяну, а відома публіці вже з піврічного попису Оксана Николишин — Шуберта „Серенаду" та Шопена „Жаль". Вкінці орхестра відграла Дворжака „Гумореску" під управою директора Р. Рубінгера і закінчила попис, що показав у цілости дуже гарне вражіння та милий спомин. Слід завважити, що чужинні, хоч мають свої місцеві музичні школи, горнуться до Українського Музичного Інституту ім. М. Лисенка. Вони дають тим самим найкращий доказ, що наш Музичний Інститут стоїть на належній висоті свого завдання. Побажаним було би, щоб і свої, поміщо незаявлені музикальні і співацькі таланти, користали з існуючої культурно-музикальної стихії в більшій скількости, дорожили тією рідною інституцією, що високо держить український прапор та своєю моральною і матеріяльною підтримкою причинювалися до щораз кращого її розвитку.

В. М.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ЗОЛОТІ ВОРОТА. Історія Січових Стрільців 1917—1919 в 196 світлинами й 11 схемами. Львів 1937. В-во „Червона Калина". Обгортка й ілюстраційна частина Івана Іванця. Колірова обгортка П. Ковжуна. Зміст: І. Кедрин: Вступне Слово. В. Кучабський: Передісторія С. С. і ім. М. Безручко: Від Проскурова до Чорторий. Полковник Кн. Коновалець: Спомини й уваги. Іван Шендрик: Бібліографія творів С. С. і про С. С. Стор. 396. — Ця книжка, це довгождані „Золоті Ворота", яких історія тягнеться від ряду літ. Вона появилася у зміненому, а проте завжди ще миловучому вигляді, це одна з найкращих книжок, які у нас за останні роки появилися і під технічним оглядом і щодо свого значіння, як історичний документ. Увесь матеріял — суто історичний та торкається славного минулого Січових Стрільців, того українського війська, яке золотими буквами вписалось до книги відродження української нації.

ЖУРНАЛИ.

ЗАПИСКИ НАУК. Т-ВА ІМ. ШЕВЧЕНКА, ТОМ CXV. Праці філольогічної секції за редакцією Василя Сімовича. Львів 1937, ст. 370. Зміст: Степан Смаль-Стоцький: Питання про східньо-словянську прамову. — Кирило Студинський: Карел Ербен і Ян з Голомуцького. — Філярет Колесса: Формули закінчення в українських народніх думах у зв'язку з питанням про наверстування дум. — Михайло Тершаковець: Нові Копітаріяна. — Іларіон Свєнцицький: Мовні основи памяток українського письменства домонгольської доби. — Ярослав Гординський: Станіслав Вислицький і Україна. — Агенор Артимович: Потенціяльність мови. — Василь Сімович: Про погоджене українське „л". — Лука Лупія: Август Харамбашич і Тарас Шевченко. — Іван Панькевич: Відношення південно-карпатських говорів української мови до всіх інших українських говорів, і передовсім до південно-карпатських. — Текстист Патовський: Відгуки Животи Святих П. Скарги і в „Четьих Минеях" Дм. Тупталенка. — Іван Зілинський: Взаємини між українською та польською мовою. Ярослав Рудницький: У справі девербатива із наростками „-ище" „-ісько" у словянських мовах. — Василь Лев: Іван Франко та польські позитивісти. Некрольоги: Агенор Артимович. Володимир Перетц. — Рецензії на праці В. Перетца, Папачека, Лящького, Янова, Будзенського Брікнера, Кипіяновського, Яворського, Возняка, Свєнцицького, Полянського, Ст. Смаль-Стоцького, Кухарського, Робертса, Реймонда, Люкаса, Фокса, Чапліґ, М. Рудницького, Сімовича, Р. Смаль-Стоцького, Грунського, Ковальова, Рабси, Осовського, Штібера, Геровського, Кміта, Маковецького, Нандріса, Курилової, Добрянського, Фальковського, Пашницького та С. Ю. Пеленського.

МІСІОНАР Пресвятого Ісусового Серця. Жовква липень 1937. Р. XI Ч. 7.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

малим, міді на постіль, коробки на капелюхи та ковірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарське-галантерійна **П. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Театри.

Український Мол. Театр „Заграва" під орг. пров. В. Блавацького.

ПЕРЕМИШЛЯНИ:
3. VII. Трафіка пані генеральової.
4. VII. Голгота.
5. VII. Земля (Стефаника).
6. VII. Муравлі.

Театр приймє 3 молоді панночки. Зголошення з фотографією і коротким життєписом слати на згадану адресу.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

НАДВІРНА:
3. VII. Під курателею.
4. VII. Довбуш.

З Надвірної іде Театр до Биткова, Делятина, Микуличина і Ворохти.

Великий Театр:

Субота, 3. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із Ст. Ярачом.

Неділя, 4. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із Ст. Ярачом.

КІНА.

АПОЛЬО: „Королівський вальс" з Віллі Форстом.
АТЛЯНТИК: „Король прошаків".
ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої пригоди".
ГРАЖИНА: „Замах у весні", „Тисяча тактів кохання".
ЕВРОПА: „Дівчина з дому поправи ч. 317".
КАСІНО: „Шифра ч. 77".
КОПЕРНИК: „Данило Бун" (Джордж О' Брайн), „Кохай і не плач!"
МАРУСЕНЬКА: „Закам'янілий ліс" „Посліпне подружжя".
МЕТРО: „Багряний цвіт", „Їх ночі".
МІРАЖ: „Роберта", „Гарольд Ллойд як боксер".
МУЗА: „Дінке", „Клопоти спортовця".
ПАЛЯЙО: „Бен Гур".
ПАКС: нечинний.
ПАН: „Генерал Суттер".
РАЙ: „Страшний двір".
СВІТ: „Пімога Джона Ельмана" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Поворот Франкенштайна" і ревія.
ТОН: „Легія затрачених".
УТІХА: „Нашінші часи" і ревія.
ХИМЕРА: „90 хвилин поетою". Гарі Піль.

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 3. липня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісні молоді, 20.00, 21.00, 22.00 „Дочка полку" ком. оп. Доніцетія; БЕЛГОРОД 19.50, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30 Фортепіян, 21.20 Муз. народів; 22.30 Циган. музика; ВІДЕНЬ 16.25 Хор, 19.25, 20.00, 21.00 „Весна" опер. Штрауса, 21.40 Бетовен, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз., 18.00 пл., 19.00 Розр. музика; 22.30 Соната ес-дур Гайдна; КОШІЦІ 18.30, 18.00 Для Закарпаття, 17.40 Мадяр. нар. пісні з циган. орх.; МІЛЯНО 17.15 Розр. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.30 Розр. музика, 23.00, 24.00 Танкова музика; МІНХЕН 13.15 Концерт орх., 14.20 Розр. музика, 15.20 „Муз. листівки", 18.00 Вес. музика, 21.10, 23.00—24.00 Танк. музика, ПРАГА 12.35 Концерт, 15.10 Остан. пробесники, 19.15, 20.00 Розр. музика, 22.35, 23.00 Джезова музика, РАДІО ПАРІ 12.00 12.30, 13.45 Орх. концерт, 13.15 Співи. реч., 17.00 Легка музика, 19.45 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, 23.00, 24.00 Танк. музика, РИМ 21.00, 22.00, 23.00 „Сила долі" оп. Вердія, 24.00 Танкова музика.

Неділя, 4. липня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Муз. орх.; 14.00 Славні дириг. і Гельге Розенге (тенор); 18.00 Розр. муз.; 19.20 Камер. муз. (Моцарт. Гайдн); БЕЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 18.50 19.00 Конц. жіночого хору, 19.50, 20.00 Концерт орх. корол. гвардії, 21.40, 22.00 Концерт рад-оорх., 22.45, 23.00 Розр. муз.; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт опер. орх., 15.30 Концерт циг. орх., 17.55, 18.00 Танк. музика; 19.15 Мадярські пісні. 20.10, 21.00 Муз. комедія; 22.00, 23.00 Концерт орх. будапешт.; ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Концерт орх., 12.55 Розр. концерт, 15.30 Давня камер. музика, 17.40 Муз. куток. 19.30 Співи. речіт., 20.00, 21.00 Радіоопери, 22.45 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 11.30 Легка музика на орган., 14.30, 15.10 Твори Шопена у вик. Генр. Штомпка, 15.10 Концерт дутої орх., 16.00 Розр. концерт, 18.00, 19.00 Гарні мельодії, 20.00 21.00 Плити, 22.30, 23.00, 24.00 Орх. Бунда танк. муз., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15, 18.00, 19.00 „Еза" оп. Легара 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Травіята" — оп. Вердія; МІНХЕН 12.00 Розр. концерт, 13.00 Неділь. концерт, 20.00 21.00 Вес. опер. музика, 22.30, 23.00 Розр. музика; ПРАГА 16.00 Концерт орх., 20.55 21.00 Концерт з нар. амер. нар. свята; РАДІО ПАРІ 11.30 Речіт. орган., 12.30, 13.45 Концерт орх., 13.15 Співи. речіт. 15.00 Вокаль. концерт, 20.15 Співи. речіт., 23.00, 24.00 Танк. музика; РИМ 17.30 Симф. концерт, 20.40 Розр. музика, 22.30 23.30 Танкова музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 3. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня; 6.18 Руханка; 6.38 Музика з пл.; 7.00 Ранішн. денник; 7.10 Авдиція для новобранців; 7.35 Музика з пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. денник; 12.15 Хліборобська скринька; 12.25 Полудн. концерт; 14.00 Концерт бажань; 14.58 „Наша програма"; 15.00 Концерт бажань; 15.45 Госп. вістки; 16.00 Вес. авдиція для дітей: Кошик сміху; 16.30 Концерт солістів, співів, муз.; 17.00 Орх.; 17.50 Бойків і долина Сероги" гутірка; 18.00 Суспільна гутірка; 18.05 Шофіцнер — пл.; 18.25 Актуальна гутірка; 18.40 Завтрішн. програма, 18.45 Спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Легка музика, 19.40 Актуальна гутірка; 19.50 Спортові вістки; 20.00 Авдиція для поляків за границею: „Остра Брама"; 20.45 Вечірн. денник; 20.55 Перегляд хліборобських видавництв; 21.05 Хор ревелерсів; 21.35 Поет. новини; 21.50 Китиця мельодій Бенацького; 22.50 Остан. вістки вечірн. денника, метеорол. комунікат, огляд преси; 23.00 Іпполітов Іванов: Кавказькі нариси — пл.; 23.10 „Боксер і поет" монол.; 23.20 Танк. музика з пл.; 24.00—1.00 Орх. концерт.

Неділя, 4. липня 1937.

8.00 Сигнал часу й пісня, 8.03 Ранішн. денник, 8.15 Авдиція для села; 9.00 Реліов. трансмісія з Хелмна; 11.10 Трансм. з Ліскова, 11.57 Сигнал часу; 12.03 „Літній день" муз. шорапок; 13.00 Гутірка; 13.10 Фрагм. концерт з Піян. Америки; 13.40 Розр. концерт, 14.40 Гумореска А. Новачинського, 15.00 Авдиція для села; 15.45 Гутірка; 16.00 Нар. капеля Дзержановського, 17.00 Театр Умки: „Очіпчини"; 17.30 Репортаж з життя, 18.00 Підвечірок при мікрофоні; в перерві ок. 18.55 „В манджурському кітлі" фейл.; 20.00 Концерт солістів; 20.35 Льок. спорт. вістки; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Вечірн. денник; 21.00 „Під дахами Варшави" рес. авдиція, 21.40 Спорт. вістки, 22.00 Сьвящ. речіт. С. Гольдберга; 22.30 5 пісень з форт.; 22.50 Останні вістки вечірн. денника, метеор. комунікат; 23.00 Танк. музика з пл.; 24.00 Концерт орх.

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·23, 89·80, Долари американські 5,29·00, 5.26·50, долари канад. 5.28·00—5.25·50, Фльорени голл. 221·07—229·35, Франки фр. 23·67—23·93, Франки швайцарські 123·25—120·45, Фунти англ. 26·22—26·06, Гульдени данц. 100·20—99·90, Корони ч. 18·00—17·90, Кор. дан. 117·04—116·26, Кор. норв. 131·75—130·75, Корони шв. 129·13—129·15, Ліри італ. 23·60—23·61, Марки фінляндз. 11·50—11·30, Марки нім. 133·30 — 131·30, Шилінги австр. 99·20—98·50, Пезо Аргентини 26·08—25·83, Марки нім. срібні 140, 140.

Акції.

Банк Польський 99·50, Цукор 18·25. Лідьпон 46·—, Старахович 28.
Тенденція здержана.

Папери.

Інвест. 1 ем. 64·00, 2 ем. 64·75, серія ненот. 5 проц. поз. конвер. 59·50, 4 дол. 57·50, 57·00, консолід. 53. 53·15. 51·85, 52·00, 2 ост. дрібні

Збіжжя.

Львів, дня 30. червня 1937.

Пшениця одностайна черв.	28·25—28·50
Пшениця збірна червона	27·25—27·50
Пшениця одностайна біла	28·00—28·25
Пшениця збірна біла	27·25—27·50
Жито шт. I.	25·27—26·00
Жито шт. II.	25.50—25·75
Ячмінь один.	24·75—25·00
Ячмінь на мл.	23·25—23·50
Ячмінь паст.	22·25—22·50
Овес шт. I. незад.	27·25—27·50
Овес шт. I. А. легко зад.	26·50—26·75
Овес шт. II. незад.	26·50—26·75
Овес шт. II. А. легко зад.	25·25—25·75
Гречка на мливо	28·00—28·50
Мука пшен. разова до 0·95 %	30·75—31·25
Висівки житні	16·00—16·25

Інші курси незмінені.

ОПОВІСТКИ.

Філія „Союзу Українських Купців" у Коломиї повідомляє, що „Показ виробів українського промислу", який мав відбутися в Коломиї у днях 4—12. липня ц. р. не відбудеться з причини від ініціяторів показу незалежних. 1239

МЕШКАННЯ

3 КІМНАТИ, кухня — комфорт — 95 зол. без податку. Абрагамовичів 6, бічна Кадецької. 1246 1-1

ТРИКІМНАТНЕ комфортове, сонячне фронтове мешкання до винайму вул. Театинська 3. 1248 1—1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

БРУНЕТКА гарна, молода, скінчені студій — пізнає мужчину на становищі. Ціль матримоніяльна. Незнайомим — Перемишль поште рестанте „Магістер". 1241

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОВІТОВЕ ТОВАРИСТВО КРЕДИТОВЕ („Українбанк" львівського повіту) **Львів вул. Сикстуська 38,** шукає **організатора-ревізора.** Винагорода по умові. 1240

РУТИНОВАНОГО КОНЦИПІЄНТА приймє від 15. липня адвокат біля Львова. Зголошення до „Діла" під „Добра практика". 1223 3—3

РІЖНІ

БРИЛІЯНТИ, діямянти, перли, срібло, біжутерію, золото, купує і платить найбільше Вандер, Львів, Шайнохи один. Прецизійна і дешева направа годинників і біжутерії. 1089 3—4

ЯНКЕРКИ 2.40, пластові убрання 4.40 „Світ Дитини" „Świat Dziecka". — Сикстуська 2. 1218 1-1

СОРОЧКИ мужеські, шовкові мілянез подвійні 7.90, 8.90, 9.80, 11.80, 12.80 фабрика салля „АСТРА", Сикстуська 2, Львів. 1218 1—1

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби в комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 637 7-1

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Макс Глязерман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-08. 800 10-15

ОГОЛОШЕННЯ.

ЗБІРКА.

Отсим подаємо до приходного відома, що підчас зелено-святочної збірки переведеної на основі письма Городського Староства у Львові до ч. Поль. В. 4/110/квест./37 з 17. червня ц. р. зібрано в обох днях на кількістю і личаківським цвинтарі до замкнених пушок зол. 841.54 (золотих вісімсотсорокоодин 54/100). За такий щедрий дар складає Т-во Охорони Воєнних Могил у Львові усім П. Т. Жертводавцям і Вп. Збірщикам-Членам Видавничої Кооперативи „Вогні ще. ру подяку.

Зокрема зложили на ціль Т-ва О. В. М. в Земельнім Банку Гіпотечнім у другій половині 1936 р. і в 1937 р. Об'єднання Українських Організацій в Америці 15 ам. дол., Українське Громадянство в Бельгії через УКТОДІ 12 зол., ПП. Ірена і Петро Бережницькі, Люблин зол. 10 Д-р Михайло Волошин, адвокат у Львові 30 зол.

Уся зібрана квота призначена на фонд будови памятника Полеглим на Янівськім цвинтарі у Львові.

Львів, дня 3. червня 1937.

Товариство Охорони Воєнних Могил у Львові.

1247

Дешево — сітки до огорожі

І. КОНРАД

Львів, Гетьманська 22. 1—10

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15в

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТИЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Неділя 4. липня 1937. Ч. 145

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ЛУГИ.

З приводу Лугового Здвигу.

Демократія. комунізм, націоналізм
та українська національна рація.

Бунт у большевицькій армії на Дал. Сході.

До якого ліцею посилати дітей?

Дивні порядки на Лемківщині.

Самоволя шк. інспектора.

Совітські учителі змушують дітей красти.

Ґен. Міяха перейшов до національних військ

Червоні уживають ґазів.

Літературна сторінка.

Пімста фараонів.

Ч. 145 (14.688). Львів, неділя 4. липня 1937 Оплата рахунка вільна готівка Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАНЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеського Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертають.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячне . . . . . 5.00 зол.
Квартальне . . . . . 15.00 „
Піврічне . . . . . 30.00 „
Річне . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу

Д-р М. ДЗЕРОВИЧ
вихав як щорічно
до
ЩАВНИЦІ

Не виїзджайте на вакації
доки не обезпечити свойого мешкання від крадежі-влому в
ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

ЛІКАР
Д-р мед. ВАСИЛЬ КУЦИК
переніс свою ординацію **ДО СТРИЯ**
мешкає при вул. Чарнецького 3.
(р.г вул. 3-го мая)
Просвітлювання промінями Рентгена.

ЛУГОВЕ СВЯТО У ЛЬВОВІ

в неділю 4. липня 1937.

Год. 7. рано — Луги збираються в Луговому Городі.

Год. 8. рано — з Лугового Городу Луги ідуть на Службу Божу до церкви св. Юра і беруть участь в святі св. Евхаристії. З Лугового Городу до церкви св. Юра будуть ітти Луги вулицею Вулецькою, Ісаковича, Потоцького, Здоровля, На Байках, Листопада, Карпінського до церкви св. Юра.

Луги візьмуть участь в процесії св. Юра, яка йде вул. Крашевського, Словацького, 3-го Мая, Ягайлонською, пл. св. Духа, Трибунальською, до Ринку.

По скінченню Богослуження в Ринку — Луги вертають до Лугового Городу вулицями Трибунальською, пл. св. Духа, Ягайлонською, 3-го Мая, Словацького, Сикстуською, Потоцького Ісаковича, Вулецькою.

Год. 15. — в Луговому Городі показ Луговых вправ:

Вправи Луговичок до „Молитви".
Вправи Луговиків палицями.
Мішані вправи Луговиків і Луговичок.
Мішані вправи малих Луговиків і Луговичок.
Вправи Луговичок вінками.
Вправи Луговичок „Метелик"
Роздача нагород. Дефіляда.

Вступ до Лугового Городу 1 зол., для селян, учеників і військових до старшого десятника 50 сот.

Степениця 1-а — 2.50 зол., степениця 2-а — 2 зол., степениця 3-а — 1.50 зол.

Білети раніше можна купувати в канцелярії Великого Лугу, вул. Коперника ч. 5.

Бунт у большевицькій армії

НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Як подає агенція „Домеї" та часопис „Тіхо", один большевицький гарнізон, положений між Хабаровськом і Благовіщенськом збунтувався. Дійшло до боїв між старшинами, підстаршинами і вояками. Зревольтовані вояки підпалили касарні й сусідні будинки та поховались у лісах.

Німеччина й Італія відкинули франко-анґлійські пропозиції

ТА ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБИ ВИЗНАТИ ЕСПАНСЬКІ УРЯДИ ВОЮЮЧИМИ СТОРОНАМИ.

Вчора (у пятницю) в 11. годині почалося засідання комітету неінтервенції. На початку **представники Німеччини й Італії заявили, що їхні уряди відкидають англо-французьку пропозицію** (себто щоб еспанські береги контролювали виключно французькі й анґлійські кораблі з нейтральними обсерваторами на чердаках), бо це захитало би рівновагу у відношенні до обох еспанських урядів. Зате вони видвигнули такі нові пропозиції:

1) признати обом еспанським урядам права воюючих сторін;

2) затримати дотеперішню систему контролі за виїнтком системи патролювання;

3) Німеччина й Італія прихильно приймуть всяку ініціятиву, що не відбігала би від цієї лінії.

Признання права воюючої сторони обом еспанським урядам принесло би такі

користи:

1) згадані уряди перебрали би відповідальність за ведення війни супроти посторонніх держав;

2) 4 контролюючі держави не потребували би патролювати еспанських вод;

3) не буде ніяких недомагань, бо обі воюючі сторони матимуть змогу контролювати всі кораблі.

Тепер усі з напруженням чекають на британську відповідь.

У СЛІПІЙ ВУЛИЦІ.

Ціла британська преса стверджує, що справа неінтервенції найшлась у сліпій вулиці. З 9 урядів, що мають представників у підкомітеті неінтервенції, 6 обстоює англо-французький плян, лише 3 (Німеччина, Італія, Португалія) не погоджуються на нього, з 27-ох урядів, що належать до комітету неінтервенції, 20 висловилося за англо-французьким пляном. Положення дуже важке, але не безнадійне, треба шукати нової компромісової розв'язки.

ІРЛЯНДІЯ ЗІРВЕ ДИПЛЬОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ З ВАЛЕНСІЄЮ?

Як подає „Дейлі Мейль" з Дебліну, премієр де Валера ожидав через ірляндського посла, щоби він домагався від валенсійського уряду слідства у справі 57-літньої ірляндки Бріді Болянд, яку червоні замордували у Більбао. Якщо слідство не дасть задовільного висліду, Ірляндія зірве дипльоматичні взаємини з Еспанією

ЛУГИ.

З ПРИВОДУ ЛУГОВОГО ЗДВИГУ ТА ЗАГАЛЬНОГО ЗІЗДУ.

Львів, 3. липня 1937.

В неділю 4. липня ц. р. відбудеться у Львові в Луговому Городі при вул. ген. Івашкевича і Вулецькій Лугове Свято, а на понеділок 5. липня ц. р. назначений Загальний Зізд відпоручників Лугів цілого краю. Товариство скликає статутово свої загальні зізди що три роки. Останній відбувся 20. березня 1934. року, отже в цьому році кінчається законний період діяльности дотеперішніх провідних органів Лугів.

У своєму звідомленні оголошеному в останньому числі „Вістей з Лугу", Головна Старшина Великого Лугу говорить про свої завдання, як руханково-спортового товариства. Лугова організація поставила собі за ціль підготову українського народу до нового життя, до створення власної організаційної сили, молодого лицарського покоління. Ціль велика, що захоплює тисячі людей, але також і тисячі людей переміняє у ворогів, які радіб не допустити до того, щоб Лугова Організація розросталася, набрала сили, та щоб могла у мирному часі грати ролю поважного чинника в краю і в переломовій хвилині кинути на терезки своє важке слово.

Головна Старшина стверджує: „Шлях тридцятьох праці від останнього Лугового Зізду не стелився для Лугів рожами. Та всеж таки з чистою совістю можемо сказати, що зробили ми все, що тільки могли, в тій вірі, що завдання та ціль Лугової Організації здійснимо. Завдання це — Українська Держава на руїнах Совітів! Ми віримо, що цей Луговий Прапор (колишній прапор львів. Повітової Січі — прим. Ред.), що ми мали його цього року на святі посвятити, таки, не вважаючи на всі перешкоди, ми занесемо у столицю України, Київ, покриємо славою в боях з найбільшим ворогом України, Москвою і може там посвятимо його — там у столиці України".

Великі слова! Високі мрії! На тлі сучасної дійсности дивно звучать ці заповіди. Але організація, яка так сміливо голосить їх, заслуговує на найпильнішу увагу.

У 1932-ому році під натиском обставин змінила Лугова Організація свій статут, щоб збе-

ГАЛИЦЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
НАЙСТАРША ОЩАДНОСТЕВА ІНСТИТУЦІЯ У ЛЬВОВІ — ОСНОВАНА В 1848 Р. —
ОЩАДНОСТЕВІ КНИЖЕЧКИ З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ. ОБСЯГ ДІЯЛЬНОСТИ: ЦІЛА СХІДНА ГАЛИЧИНА. Заміські видати П. К. О. 30.0.198

ВАЖНА ЗМІНА!

фірма ЕВСТАХІЙ ДУМИН

повідомляє що з днем 3. липня ц. р. переносить свою крамницю до льокалю при вулиці Коперника ч. 4.

поручає по дешевих цінах першорядні товари

БІЛЛЯ МУЖЕСЬКЕ, ЖІНОЧЕ — ҐАЛЯНТЕРІЯ.

1228 1—3

рігти свою екзистенцію і дістати ширші можливости праці, піддалася контролі Держ'авного Уряду Фізичного Виховання і Військової Підготови. У свіжій памяті ще та неперебірчива кампанія, яка з цього приводу розпуталась проти Лугів. Посипались образливі назви, підозріння, образи. Лугам просто відмоляли права громадянства в українському народі. Але життя притуплювало пристрасти, змінилися відносини і постепенно наступила зміна поглядів на Луг у великої більшости українського громадянства. Скінчився прикрий період ізоляції, в якій лише одиниці підтримували на дусі провід Лугів. Сьогодні поважні представники українського громадянства працюють в Лузі у централі і в краю. Перелім настроїв наступив у 1934. році. З того часу почала організація поширюватись скорším темпом у цілому краю.

Статути на заложення нових Лугів вносила Головна Старшина від 1932. року по 30. червня 1937. року в такій скількости в окремих літах:

В 1932 році	внесено	57	статутів
В 1933	„ „	123	„
В 1934	„ „	165	„
В 1935	„ „	211	„
В 1936	„ „	174	„
В 1937	„ „	79	„
	Разом	809	статутів.

Статутова книга Товариства виказує 809 Лугів; але деякі Луги або нечинні або розв'язані, так, що **дійсне число Лугів є 731.**

Нині має Лугова Організація 18 повітових Лугів у цілому краю. В тернопільському воєвідстві має 10 повітових і 349 місцевих Лугів, у львівському 4 повітові і 211 місцевих Лугів, у станиславівському 4 повітові і 152 місцевих Лугів. Отже під оглядом Лугової Організації тернопільське воєвідство займає перше місце в краю.

Крім руханки і спорту веде Луг серед своїх молодих членів також культурно-освітню працю. Провідників вишколює Товариство на інструкторських курсах в окремих повітах. Курси відбуваються зправила під доглядом і кермою представника Головної Старшини. За три роки зорганізувало Товариство 17 повітових інструкторських курсів. Курсанти здають кінцеві іспити та отримують відповідні підстаршинські й інструкторські назначення.

Дожаги своєї організаційної праці складають Луги на прилюдних святах-лописах. В році 1935. відбулося в краю 12 ювилейних лугових свят.

Має також Лугова Організація свою площу у Львові, Луговий Город, власність манастира оо. Василіян у Львові.

Найслабшою сторінкою діяльности Лугової Організації є її матеріяльний стан. Впродовж трьох літ вплатили члени з окремих повітів централі Товариства на ріжні рахунки 14.592.66 зол., але завинили її в тому самому часі 25.663.22 зол. Довги Великого Лугу, значить централі Товариства, досягнули в дні 30. червня ц. р. цифри 18.037.13 зол.

При такому тяжкому матеріяльному стані Лугова Організація тримається та розвивається жертвенною та безкорисною працею членів і кавіть їх готівковим грошем так у централі як і на провінції. Ця впертість і самопосвята, яку виявляють деякі керманичі Лугу у своїй праці для укоханої організації, той їх фанатизм є одною з найповажніших підвалин Лугів. Очевидно, нема світла без тіней. Тих тіней у Лузі буває менше або більше, а проте: не помиляється тільки той, хто нічого не робить. Тому річ не у помилках, які можуть скрізь і всюди трапляться, а річ у самому існуванні Лугової Організації, в її цілях і напрямках діяльности.

Нема ніякого сумніву, що сьогодні Луги зосереджують у своїх рядах найсвідоміший, найбільш здисциплінований та найактивніший молодий український національний елемент, пройнятий всеукраїнською ідеольогією та привязаний до конструктивної праці на місцях. Нема ніякого сумніву, що Луги є чи не найдоцільнішими двигунами того зорганізованого українського життя по селах, яке проявляється у ділянці культурній, господарській, фізичного виховання. І тому добре сталося, що Луги не залякались. Добре сталося, що минулися кризи на ідеольогічному ґрунті, бо всі інші непорозуміння — це справді тільки непорозуміння, які минаються і не лишають сліду.

І тому нічого не стоїть на перешкоді, щоби підтримати Луги, як поважну національну організацію, яка вже грає позитивну ролю в українському житті та може відіграти ролю просто історичну. В дні Лугового Свята та Загального Зїзду витаємо Луговиків та бажаємо їм, щоб їхні ряди були найчисленніші і найгустіші та щоб не спроневірювались вони ніколи тому прапорові, якого покищо не довелось посвятити.

Важне для тих, що купують срібло

Фабрика срібних виробів

Д. Л. Нойман — Львів

Тільки КОХАНОВСЬКОГО 21. Тел. 206-74

звертає увагу заінтересованих, що її взори срібла нею проектовані і засобдені у фабричний знак та напис фабрики, а подібні взори продавані в торговлі без цього знаку є дуже незручними копіями її оригінальних моделів. Дістанете у Львові лише безпосередньо у фабриці та у всіх більших ювелерських крамницях у цілій Польщі.

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ

Д-р Ст. Дмоховський

ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 35.

Лябораторія рент.-технічна

год. принять 9—12, 3—6.

Совітський павільон на париській виставі.

Париж, 25. червня 1937.

Паризька вистава мистецтва і техніки, хоч з деяким приспішенням, не будучи закінченою навіть на одну четвертину, всеж була відкрита президентом французької республики. Опізнене відкриття та закінчення павільонів спричинили безперестанні страйки, як один із проявів безладдя проводу т. зв. „народнього фронту", що опинився при державній кермі. Червоні прапори з большевицькою омблемою висіли майже на всіх незакінчених павільонах. І нині ще неодин французький павільон цілком не закінчений. Сміття і бруд займають ще поважне місце на виставі.

Большевики поспішили відкрити свій ще не цілком закінчений павільон зараз таки по відкриттю бельгійського павільону. Але яка колосальна різниця поміж цими двома павільонами! В бельгійськім ви не найдете нічого в розумінні вульгарної пропаганди, афіш, реклями: мистецтво і техніка говорять самі за них. Большевики заповнили свій павільон переборщеними діяграмами, статистикою, фотографіями, різними пропагандивними надписами комуністичної доктрини, на всіх місцях понасаджували портрети і статуї своїх царików. (Є між ними і розстріляний Тугачевський!!), одним словом, усе те, що не має нічого спільного ні з мистецтвом, ні з технікою.

Даремне шукати тут хочби одної праці, зробленої з певним смаком і з певним артистичним надхненням. „Казьонщина" скрізь і всюди. Досить переступити поріг совітського павільону, як ви вже відчуваєте психольогію його господарів. Ви входите у велику квадратову салю, обвішану червоними матеріями, стіни прикрашені величезними фотографіями стратосферичного бальону і фігурою Сталіна, який промовляє до юрби. Ліворуч величезна мапа СССР. Посередині кубічний педестал, на якому залізними літерами вибито кілька витягів з нової сов. конституції: Параграф II. Вся влада в СССР належить робітникам міста і села". З боку при вході стоїть великий трактор, а коло нього важке вантажне авто. Це вже старий винахід московської психольогії „Шапя-Колокола", який ніколи не дзвонив і „Царя-Пушки", з котрої ніколи не стріляли. Дальше йдуть ріжні секції продукції і будови портів, каналів (руками рабів), фабрик, пароплавів, аеропланів, фотографії і пропагандивні надписи.

Все це зроблено „серійно" гуртом, без ніякого смаку і порядку, — большевицький „хаос". Нема тут нічого конкретного, щоби захопило вас як людину і нічого, щоби показало вам, що це вийшло зпід руки артиста або фахового робітника. Тільки книжковий відділ говорить, щось про культуру, але теж про большевицьку казьонщину. Вражає відразу, що всі книжки видані на препоганому папері, відбиті неясними і неприваблівими черенками. Прикраси цього відділу знову таки большевицькі божки: величені голови Сталіна, Леніна, Маркса, Енґельса, з надписом: „Від 1926. р. до 1936 р. їхні твори були випущені у 260 міліонах томів". „Нещасні громадяни Совдепії, яких годують такими сурогатами", — подумає кожний, що прочитає цей надпис. У відділі перекладів ви читаєте: „Стендаль, Ґете, Шекспір, Бальзак, Гейне, Байрон — улюблені письменники робітників і колхозців". Кілька кроків дальше побачите відділ „Стахановізму": під портретом Стаханова вичитаєте: „30 жовтня 1935. року Олексій Стаханов, вуглекоп донецького басейну, накопав 112 тон вугля замість норми 7 тон". Дальше: „Микола Сметанін зробив 1200 пар черевиків, замість норми 750, він нагороджений орденом Леніна.

Як зразки мистецтва і техніки ви бачите маленькі моделі залізниць, залізничих двірців, морських портів, полярні стації, фотографії фабрик, лябораторій, електричні централі, великі і тяжкі, неестетичні будівлі стилю царських безвиходних вязниць і касареень з одним входом. Одним словом частина світа, де нема місця для чогось людського, а місце для рабів і їх погоничів. Це не зразки техніки, лише епізоди революції і політичного життя. Посередині „мистецького" образу бачите „маршала" Ворошилова, як скаче на коні немов св. Григорій Побідоносець, а по другому боці річки йдуть розгулені танки. Звідки взявся там Ворошилов, ріка, дівчата, яка це тематика — ніхто не второпає. Технічно — твір аматора — богомаза. Друге полотно — велика саля з мармуровими кольонами, посередині Сталін в кумпанії десятків червоних старшин, далі Ленін на мітінгу на фабричному подвірі, а там знову Сталін на 16-ому конґресі партії. Є ще композиції, як: здобуття зимової палати в Петрограді і т. д. Все це разом таке слабе, грубе і бездарне, що мимохіть запитуєте себе: Чи дійсно це може служити пропаґандою чи дискредитацією большевиків? І де поділись московські артити-малярі?!

Гляньмо тепер на різьбу: вона ще гірша і ще вульгарніша, ніж малярство. Досить побачити модель проекту великого монументу Леніна, вартість котрого не вище виробів з тіста провінціяльної цукорні, далі йдуть статуетки авіятора, Леніна, Сталіна і т. д. Остання саля — це большевицьке свята — святих. Посередині салі знову ґігантська статуя Сталіна, що поклав руку під плащ з позою Наполеона. Ви дивитесь на того ідола нещасних рабів і ваше бажання вибратись якнайскорше відсіль та забути про цей кошмар і карикатуру мистецтва й техніки.

Може хто спитає: а деж Совітська Україна? Про неї нема нічого, ніякого знаку, ніякого сліду. Виходячи з павільону, з відразою кидаєте останній погляд на це большевицьке „капіще", прикрашене великою статуєю чоловіка і жінки, які тримають величезний серп і молот, емблеми чесної праці, спрофановані та зогиджені у новітній тюрмі народів і країні найбільшого спідлення людини.

С. С.

До якого ліцею посилати дітей?

Недалекий шкільний рік 1937/38 дає батькам, яких діти кінчать цього року гімназії нового типу, чимало клопоту, коли хотять рішити, до котрих саме ліцеїв мають посилати свої діти для дальшої науки. Найбільша трудність лежить у тому, що при всіх інформаціях у пресі і радіо батьки не всилі в тому хаосі шкіл якслід визнатися. Ця справа є ще і тим невідрадна, що люди, які працюють у шкільництві і пізнали завдання позашкільних родів ліцеїв, не всилі дати батькам достаточної поради, бо це в нашому шкільному житті новина і щойно життя покаже, які школи відповіли вимогам, що їх до них ставиться.

ВИБИРАТИ ЛІЦЕЙ ВІДПОВІДНО ДО НАМІРІВ ЩОДО ВИСОКОЇ ОСВІТИ.

Перед вибором одного чи другого ліцею мусить батько рішитися, чи має намір посилати дитину після закінчення ліцею на високу школу, чи на ліцею має шкільна наука закінчитись. Коли батько має намір посилати дитину ще й на високу школу та рішився вже, де саме задумує дальше освічувати дитину, тоді повинен вибрати найвідповідніший для підготови до даної високої школи і відділу ліцей. Наприклад, батько має намір післати дитину на агрономічну високу школу — то без сумніву найліпше зробить, коли для дальшої науки дитини, по закінченню гімназії нового типу, вибере хліборобський ліцей. Коли вибрав напр. медичну високу школу, то треба дитину післати до такого ліцею, якого програма навчання бере під увагу в першій мірі біольогічні науки. Хто хоче післати дитину до торговельної високої школи, повинен вибрати торговельний ліцей, і т. д.

Якщо батько не може рішитися, на яку саме високу школу пішле свою дитину, коли вона покінчить ліцей, то найліпше зробить, коли вибере один із загально-освітніх ліцеїв, якого закінчення дає змогу вибрати собі для дальшої науки якунебудь високу школу і відділ. Якщо батько не може зможи і виглядів учити дитину на високій школі, повинен вибрати фаховий ліцей, залежно від звання, в якому дитина мала би по закінченню школи працювати. Коли батько дитини розважить докладно наведені можливости, не трудно буде йому вибрати властивий ліцей та охоронитися від помилки, яку може зробити, посилаючи дитину без надуми до першого-ліпшого ліцею, щоби лише дитина вчилася

ЧОМУ ХЛІБОРОБСЬКІ ЛІЦЕЇ НАЙВАЖНІШІ З ФАХОВИХ ЛІЦЕЇВ?

Коли будемо розглядати фахове шкільництво, то не підлягає найменшому сумніву, що у нас на перше місце висуваються хліборобські ліцеї. Наш край наскрізь хліборобський. Хліборобство — це основа всього господарського життя. Недомагання хліборобства спинює ціле господарське життя, торговлю, промисл, шкільництво культури і т. д. Про це переконує нас світова криза, яку переживаємо. Скільки зусилля пішло у світ й у нас на оздоровлення хліборобського стану, бо всі переконалися, що без здорового хліборобства нема життя. Немає завдання в оздоровленню і двигненню хліборобства на вищий щабель припадає хліборобським школам. І тому не повинно зовсім дивувати нас, що хліборобські ліцеї створено на два роки скорше, як всі інші фахові ліцеї. Закон прийшли перші абсольвенти гімназій нового типу, до хліборобських ліцеїв приймали і ще приймають кандидатів з покінченою 6-ою клясою гімназій старого типу, щоби уможливити їм в коротшому часі набути необхідне в хліборобстві знання.

Хліборобська освіта донедавна була в нас на задньому плані. Хліборобську освіту розуміло як підготову фільварочних службовиків. Для людей з хліборобською освітою поза фільварком не бачилося іншого заняття. Цей погляд грунтовно змінився, коли в громадській праці взяв участь гурток агрономів і доказав, що нінка праця в сільсько-господарській ділянці не може обійтися без агронома. Сьогодні безробітних агрономів нема, навпаки, на них є величезне запотребування. Колиби хто припадково стрінув безробітного агронома, то це напевно буде людина безпорадна, яких у кожному іншому званні теж не бракує. Не дощезають ще й сьогодня господарської освіти батьки, які лишають своїх синів на батьківському господарстві. Це найбільша болячка нашого хліборобства, що хліборобські варстати ведуть люди без фахової хліборобської освіти. Ті люди нездібні поставити своє господарство на відповідній висоті, вони не вміють приноровити продукцію сільсько-господарських продуктів до вимог ринку збуту. Через те дістає такий хлібороб за свої продукти мізерну ціну, а ніколи не знаходить навіть на нього покупця. Невишколений фахово хлібороб не вміє зорганізувати якслід свого господарства, яке моглоб заспокоїти власні домашні потреби та давало б першої якости продукти на збут. Тут лежить вся трудність кооперативного збуту сільсько-господарських продуктів.

ЯКИЙ ХЛІБОРОБ ПОВИНЕН МАТИ ЛІЦЕАЛЬНУ ОСВІТУ?

Ліцеальну хліборобську освіту повинен мати хлібороб, що має 20-гектарове господарство, а зовсім не зашкодилоб, якщоб і 10-гектарове господарство було ведене хліборобом, що має середню хліборобську освіту. Інж. Е. Храпливий подає у своїй книжці: „Сільське господарство галицько-волинських земель", що на території, заселеній українськими хліборобами в Польщі, є 12.879 господарств величини від 20 до 100 гектарів. Коли приймемо, що один хліборобський ліцей може випустити річно 40 абсольвентів, то потрібно 322 літ, щоби в кожному такому господарстві був фахово вишколений хлібороб! Коли приймемо, що один господар працює пересічно 40 літ на господарстві, то на їх вимину потрібно яких 322 молодих фахово вишколених ліцеантів річно. Щоби цю потребу заспокоїти, треба булоб мати на цій території щонайменше 8 хліборобських ліцеїв, які випускали би кожного року по 40 абсольвентів, що вертались би на батьківське господарство.

Кожний варстат праці вимагає відповідної фахової підготови. Для більшости з них є законні вимоги щодо підготови працівників. Одиноке хліборобство, найскладніший варстат праці, полишена припадковій долі.

Населення віками несе сумні наслідки цього легковаження і ледви чи в котрій іншій ділянці господарського життя можна стрінути стільки непоборних труднощів на шляху до поступу, як у ділянці сільсько-господарській. Як тяжко переконати заможнішого господаря, що інвестований гріш у сільсько-господарську освіту сина, який має залишитися на господарстві, це найдоцільніша інвестиція, яка грубо і в короткому часі оплатиться! А що й говорити про цілі кадри агрономічних практичних техніків, яких треба для ведення фахової праці в сільсько-господарських організаціях, кооперативах, у хліборобському вишколі сільської молоді, господарській управі і т. д. і т. д. Скільки таких робітників треба вже сьогодні, та скільки їх буде треба в найближчих літах у міру поступу й розбудови зорганізованого сільсько-господарського і кооперативного життя!

Стверджено, що коли в район, в якому не було агронома, прийде хочби один фахівець-рільник, то вже по році — двох стає необхідною річчю подбати про кількох агрономів, щоби заспокоїти найпекучіші потреби хліборобства в даному районі. І тому програмою навчання в хліборобському ліцею повинні цікавитися батьки, які бажають своїх синів з лишити в сільському господарстві, які хотять, щоби вони знайшли працю в хліборобських організаціях, були вчителями у школах хліборобського вишколу та організаторами сільсько-господарської продукції у звязку з організацією збуту сільсько-господарських продуктів. Пригляньмося програмі в одинокому державному хліборобському ліцею з українською мовою навчання. (Докінчення буде).

Інж. д-р М. Холєвчук.

—o—

Адвокат
М-р Ярослав Падох
відчинив і веде адвокатську канцелярію
в СТРИЮ, при вул. Голуфка ч. 1.
(біля Суду).

Страйки вигасають.

В АМЕРИЦІ.

У Джонставні (Пенсильвенія) 13.000 страйкарів вернулося до праці. Страйкує ще 2.000 робітників сталевої фабрики „Кембрія".

У ФРАНЦІЇ.

Вчора по півночі власники і робітники підписали договір, що ліквідує страйк у готелевому промисле. Вони утворили комісію, що має до 1. жовтня розглянути умовини праці давців та фінансові можливости готелярства. Від 1. листопада інспектор праці за згодою обох сторін могтиме ввести до готелярського промислу 5-денний тиждень праці.

НОВИЙ ОКУПАЦІЙНИЙ СТРАЙК У ФРАНЦІЇ.

Всі металюргічні заведення промислової округи Монлюкон обняв страйк. Коло 3.000 робітників окупувало 20 фабрик.

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі
дістанете завжди у мясарських крамницях
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8,
Личаківська 50, Жовківська 175,
Кентшинського 21, Замарстинівська 36.
1938 16-50

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

НЕВДАЧІ ЗМЕХАНІЗОВАНОГО РІЛЬНИЦТВА УССР.

Предсідник центрального виконавчого комітету УССР Петровський помістив у „Ізвестіях" статю, в якій жаліється на злі висліди жнив. Цього року в УССР повинно працювати 22.000 комбайнів (8.000 більше ніж минулого року) і 64.000 тракторів (3.000 більше ніж минулого року). Тимчасом у одеській окрузі 82% збіжжя мають збирати комбайнами, збирають лише 53% — подібно і в інших округах. У скадовському районі на 112 комбайнів працює 43, у зельцевському районі комбайнами скосили 1535 гектарів, вивезли збіжжя лише з 83-ох гектарів; в інших районах ще гірше. Петровський остерігає, що „клясовий ворог" всіми способами дезорганізуватиме працю комбайнів.

СОВІТСЬКІ ПЕДАГОГИ НАКАЗУЮТЬ ДІТЯМ КРАСТИ.

В орджонікідзевському (північно-кавказькому) краю учитель Черноволов і учителька Острикова вчили дітей зі захисту в Балковську як красти, а опісля побоями, голодом і карцерами змушували їх красти для них гроші й бижутерію. Крім того Черноволов вів „контрреволюційну" пропаганду.

Черноволова засудили на 10 літ вязниці, Острикову на 5 літ, управителя закладу Хлопякова (за недогляд) на 2 роки.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!
МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75
приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 98—

НОВА ВИБОРЧА ОРДИНАЦІЯ.

Нині проголосили проект виборчої ординації до найвищої ради СССР. Право ставити кандидатів мають лише комуністичні організації, професійні й громадські, яких провідним органом є, на основі нової совітської конституції, комуністична партія. Не треба сподіватися, щоб ті вибори принесли якунебудь несподіванку, тимбільше, що виборчим комісіям признано дуже широкі компетенції. Вибори до найвищої ради в СССР відбудуться восени після закінчення робіт у полі.

Ординація складається з 111 статтей. Активне й пасивне виборче право мають усі громадяни СССР у віці понад 18 років, не виключаючи жінок та вояків. Обмеження з приводу віроісповідної приналежности, клясового походження минулого, тепер скасовано. Голосування буде тайне. Недужиття загрожені карами 2—3 років вязниці. Територію СССР поділять на виборчі округи по 300.000 виборців у кожному. Ординація ні словом не згадує про особисту недоторканість послів, хоча в конституції є про це згадка.

Вибори до ради національностей відбуваються більш-менш на тих же основах. Кожна Союзна республика посилає до ради національностей 25-ох представників, автономічні республики по 11. Виборами кермуватиме центральна виборча комісія в Москві; вона буде найвищою відкличною інстанцією в виборчих справах.

Еспанська червона армія уживає боєвих ґазів.

На фронті Сантандеру коло Сіллеруелю де Брісіяс, червона артилерія вистрілила 40 гранатів з трійливим арсеновим газом.

39 гранатів вибухло, — затроєних вояків перевезли до шпиталю у Вітторії. Одна граната не вибухла і техніки її оглянули та стверднли, що вона виповнена арсеновим ґазом.

БОЇ НА МОРІ, НА СУШІ І В ПОВІТРІ.

Як подає Авас, вчора коло 21. год. есціональний корабель (мабуть „Альміранте Сервера") вистрілив коло 25 разів на Сагонте (25 км. на північ від Валенсії) та відплив у напрямі Пальми.

На північному фронті національні війська заняли Беррандулес, Монтіяно, Бердіялес, Семоростро, Сан Хуліян де Москеа, Альтачес і Кампо дель льос Тіррос.

Національні літаки зістрілили червоний гидроплян, що впав до моря. Червоні літаки збомбардували кілька місцевостей у запіллі, м. ін. Бургос, убиваючи 18 цивільних осіб і ранюючи 21; жертви — це здебільша жінки й діти.

ВАЛЕНСІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ.

Валенсійське міністерство народньої оборони рішуче заперечує вістку, що його війська уживали боєвих ґазів, бо валенсійський уряд зобовязався не уживати їх.

СИЛА ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

„Дойче Вербайтраген" подає цікаві дані про силу, озброєння і впливи збройних сил Валенсії. Виходить, що еспанська червона армія має понад 120 бригад, себто коло 300.000 вояків та коло 12 міжнародніх бригад — 35.000 вояків. Крім того валенсійська армія має 100.000 новозмобілізованої резерви, себто разом коло 450 тисяч вояків

Демократія, комунізм, націоналізм та українська національна рація.

Одна з найбільших проблем українського буття — і то однаково у всеукраїнському розмірі, як і в галицькому житті, це вплив сучасного ідеольогічного замішання, що панує у широкому світі, на наше життя. Остання війна не тільки накреслила нову мапу Европи та повалила престоли й кордони. Вона повалила теж одні будинки ідей та здвигнула другі, і можна тільки суперечитись, чи більші зусилля люди витрачують нині на зміну існуючих держ. границь чи на нахилення світові нового ідеольогічного змісту. Чи сильніший голос мадярського ревізіонізму і лоскіт валених клявзуль версайського трактату чи твори теоретиків доктрини?

РОЗВИТОК ТА ЗАНЕПАД ДЕМОКРАТІЇ ПІСЛЯ ВІЙНИ.

Здавалося, що упадок трьох більше чи менше збсолютистичних великодержавницьких монархій, з найгіршими автократичними й реакційними традиціями, доведе до великої перемоги ідей демократизму та політичного лібералізму. Здавалося, що тези Вільсона, думка створити організацію всіх держав-народів на засаді їхньої рівности, що гасла „мир без анексій і контрибуцій" та „право самоозначення народів", що врешті реалізація державної самостійности цілого ряду поневолених народів, що все це започаткує нову еру в історії світа, ту світлу еру, яка буде воскресенням ідей народоправства античного світа та найкращих думок, скритих в англійській „великій карті свободи" з 13-го ст., у деклярації „прав людини й громадянина" з часів французької революції та в усіх актах з часу „весни народів" 48-го року. Демократична республика в Німеччині й Австрії, демократичний тимчасовий уряд у Петрограді, демократична Центральна Рада у Києві, перший польський демократичний уряд у Люблині, — і реалізація галицько-української державности на засадах найширшої демократії, — демократія всюди тріюмфувала і як державний устрій і як світогляд, як ідеольогічна доктрина.

Але прийшов жовтневий переворот у Росії і розпочався гігантський похід проти демократії, — який триває по нинішній день. Комунізм, як державний устрій, та большевизм як його реалізація — це був смертельний удар для демократії, тим більше, що в початках свого існування він орудував низкою найблагороднішних гасел демократії. Засада диктатури пролетаріяту стала в дійсности відродженням суспільної реакції у найгіршій її формі. Здавалося спершу, що на Сході Европи демократія виродиться в охльократію і що прийде до зудару між тими двома течіями. Однак на ділі введений у Сов. Союзі, що повстав на руїнах кількох демократичних держав (на руїнах Росії Керенського-Мілюкова, УНР, Грузинської Республіки), — введений там устрій став устроєм олігархії, як панівного гуртка над поверх сто мілюнами громадян найріжнородніших національностей, став устроєм, що запевнив владу не то навіть одній клясі і навіть не одній політичній партії, але одній верховницькій кліці та — як нині стоять справи — одній людині, з методами правління, зачерпненими з середньовічних зразків, а то й зі зразків з часу мандрівки народів. Комунізм в його усистематизованій московській формі, з його експансивністю та імперіялістичною безоглядністю („світова революція", при одночасному запевненні Росії домінуючого у світі становища), з його ексклюсивністю і непримиренністю, з санкціонуванням гасла „всі засоби добрі, щоб дійти до цілі" та методами розкладати держави й громадянства пропаґандою, яких досі світ не бачив, — все це було не тільки експериментальною новиною в історії державних устроїв і не тільки соціяльною революцією на означеній території, але й революцією у світі понять про етику й мораль, про всі досі успійнені чи оспорювані мотиви правління, — все воно коміть головою переди правління, — все воно кинуло однакову науку про державу як і світ ідей. І все воно мусіло викликати реакцію

РЕАКЦІЯ НА БОЛЬШЕВИЗМ.

Ця реакція виявилась знову у формах, що стали таким самим запереченням поняття демократії як державного устрою і світогляду, як і сам комунізм та большевизм. Колиб річ ішла тільки на ґрунті суперництва ідеольогічних течій, може форми протикомуністичної реакції булиб інші. Однак тут грали ґру ще й такі моменти, як почуття кривди супроти творців версайського трактату, незаспокоєні державницькі амбіції та острах і за цілість держави і цілість націй. Недотримання тайної льондонської умови з 1915. р. супроти Італії, одностороннє розброєння німців, утрата кольоній і інші репресії Антанти супроти німців — це сутні причини устроєвих переворотів у тих державах і народили нових, неістнуючих досі доктрин (Італія, Німеччина, Туреччина, Угорщина). В той спосіб зродився — як реакція на комуністичну небезпеку — італійський фашизм та німецький націонал-соціялізм, в той спосіб також у цілому ряді інших держав прийшло різке заломання дотогочасних демократичних тенденцій. І сьогодні ми є свідками безпощадної боротьби двох крайніх течій двох непримиренних і протилежних доктрин: доктрини інтернаціонального комунізму, яка ділить світ на табор праці і табор капіталу, і доктрини націоналізму, яка ставить націю понад кляси і партії, утотожнюючи націю з державою, та яка передбачує будучі зудари між державами — на ідеольогічній платформі. З усіх европейських великодержав демократія, як устрій, втримується сьогодні фактично тільки в одній Англії, бо і Франція при панованні „людового фронту", залежного від підтримки комуністів, та роздирана боротьбою двох крайніх течій, затрачує первісний демократичний характер III. Республики. В той спосіб демократія сьогодні скрізь у відступі, демократія скрізь сьогодні зійшла до ролі теорії одної системи державного устрою і правління, та до ролі світогляду, що не має практичного застосування, а з цим і поваги та значіння.

ВПЛИВ ІДЕОЛЬОГІЧНОГО ЗАМШАННЯ НА УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ.

Цей стан страшенне погано відбивається на наших українських відносинах. Річ у тім, що з одного боку українська нація, спеціяльно її галицька вітка, по своїй суспільній структурі, по історичній традиції та існуючому укладі партійно-політичних сил — нація наскрізь демократична, — з другого боку Галичина і її громадянство, зокрема молодь, та вся українська політична еміґрація не є відмежовані від світа китайським муром і підлягають впливові зовнішніх ідеольогічних течій, звернених своїм вістрям проти демократії. Але не це наше нещастя: нещастя наше у неглибокій політичній культурі, яка від половини минулого століття стомилевими кроками мусить надроблювати століттями втрачений час. Через те наш край і наше громадянство раз-ураз стають тереном просто трагічних непорозумінь. Таким трагічним у на-

Спішіть з підписною уділів у

пром-банку

за 1936 р. виплачено уділовцям 5% дивіденди

Львів, ул. Ґродзіцьких 1. І. п. Тел. 297-15. П. К. О. 506-778.

сліджах непорозумінням була невідповідна інтерпретація понять: революція, конспірація, активізм, чи навіть інтерпретація понять: самостійности, соборности, — врешті цілої низки понять, що належать до політичних наук (що таке політика — тактика — політичний опортунізм —політичний реалізм і ідеалізм тощо). Таким самим трагічним непорозумінням стає сьогодні сліпе наслідування чужинецьких взорів та захоплювання себе зовнішніми ідеями, забуваючи і на вроджені питомости українського народу і на об'єктивні політичні обставини, в яких український нарід тепер находиться. Очевидно, що такі непорозуміння страшенне примірі й небезпечні для всякого, хто хоче чи мусить займати становище до всіх зовнішніх подій у широкому світі — виходячи з погляду всеукраїнських інтересів. І тому теба ці непорозуміння і сумніви розвіяти.

І. Кедрин.
(Далі буде.)

Самоволя шкільного інспектора.

На „нормалізаційному" полі виросла нова квітка. Реалізуючи мабуть резолюції різних польських організацій у справі повного знищення українського шкільництва та ліквідації решток нещасного нашого українського учительства, інспектор шкільного району на території львівської шкільної кураторії взиває управителів-українців народніх шкіл (скільо їх ще є?!) та пропонує їм... добровільно уступити зі свого становища і перейти на підвладного учителя. Перестрашений управитель пише прохання, щоб його перенесли, бо якщо ні, то... виринає питання: чи відомо панові міністрові освіти, що роблять підчинені йому органи з нечисленними учителями українцями? Трудно повірити, щоби всякі інспектори і куратори робили натиск на українських управителів за згодою своєї вищої влади. Невже влада хоче доводити до розпуки українське громадянство і до того саме в часі великого міжнародного напруження? Така поведінка інспектора напевно не причиниться до злагіднення польсько-українських взаємин. Може би пан міністр освіти вглянув у поведінку інспекторів та прикоротив їх самоволю.

—o—

Будови електричних уладжень
Інсталяції світла і моторів
Достави електричних машин
Направи моторів та інших електричних злагод

Виконує дбайливо — та дешево — **„e-comp"** Львів, Сикстуська 29. Тел. 203-30.

Закон про права губернатора Підкарпатської Руси.

Чехословацький парлямент прийняв закон про права губернатора і губернїяльну раду. Референтом був пос. Ревай. Крім того парлямент поставив низку побажань до уряду домагаючись, щоб уряд скликав якнайшвидше парлямент на нову сесію, щоб місцевими людьми обсаджувано всі місця на Підкарпатській Руси, щоб відкрито лікарську й адвокатську палату, щоб засновано дирекцію залізниць, почт, вищий суд і т. д.

В мотивах до згаданих законів конституційно-правний комітет стверджує, що Чехословаччина щойно починає здійснювати свої обов'язки супроти підкарпатських „русинів". Далі стверджує, що мова підкарпатських „русинів" означується як мова „українська", „русинська", „підкарпатська" або „домашня мова народу". Вкінці говориться, що конституційно-правний комітет дійшов до того погляду, що всі ці поняття покриваються означенням: „малоруська мова", бо народня мова „підкарпатських русинів" є безумовно „малоруською мовою".

Дивні порядки на Лемківщині.

Одна картина зі збірної громади.

Хто читає пресу, міг би подумати, що на Лемківщині, як „на Шипке" „всьо спакойна". Тимчасом на цій землі йде „регіональна" політика, що сотками дрібних перешкод, колод і лайних завогнень звернена проти одного: проти українців. Спільним фронтом йдуть усі верстви польського громадянства і всі його установи, м. іншим і самоуправа, що мала узможливити самодіяльність місцевого населення. Як вона виглядає у практиці, про це найкраще один з багатьох, такий факт:

Села Залуже й Війське, пов. Сянік, що є продовженням одне одного і мають спільну 6-клясову школу (очевидно утраквістичну) від трьох років даремно побиваються, щоби цю школу збудувати і не жалують грубих коштів на це. Ситуація така, що старий місцевий шкільний будинок не може помістити навіть половини дітей: 6-а і 7-а кляса школи находиться в піднайнятому далеко віддаленому від Війська, приватному пансіоні „Папроць" (до речі — 1 кімнатка, що її господиня вже виповіла), дві кляси находиться в переділеній на дві кімнатки театральній салі місцевого Народнього Дому, а інші кляси у шкільному будинку. За салю в Народньому Домі не платять комірного 200 зол. річно вже від кількох літ, зате власничці пансіону „Папроць" платять.

Друга дія: громада Залуже продає за 2.000 зол. приватній жидівській фірмі шматок громадського, здогадно нафтового терену, а громада Війське має на таку меш-більш суму державних облігацій. Волосна рада рішає будувати для Залужа-Війського велику школу, точніше розбудувати існуючий будинок. Війт збірної громади Сянік, Мечислав Волінський, забирає від обох громад згадані гроші, а крім того обі громадські ради підписують на рахунок будови вексель на 2.000 зол. Оба села дають стокільканацять підвод даром, привозять 20.000 цегол і 2 вагони вапна. Кінець, точка, пауза. Другий рік кінчиться, як цегла мокне на дощі і на підлашу шкільної шопи, вапно псується, вексель лежить у збірній громаді (може пішов далі?), пляни готові. Ні пес не гавкне. Діти далі ходять — з одного села на кінець другого і навпаки. Дедалі вапно буде вже відочого, а втаємничені кажуть, що п. Мечислав Волінський тому не будує школи, бо Війське і Залуже свідомі українські села та ще й тому, щоб не звільняти салі Народнього Дому. Дрібна, але характеристична справа: щоб дошкулити селянам.

Третя дія: Гроші за проданий у гром. Залуже нафтовий терен (2.000 зол.) бере спершу від купуючого Мечислав Зволінський. На засіданні громадська рада Залужа призначує з їних грошей голосами всіх радних (14 українців і 6 поляків) на внесок пароха о. Андрейчика 250 зол. на докінчення спільної для обох громад, положеної коло спільної церкви, захоронки. Відповідний протокол з засідання йде до Повітового Виділу до Сянока. Відкидають. Мандрує рекурс до воєвідства і знову відкидають. Виходить, що громадська рада не може всіма голосами рішати навіть про десяту частину свого прибутку. В мотивах староство подає, що давний війт Залужа взяв назад подання (?) у справі признання згаданих 250 зол. Війт заявляє, що ніхто його про це взагалі не питав. 100 зол. на рекурс до Найвищого Адміністраційного Трибуналу захоронка не має. І мимохіть насувається питання: чи це самоуправа? Але таких питань можна ставити десятки.

Четверта дія: Минулого року відбулося під Ліськом широко реклямоване „Свєнто праци". Треба побачити дорогу до Ліська, щоб зрозуміти, чому так багато про це писали. Властиво дороги нема, лише море болота, гора — яма, гора — яма в безконечність, без ровів і мостів. У Військім є теж така дорога, де їдучи возом — рискуєте життям, кіньми, колесами. Люди з Залужа й Війського — яких 150 осіб — пішли на цей „патріотичний" ширварок. Обіцяли їм за те вагон цементу на направу дороги у Військім. Мечислав Волінський, війт збірної громади, дав навіть слово у хаті о. Андрейчика при свідкові, інжинірові з воєвідства, що дасть для Війського вагон цементу. І дійсно цемент прийшов, цілий вагон, але Мечислав Волінський забув свою обіцянку і відіслав його куди інде. Певно. Навіщо громаді Війське, що має Народній Дім, кружок „С. Г.", „Просвіту" — дороги? Люди можуть далі ламати вози, голови і т. д.

Дрібні події і з одного-двох лише сіл. На жаль таких сіл є сотки на нашій землі, над якою роблять експеримент і яка свою трагедію замкнула вже в самій своїй назві: Лемківщина.

Так, лише залізні нерви, вроджене завзяття і шляхотна впертість, привязання до Церкви й народу нашого лемка витримує ці події, що будуть дрібними, болючими ударами по всіх селах тієї землі.

А. К.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Зїзд матуристів з передбуревійного чвертьстоліття у Перемишлі.

(1912—1937).

Гарячий літний день мигнув попри нас, як петрівка, неповторна картина на екрані. Ще блимає блудним вогником у нашій памяті якась усмішка, ще мерехтливою жаринкою спалахує якийсь дотеп... ще мягко-тепло хлюпне нам у груди якесь дружне, палке і щире слово, але нестримна хвиля часу пливе і несе зі собою і ці жаринки і вогники блудні та сполікує буднем мягку, теплу хвилю почувань. Залишаються спогади і рефлексії.

Зїхалось нас небагато. З 80-ти кількох давніх товаришів засіло до витертої і налагодженої не так зубом часу, як студентськими колупайками — шкільної лавки не більше, як дві десятки. Велика, божевільна хуртовина закрутила нами, як млинський камінь зерном, стерла на муку і розвіяла по світу, а те, що залишилось, неподібне на давне.

Але ці, навіяні легкою мелянхолією рядки не є відбиткою того гарного і милого дня нашої дружньої зустрічі. Це радше жаль за тим днем, що промайнув мов милий, але дуже короткий сон. Бо й мелянхолії цього дня між нами зовсім не було. Хіба що сердечність часто межувала зі сльозами. Основним тоном того дня була бадьорість. Відчувалось, що кожний з приявних товаришів ще при повноті сил і що ніхто з нас не збирається резигнувати з життєвих змагань ні на добро особисте, ні за добро загалу...

Після читаної Служби Божої у гімназійній салі відспівали панахиду за померших професорів і товаришів. Зложений поховальцем хор спі-

„ЗОРЯ“ ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
у Львові, вул. Кордецького 30
Тел. 26 0-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант“ терп. і воск. у всіх кольорах
ПАСТУ до взуття „Елегант“ люкс, в тубах у всіх кольорах
ПАСТУ до підлоги „Французька мода“ (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до білої помадкової і коричневу — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

зав гарно і з глибоким зворушенням. Службу Божу відправляв один з товаришів старшого річника, бо рівночасно з нами зїхались теж товариші, що 30 літ тому склали тут матуру. Вони відбували свої наради в окремій салі.

По скінченні панахиди зібрались ми в одній зі саль і давній господар нашої кляси проф. Демчук (тепер вже на емеритурі) відчитав каталог з відділів А і Б. При кінці відчитування назвався тов. о. Гайдукевич, а пізніше тов. о. Величко. Їх привитала кляса вигуками і сміхом. Якжеж було не сміятись, як вони зовсім по своїй давній звичці „спізнились на годину“. Гомеричним сміхом і веселими жартами привитали ми теж товаришів: Грабця і Жегліна, що їх на підставі реляцій перемиського альманаху виданого з нагоди 40-ліття істнування гімназії, вважали небіщиками, а вони зявились зовсім здорові між нами. З прибувших товаришів було двох адвокатів, 1 лікар, 1 господар, 1 письменник, 1 держ. урядовець, а решта священники.

Сердечними словами привитав нас проф. Демчук. Натякнув про важкі обставини, серед яких опинилось наше покоління і про ті великі завдання, що на нас тяжать. Уперта і послідовна праця на всіх ділянках нашого громадського життя мусить залишитись законом і на дальше. Професорові Демчукові відповідав не менше сердечно й тов. о. Бачинський. Дякуючи за щирі слова і за той провід, який нам дали всі ті наші світлі педагоги, що вже одійшли від нас, як Авдикович, Ярема, Крушельницький, Прислопський і інші.

Після цього відвідали товариші господарські уладження Дівочого Інституту і недавно заснований музей т-ва „Стрийгір“. Спільною знимкою закінчили ми першу половину дня зїзду.

В год. 2-ій пополудні засіли до спільного обіду в одній зі саль гімн. Інституту. За уставленими в підкову столами пішла весела гутірка. Правда обід був не бурсацький, одначе настрій був більше бурсацький, як справжній бурсацький. До обіду, крім нас усіх засіли з нами тільки два наші професори: Мануляк і Демчук і теперішний директор гімназії Степан Шах.

Одначе не бракувало в часі того веселого обіду і поважного слова й думки. Між іншими виринула думка, щоб відсвяткувати 50-ліття істнування тутешньої гімназії. Покищо не устійнено ще ніякого проекту. Переведенням цієї справи займеться окремий Комітет. Учасники зїзду згадали, що Лемківщина прокидається і що 30 кількох сільських хлопців з Лемківщини зголосилось до бурси й до гімназії, що очевидно треба їм прийти з допомогою.

В часі того обіду понеслись палкі поклики за тим, щоб не розбивати громадського життя, не розпорошувати й так розбитих сил сліпою безпощадною нагінкою одних на других, сліпим партійним, чи ідеольогічним фанатизмом, бо тим фанатичним взаїмним поборюванням абсорбуємо всі сили, що їх треба звертати на боротьбу з чужим наступом. Є справи й ідеї, які повинні обєднати нас усіх без огляду на те, яких ми поглядів партійних, як от хочби гідність нації і людини. „Айнцель геген, гемайнзам шляген“.

Адже це божевілля вважати і клеймити кожного, „хто не думає так, як я“ зрадником. Заняті боротьбою зі самими собою не бачимо, що діється кругом нас.

З жалем розставались ми зі собою, але розставались з тим, що незабаром зїдемося знову.

Померших наших Товаришів вшанували ми повстанням із місць, тим, живим, що з ріжних причин не могли приїхати на наш зїзд пересилаємо оцею дорогою наш дружній привіт.

—o—

Велика посезонова продажа
всяких товарів блаватних в 35% знижкою цін
Галицький Маґазин Новин
Львів, ул. Галицька ч. 15.
УВАГА: При закупі товарів від зол. 5·—, даром білети до першорядних кін. Приймаємо чеки Централ Обороту Товарового.

Командант оборони Мадриду перейшов до національних військ?

Кореспондент агенції „Юнайтед Прес“ подає на основі доброго джерела, що командант оборони Мадриду ген. Міяха перейшов франшуський кордон, щоби підпорядкуватися еспанському національному урядові.

Одному граничному сторожеві ген. Міяха заявив, що він переходить до національних військ не для власного інтересу, лише для добра батьківщини. Він вірить у перемогу національних військ.

Тенерифська радіостанція потвердила цю вістку.

ВИРОБИ української косметичної фабрики ЗАДОВІЛЬНЯТЬ найбільш вибагливого покупня „Меріда“

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 3

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

МІНСЬК.

КЕЛІЯ У ПИВНИЦІ.

Двері затріснулись, ключ заскрипів у замку.

Я розглянувся у своїм новім помешканні: колись пивниця, підлога з кепсько допасованих цегол, у вікні під стелею крати, майже всі шибки вибиті, у стіні якісь діри таємничого походження.

Зимно. Я закурив папіроску (папіросок мені не відібрали) і почав мандрівку по келії, від стіни до стіни, від кута до кута, як зачинений у клітці звір. Навала думок бурлила у голові. Я ще не міг зрозуміти свого положення, защо, з якою метою мене арештували, бо тоді я ще не впав на думку, що мене спровадили до СССР провокаційно.

Замісць широкої культурної праці на Совітській Білорусі, яку обіцювали мені перед моїм виїздом, — тісна келія у пивниці з вибитими шибами. Втомлений думками і мандрами по келії, я сів на тапчані, що був єдиним меблем у тій дірі. Я пробував заснути. Вирвав з долівки дві цегли, поклав під голову і витягнувся на такому ложі. Але діймавий холод примусив мене знову схопитись та продовжувати перервану мандрівку замкненого у клітці звіра.

Мені принесли в алюмініовій мисці чаю і кусник цукру. Я хапчиво випив теплу теч.

Вечером перевірка.

— Як почуваєтесь? — спитав іронічно чекіст. — Зимно, що?

— Чи довго тут сидітиму? — я відповів запитом на запит.

— Ні, недовго, кілька днів... — вспокоїв мене чекіст.

Дійсно, по двох днях тієї „карантанни“ мене перевели до іншої келії, яка мала деревляну підлогу, цілі шиби, та меблі: крім тапчана ще стіл і два таборети. — Тут було тепло.

МІЙ ТОВАРИШ.

Я сидів уже не сам: мене привітав тут якийсь вязень понурим поглядом.

Ми розбалакались. Мій понурий товариш недолі був старшиною одної із сусідніх держав. Він кермував розвідкою на прикордонному відтинку. Дістався до совітської вязниці таким робом:

Мешкав недалеко границі. Рік тому, в один зимовий вечір, зголосився до нього один з його розвідчиків, що мешкали по совітському боці, буцім то за інструкціями. Підчас їх розмови, користаючи з того, що двері не були зачинені на ключ, вдерлося до помешкання вісім озброєних людей в уніформах ГПУ. Нападений, додумуючись зради, вихопив бравнінг і почав стріляти до напасників, при чому одного з них зранив. Але вони кинулись на нього, спутали, збили прикладами рушниць, забрали архів та виволікли свою жертву на совітську сторону. Присутня при тій події жінка вибігла з кімнати, щоб заалярмувати поблизьку військову станицю, але заки вояки вхопили за зброю і скочили на відсіч, напасники з своєю жертвою вже наближувались до ліса, положеного на совітській території. Вояки не могли стріляти за втікачами, бо при вечірнім сумерку легко могли поцілити свого старшину.

Все це було ділом кількох хвилин.

Збитого, приголомшеного несподіваним наскоком, заволікли до найближчої станиці ГПУ, поганяючи перед себе ударами поклалів.

Схоплений знав, що жде його. Погрозами, обіцянками та цілим апаратом засобів, якими для таких цілей розпоряджає ГПУ, зуміли стероризувати вязня в той спосіб, що він видав усіх своїх співробітників, які мешкали на совітській території.

Держава, якої був громадянином, не могла інтервеніювати у тій справі, бо від вязня вимусили зізнання на письмі, що він... добровільно перейшов границю!

У Мінську відбувся суд. На лаві обвинуваченних засіло кільканацять осіб. Двох зпосеред них засудили на кару смерти, інших на ріжні терміни вязниці (здебільша на 10 літ), а головному героєві процесу зогляду на його „щире признання до вини та покаяння“, вимірили найлекшу кару — 5 літ вязниці.

Однак засудженець знав, що судовий присуд не обовязує ГПУ. Добре знав, що сьогодні засуджений на 5 літ вязниці, завтра може бути розстріляний на підставі присуду ГПУ. Тому жив у вічній непевности завтрашнього дня. Нераз, коли помічник коменданта Вавілов, який виконував у мінському ГПУ функції ката, заглядав до нашої келії, мій товариш запитував його рубашно, маскуючи внутрішній спокій:

— Ну, як думаєш, Вавілов, чи мене розстріляють?

— Деж там... — відповідав запитаний.

Взагалі Вавілов відзначався добродушністю і старався завжди підтримувати серед вязнів погоду духа. Гадаю, що ідучи на місце екзекуції, ще тут старався додати деліквентові відваги, клепаючи його по рамени:

— Ти, брате, не журися... Це нічого страшного... Воно так, якби ти їхав до дентиста: одна мить, а потім нічого... добре...

(Продовження буде).

Літературна сторінка.

Обновник новітньої шведської літератури.

А. СТРІНДБЕРГ.

Чужинна преса пригадала 25-ліття смерти Августа Стріндберга. Це не тільки велике ім'я в історії шведської літератури, а прізвище європейське. — Стріндберг дав уперше деякі модерні зразки натів автобіографічної повісти та сильно реалістичної драми, за якими згодом пішли інші. Стріндберг — найбільший новітній шведський письменник; від нього шведська література починає нову добу. Чотири головні впливи заважили на цій літературі в її новій добі: твори англійських фільософів і вчених Дарвіна, Спенсера і Міля, французький реалізм в особі Золі, праці данського критика Брандеса і норвеська драма в особах Ібсена та Бернсона.

Йоган Август Стріндберг — всесторонній, незрівноважений, дуже оригінальний письменник. Ур. 1849. р. у бідній родині, зазнав змалку злиднів. Скінчивши університет в Упсалі став гімназійним учителем. Один багатий лікар зацікавився ним і допоміг йому скінчити медицину. Його перші літературні спроби були драматичні — у 20-му році дебютував віршованою трагедією, у 21-ому вже бачив одну свою пєску на І. дію на сцені. Два роки був журналістом у Стокгольмі, після чого дістав місце бібліотекара в королівській бібліотеці.

У 1874. р. дає свою першу велику пєсу „Майстер Ольоф" і сатиричну повість „Червона кімната". За цим пішли драми „Секрет Гільди", „Подорож Ліко Перса", „Жінка пана Бенгта". Ім'я зєднав собі у 1882. р. своїми „Шведськими недолі та пригоди". У 1875. р. познайомився з жінкою офіцера, а якою два роки пізніше оженився — Сірі Врангель. Це нещасливе подружжя (двоєтнє) мало величезний вплив на творчість Стріндберга — почування любови перемінилося в ненависть до всього жіночого роду з ознаками манії. Свої молоді роки він описав у книжці „Сини служниці" і своє подружжя у „Сповіді дурня".

У 80-их рр. Стріндберг жив у Парижі та Швайцарії, де поцікавився життям селян (новелі „Здійснені утопії", 1885. р.). У книжці „Оженений" гостро нападав на подружжя; його пєси „Батько" та „Панна Юлія", що й досі не втратили на своїй драматичній силі мали ту саму тему: атаки на вроджені хиби жінки. Безпосередньо після цього С. дає чудові побутові повісти „Люди на Гемзо" і „На далеких шхерах". У тому часі він має великі матеріяльні труднощі, нездужає і проявляє ознаки умової недуги. У 1891. р. женився удруге з віденкою Фрідою Уль, з якою теж дуже скоро розходиться. Вона видала минулого року прецікаві широкі спомини про Стріндберга, написані дуже спокійно.

Важкі духові переживання С-а відбилися в його творах „Інферно", „Легенди" і великій алегоричній драмі „До Дамаску". У тому самому часі написав він ще дві пєси „Адвент" і „Злочинці, самі злочинці" і звернувся до історичної драми, в якій дав першорядні сценічні твори такі як „Густав Цаза" і „Густав Адольф"; поручних писав ще символічні пєси. У 1901. р. великий успіх мала його пєса „Великдень" і реалістична трагедія „Танець смерти". Від 1907. р. дав він низку пєс для нового „Інтімного театру", що повстав у Стокгольмі, між якими найкраща „Примарна соната". „Свято новозбудованого дому" у 1906. р. присвячене враженням його третього подружжя з акторкою Боссе. Із творів останньої його доби найчільніші „Сам" і „Блакитна книга". Стріндберг помер у 1912. р.

Останнє збірне видання творів Стріндберга має 55 томів. Література про нього багата не тільки у скандинавських мовах; є теж численні студії критиків англійських, німецьких і французьких. Стріндберг визначався фаховим знанням у медицині та хемії і якийсь час навіть носився з думкою присвятити себе науковим хемічним дослідам. Підчас сильної нервової недуги він звернувся навіть до окультизму; середньовічні містики, головно Свебендорґ, мали на нього великий вплив. Стріндберг мав сам величезний особистий вплив на цілий ряд європейських письменників, з якими мав нагоду ближче жити. Дуже цікаву характеристику Стріндберга подав Пшибишевський, що якийсь час дружив із ним.

м. р.

Степова стихія у польського поета.

ПОЕМИ ЛОБОДОВСЬКОГО.

Сучасна польська поезія стоїть безперечно на дуже високому рівні, із величезним просто досвідом та технічною майстерністю — тим не менш, коли приглянутись ближче її духовому змістові, бачимо, що вона надто часто попадає в сліпу вулицю. В порівнянні з попередніми періодами розвитку, окресленими та яскравими, сьогочасна уєже занадто надуживає майстерности слова для нераз благенького змісту, абож почувань життєво неоправданих, де вутрічаємо і якусь розгубленість. Є це немов утома по великому вусиллі тої доби, що змагала до відбудови сучасної Польщі. Осягнута мета показалась у реальному житті зовсім малопоетична, тож утеча в абстракцію й беззмістовність начеб то оправдана.

Молода сучасна поезія розвивається у широких рямках, що їх дали два напрямки, т. зв. **скамандрити,** очолювані Тувімом, Вежинським та Лєсьмяном, що всі в останніх роках випустили цінні збірки, і з другого боку т. зв. **авангардою,** групою нині вже не такою голосною, як давніше, де такі поети, як Пайпер чи Пшибось заслуговують на найбільшої уваги, та що дають безумовно вартісні вірші, які розминаються із суттєвим поняттям поезії: помагають нам сприймати життєві враження між свідомим і підсвідомим. У них, навпаки, є щось із нових загадок, які треба щойно розв'язувати і повагом брак у них якоїсь „людської" струни. На цьому саме тлі наймолодша поезія мала змогу формальну удосконалитись, та водночас не зуміла ще знайти для своєї форми якогось конкретного змісту. „Чистість" поезії стає в них майже хемічна, а відомо, що чистим киснем дихаємо хіба в сифонії у стратосфері, де людина перебуває винятково.

Серед молодших своїм широким тематичним засягом у майже сучасних рямках, актуальністю проблєм, що вочувають нашу добу катаклізмів, не згадуючи за значні поетичні прикмети, на зовсім окреме місце висувається нині поезія Юзефа Лободовського, що відомий у нас, як перекладач Шевченка. Його остання збірка „Демонам ночі", замітна для нас хоч би тим, що в ній багато українських мотивів. Тут Лободовський сам уродженець України, немов би продовжав ту поетичну школу, що в польській літературі названа „українською" та що звязана з рядом імен від Мальчевського та Залеського до Івашкевича, яких творчости надає своєрідного кольориту українська земля. Цей кольорит яскраво виступає і в Лободовського; неуговтана стихія степу є в нього домінантним мотивом.

Степ цей сприймає поет безумовно правдиво, хоч дуже своєрідно, у спосіб, що зараз то рідше трапляється в українській поезії. У нього степ, де у зловісну ніч встає тінь хижацького косого, якийсь прокляттий чорторий, без шляхів, з незагнуздяною козацькою волею — образи для українських поетів, так сказавши, історично вже безперспективні із своєю неоформленою стихією. Кармелюкія. Мимоволі нагадується вчасний Бажан, що так само стихійно починав сприймати степ, із намегами та ватрами, кобилячим молоком і татарською кров'ю — та що скоро включив себе в історичне коло, дійшовши до символічної замурованої брами Рафаїла Заборовського. Розуміється, що за таке, а не інше трактування українського сюжету булоб невмісним мати якісь претенсії саме до польського поета, тим більше, що неуговтана психіка степу здається органічна для автора. Можливо, що саме ця органічність сприймання звичаїв цих відомих таки рідної авторові землі саме боронить його перед будьмою „історичною перспективністю", яка в польського поета в цьому місці ледви чи могла б висловлятись інакше, як побренькуванням карабелею кресового лицаря.

Дуже цікаве в тих поезіях те, як у них відбилися ті ідеольогічні злами, що їх перейшов поет. Він, як відомо, рахувався свого часу одним із перших поетів лівого фронту. Розчарування було зовсім „хвильовівське". Поет писав в одній статті: „Не бачу ніде прапору, під яким можнаб накласти головою, не чую слів наказу. Чую вереск ярмарку, де купа хитрунів ліцитується в любові до пролетаріяту.. Не називайте того героїзмом". Цей період сумнівів та розчарувань подає поет у „Вільній Землі":

ГОЛОС З ЛІВА.

Свобідні змірим степи. Свиснем у неба синь.
Співом заліза і міді розірвем мовчання навісне.
Багатства підземні нам виколідить холод обчислень,
Приборкає вири ріки. Там, де козацька лінь
Між островами веслом гребла по затоках Дніпрових,
І дим запалених сіл розогнював зорі бліді,
Там палає полумя домен.
Повстань, самотній — гляди:
Цей переможний труд потребує і твого слова.

ПОЕТ.

Знав я ті втішні слова. Прокидався світ весняний.
Тріскали перші бруньки. Переповістя це годі.
Зза непорушених крат вітер вривався вільний,
Волосся з чола відкидав і натерпливі стопи.
Ти, віро дурна, тоді, у найкращім вольнім поході
Була мені збройним окопом.
Далі комоню вірний! Проїдь же, не полохайся!
Гордо тиша одна відповість голосів тих луні
Тобі лиш відомий сум, що в тополях у тих заховався
Чому додолу схиляє юнацькі чола
Тінь від кургану,
Де в збитій з дощок труні
Заснув Хвильовий Микола..

Але поет так і не дає відповіді на ріжні пекучі проблєми; а його боку це водночас ознака поетичного такту. Вдача безперечно „героїчна" (що назагал досить рідке в сучасній польській поезії), вона носить на собі при цьому сильні риси песимізму. Ціла історія світу і людського існування для нього тільки скривавлений образ, де „заки людина достигне і затне на землі свій знак, гинуть тисячі поколінь перед статуєю фетиша". Не інакше виглядає й майбутнє, яке всеж поет приймає мужньо:

Радістю смерти й життя витаєм тебе усміхнені,
Загладо, що йдеш за нами...

Як бачимо, майже апокаліптичний тон і цікаво порівняти його трагічне напруження із подібним в українській поезії, де саме в тих катаклізмах шукає вона не так заглади, як скоріше хоче звільнитися від проклятого сплету обставин, що гальмують кожен життєвий вияв нації. Все це в поезії справа духової постави.

Демони ночі, що тривожать і мучать поета у степових чорториях, це всі ті його сумніви, що раз-у-раз вибивають йому з рук зброю і яку він хапає знову тоді, коли побачить привид власної малини у світі, де всеж треба бути переможцем. Гамлет у потрійному панцирі.

До найкращих речей у збірці належать „Золота легенда", присвячена Вежинському, „На смерть повішених українців" та „Пісня про голод":

Бредуть дружини тіней. Вижерті віспою лиця,
Тріскають губи у спеці. На стопах кров.
Пожар козацьких станиць під віялом вітру вється,
Розятрює спогад поразок, походів недавних.
В пошум дерев надмогильних вплітається знов
Жалібний плач Ярославни..

С. Гор.

Хроніка.

КОНГРЕС ПЕНКЛЮБІВ.

Від 21—26 червня родня у Парижі зїзд Пен-клюбів під проводом відомого франц. повістяра Жюль Ромена. На денному порядку були так. головні реферати „Сучасний стиль теперішньої літератури" Томаса, „Майбутність поезії у воєнному світі" — Габріеля Анріо, „Критична ситуація між різними народами" пані Гобман і „Про чисту поезію" Франца Верфеля. На засіданнях промовляли — Джеймс Джойс про нові авторські закони, Ґ. В. Прістлі про основи Пенклюбу у звязку з органом цілої духової праці, далі Карло Чапек, Г. Феррєро, Фойхтвангер, Маринетті, Пюрар, Франц Гелленс та інші.

ДРІБНІ ВІСТКИ.

Державну літературну нагороду паризької „Ревю франсез" признали Жоржові Ресрові за повість „Магазин переодягнених". Реср — ленінгр.

Мексиканський письменник Негедія уже у своїй новій книзі „Мексиканська кров" устрів „Лялька ім. Діяз" щоб її потім виставити театр Вахтангова.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Пімста фараонів.

„Хай згине рука, яка підніметься проти мого трупа. Хай пропадуть всі, що завинять проти мого імени, проти мого образу, проти мого діла. На сковороду мого батька Амона впаде, хто зневажить мою святиню. Бійтесь мого батька Амона, нещастя стоїть до життя близько. Це моє прокляття, це моя пімста, яку я добре передумав і замкнув в моїх грудях на віки вічні".

Таке закляття (в перекладі проф. Мадрюса) знайшла археольогічна експедиція на грудях мумії фараона Тутанхамона. В наш матеріялістичний вік, вік гроша й механічної сили, ніхто не вірить в закляття й сучасна людина зі скептичною посмішкою дивиться на таку увагу до засобів чародійства в минулих культурах; не зважаючи на всі печати вона вириває з вічного сну на світло Боже мумію князя, що перед 3.500 роками був богом і пострахом для багатьох мільонів своїх підданих. Що таке закляття? Байка, забобони. Але...

Мумія мститься

Геніяльний провідник археольогічної експедиції, льорд Карнарвон, що 10 років невсипущої праці затратив на те, щоб знайти могилу Тутанхамона, коли її, повну всяких дорогих скарбів, відчинили, але ще гаразд не розібрали, затинув цілком несподівано від укусу якоїсь невідомої мухи. Невідомої, бо науці відомі комахи, що переносять ріжні тяжкі хвороби, як муха це-це, переносець сонної недуги, комар анофелес, переносець малярії та інші. Але такої комахи, щоб від її укусу людина в короткім часі вмирала, ви не знайдете в підручниках ентомольогії. А й ще дивніше: за Карнарвоном пішли „на сковороду батька Амона" один за другим члени експедиції: Джордж Джей Гулд, Вулф Джоль, Даглес Рейд, що його смерть спіткала якраз в той мент, коли він збирався просвітлити мумію фараона рентгеновим світлом, та кілька менших членів експедиції. Пішли також присутні при відкриттю могили відомий професор єгиптольогії в Коледж де Франс, Казанова, та славетний, найбільший з суч. знавців Єгипту, Жорж Бенедіт. Останній ідучи до Єгипту сміявся над забобонами, але сміх йому не поміг. При тім кожний помирав несподівано, все з якоїсь дрібної, незначної причини.

Вкінці загинула й удова по Карнарвоні, пані Карнарвон, що після смерти чоловіка перебрала на себе дальше кермування експедицією. Загинула, що найцікавіше, знову від укусу якоїсь невідомої комахи. Австрійський кореспондент в Парижі Бенедек наводить з цього приводу випадок, як раз перед війною вибране товариство туристів, відомих людей, зібралось, щоб оглянути могили фараонів: Барес, Пер Боден. Гюре, Гальтье, Казеля, Адам та Тері. З них за короткий час залишився а живих один Тері, що його телеграфічно відкликано до Парижа скорше, ніж він мав нагоду подихати повітрям підземелля фараонів.

І Ковчег Завіту вбиває.

Французький лікар і відомий єгиптольог Мандрюс, знавець таємних доктрин правічного Сходу, каже: „Відразу, коли відкрито могилу Тутанхамона, на кілька місяців перед першою трагедією, знав я, що так буде й попереджав про се виразно й рішуче в „Матен". Я міг нещастя пророкувати, але зясувати його не можу". Святе Письмо розповідає про Ковчег Завіту, що коли до нього необережно наблизились сотні левитів і священників, вони попадали мертві, немов поражені громом. Мадрюс гадає, що Ковчег належав в Єгипті до культу Амона і що його жиди звідтам викрали. Великий геній медицини Пастер казав:

Тільки для простакуватої людини вистарчають ясні і раціональні поняття. Люди старовини стояли на вищім щаблі, ніж ми, бо вони поза зовнішнім явищем бачили таємну силу, яка лежить в середині річей".

На бруках европейських вулиць сміється людина, що вміє закрутити авто, із словесних формул та заклять; а там, на березі правічної піскової пустині, сміються 1000-літні гіероґліфи на гранітових плитах з европейської людини, з її дрібними та скермованими на нинішній день інтересами, з її дрібною уявою зарозумілого шофера: смерть свою знайде той, хто переступає свячені кола Скарабея!

НА ВИЇЗД!! Купелеві плащі — Ручники — Пледи — Дерки — Копи — Піжами — Полотна — Обруси — Шифони — Готові простирала і пошевки

Великий вибір! Ціни фабричні!
Ковдри, матраци, повні шлюбні виправи! Капи, фіранки, і подушки з пір'я. — Цінники даром і оплачені.

АНТІН ПЕТРУШЕВСЬКИЙ (давніше Коральницька ч. 6).
тепер тільки
Львів, ул. Галицька ч. 20. — Тел. 213-33.

Лови на лева під... Парижем.

У Вокресоні літнищі під Парижем трапилася онодї трагікомічна подія. Пекар Пажіс, який ішов рано до праці, побачив недалеко залізничої стації у ранішній мряці якусь звірину, яка видавалась йому великою собакою. Пажіс зігнувся, підніс із землі камінь і жбурнув ним у „собаку", яка грізно забурмотіла і відвернулась.

Перелякани пекарчук кинувся втікати, бо у засіяній собаці пізнав молодого лева. Прохожі, яких зранку небагато ще було на вулиці, пустились втікати. Хто домів, хто на паркан а хто на придорожне дерево. По цілім місті почали поширюватися сплетні, що зі звіринця втекли 3 леви, 5 левів, 10 левів. До жандармерії почали телефонувати з ріжних сторін міста, що вже є ранені, убиті.

Відсіч.

Під цю пору був у жандармерії тільки один дижурний жандарм Франшетер. Справитися з десятьома левами не мав він надії, але взяв у руки зброю і пішов рятувати місто від загибелі.

Лева знайшов ще на тім самім місці, де покинув його пекарчук. Побачивши узброєного чоловіка, лев приляг до землі і почав махати хвостом. Жандарм підійшов до лева, схопив його за гриву і завів на станицю жандармерії, де лев залишився аж до вияснення цілої справи.

Відки взявся лев?

Найцікавіше те, що невідомо, звідки лев взявся. В околицях Вокресону мандрівні звіринці зовсім того дня не проїздили. За левом ніхто на станицю не зголосився. Імовірно був він приватною власністю, та мабуть привіз його собі хтось з кольоній. Якщо по лева ніхто не зголоситься, його передадуть до Венсенського зоольогічного городу. Найбільше настає на те жандармерія, бо лева треба кормити кониною на державний кошт, а кредитів на таку ціль жандармерія не має.

Живий покійник із Сен Жермен.

Ми вже повідомляли про математика Жана Пріфера з Мецу, який стратив память, якого від кількох літ уважали покійником.

Він не вміє пояснити яким чудом він попав до Сен Жермен і що з ним діялось в останні дні. Всеж таки він подав своє прізвище: Жан Пріфер із Мецу. Воно так дивно склалось, що справді пять літ тому якийсь землемір Жан Пріфер з Мецу покінчив самогубством і його поховали як Жана Пріфера, математика.

На третій день після віднайдення правдивого Пріфера приїхав до сенжерменської лічниці летун Люсіен Пріфер, син землеміра і заявив, що знимка чоловіка знайденого в Сен Жермен справді нагадує його батька. Летуна завели до кімнати недужого а він побачивши Жана Пріфера скрикнув:

— Цеж він! Це мій батько!

„Живий небіжчик" довго придивлявся до гостя не виказуючи при цьому найменшого зворушення.

— Батьку, ти не пізнаєш мене? — вперто допитувався син.

— Я шукаю... я шукаю...

Такими словами й досі відповідає недужий на всі запити шпитальної прислуги. Люсіен Пріфер рішуче заявляє, що невідомий зі Сен Жермену це його батько і мабуть не помиляється.

Одначе виринає питання, хтож в такім випадку покінчив самогубством і кого поховали під прізвищем Пріфера у Меці?

—o—

ЛІТАК І ПАРАСОЛЬ.

Минули вже ті часи, коли найважнішим предметом в подорожі був... дощівник. Коли бувало хтось, що виїхав з Коломиї до Львова застав у Львові слоту і забув при тім забрати зі собою парасолю, немав іншої ради, хіба вертатись назад до Коломиї по парасолю.

Правда, минули вже нині ті давні добрі часи в добі залізниць і літаків, а всеж таки замилування чи пак призвичаєння до парасоль залишилось ще дальше. Найкраще свідчить про те спис знайдених предметів, що їх забули пасажири французьких ліній.

Між рукавичками, книжками, валізками і течками найбільше число творять по давньому парасолі. Найбільше парасоль забувають ці пасажири, що їдуть із північних околиць Франції на сонячне полудне. Літак і дощівник — два символи людського поступу й консервативму.

—o—

ЧУДОДІЙНИЙ РЯТУНОК ДИТИНИ.

Прохожі льондонського передмістя Вондеворт були недавно свідками жахливої сцени. На вулиці зібралось збіговище людей а посередині стояла 11-літня дитина, яка злетіла на вулицю з мешкання, положеного на третім поверсі.

Таке нещастя трапилося малому Альбертові Бекер. Коли прохожі побачили на вулиці лежачу дитину, кинулись усі прожохом до хлопчини і дехто пустився шукати лікаря, який теж негайно надбіг. На превелике диво, лікар не запримітив на хлопчині ніяких ран крім малого незамітного потовчення. Всежтаки лікар велів покликати шпитальне авто, щоб переконатися, чи хлопчина не має якихсь внутрішних ран чи потрясень. Одначе хлопчина не хотів навіть чути про те, щоб їхати до шпиталя. Мама доручила йому пильнувати малу 3-літню сестричку і він мусить своє завдання виконати. Таку відповідь дав він лікареві і зірвавшись на рівні ноги шмигнув до дому. Родичі, які щойно по його повороті довідались про цілу пригоду, завезли хлопця негайно до лічниці; але лікарі по докладних оглядинах малолітнього пацієнта заявили, що хлопчина на превелике диво вийшов з цілої пригоди зовсім ненарушений.

МЕДВЕДИЦЯ ЯК ПІСТУНКА.

Недалеко місцевости Брусса над Чорним Морем відбувалися недавно великі лови на медведицю, яка ширила спустошення в цій околиці. Медведиця вибігла на становище мисливих в цій хвилині, коли з лісової гущавини вибігло молоденьке дівча й кинулося на счудованих ловців.

Дитина почала пизти, копати і кидалася на сжиного ловця зокрема. Після першого збентеження мисливі зорієнтувалися в ситуації і зловили дівчинку, якої обросла голова та горлянні тони робили наскрізь вражіння дикунки.

Дівчинку забрали разом із медведицею до Брусси і там повідомили владу. По розслідах стверднли, що дівчинка є тою дитиною, яка перед 9 роками загинула в таємничих умовинах. Родичі дитини ще жили і коли побачили свою дочку, спершу злякалися на її вид, але щиро нею заопікувалися. Дівчинка починає під дбайливою опікою матері вертатись до давнього світу.

Ця неймовірна подія викликала величезне зацікавлення англійських учених, які виїхали з Льондону, щоб перевести досліди над життям людини-дикуна.

ВЕСЕЛЕ.

ДОТЕПНИЙ ХЛОПЧИНА

На стації затримується поїзд. Якийсь подорожний кличе хлопчину.

— Слухай, малий, піди до буфету і купи мені 2 пари ковбасок. Маєш тут гроші, а як добре виконаєш просьбу, можеш собі одну пару купити.

Хлопчина йде і по хвилині вертається, задаючи пару ковбасок.

— Прошу решту, бо в буфеті була тільки одна пара ковбасок.

Ширіть наш часопис!

Важливі рішення ради міністрів.

ОСНОВНА РЕОРГАНІЗАЦІЯ ГУТНИЧОГО ПРОМИСЛУ.

ВАРШАВА, ПАТ. 2. липня відбулося під проводом прем. Складковського засідання ради міністрів у справі актуальних питань господарського характеру, зокрема у справі гутничого промислу. Рада міністрів вислухала в цій справі реферату міністра промислу і торговлі. Беручи під увагу, що одною з головних напрямних уряду є піднести потенціял обороннности держави; що теперішній стан гутничого промислу, як промислу найбільше связаного з обороною, вимагає поруч засадничих реформ капіталових, технічно продукційних, організаційно-торговельних та инших негайних посунень — рада міністрів рішила: 1) прийняти до відома, що міністр промислу і торговлі у связку з необхідністю внести засадничі реформи в дотеперішній гутничій політиці й організації гутничого промислу покличе до життя окрему організацію цього промислу і доручить керму цієї організації довіреній людині уряду. Ця організація змагатиме: а) до зменшення участи закордонних творів (руди і злому) в продукційному процесі польського гутництва (великі і мартеновські печі); б) до покриття запотребування в ділянці краєвої руди і коксового вуглля відповідної якости; в) до зорганізування спільного закупу всяких закордонних творив; г) до зорганізування спільного закупу між гутами у напрямі більшої спеціялізації; ґ) до реорганізування розподілу заліза в напрямі зближення продуцента до консумента; д) до опрацювання раціонального інвестиційного плану, якого реалізація уможливить зменшення запотребування закордонних творив та устійнення ціни заліза на можливо низькому рівні.

2) Прийняти до відома розпорядок міністра промислу і торговлі у справі забезпечення подажі відливного сирівця для перетворчого промислу; одночасно міністр промислу і торговлі зажробує підвишку ціни на відливний сирівець у таких розмірах, щоб це не спричинило підвишки теперішнього рівня цін відливів.

3) Прийняти до відома, що наслідком значної підвишки цін закордонних творів необхідно зревідувати ціни гутничих виробів. У связку з цим рада міністрів уповажнює міністра промислу і торговлі скасувати розпорядок з дня 4. грудня 1935. р. про унормування цін творив на краєвому гутничому ринку (Д. З. ч. 89. поз. 565), з тим, що нові ціни гутничих виробів у ніякому випадку не переступлять рівня вперед обовязуючої сили згаданого розпорядку.

Міністр промислу і торговлі на випадок потреби розвяже ці картелі і порозуміння в перетворчому металевому промислі, яких істнування може загрожувати необосновано завищкою цін у связку з ревізією цін продуктів. Рада міністрів вважає це рішення за зовсім виїмкове, яке торкається основного питання, зокрема важного для цілого господарського життя та оборони держави.

Державна Кооперативна Ґімназія

НА ВОЛИНІ.

У свіжо оголошеному в числі 9. з 15. V. 1937 „Жиця Кшеменецкего" проспекті науки й умовині приймання до Державної Кооперативної Коедукаційної Ґімназії в Кремянці, що її мають урухомити при Кремянецькому Ліцеї з початком 1937/8 шк. р., в числі предметів, що їх обіймає програма науки, немає і згадки української мови, коли водночас зі спеціяльними предметами, подиктованими характером цієї ґімназії, бачимо теж польську мову й инші загально-освітні предмети. Гадаємо, що нарівні з цими останніми знання української мови могло рівнож причинитися до „улатвеня младзежи адобиця незбендних в їх пшишлим заводзе умеентносьці", а то з огляду на терен, на якому будуть вони працювати. Словом, тепер ясніше стає, чому то відібрали нагляд Р. С. У. К. над кооперативами Волині та як на практиці має виглядати теорія п. Волошиновського і тов. про т. зв. утраквістичну чи пак регіональну кооперацію. А коли ще до цього додати діловодство в польській мові й той факт, що в ґуртівні „Сполем" немає ніяких виробів українських фабрик, то треба сказати, що навіть не поволі, але зовсім яскраво вилазить шило з мішка — правдивий сенс виділення укр. інських кооператив на Волині зпід впливу Р. С. У. К. у Львові.

Кооператор.

Відгуки Загальних Зборів ВПУВ.

З листів до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

У Вашому щоденнику з дня 27. червня 1937 ч. 139 у звіті „Загальні Збори ВПУВ" помішено:

„З черги складали ще вияснення голова Надзвичайної Контрольної Комісії Котович та її члени Ґіряк і Коссар у справі зловживань директора Зеленого, відкидаючи рішуче відповідальність инших членів Головної Управи в цій справі." Таке представлення моєї заяви є невірне. Я не заявив, що відкидаю рішуче відповідальність инших членів Г. У., а сказав, що нема основи, щоб підозрівати, що у зловживаннях инші члени Г. У. брали участь, не згадуючи цілковито про поведінку Головної Контрольної Комісії. Н. К. К. не мала права видавати осуду, бо це належало до Головного Мирового Суду, який, як це пояснив Вп. Іван Герасимович, голова Мирового Суду, не міг змоги тої справи розглядати.

Котович Володимир.

Стрий, дня 1. липня 1937.

ЮЛЬКО БОРЩАК.

Відійшов один із наших приятелів.

(Докінчення).

III.

Айзенман не належить до тих учених, що печуть свої праці щороку. Натомість, він уважав, як нераз говорив нам, що сторик мусить менше писати, а більше читати та міркувати. У своїх працях він шукав змісту проблеми сучасного та майбутнього. За останні роки свого життя він дав кілька праць про Масарика, про Бенеша, про Чехію, а його голосні критичні статті були про загальні події славянського світу. Статті ці невеликі формою, але про них саме треба сказати кілька слів. У своїх статтях Айзенман був безсторонній, точний та ясний. Він каже завжди те, що треба, без балаканини, каже в приємній формі; він належав під оглядом стилю до школи Вольтера та Монтеск'є. Статті Айзенмана відчинили нові овиди, будили думку. Він був істориком, який відчував будучину, він цікавився у минулому всім тим, що містило в собі зависки майбутнього. Його праці були дійсно голосом вченого, а не збирача документів чи видавця текстів. Річ ясна, що збирати і видавати документи це справа поважна та необхідна для історичної науки, але — це треба підкреслити — не кожний видавець документів — історик. У нас, як відомо, часто змішують ці поняття.

У вівторок 2. лютого 1937 р. Карловий Університет у Празі вручав урочисто Айзенманові диплом доктора honoris causa у Колеґіюм Максімум нового будинку юридичного факультету, що знаходиться на правім березі Велтави. На святі були гол. палати послів Маліпетр, голова сенату Сукуп, голова Ради міністрів Годжа, міністр закордонних справ Крофта, міністр освіти Франк, французький посол, голова франц. військової місії та ряд видатних осіб.

Передаючи грамоту Айзенманові, проф. Вайгнер, ректор університету, сказав таке:

„Як представник французької науки, французької культури, представник вільної думки, ви жертвували ваш великий талант і прикмети вашого серця для зміцнення культурних взаємин великої французької нації з нашим народом... Ми схиляємось з пошаною перед такою плодотворною працею і віддаємо вам нашу ширу подяку за все те, що ви зробили для нашого народу та для нашої держави".

Після того як проф. Шуста говорив про наукові заслуги Айзенмана, як історика, він відповів:

„Доля підчас довгої моєї карієри висувала мене на ріжні посади. На них я завжди беззастережно служив правді і завжди вірив в її остаточну перемогу, завжди прагнув у міру своїх сил причинитися до перемоги правди. І не без зворушення я думаю в цю хвилину, що сьогоднішнє свято відбувається в найстаршому університеті країни, якої девізою є „Правда переможе„ "

•

Цей блискучий учений, цей відважний жовнір і знаменитий публіцист був передовсім людиною, людиною скромною. Він не шукав ані слави, ані почестей, не носив орденів, які посідав, крім хреста почесної легії за війну. Айзенман не любив великих церемоній, ухилявся від присутности на ріжних раутах і не любив говорити про себе. Тим більше згадую тепер зі зворушенням, як покійний раз в раз ділився зі мною своїми споминами зі своєї акції підчас війни...

Другого дня, як Айзенман помер, вулиця, де він жив була повна авт, — туди плили депеші та кондоленційні листи. Але він наказав у своєму заповіті, щоби його поховали без паради, тільки в приязі родини...

Померла людина, що була окрасою своєї батьківщини.

•

Одного дня, сидячи в бюрі Айзенмана, я говорив йому про становище нашої справи і очевидно мало було оптимізму в мене. Покійний не був такий песиміст щодо української справи. Він вірив у її вирішення, правда десь у будучині. При цьому Айзенман покликався на акцію Бенеша в Парижі, якому доводилося працювати так само, як Масарикові, у важких умовах, бо антантські круги довго не вірили у чеську справу. На це я відповів Айзенманові, що українська справа підчас війни вже тому стояла гірше в антантських кругах, а особливо у Франції, що українці не мали, так як чехи, таких друзів у Франції, як Ернст Дені і мій співбесідник Айзенман.

— О, — відповів покійний — щодо мене то ви перебільшуєте; знаєте, я вже старий, але прийде час, прийдуть інші французи, молодші за мене, що знатимуть вашу справу і в слушний час вони зроблять для України те, що наше покоління робило для Чехії.

Для цих майбутніх приятелів України ми збираємо тепер матеріяли у „Монд Слав".

Нехай буде так.

Вшанування 30-ліття просвітянської праці.

У вівторок 29. червня ц. р. відбулося в салі засідань Товариства „Просвіта" тихе свято з нагоди 30-літнього перебування теперішнього голови „Просвіти" д-ра Івана Брика у Головному Виділі Матірнього Товариства. Свято відбулось тільки у присутності членів Головного Виділу і службовців „Просвіти". Заступник голови „Просвіти" пос. В. Мудрий, у короткій промові склав бажання голові від Головного Виділу „Просвіти". Такі самі бажання передали службовики устами дир. канцелярії С. Магаляса, що вручив голові китицю квітів. У відповідь д-р Брик подякував і Головному Виділові й канцелярійному персоналові за висловлені бажання, вказав на тісну дотеперішню співпрацю канцелярії з головою й Головним Виділом, зазначуючи, що й надалі з подвоєною і потроєною енергією працюватиме для „Просвіти". Свято закінчилося відчитанням привітних телеграм від тих членів Головного Виділу, що не могли взяти в ньому участи.

При цій нагоді у портретовій салі „Просвіти" поруч із портретами дотеперішніх голов „Просвіти" повішено й портрет д-ра І. Брика, кисти арт.-мал. І. Труша.

—o—

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:

Як чоловік зійшов на пана.

З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.

Веселе оповідання про молодця, що виходить із особою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „партію", чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.

Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Літнисько — Дора — Пансіон Ремісничої Фундації імени І. І. Кокорудзів приймає від 15. червня літників. Достатній, вибагливий харч, ціни приступні, ближчі інформації дає: Управа Ремісничої Фундації, Дора, Яремчанська 54.

— Спішіть з замовленням нових футер і направою старих до Карпяка, Зиблікевича 4. — Уділяю кредиту. 1236 3—3

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

— Іванна Шмериковська-Приймова, наша відома артистка-піснярка, заангажована як професор кляси співу та фортепіяну у львівській Музичній Консерваторії ім. Шимановського та є управителькою відділу тої консерваторії на Личакові у Львові.

— Матуральні іспити в українській приватній гімназії в Кремянці відбулися 25. травня під проводом візитатора кураторії луцької шк. округи Сокорського. Допущено до спитів з 10 учнів — 6. Одержали матуральні свідоцтва: Олена Котовичівна і Марія Микуличівна. Цікаво чи й кілько з цього відсотку приймуть на університет.

— **Кремянецький повіт — прикордонним повітом.** Кремяниччина своєю східною частиною межує з СССР, тому влада признала її прикордонним повітом, що звязано з цілим рядом обмежень, які передбачує закон про охорону границь. Ця постанова увійшла в життя 22. квітня ц. р. Одначе кілька днів пізніше вийшла новеля до цього закону, яка притяжує уведення в життя цього закону до 1. липня ц. р. Крім обмежень в справах перебування і замешкання на території прикордонного повіту, особливим тягарем на місцеве населення лягає заборона без дозволу воєвідства ріжних трансакцій з нерухомим майном — не можна купувати, продавати, арендувати землі, домів, ставів і ріжних промислових та торговельних підприємств.

— **Нові оплати від упімнень.** Від 1. липня ц. р. обовязують в цілій Польщі такі нові оплати від упімнень: 25 сот. — до 5 зол.; 50 сот. — до 30 зол.; 75 сот. від 30—50 зол., 1 зол від 50 до 300 зол., 1.50 зол. від 500—600 зол. і 3 зол. від 600—1,000 зол.

— **Цьогорічні жнива заповідаються погано.** Головний статистичний уряд обрахував, що цього року зберуть пшениці 20 прц. менше як минулого, ячменю 22 прц., вівса 25 прц., бараболі 12 прц. Запотребування краю цьогорічні жнива покриють, але не буде що вивозити. Також відчувається недостача паші, тому селяни масово випродують худобу.

— **Міська рада в Лодзі радить без жидів.** В найближчих днях мають покликати в Лодзі прибічну раду для комісаричного президента на місце розвязаної перед кількома місяцями міської ради. З дотеперішніх інформацій виходить таке, що серед 36 членів цієї ради не буде ніодного жида. Зате будуть два зихрести.

— **Львівська хроніка.** У мешканні при вул. Валовій 27 помер нагло 68-літній Максиміліян Домінік Павловський, ем. надрадник апеляційного суду на удар серця. — Наколесник Т. Бельовський ударився з таксівкою в Алеї Фоша і сильно покалічився. — 61-літній М. Маїк з Баторівки упав так нещасливо зі стрихових сходів, що зломив собі ногу. — 32-літній М. Малецький попротинав собі на руках жили в самовбивчім замірі. — Вуличниця Марія Ільків підчас реєстрації на поліції напилась йодини, щоби відібрати собі життя; вчора старосство покарало її гривною 10 зол. за авантуру в одному розривковому льокалі.

— **І польські кишеневі злодії хотіли їхати до Парижа.** Адміністраційна влада ствердила у звязку зі заходами у справі пашпортів до Парижа на світову виставу, що про такі пашпорти стараються особи нотовані в поліційних картотеках як спеціялісти-кишеневі злодії. Очевидно, що їх подання відкинули. В кожнім разі кишеневим злодіям у Польщі годі відмовити підприємчивости.

— **Крадіж 1000 зол. на пошті.** Через закратоване вікно в поштовій агенції в Зарудді коло Кремянця украдено зі стола торбинку, в якій було 1.000 зол. Доходження до цієї пори не дали ніякого висліду.

— **Перед сепарацією убив свою жінку.** В Тарнові скоїлась у будинку тамошнього суду жахлива подія. В коридорі ждали на переслухання судді Петро Вуліш, літ 40, емер. підстаршина і його жінка Марія, літ 30, яка старалася про сепарацію. Ця подружня пара вела між собою суперечку, підчас якої муж ударив жінку в лице. Коли вона скривившись і заслонивши лице рукою почала відходити, давній сержант виймив револьвер і застрілив свою жінку на місці. Убивник був відомий як авантурник і налоговий пяниця.

— **Серед моря кинувся до води.** Англієць Фридерик Міхаеліс, який вертався кораблем із Остенди до Англії, кинувся підчас подорожі в море і пустився плисти в протилежну сторону. Його забрав зі собою корабель, який небавом на цій трасі надїхав. Англієць удержався на воді 2 год. Міхаеліс був у хвилині скоку до води зовсім пяний і свій скок пояснив тим, що йому рішуче не хотілося „вертатись до нудної Англії".

— **Украли залізничу стацію.** Чого то вже в Румунії не крадуть? Іноді годі відріжнити хто злодій, хто чесний чоловік. Але подія, що саме недавно там скоїлась бе мабуть всі рекорди злодійства. Перед кількома днями невідомі злодії вкрали залізничу стацію разом із цілим внутрішнім уладженням у місцевості Дрейтан Рео в Румунії. Крадіж зовсім легко було виконати, бо цілий будинок був деревляний, а місцевість Дрейтан Рео положена у глухій прикордонній смузі, де поїзди приходять тільки раз на тиждень.

— **Дідусь 100 внуків.** У Мендозі помер найстарший мешканець Пол. Америки 124-літній Теофільо Віделя відомий в цілій Аргентині під прізвищем „дідусь 100 внуків". Теофільо Віделя мав справді дуже багато синів, доньок і внуків.

— **Г. П. У. наганяє закордонних журналістів.** Г. П. У. виселило з СССР довголітнього кореспондента „Нае Фрае Прессе" і багатьох чеських, мадярських, естонських, фінляндських і варшавського „Часу" інж. Миколу Басехеса. Ред. Басехесові Г. П. У. заявило, що повинен покинути територію СССР до 24-ох годин за те, що, мовляв, веде зневажливу кампанію проти СССР в чеській, естонській пресі та інших щоденниках. Слід зазначити, що 4. ц. м. минає 15 років журналістичної праці Басехеса на московськім терені. Наказ Г. П. У. про виселення інж. Басехеса викликав велике схвилювання між закордонними журналістами і дипльоматичними колами.

— **Народини внука привернули згоду.** Донька б. еспанського короля Альфонса XIII. Беатріче повила сина у присутности своєї матері. Одночасно приїхав до доньки теж Альфонс XIII. Несподівана сердечна стріча погодила б. королівську пару.

— **Велика пожежа від грому.** В селі Кірмеле — на Литві, вдарив грім і спричинив велику пожежу, що знищила 6 хат, 9 стоділ і 10 стаєн. Школа сягає 100.000 літів.

— **Продають мечети.** Турецький уряд покликав спеціяльну комісію, яка провірить стан та потребу істнування мечетів на території цілого краю. Мечети, що не надаються до вжитку, продадуть, а гроші передадуть до релігійного фонду.

— **Чудом урятувався від смерти.** Голяндський міністр закордонних справ вертався пізним вечором з богослуження і ледви чудом урятувався від смерти. Передне коло самоходу міністра зависло над каналом. На щастя понтонний шо-

Користайте з нагоди!

Велика знижка наших видань.

	ціна	зниж.
Д-р Кость Левицький: **Українські політики**	1·20	зол.
Д-р Василь Маковський: **Гмінд**	1·40	„
Др. Е. Олесницький: **Сторінки з мого життя I.—II.**	2·00	„
Мих. Галущинський: **З Українськими Січ. Стрільцями**	1·30	„
Е. Чикаленко: **Спогади, том II.—III.**	2·20	„
Валерія О'Коннор Вілінська: **Лисенин й Старицькі**	0·30	„
Ірина Вільде: **Химерне серце**	1·20	„
Василь Софронів: **Липнева отрута**	1·00	„
М. Рудницький: **Між ідеєю і формою**	1·20	„
Проспер Меріме: **Блакитна кімната**	1·20	„
Володимир Островський: **Сміх землі**	0·50	„
Микола Матіїв Мельник: **Крізь дим і згар**	0·40	„
Гордій Брасюк: **Безлутні**	0·40	„
Михайло Возняк: **Шевченко і княжна Репніна**	0·50	„
Михайло Возняк: **Белей і Кониський**	0·40	„
Др. Ст. Баран: **Новий самоуправний закон**	0·40	„
М. Рудницький: **Від Мирного до Хвильового**	4·00	„
Остап Грицай: **Відень**	0·60	„
Іван Чернява: **На Сході Ми**	1·25	„
М. Бриляньский: **Сірі одностроі**	2·00	„
Д. Лукіянович: **Я з більшістю**	1·30	„
Улас Самчук: **Віднайдений рай**	1·60	„
С. Яблонська: **З країни опію і рижу**	2·00	„
Д'Оревіллі: **Чортиці**	2·00	„
Он. Бальзак: **Чародійна шкіра**	2·00	„
В. Масютин: **Два з одного, том I.—II.**	3·60	„
О. Кобилянська: **Апостол черні том I.—II.**	3·60	„

Кожний, хто вплатить згори зол. 30, дістане всі ці книжки.

Одинока нагода доповнити свою бібліотеку.

Замовляти: „Д і л о", Львів, Ринок 10 II. пов.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ
в Перемишлі Косцюшка ч. 5,
це єдина
Українська Каса Ощадности,
якої ощадностеві книжечки мають
право пупілярности.
Провадить всі банкові чинности.
Чекове конто **П. К. О. 144.755.** 3—4

фер встиг ще в останній хвилині загамувати самохід утворивши гамульці. В самоході крім міністра Колійна та його подруги їхав міністр оборони Ван Дайк з дружиною.

— **Сміливa летунка в небезпеці.** Відома американська летунка Амелія Іргерт, що 1. червня вибралася в подорож довкола світу, не може причалити до острова Гавленд (Тихий Океан), бо з огляду на протимні вітри вичерпався їй припас бензини. Американський кружляк „Ахіль" передовив сигнал „С. О. С." з літака Амелії Іргерт; припускають, що її літак потонув і вона плаває у невеличкій рятунковій чайці. 11 гидропланів вилетіло з Гонолюлю на поміч сміливій летунці.

— **Ріжні вісти.** Міст на ріці Крез (Франція) обірвався під вантажним автом. Шофер утопився. — У Смирні арештували на доручення прокуратора представників великих нафтових товариств „Стандард Ойль", „Шель" і „Аста Романа". Їх обвинувачують в тому, що вони не хотіли продавати нафти по визначених урядом цінах. — Над аеродромом Фільсбіттель (під Гамбургом) у воздусі стрінулись три літаки, яких летуни виконували акробатичні еволюції. Всі три апарати впали на землю і згоріли. Летуни згинули.

— **Спростування.** В „Ділі" з 19. червня ц. р. ч. 133 у статті „Ідемо на вакації" сказано, що „п-і М. Білецька зі Львова жертвує 1200 зол. на будову нового дому для літників". Спростовуємо неточність і подаємо правдивий стан справи, а саме має бути: п. М. Білецька передала Українській Захороні в Дрогобичі 1208 зол. 90 сот. як підпомоговий фонд для дітей учителів з ощадностей покійного свого брата бл. п. Методія Білинського б. директора школи в Трускавці на безплатні місця в вакаційній оселі у Підбуж.

— **Музей „Бойківщина" в Самборі** має від 1. квітня до 30. червня ц. р. 50 катальогованих чисел приросту до 4556 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольогія — 6, етнографія 2, відзнаки 35, медалі 4, гроші 3, світлини 3, печатки 3, мінеральогія 5. Архів і бібліотека: книжки 31, документи 1, часописи 35. Жертводавцями були: Охримович М., Липа Ю., Романчук Д., Бачинський, Домпковський П., д-р Скорик М., Шепетак О., Венгринович В., д-р Огієнко, Зинич М., Білинський Я., Кульчицька О., Шпіндлер М., Марків І., Сілецький, Грейфінгер, д-р Княжинський, Горницький, проф. Орловський. Жертводавцям складає подяку Управа Музею „Бойківщина", Самбір, вул. Тиха 1.

—o—

З кіна.

Кіно „Паляс": „Варіете".

Нова фільма з передовою французькою (і, побіч Павлі Весселі, передовою европейською) артисткою Аннабелею і Жеан Габен'ом у головних ролях — „Варіете" — заслуговує на висвітлювання у найліпшому, зимовому сезоні, а не тепер, літом. Хоча середовище, в якому відбувається акція, середовище куліс варіете зга. цирку, та інтрига поміж цирковим трьохкутником — „вона" і двох партнерів — добре відомі з низки фільмів подібного жанру, то всетаки ця нова фільма тримає глядача в напруженню від початку аж до небудзенного, чи пак: небанального закінчення. Побіч названих героїв, цілком рівнорядний їх третій партнер. В епізодичній ролі виступає знаменитий Коліи, якого ми давно вже не бачили на екрані.

Кіно „Касіно": „Шифра ч. 77".

Чому конче шифра ч. 77 не можна з фільми довідатись, бо хоч у цій фільмі є ціле бюро шпигунів двох сторін і шпигуни балакають зі собою як на равті, то цілу шпигунську аферу по американськи наївна. Одначе головним атутом фільми є її сміле наївність з поїздним гумором і доброю грою Віліяма Повела.

Дві години минає безжурно і хоч після сеансу нічого з фільми в памяті не залишається, одначе підчас літньої нудьги у Львові, можна на цій фільмі безжурно провести час.

Спорт.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ

В неділю 4. ц. м. відбудуться на гриві Світезі (Світязь вул. Мартина довж 9. і 10) товариські змагання України, яка виступить у новім складі і Світязем.

Початок у год. 5 попол.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

E. Onatsky: LA TERMINOLOGIA ETNICA NELL' EUROPA ORIENTALE (Rus — Ukraina). Estratto dagli „Annali" del R. Instituto Superiore Orientale di Napoli Volume IX. — Dicembre 1936. — XV. Стор. 20, 8°.

ЖУРНАЛИ.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Lwów czerwiec 1937 R. XI. Nr. VI.

RUCH SLOWIANSKI. Lwów, 1937. R. II. Nr. 6.

PROMETHEE. Revue Mensuelle. Paris, avril, mai 1937. Anne XII. Nr. 125 i 126.

SLOVANSKY PREHLED. Praha, cerven 1937. R. XXIX. Cis. 6.

AMERICAN BEE JOURNAL. Hamilton, Illinois, juna 1937. Nr. 6.

UKRAINIAN YOUTH. Jersey City N. Y., may 1937. Vol. IV. Nr. 5.

L' APICOLTORE MODERNO. Torino (Italia) 1937. Nr. 6.

DAS ROTBUCH ÜBER SPANIEN. Bilder. Dokumente. Zeugenaussagen. Berlin — Leipzig 1937. Стор. 317, 8°.

VOIX DES PEUPLES. MINORITE. Місячник Центрального Бюра Меншин. 15. червня 1937. Женева.

DAS AKTUELLE ARCHIV UKRAINE. Verlag Fritz Vilett, Berlin — Südende. Preis 60 Pfg.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Мол. Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

ПЕРЕМИШЛЯНИ:
4. VII. Голгота.
5. VII. Земля (Стефанія)
6. VII. Муравлі.

Театр приймає в молоді панночки. Зголошення з фотографією і коротким життєписом слати на згадану адресу.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

НАДВІРНА:
4. VII. Довбуш.
5 Надвірної де Театр до Биткова, Далятина, Микуличина і Ворохти.

Великий Театр:

Неділя, 4. VII. год. 8 вер. Виступ Театру Атенеум „Вояцький і міністр" зі Ст. Яричем.

Понеділок, 5. VII. год. 8. вер. Виступ Театру Атенеум „Люди на хрещі" зі Ст. Яричем.

Вівторок, 6. VII. год. 8. вер. Виступ Театру Атенеум „Люди на хрещі" зі Ст. Яричем.

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНО!
„Charmes" — жатов: РЕФОРМИ 3·55
„Milanes" — тривалі „ 1· 85
„ДІМ ВОЛІЧКИ 11-7
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

КІНА.

АПОЛЬО: „Двійник Джека Мортімера"
АТЛАНТИК: „Король пропаганди".
ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої пригоди".
ГРАЖИНА: „Замах у касині". „Тисяча тактів кохання".
ЕВРОПА: „Дівчина з дому поправи ч. 217".
КАСІНО: „Шифра ч. 77".
КОПЕРНИК: „Данило Буй" (Жюрдан О Врасн). „Кохай і не плач!"
МАРУСЬКА: „Загадковий ліс" Повінне полювання"
МЕТРО: „Багряний цвіт", „Ік ночі".
МІРАЖ: „Роберта". „Гарольд Ллойд як боксер".
МУЗА: „Цінке", „Клопоти спортовця".
ПАЛЯС: „Бен Гур"
ПАНС: печальний.
ПАН: „Генерал Суттер".
РАЙ: „Страшний двір".
СВІТ: „Пімста Джона Ельмана" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Поворот Франкенштайна" і ревія.
ТОН: „Ліга затрачених".
УТІХА: „Нинішні часи" і ревія.
ХИМЕРА: „90 хвилин востоку", Гарі Піль.

ФОТОПЛЯСТІКОН
(пл. Марійська 5),
„Сицилія".

АКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 4. липня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Муз. орк.; 14.00 Славн. дириг. і Гельге Розвенге (тенор); 18.00 Розр. муз.; 19.20 Камер. муз. (Моцарт, Гайдн); БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 18.50 19.00 Конц. жіночого хору, 19.50, 20.00 Концерт орк. корол. гвардії, 21.40, 22.00 Концерт радіоорк., 22.45, 23.00 Розр. муз.; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт опер. орк., 15.30 Концерт циг. орк., 17.55, 18.00 Танк. музика; 19.15 Мадярські пісні, 20.10, 21.00 Муз. комедія; 22.00, 23.00 Концерт орк. будапешт.; ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Концерт орк., 12.55 Розр. концерт, 15.30 Давня камер. музика, 17.40 Муз. кутюк. 19.30 Сніп. речіт., 20.00, 21.00 Радіоопери, 22.45 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 11.30 Легка музика на органі., 14.30, 15.10 Твори Шопена у вик. Генр. Штоммера, 15.10 Концерт духової орк., 16.00 Розр. концерт, 18.00, 19.00 Гарні мельодії, 20.00 21.00 Пяєтя, 22.30, 23.00, 24.00 Орк. Бунда танк. муз., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15, 18.00, 19.00 „Еда" оп. Леґара 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Різдвяне" — оп. Верді; МІНХЕН 12.00 Розв. концерт, 13.00 Неділь. концерт, 20.00 21.00 Вес. опер. музика, 22.30, 23.00 Розр. музика; ПРАГА 16.00 Концерт орк., 20.55 21.00 Концерт з вик. амер. жар. сента; РАДІО ПАРІ 11.30 Речіт. орган., 12.30, 13.45 Концерт орк., 13.15 Сніп. речіт. 15.00 Вокаль. концерт, 20.15 Сніп. речіт., 23.00, 24.00 Танк. музика; РІМ 17.30 Симф. концерт, 20.40 Розр. музика, 22.00 23.30 Танкова музика.

Понеділок, 5. липня 1937.

БЕРЛІН 11.15, 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.30 Мала сон. Ф. Вельтера, 20.10 Концерт летун. орк., 21.00 Танк. музика, 22.35, 23.00 Легка й танк. музика; БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 19.50, 20.00 Вокаль. концерт, 20.10 Скрипк. речіталь, 20.50, 21.00 Хор, 21.20 Рад-оорк., 22.15 Розр. музика, 22.40 Танкова музика; БУДАПЕШТ 12.25 Концерт поліц. орк., 13.40 Дуети Моцарта, 18.00 Циган. музика, 20.45, 21.00 Фестиваль Брамса, опер. орк. 22.10 Сальон. і джез. музика, 23.05 Циг. музика; ВІДЕНЬ 12.00, 13.10 Радіоорк., 17.20 Суїта на скрип. і форт. Регера, 17.40 Форт. речіт. Сакка, 19.25, 20.00 Концерт вілен. симф. орк., 20.55, 21.00 Концерт військ. орк., 21.40 Смичк. квартет Бетовена. 22.20, 23.00 Розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика на свіжім повітрі, 16.00 Попол. музика, 19.00 Муз. авдиція, 20.10 Концерт хварт. Люпа, 21.10 Розр. музика, 22.20 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 18.00 Для Закарпаття, 20.10, 21.00 Концерт радіоорхестри; МІЛЯНО 17.15 Танкова музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, 22.20 Концерт хору Рим. Безил., 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 12.00 Концерт орк., 17.15, 18.00 Розр. концерт, 19.00, 20.00 Розр. музика, 21.10 Камер. концерт, 22.40, 23.00 „Аннеліза" оп. Кренберґ; ПРАГА 17.25, 18.00 „Індіго" опер. Штравса, 19.46, 20.00 Сжито Гуса, РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30, 13.45 Легка музика, 17.00 Розр. музика, 19.03 19.15, 19.45 Форт. і скрипк. речіт., 19.30 Вокаль. концерт, 20.45, 21.00, 22.00 Симф. концерт; РІМ 17.15 Розр. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ія вентадіо" муз. ком. Кушіна, 23.20 Танк. музика, ЛЯЙПЦІҐ 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Весілля Фіґаро" оп. Моцарта, ЛІЛЬ 20.30, 21.00 22.00 Симф. концерт.

Вівторок, 6. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15 Опер. мельодії, 15.00 Розр. музика, 18.00 Вес. муз. авдиція, 20.10, 21.00 Розр. концерт, 21.10 Симф. „Дванадцять — Берл. Фільгармонія; БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Концерт опер. орк., 22.20 Концерт радіоорх.; БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 13.30 Концерт орк., 17.00 Танк. музика, 18.20 Хор, 21.15 Військова орк., 22.05 Форт. речіт., 23.00 Циг. музика, 13.30 Концерт орк., 22.05 Форт. речіт., 23.00 Циг. музика; ВІДЕНЬ 12.00, 13.10 Концерт камер. орк., 15.15 Муз. авдиція для дітей, 17.25 Пісні, 17.40 Форт. речіт., 19.40, 20.00 День австр. капельмайстра, 22.20, 23.00 Розр. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. на свіжім, 16.00 Пополудн. музика, 18.00 Танці й пісні, 18.40 Солісти, 19.00 Вечір. музична авдиція, 20.10, 21.00 Танк. музика, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт. речіталь, 19.00, 20.40, 21.40, 22.00 Розр. музика, 22.40, 23.00 Танк. музика; МІНХЕН 12.00 Розр. муз., 13.15 Легка музика, 15.00 Пісні, 16.15 Концерт солістів, 17.15, 18.00 Вес. муз. авдиція; 19.20, 20.00 Слов.-муз. авдиція, 21.00 Вечірн. концерт, 22.20 Розривкова музика; 23.00 Нічний конц.; ПРАГА 11.00 Конц. військ. орк., 16.00 Концерт орк. „Фок", 17.50 Муз. репортаж, 19.05 Концерт військ. орк., 20.25, 21.00 „Моя батьківщина" Сметани, фільг. орк.; РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30, 13.45 Орк., 13.15 Сніп. речіталь, 16.00 Америк. концерт, 19.00, 19.15 Сніп. і скрипк. речіт., 19.30 Вокаль. концерт, 19.45 Пісні, 20.50, 21.00, 22.00 „Бокаччіо" — ком. опер. Супе; РІМ 17.15 Танк. муз., 20.40 Розр. муз., 21.00 Орган. муз., 21.20, 22.00 Розр. концерт, 23.30 Танкова музика; ШТРАСБУРҐ 20.30 „Венеція" опер. Ріхетена.

Подорожуй валізами з дикти (зареєстр. в Ур. патент. під ч. 6483) дістати можна тільки **у ГАЛЬПЕРИА** вл. Галуханських 1. дім Скарбка. 1—5

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.
Неділя, 4. липня 1937.

6.00 Сигнал часу й пісня, 6.03 Ранішн. дення, 6.15 Авдиція для села; 9.00 Рел. трансмісія з Хелма; 11.10 Трансм. з Лісково, 11.57 Сигнал часу; 12.03 „Літній день" муз. поранок; 13.00 Гутірка; 13.10 Фрагм. концерт з Півн. Америки; 13.40 Розр. концерт, 14.40 Гумореска А. Новачинського, 15.00 Авдиція для села; 15.45 Гутірка; 16.00 Нар. капеля Дзержановського, 17.00 Театр Уяви: „Очінчин"; 17.30 Репортаж з життя, 18.00 Підвечірок при мікрофоні; в перерві ок. 18.55 „В манджурському вітрі" фейл.; 20.00 Концерт солістів; 20.35 Льок. спорт. вістки; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Вечірн. денник; 21.00 „Під дахами Варшави" вес. авдиція, 21.40 Спорт. вістки, 22.00 Скрипк. речіт. С. Гольдберга; 22.30 5 пісень з форт.; 22.50 Останні вістки веч. денника, метеор. комунікат; 23.00 Танц. музика з пл.; 24.00 Концерт орх.

Понеділок, 5. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Плити, 12.25 Пуччіні. — пл. 12.40 Авдиція для дрикар. ремесла — пл., 13.55 Легка музика з пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Музика з пл., Куток сум., 15.35 Львівські бірж. вістки, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Авдиція для дітей, 16.15 Форт. твори, 16.45 Полк. Ловрено фейл., 17.00 Концерт орх. варш. філгармонії, 17.50 „Святойван. зілки" гутірка, 18.00 Гутірка, 18.10 Виїмки з опер. пл., 18.30 Актуалія радіот. 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вістки, 18.50 Акт. гутірка, 19.00 „Веселий дідьо" пацієнти з д-ром Всякуляном", 19.15 Симф. Бетовена — пл., 19.50 Гутірка, 20.00 Лег. і танк. музика, Вилен. орх., 20.45 Вечір. денник, Хліборобські вістки, 21.45 Фрагм. повісти Й. Лями, 22.00 Мадяр. пісні з форт., 22.30 Мадярська музика з пл., 22.50 Останні вістки веч. денника, Огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Конц. бажань, 23.30 Танк. музика з дансінгу Кафе-Клюб, 24.00 Концерт оркестри.

Зол. 2·— медалик з ланцюшком з правдивого срібла тільки у **Б. Грінберга,** Сикстуська 4.

Вівторок, 6. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Інформ. газетка в українській мові — ред. М. Ковалевського, 12.25 Концерт військ. орх., 13.55 Розр. музика з пл., 14.00 Гутірка, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Концерт з плит, 15.40 Львівські бір. вістки, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Авдиція для старших дітей, 16.20 Плити, 16.45 „Про найдавнішу лупу в Польщі" фейл., 17.00 В 100-у річницю В. Зеленського — спів. а муз., 17.50 Актуальна турист. гутірка, 18.00 Фінанс. господ. актуал., 18.10 Ф. Ліст — пл. 18.25 **„Міцкевич в українських перекладах" (в укр. мові) — д-р К. Кисілевський,** 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вістки, 18.50 Акт. гутірка, 19.00 „Веселий дідьо" пацієнти з д-ром Всякуляном", 19.15 Симф. Бетовена — пл., 19.50 Гутірка, 20.00 Лег. і танк. музика, Вилен. орх., 20.45 Вечір. денник, Хліборобські вістки, 21.45 Фрагм. повісти Й. Лями, 22.00 Мадяр. пісні з форт., 22.30 Мадярська музика з пл., 22.50 Останні вістки веч. денника, Огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Конц. бажань, 23.30 Танк. музика з дансінгу Кафе-Клюб, 24.00 Концерт оркестри.

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·18, 89·95, Доляри американські 5.29·00, 5.26·50, доляри канад. 5.28·00—5.25·50. Фльорени голл. 291·62—289·90, Франки фр. 20·50—20·00, Франки швайцарські 121·50—120·50, Фунти англ. 26·21—26·05, Гульдени данц. 160·20—99·60, Корони ч. 18·00—17·30, Кор. шв. 116·99—116·15, Кор. норв. 131·63—130·65, Корони шв. 135·13—134·15, Ліри італ. 23·60—22·80, Марки фінлянд. 11·59—11·30, Марки нім. 133·50 — 131·50, Шилінги австр. 96·70—98·50, Тень Авія 26·17—25·85, Марки нім. срібні 142, 140.

Всі українці купують добірний і дешевий товар, як вовни, шовки, полотна і батисти у фірмі **„МАНУФАКТУРА"** Львів, пл. Капітульна ч. 3.

Жалюзії склепові всіх родів також **МЕТАЛЕВІ МЕБЛІ** поручає Фабрика **„FABROL"** Львів, вул. Б. Гольдмана 3. тел. 206-29 Ціни конкуренційні. Цінники на бажання.

Яиції.

Банк Польський 99·50, Цукор 28·30, 28·75, 28·30, Вугель 20·50, Стараховичі 28. Тенденція дещо сильніша.

Папери.

Інвест. 1 ем. 64·00, 2 ем. 64·50, серія другої 84·00, прем. дол. 30·25, консолід. 55 і одна осьма до 52, ост. дрібні.

ПАНСІОНИ

ВОРОХТА — Пансіон під „Матірю Божою" під управою Т. Дмитерикової. Просторий город. пляжа, забагліва кухня 1102 5—5

КУПНО - ПРОДАЖА

ПРОДАЖ пансіон „Віта" в Черч... повною обстановою і біллям, 16 кімнат, кухня, покій і льодьня, господарський будинок, 265 сяжнів площі, огороджене гарно обсаджене деревцями, 50 метрів від купелевого заведення. Ціна 30 тисяч золотих. Ближча відомість Львів XXV, вул. Жвірки 38, К. Кіцила. 1225 3—3

НАДЗВИЧАЙНА ОКАЗІЯ. До продання двоповерхова камениця, нова, комфортова, без такси, з фронтовою парцелею, 200 сяжнів, при трамваю, готівка 25.000 і банковий довг 35 літній „Трансакція" Львів, Длугоша 1. 1256 1—8

ТІЛЬКИ в бюрі „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша 1 довідаєтеся де найвигідніше можна купити камениці, віллю, дім з городом, парцелю, господарство, фільварок і млин. Вакаційний час найкраще використати на полагодження цих справ. Інформації, поради безплатні. 1256 1—8

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ІНТЕЛІГЕНТНА, господарна, літ тридцять, займеться домом священника. Зголошення: Посте-Рестанте „А" р. Рославів, Волинь. 1252 1—1

РІЖНІ

Взуття посезонове вже від зол. 6.90 дістати можна у ф-мі Й. ШТРАССЕР, **Галицька 15** — з подвір'я передше „Краха". 1234 2—10

ПЛАЩІ ІМПРЕГНОВАНІ жіночі, мужеські, дитячі найдешевше джерело: Виробня „ПАЛЬЮМ" Львів, Гетманська 22, побіч Музею. 1120 4—10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, чергані, жаркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА,** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 65-100

ЗОЛОТО — срібло — бриляянти — купує, платить найбільше Рудий, Сикстуська 35. 1193 3—6

НАПРАВА лязичкових печей всякого роду — **роботи бляхарські** — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Оссолінських 8, тел. 257-63. 1233 2-13

МЕХАНІЧНА РОБІТНЯ сверщиток і панчіх — **Пилип Семочко, Сеньковичі п. Рава Руська.** 1251 1—1

ЛЯМПА 2-полумінна, ніплева зол. 6.—, лямпа кухонна зол. 2.—, жарівки від 5—25 ват 70 сот., „Централя Жарівок" — Львів, Ринок 21. 1250 1—8

КОМПЛЕТНІ виправки для немовлят також усе для дітей у великім виборі — „дешево" — „Світ Дитини" „Świat Dziecka", — Сикстуська 2. 1218 1-1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики

Д-р ФІШЕР

о. довголітній лікар асистент дерматольог. клініки у Берліні, Відні та Празі перенісся і ординує тепер від 9—1 і 3—7 **ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3.** напр. Віденської кавярні Тел. 251-68, Сепаратові жидальні.

Косметичний Інститут і Лябораторія **д-ра О. Тушицького** Львів, вул. св. Софії ч. 3 усування аномалій цери, бородавок, пігменту, волосся, блиан, дзюбів і плям, масажі, тривале усування морщин, жилляків і відморожения власною методою. Урядово затверджений 4-місячний косметичний курс з акордовою програмою. 807 10-10

МЕШКАННЯ

ФРОНТОВІ сонячні кімнати з кухнею і комфортом дешево до винайму від зараз при вул. Свентокшицькій ч. 22, бічна Янівської. Відомість на місці. 1245 1—5

3 КІМНАТИ і кухня до винайму — Рутовського 22. III. Зголошення в канцелярії „Народнього Дому" від 9—14 год. 1255 1—2

ЛЬОКАЛЬ на вируб мяса і вуджеварню, добре проспериоче місце. Сапіги 4. Сторож покаже. 1253 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ТОРГОВЕЛЬНИК АБО ХЕМІК може одержати етатову учительську посаду в торговельній гімназії в центральній Польщі. Платня VIII. степени державних урядників. Вимоги: 1) бездоганне спанування польської мови, 2) свідчені вищ. студій, 3) бодай піврічна торговельна практика. Зголошення з нелегалізованими відписами документів пересилати почтою до 15. липня на адресу: А. Ганацький, Львів, вул. Хшановської 14. 1232 2—5

ПОВІТОВЕ ТОВАРИСТВО КРЕДИТОВЕ („Українбанк" львівського повіту) **Львів вул. Сикстуська 38,** шукає **організатора-ревізора.** Винагорода по умові. 1240

Жіночі торбинки течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Незрівняний в якості пудер і крем **ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ** завдяки якому стає цера **ОКСАМИТНО-МАТОВА.** Ціна коробки з пушком зол. 1.25. 2910 73—7

КІР Львів, Усійського 6 Тел. 280-88 Станиславів, 3-го Мая 4. ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ.

Заведення Технічно - Дентистичне **ЕДВАРДА МІНЦЕРА** переселене з вул. Ягайлонської на **ВУЛ. КОСЦЮШКА 3, тел. 283-23.**

В гори — на літнища треба відповідного вбрання; просимо жадати безплатних зразків і цінників; висилаємо відворотно.

ВИСИЛКОВИЙ ДІМ **Е. Ф. БОРИС** Перемишль, скр. 185.

Дешево — сітки до огорожі **І. КОНРАД** Львів, Гетманська 22. 2—10

ПІТ **НІГ, РУК, ПАХВИН** і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.** Пробний пакет. **Перфумерія** **С. ФЕДЕРА** ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7. Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і позивах . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костир. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Вівторок 7. липня 1937. Ч. 146

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229-41.

Ніби мала, але дуже прикра справа.

Величавий здвиг Лугів у Львові.

Припинення екзекуцій на час жнив.

Анґлія шукає порозуміння з Італією та Німеччиною.

Знову загострення европейських відносин.

Перед новими заворушеннями в Палестині

Кріза „Оссоавіяхіму“ на Сх. Україні.

Цигани мають нового короля.

Кінець вавельського конфлікту зближується.

Замах на Димітрова.

Поліцай убив свого зверхника.

Спортова сторінка.

Ч. 146 (14.689). Львів, вівторок 6. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячна . . . . . 5.00 зол.
Квартальне . . . . . 15.00 „
Півр.чне . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Замах на Димитрова.

У Москві арештовано болгарського революціонера Павлова під замітом організування замаху на провідника III. Інтернаціоналу Димитрова

Перед новими заворушеннями у Палестині.

РОЗЛОМ В АРАБСЬКОМУ ТАБОРІ НА ТЛІ ПОДІЛУ ПАЛЕСТИНИ.

Дійшло до відома британського уряду, що у звязку зі звітом королівської комісії, яка радить поділ Палестини, у Палестині заноситься на нові заворушення.

Частина арабів під проводом б. посадника Єрусалиму Наташібі обстоює британський проект поділу, тому покинула начальний арабський комітет. Цей останній під проводом великого муфтія рішуче виступає проти поділу краю. Емір Трансйорданії, що мав би стати володарем арабської частини Палестини, підтримує Наташібія. Між обома арабськими таборами дійшло до настільки гострого напруження, що загрожують поважні заворушення. Жидівську опозицію проти поділу Палестини уважають у Лондоні тактичним маневром.

З огляду на можливість заворушень 32.000-тоновий кружляк „Ріпюлс", озброєний 15-цалевими гарматами, поспішно пливе з Мальти до Гайфи.

ТЕРОР.

Невідомі терористи постріляли в Яффі кревняка б. мера Єрусалиму, Фарі Бея Наташібія, основника арабської партії праці. Його життю загрожує небезпека.

Таємнича подорож валєнсійського премієра і міністра закордонних справ до Парижа.

Як подає паризька преса, премієр еспанського червоного уряду Негрін та міністр закордонних справ Хіраль були минулої пятниці у Парижі, де перевели важні наради з членами французького уряду. „Ле Жур" твердить, що обох еспан. міністрів приняв віцепрем. Блюм і мін. Дельбос, яким вони зложили звіт про неймовірно важке положення еспанських червоних, прохаючи моральної та матеріяльної помочі.

ЧИ АМЕРИКАНСЬКІ ДЕРЖАВИ ВИЗНАЮТЬ УРЯД З БУРГОСУ?

Як подає Авас з Вашингтону, дипльоматичні представники Чілі, Перу й Аргентини відбули нараду в справі визнання еспанського національного уряду. Злучені Держави і Бразилія є проти цього вческу.

НЕ КАПІТУЛЮЮТЬ.

Баскійська делегація в Парижі оголосила маніфест баскійського президента Агіра, у хвилині, коли він покидав країну басків. Він заявив, що навіть поза границями баскійського краю виконуватиме президентські обовязки.

НА ФРОНТАХ.

Національне командування повідомляє, що на баскійському фронті національні війська відбили ворожий наступ на становища на горах Невозо і Невера. Червоні відступили з великими втратами в людях.

Непогода утруднює операції.

Валенсійське міністерство війни подає, що на східньому фронті червоні здобули гору Одулая, на баскійському фронті — узбіччя гори Мелльо.

Англійська дипльоматія шукає компромісу

З ІТАЛІЄЮ ТА НІМЕЧЧИНОЮ?

Французький амбасадор у Лондоні приїхав до Парижа. Як кажуть, він зложив мін. Дельбосові звіт про хід недавніх нарад комітету неінтервенції та обговорив дальші британські компромісові проекти. „Еко де Парі" твердить, що посередництва підійметься бельгійський премієр Ван Зеланд, який нині приїжджає до Лондону у звязку зі своєю акцією господарського порозуміння. Експерти британського міністерства закордонних справ опрацьовують компромісовий проект налагодження справи контролі на еспанських берегах, що поєднувався би англо-французький проект з німецько-італійським. М. ін. Англія погодилась би признати обом еспанським урядам права воюючих сторін, але з деякими обмеженнями, напр. без права блєкади.

НЕМА НІЯКОГО КОНФЛІКТУ МІЖ БУРГОСОМ І ЛЬОНДОНОМ.

Вчора появились були поголоски, що еспанські національні літаки збомбардували британські военні кораблі. Тепер офіційно повідомляють, що недалеко Сантандеру дві летунські бомби впали півтора милі від британських контрторпедовців, мабуть з причини недогляду. При настільки великій віддалі годі припускати, щоби бомби були звернені проти британських кораблів; ці останні не стріляли.

Британські офіційні кола заявили, що у звязку з цим інцидентом не думають робити ніяких дипльоматичних кроків.

Читайте „Діло"!

САЛЬВАТОРЕ ФАРІНА:

ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ

повість.

Матільде Серао: „Покинена", опов. у перекладі М. Островерхи. — Антоніо Фогаццаро: „Недокінчені ідиллі; Едмондо де Амічіс: „Зустріч" у реладі П. Карманського. Ціна 2. зол. Порто 30 с.

Ніби мала, але дуже прикра справа.

Львів, 5. липня 1937.

Від ряду літ читаємо у звітах з різних українських національно-релігійних маніфестацій більшменш таке: „...На превеликий жаль було дуже мало української інтеліґенції...", „...на превеликий жаль явилося мало представників наших центральних установ, а деякі з них не займали призначених для них місць..", „... була велика сила народу, але на превеликий жаль ми не бачили ані чільних осіб нашого національно-громадського життя, ані не було від них привітів)..." Таке читаємо майже щороку з нагоди свята Йордану при описі свячення води на львівському Ринку, з нагоди 1-листопадового богослуження, при описі походу на цвинтарі у Зелені Свята, з нагоди поминків на Марієвській могилі чи якихнебудь маніфестаційних похоронів. І навіть коли не можна дорікати українським інтеліґентам Львова, що не були їх там, де повинні були бути, то й тоді справодавець не може промовчати, що „на превеликий жаль не було належного порядку"..."

Таким робом, як бачимо, маємо до діла ніби з маленькою справою, яка проте сягає корінням до дуже глибоких і дуже суттєвих явищ. Перше з оцих явищ, це той віроісповідний лібералізм та індиферентизм, який легковажить собі взагалі все, що звязане з Церквою. Правда, маємо під цим оглядом уже далекойдучу поправу, маємо поважну еволюцію поглядів. Ніхто вже не оспорює аксіоми, що Церква в наших відносинах є могутнім чинником загально-національного життя і що церковні маніфестації, поза суто-релігійним значінням, мають теж загально-національне виховне значіння, що вони є не тільки маніфестацією релігійности присутніх, але й української чисельности, організованости, дисципліни. Найбільш пореченистим і найяскравішим доказом цього було величаве Свято УМХ, а всі ті що цю правду оспорювали, зазнали тоді найприкрішої моральної поразки. Але фактом є, що хоч успіх свята УМХ викликав велику радість у цілому українському громадянстві, особливо в українській інтеліґентській громаді Львова, то на цей успіх склалася майже виключно здисциплінована постава мас селян-

ВАЖНА ЗМІНА!

фірма ЕВСТАХІЙ ДУМИН

повідомляє що з днем 3. липня ц. р. переносить свою крамницю до льокалю при вулиці Коперника ч. 4.

1128 поручає по дешевих цінах першорядні товари 3—3

БІЛЛЯ МУЖЕСЬКЕ, ЖІНОЧЕ — ҐАЛЯНТЕРІЯ.

„ЗОРЯ“ ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького 50
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант“ терп. і поск. у всіх кольорах
ПАСТУ до взуття „Елегант“ люкс, в тубах у всіх кольорах
ПАСТУ до підлоги „Французька мода“ (фротеру кочу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляння помадкову / коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і біду — МУХОЛАПКИ.

зьвої молоді, а група старших львівських промадян-інтелігентів творила у поході дуже невеличку позицію. І так воно діється при всіх інших подібних нагодах: наші громадяни з великою приємністю та щирим задоволенням прочитають у газеті що напр. свято Йордану чи зелено-святочного походу вийшло величаво, — але самі до того величавого успіху причиняються у мінімальній частині. Поза організаціями релігійного характеру (братва, Марійські Т-ва) та станових міщанських товариств — величезна більшість львівських українців-інтелігентів, що працюють по наших приватних установах або виконують своє вільне заняття, у тих прилюдних маніфестаціях участи не бере. На превеликий жаль.

Ось напр. учора, на одному з найбільших і найкращих свят — на святі св. Евхаристії, Завершаємось під гнітучим враженням, що вчора на львівському Ринку, що лунав від дзвінків та співів українських церковних процесій, мерехтів усіми красками церковних хоругов і звернув на себе очі всього Львова у звязку з присутністю на ньому здисциплінованих, стрункіх рядів коло пяти тисяч Луговиків, що вчора на львівському Ринку майже зовсім не було українських інтелігентів. Коли візьмемо ще під увагу, що нема тут виправдання атмосферичними причинами, як напр. тріскучий мороз на Йордан, та що спеціяльно вчора була чудова сонячна погода, а зразковий порядок можна було забезпечити собі вже згори, користаючи з завжди охочих до такої ролі членів наших руханково-спортових товариств (раніш що ролю чудово виконували пластуни) — то просто не можемо зрозуміти цього дивного „пасивного спротиву“. Сеніор д-р Кость Левицький, два послі ще кілька більш відомих громадян-інтелігентів, та й годі. Чому?

Відповідь на цей запит може бути тільки одна: кепські „традиційні“ привички, яких ми ще не позбулись. Ми дуже показово вивищуємо свої національні питомености в порівнянні з чужинецькими. Але деякі добрі чужі звичаї мусимо собі таки мерщій засвоїти. Просимо пригадати собі, як виглядає щорічне свято Божого Тіла у наших сусідів у Львові та скрізь по всіх містах і містечках у Польщі: у процесії беруть участь не тільки всі найвищі державні та самоуправні достойники (у Варшаві — президент держави, ввесь уряд, дипльоматичний корпус і ін., у Львові — воєвода, президент міста, радні і т. д.), але й масово польська інтелігенція, яка не суне у процесії столоченою юрбою, лише йде впорядкованими рядами, маніфестуючи свою силу та тісну гармонію між Церквою і народом у всіх зовнішніх прилюдних виступах. Чому не могло б таке бути й у нас? Чому й у нас не можнаб церковні маніфестації зробити привичною, традиційною, обовязковою нагодою необхідної масової зустрічі наших політичних, культурних, господарських діячів, наших кооператорів, адвокатів, лікарів, інжинірів, письменників, мистців?! Чому у нас не могли б на таких святах виступати ін корпоре наші установи й організації? Чому саме ми, які так голосно вміємо кричати, що трактують нас „пер нон ест“ і не хотять добачувати нас, де ми є, — самі не показуємо себе прилюдно тоді, коли маємо до цього знамениту нагоду?!

До цього самого питання маємо ще один характеристичний причинок. Буває напр. випадок, коли дійсно масово, імпульсивно з власного почину являється на вулицях м. Львова українська інтелігенція: це буває головно спорадично, з приводу смерти й похорону якогось чільного та популярного діяча. Але й тоді прикро дивитися, як такий величавий похід виглядає: поруч з рядами, що йдуть — як водиться — серединою вулиці, юрбою присутніх затолочені тротуари, зменшуючи на добру половину розміри походу. Чи це діється так собі, припадково, чи це може характеристичний вияв прикметної нам риси вибуялого індивідуалізму, неохоти до сірих рядів (про які паде стільки високопарних слів), анархічности?!

Просимо вибачити ці докори. Знаємо, що непріємно наражуватися на закид, що хтось узурпує собі право „ментора“. Завданням цих рядків не є ані менторувати, ані тим паче когонебудь ображувати. Їх завданням звернути увагу на прилюдне явище, яке не є добре та яке повинно змінитись. Маємо враження, що все українське громадянство в краю з найбільшим вдоволенням прийнялоб до відома факт, що наші станові й професійні організації, клюби й товариства приступили до ліквідації того нинішнього явища, яке не скріплює, а поменшує нашу зорганізовану силу.

ік.

Знову загострення европейських відносин.

Женева, 1. липня 1937.

Характеристичною прикметою сучасного політичного життя Европи є те, що при устійненім загальнім напрямку розвитку політичних відносин, трапляються досить часто поважні несподівані відхили від цього напрямку. Ці часом лише позірні несподіванки свідчать про напруження сучасної політичної боротьби в Европі, різні ходи противників наступають у прискореним темпі. До таких блискавичних ходів належить і неждатний напад на німецький кружляк „Лейпціг“, спричинені ним німецько-італійські вимоги в комітеті неінтервенції, відкинення їх, виступ представників Німеччини та Італії з Комітету, демонстраційна висилка німецької фльоти на Середземне море, англо-французьке наближення та нота до Німеччини... Прийшло замішання, безпорадність у дипльоматичних кабінетах, криза цілої політики неінтервенції, яка доказує яскраво, що співробітництво великих держав трималося на дуже хитній основі. Лєдви тиждень тому паризький „Тан“ писав про порозуміння чотирьох великих держав у справі контролі, як про можливу підставу для їх дальшого порозуміння, і це не був лише особистий погляд поважного французького щоденника. Але досить було провокаційного нападу большевицького підводного човна на німецький кружляк, щоб контрольна організація розвалилась при дуже сумних обставинах. У Парижі і в Льондоні не захотіли демонструвати злученою фльотою перед Валенсією, а воно в свою чергу подратувало Берлін і Рим. Прийшла різка промова Гітлера, погрози під адресою Німеччини й Італії, — над Европою знову зависло марево війни, а Совіти знову можуть радіти з цього розгардіяшу.

Колиб щодо тактики французького та англійського уряду були якісь сумніви, то гарячкова діяльність московського уряду, французьких і еспанських комуністів, III. і II. Інтернаціоналу, москвофільських чинників у Парижі та опозиції в англійськім парляменті, розвинена в останніх днях на користь большевицького уряду Валенсії, мусілаб всі ці сумніви грунтовно розвіяти. Відповідь цього „уряду“ на жадання Комітету неінтервенції у справі безпеки контрольних кораблів витримана цілком у тоні московської акції в Еспанії. Про безпеку великодержавних панцирників у тій відповіді властиво взагалі нема мови, бо у Валенсії гадають, що кораблі треба заступити звичайними моторовими човнами, яких має досить і московський уряд. Поза тим говориться більше про безпеку самого валенсійського уряду проти интервенції „фашистівських держав“. Разом з цією „нотою“ ідуть і жадання франко-еспанських комуністів відновити „свободу інтернаціонального торгу для законного еспанського уряду“ та жадання соціялістично-москвофільських чинників у Парижі та Льондоні перенести знову справу еспанської війни до Ліги Націй та застосувати проти Німеччини та Італії постанови пакту Ліги проти „напасника“.

А всеж, урядові чинники Франції та Англії виказують так само мало охоти піддаватися натискові з Москви, як і активно проти нього виступати. В уряді Шотана Дельбос матиме більшу змогу противитися надмірним жаданням Москви, ніж у попереднім уряді Блюма. І в англійськім парляменті опозиція лишається опозицією і тенденції до зросту не виявляє. Правда, відложені на неозначений час відвідини Нойрата в Льондоні були розчаруванням не лише для англійського уряду, а й для всіх прихильників миру й ладу в Европі. Але на те тимчасом нема ради. У Берліні дбають не про беззмістовні маніфестації приязни та компромісове латання дірок на злинялих вітрилах европейського політичного корабля, а про тверді основи оборони Европи проти московського імперіялізму. Переконавшись, що час для спільної поважної акції проти большевизму в Еспанії ще не прийшов, Німеччина та Італія повертають знову до політики вільної руки, як в Еспанії так і в Европі. Оскільки вона буде в згоді з засадами неінтервенції, буде очевидно залежати передусім від того, в якій мірі Льондон буде терпіти московську інтервенцію в Еспанії. Чи пощастить, і в якій мірі та формі, відновити контролю еспанського побережжя, це покажеться в найближчих днях. У всякім разі леґан чи держави римсько-берлінської осі передадуть контролю без усяких застережень англо-французькій фльоті, на що дуже числять і у Валенсії і в Москві. У Льондоні говорять справді і про видалення добровольців з обох еспанських таборів, але як цю ідею перевести?! Останні промови Гітлера і Ґерінга та статтю в „Попольо д' Італія“, написану ніби самим Мусолінім, приняли в Льондоні та Женеві зі стоїчним спокоєм, але з деяким поднервуванням у Парижі. Італійську думку про те, що найпевнішим чинником полагоди еспанської кризи є перемога військ ґен. Франко, треба вважати цілком слушною, але остаточна перемога національної Еспанії мусілаб прийти ще перед зимою, а на це знову таки нема великих виглядів.

При всьому вдоволенні, яке мусить бути у Москві, з погіршення відносин між західними великодержавами, Москва не перестала хвилюватися. Це видно між іншим зі статті в „Ізвестіях“ з 23. ц. м., де пан Віґіліс гірко докоряє Льондонові і Парижеві за їх „лагідне становище до підпалячів війни в Европі“. Москва не дає за виграну. З Перпіняну повідомляють деякі европейські часописи, що кільки большевицьких підводних човнів старанно шукає нагоди випробувати торпеди найновішого совітського виробу проти панцирників „фаши-

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!
МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75
приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 99—

стівських підпалячів війни". Таким чином роля стороннього глядача „боротьби ворожих ідеольогій", перебрана Льондоном, сама по собі важчою. Оскільки Франція не дає Англії змоги усунутись від европейських справ, роли ця й дуже невигідна. За неї зрештою ніхто Льондонові вдячним не буде. Москва тримається засади — хто не з нами, той проти нас, — отже не відчуватиме до Англії більше приязни, ніж до інших „буржуазних держав", і виявляє „решткн тред-уніонізму" у себе не для того, щоб підтримувати його в Англії. А менші держави европейського сходу, зокрема південного сходу, не можуть дозволити собі „люксус" англійського становища, не можуть теж наслідувати Праги, що в цілости поставила себе на послуги Москви. Тому, коли скандинавські держави намагаються ще наслідувати Англію, то південь і схід Европи все більше схиляється до римсько-берлінської осі. З цього погляду можна вже нині твердити, що справа Еспанії вирішується не лише в Мадриді чи Валенсії, а й у Букарешті, Варшаві чи Білгороді. Ті політичні кола в Льондоні, які гадають, що Англія буде збирати жнива боротьби між національними державами та франко-московським порозумінням, очевидно дуже помиляються. В разі перемоги Московщини Европа повернеться в пустелю, що принаймні величезний табор примусових робіт, а на випадок перемоги фронту національних держав без Англії, її значіння зависне не лише в Европі, а й у цілім світі. Ціла безвигляднсть якоїсь рівноваги між римсько-берлінською та римсько-московською вісю мабуть ще ніколи не була така очевидна, як тепер, після нової кризи політики невтручання в Еспанії.

В останнім часі національні держави пропонували кілька разів у тій чи іншій формі західним великим державам порозуміння чотирьох держав, і будуть ще очевидно кілька разів пропонувати його. Кожне відхилення тих пропозицій є небезпекою для европейського миру і чим пізніше таке порозуміння наладнається, тим воно буде слабше, бо слабшими будуть його партнери. Політичний розвиток Европи іде під прапором національної ідеї, і чим довше Париж і Льондон стримуються від признання цього факту, тим гірше для них — і для всієї Европи.

М. Данько.

Великий Театр

Нині гостинний виступ Театру Атенеум

Прем'єра! **ЛЮДИ НА КРИЗІ**

зі Стефаном Ярачом

Великий Театр

До якого ліцею посилати дітей?

ЩО ТАКЕ ДЕРЖАВНИЙ РІЛЬНИЧИЙ ЛІЦЕЙ У ЧЕРНИЦІ?

ПРЕДМЕТИ ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ.

Навчання в Державному Рільничому Ліцею в українською мовою навчання в Черниці ведеться вже від двох літ. Програма навчання обіймає теоретичну і практичну науку. Теоретичні предмети поділені на три головні групи. **1) Фахова група:** ґрунтознавство, управа рослин, городництво і садівництво, основи лісівництва, хороби і шкідники рослин, годівля і плекання сільсько-господарських тварин включно з годівлею і плеканням домашнього птацтва, бджільництвом, шовківництвом і рибною господаркою, ветеринарія, перерібка і збут сільсько-господарських продуктів, сільсько-господарська інжинірія (машинознавство, мірництво, меліорація і сільсько-господарське будівництво), економіка сільських господарств (суспільна економія, продукційні засоби в сільському господарстві, організація сільського господарства, управа і сільсько-господарське рахівництво, оцінка вислідів господарювання, рахункова калькуляція, оцінка сільсько-господарських вартостий) 2) **політичні предмети,** зв'язані з хліборобським фахом: ботаніка, зоольогія, фізика, хемія, математика, сучасні питання суспільно-державні і господарські сучасна держава, державний устрій сучасної Польщі, аграрні умовини, питання рільних робітників освіта і культура села, сільські інституції і організації включно з сільсько-господарською кооперацією, (основи законів) основний поділ законів, особове і речеве законодавство, законодавство про зобов'язання, гіпотечне і вексельне законодавство, гігієна. 3) **Загально-освітні предмети:** релігія, українська, польська та німецька мова, фізичне виховання.

На навчання теоретичних предметів визначено 34 годин тижнево в кожній клясі. Теоретичне навчання доповнює практична наука в шкільному господарстві, на яку визначено в кожній клясі по 15 годин тижнево.

Відношення годин теоретичного навчання в тижні в поодиноких клясах ліцею таке:

	I.	II.	III.
фахові предмети	6	19½	23
помічні предмети	16	3½	2
загально-освітні	12	11	9
Разом	34	34	34
практична наука	15	15	15
Разом	49	49	49

З цього бачимо, що на фахові і політичні предмети та практичне навчання хліборобства визначено в I. і II. кл. 3/4, а в III. клі 4/5 часу, а 1/4 в I. і II. кл. на навчання загально-освітніх предметів. В I. кл. переважають помічні і загальноосвітні предмети, в останніх фахові предмети.

Практичній науці сільського господарства призначено в усіх клясах однакову скількість годин приблизно 1/3 всього часу, призначеного для навчання в ліцею.

Програма навчання в хліборобському ліцею кладе велику вагу на основний практичний вишкіл, необхідний кожному хліборобові без огляду на те, чи він сам буде працювати на ріллі, чи завідувати сільським господарством, або працювати в суспільній агрономії.

Теоретична наука відбувається в ранішніх годинах, а практична у пополудневих годинах. Кожної ділянки сільського господарства вчить окремий учитель-спеціяліст. Для практичного навчання сільського господарства має ліцей крім

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за бл. п.
ІВАНА МАТІЄВА
візитатора шкіл
відоудеться дня 7. липня 1937 р. в год. 12. вполудне в Успенській Церкві у Львові, на яке запрошує
Рідня.

Жадайте у всіх крамницях ВИРОБІВ української фабрики косметиків „МЕРІДА"

Ф. АЛЯХНОВІЧ 4

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

НА КОМАРІВКУ!

Теми до розмов швидко вичерпуються, тим більше, коли особи примушені перебувати зі собою нерозлучно цілими днями і ночами. Якщо ми не мали вже що собі оповідати, грали в шахи.

Одної днини мій товариш був якось дивно схвильований, частійно програвав. В міру того як наближався вечір, став огортати його якийсь неспокій. Я запитав його, що йому.

— Нині понеділок — відповів.

— Ну щож? Такий самий добрий день, як кожний інший.

— Нині понеділок... Вже від двох тижнів нікого не брали... Міркую, що нині візьмуть.

— Куди?

Запитаний подивився на мене довго і відповів горлянним шепотом:

— На Комарівку.

— Що це за Комарівка?

— Ліс. В комарівськім лісі звичайно розстрілюють. Чиж не знаєте?

Нічого про це я не знав. Тепер довідався... Звичайно в неділю вертався куріер з Москви, привозив присуди ГПУ і в понеділок починали їх виконувати.

Тепер я зрозумів чому мій товариш так необачно виставив свого „короля" під шах. Бож йому самому грозив в цій хвилині „мат".

Одначе ми грали далі. Втім мій партнер схопився на ноги і став нервово проходжуватися по келії.

— Не граєте? — питаю.

— Чиж не чуєте? — відповів.

На подвіря заїхав вантажний самохід і незамкнений мотор гудів без перерви. Мій товариш кинувся до дверей і прихиливши вухо, став надслухувати. Я глядів на це здивовано, не відчуваючи в цілій повноті траґедії, що розгравалася в цій хвилині в пивницях ГПУ, зокрема в душі мого товариша. Він по хвилині тигровим скоком опинився біля вікна. Наше вікно виходило на подвіря.

— Беруть... — вишептав придушеним голосом. Перед вікном швидко майнули якісь тіни. Було чути, як рушив самохід. Гук мотору почав стихати. Я поглянув на свого товариша. Стояв непритомно задивлений у вікно і крадькома втирав сльози, що котились йому з очей.

Повезли на Комарівку двох товаришів, яких він зрадив.

ЮДИНА РОБОТА.

Хоч справа мого товариша вязня була вирішена і не залишалося йому нічого іншого, як відсиджувати кару або ждати евентуального розстрілу, від часу до часу *взивали його на гору* до кімнат слідчих суддів. По повороті я часто чув з його уст запах горівки. Оповідав мені, що взивали його, щоб порозумітися у справі повідомлення про його долю, залишену закордоном родину і т. п. теревені.

Тоді я вірив цим *оповіданням, але нині, на*вчений досвідом семилітнього побуту у большевицьких вязницях, розумію, що означали його часті прогульки *„на гору"*. Там складав звіти з розмов і з моєї поведінки в келії. Здеморалізований терором грязнув далі у своїй юдиній роботі, сподіючись, що тим коштом спасе своє життя.

Наша келія мала свою історію. Оповідали, що в ній перебував два дні після арештування Савінков, в ній сидів кс. Усас, вимінняний опісля до Польщі, та інші „особистости". І дійсно наша келія, як я опісля переконався, була одною з найкращих, вікно, як я вже згадав, виходило на подвіря. Томуто прилягши до віконної рами, хоч це *було* строго заборонене, ми обсервували вязнів з інших келій підчас їх проходу.

ПЕРШЕ СЛІДСТВО.

По двох тижнях візвали мене на переслухання. Обвинювали мене зі ст. 58 совітського кодексу. До мене пристосовано таку точку цієї статті:

„Участь в орґанізації або співпраця з орґанізацією, що діє в користь міжнародньої буржуазії".

Дійсно колись у Вильні я належав до товариств, ворожо наставлених до большевиків, хоч політично ніколи не ангажувався. Моя співучасть ніколи не обмежувалася лише до культурної праці.

На мою заяву, що це вже було дуже давно, що за той час я змінив уже орієнтацію, що я є рішенним прихильником большевицького ладу, відповіли мені з іронічною усмішкою:

учителів ще окремих інструкторів (рільника, садівельника, городника, інструктора сільськогосподарської рахунковости та колодійського ремесла).

ПРАКТИЧНА ШКОЛА ГОСПОДАРКИ ТА ВНУТРІШНЄ ЖИТТЯ В ЛІЦЕЮ.

Практична наука обіймає всі фізичні праці так, як вони в сільському господарстві по собі наступають. Учні вчаться як, коли і які праці виконується в сільському господарстві, Вони присвоюють собі зручність у виконуванні тих праць, послуговуються знарядами і машинами, оцінюють скільки якої праці може виконати один робітник денно, скільки і якої праці можна виконати робучими тваринами, вони вчаться як поводитися з рільними робітниками, вони вчаться примінювати набуте в ліцею теоретичне знання в практичній господарці.

Для тої цілі має ліцей фільварок величини 152 гектарів, в якому заступлені є всі господарські культури. Ціле господарство пристосовується для цілей практичного навчання. Якраз перші учні ліцею мають нагоду брати участь в реорганізації цілого господарства, як уведення плодозміну, поправа і поширення молочної обори, поправа гнойівні, влаштування пасовиськ і вигонів для молодняка і свиней, плекання саду і городовини, переведення меліорацій і т. д. Ледви чи яке інше господарство дає можність так всесторонно практично вишколитись, як це має місце в ліцеальнім господарстві в Черниці.

Та на цім навчання в ліцею ще не кінчиться. Ліцей має за завдання не лише підготовити добрих фахівців до виконування хліборобського звання, але теж виховати свідомих будучих громадян, готових і здібних до співпраці в громадських, самоуправних і державних установах, маючи на увазі не лише власне, але теж загальне добро.

Школою цього є організація життя в інтернаті. Вже тут у школі мусять учні самі дбати про заспокоення щоденних потреб життя. Вони ведуть на власний рахунок кооперативну харчівню. Управа кооперативи відповідає за точне переведення всіх справ, завязаних з прохарчуванням, мешканням, удержанням порядку і т. п. Окремі гуртки займаються влаштовуванням виховних імпрез, рефератів, наукових прогульок, а спортовий гурток дбає про здоровий розвій фізичний. Все це — під наглядом учителів. Кожна річ використовується для навчання і виховання рівночасно.

Для навчання і виховування учнів використовується теж господарства в районі школи. Уділювання господарських порад, поміч у наглих випадках відбувається в присутности учнів, які під проводом учителів пробують своїх сил і набирають знання і вправи у виконуванні того роду праці на селі та пізнають умови господарювання селян, що дає багато практичного дискусійного матеріялу, яким доповняється навчання в школі.

3-ЛІТНЯ ШКОЛА І ПЕРЕДШКІЛЬНА ПРАКТИКА.

Щоби можна було якслід обговорити плян і методи навчання в хліборобському ліцею треба написати окрему книжку. Але вже з поданих інформацій можна мати уяву, скільки часу і праці треба посвятити так учеників як ще більше учителів, щоби виконати таке велике і відповідальне завдання. В хліборобському ліцею не можна прогайнувати ні хвилини. Виконання програми можливе лише завдяки відповідній організації життя учнів в ліцею, в якому весь час використовується для цілей навчання і виховання.

Щоби можна було виконати таке складне завдання, яке призначено хліборобським ліцеям, мусіло поширитися навчання до 3 літ. І цей час далеко не вистарчальний для повного опанування такого обильного, а для практичного життя необхідного научного матеріялу. І тому мусіла бути введена передшкільна господарська практика для кандидатів до хліборобських ліцеїв. Впродовж літ переконалися, що наука хліборобства доволі тяжка, коли нема змоги оперти її о практичні основні відомости ученика. Прості господарські речі стають при навчанні трудними, коли їх хочби раз не бачилося в практиці. В школі нема стільки часу, щоби вичерпати в достаточній мірі всі можливости, які приходять у практичному сільському господарстві. Тому в організації хліборобських ліцеїв уведено річну передшкільну практику, призначено допускальну без школи для теоретичного навчання, кількість годин на практичне навчання в хліборобському ліцею, крім цього обовязують двомісячні вакаційні практики в сільському господарстві по закінченню першої і другої кляси.

Слід тут зауважити, що в інших краях вимагають перед вступом до того роду шкіл відбути щонайменше дволітню сільсько-господарську практику.

Наука в хліборобському ліцею не є легка, вона вимагає солідної праці так від ученика, як і від учителя. Тому до хліборобських ліцеїв треба спрямовувати молодь належно умово і фізично розвинену. Коли кандидат має намір по закінченні ліцеїв працювати в хліборобських установах, то він мусить визначатися певними необхідними здібностями, мусить бути поважний, обовязковий, вміти говорити до людей і мати дар ініціятиви і переконування. На ті прикмети повинні звертати увагу установи, що висилають до хліборобського ліцею своїх стипендистів.

Наскрізь помилковим є спрямовувати кандидатів до хліборобського ліцею тоді, коли вони є слабими учениками в інших школах, або їх здоровля або вдача є того роду, що вони не зможуть набуте в хліборобському ліцею знання пристосувати і використати в практичному житті.

Інж. д-р М. Холєвчук.

Демократія, комунізм, націоналізм та українська національна рація.

II.

ЩО ТАКЕ ДЕМОКРАТІЯ?

Всі ми демократи. Не тому, що це каже прикметник політичних партій, до яких належить більшість політично-зорганізованого українського громадянства. І навіть не тому, що — як згадано вище — суспільна структура нашого народу така, що не можна впрягати його в рямці якоїнебудь іншої — не-демократичної системи. Головний і вирішний момент є тут свідомість дійсности, в якій живемо. А та дійсність така, що ми — недержавна нація, що ми у чужонаціональній державі національна меншина, дарма, що на нашій території національна більшість. Суть залишається та, що ми втратили б просто всяку підставу у боротьбі за поправу народньої долі, колиб ми не домагались народоправства.

Дозволю собі пригадати у кількох штрихах питомі риси, тези й гасла демократії:

1) ідея рівности, 2) ідея свободи, 3) підчинення волі меншости волі більшости (т. зв. нім. „Маіоріте Прінціп"), 4) збереження прав меншин на підставі засади пропорціональности, 5) компромісовість, що полягає на узгіднюванні та поділі функцій, 6) господарський лібералізм. З тих прикмет зродився парляментаризм з його 5-ти прикм. виборчим правом.

Однак таке трактування демократії торкається т. зв. „ідеального" її поняття. Теорія демократії, що повстала — очевидно — вже на досвіді практики 19 століття, признає ще т. зв. ½ демократію або т. зв. „реальне поняття демократії". І ось, те реальне поняття бере під увагу надзвичайно розтяжне розуміння демократичних тенденцій, надзвичайно гнучку інтерпретацію демократії. І так нпр. ще Маркс і Енгельс вважали демократію та диктатуру пролетаріяту поняттями мало не тотожніми. У комуністичному маніфесті з 1849 р. читаємо буквально: „Першим кроком у робітн. революції є піднести пролетаріят до ступня пануючої кляси, є вибороти демократію". Мало того: серед останньої конституційної комісії у Совітах, підчас VIII. Надзвичайного Зїзду Рад у Москві в грудні мин. року, від делєґатів і в сов. пресі ми безупинно чували, що сов. конституція, оперта на системі диктатури пролетаріяту та **одної** монопольної політ. партії, є „найбільш демократичною конституцією світа", а всі каботини у світі розписувались з цього приводу про „демократизацію" сов. державного устрою. З другого боку Гітлер у своїм творі „Майн Кампф" виразно ділить демократію на 2 демократії: „марксистську демократію" і „германську демократію".

Однак ми таке зловживання поняттям демократії відкидаємо. Твердимо, що демократія це річ цілком протилежна **обом** іншим доктринам — комуністичній і фашистівській.

ЩО ТАКЕ ГІТЛЄРИЗМ?

Про те, на чому полягає комунізм, як ідеальна доктрина, і як держ. устрій — не буду казати, бо це речі загально відомі. Зате дозволю собі звернути увагу так само кількома штрихами на фашизм в його обох відмінах: італійській і німецькій. Тому, що серед українців ще більш, ніж італійським. захоплюються люди

— А чи старих гріхів не треба відпокутувати?

— Алеж перед виїздом я дістав совітську візу! Отже ви погоджувалися на мій приїзд, отже тимсамим ви ствердили, що не вважаете мене своїм ворогом!

Замість відповіди доглянув я знову іронічну усмішку на устах чекіста, який мене переслухував.

І тепер почало прояснюватися мені в голові: отже це провокація! — Дали мені віру, опісля запропонували мені в Мінську приняти совітське громадянство — все з тією метою, щоб опісля арештувати мене і...

Щож далі зі мною зроблять — я не знав. Вернувшись до келії, я попросив у свого вязничного товариша кодекс.

Майже кожна стаття грозила карою смерти. Очевидно і мій — 58 теж.

АПАНАСИК.

Моя родина закордоном нічого не знала про мою долю, бо я немав змоги взагалі скомунікуватись зі зовнішнім світом, і вибиралася теж приїхати до Мінська. Коли виводили на прохід жінки, я кидався з острахом до вікна здогадуючись, що між арештованими побачу свою дружину і дітн. Мій острах був зовсім оправданий, бо в „державі будови соціялізму" про арештування когось рішає не провина, але посвоячення з іншим вязнем.

Одначе дні минали якось щасливо. В тім одної ночі почув я на коридорі крик жінки і плач дітей. Сталося — подумав я. З нетерпячкою ждав я завтрішнього проходу по подвірю вязнених жінок. Втаємничений в мої побоювання мій товариш, який стояв на другий день при вікні, закликав:

— Виходять!

Я кинувся до вікна, не зважаючи, що можу звернути на себе увагу стійкового, який стояв зовні... Відітхнув з полекшою: між вязненими моєї дружини і дітей ще не було. Новоприбувша була це якась сільська жінка, певно з прикордону. Чоловіка стрінула мабуть швидше сумна доля; тепер жінка мусіла мандрувати вслід за ним, немала під чиєю опікою залишити своїх діточок.

Наймолодше з арештованих немало напевно двох років і з трудом ще ходило власними силами.

Признаючи молоденького „проступника" — не дуже то небезпечним, дозволили йому в день бігати по коридорі. Памятаю, мав імя Апанас.

Одного разу, коли з якоїсь причини відчинено двері нашої келії, я побачив перед дверима цікаві оченята дитини, що споглядала на мене. Я пригорнув до серця молоденького товариша-вязня, радіючи одночасно своїм батьківським егоїзмом, що це не мій Казік проживає свої безжурні, молодечі роки на вязничному хлібі, але бідний, чужий мені Апанасик...

(Продовження буде).

сучасним гітлерівським націоналізмом німецьким, пригадаю, на чому він полягає.

І так з 25-ти точок програм (НСДАП (Нац. Соц. Дойтше Арб. П.) з 25. II. 1920 р., найважніші такі напрямні:

1) **тотожність держави,** під якою розуміємо централізацію режиму й уніфікацію держави, при чому нація і держава — це поняття тотожні;

2) *гляйхшахтунґ* — одна нація, держ. партія, і все має бути підпорядковане тому **одному** чинникові;

3) расовий принцип — 1 нація, 1 раса;

4) єрарх. залежність влади з дикт. принципом вождя;

5) ексклюзивність та імперіялістичний мілітаризм.

Це — німецький націонал-соціялізм. Спитаємо: як ці засади практично застосовувати до умовин укр. життя?!

І. Кедрин.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді вложили в Адміністрації „Діла" дальше: Семинова, Любича зол. 5., Микола Багриновський адвокат в Рівному зол. 10, Теодор Вибранець Сокаль 6 зол.; Володимир Ярош, Тарнів 10 зол.; д-р Михайло й Олена Волошин, Львів 20 зол.; о. Іван Гаврик, Рогатин 3 зол. — Нині виказує мо 54 зол. — Разом зложено досі на фонд допомоги українській академічній молоді в Адміністрації „Діло" 717 зол.

Замах на португальського премієра.

Вчора рано, коли португальський премієр Салязар по дорозі до церкви вступив до свого приятеля, під недалеко шлюзою вибухла дуже сильна бомба. Вона вибухла у хвилині, коли недалеко укритий замаховець потягнув шнур від запальника. Премієр вийшов цілий.

Припинення екзекуцій на час жнив.

Скарбові палати видали доручення податковим урядам, щоби стримали екзекуції і лицитації проти селян на час жнив. З огляду на швидкі жнива екзекуції і лицитації будуть стримані від 15. липня ц. р.

Кінець „Вавельського конфлікту" зближується.

Буря довкола конфлікту між польським урядом та архиєп. Сапігою успокоїлася — припускають, що позакулісові переговори поміж ними успішно. Мабуть архиєп. Сапіга погодився підчинитися президентові, оголошуючи спеціальну заяву. Королівські гроби підлягатимуть здатись полевому єпископові; ця зміна перейде в життя без ухвали сойму. Спір полагоджено при посередництві кард. Гльонда і нунція кард. Кортезі.

Величавий Здвиг Лугів у Львові.

В неділю 4-го ц. м. відбувся у Львові краєвий здвиг Лугів, на який приїхали Луги з найдальших закутин краю. Докладну статистику, з яких повітів чи навіть сел були Луги, можна буде подати щойно за день-два, бо на сьогодні не було просто фізичної змоги піднести її. До раніших вправ на Луговому Городі стануло **4.863 луговиків і луговичок,** — майже всі вони взяли участь у полудневому поході вулицями Львова, зате до вправ і дефіляди пополудні стануло ледви половина присутніх: решта була така знесилена трудами дороги (знижкові потяги йшли тільки по трьох галицьких залізничих шляхах). Луговий Город виглядав, як один великий табор. Організація, приміщення та прохарчування приїжих, переведення точної евіденції та улагодження походу — була цього року майже без закиду та свідчила про величезну попередню працю Гол. Старшини, тим більше подиву гідну, що Гол. Старшина бореться безупинно з матеріяльними труднощами і не розпоряджає ніякими запасовими фондами. Чудова погода, яка панувала увесь день, чимало причинилася до успіху свята.

Після збірки та проби вправ, Луги пішли з Лугового Городу при вул. Вулецькій походом на площу св. Юра, де вислухали полеву Службу Божу. Зайдти зі церковною процесією поміж Лугів пішов вул. Крашевського і Третього Мая до Ринок, де уставились кольонами по західній частині ратуші.

В 3-ій год. пополудні Луговий Город здробився від публики, яка прибішла на попис. На трибунах ми бачили цим разом уже багато інтеліґенції, серед неї чимало мільних представників нашого політичного, культурного і господарського життя. Зате вражала відсутність вищих духовників: пояснити це можна або тяжкою через церковні відправи того дня. Все ж виповнена була теж „зелена трибуна" на горбах напроти Лугового Города на Вулецькій вулиці.

Вправи йшли в такій черзі: 1) Ритмічні вправи луговичок до молитви „Боже Великий", 2) вправи луговичок вінками, 3) вправи луговиків палицями, 4) ритмічні вправи „метелик", 5) мішані вправи луговичок і луговиків. Після того ще гарним повітовим і сільським Лугам роздано загороди, головно у вигляді обручів, тризубів, снижок. Дефіляда, як завжди викликала бурю оплесків присутніх глядачів. Хоч річ, що про техніку вправ можуть висловлюватись і менше, але й пересічні глядачі могли спостерігати великий поступ у порівнянні з минулими роками.

В 9. год. вечором відбувався так 100 літрників і луговичок вечера на „Українській Бесіді" у Львові, яка дала змогу стрітитись та подумі-

тись щодо сутніх справ — передусім головам Повітових Лугів. Гутірка луговиків протягнулась до пізньої ночі.

ЗАГАЛЬНИЙ ЗІЗД ЛУГІВ.

В понеділок у 9. год. зрання у салі Театру Різнородностей (Народній Дім) відбувся Загальний Зізд Великого Лугу, при вщерть виповненій салі делегатами з краю. З технічних причин докладний звіт подамо завтра. Зазначимо тільки, що наради Зізду йшли дуже поважно та проходили в атмосфері повної гармонії між проводом і низами Лугової Організації. Не тільки не було сліду ніякої „опозиції", про яку дехто розсівав раніш вістки по Львові, але — навпаки — на Зізді показалася в цілій ширині велика популярність серед луговиків голови д-ра Ромзна Дашкевича. Дискусія навіть була коротка, тільки при обговорюванні атак „У. Вістей" на „Луги" і їх провід — Збори виказували зрозуміле поденервування.

Вибрано нову старшину у такому складі: **д-р Роман Дашкевич** — голова, члени: д-р Василь Бабій з Копичинець, Микола Малицький з Тернополя, ред. Роман Голінь, Юрко Мамчак, Іванна Мамчак, пос. Володимир Целевич, Іван Юшишин. Заступники: Володимир Гарух, Анатоль Курдизик, Евген Карпінський, Контрольна Комісія: Дир. С. Винницький, Талей Загородний, Олександер Юшишин та заступники: Олександер Вислоцький і д-р Валеріян Банах.

З резолюцій найважніша та, яка підкреслює апартійність Лугової Організації і повну її незалежність від якоїнебудь політичної партії.

Повне звідомлення з нарад цього Зізду подамо в черговому випуску „Діла".

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

ДАЛЬШІ АРЕШТУВАННЯ В Г. П. У.

У звязку зі справою Ягоди арештували шефа спеціального виділу наркому внутрішніх справ Ґая, начальника білоруського Г. П. У. Лепкевського, Павкера й ін. — разом понад 200 осіб, 6-ох начальників урядів безпеки з відома в урядуванні. Слідство веде 6-ох слідчих судів і 3-ох прокураторів.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТУДІЇ У ВИСОКИХ ШКОЛАХ.

Інформації про студії у високих школах Львова, Варшави, Вільна, Кракова, Познання, Любліна та Загранці дає Студентське Інформативне Бюро — Львів, вул. Міцкевича 11 (партер). Години дижурів від 11—13. год. На відповідь залучити марку.

Студентське Інформативне Бюро.

СТУДІЇ У ВИСОКИХ ШКОЛАХ У ПРАЗІ.

I) **Політехніка:** чеська і німецька. Виділи:

1. Вища школа інженерського будівництва: а) напрямку конструктивного та комунікаційного, б) напрямку водогосподарського та культурного. Студійний матеріял розложений на 4½ року.

2. Вища школа архітектури та поземного будівництва. Студійний матеріял розложений на 4½ року.

3. Вища школа машинового та електричного інженерства: а) машинний виділ — 4½ року, б) електротехнічний виділ 4½ року.

4. Вища школа хемично-технольогічного інженерства — 4 р.

5. Вища школа агрономії та лісового інженерства: а) агрономічний виділ — 4 р., б) лісовий виділ — 4 р.

6. Вища школа спеціяльних наук: а) виділ математичний — 3 р., б) виділ асекураційної техніки — 2 р.,

7. Вища торговельна школа — 4 р.

Шкільна оплата річно 600 кч. і платна при записі на цілий рік. Для чужинців оплата 700 кч. річно. Оплата іспитів: 20—30 кч. за кожний. Від шкільної та чужинецької оплати можна бути звільненим, як не цілком, то на 50—70 пр. Передумовиною цього: в першому році: 1) добре свідоцтво зрілости, 2) свідоцтво убожества. В дальших роках студій: 1) добрий успіх у науці і 2) свідоцтво убожества.

II. **Медичний факультет.**

Оплати. — Шкільна семестральна оплата 500 кч. в перших роках, опісля менша — 300 кч. Оплата для чужинців 500 кч. — піврічно. Іспитові оплати — за останній 100 кч. Чужинці можуть бути звільнені від оплати на 100 кч. або і зовсім, від шкільної оплати на 40 пр. Передумовиною цього є в першому семестрі добре свідоцтво зрілости та свідоцтво убожества, в черговим роках успіх у науці. Студії нормально тревають 6 і пів до 7 і пів року. Місячне удержання у Празі до 100 зол. (500 кч.).

III. **Висока Школа Малярська.**

IV. **Фільософія.**

V. **Православна Теольогія** — по скінченню якої можна дістатися до призначених парохій в Америці.

Умовини утримання паспорту. Подання до дотичного староства у справі паспорту. До подання долучити залучники: 1) Посвідку з університету, (з деканату), що петент буде принятий на рік 1937/38., 2) свідоцтво матуральне, 3) метрику уродин, 4) свідоцтво моральности, 5) посвідку, що петент подавався на університетські студії в Польщі і не був принятий (найкраще з того виділу, на який подасться за кордоном), 6) 2 фотографії 8×4, 7) свідоцтво приналежности і 8) дозвіл з ПКУ, якщо є у віці військової служби.

Оплата за паспорт 80 зол., зі стемплями 100 зол.

Щоб отримати посвідку з університету у Празі, що петент буде принятий як звичайний студент відповідного факультету, мусить зробити подання у справі видання такої посвідки до найближчого чеського консуляту в Польщі. До подання слід долучити: 1) метрику народин, 2) свідоцтво зрілости — легалізоване міністерством освіти у Варшаві; 3) маєтковий стан батька; 4) посвідку від батьків, що зобовязуються сина (доньку) утримувати у Празі; 5) посвідку петента, що не буде домагатися звільнення від шкільних оплат. Посвідки під 3), 4) і 5) — мусять бути затверджені у нотаря або війта громади; 6) свідоцтво моральности, якщо петент є довше ніж рік по матурі; 7) 13 зол. на покриття консулярних коштів.

Подання до консуляту слід вносити в польській або чеській мові.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:

Як чоловік зійшов на пана

З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.

Веселе оповідання про молодця, що виходить із собою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „партію", чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.

Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Майбутня війна та оборона цивільного населення.

Бомби запальні, розвалюючі та відломові.

У найближчій війні летуни будуть уживати крім звичайної стрільної зброї також ріжного роду бомб, які у своїх наслідках будуть далеко страшніші від карабінових чи гарматніх стрілен, чи від іншої дотеперішньої смертоносної зброї.

Летуни будуть уживати три роди засобів при своїх налетах на ворожу територію:

а) засобів, що призначені до морального й матеріяльного знищення населення, отже засоби пропаганди, як летючки, проклямації, відозви, вибухові й запальні та боєві гази а врешті десанти;

б) помічні засоби, при яких будуть собі улекшувати налет, висад десанту, отже заслонюючі дими, а також ріжного роду рефлектори;

в) а врешті засоби, що їх досі ще не примінювано, але можна надіятися, що й вони будуть в ужитті в найближчій війні, отже ріжного рода заразливі бактерії.

Розглянемо ці засоби майбутньої війни по черзі.

Летунство в часі світової війни уживало при нападах на ворожу територію т. зв. запальних бомб. Ті бомби як знаряддя нападу на нутро краю можуть спричинити знищення, не менші від знищень, що їх викликують розвалюючі бомби. Наслідки ужиття тих бомб залежать перш всього від стану протипожежного погодження населення. Значить, в таких випадках дуже важну оборонну ролю відіграють пожежні сторожі, все одно, в містах чи по селах. Запальні бомби були в ужитті підчас світової війни, та треба сподіватися, що вони будуть уліпшені й щодо запального матеріялу та їх ваги, що може причинитися до успішнішого ділання.

Запальні бомби є легкі, можуть однак при бомбардуванні з літаків пробити бляшаний дах і викликати пожежу на стриху дому. Вони є ріжної будови та складаються із металевої пушки виповненої запальним матеріялом, та запальника, який запалює бомбу, а врешті така бомба має ще хвіст відповідної конструкції, який її стабілізує при спаданню на землю. Деякі бомби мають ще й невеликий запас вибухового матеріялу, через що вони ще й вибухають і розкидають запальні середники вокруг себе силою вибуху.

Запальні бомби бувають фосфорові, електронові, термітово-полумяні, бомби Ченарда й запальні стрільна. Кожда з тих бомб є ваги від 1 кг до 25 кг і при запаленні доходить до 2000—3000° Ц та можуть викликати пожежу навіть тяжко запальних матеріялів, особливо коли розтоплена маса бомби стикається безпосередньо з пальним матеріялом.

Бомба ваги 1 кг перепалює тонку бляху, а бетон під горіючою масою кришиться до глибини 1—2 цнт. Малі електронові бомби примінювали англійці в той спосіб, що поміщували їх у спеціяльному опакуванні по 144 або навіть 272 шт. (це т. зв. бебі-бомбс), що величиною й вагою відповідало 30 або 60 кільограмовій бомбі. Запальні частини такої англійської бомби падали по 200 гр у віддалі що 15—20 м.

Здається, що до атакування сіл будуть мати примінення тзв. запалюючі стріли, яких вже в останній війні уживано до запалювання лісів та дозріваючого збіжжа на полях і господарських будинків. Вони мають 150—250 гр ваги і виповнені ріжними запальними матеріялами, головно термітом, що має то до себе, що запалений розприскується розтопленою масою в проміні до кількадесять метрів довкруги. Час горіння стріли тривае до 10 мінут. У спеціяльних футералах уміщують по кількасот стріл, які по їх викиненню з літака заливають цілий терен моєм вогню.

В останніх часах, а саме в 1932. р. в боротьбі за Шангай уживано ще іншого способу підпалу ворожих обектів. Именно літаки скроплювали спеціяльними розприскувачами бензину, бензен і ін. будинки, вулиці, а навіть людей, а потім кидали на скроплений терен запальні бомби. Очевидно, що терен мусить бути скроплений запальною течю, щоби бомба могла негайно ділати.

Малий тягар запальних бомб дає змогу забрати їх велику кількість на літак. Викидувані масово бомби можуть спричинити пожежу тільки тоді, коли впадуть на дахи будинків, або на стоги збіжжа, соломи, на лан неожатого збіжжа на полі, чи врешті на склад вугілля чи дерева. Не всі бомби, що впадуть на будинки, можуть спричинити пожежу, бо деяка частина бомб, особливо легких, зісовгується зі стрімких дахів, а тоді запальна бомба палиться на землі, яку можна легко згасити. Правдоподібність повстання пожежі на піддашах будинків при бомбардуванню якоюсь скількістю запальних бомб є тим більша, чим густіше забудований терен. Досвід виказав, що на 100 викинених літаком бомб звичайно 15 викликує пожежу. При тім треба памятати, що пожежі повстають у ріжних місцях осель, а тим самим оборона є тяжка, так, що навіть дуже звинна пожежна сторожа не може дати собі ради. Тому треба ще організувати до самооборони теж мешканців поодиноких будівель. Цею справою мають заниматився т. зв. мешканеві комітети, про що буде мова дальше.

Розвалюючі бомби призначені до буреня осель і будинків, тому є вони тяжкі, мають в собі багато вибухового матеріялу та доходять до 1800 кг. ваги. Вибухового матеріялу містять вони до 70 прц. свого тягару. До ваги 300 кг. призначені вони до нищення звичайних будівель, до 1000 кг. до бомбардування сильно укріплених обектів, а понад 1000 кг. уживається до особливих цілей. До нищення звичайних, малих осель уживають бомб ваги 50—100 кг., бо малі бомби викликують більше знищення, як одна велика бомба тої самої тонажі.

Ділання вибухових розвалюючих бомб полягає головно на ділянню т. зв. вибухової хвилі в доземній площині вибуху бомби. Напр. коли бомба вибухне на поверхні землі, або на даху, то вибухова хвиля нищить всі предмети, що находяться на поверхні землі, або предмети, що находяться довкруги дому у висоті даху. Вибухова хвиля, значить тиснення воздуху, спрямовується на стіни близько положених домів і спричинює знищення, залежно від величини бомби, видержливости будинку і віддалі його від точки вибуху.

З якою силою ділає вибухова хвиля напр. на віддалі 15 м, то вистане сказати, що напр. 100 кг. бомба тисне на 1 цнт. кв. силою 2 кг., а 1000 кг. бомба у тій самій віддалі тисне силою 6.2 кг. Коли порівнати силу вибухової хвилі з тисненням, що його викликує сильний ураган зі скорістю вітру 40 м. на сек., то покажеться, що ураган має тиснення тільки 0.02 кг. на кв. центиметер. Сила вибухової хвилі зовсім розвалює мури й деревляні будинки, вириває дерева, ушкоджує дахи, а при ослабленім натиску вибиває шиби, зриває віконниці, повалює плоти й паркани і т. д.

Ділання вибухової хвилі на людський організм є розмірно слабе. Тоді, коли вибух спричинює вибиття шиб, то людина не відчує жадного болю. Коли хвиля ушкодить цегляний мур, то у людини тріскають у вухах оболонки, але дальших наслідків по собі не лишає. Тільки дуже сильна вибухова хвиля, напр. безпосередно в місці вибуху, спричинює тріскання кровоносних посудин, через що може наступити смерть, хоч зверхніх позвак ушкодження тіла не буде ніяких.

Бомбардування розвалюючими бомбами залежить від висоти й скорости лету літака. Бомбардування доконується великими бомбами (300—500 кг.) з висоти кількасот метрів, але меншими бомбами летун буде кидати при низькому леті, щоб певніше поцілити обект. Денне бомбардування з причини протилетунської військової оборони доконується з висоти 3000 до 5000 м., і то при одночасному більшому числі літаків. Нічне бомбардування може відбуватися з висоти 1000 м. поодинокими літаками, що кілька мінут, а тим самим напад в ночі буде тривати значно довше, як у день.

Відломові бомби призначені головно до поражування населення, тому є вони менші, мають грубу скорупу і дають багато відломків. Їх стосується переважно на фронті, рідко в глибині краю, бо їх діяння на цивільне населення, що ховається в домах або в спеціяльних захоронах, розуміється в часі летунського налету, є дуже мале.

Ці бомби мають вагу від 1—40 кг. та мають відповідні пальники, що або відразу запалюють бомбу, коли вона вдарить у твердий предмет, або запалюють її трохи пізніше, коли літак вже віддалиться. Вибух такої бомби є гострий, при чому повстає полумя, а на місці вибуху бомба вибиває невеличку лійку. Її відломки мають скорість 2000 м. на сек. і діють у віддалі до 400 м. Промінь діяння залежить від величини бомби. Відломки летять низько понад землею, тому небезпека для стоячої людини є більша, як для лежачої і зменшується в міру віддалі від місця вибуху. Поціл 12 кг. бомби у місці її вибуху дає 100 прц., у віддалі 30 м. — 43 прц., а на 65 м. лиш 18 пр. При її вибуху повстає також вибухова хвиля, яка вириває двері, вікна, вибиває шиби і т. д. Бомбардування відломовими бомбами виконується в той спосіб, що кидається до мети таку скількість бомб, щоби ними покрити поверхню в найкоротшому часі. Відломки напр. 12 кг. бомби можуть пробити панцирну плиту грубости 15 мм., деревляну стіну до 13 цнт. і мур на 4.5 цнт. з цегли.

ОКСАНА БУРБЕЛЛО
це дуже вдатний дебют
української співачки
НА КРУЖКАХ „СИРЕНА“

Наполеон на срібному полотні.

Славний французький вождь, який мав стільки щастя до світової, невмірущої слави, не має щастя до екрану. Ні, радше актори не мають щастя до тієї світлої історичної постаті. Завжди було безліч намагань, інтерпретацій, всеж таки вислід... ніякий. Коли навіть найшлась направду мистецька креація, тоді зовнішні умовини були відємні. І навпаки: подиву гідна схожість та постава не покривались у ніякому відношенні до слабого таланту.

В Парижі, в Льондоні, в Каліфорнії над Тихим Океаном та над Атлянтійським в Джерсей Сіті видали на продукцію фільми з Наполеоном — міліони, але ефект був такий, що міліони глядачів та фанатичних кіноманів виходили з темної кінової салі розчаровані. Коли показалася серед жахливого гуркоту гарматніх стрілів та шаржі розшалілих лянсієрів мала постать „Малого Капраля“, тоді прискала вимріяна й уявлена креація славного Наполеона наче миляна цяцька. Найкраще ще випадали на полотні ті картини, коли Наполеон був тільки ститистом: появлявся на один-два моменти та щезав в огні революції.

Причина цих постійних невдач криється у тому, що Наполеон є найбільш відомою історичною постаттю, так незвичайно відомою до найменших подробиць, що найменше відхилення відразу впадає в очі і разить своєю штучністю.

Ви йдете на фільму, в якій показуватимуть вам Наполеона й згори вже уявляєте собі цього незвичайного цісаря: довге, чорне волосся спадатиме на комір, над поморщенним, здавалось би: задуманим чолом звисатиме такий собі чорний оселедець, із вдачі нагальний. Ви знаєте заздалегідь, як він ставитиме питання підвладним собі старшинам, як стягатиме брови — і так дуже розчаруєтесь, коли на полотні покажуть вам когось іншого: не того Наполеона, якого ви собі у своїй уяві виробили. Тепер розумієте, чому випадали добре й без закиду такі історичні постаті на екрані, як: Юлій Цезар, Нерон, Генрик VIII, Клеопатра чи Люкреція. Десятки добрих акторів дерлося до почесної ролі Наполеона, а проте заломлювалися на вершках своєї слави з причини цієї ролі Наполеона. І то найчастіше через дрібницю, таку звичайніську собі дрібницю: завеликий ніс, зависокий ріст, загострий голос. І завжди справді вірна та мистецька креація постаті Наполеона була недосяжною, казковою.

А проте — роля Наполеона не перестає манити. Все нові й нові актори зриваються до тієї креації. Читають історію, шукають у хроніках, відвідують музеї та вживаються у постать малого корсиканця.

Побачимо небаром, чи котрому з них поталанить.

ВЕСЕЛЕ.

НЕ МАЄ СЛУЖБИ.

Поліцай Службистий положився спати. Вночі жінка чує якийсь підозрілий шелест у другій кімнаті і будить чоловіка.

— Слухай, мені здається, що до нас ломалися злодії.

— Ну, то заклич поліцая, — бурмоче чоловік — а мене лиши в спокою, бо я нині не маю служби.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Яка межа легкоатлєтичних осягів.

Українці ще дуже далекі від цих меж.

Перегляднючи листу світових рекордів у легкій атлетиці — мусимо поставити собі питання, де є остання, найдальша межа осягів. Адже не може йти у безконечність: вище, дальше, скорше. Раз прийде кінець.

Одначе віщування тут є дуже непевні. Нам видаються просто смішні гороскопи, що їх ставили перед двадцяти роками. Але одночасно треба памятати, що за останніх 20 літ, та ще більше останніх 10 літ — легка атлетика пішла нечувано вперед. І здається, що цю останню межу осягів, зокрема в деяких конкуренціях, вже вичуваємо. Незвичайно цікавий погляд американських тренерів, що вміють творити легкоатлетичні „чуда" (хочби Овенса). Вони зачалюють, що нинішні рекорди будуть ще колись виглядати — як дитячі осяги. Може тут забагато американського переборщування. Це ж не бізнес. Европейські фахівці є куди скромніші у своїх фільософічних міркуваннях. Правда, вони бачать ще для европейських осягів великі можливости, — осяги ці назагад нижчі від американських — але назагал уважають, що до останніх меж рекордів вже недалеко. Поправа осягів в останніх часах наступала в більшости завдяки поліпшенні уладжень і приладдя, а в меншій мірі завдяки збільшеним людським зусиллям.

Всі пророки зі своїми „теоретично останніми світовими рекордами" — впадали. Адже перед кількома роками осяг Кара на 400 м. — 46,2 уважали як „останній". А тепер чекають на 45 сек. і це нікого не здивує. Проблема не така то дуже легка до розвязки. Треба відріжнити справи, що залежать передовсім від приладдя і зовнішних обставин і ті що залежать передовсім від людських здібностей.

Ось біг на 100 м., що в порівнянні із метами — залежить головно від людських зусиль (поминувши очевидно й побічні умовини, як якість біжні, вітер, черевики, що теж відограє деяку ролю). Мабуть найближчою останньою межею у стометрівці буде круглий час 10 сек. Навіть Овенс — який є очевидно виїмковим явищем — не може цієї границі перейти. Поправу цього осягу може принести поліпшення біжні, чи пак створення нового роду біжні — якесь технічне чудо.

Там, де приладдя доведено вже до меж досконалости, там теж і осяги зближаються до своїх меж. Але й людські зусилля — мабуть теж мають свої межі — хочби стосувати відповідний тренінг, відживлювання і т. д.

Із бігів — середні дистанси мають ще найбільше виглядів на поправу — завдяки людським зусиллям. В бігу на 400 м., який є властиво давним спрінтом, і 800 м., що його в останніх часах теж бігають вже у спрінтовім темпі — через тренінг можна ще більше енергії витиснути з людського тіла. Для 800 м. — невиключений час вісім разів по 100 метрів. Такої поправи осягів на 100 м., і теж в довгих бігах — не можна вже очікувати.

Очевидно, що всі передбачування може перечеркнути якийсь „феномен", „надбігун", „надскакун", „надметач", для котрого наші абсолютні межі не будуть ніякою перешкодою.

Для наших легкоатлетів ці останні межі зовсім не страшні, бо вони ще дуже далекі. Але для нашої еліти змагунів-легкоатлетів мусять вони бути великою притягальною силою, щоб задиманені в них — поправляли українські рекорди, і поставили їх на світовому рівні. До цього дійдуть тільки амбітною, витривалою працею — бо ми передовсім можемо спиратися тільки на людських зусиллях; цей другий чинник — такий важний — уладження і приладдя — у нас довго ще не буде досконалий (у нас панує ще просто примітивізм в тім напрямі!) і він не може помогти до поправи осягів. (Д. Б.)

Спортові висліди.

УКРАЇНА (НОМБ.) — СВІТЕЗЬ 2:2 (1:1).

Перша липнева неділя принесла повну посуху на львівських грищах. Ніяких пікавих змагань у Львові не було, а ті запалені прихильники України, що не можуть обійтися без футбольних змагань, мали змогу оглядати дружину чорно-червоних у товариських змаганнях у сильно вакаційному складі на замерзтинівському грищі Світеві.

Цей вакаційний склад нашої дружини виглядав так: Гунцл, Вішка, Романець, — Король, Сеоцень І, Підсецький — Цимбала, Богурат, Мікльош, Магоцький II і Максимів.

Всяк таки цей сильно комбінований склад України був нижчий від Світезі і якщо деякі змагуни України були виказали дрібку більше амбіції, Світезь булаб вийшла з гращів заслужено переможена. Та цієї амбіції не було і змагуни України грали взовсім по вакаційному, що доволі дивне, бо багато в них відбуло свої ферії після весняної сезони і шойно тепер підчас ферій мають змогу показати свої змагові кваліфікації.

Із наведених вище слів зовсім не виходить, що ці змагання не були цікаві. Навпаки, дружини грали для ока гарно, зокрема середуша трійка України переводила доволі складні акції, але в догідних підворітних ситуаціях не вміли рішитися ні на стріл ні на пробій.

Форми поодиноких змагунів не можна оцінювати на підставі цього дилетанто-вакаційного матчу. Одно певне: Мікльошеві та Сеоценеві другому належиться заслужений кільнатижневий відпочинок, бо навіть така машина, як Сеоцень І грав без своєї звичайної жвавости та завзятости. Цимбалі належиться ним заслужене місце в дружині ольд-боїв, Максимову постійне місце у другій дружині. Найгіршим гріхом цього грача є те, що не вміє дриблювати й вовче намагається дриблювати і що завжди хоче сам стрілити ворота не вважаючи на те вільних даних. Лепша чи добрий тренінг у другій дружині відвчить цього грача від згаданих хиб.

Дуже великі надії на будуче дає юніор-помічник Король. Підсецький виявився назагал добре в свого завдання, одначе далі не краще грачів під власними воротами.

На обороні слабо загра по довгій перерві гомаєнець і ця перерва окрадує до деякої міри його слабу гру. У другій половині Романець трохи розгравсь. Зате Вішка загра один з кращих своїх метчів і для непорадного вальду Світезі був непрохідною перешкодою.

Гунцл ловив спокійно, хоч небагато мав роботи.

Хід гри: Україна відразу переходить кільканадцять небезпечних акцій, яких наключки не використовують. Перші ворота добуває українська одинадцятка з вільного, що його гарно стрілив Сеоцень І. Небавом Світезь вирівнює з лінії оборони. Дальший наступ України не приносить їй нічого цифрового вкладу. Друга половина приносить енергійні протинаступи Світезі, яка осягає навіть якийсь час перевагу. Висліком тої переваги є друга ворота. При стані 2:1 для Світезі Україна починає грати амбітніше, але напад не використовує ідеальних позицій. Вкінці із руки оборонця Світезі судля диктує карного, що його незадо використовує Мікльош. До кінця вислід змінюється без зміни, хоч обі дружини мали ще нагоду його змінити.

Видніїв на цих змаганнях дедки кільканад. Судіював з помилками п. Ферб.

МИСТЕЦТВА ОКРУЖНОЇ ЛІГИ

ПЕРЕМИШЛЬ. **Лехія — Польонія 2:1 (2:0).** Незаслужена перемога Лехії, яка вже остаточно врятувалася перед деградацією до А-класи.

ЯРОСЛАВ. **Огнісько — Гасмонея 3:0 (1:0).** Огнісько виграло останній метч зовсім заслужено і несподівано висунулось на 3. місце в табелі.

Після закінчення мистецтв табеля О. Л. виглядає так:

Ресовія	**22**	**35:9**	**68:25**
Україна	**22**	**33:11**	**78:31**
Огнісько	22	25:19	49:39
Чорні	22	24:18	53:47
Гасмонея	22	24:20	50:28
Польонія	22	24:20	36:35
Чувай	22	23:21	56:52
Погонь І Б	22	20:24	44:55
Лехія	22	16:28	29:44
Корона	22	14:30	29:48
Р. К. С.	22	14:30	18:50
П. Сокіл	22	12:32	40:66

ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ ПРЕЗИДЕНТА ВІЛЬЩ.

СТАНИСЛАВІВ. **Кранів — Станиславія 7:1 (3:0).**

ВАРШАВА. **Варшава — Лодзь 3:0 (2:0).**

КАТОВИЦЬ. **Шлеськ — Познань 3:0 (2:0).**

ЛЮБЛЯК. **Вильно — Волинь 1:0 (0:0).**

МІЖМІСТОВІ ЗМАГАННЯ

ЛЬВІВ. **Львів — Ужгород (мадярська репр.) 2:1 (1:1).** Львів гарантував славу мадярську репрезентацію Ужгороду, яка не є й не буде ніякою атракцією для спортової публіки. Вистане згадати, що на весну Русь розгромила цю репрезентацію 7:2.

У репрезентації Львова грало двох грачів України: Магоцький І. Сеоцень II. До цих змагунів краєво зорієнтоване станіли спортові рецензенти польських часописів, зокрема справоздавець польсько-жидівського „Телєграму Спортового", який із подивугідною набожністю вже кілька разів робив у завдомлених непристойних випадах на адресою грачів України, а то й української публики. Цим разом рецензент назвав гру Магоцького і Сеоценя незрадливою і бездоганною, вихваляючи Ціммера, Нельсона, які справді були безбарвні. Магоцький був, на нашу думку, разом з Бжезьким найкращим на гриші, що теж голосно виявляли й дуже вимагливі гандлярі. В нападі Львова був він без сумніву найнебезпечнішим грачем. Сеоценя вважає справді слабо та це мабуть вина його ексцентричія, що чомусь саботували змагуна України.

Становище „Телєграму Спортового" замітне ще й тим що його — на жаль — читає ще багато українців.

СТРІЯ. **Погонь — Ужгород 3:0.** Про спортову вартість ужгородських мадяр в світлить найкраще цей виклід. Погонь в ослабленому складі легко перемогла гостей з того боку Карпат.

Майже надію, що ще цього року побачимо Русь у Львові і вона справді покаже правдивий рівень закарпатського кол. мяча.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ТЕРНОПІЛЬ. Змагання **КОП — Репрезентація Тернополя** виграв КОП у відношенні 2:1 (0:0). Репрезентація Тернополя виступила до змагань без грачів Кресів і Поділля грали в репрезентації Королюк II. в складі й „Лози" в нападі, який був найкращим грачем на гриші.

ЛЬВІВ. **Зоря — Лехія І Б 4:2 (3:1).** Чергова перемога молодої нашої дружини над А-класовим суперником. Гра дуже жвава, зі змінними акціями. Ворота для Зорі добули: Микитин, Сім. Крушельницький і Мікльош II. В першій половині сильна перевага Зорі, яка після першого свого гола (Микитин з виставлення Сій) накинула сильне темпо. В другій частині обі дружини дещо охляли. Найкращ. в Зорі напад і Андрійчук у помочі.

ДРОГОБИЧ. **Ватра — Бетар 0:0.** В перших 20 хв. атакує Бетар, але добра оборона Ватри ліва дує успішно всі атаки. З черги приходить до голосу Ватра. Невикінченість акцій нашого нападу не дає змоги уявляднити цифрову перевагу. В II. половині гра вирівнана з легкою переватою Ватри. У Ватрі подобалася оборона трійка, а в нападі Дорожівський, який повинен на стало занати місце лівого лучника в І. дружині. Правий крайник Сасик подобався своїми класичними бігами, грішив натомість браком опанування мяча. (брак тренінгу). Косєак надто повільний у старт. Помич грала дещо слабше як звичайно.

Ватра II — Бетар II 5:3 (2:1).

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

ВАРШАВА. **Румунія — Польща 4:2 (3:2).** Польща програла несподівано на своїм власнім гриші.

МІТРОПА.

Адміра — Дженова 2:2.
Ференцварош — Вієнна 2:1.
Австрія — Уйпешт 5:4.
Ляціо — Грассгоперс 6:1.

VIII. ЗДВИГ ПОЛЬСЬКИХ СОКОЛІВ В КАТОВИЦЯХ.

VIII. здвиг — це свого роду маніфестація польської сили, не так соколиської, як радше сили польського духа на Шлеську. Здвиг тривав від 26—29. червня, а кульмінаційною точкою був день 29. м. м., коли соколиські ради мали засвідчити свою силу і готовість перед начальним вождем ген. Ридзом Сьмігли, який з причини гостини румунського короля, не прибув. Дефілюда, в яку брало участь 25 тисяч польських соколів (ок) з краю і з чужини відбулась перед представниками цивільної, військової, соколиської влади та делегатами чеського, югославянського і російського (емігрантів) соколиства.

Впродовж 4-ох славних днів відбувалися різного роду змагання та імпрези, які мали засвідчити загалові, що соколиство не організація всестороннього фізичного і духового виховання. Організатори здвигу осягнули бажаний ефект, було стільки різних імпрез, змагань, вправ, що тяжко було все побачити, всюди поглянути.

В днях 26. і 27. відбувалися боксерські змагання, підношення тягарів, спортові ігри, лижання, легкоатлетичні, прилюдні, плавацькі, важкові, стрілецькі. 28 рано довічення змагань, проби виступів поодиноких дільничь, пополудні генеральна проба масових вправ до виступу в дні 29. пополудні. 29. рано похід вулицями міста і дефілюда. Населення Катовиць в одушевленням і кольорами вітало соколів, хоч не всіх однаково. Як закінчення здвигу відбулися 29. пополудні на одному зі стадіонів масовий виступ соколів і сокілок у вправах з льоруч, ритмічних, приладових, як теж виступи поодиноких дільничь (дівочих). Програма виступу перевантажена, тривала повних 4 і пів години, хоч деякі точки відпали.

Загально можна було завважити на кожному кроці брак почуття точности так у організаторів, як і у вправляючих. Самаж організація могла б бути кращою. Щож до цілости, то самі полєти, головно старшої генерації, хоч були захоплені здвигом говорили, що ні один здвиг не дорівнює здвигові з 1919 р. Для нас як українців, цікаве лиш те, що польська соколиська організація вже вчетверо цілий час і почасти вдруге собі завдає клопоту не лиш у широкого загалу, але теж і компетентних чинників.

О. В.

Свято Евхаристії у Львові.

Величаве свято Евхаристії відбулося в неділю 4. ц. м. при чудовій липневій погоді. На Ринку зійшлися вже в год. 10-ій рано процесії з усіх львівських церков і тисячі вірних, де о. митрат д-р Й. Сліпий, ректор Богословської Академії, в асисті крилошан та духовенства відправив богослуження. Співав хор під управою радн. Купчинського. В Ринку були уладжені чотири вівтарі, а саме біля Народної Торговлі, на північній стороні ратуша, біля книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка та біля крамниці Вінклера. Українські доми були прикрашені килимами, зокрема звертала увагу гарно удекорована домівка Союзу Українських Купців та вікна фірми Глушевського. В поході з процесіями довкола Ринку взяли зорганізовано участь члени т-ва „Зоря" і „Воля" з прапорами та орхестрами, що ввесь час пригравали церковні пісні і Марійське Т-во Пань, представники цехів з прапорами та наше громадянство. Слід згадати, що присутні захоплювалися деякими по мистецьки вишиваними фелонами священників і хоругвами усіх церковних процесій.

Цьогорічне свято Евхаристії звеличало своєю участю 5.000 Луговиків і Луговичок з Головною Старшиною „Великого Лугу" та орхестрами, які після Служби Божої у Луговім Городі перейшли вулицями міста саме на початок обходу процесій довкола Ринку. По скінченім обході Луговики і Луговички вернулися походом вулицями міста назад до Лугового Городу викликуючи захоплення між численно зібраною українською публикою. На жаль у святі Евхаристії взяла дуже малу участь українська інтеліґенція

—o—

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

КРІЗА „ОСОАВІАХІМУ" НА СХІДНІЙ УКРАЇНІ.

Відома совітська організація летунської та хемічної підготовки „Осоавіахім" розвивається на наших східних окраїнах зле. Як глибоко сягає занепад совітської армії в життя цілої країни, доводить між іншим кріза Осоавіахіму. Мета цієї напів-військової організації, що має міліони членів, є мілітаризувати населення, а передовсім молодь. З огляду на те, що совітська армія служить цілям московського імперіялізму, опір чужонаціонального населення СССР проти Осоавіахіму більший ніж самих москвинів. З цього погляду дуже характеристично, що козаки, що самі творять військову організацію, боронять дуже енергійно проти діяльности Осоавіахіму. Ростовський „Молот" пише відносно цього між іншим слідуюче: „Вороги народу, агенти японсько-німецького фашизму, які дістались до проводу організацій „Осоавіахіму" азовсько - чорноморського краю, завдали велику шкоду обороні держави. Вони дезорганізували роботу місцевих організацій і клюбів, ударемнювали приготування рекрутів і перешкаджали всіми можливими засобами розвиткові масової оборони. Краєва Рада „Осоавіахіму", яка була повинна змобілізувати всі організації, щоби зліквідувати шкідницьку акцію, не зробила цього. Навіть літо, найкращий час для організації всіх можливих оборонних робіт, не принесло ніякого пожвавлення діяльности. Летунські клюби переводять зле летунські вправи та приготування летунів на легкопадах та вітрогонах. Краєва рада говорить лише про потребу оборонних робіт, але не робить нічого. Керманичі сільських та колгоспних рад не помагають вправам кінноточників, але перешкоджують їм. Ворошиловські кінноточники, які не дістають ніякої підтримки „Осоавіахіму", працюють зле. Краєва Рада „Осоавіахіму" охоче хвалиться зростом числа своїх членів, та вони існують лише на папері. Навіть комуністи, члени „Осоавіахіму", не роблять нічого, щоб зактивізувати роботу організації. Партійні конференції, які відбуваються тепер, присвячують дуже мало уваги питанням державної оборони.

(Офінор).

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46. Приймаю футра до перехования літом.

— **Українські авдиції в радіо.** У вівторок 6. ц .м. в год. 18.25, **проф. Кость Кисілевський** виголосить перед мікрофоном відчит **про українські переклади з польської поезії з рецитаціями з Міцкевичевого „Пана Тадея": „Інвокація"** і „Симфонія ставів". У пятницю 9. ц. м. в год. 18.30, львівське Радіо надаватиме відчит **м-ра Богдана Галайчука про потребу домашнього промислу.**

— **Під увагу землякам, що приїздять до Парижа на виставу.** Інформаційне Бюро відкрито в помешканні управи т-ва б. вояків Армії УНР та Генеральної Ради Союзу Українських Еміґрантських Організацій, в якому можна дістати всі інформації щодо міжнародньої виставки та знайти, на випадок потреби, і провідника. Щоденно від год. 10 до 12 та від 16 до 18. Адреса: **248, Rue 5 Jecques. Peris 5e,** телефон: **Odeon 15—08.**

— **Хто знає,** звідки родом походив хорунжий УГА Михайло **Яворський,** який згинув в грудні 1918 р. коло Підборець, зволить подати вістку адв. дрові С. Шевчукові у Львові, вул. Гродзіцьких ч. 2, для оборони Михайла Хомяка. — Справа дуже важна і пильна.

— **„Кохаймисен".** В Рівному на Волині з приводу „свента можа" відправлено у православному соборі богослуження в польській мові. В богослуженні взяло участь 500 осіб. Владу репрезентував полк. Коритовський і віцестароста де Бергі. Богослуження відправив о. Якоролев в асисті духовенства. Один з священників виголосив проповідь у польській мові про значіння моря, а хор відспівав по польськи „Боже цось Польскен".

— **Українець — королівським радником.** З нагоди коронації короля Юрія VI. уряд Саскачевану в Канаді відзначив п. Михайла Стечишина, українського адвоката з Ню-Йорку, титулом королівського радника. Таким чином українці в Канаді мають вже двох королівських радників. Першим з них призначено три роки тому п. Я. В. Арсенича у Вінніпегу. Адв. М. Стечишин уродився в селі Глещава, пов. Теребовля в 1888 р. В 1905 р. виїхав як сирота до свого старшого брата до Канади. Тут працював спершу як робітник, в 1907 р. пішов до учительської семінарії у Брендоні, яку скінчив і став учителем. Опісля вчився далі і скінчив право в саскатунському університеті та відкрив в 1920 р. адвокатську канцелярію в Йорктоні. Титул королівського радника надає уряд провінції лише тим адвокатам, які відзначаються не тільки знанням прав, але мають теж добре імя у громадянстві. Вкінці слід згадати, що п. М. Стечишин є другим з черги адвокатом між українцями в Канаді і другим з черги королівським радником.

— **Українська Служба Божа в Празі підчас Зелених Свят.** Цю Службу Божу відправив в українській мові протоєрей о. Бриндзан, що приїхав з Парижа і вона зробила на присутніх в церкві глибоке, незабутнє вражіння. Високим духовним переживанням у часі Служби сприяв також український хор, що під керуванням п-на Б. Левицького проспівав цілу Службу також в українській мові.

— **Український Жіночий Союз у Чехословаччині.** 23. м. м. відбув у Празі Український Жіночий Союз у ЧСР свої річні загальні збори, які признали абсолюторію попередній управі, перевибрали головою Союзу п-ню З. Мірну, а в члени управи вибрано пані: Л. Бич, З. Вітвицьку, М. Мартос, Л. Садовську.

— **Зїзд лікарів і природників.** В неділю 4. ц. м. почався у Львові XV. зїзд польських лікарів і природників при участи 1.500 учасників та гостей з Австрії, Чехословаччини, Франції, Югославії, Німеччини і Румунії. На зїзд приїхав теж міністр освіти проф. Свентославський, який репрезентує президента Польщі і прем. Складковського. Зїзд відкрив у Великому Театрі проф. д-р Ренцький і привитав мін. Свентославського, який увійшов теж з проф. Бартлем до почесної президії. Провідником зїзду вибрано проф. д-ра Ю. Новака з Кракова, який виголосив довшу промову. З черги складали привіти: воєвода д-р А. Білик, президент м. Львова д-р Ст. Островський та інші. З черги мін. Свентославський виголосив реферат п. н. „Приріст населення Польщі та його наслідки".

— **Львівська хроніка.** Івзн Руг (Шимоновичів 9) випив пляшку денатурованого спірту. Заопікувалось ним рятункове поготівля. — Андрій Латек (Вроновських 5) ще передучора вийшов з дому і не вернувся; так само пропали десь 4-літній Збігнев і 3-літня Данута Гревсберги (Нової Різні 24). — Самоходи переїхали 11-літню Єтту Газгальтер та одного вояка. — Поліція заарештувала шайку злодіїв, що обкрадали церкви, костели і синагоги, а саме Станислава, Бронислава і Романа Козаків; крім того годинникаря Моргенштерна, що перепродував крадені річи.

—**Цигани мають нового короля.** Минулої неділї відбувся у Варшаві зїзд циганів, які вибрали своїм королем 52-літнього І. Квека. Королівський трон, скіптр, золоту корону і коронаційний акт випозичили собі цигани з міських театрів. Театральний кравець допоміг теж циганським сенаторам перебратися у випозичені фраки. Сам вибір короля тревав ледви кілька хвилин. Сенатори склали свої голоси до золотої урни і по кількох хвилинах оголошено, що королем вибраний одноголосно І. Квек. Цигани приняли цей вибір голосними оплесками. З черги о. протоєрей Теодорович в асисті кількох православних священників відправив богослуження, підчас якого співав церковний хор, посвятив корону і вложив її на голову нововибраному королеві, який поцілував його в руку. Засівши на престолі, король відобрав присягу і чолобитню адютантів та сенаторів. Далі король виголосив промову і в аксамітнім плащі з горностаями та скіптром у руці перейшов з почотом перед трибуналом довкола стадіону. Новий король заявив журналістам, що вишле делеґацію до Мусоліня з проханням признати відповідний терен в Абісинії, на якім могли би поселитися цигани. По коронації відбулися тонкові і вокальні продукції гарних циганок та циганів, що їх враз з коронацією трансмітували закордонні радіостації, головно в Америці.

— **Поліцай убив свого зверхника.** Минулої ночі в одному з варшавських данцінгів бавилося двох поліцаїв Гічевський і Чех. Коли пяндовник Куземський службово увійшов до дансінгу і звернув увагу обом поліцаям, що так пізно їм не вільно бавитись, Гічевський застрілив його та пробував відобрати собі життя — його арештували. Чех утік.

— **Справлення помилки.** В літературній сторінці у статті про поеми Лободовського просимо справити в першій шпальті: ...Такі поети, як Пайпер і Пшибось дають вірші, які розминаються із суттєвим покликанням поезії: помагати (а не: помагають, як видруковано) нам сприймати життєві вражіння між свідомим і підсвідомим.

— **Вклади ощадностеві П.К.О. в червні 1937.** У місяці червні ощадностеві вклади, а також кількість ощаджуючих виказують великий приріст.

Стан вкладів збільшився на 11.721.460.— і осягнув в дні 30. червня 1937 р. суму зол. 715.812.767.—.

Враз із приростом ощадностевих вкладів збільшилась в тім часі і кількість ощаджуючих у П. К. О. В червні н. р. П. К. О. видало 53.785 нових книжечок ощадностевих, осягаючи в дні 30. VI. 1937 р. загальну кількість 2.551.889 чинних книжечок.

—o—

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Дивовижні розпорядки голови читальні. Життя в тит. „Просвіти" у Перемишлі-Середмістя на жаль завмирає. Ще кілька років тому б. голова, міщанин-ремісник, Іван Майвів зумів поставити своєю довголітньою працею в читальні просвітянську діяльність і вспівжиття між членами, — на доволі високому рівні. За його головства сходилася в читальні ремісничa молодь, деколи заглядали і студенти, заходили теж і старші, поважні громадяни. Одні читали часописи, що їх передплачувала читальня, другі грали в шахи, більярд, треті читали книжки з багатої читальняної бібліотеки, ще інші приходили, щоби стрінутися зі знайомими та провести мило вечір у читальні. Драматичний гурток робив проби та час від часу давав вистави, співаки уладжували концерти, а дуга орхестра вправляла. В читальні життя кипіло нераз і поза північ, а господар читальні Крижовський сидів все до кінця. Тепер все це минулося. В 1936 р. головою вибрано адв. м-ра А. Чубінського і з його приходом повіяло новим духом. Ось перед кількома днями гурток старших громадян грав, як звичайно, в більярд. І тоді прийшов сторож Народнього Дому, який тепер завідує салею читальні із доручення голови та заявив, що вже 10-та година і тому замикає читальню. Присутні здивувалися цією заявою сторожа, який у відповідь пояснив, що йому таке доручення видав голова читальні. Про такий розпорядок члени не знали, бо не був оголошений. Не було теж іншої ради як повинуватися рішенню. Наслідок цього дивовижнього розпорядку голови такий, що читальня тепер опустіла. Слід згадати, що поважна більшість членів, з огляду на виконування своїх проф. обовязків, може приходити до читальні лише в пізних годинах вечором.

Посвячення дому кружка „Сільського Господаря". Дня 21. ц. м. відбулося у Поздячі величаве свято „С. Г.", получене з торжественним посвяченням дому кружка „Сільського Господаря". Свято почалося Службою Божою в місцевій церкві, яку целебрував о. дек. О. Малецький з Медики в асисті О. Гуна з Іскані, о. Коліди б. сотрудника в Поздячі, тепер пароха в Міхвінци коло Любовиск, якому Поздяч завдячує «двигнення цього дому, о. Гури з Топор та теперішнього со-

трудника о Юськевича. Гарну заворушливу проповідь по 4.000-ой масі селянства з доволичних с л виголосив о. Гура. По Службі Божій відбулося торжественне посвячення нового, гарного дому „С. Г.". Акту посвячення дому доконав о. дек. О. Малецький в асисті згаданих священників та о. Пшепюрського зі Старини коло Мостиськ, о. Мировича з Бушева, о. Кашмарина зі Стібна й о. Дмитришина з Борича. Опісля о. декан виголосив річову промову і доконав символичного передання ключів голові кружка „С. Г.". Другою частиною свята була академія, що її відкрив голова кружка „С. Г." Олешко і привітав гостей та всіх приявних. Гарний реферат виголосив сел. Сайко змальовуючи розвиток національної свідомости і боротьбу з кацапством у Поздичі. Зібрані внесували реферат з великим захопленням. З черги поодинокі представники українських установ і товариств та громадянства складали привіти: від Укрзембанку „Віра" дир. А. Борисевич, від філії „Просвіти" в Перемишлі й громадянства Дубенчан о. Гук, від стібенської волости ради. Вубрацький, від громадянства Мостищини о. Дмитришин, від установ в Торках інж. Малай, від студентської молоді й філії „Відродження" в Перемишлі студ. Е. Стахів, від „Р. Ш." в Наклі Полупужний, від „Г. С." у Львові та філії „Г. С." у Перемишлі заступник голови к-р Рибак. На дальшу програму свята склалися хорові продукції хору „Р. Ш." у Поздичі та хору читальні у Стібні і деклямації. В кінці виголосив ще промову д-р В. Загайкевич. Слід згадати, що село Поздич є в повіті найсильнішою твердинею кацапщини, що її підтримує місцевий парох о. Протолюх. Довгі роки здавалося, що нема сили, щоб розбити цю твердиню. Щойно коли перед кількома роками прийшов до Поздич молоденький сотрудник о. Коліда, щирий український патріот та тихий народний працівник стала розсаджувати зі своєю бл. п. дружиною цю твердиню кацапщини.

Шевченківські свята. В понеділок 21. м. м. мало ще бо два роки тому засновна чит. „Просвіти" в Середній на Дубенчині уладнла перший раз Шевченківське свято, що почалося Службою Божою, яку відправив о. Колимон. В уладженні цього свята чит. „Просвіти" у Середній прибули з допомогою паніть читальні, дальше відлалені ніж 10 км. як напр. Мацьковичі в хорами. На програму свята склалися хорові продукції хорів в Мацьковичі під управою Перхача От. Волкова, Вої Кривецької і Середньої під управою освітнього організатора філії От. Макити, який і виголосив реферат та деклямацій. Свято відбулося під голим небом і залишило в Середній незатерте враження. Тогож самого дня відбулося свято в честь Шевченка і читальні у Васівцях теж перший раз. Салю читальні випомнила публика по береги. На програму свята склали: „Заповіт", вступне слово, що його виголосив делегат філії В. Кубрак, продукції хору читальні під проводом Яр. Шевчика, хору жіночого дорослу, С. У. під управою Яновського й оркестри смичково мандолінової під управою Яр. Шевчика та кілька деклямацій. Як найкращу слід згадати „В роковини смерти Шевченка" У. Кревченко, що її виконала маленька Маруся Коленська.

НЕМИРІВ.

Спільне свячене в Немирові. Дня 9. м. м. заходом видїлу чит. „Просвіти" відбулося перший раз у Немирові спільне свячене. Дари посвятив о. Р. Трешневський, який є головою читальні і виголосив промову про значіння єдности в нашому народі. Крім нього на свячен-м промовили ще м-р Божко та А. Трусевич. Присутні склали на вишивання фелону 50 зол.

Шевченківський концерт відбувся 30. м. м. заходом чит. „Просвіти" в Немирові. На його програму складалося вступне слово, що його виголосив м-р Оверко, хорові продукції місцевого чит. хору під управою о. Р. Трешневського, вокально-музичні продукції, що їх відограла місцева читальняна орхестра, інсценізація та деклямацій. — Концерт підготований дуже добрально. З прикрістю доводиться ствердити сумну правду, що наша інтелігенція і то місцева і доволичних сіл не вважала за відповідне своєю участю звеличати день, присвячений памяті Шевченка.

РАВЩИНА.

Посвячення основ під будову чит. в Корнях. Що величаве народне свято мало відбутися ще дня 23. травня п. р., але з причини негоди того дня о. Ігнат Заяць, парох з Любачі при співучасті о. Ростовецького, пароха з Гребенного і о. Криницького з Вербиці відправив у місцевій церкві торжественну Службу Божу та виголосив відповідну проповідь про значіння єдности в народі. Службу Божу співав хор чит. „Просвіти" з Вербиці. — Щойно дня 6. м. м. відбулося посвячення основ під будову читальні. В тому дні ціле село прибрало дійсно святочний характер. По середині села на площі, де розпочали будову читальняного дому, вже від рана повівали національні прапори. Свято почалося Службою Божою, що її в долучив місцевий парох о. Артимович. По Службі Божій перейшов з церкви процесійний похід на площу, де при великому здвиві народу о. Артимович довершив посвячення основ та горячою промовою взивав своїх парохіян до жертвенности при збудуванні народньої твердині. Опісля представники Вербиці, Піддубець, Макнова, Рілот і Гребенного склали привіти від своїх установ, а п. Сторонимський з Корнів відчитав привіти від української преси та установ з Корчева і Вільок Мазовецьких. По привітах представники вписувалися до пропам'ятної книги. В год. 14 відбулася під вільним небом святочна академія вступним словом відпоручника філії „Просвіти" д-ра Карпевича, який вручив одночасно п. Ірині Бунді, Іванові та Теодозії Рудикам грамоти, що ними Загальні Збори читальні іменували їх почесними членами за подарування площі під будову дому. На дальшу програму склалися привіти делегата П. С. К. м-ра Любінецького, реферат, що його виголосив п. Жмудзінський, хорові продукції читальняного хору з Мажнова під управою п. Перетятка, місцевого хору під управою п. Зарічного та деклямацій, що їх виголосили: Процик Зофія, Сторонимський Мирон, Зарічний Микола і Бречва В. з Корнів та Т. Ногаль з Річок. На окрему згадку заслуговує деклямація „Привіт Просвіті", написана Ст. Совиком, що її виголосила чотирьохлітня Вовк Маруся з Мажнова. Вкінці виголосив ще коротке слово п. М. Грицина й академія закінчилася національним гимном. Ціле свято пройшло в повним моральним і матеріяльним успіхом.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Іван Брик: БОРОТЬБА ЧЕХІВ ЗА ВОЛЮ. З 1 мапою та 23 образами. Вид. Т-ва „Просвіта", ч. 830. Книжечка 4—5 за квітень-травень 1937. Стор. 94, 8°.

Д-р Евген Грицак: ПЕРЕМИСЬКИЙ РИНОК. (Кілька сторінок з історії Перемишля). Перемишль 1937. Накладом „Прориву". Стор. 25, 16°.

Кирило Студинський: ДВІ ЗОРІ, драмат. картини з поч. XVII століття в 4 діях і 6 відслонах. Львів 1937. Накладом автора, ст. 62.

Віктор Осипович: У ЧЕРЧІ, комедія на 3 дії з мелевими куплетами. Львів 1937. Накладом автора, ст. 36.

О. Подільський: ПРАВДА-БИЛИЦЯ. Тернопіль 1937 стор. 42.

ЖУРНАЛИ.

СІВАЧ, м сячник присвячений проповіди і катехизі, Львів, липень-серпень 1937. Р. II. ч. 7-8. Зміст: о. М Угорчак: Пропов. на II. нед. по З. св. Духа. — о. П. Дзедзик: Ідеал проповідника. — о. Ом. Горчинський. Проповідь на Різдво св. Йоана Хрестителя. — о. П. Дз.: Вступні завваги до катехиз для II. кл. всел. школ. — о. П. Мригляд: Пропов. на IV. нед. по З. св. Д. — о. А. Гадяцюк: Про високе завдання учителя релігії. — о. П. Дзедзик: Чи і як стосувати методу „школи праці" при навчанні релігії? — о. Вол. Рабій: Пропов. на V. нед. п. З. св. Д. — о. Ом. Горчинський: Пропов. на Пр. Преображення Господнього. — о. П. Мригляд: Пропов. на IX. нед. по З. св. Д. — о. П. Дз.: Приклад, пропов. на посв. читальні. — о. Вол. Рабій: Пропов. на Усп. Пр. Д. М. — о. П. Дзедзик: Хр. Церква в обороні робітництва. — Приклади до проповідей і ексорт. — У відповідь мудрагелям і недовіркам. — Нові книжки для проповідників.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БИТКІВ.
6. VII. Шаріва.
6. VII. Ніч.
7. VII. Ніч під Івана Купала.
8. VII. Довбуш.

НАДВІРНА:
9. VII. Довбуш

ДЕЛЯТИН:
10. VII. Шаріва.
11. VII. Ніч під Івана Купала.
12. VII. Муж двох жінок
13. VII. Ніч.
14. VII. Під курателею.

Український Мал. Театр „Загреба" під арт. пров. В. Блавацького.

ПЕРЕМИШЛЯНИ:
6. VII. Муравлі.

Театр приймає в молоді пайкотки. Оголошення з фотографією і коротким життєписом слати на згадану адресу.

Великий Театр:

Вівторок, 6. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Людя на зрізі" зі Ст. Яратом

РУКАВИЧКИ шкіряні
імітація дуняських **шовкові**
у великім виборі — дуже дешево
ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів
Свистуська 2. — (побіч Брами).

КІНА.

АПОЛЬО: „Двійники Джека Мортімера"
АТЛАНТИК: „Король пройдисвіт".
ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої пригоди".
ГРАЖИНА: „Замах у казині", „Тисяча таємниць кохання".
ЕВРОПА: „Дівчина з дому поправи ч. 317"
КАСІНО: „Шифра ч. 77".
КОПЕРНИК: „Данило Буй" (Дмордя О' Врайн), „Кохай і не плач!"
МАРУСЬКА: „Захаменілий ліс" „Поміркне подружжя".
МЕТРО: „Багряний цвіт", „Іх ночі".
МІРАЖ: „Роберта", „Гарольд Льойд як боксер".
МУЗА: „Дінке", „Клопоти спортовця".
ПАЛЯС: „Бен Гур".
ПАКС: нечинний.
ПАН: „Генерал Суттер".
РАЙ: „Страшний дар".
СВІТ: „Кабінет воскових фігур" і ревія
СТИЛЬВЕ: „Поворот Франкенштайна" і ревія.
ТОН: „Легіон загублених".
УТІХА: „Нашінні часи" і ревія.
ХИМЕРА: „60 хвилин постою", Гарі Піль.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 6. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15 Опер. мельодії, 15.00 Розр. музика, 18.00 Вес. муз. авдиція, 20.10, 21.00 Розр. концерт, 21.10 Симф. „Дюжина — Берд. Фільгармонія; ВІЛЬГОРОД 20.00, 21.00 Концерт опер. орх., 22.20 Концерт радіоорх.; БУДАПЕШТ 12.05 Цит. музика, 13.30 Концерт орх., 17.00 Танк. музика, 18.20 Хор, 21.15 Військова орх., 22.05 Форт. рецит., 23.00 Цит. музика; ВІДЕНЬ 12.00, 13.10 Концерт камер. орх., 15.15 Муз. авдиція для дітей, 17.25 Пісні, 17.40 Форт. рецит., 19.40, 20.00 День австр. капельмайстра, 22.20, 23.00 Розр. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. свята, 16.00 Полудн. музика, 18.00 Танці в пісні 18.40 Сольсти. 19.00 Вечір. музична авдиція, 20.10, 21.00 Танк. музика, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для самарлатів; МІЛЯНО 17.15 Форт. реціталь, 19.00, 20.40, 21.40, 22.00 Розр. музика, 22.40, 23.00 Танк. музика; МІНХЕН 12.00 Розр. муз., 13.15 Легка музика, 15.00 Пісні, 16.15 Концерт солістів, 17.15, 18.00 Вес. муз. авдиція; 19.20, 20.00 Слов.-муз. авдиція, 21.00 Вечірн. концерт, 22.20 Розривова музика; 23.00 Нічний конц.; ПРАГА 11.00 Конц. військ. орх., 16.00 Концерт орх. „Фок", 17.50 Муз. репортаж, 19.05 Концерт військ. орх., 20.25, 21.00 „Моя батьківщина" Сметани, фільг. орх.; РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30, 13.45 Орх., 13.15 Спів. реціталь, 16.00 Америк. концерт, 19.00, 19.15 Спів. і скрипк. рецит., 19.30 Вокаль. концерт, 19.45 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Богачіо" — ком. опер. Супе; РИМ 17.15 Танк. муз., 20.40 Розр. муз., 21.00 Орган. муз., 21.30, 22.00 Розр. концерт, 23.30 Танкова музика; ШТРАСБУРГ 20.30 „Венеція" опер. Ріхетена.

Середа, 7. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Соната на флят і форт. Дресля, 18.00 Весела муз. авдиція, 20.10 Музика 18. стол. радіоорх., 21.00 „Індеборга" — ком. Гевза; БІЛГОРОД 18.00, 19.00 Концерт радіоорх., 19.50, 20.00 Нар. пісні, 21.30 Танкова музика, 22.20 Концерт квінтету; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт військ. орх., 13.30 Музика форт., 17.00 Сольо на цимбалах, 18.00 Форт. реч. 19.00 Мадярські нар. пісні з циган. орх., 21.00 Джез. музика, 22.05 Смичк. квартет; ВІДЕНЬ 12.00, 13.10 Розр. концерт, 17.15 Сучасна австр. музика, 19.25, 20.00 Симф. концерт; 21.40 Пісні й арії, 22.20, 23.00 Розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муза свята, 16.00 Розр. музика, 18.00 Солісти, 20.10 Нова розр. музика, 21.00 Концерт дуто і орх., 22.20 Нічна музика, МІЛЯНО 17.15 Танкова музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Кольні зі дюма" — оп. Автобаля, 23.30 Танкова музика; МІНХЕН 16.15 Весела муз. авдиція, 17.15, 18.00 Вес. концерт орх., 19.00, 20.00 Дівоча пісня — вязанка, 21.00 Слов.-муз. авдиція, 22.20, 23.00 Нічний концерт, ПРАГА 14.00 Пісні Брамса, 17.05 Форт. квартет; РАДІО ПАРІ 12.00, 13.45 Концерт орх., 17.00 Легка музика, 20.30, 21.00, 22.00 Лірични. вечір; РИМ 17.15 Камер. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симфон. концерт; ШТРАСБУРГ 20.00, 21.00 22.00 23.00 „Аріяна й Синьобороди" оп. Дюкаса.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 6. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.33 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Інформ. газетка в українській мові — ред. М. Ковалевського, 12.25 Концерт військ. орх., 13.55 Розр. музика з пл., 14.00 Гутірка, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Концерт з плит, 15.40 Львівські біж. вістки, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Авдиція для старших дітей 16.20 Плити, 16.45 „Про найдавнішу пушу в Польщі" фейл., 17.00 В 100-у річницю В. Белінського — оп. з муз., 17.50 Актуальна турист. гутірка, 18.00 Фінанс. господ. актуал., 18.10 Ф. Ліст — пл. **18.20 „Міцкевич в українських перекладах" (в укр. мові) — д-р К. Кисілевський,** 18.40 Дитр. програма, 18.45 Льок. спорт. вістки, 18.50 Акт. гутірка, 19.00 „Веселий дівчат папіментів з д-ром Ескулапом", 19.15 Симф. Бетовена — пл., 19.50 Гутірка, 20.00 Лег. і танк. музика, Вилеп. орх. 20.45 Вечір. денник, Хліборобські вістки 21.45 Фрагм. повісти Й. Люма, 22.00 Мадяр. пісні з форт., 22.30 Мадярська музика з пл., 22.50 Останні вістки веч. денника, Огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Конц. бажань 23.30 Танк. музика з дансінгу Кафе-Клюб, 24.00 Концерт оркестра.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній

Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Середа, 7. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ранішн. дениик, 7.10 Музика з плит. 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. дениик, 12.15 Плити, 12.35 Концерт орх., 13.55 Легка музика з пл., 14.45 Оповідання для дітей, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Орк. суїти — пл., 15.40 Львів. біж. вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Літерат. варне М. Здзеховського, 16.15 Шлеські пісні — хор, 16.45 Відчит К. Гурського, 17.00 Концерт солістів, 17.50 Фейлетон Т. Міхейди, 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 Концерт Гумеда, 18.30 Монольог К. Левандовського, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, , 19.00 Муз. кадриція кравів. радія, спів з орк., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Концерт крак. квартету, 20.45 Вечірн. дениик, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Концерт Шопена — форт., 21.45 Фрагмент повісти Й. Лема, 22.00 Легка і танк. музика, 22.50 Остенні вістки веч. дениика, Огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Танкова музика з пл., 24.00—2.00 Концерт орх. Т. Середницького.

Подорожуй валізами з дикти (зареєстр. в Ур. патент. під ч. 6483) дістати можна тільки у **ГАЛЬПЕРНА** вл. Голуховських 1. дім Скарбка. —3

Радіокутик.

ЗАБУТІ РІЧНИЦІ.

За останні роки радіофонії в різних краях святкували не дуже старі ювілеї як напр. інсталяцій перших радіостацій що тепер виконують регулярну публичну службу. Натомість не багато згадується про давні річниці, про основні теорії і перші проби, які дали початок теперішньому блискучому розвиткові радія на цілому світі.

І мабуть не багато хто памятає, що саме в бігучому році випадає досить новажна радіова річниця. В 1867 р. професор університету в Единбурзі Джемс Максвел створив першу теорію ділання хвиль етеру, знаних пізніше хвилями Гертца.

Отже, пройшло сімдесять літ, майже три четвертини століття, від створення наявности електромагнетних хвиль до їх широкого вжитку. Цей час — це середня довжина одного людського життя, але скільки-ж людей за цей період присвятило величезну суму знання і праці, поки вдалося випровадити в теорії Максвела теперішню радіофонію.

Гертц і Едісон, Бренділ й Олівер Лодж і врешті славний Марконі; треба було їх вусиль, щоб здобути те, з чого тепер користаємо, навіть часом не думаючи про цей величезний шлях людської праці й винїзового тріюмфу.

Радіові відкриття не були справою випадку і радію не вродилося з одного блиску, хоч воно і споріднене з іскрою. Навпаки, воно йшло повільно, малими етапами піби людський розум довго кружляв навколо, не доходячи до істоти справи.

Кілька літ після Максвела Едісон зарримітив дивний рід струму, який не підходив під шодин із устійнених вже законів електрики, поза проходженням через металеві провідники. Назвав його „електричною силою“ і паразі не займався ним ближче.

Одначе підчас проб з лямпами жарення Едісон звернув увагу на громадження темного осаду в середині лямп, почав підозрівати, що це наслідок штурму електронів, а після кількох пресизійних дослідів йому вдалося устійнити, що вугільний прутик, розжарений в порожнечі, виділює крім світла ще струм електронів, яких не в стані знявити навіть найскильніший мікроскоп, бо вони такі дрібні, що коли збільшитиб їх пропорційно до краплини води, збільшеної до розмірів земної кулі, то кожний з них всягнув би розмір зерна піску.

Одначе Едісон не надавав значіння цій важливості свого відкриття, не досліджував електронів, що становлять властивий двигун комунікації в етері.

Справу цю посунув знову крок вперед Герц, який поставив собі завдання експериментального доказу теорії Максвела. В минулому році була саме 50-а річниця цього відкриття. В 1880 р. доказав він, що іскра, яка пробігає простір між двома бігунами, викликує в етері електромагнетні хвилі, які діють на провідники, що є в їхньому полі, та що такі хвилі можуть відбувати дорогу в етері. Герц представив виспід своїх досвідів Академії Наук у Берліні і... не витягнув жадних практичних висновків із своїх відкрить.

Народження радія наближувалося одначе ступнево. Чотири роки пізніше Бренлі, якого французи вважають за першого властивого творця радія, удосконалив примітивний реєснатор Гертца і разом з іншими вченими постановив розпочати проби пересилання при помочі електро-магнетних хвиль-сигналів в етері.

Перші проби не дали великих наслідків, одначе спонукали своє завдання до такої міри, що зацікавили Марконія. Молодий асистент заінтересувався таємничою силою хвиль Гертца, присвячуючи їм кільна років працьовитих досвідів. Наслідком їх були апарати, що формували хвилі і заміцювали їх на звуки. Радіо народилося в 1897 р., (саме тепер 40-ліття), коли Марконі, прибувши до Англії, переслав перший комунікат в етері на віддаль 24 анг. миль.

Світ ще дуже мало знав про це велике відкриття, а навіть ті, що про нього знали, не надавали йому великого значіння. Не дивлячись на те, розвиток радіової сигналізації робився щораз то більш інтенсивний. Посуговувалася нею головно англійська фльота, пересилаючи цим шляхом вісти й накази.

В тому-ж 1897 р. повстала перша радіостація на острові Вайт. В черговому році, підчас змагань у Кінгстоні, пересилано вже сотки комунікатів з одного корабля на беріг, звідки телефоном передавали їх до редакцій дениників. Така комунікація була навязана між берегом і королівським яхтом, на якому перебував у той час тодішній князь Вельсу, пізніший король Едвард VII. Він обмінився з королевою Вікторією кількома телеграмами, пересланими радіовим шляхом. Ще рік пізніше, 27. березня в год. 5-ій пополудні, Марконі переслав першу радіо-депешу через канал Ля-Манш і дістав відповідь із Парижа. Наближався час найбільшої проби: перемога над Атлянтиком.

Спершу здавалося, що якесь фатум звивлося над сміливим експериментом. Страшна буря знищила висильну станцію в Корнвалії, спеціально збудовану для трансатлянтицьких проб.

Одначе ніхто не занехав проб, хоч треба було присвятити кілька місяців на відбудову інсталяцій. Збудовано трохи нижчі антени, сперті на кільвох підпорах, що давали більшу противагу вітрам, і вкінці листопада тогож року Марконі з двома асистентами відїхав до Канади, щоб там збудувати приймальну станцію, яка малаб прийняти сигнал, висланий з Корнвалії.

Канадійський уряд поробив піонірам радія якнайбільші полекші. Марконі вибрав місцевість на березі моря, невелике узгіря, пануюче над малим заливом, забезпечене від напору хвиль. На вершку цього узгіря стоїть тепер велика вежа-памятник; під ту пору містилася там стара військова лічниця. В обсязі її бараків виконано приготовлення до великої справи.

З причини поганих атмосферичних умовин (це було в грудні) і поспіху, не можна було думати про будову антенових веж. Марконі вирішив витягнути антени і тримати їх при помочі повітряних привязних бальонів. Перша проба не вдалася. Вітер зірвав з бальону дроти, які на щастя не впали до воду, але на беріг, тоді як бальон полетів над океаном. Тоді вирішено взяти орла (пляне-ра) з шовкової матерії, розтягненої на бамбусових палках. Це виявилось кращим засобом. Орел піднявся на 100 метрів, добре опираючися вітрам. Все було готове. Кабльовою депешою переслано до висильної станції в Корнвалії доручення: 12. грудня в год. 11.30 до 2.30 надавати альфабетом Морзе сигнал — літеру „С“.

У цей день, 12. грудня 1901 р. пішли в рух великі індуктори в Корнвалії, що витворювали струм силою 3.000 ламп жарення. Цей струм мав перебути тисячі миль, поконуючи округлість землі, несприятливі умовини денного світла. Про цю останню умовину напевно не знав ще Марконі і тому вибрав полудневу пору. Великий винахідник чекав у бараках на канадійському березі. На щастя Марконі постановив не реєструвати відбору автоматично на телеграфічній ленті, але вирішив мати слухавки на вухах.

Не довго чекали. Кільна хвилин після 12 год. в слухавках застукали три коротких удари: — С згідно з альфабетом Морза.

Три місяці висильна станція в Корнвалії пересилала вже цілі комунікати на віддаль 1.550 миль, а поодинокі букви чути було на віддалі 2.100 миль.

Тепер ми вже знаємо ділання електромагнетних хвиль, цієї живої крови, що вружляє в етері. Однак ми ще не дійшли до останньої межі в цій ділянці. Не знаємо, який засяг хвиль є найдальший. Чи вони затримуються і зникають у безодні етеру, чи проникають у безконечність міжпланетних просторів аж туди, де не дивлячись на свою шаленість 186.000 миль на секунду, муслиб мандрувати мілїон літ до сузір'я Андромеди.

Не знаємо суттї етеру; одначе на підставі дотеперішніх поступів науки, можемо мати надію, що прийде для людства час розвязки в цій загадки.

КУПНО - ПРОДАЖА

НАДЗВИЧАЙНА ОКАЗІЯ. До продажі двоповерхова камениця, нова, комфортова, без такси, з фронтовою парцелею, 200 сяжнів, при трамваю, готівка 25.000 і банковий довг 35 літній „Трансакція“ Львів, Длуґоша 1. 1256 2—3

МЕШКАННЯ

ПОКОЇ І КУХНЯ до винайму — Рутовського 22. III. Зголошення в канцелярії „Народнього Дому“ від 9—14 год. 1255 2—2

ТРИ ФРОНТОВІ сонячні кімнати з кухнею і комфортом дешево до винайму від зараз при вул. Свентокшицькій ч. 22. бічна Янівської. Відомість на місці. 1245 2—5

ПАНСІОНИ

НАЙКРАЩЕ ПЕРЕВЕДЕМО ВІДПУСТКУ в преґанім Підгаєчі п. Микуличин у віллі пп. Мостовських. — Мирослава Морозова. 1258 1—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ТОРГОВЕЛЬНИК АБО ХЕМІК може одержати етатову учительську посаду в торговельній гімназії в центральній Польщі. Платня VIII. степени державних урядників. Вимоги: 1) бездоганне опанування польської мови, 2) свіжчені вищі студії, 3) бодай піврічна торговельна практика. Зголошення з нелеґалізованими відписами документів пересилати почтою до 15. липня на адресу: А. Гавацкий, Львів, вул. Хшановської 14. 1232 2—3

РІЖНІ

Взуття посезонове вже від **зол. 6.90** дістати можна у ф-мі Я. ШТРАССЕР, **Галицька 15** — в подвірю передше „Краха“. 1234 2—10

КОМБІНЕЗОНИ МОТОЦИКЛЕВІ найдешевше джерело Варібня „ПАЛЬЮМ“, — Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 4—10

МЕБЛІ всілякого роду, догідні умовини „МЕБЛЬОСКЛАД“; Казимирівська 25.

ОГОЛОШЕННЯ.

Дешево — сітки до огорожі

І. КОНРАД

Львів, Гетманська 22. 3—10

Незрівняний в якості пудер і крем ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ завдяки якому стає цера ОКСАМИТНО-МАТОВА. Ціна коробки з пушком зол. 1.25. 2910 4—7

СПОЖИВАННЯ МЯСА

спеціяльно літом є шкідливе для нашого здоровля, тому кожна людина інстинктовно відвертається від мяса, а наші господині журяться, бо не знають, що варити. Сьогодні тій журби вже не може бути, бо вийшла друком книжка М. Горбачевої п. з.: „БЕЗМ'ЯСНА КУХНЯ“, в якій кожна господиня знайде коло 500 приписів на різні безмясні страви.

В-во дістає з усіх сторін краю похвальні письма за ту книжку. Впр. о. І. Лабій з Отинії пише: „Безмясна Кухня“ М. Горбачевої найвищої похвали гідна, тому посилаю передплату на II. том, котрий має вийти в друку з кінцем 1937“.

Перший том п. з. „Безмясна Кухня“ коштує **зол. 2.75** і висилаємо за перед, надісланим готівки.

Другий том п. з. **„Домашнє печиво та овочеві перетвори“** вийде з друку з кінцем року і теж буде коштувати зол. 2.75, але хто до 1. листопада прийме **передплату**, то платить лише 2 зол. і матиме певність, що дістане цей підручник, бо наклад буде дуже обмежений.

Замовлення і гроші слати на адресу: Гр. Ганулик, Львів, Ольшевського 11.

ЖВИР, пісок, камінь,
ЦЕМЕНТ, вапно, гіпс,
ПАПА ДАХОВА, смола, асфальт,
ДАХІВКА, цегла, дрени,
МАТЕРІЯЛИ шамотові, 3—3
КАФЛІ, рури бетонові,
ІЗОЛЯЦІЯ, мати суфітові,
заправа і тинк камінний
Terrakota і Terrazzo
МАРМУРИ мелені
та ін. буд. матеріяли
ПОРУЧАЄ гуртом і в роздріб „БУДІВЕЦЬ“, достава матеріялів будів. Львів, Кохановського 12. Телєф. 262-27.

БРИТВИ

найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно Фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенові шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і вісниках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по кущно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Середа 8. липня 1937. Ч. 147

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Рефлєксії після Лугових Днів у Львові.

(Передова стаття).

Звіт з Лугового Зїзду.

Надзвичайна сесія сойму і сенату буде відложена.

Большевики вдерлись до Манджурії.

Поет Богдан Ігор Антонич помер.

Повстання на Совітській Україні.

Католицький ерарх забороняє читати католицьку пресу.

Ліквідація фінансової невдачі уряду Блюма.

Вислід виборів у Ірляндії.

Валєнсійська пристань збомбардована.

Гей у „Лузі“.

(Фейлетон Г. Чіпки.)

Вплив підсоння на здоровля.

Ч. 147 (14.690). Львів, середа 7. липня 1937 Оплата рахунком вискаєна готівка. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Повстання на Совітській Україні.

ЛЕГЕНДИ ПРО МАХНА І МИКОЛУ II.

Як пздають з Риги, на Совітській Україні, над Дніпром вибухло повстання, до якого прилучилося негайно коло 5.000 селян.

Безпосередньою причиною повстання був розстріл одного державного урядовця, що є селянського походження.

Деякі подробиці про повстання виглядають фантастично: провідник повстанців подає себе за Махна і твердить, що цар Микола II. який ще живе, наказав йому освободити край від большевиків.

РУМУНСЬКЕ ВІЙСЬКО ОБСАДЖУЄ СОВІТСЬКИЙ КОРДОН.

З англійських джерел інформують, що у звязку з повстанням на Україні румунський уряд видав постанови про охорону совітського кордону, обсаджуючи лінію Дністра сильними відділами.

Чому Англія та Франція підтримують валєнсійський уряд?

Вірджінію Гайда обговорює в передовиці „Джіорнале д' Італія" причини негативного відношення Франції та зокрема Англії до німецько-італійських пропозицій в еспанській справі. Він твердить, що Франція хоче закріпити в Еспанії владу валенсійського уряду, щоби зробити з неї нову базу на Середземному Морі. Англії йде головно про баскійські та марокканські копальні заліза, необхідні для британських зброєнь. Тому Льондон ще не рішився після упадку Більбао, чи дальше підтримувати баскійський уряд, чи погодитися з Бургосом. Зрештою Італія вірить, що Англія і Франція кінець кінців оцінять ситуацію тверезо.

Валєнсійська пристань збомбардована.

БЛЬОКАДА САНТАНДЕРУ.

Вчора (понеділок досвіта) над Валенсією появилися три національні бомбові літаки, що надлетіли з різних сторін. Не зважаючи на пальбу протилетунської артилерії, вони скинули коло 50-х бомб на військові уладження пристані та поробили чималі шкоди. Був це один з найважчих атаків, які бачила Валенсія від вибуху громадянської війни.

Брит. міністерство господарки остерігає британські торговельні кораблі, щоб вони не причалювали до Сантандеру, бо національна фльота блокує цю пристань. Судна, що зближились би до Сантандеру, наражені на велику небезпеку. Британська фльота охоронює британські торговельні кораблі поза 3-милевою смугою еспанських територіяльних вод.

Арабська конфедерація.

МОНАРХІЯ ЧИ РЕСПУБЛИКА?

Арабські політичні кола поважно думають над здійсненням проекту обєднання Сирії з Трансйорданією та Палестиною — цілою або її арабською частиною. Як говорять, Англія і Франція вже погодились на те, щоб утворити цю конфедерацію — тепер іде лише про особу її голови. Англійці хотіли би, щоб нова держава була королівством під скіптром теперішнього еміра Трансйорданії Абдуали, але загал арабів противиться. Великий муфті Палестини Амін Аль Гусайні, завзятий противник Абдулла, виїхав до Дамаску. Він буде старатись намовити сирійських націоналістів та Францію, щоби дати арабській державі республіканський устрій. Коли йде про кандидатів на президента, в рахубу беруть теперішнього президента Сирії Гашіма аль Атассі, близького приятеля великого муфтія д-ра Ілас-бандера, князя Шакіба Арслана.

22 смертні присуди.

Військовий суд у Владивостоці засудив на смерть 22-ох залізничників за шпигунство, грошіам і терористи. Присуд виконали.

НОВА „ДОБРОВІЛЬНА" ПОЗИЧКА В СССР.

Совітська преса повідомляє, що „населення нетерпеливо чекає нової позички", що, як відомо має бути відповідю „фашистівським державам", які спокусили совітських генералів до „зради і шпигунства". Московський офіціоз попереджує, що „повне покриття позички буде показом любови совітської людини (гомо советікус — найновіший винахід большевицької науки — Офінор) до його уряду... Кампанія перейде безумовно успішно, але не піде сама собою. Большевики знають, що перемогу треба організувати. Треба зробити так, щоб кожний громадянин знав про позичку та її мету, та щоб свідомо підписувався на неї. В цій справі само собою не може бути ніякого примусу. По цілій державі мають відбутися віча позички.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ С.С С.Р. РОЗГЛЯНЕ ЗАВТРА ПРОЄКТ ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ.

Завтра (середа) збереться на Кремлі сесія центрального виконавчого комітету СССР, яка розгляне і затвердить проект виборчої ординації. Проект референтуватиме Яковлів, близький співробітник Сталіна.

Наради генеральних штабів Польщі

І РУМУНІЇ

Вчора (понеділок) рано шеф генерального штабу ген. Стахевич разом з військовим аташе польського посольства в Букарешті полк. Коваленським був на авдієнції у румунського міністра летунства і мариварки. Опісля почались наради генеральних штабів обох держав, що протягнулись до 12. години, опісля король Кароль почав польську делегацію на авдієнції та запросив її на сніданок. Нині наради йдуть дальше, завтра вони покінчаться.

ПОЛЬСЬКА МОВА В РУМУНСЬКИХ ШКОЛАХ.

Як подає букарештенський щоденник „Інформація", в румунських університетах і гімназіях введуть польську мову як надобовязкову.

САЛЬВАТОРЕ ФАРІНА:

ЛЮБОВ ОЛОВИТА БРЕХНЕЮ

повість.

Матільде Серао: „Покинена", опов. у перекладі М. Островерхи. — Антоніо Фогацаро: „Недокінчені ідиллі; Едмондо де Амічіс: „Зустріч" у рекладі П. Карманського. Ціна 2. зол. Порто 30 с.

Рефлєксії
після Лугових днів у Львові.

Львів, 6 липня 1937.

Імпонуючий своєю чисельністю Луговий Здвиг у Львові, — найбільший з усіх здвигів наших спортово-руханкових товариств, які досі відбувися, — свідчить передусім про те, що кожна здорова ідея мусить найти собі дорогу вгору, мусить перемогти, не вважаючи на найгірші перепони. Події у краю та у широкому світі так перевалюються що вчорашню ще дуже недавні речі досить швидко у памяті затираються, немов ніколи не хвилювали умів та ніколи не займали першого місця у провідних наголовках. Як це недавно Луговики не могли виходити на вулицю Львова, щоб не наразитись на напади й побої, — не від чужинців, що їх виводив би з рівноваги ненависний однострій, а від своїх таки українців, що поборювали Луги в імя крилатої патріотичної фрази! Як це давно над цілою Луговою Організацією стояв знак запиту, висловлюваний остракізмом, що його проголошувало українське громадянство, серед якого найбільший успіх мала демагогія? Як давно були ті часи, коли людина з найбільшим гартом, привязана до своєї організації, могла заломитись, плюнути на все та відсунутись від роботи, щоб не жити в нестерпній атмосфері нагінки?

Ледви кілька літ минуло з того часу і ось Луги знову стають не тільки „толеровані" та „допускальні" але — популярні. Затихла протилугова кампанія, бо боротись проти Лугів, значилоб боротись проти тієї всеукраїнської політичної концепції, яка дістала вже найширше право громадянства та з якою можна боротись тільки висуненням концепцій іншої: а боротьба проти Лугів чейже не велась на грунті суперництва ідей, тільки на грунті опльовування всього що не підходило під знаменник крилатої фрази. І тому та кампанія мусіла заломатись, і тому воскрешування її врядигоди на сторінках деяких українських часописів викликує вже хіба тільки несмак і тому край перейшов над тією кампанією до денного порядку.

Край перейшов до денного порядку не тільки над кампанією проти Лугів, як організації, але й над кампанією проти їхнього проводу зокрема їхнього творця і провідника. Це просто клясичний приклад, як край — зокрема село — байдужно ставиться до внутрішніх спорів по львівських організаціях, керуючись виключно тільки одним критерієм: доцільністю даної організації та практичними висліданми діяльности її проводу. При негативнім висліді тієї діяльности край безумовно забірає голос, не бажаючи платити за неї рахунок, — але при позитивних зусиллях край завжди ті зусилля підтримає, завжди даним провідникам завірить і оборонить. У величезній моральній підтримці, що її у двох останніх днях дістав заслужений провідник Лугової Організації, маємо черговий доказ як українські широкі маси линуть до дисципліни у кожній ділянці, в якій бачуть чесну й конструктивну роботу.

На Луговому Зїзді лунали голоси „ми хочемо приказів", а ввесь теноз наряд, уся атмосфе-

ра обох Луговик днів ішли по лінії скріплення авторитету Лугового проводу. Очевидно: це велике добро для тієї організації. А проте слід звернути увагу, що підкреслювання внутрішнього військового характеру Лугової Організації, яка — мовляв — має рахуватись виключно зі своїм проводом та не звертати на ніщо інше уваги, крие у собі поважну небезпеку: легковаження громадянського чинника. Знаємо, що старі Лугові дівчі мають чимало підстави з найбільшим огірченням ставитись до того громадянства, яке — з виїмком деяких кол — відмовляло їм підтримки у рішальних переломових хвилинах. Знаємо що над Луговою Організацією загнізділа атмосфера остраху, яка спонукає всупереч найкращій волі Лугового проводу, накидати йому тактику „блискучої ізоляції". Не Луги бойкотували громадянство, тільки навпаки. Знаємо теж, що Луговий провід не стояв і не стоїть на якомусь престіжевому непримиренному становищі до своїх недавніх противників, а заява голови Головної Старшини на Загальному Зїзді щодо становища до деяких українських часописів, які колись проти Лугів виступали, свідчить найкраще про бажання Лугів співпрацювати якнайтісніше з громадянськими колами. І тому маємо надію, що згадані рисочки тій співпраці не пошкодять. Однак добре було би, коли б її також і організаційно зформити. Організація, яка полягає на добровільному наборі членів, мусить мати якесь громадянське тіло, яке помагалоб її проводові у ріжних справах та із свого боку, своїми іменами і своїм авторитетом, підтримувало Луговий Провід, тісно з ним співпрацюючи. Чи це мав об бути „Товариство приязильників Лугу", чи секція старших поважних громадян у статутових рямцях Лугу, — формальна сторона стоїть на другому пляні. На першому пляні стоїть справа організованого налагодження звязків з широкими верствами українського громадянства.

Добрі звязки, які прийшли між Лугами та УНДО тієї справи не вичерпують. Добре сталося, що Загальний Зїзд прийняв виразну резолюцію про апартійний характер Лугової Організації та її незалежність від якоїнебудь партії. Бувало вже так, що шляхи тої партії і Лугу не були збіжні, потім наблизились, невідомо, що принесе завтрішній день, бо потреби партійно-політичної тактики мусять так само бути відокремлені від потреб якоїнебудь, навіть найповажнішої і найкориснішої іншої організації, — як і потреби тої організації не можуть бути звязувані з потребами якоїнебудь партії. Тісне звязування партії і Лугу для партії непотрібне, а Лугові пошкодилоб: зрозуміли це противники Лугу, які почали розсівати наскрізь неправдиві поголоски про його взаємини з УНДО та справами сучасної дійсности. Фактом є, що на тій дійсности терплять чимало і самі Луги і поправу своєї долі можуть найкраще здобути собі теж самі Луги, користуючись, очевидно, підтримкою УПР, у своїх заходах перед владою. Положення Лугів у нинішній ситуації особливо трудне, а поведінка відповідального Лугового проводу вимагає особливої обережности. У цій ситуації накидається необхідність — створити при Лузі гурток одиниць, які кожночасні політичні відносини обмірковувалиб та були допоміжним дорадчим органом Головної Старшини. Гадаємо, що й цю справу можнаб перевести у згоді з Луговим статутом.

Був період ізоляції, сьогодні нечаче починається відворотний процес: напливу інтеліґенції до Лугових рядів. Надзвичайно відрадний прояв! Але цей процес, який — дай Боже, щоб прийняв якнайширші розміри — повинен спонукати теж Луговий провід до далекойдучої обережности. Річ іде не тільки про „людовофронтівців", що по думці московських інструкцій втискаються навіть до церковних братств, щоб там киринити, але про всяких політичних лівоскочків, для яких „актуальна" Лугова лінія. Еволюцію поглядів переходить кожна людина, яка живе, думає, має почуття критицизму супроти зовнішніх явищ і самого себе. Однак люди, які ту еволюцію переходили надто часто, мусять викликувати оправданий острах, щоб чергова їхня еволюція не довела до зради Лугових рядів. І тому надто палкі неофіти зовсім нас не проймають захопленням. Тим більш почуваємося до обовязку звернути увагу, що Лугова Організація має такий специфічний характер, що вимагає членів, до яких мусить мати кожний 100 проц. довіря, щоб вони не тільки як Луговики, але і як евентуальні будучі противники Лугів — зберігали супроти них найдальшу льояльність.

Врешті остання рефлексія випливає під впливом таких сміливих слів промови голови Головної Старшини на Луговому Городі, яких ми вже давно голосно на прилюдному місці не чували. Серед присутніх громадян можна було почути: чи це доцільно казати про українську армію, про війну, про Київ — сьогодні, серед нашої тутешньої дійсности?! Однак погоджуємося з міркуваннями Лугового проводу: Лугова Організація може існувати тільки тоді, коли концепція окремих українських військових частин, під власною командою та з власною всеукраїнською ідеольоґією буде признана польським урядом, польською державою, як концепція, що вміщається у державній рації. Без цього признання Лугова Організація не має рації екзистенції, перетворитись на руханкове товариство вона не може і не хоче, бо й нації це непотрібне.

Зате Луги з тою ідеольоґією, яку вони прийняли, є українській нації потрібні. І тому сентимент до Лугів, який помітно серед українського громадянства наростає, є явищем наскрізь здоровим, відрадним. Витаючи Луги з їх успіхом, що вони його мали у двох останніх днях, можемо їм побажати тільки якнайкращого розвитку на будуче. Для добра української нації.

Ік.

Краєва нарада у Львові.

КОМУНІКАТ ПРЕЗИДІЇ У. Н. Д. О.

В суботу, дня 3. липня 1937. р. відбулася Краєва Нарада УНДО в салі „Української Бесіди" у Львові. В нараді взяли участь представники повітових організацій УНДО з цілого краю в числі 63, члени Центрального Комітету УНДО і члени Парляментарної Репрезентації та Партійного Суду. Всіх учасників нарадації та Партійного Суду. Всіх учасників наради було 101. Девять членів Центрального Комітету і двох сенаторів оправдало свою неприсутність.

Наради почались в год. 11.30 перед полуднем і тревали з 15-ти мінутовою перервою до год. 10.30 вечора. Відкрив їх голова УНДО й УПР пос. Василь Мудрий короткою промовою, в якій виявив ціль і завдання тієї інформаційної наради, а крім того пояснив причини технічної натури, які зложилися на те, що Народній Зїзд відложено до осені 1937. р. По тім передав провід у руки заступників голови ов. прал. Л. Куницького, сен. інж. Юліяна Павликовського і посла Гр. Терешківця. Всі вони проводили нарадою по черзі, а закрив нараду сен. Ю. Павликовський.

Двогодинний реферат про теперішне політичне положення виголосив голова пос. Василь Мудрий. По рефераті зарядила Президія 15-ти мінутову перерву, а по перерві почалася дискусія. У ній взяло участь 24 промовців, у чому 16 представників провінції. Усі промовці висловили думку, що започаткований перед двома роками політичний курс був добрий і з погляду українських національних інтересів доцільний. Так само всі промовці за виїмком трьох заявилися за тим, що цей самий політичний курс треба послідовно продовжувати.

У висліді дискусії принято відповідні резолюції, які будуть проголошені окремо.

Ліквідація фінансової невдачі уряду Блюма.

Париж, 2 липня 1937.

I.

Опозиційна французька преса зове міністеріяльне звідомлення нового міністра фінансів п. Боне як судову ліквідацію монетарного краху, до якого допровадив державні фінанси соціялістичний міністр фінансів п. Венсан Оріоль. Нині народився новий французький франк, третій по війні:

1) франк Пуанкаре: 65,5 міліґрамів золота,

2) франк Оріоля, 43—49 міліґрамів золота (себто курс франка хитався в тих межах),

3) франк Боне: 1ос міліґрамів золота (себто відірвався від устійненої золотої норми).

Отже цей третій черговий франк зовсім уподібнюється до „літаючого" стерлінга і доляра, що є теж відірвані від золота без ніякого обмеження.

Фінансову програму п. Боне можемо окреслити ось так: 1) нова девалюація, 2) нова інфляція (бо нові кредити від емісійного банку). 3) нові податки.

Дарувіте за термін, це „кінська курація", бо п. Оріоль залишив у державній касі 18 міліонів франків себто гроші, що вистарчають для держави на одну годину. Під фінансовим оглядом перший уряд „людового фронту" закінчив свою спробу повною невдачею

„Реакційний" сенат який оборонив від дальшого безплянового розкидування суму 50 міліярдів золота емісійного банку (военний скарб Франції) став тепер чорним звіром для соціялістів і повалити сенат це їх найновіше виборче гасло.

II.

Французьких сенаторів вибирає окрема виборча колегія, що збирається в головному місті виборчої сенатської округи та складається з місцевих послів т, зв. генеральних радників і окружних радників, та з відпоручників міських громад, — коротко кажучи французьких сенаторів вибирають місцеві посли та члени ріжного роду соймиків. Зате послів вибирають у Франції на основі загального голосування.

Блюм мав завжди вірну більшість „людового фронту" в палаті послів. Зате сенат був завжди ворожий Блюмові. Цікаво, що сенат має радикально-соціялістичну більшість (радикали — сенатори є проти „людового фронту", а радикали-посли є за „людовим фронтом") і він заступає середню суспільну клясу. В його складі є 67 хліборобів, 64 адвокатів, 45 промисловців, 37 лікарів, 19 професорів і 18 журналістів. Як досі, сенат повалив вже уряди Тіфара, Бріяна, Еріота, Тардіє, Лявала і Лєона Блюма.

Тільки та ріжниця що коли сенат скидав уряд Лявала чи Тардіє то соціялісти звали тоді сенат „оборонцем республики" а сьоодні той самий сенат є в очах соціялістів якнайчорнішою реакцією

III.

Ніхто у Франції не заперечує що Блюм перепровадив в життя нову Карту Праці справедливі соціяльні реформи. Колективні (збірні) умовини праці і платні відпустки для робітників є вже нині в програмі всіх політичних французьких партій (правих і лівих) і тих реформ ніхто вже не оспорює. Боротьба іде довкруги 40-годинного тижня праці, бо виринуло питання, чи ця соціяльна реформа є викональна без шкоди для французького виробництва, коли Німеччина і Англія ще не ввели її в практику. Зменшення французького виробництва є саме головним гріхом експерименту Блюма.

Фрінцуські ліві партії кидають постійно зручне виборче гасло, мовляв, французькою політикою кермує фінансова олігархія. Соціялісти і деякі радикали охрестили це виборче гасло іменем „грошевого муру", на якім ломлять собі хребти щораз нові ліві уряди.

А комуністи кажуть: нехай платять багачі, себто, що цілий дефіцит мають покрити французькі багатирі.

Поль Рено, один з найздібніших і зовсім нереакційних послів, виказав в парляменті підчас останньої дебати, що недобір французького державного скарбу є на одну третину більший, ніж маєткові доходи із рент та каменяниць у Франції!

Додамо, що цей „грошевий мур" є одною з найбільших прикмет і гріхів французького характеру. Скільки робітників слуг і працівників, ориґінально настроених виборців, які захоплюються „людовим фронтом", переміняло французькі франки на чужі валюти? Які маси „кашкетів" ми бачили в минулих тижнях біля банкових вікон із написом „шанж", виміна грошей!

Але покищо кабінет Шотана отримав соціялокомуністичні голоси. Всі економічні і фінансові теки та закордонна політика є в руках радикалів. Соціялісти заломилися на фінансах і виробництві, радикали хочуть відіграти ролю спасителів французького франка і продукції а п. Боне, визначний фінансіст, бажав би заняти місце Пуанкаре в історії французький фінансів.

Чи це можливе при цій парляментарній більшости? 8. липня збирається національний конґрес соціялістичної партії, і він вирішить про соціялістичну участь в т. зв. 2. уряді „людового фронту" під проводом радикалів, бо не треба забувати, що соціялісти мають жаль і ненависть до соціялістично-радикального сенату, що перервав їм їхній експеримент. дарма, що цей експеримент провадив Францію рівно шнурком до пропасти. **Юрій Студинський.**

† Богдан Ігор Антонич.

У вівторок 6. ц. м. в год. 10.30 передполуднем помер у Львові зовсім ненадійно молодий, але відомий уже і визначний, модерний український поет Богдан Ігор Антонич у 28. р. життя після запалення олегочної, що прийшло по операції сліпої кишки у половині червня ц. р. І коли вже молодечий організм переборов цю недугу, відмовило нагло послуху перетомлене серце.

Богдан Ігор Антонич прийшов на світ в селі Новиці, пов. Горлиці, де його батько був тоді священиком. Народню школу скінчив у Липівці, пов. Сянік. До гімназії ходив у Сяноці, яку скінчив з відзначенням і записався на фільософію у львівському університеті, де студіював літературу. Університетські студії скінчив у 1932. р., осягаючи ступінь магістра фільософії. В тому теж часі побачили світ перші його ліричні поезії, якими звернув на себе увагу і здобув признання. Підбадьорений успішним дебютом видає свою першу збірку ліричних поезій „Привітання життя", а вслід за нею другу збірку „Три перстені", що здобула йому розголос і нагороду на літературнім конкурсі Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка за 1934 р. Відтоді молодий поет працює із здвоєною енергією над виданням третої збірки поезій „Книга Лева", якою здобув нагороду на літературнім конкурсі Українського Католицького Союзу за 1936. р. Крім цього друкував свої поезії у різних літературних журналах, а саме „Вістянику", „Дзвонах", „Назустрічі" та „Студентському Шляху". В рукописах залишив безліч поезій та недокінчене лібретто опери Антона Рудницького „Довбуш".

Українська література тратить у Богдані Антоничу першорядний молодий, плідний, широкий талант. Покійний визначався теж милою товариською вдачею. Його несподівана смерть викликала у широких колах Його знайомих і приятелів потрясаюче враження.

Похорон відбудеться в четвер 8. липня ц. р. в год. 5. попол. з дому жалоби при вул. Городецькій ч. 18, І. пов

Заборона католицького єрарха читати католицьку пресу.

Недавно вся українська преса принесла нову вістку з Лемківщини, саме про заборону читати, передплачувати та поширювати українські католицькі часописи „Український Бескид" та „Наш Лемко".

Ця вістка, хоч як дивоглядна, нікого не приголомшила, ані навіть надто не здивувала. Кожний, що знає про відносини, які витворилися довкола Здрою-Риманова, місця осілку Апост. Адміністратора Лемківщини, той рівнодушно стрічає та стрічатиме ще й не такі дива. А проте треба цей афект „на зимно" проаналізувати, відшукати причини, що його видвигають автори та розслідити їх мотиви. Без огляду на політичний напрямок названих часописів та спосіб їх ведення (головно „Українського Бескиду", який нераз викликує поважні застереження), нема сумніву, що обидва ті органи мають щиру інтенцію поглиблювати католицькі засади між вірними тамошньої діецезії. Зокрема завдання „Нашого Лемка" це оборона стану посідання католицької Церкви на Лемківщині перед затіями московського і московофільського православія. Це завдання він теж справді ревно виконує. Рівнож відомо вже Вп. Читачам з наших недавніх статтей, що Лемківщина лише хвилево не підлягає владі перемиської епархії, однак надальше лишається її інтегральною частиною.

Повторяємо питання, як саме зрозуміти та як назвати таке диво, коли під покровом одного католицького єпископа-ординарія виходить католицький пресовий орган, а другий католицький єрарх, що лише часово виконує функції єпископа на частині території цієї самої діецезії, — забороняє цей орган читати?! Такого дива ще не було в католицькому житті ніякого народу й очевидно ніколи не буде. Це впрочім кожний розуміє і знає, зокрема кожний історик, бо хто — як — хто, а католицькі єрархи завсіди були найкращими дипльоматами з найціннішою прикметою, що її до сьогодні звуть „prudentia pastoralis" (душпастирська второпність). І лише тоді, коли до цієї влади дорвуться люди, яким далеко до справжніх політиків, можуть мати місце такі неполітичні потягнення, як оте, що про нього саме говоримо

Сам факт цієї заборони є лише слабеньким відблиском дуже цікавої борні двох релігійно-політичних ідеольогій серед одного народу, чи може радше борні одної штучної концепції проти національно-релігійної ідеольогії, яка терпить через своєрідні політичні обставини.

Річ іде про українську національно-католицьку ідеольогію та про москвофільство, яке в свою чергу використовує політ. кон'юнктуру. Що українська католицька ідеольогія побідила вже на Лемківщині так само, як і в цілій Галичині, це факт, якого ніяка людська сила не змінить. Сьогодні вже просто смішно казати, щоб на Лемківщині запанувало всевладно москвофільство, так само смішно, як те, щоб український нарід перестав бути український та став „русским". Усе інше рядове греко-католицьке духовенство на Лемківщині є українське, крім „генерала й кількох штабовців", яких дослівно можна на пальцях одної руки почислити. Ми свято переконані, що й вони відчувають усю безнадійність своїх зусиль, лише засліплення і глуха ненависть до всього, що українське, не дає їм спокійно коротати днів своїх. Оце одинокий мотив усіх потягнень цих кількох дорадників у Риманові.

Москвофільство на галицькому грунті завсіди було, є і мусить бути в дуже близькому відношенні до православія. Деколи бувало воно або буває таки просто православне, та завсіди — щонайменше природною почвою православія. Воно заперечує існування української нації, вважаючи її московською, „русскою"; а тісна сполука понять „русскаго народа" і православія в розумінні всіх москалів є історичною конечністю. Ніхто теж не сумнівається в те, що колиб Москва завоювала Галичину, годі недобитки москвофільських „католицьких" священників пішли би слідом Наумовича та стали би „батюшками", як усі москвофільські духовники, яких захопила російська окупація Галичини в 1914. році. Робити це вже сьогодні хочби тільки з матеріяльних оглядів не виплатиться; тим більше, що невідомо, куди ще вітер повіє. Тому москволіли-священники залишаються при католицизмі, але в їх душах зовсім нема місця для католицизму. На шасть — таких одиниць уже дуже мало. Нема ніякого сумніву, що та підсвідома нехіть до католицизму і той підсвідомий гін до православія були найбільшою причиною, яка казала [illegible] гуртові риманівських достойників заборонити згадані католицькі органи.

Цієї заборони ніхто поважно не буде трактувати, так, як напр. ніхто з польського духо-

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 5

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

НОВИЙ „ЛЯГАВИЙ".

До нашої келії почали прибувати нові вязні. Небавом мого першого товариша відділили від мене й перенесли до іншої келії. Його місце, як інформатора відповідних чинників про те, що діється в келії, зайняв новий „лягавий"*) якийсь К. Був це вже старший чоловік, засуджений за шпигунство у користь одної з сусідніх держав на 10 літ вязниці. Свою кару відбував він у Полоцьку.

Одного дня ГПУ пригадало собі тихого вязня з Полоцька і рішило використати його до своїх цілей. За виявлені послуги обіцяли йому волю... за три місяці. Перенесли його до Мінська. Давали йому кращу пайку, яка складалася з кусня мяса на обід, 13 папіросок денно, більшої скількости цукру, ніж ми всі разом діставали і т. д. Час від часу К. діставав теж гроші на купно додаткових харчів. Наївний, свято він у приобіцяну волю, прислухувався докладно до наших розмов, ревідував наші речі, коли ми виходили на прохід і він сам залишався в келії, прикидаючись недужим — і страшенне дивувався, коли минули заповіджені три місяці, минуло й багато більше, але приобіцяної волі не побачив. Очевидно, перед нами пояснював свої надії якимись іншими умовинами, що виринули в його справі та що на їх підставі ГПУ має ймовірно звільнити його перед річницею".

*) Прізвищем „лягавого" називають у московських вязницях усіх доносників.

Бідолаха вірив у своє звільнення і для тієї волі займався своєю гидкою професією.

„КАРЦЕР".

У наших пивницях був „карцер" для непослушних вязнів, що ломлять устійнені приписи, або для таких, що підчас слідства не дають вимаганих зізнань. Була комірка під сходами, вогка, темна, без ніякого уладження і з такою низькою стелею, що стояти там було неможливо, можна було тільки сидіти на підлозі. По кількох днях такого карцеру, вязень виглядав як по якійсь важкій недузі.

Найчастіше до карцеру попадали жінки. Іноді чути було з коридоря їх істеричні крики, коли гепісти волікли їх до комірки під сходами.

Одного разу поволікли за якусь провину вище описану, увязнену з малими дітьми селянку. Проймаючий до глибини душі крик лунав по коридорі, коли відривали матір від дітей. Довго було чути метушню, видно жінка ставила опір. Укінці вдалося катам примістити нещасну в карцері. Одначе крик тривав далі. Якийсь рівномірний, ритмічний крик-зойк, відкись мені знайомий, десь я вже його чув.

Я прилип до дверей і надслухував, намагаючись виловити викрикувані слова.

В нас на білоруських селах залишився звичай заводження на похоронах. По білоруськи називається воно: „голосити". Професійні похоронні голосільниці голосять над мерцем, вихваляючи його прикмети та описуючи розпуку живих, однаковими, вивченими на память словами. Щось такого почув я тепер. Тільки це не було вивчене голосіння над мерцем, то був правдивий крик розпуки, що виривався з грудей безталанної. Була це якась жахлива імпровізація жінки з простолюддя у хвилині найбільшої нервової напруги, яка виявляла свій біль сканованими тирадами.

Майже безперервно 2 години тривала ця пісня бунту й ненависти. Згодом почала вона стихати, аж затихла зовсім. Не знаю, чи голосільниця заснула, чи може зімліла.

Несамовиті дрощі трясли мною, коли я слухав тієї щирої, не продуманої, не зробленої пісні, але пісні, що вирвалась безпосередньо зі збожеволілої болем і розпукою душі.

Важко описати ці враження. Треба самому чути це божевілля розпуки, щоб його зрозуміти й відчути.

БОГ ХОТІВ.

Сидів у нашій келії старий жид, робітник-гарбар. З релігійних причин не їв вязничних страв і жив тільки тим, що йому двічі на тиждень приносила родина. Маломовний, по цілих днях важко зідхав, або молився.

Одного разу підчас нашої розмови зі сторожем, той останній запитав старозавітного:

— От, ти все молишся і Бог тобі нічого не помагає. Сидиш у пивниці ГПУ а твій Бог не може тебе вирятувати.

Запитаний зідхнув і відповів сентенціонально:

— Ой. Бог хотів — не було ГПУ, Бог захоче — не буде ГПУ...

Раптом запримітивши свою необережність, поправився:

— Ох, що я сказав!... Яж хотів сказати: Бог схоче — я не буду в ГПУ.

Непоправний „контрреволюціонер".

(Поодовження буде).

венства поважно не трактував би заборони читати „Пшеводнік Католіцкі" або „Мали Дзенник" (лише там такі речі неможливі). Кожний добре знає, що тут не йде про міщо, що торкалось би релігійних справ, лише йде про політичне змагання, в якому потапаюча сторона хапається релігійної бритви. Отже совісти духовенства така заборона не доторкає і в нічому його не зобовязує.

Та заборона — це ще один даремний труд відвернути природний хід справ, якого відвернути не можна. 99 проц. духовенства на Лемківщині пливе зі сильним річищем усього українства Лемківщини. Хтож має силу стримати біг гірської ріки?! —ч —н.

—o—

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ НА ЛЬВІВСЬКІЙ ПОЛІТЕХНІЦІ.

Львівська Політехніка має пять виділів: 1. виділ сухопутньої і водної інжинерії з трьома відділами: сухопутнім, водним і мірничим; 2. виділ архітектури; 3. механічний виділ з трьома відділами: машиновим, електротехнічним і нафтовим. Відділ машиновий має такі групи: конструкційну, залізничу, технольогічну та рухову. На конструкційній групі істнує летунська секція; 4. хемічний виділ і 5. рільничо-лісовий виділ з двома відділами: рільничим і лісовим. Рільничий відділ розпадається на такі групи: економічну, рільничу і годівельну.

Студії на виділі інжинерії та архітектури тревають 4 і пів року, на всіх інших виділах чотири роки. Одначе з огляду на великий навал праці студії на всіх виділах тревають від 6—8 літ. На рільничому виділі студії відбуваються лише в перших трьох семестрах у Львові, решта в Дублянах під Львовом.

Речинець у справі подань з приняттям на Політехніку проголошує щороку ректорат і він звичайно припадає на день 15. вересня. До подання слід долучити такі документи: 1. метрику уродження, 2. свідоцтво зрілости, 3. військовий документ, 4. свідоцтво моральности, якщо від часу зложення іспиту зрілости минув один або більше років. 5. три непідклеєні світлини.

По зложенню подання треба скласти вступний іспит з таких предметів: на виділ інжинерії: з математики, нарисної геометрії, шкіцування; на виділ архітектури: з нарисної геометрії, рисунків, з історії культури і мистецтва; на механічний виділ: з математики, нарисної геометрії, фізики, шкіцування та психотехніки. Першенство мають ті, що викажуться свідоцтвом варстатової практики (1 місяць); на хемічний виділ: з фізики і хемії; на рільничий виділ: з природи Польщі і математики. Першенство мають ті, що викажуться рільничою практикою і сини хліборобів.

Зпоміж українців приймають на політехніку у Львові невеликий відсоток, але і цей відсоток зменшений з огляду на малі кваліфікації українців, як абсольвентів клясичних гімназій.

Для кандидатів на Політехніку організує Т-во „Основа" підготовні курси, що їх ведуть фахові сили. Одначе треба завважити, що з огляду на великий обсяг матеріялу, ці курси дають користь лише тоді, коли кандидати самі підчас вакацій запізнаються з іспитовим матеріялом. Тому хто поважно рефлектує на технічні студії, повинен уже тепер взятися до праці. Курси з обсягу всіх предметів до вступного іспиту починаються в „Основі" дня 15. серпня ц. р. Речинець зголошень минає 10. серпня ц. р.

Оплати за студії такі: вписове 30 зол., маніпуляційна оплата 10 зол., лікарські оглядини 4 зол., оплата за іспит 10 зол. Річні шкільні оплати 230 зол. Отримання у Львові від 50 зол. вгору.

Ближчі інформації у звязку з вимогами до вступного іспиту дає Т-во Українських Студентів Львівської Політехніки „Основа". У справі цих інформацій слід звертатися до дня 10. серпня на адресу: Евген Грень, Рудно, п. Зимна Вода, від 10. серпня ц. р. на адресу: Т-во „Основа", Львів, пл. св. Юра ч. 5.

Виділ Т-ва „Основа".

—o—

ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКА ПРОПАГАНДА.

В одній крамниці у Ростові над Доном пошукували статті Троцького та релігійну літературу, уживаючи їх як папір до пакування

—o—

ФРАНЦУСЬКІ ТОВАРОВІ БІРЖІ ОТВОРЕНІ

У французькому урядовому деннику появився розпорядок міністра скарбу, що касує декрет з 8. червня ц. р. про замкнення бірж. Товарові біржі будуть отворені від нині.

Великий Театр	Нині гостинний виступ Театру Атенеум **„Возьний і міністр"** зі Стефаном Ярачом	Великий Театр

Демократія, комунізм, націоналізм та українська національна рація.

III.

ЩО ТАКЕ ФАШИЗМ?

Так, як про німецький націонал-соціялізм писали ми на основі 25-ти точок НСДАП, що творять вугольний камінь ідеольогії, системи та устрою Ш. Німеччини, — так само про фашизм будемо казати на підставі „Доктрини фашизму" Беніта Мусолінія, що є наче катехизмом італійської фашистівської ідеольогії, якою пройнята нинішня італійська імперія. Обмежимося до самих цитат з доброго і вірного українського перекладу:*)

> Фашизм є проти клясичного лібералізму... Лібералізм заперечував Державу в інтересі окремої одиниці; фашизм знову признав Державу як правдиву дійсність одиниці... Поза Державою немає ні одиниць, ні гуртів (політичних партій, товариств, синдикатів, кляс)... Фашизм є проти демократії, яка зрівнює народ до більшого числа, знижуючи його до рівня більшости... Не нація родить Державу, як це виходить із старої містичної думки, що правила за основу публіцистиці національних Держав XIX в. Навпаки — створила націю Держава, яка дає народові, свідомому власної моральної єдности, волю, себто справжне істнування... Держава, як загальна етична сильна воля, є творцем права... Для фашизму Держава, це абсолют, перед яким одиниці і гурти це релятив...

Гадаємо, що тих кількох цитат досить. Спитаємо знову: як ті засади пристосовувати в українській практичній політиці?! Як ми можемо славити та приймати „елітарний принцип", коли та наша еліта, це спавперизована інтелігенція, здебільша у першому — хай другому чи третьому — поколінні просто з селянського пня, без капіталів, без рідного промислу, без великого земельного власництва, без достаточної скількости варстатів праці, при единій змозі екзистенції — дружньої колективної праці з притяганням до цієї праці найширших народніх низів?! Як ми можемо легковажити собі парляментарний державний устрій, коли єдина можливість участи народніх мас у політичному житті це безпосередній вплив на персональний склад законодатних установ! Як можлива боротьба за народні права, коли не будемо мати впливу на державне законодавство і навіть не будемо мати конституційно-признаного терену боротьби за мінімум незалежности наших установ і організацій. Польща це національна держава і кажемо, це держава національностей (а здається, що нема щодо такого підходу двох думок у нашому громадянстві), то тим самим протиставимося принципові „панівної нації", який є складовою частиною теорії націоналізму, проявленого у формі італійського фашизму та німецького націонал-соціялізму. Коли ж ми боремося бодай за мінімум незалежности наших установ і організацій, то тим самим виступаємо проти принципу тотальности держави, бо тотальна держава це на практиці — безоглядне підпорядкування державним чинникам (читай: державній адміністрації) всього того, що діється у державі, включно з приватним життям одиниці. Коли є а нас люди, які захоплюються італійським та німецьким взором та раді ті взори прищіпити на наш ґрунт, то не повинні забувати, що в Італії іде безпощадна асиміляційна політика супроти хорватів, словінців і тирольських німців та що скрізь, де тільки приходить до слова націоналізм фашистівського роду — панівна національна більшість виявляє супроти національної меншини свою ексклюзивність, брак толеранції, нетерпимість, стараючись передусім коштом національних меншин збільшити свій національний стан посідання.

*) Беніто Мусоліні: **„Доктрина фашизму"**, переклав Михайло Островерха, Львів 1937, переклад за згодою Автора й дозволом видавця п Ульріко Гоеплі (Мілянo). Накладом Богдана Кравцова — Та книжечка приємною українській політичній літератур. тюр, без якого не можна зрозуміти сучасної фашистівської течії. Перекладчик, відомий знавець італійської мови й літератури та знеличник Італії в усіх її проявах, дав гарантію вірности й літературного рівня перекладу. Книжка під технічним оглядом видана дуже збайливо.

НАЦІОНАЛІЗМ ДЕРЖАВНИХ ТА НЕДЕРЖАВНИХ НАРОДІВ.

З усіх тих і чимало інших причин мусимо дійти до висновку, що **націоналізм панівних націй не може бути утотожнюваний з націоналізмом націй недержавних.** Коли націоналізм перших каже їм **вирікатися демократії** та проявляти національну енергію у формах, суперечних з поняттям демократії як державного устрою та ідеольогічного світогляду, то навпаки націоналізм недержавних народів, творчий і будуючий націоналізм, **мусить шанувати демократію та спірятись на демократії,** як на базі своєї щоденної боротьби за кращу долю, як на ідеольогічній системі, з якої черпається гасла свободи, рівности, толеранції, політичного лібералізму.

Але український нарід не є обмежений тільки до границь польської держави і боротьба за покращання долі української національної вітки в Галичині та на Волині не вичерпує всеукраїнської проблеми. Та всеукраїнська проблема казала викристалізуватись українській політичній думці у яскраво протисовітському напрямку, утотожнюючи поняття Совітського Союзу з Росією та вбачаючи у Росії того відвічного національного противника, який загрожує просто фізичній екзистенції української нації. З того погляду — міжнародні союзники Совітів є нашими противниками та міжнародні противники Совітів находяться на спільній лінії також наших інтересів.

ЛИХІ СТОРОНИ ДЕМОКРАТІЇ.

Одночасно наше привязання до демократії, диктоване і традицією і національними питоменностями і реальними тутешніми інтересами — не може йти так далеко, щоб не бачити також відємних сторінок демократії. Викривлення демократії виявилось у гіпертрофії парляментаризму у кар'єризмі, у корупції. Ось що каже про демократію один із найбільших демократів післявоєнного часу, міністр ваймарської Німеччини, Ратенау, який за свою вірність демократії згинув з рук фанатиків, ворогів демократії:

„Посли, що не мають поняття ані про політику, ані про економію ані про адміністрацію ані про внутрішній звязок між цими ділянками, голосують та іменують міністрів: одна тека мені, одна тобі. Міністри, що від народин надаються до чого іншого, опрацьовують закони. Національні збори приймають їх, публична опінія потакує, край загибає. Висліди такого безглуздя: національна господарка не має ніякої помочі, приходів нема, маєткові ріжниці більшають, інтелігенція бідніє, пролетаризується, великі маєтки зростають у безконечне, ліпші сини покидають край. Рухливіші люди вивозять свій гріш за кордон, порядні та добродушні платять за безсовісних. Авторитет дилетантської держави такий самий у справах податків, як і прохарчування. На дефравдацію глядять наче на жарт, корупція процвитає. Ніхто не бере поважно законодавства ні правління..."

Однак найбільш відємною сторінкою демократії є — її слабість. Слабість, виявлена саме у боротьбі з найбільшим ворогом демократії, комунізмом (як устроєм) та большевизмом (як формою вияву). Демократія не найшла у собі відповідної енергії, не зуміла відповідно захопити мас та винайти відповідні форми боротьби, щоб протиставитись заливові комунізму. І по нинішній день демократія є тільки тереном експериментів, за якими стоять її найбільші вороги: щож інше є „людові фронти", до яких входять партії демократичного центру й лівиці, що інше є оборона демократії навіть тією соціялістичною та жидівською пресою, яка хоч і дуже рішуче відмежовується від комунізму та від „людових фронтів", проте не менш рішуче боронить напр. уряду Блюма у Франції чи уряду Кавалєро в Еспанії, дарма, що ті уряди є чейже фактичною великою міжнародньою підтримкою Совітів чи навіть творять перехідну стадію до повної реалізації планів Комінтерну на даних державних територіях!

І. Кедрин.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Вплив підсоння на здоровля.

КУДИ ЇХАТИ НА ЛІТО?

Кліматичне лікування.

При цілій низці схорінь, головно при затяжних схоріннях віддихових доріг, серця, крови, кормового проводу та ін., поручають лікарі т. зв. кліматичне лікування. Воно має на меті використати лікувальні прикмети даної місцевої чи літнича місцевости.

Кліматом чи пак підсоннем якоїсь місцевости називаємо атмосферичні чинники тої місцевости, напр. вогкість повітря, його рух (вітри, бурі), чистота повітря, його натиск, багатство сонішних промінів та ін. Другим характеристичним чинником для даного підсоння — це географічні умовини даної місцевости, напр. уформування поверхні землі (гори, долини, верховини, рівнини), рослинність околиці, наволодення та висота рівня місцевости над поверхнею моря. Всі ті чинники, що діють в даній місцевости складаються на характеристичний для даної місцевости клімат. У нашій уміркованій полосі землі маємо три роди підсоння.

Надморське, гірське підсоння рівнин.

Два перші діють дуже сильно побудливо на організм, а проте лагідно, без більшого впливу. Час кліматичного лікування є залежний від роду і натури недуги даної людини; пересічно лікарі уважають, що добрі висліди дає вже двомісячне, кліматичне лікування.

Над морем.

Надморський клімат незвичайно здоровий, бо повітря над морем є вогке, рухливе (вітри, бурі), дуже чисте і нема там вееликих ріжниць в температурі дня й ночі. Повітря над морем має багато кухонної соли, йоду і брому.

Вплив цього клімату зазначується тим, що людина тратить більше тепла і скоріше остуджується, ніж в континентальнім кліматі. У наслідок впливів надморського клімату зростає перемінa матерій, апетит, кровообіг, витворювання крови і зміцнюється нервова система. Тому то над море можуть їхати люди з нежитами горішніх віддихових доріг, виздоровленці по запаленню легенів, зявів чи олегочної, корі зі залозами, сухотами кісток та шкіри, хирляві, недокровні, нервові та ін. Зате рішуче не повинні їхати над море хорі на чинні сухоти, запалення середнього уха, ревматизм, нирки та невирівняний хиби серця.

Відпочинок у горах.

Гірський клімат має такі прикмети: рідке повітря, низьке тиснення атмосфери, сухість та велику чистоту. В повітрі нема пилу та зародків, зате багато в ньому радової еманації і сильних позафіолетних промінів сонця. Гірський клімат має також ту цінну прикмету, що в ньому сонце діє сильно також зимою. Гірський клімат має три ступні: 1) підгірський (від 300—700 м.), 2) підальпейський (від 700—1200 м.) і 3) альпейський чи високогірський (повище 1200 м. над поземом моря).

Гірський клімат має побудливий вплив на працю ріжних органів як шкіри, органів віддихових, кровотворних, бо в гірськім повітрі легені працюють видатніше, віддихи стають глибші, приспішується кровообіг; також збільшується вслід за тим апетит та поправляється загальна перемінa матерії (т. зн. організм присвоює більше складників поживи і живіше їх переробляє на свої віджившчі соки). Врешті гірський клімат дівае заміцняючо й на нервову систему.

Лікарі поручають побут у горах в початкових (не тяжких) формах сухіт легенів, в сухотах кісток і лімфатичних залоз, золзах, затяжних катарах віддихових доріг, в грудній астмі, затяжнім ревматизмі та в запаленню нирок (одначе тільки під лікарською опікою).

Також у цілій низці нервових недуг поручають лікарі виїзд до гірських місцевостей як напр. в істерії, неврастенії, безсонності. Добре також впливає гірський клімат на хирлявих, т. зв. астенічних дітей, у виздоровленців по (головно зарязливих) недугах, при опасистости та ніших.

Не вільно лиш перебувати в гірськім кліматі особам з далекопосуненими сухотами, людям з невирівняними хибами серця та дуже вихудлим.

В нашім краю найсухішою та найбільш сонішною порою року є зима, а весна й літо дощевою.

В наших горах є ось які високогірські літнича: Буркут (1014 м. над рівнем моря), Ворохта (754). Інші наші гірські лікувальні місцевости належать головно до підгірського типу: Чорштин (531 м. н. м.), Делятин (548), Косів (415), Криниця (575), Кути (336), Моршин (321), Татарів (684), Трускавець (399), Зелемянка (480).

Рівнинний клімат.

Клімат рівнин визначається тим, що є лагідний і теплий та сухий (напр. на Поділлі), або тепло-вогкий (пр Дністра). Таке підсоння (в нас „на селі") не має лічничої сили, не так як вище згадані. Зате і в тім підсонні побут і відпочинок є добрим в лісистих околицях, бо ліси утримують рівномірну теплоту і не допускають до великої ріжниці в теплоті дня й ночі. Повітря лісистих околиць є багате в чистий кисень т. зв. озон (O_3), чисте вільне від пилу і зародків і насичене запахом живиць. Також ліси хоронять від вітрів і злагіднюють літну жару.

В нас багато місцевостей того типу, в їх прикладом є напр. Окопи св. Трійці над Дністром.

Полудневo-середземноморське підсоння.

Для нас, мешканців поміркованої полоси, підсоння теплого Полудня має те значіння, що хорий може в нім перебувати на вільному повітрі й зимою; тому полудневo-европейські лікувальні місцевости мають для наших хорих значіння головно, як зимові кліматичні стації. Полудневі місцевости мають або сухе підсоння або вогке. Вогке дівае дуже добре на затяжні катари віддихових доріг, а сухе їх подразнює. Полудневе підсоння впливає добре на ревматичні схорінни, хороби серця й нирок, водянистість крови, затроєння важкими металями (ртуть, олово), істерію, неврастенію, нервоболі (ісхіяс) та цукровницю.

Натомість не вільно туди їхати хорим на затяжний катар шлунка й кишок, з тяжкими сухотами і лихими новотворами. В нашім краю зближені своїм кліматом до полудневого є Заліщики над Дністром.

Крім підсоння очевидно сильний лікувальний вплив має тут всюди щей психічне відсвіжіння людини, звязане зі „зміною декорації".

Б. Г—й.

Людина і електрогигієна.

Нинішна доба — це доба величезного розвою електричности, що находить чимраз більше применення в промислі і щоденному житті. Людські оселі, головно міста, цілі омотані всякими дротами, по яких кружляє невидима, проте яка могутня, — електричність.

На кожнім кроці зустрічаємося з тою таємною силою, що переможена служить вигоді людини. Але та часта зустріч людини з електричністю створює багато нагод, де може проявитися шкідливе, а то й смертоносне діяння електричности. Воно полягає головно на т. зв. ураженнях електричністю що повстає тоді, коли людина влучиться в електричну мережу. Одначе досліди останніх років виказали, що електричний струм витворює також шкідливі для людського організму промені, хмилі та гази, що діють шкідливо на організм. Тому людина мусить берегтися перед тим і придержуватися вказівок т. зв. електрогигієни.

Завдання електрогигієни.

Електрогигієна є одним з найновіших наукових висловів, і створив його проф. мед. у Відні славний учений Єлінек. На його думку електрогигієна має ріжні завдання. Вона займається наприклад питанням, якій струм вживати в електричних удаженнях щоденної потреби — постійний чи поперемінний. Також звертає пильну увагу на правильну будову електричних апаратів і поліпшення ізоляції струму в тих апаратах від людини, що маніпулює ними.

Врешті електрогигієна змагає до поліпшення способів рятування всіх, що їх поразила електрика. Гасло проф. Єлінека таке: Разом із розвоєм електро-техніки — мусить рівнобіжно розвиватися і електрогигієна

ТАЄМНИЦЯ СИНЬОЇ СОЛИ.

Вже віддавна інтригувала природників загадка, відки походить синя барва кристалів кам'яної соли, яку в Польщі знаходять у Величці, а на наших землях в Калуші; хто був у Величці, чи бачив кристали соли, привезені прогульковцями, той певно запримітив у кристалах соли гейби сині хмарки; знову в Калуші сині кристали соли є впорскнені в сильвін. Після новіших теорій ця синя барва малаб бути зязана з радіоактивністю. Проф. Пшібрам з Радового Інституту у Відні постановив про те переконатися і піддав безбарвні кристали соли дїланню промінів раду. Кристали кухонної соли справді забарвилися, одначе не на синьо, а на жовто. Щойно коли підгрівали кристали, або піддали під вплив збільшеного тиску повітря, насвітлені радом кристали прибрали синий колїор. Одначе дотепер у природі не вдалялось найти природних жовтих кристалів соли. Щойно недавно в Тиролю інж. Шавбергер найшов в одній копальні природні жовтаві кристали соли, а коли їх огрівали в темноті, вони ставали сині. Таким способом виявили вчені таємницю синіх хмарок у кристалах соли

ЧУДО СВІТЛЯНОЇ РЕКЛЯМИ.

Коли оглядаємо американські фільми, вдаряє нас велика кількість світляних реклям на вулицях великих міст, що надає їм якогось спеціяльного великоміського чару. Тепер американська преса приносить вістку про правдиве чудо світляної реклями, про яке европейцеві важко й мріяти. Отже в самім серці Нюйорку на перехресті славного Бродвею і Таймскверу уставили на двоповерховім блоку домів велитенський сталевий шкелет, що двигає найбільшу на світі світлявну рекляму. Вона висока на 82 м. (вежа львівського ратуша на 70), а широка на 22 м. На неї зужили 330 м. неонових рур і 29.508 світляних випустів. На сам шкелет зужили 90 тис. кг. сталі, а ціла конструкція реклями важить 110 тис. кг.

Рямці реклями спочивають на трьох пільонах і є симетричні. При реклямі є спеціяльна кабіна для електричної інсталяції. За одним потисненням гудзика рекляма заливається морем світла і кожний мусить, хоч-не-хоч звернути на неї увагу

ТОВАРИШІ НАШОЇ ЗЕМЛІ В ЛИПНІ.

В літних місяцях, коли небо переважно чисте, незахмарене, можна навіть голим оком видіти товаришів нашої Землі, інші землі-планети, що належать до нашої сонішної родини. **Меркур** буде видно найліпше щойно 18. серпня над західнім горизонтом негайно після заходу сонця. **Венера** блимає чарівно в липні три години перед сходом сонця, звідси і її народня назва „рання зірниця". **Марс** появляється вечорами на полудневo-західнім краю неба, відбуваючи свою відвічну дорогу через звіздозбори Ваги, Медведика, Вужа в напрямі Стрільця. В тім останнім видію величавого **Юпітера** цілу липневу ніч, як маєстатично і поволи посувається зі заходу до сходу аж до 13. вересня, і потім назад зі сходу на захід. Далекий **Сатурн** появляється в липні на небі в 22 год.

З КРАЮ І ЗАКОРДОНУ.

— Урядова статистика Франції виказала, що в тім краю було в 1936. р. 1,440.000 телефонічних апаратів. Із них найбільше в Парижі. Париж це друге місто світа щодо числа телефонів по Нюйорку. У 1881. р. в Парижі було леда 300 абонентів телефону на теперішніх 253 тисячі.

— Чехословаччина збагатила свою залізничну сітку новою лінією з Банської Бистриці до Дівяків. Вона пробиває гори Велика Фотра тунелем, що довгий на 4690 м. Цей тунель є найдовший в Чехословаччині. На новій лінії є всіх 14 тунелів загальної довжини 11,088 м.; нова лінія має 605 мостів і віядуктів.

— В Польщі заборонили ловити осетри та лососі у Вислі та її допливах від грудня до кінця січня, та у місяцях квітень—травень на час трьох літ. Заказ має на меті охорону цих риб перед повною загладою.

— В Німеччині зросла помітно продукція чафтової ропи. Так напр. коли в 1935. р. видобули там 429.673 тони, то в 1936. р. видобули 3% тон більше, значить 444.640 тон. Найбільше ропи дала копальняна округа Ніндерен, Вітце і Оберг. Замітне те, що німецька продукція нафти зросла помітно завдяки відкриттю нових нафтових теренів

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Майбутня війна та оборона цивільного населення.

Хемічні боєві середники.

Боєві гази — це газові, текучі і тривкі субстанції (матерія у виді пари, води або твердого тіла), що розпилені у воздусі, на поверхні землі або на предметах, ділають шкідливо на людський організм. Ушкоджений організм називаємо затроєним або загазованим. Затроєння наступає у віддихових дорогах (в горлі і в легенях), рідше на поверхні тіла (на шкірі) при безпосереднім зітканню з предметом, закаженим боєвим газом. Затроєння організму може наступити рівнож і в кормовому проводі в наслідок ужиття поживи й води затроєної боєвим газом. Боєві гази ділають теж шкідливо й на звірята. Одначе вразливість на них домашніх звірят не однакова, та все таки мало ріжниться від вражливости людини. Тих газів уживають на війні на те, щоби противника затроїти, спинити рух й працю та дошкулити йому фізично й моральо.

Ріжне ділання знаних нам газів на організм та часто піступні їх прикмети, у звязку зі страхом, що в майбутній війні будуть примінені ще незнані гази, — викликують сильний вплив на психіку населення й у висліді того повстає невідповідна оцінка летунсько-газової загрози. Звичайно, то, чого не знаємо, предтавляється нам грізніше, ніж воно є справді, як також легковаження дійсної небезпеки викликує дуже поважні наслідки.

Пригляньмося ближче тим газам, що їх уживали або будуть уживати в найближчій війні.

Як вже згадано, у війні уживано газів у трьох станах скуплення: в газовім, рідкім і тривкім. Всі ті роди газів розглянемо по черзі.

Газова трійлива субстанція або боєві воздушні гази по отворенню збірника (напр. газової бутлі, бомби і т. п.) відразу розходяться у воздусі. Газ тяжчий від воздуху опадає на поверхню землі і виповнює всі заглиблення. Розпорошені у воздусі частинки газу затроюють його, і тоді це називається газовим або отруйним облаком. Боєвий газ затроює тільки долішні верстви воздуху до висоти 30 м., бо частинки газу кілька разів тяжчі від воздуху, мають тенденцію утримуватися при землі, виповняти та втискатися до різних заглиблень у терені.

До боєвих газів зачисляємо: хльор, фосген, хльороціян, пруську кислоту, акроліну, двохромометилевий етер, двофосген, хльоропікрину, хльороацетон, бромоацетон і ін.

Текучі трійливі субстанції або звичайні тривалі боєві гази в рідкому стані, звичайно виступають в терені під видом крапель і краплинок, густіше або рідше розсіяних на поверхні землі і на предметах, що на ній находяться. Поверхня землі зрошена краплинами боєвого газу творить хемічну пляму, звану також трійливою плямою або закаженим тереном. При спаді температури нижче 0 степенів наступає ощіпнення й скуплення краплинок. Боєві тривалі гази, значить рідини, є тяжчі від води, тому краплі тривалих газів опадають у воді на дно.

Розпускайність газів у воді є невелика, тому можуть вони у виді крапель або навіть і цілої верстви довго лежати на дні води, заховуючи свої трійливі і парючі прикмети.

Краплі і краплинки, що скажують терен, парують і уносяться у воздусі у виді пари тривалого газу. В той спосіб повстає над хемічною плямою ще й газова хмара.

Коли тривалий боєвий газ роздробити механічно у воздусі, то творить він трійливу або парую чу мряку. В той спосіб може тривалий газ удержатися у воздусі не тільки у виді газових частинок (пари), але й у виді мряки.

Боєві тривалі гази, уживані у війні є ось такі: бром бензилю, бром ксилілю, фенілдвохлороарсина, каміт, люізит, іперит і ін.

Боєві гази в стані ціпкім (твердім) для воєнних цілей розпилені у воздусі служать до затроювання воздуху, т. зн. творять газові облаки, в котрих газ находиться у виді дуже мілкого порошку.

До тої групи належать: бромоціян, двофенільоціяноарсина, адамсит, хльороацетофенон трифосген і ін.

Зі сказаного видно, що воздух можна затроїти всіми газами, т. зн. у стані газовім, плинім і сталім. За те терен можна затроїти лише газами плинними.

І. Ч.

Велика посезонова продажа

всяких товарів блаватних з 35% знижкою цін

Галицький Маґазин Новин

Львів, ул. Галицька ч. 15.

УВАГА: При закупі товарів від зол. 5·—, даром білети до першорядних кін. Приймаємо чеки Централі Обороту Товарового.

Коронація циганського короля

У ВАРШАВІ

В минулу неділю відбулася у Варшаві коронація короля циганів. Ця незвичайно оригінальна парада, яка мала одночасно й дуже поважні й дуже гумористичні риски викликала незвичайно велике зацікавлення не тільки в Польщі, але й закордоном. Найкращим доказом є численна участь закордонних журналістів у коронаційних парадах, але й факт, що цю незвичайної ваги для всесвітньої історії подію трансмітували всі американські радіостації.

Коронація відбулася на спортовому майдані варшавського клюбу „Легія".

Театральні реквізити.

На середині грища уставлено трон виполичений з варшавської опери. Перед циганським королем сідали на цім троні актори з опери Борис Годунов. Також величавий королівський плащ підбитий кріликами (одно з другим говориться: коронація королика, чи пак кріликa з кріликами) виполичено з театральної гардероби. Інші причандали потрібні до цієї королівської паради також виполичено з театральної реквізиторні або гардероби. Тільки корона мабуть була правдива і власна, хоч і не зі золота, тільки позолочувана.

Королівська елекція.

На трибунах повно публики. Пресові льожі виповнені в щерть. Кандидати до престолу — є їх 5 — сидять оподалік на спеціяльно для них призначених кріслах.

Вкінці з бічних воріт стадіону виходять циганські сенатори в чорних одягах, смокінгах і фраках та в білих „метеликах". На голові виблискуються в сонці вилиняним шовком „цилиндри" і „габіки". Вони входять на підвищення. На підвищенні займають також місце кандидати на циганського монарха, а саме: Антін Цецерський, Юрій, Рудольф, Януш і Сергій, всі Квеки.

Вибори починаються. Сенатори вкидують карточки до виборчої урни. Відтак 2 починає обчисляти висліл голосування. На 30 осіб, які мали право голосувати, голосувало тільки 17, але всі 17 голосів дістав Януш Квек. Проголошення висліду витає публика оплесками. Циганські сенатори встають підчас цього зі своїх місць.

Коронація.

Після елекції відбулася коронація. Корону вложив на голову нового помазанника православний священик о. протоєрей Теодорович у товаристві 4 священиків. Перед коронацією від булось було посвячення всіх інсиґній королівської влади. Опісля о. Теодорович говорить промову і вкладає корону на голову короля Квека та передає королівський жезл (покищо теж виполичений із реквізиторні). У тій же хвилині двох сенаторів кидає на королівські плечі згаданий вище плащ, з якого для певности не відчіплено навіть карточки з написом: „Ч. інвентарної книги Міських Театрів 14319/1928".

Король сідає на престолі і виголошує привітальну промову до своїх підданих і гостей. Одначе ці останні не багато з цього королівського експозе зрозуміли, не знаючи циганської мови яка — річ ясна — була підчас коронації урядова.

Зчерги король приймав дари: золотий годинник на довжезнім ланцюгу, дві китиці квітів і червону ленту.

Почесні стріли.

Раптом з голосника гомонять слова: „На честь нового короля залунає тепер почесна сальва 21 гарматніх вистрілів". І справді перечулені видці мусіли 21 разів затикати уха, хоч гармат на грищі не було.

Справа була цілком ясна. Якийсь експоручник чи сотник російської артилерії приладив петарди і при їх помочі віддав почесну сальву.

Згодом королеві складають побажання ще недавні його суперники і відтак сенатори.

Першим королівським актом була номінація недавніх суперників, яких визначив король або королівськими адютантами, або „презесами" чи якимись іншими почестями.

Новий король має 52 роки, жонатий у друге, і має 3 синів від 4—19 літ. Королівський уряд переходитиме тепер з батька на сина. Новий циганський король хоче зорганізувати циганів і внеднати в Мусолінія кусень Абісинії на циганську кольонізацію, мовляв, циганам осточортіло вічне мандрівництво. Імовірно звернеться він теж з цією справою до Ліги Націй, яка повинна циганам піти на руку й дати їм змогу основати циганську державу.

Закінчення.

Після офіціяльної частини відбулася теж неофіціяльна, на яку складалися ріжнородні пописи циганів, циганок і циганят. При світлі штучних вогнів виступає у супроводі циганського хору молода Тамара Квеківна і пописується сентиментальним сольо-співом. Після неї мале циганча витинає чардаша. Відтак іде точка за точкою — співають, танцюють, грають... Грають, справді одною з найважніших атракцій циганської коронації була прегарна циганська орхестра, що грала коли треба було і де лиш треба було, перебігаючи в разі конечности грище вздовж і поперек.

Хоч коронація короля Квека I не була багатша і величавіша від коронації Юрія VI, зате перевищала її оригінальністю.

Позолочена корона циганського короля не буде дуже важка і його піддані по цілому світі не приноситимуть багато клопотів королівській голові. Всеж така варшавська циганська коронація має своє значіння: найбільші пролетарі та інтернаціонали й від уродження демократи заявились ясно й недвозначно за монархією.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

АМЕРИКАНСЬКА РЕКЛЯМА.

В одним американським щоденнику появилося таке оголошення:

„На підставі статистики авта марки „Фенікс" переїхали найбільше осіб". Цей факт є найкращим доказом, що наші авта мають найтихший біг".

НА ПОЛІЦІЙНІМ КОМІСАРІЯТІ.

— Скоро! Прошу мене арештувати, бо я вдарив свою жінку парасолею по голові.

— Чоловіче, ви її вбили?

— Ні, але вона пустилась за мною і небавом уже тут буде.

Надзвичайна сесія сойму і сенату буде відложена?

Бюро сойму і сенату повідомляє, що марш. Цар дістав внесок у справі скликання надзвичайної сесії, щоб полагодити справу конфлікту з митр. Сапігою.

Такий самий внесок складуть сенатори марш. Присторові, який нині вертається до Варшави.

В парляментарних колах запевняють, що надзвичайна сесія, яку мали скликати в половині липня, буде на кільса днів відложена, щоб у міжчасі довести до повної ліквідації навельського конфлікту. Лист митр. Сапіги зі заявою, що має бути сатисфакцією для найвищих чинників у державі, ще досі не появився.

Загальний Зїзд Великого Лугу.

Статутово Загальний Зїзд (Загальний Збір) Великого Лугу відбувається раз на три роки. Передостанній відбувся 20. березня 1934, а останній 5. липня 1937-го року.

Великим Лугом називає статут цілу Лугову Організацію в краю. Місцевий Луг у селі чи місті є першою організаційною клітиною і називається просто Луг. Його проводом є місцева старшина, або просто Старшина. Всі місцеві Луги в повіті становлять Повітовий Луг і вибирають свій провідний орган Повітову Старшину. Повітовий Луг не має фізичних членів. Проводом Великого Лугу є Головна Старшина. Діяльність Головної Старшини перевіряє Контрольна Комісія.

В Загальному Зїзді Великого Лугу беруть участь статутові мандатни — всі члени й заступники Головної Старшини та Контрольної Комісії, голови Повітових Старшин і делегати місцевих Лугів по одному на 30 членів.

У цьогорічному Загальному Зїзді Великого Лугу взяло участь, крім членів Головної Старшини й Контрольної Комісії та голов Повітових Старшин, 423 делегатів. Разом 458 учасників.

Зїзд відбувався в Театрі Ріжнородностей у Народньому Домі при вул. Рутовського 22. Відкрив наради в год. 9.45 голова Великого Лугу д-р Роман Дашкевич, витаючи голов Повітових Старшин, делегатів місцевих Лугів, представника Української Парляментарної Репрезентації, представника Державного Уряду Ф. В. і П. В. та представників української преси.

У своїй промові ствердив голова Великого Лугу д-р Роман Дашкевич постійність і незмінність лугової ідеольогії. Будучи формально руханково-спортовим товариством, Лугова Організація ставить собі найвищою метою реалізацію державницьких змагань українського народу, яку собі уявляє через розпад Совітів та створення української держави над Дніпром. Лугова Організація здобуває собі в народніх масах щораз більшу популярність і симпатію. Луги постійно зростають; нині ми втрое більші та сильніші, ніж були перед трьома роками. В парі зі зростом ідейности та дисципліни серед наших членів, ростуть також і перепони. Ворожі нам чинники серед українського народу підкопують дальше нашу будівлю; влада не все ставиться до нас обективно та прихильно; часто забороняє нашу статутову діяльність, відкидає з марних формальних причин статути на засновування нових Лугів. Але ми, окрилені великою та чистою ідеєю, переможемо всі перешкоди, розростемося в ще більшу силу та осягнемо нашу найвищу мету.

Після привіту голови УПР посла В. Мудрого, відчитано протокол з попереднього Загального Зїзду. Зїзд прийняв його до відома.

Звідомлення з діяльности Великого Лугу за час від 20. III. 1934 по 30. VI. 1937 року тривало дуже коротко, бо воно видруковане в 7-му ч. „Вістей з Лугу".

Голова д-р Роман Дашкевич, відкриваючи дискусію, ще раз тільки пригадав, що Лугова Організація зголосила по день 30. червня 1937 року у влади 809 статутів на затвердження. Не всі ще зголошені статути затверджені; частина засновання Лугів не виявляла ніякої діяльности, а частина розвивала дуже слабу діяльність, так, що діяльних місцевих Лугів числила Лугова Організація в день Загального Зїзду 731, а Повітових Лугів 18. Організаційну працю підготовляють лугові інструкторські курси; в часі звітового періоду влаштувала Лугова Організація в цілім краю 17 курсів, що вишколили необхідну скількість організаторів, інструкторів і підстаршин. Зверхнім виявом лугової праці бувають лугові свята-пописи. За звітовий час було їх 12; тут належать головно лугові ювилейні свята. Луговий город у Львові при вул. Вулецькій був би справдішньою гордістю Лугової Організації, якщоб він був її власністю. Дуже слабо представляється матеріяльна справа Лугової Організації. За трилітній період зложили місцеві Луги своїй централі 14.592.66 зол., але завинили в тому самому часі за вкладки, передплату органу, за металеві і старшинські відзнаки, друки, печатки і рахунок ріжних 25.063.22 зол. Крім того обтяжений ще Великий Луг чужими і внутрішніми довгами на суму 18.037.13 зол. За цілий звітовий період мав Великий Луг 31.383.91 зол. готівкових прибутків і 30.129.89 зол. готівкових видатків. На окремий рахунок Лугового Городу вплинуло 15.587.95 зол. прибутків; зате було 15.105.33 зол. готівкових видатків.

Звідомлення Контрольної Комісії відчитав її голова Олександер Ющишин і поставив внесення на ухвалу абсолюторії уступаючій Головній Старшині.

В дискусії над звідомленням і поясненням до нього голови промовляли: Копачівський (Теребовля), мр. Мисюк (Тернопіль), Івахів (Грабовець, п. Надвірна), Ол. Антін (Годині, п. Мостиська), Ос. Федина (Мостиська), І. Яворський (Дора), і Висоцький (Броди).

У своїх кінцевих заявах до дискусії голова д-р Дашкевич ствердив, що Лугова Організація є строго аполітичним та апартійним товариством. Луг є організацією для цілого українського народу та стоїть понад усіми партіями. Конструктивні елементи зорганізованого українського громадянства намагаються співпрацювати з Луговою Організацією. Луг не питає своїх членів про політично-партійний світогляд. У нашій організації є люди ріжних політичних переконань за виїмкою комуністів; їх Луг не приймає, бо вони стоять на ґрунті негації української незалежної державности. Ворожий настрій до Лугів ширив у концерні п. Тиктора особисто ред. Паліїв. Відколи ред. Паліїв перестало там, відтоді становище „Н. Часу", „Н. Повпору" й „Нар. Справи" з негативного перемінилося на обективне та позитивне. На кінці фактами і цифрами насвітлював провокаційну ро[illegible]ту ред. Паліїва в „Українських Вістях". Щодо останніх „ревеляцій" в „У. Вістях" про фінансові зв'язки „Вел. Лугу" з закордоном та побиття д-ра Назарука і ред. Гладиловича „по 5 зол. за голову", д-р Р. Дашкевич виказав цифрами доходи „В. Лугу" та переконливо заявив, що його, Дашкевича, авторитет серед луговиків достаточний, щоб не треба було аж платити луговикам за якінебудь функції. Зате прикро є, що він, д-р Дашкевич, сам строго заборонив луговикам виявляти своє обурення якимінебудь побоями та рішуче противився балканізації відносин.

По скінченій дискусії прийняв Загальний Зїзд одноголосно внесення Контрольної Комісії на ухвалу абсолюторії уступаючій Головній Старшині.

Останні вісти.

БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ВІЙСЬКО ПЕРЕЙШЛО МАНДЖУРСЬКИЙ КОРДОН.

Як подає командування кванту[illegible]ської армії, 1.550 совітських вояків з 3-ма гарматами перейшло східну границю Манджурії коло озера Гемка.

ВИСЛІД ІРЛЯНДСЬКИХ ВИБОРІВ.

З обчислень частинних висліді[illegible] виборів з год. 6. рано партія де Валери здобула 67 мандатів, партія Десправа 44, партія праці 11, незалежні 8. У плебісциті 560.000 громадян висловилося за новою конституцією, 436.000 проти неї.

A. ЧАРНЕЦЬКИЙ.

На слідах Маркіяна...

(Причинки до національного відродження Бережанщини.)

У століття появи Русалки Дністрової лине наша думка мимохіть до місць, людей та доби, які звязані з особою першого пробудника до національного життя Галицької Землі.

Бережани, місто, де ходив до гімназії Маркіян Шашкевич, притягають нашу увагу ще й тому, що слідами його пішло в народню службу багато з його сучасників та наслідників, що його духом снівна українська молодь та багато учителів бережанської гімназії полишили незатерті сліди невсипущої своєї праці на шляху національного, культурного та політичного ренесансу галицького українства.

Бережани — колись власність галицьких бояр Бірецьких — перейшли з часом на власність Свинських, які полишили тут багато своєї цінної спадщини. За їх часів відгравались тут нераз історичні події, важні теж і в нашому житті, головно за Хмельниччини та козацьких повстань, боротьби за польський престіл і т. д.

Гімназію основано — а радше перенесено зі Збаража — 1805. р. заходами тодішньої властительки Бережан княг. Ізабелі Любомирської. Влада в місті була тоді польська, а гімназія довший час стягала молодь майже з цілого Поділля.

Першим префектом гімназії був екскзуіт Ковач, першим спільним катехитом для поляків і українців, який викладав по німецьки, був гр.-кат. парох о. Яків Ангелович (1807—8), по нім аж до 1850. р. спільними катехитами були вже польські священники. Між першими учителями гімназії були переважно чехи та німці, а з українців Андрій Сулішевський (до 1835), опісля Василь Петрович (1812, від 1836—48 префект), терціяном був українець Свистун. Гімназія від основання аж до світової війни містилася в ринку в ратуші. Урядовою мовою гімназії була німецька з т. зв. „Sprachzeichen", та домінувала латина; української мови не вчили навіть як предмету. В гімназії був для учнів окремий арешт — карцер, уладжений 1813. р. Гімназія підлягала старості, латинському парохові, а візитатором був канонік лат. капітули зі Львова аж до 1848 р.

Між першими учениками українцями в бережанській гімназії — коли не рахувати тих, що вийшли зі Збаража — як проф. учив: Нападієвич (1795), Март. Барвінський ген. вікар. (1798) та ін. — стрічаємо свояків Маркіяна Шашкевича, Йосифа (1806) і Василя (1809) Авдиковських, Івана Барвінського (1807), Левицьких Атаназія (1812), Якова (1813), Михайла (1816), Антона (1817), Йосифа (1818), Івана Шашкевича (1816) та Теодора (1819), Семена Авдиковського (1820), Михайла Кузем'ського (1821), Спіріда Литвиновича (1824) та ін. Разом з Мар. Шашкевичем прийшли в 1826. р. Микола Шашкевич та Михайло Малиновський, пізн. крилошанин:

Як свідчить гімназійний катальог, до одної кляси V-ої 1828. р ходили українці: Спиридіон Литвинович, Антін Костецький, Іван Білинський співавтор Русалки Дністрової, збирач народніх пісень, Авксентій Глібовицький, Степан Яворський, Маркіян Шашкевич, Григорій Удулович, Антін Корчинський. Всіх учнів було в тій клясі 18.

Куземський, Литвинович, Малиновський та Маркіян Шашкевич — це провідники першої генерації учнів бережанської гімназії.

Бережани в тих часах були ніби більше українські, мали своїх людей у проводі міста, мали 4 церкви, але свідомости національної все таки небагато. Здається що в гімназії українців було теж не дуже багато, бо релігії вчили польські священники по німецьки або по польськи, богослуження відбувалися спільно в костелі, навіть гр.-кат. свят не святкували, бо щойно в 1827 р. введено святкування Нового Року, Йордану, Великодної П'ятниці, 2-го дня Великодня, 2-о дня Зелених Свят, св. Петра і Павла, Воздвиження Чесного Хреста, св. Миколая та двох днів Різдва, одначе з тим, що коли гр.-кат. свято припадало в четвер, то в той день відбувалася наука.

Парохом Бережан після Ангеловича був о. Михайло Павликів від 1821 р. Польське повстання 1830. р. знайшло свій відгомін і в Бережанах серед польських гімназистів, це виразно підносить гімназійна хроніка. В тому часі стрічаємо таємні студентські патріотичні польські організації, до яких належали з поляків пізн. перемиський епископ Лука Солецкі, Чабаньський, Прондзінський та ін.; чех Косіма, а з українців по всій імовірности Василь Фортуна, пізн. парох Тернополя (який ентузіязмувався польськими конспіраторами та як згадує пок. Од. Барвінський, будучи пароxом Поморян сам вправ себе

По 10-хвилинній перерві предложили голови Повітових Старшин листу кандидатів на членів і заступників Головної Старшини та Контрольної Комісії. Повний особовий склад тих найвищих завідуючих органів Великого Лугу подали ми у вчорашньому випуску „Діла".

Ідеольогічний реферат Лугової Організації одобрений Головною Старшиною, на тему „Наша мета", відчитав ред. Анатоль Курдидик.

При кінці своїх нарад ухвалив Загальний Зізд Великого Лугу низку резолюцій, між ними таку про свій апартійний характер:

„Лугова Організація є аполітична і апартійна, від нікого незалежна. Має свої статути, свої створені традиції і свою ідеольогію, яку реалізує власними силами".

Окрему гостру резолюцію прийнято проти Паліева. У цій резолюції м. і. стверджено, що „Краєвий Зізд Лугу вважає нижче своєї гідности інтересуватися тією справою".

Зізд закінчився покликом голови д-ра Дашкевича до дальшої праці та відспіванням „Ой у Лузі Червона Калина" й „Ще не вмерла".

—o—

Закарпаття.

БУРХЛИВІ ЗБОРИ БАТЬКІВ В ОБОРОНІ РІДНОЇ МОВИ.

Дня 21. червня ц. р. відбулися дуже бурхливі збори батьків в горожанській школі в Ужгороді в обороні рідної мови. Оливи до вогню долила сама управа, що скликала ці збори, але не вислала запрошення батькам. Всеж таки батьки довідалися про них і прийшло 76 батьків, 25 гостей та 13 учителів. Виясненння учит. Ігнація, що він вислав „откритку" кожному, щоби прийшли „посовітоватися" та його дальша ненародня мова викликала таку гарячу атмосферу, що учит. Ігнацій чимшвидше покинув збори. Дальшою причиною напруження був реферат директора школи, з якого було видно, що при кінці року забагато учеників провалилося. Наставник бурси оо. Василіян о. Сатмарій зазначив, що деяким учителям не подобається вишивана сорочка ученика, уживання чистої української мови і тому багато добрих учеників при кінці року дістали несподівано злі ноти. Та вже найбільшу бурю викликала на зборах справа голосування за московською граматикою Сабова-Ґріґоріева, що її кілька днів тому прияло 17 учителів (льок) москвофілів, мадярів і чехів, 14 учителів українців демонстративно не взяло участи в голосуванні. Дир. Пунько виясновав, що це сталося на приказ вищої влади, але опісля відкликав своє твердження. Далі виявилося, що учителі, які голосували за москвофільською граматикою, не лише не знають цієї мови, але навіть не бачили цієї граматики. Сам директор признався, що граматики ще не прочитав і змісту її не знає. Та вже найбільшу бурю викликав учит. Лютак, який станув в оборонні голосування за граматикою. Лише енергійному провідникові зборів пос. Ю. Реваєві можна подякувати, що на зборах не дійшло до бійки. Батьки одноголосно осудили поведінку учителів-москвофілів, мадярів і чехів та рішуче виступили проти введення всяких московських підручників, зокрема проти граматики, домагючися, щоби в школі залишилася граматика д-ра Панькевича, доки не буде введена україн. граматика. Далі збори домагалися, щоби директор вивішував жовто-блакитний прапор при державних та інших святах. Вкінці збори вислали 5-членну делегацію, яка інтервенювала в губернатора і в шкільному референті у справі голосування над московською граматикою Сабова-Грігоріева та у справі вивішування прапору.

МАРЕВО ГОЛОДУ НА ЗАКАРПАТТІ.

Старі люди не памятають такої страшної посухи, що панує тепер на Закарпатті. Тропічна спека знищила все, ні збіжжя, ні ярини, ані паші не буде. Крім волівської та рахівської округи, де було трохи більше опадів, нещастя постигло великоберезнянську, ужгородську, мукачівську, свалявську, севлюшську та тячівську округу. З Праги приїхали фахівці і обчислили шкоди так: На озимині 70.875.000 кч. (50 проц. шкоди); на кукурудзі 15.675.000 кч. (20 проц. шкоди); на бараболі 31.680.000 кч. (30 проц. шкоди); на городах 12.500.000 кч. (50 проц. шкоди); на траві 65.700.000 кч. (60 проц. шкоди); на паші 11.000.000 кч. (70 проц. шкоди). Повна шкода на площі 544.000 катастральних моргів приблизно 43.6 проц. сягає до 208.080.000 кч.

НОВИНКИ.

— **З вчорашнім числом (146) „Діла" вислали ми своїм точним передплатникам черговий безплатний додаток: том новель відомого молодого письменника Юрія Косача „Клубок Аріядни".** Пригадуємо тим, що не прислали 25 сот. на кошти пересилки книжки, що треба буде їх долучити до найближчої передплати разом із новими 25 сот. на книжку за травень: **Реклямації щодо цієї книжки Адміністрація бере на увагу тільки до 14 днів.**

— **Голинський в Черчі.** Дня 14. липня ц. р. відбудеться в Черчі в салі „Палатки" концерт пісень і арій відомого тенора Мих. Голинського.

— **Проф. д-ра В. Старосольського,** відомого нашого адвоката і соціольога у Львові, запросили (єдиного українця!) до судової секції у XV. зїзді польських лікарів і природників, що саме тепер радить у Львові.

— **Посвячення нового іконостасу в Стрию.** В неділю 27. м. м. в год: 9: рано відбулося в парохіяльній церкві в Стрию посвячення нового іконостасу. Посвячення доконав декан о. Івасик в асисті оо. Гаврилишина й Хирівського та в присутності представників всіх установ і товариств Стрия. Відповідну проповідь виголосив о. Цурковський. Співав хор Бесіди під проводом Е. Пасіки.

— **Новий український монастир у Турчанщині.** Дня 20. м. м. у неділю на Зелені Свята відбулося торжественне посвячення і канонічне заложення нового монастиря для Сестер Чина Св. Василія Великого у Висоцьку Нижнім, пов. Турка. Акту посвячення та основання нового монастиря довершив Кир Йосафат при співучасти о. канц. Грицеляка, о. дек. Куновського, о. д-ра Данька та інших.

— **Забороняють навіть свята М. Шашкевича.** Чит. „Просвіти" в Дворисках (Підгайчики) хотіла уладити 21. м. м. під голим небом свято в честь Маркіяна Шашкевича. Одначе перемишлянський староста Ф. Мікрович письмом з дня 17. м. м. заборонив уладити цю імпрезу з уваги на „загрожене безпеченьство, спокою і порядку публічнего".

— **Староукраїнські підземні хідники (коридори) в Холмі з княжих часів** упорядкували і 5. червня ц. р. відкрили їх для публики та прогульок. Упорядковані підземні коридори покищо в довжині 2 км. мають електричне освітлення. Ці ходи є в чотириповерховому уложенні. Право побирати вступні оплати на час до 15. вересня ц. р. дістала від управи м. Холму польська федерація ПЗОО замість субвенції з каси міста. Ці прецікаві підземні ходи з княжих часів повинні громадно звиджувати українські прогульки і краєзнавці Холмщини. Прьходи цими підземними ходами попід український Холм особлять велитенське ражіння. Такі підземні ходи із староукраїнських княжих часів є також у Львові і Люблині, але там про них забули і вони не можуть діждатися свого відкриття.

— **Нова „пляцуфка" на Гуцульщині.** Минулої неділі відбулося в Шешорах пов. Косів посвячення нового костела. На цьому посвяченні були представники влади з Коломиї, Косова і Яблонова та станиславівський воєвода Паславський. При цій нагоді відбулося теж посвячення утольного каменя під будинок Т. Ш. Л.

— **Зривають сокільські відзнаки.** Командант поліції в Дідилові, пов. Камінка Струмилова, п. Ратай зриває сокільські здвигові відзнаки українцям і погрожує, що зриватиме далі усім, хто їх носитиме. Члени сокільського гнізда запитують відповідну владу, чи п. Ратай має право, чи може це один із виявів його самоволі?

— **Дегенерат.** Поліція арештувала двох мешканців Збойськ (Львівщина): 26-літнього муляра Зенона Фітю та 24-літнього різника Тадея Сковронського, що знасилували дві 14-літні дівчини. Сковронський сидів уже 3 роки у вязниці за знасилування.

— **Львівська хроніка.** Вантажне авто т-ва Львівських Броварів наїхало вчора вечором на 15-літнього столярського учня Людвика Калічака. Заки Калічака перевезли до Рятункового Поготівля, він умер. — На вул. Легіонів якийсь невідомий шофер автодорожки переїхав 37-літнього Миколу Мазуркевича, який зазнав потрясення мозку. За шофером, який відвіз раненого до лічниці і відтак утік, шукає поліція. — У львівській паровізні на Голоснім Двірці згинув на удар серця машиніст із Тернополя Станислав Шмігельський літ 58. — Якийсь львівський комбінатор „натягнув" луговика Василя Антонюка з Пізнанки Гнилої під Грималовом на 5 зол., прикидаючись буцімто якимсь знайомим та вживши старого злодійського трійку, мовляв „не маю дрібних — позич". До Головного Шпиталю привіз шофер десятника Станислава Столяржа, якого переїхав вночі на вул. Городецькій. Стан раненого безнадійний: Шофера арештували, авто відставили до гаражу. — Двоє дітей Гравзберга, що пропали передучора на подвірю міської різні, віднайшлися у залізничому вагоні на Личаківському двірці. Ще невідомо, як вони туди дісталися. — Поліція перевела ревізію у трамваю „9" і найшла під лавкою теляче мясо з нелегального зарізу, що його віз якийсь Фоєр.

— **Краєва хроніка.** Директор повіт. шпиталя в Надвірній д-р Велитовський упав з дорожки і зломив собі ключицю. — До канцелярії надлісництва в Суходолі п. Долина вломилися злодії і винесли на поле касу, з якої вкрали 200 зол. — Під поїзд на лінії Станиславів-Львів кинувся на терені рогатинського повіту якийсь невідомий 30-літній мужчина і згинув на місці. — 35-літній Станислав Надзікевич пробив багнетом Василя Смолу, управителя фільварку в Милівцях пов. Чортків. Смола вмер від ран. Причиною убийства була особиста пімста. — В Бобулинцях к. Бучача вибухла пожежа, яка знищила 3 доми і 6 господарських будинків разом з мертвим інвентарем. Причина пожежі невідома. — Почтовий асистент в Яслі Карло Камінський ножиком підтяв собі горло. У лічниці, куди його перевезли, вмер. — В Ярославі підчас бійки пробив Франціск Луць Івана Павлішку ножем і положив його трупом на місці. Причиною бійки були особисті порахунки. Вбивника арештували. — В Білоберегах к. Ланьцута Франціск Серженга забив сокирою Франціска Марковича. Причиною був спір за поле. — Гаєвий Ст. Ширмач відкрив у лісі громади Красне пов. Коросно трупа якоїсь жінки. Згодом виявилось, що це труп Ольги Гардаш убитої зі заздрости чоловіком. Гардаш застрілився по цім убивстві і його трупа знайшли у віддалі 400 м. від трупа жінки.

— **Сверть дітей і матерей у Вислі.** В Данцігу недалеко Гітляндy втопилося підчас купелі у Вислі двох хлопців у віці 3 і 11 літ. Їх мами хотіли вирятувати своїх дітей, одначе піраала їх сильна течія води і вони також втопилися. Ця жахлива трагедія викликала незвичайно сумне вражіння. Оноді втопився у Вислі недалеко Ротебуде купець худоби із Данцігу Малиц разом із кіньми і худобою.

— **Лодзь має ледви 15 таксівок.** Найбільше промислове й фабричне місто Польщі Лодзь, яке має більше, як пів мільона мешканців, має всього 15 авт-таксівок.

— **На домашній промисл** призначив державний „Фонд Праці" суму 470.000 зол. з кредитів, преліміновних у 1937 р. на допомогу для дрібного рільництва. З цієї суми вже отримали 50.350 зол. поодинокі хліборобські таланти на студії і досліди щодо можливостей розвитку домашнього промислу і 138.750 зол. на працю абсольвентам фахових хліборобських шкіл в характері ін-

---

до воза, яким виїздив амнестований з Куфштайну польський парох Шершнік), Білинський Йосиф (1836), Дудикевич Теофіль (1839), Винницький Ізидор (1839), Мойсейович Гнат (1843), знані з польських революційних конспірацій в гр. кат. духовній семінарії, та наш Jan Dobrzański (1837), ославлений редактор Gazet-и Narodow-o.

Гімназійна хроніка згадує, що в імени тої патріотичної молоді, студент Прондзіньский домагався від професорів в 1842/3 р. польської викладової мови, замість німецькою, та те домагання ставив дуже різко. В 1846. р. брали ученики поляки участь в повстанчому загоні Теофіля Вішньовського під Нараєвом.

Слід додати, що гр. кат. сотрудниками були в тому часі в Бережанах польські конспіратори о. Кирило Слоневський (1837) та о. Дезидерій Гречанський (1839) за пароха о. Михайла Павликова. В сусідстві Бережан проживали в тих часах польські конспіратори о. Ромуальд Крижанівський, женатий з полькою Гвальбертою Скшитуською в Березівець, засуджений за польську конспірацію на 4 роки тюрми, колишній префект гр. кат. духовної семінарії о. Микола Гординський, засуджений на 12 літ тюрми, в тому 8 літ в Шпільбергу, Іван Григорович, поссесор з околиць Бучача, який опісля виступав в імени українців разом з ренегатом Теоф. Мерунувичем проти протестів у Василіянській справі 1884. р. та інші. Згадана гімназійна хроніка каже, що коли серед польської молоді під впливом повстання 1830. р. зростав патріотизм, то „про національне почуття серед української молоді не було й мови".

(Дальше буде).

структорів управи волоконних рослин, лозини, білошкірництва, деревного промислу і т. п. Решту в сумі 116.400 зол. і 164.500 зол. призначили на інвестиції та оборотовий капітал для хліборобських кооператив, що займаються домашнім промислом. Подання у справі признання дотацій і позичок на згадані цілі розглядає і буде розглядати спеціальна міжміністеріяльна комісія при міністерстві промислу і торговлі у Варшаві. Цікаво, чи українці дістануть якунебудь квоту? А повинні отримати бодай 20 проц. а цих сум, бо у нас в цей промисл широко розвинений.

— **Що сталось зі славною летункою?** Радіостанція в Сан Франціско надала телеграму, що вона має певність, що славна летунка Амелія Іргердт опинилась на коралевій рафі у віддаленні 320 км. від острову Говленд. Також деякі кораблі перехопили алярмові сигнали летунки. Одна з телеграм летунки повідомляє, що її апарат поволі тоне. Деякі кораблі повідомляли, що буцімто бачили ракети, які випустила летунка, але здається, що це був метеор.

— **Сталін через мале „с".** Совітські часописи повідомляють, що в друкарстві дається дошкульно відчувати недостача відповідних черенок, зокрема черенок цифер і великої букви „С". „Правда" дивується, чому саме цієї букви нема густо-часто в касітах. Найгірше те, що іноді треба прізвище великого, могутнього, світлого, найдорожчого вождя вождів самого Сталіна друкувати через мале „с". Не знати, чи ця недостача є виливом кепського стану друкарства, чи це може саботаж „ворогів пролетаріяту".

— **Могила баронівни Вечери.** З Праги повідомляють, що при копанні могили на цвинтарі в Пардубицях знайдено випадково домовину з тлінними останками баронівни Вечери, відомої з трагедії в Маєрлінгу. Срібну домовину зі зотленими держальцями закопано на глибині 30 см. Цю могилу, в книгах цвинтаря не зазначено. Череп має сліди рани від пальної зброї. Про те, що баронівну Вечеру поховано десь в околицях Пардубиць, ходили вже давно чутки. Граф Ляріш, великий землевласник, якому тоді належали Пардубиці, був близьким приятелем великого князя Рудольфа і баронівни Вечери; після драми в Маєрлінгу до замку Ляріша приїздили урядовці двірського департаменту, які допитувалися його про тіло Вечери, але ніяких пояснень від нього не дістали.

— **В Німеччині не допускатимуть жидів до іспитів.** Міністр освіти Руст у порозумінні з іншими органами влади видав доручення, що жидів, які мають німецьку державну приналежність, не можна допускати до наукових іспитів, щоб добути титул доктора. Докторських дипльомів жидів, здобутих давніше, не будуть відновляти.

— **Різні вісти.** Під цю пору Берлін замешкує 130.154 чужинців. — У Німеччині сконфіскували майно трьох масонських льож. — Управа лондонської підземної залізниці зліквідувала людій вагонів на дві кляси, тому що скількість пасажирів першої кляси сильно змаліла.

— **Справлення помилок.** В „Ділі" ч. 146 на стор. 3 в статті „До якого ліцею посилати дітей?" подано в поділі предметів навчання: Під 2. „політичні предмети" — має бути помічні предмети, тісно зв'язані з фаховими предметами і під 3. Загальньо-освітні предмети має бути: „помічні предмети не зв'язані безпосередньо з фаховими предметами". Крім цього треба ще виправити на 3. стор. у 3-ій шпальті 19-ий рядок згори замість: „фахові і політичні" має бути: „фахові предмети і помічні, тісно зв'язані з фаховими предметами.

З кіна.

Кіно „Аполльо": „Двійник Джека Мортімера".

Молодий шофер попадає в справжню халеру: підчас відвожения з двірця до готелю незнайомого пасажира, цього останнього хтось — серед великоміського руху й галасу — застрілив через вікно авта. А що іззя збігу обставин шофер не зголошує поліції негайно цього таємничого убивства, на нього, очевидно, паде головне підозріння. Одночасно розгривається й друга драма — поміж заздрісним мужем і його дружиною. Обидва конфлікти зручно повязані і врешті-решт, ведуть до повної регабілітації шофера. Це, врештою, догадуємось від початку, коли в ролі шофера бачимо Адольфа Вольбріка. В шоферській ліберії він не почуває себе так свобідно, як у фраку чи „в шкірі" сальонового любимця. Жіночу ролю грає Сібіла Шміц; добрий тип створив — невідомий досі — актор в ролі її заздрісного мужа.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Гей у „Лузі".

Баталія проти Лугів дещо ущухла. Мало „дещо", таки добре! Колись гуділи найбільшого калібру мозарі, день і ніч тріскотіли тяжкі скорострільні, а дніпрянські: „Ура!" неслося над окопами Лугів, як стадо гарцій. Здавалося — не видержать нашвидку руку зроблені засіки і неглибоко вриті окопи. Ворожа армія прорве запори, вдереться в окопи, посіє паніку між обсадою і розібє в пух отой „повчок-невеличок".

Але надаремно і — направду — на щастя повчок удержався на позиціях. Відбив неодин завзятущий наступ, поправив окопи, підготовив собі запілля, стягнув до першої лінії запас і... тепер сам готовиться до наступу. Деякі становища возьме легко, бо вони дано опущені, деякі будуть тільки слабо боронитися, але при деяких закипить гарячий бій. І добре, що закипить. Так як баталія проти Лугів скріпила їх унутрі, так здобуття тяжких позицій скріпить їх наверх.

Але до цього треба багато-багато праці і завзяття (праця: робота плюс плян, завзяття: охота плюс сильна воля).

Чотири тисячі молодих людей перейшло в неділю вулицями міста. Перейшло ліпше, як минулого року, а за рік може перейдуть ще ліпше. Перейшли слухняно і стрійними рядами, що вже є великим здобутком. Тому пів року здавалося, що крок не буде рівний, що деякі відділи готові ігнорувати визначену трасу, або що взагалі підуть іншими дорогами: В самім штабі счинився заколот, а це для кожної армії смертельна небезпека: „Луг" видержав операцію (дехто твердить, що вона не була потрібна) і живе та розвивається. Останій здвиг — найліпший доказ на це. Як і на те, що наше село — ідеальний організаційний матеріял.

Чотири тисячі луговиків і луговичок станулo до звіту на луговім городі. Музика заграла стрілецькими гимн „Ой у лузі червона калина", що є тепер гимном і „Лугу", а командант перегляну сотні.

Ветерани визвольної війни радісним оком дивилися на ряди сірих блюзок на рої сірих шапок, що заступили, заповнили цілий Луговий Город.

І линула думка в таку ще недалеку, а таку вже далеку минувшину. І вставали перед очима сотні курінні, полки бригади... І лопотіли на вітрі прапори, подірявлені кулями, скроплені щедро кровю. І грали музики і дудоніли важкі, а рівні кроки залізних рядів:

І згучало у вухах величне, ніколи незабутнє: „Київ наш!!.."

Радісне око ветеранів час до часу гасло:

Коли.

1) Не всі стояли непорушно на „Позір":

2) Хтось з папіроскою появлявся перед фронтом.

3) Гуртки, що не вправляли, крутилися по площі.

4) Музика грала луговий гимн десять разів.

5) Орієнтаційні хоругвки, що мали чомусь національні кольори, раз у раз падали під ноги машеруючих відділів.

Але надія на будуче запалювала ветеранське око наново, бо хто був на здвизі, той виніс віру в майбутнє.

Галактіон Чіпка.

З театру.

ТЕАТР АТЕНЕУМ С. ЯРАЧА: Бірабо: „Возьний і міністр" та Вернера „Люди на кризі".

Варшавський театр „Атенеум" під управою Ст. Ярача належить до тих сцен, що находяться на самому шпилі театральної культури й мистецтва. Ідеальна гармонія поміж грою усіх без виїмку артистів, виконавців найбільших і найменших ролів, та сценерією і характеризацією — дає у висліді виставу, яка для глядачів є справжнім мистецьким пиром. Ці суперлятиви не є переборщенням: це театр, який має свою славу у Польщі і поза нею, як свого роду камеральна сцена, що проводить усім іншим — нагадав дуже добрим — варшавським театрам.

Приїхавши на гостинні виступи у літній сезон до Львова, гості вибрали найменше репертуар легкий, комедіевий, який проте може дати докладну уяву про широчінь таланту окремих виконавців. Французька комедія „Возьний і міністр" є сатирою на політичні відносини сучасної III. Республики. Вартість тої песи підносять найбільш актуальні дотепи та цілі сцени: про боротьбу комуністів за вплив у французькому уряді, про „людовий фронт" і т. п. Так само перекладач чи режисер вставив низку добрих дотепів, пристосованих до польських актуальних відносин. Легка, весела песа, яка дає три години відпочинку. Зате чергова песа, „Люди на кризі", має тематику не то поважну, а просто трагічну: пропасть, до якої ведуть сучасні стежки „модерної" молоді, а іншою психікою, іншим розумінням всіх явищ, іншим підходом до великих і малих справ життя і світу. Конфлікт між батьком родини і його оточенням повний глибокого трагізму. Конфлікт тим страшніший, що відбувається на тлі матеріяльної нужди та нестерпних соціяльних умовин: воно дає каґоду авторові до насвітлення повоєнних відносин, які скривають душу молоді. Песа є радше трагікомедією, ніж комедією, а на канікули годиться хіба тим, що має „гепні енд".

Конструкція обох тих пес знаменита, суцільна, без ніяких зайвих сцен, зайвих діяльогів.

Гра — як уже сказано — на вершинах мистецтва. На чолі всієї театральної дружини — незрівнянна пара: **Ярач і Пежановська**. З інших артистів — Поспєловський, Данілович — і інші не стоять позаду.

Вже вийшла чергова книжка Бібліотеки „Діла":

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОК АРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника. Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків. Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Анкета у справі допомоги студентам. Минулого четверга відбулася у Перемишлі за почином студентської молоді анкета у справі допомоги студіюючій молоді, що нею проводив о. прал. І. Качмар. Анкету відкрив інж. А. Артимович і коротко закреслив мету зібрання та змалював нинішнє життя української студіюючої молоді. Опісля студ. Б. Вітошинський виголосив обширний добре скомпонований реферат. В рівній, поважній дискусії взяли участь: д-р В. Загайкевич, д-р М. Хробак, д-р Р. Несторович, д-р П. Войтович, м-р Ст. Навроцький, д-р І. Околот та В. Пушкар. Всі промовці поставилися дуже прихильно до започаткованої акції студентською молоддю. Вкінці вибрано місцевий комітет допомоги студіюючій молоді під проводом о. прал. І. Качмара. Громадяни, які ввійшли у склад цього комітету, дають повну запоруку, що виявляться на слід зі свого завдання, яке взяли на себе. Врешті слід підкреслити, що місцевий комітет в Перемишлі буде тісно співпрацювати з комітетом у Львові.

Поклін борцям за волю. Згідно з традицією і цього року українці Перемищини та сусідніх повітів зійшлися в першу неділю по Зелених Святах, себто 27. м. м. поклін Полеглим, які свої буйні мол. голови поклали на жертвеннику Батьківщини. Вже від самого ранку здалеку до Перемишля маси українського селянства пішки і фірами. В год. 13.30 уставився під катедральним храмом похід з процесіями всіх перемиських церков, а великою масою вінків з написами „Борцям за волю". Між вінками різних установ і товариств були вінки і з Лемківщини (Полонне коло Римапова) та з Бойківщини. В поході співало пять хорів, а саме з Перемишля, читальняні: з Пикулич, Цикова, Мацькович та приграваля дуга оркестра чит. „Просвіти" з Перемишля. В год. 14. похід рушив під проводом о. кан. В. Гриника в асисті 21 священників з Перемишля і сусідніх парохій на т. зв. „Пикулицький Цвинтар", де по панахиді о. кан. Гриник виголосив високопатріотичну проповідь. У стіп хреста ложено цього року 275 вінків. Учасників походу, зорганізованих у чвірки, було коло 7.000, а на цвинтарі коло 20.000 осіб. Добре було би, щоб до великих мас народу, що з великого пієтизму до упалших у наших визвольних змаганнях приходять на „Пикулицький цвинтар" слід би виголошувати промови через мегафони.

Н-к.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

о. Мартіян Марисюк ЧСВВ.: КУДИ ЯДЕ СВІТ БЕЗ БОГА? Видавництво ЧСВВ. у Жовкві. Жовква 1937. Стор. 32. ф. 16°.

Д-р Евген Грицак: ПЕРЕМИСЬКИЙ РИНОК (Кілька стрічок з історії Перемишля). Перемишль 1937. Накладом „Прориву". Стор. 32. ф. 16°.

Е. Г. Ф. Валь: ЗНАЧЕНІЕ И РОЛЬ УКРАИНЫ ВЪ ВОПРОСѢ ОСВОБОЖДЕНІЯ РОССІИ ОТЪ БОЛШЕВИКОВЪ НА ОСНОВАНІИ ОПЫТА 1918—20 Г. Издание автора. Таллинъ 1937. Стор. 72. ф. 16°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкірян. каганці

в різниці для всіх в найлішим гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лишки по 30 сот., гарант по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519 21-7

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БИТКІВ:
7. VII. Ніч під Івана Купала.
8. VII. Довбуш.

НАДВІРНА:
9. VII. Довбуш.

ДЕЛЯТИН:
10. VII. Шарівка.
11. VII. Ніч під Івана Купала.
12. VII. Муж двох жінок.
13. VII. Бій.
14. VII. Під курателею.

Великий Театр:

Середа, 7. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із От. Ярачом.

Четвер, 8. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із От. Ярачом.

Пятниця, 9. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із От. Ярачом.

Субота, 10. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із От. Ярачом.

За добре свідоцтво
перстенець з 14 карат. золота з правдивим бриліянтом від тільки у Б. Грінберга, вул. Сикстуська 4. **ЗОЛ. 35·—**

Кіно.

АПОЛЬО: „Двійняк Джека Мортімера"
АТЛЯНТИК: „Король пропаїв".
ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої пригоди".
ГРАЖИНА: „Замах у касині", „Тисяча тактів кохання".
ЕВРОПА: „Дівчина з дому поправи ч. 317".
КАСІНО: „Шифра ч. 77".
КОПЕРНИК: „Данило Вук" (Джордж О' Брен), „Кохай і не плач!"
МАРУСЕНЬКА: „Заламенілий ліс" „Посіріле подружжя".
МЕТРО: „Багряний цвіт", „Ік ночі".
МІРАЖ: „Роберта", „Гарольд Льойд як боксер".
МУЗА: „Дінке", „Клопоти спортовця".
ПАЛЯС: „Бен Гур".
ПАКС: неділя.
ПАН: „Генерал Суттер".
РАЙ: „Страшний двір".
СВІТ: „Кабінет воскових фігур" і ревія
СТИЛЕВЕ: „Дай мені своє серце", ревія „Рефрема".
ТОН: „Легія затрачених".
УТІХА: „Нинішні часи" і ревія.
ХИМЕРА: „90 хвилин поетою", Гаррі Піль.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 7. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Соната на флет і форт. Дрезля, 18.00 Весела муз. авдиція, 20.10 Музика 18. стол. радіоорк., 21.00 „Індеборга" — ком. Гена; БІЛГОРОД 18.00, 19.00 Концерт радіоорк., 19.50, 20.00 Нар. пісні, 21.30 Танкова музика, 22.20 Концерт квінтету; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт військ. орк., 13.30 Музика форт., 17.00 Сольо на цимбалах, 18.00 Форт. реч. 19.00 Мадярські нар. пісні з циган. орк., 21.00 Джез. музика, 22.05 Смичк. квартет; ВІДЕНЬ 12.00, 13.10 Розр. концерт, 17.15 Сучасна австр. музика, 19.25, 20.00 Симф. концерт. 21.40 Пісні й арії, 22.20, 23.00 Розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика світ, 16.00 Розр. музика, 18.00 Солісти, 20.10 Нова розр. музика, 21.00 Концерт дуетої орх., 22.30 Нічна музика, МІЛЯНО 17.15 Танкова музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Кольні ді люна" — оп. Автобіле, 23.30 Танкова музика; МІНХЕН 16.15 Весела муз. авдиція, 17.15, 18.00 Вес. концерт орх., 19.00, 20.00 Данш пісня — вязанка, 21.00 Слов.-муз. авдиція, 22.20, 23.00 Нічний концерт, ПРАГА 14.00 Пісні Брамса, 17.05 Форт. квартет; РАДІО ПАРІ 12.00, 13.45 Концерт орх., 17.00 Легка музика, 20.30, 21.00, 22.00 Лірична. вечір; РИМ 17.15 Камер. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симфон. концерт; ШТРАСБУРГ 20.00, 21.00, 22.00 23.00 „Аріяна й Синьобороди" оп. Дакаса.

Четвер, 8. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Концерт солістів, 19.20 Концерт камер. тріо з Кельну, 20.10 Танк. музика, БІЛГОРОД 18.30 Нар. пісні, 20.00 Скрипк. реціталь, 20.40 Спів. реціталь, 21.10 Концерт радіоорк., 22.20 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт циганської орх. 13.40 Вільнонч. реціталь, 17.30 Циган. музика, 18.35 Спів. реціталь, 20.30, 21.00 Опер. музика, 22.00 Циган. музика, 23.00 Джез. музика; ВІДЕНЬ 16.05 Розр. концерт, 17.30 Двофорт. музика, 19.25 Веселі змагання, муз. з кварт., 22.20, 23.00 Вечір хорватської музики; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика на світ, 16.00 Розр. музика, 18.00 Камер. концерт, Весела війна, музика; МІЛЯНО 17.15 Камер. музика, 22.30 Спів. реціталь, 23.15 Танк. музика; МІНХЕН 17.10, 18.00 Розр. концерт, 19.00, 20.00 „Варіете" муз., 21.10 Нар. музика, 22.30 Симф. музика, ПРАГА 20.05 Скрип. реціталь, 23.00, 21.00 Шкільні пісні, 22.25 Квартет Шуберта; РАДІО ПАРІ 12.30, 13.45 Орх., 17.0, 18.00 Концерт в амер. консерваторії в Фонтенебльо, 19.00, 19.15, 19.30 Скрипк. спів і форт. реціталь, 19.45 Вокаль. концерт. 21.00, 22.00 Концерт лавреатів консерваторії, 23.00, 24.00 Нічний концерт, РИМ 17.15, 20.40 22.00 Розр. музика, 21.00 Солісти, 22.45 Танк. музика, ШТУТГАРТ 21.15 Концерт Бетовена.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 7. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ранішн. денник, 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Плити, 12.25 Концерт орх., 13.55 Легка музика з пл., 14.45 Оповідання для дітей, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Орх. с[illegible] — пл., 15.40 Львів. біж. вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Літерат. нарис М. Здзеховського, 16.15 Шлеські пісні — хор, 16.45 Відчит К. Турського, 17.00 Концерт солістів, 17.30 Фейлетон Т. Міхейди, 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 Концерт гумору, 18.30 Монольог К. Левандовського, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Львів. спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, , 19.00 Муз. авдиція краків. радія, спів з орх., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Концерт крак. квартету, 20.45 Вечірн. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Концерт Шопена — форт., 21.45 Фрагмент повісти Й. Лямa, 22.00 Легка і танк. музика, 22.50 Остонні вістки веч. денника, Огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Танкова музика з пл., 24.00—2.00 Концерт орх. Т. Серединського.

Четвер, 8. липня 1937.

6.15 Ранішн. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ранішн. денник, 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Ф. Легар — пл., 12.25 Концерт орх. з Наленчова, 13.55 Розр. музика з пл., 14.50 Львів. спорт. порадник, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Форт. і скрипка, пл., 15.35 Львівські бюр. вістки, 15.45 Господ. вістки. 16.00 „Слон гуґуа" оповід. К. Гіяшцького для дітей, 16.15 Форт. рецітр. О. Лапіцької, 16.45 Як заставити мешкання на літо, гутірка 17.00 1000 тактів музики Ст. Рахоня, 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Учімся в родин. господарстві — гутірка, 18.10 А. Пінзвер І. Мор, пл., 18.30 Загальна скринька. 18.40 Завтр. програма, 18.45 Львів. спорт. вістки. 18.50 Актуаль. гутірка, 19.00 Оргін. театр уяви — слуховище Й. Курка „Спів про Боснію", 19.40 Актуаль. гутірка, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Легка й танк. музика. орх. Т. Серединського, солістка, хор ревелєрсів, 20.45 Вечірн. денник і хлібороб. вістки (в перерві), 21.45 „Великий світ Цаповіц" фрагм. повісти Й. Лямa, 22.00 „Плити для знавців" Бюр. 22.50 Остан. вістки вечірн. денника, огляд преси і метеор. комун., 23.00 Танк. музика з пл., 24.00 Орх. Т. Серединського.

Пятниця, 9. липня 1937.

6.15 Ранішн. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл.. 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Кавказька сюїта, пл., 12.20 Комунік. Львів. Хлібороб. Палати 12.25 Хор „Касино" з Катовиць, 13.55 Легка музика з пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слова — гутірка, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Польська вокаль. музика, пл., 15.35 Львівські бірж. вістки, 15.45 Господар. вістки, 16.00 Розмова з хорнми кс. кап. М. Ренкаса, 16.15 Орх. мандолін., 16.45 Репортаж Р. Зрембовича, 17.00 Орх. варш. Фільгарм., 17.50 „Розмарин" гутірка, 18.00 Турист. інформат., 18.05 Із франц. музики, пл., 18.30 „Про потребу домашн. пром. — гутірка, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Львоваль. спорт, вістки 18.50 Актуаль. гутірка, 19.00 Р. Штраус пл., 19.20 Спів. рецітр., 19.50 Спорт. комунікат, 19.52 Спорт. вістки, 20.00 З філії на філію — вокальн. квартет і солістн, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Орх. воєн. маринарки, 21.45 „Любліна" поема, 22.00 Концерт солістів 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Джезові солісти — пл., 23.15 Танк. муз. з дансінгу „Кафе-Клюб", 24.00 Орх. Т. Серединського.

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·26, 88·83, Доляри американські 5.29·00, 5.26·50, доляри канад. 5.28·50—5.26·00, Фльорени гол. 291·52—289·80, Франки фр. 20·48—20·18, Франки швайцарські 120·95—120·15, Фунти англ. 26·22—26·06, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·30, Кор. дан. 117·04—116·20, Кор. норв. 131·75—130·75, Корони шв. 135·11—134·15, Ліри італ. 23·60—22·80, Марки фінлянд. 11·60—11·31, Марки нім. 133·50 — 131·50, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·08—22·85, Марки нім. срібні 142, 140.

Акції.

Банк Польський 100·00, Лілпоп 45·00, Остроленць 24·00.

Тенденція неодностайна.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 49·75, 50·75, 4 проц. інвест. 1 ем. 64·50, серія 82·25, 4 проц. інв. 2 ем. не нотована, 5 проц. конверсійна 59·50, 4 проц. консолідаційна 53·40, 53·50, 52·00, 52·25, дна ост. дрібні.

ОПОВІСТКИ.

Як неприйнятий гонорар Вп. проф. д-ром Паньчишином зложили О. О. Кульчицькі зол. 25.— на Український Шпиталь. 1264

На Рідну Школу зложила Українська Беседа в Збаражі 8.— зол. з нагоди поповнів елевів фортепіянової школи п. Ірини Миколаєвичівної. 1267

Замісць повідомлень про наше вінчання, яке відбулося 20. червня п. р. в Уверській, складаємо 20.— зол. На Рідну Школу. — **Лідія з Флюнтів і Грицьо Кухарі.** 1268

ПАНСІОНИ

НАЙКРАЩЕ ПЕРЕВЕДЕМО ВІДПУСТКУ в преганім Підгаєчині п. Микуличин у віллі пп. Мостовських. — Мирослава Морозова 1258 2—4

КУПНО - ПРОДАЖА

ПРОДАМ добре просперуючий склеп спожнвчий — дві кімнати кухня. Зголошення до Адмін. під „Чинш 100". 1—1

РІЖНІ

БРИЛІЯНТИ, діямянти, перли, срібло, біжутерію, золото, купує і платить найбільше Вандер, Львів, Шайнохи один Прецизійна і дешева направа годинників і біжутерії. 1069 4—4

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби й комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 687 8—?

НАПРАВА лазничкових печей всякого роду — **роботи бляхарські** — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Осссолінських 8, тел 257-63. 1233 4—13

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, нирков, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 66-100

Дешево — сітки до огорожі
І. КОНРАД
Львів, Гетманська 22. 4—10

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7 Філія КОПЕРНИКА 18а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в руб. риці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинах . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж. винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костюк. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Пятниця 9. липня 1937. Ч. 148

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Черговий подвиг п. Опйоли.

(Вступна стаття.)

Резолюції Краєвої Наради У. Н. Д. О.

Велика девізова афера у Польщі.

Справа, в якій не може бути компромісу.

Перед ліквідацією вавельського конфлікту.

„Довбуш“. (Богдан Ігор Антонич.)

Два величаві свята на Закарпатті.

Партія Ґандія перестала бойкотувати індійську самоуправу.

Масові арештування в совітській армії і фльоті.

Китайсько-японський інцидент буде зліквідований.

Страйк у Голівуді.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Ч. 148 (14.691). Львів, пятниця 9. липня 1937 Ціна продажі окремого числа 30 гр. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000. Відділ Чеських Легіонів. Празі „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Півріччо . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Уряд з Бурґосу домагається ультимативно,

ЩОБ ЙОГО ВИЗНАТИ ВОЮЮЧОЮ СТОРОНОЮ, ПОГРОЖУЮЧИ ЕКОНОМІЧНИМИ РЕПРЕСІЯМИ.

Ген. Франко вислав до великодержав ноту з домаганням визнати його уряд воюючою стороною. Посвита, — мовляв — з якою національна Еспанія бореться з комунізмом, дає їй право домагатись пошани від усіх, зокрема від тих, що якимнебудь способом інтервеніювали в Еспанії, як Англія або Франція.

Ніяка держава, що морально підтримує національний уряд, не шукає територіяльних здобутків коштом Еспанії ані не пробує змінити „статус кво" на Середземному Морі.

Якщоби деякі держави, забуваючи про свої давніші обіцянки, не заспокоїли домагання національної Еспанії та на її докази прихильні відповіли несправедливістю і ворожою поставою, нехай не здивуються, коли завтра

еспанська господарська політика замкне двері перед тими, що виявлялися ворогами Еспанії у хвилині найтяжчої для Еспанії проби.

АНҐЛІЯ ОБИДЖЕНА.

У Льондоні уважають ноту ген. Франка обидою для Англії. Говорять, що вона може навіть перервати переговори між Льондоном і Бурґосом, що почалися щасливо. Який саме мотив вплинув на настільки гострий виступ ген. Франка — невідомо.

НА ФРОНТАХ.

Комунікат мадридського уряду признає, що на біскайському фронті національні війська заняли узгір'я Ален, Амаліха, Сорирeза і Маріха. На південь від Таха 8. червоний корпус заняв Сієрру Суарез і Рену, тепер він наступає на Сієрру Рену. На середущому фронті червоні затримали всі становища, не зважаючи на ворожі наступи. В Андалюзії червоні заняли кілька національних становищ і взяли 25-ох бранців.

Поділ Палестини остаточно вирішений.

Вчора вечором королівська комісія передала британському урядові ради у справі Палестини. Є це 400-сторінковий документ, який ділиться на дві частини: в першій комісія радить поділ Палестини, в другій дає ради на випадок, якби уряд не погодився на поділ. Але уряд прийняв цю пораду і повідомив про свою постанову арабів та сіоністів, підкреслюючи, що така розв'язка справи можливо найкраще заспокоює інтереси обох народів.

ЩО НА ТЕ АРАБИ Й ЖИДИ?

Вчора вечором закомунікували жидам і арабам постанову королівської комісії для справ Палестини. Нині рано зібрався начальний арабський комітет, щоби заняти становище до постанов британського уряду. Безсторонні особи уважають британське рішення безстороннім і припускають, що не буде важко дістати на неї згоду обох сторін.

Екзекутива сіоністичної організації висловила невдоволення поділом Палестини, що не годиться з британськими зобов'язаннями.

ЗАМАХ НА ЕМІРА ТРАНСЙОРДАНІЇ.

Коли емір Трансйорданії Абдулла, відомий англьофіл і англійський кандидат на престіл проектованої арабсько-палестинської держави, їхав вулицею Алену, невідомі замаховці вистрілили до нього кілька разів з револьверу та втекли.

Масові арештування у совітській фльоті й армії на Далекому Сході.

Домеї повідомляє, що арештовано адмірала Вікторова, команданта совітської фльоти Тихого Океану. Також серед сухопутньої армії Далекого Сходу переводять масові арештування; за решітку попав м. ін. командант артилерії далекосхідної армії Петров і політичний начальник армії Долянський. Разом арештовано коло 300 старшин мариняркі і кількасот старшин сухопутньої армії — всіх їх вивезли двома поїздами на захід.

СТЕРЕЖУТЬ КОРДОН.

Над горішнім Амуром большевики дуже дбайливо бережуть кордон, щоб утікачі не могли дістатись до Манджурії: кордон освітлюють ракетами, мешканців назбережних сіл перевезли у глибину держави.

ЗАМАХ НА СТАЛІНА?

До Токіо дійшла вістка, що старшини ГПУ підготовлювали замах на Сталіна. Арештовано 3-ох старшин, кількох чекістів та кількох інженірів, які відповідали за життя Сталіна, коли він завіджував московську підземну залізницю.

ДАЛЬШІ АРЕШТУВАННЯ У МОСКВІ.

Совітська преса потверджує вістку про арештування директора й інших вищих урядовців совітської урядової телеграфічної агенції (ТАСС-а). Директор Долецький кермував ТАСС-ом вже 10 літ — щойно тепер виявилося, що це „небезпечний троцькіст і ворог держави".

Крім того арештували команданта московського гарнізону ген. Горбачева та багато інших визначних комуністів. Небавом стануть вони перед судом.

ЗАСЛАЛИ ЖІНКУ ЛІТВІНОВА?

Жінку Літвінова заслали до Свердловська за гостру отверту критику недавних смертних присудів.

ГЕНЕРАЛ ПРОПАВ БЕЗ ВІСТИ.

З Москви повідомляють, що командант Забайкальської військової округи десь пропав. Як говорять, його арештували агенти ГПУ і розстріляли підчас утечі.

Наступ китайської армії на японців.

Як подає агенція Домеї, вчора (в середу) в год. 23.40 **китайські війська під проводом ген. Сунчеюана почали обстрілювати японські частини,** що робили вправи 70 км. на захід від Пекіну. Інша телеграма повідомляє, що в ночі йшов бій і що ще в год. 6.30 рано чути було кріси та гарматні стріли.

Японське міністерство закордонних справ повідомляє, що

китайські війська, які напали на японські, піддалися, вивішуючи білі прапори. Японці роззброюють їх.

ВЕЛИКА ПОСУХА ЗБІЛЬШУЄ НЕБЕЗПЕКУ ПОЖЕЖ. Тому обезпечіть негайно своє рухоме майно, а зокрема пашу і збіжжя від огню у

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

В спеку гасіть спрагу пастеризованим молоком Маслосоюзу заквашеним спеціяльними культурами.

Черговий подвиг п. Опйоли.

Львів, 8. липня 1937.

Пан Тадеуш Опйола належить до „спеців" від „рускої справи". Він „робить" у ній вже не від сьогодні і чимало причинився до витворення у польському громадянстві того погляду, який у ньому сьогодні на ту справу панує. Себто: чимало причинився до витворення того хаосу думок і понять і до того нахилу примітивізувати та вульгаризувати українську проблему, який завжди ще у широких колах польського громадянства покутує, та який є такою чудовою почвою для діяльности ріжних Грабських, Грабиків, Роєків, Глюзінських і Бобжинських та для статистик ріжних Ромерів. Переконувати польських читачів, що воєвода Юзефський видумує українців, яких на Волині ніколи не було і нема, що українці просто ковтають безборонних поляків у Сх. Галичині, позбавлених опіки від власної держави, що гуцули це плем'я готів, а лемки це поляки, спершу рущені й тепер українізовані, — ось цукорки не теми для журналістів типу п. Тадеуша Опйоли. Але його спеціяльність — це інтервю. Частенько ті інтервю бувають на те, щоб зараз таки своїх розмовців дискредитувати, щоб потягнути їх за язик і за їхні — вірні чи перекручені — слова зараз таки їх вдарити. Це вже такий вищий ступінь публіцистичної етики. А сутня ціль таких інтервю п. Опйоли це місія поглиблювати політичну думку у польських громадянських верствах у тому напрямку, який зветься по латині „ignorantia maxima in rebus ucrainicis" Специфічний напрямок, популярно званий „курієрковим": у краківськім „Ілюстрованім Куріері Щодзенніім" п. Тадеуш Опйола має теж найкращу трибуну для проповідування своїх правд.

І вчора, в числі з датою 8. ц. м., п. Т. Опйола зареєстрував на сторінках „ІКЦ" свій черговий подвиг: інтервю з д-ром О. Хиляком з Жовкви, головою РСО, який раптом дочекався комплімента лідера табору, що є „найближчим суперником українізму". Очевидно, що д-р Хиляк вхопився п. Опйоли обома руками й ногами та всіми зубами: цеж неабияка честь для нього дістатися на першу сторінку такого розповсюдненого часопису, но й, очевидно, неабияка нагода переїхатися по українцях, — нагода тим приємніша, що чейже п. Опйолі з „ІКЦ" можна на українців говорити, що слина принесе на язик і все це буде видруковане, підчеркнене, одобрене, поручене. І справді: хоч „ІКЦ" має устійнену у таких справах славу недосяжненого мистця в україножерстві, проте таких небелиць і такої політичної мудрости, як в отому останньому інтервю, давно вже навіть само „ІКЦ" не бачило.

Річ вона, що переповідати зміст того публіцистичного майстерштику недоцільно: це нічка

стаття, яка годилась би до огляду преси, ані ніяка політична заява, бо чейже п. Хиляка не можна трактувати як поважного політичного діяча. Ми трактуємо і сам факт помішування розмови з головою РСО у великому польському проурядовому щоденнику і ті речі, які від себе пододавав інтерв'юер — як характеристичне явище „нормалізаційного" часу з року Божого 1937, а всі подробиці тексту — це тільки ілюстраційні причинки до того явища.

Отже „русини" є у ревеляціях спілки Опйола-Хиляк представлені як рівнорядна конкуренційна сила поруч з українцями. Українців є в Галичині 1.674 тисяч, а „русинів" аж 1.138 тисяч (!!), а ввесь той мільон сто тридцять вісім тисяч — зарахований в чамбул і без решти до табору РСО. Очевидно, що українці так само як і „русини" є трактовані не як нарід чи народи, тільки як „обуа", себто щось як політична партія. Про спільноту РСО з суто московською великодержавницькою та імперіялістичною ідеольогією — ані слова. Ані слова про те, що РСО є носієм російщини в усіх її видах і формах, про те, що РСО є вірним і єдиним переємником передвоєнного москвофільства, що стояло під покровом Пуришкевичів і Бобринських та пропагувало ідеї Валуєва і всієї „общерусской" школи. Про все це, про річ найважнішу, бо про настановлювання в Галичині російщини, говориться скромно, неначе мимоходом, що „РСО глосі культуральном єдиность вшистких племйон руских". „Культурна єдність"! Культурна єдність виглядає в той спосіб, що один орган РСО у Львові виходить у літературній московській мові, другий у польсько-московсько-українським язичію, що РСО не признає взагалі окремішности української мови та що обидва ті органи поміщують елегійні статті у роковини вмаршу російських військ до Львова та славлять Сталіна за його „реформи", якими він визволює російський нарід від панування жидів. Все це дрібнички, про які не варта видно говорити. Ясно, що нічого там і згадувати про таку дрібничку, як те, що не тільки серед того мітичного мільона „русинів", але й серед самих москвофілів РСО є невеликою групою, яка узурпувала собі представництво та використовує його не для цілей „культурної єдности", а політичного розбишацтва.

Зате найбільше місця у тому інтервю займають похвали для о. Медвецького, як „аполітичного" єрарха, бож прецінь це не належить до політики, коли католицький єрарх субвенціонує москвофільські станиці з православними тенденціями. На другому місці маємо жалі на загарбування українцями „Народнього Дому", на брак „руского" шкільництва, на покривдження „руской" кооперації. Тільки промовчується те, що „Народнім Домом" правили від розвязання його української кураторії самі „русини" і то навіть не через одно „с", а такі настоящі галицькі „русскі", і що саме ті „русскі", найчільніші фігури „рускего обозу", довели „Народній Дім" до повного банкрутства. Нічого теж від пп. Хиляка-Опйоли не довідуються читачі, в якій мові мали би учити в „руских" школах. Що вартість українства заведена до двох подій: убийства Андрея Потоцького та Броніслава Перацького — це рівна пп. Опйоли-Хиляка вірність і докладність суду. Деклямація льояльности замикає виводи п. Хиляка, а порада для польського уряду, щоб він „скорігував у позитивному сенсі" своє відношення до того „руского" природного" (!!) руху — це висновок п. Опйоли і свідоцтво його політичної мудрости. Очевидно: меншин у Польщі ще замало: треба створити ще меншину російську, а що це станеться коштом українців — то тим приємніше для куріеркових патріотів, які вміють оцінювати польський інтерес тільки міркою ненависти до українців. Хтоб там турбувався такими дрібницями, як права соціо- і національні, як геополітична ситуація Польщі та мала Сходу Европи. Аби тільки українцям на злість зробити! Це така принадлива думка, що не дозволяє навіть ріжним Опйолам призадуматись над довговічністю і коштами такої забави.

Бідний той часопис, який має таких політичних передовиків, бідна та політика, яка в особі п. Хиляка та в таборі РСО мала б найти „природного" союзника. Те, що поручає п. Опйола, це не політика, так само, як його писання не публіцистика: воно теж починається на літеру „п", але підходить радше під поняття патольогії.

ім.

ІНТЕРВЮ МІН. БЕКА.

Міністр закордонних справ Бек дав представникові одного американського пресового синдикату інтервю, дуже загальникове, подібно як і дотеперішні заяви цього міністра.

Закарпаття.

ВІДКРИТТЯ ЕТНОГРАФІЧНОГО МУЗЕЮ ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ В МУКАЧЕВІ.

При кінці 1934 р. засновано Етнографічне Товариство в Мукачеві з метою збирати памятки нашої давньої і теперішньої матеріяльної та духової культури на Закарпатті. З тією метою зорганізовано дотепер 3 курси для вишколу відповідних збирачів цих памяток. На кожнім курсі було пересічно по 50 учасників зпоміж учеників Торговельної Академії, учителів і кількох селян. Нині є вже коло 150 вишколених збирачів. Головою Т-ва є відомий заслужений діяч дир. о. А. Волошин, головою музейної комісії проф. А. Балаж, секретарем т-ва д-р Ю. Головацький, урядуючим заступником голови проф. інж. Чапля. Недавно подбало Т-во про перенесення до Мукачева учителя Горощака, який цілою душею співпрацює з Т-вом і нині є головним співробітником Музею. Крім згаданих визначним співробітником є д-р Михайло Обідний, який працює тут науково. Небавом після основання почало Т-во свої збірки і за 2 роки праці призбирало понад 2.000 предметів, а саме: одяги, вишивки, писанки, дерев'яні вироби, плуги, моделі церков, хат, господарських будинків і т. д. Видало 5 чисел своїх „Вістей" та ріжні вказівки для збирання матеріялів. Має архів зі збірками народніх пісень, казок, переказів, звичаїв, приповідок, описів одягу, писанок і предметів сільського господарства з 50 сіл. Переведено грошеві збірки на уладження 27 вітрин для упорядкування зібраних предметів і відкриття „Етнографічного Музею", що відбулося 20. червня ц. р. в Державній Промисловій Школі, що відступила 3 кімнати.

На святочне відкриття музею прибув губернатор Грабар, шеф Шкільного Відділу радн. Хмелярж, культ.-осв. референт проф. Кайгль, фаховий начальник президії мін. шк. Шубрт, інспектор ремісничих шкіл Шпала, представники організацій і сотки гостей, яких привитав заступник голови проф. Чапля. Реферат про наукове значіння етногр. музею та його місце між нашими музеями виголосив д-р М. Обідний, після чого хор Торгов. Академії під управою проф. Трухлого відспівав кілька народніх пісень.

Вкінці присутні оглянули експонати музею, яким члени управи давали пояснення. Загальну увагу звертала на себе вітрина з комплетними одягами і предметами Гуцульщини, що їх подарували брати Клемпуші з Ясіня. Доволі багата теж збірка писанок з цілого Закарпаття з ріжними взорами з поодиноких околиць. Зацікавлення музеєм величезне, бо за 4 дні експонати оглянуло 3.000 осіб. Тому кожний повинен допомогти до розбудови музею.

Олексенко.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
у Львові, вул. Кордецького 50
Тел. 26 0-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх кольорах
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх кольорах
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біліля помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

ДВА ВЕЛИЧАВІ УКРАЇНСЬКІ СВЯТА.

В мукачівській окрузі у підніжжа Карпат 6 км. від цементової дороги Мукачево-Ужгород, 16 км. від Мукачева лежить село Кальник, що має коло 2.000 мешканців, окружний нотаріят, пошту, жандармерію, кредитову і торговельну спілку, найкращу молочарню на Закарпатті і чит. „Просвіти". 15 років тому була там лише москвофільська організація аграрної партії, що дала почин до нинішньої торговлі і молочарні. На щастя був там теж свідомий українець, учитель Повхан і кількох півсвідомих селян. Небавом засновано читальню „Просвіти" і національна свідомість поширилася та поглубилася. Коли ж весною цього року загостив я в село і запитав зовсім незнайомого мені селянина, що чувати, почув відповідь: „Краще, ніж бувало. Колись кацапи володіли селом, в нас українців було мало; нині ми володіємо в селі, а кацапів є мало."

СТОМАТОЛОГ-ДЕНТИСТ
Д-р Ст. Дмоховський
ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 35.
Лябораторія рент.-технічна
год. принять 9—12, 3—6.

Що це правда доказали в днях 19.—22. червня ц. р. уладженням величавого свята з посвяченням прапорів місцевої читальні і мукачівського пласту. Акту посвячення довершили по торжественній Службі Божій ректор духовної семінарій о. крил. Хіра й о. проф. д-р Міня та о. Ст. Данієлович. І це незвичайно відрадне явище, що між заскорузлим мадярським духовенством знайшовся вже гурток високопоставлених священників, що працюють серед духовенства і народу над поширенням національної свідомости тоді, коли їх владика видумав і підтримує ширення третього „направленія", себто творення „тутешняцької подкарпаторуской" нації. На це свято прийшли і приїхали численні делегації не лише з мукачівської, але і зі сусідніх та подальших округ. На свято прибуло понад 150 пластунів з Мукачева, Великих Лучок, Баранинець, Ужгороду, Хуста й інших місцевостей та уладили 3-денний табор під лісом. Над табором повівав український національний і державний прапор. Пластуни виступали на святі і в таборі з вправами, танцями та вивели кілька веселих сценічних картин.

Дня 20. червня ц. р. після посвячення прапорів відбувся величавий похід селом з жовто-блакитними прапорами, при участи понад 1400 осіб з прапорами й орхестрою „Просвіти" з Середнього. Пополудні відбулися маніфестаційні святочні збори на подвірю державної народньої школи, що їх відкрив і привитав гостей голова народньої школи „Просвіти" Іван Булеца. З черги виголосив святочну промову д-р Михайло Брашайко. Опісля складали привіти від ріжних організацій д-р Охримович, д-р Комаринський, д-р Бандусяк з Мукачева, учит. Свереняк від Учительської Громади, Петро Бокшай з Радванки, ред. Клочурак і Тулек з Ужгороду, Устіянович з Берегова, Попович, Логойда і багато інших. Селяни цитували у своїх промовах слова Шевченка, Шашкевича і Воробкевича, що свідчить про високий рівень їх національної свідомости. Свято закінчив щирою подякою гостям сільський староста Дмитро Пагір, який з директором школи Мих. Ердевдіем, Булецою, Борошом та іншими свідомими громадянами причинився найбільше до прегарного успіху свята, що його ще ні в Кальнику ні в околиці селяни не бачили.

Подібне свято відбулося також в Турянських Реметах 27. червня ц. р., куди філія „Просвіти" в Перечині скликала зїзд. Належить згадати, що навіть з далекого гірського села Люта прийшло 80 осіб, яким прийшлося зробити пішки туди і назад 70 км. дороги та стратити 3 дні. На зїзд прибули теж пластуни з Ужгороду, Мукачева і Перечина та велике число просвітян з округ: Перечин, Ужгород і Свалява. Для великої маси народу мусів о. ректор Хира відправити Службу Божу під голим небом. Опісля в гарній промові закликав до любови рідного слова і свого народу. Підчас Служби Божої співав хор „Просвіти" з Перечина.

З черги впорядчики, учителі і селяни з жовто-блакитними опасками на рукавах, уставили похід, який у числі понад 2.000 осіб з жовто-блакитними прапорами при співі і музиці орхестр перейшли село і зупинилися в саді державного жеребинця, де відбулися святочні збори. Їх отворив учит. Сухий, провід перебрав голова філії Юрко Довбей. Від Головної Управи „Просвіти" з Ужгороду промовляв д-р Ю. Брашайко, від духовної семінарії о. ректор Хира, від українських студентів у Празі, Братиславі і Брні студ. Івановчик, від українських богословів та Українського Католицького Союзу богослов Рогач, від Учительської Громади А. Ворон, інж. В. Мурашко, від інших організацій Гренджа-Донський, д-р Долинський, П. Бокшай, Ф. Ревай, д-р М. Брашайко, ред. Тулек, Кнап, Іванчо з Сімери, Яремчук з Квасів і багато інших. Присутні протестували проти заведення до шкіл російських підручників, домагалися усунення мовного хаосу і т. п. На закінчення згадав голова Зборів, що до зорганізування цього величавого зїзду причинилися найбільше учителі Сопко, Сухий, Прокоп, Лацанич, дир. Медвідь та інші, подякував їм та всім просвітянам за участь і замкнув збори. Пополудні відбулася народня забава з танцями і виступами хорів, вечором театральна вистава.

Яро.

Резолюції Краєвої Наради У. Н. Д. О. з дня 3-го липня 1937 року.

КОМУНІКАТ.

Краєва Нарада УНДО з дня 3. липня 1937. р., зложена з представників партійних організацій у краю, членів Центрального Комітету й Української Парляментарної Репрезентації, познайомившись всесторонньо з теперішнім положенням українського народу в Польщі, приняла такі постанови:

1) За час від 1935. р. по нинішний день стоїть українська політична репрезентація разом із більшістю українського громадянства на становищі наладнання польсько-українських взаємин, щоби у відносинах повного правопорядку забезпечити обом народам на етнографічних українських землях у Польщі свобідний культурний та господарський розвиток і створити якнайсприятливіші умовини мирної праці. Передумовою для створення такого стану мало бути між іншими: заспокоєння покищо мінімальних українських домагань, висунених до уряду в напрямку зміни важкого адміністративного режиму у відношенні до українських громадян і їх організацій, заспокоєння слушних домагань українського населення у ділянці шкільництва; підтримка українських культурних змагань на відтинку науки, культурно-освітньої діяльности, суспільної опіки та фізичної культури; признання корисної праці українських господарських установ та справедливого приділу державних кредитів для них; припинення колонізації призначених до парцеляції грунтів великої земельної власности позамісцевим елементом, а зате справедливої парцеляції тих грунтів між місцеве різьниче малоземельне і безземельне населення без огляду на його віру та народність; припинення штучної підтримки москвофільства, особливо на Лемківщині; уніфікації національної політики для всього українського населення як однородної, органічної цілости не тільки в політичному, але й правному відношенні; упорядкування мовних справ і національної української номенклятури; допущення українців відповідно до їх числа в характері співгосподарів і рівноправних громадян до всіх органів самоуправи, ревізії дотеперішніх самоуправних виборів і наконець рівноправного та рівноправного трактування усіх українських кандидатів до державно-публичних урядів та суддівництва.

2) Не вважаючи на найкращу волю української політичної репрезентації й більшости українського громадянства витривати на своїх позиціях праці для нормалізації відносин, не вважаючи на важні факти далекосяглої політичної ваги, виконані нашою партією і Парляментарною Репрезентацією для угрунтування такої політики та для унаглядненія якнайблагороднійших своїх мотивів і намірів для неї так на краєвому як і на парляментарному терені, — з вичислених вище українських мінімальних домагань виконано так мало, що це не стоїть у ніякому відношенні до потреб українського національного життя. А саме: на відтинку народнього шкільництва не примінено ні в одній утраквістичній чи спольщеній школі української мови навчання; в ділянці середнього шкільництва не відновлено навіть одиноької на Поділлі державної гімназії з українською мовою навчання в Тернополі, розв'язаної в часі пацифікації 1930. р.; в ділянці високого шкільництва кресовано вправді одну катедру української літератури на львівському університеті, але досі її не обсаджено; при приниманні учительських сил до народніх шкіл для українських кандидатів зложено непропорціонально малий відсоток у відношенні до числа українського населення і новокреованих етатів; для українських клясових, культурно-освітніх і гуманітарних установ не проявили компетентні чинники належного зрозуміння і не причинилися поважніше до підтримки їхньої праці; на господарському відтинку, за виїмком дрібних кредитів для фінансових установ, державні чинники не проявили належного і річевого обективізму в заспокоюванні потреб українських господарських організацій. Коляж проаналізувати положення кооперації, культурно-освітніх і спортових організацій на місцях, то державна адміністрація в останньому році нерідко послуговалася супроти них адміністративними засобами, щоби таким чином гальмувати їхню діяльність.

Про одноридну суцільну національну політику супроти всього українського народу в Польщі нема мови. Кожне воєводство і навіть кожне староство веде її инакше. Крім того існує засаднича инша політика у відношенні до українців на Волині, инша на теренах Східної Галичини, а ще инша на Лемківщині, де сильно піддержується москвофільство, а робиться перешкоди і переслідується українську органічну працю. Справи мовні з погляду забезпеки прав української мови, загарантованих конституцією й окремими законами, не впорядковані. Так само не полагоджена справа національної української номенклятури.

Парцеляцію переводиться у колонізаційних цілях. Українським селянам, що хочуть набути землю з парцеляції, радять перейти на римокат. обряд і зміну народности, а зправила до участи в парцеляції не допускають.

На відтинку консолідаційних змагань українського народу роблять ріжні польські чинники розкладову роботу, як наприклад намагаються денародовлювати українську культурою, походженням і вірою шляхту. Справу Інституту „Народній Дім", величезної культурної фондації українського народу, полагоджено так, що господарем установи став репрезентант Банку Господарства Краєвого, польської народности, а члени т. зв. Виділу „Народнього Дому" мають у справах санації відносин та господарки майном тільки дорадчий голос.

На відтинку самоуправи не змінилось за останні два роки нічого, а навпаки положення останнього погіршилось, що унаглядниється між іншим у зменшуванні і так мінімального числа українців із праці в самоуправних органах. Дуже мало посунулась і справа приниманя українців до державних урядів, а в суддівництві навіть погіршилась.

3) Усі вичислені факти причиняються до того, що в українському громадянстві росте розчарування до політики нормалізації та поглиблюється недовіря до добрих інтенцій і намірів відповідальних державних чинників щодо поправи польсько-українських відносин. Такий стан настроїв серед українського громадянства оправданий також і тим, що польське громадянство Східної Галичини у величезній своїй більшості, подекуди навіть за участю місцевих урядових і військових чинників, ставиться зовсім негативно до самої ідеї нормалізації, що унаглядниюсь у численних ухвалах усяких зборів і зїздів на терені Східної Галичини, на яких мобілізує свої сили з недвозначним наміром і під гаслами перекреслити нормалізацію та повести супроти українського населення політику гнету й поборювання усіх українських національно-творчих змагань.

4) У таких відносинах легко може витворюватись серед населення психольогічне підложжя, приторе для розкладової роботи всяких посторонніх агентур, і можуть у масовопробудних та недосвідчених середовищах родитись жалюгідні акти розпуки чи реакції на невідрадну дійсність.

Краєва Нарада УНДО, занепокоєна та стривожена вістками з краю про хвилю неспокоїв на терені деяких місцевостей, які проявились актами саботажів, підпалів і навіть убивств як найрішучіше всі ці акти та їх спричинників осуджує.

5) Виходячи з непорушного переконання, що всякі акти саботажів на українських етнографічних землях вимірені в першій мірі проти найжиттєвіших інтересів українського народу, його консолідаційних зусиль і конструктивної праці та обраховані на користь усіх ворогів українського народу, Краєва Нарада УНДО вважає, що обовязком усіх свідомих українських національних чинників є активно протиставитись і розкладовій роботі всяких ворожих нам чинників і тимбільше всяким актам саботажів та насильства.

6) Одночасно Нарада рішуче протестує проти стосування засади збірної відповідальности до українського населення за невідповідальні вчинки одиниць.

7) В ім'я спільного добра, в ім'я спокою та мирної праці на всіх етнографічних українських

землях у Польщі Краєва Нарада УНДО закликає відповідальні польські державні чинники до заспокоєння висунених Українською Парляментарною Репрезентацією до безперервної боротьби за реалізацію українських національних постулятів у Польщі.

8) Краєва Нарада УНДО вважає, що нехтування українських навіть мінімальних постулятів польськими державними чинниками і неприємне відношення більшости польського громадянства до українських національних змагань у теперішніх незвичайно важких і скомпліковапих внутрішніх і міжнародніх відносинах може бути джерелом поважного лиха й шкоди не тільки для обох народів, але й для польської держави, а це при непотрібному напружуванні та загострюванні польсько-українських відносин може вийти на користь тільки комусь третьому.

9) Краєва Нарада УНДО стверджує, що тільки всесторонна розбудова нашої власної сильної національної організованости на всіх ділянках суспільного життя створить єдину передумову для успішної легальної боротьби за повноту наших прав у польській державі. Тому Краєва Нарада УНДО закликає українську суспільність до якнайбільшої активізації своїх різнонапрямних творчих організаційних зусиль. Зокрема Краєва Нарада УНДО закликає так Централю партії, як і всі Повітові Народні Комітети УНДО у цілому краю якнайбільш інтенсивно пожвавити свою партійну організаційну працю, бо тільки спільна політична зорганізованість громадянства створює підложжя для здорового розвитку нашого національного життя у всіх його ділянках.

Через свою знамениту якість здобули

ПАПЕРЦІ і ТУТКИ (повноватні)

„КАЛИНА"

СОТНІ-ТИСЯЧ ВІДБОРЦІВ.

Партія Ґандія перестала бойкотувати індійську самоуправу.

Національна індійська конгресова партія (якої провідником є Ґанді) невдоволена новою індійською конституцією, тому бойкотувала самоуправні органи індійських провінцій. Віцекороль Індії заохочував партію до участи у самоуправі, але провід партії не погоджувався, хоча цього домагалося населення 6-ох провінцій, де національна партія здобула більшість при виборах до самоуправи. Щойно тепер провід партії погодився на те, щоби взяти участь у провінціяльній самоуправі. Британські урядові кола вдоволені, бо мають виглядн порозумітися з представниками індуської суспільности у справі введення в життя конституції.

Спішіть з підписною уділів у

пром-банку

за 1936 р. виплачено уділовцям 5% дивіденди

Львів, ул. Гродзіцьких 1. І. п. Тел. 292-15. П. К. О. 506-778.

Демократія, комунізм, націоналізм та українська національна рація.

IV.

Націоналізм найбільшим ворогом комунізму.

Той сам обективізм в оцінці дійсности у міжнародньому світі та в оцінці реальної сили поодиноких ідеольогічних течій, каже признати, що в боротьбі з комунізмом, як ідеєю, вирішну ролю може грати сьогодні тільки **націоналізм**, а в боротьбі проти Совітів, як московської держави, — держави з фашистівським устроєм. Льогічно, наші симпатії мусять стояти по стороні тих держав, ми мусимо співчувати їхнім змаганням, мусимо вбачати в них головних оборонців християнської культури перед московсько-большевицьким заливом, — дарма, що не можемо погоджуватись з усіми методами їхнього правління та не можемо наслідувати їхніх взорів, не тільки для нас непридатних, але й погубних, як нації недержавної. Бо коли б ми навіть залишили на боці проблему інтервенціонізму чи то щораз моднішу у світі концепцію протисовітського хрестоносного походу, коли б ми навіть станули на становищі принципіяльних пацифістів чи тих наших громадян, які не хотять війни з остраху, що та будуча війна зруйнує українську етнічну територію та в найкращому випадку на довгі роки видасть Україну на економічну експльоатацію чужинців, то й тоді мусимо чейже признати, що скріплення західних націоналістичних держав та перемога націоналістичної течії чи то в Еспанії чи Франції — це величезний удар для міжнароднього (читай: московського) комунізму та ослаблення Совітів, ослаблення не тільки совітського державного значіння у міжнар. світі, але й щораз більше надщерблення авторитету сов. влади на терені самого СССР. І тому не можемо ніяк погодитись з тактикою тих демократичних, здебільша соціялістичних, часописів (м. і. деяких українських), які в імя оборони демократичного принципу щиро бажають перемоги — мадридському урядові, який опинився під протекторатом — чи радше курателею — III. Інтернаціоналу. Оборона демократії і підтримка (хай навіть посередня) комуністичної ідеї та московсько-совітської держави, це квадратура кола, це трагічне непорозуміння, за яке платиться інтересом.

Але тут можемо почути: чи не є таким самим трагічним парадоксом — заявляти себе демократами, признаватись до демократії, та одночасно радіти з успіхів держав з фашистівським устроєм, тих держав, які викопали могилу демократії у себе та грозять їй смертю в усьому світі — на випадок своєї перемоги у будучій генеральній розправі? Ставимо тут крапку над „і": коли український демократ має вибірати поміж двома протидемократичними течіями — воюючого націоналізму фашистівського зразку та комунізму московсько-совітського зразку — то мусить вибрати воюючий націоналізм. Всім демократам світа може бути річю дуже неприємною ствердження на VII-му конгресі Коміntерну, що „істотною небезпекою для комунізму є тільки фашизм", — а проте так воно тепер є і нічого на це не порадимо. Нашим завданням перестерігати українську молодь перед сліпим наслідуванням зразків, призначених не для них, а для щасливої молоді даних панівних націй. Нашим завданням вказувати, що кожна ідеольогічна течія може проявлятись у ріжних формах і що та форма вияву якоїсь ідеї, яка для одного народу спасенна, для другого буває погубна. Нашим завданням допомагати до творення творчого й конструктивного українського націоналізму, пристосованого до українських національних питоменностей та вимог української національної рації. До такого націоналізму, який не зневажав би демократії, але вміщався дуже добре в широких демократичних рямцях. Але одночасно нашим завданням є на кожному кроці, щиро і з глибокого переєвідчення, переконувати ввесь зовнішній світ, що ми — вороги комунізму й Совітів та приятелі совітських ворогів. Тому, самі тримаючись демократичної платформи і черпаючи з неї заохоту до боротьби за права українського народу у Польщі, — розумом і почуваннями стоїмо при націоналістичних державах Заходу, поділяючи їхню тезу, що у світі мусить прийти до зудару двох ідеольогій — комуністичної і націоналістичної. Місце всього українського народу по стороні табору націоналістичного, місце навіть тих українців, які не почувають себе націоналістами. Бо так каже всеукраїнський інтерес.

Нема у цьому трагедії для людей, навіть найбільш обурених недемократичними чи протидемократичними рисами фашизму. Бо коли перестане існувати перше джерело нетерпимости, ексклюзивности, насилля і терору над людиною та громадянином, то прийде черга і на еволюцію тої протилежної течії, що орудує нині такими самими методами. Після провалу комунізму і зміцнення його державницького осередку — мусить наступити і у нинішньому воюючому націоналізмі відворот від метод большевицького правзору.

І тоді щойно прийде черга на розквіт і перемогу демократії.

І. Кедрин.

По широкому світі.

Югославянські православні єпископи зібралися до Білгороду на собор. Здається, обговорюватимуть справу конкордату, що його думає югославянський уряд заключити з Апостольською Столицею.

Бельгійський уряд здається прийдеться зреконструювати з огляду на неприхильну поставу ліберапів до справи амнестії для фляндських сепаратистів.

Конгрес европейської господарської та митної унії зібрався у Парижі. Учасники домагалися, щоби негайно скликати комісію для дослідів европейської унії.

Австрійська поліція арештувала 25-ох націонал-соціялістів підчас тайних сходин.

Португальська поліція ще не найшла атентатчика, що виконав замах на премієра Салязара.

Папський легат Пачеллі приїде завтра до Франції, щоб взяти участь у святі у честь св. Терези.

Ширіть наш часопис!

Ф. АЛЯХНОВІЧ 6

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ЕГЗЕКУЦІЯ.

Егзекуції ставали чимраз частіші. Рідко коли минав понеділок, щоб вантажне авто не повезло когось на розстріл.

Ніхто з нас не певний завтрішнього дня, тільки, на підставі актів обвинувачення один мав більше даних „переїхатися на Комарівку", другий менше. Очайдушний гумор надав спеціяльні назви карі смерти, а саме говорили: „помандрувати на місяць", або „дістати три золотники"*), бо саме стільки важить куля з „Нагану" — російського військового револьверу, якого вживали до егзекуцій. І сміялися й жартували іноді ті, які саме завтра мали дістати в дарунку трьохзолотникову кулю з люфи Нагану. Страшно було дивитися на цю браву сміху, здавалося, що то вже сміється, вишкіривши два ряди зубів, трупячий череп.

Одначе шум мотору авта, що стояло на подвірі всіх електризував. Сміхи стихали, розмови ривалися, сварки вмовкали... Вже чути з коридорів відгомін кроків, що наближаються. Ідуть! Уже!... Ні, пройшли... Нашу келію омитули. Десь заскреготів ключ у замку.

Всі завмерли, як собака на чатах. Надслухують. Хтось відзивається шопотом.

— Беруть із сусідньої келії...

— Тихо!! — сичать із люти ті, що надслухують під дверима.

— Певно...

— Заткай собі, до сто сот чортів!...

Крізь стіни чути: „Собірайся з вещамі!" — значить: „забирайся з річами". Бо засудженці ніколи не кажуть, куди його ведуть. Щойно на коридорі...

На коридорі якась коротка суматоха, якийсь продавлений, немов удушений знову в горло крик...

Знову швидкі кроки кількох пар ніг. Шум мотору віддалюється. Знову тихо. Всі мають бліді лиця й блискучі з перестраху очі. Одначе по хвилині мешканці келій вертаються знову до звичайного вязничного життя. Та ще довго відчувають якийсь подув смерти.

Бо залишається ще ціла ніч. Адже в ночі візита авта може повторитися. І завтра вівторок. Іноді й у вівтірки відбуваються теж егзекуції, коли з якихсь невідомих причин не вспіють їх всіх полагодити в понеділок. Щойно в середу можна спокійно відітхнути: до найближчого понеділка!...

Іноді кандидати на розстріл, вичікуючи фатального понеділка, умовлялися зі своїми товаришами в такий спосіб:

— Слухайте, коли мене будуть брати, залишу в келії свій пояс, або інший предмет... Коли переведуть мене до іншої келії, тоді пришлю сторожа по цю буцімто забуту річ. В іншому випадку...

Кінчити речення не треба було: ми всі добре знали, що станеться „в іншім випадку".

Поведінка зі засудженим була така: коли він вийшов на коридор і за ним затріснули двері келії, вязали йому зі заду руки, і в разі потреби кнеблювали рот, відтак вкидали до авта й везли на Комарівку. Там стріляли йому з револьверу в малий мозочок і вбитого закопували до заздалегідь приготованої ями.

Читач може поставити питання, відки автор цих рядків, який залишився при житті, може всеж таки знати про цю цілу поведінку? Хібаж ми не говорили з катами? Хіба у приступі щирости під впливом алькоголю, якими ці кати залюбки частуються перед і по егзекуції, не чули ми їх власних оповідань? Адже в нас панували прості умовини, не такі як н. пр. в московськім Г. П. У., де заборонені не тільки розмови вязнів зі сторожами, але навіть вязнів зі собою.

ІНСЦЕНІЗАЦІЇ.

Бувало й таке, що впертого в зізнаннях вязня, коли навіть при помочі „карцеру" нічого не могли з нього добути, „брали на бас", а саме уладжували свого роду інсценізацію: вязали і звязаного везли до ліса. Там над викопаною ямою прикладали до голови люфу револьверу домагаючися зізнань й обіцюючи дарувати життя в разі послуху.

Сидів у нашій келії якийсь Вовк-Михайлов, молодий хлопець, запалений контрреволюціонер. Одного вечора викликали його на коридор...

Вернувся він по кількох годинах блідий, з ознаками божевілля в очах і нервовими дрижками по цілому тілі. Спершу нічого не могли ми від нього довідатися, що з ним діялося? Щойно на другий день, коли трохи успокоївся, оповів нам про свою вчорашню подорож на Комарівку.

Кілька місяців пізніше його розстріляли.

(Продовження буде).

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Чи еманципація дала щастя жінці?

(Голос у дискусії).

Ця стаття, хоч скромно й писана тільки одною буквою, походить від поважної української дівчини-громадянки.— Прим. Ред.

Жіноча сторінка „Діла" з минулого тижня принесла дискусійну статтю на тему: „Чи еманципація принесла щастя жінці?". Справді находимо в статті багато дискусійного матеріялу, починаючи з самого наголовка.

Чи є загалом у світі щось таке, що могло би дати людині повне щастя? — запитаємо. Поняття щастя є дуже ріжне, — його ніяк не можна узагальнювати. Чомуж саме еманципація мала би конечно дати жінкам те щастя?

Те саме, що шановна авторка говорить про еманципацію, виказуючи її злі сторони, можна іншими словами сказати про подружжа. Тут і там є свої світла і тіні.

На погляд шан. авторки родинне життя є найкращим втіленням вольности і щастя жінки. Еманципація відтягнула жінку від родинного вогнища — накинула їй „сухі" обовязки бюралістки і вчительки і т. д. Самостійна жінка набирає мужеських прикмет, починає сміятися з приписів моралі, живе вільною любовю, розводами і т. п. Самостійний заробок дискваліфікує її як дружину, матір і господиню. Вона розбиває свої нерви і — добувши самостійність — не почуває себе щасливою. Словом — самостійно працююча жінка являється небезпечним типом на нашому галицькому ґрунті. Надто категоричний погляд, як на теперішні часи.

Чи не довелося шан. авторці бачити таки в нашому громадянстві жінок, які вміли чудово погодити працю своєї професії з обовязками взірцевої дружини, матері і господині? Виховали вони не тільки своїх власних дітей, але як учительки виховали цілі кадри учениць і учнів на характерних одиниць. Теж саме бувало з ними „сухими" бюралістками. А скільки є між нами замужніх жінок, які сторонять від еманципації та які проте не доросли до цього великого завдання виховати здорових і ідейних членів народу. Нервовою жінкою не мусить бути якраз самостійно працююча жінка. Є нею часто жінка, якій подружжя принесло зовсім безжурне життя завдяки заробіткам чоловіка.

Бачимо, що не можна ставити однакових правил до всіх. По одній і другій стороні є ріжні характери і вдачі. А з приписів моралі сміється часто знущена шанована пані більше, чим „еманципована" бюралістка або вчителька. Бездушна, необовязкова людина буде на кожному життєвому пості однакова — хочби була дружиною і матірю. Людина характерна й обовязкова виконує свої ті навіть „сухі" обовязки з любовю і точністю, а не тільки для гроша. Ми дуже високо ставимо становище матері, яка вміла цілу себе посвятити дітям, яка створила те вогнище, при якому гріли вони серця в днях щастя і горя. Вона навчила дітей, що можна получити домашні обовязки з громадянськими обовязками. Але і розуміла, що дочки її еманципуються, щоби придбати собі можливість бути самостійними, як вимагатиме від нас цього час і обставини. А ми своїм дочкам поможемо вчитися і добувати собі самостійність. Будемо любити з ними те, що цікавитиме їх, чи це буде мистецтво чи спорт, учительство чи бюралістика. Вони не будуть погорджувати становищем господині-матері, але якщо доведеться їм жити самим, то зуміють собі створити своє самітне вогнище. Не кожній дівчині суджено найти товариша життя. В самостійній праці, виконуваній з любовю до професії, якій посвячуємось, можна найти теж вдоволення, — бо повного щастя в світі взагалі нема. **М.**

Вживайте до печива

лише доброї якости **дріждевого порошку до печива, ванілевого цукру, суничного цукру, малинового, ананасового та цитринового**

Кооперативи „ПЛАСТ"!

Найморднішою зачіскою сьогодні є голівка в рамах з льоків на взір ангеликів Боттічеллі, але до того треба шовкового волосся та молодого личка...

Пуарієр звертає увагу пань на необхідність постійно доглядати за станом волосся. Треба, щоб воно не було ані не перетовщене ані пересушене, необхідне для волосся відповідне митя, чесати його відповідним гребенем чи щітками, а на це треба поради доброго фризієра. Пуарієр каже, що жінки повинні собі так само уважно вибирати фризієра, як уважно вибирають вони собі кравчині.

Шкода тільки, що у Львові тих добрих фризієрів, які дійсно розумілись би на своєму фаху, нак тяжко знайти.

Рита.

Вишивання на літниську.

— Знаєте, там де ми їдемо на літниську, дівчата дуже гарно і дешево вишивають. Хочу замовити собі обрус, рушник... Може маєте які взірці, то — дуже прошу — позичте мені! Може якісь друковані буковинські, або полтавські?

Так говорила моя знайома пані Б. до своєї приятельки. Я не витримала і вмішалась до тої розмови, а з неї вивязалася цікава і досить гостра дискусія, а вислідом її є ціх кілька рядків до всіх наших пань.

Мені здається, що я може знайшла одну причину, чому наші вишивки потроху затрачують свій стиль, та утворюється така мішанина барв у наших таких чудових народніх творах, в яких виливається вся душа народу і його мистецький смак. Я нераз ломила собі голову над тим, що за причина, що давніше наші жінки, не маючи перед очима ніяких взорів, творили мист. орнаменти і так уміли добирати красок, а тут раптом той свій питомий смак затратили. Знаю, що вплив має та тандита, яка цапливає з фабрик, але вона в матеріях, а не у вишивках найбільше розповсюджується. Друкованих взорів доходить до села мало тай не всі навіть уміють їх відшити. Отже мабуть псуються наші народні вишивки через запозичення від пань, які на село приїздять і ті вишивки привозять, або дають щось вишивати навіть місцевим взором, але кажуть змінити краски до свого смаку, який — на жаль — не все такий добірний, як смак простого народу, бо вже попсутий фабричними сугестіями. Це й буде, здається, одно з головних джерел псуття стилю і красок нашого народнього мистецтва.

Дивує мене одно, чому їдучи в якусь околицю, де „так гарно вишивають наші дівчата", — отже в околицю, де вишивка взагалі розповсюджена, не хотять наші пані скористати з чагоди і придбати собі памятку про гарний побут у тій околиці у вигляді якоїсь гарної таки мошньої вишивки? Чому давати в Борщівщині чи Яворівщині вишивати гуцульські чи буковинські взори, або на Бойківщині ямницькі, коли кожна та околиця має такі гарні і своєрідні вишивки?! А є ще й та вигода в цьому, що напевне дівчина вишие якийсь взір своєї околиці і скорше і ліпше, аніж взори чужі їй і красками і головно технікою. Не володіючи добре якоюсь технікою вишивання, не знаючи тих чи інших стібів, замінює така вишивачка їх стібами й зшиває, а з того й повстає ота мішанина. Краски також тяжко їй підібрати до чужого взору і маємо краскову „какофонію"...

І наші інтеліґентні пані, що в місті вислухують ріжні відчити про народне мистецтво, читають статті та в теорії є великими аматорками і прихильницями народньої вишивки і хотять нею навіть свою хату прикрасити, роблять страшний злочин супроти того народнього мистецтва та спричиняються до його занепаду.

Над цим слід би задуматись поважніше, а пляном, що на літниськах дають вишивати, варта би взяти цих кілька слів собі до серця. Знаю, що злої волі в тих хибах нема, а от так собі просто в голову не прийшло, що такою поведінкою можна спричинити поважні шкоди.

Як приємно буде в осені, приїхавши до міста, похвалитись, які гарні вишивки ми найшли в тій околиці, де були, який там гарний і своєрідний добір красок. Як гарно та вишивка пишатиметься у нас десь на столику і пригадуватиме нам сонячні гарні дні, ліс, воду, гори... і совість наша буде чиста.

Х. Рита.

Балачки про моду.

ЗАЧІСКА.

Альберт Пуарієр, законодавець паризької фризієрської моди, висловився недавно про моду зачісок, які носитимуть елеґантні паризькі пані. Зайшла засаднича зміна у фризієрстві. Не буде більше виондульованих на „одно копито" голов. Не лежатимуть старанно уложені хвилі навкруги жіночого личка, не буде одна голова подібна до другої так, що з потилиці часом тяжко й пізнати, хто є власничкою тих старанно уложених льоків.

Зачіска майбутнього — це зачіска індивідуальна. Кожна пані буде кермуватися головним чином тим, що їй до лиця, що відповідає кольорові і густоті її волосся та тим, для якої нагоди треба зачіску пристосувати: чи то на баль, до театру, чи на звичайну візиту, чи до щоденного життя.

Зі світа.

ЖІНОЧИЙ ЗІЗД В ІТАЛІЇ.

Як відомо, за влади Мусоліні перестали істнувати в Італії всі жіночі організації з чисто феміністичними завданнями. Жінка мусіла вернутись до родинного огнища і її виховувано в тому напрямі, полишаючи їй мале поле до попису в громадськім житті. Від довгих літ не відбувались спеціяльні жіночі віади, але цього місяця скликано до Риму італійських жінок, де обговорено не тільки обовязки жінки і матері-фашистки супроти держави та виховування молодого покоління, але теж становище жінки робітниці у фабриках та урядах та інші проблеми жіночої праці.

Зіїзд той скликав Інститут опіки над матірю і дитиною. Приїхало на нього багато жінок з провінції, а участь у маніфестації перед урядовим „Палаццо Венеція" взяло поблизу шістьдесять тисяч жінок.

Урядові чинники старались облегчити делегаткам з провінції приїзд на той віад і побут у Римі так, як можна сподіватись, що загалом жіночий рух в Італії оживиться та настануть деякі зміни в праці жінок та їх громадському становищі.

БОРОТЬБА ФРАНЦУСЬКИХ ЖІНОК ЗА РІВНОПРАВНІСТЬ.

Тяжко виборюють собі французькі жінки рівноправність, хоч у громадському а навіть державному житті завоювали вони собі досить широке поле діяльности. Французький сенат останніми днями розглядав законопроект про рівноправність жінок і були досить цікаві дискусії з цього приводу. Особливо багато говорили про термін „голови родини". Цей термін звязаний з деякою залежністю французької жінки, а саме з неможливістю без особливого дозволу чоловіка мати власне конто в банку, складати самостійно умови купівлі і продажі та найму праці, мати самостійний паспорт тощо.

Вислідом дебат було залишення цього терміну в новому законопроекті з тим, що титул „голова родини" чоловік затримує надалі, але лише формально, так би мовити для престіжу чоловіка, а у практиці полишають ті взаємини „куртуазії" мужчин. Життя покаже, як скоро сенатові знову доведеться вертатись до тої справи, бо хоч французькі мужчини, ніби то й джентельмени супроти жінок, але тут певно й дали будуть вимагати в деяких справах, особливо майтковых, своє „головство".

Практичні поради.

ПЛЯМИ З ТРАВИ.

Плями на бавовняних матеріях: Випрати в добре соленій воді, якщо пляма не матиме білий. Якщож пляма на кольоровім бавовняним матеріялі, то скропити розрідненим салміяком і перепрати в літній воді. Можна також намочити в чистім спірті.

Плями на полотні. Поплямлені місця напнути над баняком і перелляти кипячою водою.

Плями на шовкових матеріях. Терти шматкою намоченою в спірті, етері або винному спірті.

Плями на новійших річах. Натирати розрідженим салміяком.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Смарагдовий Будда.

До Парижа вернулася недавно експедиція, що кілька місяців тому вибралася була шукати „смарагдового Будду". „Смарагдовий Будда" — це статуя вирізьблена з одноцілого кусника дорогого каменя-смарагду. Ця статуя мала бути десь в одній святині в північних Індіях, на пограниччі Тибету.

Тибетанський чернець.

Керівником цієї виправи-експедиції був проф. Мак Льовгем.

У паризькому часописі „Парі Суар" проф. Льовгем оповідає свої враження з цієї виправи. Експедицію зорганізував один торговець дорогоцінними камінням Лео Перріль. Він заложив окрему акційну спілку, що подбала про відповідне грошеве вивінування цієї виправи. Слід згадати, що керівник експедиції проф. Мак Льовгем — це визначний дослідник та індійський археольог. Вкупі з кількома довіреними провідниками проф. Мак Льовгем добився до границь Тибету. Тут він передягнувся в одяг тибетанського ченця. Проф. Мак Льовгем знав тутешню мову та її численні наріччя, тимто й ніхто з тибетанців не пізнав, що він європеєць.

Скрізь радо давали йому вияснення, інформації про те, де треба шукати згаданої, смарагдової статуї Будди.

Не від речі згадати, що ця статуя зі смарагду мала бути завбільшки дорослого чоловіка.

Прокляття.

Після довгих та важких розшуків, натрапив вкінці проф. Мак Льовгем на сліди „смарагдового Будди".

Завдяки своєму фальшивому виглядові під маскою ченця добув Мак Льовгем довіря тибетанців та відкрив тайну Тибету. Він довідався, що в недоступних підземеллях прастарої, тибетанської святині, є захована останки смарагдової статуї. Як оповідала легенда, що статую розбили підчас одної домашньої війни. Та водночас довідався Мак Льовгем, що на цій статуї тяжить жахливий прокляття: хто доторкнеться останків цієї статуї, того дожидає жорстока кара з боку Будди. З того приводу, досі ніхто не насмілився вкрасти останків „смарагдового Будди".

Перед підземеллям.

Після дуже важкої подорожі, незважаючи на небезпеки, що загрожували на кожному кроці, експедиція проф. Мак Льовгема добилася до руїн згаданої старої, тибетанської святині. Там Мак Льовгем та його товариші розтаборилися.

Та з тої пори стали там творитися жахливі та дивовижні речі.

Гора, що під нею були руїни цієї святині стала з невідомих причин обсуватися.

Ціла лявіна каміння посунула на святиню, одначе на щастя минула табор цікавих європейців. Мак Льовгем не налякався. Він негайно взявся за дальші розшуки. За кілька днів він урешті найшов укритий вхід до підземелля святині. Підчас того втратив життя один учасник виправи. Він поховзнувся, упав зі скелі в потік та вбився на місці.

Осьтак „Будда" наче перестерігав білих заволок-європейців перед своїм гнівом.

Засипаний коридор.

Та Мак Льовгем не багато собі робив із тих перешкод. Він відважно пустився в глибину покручених, викутих у скелі коридорів, та дбайливо оглядав кожний кусник стіни.

Знечевая земля задрижала.

З вершка гори знову звалилася велитенська лявіна й засипала каміння сіни святині.

Мак Льовгем успів ще в останній хвилині вибігти з коридора. Ледви вибіг і каміння вже засипало перехід до коридора.

Проф. Мак Льовгем вернувся до Парижа з порожніми руками. Та Перріль, організатор тієї виправи, не знеохотився й першою невдачею.

Він вирішив у найближчому часі зорганізувати другу таку виправу, та вивінувати її в найбільш новітні прилади, щоб при їх допомозі розкопати засипану тибетанську святиню та добути скарб — смарагдову статую Будди.

Міста — марева.

Годі собі уявити, щоби десь у світі існувала оселя, засоблена в новочасні кавярні, кіна, залізницю, та в якій нема живої душі...

А всеж таки цілий ряд таких саме міст найдете під бігуном. Оце наслідки фантастичних виправ по підбігунові скарби. На далекій півночі, у віддалі може тисяча кільометрів від Північного Бігуна є міста, в яких ніхто не мешкає.

Ці оселі повстали серед незвичайно романтичних обставин. У заливі Кінгсбей, менше-більше на шість днів дороги від Нордкап лежить найбільше з тих міст... Льондон. Назву свою виводить від того, що його основниками були вірно самі англійці з Льондону.

На початку цього століття повстала була думка, вихіснувати всі земні скарби, що находилися довкруги Бігуна. Хоч це було божевілля підняття такого завдання, проте ініціятори кинулися до невсипущої праці, надіючись надмірних доходів. Справді небаром попали на розмірно великі поклади білого мармору. Виглядав він наче карарійський мармор. Негайно заложили в англійському Льондоні товариство, яке закупило велику силу акцій та вислало на північ ряд кораблів із знаряддям та робітниками. Згодом на місці поставили місто, випосажили його в новочасні уладження, льокалі та установи. Одначе ця невдача ніяк не відстрашила відважних від дальших спроб. В іншій околиці північного бігуна вирішили добувати вуголь. Знову спровадили дві тисячі людей, заложили шиби й копальні, поставили доми й розривкові кімнати, а проте все те залишилось небаром на поталу вітрам та морозам: виявилося, що куди лекше добути вуголь із глибин гір, як перевезти його крізь ледяні пустарі до Европи. Нове місто стрінула така сама доля, що й мармуровий Льондон...

Наче виявилося небаром, що вся праця пішла на марне. Коли добутий мармор привезли кораблями до Англії, переконалися, що добуті з таким вкладом праці скарби — це зовсім безвартісний матеріял. Камінь піднищений вічними морозами зовсім розпався, коли привезли його до теплих країв.

За кілька днів цілу осаду північного Льондону до чиста закинули. Мешканці не вспіли навіть забрати свого добра, та залишаючи все на місці, втекли перед жахливими морозами, які саме починалися.

І так новий Льондон залишився із порожніми ресторанами, кавярнями та кінами. Так принайменше говорять поржавілі вивіски...

Страйк у Голівуді.

Велитенська страйкова хвиля, яка перекотилася недавно по всій Америці не поминула й столиці фільми. Уже чотири тижні триває страйк фільмового працівного світа в Голівуді, який розпочали технічні робітники великих кінових виробництв. Робітники числили на річеву підтримку акторів, одначе фільмові промисловці заздалегідь уже ввійшли в порозуміння з акторами, які при цій нагоді висунули цілу низку своїх домагань. На днях підписали актори збірну умову, корисну для них головно з економічного огляду, бо всі їх домагання на цьому полі признані на сто відсотків. Денні гажі акторів-статистів підвищили від 3 дол. 20 сант. до 5 і пів доляра. Вищі групи акторів, які дотепер заробляли денно від 7 і пів до 15 доларів зросли на 10 відсотків. Це й спричинило, що союз американських акторів збільшив число членів із 5.600 на 7.000 в одному місяці. Воно й не дивниця коли зважити, що як промисловці визнали професійний союз акторів, тоді й оплатилося до нього належати. М. ін. приступили до нього в останньому часі Грета Гарбо, Марлена Дітріх, Ліонель Берімур та покійна Джін Гарльов, яка підписала членську заяву на кілька днів перед смертю. Це несолідарне становище американських акторів поставило страйкарів у безвихідному положенні, бо продуценти ніяк не спішаться визнати професійний союз технічних працівників. Рятує ситуацію зовнішна поміч робітників із інших промислів. Перед кінами в Нюйорку, що належать до голівудського концерну уставили тамошні робітники таблиці з написами: „Не заходьте до кіна! Поможіть перемогти в голівудському страйку!" Так само самоходові робітники в Детройті уставили перед кінами написи із зазивом допомогти страйковій акції.

Виходить, що єдиним засобом виграти страйк може стати для фільмових робітників бойкот кін, який уже в деяких стейтах поважно прокидається. Покищо поліція береже порядку, не допускаючи до інцидентів та маніфестацій.

Дрозд Львів 1937
Консерватор
безконкуренційний засіб до консервування конфітур, соків, маринат і т. п.
Дістанете у всіх крамницях

ВЖЕ Й ПОЛІНЕЗІЙЦІ СТРАЙКУЮТЬ.

Ледви чи на полінезійських островах тубільці читають часто часописи, а всетаки вони звідкись то довідалися, що в культурних краях підвишку платні найлекше вимогти страйком і це раптовне поширення своєї інтеліґенції взагалі, а відомостей із суспільно-економічної ділянки зокрема використали при нагоді найближчої фільмової знимки. Фільму „Ураган" накручувало одне відоме голівудське підприємство на полудневім океані і режисер ангажував для масових сцен тисячку напівдиких мешканців острова Самоа. Вони мали „грати", чи пак брати участь як в сценах морських, так і на суші. Коли прийшов день головних знимок і режисер пояснив самоанцям, що вони мають, згідно зі сценарієм, підїхати на своїх човнах до берега і висісти, почали накручувати сцену. Та щож, коли дійшли до моменту з самоанцями, вони, на диво (як відомо, усі ці напів чи цілком дикі племена є знаменитими фільмовими статистами й акторами!), сиділи спокійно у своїх човнах, та не хотіли висісти на беріг. Зате явився перед режисером їх провідник і заявив, що самоанці... застрайкували і не висядуть на беріг, коли не дістануть більше грошей... Прийшлося вести переговори і признати самоанцям ту саму платню, яку дістають статисти в Голівуді; але щойно аргумент, що цей гонорар справді найвищий, „тарифовий", затверджений „Союзом статистів", переконав самоанців і вони рішили покінчити страйк.

—o—

КІЛЬКА КІНОВИХ НОВИНОК.

У бібліотеці великого американського кінового виробництва Уорнер Брос находиться під цю пору пять тисяч незужитих сценаріїв. Пересічний гонорар за сценарій платять у цьому кіновиробництві по 1000 долярів. Так отже за цю „скромну" бібліотеку заплатили досі 5 мілїонів долярів, дарма, що небагато з цих сценаріїв опинилося на фільмовій ленті.

Небіжка Джін Гарльов залишила, кажуть, дві тисячі долярів спадщини. На весну цього року забезпечилась вона в льондонському Льойді на суму пів міліона долярів. Виробництво Метро Гольдвін Маєр, для якого небіжка працювала, понесло через її смерть велику втрату, бо треба було саме в половині застановити накручування фільми „Саратога" із Клерком Гейблем, якої кошт був 1,250.000 долярів. Тепер навипередки глядають за „дублеркою", цебто такою статисткою, що булаб схожа на Джін Гарльов.

„Фільмове місто" в Італії. Дня 29. квітня ц. р. Мусоліні особисто довершив інавґураційного акту відчинення фільмового міста недалеко Риму, під яке поклав був угольний камінь 29. січня 1936. р. Кругло 15 місяців тривала будова міста. Місто це положене в окрузі Квадраро, на перехресті дороги Тусколяна й дороги ді Торре Спакката. Займає воно 600.000 квадр. метрів.

Еспанське кіно находиться в руках червоних. У тамошньому фільмовому промислі створили окремий дирекційний комітет, зложений з технічних працівників та акторів, який під наглядом міністерства мистецтва кермує дихавичною продукцією еспанської фільми.

Всеж таки повстанці приступили до реалізації своїх фільм, здебільша пропаґандивного змісту, яких продукція йде в Севіллі. Одначе в одних і других слідна недостача фахових сил, так акторів як і технічних робітників.

З польської преси.

Справа, в якій не може бути компромісу.

Під таким наголовком якийсь Ст. Контек зі Львова помістив у краківському „Ілюстрованім Курієрі Щоденнім" з 7. ц. м. (ч. 186) з докорами під адресою варшавського „Курієра Поранного" за його полемічну статтю з 14. м. м. з органом ендеків „Варшавським Дзенніком Народовим", що українську проблему звів під один знаменник з масонерією та комунізмом. Автор полемічної статті в „Курієрі Пораннім" підійшов поважно до української проблеми у Польщі ствердкуючи, що: 1) український рух не є сепаратистичним рухом в роді баскійського руху., є передовсім конструктивним рухом; 2) не має теж засадничої протиполь. постави; 3) тому в інтересі Польщі слід співпрацювати з українським рухом, що може заважити при розбитю всяких комунізмів. Цей поважний підхід до такої важної проблеми, як українська, схвилював якогось закаптуреного ендека Ст. Контека і він на сторінках україножерного „І. К. Ц." вчить політичної мудрости автора статті в „Курієрі Пораннім" взагалі та зокрема підходу до українських справ. Пригадує відому правомодержавну заяву д-ра Дмитра Левицького, що й він склав як голова УГР і УНДО в соймі в 1928. р. на доказ, що український рух звернений проти Польщі. Протипольські тенденції — пише далі Ст. Контек — пробиваються теж між українською еміграцією, головно в Америці, і між молодою високих шкіл і т. д. Зате ні словечком не згадує про дворічний період нормалізації, мабуть проспав цей період української політики. Взагалі автор не відріжняє ідеалу від практичної політики, якщо доходить до таких висновків.

Препарат вироблюваний у краю.

Великий вибір! Ковдри — матераци, повні шлюбні виправи. Калн — ф'ранки, ПОДУШКИ з ПІРЯ Цінники даром і оплачені

Антін Петрушевський

(давн. ше Коржельницька ч. 6).

тепер тільки **Львів, вул. Галицька ч. 20.** **Тел. 213-33.**

Ціни фабричні!

Сензаційне інтервю і рішуче заперечення.

У Варшаві виходить від кількинадцяти днів новий політичний тижневик „Чарне на бялем" під редакцією полк. Januарія Гжендзінського, який час підчас травневого перевороту був військовим комісаром у міністерстві комунікації і рішав тоді про напрям військових транспортів. До нього заїзджав марш. Пілсудський, а перед травневим переворотом об'їздив в його самоході столицю. Отже полк. Гжендзінський є одною з визначніших постатей у таборі пілсудчиків. Тому тим цікавіша історія з конфіскатою двох перших чисел тижневика „Чарне на бялем", що не дістались взагалі до рук читачів. Щойно третє число цього тижневика появилося вперше в розпродажі і в ним поміщено інтервю з б. премієром проф. Бартлем, що стало темою розмов політичних кол. Одначе ще більшу сензацію викликала заява проф. Бартля, що згадане інтервю зовсім перекручене і тому притягне варшавського журналіста до карної відповідальности.

Якже виглядає це перекручене інтервю проф. Бартля в тижневику „Чарне на бялем"? На питання варшавського журналіста Зайнфельда, чи проф. Бартель задумує видати свої спогади, дістав відповідь, що спогадів покищо не пише. Далі проф. Бартель мав додати — читаємо у львівськім „Ілюстрованім Експресі Вечірнім" з 8. ц. м. (ч. 2198), — що справді має багато милих і злих спогадів, але тепер працює над науковим твором, що вийде в половині липня ц. р. Зрештою його спогадів можна сподіватися менше-більше за 20 років. На питання, як ставиться до ОЗН, проф. Бартель мав відповісти, що багато не знає про цю організацію. Ні заява не була надто ясна, ні пізніші пояснення її не вияснили, — читаємо там далі — а навіть були суперечні. Перед кількома тижнями підчас іспитів на політехніці прийшли до помешкання проф. Бартля президент Варшави Стажинський і проф. Коляйковський та залишили свої візитівки, бо професора не застали.

На питання як ставиться до закону про високі школи мав дістати відповідь: дуже реакційно. Одночасно проф. Бартель мав згадати, що у політехніці нема корпорацій і що він на комерси не ходить. Щож торкається виборчої ординації, проф. Бартель мав відповісти, що вважає її помилкою і що на цю тему тепер не хоче говорити. Зрештою не є ні послом ні сенатором, хоч міг ним бути. Повороту до політики не вирікся, та що вернеться тоді, колк міркуватиме, що буде придатним і цього вимагатиме добро Польщі. Щож торкається жидівської справи і проблеми меншин, професор лякончно мав відповісти: „Якщо комусь здається, що при допомозі палиці розвязує якусь-будь проблему, то це є людина обмежена і дурна. Легкими речами не можна поладнувати скомплікованих справ, а такими є справи національних меншин у Польщі".

По оголошенні цього інтервю проф. Бартель заявив представникові ПАТ-а, що представник тижневика „Чарне на бялем" Зайнфельд просто виміг коротеньке інтервю і дістав лаконічні відповіди на 6 питань. Отже у справі ОЗН. дістав відповідь від проф. Бартля, що тепер працює над науковим твором, не цікавиться зовсім політикою і стоїть від неї осторонь, часописів не читає і ситуації О. З. Н. зовсім не знає. На питання про своє відношення

Вже вийшла чергова книжка Бібліотеки „Діла":

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОК АРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника.

Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків.

Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

АНТІН РУДНИЦЬКИЙ.

Лебедина пісня

Богдана Антонича.

(Грудка на свіжу могилу поета.)

Працюючись кілька днів тому з Антоничем, ми умовились, що я зайду до нього якраз сьогодні, „Тоді вже напевно не буду лежати в ліжку і зможу — нарешті! — працювати!" Це був рефрен, який в нашій розмові, підчас моїх відвідин у недужого Антонича, постійно повторявся: Після одномісячного, примусового лежання в ліжку, нарешті встати й взятися до дальшої праці над закінченням твору, над яким ми оба працювали вже рівно два роки — над лібретом до опери „Довбуш". Не судилося! —

Ці дві дії, написані Антоничем, написані справді чудово, залишилися не тільки Його лебединою піснею, але й одночасно першим справжнім, себто вповні театральним із драматичного боку і вповні мистецьким із літературно-поетичного, лібретом до опери в українській музиці і літературі. Знаючи майже всі безвинятку інші існуючі, з повною свідомістю ризикую це твердження.

Рівно два роки, на початку липня 1935., за порадою двох наших відомих знавців сучасної літератури, я звернувся до Антонича — якого тоді ще не знав — з пропозицією писати зі мною оперу, чи пак: для мене лібретто до опери. Пам'ятаю цей день, немов би це було вчора: знайомство в редакції „Назустріч", звідкіль ми зараз пішли геть, щоби говорити свобідно і спокійно і цю першу, більше як двогодинну розмову, підчас якої ми ікс-разів перемірили нашими ногами, проходжуючися туди й назад, малий кусник Гетьманських валів, між Віденською кав'ярнею і Марійською Площею. Антонич слухав уважно і мовчазно, як це було його звичкою, не перериваючи, не кидаючи ніяких завваг, ні зауважень; слухав все те, що в мене було на серці від кількох літ, себто в першу чергу: бажання писати оперу, та в дальшу чергу — найти відповідного лібретиста. Вислухавши усе, він заявив, зразу, що ця думка його цікавить і хоча ніколи цього не робив, спробує взятися за це діло. Зрозумівши це засадничо, почали ми обмірковувати тему. Я їх запропонував Антоничеві три: тему з італійського вчасного ренесансу, якої осередком мала бути одна відома історична подія, дальше фантастичну казку, врешті — легенду про Довбуша. Ця остання тема вирвалась в мене тоді, саме по прочитанню Ольбрахтового „Шутая". По довгих обмірковуваннях кожної з цих трьох тем — при чім вирвали й нові можливості та просвіти — Антонич рішив, що тема „Довбуша" його цікавила б найбільше. Обдумавши всякі „за" і „проти" — ми вирішили остаточно остановитись над „Довбушем".

В наступі дальших зустрічей і розмов ми придумувалися передовсім над загальною концепцією „нашого" Довбуша. Познайомившися з цілою існуючою літературою про „Довбуша" і найновіши скрипь — як у народніх піснях та переказах, так і в штучних творах на цю тему великі нельогічности та психольогічно не вясвітлені, чи пак: фальшиво насвітлені події та моменти з життя-буття і загибелі нашого героя гір, нам стало ясно, що із цілого того існуючого матеріялу можемо взяти тільки один одинокий факт: смерти Довбуша в наслідок його любови до Дзвінки жінки Степана ми погодились, що довкола тої події слід сотворити й збудувати цілком нову фабулу, яка мала би спира-

тись на двох вихідних, основних моментах: як найбільшої драматичности дії і — пристосування до вимог опери взагалі та сучасної опери зокрема. Цю фабулу почали ми обговорювати в усіх подробицях, нераз тижнями цілими обдумуючи якусь сценічну ситуацію, один якийсь конфлікт, ту чи іншу послідовність дії чи слів. Врешті Антонич почав писати лібретто і в найближчих місяцях перша дія (вона у двох відслонах) була готова; я майже одночасно писав до неї музику. Антонич на музиці не розумівся; але він відчував інтуітивно ті чи інші мої бажання, відразу орієнтувався у них, головно ритмічних, змінах, яких потреба нерідко вимагала підчас компонування. Не раз і не десять ми годинами спорили над — скороченнями. Антонич, поет, захоплювався віршами і формальною сторінкою того чи іншого місця в лібретті, не звертаючи уваги на довготу, яка мусіла би вийти при музичному оформленні того місця. Я маючи все драматичність якийсь і вимоги сцени перед очима, черкав немилосерно все, що мені видавалося задовге і зайве. Але не було випадку, щоби потім, коли музика такого місця була вже готова і я її Антоничеві перегравав — щоб він не признав слушности цим аргументам і не погодився на зроблені зміни.

По написанню другої і третьої дії — усіх мало бути три дії, у першій дві відслони, у третій три — коли я в міжчасі закінчив музику першої дії, по довгих тижнях роздумувань і дебат над цими діями, прийшлося їх Антоничеві писати наново: вони нас не вдовольняли до тої міри, як перша, вже готова. Антонич, який саме в цьому часі — це було вже цього року, зимою — мав якісь особисті переживання і неприємности, працював повсюди і нераз цілими тижнями не приносив нічого нового; але обіцяючи, що зайде неодмінно заходив, хоч і з пустою течкою і, як усе,

Великий Театр

Нині гостинний виступ Театру Атенеум
„Возьний і міністр“
зі Стефаном Ярачом

Великий Театр

ня до студентських корпорацій дістав відповідь від проф. Бартля, що не має ніякого відношення до цієї справи, бо у львівській політехніці сенат не затверджує корпорацій і їх нема. Щож торкається новелі до закону про високі школи, проф. Бартель відповів, що є проти теперішніх відносин і настроїв серед молоді. Вкінці в жидівській справі відповів, що ця справа дуже поважна до розвязки та стоїть на становищі, що биттям когонебудь не можна розвязати ніякої проблеми.

Це інтервю Зайнфельд відчитав тричі зобовязуючись, що не оголосить більше ні словечка. Тимчасом в оголошенім інтервю помістив слова, цілі речення і думки, яких — каже проф. Бартель — я ніколи не сказав. Тому я переконаний, що в підступний спосіб хочуть мене втягнути до якоїсь політичної полеміки.

Цю ординарну несовісність варшавського журналіста проф. Бартель рішуче осудив, підкреслюючи, що такий пресовий бандитизм уважає дуже шкідливим для загального інтересу.

Перед ліквідацією вавельського конфлікту.

З Кракова виїхала до Гдині делегація єпископату, а саме єпископ Роспонд і о. проф. Бистшанський, щоби передати през. Мосьціцькому лист митр. Сапіги. Делегати ждуть у Гдині на вістку від нунція з Варшави про час авдиенції у през. Мосьціцького. Тому до Юрати, де перебуває тепер през. Мосьціцький, виїхав теж мін. Свентославський. Президент вирішить по прочитанні листа, чи слід його текст оголошувати у пресі.

Смерть віцеміністра освіти.

В четвер 8. ц. м. помер у Варшаві віцеміністр освіти проф. Уейський у 54. р. життя. Проф. Уейський викладав історію польської літератури у варшавськім університеті від 1917. р.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II **Відділи** при вул Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 100—7

Нова девізова афера у Варшаві.

Ревізії в директора і прокурента.

В управі міжнароднього т-ва спальних вагонів у готелю „Брістоль“ у Варшаві влада перевела основну ревізію у звязку з аферою перепачковування валют за кордон. З доручення прокуратора поліція перешукала кабінет дир. Ст. Рогальського, його братанка Тадея та їх довіреного прокурента. Крім того поліція перевела ревізії у приватних помешканнях згаданих осіб. При ревізії був слідчий суддя.

—o—

Засідання кабінетової ради.

Політичні кола широко коментують останнє засідання кабінетової ради під проводом марш. Сьмігло-Ридза. Хоч темою нарад були справи, що належать до компетенції генерального інспекторату збройних сил, але це вперше марш. Сьмігли-Ридз заступав президента, який є предсідником кабінетової ради. Політичні кола вказують на політичне і конституційне значіння цього факту.

—o—

НОВИНКИ.

— Замісць повідомлень про вінчання нашої доньки Стефанії з п. Романом Барановським, лікар. вет., складаємо 25 зол. на Рідну Школу. **Д-р Степан і Теодора Дмоховські.** 1265

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254.46. Приймаю футра до переховання літом.

— **Відчит у радіо в українській мові.** В пятницю 9. ц. м. в год. 18.30, львівське Радіо надасть відчит мґра Богдана Галайчука „Про потребу домашнього промислу“.

— **День Селянки в Белзі.** На неділю 11. ц. м. заповідає філія Союзу Українок в Белзі величаву імпрезу „День селянки“. На програму складається Молебен і пригадна проповідь, привіти установ і дефіляда, спільні вправи членичь С. У. Обжинки, співи, танці, весілля — народні обряди, гагілки великодні пісні, національні танки і т. п. Програватиме орхестра з Мостів Великих. Імпреза ця відбудеться на площі коло залізничної стації.

повний скромности й несміливости, старався виправдати своє „лінивство“. Не маючи інспірації, він не міг і не вмів писати — та й годі. Але коли почав вже писати — друга дія „Довбуша“, у новій формі, вповні гідна першої, була готова у короткому часі. Малі, незначні поправки у ній, він робив вже у санаторії, в кілька днів по операції, ледви перед місяцем. Музику до тієї дії, яку я підчас його недуги закінчив, так і не довелося йому послухати; хоча нераз ми про це говорили, як то він, видоровівши, передовсім прийде послухати її.

Новий плян третьої дії (у двох відслонах) ми вже цілком обговорили й устійнили; кілька днів тому, підчас моїх останніх відвідин в Антонича, я йому приніс вже й деякі етнографічні матеріяли до неї, які він переглядав і сподівався от-от почати їх поетично опрацьовувати. В порівнанні з працею над першою і другою дією, праця над останньою була би вже найлекшою і найкоротшою: її ціла концепція і будова була вже ясно очеркнена, трагічний епільог — смерть Довбуша — була логічним і послідовним закінченням попередніх подій; особиста драма Довбуша, на якій ми будували ціле лібретто — находила у цій останній, третій дії, свою розвязку. Антонич був певний, що напише цю дію ще підчас реконвалесценції, ще цього місяця — та ми вже обговорювали пляни і можливости вистави „Довбуша“...

Раптова смерть молодого поета, якого ми тільки що похоронили, залишила його останній твір незакінченим*). Ті, що з ним найближче співпрацювали, відчувають найболючіше його втрату.

*) Два уривки з лібретта „Довбуша“, пера Б. Антонича, подаємо на іншому місці.

— **Районове кооперативне свято в Яворові.** В понеділок, 12. ц. м. відбудеться в Яворові Районове Кооперативне Свято з торжественною Службою Божою, походом і академією. Цьогож дня відбудеться посвячення нового фабричного будинку кооперативи „Гарбарня“ в Яворові. Після академії відбудеться фестин, і вечором вечеринці.

— **Голинський у Черчі.** 14. ц. м. відбудеться в Черчі в салі „Палятки“ — Концерт пісень і арій, відомого нашого співака-тенора М. Голинського.

— **Концерт співачки Стефанії Надраги у львівськім радіо** відбудеться 11. ц. м. і триватиме від год. 20.00—20.35.

— **Одностроїв ліцеях.** Міністерство видало дальші розпорядки щодо середнього й ліцеального шкільництва з новим шкільним роком 1937/38. М. ін. устійнено оплату за перехід з гімназії до ліцею на 20 зол. Від нового року обмежовують відчиновання фахових гімназій. Загально в школах уведуть науку корабельного і летунського моделярства. Обовязок шкільних одностроїв вдержиться й у ліцеях. Учнів і учениць обовязуватимуть ті самі приписи про ношення мундурків, що в гімназіях.

— **Музичні новини.** Як доносить київська „Літературна Газета“ (див. ч. 23), українські композитори готують кілька опер на теми з укр. історії: Косенко лише оперу „Марина“ за поемою Шевченка; Богуславський і Хоменко працюють над оперою „Турбаївське повстання“ (відоме селянське повстання зкінця XVIII. в.); Костенко ладить оперу „Сава Чалий“ за драмою Карпенка-Карого. А знов над темами з більшевицьких перемог працюють композитори Йориш, Лятошинський і Жданов (опера „Щорс“), Мейтус, Тіц і Рибальченко (опера „Перекоп“). Ці опери мають бути готові на 20-літню річницю „жовтневої“ (большевицької“ революції.

— **Сумні цифри.** Число анальфабетів на українських землях у Польщі сильно збільшилося. В п. р. було 558.000 людей у шкільному віці поза школою, тобто кожна 9-та дитина виростає на анальфабета.

— **Газетне хуліганство.** В передовій статті „Діла“ „Рефлексії після лугових днів“ була між іншими така фраза: „Лугова Організація може істнувати тільки тоді, коли концепція окремих українських військових частин під власною командою з власною всеукраїнською ідеольогією буде признана польським урядом... Без цього лугова ор-я не має рації екзистенції, перетворитись на руханкове т-во вона не може і не хоче, бо й нації це непотрібне“. Ясно, що ці слова значать, що коли вже маємо кілька ор-ій, не потрібне, щоб і „Луг“ став руханковим товариством. „Українські Вісти“ перелицьовують ці слова на своє „конто“ й пишуть таке: „Дальше Кедрин твердить, що **руханкова ор-ія нації непотрібна.** Геніяльна думка! Від Сокільської Старшини п. Кедрин повинан дістати диплом“... Порівнання того, що було написане з тим, як воно пояснюване в „У. Вістях“ — яскраво характеризує етику того часопису.

— **Арештування старости.** На основі рішення судової влади арештували картуського старосту Юрія Чарноцького. Це арештування викликало в повіті велике вражіння.

— **Влім до Районової Молочарні.** До районової Молочарні Маслосоюзу в Бережанах з осідком у Лісниках вломилися в ночі з 7. на 8. ц. м. невідомі злодії та через вилім у мурі дісталися до канцелярії Молочарні. Тут розбили касу, забираючи готівку. Гроші були обезпечені в Дністрі так, що кооперація не понесе ніякої втрати.

— **Страйк у лисиницькій фабриці дріжджей закінчився.** Страйк робітників лисиницької фабрики дріжджей, який тривав два тижні закінчився пертрактаціями представників страйкарів із дирекцією фабрики.

— **Львівська хроніка.** Підчас бурі, що перейшла у вівторок вечором над Львовом, грім вдарив в антену львівської радіостації. — Дороговий технік Вл. Гайдик пострілив в ногу Н. Коцана (Любінська Дорога), якому тріскла кістка. — В магазині заведення чищення міста згинув автоматичний газами з отвореного збірника ропи магазинір 30-літній В. Жупник. — До ювелірської крамниці Маркуса Штерна Пекарська 3) вломилися злодії і вкрали кількадесять годинників вартости 1.078 зол. — 20-літня служниця Олена Стецик пробила собі ножем кількома ударами шлунок. Важко ранену відвезло поготівля до лічниці. Причиною самовбийства була нещаслива любов. — До мешкання Г. Ельмана Городецька 47) вломилися злодії і вкрали жіноче футро й лиса вартости 800 зол.

— **Краєва хроніка.** Підчас вчорашньої бурі, яка перейшла над львівським повітом, грім уда-

Підчас спеки холодимося

МОРОЗИВОМ

тільки з фабрики

„Фортуна Нова"

Тел. 226-14.

рив у комині дому Михайла Судоляка в Костієві к. Львова. Від грому запалилася хата. Грім поранив доньки Судоляка, 12-літню Іванну і 9-літню Евгенію. Стан Евгенії дуже грізний. — У Воскресинцях п. Рогатин якийсь П. Мартинів стрілив дівчі з револьверу до Івана Кічери з Воскресінець і ранив його в ногу й лопатку. Селяни розброїли Мартинова, одначе він утік. До вчинку намовив його якийсь Т. Грабовський. — В Глинцях пов. Снятин повісився на дереві 19-літній Василь Будник підозрілий у вбивстві Мошка Байніша в Тріянці п. Снятин. Трьох інших підозрілих втекло. — У Станиславові якийсь Войтіх Доманський напився карболевого квасу і в шпиталі, куди його перевезли, помер.

— **Найшов смерть у криниці.** В Жабчу Муроване трапився трагічний випадок. Хворий на запалення І. Бубела попав у сильну горячку. Перелякана жінка побігла до сусідів, щоби нанняти фіру та завезти хорого до лікаря. Тимчасом хворий в горячці зірвався та став бігати по подвір'ю. Нещастя хотіло, що несподіванно кинувся до криниці та там забився на місци, бо води було обмаль, так що втопитися було годі. Наші селяни повинні краще обезпечувати криниці, бо ж дитина, чи худоба може легко найти таку смерть як Бубела.

— **Вибух у кузні.** В селі Солонці львівського повіту коваль Василь Киндзьор с. Луки хотів розігріти кусень заліза, щоби зробити вісімку до ланцюга, але не вспів його ще розігнути, як наступив вибух і Киндзьор згинув на місці. Показалося, що той кусень заліза була рурка наповнена порохом і залютована з обох боків. Хто підкинув цю рурку і з яких мотивів покищо не відомо.

— **Галапаси знищили плянтації маку.** В бучацькім повіті появився масово найнебезпечніший шкідник плянтацій маку т. зв. „тушеля", який знищив до тла великі простори макових піль. Страти дуже великі і відчули їх передовсім двори, які плянтували мак на величезних просторах. Розмноженню „тушелі" сприяла довготривала посуха.

— **Кілько є кін у Польщі?** На підставі даних Центрального Фільмового Бюра в Польщі було в 1936 р. на терені цілої Польщі 741 постійних кінематографів (в тому 703 звукові) на загальну кількість 264.271 місць. Від 1935 р. прибуло 21 кінематографів. У Варшаві було 65 кін. З інших міст найбільше кін мала Лодзь (33), відтак Львів (23), Краків і Познань (по 13), Катовиці (11) і Вильно (9). Мандрівних кін є 18 у поліським воєвідстві, 12 у келецькім, 9 у львівськім і 8 в познанськім.

— **Жахлива газова катастрофа в Монтреалю.** В одним із більших пятиповерхових гаражів у Монтреалю вибухла газолїна. Почалося від малого вибуху, який вогнева сторожа зовсім легко ліквідувала. Одначе тоді несподівано наступила друга експльозія. Її сила була така велика, що на фронті будинку зробила вирву на 50 стіп високу, на 40 стіп широку. Сила вибуху відкинула одного з пожежників більше як на 300 стіп. Його знайшли мертвого. Трьох пожежників у безнадійному стані відвезли до лічниці. Крім цього є ще 3 трамвайових, які під цю пору переїздили, важко ранених. Також коло 60 глядачів і поліцаїв ранених. Всі близькі будинки сильно ушкоджені.

— **Радість шкільних дітей.** Реформа шкільництва в Англії передбачує між іншим звільнення шкільних дітей до 12 року від домашніх задач: діти нижче 14 р. писатимуть тільки 4 задачі тижнево по одній годині, від 14—16 р. по 1½ години. Ці обмеження введуть у звязку з лікарськими домаганнями тому, що в молодому віці схвилювання перед шкільними задачами впливає відємно на нервовий устрій молоді.

— **Украли дах „мосту зідхань".** Італійська преса подає подробиці незвичайної крадежі, що й ще досі венецькій поліції не вдалося виявнити. Річ у тому, що якісь невідомі справники вкрали дорогоцінний оловяний дах, що покривав славний „міст зідхань" при палаті дожів. Крадіж запримітили 5. ц. м. вечором, коли злинний дощ змив внутрішню повалу мосту. Дах важив 20 тон.

БОГДАН ІГОР АНТОНИЧ.

„ДОВБУШ".

Виїмки з недруковного рукопису лібретта до опери А. Рудницького.

БАЛЛЯДА ПРО ДОВБУША.

(І. дія, з І. відслони).

Пилип:

Кожух зелений на ізвори
весна вдягає молода.
Мов сині мури, мрячні гори,
кипить в сто струменях вода.
В груні, де скель і зір колиска
єдина постіль для опришка,
де місяць, наче вартовий
на промінь сперся, мов на кий
поніс там Довбуш буйну душу
й життя широке й молоде.
Незайманий, як і верхівя,
як вся підхмарна батьківщина.
Ніким незайманну займати
не дозволяє він нікому.
Панів і корчмарів неситих,
що в гори сунуть павуками
червоним із рушниці квітом
зітає він і куль джмелями.
Жінки в його долонях вянуть
як вітром зломані лілеї.
Та ні одну не покохав ще
і серця ні одній не дав.
Про нього кажуть: навіть чорту
у таємничих, диких бортах
поцілив, мов шуліку, раз.
Тоді явився янгол білий,
Мов блиск сто зір палали очі:
— Проси дарунків, сину змілу,
якої нагороди хочеш?
На це опришок щиро й просто:
— „Кинь чар від куль і від отрути!"
Із цього дня ніякий постоїв
його не зможе досягнути.
Лиш срібна куля, що улита
в сльозах кохання і скорботи,
зуміє Довбушеве серце
мов клин, надвоє розколоти.
Отак про Довбуша співають!..

„ЩІ ГОРИ, ЩІ ЛІСИ, ЩІ ДОЛИНИ"...

(І арія Довбуша й хор з II. дії.)

Щі гори, щі ліси, щі долини
ще памятають давню славу.
Це наша спадщина по предках, по батьках.
Тут кожний з нас, як кому завгодно,
вільний жити міг
і на чуже ніхто не був голодний,
добра доволі тут для всіх.
Але хто кликав їх
із їхнім ладом і з їхнім правом
для них пригожим, для нас лукавим!
Не тісно нам колись було,
та тепер нам тісно стало.
Не жди добра, хто сіє зло!
І душі гнівом пропалали
і серце бунтом зайнялось.
Хто має право нас судити?
Не люди, напевне не вони,
не ті, що скоплених нас судять.
Над ними вперше треба суду.
Ми перед Бога кличем їх на суд!
О воле! Ти над усі скарби єдина!
Як наші очі зводимо до зір,
до тебе серцем невгомонним линем,
ми знаєм тільки давне право гір!
Цих гір никаз крилатий
нас веде
на волі жити
і за волю стати!
І непокореним віддати
тобі, країно, вічна мати,
життя прокляте й молоде!

Хор опришків:

Хай хробак залізний — так
в башті мук між ребра вбють,
хай червоні сльози ллють —
краплі олива до віч,
петля, дівка, кат і чорт,
що кому від долі — от!
Ні, від лиха не втекти
завжди найдорожча ти:

Довбуш і хор:

Воле, воле — світ цей без меж,
воле, воле — птахів без хат,
воле, воле — ти нас ведеш,
воле, воле — вільним вмірать!

Останні вісти.

КИТАЙСЬКО-ЯПОНСЬКИЙ ІНЦИДЕНТ БУДЕ ЗЛІКВІДОВАНИЙ.

ТОКІО, 8. 7. ПАТ. Агенція Домеї подає такі подробиці про збройний інцидент. Недалеко місцевости Люк-Чіяк на залізничім шляху Пекін—Ганкав компанія японського війська відбувала нічні вправи. Японців несподівано сбстріляли китайські війська з Люк-Чіяк. По кількагодинній стрілянині з крісів і гармат китайські війська дістали підмогу так, що китайського війська були три компанії. Японці дістали теж підмогу від найближчого полку. В год. 9.30. рано дійшло до перемиря. Японці поставили ультимат, щоби китайські відділи покинули Люк-Чіяк до 4-ох годин, у противежному випадку японський штаб має свобідну руку. Китайці мали 40 убитих, японці 12.

Представник японської армії заявив на тему боїв на захід від Пекіну, що **це „чисто льокальний і нормальний" інцидент і не матиме мабуть поважніших наслідків. Зрештою все залежить від становища китайців, в інтересі яких не слід загострювати положення.**

—o—

✝ Посмертні згадки.

ЙОСИФ ДОМАНИК.

Два дні тому помер у Львові в 62. році життя Йосиф Доманик, довголітній службовик „Дністра", колишній голова „Львівського Бояна". Його смерть пройшла в українському громадянстві так само незамітно, як останні роки Його життя: тому 8 літ важка недуга прикувала Його до постелі, а коли Його здоровля настільки покращало, що міг бодай рухатися по кімнаті — друга недуга поклала край усім теплинам.

Коли людина ще за життя довший час немов із життя виключена — про неї забувають і ледви посмертні згадки пригадують землякам, що аж тепер прийшла правдива смерть. Так було і з Йосифом Домаником. Дві клепсидри — від рідні і „Дністра", один священник, кілька віників, одна похоронна промова, невеличкий гурт людей за каравaном, здебільша колишні службові товариші і кількох знайомих, ось і ввесь знак, що ще хтось про Йосифа Доманика памятав. Але слабо памятав: навіть „Вічная память" зіспівав йому постійний похоронний хор при похоронім заведенні, а не члени українських співочих товариств, — Йому, Йосифові Доманикові, який всю свою душу вкладав колись у ті товариства, який був головою „Бояна" і поклав величезні заслуги для його розвитку! Чи справді вакаційний період аж так прорідив ряди „Бояна" і споріднених великих львівських хорів, що не можна було скласти пристойного „цивільного" хору, який засвідчив би память і вдячність співочої братії чільному громадянинові?!

Йосиф Доманик був передусім тому чільним громадянином, що відзначався рідкою у нас особистою культурою. Був один із тих нечисленних старших службовиків „Дністра", який поза бюровою працею не тільки находив час для громадинської праці, але й цілою душею віддавався їй. Хрустально чесна людина, метка і проворна, коли річ ішла про улюблену його ділянку музики і співу — був надзвичайно скромний і непорадний у своїх власних справах: через те жив і помер у злиднях, доведених до краю довголітньою важкою недугою. Високий, стрункий, з гострою чорною борідкою, з палкими живими очима — був типом елеґантного мужчини, типом діяча, який уже самою своєю появою викликував симпатії і пошану. В останніх роках люди вже привикли до його відсутности, — але коли тепер не стало Його на завжди, жаль збірає серце, що нестало т а к о ї людини: що знову відійшов один із старшого українського покоління, який може бути зразком для грядучих поколінь.

Похорони Покійника о. Новосад, промовляв над могилою дир. Ґ. Дрималик від Музичного Т-ва ім. Лисенка і „Бояна" і невеличка похоронна громада розійшлась із сумними рефлексіями домів... В. Ґ. П.!

ІВАН ФІҐОЛЬ.

Іван Фіґоль, матурист держ. української ґімназії у Станиславові, помер трагічною смертю 6. липня ц. р., купаючись у Пруті в Яминому. Уродився в 1919. році у Звинячі, пов. Чортків, у селянській родині. Був людиною тихої вдачі, характерний. При всіх зусиллях шістьох літніськових лікарів і товаришів не вдалося привернути його до життя. Тіло перевезено до рідного села Покійного. В. Ґ. П.!

Спорт.

ЮВИЛЕЙНЕ СВЯТО УСТ. БЕСКИД У НАДВІРНІЙ.

У днях 11. і 12. ц. м. відбудеться в Надвірній свято з нагоди 10-літнього істнування УСТ. Бескид (Надвірна) о такою програмою:

Перший день (неділя 11. VII. 1937): 1) Год. 9. Богослуження в парох. церкві. (На площі): 2) год. 10.30 відкриття Свята і привітн. 3) Год. 11.30 легкоатлетичні змагання в тому і відбиванка позаміщених і том. дружин. Год. 13—14.30 обідня перерва. 4) Год. 14.30 вручення памятових прапорців гостюючим дружинам.

5) Год. 15. змагання в кол. мячі: **У. С. Т. Пролом (Станиславів) — У. С. Т. Бескид (Надвірна).** 6) Год. 17. **У. С. Т. Україна (Львів) — ПКС. Бистшица (Надвірна).**

Другий день (понеділок 12. VII) 1937): 1) Год. 9. змаг наколесників. 2) Год. 10.30 відплатні змаги у відбиванці. 3) Год. 11.30 легкоатлетичні змагання (мет кулею, диском і т. п.). Год. 12.30—13.30 обідня перерва. 4) Год. 13.30 змагання в копаному мячі **УСТ. Україна — УСТ. Бескид.** 5) Год. 15.30 **УСТ. Пролом — ПКС. Бистшица.** 6) Год. 18. закінчення свята промовою.

Ціни вступу: 1.50 зол. сидячі місця, 1.00 зол. стоячі місця. Для шкільної молоді і військових по 50 сот. Добірний буфет у власному заряді

Нові книжки й журнали.

D-r A. Insler: LEGENDY I FAKTY. Tom I. Lwów, 1937. Nakładem Zyd. Tow. Wydawniczego „COFSM". Стор. 92 + фотографій документів, ф. 8°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, ніхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паски по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

НАДВІРНА:
9. VII. Довбуш.

ДЕЛЯТИН:
10. VII. Шаріка.
11. VII. Ніч під Івана Купала
12. VII. Муж двох жінок.
13. VII. Бій.
14. VII. Під курателею.

Зеленый Театр:

Пятниця, 9. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Вольний і міністр" із От. Ярачом.

Субота, 10. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із От. Ярачом.

За добре свідоцтво

сигнет 14 карат. золота **від зол. 9.—** тільки у **Б. ГРІНБЕРҐА**
Львів, ул. Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Двійняк Джена Мортімера"
АТЛЯНТИК: „Король прошаків".
ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої пригоди".
ГРАЖИНА: „Замах у весні", „Тисяча тактів кохання".
ЕВРОПА: „Дівчина з дому поправи ч. 317".
КАСІНО: „Шампанський вальс".
КОПЕРНИК: „Залюблені жінки".
МАРУСЕНЬКА: „Закамуфльований ліс" „Посірне подружжя".
МЕТРО: „Князь Воронцов", „Невидимий промінь" із Борисом Карловом.
МІРАЖ: „Роберта", „Гарольд Льойд як боксер".
МУЗА: „Опір на продаж".
ПАЛЯС: „Бен Гур".
ПАКС: нечинний.
ПАН: „Генерал Суттер".
РАЙ: „Страшний двір".
СВІТ: „Кабінет воскових фігур" і ревія
СТИЛЕВЕ: „Дай мені своє серце", ревія „Рефрема".
ТОН: „Брутальний" із Віктором Мак Лаглєном.
УТІХА: „Нижінні часи" і ревія.
ХИМЕРА: „90 хвилин постою", Гарі Піль.

ПАНЧОХИ

спеціально тонкі зол. 3.50
практичні „ 1.85
625 **„ДІМ ВОЛІЧКИ"** 10-?
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 9. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Пісні і балади, 18.00 Розр. концерт, 19.20 Вес. година — солісти, 20.10 Вечірня серенада, солісти, 22.30, 23.00 Розр. музика; БЕЛГОРОД 18.10, 19.00 Радіооркс. 20.00, 21.00 Концерт з Загребу; БУДАПЕШТ 17.25 Вільонч. речіт., 18.00 Циг. музика, 19.40 Орган. речіт., 21.50, 22.00 Концерт опер. орх., 23.05 Джез. музика; ВІДЕНЬ 16.05 Розр. концерт, 17.30 Двофорт. музика, 19.25 Веселі змагання, муз. з кварт., 22.20, 23.00 Вечір хорвацької музики; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.05 Музика на світі, 16.00 Розр. музика, 18.00 Камер. концерт, Весела війна, музика; МІЛЯНО 17.15 Камер. музика, 22.30 Співи. речіт., 23.15 Танк. музика; МІНХЕН 17.10, 18.00 Розр. концерт, 19.00, 20.00 „Варіете" муз., 21.10 Нар. музика, 22.30 Симф. музика, ПРАГА 20.05 Скрип. речітель. 20.00, 21.00 Шкільні пісні, 22.25 Квартет Шуберта; РАДІО ПАРІ 12.30, 13.45 Орх., 17.0, 18.00 Концерт з амер. консерваторії в Фонтенебльо, 19.00, 19.15, 19.30 Скрипк. співи і форт. речіт., 19.45 Вокаль. концерт, 21.00, 22.00 Концерт лавреатів консерваторій, 23.00, 24.00 Нічний концерт, РИМ 17.15, 20.40 22.00 Розр. музика, 21.00 Солісти, 22.45 Танк. музика, ШТУТГАРТ 21.15 Концерт Бетовена.

Субота, 10. липня 1937.

БЕРЛІН 14. 15, 15.00, 18.00 Розр. муз. 19.20 Квінтет Двожака, 22.30 23.00, 24.00 Танк. муз.; БІЛГОРОД 19.50, 20.00, 21.00 Нар. муз., 21.30, 22.00 Радіооркс., 23.35, 23.00 Розр. муз.; БУДАПЕШТ 12.05 Орх. балалайк., 17.30, 18.00 Сальон. муз., 19.00, 23.10 Циг. муз., 21.50, 22.00 Військ. орх.; ВІДЕНЬ 15.15 Орх. мандол., 20.00, 21.00 „Донавмерхен" — вес. радіорев., 21.45 Нові дансьні пісні, 22.20, 23.00 Легка віден. муз.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Дуга орх., 19.00 Перпетуум мобіле — вес. муз., 20.10, 21.00 Вес. муз., вечір, 22.30 Нова муз.; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарп.; МІЛЯНО 19.00, 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Сила призначення" — оп. Вердія, 23.30, 24.00 Танк. муз.; МІНХЕН 15.20 Фантазії — муз. поезія, 16.00 Вес. муз. авдиц., 18.00 Нар. пісні, 18.25 Легка муз. форт., 21.10, 22.00, 82.00 Вечір танку; ПРАГА 16.05 Танк. муз., 17.05 Конц. сальон. кварт.; РАДІО ПАРІ 17.00 Легка муз., 19.10, 19.25 Співи. і форт. речіт., 19.40 Вокаль. конц., 20.30, 21.00, 22.00 Симф. конц., 23.00, 24.00 Танк. муз.; РИМ 20.40 Розр. муз., 22.45, 23.30, 24.00 Танк. муз.; РИМ 20.40 Розр. муз., 22.45, 23.00, 24.00 Танк. муз.; БРЮСЕЛЯ 20.00, 21.00, 22.00 На зеленій луці — опер. Бенеса. 23.00 „Отелло" — оп. Вердія (пл.).

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 9. липня 1937.

6.15 Ранішн. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Кавказька сюїта, пл., 12.20 Комунік. Львів. Хліборід. Палати 12.25 Хор „Касино" з Катовиць, 13.55 Легка музика з пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слова — гутірка, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Польська вокаль. музика, пл., 15.35 Львівські бірж. вістки, 15.45 Господар. вістки, 16.00 Розмова з хорими кс. кап. М. Ренваса, 16.15 Орх. мандоліп., 16.45 Репортаж Р. Зрембовича, 17.00 Орх. варш. Фільгарм., 17.50 „Розмарин" гутірка, 18.00 Турист. інформат., 18.05 Із франц. музики, пл., 18.30 „Про потребу домашн. пром. — гутірка, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Львоваль. спорт. вісник 18.50 Актуаль. гутірка, 19.00 Р. Штраус пл., 19.20 Спів. речіт., 19.50 Спорт. комунікат, 19.52 Спорт. вістки, 20.00 З філії на филю — вокальн. квартет і солісти, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Орх. вояк. маринарки, 21.45 „Люблин" поема, 22.00 Концерт солістів 22.50 Останні вістки вет. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Джезові солісти — пл., 23.15 Танк. муз. з дансінгу „Кафе-Клюб", 24.00 Орх. Т. Серединського.

Субота, 10. липня 1937.

6.15 Ранішн. пісня, 6.18 Рухан., 6.38 Муз. з пл., 7.00 Ранішн ден., 7.10 Муз. з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. ден., 12.15 „Ліси" — гутір., 12.25 Військ. орх., 14.00 Конц. бажань, 14.53 „Наша прогр.", 15.00 Конц. бажань, 15.45 Господ. вісти, 16.00 Театр уявн для дітей — „Виправа під псом" К. Макушписького, 16.30 Менше знані увертюри — конц. орх., 17.30 Конкурс. авдиц., 17.50 Татерник з фотограф. апаратом — гутір., 18.00 Сусп. гутір., 18.05 Сальон. орх. — пл., 18.25 Актуаль. гутір., 18.40 Завтр. прогр., 18.45 Львоваль. спорт. вістки, 18.50 Актуаль. гутір., 19.00 Нар. пісні Валенщини — хор „Гасло", 19.40 Акт. гут., 19.50 Спорт. комун., 19.52 Спорт. вістки, 20.00 Авдиц. для закорд. поляків — „Шляхом великополь. пісні", 20.45 Вечір ден., 21.00 „Сила призначення" — оп. Вердія (І, ІІ), в перерві 21.25 огляд видавництв, 22.50 Остан. вістки вечір. ден., огляд преси і метеор. комун., 23.00 Танк. муз. з пл., в перерві 23.10 „Пан Каламайський"... — монольог, 24.00 Орх. Т. Серединського.

ОПОВІСТКИ.

Подяна. Секція Прихильників Рідної Школи при богословській академії у Львові зложила на будову домівки для шкіл ім. Бориса Грінченка у Львові 7 зол. 20 сот. готівкою і невжитки, які продано за квоту 25 зол. — Старшина Кружка ім. Бориса Грінченка складає Секції Прихильників Рідної Школи щиру подяку й висказує гаряче бажання, щоби цей гарний відрух Богословів найшов наслідувачів серед нашого громадянства.

Вп. Установам і Організаціям, дорогим Товаришам-Кооператорам, Приятелям і Родині дякую за память про мене в дні 4. липня. Замість окремих подяк складаю на річ „Української Захоронки" 20 зол. — **Юлія Павликовський.**

КУПНО - ПРОДАЖА

НАДЗВИЧАЙНА ОКАЗІЯ. До продання двоповерхова кам'яниця, нова, комфортова, без тансі, з фронтовою парцелею, 200 сажнів, при трамваю, готівка 25.000 і банковий довг 35 літній „Трансакція" Львів, Длугоша 1. 1256 3—3

ТІЛЬКИ в бюрі „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша 1 довідаєтеся де найкорисніше можна купити кам'яницю, віллю, дім з городом, парцелю, господарство, фільварок і млин. Вакаційний час найкраще використати на полагодження цих справ. Інформації, поради безплатні. 1256 2—3

ПАНСІОНИ

В СИНЕВІДСЬКУ ВИЖНІМ, до Опір залюється ві Стрия, у новозбудованій віллі близько ріки і ліса поручаємо дешево до винайму кімнати з харчем і без. Зголошення слати К. Чех. 1—2

НАЙКРАЩЕ ПЕРЕВЕДЕМО ВІДПУСТКУ в преганім Підлісневі п. Микулична у віллі пп. Мостовських. — Мирослава Морозова. 1258 1—3

РІЖНІ

Взуття посезонове вже від зол. 6.90 діставати можна у ф.мі Й. ШТРАССЕР, Галицька 15 — в подвірю передше „Краха". 1234 4—10

ЗОЛОТО — срібло — бриляпти — купує, платить найбільше Рудий, Сикстуська 35. 1193 4—6

НАПРАВА газничкових печей всякого роду — **роботи блясарські** — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Ососсінських 8, тел 257-68. 1233 4-13

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби і комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 687 9-?

РОБОЧІ УБРАННЯ І ПЛАЩІ найдешевше джерело виробів „ПАЛЮМ", Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 4-10

ОГОЛОШЕННЯ.

Дешево — сітки до огорожі
І. КОНРАД
Львів, Гетманська 22. 3—10

КІР
Львів, Уейського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціального певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE" 50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Субота 10. липня 1937. Ч. 149

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229-41.

Познанський конґрес.
(Вступна стаття.)

Польський уряд проти поділу Палестини.

„Нас привезли за дурно“.
(Репортаж з Варшави).

Рідношкільна дітвора найліпше здає іспити до середніх шкіл.

Дві летунські катастрофи під Львовом і Золочевом.

Японці заняли остров Большой.

Переговори між Бурґосом і Валєнсією.

Сталін небезпечно хорий.

Хто буде еспанським королем?

Польське радіо й українські авдиції.

Прикре в сумнім. (Фейлєтон Г. Чіпки)

100.000 пішло з димом.

Мовчазна музика.

Ч. 149 (14.692). Львів, субота 10. липня 1937 Oplata pocztowa uiszczana gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦЬ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 505.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 3.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Президент Мосціцький
не приняв перепросин митроп. Сапіги.

ПАТ повідомляє: після „вавельського інциденту" польський шарже д' афер інтервенював у Апостольській Столиці, тому папський нунцій у Варшаві Кортезі увійшов у переговори з мін. Беком у справі ліквідації непорозуміння.

Та лист, що його делегація краківської консисторії передала президентові, сильно ріжниться від плану ліквідації конфлікту, що його устійнено підчас переговорів між мін. Беком і нунцієм Кортезієм. Тому президент поручив шефові своєї цивільної канцелярії заявити, що він не має основи змінити своєї поведінки, тому справа „вавельського конфлікту" залишається в руках уряду.

Польський уряд виступив проти поділу Палестини?

Як говорять у Лондоні, польський уряд заявив британському, що мусить зайняти негативне становище до поділу Палестини, бо це зменшує можливість еміграції польських жидів до Палестини.

Погляди польського уряду в цій справі потрібно обговорить польський представник на найближчому засіданні Ліги Націй.

ПЕРЕД ГЕНЕРАЛЬНИМ СТРАЙКОМ АРАБІВ.

Італійська преса ставиться негативно до поділу Палестини, висловлюючи припущення, що це викличе в найближчому часі арабський генеральний страйк. Мусоліні обіцяв подбати, щоби радіостація з Бері не давала неприхильних коментарів до звіту палестинської королівської комісії та не збільшувала невдоволення серед арабів.

Арабський комітет звернувся до арабських монархів з проханням висловити свою думку про поділ Палестини.

Один з арабських провідників заявив, **що нині сила Англія не зуміє перевести у життя поділу Палестини, бо для арабів це питання чести.**

Кінець китайсько-японського конфлікту.

Минулої ночі після півночі знову почались переговори на тему китайсько-японського завішення зброї. Китайські війська мають відступити на південь від залізниці Пекін-Ганков. Тимчасом досвіта дійшло до нових сутичок. Щойно в 5. годині китайські війська відступили, в 7. год. бої остаточно покінчилися.

Видідичений син Альфонса XIII стане
еспанським королем?

Секретар б. наслідника еспанського престолу, сина Альфонса XIII, графа Кавадонги, заявив буцімто, що ген. Франко кілька раїв телеграфічно закликав гр. Кавадонгу вернутись до Еспанії. „Видається мені, що є можливе, коли не певне, що гр. Кавадонга стане королем" — заявив секретар.

Граф Кавадонга втратив права до еспанського престолу з огляду на морганатичне подружжя. 3. серпня він виїде з Гавани, де тепер перебуває і після короткого побуту у Португалії та у Франції поїде до Еспанії.

ДИПЛЬОМАТИЧНА МІСІЯ УРЯДУ З БУРГОС У ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ.

Ген. Франко вислав дипльоматичну місію, зложену з 4-ох осіб під проводом Хуана Антонія Мартіна Котано, яка має поінформувати уряди південно-американських республік про теперішнє положення в Еспанії та про характер національного уряду.

Переговори між Бургосом і Валєнсією.

ЕСПАНЦІ ХОТЯТЬ ЗЛІКВІДУВАТИ ГРОМАДЯНСЬКУ ВІЙНУ БЕЗ ПОСЕРЕДНИЦТВА.

Як подає „Пті Парізієн" та інші французькі часописи,

недавно дійшло до довірочної вимінн поглядів між міродатними представниками обох еспанських урядів. Тепер ітимуть дальші розмови,

але без посередництва, бо цього не бажає собі ані Бургос ані Валєнсія. У підхожий мент оба уряди переведуть остаточні переговори без співучасти ані інгеренції постороннїх держав.

Оба уряди уважають, що це єдиний вихід і що лише самі еспанці можуть зліквідувати війну.

НЕПОРОЗУМІННЯ У ВАЛЄНСІЇ.

Коментуючи недавні неуспіхи еспанської червоної армії, французька права преса пояснює їх політичним непорозумінням у нутрі червоного уряду і генерального штабу. Невдатні операції переведено на приказ шефа генерального штабу полк. Рохо проти волі ген. Міяхи, якого підтримував прем. Негрін по мін. Прієто. За планом полк. Рохо висловились комуністи.

Сталін небезпечно хорий.

Як подає „Сендей Рефері", стан здоровля Сталіна, який хоруе на ангіну серця (ангіна пекторіс), сильно погіршав; недавно дістав він сильний серцевий атак. До хорого диктатора закликали найліпших московських лікарів.

СУДДІ В РОЛІ ПІДСУДНИХ.

У Грозному на північному Кавказі покінчився після 8-ох днів процес проти 11-ох урядовців народнього комісаріяту справедливости чечено-інгутської автономічної области, яким закидували хабарництво і пияцтво. Найвищий суд російської ССФР — до якої належить чечено-інгутська автономна область — засудив суддю Дудачка на 6 років вязниці, суддю Бояркіна на 3 роки, заступника прокуратора Косточка на 2 роки, всіх інших підсудних по півтора року.

Вже вийшла чергова книжка Бібліотеки „Діла":

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОК АРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника.

Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків.

Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

Познанський конґрес.

Львів, 9. липня 1937.

На останню декаду червня ц. р. припали у Польщі дві голосні події, що менше чи більше вяжуться з католицизмом і Католицькою Церквою. Ними є: конфлікт між краківським римокат. митрополитом Сапігою і польським урядом та частиною польського громадянства і — міжнародній конгрес у честь Христа Царя, що відбувся в Познані в днях 25. до 29. червня ц. р. Перша подія чисто внутрішнього польського характеру, спричинена перенесенням тлінних останків Йосифа Пілсудського на приказ митроп. Сапіги з крипти св. Леонарда до крипти під вежею срібних дзвонів на Вавелі — наробила багато шуму та дала притоку до нападів не тільки на особу церковного ерарха, але і до висунення в радикальних кругах гасла відділити Церкву від держави та в кожному разі відобрати шляхом окремого закону церковну юрисдикцію над вавельськими гробами. Це зрештою польська домашня справа, яку полагоджується в Польщі без порушення основ дотеперішніх взаємин між Католицькою Церквою і державою.

Наскільки той конфлікт характеристичний для сучасних політичних відносин у державі та посередньо зачіпає нас — про це була в „Ділі" редакційна стаття, яка звертала увагу на зріст ендецької експансивности з одного боку та кокетування ендеції тими самими санаційними колами, які так обурились на ендецького митрополита Сапігу.

Вже далеко не суто польською є друга справа — міжнароднього конгресу у честь Христа Царя, що має значіння міжнародньої католицької маніфестації. На сторінках „Діла" були про цю справу лише короткі згадки без окремого насвітлення. Про сам конгрес не реферували ми обширніше ще і з цієї причини, що ждали на звідомлення з конгресу і з української сторони від тих її членів, що були присутні на конгресі. Таке звідомлення появилося у „Мети" (ч. 25) з 4. ц. м. і з нього виймаємо деякі дані, що цікавлять нас безпосередньо.

Конгрес відкрив папський легат „а латере" познанський кардинал Гльонд у приві трьох кардиналів — французького Вердіє, австрійського Інніцера і варшавського Каковського та більше як пів сотки епископів з ріжних европейських держав. З українського епископату прибули епископи: Коциловський і Лакота з Перемишля, Бучко зі Львова, Лятишевський зі Станиславова, Чарнецький з Ковля на Волині і Нарді з Крижевців в Югославії. Зі світських учасників українців був редактор „Мети" зі Львова і редактор „Українського Бескиду" з Перемишля та кількох незорганізованих учасників. Взагалі з українських католицьких кругів ні одна організація, а такою повинна б бути у першу чергу Католицька Акція, не подбала про те, щоб зорганізувати численнішу участь католиків-українців з Галичини, ба що більше, не було у цьому плані ніяких поважніших спроб. А шкода, бо втратилося нагоду представити гоєкл-кат. галицьку

Церкву й українську націю з їхніми стремліннями хочби тільки у площині нашої унійної справи.

Не є нашим завданням подавати на цьому місці точне звідомлення з пятиденного конгресу. Попри чисто церковно-релігійні справи, самозрозумілі на такому конгресі, як блискучі церковні богослуження, масова сповідь тощо, важними були виголошені там реферати. Вони обговорювали й насвітлювали сучасне становище Католицької Церкви у найважливіших питаннях теперішности, так дуже бурливої і на відтинку церковного життя після світової воєнної завірюхи та після того, як марксизм, одцерковлений в Совітах, зорганізував міжнародню акцію безбожництва і боротьби з Церквою і релігією, яку й переводиться усіми засобами включно з безпощадним терором на теренах, де Совіти панують.

На цю тему було кілька рефератів, між іншими про ролю масонерії у безбожницькому русі (о. ректора Цешинського з Познані), о. проф. Брауера з Кельну про соціяльні причини безбожництва (його відчитав о. Мецгер, бо референт, як і інші німецькі референти — не приїхав з внутрішньо-німецьких причин), о. прал. Савіцького з Пельплїна про моральні причини безбожництва і передовсім єзуїта о. Косібовича з Варшави про духові причини безбожництва.

В рефераті о. Цешинського зазначено, що помилковий був погляд у католицькому світі, начеб між масонерією і комунізмом було від початку і завжди тісне порозуміння. Так воно не було, бо напр. негайно після російської революції большевики безпощадно поборювали теж і масонів. Тоді масонерія почувалася осамітнена так далеко, що старалася навіть вдертися в довіря католиків. Це їй не вдалося, бо католицизм не дався підійти підступно. Зворот у взаєминах між масонами і комуністами настає щойно пізніше і вже від кількох літ верхівка масонська працює в порозумінні з большевицькою верхівкою. Внаслідок цього є так звані людові фронти і сучасні події в Еспанії, де боротьба з Католицькою Церквою прибрала незвичайно різкі форми, нераз навіть різкіші, як у Совітах.

Знову о. Косібович дав аналізу філософії сучасного безбожництва. Схарактеризував філософічні основи марксизму, виказуючи, на чому опирається т. зв. діялектичний матеріялізм, що стає синтезою між епікурейським матеріялізмом і по суті теж безбожничим гегліївським ідеалізмом. Большевицький комунізм це найможутніший і найбільше послідовний безбожничий рух. Комуністичний атеїзм звертається не лише до розуму, але в неменшій мірі до інстинктів і тілесних похотей. На цьому тлі комунізм витворив окрему містику, що приєднує уми, які слабо орієнтуються у суті річи. Багато зпоміж католицької інтелігенції поборює комунізм надто поверховно, часто ухиляється від боротьби на остаточно рішаючому терені, на терені філософії, ідеї. Бо, що всі великі суспільні рухи творяться ідеєю, розуміють комуністи не менше від католиків, хоч до цього не признаються. Марксистівсько-большевицький атеїзм не може обмежитися до незнання Бога і релігії, він мусить ціною власного існування або не існування вести чинну, безкомпромісову боротьбу з релігією. Хто цього не зрозумів і думає про якесь „охрещення" комунізму, той в дійсності з комунізму не зрозумів нічого. Атеїзм це для комунізму не штучна причіпка, тільки найістотніша частина його ідеольогії. Сталін у цій ділянці є такий послідовний, як були послідовні Маркс і Еегельс, Ленін і Троцький.

Це тільки ширший виривок з цікавого та важливого для нас реферату. Цікаві для нас як найбільше зайнтересованих большевизмом та його руйнуючою акцією, — були і інші реферати, про які згадано вище. На жаль, в одній статті годі про них дещо більше згадати.

Значіння такого конгресу, як конгресу у честь Христа-Царя, — очевидно моральне. І це значіння недавній конгрес в Познані осягнув причинюючися до мобілізації католицького світа до боротьби з міжнар. большевією і Совітами та усіми тими, що сприяють їм безпосередньо чи посередньо. Сьогодні для усіх ясне, що одиною могутністю у світі, що послідовно веде боротьбу і то боротьбу безкомпромісову, є Католицька Церква, якої остаточна перемога з новочасним антихристом буде рівночасно побідою і наших національних і державницьких змагань.

Ще кілька рефлексій. На конгресі не виголошено ні одного реферату з кругів українського католицтва. Що більше, не було навіть ніякого привіту, хоч були численні привіти від ріжних достойників ріжних держав і народів. Наш епископат обмежився тільки до богослужень, які зрештою випали — як подає „Мета" — дуже величаво, були атракцією для учасників і причинилися до спопуляризування нашого обряду. Але про нас, українців, згадки таки ні у програмі, ні у її переведенні, не було, бо була згадка лише про греко-католицьку церкву, її епископат і греко-кат. відправи.

І це, на нашу думку, одна з хиб познанського конгресу, що не було там реферату про унійну справу як могутній засіб чинної боротьби з комунізмом. Православя у Совітах та зокрема на Наддніпрянщині, сьогодні майже безсильне і його ренесанс буде дуже пильний. Питання про можливости тамошньої унійної акції після провалу большевиків — напрошується автоматично. З другого боку національний наш інтерес не дозволяє, щоб довести до якихось віроісповідних суперечок. Тому це річ складна. Зате не підлягає напр. ніякому сумнівові, що треба рішуче боротись з експансією московського православія напр. на Лемківщині та що т. зв. Апостольська Делегатура цієї місії не виконує.

Д-р Степан Баран.

ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК
при
Українському Технічно-Господарському Інституті
приймає впис студентів на перший семестр.

Програма Школи складається з восьми таких груп предметів: 1) Загальна політика, 2) Держава і право, 3) Соціяльна політика, 4) Економіка, 5) Соціольогія, 6) Журналістика, 7) Українознавство, 8) Різні предмети загального характеру.

Викладають професори **Української Господарської Академії** та інших українських високих шкіл.

Навчання трвває **шість семестрів**. Провадиться **позаочною** (кореспонденційною) методою.

У дійсні **студенти** приймаються особи з закінченою середньою освітою. Особи без матури можуть вписуватися до школи, як **курсанти**. Після закінчення школи абсольвенти дістають **диплом**.

Проспекти з умовами студій і таксами за навчання **безплатно**. Звертатися на адресу: Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut, Podebrady Tchecoslovaquie, — або Товариство „Сільський Господар", Львів, Ринок 10. На першу відповідь прикладати міжнародню поштову марку.

На ту саму адресу надсилати прохання і заявити у справі студій на 4-річному Високошкільному **Економічно-Кооперативному Відділі**, 2-річному **Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости**, 2-річних курсах **Українознавства**, Високих Курсах **Громадської Агрономії**, 1-річних курсах **Бухгальтерії** та короткочасових курсах чужих мов, пасічництва, американського промислового пасічництва, садівництва, консервації і переробу садовини та городини, обробу шкіри, миловарства, фотографії, радіотехніки, птахівництва та городництва.

Гостра кріза комуністичної партії в СССР.

Варшавський консервативний „Час" з 9. ц. м. (ч. 185) помістив останній лист свого московського кореспондента інж. Миколи Басехеса, якому большевицький уряд наказав покинути територію СССР до 24-ох годин за правдиве насвітлювання подій в СССР, зокрема правдивої причини розстрілу марш. Тугачевського та інших совітських ґенералів. В останній своїй кореспонденції інж. Басехес обговорює основні причини гострої кризи комуністичної партії в СССР.

Автор каже, що Москва стала цього літа веселіша, ніж минулого року. Відкрито багато кав'ярень, вулиці чистіші і тому приємніше виглядають. Тому поверховний обсерватор не припускає навіть, що так виглядає столиця, що переживає важку політичну кріяу. Дуже можливо, що найсенсаційніша частина належить уже до минувшини. Одначе арештування тревають далі, раз-у-раз зникає хтось з високих урядовців і щойно по кількох тижнях довідуються, що він арештований. Постійно чується про щораз то нові самогубства. Ось недавно московська преса помістила дрібненьким друком у хроніці вістку про самогубство Червякова, президента совітської білоруської республики, мовляв з „родинних причин". Зате большевицькі часописи, що виходять у Мінську оголосили ту саму вістку на передових місцях, обвинувачуючи Червякова за шпигунство і зраду держави. Виявляється, що опозиція охопила провідників союзних республик. Отже на перший погляд панує спокій і веселий настрій. Одначе хто загляне до уряду, цей змінить свою думку про совітські настрої. Там панує атмосфера взаїмних підозрінь і загального недовіря. Урядовці бокують від тих своїх товаришів і начальників, які належать до партії. Бокують з велитенського страху. Бож кільконо членів партії сидить нині по вязницях і скільки осіб стягнуло на себе грізне підозріння з тієї лише причини, що втримували з ними дещо ближчі взаємини. В цих умовинах кожний ставить собі питання, чи член партії, з яким дотепер приятелює, не опиниться завтра під тягарем найповажніших закидів і не потягне за собою дуже прикрих наслідків. Тому гостра політична кріза захоплює в СССР щораз то ширші кола, викликує напруження, головно у партійних рядах.

По дотеперішніх чистках до комуністичної партії належало ледви міліон осіб на 160 міліонів населення СССР. Тепер число членів комуністичної партії ще більше зменшиться головно внаслідок страшних репресій, бо багато членів виступить з партії, але не явно, бо такий крок признавби ворожою демонстрацією. Зате існує зовсім інший спосіб автоматичного виступлення з партії, а саме не платити партійних складок і не ходити на партійні сходини, збори і т. д. Щоб здати собі справу з такої поведінки дотеперішніх членів партії, слід пригадати собі, що приналежність до комуністичної партії є взагалі першою умовиною якоїнебудь життевої карієри. Хто не належить до партії, належить до категорії ледви толерованих громадян другої кляси. Але не зважаючи на ці безсумнівні користи, багато членів міркує покинути партійні ряди, бо стріча з провідниками кінчиться катастрофою.

Цю кризу комуністичної партії передбачив й провід і тому большевицькі публіцисти звертаються від якогось часу до широких мас, як до „безпартійних большевиків", щоби співпрацювали у поборюванні партійної опозиції. Цей крок вказує, що нинішні керманичі СССР бажають при допомозі тих громадян другої кляси побороти трудноші в партії. Одначе з цього ще не виходить, що в найближчій майбутности партійний провід не приступить до поважної реорганізації партії, бо без монопартії не можна собі подумати справного діяння тотальної системи.

Польське радіо й українські авдиції.

Остаточно ледви нехіття й упередження до українських авдицій переломано і від часу до часу львівська радіостація надає також авдиції українською мовою. Цікаво, як на це реагують наші земляки поза межами Польщі. Ось виймок з приватного листа з Буковини з 1. липня ц. р.:

„...Авдиції зі Львова чути дуже добре, тільки — на жаль — їх спрашение мало в українській мові. Та найбільше користаємо таки з варшавської стації, особливож цікаві для нас українські новини кожного вівторка. При цьому не можемо не замітити, що коли тільки надають українські авдиції, завсіди щось там „псується, чи то такий дивний припадок, чи яка інша причина — не можна собі того тут вясувати...

Якщо українські авдиції булиб частіші, то очевидно булиб для нас цікавіші і ми радо „накручувалиб" на Львів. Під тим оглядом Київ і совітські радіо-стації на Великій Україні поставлені без порівнання краще. Передовсім тамошні стації працюють цілу днину безперерви. Надають не тільки українські виклади та інформації, але й опери, співи й українську музику. Авдиції ті слухаємо радо на коротких та довгих филях, особливож захоплюють київські українські пісні, бо — дійсно — співають там прегарно.

Чи не можна там у Вас якось краще полагодити справи з українськими авдиціями? А так київські та інші тамошні радіовисильні заливають нас українськими авдиціями, а з ними вциплюють і комуністичну отрую. В добре зрозумілому політичному інтересі, особливо тут на межі двох супротиних світів — повинен би Львів поставитися уважніше до українських авдицій і надавати їх по змозі найчастіше (доконче кожної днини) та програму до них добирати цікаву й різнородну. Тоді львівська радіовисильня з успіхом може конкурувати з київською і таким чином сповняти велике завдання нев-

транзуючи комуністичну отруту на филях етеру. Можеб Ви порушили ту справу десь там в компетентних кругах, бо це справа першорядної ваги..."

Поданий уривок з листу подаємо як ілюстрацію настроїв українців поза межами Польщі у звязку з тутешніми українськими авдиціями. Подібні настрої очевидно й у нас в краю. До того ж не можна злегковажити й того, що львівські авдиції переслідаються й через старанно бережений совітський кордон і викликують відповідне вражіння також там на Великій Україні. Тому помножити й уліпшити та уріжнороднити українські авдиції у львівській радіо-висилині — належить до дуже пильних справ і має не тільки висококультурне, але й високополітичне значіння

Очевидно, що годі вимагати від такого „ІКЦ", щоб воно зрозуміло ті примітивні правила. Останнє його число з датою 10. ц. м. приносить на цільному місці знову атаку на „Луги" і — українські авдиції в Польському Радіо. „ІКЦ" грубо помиляється, коли легковажить собі „жмінку" українських радіоабонентів. Перш усього це не така „жмінка": від часу обнижки абонаменту на детектор на 1 зол. — радіо стало продуктом масового вжитку, а масовий ужиток у галицькому селі означає українського консумента. Чи того консумента можна кормити самими краковяками й мазурками та польською пропагандою?! І чи політ. значіння радіо-авдицій обмежується до куріерових рецепт?!

„Нас привезли за дурно..."

УКРАЇНСЬКЕ СЕЛЯНСТВО Й ДІТИ — АТРАКЦІЄЮ ПОЛЬСЬКОГО МІСТА.

(Репортаж).

Варшава, початок липня.

Понурі береги Вісли, що постійно чекають на регуляцію, заюрбилися людською хмарою. Був літній, теплий вечір. Брудна вода ріки заминилась у казковий міраж: горіли лямпи пароплавів, грали пливучі з Віляново, а над усе й над усім здіймалося зоряне небо, що на ньому вибухали вогняною фантазією, коліровими шехерезадами комети хвостистих ракет. Бульвари шуміли юрбою, що в мерехтливих ілюзіях штучних вогнів прийшла шукати святоіванського дива-щастя. Крик, гамір, метушня.

— Морозиво, морозиво, по 5 сотиків!

— Молочний шампан, новий напиток!

— Гей там, з дороги, до чорта!

І нагло над усе це мов грім:

— Надзвичайне видання. Уряд до димісії!

Схвильовано перечитую задруковану карту паперу і кажу до товариша:

— Чуєш, Янек, алеж бо й сенсація!

А мені хтось з боку:

— Добрий вечір, що там, пане, нового?

Дивлюс: Поліцук, „настоящий" в лаптях", усміхається.

— Доброго здоровля, а ви звідки?

— З Пружанщини, до Варшави на коронацію прийшов, слава Богу, благополучно...

— Ах, ви певно про румунського короля?

— Вот, власне так, я, бачите, мій паночку...

— Курите?

— Дякую, закурю, ваш папрос канешно панський, дякую.

Історія була проста. Іван Логітка з Пружанщини, здоровий парубок прийшов до Варшави пішки. Властиво його хотіли привезти разом із цілою „кумпанією", але він волів сховати гроші, що видавали на харчі й частинний проїзд у кишеню, взяв запасні лапті під паху й... прийшов пішки, на... коронацію.

ПОМАРАНЧА ДЛЯ БРАТЧИКА, ЩО НЕ МАЄ ЩО ІСТИ

Були вже ріжні пропагандивні методи, що мали буцімто сцементувати усі шари населення й усі регіональні групи і „зелнати їх для держави". Останнім часом ментори цієї пропаганди взялися за інший засіб, доволі коштовний, а чи корисний — то в те навіть частина польської поважної преси сумнівається. Просто настала мода на регіоналізм, на регіональні прогульки, як колись була мода на „йо-йо". З цієї моди покепковують собі таки самі поляки.

Бо й справді. Нема дня, щоб до Варшави, чи Познання, чи Гдині не привозили сотнями українських дітей, або й старших. Преса переповнена ентузіястичними описами тих „зворушливих" візит, що наглядно уможливлюють людям подивитися Польщу, столицю, й чуда.

А українські діти?

Можна би на цю тему писати цілі великі, майже фантастичні репортажі. Але можна написати теж усе в кількох словах, ось приклад:

Приїхали діти з околиці Берези, загально відомої Берези. Витали їх малі варшавяни, витали учителі, („кохаємо вас як найкращих наших братів — поляків" — промовляла з патосом 12-літня дівчинка), витали врешті представники „Пол. Т-ва Опеки над Кресами" і „Польскей Младзежи Школьней".

Дітям світилися очі, солодким дурманом наливалося серце, вони були у Варшаві. А чого Їм не показували: Вулиці, трамваї, музеї, парки, городи, театри, кіна. Возили літаками, а навіть... вінданами. Уявляєте собі які щасливі були наші братчики з Полісся?

Питаю малого, незвичайно цікавого хлопчину (*по українськи*).

— Як тебе звати?

— Степан.

— Ти тішишся, що ти сюди приїхав?

— Так, але я сам не приїхав, нас привезли.

— Ну так, бо ви ще всі малі.

Степаник зніяковів, потер руками сіру свитку:

— Я знаю, але я хотів сказати, що нас усіх привезли за дурно...

Мала Зоя з Поромова мала бліде личко й великі чорні очі. Співала своїм ровесницям з Варшави пісеньку про того журавля, що то занадився до бабиних конопель.

— А ти, Зою, вмієш ще й інші пісні?

— Так. Мене мама багато навчила.

— А що найкраще любиш співати?

— Всі українські пісні гарні...

Я дав дитині дві помаранчі. Зоя сховала їх до торбинки.

— Чому ти ховаєш овочі, чому не зїш їх?

Мала Зоя несміло відповідає:

— Завезу додому мамі. В нас є малий братчик, нема його чим кормити.

Пригадую собі при цій нагоді, як один поважний польський часопис скритикував неприхильно „кресові" прогульки до Варшави. Обурення було страшне.

Але до Варшави привозять не лише дітей. На зїзді „Młodej Wsi" було поверх 4.000 наших дядьків і молодиць. Приїхали теж за дурно, але крім того — часто й густо — щей з мусу.

— Війт наказав спідниці як на свято повдягати, приїхати, — так ми й приїхали.

Зустрічаю напр. дядька з Волині.

— Дай Боже здоровля!

— Дай Боже, пан умі по руску?

— Ну, можемо розмовляти по українськи, що нового, ви звідки?

— А дзінкує — дядько недовіряє, але за хвилину — так я з Горохівщини, на зязд приїхав. Казали, що проти податків будемо голосувати.

ГУЦУЛ З ДУДАМИ ПРИЇХАВ У САЛЬОНЦІ.

Організатори усіх тих „зїздів" вміють робити паради, але подбати бодай за примітивні умовини побуту й харчу для привезених людей — очевидно не памятають.

Скількиж то гуцулів, волиняків, полищуків тинялося по Варшаві під плотами; голодні, змучені, обезсилені. Кляли в душі свій виїзд, Варшаву і „свинячі" вагони, але голосно кричали: „хай живе, нех жие, нех жие". Все і всі, що їм казали, аби — боронь Боже — біди не зачіпити.

Жінки були щиріші від похмурих чоловіків Ідучи вулицями в поході, коли дістали наказ співати, довго не думали. Співали, аж місто гуло, аж трамваї приставали. Пісню про „Почаївську Божу Матір", „Пречистая Діво, Мати Руського Краю" й „Доню, милая моя", на переміну.

А над їхніми головами гордо маяли високо піднесені зелені прапори, а між ними вимовні транспаренти: „Домагаємося праці для всіх поляків", „Ми всі — один гурт!".

Але я мав — про того гуцула. То було так. Під „Зайонзком Осаднікуф" посідали поучені хлопці й дівчата. Збиралося на дощ. До середини їх не пустили, бо середину зайняли польські прогульковці.

Оподалік зібралася купка міщухів. Один із них оповідав:

— Поцо то, на Боґа, людзі менчиць. Раз, паментам, як тшеба било, пшиєзьлі хуцула з дудамі, жеби їм концерт зробіл. Пшиєзьлі другом класом. А як концерт сен не удал, то бідни хуцул пехотом до дому мусял вращаць...

Тепер гуцули у Варшаві вже ніяка атракція. Зустрінути їх можна майже щодня у Варшаві. Свої вироби продають.

Але всеж таки час від часу ріжні гуцульські прогульки приїзджають до Варшави. На приїзд румунського короля привезли зі Жабя цілу озброєну сотню легінів.

Чи варто стільки заходу коло тих всіх прогульок? Чи варто людей тягнути від усіх усюдів аж сюди до Варшави? На те питання дав мені відповідь Грицько Щирба з Малиновець.

— Варто то воно, варто, все цікаво побачити. **Але що нам з того?**

Грицько Щирба мав рацію: що нам з того?

Роман Гучвановіч.

Ширіть наш часопис!

Висока вартість шкіл Рідної Школи

З НАГОДИ ВИСЛІДУ ВСТУПНИХ ІСПИТІВ ДО СЕРЕДНІХ ШКІЛ.

Нині такі часи, що посилати дітей до приватних чи державних шкіл — коштує однакові гроші. Якщо річ іде про середні школи, то в загальному ніякі українські приватні школи не беруть вищих оплат, як у державних школах, а до того приватні школи дають нераз такі полекші, яких державні школи звязані спеціяльними приписами шкільної влади, таки полекшей дати не можуть. Безплатне навчання в державних народніх школах на ділі тільки теоретичне, бо всілякі „добровільні" збірки і складки на найріжнороднїші шкільні, громадянські й патріотичні цілі дуже великі і є предметом вічних нарікань батьків та польської преси, а їхня місячна загальна сума чи не перевищує часом нормальну шкільну оплату в приватних школах. Отже під матеріяльним оглядом нема нині ріжниці щодо удержання дитини в державній чи приватній школі.

Під оглядом навчання й висліду праці — то приватні школи Р. Ш. своєю солідністю й фактичними успіхами вибиваються на перше місце. Якраз минули вступні іспити до ріжного роду середніх шкіл і можна вже мати погляд на вислід тих іспитів.

В минулому шк. році на загальне число 378 рідношкільних учнів, що ставилися до вступного іспиту, здало іспит 354 отже 93 проц., в тому у Львові здавало 103 рідношкільних учнів і учениць і здало 94.

Нині не маємо ще всіх даних з краю, тому покищо обмежимося до даних зі самого Львова. Отже цього року зголосилося до іспиту в середніх школах у Львові 121 рідношкільних дітей і з того здало іспит 113 дітей, себто 93.39 проц.

Вислід вступних іспитів рідношкільних дітей в поодиноких державних і приватних середніх школах у Львові такий:

1) до мужеської акад. гімназії зголосилося до іспиту 33, з того здало 31 (93.4 проц.), перепало 2 (6.6 проц.).

2) до мужеської філії академічної гімназії зголосилося до іспиту 27, з того здало 23 (85.2 проц.), перепало 4 (14.8 проц.).

3) до приватної дівочої гімназії Р. Ш. ім. І. і І. Кокорудзів зголосилося до іспиту 21, з того здало 19 (90.5 проц.), перепало 2 (9.5 проц.).

4) до приватної дівочої гімназії СС. Василіянок зголосилося до іспиту 5 і всі здали.

б) до малої семінарії зголосилося до іспиту 3 і всі здали,

6) до захоронкарської семінарії зголосилася 1 і здала іспит,

7) до приватної коедукаційної торговельної гімназії Р. Ш. зголосилося до іспиту 31 і всі здали.

Це мова цифер, яка повинна переконати найбільш недовірливого й упередженого українця про жертвенну працю рідношкільного вчительства і правдиву вартість шкіл Р. Ш. При цій нагоді не від речі буде звернути увагу на ту обставину, що батьки пробують нераз щастя і з такими дітьми, щодо яких рідношкільні вчителі мають деякі сумніви або прямо відраджують іти до середніх шкіл. Якщоб не це, то відсотковий вислід був би очевидно ще кращий. Та найважніше для нас — це оцінка рідношкільних дітей з компетентної сторони. Отже і дирекції і члени іспитових комісій і представники шкільної влади як найкраще висловлюються про солідну підготову рідношкільних дітей та їх високий духовий рівень.

Тому ті батьки зі Львова і підлъвівських громад, які досі з несвідомости не вписали ще перед вакаціями своїх дітей до шкіл Р. Ш., певне зроблять це після вакацій, де кому вигідніше, і то не з „патріотизму", але в добре зрозумілому інтересі власному і своєї дитини. Бо висока вартість шкіл Р. Ш. яскраво доказана фактами і цифрами.

УНДО ТА ЖИДИ.

КОМУНІКАТ ПРЕЗИДІЇ УНДО.

У рідних органах польської преси появляються від деякого часу вістки на тему українсько-жидівських розмов у справі спільної оборонної тактики і в справі утворення якогось українсько-жидівського бльоку.

Президія УНДО та Української Парляментарної Репрезентації категорично ці вістки заперечує і стверджує, що відповідальні чинники УНДО ніяких переговорів на тему українсько-жидівської співпраці не вели й не ведуть.

У звязку з тим, що в українській пресі появилося кілька статтей, які насвітлюють положення жидів у Польщі, польська преса зрозуміла та заінтерпретувала їх як вислід якихось розмов між відповідальними українськими та жидівськими чинниками. Тимчасом згадані статті в українській пресі треба віднести виключно на рахунок їхніх авторів.

•

У вчорашньому „Ділі" вкралася прикра друкарська помилка до 7-ої резолюції Краєвої Наради УНДО і тому подаємо ще раз повний текст цієї резолюції:

7) В імя спільного добра, в імя спокою та мирної праці на всіх етнографічних українських землях у Польщі, Краєва Нарада УНДО закликає відповідальні польські державні чинники до заспокоєння висунених Українською Парляментарною Репрезентацією мінімальних потреб українського народу, а Українську Парляментарну Репрезентацію до безперервної боротьби за реалізацію українських національних постулятів у Польщі.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:

Як чоловік зійшов на пана.

З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.

Веселе оповідання про молодця, що вводить із собою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „партію", чи право для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.

Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

Похорон Богдана Антонича.

Похорон поета Богдана Ігоря Антонича, що відбувся 8. липня в год. 17., не зважаючи на літній вакаційний час, зібрав дуже багато людей. Дуже приємно вражала присутність церковного братства з села, де батько Покійного є священником. Громадами того села принесли з собою гарний вінець, який несла на початку похоронного проводу окрема делегація. В похоронним обряді взяло участь 6 священників із о. пралатом Л. Куницьким, о. кан. Ю. Дзерович чем на чолі, Співав хор радн. Купчинського. Між присутніми було багато молодих приятелів Покійного та прихильників його таланту, крім того майже громадно в похороні взяло участь Товариство Письменників і Журналістів ім. Франка. Над могилою виголосив в імені Т-ва Письменників і Журналістів та Редакції журналу „Назустріч" промову ред. Осип Бодиарович, що коротко, але з повним зрозумінням, цитуючи деякі гарніші твори Антонича, схарактеризував його поетичну діяльність, крім того як людину, скромну, в собі замкнену, на око не вразливу на те, що довкола нього діється, алеж насправді людину незвичайно тонку, повну любови природи і всього, що ясне та гарне. При цьому він зазначив, що коли смерть такої молодої талановитої людини велика втрата для народу, то найбільшу втрату відчує українська література, що з Антоничем утрачає одного із найталановитших представників нового українського літературного покоління.

Від товаришів з університетської лавки попрощав Покійного д-р Ярослав Рудницький, підносячи велику глибину знання Покійного, його товариськість та незвичайну роботящість.

Було понуре пополудне, ввесь час нависав дощ, але ж, коли домовину спускали в землю, крізь хмари продерлося золоте проміння сонця на заході, немов прощаючись із тим, що у своїй душі ціле своє життя носив те сонце, та що ним осяяна ціла його така ясна творчість. З великим болем у душі, тихо та мовчазно покидали свіжу могилу сумні учасники похоронного обряду.

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: М. Залеський, Бидгощ, 2 зол.; Іван Марків, Опока, 1 зол.; Андрій Борисевич, Перемишль, 5 зол.; Лев Казієвич, Стецівка, 5 зол.; Юлія Федевич, Чернева, 3 зол.; проф. Григ. Тимощук, Теребовля 5 зол.; Зенон Марак, Пелхатів, 3 зол.; Волод. Верхола, Спас к. Долини, 5 зол.; Александер Коселя, Познань, 5 зол.; Петро Зубрицький, Стібно, 12 зол. зібраних на 30-літнім помат. зїзді; Іван Горук, Микуличин, 3 зол.; Олена Кисілевська, Коломия, зол. 20, Марія Панейківна, Львів 5 зол.; Каролина Панейко, Львів 5 зол. — Нині виказуємо зол. 79. — Разом зложено досі на фонд допомоги українській академічній молоді в Адміністрації „Діло" 796 зол

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ

СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ

АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?

ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА.

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 7

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ПСИХОЗА.

Серед таких життєвих обставин в багатьох із нас почали виступати обяви психози. Один із нас проходжуючися по подвірї, намагався вимінати всі калабані болота правою ногою, переконаний, що коли це зробить лівою, то його без сумніву розстріляють. Інший вистерігався закладати на плечах руки, думаючи, що це може спричинити присуд смерти. Ще інший, коли лягав на ніч спати, клав свої чоботи носами до дверей, переконаний, що коли не виконуватиме цього, стягне на себе нещастя. Коли одного разу через розгублення забув уставити свої чоботи у відповіднім напрямі, збудився серед ночі і перелякани швиденько направив свою помилку.

Майже ми всі мали жахливі сни. В ночі постійно можна було почути крики й стогін крізь сон. Потрясення нервної системи у вязницях ГПУ таке сильне, що нічні марева залишаються нерозлучними товаришами на ціле життя. Коли згодом лежав я на загальних причах у соловецькім таборі, завжди чув я ті нічні крики вязнів, що спали неспокійним сном. Автім я сам ще й тепер, коли щасливо видістався з „держави диктатури пролетаріяту" бентежу своїх домашніх нічними криками. Сниться мені слідство „судів" ГПУ, сниться мені туркіт авта, що заїжджає сумерком по жертви.

Часто чули ми у сусідніх келіях крики божевільних. У моїй келії, на моїх очах дістав напад божевілля якийсь молодець-сіоніст. Ми змогли його і чекали пів доби, заки відіслали його до лічниці.

„ВОЙКІВЦІ".

Зима вже проминула, минулася весна, почалося літо. У перелюднених пивницях стало нестерпно душно. Постійно двох нас дижурує та, стоячи на причах, вимахує коцом, роблючи таким робом вітер.

Одної ночі, у перших днях червня, прокинув нас якийсь надзвичайний галас на коридорах, якісь голоси, кроки численних ніг, відчинювання келій. По хвилині двері нашої келії відчинились і втолочено нам яких двацять нових мешканців. Вже й без них було тісно, ми спали всі покотом, один при другому, та дусились через брак повітря, — тепер вже мови не було про те, щоб якось лежати. Щоби дати місце новим пришельцям, ми мусіли встати зі своїх тапчанів, винести їх на коридор і приміститися, як хто міг у перелюдненій келії.

Що таке сталося?

У Варшаві, на залізничому двірці, молодий російський монархіст Коверда, стрілив з револьвера до совітського посла Войкова. Це відбилось грізним відгомоном по всьому Совітському Союзі. Не знаю, чи можна віднайти хоч один куток на величезній території соціялістичної держави, де „мстива долоня пролетаріяту" не вкидалаб своїх „клясових ворогів" до вязниць, не висилала до північних тайг, не розстрілювала. Хто це був тії „вороги"? Кожний, хто колись щось мав, чи то дім чи яке підприємство, кожний, хто працював у давніх царських установах, кожний, хто хотів жити індивідуальним життям в тиші свого домашнього огнища, сторонючи від касарняного життя совітського будня, кожний, хто — стоючи у безконечній черзі при закупні харчевих продуктів — мав відвагу заскреготав зубами з нетерпеливости, — кожний кваліфікувався як ворог совітського устрою, кожний був кандидатом до вязниці.

Потім, на вязничних етапах, і ще пізніше — у соловецькому таборі, я стрічав чимало людей, які на запит, за що їх засудили, відповідали коротко: „я войківець". Той вислів „войківець" пояснює все. Себто, що вини у даному випадку годі дошукуватись, що був арештований у періоді терору, який шалів після вбивства совітського представника, та що сьогодні покутує в казаматах, як „співвинуватець" Коверди.

КАТАСТРОФА ПІД МІНСЬКОМ.

У тому самому періоді трапилась друга подія, яка ще більше розлютила гепістів. На залізничих рейках між прикордонною стацією Стовпці та Мінським виколіїлась авто-дрезина, якою їхав заступник голови мінського ГПУ, Опанський, начальник одного з відділів тої установи, Коритов, та інші, везучи з собою пійманого на границі здогадного шпигуна. Наслідком катастрофи Опанський і шофер на місці згинули. Коритов був ранений, а прикордонна добич шпигун — утік.

Совітська преса коментувала причину катастрофи як діло рук замаховців, але по місті кружили поголоски (які продістались і до нас за крати), що сутньою причиною катастрофи була надмірна швидкість їзди, наказана паяним Опанським.

У тому самому періоді надійшов для мене присуд ГПУ з Москви, який засуджував мене на 10 літ концентраційного табору на Соловецьких островах.

(Продовження буде).

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Знаменне рішення Найвищого Адміністр. Трибуналу.

Після подій у 1930. і 1931. р., у звязку з слідством проти членів Президії УНДО, міністерство військових справ у Варшаві остаточним рішенням з дня 23. IX. 1932 р. скреслило адв. д-ра О. Марітчака у Львові з листи військових оборонців. Не зважаючи на припинення слідства і на спеціяльний внесок д-ра Марітчака, щоби міністерство подало мотиви до згаданого рішення, міністерство ні не змінило рішення, ні не подало ніяких мотивів до нього. Тому д-р Марітчак вніс скаргу до Найвищого Адміністраційного Трибуналу у Варшаві, який рішенням з дня 21. січня ц. р. відхилив її з таких мотивів:

Рішенням з 23. вересня 1932 р. ч. 0321—II (Ден. Справ) міністер військових справ наказав скреслити з листи військових оборонців адв. д-ра О. Марітчака, покликуючися на постанову § 92 закону про карну військову процедуру. У своїй скарзі адв. д-р Марітчак подав, що з листи військових оборонців можна скреслити лише у випадках, перелічених в §. 93 вище згаданого закону, а дотична постанова вимагає обосновання, що його міністерство не подало. У звязку з висновками відповіди на скаргу Найвищий Адміністраційний Трибунал занявся передовсім справою допускальности скарги і не прихилюючись до погляду у відповіді признав її допускальною. Справа скреслення з листи військових оборонців не є справою, що підлягає компетенції звичайних чи спеціяльних судів, а дотичне рішення міністра військових справ, хоч спирається на законі про військову карну процедуру, є рішенням адміністраційної, а не судової влади. Далі Найвищий Адміністраційний Трибунал ствердив ось-що: Постанова §. 92 австрійського закону про військову карну процедуру, що в часі видання оспореного рішення обовязував у польському війську на основі ст. I. закону з 29. липня 1919. про тимчасове військове судівництво (поз. 389 Д. Прав) постановляла, що впис на листу військових оборонців відбувається в міру потреби та що про це рішає міністер військових справ. Постанова §. 93 повищого закону в тексті, зновелізованім розпорядком ради міністрів з 10. травня 1920. р. (поз. 368 Д. З.) вичисляв в уст. I. ті випадки, в яких вписаного на листу військових оборонців слід з листи скреслити, себто в яких скреслення є облігаторійне, а в уст.2. ті випадки, в яких скреслення є факультативне. Як виходить із предложених Трибуналові адміністраційних актів адв. д-ра Марітчака скреслили з листи військових оборонців без ближчого обосновання дотичного рішення, покликуючись на згаданий вище §. 92 закону про військову карну процедуру. Міністерство військових справ вийшло з заложення, що рішення про склад листи військових оборонців спирається на дискреціональній владі міністра і не підлягає умотивуванню. У звязку з тим Трибунал зазначив, що згаданий вище закон не полишав справи скреслення з листи військових оборонців у цілости свобідному признанню міністра, але означив, коли воно є облігаторійне, а коли факультативне, отже коли може залежати від признання міністра наступити. Тому то Н. А. Трибунал відхилив це рішення про скреслення адв. д-ра О. Марітчака з листи військових оборонців.

присуд уневажнить усі безправні розводи і заключені на їх основі конкубінати та спричинить низку карних процесів за бігамію. Таким чином може здійснитися „пророцтво" відомого польського письменника Боя-Желеньского в його „Консисторських дівицях", а саме, що „матимемо легіон „бахорів", що ними обдарували Польщу не „консисторські дівиці", але консисторські конкубіни", фабриковані масово в консисторії кальвінів у Вильні.

До слідства проти членів консисторії кальвінів у Вильні, а саме: Бронислава Іжицького-Германа, пасторів: М. Яструмбського, П. Діліса, О Писецького, Я. Курнатовського, М. Речинського С. Чарношького. Ст. Фальковського і В. Мацкевича довів польський журналіст Роман Корнацький зі Львова, який від 1934. р. вів завзяту кампанію проти „виленських розводів". До цієї акції спонукав його саме твір Боя-Желеньского „Консисторські дівиці". Отже Корнацький ствердив, що консисторія кальвінів у Вильні дає розводи католикам у Галичині навіть на основі переписки, хоч у Галичині обовязує державна юдикатура в подружих справах, а не віроісповідна, як у б. конгресівці і до того на основі фальшивих „чемностевих свідків". Тому звернувся до міністерства справедливости, щоби припинило практики консисторії кальвінів, але дістав відповідь від директора департаменту Люстостанського, що міністерство справедливости „не покликане розглядати жалоби на поведінку консисторського суду у Вильні". Тоді п. Корнацький вніс до прокуратури окружного суду у Вильні формальний акт обвинувачення проти членів консисторії за провину. Одначе віцепрок. Ст. Вольський рішенням з 30. квітня 1936. р. припинив доходження „з уваги на неустійнення факту провини". Прокуратор стояв на становищі, що виленські розводи є релігійним культом, а консисторія не має право-публичного відношення супроти держави. Зате прокуратор признав, що „розводи і подружжа в цих умовинах не мають правних наслідків і не ліквідують попередніх важно заключених подруж". Одночасно ствердив, що „нема елементу субективної провини в осіб консисторії тому, що мовчки толерований такий стан справи від років переконує їх про слушність такого саме стану справи". Тому рішив, що не може бути бачки про карну відповідальність.

Проти цього рішення вніс п. Корнацький відклик до апеляційного прокуратора мотивуючи, що члени консисторії можуть відповідати за провину „урядовців" зі ст. 286 к. к., бо видають присуди у справах розводів в „імени Річпосполитої Польської", отже заторкують ділянку виміру справедливости і що інакше виглядає справа зі шлюбами, що є релігійним обрядом. Тоді консисторія почала боронитися, щоб не стратити велитенських доходів з розводових такс — і адв. Е. Фальківський видав брошуру на 18 сторінок, в якій виказуючи незнання законодавства поодиноких дільниць намагався надати познаки легальности безправній діяльности консисторії.

На мотивах тієї брошури сперся теж апеляційний прокуратор В. Цивінський і рішенням з дня 4. лютого ц. р. відкинув відклик Корнацького „як необоснований". Одначе признав слушність висновкам Корнацького, що консисторія виконує чинности з ділянки виміру справедливости і сповняє їх суперечно зі законами. Отже можна би говорити про провину зі ст. 286 к. к., але з уваги на недостачу „свідомої вини і свідомости безправности чину" не можна притягати членів консисторії до карної відповідальности бо „видавання розводових присудів від 9-ох років створює переконання про легальність поведінки консисторії у свідомости членів консисторії і в поглядах головних визнавців-правників (витяг на брошура адв. Е. Фальковського).

Від цього рішення п. Р. Корнацький зробив відклик дня 2. березня ц. р. до апеляційного суду у Вильні виказуючи, що „мовчазливе толерування безправних вчинків, що нарушують обовязуючі закони, годі собі подумати у правовій державі, себто у Польщі, навіть тоді, якщоб не притягнений до відповідальности проступник сугерував собі переконання про слушність безправного вчинку".

І дійсно апеляційний суд у Вильні на своєму засіданні 28. травня ц. р. відхилив постанову апеляційного прокуратора і наказав перевести слідство за провину зі ст. 286 к. к. проти членів консисторії, прихилившися до тези п. Корнацького. Апел. суд не прихилився до мотивів прокуратури про недостачу „несвідомої вини і свідомости безправного вчинку у членів консисторського суду". Тому то стоїмо перед найбільше „піканним" процесом у Польщі.

Перешкоди в будуванні церков.

Коли вийде виконний розпорядок до закону про складки для католицької Церкви?

Нема вже майже дня, щоби польська преса не приносила вісток про будову щораз нових „костьолків" в різних місцевостях на українських землях у Польщі. Цю плянову акцію будови сітки костелів підтримує адміністраційна влада моралью і матеріяльно, виділюваним площ під будову та призначуванням відповідних грошевих сум з буджетів збірних громад і повітової самоуправи. Не диво, що костели виростають мов гриби по дощі вже й у цих наших селах, де нема ніодного полька. Зате будова нових церков майже унеможливлена, бо адміністраційна влада не годиться на розписання конкуренції, заслонюючись тим, що міністерство освіти не видало ще разом з міністерством внутрішніх справ виконного розпорядку до ст. 17-ої закону з 17. березня 1932. р. поз. 358 про складки для католицької Церкви. Далі мотивує свої відмовні рішення теж тим, що населення дуже бідне, отже збірки не на часі або що церкви є старовинними памятниками й їх не можна перебудовувати. Якщо цей стан потривав далі, тоді старі церковні і парохіяльні будинки дійсно знищить зуб часу. Єдина рада збільшити добровільні жертви на відбову і будову церков та парохіяльних будинків аж доки не буде оголошений виконний розпорядок до згаданого закону про складки, коли то можна буде вже розписувати конкуренцію на згадані цілі.

Згідно зі ст. 6-ою згаданого закону можна розписати її на основі рішення парохіяльних зборів, що складаються з відповідного числа осіб. Виборчий регулямін парохіяльного представництва означить виконний розпорядок міністра освіти в порозумінні з міністром внутрішніх справ, але оба міністерства його ще не видали. А тимчасом ст. 17. згаданого закону постановляє, щоби початі справи на основі конкуренційних рішень на терені воєвідства: львівського, тернопільського і станиславівського слід докінчити в одному році від хвилини входу в життя закону з 17. березня 1932. р. про складки, себто від січня 1934. р. Виринає питання, як ці розпочаті справи довести до кінця на терені трьох воєвідств, що їх не могли полагодити парохіяльні збори, бо не можна було їх скликати без оголошення регуляміну? Єдиний вихід з цього ненормального стану повинен бути такий, щоби до неполагоджених справ з будовою церков і парохіяльних домів пристосовувати давні австрійські закони, що обовязували до оголошення закону з 17. березня 1932. р. про складки.

В цій преважній справі церковної конкуренції вніс пос. Заваликут інтерпеляцію до міністерства освіти зі запитом, що він задумує робити, щоб усунути ненормальний стан з будовою церков і парохіяльних будинків на терені Галичини. Одночасно навів як клясичний примір справу з будовою нової церкви в селі Вікно пов. Городенка, плянн якої затвердило воєвідство ще в 1927 р., але староство відмовило гр.-кат. Орд. у Станиславові розписати конкуренцію і церкви до нині ще не будують. Ця справа опинилася вже в Найвищому Адміністраційному Трибуналі, який до нині її ще не вирішив.

Міністр освіти відповів, що виконного розпорядку не оголошено ще тому, бо дотепер не узгіднено головних засад з компетентною духовною владою по думці ст. 16 закону з 17. березня 1932. р. Одночасно додав, що наради в цій справі вже ведуть міністерство освіти з кард. Гльондом. Ці переговори, що торкаються теж й інших справ, передбачених до поладнання між урядом і Апостольською Столицею, вже почалися. А що нема ніякої запоруки, чи ці переговори з кард. Гльондом у звязку з відомим конфліктом між урядом та краківським митроп. Сапігою не будуть перервані бодай на якийсь час, слід нам збільшити масову жертвенність на будову нових церков, головно по містах, містечках та загрожених колонізацією селах.

Масові розводи у Польщі.

В „Głosі Narodu" з 16. м. м. (ч. 163) у статті Романа Топорчика п. н. „Одна історія з богатьох" читаємо, що влада почала слідство проти консисторії евангеликів-кальвіністів у Вильні за провину зі ст. 286 к. к. з доручення апеляційного суду у Вильні. Ця вістка викликала великий переполох у цілій Польщі, зокрема у Варшаві, де аж „ріться" від т. зв. подруж, себто конкубінатів, до яких доходило на основі масових безпрізвних розводів, що їх так легко можна було дістати у Вильні. Ці масові розводи, що їх можна було дуже легко дістати навіть на основі переписки з консисторією евангеликів-кальвіністів, знищили тисячі родин. Не диво, що на присуд у цьому сенсаційному процесі жлуть десятки тисяч зацікавлених осіб з двох причин:

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Перший зароблений доляр.

— Від другого мільйона до третього, тільки один крок! — сказав якийсь американський мільонер. — Одначе якого великого зусилля треба часом і як багато часу, щоб заробити першого доляра. Пригляньмося, як добували свої мільони американські багатії Рокфеллер та Вільєм К. Дурант.

Пів доляра денно.

Мільонер і автомобілевий промисловець Вільєм Дурант оповідає: Першого свого доляра я не заробив при допомозі авта, ні продажі авта. Я саме ніколи не визнавався на будові автомобілів. Свого першого доляра я заробив як продавець патентованих ліків, щиро кажучи, доволі, а то й зовсім безвартісних.

Це трапилось ось так: Мої батьки жили в малому селі, в провінції Мічіген. Сьогодні в тому селі є славна фабрика автомобілів. Мої батьки були дуже вбогі. Як малий хлопець я вже мусів сам заробляти на життя. Першу працю я найшов у малій крамниці городовини. Я не одержував ніякої платні, тільки харчі, що їх малу частину я міг забирати зі собою додому. Вечорами я довго вагався, аби заробити одного доляра. Врешті я найшов кращу працю. Я став робітником у млині, заробляючи, як добре пішло, пів доляра денно. Та замість моїх зароблених грошей забирали батьки муку.

В аптиці.

Одного дня я мав більше щастя. Аптикар з містечка Флінт спитав мене, чи я не хотів би в нього працювати як помічник. Але й за ту працю діставав я тільки добру вечеру й папіроски. Я вже сумнівався, чи мені колинебудь у житті вдасться добитись чогось кращого, хоч мені було всього 17 літ.

Одного дня я познайомився випадково в аптиці з молодим чоловіком, що був власником опатентованого ліку. Цей лік мав помагати на всякі недуги, зокрема на гостець, на недуги печінки, шлунка, й навіть на рака, коли його вжити подвійну пайку, тобто цілу ложочку (на інші недуги доволі було малої ложочки). Власник цього чарівного ліку спитав мене, чи я не хотів би бути його продавачем у довколичних селах, навкруги Флінт.

Король автомобілів.

Я негайно вирішив взятися за ту працю. Мені дуже припала до вподоби така робота та мій чарівний лік. Я покинув працю в млині й аптиці та пустився продавати ліки від села до села. Я був добрим бесідником і терплячим продавцем. Я знав, як треба заховуватися супроти селян та зднати собі їхне довіря. За два тижні я продав велику скриню своїх ліків і заробив перших 5 долярів. Ніколи в житті я не був такий гордий на себе, як тоді.

Згодом я продавав папіроски. З черги я був агентом від продажі поля та асекурації; заробляв чимало, одначе ніколи в мене не було стільки вдоволення, як тоді, коли я продав ту скриню ліків.

Навіть тепер, „король автомобілів", заробляючи великі гроші, я не маю вже з того стільки приємности, як тоді, коли я продавав ліки.

Ощадний Рокфеллер.

Джон Д. Рокфеллер оповідає про себе: На мою думку, річ не в тому, як чоловік заробив свого першого доляра, тільки у тому, як він і на що його видав. На мою думку, треба перемінити приповідку: „Скажи мені з ким пристаєш, а я тобі скажу, ким ти є", на „Скажи мені, як ти видав свого першого доляра, а я тобі скажу, як ти видаш останнього". Хочу підкреслити, що карієра й успіх людини дуже багато залежить як він шанує гроші, чи видає їх тільки на забаву, чи на інші, корисніші цілі. Залежить від того, чи в того чоловіка важніший є повний шлунок, чи питання майбутнього. Чи він гадає, що не варто давати одного доляра до каси, або чи бачить у тому долярі підвалину свого майбутнього добробуту.

Послушна дитина.

Я завжди памятав і думав про майбутнє. Я ніколи не жив для одного дня, чи місяця, не подумавши, що буде далі. Навпаки. Тому кожний доляр, що його я заробив, був черговим звеном у ланцюху, що його я колись хотів замкнути, щоб стати мільонером.

Памятаю, як я „заробив" свого першого доляра. Я був малим, недужим хлопцем і я завжди мусів заживати якісь ліки, що мені ні трохи не були під смак. Одного дня сказав до мене батько: — Коли будеш чемний і випеш лік, то дістанеш доляра.

Я випив і доляр був мій. Коли я наскладав уже 49 долярів, я не видержав дома. Я вчився потайки книговодства й одного дня я став книговодцем у малій нафтовій фірмі. Я щадив і по якомусь часі до спілки з товаришем заложив своє підприємство.

Я ніколи був би не добився до своїх мільонів, коли я видав би був першого доляра на шоколяду або на оловяних вояків.

Герст.

Король американської преси Вільєм Р. Герст доробився свого майна одним смілим почином. Його батько був багатий чоловік. Коли Вільєм покінчив університет, батько спитав його, як він хоче заробити свого першого доляра. Вільєм заявив, що хоче стати денникарем. Він попросив батька, щоб цей купив йому видавництво часопису „Сен Франціско Екземінер" за 50 тисяч долярів. Старий Герст вволив волю сина.

За два роки, завдяки проводові Герста, згадане видавництво, що вже банкрутувало, шестикратно побільшило свої прибутки.

Мовчазна музика.

Хвилювання повітря — як відомо з фізики — відчуваємо як звук; чим більше число хвиль в одній секунді, тим вищий тон. 5 музичних октав лежить між кількома сотнями й чотирома тисячами хвиль на секунку. Коли хвилі ще частіші, наше вухо перестає якслід відріжняти тон. Коли на наше вухо падає в секунду більше як 10.000 хвиль, ми невсилі далі тону відчувати, а чуємо лиш різкий, неприємний свист. А й ще частіші хвилювання, яких 16.000—25.000 на секунду (для різних осіб різні границі) ми взагалі перестаємо чути.

Інжинерові **Мільвертові** пощастило винайти апарат, що може привести повітря в страшенно сильне хвилювання: від 30.000 до 130.000 дрогань на секунду, так само як звичайна скрипка їх може робити від 700 до 4.000. Отже це теж свого роду музичний інструмент, що його музики наше вухо не в стані почути, а може почути тільки спеціяльно на те збудоване приладдя. Здавалося б забавка? Та ні. Бо цей нечуткий для нашого вуха звук має свої дуже цінні прикмети.

Перш за все цей звук може значно ліпше розповсюднюватись в воді, ніж звичайний звук. Коли він у воді на своїй дорозі стрічає тверде тіло, він відбивається, „рефлектується" назад і цей відгомін апаратами можна переловити, як звичайний гомін на віддаленні до кількох кільометрів від твердого тіла. З цього скористала техніка, щоб розшукувати сховані під поверхнею води підводні човни. Коли підводний човен наближається до пущеної в хід ультра-сирени, то він дає відгомін, як, скажемо, стіна або скеля на звичайний звук в повітрі.

При вживанню ультра-сирени в маринарці запримітили якости цього звуку таки зовсім несподівані й дивовижні. В обсягу ультра-сирени спливали на поверхню води мертві або приглушені риби та інші морські животини. Лябораторійні досвіди виказали, що ультразвук має величезну хемічну ще зовсім не досліджену силу. Велике число різних хемічних сполук в його хвилях розкладає багато річей, які не дають себе в звичайних умовинах в воді розчинити, — переходять в розчин, або в тонку емульсію. Напр. шматок парафіни в воді перетворюється скоро на біле молоко. В холодній олійній ванні різні металі розтають, дерево починає горіти. Живе тіло опалюється як на вогні, отже досвіди з ультразвуком вимагають як найбільшої обережности.

Професор франкфуртського університету Отто Фогт запримітив, що ультразвук лікує при тяжких хворобах вуха. Ті, що оглухли, або не дочувають в наслідок запалення вуха, „освітлені" ультразвуковими хвилями, починають добре чути без ніяких перешкод. Треба сподіватись, що дальше вивчення нового явища принесе техніці й медицині великі користи.

До того додамо, що струною інж. Мільверта, яка дає цей дивовижний звук, є не звичайна струна, а різні природні кристали, найліпше кварц. Замість лучка служить йому перемінний струм електрики. Більшість кристалів, наладованих електрикою, міняє свою форму, збільшаються, або зменшаються. А частоту наладування й розладування електротехніка дозволяє міняти довільно в дуже широких розмірах. Під впливом перемінного струму кристал тремтить, то збільшується, то зменшується в такт струму і передає свої рухи окруженню, повітрю, чи плинові, в яке його поміщено. Коли струм має до 4.000 перемін на секунду, кристал „співає", як камертон; а якщо він знаходиться під впливом струму понад 30.000 періодів (дотепер досягнуто вже до 130.000), він дає згаданий ультразвук.

К. Ч.

Медвідь у ліжку.

Хоч як воно неймовірно виглядає, все таки зовсім правдиво. Адже не тільки людині вільно заznавати розкішного відпочинку в теплім, вигіднім ліжку, але й медведеві, коли до цього тільки трапиться відповідна нагода. Така нагода трапилася великому чорному медведеві з мандрівного цирку, який підчас теперішнього огіркового сезону загостив до мадярського містечка Пестшентер.

Руїна в коморі.

Монтер Ковач, який він завжди спокійне і зрівноважене життя, викликав одного дня збіговище на ціле містечко. Причиною цього збіговища була така подія:

Ковач вислав свою жінку з дітьми на село, а сам він парубоцьке життя у своїм трикімнатнім помешканні. Коли минулої неділі вернувся він з проходу домів, побачив перестрашений, що двері його мешкання стоять відчинені.

У кімнатах панував страшенний нелад, немов по гостині злодіїв. Одначе найгірше виглядала комора, де всі харчі були поперевертані до гори ногами, а з відкоркованих пляшок витікали струмочки токайського.

Гість у спальні.

Тільки двері до спальні були зачинені. У великім подружнім ліжку Ковачів лежав якийсь велитень завинений у перину і спав. Голосний хропіт, який переходив іноді в правильний свист, був найкращим доказом, що саме цей непрошений гість спричинив у коморі таке жахливе спустошення. Обурений до краю монтер підійшов до ліжка, щоб викинути безличного гостя. На його зазив відповіло йому з під перини невдоволене бурмотіння. Очевидно монтер зорієнтувавшися у ситуації відступив чим скоріше зі своєї, власної таки спальні і за кілька хвилин поставив ціле містечко на ноги.

Примусова румація.

Коли майже всі мешканці містечка зібралися коло дому Ковача, і гурток найвідважніших увійшов разом із монтером до спальні, рішили здемаскувати безличного й очайдушного злочинця. Монтер підійшов до ліжка і відкинув перину.

Гурток найвідважніших мешканців міста Пестшентеру з острахом кинувся до дверей, бо на ліжку лежав великий, грізний, чорний медвідь і хропів на цілу хату. Ненадійно розбуджений подивився на зібраних у кімнаті людей і зовсім не мав заміру покидати вигідного ліжка. Тоді комендант тамошньої поліційної станиці велів поліцаям і охотникам з поміж юрби перенести ціле ліжко до городу.

Таким чином відбулася урядова румація непрошеного льокатора.

Щойно перед вечором, коли прийшов директор мандрівного цирку, рушився медвідь із місця. При цій нагоді виявилось, що медвідь утік із циркового возу і крізь поля, городи й сади забрив аж до положеного на передмістю домику Ковача.

Очевидно директор цирку заплатив відшкодування монтерові, а медвідь помандрував знову до клітки — за кару без вечері.

Читайте „Діло"!

По широкому світі.

Польський міністр закордонних справ Бек дав представникові сербського щоденника „Време" інтерв'ю на тему закордонної політики Польщі, зокрема її відношення до Румунії та Югославії.

Британське міністерство скарбу обмежило на 12.5 проц. ввіз на деякі залізні півфабрикати.

Німецький суд засудив на смерть 3-х комуністів за підпали й грабіжі.

У бельгійській столиці Брюсселі відбулись великі демонстрації проти амнестії для фламандських сепаратистів.

Французькі кельнери у Парижі страйкують дальше. Страйки обмежують лише частину гастрономічних **заведень**, але небезпечні вони тим, що вибухають нечайно, при чому кельнери окупують ресторації.

4 мусуманські держави: Туреччина, Афганістан, Ірак та Іран заключили пакт неагресії.

—o—

НОВИНКИ.

— **Гарантоване насіння ріпи стерняки** (на корм для худоби) зі збору 1937. р. в ціні по 2.50 зол. за 1 кг. (при гуртових закупах відповідний опуст) — замовляйте в одинокій українській насінній фірмі **А. ТЕРПИЛЯК, — Розсадники овоч. дерев та насінне господарство в Залуквї, почта Галич.** П. К. О. 500.855. Телефон: Галич ч. 1. 1270 1—3

— **Вакаційні кооперативні курси для студентів.** Для пропаганди кооперації серед студентства, „Секція Молодих" при Т-ві Кооператор'в у Варшаві організує в днях 1.—14. серпня 1937. курс-табор у Ворохті. В програмі курсу передбачено загальні виклади з кооперації, як також справу організації зїзду кооперативної молоді з цілої Польщі. Загальний кошт участи 50 зол.

— **Деканами львівського університету** на акад. рік 1937-38 вибрали у Львові на теологічному Виділі — о. проф. д-ра Івана Степу; на правничому Виділі — проф. д-ра Казимира Пшибиловського; на лікарському Виділі проф. д-ра Тадея Островського; на гуманістичному Виділі проф. д-ра Зигмунта Черного; на математично-природничому Виділі проф. д-ра Івана Самсоновича.

Великий Театр

Нині виступи Театру Атенеум із Стефаном Ярачом

„Люди на кризі"

Великий Театр

— **Собор православної Церкви в Югославії.** В Белграді зібрався 8. VII. собор архиепископів православної церкви. Скликання цієї найвищої церковної ради стоїть у звязку з поганим станом здоровля патріярха Варнави, а також у звязку з пропозиціями югославянського уряду заключити конкордат з Апостольською Столицею.

— **Хвиля самогубств у Львові.** Якась невідомого прізвища жінка напилася в брамі при вул. Личаківській ч. 39. чверть літри чорнила. — Катерина Фридрих (Провянтова 4) посварилася зі своїм чоловіком і напилася денатур. спірту. У грізнім стані відвезли її до лічниці. — В гостинниці „Патрія" при вул. Рейтана 3. отруївся емер. пор. власник пансіону в Микуличині Мечислав Ковалевський. — Також Марія Гебан намагалася покінчити самогубством і напилася якоїсь отрути.

— **Спільник Рогозінської був ще й злодієм.** Тепер вийшло на яв, що арештований спільник Рогозінської Хмелевіч був ще й злодієм та крав ріжні наркотики. Нпр. у лютім ц. р. вломався зі своїми спільниками Серединським і Панасьом до аптики м-ра Е. Зусмана і вкрав ріжні наркотики збірної вартости 1.000 зол. Частину краденого річей знайшли підчас ревізії в шевця Сойщора. Справу цієї крадіжи саме тепер розглядає городський суд.

— **Велика пожежа під Мостиськами.** Вчора вибухла пожежа в господарських будинках Марії Квоцінської у Цвіржі. Вогонь перекинувся на сусідні будинки і знищив 4 доми, 4 стодоли, 3 стайні та частину інвентаря. Підчас пожежі згоріла 72-літня старушка Петронеля Замрій. Шкоди є на 10.000 зол.

— **Пожежі у стрийськім повіті.** Оноді вибухла пожежа у жидівській дитячій оселі зі Стрия в Синевідську в домі Гартенбергів. Згорів дах і почасти стіни. — В Ходовичах пожежа знищила дім Сидорака. — В Балічах знищила пожежа дім, стодолу і стайню Парані Голубовської. Пожежу викликав один із домашніх, який засунув на сіні з папіросою в устах. — У Райлювій займилася трава. Згоріло 10 моргів сіножатий.

— **Краєва" хроніка.** Михайла Романова з Красної пов. Калуш ударив хтось у хвилині, коли він крав у полі конюшину так сильно якимсь тупим приладом по голові, що залюмив йому череп. Важко раненого відвезли до лічниці. Він не знає, хто його вдарив. — На терені громади Пацików запалилися селянські ліси. Пожежа знищила 15 моргів селянського лісу й частинно ліс Левицького з Пацикового. Пожежу вгасили робітники.

— **Летунська катастрофа під Львовом.** Під час вчорашньої бурі, яка перейшла в ночі над Львовом скоїлася летунська катастрофа. З летунського майдану у Скнилові вистартував літак до нічних вправ. Підчас лету заскочила буря з громами літак і підчас цієї бурі літак з причини якогось дефекту впав на поля під Борщовичами. В катастрофі згинули: летун-десятник Фукс і поручник-обсерватор Дзержава. Літак упав коло Миклашева в год. 22.30. Тої самої ночі коло год. 24. упав другий літак коло Золочева. Оба летуни врятувалися.

— **Жиди будуть постити 29. серпня.** Союз рабінів у Польщі звернувся до союзу рабінів в цілім світі з пропозицією проклямувати день жидівського посту у звязку з важкою ситуацією жидів. Рабіни устійнили річинець цього посту й рішили його проголосити на день 29. серпня ц. р.

— **Король циганів буде скаржити.** Король циганів Я. Квек, якого коронація відбулася недавно у Варшаві вибрав собі правного заступника, в особі відомого варшавського адвоката Гофмокль-Островського. Король заповів, що задумує заскаржити деякі пресові органи, які несеріозно поставилися до його особи.

— **Китайці одобрили плян нового календаря** що його виготовила окрема комісія Ліги Націй. На підставі цього пляну рік ділиться на чотири сезони, кожний сезон по 13 тижнів. Перші місяці кожного сезону матимуть 31 днів, останні 30 днів. Лишнім днем року буде 31 червня.

— **Величезні спеки у Злучених Державах.** У східних і північних стейтах настали величезні спеки. Температура доходить до 43 ст. Досі занотували 22 випадки смерти від сонячного удару. Ню Йорк пережив оноді найгарячіший день в цьому році.

— **В червоній Еспанії читають найбільше евангеліє.** Власник одної малої книгарні у Мадриді заявив кореспондентові „Манчестер Гардіян", що підчас домашньої війни продав більше примірників св. Письма, ніж за ввесь час істнування своєї книгарні. Широкі кола еспаського громадянства починають щораз більше цікавитися св. Письмом внаслідок нагальної протирелігійної пропаганди.

— **Редагував щоденник з вязниці.** По 250-х днях вийшов з вязниці відомий французький публіцист та провідник монархістів Шарль Мора, якому публика уладила бурхливу овацію.

А. ЧАРНЕЦЬКИЙ. 2

На слідах Маркіяна...

В тому часі з замітніших українців були в бережанській гімназії Рудольф Мох (1829), Іван Борисикевич (1830), Александер Шашкевич (1830), Степан Качала (1830), Теофіль Павликів (1832), Василь Ковальський (1839), Ізидор Шараневич (1840), Омелян Огоновський (1845), та автор граматики Михайло Осадца (1848) і др. Здається, що мусіли вони вже в гімназії мати національне почуття, коли й Куземський, Ст. Литвинович, Іван Борисикевич, Малиновський, Павликів грали видну ролю в подіях 1848. р. Куземський та Борисикевич це тодішні політичні провідники, Малиновський та Павликів організатори руських національних гвардій 1848. р. Степан Качала це довголітній політичний діяч, посол та публіцист.

Хто знає, чи ця друга генерація учеників бережанської гімназії, Степан Качала, Теофіль Павликів, Іван Борисикевич не знала про тайні кружки своїх польських товаришів, чи не була під їх впливом, чи в боротьбі з польщиною не ставила перших кроків своєї громадської праці.

Особі Теоф. Павликова, пізнішого пароха Бережан, першого учителя української мови в бержанській гімназії в 1848/50, організатора національної гвардії та голови Руської Ради в Бережанах 1848, пізнішого москвофільського діяча і пароха у Львові, приділю кілька уваг на основі захованих документів та оповідань сучасників.

Був він сином бережанського пароха і декана Михайла, та по нім обняв бережанську парохію. На тому становищу організував у Бережанах в 1848. р. місцеву „Руську Раду", та національну гвардію, як противагу польській Раді та її гвардії народовій. Очевидно, що проти української гвардії звернулися так місцеві поляки за виїмком Вісневського (діда теперішнього людовця-шовініста) та вірменського пароха кс. Давідовіча, як також бережанський староста Йосиф Вернер, ну й очевидно магістрат. Староста наказав відправу полевого богослужения, а магістрат розібрав вівтар.

Та комендант міста станув по стороні українців і дав на посвячення прапора нашої гвардії військову асисту, як також перебрав до команди міста прапор.

Дня 16. жовтня 1848. р. посвячено цей прапор урочисто в міській церкві, при участи війська, дооколичних священників та селянства. Промову виголосив о. Е. Громович, парох Потутор, пропамятні цвяхи вбили між іншими комендант міста барон Седлеле, майор Парфанович (українець), п. Фельзенберг, жінка старшини, яка позичила на прапор 120 гульденів, а далі о. Павликів, о. Василь Літинський, о. Якім Полоній, о. Сат. Лежогубський, о. Теофіль Джулинський, о. Платон Бобовчак, о. Теодор Роговський, парох Курен та Андрій Шушкевич, скарбовий комісар. Хоругов цю порубав на військовій команді старшина поляк Прешль, який опісля атік з військової тюрми. Хоругов ця зберігається нині в парохіяльній міській церкві в Бережанах. До національної гвардії вписалося відразу 30 бережанських міщан, назвиськ їх подати не можу, бо папери бережанської вись-

ної ради та національної гвардії передано до бібліотеки Народнього Дому у Львові. Гвардія ця існувала до половини січня 1849 р.

Замітне при тому, що до української національної гвардії та Ради належав теж і професор бережанської гімназії німець Лішке, хоча жив з поляками та був жонатий з полькою. Зате директор гімназії православний українець Василь Петрович, родом з Жучки коло Чернівців на Буковині вступив до польської ради народової та під терором кол. ученика бережанської гімназії Конопацького, який з шаблею явився в гімназійній канцелярії, взивав урядово як директор по клясах учеників вступати до польської національної гвардії. За це дістав Петрович догану з уряду та димісію з посади директора і го на 8 днів перед закінченням шкільного року.

Як міський парох стояв о. Теофіль Павликів твердо на народньому грунті. Не знаю, чи Іван Франко взяв сюжет до своєї „Чуми" дійсно з Тернопільщини, але з оповідань пок. батька тямлю, що якраз Павликів казав дзвонити в церковні дзвони підчас місійної проповіди езуїта біля статуї коло церкви в Ринку.

Що це можливе, знаю з того, що й опісля під тією статуєю нераз відбувалися польські місії, я сам тямлю, як перед війною прелат Бучача кс. Громніцький на тому самому місці виголошував місійну проповідь перепліту церковними та світськими українськими піснями, якими робив досить дивоглядне враження.

Та о. Павликів записався ще одною маркантною рисою в історії бережанської гімназії. Він був у ній першим учителем української мови в 1848-50 р., очевидно спочатку безплатним. Введено українську мову як обовязкову для всіх уч-

*) Гл. „Діло" ч. 147.

Його засудили за моральну спонуку до замаху на б. премієра Л. Блюма. Шарль Мора редагував з вязниці щоденник „Аксіон Франсез".

— **Знову вродилися пятенята.** З Гавани (Куба) повідомляють, що селянка Марія Вега Кру, яка мешкає в місті Сора у провінції Піналь дель Ріо, вродила пятенята: синів і доньку. Всі діти почуваються добре.

— **Пошесть серед риб.** З Сао Паульо повідомляють, що в ріці Апіягі панує якась рибяча пошесть, яка масово винищує риби. Між населенням величезний перестрах, бо крім цього панує там ще сильна пошесть віспи. Населення втікає масово зі загрожених місцевостей.

— **Чорна троянда.** У Гребіц коло Вайсенфольд робітник Бергман займався у вільних хвилинах від праці плеканням троянд і виплекав чорну троянду.

— **Кілько мешканців має столиця Литви?** Згідно зі статистичними даними магістрату м. Ковна, столиця Литви має тепер 135.000 мешканців.

— **Король вальса вертається до Голівуду.** Популярний композитор віденських опереток Оскар Штравс виїхав втретє до Голівуду, де компонуватиме музику до опереток. Перша фільма з музикою Штравса появиться в осени. О. Штравс заявив, що оселиться на постійно в Голівуді.

— **Ген. Баден-Повел** дістав мирову нагороду Вателєра на 1937. р. Цю нагороду дістав відомий творець скавтінгу за заслуги над міжнародним зближенням.

— **Три кари смерти у Берліні.** В Берліні покарали смертю 34-літнього Вальтера Шульца, 41-літнього Павла Цімермана і 53-літнього Брунона Шрегера, яких засудив суд у Берліні на кару смерти за напад на націонал-соціялістичну домівку в Ной-Кельн у 1931. р. Тоді згинув власник ресторану, двох людей було важко ранених. Двох інших засуджених канц. Гітлєр помилував, бо у хвилині нападу не були ще повно літні і покинули комуністів ще перед приходом до влади націонал-соціялістів.

— **Ще один гробовець Фараона.** З Каіро повідомляють, що в єгипетській місцевості Саккара, по довгих, понад 20-літніх даремних розшуках, пощастило нарешті археольогові Зелимові Хазанові знайти пробівець небожа фараона V. династії Ті, на ймення Демеда. Цей пробовець побудований десь 4.500 років перед Р. Х. Стіни його вкриті чудовим мальовилом різних ловецьких сцен, риб, звірят, птахів, квітів, тощо. Археольог Хазан, на превеликє своє здивування, знайшов мумію Демеда вийняту з саркофагу й положену на підлозі. Треба думати, що це справа злодіїв, що невідомо коли й як побували в гробівці. Знахідка Хазана має велике наукове значіння.

— **Різні вісти.** Китай перший одобрив проект нового календаря, що його приняла окрема комісія Ліги Націй. Згідно з цим проектом рік ділиться на 4 сезони, кожний сезон на 13 неділь, при чому перші місяці сезону матимуть по 31 днів, останні по 30 днів. — На мячевих змаганнях Італія—Австрія дійшло до бійки між грачами так, що мусіла інтервенювати поліція. Публика рішуче протестувала проти бійки. — Мати през. Рузвельта виїхала до Европи зі своїм внуком Джоном і огляне світову виставу в Парижі. — Італія і Німеччина рішили обмінятися робітниками, щоби між ними дійшло до зближення. — 40 годин праці на тиждень в гостинницях і ресторанах у Франції не поширилося на князівство Монако і тому в Монте Карльо залишилося все по старому.

— **З фронту боротьби з „опиром веснянок".** Повідомляємо найширші кола наших Шановних Читачок, яких перо, реагуючи на сонячні промені, покривається жовтими плямами, званими веснянками, щоби замість панічного страху перед добродійством сонця, або вживанням різних, захвалюваних, однак шкідливих для цери засобів, забезпечили себе вживаючи від тепер єдиного в ділянці „противеснянкової" косметики препарату косметичного, випробованого довголітніми дослідами і науковою аналізою: крем і мило Лешніцера, вироб відомої в краю фірми Аптекар Драпч і Ска в Бельську. — Голоси, які доходять до нас від наших читачок і читачів, а також з кол цієї бранші одноголосно твердять, що цей засіб хоронить радикально церу наражену на веснянки а крім цього усуває вже існуючі веснянки разом з усією нечистотою цери, зовсім відновлює шкіру, завдяки своїм прикметам. — Крем і мило Лешніцера то гордість краєвої „противеснянкової" косметики випробованої на висліді довголітніх дослідів і заграничної науки.

нів гімназії міністеріяльним розпорядком 29. IX. 1848 р. Проти цього збунтувалися польські вчителі та гімназисти, а що більше, навіть самі несвідомі гр. кат. русини, які становили тоді більшість в гімназії виступили проти навчання української мови. Гімназійна хроніка згадує, що підчас години науки української мови мусів директор або учителі-німці дижурувати, бо ученики робили о. Павликові псоти. Дійшло до того, що суплент кс. Кароль Баранський і вчитель Тадей Гловацький виступили з цілою заїлістю та ненавистю проти української мови в гімназії на конференції 6. IV. 1850 р.

В обороні станув рішуче о. Павликів та наслідком його письменної ремонстрації, міністерство усунуло кс. Баранського зовсім зі школи, а Гловацького перенесено до Нового Сянча, даючи на його місце колишнього ученика бережанської гімназії, українця Тимотея Мандибура, пізнішого шкільного інспектора народніх шкіл та учительських семінарій.

Як парох спонукав о. Павликів своїх учеників до того, що в дні 25. II. 1850 р. зажадали від директора „в імени всіх русинів гімназії", дозволу на окремі богослуження в міській церкві. Директор і професори мусіли згодитись, а міністерство це затвердило. Осталась тільки ще спільна експорта, очевидно німецька або польська. Павликів був теж промотором вреування в бережанській гімназії в тому самому 1850 р. української катехитури, яку обняв сотрудник, опісля адміністратор о. Михайло Яримович, який виконував цей обовязок до 1860 р. По о. Т. Павликові учив української мови в гімназії о. Миколя Стисловський (1852—56), який вчив теж і польської мови.

(Далі буде).

Останні вісти.

ЯПОНСЬКІ ЗБРОЙНІ СИЛИ В ГОСТРОМУ ПОГОТІВЛІ.

Як подають з Тієн-Тсіну, підчас японсько-китайського інциденту японці втратили 30 старшин і вояків, китайці — 110 убитих і ранених.

Японський уряд заждав, щоби китайський подбав про безпеку японських громадян у Китаю. Хоч інцидент поладнаний, японська ескадра на китайських водах і японські залоги в Манджурії та Кореї є в стані гострого поготівля; всі відпустки відкликано.

У Пекіні дійшло до сутички між китайськими міліціонерами і японським військом; 1 міліціонер убитий, 4 ранено.

ЯПОНЦІ ЗАНЯЛИ ОСТРОВ БОЛЬШОЙ.

Минулої ночі появився комунікат совітського наркому закордонних справ, який стверджує, що **6. 7. на острові Большой появилась одна японсько-манджурська сотня.**

Літвінов заждав негайної евакуації того відділу, амбасадор відповів, що острів належить до Манджурії. Літвінов заявив, що **совітські війська дістали приказ всіми засобами протиставитись японсько-манджурським відділам, які переходили би кордон.**

КОМІТЕТ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ.

Нині в год. 11.15 почалось пленарне засідання комітету неінтервенції, який вислухає англо-французькі й італьо-німецькі пропозиції. З боку 4 великодержав не треба сподіватись ніяких нових пропозицій, зате говорять, що невтральні держави, незаінтересовані в еспанських справах, переймуть ініціятиву та злагіднять атмосферу.

✝ Посмертні згадки.

МИКОЛА КОСАЧ.

...І знову відпроводили волиняки на місце вічного спочинку одного із тих своїх земляків, що життям своїм і працею причинялися до двигнення Волині на вищі щаблі культурної, суспільної та національної свідомости.

17-го червня ц. р. попрощав на віки Волинь Микола Косач — один із тих, котрим доля судила майже все своє життя до останньої хвилини віддавати не своїм, а громадським справам, — один із тих, які живуть, забуваючи самі за себе, а вмирають майже забуті тими, що для них жили. Під розлогими старими дубами у с. Колодяжнім на Ковельщині заложили колодяжанці 18-го червня ц. р. на вічний спокій свого довголітнього приятеля і провідника.

Микола Косач народився в 1884. р. у с. Колодяжнім на Ковельщині, як син власників колодяжанського маєтку — генерала Петра Косача, члена Старої Київської Громади, і Олени Пчілки, та як рідний брат Лариси Косач-Квітки — Лесі Українки. Атмосфера родини вже змаленьку вщепила М. Косачеві глибоке зрозуміння трагічної національної справи і пієтизм для національних ідеалів. З другого боку стрічі з бідним, упослідженим соціяльно й культурно волинсько-поліським селом сіяли в молоду душу зерна пізнішого бунтерства.

Гімназійні роки у Києві ще більш підсичують вогники, що затліли у батьківській хаті. Атмосфера гімназійного оточення гартувала молодих українців: вона видала м. і. також Вячеслава Липинського, гімназійного товариша Небіжчика. Кінчає М. Косач Політехнічний інститут у Києві не лише, як інжинір-агроном, але також як член соціял-демократичної партії (меншевиків), а в Київському Окружному Комітеті партії має партійне псевдо „Яким".

Обставини маєткові та родинні кличуть М. Косача з Києва на Волинь. М. Косач бере діяльну участь у всіх тих ділянках ковельсько-волинського життя, які дають Йому можливість найбільш тісного і безпосереднього контакту із селом. Перед світовою війною Він працює, як член т. зв. Земської Управи. У 1917. р. за Тимчасового Уряду є повітовим комісарем на Ковельщину і делегатом на Установче Зібрання („Учредітельное Собраніе"). Потім є метким головою ковельської „Просвіти" та кооператором.

Коли обективні обставини спутали Його, як громадського діяча, Він знаходив можливість реально засвідчити свої погляди діяльністю, якої Йому ніхто не міг заборонити: щедрою рукою і за безцін Він розділяв свій маєток поміж колодяжанськими селянами. Розділяв з якоюсь пасією, наче із злістю на маєток, наче скидав із себе чи із свого сумління якийсь тягар. Мовою щоденною треба булоб це назвати змаганням до руїни, — так, зрештою, й називали це люди з найближчого оточення, занепокоєні майбутнім, але М. Косач був глухий на ці ремства, відкидав поради про ощадність, нехтував перестороги про „чорний день". У щораз важчих, з року на рік безнадійніших матеріяльних умовинах, які були наслідком такого „господарювання", заховувався так, начеб саме такі умовини були Його метою, короною Його стремлінь. Цю „ліквідацію" свого маєтку М. Косач проводив із такою безоглядністю, що навіть батьківський дім, в якому вродилася і провела частину життя Леся Українка, та в яким колись ввязалися пляни про створення національного заповідника, опинився у чужих руках.

Останні роки життя принесли М. Косачеві відраду: йому запропонували викладати на вечірніх курсах при колодяжанській школі. З подиву гідним запалом узявся він до цієї роботи, котра давала Йому можливість прилюдно стрічатися з громадою, а до того — з молодою селянською громадою. У цім контакті з селянською молоддю М. Косач наче вижинав ті свої туги і ту свою самітність, що їх особливо відчував за останніх років, коли політичні обставини тисячами кільометрів відділили Його від сина-одинака, молодого поета і письменника Юрія Косача.

Тихо і скромно пройшов похорон. Так тихо, як того бажав собі Покійний. За життя був неохочий до галасу та реклями, а тимбільше не бажав займати собою занадто увагу людей по смерти. Намір молоді-курсантів спровадити хори та орхестру з Ковля Дружина-Вдова мусіла відкинути, — треба було числитися з можливістю адміністраційних труднощів. Так само дуже обережними з огляду на специфічні волинські, зокрема на Ковельщині обставини, мусіли бути промовці над могилою.

Хай земля буде Миколі Косачеві пером, а память про Нього хай сягне глибоко в серця волинян, як оте коріння дубів старих, що зеленітимуть над Ним та пошумом верхів своїх переказуватимуть Йому про долю Його коханого народу.

ТОМА МАТІЯС.

29. червня 1937 р. помер бувший старший стрілець У. Г. А., тепер член відділу У. В. Р. С. в ЧСР Тома Матіяс, народ. 16. X. 1891 р. в селі Глібовичі, бібрецького повіту в Галичині. Похорон відбувся 2. липня ц. р. на кладовище „Везе у Ліберце", в присутности членів У. В. Р. С. та інших товаришів та численних чужинців з тої фабрики, де Він працював. Небіжчик закінчив своє життя після короткої важкої недуги. Не судилося Покійникові працювати та вмірати на рідній землі. Хай чужа земля буде Йому пером!

ІВАН БАНАХ,

упокоївся дня 4. липня 1937 р. по довгих терпіннях у Підберізцях, львівського повіту, проживши 34 роки. Вічна Йому Память! 1271

Дописи.

ГОРОДОК.

Городеччина — Пробудителеві Галицької Землі. Небуденне свято переживав Городок, а з ним вся городецька земля дня 27. м. м. Тоді то заходом городицької філії „Просвіти" відбулося повітове свято в столітню „Русалки Дністрової". Від ранку з усіх сторін наплавали лави людей і то вже від з подальших сіл, щоби віддати поклін Пробудителеві. І заквітчався Городок морем української вишиванки. Саме свято складалося з трьох частин. Соборну Службу Божу в дорозі о. дир. Миколи Хмільовський в асисті о. дек. Івана Круча і о. Миколи Думанського, відслужували о. Володимир Жолкевич і студ. Богосл. Академії Павлишин. Патріотичну проповідь виголосив о. О. Шараневич. Співав на переміну хор з Любіня Малого і Городка. Панахиду за покійного о. Маркіяна відслужило одинадцять священників під проводом о. дек. Івана Круча. По богослуженні сформовано величавий похід, на передї оркестра з Керениці. Понад дві тисячі організованих просвітян пройшло вулицями міста викликуючи захоплення між гостинними. Чути було голоси: „Такого Городок вже давно не бачив". Третя частина свята — святочна академія відбувся на площі св. Івана. Бездоганно виконана програма відповідала настроєві свята і лишила у присутніх незатерте враження. Збірні хори всіх читалень (320 душ) під проводом о. В. Жолкевича відспівали Шашкевича-Матюка „Не вгасайте вічні зорі" і Стеценка „Вкраїно Мати". Прегарну високопатріотичну промову виголосив ред. В. Глібовицький зі Львова. Нашу пісень відспівали вчучені хори Вартатія-Суховоли: Дума про Почаївську Божу Матір. Добрянн-Годинин: „Ой горе тій чайці"; Керинин-Малкевич: „Руїна"; Любінь Великий і Любінь Малий: „Учітеся". Хорові продукції переплітали деклямації, що їх виголосили В. Шевчик „Незабутньому Маркіянові" о. М. Думанського, п. Кальмусівна „Пробудителеві Галицької Землі" Р. Дурбака і збірна деклямація „Шасливий" також о. М. Думанського. Вязанку народніх пісень відіграла оркестра з Керениці. У вінцевому слові голова філії „Просвіти" о. Микола Думанський подякував виконавцям просвітянам і масовій присутній за участь в ювілейному святі завінчуючи її словами: „Ювілейна академія в столітня „Русалки Дністрової" скінчена, але Маркіянів Дух, що ото літ тому створив переломову хвилю в історії нашого національного відродження і тепер змішав просвітянські серця Городецької Землі, гартуючи їх у витревалій праці над дальшенним української ланці!". Національний гимн закінчив по правду величаве свято.

КОПИЧИНЕЧЧИНА.

„Чар остроги" в Тудорові. Аматорський гурток „Стріли" в Копичинцях відіграв у Тудорові дня 20. м. м. комедію „Чар остроги". Гра акторів — пп. М. Замрикутяної, О. Созанської, О. Радзівілівни, С. Монастирського та О. Елиїва — була добра і тому вібрана публіка нагороджувала рясними оплесками їх гру, головно гру О. Созанської та Елиїва, які ролю служниці та чури відали дуже добре. На жаль публіки не було багато, бо тудорівці, головно старші селяни, не цікавляться імпрезами, що їх уладжують чи то молоді члени місцевого т-ва „Просвіта" і „Лугу", чи аматорський гурток.

Фестин у Майдані. Майдан, не мале село, що перед війною мало коло 1/8 частину латинників. Запосадження праця польських сс. Служебниць довели до того, що нині лишилася при греко-кат. обряді заледви 1/3 частина мешканців села. З цієї третини незначне число гуртується при чит. „Просвіти", яка на жаль не має власної домівки. Щоби допомогти цій читальні у придбанні фондів, філія т-ва „Просвіта" в Копичинцях допомогла вділові читальні уладити фестин, який відбувся у храмове свято 27. м. м. у Майдані на подвірю Миколи Титора. На програму фестину склався виступ кутої оркестри т-ва „Боян" в Копичинець, вправи т-ва „Луг" в Тудорова, фантова льотерія, танці та ріжні забавлянки. На фестин прибуло багато громадян зі сусідних сіл, а саме в Тудорова. Орішковець і навіть в Крогульця так, що число учасників сягало до 500 осіб. Вся обслуга коло каси вступів, буфету, фантової льотерії і т. д. складалася з членів філії „Просвіти" в Копичинець. Програму фестину виконано на загальне вдоволення гостей, які не жалували оплесків вправляючим луговичкам та луговичкам з Тудорова. Якщоб не пізно, що почав падати по 5-й год. попол., фестин був би залишив по собі дуже сильне враження на майданських громадянах, які вдається не мали в себе такого українського свята з такою великою участю чужих людей. Фестин закінчився з моральним і матеріяльним успіхом, бо зміцнив на дусі дотеперішніх працівників на народній ниві і дав чистий дохід в сум. 84 зол., що їх призначено на будову домівки.

Новий Провід УНДО-я вибраний Повітовим Зїздом три вінці травня п. р. уконституувався на своїм першім засіданню так: голова — м-р О. Зеленецький, заступник — м-р М. Шахнович, секретар — дир. В. Пенчак, скарбник — м-р Трощ, орган. рефер. — м-р Фірчук. Є надія, що новий провід оживить політичну діяльність у повіті, що дотепер був занедбаний.

Дитячі садки у Копичинеччині. Заходом Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи" у Копичинцях основано 14 дитячих садків в цілому повіті. Організацією садків займалася окрема організаторка П. Елиївна та голова Повіт. Союзу Кружків м-р Тропи. Садки основано в таких місцевостях: 1. Копичинці-м сто, 2. Копичинці-Баворівщина, 3. Копичинці-Калинівщина, 4. Годиняківці, 5. Гусятин, 6. Васьківці, 7. Клювинці, 8. Орішківці, 9. Перемилів, 10. Чабарівка, 11. Чорнокінці Великі, 12. Чорнокінці Малі, 13. Хоростків, 14. Яблонів. Садки почали свою діяльність від 1. липня п. р. Знову відповідні чинники і цього року основують „Садні громадські"

ДОЛИНА.

Академія в честь Божої Матері. В 900-літню памятну під І в нашої історії, коли то князь Ярослав Мудрий побудував величаву церкву в честь Божої Матери в Києві „на Золотих Воротах" і віддав увесь український нарід в опіку Пречистої, відбуваються в нашому краю свята. В Долині відбувся свято в честь Божої Матери, в неділю 27. м. м. заходом о. пароха і сестер з гром. Преса. Родини з місцевого захисту. В 6-ій год. вечором відправили в церкві три священники соборний молебен до Божої Матери при виставленні Найсв. Тайн. Арія в благовільною піснею та відчитали молитву за український нарід. Опісля відбувся святочний вечір у салі „Братської Хати". Хоч сала була повна, але на жаль міщанство не взяло масової участи. На сцені видно прегарний образ Непорочно Зачатої, прибраний рушниками, квітами та жовто-блакитними хоругвами. О. парох М. Чорвата виголосив промову про опіку Божої Матери над українським народом. Звернув увагу, що тепер треба найбільше опіки Божої Матери, ніж раніше з огляду на большевицьку небезпеку. Большевики зруйнували наші святині, збезчестили землі св. Володимира і Ярослава М. Але якщо кожне українське серце стане твердинею, обведеною потрійним муром: віри, надії і любови, якщо на сторожі неї твердині стане Марія, тоді перебудемо найтяжче лихоліття і станемо вільним та могучим народом. На дальшу програму склалися хорові точки і деклямації в честь Божої Матери, що їх виконали вдатно міщанські дівчата. Вкінці відбулася вистава релігійного змісту „св. Германа" (в 4 відслонах)., що її виконали теж самі міщанські дівчата. Ціле свято залишило дуже миле враження. З добровільних датків при вступах зібрано 24.75 зол. на сиротський захист.

КРЕМЯНЕЧЧИНА.

Панахида за душу Головного Отамана С. Петлюри. З наказу волинської епархіяльної влади у всіх церквах Волині відправило православне духовенство парастас за душу бл. п. С. Петлюри в 11-і роковини його смерти.

Загальні збори т-ва Приятелів Української Гімназії у Кремянці відбулися 30. м. м. в салі української гімназії. Це т-во засновано рік тому в метою дати матеріяльну, моральну і правну допомогу українській приватній гімназії у Кремянці. Зі звіту управи присутні довідалися, що в першому році свого істнування т-во розвинуло широку діяльність, популяризуючи ідею рідної школи і притягаючи до Т-ва членів. 843 члени вплачують до каси Т-ва по 25 сот. місячно. З свого невеличкого буджету в минулому році Т-во оплачувало до гімназії на науку 13-ох учеників. За 9 місяців свого істнування до каси Т-ва вплинуло: від членів — 344 зол., жертв 254 зол., з різних імпрез — 275 зол. з збірки до церков 287 зол., разом 1.110 зол. Збори вибрали управу, у складі: Ол. Глушка, Ол. Волосевича, інж. Л. Шовкопляса, Т. Бомчумівну і проф. Ом. Салашкевича.

Свято Матері" у Кремянці. Філія Союзу Українок уладила 6. м. м. у Кремянці свято матері, в якому брала участь сама дітвора під управою п. Ковалевської і відограла пєсу „День матері", „Ріпку" і відтанцювали кілька танків; дуже ефектовно виявила сцена з метеликами, ролі яких виконали маленькі діти. Хор під орудою п. Тохтинщі виконав кілька народніх пісень. Реферат про значіння матері відчитала п. В. Ключинська.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Іван Брик: БОРОТЬБА ЧЕХІВ ЗА ВОЛЮ. З 1 мапкою та 28 образками. Львів, 1937. Накладом Т-ва „Просвіта". Стор. 96 8°.

Вуйко Спагно: ПРИГОДИ ДЯДЬКА ПРОХОРА. Сміхотинки. Львів 1937. Накладом В-ва „Сяйво Дитини". Стор. 32, ф. 16°.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Львів, липень—серпень 1937. Р. X. Ч. 7—8. Зміст: С. Орлик: Мазепа (вірш — 1 порт.). — Василь Пачовський: Гетьман Мазепа (з приводу 350-ліття вибору великого гетьмана). — ХС.: Лікувальна кімната з рівною температурою. — Василь Сімович, Ярослав Весоловський (у двадцятиліття смерти другого редактора видань „Просвіти" — 1 порт.). — Гетьман Іван Мазепа: „Всі поклон шире прагнуть" (вірш). — Євсевій Лавор: Стерта камінна доба на Буковині (7 обр.). — в. п.: Перший курс просвітянських інструкторів. — Б. Романенчук: Гетьман Мазепа у світовому письменстві. — Володимир Дорошенко: Марко Вовчок та її твори (з нагоди 30-ліття смерти — 1 порт.). — д.: Оживлені допотопні живини. — Борис Іваницький. Парк хліборобського ліцею в Черніні (7 обр.). — Г. г.: Як довго оживуть птахи? — Вол. Савченко: Полтавська битва (з планом). — Михайло Возняк: Жінка думка Вол. Шашкевича (1807-1937 — порт.) — Д.: Що змінює наше обличчя під старість? — Євген Приступа: Відкриваємо Африку (1 мапа). — В. Колпачкевич: Мазепа в поемі Пушкіна „Полтава". — С. О.: Тунель під Ла Маншем. — Михайло Соневицький: Початки театрального мистецтва (9 обр.). — Гр. Бобик: Очиток гострий або рожхідник (1 обр.). — Гг.: Як хатніми засобами позбутися блощиць? — Гг.: Найбільший на світі годинник. — Франк Коковський: Лісові та польові шкоди. — Каліграт Добрянський: „Злодійська трава" (1 обр.) — іс.: Чи тварини музикальні (1 обр.). — Ярослав Рудницький: Марко Вовчок з погляду мови. — О. Лотоцинський: Цукор та його історія (2 обр.). — Д.: Подвійні літаки. — Євген Малик: Галини на шиях красунь (4 обр.). — Богдан Романенчук: Композиція творів М. Вовчка. — К. Добрянський: „Хмарник". — Гг.: Найбільше на землі падає дощу... — Микола Бажалук: Чорний бузько (1 обр.). Вн.: Внутрішнє свято „Просвіти". — Ярослав Гординський: Мазепа в повісті Совітської України. — Гг.: Що робити, щоб сукно не промокало? — Роман Крохмалюк: Небезпека електричного струму (3 обр.). — Євген Дурделло: Дещо про французьку недугу (сифіліс — 1 обр.). — Віктор Андрієвський: Про товариства охорони звірят. — Хр. Сімович. Одностайний час (1 обр.). — Ярослав Малапчук: Хто була мати Володимира Великого? — Ф. Гой-Гаєвський: Небезпека від сонячних купелів. — Е. Жарський: Між небом і землею (2 обр.). — Бібліографія — Х. С.: Найтепліше місто на світі.

НИВА, церковно-суспільний часопис. Львів, липень-серпень 1937. Р. XXXII. Ч. 7-8. Зміст: Редакція: Голос без відгуку. — о. Андрій Лонгин: П'ятьдесятниця в річнім церковнім уставі нашої Церкви. — Роман Лисько: Слава Преса. Богородиці. — о. Микола Дидьо: Пекуча справа. — о. Юліян Дзерович: Научні плани релігії. — о. д-р Г. Костельник: Релігійні фальші новіх часів. — о. Володимир Кармазин: Передумови Кат. Акції у нас. — о. Омелян Кагт: Навчання релігії для дорослих. — о. Теод. Цегольський: Канонічна візитація. — о. Г. Костельник: Релігія розпусти. — о. З. Н.: Ширім добру пресу. — Х.: З голосів преси. — о. О. Годунько: На марґінесі наших імпрез. — Розпочалася будова церкви. — Вістчина.

РІДНА МОВА, науково-популярний місячник. Варшава, липень—серпень 1937. Ч. 7—8. Зміст: І. Огієнко: Людина обовязку, світлій памяті Д. Д. Огієнкової. Памяті незабутньої нашої Співробітниці Домініки Огієнкової. — Мгр. І. Коровицький: Чужомовні запозичення. — І. Огієнко: Складна української мови, II. Частини речення пояснювальні, 2. Пояснення прикметникове (атрибут). — Проф. П. Кривоносюк: Недуги мови, 4. Мовний безлад. — Ів. Огієнко: Лайка українського народу, роман Уласа Самчука „Кулак". — Сава Кримач: До термінольогії курива. — Ст. Огійник: Говірка с. Сушно радехівського повіту. — Інж. М. Кириченко: Закарпатські загадки: Стилістично-граматичні замітки. Від Редакції.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛІКА, економічно-суспільний місячник. Львів, липень-серпень 1937. Р. X. Ч. 7-8. Зміст: На окрою днів. — К. Коберський: Погляди Е. Абрамовського на кооперацію. — В. Іванис: Нафтове господарство на Сході Европи за царизму і в перші роки по революції. — Б. Мартос: Кредит у споживчих кооперативах. — П. Панченко: Фрагменти діяльности окружних союзів кооператив за 1934—1936 рр. — А. Палій: До яких висліджів може довести „наукове" орудування статистикою. — Іван Гурик: Кооперація в Югославії. — З польської кооперації. — З господарського життя. — З преси і життя. — Серед книг. — Додаток: Володимир Січинський: Нариси з історії української промисловости.

КООПЕРАТИВНА РОДИНА. Львів, липень 1937. Р. IV. Ч. 7.

ВІСТИ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ В БЕРЛІНІ. Берлін, 25. червня 1937. Р. V. Ч. 4.

ЖІНОЧА ВОЛЯ, часопис для сільського жіноцтва. Коломия, 1. липня 1937. Р. VI. Ч. 13.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Жіночі торбинки

речки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручні і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДЕЛЯТИН:
10. VII. Шарпка.
11. VII. Ніч під Івана Купала.
12. VII. Муж двох жінок.
13. VII. Вій.
14. VII. Під хурателею.

Великий Театр:

Субота, 10. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачом.

Неділя, 11. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із Ст. Ярачом.

Понеділок, 12. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачом.

Вівторок, 13. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Школа жінок" із Ст. Ярачом.

КІНО.

АПОЛЬО: „Човен смерти" із Гансом Альберсом.
АТЛЯНТИК: „Король прошавія".
ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої пригоди".
ГРАЖИНА: „Замах у касині", „Тисяча таємниць кохання".
ЕВРОПА: „Роман у Будапешті".
КАСІНО: „Шампанський вальс".
КОПЕРНИК: „Заплямлені жінки".
МАРУСЕНЬКА: „Закаменілий ліс" „Поміркуй подружка".
МЕТРО: „Князь Воронцов", „Невидимий промінь" із Борисом Карловом.
МІРАЖ: „Роберта", „Гарольд Льойд як боксер".
МУЗА: „Опір на продаж".
ПАЛЯС: „Бен Гур".
ПАКС: нечинний.
ПАН: „Генерал Суттер".
РАЙ: „Страшний даїр".
СВІТ: „Кабінет воскових фігур" і ревія
СТИЛЕВЕ: „Дай мені своє серце", ревія „Рефрема".
ТОН: „Брутальний" із Віктором Мак Лаглєном.
УТІХА: „Нинішні часи" і ревія.
ХИМЕРА: „00 хвилин постою", Гарі Піль.

ФОТОПЛЯСТІКОН
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 10. липня 1937.

БЕРЛІН 14. 15, 15.00, 18.00 Розр. муз. 19.20 Квінтет Двожако, 22.30 23.00, 24.00 Танк. муз.; БІЛГОРОД 19.50, 20.00, 21.00 Нар. муз., 21.30, 22.00 Радіосорх., 22.35, 23.00 Розр. муз.; БУДАПЕШТ 12.05 Орх. Салалайк., 17.30, 18.00 Сальон. муз., 19.00, 23.10 Цит. муз., 21.50, 22.00 Військ. орх.; ВІДЕНЬ 15.15 Орх. мандол., 20.00, 21.00 „Донавмерхен" — вес. радіорев., 21.45 Нові дунайські пісні, 22.20, 23.00 Легка віден. муз.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Дуга орх., 19.00 Перпетуум мобіле — вес. муз., 20.10, 21.00 Вес. муз., вечір. 22.30 Нова муз.; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарп.; МІЛЯНО 19.00, 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Сила призначення" — оп. Вердія, 23.30, 24.00 Танк. муз.; МІНХЕН 15.20 Фантазії — муз. поема, 16.00 Вес. муз. авдиц., 18.00 Нар. пісні, 18.25 Легка муз. форт., 21.10, 22.00, 32.00 Вечір танку; ПРАГА 16.05 Танк. муз., 17.05 Конц. сальон. кварт.; РАДІО ПАРІ 17.00 Легка муз., 19.10, 19.25 Співи і форт. речіт., 19.40 Вокаль. конц., 20.30, 21.00, 22.00 Симф. конц., 23.00, 24.00 Танк. муз.; РИМ 20.40 Розр. муз., 22.45, 23.30, 24.00 Танк. муз.; РИМ 20.40 Розр. муз., 22.45, 23.00, 24.00 Танк. муз.; БРЮСЕЛЯ 20.00, 21.00, 22.00 На зеленій луні — опер. Бенеса. 23.00 „Отелло" — оп. Вердія (пл.).

Неділя, 11. липня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Концерт вальсів, 18.00, 19.20 Розр. музика, 21.00 В. Шнайдер і солісти; БІЛГОРОД 18.00 Популяр. музика, 18.40 Танк. музика, 18.50 Арії, 20.00 Орх., 22.20 Розр. музика, 23.15 Танк. музика; БУДАПЕШТ 15.50 Сальон. орх., 16.50 Цигап. орх., 18.10 Форт. речіт., 19.05 Джез музика, 21.00, 22.00 Розр. концерт, 22.30, 23.00 Циганська музика; ВІДЕНЬ 12.45 Розр. концерт, 15.40 Камер. музика. 16.45 Солісти, 18.05 Нар. пісні, 19.35, 20.00 Віден. опер. радіоорх., 21.00, 22.00, 23.00 Опера з Риму; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.00 Розр. музика, 16.00 Концерт, 20.00, 21.00, 22.30, 23.00, 24.00 Проспмо до танку; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15, 18.00 Симф. концерт, 20.40, Розр. музика, 21.45, 22.00 Скрипк. речіт.; МІНХЕН 15.00 Пісня з муз., 18.00 Сільське весілля, 20.00 Нар. музика на різн. інструментах, ПРАГА 20.55, 21.00 Філгарм. орх., 22.35, 23.00 Джез. музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. музика, 2015 Пісеньки, 22.30 Муз. з пл., 23.00, 24.00 Танк. музика, РИМ 17.15, 18.00 „Царевич" оп. Легара, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Манон Леско" оп. Пуччінія; БРНО 19.15, 20.00 „Тисяча й одна ніч" — оп. Й. Штравса.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 10. липня 1937.

6.15 Ранішн. пісня, 6.18 Рухан., 6.38 Муз. з пл., 7.00 Ранішн ден., 7.10 Муз. з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. ден., 12.15 „Ліси" — гутір., 12.25 Військ. орх., 14.00 Конц. бажань, 14.53 „Наша прогр.", 15.00 Конц. бажань, 15.45 Господ. вісти, 16.00 Театр уяви для дітей — „Вправа під псом" К. Макушинського, 16.30 Менше знані увертюри — конц. орх., 17.30 Конкурс. авдиц., 17.50 Татерник з фотограф. апаратом — гутір., 18.00 Сусп. гутір., 18.05 Сальон. орх. — пл., 18.25 Актуаль. гутір., 18.40 Завтр. прогр., 18.45 Льокаль. спорт. вістки, 18.50 Актуаль. гутір., 19.00 Нар. пісні Виленщини — хор „Гасло", 19.40 Акт. гут., 19.50 Спорт. комун., 19.52 Спорт. вістки, 20.00 Авдиц. для закорд. поляків — „Шляхом великополь. пісні", 20.45 Вечір ден., 21.00 „Сила призначення" — оп. Вердія (I, II), в перерві 21.25 огляд видавництв, 22.50 Остан. вістки вечір. ден., огляд преси і метеор. комун., 23.00 Танк. муз. з пл., в перерві 23.10 „Пан Каламарський"... — монольог, 24.00 Орх. Т. Серединського.

Неділя. 11. липня 1937.

8.00 Сигнал часу і пісня, 8.03 Раніш. ден., 8.15 Авдиц. для села — газет. й пісні, 8.45 Хлібороб. гутірка, 9.00 День моря в Гдині, 12.15 В країні тисяча і одної ночі — орх., форт., 13.15 Про графіку — гутір., 13.25 Конц. нар. капелі в Наленчова, 14.40 „Читаємо" — „Сокольський дід" і ін., 15.00 Авдиц. для села — гутір., муз., 16.00 Оперет. мельод., 17.00 Загальн. театр уяви — „Згасла свічка" — Фредри, 17.25 Репортаж з життя, 18.00 Підвечірок при мікрофоні, в перерві 18.55 „Над і під Ніягарою" — фейл., **20.00 Конц. солістів — Ст. Надрага — сопран у супров. скрип. і форт.**, 20.35 Льокаль. спорт. вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Вечірн. ден., 21.00 Воєн. маринар. з Гдині, 21.01 День моря в Гдині, — репортаж. 21.10 Літписьмова ревія, 21.40 Спорт. вістки зі Львова, 21.41 вібрині, 22.00 Вечірн. конц., 22.50 Остан. вістки вечірн. ден. і метеорол. комун., 23.00 Танк. муз. з пл., 24.00 Орх. Т. Серединського.

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 88·90. Долари американські 5.29·00, 5.26·50, долари канад. 5.28·50—5.25·50. Фльорени гол. 291·52—289·80, Франки фр. 20·55—20·25, Франки швайцарські 121·30—120·50, Фунти англ. 26·27—26·11, Гульдени данп. 100·20—99·60, Корони ч. 18·20—17·00, Кор. дан. 117·24—116·[illegible], Кор. норв. 131·93—130·95, Корони шв. 135·43—134·45, Ліри італ. 23·00—21·6[illegible], Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 134·40 — 132·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·13—25·90, Марки нім. срібні 143, 141.

Акції.

Банк Польський 100·00, 100·25, Цукор 29·50, 30·00, Вугель 21·05, 21·50, Ліпоп 47·00, Островець 26·00. Страховечі 29·75, 30·00. Тенденція сильніша.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 51·25, 50·75, 50·80, 3 інвест. 1 ем. 63·25, серія 82·50, 3 інв. 2 ем. не нотована, 4 прем. дол. 37·75, 4 проц. консолід. 54·00, 54·25, 52·88, 53·25, два ост. дрібні.

Збіжжя.

Львів, дня 9. липня 1937.

Пшениця одностайна черв.	25·75—28·00
Пшениця збірна червона	24·75—25·00
Пшениця одностайна біла	25·50—25·75
Пшениця збірна біла	24·75—25·00
Жито шт. I.	23·75—24·00
Жито шт. II.	23.25—23·50
Мука пшен. разова до 0·95 %	28·25—28·75
Мука жит. разова 0·95 %	27·25—28·25

інші курси незмінені.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

15 КВАЛІФІКОВАНИХ „САДІВНИЧОК" потрібує Пов. Союз Кружків „Р. Шк." у Львові (вул. Коперника ч. 1, II.). Подання вносити негайно! 1-2

КУПНО - ПРОДАЖА

ТІЛЬКИ в бюрі „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша 1 довідаєтеся де найкорисніше можна купити камениці, віллю, дім з городом, парцелю, господарство, фільварок і млин. Вакаційний час найкраще використати на полагодження цих справ. Інформації, поради безплатні. 1256 3—5

ПРОДАМ 66-моргове господарство (в одній кусні) із забудуваннями, біля Бережан. Олександер Бородайко, Бережани. 1259 1—2

МЕШКАННЯ

ЯСНИЙ льокаль склеповий, Сапіги 4, до винайму. 1273

РІЖНІ

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Макс Глявсрман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-03. 800 11-15

ІНЖИНІР-ПРАКТИК шукає спільника або приступить до інтересу, найрадше хемічного, як: скло, фарби, олійня, випалювання вапна з вкладом 5—10.000 зол. Зголошення до Адм. „Діла" під „Практик". 1267 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

Дешево — сітки до огорожі

І. КОНРАД

Львів, Гетманська 22. 6—10

БРИТВИ

найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7, Коперника ч. 15 а

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і позивах . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . . зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 150 (14.693). Львів, неділя 11. липня 1937 Ціна рослтомъ ціна готівка. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячне . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічне . . . . 15.00 „
Піврічне . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ГАЛИЦЬКА
КАСА ОЩАДНОСТИ
У ЛЬВОВІ
НАЙСТАРША ОЩАДНОСТЕВА ІНСТИТУЦІЯ
— ОСНОВАНА В 1843 Р. —
ОЩАДНОСТЕВІ КНИЖЕЧКИ З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ
Засяг ділання: Ціла Східна Галичина
ЗАМІСЦЕВІ ВПЛАТИ П. К. О. 500.198

Адвокат
М-р Ярослав Падох
відчинив і веде адвокатську канцелярію
в СТРИЮ, при вул. Голуфка ч. 1.
(біля Суду).

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

ЦІЛІ ВАКАЦІЇ
будете журитися про своє мешкання, якщо не обезпечите його від крадежі-влому у
ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Активізація націоналістичних елементів Сов. України
та інших немосковських республик.

Як подає ПАТ на сесії центрального виконавчого комітету СССР український делегат Хацкевич ствердив активізацію національних елементів на Україні, Білоруси, в Грузії, Азербейджані, Вірменії, Казахстані та в татарській і монгольській республиці. Націоналістичні елементи співпрацюють там з „ворогами народу", троцькістами і бухарінівцями.

СОВІТСЬКА ВОЄННА ФЛЬОТА РОЗБУДОВУЄТЬСЯ.

В американських доках будують для балтійської совітської фльоти великий дреноут по емности 35.000 тон. Крім того СССР замовив у Злучених Державах кілька кружляків і міноносців від 6 до 12.000 тон.

ПОВІТРЯНІ СИЛИ СССР.

Японська преса описує стан совітського летунства на основі міродатного джерела.

Тепер СССР має 4.600 літаків першої лінії, себто таких, що їх можна ужити негайно після вибуху війни, та 1.700 резервових (другої лінії). Між літаками першої лінії: 1.400 важких бомбових, 1.500 легких бомбовик і 1.700 розвідчих. Туди не враховано літаків маринарки, цивільних та „Осоавіяхіму".

СССР має 74 летунських заведень, з того 28 фабрик продукує літаки, 14 мотори, 32 — припасні частини. У летунському промислі працює 200.000 робітників. Совітська армія має 60.000 вояків вишколених у скоках з легкопадами.

СОВІТСЬКО-АВСТРІЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ.

Як подає естонський часопис „Певаглет", австрійський уряд загрозив, що він видалить кореспондента ТАСС-а в Відня у відповідь на те, що СССР видалив австрійського кореспондента Басехеса в Москви. З огляду на те совітський уряд здається погодився прияти нового австрійського кореспондента.

Франція зірве договір неінтервенції
ЯК НІМЕЧЧИНА Й ІТАЛІЯ НЕ ЗРЕЗИГНУЮТЬ ЗІ СВОГО ПРОЄКТУ.

Підчас вчорашнього пленарного засідання комітету неінтервенції, в якому взяли участь представники всіх 27-ох держав, що підписали договір неінтервенції, французький амбесадор Корбен зложив таку заяву:

Якщо Португалія не приверне контролі португальсько - еспанського кордону і якщо комітет не приверне контролі еспанських **побереж у давній формі, Франція з початком найближчого тижня відкличе закордонних обсерваторів, що контролюють франко - еспанський кордон.**

Значить, якщо Німеччина й Італія не погодяться на англо-французький проект, прийде конець політиці неінтервенції; зрештою Франція й Англія готові розглянути кожний інший успішний проект.

Амб. Корбен рішуче опрокинув італьо-німецьку пропозицію (признати обом еспанським урядам права воюючих сторін) з двох мотивів: перше — Франція на може погодитись на те, щоби котраневудь з еспанських фльот контролювала еспанські кораблі, друге — скасувати морську контролю, заховуючи сухопутню, значило би стільки, що захитати рівновагу.

АНГЛІЯ МАЄ ШУКАТИ ВИХОДУ.

Вчорашне засідання комітету неінтервенції покінчилось без висліду, бо ніякий з двох проектів не дістав одноду шної згоди всіх членів комітету. На внесок голяндського посла комітет доручив британському урядові шукати виходу з ситуації. Британський представник лорд Плімут підняв цієї місії.

3.000 червоних полягло у невдачному наступі
ПІД МАДРИДОМ.

Червоні війська перевели вчора на відтинку Уэера (мадридський фронт) наступ, що зломився. Міжнародні бригади, що брали в ньому участь, адесятковані; полягло понад 3.000 червоних. Національні війська посунулись на пів кільометра вперед.

На відтинку Брунете бій ще не покінчився; червоні мають там ще більші втрати.

На гвадарамському відтинку червоні відступають, на відтинку Касерес наступ червоних зломився, національні війська у протинаступі заняли Сієрру Сумоєз.

Перший крок, але - крок.

Львів, 10. липня 1937.

З початком червня п. р. зложено в чехословацькому соймі у Празі урядовий проект про частинне введення в життя автономії Підкарпатської Руси, як зветься офіційно українське Закарпаття, що входить в склад Чехо-Словацької Республики. Референтом проекту був одинокий український посол зі Закарпаття Ю. Ревай і зреферований ним законопроект в соймі аже ухвалено, уводячи до урядового проекту тільки незначні зміни зовсім підрядного, здебільша стилістичного значіння. Про сам проект була вже кількакратно на сторінках „Діла" обширна згадка з коментарями і сьогодні прийдеться нам лише пригадати дещо уважніше з історії автономії, даючи до цього насвітлення зі загально-українського становища.

По перше кілька пригадок з історії. Підкарпатська Україна (офіціяльно: Підкарпатська Русь) припала Чехо-Словацькій Республиці на основі Сан-Жерменського мирового договору з 10. вересня 1919. р., якого головні постанови щодо цієї території вайшли у чехословацьку конституцію з 29. лютого 1920. р. Оба ті акти попередив плебісцит між нашими емігрантами зі Закарпаття в Америці в 1918. р. при чинній співучасти пізнішого президента д-ра Т. Г. Масарика і рішення обединених національних рад нашого Закарпаття в Ужгороді в 1919. р. І так ті акти спричинили в головній мірі прилучення Закарпаття до Чехо-Словацької Республики, бо воно історично не належало ніколи до теперішньої держави, а в додатку у тій країні до світової війни не було ніодного чеха.

Постанови санжерменського договору з 10 вересня 1919. р. означують Підкарпатську Русь як окрему автономічну територію, не означуючи проте точно її географічних границь. Сталося це мабуть тому, що за інтенцією договірних сторін автономна країна згідно з точками Вільсона і загаданими вище актами самого інтересованого населення мала обіймати всі землі Закарпаття з більшістю українського (руського) населення. Такий стан неозначення кордонів на заході від Словаччини існує до нині і ціла західна частина етнічно українського Закарпаття (Пряшівщина) входить адміністраційно до Словаччини та підпадає через те насильній словакізації. У проводі автономної території мав стояти губернатор, іменований президентом республики і відповідальний перед автономним соймом. Компетенція цього сойму обіймала справи мов, освіти, віроісповідань і внутрішньої адміністрації, а урядовцями мали бути члени місцевого населення.

Як бачимо, обсяг автономії був доволі широкий. Справи, необняті автономним статутом, мав вирішувати загально-державний сойм у Празі. Чехо - словацька конституція з 29. лютого 1920. р. обмежила обсяг автономії Підкарпатської Руси. Губернатор на підставі цієї конституції є відповідальний політично не лише перед автономним соймом, але й перед президентом республики, а компетентність автономного сойму обмежено тільки до локального пова

лінии з виключенням внутрішньої адміністрації, при чому урядовцями могли бути мешканці Підкарпатської Руси (отже і напливовий чеський елемент), а не виключно члени місцевого населення, себто автохтони. Законом про адміністраційний устрій Чехословаччини з 1927. р. поділено республику на чотири адміністраційні одиниці: Чехію, Мораву зі Шлеськом, Словаччину і Підкарпатську Русь, чим ще наглядніше затерто окремі законні територіально-автономні управнення Закарпаття. Фактично віддано Підкарпатську Русь у виключну управу чехів, що заняли всі важніші місця в адміністрації і що всякими засобами повели чехізацію цієї країни, трактуючи її в дійсности як чеську провінцію, якої в додатку збройно не здобули.

Для нас українців, без огляду на кордони, чехи спричинили одну річ найболючішу, а саме величезний національний хаос — як теж і віроісповідний — серед нашого закарпатського населення. У своїй більшости традиційні москвофіли, взяли чехи під свою окрему опіку загибаюче москвофільство, під яке підшилися усі мадярони і ревізіоністи, що й нині мріють про поворот мадярського панування на Закарпатті. І хоч чеська Академія Наук визнала національну приналежність закарпатських русинів до української нації, а їх говори як говори чи діялекти української, не московської, мови, хоча місцева — отже по суті українська — мова мала бути урядовою мовою, введено у частину шкільництва московську мову або московський жаргон, підтримуючи при цьому рівнобіжно у віроісповідній ділянці православя, як відповідник національного обмосковлення. Уводять навіть в школах московську граматику Соболєва-Григорієва на місце граматики д-ра Панкевича при спротивах і протестах національно-свідомої частини нашого тамошнього населення.

Національний ренесанс в українському розумінні є вже сьогодні за Карпатами доконаним цілом. Ще вправді не в цілости, як це є в Галичині, але має він такі природні тривкі основи, що національна москвофільська сумятоха ще впродовж одного покоління зникне зовсім з тамошнього овиду. Українство росте там і кріпшає спонтанічно і його росту та сили не здержать адміністраційні засоби.

Заслуги у відродженні українства на Закарпатті не можна приписати активній чеській допомозі, бо активною підтримкою користується антитеза українства — себто відоме нам москвофільство. Але сам факт відірвання Закарпаття від Мадярщини і влучення його в Чехо-Словацьку Республику та зломання вікової мадярської супрематії дав спромогу живій українській національній течії вибитися назверх і дати тій країні її дійсне національне знамя. Слід признати, що у шкільній ділянці ми як нація поставлені у Підкарпатській Руси куди краще і щодо числа і щодо якости шкіл як у Польщі, де число нашого населення є вдесятеро більше, як на Закарпатті. Мовна справа в шкільництві покінчиться там без сумніву українською формою і вже невдовзі вирине там пекуче питання оснування на Підкарпатській Руси університету з українською мовою навчання. І така висока школа там справді повстане — про що не слід навіть сумніватися — можливо, що навіть і скорше, як на українській території в Польщі.

Як сказано, гараздів на Закарпатті наш нарід ще далеко не має. Але вірить, що і там таки здобуде свої права та дістане можливість розвою своєї питомої культури і скріплення своїх матеріяльних засобів. Український ренесанс на Закарпатті ставиться льояльно і позитивно до Чесько-Словацької Республики, бачучи, що у сусідів при сучасних умовинах не знайшов би і цієї розвоєвої можливости. Український національний табор за Карпатами не леліяв і не леліє у своїй душі мадярського ревізіоністичного гасла „nem, nem soha" — „ні ні, ніколи!", що жие в душах та стремліннях мадяронів з москвофільського загумінка. А про це якраз чехи не повинні забувати!

Українське громадянство в Галичині уважно слідкує за подіями в Ужгороді, Пряшеві чи Празі і не вмішуючися чинно у внутрішні справи чесько-словацької держави, бажає цілковитої перемоги своїм тамошнім коннаціоналам у їхній боротьбі за своє національне обличча. При цьому не забуває воно і про те, що чехи зробили доброго і позитивного для української національної культури при піддержці у себе української політичної еміграції зі створенням високого українського шкільництва.

Перший крок — як сказав посол Ю. Ревай — для здійснення автономії Підкарпатської Руси вже зроблений. Є це куций і кволий крок не мовляти, але і цього кроку ще вчора не було. Губернатор одержить деякі — хоч і неширокі — атрибути і перестане бути чисто декоративною фігурою. Тепер вже справа самого громадянства працювати дальше, щоб запоручена законами автономія стала в цілости довершеним фактом.

Празька преса донесла недавно, що безпосередно після ферій у вересні ц. р. відвідає Підкарпатську Русь президент д-р Едвард Бенеш. Заповіджені відвідини є у сполуці зі згаданим започаткуванням автономії. Ця візита д-ра Бенеша не перша, бо на Закарпатті був він ще як міністр закордонних справ перед кількома роками. Сам особисто не належить до наших національних противників, що й повинні використати наші тамошні дячі у спосіб, який вважатимуть за найдоцільніший.

Взагалі Закарпаття під чехословацькою владою виказує силу цілком суперечних моментів, позитивних і негативних, тим складніших, що специфічна суспільна структура тої країни відбивається на політичному обличчі ріжних її національних складових частин. Нормальними тамошні відносини не є, але й еволюціонують вони нестримно у напрямку перемоги української стихії.

Д-р Степан Баран.

ХМАРИ НА СХОДІ і ЗАХОДІ.

ВІДСТУП МОСКВИ У КОНФЛІКТІ З ЯПОНІЄЮ.

Женева, 6. липня 1937.

Московська дипльоматія і преса все закидають західним великим державам їх лагідність і кволість у відношенні до „фашистівських нападників і підпалячів війни". Московському урядові треба признати в засаді слушність; рішучість супроти підпалячів війни це найкраща оборона миру. Отже ті держави, які рішуче спротивляються московському імперіялізмові на сході і заході, служать найкраще справі миру. У Женеві принято з найбільшим вдоволенням не лише саму вістку про те, що московсько-японський збройний конфлікт на Амурі навпів ліквідовано, а й про те, що московський уряд мусів признати факт свого нападництва, фактично уступивши по цілому фронті, не зважаючи на затоплення своєї канонірки. З цієї нагоди „Журналь де Женев" писав: „Москва відступила по цілій лінії під напором японської дипльоматії. Цей відступ має своє значіння. Він доказує, що Совіти тепер не вспілі мірятися зі Сходячим Сонцем. Чи це наслідок екзекуції генералів? Чи ослаблення боевої здібности совітської армії? Але для чого тоді мала служити ця провокаційна окупація островів?" Щоб зясувати цю незрозумілу провокацію, автор статті наводить здогад деяких органів европейської преси, що підлеглі Бліхера викликали навмисне цей небезпечний інцидент для того, щоб зробити його присутність на Далекім Сході необхідною та визволити його в цей спосіб з під контролі Москви, де йому могла загрожувати доля Тухачевського. Цей здогад розуміється дуже мало імовірний, бо ледви чи далеко-східні московські генерали зважились би ризикувати власною шкірою, щоб рятувати свого шефа; скорше кожний з них намагався би дістатись на його місце. До того-ж московські провокації на Далекім Сході траплялися багато разів раніше і матимуть місце очевидно й пізніше. У всякім разі в Женеві і Европі приходять до переконання, що московські можновладці готові викликати війну в Азії чи Европі для вирівнання своїх внутрішніх порахунків та для радикальної розправи з трудящими, які щораз більше зростають через впертий спротив чужих націй. А поза тим, здаючись на довготерпеливість японців, московські можновладці підтримують систематично напруження на Далекім Сході, щоб підсилювати у себе московський шовінізм та демонструвати перед Сполученими Державами Америки й Англією постійну готовість СССР до війни. Але москвини цього разу перестаралися і „виявили свою мілітарну безсилість", як це стверджує женевський денник. Навіть совітська преса, звичайно повна лайок на Японію, виявляє дивну стриманість.

КРІЗА У КОМІТЕТІ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ.

Але, на жаль, на заході Европи, поза Піренеями, московська інтервенція не лише не находить такого рішучого опору, як на Далекім Сході, а навіть находить підтримку у Франції та в Комітеті неінтервенції в Льондоні. Як повідомляють деякі часописи, зброя та „добровольці" йдуть до большевицької частини Еспанії не лише через французький кордон, а й морським шляхом. Льондонський Комітет шукає даремне виходу з сліпого кута, в який він зайшов. Французький та англійський уряд не годяться ані забезпечити контрольні кораблі спільною демонстрацією перед Валенсією, ані скасувати морську контролю, визнавши ворожі еспанській уряди воюючими сторонами. Заміт, що таке визнання поставилоб уряд Валенсії, що має слабшу фльоту, в гірше становище та допровадилоб до фактичної блькади частини Еспанії національною фльотою, зраджує, що в Парижі та Льондоні дбають трохи і про скріплення еспанських большевиків. У Женеві виявляють також сумнів, чи завданням Комітету неінтервенції є витворювати рівновагу між противниками в Еспанії та протягати тим самим війну в Еспанії, небезпечну для миру в цілій Европі. Що в Льондоні намагається розпучливо саме пан Майський привернути рівновагу на користь большевицьких урядів у Валенсії, Барсельоні і Сантандері, в тім нема нічого дивного, це належить до завдань московської дипльоматії і москов. політики в Еспанії; дивно лише, що він находить часом підтримку у льорда Плімута. Коли в Льондоні сподіваються ще примусити ворожі частини Еспанії до якогось компромісу, то це доказує лише, що там цілком нема зрозуміння для того, що національна боротьба, яку провадить Франко, так само виключає кожний компроміс, як і сучасне панування московських агентів в усіх трьох частинах збольшевізованої Еспанії виключає його. Алярми москвофільської преси Франції та опозиційної англійської преси про німецько-італійську небезпеку в західнім кутку Середземного моря носять надто виразні сліди московських впливів. Зокрема англьо-італійське порозуміння тепер булоб у всякім разі легше, ніж по остаточній перемозі Франка, який ледви чи так скоро забуде сучасну тактику західніх держав в еспанській війні. Ті, які гадають, що вирішним для Англії є союз з Францією, забвають, що він не міг ані трохи змінити для Англії наслідків італійських перемог в Африці. До тогож франко-московське порозуміння робить союз з Францією надто великим тягарем для Англії.

Останні відомости з Льондону свідчать, що в Комітеті неінтервенції наступило деяке заспокоення, хоч наради між обома групами великих держав не дали покищо ніякого позитивного висліду. Але й наступ під проводом майора Етлі в англійськім парляменті в обороні еспанських большевиків не дав ніяких конкретних висліді. Відповіди Ідена на інтерпеляції англійських прихильників большевиків вдоволити їх ніяким чином не могли. Відвідини голови валенсійського „уряду" в Парижі та його заходи у Блюма та Дельбоса, згідно з вістками женевської преси, успіху також не мали. Сучасна ситуація французького уряду не дозволяє йому очевидно надто підтримувати еспанських большевиків, особливо без попередньої згоди з Льондоном.

ОБОРОНА МИРУ РІШУЧІСТЮ СУПРОТИ МОСКВИ.

Коли останній наступ московського уряду в еспанських справах бодай спинено, то це Европа завдячує безумовно рішучій тактиці Німеччини та Італії. Не можна помінути без уваги те, що та сама тактика на Далекім Сході і на европейськім заході дала ті самі добрі наслідки. Як там так і тут московські провокації дістали швидку і рішучу відправу, яка виявила, що акція московського імперіялізму в Азії і в Европі не оперта на збройній силі, потрібній для переведення його заборчих плянів. Національні держави не кричать безупинно як московські можновладці про те, що лише вони рятують мир в Европі, але нема сумніву, що вони найкраще служать справі миру, зазначуючи твердо і рішуче свої національні конечности в Европі. Ціла сучасна кріза неінтервенції в Льондоні полягає очевидно на трагічнім непорозумінні з боку західніх держав, які вважають, що німецько-італійська політика в Еспанії може бути небезпечна для сучасного англійського чи французького стану посідання, забуваючи про московську небезпеку для всієї Европи. Коли західні держави хочуть послуговуватися Московщиною в Еспанії цілей, то тим гірше для них і для цілої Европи.

М. Данько.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітніх змагань.

„Мусимо творити моральні вартости у громадянстві".

ПЕРШИЙ ГОЛОС У НАШІЙ АНКЕТІ ПРО ДВОЛІТНІ ВИСЛІДИ Т. ЗВ. НОРМАЛІЗАЦІЇ.

29. травня 1935. року пп. Василь Мудрий, Остап Луцький і Володимир Целевич були прийняті на авдієнції у тодішнього міністра внутрішніх справ п. Маріяна Зиндрам Косцялковського. Короткий офіціяльний комунікат про цю подію означає в історії польсько-українських взаємин переломову дату, яка розпочала т. зв. нормалізаційний період: період безпосередніх звязків українського відповідального політичного проводу з польським урядом та іншими офіціяльними чинниками, щоб у тих безпосередніх розмовах нормувати відносини між польською державою і її національною політикою та українським народом, що компактною територіяльною кількамільйоновою масою живе у границях держави і творить не тільки збірноту окремих громадян, але й окрему національно-політичну особовість, окрему політичну проблему. Дволітній період тієї „нормалізації" не дав наслідків, що їх сподівався і широкий український загал, невтаємничений у хід і зміст отих перших розмов, і самі політичні провідники, що безпосередньо переводили в життя радикально змінену нову політ. тактику: наглядний доказ цього у тих резолюціях останньої краєвої наради УНДО, які надруковані в офіціяльному комунікаті УНДО в оподішньому числі „Діла". На цю тему ведеться теж палка дискусія у польській і українській пресі, та й ми мали вже змогу й нагоду на прикінці минулого року зясувати у дечому становище „Діла", хоч і не торкались тоді зовсім поодиноких ходів української політичної верхівки та їх не аналізували, ані не характеризували. Однак від того часу ця справа не перестала бути актуальною. Навпаки: з кожним днем вона набірає на гостроті, з кожним днем вона більше хвилює широкі кола українського громадянства, зокрема й особливо тих громадян, які стоять при ріжних вартатах громадської праці, за неї відповідають та через неї безпосередньо стрічаються з краєвою дійсністю. Тій дійсности ми присвячуємо щоденно більшу частину часопису: однаково щодо інформацій, як їх насвітлення. Але ця дійсність актуалізує питання і щодо самої політичної тактики, зокрема щодо доцільности тактики, яка розпочалась два роки тому.

Тому ми, використовуючи свіжу дату, що пригадує початок „нормалізаційного" курсу, звернулися до цілого ряду наших поважних громадян з писемною просьбою відповісти нам на таких пять питань:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка існує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться дальші політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?"

На ту нашу анкету ми дістали вже низку відповідей. Деякі з них витримані строго у характері інтервю, інші подані у формі статті. Загалом ми вислали 40 листів до ріжних наших громадян, у першій мірі — очевидно — до кількох осіб з проводу УНДО й УПР. З нинішнім днем — відповіддю на нашу анкету б. голови УНДО й УПР д-ра Дмитра Левицького починаємо друкувати відповіди у тому порядку, як вони до Редакції наспівали. Друкувати їх будемо що кілька днів. Ясна річ, що за кожний такий голос відповідає тільки його Ш. Автор і ніхто більше. Редакція застерігає собі вільну руку забрати слово після закінчення цілої анкети, яка повинна дати образ настроїв та матеріял до всебічної призадуми.

Одночасно звертаємося до всіх тих наших Громадян, які не дістали досі запрошення взяти участь у нашій анкеті, щоб не взяли нам цього за зле та не добачували у цьому спеціальної нашої інтенції. Дуже просимо всіх, хто хотів би на поставлені запити відповісти, прислати нам свої цінні уваги до пресового використання.

РЕДАКЦІЯ.

ПРО САМ ТЕРМІН „НОРМАЛІЗАЦІЯ".

Щоби говорити про доцільність чи успішність політичної тактики, що відома під назвою „нормалізації", треба собі насамперед зясувати, що слід розуміти під цим терміном, в який ледве чи дві особи вложать такий самий зміст. Одні під „нормалізацією" розуміють вже порозуміння у справі Народнього Дому або тернопільської гімназії, другі повноту меншинових прав українського народу в межах Польщі, ще інші утворення української держави і то в покищо неозначених межах в обопільному, добре зрозумілому обома народами інтересі, — України й Польщі.

Я під терміном „нормалізація" хочу розуміти змагання обох народів, українського і польського, до мирної полагоди своїх національних аспірацій у межах Польщі та обопільної підготови до того, щоби наші державницькі стремління могли бути заспокоєні в обопільнім інтересі обох народів. Річ байдужа, чи обидва народи йдуть до цієї цілі за обопільним порозумінням, чи кожний нарід для себе установляє таку політичну тактику, яка змагає до взаємного мирного співжиття, тепер і на майбутнє. Нема сумніву, що така політична тактика корисна для українців під одною умовою: що і польський нарід, коли вже не в переважній більшости, то бодай у значній частині, буде держатись тої самої тактики.

ПОПЕРЕДНІ СПРОБИ НОРМАЛІЗАЦІЇ.

Українська політична думка по війні не вперше перед двома роками, пробувала стосувати тактику нормалізації у своїй практичній політиці. Поминаючи тут спроби тих людей, щодо яких не можна сказати, щоб мотиви їх акцій були чисті, ідейні, — перша поважна спроба нормалізації українсько-польських відносин була по Народньому Зїзді Національно-Демократичної Партії в 1923. році. Бл. п. д-р Вол. Охримович поставив і перевів на тому Народньому Зїзді побіч резолюцій про наші державницькі аспірації і змагання, також наскрізь нормалізаційну резолюцію про територіяльну автономію українського народу в межах Польщі. Поставив він ту резолюцію без попереднього порозуміння з поляками, у площині боротьби українського народу за ці права, — але кожний розумів, що це була для нього і для українського загалу політична база для налагодження мирного співжиття обох народів. Але тоді ворожнеча між обома народами була засльонена рани з недавньої збройної війни були ще засвіжі, тому ця спроба не найшла апробати ні українського ні польського народу.

Другу спробу нормалізації підняв був бл. п. д-р Володимир Бачинський в осени 1926. р. Він робив її поза плечима зорганізованого українського проводу з польськими державними чинниками. Але його впливи серед українського громадянства були тоді вже замалі, а його здоровля заслабе, тому крім газетного шуму ці спроби не дали ніяких важніших політичних наслідків.

Одною з найповажніших спроб ввести в життя нормалізацію українсько-польських відносин була спроба в 1931. р. зараз після „пацифікації". Поважна була ця спроба вже через питому вагу тих людей, які її заініціювали. З українського боку розпочав та очолював ту акцію бл. п. Михайло Галушинський, який тоді виконував обовязки голови УПР, отже повноправної представниці УНДО. З польського боку він цю акцію бл. п. Тадей Голувко під патронатом тодішнього премієра польської держави Валеріяна Славека. Коли зважити, що Валеріян Славек у всіх важніших державних справах діяв за попереднім порозумінням з фактичним вождем польської держави бл. п. маршалом Йосифом Пілсудським, то можна зрозуміти повагу тодішньої спроби.

Причиною розбиття цієї спроби було, що польська громадянська опінія і польські кермуючі кола не вважали за потрібне вирішувати конфлікт двох великих славянських народів як рівні з рівними, тільки виключно під кутом власного престіжу. А що по обох сторонах діяли люди рівно чесні і з рівним почуттям відповідальности перед своїми і своїми партнерами, то початі переговори в короткім часі розбились.

Як спробу висондувати грунт, чи можлива є нормалізація українсько-польських відносин, можна вважати і мою промову, виголошену в соймі 6. лютого 1935. р. Я поставив тезу нормалізації: територіяльну автономію в краю і спільну антисовітську платформу. Мою пропозицію рівно відкинув тодішній міністр внутрішніх справ на комісії сенату.

СЕРЕД ЯКИХ ОБСТАВИН ПРИЙШЛА ЗМІНА ТАКТИКИ?

Коли приходимо до спроби нормалізації перед двох літ і тих наслідків, які вона викликала в українсько-польських відносинах, то слід перевести аналізу, серед яких обставин вона прийшла і які практичні надії привязувала до неї одна і друга сторона. На мій погляд, обставини для нормалізації, головно для нормалізації за обопільним порозумінням, не були для нас корисні. Положення наше на міжнародній арені погіршилось через зміну курсу на Совітській Україні та майже одночасний занепад поваги міжнародніх демократичних установ у західній Европі, всетаки єдиних доступні для популяризації української справи.

Зате Польща скріпилась відважними спробами усамостійнитись у закордонній політиці. Коли брати під увагу внутрішню політику, то ми вже перед двома роками були дуже ослаблені. Націоналістичний рух (не кажу про терористичний, а про ідеольогічний), який охоплював велику частину нашого не тільки молодого, а й старшого громадянства, був у наслідку грубих помилок націоналістичного проводу вже перед двома роками розбитий. Жертви не стояли в ніякій пропорції навіть до тих „успіхів", що їх підносив націоналістичний провід і тому в народі настала апатія, зневіра й охота держатись і держати своїх найближчих осторонь політичного життя. Економічна скрута причинилась ще більше до зменшення боєвої та організаційної активности широких мас громадянства. Природно, що цей відплив енергії хвилевий, бо жива нація ніколи не може жити довший час в апатії. Наші легальні, демократичні кола бачили знову труднощі для легальної праці на всіх ділянках нашого національного життя, а остання виборча ординація грозила нам утратою і того терену легальної боротьби, яким є польський парлямент. Ці аргументи й спонукали до зміни тактики без докладного розважування, чи даний момент для такої акції корисний, чи ні. А відносини у польському таборі не сприяли нормалізації. Вона приходила безпосередньо після смерти Йосифа Пілсудського, коли в польськім громадянстві йшло гарячкове пошукування нового авторитету, евент. з новими політичними напрямними, а при кермі держави опинились люди або перехідові або припадкові, які не відразу вміли опанувати хаос, що витворився після втрати такої індивідуальности, якою був Пілсудський. Отже ті люди намагались власну позицію закріплювати при помочі українців, просто щоб удержатись на поверхні політичного життя. Вони не доцінювали українського життя ні в його теперішньому ні в його майбутньому. Природно, що серед таких обставин наша сторона не була рівнорядним партнером і наша простолінійність і [illegible] не знайшла відповідного чинника з другої сторони.

ВЕЛИКЕ НЕПОРОЗУМІННЯ.

Вже з самих початків нормалізації можна було завважити, що заходить велике непорозуміння щодо поняття „нормалізації" в українських і польських контрагентів. У. П. Р., яка іменем У. Н. Д. О. заініціювала нормалізаційну тактику, сподівалася, що польський уряд, при допомозі польського громадянства, дасть українському легальному світові, як рівнорядним громадянам польської держави, змогу повного, політичного, культурного і господарського

розвитку; польська сторона гадала, що нормалізація є на те, щоб український світ власними руками здавив не тільки нелегальні прояви нашого життя, але, що найважніше, щоб український провід занехав і спонукав своє громадянство занехати всякі хочби і легальні засоби боротьби за нац. права, щоб апробував згори всі кроки уряду в українській справі і свою політику пристосував до волі й тактики політичних та адміністраційних чинників. Українська сторона сподівалася, що українці разом з поляками підуть у майбутньому визволювати Київ від нашого спільного ворога, московських большевиків, і тому нам потрібна сильна польська армія, та що тому повинні творитись зв'язки українських кадрів для майбутнього українського протисовітського війська. Польська сторона розуміла, що нормалізація вимагає від українців зректися всіх заходів для здійснення наших визвольних змагань, бо виключне право рішати про справи, з якими в'яжеться закордонна політика, має міністерство закордонних справ і польське громадянство. Це інакше розуміння нормалізації українсько-польських відносин, яке з кожним днем щораз виразніше виявлялось, мусіло довести вже до конфліктів і — коли буде й надалі проявлятись — мусить доводити до дальших конфліктів. Боюся, що вже нині є дальше від справжньої нормалізації, як перед весною 1935. р.

НЕВЕСЕЛІ ВИГЛЯДИ НА БУДУЧЕ.

Відповісти на третє з черги питання Хв. Редакції, який мій погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах, — незвичайно тяжко. Відносини в цілому світі сьогодні під політичним і господарським оглядом такі плинкі, події перевалюються з такою блискавичною скорістю, що навіть великі держави, які панували і кермували долею світу, не можуть передбачити, що стане ться в найближчих кількох роках. Далеко важче поставити політичну діягнозу недержавної нації, якої доля у великій мірі залежить від панівних посторонніх чинників. Тому ставити гороскопи на майбутність можемо лише настільки, наскільки події будуть мати нормальний хід і напр. не спонукають держави, в якій живемо, змінити тактику супроти нас з відповідними наслідками для тактики нашої. Тільки з такими застереженнями можна приступити до розгляду наслідків нинішньої нашої політичної дійсности на найближчу майбутність.

Гороскопи наші, на мою скромну думку, невеселі. Спроби нормалізації з 1935. р. уважав наш нарід за політичний опортунізм, а політика опортунізму завжди мусить мати реальні наслідки. Коли ж тих наслідків нема, народні маси такої політичної тактики не апробують і починають шукати інших шляхів. Як я сказав вище, націоналістичний рух у нас заламався і методи націоналістичного проводу не захоплюють уже широких кол нашого громадянства. Нарід стає невдоволений і з легальної і з нелегальної політики зорганізованих українських проводів, і через те маси починають опинюватись у сліпому кутику. А політика сліпого кута — це звичайно політика катастроф. Починають доходити вісти з краю про зріст комунізму. Ще перед 10 роками цілий український нарід, всі українські політичні угрупування розпочали безпощадну боротьбу з комунізмом у своєму нутрі. Ця боротьба мала успіх і здавалося, що поза платними агентами Комінтерну у нас комунізм, як ідейний рух, перестав істнувати. Коли ж він тепер почав знову наростати під впливом невдоволення мас з теперішньої нашої української дійсности, то булаб це одна з найбільших катастроф, яка може стрінути нашу націю в теперішнім часі її політичної і культурної кристалівації. Бо комунізм невдоволених у нас мас — це не окльочуваний комунізм, це навіть не соціяльний комунізм, а це може й ідейна політика розпуки, це **політичний русофілізм**, який стає впоперек змаганню нації до визволення з під московської окупації України та який наше змагання бути співчинником західної культури хоче звернути до співпраці з культурою нинішньої азійської Московщини. Був би це наворот до наших внутрішніх відносин з другої половини минулого століття. Не хочу перебільшувати цієї небезпеки, але вона накидається автоматично, просто через істнування відвічної української дилеми „Польща чи Росія".

ХІД ПОЛІТИКИ І ЗАВДАННЯ ПОЛІТ. ТАБОРУ.

На четверте питання, який мій погляд на хід української політики за минулі два роки, я відповідати не хочу і не буду, раз, що вважаю ці речі другорядними, подруге, що мій погляд на цю справу маю змогу висловлювати в організаційних рямцях партії.

За останнє питання, які завдання стоять перед українським національно-політичним табором, уважаю питанням суттєвим і думаю, що всі люди, які цікавляться анкетою Хв. Редакції, на відповідь на це питання звернуть найбільшу увагу. Можуть бути думки, що нині в українськім національнім таборі все добре, отже треба тільки сильної організації біля проводу, а все буде добре. Я зазначив, що того оптимізму не маю. Зазначую, що не маю сумніву, що український нарід і теперішній політ. провід в найкращій вірі пішли на спробу нормалізації, на жаль не стрінув доброго грунту і не осягнув тих конкретних успіхів, яких нарід сподівався. Завдання, які стоять перед нами, для мене ясні. Всі українські політичні угрупування, які стоять на національному ґрунті, мають одну і ту саму засадничу точку програми; ніодна партія за останніх 20 літ її не змінила і не бачу ніяких причин цю програму змінювати. Одначе не тільки ціли, але й засадничої політичної тактики, яка веде до осягнення тої цілі, ніодна партія, принайменше програмова, не змінила. А тактика ця лежить в оперті на довіря і на силу власного народу. Коли маємо чесну програму і ясну тактику, то вихід з кожної ситуації можливий. Ми можемо помилитися в поодиноких ходах, у поодиноких політичних „потягненнях", але коли ми переконалися, що хід був помилковий, то мусимо у наших програмах і тільки в них шукати виходу на правильний шлях. Ми надіялися, що Польща допоможе нам створити тут таку силу, такі тривкі вартости, які промінювалиб по той бік Збруча та допомоглиб визволити тамошніх українців. Але видно, що в інтересі польської держави не лежить ангажуватися в утворенні у нас такої сили. І ми не маємо ні права, ні обовязку, ні змоги переконувати когонебудь проти його волі в доцільности спільноти наших інтересів. Ми мусимо самі **творити**, коли не матеріяльні, то бодай моральні вартости серед свого громадянства, які у відповідному моменті моглиб дати силу для визволення нації. Мені здається, що ніхто нині не знає, коли — та ще важніше: між котрими народами прийде до збройного удару. Не є виключене, що держави, які сьогодні належать немов до протилежних таборів, як напр. Німеччина і Совіти, можуть разом з іншими диктатурами станути супроти держав з демократичним світоглядом. Ми мусимо, як це зробив маршал Йосиф Пілсудський, „усамостійнитись" і нашу силу і наші симпатії пристосувати до інтересів нації. У нашій політиці внутрі польської держави ми хотіли і хочемо працювати в згоді з державою і польським громадянством, хочемо виконувати всі обовязки, які вкладає кожна держава на своїх громадян, але хочемо мати і всі права, які мусить мати кожна нація для свого розвитку. Ми будемо виконувати наші громадянські обовязки без огляду на відношення до нас польських урядових чинників чи польського громадянства, але ми не будемо просити в нікого підтримки наших змагань, у нашому гоні до розвою наших національних інтересів на всіх ділянках нашого національного життя. А коли непокликані чинники будуть всупереч конституції і законам ставляти перепони, ми мусимо станути зорганізовано до боротьби за належні нам права. Польське громадянство на наших етнографічних територіях відмовилося в цілій низці зїздів і резолюцій від співпраці з нами та згуртувалося до боротьби проти поширення наших національних вартостей. Нам слід також згуртуватися і станути до зорганізованої боротьби за ті права і цінности. Українське громадянство мусить стати зорганізоване, виробити нові напрямні нашої тактики у вірі в силу власного народу. Треба скликати всіх людей з національного табору доброї волі, яким інтерес нації лежить на серці, без огляду на партійну приналежність, та устійнити найбільш підхожі в теперішню хвилину норми української легальної політики. Треба також за всяку ціну приспішити скликання Всеукраїнського Національного Конгресу, який устійнив би напрямні нашої політики для осягнення нашої окончної мети. Коли народні маси побачать правильність тактики і згоду на верхах, то нема сумніву, що підуть зорганізовано і здисципліновано за проводом нації. Цим шляхом ми дійдемо напевне до нормалізації українсько-польських відносин. Від зискаємо ціну собі і тим самим і нашу ціну у польської сторони. Взаємна пошана може бути тільки між рівно сильними і рівно вартісними сторонами.

Д-р Дмитро Левицький.

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ
Д-р Ст. Дмоховський
ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 35.
Лябораторія рент.-технічна
год. приймає 9—12, 3—6.

Ф. АЛЯХНОВІЧ 8

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ЕТАП.

Як призначеного до етапу, вивели мене до іншої вязниці т. зв. Допру, де перший раз стрінувся я у спільній келії з кримінальним елементом. Нас всіх мали вивезти на острови Білого Моря.

Політичні вязні зібрані в одній келії з кримінальними злочинцями, переживали, завдяки таким сусідам, не дуже приємні хвилини: злодії не тільки обкрадали нас серед ночі, але і в день почувались господарями в келії та погрожуючи ножем, грабили майно „фраєрів", значить політичних вязнів. Скарги до вязничної влади не тільки що не давали ніяких успіхів, але той що жалувався виставляв себе на кривавy пімсту.

Вкінці по двох тижнях побуту в Допрі вирушили ми етапом на місце призначення.

Уставлені перед воротами вязниці, з клунками на плечах і окружені конвоєм, почули ми зперше традиційну пересторогу коменданта конвою:

— „Іти серединою вулиці, не розмовляти, не оглядатися на боки, негайно виконувати всі доручення. При найменшій спробі втечі, кожного жде без перестороги куля в лоб!

Рушили ми на залізничий двірець. Ократовані вагони. Знову тісно й душно. Перший етапний перестанок — це Орша. Знову кількатижневий побут зі злодіями й розбійниками. Відтак Витебськ, також довший побут у таких самих умовинах, дальше Ленінград і звідти вже безпосередньо на місце призначення: до соловецького табору, що його в скороченні називали „Слон" (Соловецкіе лагєри особаво назначенія — соловецький табор окремого призначення).

Була вже зима.

ПОПІВСЬКИЙ ОСТРІВ.

Приїзд до табору.

По трьох добах їзди з Ленінграду, поїзд наближався повільно до стації Кемі, мурманського залізничого вузла.

Що нас там жде? Які умовини? Праця? Та яка праця? Чи будемо у вязниці під ключем, чи матимемо змогу свобідного руху.

Ніхто з нас нічого не знав.

Через вікна бачили ми якісь склади дерева, копиці уложених дощок — продукція якихсь недалеко положених тартаків, якісь постаті в сірих одягах. Чи це може наші будучі товариші каторжники?

Поїзд станув. Команда: виходити з вагонів! Двигаючи на плечах клунки виходимо на залізничі рейки.

Гострий північний вітер крутить снігом.

Ранок.

Ведуть нас. Два кільометри дороги. Кільчасті дроти. Сіре небо. Сіре море, що зливається з небом на сірому небосхилі. Деревляні шопи. Це бараки — наші будучі мешкання. Ми на т. зв. Попівському Острові, який получений зі суходолом тамою. Вітер, що крутить снігом, виголює скельний ґрунт без ніяких слідів рослинности.

Вводять нас до якогось чотирокутника перед одним бараком, окруженого колючим дротом. При воротах будка вартового. Річи веліли нам зложити під стіною будинку. Лунає військова команда:

Від правого відчисли!

Не конче добре там воно йде. Дзвоняча зубами з холоду, викрикуємо захрипнили голосами:

Дайте вашим своїощадності
дозвольте їм працювати тільки в
Пром-Банку
Львів, ул. Городоцьких 1. І. п.
Тел. 292 15. П. К. О. 506-778.

Польща інтервеніює у Ватикані

У СПРАВІ „ВАВЕЛЬСЬКОГО КОНФЛІКТУ".

Тому, що після листа архиеп. Сапіги польський уряд не змінив свого становища до „вавельського конфлікту", польський шарже д'афер при Ватикані дістав наказ знову інтервеніювати. У цій самій справі приняв учора мін. Бек папського нунція Кортезія.

„Експрес Поранний" довідується, що у своєму листі архиеп. Сапіга не дав президентові сатисфакції, лише увійшов у полеміку з побажаннями президента й урядовими заявами.

—o—

Довкола інтервю б. премієра Бартля.

СПРАВА ПІДЕ ДО СУДУ.

Польський журналіст Зайнфельд, якому проф. Бартель закинув сфальшування інтерв'ю, оголосив у варшавській пресі заяву, в якій стверджує, що надруковане інтерв'ю ріжниться від спростування Бартля лише формою, не змістом. Зрештою Зайнфельд не надрукував усього, що йому сказав Бартель.

З огляду на обидливий тон спростування Зайнфельд заскаржить Бартля до суду за зневагу.

Великий вибір
Ковдри — матраци, повні шлюбні виправи. Капи — фіранки, ПОДУШКИ з ПІРЯ
Ціни фабричні!
Щиросердечно дякую всім моїм Панянкам, Панам і Панам Урядникам за численні відвідини мого нового помешкання і за всі подарунки, які мені були вручені з нагоди мого Іменин.
Антін Петрушевський
тепер тільки **Львів, вул. Галицька ч. 20.** Тел. 213-33.
(давніше Коперника ч. 6).

Земельний устрій на Радянській Україні.

Два останні засідання Економічного Семинара Українського Наукового Інституту в Варшаві — на прикінці м. м. — присвячені були читанню другої частини праці Тліба Лазаревського, про земельний устрій на Радянській Україні та науковій дискусії над цією працею.

Як пригадують собі читачі „Діла" (див. ч. 113. з 26. травня ц. р.), в першій частині п. Лазаревський розглянув найбільш поширену на Радянській Україні форму землекористування — колгоспу. Економічне значіння інших форм, розглянених у другій частині праці Г. Лазаревського, без порівнання менше. Проте зібрані Г. Лазаревським вістки про одноособові господарства та радгоспи, кидають багато світла на **напрямні** большевицької аграрної політики на Україні.

Одноособових, несколективізованих господарств залишалося в усій У .С. С. Р. по день 1. січня 1935 р. 381.638. Вони займали земельну площу меншу як півтора міліона га (колгоспи мають в УССР. 35 міліонів га). Від того часу кількість одноособових господарств зменшилася, але докладних даних про це нема. За даними 1934 р. найбільший відсоток одноособових був у прикордонних районах київської та вінницької области. Це свідчить, що в прикордонній смузі влада боялася дратувати селян накиданням колективізації. Але є вістки, що ці обставини в останніх роках значно змінилися: офіційно переведено т. зв. „воєнізацію" прикордонної смуги, в багатьох місцевостях цієї смуги поселено колишніх червоноармійців з інших країв Союзу.

Цей факт, що одноособові господарства досі ще існують, дуже дивний, коли взяти під увагу важке становище одноосібників, що на кожному кроці мусять відчувати своє становище громадян другої кляси. Господарями в нашому розумінні не можна їх назвати. Нова конституція потвердила для колгоспів право безречинцевого користування з землі, що майже рівняється праву власности (розуміється, власником є колгосп, а не колгоспники). За одноосібниками земля правно незакріплена, їх землекористування залежить від найменших примх нижчих органів державної влади. Сучасне радянське право **допускає** тільки одноособове землекористування як виняток.

Помилявсяб той, хто думав би, що одноосібник є у свому господарстві значно більше „незалежний", як колгоспник. Він залежить у своїй господарці від органів адміністративної влади, що накидають йому „твердий плян": скільки, чого і як має засіяти. „Недовиконання" засівного пляну загрожене карами.

Одноосібники несуть ті самі тягарі, що й колгоспники, невиконання цих тягарів загрожене для них гострішими ніж для колгоспників репресіями. Напр. молокодостава одноосібників — 170 л. молока від кожної корови річно (колгоспники здають по 110 літрів). Мясодостава — в 1934 р. 40, а від 1936 р. вже 60 кг. мяса від двору, незалежно від маєткового стану і скількости худоби чи дробу. Достави збіжжя також дивують своїми високими розмірами. Доходить до таких абсурдів, що напр. одноосібники бобринського району одеської области здавали в 1934 р. по 5,7 сотнарів пшениці з га (при пересічному для УССР. врожаї пшениці в 1934 р. — 6,2 сотн.).

Від 1932 р. колгоспи мають право користати з коней та інвентара одноосібників для своїх сільсько-господарських робіт. Опір одноосібника проти такого користання заквалїфіковано як злочин. Умовини забезпечень та оподаткування для одноосібників дуже важкі. Допікає й „мірчук": за таємне мелення збіжжя в ручних жорнах передбачені кримінальні кари.

На превелике диво, навіть у дуже недавніх енунціяціях совітської влади знаходимо згадки не тільки про одноосібників, але й про **куркулів**. Ці згадки можуть торкатися тільки якихось **нових** куркулів, а не якихось чудесно збережених залишків давнішого заможнього селянства. Довго існувати в куркульському стані неможливо. На господаря, визнаного офіційно за куркуля, накладають тягарі, які значно перевищують його прибутки, „виконати" їх він невсилі, хоч би й віддав усе чисто, що має. А за невиплату податків куркулів притягається до **судової** відповідальности (2 част., ст. 58 К. Код.). Кара — позбавлення волі на речинець найменше одного року і конфіската всього або частини майна.

Важко собі уявити, щоб одноосібники в сучасних умовинах мали змогу занадто „обростати піррям" і ставати справжніми куркулями. Нагінка на „куркулів" служить, мабуть, тепер тільки до легкого та швидкого нищення пооди-нових, невигідних для влади, одноосібників.

Варто порівняти сучасне становище одноосібників з деклярациями та законами большевицької влади з часів воєнного комунізму, коли влада дуже запобігала симпатій селянства. Правда в 1919. р. харківський уряд зазначив, що радянська влада сприятиме матеріяльно й культурно **товариському** обробленню землі, але одночасно обіцяв, ще ця влада не буде **приневолювати**

Важне для тих, що купують срібло
Фабрика срібних виробів
Д. Л. Нойман — Львів
Тільки **КОХАНОВСЬКОГО 21.** Тел. 206-74.
звертає увагу заінтересованих, що її взори срібла нею проектовані і засоблені у фабричний знак та напис фабрики, а подібні взори продавані в торговлі без цього знаку є лише незручними копіями її оригінальних моделів. Дістанете у Львові лише безпосередньо у фабриці та у всіх більших ювелерських крамницях у цілій Польщі.

— Перший!

— Другий!

— Третій! і т. д.

— Зле! Від початку ще раз: перший, другий, третій...

Поучають нас, що на привіт: „Здраствуй карантінная рота!" (Здорова сотня на карантанні) — маємо відповісти всі одностайно, як один муж:

— Здра!!!

Вигукуємо оце „здра!" Зле! Ще раз. Зле! Не рівно — хтось спізнився. Знову: „здра!" Знову зле. Хтось зверещав за скоро. Виявляється, що по вислуханні привіту треба набрати до легенів якнайбільше воздуху, видержати двосекундову павзу і щойно тоді...

Ще раз. Ще зле. І відтак знову: „здра!" Ноги скостеніли від зимна. Вуха мерзнуть. Лиця бородатих селян покрилися соплями леду. Наші клунки шезли вже під верствою снігу, що постійно паде. Наші інструктори змінюються по черзі: одні йдуть до бараку загрітися, інші заступають їх місце.

Появляється вижча „влада" — староста табору, також вязень. Здоровить:

— Здраствуй, карантінная рота!

— Здра!!!

Зле! Зате веліли нам пів години без перерви верещати: „здра!". Дехто захрип. Верещали те „здра" нелюдськими голосами, щоб укінці вдоволити своїх наставників. Все ще зле. Мабуть не йде про якість, але про скількість цього „здра".

Відтак виголосили гостру промову, в якій зазначили, що ми в таборі, де першим обовязком кожного з нас буде совісна праця, де викрути від неї будуть гостро карати, де треба безкритично виконувати накази влади і інші подібні вязничні теревені.

Відтак — знову „здра", знову „відчисли!" — і так до вечора.

В бараках.

Вкінці перемерзлим, виголодженим і перемученим дозволили нам вигребати зі снігу свої річи і ввійти до бараку.

Здавлена людська маса кинулась бігом до бараку, займаючи місце на причах. Хоч причі були поверхові, місць не вистало. Комендант і його помічники (також усі вязні), інтервеніюють: укладають нас тісно, одного при другім, помагають собі при тім копаючи впертих чобітьми. Лежимо боком не маючи змоги навіть ворухнутись. Обернутися на другий бік можна тільки спільно, порозумівшись із найближчими сусідами.

Дехто зліз із прич та гріючися при залізних печках, які огрівали шопу, їв привезені зі собою харчі. Всі тужили до кипятку, та дістали ми гарячу воду не швидко і то в обмеженій скількости, бо Попівський острів не має своєї води. Привозять її у бочках із віддаленої 10 км. Кемі. За чайник кипятку платили по кілька рублів, що в 1928 р. було доволі поважною сумою.

Ми були такі стомлені, що небавом майже всі заснули на своїх причах камяним сном.

До роботи!

Раптом серед ночі збудили нас: до роботи!

Що за мара! До якої роботи? Зриваємося якстій, бо копняки не щадять повільних. Виганяють нас з бараку на сніг. Ясна, морозна, зоряна полярна ніч. По небі миготять якісь ясні імлисті облачки. Гине один, небавом зявляється в іншім місці другий. То знову миготять по небі якісь світляні смуги. Видається, що ми є свідками творення нових світів. Це північна зоря розяснює небо.

(Продовження буде).

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ
в Перемишлі Косцюшка ч. 5,
це єдина
Українська Каса Ощадности,
якої ощадностеві книжечки мають право пупілярности.
Провадить всі банкові чинности.
Чекове конто **П. К. О. 144.755.** 3—4

населення до тої чи іншої форми обробления землі. В пізніших законах нераз потверджувано, що трудові селянські господарства залишаються ненарушні.

Стільки про одноосібників. Радгоспи — це державні маєтки, що в них роля призначеного владою директора цілком відповідає ролі давнішого панського маєтку. Розріжняємо радгоспи зернові, молочно-м'ясні, свинорадгоспи, вовнорадгоспи і т. д. На першого січня 1935. р. на території УССР було 776 радгоспів з земельною площею поверх чотирьох міліонів га. Працюють у радгоспах наймані робітники, крім постійного персоналу, також робітники сезонові та тимчасові зпоміж одноосібників та околичних колгоспників. Статистичні дані про радгоспи насувають кілька цікавих спостережень. Нпр. у 1933. р. зменшилася кількість партійних працівників у радгоспах України до 367.000 осіб (у 1932. р. було їх 646.000). Це був наслідок енергійної „чистки". Часи тоді на Україні були дуже бурхливі, а комуністичний світогляд легко вивітрював з людей, що мали змогу близько придивитися до селянської недолі. Саме в 133. р. утворено в радгоспах політвідділи, що існують у них досі.

Радгоспи діставали найкращу землю. Поводились із ними як з „фабриками" збіжжя, м'яса і т. д., як найвищу, „передову", найбільше бажану форму соціялізації сільського господарства. Несподівану зміну приніс 1936 рік. На основі закону з 14. липня значну частину радгоспних земель віддано колгоспам. Внаслідок цієї реформи від радгоспів УССР. відібрано більш, як міліон га. Це вказує, що в праці радгоспів совітська влада розчарувалася.

В січні 1937 р. нарком фінансів УССР Рекіс, з приводу переходу 215 радгоспів з-під влади уряду СССР під владу уряду УССР зазначив, що ці колгоспи передано урядові УССР з великими дефіцитами, і домагався, щоб уряд СССР ці дефіцити вирівняв. Нарком фінансів СССР Гринько поставився до цього домагання дуже неприхильно, заявив, що воно не відповідає совітському законодавству.

Таким чином колгоспна форма перемагає на цілому фронті, бо для влади вона найвигідніша.

Всі інші форми землекористування не грають великої ролі. Мало що залишилося від колишніх „відділів робітничого постачання" і „кооперативних господарств". Це були городи і тваринні фарми, що їх закладали при містах поодинокі фабрики та споживчі кооперативи, щоб прогодувати сяк-так у голодні для міст роки своїх робітників та клієнтів. Інші форми землекористування, як земельні уділи шкіл і лісової сторожі, досвідні поля, індивідуальні робітничі городи в містах і т. ін. охоплюють міліон га та вільний державний земельний фонд двісті тисяч га.

В дискусії над працею Г. Лазаревського, що викликала серед учасників семінару винятково велике зацікавлення, виринуло багато цікавих питань. Докладно розглянено всі труднощі, на які натрапив би перехід (серед змінених обставин) від колгоспної форми землекористування до інших форм, що більше відповідалиб інтересам та бажанням українського селянства.

Б. Ольхівський.

Генеральний страйк париських кельнерів.

Провід синдикату персоналу готелів, кавярень і ресторанів взиває своїх членів до генерального страйку, тому, що готелі не ввели 40-годинного тижня праці. Підприємства, які це зроблять, можуть працювати.

Вчора в год. 21. персонал більшої частини гастрономічних заведень покинув працю; деякі з них залишились отворені, власники самі обслуговували гостей. Страйкарі демонстрували перед тими льокалями, поліція інтервеніювала.

Через свою знамениту якість здобули
ПАПЕРЦІ і ТУТКИ (ПОВНОВАТКИ)
„КАЛИНА"
СОТНІ-ТИСЯЧ ВІДБОРЦІВ.

Ультимат Франції до комітету неінтервенції.

Французький уряд повідомив в понеділок комітет неінтервенції, що у вівторок буде зліквідована контроля кордонів здовж еспансько-французького кордону та буде облегчене виконування праці обсерваторам.

Колиб одначе умовини, подані Францією комітетові неінтервенції були приняті, контролі на французькім кордоні не припинять.

—o—

Нова офензива національних військ.

Кореспондент Аваса повідомляє: По тридневім сильнім опорі червоних відділів на мадритськім фронті та по їх розпучливих протинаступах, нац. відділи перейшли до контрофензиви такої сильної, як і попередня акція червоних відділів. На становищах здовж ріки Гвадарама, значить на захід від Махагонда, аж до Віяля Віціоза де Одон, повстанці атакували безупину крила мадритських частин, які під кінець дня мусіли відступити на правий беріг ріки, менш більш на 1.500 м. Наступ повстанців, який тривав до пізної ночі, поставив неприятеля перед загрозою окруження.

Головна нац. кватира повідомляє, що страти, які потерпів противник від початку офензиви на захід від Мадриду і під Усерою є 3.000 вбитих і к. 6.000 ранених.

—o—

НЕЙЛЬ ЛЬОН.

Жінка двох чоловіків.

Ще сьогодні, хоч уже багато часу минуло від тієї події, не можуть все ще таки мешканці вул. Городової зрозуміти, чому Сімон так погано поступив зі своєю жінкою.

Сімон оженився з вдовою по Форді. Її перший муж був моряком на торговельнім кораблі, який затонув коло Рогу Доброї Надії.

Сімон був із професії столярем, а з вдачі спокійним чоловіком, без ніяких поганих налогів. Навіть від файки відвик по шлюбі. Очевидно, жінці віддавав цілий тижневий заробіток. В суботу пополудні помагав їй прятати, чистив черевики, вікна, кухонне начиння, в середу відносив до прання білля, а в суботу вечором ішов з жінкою на ринок і носив за нею торбу зі закупами.

Пані Сімон була надзвичайною газдинею, яка навіть і зі скромних заробітків свого мужа вміла щадити. Правда — її чистота була іноді клопітлива, — кілько разів вертав домів, чекала на нього під дверима і пригадувала йому, що негайно мусить скинути черевики. Коли він мився, вважала, щоб не обтрискав стіни, а коли іноді трапилося йому таке нещастя, то мусів тоді вислухати довгої й нудної проповіди.

Коли Сімон ішов купувати новий одяг, ішла з ним, очевидно, до крамниці, щоб його там не обманули. Одного дня навіть сама купила кілька решток жахливого коліру й сама взялася шити. Прикроїла мужові убрання й на неділю було воно готове. Не можна було сказати, щоб воно було дуже вигідне. Кілько разів він сідав, давили його закладки і шви тріщали підозріло. А зайве хіба додавати, що його товариші мали чимало радости з приводу того убрання.

Одного вечора був він сам в дома. Жінка вийшла за орудками. Помив він посуду й уставив її в кредензі та в задумі оглядав нову пару штанів, що висіли над дверима спальні. Пригадував собі злобні натяки товаришів і кипів у ньому гнів. Згодом глипнув на ворота дому й запримітив, що вони відчинені. Цього жінка не терпіла. Отже вийшов, щоб зачинити ворота.

Та оце перед воротами стояв якийсь чоловік, який цікаво розглядався. Огорілий від сонця гість тримав руки в кишенях. На голові мав моряцьку шапку. Побачивши Сімона, запитав:

— Чи пані Форді дома?

Сімон подивився на нього счудований.

— Думаю б. пані Форд, тепер називається вона Сімон — додав гість.

— Ні, — відповів Сімон — вийшла.

Запримітивши, що Сімон забирається зачинити двері, чужинець представився як Боб Форд. Прийшов він, щоб побачитися зі своєю жінкою. Тому що її не було, попросив Сімона на хвилинку розмови.

Розглядаючися по помешканні сказав він:

— У вас зовсім приємно. А оце крісла, що колись були мої. Багато чоловік пережив, корабель розбився, а мене забрав німецький вітрильник до Сан Франціско. Кілька років мусів я боротися, щоб здобути собі трохи грошей. І тепер прийшов я, щоб побачитися із своєю жінкою.

— Вона не любить, коли куюють — замітив Сімон.

— Знаю про те, адже я знаю Анну. чи ви також мусите чистити вікна?

— Очевидно, помагаю їй — сказав Сімон затурбовано.

— Волосся певно теж стоиже вам сама і я заложився би, що теж сама шиє вам одяг... Ну, але час минає... Бачу, що в вас порядний чоловік... Дайте мені 5 фунтів і я піду собі.

— Не хотів би я стояти між вами й вашою законною жінкою — заявив Сімон — тому відступлю з місця.

— Ні, ні! — непохочував Форд — згоджуся навіть на 3 фунти, адже мушу знову почати боротьбу з життям і навіть не побачу своєї жінки. Отже 3 фунти? Згода? Хіба дешево?

— Не тільки дешево, але навіть чесно — заявив Сімон — одначе не хочу використовувати вашої шляхотности... — І з цими словами звернувся до дверей.

— Стій — закликав Форд. — Призадумайтеся! Не будете мати дому, не будете мати жінки... Не будемо хіба сваритися — скажім два фунти, хай буде фунт... Хіба фунт зможете десь витріснути. В найгіршім випадку продасьте годинник.

Раптом до дверей хтось застукав

— Хто це? — запитав боязливо Форд.

— Зараз подивлюся — відповів Сімон і вийшов.

Крізь вікно доглянув Форд жіночу постать. Через відхилені двері кімнати почув він такий добре знайомий голос.

— Куди ти йдеш без капелюха? — питав ще цей голос.

— Там у помешканні є хтось, увійди, Анно — відповів Сімон.

Форд побачив ще як Сімон біг без капелюха вулицею. Жінка стояла у дверях і дивилася счудована за ним.

Не думаючи багато Форд смикнув теж крізь задні двері, перескочив пліт і втік.

По обох чоловіках чесної Анни і слід застиг, а всі сусідки дивуються ще й сьогодні, як міг Сімон покинути свою кохану жіночку.

ЗА ОБЄДНАННЯ КАВКАЗУ.

Велика російська революція принесла моду на федералізм. Довгі часи обговорювано всякі можливі проекти перебудови цілої російської імперії на федеративних основах, доки „обставини не змусили" поодинокі народи попрощатися з рожевими мріями про співжиття вівці з вовком, ушляхотненим демократичними ідеями. Менше розвинені етнічні групи поза федерацію не виходили. Крім того поодинокі державні новотвори обєднувалися федеративними вузлами у всяких можливих комбінаціях: ми стрічали там союз козацький, верховинський, козацько-верховинський.

Та одиноким з цих обєднань, яке приняло поважні форми і не залишилося на папері була закавказька федерація, що обєднала Грузію, Вірменію і Азербейджан. На цю релятивну стійкість закавказької федерації без сумніву вплинула геополітична єдність Закавказзя, хоча й сам спосіб утворення федерації був важний: закавказька федерація повстала не як вислід договору, лише спонтанно. Незалежне Закавказзя прийшло на світ як федерація. Воно емансипувалось рівнобіжно з тим, як слаб уряд Керенського. Після большевицького перезороту Закавказзя практично жило незалежним життям, але формально проголосило незалежність щойно у квітні 1918. р. До того часу Закавказзя терпеливо вичікувало всеросійської конституанти („Учредительного Собранія"), що мала окреслити місце нових держав у демократичній Росії.

Та довго обєднане Закавказзя не втрималося. На цю слабу, бо новонароджену державу гострила собі зуби Туреччина, що рішила адоровно обкроїти територію обох християнських країн Кавказу — Грузії та Вірменії, крім того піддати їх вповні під свій вплив. Вірменам і грузинам важко було боронитися проти турецького імперіялізму, бо третій народ Закавказзя — азербейджанці, народ турецького походження і мусулманського віроісповідання, і не думав боротися проти братньої Туреччини; тим більше, що вони потребували турецької помочі, щоб увільнити свою країну від большевиків.

При такій розбіжности інтересів закавказька федерація розлетілася небавом, у травні 1918. р., Азербейджан залишився під турецькими впливами, Грузія оборонилася від турецького імперіялізму при допомозі Німеччини.

Та з хвилиною, як Туреччина програла війну, взаємини між Грузією та Азербейджаном ставали щораз то більше дружні. В обличчі денікінської загрози обі держави заключили оборонний союз. Зате Вірменія вповні відчужилася від своїх сусідів, орієнтуючись на Денікіна. У порозумінні з ним вірмени викликали війну з Грузією, а вірменсько-азербейджанські граничні бої майже не вигасали. Вірменська меншина у Грузії співділала при наступі Денікінові, вірмени помогли большевикам заволодіти Азербейджаном.

Не диво, що й на еміграції вірмени тримаються осторонь кавказьких народів та взагалі народів, поневолених большевиками. Зате у близькі взаємини з грузинами й азербейджанцями увійшли північно-кавказькі верховинці, яким Азербейджан і Грузія помагали ще 1919. р. боронитись проти Денікінського наїзду.

Політичні групи, що гуртуються довкола б. урядовців цих трьох кавказьких держав здавна співпрацювали з еміграцією інших поневолених большевиками народів. 1934 р. вони підписали у Брюселлі договір, обединуючи свої визвольні змагання та постановляючи після визволення трьох країв обединати їх у конфедерацію куди могла би вступити також і Вірменія.

Треба признати чимало політичного розуму й рівнобваги грузинському й азербейджанському урядові, які не дали себе покермувати сентиментові — традиційній ворожнечі з вірменами, лише залишили фірточку для Вірменії, зясовуючи собі, що ця країна, хоча й виходить поза Закавказзя, географічно тісно з ним звязана. Куди тісніше як країна верховинців Північного Кавказу, що відділена від Закавказзя непроходимим гірським ланцюгом, зате геополітично й економічно належить до Підкавказзя. Не диво, що за минулий революційний період держава верховинців не увійшла до закавказької федерації (хоча таку можливість брали під увагу), зате обединалося з козацькими державами у донсько-кавказький союз.

Які є виглади на здійснення кавказької федерації у майбутньому? Без сумніву, вона має перед собою деякі труднощі. Крім ріжниці віроісповідання, раси й інтересів, що розвалили федерацію 1918 р., треба взяти під увагу нелегке питання розмежування між кавказькими державами, з огляду на широкі спірні простори з мішаним населенням, до яких дві або і три держави мають претенсії, покликуючись на історичні права, економічні інтереси і т. д. Як це ми згадали, в недавньому минулому, лиш Азербейджан і Грузія не роздмухували своїх граничних спорів, зате справа розмежування цих двох країн з Вірменією доводила до збройних конфліктів. Крім цього у майбутньому не легко буде провести границю між Грузією і державою північно-кавказьких верховинців, яка видвигає претенсії до двох земель, що належали до Грузії і звязані з нею географічно: до Абхазії закатальської округи.

Та сумний досвід минулого державницького зриву і важке большевицьке ярмо переконали закавказькі народи, що необхідно залишити дрібні сусідські спори, коли йде боротьба на життя і смерть за незалежність, за істнування. Як пише преса кавказької еміграції навіть вірменсько-азербейджанські антагонізми втратили останніми часами свою гостроту. Політичний провід кавказьких народів зясовує собі, що відокремлене істнування невеличких кавказьких держав насуває поважні труднощі оборонні, митні, лучбові, що найбільша грузинська пристань Батум становить „вікно у світ" також для Азербейджану й Вірменії. Слід припускати, що ця свідомість єдности цілей та інтересів переможе локальні антагонізми і що у майбутньому визволене Закавказзя обединяться вузлами конфедерації а то й федерації.

З українського становища мусимо зичливо глядіти на змагання до обединання закавказьких народів. Якщо вони увінчаються успіхом, наші південно-східні сусіди не витрачуватимуть енергії на сусідські спори, лише стануть побіч нас на протимосковському фронті як сильний, вірний союзник.

Б. Галайчук.

НОВИЙ КИТАЙСЬКО - ЯПОНСЬКИЙ АЛЯРМ.

Агенція Райтера повідомляє, що вчора Пекін знову заалярмувала вістка, що японські війська, які евакували смугу Вэнпінгу, до неї вертаються. 600 японських вояків з артилерією і повозами наступають з Фентай у полудневім напрямі.

Великий Театр | Нині гостинний виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" зі Стефаном Ярачом | Великий Театр

Японія домагається відшкодування.

Представник японської амбасади в Нанкіні заявив китайському віцеміністрові закордонних справ, що Японія застерігає собі право до відшкодувань за інцидент у Мокушіяо. Віцеміністр відповів, що китайський уряд за це не відповідає.

Купуйте косметичні вироби української фабрики „МЕРІДА"!!!

А. ЧЕРНЕЦЬКИЙ.

На слідах Маркіяна...

За часів побуту в Бережанах о. Т. Павликова переходили через місто російські війська, вертаючи по здавленні угорської революції, та показували мешканцям здобуті повстанчі табори.

Може ця подія, як і неприхильне становище супроти українців місцевих поляків та боротьба з ними в гімназії, спонукали о. Т. Павликова схилитись до московських симпатій, хоча — як згадує в своїх спомінах д-р Кость Левицький, — заявляв о. Павликів, що він не москаль, дарма, що належав до лідерів старорускої партії.

З відходом о. Павликова з Бережан наступає національний занепад. Заведено знову спільні богослуження гімназистів в костелі від 1858. р., на що згодився навіть гр.-кат. парох.

Та всетаки і за неприхильної нам ери намістникування Вацлава Залеского, який спинив розвиток української мови в школах, учителі українці в бережанській гімназії як тільки могли, так поширювали і підтримували народнього духа серед своїх учнів.

Свідоцтвом цього — це спомини пок. Григ. Кузьми (1853—58), який каже, що: „катехит о. Яримович при викладах з релігії згадував про події з недавної в той час нам української історії, що мене просто поривало і почуття патріотизму в мені будило і той спасенний вплив не позістав без наслідку, бо приїхавши з додому ділився я з братами своїми відомостями і в них патріотичного духа защіплював". 60—70. роки минулого століття — це скріплення польського патріотизму, доба підйому, повстання 1863. та його великого впливу й на бережанську гімназійну молодь, яка масово спішила в повстанчі ряди. Навіть двох українців, учнів бережанської гімназії, синів священників, Лотоцький та Обушкевич пішли до польських повстанчих загонів.

В тому часі в Бережанах серед українців царювала обрядовщина, якої головним промотором був тамошній парох о. Микола Котлярчук та під його впливом стояв і катехит о. Іван Білоус та учителі о. Филип Дячан, Йосиф Бачинський (оба емігрували до Росії), о. Онуфрій та о. Микола Лепкий, Йосиф Гудик та інші. Це доба великого розполітикування бережанської гімназії, головно під впливом повороту до школи колишніх польських повстанців. Відбуваються польські маніфестації, які організує та проводить ними польська гімназійна молодь, проголошуючи навіть національну жалобу.

В місті проголошують стан облоги і гімназію пацифікують при помочі нового директора Антона Солтикевича (1868—72) з українського роду, б. професора тернопільської гімназії.

60—70-ті роки замітні тим, що крім польських студентських організацій, гімназійна хроніка згадує й про „розполітикування української молоді". Коли польські учні являються в гімназії в конфедератках, чамарах, в уланках та військових чоботях, з польськими національними відзнаками, то й українці приходять в баранячих козацьких кучмах зі синіми верхами, закінченими золотожовтими шликами.

На проголошення польської національної жалоби відповідають улаштуванням забав із музикою. Відносини між молоддю такі напружені, що в 1865. р. всі українці бойкотують спільну матуральну знимку і їх слідом йдуть теж і жиди.

Часи ті замітні ще тим, що до боротьби, яку в гімназії вели між собою з одної сторони ученики та учителі поляки, та з другої сторони українці підтримувані пароxом, катехитом і деякими учителями, вмішується ще й бережанський магістрат, ставши очевидно по стороні поляків, звертаючись навіть зі скаргою до галицького намістництва, домагаючись усунення українців.

Буря звертається головно проти катехита Білоуса, проф. Дячана та пароха Котлярчука, проти цього останнього як пароха мобілізують навіть міщан під проводом дяка-міщанина Сойки, цей Сойка висилає окрему депутацію до гр. Потоцького, щоби він як колятор усунув о. Котлярчука з парохії.

Дячана зневажив на годині в школі ученик жид-поляк. Магістрат закинув Білоусові, як страшний злочин те, що він підписується в листі до магістрату по українськи. Директор гімназії Шехтель стає по стороні українців та опрокидує наклепи магістрату, обосновуючи їх злобну нестійність.

Боротьба кінчиться тим, що знеохочені та схвильовані уступають спершу о. Білоус і о. Дячан, який переноситься до Львова і опісля

✝

Іван Терпиляк

агроном, б. член У. Г. А.

по короткій недузі, прийнявши св. Тайни, упокоївся 10. липня ц. р. у Загальнім Шпиталі у Львові, у 44. році життя.

Про смерть Найдорожчого Покійника повідомляють Свояки, Товариші і Знайомих прибиті важким горем

ЖІНКА, ДІТИ, БРАТ І РІДНІ.

Похорони відбудуться у вівторок 12. липня ц. р. у Львові.

Серед наших „русских".

Дещо про ідиллічні відносини у львівській москвофільській громаді.

З добре поінформованих кол дістаємо такі інформації про теперішні настрої серед львівських „русских":

Старші москвофіли вже переконалися, що їх боротьба з українцями безуспішна. Тому відступаються у тінь і шукають шляху до спільної акції з українцями. Боротьбу за „Народній Дім" веде головно адвокат д-р М. Крижановський, відомий москвофіл. Але до нього відноситься теж той закид, що самі „русскі" зни-

щили „Народній Дім", бо не платили ні сотика за помешкання. Саме п. Крижановський, хоч має власну каменицю, в ній не мешкає, лише в камениці „Народнього Дому" і не платить від двох років комірного. Тому то — кажуть його однодумці — у справах Народнього Дому повинен набрати води в уста і мовчати.

Зате молодші „русскі" рішили вести далі боротьбу з українцями. З українцями ріжнить їх підхід до комунізму, який в очах молодих „русских" набірає месіяністичної російської закраски. Адже й уся російська політична еміграція ставиться до Совітів, як російської дер-

---

емігруе до Росії, а згодом й о. Котлярчук, який переноситься на іншу парохію, на якій підчас підложеної пожежі занедужав та небавом умер. На катехита в 1864. році приходить о. шамбелян Мих. Соневицький, за часів якого еволюціонізується та остаточно оформлюється „руська нація" в бережанській гімназії, з її домінантом українською тайною громадою та цілою авангардою передових дівчів, що до служби народньої заправлялись в постійних тайних кружках, та нечисленною горсткою т. зв. кацапів, яких тайні кружки ледви животіли, і з яких неодин опісля перейшов під впливом своїх товаришів українців до народнього гурту.

З замітніших учеників бережанської гімназії з часів боротьби в 70. роках слід згадати о. Льва Джулинського, пароха Лапшина та редактора „Посланника" (1860), о. Миколу Огоновського (1862), відомого з процесу Ольги Грабар і тов., Ореста Авдиковського (мат. 1865), редактора москвофільських видань та кількох братів Луциків теж москвофілів. Найзамітнішими прихильниками українців з тих часів — це Олександер Огоновський (1859), пізн. проф. унів. та голова першої політичної української організації, Евген Желехівський (Соколик) (1864), автор Словаря, Гаврило Бодчар (1862—65), пізн. парох Свистільник, видавець і редактор першого в Галичині Кобзаря Т. Шевченка 1867. р. у Львові, Кость Лучаківський (1857), Сильвестер Лепкий (1860), батько Богдана, Евген Гузар, пізн. пралат, організатор тайних кружків (1864), Іван Олесницький (1864), брат Евгена.

(Далі буде).

жави! З цього виходять ріжні кумедні інциденти. Ось відомий „русский" історик проф. д-р Адріян Копистянський написав брошуру проти комунізму і хотів, щоб О-во Качковського видало її друком. Тимчасом не вдалось йому це саме через оте „повязання" понять у декого з молодших „русских". Тому то д-р Копистянський зрезигнував з головства в о-ві Качковського, а за ним цілий виділ. Ця справа відбилася голосним відгомоном на загальних зборах О-ва Качковського. М. і. дійшло там до гострого конфлікту між д-ром Вавриком, який свою віру у силу Совітів виявляє отверто на сторінках „Русского Голосу", і проф. Копистянським. Вкінці оба зрезигнували, а на їх місце вибрано емер. радн. Синуляка як члена і д-ра Крижановського, який став головою. Заслуги того останнього для О-ва — невідомі, хіба корисне переведення справи бл. п. Віхańського, який записав О-ву Качковського великий маєток. Д-р Крижановський так добре перевів цю спадщинну справу, що О-во Качковського не дістало ні сотика. З цим замітом проти д-ра Крижановського виступив на загальних зборах о-ва Качковського д-р Дуркот, але якось усе притихло. Новий склад виділу о-ва Качковського такий, що він нездатний до ніякої праці і поволеньки зійде безслідно з арени публичного життя.

Вже вийшла чергова книжка Бібліотеки „Діла":

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОКАРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника.

Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків.

Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

Великий Театр

ВИСТУПИ ТЕАТРУ АТЕНЕУМ

ПОНЕДІЛОК 12. VII. „Люди на кризі" зі Ст. Ярачом

ВІВТОРОК 13. VII. „Школа жінок" зі Ст. Ярачом

Великий Театр

Припинили діяльність філії „Відродження" у Станиславові.

Письмом із 17. червня ц. р. до ч. ВА 4/37 повітове староство у Станиславові, припинило діяльність філії т-ва „Відродження" у Станиславові з цієї причини, що мовляв діяльність філії переступала межі статуту та загрожувала безпеці і публичному ладові, зокрема тим, що на терені філії „Відродження" в Станиславові мала істнувати нелеґальна організація, бо працювали в ній судово карані люди.

Проти рішення староства внесено відклик, з опрокиненням закиду, немов би на терені філії „Відродження" у Станиславові істнувала якась нелеґальна організація. Слід лише подати, що з початком квітня ц. р. поліція арештувала кількох людей, судово караних, що працювали на терені станиславівського воєвідства і то під замітом, що вони мали **намір** зорґанізувати „професійний союз просвітніх робітників" та опрацювали його правильник, але не вели ніякої діяльности. Проти цих людей ведуть слідство. Щойно евентуальна розправа викаже їх вину чи невинність. В кожному випадку діяльність філії т-ва „Відродження" тут ні-причому. До того рішення староства дуже болюче для т-ва „Відродження" тому, що т-во приготовляється до участи у міжнароднього конґресі, що відбудеться у вересні ц. р. На цьому конґресі протиалькогольні орґанізації будуть обговорювати успіхи своєї ґуманітарної праці. Якіж успіхи можливі, коли одна з найбільш рухливих філій не має змоги працювати?!

—o—

Поголоски про „Селянський Союз".

З листів до Редакції.

Дістаємо такого листа з просьбою помістити його:

Оцим заявляємо прилюдно, що справу інсинуацій на нашу адресу в „Комарі" ч. 27. з ц. р. передали ми до розгляду Товариству Письменників і Журналістів, та крім того так „Селянський Союз", як і ми особисто подаємо редактора „Комара" і В-во до суду за клевету і образу чести.

Осип Боднарович, Юра Шкрумеляк.

60-літній ювілей Академічної ґімназії.

Академічна ґімназія у Львові — найстарша в Галичині ґімназія з українською мовою навчання — випустить у 1938. р. **шістьдесятий** з ряду, а заразом **і останній** річник матуристів-абітурієнтів 8-клясового ґімназійного устрою, замикаючи тим актом 60-ліття своєї виховної діяльности.

Історія академічної ґімназії цього періоду, це — важлива частина українського національного життя в Галичині. Тимто по 60-літній добі варто глянути позад себе, змірити пробутий шлях і зібрати докупи дорібок цієї першої в Галичині української середньої школи.

Не диво, що зїзд абітурієнтів, які перед 35-ма роками склали іспит зрілости в академічній ґімназії висловив однодушно бажання, в 1938. р., зараз після останнього іспиту зрілости, достойно відсвяткувати 60-літній ювилей академічної ґімназії. З тією метою на вище згаданому зїзді, дня 29. чебвня 1937. вибрано „Ініціятивний комітет", який має дати почин до створення „Ювилейного Комітету".

З огляду на те, що нас ділить розмірно коботкий час від ювилейного свята, а на думку „Ініціятивного Комітету", ювилей академічної ґімназії, попри інші ювилейні імпрези, слід булоб звеличати небедовсім „Пропамятною книгою", куди ввійшлаб історія академічної ґімназії і перші праці, звязані з цією установою. „Ініціятивний комітет" рішив подати вже тепер цю постанову до загального відома, щоб ВП. професори й абсольвенти цієї ґімназії мали доволі часу виготовити свої праці до друку — рукописи до „Пропамятної Книги" мусілиб бути готові найдалі до 1. грудня 1937. р.

Нарешті „Ініціятивний Комітет" прохає аб сольвентів усіх річників, щоб якнайскоріше, найпізніше до кінця серпня 1937. р. визначили до „Ювилейного Комітету" своїх делеґатів.

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі

дістанете завжди у мясарських крамницях

„ЦЕНТРОСОЮЗУ"

2969 37—50

Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8, Личаківська 50, Жовківська 175, Кентшинського 21, Замарстинівська 36.

Всі письма слати на адресу секретаря „Ініціятивного Комітету" Володимира Крушельницького у Львові, вул. Крашевського, ч. 23.

„Ініціятивний Комітет" 60-літнього Ювилею Академічної Ґімназії: проф. Северин Лещій, тепер директор ґімназії-ювилятки — голова; проф. Михайло Тершаковець — заступник голови; Володимир Крушельницький — секретар.

Члени Комітету: Проф. Дмитро Ґреґолинський, о. Теодозій Кудрик, проф. Домет Попович, о. Іван Потерейко, і проф. Юліян Чайківський.

(Всі українські часописи краєві й позакраєві просять цю заяву передрукувати.)

—o—

Присилайте передплату!

Літературна сторінка.

ПОЕТ, ЩО ЛЮБИВ ЖИТТЯ.

Перша вістка про смерть Антонича глибоко вразила всіх тих, хто знав його особисто, або лиш як автора збірок поезій. Не лиш друзі й товариші почули, що нестало поета, якого цінність творчости можна було оспорювати, та що мав талант, який не викликував найменших сумнівів щодо своєї сили і щирости у відношенні до мистецтва. Якось так фатально сталося, що немилосердна смерть забрала поета, вмістом творчости якого було передусім оспівування захоплення усіми буйними життєвими процесами, у всіх їх пишливих виявах — і може якраз на цьому тлі смерть двадцятьвосьмиліт-нього юнака вражає більш, як це могло б бути в іншому випадку.

Нині, маючи перед собою завершений життєвий і творчий шлях поета, усеж ще завчасно давати якусь характеристику його творчости. Не дозволяє на це свіже зворушення, ні свідомість, що існують ще певно численні невидані твори поета. Тим неменш із речей уже відомих не важко схопити клімат його поезії та ту основу його світогляду, що на ній він будував свої вірші. Творчий шлях у нього був, як мало в кого з молодих, одноцільний і без скоків, з упевненим та невпинним зростанням. Тільки три збірки, але в них поет — головно у двох останніх — наскріз окреслений та окремішний своїм світом почувань, своїм метафізичним поривом вирватись із звичного кола людських понять у понадзмисловий світ уяви. І була це зовсім не втеча від реального світу, а своєрідне фільософічне (якщо можна говорити про фільософічність у ліриці, позбавленій логічної основи) зростання і споріднювання з тим усім, що нас окружає в космосі. Не дивно, що майже кожен вірш проникає флюїд якогось своєрідного містицизму, якось не легко ближче означити релігійного первня, чи радше пантеїзму, що вкладав поета в ряд істот і речей цілого нескінченого всесвіту, де його елементи — напр. місяць, зорі, звірі, цвіти, людина — плавали в таємному мряковинні неможливих ансувати собі закони існування. Звідсі й увесь „біольогізм" його поезії („Книгу Лева" він так і думав спочатку назвати: „Біольогія"), де людина, рослина і мінерал фостуть за однаковими законами і процесами. Тут і виясненння таких поетичних образів, як ті, де „Антонич був хрущем і жив колись на вишнях", або „росте Антонич і росте трава". Цей посяг до прапервісности, до примітиву, у тому понятті, як сприймає світ людина незаторкнута ще культурою, дуже характерний для поета і саме на тій основі окружні речі виростають до поняття символів, до повиснваних і рідних собі первнів, що кажуть поетові про незнищеність матерії:

Забривши у хащі, закутаний у вітер,
Накритий небом і обмотаний піснями
Лежу, мов мудрий лис, під папороті квітом
І стигну і холону й твердну в білий камінь.
Ростинних рік підноситься зелена повінь,
Годин, комет і листя безперервний лопіт.
Завіє мене потоп, розчавить білим сонцем
І тіло стане вуглем, а пісні буде попіл.
Проростуться, як лава, тисячні століття,
Дв ми жили, ростимуть без наймення пальми
І вугіль з наших тіл цвістимє чорним квіттям,
Задзвонять в моє серце джагани в копальні.

Таємниця життя ставала таємницею мистецтва — одно з другим щільно змонтоване, немисляче одно без другого. „Життя трудне, а мистецтво ненавчальне" — таке схоплення життя поетом дає зміст його поняттю мистецтва, як одного із складових чинників існування. Мистецтво в нього, це теж щось, що стоїть поза спроможністю нашого розумового пізнання, так, як і сам біольогічний процес зростання рослини чи істоти, спостерігальний для нас, та у своїй суті таємний своєю неможливою потенцією зясувати, що жене життя вперед. Поезія, як ліричне зворушення, стає „формулою екстази", яка одна вміє хоч і не усвідомити, але всеж таки схопити „едину міру", яка вбиває і „завбогу нашу символіку, і засіру орнаментику" міркування, увільнюючи спонтанно „слова затиснуті у горлі".

Нам, розуміється, майже неможливо оповівісти, цебто перекласти на мову прози часто нескопний сенс Антоничевої поезії. Ніде краще, як тут, не могліб ми прикласти вислову Валері про поезію, що може бути висловлена тільки поетичною мовою, без чого вона сталаб прозою. Це зрозуміле настільки, що поезія завжди любить користуватись натяками й уривками незясованого, захоплює нас ритмом і музичністю, що чейже неможливі оповісти (як оповісти музику?) звичайною мовою, яка всеж таки головну увагу змушує звертає на льогіку. Поет сам звик був говорити, що якийсь один образ, один вислів, якийсь ритмічний уривок, зачутий припадково фрагмент мельодії, неозначений, безіменний перелив настрою — все це може стати засновком вірша. А про те, що хотів поет у цьому сказати, зайво й питати. Поезія виростає несподівано, „як смуга тіні від крил перелетної птахи".

На цьому тлі органічного звязку життя й мистецька поезія виростає сама органічно, як і інші твори космосу, вона також набирає незнищености матерії:

Спочине серце під крилатим кленом,
Поринє в море трав зелене
І тільки пісня вільна, сліпа.
Жива, нестримна, горда, сміла
Ітиме далі вже без мене.

Ми зумисне спиняємося над суттю Антоничевої поезії, на цьому тлі тим яскравіше виступає незнищеність і пінність його поетичного творива, що виросло органічно з його життя. Це вартість стала і незалежна від вужче понятих чисто майстерних здобутків, що на тлі сучасної української поезії досить значні, та які можна буде оцінити лиш по зазнайомленні з усіми поетовими писаннями.

Українська поезія тратить безперечно повновартісного поета, і страту цю відчуває спеціяльно поезія галицька. Хоч ми далекі від якогось дільничного патріотизму, беремо під увагу сам факт, що літературне життя Львова зубожіло на одну видатну силу. Антонич, — один із тієї групи поетів, яку ми колись мали нагоду схарактеризувати, як „другу генерацію", що виступила коло 30-их років та що скоро завоювала собі належне місце в сучасному літературному житті, — належав до тих, що на тлі творчого задомання й пониження поетичного лету старших творців уносили рух та живі, творчі елементи в сучасну літературну дійсність, де наймолодші беруть собі навіть зразки з його сюжету та творчих засобів.

Поети, що вмирають замолоду, залишають часто стільки недовершеного й недоговореного, що стають справжніми улюбленцями і поетичними вчителями тих, яким недоговорені натяки немов би вказували шляхи, куди йти шукати розкриття водночас поетичної та життєвої правди.

С. Гординський.

Новелі про людську енергію та людські слабощі.

(Юрій Косач: „Клубок Аріядни", Новелі. Бібл. „Діла", ч. 14. ст. 238).

Юрій Косач, що має вже деже літературне ім'я, досі не дав книжки, яка могліб задовольнити читача, що шукає у книжці зовсім нового обличчя людини або нового образу світа. Доперішні збірки Косача напевне не задовольняли і його самого. Його дві збірки поезій мають власний тон і сміливий розмах, а проте якби кинені наосліх; одна його повість нескінчена, новелі розсипані по журналах, що торкаються різних тем, не звернули уваги читачів своєю внутрішньою суцільністю.

Деякі з тих новель попали у ту першу більшу книжку Косача, яку маємо перед собою. Саме між ними треба шукати справжнього Косача — палкого шукача новин, невдоволеного всім, що легке, близьке та заспокійливе, юнака спрагненого солоної води та бурхливих подувів, за якими плили конкістадори. Добре пригадати, що Косач вийшов із близької родини Лесі Українки. Те, про що Леся мріяла ввесь час нездужаючи, Юрій Косач відчував серед тяжкої боротьби за існування у різних чужих середовищах, серед злобних обставин післявоєнної Европи.

Ю. Косач хоче писати українською мовою так, якби писав не для земляків вихованих на звичайній побутовій літературі. Його цікавлять чужі люди та різні події чужих культур: він цікавиться ними у звязку з питаннями, які хвилюють сучасну людину, те, що він — українець переживається теж не менше сильно, як і те, що він європеєць нашої доби.

Вже в поезіях Косача находимо тугу спільну широкій масі сучасних земляків — тугу за силою сильних людей, завойовників світу. У нашій молодій літературі появився своєрідний ніцшеанізм, буцім-то чисто національний, очевидячки без ніякої фільософії. Косач ріжниться від загального тону наших молодих (і лисих) авторів тим, що він не соромиться передавати теж знемогу і слабощі одиниці, яка розуміє вагу сильної волі або здатна до сміливих поривів. У довшій, може трохи сірій (на перший погляд) новелі про те, як малий хлопчина пізнає перші таємниці життя „дорослих", Косач дуже тонко зазначує мішанину всяких елементів, з яких складається буденщина та ясні хвилини серед неї звані „поривами".

Першою ознакою таланту Ю. Косача є те, що він виходить від людей і подій, які змальовує, а не від добрих намірів, якими хоче просвітити читача. На підставі цієї одної ознаки можна відріжнити багато наших авторів, що вживають багато гарних слів і повторюють небагато гарних ідеалів від тих наших нечисленних письменників, які мають перед собою можливости розвитку тому, що вміють дивитись на світ і його відтворювати.

Коли Косач хотів би залишитися новелістом, себто присвятити цьому одному жанрові всі свої сили, тоді він мав би перед собою прегарне завдання, яке може виповнити ціле життя людині — продовжувати працю М. Коцюбинського. М. Коцюбинський перший у нас дав нам новелі — коли можна так їх назвати — „екзотичні" себто з ріжних далеких нам середовищ; із цим він умів поєднати теж народню тематику, яку обновив чаром свого стилю.

Широка скаля вражливости Косача, його багата мова та розуміння стилістичних вимог як засобу мистецького вислову дають йому змогу розвиватися, збагачувати із своїм досвідом свою письменську уяву. Неодин читач може мати деякі застереження щодо самого добору сюжетів близьких душі Косача: тут історія занадто скоро і трагічно кінчиться, там занадто несподівано обривається... назагал мало в усіх картинах погоди або тої гармонії, що заступає англійський пластер.

Читайте чужинних сучасних письменників, прирівнюйте. Коли вже можна прирівнювати — на душі стає легше за рідного автора.

М. р.

Хроніка.

НАЙКРАЩА СЕНЗАЦІЙНА ПОВІСТЬ.

За найкращу сенсаційну повість видану за останній рік признали у Франції нагороду Перові Нор, за повість „Страхітлива земля". Автор із професії публіцист, що пише на економічні та фінансові теми, має 37 років. Між членами журі були відомі французькі письменники, що мають вплив для сенсаційности Пер Мак Орлян, Пер Бенов, Франсіс Карко і Жозеф Кессель.

НОВИЙ ЧЛЕН РУМУНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ.

Румунська Академія Літератури має нового члена Люсіяна Блягу. Його привітав на святочному засіданні король. Одну пєсу цього письменника ставив три роки тому львівський театр без успіху.

ДРІБНІ ВІСТИ.

„Художественний Театр" у Москві святкуватиме в найближчому році свої 40-ліття і дасть на ювілейну виставу Толстого „Плоди освіти".

Львівська секція Професійного Союзу Польських Письменників призначила мин. місяця дві нагороди за найкращий вірш про Львів. Конкурс розписав комітет спеціяльної імпрези „Весна у Львові". Першу нагороду 150 зол. дістав Ю. Завалецький із Варшави, другу 75 зол. Казимира Альберті. На конкурс прийшло 74 твори.

У Парижі зробили новий театральний експеримент: виставили одну трагедію Есхіля. До цієї спроби заохотив директора театру успіх пєси Жіроду „Електра". Один з французьких критиків попав у таке захоплення, що не завагався призвати Жіроду більшим від Есхіля.

Помер російський поет Данило Раттаєв, що уродився у 1868 р. у Харкові. Він мав ім'я в 90-их роках минулого віку. До його поезій писало композиції багато російських композиторів: Чайковський, Римський-Корсаков, Аренський, Кюї, Рахманінов. Він видав 9 томів поезій. Останні 12 літ жив у Празі.

У Парижі закінчився конгрес міжнародного союзу авторів і композиторів, на якому вибрали нового голову француза, Шарля Мере, що є головою французької авторів. Новий конгрес відбудеться у 1938 р. у Стокгольмі.

Фільмова сторінка.

Американські зірки проти европейських.

В останніх роках усі краї замикають чимраз більше герметично свої кордони перед чужинцями, які шукають праці й заробку. Це річ загально відома і напр. нікого не дивує вістка, що союз кавярняних музик у Франції веде тепер гостру кампанію проти своїх товаришів-чужинців, які буцімто, все-ще працюють у паризьких кавярнях і розривкових льокалях в непропорціональній скількости. Але справді дивовижною здається вістка,, яка саме приходить із Голівуду, столиці царства фільму і фільмових зірок: і там починається подібна акція зі сторони американців проти їх товаришів з Европи. Заповідається справжня війна зірок... Започаткували цілий той „протиевропейський" рух три відомі зірки: Джайн Крафорд, Льоретта Янг і Кароля Льомбард. Зложили вони меморіял, підписаний численними іншими „вповні" американськими фільмовими артистками, в якому звертають увагу на чимраз зростаючу скількість европейських артистів, яких спроваджують до Голівуду і звязану з цим небезпеку „відамериканізування" фільми, небезпеку затрачення в голівудській фільмовій продукції, питомих американських рис. Другий закид — це популярність і слава европейських артистів, яка часто-густо перевищує популярність рівнорядних американських зірок і тому це явище вважають небезпечним для дальшого розвитку американської фільми. Врешті третя причина невдоволення (яка мабуть у більшій мірі як обі перші не дає спокійно спати ображеним зіркам) — це справа висоти гонорарів, які у европейських артистів, запрошених до Голівуду, часто перевищують — навіть на початку карієри — гонорарі куди старших у фільмовому промислі і куди більш заслужених артистів-американців.

У згаданому меморіялі, який американські зірки-патріотки хотять вручити президентові у Вашінґтоні, наведені, як „доказовий матеріял" усі европейські артисти, які працюють у Голівуді, отже й ці, які там живуть від років і, очевидно, є американськими громадянами, і ті, які запрошені тепер вперше. Отже в категорії першій на головному місці шведка Ґрета Ґарбо й німка Марлена Дітріх, яких славу й популярність у світі не може перевищити жодна з американок, дальше француженки Кльодета Кольбер, Сімона Сімон і Лілі Понс (остання — знаменита співачка, нововідкрита для фільми — у нас ще невідома). „Тяжко обвинуваченою" є Сонія Геніє, яка від своєї першої фільми стала зразу любимцем всієї Америки. Те, що німка Люіза Райнер одержала за свої мистецькі осяги найвище відзначення від Голівудської Фільмової Академії — це також грубо не в порядку! Поворот Єлисавети Бергнер до Голівуду (в останніх часах вона працювала у Льондоні) немен'ше лякає американські зірки як і запрошення цілої низки нових зірок: з Відня приїхали, чи пак їдуть туди Франціска Ґаль, Ільона фон Гаймассі і Ганс Ярай, з Франції Даніель Дарріє і Джейн Ренуер, зі Штокгольму Аріяна Борг, з Осльо Зіґфрід Гурі, з Льондону Роберт Донет...

Невідомо ще, чим закінчиться ціла та акція, ведена енергійно при помочі всяких артистичних професійних союзів. Покищо її не менше енергійно протиставляться голівудські фільмові продуценти, які не хотять дозволити на обмеження своїх прав: анґажувати потрібних, талановитих артистів, де тільки вони хотять. Навпаки, вони кинули, як „антідотум" на акцію амриканських артисток, гасло свідомого відамериканізування голівудської продукції, яка, по їх словах, має надто льокально-американський характер і в наслідок того починає тратити своє значіння на світовому ринку збуту, головно в Европі. Без сумніву, ці протиаргументи, які основуються на чисто купецькій калькуляції, візьмуть верх у цій війні зірок на голівудському небосклоні.

—o—

Трагедія зірки.

Перед 10-ти роками усі кіномани знали добре артистку Імоґену Робертсон. У кількох німецьких фільмах грала ця гарна, ясноволоса, талановита акторка головні ролі. Одного дня її назвисько зникло з кінових афішів та взагалі з фільмового життя. Коли незабаром опісля в Голівуді вирінула нова зірка Мері Нолян, нікому не прийшло і на гадку, що поміж Робертсон а Нолян є щось спільне. Щойно трагедія, яка розігралась кругом тої Мері Нолян і якої остання дія тепер власне розгривається, відкрила всю тайну Мері Нолян і одночасно Імоґени Робертсон. Була це одна і та сама артистка; її справжне назвисько звучить Імоґена Вільсон. Перед роками була вона одною з герльс-ів у славнозвісній трупі Цігфельда в Ню Йорку, з як найкращими надіями на дальшу артистичну чи життєву карієру. Коли одначе одного разу один з артистів, який виступав разом з Імоґеною Вільсон у цій же ревії, взяв її, по закінченню останнього представлення в сезоні, на прохід у своєму авті і цей „прохід" тривав надто довго, бо кілька днів, почалася перша дія трагедії Імоґени. Артист мав жінку, яка з ескапади свого невірного мужа зробила публичний скандал, представляючи одночасно ролю свого мужа як жертви „вампа" Імоґени Вільсон. Вся публична опінія стануда по стороні зрадженої жінки і молода артистка мусіла покинути Ню Йорк. В Канаді де пробувала щастя, не довго могла затриматиколи якийсь часопис приніс вістку, що „Імоґена Вільсон, вистарчила, щоби замкнути перед нею усі можливости в театрах. Щойно в Берліні находить вона працю у фільмі і незабаром, як Імоґена Робертсон, займає в ньому чільне місце. У Голівуді бачуть її фільми і запрошують туди. Але тільки стануда вона на американській землі, коли якийсь часопис приніс вістку, що „Імоґена Вільсон знову в Америці" — при чім відразу звязали її імя з іменем прибувшого до Голівуду на цьому кораблі, Нільс Астера — і почалась нова буря. Щойно після довгих місяців великої нервової недуги, Імоґена Вільсон-Робертсон почала виступати, але вже під іменем Мері Нолян. Її фільми подобались, здавалось, все старе забулося. Тимчасом трапилась знову якась, ближче невідома, історія поміж нею та актором Норманом Керрі. В наслідок нового скандалу артистка захворіла ще важче — і від цього часу про неї цілком затихло. Щойно тепер приходить вістка, що „Цігфельд-Клюб", який обєднує усі жінки, які колибуть належали до трупи Цігфельда, організував збірку в користь Імоґени Вільсон-Робертсон чи пак: Мері Нолян, яка находиться в Ню Йорку, у крайній нужді і тяжко недужа. Остання дія трагедії колись славної зірки.

Голівуд шукає ґерльсів.

Могло би здаватися, що в столиці фільмового царства Голівуді герльсів, себто цих молоденьких, гарненьких, знаменито збудованих танцюючих дівчат своєрідного „джезового" типу, аж надто багато, коли зважити, скільки молодих дівчат у великих містах стає ґерльсами у театрах, ревіях і т. п., вважаючи, що це заняття — це перший крок до фільмової карієри. Тимчасом на ділі Голівуд невпинно шукає за новими ґерльсами і оплачує їх інколи не менш королівськими гонорарами, як зірки зпоміж актрис.

Голівудська „ґерль" це ніяка анонімна статистка, яка автоматично і без виразу виконує ці самі жести й фігури, що й ікс її товаришок. Ні, від голівудської „ґерль" вимагають крім ідеальної постави, краси, почуття ритму й музикальности (коли її анґажують, то танцювати вона може й не вміти — цього навчать її балетмайстри, найліпші, які тільки є — а вони усі в Голівуді!) — ще й деякої інтеліґенції і артистичної індивідуальности. Найти дівчат, які лучать у собі всі ці прикмети мабуть не так легко, коли кожна велика фільмова фірма має кількох високоплатних урядовців-аґентів, яких одиноким заняттям є находити у своїх безнастанних подорожах по цілому світі, зпоміж тисячів жінок, саме ці „чорні перли" — герльси для Голівуду. В останніх часах за ними шукають головно в кругах університетської молоді і не одна майбутня вчена резиґнує з усіх своїх планів і проектів, з науки і студій і стає герльсом у Голівуді. Довголітній контракт дбає про те, щоб якнайдовше залевнити даній фільмовій фірмі всі високі прикмети „чорної перли" зпоміж легіонів дівчат. Не даром називають у Голівуді ці вибранки судьби — їх там біля 400 — „старлет" себто „зірочка" („стар" — зірка). І не одна з цих зірочок стає колись справжньою зіркою.

ЗІ СВІТА ФІЛЬМИ.

НІМЕЦЬКА КІНЕМАТОҐРАФІЯ НА ВИСТАВІ В ПАРИЖІ.

Окремим фільмовим відділом керує на паризькій виставі спеціяльна німецька комісія. Завданням цієї пропаганди буде показати світовій публиці нову культуру, економічну та соціяльну дійність Третьої Німеччини. В „Німецькому Домі" побудували окрему кінову салю із 240 місць, в якій висвітлюватимуть увесь час безплатно розривкові, культурні та музыколентові фільми й усякі актуалії з німецької побутовщини. У міжнародньому кіні, яке нарочно поставили на виставі, будуть висвітлювати німецькі фільми з французькими написами. Особливу увагу звернули німці на кіновий засіб своєї пропаганди у т. зв. „тижні культури", коли покажуть на полотні цікаву фільму п. з. „Нинішня Німеччина". Це буде колірова фільма, в якій хочуть німці доказати, що техніка барвистої фільми стоїть у них куди вище, як у Голівуді. Крім цього показуватимуть на виставі фільмові репортажі з Олімпіяди. Як бачимо — програма величава й могутня. Щаслива нація, яка має на своїх услугах такий могутній засіб всесторонньої пропаганди, як фільмова лента.

ПОЛІТИКА В КІНІ.

Можнаб так сміло назвати свого рода „аліянс", який створила Німеччина з Італією й Японією проти Голівуду. Ці три держави ввійшли в порозуміння та створили бльок бойкоту американської фільми. Одначе в европейському фільмовому світі дуже поважно сумніваються, чи цьому оригінальному „аліянсові" поведеться подужати Голівуд, який будь-що-будь грає таки першу скрипку у світовому промислі завдяки великим технічним, акторським та тороговельним засобам. Голівуд легковажно підсміхається на Гітлеровий почин. Американська фільма стоїть на становищі, що німецько-італійсько-японське порозуміння на фільмовому форумі ніяк не здержиться, хочби тільки з огляду на надто розмірну віддаль цих країв, різні звичаї трьох народів та малу кількість закладового капіталу.

Одним із перших спроб Голівуду провалити ворожий собі „аліянс" є велитенська фільма Самуеля Гольдвіна „Народини зірки", вся в природних барвах, як протидавка на такуж німецьку фільму „Нинішня Німеччина". Гольдвін набрав переконання, що хоч барвна фільма куди дорожча від звичайної, то всетеки вона стократно оплачується. Він признався, що за самий „Аллаховий сад" зібрав він досі 2,700.000 долярів! Як бачимо політика заглядає вже й до кіна..

Фільмова хроніка.

Світової слави режисер Макс Райнард працює в Голівуді над реалізацією нової фільми „Грач". Сценарій до неї написаний на основі Достоєвського. В головних ролях: Робінсон, Ер. Фляйн, В. Дейвіс.

*

В Голівуді усі великі фільмові підприємства переходять цілком на продукцію кольорових фільмів.

*

В Італії заборонено висвітлювати фільми „Бенґалі" і „Атака легкої бриґади" (обі фільми у нас відомі), які буцімто роблять британську пропаганду.

*

Аннабелла грає головну ролю в новій фільмі французької продукції п. н. „Цитаделя мовчанки". Акція фільми розгривається в передвоєнній Росії; тлом акції є польський революційний рух.

З природи й техніки.

Катастрофа під Нанґа-Парбат.

Нанга-Парбат, один з восьмитисячометрових шпилів Гімалаїв, заслужив собі знову на прізвище „людоїда". Бо саме недавно під його північною стіною згинуло 16 людей, зметених жахливою лавіною. Жертвами лавини стало сім європейців та девять носіїв-тубильців. Саме тепер, коли пишемо ці рядки, нема ще подробиць цієї драми, що скоїлася в половині червня в тих далеких околицях, звідки скупі відомости доходять до нас тільки з трудом і дуже повільно.

Читачам, що не зовсім добре познайомлені з географією, чи радше топографією, яка ще й сьогодні скомплікована і дуже фрагментарична, величезного ланцюга Гімалаї, пригадуємо, що Нанга-Парбат, „нага гора", як називають її тамошні мешканці, здіймається в західній частині великого ланцюга, недалеко Каракорум. Положений на північ від Срінагару, столиці Кашміру, Нанга-Парбат є західною частиною масиву, що в його склад входить на сході шпиль Годвін Австен (К 2), віддалений від Нанга-Парбат річкою Індом. Нанга-Парбат, цей гордий шпиль, високий на 8114 метрів, себто на 770 м. нижчий від Евересту, здіймається стрілою до неба. Його самотність видається ще страшніша з північного боку, там, де в пропасті, здається без дна, шумить молоденький Інд.

Нанга-Парбат опирся досі переможно всім спробам людей, що хотіли його здобути. Кожна така спроба не тільки трудна й небезпечна, але дуже коштовна. Щоб тільки дістатись до підніжжя гори, треба зорганізувати цілу експедицію; треба забрати з собою вючних звірят, ціле товариство носіїв, які мають тільки носити поживу на кількадцять тижнів серед ледів. У цій цій околиці, що її називають теж Малим Тибетом, нема якихнебудь доріг: існують тільки круті, головокружні стежки. З осель ні сліду. Зате в східній частині масиву можна стрінути села, причеплені до гір на висоті чотирьох тисяч метрів. Хоч які вони нужденні, все таки подорожні витають їх з радістю.

Докладно три роки тому (7. липня 1934) під Нанга-Парбат скоїлася драма, якої відгуки понеслися широко по Европі, а головно по Німеччині. Річ у німецькій експедиції, якої три члени згинули підчас снігової завірюхи. Кілька тижнів скорше помер на запалення легенів четвертий учасник експедиції (Альфред Дрекзель) у таборі, уладженім на північній стороні гори, на висоті 6.000 метрів. Між жертвами цієї лавинової катастрофи був теж Віллі Меркль, залізничий інженір. Це був першоклясний альпініст, якого кілька років передтим мало що не постигла вже смерть у зовсім ідентичних обставинах у Швайцарії. А саме Меркль пробував ще з одним альпіністом вилізти на шпиль Гранґ Шармо з північної сторони, куди ще ніколи не ходили люди. Підчас цієї спроби заскочила їх завірюха і приневолила їх задержатися на вузенькій стежці на висоті 3200 метрів. На цій стежці можна було тільки усісти; зате ноги альпіністів звисали над пропастю. В такій позиції оба альпіністи перебули два дні й три ночі. Мало хто повірить, що оба альпіністи вийшли з цього випадку без обмерзлих кінчин.

Назва Нанґа-Парбат буде на завсіди звязана з прізвищем славного англійського альпініста Мамері, автора кількох сенсаційних „премієр". А саме йому вдалося уперше вилізти хребтом Змута на шпиль Сервен (Маттергорн). Не менше славна є його класична експедиція на Гренон.

1895. р. Мамері опинився із своїми товаришами Норманом Колі і Гастінгсом в околицях Нанга-Парбат. Тут простудіював він докладно всі слабі місця тієї гори і рішився, здається, на західню сторону. 24. серпня 1895. р. він віддалився на висоті 6.000 метрів з двома найвитревалішими носіями, щоби дістатися на великий ледник Джама, а звідси дуже стрімкою стежкою на північний хребет, де мали з ним стрінутися оба його товариші. Одначе Колі і Гастінгс надармо очікували його: ніколи вже не побачили вони малої каравани, яку змела зі стежки лявіна.

Від пятнацяти літ експедиції різних народів поділилися гімалайськими шпилями. Англійці заходяться біля Евересту і Гарваль (де оперує теж геольогічна швайцарська експедиція), німці біля Нанга-Парбату та Канченченги, врешті італійці і французи біля Каракорум, а головно біля масиву Годвін Австен.

Розуміється, що такий „поділ" неофіціяльний, хоч зайнтересовані сторони строго його держаться. Його доброю стороною є те, що експедиції „спеціялізуються", пізнають щораз ліпше свій „терен", щаджують час і заощаджують собі несподіванок. Одначе не завсіди: останя катастрофа німецької експедиції, з якої залишились живими тільки дві особи (д-р Люфт і д-р Троль), є доказом цього.

Консерватор
безконкуренційний засіб до консервування конфітур, соків, маринат і т. п.
Діставайте у всіх крамницях
Дрозд Львів

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!
МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75
приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 100—7

Німецька чотирорічка.

З огляду на широкий обсяг „чотирорічного" плянy, розглянемо основні його проблеми таким робом, що перш усього розглянемо продукцію німецьких промислових сирівців та їх перерібку, а відтак щойно продукцію німецьких рільничих сирівців і їхню перерібку.

Якщо річ у промислових сирівцях і їх перерібці, завданням чотирорічного плану є зріст продукції німецьких промислових сирівців, дальше плянування і переведення фабрикації перерібок та підмінок („ерзаців"), ініціювання промислових дослідів та організація нових геольогічних дослідів.

Як виглядає сирівцева кампанія гітлерівської Німеччини? Подамо кілька прикладів. Най важнішим німецьким сирівцевим промислом слід уважати промисл штучних волокон. Офіціяльні числа, що торкаються штучної вовни, такі: 1934. р. випродукували німці 7.200 тон штучної вовни, 1935. р. 15.600 тон. Завданням плану є піднести продукцію штучної вовни до 70 тисяч тон річно! Щоб осягнути таку річну продукцію, слід піднести продукцію 1935. р. 4 і пів разів. Випродукована штучна вовна найшла покупців: фабрики випродали її більш, ніж на рік наперед... Німці побудували в Кассель нову фабрику штучної вовни („Гланцштоф А. Г."), а будують 4 дальші фабрики. Колиж продукція штучної вовни осягне вартість 70.000 тон річно, запотребування Німеччини на вовну і бавовну буде покрите в 16 відсотках. Продукція штучного шовку збільшилась з 37 тисяч тон в 1934. р. на 44 тисяч тон у 1935. р. Якщо річ у ваті, її не можна заступити краєвими волокнами. Щоби обмежити ввіз вати, вживають в деяких випадках замість ватових тканин паперових тканин.

Ще краще представляється розвиток німецької продукції рослинних волокон, а саме льну, яка з 15 тисяч тон у 1935. р. піднеслася на 35 тисяч тон у 1936. р. Зате конопель достарчає в 90 відсотках заграниця. Одначе й тут слідний великий поступ не зважаючи на брак досвіду в справі конопель. Скріплена продукція штучної вовни, штучного шовку, льну, конопель і т. д. має покрити 30 відсотків дотеперішнього німецького запотребування.

Дуже цікаві висліди осягнула сьогодні німецька техніка, заступаючи мідь і її стопи (місяж та броня) та цину, цинк і олово продукцією пластичних мас, які переробляють з штучних і природних живиць. У чотирорічнім плані пластичні маси мають відіграти дуже поважну ролю. А саме пластичні маси (прасовані, литі і впорскувані) найшли нове применшення при виробі кітлової арматури (ручки, колеса, вентилі, тощо) збірників для перерібки хемічних сполук, які атакують металі, при виробі електричних ізоляторів, радіових, мірничих, фотографічних і фільмових апаратів, водопровідних рур, кухонного начиння, дитячих забавок, меблів тощо.

Прасовані механічно з тканинами живиці мають таку термічну і механічну видержливість, що з них почали виробляти частини машин. Ці „ерзаци" мають заступити не тільки пішлихотні металі, вони мають теж виперти такі імпортовані матеріяли, як слоневу кість, перлову масу, шляхотне дерево, казеїну і деякі природні живиці.

Якщо річ у штучнім каучуці, німці перейшли від лябораторійних праць до промислової фабрикації. Недавно вибудовано в Шкопав біля Галле нові фабричні заведення. Як відомо німецький синтетичний каучук („буна") виробляють із двох сирівців: вугля й вапу. Дуже велику увагу звертає чотирорічний плян на порушні матеріяли: синтетичну бензину і олії для моторів Дізля. Виказ Гітлера, що „продовж 18 місяців німці зовсім будуть незалежні у продукції синтетичної бензини від заграничного імпорту" мабуть дуже близький здійснення.

У ділянці продукції рільничих сирівців і їхньої перерібки чотиролітній плян вимагає м. ін.: 1) зросту продукції товщів у сільськім господарстві;) зросту продукції товщів внаслідок організації морської ловлі китів, тощо; 3) ощадности в консумції товщів.

Якщо порівняти краєву німецьку продукцію товщів у 1913. р. з продукцією товщів у 1936. р., то вона незначно побільшилася. Зате в порівнянні з 1913. р. зменшилась значно кількість імпортованих товщів (крім масла, якого імпорт з 55 тисяч тон у 1913. р. збільшився на 78 тисяч тон у 1936. р., та рослинних олїв для промислово-технічних цілей). Якщо річ у продукції масла, то збільшення його продукції в Німеччині ледви чи можливе при сьогоднішнім обмеженні довозу заграничних макухів та паші. Те саме можна сказати про продукцію солонини і смальцю, обмежену браком достаточного корму для безрог.

Багато уваги присвячує чотирорічний плян раціональній управі олійних рослин, а саме ріпаку, льну та конопель. Коли в 1933. р. засіяно під ріпак 5 тисяч гектарів землі, то в 1936. р. вже 54 тисяч гектарів; для льну відповідні числа представляються 5 тисяч га (1933) та 44 тисяч га (1936). Коноплями засіяно в 1936. р. 6 тисяч га (в 1933. р. не потовано взагалі).

1936. р. мали німці з краєвих олійних рослин 36 тисяч тон ріпакового олію та 10 тисяч тон лляного олію. Характеристичним гаслом господарського плану є продукція рибного товщу з риболовлі, а саме ц. р. новостворена рибацька фльота має перевести першу ловлю китів. Для виробу товщів мають бути зужитковані: бучиця, кістки з ягід, кости, помиї. Одначе й це підсесення продукції товщів не в силі вчинити Німеччину незалежною від заграниці. Тому чотирорічний плян вимагає обмеження консумції 25 відсотків товщів і повороту до консумції з 1913. року, передбачуючи одночасно законну регуляцію консумції (річна консумція товщу на 1 мешканця в кг. була 1913 р. 18,4, зате 1936 р. 22,9). Зате плян накликує до збільшення консумції риб. Висліди цього заклику зовсім наявні: ловля риб збільшилась 1936. р. в порівнанні з 1932. р. на 90 пр. Передбачена дальша розбудова рибацької фльоти (1937 40 кораблів стільким же самим 1938. р.).

Крім цього ця ділянка плану регулює ще справу продукції і консумції білків та дерева.

а. л.

Ширіть наш часопис!

Хто такий д-р Лякс?

НЕПРИЄМНА СПРАВА, ЯКІЙ СЛІД ПОКЛАСТИ КРАЙ.

Станиславів мав знову сенсацію. 10 днів тому, в понеділок 28. червня ц. р. арештовано на приказ прокуратора відомого адвоката д-ра Лякса, який перебував на вільній стопі за кавцією, та умішено його в станиславівській тюрмі для відсиджування присудженої йому триліттньої кари. В три дні потім відвідав його в тюрмі Преосвященний еп. Хомишин та перевів довшу розмову. Тому, що про особу д-ра Лякса та його звязки зі станиславівською гр. кат капітулою від довшого часу говорить вся Станиславівщина, а чимало вже разів були про це згадки у пресі, подаємо про ці справи інформації, оперті на документальних даних.

СКРОМНІ ПОЧАТКИ КАРІЄРИ.

Д-р Ігнатій Лякс походить з дуже бідної жидівської родини, роджений в Корничі, коломийського повіту в квітні 1882. р. Цим і треба пояснити, що д-р Лякс володіє дуже добре — говорить і пише — українською мовою. На станиславівськім грунті появляється як адвокат по світовій війні. Не мав тоді ще ніякого маєтку та оженився також з незаможньою п-ною Софією Гаммерівною. Лякс був меткий і швидко придбав чимало знайомих. Зокрема познайомився з покійним радником суду Алексієм Саляком, який представив його Преосв. еп. Лятишевському та Преосв. еп. Хомишинові, як знаменитого адвоката. Від тоді єпископ Хомишин почав уживати Лякса, як правного дорадника і синдика свого та єпископства у ріжних судових процесах та маєткових справах епархії.

Першою такою більшою трансакцією була продаж Т-вом „Непорочне Зачатіє" великої каменици на розі вул. Собіського і Липової в Станиславові т. зв. „Варшави", в якій за української влади відбувалися засідання Національної Ради. Каменицю набув при посередництві Лякса львівський лікар д-р Бронислав Овчарський, а Лякс став його повновласником та адміністратором каменици. Ця трансакція відразу поставила Лякса на ноги. Заробив як посередник, заробив за зладження пунктацій і контракту та став повновласником д-ра Овчарського й адміністратором найбільше доходової каменици в Станиславові. Бо „Варшава" має свою велику салю, концесію на кіно, готель, ресторан, чимало склепових домівок та помешкань. Крім того головним джерелом приходу була її власна електрівня, одинока тоді на цілий Станиславів.

Лякс відразу виплинув у Станиславові.

БАГАТСТВО, ЗАЛОМАННЯ І ПРОЦЕС.

Був це рік 1920-ий — часи марок, коли адвокатура приносила слабі доходи у здевальованих марках. Але замісць кепської адвокатської практики д-р Лякс провадив електрівню, винаймав кіно, їздив за фільмами до Берліна, брав відступне за склепові домівки, готель, приватні помешкання і т. д. Інтерес ішов знаменито, так знаменито, що за кілька років каменица д-ра Овчарського була гіпотечно обтяжена довгами до висоти 108.000 дол. (словами: сто вісім тисяч долярів), Овчарський мусів її продати, а єпископська курія відкупила її наново від д-ра Овчарського. Овчарський вийшов з цілого інтересу без сотика, зате його адміністратор і повновласник Лякс доробився великого маєтку, готівки, каменици і т. п. М. і. Лякс купив для д-ра Овчарського каменицю у Берліні серед знижки марки, але купив так зручно, що записав її — на своє імя. При всіх тих інтересах д-р Лякс брав величезні гонорарі від своїх клієнтів, яких зправила доводив до руїни. Маючи добрі знайомства серед суддів і покликуючися на ці звязки вмів їх відповідно розреклямувати і канцелярія його виросла на одну з перших у Станиславові. До цього причинялося в великій мірі його становище як синдика гр.-кат. консисторії та зичливість, яку виявляв йому Преосв. еп. Хомишин.

Д-р Лякс ріс в силу, здбував маєтки і гроші, крім канцелярії провадив лихву, закладав спілки явні і тихі, зїдав зправила своїх спільників та сам розжився на руїнах їхнього маєтку. При тім не робив Лякс ріжниці, кого мав експльоатувати: йому рівнодушним було, чи це був українець, поляк чи жид, чи установа українська, польська чи жидівська. Допустився навіть обману на жидівській шкільній організації (відповідник „Рідної Школи"). В міру, як ріс маєток Лякса, ріс також його апетит і ріс розмах, з яким нищив своїх клієнтів і спільників, ширячи кругом себе спустошення та руйну. Д-р Лякс не вдовольнявся вже малими зарібками, шукав великих інтересів і не цурався ніяких середників, щоби дійти до своєї цілі: до маєтку.

Опінія про Лякса в місті стала якнайгірша: сотки і тисячі людей, яких він знищив, розголошували всюди про його безоглядність, нахабність і жадобу гроша, один перестерігав другого перед Ляксом. Цілі історії та пікантні анекдоти розповідали собі люди по прилюдних льокалях про методи праці та способи зарібкування адвоката Лякса.

Грунт під ним почав горіти. Але якийсь час ратувала його приязнь та прихильність єпископа Хомишина та протекція зичливо до Лякса наставлених суддів (це ствердив згодом сам прокуратор).

Та мірка злочинів Лякса вкінці перебралась. До суду прийшли нові люди, що не оглядалися на Ляксові звязки з впливовим церковним достойником, на його маєток та конексії, але виступили проти нього, як проти суспільного шкідника та одиниці, що ширить кругом себе заразу — деморалізацію та визиск.

Д-ра Лякса арештували в червні 1934 і він відсидів у слідчій вязниці 4 місяці. Перевели в його канцелярії трус, найшли ріжні компромітуючі документи та вияснили неодну досі неясну справу. Прокуратура потягнула д-ра Лякса до відповідальности за ріжні обмани та грошеві махінації на шкоду приватних осіб та державного скарбу.

А справ цих було безліч. Однак львина частина тих справ не діждалась розгляду і перейшла безкарно, бо вони були передавнені, а лише 5 справ стало предметом акту обвинувачення. В міжчасі випустив суд Лякса за кавцією 50.000 зол.

ХАРАКТЕРИСТИКА ЛЯКСА В СУДОВИХ МОТИВАХ.

Не будемо вдаватися в детайлі у чому обвинувачували д-ра Лякса, бо це булоб і довго і є другорядною для нас подробицею. Зясуємо лише вислід процесу та подамо характеристику д-ра Лякса у світлі судових засудів.

Отже наслідком акту обвинувачення засудив станиславівський суд д-ра Лякса за ріжні обмани на 11 літ вязниці, з чого при застосуванні амнестії вимірено йому разом 5 літ. Апеляційний суд у Львові зменшив кару до літ 6, а в дорові амнестії на літ 3, а Найвищий Суд у Варшаві затвердив присуд суду Апеляційного. Так отже має Лякс відсидіти на основі правосильного присуду Найвищого Суду 3 роки тюрми, а на 5 літ є позбавлений всяких громадянських прав, наукових титулів та права вести адвокатську канцелярію.

Не хочемо характеризувати Лякса під кутом опінії, яку він має в Станиславові, а обмежуємось лише до кількох маркантних висновків правосильного судового присуду, які подаємо в буквальному перекладі:

„Вислід розправи безумовно виказав, що д-р Лякс, опутавши свої жертви майстерним павутинням, виссав від них усі акції, став власником їх підприємств, позбавив їх маєтку, а сам на руїнах тої спілки створив нову спілку... Оборону обвинуваченого перекреслюють очевидні факти, які не тільки не лицюють гідности адвоката, але й гідности пересічної чесної людини... Суд хотів перевірити правду у поведінці людини, якої завданням було стояти на сторожі права, слушности і чистоти рук та характеру, та яка — на жаль — і як людина і як адвокат що загально тут у Станиславові було і є відомо, у своїх особистих грошевих справах є безоглядна, не рахується з ніким і нічим, є без милосердя... Така поведінка обвинуваченого, це вже більше, ніж відвага, і більше, ніж розмах, — це завершення дуже штудерної коронкової роботи, яка має всі знамена проступку обману; правних приписів він уживав, як страшного марева не тільки, щоб страшити людей, але й позбавляти їх маєтку, екзистенції, і то не для іншої цілі, як лише на те, щоб самому тягнути користи „пер фас ет нефас"... Обвинувачений, як адвокат, і то небуденної мірки, вживав крутих доріг та недопускальних закулісових інтервенцій, суперечних почуттю примітивної чесности. Підсудний зовсім не вибирав чесних і простих доріг до цілі та йшов найстрашнішими манівцями... Вину підсудного обтяжує збіг проступків та доконування їх у характері речника, якого почесною місією є співдіяти у вимірі справедливости: він повинен з особливим вирафінуванням, при своїх небуденних здібностях, яких надужив, кермуючись нікчемними спонуками, бо в погоні за грошем при надмірному бажанні зиску, ба збагачення себе..."

Так згрубша характеризує д-ра Лякса правосильний присуд карного суду, на якого підставі д-р Лякс таки дістався до вязниці.

ДИВНЕ ДОВІРЯ СТАНИСЛАВІВСЬКОГО ВЛАДИКИ.

Чому ми так цікавимось характеристикою того типа, чужого нам вірою, походженням та народністю?

Робимо це тому, що той тип вдерся в довіря нашого станиславівського Владики та через те довгі літа жирував на церковнім маєтку станиславівської епархії, зразу як синдик і превний дорадник єпископа, потім як необмежений пленіпотент єпископства, завідувач богородчанських дібр та епископських камениць в Станиславові.

Не тисячі, а десятки тисяч плили з епархіяльної каси до кишені того звичайного аферіста-обманця. Лякс був у єпископа всім, першою по епископі особою в дієцезії. Це не злобна видумка: вже по випущенні Лякса зі слідчої вязниці, підчас ведення слідства, вислав його єпископ, як свого повновласника до провірки книг в Земельнім Банку у Львові, і чейже годі вірити, щоб підхід такого обманця до Зем. Банку, ішов по лінії добра української фінансової установи. Підчас карних процесів Лякса вживав Владика ріжних заходів у користь Лякса, які — на щастя — не увінчались успіхом. Вже після управосильнення присуду проти Лякса їздив еп. Хомишин (кажуть, що з послом Волянським і Ляксом) до найвищих чинників у державі просити уласкавити того обманця. І коли 10 днів тому арештовано Лякса, щоб він бодай за частину своїх провин відпокутував, Владика заманіфестував прилюдно свої почування до нього довгими відвідинами у вязниці, дарма, що досі ніколи цього не робив, хоч нераз у вязниці, серед слідства, сиділи поважні священники і такої моральної підтримки не діждались.

Знаємо, що писати таке дуже неприємно. Наш часопис ніколи не летів і не летить на „сенсації" та не порпається у скандаличних аферах. Завжди теж ставимось з пошаною до високих духовних чинників і співпрацюємо у підтриманні їх авторитету в народі, без огляду на окремі випадки, в яких можна мати інший погляд. Однак останній крок станиславівського Владики доказує, що він сам, станиславівський Владика, не тільки не бажає собі стидливого промовчування його взаємин з Ляксом, але — навпаки — радий голосно про це говорити. Він і примусив нас зірвати з тактикою мовчати в деяких випадках про незручні речі, поставити громадянству вільну руку вирішити, чи д-р Лякс заслугує на таке довіря. Бо річ не у приватних звязках чи симпатіях; річ у тому, що такі звязки є небезпечні для маєтку, який не є приватним маєтком, та річ у небезпеці для авторитету церковного достойника, того авторитету, на якому мусить залежати всьому українському народові. Це не є байдужа і маленька справа, коли оборонець Лякса адв. д-р Ляндав у своїй промові перед судом прилюдно боронить Лякса словами:

„Oskarżony D-r Lachs mimo swych przewinień musi posiadać pewne walory, skoro stan. biskup ks. D-r Chomyszyn od szeregu lat używa go jako swego doradcę prawnego, a także ks. biskup sufragan Latyszewski żyje z oskarżonym w zażyłej przyjaźni".

Повторяємо: ми довго стримувались з поміщуванням ріжних дописів, які до нашої Редакції на цю тему впливали, та трактували їх або як особисті порахунки, або як звичайні сплетні. Але маючи з одної сторони вірну, майже фотографічну знимку особи д-ра Лякса, з другої зовсім певні відомости про відношення нашого Владики до Лякса, мусіли в цій справі забрати голос. Станиславівський Владика є відомий зі своєї строгости супроти підлеглого йому духовенства, не прощаючи інколи справді невеликих провин. Одночасно Владика славиться своєю цнотливістю в усіх, навіть найделікатніших справах, якщо вони мають громадський чи політичний характер. Це дає і нам право бути щирими у цій справі, що стала справою громадською: Ексцеленціє просимо і радимо дати собі спокій з Ляксом!

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ У ВИСОКИХ ШКОЛАХ У ВІДНІ!

Українське академічне Т-во „Січ" у Відні подає до відома, що виписи в усіх високих школах у Відні цього року тревають від 23. вересня до 15. жовтня включно. Додаткові виписи не будуть всюди допускані і тому вказаним притримуватися головного речинця. До вписку потрібні такі документи в оригіналі: 1) метрика, 2) свідоцтво врілости (важне також Малих Духовних Семинарій), 3) свідоцтво приналежности, 4) дві фотографії (формату 6×9) та 5) свідоцтво моральности — лише в тому випадку, якщо була перерва в студіях або по матурі. Побажанним теж привести зі собою свідоцтво убожества, щоб можна було негайно подбати про знижку.

Медичний факультет: Студії тревають 5 років. Семестральна оплата 300 а. шилінгів. На перший семестер знижки неможливо дістати, щойно в пізніших семестрах при добрім поступі в науці. Вступних іспитів нема. Труднощів з приняттям не роблять.

Техніка: Виділи: машиновий, будівельний, електротехнічний, архітектурний та загальний (в цьому останньому: обезпеченевий 2 роки та мірничий 3 роки). Студії тревають 4 до 5 років. Семестральна оплата до 300 австр. шилінгів. Знижку можна дістати до висоти 150 а. ш.

Висока Торговельна Школа: Студії тревають 3 роки до осягнення дипльому, а 4 роки до осягнення доктурату торговельно-економічних наук. Вступних іспитів нема. Повна семестральна оплата виносить 220 а. ш. Знижку можна дістати досить легко. Школа світової слави. Високий рівень науки.

Академія музики: Студії тревають 5 років. Оплата на рік коло 500 шилінгів. До вписку потрібне свідоцтво зрілости. Вступний іспит обовязує всіх кандидатів. Можна здавати на вищі роки залежно від здібностей та дотеперішнього знання. Академія є середньою школою без академічних прав.

— **Висока школа аграрних наук** з виділами: лісничим, сільсько-господарським, перетворів та загальним. Студії тревають 4 до 5 років. Оплата семестральна до 300 а. ш.

Висока Школа Консулярних Наук: Студії тревають 4 до 5 років. Оплати дуже високі.

Крім згаданих високих шкіл є у Відні багато ріжнородних одно- та дво-річних курсів з усіх ділянок знання, як: радіотехнічний, торговельний, механіки, технічно-купецькі і т. д. Докладні інформації подає У. А. Т-во „Січ" по надісланню міжнародньої почтової марки на відповідь.

Виділ У. А. Т-ва „Січ" у Відні.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— З ОГЛЯДУ НА ДВА ДНІ СВЯТ, неділю і понедількове свято Петра і Павла, „Діло" появиться щойно у вівторок вечором з датою: середа 14. ц м. Щоб надолужити Шановним Передплатникам і Читачам брак газети в понеділок, нинішне число газети видали ми у збільшеному обемі 16 сторінок.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Перевіз меблів, багажів та товарів виконує дешево та солідно українська **перевозово-спедиційна кооп. „ГАРМА", вул. Марш. Фоша, магазин „Депо"** — тел. 287-05, по 3. год. 200-26.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46. Приймаю футра до перехованння літом.

— **Літнисько — Дора** — Пансіон Ремісничої Фундації Імени І. І. Кокорудзів приймає від 15. червня літників. Достатній, вибагливий харч, ціни приступні, ближчі інформації дає: Управа Ремісничої Фундації, Дора, Яремчанська 54.

— **Гарантоване насіння ріпи стерняки** (на корм для худоби) зі збору 1937. р. в ціні по 2.50 зол. за 1 кг. (при гуртовних закупах відповідний опуст) — замовляйте в одиноκій українській насінній фірмі **А. ТЕРПИЛЯК. — Розсадники овоч. дерев та насінне господарство в Залуквї, почта Галич.** П. К. О. 500.855. Телефон: Галич ч. 1. 1270 2—3

— **В монастирі СС. Василіянок у Львові** при вул. Потоцького 95 відбулося 9. ц. м. потрійне торжество. Митрополит Андрей довершив чину обвечин Ольги Копик; опісля підчас Служби Божої, яку відправив о. П. Теодорович ЧСВВ в асисті о. Цапа, сестра Настя-Маріям Волошин ; Йосафата Колтун склали перші монаші обіти, і сестра м-р Володимира Монастирська зложила торжественні обіти, т. зв. професію. Після Служби Божої Митрополит Андрей виголосив незвичайно глибоку змістом проповідь. На це рідке торжество (всі три степені монаших обітів) прибула рідня нових Василіянок і довколичні мешканці.

— **Новим куратором** львівської шкільної округи заіменували Н. Купчинського, що був візитатором у краківській кураторії, опісля начальником персонального виділу шлеської кураторії.

— **Залізничі знижки для дітей** признало цього року міністерство шляхів на місце давних безплатних переїздів, бо минулого літа багато дітей бурлакувало самостійно, прохаючи чужих пасажирів удавати їхніх опікунів. Тепер кожний дорослий пасажир має право взяти зі собою найбільше пятеро дітей у віці до 14-ох літ, купуючи для них окремі білети, 8 разів дешевші від нормальних.

— **Науково-лікарська рада** в Союзі Суспільних Обезпечалень обтяжує цьогорічний буджет Союзу квотою 100.000 зол. Як подає польська преса, платня голови ради переходить понад 1.000 зол. місячно, члени ради дістають денно по 100 зол. презенційних марок і діет. Чимало грошей іде також на пропаганду суспільних обезпечалень. Цікаве, що обезпечальні часто жаліються на недостачу грошей на лікування й емеритури.

— **Арештування убивників.** 27. червня ц. р. підчас забави в польському ремісничому товаристві „Скала" (вул. Міцкевича) дійшло до бійки, підчас якої убили ножами Івана Іванського, службовика заведення чищення міста. Щойно нині арештували вбивників. Є це Володислав Кужидло зі Замарстинова та Іван Лемішко з Джерельної (Зырудляної) вулиці.

— **Напад на українську крамницю в білий день.** В суботу в год. 11. ввійшов якийсь тип до української молочарської крамниці „Здоровля" при вул. Жовківській 93, вдарив у лице крамарку пястуком, яка стратила притомність і забрав усю готівку та втік. Це вже другий такий випадок за три тижні істнування цієї крамниці.

— **Зі суду.** Бернарда Ашкеназія, який сидів уже коло 20 разів за крадежі й обмани, засудили на 3 роки вязниці за убийство іншого злодія, Вільгельма Корнбліта. — По одному рокові дістав Яків Бочула зі Сигнівки Малої, що не хотів платити аліментів своїй нешлюбній дочці та коваль Мельнурм з Клепарова, що зломав щоку Гаврилові Міхові. — Миколу Возьного засудили на 3 місяці арешту за те, що він перешкодив коморникові виконувати його функції.

— **Львівська хроніка.** Анна Бек (вул. Вузька 3) напилася цинкового хльору, щоб відібрати собі життя. — На розі вулиць Сапіги і Коперника таксівка вїхала між два трамваї. Таксівка зовсім знищена, трамваї трохи. — З одного дому при вул. Чацького вилетіла шиба і поранила 11-літнього Ізраеля Грубера, що туди проходив.

— **Емансипація жіноцтва** проявляється у всіх ділянках. Ось у Микетинцях 4-ох бандитів напало на дім В. Григоришина. Герштшайки ранив Григоришина з револьвера та наказав зарубувати мешкання. Григоришин пізнав, що тим герштом була жінка, перебрана за мужчину.

— **Крайова хроніка.** Стрийський окружний суд засудив комірника з Болехова Марусина на півтора року вязниці за дефравдації та фальшування квітів. — В Угринові Старім (Калущина) чимало осіб захорувало на черівку. Повітовий лікар видав кілька постанов щодо ліквідації пошестя. — Іван Мельник з Мислова (Калущина) палив у печі хрестами, краденими з цвинтаря. — У Ратковичах пов. Мостиська вибух гранат, що його розбирав Віктор Добжанський; Добжанський важко ранений.

— За що вбили Василя Смолу в Звягли? Як „Діло" вже писало, дня 27. червня ц. р. у Звягли пов. Чортків Станислав Надзікевич убив Василя Смолу, пробиваючи його багнетом в груди. Чи слідство виясннть всі моменти цього страшного вбивства, не відомо. Одначе сама трагічна подія дуже знаменна, з огляду на відносини, що панують у нас. Мабуть грала тут ролю не тільки особиста лімста, але і моменти політичного характеру. Покійний Василь Смола був емігрантом з Великої України і старшиною армії УНР. Своєю людяною та справедливою поведінкою до місцевого селянства зеднав собі велику прихильність і довіря всіх, з ким мав якенебудь діло. Неприхильні до нього настрої творилися тільки в нечисленних колах тих людей, що під впливом пропаганди під гаслом, немов то лише польське населення покликане до ролі виключного господаря на наших землях, справді повірили в це. Вони інтерпретують свою місію в той спосіб, що пожитки землі панської посілости ще перед парцеляцією, мовляв, застережено виключно для них, без огляду на те, чи вони працюють, чи ні. Саме на тлі тих відносин виринув і конфлікт між Станиславом Надзікевичем і Василем Смолою, управителем маєтку, який був приневолений недбалого робітника звільнити з праці на фільварку. Однодумці Надзікевича вже по його арештуванні не щадили йому висловів симпатії та потішали його, що по короткій відсутности він назад верне до села. Слід зазначити при тому, що органи поліції не перевели доходжень в тій справі, бо навіть не забезпечили як слід речевих доказів вини душегубця, посилаючи його самого при арештуванні по багнет, яким він убив Смолу. Між громадянством Звягля ходять вісти, що тамошні симпатики вбивника роблять заходи, щоб слідство у звязку зі згаданим душегуб-

ВІДГУКИ ДНЯ.

Промінчик серед мряки.

Тяжко нині здибати людину з усмішкою на лиці. А ще як та людина греко-католицька чи православна. Стільки ріжних турбот приватного і загального характеру насідає на неї, що про усміх і думати не можна. Ходять люди з понуреними головами, вічно чимсь заняті, заклопотані, нерідко дискутуючи самі з собою. На вулиці минають одні других і не бачать себе, а коли вдаряються об себе і стануть на балачку, то тільки й чути:

— Щож там чувати? — і зітхання.

— От, як то коло мене! — і зітхання.

— А коло мене, думаєте, як?! — і (гляди як вище!).

— Сподіваюся...

Постоять хвилинку, похитають головами, а потім:

— Не чули ви де якої посади?

— Для вас?

— Властиво ні. Для мого товариша, Василюка, знаєте? А зрештою, якби щось людського, то й сам би...

— Ви мене про посаду!... Я сам не знаю, що з собою робити.

— А ваше підприємство?

— Ого!

І розходяться як сновиди.

А коли одна з них знову вдариться з кимсь знайомим, то знову клапоть балачки:

— Що нового чувати?

—Ет! — і зітхання. — Чули ви, що діється в Б.?

— Чув. Знаєте може щось більше?

— Певно то саме, що й ви!

— Зле є...

— Ще й як! Думаєте, що це кінець?!...

— Піду вже... Бувайте!...

Голова в долину і — в дальшу дорогу.

Але останніми часами, може тиждень, може два, бачу — один усміхнений, другий, третій. Голова догори, а навіть легкий підсвист. Що — думаю таке?

І в касині якийсь кращий настрій. Тому два дні чути було — казали мені — навіть голосний і щирий регіт.

Почав я нишком досліджувати цю раптовну зміну, довідуватся про маєтковий стан, політичні новини, здоровля власне і рідні, але ніяк не міг дійти в чім лежить причина такої раптовної зміни настрою.

Буду — думаю — питати впрост. Треба тільки зловити родимця на горячім.

Вчора пощастило.

Приходжу до клюбу і з місця приловлюю одного зі знайомих на веселім сміху.

— Чого ви так сміетесь?

— Терещак каже, що вже випив три шклянки содової води...

І це таке смішне?

— Певно, що смішне. Ха-ха-ха.

— Цікаво. Пригадую собі тому два тижні я оповів вам капітальний дотеп, ви ледви посміхнулись, а нині вам весело з трьох шклянок содової води!?...

— Тому два тижні — зовсім інша пара кальошів. А ну, оповіджте його нині!...

— Чому?

Мій знайомий закрутив рукою мов би обертав корбу і зашипів:

— Ши-фучи-фу. Фю-фю-фю!...

Всі довкола зареготались.

— Не розумію!?...

— Чоловіче! Жінка на село виїхала!...

Галактіон Чіпка.

РАДІО НА РАТИ
довгоречинцеві доставляє дешево
Українська Вирібня Радіоприймачів
ЕРҐОН, Нова адреса: Сикстуська 48, ЛЬВІВ
1—3

ством зовсім припинити та справника пустити на волю. Ця евентуальність дуже непокоїть спокійних громадян особливо, коли зважити, що село Звяголь належить до прикордонної смуги, де свобода діяння є взагалі обмежена, а місцеві селяни українці остають під суґестією, що злочинові не буде вже ніякого стриму. У звязку з цією трагічною подією насувається питання, яким чином знайшовся у руках вбивника багнет, що належить до озброєння війська? Просто таким чином, що Надзікевич по повороті з війська приніс його з іншим військовим виряду до дому. Не знаємо, чи це сталося за відомістю компетентної влади. В кожному випадку міркуємо, що віддавання зброї до рук людей, які не дають повної гарантії, що не будуть нею зловживати, не може причинитися до зміцнення публичної безпеки і правного ладу.

— **Впав до кітла з кипятком.** 24-літній кухар М. Стерчинський варив їсти бідним дітям з літньої півоселі в Лодзі. З необережности впав до кітла з кипятком, в якому варилося какао для кількасот дітей. Важко попареного кухаря відвезли до шпиталю.

— **Перед роковинами тридентського собору.** В 1942 р. припадають 400-ні роковини тридентського собору. З тією метою зорганізовано окремий комітет, який уладить виставу памяток на Тридентськім Соборі. Крім того комітет підготовить спеціяльну студію про значіння Тридентського Собору.

— **Син Мусолінія осягнув рекорд.** Підпоручник летунства Бруно Мусоліні, другий син шефа італійського уряду, побив з підполк. Бісео на тримоторовім літаку новий рекорд швидкости, осягаючи пересічну швидкість 423.618 м. на годину. Підполк. Бісео осягнув дотепер рекорд швидкости 390.371 м. на годину.

— **Злодійська ватага синів багатіїв.** У столиці Естонії Таліні поліція викрила злодійську ватагу, до якої належали сини фабрикантів, землевласників та одного поштового урядовця. Ватага в розмірно короткому часі обікрала 30 помешкань та розвивала свою діяльність на пляжах і купальнях. Ревізія викрила в помешканні поштового урядовця велику кількість крадених річей, а в шафі поштового бюра біжутерію та столове накриття з написом „Брістоль".

— **Страшний вибух вулкану.** В Новій Ґвінеї вибух вулкану знищив при кінці червня ц. р. місто Раболь, 500 осіб є вбитих. Цю вістку подав щойно вчора агент одної корабельної кампанії оголосивши звіт капітана корабля „Говльдін „Бір", що стояв у пристані підчас вибуху вулкану. Зі звіту виходить, що місто знищив вибух вулкану і хвилі розшаліного моря.

— **Страшна спека** панує від довшого часу у східній частині Злучених Держав. Нема дня, щоби люди не вмирали нагло від сонячних ударів. Тому життя по великих містах нестерпне і люди втікають поза місто, де сплять під шатрами. Цих людей береже поліція перед злодіями.

— **Роковини з нагоди 500-ліття друку** святкуватимуть у 1940 р. До відсвяткування цього ювилею підготовляється родинне місто Івана Ґутенберга Могунція.

— **Сенсаційний винахід.** Данський інжинір Нільсен винайшов газовий курок з відповідним вентилем, що внеможливить самогубства при допомозі газу. Новий винахід полягає в тому, що газ втікає щойно тоді, як починає горіти, бо полумінь огріває вентиль і тоді курок відкритий. Саме відкручення курка не спричинить появи газу. Колиж хто забуде закрутити курок, тоді за пів минути вентиль автоматично замикається і газ перестає втікати. Отже вентиль сповнятиме ролю безпечника при електричній інсталяції. Отже якщо кандидат на самогубця схоче отруїтися газом, не зможе цього зробити, бо газ без полумені не втікає, а по згашенні теж перестає виходити.

— **Амелія Іґгарт таки загинула.** Вісти, що буцімто найдено останки літака Амелії Іґгарт, виявилися неправдиві. Як подають телеґрами з панцирника „Кольорадо", ніяких сиґналів від летунки не приловлено і не віднайдено теж останків її літака.

З кіна.

Кіно „Паляс": „Ескапада Вероніки".

Коли хтось підчас огіркового сезону надіється побачити високомистецькі фільмові шлягери — сильно помиляється. Одначе, коли хтось іде до кіна тільки на те, щоб розважити нудьгу душних липневих вечорів, може зовсім добре забавитися саме на таких фільмах як „Ескапада Вероніки".

Ця віденська музична фільмова комедія з Ґретль Шаймером, Гільдою Гільдебранд і Ґансом Мосером не має ні спеціяльних гумористичних сцен ні надзвичайних мельодій, проте виконує зовсім добре завдання розривкової фільми. Щож, коли підчас канікули нема мороженого шампана — мусить вистачити й содова вода.

—o—

Дописи.

ГОРОДЕЧЧИНА.

Із поЗвигів війта в Білій Горі. У більшости наших збірних громад на становищі війтів опинилися люди, які не тільки не є автохтонами, але своєю працею відштовхують місцеве населення. До таких великих „сподвижників" самоврядного життя належить в городецькому повіті війт збірної громади Біла Гора п. „інжинір" (такого титулу вживає, хоч був колись лише студентом львівської політехніки) Марія Подворський. Його однобічна господарка незвичайно дратує у громадах українців і чужих доводить нераз до великого одивування. Першою справою нового війта було зорганізувати у Білій Горі польську районову молочарню, що не має ніякого фірмового шильду, але має „великого сподвижника". Називають її „млечарнею гмінною", „стшелецькою" або „Подворського". Та послідна назва відповідає дійсности і тому найдоцільніша. Ніхто не мав би нічого проти цієї „млечарні", коліб вона свою діяльність розвивала по польських селах, але вона має іншу ціль і воює іншими середниками. Війт підшукавши по всіх майже українських селах „своїх людей" відкрив там свої збірні, хоч вони не відповідають навіть найприхильнішим вимогам гігієни, не то що вимогам молочарського закону, дарма, що в цих селах від кільканацять років працює вже „М. С." своїми районівками в Городку і Молошковичах. Та що більше. „Діяльність" згаданого пана сягає так далеко, що він зі своїми збірнями залїз навіть у яворівський повіт і там сіє нездорову розкладову акцію (Молошковичі, Бердників та інші!). Та цікаво було би знати, чим воює пан „інжинір". Першою приманою є зачета, що він у більшій нераз квоті дає доставцеві, а другою своєрідна „анкета гроша". Що воно таке ця „анкета гроша" пояснив цей пан на організаційній нараді в Молошковичах кажучи, що спільно з „М. С." відбувають анкети для зорганізування і поучення своїх членів. За те він на їх роботу пускає „анкету гроша" (конкуренцію) і це для нього буде найкраща організація. Цікаво булоб лише знати, звідки бере згаданий пан „інжинір" ті суми на „зачети" і „гроші" на „анкета"? Невже відборні масла його молочарні в роді „Іцка" з Ліснович та йому подібних платять кращу ціну як „М. С." у Львові? Н! Ці справи насувають не дуже то веселі думки-сумніви. Далі вигадав рубати громадський ліс в Добростанах. Домагання громадських радних українців, щоб 40 проц. брутто доходу з вирубаного ліса дати на відпозу знищеної ще війною церкви в Добростанах, наскочіло українського села, війт зігнорував. З проданого дерева гроші пішли до рук „урядовців", секретарів волости з Білої Гори, які недавно на вирубане дерево зробили „виделок". Не вгадуємо вже тут про „протекційні купни" для прихвостнів війта. Невже війт не знає, що громадським майном завідує громадська управа (!!), а тимчасом гроші за вирубаний ліс в Добростанах пішли до рук „урядовців" (читай війта!) волости Біла Гора! Невже громада Добростани в кураторії?! Цікаво, що на це все скаже компетентна влада?! Бо наведені факти говорять дуже виразно самі за себе.

САМБІР.

Надзвичайні Загальні Збори ОСК. у Самборі відбулися при кінці травня ц. р. при участи делеґатів 105 кооператив, з того 19 кооп. з району Турки. Слід завважити, що в Турчанщині є вже 40 українських кооператив. Всі вони приступили минулого року в члени О. С. К. в Самборі, деклярували 8.000 зол. на уділи, з чого більше, як половину вже виплатили. З початком червня ц. р. О. С. К. відкриває для цих кооператив складницю товарів в Турці. Таким чином О. С. К. в Самборі матиме вже три складниці товарів: у Самборі, От. Самборі і Турці. Крім того веде крамницю шкіри і текстильних товарів у Самборі. Збори вирішили одноголосно зміну § 24. статуту, в якому мовиться про склад Н. Р. у тому напрямі, що збільшено число членів Н. Р. з 7-ох на 9, а то з огляду на Турчанщину, якій признано два місця. Зміна статуту перейшла одноголосно. Надзірну Раду вибрано в листи більшости в такому складі: о. Петик Іван, Чижович Володимир, Футала Василь, Макар Степан, Фолис Юліян, о. Татомир Юліян, Волинець Іван, о. Левицький Адріян і д-р Бабій Василь; заступники: Луцький Петро, Сидоряк і Зинич Олекса. До контрольної комісії вибрані одноголосно: інж. Темник Юліян, Лашилин Михайло й о. Рудницький Антін. З цілої повені внесків слід згадати про внесок о. Крайчина, щоби Збори приняли пятирічку для будови кооперативного дому в Самборі. Фонди на дім призбирали би в той спосіб, що до закупочної ціни фактури добивалось би 1 проц. на фонд будови. На жаль серед сварні над маловажними справами при кінці Зборів о. Крайчин свій внесок взяв назад при кінці Зборів. По успішній санації самбірський О. С. К. стоїть вже твердо на ногах і тепер перед ним великі можливости поширити і поглибити свою працю. Слід лише побажати під адресою деяких людей, яких з великою ідеєю кооперації може й ніщо не вяже, щоби не переводили своїх особистих та партійних порахунків на терені всенаціональних установ, що приносять тому величезні матеріяльні та ще більші моральні шкоди. Через такі речі в самбірського О. С. К. відходить людина, яка має чи не найбільші заслуги для санації цієї установи. Але дарма, Самбірщина під тим оглядом — здається — невиїмково хора.

Недобре у філії „Просвіти". Теперішній Виділ філії „Просвіти" прочувавши, що на Зборах не буде мати за собою більшости, вже два роки не скликає загальних зборів. Ця поведінка викликує велике негодування цілого самбірського громадянства, зокрема читалень, з яких майже завмерло всяке просвітньо-культурне життя. Ніхто не має довіря ні до філіяльного Виділу включно з головою, ні до урядовця філії. Не дивниця, що серед самбірського громадянства кружляють різні сенсаційні вістки, що Головний Виділ вже призначив кураторію для ліквідації самбірської філії чи як проектує терен самбірської філії розпарцелювати між сумежні філії. Цими вістками самбірське громадянство сильно затривожене і тому домагається рішуче негайного скликання загальних зборів філії.

ТЕРЕБОВЛЯ.

Гігієнічна вистава в Теребовлі. Заходом філії Українського Гігієнічного Т-ва у Теребовлі відбувається з 7. до 11. липня ц. р. гігієнічна вистава, получена з відповідними лікарськими викладами, у чит. „Просвіти" в Теребовлі та відчинена щоденно від год. 9-ої до 18. Крім розміщених образів, діяграмів та експонатів відбуваються щоденно в год. 12-ій лікарські виклади в такій черзі: 7-го VII. був виклад д-ра В. Лящинського: „Селянка та її здоровля". 8. VII. виклад д-ра О. Мохнацького: „Про пошесні недуги". 9. VII. виклад д-ра О. Шимарка: „Про гігієну положництва", а год. 18-ій виклад д-ра А. Базара: „Про гігієну мяса; 10. VII. виклад д-ра М. Терлецького: „Про гігієну і недуги дітей в літі"; 11. VII. виклад д-ра Т. Воробця: „Про сухоти", а по цьому викладі відбудеться закриття вистави.

Дитячий ярмарок. Заходом філії Т-ва Охорони Дітей і Молоді в Теребовлі відбувся 7. п. м. підчас празнику св. Івана в Теребовлі дитячий ярмарок, з доходом на Українську Захоронку в Теребовлі. На поширення реклями українського промислу багато українських фірм зложили для продажі свої товари.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Свято Евхаристії. В неділю 4. п. м. відбулося у Перемишлі свято Евхаристії. В год. 11-ій вирушила під проводом Преосвященного Йосафата процесія на Ринок. В поході взяли участь процесії усіх перемиських церков і коло 2000 вірних. В Ринку, коло українських крамниць уладжено чотири вівтарі, біля яких Кир Йосафат в асисті крилошан та духовенства відправив богослуження. Співали хори питомців, студентський і засанський. В святі взяли участь, як звичайно, сірі маси українського міщанства і робітництва, а зпоміж нашої інтеліґенції, поза кількома визначнішими діячами не було майже нікого.

Посвячення угольного каменя під будову чит. „Просвіти" у Дроздовичах відбулося в неділю 4. п. м. Була це радісна днина для громадян Дроздович, передовсім для членів читальні, бо почали вже здійснювати свої довголітні мрії, здвигнення власного будинку, що стане твердинею української національної свідомости. Це небуденне свято почалося Службою Божою, яку відправив місцевий парох о. дек. І. Сендзік. По Службі Божій перейшов з церкви похід з процесією на площу будови, де при участи відпоручників повітових установ маси місцевого і довколичного селянства відбулося торжественне посвячення угольного каменя читальняного дому ім. о. І. Могильницького, відомого суспільного діяча в перших роках минулого століття, який деякий час був парохом у Дроздовичах. Акту посвячення довершив о. М. Прокурат з Хіднович в асисті о. дек. П. Малецького з Міжлання, о. І. Косоногу з Гороховець та

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

о. дек. І. Свидзінського. Он сам відбулася святочна академія, що її відкрив голова тов. „Просвіти" о. дек. І. Свидзинський. На програму академії складалися привіти і промови голови філії „Просвіти" д-ра М. Хробака, дир. ОСУК. інж. Э. Станиміра, о. М. Прокурата, о. дек. П. Маленького, Э. Сенечка, студ. Е. Отахова, хорові продукції хорів читалень в Цикова і Дроздовичі, вільноручні вправи учнят в Цикова та дві деклямації у виконанні одного хлопця і маленької дівчинки. Свято пройшло в повним успіхом і залишило незатерте рідне враження в українців. Зате горетка москвофілів дуже сумувала.

Посвячення нового „косцюлка". В неділю 4. ц. м. відбулося посвячення „косцюлка" в селі Кінькінцях, 1 км. від Перемишля. Донедавна не було в Кінькінцях ні костьола, а до війни не було навіть. Вже був там жид Гольдман, колись торговець кіньми, тепер власник ледащого парового тартаку, млина, бетонірні та кількох камениць, якого наші спанґелизчені, байдужі селяни дуже респектують, вибирають радним, продають громадські толоки, а він з вдячности в дарів їм своїм коштом „кульо" і польовицю їх та очевидно немилосердно використовує. Вреште слід згадати, що на днях громада приступає до будови громадського дому, в якім знайде приміщення „кульо", „стшельня" і т. п. Поміч у будові мають дати і наші спанґелизчені селяни.

Пожежі. В середу 7. ц. м. в год. 5. рано вибухла пожежа в Коровинцях пов. Перемишль у господаря Стральського Гринька і швидко перекинулася на сусідні господарства. Згоріло 7 хат, 7 стоділ і 8 стобіл. Страти сягають 40.000 зол. Жертв ні в людях ні в худобі не було. Міська пожежна сторожа прибула на місце пожежі на третім поклику. Причина пожежі необережність з огнем.

Здирство „тризуби". В середу 7. ц. м. поліційні агенти разом з мундуровими поліцаями насильно здирали тризуби в Ринку і на головних вулицях Перемишля, що їх наші хлопці носять на реверсах мариварок. Між іншим здерли тризуба агенти студ. В. Вітошинському, студ. В. Мурді, І. Отшудлякові та кільком селянським хлопцям.

Заборона співати „Боже Великий". Тим разом видав заборону о. Сембратович, парох Вахова у Дубечнім пов. Перемишль. Перед кількома днями о. Сембратович, провідник москвофільських недобитків заборонив в церкві співати „Боже Великий" мовляв, нікої України не було і не буде.

Звільнені з поліційних арештів. Дня 7. ц. м. вийшли з арештів арештовані 1. ц. м., крім Барнівського, якого відставили до окружного суду у Перемишлі.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Пос. Дмитро Великановичъ: ЗА УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ. (В справі зміни закону з 31. липня 1924 р. про мову навчання в державних школах) Львів, 1937. Накладом кооп. „Рідна Школа". Стор. 36. 16°.

Ганс Христіян Андерсен: ЦІСАРСЬКИЙ СОЛОВІЙ, казка. Львів, 1937. Накладом В-ва „Світ Дитини". Стор. 20. 16°.

Йоган Фрай: ЗА ДУШУ ДИТИНИ, практичні виховні вказівки; за дозволом В-ва „Бенціґер, Со А. Ґ. Ляйпціґзіґ" переклав з німецької мови м-р Ярослав Чума. Львів, 1937. Накладом Ген. Інституту Кат. Акц. І. Стор. 72, 8°.

Цією книжечкою започаткував Ген. інститут Кат. Акції у Львові видавничу „Книгозбірні Католицької АкцІЇ". Вибрано на початок незвичайно цікаво й легко написану, а притім дуже вартісну й позавжди працю директора Ф. Фрая з Ляйбурґа тому, що по християнськи вихована молодь — це хребетний стовп кожної нації та надія й запорука правильного її розвитку.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА І Ска
у Львові, вул. Кордецького 30
Тел. 266-04 ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і носк. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в губах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біліл помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх. Львів, 1. червня 1937. Р. VI. ч. 13—14. Зміст: Висока вартість шкіл Рідної Школи. З нагоди вступних іспитів до середніх шкіл. — Василь Пачовський: Шум нашого поля (фейлєтон). — До всіх людей! (Поклик Ради для вибору звання при Гол. Управі Р. Ш.). — Володимир Полянський: Кружок „Рідної Школи" у співпраці з місцевими товариствами. — Небувала новина. — Денис Коренець: Кінцеві іспити в торговельних школах Р. Ш. — Марійка Сеньківчка: Дитячі Садки. Дожинкування в Дитячому Садку. — Цьогорічні Загальні Збори ВІПУВ. — В блеску сонця цвіт народу: Свято Молоді Р. Ш. в Коломиї. Повітове Свято Молоді Р. Ш. в Підгайцях. — Педагогічні експерименти. З приводу т. зв. „малої матури". — Відозва Пов. Союзу Кружків Р. Ш. в Чорткові в справі будови гімназії Р. Ш. — М-р Мирон Хомінський: Рідна Школа в Збаражчині. — Дитячі містерії зі школами в Галичі. — Загальні Збори кооперативи „Рідне Школа". — В. Жак: Чи живемо в добі нової школи? Т., що від нас відійшли: Д-р Клявдій Білинський. Степан Федів. — З життя Рідної Школи. — Небувала й повчаюча виставка. — Бібліографія. — Різне в стислі. — Додаток: Д-р Василь Пачовський: Українське мистецтво у вихованні молоді.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, часопис для українського жіноцтва. Коломия, 1. липня 1937. Р. XIII. Ч. 13.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок
та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в
Робітні Римарсько-Галантерійній
Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Театри

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДЕНИТИН:
11. VII. Ніч під Івана Купала.
12. VII. Муж двох жінок.
13. VII. Бій.
14. VII. Під хуртелею.

Великий Театр:

Неділя, 11. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Ateneum „Возний і міністр" із Ст. Ярачом.

Понеділок, 12. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Ateneum „Люди на крижі" із Ст. Ярачом.

Вівторок, 13. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Ateneum „Школа жінок" із Ст. Ярачом.

За добре свідоцтво
сигнет 14 карат. золота **в.д зол. 9°** — тільки у **В. ҐРІНБЕРҐА**
Львів, ул. Сикстуська 4.

КІНА.

ЛЮЛЬО: „Чоловік смерти" із Ганном Альбертсом.
АТЛАНТИК: „Король прошаків"
ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої пригоди".
ҐРАЖИНА: „Замах у касині", „Тисяча тактів кохання".
ЕВРОПА: „Роман у Будапешті".
КАСІНО: „Шампанський вальс".
КОПЕРНИК: „Далекобійні жінки".
МАРУСЕНЬКА: „Загублений ліс" „Потрібна подружка".
МЕТРО: „Князь Воронцов", „Невидимий промінь" із Борисом Карловом.
МІРАЖ: „Роберта", „Гаролька Львова на боксера".
МУЗА: „Опір на бредвеї".
ПАЛЯС: „Бен Гур".
ПАКС: вечинний
ПАН: „Генерал Суттер"
РАЙ: „Страшний [illegible]"
СВІТ: „Кабінет воскових фігур" і ревія
СТИЛЕВІЙ: „Дай мені своє серце", ревія „Рефрема".
ТОН: „Брутальний" із Вінґором Мак Лягленом.
УТІХА: „Нинішні часи" і ревія.
ХИМЕРА: „90 хвилин постою", Гарі Піль.

ФОТОПЛЯСТІКОН
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ВОВНИ — найновіші гатунки і кольори — ДІМВОЛІЧКИ — Львів, ул. Сикстуська ч. 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 11. липня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Концерт вальсів, 18.00, 19.20 Розр. музика, 21.00 В. Шнайдер і солісти; БІЛҐОРОД 18.00 Популяр. музика, 18.40 Танк. музика, 18.50 Арії, 20.00 Орх., 22.20 Розр. музика, 23.15 Танк. музика; БУДАПЕШТ 15.50 Сальон. орх., 16.50 Циган. орх., 18.10 Форт. рецІт., 19.05 Джез музика, 21.00, 22.00 Розр. концерт, 22.30, 23.00 Циганська музика; ВІДЕНЬ 12.45 Розр. концерт, 15.40 Камер. музика, 16.45 Солісти, 18.05 Нар. пісні, 19.35, 20.00 Віден. опер. радіооркестр., 21.00, 22.00, 23.00 Опера з Риму; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.00 Розр. музика, 16.00 Концерт, 20.00, 21.00, 22.30, 23.00, 24.00 Просимо до танцю; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15, 18.00 Симф. концерт, 20.40, Розр. музика, 21.45, 22.00 Скрипк. рецІт.; МІНХЕН 15.00 Пісня з муз., 18.00 Сільське весілля, 20.00 Нар. музика на різн. інструментах, ПРАҐА 20.55, 21.00 Філгарм. орх., 22.55, 23.00 Джез. музика, РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. музика, 20.15 ПіснЬки, 22.30 Муз. в пл., 23.00, 24.00 Танц. музика. РІМ 17.15, 18.00 „Царевич" оп. Легара, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Манон Леско" оп. Пуччіні; БРНО 19.15, 20.00 „Тисяча й одна ніч" — оп. Й. Штравса.

Понеділок, 12. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Солісти, 18.00 Танк. мелодії з пл., 19.20 Пісні й серенади, 20.10, 21.00 Розр. музика, 21.00 Камер. музика, 22.50, 23.00 Легка і танк. музика; БІЛҐОРОД 18.00 Радіооркестр., 20.15, 21.00 Серб. вечір, 22.15 Легка музика, БУДАПЕШТ 17.00 Сніз. рецІталь, 18.00 Сальон. музика, 19.35, 20.00 Оркестра, 21.00 Джез. музика, 23.05 Цигап. музика; ВІДЕНЬ 17.40 Спів. рецІталь, 17.55 Скрипк. рецІталь, 19.25, 20.00, 21.00 „Пампа" оп. Герольда, 21.20, 22.00 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Опер. мелодії, 16.00 Попол. музика, 20.10 Трио Шуберта, 20.50, 21.00 Розр. концерт, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт. рецІталь, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Оркестра, 22.30 Розр. музика, 23.15 Танц. музика; МІНХЕН 17.15, 18.00 Розр. музика, 19.00, 20.00 Танкова музика, 21.00 Вес. концерт, 22.20, 23.00 Орх. і солісти; ПРАҐА 19.10 Нар. любов. пісні, 20.05 Концерт орх. Народ. ґвардії, 21.35 Септет; РАДІО ПАРІ 19.05 19.30 Скрипк. і форт. рецІталь, 19.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Шінъєрія" ком. оп. Гервеї; РІМ 17.15, 20.40 Розр. музика, 21.30 Концерт хору. 22.05 Солісти, 23.30 Танкова музика.

Вівторок, 13. липня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 18.00 Легка і танкова музика, 19.20 Весела муз. авдиція, 20.10, 21.00 Улюбл. давні мелодії; БІЛҐОРОД 18.00 Пісеньки, 18.30 Квартет, 20.00, 21.00 „Мадам Бетерфлай" оп. Пуччіні, БУДАПЕШТ 17.00 Сальон. орх., 18.00 Форт. рецІт., 19.00 Мадяр. пісні з циган. орх., 21.35, 22.00 Військ. орх., 23.00 Джез. музика; ВІДЕНЬ 16.05 Валет. музика, 17.25 Пісні Моцарта, 17.40 Соната Бетовена, 19.40, 22.00 Давн. Відень грає і співає, 22.20 Віден. симф. орх., 23.10 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Пополудні музика, 18.00 Соната Дітерсдорфа, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Скрипк. рецІт., 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Манон Леско" оп. Пуччіні; МІНХЕН 12.00 Розр. музика, 16.15 Камер. концерт, 17.15, 18.00 Попол. концерт; ПРАҐА 20.45, 21.00 Чеська Філгарм.; РІМ 17.15 Танк. музика 21.00, 22.00, 23.00 Вес. муз Мелодрами.

Середа, 14. липня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Романт. музика, 18.00 Розр. музика, 19.30 Оперет. і фільм. мелодії, 20.10 Цигап. орх. 21.10 Розр. концерт; БІЛҐОРОД 18.00 „Тіліа" оп. Штрепетка; 20.00, 21.00 Симф. концерт, 21.20 Форт. рецІт.; БУДАПЕШТ 18.00 Розр. концерт, 19.50 Мадяр. мельодії, 20.50 Симф. IX. Бетовена, 22.15 Цигап. орх., 23.10 Джез. музика; ВІДЕНЬ 17.30, 18.06 Квартет і солісти, 19.25, 20.00 Камер. орх., 20.40, 21.00 Вес. муз. авдиція, 21.40 Двофорт. музика, 22.20, 23.00 Радіооркестр.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Попол. музика, 18.00 Дівчата співають, 21.00 Віденська орх., 22.30 Нічна музика. 23.00 Танк. музика, МІЛЯНО 17.15 Скрипк. рецІт., 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.05 Симф. концерт, 22.15 Хор, 23.30 Танк. музика; МІНХЕН 16.15 Вес. муз. авдиція, 17.15, 18.00 Вес. муз. попол., 19.00, 20.00 Вистр. муз. вечір, „Ліґуменфібер" оп. Бетекера, 23.00 Нічний концерт; ПРАҐА 17.05 Скрипк. рецІталь, 20.25, 21.00 „Вознвода" оп. Херубіні; РАДІО ПАРІ 18.30, 19.00 Пісні, 19.15 Циган. орх., 19.45 Сольо на гарм., 20.30, 21.00, 22.00 Орх. Республ. Ґвардії і хор; РІМ 17.15 Камер. музика, 18.50 Розр. музика; 21.00, 22.00 „Іль вентальо" муз. ком. Кишіни, 23.30 Танк. музика.

Подорожуй валізами з дикти (зареєстр. в Ур. патент. під ч. 6483) дістать можна тільки **у ҐАЛЬПЕРНА** вл. Ґолуховських 1, дім Скарбка. 2—3

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 11. липня 1937.

8.00 Сигнал часу і пісня, 8.05 Ранішн. ден., 8.15 Авдиц. для села — газет. і пісні, 8.45 Хліборобс. гутірка, 9.00 День моря в Гдині, 12.15 В країні тисяча і одної ночі — орк., форт., 13.15 Про графіку — гутір., 13.25 Конц. нар. капелі в Наленчова, 14.40 „Читаємо" — „Сошальський дід" і ін., 15.00 Авдиц. для села — гутір., муз., 16.00 Оперет. мельод., 17.00 Загальн. театр улиц — „Згасла свічка" — Фредри, 17.25 Репортаж з життя, 18.00 Підвечірок при мікрофоні, з перерв 18.55 „Над і під Ніягарою" — фейл., 20.00 Конц. солістів — Ст. Надрага — сопран у супров. скрип. і форт., 20.35 Львівськ. спорт. вістки, 20.40 Полт. оглядк. 20.50 Вечірня лям., 21.00 Вокал. ма-

ринар. з Гдині. 21.01 День моря в Гдині, — репортаж. 21.10 Літинська ревія, 21.40 Спорт. вістки зі Львова, 21.41 збірні, 22.00 Вечірн. конц., 22.50 Остан. вістки вечірн. ден. і метеорол. комун., 23.00 Танц. муз. з пл., 24.00 Орх. Т. Середницького.

Понеділок, 12. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Раніш. денник, 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Легка музика з плит, 12.25 Увертури — пл., 12.40 „З роботи до роботи", з роботи: рукавичок, 13.55 Легка музика з пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 З оп. муз., з пл., 15.35 Львів. біжучі вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 „Липень" — гутірка, 16.15 Форт. речіт., 16.45 Таємничі люди: К. Бекеш — фейл., 17.00 Концерт вил. орх., 17.50 „Лови з човна" — гутірка, 18.00 В забутій оторіці польських вірмен — гутірка, 18.10 Дуга орх., пл., 18.30 Техн. скринька, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Стрілецька традиція, 19.40 Чи вмієш плавати? — гутірка, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Легка і танц. музика; в перерві 20.45 Вечір. денник і акт. гутірка, 21.45 „Пан Пісь" — рецит., 22.00 Кварт. мініятури, 22.35 Камер. музика з пл., 22.50 Остан. вістки вечірн. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 З альбому співака, 24.00 Орх. Т. Середницького.

Вівторок, 13. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Раніш. денник, 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Краї й пісні, пл., 12.25 Політ. орх., 13.55 Розр. музика з пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 П. Чайковський — пл., 15.40 Львів. біжучі вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Авдиція для старших дітей, 16.20 Давні танц. форми, форт. речіт., 16.45 Літо в Господарському, фейл., 17.00 Орх., 17.50 Акт. туристт. гутірка, 18.00 Фізикс. господ. актуальн., 18.10 Давні вальси — пл., 18.25 Літерат. мінути — фрагм. повісти, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вістки, 18.50 Акт. гутірка, 19.00 „За короля Стася" орх., 20.00 Спорт. вістки, 20.10 Розр. концерт орх., в перерві 20.45 Веч. денник і Хлібор. вістки, 21.45 „Боржу" Ходьська — рецит., 22.00 Концерт солістів, 22.50 Останні вістки веч. денника, Огляд преси і Метеор. комунікат, 23.00 Концерт бажань, 23.30 Танкова музика з дансінгу — орх., 24.00 Орх. Т. Середницького.

Середа, 14. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Раніш. денник, 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 З опер. „Вікторія а її гузар" пл., 12.25 Сальон. орх., 13.55 Розр. музика з пл., в перерві 14.00 Гутірка, 14.45 Трагедія Пуфка — вим. з повісти, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Скороч. оп. „Севільський цирульник" пл., 15.40 Львів. біжучі вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 З моєї робітні — нарис, 16.15 Пісні — муж. хор „Гейвал", 16.45 Психольогія жовніра в поль. літературі, відчит, 17.00 Речіт. альтівки й форт., 17.25 Франц. пісні, 17.50 Проект будинку — гутірка, 18.00 Бюро студій, 18.10 Скеч „Драмат", 18.25 Плити, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вістки, 18.50 Актуаль. гутірка, 19.00 Легка французька музика; в перерві Куток гумору, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 „В місячну ніч" кварт., 20.45 Веч. денник, 20.55 Акт. гут-рка, 21.00 Концерт Шопена — форт., 21.45 Речітац. з Ходьська, 22.00 Симфон. концерт, 22.50 Ост. вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Сучасна франц. лірика, 23.15 Танк. музика з пл., 24.00 Орх. Т. Середницького.

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 89·90. Долярн американські 5.29·50, 5.27·00, долярн канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени голл. 291·62—289·90, Франки фр. 20·59—20·29, Франки швайцарські 121·40—120·60, Фунти англ. 26·30—26·14, Гульдени данц. 100·23—99·80, Корони ч. 18·20—17·00, Кор. дан. 117·34—116·50, Кор. норв. 132·13—131·15, Корони шв. 135·63—134·65, Ліри італ. 23·00—21·60, Марки фінлянд. 11·62—11·20, Марки нім. 134·00 — 132·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·13—25·90, Марки нім. срібні 143, 141.

Всі українці
купують добірний і дешевий товар, як вовни, шовки, полотна і батисти
у фірмі **„МАНУФАКТУРА"**
Львів, пл. Капітульна ч. 3.

Увага. Ціна повинялися у продажі **2** нові моделі пістоль марки „Мубіс".

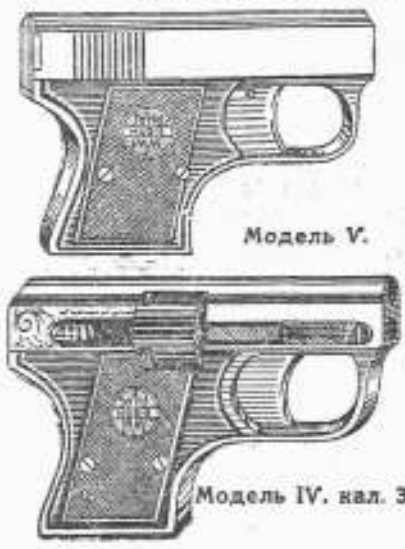

Тепер наша продукція обіймає 7 різних моделів алярмових пістоль, саме:

1) модель	„Спортовий"	1-	стр.	6 мм.
2) „	„Люксусовий"	1-	„	6 „
3) „	I	1-	„	6 „
4) „	II	8-	„	6 „
5) „	III	1-	„	кал. 320
6) „	IV	5-	„	кал. 320
7) „	V	6-	„	6 мм.

Просимо звернути увагу на наш знак фабричний з написом „Мубіс". Бережіться перед безвартісними наслідуваннями. **Жадайте тільки пістолів гарантованої якости марки „Мубіс".** Можна дістати всюди без позводження.

Фабрика Металевих Виробів 1—4
„Мубіс", інж. Неполомський і С-ка
Спілка з огр. відп. у Варшаві.

Жалюзії склепові всіх родів
також **МЕТАЛЕВІ МЕБЛІ**
поручає **Фабрика „FABROL"** Львів, вул. Б. Гольдмана 3, тел. 206-29
Ціни конкуренційні. Цінники на бажання.

Янцій.

Банк Польський 101·00, Ліяьпон 46·75, 46·50, Остроленць 25·50 Стараховечі 29·50, Тенденція неодностайна.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 50·75, 50·85, 3 інвест. 1 ем. 65·50, серія 82·50, 3 інв. 2 ем. непотрована, 5 конверс. 59·75, 59·50, 60·00, 4 прем. дол. 38·00, 4 проц. консол. 54·00, 54·25, 53·15, 53·50, два ост. дрібні.

Тенденція дещо сильніша.

МЕШКАННЯ

ФРОНТОВІ сонячні кімнати з кухнею і комфортом дешево до винайму від зараз при вул. Свентокшиській ч. 22, бічна Янівської. Відомість на місці. 1245 3—5

ПІДПРИЄМСТВА

ІНЖИНІР-ПРАКТИК шукає спільників або приступить до інтересу, найрадше хемічного, як: шкло, фарби, олійня, випалювання вапна з вкладом 5—10.000 зол. Зголошення до Адм. „Діла" під „Практик". 1267 2-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

УКІНЧЕНА СЕМІНАРИСТКА шукає відповідного заняття, найрадше до виховання малих дітей, або до навчання в шкільному віці. Ласкаві зголошення слати до 1. серпня до Адм. „Діла" під „Виховання". 1276

КУПНО - ПРОДАЖА

ПРОДАМ 66-моргове господарство (в одним кусні) із забудованнями, біля Бережан. Олександер Бородайко, Бережани. 1250 2—2

ВІЛЛЯ В ЧЕРЧІ ДО ПРОДАЖІ. Відомість: Львів, ул. Сапіги 67, Цукорня „Добротка". 1277 1-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

15 КВАЛІФІКОВАНИХ „САДІВНИЧОК" потрібує Пов. Союз Кружків „Р. Шк." у Львові (вул. Корнякта ч. 1, II.). Подання вносити негайно! 2-2

РІЖНІ

ЛЯМПА 2-полумінна, ніклева зол. 6.—, лямпа кухонна зол. 2.—, жарівки від 5—25 ват 70 сот., „Централя Жарівок" — Львів, Ринок 21. 1250 2—3

ПЛАЩІ ІМПРЕҐНОВАНІ жіночі, мужеські, дитячі найдешевше джерело: Виробня „НАЛЮМ" Львів, Гетманська 22, побіч Музею. 1120 5-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 67-100

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби й комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 637 10-7

НАПРАВА ланцюкових печей всякого роду — роботи бляхарські — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Оссолінських 8, тел. 257-63. 1233 5-13

ЗОЛОТО — срібло — бриляити — купує, платить найбільше Рудий, Сикстуська 35. 1198 5—6

Взуття посезонове вже від **зол. 6.90** дістати можна у ф-мі Ю. ШТРАССЕР, Галицька 15 — в подвірю передше „Краха". 1234 5—10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики

Д-р ФІШЕР

б. довголітній лікар асистент дерматольог. клініки у Берліні, Відні та Празі

перенісся і ординує тепер від 9—1 і 3—7

ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3.

напр. Віденської кавярні

Тел. 251-66. Сепаратові жадальні.

ОГОЛОШЕННЯ.

Незрівняний в якості пудер і крем ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ завдяки якому стає шкіра ОКСАМИТНО-МАТОВА.
Ціна коробки з пушком зол. 1.25.
2910 76—1

Д-р Софія Парфанович
спец. жіночих недуг і положництва
ординує в літі 1-2
Львів, Зибликевича 51. Тел. 105-43.

В горі — на літнища треба відповідного вбрання; просимо жадати безплатних зразків і цінників; висилаємо відворотно.

ВИСИЛКОВКА ДІМ
Е. Ф. БОРИС
Перемишль, скр. 185.

Дешево — сітки до огорожі
І. КОНРАД
Львів, Гетманська 22. 7—10

КІР
Львів, Уйського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніший
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 18а
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Ширіть наш часопис!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . . зол. 0.15
купно, продаж, внпаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Середа 13. липня 1937. Ч. 151

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Дивний підхід до ґазети.
(Вступна стаття.)

„Конфлікт льокального характеру".

Злидні гр.-кат. духовників на Лемківщині.

Каноїчна візитація еп. І. Бучка бережанського деканату.

Мобілізація в Китаю і в Японії.

Димісія бельґійського уряду.

Мадярщина хоче свободи зброєнь.

Великий бій коло Мадриду

Неполаднаний „вавельський конфлікт".

Кінець неінтервенції.

Французський уряд урятував Мадрид.

Бандити напали на приходство.

Правнича сторінка.

Ч. 151 (14.694). Львів, середа 14. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Бій під Пекіном.

Дійшло до битви між японськими й китайськими військами на залізничому мості 800 метрів на південь від Пекіну.

ЯПОНІЯ ВИРІШИЛА ВЕЛИКУ ВІЙСЬКОВУ АКЦІЮ?

У міродатних колах Пекіну заявили, що **японський уряд рішив перевести у Північному Китаю військову акцію на велику скалю;**

до цієї цілі вислали з Японії до Китаю кілька дивізій. Японці — мовляв — йде про те, щоби протидіяти зростаючим впливам нанкінського уряду в Північному Китаю.

ЯПОНСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ В КИТАЙСЬКИХ ПРИСТАНЯХ.

Кілька японських воєнних кораблів, що стояли у пристанях Формози, дістали приказ відплисти до південно-китайських пристаней (Амой, Фучов, Сважов), щоби хоронити японських громадян з огляду на протияпонські настрої населення.

КОНЦЕНТРАЦІЯ ЯПОНСЬКИХ ВІЙСЬК.

Японське військо заняло всі стації між Шангайкуаном, щоб облегчити транспорт квантунської армії; 3.000 війська переїхало вже нині рано чеерз Шангайкуан з великою скількістю военного матеріялу; попереджує їх броненоїзд. 28 японських літаків причалило в Тієнтсині.

ПОЛОЖЕННЯ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Положення у Північному Китаю непевне, час до часу доходить до збройних зударів; дотепер полягло понад 50 японців і ще більше китайців. З Японії та Манджурії висилають японські війська до північного Китаю, китайські війська зосереджуються коло великого муру.

Китайський уряд відкинув японський протест у звязку з боями під Пекіном. Як виходить із заяв представників обох урядів, вони не мають охоти до компромісу. Японський уряд проголосив мобілізацію.

Кінець неінтервенції.

ФРАНЦІЯ ПРИПИНИЛА МІЖНАРОДНЮ КОНТРОЛЮ НА ЕСПАНСЬКОМУ КОРДОНІ.

Французький амбасадор Корбен повідомив председника комітету неінтервенції Плімута, що **французький уряд припиняє міжнародню контролю франц.-еспан. кордону від нинішнього полудня.**

Мін. Ідея заявив у палаті громад, що про це рішення французького уряду він був поінформований і що вважає цей крок за оправданий, бо Португалія скасувала контролю на еспанському кордоні. Зрештою Франція шануватиме інші постанови договору неінтервенції.

Шеф міжнародньої контролі наказав міжнародним обсерваторам нині (вівторок) у полудне покинути свої станиці і виїхати до місцевостей, що лежать дальше від кордону.

ФРАНЦУСЬКИЙ УРЯД УРЯТУВАВ МАДРИД.

З нагоди зняття контролі на французько-еспанськім кордоні, мадридське радіо висловило надію, що цей крок Франції врятує Мадрид, бо тепер транспорти зброї, призначені для оборони Мадриду, зможуть дістатись нарешті до своєї мети. Червоний уряд висловлює велику радість з цієї нагоди і заявляє, що на таку зміну політики Франції **вплинула інтервенція міністра війни валенсійського уряду, дель Вайо,** який мав останнього тижня довшу конференцію в Парижі з франц. мін. закорд. справ, Дельбосом.

НОВИЙ ПЛЯН ІДЕНА.

На черговім засіданні комітету неінтервенції, яке відбудеться мабуть завтра, мін. Іден запропонує новий плян, що робить уступки деяким домаганням Німеччини й Італії, що дальше уявне контролю побереж і сухопутніх кордонів Еспанії. До цієї контролі запросили ще воєнні фльоти скандинавських держав. Припускають, що Іденів плян буде ширший, ніж дотеперішня система неінтервенції.

Мін. Іден зі знатоками цілий вчорашній день студіював плян контролі, але ще не дійшов до настільки поважних осягів, щоб могти переговорити з іншими урядами.

Великий бій під Мадридом.

ЧЕРВОНІ ВТРАТИЛИ 16.000 ВОЯКІВ.

Авас повідомляє зі Салямanки: Недільні бої під Мадридом оцінюють, як закінчення першої фази другої великої мадридської битви. Наступи й протинаступи тривають далі. Натиск червоних дещо зменшився, зате наступ національних військ скріплюється. Єдиний сильніший удар перевели червоні учора рано на Вілью Нуеву дель Пардільяво, але національна піхота відбила їх при допомозі літаків, що перелітали понад самою землею та обстрілювали противника зі скорострілів. Національні війська перейшли опісля у протинаступ на відтинку Караванчель і викинули відти червоних. Втрати червоних у останній битві оцінюють на 10.000 убитих і ранених. Зі 100 полків, що їх ужили червоні до наступів за останніх 5 днів, національні війська здобули 4, а 10 знищили гранатами. Офіційно повідомляють, що продовж вчорашніх боїв полягло понад 3.000 національних вояків. Втрати червоних за 4 дні на мадридському фронті, оцінюють на 16.000.

На південному й північному фронтах були останніми днями тільки перелічні перепалки стійок.

ПОВІТРЯНІ БОЇ

Як подає генеріфський радіо-клюб, за минулий тиждень зістрілено на мадридському фронті 37 червоних літаків.

Летунська ескадра італійських добровольців у Еспанії за 76 днів зістрілила 75 червоних літаків, 2е червоні кулеві балюни.

Червоні подають урядово, що вони зістріляли вчора 13 національних літаків, утративши 3.

ЧЕРВОНИЙ КОРАБЕЛЬ ПІДДАВСЯ НАЦІОНАЛЬНОМУ УРЯДОВІ.

„Юнайтед Прес" повідомляє: Корабель валенсійського уряду „Кампоамор" віз вантаж нафти вартости 5 мільйонів золотих. Коли він завернув до одної з французьких пристаней, на поклад корабля ввійшла група озброєних людей, що як опісля виявилося були прихильниками уряду з Бургосу. На повному морі вони намовили капітана корабля взяти курс до одної з національних пристаней: капітан приказав причалити до пристані в Пасаєс коло Сан Себастіяну. Вантаж нафти передано військовій владі.

Вже вийшла чергова книжка Бібліотеки „Діла":

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОК АРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника.

Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків.

Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

Дивний підхід до газети.

Львів, 13 липня 1937.

Що ледви не кожний читач щоденної газети має до неї інші вимоги та інший погляд на її завдання — це не тільки річ загально відома, але й природна та зрозуміла. Одні хотять бачити в ній трибуну громадського слова, керманича й учителя народу, інші просто цікаву лектуру. Одні шукають у газеті інформацій про події у широкому світі, інші образ рідного громадського життя, одні вважають, що сторінки „без політики" чи спорту це кривда для громадсько-політичної газети, інші — навпаки — признають, що таким аполітичним матерія-лом газета приєднує собі читачів зпоміж частини жіноцтва й молоді. Один читач шукає в газеті лише передової статті і відповідно до неї оцінює ввесь часопис, інший глядить спершу на „новинки", для одного відділ закордонної політики не існує, знову для іншого саме той відділ підносить рідну газету до рівня европейських органів преси. І такий різний підхід до часопису буває не тільки у нас, але в усіх культурних народів світа, бо тематика писаного слова мусить відповідати нахилам, смакові, настроям кожної окремої одиниці. І тому й газета мусить мати матеріял якнайбільш різнородний, щоб кожний найшов у ній щось трохи з того, що йому до вподоби. Часопис, який бере під увагу тільки одну тему, один відділ, один редакційний реферат, а всі інші легковажить собі, або зіштовхує на задній плян — мусить обмежуватись тільки для дуже вузького гурту читачів і перестає компетувати на масове поширення, — себто заперечує своїй істоті, своєму призначенню.

Все це аксіоми, — речі безспірні. Але й бувають у цій матерії речі, які викликують поважні сумніви щодо своєї слушности. Буває, стрічаємось у нашому громадянстві з такими проявами підходу до рідної газети, з якими ніяк не можна погодитись. Наприклад: раз один громадянин промовляв на одних приподних зборах, редакція газети, насвітлюючи збори, з отим виступом не погодилась, а громадянин образився і виповів передплату. Одна громадянка була вмішана у пресову полеміку, а її чоловік виповів передплату. В обох випадках, арештою, дані громадяни напевне не мали нічого проти загального ідеольогічного напрямку газети, просто зірвали з нею у хвилині особистого огірчення. І психольогічно воно зрозуміле, хоч і свариться з поняттям незалежности часопису, який завжди льояльно може дати місце для спростування, отвертого листа, дискусійної статті, — чи просто може змінити своє первісне становище під впливом розумних і переконливих аргументів.

Аж ось трапився далеко кумедніший випадок. Існує у Львові українська станова організація, в якій від довшого часу йдуть внутрішні спори. Організація численна й багата і тому й суперечки палкі та пристрасні. Тому, що вони порушували й моменти громадянської

натури — і ми теж давали деяким тим голосам місце, зрештою відсилаючи полемістів на терен внутріщніх органів організації. Очевидно, що до самої організації ми завжди ставились найприхильніше, доцінюючи її велику роботу у минулому та признаючи їй і на будуче поважне місце у ворганізованім українськім житті. Такому прихильному становищу ми дали вислів і з нагоди останніх загальних зборів тієї організації. З вдоволенням прийняли теж до відома вістку про закулісові розмови між проводом тої організації та його опозицією та обмежилися до самого звіту з загальних зборів, з якого виходило, що опозиція розпоряджала ледви кількома голосами на кількасот присутніх; ми пояснювали це собі саме отими розмовами, що мали ліквідувати внутрішні суперечки. Аж ось в кілька днів потім трьох членів тої організації присилає виповідження передплати, мотивуючи тим, що вони не дістали підтримки у своїй опозиційній кампанії!

Піддаємо під суд громадянства таку поведінку, яка коміть головою перевертає устійнені в усьому культурному світі взаємини між ґазетою і її передплатником. Очевидно, кожному вільно змінятн свої погляди на вартість часопису, що його до вчорашнього дня передплачував і читав, та з нинішнім днем перекинути свої симпатії куди йде. Але навіщо прикриватись аргументами, які не витримують ніякої критики, а викликують несмак: чи завданням газети є вирівнувати внутрішні суперечки в усіх установах і організаціях? Чи газета має бути воюючою непримиренною стороною там, де є можливість примирення безпосередньо заінтересованих осіб? Чи газета має віддаватись на послуги одиницям, які хотять вести якусь акцію на терені своєї станової організації і не вміють чи не можуть найти собі послуху серед своїх власних товаришів, серед членів спільної організації? Очевидно, що газета має навіть обовязок заявитися тоді, коли проти себе стоять дві групи, які спорять на такій платформі, яка цікавить ціле громадянство. Але в моментом, коли Редакція має сумніви, чи даний спір справді такий з громадянського погляду важний, щоб варта його роздупати, чи може краще почекати, щоб так справа перекипіла і так чи інакше вияснилась на внутрішньому терені, поміж самими членами, — з тим моментом газета мусить займати становище обсерваційне й реферуюче. До чого воно дійшлоб, колиб кожний передплатник уважав газету, яку переплачує, за свою власність, яку має право використовувати для своїх ходів на терені всіх організацій, в яких працює? В якій ситуації найшлись би тоді всі редакції всіх газет світа?! Як можна взагалі жадати від часопису, щоб він пристосовував своє становище до преріжних громадянських справ до бажання і поглядів кожного зокрема передплатника?! Адже це суща нісенітниця: це такий загумінковий підхід, який грозить загибіллю кожній газеті та анархією громадянської думки.

Особливо наше „Діло" з своєю традицією і своїм минулим та своїми актуальними завданнями, „Діло", яке є органом видавничої кооперативи і тому залежить від цілого гурту громадян, законних органів кооперативи, не може в таких справах рахуватися з натиском ріжних окремих своїх передплатників, дарма, що на кожному передплатникові кожній газеті залежить і кожного нашого передплатника ми шануємо, як свого симпатика, приятеля. Але це фальшивий шлях здобування собі симпатиків і приятелів, на який хочуть штовхнути нас ті одиниці, що мають до своєї газети направду надмірні претенсії.

Гадаємо, що наведені випадки, це непорозуміння, яке обмежується дійсно тільки до спорадичних випадків. Коли ж говоримо про них голосно, то саме на те, щоб обмежити їх „в часі і просторі": нехай їх буде якнайменше і хай якнайскорше минуться! При виконуванні найважчих національних обовязків у нинішні прикрі часи, серед нинішніх відомих відносин, просимо не утруднювати нам нашої праці ще такими вимогами, яких ми справді виконати не вспіли.

ік.

Тибетом володіє „воплочений Будда", цим останнім — британський агент. Східний Туркестан поволи большевизується, Монголія становить совітську республику, яка не є членом СССР, зате є його кольонією. Врешті японці володіють „незалежною" Манджурією і суміжними північно - китайськими автономними провінціями.

Китайський уряд не визнає цих усіх анексій, що зрештою трьом великодержавам зовсім не перешкоджує володіти у згаданих номінально китайських країнах, наче в себе дома. Коли йде про Тибет, Туркестан, Монголію та Манджурію, ледви чи багато китайців надіється колинебудь відискати ці землі, їхне відірвання від Китаю є вже на ділі устійнене.

Інакше становище північно - китайських провінцій — Чагару, Гопей та Суіюану. Це вже провінції властивого Китаю (хоча Чагар і Суіюан заселені монголами), вони становлять перший етап підбою справжніх китайських земель; Пекін, що лежить на межі смуги япон. окупації, це донедавна китайська столиця. Тому й підбій цих областей викликує в Китаю сильнішу реакцію, що тручає нанкінський уряд до отвертої війни з Японією, як недавні бунти південної та північно-західної армії.

Північні провінції, частинно здемілітаризовані, частинно під японською окупацією, підлягають потрійній владі: місцевим автономним радам, органам нанкінського уряду та японським військовим місіям і командам гарнізонів. Така плутанина органів влади давала би нагоду до конфліктів навіть якщоб це було в Европі. Та це Далекий Схід, де поняття держави та її органів настільки далеке від европейського. В Японії, яку ми уважаємо на 100 проц. зевропеїзованою, армія становить не підпорядкований урядові орган, лише своєрідний автономний орден, що воліє накидувати свою волю державі, ніж слухати її. Японське військо

„Конфлікт льокального характеру".

Французи називають річи незрозумілі, нельогічні, попутані — „chinoiserie" що можна перевести по українськи „китайщина". Справді — під це поняття підходить усе політичне життя держав Далекого Сходу та взаємини між ними. Раз-у-раз приносить нам преса вістки про події, яких не розуміємо, бо вони в Европі неможливі: чи візьмемо під увагу постійні військові перевороти, чи гравичні конфлікти, чи істерично зредаговані урядові комунікати, чи лайливі заяви дипльоматів.

Не дуже ясний і теперішній китайсько-японський конфлікт: від кількох днів ідуть бої коло Пекіну, війська обох держав поспішно йдуть на фронт, а представник японського міністерства закордонних справ заявив, що ці події мають... льокальний характер.

Без сумніву як на Далекий Схід така собі маленька перестрілка — це нічого незвичайного. Яке враження може зробити смерть кількадесятьох вояків у Китаю, у країні, де рік-річно сотки тисяч людей гинуть від повеней, голоду, пошестей, нападів бандитських ватаг? Зрештою годі оминути зударів у терені, де поняття держави й кордону настільки мрячне. З огляду на внутрішній розлад китайський уряд не в силі боронити своєї території, тому й окраїни даньої китайської імперії залюднені некитайським населенням, здавна підпали під впливи а то й під володіння сусідних великодержав.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Посмертний портрет.

Він не виглядав на свій вік; можна було гадати, що він не десять, а пять літ по матурі. Не виглядав теж на поета — ані такого з нинішної доби, що має тверді лікті і збеличує тверді кулаки, ані такого передвоєнного з розкуйовдапою чуприною і чорною краваткою як крила величезного кажана.

Б. І. Антонич належав до якогось посереднього типу, що ще не викристалізувався, а може і не міг достосуватися до сильно зазначених уже відомих типів. Він був тихий, мовчазний, з нахилом до меляхолії, з вічною „японською" чемностевою усмішкою, якби хотів виправдатися, що мовчить. Такі люди ходять вулицею попід мур, усім уступаючись з дороги, щоб когось не зачіпити. Зазнав Антонич життя бідного студента. Серед наших тяжких відносин почав він учитися, як годити любов до поезії з боротьбою за хліб; може незавидні обставини навчили його не висловлювати занадто голосно своїх думок, бо нині у нас не можна знати, за які думки треба буде відпокутувати завтра.

Важко було здати собі справу, чи ухильчиві відповіді Антонича про всякі важні справи та людей були наслідком його гіркого досвіду в галицькому середовищі, де часто невідомо за що кого бють і за що гладять по головці, чи попросту був це пост, що передовсім хотів писати вірші, хотів якнайбільше друкувати їх і хотів подобатися якнайбільшій кількости читачів. Цей юнак мав завзяття лірика, що дбає головно про свій голос і всі інші справи ставить на другому місці.

Зосередивши свою працю в одному напрямку Антонич добився успіхів досить рідких серед наших літературних умов. Дебютував одною збіркою, що пройшла майже незамітно, коли не рахувати рецензій та вже за другу („Три перстені") дістав літературну нагороду і за третю („Книга Лева") теж.

Антонич мав деякі дуже цінні прикмети таланту: він розумів вагу досліджування мови для поета, дбав за її чистоту, перевіряював правильність граматичних форм і наголосів, цікавився правилами віршобудови, читав чужих поетів і довго, совісно працював над кожною поезією. З цим ішла в парі пошана для свого таланту, якого не хотів витрачувати на принагідну працю для заробітку. Його себелюбство поета наказувало йому виборювати собі крок за кроком тривке літературне імя, а не йти за легкою щоденною популярністю.

Коли відкриваємо збірки молодих поетів, що передучасно відійшли від нас, забуваємо, що нераз із кількапацяти томів поезій, на які складалося довге життя людини і великого поета, важко відтворити собі його світ або його світогляд. Чи якби поет зумів охопити в одній книжці своє світовідчування і світорозуміння, то чи мав би охоту сідати до другої?

Антонича захопила природа і він силкувався найти серед її голосів такі, що розбуджували би життєвий живчик, у нього трохи приспаний, і такі, що зміцнювалиб у нас пошану для її дивних таємниць. Планети, живини, постаті з міто-логії і тіні дивогладних модерних машин заводили в його уяві не зовсім зрозумілий символічний танок. Те, що грамофон нагадував йому цвітку, а риби виступали як виразники світу глибшого, ніж той, по якому ходимо — це був тільки природний наслідок ніякового почування, що реальний світ не вабив Антонича ні своїми предметами ні своїми ідеями.

Антонич мав нахил до містицизму в тому значінні, що шукав глибшого змісту поза земним світом і йшов від ясних явищ до щораз темніших. Його захоплення життям було більше програмове, ніж дійсне. У тих поезіях, де в основу лягли його дитячі спомини і свіжі безпосередні образи з села, відчуваємо, чим він тішиться і через що сумує. Коли-ж він покидає дійсний світ і хоче творити собі новий, тоді мусимо робити те, що він — часто задовольняти-ся тільки мельодією гарних, опяніливих слів, калейдоскопом космогонічного атлясу.

Смерть такого молодого поета в нас подвійно сумна: — він був одним із тих рідких молодих авторів, що не довіряли самому своєму талантові, а хотіли і вміли підсилювати його роботящою енергією. Антонич не був би зупинився на своїх успіхах і не дав би себе зупинити невдачами; його слабе тіло і слабе серце підтримувала сильна воля та ясна свідомість, що найлегше дійти до мети — тяжкою працею.

дрвязує дуже велику вагу до експансії на азійському континенті, тому здійснює її навіть проти вол. уряду, чим доводить до частих конфліктів з большевиками й Китаєм. Китайські губернатори й команданти армій досить не рахуються зі своїм урядом, який з огляду на те займає в Китаю становище не влади, а своєрідного „відповідального редактора", що не має впливу на військо, а відповідає за його вчинки перед посторонніми державами.

Серед таких умовин збройні конфлікти досить не належать до рідких випадків, зрештою не лише між Японією й Китаєм, але й між Японією і СССР (чи там між Манджурією і Монголією), себто між двома незанархізованими державами та їхніми сателітами. Як наскрізь буденні події, ці конфлікти не роблять помітнішого вражіння і кінчаться здебільша порозумінням між військовими командантами або дипльоматичними переговорами, що майже все розбиваються.

Тепер положення настільки поважніше від „нормального" (бо на Далекому Сході годі рахувати пограничні перестрілки до ненормальних явищ), що у конфлікт замішана не сама військова влада, але оба уряди, які займають дуже непримиренне становище. У Токіо отверто говорять, що на компроміс важко рахувати, бо він вразив би Японію на втрату престіжу та скріпив би китайську агресивність. Щож — японці ніколи не були дуже розположені до компромісів зі слабим Китаєм. Цікаве те, що цей останній також „показує роги": Чанкайшек наказав військовій та цивільній владі Пекіну відкинути всі компромісові умовини і не уступити ні пяди землі, не рахуючися з жертвами в людях.

Очевидно — це ще не війна; на Далекому Сході нема звичаю рахуватися зі словами, навіть серед дипльомітій. Тому ці сильні фрази не такі небезпечні як факти: Обі сторони завзято зосереджують свої війська на терені конфлікту. Небезпечне й те, що японські політичні партії, які постійно гамують конкістадорський розгін армії, тепер обіцяли урядові повну підтримку.

Що японсько-китайський конфлікт вибух так негайно і з дрібної причини (до речі: інакше її представляють китайці, інакше японці), це нікого не дивує, хто слідкує за далекосхідними подіями. Застановляє хіба факт, що китайсько-японський конфлікт прийшов негайно після совітсько-японського за острови на ріці Амурі. Невже Нанкін координує свою акцію з Москвою, невже отверто прийме большевицьку поміч у боротьбі проти японського імперіялізму? Якщо так, то чому саме тепер, коли СССР стратив у Европі ввесь кредит, коли совітську військову верхівку вирешетували як шпіонів, коли старшинський корпус червоної далекосхідної армії та фльоти здесяткований органами ГПУ? Це питання, на які важко найти відповіль у теперішній стадії далекосхідного конфлікту.

(гал.).

Злидні українських духовників на Лемківщині.

ЧОМУ МОВЧИТЬ УКРАЇНСЬКЕ ДУХОВЕНСТВО З УСІХ ТРЬОХ ДІЄЦЕЗІЙ ЛЕМКІВСЬКИХ СВЯЩЕННИКІВ?

Незрозумілі і необчислені у своїх наслідках „розпорядки" нового апост. адміністратора стали джерелом кривди українських священників та причиною нездорових ферментів між населенням Лемківщини.

Нині український священник на Лемківщині не є певний свого завтра, не знає, чи не доведеться йому покидати своє місце і „на приказ" переноситися дальше, щоб звідтіля знову куди інде мандрувати. Ніодин священник не знає, яка його провина, бо не переводиться проти них ніякого слідства, лише паде приказ покидати парохію. Невиконання „приказу" потягає за собою стримання дотації, або суспензу.

До того всі закиди спертні на доносах. Ніхто не числиться з тим, яку вони мають вартість, до якої міри може бути правдивий донос, цього ніхто в Риманові не старається прослідити. Карають головно за те, що священник українець не годиться, щоби церковне майно переходило на власність о-ва Качковського, цей останній також „показує роги": Чанкайшек наказав військовій та цивільній владі Пекіну відкинути всі компромісові умовини і не уступити ні пяди землі, не рахуючися з жертвами в людях.

Очевидно — це ще не війна; на Далекому Сході нема звичаю рахуватися зі словами, навіть серед дипльомітій. Тому ці сильні фрази не такі небезпечні як факти: Обі сторони завзято зосереджують свої війська на терені конфлікту. Небезпечне й те, що японські політичні партії, які постійно гамують конкістадорський розгін армії, тепер обіцяли урядові повну підтримку.

Що японсько-китайський конфлікт вибух так негайно і з дрібної причини (до речі: інакше її представляють китайці, інакше японці), це нікого не дивує, хто слідкує за далекосхідними подіями. Застановляє хіба факт, що китайсько-японський конфлікт прийшов негайно після совітсько-японського за острови на ріці Амурі. Невже Нанкін координує свою акцію з Москвою, невже отверто прийме большевицьку поміч у боротьбі проти японського імперіялізму? Якщо так, то чому саме тепер, коли СССР стратив у Европі ввесь кредит, коли совітську військову верхівку вирешетували як шпіонів, коли старшинський корпус червоної далекосхідної армії та фльоти здесяткований органами ГПУ? Це питання, на які важко найти відповіль у теперішній стадії далекосхідного конфлікту.

(гал.).

Злидні українських духовників на Лемківщині.

ЧОМУ МОВЧИТЬ УКРАЇНСЬКЕ ДУХОВЕНСТВО З УСІХ ТРЬОХ ДІЄЦЕЗІЙ ЛЕМКІВСЬКИХ СВЯЩЕННИКІВ?

Незрозумілі і необчислені у своїх наслідках „розпорядки" нового апост. адміністратора стали джерелом кривди українських священників та причиною нездорових ферментів між населенням Лемківщини.

Нині український священник на Лемківщині не є певний свого завтра, не знає, чи не доведеться йому покидати своє місце і „на приказ" переноситися дальше, щоб звідтіля знову куди інде мандрувати. Ніодин священник не знає, яка його провина, бо не переводиться проти них ніякого слідства, лише паде приказ покидати парохію. Невиконання „приказу" потягає за собою стримання дотації, або суспензу.

До того всі закиди спертні на доносах. Ніхто не числиться з тим, яку вони мають вартість, до якої міри може бути правдивий донос, цього ніхто в Риманові не старається прослідити. Карають головно за те, що священник українець не годиться, щоби церковне майно переходило на власність о-ва Качковського, тольської адміністрації у Риманові за урядування бл. п. о. В. Масцюха, щоби він залишив їм улюбленого священника, але надаремно. Від тоді церква у Барвінку стоїть пусткою. За позаднанням релігійних потреб звертаються тамошні селяни до сусіднього „батюшки". З інших сіл їздила також делегація до Риманова, а саме з Кестаровець коло Сянока, зі Святкової коло Змигороду, Полян коло Крампної і багато інших вставлятися за своїми українськими священниками. Про дразливість релігійної справи на Лемківщині свідчить найкраще факт, що навіть православні виступили в оборону покривдженого українського духовенства і з кільканацятьох сіл вислали протест з кількадесятьма підписами через нунціятуру у Варшаві до Апостольської Столиці, а крім того вислали делегацію окремо до Риманова зі словами: „Якщо так церковна влада буде поступати, то ми ніколи не станемо знову членами католицької церкви".

Ось так апостольський адміністратор своїми розпорядками відштовхує не лише не греко католиків, але і тих православних лемків, які навернулись би назад з православія. Такою поведінкою апостольська адміністрація рішуче не осягне своєї цілі, себте ає приєднає назад православних, але навпаки ще більше відштовхне їх від себе.

Отже хоч усі протести лемків, висилані до Апостольської Столиці і до Риманова залишаються без відповіди, то вони спішать з моральною і матеріяльною допомогою українським священникам. Доходить до того, що православні з Тилявої, довідавшися, що о. душпастир, який раніше працював серед них, суспендований, роблять йому пропозицію, щоби він переніся до них і працював разом з ними, а вони належно йому віддячаться.

Наведені факти найкраще доказують, що лемки дають все, що можуть і що вміють любити та оцінити жертвенну працю своїх душпастирів. Але тут насувається мимохіть питання, чи саме духовенство веде якусь збірну акцію проти цих відносин? На жаль ні, хоч є всі дані до цього. На приблизно 140 священників на Лем

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 9

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

Ідемо залізничим шляхом. По його обох боках видніють високі сніжні засипи. Далеко чекають нас вантажні платформи, навантажені дошками. Ці вагони мали ми пересунути по залізничих рейках кілька кільометрів у напрямі станції. Причіпившись, як муравлі за колеса, буфори, виставочі дошки, пхаємо перед себе важкі платформи. Хтось упав зі свіжого насипу під колеса. Крик відтак проклін і відтак знову тиша серед якої чути тільки важкий віддих кількадесятьох людей, що напружують свої мязи.

Той, що злетів із насипу під колеса платформи, вилазить щасливо з під ніг товаришів, що волічуться вперед.

Стріпує сніг з одягу.

— Гей, ти там! Не лишатися! Доганяй!

Чергового дня прийшли до нашого бараку лікарі (вязні), щоб оглянути нас під оглядом здібности до фізичної праці і поділу на відповідні категорії. Стояли ми півнагі, чекаючи своєї черги. Не зважаючи на те, що лікарські оглядини відбувалися з незвичайною швидкістю, ціла та процедура з уваги на велику скількість вязнів зайняла пів дня. А в ночі — не зважаючи на категорії — всі знову до пересування по залізничих рейках навантажених вагонів

ЛАЗНЯ.

Одного дня погнали нас до лазні. Там видали нам по два відра теплої води: одни морської, другий річної і по кусневі мила. Це повинно було нам вистарчити. Ті, що не знали, що скількість води сильно обмежена, не могли змити зі себе мила. Все відбувалося у великій тісноті при супроводі московських лайок.

ДАЛЬША ПОДОРОЖ.

По двох тижнях тієї „квартанни" у завушивлених і заблощичених бараках кількадесятьох вязнів пігнали з клунками на залізничий дворець. Між ними був і автор цих рядків.

Поїздом приїхали до місточка Сорока, звідки в дальшу дорогу вирушили ми пішки в напрямі острову Міяг віддаленого від Сороки 85 км.

Було нас 42. вязнів. Конвой складався з трьох вояків. Довгим гусаком тягнувся наш похід. На передї йшли молодші й сильніші, спішачись, щоб чимшвидше дірватись до вимріяного відпочинку в карельськім селі. Далі їхали сани навантажені нашими клунками й куферками, відтак ішов конвой і на самому заді— ніким не пильновані, без ніякої сторожі воліклися ті, що їм подорож пішки серед північних снігів давалася найдошкульніше в знаки: старі, недужі, інваліди, спираючись на ціпку, відпочиваючи що кілька кільометрів, витираючи замерзлою рукавицею спочене — не зважаючи на мороз — чоло.

КАРЕЛЬСЬКІ СЕЛА.

Великі карельські села віддалені одно від другого менше більше 30 км. Це віддаль, яку ми повинні перейти за один день, щоб знайти нічліг під дахом рибальських осель. Бо місцеве населення складається переважно з рибалок. Хліб, навіть ярина — це предмети імпорту. Природні багатства краю — це риби, яких Біле Море доставляє доволі. Карельські селяни були ще в ті часи заможні, бо не знали ще колхозів. Великі села, які числили іноді кілька тисяч мешканців, були забудовані поверховими, деревляними домиками. Правда, ці домики були небілені, але вдержані чисто й оббиті дошками та покриті ґонтами. Кількамісяшна ловля риб дозволяла їм на довгі зимові ферії, бо гроші за продані риби вистачали на все найконечніше, чого тільки гостра північна природа не могла тамошнім мешканцям дати.

Я ішов останній. Всі мої товариші разом із конвоєм вже давно випередили мене. Автім, пощо мав я спішитись? Щоб скорше попасти перед теплу піч у карельській кімнаті, де ждуть мене байдужі лиця співтоваришів, чужі лиця господарів і ворожі, недовірчиві погляди конвоїрів? Волів я повільним кроком бристи сам у снігу, мріючи про стрчену волю і не сміючи мріяти про її відзискання.

Думка про втечу в таких умовинах нереальна думка — ні на хвилину не родилась мені в голові. Думаю, що і в моїх товаришів теж

ПІНИСТА ПАСТА ДО ЗУБІВ ДАЛЬОЄ

ківщині є коло 120 українців, а решта москвофіли — прихильники Риманова. Вже сам факт, що кожний з тих 120 священників може кожної хвилини найтися у подібному прикрому положенні, може кожної хвилини не подобатись своїй зладі, повинен довести до живішої та сильнішої акції в обороні своїх слушних прав. Висилані жалоби одинцем зпоміж покривджених священників залишаються без відповіді. Тому то між покривдженими священниками страшне огірчення та оправданий жаль до байдужої постави духовенства з інших 3 дієцезій. Чи їхні брати священники з Лемківщини, яких те саме може стрінути, або з 3 дієцезій, подали спільно браню руку хоч так, як це зробили лемки? Така допомога священикам, які примирають з голоду зі своїми родинами не мала би ніякої закраски бунтарства проти влади і була би лише християнською повинністю. Вкінці слід памятати, що теперішня політика апостольського адміністратора може потягнути за собою дуже прикрі консеквенції. Лемківщині загрожує з одного боку дальший перехід на православія, а з другого боку серед елементу більше податливого, неосвідомленого або тих, які себе ще вважають „старорусинами", себто москвофілами, загроза комунізму. На ці справи слід глядіти з повним зрозумінням причин і наслідків, бо їх опісля буде дуже тяжко направити.

Такою розвязкою страшного положення на Лемківщині не є усування українських священників. Навпаки на Лемківщині мусять залишитися найактивніші молоді українські священники, щоб її зберегти для Церкви та нації. Тому українському духовенству на Лемківщині мусить прийти з моральною і матеріяльною допомогою українське духовенство трьох суседніх дієцезій та всі українські католицькі організації.

На Лемківщщині не можуть коротати свого віку, не можуть марнуватися найідейніші одиниці, бо такий стан руйнує їх фізично та морально і руйнує одночасно цілу українську Лемківщину. Національні справи мусить боронити ввесь наш загал, бо їх занедбання може принести необчислені втрати для української нації.

ч—н.

Перед нами й за нами тільки одна доріжка, втовчена санками, що час до часу по ній переїжджають. З лівої і правої сторони непрохідні ліси покриті снігами, що сягають людині до грудей, де втікач, якби навіть відважився на нерозважний крок, залишив би по собі слід, по якому його легко догонили б і зловили б. Втеча втертим шляхом далаб такий сам вислід, бо без пашпорту й грошей вязня зловили б селяни в першім карельськім селі і віддали б у руки влади, бо за голову зловленого вязня платили два пуди білої пшеничної муки. Хоч діялося це за панування НЕП-у, коли біла мука в СССР не була такою великою атракцією як сьогодні, всеж таки і на ті часи така нагорода була дуже щедра.

Тиша. Мовчить північний ліс підчас зими. Іноді щось ворухнеться на білому тлі снігу — це білі північні куропатви, слабо замітні на сніжній білій постелі, шукають поживи, блискаючи своїми червоними, як коралі очеятами. Відважні птиці підходять майже до самої дороги, немов знаючи, що тих сорок двох, які перед хвилиною перейшли довгим гусаком, це не мисливі, але теж звірина, що її зловили аґенти ГПУ, які суперничать між собою за доставу якнайбільшої добичі.

(Продовження буде).

НЕДОЛЯ РОБІТНИКІВ, ДОНОЩИЦТВО.

Відомий французький письменник Андре Жід, давний симпатик комунізму, видав минулого тижня нову книжку, що доповнює попередню („Поворот з СССР").

Нова публікація ще більше немила комуністам, бо в ній автор ставить ще важчі закиди під адресою СССР. Жід м. ін. робить большевикам закид, що вони завертають нам у голові, представляючи положення робітників у Совітах у дуже рожевих красках. Тимчасом совітський робітник привязаний до фабрики так, як рільний робітник привязаний до свойого колгоспу чи радгоспу. Робітник у Совітах не може змінити фабрики, не є вільною людиною, не може мати хати де хоче, а що найважніше, не може думати так, як хоче. Хто пробує свобідно думати, того зараз висилають на Сибір.

Автор дуже гостро пятнує доносництво, що тепер панує в СССР і яке уважають там за чесноту. Найкраще живуть ці, що найбільше підлі, люди з найгіршими характерами. Незадовго московський нарід стане народом, зложеним тільки з людей, що живуть коштом інших.

Рівночасно з книжкою Жіда появилася брошура Петра Ербарта, що разом із Жідом подорожував по СССР. Він підкреслює в своїй брошурі, що був і буде далі революціонером, але зазначує, що неможливо нині боронити Совіти без брехні. Ербарт підкреслює, що в Совітах витворилася свого рода аристократія, яка править усім і все пожирає. Совітська бюрократія — це паразит. Це нині єдина задоволена кляса в СССР, що скористала на революції, підчас, коли маси живуть під нечуваним гнетом.

МРІЇ ПРО ДОБРОБУТ.

Цього року кінчиться друга пятилітка в СССР; вона відбувається під кличем дальшого розвитку совітського промислу. Третя пятилітка, як пише совітська преса, є саме під кличем піднесення добробуту країни й населення. В рямцях третьої пятилітки передбачена розбудова міст, будова домів, шкіл, лічниць і т. д.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9. та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.

Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 101—?

Канонічна візитація бережанського деканату.

З доручення Митрополита Андрея, перевів Преосвященний Іван канонічну візитацію бережанського деканату. Візитація почалася 11. червня ц. р. і тревала з перервою до 6. липня ц. р., бо в міжчасі Преосвященний Іван їздив на міжнародній конґрес у честь Царя Христа до Познаня.

Дня 11. червня приїхав Преосв. Іван в год. 6.30 вечором до Гинович. На стації ждало на приїзд Владики все духовенство бережанського деканату під проводом о. дек. Е. Бачинського з процесіями з трьох дооколичних сіл, хором з Гинович та орхестрою з Лапшина. Як делеґати повітових установ явилися на стації д-р Ф. Коковський, м-р В. Лоґуш та лікар Л. Мігоцький. Від духовенства привитав єпископа, о. декан, від повітових культурно-освітніх установ д-р Ф. Коковський, делеґати селян, молоді, дітвора, а хор в супроводі орхестри відспівав многоліття. В часі канонічної візитації Владика відвідав 26 церков, відправив 14 архієрейських Служб Божих, посвятив 16 церков, відправив 20 молебнів, виголосив 38 проповідей і перевів катехізацію дітей в 24-ох селах. Всюди витали з великим захопленням Преосв. Івана селяни й інтеліґенція, старі і молоді, а найбільше найменші діти, які сипали цвіти. В усіх селах були тріюмфальні брами, прикрашені папськими й українськими прапорами, хоч у богатьох селах поліція здирала українські прапори.

На окрему згадку заслугує привитання Владики в Бережанах, Вільхівці, Дорожневі, Лісниках, Вульці, Курянах, зокрема в Лапшині, де вся молодь в карних чвірках вже від стації в Гиновичах супроводжала свого єпископа до села. В усіх місцевостях витав нарід єпископа сльозами радости, прощав зі смутком. Усі церкви були прикрашені папськими і національними прапорами, всюди була спільна молитва за ввесь український нарід.

До Бережан приїхав Владика в навечерію храмового празника св. Трійці, в неділю 20. м. м. пізно вечором, бо по відправі архієрейської Служби Божої і посвяченню церкви в Рибниках, по дорозі посвятив ще дочірню церкву в Посухові. В Бережанах витали Владику непроглядні маси народу, вийшла також процесія з костела. Владика відвідав костел, виповнений по береги вірними. З костела відпровадила лат. процесія Преосвященного до церкви, де привитав його місцевий парох, і від українського громадянства сеніор д-р В. Лаврівський, представники рідношкільної молоді і державної ґімназії. По архиерейській Службі Божій у день св. Трійці Кир Іван відправив торжественну панахиду за поляглих борців.

Канонічна візитація закінчилася соборчиком в Курянах, парохії заступника декана о. І. Брилинського. Преосвященний висловив своє вдоволення з ходу візитації, що пройшла з користю для нашої церкви і народу.

Дивною була лише поведінка адміністраційної влади. Хоч повідомлено про приїзд Владики, староста не вважав за відповідне привитати Архиерея при приїзді на терен повіту, та не дозволив бандеріям витати свого Владику, хоч воєвідський уряд такий дозвіл видав устно о. деканові. Далі були ріжні несподіванки напр. у Мечищові, де підчас побуту Владики приказали громадянам доставити 150 фірманок на шарварок! Всеж таки канонічна візитація пройшла з великим успіхом і незвичайно підбадьорила українське населення Бережанщини, пригноблене останніми подіями.

Підчас спеки холодимося МОРОЗИВОМ тільки з фабрики „Фортуна Нова" Тел. 226-14.

Загальна мобілізація в Китаю.

Як подає Домеї, **нанкінський уряд оголосив приказ загальної мобілізації.**

„Нічі-Нічі Шімбун" висловлює погляд, що північно-китайське питання годі розвязати дипльоматичним шляхом з огляду на протияпонську пропаґанду, що збільшується до загрозливих розмірів.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Який робітник обовязаний складати кавцію?

Майже кожний працедавець, приймаючи працівника до праці, вимагає від нього зложення грошевої кавції, мовляв, на забезпеку від шкід та втрат, що їх він може понести наслідком злої волі чи недбальства працівника підчас виконування праці.

Таке діється головно при приниманні власниками домів нових сторожів і це стало вже, напр. у Львові, неписаним законом. Не дістане праці чи то як сторож, возьний чи якогонебудь іншого заняття той, хто не зложить наперед кавції, що доходить нерідко і до висоти 1000 зол.

Ті, що пошукують праці, головно ті, що приходять за працею до міст зі сіл, дуже часто продають останній кусник поля, щоб ці гроші зложити до рук працедавця титулом вимаганої грошевої кавції. Одначе дуже часто вони падають жертвою несовісних обманців, які видурюють від них останні гроші, а коли приходить час звороту тої кавції, показується, що гроші пропали.

Тому ті всі, які у звязку з одержаною працею зложили працедавцеві грошеву кавцію, повинні завдалегідь подбати про те, щоби їх гріш не пропав, зокрема припильнувати, щоби кавція не осталась в руках працедавця, а була зложена на книжечку в банковій інституції.

Про ці справи говорить закон з дня 18. V. 1927 р. (Дениик Законів 46, поз. 409). Отже на підставі постанов цього закону, працедавець має право жадати від принятого до праці працівника зложення певної грошевої кавції на забезпечення дійсних шкід та втрат, що можуть повстати для нього з вини працівника при виконуванні праці.

Якщо би дійсно повстала для працедавця яканебудь шкода, він має право цю шкоду покрити собі з кавції, але тільки за згодою працівника і що до самого ствердження шкоди, і висоти відшкодування. Якщо не дійде до такої згоди, висоту шкоди устійнює суд.

Вплачена кавція повинна бути зложена працедавцем на щадничу книжечку в Польскому Банку або в іншій державній чи самоуправній касі, відповідно до постанов службового договору поміж сторонами і то на прізвище працівника. З цієї постанови слідує, що працедавцеві не вільно притримувати грошей працівника та ними обертати.

Відсотки від зложеної на щадничу книжечку кавції побирає працівник і на це не потребує він згоди працедавця.

Кавцію може підняти з книжечки працівник тільки за згодою працедавця, а проти його волі на основі судового присуду.

На 14 днів перед розвязанням службового договору та закінченням праці, працедавець має уможливити працівникові відібрати свою кавцію.

Працедавець може відмовити видачі щадничої книжечки тоді, якщо підносить грошеві претенсії за нанесені йому працівником шкоди та втрати і то він мусить це зробити до 14 днів до закінчення праці та розвязання службового договору. Коли працівник не годиться на ніякі потручення, працедавець повинен справу віддати до суду до одного місяця від закінчення праці. Якщо працедавець цього не зробив, тратить всяке право до винагороди за понесені шкоди та втрати з вини працівника — і мусить цілу кавцію працівникові звернути.

Хто відповідає за податки?

Ординація податкова (Дениик Законів ч. 14. поз. 134. з 1936 р.) у статтях 127—135. вичисляє докладно ті особи, які відповідають за незаплачені податки.

І так спадкоємці відповідають за нестягнені податкові належности спадкодавця спадкової маси і за зобовязання сперті на приватно-правних титулах, згідно з постановами спадщинного права.

Члени родини відповідають солідарно враз з платником за ту частину належного доходового податку, що припадає відсотково на їх дохід, що його оподатковано збірно з доходом голови родини.

Якщо грунтова або будинкова нерухомість або торговельне, промислове підприємство, або капітал, що є власністю платника, перейшли на власність або ужитковання його подруги чи сина до третього ступня, чи посвояченого до третього ступня, то покупець або ужитковець відповідає солідарно разом з платником за доходовий податок, що випадає на дохід зі згаданих предметів, осягнений перед переходом на власність або ужитковання.

За податок від льокалів відповідають солідарно з наємцем його подруга, батьки, діти, вдоптовані і рідня, замешкалі з ним постійно в льокалі, що є предметом оподатковання.

Вище згадані особи відповідають солідарно з наємцем за податок від льокалів тільки за час, в якому займали мешкання спільно з наємцем.

Той, що купить нерухомість, обовязаний солідарно разом з її продавцем заплатити належитість грунт. податку і податку від нерухомостей з набутої нерухомости за час перед її набуттям.

Висота належитостей не може бути вища від тої, що її подав до відома скарбовий уряд на прохання заінтересованих платників.

Ужитковець грунтової нерухомости або будинкової відповідає солідарно разом з платником за податки: грунтовий і від нерухомостей, що їх речинці платности припадають на час ужитковання.

Згадана постанова має відповідне просторсування до аренди, якщо на основі умови про аренду обовязаний платити податок грунтовий і від нерухомостей.

Згадані постанови про відповідальність покупця за податкові належитости попередника не відносяться до особи, що набула обект на лицитації.

Належитостям з податків грунтових від нерухомостей та з додатків до цих податків прислуговує першенство заспокоєння в черзі, застереженій для податків і інших публичних данин, належних з нерухомостей.

Належитостям з титулу **промислового податку** і додатку до цього податку прислуговує право першенства в заспокоєнні з **цілого рухомого майна, що належить до підприємства, обложеного цим податком.**

Знову новий виконний розпорядок у § 109. (Д. З. ч. 35. поз. 270.) до податкової ординації означує вперше подрібно, **який рухомий маєток слід уважати за приналежний до підприємства,** а саме:

Сюди належать всі рухомі річи, не виключаючи вірительностей та інших маєткових прав, що входять у склад підприємств без огляду на інші до них права третіх осіб. Зокрема слід уважати за приналежні до підприємства річи, що їх винаймто або виарендовано від третих осіб, або які на основі якогось іншого титулу найшлись у підприємстві для постійного або навіть часового їх ужиткування.

Не слід уважати рухомим майном, що належить до підприємства, **тільки такі річи,** що входять у склад підприємства:

а) **принятих до пересилки експедиційним підприємством** (ст. 598. тор. кодексу).

б) **принятих до перевозу перевозовим підприємством** (ст. 613. торг. кодексу);

в) **принятих до перехования** на основі договору про перехования (ст. 523. код. про зобовязання), та на основі договору про склад (ст. 630. торгов. кодексу), якщо підприємець складу не набув права власности на зложених річах;

г) **принятих до направи;**

ґ) **принятих до перерібки**, якщо передача до перерібки не наступила у звязку з веденням торговельного або промислового підприємства тим, який річ передав;

д) **принятих до продажі комісовим підприємством,** якщо при вимірі промислового податку від обороту за податковий рік, що попереджує рік, в якому доконано заняття, підприємство у звязку з договором про коміс заключеного з даним комітентом, було правосильно оподатковане від провізії (комісового) або інших винагород за виконані прислуги (ст. 5., уст. (1.) точка 5. закона про пром. под.), а договір про коміс далі обовязує. Якщо підприємство комісове оподатковано **від повного обороту товарового** тільки тому, що комітент не платить промислового податку, товари, що є власністю цього комітента, слід уважати приналежними до комісового підприємства, якщо це потрібне до заспокоєння квоти промислового податку, що припадає від оборотів товарами, що були власністю даного комітента.

Якщо в році, що попереджує рік, в якому доконано заняття, не було даного комісового відношення, то про приналежність товарів, що є власністю комітента, до комісового підприємства рішає правосильний вимір промислового податку за рік, в якому доконано заняття;

е) **вірительностей комісового підприємства** за річи принятi до продажі, якщо тих річей (як вище під „д") не вважають такими, що входять у склад підприємства;

є) **грошевих вірительностей**, що до яких доручено дотичному підприємству інкасо або іншу реалізацію вірительностей.

З наведеними вище правними постановами, які тут наочно подрібно подано, **треба добре зазнайомитися купцям і промисловцям, яким грозить нераз екзекуція за промисловий податок від обороту на рухомих річах, що належать до даного підприємства**

Від яких договорів не платиться

СТЕМПЛЕВИХ ОПЛАТ?

1) На основі ст. 91. уст. 3. закону про стемплеві оплати в 1936 р. (Д. З. ч. 3. поз. 15) від стемплевої оплати вільні письма, що стверджують:

а) заключення договору про працю поміж працедавцем і працівником на основі якого то договору працівник підчас договору підлягає постійному службовому наглядові і керівництву працедавця;

б) службовий договір між майстром та його учеником;

в) всякі договори про працю поміж купцем, який оплачує промисловий податок та його персоналом.

2) Знову на основі ст. 3. т. 10. закону про стемплеві оплати всі посвідки з відбору грошей — байдуже з якого титулу — не підлягають ніякій стемплевій оплаті і то починаючи від дня 15. січня 1936. р

Читайте „Діло"!

Обнижка відсоткової стопи

ВІД ВКЛАДОК.

Від 1. серпня ц. р. обовязуватиме розпорядок міністра скарбу про обнижку відсоткової стопи від вкладок та інших грошевих льокат у звязку зі збільшеною плинністю готівки **на грошевім ринку. Приватні банки обнизили відсотки від вкладок від пів до 1 проц. П. К. О.** обнижує відсотки від вкладок на щадничі книжечки **з 4 на 3 і пів проц. Банк Господарства Краєвого і Рільний Банк** обнижують відсоткову стопу **від пів до 1 проц. Розпорядок міністра скарбу устійнює найвищу межу відсотків від вкладок та інших грошевих льокат** для деяких більших комунальних кас. Галицької Каси Ощадности, Української Щадниці в Перемишлі, Центральної Каси Рільних Спілок і Краєвої Каси Позичкової у Познані на 5 проц. річно і для менших комунальних кас, в яких сума вкладок не перевищає 500.000 зол., для кредитових кооператив і громадських кас ощадности на 5 і пів проц. річно. Слід додати, що вклади на щадничі книжечки по більших комунальних касах будуть опроцентовані лише на 4 пр.

Варшавська біржа зареагувала на обнижку відсоткової стопи звичкою курсів приватних і публичних цінних паперів.

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Чи міжзоряний простір є порожний?

Відомий учений, проф. Еддінгтон з Льондону заявив на цю тему таке: Звичайно вважалося, що світовий (космічний) простір є порожний. Правда, вже 40 років тому була між астрономами мова про те, що той простір заповнений тонкою матерією. У першім десятилітті цього віку шведський професор Сванте Арреніюс, спираючись на доведене експеріментально московським фізиком Лебедовим тиснення промінця, збудував теорію, що кожне сонце мусить своїм промінням постійно відпихати від себе та від своїх планет у простір тонкий порох. Але безпосередньо сконстатувати цієї матерії інструментами не вдалось аж до 1923 р., коли астроном д-р Пляскет в Британській Колюмбії, розглядаючи через 72-цалевий (другий щодо величини у світі) телескоп спектри найбільш віддалених від нас зір, запримітив цікаве явище. Як відомо, з пересування спектральних ліній у спектрі астрономи можуть розрахувати, з якою скорістю відповідна зоря від нас віддаляється, чи до нас зближується. Пляскет не задоволився розрахуванням руху для якоїсь одної виразної лінії в спектрі, але розрахував його для кожної лінії зокрема і знайшов між ними такі лінії кальція та калія, що не годилися зі всіми іншими. Тоді, як всі лінії якоїсь зорі давали одні числа (скорість) руху, ці лінії давали числа зовсім інші. Немов, — як це явище відразу було спробували зясувати, — зоря залишалаб за собою запновий „видих", як, скажемо, паровик, біжучи з великою скорістю, залишає за собою клуби пари й диму. Але пара залишається позаду паровика тільки тому, що вона через тертя у повітрі тратить свою скорість, „живу силу"; а якби не це тертя, то вона летілаб і далі з тією самою скорістю, в тім напрямі що й паровик, доки він рухається по простій лінії. Отже в порожнечі запновий „видих" зір не мав би від зорі відставати, а мав би летіти разом з нею, окружуючи її чимраз більшою хмарою.

З того професор Еддінгтон висновує, що темні лінії кальція та калія, що дають такі ріжниці чисел руху, походять не від відповідної зоряної системи, але від тих атомів кальція й калія, що розсіяні в міжзоряним просторі. Проміння світла, що його висилає зоря, — воно пробігає в секунду 300.000 км., але подорожує до нас від деяких зір понад тисячу років, — на своїй довгій дорозі стрічає ці атоми й вони дають у спектрі ті дивовижні лінії.

На думку Еддінгтона особливо той факт підтверджує, що коли числа руху для ріжних зір дуже між собою ріжняться, числа руху для цих ліній у ріжних зір все остаються ті самі, дуже близькі до пересічної скорости зір від нашої сонячної системи, отже близькі до, так сказатиб, абсолютного зера. Можна сказати, що кальцієво-калієва атомова хмара в міжзоряним просторі залишається в абсолютнім спокою, а зорі з планетами через неї рухаються.

Але чому ми знаходимо в ній тільки кальцій і калій? Не тільки тому — каже Еддінгтон — що цих елементів найбільше на поверхні небесних тіл, так само, як і на поверхні нашої землі, але й тому, що спектральних ліній, що походять від інших елементів міжзоряної хмари, не перепускають зверхні шари нашої атмосфери. Ці шари, багаті на озон, порівнює Еддінгтон з голосником радія, що переспускав би тільки басові тони. Лінії кальція та калія булиб саме цими „басовими" лініями, що їх озоновий поклад в горішній атмосфері перепускає, затримуючи інші лінії, які лежать у „вищій" частині спектра. Теорія Айнштайна дає підстави, щоб розчислити й густоту цього міжзоряного моря, бодай її верхні границі. Бо після Айнштайна скупчення матерії не може бути безмежно велике. Уявім собі водяну кулю з проміром 400.000.000 геогр. миль (майже 3 мілїярди кільометрів; земля наша має тільки 6.800 км. проміру). Така куля замкнуласяб сама в собі силовими лініями, чи як Айнштайн висловлюється, „викривленням простору", так, що ніяка конечна (обмежена) сила не могласб до неї ні крихти матерії додати, ані від неї відняти; ніякий рух не міг би поза неї вийти назовні, ніякий промінь світла не міг би її покинути. Це був би „всесвіт" для себе, „хоч безконечний, але обмеженний" (Айнштайн). Отже такого великого простору, як наша зоряна система водою виповнити не можна. А коли міжзоряна хмара його виповняє, то вона мусить бути багато тонша, лекша, ніж вода. Густота матерії в нашім всесвіті по розчисленням Еддінгтона не може перевищати 10—18 густоти води. Це така приблизно густота, колиб атоми з одної краплі води розділити на 60 кубових кільометрів простору. В загальній масі матерії грає міжзоряна хмара велику ролю, бо вона по розчисленням Еддінгтона дає майже третину цілої маси. Отже дві третини цілої матерії нашого всесвіту припадалиб на зорі та планети, а одна третина на міжзоряну атомову хмару.

З тієї теорії виходилиб висновки дуже далекосяглого значіння для загального світогляду. Коли простір не є порожнечою, як передтим гадали фізики, але заповнений матерією, то ця матерія, хочби й яка вона була тонка, мусілаб поволі спиняти рухи всіх небесних тіл. Отже всі рухи всесвіту мусилиб після перебігу якогось певного, не до уяви довгого часу спинитися. Значить, наш всесвіт теж мусить колись вмерти, повернутися в хаос, — автім той самий висновок, що дотепер виходив лише з термодинаміки, саме з теорії ентропії. А коли має бути кінець, то значить мусів бути й початок...

І безпорадно стоїть людський розум перед тією Силою, що наш Всесвіт з Хаосу вивела...

Цікавий погляд Айнштайна на теорію Еддінгтона. Адже Айнштайна привело до його теорії бажання виключити з фізики поняття абсолютного спокою, носієм якого мав бути по уяві попередніх фізиків, гіпотетичний етер. Тому й етерові проголосив Айнштайн війну, а тепер його теорія ніби довела до емпіричного викриття матеріяльного чинника, що хоч не має якостей того етеру, але заповняє всесвіт і є для нашого всесвіту таки в стані абсолютного спокою.

К. Ч.

Ким американські матері страшать дітей.

Відомий гангстер (американський бандит) Аль Капоне сидить вже довший час у вязниці. Та ще сьогодні його прізвище лякає американців, що небагато відросли від землі. Ще сьогодні прізвищем „Аль Капоне" страшать американські матері своїх дітей.

На щастя для „енкі" Аль Капоне, цей славний гангстер, організатор „бутлегерів", уже не грізний. Його зловили й посадили за решітки. Це трапилося з приводу дрібнички. Та цієї дрібнички вистачило, щоб йому поховзнулася нога.

Коли він уже сидів у вязниці, виявилися його поважніші провини. Та їх не могли йому доказати й його засудили тільки за податкові прогріхи... Все одно постигла його висока кара й він покищо — нешкідливий.

Банди опришків.

Один американський часопис помістив недавно розмову зі секретарем (бувшим) короля гангстерів, як прозвали Аль Капоне.

Той чоловік був „книговодцем" у торговельній фірмі, що її проводив Аль Капоне. Ось таке оповідає цей „урядник"

— Коли я виїхав з Італії до Америки, то тоді ще не знали слова „гангстер" і „підземний світ". Справді були й тоді вломники, дурисвіти, злодії та бандити, одначе вони грасували одинцем, не були ще зорганізовані. Тоді ще й не снилося навіть авторам кримінальних повістей про банди опришків, що зорганізовані в потаємні спілки зумілиб тероризувати цілі міста. Щойно тоді, як вийшов закон про прогібіцію (заборону торговлі алькогольними напитками) зродився „підземний світ". Оці „народини" звязані з прізвищем Аль Капоне.

Скромний урядовець.

Аль Капоне, що зумів потягнути за собою цілі юрби... опришків, це людина, що вміла володіти, організувати і сіяти навкруги страх. Аль Капоне створив „картель" „бутлегерів" (пачкарів алькоголю) та постачав містам, зокрема для Шікаго заборонений алькоголь. Він був паном життя і смерти тисячей своїх підвладних.

Коли він приїхав до Америки, то не шукав пригод, ні не мріяв про маєток. Він почав працювати, як скромний урядовець у приватній торговельній фірмі й був би може залишився чесним чоловіком до кінця життя. Одначе з приводу своєї нагальної вдачі втратив на довший час засоби до життя.

Стріча з пачкарем.

Якось раз шеф скартав його. Аль Капоне не дав собі в кашу наплювати й гостро поставився до шефа. З цього приводу не тільки втратив працю, але ще й одержав на відхідному як найгірше свідоцтво. Після того Аль Капоне довгий час блукав без праці. Врешті стрінувся випадково з давнім знайомим Джоном Тоніо. Ця стріча вирішила про карієру майбутнього „короля гангстерів".

Джон Тоніо вже тоді був пачкарем алькоголю. Цей інтерес добре йшов і Тоніо потребував помічників.

Ось так дістав Аль Капоне „посаду".

Дуже швидко він виявив такі великі торговельні здібности, що став спільником свого шефа. Аль Капоне й Джон Тоніо заключили наново спілку й треба признати, що ніколи себе не обманювали.

Явний „інтерес".

Осьтак повстала при вулиці Сові Вебет Авеню 2222, в Шікаго торговельна фірма: „Дж. Тоніо і Аль Капоне". Ця фірма явно полагоджувала ріжні темні інтереси. Навіть урядовці цієї фірми не знали, що діється за лаштунками тієї торговлі.

Щойно після довшого часу деякі з них стали дещо розчовпувати.

Одначе впарі з цим, як вони ступнево, що раз то більше знали, то вони ще більше дбайливо мовчали. Бо вряди-годи хтось менше обережний щодо язика знечевя щезав і всякий слід по ньому пропадав. У межах бюра, на одному з поверхів були кімнати, що про їх призначення ніхто з персоналу нічого не знав.

Ніхто з урядовців не посмів сюди заглянути, ніхто не знав обстанови цих кімнат та що там є, одначе всі з острахом згадували про них.

Особистим секретарем Аль Капоне був незвичайно зручний стрілець. Він раніше пописувався штукою влучного стріляння на естрадах.

Крім цього секретаря біля Аль Капоне був завжди гурток довірених людей. У самого Аль Капоне був добрячий вигляд. Це кремезна людина. Він завжди посміхається.

Тільки велика близна на лиці пригадувала, що він міг мати колинебудь щось до діла зі зброєю.

Втаємничені добре знали, що він ніколи не розлучався зі зброєю та часто користувався нею.

гіа сухенькому...

Оцей чоловік, що десятки людей позбавив життя, що пачкував і торгував на велику скалю забороненими напитками, оцей гангстер-бандит дав себе „накрити" з приводу дрібнички. Оце він затаїв прибутки зі своєї явної „торговлі".

Аль Капоне обвинувачували спочатку тільки як несовісного платника податків. Щойно по нитці до клубка виявлялися інші „інтереси"...

Осьтак закпила собі доля з „короля гангстерів"...

Фільмова хроніка.

Конрад Вайд, відомий німецький драматичний і фільмовий артист, котрий після своєї останньої великої фільмової ролі „Жида Зісса" зник з екранів, появиться незабаром у фільмі „Державна зрада", в якій гратиме ролю полковника Редля. Це був австрійський старшина генерального штабу, який в 1913-ім році продав російській державі мобілізаційні пляни Австро-Мадярщини.

*

Совітська фільмова продукція взялася накручувати велику фільму „Петро І." за романом Ал. Толстоя.

У Києві почали працю над фільмою „Сорочинський Ярмарок" за Гоголем. Режисеруе Н. Ек. Фільма буде кольоровою; в музичній частині будуть використані українські пісні.

*

В паризьких кінах йде нова фільма з Джаветтою Мек Дональд і Едді Нельсоном п. н. „Пісня весни".

*

Нова версія фільми про Дрейфуса вже готова; її накручували у Голівуді. Режисерував Вільгельм Дітерле (режисер „Пастера"); ролю капітана Дрейфуса грає Джозеф Шількравт, ролю письменника Золі — Павль Муні, малира Сезане — Володимир Соколов.

Неполадканий конфлікт.

Перед надзвичайною сесією сойму і сенату.

Католицька Пресова Агенція оголосила комунікат зі співчуттям, що краківський інцидент ще дотепер не поладканий. Одначе сподіються, що найвищі церковні і державні чинники мають найкращу волю поладнати цю справу. Далі сподіється, що поладкання конфлікту матиме достойний характер, вдоволить найвищу державну владу без пониження поваги Церкви та її справ і не залишить прикрих наслідків на співпраці держави і Церкви. Вкінці комунікат підкреслює, що на жаль частина преси виявляє непотрібно схвилювання, натякаючи, що може дійти до поширення основ конфлікту. Тому що комунікат ні словечком не боронить становища митр. Сапіги, здогадуються, що найвищі церковні чинники не хочуть брати відповідальности за вчинок митроп. Сапіги. Кінцевий уступ комунікату КАП. заторкує передову статтю „Газети Польської", що заповідає поширення конфлікту.

„Г. П." пише, що впертість митр. Сапіги відбирає справі характер виключно персональний. Струна є дуже натягнена і не вільно нам того скривати, які цілі має в натягненні струни митр. Сапіга."

Знову Мацкевич пише у вилєнському „Слові": „Розуміємо, що краківському епископові . польському князеві — тяжко писати „покаяція". Але-ж тут іде про відношення до цілої суспільности, до власної батьківщини!"

А покищо уряд жде на натиск Ватикану на митр. Сапігу, якого стан здоровля знову погіршився. Одночасно оживилися заходи над скликанням надзвичайної сесії сойму та сенату. Рада міністрів рішила скликати надзвичайну сесію сойму і сенату на 20. липня ц. р. у справі горішношлеської конвенції. До того часу сподіються теж поладнати т. зв. „вавельський конфлікт".

Подяка.

Цим почуваюся до обовязку зложити мою щиру подяку **Товариству взаїмних обезпечень на життя „Карпатія" у Львові** за дуже скоре полагодження всіх формальностей звязаних з виплатою мені повної обезпеченої суми по мойому **бл. п. Мужеві Михайлові Медвідь, рільникові й крамареві в кооперативі „Єдність" в селі Яблонові, пов. Рогатин**, який був обезпечений у тому Товаристві щойно від жовтня м. р.

Рівночасно дозволюю соб. зложити подяку також **Українській Кооперації** за те, що поширила справу життєвих обезпек між кооперативними працівниками, бо лише завдяки тому, що мій Покійний Муж був кооперативним крамарем, обезпечився. Він на життя, а и тепер по його несподіваній смерти дістала поміч від Товариства „Карпатія".

Яблонів, дня 28. червня 1937.

Марія Медвідь

Ревеляційна новина!

Знаменитий чай E.W.I.G. у незвичайно кориснім опакуванню.

Роди „Дві Лілії" і „Золота Рожа" в гарантованих слоях консервових

Жадайте в крамницях кольоніяльно-споживчих.

Опакув. зголош. до Ур. Пат. Р. П. за ч. 17255. 1—10

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: Марія Гимяків, Жабє, 2 зол.; О. Моровик, Жабє, 1 зол.; Д-р Волод. Трутяк, Печеніжин, 5 зол.; Олекса Мороз, Ужгород, зол. 3.60 (20 кч); о. д-р Омелян Стасюк, Львів, 5 зол.; о. Стефан Онишкевич, Купновичі, 3 зол.; Д-р А. Горбачевський, Чортків, 15 зол.; Д-р Михайло Сірко, Броди, 5 зол.; Повітовий Союз Кооператив в Рудках 25 зол.; Філія Товариства „Просвіта" в Рудках 10 зол.; Район. Молочарня в Рудках 10 зол.; Філія Товариства „Сільський Господар" в Рудках 5 зол.; Іванів Павло Директор П. С. К. в Рудках 5 зол.; о. Кміт Юрій парох в Чайковичах пов. Рудки 1.50 зол.; Д-р Керничий Михайло лікар в Рудках 2 зол.; Лесюк Гриць і Петро в Рудках 5 зол.; Д-р Климишин Володимир і Софія в Рудках 4 зол.; інж. Гуляй Роман в Рудках 1 зол.; Семків Петро в Рудках 1 зол.; Мгр. Тершаковець Андрій в Рудках 1 зол.; Світий Петро в Рудках 1 зол.; Машьків Теодор в Коропужі пов. Рудки 1 зол.; Чулівський Семен в Рудках 50 сот.; Романяк Василь в Новосілках гостинних пов. Рудки 50 сот.; о. Гуль Петро 1 зол.; Білик Осип 50 сот.; Чайковський Кушко-Михайло 50 сот. — Нині виказуємо зол. 115.10. — Разом зложено досі на фонд допомоги українській академічній молоді в Адміністрації „Діло" 911.10. зол.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

ПРОЄКТ ЗАМИРЕННЯ.

Представники китайської армії предложили проєкт тимчасового порозуміння: Китай відкликав би військо з під Пекіну, перепросив би Японію за інцидент та обіцяв би взяти під нагляд протияпонські організації.

Японські військові кола годяться на пропозицію, але зазначують, що якби Китай не виповнив зобовязань, Японія не відповідатиме за дальший хід подій.

—o—

ДИМІСІЯ БЕЛЬҐІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Прем. Ван Зелянд зголосив королеві димісію уряду. Король димісії не приняв, тому зміниться лиш міністр справедливости.

Мадярщина хоче мати свободу зброєнь.

ІНТЕРВЮ МАДЯРСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

В розмові з редактором югославянського часопису „Време" мадярський міністр закордонних справ Канія заявив, що **Мадярщина хоче мати свободу зброєнь.** Мадярщина є незалежною державою й мусить вести незалежну політику, подібно як Югославія. Мадярщина лишиться вірна своїм приятелям, Італії й Австрії з якими затіснила останніми часами свої взаємини; також з Німеччиною буде вдержувати приязнь з огляду на спільні інтереси. З Малою Антантою Мадярщина має чимало спірних питань, але при добрій волі можнаб довести до практичних розвязок.

—o—

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ

СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ

АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?

ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА.

А. ЧЕРНЕЦЬКИЙ.

На слідах Маркіяна...

При кінці 70. років в бережанській гімназії учить Олександер Барвінський (1867—71), д-р Кость Левицький, д-р Клим Ганкевич, а пізніше Олександер Барвінський (1870—72), Евген Згарський (1871—73), Петро Дуткевич шурин Володимира Навроцького та інші, а між учениками стрічаємо братів Антона, Миколу та Юліяна Дольницьких, Степана Городецького пізнішого шамбеляна та організатора Рогатинщини, братів Петра та Ілярія Огоновських, Івана Гордієвського пізн. мітрата та організатора Чортківщини та Станиславівщини, Івана Рудницького пізн. нотаря батька Михайла, Мілени, Івана Кедрина й Антона, Федора Турулу, який був головою тайного гімназійного кружка — як про це згадує Е. Олесницький, Володимира Лукича Левицького пізн. редактора „Зорі" Кирила Кахникевича та інш.

Ролю молоді бережанської гімназії в громадянському житю тих часів як ось характеризує в своїх спомнах учитель Ол. Барвінський ...„Життя тодішне зосереджувалося в родинах, бо ніяких просвітніх і взагалі культурних огнищ тоді в Бережанах не було. Я не знав, але відчував як руська гімназійна молодь одушевлялася високими Тарасовими ідеями, святкувала його роковини очевидно тайною, бо офіційно почали їх святкувати аж від 1873 і власною працею доповняла те знання рідної мови, письменства, бувальщини, яке виносила почасти з приходної школи. Ці вищі ідеали, якими тоді переймалася бережанська молодь, кріпили її народолюбного духа, спонукували до шляхотних змагань і причинилися до того, що зпоміж бережанської молоді вийшло чимало людей, які в українській суспільности заняли поважні і визначні становища". (т. І. ст. 150, 162).

Правдивість цих слів задокументували вповні й такі ряди учнів бережанської гімназії.

Михайло Свігепький пізн. парох Ладичина к. Тернополя, Іван Дидик парох Нараєва і начальний духовник УГА, Теодор Цегельський парох Струсова к. Теребовлі та його товариші Володимир Масляк, Северин Зарицький проф. гімн. в Перемишлі, Лев Гузар пізн. нотар в Галичі, Стеф. Лежогубський та інші це бережанці, що теж чесно несли народній прапор.

Живучий ще нині старенький о. Т. Цегельський в листі до мене з 3. березня 1937, ось як згадує працю тайного студентського кружка бережанської гімназії в 80 роках м. століття: „В Бережанах давніше передімною (1874—78) була в гімназії тайна громада. За мене належали до неї Лев Гузар пізн. нотар в Галичи, Йосиф Ганкевич пізн. парох Красного к. Грималова, Стефан Лежогубський пізн. парох, Евген Мартинець пізн. нот. канд., всі вже по війні, було й більше але я їх не памятаю.

В живих остався з тієї громади тільки я. Провідниками були Йосиф Ганкевич і Лев Гузар. Сходини відбувалися на одній станції в год. 8-тій вечором при заслонених вікнах, або без світла. Входили чи пак стукали за умовленим знаком. Йосиф Ганкевич учив нашої історії та літератури. Бібліотека містилася у Льва Гузара, але треба було з нею ховатися. Одного разу мала бути ревізія, тому в ночі порозносили ми книжки між інших товаришів. Книжки позичали члени, опісля мусіли оповісти прочитане та видати свою оцінку.

Вечерниці або концерт давали рік-річно в честь Шевченка. Час до часу приїздив Евген Гузар теольог в часі свят або в травні і був навіть на концерті, бо пригадую собі, що виголосив навіть реферат про Шевченка. Я тоді деклямував „Сердешну Оксану". Концерт відбувся у міщанина на Адамівці. Знав про цей концерт катехит о. М. Соневицький, бо переходив Адамівкою і бачив як по двох ми прямували на концерт, а потім ми довідались що він тоді ходив і глядів чи хто з інших професорів нас не слідив, бо буваби його взяв зі собою та зійшов на іншу вулицю, а так ніхто нас не зловив. Товариш о. Цегельського Вол. Масляк в „Кістяках Гольбайна" потверджує вістки про тайну громаду. Їх товаришами були теж Амврозій Рибак пізн. священник співак — бас, Микола Курманович пізн. генерал-аудитор у Відні а з поляків Лев Бігельайзен пізн. гімн. професор у Львові, літерат та приятель українців.

Які були відносини національні в бережанській гімназії поза громадою, найкраще характеризують спомини сина о. шамбеляна Соневицького, д-ра Теодора лікаря в Старому Самборі, який був в ній учнем від 1879—87 та товаришував між іншими ближче з пок. о. Теодоз. Лежогубським. Ось що пише він в листі до мене в квітні 1937 р.: ...„Майже кожна кляса мала свій хор і смичкову орхестру, до яких належали поляки, українці та жиди, бо співаки і музиканти мали протекцію. В VII і VIII клясі була у нашій клясі каса позичкова і я належав до її управи. До української мови не було зацікавлення в школі, а то тому, бо не було учителя українця. В нищій гімназії вчив мене української мови Іван Вовчук, а коли він відійшов, то в V. і VI. кл. вчив мене греко-катол. поляк Артур Еловіцький, котрий сам по українськи не багато вмів, хоч мав іспит, здавав у Відни перед Міклошічем. Наука полягала на тім, що один ученик читав голосно „Хрестоматію" Огоновського в клясі за порядком, а професор і всі ученики

Український Соціольоґічний Інститут у Празі.

Заснований в 1924 р. покійним Микитою Шаповалом Український Соціольоґічний Інститут у Празі досі активно провадить свою працю. Інститут поставив собі завданням — науково досліджувати українське політичне життя й ріжні проблеми, звязані з українським суспільно-національним визволенням.

Хоч Інститут не має навіть і такої невеличкої матеріяльної допомоги, як інші українські наукові інституції в ЧСР, всеж таки і в тяжких матеріяльних умовинах провадить свою працю. І не лише українці, але й представники інших національностей беруть активну участь у працях Інституту.

Недавно (29. V.) відбулися річні Загальні Збори Кураторії та засідання Наукової Ради Інституту. Память покійного члена-кореспондента Інституту Ів. Мірного, відомого українського громадського діяча, вшанували повстанням. При огляді наукової праці Інституту за минулий рік, директор Інституту проф. Л. Шрамченко відзначив участь у ній і нечленів Інституту, як напр., чеського соціольога, доцента братиславського університету, д-ра О. Махотку, відомого українського економіста проф. В. Садовського, генерала М. Омеляновича-Павленка та інших.

У своїх викладах, що регулярно цілий рік відбувалися в супроводі живих дискусій, звертало ся увагу на пекучі питання сучасного українського життя. Так серед тем зустрічаємо теми характеру економічного на Сов. Україні, (проф. В. Садовський, інж. М. Скидан), міжнароднього становища, сучасного націоналізму (проф. Н. Григоріїв), війни і миру, соціольоґічної праці в Америці (доц. д-р О. Махотка), військового та проблем війни в сучасних умовах (ген. Омеляновіч-Павленко) та багато ін. За ввесь рік виголошено та обговорено 18 викладів на ріжні актуальні теми.

Друком за рік вийшли праці: проф. Н. Григоріва — „Державознавство" т. І., „Причини міжнароднього напруження". Праця покійного М. Шаповала „Соціольоґія українського відродження", яку видала своїм заходом член Інституту О. Шаповалова. Низка праць членів Інституту була опублікована ріжними видавництвами. На жаль чимало виготовлених цікавих праць ще чекає на видання. Цього року редакційна комісія працює над виданням творів М. Драгоманова, яких перший том має вийти восени коштом робітництва Злучених Держав Півн. Америки та Канади.

Засідання Наукової Ради присвячено 20. річниці революції в Україні. Виступало кілька промовців із згадками про ті часи. Інж. М. Скидан розповів про становище українських військових в таборах полонених напередодні революції та про початки організації українських військових частин з полонених. Д-р П. Богацький, що був на початку революції Начальником Міліції Київщини, докладно схарактеризував свідомість та стан тодішнього українського села, Арк. Животко — подав цікаві матеріяли про український визвольний рух на Подонню (Воронїжчина і Курщина) та про змагання цієї частини української землі, приєднатися до Української Народньої Республики, проф. Н. Григоріїв дав огляд організації збройної української сили 1917 р. та ролю в ній Української Центральної Ради й політичних партій.

Крім того з промовами виступили: ген. М. Омелянович-Павленко, представник білорусів В. Захарка та представник калмиків д-р Б. Уланов. Промовці поділилися з присутніми своїми думками про шляхи визвольної боротьби поневолених націй.

Привітали Збори Кураторії та засідання Наукової Ради Інж. В. Доманицький в імени Українського Товариства Інжинірів, та Дир. Доц. Г. Омельченко в імени Української гімназії.

М. О.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА І Ска
у Львові, вул. Кордецького 50
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і вось. у всіх кольорах
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс. в тубах у всіх кольорах
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біління помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

НОВИНКИ.

— **„ЗОЛОТІ ВОРОТА".** Видавництво „Червоної Калини" подає до відома, що з технічних причин не висилає нікому виданої її накладом **історії Січових Стрільців „ЗОЛОТІ ВОРОТА".** Досі нема цієї книжки в розпродажі по книгарнях. Тому просимо тих, які замовили цю книжку, не уругувати її висилки ані в Видавництві, ані в книгарнях. 1286

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46. Приймаю футра до перехована літом.

— **Гарантоване насіння ріпи стерняки** (на корм для худоби) зі збору 1937. р. в ціні по 2.50 зол. за 1 кг. (при гуртових закупах відповідний опуст) — замовляйте в одинокій українській насінній фірмі **А. ТЕРПИЛЯК, — Розсадники овоч. дерев та насінне господарство в Залукві, почта Галич.** П. К. О. 500.855. Телефон: Галич ч. 1 1270 3—3

— **Підвишка цін заліза.** В Деннику Законів появився 12. ц. м. розпорядок міністра промислу і торговлі з дня 9. липня про підвишку цін виробів залізного гутництва. Цей розпорядок касує розпорядок міністра промислу і торговлі з 4. грудня 1935 р., що передбачував обнижку на 10 відсотків засадничих цін заліза, рур і сирівця. Новий розпорядок обовязує від 12. ц. м.

— **Перед Зїздом ОЗН-у у Львові.** В неділю, 18. ц. м. відбудеться у Львові окружний зїзд сільського відтинку Озону, на якому промовлятиме ген. Галіца.

— **Пожеж івід громів.** Над Бродами і повітом шаліла буря, підчас якої грім ударив у стодолу Марії Гузарської у Стибурівці. Пожежа знищила господарські будинки. Крім того грім поразив Івана Гузарського зі сином, які сиділи під стодолою. Одночасно грім ударив у хату Гилі у Пониквї і поразив Ілька Гилю та його сина Івана. Їх відвезли до шпиталю у Бродах. У Келянівці пов. Ряшів, згоріли від грому будинки А. Фура.

— **Львівська хроніка.** Поліція арештувала братів Зиґмунта та Карла Вольських за крадіж перед кількома днями біжутерії і годинників з ювілірської крамниці Марка Штерна, при вул. Пекарській ч. 44. — Гінекольоґ д-р Макс Габер повідомив поліцію, що льокатор Л. Геллер напав на нього і побив його палицею по голові. — Фіра переїхала на вул. Марії Родзевічівної 18-місячного Едварда Білецького. Юрба мало що не злінчувала візника.

— **Бандити напали на гр.-кат. пароха** Голиня (Калущина). Вони стероризували родину священика, але служба їх сполошила, так що вони втікли, забираючи лише золотий годинник. Як підозрілих арештовано Генриха Вінтерфельда і Федя Ткачука.

— **Краєва хроніка.** Невідомий злодій вкрав М. Масижкові, інсталяторові від водопроводів, 5 металевих вентилів вартости 150 зол. Поліція шукає за злодієм. — В Загірю пов. Сянік скінчився окупаційний страйк робітників при будові мосту. Робітникам обіцяли підвищити плат-

---

займалися чим іншим. Коли він вмер, то придїлили нового вчителя до української мови. В VII. і VIII. кл. вчив нас проф. Юліян Насальський, що як нефахівець, бо від греки і латини, не вмів нас зацікавити. Також мій батько, катехит, хоч нефаховець, вчив української мови (вчив ще й за наших часів в 1901-2 р.). Мій батько тримав тоді ще з твердими і я в дома читав „Слово", „Изданія Качковского", „Родимий Листок" і якусь бібліотеку російських письменників, що тоді виходила у Львові. З українських книжок читав я тоді Марка Вовчка повне видання, що батько визичив з учительської бібліотеки. На весні 1887 р. було поминальне богослуження за Маркіяна Шашкевича в 50-ліття появи Русалки Дніпрової. Проповідь виголосив о. Сильвестер Лепкий, батько Богдана, який осів на парохії в Жукові". Додати треба, що д-р Теод. Соневицький не знав, і не був членом тайних громад, тому й не знав що згадані поминки Шашкевича як і пізніші в честь Володимира Навроцького, на які Богдан Лепкий намалював портрет Навроцького, уладила саме тайна студентська громада.

Молодша генерація учнів бережанської гімназії теж гідно записалася в українському громадянському житті. Григорій Гірняк, декан Винник, організатор підльвівської округи, Теодозій Лежогубський, Роман Гамчикевич, Василь Бережанський, Олександер Пісецький, композитор Денис Січинський, Володимир Янович — лікар і організатор Станиславівщини, Сильвестер Яричевський, Богдан і Микола Лепкий, Артим Хомик, Володимир Бачинський, арт. Іван Грегорович — це найвизначніші з гуртка тих, що за їх часів в тайних громадах домішували вже нові течії нашого життя, радикалізм, соціялізм, твори Франка, Драгоманова і др.

(Далі буде).

ні. — Стада диків на Лемківщині нищать майже зовсім плоди на полях, зокрема в селах: Барвінку, Липівці, Тростянці, і Тилявій. Населення домагається якнайшвидшої облави, щоби рятувати бодай решткки плодів. — Град вибив зовсім збіжжа на полях Полоничної і Незнанова, пов. Камінка Струмілова. 24 будинки знищені, 20 ушкоджених. — Технічний керманич зліквідованої самбірської фабрики мила Карп стріляв до власника фабрики Феригафа, який вийшов ціло лише тому, що револьвер Карпа затявся.

— **За побиття дитини.** Перед кількома днями дійшло в Бучачі вечором до великої авантури, що її спричинив Артур Райс. Він побив тяжко свого 13-літнього сина за те, що просив деколи у своєї мачухи їсти. Крик катованої дитини стягнув перед дім велику юрбу, що вибила вікна в Райса і хотіла побити нелюдяного батька та мачуху, але їх вирятувала з рук юрби поліція. Справу знущання над малим хлопчиною розглядатиме суд.

— **Втеча 11 вязнів.** Минулої суботи з ряшівської вязниці втікло 11 вязнів між іншим: Станислав Делікат і Генрик Чиж засуджені на 15 літ вязниці; Адам Тибурич на 9 літ, Арон Шварц на 10 літ, Осип Мамек на 12 літ. Інші були засуджені від 2-ох до 6 років вязниці. Вязні втікли в ночі, виломивши крати в келії. Поліція почала за ними погоню. Між вязнями утікачами не було ні одного політичного, самі злодії і вбивники. Один вязень добровільно зголосився у келії, а другий роздумався по дорозі і вернувся назад до вязниці.

— **Будують нову вязницю.** Побіч городського суду в Ярославі збудують вязницю на 200 вязнів. Вязниця буде карна і слідча. Фонди на будову вязниці в Ярославі вже призначені.

— **Окремі вагони для жидів.** Жидівська преса пише, що дирекція залізниць у Катовицях призначила для пасажирів жидів, окремі вагони у залізницях підкреслюючи, що кондуктори виганяли жидів з загальних вагонів до вагонів спеціяльно призначених для жидів, що жиди пасажери дуже обурені з такої ізоляції в поїздах.

— **Магічні палиці.** Американська поліція дістала нові т. зв. магічні палиці, якими обезвладнює темпераментних проступників. Ці палиці майже нічим не ріжняться від звичайних гумових палиць. Одначе вистане доторкнутись нею арештанта, щоб він втратив свободу рухів. Поліціянт натискає на контакт у ручці палички й електрична струя обезвладнює зовсім проступника.

— **Смерть за цілунок.** До одної селянки-вдовиці в Бесарабії почав залицятися один селянин. Коли хотів її поцілувати, вдова вбила його сокирою.

— **Лет з Москви до Сан Франціско.** Большевицькі летуни вилетіли в понеділок з Москви на літаку „Ант—25", щоби без осїдання долетіти до Сан Франціско. У вівторок вранці летуни перелетіли північний бігун, де страшна сніговиця примусила їх змінити дещо напрям лету.

— **Клопіт зі суницями** мають болгари, які хоча вивезли їх дуже багато за кордон, мають ще великенські запаси у краю і не знають, що з ним зробити. А тому що суниці швидко псуються, влада наказала вжити їх як погній.

— **Нечувана спека в Америці.** В Злучених Державах така страшна спека, що від соняшного удару померло лише одного дня, а саме минулої суботи близько 150 осіб. Дотепер померло на соняшний удар коло 370 осіб.

— **Твердий сон вломників.** До помешкання прокурента банку у Відні вломилися вломники, ограбили геть до тла ціле помешкання, спакували добичу до мішків і... по тяжкій праці заснули. Тимчасом сусіди повідомили поліцію, яка застала ще в хаті вломників, що спали твердим сном на мішках.

— **60 годин виголошував проповідь.** Один пастор в Льос Анджельос переконався, що вірні щораз рідше приходять до церкви. Тому то

минулої неділі пастор рішився говорити проповідь без перерви 60 годин, щоб таким чином притягнути до церкви байдужих і недовірків. І дійсно пастор виголошував проповідь від 11 год. в неділю аж до вівторка до півночі, перериваючи її лише на кілька хвилин, щоб втомлені легені відпочали. Наслідок був такий, що вірні вином йшли церкву по береги, щоб почути що оригінальну проповідь.

— **Страшна голодова катастрофа в Китаю.** Тропікальна спека знищила зовсім засіви на полях так, що 10 мільонів китайців гине з голоду. Центральний китайський уряд обнизив податки на 16 мільонів доларів та дав 16 міл. позички дрібним селянам. Одночасно президент Китаю звернувся з покликом до краще ситуованих китайців, щоби прийшли з допомогою голодним, які гинуть мов мухи.

— **Продав жінку** за 35 фунтів. Матеріяльні клопоти задумав 27-літний турок Фегті у Стамбулі полагодити таким чином, що продав свою гарну жінку Фатму трьом своїм знайомим за 35 турецьких фунтів. Фатма, сподівчись лиха, замкнулася в хаті так, що три покупці: Магмет, Джемаль і Саїб мусіли виломлювати двері, щоб забрати гарну жінку. Але Фатма таки не дала за виграну і криком зполярмувала сусідів, які прогнали трьох покупців. Тепер чоловік і всі три покупці відповідатимуть за це перед судом, бо в Туреччині вже заборонено продавати жінок.

— **Святиня з кораблів.** У Східних Індіях мешканці м. Масе збудували святиню з кораблевих брил. Ціла будівля у барвах рожевій і червоній та представляє казкову картість.

— **Кара на невірного чоловіка.** Одна селянка в Болгарії завважила, що її чоловік зраджує її зі селянкою зі сусіднього села. Щоб переконатися про це завізвала своєму чоловікові, що виїжджає до своєї мами. Тимчасом притаїлася коло хати і ждала на прихід любки свого чоловіка. І дійсно діждалася її. Коли любка вийшла лише до хати завдрісна жінка кинула крізь отверте вікно два кошикові вулики. Бджоли так покусали невірного чоловіка та його любку, що лікар ледви врятував їх життя.

— **Різні вістки.** У Празі помер у нужді в 41 р. життя один чех, що дав свою кров у 200 випадках трансфузії крови. — До Парижа приїжджає з Касаблянки марокканський султан Сіді Могамед. — Мін. Іден заявив у парляменті, що тепер є ще 25 держав, що не втримують дипльоматичних взаємин з СССР. — Французький президент видав спеціяльний декрет, на основі якого ген. Жорж, заступник військового маршала, буде виконувати свою службу три роки довше, ніж повелює закон. — Лікарі ствердили, що син робітника Ристич не може читати при денному світлі, лише в ночі при повній темноті. — 50 польських соймових послів приїхало до Берліна на прогульку.

Відозви й комунікати.

КОМУНІКАТ КВОММ ч. 6.

1. **Зголошення до таборів другої черги приймаємо до 20 липня** ц. р. 1) Для дітей від 7—10 літ — в **Старяві** коло Хирова від 1.—27. серпня 2) Для дітей від 10—13 літ — на **Остодорі** (дівч.) від 1—27 серпня 3) Для молоді від 13—18 літ — на **Соколі** (дівч.) від 27/7—20/8 4) Для молоді від 16—20 літ — під шатрами в **Брустурах** (хлоп.) 24/7—15/8 5) Для молоді від 18 літ. **мандрівний — муж.** від 27. 7.—10. 8.

2. **Збірка для учасників:** 1) Для учасниць **Сокола: 26 липня** год. 23. (в ночі) Львів вестіб гол. двірця. 2. Для учасників муж. табору під шатрами **Брустури: дня 23 липня** год. 6.30 вестіб гол. двірця — Львів, год. 12.30 вестіб гол. двірця — Коломия відїзд зі Львова 7.24. Початок табору — дня 24 липня год. 12. 3. Для учасників — дівчат на **Остодір:** дня **1 серпня** — Львів вестіб гол. двірця, год. 6. рано відїзд: зі Львова 7.15. 4. Для учасників (ць) —**Старяви: дня 1. серпня,** Львів вест. гол. двірця, год. 8.30 відїзд: 9.26. 5. Для учасників **мандрівного муж. табору: дня 26. липня** так як для учасниць Сокільського табору.

Хто хоче користати зі знижки (66 проц.) найдальше три дні перед відїздом вложить гроші або письменно зголоситься в домівці: Львів Чарнецького 26. Зголошення просимо посилати якнайскорше.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

MORZE Warszawa, lipiec 1937. R. XIV. Nr. 7.

UKRAINAN YOUTH, Jersey City, N. Y., June 1937. Vol. IV. Nr. 6

CONTRA KOMINTERN, Berlin, juli 1937.

ЧИ ВИ ВЖЕ СТАЛИ ПЕРЕДПЛАТНИКОМ
єдиного українського спортового тижневика
„ЗМАГ"
Жадайте показових чисел — переконаєтеся про його високий рівень, багатий всесторонній зміст та пропагандивно-виховне значіння. — **Чвертьрічна передплата 2 зол.**
Адреса Адміністрації: **Львів, ул. Льва Сапіги 49, І. п. — тел. 250-34 і 279-24.** 1—7

Спорт.

ЮВИЛЕЙ У. С. Т. „БЕСКИД" У НАДВІРНІЙ.

У. С. Т. „Бескид" у Надвірній святкував в неділю 11. і понеділок 12. ц. м. десятиліття свого істнування. Участь у цьому святі взяла львівська Україна, станиславівський Пролом та надвірнянська польська Бистриця.

Свято відбулося в дуже поганих умовинах. Несподівана спотикова негода відстрашила до денної міри публіку і далеко добре в знати всім тим, що не зважаючи на дощ і гострий підгірський холод, прийшли на змагання.

У рамках цього свята відбулися першого дня такі змагання:

Пролом — Бескид 6:1 (3:1).

Пролом є дружиною технічно д. добром, одначе стрілова дисципліна напастників Пролому просто рапідна в оч. Те, що Пролом стрілив аж 6 голів — просто якесь чудо. Така добра дружина, як Пролом мусить рішуче поробити відповідні зміни в нападі, або напад мусить навчитися багато стріляти з пожної позиції якщо Пролом хоче в майбутньому зайняти краще місце в станиславівській А-клясі, як останнє.

Бескид — сира дружина, яка має те чимало недостач, зате д. амбітна і грає з незвичайним запалом, поправляючи цими прикметами свої хиби.

Україна — Бистриця 2:1 (1:0).

Гра на розмоклім грунті, цілим рінню була ведена горою, бо долішні подачі мячів ніколи не доходили до місця призначення. Очевидно, що в таких умовинах сильно потерпів рівень гри. Україна виступила до цих змагань без Петрова, Мікльоша, Сароготи і Гошовського. Україна мала весь час перевагу, одначе не використала наслід своїх надзвичайних ситуацій.

Видів коло 800.

Другого дня поправилася трохи погода, одначе грище дальше було в поганому стані, а холод відбивався очевидно на фреквенції. Вислід другого дня були такі:

Україна — Бескид 4:1 (3:0).

Бескид здобув почесні ворота з карного.

Пролом — Бистриця 1:1.

Переможцем у цьому турнірі вийшла Україна здобувши 4 пункти і відношення воріт 6:2, 2) Пролом 3 п. — 7:2, 3) Бистриця 1 п. — 2:3 і 4) Бескид 0 п. — 2:10.

З нагоди цього ювилею дістав Бескид срібну чашу від України і ОСЗПН-у, статуетку від Ст. ОКС та прапори від Бистриці і Пролому. Насипало теж багато письменних привітів.

При цій нагоді треба підкреслити величезну жертвенність надвірнянського українського громадянства, яке незвичайно гостинно розмістило між собою всіх змагунів, дбаючи про їх вигоди та даючи їм якнайкращу опіку. Душею цілого свята була п-і Збудовська, член виділу Бескиду, яка є теж головним мотором всієї його діяльности. Це мабуть чи не одинока українка, яка як виділове спорт. т-ва є одночасно його душею і присвячує всі вільні хвилини для цього т-ва.

У. С. Т. Бескид заключив 10 літ своєї успішної хочби по рожах вистелюваної дільности. Особливо важкий був цей ювилейний рік, в якому дружина мин. року кандидат до А-класи, розбита дискваліфікацією гравців мусіла змагатись за місце в Б-класі. Вовк таки цю найгіршу перешкоду Бескид перескочив і можна мати надію, що вже в найближчім майбутнім місце надвірнянський український клюб від успіхів до успіхів.

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

КРАКІВ. **Краковія — АКС 1:1 (1:0).** Одинокий літовий мечт закінчився перішеним вислідом, який дозволив Краковії вийти повільно на перше місце і АКС-ові теж повільно на друге.

МІТРОПА.

БУДАПЕШТ. **Австрія — Уйпешт 2:1 (1:0).** Австрія перемогла Уйпешт на його власнім грищі й таким чином перейшла до фіналу.

ВІДЕНЬ. **Вієнна—Ференцварош 1:0 (1:0).** Вислід обох мечтів є 2:2, тому в збудуться треті вирішні змагання у Празі.

ЦІРІХ. **Грассгоперо — Лянціо 3:2 (2:1).** Грассгоперо відпадає від дальших розгривок, не зважаючи на виграну, бо має гірше відношення воріт. Лянціо теж переходить до півфіналу.

Змагання Дженова — Адміра не відбулись з вини Мусоліні. Австрійській дружині, яка приїхала до Італії наказали покинути негайно границі Італії.

ЗА ВХІД ДО ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ДРОГОБИЧ. **Юнак — Сян 4:1 (1:1).** Сян програв перший мечт за вхід до О. Л., хоч був без сумніву дружиною кращою і мав бодай 60 проц. переваги в грі. Цікаве, що 3 голі дістав Сян саме тоді, коли мав найбільшу перевагу. Вина програної спадає в першу чергу на найсильнішу досі лінію Сяну — напад. Справді напад Сяну викликав тільки подиву незрадливість під воротами і замість вести в першій половині перевагою 3—4 воріт, мусів виснилюватися, щоб вирівняти. Напад грав у полі дуже гарно — під воротами безрадійно. При тім повинні грачі Сяну памятати, що коли противник пильнує Турка, годі тоді на нього грати, актім в нападі грає пятьох і всі вони повинні стріляти.

Кривливої дрогобицької публіки к. 2.000. Судіював обмитнено п. Саварин.

ЛЬВІВ. **Краси (Тернопіль) — Білий Орел 4:3 (3:2).** Несподівана перемога Красів на львівськім грищі майже перетеркнула надію Білого Орла на вхід до О. Л. Судив п. Курцвайль.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

СТАНИСЛАВІВ. **Рессвіл — Ревера 5:0 (5:0).** Змагання перервані 25 хв. перед кінцем при стані 5:0 для Рессвіл, а причини авантур на грищі і непослугу грача Реверн, який не хотів зійти з грища.

ВАРШАВА. **Польонія — Ґриф (Торунь) 4:4 (2:2).**

ЛЮБЛІН. **Унія—Стшелец (Янова Долина) 5:1 (4:0).**

ЛІПНИК. **Напшуд — Бригада (Ченстохова) 1:1.**

ПОЗНАНЬ. **Г. Ц. П. — Уніон Турінг 3:3.**

ТУРНІР У ХУСТІ.

На грищі СК. Русь у Хусті відбувся турнір копаного мяча, який дав такий вислід:

ГС. Е — СК. Королево н. Тісою 5:2 (2:2); ОС. Мармуресуль — СК. Русь Хуст 1:2 (1:1); Русь Ужгород — Русь Хуст 2:2 (2:0). Русь відпочиватиме тепер цілий місяць і аж в серпні гратиме з румунською дружиною Ц. С. Олімпія Сату Маре.

ЧАША ДЕВІСА.

Німеччина — ЧСР 4:1. Одинокий пункт для Чехословаччини здобув Цейнар. Таким чином Німеччина перейшла до міжстрефового фіналу та гратиме з Америкою.

Театри.

Український Молодий Театр, Заграва під арт. пров. В. Блавацького.

ХОДОРІВ:
12. VII. Тарас Шевченко.
13. VII. Трафіка пані генералової.
14. VII. Муравлі.

РОГАТИН:
15. VII. Трафіка пані генералової.
16. VII. Тарас Шевченко.

БЕРЕЖАНИ:
17. VII. Трафіка пані генералової.
18. VII. Тарас Шевченко.

З Бережан вступить театр до Підгаєць, Монастириськ, Бучача, Чорткова і Заліщик.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДЕЛЯТИН:
14. VII. Під курателю.

Великий Театр:

Середа, 14. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із Ст. Ярачом.

Четвер 15. VII. год. 8. Виступ Театру Атенеум „Люди на ярмі" із Ст. Ярачом.

П'ятниця, 16. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із Ст. Ярачом.

КІНА.

АПОЛЬО: „Човен смерти" із Гансом Альберсом.
АТЛЯНТИК: „Ню Йорк — Сан Франціско".
ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої пригоди".
ГРАЖИНА: „8 годин д-ра Моргана", „Мужчини воліють мужатих".
ЕВРОПА: „Роман у Будапешті".
КАСІНО: „Шампанський вальс".
КОПЕРНИК: „Залюблені жінки".
МАРУСЕНЬКА: нечинне.
МЕТРО: „Мрійливі уста", „Пригоди Тарзана".
МІРАЖ: „Роберта", „Гарольд Льойд як боксер".
МУЗА: „Опір на продаж".
ПАЛЯС: „Еквапада Вероніки".
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Готель Сесил 217".
СВІТ: „Бенгальський тигр" і реп.
СТИЛЕВЕ: „Продавець траторів" і муз. комедія.
ТОН: „Смерть чигає в джунглях".
УТІХА: „Пат і Паташка як безробітні" і реп.
ХІМЕРА: „2 дні любови".

Шкіряні каганці

з ремінці для поїв в найліпшім гатунку, довжина величина по зол. 1.40, лишки по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519 22-?

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНОЇ
„Charmes" — патент РЕФОРМИ **3·55**
„Milanes" — тривалі „ **1·85**
„ДІМ ВОЛІЧКИ 12-?
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 14. липня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Романт. музика, 18.00 Розр. музика, 19.20 Оперет. і фільм. мельодії, 20.10 Військ. орк., 21.10 Розр. концерт; БІЛГОРОД 18.00 „Любза" оп. Шарлентє; 20.00, 21.00 Симф. концерт, 21.20 Форт. рецит.; БУДАПЕШТ 18.00 Розр. концерт, 19.50 Мадяр. мельодії, 20.50 Симф. IX. Бетговена, 22.15 Циган. орк., 23.10 Джез. музика; ВІДЕНЬ 17.30, 18.00 Квартет і солісти, 19.25, 20.00 Камер. орк., 20.40, 21.00 Вес. муз. авдиція, 21.40 Двоформ. музика, 22.20, 23.00 Радіоорх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Попол. музика, 18.00 Дівчата співають, 21.00 Військова орк., 22.30 Нічна музика. 23.00 Танк. музика, МІЛЯНО 17.15 Скрипк. рецит., 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, 22.15 Хор, 23.35 Танк. музика; МІНХЕН 16.15 Вес. муз. авдиція, 17.15, 18.00 Вес. муз. попол., 19.00, 20.00 Австр. муз. вечір, „Лягуненфбер" оп. Беткера, 23.00 Нічний концерт; ПРАГА 17.05 Скрипк. рецталь, 20.25, 21.00 „Воєвода" оп. Херубінія; РАДІО ПАРІ 18.30, 19.00 Пісні, 19.15 Циган. орк., 19.45 Сольо на гарм., 20.30, 21.00, 22.00 Орх. Республ. Гвардії і хор; РИМ 17.15 Камер. музика, 18.50 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Іль венталіо" муз. ком. Кашіни, 23.30 Танц. музика.

За добре свідоцтво
перстенець з 14 карат. золота з правдивим бриліянтом від **ЗОЛ. 35·—**
тільки у Б. Грінберга, вул. Сикстуська 4.

Четвер, 15. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Солісти, 19.20 Смичк. квартет Гріга, 20.10, 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 18.10 Радіоорх., 19.50 Пісні, 21.30 Танк. музика, 22.20 Пісеньки; БУДАПЕШТ 17.00 Спів, рецталь, 18.00 Військ. орхестра, 19.00 Танк. музика, 23.00 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 13.45 Хор з Ля Скалі, 16.05 Симф. музика, 17.35 Спів, рецталь, 17.50 Форт. рецталь, 20.25 Муз. Лянга, 21.00 Розр. концерт, 22.20 Славні співаки, 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 11.00 Пополудн. музика, 18.00 Форт. рецталь, 20.10, 21.00 Вальси й марші, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вокаль. концерт, 19.00, 20.45 21.00 22.00 Розр. муз. 23.30 Танц.муз. МІНХЕН 16.15 Форт. рецталь, 17.15, 18.30 Розр. концерт, 19.00, 20.00 Веч. оперет. мельодії, 21.10 Веч. нім. музики, 22.20, 23.00 Розр. музика; ПРАГА 19.10 „Гонза" балет, 20.10 Солісти; РАДІО ПАРІ 19.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Золотий когутик" оп. Римського-Корсакова, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Кавалєрія з Екебу" оп. Цандоная.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Середа, 14. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Раніш. денник, 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 З опер. „Вікторія й її гузар" пл., 12.25 Сальон. орх., 13.55 Розр. музика з пл., в перерві 14.00 Гутірка, 14.45 Трагедія Пуфка — вийм. з повісти, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Скороч. оп. „Севіль. цирульник" пл., 15.40 Львбіжучі вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 З моєї робітні — нарис, 16.15 Пісні — жін. хор „Гейнал", 16.45 Психольогія жовніра в поль. літературі, відчит, 17.00 Рецит. альтівки й форт., 17.25 Франц. пісні, 17.50 Проект будинку — гутірка, 18.00 Бюро студій, 18.10 Свеч „Драмат", 18.25 Плити, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Львов. спорт. вістки, 18.50 Актуаль. гутірка, 19.00 Легка французька музика; в перерві Куток гумору, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 „В місячну ніч" кварт., 20.45 Веч. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Концерт Шопена — форт., 21.45 Рецитац. з Ходзька, 22.00 Симфон. концерт, 22.50 Ост. вістки вечір. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Сучасна франц. лірика, 23.15 Танк. музика з пл., 24.00 Орх. Т. Серединського.

Четвер, 15. липня 1937.

6.15 Раніш. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Раніш. денник, 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, **12.15 „Коопер. збут овочів і городовини" гутірка в українській мові виголосить П. Кіт**, 13.55 Розр. музика з плит, 14.50 Спорт. порадник, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Розр. концерт з пл., 15.35 Львів. біжучі вістки, 15.45 Хлібороб. вістки, 16.00 Найнов. видання — „Живе срібло", 16.15 Сальон. муз. квартет, 16.45 Сонячна небезп., 17.00 Концерт солістів, 17.50 Спорт. порадник, 18.00 „Бридота в житті і в мист." гутірка, 18.10 Мельодії дави. фільмів, 18.30 Загальна скринька, 18.40 Завтр. програма, 18.50 Львокаль. спорт. вістки, 19.00 Загаль. театр укін: „Пізнати себе трудно" — новеля, 19.40 Акт. гутірка, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Легка і танк. музика, 20.45 Вечір. денник, і хлібороб. вістки, 21.00 Танкова музика, 21.45 „Кільва літ моєї молодости у Вильні", 20.00 Віден. класики, 22.50 Остан. вістки вечір. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Танк. музика з пл. 24.00 Орхестра Т. Серединського.

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

Радіокутик.

РАДІОВІ АКТУАЛІЇ.

ЗІЗД МІЖНАРОДНЬОЇ РАДІОВОЇ УНІЇ.

У днях 16—26. червня ц. р. відбувся в Львозані літній Зізд Міжнародньої Радіофонічної Унії і разом з цим Загальні збори Ради і Комісії Унії. У засіданнях брали участь представники радіофоній 20 европейських країв та представники американських радіофоній.

Зізд мав на меті обговорення засобів, які запевнили б слухачам найкращу якість авдицій, як під оглядом програмовим, так і технічним. Водночас Зізд розглядав способи оборони інтересів радіофоній.

Ухвалено запросити Австралію до організації IV. Світового Концерту, який має бути виданий на весну найблизчого року. Крім того Програмова Комісія опрацювала низку внесків, які були прийняті Радою. Між ін. обговорено реалізацію проекту про „Вимінну радіових репортерів". Такі репортери надавали б із країв, що їх відвідують, цікаві репортажі про життя та культуру даної країни.

Крім того обговорено справу регулярних зізадів представників програмових секцій поодиноких радіофоній, що належать до Унії та розглянено можливість вимін поміж членами Унії кружків і дент, на яких утривалено авдиції історичного значіння.

У технічних справах обговорено можливості найкращого репартиційного плянування в ділянці радіофонічних хвиль. Остаточне опрацювання репартиційної програми відбудеться в часі конференції в Каїрі в лютому чергового року.

Досліджено можливості нових систем надачі, а зокрема синхронізування кількох висильників на тій самій хвилі. Зізд опрацював програму дослідів над розходженням хвиль. Ці досліди будуть ведені при тісній співпраці з американськими станціями. Крім того розглянено кілька спеціяльних проблем, що торкаються нормалізації мікрофонів, акустичного вивізування студій та боротьби з перешкодами в відборі.

КОРОТКОХВИЛЬНА РАДІОФОНІЯ.

Розвиток короткохвильової радіофонії датується від 3—4 років. Сьогодні на терені Европи працює коло 70 короткохвильних радіофонічних станцій, які у противенстві до станцій, що працюють на середніх і довгих хвилях, мають цілком інше завдання, ніж тамті. Таких завдань є кільна. Для кольоніяльних держав, як Англія, Голяндія, Франція, Бельгія чи Італія, завданням є передовсім інформаційно-розвагова обслуга кольоній.

Держави територіяльно широкі, як напр. СССР, Канада або Злуч. Держави Півн. Америки, використовують далекий засяг короткохвильових станцій для обслуги далеких околиць краю.

Німеччина зробила зі свого короткохвильового центру потужне знаряддя пропаганди. Інші держави, що не мають кольоній, як Чехословаччина, Мадярщина, Австрія і т. д., урухомили в себе короткохвильні радіофонічні станції для підтримування звязку з своїми емігрантами, россіянами по всій земній кулі.

Спільним завданням для всіх станцій є пропаганда, зарівно політична, як і господарча, інформування чужих громадянств про свої господарські спромоги і вишукування в цей спосіб нових ринків збуту.

В осени 1935 р. в Польщі пішов приспособано до фонічних авдицій і урухомлено станцію Міністерства Пошт і Телеграфів. У квітні ц. р. віддано до вжитку нову „напрямну" антену, завдяки якій авдиції цієї станції чути добре на терені Америки.

Одначе праця цієї станції має наразі провізоричний характер. Цей стан потривае в конечности ще деякий час, бо покищо всі зусилля скеровано на радіофонізування краю і будови сітки висильних станцій, щоб дати змогу всім мешканцям Польщі відбирати авдиції на детектор

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 88·90, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени гол. 291·72—290·00, Франки фр. 20·62—20·32, Франки швайцарські 121·45—120·55, Фунти англ. 26·32—26·16, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·20—17·00, Кор. дан. 117·54—116·70, Кор. норв. 132·28—131·30, Корони шв. 135·73—134·75, Ліри італ. 23·00—21·60, Марки фінлянд. 11·62—11·20, Марки нім. 134·60 — 132·20, Шилінги австр. 99·20—98·80, Тель Авів 26·18—25·90, Марки нім. срібні 143, 141.

Акції.

Банк Польський 101·00, Лільпоп 46·05, Островець 25·00. Страховичі 29·75.
Тенденція вдержана.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 50·00. 51·50, 3 інвест. 1 ем. 65·25, серія 82·50, 3 інв. 2 ем. 64·75, серія 80·60, 4 прем. дол. 38·00, 4 проц. консол. 54·25, 55·00, 53·25—54·50, два ост. дрібні.
Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 13. VII. ц. р. платив своїм доставцям за:

1 кг. масла бльок.	2.55
1 кг. масла бочк.	2.60
1 кг. масла експорт. деф. піна	2.60
молоко від 11. VII	0.15—0.16
копа яєць	3.00—3.05

Тенденція сильна на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

КОНКУРС.

Акційна Спілка для будівельного промислу давн. Іван Левинський у Львові, розписує конкурс на місце директора-організатора. Кандидати з відповідною вдачею та практикою, що не перестушли по змозі 40 літ, зголосять свої оферти до кінця липня ц. р. під адресою Спілки у Львові, вул. Потоцького 58 а. До оферти треба долучити докладний опис життя та подати референції, вимоги праці та винагороди.

У Львові, 13. липня 1937.

1288 **Управа Спілки.**

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" відбудуться в середу, 14. липня 1937. в год. 5-ій попол. в домівці Тов. „Молода Громада" при вул. Коперника ч. 21, П. Т. Членів запрошує до участи — Надзірна Рада. 1282

Вп. Іван і Аделя Грибени — Львів, заложили замість повідомлень про вінчання їх доньки Ірини з п. Вол. Копачем, лікарем ветеринарії, 25 зол. на Рідну Школу. За цей датек щиро дякує **Головна Управа Р. Ш.** 1284

Д-р Станислав і Ірина з Русинів Старосольські складають на вакаційні пів-оселі для лицарської дільниці квоту 50 зол. замість окремих повідомлень про їх вінчання, що відбулося дня 6. липня 1937. у Львові. 1245

МЕШКАННЯ

ТРИ ФРОНТОВІ сонячні кімнати з кухнею і комфортом дешево до винайму від зараз при вул. Свентокшиській ч. 22 бічна Янівської. Відомість на місці. 1245 4—5

ЧОТИРИ КІМНАТИ кухня, повний комфорт, власний городчик, центральне огрівання, нова пілля при трамваю дешево до винайму — Гроховська 4, ріг Листопада. Інформації тел. 117-94. 1280

КУПНО - ПРОДАЖА

БАТЬКІВСЬКИЙ КРУЖОК ПРИ ФІЛІЇ ДЕРЖ. ГІМН. Ч. 572 продасть, евент. заміняє свою оселю в Ямнім, одноповерхову, деревляну зіллю, 16 кімнат, з великою верандою. Об'єкт новий, в гарнім і догідним положенню, надається найкраще на пансіон. Зголошення в липні і серпні приймає голова Батьківського Кружка Стефанія Филипович, в Ямнім, пізніше у Львові, вул. Кн. Острожських ч. 7. 1281

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ адвокат. з 3-літньою практикою шукає патрона. Зголошення: „Діло" під „Громадянка". 1283 1-2

РІЖНІ

Взуття посезонове вже від **зол. 6.90** дістати можна у ф-мі Ф. ШТРАССЕР, **Галицька 15 — в подвірю** передше „Краха". 1284 6—10

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби з комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117 687 11-?

НАПРАВА лазничкових печей всякого роду — **роботи бляхарські** — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Осссолінських 8, тел. 257-63. 1283 6-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, яєчкові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 68-105

ОГОЛОШЕННЯ.

SZACH ВАРШАВА.
Незрівнянний в якості пудер і крем ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ завдяки якому стає цера ОКСАМИТНО-МАТОВА.
Ціна коробки з пушком зол. 1.25.
2910 76—?

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Дешево — сітки до огорожі
І. КОНРАД
Львів, Гетманська 22. 8—10

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Четвер 15. липня 1937. Ч. 152

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229-41.

Охорона націон. меншин.

(Вступна стаття.)

„Змінити тактику -- не напрямні...“

(Другий голос в анкеті „Діла“).

Що таке Селянський Союз?

СТАЛІН НАКАЗАВ РОЗСТРІЛЯТИ 61 ОСІБ.

Масові арештування у Станиславівщині.

Японія не хоче посередництва.

Кріваві маніфестації у Франції.

Сирійські націоналісти приготовляються до походу на Палестину?

Незаповнена прогалина.

Еспанський нац. уряд дістав позичку.

Папузяча недуга.

Єгипетська карієра.

Ч. 152 (14.695). Львів, четвер 15. липня 1937 Ціна рекламова вільна готівка. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 228-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Празі „Діло".
Рукописів не вертають.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 3.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Японія не хоче посередництва.

Між Англією і Америкою йдуть постійно переговори в Льондоні та у Вашингтоні; у них беруть участь представники Японії та Китаю. Англія й Америка хотять запропонувати посередництво.

Не знати, чи Японія вірить в успіх англо-американського посередництва в японсько-китайському конфлікті, представник японського міністерства закордонних справ заявив, що

японський уряд не бажає ніякого посередництва в Китаю.

Японське міністерство закордонних справ наказало консулям у Шанто і в Таіян евакуювати японців з цих міст.

КИТАЙСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ НА ЯПОНСЬКІ ДОМАГАННЯ.

„Таймс" подає з Токіо, що представники 29. китайської армії письменно запропонували японському командуванню таке:

1) На майбутнє у Лінковчав та Монванмав не буде китайських залог, за це дбатимуть окремі урядовці;

2) Китай покарає винновників недавних інцидентів, дасть гарантії, що вони не повторяться та розвяже протияпонські організації.

Як подає „Морнінг Пост", японці цим не вдоволилися і жадають автономії для 5-ох північно - китайських провінцій: Гопей, Чагару, Суяну, Шантуву і Шансі.

ЕВРОПЕЙЦІВ ВИВЕЗУТЬ ЛІТАКАМИ З ПЕКІНУ.

Райтер подає з Шангаю: Нанкінський уряд просить усі дипльоматичні й консулярні станиці, щоби вони порадили своїм громадянам покинути Пекін, бо уряд не може відповідати за їхню безпеку. Тому, що залізнична сполука перервана, чужинців евакуватимуть літаками. Посли і консулі наказали своїм співгромадянам, які мешкають поза муром, що окружує Пекін, перепровадилися до середмістя.

Не наражуйте непотрібно свойого майна на втрати

і тому обезпечіть його негайне від огню і від крадежі-влому

В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

АДВОКАТ

м-р Михайло Прийма

відкрив і веде адвокатську канцелярію

у Львові, при вул. Руській ч. 3/І.

Сирійські націоналісти приготовляються до походу на Палестину?

Як подає палестинська преса, сирійська націоналістична молодь організує військові частини, які мають бути готові у кожній хвилині на заклик великого муфтія Єрусалиму. Це вислід пропаганди великого муфтія на терені Сирії.

КОРОЛЬ САВДІЙСЬКОЇ АРАБІЇ ПРОТИ ПОДІЛУ ПАЛЕСТИНИ.

Райтер подає з Єрусалиму: Найвищий арабський комітет дістав від короля Саудійської Арабії заяву солідарности з іншими арабськими пануючими в справі поділу Палестини.

Премієр Іраку Сеід Мікмат Суль Айман в інтервю рішуче виступив проти поділу Палестини.

ФЕДЕРАЛІСТИЧНІ КОМБІНАЦІЇ.

Єгипетський регент Могамед Алі випрацював проект федерації між палестинсько-трансйорданською арабською державою і Сирією. Мабуть Англія і Франція погодяться на це, хіба зажадають від арабів деяких територіяльних уступок. Також появився проект унії між живівською республикою і Ливаном, християнською державою, яка тепер є під французьким мандатом.

ЄМЕН ЗБРОЇТЬСЯ.

Імам (князь) Ємену реорганізує армію; він поробив уже необхідні замовлення в Европі. До Ємену заангажовано сирійських старшин, які мають учити в новоосновній військовій школі.

Охорона національних меншин.

З приводу конгресу зорганізованих національностей Европи в Льондоні.

Львів, 14. липня 1937.

У днях 13. до 16. ц. м. відбувається в Льондоні конгрес зорганізованих національностей Европи, в якому беруть участь від українців у Польщі пос. Василь Мудрий і пос. Зиновій Пеленський (останній як член Президії Конгресу) та український посол до румунського сойму д-р Володимир Залозецький з Черновець. Є це з черги дванадцятий конгрес, якого членами є колишні або теперішні члени законодатних установ поодиноких европейських держав і який досі свої річні засідання переводив справила в Женеві як осідку Ліги Націй. Метою цих конгресів є передовсім охорона прав національних меншин в европейських державах по. за Совітами, яких є коло 40 міліонів, а серед яких укр. меншина в Польщі і з огляду на свою численність і з огляду на велику суцільну етнографічну укр. територію займає 1-ше місце між усіми національними меншинами. Ті конгреси мають головно пропаґандивне значіння, а практичне хіба остільки, що звертається в дискусії і постановах конгресу увагу Ліги Націй та інтересованих держав на здебільша й досі неуправильнене у дійсному житті питання національних меншин навіть у державах, що перевзяли на себе міжнародній обовязок охорони тих меншин під гарантією Ради Ліги Націй.

У цих конгресах брали щорічну участь від 1928. р. і представники Української Парляментарної Репрезентації в Польщі, що мали постійного представника в президії і виконавчому комітеті, яким цілий ряд літ був д-р Дмитро Левицький. Нагоду тих щорічних конгресів використовували наші представники не тільки для представлення нашого положення і наших змагань у Польщі, але і до зясування української проблеми в її цілости, як однієї з найважливіших европейських проблем, що вибігає далеко, далеко поза звичайне національно-меншинне питання і що свою розвязку зможе знайти лише в перебудові Сходу Европи. І якраз у пропаґандивній стороні вага тих конгресів чи не найбільша, бо чимало політиків і журналістів має змогу безпосередньо стрінутися з українськими парляментаристами і про наші справи та змагання довідатися з безпосереднього джерела.

Еспанський нац. уряд дістав британську позичку.

ДЛЯ ФРАНЦІЇ ВЗАЄМИНИ З БУРҐОСОМ НЕОБХІДНІ.

На двох ген. Франко дістав у Льондоні нову позичку у висоті 4-ох міліонів фунтів. Це вже друга англійська позичка для уряду в Бургосу; першу у висоті 5 міліонів ф. шт., призначено на закуп бензини та інших матеріялів.

„Ер Нувель" повідомляє, що офіційні представники ген. Франко перебувають тепер у Льондоні та стараються дістати авдієнцію в мін. Ідена. Французькі праві кола домагаються, щоби французький уряд навязав взаємини з Бургосом, бо для Франції добрі взаємини з національним еспанським урядом ще більше потрібні як для Англії з огляду на піренейську границю Франції і на морський доступ до її колоній в Африці. Наладнати взаємини треба якнайскоріше — пише „Ле Журналь" — ще відчас парляментарних ферій, щоб опісля обі палати поставити перед доконаний факт.

ВАЖКЕ ЗАВДАННЯ МІН. ІДЕНА.

Міністер Ілен відбув кілька нарад з представниками Франції, Італії, Німеччини й СССР у справі поєднання франко-англійських пропозицій з німецько-італійськими. В поінформованих колах сподіються, що на основі нового плану мін. Ідена праця комітету неінтервенції буде поділена на два етапи: в першому відновлять контролю побереж і границь Еспанії, а в другому признають обом еспанським урядам права воюючих сторін, введуть контролю пристаней і вирішать проблему добровольців.

Французький амбасадор Корбен виступив проти цього плану. Засідання комітету відбудеться в пятницю й тоді решта держав займе становище до Іденового плану.

Німецька преса звертає увагу на трудне завдання мін. Ідена; вона не вірить, щоб зі засідання комітету неінтервенції, яке має відбутися в пятницю, вийшла яканебудь користь.

ЧОМУ ФРАНЦІЯ ПРИПИНИЛА КОНТРОЛЮ?

Коментуючи рішення французького уряду, що припинив контролю на еспанському кордоні, італійська преса уважає цей крок за демонстративний жест проти факту, що італійсько-німецької пропозиції не відкинули в цілості в Льондоні. Гайда твердить у „Джіорналє д' Італія", що цей жест уряду Шотана мав на меті зробити добре вражіння на соціялістичнім конгресі в Марсеї. Між відкликанням контролі на португальському і французькому кордоні нема ніякої анальогії, бо через португальську границю ніколи не переходили транспорти зброї, тимчасом через французьку границю перейшло до Еспанії вже дуже багато транспортів і зброї та добровольців для червоних.

ПОВІТРЯНІ БОЇ

Як подає Авас, червоні бомбові літаки знищили вчора 10 національних літаків.

Ширіть наш часопис!

Український виріб для доброї господині.

Проза Львів

БУДИНІ Дригці Олійки

Справа гарантій охорони расових, національних чи релігійних меншин історично зовсім новова, особливо якщо мова про релігійні меншини. Релігійну охорону в окремих міждержавних договорах знали вже і давніші віки в Европі, зокрема після церковної реформації і трицятьлітньої війни, а християн і европейців на Близькому Сході в капітулярних договорах з отаманською державою. Тут слід пригадати цікавій для нас галицьких українців варшавський договір з 1773. р. між Австрією, Прусією і Росією після першого розподілу Польщі, в якім Австрія гарантувала релігійну свободу для греко-католиків у Галичині, а Прусія і Росія релігійну свободу для римо-католиків, замешкалих на території анектованих тими державами польських провінцій. І ця остання гарантія збереження окремої церковної організації і свободи дала в історії практичні висліди. Грекокат. Церква в Галичині з відновленням галицької митрополії у Львові причинилася у великій мірі до національного відродження і національної консолідації галицьких українців, через що дала основи до наших дальших національних успіхів. Римо-кат. Церква знову у російській і пруській займанщині стала для поляків одним зі засобів національної консолідації і скріплення польського елементу, для якого ця церква була теж охороною перед денаціоналізуючими тремлінніями даних держав.

Світова війна і її формальна ліквідація висунула знову на денне світло пекуче питання охорони національних і релігійних меншин. Закінчено її перемогою антанти і мировими договорами, на основі яких повстала ціла низка нових держав в Европі (Польща, Чехословаччина і чотири прибалтійські держави) та поширено границі деяких давніших держав (Франції, Італії, Сербії — сьогодні Югославії, Румунії і деяких менших на заході). Тими договорами прилучено до новостворених, як і до давніших держав чужоетнічні простори. Це зродило потребу створення для них певних міжнародніх гарантій для їх збереження перед винародовленням та признання громадянської рівноправности, чи навіть деякої територіяльної самоуправи.

Охороною тих меншин — расових, національних і релігійних — мала занятися створена після світової війни Ліга Націй з осідком у Женеві, якої Рада на основі свого статуту й окремих договорів виконує контролю в справі охорони над меншинами у 14 державах центрельної Европи, Балкану і Прибалтики (Австрія, Угорщина, Чехословаччина, Польща, Югославія, Румунія, Болгарія, Туреччина, Альбанія, Греція, Литва, Латвія, Естонія і Фінляндія). Крім цього існує ще ціла низка спеціяльних договорів між поодинокими сумежними державами для охорони національних меншин напр. женевська конвенція з 12. травня 1922. р. між Польщею і Німеччиною в справі Горішнього Шлеська на 15 літ, що якраз тепер вигасла й тому з приводу потреби нового управильнення відносин на Горішньому Шлеську має відбутися невдовзі надзвичайна сесія польського парляменту.

Формально згадані вище новоутворені і деякі давніше існуючі держави признають на основі прийнятих на себе міжнародніх зобовязань у своїх конституціях своїм громадянам з національних чи релігійних меншин громадянську і політичну рівноправність. Одначе не творять вони з них зправила окремого правно-публичного підмету як збірноти, але трактують їх як окремі одиниці, що мають деякі власні управління, головно в церковній і шкільній — декуди і в мовній — ділянці, чого у практиці найчастіше і так не придержуються. З вичислених держав тільки одна Естонія признала свої меншини як окремий правнопубличний підмет, надавши їм національно-культурну автономію.

Територіяльну автономію одержали національні меншини тільки в трьох державах, а саме: 1) Підкарпатська Русь в Чехословаччині на основі статтей 10 до 13 санжерменського договору з 10. вересня 1919 р., якої реалізацію щойно започатковано цього року, 2) Аляндські Острови чи пак тамошні шведи у Фінляндії і 3) Клайпеда (Мемель) у Литві — обі останні окремими договорами.

Статтею 93. мирового версальського договору з 28. червня 1919 р. і окремим т. зв. малим версальським договором з 28. червня 1919 р., якого постанови увійшли у польську конституцію, загарантувала Польща своїм етнічним, релігійним і мовним меншинам громадянську і політичну рівноправність і свободу розвою. Як на ділі виглядають і гарантії і свободи, знаємо з власної життевої практики. З неї знаємо теж, що Польща не виконала свого власного закону, формально і досі неухиленого, з вересня 1922. р., яким признано трьом східногалицьким воєвідствам територіяльну автономію з деякою власною адміністрацією і законодатними соймиками з окремими національними куріями — польською і українською — і з заповітом створити до двох літ український університет.

Контролю над виконанням охорони меншин виконує Рада Ліги Націй і в деяких випадках Міжнародній Трибунал Справедливости в Гезі. Процедура перед Радою Ліги Націй у справі жалоб національних меншин є така, що з тих жалоб на ділі не виходить нічого. І це теж знаємо з власної практики, хочби в справі голосної свого часу жалоби українських послів і сенаторів у Польщі з приводу відомої пацифікації в 1930. р. Польські (чехословацькі рівнож) представники при Лізі Націй твердять, що справа національних меншин це їх внутрішня справа і що слід скасувати або обмежити міжнародню охорону тих меашин — або поширити її на усі держави.

Конгрес зорганізованих національностей Европи, що якраз відбувається в Льондоні, важний для нас тому, що у цьому світовому місті є він перший раз, що в склад британської імперії входить і Канада зі своїми громадянами української нації числом біля 400.000 і що якраз Канада вже нераз заступала наші національні інтереси на світовому форумі. В додатку англійці є одиноким великим народом, що інтересується національними меншинами і українською справою — хочби і в Польщі — про що були вже нераз спеціяльні інтерпеляції в англійському парляменті. А теперішній конгрес в Льондоні дасть нагоду англійським політикам ще й особистого контакту з нашими парляментаристами і в цьому якраз ще більша його вага.

Д-р Степан Баран.

„ЗОРЯ“ ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
у Львові, вул. Кордецького 50
Тел. 26 0-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант“ терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант“ люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса“ (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біллa помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 10

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

МЕЧ РЕВОЛЮЦІЇ.

Ціла Росія живе під знаком соціялістичного суперництва й „ударництва“ перегонів праці. Кожний робітник, кожний урядовець, кожний, хто працює в якімнебудь колєктиві, повинен витворювати не стільки кілько від нього вимагають, але куди більше. Оця надвишка праці є буцімто добровільна, витворює її здогадний ентузіязм „мас“ — в дійсності ініціюють її з гори, а стероризовані маси тільки „однодушно апробують“ її.

І всі всюди працюють у якомусь скаженому темпі. Що при таких перегонах праці мусить потерпіти якість продукції — нема найменшого сумніву.

Так теж працюють і аґенти ГПУ — установи, що її большевики називають гордим іменем „меч революції“ Працюють, суперничаючи між собою, хто з них поладнає більше політичних справ, котрий з них матиме на своїй совісти більше зломаних людських існувань. Коби тільки більше, коби жорстокіше, коби якнайбільш немилосерно; бо милосердя вважають між ґепістами (чекістами) не як добру людську прикмету, тільки навпаки — за хибу, за буржуазійну спадщину.

На одній із головних вулиць Москви (Лубянка ч. 2) стоїть величезний будинок, в якому і в день і в ночі панує незвичайний рух. Авта заїзджають і відїжджають. на подвірі дижурує постійно кілька готових до відїзду самоходів. Цей будинок я знав добре з оповідання співвязнів, яким доля веліла відвідати цю сучасну Бастилію. Це серце совітського терору — ОҐПУ — грізна установа, що серед совітських громадян викликує пострах. ОҐПУ = Обєдіньонное Государственное Політическое Управленіе (Головний Державний Політичний Уряд).

У лябіринті коридорів міститься безконечний ряд нумерованих дверей, за якими засідають ті, що рішають про долю своїх жертв. Відси — з Лубянки ч. 2 — ГПУ своїми щупальцями велитенського поліпа, що його породила революція та який виріс на тілі нещасливих народів СССР, обіймає шесту частину ґльобу, сягає далі — крізь кордонні стовпи, крізь моря, ріки, океани — всюди, де починається якась революційна ворохобня, всюди де смерть починає своє жниво, всюди де народи спливають кровю.

А в пивницях тієї зловісної камяниці при Лубянці ч. 2 панує страшна тиша — передсмак вічної тиші, що її зазнає багато з тих, що там пробувають. По коридорях, вистелених мягкими хідниками, ходять сторожі-ґепісти у тихолазах, які зовсім приглушують відгомін кроків. Звуків людської мови не чути тут, тільки час від часу чути сухий тріскіт пальців, що має означати, що вільна дорога. Бо ведений коридором вязень не повинен зустрічатися з товаришем неволі, отже конвой повідомляє тріскотом пальців, що веде вязня, а стійка таким же способом відповідає, повідомляючи дальші стійки.

Коли когось беруть із келії на слідство або на „завжди“. відбуваються при тім незвичайно таємничі заходи. Двері відчиняються і аґент запитує зібраних у келії вязнів, чие прізвище починається від такої і такої букви. Далі знову шепотом починаються допити щодо імени даної людини та імени її батька. Вкінці паде таємничим шепотом: „пожалуйте со мной!“ (прошу за мною) — і знову тиша, переривана тільки сиґналом — тріскотом пальців.

Тихим шепотом порозуміваються зі собою люди вкинені до пивниць при Лубянці ч. 2, намагаючися відгадати, яку долю ладять їм крівавві „уполномоченіе“ (слідчі судді) — панове життя і смерти своїх жертв, „заохочені ударництвом і соціялістичним суперництвом“.

Для мене колеґія ОҐПУ приготовила заслання до соловецького табору на 10 літ, значить відірвання від життя на завжди. Бо по відбуттю вимірені кари мав би я мандрувати на вигнання до Печорської тундри або до Нарімського краю і по кількох роках побуту на вигнанні, в найліпшім випадку — значить якби я не вмер там із голоду, або якби мене знову не арештували — позволили б мені змінити місце побуту, переносячи мене до округи з трохи лагіднішим підсонням, але до батьківщини, на Білорусь — не позволили б мені вернутися ніколи.

Ніколи!

Не почую вже клекоту бузьків над стріхою, ні пісень повертаючих із поля женців, ні пречудного співу білоруських жаб по заході сонця в наших озерах...

РОХКІТ ЖАБ.

Коли я снував такі понурі думки, йдучи у хвості походу каторжників, раптом я задро-

„Змінити тактику - не напрямні..."

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ УНДО, ПОСОЛ ГРИНЬ ТЕРШАКОВЕЦЬ ЗАБІРАЄ ГОЛОС В АНКЕТІ „ДІЛА".

Друкуючи цей черговий голос у нашій анкеті на тему „нормалізації" (перший забрав голос д-р Дмитро Левицький, глядн „Діло" з 11-го л. м. ч. 150) пригадуємо питання, які формулувала Рада Редакції:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка існує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться дальші політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?"

Редакція.

У відповіді на 5 питань Хвальної Редакції у справі зміни від двох літ нашої політичної тактики в Польщі, наслідків поведінки проводу УНДО й У. П. Р. та завдань національно-політичного табору на будуче, осмілююсь висловити такі свої скромні уваги:

ПРИЧИНА ЗМІНИ ТАКТИКИ.

З огляду на події на Великій Україні та в Европі і на внутрішні зміни в Польщі, які виникались в переустрою держави в сторону тоталь-ности (нова польська конституція і виборча ординація), як також з огляду на те, що наша опозиційна політика в рр. 1928—1935 не принесла сподіваних нами успіхів, вкінці з огляду на бажання дістати політичного партнера для вищих цілей — український політичний провід мусів започаткувати ту нову політичну тактику

НЕГАТИВНІ ВИСЛІДИ.

Наслідки цієї нової політичної тактики проводу УНДО (т. зв. політики нормалізації) є відємні. Ми не тільки не осягнули майже нічого з 18-ти постулятів, що їх висунув наш політичний провід, та з яких деякі не вимагали навіть окремого законодатного рішення, але й не дістали ми навіть тих речей, які нам належались на підставі конституції та про які раніше згадувано і сам уряд. Це — на горі. А на долах, у воєвідствах і повітах, панує такий самий хаос політичних напрямків, як колись: мало не кожний староста робить власну політику. Коли навіть варшавський уряд дасть якусь конкретну обітницю проводові У. П. Р., то підчинені йому органи роблять звичайно величезні труднощі і всякими способами справу перевертають. Робить це таке враження на стороннього глядача, немов би органи влади ролями поділились. Одночасно польська суспільність почала робити крик у пресі, на зборах, у меморіялах, що мовляв „українці отримують великі благодати", що через це „загрожують існуванню поляків" на наших землях. Цей крик зробив своє у двох напрямах: урядові чинники, відповідаючи на найслушніші наші вимоги, почали вживати аргументу, що „мусять рахуватися з голосами польської суспільности", а знову п. мін. Понятовський пішов активно по лінії тих голосів і перевів новий земельний закон, якого не було за час гострої опозиційної тактики попередньої У. П. Р. Виходить, що у практиці зміна нашої тактики була непотрібна, бо не дала позитивних політичних наслідків.

НАСЛІДКИ ВИБОРЧОГО КОМПРОМІСУ.

Так само показався без позитивного практичного висліду виборчий компроміс, який чейже не мав на увазі лише само число українських кандидатів, але й інші, кращі, можливости співпраці з польськими послами з того самого терену та інші умовини праці у парляментарних установах. Тимчасом польські посли, вибрані зі спільної листи та українськими голосами (величезна більшість польського громадянства пречінь вибори бойкотувала, особливо громадянство ендецьке, що найбільшу силу має в Галичині), замість співпрацювати з українцями почали ображувати їх в інтимних національних почуваннях, викрикуючи з лавок, що „нема українців, є тільки русини", та у відповіді на всі розумні аргументи повторювали непримирне ендецьке гасло „польська земля для поляків", забуваючи, що та земля (на основі самих польських історичних даних) перейшла в польські руки від українських бояр та що потім, у пізніших століттях, працював на ній і зрошував її своїм потом і кров'ю український селянин. Польські посли з Галичини зправила голосують проти всіх українських внесків і поправок та в першій мірі причиняються до того, що атмосфера праці у соймі і сенаті для українських членів УПР не є ані трохи ліпша, ніж була колись. Такі випадки, як з законом про Фонд Національної Культури, коли виразно і без обиняків викреслено українців з права користати з державного фонду, що обхоплює всю територію держави і на який складаються гроші всіх громадян, такий випадок страшенне характеристичний на реальні можливості, добуті українцями на підставі виборчого порозуміння.

САМОУПРАВНА ДІЛЯНКА І ПОЛЬСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО.

Не змінились в нічому відносини і в самоуправній ділянці. Там, де поляки мають якунебудь, фактичну чи формальну, більшість в самоуправних установах, там вони не допускають навіть до ухвали про введення двомовних написів на орієнтаційних таблицях, не кажучи про мову урядування, — а де вже, під натиском українців, що творять безоглядну більшість у даній громаді чи волості, така ухвала перейде, — там її не допускає реалізувати адміністраційна влада. Те саме явища — з дуже малими винятками — бачимо й на полі господарської співпраці. З комунальних повітових фондів неможливо добитися найменших сум на українські цілі, а за кожним разом приходиться вести за це бої: маємо безліч конкретних прикладів, коли дана ухвала громади не може бути виконана, хоча аналогічний (звичайно багато вищий) видаток на польські цілі находить негайне затвердження і виплату. Коли навіть найдеться в повітовій адміністрації людина, яка хоче піти українцям у дечому на руку, керуючись почуттям об'єктивізму і справедливости, то відразу стрічає з польського громадянського боку такі труднощі, протести, демонстрації ба навіть погрози і доноси, що мусить змінити тактику, щоб не наражуватись на вічну війну з власними земляками, яку — очевидно — мусить програти, не находячи твердої і рішучої підтримки від своїх зверхників та всієї офіціяльної національної політики.

Словом, наша примирність, наш виборчий компроміс, наші заяви на парляментарній арені про бажання співпрацювати з польським громадянством і державою, наше довіря урядові, мали врешті-решт той наслідок, що польське громадянство змобілізувалось і закгивізувалось на протиукраїнській платформі та стало далеко більш шовіністичне, ніж було передтим, перед „нормалізацією".

НАДМІРНА ВІРА НАШОГО ПРОВОДУ.

Свого часу наддніпрянські діячі вірили у гасла соціяльної революції, як у спасення українського народу. Був також час, коли галицький політичний провід вірив у гасла самовизначення народів, реалізовані під крилами антантських держав. У періоді „нормалізації" наш політичний провід почав теж вірити. Та віра, яка мала дуже хиткі підстави, піднала проти нас у нашому народі всіх противників партії УНДО, які почали воювати демагогічними аргументами та називати нас просто зрадниками національних інтересів, з другого боку відємно відбилась на низах, демобілізуючи нашу активність та сіючи апатію і інерцію. Народні низи перестали бути політично активні, перестали взагалі цікавитись політикою, завіривши проводові, який у свою чергу вірив, що новою тактикою здобуде те, чого раніш не можна було здобути. Заломання цієї віри мусить теж відбитись на настроях відємно та посіяти пригноблення і ростіч.

Невдача політичної тактики прийшла через те, що наш політичний провід саме забагато клав на свою віру, задовольняючись першими обітницями. У своїй парляментарній тактиці наш провід був уступчивий і нерішучий, не користаючи зовсім з добрих нагод виявити своє становище (буджет). Складано забагато заяв та роблено забагато конференцій, які не дали нічого, крім демобілізації по нашому боці та мобілізації по стороні польській. Найпоганіше відбилися два моменти: брак критичного погляду на власні помилки у президії УПР та брак контрольного і вирішного чинника через сполуку обох функцій — проводу УНДО і УПР. — і через відсутність надрядного українського чинника.

МІЖПАРТІЙНА РАДА ТА ПОДІЛ ФУНКЦІЙ УНДО І УПР.

Сьогодні витворилась дуже важка і складна ситуація. Маємо до діла з ясною тенденцією звести українство з політичної площини на ступінь етнічної групи без власних ширших аспірацій. Маємо такі спроби, як з нашою шляхтою або з Лемківщиною та Гуцульщиною. Одночасно міжнародні події розвиваються так, що щораз виразніше йде до нової війни. Тому перед нами стоїть життєва конечність консолідації. Мусимо створити Міжпартійну Раду, як у 1920. році, одночасно мусимо перти до Національного Конгресу. Внутрі нашої партії треба конче відділити провід УНДО від проводу УПР, при чому у проводі партії не повинні стояти члени УПР, так само не повинні вони належати до Центрального Комітету. В усякому разі, Центральний Комітет, який має давати політичні директиви, повинен складатись бодай на 3/4 з нечленів УПР. Міжпартійна Рада повинна надавати напрямні національній політиці, лагодити спори й координувати працю на всіх ділянках національного життя, полишаючи кожній партії волю вести в рямцях своєї програми чесну ідеольогічну ривалізацію.

Я був і є за нормалізацією національних відносин, але тільки на засаді „рівний з рівним". Хочемо, щоб нас усі трактували як політичний підмет, а не предмет. Обіцянками сьогодні трудно й дітей задовольнити, не то свідомий нарід. Тому слід нам змінити тактику, не напрямні, та посилити політичну нашу організацію вгорі і внизу. Треба готовитись до важких часів, серед яких не вільно нам загинути!

Гринь Тершаковець.

жав... Схопив мене страх, майже містичний страх...

Я почув голоси наших білоруських жаб...

Карельський ліс стояв по обох боках дороги сповитий зимовим снігом. Білорусь далеко на тисячі кільометрів, а я тут, під 65 ступнем географічної ширини чую виразно ритмічний роххіт жабячого концерту.

Я пристанув.

Я був певний, що маю галюцинації. Голоси втихли. Закурив я файку, обтер піт переляку з чола і рушив дальше, спираючись на своїм мандрівнім ціпку...

Знову залунав концерт жаб.

Я знову пристанув, не вміючи вияснити собі дивного явища. Спів настав. Намагаючись вияснити причину дивних голосів, запримітив я, що коли я приставав, тоді спів стихав, коли ж я починав знову йти — гомонів на ново. Почав я тому шукати тієї причини недалеко себе і щойно тепер запримітив, що мій мандрівний ціпок, заглиблюючись за кожним кроком у сухім, заметалім придорожнім снігу, видавав ці дивні звуки, що так сильно пригадували „кумкання" жаб по заході сонця...

Останній попас випав у Колежмі, містечку положеним на березі Білого Моря. Відси мали ми вирушити завтрішнього дня через замерзле море на віддалений 10 км. острів Міяг.

У Колежмі такий самий байдужний привіт карельських рибалок, які вже освоїлися з перемаршами вязнів, гнаних на північ. Так самісько розмістили нас по хатах, окремо конвой, бо ніхто не сумнівався, що думка втечі нікому з нас не прийде до голови.

(Продовження буде).

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ
Д-р Ст. Дмоховський
ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 35.
Лябораторія рент.-техлічна
год. принять 9—12, 3—6.

Заки зужиєте свої ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Ґродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15. П. К. О. 506-778.

Постанови конґресу французьких соціялістів.

У Марсель покінчився конґрес французької соціялістичної партії. 4.539-ма голосами конґрес ухвалив урядові Блюма абсолюторію за його дотеперішне урядування. Дальше конґрес постановив 3.484-ма голосами проти 1.866-ох (43-ох стрималося від голосування), що соціялістичні міністри мають залишитися в уряді Шотана. При голосуванні над політичною лінією внесок Блюма дістав 2.949 голосів, Брака 1.545, Півера 894. Партія домагається, щоб уряд перевів контролю кредитів, змонополізував великі підприємства (копальні, хемічні фабрики, водні електрівні, транспорти й асекурації), не допускав до непорозуміння між парляментом і сенатом та дальше працював над зекріпленням пакту Ліги Націй. Конґрес висловив **вдоволення зі співпраці з комуністами.**

СТРАЙК ГОТЕЛЯРІВ У ЛІЛЬ.

Персонал готелів, кавярень і ресторанів у Ліль почав нині страйк, домагаючися 40-годинного тижня праці.

Великий вибір
Ковдри — матераци, повні шлюбні виправи. Капи — Фіранки, ПОДУШКИ з ПІРЯ
Цінники даром і оплачені
Антін Петрушевський (давніше Корабельницька ч. 6).
тепер тільки Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 213-33.
Ціни фабричні!

Смертний присуд на грузинських самостійників.

Найвищий суд совітської Грузії засудив на смерть князя Мдівані, Торотелідзе, Огудзаву, Курулова, Чихладзе, Еляву і Карцивеадзе, які належали до тайної грузинської протисовітської організації та вели шпигунську, диверсійну та шкідницьку працю, підготовляючи терористичні акти проти керманичів партії та уряду.

ЩЕ ОДИН ДОСТОЙНИК У НЕЛАСЦІ.

Секретаря всесоюзного виконавчого комітету Івана Акулова звільнили з урядування, не приділюючи йому ніякої нової функції; він належав до найбільше впливових осіб у СССР. Його наслідником став Олександер Ґоркін, колишній член колеґії ГПУ, людина мало відома.

САБОТАЖІ В АЗЕРБЕЙДЖАНІ.

В азербейджанській місцевости Гіленімо викрили протисовітську організацію; арештовано чимало осіб під замітом саботажів у нафтових шибах, м. ін. голову місцевого совіта, начальника залізничої стації та двох інжинірів.

ГПУ перевело великі арештування серед студентів університету в Баку, що утворили ячейку троцькістів довкола катедри проф. Гесамбекова. Арештовано разом понад 400 студентів та чимало професорів і урядовців університету.

СССР І БЛИЗЬКИЙ СХІД.

Мусулманські держави: Туреччина, Ірак, Іран і Афганістан підписали у Тегерані пакт. Турецький міністр закордонних справ Рушті Арас виїхав до Москви, щоб обговорити з керманичами совітської закордонної політики справи Близького Сходу.

ПРИЧИНА КОНФЛІКТУ НАД АМУРОМ.

Японська аґенція „Кокотсу" подає сенсаційну вістку про причини недавнього совітсько-японського конфлікту на Амурі. Цей конфлікт викликали місцеві команданти червоної армії, бо були затривожені, що не вертається з Москви маршал Бліхер. Викликуючи напружену атмосферу на границі вони приневолили Москву відіслати Бліхера негайно на Далекий Схід.

НЕЗАПОВНЕНА ПРОГАЛИНА.

(Деякі завваги з приводу реформи середнього шкільництва в Польщі).

Реформа середнього шкільництва в Польщі, теоретично зовсім викінчена, вступає з новим шкільним роком у початкову стадію практичної реалізації.

Це шкільництво матиме поважний вплив на освіту нашої інтелігенції, на майбутню структуру нашої духової культури. Отже треба ставитися до цього шкільництва, як до реального суспільного чинника, що відіграє свою ролю в нашому національному житті. Треба використовувати цей чинник на нашу національну користь і нагинати практично до наших національних потреб.

Про саму теоретичну сторінку шкільної реформи чули ми дотепер чимало голосів поважної критики. Більшість активних визначних людей — педаґоґів, виховників і суспільних діячів — поставилася позитивно до цілости реформи. У своїх міркуваннях брали позитивности під увагу сучасні суспільні течії, високий розвиток технізації та моторизації господарського життя й засоби та напрями сучасної духової культури.

Противники реформи середнього шкільництва не видвигнули ні одного глибшого та поважнішого річевого аргументу. Одинокий, що промовляє в користь їх становища це той, що новий устрій середнього шкільництва вніс у початку в лави батьків поважне замішання», поставив їх у клопітливе, майже безвихідне становище. Перед батьками стануло трудне питання до практичної розвязки: „куди, до якої школи післати свою дитину після покінчення 4-літньої ґімназії?"

Питання, справді, дуже важне. Молода людина кінчить 4-літню ґімназію в 16. році життя. Людина в тому віці — це вже на-пів юнак і ще на-пів дитина. Її ідеольоґічна структура ще не викристалізована. Всупереч усім дотеперішнім твердженням педаґоґічної психольоґії, треба ствердити, що в тих літах таланти й замилування людини ще не оформлені, вповні незнікінчені.

Отже нема чого дивуватися, що батьків і їхніх дітей огортала правдива чорна розпука, коли ці останні впродовж кількох днів без ніякої постороннї авторитетної поради мали рішити, на який шлях життя спрямувати свої кроки. Кажу виразно „шлях життя", бо вступ до такого або іншого типу ліцею справді витичує раз на завжди, майже безповоротно, шлях життя і конкретної праці молодої людини. Це дуже важна справа. Якщо людина не може працювати в такій ділянці, яка відповідає її замилуванням, якщо людина не виконує такої праці, що її любить, тоді пропадає на все життя особисте вдоволення та щастя тієї людини. А особисте вдоволення і щастя є хіба найбільшим душевним скарбом кожного з нас.

Отже замішання, що запанувало серед батьків і їхніх дітей при кінці шкільного року, зовсім зрозуміле. Завинили в цьому замішанні автори шкільної реформи, завинила шкільна адміністрація. Завинили тим, що не створили авторитетної дорадчої установи, що допомагалаб своїми фаховими порадами батькам і їхнім дітям у виборі відповідного типу ліцею.

Такими авторитетними установами є нині в усіх майже культурних народів, у всіх майже державах **психотехнічні поради.**

Чехословаччина перевела в себе реформу шкільництва раньше, ніж Польща. Там устрій шкільництва зовсім не такий скомплікований як у Польщі. Але там психотехнічні поради законно обовязкові. На основі розпорядку міністра освіти з 1932 року учень, що покінчив середню школу, мусить перейти через психотехнічну пораднюю. По переведених досвідах і дослідах видає психотехніка кожному абсольвентові середньої школи відповідну посвідку, що скермовує його до вищих студій на університеті чи політехніці. Без таких посвідок психотехніки деканати чеських університетів не допускають молоді до вписів. Діяльність чеської психотехнічної установи показалася дуже практична й корисна. Батьки та молодь користає з її порад дуже радо та щедро.

Перші роки істнування та діяльности ліцеїв будуть роками дослідів і досвідів. Після того прийдуть поправки та зміни, вимагані й оправдані життям. Але вже нині можна певно твердити, що не зважаючи на майбутні зміни в організаційній та програмовій структурі середнього шкільництва, психотехнічні установи є безумовно необхідні та мусять бути негайно законно зорґанізовані. Українське та польське організоване громадянство випередило в цій ділянці авторів шкільної реформи та шкільну адміністрацію. Має свою психотехнічну пораднюукраїнське громадянство при Рідній Школі у Львові, мають і польські освітньо-виховні організації в багатьох центрах свого культурного життя. Але ці установи не здобули ще серед одного й другого громадянства потрібної популярности та характеру законної обовязковости.

Одно й друге мусить швидко прийти, якщо гарно подумана шкільна реформа не має з теоретичного добра перемінитися в практичне лихо суспільности.

І. Ю.

ОДНОДУШНА ПІДТРИМКА ДЛЯ ЯПОНСЬКОГО УРЯДУ.

ТОКІО, 14. 7. ПАТ. У цілій Японії відбуваються масові збори політичних партій і господарських організацій. **В резолюціях висловлюють признання урядові за його становище до Китаю. Також соціялістична партія, що була дотепер в опозиції, висловила урядові підтримку в його політиці у Північнім Китаю.**

—o—

ЯПОНІЯ ВІДКИНУЛА ПРОТЕСТ КИТАЮ.

ТОКІО, 14. 7. ПАТ. Представник китайської амбасади склав нині рано формальний протест з доручення нанкінського уряду проти останніх подій у північнім Китаю. Нанкінський уряд домагався, щоб японський уряд відкликав свої війська з околиць Люку-Чіо і перестав міцнювати японський гарнізон у північнім Китаю. Заступник міністра закордонних справ Горі-Нуші не приняв протесту домагаючись, щоби Китай дотримав підписаний договір з Японією. **Додав, що поладнання конфлікту залежить виключно від Китаю.**

—o—

НОВИЙ ЛЕТУНСЬКИЙ РЕКОРД.

САН ФРАНЦІСКО, 14. 7. ПАТ. В год. 7.25 рано большевицький літак „Ант — 25" перелетів над Орегоном 408 км. від Сан Франціска. Тому, що віддалення Москви від Сан Франціска сягає до 9.960 км., большевицькі летуни устійнять мабуть новий світовий рекорд, що дотепер належав до летуна Россі, який перелетів 9.080 км. Літак „Ант — 25" перелетів над Сан Франціском не осідаючи. Здогадуються, що осяде у Сан Діего в Каліфорнії.

—o—

БІЙКА НА КОНҐРЕСІ СОЦІЯЛІСТІВ.

МАРСЕЛЬ, 14. 7. П. А. Т. На конґресі французьких соціялістів дійшло підчас голосування до гострої вимінн думок, що перемінилася в бійку. Блюм надаремно силкувався привернути лад. Щойно за пів години можна було голосувати над дальшими внесками.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Папуги й канарки ворогами здоровля людини.

Папузяча недуга.

Загально відомо, що багато папуг, привезених із далеких екзотичних країв, скоро попадає у ріжні недуги, нидіє і гине. Найбільше папуг гине на т. зв. папузячу недугу (пситтакозіс). Проявами тієї недуги в папуг є наїження пір'я, нехіть до їжі, душливість, сонність та бігунка; хорі птаки гинуть переважно по 5 днях недуги. Часом папузяча хороба буває затяжна й тоді птахи не гинуть відразу, але хорують довший час; з їх горла виходить харчіння, мучить їх душність та витік з очей та носа. На секції здохлих птахів видно, що хороба нищить головно слизну болону кишок папуги, викликує запалення легенів і звирозніння печінки.

З папуги на людину.

Часто хора папуга заражує своє окруження, а зарязки папузячої хороби, які є незвичайно хороботворчі, переносяться на людину дуже легко. Лікарі, що мали до діла з цією недугою, заявляли, що закаження переноситься лише з папуги на людину, зате хора людина не заражує папуги. Два дослідники, Левінталь і Колес, виказали, що причиною хороби папуг є мікроскопійний зарязок, подібний до зарязка плямистого тифу (т. зв. рікетсії Провацека) який називається „рікетсія пситтакозіс". Він належить до групи найменших розміром зарязків, що переходять навіть через порцеляну, яка має пори широкі всього на дві стотисячні міліметра. Тому то й тяжко дуже побачити їх під мікроскопом. У хорих папуг ствердили його в крові, рідинах рідинних ямин тіла та у відходах папуг.

Папузяча хороба в людини має свій час притаєння яких 2—7 днів. Потім вибухає гарячка, що триває на однім ріжні 2—5 тижнів. Зпочатку заражена папугою людина почувається змучена, терпить на брак апетиту, відчуває дріжки та сильну спрагу. Згодом хід папузячої хороби подібний до черевного тифу, з такими проявами, як сильний біль голови, запалення живчика та обнижка числа білих тілець крови. Недужий терпить на безсонність, або попадає в надмірно побудливий стан та одурманення. У 5. або 7. дні недуги розвивається важке запалення легенів, з характеристичною повною недостачою плювотин. Папузяча недуга дає високий відсоток смертности (яких 20 проц.), наслідком опуху легенів та важкого розладдя кровообігу.

З папуг на канарки.

В останніх роках ця важка птича недуга кинулася й на наших канарків, як про це свідчить хочби такий випадок, наведений віденським лікарем Герляхом у віденськім гігієнічнім часописі: один годівельник канарків у Відні переслав до держ. заведення для поборювання пошесних звиринних недуг в Медлінг к. Відня, три трупи канарків, що походили з гір Гарцу і одного канарка живого, але хорого уже довший час. Також прислав більшу кількість корму, що ним годував ті канарки. Той саме годівельник подав також, що за один лише місяць зпоміж його 50 расових канарків здохло йому аж 23. У всіх виступили такі прояви, як наїження пір'я, дрімоти, нехіть до їжі, душність та бігунка. Дослідники заведення в Медлінг ствердили, що канарки занедужали на папузячу хороби; тому ветеринарійні органи Відня приказали забити ще й тих 22 канарків, які залишились. Автім 11 з них уже занедужало.

Мікроскопові досліди виказали, що 80 прц. канарків було зараженних папузячою недугою. Слідство виказало, що корм, яким годували тих канарків, походив зі складу поживи для птахів, де два місяці перед тим ствердили папузячу хороби.

Обсерватор цього випадку д-р Герлях подає, що найбільш небезпечною для людей є курива і порохи що осідають в клітках хорих птахів; бували випадки, що людина тільки проходила попри клітку з хорими папугами і це вистало щоби злобні зарязки заразили тих людей цією важкою недугою.

Остання епідемія папузячої хороби була у Відні в 1935—1936 р.; тоді занедужало на неї 18 осіб, а того два подружжя, купчиха птахів, один лаборант, що досліджував відходи хорих, а 2 заразилося від хорих людей.

Тому треба вважати на папуги і канарки і приймати лише безумовно здорові птахи.

Б. Г-й.

Мойсей - великий гігієніст.

Вже у старинних часах було багато законодавців, що розуміли значіння гігієни побуту для життя людини, та може ще важнійше, для життя суспільности. З поміж них визначається провідник жидів, пророк Мойсей. Він звернув велику увагу на профілактичну гігієну, головно гігієну повітря, мешкання та відживи. Його розумні вказівки представляють його, як дуже уважного чоловіка і доброго знавця природи. Він видав теж своїм одноплеменникам наказ, що вони повинні часто вітрити мешкання, чистити всі кутики в домі та ужиткових предметів, головно перед святами. Дуже велику увагу він звертав на чистоту тіла і одягу; він приписав напр. поліцицю по породі, мужчин та жінок хорих на цілу низку недуг „нечистими" і наказав усе, чого вони доторкнулися, як найдокладніше відчищувати; саміж недужі мусіли „очищуватися" частими купелями та миваннями.

Мойсей урегулював своїми приписами навіть те, які харчі мають споживати його земляки, бо це дуже важна справа в гарячому підсонні Палестини. Він позволив уживати „чисті" страви, а під загрозою смертельного гріха заборонив їсти „нечисті". Зі звиринного мяса зачислив він до „мертвого" мясо всіх звірят пережувачів, що живуть на суші та усі тварини покриті лускою що живуть у воді; „нечисті", це всякі інші звірі і птахи, що живуть по багнах і гади. Характеристичне, що Мойсей заборонив їсти багато з тих звірят, на яких живуть ріжні паразити.

Свинятину заказав Мойсей тому, щоб перешкодити недугам шкіри та „острій крові"; кров і товщ із внутрішніх органів людини зачислив він до нечистих тому, що в товщі внутрішніх органів є багато лімфатичних залоз, і в них багато ріжних зарязків.

Заборонив також обжирство та пянство; також видав строгі приписи, що регулюють полове життя жидівського народу, бо вони, як і всі мешканці сходу мають вроджений у гарячому підсонню нахил до вибагливости, надміру забав та розкошей, розпусти і всяких перверсій. Тим робом бажав Мойсей охоронити свій нарід від фізичного та морального занепаду.

Головними засадами його санітарного законодавства було: чистота тіла, охорона перед джерелами закажень, чистота полового життя та охорона племени перед шкідливими впливами інших націй.

Санітарні накази Мойсея ввійшли в склад його релігії і тим самим, хто їх строго не виконував, попадав у тяжкий гріх.

—o—

Війна ящірок з павуками.

Каліфорнія в неволі павуків.

В полудневій частині Злуч. Держав П. А., а головно у стейті Каліфорнія живе спеціяльний рід павука, т. зв. чорний павук (лат. Литродектус мактанс"), завбільшки мяких „хрестоносців". Його вкушення вважають небезпечним. В останніх роках ті павуки так жахливо розмножилися в оселях Каліфорнії, що люди не можуть самі дати собі з ними ради. Американці пояснюють собі масову появу павуків у своїх домах тим, що павук не має де жити в сухій, пустинній Каліфорнії, і тому, коли лиш збудують який новий дім, зараз із цілої околиці стягаються туди павуки, щоб найти там для себе захист. Є люди, які вважають чорного павука шкідливою комахою, одначе загал населення Каліфорнії вважає їх „єгипетською карою" і звернувся до визначних природників з проханням помочі.

Деякі „специ від павуків" пропонували спровадити з Полудневої Америки спеціяльну породу тамошніх жаб велитнів т. зв. агва, але цей проект упав, бо що зробить найбільше ласа на павуки ропуха, коли напр. павук сидить на стелі? Автім ці ропухи дуже лінивці і неповоротні.

Геррґонот смертельним ворогом павуків.

На превелику радість мешканців запавученої Каліфорнії найдено врешті знамениту раду на вліплявих павуків. Ото в ам. часоп. „Science" учений Кавлес запропонував на підставі власного досвіду нову „біольоґічну методу нищення павуків". Він запримітив, що смертельним ворогом павуків є каліфорнійська ящірка т. зв. Геррґонотус мультікарінатус. Це звірятко має вужоватту будову тіла і добре розвинені кінчини, для яких стрімка стіна не є някою перешкодою. Правда, вона також мешкає в тих сторонах де поширюється язва павуків, але тому, що тих ящірок є доволі мало, то вони не можуть знищити розгуляних павуків. Кавлес, автор нової протипавукової методи, мешкав сам в домі, який зовсім опанували нахабні чорні павуки. Тоді він лишив частину городу облогом, завів там ящірки-геррґоноти та зі сусідства усунув усіх котів.

За кілька літ ящірки дуже розмножилися і вигубили майже зовсім павуків в господарстві автора методи. Праця цих пожиточних звіряток є тим видатніша, що вони поїдають не лиш живих павуків, але й їх ляри. В той спосіб мала ящірка стала у пригоді людині в боротьбі з язвою павуків.

З БАГАТСТВ БЛИЗЬКОГО СХОДУ.

У краях східної Европи та близького Сходу зазначився в останнім році великий зріст продукції нафтової ропи. Часопис „Пшеґльонд Нафтови" підносить головно зріст кількости видобутої ропи в таких краях, як Румунія, СССР., Ірак і арабських краях в околиці перського затоки. І так в Румунії у 1936 р. видобули 87 тис. цистерн; поглиблено багато шибів до глибини 2,500 м. та пристосовано найновіші методи розшуків нафтової ропи т. зв. методу сейсмічну і електричну. Румунські рафінерії переробили 95 проц. ропи на чистіші продукти у своїх краєвих рафінеріях.

В СССР. видобули в 1936 р. на 10 проц. більше нафтової ропи, як у 1935 р; за цілий останній рік добули там 199 міл. бочівок. Большевики звернули головну увагу на башкірські нафтові терени, де довертілись до цілого ряду нових злож ропи.

Також большевики експльоатують завзято нафтові багацтва Кавказу, Ємти і Уралю.

В Іраку (давн. Мезопотамії) знов відродився нафтовий промисл. Від трьох літ той край майже зовсім закинув нафтову продукцію, бо вона не виплачувалася з причини великих коштів допроваджения нафти з Іраку до надморських пристаней.

Тепеер, коли вибудували руропроводи до середземноморських пристаней Гаїфа і Тріполі то Ірак відразу кинув на світовий ринок 30 міл. бочівок. Англійське нафтове товариство відкрило там нові велитенські злożжа на правім березі ріки Тигр.

Інші багаті нафтові злożжа відкрили на острові Басрейн, ще лежить в перськім заливі. 40 тамошніх шибів дає 250 тис. бочівок ропи денно. Інші злożжа лежать на побережжу арабського півострова в Дамман і дають 4 тис. бочівок денно.

Як бачимо з цього нафтові багацтва землі є просто безмежні.

НЕЗВИЧАЙНА ЛІКУВАЛЬНА СИЛА ВІТ. Е.

Вітаміна Е є одною з найновіших вітамін, якої ділання щойно досліджують. Останні висліди англійських лікарів ствердили, що ця вітаміна має дуже додатний вплив на розвій плоду в лоні матері, правильний хід вагітности та попородового розвою немовляти. Англійські лікарі досліджували 23 жінки, що дотепер були вагітні 70 разів, а з того вродили лиш 11 живих дітей, з яких всього 6 було зовсім здібних до життя. Усім тим жінкам подавали згадані лікарі з місяців олій зі скільченої пшениці, де багато віт. Е; крім того при кінці вагітности давали жінкам ще віт. А. і Д. Вислід лічення віт. Е був знаменитий, бо згадані 23 жінки вродили 22 живих дітей, що стало очевидним доказом лікувального впливу віт. Е.

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Герої життя і сцени.

Частенько герої, чи драматичні артисти переживають свої враження. Перед їхніми очима перебігають неначе на фільмовій ленті — небуденні драматичні події.

Землетрус у Лізбоні.

Одного разу театр у Парижі виставив драму, що ілюструвала жахливий землетрус у Лісбоні. Це була вірна відбитка нещастя, що в 1755 р. було небуденною подією.

Автор драми „Землетрус у Лізбоні" називався Андре. Андре не зачислявся до кращих письменників, одначе його драму ввесь час протеговано на кожному кроці.

Одного разу склалася в театрі дивна історія, коли вистава добігала уже кінця.

Серед гостей впали слова:

— Панове артисти — це буйда. Присягаю, що хід подій був далеко інший. Ось наочний свідок!!

На салі метушня, бо якийсь мужчина видрапався на сцену, схопив за рама худого артиста й голосно крикнув:

— Ви граєте ролю молодця Дораль, що врятував життя королівської доньки. Дораль — це я!

Публика приняла оці слова рясними оплесками, а незнайомий говорив дальше:

— Пані й панове, незвичайно мене зворушують події, що оце вдруге переживаю. Одначе всіх запевняю, що драма є ганебно фальшива.

Автор, що ввесь час перебував за кулісами, вибіг на сцену й голосно заперечив:

— Як смієте мені це закидати?

— Я є Дораль, — перебив другий, — професор мистецтва. Вчив я особисто доньку португальського короля, гри на гарфі.

— Добре, отже чого бажаєте? В моїй штуці виступаєте як герой — перебив Андре.

— На жаль, ваша драма незвичайно мене ображує. Я врятував із румовищ замку доньку короля. Це правда. Одначе яким чудом казали ви, у своїй штуці, цілувати мені ученицю. Це ганебна брехня. Я лише виконав свій обовязок!

Виставу перервали раз на завсіди.

З вязниці на премієру.

З початком вісімнацятого століття ввесь Париж жив під враженням публичних „виступів" грізного опришка, що звався Картуш.

Картуш раз-у-раз нападав на пошти, багатих купців та палив шляхоцькі двори. Одначе 1721 р. вдалося поліції схопити грізного опришка та всадити за решітку. Картуш сидів у тюрмі та вижидав екзекуції.

Водночас один театр Парижа розписав конкурс на драму про Картуша. Славний поет Легранд виготовив скоро драму, де головним героєм був Картуш.

Одного разу прибув Легранд до вязниці і прочитав драму опришкові, який заявив:

— Незвичайно тішуся, що моя скромна особа ввійшла до вашої драми. Одначе дивно мені, чому представляєте мене, як блазна й крайного дурака.

Опісля вийснив авторові драми деякі подробиці із свого життя.

— Треба відтворити правдивого Картуша, — додав.

За цінні вказівки дістав Картуш багато грошей, що вирятували його з вязниці, бо він підплатив усіх сторожів і легонько висмикнувся на свобідне життя, щоб побачити в театрі себе самого.

У часі вистави встав Картуш й промовив до артистів:

— Панове, не маєте зеленого поняття про штуку. Беріть мене за примір, я не жалував труду, ні коштів, щоб прибути особисто на цю премієру.

Єгипетська карієра.

Одною з найбільш незвичайних, химерних постатей на початку 18-го століття є безперечно син французького мельника Йосиф Антін Сев, якого історія знає як Соліман Пашу.

У 18-ому році життя Антін Сев поступив на службу до военної маринарки й кілька літ плавав по Середземному Морі. У бою під Трафальгар він був важко ранений. Моряцтво не припало йому до вподоби й він утік до армії, що боролася в Італії. За те заочно засудили його за дезерцію, одначе згодом реабілітували (уневинили), а навіть відзначили, бо він виявився на полі бою незвичайним героєм. Він був за той час знову кілька разів ранений. Він швидко переходив нищі військові ступні й підчас московської виправи Наполеона Антін Сев був ординансом маршала Ней.

У Пезен його пробили були списом. Він знову вилічився й 1813 стає четарем, а за рік поручником. Упадок Наполеона перешкодив у дальшій карієрі Антона Сева, як штабового старшини. Це були для нього дуже сумні часи. Він мусів тепер боротися зі злиднями. Ще й до цього його вмішали в справу маршала Нея. Побоюючись суду, він мусів тікати з батьківщини.

До Єгипту.

Антін Сев поїхав до Єгипту. Коли він добився до Каїро (Єгипет), то внього в калитці було всього 27 франків. Довго блукав він по цьому чужому місті, який найшов там своїх краянів у турецькому перебранні. Були це Абдалля з Гулюзи (Півд. Франція), Селім з Авіньону (Франція) Ізмаїл Рушуан, що його справжне ймення було Петро Гарі. Всі вони бували в коменданта арсеналу, шлюсаря з Ліону (Франція), що називався Гоннон. Не від речі буде тут переказати дещо й про цього Гоннона.

Єгипетський паша Мегмет Алі довідався, що між французами (вони залишилися тут з часів виправи Наполеона до Єгипту) є якийсь шлюсар. Отож Мегметові Алі забаглося, щоб цей шлюсар построїв йому арсенал (склад зброї) і доглядав його.

Покликали до паші Гоннона, що саме гірко бідував як шлюсар у Єгипті, де всі замки були дерев'яні... Гоннон вивязався незгірше зі свого завдання. Тепер уже йому повезло й він помагав своїм краянам.

Він саме поміг Антонові Сев. Представив його паші. Паша Мегмед Алі доручив Севові повести копальню вугілля.

Справді й Гоннон і Сев сумнівалися, чи може звичайна людина впоратися з таким завданням, як улаштування копальні вугілля, та не було іншої ради. На думку Мегмеда Алі, кожний европеєць мусів уміти все... й не можна було тут непогоджуватись.

Комендант мамелюків.

Всетаки Антонові Сев згодом швидко пощастило переєвідчити Мегмеда Алі, що він — Антін Сев — тільки вояк. Мегмед Алі, що саме зприводу революти мусів закинути думку зевропеїзування армії, іменував Антона Сев агою (старшиною) й передав йому команду над 6-ти сотнями мамелюків, що їх треба було вишколити на европейський лад.

Це не було легке завдання: Сев, що прибрав собі імя Соліман, подався зі своїм відділом до Горішнього Єгипту, де в Есне відбувалися справи.

Ще поки треба було вчитися кидати списом і стріляти, то все йшло якнайкраще. Вершники-мамелюки подивляли незвичайну вправу Соліма на в меті списом та в стріляннї. Одначе була інша справа, коли ступнево Соліман став вимагати від мамелюків щораз більшої дисципліни і коли він велів їм робити в повному виряді „довгі марші верхи" й „на піхоту".

На французькі проклони Солімана, свого коменданта, вони відповідали посмішками. Інші просто погрожували йому зброєю і вряди-годи навіть кулі свистали йому коло уха. Раз якось навіть коня вбили під ним.

Та соліман не налякався. У найбільш небезпечних обставинах він зумів задержати холодну кров. Це припало до вподоби дикунам. Вони вкінці піддалися і стали без зайвих слів повинуватися його команді.

Твердий вояк.

Таким чином зродилася кадра вишколеної й узброєної на европейський лад єгипетської армії. Мегмед Алі іменував Солімана бейом.

З тої пори Соліман, хоч і був тільки бейом (полковником), то всежтаки він був справжнім командантом єгипетської армії. Протигрецька виправа, замість лаврів принесла Соліманові тільки мороку. Турецька лада відібрала йому ступінь полковника й команду. Це прийшло зприводу заздрощів Ібрагіма, сина Мегмеда Алі. Невдачі не змінили його характеру. Він і надалі залишився гордим вояком революції й Наполеона.

Швидко знову блиснула зірка Солімана. Мегмед Алі загадав зробити виправу-похід на Сирію й урядову команду над цим походом передав синові Ібрагімові. Та він добре знав, що Ібрагім не виявжеться як слід із цього завдання й щераз звернувся до Солімана. Ібрагім погодився зі Соліманом і зробив його своїм осавулом (адютантом).

Похід на Сирію.

План походу на Сирію, був саме наслідуванням плану Наполеона з 1799. р.

Військо Мегмеда Алі мало дійти аж до Стамбулу й вирубати границю велитенської арабської держави, про що думав і Наполеон. Одначе Ібрагім не розумів европейської тактики й стратегії. Даремне Соліман уговорював його щодо цього плану. Ібрагім впертий і самолюбний все хотів поставити на своєму.

Саме з того приводу облога міста Сен Жан-Д'акр ішла дуже довго. Це місто впало аж за 5 місяців. Його добули приступом вояки Ібрагіма. Та Ібрагім не зумів використати далі цього успіху й запалу вояків. Не зважаючи на те, що Соліман радив йому мешерувати просто на Стамбул, Ібрагім викручувався недостачею приказів від свого батька.

Таким чином Мегмет Алі, що міг був тоді загорнути турецький трон, мусів вдоволитися Сирією.

Солімана йменували пашою.

На вигнанні.

Соліман Паша ставився прихильно до ріжних нових течій. Та тут знову він спотикнувся. Це сталося зприводу Анфантена та його однодумців-сенсілюністів. Анфантен зі своїми однодумцями приїхав до Єгипту, де загадав „будувати новий лад".

Соліман паша „знюхався" з Анфантеном і його братією (все краяни) і це не вийшло йому на здоровля.

Анфантена й його „реформаторів" прогнали з Єгипту, а на Солімана теж накинулися. Чимало причинився тут знову Ібрагім.

Солімана перенесли до Сирії разом з родиною. Всі тепер, як сказано, накинулися на Солімана. Його висмівали й глузували з нього, як тільки хотіли.

Всетаки Соліман не багато собі з цього робив. Він знав, що його ще буде треба.

Забутий усіми.

І справді, 1839. р. прийшла знову війна.

Та вона вже не принесла Соліманові успіхів і лаврів. Принесла кінець його славі.

Мегмед Алі, як це й передбачував Соліман знову просив у нього допомоги.

Соліман паша охоче погодився.

Прийшла перемога. Вона була така блискуча, що султан хоч і ворог, хоч і Соліман бився проти нього, давав йому великі відзначення й пів мільона готівкою, щоб тільки покинув „бунтівників" і перейшов на його службу.

Соліман відкинув цю покусу.

Та врешті прийшов кінець. Армію Солімана розбили вщерть, бо наспіли нові вороги з моря — англійські панцирники.

Соліман мусів відступити зі Сирії, так як колись його вчитель Наполеон зпід Москви.

Ця невдача не дозволила вже більше піднести Солімановї голову.

Він воліб би був і недожити погрому тої армії, що її створив, вишколив і провадив до перемоги.

Соліман паша незабаром помер, забутий усіми.

ВЕСЕЛЕ.

ДАЄ СОБІ РАДУ.

— Як ви, дорога пані, даєте собі раду з платнею свого мужа?

— З платнею, то я собі якось раджу, але не можу дати собі ради з місяцем. Є все на 10 днів за довгий.

ЧОМУ?

— Чому сардинкам обтинають завжди голови?

— Мабуть тому, щоб вони змістилися в коробці.

Що таке „Селянський Союз"?

В „Ділі" з 26. червня п. р. появився комунікат „Селянського Союзу", а відгомоном того комунікату, який у місячнісі появився також у деяких інших часописах, були статті в деякій частині преси з негативним підходом до нової установи. Це спонукало „С. Союз", помістити в „Ділі" з 1. липня другу замітку в вияснюванням свого становища до існуючих українських центральних установ, зокрема до „Сільського Господаря" і до кооперації, яке „С. Союз" окреслює як наскрізь позитивне і лояльне.

Тому, що частина преси порушує далі справу „С. Союзу" в різко негативному тоні, дискредитуючи морально та навіть національно громадян, що виступають в імені тої установи, повстали різні погляди на ціль і характер „С. Союзу". Через те вважаємо за зовсім інформаційних оглядів за доцільне видрукувати вияснення, яке прийшло нам до Редакції одне з членів Управи „С. Союзу", український діяч, щодо якого національно-громадського обличчя не маємо ніяких застережень. При тому завважуємо, що це не перерішує нашого мериторичного становища до самої установи чи її доцільности. Власного погляду ми ще не виробили і зробимо це при найближчій нагоді, бажаємо тільки відразу, що — маємо враження — назва лише причиною непорозумінь є нефортунна назва: „Селянський Союз" звучить щось, як політична чи становa організація і серед наших специфічних відносин автоматично викликує сумніви щодо цілей нової „імпрези". Нескромна назва не відповідає тим скромним цілям торговельного підприємства, про які читаємо вижче в авторитетному вияснені. — **Прим. Ред.**

„Селянський Союз" це назва нового українського торговельно-промислового підприємства на засадах Спілки з уділами. Її назва вказує, що свою господарську діяльність (збут с. г. продуктів, достава фабричних виробів, творення нових варстатів праці і т. ін.) буде розвивати особливо з увагою на потреби села і буде дбати, щоб облегчити селові той тягар, який паде на нього у виді хмари чужих посередників у тих ділянках. Не виключене, що Спілка буде також видавати свій часопис, якого передплатники-українські селяни користали б з матеріяльної помочі, передбаченої в правильнику „С. Союзу". У своїх майбутніх виданнях має „С. Союз" звертати головну увагу на національно-культурне та станово-організаційне освідомлення селянства, ведучи інтенсивну пропаганду, головно в користь тих українських центральних установ, що мають на меті плекати національну свідомість, культуру та організованість українського селянства. У своїх починах горг. промислового напрямку буде наш Союз перестерігати поділу праці і добрих взаємин з кооперацією, вважаючи такий спосіб праці цілком можливим та стоячи на становищі, що чесна конкуренція між торгівлею і промислом обох видів не тільки не шкодить суспільногосподарському життю, а навпаки, пособляє розвиткові та загальній розбудові так приватного, як і кооперативного господарства для добра нації.

Людям доброї волі повинно вже сказане в комунікатах і в цьому вияснені вистачити, щоб не кидати каменем на цю нову українську установу, тим більше, що під нею підписані також люди відомі вже широкому громадянству зі своєї дотеперішньої скромної але чесної діяльности, які не можуть хіба давати приводу до низьких підозрінь — запродання себе чи вислуговання чужим інтересам. Нам закидують, що — мовляв — „Селянський Союз" то тільки зміна вивіска б. „Звязку Оборони Інтересів Дрібних Рільників". На це відповідаємо: Відношення „Сел. Союзу" до згаданого „Звязку" (так і називалась офіційно та організація, у торг. реєстрі й однодневці: „Звязок") таке, як було відношення напр. одного банку в Сяноці, який тепер є в москвофільських руках, коли його перебрали в свої руки свідомі українці (що наразі важко вчинити), або якоїсь школи, якби її вдалося перемінити з утраквістичної на чисто українську. Бо справді, заснувався був тому два роки у Львові згаданий „Звязок" подекуди на утраквістичних засадах. І ті українці, що вийшли тоді до „Звязку", згори були свідомі, що установу дасться скоро перемінити на чисто українську. Вони й довели до того, що по якомусь часі всі неукраїнці, які творячи ту Спілку, може й мали якісь свої задні пляни, відійшли від установи, побачивши, що їм там нічого надіятися, а Спілка опинилася в руках виключно українців-українців. І вони на З. Зборах у травні ц. р. формально перебрали в свої руки майно і перетворили б. „Звязок" у чисто українську установу „Селянський Союз". Таким чином повстала справді нова українська господарська установа, а в її Управі з членів б. „Звязку" засідаю я одиноюкий, який був від березня 1936. р. членом Управи б. „Звязку та причинився там до того, що однодневка „Звязку" на Великдень 1936. р. вийшла в чисто нац. українському дусі та якому пощастило перетворити ту фірму на чисто українську. Здається, що мені, який ще так недавно назвався „русским" за кампанію в справі львівського „Народнього Дому" і є активним просвітянським діячем, не можна взяти за зле і цього вчинку, який хіба не може принести ганьби. А всі інші члени Управи і Надзірної Ради „Селянського Союзу" це люди, які взагалі ніколи не мали з б. „Звязком" нічого спільного, тільки рішилися працювати в „Союзі" як у новій українській фірмі вважаючи це за добре своє право.

Вияснюючи характер нової фірми, завначую вкінці, що „С. Союз" готов у своїх починах і праці піддатися навіть найширшій громадській контролі, зложеній напр. з представників наших центральних установ, бажаючи працювати явно і славно, без ніяких скритих та шкідливих народові цілей.

Микола Вербовський.

Софія Парфанович

спец. жіночих недуг і положництва

ординує в літі

Львів, Зибликевича 51. Тел. 105-43

Битва за Мадрид ще не закінчена.

САЛЯМАНКА, 14. 7. ПАТ. Шеф операційної секції генерального штабу національної армії склав учора представникові Аваса таку заяву про останню офензиву урядових військ: Пляи офензиви був добре приготований і доказує, що операціями кермував добрий вояк. Він намагався створити на фронті два великі клини. Урядовим військам удалося створити один клин обіймаючи місцевости Руіхора і Горунете, але не вдалося дійти до Вілля Вістова, хоч про це повідомляли комунікати. Другий клин мав охопити околиці на полудне від Мадриду, але тут війська не осягнули ніяких успіхів, хоч були добре озброєні. Поступи урядових військ в околиці Віллянуеа дель Пардільйо зліквідовано і тепер черга на відтинок Брунете, що опинився під гарматнім обстрілом національних військ. **Битва ще не закінчена і не відомі наміри наших противників, хоч знаємо засоби, якими диспонують. Тому їх наступ стрінуться з рішучою невдачею.**

—o—

А. ЧЕРНЕЦЬКИЙ. 5

На слідах Маркіяна...

Вкінці прийшла „Молода Україна" (назва тайних кружків від органу молоді, що виходив від 1900—1903 р.), покоління що завершило остаточно формування національного світогляду та взяло активну участь у збройній боротьбі за ідеал нації, українську державу.

З кружків „Молодої України", яким проводив у нас пок. д-р Волод. Бачинський, вийшли мої старші та молодші товариші (в тих кружках всі ми говорили собі ти — бо інакше треба було до каси кружка платити 10 сот.): Зенон Кузеля, Володимир Кушнір, Адам Кошко, Антін (ред. амер. „Свободи") і Кость Цурковський, Антін і Володимир (ред. ам. „Свободи") Лотоцький, Витовт Гошовський, Віктор Пашлавський, Іван Боднар, Омелян і Евз. Бачинський, Володимир Кульматицький, Яків Струхманчук, Іван, Василь, Степан і Вол. Ратичі, Зах. Орум, Михайло Західний, Федір і Ст. Зарицький, Остап Гайдукевич пол. дух. УГА, Микола і Богдан Чайківський, Франц Коковський, Микола Іжак, Микола Чискоклон (оба згинули на Наддніпрянщині), Михайло Рудницький, Осип Залужний, Корнило Троян, Мирон Мосора, Лев Лепкий, тенор Любінецький, Василь Кузів (протестантський єпископ), Осип Навроцький, Петро Сеник, Волод. Гривчак, Вол. Літинський (оба в Америці), Володимир Бемко, Кость Шеремета, Іван Ватран, Клим Коник, Рудольф Скибінський, Франц і Волод. Бабяк, Ст. Волинець, Конар-Палащук, Юліян Чугайстир Чайківський та багато інших.

За наших часів і дівчата наші, товаришки-приватистки в гімназії — були свідомі українки. Ходили тоді до гімназії: Марія Остерманівна (донька основниці Товариства руських жінок в Станиславові) вже покійна, сестра Зенона Кузелі, Марія Мілена Рудницька, Ольга Цурковська зам. за Ів. Квасницею.

Життя кружкове за наших часів плило буйно, кружків було кілька, бібліотека дуже велика. Отвором стояв для нас гостинно дім пок. Андрія Чайківського, радника Білинського, Цурковських — у них відбувались сходини, головно зимою, у них переховувалася кружкова бібліотека. Більші сходини, головно літом, відбувались в Руриському Разо, або в Лісниках т. зв. Монастирку.

Навіть на офіційних Шевченківських вечорницях в гімназії програма достроювалася до наших поглядів. За моїх часів такі промови говорили Богдан Лепкий (1898 р. в століття відродження української літератури), Зенон Кузеля, Витовт Гошовський, Франц Коковський, проф. Микола Бачинський, Олекса Лукіянович, грали сценічно-драматичні прольоги Сильвестра і Богдана Лепких.

Кружковці святкували ще й свої свята. Тямлю, що в травні 1902 р. уладили ми свято внесення панщини. Вечором під хрестом біля церкви на Адамівці зібралися кружковці та старше громадянство. Промову виголосив тов. Ціховський, починаючи словами: „Пукли кайдани, дали нам волю, бо довше не могли нас тримати в неволі..." В тому дусі була видержана ціла промова, почім відспівано патріотичні та революційні пісні. Всі ми мали жовто-сині кокарди, які поробили нам сестри наших товаришів Чайківських. На другий день о год. 6-ій рано відправив в адамівській церкві для кружковців богослуження о. Озимкевич, ігумен монастиря Василіян з Краснопуші, а під лавінницею знову заспівали ми: „Ще не вмерла Україна" та розійшлися до школи. Була це маніфестація, відповідна до щорічних маніфестацій польських студентів під Бердинами в роковини конституції 3-го мая.

До наших кружків приїжджали представники централі зі Львова, Методій Огроднік, Артур Зеліг, Осип Назарук, але й ми брали теж участь у загально-краєвих студентських зїздах. На одному такому зїзді, здається в 1903 р., у Львові відпоручниками бережанських кружковців був я, Володимир Лотоцький та Микола Нискоклін. На тому зїзді пізнав я гімназистів Черкавського (пізнішого сенатора), Волод. Левицького та зі старших Омеляна Темницького і Волод. Старосольського. Зїзд відбувався в Академічній Громаді при Вірменській вулиці.

В часі російської революції та погрому жидів у Кишиневі, уладили жидівські товариші поминальне богослуження в синагозі, на яке пішли від нас: Волод. Бачинський, я і Михайло Рудницький.

З замітніших подій з того часу згадати треба нашу акцію на збірку сецесійного академічного фонду з нагоди сецесії українських студентів в 1901. р. По всіх клясах перед годиною релігії виголошено відповідні промови та завізвано всіх до участи в збірці. В нашій клясі таку промову виголосив тов. Фр. Коковський — але передтим ми під якимсь претекстом повибувались з клясі поляка гр.-кат., тов. Каз. Яворського, хоч остались москвофілів. (Далі буде).

•

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

У першім реченні вчорашнього фейлетону закралася друкарська помилка. Видруковано помилково: При кінці 70. рок. в в бережанській гімназії учить Олександер Барвінський (1867—71), д-р Кость Левицький і т. д. Замість прізвища: д-р Кость Левицький має бути: д-р Кость Лучаківський.

Через свою знамениту якість здобули

ПАПЕРЦІ і ТУТКИ (повноватки)

„КАЛИНА"

СОТНІ-ТИСЯЧ ВІДБОРЦІВ.

Відгук XV. Зїзду польських лікарів і природників.

З листів до Редакції.

Вельми Шановний Пане Редакторе!

На днях появилася в українській пресі відомість, що мене „як одинокого українця" запрошено до судової секції XV. зїзду польських лікарів та природників у Львові.

Ця відомість неправдива. Заведення судової медицини університету І. К. у Львові запросило до участи в характері гостей в засіданнях секції судової медицини та криміналогії усіх адвокатів львівської палати. Запрошення було вислане на руки президії адвокатської палати, яка письмом з 1. VII. 1937. р. ч. Or. 1617/37. призначила кількох товаришів, а між ними і мене делєгатом Ради на засідання секції. Правдоподібно це дало початок згаданій на вступі звістці.

Прошу Вас, Пане Редакторе, не відмовити оголосити це вияснення у Вашому Шановному часописі і прийняти і т. д.

З високою до Вас пошаною

Д-р Володимир Старосольський.

В день національного свята у Франц.ї.

ПАРИЖ, 14. 7. П. А. Т. Нині в день національного свята Франції відбулася у Парижі велика військова дефіляда перед президентом Лебреном, румунським королем Карлом, султаном Марока і шефами штабу румунського та югославянського. Пополудні вулицями міста перетягнув похід розсміяних і веселих французів.

Підчас дефіляди війська впав до Сени військовий літак. Летун вирятувався.

*

З нагоди національного французського свята відбулося у Львові в середу 14. ц. м. богослуження в катедрі римо-кат. обряду при участи представників влади і міста. Опісля приятелі Франції складали побажання на руки французького консуля у консуляті.

КРІВАВІ МАНІФЕСТАЦІЇ У ФРАНЦІЇ.

МАРСЕЙ, 14. 7. ПАТ. Підчас національного свята дійшло до кривавих інцидентів. Похід правих підчас маршу перед памятником полеглих привитали ворожими окликами. **Похід „подового фронту" стрінувся з ворожими окликами на площі перед префектурою, де дійшло до бійки, що її поліція енергійно зліквідувала. Похід вирушив далі і тоді з вікна і балькону одного з домів посипалися револьверові стріли. Повстав переполох. Є 7 ранених, між ними один поліцай. Пятьох ранених відвезли до шпиталю. Поліція арештувала дві особи; притримала десять та перешукала доми, з яких впали стріли.**

Нова хвиля розстрілів у СССР.

НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ РОЗСТРІЛЯЛИ 61 ОСІБ.

МОСКВА, 14. 7. ПАТ. Колегія найвищого військового суду в СССР розглядала на виїзній сесії в м. Свободний на Далекому Сході справу 61 осіб, які — як каже акт обвинувачення — **були членами троцькістівсько-японсько-німецької терористично-шпигунсько-диверсійної організації і вели свою діяльність на залізницях Далекого Сходу. Члени цієї організації інформували систематично чужу розвідку, підготовляли терористичні акції проти представників влади, організували залізничі катастрофи, вели диверсійну акцію, щоб ослабити оборонну силу СССР та виявити безпосередню допомогу одній чужій державі на випадок війни з СССР,** а саме нищенням залізничих шляхів, підпалами і затоюванням води. **Всіх 61 членів цієї організації засудили на кару смерти на розстріл. Присуд уже виконали.**

НОВИНКИ.

— **Д-р Олександер Подолинський**, Львів, вул. Потоцького 6 повідомляє, що виїхав на 3 тижні і вернеться в першому тижні серпня ц. р.

— **Дирекція клініки шкірних і венеричних недуг** повідомляє, що амбуляторія клініки є чинна через цілі ферії і приймає недужих щодня від 8—10 год. рано крім неділь і свят.

— **Величавий празник.** В день св. Ап. Петра і Павла відбувся у парохіяльній церкві на Личакові величавий празник при участи багатьох тисяч народу зі Львова і з околиці. В навечерія празнику відправлено вечірню, всеночне і молебен; пречарну проповідь про Христову Церкву виголосив о. О. Годунько. В день празника вже від 6. год. ранку правлено що пів години читані Служби Божі, а кільканацять священників сповідало вірних. Перед співаною Сл. Божою о. парох Е. Дуткевич посвятив нову срібну чашу. Торжественну Службу Божу відправив під місійним хрестом о. прал. Л. Куницький. Діяконували о. д-р Б. Липський та о. О. Годунько. Відповідну проповідь виголосив о. д-р Б. Липський. До св. Причастія приступило кілька тисяч вірних. Після многоліствій відбулося водосвяття й обхід довкола церкви. Підчас празнику продано кількасот примірників часопису „Христос Наша Сила", багато молитовників і девоціоналій.

— **Нові ціни на хліб.** Львівські пекарі осягнули нові ціни на хліб. І так 1 кг. з пшенично-житньої муки коштуватиме 44 сот., куликівський — 46 сот., булки — 4 сот. Ціна житнього хліба залишилися без зміни. Отже хліб з житньої муки 70 проц. 32 сот.; з житньої муки 82 проц. 30 сот., з житньої муки 95 проц. 27 сот.

— **Арештування у Станиславівщині.** Від 10. ц. м. поліція перевела арештування українських селян у Братківцях, Хриплині, Підпечарах і Дрогомирчанах у звязку зі шкільним плебісцитом Р. Ш. у 1936 р. Поліція тягає навіть співаючі людей до громадської канцелярії і наказує їм удруге підписуватися, мовляв, щоби прозірити достовірність підписів на плебісцитових заявах. Одночасно минулого тижня невідомі люди збирали підписи на деклараціях від населення в селі Опришівці за польською мовою навчання у школах. Ціла ця справа дуже підозріла.

— **Львівська хроніка.** При вул. М. Родзевичівної вантажний віз переїхав півторарічного синка робітника Едварда Бєлецького. Нещасливий хлопчик помер. Ведуть слідство, хто відповідає за цей випадок. — На розправі проти злодійсько пасерської ватаги на доручення прокуратора поліція арештувала за фальшиві зізнання на салі розправ св. Павлину Штафірну, жінку різника зі Збоїськ, любку провідника цієї ватаги В.Ізишина. — Крізь відчинене вікно дістались злодії до помешкання Марії Собоча при вул. Польній ч. 8 і вкрали білля вартости 500 зол.

— **Кривава трагедія.** В Попелях коло Бориславa 20-літня Марія Модрицька, абсольвентка семинарії та її наречений 24-літній Ф. Ількош намагалися скінчити самогубством. У грізному стані відвезли їх до шпиталю. Причиною самогубства обмова людей про їх взаїмне відношення. — Знову в Миклашеві пов. Львів Анна Барилова вбила в середу вранці свого мужа Івана. Причиною вбивства родинні непорозуміння і сварки. Вбитий Іван Барило пристав перед кількома роками до 55-літньої вдови Анни Соболти тому, що вона мала маєток, хоч рідня відмовляла його від цього подружжа. Одначе Іван Барило не послухав своїх найближчих і таки одружився з богатою, але теж і старшою вдовою. Поліція арештувала вбивницю. — Вчині у Львові 19-літня манікюристка Марія Кляренбахівна при вул. Городецькій ч. 89 підрізала собі бритвою горло. У грізному стані відвезли її до шпиталю. Причиною намаганого самогубства нещаслива любов.

— **Пригода з гуцульськими скарбами.** Гуцульське населення в околиці Жабя має свою сенсацію. Між гуцулами пустив хтось вістку, що у присілку Сеница під Криворівнею в одним місці закопані скарби Довбуша. Деякі мешканці почали розшуки за тими скарбами під проводом Івана Григорчука зі Жабя. Між іншим за тими скарбами шукав теж 60-літній гуцул з Ясенова Горішнього Юрко Гуєцький із 2 товаришами. Від 27 м. м. цей шукач Довбушевих скарбів раптом кудись щез в околиці місця, де імовірно закопані скарби Довбуша. Імовірно він впав до глибокої 7-метрової ями, що її викопали шукачі скарбів, бо коли Грегорчук прийшов на те місце 2. ц. м. щоб продовжувати дальше свої розшуки, яма була засипана. За пропавшим у таємничий спосіб гуцулом ведуть розшуки.

— **300.000 зол. на допомогу жидам у Берестю.** Жидівська преса робить підсумки зборок на допомогу жидівським жертвам погрому в Бересті. Отже жиди в Польщі зібрали за 2 місяці 300.000 зол. Так виглядає національна солідарність в обороні покривджених своїх одиниць.

— **Краєва хроніка.** У Баранчицях коло Самбора два брати Іван і Гриць Войтовичі напали на Михайла Стасишина. Нападений стрілив у власній обороні і зранив тяжко Михайла Войтовича, легко його брата Гринька. Причиною нападу пімста за некорисні зізнання в суді. — В середу вранці вибухла пожежа в хаті Петра Мацібора в Яричові Новім. Кілька осіб тяжко попарилося.

— **Хрест баптистів з перешкодами.** Никодим Луканьчук, американський громадянин, пішов хрестити з Іваном Угрином 11-ох баптистів у ріці Пруті. Коли баптисти ввійшли до Пруту невідомі справники почали обкидати їх камінням. Луканьчук звернувся за охороною до поліції. Тоді теж виявилося, що Луканьчук є американським громадянином і що він перебуває у прикордонній смузі без дозволу влади. Тому поліція заборонила йому хрестити баптистів і відвела його з Іваном Угрином до староства, де з ними списали протокол.

— **Бджоли покусали псів на смерть.** В пасіці Ст. Чарнка у Прибишівці коло Ряшева бджоли так покусали псів бернардина і вовчура, що великий пес бернардин негайно згинув, а вовчура з трудом вдалося врятувати. Крім того бджоли покусали важко пасічника підчас рятування псів.

— **Залізна руда в околиці Кросна.** Інжиніри геольоги знайшли на терені громади Гоголів в горішніх верствах землі руду з 48 проц. заліза. Якщо дальші досліди увінчаються успіхами, Лемківщина матиме нові можливости господарського розвитку.

— **Кілько є пластунів?** Згідно з останньою статистикою число пластунів у цілому світі сягає тепер 2,812.000. Від 1935. р. прибуло 340.000 нових пластунів. У 1932. р. у 32-ох державах було лише мілюн пластунів.

— **Нагорода за арештування провідників комуністів.** Грецький уряд визначив нагороду від 50 до 75.000 драхм тому, хто вкаже або вплине арештування провідників комуністичної партії, між ними трьох давних послів. Впливи комуністів у Греції постепенно зменшуються внаслідок суспільних реформ, що їх переводить уряд ген. Метаксаса.

— **Корабель зперед 2.500 літ.** Грецький археольог Параскос віднайшов старовинну глиняну таблицю з дуже точним описом відомої морської битви під Саламіною, що відбулася між греками і персами 480. року перед Христом. Автор опису був свідком битви. На основі цього опису можна стверднти, в якому місці затонув перський корабель зі золотом. Гурт американських і грецьких фінансістів рішив видобути затоплений корабель зперед 2.500. років. Нурці мусітимуть побороти величенські технічні трудноші щоб витягнути корабель з дна моря.

— **Пропаганда за консумпцією кінського мяса.** В Німеччині ведуть тепер ожившену пропаганду за консумпцією кінського мяса. Сподіються теж зменшення безробіт, а заощаджені таким чином запаси картофель використають на прохарчування населення.

— Різні вісти. В Гірошімі в Японії згорів шпиталь для умово хорих, при чому 20 божевільних теж згоріло. — Чанг-Кай-Шек задумує оскликати „трест мізків", себто визначних спеціялістів з ріжних ділянок життя, щоб опрацювали плян відродження Китаю. — В Індії юрба брамінів убила мандрівного співака тому, що він оспівував страшне положення парій і домагався для них рівних прав. — Папа Пій XI. рішив уладити у Ватикані в 1938. р. виставу християнського мистецтва. — Світову виставу в Парижі відвідує найбільше англійських туристів. — У Софії відбулися величаві хрестини престолонаслідника Болгарії Симеона, який уродився 16. червня ц. р. — У Будапешті викрила поліціяватагу пачкарів, що перепачкували в Мадярщини до Австрії мільон шілінгів. Провідника і 15-ох членів поліція арештувала. — Підчас прогульки на верх гори Ракс коло Відня помер на удар серця відомий у цілій Европі віденський фабрикант капелюхів Карло Габік. — Рим начислює тепер 1,228.000 постійних мешканців.

—o—

Дописи.

ЯРОСЛАВЩИНА.

Бурхливі збори церковного брацтва в Радимні. В останньому часі появилися в українській і в польській пресі згадки про випадки у звязку з надзвичайними загальними зборами церковного брацтва „Св. Івана Хрестителя" в Радимні дня 21. м. м. І так польська преса, а саме „Дзєнік Польскі" з дня 23. м. м. (ч. 170) у статті „Скандальне зайдьце в церкві в Радимні — (Парох вивозив ординарном б'ягнем" представляє хід збору і випадків так їх тло зовсім невірно і тенденційно. За те українська преса, зокрема „Українські Вісти" і „Наш Прапор" в дні 7. ц. м. замовчали цілком причини, що ними керувалися одинці, зокрема присутні. Володимир Чумак, не допускаючи до відбуття збору церковного брацтва у церковнім притворі, а цілі нещастя бачать докінсувачі в тому, що збори церковного брацтва відбулись у церковному притворі. Сама справа виглядає ось так: Від яких 50-ох років існує в Радимні з наскрізь церковними цілями церковне брацтво „Св. Івана Хрестителя" з майном 3 моргів поля. Майже 7 років п. В. Чумак веде ці згаданим брацтвом боротьбу за світський характер цього брацтва. Наслідком цієї боротьби адміністраційна влада і повітова і воєвідська (воєвідська комісія була тали на місці) рішили, що брацтво „Св. Івана Хрестителя" є церковним брацтвом і вслід за цим рішенням та сама влада установила куратором о. І'р. Гриника, щоби перевів вибір управних органів цього брацтва. Як лише п. Чумак зорієнтувався, що практичним шляхом нічого не вдає, основував у 1936 р. т-во „Міщанське Брацтво" в Радимні. Члени нового „Міщанського Брацтва" захопили силоміць посідання 3-ох морґів поля. Шоб не дати змоги церковному брацтву виступити з позвом за віддання в посідання, треба було не допустити до вибору управного органу церковного брацтва „Св. Івана Хрестителя". Таку теж дорогу вибрав п. Чумак, не допускаючи до відбуття зборів дня 21. м. м. Сам хід зборів виглядав так: Збори відкрив куратор о. Гриник і заявив, що приступає до вибору нової управи брацтва. Тоді присутній п. Чумак підвеленим голосом заявив: „я забороняю відбувати тут збори, я не допущу до зборів" і звернувся до своїх прихильників з закликом: „допоможіть мені, бо я не можу собі дати ради". Такою поведінкою викликав замішання і тому о. куратор збори перервав. Після того п. В. Чумак кинувся до президіяльного стола хапаючи з стола книжку з реєстром членів брацтва, що й відрухово і безуспішно намагався не дати йому о. Черкавський. Зібрані члени вийшли перед церкву, де деякі прихильники п. Чумака, що не мають нічого відношення ні до церкви ні до церковного брацтва і навіть до нашого народу, почали екзекувати почин п. Чумака палицями. Ясно, що така буча перед церквою не приносить нікому честі тимбільше тим, що її почали. Кожний українець міг лише безрадно здвигнути раменами також, як вже перед около пятьома роками здвигали безрадно раменами, коли п. Чумак у присутности членів воєвідської комісії заявив публично „то руски всенка сом подбужицкімі народу". Такі методи поведінки кожний мусить осудити. Дивним є лише становище деяких інтеліґентних одиниць, які чомусь то не хочуть, або не мають відваги добачувати кольорів в національним інтересом у згаданій поведінці п. Чумака. І хоч до Радимна прийшла більша скількість інтеліґентів, то вони не то що не скріпили нашого стану посідання і не виявили якобись співпраці на громадянській площині, але навпаки. Всі заходи в цьому напрямі починають і кінчать на безплідній критиці місцевого священика о. Черкавського, який одиноко ще проявляє діяльність не тільки в ділянці церковного життя, але також у громадянському житті, за що місцеві поляки вже кільканадцять разів домагалися публично в пресі його перенесення з Радимна, а деякі зі „своїх" їм не секундують. Отже нещастя не в тому, що збори церковного брацтва відбулися у притворі церкви тимбільше, що такі збори у притворі церкви відбувалися вже минулими роками, але нещастя в тому, що кільканадцять з незрозумілих причин ведуть від кількох років непримиренну боротьбу з церковним брацтвом не перебираючи в засобах цієї боротьби. Тому теж бідкання доносувача в „Українських Вістях", що нарушується святе місце на профанацію є нещирі, а вже запевнення, що аж 150 осіб брало участь у бійці мигається правдою, бо в дійсности не більше ніж 10 осіб брало в ній участь. І. Т.

(Від Редакції: Подвиги вище допис прислали нам два поважні українські громадяни з Радимна, які в дповідають за його правдивість).

ЗБОРІВЩИНА.

Проща до Гошева. Вірн. зі Зборівщини і Золочівщини відбули заповіджену „Прощу до Гошева" в днях 28. і 29. м. м. з 12-ох деканатів, з 63-ох сіл. Усіх учасників було 1200; з міст було коло 200 учасників, а із сіл найбільше число дала Августівка, з якої походить ікона. Популярний поїзд начислював 22 вагони так, що всі учасники мали вигідне місце. Під технічним оглядом проща була зразково зорганізована. Був необхідний буфет, лікар, санітарна поміч, впорядники та необхідні ліки. Кожний учасник мав призначене для себе місце. І відання у Зборові, Золочеві та Красним і похід чіпками у Львові з головного двірця на площу св. Юра випав імпозантно. У воріт св. Юра привитав прощу о. прал. Л. Куницький з процесією, а о. митрат Базюк в асисті о. пралата й о. декана В. Кулина, організатора проші, відслужив молебен до Пр. Д. Марії. Митрополит в бальному палати поблагословив богомольців, а сестра Марія (Настя Волошин) збирала датки на будову церкви СС. Василіянок. З Болехова проща похідом перейшла до Гошева 28. м. м. вечором. Тут прочан привитав о. ігумен Шипітка, а інші черці заняли приміщенням прощан. Між прочанами було 40 священників, зтім 3-ох сс. Василіян, так, що за три години висповідалися всі прочани. Не зважаючи на велике число прочан, головно інтеліґенції (понад 160), всі знайшли вигідний нічліг. Чергового дня раненом читали священники Служби Божі, вірні приступали до св. Причастія, а в год. 9-ій почалася соборна Служба Божа з проповіддю о. Соколовського ЧСВВ. В год. 2-ій попол. о. ігумен попрощав богомольців прегарною промовою. Дійсно жаль було прощатися з гостинними мурами монастиря, а передовсім з чудотворною іконою Пречистої Діви. Зі сльозами жалю покидали прочани Гошів. Проща осягнула намічену ціль. Була це імпозантна маніфестація Зборівщини та Золочівщини в 900-ліття Богомтер. і в 200-ліття появи чудес та вияв духа віри як протиакція на байдужність, індеферентизм та комунізм. Ця перша проща буде зразком для численних інших прощ до Гошева, що відбудуться в цьому ювилейному році.

САМБІРЩИНА.

Світла і тіні дитячих садків. Від кількох уже років засновують по селах Самбірщини на час пильних робіт на час жнив дитячі садки. Минулого року ведено 29 садків у 28 селах повіту. Цього року внесено 34 подань за садками з 32 сіл (у двох селах по два садки). Досі староство затвердило 24 садки, а 10 ще на негайне затвердження, бо по селах вже жнива, а по скінченні пильних полевих робіт потреба дитячих садків відпаде. Тому відкладання дозволу владою видається дивне і неорозуміле. Не помагають тут ніякі інтервенції. Дотичний референт у старості дає постійно одну і ту саму стереотипну відповідь „не було досі часу позайматися". Організацією дитячих садків займаються від „Союзу Українок" п. Гілевичева, від Повітового Кружка „Р. Ш." о. Плешкевич, самб. парох і п. Пелешок, урядовець Кружка. Всі садівнички, з укінченим курсом, здебільша абсольвентки учительської семінарії У. П. Т. в Самборі. Цього року суседи заложили в Самбірщині „огрудні для шляхетних дасць" з шістьох селах нашого повіту. Фреквенція в них „огрудках" мінімальна, хоч обіцюють дожинкування і не домагаються заплати. В „огрудках" вагається від 5—10 дітей і то в більшости не наших. По всіх цих селах є теж наші садки, які мають поміж всіх садків повіту просто рекордові числа дітей. На жаль з прикрістю слід ствердити, що згадані „огрудки" ведуть теж абсольвентки семінарій У. П. Т. в Самборі, місцеві „шляхтянки", які за кодян гріш і общинку швидкої посади зявилися до галебної роботи фабрикування з українських дітей нянчарів. Гідну відправу дала одна й такій „шляхтянці" в Кульчиць молодь Білина Великої. Так то світла і тіні цьогорічних діточих садків у Самбірщині.

Наради філії „С. Г." в Самборі. Дня 8. ц. м. в домівці філії „С. Г." відбулися наради представників кружків „С. Г." над справами сільсько-господарської організації Самбірщини. Ця організація в послідних кількох роках сильно потерпіла і начислює дотепер 60 кружків з них 40 спить блаженним сном, 14 кружків є активних, а лише 6 виповнює всі свої обовязки. Тому крайна пора оживити ці кружки та поглибити в них працю і це найближче завдання сільсько-господарської організації нашого повіту. На перший плян намічено уладити по закінченні жнив спільно з кооперацією рафейзні обзнаков і кооперативні свята у Блажові, Вицковичах, Берегах, Кульчицях і Луці.

Цьогорічні жнива дуже погані. В Самбірщині вже від кількох днів жнуть. Особливо на піскуватих землях і суглинках жито подекуди навіть пересіло. Посуха знищила стан збіжжа на 50 до 70 відсотків. Також збір пашні ц. р. буде дуже малий. Тому селяни вже тепер масово випродують худобу, що тому сильно впала на ціні. Теж мешканці наших гірських сіл, які рік-р-чно сходилися перед жнивами в Самборі, звідки господарі з доокольичних сіл брали їх на жнива, вертають назад з нічим до дому, бо ці останні села дають собі самі раду. З огляду на це стихійне нещастя повинні наші села жадати масово відписання всіх цьоторічних податків і припинення екзекуцій за залеглости. Тут повинен розвинути належну акцію „Сільський Господар", який статутово обовязаний заступати правні і станові інтереси нашого селянства. Також наші посли повинні зробити відповідні заходи у міністерстві.

БРОДИ.

У століття появи „Русалки Дністрової". З нагоди століття появи „Русалки Дністрової" відбувся великий концерт заходом Муз. Т-ва „Боян" у Бродах у честь пробудителя Галицької Землі о. М. Шашкевича. Перед концертом в год. 5-ій попол. відправлено в церкві св. Юрія при співучасти отців бродського деканату соборну панахиду за бл. п. Маркіяна. На панахиді співав гарно хор Муз. Т-ва „Боян". Святочний концерт відбувся в год. 8-ій вечором. Гарно прибрана килимами, та світляними транспарентами „Дністрової Русалки" сцена концертової салі Муз. Т-ва, на як й між вишиваними рушниками висився великий портрет М. Шашкевича. На програму концерту склалися: продукції мішаного і мужеського хору „Боян", продукції духової орхестри „Боян" і сольоспів п. Е. Табановичевої в супроводі фортепіяну п. Д. Левицької. Святочне слово виголосив в великим зрозумінням п. Ярослав Сірко, абсольвент Богословської Академії. Вкінці деклямація п. Д. Островського „Сто літ" М. Голубця зробили на присутних дуже гарне враження. До хорових продукцій „Боян" взяйшли — „Не жасайте ясні зорі", „Підлися" у виконанні міш. хору та „Мій рай, мій рідний край" і „Баркарола" у вик. муж. хору. Сольоспів п. Е. Табановичевої „Цвітка дрібна" та „Ой одна я одна" зробили у присутніх симпатичне враження. Хорами і орхестрою проводив о. проф. М. Осадца. Орхестрою проводив в одному виступі теж п. Лихета як професор дуної орхестри Муз. Т-ва „Боян" у Бродах. Концерт закінчився відспіванням національного гимну.

ЧИ ВИ ВЖЕ СТАЛИ ПЕРЕДПЛАТНИКОМ
єдиного українського спортового тижневика
„ЗМАГ"
Жадайте показових чисел — переконаєтеся про його високий рівень, багатий всесторонній зміст та пропагандивно-виховне значіння. — Квартьрічна передплата 2 зол.
Адреса Адміністрації: Львів, ул. Льва Сапіги 49, І. п. — тел. 250-54 і 279-24. 2—7

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!
МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75
приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 107—7

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

АЛЯДИН І ЧАРІВНА ЛЯМПА (З „Казок 1001 ночі"). Для української молоді переповів **Юра Шкрумеляк**. Львів 1937. Накладом В-ва „Світ Дитини". Стор. 72, 16°.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА, місячник. Стрий, липень-серпень 1937. Р. І. Ч. 5—6. Зміст: 25-ліття смерти М. Лисенка. — Р. Савицький: Проблема навчання фортепіанової гри. — Д-р Б. Кудрик: Чужі впливи в українській музичній культурі. — Д-р Ф. Стешко: З історії української музики XVIII. ст. — В. Барвінський: Белля Баріок у Львові. — Р. Шпитайло, д-р З. Лисько: З музичної термінології. — Р. Шпитайло: Недостачі наших хорів. — М. Мариняк: Організація і праця хору. — Хроніка. — Музичні події в світі. — Пресовий фонд „У. М."

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ, місячник. Відень, травень-червень 1937. Р. XIII. Ч. 5—6. Зміст: М. Слобода: Українські державні грошеві ноти. — М. Секретар: Пошта на Західній Україні. — М. Штоман: Рублеві марки царської Росії. — Д-р І. Турин: Збирай добре!.. але що? — Нові марки. — Дрібні вісти. — Критика і бібліографія. — Переписка Редакції. — Пресовий фонд „У. Ф.". — Дарові премії. — Оголошення.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ. Йорктон, липень-серпень 1937. Р. IX. Ч. 7. і 8.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Львів, липень-серпень 1937. Р. XII. Ч. 7—8.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж, 11. липня 1937. Р. XIII. Ч. 27.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня ремарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Театри.

Український Молодий Театр „Заграва" під арт. пров. **В. Блавацького.**

РОГАТИН:
15. VII. Трафіка пані генералової.
16. VII. Тарас Шевченко.

БЕРЕЖАНИ:
17. VII. Трафіка пані генералової.
18. VII. Тарас Шевченко.

З Бережан вступить театр до Підгаєць, Монастирськ, Бучача, Чортківа і Заліщик.

Великий Театр:

Четвер 15. VII. год. 8. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачом.

П'ятниця, 16. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возький і міністр" із Ст. Ярачом.

Субота 17. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачом.

КІНА

АПОЛЬО: „Човен смерти" із Гансом Альбером.

АТЛЯНТИК: „Нью Йорк — Сан Франціско".

ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої пригоди".

ГРАЖИНА: „8 годин д-ра Моргана", „Мужчини воліють мужаток".

ЕВРОПА: „Роман у Будапешті".

КАСІНО: „Шампанський вальс".

КОПЕРНИК: „Р 107 взивав помочі", „Король Бродвею".

МАРУСЕНЬКА: нечинне.

МЕТРО: „Мрійливі уста", „Пригоди Гарпана".

МІРАЖ: „Ясний пан шофер", „Будь в країні песимізма"

МУЗА: „Опір на продаж".

ПАЛЯС: „Есканада Вероніка".

ПАКС: нечинний.

ПАН: нечинне.

РАЙ: „Готель Совой 217".

СВІТ: „Бенгальський тигр" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Продавець тракторів" і муз. комедія.

ТОН: „Смерть чигає в джунглі".

УТІХА: „Пат і Паташон як бездомні" і ревія.

ХИМЕРА: „2 дні любови".

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 15. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Солісти, 19.20 Смичк. квартет Гріга, 20.10, 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 18.10 Радіоорх., 19.50 Пісні, 21.30 Танк. музика, 22.20 Піснька; БУДАПЕШТ 17.00 Спів. речиталь, 18.00 Військ. оркестра, 19.00 Танк. музика, 23.00 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 13.45 Хор з Ля Скалі, 16.05 Симф. музика, 17.35 Спів. речиталь, 17.50 Форт. речиталь, 20.25 Муз. Лінга, 21.00 Розр. концерт, 22.20 Славні співаки, 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 11.00 Пополудн. музика, 18.00 Форт. речиталь, 20.10, 21.00 Вальси й марші, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вокаль. концерт, 19.00, 20.45 21.00 22.00 Розр. муз. 23.30 Танк.муз. МІНХЕН 16.15 Форт. речіталь, 17.15, 18.30 Розр. концерт, 19.00, 20.00 Веч. оперет. мельодій, 21.10 Веч. вім. музики, 22.20, 23.00 Розр. музика; ПРАГА 19.10 „Гонза" балет, 20.10 Солісти; РАДІО ПАРІ 19.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Золотий когутик" оп. Римського-Корсакова, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Кавалери в Екебу" оп. Цандоная.

П'ятниця, 16. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Вязанка пісень, 18.00 Розр. концерт, 19.20 Вес. муз. година, 20.10, 21.00 „Коваль зброї" оп. Льорцінга", 22.30, 23.00 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.30 Опер. арії, 20.00, 21.00 Концерт з Загребу, 22.20 Розр. музика; БУДАПЕШТ 17.30 Циган. музика, 19.00 Вес. вокаль. вечір. 19.55, 20.00 Опер. орх., 2125, 22.00 Сальонова музика; ВІДЕНЬ 1515 Концерт для молоді, 17.30, 20.00 Поет.-муз. авдиція, 19.40 Муз. гуморески, 22.00, 23.00 Розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Пополуд. музика, 19.00 Муз. авдиція, 20.10, 21.00 Розр. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00, 19.55, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Арлекін" оп. М. Хесі, 23.15 Танк. музика; МІНХЕН 16.15 Камер. орх., 17.00, 18.00 Розр. музика, 18.35, 19.00, 20.00, 21.00 „Дон Жуан" оп. Моцарта; ПРАГА 19.10 Чеські пісні — хор, 20.55, 21.50 Орх. чеської фільгарм.; РАДІО ПАРІ 19.00 Колисанки і баркароле, 19.30 Франц. сонати, 20.30 Вріальний концерт, 21.00 Розр. вечір, 23.00, 24.00 Нічний концерт; РИМ 17.15 Солісти, 20.40 Розр. музика, 21.00 Орган. речіталь, 22.00 Орх., 22.40, 23.30 Танк. музика.

РУКАВИЧКИ шкіряні
імітація дуплених шовкові
у великім виборі — дуже дешево
ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів
Сикстуська 2. — (побіч Брами).

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 15. липня 1937.

6.15 Раніш. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. дзвінки, 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуди. дзвінок, **12.15 „Кооп. збут овочів і городовини" гутірка в українській мові виголосить П. Кіт,** 13.55 Розр. музика з плит, 14.50 Спорт. порадник, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Розр. концерт з пл., 15.35 Львів. біжучі вісти, 15.45 Хлібор. вісти, 16.00 Найнов. винаходи — „Живе срібло", 16.15 Сальон. муз. квартет, 16.45 Сонашна небезп., 17.00 Концерт солістів, 17.50 Спорт. порадник, 18.00 „Бридота в житті і в мист." гутірка, 18.10 Мельодії давн. фільмів, 18.30 Загальна скринька, 18.40 Завтр. програма, 18.50 Львокаль. спорт. вісти, 19.00 Загаль. театр улюб.: „Пізнати себе трудно" — новеля, 19.40 Акт. гутірка, 19.50 Спорт. вісти, 20.00 Легка і танк. музика, 20.45 Вечір. дзвінок, і хлібороб. вісти, 21.00 Танкова музика, 21.45 „Кілька літ моєї молодости у Вильні", 20.00 Віден. хлясни, 22.50 Остан. вісти вечірн. дзвінка, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Танк. музика з пл., 24.00 Оркестра Т. Серединського.

Пятниця, 16. липня 1937.

6.15 Раніш. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. дзвінок, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу. 12.03 Полуди. дзвінок, 12.15 Кавказька сюїта — пл., 12.20 Комунікат Львів. Хлібороб. Палати, 12.25 Концерт орх., 13.55 Легка музика з пл., 14.35 Скринька для дітей, 14.55 Львів. біж. в сти, 15.45 Господарські вісти, 16.00 Розмова з хорими, 16.15 Чолов. октет солістів, 16.45 Репорт. з Паризької Вистави, 17.00 Концерт в Наленчова, 17.50 Девять сил — гутірка, 18.00 Турист. інформат., 18.05 Наші піснеськарі пл., 18.30 Три питайники, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вісти, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт солістів, 19.50 Спорт. вісти, 20.00 Легка і танк. музика. 20.45 Веч. дзвінок і актуальна гутірка, 21.15 Свеч. 21.45 Поезія шумить морем, 22.00 Вечірній концерт орх., 22.50 Ост. вісти веч. дзвінка, огляд преси і метеорол. комунікат, 23.00 Приватний винаходник — монольог, 23.15 Танк. музика, 24.00 Орх. Т. Серединського.

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38, 88·95. Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени голл. 292·27—290·55, Франки фр. 20·62—20·50, Франки швайцарські 121·70—120·90, Фунти англ. 26·37—26·21, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·20—17·00, Кор. дан. 117·74—116·94, Кор. норв. 132·48—131·50, Корони шв. 135·93—134·95, Ліри італ. 23·00—21·60, Марки фінлянд. 11·67—11·20, Марки нім. 134·00 — 132·00, Шилінги австр. 99·10—98·50, Тель Авів 26·23—25·90, Марки нім. срібні 143, 141.

Акції.

Банк Польський 102·50, Цукор 30·00, Лісьпол 47·00, Судраховичі 30·00.
Тенденція дещо сильніша

Папери.

4 і пів проц. внутр. 52·00. 52·50, 52·25-3 інвест. 1 ем. 65·50, серія 82·50, 3 інв. 7 ем. 65·00, серія неног. 4 прем. дол. 38·25, 4 проц. консол. 55·50, 55·00, 55·25 два ост. дрібні.

Збіжжя.

Львів, дня 14 липня 1937.

Пшениця одностайна черв.	26·00—26·25
Пшениця збірна червона	25·00—25·25
Пшениця одностайна біла	25·75—26·00
Пшениця збірна біла	25·00—25·25
Жито шт. I.	24·50—24·75
Жито шт. II.	24.00—24·20
Крупи яч. грубші	до 32·00
Пшоно	до 33·00
Мука пшен. шт. 0-65%	до 35·00
Мука пшен. шт. IIі 65-70%	25·50—26·00
Мука пшен. шт. II. 65-75%	23·50—24·00
Мука пшен. шт. III. 70-75%	21·00—22·00
Мука пшен. разова до 0·95 %	28·50—29·00
Мука жит. I. 0-70%	до 32·00
Мука жит. 0·82%	до 30·00
Мука жит. разова 0·95 %	до 27·00

Інші курси незмінені.

ПІДПРИЄМСТВА

ІНЖИНІР-ПРАКТИК шукає спільників або приступить до інтересу, найкраще хемічного, як: шкло, фарби, оліфи, напалювання вапна з вкладом 5—10.000 зол. Зголошення до Адм. „Діла" під „Практик". 1267 3-1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПОСТАВНА, принятійна, характерна, літ 25, освіта середня і фахова, 5.000 посаг, шукає товариша життя на становищі. Неанонімні до „Діла" під „Родина". 1290

ВДОВА по вищім урядничку, емеритура, незалежна, добре ситуована, більше мешкання, пізнає пана старшого, високого, на становищі, емерита, самітнього. Зголошення до „Діла" під „Львів". 1292

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

НЕЩАСЛИВА сирота, зредукована вчителька, благає якнайскоріше якунебудь працю. Відомість у сторожники Львів, ул. Новий Світ, ч. 5 (пять). 1291

РІЖНІ

Взуття посезонове вже від зол. 6.90 дістати можна у ф.-мі Ш. ШТРАССЕР, **Галицька 15 — в подвірі** передньо „Краха". 1284 7—13

РОБОЧІ УБРАННЯ І ПЛАЩІ найдешевше джерело Вирібня „ПАЛЮМ", Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 5-10

ОГОЛОШЕННЯ.

Дешево — сітки до огорожі
І. КОНРАД
Львів, Гетьманська 22. 9—10

БРИТВИ
найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
НОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж. винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 153 (14.696). Львів, пятниця 16. липня 1937 Оріяа рассгочка wiesczana gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАНЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Беяку Чеських Легіон. Праге „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Українець головою Конгресу національних меншин.

(Телеграма Укбюро в Льондоні).

У вівторок 13-го ц. м. відкрито у Льондоні XII. конгрес зорганізованих національностей Европи. Головою конгресу вибраний посол д-р В. Залозецький з Чернівець, який виголосив коротку інавгураційну промову. Від англійців промовляли льорд Дікенсон та полк. Мальон. Представництва національних груп дуже численні. Так само численно репрезентована на конгресі англійська преса й обі англійські парляментарні палати. У „Дейлі Телеграф" появилася велика стаття про конгрес з підкресленням ваги меншинової проблеми.

Зараз першого дня конгресу розпочалися дополудні реферати. Головна тема така: реформа Ліги Націй, яка запевнилаб реальну опіку національним меншинам.

II. Інтернаціонал проти Іденового проєкту.

Англійська преса за винятком проурядової прийняла без ентузіязму найновіший британський проект компромісу у справі неінтервенції в Еспанії: „Це — мовляв — компроміс супроти всіх, що вимагає уступлення від усіх". Опозиційна преса гостро атакує цілий плян, зокрема пропозицію признати обом еспанським урядам права комбатантів.

Найбільше непривітане становище лейбуристів. Їхній провідник Етлі зажадав негайної дискусії у парляменті на тему пропозицій. Якщо предсідник парляменту признає, що внесок наглий, дискусія відбудеться ще нині.

Зі становища лейбуристів можна вносити, що проти Іденового проекту взагалі виступить II. Інтернаціонал, а тим самим не прийме його валєнсійський уряд.

Льондонські дипльоматичні кола уважають, що проект стріне поважні трудноші, голосно від Італії та СССР.

„ПРАВДА Є ЄДИНИМ НАШИМ СОЮЗНИКОМ."

Перший раз від початку війни ген. Франко прийняв представників закордонної преси і заявив їм: „Даю вам повну свободу рухів у Еспанії, на всіх фронтах. Вимагаю тільки, щоб ви писали правду, бо правда є єдиним нашим союзником у цій боротьбі, яка має і міжнародню місію — поборювання комунізму й національну місію — визволення Еспанії з хаосу. Бажаємо тріюмфу західної цивілізації. Бажаємо завести всюди порядок і справедливість. Лише те, більш нічого. Вірю, що недалекий час, коли цей край відзискає мир по нашій світлій побіді."

Англія йде на руку Німеччині й Італії.

ПЛЯН КОМПРОМІСУ В ЕСПАНСЬКІЙ СПРАВІ.

Британський уряд передав учора представникам держав, що беруть участь у комітеті неінтервенції, проект компромісу такого змісту:

1) Морську контролю виконуватимуть міжнародні обсерватори на чердаках торговельних кораблів (як дотепер) і в еспанських пристанях; воєнні кораблі не патролюватимуть еспанських вод.

Контроля сухопутніх границь буде така сама, як дотепер.

2) Члени комітету неінтервенції признають обом еспанським урядам права комбатантів (воюючих сторін) з деякими обмеженнями.

3) Окремі комісії зорганізують евакуацію чужинців з еспанських військ.

Еспанські уряди дістали би права комбатантів щойно тоді, як евакуація чужинців покінчиться і контрольний апарат функціонуватиме справно.

Арештування за наклеп на Деґреля.

Авас подає: Люксембурський щоденник „Ді ное Цайт" помістив 4. ц. м. статтю, в якій закидував Деґрелеві, що він дістає гроші від комітету національ-соціялістичної партії в Люксембургу, який веде шпіонажу на терені Бельгії.

Прокураторське слідство виявило, що світлини документів, які мали стверджувати правдивість змітів проти Деґреля, були фальшиві, тому автора статті арештували. Ця афера скомпромітувала чимало осіб.

Чи Португалія приверне контролю на еспанському кордоні?

В італійській пресі появилася вістка, що на португальсько - еспанському кордоні небавом привернуть міжнародню контролю. На те португальські офіційні кола „явлюють, що *Лісабона* пожище не бере того під увагу. Про привернення міжнародньої контролі годі говорити, бо на португальсько-еспанському кордоні її ніколи не було. Португальський уряд признав лише британським обсерваторам деякі полекші, опісля їх завісив і не думає привертати.

Паріські кельнери бють шиби.

Вчора пізним вечором страйкуючі кельнери улаштували демонстрації на бульварах, коло півночі вибили вони шиби в кавярні „Де ля пе" та в кількох менших кавярнях. Поліція арештувала 3-ох демонстрантів.

СТРАЙК АМЕРИКАНСЬКИХ ШОФЕРІВ.

У Лексінгу (стейт Мічіген) застрайкувало 50.000 шоферів вантажних самоходів, що домагаються підвишки платень.

—o—

Вже вийшла чергова книжка Бібліотеки „Діла":

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОК АРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника. Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків. Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

Чи вміємо вести пропаганду?

Застерігаюся на самому вступі, що маю на думці виключно для свого вжитку призначену внутрішню економічну пропаганду, а не пропаганду політичну чи навіть культурну. Цю тему я вже мав нагоду порушити серед пресової дискусії про можливости практичної реалізації гасла „свій до свого". Коли я писав у „Ділі" про реальні вигляди для організації міських консументів, через те, що українська продукція у ділянці споживчих товарів дає найповніші підстави для т. зв. самовистарчальности у звуженім розумінні, то осмілився зауважити, що — на жаль — самі ті українські продуценти, зокрема українська споживча кооперація, вживають при збуті свого товару пропаганди, яка ані щодо своєї методики, ані енергії, ані доцільности не стоїть в ніякій пропорції до хисту, що його наші кооператори й приватники виявляють у ділянці самої продукції. Нинішні мої уваги викликані рефлексіями, що їх мусіли викликувати останні Загальні Збори Т-ва „Ощадність" у Львові, які відбулись наприкінці минулого місяця. В чому річ?

„В найширші маси народу вщіплена, дрібна, але постійна і на банкове конто складана ощадність — це аліментація, це соки, якими повинна живитися так кредітова, як загальна кооперація" — так висловився на тих останніх Загальних Зборах сен. Юліян Павликовський і цей вислів в ядерній формі найскравіше формулює значіння ощадности для економіки взагалі, а нашого економічного життя, побудованого головно на кооперативних установах, зокрема. І справді: дрібна, поголовна ощадність — це той стрижень-нерв усього господарського життя, це та біохемічна вітаміна, від якої залежить розмір і темпо господарського розвитку націй. Збірна, масова ощадність — це підстава існування власної економіки, бож тільки завдяки збіркій банковій ощадности можна розпоряджати власними засобами фінансування рідних підприємств, бо тільки завдяки банковій ощадности можна черпати з грошевих засобів, що випливають зі справді суспільного всенародного джерела, з живого громадянського резервуару. Тому, що засадою кооперації є її приступність і масовість, то й очевидно та сама засада мусить бути застосована й до питання найширшої суспільної ощадности: дрібна ощадність, хай навіть найдрібніша, хай навіть сотикова, зате масова, поголовна й постійна, яка доходилаб до найдальших закутин краю і обхоплювала всі верстви народу, всі стани, всіх членів націй, багатих і бідних, виконавців вільних професій і службовників, усіх хто тільки хоче причинитися бодай мінімальним зусиллям до господарського піднесення свого народу. Якеж зусилля може бути менше й легше, як те, щоб відкладати свій власний гріш для власного вжитку, на старість, на лиху годину, — та вже тим самим робити надзвичайно позитивне громадянське діло!

В даному випадку річ іде, очевидно, тільки й виключно про спосіб в який треба перекону

зати людей доброї волі, що навіть найскромніша готівкова ощадність — це їх власний індивідуальний інтерес, який тісно покривається з найбільшим національним інтересом. Річ іде про установу-апарат для правильної, систематичної, живої, доцільної пропаганди в цілому краю, такої пропаганди, яка не примучувалаб ближніх, не годувалаб людей млісними моралами, не була ані надокучлива, ані банальна, та яка незамітно зацікавлювалаб їх та прихильно до справи банкової ощадности настроювала. І ось зі звітів та оживленої дискусії, яка велась на згаданих Загальних Зборах, показалося, що пропаганда ощадности ведеться у краю дуже нерівномірно. Як надзвичайно відрадний факт треба записати те явище, що його стверджували всі промовці, що коли взагалі таку пропаганду добре вести — то вона находить у народі дуже податливий ґрунт і дає світлі наслідки. Були наведені просто зворушливі приклади, як найбідніші одиниці з простолюдя тямлять, що занести до каси у відповідному терміні маленький гріш велить їм їх внутрішній інстинктовний наказ, який вони тямлять, як свій примітивний обовязок. І саме тому ніяково, а навіть прикро було слухати, що не всі установи покликані до цього, стоять під оглядом пропагандової діяльности на висоті свого завдання.

Згідно з законом і з нашими рішальними постановами ощадностеві вкладки можуть приймати тільки банки. Ясно, що до них у першу чергу належить обовязок на ноги поставити солідну ощадностеву пропаганду. Знаємо, як це роблять банки у всьому світі: яким величезним накладом вмілої праці й гроша, який — видно — сторицею їм звертається у формі збільшеного напливу вкладок, отже й збільшеного обороту. Ясно, що ми, українці, не можемо розпоряджати у своїй ощадностевій пропаганді такими премогучими засобами, як їх уживає державна установа ПКО, що має на свої послуги також всі почтові уряди, а свої оповістки може напр. вивішувати на всіх залізничих стаціях, кіосках і т. д. Не будемо теж може відразу наслідувати такої львівської МККО, яка саме тепер приваблює очі львовян величавою новою світляною інсталяцією-реклямою на своєму будинку. Але знайдуться напевно безчисельні інші засоби, придатні нам, селянському народові, який головну ощадностеву пропаганду мусить вести серед селян, на селі, — серед міщан по малих містечках і врешті серед нашої розмірно нечисленної інтелігенції у Львові та в краю. В наших умовинах найбільшу ролю мусить мати все ще, у тій, що тепер, стадії — устна пропаганда саме тої нашої інтелігенції, — треба тільки вміти цю пропаганду переорганізувати, оживити її та надати масовий, суцільний напрямок.

І ось саме ця ділянка повинна врешті стануть у нас на найпершому місці уваги й широко закроєної ініціятиви. Покликане до цієї мети окреме Товариство „Ощадність" при всіх своїх дотеперішніх заслугах все ще на жаль не використало всіх існуючих можливостей і тому має ще перед собою величезне поле вдячної хоч і нелегкої праці. Відповідальні за наше господарське життя одиниці виявили на згаданих Загальних Зборах велике зрозуміння для цієї справи та заповіли реформи, від яких треба сподіватися значної поправи у цій ділянці. Для цієї справи має теж бути скликана анкета, яка напевне дасть багатий матеріял для будучої праці та винайде нові, влучні засоби для зорганізування пропаганди ощадности. Тієї потрібної пропаганди, яка у нас —на превеликий жаль — все ще прикро шкутильгає.

Д-р Юлян Гірняк.

БУНТ ІСЛЯМУ.

З ПРИВОДУ ПОДІЛУ ПАЛЕСТИНИ І БЛИЗЬ КО-СХІДНОГО ПАКТУ.

УПАДОК МУСУЛМАНСЬКИХ ІМПЕРІЙ.

Напередодні світової війни Близький Схід виступав у міжнародньому житті як предмет, як пасивний терен політичної гри великих держав. Існували тоді дві мусулманські імперії: Туреччина і Персія номінально рівноправні члени міжнародньої суспільности, на ділі кандидати на кольонії — та кілька менших держав. Між тими останніми слід виріжнити прибережні держави під повним британським впливом (Єгипет, Оман, маленькі султанати над перським заливом) та дві більші, але південні монархії, які зберегли були незалежність лише тому, що були надто бідні, щоби виплачувалося їх підбивати й адмініструвати: був це султанат Неджд у серці пустинної Арабії та емірат Афганістан серед диких скал Гіндукушу.

Безпосередньо після світової війни здавалося, що вже над цілим Близьким Сходом замають прапори европейських великодержав. **Персія,** що вже здавна становила безвольний предмет англо-російської ривалізації, після російської революції 1919. р. підалась під британський протекторат. Переможена у світовій війні, осуджена за погроми і германофільство **Туреччина** почула від паризької конференції по-нуре „цетерум цензео": По Кілікію витягнула руки Туреччина, по Карію — Італія, по західнє побережжа і Тракію — Греція, східна частина Туречини, з більшістю мусулманського населення мала під ослоною американських багнетів замінитись на вірменську державу.

Таким чином турецька національна територія мала перейти під чуже володіння. Нетурецькі землі оттоманської імперії вже давніше відпали: европейські провінції — в низці балканських воєн, арабські землі — під кінець війни, коли турецька армія мусіла відступити під напором англійців та їхніх союзників — арабських повстанців.

МІРАЖ СОБОРНОЇ АРАБІЇ.

За поміч проти Туреччини обіцяла Англія арабам, що утворить **соборну всеарабську державу,** та на обіцянках і покінчилося. Франція енергійно видвигнула свої домагання до Сирії, жиди нагадали заяву, яку дістали підчас світової війни — і всеарабська держава розвіялась, мов фатаморгана. Сирію забрали французи, розбиваючи її на кілька дрібних псевдоавтономних держав, споконвіку арабська Палестина стала тереном жидівської кольонізації. Решта арабських земель залишилась під впливами будьто під мандатом Великої Британії, зрештою також необєднана; кандидат на всеарабського халіфа, союзник Антанти Гуссейн мусів адоволитись короною Геджасу, з його синів Фейсаль став королем Іраку, Абдулла — еміром Трансйорданії; обі держави залишились під британським мандатом.

БОРОТЬБА ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ І ОБЄДНАННЯ.

На короткий час задеревів мусулманський світ під обухом — народи зі славними традиція-

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 11

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ОСТРІВ МІЯГ.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ.

На другий день прийшли ми на острів Міяг. Малий острів, що мав ледви 10 км. проміру, мав на березі, що до нього ми зближались, 6 мешкальних бараків, крім того стайні, лазню, пральню, сушарню одягу й мешкальний будинок адміністрації.

Примісти нас в однім з бараків. Тісно тут було, майже так самісько, як на квартанні в Кіємі. По середині стояла глиняна піч, якої рури виходили на двір крізь одну зі стін, над печею висіла мала нафтова лямпка з розбитим шклом, кидаючи слабе світло на наше мешкання. В тім бруднім, темнім, завушивленім і заблощиченім мешканні здобували ми криком і проклонами місце на причах змучені й перемерзлі.

Цього дня вечором роздали нам одяг до праці: ватовані штани, такіж самі куртки, рукави і валянки (повстяні чоботи). Все те було сильно знищене, брудне й полатане.

Чергового дня пішли ми на роботу. На перший день визначили нам — як казали — „лекшу" роботу, яка полягала на топтанню снігу, щоб облекшити дорогу для саней, що їхали до лісу по вирубане дерево. Уставлені рядами, брили ми чвірками по снігу, який сягав першій чвірці вище пояса. Ясно, що дальшим рядам лекше було змагатися зі сніжними заспами. Тому чвірки змінялись: по якомусь часі перша ішла як остання і т. д.

Наш робучий день тривав цього дня ледви 7 годин, але вернулися ми по цій „лекшій" роботі — семигодиннім перемарші в сніжних засипах — такі стомлені, що з острахом думали ми про цю „важку" роботу, що ждала нас в найближчій будуччині.

Другого дня почали ми вже працю як дроворуби.

НА РОБОТІ.

Година 3 в ночі. Лунає звук дзвону, що будить табор зі сну. Дижурні приносять зі сушарні „валянки" й інші частини одягу, які перемочені минулого дня треба було просушити. Серед вересків, прізвищ і проклонів, при слабім світлі нафтової лямпи, порпаються людські постатті у стирті розкинених на підлозі одягів, шукаючи свого убрання. Ті, що їм вдалося віднайти всі частини своєї гардероби, біжуть із мискою до кухні по снідання. Швидко їдять свою ранішчю пайку, бо небавом залунає знову удар дзвону, коли треба буде ставати на подвірї до збірки.

Хтось на горішній полиці розлив якусь рідину, яка спливає на голову й до миски сусіда з долини. Знову проклони, крик, бійка. Спільне нещастя замісць лучити людей, розлучує, розбуджує злість, скаженість і ненависть.

Озивається другий удар дзвону. Всі вибігають із бараку. Дехто хватає на подвірї в долоні снігу й натирає собі руки й лице. Але більшість не робить цього. Вистачає їм лазня двічі на місяць. На подвірї, при світлі ліхтарень відбувається нічна збірка. Виходить зі свого мешкання начальник табору.

— Витайте, робітничі сотні!

— Здра! — відповідаємо однозгідним хором.

Відтак роздають прилади до праці: пилки, сокири, лопати. Ідемо. Десятники на лещетах ведуть своїх робітників до лісу на місце робіт. За ними також на лещетах їде конвой. Ідемо гусаком, один за другим, по вузькій утоптаній на снігу стежечці. Доганяють нас сани призначені до вивозу дерева. Піхотинці відступають із дороги і падуть у сніг по пояс. Сани переїхали швидко, але ніхто ненамагався навіть схопитись за них, бо їзда вязням, за винятком візників та десятників гостро заборонена.

Ішли ми пішки на місце робіт, віддалене нераз на 10 км., бо положене на протилежній стороні острову.

Ставало чимраз ясніше. По сірій північній ночі починається також сірий, хоч трохи виднішний північний день.

Вязні займають призначений до вирубу відтинок лісу. Ділять їх на трійки. Кожна така трійка свариться з іншою за ліпше місце, зна-

ми не могли погодитися з ярмом. **Турки** повстали проти найдників під проводом теперішнього президента Кемаля, перси — під проводом теперішнього цісаря Пагляві. Обі нації перемогли і вийшли на тріюмфальний шлях консолідації та культурного, політичного і господарського поступу. Нині Туреччина і Персія це сильні, озброєні від стіп до голови, незалежні держави. Минулого року, на основі договору у Монтре, Туреччина скинула зі себе решітки міжнародніх сервітутів, останній спомин невдачі у світовій війні; Персія навіть домагається від Англії звороту островів Баграйн, що їх втратила ще в минулому столітті.

Не залишився позаду й арабський світ. Перш за все володар войовничих вагабітів з дикого Неджду прогнав з Геджасу англійського поплечника Гуссейна та обєднав майже ввесь арабський півострів від Червоного Моря до Перського заливу в незалежне королівство **Саудійської Аравії**.

ПРОБУДЖЕННЯ АРАБСЬКОГО СВІТУ.

Англійці мали небавом нагоду переконатись, що арабською стихією, яку вони самі розбудили, як союзника проти Туреччини, не так то легко володіти. Під натиском арабського націоналізму мусіли вони визнати незалежність Іраку, замінюючи мандат на військовий договір. Населення трьох арабських країн, положених над Середземним морем, мусіло звести важку боротьбу за право до незалежного життя. Гріяна хвиля демонстрацій, страйків, терору і партизантки покотилася східним берегом Середземного Моря, від лівійської пустині, до підніжжа Таврусу. Перший переміг Єгипет, що скинув подвійне ярмо: британського протекторату та міжнародніх капітуляцій, себто обмежень суверенних прав супроти чужинців; слід згадати, що капітуляції були язвою всіх мусульманських держав і що Єгипет визволився з них останній, після Персії, що позбулася того немилого сервітуту разом з британським протекторатом.

Сирія має небавом також стати незалежною державою, звязаною з Францією лише військовим договором. Йде лише про те, чи має вона бути обеднана, чи розділена на дві держави: християнський Ливан і мусулманську Сирію та куди має належати округа Александретти з мішаним арабсько-сирійським населенням.

Найважча доля **палестинських арабів**, бо до них Англія зняла найбільше неуступчиве становище під натиском впливових сіоністичних кол. Геройською боротьбою при солідарній підтримці всього арабського світу вони осягнули багато: Англія змусила жидів обмежити апетити до невеличкого куска арабської землі, одної частини Палестини. Та араби не приймають і того компромісу, хоч він може і хосенніший для них ніж для жидів. „Проклятий буде кожний вірний, що згодиться на поділ Палестини" — пролунала грізна ухвала палестинського духовенства. Арабський світ не складає зброї і приготовляється до дальшої боротьби під гаслом: ні куска арабської землі для жидів! Ці вірні, повні посвяти змагання за шматок каменистої Палестини, за невеличку частину арабської землі, мусять будити подив у націй, якої уряди так гойно роздаровували колись Крим, Кубанщину, західні землі...

КОНСОЛІДАЦІЯ МУСУЛМАНСЬКИХ ДЕРЖАВ.

Так чи інакше вирішиться питання поділу Палестини, по обох берегах Йордану повстане нова арабська держава, яка правдоподібно обеднається зі Сирією і виповнить теперішню прірву між двома незалежними арабськими королівствами Єгипту й Іраку.

Спільні змагання з кольоніяльними окупантами витворили серед арабів почуття близької єдности — нині ввесь арабський світ творить суцільний блюк держав, що не має аналогії в ніякій частині світу.

Побіч цієї **панарабської осі** зарисувалась у Передній Азії ще й друга: **панмусулманська**. Саме перед трьома днями чотири незалежні мусулманські держави: Туреччина, Ірак, Персія та Афганістан заключили між собою пакт; крім того ці держави, обеднані у **„близько-східну антанту"**, скоординували свою акцію на женевському терені. Значить — мусулманські народи вже визволились не лише зпід чужого **володіння**, але навіть зпід чужих **впливів** і осягнули те, чим в Европі може похвалитися не кожна навіть середньо-велика держава: на самостійну закордонну політику.

Історія мусулманського світу в XX. столітті — це прегарний героїчний епос народів з великим минулим, що з дна упадку послідовно йдуть до незалежности і всебічного розвитку.

(гал.).

чить за таке, де дерева ростуть густіше. Починається праця. Людські голоси мовкнуть. Чути тільки голос пил і сокир. Що хвилини лунає відгомін зваленої смереки. Спершу тріскіт дерева, що тратить рівновагу, згодом шум галуззя зачепленого за сусідні конарі і вкінці гук зваленої на сніг смереки.

Часом залунає людський крик: це хтось необережний, не вспів на час відступити на бік. Дерево впало приваливши його своїм тягарем...

Робота була акордова. На акорд давали сильнішій трійці — першої категорії — 65 дерев, другій категорії, значить слабшій — 45 дерев, які відтак треба було до відповідної довжини зрізати, обтяти галуззя, зложити його на купу, пообтинати близькі менші деревця й кущі, які заважали переїздові саней. Зрізувати дерево треба було при самім пні, а тому що сніг сягав іноді до людських грудей, треба було спершу сніг розкопати і втоптати, щоб досягнути пилкою майже до самої землі.

Були серед нас молоді, здорові люди, професійні дроворуби. Вони легко виконували свою роботу. Одначе відсоток таких робітників був дуже малий. Зате величезну більшість творили люди, які перший раз працювали на лісових роботах. До них належали представники інтелігентських професій, криміналісти різного роду та українські селяни, яким у степових околицях батьківщини не доводилось працювати при вирубі лісу.

(Продовження буде).

З польської преси.

Як усунути жидів з армії.

На цю тему розписала анкету Редакція органу молодих ендеків зпід знаку ОНР., варшавського щоденника „АБЦ" і тепер поміщує відповіди читачів і прихильників, які висувають різні проекти. І так деякі автори висунули проект, щоб жиди новобранці платили спеціяльну оплату т. зв. „поголовщину" замість військової служби. Інші автори видвигнули проект створення окремих таборів праці для жидів новобранців, щоби вони працею викупилися від військової служби. З такими проектами не погоджується польська письменниця Зофія Жельска-Мрозовіцька, яка забрала теж голос у цій анкеті в „АБЦ" з 15. ц. м. (ч. 221). Авторка рішуче протестує проти поголовщини, бо

„в Польщі армія не має ціни, і нема такої валюти, що її можна би кинути на терезки для зрівноваження одної, єдиної краплини найзвичайнішого, сірого воїна."

Щоби позбутися жидів з Польщі взагалі, радить щорічний контингент жидів-новобранців заладувати на корабель „Польонія" і відвезти їх до Палестини або на Мадагаскар. Якщоб жиди рекрути платили „поголовщину" і сиділи в Польщі, то підчас війни захоплять усі місця і в адміністрації, і в апровізації і на залізниці і на пошті і в цілій адміністрації, бо будуть здорові, молоді і фахово підготовані. Гарна історія! Ні, хай уже краще в Палестині тягаються за буруси з арабами. Польща дасть собі вже якось раду. На місце кожного жида прийде зза океану молодий поляк і буде боронити як лев Польщу.

Першим етапом відкидівлення армії вважає усунення доставців жидів, бо вони можуть найлекше знищити армію.

„Не треба бомб, повзів, ні газів там, де можна сипати аршеник до муки і заразки тифу до молока, затроювати бекони (майже цілий беконярський промисл у руках жидів), імпрегнувати заразками сухіт одностроїв, нищити овес і сіно (на Поморю вибухла саме якась тайна кінська пошесть), словом стосувати „нові" методи, найпростіші, але чортівсько успішні і недостережні."

Ледви чи Польщі вдасться здійснити ці проекти й усунути жидів з армії. Адже навіть Німеччині, де видано спеціяльні закони проти жидів, не хапається таких метод

Як будуть кваліфікувати державних урядовців?

Рада міністрів на своєму засіданні 11. ц. м. устійнила текст розпорядку про спосіб кваліфікації державних урядовців. Розпорядок каже, що кваліфікаційної оцінки не зладжується для урядовців, які займають провідні становища, що їх означить премієр ради міністрів у порозумінні з компетентною начальною владою. Не зладжується теж кваліфікаційної оцінки для урядовців у стані спочинку і вкінці для урядовців та працівників, які з якоїнебудь причини не виконували служби довше ніж 6 місяців у календарнім році.

Кваліфікаційну оцінку устійнюють на основі опінії, що її видає безпосередній службовий зверхник і на основі другої опінії посереднього зверхника. Кваліфікаційна оцінка спирається на одній опінії безпосереднього зверхника лише тоді, коли другим безпосереднім зверхником є міністр.

Про фахове знання крім опінії службових зверхників видає ще фахову опінію урядовець, який має відповідну фахову освіту і з доручення зверхньої влади виконує нагляд над кваліфікованим у справах, звязаних з його спеціяльністю. Відповідна начальна влада видає підлеглим собі відділам державної управи розпорядки, що устійнюють подрібно права видавати опінії після згаданих засад. Ці розпорядки подають до відома урядовцям і практикантам.

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ОЦІНКИ.

Ступні кваліфікаційної оцінки такі: 1) **добрий**, якщо урядовець (практикант) під кожним оглядом відповідає вимогам служби і намагається покращати висліди своєї праці; 2) **достаточний**, якщо урядовець відповідає назагал вимогам служби, але не вибивається понад пересічну мірку, і 3) **недостаточний**, якщо урядовець не відповідає назагал вимогам служби.

Якщо видані опінії ріжняться щодо ступня кваліфікаційної оцінки, тоді про її ступінь рішає опінія урядовця, який виконує посередній нагляд. Особи, які видають кваліфікаційні опінії, мають під загрозою службової відповідальности совісно і безсторонно її формулювати. Кваліфікаційна листа і всі документи та діяння, звязані з кваліфікацією, мають довірочний характер.

ВІДКЛИК.

Про недостаточну кваліфікаційну оцінку службова влада повідомляє письменно кваліфікованого. На випадок недостаточної кваліфікаційної оцінки може урядовець внести службовий відклик до відповідної начальної влади; це право прислугує теж урядовцям начальної влади. До вирішування відкликів визначує керманич начальної влади комісії зпоміж підлеглих йому урядовців, зложені з председника і двох членів. Председником або членом комісії не може бути урядовець, який видав опінію, що є основою недостаточної кваліфікаційної оцінки ані теж ніхто з підлеглих йому урядовців. У міністерстві військових справ председниками і членами комісій можуть бути старшини.

ПЕРЕНЕСЕННЯ.

Урядовець, який дістав уперше недостаточну оцінку, повинен бути перенесений на інше службове становище, що є під наглядом інших зверхників, якщо внесе прохання у справі перенесення. Якщо підчас року дійде з якихнебудь причин до зміни осіб (напр. перенесення, недуга, відпустка і т. д.), які виконують безпосередній або посередній нагляд над кваліфікованим, покликані до видання опінії є ті особи, які в даному році виконували над ним нагляд бодай 6 місяців.

Знову ті особи, які виконували службовий нагляд коротше ніж 6 місяців, а довше ніж 3 місяці, повинні на домагання видати коротку опінію з ділянки, в якій кваліфікований дався пізнати.

Вавельський конфлікт зліквідований.

ВАРШАВА, 15. 7. ПАТ. Президент Польщі прийняв учора на авдієнції мін. Бека. Опісля оголошено такий комунікат:

Краківський архиєпископ звернувся при допомозі апостольського нунція до президента Річпосполитої з листом такого змісту: Достойний Пане Президенте! У звязку з відповіддю Пана Президента до членів краківської катедральної капітули, що 8. ц. м. передали мого листа, бажаю зясувати мою думку щодо суттєвої точки цього листа. Предкладаючи Панові Президентові мої мотиви перенесення тлінних останків бл. п. марш. Пілсудського, не мав я і не міг мати інтенції образити в чомунебудь ні достойної особи, ні гідности Пана Президента, і з огляду на високий уряд і голови держави та з огляду на мої почування у відношенні до особи Пана Президента. Та коли сталося публічним фактом, що це моє становище пояснюється як образу особи й авторитету Пана Президента, коли крім цього довідався я, що Ви, Пане Президенте, почуваєтеся діткненим, жалую над тим і, як єпископ і як громадянин, почуваюся до обовязку заявити і запевнити Достойного Пана Президента про моє належне і незмінне віддання. Приймiть, Достойний Пане Президенте, вислови глибокої пошани і високого поважання. Адам Сапіга, еп. Краків. 11. липня 1937.

Вже раніше краківський архиєпископ ствердив, що гроби королів і великих мужів у підземеллях вавельської катедри вважав „завжди не тільки за церковні святощі, але й одночасно за пристановище національної слави", та заявив, що „домовини королів, зложені на постійне і дефінітивно у королівських гробах та домовина бл. п. марш. Й. Пілсудського не будуть змінені щодо місця. Отже, якщо колись виринула би абсолютна і виїмкова потреба зміни, могла би вона відбутися за порозумінням краківського митрополита з Паном Президентом Річпосполитої".

В цих умовинах президент РП. приняв до відома заяву митрополита, зложену президентові мін. Беком на окремій авдієнції в Юраті. У звязку з наведеними фактами уряд уважає справу за доконечно зліквідовану.

—o—

Черговий доказ культури.

„АТЛЯС УКРАЇНИ Й СУМЕЖНИХ КРАЇВ".

Люди, які працюють по наших видавництвах та знайомі з їхніми розвоєвими тенденціями і редакційними тайнами, кажуть, що тепер прийшла „мода на великі книжки". Не знаємо, чи це дійсно мода, викликана приємним почуттям читача, консумента книжки, який воліє взяти в руку твір величини кількасот сторінок великого формату, ніж носити у кишені дрібну книжку до читання, — чи це купецька калькуляція видавців, які воліють мати „мало добрих, ніж багато кепських" платників. Знаємо тільки, що покищо український книгарський ринок на тій моді виходить якнайкраще: появляються книжки, про які раньше просто годі було мріяти, книжки, створені величезним збірним зусиллям наукових робітників та великим накладом коштів. Це — формальна сторінка таких видань. Мериторична сторінка каже про тематику, якою займаються видавництва у народів, що вийшли вже з примітивної культурної стадії і розпоряджають власним науковим апаратом, якого не мають їхні менші брати.

Після появи Української Загальної Енциклопедії, (видання фірмувала кооп. „Рідна Школа"), Історії Українського Війська (вид. І. Гиктора), Історії УСС (вид. Червоної Калини) і ін., маємо „Атляс України й сумежних країв", виданий „Українським Видавничим Інститутом" у Львові. Імпонуюче видання! 151 карт (мап), 132 статистичних діяграм, 48 сторінок пояснювального вступу, знову з безліччю дат та образових статистичних марисів, — все це виконане з найбільшою дбайливістю, просто з пієтизмом, питомим для людей, що цілою душею віддані тій праці та світа Божого поза нею не бачуть. І дійсно: у списку співробітників читаємо назвиська 17-ти діячів-спеціялістів від поодиноких ділянок українського життя, поодиноких ділянок знання і праці, — а на їх чолі бачимо назвисько д-ра Володимира Кубійовича, невтомного вченого географа і статистика, який стільки вдіяв уже для української культури. Коли читаємо список опрацьованих ділянок (окремих карт), то з подиву не можемо вийти, скільки їх звернуло увагу Редакції та як їх специфіковано й детайлізовано. Фізична карта, геольогія, ґрунти, підсоння, рістня, фавна, густота населення, міста й міська людність, вік і дол людности, національности й віроісповідання, українці, густота українців, відносні надвишки й недобори українців, українці в Азії, українці в світі (4 карти, 4 діяграми), укрваїнські говори, природний рух людности, мандрівки, еміграція з України до Азії, зміни в стані людности в рр. 1897—1926, зміни урбанізації в рр. 1897—1932, рух людности, розміщення культур, ріллі, розподіл засівної площі, кільканацять карт, присвячених ріжним родам українського збіжжя, ростин і тварин, кількадесять карт для ріжних детайлів українського сільського господарства, копалин і промисловости, енергетика, праця, лучба, залізниці та їх рух і віддаль від залізн. шляхів, ізохрони Києва, ріжні питання, звязані з продукцією у ріжних частинах українських земель, кільканацять карт з гірництва, промислу й зовнішньої торгівлі, карти адміністраційного поділу, історичних часів, письменности, шкільництва, преси й друкарства, кооперації, фізичного виховання і т. д. і т. д.

Український Атляс — це справжня копальня українознавства. І українець і чужинець (надписи також в анґл. мові) довідається з Атлясу про справжню вартість українських земель та української нації. А всі дані — це не блеф, не фантазія, не тенденційний псевдостатистичний препарат для політичних цілей у роді останніх статистичних „revelяцій" Ромера, лише строго наукова обробітка джерельних даних, які всі докладно вказані й названі та доступні для перевірки. Очевидно, що зробили це колись фахівці від названих поодиноких ділянок. Не пересуджуємо справи і не виключаємо згори, щоб ті знавці не повиказували якихось недоглядів. А проте мабуть і найстрогіші судді признають величезну працю, вложену у той Атляс його редактором та співробітниками.

Цей Атляс це і науковий твір і шкільний підручник і настільна книга. Виданий вибагливо і робить враження люксусового альбому. Він став не тільки величавим доказом високого рівня, на якому стоїть сьогодні українська статистика, як наукова ділянка, що ще так недавно була у нас попелюшкою без зрозуміння у громадянстві, але й став одною з найкращих книжкових видань, які досі у нас появилися.

Така книжка — це справді доказ культури. Такою книжкою можна виказуватись перед чужинцями. Річчю видавців буде тільки дбати, щоб що-кілька літ переводити ревізію поданих статистичних даних і достроювати Атляс до актуальних умовин. Сьогодні він у більшости ділянок є останнім словом статистики про українські землі й український нарід скрізь там, де він живе. І без того Атлясу пізнання українських земель та українського народу — неможливе.

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: Внутрішня Організація Службовиків Т-ва „Дністер" з пригоду смерти бл. п. Йосифа Доманика, вислуженого службовика Т-ва „Дністер", довголітнього члена, голови і основника тоїж організації, складає замісць вінка на його могилу зол. 20.— на фонд Допомоги Академічній Молоді; інж. Яр. Стефанович, Львів, 5 зол.; Ірена Ольхова, Грудзьондз, 5 зол.; Молодь з Синевідська вижнього 3 зол. — Нині виказуємо зол. 33, а разом зложено досі на фонд допомоги українській академічній молоді в Адміністрації „Діло" 944.10 зол.

—o—

Японські і китайські збройні сили.

В склад япон. експедиц. корпусу входить 5 дивізій. Комендантом корпусу є свіжо присланий з Японії ген. Катсукі. В районі Тієн-Тсін-Фенг-Таї зосереджено коло 15.000 китайських вояків.

На думку військових обсерваторів, маршал Чан-Кай-Шек міг би поставити до бою пів мільона досить добре вишколених вояків. Китайську армію він від 5-ох літ реорганізує при помочі около 100 німецьких старшин з генералом Фалькенгавзеном. Кілька добрих дивізій під командою англійських старшин має повзи, але назагал моторизація китайської армії не зробила великих поступів. Більша частина дивізій має чехословацькі скорострільні, подібні до англійських. Летунство має коло 15 ескадр, досі ще добре не випробуваних.

Шість дивізій китайських військ зосереджені продовж 10 останніх днів над границею провінції Гопей. В Нанкіні гарячково приготовляються.

700 японських вояків, що йшли до Фенг-Таї натнулися на залізничому двірці в Лефа на китайські відділи. Дійшло до битви, що триває ще досі.

ВОЄННА АТМОСФЕРА.

У Нанкіні панує переконання, що конфлікт загостриться знову. Китайські провінції домагаються від нанкінського уряду рішучої постави та загальної мобілізації. Маршал Чан-Кай-Шек іменував генерала Шан-Чека комендантом військ розміщених здовж північного відтинка залізниці Пекін-Ганков, генерала Ган-Фу-Чу, комендантом військ здовж залізничої лінії Тієн-Тсін-Пуков. Рівночасно багато китайських відділів посувається на північ разом зі сильними летунськими частинами.

В Нанкіні й Шанґаю панують воєнні настрої. Японська преса остерігає нанкінський уряд, що останній інцидент відноситься тільки до Японії й північного Китаю. Преса заявляє, що Японія не кваєстіонує суверенности Нанкіну над північним Китаєм, ані також територіяльної інтеґральности Китаю.

Японці, замешкалі в Китаю, покидають свої оселі та їдуть до пристаней. Бойкот японських товарів стає загальним. Китайська преса пише, що надійшла година розрахунку з Японією. Китайські й заграничні обсерватори в Пекіні уважають, що теперішне перемиря лише тимчасове, бо японці хочуть закінчити свою воєнну підготову.

ПРОПАҐАНДА.

Японська влада робить гарячкове приготування до „пропаґандової війни", щоб змобілізувати публичну опінію. Персонал пресового бюра міністерства війни збільшено втрое, він працює без перерви. Полковник Гата, шеф бюра заявив, що цілий його персонал готовий поборювати інформації прославленої китайської пропаґанди. Великі користи в цій акції принесе нова радіонадавча станція в Токіо, найсильніша на Далекому Сході (150 кільоватів).

САЛЬВАТОРЕ ФАРІНА:

ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ

повість.

Матільде Серао: „Покинена", опов. у перекладі М. Островерхи. — Антоніо Фогацаро: „Недокінчені ідиллі; Едмондо де Амічіс: „Зустріч" у рекладі П. Карманського. **Ціна 2. зол. Порто 30 с.**

У Вазірістані знову ллється кров.

Зі Сімлі повідомляють, що у Вазірістані відділи факіра з Іпі знову обстріляли й обкидали гранатами англійсько-індійські відділи. В бою згинуло 6 індійських стрільців, 10 ранено; крім цього ранено одного англійця. Провідник повстанців у Вазірістані факір з Іпі перебуває далі в недоступній гірській околиці, коло границі Афганістану.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Дисципліна.

Приємно дивитися в кіні або в ілюстрованих часописах, як стрункими рядами маширують спортовці, шкільна молодь, „соколи", чи молоді італійські фашисти, пластуни чи якась реміснича молодь. В стрункіх рядах, піднесених головах відчуваємо силу і єдність.

А вже хто мав нагоду бачити — за кордоном спільні вправи „соколів" чи якогось подібного товариства, той напевно не забуде того вікола. Вражає там не тільки фізична сила і справність, але в першій мірі послух, з яким виконують всі накази. Мимоволі підраховуємо скільки треба було часу, головно карности, щоб дійти до такої досконалости.

Довелось мені бачити такий сокільський здвиг в Празі в 1932 р. Був то здвиг міжнародного сокільства, були на ньому й наші українці вмігранти.

Не кажу вже, що сама організація цілої тієї імпрези викликала подив і пошану, не кажу й про ті прекрасні зорові враження, які давали найвищу насолоду глядачеві, чи то в часі походу чи в часі окремих вправ. Найсильніше і незабутнє враження на ціле життя, зробила на мене ота дисципліна тисячів вправляючих, а вже найбільше дисципліна малих соколят. Коли виступила на площу дітвора мов коліровий мачок здавалось, що нема такої сили, яка утримала б те дитяче море в порядку і що ось-ось заломляться ряди, змішається вся та маса у барвисту, але безладну юрбу і праця провідників пропаде марно. Одначе діти й далі в незмінному порядкові виконували накази провідника та провідниці, що з високого містка то прапорцями то через гучномовці керували вправами, а коли одна мала кокетка струснула пісок, що підчас вправ чіпився суконки, а друга хотіла її наслідувати, відразу з містка залунав докірливий голос і діти знову завмерли у приписаних позах. Але ось знову якогось хлопчика занадто розпекло сонце і він зняпився зімлілий та за хвильку почали мліти й інші діти. Санітети скоро і вправно забирали помлілих та виносили їх із площі, але матері та батьки, тети і бабусі, що були серед публики, не счинили лементу і хоч може й сильно хвилювались, не нарушували порядку та не счинювали серед публики метушні і паніки.

Приводжу як приклад вправи цих найменших, бо тут саме можна було найбільше надіятися ріжних несподіванок. Одначе їх не було. Про вправи дорослу та старшої молоді вже й не кажу, бо було це щось такого гідного подиву, що його й описати годі.

Ці картини виринають мені часто перед очима, коли дивлюся на ріжні наші національні свята. Пригадались вони мені недавно й на одному зі свят, де головними учасниками були шкільні діти. Гарне було свято, мальовниче, але... Не давало воно враження сили, єдности і карности. Стаючи до вправ діти оглядались на всі сторони. Підчас вправ і в перервах також слідна була неувага дітей. До того ще й батьки та інша родина кивали до дітей та звертали на себе увагу дітвори, що йшла в поході та й оглядалася на всі боки. Погана заздрість заворушилась в душі. Стало досадно, не так на дітей, як на родичів, а в першій мірі на матерей. Адже виховують нашу майбутність — молодь. Моє огірчення мало глибше коріння. Стало мені зрозуміле в чому криється наша слабість і причини наших невдач. Нарід, що не має глибоко закоріненої вже змалку дисципліни не багато осягне.

Наші матері, що усвідомлюють собі свою відповідальність, повинні звернути увагу більше на виплекання дисципліни у своїх дітей. Материнська любов, яка не дбає про майбутнє дитини, це любов егоістична, звіринна. Нездисциплінована дитина буде в житті дуже важко відчувати кожний примус (а його в житті більше як чогонебудь іншого), який буде для неї правдивим терпінням. Колиж мати часом і з болем серця (бо мамі тяжко робити прикрість дитині) від малечку вчитиме дитину слухняности, скористає з того й дитина і нарід. Бо виграє тільки той, що вміє і давати накази і їх виконувати.

Х. К.

Модерна Гавайка.

Що не всім народам прихід европейців з їх культурою приніс користь — давно відома правда. Деякі народи „завдяки" культурі европейців, зникли або зникають поволи з лиця землі, а деякі так здеморалізувались під впливом тої культури, що може й ліпше, щоб вони вимерли остаточно.

Чудові Гаваї з їх розкішною природою були колись раєм на землі для їх мешканців. Напів нагі гавайки, прекрасно збудовані і веселої вдачі вели нескладне своє господарство, годували дітей, танцювали і співали.

Але прийшли білі... Приневолили мужчин і жінок працювати на себе, привезли горілку... Жінки з їх екзотичною красою привабювали білих моряків і згодом почала шириться розпуста. Замість вільного вибору свого товариша по вподобі, привикли гавайки продавати свою любов. Гавайські танці привабювали туристів і згодом почали входити в моду і в Европі та Америці. А жадні всякої новини і сенсацій американки бажаючи удосконалитися в тих диких танцях (що є справді чарівні, але тільки в окруженні пишної гавайської природи), почали їздити на Гаваї та там від туземок учитись крутити бедрами і руками. Гавайки скоро зорієнтувались, що тут може бути для них добре джерело доходу і почали вчити свого мистецтва за грубі гроші. Гаваї покрились швидко цілою сіткою курсів танців та дансінгів, на яких учительками є гавайки. За кожну лекцію бере гавайська танцюристка 2 доляри, а вивчити зобовязується танець за 5 лекцій. Що з американками приїздять і американці, ясна річ, що й розпуста шириться там далі і влада приневолена часто інтервенювати з ріжними заборонами, щоб бодай трохи припинити страшне лихо.

З чарівних дітей природи, що виповнювали своє життя танцем та співом стають поволи гавайки вирафінованими купчихами свого нескладного мистецтва і тіла, не приймаючи зовсім додатньої европейської культури. Не поліпшилось ні господарство, ні спосіб життя гавайок, бо вони до цього за лінивні. Про освіту й мови нема. І мабуть небавом про красу та здоровля гавайок та їх щасливий сміх і спів лишиться тільки спомин...

Балачки про моду.

НА ВУЛИЦЮ, НА ФЕСТИНИ В ЛІТІ, А НЕ НА БАЛЬ.

Любі, кохані Пані!

Не гнівайтесь на мене, але вірте що вже не можу мовчати. Свербить мене язик сказати кілька „приємних" слів про спосіб убирання деяких ваших пань в неділю, чи свято або на якийсь фестин чи іншу імпрезу на вільному повітрі. І, на жаль, кортить мене сказати тих кілька слів не тільки панам із провінції (де багато де-чого може „з рук зійти"), але й панам зі Львова.

Чомусь прийшлось у деяких наших пань переконання, що в літі, у свято можна допускувати всі ті лекші суконки, які в зимі служили нам, як святочні чи вечорові одяги, а тому часто можемо побачити на якомусь літньому святі, чи в неділю на прогульці, або в церкві, балеву або пополудневу суконку густо-часто не тільки без рукавів, або вечорового фасону, але навіть з усіми балевими прикрасами, як напр. штучні квіти, блискучі гудзики чи клямерки та інше.

Виглядає воно жахливо! Довгий діл суконки замітає усі вуличні порохи, тому вже по кількох кроках відповідно вона виглядає, особливо коли суконка ясна, або чорна. Правда блискучі прикраси дуже гарно вилискують на сонці, але за те прикро кидається в очі при денному світлі їх фальшивість. Не витримують зі свіжою літньою природою конкуренції і штучні квіти, які на сонці вже по кількох годинах тратять свій кольор, бо зроблені вони з інших ніжніших матеріялів, навіть від тих з яких зроблені квіти, що прикрашують капелюхи чи літні суконки.

Також прикре враження, як балева чи парадніша пополудньова зимова суконка на прогульці робить і гарна вечорова блюзочка з лискучого шовку або коронки, чи якогось дуже фантазійного фасону, коли то беруть наші пані до англійського костюму перед полуднем. Правда, що блюзочки в літі можна доносити, але по полудні і то з відповідною шовковою, чи від біди навіть легкою вовняною спідничкою, що теж своїм фасоном не нагадує спорту. Шовкова чи коронкова блюзочка при „завиванія" спідничці, та ще коли вона защіплена на гудзики, так само мало відповідна, як спортові черевики на низьких запятках до балевої суконки (на жаль і це часом можемо побачити).

Любі Пані!

Знаю, що читаючи ці рядки де-хто з Вас може обурено здвигне раменами. „Що, мовляв, вона хоче — ота нестерпна Рита? Кожна убирається як може. Не всіж можуть дозволити собі на суконки відповідні кожному сезонові!"

Так це правда. Наші пані справді в більшости не можуть собі дозволити на купівлю та ушиття нової суконки, що і матеріялом і фасоном і прикрасами відповідалаб сезонові. Але за те можуть наші любі пані знайти вільну хвилинку на те, щоб від балевої суконки повідпорювати невідповідні прикраси, або навіть скоротити, якщо не зовсім переробити суконку, напевно кожна з нас зуміє. Також убираючи чорну шовкову суконку не трудно підібрати до неї черевики з вищими запятками та ясніші панчохи та вдягати до неї в спеку кольорового, а навіть чорного фільцового капелюха з тяжкою прикрасою. Думаю, що це також можливе, не вбирати балевих, атласових черевиків до полотняної спідниці з перкалевою блюзочкою.

При кінці лише зраджу, що мене остаточно спонукало до написання цих може неприємних але правдивих рядків.

Уявіть собі, що мені довелось недавно побачити на одному зі здвигів у Львові, який відбувався на площі „Сокола Батька".

Вже підчас вправ дітей, які відбувались на площі, продефілювала перед глядачами пані в такій туалеті: Чорна довга суконка з короткими буфастими рукавами, зіпнята в поясі блискучою „діямантовою" клямрою. Черевики були білі, шкіряні з високим щоправда, запятком, зате панчохи темні, майже бронзові. На голові чорний фільцовий капелюх з рипсовою стяжкою та оксамітним цвітом. Жовті шкіряні рукавички з кльотовою манжетою...

На вулиці Капітульній у Львові: Панна досить гарненька і добре збудована (знаю її, що вона українка). На ній шовкова лискуча ясна суконка з короткими рукавами і квітом на рамені, а на ногах білі „ганді" зі скарпетками. Без капелюха, але зате в чорних шовкових рукавичках защіплених при кістці на гудзичок...

Ну, чи не може це довести до розпуки, коли щодня можете ви зустрінути кілька таких „оказів" на запорошених, розпечених вулицях нашої столиці?

А може то спека й посуха довели мене до такого вибуху? — Не знаю!!!

Рита.

Практичні поради.

Ягоди, овочі! — як чекаємо ми на них цілу зиму і з яким апетитом до них беремось. Та нераз роблять нам велику прикрість — десь пригиснеш міцніше в устах, а воно дивись і „виприснуло тобі на ясну суконку, чи ще гірше на обрус пані, в якої гостюємо. З того переполох, метушня, різні поради, як вивести нещасливу пляму та поясований гумор. А вже о дітьми, то просто нещасти! Нерви і дві-три суконочки чи гарно вилиті фартушки денно стають жертвою ягодових чи овочевих совів, або зрадливої травички, на яку так люблять дітиська „гепати".

Щоб бодай трохи допомогти лихові, подаємо тут кілька порад, як ратувати суконки та інші речі від нещастя.

Плями з овочів. Ще перед тим, як приступимо до виведення плями, треба взяти під увагу, з того ті плями походять — чи з овочів свіжих, чи з компоту або конфітур. Коли це плями компотові чи з конфітур, то перед тим, як приступимо до вибавлювання плями, сполочимо тканину теплою водою, щоб розпустити цукор, який був в компоті чи конфітурах, а вже тоді вживаємо відповідних до тканини середників.

Плями на шовкових матеріях. Намочити вату або шматочку в чистому спірті, або цитриновому соці та витирати сплямлене місце. Можна також вживати овсяну воду.

Плями на вовняних річах. До розвареного мила додати трохи оцту й етеру та сильно терти.

Плями на шкіряних рукавичках пустить від спірту.

Плями з малин змочити в хльорку, а потім добре відпрати в гарячім розвареним милі.

Плями з чорниць змочити соком цитриновим та окисненою водою або тримати над сірчаними випарами.

Плями з черешень і вишень відперуться такою мішаниною: 1 частина сальмінку, 2 частини етеру, трохи води — все добре вимішане.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Жінка, що оснувала королівство Іраку.

Перед 11-ма роками, у липні 1926. р. померла у Багдаді жінка, яка є справжнім творцем незалежної арабської держави, Іраку. Вона довершила подібного діла як відомий полковник Льоренс, що підчас світової війни зорганізував арабське повстання проти Туреччини, яке довело до утворення низки арабських держав під британською і французькою зверхністю. Але коли ім'я Льоренса нині загально відоме, загал мало знає про особу Ґертруди Белл, яка в історії стоїть нарівні зі славним полковником

Наука, забава і спорт.

Ґертруда Белл походить з визначної, багатої шотляндської родини, що має великі копальні. Вона студіювала в Оксфорді археольогію і хоча посвячувала науці дуже багато праці, все залишилася 100-відсотковою жінкою, все мала час на розривки і спорт та на тоалету. У розгарі політичної праці, зі скромного шатра серед арабських пустель писала вона сяжнисті листи до паризького салъону мод, замовляючи тоалети після найновіших взорів. Після війни, коли Ґертруда засіла на лаврах у визволеному Багдаді, її дім, уладжений з надзвичайним смаком, був осередком елеґантного товариства.

Самітна серед бедуїнів.

Молода Ґертруда залюбки подорожувала, завідуючи старинні руїни у Персії, Анатолії та Трансйорданії; ці археольогічні праці надали молодій дівчині розголос у науковому світі. При тій нагоді пізнала вона арабський світ, його життя, його ментальність. З цим засобом знання відважна шотляндка вибралася сама одна у глибину Арабії, заселеної дикими войовничими бедуїнськими племенами, що не визнавали над собою ніякої держаної влади.

У службі імперії.

Вістка про сміливу виправу, з якої Ґертруда Белл вернулась жива і здорова, дійшла до британського штабу в Каїро, що саме тоді підготовляв арабське повстання проти Туреччини. Коли полк. Льоренс вів нерегулярні арабські частини з арабського півострова, Ґертруда Белл мала куди небезпечніше завдання: вона оперувала на запіллі турецької армії в Іраку (Мезопотамії), на терені, що підлягав ще турецькій владі, у самому Багдаді. Завдяки своїм політичним здібностям і знанню Сходу Ґертруда зєднала шеїків до протитурецького повстання. Свою політичну працю вела вона зі запалом, від її не лише патріотизм але й симпатія до арабів.

Корона Іраку в руках жінки.

Як добрий знавець Сходу виїхала Ґертруда Белл з британською делеґацією на версальську конференцію, опісля знову вернулася до Іраку. Там вирішувалися тоді важні питання: Англія постановила утворити з Іраку державу під своїми впливами, щоб затримати у своїх руках багаті нафтові копалини Мосулю. Серед тисяч перешкод та інтриг зуміла ґеніяльна шотляндка утвердити британську владу в Іраку, стаючи правою рукою британського високого комісаря. Завдяки впливам Ґертруди корона Іраку спочила на голові провідника арабських повстанців еміра Фейзаля, якого Ґертруда уважала своїм вірним приятелем. Вона сконсолідувала молоду арабську державу і дальше тримала руку на всьому політичному житті країни: до неї зверталися з повним довірям шеїки з далеких оаз зі всіми проханнями, жалобами, побажаннями. Ґертруда Белл віддала корону Іраку Фейзалеві, але сама залишилася некоронованою володаркою країни. Опісля вона знову посвятилась археольогії; оснувала в Баґдаді Національний Музей, опрацювала плями Фейзалевої палати.

Родичі просили Ґертруду, щоби вона вернулась до своєї пізнічної батьківщини, та вона не кидала Іраку. Труди і невигоди життя серед пустині надірвали здоровля Ґертруди Белл — вона померла.

Парлямент Іраку святочно вшанував смерть жінки, що положила основи нової держави.

З добрих днів Абісинії.

Старий абісинський цісар Менелік умер 1913. р., назначуючи своїм наслідником малолітнього внука Ліджа-Яссу. Сорок днів після смерти Менеліка мала відбутися публична тризна. Одначе Ліджа-Яссу розумів, що проголошення смерти Менеліка булоб однозначне з новими домашніми війнами, бо 80 відсотків населення Абісинії слухало приказів столиці Адді-Абеби тільки зі страху перед Менеліком. Тому Ліджа-Яссу затаїв смерть свого діда та почав сам панувати. Гірке було його панування. Молодий хлопець бачив завжди, що всі достойники приходили до нього тільки з жебраниною, щоб легким коштом населення як найбільше збагатитися.

Хабарництво.

В тому часі здобув довіря молоденького Ліджа-Яссу його дорадник Нагадірас-Гайле-Ґеорґіс, який плянове працював у тім напрямку, щоб викликати серед населення негодування проти Ліджа-Яссу. Як міністр торговлі Нагадірас стояв у близьких взаєминах з магометанами й турецьким конзулем в Адді-Абебі Мазар Беєм. Цей турецький конзуль хотів перетягнути абісинського цісаря на магометанізм.

Нагадірас сприяв політиці турецького конзуля, бо це була найпевніша дорога скомпромітувати молодого цісаря в очах християнського населення. Крім цього Нагадірас-Гайлеґеорґіс підсував молодому цісареві різних закордонних спекулянтів, а ці знову через своїх „жінок" робили золоті інтереси на замовленнях цісаря. Так напр. появився в Адді Абебі австрійський жид Швімер, який при помочі своєї „жінки" продав Ліджа-Яссові перестарілі австрійські гармати, як „найновіші" гармати. В цей спосіб різні европейські повії обмотали молодого хлопця, яким був тоді Ліджа-Яссу, так, що їхні „мужі" доїли абісинську державну касу своїми „замовленнями" в нечуваний спосіб. Вкінці Нагадірас так обмотав Ліджі-Яссу, що цей передав Нагадірасові справування влади на два роки, а сам виїхав до своєї батьківщини в провінції Вольо.

Воєнні інтриги

В міжчасі вибухнула світова війна. Антанта хотіла за всяку ціну втягнути Абісинію до війни проти Німеччини. Французьке посольство в Адді Абебі не жалувало гроша, щоб перекупити Нагадіраса. Це й частинно вдалося. Одначе про виповідження війни сам Нагадірас без цісаря не міг рішати. Зате обіцяв французам продати більшу кількість російських крісів, що лежали в цісарських магазинах та помагати французам харчами. Про це довідалися німці і почали впливати на Ліджа-Яссу, який мав симпатії до німців та турків.

Нагадірас — Гайлеґеорґіс прикрутив податкову шрубу так, що населення почало голосно нарікати на молодого цісаря, який був фактично за це відповідальний. Німці звертали увагу Ліджа-Яссу на погубну для нього політику Нагадіраса, та радили йому вертатися до столиці і взяти керму справ у свої руки. Одначе Ліджа Яссу, здеморалізований Нагадірасом, не слухав їхніх рад і поїхав до Гарару, де серед магометан провадив вигідне життя.

Ліджа Тафарі-Гайле Селясіе.

В Ґарарі був цісарським намісником Ліджа Тафарі, колишній товариш з дитячих літ молодого цісаря. Ліджа Тафарі, пізніший цісар Гайле-Селясіе, був вихований у французькому дусі і йшов у всім на руку абісинському духовенству, проти якого знову нераз виступав Ліджа Яссу, закидаючи йому непогамовану жадобу збогачування себе коштом населення. Приязність Ліджа-Тафарі у Ґарарі була не на руку молодому цісареві. Тому Ліджа-Яссу назначив його комендантом цісарської палати в Адді Абебі. Це — мабуть був найдурніший крок, який зробив Ліджа-Яссу.

Присилайте передплату!

У другі роковини смерти бл. п. інж.

ВАСИЛЯ ГУЗІЯ

відбудуться

Поминальні Богослужения

у церкві оо. Редемптористів у Львові, вул. Зибликевича 30 і в парохіяльній церкві в Любичі - Князях — дня 17. VII. ц. р. в год. 7·45 рано, на які запрошує

Дружина

ПРИЧИНИ ВУЛИЧНИХ ВИПАДКІВ.

Американська суспільність заалярмована великим числом трагічних випадків по вулицях американських міст, головно спричинених автами. Вина в тім часто шоферів а частинно і пішоходжих. В минулім році американська статистика виказала зріст числа нещасливих вуличних випадків на 100 проц. Тепер боротьбу з тою язвою веде Амер. Червоний Хрест. В цілім ряді більших міст Америки повстали т. зв. „хіднікові клюби", що поставили собі як мету боротьбу з легкодушною утратою такого великого числа людей. Вони пропагують якнайбільшу обережність у вуличнім русі, збільшення опіки над малою дітворою, що без опіки ходить вулицями.

Американська поліція зробила цікавий виказ, які причини потягають за собою найбільше число вуличних нещасть, головно серед дітей. В них на першім місці стоять всякі забави та ігри на їздах, їзда на воротках, гра мячем і звязане з цим шукання мяча на їздні; з інших, не менш важних це перебігання вулиці в недозволених місцях, причіплювання до вантажних авт і т. д.

Працю членів „хіднікових клюбів" полягає на тім, що кожний із них має під своєю опікою малий відтинок вулиці і там з відзнакою клюбу на грудях, опікується дбайливо необережною дітворою.

Підчас спеки холодимося

МОРОЗИВОМ

тільки з фабрики

„Фортуна Нова"

Тел. 226-14.

ВЕСЕЛЕ.

Мама: Признайся, хлопче, тебе нині учитель бив?

Син: Не знаю. Не цікавлюся тим, що діється за моїми плечами.

—o—

Вона: Який ви маєте гарний човен!

Він: Мій човен має одну хибу.

Вона: Яку?

Він: Коли в ньому цілуватись, він перевертається.

Вона: Це нічого, я вмію плавати...

ЦІКАВА ПРОПАГАНДА

Кави „Енрільо" на виставі „Праця і Культура села" в Ліскові.

З інтересною пропагандою виступила на виставі присвяченій „Праці і культурі села" в Ліскові найбільша краєва фабрика кавових засобів — ф-ма. **Генрих Франка Сини С. А.** відома в цілому краю із знаменитої кави здоровли під назвою „ЕНРІЛЬО".

Входимо на терен вистави в обідовій порі, коли то прибуваючі громадно на виставу селяни споживають направду дешевий обід, бо коштує тільки 55 сотиків видаваний стараннім комітету вистави в полевих кухонь. По обіді стрічає Іх мила несподіванка. Отож біля кухонного павільону є уміщене стійло ф-ми Генрих Франка Сини С. А., в котрім прогульовців частують порцією знаменитої кави „ЕНРІЛЬО".

З трудом пропихаємося до фірмового стійла довкола котрого зібралися громадно раді посмакувати як знаменитну каву. Пробуємо теж знаменитну каву „ЕНРІЛЬО", якої приладження є незвичайно улегчене завдяки тому, що є вона у продажі вже у змеленому стані і не треба до неї додавати ніякої приправи. Довідуємось, що кава „ЕНРІЛЬО" завдячує свою велику придатність уживанню при продукції виключно найпляхотніших кравих сирівців при чому має вона багато цінних відживчих і здорових прикмет.

Як довідуємося прод. Ф-ми Генриха Франка Сини С. А. поважно причинилася до піднесення рільництва через те, що в нього появився величезне запотребування на сирівці, приспорюючи в той спосіб рільництву багато користей.

Оглядаючи на місці величезне поводження і зайнтересування тої оригінальної пропагандивної імпрези ми є переконані, що у звязку з виставою побільшується ся широкі круги приклонників кави „ЕНРІЛЬО" новими симпатиками, які до цієї пори не мали змоги пізнати так добрий напій, яким є кава „ЕНРІЛЬО".

КВАКРИ*) В ГАЛИЧИНІ.

ДО ІСТОРІЇ АНГЛЬО-УКРАЇНСЬКИХ ВЗАЄМИН.

В травні 1919 р. прибуло до Варшави трьох квакрів, щоб відвідати країну та докладно прослідити, чи потрібна допомога населенню, що постраждало від світової війни, врешті де і яка це мусить бути допомога? Були це: Thompson Elliott, тодішній голова льондонського комітету Society of Friends, Dr. Walter Stephens американець, що працював у Франції та A. Ruth Fry. Відвідали вони тодішнього міністра здоровля М. Янішевського та довідалися, що найбільшою болячкою краю є шаліюча пошесна недуга — тиф. З того приводу вони поцікавилися Епідемічним Інститутом та шпиталями, призначеними для тифозних хворих. На бажання відвідин найбільш зараженних тифом місцевостей, міністерство здоровля спрямувало їх у келецьке воєвідство. Але квакри не задоволилися розпочатою акцією в Кельцах, вони шукали найгірших місць. Памятаю добре 1919 рік і не буде зовсім передбаченням, коли скажемо, що та пошесть чайлютіше шаліла на наших землях, особливо в Галичині. Приблизно в тому ж часі друга трійка а саме: Sidney Wallis, Richard Rejnolds Ball та Gertrude Powicke виїхали у Тернопільське воєв. і там справді знайшли добрий ґрунт для допомогової акції. Тиф шалів тут на добре і не так легко було вберегтися від зарази. Комісії довелося при оглядинах стикатися близько з хворими а часто й подорожувати разом з ними; Не береглися отже від зараження Gertrude M. Powicke та Richard Rejnolds Ball і вернувшись до Варшави, обоє померли. Не був це єдиний смертний випадок. Безперечно все це вплинуло пригнічуюче на решту чужинців і через те відтягнулася їх праця в Галичині аж до весни 1920 р.

В Галичину квакри виїхали весною того року вже зразу готові до праці. Головним їхнім завданням була — антитифозна акція. За радою д-ра Тренкера з міністерства здоровля, що опікувався тоді Галичиною, вибрали вони головним осередком праці Надвірну. Була тут готова лічниця на 100 ліжок, збудована перед самою війною, але частинно зруйнована підчас війни коч ще цілком не вживана. Місцеві чинники віддали цей будинок до диспозиції квакрів. Завдяки гарячим старанням Amy Grantham і Lilian Shrimpton будинок цей приведено до порядку, заінсталювано антитифозну станцію, та оселено тут також квакрів. Свою антитифозну акцію почали вони чисткою людей, їхньої одежі та помешкань, так у самім місті, як і в околицях. Найперше самі люди йшли до лазні і в той час, коли вони милися, їхню одежу дезинфекували. Не мало мали квакри клопоту з нашими людьми, особливо підчас дезинфекції їхніх помешкань та річей, бо кожний власник, боючись, що речі знищаться, часто ставляв опір. Якими показалися квакрам наші села, найкраще видно з рапорту одного з працьовників. Описуючи село Пасічну біля Надвірної, де при оглядинах знаходили квакри не тільки тифозних та туберкульозних хворих, але й часті випадки захаєріння на сифіліс, багато ненорм. типів і т. і., він між іншим пише: „Бруд і завошення — уявити собі трудно; цілковита відсутність мила, ніякого натяку на культурне життя, тільки голі столи та порожні полиці всюди. Таким було це українське (ruthenian) село положене в гарних вкритих лісами горах..."*)

Поза суто медичною акцією квакри відкрили у Надвірній крамницю, де — по значно зниженій ціні — можна було набути необхідні харчеві продукти, усякі дрібниці, мило та першої потреби ліки.

Крім того яких 70 дівчат вчилося гафту у спеціяльно заснованій робітні і таким чином могли собі почасти заробити на утримання. Була це дуже добра робітня і вже в стадії розвиту. По закінченні антитифозної акції в Галичині квакри передали це діло польським жінкам, але на жаль ці останні не продовжували тої акції, головно через невідповідний провід і прилинили її, розпускаючи вихваліфікованих в тому дівчат. Рівночасно провадилося і харчування найбільш занедбаних дітей. В тій цілі відкрито 7 кухонь на 1100 дітей. Харчі постачав Американський Комітет Помочі Дітям.

І т. п., вишукали вони найбільш занедбані села, щоб перевести допомогу на місцях та розвинути живу антитифозну пропаганду.

Наладувавши вози харчами, ліками, милом і т. п., вишукували вони найбільш занедбані села. Як провадилася така праця, найкраще видно знову таки з рапортів самих же квакріа учасників таких подорожей. Ось для прикладу рапорт про одну з таких подорожей:

„...У вівторок по обіді доїхали ми до нашої першої зупинки — Пороги, де ми задержалися в домі війта. Примістивши наші речі безпечно у війтовій кузні, ми пішли в село та розмовляли зі священником, що дав нам широкі інформації та оголосив після вечірні в церкві (було свято (ruthenian festival) про наш приїзд і ціли. В міжчасі Ілько, наш візник, побував вже в хатах та встиг знайти в них кількох хворих..."

„...У середу рано Margaret Barber та Mavis Naувідвідали багато хат, де були хворі найбідніші люди, і видали їм бони на мило..."

„...В середу по обіді росташувалися ми в кузні, щоб продавати мило та роздати карболь та оливу для відвошення, ліки та харчі для хворих. Наш пропаґандиваний плякат з побільшеною в 100 разів вошею повісили ми назовні кузні і Ілько промовляв до натовпу в стилі Марка Антонія: „Послухайте мене люди, я маю вам щось сказати" пояснюючи, що була це справжня воша, а не якась жахлива відміна морського рака, він підкреслив вагу чистоти та небезпеку, що її криють в собі насікомі і т. п. Попит на мило і т. п. був величезний і перейшов усі наші сподівання. Ми ділили по малому кусочку мила на кожного і ще раз пояснили, що олива на відвошення зовсім не є середником до кручення волосся, але всеж усі наші запаси розійшлися; люди навчилися вживати карболь від військових, що окупували село в часі війни, і були занепокоєні, чи вистарчить його для всіх. В заміну за мило ми дістали так багато яєць, що думали не на жарт над тим, щоб замовити скриньки та спакувати яйця, але під вечір, коли ми вже збиралися до виїзду, оточила нас велика кількість жебраків, так що проблема яєць і жебраків перекреслила одна другу..."**)

Польсько-большевицька війна 1920 р. дуже утруднила працю квакрів в Галичині. З наказу британського конзуля, квакри змушені були покинути Надвірну, але по відступі большевицьких військ вернулися знову.

При кінці 1920 р. пройшло чистку 11.300 людей та перепроведено було докладну дезинфекцію у 800 домах в повіті.

Хоч квакри розпочали свою акцію в Галичині найраніше, але проте широко та всесторонньо (як нпр. на Поліссі або й інших наших землях) вони її не розвинули. Пояснюється це тим, що вже у 1920 р. почали масово прибувати з Росії біженці, яких місцевости були цілковито знищені війною, самі вони були зголодовані, голі, босі і переслідувані ще до того пошесними недугами. Потребували негайної та широкої всесторонньої допомоги. Туди квакри й звернули усю свою увагу, припинивши цілковито допомогову акцію в Галичині. **Інж. Антін Которович.**

*) Квакри, „Society of Friends" англійська релігійна секта, якої членавці виконували підчас світової війни ролю харитативної місії та працювали м. ін. безінтересовно на наших землях.

*) „A Quaker Adwentura" byt. Ruth Fry ст. 262.

**) ibidem, ст. 263—264.

А. ЧЕРНЕЦЬКИЙ. 6

На слідах Маркіяна...

Другою замітною подією — це був аґрарний страйк у 1902. р., в якому всі ми брали участь розкидаючи відповідні відозви. Я мав за терен резиденцію Лепких, Жуків та Гиновичі, куди ходив, здається, разом із тов. Цурковським.

Тямлю, що одної неділі підчас вакацій хтось дав мені знати, що жандармерія арештувала в Августівці тов. Федора Зарицького (пізн. військового лікаря, тепер у Чехословаччині). Я негайно побіг під прокуратуру і побачив як жандарми вели тов. Федька вже до судових арештів. Тов. Зарицький був внуком нашого о. шамбеляна і перейшов саме до 8-ої кляси, наслідком арештування мусів перенестись до Кракова і там робив матуру як екстерніст.

Органом всіх кружків була „Молода Україна" та „Іскра" видавані у Львові, а ми у себе видавали ще відбитки на масі „Небилиці", „Зірку", „Поступ". Займалися тим головно товариші Антін Лотоцький, Остап Гайдукевич (від замазаних фарбою рук, називали ми його Шміраком) та Франц Коковський. Крім наших поезій та новель, містив там свої карикатури Струхманчук (який вже тоді ілюстрував „Комаря") головно на місцевий кружок кацапів.

Нечисленний був це гурток, а збирався він головно коло Филиповських, з яких найстарший Адам є нині православним епископом в Америці, та братів Застирців. Організаторами того кружка були в гімназії Максим Дзьомба (брат його Іван був українцем) та найстарший Навроцький (нині на Чехословаччині), олівковий, що зпоміж усіх Навроцьких признавався до кацапів. Зпоміж старших підтримували кацапів о. Мацак, парох Липиці, п. Кобринська та якийсь час суплент екстеольог Крохмальний. Багато з цих „кацапів" нині свідомі та діяльні українці, як напр. д-р Хичій у Чорткові, а навіть один Филиповський, мій товариш, Юліян, який помер перед 2 роками, був у громадському житті діяльним українцем. Про існування нашого кружка знали деякі професори і вони нас навіть боронили. Жили ми в дружніх взаєминах з кружком польських поступовців-соціялістів з „Променя". Гуртувались вони головно коло братів Яйків із західньої Галичини, яких шурин Трибовський був професором бережанської гімназії і він нераз остерігав нас через них перед ревізією. До того гурта належав Караіт Новаковський, зрештою гурток той був нечисленний.

Пізніше ця струя оформилася в місті та при помочі старших повстало соціялістичне товариство „Рувносьць", як противага польсько-клерикальній „Пшиязьні". Перші загальні збори „Рівности" відбулися в нашому „Народньому Домі", а її головними організаторами були жиди Равіч, канд. нотаріяту і дентист Лятайнер, а з українців пок. д-р Волод. Бачинський та столяр Боднарчук. Пізніше належав туди і проф. гімн. Жигм. Клінґер.

Замітне, що з організаторів поляків, а були це самі робітники, бо інтелігента не було, всі опісля перейшли в магістратський табор.

Була ще течія анархістів, яку занїс до нас ученик з Бучача жид Кампфер. З молодших належали туди пізніше жиди З. Корн, Гальбертель, Пастернак, Степан Волинець, а почасти й Конар-Палацк.

З. Корн працював у робітничих товариствах „Праця", „Воля", основаних Богденом Чайківським, де була українська більшість, як також у студентській організації „Зедночене", яке стояло під впливом течії Рози Люксембурґ.

Коли мова про студентські кружки, добре буде згадати організацію польських поступовців-людовців т. зв. „одродзеньовців". Зі старших належали туди пок. радник суду Гозер зі жінкою, судовий аскультутант Антоневіч, пізн. президент окружного суду у Львові, повіт. інж. Баживковський та Ст. Вішневський. Під сильним їх впливом стояли з гімназистів тепер. маршал Польщі Едв. Ридз-Сьмігли, Ст. Багниковський (тепер полковник), К. Торецький, тепер ішній воєвода Білик та інші. Ідеольогом цієї групи був Гозер, а практичним дівчем серед міщанства Ст. Вішневський. Приїздив до них часто пок. д-р Мих. Ґрек, адв. зі Львова.

У взаєминах з ними стояли зі старших у нас суд. радник пок. Осип Білинський, з молодших Омелян Бачинський, який навіть раз дискутував з д-ром Ґреком, а пізніше коло 1907 р. я. При памятних виборах 1907. р. ця група разом із нами та жидами виступила проти кандидата Ради Народової д-ра Дулемби висуваючи зі своєї сторони кандидатуру д-ра Гозера. З цією групою стрінувся я зараз при своєму вступі до гімназії, коли мій сусід та інструктор поляк Завадський звів мене до вірменського костела приготовляти катафальок в річницю листопадового повстання.

Між тими, що приготовляли жалібну декорацію костела стрінув я Е. Ридза що ходив рік вище та пізнав тодішнього пароха а тепер арх. Геодоровича.

Моє знайомство з тим польським революційним рухом перервало за кілька днів втягнення мене Зен. Кузелею, Зарицькими, Чайківським та Фр. Коковським до кружка „Молодої України". Навязав я з цим гуртом нові зв'язки аж в 1907. році при виборах.

Зазначу, що в міських справах цей гурток не грав великої ролі практично, хоч мав сильний ідейний вплив серед бережанських поляків В магістраті домінувала ідеольогія ендеків, яких головним геральдом був бурмістр д-р Шецель, батько моїх товаришів, з яких один є нині міністром та віцемаршалом сойму. (Далі буде).

ДОМАГАННЯ КИТАЮ.

ЯПОНСЬКИЙ МІНІСТР ВІРИТЬ У ЗАМИРЕННЯ З КИТАЄМ.

ШАНГГАЙ, 15. 7. ПАТ. Півофіційна китайська преса в інспірованих статтях **висуває такі домагання під адресою Японії: 1) привернення стану зперед 8. липня; 2) відкликання японської підмоги; 3) відшкодування для китайських купців і громадян; 4) безумовне привернення миру.** Китайські щоденники підкреслюють, що довший мир можливий у випадку видатного зменшення японських гарнізонів у північнім Китаю. Крім того преса оголосила постанову марш. Чанг-Кай-Шека і нанкінського уряду про необхідність допомоги китайським військам у північнім Китаю.

ТОКІО, 15. 7. ПАТ. Міністри війни і мариарки заявили на конференції губернаторів, що надія на мирне порозуміння конфлікту у північнім Китаю ще не зовсім втрачена. Одночасно просили губернаторів, щоби вияснити населенню, що збільшення японських збройних сил у північнім Китаю необхідне. **Міністр закордонних справ Гірота заявив, що Японія доложить усіх зусиль, щоби довести до порозуміння дипльоматичним шляхом.**

ПЕКІН, 15. 7. ПАТ. Поза виміною кількох стрілів недалеко стації Льофа, на залізничому шляху Пекін — Тсієн-Тсін минула ніч минула спокійно. **Японці переводять інтенсивно летунську розвідку. Цивільна летунська комунікація далі перервана.**

—o—

Чи Шлеськ матиме далі автономію?

В четвер 15. ц. м. вигасла женевська конвенція з 1922. р. у справі Шлеська. З цієї нагоди відбулося вчора останнє засідання мішаної комісії для Горішнього Шлеська, в якому взяли участь представники Польщі і Німеччини, воєвода Гражинський і консулі чужих держав у Катовицях. Голова цієї комісії Кальондер склав звіт з діяльности цієї комісії за 15 років, підкреслюючи, що комісія не мусіла користати зі своєї компетенції, бо обі сторони поладнували всі свої справи угодово.

Політичні кола запевняють, що Шлеськ загримає далі свою автономію.

—o—

Страшна залізнича катастрофа.

5 убитих, понад 120 ранених.

БУЕНОС АЙРЕС, 15. 7. ПАТ. З Рю де Жанейро повідомляють, що на передмістю Мангейра, недалеко залізничої стації особовий поїзд зударився з товаровим поїздом. **5-ох пасажирів згинуло, понад 120 важко ранених. Кілька вагонів зовсім розторощених.** Це одна з найбільших залізничих катастроф у Бразилії.

—o—

Великий Театр	**ВИСТУПИ ТЕАТРУ АТЕНЕУМ** Пятниця 16. VII. 1937. „ВОЗЬНИЙ І МІНІСТР" із Ст. Ярачом Субота 17. VII. 1937. „ЛЮДИ НА КРИЗІ" із Ст. Ярачом. Неділя 18. VII. 1937, год. 3.30 поп. „ВОЗЬНИЙ І МІНІСТР" із Ст. Ярачом.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254-46. Приймаю футра до перехованння літом.

— **У честь гетьмана Ів. Мазепи.** Цього року минає 250 літ, як Іван Мазепа обняв гетьманську булаву (25. липня ст. ст. 1687 року). З цієї нагоди Українська Бібліотека імени Симона Петлюри в Парижі (41, Rue de la Tour d' Auvergne) влаштувала виставу присвячену памяті І. Мазепи. Значна частина вистави торкається союзу Мазепи з Карлом XII. На виставі зібрано колекцію світлин портрету гетьмана, літературу про нього в українській і чужих мовах, гравюри й картини ріжних малярів, музичні твори і т. ін. Вистава триватиме до жовтня ц. р. Для відвідин виставки Бібліотека відкрита щодня, крім понеділка, від 2-ої до 8 год. веч. Організації вистави допомогли українські наукові інституції та окремі особи. Впорядник вистави — артист-маляр Л. Перфецький. Підчас вистави буде кілька відчитів.

— **На конкурсі** архіву біольогічної медицини у Варшаві одну з трьох нагород дістав молодий український лікар у Львові Богдан Гординський за працю про лічення болька жолудка.

— **Україніка.** В науковім органі яського університету в Румунії „Arhiva", в кн. 1—2 за 1937 рік, що саме тепер появилася, поміщено окрему статтю проф. Ів. Барбулеску, члена Румунської Академії Наук, про праці проф. І. Огієнка з ділянки словяно-румунської („Prof. Ohijenko despre publicarea documentelor romano-slave"); крім цього, ще й на ст. 137—147 розглядаються і цитуються ці самі праці вдруге. Проф. І. Барбулеску висловлюється дуже прихильно про Огієнкові праці.

— **2 тисячі учительських посад** буде вільних у Польщі в шкільному році 1937/38. В 1938/39 році це число збільшиться до 4.000 етатів. Цікаво, скільки українці дістануть з цих етатів?

— **Нові райони охорони лісів.** На основі розпорядку міністра хліборобства призначили осередком району охорони лісів у Станиславіщині, місце осідку староства. Отже комісарі охорони лісів урядуватимуть при староствах у Станиславові, Долині, Косові, Коломиї та в Стрию.

— **Скандальна афера у Львові.** Поліція арештувала відомого львівського промисловця Н. В., власника партерового дому при вул. Городецькій за еротичну аферу з 14-літньою ученицею Іриною К., донькою з дуже доброї родини. Ще в суботу батько цієї учениці З. К. повідомив поліцію, що його 14-літня донька Ірина пішла пополудні на прохід і не вернулася. Спершу батьки здогадувалися, що їх донька пішла до товаришки або до свояків. Коли в год. 8-ій вечором батьки довідалися, що ні товаришки ні свояки не бачили Ірини, повідомили поліцію. Щойно по трьох днях поліція довідалася, що згадана учениця перебуває в гарсоніері відомого промисловця Н. В. в його хаті при вул. Городецькій. Виявилося, що промисловець Н. В. познайомився з 14-літньою Іриною К. при вул. Л. Сапіги ч. 2, де пристанув, щоб направити мотоцикль. Він відвіз дівчину до своєї гарсоніери, де три дні відбувалися оргії, в яких брали теж участь його приятелі: приватний урядовець В. Й. та магазинір В. Б. Поліція переслухала Ірину К. та приятеля промисловця і випустила їх на волю.

— **Львівська хроніка.** Львівський воєвідський уряд повідомив жидівську віроісповідну громаду, що вибори до кагалу затверджені. В пятницю обіймає урядування новий годова кагалу д-р Рінгель. — При вул. Варшавській на Клепарові злодій ввіз крізь відчинене вікно до помешкання Ст. Шуста і забрав йому убрання вартости 150 зол.

— **Гроші з XVIII. в.** знайшов Юра Костюк у Жабю на своїм городі у фляшці в числі 73 штук. Костюк затримав частину монет собі, за частину купив вовни і роздарував між сусідів. Про це довідалася поліція і забрала ще 10 срібних монет від нього.

— **Крадіж 2.000 зол. у костелі.** Перед кількома днями злодії вкрали у парохіяльному костелі в Сяноці коло 2.000 зол. Поліція арештувала під замітом крадіжи Казимира Вентельського, електромеханіка зі Львова, який працював у сяноцькій фабриці автонів.

— **Крівва хроніка.** Від кількох днів курсують нові автобуси на шляху Чортків-Бучач-Станиславів. Нова автобусова лінія має догідну сполуку з поспішними поїздами у Станиславові. — В четвер над ранком знайшли тіло вбитого Хаїма Гальперна, 26-літнього лякерника з Перемишлян. Вбитому забрали грабіжники маринарку, нагортку і документи. Гальперн вибрався в середу до Погорілець за працею. Поліція веде слідство. — Минулої ночі невідомі злодії вломилися до помешкання В. Гарца в Надвірній і забрали йому 600 долярів, що їх він дістав від своїх свояків з Америки як купно реальности. Поліція арештувала двох братів злодіїв під замітом цієї крадіжі і відставила їх до арешту городського суду. — Міський уряд у Станиславові оголосив осторогу, перед червінкою і наказав охоронне щіплення перед цією недугою, бо стверднв у місті кілька занедужань на червінку. — З громадських арештів в Яремчі втік злодій Тадей Козіцький зі Станиславова. — Перед кооперативою в Гаврилівці невідомі справники вбили 24-літнього В. Прусяка. Поліція арештувала під замітом убивства двох парубків, які відгрожувалися Прусякові за те, що він прилапав їх у своїм городі на крадіжі грушок і вибив. — У Синевідську Вижнім пов. Стрий невідомий справник облив нафтою і підпалив дах шопи та дерево що прилягало до дому Василя Штогриня, де приміщується крамниця. Одначе сусіди догасили вогонь і його вгасили. Причина підпалу невідома.

— **Трагічні наслідки помилки.** У Мізочі пов. Здолбунів жінка крамаря Рухля Бикс влила через помилку до зупи сірчаний квас замість оцту. Наслідки цієї помилки трагічні, бо ціла родина важко занедужала. Рухля померла по кількагодинних муках, а її доньки: 13-літня Гедзя і 12-літня Малка борються зі смертю у шпиталі в Рівному.

—**Матк-звірюка.** З Кельц повідомляють, що робітниця Владислава Шиманська пішла на беріг ріки Нівіцки зі своїм 5-літнім нешлюбним сином і так довго тримала його під водою, аж він задусився. Свідком цього огидного злочину була одна сільська дівчина, яка повідомила поліцію. Арештована Шиманська призналася до злочину. Сина втопила тому, щоби вийти заміж.

— **Політичний двобій.** В Сегеді відбувся минулого понеділка двобій між послом до парляменту марш. Шоєм і директором млина Баком. До двобою дійшло на тлі політичних суперечок. Двобій тягнувся аж до повного вичерпання сил обох противників, яких відвезли з поважними ранами до лічниці. Оба розійшлися без замирення.

— **Архиепископ Кентрбері уступає?** В Лондоні кружляє поголоска, що архиепископ Кентрбері уступає зі свого становища, бо від кількох років важко нездужає. Архиепископ має тепер 73 роки.

— **Нагорода за плекання троянд.** Відомий годівельник троянд Матіяс Тантав з Гольштайну виплекав невідому відміну троянди під назвою Сванті і дістав цього року нагороду, що її вперше уфундувало відоме заведення плекання троянд у Сангерзавзен.

— **Арештували всіх службовиків радіостацій.** З Москви надійшли вістки, що большевики арештуали всіх службовиків київської радіостації і віддали під суд за саботаж і ширення протикомуністичної пропаганди. Провина службовиків київської радіостації полягала на тому, що по розстрілі у Москві Зіновева в серпні м. р. і по розстрілі Тугачевського та інших генералів київська радіостація надавала жалібні марші.

— **Масово потроїлися грибами.** Мешканці Домоні під Будапештом масово потроїлися грибами. По їді грибів занедужало 49 осіб, з того 5 померло, 4 борються зі смертю. Інших відвезли до шпиталю. Слідство виявило, що мешканці назбирали грибів в дооколичнім лісі.

— **Будують телєвізійну стацію.** У Шалабавці під Москвою будують тепер першу совітську телевізійну стацію, що передаватиме картини від найближчого року на ультракоротких хвилях. Стація матиме засяг 50—60 км.

— **Летунський рекорд.** Совітські летуни перелетіли на літаку „Ант 25" 10.800 км. на шляху Москва—Сан Франціско без зупинки за 62 год. і 20 мін.

— **Опир з Мінхену.** Кримінальна поліція з Мінхену арештувала Йогана Штросенройтера під закидом сімох убивств на сексуальному тлі в останніх 30-ох роках.

— **Катастрофальний зудар двох кораблів.** Недалеко Стамбулу зударилися з невияснених причин два турецькі кораблі, що везли 1.800 пасажирів. Наслідком катастрофи багато пасажирів важко ранених.

— **Відібрав собі життя, щоб не дочекатися війни.** Китайський міліонер Хіо Бой, який отруївся, виясняє у листі до поліції причину самогубства так: ліпше вмерти, заки ще панує мир. Він хоче стануги перед богом мира і вірить, що цей бог прийме його жертву та зменшить воєнні настрої на землі.

— **Автомобілеві випадки у Злучених Державах.** Урядові дані з перших пятьох місяців 1937 р. подають, що скількість смертних автомобілевих випадків у Злучених Державах була 14.270 значить 17 проц. більше, як в тому самому часі минулого року. На першім місці в цій статистиці стоїть Шікаго, де до 1. червня нарахували 321 смертних автомобілевих випадків.

Дописи.

САМБІРЩИНА.

Кість незгоди у Кульчицях к. Самбора. З оспуванням „культа загумінкової шляхти" в Кульчицях книжо кість незгоди в село. До цього т-ва зманкули декого з кульчицької шляхти обіцянками посад тощо. Для нового т-ва обіцянки справили в домівці одного „шляхтича" радіовий апарат за... 10 зол. Одночасно зорган зували кількагодинну прогульку шляхти: до Гдині... Познання, Варшави... Панове шляхта на таку дорогу поперажда собі нове убрання, чоботи, черевики, кальоші... ховляв може бути дош, болото, як ось у Кульчицях... І так вибралася на прогульку. У Варшаві казали шляхті дефілювати. А тут нові чоботи декого наглодали, іншим те саме зробили нові черевики. Але і на це знайшлася рада. Чоботи поперевішували через плеч. Один чобіт закинув на плечах, другий балансував спереду і тоді можна було бодай без болю маширувати під такт музики. Знову черевики, повязані шнурками, звисали на грудях, але зате босі ноги у нових кальошах світились так, що видно було здалека... І тому не дивниця що „розаци" привитали нашу шляхту голосними оплесками. Тішились нею так дуже, що мало боків собі не повирвали, як побачили цю нашу загумінкову шляхту... в Кульчиць. Правда, по дефіляді провідники завдали на шляхту але не було іншої ради, як чобіт нагодоже по гу. Дефілювати теж треба було. По дефіляді запросили шляхту на обід. Шляхта пообідала, але знову невдоволена, бо хтось там пустив сплетні, що мовляв хтось зі сторона вилки та ложки забрав. Одначе цим сплетням ніхто не повірив, бо учисть брали самі найвидніші зпоміж шляхти. Кажу вість незгоди хтось кинув між кульчицьку шляхту, бо ось Текля Посіль та Юлія Баранецька довесли пол павві, що абсольвентки семінарії У. П. Т.: Марія Штокайло Кульчицька д. Вісили і Марія Кульчицька д. Ілярія принятили їх словами в неділю під церквою: „Пощо ви прийшла до церкви, чому не йдете до костела... фарисейки". Поліція зробила донесення до староства, яке засудило обі абсольвентки по 10 зол. гривни або по три дн. арешту. Знову панове шляхта: Ян Костик Кульчицький, Ян Баранецький, Филип Баранецький, Володимир Кульчицький Дашкевич, Зофія і Константин Качмар довелся полісті, що в неділю в церкві підчас Служби Божої Марія Кульчицька д. Ілярія, Марія Кульчицька Штокайло д. Вісили, Евстахія Кульчицька д. Станіслава, Андрій Кульчицький Дашкевич, Дарія Кульчицька д. Тимотея, Клавдія Кульчицька, Ольга Семчишин д. Станіслава, Евгенія Тарасевич Відинська д. Семена, всі абсольвентки (ти) семінарії У. П. Т. в Самборі і Станіслав Возовчак, казали, співали підчас Служби Божої „Боже Великий" Староство у Самборі позасуджувало їх на гривну по 25 зол. зі заміною по два тижні арешту. Всі засуджені внесли відклик до окружного суду в Самборі. Дня 22. червня т. р. в здумся розправа, але з огляду на те, що повиані не внесли до 14-ох днів прохання про допущення чинів, суд відкинув внесок оборони як спізнений і не лише затвердив кару Марії Кульчицької д. Ілярія, але ще додав її конта за апеляційну розправу. А що ні одна з покараних не мала змоги зложити касцію по 100 зол. на касацію, ні змоги дістати право звільнення від оплати, тому інші відкликали свої відклики, рятуючись бодай від коштів апеляційної розправи. Судді статуя на становищі, що це не обрава чести, але намір відтягнути інших від приступлення в члени „кола шляхецького", а після „Боже Великий" є протидержавною ом стю, хоч підсудні не співали її, то вже сам любут у церкві підчас співання такої пісні є карогідним.

Спортові новинки.

Україна виїздить до Дрогобича й Борислава на суботу й неділю 17. і 18. ц. м. В суботу гратиме Україна з дрогобицьким Нафтою, а в неділю з бориславським Аклассом Опільним.

Вальосевичівна вернулась до Польщі з Америки, де перебувала довший час. Поворотну дорогу з дбула вона кораблем „Батторій" який причалив сюди з Гдині.

Латвія — Румунія 0:0. Неждійний ремісовий виспід зочесний для Латвії. Мечт відбувся в Риг.

Болгарія — Югославія 4:0 (2:0). Також несподіваний виспід, бо загально надіялись усі перемоги Югославії.

Адміру й Дженову виключили від дальших гор Мітроп-н. На засіданню комітету чаші середущої Европи у Венеції в присутності делегатів усіх дружин рішили Дженову й Адміру виключити з д Мітроп-н на 1937 р. Судді тих фатальних змагань мадяра Іванчіка не будуть більше вимагувати до мечтів Мітроп-н. Фінали перекожили на кінець серпня. Дружину Лацио призначили на першого фіналіста. Ференцварош мусить розіграти третій вирішні змагання з Вашашем (Смоярно в Будапешті), а переможець цього мечту зустрінеться з Австрією. Щойно цей в фінальний мечт дасть другого фіналіста. Отже на цілій амантурі, яку у Відні викликали такі італійські грачі, найкраще вийшли італійці, бо без клопоту мають уже запевнене місце в фіналі, а так хто зна, якби воно було.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Тут радіо-станція імені Косіора!...

Часописи доносять: „В Києві вирештували цілий персонал радіостанції за контрреволюцію. Провина полягала на тім, що київське радіо надавало по розстрілі визначних жертв Сталіна жалібні марші. Такий факт стався після смерти Зіновєва, Пятакова, а в останньому часі після смерти „героя червоної армії" Тухачевського".

На жаль мій радіо-апарат не ловить київської стації (виловлюючи тільки з тяжким трудом дефекти львівської.), тому не можу стверднти, чи фактично Київ надавав контрреволюційним порядком жалібні марші. Але зате з цілою певністю тверджу, що обслуга київського радія буде тепер мати немалий клопіт. Хто вна, чи не найбільший і на останній в житті! В країні геніяльного грузина за смерть лекше як за хліб.

Зате зміна персоналу в київській радіостації на „правдиво большевицьку" страшенно облекшить радіо-слухачам орієнтацію в радянській дійсності.

„Тут радіо-станція імені Косіора. Зараз будемо передавать веселого козачка!"

От і певний знак: розстріляли когось із троцькістівських бандитів, фашистівських найманців, чи ворогів трудячих мас.

„Тут радіо-станція ім. Косіора. Жалібний марш Бетговена"...

Значить: повстанці розбили якийсь відділ чекістів, або якийсь контрсталінівець „удрал" за границю, чи не послухав наказу і не вернувся з заграниці.

Коли голод поширяться ще більше — „станція імені Косіора" надаватиме пісні: „Гоп, мої вареники", „Наварила, напекла", „Сам пю, сам гуляю"... А може й оперу „Як ковбаса та чарка".

А все таки одного дня знову вирештовують цілий персонал.

Припустім, після всіх добродіств для трудящих, усіх реформ і уліпшень, розстріляють самого геніяльного добродія. Виходилоб, що станція імени Косіора повинна б надати тоді якусь метелицю, коломийку чи іншого тропака. А тимчасом на хвилях етеру понесеться сумний „траурний марш".

Вийде з цього немала халепа. Чекісти кинуться шукати контрреволюцію по закамарках радіостанції, а радіо-слухачі позірять у неї. Збереться суд, присудить обслугу радія до найвищого вимíру кари, а після того почнеться детайлічне слідство.

І покажеться, що цілу „герегу" затіяв далеко більший гурт контрреволюціонерів, що цікавіше — не відчинивши навіть рота.

Вина обслуги була та, що на вістку про розстріл Сталіна надумувались, котра метелиця найвеселіша, а за той час мікрофон був відчинений і — пішов по хвилях етеру марш, що його грають від двацять років кишки вільних і щасливих громадян У. С. Р. Р. **Галактіон Чіпка.**

Одначе цілої справи не можна вважати вже остаточно полагодженою, бо обі дружини мають право внести протест, який розглядатиме на окремому засіданні в Берні. Велику бучу очинили в деяські часописи. Адміра не внесе мабуть протесту, але буде домагатись високого відшкодування (25000 шилінгів). Одначе найгірше те, що італійські делегати заявили у Венеції, що не ручать, чи Лацio стане до фінального мечту, якщо другим фіналістом стане Австрія. Ця заява вже пахне правдивим скандалом, бо грають тут мабуть не тільки престіжові мотиви, але й те, що італійці волілиб мати у фіналі слабших мадярів за противників, як сильну Австрію.

Чеська Державна Ліга починається уже 15. серпня ц. р. Почнеться вона мечами: Братислава — Славія, Жіденіце — Спарте, Наход — СК. Пльзень і Простейов — Вікторія Жіжков.

На викуп решти паїв Українського Городу.

XXXII виказ.

Вплатили в Центробанку в золотих: Центросоюз, Львів 1.000 (тисяча). О. С. У. Кооператив, Станіславів 50, Михайло Стронціньский, судля в Тернополі 10. Народний Дім, Стрий 10. Д-р Г. Майковський, Тчев 10, і кличе: інж. Романа Лепинського, Коршів, інж. М. Мицитюка, Коломия, о. М. Могильняка, Москалівка к. Косова. Г. Чужак, Гдиня 10. і кличе: інж. В. Петрила, Катовиці, інж. Кандика, Гдиня і Василя Сухарко, Варшава. Олександер Трач, Тернопіль 5. Олександер Косенк, Познань 5. Кооп. Опадність в Миколаєві н. Дн. 5. Кооп. Воля, Володимирів п. Журавно 5. Український Кооперативний Банк, Львів 5. „Сокіл" Станьків 5. о. Іван Кашубинський Угринів 5. Районова Молочарня, Чехи н. Бродом 5. Мацюк Василь, Рожнів 4. „Луг" Зелена 3.17. Кооп. Неділя, Воля Велика 4. о. Михайло Раковецький, Жидачів 3. Бурачок Василь, Рогатин 3. о. Андрій Пінзор, Рашин Долішній 3. Звірик Осип, Зарічне 3. о. Осип Лильович, Максим Вальцак 3 ; кличе: Галю Грабар, жінку реферора РСУК, Львів, Йоханну Жуковську, жінку адвоката в Підволочиськах, Наталю Кисілевську, жінку пароха в Крогульцях. Стефанія Сенникова, Нове Село 3. о. Юрій Дубинський, Линиця Долішня 2.50, Іванна Шустерова, Тростянець 2.50, і кличе: о. А. Бандеру, Тростянець, інж. Зобніва Святослава, Белеїв, м-ра Зобніва Омеляна, Белеїв, К. Самотовича, Тростянець і Ірину Лопушанську, Белеїв. М-р Михайло Гординський, Солотвина 2. Ради, Налуковий Луки, Самбір 2.

В Землебанку зложили: П. С. К. Рудки 25.

В С.-Б. зложили: П. С. К. Бучач 45. Т-во Чит. Укр. Студ. Богословів, Львів 30. „Сокіл" Збараж 34. Д-р Лининик, Львів 25, неприятий гонорар за пертр. в справі У. Г. Д-р В. Ленець і Оля Пеленська, Комарно 25. П. С. К. Городенка 25. Український Кооперативний Банк, Калуш 25. Районова Молочарня Черче 25. Кооп. Наша Торговля Ходорів 20. Районова Молочарня Глинляни 20 Д-р Анна Ортинська, Прага 100 корон чеських і кличе: д-ра Гната Белея, Львови і д-ра Ярослава Ковалюкову, Яхимів. Петрикевич Виктор, Бучач 17. Кооп. Зоря, Угерсько 10. Кооп. Єдність, Підберіли 10. Районова Молочарня Горожанна Велика 10. Кооп. Оплата, Загіря 6.23. Український Кооп. Банк Делятин 5. Українська райфайзенка Єдність, Заяків 5. Марія Тимківна, Жабе 5. Василь Остапчук, Кривенька 5. Сок л. Стара Рота 5, Д-р Степан Коновалець, Кулників 5. Проф. Волянський Володимир, Самбір 5. Кооп. Поступ. Урмань 5. Кооп. Пчілка, Коршилівка 5. Районова Молочарня, Туря Велика 5. Читальня „Просвіти", Лісковато 5. Д-р Залужний Осип, Золочів 4. „Сокіл" Зелена к. Гримайлова 3. Діти з Сиротинця Нижнього 2.50. „Сокіл" Сапогова 2. Філія КЛК Львів 1. Віра Кулинич, Львів 1. Іван Корбутяк, Дичків 1. О. і О. Вальчики 0.20.

Через адміністрацію „Нового Часу" зложили: Д-р Іван Жовківський, Бурштин 5 і кличе на довільну квоту Медведя Івана, нотарія, д-ра Андрія Лищинського, м-ра Трача Степана, д-ра Скульського, адвокатів в Бурштина. Іван Бойдуник, Вроцишев 5. Цибик Онуфрій, Надварна 5. Учні класи 7-ої ц. І. Стрийської Гімназії 4.56 і кличуть кл. 8-у б. і кл. 4-у п. Яртимець Олександер, Краків 2.

Після малої перерви збіркову акцію знов продовжуємо. В часі цієї перерви придбано 2 дальші уділи. В році 1937 зібрано до цієї пори всього кругло зол. 4.000, а потрібно до цілковитої заплати за ці два уділи ще зол. 6.000. Суму цю мусимо якнайскоріше заплатити, просимо тому дуже за дальші вплати. Викликаним о-собам і установам вислано в своїм часі відповідні пригадки з чеком П. К. О. Дальші пригадки слідують. Ще дуже багато громадян і установ не виконали свойого обовязку в цьому напрямі. Віримо, що в цьому році вони на наш заклик напевно відгукнуться. Кореспонденцію і гроші слати на адресу „Центробанк", Львів, вул. 3-го Мая 15, конто П. К. О. 503.267 з дописком на „Український Город".

Комітет викупна „Українського Городу" при С.-Б.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Eugeniusz Hrycak: HORACY W LITERATURZE UKRAINSKIEJ. Odbitka z Przeglądu Klasycznego 1937. III. 5—7. Lwów, 1937. Стор. 8, ф. 8°.

М-р Микола Тополяницький: ТОРГІВЛЯ, ЇЇ СУТЬ, ЗНАЧІННЯ Й ОРГАНІЗАЦІЯ. Львів 1937. Накладом І. Тинтора. Стор. 32, т. 16°.

В. Садовський: НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА СОВІТІВ НА УКРАЇНІ. Варшава 1937. Накладом Українського Наукового Інституту у Варшаві. Стор. 176, т. 8°.

ЖУРНАЛИ.

WSCHOD, kwartalnik, poświęcony sprawom Wschodu. Warszawa, styczeń—czerwiec 1937. R. VIII. Nr. 1—2.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE, dwumiesięcznik. Warszawa, lipiec 1937. R. XI. Nr. 1—2.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Селимандра.

Театри.

Український Молодий Театр „Загравa" під арт. пров. В. Блавацького.

РОГАТИН:
16. VII. Тарас Шевченко.

БЕРЕЖАНИ:
17. VII. Трафіка пані генералової.
18. VII. Тарас Шевченко.

З Бережан вступить театр до Підгаєць, Монастириськ, Бучача, Чорткова і Заліщик.

Великий Театр:

Пятниця, 16. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із Ст. Ярачом.

Субота 17. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачом.

Неділя 18. VII. год. 3.30 попол. Виступ Театру Атенеум „Возьний і міністр" із Ст. Ярачом. Год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачом.

За добре свідоцтво

сигнет 14 карат. золота **від зол. 9·—** тільки у **Б. ҐРІНБЕРҐА** Львів, ул. Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Човен смерти" із Гансом Альберсом.

АТЛЯНТИК: „Ню Йорк — Сан Франціско".

ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої пригоди".

ГРАЖИНА: „8 годин д-ра Моргана", „Мужчини воліють мужаток".

ЕВРОПА: „Роман у Будапешті".

КАСІНО: „Шампанський вальс".

КОПЕРНИК: „Р 107 ваша помочі", „Король Бродвею".

МАРУСЕНЬКА: нечинне.

МЕТРО: „Мрійливі уста", „Пригоди Тарзана".

МІРАЖ: „Яскій пан шофер", „Буді в країні песимісти"

МУЗА: „Спокуснища".

ПАЛЯС: „Малий чародій".

ПАНС: нечинний.

ПАН: нечинне.

РАЙ: „Готель Савой 217".

СВІТ: „Бенгальський тигр" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Продавець тракторів" і муз. комедія.

ТОН: „Смерть чигає в джунглі".

УТІХА: „Пат і Паташон як бездомні" і ревія.

ХИМЕРА: „2 дні любови".

ФОТОПЛАСТІКОН.

(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 16. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Вязанка пісень, 18.00 Розр. концерт, 19.20 Вес. муз. годинa, 20.10, 21.00 „Коваль зброї" оп. Льорцінга", 22.30, 23.00 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.30 Опер. арії, 20.00, 21.00 Концерт з Загребу, 22.20 Розр. музика; БУДАПЕШТ 17.30 Циган. музика, 19.00 Вес. вокаль. вечір. 19.55, 20.00 Опер. орх., 2125, 22.00 Сальонова музика; ВІДЕНЬ 15.15 Концерт для молоді, 17.30, 20.00 Поет.-муз. авдиція, 19.40 Муз. гуморески, 22.00, 23.00 Розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Пополуд. музика, 19.00 Муз. авдиція, 20.10, 21.00 Розр. музика; КОШИЦІ 16.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00, 19.55, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Арлезіяна" оп. М. Хезі, 23.15 Танк. музика; МІНХЕН 16.15 Камер. орх., 17.00, 18.00 Розр. музика, 18.35, 19.00, 20.00, 21.00 „Дон Жуан" оп. Моцарта; ПРАГА 19.10 Чеські пісні — хор, 20.55, 21.00 Орх. чеської фільгарм.; РАДІО ПАРІ 19.00 Колисанки і бархароле, 19.30 Франц. сонати, 20.30 Вокальний концерт, 21.00 Розр. вечір, 23.00, 24.00 Нічний концерт; РИМ 17.15 Солісти, 20.40 Розр. музика, 21.00 Орган. рецталь, 22.00 Орх., 22.40, 23.30 Танк. музика.

Субота, 17. липня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Табор. пісні, 16.00 Військова музика, 20.10, 21.00 „Літня ніч" — орх., 23.30, 24.00 Танк. музика; БІЛГОРОД 18.30 Скрипк. рецталь, 19.50 Арії, 20.30, 21.00 Розр. програма, 22.20, 23.00 Танк. музика; БУДАПЕШТ 17.00 Мадяр. пісеньки з циг. орх., 18.25 Джез. орх., 19.40 Музика, 20.00, 21.00, 22.00 „Жонґлєри на сцені" — опер., 23.00 Циган. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Австр. нар. пісні, 19.25 Танк. ритми, 20.00, 21.00 Наддунай. муз. фестіваль, симф. концерт, 21.50, 22.00, 22.20, 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Легка музика, 19.00 Муз. різнор., 20.10, 21.00 Розр. музика, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.00, 19.55, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Кавалєрія в Ейеву" оп. Цандонаія, 23.30, 24.00 Танк. музика; МІНХЕН 17.00 Попол. концерт, 19.00, 20.00 Хор, солісти, орх., 21.00 22.00 Симф. IX Бетовена, 24.00 Танк. і бал. лет. музика; ПРАГА 15.10, 18.00 Концерт солістів, 19.15 Військ. орх., 21.25 Розр. музика; РАДІО ПАРІ 19.15 Дуети, 19.30 Форт. реціт., 19.45 Пісні, 20.30, 21.00 22.00 Симф. франц. болгар. концерт. 23.00, 24.00 Танк. музика; РИМ 19.40, 20.40 Розр. музика, 23.00, 24.40 Танк. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 16. липня 1937.

6.15 Ранішн. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.08 Полудн. денник, 12.15 Кавказька сюїта — пл., 12.20 Комунікат Львів. Хлібороб. Палати, 12.25 Концерт орх., 13.55 Легка музика з пл., 14.35 Скринька для дітей, 14.55 Львів. біж. вісти, 15.45 Господарські вісти, 16.00 Розмова з хорими, 16.15 Чолов. октет солістів, 16.45 Репорт. з Паризької Вистави, 17.00 Концерт з Наленчова, 17.50 Девять сил — гутірка, 18.00 Турист. інформат., 18.05 Наші пісенькарі пл., 18.30 Три пятайники, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вісти, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт солістів, 19.50 Спорт. вісти, 20.00 Легка і танк. музика. 20.45 Веч. денник і актуальна гутірка, 21.15 Свеч, 21.45 Поезія шумить морем, 22.00 Вечірній концерт орх., 22.50 Ост. вісти веч. денника, огляд преси і метеорол. комунікат, 23.00 Приватний винахідник — монольог, 23.15 Танк. музика, 24.00 Орх. Т. Серединського.

Субота, 17. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.08 Полудн. денник, 12.15 Молоч. гутірка, 12.25 Військова орх., 14.00 Концерт бажань, 14.58 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господ. вісти, 16.00 Театр уявн. для дітей: Королевич і прошак, 16.30 Концерт орх., 17.15 Камер. орх., 17.50 Катовиці в очах туриста — гутірка, 18.00 Суспільн. гутірка, 18.05 Опер. музика з пл., 18.25 Актуальн. гутірка, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вісти, 18.50 Актуальна гутірка, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вісти, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Весіль. музика з Підгалля, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спорт. вісти, 20.00 Авдиція для шкорд. поляків, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Лісові новини, 21.05 Танк. музика, в перерві 21.45 Літерат. новини, 22.50 Остан. вісти вечірн. денника, огляд преси і метеорол. комун., 23.00 Баль залюблених, 23.40 Танк. музика з плит, 24.00 Орх. Т. Серединського.

БІРЖА.

Куповно-продажна: Бельги бельг. 89·38—88·95. Доляри американські 5.30·00, 5.27·50, доляри канад. 5.29·50—5.26·50. Фльорени голл. 292·97—290·85, Франки фр. 20·61—20·49, Франки швайцарські 122·75—120·95, Фунти англ. 26·38—26·22, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·50—17·50, Кор. дан. 117·74—116·94, Кор. норв. 132·53—131·55, Корони шв. 135·93—134·95, Ліри італ. 23·70—22·30, Марки фінлянд. 11·60—11·20, Марки нім. 138·00 — 132·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·23—26·00, Марки нім. срібні 148, 143.

Акції.

Банк Польський 101·50, Цукор 30·25, Страхованчі 30·25.

Тенденція вдержана.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 52·38, 53·13, 52·25, 3 інвест. 1 ем. 65·50, серія 82·50, 3 інв. 2 ем. 64·75, серія пенот. 5 проц. поз. зел. 56.00, 4 прем. дол. 38·25, 38·50, 4 проц. консол. 55·50, 55·25, 54·25, 54·50, два ост. дрібні.

Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 15. липня 1937.

1 кг. масла десер.	.	2·55 зол.
1 кг. масла бочкового	.	2·60 зол.
експорт деф. ціна	.	2·60 зол.
молоко	.	15—16 сот.
яйця	.	2·20—2·30 зол.

Тенденція сильна на масло і молоко, на яйця звишкова.

Подяка.

Прибиті важким горем по втраті Найдорожчого Синка-одинака Богданка, поета-лавреата, складаємо цим щиру подяку усім, що поспішили висказати нам своє співчуття і подали єдину потіху і розраду та своєю участю причинилися до звеличання похоронних обрядів. Дякуємо д-рові Бурачинському і д-рові Гинилевичеві за повне признання і посвяти рятувальні життя Богданочка. Дякуємо Високодостойному Духовенству, а саме: Впреподоб. о. пралатові Куниць кому. Впреп. о. кан. Дзеровичеві, Всеч. о. д-р Кладочному і Всеч. о. сотрудн. Яхимовичеві зі Судової Вишні за відведення Покійника на місце вічного спочинку. Дякуємо Українським Журналістам і Товаришам, зокрема Вп. ред. О. Боднаровичеві і Вп. д-рові Ярославові Рудницькому за теплі слова прощання та всім іншим Вп. Панам і Панам, що не жаліли коштів і труду, щоб прибути на сумні похорони.

о. Антонійч, батько, Ольга — мати і Оленка, наречена.

ОПОВІСТКИ.

Замісць вінка на могилу бл. п. Найдорожчого і Незабутнього Мужа **Василя** в другі роковини Його смерти 5 зол. для наших Найбідніших складає **Ірина Гузій.**

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ адвокат. з 3-літньою практикою шукає патрона. Зголошення: „Діло" під „Громадянин". 1288 2-2

РІЖНІ

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби з номірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 687 12-7

НАПРАВА лазничкових печей всякого роду — роботи бляхарські — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Осеолінських 8, тел. 257-08. 1233 7-1

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Виділ Бурси Р. Шк. ім. кард. С. Сем. братовича у Львові приймe на 1937-8 р. учнів голозного заведення академ. гімназій (при вільних місцях також з інших львівських шкіл) за річною оплатою 450 зол., платною в 10 місячних ратах. За утримання інвентаря складають питомці 12 зол. Подання до 15. 8. п. р. на адресу Бурси, Львів, ул. З. Хшановської 9. 1297 1—2

ЛІКАР СТОМАТОЛЬОГ

Кароль, Густав ШТАПП

б. лікар клініки у Відні

ординує в недугах зубів і ями устної. Робітня Рентгенольогічна дентистично-технічна. 1254 1—1

Львів, вул. Академічна 26. Тел. 211-21

Дешево — сітки до огорожі

І. КОНРАД

Львів, Гетманська 22. 30—10

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7 Філія КОПЕРНИКА 16а

Кожний покупець, що покличається на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках .	зол. 0·60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці .	зол. 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
куповно, продажні, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Субота 17. липня 1937. Ч. 154

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229-41.

ВОЄННІ ВІТРИ.

(Вступна стаття.)

Масові арештування на Совітській Україні і Кавказі.

Новий секретар центрального виконавчого комітету СССР.

Конґрес міжнарод. федерації товариств прихильників Ліґи Народів у Братиславі.

Лист із Черча.

Червоно-білі вивіски на українських кооперативах.

Большевики сторпедують плян неінтервенції

Політ. орґанізація українців на Закарпатті.

Мусоліні не вірить у війну з Анґлією.

Чи парцеляція розвяже сіл.-господ. кризу?

Вежа смерти.

Ч. 15 (114.697). Львів, субота 17. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Масові арештування на Совітській Україні і Кавказі.

З Москви повідомляють про нову хвилю арештів на півдні СССР. В Одесі арештували, як „ворогів народу", або „троцькістів" шефа виділу хліборобства Атаманчука, проф. Юнітера, начальника фінансового виділу Діянова, шефа районового Ц. В. К. Хріненка та багато ін.

З Москви повідомляють також про нові арешти в сов. Азербейджані. Там арештували кількох шефів державних трестів, між ін. начальника тресту „Сюрріємля", Грігорієва, начальника бавовняного промислу Короткова, текстильного тресту Госпіна та інших. Одночасно оголосили, що арештовані недавно: голова азербейджанської Академії Наук, Афунов і голова сюзу письменників Алекбері були в тісних взаєминах з німецькими шпигунами.

Большевики сторпедують плян неінтервенції.

В пятницю в год. 11-ій перед полуднем зійшовся почасний комітет неінтервенції у складі представників 27-ох держав, щоб заняти становище супроти нового англійського плану неінтервенції. Політичні кола здогадуються, що комітет прийме проект як основу до дальшої дискусії. Провідник опозиції, пос. Етлі, зажадав в інтерпеляції на сесії палати громад, щоби британський уряд відкликав пропозицію признати обом еспанським урядам права воюючих сторін щоб цієї пропозиції не ставити на засіданні комітету неінтервенції.

Мін. Іден відкинув це домагання пос. Етлі. Годі пос. Етлі звернувся до председника сесії палати громад і зажадав, щоб на тему цієї частини пляну мін. Ідена, що торкається справи признання прав воюючих сторін обом еспанським урядам, відбулася нагла дискусія, підчас якої опозиція згодосить внесок у справі відкликання спірної частини цього пляну. Всі посли „Лейбур Парті" встали з місць і голосували за домаганням свого провідника, пос. Етлі. Тому що за домаганням пос. Етлі було більше, ніж законом приписаних найменше 40 голосів, председник сесії оголосив нагаду дискусію, обмежуючи її на короткий час.

В дискусії забрали голос мін. Іден, Архібальд Сінклер, ліберал і льорд Кренборн, підсекретар м-тва внутр. справ. Мін. Іден заявив, що „Лейбур Парті", яка все заявляється за співпрацею Англії з іншими державами, щоби втримати світовий мир, виступає нараз проти своєї традиції.

Останній у цій дискусії промовляв представник „Лейбур Парті", але не скінчив, бо обмежений час минув і дискусія автоматично скінчилася. Тому пос. Етлі не осягнув своєї мети.

Французька права преса пише, що **большевицький уряд намагатиськ сторпедувати компромісовий плян Англії на нинішнім засіданні комітету неінтервенції. Тому большевицький уряд поробив заходи перед французьким урядом, щоб внеднати його підтримку, але стрінувся з відмовною відповіддю.**

Французькі політичні кола переконані, що Франція в засаді прийме англійський плян неінтервенції. Одночасно звертають увагу, що цілий плян буде безуспішний, якщо не приймуть його оба еспанські уряди.

САЛЯМАНКА. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє, що оба еспанські уряди не приймуть британського пляну. **Уряд ген. Франко заявив, що домагається признати йому права воюючої сторони ще перед дискусією на тему відкликання добровольців.**

Новий секретар центрального виконавчого комітету С.С.С.Р.

Усунення зі становища секретаря Ц.В.К-ту Ів. Акулова зробило велике вражіння, бо він не дістав ніякого іншого становища. Акулова вважали дотепер „сірою ексцеленцією" режіму. Всеж таки авперті поголоски приписували йому приналежність до групи, що мала багато спільного з програмою Тухачевського і розстріляних генералів.

Наслідник Акулова на становищі ЦВК-ту Олександер Горкін, бувший член колегії Че-ка, це невідома фігура і назначення його на таке відповідальне становище викликало велику сенсацію, подібно, як недавно Єжова. Відтепер нові декрети совітського уряду будуть підписувати Калінін і Горкін

Конкордат між Югославією і Ватиканом.

БІЛГОРОД. 16. 7. ПАТ. Вчора пополудні відбулося засідання парляментарного комітету при участи прем. Стоядиновича та членів уряду у справі проекту конкордату. По зізнах представників більшости і меншости та промові прем. Стоядиновича проект конкордату приняли 12 голосами проти 9-ох.

ПАПА ВДОВОЛЕНИЙ З МІСІЇ КАРД ПАЧЕЛЛІ.

ЧІТТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, 16. 7. ПАТ. Папа приняв учора кардинала легата Пачеллія і монс. Птардінія, які склали звіт зі своїх розмов у Франції. Св. Отець висловив своє вдоволення з вислідів місії кард. Пачеллі у Франції.

Мусоліні не вірить у війну з Англією.

ЛЬОНДОН, ПАТ. По повороті з Італії Ленсбері заявив: Мусоліні переконаний, що годі видумати собі можливість війни між Англією та Італією. Всі суперечности між обома народами можна полагодити іншим шляхом. Европейська війна на думку Мусолінія — могла би знищити цивілізацію. Італії потрібний мир, бо без нього держава не могла би розвиватися. Ленсбері вестиме далі акцію у справі миру і скликання світової мирової конференції. Дня 21. ц. м. їде він до Копенгаги, де візьме участь як председник міжнародного конгресу противників війни.

Вже вийшла чергова книжка Бібліотеки „Діла":

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОК АРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника.

Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків.

Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

Воєнні вітри.

Львів, 16. липня 1937.

Сензаційна преса не може нарікати на огірковий сезон. Всі редакції всіх газет світа мають взагалі препогані вакації: йдуть у широкому світі такі події, які вимагають найбільшої уваги, даючи одночасно нагоду роздувати їх і підливати сензаційним сосом, від якого легковірному волосся стає дубом: читаючи наголовки до вісток з Далекого Сходу та ріжні перипетії еспанської „неітервенції", найвний читач справді готов повірити, що липень 1937, подібний, як дві краплини води, до липня 1914. р. Повіяло справді воєнним духом, одначе казати про „Сараєво 1937" — таки надто сміливо.

Є між 1937. і 1914. роком подібні моменти, але є і величезні ріжниці. Схожість полягає передусім в атмосфері непевности, у цілій низці нерозвязаних проблем, у величезних ріжницях великодержавницьких змагань, у гарячковому зброєнні, яке є тимбільш загрозливе, що прийшло на руїнах безчисленних конференцій роззброєння. Але одночасно є теж великі й найсуттєвіші ріжниці між нинішнім часом, а часом безпосереднью перед останньою світовою війною. Тоді були ясні й усім відомі державні блюки з такими самими ясними суперечними тенденціями. Можна тоді було сумніватися, яке місце у конфлікті займе Англія чи Італія. Але не було найменшого сумніву щодо місця Австро-Угорщини, Німеччини, Росії, Франції. Може хтось докинути тут, що й нині нема сумніву щодо одностайности блюку франко-російського з одного боку та італьонімецького з другого. Це помилка: якраз ті сумніву існують: бо хоч французи хворіють на німецьку манію переслідування, віруючи в силу німецької ідеї реванжу, то проте в сучасній Німеччині направду важко стрінутись з чиєюнебудь охотою, від гітлерівських міністрів починаючи на рядовому громадянині кінчаючи — воювати проти Франції. Є теж найдальші сумніви, чи Німеччина у союзі з Італією піде так далеко, щоб утотожнювати свої інтереси, які перехрещуються з інтересами Великої Британії, з інтересами італійської імперії, — зате нема ніяких сумнівів, що Німеччина Гітлера не робитиме помилки Німеччини Вільгельма II-го, щоб воювати і проти Росії і проти Франції і проти Англії плюс усі ті, які до такого ворожого блюку немилуче прилучились би.

І тому, коли хто турботливо запитує: чи буде війна? — найкраще відповісти також запитом: хто з ким має битися? Звичайно, коли є атмосфера бійки і охота до бійки — бійка завжди буде, байдуже про партнерів. Але тут знову другий запит: чи сьогодні, при всій гарячій атмосфері багато в Европі є охочих воювати? Хто має наявний інтерес у війні? Бо коли недавно казалось, що тим, який безпереривно пре до війни, як єдиного свого рятунку, є большевики, то нині і ця теза викликує негайну відповідь, що війна для большевиків у нинішній внутрішній ситуації Совєтів — це не тільки гра „ва банк", це не тільки спроба внутрішньої консолідації та світової революції, але й ризико зв'язане з небезпекою мілюнів невдоволених, які ко з під

несенням червоної армії до рівня вирішного чинника, рівнко розпастися внутрі та щезнути і як держава і як ідея при першому зовнішньому ударі.

Таким робом при актуальній забаві у ворожбитво на тему „що буде?" — треба зберігати багато спокою, багато рівноваги духа й багато тверезої поміркованости. Останні роки виказали як могла пророчисто, що післявоєнна Европа не йде рівними стежками доктрин, що їх проголошували й проголошують політичні публіцисти. Ми бачили, як провалились усі комбінації, вязані з німецько-мадярським ревізіонізмом: між Німеччиною і Польщею прийшло до такого наближення, про яке ніхто і мріяти не міг, Болгарія і Югославія заключили „вічну приязнь", зате ревізіоністичні Совіти опинились по стороні найпалкіших оборонців версайського трактату. Ми бачили дивні перипетії італійсько-німецьких взаємин, серед яких у пресі обох держав можна було читати під взаємною адресою найбільші пеани і найбільші лайки та зневаги. Ми бачили, скільки ріжних стадій переходила вже австрійська проблема, бачили теж постійне хитання вгору і на вазі міжнародніх впливів совітської терезки. І тому самі ті прецеденси наказують вже бути надзвичайно бачили постійне хитання вгору і на вазі міжнародніх сил: те, що нам, невтаємниченим читачам щоденних газетних телеграм, видається тривке, стабільне, — завтра може показатись минаючим, конюнктуральним, тактичним.

Оця плинкість відносин — це найбільш характристична прикмета всього післявоєнного стану. Плинкість вартостей та непевність завтрішнього дня. Такі крицеві вартости хитались, як англійський фунт і американський доляр, як вірність англійської военної фльоти, як вроджена ненависть француза до якихнебудь форм чужинецького вмішування у його внутрішні справи. Що ми, які не маємо доступу до тайн дипльоматичних кабінетів, які живемо у тому кутику Европи, куди вістки доходять а третьої і четвертої і десятої руки — що ми можемо знати про дальший розвиток англо-італійських або німецько-совітських відносин?!

У цій ситуації нам, українцям, найкраще — не піддаватися воєнним настроям та атмосфері великих наголовків сенсаційної преси. Можемо висловлювати свій найбільший жаль, що наші звязки з широким політичним світом такі малі-маленькі, менші сьогодні, ніж бували раніш, що не вміли більш-менше правильно орієнтуватися у міжнародній ситуації, дарма, що від розвитку тої ситуації залежить у величезній мірі доля українського народу. Але так, як є, — найкраще менше жити у сподіванні, що завтра і так світ перевернеться коміть головою, а більше дбати про все те, що безпосередньо від нас залежить. Іншими словами: не можна виключати можливости, що з нинішньої атмосфери непевности зродиться безпосередня причина нової війни, бо така можливість безумовно істнує. Але й треба брати другу можливість — що і наше і чергове покоління ще тієї нової війни бачити не буде. І тому треба нам приготовлятись на те, щоб події нас не заскочили та щоб ми не втратили ні одної хвилини, ні одної можливости для витворювання тривких культурних і господарських вартостей.

Коли хто „нормалізацію" обраховував на десятки літ, то міг спитати себе: чи ми маємо стільки часу, чи розвиток подій дозволяє бути таким терпеливим? За минулі два роки показалося, що і терпеливість наша і нетерпеливість все одно нікого не зворушують. Тому треба приготовлятись самому, у тих межах і можливостях, що їх ми маємо самі. А маємо їх — величезні. Тільки самі їх розтрачуємо і марнуємо.

—o—

Політична орґанізація українців на Закарпатті.

II. ЗІЗД УКРАЇНСЬКОЇ СЕЛЯНСЬКОЇ ПАРТІЇ.

В неділю 11. ц. м. відбувся в Хусті зїзд партій, заложеної перед 2 роками, 29. IV. 1935. р. Це перша під теперішню пору самостійна партія, що називає себе українською. Зараз після перевороту основано Хліборобську Партію, що була також самостійною, але вона по перших невдатних для неї виборах до парляменту перестала істнувати. Майже рівночасно з нею появились на Закарпатті експозитури партій: аґрарної, нар. соціялістів, комуністичної, християнської (лідової мін. о. Шрамка) і соц.-демократичної. Ця остання по назві була самостійна, але своєю внутрішньою структурою була тільки експозитурою чеської соц.-демократичної партії. Тепер такою є вже і по назві. Українськими партіями були лише соц. дедмократична і комуністична, а від кількох літ повстала українська ґрупа в аґрарній партії; ця група вже нині перемагає, як виказав це недавній зїзд аґрарної молоді в Празі, де не зважаючи на спротив проводу експозитури партії, молодь розвинула в поході українські прапори і згуртувала у своїй групі коло 700 осіб, що перший раз несли українські написи з відповідними гаслами, коли москвофіли згуртували біля себе в окремій групі ледви к. 100 осіб, та провід партії остає все таки москвофільський.

Хліборобська партія була духом українська, але називала себе руською і мала всі дані стати найсильнішою партією. Та знайшлися чинники, що хотіли її ослабити і приобіцяли матеріяльну піддержку, коли партія викине зі своїх рядів дуже нечисленне, але ідейне духовенство. Коли не вдалося цього осягнути, тими самими обіцянками відтягнули духовенство, яке з ідейних причин рішилося заложити християнську народню партію, що вже перед другими виборами до парляменту виступили спільно з Лідовою Партією (Шрамек), при помочі якої добула один мандат. Наслідком цього хліборобська партія знищила, грошеві тягарі, що повстали через видатки на організацію і вибори майже в цілости впали на її організатора, духового провідника і пізнішого голову д-ра Михайла Бращайка, який останній покинув потапаючий корабель і вступив до новоствореної партії, щоби працювати для добра народу. На чолі партії станув відомий діяч дир. о. А. Волошин. Назвою була вона руська, що вже в початках було рівнозначне з українським, але з погляду проводу може і правильно тої назви не висувано на перше місце, доки ширший загал членів і прихильників партії не освідомився і з тою назвою остаточно не погодився. Та все таки і до нині ця партія не є вповні самостійна.

Тому знайшлася в тих обставинах група молодих ентузіястів, які не хотіли закривати своєї української народности та йти у хвості чеських партій і заложили перед 2 роками зовсім самостійну партію „Українську Селянську Партію".

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 12

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ПОНАД СИЛИ.

Поворот із праці починався доволі вчасно – коло 1. год. попопудні. Це вертались трійки, які складались із професійних дроворубів. Перед входом до бараку мусиш показати сторожеві перепустку, яка стверджувала, що завдана праця виконана. Згодом вертались по черзі інші. Останні трійки вертались коло півночі, отже залишалося їм, по зїдженні полишеного їм у кухні обіду, 2—3 години сну до чергового дня праці. Ті, що не могли виконати праці на останній речинець, мусіли залишитися в лісі викінчувати роботу. Звичайно залишалось у лісі приблизно 5 таких трійок, що залягали з працею. Оподалік відпочивав сторож при ватрі, до якого вязневі не вільно було наблизитися. Рано приносили йому зменшену пайку хліба (400 г.) і мусів продовжувати роботу, виконуючи вже працю чергового дня.

Ясна річ, що в таких умовинах вязень все більше і більше залягав з роботою, аж вкінці по кількох ночах перебутих у лісі, коли не мав вже сили встоятись на ногах, відводили його до „карцеру" (арешту) — діравої неопаленої буди, що стояла на краю острова при самім березі, де вітер гуляв крізь отвори у стінах так як і на дворі.

Залеглість із виконуванням акордової праці була не на руку на рівні сторожам і десятникам. Бо через ці залеглости мусіли довше перебувати в лісі так вони як і інші. Крім того конвой мусів також перебувати в лісі цілу ніч при ватрі, пильнуючи серед ночі працюючих. Тому теж конвой, щоб принаглити повільних і ослаблених із виснаження, послуговувався кріссовими прикладами, а десятники звичайним ціпком, що його називали на засланню „дрином". Били без милосердя однаково тих, що симулювали нездатність до праці т. зв. „фіґонів" і тих, що падали під тягарем праці, недужих, виснажених. Коли один із вязнів упав одного разу безсили на сніг і лежав неповорушно, сторожі зі словами: „ну, на таку штучку нас не візьмеш!" Катували так довго, аж один із них завважив: — Ну, гляньте, атже він не рухається.

І справді нещасний не рухався, бо був уже мертвий.

Треба замітити, що і конвой і десятники складалися також із вязнів. Така поведінка мала очевидно на меті вислугуватися владі, щоб здобути деякі пільги, чи пак зменшення речинця кари.

Як кару за ріжні провини, переважно за неслухняність, розбирали винновників до білля і ставили їх на морозі на пів години, або й довше.

САМОРУБИ.

В одній із баракових кімнат був т. зв. „околодок", значить амбуляторія для недужих, які туди приходили. Коли появлялися важко недужі, там ставляли тапчани і приміщували безгаланних. У проводі тієї інституції стояв „лекпом" (фельчер). Яке він мав медичне знання, годі сказати. Медикаменти, яких він уживав складалися з якихсь рожевих порошків і двох родів рідини. Були то внутрішні ліки. Була теж йодина і якісь шмати, що заступали бандажі. Щоденно перед виходом на роботу, по першім ударі дзвону, перед дверима „амбуляторії" стояла черга хорих, які хотіли дістати звільнення від праці. Таке звільнення на один день можна було дістати тільки по ствердженню гарячки бодай 38 ст. Ревматичні болі (доволі часті) або інші недуги, при яких температура була нормальна, не звільнювали від праці.

Доведені до розпуки люди діставали свого роду психозу, яка ставала пошестю. Нездібний до виконання завданої праці і знаючи, що йому зате грозить, вязень у приступі божевілля безсильної люти клав на пні свою ліву руку і обтинав сокирою пальці, які кидав у лице сторожеві, або десятникові з криком:

„Маєш, потрібні вам мої робучі руки, отже сам себе роблю нездатним до праці". Бували випадки, що навіженці відрубували цілу передню частину лівої руки. В лісі, при роботі не було навіть такої лікарської помочі, яку ми мали в бараках. Тому спливаючий кровю вязень обвязував власними шматами зі свого білля рану і вертався до табору.

Тому, що кожний, хто вертався з лісу, мусів мати перепустку, десятник виписував хемічним олівцем перепустку на важкім пні, з якого зрубували кору і вязень двигаючи таку колоду на рамени, омліваючи з болю, утоми та упливу крови, вертався до обору.

Величезна більшість тих, як їх називали „саморубів" згинула від закаження.

(Продовження буде).

У проводі тієї партії стануда відома діячка і письменниця Ірина Невицька, адвокат з Рахова др Юськів, селяни з Грушова І. Боднар, інж. Свобода та деякі інші.

І саме ця партія скликала і відбула тепер свій II. Зїзд по дволітнім істнуванні. Вона перша мала відвагу назвати себе **українською**. Хоч

Серед незавидних умовин і середовища повстала й росте Українська Селянська Партія. Хоч у середовищі наступили вже корисні зміни та все таки урядові чинники ставляться ще з деяким недовірєм і вислали на цей зїзд не тільки комісаря, але й кількох жандармів і поліцаїнтів, які вивалися були зовсім непотрібні.

Зїзд відкрив голова партії селянин Іван Боднар і покликав на предсідника зборів інсп. Орідя, на секретаря ред. Тулєка, а до президії п-ю Невицьку, інж. Свободу, абс. філ. Кузьмика і д-ра Юськова.

На Зїзд явилося 97 делєгатів, гості і представники краєвої та закордонної преси. Заступлені були майже всі округи Закарпаття, а саме: Хуст, Королево н. Тисою, Севлюш, Берегово, Мукачів, Ужгород, Перечин, Волове, Тячів, Рахів, Бичків, Ясіня. По вступнім слові і звітах членів управи виголосив п. Кузьмик реферат про організацію і зміну назви партії.

В дискусії забирали голос переважно селяни й робітники, а зміст промов був на високому рівні, що є безсумнїву доказом, що тепер селяни стали справді культурними, освіченими і свідомі українці. Промовляли: Андрій Маханець з Тересви, Олекса Брехлїчук з Косівської Полянки, Рачок, Руснак і ін.

Між делєгатами переважали молоді люди від 25—35 літ, хоч були теж і сивоволосі гадди, які з одушевленням приняли слова селянина п. Махниця, що „ми не хочемо знати на нашій землі ніяких „емігрантів", тільки знаємо повноправних українців, бо український нарід живе від Попраду аж по Дон і Кавказ". Бурею оплесків приняли привітню телєграму від д-ра М. Брашайка.

Зміну назви на **„Українська національна селянсько-робітнича партія в Ч. С. Р."** приняли одноголосно без дискусії. **Головою** партії вибраний **інсп. Грець** з Берегова (який уже перед війною був в Галичині, а в часі війни і по революції бачив українське життя в Київі), заступниками голови вибрали інж. Свободу і селянина Підмаліївського з Бичкова, секретарем ред. М. Тулєка з Ужгороду, скарбником Гримута з Берегова, членами управи п-ю Невицьку і Кузьмика.

Наради тривали повних 4 години і дають найкращу надію на розріст партії. Делєгати відбували далеку дорогу не тільки залізницею, але й на колах та пішки без сотика в кишені й голодні, бо їх привела ідея скріплення української самостійної партії і бажання причинитися до осягнення ліпшої долі українського народу.

Мак.

Конґрес міжнародньої федерації товариств
прихильників Ліги Народів у Братиславі.

Від дня 28. червня до 3. липня відбувався в Чехословаччині в Братиславі XXI. з черги Конґрес названої у підназоловку впливової міжнародньої організації. На її конґресах кристалізувалася досі публична опінія всіх держав, що підтримували женевську установу. Конґреси ці відгукалися не тільки на всі події міжнародньої політики, але там також відбувались палкі дискусії над справами европейських меншин.

Останній конґрес теж проминув в напруженому настрої, в якому відчувалась вся згущена атмосфера теперішнього міжнародного положення.

Патронат над Конґресом мав премієр ЧСР Мілян Годжа, а почесним президентом комітету був міністр закордонних справ д-р Камїль Крофта. Окремі Товариства вислали поважну скількість представників, серед яких відзначити треба колишнього французького премієра Поля Бонкура і кол. французького міністра Бореля, австрійського амбасадора Думбу і міністра Айхгофа, китайського міністра в Празі Ліянґа, грецького міністра Аргіропульоса, представника Ірану в Берлї Хана Ентезама. На чолї угорської делєгації була жінка колишнього премієра Угорщини Естергязі, на чолї нідерляндської делєгації знана приятелька українських меншостей пані д-р Вакер Ван Босе, румунів очолював віцемаршал парляменту Пілят, турків — ректор університету в Стамбулї д-р Емер, югославян — професор університету Жуйовіч, швайцарів — головний прокуратор д-р Цюрхер, а провідником чеської делєгації був д-р Ґа, шеф кабінету міністра закордонних справ. З англійців треба згадати головного секретаря дуже впливової британської Ліги д-ра Гарнета, з японців редактора Інагакі. Уперше брала участь індійська делєгація. Німці й італійці не вислали делєгатів.

Незвичайно тяжкі обставини життя української еміґрації уможливили українському Товариству Прихильників Ліги Народів вислати на цей раз тільки одного представника, а саме свого секретаря проф. Романа Смаль-Стоцького. Грузини також вислали тільки одного представника — ред. Шавішвілї з Женеви.

На денному порядку була ціла низка важних внесень окремих делєгацій. Вони торкалися виховання молоді в дусї ідей Ліги Народів, при чому бралося на увагу вже наймодерніші засоби виховання, як радіо, кіно, преса, анміна молоді. Велику увагу звернено на ревізію шкільних книжок, яка малаб на меті викреслення з них всього того, що заколочує мир між народами. Окрема Комісія для національних меншин мала на своїм деннім порядку пропозицію австрійців в справі створення постійного комітету для меншинових справ при Лізі Народів, далі внесення щодо безплатної лїкарської опіки для людей, що втратили державну приналежність, і врешті справу жидів у Східній Европі, яку поставила на порядок денний палестинська організація. Економічна і соціяльна Комісії мали обговорювати питання сирівців, справи кольоній, справи вільного торгу і організації промислу. Головна увага зосередилася на деннім порядку правничої й політичної комісії, що охоплювала реформу Ліги Народів, справу колективної гарантії границь, унеможливлення війни, роззброєння, унеможливлення хемічної й бактеріольоґічної війни, утворення міжнародньої поліції під проводом Ліги Народів, непризнання анексій (Манджурії та Етіопії), доконаних з нарушенням пакту Ліги Народів, справу еспанську, реформи календаря, прапору Ліги Народів і зокрема грузинське питання, яке поставила на денний порядок грузинська делєгація.

Треба сказати, що від яких 2-х років, а саме від вступу Совітського Союзу до Ліги Народів в Женеві, положення українського і грузинського Товариства стало дуже тяжке. А саме Товариства Прихильників Ліги Народів тих держав, що ввели большевиків до Ліги Народів, намагаються і на терені Унії Т-в Прихильників Ліги Народів вести урядову політику, яка в першу чергу звертається проти українців і грузинів, як репрезентантів поневолених Москвою народів. Ці настрої проти пригадування неволї України і Грузії зросли від тої хвилини, коли большевики утворили на Заході Европи так зв. людовий фронт із соціялістами і речником цього фронту виступає на терені Прихильників Ліги Народів бельґійський сенатор Ролєн. На інавґураційнім засіданні конґресу п. Ролєн, як голова, повідомив присутніх, що з денного порядку зняли грузинський внесок з осудом окупації Грузії Совітами та з домаганням висунути справу Грузії на найближчі збори Ліги Націй. Проти того рішення Бюра Конґресу запротестували різко делєгати Грузії та України. Внесок Ролєна прийняли присутні 90 голосами проти 63; цікаво, що французька делєгація голосувала за грузинським внеском.

Другого дня конґресу, на пленарному засіданні, на якому проводив д-р Юрай Слявік (міність ЧСР у Варшаві) на черзі нарад був протест українців і грузинів проти минулорічної поста-

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ.

Професор-рибалка.

Ціла ця історія почалася ще минулого дня, коли пані професорова після обіду заявила врочистим голосом:

— Завтра на обід буде риба. Ярко обіцяв нам наловити.

Риба — очевидно з ріки і то не якінебудь плотиці чи коблї, коли призначена на обід. Ярко — це імя статочного і поважного мужа шановної бесїдниці, при тім не менше поважаного професора і не так цінсного як загально відомого на цілу околицю рибалки-аматора Антоновича.

Злобні язики плескали, що професор міг три годжини терпеливо тримати закинену вудку в воді та витягнути вкінці порожний гачок із пообгризаним хробачком. В таких випадках професор ніколи собі не довіряв і щоб наглядно переконатися чи на вудці є „рибка" (так завжди гестливо він називав), витягав із бічної кишені окуляри та заложивши їх на ніс бодай із пів години оглядав надгриженого хробачка, дивуючись, чому гачок порожний.

Тому заява пані професорової наробила зря стілї величезного шуму. Не тільки розвеселила нас, але й дала приманливу надію на смашний обід із зміною в „меню". І то з неякоюбудь зміною: риба.

Може декому це невелика річ істи рибу, тому може й наша надмірна радість трохи незрозуміла. Одначе причина цієї радости проста. Рибу я їм у місті дуже рідко і правду кажучи не дуже пригадую собі який вона має смак. Бо навіть на Різдво назбирається стільки видатків, що на рибу не стає вже грошей. Буває, що підчас свят якась „грубша риба" запросить на „грубу рибу".

Отже вістка, що її кинула при гостиннім столі о. декана нашого господаря пані професорова, полоскотала приємно не тільки моє піднебіння. Вона викликала просто цілу революцію між усіми домашніми. Про розмір і розмах тієї революції може найкраще посвідчити те, що з молодих гостей о. декана можна було зложити дві повні футбольні дружини, ще й зі запасними воротарями. Пані, які займалися з кухаркою кухнею, подавали обід і вечерю в той спосіб, що ділили нас на групи.

Цього дня риба запанувала на цілім приходстві. Говорили про неї пані, говорила про неї кухарка, говорили ми при підвечірку, вечері і при преферансі. Очевидно, що найбільше говорив про неї герой дня пан професор.

Після вечері вийшли всі громадою на толоку ловити хробачки на приману для риби. Здається, що риба нам і снилась усім тієї серпневої ночі.

Молодь спала в стодолі — радше намагалася спати, бо до півночі одні другим не давали спати, а по півночі, досвіта почали на тоці молотити снопи. Не було іншої ради, тільки вставати й оглядати схід сонця.

А сонце саме тоді висунуло зза обрію стрїхату голову з румяним заспаним від ночі лицем і обкинуло попівство здивованим поглядом. Попівський дім згорблений під тягарем літ тулився до зелені саду немов стидлива дівчина, ховаючи свої оголені з тинку стїни.

Зі села лунав гомін трубки пастуха, який мішався з ревом худоби витворюючи галасливу та пов тім чаївну симфонію літнього ранку.

Професора вже не було дома; він вийшов ще перед сходом сонця. Як завжди в кашкеті, в непромакальному білому плащі закиненім на о пашки і... босоніж. В руках сторчала немов гаківниця довга вудка та велика торба на рибу.

— Ну, бодай нині смачно попоїмо чогось нового — говорив облизуючись чубатий Влодко, найбільший смакун і жерун у нашому товаристві.

Всі були вдоволені: пані, що зможуть хвилинку відпочати не турбуючись припасами до обіду, молоді, що не потребують боятись, що когонебудь посилатимуть до близького містечка за закупами.

По сніданні посідали всі громадою під хатою та почали вижидати професора.

В такому великому гурті нема ніколи часу на нудьгу, бо час пливе весело і швидко. Залюбки ішли ми цілою ватагою над ріку і там хоч не могли виявити вповні свого молодечого темпераменту, всеж таки почувалися свобідніші. Найбільше турбувало те, що ми не могли всі одночасно купатися в ріці, бо тоді вода підносилась до такого рівня, що загрожувала повінню.

Одначе нині ми не могли піти над ріку. Адже там вирішувалась доля нашого обіду. А професор завжди дорікав нам, що нашими купелями і криками полошимо йому рибу.

Тому сиділи ми всі під хатою та спрагненими очима виглядали, чи не йде наш професор.

Та час втікав. Сонце стомлене рекордовим бігом навпростець, випило вже зі спраги всі подвірні калабані, але Ярко не приходив.

Пані від кухні почали хвилюватись і побоюватись, чи здужають на час приготовити обід, якщо наш рибалка прийде ще пізніше.

Вкінці заявився за плотом у городчику каш-

нови конгресу в Глезґов перенести грузинське й українське Т-во до категорії членів без повноти прав, бо — мовляв — вони репрезентують краї, що не мають власних держав. Конгрес рішив цей протест влучити на денний порядок конгресу федерації у 1938 р.

Український делегат дістав ще доручення від управи Товариства порушити на Конгресі справу переслідування української мови на Карпатській Русі. Тому навязав він особистий контакт з головою чеського Товариства Прихильників Ліги Народів д-ром Іною, представив йому ввесь матеріял (українська преса Карпатської Русі відповідні числа „Українського Слова", „Народньої Сили", „Землі й Волі" і статті „Діла"), звернув його увагу на велике схвилювання, що охопило ввесь українське громадянство, звернув також увагу на маніфестаційні віча на Карпатській Русі та інтервеніював в імені Українського Товариства Прихильників Ліги Народів. Справу полагоджено так, що український делегат вислав відповідного листа, на руки д-ра Іни, до Чеського Товариства Прихильників Ліги Народів, на який дістав від д-ра Іни листовну відповідь, в якій д-р Іна запевнює, що чеське Товариство Прихильників Ліги Народів стоїть засадничо на становищі, що мовні права автохтонного населення Карпатської Русі не можуть бути порушувані.

Найгарячішим днем був останній день Конгресу, коли знову головував сенатор Ролен. Серед цілого ряду прийнятих резолюцій на велику увагу заслуговує резолюція в справі меншостей, що домагається генералізації прав меншостей на всі держави й ухвалює переведення анкети про юридичний і фактичний стан меншин в окремих державах. У своїй суті це є перша пропозиція голови Англьо-Українського Комітету льорда Дікенсона і тому збори ухвалили вислати йому привітальну телеґраму.

Найбільшу увагу скупчив на собі проект реформи Ліги Народів, в якому чільне місце займає справа непорушности границь. І при цій точці промовляє німецькою, англійською і чеською мовами український делегат. Він звернув увагу Конгресу на те, що Україна, як і всі поневолені народи, незвичайно зацікавлена проектами реформи Ліги Народів. Але в той час, коли проект Ролена найбільшу увагу прикладає до непорушности границь держав, українське становище вимагає покласти за основу всіх проектів Ліги Народів непорушність прав народів Совітського Союзу до свого самовизначення і власного державного життя. Тому будувати мир Европи на непорушності границь Совітів — це велика й трагічна помилка західньо-европейської демократії. Бо хто ж при таких плянах Заходу є контрагентом на Сході? — питав промовець. Контрагентом Заходу є большевицька партія зі своїм найкрівавішим у всесвітній історії режимом, що поневолив Україну, Кавказ, Туркестан, Карелію та всі інші народи. Україні дуже дивно, коли Поль Бонкур сміє взагалі ставити такі домагання поневоленим народам Сходу Европи, як визнання непорушности границь Совітів у той саме час, коли французи для себе кладуть в основу „честь і батьківщина". Це справжня іронія долі, що Женева хоче тепер організувати мир Европи так, щоб на Заході увіковічнити рай демократії, а на Сході пекло сталінської демократії. Колись скромний професор Масарик підчас війни не був зацікавлений у непорушності границь австро-угорської імперії, хоча ніхто йому не відмовить імени справжнього европейця і демократа. Народи Сходу Европи мають до вибору або ідеольогію Сталіна або погляди Масарика. Промовець висловив певність, що чехословацька делегація не дозволить себе збаламутити ріжними большевицькими наклепами на український національний рух. Вона повинна відчути глибоку спорідненість ідеї українського визволення з масариківськими ідеалами і памятати девізу гербу своєї батьківщини, що „правда переможе"!

Після нього забрав голос грузинський представник, який вповні солідаризувався з українським становищем.

Характерне було для цілого Конгресу, що всі промови на вечірніх сходинах і бенкетах ріжних організацій та урядових представників виголошувались словацькою мовою. Навіть премієр Годжа у своїй промові кілька хвилин говорив по німецьки, беручи на увагу істнування німецької меншини в Чехословаччині. Прикро вражала відсутність представників української преси з Закарпаття. Дивно також, що досі українці на Закарпатті не зорганізували Товариства Прихильників Ліги Народів. Між іншим до Чехословацької Унії Прихильників Ліги Народів входять крім чехословацького товариства ще й меншостеві — німецьке, угорське й жидівське товариства, — а українці на Підкарпатті ще не встигли оцінити цей важний міжнародній чинник.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

кет нашого професора. Ми всі зірвались із наших місць і мов на команду крикнули:

— Йде рибка!

І метнулись всі назустріч.

Професор ішов поважом, закинувши на ліве рамя вудку та тримаючи в правій руці шкіряну торбу. На запити, як вдалась ловля нічого не відповідав, тільки ніс далі обережно торбу.

Зайшовши в кухню професор поставив вудку в куток і маестатично витягнув із... кишені дециметрову рибку. Поклавши її ніжно на кріслі, звернувся до нас:

—Була! Була ось така велика — говорив він, показуючи розтягненими руками відтинок на довгім кухоннім столі — була, але втекла.

І тоді, коли ми з відчиненими ротами дивились на професора, він говорив далі:

— А рано йдучи стрінув я мужика. Він мигнув мене, а згодом кликнув: „Пане!"

— Що? — кажу.

— А вас не коле в ноги грудиста земля?

— Ні — кажу.

— Ігі — відповів він і пішов дальше

Сказавши це професор відійшов поважно до своєї кімнати оглядаючи крізь окуляри докладно свої пальці.

А ми заніміли збентежені й розчаровані. Коли згодом ми очунялись, кинулись усі до крісла, де професор поклав свою добичу.

Та з неї не було вже навіть і сліду. Голодний Азор (також нетерпеливо вижидав професора й обіду) зїв малу рибку тоді, коли ми слухали теревені професора.

Наші надії на смашний обід пропали так, як ця плотиця в ненаситнім шлунку Азора.

Польський посол, вибраний українськими голосами.

В останньому числі двотижневика „Наш Лемко" з 15. ц. м. находимо таку статейку п. н.: **„До відома Української Парляментарної Репрезентації". („Шкільна справа Лемківщини".)**

„Шкільна справа" на Лемківщині стає щораз більше незаспокоєною й пекучою потребою місцевого населення. Лемко бачить, що трохановський буквар, з якого „навчають дітей ледви одну годину в тижні, або деколи взагалі нічого, це тільки місток до цілковитої денаціоналізації. Дитина не має змоги навчитись у школі читати й писати в рідній мові, тому щораз частіше в рішучій формі виринає питання, „що вони з нами задумують робити?"

Лемко звертається з цим питанням до парляментарних представників, яких на приказ вибирав, хоч неодин за це обірвав від польських селян, одначе цих панів тепер ця справа не обходить. Так було на вічу в Крамній, де приїхав посол Дух зі своїм звідомленням. Коли солтис поставив йому питання, чому тепер так мало учать рідної мови, посол не відповів, а коли той дальше налягав, сказав, що „господин Трохановський ще не викінчив букварів". Та за це на солтиса по зборах накинулись, назвали його „бунтовщиком" і домагались, щоб наказав „агітатора", який його до цього намовив. Посол Дух не хотів застановитись над справу, яка вже знайшлася на судовій салі у Новому Санчі та виявилася загальним шкільним штрайком у селі Сквіртнім; ця справа нуртує в серці кожного Лемка, якому не байдужа будучність своїх дітей.

Ця шкільна справа стається щораз більш пекучою, бо вже кожний, навіть найбільше засліплений, зрозумів, що „лемківсько-трохановський буквар", це тільки милення очей, та спокій буде аж тоді, коли знову привернуть рідне слово до наших шкіл.

Це рідне українське слово є пострахом навіть для посла, ба на цьому самому вічі, коли інший газда читач української преси, звернувся зі запитом, чому мусить платити кару за те, що розпродував календар „Золотий Колос", посол сильно поденервувався й піднесеним голосом заявив, що Україна за Киевом, а тут „не било, нема й не бендзе!"

Лемко не має до кого звернутися. З жалем очікує, що може колись покажеться такий наш представник, таки з самої У. П. Р., та на жаль Лемківщина це такий відтинок, що трудно комусь вибратися там.

Лемки готові навіть „дієту" заплатити, щоб тільки показався котрий з наших українських Представників, щоб могли перед ним виговоритися та висказати йому свої болі й бажання. **Українці Лемки.**

Навівши повнотою той голос лемків, який надзвичайно яскраво характеризує відносини на Лемківщині, від себе в імя правди додамо, що українські посли від часу до-часу на Лемківщину заїздять (востаннє був др Р. Перфецький), але видно замало їх туди їздить і зрідка. Порушена тут справа з послом Духом знаменито годиться для того, щоб говорити про неї на т. зв. регіональній польсько-українській групі. Але ми знаємо лише, що така група істнує, а нічого не знаємо, чи її українські члени зажадали сатисфакції і за попередні виступи такого пана Екерта чи Відацького, який теж дозволяв собі ображувати український нарід, квестіонуючи навіть його національну назву! Пан Дух до тої групи не належить, але може дійсно варта би йому пригадати, яку національну територію він „представляє" у сеймі та на чім полягав виборчий компроміс. Недавно читали ми, що пос. Шецель в імені регіональної східньо-галицької групи забрав голос у *шкільському конфлікті*. Не маємо сумніву, що це сталося без відома українських послів. Але в такому разі добре було би оголосити офіціяльно, що регіональна група перетворилась у групу чисто польську, без участи українців та перестала бути фікцією: одною з численних „нормалізаційних" фікцій, які ширять непорозуміння!

Великий Театр	Субота 17. липня 1937, год. 8. веч. ОСТАННІ ВИСТУПИ СТЕФАНА ЯРАЧА **„Люди на кризі"**	Великий Театр

Чи дійде до інтервенції у справі жидів у Польщі.

ВЕЛИКА АКЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ЖИДІВ В ОБОРОНІ ЖИДІВ У ПОЛЬЩІ.

НЮ ЙОРК, 16. 7. ПАТ. 200 делеґатів жидівських організацій з 14-ох стейтів зїхалося до Вашингтону на нараду у справі допомоги жидам у Польщі. Конференція вибрала делеґацію, яка під пров. раб. Візе передала державному секретареві Гулеві обширний меморіял зі жалобами на польський уряд за змагання до господарського знищення жидів, потурання ексцесам і т. д. Меморіял підкреслює, що жидівське населення в Польщі є найбільше гноблене в Европі. Меморіял підкреслює, що у протижидівських заворушеннях в останніх 5-ох місяцях вбито 22-ох жидів, ранено 426. Покликуючись на інтервенцію Америки у справі жидів у Румунії в оках 1872 і 1902 меморіял домагається інтервенції у справі жидів у Польщі. Крім того менші делеґації інтервеніювали у членів конґресу.

Польський амбасадор у Вашингтоні Ю-роцький поінформував державного секретаря про дійсне положення жидів у Польщі і про становище польського уряду в цій справі. У звязку з протестом, що його зложила делеґація жидівсько-американського конґресу у державнім департаменті, польська амбасада заявила представникам преси, що того рода виступи слід уважати спробою втручання чужих чинників до внутрішніх справ Польщі, що можуть лише спричинити до загострення положення жидів у Польщі.

Економічний огляд.

Чи парцеляція розвяже сільсько-господарську крізу.

Парцеляцію вважають тепер деякі господарсько-політичні круги за чинник, що має розв'язати справу сільсько-господарської кризи. Ті круги мають за собою опінію селянства, а теж його підтримку, якщо йде про земельну реформу. Хоч постулати селянства в справі прискорення парцеляції більших обшарів землі т. зв. латифундій є в більшій мірі оправдані, та виходять з дуже важкого матеріяльного положення сьогоднішнього мешкання села, то проте можна сміло твердити, що парцеляція не розвяже в цілости засадничих причин теперішньої кризи села, що лежать в його перенаселенні. Для доказання цієї тези вистарчить переглянути порівнуючу статистику.

Професійно чинних у хліборобстві на 100 га має:[1])

Польща	45.5	Італія	34.1
Голяндія	40.6	Франція	25.0
Бельгія	36.1	Московщина	16.2
Німеччина	34.2	Данія	15.8

Той стан краще видно зі статистики природнього приросту людности, що ось-так виглядає:

Цифри подані в тисячах:[2])

Італія	430	Португалія	85
Польща	402	Франція	43
Англія	154	Бельгія	36
Голяндія	102		

Отже Польща має 45.5 професійно чинних хліборобів на 100 га при природному приростї 402 тисячі і саме в тому треба дошукуватись структуальної причини сьогоднішнього матеріяльного положення села та його низької життєвої стопи.

Тих причин в цілости парцеляція не розвяже з огляду на продукцію, яка заходить між запотребуванням а скількістю землі.

Коли взяти під увагу простори дотепер розпарцельовані в останніх 16 роках, то справа виглядає ось як:

Роки	гектари[3])
1919—1933	2,191.700
1934	54.600
1935	79.800
Сума	2,326.100

Для розпарцелювання залишається ще 1 міліон га, а після евентуальної меліорації Полісся ще 441.000 га більше. Беручи за підставу при середньому господарстві простір 10 га, можна би створити 144.000 нових господарств, колиб не було 1,009.000 дрібних господарств,[4]) які своєю карловатістю є дуже мало життєздатні, або й зовсім нежиттєздатні і мусять бути поповнені.

Коли перерахувати згадані гектари на скількість людей, зайнятих господарством, дістанемо цифру коло 750.000 людей, що працювали би на землі. Однак беручи під увагу природний приріст людности, що в 1940 р. підніс би число мешканців Польщі до 40 міліонів, тоді дійдемо до висновку, що парцеляція не може розвязати структуальних причин кризи, а може дати лише часове й облекшення.

Передвоєнні та передкрізові роки розвязували перелюднення села шляхом еміграції, чого доказом є ось-такі цифри в тисячах:[5])

Рік:	Еміграція:	Реемігрція:
Перед війною	250—300	
1929	243—4	104.5
1931	76.	87.
1935	53.8	53.4

Сьогодні при цілковитій недостачі еміграційних теренів, увесь надконтингент людности села мусить залишатися на місці, або мандрувати до міст, де побільшує кадри безробітних.

Еміграція відігравала теж велику ролю в економічному житті села через те, що підсилювала його грішми.

Статистика виказує на доказ ось що. Річно прислано грошей (цифри подано в міл.[6]):

Перед війною	496
1930	296
1932	207
1933	158

[1]) Annuaire Stat. delo. S. D. N. 1935/36.
[2]) Цифри міністерства рільництва.
[3]) Статистичні відомости.
[4]) Річник статистичний Г. У. Ст.
[5]) На підставі статистичного матеріялу.

Останні роки виказали на тому полі цілковитий упадок з причини еміграційних обмежень, девізових заборон та й загальної кризи.

* * *

Так! причини зложилися головно на теперішній господарський вигляд села та на його крізу, на що потрібно було би найти якусь раду, крім парцеляції переведеної справедливо, вдоволяючи вимоги і потреби місцевого населення.

Спосіб господарського оздоровлення села можна найти в великій мірі у зміні психіки сільського населення. Це населення мусить взятися до боротьби за краще завтра, висилаючи свою надвишку до промислу та торговлі, у фабрики та інші верстати праці. Відсотково та справа в порівнанні з іншими народами чи державами представляється в Польщі катастрофально. Доказом чого хай послужить отсей статистичний доклад: [7])

Край	Хліборобство: %	Інші фахи: %
Польща	72.3	27.7
Франція	34.5	65.5
Чехословація	34.2	65.8
Данія	31.3	69.7
Німеччина	24.5	75.5
Голяндія	20.6	79.4
Англія	5.2	94.8

Наведені цифри повинні хиба бути вистарчаючим покажчиком, який напрямок повинна взяти господарська політика, щоби розвязати питання кризи села, що в виду теперішних обставин являється фундаментальним. Але ми свідомі, що парцеляція має на жаль і інші цілі і це поважно комплікує господарське оздоровлення села

О. Осип. Фащієвич.

[7]) Міпіс. Powiatowski „Pojęcie i rozmiary przeludnienia wsi

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

ПОВОРОТ ДО УПРАВИ ЛЬНУ І КОНОПЕЛЬ ТА НАРОДНЬОЇ НОШІ

П. Іван Видрівський прислав на конкурс Г. К. Ч. про домашній промисл статтю п. н. „Ткацький промисл у Золочівщині", поміщену в числі з 4. липня. Подаємо тут його кінцеві завваги, в яких предотавлений поворот до кращого, коли йде про народню ношу.

„Давніше, — пише автор — ще малим я був і різта й вирію між хліборобами-рільниками, та бачив за власні очі, що майже кожний плекав **лен і коноплі**, бо з них мали рільники-хлібороби сматту, убрання, постіль, верети, пошівки, сорочки, рушники, настільники і що треба було. Тоді більо наше село від народньої, чи радше рідньої ноші, а власного виробу. Живопитво нераче писанки, пишалося у вишиваних сорочках, та запасках. Аж поки не прийшла у село „панська" мода. Вона вигнала зо села рідну батьківську ношу, яку нам лишили діди й батьки у спадщині, а прийнялася „панська" фабрична тандета, яку напхали нашим громадянам спекулянти мойсеєвої віри.

Через цю „модну" ношу, що її напхали жидки-спекулянти нашим громадянам, прийшов і упадок селянина-хлібороба, що задовжувався у них. Началися судові процеси, екзекуції і видирали нашим селянам перша останній кусник рідної землі, або виривали з власної батьківської хати, і селянин поневолі ставав жебраком.

Завдяки культурно-освітнім, та кооперативним установам і нашій українській пресі, що вчила і вчить наших громадян, як жити, як працювати для добра собі, та слави своєму народові, український селянин постепенно завертає з тієї блудної дороги, провід дає наша українська інтеліґенція, що перша убирає на себе український народній стрій, зі селянського полотна, за нею пішло й село. **І сьогодні красується, як і було колись, наше молоде покоління в народній, рідній ноші власного виробу.**

Рільники-хлібороби знову вертають до плекання цих благородних, пожиточних господарських рослин, що ними є: лен і коноплі.

Як-же приємно тепер дивитись з боку, коли наші господині, маючи прядиво, чи клоча на продаж, не дають, як колись жидкам спекулянтам за пів дарма, а несуть його до своєї кооперативи, де одержують належну ціну.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ПЕРШІ ПРОЯВИ НЕБЕЗПЕКИ. — ПАСИВНИЙ ТОР. ГОВЕЛЬНИЙ БІЛЯНС.

На днях проголошено торг. більше Польщі за місяць червень. Виказує він пасивне сальдо на поверх 17 і пів міліона золотих, себто таку надвишку імпорту над експортом. Маючи на увазі те, що вигляд торговельного білянсу є в Польщі міродайний для вигляду білянсу платничого, а дальше те, що пасивність платничого білянсу в все і для кожного краю небезпечна, годі не тривожитись згаданим рахунковим висліком за минулий місяць. Цій справі приділяє варш. „Час" довшу узагу, пробуючи аналізувати причини, які довели до такого висліду. Щоправда — така аналіза нелегка, бо багато даних бракує, щоби можна було докладно розглянути всі чинники і моменти. „Час" домірковується, що на згадану пасивність торг. білянсу вплинули дві причини: 1) **зужитковування французької позички на зброєння**, і (це важніша, може навіть одинока причина): 2) **диспропорція польських і світових цін.** Ця диспропорція — пише „Час" — довела до девізових обмежень у Польщі і не цікава, не вважаючи на те, що світові ціни пішли в гору (в Польщі теж і в цьому суть справи). Девізові обмеження показалися достаточною зброєю проти пасивізації оборотів з закордоном, проти втечі золотих.

Перші симптоми небезпеки треба в зародку знищити. Нормально протидіялаб втечі золота дефляційна політика. Але вона в Польщі невирисна, бо на інших відтинках спинила би поправу. Також не радить „Час" загострювати імпортові приписи. Зате радить він повернути рівновагу платничих оборотів з закордоном, себто лібералізувати девізові приписи.

УПРАВА ТЮТЮНУ В ПОЛЬЩІ І ЗАКОРДОННИЙ СИРІВЕЦЬ

Польща від ряду літ старається увільнитись від загранниці при запотребуванні тютюнового сирівця. Рік-річно більшає обшар, занятий в краю під управу тютюневої рослини і рік-річно кращає відношення вужитого сирівця краєвого і заграничного. Про це кажуть цифри. Коли напр. свою самостійне істнування почала Польща мало що поверх сотні гектарів тютюневого обшару, який дав усього 14 і пів тис. кг. сирівця, коли ще в 1925. р. було занятих під управу тютюну 861 гектарів, які дали 850.380 кг. продукту, то вже в 1928 р. підскочило число гектарів на 1.555 а число кг. на 2,330.424 і від цього року одна і друга цифра постійне росте. В 1937 р. занятих під управу тютюну є 7.000 га з продукцією 18 міліонів кг. — Цікаве є відношення між краєвим сирівцем, а сирівцем спроваджуваним з заграниці. Коли в р. 1928-29 це відношення було (круглo) 9:91, то в р. 1935-36 було воно 49:51.

СВІТОВА ХРОНІКА.

АНҐЛІЙСЬКІ ПОЗИЧКИ ДЛЯ ЕСПАНСЬКИХ ПОВ. СТАНЦІВ. — БАСКІЙСЬКА ЗАЛІЗНА РУДА І ЗМІНА НАСТРОЇВ У ЛЬОНДОНІ

Телеграфічні комунікати Інат-а принесли коротку вістку про нову позичку льондонських банків у сумі 40 міліонів фунтів для ген. Франко, швидко після недавно позичених йому 50 міліонів. Ці фінансові операції мають свій глибокий змисл з посмаком сенсації. В Англії проходить „переоцінка цінностей". Англія починає збликуватись до повстанців, що ще донедавна були для неї бунтівниками проти законної влади, інспірованими німецько-італійським фашизмом. Цей перелом у поглядах зовсім свіжий. Заістнував він від переможного походу війська ген. Франко на Більбао і здобуття ними країни басків.

Ми, представляючи на цьому місці перед двома тижнями значіння баскійської руди, передбачували разом з іншими, що Англія, поважний й досі відборець, стратить цю руду в користь Німеччини. Та показується, що Англія не має охоти резигнувати з конечної для неї, особливо тепер у часі реалізації програми свого зброєння, баскійської руди, контрольованої досі англійським капіталом. Ситуацію облегшує Англії воєнна ситуація, потреба великих грошевих засобів у повстанців. І — як виходить з комунікатів Пат-а — це вблизило обі сторони: Англію і повстанців. Льондонська Сіті дала кредити, а повстанці вигнали англійські інтереси в баскійському заліznому басейні, випускаючи без перешкод кораблі з залізною рудою з портів Більбао і Сантандер.

Становище Німеччини до нової ситуації ще невідоме. Очевидне, що вона для Ґітлера невигідна. Сам він — як ходили чутки — дав надхнення ген. Франко до наступу на Більбао. А керувався при тому запевненням Німеччини баскійською рудою. Ось і конфлікт, якого розвязка ще невідома.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Вежа смерти.

Над давнім містом Бухара стремить стародавинна „вежа смерти", свідок колишньої могутности володарів-емірів. З тієї вежі видко місто, ріку, рівнину, мінарети та багаті доми. З платформи тієї вежі мусіли колись кидатись униз вороги емірів, засуджені на смерть. Обвинувачені у державній зраді, чи святотатстві мали тут свою „тарпейську скалу".

Та кинутись із цієї скали вниз було мало. Засудженець мусів ще перед смертю виголосити похвальну промову в честь еміра. Чи хто був у смертельному страху, чи тремтів від ненависти, чусів спромогтись на останне похвальне слово, то посіпаки еміра вміли нагайками примушувати засудженців до цього традиційного акту. Народ стогнав у кайданах і бунтувався; горді верховинці та степовики йшли на смерть за бунт, але з „вежі смерти" чути було водночас щораз то нові „похвальні гимни" скатованих, що дивилися у бездонну прірву під своїми ногами.

ЗАКОН.

Багатий шляхотський син Могамед-Хан рішив скинути ярмо кривавого еміра. Та заки він станув проти нього до явного бою, його зрадили. Його засудили разом із товаришами — кинутись із страшної вежі. Емір домагався, що він мусить у своєму імені та в імені своїх товаришів виголосити панегірик. Могамед-Хан глянув на еміра оком ворога, що висловлює свою найбільшу погорду й сказав: „Добре, я буду хвалити тебе, як цього вимагає закон".

Могамед-Хана любили всі за його доброту та лицарськість. Він пішов із товаришами у напрямі смерти. Перед воротами вежі лежали тіла його свіжо задушених жінок. Він пройшов мимо, не запримітивши. Коли ввійшов на горішню терасу, з нього зняли ланцюги

ПРОМОВА.

„Починай!" — крикнув до нього найстарший кат — „не забудь свого обовязку супроти еміра!" Довкола стояли озброєні посіпаки. І Могамед-Хан почав:

„Честь і слава князеві, що карає за ганебні вчинки і вміє відріжнити справедливість від гріху. Честь і слава — справедливому і ганьба тому, що карає несправедливо. Я мушу вірити, що той, хто панує над моїм краєм, мусить любити правду й ненавидіти брехні. Та хто визволить нас від безправства? Я мусів би стратити свою віру, коли бачу трупи невинних..."

Тут посіпаки підійшли до нього з загрозою, але він кінчав спокійно:

„...Якби я не вірив у справедливість еміра. Бо Бог є справедливіший від володарів та емірів. Він не знає народів, які терплять, не знає безсильних і ганьблених жінок, але і не знає еміра, якого я тепер величаю!

ВЕЖА СМЕРТИ

— Вирвіть йому язик! — крикнув кат. — Він образив еміра.

— Я образив еміра? — крикнув Могамед-Хан — чим? Я славлю його як пана нашого життя та смерти, але звертаюся теж до більшого від нього — Бога, якого доброта сильніша від ненависти еміра. Я та мої товариші кличемо на нього там, де кінчиться його влада".

Ніхто з катів не важився рушити з місця. Могамед-Хан та його товариші падали один за одним із вежі смерти з резигнацією, до якої тільки здатні віроісповідники фаталізму. Але не минуло і року, як сам емір стояв на тій самій вежі смерти. Остання промова Могамеда-Хана найшла відгомін у народі і досі її зміст повторюють у Бухарі подорожникам, що оглядають славну вежу смерти.

„Чуда" на екрані.

ПРО ДЕЯКІ КІНОВІ ВИГАДКИ.

При сучасному стані фільмової техніки кіно не знає завдань, яких не можна було б розвязати. Не має такої фантастичної вигадки, якої не можна би розвязати незвичайно простим та легким способом. Все це залежить від умілого оруднування фільмовим апаратом, відповідного уставлення обєктиву та приладження штучних декорацій.

Теперішне ательє достаточно примінене до змінювання людської постаті. Кожну людину можна замінити на велитня або карлика. Фільмовий апарат кладуть на окремому візку, що може свобідно порушатися, в довільнім напрямі, віддалюватись та наближуватися до фотографованого предмету, чи пак: особи. Вислід такої знимки, викликаний при помочі окремих сочок, такий, що ви бачите танкову пару, яка на березі чарки виконує балетні еволюції

МОДЕЛІ И МАНЕКІНИ.

Багато фільмовихх чудес та див завдячує кінотехніка саме цим двом предметам. Коли ви із запертим віддихом слідкуєте за несамовитою торпедою, яка жене в простори на місяць чи на Марс, тоді будьте переконані, що маєте до діла з незвичайно штудерно побудованим моделем, з нутрі якого находяться манекіни, схожі на людей-акторів. Коли ж усвідомимо собі, з якою швидкістю чергуються на полотні знимки та окремі сцени, й коли в наслідок цього бачимо раз живих людей, а раз їх манекінів, тоді ніяким чудом не можна запримітити цієї зміни.

МЕБЛІ, ЩО ТАНЦЮЮТЬ...

Ви пригадуєте собі, як ви нераз щиро насміялися, коли подивляли балетні хороводи меблів, або чоботи, що на вид свого пана, мерцій ставали „на позір". Дивуєтесь, як ліжко жене у здогін за своїм паном, якого комориик вигнав із помешкання, а ціла ця вигадка така проста й нескладна: треба тільки повитинати з фільмової плівки людей, які надали ліжкові рух або затягнути тонкий дріт, при помочі якого зручно тягнути ліжко, куди треба було

СТІНА, ЯКА САМА БУДУЄТЬСЯ.

Серед найріжнороднїших вигадок, які так сильно займають кінового глядача, слід відмітити т. зв. назадний рух: Вода пливе з долу до гори, дим не виходить із комина, але до комина, пливак, вилазить із води та вилітає на трамполіну і т. д. Буває й таке, що недокурена папіроска підноситься нечайно з землі, впадає до уст прохожого, замінюється на повної величини папіроску, гасне, та мандрує до папіросниці. І все це полягає на тому, що оператор „крутить" фільму у відворотному напрямі. Цей назадний рух дозволяє творити найбільше смішні сцени. Недавно була відома комедійна гротеска п. з. „Рай робітників", в якій стіна, сама із себе будувалася, цегли спокійненько клалися одна на другу і так небаром повстала ціла хата. В дійсності робітники яких не було видно, саме бурили хату, а моменти бурення назадним рухом перетворили у будову.

МУЛЯРІ — АКРОБАТАМИ.

Буває на полотні й таке диво. Кожному рухові можна надати неправдоподібну швидкість. Жінка, що йде з кошиком на місто купити харчів, може перегнати кожний самохід; мулярі можуть скакати по руштованні нече автентичні акробати. Ця вигадка полягає на тому, що з готової вже фільмової плівки витягають що другу або що третю знимку. Відомо, що ціла лента складається з великої кількости малих знимок, які творять цілість. Коли витяти що другу знимку та зліпити решткн фільми, дістанемо подвійно прискорений рух

РАДА МІНІСТРІВ ТАЄ НА ПОЛОТНІ...

Дуже багато вигадливих знимок можна одержати з явища, що тепло діляє на желятинову емульсію плівки. Кілька літ тому режисер Персі Сміс упав був на вигадку, якою тепер дуже часто користуються. Було це саме підчас виборів до англійського парляменту. Показували тоді фільму п. з. „Стаяння уряду". На екрані показували портрет кожного з міністрів, але нагло щезало одно вухо, відтак друге, далі ніс, очі, чоло, за хвилину щезло лице, залишалось тільки волосся, аж урешті не було нічого. Вигадка полягала на тому, що Сміс вкладав желятиновий портрет до гарячої води. Коли желятина під впливом тепла води стала розпускатися, тоді починали крутити фільму.

Так отже кіно заперечує тепер усі права фізики, анатомії, астрономії та геології. Нема для нього неможливости. Шкода, що все це можливе тільки на полотні...

—o—

САМ ПРОЧИТАВ КНИЖКУ ПРО СВОЮ СМЕРТЬ.

У Мадриді при вулиці Толедо сидить в душній кавярні старший панок, що читає зі захопленням книжку. Не звертає чомусь він уваги на гарний травневий ранок 1795 року.

Нараз цей панок встав, глипнув ще раз на книжку й крикнув:

— Неймовірне, неймовірне!

Вкінці зайшов до сусіднього столика, де сиділи його приятелі, і сказав:

— Глядіть на мене, мої дорогі. Я розмовляю з вами, пю вино, читаю, а одначе нема мене серед живих уже 20 літ.

— Це „Клявіго" — відказав старець — драма мого життя. Автором драми є Гете...

Цей старець, це еспанський вчений Клявіго, що згодом росказав приятелям довгу історію.

Коли був ще молодим, залюбився у сестрі французького письменника Бомарше. Клявіго приобіцяв молодій жінці, що скоро стане його дружиною.

Одначе сталося інакше. Коли Клявіго одержав належне становище, покинув свою нареченую. Це незвичайно обурило Бомарше. Він виїхав до Парижа й на кожному кроці видавигав злобні наклепи про еспанця. Це використав Гете для своєї драми.

Але Бомарше не дав вірної характеристики Клявіга, що мало погані наслідки. Годі дивуватися, що Гете дав у його руки револьвер і приказав застрілити Клявіга.

Це незвичайно заскочило Клявіка, коли 1785 року прочитав про свою смерть

—o—

АМЕРИКАНСЬКА ЛЮБОВ.

Американська преса широко розписується про сенсаційну любов доньки мільонера. Вісімнацятьлітня панна Наталка Карі заявила своєму батькові, що залюбилася в його шофері. Старенький мільонер незвичайно перенявся сенсаційною вісткою. Одначе не хотів чути, щоб його донька вийшла заміж за шофера.

Одного разу прикликав мільонер до себе шофера та докладно йому приглядався. Згодом ствердив, що щасливий молодець представляється незвичайно інтелігентно та визначається добрими прикметами душі.

Мільонер пропонував молодцеві щоб розійшовся із його донькою, а за це одержить належне відшкодування.

Одначе шофер рішучо відкинув пропозицію мільонера. Ніщо не помогли благання й дарунки батька багатої панни.

Шофер розгнівався на свого хлібодавця й покинув старе незабутне місце.

Тоді мільонер вислав доньку до своїх знайомих у Канаді. Думав, що там уже призабуде шофера.

Нараз мільонер одержав в Канади жахливу вістку, що Наталія пропала. Поліція почала скоренько шукати доньку мільонера, одначе їхні старання не принесли бажаних вислідів.

Одного разу зявився в палаті мільонера шофер зі своєю нареченою. Це викликало небуденнне здивування, бо всі уже думали, що панна Наталка пропала без сліду.

Тоді врадуваний батько приняв свого давнього шофера й згодився на подружжя.

—o—

ПЕРЛА В КОНСЕРВІ.

З Японії експортують на велику скалу консерви устриць. Цей продукт тішиться небуденним попитом, бож кожна пушка має... одну перлу.

Треба признати, що цей проект справді сенсаційний. Це просто чудо XX. ст., коли промисловець дарує консументам одну правдиву перлу.

Можна собі уявити, як приняла цей проект Америка. Японці зразу кинули свій товар на американський ринок, що приняли всі незвичайно радісно. Продовж тижня закупив Нью Йорк 25.000 пушок устриць.

Американки просто роздирали пушки устриць, щоб скоро здобути дорогоцінну перлу за ціну одного доляра. Часто можна запримітити, що американки переховують у своїх торбинках ключі до пушок консерви — як пудер, чи шмінку. І так цим чином кожна аматорка устриць скоро здобуває правдиву перлу.

Японці незвичайно втішилися належним збутом устриць в Америці. Тому задумали поширити його теж у Англії. Одначе Англія не приняла прихильно їхнього проекту. Споживчі склепи не хотіли продавати устриць у пушках, бо всі заявили, що цей артикул треба радше збувати в крамницях дорогоцінностей...

З НАШИХ ЖИВЦІВ І ЛІТНИЩ.

ЛИСТ ІЗ ЧЕРЧА.

Ще донедавна говорилось про Черче здебільша як про місце розваги а не лікування. „Ідьмо до Черча, моя кохана" співалось і вибиралися сюди не так хворі, як здорові прогульковці, спрагнені веселої життєвої емоції. Одначе часи змінюються шандко, змінилася теж репутація та роля Черча. Нині приїздять сюди майже тільки люди, що шукають не фліртy чи „кохання", але перш усього полекші у своїх фізичних болях і справді тут й знаходять. Зробила своє реклама, не та платна, якою послугуються всі чужинецькі живці, але жива та реальна, яку роблять Черчу сотки і тисячі осіб, що випробували на собі цілющу силу його лікувальних засобів. Вони й самі приїздять сюди вдруге та втрете, бо хто раз зазнав цього добра, того тягне сюди якась непереможна сила і той ще інших сюди притягає. Отже їдуть до Черча свої й чужинці, зблизька і здалека, бо слава черчанського живця заточує все ширші кола.

В чому лежить сила цього донедавна ще незнаного села, що сміло стануло до конкуренції з іншими краєвими живцями?

Черчанське лікувальне заведення ще дуже молоде, бо існує від 1929 р., не числячи двох попередніх років, коли вели його самі селяни. Але засноване при незвичайно корисних умовинах, під вмілою управою розвивається швидко. Простір, який заняли будинки заведення і парк, обіймає нині коло 9 моргів. Спершу була тут невеличка голотеча з марними корчиками і травниками. Нині всюди буйна зелень підросших дерев, розкішних кущів, травників і квітників. Торік поширено парк на півтретя морга, куплених від громади. За кільканадцять літ він зазеленіє в цілій повні.

Значно розбудовано теж будинки заведення. Поширено репрезентаційну „палатку" з рестораном і салею на всякі забавові та мистецькі імпрези. Змодернізовано головний купільний будинок з лазничковими кабінами числом 35 та просторою відпочивальнею. Лікувальні беруть тут купелі сіркові, боровинові, газові та електричні. Повалу технічні будівлі й уладження з машиновим та електричним відділом. Так, заведення має власну електріяну, що витворює електричну силу для лікувальних цілей та освітлення всіх будинків разом з парком. Доповненням купільного будинку є три мінеральні джерела на кінці парку, відомі під назвами „Льоня", 8-ка і 9-ка. Тут увихається кількоро сільських дівчаток, що черпають і подають лікувальцям воду.

Згадатиб ще про окремий новий павільон з бюровими приміщеннями для лікаря, управи, каси та пошти. Для вигоди публики є теж окремий павільон з трафікою і фризієром, а в іншому місці окрема кооперативна крамниця.

Праця в цьому заведенні триває чотири місяці безнастанно, від 5 год. рано до пізного вечора, в буддень чи свято. Боротьба з недугами не знає відпочинку, ні 8-годинного дня праці ні недільного відпочинку. Отже гудуть безупинно машини, постогує і зітхає на цілу околицю парова огрівальня, орднують лікарі, облягані хворими, порається жваво коло хворих по кабінах обслуга. Завзятий кипить бій між недугами, що вчерлися глибоко в людські тіла, з одного боку, та обєднаним фронтом сірки, боровини, газу, електрики та мінеральної води з другого боку. Та саме тому, що тереном боротьби є людське тіло з усіми його внутрішніми закамарками, недуги ставлять сильний опір, реагуючи своїми гострими формами, так що лікувальці терплять спершу ще більше. Остаточно недуги подаються й уступають з поля бою, переможені обєднаною силою лікувальних засобів. В результаті тріюмфують лікарі, яких цього року є два: д-р Р. Осінчук і д-р П. Онуфрик. Не менше вдоволені директори: Лев Лепкий і Ст. Бованко. Бо черчанський живець вивязується справно із свого завдання, росте його слава, міцніє його притягальна сила.

Річ природна, читача цікавить тепер питання, хто і з якими недугами може вибиратися до Черча. Відповідь легка: їхати може кожний, кому дозволяє кишеня і кого болять кости та мязи або чий шлунок, печінка, мочеві проводи, а врешті чиї нерви не в порядку. Відповідь мовою лікарів: черчанські лікувальні засоби (купелі і цілюща вода) помагають у затяжних захворіннях суглобів, костей і мязів (артретизм, подагра, ревматизм, гостець, ісхіяс і т. п.). Лікують теж катари шлунка і кишок, запалення мочевих доріг (мочанова сказа), катари ниркових мидничок і ниркове каміння, деякі шкірні недуги (лушпинець і чиряковатість), деякі жіночі недуги, врешті надмірне подразнення нервової системи та запалення нервів (неврастенію). Черчанські купелі і мінеральні води усувають надмір мочевого і шлункового квасу, управильнюють переміну матерії та регенерують цілий організм. Безліч хворих і калік завдячують черчанському живцеві своє подужання. Багато з них приїздило до заведення спараліжовані, сидячи на візках або сперті на кулях, а відходило власними ногами. І цього року видко тут таких калік, що шукають полекші від сірки та боровини. Дехто приїхав сюди, коли дещо вже їм не помогло.

Яку вартість і славу має черчанська боровина, свідчить факт, що деякі чужинецькі живці (Трускавець, Пішани) звертались до Черча з бажанням спроваджувати більшу скількість черчанської боровини, подаючи її в себе за свою. [illegible] не згодилася. До речі мовлячи, запасів боровини в Черчі стане на сотки літ, а мінеральна вода ніколи не вичерпається.

ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК
при
Українському Технічно-Господарському Інституті
приймає впис студентів на перший семестр.

Програма Школи складається з восьми таких груп предметів: 1) Загальна політика, 2) Держава і право, 3) Соціяльна політика, 4) Економіка, 5) Соціольогія, 6) Журналістика, 7) Українознавство, 8) Різні предмети загального характеру.

Викладають професори **Української Господарської Академії** та інших українських високих шкіл.

Навчання триває **шість семестрів**. Провадиться **позаочною** (кореспонденційною) методою.

У дійсні **студенти** приймаються особи з закінченою середньою освітою. Особи без матури можуть вписуватися до школи, як **курсанти**. Після закінчення школи абсольвенти дістають **диплом**.

Проспекти з умовами студій і таксами за навчання **безплатно**. Звертатися на адресу: Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut. Podebrady, Tchecoslovaquie, — або Товариство „Сільський Господар", Львів, Ринок 10. На ширшу відповідь прикладати міжнародню поштову марку.

На ту саму адресу надсилати прохання і запити у справі студій на 4-річному Вищому Економічно-Кооперативному Відділі, 2-річному **Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости**, 2-річних курсах **Українознавства**, Вищих Курсах **Громадської Агрономії**, 1-річних курсах **Бухгальтерії** та короткочасових курсах чужих мов, пасічництва, американського промислового пасічництва, садівництва, консервації і переробу садовини та городини, обробу шкіри, миловарства, фотографії, радіотехніки, птахівництва та городництва.

А. ЧЕРНЕЦЬКИЙ. 7

На слідах Маркіяна...

Гурток Гозера і тов. створив теж перші вакаційні півоселі для польської молоді т. зв. „корпуси вакаційні" зорганізовані вповні на військовий лад. Душею їх був Вішневський, з цього гурта вийшли теж і перші дячі легіонів на бережанському, нині й державному грунті. На ті півоселі заходив я часто до своїх товаришів поляків і тямлю, що тоді нераз бавилися вони в війну, в якій головну ролю грали стежі та розвідки.

Нині головний організатор цього гурта в Бережанах старий Вішневський написав проти нас книжку, де ще й назвав запеклим шовіністом найкращого самаританина Бережанщини, нашого друга і опікуна пок. д-ра Ковшевича, гльорифікуючи рівночасно перевертнів зпоміж бережанських українців. Темпора мутантур. Так змінюються часи і люди. Та це тільки мимоходом.

Щоб оминути закладання тайних студентських кружків, новий директор гімназії Фроїчхевич у порозумінню зі Шкільною Краєвою Радою створив гімназійну читальню під опікою учителів, в осени 1906. р., до якої допустив всі часописи, між ними „Діло", „Воля", „Л. Н. Вістник", а з польських: „Критику" та соціялістичний „Напшуд".

З доручення тієї читальні мав у гімназії відчит Мих. Рудницький про Ольгу Кобилянську.

Та ця урядова читальня не зліквідувала тайних кружків, ні зацікавлення політикою, бо при виборах 1907. р. гімназисти живо цікавилися, а один з них Зукерман за конфлікт з жандармами був навіть арештований та судово караний. Очевидно, що шкільна рада позволила йому потім здавати матуру як екстерністові.

Взимі 1907. р. з причини якогось конфлікту Мих. Рудницького з професором математики Штоком з групи Гозерівців, вибух кількаденний страйк цілої гімназії. Учні відбували збори за містом, на які ходили цілими масами. Страйк зліквідував інсп. Івен Левицький так, що нікого не покарав.

Це був останній більший „революційний подвиг" бережанських гімназистів.

Образ життя відродженої Бережанщини був би неповний, колиб пишучи про учеників бережанської гімназії, не згадав я про їх учителів та старше українське громадянство, з якими довелося нам стикатися, жити та серед них заправлятися до громадської праці.

Крім старого шамбеляна, бережанського Сократа, згадати треба все доброго Петра Дуткевича, шурина Вол. Навроцького, першого нашого економіста (його сестра вийшла за Дуткевича), професора Сената, який маніфестував свій патріотизм між іншим, що коли поляк Гарлицький дав українцям двійки з латини, то він стількиж двійок дав полякам з математики, Івана Біляка, Богдана Лепкого, якого як свого вважали тут все за товариша, подібно як і Арт. Хомина, від якого вперше дістав я „Україна ірредента" Юл. Бачинського та Кармазького „З теки самовбійця", Олексу Лукіяновича, о. д-ра Застирця, пок. о. Віктора Лозинського, Гр. Бобяка, що як чесний громадський робітник працює ще й нині в Бережанах, а надівсе щирих, сердечних старого Миколу Бачинського, батька наших товаришів, давнього учителя Івана Франка в Дрогобичі, та любого незабутнього Степана Томашівського. Польських професорів, між якими був теж один учитель Франка старий проф. Штайнер, схарактеризував вже Мих. Яцків у повісти „Огні горять", а одного з них Вархола у Яцкова Штангретовича о. Пристай. З молодших замітні хіба були А. Конопніцький (свояк поетки і сам поет), Ян Петжицький, поет, який чудово викладав польську літературу, згаданий вище Грибовський, Гоборський, пізн. ректор гірничої академії в Кракові та З. Клінгер, понятль С. Голубовича, Мих. Лозинського та Вол. Бачинського, з яким стрінувся опісля в партійному житті, а відтак у листопаді 1918 при польсько-українських переговорах у торговельній палаті, та де він з нами (були і його приятелі М. Лозинський і С. Голубович) говорив по українськи, хоч соціялістом тоді вже здається не був. Згадую про них тому, бо далекі вони були від шовінізму неодного зі своїх старших професорів-товаришів поляків, а до української молоді ставилися справедливо та по людяному.

Кількома словами треба згадати вкінці старших бережанських громадян, що тут стояли у народній службі непохитно, віддано, самовідречено. Як хлопець тямлю ще пок. Остапа Нижанковського, сотрудника, учителя співу в гімназії, основника „Бережанського Бояна", ред. Василя Яворського, з якого сином приятелював я в народній школі, а далі в уяві вирисовують постаті пок. радника Ол. Таничкевича, нотаря Рудницького, радника Білинського, нотаря Навроцького, д-ра О. Ковшевича, полкового лікаря, який даром лічив не тільки учеників, але й усю міську бідноту, та щедро спомагав інституції і цікавився літературою (перший зі старших бережанців купив у мене нові тоді твори Винниченка) та хоч військовий уряджував великі поминки Богдана Хмельницького та Січові маніфестації на горі Сторожисках, як також учив нас вечорами фехтунку.

Останній раз бачився з ним у дні 1. листопада 1918. р. в моїому бюрі в секретаріяті залізничників у Львові при вул. Городецькій, куди зайшов д-р Ковшевич разом з Андр. Шмігельським та Мир. Вітошинським за перепустками до дому з Народнього Зїзду. Зраділи ми дуже побачившись по кількох роках, на борзі обмінювались думками, покійний Ковшевич дуже спішився до наших Бережан стати на своє місце. Я дав йому і тов. перепустки, ми попрощались словами „до побачення" і мої товариші залізничники відпровадили до потягу

(Далі буде).

Поруч з розвитком лікувального заведення йде теж розбудова приміщень для лікуванців. В останніх часах повстало кілька нових пансіонів, які можуть бути прикрасою неодного живця, що має за собою десятки літ істнування. [illegible]ня заведення стріляє в гору черчанський хмародер „Амата", що грає ролю немов репрезентаційного пансіону. За парком побіч знаної „Роксолани" і перебудованої „Надії" виринула імпозантна Учительська Оселя, просторий поверховий будинок, уладжений солідно і вибагливо та призначений перш усього для українського учительства. Оподалік „Богданівка", громадянський дар для письменника і проф. Богдана Лепкого. Біля джерельної частини парку манить око пансіон „Віта", а побіч нього дожидає викінчення ще одна вілля. Зачувати, що й українські священники заходяться коло власної домівки. Повстає теж один жидівський дім. Також у кращих селянських хатах живуть лікуванці. Недалекий час, коли Черче набере вигляду містечка.

Цьогорічний літний сезон стягнув до Черча сильний контингент лікуванців, переважно української трудової інтелігенції. Всі пансіони повні. Багато учителів і учительок, між ними засланців з корінної Польщі. В часі шкільних ферій набирають сил у рідному середовищі та атмосфері. Видко також кільканацять священників, головно із станиславівської епархії. Є теж приватні урядовці й представники ріжних вільних фахів, є й досить селян, деякі аж з Городенщини і Снятинщини. Звертають на себе увагу також чужинці — поляки, жиди і трохи волинських росіян. Поляки з Варшави і Познаня, куди теж досягла притягальна сила черчанського живця.

Черче, як звичайно, визначається цього року товариським життям. Поза лікувальними годинами лікуванці гуртуються в пансіонах, парку, кругольні або при відбиванні, а вечором у палатці при музиці і танцях. Управа заведення будує ще й став, на якому можна буде лодкуватися. Бо спорт, розвага і веселий настрій потрібні теж до видужання. Були й поважніші, мистецькі імпрези. Дня 7. ц. м. виступив з концертом оперовий співак В. Тисяк і своїм ліричним теноровим голосом захопив численну публику. Минулої неділі артистка п. Кривіцька влаштувала „вечір живого слова" і вивела низку мистецьких продукцій. В найближчих днях почуємо відомого оперового співака М. Голинського, що заповів свій концерт. Передбачені теж виступи театру „Заграва" під орудою Бавацького.

Взагалі цьогорічний черчанський сезон належить до найбільше вдатних. Тому хто хоче ще цього літа віджити фізично і духово, хай не зволікає і їде до Черча. Тут привитає його радо управа лікувального заведення і знайде для нього місце. Радо приймуть його до свого гурту теж лікуванці, обєднані спільними болями і надіями на подужання.

О. К.

12. VII. 1937.

САЛЬВАТОРЕ ФАРІНА:

ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ

повість.

Матільде Серао: „Покинена", опов. у перекладі М. Островерхи. — Антоніо Фогацаро: „Недокінчені ідиллі; Едмондо де Амічіс: „Зустріч" у рекладі П. Карманського. **Ціна 2. зол. Порто 30 с.**

Загострення конфлікту між Японією і Китаєм.

ТОКІО, ПАТ. Агенція Домеї повідомляє: **У Пекіні і Тієн-Тсіні йдуть переговори у справі льокалізації китайсько-японського конфлікту. Тимчасом з Нанкіну і Шанггаю надходять вістки про дальші посування китайських військ на північ і концентрацію летунських сил. Китайські комуністичні відділи готові обєднатися з армією нанкінського уряду під спільним гаслом „боротьби проти Японії".**

ШАНГГАЙ, ПАТ. **Китайські політичні кола міркують, що положення далі грізне. Здогадуються, що японські військові кола хочуть скористати на часі, чекаючи на прихід підмоги японських відділів.**

ВАШИНГТОН, 16. 7. ПАТ. През. Рузвельт не виїжджає на відпочинок і залишається на неділю у Білім Домі з огляду на положення на Далекому Сході. **Президент слідкує уважливо розвиток подій у північнім Китаю і новий проект неінтервенції в Еспанії. Президент відбув нараду з трьома своїми дипльоматичними дорадниками: амбасадором з Туреччини Мек Мюреєм, знавцем китайських справ, Сапервелсом і Дейвісом.**

ЯПОНЦІ ХОЧУТЬ ЗААТАКУВАТИ ПЕКІН.

Переговори китайсько-японські в Тієнсіні ведуть у незвичайно напруженій атмосфері. На підставі китайських джерел, ціла низка домагань змагає до повного унезалежнення політичної ради Гопеї і Чагару від Нанкіну. Істнують побоювання, що цим домаганням дадуть форму ультімату.

Є теж поголоски, буцімто японські війська хочуть повести наступ на Пекін Серед чужинців, що мешкають у Пекіні, слідно деяке схвилювання.

ПОКЛИКАННЯ РЕЗЕРВОВИХ СТАРШИН ДО ВІЙСЬКА.

ТОКІО, 16. 7. ПАТ. Міністерство війни **повідомило 1000 резервових старшин, щоби були приготовані відїхати до своїх формацій.**

Одночасно міністр війни скоротив курс у військових школах так, щоби при кінці серпня можна було іменувати 470 нових підпоручників.

МОЖЛИВІСТЬ БУНТУ КИТАЙСЬКОЇ АРМІЇ.

ТОКІО, 16. 7. ПАТ. Між молодими старшинами 29-ої китайської армії панують всевладно протияпонські настрої і тому **слід числитися з можливістю бунтів у китайському війську, якщо штаб армії виявить надто примирливе наставлення. Хоч вищі китайські старшини схильні до ліквідації конфлікту, то крайні чинники в армії можуть взяти верх і довести до загострення.**

„Асагі Шімбун" повідомляє з Нанкіну, що ліквідацію конфлікту спиняють китайці, які обстрілюють японських вояків уже по перемирю з дня 11. ц. м.

Національні війська висадили порохівню.

МАДРИД, 16. 7. ПАТ. Минулої ночі національні війська бомбардували нагально аж до год. 3-ої над ранком позиції червоних довкола Вілля Франка де Кастільо. **Порохівня в цій місцевости вилетіла в повітря. На арагонськім фронті урядові війська покинули позиції, що їх здобули в днях 5. 6. липня ц. р. Крім того** національні **війська перервали облогу Альбарасін.**

СЕВІЛЛЯ, ПАТ. Ген. Кейпо де Льяно оголосив у радіо, що національні війська перемогли червоних на відтинку Альбарасін, а на мадридському фронті зістрілили три ловецькі літаки червоних.

ВИБУХ ПОВСТАННЯ В ЕСПАНІЇ — НАЦІОНАЛЬНИМ СВЯТОМ.

САЛЯМАНКА, ПАТ. Ген. Франко підписав декрет, яким установив день 18. липня, коли то вибухло повстання, національним святом.

Британська адміністрація проти поділу Палестини.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Проти поділу Палестини виступила британська палестинська адміністрація, яка в надісланім меморіялі міністрові кольоній критикує проект королівської комісії. Меморіял високого британського комісаря в Палестині висуває застереження проти пропонованого у звіті прилучення Галилеї до нової жидівської держави та вказує на трудноші при переселюванні арабів з Галилеї до Трансйорданії.

—o—

Присилайте передплату!

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— З нагоди вінчання м-ра Богдана Галайчука члена Редакції „Діла", з п-ною Іриною Степанівною, донькою пароха з Горпина, — яке відбулося в четвер, 15-го ц. м., в церкві св. Івана Хрестителя (ОО. Студитів) у Львові, — редакційний товариші складають молодій парі найсердечніші бажання.

— Твори Марка Черемшини. Вже появився II-ий том збірного видання творів Марка Черемшини. Ціна другого тому в розпродажі зол. 4.50 Для передплатників, які замовлять цілість збірного видання, ціна за всі три томи виносить зол. 9 себто по зол. 3 за том. Третій, останній том появиться в серпні ц. р. Замовлення і передплату висилати на адресу: Видавництво „Ізмарагд", Львів, вул. Косцюшка 5. Конто ПКО 503.062. 1301 1—10

— Посвячення нової церкви в Дорі. В Дорі відбулося оноді посвячення новозбудованої стилевої церкви, фундованої Вп. п. Іванною Кокорудз. Акту посвячення довершив тамошній парох о. Шмерковський в асисті о. Хомина й о. Савицького зі Львова. Дяконував студит о. Остап. У святі взяли гремяльну участь тамошні мешканці і численна інтеліґенція, яка перебуває в Дорі на літніх феріях.

— Припинили діяльність Філії Т-ва „Відродження" в Станиславові. Повітове староство припинило діяльність Філії Т-ва „Відродження" у Станиславові під замітом, буцімто на терені Т-ва істнувала нелеґальна організація.

— Жнива у рудецькім повіті. В цілім рудецькім повіті почалися вже жнива. Цьогорічний збір збіжжа заповідається назагал середньо. Перші сінокоси випали з причини посухи нижче середньої норми. Конюшина і бульба заповідається слабо. Пасовиська в більшій частині спалені сонцем.

— Не вільно переводити збірок в урядах. Міністр внутрішніх справ видав воєводам і старостам розпорядок з забороною урядовцям загальної адміністрації побирати якінебудь оплати на будьякі цілі від інтересентів у звязку з виконуванням урядових чинностей, зокрема приймати будьякі датки безпосередньо готівкою або закупом значків та датками, складаними до пушок. Отже скінчаться тепер датки від сторін на ріжні цілі, що їх стягали по воєвідських і старостинських урядах при нагоді сповнювання урядових чинностей.

— Як поліція легітимуватиме учеників (ць)? Головна команда поліції у Варшаві устійнила з міністерством освіти приписи, як мають легітимувати учеників (ць). Всі поліцаї на вимогу учителів і батьків мають легітимувати учеників (ць). Інструкція не поручає спроваджувати учеників до поліційного комісаріяту. Це можна буде робити тільки тоді, коли інакше не можна устійнити тотожности ученика, чи учениці. В поліційних комісаріятах ученики не можуть перебувати разом з іншими затриманими, щоб оминути лихого впливу. Відношення поліції до учеників повинно бути чемне.

— „Powiedz 'o psu". 9. ц. м. зїхала до с. Ціневи пов. Долина польська шкільна кольонія. Ще того самого дня переходила попри учительку, з тої кольонії 13-літня дівчина Павлина Данилів і на чемне християнське поздоровлення „Слава Ісусу Христу" дістала з уст учительки зїдливу відповідь: „„Powiedz 'o psu". Ці богохульні слова, як виявляється шовінізму в чисто українськім селі, викликали серед населення велике загальне обурення. На донесення до поліції, поліція не потягнула такої вихованиці до відповідальности за зневажу релігії, лише закидає ще заінтересованим тою справою громадянам вороже

становище до колонії. Запитуємо шкільні й адміністраційні власти, чи поведінка такої виховниці молоді з таким релігійним вихованням в католицькій державі є допускальна та може минутись безкарно?!

— **Усуватимуть поліцаїв-п'яниць.** Командант головної поліції ген. Кордіян-Заморський видав такий приказ до поліційних відділів: Поліцієнт висланий на службу, якого знайшов його зверхник-командант у корчмі вже у підхмеленому стані, вбив свого зверхника. Цей факт вкрив ганьбою польську поліцію і приневолює не лише до боротьби з алькоголізмом між поліцією, але змушує теж до загострення цієї боротьби. Тому то виданий мій приказ слід виконувати якнайбезоглядніше. Не можна мати ніякого милосердя супроти п'яниць. Лише безоглядне усування п'яниць і марнотратників з рядів польської поліції зможе змити ганьбу Міляновки з II одностроєю. За виконання цього приказу відповідають особисто команданти воєвідської поліції.

— **Батько вирікся доньки.** Скандальна афера 31-літнього промисловця Йосифа В., співвласника фабрики при вул. Городецькій з 14-літньою донькою урядовця Іриною К., ученицею 7-ої кляси народньої школи обіймає щораз то нові особи. По викритті цієї скандальної афери Ірина К. звернулася до свого батька з проханням, щоби забрав її до дому. Батько заявив, що не хоче знати такої доньки і не дозволив вернутися до хати. Тому Ірина К. звернулася до Т-ва опіки над дітьми при вул. Хорущини з проханням прийняти її до захисту. Управа т-ва прийняла її так, що Ірина К. перебуває від четверга 15. ц. м. у цьому захисті. Слід зазначити, що слідчий судця веде слідство проти промисловця Й. В. та його товаришів: магазинера і візьного.

— **Удар автобусу з фірою.** В пятницю 16. ц. м. рано автобус ударився з фірою на гостинці у Збойсках. Наслідком удару один кінь згинув, другий покалічений. З автобусу повилітали всі вікна. Жертв у людях не було.

— **Зловживання в дрогобицькім суді.** Перед кількома днями арештували у Дрогобичі б. адвокатського соліцитатора Ігната Кутку, який підробляв повновласти і маючи доступ до актів — підіймав грошеві депозити з сиротинської каси городського суду в Дрогобичі. На слід цілої афери попав один адвокат, який запримітив деякі знищені акти.

— **Таємнича смерть старого гуцула.** Олекса Шекерик з Гринявп. Косів стрінув йдучи через Яворник на полонину, двох хлопців, з яких один мав на ногах онучі батька Шекерика, Дмитра. Коли Олекса пізнав онучі свого батька, притримав обох хлопців і завів їх на поліцію в Зеленім, де виявилося, що хлопці це 18-літній Дмитро і 14-літній Іван Феркалюк з Красноїлі пов. Косів. Вони зізнали на поліції, що 4 дні перед тим удушили 78-літнього старця Шекерика Дмитра в колибі, думаючи, що він має при собі більшу готівку. Тому, що при вбитім грошей не знайшли, забрали тільки кептар, штани, дзеркальце та інші дрібниці, між ними саме згадані онучі, що їх пізнав Олекса. Гринявська поліція стверджує, що Шекерик помер у колибі нагло, але на трупі не було ніяких слідів, які вказували б на раптовну смерть. Поліція веде дальше слідство у цій таємничій справі.

— **Великі транспорти помідорів зі Заліщик.** Зі заліщицьких помідорових плянтацій вислали перші вагонові транспорти до більших міських центрів. Ціни вагаються від 45 сот. за 1 кг. помідорів.

— **Сенсаційна афера в Коломиї.** Перед кількома днями зголосилася до поліції в Коломиї 14-літня Марія Х., мундантка адвоката кажучи, що в червні ц. р. привела на світ у Станиславові нешлюбну дитину. Додала, що батько цієї дитини займає в Коломиї визначне суспільне становище. Одночасно показала поліції дитину. Виявилося, що молода мама охрестила дитину в Станиславові під чужим прізвищем мабуть тому, щоб „злі язики" не займалися цією справою. Тому поліція почала слідство проти батька за звезення малолітньої дівчини. Тимчасом дійшло до сенсаційного звороту в цій справі, бо поліція арештувала маму цієї мундантки під закидом вбивства нешлюбної дитини своєї доньки. Далі виявилося, що молода мундантка позичила собі на поліцію дитину від іншої матері, яка теж доказала цей факт кажучи, що не знала до чого треба було мундантці її дитини. А що лікарі тінкольоги стверднли, що мундантка стала дійсно матірю, насувається питання, що сталося з її дитиною.

— **Кривава хроніка.** Онодні вмер нагло на залізничній станції у Бродах лікар д-р Витовд Островський з Ожидова п. Золочів. Залізничий лікар ствердив смерть від удару серця. — У рові при шляху Львів-Перемишляни знайшли трупа маляра Гальперна з Перемишля з пострілювою раною на чолі. День передтим Гальперн дістав гроші на виконання робіт у Погорільцях і тому убивство має імовірно грабункове тло. Трупа підвезли убивники в сторону Львова і покинули в рові. — В Малій Волі під Раньцутом відбувалося весілля; хтось пострілив молоду в ногу. Поліція веде слідство. — Іван Макогон зі Зборова втік із міських арештів, де відсиджував кару 5-денного арешту за якийсь адміністраційний промах. Поліція посадила його знову під ключ. — Невисліджений справник вломився до крамниці Кулка Рольнічого в Богданівці пов. Зборів і вкрав 120 зол. готівки. — Кристоф Огурчак украв телефонічний стовп, який лежав біля поштового будинку у Зборові. Порізаний уже стовп знайшли на подвірі Огурчака. — На дорозі між Розгадовом і Поморянами напало двох справників з карабінами на Ореста Кошика, члена гарцерського обозу у Волиці п. Бережани і заграбили 55 зол.

— **Півнальфабет урядовцем куратерії.** Перед військовим судом у Вильні відбувся процес проти пор. Аркадія Ліца, якого обвинувачував Владислав Карповський, б. урядовець шкільної куратерії у Вильні. Процес виказав правдивість слів Ліца про обмани, брехні, вимушування і т. д. Підчас процесу виявилось, що Карповський, який був довший час урядовцем куратерії є а професії шукорником, до того ще майже аналь-фабетом, який не вміє навіть добре писати.

— **Кіднапери в Катовицях.** У Катовицях скоївся випадок, який нагадує американські історії. Служниця везла на вулиці у візочку 8-місячну дитину. Раптом приступила до неї якась жінка і веліла їй іти домів, бо її пані ненадійно занедужала. Дитину зобовязалася незнайома відвезти. Служниця повірила незнайомій, залишила їй дитину, і сама пішла швидко домів, де виявилось, що ціла історія неправдива. Коли мати дитини і служниця вибігли на вулицю, переконались, що за таємничою жінкою з дитиною слід застиг. Негайно повідомили поліцію, яка почала погоню. Родичі дитини визначили 500 зол. нагороди за віднайдення дитини.

— **Охорона національних символів.** У Німеччині вийшов закон у справі охорони національних символів. Влада заборонила виробляти дівани з десенями свастики, відливати з цукру фігури штурмовиків. Заборонені теж будильники, що виграють гимн націонал-соціялістичної партії Німеччини.

— **Найстарший студент медицини.** Перед 30-ти роками Вілїям Тейлєр Гечінсон перейшов на емеритуру як урядовець міністерства торговлі Злучених Держав. В останніх роках Гечінсон живо зацікавився медициною і записався на медичні студії в колюмбійському університеті. Гечінсон має тепер 96 років і сподівається, що за кілька років буде лікарем.

— **Наїзд злодіїв на католицьке свято.** „Матен" обурюється на наїзд ватаги міжнародніх злодіїв на католицьке свято в Лізіє, що відбулося цими днями при участи 5-ох кардиналів і 60-ох єпископів. „Матен" стверджує, що це була „ватага польських злодіїв" і вичислює на доказ їх імена: Герман Гайзенголь, Маєр Орлеан, Абрагам Іцковіц, Йозеф Розенблюм і Абрагам Радішицький. Польська преса звертає „Матенові" увагу, що згадані „на жаль — польські громадяни" такі самі поляки, як і французи.

— **Вулканічний попіл знищив засіви й витрої худоби.** Вулкан Убіна в Перу від травня ц. р. чинний, викидає величезні маси гарячого попелу, який знищив багато засівів і витроїв багато худоби.

— **Заборона носити однострої.** У Мінхені тимчасово заборонили членам відділів штурмовиків носити однострої. Причиною цієї заборони мали бути конфлікти штурмовиків з мешканцями міста на релігійному тлі. В органі штурмовиків „С. А. Мани" появилася одночасно стаття, в якій критикують гостро тих мешканців Мінхену, які поздоровляють католицьким привітом „гріс Гот", замість національного привіту „гайль Гітлер".

— **Всі святкують неділю в СССР.** Совітська преса пише, що референт виборчих справ Яковлев на засіданні центрального виконавчого комітету заявив, що вибори до найвищої ради треба конче назначити на якусь неділю, бо хоч у СССР неділю офіційно скасували, то 90 відсотків населення святкує далі неділю. Тому треба пристосуватися до того звичаю і перевести вибори лише в неділю, коли всі мають час іти голосувати.

— **Пошесть тифу в Константинополі.** У Константинополі й околиці панує грізна пошесть плямистого тифу. В самому Константинополі денно вмирає пересічно 50 осіб на тиф. До Константинополя приїхало кількадесять лікарів зі Софії і Будапешту та з Відня, щоби помогти ліквідувати грізну пошесть.

— **Дня 15. липня 1937 року** відбувся в Централі П. К. О. у Варшаві 45-те з черги льосування книжечок на премієві вклади ощадностеві Серії I-ої. По зол. 1000 — дістануть власники тих книжечок: 8933, 12093, 22.081, 28.476, 26112, 32.962, 33786, 35329, 35467, 38908, 40651, 41823, 43837. Книжечка премієва Серії I-ої, вилосована 15. I. т. р. досі не зреалізована: ч. 30599.

Червоно-білі вивіски
на українських кооперативах?!

Дня 19. VI. 1937. р. зайшов до Кооперативи „Рільник" в Новошині, долинського повіту, командант постерунку Держ. Поліції в Велдіжі й зажадав змінити українську вивіску на кооперативі на польсько-українську вивіску з написом червоними буквами на білому полі. Дня 24. VI. повторив те саме домагання постерунковий, який при тому заборонив продавати в кооперативі по 7. год. вечором, наказав усунути нафту з крамниці та забрав з собою 1 літрову міру до нафти. Не помогли вияснення що: 1) приміщення на нафту замуроване і що з того приміщення кооператива продає нафту вже 10 літ, 2) по селах зрідно з дозволом попереднього старости торгується до год. 9. вечером, бо члени приходять з поля щойно по 7-ій год. і тоді щойно можуть у кооперативі полагоджувати свої орудки та що досі цього розпорядку Староство не анулювало; 3) що міру 1-літрову куплено в 1936. р., цеховану в тому ж році.

Подібні випадки з жаданням зміни вивіски по кооперативах мали місце по всіх кооперативах долинського повіту. Запитуємо отсим компетентних чинників, чи: 1) вони знають про такі розпорядження староства або поліції, 2) чи є такий закон, на підставі якого існував би примус щодо краски й написів на вивісках? і 3) чи це має бути новий доказ „нормалізації" українсько-польських відносин?!

Взагалі від часу, як до долинського староства прийшов з Жидачева п. Гут, референт безпеки, повіяло в цілому повіті іншим вітром. П. Гут жадав від організаторів культурно-освітніх і кооперативних установ, щоб вони на своїх поїздках читали виключно реферати ним провірені й затверджені (!!), жадає від деяких кооператорів, щоб вони залишили долинський повіт, інакше постарається, що їх примусово усунуть, називає кооперацію політикою і т. п.

Що це все значить? Як далеко сягають компетенції одного пана референта в одному повітовому старості?

—o—

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Марко Черемшина: ТВОРИ, том II. Повне видання за редакцією Евгена Юлияна Пеленського. Накладом В-ва „Ізмарагд". Львів 1937. Стор. 248, ф. 8°.

ЖУРНАЛИ.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ, ч. 14 (65) з 15. липня ц. р. Зміст: Капітал і творча людина. (З приводу обнижки з десяткової стопи від щадничих вкладів — В. Несторовича). — Значіння гастрономічного промислу (І. Пастернак). — Акція безвідсотнового кредиту. — Азбука організаційної науки (вел. фейлєтон). — Анкета в Станиславові. — Різні вісти. — Наші справи в українській пресі. — Новеля до закону про екзекуційне поступування скарбової влади (Зміна екзекуційних оплат — д-р І. Грицай). — Ринок і ціни.

СЕВЕРНЫЙ КАВКАЗ, Варшава, апрель 1937. Нр. 36.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантеріяній

Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

МИКУЛИЧИН:
17. VII. Шаріка.
18. VII. Циганський барон.
19. VII. Муж двох жінок.
20. VII. Довбуш.

ЗОРОХТА:
21. VII. Шаріка.
22. VII. Муж двох жінок.
23. VII. Циганський барон.
24. VII. Під курателею.
25. VII. Ніч під Івана Купала.

З Зорохти їде театр до Жаб. Косова і Кут.

Український Молодий Театр „Загравa" під арт. пров. В. Блавацького.

БЕРЕЖАНИ:
17. VII. Трафіка пані генералової
18. VII. Тарас Шевченко.

З Бережан вступить театр до Підгаєць, Монастирськ, Бучача, Чорткова і Заліщик

Великий Театр:

Субота 17. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачом.

Неділя 18. VII. год. 3.30 попол. Виступ Театру Атенеум „Вольний і міністр" із Ст. Ярачом. Год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачом.

КІНА.

АПОЛЬО: „Човен смерти" із Гансом Альберсом.
АТЛЯНТИК: „Ню Йорк — Сан Франціско".
ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої пригоди".
ГРАЖИНА: „Кімната ч. 309". „Пірвали жінку".
ЕВРОПА: „Побідили жінки".
КАСІНО: „Дармоїд" з Волесом Бірі.
КОПЕРНИК: „Р 107 взиває помочі", „Король Бродвею".
МАРУСЕНЬКА: неділя.
МЕТРО: „Мрійливі уста", „Пригоди Гаршана".
МІРАЖ: „Ясний пан шофер", „Буді в країні песимізма"
МУЗА: „Спокусниця".
ПАЛЯС: „Малий чародій".
ПАКС: неділя.
ПАН: неділя.
РАЙ: „Готель Савой 217".
ЗВІТ: „Бенгальський тигр" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Продавець тракторів" муз. комедія.
ТОН: „Смерть чигає в джунглях"
УТІХА: „Пат і Паташон як бездомні" і ревія.
ХИМЕРА: „2 дні любови".

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 17. липня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Табор. пісні, 16.00 Військова музика, 20.10, 21.00 „Літня ніч" — орх., 23.30, 24.00 Танк. музика; БІЛГОРОД 18.30 Скрипк. реціталь, 19.50 Арії, 20.30, 21.00 Розр. програма, 22.20, 23.00 Танк. музика; БУДАПЕШТ 17.00 Медярпісеньки з циг. орх., 18.25 Дівч. орх., 19.40 Музика, 20.00, 21.00, 22.00 „Жовнір на сцені" — опер., 23.00 Циган. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Австр. нар. пісні, 19.25 Танк. ритми, 20.00, 21.00 Наддунай. муз. фестіваль, симф. концерт, 21.50, 22.00, 22.20, 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНД ЗЕНДЕР 15.15 Легка музика, 19.00 Муз. різнор., 20.10, 21.00 Розр. музика, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.00, 19.55, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Кавалєра з Ескбу" оп. Цандонаія, 23.30, 24.00 Танк. музика; МІНХЕН 17.00 Попол. концерт, 19.00, 20.00 Хор, солісти, орх., 21.00 22.00 Симф. IX Бетговена, 24.00 Танк. і бал. муз. музика; ПРАГА 15.10, 18.00 Концерт солістів, 19.15 Військ. орх., 21.25 Розр. музика; РАДІО ПАРІ 19.15 Дуети, 19.30 Форт. рецітр., 19.45 Пісні, 20.30, 21.00 22.00 Симф. франц. болгар. концерт, 23.00, 24.00 Танк. музика; РИМ 19.40, 20.40 Розр. музика, 23.00, 24.40 Танк. музика.

Неділя, 18. липня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. концерт, 18.00 Музика з цілого світу, 19.20 Нар. музика; БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 19.50, 23.00 Радіорх.; ВІДЕНЬ 12.15 Кляс. пісні, 15.00 Наддунайський муз. фестиваль, 19.55, 20.00, 21.00 „Цер Шацмайстер" — опер. Цірера, 22.30, 23.00 Танк. музика; БУДАПЕШТ 15.45 Концерт хору, 17.00 Сольо на тарогато, 18.45, 19.00 Сальон. музика, 22.15, 23.00 Опер. орхестра; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Хор дан. студ., 15.00 Дуга орх., 16.00 Вес. популярна музика 18.00, 19.00 Гарні мельодії, 20.00 Хор залізн., 20.20 21.00 „Пісня Дунаю" радіорх., 22.30, 23.00, 24.00 Просимо до танку КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 18.00 Вокаль.-інструмент. концерт, 20.45 Розр. музика, 21.00, 22.00 Орх. моряків, 22.20 Форт. рецітр. 23.00 Танк. музика; МІНХЕН 15.00 Пісні, 19.00 Німецька поезія й пісня, 22.30, 23.00, 24.00 Танкова музика, ПРАГА 15.30 Концерт з плит, 16.00 Орх. гірн., 17.15 Попул. концерт, 19.05 Легка музика, 22.35, 23.00 Джез. музика; РАДІО ПАРІ 12.30 Релігійна музика, 13.45 Спів. реціталь, 15.15 Легка музика, 15.45 Вокальний концерт, 17.00, 18.00 Орх., 20.15 Спів. реціталь, 23.00 24.00 Танк. музика; РИМ 17.15, 18.20, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Любовний напиток" оп. Доніцетія

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 17. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Молоч. гутірка, 12.25 Військова орх., 14.00 Концерт бажань, 14.58 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Театр уявн для дітей: Королевич і прошак, 16.30 Концерт орх., 17.15 Камер. орх., 17.50 Катовиці в очах туриста — гутірка, 18.00 Суспільн. гутірка, 18.05 Опер. музика з пл., 18.25 Актуальн. гутірка, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льов. спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льов. спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Весіль. музика з Підгалля, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Авдиція для закорд. поляків, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Лісові новини, 21.05 Танк. музика, в перерві 21.45 Літерат. новини, 22.50 Остан. вістки вечірн. денника, огляд преси і метеорол. комун., 23.00 Баль залюблених, 23.40 Танк. музика з плит, 24.00 Орх. Т. Серединського

Неділя, 18. липня 1937.

8.00 Сигнал часу й пісня, 8.08 Ран. денник, 8.15 Авдиція для села — газетка, гутірка, 9.00 Богослужба із святохресного костела в Варшаві; після богослужбок поважна музика з плит, 11.00 Нар. капеля з Наленчова. 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симфон. поранок — симф. орх. і сол. 13.00 Фільм. огляд, 13.10 Розр. концерт, 14.40 „Шлихтич і голяр" гумор., 15.00 Авдиція для села, огляд, гутірка, 16.00 „Румун. фантазія" — орх. мандолін., 16.30 Популяр. музика з пл., 17.15 „Свідання" скеч, 17.30 Репорт. з життя, 18.00 Підвечірок при мікрофоні — орх., в перерві 18.55 „Над Червоним Морем" — фейл., 20.00 Концерт солістів, 20.30 Льокаль. спорт. вістки, 20.35 Політ. огляд, 20.45 Вечір. денник, 21.00 „Еліксір любови" оп. Доніцетія, в перерві 21.30 Збірні спорт. вістки. 22.25 Остан. вістки вечірн. денника і метеор. комунікат. 23.35 Танк. музика з пл., 24.00 Орх. Т. Серединського

Радіокутик.

КІЛЬКІСТЬ АБОНЕНТІВ РАДІЯ В ЕВРОПІ.

Приріст абонентів радія станови в Европі в 1936 р. разом 3.090.518, з чого приріст у групі країв, які мають понад 1 мілюн абонентів, тобто в Німеччині, Англії і Франції, був 2.079.266 абонентів, а в решті країв — 1.011.252 абонентів.

Найбільший приріст скількістю зикавала Німеччина (975.000), потім Франція (592.600), Англія (511.400), Польща (175.000), Бельгія (146.800), Швеція (110.300), Італія (92.900), Чехословаччина (80.100). Одинокою країною, що викавала зменшення числа радіослухачів була Болгарія. В минулому році Польща висунулася, під оглядом кількости абонентів в 11-го місця на 8-ме, випереджуючи Австрію, Італію і Данію.

Розглядаючи відсотковий приріст, бачимо, що Польща (37,73 проц.) зайняла перше місце в групі країв, що мають понад 100.000 абонентів. Більший приріст від Польщі мала Греція (11 проц.), яка тепер творить свою радіофонію, потім Люксембург (66 проц.) і Естонія (56 проц.). Найменший приріст виказала Мадярщина (3.5 проц.).

Цікаво представляється справа радіового насичення в Европі. У 26 краях мешкає 359.7 міл. людей; радіове насичення в Европі становить пересічно 7.65 проц., при чому краї, що мають понад 1 міл. абонентів виказують насичення 12,4 проц., а краї, що мають понад 100.000 абонентів виказують тільки 4.15 проц. Краї, що мають понад 10.000 абонентів мають 1,16 проц. насичення.

Насичення Польщі було на 1. І. 1936 р. — 2,05 проц., а від того часу зросло до 2,3 проц. Найбільше насичення має Данія (17 проц.), найменше Румунія (0,86 проц.), Португалія (0,76 проц.), Югославія (0,66 проц.) і Болгарія (0,25 проц.).

НОВОЧАСНИЙ ВІЗ ДЛЯ РАДІОРЕПОРТАЖУ.

В червні п. р. віддамо офіційно до вжитку перший самохід для потреб радіорепортажу Міністерства Пошт у Франції Ця велика машина має всі можливі уладження, які дозволяють репортерові працювати в кожному терені і в кожних обставинах. Ретрансмісія відбувається при помочі каблів, як і через етер. В останньому випадку вживають короткохвильних стацій, що працюють на хвилі 80 або 160 м. Віз має дві антени — складану та змонтовану на даху возу на постійне. Вони заповняють засяг: одна 200, а друга 50 м. Застосування другої антени дозволяє на працю під час їзди.

Крім того є висильник, який працює на хвилі 5 м., завдяки якому репортер, який несе його на плечах, може довільно посуватися в межах бачення, не тратячи контакту з возом, звідки трансмісія йде вже далі до властивої праці. Віз має спеціяльну вежу для репортера, яка дає йому змогу вигідної обсервації.

Всі помічні уладження, як батерії акумуляторів і уладження для їх ладування, змінювачі (подвійні на випадок ушкоджень), барабани до каблів і т. п. приміщені також у возі. Також уміщено там інсталяцію реструючу на плитах.

Ширіть наш часопис!

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43, 89·00, Доляри американські 5.30·00, 5.27·50, доляри канад. 5.29·50—5.26·50. Фльорени гол. 292·62—290·90, Франки фр. 20·62—20·50, Франки швайцарські 121·80—121·00, Фунти анга. 26·39—26·23, Гульдени данн. 100·20—99·80, Корони ч. 18·50—17·50, Кор. дан. 117·74—116·90, Кор. норв. 132·58—131·60, Корони шв. 136·08—135·10, Ліри італ. 23·70—22·30, Марки фінлянд. 11·66—11·20, Марки нім. 141·00 — 138·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 22·26—16·00, Марки нім. срібні 149, 146.

Яиці.
Банк Польський 102·00.
Тенденція сильніша.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 52·75, 53·25, 3 пр. інвест. 1 ем. 65·50, серія непотовані 2 ем. 64·75, серія 31·50, 5 пр. конв. 59·50 4 проц. поз. зел. 56·75, прем. дол. 38·00 38·50, 4 проц. консол. 55·50, 54·50, 54·25 54·00, два ост. дрібні.

Збіжжя.

Пшениця одностайна черв.	26·25—25·50
Пшениця збірна червона	25·25—25·50
Пшениця одностайна біла	25·00—25·50
Пшениця збірна біла	25·25—25·50
Жито шт. I.	24·75—25·00
Жито шт. II.	21·25—21·50
Ячмінь одн.	23·25—23·50
Ячмінь на мл.	21·75—22·00
Ячмінь паст.	20.75—21·00
Вика темна	23·50—23·00
Вика сіра	21·50—22·00
Гречка на мливо	27·00—27·50
Гірах одн.	43·50—44·00
Мука пшен. разова до 0·95 %	28·75—29·00

інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 16. липня 1937.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 2·55 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 2·60 зол.
молоко . . . . 15—16 сот.
яйця . . . . . 3·20—3·30 зол.

Тенденція на масло, молоко та яйця сильна.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ОДРУЖИТЬСЯ мужчина дуже добре ситуований, самітний з панною або бездітною вдовою повад 30 років, інтеліґентною, небідною і музикальною. Тільки серіозні зголошення **зі світлиною** слати до Адм. „Діла" під „Безжурне життя". 1300 1—2

МЕШКАННЯ

НЕЗАМОЖНА З ДИТИНОЮ шукає у добрих людей приміщення для себе з дитини за домашню працю. Зголошення ласкаві до „Діла" під „Незаможна". 1-2

РІЖНІ

НА ПРОВІНЦІЇ, близько Окружного Суду до відступлення вироблена канцелярія адвокатська на догідних умовинах. Зголошення до „Діла" під „Добрий інтерес". 1299 1-2

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Макс Гляверман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-08. 800 12-15

ОГОЛОШЕННЯ.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0·60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 1

Неділя 18. липня 1937. Ч. 155

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Польська мова у румунських школах.

(Вступна стаття.)

За свободу національної праці і право розвою.

Сеніор д-р К. Левицький про нормалізацію.

Скликання сойму і сенату у вавельській справі

Кінець старої демократії.

Мобілізація в СССР.

Населення Іраку демонструє проти поділу Палестини.

Димісія чехословацького уряду.

Похвала міста. (Фейл. Гал. Чіпки).

З білоруського життя.

Спис контрреволюційних книжок зростає.

З природи й життя.

До кого належить північний бігун?

Ч. 155 (14.698). Львів, неділя 18. липня 1937 Оплата рахунків вінесена готівкою. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Півріччно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

МОБІЛІЗАЦІЯ В СССР?

Амбасадори Англії та Франції у Москві запитали наркома закордонних справ, яке становище займе СССР на випадок японсько-китайської війни. Уряд СССР натякнув, що він не може обіцяти невтральности.

У московських колах говорять, що Японія приготовлює напад на монгольську совітську республіку (яка не належить до СССР, лише звязана з ним пактом взаїмної допомоги). Якщо дійде до війни між Японією та Китаєм, СССР мабуть змобілізує поважні військові сили на манджурському кордоні, щоб шахувати японську армію.

СССР ЗОСЕРЕДЖУЄ ВІЙСЬКА НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Як подають московські кореспонденти англійських часописів, транссибірська залізниця служить тепер виключно до військових трансфортів. З північної та південної частини СССР висилають великі військові частини на Далекий Схід.

СТАНОВИЩЕ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Як подають з урядового джерела після вчорашніх розмов американського державного секретаря з японським і китайським амбасадором, становище американського уряду супроти положення на Далекому Сході не змінилося. Державний секретар підкреслив перед обома амбасадорами, що необхідно утримати мир. Японський амбасадор подав причини „рішучого становища" Японії супроти Китаю.

З огляду на китайсько-японський конфлікт през. Рузвельт не виїхав на недільну відпустку.

НІМЕЦЬКА ДИПЛЬОМАТІЯ ПРИ ПРАЦ.

Німецький амбасадор фон Дірксен відбув з японським міністром закордонних справ Гіротою довгу розмову, про ситуацію в північному Китаю. Кола, зближені до німецької амбасади в Токіо надіються, що Японія зуміє зльокалізувати конфлікт. Заявляють при цьому, що евентуальна війна Японії з Китаєм булаб суперечна з духом німецько-японської протикомуністичної умови, бо шкодилаб інтересам у Китаю й Німеччині. Зате Німеччина не має нічого проти того, щоб Японія довела до демілітаризації північного Китаю та закріпила там свої господарські впливи.

КИТАЙЦІ У ГОПЕЇ.

Не зважаючи на японську осторогу, китайські війська вдерлися до Гопей; на думку японців цим способом вони зломили договір. Напруження зросло.

Японці поспішно розбудовують летунський майдан у Фентай, де причалило кілька бомбових і мисливських літаків.

МЕШКАННЯ БЕЗ ОПІКИ
можете залишити спокійно тільки тоді, якщо обезпечите свою домашню обстанову від крадежі-влому в **Товаристві Взаїмних Обезпечень**

„Дністер"
у Львові, вул. Руська 20. Тел. 205-47

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу

ГАЛИЦЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
НАЙСТАРША ОЩАДНОСТЕВА ІНСТИТУЦІЯ
У ЛЬВОВІ
ОСНОВАНА В РОЦІ 1843
ОЩАДНОСТЕВІ КНИЖЕЧКИ З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ
ЗАСЯГ ДІЛАННЯ — ЦІЛА СХІДНА ГАЛИЧИНА
ЗАМІСЦЕВІ ВПЛАТИ П. К. О. 500.198.

Польська мова у румунських школах.

Львів, 17. липня 1937.

Недавне формальне польсько - румунське зближення починає немовто виповнятися реальним, глибшим змістом. Помиляємо тут такий факт, як подорож шефа генерального штабу польської армії в гостину до румунського генерального штабу. Такі відвідини мають свою мову навіть для пересічного політичного ляїка з вулиці. Хочемо звернути увагу на факти менше яскраві, але такі, що може ще важніші, бо обраховані на дальшу мету.

На хвилях етеру та на сторінках щоденної преси облетіла світ вістка, що румунське міністерство освіти заводить у румунських середніх школах навчання польської мови для румунської молоді. Мають появитися спеціяльні підручники та словники польської мови. Румунська і польська молодь повинна взаємно — слухаємо і читаємо — пізнатися, відвідуючись на переміну у спортових таборах, вакаційних оселях і т. д. Виходить, що обидві договірні сторони обдумали плян не лише політичного, але й духового зближення двох своїх народів. Виходить теж, що керманичі обох держав справді мають на увазі поважні солідарні завдання, якщо рішили переводити взаємнин зближення на таких широких основах. Ясно, що ці завдання подиктовані геополітичною ситуацією обох держав та можливістю їх вирішного впливу на політичні відносини у Східній Европі.

Рішення румунського міністерства освіти, що виливає з недавнього політичного порозуміння, свідчить про далекозорість румунського державного проводу. Але в цьому рішенні є також елементи політичної короткозорости. Бо коли румуни поширюють знання польської мови, то як вони могли забути про українську?! Український нарід нині ще недержавний нарід і не є ще підметом чинної міжнародньої політики. Але не звертати на нього уваги, не рахуватися з його національною індивідуальністю, з його хочаб тільки культурними потребами, не рахуватися з українством як потенціяльним чинником, якого ніяким робом не вдасться омінути при найближчому східньо-европейському конфлікті, — це, на нашу скромну думку, політика дуже короткозора.

В Румунії живе бодай около півтора мільона українців, головно на Буковині та в Бесарабії здовж Дністра. Чи нарід цей з оглядів міжнародньої політики не заслуговує на те, щоб по-

Населення Іраку демонструє проти поділу Палестини.

Іракський комітет оборони Палестини зорганізував велику маніфестацію, щоб запротестувати проти звіту королівської комісії для справ Палестини. У маніфестації взяли участь представники начального арабського комітету в Палестині, які приїхали до Багдаду, щоби подякувати іракському королеві й народові за підтримку.

Уряд дозволив на маніфестацію, домагаючись лише, щоб утримати порядок, надаючи маніфестації величавий характер. Маніфестанти, між якими були представники влади, перейшли головними вулицями Багдаду, співаючи патріотичні пісні.

ПРОТИАРАБСЬКІ РЕПРЕСІЇ.

Британська влада завісила в Єрусалимі три найповажніші арабські щоденники і хотять заборонити всі маніфестації та збори, м. ін. всеарабський конгрес, що його мали скликати на нині.

Як приняв комітет неінтервенції

ПРОЄКТ МІН. ІДЕНА?

Представники всіх держав, що беруть участь у працях комітету неінтервенції, приняли проєкт наладнання неінтервенції, що його предложив мін. Іден, як базу до дальших переговорів. У цьому слід добачувати досить поважного успіху, бо йшло саме про те, щоб не допустити до зірвання переговорів.

Інша справа, що вигляди на успіх переговорів на базі Іденового проєкту невеликі. Німеччина й Італія приняли його здається лише з тактичних мотивів; німецький уряд запропонує зміну пляну та дальше форсуватиме справу визнання обох урядів комбатантами. Франція й СССР у першу чергу цікавилися приверненням контролі й евакуацією добровольців.

Засідання комітету неінтервенції тривало 40 мінут. Після того, як представник Англії зясував Іденів плян, амбасадори Німеччини й Італії заявили, що принимають його як основу до дискусії, амбасадори Франції та СССР — що не приступлять до дискусії над признанням прав комбатантів еспанським урядам, доки не вирішиться справа евакуації добровольців. Португальський делегат обіцяв, що його уряд приверне контролю на границі Еспанії, як лише французький уряд те саме зробить. Всі інші члени комітету підтримали Іденів плян.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

шанувати його національно-культурні потреби, бодай у ділянці рідної мови? Попри політичне порозуміння двох держав, Польщі і Румунії, рівночасно два народи, польський і румунський шукають реальних шляхів наближення. Чи ж наближення на тих самих основах з українським народом не має ніякого практичного значіння в очах румунського державного проводу?!

Український нарід не має в Румунії майже ніяких національно-культурних і мовних прав. Його мову усунули зі школи і з урядів. Польської мови буде вчитися румунська молодь, а української мови невільно вчитися навіть українській молоді. А поміж румунським та польським народом лежить широка етнічна українська територія та живе компактна маса українського народу. Чи добре легковажити собі цей факт та „переочувати" і територію і нарід на ній та тямити виключно лише державні назви й державні апарати?!

При нагоді польсько-румунського порозуміння повинна Румунія перевірити також і свою національну політику супроти українського народу, супроти власних громадян української національности. Треба чимно допомогти розвиткові національної культури українського народу, дати широкі права українській мові в прилюдному житті, в установах і школах. Політика безоглядної румунізації не дасть ніяких практичних успіхів, а грозить великою шкодою, — не тільки українцям.

Найновіша історія Европи повчає нас, що й недержавні народи мають неабиякий вплив на хід міжнародніх подій. Польща, Чехословаччина, Литва, Латвія, Естонія та Фінляндія — це ж держави недавно ще недерж. народів. Чи це кому з румун. україножерних політиків та адміністраторів сподобається чи ні — українці ані не зречуться своїх політичних аспірацій ані не погодяться з тезою, що на Буковині живуть самі лише румуни, яких частина за Австрії „зрутенізувалася" та яку тепер треба лише „відрутенізувати".

Ми ці речі порушували нераз, писали про них зокрема при нагоді побуту у Польщі румунського міністра освіти. Ми апелювали до нього — змінити шкільну політику на Буковині, вплинути на загальну державну адміністрацію, щоб змінила свій підхід до українських справ. З моментом, коли польсько-румунський союз стає поважним чинником міжнароднього життя, а внутрішня національна політика в Румунії мусить достосуватись до вимог закордонної політики — так само й політика супроти українців у Румунії повинна радикально змінитись.

Так каже льогіка останніх подій. Так каже льогіка хочби голосів усієї совітської преси, яка просто піниться, пишучи про відвідини короля Карла у Польщі, — такі висновки диктує теж і вся західна европейська преса, майже одностайна в оцінці політ. характеру останнього польсько-румун. зближення. Булоб дуже прикро і сумно, колиб тієї льогіки та її позитивних висновків на відтинку політики супроти українців не признавали румунські державні діячі.

Велика посезонова продажа

всяких товарів блаватних з 35% знижкою цін

Галицький Магазин Новин

Львів, ул. Галицька ч. 15.

УВАГА: При закупі товарів від зол. 5·—, даром білети до першорядних кін. Приймаємо чеки Централ. Обороту Товарового.

Кінець старої демократії.

Женева, дня 12. липня 1937.

Доводиться нам бути свідками останньої дії великої европейської трагедії, свідками неславного кінця старої европейської „інтернаціональної" демократії. Зложена з великих революц. рухів кінця вісімнадцятого і половини девятнадцятого століття ця демократія осягнула свій найвищий розвиток в соціял-демократичнім русі робітництва, який проте містив в собі і зародок смертної недуги. Інтернаціональна засада соціялістичного руху творила передумову приняття й московського робітництва до міжнародньої робітничої організації. А разом з російським соціялізмом до тієї організації внесено й елементи східньої анархічности, яка виявилась так чудово згодом у московському большевизмі. Доки соціялізм в Росії був кволим, переважно інтелігентським рухом, а соціяльна демократія в Европі була всюди майже виключно опозиційним рухом, що обмежувався до оборони економічних та політичних прав робітництва, шкода демагогічно-доктринерської балаканини представників московського соціялізму на міжнародніх соціялістичних конгресах була розмірно дуже невелика. Але ситуація змінилась кардинально, коли по війні соц. демократія стала в кількох державах рівнорядним, а навіть провідним чинником, а в Московщині большевики захопили владу у наслідку бездарности інших московських „демократичних" чинників. Маючи до розпорядження безмежні природні скарби величезної країни і дарову робочу силу чужонаціональної більшости населення, „перша соціялістична держава світу" здобула наскрізь руйницький вплив на стару европейську демократію, викривлюючи її та дегенеруючи. Тому, що Лігу Націй збудовано на старих основах інтернаціоналізму, вступ до неї представників московського уряду був питанням лише часу і політичної кон'юнктури в Европі. Історія швидкого занепаду Л. Н. після того, як увійшов туди СССР, занадто відомі, щоб її пригадувати. Л. Н., що мала бути завершенням розвитку міжнародньої демократії, стала доказом її неславного занепаду. Еспанські большевики, II. і III. Інтернаціонал та сучасний конгрес французьких соціялістів в Мюсселі домагаються одноголосно знову поставити справу еспанської війни на денний порядок Л. Н., Франція, одна з двох останніх великих демократичних держав, що належать ще активно до Л. Н., касує міжнародню контролю на франко-еспанськім кордоні. Французький представник в „Комітеті не-інтервенції" дістає за це разом з п. Майським подяку від еспанських большевиків, яких подорож до Парижа не пішла намарно. В Льондоні потішають себе тим, що французький уряд не скасував взагалі заборони на постачання „добровольців" і зброї для обох воюючих сторін. Про те, як та заборона виглядала і при істнуванні інтернаціональної контролі, писала досить вся світова преса. Демократичні держави, які дбають не про збереження Еспанії від большевизму, а про вирівнання шанс у боротьбі національної Еспанії проти московської навали, свідчать про сумний кінець старої европейської демократії.

Не є, розуміється, ніяким випадком, що остаточний занепад тієї демократії в Европі відбувається рівнобіжно з завершенням „демократичного" ладу в СССР через уведення сталінської конституції. Ця „конституція" повинна стати осиновим кілком, забитим в труну старої европейської демократії. Позірна „найдемократичніша в світі" совітська конституція, зовнішня політична форма московської деспотії, має запобігти розвиткові нової, національної демократії у межах СССР і в цілій Европі. Але чим ближче надходять вибори до совітського „парляменту", тим тяжче вдержувати хистку декорацію, що має закривати будову московської деспотії. Чого варта нова конституція, показує сучасна несамовита оргія терору, якого ніяка, стара чи нова, совітська конституція не стримає. Не менш убійче демаскує всю совітську комедію передвиборча агітація, розвивах, де заможні впливають на незаможніх виборчого статуту. Московська преса та агенти повчають, що вибори можуть бути справді демократичними лише тоді, коли виборці справді вільні від кожного стороннього натиску і впливу та мають до розпорядження рівні засоби виборчої агітації, чого нема в „буржуазних" державах, де заможні впливають на незаможніх виборців. „Рівні засоби всім виборцям дає лише совітський уряд, даючи їм даром до розпорядження не лише цілий пресовий апарат, а навіть сали для передвиборчих зборів". Рівність виборчих засобів справді не полишає нічого до бажання... для ГПУ. Не лише кандидат має бути зголошений на 30 днів перед виборами (це в порядку), а й місце, час і число учасників зборів, що дотичного кандидата виставляють разом з протоколом засідання мають бути подані до відома уряду. (61. ст. виб. статуту). Але шпилем трагікомічности є 111 ст., в якій говориться: „Кожний, хто шляхом насильства, обдурення, погроз чи підкупу буде перешкоджати громадянинові СССР здійснювати його право вибирати чи бути вибраним до Найвищої Ради СССР, має бути покараний позбавленням волі на два роки". Згідно з цією постановою цілий московський уряд зі Сталіном на чолі малиб помандрувати на два роки до вязниці тим певніше, що всі ті злочини доконують московські агенти безупинно і на виборцях усіх держав, що намагаються вдержати у себе політичні форми довоєнної демократії. Замітним фактом є те, що деякі кантони Швайцарії, одної з найстарших демократичних держав, де віче з XIV. ст. залишилось до наших днів, заборонили комуністичну партію, бо нею кермує чужинецький чинник, московський уряд. Отже тут, як і в Італії, Німеччині та деяких малих національних державах, національна засада демократії перемагає інтернаціональну засаду, яка перетворилась в панування клік, в олігархію, в диктатуру хворої одиниці.

В боротьбі між національною та інтернаціональною демократією перша мусить перемогти, бо друга, опанована Московщиною, може довести Европу лише до загину. В старій демократії переважала соц. засада національну, в новій панує національна засада над соціяльною. Соціяльні установи в ній являються лише засобами для здійснення тих чи інших завдань націй.

Гідне уваги те, що на українських землях там, де була можність легального політичного розвитку, себто в Галичині, вже перед війною найміцнішою політичною партією була національна демократія. Українська Народня Республика провадила під національним прапором боротьбу проти соціяльної демагогії Москви, коли в Европі ще панували неподільно інтернаціональні засади старої демократії. Треба було рік крови поневолених націй і кільканацять літ їх упертої боротьби проти Московщини, щоб виявити перед Европою дійсне хижацьке обличчя Москви та небезпеку її „демократичної" демагогії. Ідея національної держави і всевладности нації є чимось новим, що прийшло в реакції на події на Сході. Однак італійці і німці прийшли до витворення своїх систем своїм власним тяжким шляхом, тільки їм питомим. У всякім разі московські твердження про „фашистівські" впливи на чужі нації СССР є порожнім демагогічним говоренням: український нарід не потрібує і не може наслідувати чужих зразків.

Може повстати справді питання, чому національна держава не переходить понад здеформованою московськими впливами демократією взагалі до денного порядку. Очевидно, з тих самих причин, з яких німці не відкинули соціялізму в засаді, а перетворили його в національний соціялізм, з причин, які спонукують національні держави жадати не скасування інтернаціональної установи, Ліги Націй, а її реформи. Демократія, соціялізм та інтернаціоналізм є здобутками старої европейської культури, що їх віддавати на поталу Московщині ніякої потреби нема.

Проти отруйних впливів Москви боронить не та чи інша політична форма, а лише національна сила тої чи іншої держави. Але демократія стала по війні майже загальною політичною формою европейських держав і зловживати нею для своєї руйницької акції могла Московщина з причини не стільки інтернаціонального, як національного характеру тієї демократії. Московська інтервенція в Еспанії є мабуть найвищим дотеперішнім ступнем московської акції в Европі. І можна думати, що вона буде її поворотною точкою в політичнім розвитку Европи. Сподіваємось, що на місце старої безнаціональної демократії прийде в Европі нова національна, демократія, що влекшить утворення протимосковського фронту великих держав.

М. Данько.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

За свободу національної праці і право розвою...

СЕНІОР УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ Д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ, ЗАРАЄ СЛОВО В АНКЕТІ „ДІЛА".

Друкуючи цей черговий голос у нашій анкеті на тему „нормалізації" (перший забрав голос д-р Дмитро Лєвицький, гляди „Діло" з 11-го ц. м. ч. 150, другий — посол Гриць Тершаковець, гл. „Діло" ч. 152. з 15-го ц. м.) пригадуємо питання які сформулювала була Редакція:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду подо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію яка існує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки? 4

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться дальші політичні події і які завдання стоять перед українським національно політичним табором?"

Редакція.

Політика наших парляментаристів українських під Польщею переходила вже ріжні фази.

Зособна, до травневого перевороту і від того часу зайшли значні зміни у нашій національній тактиці. І це є темою, про яку тут мова, бо головна основа нашої української політики не є тут предметом розважування. А тактика, що прийшла тому два роки, є майже діяметрально протилежна до попередніх тактик наших послів і сенаторів у польських законодатних тілах.

Сама **засада цієї національно-політичної тактики має два боки.** Один провідний, — чи взагалі вказане було заключувати згоду з польським урядом, чи ліпше було задержати вільну руку, — та другий діловий бік, **на чому спіраться** наша парляментарна репрезентація у цьому договорі порозуміння?

Що наше українське громадянство непокоїться і тривожиться як зачує тільки слово, що коїться якась угода з поляками, — то це має свою причину в історії угодових договорів між українцями і поляками. Я знаю дві такі угоди. Одну з кінця шістьдесятих років минулого століття, що її проголосив був заступник краєвого маршала **Юліян Лавр'івський** в галицькому соймі, — і другу з початку девятьдесятих років минулого століття, що її підняв був посол **Юліян Романчук** також у галицькому соймі.

Першу угоду, мовчки і без пардону відкинула у висліді польська соймова більшість, — а центральний уряд Австрії не підтримав українців в їх оправданих домаганнях, бо йому залежало тоді на тому, щоб не було згоди між обома народами.

Другу угоду, звану „новою ерою", розбив намісник поляк граф Казимир Бадені, бо в недовгому часі по заключенні її виперся всяких зобовязань, заявляючи в тому самому соймі, що він „з тими панами", значить з українськими послами, не заключував ніяких договорів і тому може робити „з послами **або без послів**", дарма, що центральний уряд Австрії казав дещо зробити для українців, щоби їх не зражувати для австрійської монархії. Ось так „нова ера" розійшлась з взаємними дорікайнями і проклонами.

Тому ніхто не може дивуватися, що такі відрухи йдуть у нас при кожній нагоді польсько-українських переговорів та що ніхто у нас, по-правді кажучи, не вірить в польсько-українську угоду.

Десять лят пізніше, після атентату Мирослава Січинського на намісника графа Андрія Потоцького, я був зійшовся з Казимиром Баденім у галицькому соймі і він сам признався мені, що велику дурницю зробив у своїй політиці супроти українців, — бо народові не можна відмовити належних прав. Але це було вже запізно та його не хотіли вже тоді слухати пп. Гломбінські-ані Козловські ані Скарбки...

Над цією складною проблемою міжнаціонального компромісу роздумував також міністр Косцялковський, коли два роки тому почав переговорювати з нашими послами. Тоді, при нагоді нашої господарської конференції у львівському воєвідстві, він запитався був мене, як старого політика: „Чи буде що з тих компромісових переговорів з українцями?" На це я відповів йому, — що коли польський уряд **виконає свої зобовязання супроти українців, — то буде якась признака поправи,** а як не виконає, то буде ще гірше, ніж було...

Отсе приводить нас на запит: що представляє собою само поняття: **„нормалізація"** у внутрішних українських справах у Польщі? Цеж така сама назва, як давня „нова ера", значить рівноправність українських громадян з польськими, громадянами згідно з державною конституцією, отже ера співжиття обох народів або нормальні відносини життя і розвою українського та польського народу, — так як нам панове поляки при всякій нагоді бувало шлюбували: вільні з вільними, рівні з рівними...

Правда, там ще мав бути якийсь реєстр важніших чи спеціяльних справ, списаних у Варшаві, але цього я ближче не знаю, І воно другорядна подробиця, коли мають запанувати між нами нормальні відносини...

Та треба признати, що наше українське громадянство цим разом було вирозуміле і не перепинювало своїм послам і сенаторам нормалізаційної політики, — вичікуючи, що вийде з тої нормалізації...

Потім прийшли такі справи під нормалізацію, як наладнання справи нашого „Народнього Дому" у Львові, вживання назви український, пошанування прав української мови, привернення українського шкільництва та парцеляція землі поміж місцевих рільників з виключенням кольонізації, — та станули вже наші посли і сенатори разом в обороні рідної землі! І стоять при тому. Перепустили державні буджети та далі вичікують...

Але як дивлюся на цих наших послів і сенаторів, що докладають всяких заходів і старань, — то вони якісь не свої стали, а чимось звязані і не свобідні, бо не видять тієї признаки поправи. Дай Боже, щоб було ліпше, — я їм цього бажаю, але покищо, нікуди правди діти, — воно на те не виглядає. Та мабуть і не мені одному.

Вироби української косметичної фабрики „МЕРІДА" задовільнять найбільш вибагливого покупця
українська фабрика косметиків „МЕРІДА" ЛЬВІВ Кампяна 15.

Ф. АЛЯХНОВІЧ 13

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

СТРАЙК.

Відпочинкові дні бували кожної другої неділі, значить двічі на місяць. Але й ця „неділя відпочинку" не була зовсім вільна від праці. У відпочинкові дні виконували вязні таборові роботи: вивозили на беріг моря нагромаджений на терені табору сніг, чистили потребники і т. д. Одначе були це роботи куди лекші від лісових і при збірнім зусиллі всіх, кінчилися доволі швидко.

Та прилинула оце одна з таких неділь вільних від праці, але адміністрація пігнала нас всіх до лісу на роботи. Почалося тихе негодування. Коли по двох тижних знову збудив нас у 3 год. ранку голос дзвону і нас уставили на подвірї до збірки, це означало, що ми й тепер не будемо мати вільного дня — по рядах почались якісь гнеменичі шепоти, якісь порозуміння очима. З поведінки тих тіней, що майоріли при блідому світлі ліхтарень, видко було, що вони на щось рішилися.

Більшість між вязнями на острові Мяг творили криміналісти-злодії, розбишаки, аферисти — і ледви четверта частина складалася з т. зв. „каерів", значить із контрреволюціонерів, селян-„кулаків" та інтелігенції.

Страйк ухвалили кримінальні вязні, які з контрреволюціонерами не хотіли числитися. Їх була більшість, автім вони не хотіли ніколи рахуватися з контрреволюціонерами, вважаючи їх за людей гіршого роду і називаючи їх у своїй злодійській мові „фраєрами".

Коли почали роздавати робітничі приладдя, по рядах перейшов глухий гомін: „Не підемо!" Не помогли ніякі переконування. Коли всі солідарно відмовились взяти приладдя, залунала команда: „праворуч!" і приказали нам іти до лісу. Зі зловіщим варкотом рушили вязні доріжкою, що вела з табору на місце праці. У слід за нами поїхали сани навантажені пилками й топорами. Кількох сторожів узброєних у кріси замикало похід.

У віддалені 2—3 км. від табору, на краю ліса веліли нам станути. З неспокоєм станули ми, не знаючи, що нам готують. Серед політичних вязнів почалися тихі наради й шепоти на тему, чи не добре булоб покинути спротив. Бо розуміли ми добре, що на випадок прибільшення справи, вся відповідальність спаде на нас контрреволюціонерів, нас будуть обвинуваčувати за ініціятиву страйку, нас будуть розстрілювати за непослух у таборі, а криміналістів уважатимуть як пасивну масу, яка буцімто піддалася контрреволюційній агітації. Один або другий із політичних пішли б дуже радо до праці, щоб не стягнути на себе репресій, але сором супроти рішучої постави товаришів-криміналістів пхав їх разом з іншими в обійми непослуху.

Виступив старший десятник, що кермував роботами і різким голосом кликнув:

— Хто піде до праці — брати прилади й переходити на право, хто не хоче працювати, відступати на ліво і... розбиратися!

З похиленими головами, не сміючи піднести очей, один за другим виходили з рядів політ. вязні, брали сокири й пили та переходили на право.

З погірдливим викривленням уст дивилися на них з під ока криміналісти, скидаючи зі себе на сніг куртки, штани, шапки, черевики і ставали тільки в самім біллі.

Страйколоми пішли далі до лісу, а перемерзлі злодії і злочинці мерзли трясучись на морозі, висилаючи услід за „фраєрами", що їх зрадили проклони і прізвища.

Дивна іронія долі, дивна переоцінка вартостей! Політичні ломлять страйк, криміналісти обстоюють при своїм аж до кінця.

Чи можлива булаб така сцена в давній царській каторзі?

У давній каторзі контингент політ. вязнів складався з правдивих, діяльних ворогів істнуючого устрою. Зате тут „політичні" творили ріжнородну збиранину, яка не боролася і навіть ніколи не мала заміру боротися зі совітським устроєм та попала тут, на каторгу, тільки тому, що колись належала до „панівної кляси", що її сьогодні „переможний пролетаріят" хоче фізично винищити, висилаючи до вязниць, таборів на заслання.

У давній каторзі політ. вязні вхопилиб у таких умовинах за нагромаджені на санях сокири і розбилиб ними черепи своїх катів — зате тут долоні невільників витягалися покірно по со-

Великий Театр

Невідклично останні 3 виступи Стефана Ярача
Неділя год. 3·30 попол. „Возьний і міністр“
год. 8-ма вечір „Люди на кризі“
Понеділок год. 8 вечір „Возьний і міністр“

Великий Театр

У новій Польщі повторюється те, що було за часів давньої Польщі, коли центральна влада була і дуже велика і дуже мала: існує централізаційна система правління, але одночасно і українці і поляки це знають не від нині, що в кожнім воєвідстві і кожнім повіті є власна окрема політика.

І краєві та місцеві адміністраційні чинники допускають ще й польські громадські організації до неприхильної нам політики та витворюють враження, немов дійсно поляки мусять боронитися перед українцями!! Ця нагінка польських кол остаточно перекреслює нормалізацію відносин. Справедливо сказав перед кількома днями б. премієр проф. Бартель, що палками не можна розвязувати ускладнених проблем.

Тут нагадується мені подія з часів намісника д-ра Михайла Бобжинського, який за Австрії став намісником по трагічній смерті Андрія Потоцького. Намісник Бобжинський хотів наладнати шкільні справи і зі скаргами у шкільних справах і тому скликав був конференцію, на яку запросив соймових послів, членів соймової шкільної комісії, краєвих інспекторів та деяких старостів. В часі нарад тої конференції зайшли два епізоди, яких я досі не забув.

Віцепрезидент шкільної краєвої ради п. Ігн. Дембовський прийшов на ту конференцію зі своїми бюровими актами і почав собі залагоджувати біжучі справи, а намісник Бобжинський звернув різко йому увагу, щоби відложив ті акти і поцікавився справами конференції. За хвилину один зі старостів, що були приявні, мабуть Прокопчиць, відповідав на завваги у шкільних справах і покликався на те, що нераз **політика вимагає, щоби зробити інакше, чим приписує право.** На те рішуче скартав намісник Бобжинський таку поведінку державної адміністрації та з притиском заявив, що політикою буде він сам журитися і нею займатися, а від державних службовиків жадає, щоб вони виконували свої обовязки **згідно з обовязуючим правом!...**

Так сказав намісник поляк, що клав здорові основи державної адміністрації, без чого не може обійтися ніяка правова держава.

Тому у сучасних відносинах вирішає тут живе питання: на чому і на кому спирається наша парляментарна репрезентація? Чи верхи держави добре обміркували цю велику проблему? Бо міністри приходять і відходять, а нарід постійний...

Як розвинуться далі політичні події, годі сьогодні сказати, але в усякому разі завданням українського національно-політичного табору є: боронитися всякими легальними засобами **за свободу національної праці і право розвою на всіх ділянках нашого життя! Отже право нашого життя!** Що добудемо власними силами, то буде наше.

Д-р Кость Левицький.

З БІЛОРУСЬКОГО ЖИТТЯ.

ЗА БІЛОРУСЬКИЙ ЛІЦЕЙ.

З початком червня ц. р. їздила до Варшави делегація батьківського комітету білоруської філії державної гімназії ім. Ю. Словацького у Вильні. Делегація у складі пп. М. Косцевича, Житковського, Й. Позняка і Г. Ширми намагалася виєднати авдієнцію в міністра освіти, щоби зясувати йому необхідність заснування у Вильні окремого білоруського ліцею. Але і цим разом міністр не прийняв делегації. Тому делегація вернулася з порожніми руками і по нараді з візитатором шкільної виленської округи склала на його руки відповідний меморіял до міністерства освіти. Тому то справа заснування білоруського ліцею і дальше існування білоруської філії державної гімназії залишається о-

---

кири, щоб виконати у лісі свій „акорд“, так, як кілька днів пізніше ті самі руки приймали... 20 копійкову (сік!) нагороду за „видатну працю“ в той критичний день, нагороду видану з фондів Г. П. У...

ХАРЧ.

В ті часи кормили нас розмірно незле: на снідання діставали ми мищину фасолі, сочевиці, гороху, гречаної каші або густої юшки з тістом. Таку страву омащували звичайно оліем. На обід, який для багатьох запізнених був вечерою, давали нам миску борщу або якоїсь юшки та кусничок вареного соленого мяса, трошечки більший від коробки сірників. Чорного хліба діставали ми по кільограмі на особу. Крім цього в таборі була крамничка, де за власні гроші могли ми купити собі цукру, чаю, консерви, ковбасу, оселедців, чаевиків, булок, папіросок і т. д. Грошей за нашу працю нам не платили (за винятком згаданих уже 20 копійок — нагороди за зломання страйку), отже ті, що не діставали грошевої помочі з дому, мусіли вдоволитися урядовим харчем, який — треба це признати — міг заспокоїти голод.

Підчас праці в лісі дошкулювала нам у перших днях сильна спрага. Вода, що ми її брали зі собою у пляшках, замерзала в кишені. Одначе по кількох днях привикли ми до недостачі води і спрага підчас праці не дошкулювала вже нам.

Вода з причини прикмет грунту, була все жовта, кольору сильного чаю, з прикрим гнилим смаком. Одначе по якомусь часі привикли ми й до неї.

До чого чоловік не привикне?

(Продовження буде).

твертою. Слід теж згадати, що згадана філія гімназії ім. Словацького у Вильні є нині єдиною білоруською середньою школою і до того несамостійною.

БІЛОРУСЬКА ШКОЛА ТА ІІ НЕДОЛЯ.

Під таким наголовком помістив центральний орган П. П. С. „Роботнік“ (ч. 182) статтю про положення білоруського шкільництва у Польщі. Автор статті подає декілька чисел з меморіялу Т-ва „Білоруська Школа“ і Білоруського Інституту Господарки і Культури, що його передано міністрові освіти при кінці минулого року. Отже коли Польща перебрала владу на білоруських землях було понад 500 білоруських народних шкіл — приватних і державних. З усіх цих шкіл залишилося в 1922. р. ледви 47 шкіл, у 1923/24 лише 29 шкіл, а з початком шкільного року 1924/25 зліквідовано ті школи, перемінивши їх на польські школи або замкнувши їх.

Тому теж учителі білорусини залишилися без праці. Частину учителів, а саме 240 осіб шкільна влада стягнула в 1922. р. на учительські курси у Кракові, щоб опісля примістити їх у польських школах у коренній Польщі. Тих учителів, які домагалися білоруської школи у своєму краю, звільнили зі служби. Після того білорусини повели боротьбу за свої школи на основі мовного закону з 1924. р. Батьки дітей у шкільному віці склали в 1925/26. р. шкільній владі заяви на 412 білоруських шкіл. До 1928. р. вплинуло заяв на 1.229 шкіл. Тимчасом у 1928. р. існувало у виленськім і новгородськім воєвідстві 69 утраквістичних польсько-білоруських шкіл, себто 3 проц. загального числа польських шкіл в обох цих воєвідствах, хоч білорусини творять значну більшість населення цих воєвідств. Приватне білоруське шкільництво не могло виєднати відповідних концесій або теж „політичних кваліфікацій“ для учителів. На 105 подань видано 10 концесій, яких не використано, бо не затверджено учителів. Вкінці меморіял вичислює перешкоди, що з ними стрічається позашкільна освіта та акція збирання декларацій за білоруськими школами. Тому автор статті домагається від центральної влади, щоби вона сильною рукою берегла постанови конституції перед „надмірною запопадливістю“ бюрократичних окраїнних урядовців.

ВІДГОМІН МАСОВИХ РЕВІЗІЙ МІЖ БІЛОРУСИНАМИ.

По масових ревізіях при кінці грудня 1936 р. у бюрах білоруських установ і організацій та у приватних помешканнях багатьох білоруських діячів у Вильні поліція забрала безліч книжок та документів. Частину цих книжок і документів звернула по якімсь часі їх власникам, решту сконфісковано з доручення прокуратора, а слідство припинено. Тому, що між сконфіскованими книжками і матеріялами були теж твори, легально видані або кольпортовані у Польщі, їх власники звернулися до окружного суду з жалобою, щоби влада звернула ці матеріяли потрібні їм до наукової праці.

КОНФІСКАТИ.

В червні городське староство у Вильні сконфіскувало наклад популярно - господарського двотижневика „Самапомач“ і однодневку п. н. „Голас Студента“. Дня 22. червня ц. р. городський суд у Вильні розглянув справу конфіскати однодневки „За беларускую школу“ і засудив редактора та видавця цієї однодневки Й. Шутовича на місяць арешту, 50 зол. гривни та на заплату судових коштів. Засуджений зголосив від цього присуду апеляцію.

Дня 30. червня ц. р. трибунал окружного суду у Вильні розглянув справу припинення єдиного білоруського тижневика у Вильні „Беларуская Криніца“ при кінці грудня 1936. р. Трибунал затвердив припинення тижневика, а самого редактора Адама Дасюкевича уневинив.

Димісія чехословацького уряду.

Чехословацький уряд рішив на тайному засіданні податись до димісії. Урядовий комунікат, який появився після засідання подає причину димісії: Не зважаючи на енергійні зусилля, уряд не зумів довести до порозуміння, зокрема щодо устійнення цін хліба і муки. Тому на внесок прем. Годжі уряд подався до димісії. Президент республіки, що вертається нині з відпустки, негайно прийме премієра.

—o—

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 103—?

Нема більшої роскоші на землі і в небі,
як „PRZEMYSŁAWK"-ою ЖАКА щодня себе скропити.
3—5

З української преси.

ДЕ ЛЬОКУВАТИ ГРОШІ?

З приводу обниження відсоткової стопи від щадничих вкладів появилась в останньому числі часопису „Торговля і Промисл" (з 15. п. м.) п. п. „Капітал і творча праця людини" цікава стаття, яку передаємо в малими скороченнями:

Безпосереднім завданням знижки відсоткової стопи за інтенціями польського уряду мало бути переломання пасивности капіталового ринку. Уряд хоче заохотити широкі маси до льокування грошей у вартісних державних паперах. Перший відгук згаданої знижки на варшавській біржі виявився звишкою не тільки публичних цінних паперів, але і приватних (акцій), що вказувалоб на прнальність урядового кроку, дарма, що покищо до голосу прийшли не так широкі маси посідачів капіталів, як радше спекулянти. Та і в цьому можна добачити „добрий нюх", передбачування недалекої зміни настроїв серед грошевитих людей. Бодай так оцінюють ситуацію ті, що на господарських сторінках преси аналізують її теперішню стадію.

В нас, українців, знижка відсотків при щадничих вкладах актуалізує дуже важну і не вперше порушувану справу: притягнення рідних капіталів до розбудови нашого промислу і торговлі.

Як відомо — капітал є назагал дуже боязкий. Залежно від політичних, соціяльних і господарських відносин він або щезає безслідно у недоступних сховках, чи навіть емігрує в чужі країни, або працює явно і славно, причиняючись до господарського розвитку власного краю, вливаючись численними артеріями в економічний апарат. Наш, український капітал, є мабуть найбільш боязкий з усіх національних капіталів. Наші грошевиті люди проявляють у великій мірі капіталістичну примітивність: вони тримають свої гроші в безробітті, або віддають їх під опіку чужим. Еміграція наших рідних капіталів має форму льокат у чужих фінансових установах, до яких українець має чомусь більше довіря, ніж до своїх фінансових установ. Тільки дуже невелика частина гроша, що ним розпоряджають наші люди, йде на вкладкову книжечку до якогось нашого банку чи якоїсь каси. Чи можна тоді дивуватись, що гльобальна сума капіталів, що ними розпоряджають українські фінансові установи, є жахливо скромна? Чи можна тоді думати про дійсно широку розбудову українського промислу і торговлі при таких скромних засобах, навіть, коли б наші банки проявляли більшу ніж досі сміливість у кредитуванні українського промислу і торговлі, та навіть розвинули самі гриндерську діяльність на промислово-торговельному полі?

Щоправда останні місяці поліпшили в нас стан внутрішньої капіталізації. Зросла серед українців дрібна ощадність, льокована в українських банках. Але цей стан не може вдоволяти. Поважні грошеві засоби все ще є в чужих фінансових установах, або спочивають у безробітті. На кожному кроці зустрічаєте питання: „Що робити"? — Маю кілька (чи кільканацять) тисяч золотих..." Колиж спитаєте: де ці тисячі є? — тоді впроваджуєте їх власника у велику ніяковість... І краще вам тоді не проявляти цікавости...

На питання: „що робити?" повинні дати відповідь адезоріентованому українському капіталістові творчі і піприємчиві українські одиниці. Нам треба безліч інвестиційного та оборотового капіталу, щоб основувати і вести промислові та торговельні підприємства, яких нам бракує для найскромнішої господарської самовистарчальности. Ми піддали свого часу думку, що наші банки треба угрунтувати фінансово на дрібній ощадности, а більші капітали, якими розпоряджають поодинокі наші люди, треба притягнути до безпосередньої праці в промислі і торговлі. Але цю думку хтось мусить реалізувати. Наші банки — одні більше, другі менше справно — мобілізують дрібну ощадність. Зате більших капіталів майже ніхто в нас не мобілізує. Це факт! Десятки і сотні людей не вміють чи не мають змоги затруднювати власного капіталу. Цей капітал може тільки у формі уділів чи акцій творити те, що нам потрібне в промислі і торговлі. Але до цього треба, щоби на нашому ґрунті виступили твердо творчі одиниці з продуманими плянами, з доцільними інвенціями, з конкретними проектами, що їх до подробиць оформили і скалькулювали. До цього треба оснування ряду спілок, до який боязкий, подохлизий „капіталіст" мав би довіря не тільки на словах, але й на ділі. Чи треба пригадувати, як швидко змобілізували ми нещодавно в двох спілках розмірно великі капітали, коли виринула справа з „нафтовими теренами"? Наскільки певніші, без тіни спекулятивного характеру, є в нас інші можливости в промислі і торговлі, а прецінь вони лежать облогом. Дехто каже: їзза браку капіталу чи фахових сил. Одно і друге неслушне. Капітали є, фахівців можна в крайнім випадку спровадити навіть із чужини, поки не виростуть власні. Зате мало в нас творчих людей з великим організаційним хистом. Та ці, що є, повинні саме тепер проявити здвоєну енергію.

В. Несторович.

Вам нужните своі ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городоцьких 1. І. п.
Тел. 292-15. П. К. О. 506-778.

Важне для тих, що купують срібло
Фабрика срібних виробів
Д. Л. Нойман — Львів
Тільки **кохановського 21.** Тел. 206-74.
звертає увагу заінтересованих, що її взори срібла нею проектовані і засобдені у фабричний знак та напис фабрики, а подібні взори продавані в торговлі без цього знаку є лише незручними копіями її оригінальних моделів. Дістанете у Львові лише безпосередньо у фабриці та у всіх більших ювілерських крамницях у цілій Польщі.

Прохарчування Мадриду.

Мадрид відчуває великий брак поживи. Посадник міста заявив міській раді, що йому вже вдалось зорганізувати доставу харчів зі східних провінцій і що з Валенсії вже виїхало 100 вантажних самоходів з поживою до Мадриду.

НА ЕСПАНСЬКИХ ФРОНТАХ.

Комунікат головної кватири національних військ подає, що його війська відбили наступи червоних на фронтах: леонському, арагонському і мадридському. На арагонському фронті червоні втратили багато людей і военного матеріялу. Під Гетафе зістрілили нац. війська мисливський літак червоних; на фронті Сантандеру два літаки. Над Авілею зістрілили бомбовий літак, який мав бомбардувати місто.

ЮЛЯН ФЕЛЬДЕШ.

ВУЛИЦЯ КОТА-РИБАЛКИ.

(II. глава з повісти під таким самим заголовком).

Вулиця Кота-Рибалки... вулиця мов на сміх: два кроки завширшки, не цілих тридцять і вже ціла за тобою... Є ще в Парижі такі подиву гідні вулички не довші як заячий хвостик, і то не тільки на передмістях, але в самій середині міста, при осередках найжвавішого руху. Вулиця Кота-Рибалки межує з Сеною і виходить над набережню св. Михайла з маленькою, хоч дуже оживленою вулицею Де ля Ішет. Виходячи на набережню маєте праворуч дві могутні вежі і потвору в Норт-Дам, а перед собою стіни превидії поліції. А це доказує, що наша вулиця міститься у шанобливій дільниці і в самому серці міста.

Очевидячки, коли йде про вулицю завширшки двох кроків не можна говорити про її хідник або якийсь її рух; є тут тільки шість чи вісім рядів викладених камінням між поодинокими домами. Поперек обидвох кінців вулиці тягнуться дві залізні штаби, щоб видко було, що возами їздити туди не вільно — та це собі така звичайна чванливість. Якби і не було цих штаб, то не можна було б найти такого вузенького воза, щоб міг пролізти цією вуличкою.

З обидвох боків стоять чотири доми; але до тих з кінця можна входити або з набережньої або з вулиці Де ля Ішет; отже остаточно залишається з кожнього боку два доми... Чи вони старі? Ніхто цього не знає. Ці доми не мають віку можна їм однаково добре дати п'ятьсот або п'ятьдесят років. Їх ворота неймовірно вузькі, неймовірно темні. Зеревляні сходи пнуться авертисто вгору в зовсім темному просторі. Між двома дірами з бездонними тінями є мабуть якесь поручча... і чотири поверхи в кожному домі. Білизна сушиться у вікнах.

Вулиця Кота-Рибалки... Коли Анна була маленька, вона залюбки мріяла, думаючи про таку назву. Коли засипляла — перед її спущеними повіками виринав її образ і вона гралася ним, прикрашувала його. Великий старий котище з довгими вусами, наче ті рибалки, що сидять поруч нього з вудками на великих каменюках із спущеними ногами, що відбиваються у воді. Котище теж сидить із довгими вусами, з окулярами на носі, в кашкеті і тримає поважно вудку, якої шнурок поринає у воді.

Анна не лякалася кота — вона-ж велика, дванацятьлітня дівчина! — і думала про нього багато. Коли він жив? Коли він ходив по вулиці, якій залишив своє прізвище? Нераз він ішов ловити рибу поклавши своє приладдя на плечі, то знову тримав вудку під пахою. Коли це він жив?... а може живе і досі? Анна радо зустрілаб його і мала охоту спитати старих мешканців цієї вулиці, чи не бачили його коли. Але вона не була з ними так добре знайома, щоб випитувати їх про такі речі: це були якісь запхенькані дідусі... І не питалася нікого. Але ввечір, засипляючи, вона уявляла собі кота, як він їде ловити рибу і це поправді був перший симпатичний для неї образ у цьому незаспокійливому чужому місті. Цього кота можна було легше зрозуміти, між тих людей, що так скоро говорять і собі лять при цьому всякі міни, людей дивних, бо дуже ріжних від тих усіх, яких вона досі бачила. Але Мурлика це якнеяк — знайомий, навіть і тут.

У тому часі вони ще не жили на вулиці Кота-Рибалки а в маленькому готелику на Де ля Ішет. Але їх вікно виходило просто на вуличку і вона переходила нею, коли йшла в напрямку Сени, або коли верталася із своїх несміливих виправ по місті.

Імя вулиці перший переклав їм Бардішінов. Бардішінов був першим їх знайомим у Парижі, чи пак: другим. Ліїв, що був першим, випередив його тільки трохи своєю дружньою поведінкою. А вийшло воно ось як: Клярі впала на сходах і ревіза; тоді Ліїв, якого кімната виходила просто на сходи, вибіг, щоб їй помогти встати. Анна на пекольний крик вибігла теж і пробувала вспокоїти Клярі при помочі чужого добродія. Коли дівчинка перестала ридати і спокійніше схлипувала, він спитав її чемно по французськи:

—Як ти називаєшся?

Клярі глянула на нього лячним і згірдним поглядом і гукнула по мадярськи:

— Говоріть по людськи! Я не розумію.

Анна була обурена. Думала, що добродій не розумів по мадярськи, лячко дівчинки відповів йому досить виразно. Коли Анна обурювалася, тоді її обурення рідко залишалося платонічне. Тепер вона схопила малу за плечі і потерсосила нею так, що дитині забракло віддиху.

— Поганий бахур! Чи так треба відповідати, коли до тебе хтось чемно говорить?

Справа люстрації читалень „Просвіти".

Дістаємо такого листа:

Від довшого часу „Громдський Голос" веде неперебірчиву кампанію проти Т-ва „Просвіта", атакуючи при цій нагоді мене, будьто би я викидав з читальняних бібліотек твори Франка. Свої виступи проти мене спирає на зібраних даних із провірки мною чит. „Просвіти" у Сернках Горішних.

Щоби познайомити загал громадянства з дійсним станом справи, подаю відпис моїх доручень, виписаних у полюстраційному звідомленні для чит. „Просвіти" у Сернках Горішних. Звідомлення з провірки маю в копії так, що цей відпис з оригіналом можна провірити в актах чит. „Просвіти" у Сернках Горішних і в актах канцелярії Т-ва „Просвіта" у Львові. Люстрація читальні має урядовий характер і тому люстратор дає доручення на письмі. Вони обовязують Виділ і мусять бути точно виконані, дає теж ці доручення на письмі ще й тому, щоби різні люди не могли їх використовувати для своїх цілей.

Ось точний відпис моїх доручень для Виділу чит. „Просвіти" у Сернках Горішних: 1) В читальняній праці Виділ зверне увагу на дві справи: 1) на поширення книжки; 2) на виховування членів, що має відбуватися в релігійному і національному дусі. 3) Виділ перестане теж негайно передплачувати ті часописи, які виступають проти Т-ва „Просвіта", бож це неможливе, щоб установа чит. „Просвіти" підтримувала тих, які хотіли би знищити „Просвіту", себто найвищу свою зверхну установу, від якої залежне істнування чит. „Просвіти". Слід теж вилучити з бібліотеки книжки, що не відповідають напрямним, зазначеним у точці І. під 2..."

Устно звернув я увагу Виділові, що не всі книжки, що звичайно находяться по читальняних бібліотеках, надаються до читання для молоді. Бо коли книжка добра для молоді, то зовсім зрозуміле, що вона добра для старших і навпаки. Але це ще не значить, що кожна книжка добра для старших є тим самим відповідна і для молоді. Старша людина більше очитана, має свій погляд на життя, має теж досвід, а молодь мусить свій світогляд щойно собі устійнювати. Тимто нашим завданням добирати книжки для молоді.

Також звернув я увагу Виділові читальні, що деякі книжки сконфісковані адміністраційною владою і їх у читальняній бібліотеці не можна перетримувати (гляди: „Спис сконфіскованих книжок", видання „Просвіти").

Видно, що стан читальні вимагав видати такі, а не інші доручення. Мушу при цій нагоді зазначити, що ті самі люди, які закидують мені ці речі, зовсім не подбають, щоби по тих читальнях (в яких вони мали деякий вплив) знайшлися такі твори І. Франка як: „Мойсей", „Іван Вишенський", „Захар Беркут" і інші та щойно на мою заввагу прибіцяли Виділи читалень їх закупити.

Треба дещо більше дбати про виповнення діяльности читалень змістовою, освітньою працею, а тоді напевно зникнуть нарікання про кривду, що її нібито „Просвіта" робить радикалам.

Володимир Татомир.

*

У відповідь на дописи у „Громадському Голосі" проти п. В. Татомира, будьтоби він підчас люстрацій читалень „Просвіти", зокрема в чит. „Просвіти" у Сернках Горішних, викидав твори Франка з читальняних бібліотек, Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові дістав заяву Виділу чит. „Просвіти" в Сернках Середніх, якого члени були присутні підчас люстрації чит. „Просвіти" Сернок Горішних. Зміст цієї заяви такий:

До Хвального Матірнього Т-ва „Просвіта" у Львові. Ми підписані були присутні підчас люстрації чит. „Просвіти" Сернок Горішних і заявляємо та стверджуємо, що наклепи в „Громадському Голосі" проти інсп. В. Татомира є чистою видумкою, а радше провокацією членів Виділу чит. „Просвіти" у Сернках Горішних. Сернки Середні, дня 28. червня 1937. За Виділ: С. Балицький, секретар; о. Роман Смушка, голова.

РАДІО НА РАТИ
довгоречинцеві доставляє дешево
Українська Вирібня Радіоприймачів
ЕРҐОН, Нова адреса: Сикстуська 48, ЛЬВІВ
2—1

З НАШИХ ЖИВЦІВ І ЛІТНИЩ

ІДЬТЕ НА ЛЕМКІВЩИНУ.

В останньому часі багато пишеться про Лемківщину, про її долю та про те, як лемко твердо йде до своєї мети — зрівняти себе у праці з цілим українським народом. Напевно нема серед нас громадян, що не співчувалиб і не подивлялиб цієї землі і її змаганъ.

А проте цього нашого подиву і співчуття — мало. Лемківщині треба допомогти і то не у вигляді окремих установ, преси й акції в її користь, а в такій теж формі, яку накидають цій землі інші: **масовим відвідуванням** цієї нашої чарівної й екзотичної закутини в часі відпусток, прогульок і виїздів на село.

Як воно не дивно, а про Лемківщину на час ферій в нас майже забувають. Чарівні лемківські гори, долини Сяну і його допливів, тепле підсоння, памятки минулого й замчища, екзотика лемківського побуту з його звичаями, ношею, обрядами й піснею — прегарною піснею —ніби не істнує для нас, тоді, як усе це вже давно віднайшли і якслід оцінили поляки, що заливають Лемківщину тисячами літників з Варшави, Катовиць, Познанщини. Створюється парадокс: лемко майже не бачить інтеліґента-українця крім священника, хоч бачить тисячі чужих йому „панів" — а всетаки держиться своєї мови, церкви, нації. Чи вже хочби тому не гідні його гори наших відвідин?

Вакації в повному ході. Сотки родин українців з міст пхаються в „модні", завалені крикливою публікою і порохом літнища, а Лемківщина — прегарна краєвидами, сонцем і водою, дешева харчами та хатами — даремно жде на своїх відвідувачів. Жде, хоч на Лемківщину направду вибратись не важко й не дорого.

Є нпр. під самим Сяноком, села Залуже й Війське. Стація, почта, телефон в місці, в Залужі. Зі Львова їдете в 14.40 — на місці ви вже у 19.25. Коштує білет 8.80 зол., в Самборі пересідати. Зі стації в Залужі пів кільометра до захоронки у Військім, першої української захоронки на Лемківщині, що серед чудових гір і лісів дожидає на вас своїми сонішними кімнатами. Внизу — потік, пів км. далі Сян. Денне удержання (4 рази харч з хатою) 2 зол. від особи. Як думаєте? Багато це? Багато, щоб побути серед екзотики Лемківщини, справді відпочити, набратися вражінь і поговорити з братом лемком?

Є десятки таких місць на Лемківщині. Залуже є найближче (писати до о. П. Андрейчика, Залуж, р. Іосо). Вибирайтеся туди! Зірвім з фальшивою традицією і їдьмо до лемків!

Хто раз був на Лемківщині буде їхати вже туди щороку. Лемківщина має свої чари і вміє причарувати до себе.

Ліїв не знав, що робити посеред цієї родинної бурі. Він любив усі дітй, любив їх палко, нестямно, бо його маленька донечка синьоока та русява померла підчас утечі. Ліїв був литовцем і соціялістом. Зараз після війни, після недовгого періоду, здавалося, що Ліїв та його товариші зможуть якось здійснити свої ідеї. Ліїв, професор математики, мав кілька днів у своїх руках керму постачання свого краю. Йому доручили це становище, бо він умів рахувати. Але небавком треба було втікати, бо контр-революціонери шукали за Ліївим і тоді його донечка та дружина померли. Так і не можна було устійнити, котра з них заразила тифом другу. Тепер Ліїв блукав по Парижі і не знав, чим виповнити свою самітність. Він любив усі дітй і він радо подружився би з Клярі, але ця дівчинка дозвала себе грусити і ввесь час споглядала на чужого пана із скаженою злобою. Нараз хтось торкнувся рамени Анни взаду.

—Моя дорогенька панночко. Що такого страшного могла ваша гарненька сестричка зробити, що ви аж так розгнівалися на неї?

Почувши таке довге, підмащене чемністю речення, Анна зупинилася. Вона вже знала трошечки по французьки, але таку чемну промову вона не розуміла краще, ніж китайщину. Збентежена випустила із своїх рук Клярі, що чмихнула до кімнати як крілик. І так залишилися вони троє: литовський професор, російський банкир і мадярська дівчинка. Анна, бажаючи чимось загладити нечемність своєї сестрички, не посміла навіть ворухнутися з місця.

Ліїв оповів, як це було. Анна розуміла його, бо його французщина була досить проста.

— Дівчинка впала на сходах і я підніс її. Я спитав її, як вона зветься, а це її розгнівало.

— І за це оця гарна панночка кричала на неї? Розумію, розумію. Вибачте, дорога сусідко, що я вмішався у таку чисто родинну справу.

Це була для неї нова китайщина. З усього зрозуміла Анна тільки те, що той чемний старший панок з сивою борідкою називав її панночкою і це подобалось її дуже. Вона усміхнулася до нього і сказала: „Дякую дуже", не знаючи навіть за що вона йому дякує. Так почалася їх дружба. Того самого вечора, коли Барабас дійшов до готелевого шиночку, Бардішінов перший промовив до нього. Складними, захопливими фразами він вихваляв обидві його донечки, з якими мав приємність познайомитися і прохав дозволу порозмовляти з ними врядже-годи, сподіючися, що при такій нагоді вони зможуть вправлятися у французькій мові.

Барабас пробурмотів щось ухильчивого; він гадав, що цей бородатий балакун пропонував лекції його донькам, а він не мав іще грошей на такі речі. Якби Бардішінов міг був відгадати його думки, то був би живо запротестував проти них. Це ж був 1920. рік, коли російські емігранти діставали ще добрі підмоги і вірили, що їх вигнання не триватиме довше, ніж кілька місяців. Бардішінову і в голову не могло було прийти, щоб брати гроші від робітника. Тільки нудьга, самотність і потреба бути корисним притягали його до цих дітей, а коли вже пізніше єдиними засобами прожитку Бардішінова стали нечисленні лекції, то це був тільки звичайний припадок, один із мелянхолійних збитків химерної долі. Коли минуло кілька років і фонд міжнародньої допомоги вичерпався, а надія вернутися щасливо додому блідла у щораз дальшій далині, тоді Бардішінов почав учити французької мови чужоземних робітників у Парижі. Янє*) розкидав по мадярських, чехословацьких і грецьких ресторанах летючки, де були оголошення лекцій французької мови на дуже догідних умовах.. Та це було щойно кілька літ пізніше. Бардішінову здавалося тоді, що це було кілька тисяч літ пізніше.

Тепер він узяв попросту шклянку пива, яку кельнер ніс для Барабаса і дружнім рухом поставив її на столі, де вже сидів з Ліївим.

— Будь ласка, присістися до нас. Ми-ж якісь сусіди. Дозвольте представити вам мого приятеля Ліїва.. А може повинен би був сказати мого неприятеля, мого дорогого неприятеля. Ми саме почали дискусію на тему: в якому напрямку йде еволюція людства? Чи ви не хотілиб висловити і своїх поглядів на цю справу?

Барабас сів. Коли росіянин узяв його пиво, він трохи збентежився, бо гадав, що той панок має намір це випити. Тимчасом Бардішінов поставив перед ним шклянку якось так елегантно, ще й відсунув йому крісло, коли запросив його сісти — зовсім як якийсь старий метр д'отель з добрими манерами.

Що-ж? почати розмову з незнайомими в шиночку за шклянкою не давній, давно шанований звичай у цілому світі. Правда і те, що вони сусіди.

(Докінчення буде).

---

*) Малий синок мадярського кушніра Барабаса.

Літературна сторінка.

Спис контрреволюційних книжок зростає.

Крутими стежками, як у тих віках, коли в Європі приватні карети заступали залізницю та телеграф, дійшов до нас із найдальшого у світі міста Києва новий спис контрреволюційних українських книжок. Такий спис заступає подекуди звістки про долю ріжних людей, про яких ми не чули роками: чи живі ще і чи ще дома. Ясно, що ніодин із тих людей уже не на давньому місці і неодин похожає по Елізейських Полях між тими праведників.

Після розстрілу найбільших учорашніх большевицьких достойників нікого не здивує, що засудили на смерть іще дві сотні українських книжок. Зате літературознавці можуть довго сидіти за столом і похитувати головами на знак, що їх голови нічого не розуміють: чому саме такі, а не інакші твори попали на „чорну лісту" — лісту прокажених. Є між ними ще недавні гордощі радянської літератури, якими так чванилися большевики перед галицькою буржуазією: М. Куліш, Підмогильний, Слісаренко, Сосюра, Остап Вишня, Еллан-Блакитний, є записяжені критики марксисти, що освітлювали всі літературні явища із становища історичного матеріялізму як Дорошкевич, Якубський, Плевако та Лебідь; є тут чисто граматичні праці Олени Курило, Голоскевича, Синявського, Смеречинського та Мироненка, навіть „Нариси з історії цукро-бурякової промисловости" члена Академії Наук Воблого.

Покивувати головою можна, але дивуватись нема чого. Бо коли можна у правописі і в буряках відкрити саме червоне коріння то можна в них теж ствердити жовто-блакитні плями. Яким робом можуть утриматися між правовірними хусидами Пилипенки, що розпиналися за робітничо-селянську радвладу на всіх зїздах, коли „пішов у дубину" Плеханов за свої „Основи марксизму"?

Нам відома віддавна метода, згідно з якою деякі твори стають контрреволюційними у царстві Сталіна. „Від голови риба смердить..." Коли політично засуджують людину, цензура не потребує навіть заглядати до її книжок, щоб перевірити: чи справді у цих книжках нема якоїсь „ересі"? — попросту засуджує всі ці книжки. Чи не роблять це ще частіше з цілою родиною засудженого дэрма, що між членами цієї родини можуть бути особи зовсім непричетні до політичної діяльности засудженого?

Ніхто в нас не здивується, що на лісті прокажених находяться „Любарадські" Сандницького або „Співомовки" Руданського, якісь там коментарі до Шевченка, якого нагинали і нагинають на всякий штиб усі уряди та всі політичні орієнтації. Зате із мелянхолійною усмішкою зупиниться око галицького читача на прізвищах галичан, що виїхали на Радянщину з серцем і хребтом найльояльніших громадян і лізли зі шкіри ще тут у нас, щоб служити пропаганді нового комуністичного ладу і таки не доборолись навіть до спокійного місця урядовця в якійсь державній установі...

Шкода, що такого спису заповітрених книжок не присилають до наших часописів і деяких установ. Може ті, що мають деякі з тих книжок почали би їх нараз шанувати як бібліографічну рідкість. Може навіть знайшлось би якесь галицьке видавництво, що деякі з них перевидало б і найшлись би читачі зацікавлені, як виглядають комуністичні книжки з націоналістичними ухилами.

Дивні бувають причини, через які люди гинуть і завдяки яким твори оживають. **м. р.**

Повість про життя емігрантів у Парижі.

(Jolan Feldes: „A Halászo macska uccajá".)

Міжнародня літературна премія з осідком у Льондоні, під гомінким прізвищем колишнього короля преси „Нортклїфа" вже взруге, коли не втрете, електризує публїку. Відчрває нових авторів і кидає на ринок їх твори у ріжних перекладах. Мадяри вже двічі здобувають там нагороду. Кандидатами до нагороди можуть бути автори всіх европейських народів, неймовірна ще річ, щоб судді такого літературного трибуналу могли перечитувати твори у таких „не загально-европейських" мовах як мадярська; нема сумніву, що мадяри з добрими звязками із Західною Европою дбають завдалегідь за переклади творів, що йдуть на цей конкурс.

Цього року світ познайомився з новою мадярською письменницею Йолян Фельдеш. „Вулиця Кота-Рибалки" це її перша повість перекладена на чужі мови. Чи це небуденне літературне явище? Це передовсім цікава лектура, добре написана. Нема в ній нічого з тої сміливости, яка характеризує „новаторів", але і нема тої надмірної аналїзи, що томить пересічного інтелїгента, бо часто поза такою аналїзою відчуваємо недостачу уяви письменника та життевого матеріялу.

Це повість реалїстична у давньому стилї. Коли деякі її глави написані нервово то це тільки необхідна лепта „духові часу": — нині не любимо занадто довгих описів, хоч можемо читати повісти на просторі кількох томиць.

На вулиці „Кота-Рибалки" в Парижі зїхалися емігранти ріжних народів після великої війни: є тут еспанці, росіяни, турки, італійці, німці, чиновці, фінляндці і живуть усуміш по готеликах. Більшість із них викинула на берег Сени революційна повінь, деяких інші невідрадні відносини у краю. Головними дієвими особами є члени бідної мадярської родини; голова цієї родини Кушнір Барабас послухав ради одного свого земляка, що давно вже живе у Парижі і приїхав у Париж шукати праці, бо саме тут продають тепер багато футер. Його малі діти починають ходити до народньої школи, найстарша малолїтня донька мусить заняти домашнім господарством, бо мама — дипльомована акушерка — мусить заробляти на прожиток родини зрання до ночі як прачка.

Малі діти легко звикають до чужого середовища, легко засвоюють собі чужу мову та чужі звичаї. Старшим, головно примусовим емігрантам, важко пристосуватися до нових обставин — вони ввесь час живуть надією повороту до батьківщини і підтримують цю надію невпинними дискусіями. Париж — ідеальне середовище для таких заточенців. Вони можуть роками жити у власному світі і плекати всі свої буденні звички, можуть кожної хвилини для полегші користати з вигод і принаб Парижа — працювати або жити на його поверхні.

Перед нашими очима пересувається ціла галерія типів: ясних, сірих, чорних — тих, що чесною працею день за днем виборюють собі більшменш постійне становище і „небесних птиць", що в погоні за легким хлїбом допомагають собі всяким „промислом" себто і злодійським. На одній малій емігрантській вуличці відбивається ввесь світ людських злиднів і радощів; батьки горді, коли їх діти здіймаються щабель за щаблем по суспільній драбині, радіють, коли їх власний заробіток дає їм легше жити, діти пізнають першу любов і першу гордість від самостійної праці; старші змарнілі працею борються з недугами; мешканці малих вуличок гинуть теж на великих вулицях від нещасливих випадків; між французами і всякими чужинцями, з якими доводиться жити є люди з добрим серцем і кришталевим характером, як теж і звичайні канальї.

На перший плян у повісти виступають переживання найстаршої доньки Барабаса — Анни, що стає співробітницею великої паризької фірми жіночих одягів. Вона пізнає життя самотужки у великому паризькому котлі і рано оплакує свої груди проти стріл Амора. Ця проста дівчина із великим серцем навчилася змалку розуміти людей, помагати їм і задовольнятися совісно сповненим обовязком. Дружба і кохання проходять мимо неї і залишають їй найкращі спогади, збагачують її духово і вчать цінити людей і щасливі хвилини.

Ріжні емігранти, що пересуваються перед нашими очима здебільша політичні втікачі — нагадують нам своїми дискусіями сучасні політичні події в ріжних краях. Вони сидять дружньо за одним столом — їх спільна недоля загладжує ріжниці їх переконань і національної ворожнечі. Їх єднає спільна туга — повороту до батьківщини. Більшість із них піде з тою тугою на другий світ, не дочекавшися змін, на які чекають з дня на день. Деякі зовсім випадково згинуть, як гинуть люди і в рідному краю або дістануть якусь несподівану посаду, завдяки випадковому знайомству.

Авторка мало місця присвятила самому Парижові і французам, не виходячи поза атмосферу емігрантських кол. Це втримує у повісти своєрідний настрій, яким живуть чужинці в Парижі, що творять собі власний світ. Ті короткі глави, де авторка переносить нас до Південної Америки — зовсім непотрібно ослаблюють загальне враження, тим більше, що ота Америка виглядає нереально, якби авторка її не бачила.

Політичні дискусії, що так добре характеризують лихоманку de'racinés — людей вирваних з рідного ґрунту, не переходять ніколи поза намір авторки відтворити ріжноманітну психольогію. Вона не має вийняткових симпатій для одних націй з думкою підчорнити інші; типи, з якими знайомимося, начеб були копіями живих людей, що зовсім випадково, саме такі, а не інші, опинилися у сторовищі емігрантського Парижа. Також погляди цих емігрантів не складаються на якусь одну ідею, близьку душі авторки; вона не має наміру зводити порахунки із своїми політичними противниками. Політична еміграція — відоме явище; її жертви заслуговують на спочутливість із чисто людських мотивів; є люди, що через любов батьківщини мусять саме її покидати і рідко коли можуть почати нове життя, бодай таке, яке перервали вони утечею закордон.

Симпатія для ріжних людей ріжної національности та ріжних суспільних кляс супроводить увесь час увагу читача для долі одиниць, що не визначаються спеціяльними прикметами і може саме через це ближчі нам, ніж небуденні герої. Ця повість нагадує нам повісти Горького з його першої доби, такого типу як „Трое", де припадок — добрий і злобний — змінює щоденщину сірих людей так само несподівано, як ця щоденщина невпинно залишається для них тою самою.

Уся повість кінчиться кількома загальними рефлексіями, нїпів натяками, які можна собі доповнити пригадуючи поодинокі картини цієї історії: одні з емігрантів вертаються, другі залишаються на місці, вижидаючи щасливого повороту, рідко хто з них починає нове життя, що дає забути про минуле. Їх діти, як усі діти, що в новому середовищі підлягають всесильному законові мімікрії — пристосовується до нових обставин і рідко коли розуміють своїх батьків.

Успіх „Вулиці Кота-Рибалки" залежить у немалій мірі від того, що його сюжет — свіжий майже актуальний. Гляньмо хочби довкола себе, як живуть наші земляки-надлїнпрянці емігрантським життям: одні легко, як метелики, другі серед злиднів. І кілько типів між ними, кілько конфліктів зовсім неподібних до наших! І ніодин із них не пробував досі описати свого життя, хоч таких, що пишуть є між ними багато.

м. р.

Хроніка.

ГОНОРАРІ ФРАНЦУСЬКИХ АВТОРІВ

„Мерк'р де Франс" поправляє хибний погляд деяких своїх читачів буцім-то в попередніх віках французькі письменники майже нічого не заробляли. Правда, що Расін діставав за свій архітвір „Андромаху" тільки 200 ліврів, а Стендаль, якого повісти, новелї та розумування не втратили досі на своїй силї заробив за 22 роки всього 5.700 франків себто місячно приблизно стільки скільки треба було на папір і чорнило. Зате Шатобріян діставав за свій „Позагробний щоденник" 250.000 фр. гонорару і 120.000 фр. довічної ренти; Ламартін діставав за кожний том „Історії жирондистів" по 40.000 фр., видавець Віктора Гюго платив йому 1 фр. за кожний проданий примірник так, що його спадкоємці дістали авторських гонорарів більше 5 мільйонів фр., Александер Дюма діставав за кожну букву сотиків. Зате за архітвір французької повісти „Пані Боварі" Фльобер дістав 400 франків. Видавець Леві заробив на ній величезні гроші і вже за другу повість Фльобера „Саламбо" заплатив йому 20.000 фр. Але „Саламбо" не хотів ніхто читати і видавець стратив на ній повести величезні гроші.

З природи й техніки.

Страшний ворог.

Сточище ріки Кольорадо є батьківщиною хрущика з родини золотавковатих, що від кількох років загрожує управні картофлі в Европі. Цей хрущик, довгий на 12 міліметрів, є жовтавої краски з гарними чорними чертами; має латинську назву Лептінотарза децемлінеята, по українськи Терногрудка бульбинниця або й Кольорадський хрущик. 1824. р. описали його вперше як жителя північно-американських Скельних Гір, де живився деякими, непригожими для людини рослинами з родини Билинових. Щойно в другій половині минулого століття, саме тоді, коли давні американські прерії перемінилися в управні поля, кольорадський хрущик перенісся на картофлі і постійно посувався на схід до берегів атлянтійського океану. Підчас цієї подорожі нищив у деяких околицях величезний відсоток управних піль цієї рослини. 1874. р. бульбинниця осягнула беріг атлянтійського океану, де „заладувалася" на европейські кораблі. 1876. року появилася в ріжних европейських пристанях.

1877-го року терногрудка появилася в Німеччині на картопляних полях біля Мільгайму над Райном та біля Торгав у Саксонії. Десять років пізніше поборювали її ще раз в околиці Торгав та біля Меженн у Ганноверщині. В обох випадках німці винищили її зовсім відповідними середниками. З того часу показалася в Німеччині ще два рази: 1914 р. і 1934 р. біля Стаде над долішньою Лабою. І цим разом її основно вигубили. 1901 р. кольорадський хрущик дістався до Англії, де його безпощадно знищили.

Зате інакше представляється справа з хрущиком у Франції. Транспорти американських військ підчас світової війни завезли його до Бордо. В 1922 р. запримітили його появу в 21 громадах департаменту Жіронди та в одній громаді департаменту Дордонь. Чи вогнища опановані хрущиком виявилися тут за великі, чи боротьба з хрущиками була за мало енергічна, чи вкінці французькі рільники не дали в деяких околицях доказів потрібної чуйности та відповідного зрозуміння, не зголошуючи нових огнищ, — в кожному випадку не вдалося французам знищити цього страшного шкідника. Він посувався що раз дальше: з початку тільки до Лімузен, відтак дальше на північ до Турен, вкінці до Бретанії й инших околиць. І хоч видатки Франції на поборювання хрущика зросли в 200.000 франків у 1922 р. до 10 мільонів у 1931 році, у цім році більш як третя частина Франції була ним заражена. З цього приводу деякі держави, між ними Англія, мусіли заборонити ввіз французьких картопель. Особливо населення англійського острова Джерсі, що положений між Францією і Англією (там плекають багато картопель і помідорів) побоюється так дуже кольорадського хрущика, що створило спеціяльну комісію, яка має боротись з його інвазією. Коли мин. року хрущик появився в околицях французької пристані Сен Мальо (над каналом Ля Манш), ця комісія зажадала зірвання всяких торговельних зносин з французькими пристанями над каналом.

Хрущики і їх личинки пожирають листя картоплі враз з билами. Поля, куди перейшли кольорадські хрущики, виглядають неначе пустиня. Розуміється, що в таких умовинах не може бути й мови про ріст бульви. Весною хрущики вилізають з землі і кидаються на бараболиння. Кілька днів пізніше самички зносять на листях бараболі пересічно по 700—800 яєчок (деколи й по 1200). Продовж 8 днів з яєчок вилягаються рожеві личинки. Їх розвиток трвае приблизно (при трикратній зліпці) 20 днів і саме в тім часі вони найбільш пожерливі, атакуючи безпощадно рослину. В цім часі їх рожева краска перемінюється в жовтаву. Щоб окуклитись, личинки запорпуються на 12 цм. глибоко в землю. За тиждень з кукли вилазить готовий уже хрущик, що дальше продовжує свою шкідницьку роботу. Таким робом продовж літа можуть повстати аж три генерації. Як тільки настане холодніша пора (вересень-жовтень), хрущики ховаються в землю, на 60—70 цм. глибоко.

Пожерливість і плідність кольорадського хрущика вчинили з нього найстрашнішого шкідника управних піль. Якщо приймемо, що одна самичка дає продовж одного літа життя 31 мільонам, то для виживлення такої армії треба 10 моргів засадженої картоплею рілі (на кожнім моргові 10 тисяч рослин). Поширюється він ще й тому, що, шукаючи захисту на зиму, мандрує з картопляних піль на інші грунти і звідти його дуже легко можна занести деінде враз з іншими плодами. Крім цього в соняшні травневі й серпневі дні хрущики радо підіймаються на крилах угору і даються нести вітрові навіть на 100—200 кільометрів.

Тому, що кольорадський хрущик поширювався у Франції щораз дальше, німці передбачили, що в 1936 р. мусить він появитись на німецько-французькій границі. Тому ще 1935 р. поробили вони всякі „дефензивні" приготування, щоб гідно прияти „офензиву" очікуваного, одначе немилого гостя. Здовж цілої границі широкі круги населення познайомились з небезпекою хрущика. Відтак вишколено в кожнім селі спеціяльні відділи в поборюванні шкідника. Приготовлено відповідні розприскувачі та хемічні, отруйні середники.

Сталося так, як німці передбачували. Грізний шкідник перелетів німецько-французьку границю і появився літом 1936 р. у 26 громадах Саршини та Тревірщини. Рівночасно зачалась завзята боротьба. Вісім змоторизованих відділів (кожний відділ має вантажне авто, моторову помпу та 24 розприскувачі) розприскала на 2506 гектарах 4 мільони 361 тисяч літрів отруйного течива! Крім цього здезинфековано велику кількість грунтів. Вислід боротьби був величавий: в ніодній громаді хрущик не появився.

Про те, як виглядала боротьба з хрущиком в 1937 р., не маємо ще відомостей. Зате знаємо, що цього року прияли хрущика „гідно" швайцарці. А саме він появився у великій кількости в долині озера Жу і в женевськім кантоні

—o—

До кого належить північний бігун?

Вже майже два місяці північний бігун гостить 4 людей. Справді, совітська експедиція висіла у віддалі 20 кільометрів від бігуна, а до того ще й на кризі.

Чотири „мешканці" бігна це шеф експедиції Іван Папанін, астроном Евген Фйодоров, гідробіольог Петро Ширшов та радіотелеграфіст Ернест Кренкель. Завданням цієї експедиції мають бути наукові обсервації: природничі, астрономічні, магнетичні, кліматольогічні та океанічні.

Досі члени експедиції ствердили м. ін. що крига, на якій вони висіли 21. травня ц. р. з літака, кермованого Водопяновом, плине з пересічною швидкістю 6,7 кільометра на день. Вона віддалилась від місця їх причалення на 130 кільометрів в напрямі Гренландії, відтак завернула на захід. Це відповідало би окружній полярній струї, яку ствердив Зандштрем перед двома роками.

Якщо річ в океанічних дослідах, слід згадати, що члени експедиції зміряли глибину Ледового Моря. Виявилося, що згідно із здогадами Нансена, воно дуже глибоке поміри експедиції дали від 4290 до 4374 метрів. Температура води з глибини 250 метрів була рівна —1,6 ступнів Цельзія, в глибині 400 метрів +0,8 ступнів Ц. (чижби гольфова струя?), відтак знов —0,7 ст. в глибині 2930 метрів.

Чи завдання совітської експедиції тільки наукове? Уряди Злучених Держав та Канади побоються, здається, що так не є. Розуміється, що полярна експедиція провізорична. Одначе, колиб Совіти задумували на основі метеорольогічних і аеронавтичних дослідів експедиції побудувати на північнім бігуні регулярну повітряну базу, обі американські держави ймовірно інтервенювалиб. Сьогодні вони дискутують над цим і вкоротці попросять Москву, щоб дала їм знати, коли вона уладить там дефінітивну стацію (покищо згадана рядянська експедиція вислана на один рік), бо в такім випадку, вони будуть домагатися міжнародньої контролі над цією стацією.

У нормальних часах безпосередня повітряна комунікація над бігуном може мати тільки обмежене господарське значіння, хоч це найкоротша дорога з Европи й Азії до північної Америки.

На випадок війни окупація полярної стрефи одною з великих держав може закінчити американську політику ізоляції. Уже в нинішних технічних умовинах повітряна база на північнім бігуні опановує своїми літаками промислові терени Канади й Злучених Держав. Канадійські копальні золота віддалені від скрайньої точки землі тільки на 3000 кільометрів. Великі міста та важні граничні комунікаційні вузли лежать 700 кільометрів дальше на південь. Ню Йорк віддалений від північного бігуна на 4000 кільометрів, так само Сан Франціско. Тому модерні літаки, які перелітають віддаль 3 до 4 тисяч кільометрів продовж 10 до 15 годин, можуть без більшого опору наробити цим містам величезних шкід. Розуміється, що летуни, які відважилибся на такий лет, не моглиб числити на поворот.

Одначе коли з розвитком летунської техніки літаки осягнуть швидкість 700 кільометрів на годину, відпаде й цей риск: тоді ціла північна Америка буде в страху перед завадіяцькими летунами.

Такі й їм подібні розмови можна сьогодні почути в Новім Світі. Одно є певне, що Канада і Злучені Держави спротивляться окупації північного бігуна, а навіть самим тільки претенсіям до цієї околиці. Оттава й Вашінгтон ніколи не стерплять червоного північного бігуна!

—o—

СВІТОВИЙ РЕКОРД ВИСОТИ ЛІТАКОМ.

Перший раз в історії летунства літак піднісся вище 16 кільометрів. А саме 30. червня ц. р. поручник англійського військового летунства Адам вистартував з летовища Фарнборо в графстві Гемпшір і продовж 1 години і 35 хвилин осягнув висоту 16.440 метрів. Цілий лет трвав 2 години і 15 хвилин. На цій висоті летун відчитав температуру —48,9 ступня Ц. та атмосферичний тиск 77,8 міліметра стовпця ртути.

Таким робом англійці відібрали рекорд висоти італійцям. А саме 8 травня ц. р. італійський підполковник Маріо Пецці піднісся на своїм літаку на висоту 15.665 метрів. До 8. травня ц. р. рекорд висоти літаком належав теж до англійців, бо в осени 1936. р. англійський поручник Свейн осягнув літаком висоту 15.223 метри.

—o—

СЛІДСТВО НАД КАТАСТРОФОЮ „ГІНДЕНБУРГА".

Німецька комісія, вислана до Америки, щоб розслідити справу катастрофи кермовика „Гінденбург", вернула на днях до Німеччини і здала звіт німецькій владі зо своєї праці.

На думку комісії підчас причалювання кермовика не було значнішої втечі газу. Причинами пожару можуть бути: зломання шруби, іскра в моторах, електричне виладування атмосфери, повстання електричної іскри тощо. Комісія не могла устійнити, котра з наведених причин викликала пожар.

Зате слідча комісія ствердила без найменчого сумніву, що кермовик „Гінденбург" приготовлюючись до причалювання, був під технічним оглядом в як найліпшім стані та що сам маневр причалювання відбувся без закиду, зовсім правильно.

На приказ генерала Ґерінґа, начального коменданта повітряних сил Німеччини, комісія в тім самім складі буде продовжувати свою працю, щоб остаточно найти справжню причину катастрофи.

—

БОРОТЬБА ЗА КОПЕРНИКА.

В німецьких часописах появилася характеристична заява двох німецьких наукових товариств, а саме товариства природників і лікарів та товариства для плекання історії медицини, природничих наук та техніки. Заява торкається походження Коперника. Зміст заяви менш-більш такий:

„На світовій виставі в Парижі поляки представили Коперника чільним героєм польського духа. Ця спроба фальшування історії не нова. Ще 1860-го року опрокинув її Л. Прове в латинській праці „De Copernici patria". Пізніше до тих самих висновків дійшли й інші автори, що спиралися на архівних студіях.

Відвідувачі виставки найдуть у німецькім павільоні паризької виставки документальні докази німецького походження основника новітньої астрономії".

Стільки офіціяльна заява німецьких наукових товариств.

Великий вибір! Ковдри — матераци, повні шлюбні виправи. Капи — Фіранки, ПОДУШКИ в ПІРЯ Ціни дарові і опасні
Антін Петрушевський (давніше Корольовицька ч. 6).
тепер тільки Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 213-33.
Ціни фабричні!

Сойм і сенат скликаний на надзвичайну сесію

У ВАВЕЛЬСЬКІЙ СПРАВІ

Письмом із дня 17. ц. м. президент Мосьцицький відкрив надзвичайну сесію сойму і сенату.

Рішення про відкриття сесій передав сьогодні маршалам сойму і сенату директор правного бюра президії ради міністрів Пачоський. Сесія відкрита з днем 17. ц. м. Письмо президента Мосьцицького до сойму і сенату подає, що

темою нарад може бути виключно справа згадана в зголошенім послами внеску.

Цей посольський і сенаторський внесок домагався надзв. сесії сойму і сенату в справі вавельського конфлікту.

Перше засідання відбудеться імовірно з початком найближчого тижня.

Справа української православної парохії у Берліні.

(З листів до Редакції).

ВШ. Пане Редакторе!

У ч. 134 з 19. червня ц. р. „Українські Вісти" вмістили статтю п. з. „Церковні клопоти православних українців у Берліні".

З огляду на те, що в тій статті справу витвітлено цілком неправильно, а порушене питання має принципове загально-українське національне значіння, як також і те, що центральною особою того допису вибрано мене, я прошу — в інтересах правди — ласкаво дати на сторінках Вашого шановного часопису місце для наступного вияснення:

„У. В." пишуть, що в 1936. р. німецький уряд офіційно визнав організацію православної церкви з ієрархією синоду в Сремських Карловцях. У дійсності німецька влада визнала не загально-православну, як це можна зрозуміти з допису, а російську церкву. Щож до синоду в Сремських Карловцях, то всім відомо, що він є не загально-православним, а тільки російським. Крім цього треба зазначити, що в Берліні існують ще дві інші російські православні церкви: одна ієрархічно залежна від паризького єпископа Евлогія, а друга „патріярша". Врешті, незалежно від усіх російських берлінських церков, функціонує в Берліні, наприклад, грецька православна церква.

„У. В." згадують, що синод (російський) у Сремських Карловцях був створений митрополитом Антонієм, якого за часів Скоропадського імянували головою православної церкви на Україні. Це той самий Антоній, що його нетерпимо-вороже відношення до українського визвольного руху є загально-відоме! Неясно тільки, яку користь для укрїнської справи „У. В." добачають у діяльності Антонія в Сремських Карловцях. Незрозумілим є також, чому „У. В." розголошують немов якийсь український добрий чин — заходи „гетьманців" у 1926. р., коли вони звернулися до того російського епископа з проханням дозволити на відкриття в Берліні української православної парохії, та пишаються ще тим, що ось російський синод дозволив „гетьманцям" таку парохію мати!

Коли прийняти під увагу все вище наведене, то стане цілком зрозумілим, чому це в минулому році заходи п. Олександра Скорописа-Полтуховського, голови Української Громади в Німеччині, коло заснування такої — підпорядкованої москалям! — парохії в Німеччині, не дали бажаних „гетьманцям" результатів, або — як пишуть „У. В." — „результати анкети не давали можливости негайно приступити до здійснення українського православного приходу"... Отже в минулому році українське громадянство в Берліні осудило спробу робити українським іменем московське діло!

Ініціятивний Комітет, що заснувався в Берліні у квітні ц. р. та до якого належав я, став на цілком іншу основу. Він заявив, що ісповідує ідею віднови української державности та автокефалії української православної церкви, а тому стремить до створення незалежної від москалів парохії в Берліні.

Зрозуміла річ, що на цій платформі за кілька тижнів обединилося понад 80 проц. православних українців у Німеччині. Колиж на 6. червня — отже напередодні Установчих Зборів Української Православної Парохії в Німеччині, що їх скликав Ініціятивний Комітет — п. Скоропис зорганізував свої сходини, то разом з ним зібралося щось 15 душ, з яких частина, очевидно, з примусу, бо, наприклад дехто підписав „резолюцію" п. Скорописа та одночасно виповнив анкету Ініціятивного Комітету і брав активну участь у Службах Божих Української Православної Парохії.

Щоби затушувати принципову розбіжність між маленькою групою „гетьманців" і переважною більшістю православних українців у Німеччині, п. Скоропис мотивує своє негативне відношення до заснування незалежної української парохії в надрукованій в „У. В." „резолюції" з 5. червня тим, що до складу Ініціятивного Комітету, який уже 4. червня закінчив свою працю й цим самим припинив своє істнування, належав я, а мене п. Скоропис чомусь хоче вважати „антицерковним елементом".

Таку кваліфікацію я полишаю на сумлінні п. Скорописа й не буду його наслідувати та копатися в душах інших українців. Я лише можу жалувати, що п. Скоропис вибрав собі таку аж занадто хистку аргументацію.

Незалежну від москалів Українську Православну Парохію в Німеччині засновано, чим і виконано моє завдання, як провідника Ініціятивного Комітету. Ані до Церковної Ради, ані до Дозорчої Ради я не ввійшов. Отже ніщо ніби не може більше перешкаджати п. Скорописові та його співдумцям прилучитися до Української Православної Парохії в Німеччині. Зате 19. червня читаємо в „У. В." у допису з Берліна від 14.

А. ЧЕРНЕЦЬКИЙ. 8

На слідах Маркіяна...

(Докінчення.)

Не прочували ми, що була це наша остання стріча, бо всі три мої приятелі, д-р Ковшевич, А. Шмігельський та М. Вітошинський згинули на тиф. Далі судовників Моха, Цурковського, Дзьоби, Мидлика, приятеля молоді о. Сильвестра Лепкого, о. Короля, о. Кошевича, о. Ротка, о. Джуликовського, який у Лапшині осунував найстрашу селянську читальню в краю та в 1874. р. видав першу книжку про кооперацію: „Нове життя — новий лад" та заложив першу споживчу гуртівню в тій окрузі, Тимка Стоцуха та др. А надівсе стоїть перед очима велична постать, дім та родина д-ра Андрія Чайківського, старшого нашого духового провідника, оборонця, учителя.

День і ніч стояв його дім, ціла родина, його велика бібліотека до нашої розпорядимости.

Всі імпрези в місті, всі наради, збори, обходи, тощо не могли обійтися без його участи. Навіть в аматорських театральних виставах брав він активну участь на сцені як актор, не зважаючи на свій вік та становище.

Не диво, що ми не тільки поважали його, але й любили, як свого рідного батька, який умів розуміти навіть найскрайніші наші течії. А треба признати, що бережанська молодь в більшости все йшла з ліваками. Досить вказати на факт, що в „Молодій Музі" було аж 6 бережанців чи на загальне число її членів, поважний гурт.

Коли за часів побуту в Бережанах Олекс. Барвінського не було ні сліду українських товариств у Бержанах, то за моїх часів завдяки Дамян. Савчакові, С. Лепкому і надівсе д-рові Чайківському та його старшим згаданим вже співробітникам місто й околиця покрилися цілою сіткою організацій просвітних, економічних та політичних, та дали поважний гурт діячів-селян як пок. Мищишин і Волощук зі Шумлян, Вас. Романів з Гинович, Штемований з Жукова, Дм. Походжай з Вербова та багато інших.

Слабо стояло тільки місто. Міщан годі було розрухати, бо вони звязані були тільки церквою як греко-католики і тільки вміла, щира, батьківська і педагогічна праця пароха могла їх здати нашій нації як громадян. Та на жаль так не було. Нечисленні тільки одиниці, головно молодші, брали участь в нашій громадянській праці, тямлю що в хорі працювали Омеля Хомиківна, Войовська, Маршицька, Огоновська, Клецорівна (інші в Канаді). До читальні заходили старші міщани мало, між ними були й москвофіли, а більшість старшого міщанства трималася магістрату за прикладом свого пароха.

Справедливість каже стверднти, що діти пароха були свідомі, та активні українські громадяни.

Були ще за моїх часів в Бережанах т. зв. інкамеровані русини, б. посли, судові радники Матій Кошевко та Сінгалевич та вони в нашому житю не грали ніякої ролі.

Сінгалевич говорив в дома по польськи, а Кошевко заходив часом до наших товариств, тямлю що в його домі перебував якийсь час Ів. Косинин, малюючи декорації для бережанського Народнього Дому.

Був ще в Бережанах суд. радник Комариницький, основник віденської „Січи" та він скоро по смерти свого сина виїхав, був тут ще й суд. радник Філярет Сембратович, брат кардинала та він видної участи в народньому житю не брав.

*

1906 року бережанська гімназія обходила 100-ліття свого істнування. Тоді в міській церкві в ринку вмуровано в середині в праву стіну таблицю:

ПАМЯТИ МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА
першого народнього поета Галицкої Руси
б. учасника тут. гімназії
роднмці.

Це й одинокий його памятник в Бережанщині, а в місті та його церкві — ознака українства.

Цей ювилей замітний ще тим, що на комерсі виступив з промовою арх. Теодорович з натяками до селянських та клясових демагогів, висуваючи гасло єдинення та згоди.

Відповів на це наш о. Мих. Світенький, який як військовий полевий духовник явився в військовому однострою, що він як селянський син стверджує, що не ма у нас демагогії та ненависти, а домагаємося ми тільки свого права та волі, за які мусимо і будемо боротися. Цей сміливий виступ о. Світенького зробив сильне враження, хоч збентежив неодного з наших комітетових. Зпоміж телеграм, які наспіли на ювилей замітна телеграма з Бродів, яка ставила

З БІШОФІВ

Тереса Цурковська

вдова по б. скарб. контр., довголітня голова голова Марійської Дружини Пань у Стрию

по довгих і тяжких терпіннях перейшла у кращі світи до Небесної Неньки приявши Найсвятіші Тайни дня 6. червня 1937 р., прожившн 63 роки.

Похорони відбудуться у вівторок дня 8. червня ц. р. в год. 4-ій в Стрию з дому жалоби при вул. Львівській 96 А (Лани).

Горем прибиті **Сестра, Діти, внуки і Рідня.**

червня, що п. Скоропис заклав нову комісію для організації „української парохії". Очевидно, мова може йти лише про другу „українську" парохію, яка підлягатиме москалям! Власне в цьому, а не в моїй особі полягала й полягає вся розбіжність у православній українській громаді в Берліні.

Олександер Севрюк
колишній посол У. Н. Р у Берліні.

Берлін, 14. липня 1937

Бувший міський лікар у Скалі, н./Збр.

Др. О. Шапіра

вернув по кількамісячнім перебуванні у Відні **до Чорткова**

і ординує при **вул. Колійовій 2.**

1—3

Голос Америки про повагу ситуації.

Державний секретар закордонних справ Злучених Держав Гуль зложив політ. заяву, яка є недвозначною пересторогою під адресою Японії та Китаю. Зміст цієї заяви менш-більш такий:

Війна на Далекім Сході рівнозначна зі загрозою інтересів Злучених Держав. Всі вогнища конфліктів і непорозумінь, які на перший погляд ока дотичать тільки країв, що з собою межують, є справді **проблемою та небезпекою для справ цілого світа.** Не може трапитися якінебудь поважний інцидент, який недоторкнув би якимнебудь способом інтересів, або зобовязань Злучених Держав. Злучені Держави не будуть вмішуватися в політику інших держав, та не будуть підтримувати держав, які стосують терор у політиці. Америка готова зменшити свої зброєння нарівні з іншими державами. Америка готова піднятись збірного зусилля, щоб практично розвязати проблеми, які під цю пору загрожують міжнародньому мирові.

НОВИНКИ.

— Найсолідніші футра тільки у **Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46. Приймаю футра до перехована літом.

— **Перевіз меблів, багажів та товарів** виконує дешево та солідно українська перевозово-спедиційна кооп. „ГАРМА", вул. Марш. Фоша, магазин „Депо" — тел. 287-05, по 3. год. 200-26.

— **Ви певно цікавитесь розвоєм українського спортового руху?** Чи передплатили Ви вже єдиний український спортовий тижневик „ЗМАГ"? Високий рівень, всесторонній зміст та виховне значіння неперене переконають Вас про його потребу. Передплата квартьрічна всього 2 зол. Адреса адмін.: Львів, вул. Льва Сапіги 49, І. п. Тел. 250-54 і 279-24. **Жадайте показових чисел!** 1—3

— **Академія „Рим та Орієнт" у Зальцбургу.** Віденська „Райхспост" з 9. ц. м. повідомляє, що з кінцем липня відбудеться у Зальцбургу академія „Рим та Орієнт", що її уладжує австрійське т-во для мистецтва і науки" під протекторатом архиепископа Зальцбурга. З українських учених запрошені на виклади ректор Богословської Академії у Львові о. мітрат Й. Сліпий, о. проф. Й. Скрутень та проф. д-р В. Залозецький.

— **Подяка С. Т. Бескиду.** Рада У. С. Т. „Бескид" в Надвірній складаю оцею дорогою щиру подяку П. Т. Дружинам: С. Т. „Україна" Львів, У. С. Т. „Пролом" Станиславів, У. С. Т. „Прут" Делятин, Т-ву „Сокіл" Богородчани за участь в ювилею У. С. Т. „Бескид" в Надвірній у днях 11. та 12. липня ц. р., в Шановному Громадянству Надвірної за безінтересовне приміщення для змагунів С. Т. „Україна". — **Українське Спортове Т-во „Бескид" в Надвірній.**

— **Автобуси до купальні на Замарстинові.** Від неділі курсуватиме автобус від кінцевого перестанку трамваєвої лінії ч. 10 при вул. Замарстинівській до міської купальні на Замарстинові. Автобус курсуватиме що 12 хвилин лише на випадок погоди що суботи і неділі від год. 10-ої до год. 6-ої вечором. Ціна переїзду автобусом в один бік 10 сот.

— **Летунська катастрофа у Скнилові.** В пятницю вечером відбувався на летовищі у Скнилові курс летів ширяками. Нагло 33-літній механік О. Завадський внаслідок помилки в леті упав з ширяком на летовище з висоти 100 м. Зпід розбитого ширяка витягнули тяжко раненого летуна і негайно відвезли його до військового шпиталю. Завадський не відзискав свідомости і по 2-ох годинах помер. На вістку про трагічну смерть летуна його дружина зімліла і важко занедужала.

— **Не хоче розуміти української мови.** Управа оселі т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства" у Ворохті виставила своєму службовикові Миколі Мудрейкові посвідку до обезпечальні у Ворохті, що він працює в оселі як кельнер. Лікар цієї обезпечальні д-р Маєр (чисто польське прізвище) звернув цю посвідку не полагодивши справи з допискою: „Не умем читаць по руску, прошен напісаць по польску". Здається, що д-р Маєр забув, що платню платять йому теж і з тих оплат, що їх складають у великій мірі обезпечені українці, та що обезпечальня це суспільна установа, в якій „політичні" виступи в роді п. Маєра рішуче не повинні мати місця. Українці, що приватно лікуються у згаданого лікаря, повинні виступ цього лікаря-шовініста затямити.

— **Львівська хроніка.** — У крамниці з нафтою Равського при вул. Кордецького ч. 37. вибухла з пятницю пожежа від прімусу і важко попарила служницю М. Возьняківну. Пожежна сторожка пожежу згасила, а служницею займався лікар. — В городі Костюшка померла в пятницю наглою смертю 60-літня Марія Шульц. — В гостинниці „Гранд" при вул. Легіонів у пятницю скінчила самогубством молода жінка Блюма Мосьціскер з Янова к. Тернополя. Причина самогубства невідома. — На Губернаторських Валах намагався скінчити самогубством Олександер Шафран. — У пятницю пополудні шофер Петрушинський наїхав на Івана Бульбяка при вул. Рутовського, який дістався під кола автодорожки і зломив собі праву ногу. Опісля автодорожка ч. 41458 ударилася з фірою Івана Качинського, який випав на землю і тяжко потовкся.

о. МИХАЙЛО ГАВРИЛЮК

б. парох Стільська, вислужений декан Миколаївський, сов. Митр. Консисторії і член українських установ і інш.,

по принятю Найсв. Тайн упокоївся в Бозі дня 16. липня 1937 р., в 82 р. життя в Міяуні старім, почта і ст. зал. Вигода.

Перенесення тілесних останків з парохіяльного дому до церкви відбудеться в суботу дня 17-го липня ц. р. в год. 4. попол.

Похорони відбудуться в неділю 18. липня ц. р. в год. 3-ій попол. на місцевий цвинтар.

На ті сумні обряди запрошують Свояків Знайомих і Вірних

Дружина, Діти і Внук.

Ревеляційна новина!

Знаменитий чай E.W.I.G. у незвичайно корисним опакуванню.

Роди „Дві Лілії" і „Золота Рожа" в гарантованих слоях консервових

Жадайте в крамницях кольоніяльно-споживчих.

Опакув. згодош. до Ур. Пат. Р. П. за ч. 17255. —10

домагання основання окремої української гімназії в Бережанах. Український текст тої телеграми підписали всі учні бережанської гімназії: Софрон Кальба, Тит Глібовицький, Вас. Бережанський, Стефан Кушнір.

Сердешну телеграму, зазначуючи українство гімназії та Бережан вислала теж українська державна гімназія в Коломиї. Одинокий Т. Манцибур, колишній ученик і професор вислав банальну телеграму в польському тексті.

* * *

Багато подій, осіб, а то й околиць Бережан стали літературним тлом для наших письменників учнів бережанської гімназії: Богдана Лепкого, Сильвестра Яричевського, Артима Хомика, Мих. Яцкова, Фр. Коковського, Мих. Рудницького.

На бережанському цвинтарі є одна замітна алея. По правій руці зараз від входової брами, біля гробниці шамбеляна Соневицького, по лівій руці цієї бічної алеї стоять гроби польських повстанців проф. бережанської гімназії Хоронжого, полковника Гарчинського, при яких за моїх часів відбувались в дні 1. листопада студентські польські патріотичні маніфестації — напроти, пониже по правій руці цієї алеї заняли місця гроби пок. д-ра Ковшевича, Тимка Старуха, активних учасників нашого листопада 1918 р. Побіч них в тому самому ряді вище, стоїть гробниця родини Матчинських, де похований польський конспіратор з українського роду, ровесник та противник Маркіяна Шашкевича з університетських часів Константин Матчинський.

На тому гробі стоїть напись:

Konstanty Matczyński,
oficer 2 pułku Ułanów Wojsk Polskich, 4-letni więzień stanu, Major legji Polsk. w Węgrzech 1849, Major kozaków sułtańskich w Konstantynopolu 1856 r., dzierżawca Łapszyna
*** 1815 † 1898.**

Стоїть цей напис в українському ряді, напроти гробів польських повстанців — немов свідоцтво походження але й відступлення від Маркіянових ідей.

Варта тією цвинтарною алеєю занятися та тут хоронити наших діячів Бережанщини.

*

100 літ минуло від приходу на світ Русалки Дністрової Марк. Шашкевича. Бережани, а з ними й цілий український нарід пройшли чималий шлях у своєму розвитку. Наслідники М. Шашкевича, учні бережанської гімназії йшли непохитно його слідами, овіяні його любовю до простого люду, задивлені в велику мету культурного народу, в ідею національної української держави.

Хай тими Маркіяновими і нашими слідами йдуть нові покоління української бережанської молоді у другому столітті відродження галицької волости, хай дух Маркіяна доведе їх та закріпить на все там, де ми вже були, та де не вспіли нам було встоятись.

Це й мають на цілі отсі скромні, безпретенсійні рядки, подиктовані щирим пієтизмом до памяти великого поета-пробудника, до праці його наслідників та їх великої ідеї.

Острів к. Тернополя 8-9 червня 1937.

Література: Stulecie gimnazjum w Brzeżanach, Brzeżany 1907.

— **Пострах Золочівщини.** З золочівської вязниці втекло перед кількома тижнями кількох вязнів. Один із них, Головяк з Вороняк, золочівського повіту, ховаючись перед поліцією в лісах, тероризує довколишне населення нападаючи на дорогах або при праці в полі. Недавно напав на Гриньк Чепака зі Шпиколос і завдав йому 3 рани з ніса. Напав також на сина сержанта з Золочева, відібрав йому ровер і його самого тяжко потурбував. Найчастіше нападає на наколесників і самітних жінок. Люди збираються у більші гурти і тільки так ходять до Золочева. Поліційні органи повіту повинні вжити якнайрішучіших засобів і зліквідувати цю шайку та забезпечити спокійному населенню повну оборону життя і майна.

— **Краєва хроніка.** Підчас бурі, що перейшла онодї над Кореницею п. Ярослав, грім ударив у неуземлену антену тамошнього пароха о. Степана Дороша і влетів відтак крізь вікно до помешкання. На щастя — крім розбитого вікна і ушкодженого радіоприймача обійшлося без инших шкід або жертв. — В Мазярні пов. Камінка Струмилова невідомий справник вечором стрілив з ніса крізь вікно до помешкання Степана Мельника і вбив його. Причиною вбивства мабуть політичні порахунки. — На пероні у Стрию померла нагло 70-літня Марія Олійник, яка приїхала до Стрия з Болехова. — Перед кількома днями помер нагло В. Островський з Ожидова на залізничій станції у Бродах. — Поліція схопила Альбіна Ясінського, засудженого на 10 років за грабункове вбивство. Засуджений втік 3. ц. м. ескорті зпід вязниці у Дрогобичі, куди його вели. Тепер поліція відставила його до дрогобицької вязниці.

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі
дістанете завжди у мясарських крамницях
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8,
Личаківська 50, Жовківська 175,
Кентшинського 21, Замарстинівська 36.

Спортові новинки.

Сян — Юнак, відлатні змагання за вхід до Округи Сян відбудуться в неділю 18 ц. м. у Перемишлі на грищі Польонія.

Кобзар, б. гроч України тепер Русн-Ужгород виїде в найближчому часі до Відня, де йому переведуть операцію коліна. Після цієї операції Кобзар буде могти грати знову в копаний м'яч та імовірно ще восени виступить на зеленій мураві.

Ференцварош — Вісюна 2:0 (2:0). Грет лиг цим змаганням відбувся в Будапешті. Таким чином Ференцварош гратиме вже цієї неділі в Австрії. Переможець цієї пари гратиме фінал із Лаціо.

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Похвала міста.

Львове! Моє дороге, рідне і вічно вірне місто, яке ти кохане в літню пору! Направду тяжко збагнути тих усіх зрадників, що в найгарячіший час покинули тебе і виїхали на село, чи в інші гори. Чого вони там шукають і що хочуть знайти? Невжеж нема цього всього у Львові та околиці?!

Село...

Над потічком, при вибоїстій дорозі стоїть собі хатина з дощок. Маленьке віконце, риплива двері, дірявий дах. Скрипіт возів, погейкування погоничів, деколи хмари пороху, деколи море болота, вечором комарі, а цілий день мухи.

Чи треба цього шукати аж десь на селі, з новим „доводом особистим" у кишені і з видатком кілька золотих за залізничий білет?! Кохання Львів має тих чарів скільки душа забажає.

Підіть літом на котрунебудь вулицю столичного міста, а коли аже хочете чогось зовсім подібного, то на котрусь периферійну. Вулиця з такими вибоями, що Качіхвости йдуть у кут. Там напевно щось робиться: якась направа, поправа, перебудова чи розбудова. Нема страху, що запізнитесь — вистане поглянути на темпо праці робітників, а впевнитесь, що робота потривае ще два-три місяці, щоби... з весною початись наново. Стоїть там обовязково мала хатинка з дощок і має маленьке віконце, скриплива двері та дірявий дах. Вози риплять, візники погейкують, раз буває курява, раз непролазне болото, цілий день гудять там мухи, а вечором бренять комарі.

Чиж не так само без „доводу" і залізничого білету?!..

Гори...

Тут горбок, там горбок, тут яруга, там долина, дерева і корчі, корчі і дерева... А над тим усім сонце і синява неба. Пише про те М. Островерха в „Назустрічі" і так захоплюється, що аж тяжко його зрозуміти. Все там йому дзвонить: сонце, день, квіти, воздух, ріка, жучок — одна кишеня здається ні... По горах і яругах ходять вакаційні пари і дзвонять сміхом. То тут, то там тихне сміх, а дзвонить поцілуй, то тут, то там тихне поцілуй, а дзвонить серце...

Ойойой! Чи треба аж гір до того всього. Возьміть колинебудь ноги за пояс і підіть на Погулянку, Кайзервальд, або — коли ви трохи альпініст — на Чортівську Скалу! Там дзвонів а дзвонів! Вуха треба затикати, бо врешті розболять. І є горбки і яруги і дерева і корчі, а передовсім корчі... Вражіння гір — просто цілковите. Можна обірватися зі скали і обірвати позвоночник, можна дряпатися на гору і дряпати собі лопатку, можна копатися до якоїсь невісти і копати суперника. А при тім усім дихати і дихати свіжим леготом, чи то з дріжджарні на Марійці, чи з інших недокінчених або розкопаних міських підземних уладжень. Підійде до тебе обиватель тих гір і яруг, заговорить — подібний діялект до того, що його тепер уживають наші гуцули до літників.

А коли вернешся назад у місто — йдеш через кладки над безоднями, слухаєш дзвінкого шуму потічків у розкопаних каналах і можеш так само легко зломити ногу як у першім ліпшім Яремчі, Космачі чи Жабю.

А взявши зовсім те саме небо — направду не розумію, чого люди їдуть зі Львова... бодай він запався.

Галактіон Чіпка.

Український виріб для доброї господині.
Дрозд Львів
БУДИНІ Дригці Олійки

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці
з ремінцем для носа в найлішому гатунку, висока величина по вол. 1.40, лишка по 60 сот., гарантія по 1.50 — продаж **Робітня гумарсько-галантерійна К. Ь А Р К Р,** Львів, Сикстуська 4, побіч фірми „Сальмандра". 519 4-7

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

МИКУЛИЧИН:
18. VII. Циганський барон.
19. VII. Муж двох жінок.
20. VII. Довбуш.

ВОРОХТА:
21. VII. Шарика.
22. VII. Муж двох жінок.
24. VII. Циганський барон.
24. VII. Під курателею.
25. VII. Ніч під Івана Купала.

З Ворохти їде театр до Жаб'я, Косова і Кут.

Український Молодий Театр „Загреба" під арт. пров. В. Блавацького.

БЕРЕЖАНИ:
18. VII. Тарас Шевченко.
19. VII. Трафіка пані генералової.
20. VII. Тарас Шевченко.

ВІДГАЙЦІ:
21. VII. Трафіка пані генералової.
22. VII. Тарас Шевченко.

Великий Театр:

Неділя 18. VII. год. 3.30 попол. Виступ Театру Атенеум „Возьмий і міністр" із Ст. Яричем. Год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Яричем.

Понеділок 19. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Возьмий і міністр" із Ст. Яричем.

Вівторок, 20. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Яричем.

Середа, 21. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Яричем.

КІНА

АПОЛЬО: „Вожачіо", „Година спокуси".

АТЛЯНТИК: „Ню Йорк — Сан Франціско".

ВАНДА: „Таємнича дама". „Сол. Берже".

ГРАЖИНА: „Кімната ч. 309". „Перша жінка".

ЕВРОПА: „Побідили жінки".

КАСІНО: „Дармоїд" з Волесом Бр.

КОПЕРНИК: „Р 107 закликає помочі", „Король Бродвею".

МАРУСЯНЬКА: вечинає.

МЕТРО: „Мрійливі уста", „Пригода Тарзана".

МІРАЖ. „Ясний пан шофер", „Будь в країні весни-сто"

МУЗА: „Спокуситиця".

ПАЛЯС: „Малий чародій"

ПАКС: вечинає.

ПАН: вечинає.

РАЙ: „Болек і Льолек" з Димшою.

СВІТ: „Бенгальський тигр" і рев'я.

СТИЛЬВЕ: „Продавець тракторів" і муз. комедія.

ТОН: „Смерть чигає в джунглях".

УТІХА: „Пат і Паташон як безробітні" і рев'я.

ХИМЕРА: „Конфетті".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ПАНЧОХИ
спеціяльно тонкі зол. 2.50
практичні 1.85
625 **„ДІМ ВОЛІЧКИ"** 11-7
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 18. липня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. концерт, 15.00 Музика з цілого світу, 19.20 Нар. музика; БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 19.50, 20.00 Радіорх.; ВІДЕНЬ 12.15 Клас. пісні, 15.00 Наддунайський муз. фестіваль, 19.35, 20.00, 21.00 „Дер Шацмайстер" — опер. Црера, 22.30, 23.00 Танк. музика; БУДАПЕШТ 15.45 Концерт хору, 17.00 Сольо на тарогато, 18.45, 19.00 Сальон. музика, 22.15, 23.00 Опер. орхестра; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Хор дан. отуд., 15.00 Дута орх., 16.00 Вес. пополудн. музика 18.00, 19.00 Гарні мельодії, 20.00 Хор вадлит., 20.20 21.00 „Пісня Дунаю" радіоорх., 22.30, 23.00, 24.00 Просимо до танку; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 18.00 Вокаль.-інструмент. концерт, 20.45 Розр. музика, 21.00, 22.00 Орх. моряків, 22.20 Форт. речіт. 23.00 Танк. музика; МІНХЕН 15.00 Пісні, 19.00 Німецька пісня й пісня, 22.30, 23.00, 24.00 Танкова музика, ПРАГА 15.30 Концерт з плят. 16.00 Орх. гірн., 17.15 Популр. концерт, 19.00 Легка музика, 22.35, 23.00 Джез. музика; РАДІО ПАРІ 12.30 Рекляма музика, 13.45 Співи, речіталь, 15.15 Легка музика, 15.45 Вокальний концерт, 17.00, 18.00 Орх., 20.15 Співи, речіталь, 23.00 24.00 Танк. музика; РІМ 17.15, 18.20, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Любовний напиток" оп. Доніцетія.

Понеділок, 19. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Соната на віольонч., 18.00 Улюбл. мельодії, 21.00 Танк. музика; БІЛГОРОД 18.40, 19.00 Пісні, 19.50 20.00 Нар. музика, 21.00 Радіоорх., 22.20 Форт. речіт., 22.50 Танк. музика; БУДАПЕШТ 13.40 Співи, речіт., 17.30, 18.00 Джез. музика, 18.55, 19.00 Циганська музика, 20.00 Солісти, 21.40 21.00 Симф. концерт, 23.30 Мадярські народні мельодії; ВІДЕНЬ 17.40 Опер. арії, 17.55 Скрипк. речіталь, 19.35, 20.00, 21.00 Концерт симф. орхестра, 21.40, 22.20 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Співаки, 16.00 Пополудн. музика, 18.00 Нар. танки — музика, 19.00 Вес. муз. авдиція, 20.10 Концерт кварт., 21.00 Розр. концерт, 22.30 Соната ес-дур, 23.00 Танк. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Скрипк. речіт. 19.00, 20.40, 21.00 Розр. музика, 22.00 Камер. концерт, 23.15 Танкова музика; МІНХЕН 16.15 Вес. муз. авдиція, 17.15, 18.00 розр. концерт, 19.00, 20.00 Вес. вечір танку, 21.10 Концерт Моцарта; ПРАГА 20.25 „Мрій" — Сметани, РАДІО ПАРІ 12.30, 13.45 Легка музика, 15.45, 19.15 Співи. речіт., 17.00 Орх., 19.30 Вісьовч. речіт., 19.45 Вокаль. концерт, 20.30, 21.00, 22.00 „Десять дівчат" оп. Лєхова; РІМ 17.15, 20.40, 22.15 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, 22.45, 23.30 Танк. музика

За добре свідоцтво
перстенець з 14 карат. золота з правдивим бриліянтом від тільки у Б. Грінберга, вул. Сикстуська 4. **ЗОЛ. 35·—**

Вівторок, 20. липня 1937.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.20 Вязанка мельодій, 20.10, 21.00 Муз. вечір; БІЛГОРОД 18.00, 21.00 Нар. пісні, 19.30, 19.00 Нар. музика, 22.20 Радіорх., БУДАПЕШТ 13.40, 22.05 Серпик. речіт., 17.00 Форт. речіт., 18.05 Міська орх., 19.30 20.00 Мадяр. нар. пісні в цигап. орх., 20.00 Мадяр. нар. пісні а цигап. орх., 22.50 23.00 Сальон. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Орх. мандолінистів, 16.05 Селян. музика, 17.30 Пісні Шуберта, 19.10 Вязанка студ. пісень, 20.00 Несподіванки на Дунаю — фестив., 21.30 Мельодії Штрасов — орх., 22.30 Мельодії Міллекера, 23.00 Мельодії цірера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Португальські пісні, 16.00 Пополудн. музика, 18.00 Романт. музика, 19.00 Вес. муз. 20.10, 21.00 Танк. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Любовний напиток" — оп. Доніцетія; МІНХЕН 16.16 Пісні і музика, 17.15, 18.00 Розр. концерт, 21.10 Вечір. муз., 22.30, 23.00 Нічний концерт; ПРАГА 18.05 Хор, 19.00 Військ. орх., 20.50, 21.00 Концерт чеськ. фільгарм. орхестри; РАДІО ПАРІ 13.15, 19.30, 20.30 Співи, речіталь, 15.45, 19.45 Форт. речіт., 16.00 Концерт амер. консерват., 19.15 Скрипк. речіт. 21.00, 22.00 „Ла вівандієр" оп. Годара; РІМ 17.15, 22.45, 23.30 Танк. музика 20.40 Розр. музика, 22.15 Форт. речіт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 18. липня 1937.

6.00 Сигнал часу й пісня, 6.08 Ран. дев'ятик, 8.15 Авдиція для села — газетка, гутірка, 9.00 Богослужба із святохресного костела з Варшави; після богослуж. поважна музика з плит, 11.00 Нар. капели з Наленчова. 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симфон. поранок — симф. орх. і сол. 13.00 Фільм. оглід, 13.10 Розр. концерт, 14.40 „Шляхтич і голяр" гумор., 15.00 Авдиція для села, оглід, гутірка, 16.00 „Румун. фантазія" — орх. мандолін., 16.30 Популяр. музика з пл., 17.15 „Співанки" скеч, 17.30 Репорт. з життя, 18.00 Підвечірок при мікрофоні — орх., в перерві 18.55 „Над Червоним Морем" — фейл., 20.00 Концерт солістів, 20.30 Львівськ. спорт. вістки, 20.35 Політ. оглід, 20.45 Вечір. дениик, 21.00 „Еліксір любови" оп. Доніцетія, в перерві 21.30 Збірні спорт. вістки, 22.25 Остан. вістки вечірн. денника і метеор. комунікат, 23.35 Танк. музика з пл., 24.00 Орх. Т. Серединського.

Понеділок, 19. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Рухенка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуд. денник, 12.15 Від Відня через світ — пл., 12.25 Легка музика з пл., 12.40 „Від робітні до робітні — Пекарі", 13.55 Легка музика з пл., 14.55 Львів. біржа, 15.00 Солісти й хори — пл., 15.35 Львів. б-ж. вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Дівчата для стар. дітей. 16.15 Сальон. тріо, 16.45 „Калюстро" фейл., 17.00 Танк. музика — орх., 17.50 Балади — гутірка

18.00 Лови водні й на болотах — гутірка, 18.10 Плити, 18.30 Технічна скринька, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льокаль, спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Жовнір. авдиція, 19.40 Головні перешкоди в розвою поль. спорту — гутірка, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Концерт орх. воєн. мариварки, 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Концерт циган. капелі, 21.45 У старому домі — рецит., 22.00 Форт. рецит., 22.35 Моцарт — пл., 22.50 Ост. вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комун., 23.00 З альб. спізера, 24.00 Орх. Т. Серединського.

Вівторок, 20. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.35 Музика з пл., 7.00 Ран. ден., 7.10 Муз. з пл., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полуд. ден., 12.15 Сигнал часу, 12.03 Полудня, денник, 12.15 Плити, 12.25 Військ. орк. з Лодзі, 13.55 Легка музика з пл., в перерві 14.00 Гутірка, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Пісні — сопр., 15.15 Розр. концерт з пл., 15.40 Львів. б-ж. вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Авдиція для старших дітей, 16.20 Цьофорт. твори, 16.45 Прогулька до Александрова — фейл., 17.00 Легка музика — скрип., форт., флет, тенор і мецо-сопр., 17.50 Актуальна турист. гутірка, 18.00 Фінанс.-господ. актуальн., 18.10 Плити, 18.25 Літерат. варіяс, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льов. спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Пять хвилин у себі — скеч, 19.15 Скрипк. рецит., а форт., 19.50 Спорт. вістки, **20.00 Розр. концерт — орх. Т. Серединського, співає — Марія Сонік, форт. Т. Серединський,** в перерві 20.45 Веч. денник і хлібороб. вістки, 21.45 Не забудь до смерти — рецит., 22.00 Концерт орх. з Вільна, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комунікат. 23.00 Концерт бажань, 23.30 Танк. музика з дансінгу, 24.00 Орх. Т. Серединського.

БІРЖА.

Збіжжя.

Пшениця одностайна черв.	25·25—25·50
Пшениця збірна червона	25·25—25·50
Пшениця одностайна біла	25·00—25·50
Пшениця збірна біла	25·25—25·50
Жито шт. I.	24·75—25·00
Жито шт. II.	21·25—21·50
Ячмінь одн.	23·25—23·50
Ячмінь на мл.	21·75—22·00
Ячмінь паст.	20.75—21·00
Вика темна	25·50—23·00
Вика сіра	21·50—22·00
Гречка на плаво	27·00—27·50
Рапак озим.	43·50—44·00
Мука пшен. разова до 0·95 %	28·75—29·00

Інші курси незмінені.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38, 89·95, Долари американські 5.29·00, 5.27·50, долари канад. 5.29·50—5.26·50. Фльорени гол. 292·47—290·75, Франки фр. 20·51—20·59, Франки швайцарські 121·70—121.90, Фунти англ. 26·34—26·18, Гульдени данц. 100·25—99·80, Корони ч. 18·50—17·50, Кор. дан. 115·39—116·65, Кор. норв. 132·58—131·60, Корони шв. 136·08—135·10, Ліри італ. 23·70—22·30, Марки фінлянд. 11·66—11·20, Марки нім. 141·00 — 138·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 22·20—26·00, Марки нім. срібні 149, 146.

Яйця.

Банк Польський 100·50. Цукор варш. 30·00, Ліпцюк 98·00, Стараховиці 30·25.

Тенденція сильніша.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 52·75, 53·25, 3 прц інвест. 1 ем. 62·50, серія нетотована 1 ем. 64·75, серія 31·50, 5 прц. конв. 59·50 4 проц. поз. зем. 56·75, прем. дол. 38·00 78·50, 4 проц. консол. 52·50, 54·50, 54·25. 54·00, два ост. дрібні.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 17. липня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·55 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 2·60 зол.
молоко . . . . . 15—16 сот.
яйця . . . . . 3·20—3·30 зол.

Тенденція на масло, молоко та яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Інж. Волод. Кулієвич, Прага, зложив через нашу Адміністрацію на Ф. Д. А. М. 5 зол., на „Просвіту" 5 зол., на інвалідів 5 зол., на Фонд вдів і сиріт по українських воїнах 5 зол., на Рідну Школу 5 зол.

Всі українці
купують добірний і дешевий товар, як вовни, шовки, полотна і батисти
у фірмі **„МАНУФАКТУРА"**
Львів, пл. Капітульна ч. 3.

Увага. Вже появилися у продажі **2** нові моделі пістоль марки „Мубіс".

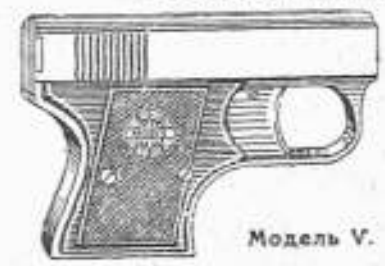
Модель V.

Модель IV. кал. 320

Тепер наша продукція обіймає 7 різних моделів алюмінових пістоль, саме:

1)	модель	„Спортовий"	1-стріловий	6 мм.
2)	„	„Люксусовий"	1- „	6 „
3)	„	I	1- „	6 „
4)	„	II	8- „	6 „
5)	„	III	1- „	кал. 320
6)	„	IV	5- „	кал. 320
7)	„	V	6- „	6 мм.

Просимо звернути увагу на наш знак фабричний з написом „Мубіс". Бережіться перед безвартісними наслідуваннями. Жадайте тільки пістолів гарантованої якости марки „Мубіс". Можна дістати всюди без позволення.

Фабрика Металевих Виробів 2—4
„Мубіс", інж. Неполомський і С-ка
Спілка з огр. відп. у Варшаві.

Незрівняний в якості пудер і крем ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ завдяки якому стає пера ОКСАМИТНО-МАТОВА. Ціна коробки з пушком зол. 1.25.
2910 77—7

Жалюзії склепові всіх родів
також **МЕТАЛЕВІ МЕБЛІ**
поручає Фабрика „FABROL" Львів, вул. Б. Гольдмана 3. тел. 206-29
Ціни конкуренційні. Цінники на бажання.

В гори — на літнища треба відповідного вбрання; просимо жадати безплатних зразків і цінників; висилаємо відворотно.

ВИСИЛКОВИЙ ДІМ
Е. Ф. БОРИС
Перемишль, скр. 185.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

НЕЩАСЛИВА сирота, вередукована вчителька, благає якнайскоріше якунебудь працю. Відомість у сторожихи Львів, ул. Новий Світ, ч. 5 (шість) 1291

МЕШКАННЯ

ТРИ ФРОНТОВІ сонячні кімнати з кухнею і комфортом дешево до винайму від зараз при вул. Свентокшицькій ч. 22, бічна Яніївської. Відомість на місці. 1245 5—5

НЕЗАМОЖНА З ДИТИНОЮ шукає у добрих людей приміщення для себе і дитини за домашню працю. Зголошення ласкаві до „Діла" під „Незаможна". 2-2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ВДОВА по вищім урядniку, емеритура, незалежна, добре ситуована, більше мешкання, пізнає пана старшого, високого, на становищі, емерита, сзаітнього. Зголошення до „Діла" під „Львів". 1292

ПОСТАВНА, пристійна, характерна, літ 25, осв. та середня і фахова, 5.000 посаг, шукає товариша життя на становищі. Незнайомі до „Діла" під „Родина". 1290

ОДРУЖИТЬСЯ мужчина дуже добре ситуований, самітний з панною або бездітною вдовою понад 30 років, інтеліґентною, небідною і музикальною. Тільки серіозні зголошення зі світлиною слати до Адм. „Діла" під „Безжурне життя". 1300 2—3

РІЖНІ

ЛЯМПА 2-полумінна, піклева зол. 6.—, лямпа кухонна зол. 2.—, жарівки від 5—25 ват 70 сот., „Централя Жарівок" — Львів, Ринок 21. 1250 3—3

ПЛАЩІ ІМПРЕҐНОВАНІ жіночі, мужеські, дитячі найдешевше джерело: Виробня „ПАЛЮМ" Львів, Гетьманська 22, побіч Музею 1120 6-10

Ширіть наш часопис!

ЗОЛОТО — срібло — бриляити — купує, платить найбільше Рудий, Сабатуська 35. 1193 6—6

НА ПРОВІНЦІЇ, близько Окружного Суду до відступлення вироблена канцелярія адвокатська на догідних умовинах. Зголошення до „Діла" під „Добрий інтерес". 1299 1-

НАПРАВА лазничкових печей всякого роду — **роботи бляхарські** — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Осссолінських 8, тел. 257-63. 1233 8-10

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби й комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 687 13-7

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 69-105

Взуття посезонове вже від зол. 6.90 дістати можна у ф-мі Й. ШТРАССЕР, Галицька 15 — в подвірю передше „Краха". 1234 8—10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики
Д-р ФІШЕР
б. довголітній лікар асистент дерматольог. клініки
у Берліні, Відні та Празі
перенісся і ординує тепер від 9—1 і 3—7
ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3,
напр. Віденської кавярні
Тел. 251-68. Сепаратові ждальні.

Др. Богдан Макарушка
Львів, вул. Руська ч. 16
виїхав на 3-тижневий відпочинок.

КОНКУРС.

Виділ Бурси Р. Шх. ім. нард. С. Сем. Братовича у Львові приймє на 1937-8 р. учнів головного заведення академ. гімназії (при вільних місцях також з інших львівських шкіл) за річною оплатою 450 зол., платною в 10 місячних ратах. За утримання інвентаря складають питомці 11 зол. Подання до 15. 8. п. р. на адресу Бурси, Львів, ул. З. Хшановської 9. 1207 2—2

КОНКУРС.

Акційна Спілка для будівельного промислу давн. Іван Левинський у Львові розписує конкурс на місце директора-організатора. Кандидати із відповідною вдачею та практикою, що не перестигли по змозі 40 літ, зголосять свої оферти до кінця липня п. р. під адресою Спілки у Львові, вул. Потоцького 58 а. До оферти треба долучити докладний опис життя та подати референції, вимоги праці та винагороди.

У Львові, 13. липня 1937.
1268 **Управа Спілки.**

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

БРИТВИ
найліпші, ґварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Вівторок 20. липня 1937. Ч. 156

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Вавельська сесія сойму.
(Вступна стаття.)

Смерть д-ра Теофіля Окуневського.

Справа шкіл Лемківщини.

Як виглядав атентат на полк. Коца?

Справа здогадного атентату луговиків.

Роковини есп. громадянської війни.

Переговори еспанського національного уряду з баскійським.

Китай відкинув японський ультимат.

До чого змагає Японія?

Зїзд ОЗН. у Львові.

Просвітянське свято Комарнянщини.

Битва 160-ох літаків.

Спортова сторінка.

Ч. 156 (14.699). Львів, вівторок 20. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Віденю Чеських Легіон. Празі „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвартьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ЗАМАХ НА ПОЛК. КОЦА.

ПАТ подає: Вчора (неділя) в год. 22.15 невідомий атентатчик хотів виконати замах на віллю шефа О. З. Н. полк. А. Коца у Совідрах Малих. Дуже сильна бомба вибухла в руках атентатчика, що згинув негайно у брамі віллі; його тіло, зовсім змасакроване, відкинув вибух на кілька метрів.

На місце замаху приїхав віцеміністр внутрішніх справ Ю. Пацьорковський та поліційні і судово-слідчі органи; слідство почалося.

Переговори еспанського нац. уряду з баскійським

У СПРАВІ КАПІТУЛЯЦІЇ САНТАНДЕРУ?

Як подає паризький щоденник „Жури, у Більбао йдуть тайні переговори між національним і баскійським урядом (який тепер перебуває у Сантандері) у справі евакуації Сантандеру без боїв. Місто довше не може боронитись, бо панує у ньому жахливий голод. Переговори веде тайний звязковий, що приїздить зі Сантандеру до Більбао з повновластями баскійського уряду.

Урядово ще не потвердили тої вістки.

БІЙ 160-ОХ ЛІТАКІВ.

Комунікат червоних подає: Над Брунете дійшло до одногодинного повітряного бою між 60-ма червоними літаками і 100 національними; перші втратили 4 літаки, другі 18.

Був це найбільший повітряний бій від початку війни.

10 червоних літаків збомбардувало село Альканталехо; більша частина будинків знищена, згинуло понад 20 осіб, здебільша жінок і дітей.

Великий відділ національних літаків заатакував бомбами становища червоних на мадридському фронті, не стрічаючи ніякого опору. Опісля національні війська перейшли у наступ, поспішно поправляючи свої становища.

ПЕРЕД ВИРІШНИМ БОЄМ ЗА МАДРИД.

Кореспондентові „Авасо" заявили команданти двох корпусів еспанських національних військ, які пічнуть внедовзі третю фазу боротьби за Мадрид, що це буде остаточна фаза боїв за столицю. Під Мадридом зосереджені найпевніші відділи національних військ, які мають повну моральну перевагу над червоними. Команда нац. військ зосередила велику скількість військ і воєнного матеріялу в околицях Навальі Карнеро, Вілля Манта й Позуельо. На відтинках Нуева дель Пардільо і Вілля Франка дель Кастільо ішли вчора ззвзяті бої. Пополудні нац. летунство збомбардувало позиції червоних на відтинку Брунете, Маха де Гонда і Ляс Розас.

На арагонськім фронті червоні наступали на позиції нац. військ на схід від Гуески. Боротьба тривала 4 години і покінчилась невдачею червоних.

БАСКІЙСЬКИЙ УРЯД ПЕРЕЇДЕ ДО ВАЛЄНСІЇ.

„Матен" подає, що баскійський уряд задумує перенестися зі Сантандеру до Валєнсії. Президент баскійської республики переїде до Каталюнії через Францію.

Японський ультимат.

Після спеціяльної наради 5-ох японських міністрів командант японських військ у північному Китаю дістав приказ зажадати ультимативно від председника політичної ради Чагару і Гопея, щоб вни виповнив такі домагання:

1) забрати 37. китайську дивізію;

2) покарати виновників конфлікту, зокрема командента 110. китайської бригади;

3) перепросити японське командування;

4) заплатити відшкодування японським громадянам;

5) унеможливити комуністичну і протияпонську пропаганду;

6) дати гарантію, що в майбутньому такі події не повторяться.

Рівночасно японський шарже д' афер у Нанкіні зажадав устно, щоби нанкінський уряд перестав провокувати Японію, та щоби не висилав військ до північного Китаю. Китайський міністр закордонних справ обіцяв дати відповідь нині.

Японський уряд не подав, до якого часу він чекає на відповідь, тому його демарш не має ультимативного характеру.

ЩО ВІДПОВІСТЬ НАНКІН?

Як інформують з китайських урядових кол, у своїй відповіди нанкінський уряд звернє увагу на пошанування територіяльної інтегральности і незалежности Китаю та видвигне деякі контрпропозиції. Подробиці тримають у тайні.

Домей подає: Японський уряд дотепер не дістав відповіди з Нанкіну на демарш, що його зробив ще в суботу, але сподівається дістати її ще нині до вечора.

ТОКІО НЕВДОВОЛЕНЕ.

Японські офіційні кола не вдоволюються перепросинами Сунчеяна і Чанцучуна, бо 1) вони були устні; 2) ген. Фен, безпосередньо замішаний у конфлікт, не перепросив японської влади; 3) Японія не дістала гарантій на майбутнє; 4) інцидент у Мокучіно є наслідком систематичної протияпонської діяльности нанкінського уряду.

ДО ЧОГО ЗМАГАЄ ЯПОНІЯ?

Кореспондент Аваса довідується з японських кол про цілі Японії в північному Китаю таке: Японія домагається стратегічної контролі над північним Китаєм аж до Жовтої ріки, щоби загарантувати безпеку Манджурії на випадок конфлікту з СССР; далі вона хоче мати достаточні господарські впливи, щоб опанувати джерела сирівців та північно-китайський ринок збуту для японського промислу.

Японія не хоче ані анексії північного Китаю, ані нової автономної держави на зразок Манджурії. Військові кола навіть признають, що Півн. Китай творить інтегральну частину Китаю. Японія хоче запевнити собі лише впливи в Північному Китаю, залишаючи політичну суверенність в руках нанкінського уряду. Північний Китай аж до Жовтої ріки має для Японії велике стратегічне значіння з огляду на його положення між Манджурією, Внутрішньою Монголією і властивим Китаєм. Крім цього в Півн. Китаю перехрещуються найважніші залізничі лінії.

Ширіть наш часопис!

Прогульковці не забувайте,
що для мандрівника найдоцільніша, легкостравна пожива це
Масло Молоко Сирки Сири
„Маслосоюзу"

Вавельська сесія сойму.

Львів, 19. липня 1937.

У вівторок 20. липня збирається у Варшаві надзвичайна сесія сойму для т. зв. вавельської справи. Поще та сесія — це така сама тайна для всіх звичайних смертників, як тайною було і є, поще була вся вавельська справа. Сутні причини, що казали роздути всю історію та зробити з неї ледви не державну кризу (кабінет міністрів подався до димісії, а особа президента Республики була замішана у спір), відомі мабуть тільки дуже невеличкому гуртові людей, та й то напевне до оголошення не надаються, так, як не можнаб оголосити тих відомостей про кулісси цієї історії, які дійшли і до нас. Польська публика може вже дивується менше, бо вся вона розанімована, поділена на два табори і втратила почуття оцінки з будь-якої трохи ширшої перспективи. Але для неполяків ця остання внутрішня польська справа робить цілком дивовижне враження. Воно тим дивніше, що чейже польське громадянство у своїй масі не тільки побожне, але й клерикальне. Це просто виїмкові випадки, коли не римо-католики є поляками (інакше каже тільки „ІКЦг, який нараховує сотні тисяч греко-католиків і православних поляків, на те, щоб домагатись польських греко-катол. і православних духовників); так само це дуже рідкі у поляків випадки, коли справжні віроісповідні ліберали, чи просто безвіроісповідні, є одночасно добрими патріотами. Іншими словами, таких Жеромських, б. мін. Червінських, або лібералів типу Тугута — дуже мало. Польська маса — фанатично привязана до римо-католицизму, польське духовенство мало і має великанський вплив на все польське громадське життя, пересічний польський громадянин утотожнює свою віру зі своєю національністю. Навіщож тоді була того всього конфлікту?!

Пішли відразу спроби залагодити його. У їх висліді прийшов перший лист митроп. Сапіги, після нього конфлікт ще більше загострився, потім прийшов другий лист і комунікат, що справа зліквідована. Виходилоб, що ініціятори надзвичайної соймової сесії, які мотивували свій внесок потребою „ввести зміни в обовязуючих законодатних актах", приймуть до відома заяву, що „уряд вважає справу остаточно полагодженою" і свій внесок відкличуть. Однак вони цього не зробили і президент мусів її скликати. Надзвичайна сесія буде відкрита і обмежиться або до відчитання заяви уряду та негайного закриття сесії, як безпредметової, або ще до якоїсь посольської гурра-патріотичної заяви, якої потреба теж стоятиме під знаком запиту. Непотрібна справа буде непотрібно ще раз актуалізована, при чому непотрібно буде витрачений час і певна скількість абсолютно нікому непотрібних слів. Чи повага парляментарних палат на цьому зискає — дозволимо собі теж сумніватись.

Але, остаточно — можемо почути від когось із Ш. Читачів — це така внутрішня польська справа, що шкода нам нею займатися та шкода, щоб ми прилучувалися до польської сторо-

ни бодай у тому, що й собі зайво витрачуємо на цю тему час. Воно-то так, але з моментом, коли для цієї справи скликується парляментарні установи, ця справа немов автоматично викликує рефлексії: не своїм мериторичним змістом чи престіжевим підложжям, бо це справді польська справа, — але саме тим фактом, що на таку справу є час, є енергія, є охота за неї воювати (не тільки по стороні внескодавців, але й фанатичних прихильників митроп. Сапіги) — а стільки інших справ, на вирішення яких чекає держава і народи, що складаються на її населення, вічно не може діждатись полагоди, бо на них нема або часу або бажання. І з цим моментом це вже не тільки внутрішньо-польська справа.

Тимчасом [illegible], незалежно від її полагоди між найвищими чинниками церкви і держави. Вже після появи того офіціяльного комунікату появилась у варшавських часописах ціла низка дальших протестів і застережень: окружного варшавського союзу легіоністів, окружного варшавського союзу ПОВ, уній польських союзів „оборонцуф ойчизни", союзу „праци обивательскей кобет" і т. д. Цікаво, що за ті відозви розпинається спеціяльно... „Роботнік", дарма, що одночасно застерігається, що „не хоче кувати політичної зброї"... Соціялістичний і засадничо опозиційний „Роботнік" підтримує „правдивих пілсудчиків", які акуратно з вавельської справи набрали енергії для такої крикливої акції, і сам собі бачить акуратно у вавельській справі добру тему писати товстим друком на 1-ій сторінці елюкубрації про „імпондерабілія". Очевидно, для соціялістів це прегарна нагода пекти власну печеню. Але навіщо компромітуватись фактом, що часопис, який впевняє завжди, що він належить до „правдивого" пілсудчиківського табору, так мало має місця і охоти займатись напр. непопулярною справою української чи білоруської „меншини" (ці теми існують тільки від свята, або на показ), і такий вразливий на „імпондерабілія" у вавельській катедрі.

Повторяємо те, про що згадували ми вже, коли порівнювали процес Добощинського й тодішній вердикт присяжних суддів з вавельською аферою: не розуміємо політичного глузду нагінки проти духовного достойника з політичною ендецькою маркою — при одночасному кокетуванні ендецького політичного табору та одночасному перейманні цілої ендецької фразеольогії з дуже суттєвими програмовими ендецькими напрямними. Не розуміємо соймової сесії, яка була подумана як засіб для обмеження частини прав польського духовенства, при одночасному нехтуванні факту, що те духовенство пройняте духом, що робить багато більші шкоди, ніж у тій вавельській справі.

Для нас, українців, та вавельська справа і завтрішня надзвичайна соймова сесія має м. ін. ту мову, що досить наївним є сподівання, що 1) колинебудь може наступити така польська консолідація, щоб відпав аргумент „нема часу займатися українськими справами, бо ще польські неполадненні", і 2) що якнебудь польська консолідація, навіть на платформі боротьби з поведінкою ендецького табору, приймє у практичній політиці супроти українців інші засновки, ніж ендецькі. Наука може сумна і прикра, а проте повчальна.

Роковини еспанської громадянської війни.

Перед роком, 18. липня 1936. р., телеграфічні агенції принесли незвичайну як на мертвий сезон вістку: в Еспанії вибухло якесь повстання проти уряду людового фронту, що послідовно від Еспанію до большевизації та анархії. Довший час важко було зоріентуватись, яке політичне обличча повстанців, які їхні виглядн на перемогу, які оперативні терени.

Щойно поволі серед тієї мряковини почали зарисовуватись що раз то гостріші контури. Повстання вибухло у ріжних околицях Еспанії, тому в першій хвилині вона замінилася в шахівницю, зложену з повстанчих та урядових осередків; ціла країна стала воєнним театром.

Поволи почали перемагати на одних теренах повстанці, на інших прихильники червоного уряду — зрештою лінія фронтів дальше була складна: північне побережжя затримали червоні, їхне запілля заняла північна повстанча армія, середуща смуга краю від португальського кордону по Середземне Море залишилась у руках червоних. Південний кінець Еспанії, над Гібральтарським проливом, став базою національної офензиви, дістаючи військові транспорти з недалекого Марока. Розвинулась завзята війна; воєнне щастя хиталось, але на загал ініціятива залишалася в руках повстанців. Завзятою офензивою під Бадахозом вони осягнули сполуку між північною та південною армією, здобули більшу частину атлянтійського берега (Сан Севастіян — Більбао) та поважний відтинок середземноморського (Маляга), вдерлись на передмістя Маляги. Нині в руках національних військ більша частина Еспанії та всі важніші джерела продукції, зокрема мінеральної.

Та в цьому етапі еспанська війна затратила свій динамічний характер. Важніші операції завмерли, фронти устабілізувалися. Ніяка з воюючих сторін не йде тепер до вирішної перемоги ані навіть не має поважніших виглядів на перемогу у ближчому майбутньому.

„Сотки тисяч людських жертв, згарища, культурна і господарська руїна — ось і єдиний вислід повстання" — заключують з того прихильники еспанського уряду. Без сумніву, підсумки цілорічної громадянської війни дуже сумні, та коли маємо записувати їх на конто винуватця війни, мусимо собі зясувати, що національне повстання було лише реакцією на невиносимий стан, витворений владою людового фронту. Анархія, терор, підпали, замахи, все те, що становило зміст еспанської республики перед вибухом повстання, ціла та оргія найнижчих інстинктів вулиці все одно вела Еспанію до такого самого кінця. Патріотичні елементи не могли толерувати руїни батьківщини, вони мусіли зареагувати так чи інакше, — а хібаж іншу реакцію як збройне повстання годі було брати під увагу. Чи ген. Франко буде спасителем національної Еспанії, чи лише останнім її оборонцем — все одно історія не осудить його. Дня 18. липня зовсім оправдано став еспанським національним святом.

(гал.).

Шкільна справа Лемківщини.

Перед нами читанка для першої (може бути другої, третьої і т. д.) кляси вселюдних шкіл.

На першій сторінці цієї читанки, крім наголовка, напис: „Розпорядком Міністерства В. І. і П. з дня 19. грудня 1925 Ч. 11153/25 О. През. поручене до вжитку в школах з руською мовою навчання, на области Кураторії Львівської і Краківської Шкільної Округи".

Під цим написом є печатка з державною емблемою: „ Паньствове Видавництво Ксьонжек Школьних в Куратором Окр. Шк. Льв.". Зараз же на другій стороні заголовного листку таке надруковано: „В приходних вселюдних школах мають уживати лиш книжок, дозволених міністерством В. І. Пр. Кожна книжка видана накладом Державного Видавництва Шкільних Книжок, має на заголовнім листку печатку з державним орлом і написом: „Паньств. Видавн. ксьонжек шк. в Курат. Окр. Шк. Львовскего". Примірників, які не мають тої печатки, **не вільно пролавати, ані вживати в школах.** (Підкреслення наші — Ред.). Також не вільно тих книжок продавати по цінах, вищих над ті, які означені на заголовнім листку.

Отже на перший погляд усе в порядку. З черги беремо іншу „шкільну" читанку або т. зв. „лемківський буквар" та **не бачимо в цьому букварі ані міністеріяльного розпорядку ані завваги щодо продажі та вживання цього букваря в школах.** Зміст книжки нас не цікавить, лише її призначення. Однак є — що правда — фірма державного видавництва з державною емблемою.

Тепер проаналізуймо холодно (з опанованими нервами!) шкільне питання на Лемківщині.

Чимало разів писали ми про концепцію регіоналізму з її практичним застосуванням на Лемківщині. Багато також говорилося на ці теми у соймі. Покищо всі наші річеві аргументи не мають успіху і вже пятий рік іде на Лемківщині окрема і цілком своєрідна шкільна політика. Які висліди тої політики, в це тут не входимо. Можемо лише ще раз повторити те, що давно твердили і що на одній судовій розправі сказав

ніким непідмовлений ані неінспірований неграмотний лемко: „гроші вкинені в болото"". Не так у болото, як у кишеню Трохановського.

Але й не в цьому справа. Ми хотіли би знати, для кого Державне Видавництво Шкільних Книжок видало свої читанки? Якщо для всіх шкіл „з руською мовою навчання на области Кураторій Львівської і Краківської (підчер. наші) Шкільної Округи", то чому тих читанок не вживають у вселюдних школах на Лемківщині, лише вбивається у голови тамошній шкільній молоді окремі читанки, писані волошіком, якого не розуміє ані шкільна молодь Лемківщини, ані польський чи український учитель?! Візьмімо теж що кураторіям львівської і краківської шкільної округи відома добре справа одної учительки, яка засипувала своїми проханнями шкільний інспекторат, щоб її забрали з села, бо вона не розуміє „лемковского єнзика" і не може вчити шкільних дітей. Або друга справа, де поляк учитель, навчаючи дітей, питає наперед батьків тих дітей, що означає це або інше слово з лемківського букваря, а батьки, старі автохтони лемки, самі вперше таке слово чують! Врешті не будемо ширше писати про шкільні справи, які найшли свій епільог у судах, або відзеркалились подіями, що голосним відгуком відбились по всій пресі.

Або існує одно видавництво шкільних книжок до вжитку у всіх школах з українською („руською") мовою навчання, або дійде до того, що кожний шкільний інспекторат стане видавцем шкільних підручників для підчиненої собі округи. Колиж у т. зв. мовному законі говориться тільки про „руску" мову, то на якій правній підставі вводиться навчання мови неіснуючого „лемківського народу"?

Шкільна справа Лемківщини це принципіяльна справа і для загальної педагогіки і для українського національного престіжу. Загальна педагогіка вирішила цю справу давно: вона стоїть на становищі, що дітей вчиться від найменших літ лише літературної мови даної нації, без огляду на територіяльну чи говіркову приналежність даної місцевости. Тому на Мазурах, Кашубах і Шлеську, дітей татранських гуралів і дітей на всьому Поморю вчать тої самої, одної польської літературної мови. Цілком слушно і раціонально, — не беручи під увагу, що польська мова має безліч льокальних говірок! Чомуж із цілої території Польщі, на якій обовязує та кардинальна засада й шкільні закони включно зі згаданим законом з 31. VII. 1924. р., тільки на одній Лемківщині, на терені 4-ох повітів, роблять виняток? І чому той виняток торкається говірки якраз найменше заступленої в літературі?! І чому навіть ту говірку введено через нетямущого автора до читанок у такому викривленому й неправдивому вигляді, що лемки здвигають раменами?!

І тому ми, українці, ніколи з отими лемківськими „букварями" й читанками не погодимося. Не погодимося тому, бо вони є символом культурного розчленування одної національно-культурної цілости. І без огляду на те, чи про це дозволять писати й казати, ми ніколи писати й казати не заперестанемо, вважаючи це за добре наше право, а й примітивний обовязок супроти рідної нації і рідної культури.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА.

† Д-р Теофіль Окуневський

ВИЗНАЧНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДЯНСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ ДІЯЧ, АДВОКАТ, КОЛИШНІЙ ПОСОЛ ДО АВСТРІЙСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ І ГАЛИЦЬКОГО СОЙМУ, ЧЛЕН УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ Й КОМІСАР ГОРОДЕНЩИНИ ЗА ЧАСІВ ЗУНР, АКТИВНИЙ ЧЛЕН РІЖНИХ УКРАЇНСЬКИХ УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІЙ,

помер сьогодня, у понеділок 19. липня, в Городенці, у 79-ім році життя. — Похорон відбудеться у середу в 2 год. попол. з дому жалоби у Городенці.

З правдивим жалем ділимося сумною вісткою про смерть одного з сеніорів українського громадсько-політичного життя. Покійний Теофіль Окуневський був одним із тих наших старших і найстарших громадян, що до старости літ зберіг живість ума та найближче зацікавлення всіми українськими прилюдними справами. Особисто Покійний відзначався великою особистою культурою, гладкою і чемною поведінкою супроти своїх приятелів і противників, джентельменськими формами боротьби у громадському житті, великою ерудицією та небуденним красномовним талантом.

В останніх роках був явним прихильником польсько-українського замирення, однак відзначався тонким почуттям критицизму та великою особистою відвагою, так, що дуже різко реагував на ріжні прояви української дійсности. Ще недавно появились у варшавській польській пресі Його статті того тону і змісту, що ледви чи побачили світ у львівській пресі. Та Його безпосередність і відвага постояти за свої переконання, Його палкість, з якою Він працював до самої смерти в українських кооперативних та просвітянських установах, Його благородна амбіція завжди втримувати найтіснішний звязок з центральними українськими установами та бути в курсі всіх найважніших українських справ — все це разом з вищезгаданими Його особистими прикметами робило Його людиною високої вартости та зєднювало загальну симпатію і пошану своїх і чужих.

Хай земля буде пером заслуженому українському Громадянинові!

Пудер „МЕРІДА“ є окрасою лиця жінки!
Брилянтина „МЕРІДА“ оформлює зачіску мужчини!
Порошок „МЕРІДА“ запорука здоровля і білих зубів!
українська фабрика косметиків
„МЕРІДА“
Львів, -- Кампяна 5.

Проф. Ягіч про галицьких українців.*)

Відомий віденський славіст Ягіч, як член Російської Академії Наук, живо цікавився роботою тої спеціяльної комісії при Академії, що 1905. р. займалася розробленням питання, чи можна скасувати утиски щодо української мови.

На початку березня 1905. р. Ягіч дістав записку згаданої Комісії „Объ отмѣнѣ стѣсненій малорусскаго печатнаго слова“ і негайно відгукувся на неї листом до академіка Олександра Шахматова, де висловився про записку так: „чи не завидно вона широка для уряду“?

Тоді таки Академія Наук ухвалила приступити до видання „Энциклопедіи славяновѣдѣнія“, де була думка вмістити також нарис розвитку української літературної мови. Редактор енциклопедії акад. Ягіч писав із цього приводу до акад. О. Шахматова в листі з дня 2. квітня 1905. року: „Я ніяк не хотів би притягати до цієї справи наших галицьких мегальомонів. Ними всіма без винятку заволоділо самолюбство, яке доходить до смішного. Я, зрозуміла річ, співчуваю їх діяльности, але ставлюся до її результатів критично, — вони все своє безоговорочно вихваляють до непристойности. В академічній записці добре вказано на шкоду, яка виникає від того, що центр усього духового життя пересунуто до Львова, де навіть говорити і писати по — українськи не вміють“.

Коли 1907. р. серед деяких членів Академії Наук виникла думка провести Івана Франка у члени-кореспонденти Академії, то ця думка зустріла в Ягіча рішучий протест із політичних мотивів: „Я боюся, — так писав він у листі до акад. О. Шахматова 2. березня 1907. р., — що наш Відділ піде по близькому шляху швидко вниз, якщо Ви й наші однодумці не будете дуже обережні. Хотів би помилитися, але боюся, що Ваш новий вибранець буде дуже близький не до Вас, а до інших своїм напрямом. Признаюся Вам, що й мені здається, вибір (І. Франка, с.) передчасним... Я бажаю вільного розвитку малоруської мови, але не погоджуюся на усунення сталої літературної мови. Наскільки я знаю мрії малоруського юнацтва, то всі вони думають, що в них самостійна незалежна держава вже в кишені. З цим я не погоджуся, поки вірю в можливість перетворити сучасну російську державу на нових ліберальних засадах“.

Для „Енциклопедії славяновѣдѣнія“ виготовив, між іншим, відомий чеський славіст Л. Нідерле статтю „Огляд сучасного словянства“, але Ягіч був невдоволений тією позицією, яку заняв Нідерле у згаданій статті щодо українського питання. Про це дізнаємося з листа Ягіча до О. Шахматова з дня 11. квітня 1909. р.: „Нідерле дивиться на сепаратистичний рух з точки погляду наших гал. українців (так вони себе тепер називають), котрі дійсно уявляють собі, що вони стали коновалами для цілої України, і що за допомогою німців їм колись удасться відірвати російський південь від Росії та утворити окрему українську державу. Я не вірю, щоб це їм удалося, але мрія є; до здійснення її вони прямують ріжними шляхами... Вільний внутрішній розвиток Росії буде, на мою думку, кращою противагою всім сепаратистичним домаганням“.

Коли відомий російський економіст і публіцист Петро Струве помістив у журналі „Русская мысль“ (1912. р. ч. 1) статтю „Общерусская культура и украинскій партикуларизмъ“, то Ягіч з захопленням писав про цю ворожу для українства статтю в листі до О. Шахматова з дня 24. січня 1912 р.: „Мені дуже подобається мужній голос Струве. Дивно, що ваша Україна, ваш південь, міг заразитися нашими галицькими авторитетами, між якими я признаю тільки Грушевського та Франка“. Пізніш у листі до О. Шахматова з дня 4. лютого 1912. р. він писав: „Якщо ви будете підлещуватися й упадати перед ними (українцями, с.), як це робить Корш, тоді вони будуть іще охотніше продовжувати свою руйничу справу, яку, може бути, в нас більш видко, ніж у вас, бо в нас українці отвертіші“.

Трохи згодом Ягічеві довелося офіційно висловитися про те, як він ставиться до петиції групи галицьких членів австрійського парляменту про дозвіл називатися не рутенами, а — українцями. Відповідь гофрата Ягіча на запит у цій справі, з яким 1915. р. звернувся до нього австрійський міністр внутрішніх справ, надрукована у статті Д. Дорошенка „Вятрослав Ягіч про українську мову і про назву „українці“ („Записки Істор.-філольогічного виділу УАН, т. X. Київ, 1927. р.). Суть тієї відповіді зводиться до тези, що імя „український“, „українець“ імпортовано до Австрії з Росії, тимто про привласнення його рутенам, що живуть у межах Австрії, навряд чи може бути мова. Кінчає свою відповідь Ягіч такими словами: „Чи не передчасно трохи випрохувати вже тепер у австрійського уряду санкціонування назви „українець“ та „український“? Щоб уникнути непорозумінь, я заявляю виразно, що з мене зовсім неприхильник якихось наказів од уряду, влади в такому дражливому національному питанні, — вони звичайно не досягають своєї мети. Треба звернутися до здорового розуму тих, що підписали пропамятну записку, щоб вони не втягали й не прохали уряду плутатися в такі речі, які є ще у стадії розвитку“.

Невиразне становище Ягіча в українській справі знаходило завжди різку оцінку акад. Ф. Корша. Правда. Ягіч теж гостро осуджував Ф. Корша за його мовляв, далекосяжну прихильність до українського питання. Це він особливо виявив після того, як Ф. Корш умістив у журналі „Украинская Жизнь“ (1912. р., ч. 2) статтю „Къ спору объ украинской культурѣ“, як відповідь на згадану вище статтю П. Струве. Ягіч надіслав тоді Ф. Коршеві листа, про який Ф. Корш так писав акад. Шахматову (з 25. квітня 1912. р.): „Лист Ягіча зробив на мене ,звичайно, доволі тяжке враження. Він — типічний Kaiserlich-königlicher östereichischer Geheimrat, незалежно від його національности. З цього погляду він перевищує й Копітара (розумнішого і талановитішого) і Міклошіча (менш розумного і вряд чи менш талановитого)... Я дуже жалую, що до цього часу не встиг відповісти на його лист, гідний старого австрійського урядовця, який дивиться з тієї точки погляду й на Росію“.

На жаль, не відомо, чи відповів Ф. Корш Ягічеві. Коли відповів, то не може бути сумніву в тому, що відповідь Ф. Корша справді була гідна старого австрійського урядовця...

Ст. Сіропольо.

*) Подаю тут (в перекладі на українську мову) деякі листи Ягіча та акад. Ф. Корша до акад. О. Шахматова (з статті В. Кордубського: „Украинскій вопросъ в прошлом и русская академія“. („Вестникъ Академіи Наукъ СССР“ 1933 ч. 5).

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

БЛІХЕРА РОЗСТРІЛЯЛИ?

З Москви повідомляють, що населення СССР дуже цікавиться, де щез комендант далекосхідної армії, маршал Бліхер, якого покликали до Москви напередодні процесу проти Тугачевського і який після цього ніде не показувався. Спочатку припускали, що негайно по процесі, на якому він виступав був як суддя, він вернувся на Сибір, але на ділі його там нема, тепер довкола особи Бліхера ходять ріжні поголоски. У Москві говорять, що ніякого процесу в дійсности не було. Путну вбили три місяці перед його офіційною смертю, Тугачевського розстріляли в його головній квартирі кілька днів перед процесом, решту генералів розстріляли без ніякого переслухання. Припускають, що Бліхера також уязвили за те, що він відмовився брати участь в цій кривавій комедії, що його вже також розстріляли, чи що він перебуває в тайній вязниці ГПУ. Цікаве, що Бліхер не зложив ніякої заяви про останні події на Амурі в місцевости, яку він укріпив і яка була під його командою.

Бліхера, який під іменем генерала Галлена відзначився в часі комуністичної революції в Китаю, уважають останнім високим старшиною совітської армії, який своїми здібностями та військовою освітою дорівнював Тугачевському й іншим розстріляним генералам. (Офінор).

ЗАБАВА У ДЕМОКРАТИЧНІ ВИБОРИ.

„Ізвестія“ пишуть: „Виборча боротьба буде відбуватися в гострій формі, бо окремі групи населення будуть боронити свої інтереси та виставляти своїх кандидатів. Рештки протисовітських елементів, невикорінені ще троцькісти й бухарінці будуть намагатись дістатися до влади, прикриваючись демократичною програмою. Велику активність розвинули церковники, вони готуються вже до вибору своїх прихильників з найбільш відсталих культурно й політично верств населення...“ Ці передвиборчі фантазії московської преси тим більш комічні, що недавно оголошений виборчий статут не дає найменшої можности легальної політичної боротьби. Виставляти кандидатів мають право лише формально дозволені організації „працівників“ отже для „непрацюючих“ церковників нема ніякої змоги виставити своїх кандидатів, тим

більше, що релігійну пропаганду суворо заборонено. Те-ж саме відноситься і до всіх національних організацій. Найпримітивнішої тайни виборів, що давала б змогу оминути урядові переслідування, не має. Кожна організація, що виставляє свого кандидата, мусить одночасно подати місцевій виборчій комісії протокол дотичного засідання, де записано кожне слово кожного з промовців, очевидно це дає змогу перевірити доноси агентів ГПУ присутніх на кожних передвиборчих зборах. Дати писемну згоду на виставлення своєї кандидатури можуть лиш особи, які визначить ГПУ, особливо на землях чужих націй.

Бувший міський лікар у Скалі, н./Збр.
Др. О. Шапіра
вернув по кількамісячнім перебуванні у Відні **до Чорткова**
і ординує при **вул. Колійовій 2.**
2—3

КОМБАЙНИ ГОРЯТЬ

„Ізвестія" повідомляють зі Симферополя: 26. VI. на полі колгоспу „9. січня" згорів комбайн і навколо нього 25 гектарів пшениці. Комбайнер і тракторист, що походять з кулацької родини, арештовані. Це не перша пожежа на комбайнах. В радгоспі „Бейсукоче" згорів 1. VII. комбайн і 100 гектарів пшениці..." З Білоричінської станиці ростовський „Молот" повідомляє, що в артелі „Красний Партизан" на полі засіяному ячменем хтось вбив кілок, щоб зіпсувати комбайн. На трьох інших комбайнах відкрутив хтось шруби вентиляторів.

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна нова"
Тел. 226-14.

ВДЯЧНИЙ ЛЕНІНОВІ ТА СТАЛІНОВІ ЗА ОДНУ КІМНАТУ.

Київський „Більшовик", орган української комуністичної партії, подає лист якогось Копайгорода, якого жінка породила тройнят. Щасливий батько дякує місцевому Совіту, який відзначив його з приводу цієї події окремим мешканням в міському будинку. Хоч це мешкання складалось лише з одної кімнати, батько трійнят дякував: „Ми висловлюємо безмежну вдячність партії Леніна і Сталіна за її турботи про дітей нашої щасливої країни. Лише в нашій країні Совітів держава допомогає робітникам і за це ми маємо бути їй вічно вдячні". (Офінор).

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 14

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

НЕЩАСЛИВА ВТЕЧА.

Ніч. На долішніх і горішніх причах вистає цілий ряд босих ніг. Брудні, смердячі, викривлені, попереплітувані з ногами сусідів. У повітрі воняє квасом від людського поту та інших ще більше гидких „пахощів". Під стелею кіптить мала нафтова лямпка. Шкло від лямпи давно стовклося і відслонений кніт засмерджує воздух сопухом горіючої нафти. Тишу переривае хропіт спрацьованих людей, іноді якийсь зойк озветься з грудей, що їх давлять примари жахливих снів. Затихли проклони, лайки, прізвища: сон погодив і получив всіх у братніх обіймах. Узбек із Туркестану обіймив крізь сон своєю давно немитою рукою шию якута. Українець з під Полтави закинув свою смердячу ногу на живіт грузинові з Кавказу. Час до часу хтось будиться, злазить із причі, натягає на плечі якісь вязничні лахи і вибігає на двір полагодити природну потребу.

Тільки один дижурний не спить.

Кволі, інваліди, люди, що власними силами могли би з трудом доволіктися до лісу на роботу, залишились у таборі й виконували обовязки слуг у бараках, прятали, відносили до сушарні перемочений одяг вязнів, палили в печах. Крім того їх обовязком було вважати, щоб у ночі всі вязні були присутні в бараці. Називали їх „дневальними" — дижурними.

„Дневальний" мусів пильно слідкувати за тими, що виходили і верталися. Що якийсь час „дневальний" обходить здовж причі й обчислює ноги, що вистають із прич. Коли скількість ніг поділить на половину, дістане скількість вязнів, які є в бараці. Числить. Милиться. Рахунок не годиться. Знову починає від початку. Ноги поплуталися. В однім місці одна нога зайва, в іншім її недостає. Дневальний знімає з гака лямпу і освічуючи найтемніші кути, починає ще раз числити.

Раптом із галасом відчиняються двері. Хвиля морозного воздуху вдерлася крізь відчинені двері, в яких стануда постать у військовому одязі: це нічна контроля. Входить із ліхтаркою один із конвоїрів-вояків. Починається обчислювання ніг.

Одної пари ніг не достає — одного вязня нема в бараці.

Починають ще раз числити.

Таки одного вязня нема.

Куди подівся? В потребнику нема. Дневальний збентежений — буде відповідати. Щераз числять, шукають, заглядають під долішні причі.

Нема.

Втік!

Алярм.

У казармах конвоїрів счиняється рух. Зриваються зі своїх прич заспані постатті вояків. Кленуть. Одягаються спішно. Хватають кріси і лещета. Збудили вже начальника. Начальник скажений. Приказ: не брати живого тільки застрілити. Стріляти в плечі, щоб були познаки стрілу відданого підчас погоні.

Це неважке завдання: адже погоня йде на лещетах, втікач брне пішки по глибокім снігу. Тільки одна дорога втечі — ледом крізь море на Колєжму.

За кілька годин втікача дігнали і згідно з приказом застрілили. Над ранком приїхали сани по трупа. Чергового дня, недалеко табору, на краю ліса погребали безталанного втікача. У присутності одного з вояків, похоронною церемонією кермував „лекпом" фельчер, найбільша в нас медична повага. Він визначив відповідну глибину могильного рову, він рішав в яку сторону звернути голову трупа, приміщеного в прихапцем збитій скрині.

Рів копали дневальні.

Великий Театр	**Останні два прощальні виступи С. Ярача** **вівторок, 20. VII. в 8 год. веч. „Люди на кризі"** **середа, 21. VII. в 8 год. веч. „Люди на кризі"**	Великий Театр

Ювилей першої піонірки.

40-ліття чит. „Просвіти" в Дидятичах

Як воно не дивно, а годину їзди від Львова в судово-вишенській судовій окрузі, находяться закутини, в яких час ніби затримався і які живуть темпом зперед 30—40 літ, коли брати під увагу їх організаційну працю. Деморалізація, ширена доморослими большевиками дак в цих закутинах також свої овочі: буденне явище тут злодійство, бандитизм, трапляється навіть безбожництво, а читальні „Просвіти" й інші національні установи тримаються одиницями й ведуть затяжну боротьбу з безпросвітністю й заскорузлістю. Поволі, дуже поволі тають леди примітивізму в цій околиці, хоч недалеко, бо у всій Галичині, йде гарячкова праця.

В таких умовинах ясним промінем було зелике свято, що його мин. понеділка (12. ц. м.) обходило село Дидятичі, 9 км. від Судової Вишні. Одне з найсвідоміших, передове село в цій окрузі, Дидятичі святкували 40-ліття праці своєї читальні „Просвіти" — справжньої піонірки освітньої праці в околиці, святкували так, як тільки може це зробити село.

Широкий майдан серед села, замаєний зеленню і прапорами, замаєний невеликий будинок, де міститься читальня й кооперат., написи „Вітайте!" і „Сорокліття праці читальні „Просвіти" в Дидятичах" — відразу казали громадянам, що сходились і зїздились зі сусідніх сіл, який день переживає село. Біля маленької, хоч недавно й перебудованої, церкви юрби народу. В церкві, тісній і набитій народом, відправилося врочисте богослуження. До нього стануло 6 священників під проводом старенького декана о. І. Косоноцького; біля нього парох Дмитрович і Дидятич (Дидятичі — дочерне село) о. Яків Війтович та о. І. Богуський, як діякони о. І. Масляник та о. Дм. Оріхівський. Окремо сповідав о. Ромуальд Наклович. На хорах співав прегарно хор читальні, а довші пісні богослуження грала ще й орхестра читальні, теж на хорах.

Після богослуження процесія й тисячна маса (який жаль, що годі було його зложити у чвірки!) пішли до домівки „Просвіти", де відбулося водосвяття та панахида за членів читальні, зокрема за основника чит. „Просвіти" й піоніра Судово-вишенщини о. Теодора Савулу та членів-основників, з яких досі живе ледви двох: сивоволосі Яків Губер та Сенько Калішошка. Цю частину свята закінчило „Многоліття" для „Просвіти", після чого процесія вернулася до церкви.

За перекускою, що її опісля виділ влаштував для священників, делегатів і гостей, минула швидко година. Підчас неї делегат Матірньої „Просвіти", ред. А. Курдидик, підніс тост за „Просвіти", ред. А. Курдидик, підніс тост за здоровля обох живих ще основників, за духовенство й виділ читальні та відчитав витинок з „Діла" з 1897. р. у якому широко були описані перші заг. збори чит. „Просвіти" в Дидятичах.

Потім на майдані почалася академія. На зелену сцену, над якою ярів тризуб та з якої дивився на овочі свого діла з портрету о. Теодор Савула, вийшли хори читалень Дидятичі і Макунева і відспівали гимн „Просвіти". Люди відкрили голови, а на високу щоглу почав підноситись жовто-блакитний прапор, що простягнув свій лет над усе село. Опісля пішли промовк та привіти: реферат про історію читальні, короткий і змістовий, виголосив голова читальні Семен Прокурат, побажав Дитятичам дальшого розвою та успіхів, від філії „Просвіти" в Судовій Вишні Сергій Наклович; у привітах були привіти від усіх установ Судової Вишні, від односельчанина-священника, що був гімназистом на перших заг. зборах, від сусідних навіть далеких читалень та установ (Кульматичі, Шешоровичі, Бортятин, Волчищовичі, Никловичі, Макунів, Волоське, Новосілки). Потім — концертова частина: хор з Никлович відспівав „Руїну", хор Макунів „Учітеся" й „Туга за родиною"; орхестра читальні в Дитятичах відограла вязанку нар. пісень і виказала добре опанування інструменту; були й деклямації (Козакевичівна, Черита Мих. і Захарківа, остання найкраща, передана по мистецьки). Нарешті після подяки одного з головних ініціяторів свята, п. Завойки, хор з Дмитрович закінчив концерт котківським „Ставок заснув". „Ще не вмерла" — тисячна маса відкриває голови і свято кінчиться. Тепер уже тільки вправи дорасту, вправи соколів зі Судової Вишні і нар. забави з танками, льотерією, веселістю.

Багато труду коштувало це свято і багато праці в нього вложив просвітянський організатор Юрій Наклович. Пізнати по Дидятичах 40 літ праці: є читальня, кооператива, „Сільський Росподар". Є звезених 90 тисяч цегол і вапно під будову Нар. Дому. Є в проекті кооп. шпихлір.

А проте як мало — ця 40-літня праця, коли бачилося, що похід годі вистроїти у чвірки, коли читальняна домівка низесенька й тісна, коли хори вражали какофонією.

Багато-багато мають ще Дидятичі до роботи і багато має ще до роботи Судововишенщина. Хай їм це свято буде заохотою до тієї праці і хай Дидятичі будуть перші, як були досі!

Просвітянське свято Комарняшини.

В неділю дня 18. ц. м. святкувала філія Тов. „Просвіта" 35-літній ювилей свого істнування. Свято розпочалося торжественною Службою Божою в місцевій парохіяльній церкві, яку відправив о. крилошанин Кліш в асисті численного духовенства. Проповідь виголосив о. крил. Юрій Кміт. По богослуженню о. декан Качмар відправив панахиду за померших членів філії та Ц читалень.

По панахилі сформувався похід, в якому чвірками йшли представники всіх читалень Комарняшини. В поході заступлених було 20 читалень з участю поверх 2000 осіб. На чолі походу йшли у першій лаві Голова філії д-р Утриско, о. крилошанин Онишкевич, о. крил. Юрій Кміт і посол Гриць Тершаковець.

Похід спинився на просторім майдані недалеко церкви, де відбулася Академія, яку відкрив голова філії д-р Утриско. По піднесенні прапорів, всі зорганізовані учасники свята передефілювали перед делегатом Головного Виділу Тов. „Просвіта" та Виділом філії і кількома її першими основниками.

Академія розпочалася вязкою привітів. Перший привіт складав делегат Матірного Товариства редактор Михайло Таранько, який коротко накреслив змагання філії та її ідейних провідників на тлі останніх десяти літ та засуджів ті великі завдання „Просвіти", які вона за свого істнування перевела в життя, вказуючи притім на ролю книжки як головного орудника Просвіти. Грімким окликом „слава Просвіті", який понісся з грудей всіх учасників Свята — дякувала Комарняшина Матірному Товариству за всі труди, понесені для добра філії та її читалень.

Відтак промовляли: о. крил. Онишкевич, як один з основників філії, о. крил. Кміт, пос. Гр. Тершаковець від імени УПР. ред. Яворівський та кількох делегатів комарняських установ. Від Української Захоронки складала привіт маленька дівчинка, яку нагороджено рясними оплесками.

Потім відбулись при музиці рухові вправи зорганізованих читальняних гуртків молоді, продукції хору читальні з Комарна (просвітянський гимн і низка національних та стрілецьких пісень) і деклямація вірша А. Курдидика п. з. „Просвіті" (деклямував п. Гелемей). Показом рухових вправ комарняньскої сокільської дружини закінчилася Академія.

При звуках пісні „Боже великий", яку відіграла орхестра, спущено з маштів при трибуні прапори і цим закінчилося це гарне національне Свято Комарняшини.

Дальша мобілізація поляків у Галичині.

В неділю 18. ц. м. відбувся у Львові черговий зїзд сільського сектора О. З. Н. По богослуженні і зложенні вінка на цвинтарі „обрянців Львова" відбулися наради у Вел. Театрі при участи коло 1.000 делегатів зі сіл. Програмову промову виголосив ген. Галіца. Між іншим підкреслив, що місцеві поляки відповідальні перед повсім за інтереси Польщі в слушній думці, що ці землі зпід східньої навали виривала польська зброя і вони мусять як господарі мати тут вирішний голос у публичних справах і вимагати від усіх льояльности для держави, що всіх охороняє, сповняє свою велику місію на Сході Европи.

На думку ген. Галіци дві акції зможуть зміцнити польськість у Сх. Галичині, а саме: духова мобілізація, себто зєдинення і згода всіх польських організацій для спільного діяння і мобілізація господарських польських сил. О. З. Н. змагає до такого цементування польської стихії на півд.-східніх землях, щоб вона була здібна створити позитивні вартости для себе і держави, щоб могла добути з себе реальні елементи й уможливити цим устійнити трівку політику в українській справі.

...Якщо де, то тільки тут справа збільшення стану посідання в селянській руці має незвичайно велике значіння.

Опісля промовляли ще пос. Шеґеля, Капусцінський, Бундзеляк та інші.

Китай відкинув японський ультимат.

Нині в год. 14. китайський уряд передав японському амбасадорові відповідь на японський ультимат. Китай відкидає японські домагання. Зрештою тон ноти компромісовий.

За минулу добу до Китаю причалило 3.500 японських вояків.

У ТОКІО ПРОГОЛОСЯТЬ ВИНЯТКОВИЙ СТАН?

Міська влада у Токіо рішила поробити всі необхідні приготування, щоб оголосити виняткови стан в околиці столиці, якщо би цього вимагало положення в Північному Китаю.

БІЙ З БАНДИТАМИ.

У Тунгунмулін, у манджурській провінції Фентіен дійшло до бою японського відділу з ватагою зложеною зі 100 бандитів. Згинуло 2-ох японських старшин і 6-ох вояків, 5-ох ранили. Бандити відступили з великими втратами.

НА ПАЛЬЦЯХ ОДНОЇ РУКИ
порахуєш тих
НЕБАГАТЬОХ
які дбають про свою красу а не знають
МИЛА Tropiką
гігієнічного КРЕМУ і ПУДРУ Miaflor

Мило ТРОПІКА вироблюване зі шляхотних сирівців підрівникових утримує церу здорову і чисту, а завдяки своєму незрівняному запахові відсвіжує.

Фабрика Перфум, Косметиків і Тоалєтових Мил
HENRYK ŻAK Poznań

Годжа знову премієром Чехословаччини

През. Бенеш поручив місію утворити новий уряд попередньому премієрові Годжі, який прийняв місію.

Частина преси твердить, що аґрарна партія (Годжі) хоче до співпраці в уряді притягнути німецьку партію Генляйна. Досі в чеському уряді були німці, які репрезентують незамітну частину німецької меншини. Генляйн стоїть на становищі, що німці в Чехії повинні бути другим державним народом, а не національною меншиною.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького 50
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх красках
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх красках
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до білля помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

СЕНЗАЦІЙНА РЕВІЗІЯ.

Британська поліція перевела в бюрах начального арабського комітету в Єрусалимі ревізію. Вона перетяла телефонічну сполуку і сконфіскувала багато документів, не зважаючи на спротив службовиків бюра; підчас оборони ранено одного поліцая. Ревізію перевело 60 поліцаїв під проводом 2-ох старшин.

Ні одного словечка співчуття, ні поважного настрою, який повинен супроводити останню дорогу людини на вічний спочинок. Клини, насмішки, прізвища, прокльони — якби цей гребаний вязень не був недавнім товаришем неволі, але найгіршим ворогом.

Назвисько вбитого: Шульц.

ВИЇЗД НА СОЛОВКИ.

При кінці квітня почали топитися сніги. Вируб лісу припинили. Спішилися, щоб якнайшвидше вивезти з лісу нагромаджені колоди на т. зв. „рум". Спішилися доки ще трималася санна.

При кінці травня лід почав на Білім Морі чорніти, топитися і вкінці стопився. Вязні, що стояли вище колін у ледяній воді збивали дараби, що їх мав пароплав тягнути до Архангельська.

29. травня прибув до нас перший корабель. Над ранком побачили ми пів кільометра від берега малий корабель в роді ламача леду. Була це „Нева", яка три роки пізніше, в дорозі з Архангельська на Соловки затонула в Білому Морі в таємничий спосіб разом із цілою залогою. Тільки один вязень успів урятуватися. Його знайшли на одному з островів, але про причини катастрофи не міг він дати ніяких інформацій тимбільше, що в наслідок нервового потрясення зійшов із глузду.

Мигунцем понеслася по обозі радісна для багатьох вістка, бо казали, що засуджених на 10 літ вивезуть „Невою" на Соловки.

Всі вірили, що на Соловецьких островах застануть кращі умовини життя. Говорили, що там можна дістати працю по своїй спеціяльности, що робучий день нормують там скількістю годин праці від 8—10 і про такі інші полекші до яких зідхали ми з тугою.

Всі були заворушені. Счинився гарячковий настрій. Кожний спішився, щоб ліквідувати свої справи на острові Міяг. Один віддавав другому довг, інший добивався пожичених грошей, приятелі, що небавом мали розійтися, може на завжди, гуторили в останнє перед розлукою.

А на хвилях гойдався малий кораблик готовий до подорожі. З комина снувалась довга смуга диму, парові кітли готові були в кожній хвилині урухомити нашу спасительку „Неву".

І справді вечором комендант табору обходив бараки, відчитував назвиська осіб призначених до трансльокації на Соловках і велів ладитися до дороги.

Вечором почали нас підвозити човнами до корабля. Зірвався вітер. Море було бурхливе. Човнами метало по хвилях, як лушпинням горіхів. Настала „біла" північна ніч. Сонце сховалось на хвилину, на овиді, щоб згодом виплисти над морем майже в тому самому місці, де заходило. Та перевіз пасажирів на корабель ще не скінчився. Подорожні човни вертаються до берега, послушні двом парам мязистих весляр-ських рук і знов вантажать на них кільканацять каторжників з очима повними надії.

Надії? Якої? Надії волі? — Ні! Тільки надії трішечки кращих життевих умовин ніж на Міяг.

Почався відплив моря. Човни застрягали на мілинах або на камінню. На приказ керманича всі скочили до води й занурені по пояс у воду спихали човен на глибше місце...

Вкінці останній човен причалив до корабля з останними пасажирами. Загарчіли труби, комин плюнув густими клубами диму й „Нева" кидана хвилями понесла до невідомих і таких побажаних Соловок.

Перемоклі, дзвонячи зі зимна зубами, туляючися до своїх нагромаджених на чердаку клунків, плили ми крізь розбурхане травневим вітром Біле Море. Що якийсь час хвиля переливаючись крізь чердак, заливала наші клунки і нас вже й так доволі промочених підчас тягнення човнів.

(Продовження буде).

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Вік землі.

Система планет, що кружляють довкола сонця — це виїмкове явище в астрономії. Досі невідомо, чи інші зорі-сонця мають подібну систему планет. Хоч би й так було дійсно, то сучасні телєскопи не дають нам змоги побачити їх. Хто дивиться на сонце з найближчої від землі зорі — бачив би не сонце, тільки ясну зірку, а планети Юпітера не побачив би зовсім найбільшими сучасними телєскопами. Юпітер — найбільша планета соняшної системи.

Чому соняшна система займає виїмкове становище у всесвіті? Вчені ріжно про це думають. Вчений Сі думає, що сонце „довить" ті небесні тіла, що наближаться до нього, приневолює їх змінити дотеперішню дорогу й вони мусять кружляти довкола сонця. Так комета, що мандрувала в просторі всесвіту, стає поневолі планетою соняшної системи. Така-ж доля зустрінула колись може й нашу землю та інші інші планети.

МОЛОШНА ДОРОГА.

Інша теорія визначного астронома Джанса. Зелитенська кількість зір, що їх бачимо на небі, це тільки невеличка частинка із сто мілїонів молошних доріг всесвіту. Кожна молошна дорога нараховує кругло сто тисяч мілїонів зір. Віддалі між зорями такі велитенські, що у відношенні до їх величини, можемо вважати всесвіт — порожнечою. Навіть у просторах густіше заселюднених зорями, такое є „найближча" до нас молошна дорога, зорі розсіяні дуже рідко. Для порівнання величини зір і віддалі між ними уявіть собі, що хтось понашпилював шпильок у віддалі 100 км. одна від одної. Головки шпильок зорі, означена віддаль між шпильками — відповідає велитенській віддалі між зорями молошної дороги. Дуже мало імовірности, щоб так віддалені зорі зблизились до себе на стільки, щоб вдар одної з другою викликав катастрофу.

„БОРОДАВКА".

Одначе таке зближення зір може трапитися раз на 10 мілїардів літ, або й рідше. Джанс висновує, що саме тоді, коли одна зоря наблизилася до сонця, повстала соняшна система. В наслідок міцно збільшеного притягання, повстав на поверхні сонця величезний напливрозжареної газової маси. Ця „бородавка" видовжувалася щораз більше, відірвалася від сонця в виді довгої палички й зчасом розпалася на кілька дрібних тіл. Із середньої грубшої частини повстали більші планети: Юпітер, Сатурн, Уран і Нептун, із тоншої повстали менші: Меркур, Венера та Земля, рій планетоїдів і найменший, щойно недавно відкритий, Плютон.

Коли це сталося? Віддавна силкувалися принайменше приблизно означити вік землі. В 1715 р. славний англійський астроном Галей взяв за основу рахунку кількість соли в морі. З хвилиною, коли остигла кора землі (суходіл), скропилася на ній водна пара, що окружала землю. Вся вода була тоді солодка. Пізніше ріки наносили в моря розпущену сіль, що її виполокала вода з землі по дорозі в море. Обчислюють, що ріки наносять у море річно 50 мілїонів тон соли. Всі моря містять тепер у собі приблизно 15 мілїонів мілїярдів тон соли. Така кількість могла зібратися в морях за 300 мілїонів років, а дійсно це тривало значно довше, бо цей обрахунок не узгляднює соли з копалень. Та сіль зібралася в тих морях, що давно перестали істнувати.

КОРАЛЕВІ РАФИ.

Поверхня землі постійно змінюється під впливом дощів, снігів, вітрів, рік, морів і живих організмів. У наслідок їх діяння повстають т. зв. осадові скелі, наверствування. Озера й стави заростають торфом, на морському дні збирається намул, береги гарячих морей вкшиваються коралевими рафами. Приймають, що швидкість повставання осадових скель не дуже змінилися досі за всі епохи історії землі. На тій основі обраховують, що для наверствування 1 м. треба приблизно 15.000 років, а для 1 м. вапна 40.000 років. На тих осадових скелях, що можна зміряти їхню грубість, оцінюють їхній вік на 600 мілїонів років. Та з ріжних оглядів треба прияти, трохи збільшити — до 1 мілїярда років.

УРАН.

Найпевніша метода для оцінки віку землі спирається на радіоактивних тілах. Уран, що підлягає постійним перемінам і промінює ріжного роду промінням, тратить при тому частину своєї маси. Вкінці змінюється Уран на олово. Обчислюють, що з одного грама Урану після 5 мілїярдів років залишається тільки пів грама Урану та 43/100 олива, решта припадалаб на ріжні продукти посередніх перемін. На основі відношення кількости до олива можна означити його вік. Для найстарших провірених скель обчислюють, такою-ж методою, їхній вік на 1—2 мілїярдів років.

3 МІЛЇЯРДИ ЛІТ...

Ніодин із поданих способів визначити вік землі не веде вповні до певних вислідів, всі вони дають нам тільки приблизні означення. Та невелика ріжниця між вислідами обчислень після ріжних метод дозволяє припускати, що підрахунки досить правдоподібні: земля має за собою 2—3 мілїярдів років істнування. Це велитенський період часу проти тих 6.000 років, що ділять нас від згублених у темряві початків історії; та й вік землі невідомий і дрібний супроти безконечно довшого віку сонця та інших зір!

Небезпечна жінка-шпигун.

Англійська преса широко розписувалася недавно про грізного шпигуна-жінку. Французька й британська влада докладає всіх зусиль, щоб схопити таємного ворога. Одначе їхня праця не дала бажаних вислідів.

Поліція розіслала за тайною жінкою гончі листи до всіх французьких кольоній та у всі сторони Великої Британії. Влада держить назвисько шпигуна-жінки у великій тайні. Принесла вона Франції та Англії незвичайно багато клопоту. Треба підчеркнути, що цей чільний шпигун-жінка стоїть на чолі німецької розвідки. Майже усі европейські держави вижидають, коли врешті схоплять грізного шпигуна.

Як це почалося?

Жінка-шпигун ще дуже молода й визначається неймовірною красою. Походить з німецького Шлеська — де почалася її шпигунська каріера. Там звернула вона увагу своєю красою одного шпигуна, що втягнув її до небезпечної праці.

Незабаром молода жінка виказала в своїй праці велику зручність та небуденну інтеліґенцію. Водночас перевищала навіть своїх вчителів і зчасом заняла провідне місце шпигунського відділу. Швидко пізнали й оцінили її шпигунські здібности. Молода жінка раз-у-раз провадить незвичайно важні справи, але завсіди належно вивязується із своїх завдань.

Неодному вколила таки добре.

Головно англійцям вляла вона багато сала за шкіру. Недавно стрчено в Німеччині молодого чоловіка, що оставив родичів в Анґлії.

Він замотався у якусь шпигунську акцію — як це ствердила славна шпигунка.

Назвисько таємної шпигунки вже знане англійській владі. Бож її діяльність сягає на терен Великої Британії. Там зорганізувала вона відповідну сітку шпигунської акції, що дісталася в руки льондонської поліції.

Але молода жінка не взяла собі цього до серця.

В останніх місяцях прибула спокійно до Англії, щоб докладно розвідати про військові сили держави. Англія — як відомо — в останньому часі розбудовує на велику скалю военну силу. Поліція спіймала всіх спільників шпигунської акції, але молода шпигунка зручно видерлася із поганої ситуації.

По широкому світі.

Раз-у-раз повтаряється на судових розправах назвисько молодої шпигунки, що своєю дияльністю счинила в Анґлії великий переполох. Англійська влада ствердила, що ця жінка має паспорти усіх держав світу.

Багато держав служить їй інформаціями, чи грошевою поміччю за шпигунську співпрацю.

Жінка-шпигун багато нанесла лиха теж Франції. Недавно перебувала вона в Парижі, де навязала контакт із ріжними знатними людьми.

Неймовірна краса, інтелігенція дає вступ жінці на кожному кроці. Вона швидко навязує зі всіма приємні розмови, входить у ріжні товариства та стрічається із визначними мужами держави.

Пляни реалізує незвичайно скоро, бож ніхто не думає, що оця симпатична дама є рівночасно грізним шпигуном.

У надсекванській столиці здобула зручна шпигунка багато цікавих тайн, бо легенько дісталася в товариство знатних людей держави.

Нещодавно довідалася поліція, що грізний шпигун-жінка перебуває в одному ресторані. Сейчас прибули у це місце, але там уже не було таємничої жінки. Ніхто не знав, де вона ділася. Скоренько замкнули всі кордони держави, одначе шпигучки не схопили.

—o—

ТРАНСАТЛЯНТІЙСЬКА ПОВІТРЯНА КОМУНІКАЦІЯ.

Перший пробний лет на трансатлянтійській повітряній лінії розпочався 5. липня ц. р. Англійський гідроплян „Каледонія" вилетів з острова Фойн, положеного при березі ріки Шенон в Ірляндії, в напрямі Бетвуд у Новій Фундляндії. Дві і пів години пізніше вилетів з Бетвуд американський гідроплян „Кліппер III. у східнім напрямі. Оба літаки причалили 6. липня до своїх місць призначення, при чім „Каледонія" осіла в Бетвуд в 11 год. і 6 хв., себто на 19 хвилин пізніше від „Кліппера III.", що причалив до Фойн в 10 год. 47 хв. Пільотована Вількоксоном „Каледонія" летіла на висоті 450 метрів з пересічною скорістю 212 кільометрів на годину і перебувала в повітрю 15 годин і 28 хвилин. Пільотований Греєм „Кліппер III." летів переважно на висоті 3 тисяч метрів з пересічною швидкістю 250 кільометрів на годину. Час його лету рівний 12 годинам і 37 хвилинам. Оба летуни завдячують свій успішний перелет у великій мірі радієвим станціям на обох берегах атлянтійського океану, які цілий час лету комунікувалися з ними.

ВЕСЕЛЕ.

ТІСНА КІМНАТА.

— Ви певно маєте дуже тісне мешкання? — каже один панок до другого.

— Ваша правда... — відповідає другий панок — Але звідки ви це знаєте?

— Бо ваш пес махає хвостом згори вдолину.

ЗАКЛАД.

— Закладаюся на мою голову!
— А я на свою калитку!
— Певно порожна ця твоя калитка.
— А твоя голова яка?

У ТРАМВАЇ.

Якась грубезна добродійка здорово докучає своєю величиною іншим подорожнім.

— Ви, будь ласка, не пхайтеся так! — ганьбить її якийсь чоловік. — Цей чоловік, що стоїть коло вас вже ледве дихає... ви так його притиснули...

— Хай це вас нічого не обходить! — відгризається груба добродійка. — Це мій чоловік!...

КОЛИСЬ І ТЕПЕР.

Після першого процесу троцькістів говорили в Москві, що революція пожирає своїх дітей.

Тепер шепчуть там, що діти пожирають революцію.

У ЛІКАРЯ.

— Гм... У вас сліди цукру... — каже лікар до пацієнта. — Це напевно дідичне... Скажіть мені, на яку недугу помер ваш батько?

— Не знаю... Він ще живе...

НЕ ПОЦІЛИВ...

— Як це сталося, що ви кинули в позовника аж двома шклянками від пива? — питає суддя.

— Бо, прошу високого суду, я не міг інакше. Перша шклянка не поцілила в голову...

Присилайте передплату!

Як виглядав атентат на полк. Коца?

(ПАТ). „Курієр Червоні" ось як описує замах на віллю полк. Коца: Бомба вибухла у брамі маєтку полк. Коца від сторони полевої дороги. Вибух був дуже сильний: він поломав штахети і вирвав у землі велику яму. Бомба експльоатувала мабуть від короткого спиняття, коли атентатчик маніпулював коло годинникового механізму.

Тіло атентатчика зовсім змасакроване, сховали до шопи. Шматки його одягу розкинені по паркані. Поліція окружила терен замаху.

Йде енергійне слідство.

ПОЛОЖЕННЯ ВІЛЛІ ПОЛК. КОЦА.

Скромна вілля полк. Коца лежить серед маєтку, віддалена на 20 км. від Варшави, 150 метрів від гостинця до Сьвідра й Отвоцка. Маєток полк. Коца межує з одного боку з широким простором, покритим піщовими надмами, зрідка поростими травою. Околиця сильно залюднена. У віллі крім полк. Коца дві служниці й огородник.

Нині передполудням прем. Славой-Складковський відвідав полк. Адама Коца і поґратулював йому з нагоди щасливого вирятування у вчорашньому атентаті.

†

ЛУЦЬ КРАЄВСЬКИЙ
народній вчитель в Соколі
каменецького повіту

помер дня 16. VII. ц. р. в Загальнім Шпиталі у Львові по операції у 49-ому році життя.

Похорони відбудуться дня 21. ц. м. у Львові в год. 2. пополудні з каплиці анатомії при вул. Пекарській 52. — на який запрошують знайомих і товаришів.

Гітлер видає боротьбу лівим напрямкам у мистецтві.

Отвираючи першу репрезентативну виставу мистецтва III. Імперії в новозбудованій „палаті німецького мистецтва" у Мінхені Гітлер виголосив велику промову про найвищі вартости і засади німецького мистецтва. При цій нагоді він виступив проти чужих впливів у німецькій культурі, зокрема проти лівих мистецьких напрямків: кубізму, дадаїзму, футуризму, імпресіонізму (?) і інших, які, мовляв, не мають нічого спільного з німецьким народом. Не були це ані старі ані нові напрямки, лише штучні видумки людей, яким Бог відмовив правдивого мистецького таланту. Внутрішні переживання, сильне вичуття, передчуття майбутнього, героїчна постава і т. п. гасла ультрамодерних мистців — усе те наївні фрази і балаканина. Ще ніколи не було людство у вичікуванні й вичутті таке близьке до античного світу, як саме тепер. Фізичне виховання і спорт витворили тип, якого від тисячів людство не бачило. Не утримається мистецтво, яке не має радісної внутрішньої апробати широких народніх мас, лише малих, частинно заінтересованих або зблязованих кол. Націонал-соціялізм рішив увільнити німецьку культуру від шкідливих впливів — їхня остання година прийде скоріше чи пізніше. Від нині вестиме партія безпощадну боротьбу з останніми елементами розкладу німецької культури.

—o—

Справа здогадного нападу луговиків.

З листів до Редакції.

Дістаємо такого листа з просьбою помістити його:

„Напередодні Лугового Здвигу й Зїзду появилась в „Українських Вістях" лайлива стаття з „revelяційними" запитами про напад Луговиків на д-ра Осипа Назарука і про плян такого нападу на ред. Гладиловича. Обидва напади були буцім то організовані в домівці Вел. Лугу. Про цю справу я казав на Заг. Зїзді Лугів та Зїзд з місця відкинув інсинуації і перейшов над ними до денного порядку, прийнявши відомі резолюції проти „У. Вістей". Незалежно від того я вислав до д-ра Осипа Назарука нижче наведеного листа. Закид організування нападів на українських діячів такий тяжкий, без огляду на політичне обличчя тих діячів і взаємні розбіжности, що вважаю за потрібне ще раз прилюдно проти нього застерегтися. Тому дуже прошу подати також на сторінках „Діла" відпис мого листа до д-ра Осипа Назарука:"

До Високоповажаного Пана
Д-ра НАЗАРУКА ОСИПА
редактора Нової Зорі
у Львові.

В останніх числах Українських Вістей та Нової Зорі появилися вістки, немов би то я чи провід Лугової організації організували напад на Вас ВПане Меценасе та, що деякі поіменно названі Луговики Вас побили.

Уважаю своїм обовязком запевнити Вас ВПане Меценасе, що ніколи нічого я про ніякий напад на Вас не чував і не знав, та — очевидно — ані одним словом ані жестом до якогось такого нападу не причинявся. Прочитавши згадані вістки перевів я у львівськім Лузі слїдство, з якого виходить, що ніхто про напад нічого не знав, а Луговик Біляковський заперечив навіть би брав участь в якомунебудь нападі. Другого названого чоловіка нема в Лузі, тож не міг я його переслухувати.

Запевняю Вас, ВПане Меценасе, що я рішучим противником всяких побоїв, я завжди виступав проти балканізації наших відносин і коли Луговики були дїйсно отрічені на деякі особи за їх протилугову кампанію, я найрішучіше заборонив їм бавитися в самосуди. Тому виключаю, щоби напав хтось на Вас з Лугівників, а всі згадані пресові звістки вважаю тенденційною видумкою з метою шкодити луговій організації, як установі. Коли дїйсно Вас хтонебудь напав, то прошу приняти від мене співчуття.

З поважанням
Д-р Роман Дашкевич

Львів, 14. липня 1937.

—o—

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46. Приймаю футра до переховання літом.

— **Волинський Владика у Львові.** Преосв. Никола Чарнецький, Апостольський Візитатор північно-західніх земель, загостив до Львова.

— **Марія Сокіл в радіо.** Нині у вівторок 20. ц. м. у „розривковому" концерті орхестри польського рарія бере участь Марія Сокіл, яка відспівує кілька пісень т. зв. „легкого" репертуару. (Бущі-Посія: „Любовна серенада", Фрімля: Арія з „Розмарі", та інші). Концерт починається в год. 20-ій (8. веч.) і його трансмітуватиме львівська радіостація на всі стації.

— **Камяний саркофаг у Крилосі.** З Крилоса біля Галича повідомляють нас, що вже сам початок цьогорічних розкопів на терені колишньої княжої столиці дав несподівано цікаві висліди. Серед півтретя метра грубих фундаментів великої будівлі з княжих часів найдено камяний саркофаг, викутий з одного великого бльоку, в ньому шкелет старшого мужчини,

ЙОЛЯН ФЕЛЬДЕШ. 2

ВУЛИЦЯ КОТА-РИБАЛКИ.

(Докінчення).

Дотого Барабас був людиною цікавою, з відвертою головою, легкої орієнтації. Інакше не сидів би тут. Навіть до Будапешту не був би заїхав, коли оженився, а не то до Парижа. Його недовіря щезло, він перехилив своє пиво і відповів:

— Багато я вам не скажу. Говорю слабо по французськи.

Справді говорив негладко, але його обидва сусіди розуміли його. Ліїв покивав співчутливо головою, а Бардішінов заперечив:

— Тільки сміливо, приятелю, не треба прибільшувати трудношів. Наука мов це передусім справа довіря до себе самого. А лицарський мадярський нарід, що дав уже так багато докапів сміливости...

Барабас усміхнувся. Бардішінов уже раз уживав того самого слова „лицарський", коли стояв при облавку. Барабас уміє оцінити це признання для своєї батьківщини, тимбільше, що цей бородатий панок є здається тут першим, який має якесь таке поняття про те, що дїється на Мадярщині. Коли він казав французам, що він — мадяр, вони дивились на нього питайно:

— Чи ви билися проти нас чи проти швабів?

Вони не знали навіть, що Мадярщина належала до ворожого їм табору і воювала на другому боці.

Один швець із Сабадки, що жив на вулиці Месіс'ля-Пренс, казав йому:

— Тим краще, коли вони не знають. Говори, що ти воював на їх боці, вони тішаться тоді і легко з тобою приятелюють. Я не роблю собі з цього нічого, бо маю югославянський пашпорт, а тут люблять югославян.

Барабас покивав поважно головою. Він не скаже, що він воював на їх боці. Може трапитися, що це почує якась інтелігентна людина, хтось, хто знає недавніх ворогів Франції, і прискринять його на брехні. Барабас говорив правду і від неї людські обличчя хмарилися. Французи ставали нечемні, неприємні, помітували ним. Ось чому признання Бардішінова для нього таке цінне... Але „лицарський"? Барабас уважає себе за доброго робітника, за чесну людину зі здоровим розумом, але не розуміє при чому тут таке слово „лицарський"? Зміст слова, що його вжив Бардішінов для нього неясний, думаючи про останню війну, він ніяк не може уявити собі лицарів. Але це нічого: Бардшінов вимовив це слово у прихильному значінні, а він-же теж був його ворогом. Він пригадує собі, що слова „ворог" ужили щойно недавно говорячи про Ліїва.

— Ворог? Чому?

— О! — відповідає Бардішінов розводячи руками — він повинен би бути моїм ворогом, правда? Він соціяліст, а я капіталіст... бодай я був ним, був банкіром. Чи хочете знати, який я мав маєток? Доми, землі, авто... Ні, краще не згадувати. Буду вам нагадувати стару акторку, що хвалиться своїми давніщими успіхами. Та це ще не втрачене на віки. Ще кілька місяців, ще рік найдовше.

Він підносить свою чарку: — Випиймо приятелі! Випиймо за той день, коли за рік зможу вас повитати у своїй палаті в Петрограді.

Ліїв з високим, гудзуватим чолом простягає втомлену руку до своєї чарки. Нараз Бардішінов має знеохочену мїну:

— Тепер у моїй палаті вони розташували там комісаріят суспільної опіки. Кажуть, що той уряд від здоровля такий брудний, що треба буде цілих літ, щоб його очистити...

Ліїв протестує:

— Вибачте, шановний товаришу, але це мало імовірне. Уряд суспільної опіки може...

Бардішінов перебиває йому, звертаючися до Барабаса з безсильним жестом:

— Ось бачите... Він упертий, як усі соціялісти. Ці добродії мусять заперечувати найочевидніші факти. Ну, нехай... Червоні бандити жруться самі між собою. Денікін і Колчак посуваються переможно вперед... Від нині за рік будемо пити власне пиво у власному домі.

Ліїв бере машинально шклянку. Він уже звик пити за здійснення цієї мрії. Бардішінов кладе міцно свою руку на руку Ліїва:

— Я мав більше щастя, ніж наш приятель Ліїв, бо я не втратив нїодної близької собі особи. Я — парубок. А він, бідолаха... Ліїв! покажіть-но фотографію нашому мадярському приятелеві...

Ліїв червоніється; Барабас теж. Вони обидва більше стримані, ніж той красномовний елегантний москаль. Ліїв має тільки одну фотографію; одного вечора, коли напосіла його туга він показав її Бардішінові. Тепер він дивиться на мадярського ремісника, що відвернув своє зарумянілє лице. Вони тут у Парижі віддалені на тисячі кільометрів від подвійної могили, на тисячі кільометрів від того всього, що становить їх життя, їх край, їх родинне огнище. Ліїв витягає портфель і показує мадярові фотографію.

Чорнява жінка і чорнява пятилітня дівчинка з усмішкою. Поруч них професор Ліїв з відкритою шиєю, опертий об дерево, з обличчям осяяним сонцем, що паде крізь листки. Бардішінов каже:

— Люди моїх переконань вислали їх н-

розкиданий та ограблений мабуть ще підчас татарських нападів. В цей спосіб хоронили у Київі тільки пануючих князів. Біля саркофагу відкрили гріб знатної жінки з чільцем, гафтованим золотими нитками. Дальші праці над розкриванням цих незвичайно цінних памяток нашої минувшини в повному ході завдяки великій жертвенности митроп. Шептицького, мецената української археольогії, якого фондами веде їх уже четвертий рік доц. д-р Ярослав Пастернак, директор Музею НТШ. Виявляється, що терен княжого Галича скриває на кожному кроці ще дуже багато несподіванок, незвичайно цінних для нашої історії, що можуть живо доповнити скупі літописні відомости.

— **Прогулька волинських дітей у Львові.** Користаючи зі знижки для дітей з Ковля на Волині приїхало до Львова 12 українських гр. кат. дітей під проводом о. Володимира Стернюка, редемпториста. Прогульковці оглянули Львів, церкви, музей, деякі українські установи, фабрики і т. д. В неділю 18. ц. м. передполуднем цю прогульку приняв Митрополит Андрей, який довший час розмавляв з волинськими дітьми на ріжні теми, фотографувався з ними в палаті і в саді. Діти відспівали „Садок вишневий" і „Многая літа" Владиці. Після снідання діти покинули митрополичу палату з якнайкращими враженнями. — Такі прогульки молоді і старших з Волині до Галичини і навпаки треба уладжувати якнайчастіше, бо вони причиняться багато до переломання сокальського кордону.

— **Летунська катастрофа в Устіяновій.** Минулої неділі інструктор львівського аероклюбу Станиславський затягнув своїм літаком ширяк ві Скнилова до Волі Безміхової, а звідтіля полетів з іншим ширяком до Устіянової, де відбуваються курси лету на ширяках. Підчас лету до Устіянової літак попав у вир вітрів і зударився в деревом і дійшло до вибуху у збірниках бензини. Тому літак і ширяк спали на землю. Летун Станиславський і студ. Колодинський з ширяка тяжко ранені. Обох перевезли до шпиталю, де летун Станиславський помер. Стан Колодинського дуже тяжкий.

— **Нова афера у Львові.** Перед кількома днями влада викрила нову аферу. З доручення слідчого судді поліція арештувала скарбового урядовця Казимира Косінського. Подробиці афери покищо влада тримає в тайні.

— **Львівська хроніка.** — Минулої ночі невідомий злодій отворив підібраним ключем двері до помешкання лікаря д-ра З. Гана при вул. Коперника і вкрав йому 600 зол. готівкою, 12 долярівок і біжутерію на загальну шкоду 1.330 зол. — 22-літня служниця А. Тимцьо впала з гойданки у городі при вул. Новознесінській ч. 22, і важко потовклася. Рятункова каретка відвезла її до шпиталю. — 30-літній шлюсар Іван Фалішевський працював на подвірю при вул. Вірменській

смерть. А люди **його** переконань ограбили мене з усього, що я мав. А тепер ми сидимо тут обидва, бурлаки, і часом заводимо дискусію про те, кого з нас перемогла вища ідея.

Ліїв ховає фотографію і підносить голову.

— Мене перемогла вища ідея. Капіталізм не має ідеї. Капіталізм є сам собі ціллю і має на меті тільки власну експанзію...

Барабас слухає здивований, нічого не розуміючи. Він не розуміє слів, а ще менше розуміє, яким чудом Ліїв, що перед хвилиною шкутильгав при кожному реченню, нараз викладає свої думки по французьки легко та ясно. Звідки він міг би знати, що тепер професор говорить із своєї спеціяльности і вживає окремої термінольогії, яку вивчив з багатьох французьких книжок і виклади собі мову підчас безконечних дискусій? Звідки він міг знати, що соціольогічний словник уже так само точні вислови, як словник кушнірів, що його Барабас уже встиг вивчити в роботі від своїх товаришів праці? Соціольогія і білошкірництво... ні, Барабасові і в голову не прийшлоб порівнювати такі дві ділянки.

Він сидить і прислухується дискусії, що розгоряється щораз більше, але він не розуміє її і не цікавиться нею. „Вороги — думає — і обидва бурлаки"... Ота фотографія зображала життя: той дім у Петрограді теж був життям, а тепер усе це пропало. Тепер вони суперечаються про соціялізм і капіталізм. Барабас зідхає, виціджує останні краплини свого пива, що вже потеплішо і виходить швиденько по сходах до своєї маленької кімнатки на третьому поверсі. Клярі гаратає там малого Яні з ате, що Яні копнув її Яні реве і каже, що це неправда. Анна кричить, щоб сиділи тихо, затикаючи собі вуха, а Барабасова думає над тим, якби то можна було двома руками перетрілати відразу трое дітиськів.

Перекл. **м. р.**

16., „швайсуючи" бочку. Бочка, в якій колись був спірт, вибухла вбиваючи робітника.

— **Краєва хроніка.** Двох бандитів напало минулої ночі на дім провідника лісових робіт у Гриньківі (Калущина), застрілили його господиню й обрабували помешкання. — Якийсь злочинець підпалив дім Миколи Досина в Казанові (Коломийщина); згоріло ціле господарство Досина та його сусіда. Одного чоловіка, підозрілого у підпалі, арештували. — Малі хлопці ушкодили державний контрольно-мірничий апарат у горальні д-ра Іллі Гараніха в Загірю (Зборівщина). Частину апарату, який коштував 7.000 зол., найшли у хлопців. — У Кропивнику Новім (Дрогобиччина) арештували Осипа Мацюрака, що знасилував 14-літню дівчину. — Стефанія Козубаль, служниця лісничого з Делятина, пропала перед кількома днями. Недалеко найшли писаний віршом лист, якого автор заповідає, що уб'є Стефанію. Правдоподібно цей лист написала вона сама на жарт; поліція шукає за нею.

— **Пожежа божниці.** Зі суботи на неділю з 3. на 4. ц. м. згоріла жидівська божниця у Синевідську Вижнім. Польська преса писала негайно після того, що вогонь підложено. Тимчасом виявилося, що ніякого підпалу не було і що вогонь повстав від іскри з комина.

— **Вмирають з голоду.** На вул. Столярській у Кракові зімлів якийсь мужчина і заки його відвезли до лічниці, він помер. Виявилось, що це 47-літний Кароль Ліхтенфельд, який кілька літ був безробітним, тинявся по Кракові, шукаючи праці і помер з голоду. — У Варшаві при вул. Торговій зімліла з голоду 22-літня безробітна Бліма Білостоцька, яку відвезли до лічниці.

— **Пастирський лист про боротьбу з алькоголізмом.** Варшавський кардинал д-р А. Каковський видав пастирський лист до духовенства і вірних своєї архидієцезії у справі боротьби з алькоголізмом. Він накликує до тверезости і стриманности від алькоголю.

— **Загострена контроля над адвокатськими аплікантами.** Адвокатська Рада у Варшаві покликала до життя комісію нагляду над виконуванням праці адвокатськими аплікантами. З тією метою назначать окремих опікунів, яким будуть підлягати по 30—40 аплікантів. Ці опікуни будуть провірювати працю адв. аплікантів в канцеляріях та судах. Контролю розтягнуть також на семінарі для аплікантів, де будуть стверджувати приявність аплікантів. Це рішення Адв. Ради про опікунів має за завдання поборювати фіктійну аплікацію.

— **Кн. Кенту в Ланцуті.** До ланцутського замку приїзджає брат англійського короля кн. Кенту в гостину до гр. Альфреда Потоцького. З цієї нагоди у ланцутськім замку відбудеться зізд польських магнатів та ряд імпрез.

— **Нагінка на службовиків київської радіостації.** Київська радіостація подала до відома в „останніх вістях" з 15. ц. м., що на днях відбулися загальні збори українського радіокомітету, на яких піддано строгій критиці роботу керманичів київського радія, закидуючи їм диверсійну акцію і симпатії з „воротами народу". Коли напр. радіо передавало інформацію про мотиви смертного присуду на 8 підсудних у процесі Тугачевського і товаришів, передачу припинено нібито з технічних причин і перерва тревала до часу чергової точки програми. Інший закид стверджує, що над текстами „радіомовлення" нема належної контролі. Газета „Правда" обговорюючи цю справу дорікає ЦКбУ та редакціям, інших відповідальних пресових органів, що вони не слідкують за цими недомаганнями, або таки просто промовчують їх свідомо. Що більше, жінка одного з київських редакторів, зайнята як диктурка в радію, надала після проголошення присуду на Тугачевського жалібний марш.

— **Понад 400.000 творів про світову війну.** Бувший президент Злучених Держав Герберт Гувер має величезну бібліотеку, зложену виключно з творів про світову війну. Є там повісти, спогади і документи з часів 1914—1918 в усіх мовах світу. По довших розшуках Гувер зібрав понад 400.000 творів і скомплетував найбільшу цього роду книгозбірню. В завіщанню Гувер записав свою бібліотеку університетові в Ліленд Стенфорді.

— **Масові арештування комуністів.** В горах у Болгарії відбувався перед кількома днями конгрес комуністичної партії, що є в Болгарії забороненою. Конгрес не вдався, бо поліція арештувала всіх членів центрального комітету партії і всіх делегатів з провінції та Москви.

— **Концерт при участи 30.000 співаків.** У Бресляві відбудеться в найблищих днях великий фестіваль при участи 30.000 співаків. Тому, що диригент матиме величезні технічні труднощі при крмуванні такою масою співаків, організатори збудували для диригента рухомий пульпіт, на якім він буде переїзджати перед 30.000 масою співаків відповідно до даної музичної фрази.

— **Відвідини у кн. Віндсору.** До замку у Васерлеонбург до кн. Віндсору та його дружини приїзджає в найближчому часі з Англії сестра кн. Віндсору зі своїм чоловіком. Вони візьмуть участь у великім полюванні.

— **Пожежа бальону Пікара.** Минулої неділі проф. Пікар вилетів в год. 6-ій рано бальоном до стратосфери на терені Злучених Держав. В год. 10-ій передполуднем Пікар осягнув висоту 3.500 м., але мусів осісти на землю, бо бальон згорів. Пікар вийшов з катастрофи живий і здоровий. Він задумував осягнути висоту 32.000 м. при допомозі 2.000 бальонників. Минулої неділі скористав покищо з 80 бальоників. До катастрофи дійшло тому, що Пікар хотів перетяти шнури, що лучили гондолю з кількома бальониками.

— **5 міліонів осіб відвідало виставу в Парижі.** Дня 14. ц. м. відвідало паріську виставу 249.000 осіб. Дотепер відвідало виставу від її відкриття себто за 52 дні 5 міліонів осіб.

— **Оригінальний доказ подружої зради.** Перед судом в Осльо відбувся розводовий процес, що викликував сальви сміху. На розправі п-ні Ріге викликувала свому чоловікові подружу зраду, до якої він рішуче не признавався. Тоді п-і Ріге зграла на патефоні в суді грамофонову плиту, що її награла вночі підчас сну свого чоловіка. Підчас сну чоловік виголошував такі любовні пестощі: „Мавд, моя кохана", храпання і знову: „Мавд, скарбе", храпання. На цій основі суд розвязав подружжа і п-ні Ріге дістане високі аліменти.

— **10.000 убитих у повстанні курдів.** З Дамаску повідомляють що повстання курдів далі поширюється у північнім і східнім напрямі. Дотепер турки мали 10.000 убитих і ранених у боях з курдами.

— **Ватагу торговців наркотиками** зліквідувала по довшій обсервації болгарська поліція. Ватага торговців мала свою централю у Варні над Чорним Морем. Поліція арештувала провідника ватаги Скорділеса з острова Корфу у хвилині, коли перепачковував на корабель 58 кг. наркотиків. Одночасно арештувала 7-ох його спільників. Слідство виказало, що ватага перепачковувала наркотики з чорноморських портів до Амстердаму.

З кіна.

Кіно Коперник.

Дві фільми огіркового сезону. Фільма „Р 107 взиває помочі" — це пропагандивна летунська фільма. Прекрасні евольоції літаками, від яких завмирає серце, життя летунів повне небезпек, а поміж це лентою перетикана історія кохання між летунами і летунськими піклунками, що їх як новість уводить летунське транспортове товариство. „Король Бродвею" фільма повна несподіванок, багато пісні, танцю, що врешті кінчиться американським гепіендом.

Кіно Касіно: „Дармоїд".

Глядіти на цю фільму, значить подивляти незвичайно мистецьку гру Воллеса Бірі, великого актора в стилі небіжчика Лон Ченея, Еміля Яннінгса, та Чарльса Ляфтона. Воллес Бірі творить у цій пєсі тип лінюха-дармоїда, що не важаючи на копицю дрібних діточок увесь час посвячує ловлі риб. Можна собі уявити його клопіт, коли він припадком находить скриньку із сотнею тисяч долярів, до речі: вкрадених грабіжниками в якомусь банку, та коли мусить працювати на це, щоби... могти пускати гроші. Усяж сама історія пуста собі та найменька, але варто її бачити, щоби розважуватися Біревою креацією. У фільмі гарне личко Цецилії Паркер яка грає ролю доньки Воллеса. Фільма — на безрибії серед літньої порожнечі — добра й не мудра. У наддатку танково-музична короткометражівка, в якій показують такі танці, що колишньому звеличникові віденського вальса або паризького менуета може волосся на голові дубом стати.

(ет.)

Нові книжки й журнали.

PION, tygodnik literacko-społeczny. Warszawa 1937. Nr. 28. Pionu zawiera m. in. artykuł ks. Augustyna Jakubiaka „Mit o myśleniu nietendencyjnym" (polemika z Wiadomościami Literackimi), Edmunda Oppmana „Pisma Piłsudskiego", Marjana Piechala „Mój profesor" (wspomnienie o śp. Józefie Ujejskim), Kazimierza Sowińskiego „Klejnot w koronie Rzeczypospolitej" (na marginesie książki o Gdańsku), Romana Kołonieckiego „Uroki Krzemieńca czyli o akwafortach Leokadii Bielskiej", oraz stałe rubryki: Świat książek, Teatr, Przegląd prasy i t. d.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Трагедія Сяну.

ПЕРЕМИШЛЬ. **ЮНАК (ДРОГОБИЧ) — СЯН 1:0 (1:0).**

Справді інакше цього не можна назвати, коли дружина, яку всі вважають 100-проц. кандидатом до Окружної Ліги, програє в елімінаційних змаганнях із противником, якого спершу всі засуджували на безапеляційну програну, ще й з доброю пайкою воріт. Трагедія тим болючіша і прикріша, що українська перемиська дружина справді заслуговує на те, щоб увійти до О. Л. ; — на нашу думку — є безумовно вартіснішою спортовою одиницею, як напр. Юнак.

Трагедія ця ще й тим прикра, що вина за неї спадає не тільки на одинадцятку Сяну чи її провід, але й на всіх тих симпатиків української дружини, що завжди хотіли її перемог і після таких перемог витворювали довкруги Сяну настрій переборщуваної могутности, настрій зарозумілости, настрій, який може іноді доводити до справді небувалих успіхів, але найчастіше доводить до катастрофи. На жаль, сталося воно так і цим разом.

Одинадцятка Сяну зладналгідь знавала прилюдною спортовою співою мистцем львівської А-кляси, їхала до Дрогобича на перший метч з таким почуттям самовпевности, що кожного знавця футболю мусів ще перед тим метчом облітати страх за висліл. Про програну ніхто не думав. Темою дискусій була хіба сильність воріт. Коли ж непадійно, при тім ще й не зовсім заслужено прийшла програна, ситуація стала трагічна, хоч Сян мав перед собою метч у Перемишлі.

На верх виплили давні хиби Сяну, — не тільки Сяну, бо й Україні теж можна в такім випадку багато закинути — нервова невитрималість та нерівномірність.

Хто бачив Україну підчас відплатних змагань із Ресовією у Львові, може уявити собі, як виглядав відплатний метч Сян — Юнак у Перемишлі. У вирішній хвилині не стало Сянові найважнішої і найцінішої спортової прикмети: віри у власні сили і спокою.

Що з того, що грачі двоїлись на гриші, щоб запевнити собі перемогу, коли ввесь час думали про... марево програної. Адже не стара як світ правда, що хто чогось бажає в усіх сил не довіряючи одночасно у свої сили — не здобуде цього ніколи.

Тому програного метчу в Перемишлі не завинив ні судля, що не признав Сянові карного, ні грачі Юнаку, які рятуючи вислід боронилися може й за гостро, не завинили теж і напасники Сяну, які іноді в кількох кроків не вміли післати мич у ворота противника, але завинило перове наставлення цілої дружини від першого свистка судді до останнього.

Сян залишається ще один рік в А-класі і це може вратує клюб на будуче перед такими болючими і прикрими несподіванками, як мин. неділі. Бо хоч технічно, тактично й фізичною кондицією Сян заслуговує уповні на аванс, одначе психічна кондиція цієї направду симпатичної дружини за слаба. Краще ще один рік солідно працювати у своїй класі і поправитись, як переживати долю Руси або хоч Пролому.

Бо Сян не вломиться після останніх невдач. Віримо в це безастережно. Сян не вміє видержати у вирішних хвилинах, зате після невдач не падає на силах, тільки зі здвоєною енергією береться до праці. Так теж буде напевно й цим разом.

Про сам хід змагань годі багато писати. Сян мав майже ввесь час перевагу й не використовував ідеальних „мурованих" позицій. Безупинні зміни у складі зовсім не причинювалися до координації акцій. Переставлення Турка з крайника на чільника було зовсім зайве (під адресою проводу: хоч Турко є безсумнівно одним з найкращих грачів Сяну, проте його сполучарт-нери повинні грати рівномірно в цілій лінії нападу, не тільки на Турка). Перші хвилини гри минають на хаотичних акціях обох дружин. Найбільшу користь із цього карсу має Юнак, який використовує в 9. хв. фатальний кінс і безпоралність оборонців, головно Медвіта і зі стрілу Гурського стрілює одинокі ворота, що отварають перед ним... ворота до Окружної Ліги. Від цієї хвилини Юнак обмежується виключно до оборони. Ця оборона виглядає іноді так, що на карнім полі Юнака грає піла одинадцятка цієї дружини (особливо у другій половині). Ясно, що при такій оборонній тактиці годі говорити про якийнебудь рівень гри. Просто під воротами Юнака велеся безладна копанина. Ліс ніг і тіл заступав завжди дорогу мячеві до воріт і таким чином метч, що в ньому Сян мав 90 проц. гри закінчився його програною.

Видів к. 2-500. Судднював п. Кміцінський.

Передметч: **Гагібор II — Сян II 3:2 (1:1).**

ГОСТИНА УКРАЇНИ В БАСЕЯНІ.

У днях 17. і 18. п. м. гостювала львівська Україна в Дрогобичі й Бориславі. В Дрогобичі грала Україна з мистцем дрогобицької Б-кляси, українською дружиною Ватра, в Бориславі зі сильним А-клясовим клюбом Стшельцом. В оба дні перемогла Україна, залишивши по собі, зокрема в Дрогобичі якнайкраще вражіння.

ДРОГОБИЧ. **УКРАЇНА — ВАТРА 4:0 (0:0).**

Ватра грала у складі: Кубів, Кобільник, Воробець — Неділенко, Мисишин, Коссак, — Кушнір, Дороміський, Флюнт, Колодрубець, Броварський. Ватра грає дуже амбітно і здержує до половини нерішений вислід. У другій половині Україна осягає перевагу й добуває 4 воріт зі стрілів Богурата (2), Магоцького II і Скопеця II.

Перед вищою програною врятував Ватру знаменитий воротар Кубів, який боронив у безнадійних просто позиціях. Дуже добре грав теж оборонець Кобільник. Нападові недостає пробоєвости і рішучости у підворітних ситуаціях.

БОРИСЛАВ. **УКРАЇНА — СТШЕЛЄЦ 3:1 (1:0).**

Стшелец дуже небезпечна і тверда дружина. Гра велася взагал вирівнена. Україна виграла заслужено, бо як цілість була краща. У цих змаганнях грав уже Магоцький І і Мікльош. Найкраще з України грав Гуцул на воротах і Мікльош. Ворота для України здобули: Мікльош 2 і Скопець II. Стшелец добув свої ворота з далекої несподіваної бомби Лані. Гуцул оборонив пригарію карного.

Публики на цих змаганнях к. 2000.

БОРИСЛАВ. **РОПНИК — СТШЕЛЄЦ II 2:5 (1:3).**

СІМКОВИЙ ТУРНІР У ВИННИКАХ.

Субреферат коп. мяча львівської округи зорганізував у Винниках на 18. п. м. в год. 2-ій попол. сімковий турнір. До турніру станули такі дружини: Дніпро (Винники) і зі Львова Буй Тур, Чорноморці та Тризуб I і II.

Вислідн були такі: **Буй Тур—Тризуб II 1:0.** Судця п. Сянка. **Дніпро Винники — Тризуб I 1:0.** Суддя п. Данилів. **Чорноморці — Буй Тур 1:2.** Суддя п. Кметь. Тризуб I — Тризуб II 4:3, фінал: Дніпро — Буй Тур 1:0. Судця п. Данилів. Першенство в турнірі добув Дніпро Винники.

Табеля цього турніру виглядає так.

1. Дніпро Винники	2	4	2:0
2. Буй Тур Львів	3	4	3:2
3. Чорноморці Львів	1	0	1:2
4. Тризуб I Львів	2	2	4:4
5. Тризуб II Львів	2	0	3:5

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

РЯШІВ. **Ресовія — Стшелєц (Іванова Долина) 2:1 (0:1).** Не багато бракувало, Ресовія бувби програла на своїм власнім гриші.

ЛЮБЛИН. **Унія — Ревера 2:1 (1:1).**

ВИЛЬНО. **Сьмігли — В. К. С. 5:1 (1:1).**

ТОРУНЬ. **Гриф — Г. Ц. П. 4:1 (2:0).**

ЛОДЗЬ. **Польонія — Уніон Турінг 3:1 (2:1).**

КАТОВИЦІ. **Напшуд — Подгуже 4:0 (2:0).**

ЗА ВХІД ДО ОКР. ЛІГИ.

ТЕРНОПІЛЬ. **Кресы — Білий Орел 4:1 (3:1).** Заслужена перемога Кресів у відплатних змаганнях за вхід до О. Л. Ворота для Кресів здобули Білогурський 2, Захарієвич та Іваницький (карний), для В. О. Шляхт І, а вільного. Судця п. Рабх

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ. **Чорні — Військовий мистець Львів 1:1. Гасмонея — Світязь 2:1 (1:0)**

МІТРОПА.

ВІДЕНЬ. **Австрія — Ференцварош 4:1 (2:0).** У півфіналі Австрія виграла високо над Ференцварошем, якому ледви вдасться перемогти Австрію у відплатних змаганнях у вищім відношенні, так що Австрію вже сьогодні можемо вважати другим фіналістом.

ЧАША ДЕЙВІСА

Німеччина — Америка 1:1. Крам — Грант 6:3, 6:4, 6:2. Бадж — Геннель 6:2, 6:1, 6:3

НАКОЛЕСНИКИ УКРАЇНИ ЗНОВУ ПЕРЕМАГАЮТЬ.

ЛЬВІВ. Наколесницькі змагання Чорних на 100 км. на шляху Львів—Яворів—Львів, виявили знову, що змагуни України є під цю пору безконкурентійні. Не зважаючи на ослаблений браком тузів (Степаняк, Колтуцький) склад, заняли наші наколесники **два перші місця** в загальній класифікації перед відомими зірками Чорних Желязом і Щотком.

Правда, господарі змагань Чорні перевели деяку „ворету" класифікації і здискваліфікували другого з черги, Бушка з України за те, що в часі їзди прийняв від товариша помаранчу, але це не зменшує морального успіху нашого наколесника.

Загальна класифікація вислідів зі шляху така: 1. Бабій Іван, Україна — 3:03 мін. (!), 2. Бушик Дмитро, Україна — на 1 „гуму" за першим, 3. Желязо, Чорні і мінуту й 40 сек. за першим, 4. Федак.

Порядок після дискваліфікації Бушика: 1. Бабій, 2. Желязо, 3. Федак, 4. Щотка. Організація змагань фатальна.

КОМУНІКАТ Ч. 1
КРАЄВОГО СУБРЕФЕРАТУ КОПАНОГО МЯЧА.

1) Всі змагання за першенство копаного мича поодиноких осередків мусять бути закінчені до 2. серпня п. р.

2) Окружні Спортові Ради і делегатури мають надіслати до 12. серпня ц. р. звіти зі змагань за першенство і табелю розгривок.

3) Кінцеві розгривки за першенство краю у копаному мячі відбудуться в Стрию в днях 21. і 22. серпня 1937 р.

4) Подаємо до відома правильник кінцевих розгривок:

Правильник.

I.

а) Кінцеві змагання за першенство Краю у копаному мячі відбудуться в одній групі в Стрию. Участь беруть дружини-першуни: Львівщини, Стрийщини, Станиславівщини і Коломийщини.

б) Кінцеві розгривки організує О. С. Р. Стрий в днях 21. і 22. VIII. 1937.

в) Дружини приїжджають на свій кошт. Приміщення і удержання змагунам по можности дадуть товариства назначені О. С. Р.

г) Впорядчників у числі 10 осіб на кожні змагання назначує О. С. Р. з товариств в місці свого осідку.

г) Чистий дохід зі змагань йде: 5 проц. до каси У. С. С., 5 проц. до каси О. С. Р., 90 проц. на покриття коштів подорожі клюбам округ: Львівщини, Станиславівщини і Коломийщини по рівній частині.

д) Суддів на пропозицію О. С. Р. назначує К.К.С.С., а межових назначує О. С. Р.

е) Тягнення жеребу переведе Краєвий Субреферат копаного мича.

II.

а) Змагання відбуваються системою еліміпаційною з тим, що переможені дружини розіграють змагання за третє і четверте місце.

б) На випадок нерішеної гри продовжують її згідно з приписами правильника.

в) Протести згідно зі змаговим правильником полагоджує Краєвий Субреферат коп. мича.

г) Дружини-першуни привезуть свої прапори у вимірах 4 м. × 4.5 м.

КРАЄВІ СИТКІВКОВІ ЗМАГАННЯ

В днях 6, 7 і 8. серпня п. р. відбудуться Краєві Ситківкові Змагання за першенство в Коломиї на толаї при вул. Українській у поодинок. грах жінок і мужчин подвійних та мішаних. Вписове 2 зол. у грах поодиноких та 1 зол. у подвійних та мішаних грах.

Зголошення слати на адресу: **Тичинський Богдан Коломия, вул. Крашевського 11** до дня 30. липня п. р. По 30. липня зголошень приймати не будуть.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА Ч. 7 І 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жоаківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.

Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 104—7

ОГОЛОШЕННЯ

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паски по цінах найнижчих поручає

Ремітник ранварської галянтерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

МИКОЛАЙЧИН:
20. VII. Довбуш.

БОРОХТА:
21. VII. Шаріка.
22. VII. Муж двох жінок.
23. VII. Циганський барон.
24. VII. Під курателею.
25. VII. Ніч під Івана Купала.
З Ворохти їде театр до Жаб'я, Косова і Кут.

Український Молодий Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

БЕРЕЖАНИ:
20. VII. Тарас Шевченко.

ПІДГАЙЦІ:
21. VII. Трафіка пані генералової.
22. VII. Тарас Шевченко.

Великий Театр:

Вівторок, 20. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачем.

Середа, 21. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачем.

ВОВНИ — найновіші гатунки і кольори — ДІМВОЛІЧКИ — Львів, ул. Сикстуська ч. 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

КІНА.

АПОЛЬО: „Боккаччіо", „Година спокуси".
АТЛЯНТІК: „Справа Астон" („Забуті обличчя").
ВАНДА: „Таємнича дама", „Сон Бернс".
ГРАЖИНА: „Кімната ч. 309". „Пірати азимку".
ЕВРОПА: „Побідили жінки".
КАСІНО: „Дармоїд" з Волесом Бірі.
КОПЕРНИК: „Р 107 завжає помочі", „Король Бродвею".
МАРУСЕНЬКА: нечинне.
МЕТРО: „Ада це не лишає" і додатки.
МІРАЖ: „Йовий пан шофер", „Вулі в країні песимістів"
МУЗА: „Спокусниця".
ПАЛЯС: „Малий чародій".
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Волек і Льолек" з Димшою.
СВІТ: „Капітан Блюд" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Шампанський вальс" і ревія Рефрена.
ТОН: „Вожд червоношкірих".
УТІХА: „Пат і Паташон як бездомні" і ревія.
ХІМЕРА: „Конфетті".

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ГОДИННИКИ Longines
Omega, Doxa, Cyma
по найнижчих цінах
у Б. ГРІНБЕРГА Сикстуська ч. 4.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 20. липня 1937.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.20 Вечірка мельодій, 20.10, 21.00 Муз. вечір; БІЛГОРОД 18.00, 21.00 Нар. пісні, 18.30, 19.00 Нар. музика, 22.20 Радіооорх., БУДАПЕШТ 13.40, 22.05 Скрипк. речіт., 17.00 Форт. речіт., 18.05 Міська орх., 19.30 20.00 Мадяр. нар. пісні з цигап. орх., 20.00 Мадяр. нар. пісні з цигап. орх., 22.50 23.00 Сальон. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Орх. мандолінистів, 16.05 Салян. музика, 17.30 сень, 20.00 Несподіванки на Дунаю — фестів., 21.30 Мельодії Штрауса — орх., 22.20 Мельодії Мілекера, 23.00 Мельодії Цірера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Португальські пісні, 16.00 Пополудн. музика, 18.00 Романт. музика, 19.00 Вес. муз. 20.10, 21.00 Танк. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Любовний напиток" — оп. Доніцетія; МІНХЕН 16.16 Пісні і музика, 17.15, 18.00 Розр. концерт, 21.10 Вечір. муз., 22.30, 23.00 Нічний концерт; ПРАГА 18.05 Хор. 19.00 Військ. орх., 20.50, 21.00 Концерт чеськ. фільгарм. оркестри; РАДІО ПАРІ 13.15, 19.30, 20.30 Спів. реціталь, 15.45, 19.45 Форт. речіт., 16.00 Концерт амер. консерват., 19.15 Скрипк. речіт., 21.00, 22.00 „Ля вівандієр" оп. Годара; РИМ 17.15, 22.45, 23.30 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 22.15 Форт. речит.

Середа, 21. липня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. муз., 17.00 Пісні, 17.15 Форт. тріо, 19.20 Вес. муз., 20.10 Розр. концерт; БІЛГОРОД 18.40, 19.00 Нар. пісн., 21.00 Спів. речіт., 22.20 Розр. муз., 22.45 Танк. музика; БУДАПЕШТ 13.00 Сальон. муз., 17.30 Танкова муз., 18.45, 19.00 Легка муз., 21.15 Опер. орх., 23.10 Циганська муз.; ВІДЕНЬ 17.30, 18.00 Сучасна австр. муз., 20.05, 21.00, 22.00 Симф. концерт віден. фільгарм., 22.30, 23.00 Танк. муз.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. концерт, 18.00 Форт. речітатль, 20.10 Військ. орх., 21.00 Муз. з цілого світа, 22.30 Нічна музика; МІЛЯНО 17.15 Танкова муз., 19.00, 20.40 Розр. муз., 21.35, 22.00, 23.00 Симфон. концерт; МІНХЕН 16.15 Розр. муз., 17.15, 18.00 Вес. концерт, 19.00, 20.00 Нар. муз., 21.10 Муз.-поет. авд., 22.20 Пісні Брамса, 23.00 Танк. муз.; ПРАГА 17.40 Оргєн-творн, 19.00 Муз. алдиція, 19.30 Пісні, 19.45 Фоорт. речіт., 22.20 Хор празьких учителів; РАДІО ПАРІ 15.30 Спів. речіт., 17.00 Оркестра, 20.30, 21.00, 22.00 Муз. слуховище Леру; РИМ 18.30, 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00 „Контрольор вагонів" — опер. Альгіанія, 23.30 Танкова музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 20. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. дев., 7.10 Муз. з пл., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полуд. дев., 12.15 Сигнал часу, 12.08 Полудня, денник, 12.15 Платн, 12.25 Військ. орх. з Лодзі, 13.55 Легка музика з пл., в перерві 14.00 Гутірка, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Пісні — сопр., 15.15 Розр. концерт з пл., 15.40 Львів. біж. вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Авдиція для старших дітей, 16.20 Двофорт. твори, 16.45 Прогулька до Александрова — фейл., 17.00 Легка музика — скрип., форт., флет, тенор і мецосопр., 17.50 Актуальна турист. гутірка, 18.00 Фінанс.-господ. актуальн., 18.10 Платн, 1925 Літерат. нарис, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Пять хвилин у небі — скеч, 19.15 Скрипк. речіт., з форт., 19.50 Спорт. вістки, **20.00 Розр. концерт — орх. Т. Серединського, спів — Марія Сокіл, форт. Т. Серединський,** в перерві 20.45 Веч. денник і хлібороб. вістки, 21.45 Не забув до смерти — рецит., 22.00 Концерт орх. з Вильна, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Танкова музика, 23.30 Танк. музика з дансінгу, 24.00 Орх. Т. Серединського.

Середа, 21. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Рухан., 6.38 Муз. з пл., 7.00 Ран. дев., 7.10 Муз. з плят, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудне дев. 12.15 Увертюра пл., 12.25 Дуга орх., 13.55 Легка музика з пл., 14.45 „Ідемо на прогульку" — оповідання для дітей, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Орх. з Філядельфії, 1 пл., 15.40 Львівські бікучі вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 з моєї роботні — літер. нарис, 16.15 Пісня за Шлеську — чолов. хор, 16.45 Військ. відчит, 17.00 Вязанка мельодій — орх., 17.50 Будівляні праці — гутірка, 18.00 Хвил. бюра студій, 18.10 Сьогоднішна пісня Італії —літерат.-муз. авдиція, 18.40 Завтр. прогр., 18.45 Льокаль. спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 „Загрчена стійка" — муз. авд., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Орх. з Лодзі, 20.45 Вечірн. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Концерт Шопена, 21.45 „Пасія до книжок", 22.00 Танкова музика, 22.50 Останні вістки вечірн. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 „Джез і пісенька" — пл., 24.00 Орх. Т. Серединського.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, дня 19 липня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·60 зол.
молоко . . . . . 15—16 сот.
яйця . . . . . 1·20—1·30 зол.

Тенденція на масло звишкова, на молоко та яйця сильна.

Подяка.

Прибиті важким горем по невиджаданій втраті Найдорожчого Мужа, Батька і Дідуня СТЕФАНА ФЕДІВА — складаємо отсим найщирішу подяку всім тим хвальним Установам, організаціям і Високоповажаним знайомим за вислови співчуття. Зокрема дякуємо Високодостойному о. кан. Лопатинському, о.д-р Василіяну, о. проф. Дурбакові, о. віцерект. Малиновському, о. катех. Хомишині, о. Берестові, о. Харині В. і о. Харині М. за відведення Пок. йнього на місце вічного спочинку, а крім того о. кан. Лопатинському й о. катех. Горчинському за відправлення панахид. Щиро дякуємо відпоручникам філії акад. гімназії та інших установ, як також всім Високоповажаним Знайомим за їх ласкаву участь, якою причинилися до звеличання похоронних обрядів.

Ольга Федева — дружина; Теонія і Іван Кабаровські, Оксана і Осип Суховерські, Ірина і Володимир Петрачки, Ігор і Наталія Федіви — діти; Лідія, Юрій, Володимир, Ірина, Богданко — внуки.

Подяка.

Прибиті тяжким горем з причини розлуки з нашою найдорожчою сестрою, мамою і бабусею, яка 6. червня п. р. після довгих терпінь перейшла у кращі світи до Небесної Неньки, почуваємося до обовязку зложити щиру подяку всім тим, які в часі недуги, смерти й похоронів дорогої Покійної виявили нам своє співчуття і прийшли нам з помічю.

І так у першу чергу дякуємо Впр. ОО. Совітникам Миколі Лящинському й Стеф. Хирівському, які дорогу нашу Покійну приготовили на дорогу вічности. За провід у похоронах дякуємо Впр. о. канонікові Василеві Дубицькому, парохові Любінець і Вел. о. сов. Миколі Дерешові, парохові Молодинча, Вел. і Високопреподобним оо. Іллі Гавриляшинові, завідателеві Стрия, о. проф. Миколі Лящинському, о. проф. сов. Осипові Мартинкові, о. сов. Миколі Матковському, парохові Дуліб, о. Зеновієві Нарожнякові, сотрудникові з Добряп, о. сов. Богданові Охримовичеві, парохові Завадова, о. сов. Василеві Хлипавці з Гірного, о. проф. сов. Степанові Хирівському, о. Михайлові Ференцові, парохові Верчан за участь у похоронах. Крім цього дякуємо Впр. оо. Гавриляшинові, Лящинському, Нарожнякові, Мартинкові, Хирівському за відправлення парастасів в хаті, як також о. Гавриляшинові, провідникові Мар. Дружини Пань, який над гробом попрощав теплими словами Покійну, довголітню голову цієї Дружини, а о. Матковському за щирі слова в церкві, в яких змалював життя Покійної. Дякуємо рівнож Настоятельні СС. Служебниць Пр. Д. М., п. професоровій Хирівській, п. меценасовій Гарасимовій, Наконечній, як також усім П. Т. Паням із Мар. Дружини Пань, які в часі недуги Покійну відвідували й потішали. Щира подяка від нас Вел. о. мітратові Базилові, о. каноніковій Дзеровичеві, о. канцлерові Галлятові за щирі слова співчуття, як також усім, що нам у перших хвилинах нашого горя заявили чи то устно, чи письменно своє спочування. Дякуємо П. Т. відпоручникам Учит. Збору гімназії жіночої Р. Ш., вселюдної школи Р. Ш. в Ланах, і школи з Заплатині, які звеличали своєю присутністю похорони матері свого товариша, а Молоді і діточкам згаданих шкіл, які з вінками прийшли, щоб востаннє попрощати маму свого оката хита — щире „спасибіг". Впов. Панам лікарям: д-рові Карінцеві, Кіндлерові, Левицькому і Сегенові дякуємо за лікарську опіку й поміч, яка влекшила терпіння Покійної.

Вкінці всім тим, які без різниці віроісповідання чи народности так численно прийшли, щоби востаннє попрощати Покійну на її похоронах щире „спасибі" — най Бог усім стократно заплятить.

Стрий, у липні 1937 р.

о. Маріян — син; Анна — синова; Марія Гордтова — сестра; Роман, Віра, Надія, Маріян, Адріян — внуки.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МАТУРИСТКА гімназійна приймe лекцію на провінції у священника або учителя на дуже догідних умовинах. Стопька, Дрогобич, Бартломея, дім д-ра Барановського. 1—2

РІЖНІ

МЕБЛІ всілякого роду, догідні умовини „МЕБЛЬОСКЛАД", Казимировська 25.

НА ПРОВІНЦІЇ, близько Окружного Суду до відступлення вироблена канцелярія адвокатська на догідних умовинах. Зголошення до „Діла" під „Добрий інтерес". 1290 3-3

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби в комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 6371 4-7

НАПРАВА лакованих печей всякого роду — **роботи бляхарські** — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Осоліньських 5, тел. 257-68. 1283 9-10

КОМБІНЕЗОНИ МОТОЦИКЛЕВІ найдешевше джерело Варібня „ПАЛЮМ", — Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 6—10

Взуття посезонове вже від **зол. 5.90** дістати можна у ф-мі Я. ШТРАССЕР, **Галицька 15 — в подвірю** передше „Краха". 1284 9—10

Незрівняний в якості пудер і крем ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ завдяки якому стає пера ОКСАМИТНО-МАТОВА.
Ціна коробки з пушком зол. 1.25.
2910 79—?

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 19а
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Др. Богдан Макарушка
Львів, вул. Руська ч. 16
виїхав на 3-тижневий відпочинок.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Середа 21. липня 1937. Ч. 157

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Русицизм і православія.
(Вступна стаття.)

Сензаційні подробиці про замах
на полк. Коца.
Таємничі самоходи з погашеним світлом.

Конґрес Есперанта й українці.

Арештування у Варшаві.

Японське військо вирушило на підбій Китаю.

Китайська армія окружує японську.

Одчайна відозва Чанкайшека.

Помер винахідник радія, Марконі.

Завдання інспекції праці.

Бурхливі демонстрації гітлєрівців в Австрії.

Будинок смерти.

Ч. 157 (14.700). Львів, середа 21. липня 1937 Оплата поштова uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Після замаху на полк. Коца.

СЕНЗАЦІЙНІ ПОДРОБИЦІ.

По вибуху бомби поліція окружила терен довкола віллі полк. Коца, щоб зберегти незатерті сліди для слідства. В понеділок рано приїхав на місце міністр справедливости Грабовський з прокуратором окружного суду Колябським і представником відділу безпеки міністерства внутрішніх справ прок. Шульцом та обняв керму слідства. До полудня поліційні агенти перешукали кожну п'ядь землі на цілім терені коло віллі і позбирали всі відломки бомби та останки рук атентатчика. Відломки бомби уможливлять владі устійнити рід бомби. Хоч тіло атентатчика було страшно змасакроване і з лиця годі було його пізнати, всеж таки особу атентатчика зідентифіковано. Це молодий мужчина. Його прізвище і сензаційні подробиці слідства тримають в тайні. Мін. Грабовський оглянув терен, познайомився зі зібраним матеріялом і вполудне відїхав до Варшави. Слідство веде слідчий суддя до надзвичайних справ Скужинський. Суддя переслухує особи, що мешкають недалеко віллі полк. Коца. Один державний урядовець зізнав, що на хвилину перед вибухом бомби побачив на шосі два приватні самоходи з погашеним світлом, що стояли недалеко автобусового перестанку Малих Сьвідрів. Цей перестанок віддалений від віллі полк. Коца близько 700 метрів. Негайно після вибуху бомби оба самоходи відїхали до Варшави.

Далі одна жінка бачила недалеко віллі полк. Коца трьох мужчин, які розійшлися так, що двох пішло в однім напрямі, третій у другому напрямі.

Полк. Коц дістав безліч гратуляційних телеграм.

100.000 курдів бореться проти Туреччини.

ПРОВІДНИК ПОВСТАНЦІВ ВІДКИНУВ ПЕРЕГОВОРИ.

Курдійські емісарі в Сирії обраховують, що у протитурецькому повстанні бере тепер участь коло 100.000 мужчин. Жінки постачають харчі для повстанчих відділів і збирають луски з набоїв. В Іраку та в Сирії повстали окремі комітети для підмоги курдам.

Під цю пору з курдами воює 30-тисячна турецька армія — мабуть небавом її скріплять.

1. липня виїхала з Анкари турецька делегація на переговори з вождом повстанців Саїдом Різою, та він навіть її не приняв, лише через своїх адютантів переказав, що він **не вірить у турецькі обіцянки і припинить воєнні операції щойно тоді, як Туреччина забере свої війська з Курдистану.**

Китайська армія окружує японську.

СССР НЕ ВМІШАЄТЬСЯ ДО ВІЙНИ

Представник японського міністерства війни заявив представникові Аваса:

Небезпечно було би дальше ждати на військову поміч з Японії, бо китайські війська постійно йдуть вперед і можуть окружити японські залоги. Китайські передні сторожі увійшли вже до провінції Гопей.

Покищо годі передбачити, чи формально виповідять війну і як довго триватиме вона; здається, що

неможливо зльокалізувати конфлікт.

Одинока небезпечна зброя китайців — це летунство, та Японія унешкідливить його.

Інтервенція СССР не загрожує,

бо Москва занадто занята внутрішніми турботами. Зрештою СССР та інші держави постачатимуть китайцям зброю.

ЯПОНІЯ ВІДМОВЛЯЄ НАНКІНОВІ ВСЯКИХ ПРАВ ДО ПІВНІЧНОГО КИТАЮ.

Як подають з японських політичних кол, китайський уряд у меморіялі з 19. ц. м. не дає відповіди на японські домагання, щоби він перестав мішатися до місцевих договорів Японії з північно-китайськими провінціями та щоби залишив ворожі кроки в тих сторонах. Китайську пропозицію, щоби рівночасно евакуювати обі армії, відкинула Японія ще давніше; вона не годиться і на друге китайське домагання: щоби Нанкін мав право затверджувати договори Японії з автономними провінціями.

Китай не приняв ультимату до 19. ц. м. — він відповідає за теперішне безвихідне положення.

Бурхливі демонстрації гітлерівців в Австрії.

В понеділок відбувся в м. Валь зїзд австрійських і німецьких комбатантів під гаслом „рамя об рамя" при участи мін. Гляйзе Горстенав, німецького посла фон Папена і німецького військового аташе полк. Муфа. Цю нагоду використали австрійські націонал-соціялісти й уладили бурхливу демонстрацію. Поліція арештувала 21 осіб. Офіційний комунікат каже, що в майбутньому подібні імпрези уладжуватиме „патріотичний фронт", а не приватні особи. Комунікат підкреслює, що гості з Німеччини поводилися тактовно крім одного випадку.

МАРКОНІ ПОМЕР.

З Риму повідомляють: Минулої ночі (з понеділка на вівторок) помер Ґілєльмо Марконі.

*

Марконі прийшов на світ 25. квітня 1874. р. у Ґріфьйоне (коло Больоньї). Він перший збудував радіостацію, послуговуючися теоретичними відкриттями інших учених. Від 1918. р. був Марконі італійським сенатором; жив він здебільша в Анґлії. 1909. р. Марконі дістав Ноблеву нагороду.

—o—

Вже вийшла чергова книжка Бібліотеки „Діла":

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОК АРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника.

Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків.

Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

Русицизм і православія.

Львів, 20. липня 1937.

У низці статтей, поміщених недавно на сторінках „Діла", вказали ми, що Товариство ім. Качковського протегує незєдинене православія, стараючись своїми „виданнями" вповні у своїх членів (які майже всі греко-католики) прихильність до згаданого віроісповідання з рівночасною шкодою для гр.-кат. Церкви. Одначе згадане Товариство не творить під цим оглядом виїмку, бо здебільша подібно поводилися та поводяться й інші галицькі москвофільські товариства, організації, бурси, москвофільська преса та й окремі москвофільські діячі по різних вічах, зборах і зїздах. Якаж власне ва причина такої великої прихильности галицьких москвофілів до православія, щоб аж агітувати за переходом туди гр.-католиків? Причина така, що російська, а за нею й москвофільська національна ідеольоґія вже від давніх часів до того ступня звязалась з православієм, що русицизм і православія стали поняттями майже неподільними, майже тотожніми.

Погляд про неподільність понять русицизму і православія спопулярнизували в Росії в 30-тих роках мин. століття брати Аксакови, А. Хомяков і ін. На тім самім становищі станув Достоєвський, який у своїх творах виложив погляд, що „русскій человек не может быть не православним". Подібно писали всякі Ловайські, Хойнацькі і Малишевські, для яких поняття „православний" і „русскій" були синонімами. Того самого держалась і держиться російська православна Церква, бо в синодальних, церковних виданнях (напр. „Минія дополнительная" СПБ 1909. р.) православія і Росію прославляється як поняття нерозривні. Так само думали й російські православні духовники. Напр. у „Ниві" (ч. 14. з 1934. р.) були передруковані виїмки з листів вищого російського православного духовника до останнього холмського гр.-кат. епископа Куземського, де кажеться, що „велікая істіна, что нелзя бить русскім, не бивши православним" та що русицизм з православієм „нераздельни как душа с телом" і „разделеніе етіх двох начал противітся пріроде".

У нас в Галичині цей погляд неподільности русицизму й православія почав закорінюватись від 60-тих рр. мин. століття, а саме від часу, коли Богдан Дідицький проголосив 1866. р. у львівському „Слові" заяву про національно-церковну єдність галичан з москалями. Програмою Б. Дідицького, яка спершу мала тактично-історично протипольське значіння, перейнялось чимало тодішніх наших інтеліґентів, не лише світських, але й духовних, які почали пропагувати погляд, що „настоящій русскій" чоловік повинен бути православним.

Вся тодішня галицька москвофільська преса стала наскрізь православнофільською. Тут належали: згадуване вже „Слово", „Пролом", „Новий Пролом", „Русская Рада", „Наука", потім „Галичанин", „Руская Воля", „Прикарпатська Русь" і „Голос Народа". На тім самім ковчику їде й теперішній „Русскій Голос" та „Земля і

Воля", „Русскій Голос" писав у приливі щирости, (ч. 38. з 1933. р.), що православія „ето оплот русскости", а „Православная Карпатская Русь" (ч. 11. з 1933.) заявляла, що „русскость без православія ето дом созданий на песке". В брошурі, написаній С. Бендасюком з нагоди православно-агітаційної паради в Чорнім (Горлич-чина) 9. IX. 1934. р. читаємо, що „найлучші русскі фільософи все висказували думку, що православія невіддільне від русскости та що до русского національного ідеалу можна йти лиш православною дорогою".

На наслідки такої акції галицьких москвофільських інтелігентів не треба було довго ждати, бо ось в 70-тих роках мин. століття переходить на православія на Холмщині майже сотка галицьких гр.-кат. священників москвофілів, в 1881. р. зголошує перехід на православія (за намовою москвофіла гр.-кат. священника Наумовича) галицьке село Гиличка, за яким потім ідуть на початку XX. ст. села: Залуче, Теляж і Граб, в 1914—15 роках робить це 30-тьох священників-москвофілів у Галичині, а по світовій війні (в 1926—28. роках) переходить на православія 40 сіл на Лемківщині. На процесі Ольги Грабар у 1882. р. селяни-москвофіли отверто заявляли, що „у москаля і в нас одна й та сама віра". А в 1914. р. на процесі С. Бендасюка і тов., обвинувачені, оборонці і свідки (всі москвофіли) зовсім не крилися з тим, що русинизму не можна відділити від православія.

Галицькі москвофіли, головно інтелігенти, переймаються перед світовою війною до того ступня симпатіями до православія, що гр.-кат. священник-москвофіл заявляє (гл. „Русское Слово" ч. 2. з 1912.), що тому не може передплачувати „Русского Слова", бо воно — мовляв — „признає главу римського головою Церкви (а це є зрадою русскої ідеї) і грає в езуїтсько-католицьку дудку"! Інший гр.-кат священник-москвофіл (гл. „Нива" ч. 5. з 1910.) виразно маркує, що небезпечно викорінювати з народу „вродженний" нахил до православія, бо з православієм можна викинути й Христа. Деякі гр.-кат. священники-москвофіли посилали власні й чужі дітей до російських православних шкіл, а на Лемківщині деякі священники-москвофіли перед війною піддержували серед народу нахил до православія і до цього навіть самі отверто признавались. Гр.-кат. священник-москвофіл (гл. „Н. Зоря" ч. 19. з ц. р.) зорганізував у 1911. і 19[illegible] рр. паломництво на православний відпуст у Києві та сам виготовив своєму парохіянинові-католикові протикатолицьку промову, яку той виголосив на могилі Наумовича. Ця промова була пашквілем на папу, унію, уніятських єпископів і священників!

Думаємо, що ми навели досить фактів на доказ, що в історії Церкви існують поважні причини, щоб з найбільшою обережністю ставитися до гр.-кат. духовників-москвофілів, як оборонців гр.-кат віри і Церкви. Очевидно, існують виїмки, але ці виїмки не вдалі заперечити правилові, яким є гін москвофільства до православія, як чогось, що є багато ближче й рідніше кожному „русскому" від католицизму, що відіграв і грає таку позитивну ролю в українському національному відродженні.

Ці уваги не повинні боліти наших братів-українців з Волині чи Холмщини, які борються (добре чи зле, з успіхом чи без) за розмосковлення Православної Церкви у Польщі. Ці рядки не мають тепер на меті провадити пропаганду унії серед православних; вони звертають лише увагу на цілком ненормальне явище, що на території Лемківщини, яка найбільш загрожена агітацією варшавського синодально-московського православія і яка саме через оту небезпеку дістала окремий тимчасовий консисторський центр у формі Апостольської Адміністрації, — керма оборони католицизму опинилась у москвофільських руках! Який це дивогляд, що москвофіли-священники мають найбільший (чи не єдиний) голос в Апост. Адміністрації, ті священники, які цілком природно, згідно зі своїм політичним світоглядом мусять своїми — хай навіть підсвідомими — почуваннями мусять линути до православія! Л.

Великий Театр	21. VII. 8. год. вечор. Нині останній виступ Стефана Ярача „ЛЮДИ НА КРИЗІ"	Великий Театр

КРІВАБЕ ПОВСТАННЯ КУРДІВ.

Ситуація курдійської меншини в Туреччині та причини теперішнього повстання.

Курди, що останніми часами підняли стихійне повстання проти Туреччини, це арійський, спорідснений з персами народ, що має коло 3 і пів мільона душ; заселює передньо-азійську верховину на пограниччі Туреччини, Персії, Іраку і Сирії; найбільше курдів живе в Туреччині. Провести їхні етнографічні межі нелегко, бо вони живуть всуміш з турками, вірменами, бедуїнами, несторіянами (християнське плем'я в Сирії), крім того вони кочують, змінюючи місце осідку. Дрібні курдійські енклави розкинені, сягають совітського Закавказзя та персько-туркестанського кордону. Під володінням Персії та Іраку живеться Курдам незгірше; в Іраку навіть визнали їхню мову другою державною. Навпаки між Туреччиною і курдами доходило часто до непорозумінь, які доводили до повстань.

Туреччина підбила частину Курдистану ще у XV. столітті, але рештою заволоділа щойно у першій половині минулого століття. До найновіших часів турецьке володіння над Курдистаном було більше позірне, бо на ділі курди зберегли були майже повну незалежність під зверхністю своїх вождів. Хоча незалежні, курди не зуміли зорганізуватись у державу — до нинішніх часів вони живуть у примітивному родовому устрою, розбиті на дрібні племена, що не виходять зі стану постійної війни.

Курди — народ сміливий, отвертий, гостинний, правдомовний, вони люблять родину, залишають жінкам велику — як на сході обичаї — свободу. Та під культурним оглядом курди стоять дуже низько. Замешкуючи бідну верховину, що лише в долинах має плодючу землю, курди, цей безсумнівно найпримітивніший зі сучасних арійських народів, мають два головні джерела прожитку: скотарство і розбишацтво. Війна і добича — це зміст життя курдів.

Народець з такою вдачею має специяльну вартість для турецької імперії, яка, як відомо, своїм національним складом нагадувала Австро-Угорщину, у своїй національній політиці послуговувалася дуже жорстокими засобами. Турецька адміністрація — примітивна, несцентралізована, без контролі, визискувала підданих, як могла, доповнюючи свої не дуже то правильні доходи. На цьому у першу чергу терпіли християнські народи, зокрема вірмени, які зі свого боку не проявили ніякої нагоди, щоби провокувати турків, обтяжуючи своє конто їхньою жадобою мести.

Серед такої ідиллі найпопулярнішим адміністраційним засобом стала пацифікація, що здесятькувала вірменський народ (Ще давніше у Туреччині вирізали масово греків та маронітів — християнський народець, який живе у Сирії). До ролі пацифікаторів курди підходили прегарно — зокрема вірменські погроми це їхне діло.

Курдійсько-вірменські зудари загострювало одно суспільне явище, а саме процес поселення частини курдів, що до того часу кочували. Як кочевники, не мали вони власної землі, тому поселюючися, забирали її вірменам, що доводило до постійних сутичок. Турки через пальці гляділи на погроми, вдоволені, що дві меншини взаємно винищуються, зокрема, що революційний вірменський елемент вимирає, і то не обтяжуючи відповідальности турецького уряду. Не ми — мовляв — вирізуємо вірмен, вони гинуть у сутичках зі своїми сусідами.

Після війни національне обличчя Туреччини основно змінилося. Ампутація расово чужих арабських провінцій поділала на Туреччину корисно: на місце безобразної, анархічної монструальної імперії, „мусулманської Австро-Угорщини", як її звали, появилась республика, суспільна під національно-расовим оглядом. Щоби радикально усунути корінь небезпечних конфліктів та внутрішньої слабости, нова турецька влада рішила очистити Малу Азію від чужоплемінного елементу. Греків, що заселювали чорноморські і зокрема егейські береги, вимінявши турецький уряд з грецьким на турків, що були грецькими громадянами. Цією оригінальною операцією зліквідовано дві меншини, два джерела неспокою і горя. Не така щаслива була доля недержавних вірмен: їх силоміць розселено по всій турецькій державі, так що вони на ділі втратили свою національну територію (зрештою релятивну, бо вже і до світової війни не було там вірменської більшости).

З хвилиною, як Туреччина стала національно суцільною державою, жандарм-пацифікатор став зайвий. Взагалі в упорядкованій, модерній державі, яка нічим не ріжниться від якоїнебудь европейської, не стало місця для хижацького племени кочевиків. Між модерною турецькою адміністрацією та курдійськими родами і племенами доходить до щораз то гостріших конфліктів.

Курди, які здавен-давна не любили турків, поривають за зброю і підіймають повстання 1925 р., за 5 років знову. Боротьба зі завзятими войовничими верховинцями, у дикому скелистому терені, де туземець-партизан почувається куда краще ніж регулярний вояк, не була легка. Турки з трудом здавили повстання; вони навіть мусіли просити Францію, щоб дозволила заатакувати курдів через Сирію. Та теперішне повстання здається ще грізніше: 30.000 турецького війська не може дати собі ради з курдами.

Можна припускати, що ще довго затягнеться ця безнадійна, нерівна боротьба. Нерівна — бо якіж виглядн на перемогу має етнічна маса, що не зуміла ще вийти з племінного устрою і витворити почуття національної єдности, у боротьбі з модерною, вайрцево упорядкованою державою? Хіба кусок середньовіччя, що його химерна історія залишила серед скель Курдистану, може мірятися з XX. століттям? Тим більше, що курди здається не можуть рахувати на підтримку ніякої зі сумежних держав, Іраку ні Персії, бо кожна з них має сама курдійську меншину. Треба брати в рахубу і те, що ці держави звязані з Туреччиною приязними взаєминами і зокрема близькосхідною антантою та пактом, що його цього місяця підписала Туреччина, Ірак, Персія та Афганістан у Тегерані.

Туреччина поборює курдійський сепаратизм з тим більшим завзяттям, що Курдистан, хоча бідний, має чимале геополітичне і стратегічне значіння, як вузол Близького Сходу, що в ньому сходяться кордони усіх мусулманських середньо-азійських держав: Туреччини, Персії, Іраку та Сирії, яка небавом також вимансипується. При сутність неохочих повстанців, войовничих курдів у цих сторонах небезпечна, бо їхне повстання може перервати звязок між Туреччиною та її східніми мусулманськими сусідами.

Наскільки в такому повстанню може бути дехто зайнтересований, звісно собі, коли згадаємо, що у Близькосхідній Антанті згуртувала турецька дипльоматія під своїми впливами держави, якими Англія дуже цікавиться, у першу чергу з огляду на копальні нафти — та які силоміць вирвалися з під британських впливів: Персія ще 1920. р., Ірак перед кількома місяцями.

Хто знає, де сходяться нитки нинішнього курдійського повстання, чи не є воно звернене проти турецьких впливів на Близькому Сході?

(гал.)

Успішний маневр національних військ під Мадридом.

Авас повідомляє: Артилерійський двобій на відтинку Наваль Карнеро минулої неділі тягнувся аж до ночі. Хоч національні війська не осягнули теренових здобутків, але всеж таки відділи ген. Варела приневолили червоні війська відступити в кількох місцях. **Це влекшить національним військам окружити Мадрид.**

БУРГОС, ПАТ. Ген. Франко покликав до війська 19-літніх мужчин.

Конґрес Есперанта й українці.

Під увагу всім українським есперантистам!

Вже пятьдесять літ існує, розвивається й захоплює щораз ширші круги людей міжнародня помічна мова есперанто. Сьогодні при помочі цієї мови можна порозумітись з людьми в усіх частинах світа. Як у численних інших ділянках так і в есперантському русі стоїмо на сірому кінці. Нема ні одної книжки в есперантській мові, яка інформувала б про український край і нарід, про його історію, культуру і стремління. Зі смертю есперантської газети „Ukraina Sonilo" — „Зоря України" — не маємо постійного звязку з есперантським світом. Та заки видамо відповідну книжку й часопис, треба послуговатись листуванням чи то з товариствами, чи поодинокими особами. Особисте листування має ту вищість над пропагандивною книжкою, що книжки можна не читати, а лист, як щось безпосереднього, буває все прочитаний. На доказ наводимо деякі вимки з листів.

Італієць проф. Г. Ф з Брешія[1]) пише між іншими таке: „Думаю, що українська мова дуже подібна до російської, чи так? Чи також у теперішній українській мові викинено знак ъ, котрий був у передвоєнній російській азбуці? Дуже ціню російську літературу. Нічого, жаль, не знаю про українську літературу, дуже хотів би почути дещо про неї. Скажіть мені, чи є які книжки про українську літературу у французькій, англійській або німецькій мові — я радо куплю їх. Не думаю, щоби були есперантські переклади з української літератури." Дістявши бажані інформації, той сам професор ставить у другому листі такі питання: „Я читав, що радянський уряд признав українську мову державною, — чи думаєте, що Україна почуває себе тепер щасливою, чи радянська влада залишила Україні правдиву автономію?"

От що пише француз І. Р. з Люру-Бекон[2]): „Ваші інформації про український нарід дуже мене зворушили. Я вірив досі, що Україна є вільною республикою в Радянськім Союзі. З присланої карти бачу, що я зовсім фальшиво був поінформований. Я оцінював український нарід значно меншим і зовсім не в тих околицях. При творенні мирових договорів повинні були взяти під увагу сорок міліонний нарід. Даючи волю Латвії, Естонії і иншим народам, повинні були признати її також українцям...

[1]) Лист з березня 1931.
[2]) Лист з жовтня 1933.

Бєск Ф. Б. Г. Барріка[3]) подає в листі до мене зміст статті про Україну в незалежницькім щоденнику басків „Eskkadi", при чому звертає увагу на заповідь Редакції обговорити порушені моменти у черговіх статтях.

Як бачимо, при помочі есперанта можна інформувати чужинців про себе й довідатись про життя інших народів безпосередньо від них самих. Колишні українські урядові кола розуміли й доцінювали значіння есперанта. В 13-ому Конґресі Есперанта у Празі в серпні 1921. р. взяла участь офіційна делегація України. Представник Дипльоматичної Місії У. Н. Р. в Празі Г. Бочковський промовляв, привітаний гучними оплесками, після представника саксонського уряду, а перед представником Союзу Народів П. Нітобе. Українські есперантисти-емігранти взяли тоді поважну участь у праці конґресу та всіх його імпрезах і навязали дружні взаємини з цілим рядом визначних громадянських діячів ріжних країв і народів.

Від 7—15. серпня ц. р. відбудеться у Варшаві 29-ий Ювилейний Світовий Конґрес есперанта, на якому есперантисти цілого світа святкуватимуть 50-ліття появи й істнування міжнародньої мови есперанто. Це будуть роковини події, яка склалася у 1887. р. у Варшаві: тоді появилася книжечка п. з. „Міжнародня мова", якої автор підписався псевдонімом Д-ро Есперанто (звідки й назва цієї міжнародньої мови). Автором цим був лікар-окуліст д-р Людовик Лазар Заменгоф.

Чи і як українські есперантисти возьмуть участь у цьогорічнім конґресі — досі ніхто нічого не знає. Були справді в газетах згадки, що до участи в конґресі зголосилося індивідуально щось коло 10-ти українців, але про якусь зорганізовану участь нічого не чути, хоч істнують у Галичині аж два українські есперантські товариства. Може з участю українців на есперантськім конґресі буде знову таке саме, як з участю у католицькім конґресі в Познані?

Тимчасом нам здається, що й есперантський конґрес це дуже добра нагода, щоб навязати звязки з широким світом і пригадати, що істнують українці. І тому кличемо заздалегідь до всіх есперантистів-українців, щоб не проґавили цієї нагоди. **Т. З—ий.**

[3]) Лист з жовтня 1933.

Опакув. зголош. до Ур. Пат. Р. П. за ч. 17255.

Ревеляційна новина!

Знаменитий чай E.W.I.G. у незвичайно корисним опакуванню.

Роди **„Дві Лілії"** і **„Золота Рожа"** в гарантованих **слоях коксерцовиу**

Жадайте в крамницях кольоніяльно-спожівчих.

3—10

Етичні підстави національних рухів та самоуправа, як форма вияву.

Зміст реферату українського посла Зеновія Пеленського та білорусина о. А. Станкевіча на конґресі меншин у Льондоні.

Темою нарад другого дня конґресу національних меншин у Льондоні була справа „Пошана прав національних меншин основою співжиття европейських народів". Нарадам прислухувалося багато гостей та англійські і закордонні журналісти.

П. Георг Попов відчитав реферат представника білорусинів у Польщі **о. Адама Станкевича,** який не міг явитися на конґрес з відомих причин. У цьому рефераті автор розглянув етичні основи правних вимог національних меншин. Далі ствердив, що нарід є природним організмом і тому згідно з природним та божим правом повинен розвиватися без перешкод.

Зате провідною думкою реферату **пос. З. Пеленського** була самоуправа. Пос. Пеленський вказував на основі історії Англії, як дуже придається самоуправа, щоб на ній сперти керму і управу складних державних справ. Зокрема самоуправа надається до пристосування до національних меншин. Вони ще більше вимагають такої самоуправи, бо змагають до її найвищої

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 15

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

СОЛОВКИ.

Нові життєві умовини.

Над ранком побачили ми острів із стрімлячими на ньому силюетами церковних веж: ми зближалися до таємничих Соловок. Лявіруючи між густо засіяними, меншими островами, „Нева" вплила до пристані.

Примістили нас у 13-ій сотні, в давнім преображенськім соборі (православна церква), який поділено в тій ціли на 3 поверхи. Розмістилися ми просто на підлозі, бо прич для нас не стало. Чергового дня цілу ґрупу вязнів, що приїхала з Мягу, а малими вимками, погнали на озеро Перт, знову на лісні роботи. До щасливих вимків належав теж автор цих рядків.

Острів Соловки має 17 до 28 км. проміру. Густо порослий карловатим, смерековим і березовим лісом, має коло 500 озер багатих у рибу. Деякі з озер за часів, коли на острові був православний манастир, получили монахи малими каналами, створивши таким чином водну комунікацію на цілім острові. Крім цього Соловки мали вузькорейкову залізничку, що лучила зі собою ріжні місця острову.

Краєвид прегарний, особливо восени, коли листясті дерева прикрасяться золотими барвами, світячи ясними плямами на тлі смерекової зелені.

Ловля риб у соловецьких озерах вязням гостро заборонена, бо в озерах годують більше вики ондатру, рід великого щура з дуже цінним сріблисто сірим футром. Ондатри живуть у воді й легко хватають за гачок закинений на рибу.

Центром соловецького життя є т. зв. „Кремль" — це є комплекс поманастирських будинків, окружених довкола грубим муром. Давні церкви, собори, келії монахів — усе перероблене на казамати, в яких приміщують вязнів. З пятьох воріт, що ведуть до тієї твердині, тільки одні ворота відчинені для вязнів, де в день і в ночі стоїть стійка, яка впускає і випускає вязнів тільки за перепусткою виданою владою.

Кремль разом із будинками, що його окружають, творить щось у роді самовистачального містечка, яке обслуговують ріжні, необхідні для більшої людської збірноти, установи. Отже є тут гарбарня, заложена ще за часів побуту монахів на острові, механічна фабрика, яка заосмотрює соловецькі кораблі в найконечніші металеві частини, електрівня, цегольня, кравецькі і шевські варстати, тартак, млин, гончарня, торфівня, хліборобське господарство, що з огляду на короткотривале літо родить тільки бульбу, капусту, ріпу і моркву. Збіжжя не доспіває. На берегах моря, в бараках мешкають рибалки, які доставляють адміністративному персоналові свіжу рибу і що найважніше, виїжджають на ловлю знаменитих соловецьких оселедців, яких теж тут солять, вантажать до бочок і висилають. Бо соловецькі оселедці призначені на експорт. Тільки вища соловецька адміністрація має право до цих „ласощів" — вязням не вільно.

Всі ці заведення і підприємства обслуговують виключно вязні: вязні є інжинірами, агрономами, управителями, книговодцями, майстрами і робітниками. Бо тут можна стрінути представників ріжних професій: професори, артисти, інжиніри, музики, лікарі, акробати, рільники, балетниці, робітники, священники, попи, мулли, старшини давньої російської армії, судовики царських часів, а крім них злодії, розбишаки, ріжного роду аферисти, проститутки, чекісти, хабарники і т. д.

Мало цього: більша частина сторожі складається з вязнів. Ледви кількадесять осіб творить т. зв. вільний нагляд, значить такий, що складається з людей неувязнених. Інші — це бувші чекісти або большевицькі військові, яких вислали за ріжні промахи до табору й виконують тут функції, що відповідають їхнім здібностям. Таксамісько, як вільний нагляд узброєні в кріси, так само одягнені в довгі совітські шинелі, з тою ріжницею, що на ковнірі замість червоних відзнак носять чорні. І, треба признати, що ці невільні сторожі були гостріші, більше вимагали і були менше людяні у відношенні до своїх увязнених товаришів, як вільні сторожі. Бо на Соловках заведено таку систему, що кожний, хто мав якунебудь владу, гнобив своїх підчинених: десятник не мав милосердя для звичайного робітника, управитель підприємства був пострахом для підчинених службовиків. Кожний намагався заслужити, приподобатись начальству, зискати якісь полекші чито у формі дозволу на мешкання в якійсь комірці при підприємстві, замість у загальній, заблощиченій келії сотні, або дозволу купити собі якісь харчові продукти, або — це найважніше — попасти на листу тих, яким скорочують речинець кари.

(Продовження буде).

форми, до власної держави. Описав промовець спинився над поодинокими ділянками громадського культурного і господарського життя, що їх нарід може осягнути найкраще при допомозі самоуправи. Це торкається не лише територіяльних меншин, які мають якийсь-такий доступ до самоуправи, але також до персональних меншин обєднаних у професійних, ремісничих, культурних і т. п. організаціях. Вкінці неостанне місце займає теж Церква, що відограє велику історичну ролю не лише в релігійному, але також і національному житті українського народу.

*

РЕФОРМА ЛІГИ НАЦІЙ І ПРАВ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН.

(1. резолюція Конгресу).

„Конгрес европейських національних меншин, познайомившись з питанням охорони національних меншин на свому XIII. зїзді в Льондоні стверджує, що приняті Лігою Націй гарантії у справі здійснення міжнародньої охорони національних меешин залишились майже не виконані і минулого року. Це тимприкріше для конгресу, що правне і фактичне знищення життевих основ національних меншин посунулося наперед саме чи не з цієї причини. Конгрес стоїть далі, як і раніше на становищі, що мусить дійти до розвязки проблеми національних меншин у державах. Одночасно конгрес твердо переконаний, що міжнародне зобовязання держав і звязана з тим міжнародня охорона меншин при правильнім пристосуванні надається до того, щоби довести до таких розвязок у державах і таким чином відняти проблемі національних меншин дуже багато з його теперішньої гостроти. Тому конгрес звертається в інтересі заступлених ним національних груп, що начислюють 40 міліонів осіб, а в першу чергу в інтересі мирного співжиття народів взагалі з пекучим покликом до держав ради Ліги Націй, зокрема до В. Британії, занятися тим, щоби здійснено права національних меншин і щоби при нагоді реформи Ліги Націй подбати про дійсне наладнання і пристосування міжнародніх прав та міжнародньої охорони національних меншин.

Щож торкається шляху, на основі якого можна осягнути цю ціль, конгрес обстоює при сповненні національними меншинами своїх однодушно виданих домагань, що зводяться до діяльности і реформи Ліги Націй".

ВИТРЕВАТИ У СВОЇЙ ВІРІ...

(2. резолюція конгресу).

„Конгрес звертається з покликом до всіх европейських національних меншин не знеохочуватися культурною і господарською недолею, що настала наслідком жалюгідних метод боротьби проти їх природних і легальних домагань зберегти свою національність. Національні меншини повинні рішуче витревати у своїй вірі, що вкінці їхня справа переможе, бо вона є справою справедливости і життя. Повинні бути переконаними, що рішучим обстоюванням при своїх вимогах нової справедливої розвязки меншинних справ у своїх державах служать не лише своїй національности, але також здоровому, справедливому і тревалому ладові в державах, до яких належать.

Конгрес стверджує з вдоволенням, що залишилася приязна солідарність обєднаних ним народів не зважаючи на ріжнородність їх життевих справ і положення важких часів та висловлює надію, що ця солідарність втримається як доказ, що взаїмна толеранція і пошана ріжних народів не є утопією.

В цій солідарности бачить конгрес оборону правильности шляху, що його вона намітила від початку і без хитань іде ним від того часу".

САЛЬВАТОРЕ ФАРІНА:

ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ

повість.

Матільде Серао: „Покинена", опов. у перекладі М. Островерхи. — Антоніо Фогацаро: „Недокінчені ідиллі; Едмондо де Амічіс: „Зустріч" у рекладі П. Карманського. **Ціна 2. зол. Порто 30 с.**

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ У ВИСОКИХ ШКОЛАХ У КРАКОВІ.

Виділ Української Студентської Громади у Кракові подає до відома всім, що в черговому шкільному році бажали би студіювати у Кракові отсі короткі інформації:

I. 1) **Ягайлонський Університет** (вул. Голембія 24) має виділи: а) **Теольогії** — з гр.-кат. теольогією для питомців з Лемківщини. б) **Права й Адміністрації** — студії тревають 4 роки. При виділі істнує: дворічна Школа Політичних Наук. в) **Лікарський** — студії тревають 6 років та один триместр. Обовязує вступний конкурсовий іспит. При виділі істнує: а) Школа Фізичн. Виховання — 3 роки; б) Школа Гігієністок (Школа Пелєнгнярек і Гігієністек) — студії тревають 2 роки. Приймають по скінченні 6 кляс гімназ. г) **Фільософічний** — 4 роки. При виділі істнує: а) Фармація — 4 роки. б) Педагогіка — 1 рік — до приняття на педагогіку потрібно 3 роки університетських студій. г) **Рільничий** — 4 роки. При виділі істнує: а) однорічний кооперативний курс і б) дворічний огородничий курс. Оплата на всіх Виділах університету 200 зол. річно.

2) **Гірничі Академія** (Алея Міцкевіча) має Виділи: а) Гірничий; б) Гутничий. Ближчі інформації дає канцелярія деканату Гірничої Академії.

3) **Висока Торговельна Школа** — студії тревають 3 роки. Оплата річно 365 зол. Ближчі інформації дає секретаріят В. Ш. Г. — ул. Міцкевіча.

4) **Академія Мистецтв** (Пляц Матейкі). Студії тревають 4 роки. Обовязує вступний конкурсовий іспит. Оплата річно: 160 зол. Подання до II. половини серпня. По ближчі дані до секретаріяту Академії.

Крім того істнує у Кракові: 1. Школа готелєрська — студії тревають 2 роки. Умовини приняття: скінчених 6 кляс гімн. або рівнорядну іншу школу. Оплата річно 400 зол. 2) Школа декорації і мистецького промислу (Алея Міцкевіча). Школа має відділи: 1. різьбарський, 2. маларський, 3. графічний, 4. архітектури внутр., 5. текстильний. Студії тревають 5 літ. Вимоги: 17 скінчених літ, 4—6 кляс гімн. Обовязують вступні конкурсові іспити. Оплата річна 200 зол.

II. Кандидатів до всіх високих шкіл у Кракові обовязують вступні лікарські оглядини перед окремою лікарською комісією. Речинець оглядин оголосять своєчасно ректорати усіх шкіл у проспектах, що їх можна дістати за відповідною оплатою у секретаріяті кожної школи.

III. Кошти прожитку у Кракові пересічно 50 зол.; можливе навіть дешевше, залежно від здібностей і проворности кандидата. По ближчі інформації щодо студій, умовини приняття, речинця оглядин, вступних іспитів тощо слід звертатися до секретаріятів відповідних шкіл, або на адресу: Лапичак Тома, ст. мед. Ніжанковіце. Кандидати на лікарський виділ у своєму власному інтересі повинні зголосити про намір студіювати медицину Виділові Української Студентської Громади в Кракові (Ягєльоньська 10/III п. Краків).

За Виділ У. С. Г. **Лапичак Тома**, голова.

Раби большевицького режіму.

У звязку зі закінченням будови каналу Волга—Москва, центральний виконавчий комітет СССР постановив випустити на волю 55.000 вязнів, що працювали при будові цього каналу за „працю повну енергії". Це свідчить, яке величезне число людей у Совітах позбавлене свободи, коли при будові одного каналу працювало понад 55.000 вязнів, то якеж в такому разі мусить бути загальне число вязнів у цілому СССР?

ФРІЦ ФОЙЛЄР

Магічне мило.

— Маю ледви доляра — ствердив Джек перечисливши готівку. — А ти кілько маєш, докторе?

— Менше більше два рази стільки — відповів я втішений. Коли чоловік скитається тисячі кільометрів по Америці як безробітний, ці два доляри — останки гонорару за вилічену корову — становлять мале майно. На їжу вистачить.

— На їжу? — обурився Джек. Останніх грошей не вільно видавати. Мусимо старатися заробити щось завдяки нашим капіталам. Будь ласка подовбай трохи у своїй інтелігентній голові.

— Може знайдемо в недалекім місточку працю — відповів, пригадуючи собі три туцини професій, якими за кілька останніх літ я займався.

— Перед нами лежить Аконда у стейті Канзас. Числить ледви 3.000 мешканців — відповів мій американський приятель. — Коли шукатимеш праці, поліція викине тебе з міста. Маю кращу думку. Підеш тепер до міста і винаймеш там малий візок і коня на кілька годин. Думаю, що дістанеш усе те за доляра. Крім цього вистарайся гострого ножа. Відтак вернешся на поле й будеш мене ждати. Автім, побачиш.

Здвигнувши раменами пустився я в дорогу і небавом вернувся я вже з візком на місце стрічі. Небавом надійшов теж Джек із великим клунком і казаном.

— Так, докторцю, тепер працюй — озвався він до мене. Тут маєш за доляра свіже мило до прання. Покраєш його на малі кусні довгі й широкі 4 цм. Відтак кожний кусень завинеш окремо і складно в цей коліровий папір.

— Може вкінці мені скажеш, що з того всього буде? — запитав я забираючись до повзі.

— Гого! Наше патентоване магічне мило — відповів сміючись Джек — змиває найгірші плями. Ціна тільки пів доляра за штуку.

— Алеж ніодна людина не дасть тобі за те навіть сотика — спирався я. — Адже кожний схоче перше випробувати мило.

— Хай пробує — заявив американець з величезною самолевністю. Ти вже полиши це мені. Ти будеш тільки інкасувати гроші.

— А що ти приніс у казані? — допитувався я далі все ще не довіряючи його плянам.

— Дьоготь — відповів коротко Джек — вичистимо тепер оси нашого візка і висмаруємо на ново.

— Щоб ми могли швидше тікати? — докинув я обурений. Навіть мені не сниться. Не маю охоти познайомитися ближче з американською поліцією.

— Нісенітниці — воркнув Джек. — Довго не затримаємося, але коня й візок віддамо кому слід.

Я знав, що наше підприємство не може бути без закиду. Але кишки грали марша і рад-не-рад мусів я на все погодитися.

Діяльність нашого підприємства полягала на тому, що ми просто заїхали на ринок і розложили наш товар. Зручність з якою Джек „переробляв" людей, доказувала, що він уже нераз займався такими справами. Вереском, приговорюванням, закликами й захвалами викликав зацікавлення серед прохожих і зібрав коло нас величезну юрбу людей.

— Нема на світі плями, якої наше патентоване мило не змилоб в одній хвилині — співав як із нот. — Вистане трохи зимної води, раз потерти милом і пляма щезне як камфора. Все за одних 50 центімів. Моє панство, тільки пів доляра за це восьме чудо світа. Прошу, хто купує?

— Напевне нема ні слова правди в його балаканині — воркнув хтось із глядачів.

— Що? — хвилювався Джек — Ви мені не вірите? Мій хлопче, — звернувся він до якогось хлопчини, що стояв серед цікавих — побіжи кудись і принеси горнятко студеної води. Чистої, студеної води — розумієш?

Коли я почув ці слова, почув що на мене виступили зимні поти. Якже він міг рішитися на щось такого.

Але сензація почалася щойно тепер. Чемно вклонившись попросив Джек якоїсь міщаночки хусточку від носа. Кількома швидкими рухами викрутив з візка колесо, яке блищалося в сонці верствою свіжо насмарованого дьогтю і потер хусточкою дьоготь. Зі страхом дивився я, як біла хусточка замінилася в чорну шмату.

— Так, моє панство, тепер прошу вважати — говорив Джек, коли хлопчина вернувся з водою. — Газдиня за кілька годин не діпралась би цієї хусточки, зате я зроблю це при помочі магічного мила за кілька секунд.

Здивований побачив я, що Джек отвирає один із кольорових пакуночків, бере мило й милить хусточку. Відтак переправ її у воді і — чудо — хусточка блищала сніжно-білою чистотою. Глядачі були захоплені і коли на бажання спізнених глядачів Джек повторив свою пробу ще раз, випродали ми наш запас за нецілої пів години.

— Заробили ми 60 долярів — говорив Джек, коли ми віддавши візок і коні пустились у дальшу дорогу. Незлий заробок і легка праця!

— Справді — відповів я — але може вкінці виясниш мені, яким ти чином змив дьоготь при помочі звичайного мила й зимної води?...

— Шкода, що ти стільки студіював — засміявся Джек — якщо ти був би докладно приглянувся, то ти був би запримітив, що я не смарував коліс дьогтем, лиш звичайним чорним милом, ти осле!

Не міг я на те погодитися, щоб я був ослом. Зате вважав я себе за — драбугу.

Пер. п. с

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Завдання інспекції праці.

Робітниче питання в кожній сучасній державі таке важливе, що займає одно із перших місць у державно-адміністраційному апараті та творить цю ділянку суспільно-державницького ладу, яку слід завжди доповнювати щораз то новими законами і розпорядками. Конфлікти робітничої маси з капіталом бувають часто небажаним для держави явищем; це тло, на якому повстають конфлікти куди важливішого характеру, як сама боротьба клас. Тому нині кожна держава, добре доцінюючи силу робітничої маси у громадянстві, намагається сама кермувати цими проблемами, що витворюються довкруги відношення робітника до працедавця управильнювати їх та надати їм правні, бережені законом санкції. На те й існують окремі міністри праці, яким довірено цей особливий ресорт та які дбають за здорові відносини в ділянці наємної праці.

У Польщі при міністерстві суспільної опіки існує окремий департамент праці, що його завданням є охорона, інспекція і політика праці. Цей департамент та підлеглі йому уряди дбають про точне виконування і зберігання цілої низки законів та розпорядків, звязаних із поняттям наємної праці, зокрема стоїть він на сторожі розпорядку президента Річпосполитої з дня 14. липня 1927. р. про інспекцію праці.

Важніші постанови цього закону.

Інспекція праці, що є органом державної адміністрації, підчиненим міністрові суспільної опіки, підлягають всі заведення і підприємства, в яких визнають наємну працю. Вона покликана і обовязана сторожити над зберіганням та виконуванням законів про охорону праці, головно-ж охорону життя і сил працівників, над зберіганням добрих обичаїв в умовинах праці, в договорі про працю, у збірних договорах праці і т. д. Має дбати та управильнювати правильники і час праці, дбати про святочні дні, відпустки, про працю малолітніх, яким повинна забезпечити загальне і професійне навчання, провірювати праці жінок та виконувати нагляд над робітничим представництвом.

Незалежно від цього інспекція (інспектори) праці бере участь разом з іншими властями в розпорядках, що відносяться до дозволів на будову або перебудову промисловик заведень з огляду на безпеку й гігієну праці, обвинуванює перед окружними судами за непошанування постанов про охорону і час праці та співділає разом з іншими чинниками (староством, воєвідством) у поладнуванні конфліктів праці (розмство).

Органами інспекції праці є: районові інспектори праці, окружні інспектори праці, спеціальні інспектори праці та головний інспектор праці і підінспектори праці, інспекційні лікарі й асистенти.

Районові інспектори праці (і підлеглі їм підінспектори) виконують на терені своїх районів (на які складається кілька повітів) доручення й обовязки по думці постанов розпорядку про інспекцію праці та видають накази і рішення у справах, застережених до їхнього вирішення. Вони підлягають безпосередньо окружному інспекторові праці, як другій інстанції, що наглядають над діяльністю районових інспекторів праці у своїх округах. Окружні інспектори праці підлягають головному інспекторові праці, який безпосередньо вже відповідає перед міністром суспільної опіки. Головний інспектор праці є службовим зверхником підлеглих собі органів інспекції праці. Вреші начальну владу в інспекції праці творить міністр суспільної опіки.

Підінспекторів праці покликують в цих районах та округах, де з огляду на різнородний обсяг ділання виявиться це необхідне. Вони підлягають службово тим інспекторам, при яких урядують, та виконують усі чинности, довірені їм з обсягу інспекції праці, користаючи з управнень, що приступають районовим інспекторам праці.

На інспекційних асистентів покликують тих кандидатів, що мають найменше 5 років робітничої практики. Вони мають співділати з органами інспекції праці в нагляді над зберіганням постанов про охорону праці в заведеннях та підприємствах, підчинених інспекції праці.

Інспекція праці у Сх. Галичині

Міністр суспільної опіки своїм розпорядком з 20 лютого 1928. р., виданим у порозумінні з міністрами хліборобства та промислу і торговлі поділив територіяльно Польщу на округи і райони. Цілий терен Галичини належить до VIII. **округи** з осідком у Львові (площа Смольки 3.). До цієї округи належить: **район 42 з осідком у Львові** з повітами: Львів-місто і Львів-повіт, Бібрка, Городок, Яворів, Мостиська, Рава Руська, Сокаль та Жовква. **Район 43 з осідком у Дрогобичі** з повітами: Турка, Дрогобич, Лісько, Рудки, Самбір, Старий Самбір і Сянік. **Район 44 з осідком у Перемишлі** з повітами: Березів, Добромиль, Ярослав, Кольбушова, Кросно, Любачів, Ланьцут, Ніско, Перемишль, Переворськ, Рящів, Стрижів і Тарнобжег. **Район 45 з осідком у Станиславові** з повітами: Богородчани, Городенка, Коломия, Косів, Надвірна, Станиславів, Снятин і Товмач. **Район 46 з осідком у Стрию** з повітами: Долина, Калуш, Рогатин, Сколє, Стрий та Жидачів і врешті **район 47** з осідком у **Тернополі** з усіма повітами тернопільського воєвідства.

Накази інспектора праці.

Інспектор праці може видавати накази, які можуть бути карні за нарушення постанов про час праці, недотримання зобовязань супроти органів інспекційної влади, за неприязність, невізвання інспектора та неудіслення вияснень і відповіди на письма та запити інспектора і т. д. Від наказу інспектора прислугує покараному відклик до переведення адміністрарної розправи, у висліді якої видається оречення. Його можна заскаржити до окружного суду, що рішає остаточно про дану провину. Найбільше карно-адміністраційних справ переводить інспектор у звязку з непошануванням закону про час праці (заставлювання робітників працювати більше ніж 8 годин денно або в неділі і свята римокат. обряду й державні) на основі донесень поліційної влади та окремих професійних робітничих організацій.

Інспектор праці видає ще технічні накази або поручення, що їх можна заскаржувати до 14-ти днів до окружного інспектора. Видає його на основі зладженого підчас візитації промислового заведення в випадку, коли в заведенні не притримуються постанов про охорону праці, безпеку життя, гігієну та моральність.

Посередництво.

Дуже важну ділянку займає в обовязках інспектора праці посередництво в полагоджуванні конфліктів робітників з промисловцями, власниками підприємств та промислових заведень. Особливо в теперішніх часах, коли робітник приневолений шукати собі належної йому пошани та умовин життя, вічні конфлікти не сходять сливе з бюрка інспектора праці. Економічні домагання (підвишка платні), домагання підписати збірний договір праці і забезпечення інших, корисних для робітників умовин, це підклади вічного ферменту і напруження між капіталом та працею, які часто-густо перетворюються у форму страйку. Інспектор праці на бажання одної зі сторін скликує конференції, на яких представники робітників та працедавці за його посередництвом шукають спільної мови та узгіднюють свої домагання. У великій більшости такі конференції доводять до успіху: робітники годяться з промисловцями та списують спільний договір. Інколи підчас самого вже страйку діланя інспектора праці необхідне

Рільні робітники.

Окремий закон з 1. серпня 1919. р. постановляє про ліквідацію збірних конфліктів у хліборобстві. До цього покликані окремі рільні розємні комісії, що урядують під проводом інспектора праці з участю відповідної кількости представників рільних робітників та працедавців. Ці комісії устійнюють умовини праці і платні рільних та лісових робітників на кожний службовий рік зокрема.

19-та стаття того закону каже про окрему розємну комісію, що покликана поладнувати дрібні та індивідуальні спори у хліборобстві. Сюди належать цивільні скарги рільних робітників за недотримання умовин платні за сповнену працю в характері форштаря, строжа, паштуха, доярки, двірського ремісника, гуменного, гаєвого або сезонового чи денного робітника. Інспектор покликує таку розємну комісію на кожний повіт, що складається з нього та по одному представникові робітників (робітничих, професійних союзів) та працедавців. Ці комісії, що на місяць урядують по 2—3 рази в кожному повітовому місті, полагоджують скоро безліч дрібних, але важливих для робітників справ, а найважніше — даром, бо процедура перед комісією безплатна. У цій же ділянці інспектор праці має право візитувати службові мешкання двірських робітників, особливо з огляду на гігієну та здоровля і моральність.

*

Отже завдання інспектора праці незвичайно важке і складне. Влучно сказав голозний інспектор праці на одній із персональний конференцій, що інспектор праці мусить бути інжинієром, правником, лікарем в означеному напрямі виховником та добрим адміністраційним урядовцем...

Евген Ткачук,
с. о. підінспектора праці.

Картель продуцентів папи розвязаний.

Міністерство промислу і торговлі розвязало рішенням з 17. ц. м. картель продуцентів папи, що його створили у Бидгощі 16. березня ц. р. такі фірми: 1) Фабрика дахової папи „Імпрегнація" у Бидгощі, 2) „Браття Фішер" у Торуні, 3) „Венке і Діло" у Грудзьондзу, 4) „Матеріял Будівельний" у Гдині, 5) Теріндустрі у Данцігу, 6) Гебрідер Шріринг у Гогенштайн, і 7) Брунон Шляйфер у Сьлівєці над Вислою. Членами картелю були краєві фірми і німецькі з Данцігу.

Картель як „подвійна спілка" мав власні бюра у фірмі спілки з обмеженою відповідальністю під фірмою „Союз продуцентів смолевої папи" у Бидгощі. Згідно зі статутом спілка мала управильнювати збут продукованої спільниками смолевої папи і смолевих продуктів та посередничити при закупні сирівців і при інших трансакціях між спільниками та третіми особами. Одночасно спільники заключили другу спілку (що не була правною особою) на необмежений час, щоб нормувати і контролювати продукцію, ціни та умовини збуту на цілім польськім митнім просторі. Крім того цей договір призначував контингент збуту для поодиноких членів картелю. Отже картель управильнював не лише збут, але також умовини продукції і продажі та ціни. Таким чином картель підбив ціни смолової папи від 15—20 відсотків, а ціни смоли на 13 відсотків. Не слід забувати, що папа і смола є інвестиційними артикулами, що їх купують здебільша селяни, яких покупна сила дуже впала. Щоб підсилити інвестиційний рух та втримати ціни папи і смоли на можливо низкім рівні, міністр промислу і торговлі розвязав згаданий картель

Зачислювання грошей на податки

ЗГІДНО З ДОМАГАННЯМ ПЛАТНИКА.

Міністерство скарбу письмом з дня 13. квітня ц. р. Д. Ш. 3818/4/37 вияснило, що скарбова каса обовязана зарахувати вплачений податок так, як того домагається дотичний платник, напр. господар має незаплачений залеглий податок, кошти упімнення, екзекуції і т. п. Коли вплачує особисто або пересилає поштою і виразно зазначує, що платить грунтовий податок за 1937 р., то скарбова каса має записати і зарахувати як грунтовий податок за 1937 р., хочби були будьякі там заделгости чи кошти, бо так каже постанова т. 3-ої §. 18 обовязуючих рахунково-касових постанов для кас скарбових урядів (Урядовий Денник Міністерства Скарбу ч. 9. поз. 178 з 1935. р.). Це має значіння для платника, бо звичайно є полекші у сплаті залеглостей, що залежать від плачення нових податків.

Одначе якщо платник виразно не зазначить, який податок платить і за який рік, тоді скарбова каса зараховує при плаченню безпосередніх податків, спадкового податку і від таровизн у такому порядку: насамперед стягає на екзекуційні кошти, опісля кари, числячи від найбільш залеглої, щойно вкінці на податок.

Платник може домагатися устно або на письмі (є вільне від стемпля) вияснень, а скарбова каса обовязана письменно дати вияснення щодо способу і дати зачислення вплаченої суми за посередництвом П. К. О. **І. Л.**

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Електрична небезпека.

Силу електричного струму міряють т. зв. вольтами й амперами напр. так, як тягар кілограмами і т. д. Електротехніки кажуть, що електричний струм, що має кількасот вольтів і натугу одної десятої ампера є безумовно смертельний. Одначе дійсність не погоджується з тією правдою. Оглядали смертний випадок, що його спричинив струм на 60 вольтів, одначе було теж і декілька випадків, де електричний струм зі силою 220, 400, 2.000 а навіть 10.000 вольтів майже нічого не пошкодив ураженим. Відомо, що проводів (дротів, що ними переходить електричний струм) ніяк не можна доторкатися (зокрема мокрими пальцями). Одначе оповідають, що один монтер „пробував" язиком провід із 220-вольтовим перемінним струмом, щоб пересвідчитися про його приявність. Це просто неймовірне!

ПРИГОДА ЕЛЄКТРОМОНТЕРА.

Один електромонтер в Тиролі мав направити провід із дуже сильним струмом. Заки поліз на стовп, велів, щоб йому дали письменну посвідку, що на той час, як він направлятиме, перервуть електричний струм („вилучать"). Опісля він забрав зі собою ніж безпеки та поліз по стовпі нагору. Там прикріпив себе поясом та бажаючи щераз упевнитися, чи вилучили струм, доторкнувся проводу. Недбалий робітник у електрівні забув вилучити струм і згаданого електромонтера струм відштовхнув так сильно, що він аж повис на поясі. Він негайно зліз зі стовпа й зилання недбалого робітника. Струм мав тоді 10 тисяч вольтів!

НЕОДНАКОВІ УМОВИНИ.

Просто неймовірний був випадок одного 16-літнього хлопчиська, що жартами поліз на стовп і вхопився за провід, куди біг струм а 35 тисячами вольтів! Він справді дуже „поварив" собі обі долоні та впав зі стовпа, одначе навіть не втратив притомности. Виходить, що одного вбивае вже струм зі 60-ти вольтами, а іншому й 2 тисячі вольтів нічого не зробить.

Всетаки можна зовсім певно ствердити, що електричний струм зі силою повад 50 тисяч вольтів є вже безумовно дуже небезпечний.

ЗАВЖДИ ТРЕБА РЯТУВАТИ.

З уваги на те, ураженних електричністю треба завжди рятувати. Один 10-літній хлопчина майстрував щось біля погано ізольованої елек- Приявні батьки десять хвилин пробували його рятувати, аж урешті вирішили, що хлопець не живе. Поклали його на ліжко. Випадково зайшов туди ветеринар. Він почав негайно робити хлопцеві штучне віддихання. За годину хлопчина віджив.

Зновуж одного інжиніра поразив у лице струм з 35-тисячами вольтів. Він упав на землю. Дві години пробували його рятувати, одначе надаремне. Врешті зателефонували до централі, що тіло інжиніра вже стигне. Управитель централі велів далі робити інжинірові штучне віддихання. Аж за три години заходів біля ураженого, цей віджив.

ЗДОГАДНА СМЕРТЬ.

Коли в цих випадках, та в багато інших, (ураження громом) грізні явища позірної смерти щезли, то треба догадуватися, що поважні та важні обяви ураження не є ушкодженнями то є тіла, тільки немов забуреннями в організмі. Всі обсервації підтверджують, що навіть при найважчих обявах ураження електричністю маємо до діла зі забуреннями, що їх можна вповні вилічити. Виходить, що при ураженні електричністю маємо до діла з позірною смертю, що її спричинюють забурення в тілі, коли їм завчасу належно не запобігти. Ураженого електричністю треба завжди рятувати пильно.

—o—

Будинок смерти.

НЕСАМОВИТЕ ЖИТТЯ У ФАБРИЦІ ЗБРОЇ.

— Коли я перший раз переступив поріг фабрики муніції, — оповідає один робітник — вона навіть доволі приємно вразила мене. Я жалів тільки, що вона була задалеко від Буенос Айрес і що не можна було після праці забавитися в місті.

Першої днини я був вільний і міг оглянути фабрику. Вона лежала у великому парку-городі, де росли пальми. Будинки не були тут цікаві. Були вони невеличкі й осаджені глибоко в землі, наче гриби. Розміщені вони були далеко один від другого, а поміж ними були великі земні вали.

НАПИСИ.

Навкруги фабрики був високий, подвійний мур, що біля нього сторожили вартівники. Прикре враження йшло від таблиць, що їх було видно на кожному місці. На цих таблицях були написи: „Не вільно курити!", „Не запалювати вогню!", „Вогонь погрожує тобі й тисячі людей!" і т. і. Це зразу пригадувало, що я в найбільшій фабриці динаміту на землях Південної Америки.

Я був тут новою людиною й усе мене тут цікавило.

ЦВЯХ У ЧОБОТІ

Коли я починав свою службу, то мене попереду зревідували в окремій кімнаті. Там відібрали в мене ніж, ключі й усякі металеві предмети. Один урядник оглянув моє взуття й дбайливо перевіряв, чи цвяхи в підошвах є докладно забезпечені. Коли вони вистають, то треба взувати фільцові капці. Один робітник оповів мені, що саме заприводу цвяха в підошві трапилася була тут найбільша досі експльозія (вибух). Якось раз пролунав алярмовий сигнал і всі робітники стали тікати. Знечева один робітник похопцнувся заприводу цвяху в підошві. Повстала маленька іскра, що вистарчила, щоб ціла комора вилетіла в воздух. З 70 осіб, що були в тій коморі, не можна було згодом найти навіть сліду.

НЕСАМОВИТИЙ КАЗАН.

Сорокового дня після того, як я став працювати в тій фабриці, мене перенесли до т. зв. відділу нітрогліцерини (вибуховий матеріял куди більше небезпечний від динаміту).

Звичайно називають цей відділ „салею смерти", бо незважаючи на найбільш новітнє улаштування, не можна забезпечитися перед випадками, що тут доволі часто трапляються. Праця тут дуже легка, одначе треба до неї залізних нервів. Робітники приносили сюди згущений і вимішаний сірчаний і сільний квас у окремих посудинах із твердої гуми. Цей плин виливали до великого казана (кітла). Згодом виливали туди ще 250 кільограмів найчистішої гліцерини, а машини починали автоматично мішати те все. Найважнішим питанням була тут контроля температури. Було тут біля двадцять автоматичних термометрів. З казана ішли рури. З тих рур виходила пара. Окремі доглядачі стежили за тою парою. Коли вона ставала дещо червоною, алярмові дзвінки й сирени негайно повідомляли про небезпеку. Тоді люди покваплем пускалися тікати до окремого, бетонового, підземного схову

БІЛЯ ПІДОЙМИ.

Мені вказали якусь підойму в стіні й повчали:

— Ви будете ввесь час держати руку на цій підоймі. Вам не вільно залишити її навіть на хвилину. Коли почуете алярмові сигнали, вам треба надавити на підойму та негайно що-сили тікати. Від вашої моторности залежить ваше життя, та життя 70 ваших товаришів!

Якось раз ми всі схвилювалися без найменшої причини. Бож усе йшло нормально. Робітники принесли в гумових посудинах 1600 кільограмів згущеного квасу, що його треба було змішати з гліцерином. Ця робота тривала 30 хвиль. Про її покінчення повідомляла машина тихим дзвінком. Я стояв із рукою на підоймі та зорив по салі.

ТРИВОГА.

Очевидно, підчас мішання нітрогліцерини витворювалася температура, що не повинна була переходити 33 ступні. Звичайно стрілка вагалася між 25 і 23 ст. Після тридцяти мінут кидали до казана цілі маси вазеліни, що мала очистити нітрогліцерину від зайвих квасів.

Саме підчас цьої роботи загомоніли знечева алярмові дзвінки та сирени. Це мабуть вартівники біля рур запримітили червону пару.

Я негайно повернув підойму й пустився щосили тікати. Я хіба ще ніколи ось-так швидко не біг. Я штовхав подорозі товаришів. Врешті ми перебігли довгий коридор і опинилися в бетоновому схові. Один, двох, трьох... одинцятьох... Були всі.

У СХОВІ.

Провідник дружини робітників поглянув на годинник зі секундником. В мене билося серце, наче молотом „валило". Десять секунд, двадцять... тридцять... минута... півтора... Далі тиша... Врешті дві минути... Міщанина з казана вилилася в землю й саля вже була безпечна. Вибух не наспів. Перші ввійшли до салі інжинієри й стали перевіряти причину тривоги. Поволі посходилися й робітники (теж і з інших відділів). Інжиніри робили досліди з нітрогліцериновій салі, а нас, робітників із тої салі, звільнили на той день, щоб наші нерви заспокоїлися. На другий день пішла знову звичайна праця.

—o—

Багатство в кишені.

Сорок літ тому виїхав із Мадярщини до Америки льокай Мікляш Сентеш. В Америці не знайшов ні копалень золота, ні мішків із долярами, як про це нишком ще в батьківщині мріяв. Все таки одержав він там добру „посаду" в мільонера Віліяма Форста. Сентеш став камердинером Форста.

Минали літа. Старий Форст полюбив Сентеша за його вірну службу й дуже цінував його. Бо й справді Сентеш заслужив собі був на те

ВІДЛЮДОК.

Згодом Форст повдовів, а відтак утратив ще й свою дочку, що її дуже любив. Ця пятилітня дівчинка, в хвилині, коли не було нікого біля неї, підпалила на собі плаття й згоріла живцем. Смерть дитини дуже подіяла на Форста. Він став диваком та відлюдком. Покинув своє мешкання й став жити на тісному горищі своєї величавої палати в Бруклині. З тої пори він стрічався тільки зі Сентешем, що став його довіреним.

СПАДЩИНА.

Минулої зими Форст занедужав на грипу й по кількох днях помер. Ціле своє майно він записав на добродійні цілі, а Сентешеві залишив тільки свій наднищений щоденний одяг. Всі дивувалися, бож гадали, що Форст гарно винагородить вірного Сентеша.

Та Сентеш не нарікав на свого пана. Він дбайливо зложив Форстів одяг та сховав його в своїй скрині.

Десь за кілька місяців він випадково запримітив щось твердого в кишені Форстового одягу. Виявилося, що це був портфель. У ньому були цінні папері (акції) на 200 тисяч золотих та 40 тисяч долярів у коверті.

ОФЕРТИ.

Вістка про Форстів одяг із тисячами дуже швидко розійшлася між знайомими покійного мільонера. Наспіли з усіх боків оферти до Сентеша. Декілька мільонерів бажали собі, щоб Сентеш пішов до них на службу. Одначе Сентеш не погодився на ніяку оферту. Він заявив, що хоче вернутися до батьківщини та зажити десь там у тихій хатині з городом

—o—

ОЗЕРО ПРОПАЛО В САСКАЧЕВАНІ.

Доказом повільного переходу частини Канади на пустинну полосу наслідком кількаліт-ньої посухи є найновіші звідомлення про озеро Джанстон, положене на полудне від головної сіпіярської залізниці в Саскачевані.

Це озеро славилось роками як місце гнізд для мільонів диких качок і гусей. Озеро Джанстон донедавна було найбільше в південній половині Саскачевану, його довжина мала 25 миль, ширина 11 миль, покриваючи терен 275 секцій землі.

Тепер це озеро виглядає на плитку баюру, через яку можна переїхати автом в півночі на полудне. Кажуть, що до кінця липня озеро зовсім висохне. Дно озера покрите соляною, яку вітер здуває на поля і завдає фармерам нову мороку.

Подібно кожного року тратять воду озера в Альберті, хоч не так швидко як озеро Джанстон.

Тільки освітою, культурою і вихованням дітей будемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Таємний вплив місяця на життя.

Від початку людства непокоїв людину вид срібного лиця місяця, що розсипує дивне лагідне світло в тиху ніч. Первісна людина чула якусь дивну тривогу перед тим загадочним для неї небесним тілом, яке викликувало в неї якийсь таємний жах і віру в божеську силу місяця. Довгі віки грав місяць велику ролю у різних віруваннях, легендах та казках. Наука новіших часів насміялась немилосердно зі сильної віри людства, цілої землі та усіх народів у вплив цього таємного нічного небесного світила на деякі прояви життя живих сотворінь та людей.

Одначе тепер у науці проявляється звороття до розсліджування таємних, незнаних для нас ще науково, позаземських впливів, що діють на життя нашої планети від інших частин безмежного всесвіту. Наука щойно у початках цих досліджень, одначе офіційна наука признала вже вплив всесвітніх сил та перемін на життя нашої планети. Тепер вчені пильно досліджують такі прояви дії космічних сил на життя людей та інших живих на землі, як напр. сонячні плями, космічне промінння, що приходить на землю з далеких видних і невидних зір та ін.

Щодо впливу місяця, цього найближчого небесного тіла, зв'язаного долею тісно і нерозлучно з нашою землею — на землю, то загальновідомим і признаним є вплив місяця на води нашої землі, що зазначується припливом і відпливом вод усіх морей та океанів нашої землі. Коли місяць має таку велику силу, що змушує до руху безмежні маси води нашої землі, то чомуж логічно і послідовно не приняти, що він впливає на обіг крови людей і звірят, і відживчі соки рослин? Вслід за цим піде і могутній вплив місяця на ціле тіло й душу, що пречінь є в тісним зв'язку з кровю та її обігом.

Під чаром місяця.

Що згадам; погляди і здогади не залишені правдивої, доказової підстави, свідчать хочби приклади з життя звірят. У полудневих теплих морях живе оригінальна порода морських звірят т. зв. пальольо, що на вигляд подібні до недовгастого, грубого людського рамени, мішка. Туземці вважають їх великим присмаком, бо дають дуже жирне в смаку мясо.

Життя того звірята стоїть у дивнім зв'язку з місяцем. У жовтні і листопаді, коли на полудневих морях багато чистих місячних ночей, випливає на поверхню моря невидний в інших випадках пальольо цілими масами. Хвилі моря засіяні тими звірятами. У такі ночі випливають рибалки на море і збирають легко пребагаті жнива. Той магічний вплив місяця на пальольо є такий сильний та непереможний, що вони і в неволі, замкнені в темних акваріях, де не заходить ні один промінчик місячного світла, випливають підчас повні місяця на поверхню води, немов жене їх до того якась могутня непереможна сила, та сама, що й витягає на поверхню води з морських глибин мільони їх побратимів на вільних полудневих морях.

Життя рослин між новиком і повнею.

Крім згаданих пальольо також інші звірята підпадають якомусь дивному чарові місяця. І рослини не байдужі на таємничі міць місячного промінння. Потверджують це довголітні досліди у славнім Інституті Гетеанум. Тамошні дослідники ствердили, що насіння рослин, які засаджено в часі зросту місяця (між новиком і повнею) росли та розвивалися гарніше і здоровіше, ніж рослини, засаджені підчас зменшування місяця (між повнею і новиком). Їдальні рослини, що були засіяні до повні місяця були смачніші та більш соковиті, ніж інші. Між звірятами бачимо таємний вплив місячного світла не лиш на екзотичних пальольо з полудневих теплих морей, але і на наших звичайних собаках. Кожний мабуть бачив і чув, як пси „виють до місяця". Вони деревіють, їх зіниці широко отворені та вп'ялені у срібне кружево місяця; так виють годинами і забувають при тім про свою вартівничу службу.

Подібно поводяться і вовки; часто в місячну ніч лунає по околиці їх жахливе виття. Також і на котів має сильний вплив місячне світло; вони зовсім ляніють та шаліють від нього.

Місяць і людське тіло.

Здавен-давна приписують люди цифрі „7" якесь містичне значіння в житті людини. Ця цифра є нічим іншим, як числом днів у тижні, числом, в якому менш-більш відбуваються поодинокі фази місяця. Той вплив найвиразніший в житті жінки, якої організм переходить постійний щомісячний період. Звязок періоду з місяцем потверджують досліди одної з німецьких жіночих клінік, де два лікарі, що спеціяльно занялися квестією, коли найбільше виступає період у жінок, ствердили, що саме при нові є найбільше насилення жіночого періоду. Цей прояв виступає головно дуже виразно в жінок диких племен, де життя пливе первісним, невикривленим ані в змінованім цивілізацією, руслом. Там, майже в усіх жінок племени, період виступає разом з новом місяця.

Невільники срібного світла.

Від прадавніх часів є великою і таємною загадкою для усіх людей т. зв. лунатизм — чи то мандрівка в місячну ніч підчас сну. У таких людей т. зв. лунатиків місяць діє з якоюсь непереможною силою; він бере у свою владу їхній нервний уклад і приневолює їх до таких вчинків, яких на яві, при повній памяти вони ніколи не робили б.

Місячне світло діє головно при повні місяця на лунатиків найсильніше; воно витягає їх з ліжок і приневолює до карколомних мандрівок, часто по гзимсах і стрімких дахах. Загально відома річ, що коли хтось бачить лунатика в такій грізній ситуації (на краю даху тощо) не повинен чинити крику, щоб його раптом не пробудити, бо тоді причинений, нагло збуджений, стратить голову на вид свого жахливого положення і провалиться вниз.

Загадка, як діє і впливає місяць на нервову систему людей до тієї міри, що робить із них своїх безсильних, сліпих невільників, ще не розвязана, хоча кожному ясно, що такий вплив є. В кожнім випадку причинними можуть бути лиш люди з хоробливо побудливою нервною системою; у здорових це явище рідке. А в здорових місяць має дивний вплив створюючи дивні, такі інші від денних, психічні враження і настрої і визволюючи з людської душі її поетично-романтичні елементи.

Б. Г-й.

Отрута в їді бджіл.

В останніх роках лікарі зацікавилися лікувальним впливом їді бджіл, що проявляється головно в ревматичних схорінних. В народнім лічництві бджільну їдь знали вже давно, від непамятних часів. У звязку з уведенням бджільної їді до офіціяльного лічництва, лікарі зацікавились і хемічним складом нового ліку, щоб дослідити, які саме його складники мають лікувальну силу.

Проби на звірятах (себто т. зв. біольогічні проби) виказали, що їдь бджіл не байдужа для живого організму, бо розпускає у більших дозах червоні тільця крови, обвижує тиск крови та надмірно побуджує рух кишок. Хемічна аналіза їди бджіл показала, що в ній є т. зв. тринтофан, що входить у склад білка, гліцерина, пальмітинова кислота (квас), фосфорова, маслова, а також хемічні сполуки подібні до т. зв. сапонін, значить хемічних сполук, що пінять

У новім осередку

Цьому останньому складникові бджільного ліку і приписують лікарі лікувальну силу. Подібні складники можна найти і в їді вужів і кантарид (еспанських мух).

Одначе найсильнішим може складником бджільної їди — це гістаміна. Гістаміна повстає також і в кормовім проводі людського організму при розпаді білкових страв, головно мясива. Коли дана людина має напр. запертя, тоді гістаміна замість виходити з відходами на зовні, всисається до крови і спричинює сильні болі голови, відомі добре хорим на обструкцію.

Лікування (головно затяжного) ревматизму бджільною їддю є щойно в початках. Всеж таки його вже переводять, а деякі фармацевтичні фабрики вже випустили препарати з бджільної їди до впоскувань, так що уже хорий не потребує давати кусатися бджолам.

—o—

ЩО ДАЄ ЛЮДИНІ ЛІС?

Господар по селі каже: Ліс дає найліпший, легкий до обробки матеріял на домові меблі і господарське знарядля, „і на стіл і на кіл", дає дрова на опал, листя на підстілку.

Правда, щораз більше входить в ужиття цегла, залізо, вуголь, але таки без дерева людина не могла б обійтися.

Ліс — то оселя всякої пташні, а птахи не тільки упрієминюють нам життя; вони крім того наші великі союзники у боротьбі з комашнею, що нищить дерева лісні, овочеві та управні рослини. Ось напр. шпаки найліпше нищать хрущів, дятли, щигли, дрозди живляться головно комахами та їх яєчками і годують ними своїх малих. Поля окружені лісом мають більше вогкости, мають багато затишку та охорони від вітрів і тому більше родять.

Лікар каже: Ліс — це скарбниця здоровля. Він не лиш очищує повітря і злагіднює клімат, але й додає сил, зміцнює людину; — ліс це найліпше місце відпочинку.

Сухі шпильькові ліси повні запаху живиці, це найліпше місце для хорих на легені.

Ліс дає нам гриби, що є дуже вартісним складником поживи, навіть в зимі, а дає їх безплатно, бо вимагає тільки малого труду збирання. Ліс дає нам ягоди, в яких є багато дуже вартісних для організму людини складників, як напр. вітаміни, різні соли та інші складники, яких мало в інших споживчих продуктах.

Тому хто не може собі позволити на гори і море, нехай їде в ліс.

—o—

ПОДРОБИЦІ ПРО ЛЮДИНУ.

Дві третини нашого серця лежать у лівій, а одна третина в правій половині грудної клітки.

*

Статистика вказує, що в муринів частіше родяться близнюки, ніж у людей білої раси.

*

Найменше води зпоміж усіх органів людського тіла мають кістки та товщ; найбільше кров і мязи.

*

Нежит носа є одною з найнепопулярніших та дошкульних недуг. Англійці мають свій випробуваний спосіб на те, як охоронитися перед нежитом: треба якнайбільше перебувати на вільному повітрі, ходити щодня на прохід, часто вітрити помешкання, носити непромакальні черевики та їсти багато овочів і ярини. Матеріял одежі не має бути ні за ріджий, щоб не допускати зимна, ні за густий, щоб дати змогу шкірі віддихати.

*

Найважнішою поживою людини і кожного живого сотворіння є повітря. Які складники повітря і в якій мірі зуживає людина, видно з їх різниці у повітрі вдиховім і видиховім. Повітря вдихове має: 79,02 проц. азоту, 20,94 проц. кисня, 0,04 проц. двоокису вугля. Повітря видихове має: 79,527 проц. азоту (+), 16,033 проц. кисня (—), 4,380 проц. двоокису вугля.

*

Обчислили, що одна пересічна клітина людського тіла важить одну чотиримільйонову частину грама, т. зн. що на один грам треба аж головокрижного числа 4 міл. клітин.

*

Коли повітря має теплоту 20° Ц., тоді нашe тіло почувається добре; але коли ми ввійдемо до води з тою самою теплотою 20° Ц., тоді нам зимно, бо вода, противно як повітря забирає організмові багато води, бо є ліпшим провідником тепла, ніж повітря.

—o—

З ЖИТТЯ ЕКЗОТИЧНИХ КРАЇН.

— Пустиня Сагара є майже така велика, як ціла Европа і займає 9.845.000 км.

— Найбільший на світі брилянт — це „Келлінен", що у своїй первісній формі важив 3025 каратів, вартости 50 мільонів долярів. Той цінний камінь купила в 1907 Південно-африканська Унія і подарувала англійському королеві Едвардові VII. З вдячности за те, що надав цілій кольонії конституцію.

— Південна Африка купує льви... в Лондоні, бо в лондонськім звіринім саді ці звірі розмножуються скоріше, ніж в африканських джунглях. Лондонські льви дуже дешеві, бо одна штука всего 300 зол.

— На Блакитнім Нілю коло м. Маквар в Судані є найбільша тама світа. Вона довга на 3 тис. м., висока на 30 м. і затримує аж 560 мілїардів кубічних метрів води.

Китай припертий до муру, готов до війни.

ВІДОЗВА ЧАНКАЙШЕКА.

Маршал Чанкайшек видав відозву такого змісту:

Китай змагає до миру назовні та до національної єдности внутрі. Інцидент у Люкушіяо огорнув китайський нарід смутком повним обурення, а в цілому світі викликав несупокій. Наслідки цього інциденту можуть загрозити Китаєві та мирові в Азії. Китайська політика була завжди мирна, зокрема супроти Японії. Китай витривало шукав розв'язки усіх спірних справ дипльоматичним шляхом. Китайці як слабий нарід — мусять належно оцінити власну силу. Продовж останніх років пороблено всі заходи, щоб здержати мир, не зважаючи на труднощі та болючі втрати, щоб мати змогу докінчити діло національного відродження. Тому то останніми роками Китай мав надію на мир, доки його терпеливість не вичерпалася.

Та навіть слаба держава, доведена до крайности, мусить здобутись на найбільше зусилля і кинутись до боротьби за істнування. Не можемо шукати за миром з хвилиною, як війна вже вибухла, бо це може привести за собою цілковите поневолення нації. Китайський нарід мусить бути готов

пожертвувати всім і боротися до останнього, не покидаючи надії на остаточну перемогу.

З останнього інциденту виходить, що Японія має супроти Китаю окреслені наміри та що мир поважно загрожений. Єдиний спосіб уникнути таких інцидентів як у Люкушіяо — це погодитися на те, щоб чужі війська свобідно господарили на китайській території, а китайці щоб не мали ніяких прав; щоб позволити обстрілювати наших вояків, не даючи цим останнім права боронитися.

Ніяка країна, що шанує себе, не може погодитися на таке пониження. Чотири північно-східні провінції вже від 6-ох років утрачені, тепер конфлікт вибухнув під брамами Пекіну. Коли Китай дозволить занятн Люкучіяо збройною силою, то це означалоб резиґнацію з прастарої столиці, яка продовж 5.000 років була політичним, військовим і культурним осередком Китаю. Пекін став би тоді другим Мукденом, провінції Го-Пей і Чагар — другою Манджурією. Коли Пекін став би другим Мукденом, то Нанкін став би другим Пекіном. Тому оборона Люкушіяо є обороною істнування цілої нації.

Коли не можна буде оминути долі, не лишиться нічого інакшого, як приготовитися на найважчі жертви. **Не хочемо війни, лише відбиваємо замах на істнування Китаю.** Китайський нарід мусить зрозуміти, що центральний уряд у Нанкіні підготовлює самооборону. Коли війна почнеться, будемо боротись до кінця. Коли б Китай відступив хочби пядь своєї території, це булоб непробачною зневагою нації. Нічо нам не лишається, як кинути всі сили нації до бою за перемогу. Китайські застереження супроти японських вимог є мінімальні. **Китай не бажає війни, ані ворожнечі з Японією, лише бореться** за своє **істнування.** Уряд взиває націю до залізної дисципліни.

ЯПОНСЬКА АРМІЯ ВИРУШИЛА НА КИТАЙ.

Домей повідомляє: Нині в год. 14.30 японські війська вирушили з карною експедицією проти 29. китайської армії, зосередженої в околицях Вампінгу. В год. 14.37 збомбардували вони Вампінг.

Райтер подає, що в тій околиці дійшло до великих боїв.

Як повинні виглядати вакації молоді?

Наведені цікаві думки Автора подаємо у дискусійній формі. — **Редакція.**

Одною з кращих, але на жаль не використовуваних як слід хвилин життя нашої молоді — це **літні вакації.** Молодь розпорошується одинцем по селах і киснe в бездільности й непевности та хіба набірає поганих манір і звичок. До збірного громадянського життя в селі не допускають її політичні умовини, а жадоба вигадувати юнацьку енергію в якесь діло потягає за собою всякі вигадки, скритість, кривлення душею й характером. Така небезпека відпадає, коли молодь і в часі літніх ферій не перестає жити своїм молодечим збірним життям і плекає духа солідарности з своїми однолітками.

Як приміp наведу німецьку молодь, якої життя досліджую з безпосередньої шкільної кореспонденції. Мандрування — das Wandern — це гасло всієї тамошньої шкільної та ремісничої молоді. Вона відбуває свої походи зорганізованими гуртками по всій своїй вільній батьківщині та за границю до сусідніх держав. З одного листу довідався я, що шкільний гурток, зіспіваний в хорових і сольових піснях, зіграний в музичну одиницю, приспосіблений до змагових і спортових виступів та познайомлений з усіми родами своїх народніх танків — їздив по містах Англії та був атракційною силою для чужинців, що радо гостили в себе й забезпечували в потрібні засоби тих молоденьких подорожників, мистців і пропагаторів доброго імени своєї нації. Спонуканий тими прикладами звертаюсь з таким покликом до нашої молоді:

1) Організуйтеся в гуртки по 8—10 осіб для милого переведення вакацій, а не нудьгуйте одинцем по селах!

2) Кожний гурток добирається так, щоби творив рівночасно зіспіваний хор з окремими солістами для сільських та міських виступів.

3) В кожнім гуртку повинні бути власні музикінти (скрипка, мандоліна, гармоїшка), зокрема ентузіясти рідних музичних інструментів, як сопілки й трембіти, бандури, ліри та кобзи, щоби гурток міг мати кілька власних музичних і сольових точок.

4) В кожнім гуртку повинен вивчитись сольовий танок і збірний мистецький хоровід; не лише модні чужі танки, але передусім наші народні танки, відроджені в нас нашими балетистами, повинні належати до знання кожного молодого члена гуртка, бо не є соромом танцювати й пописуватися, але соромом є, коли хто міг би й повинен, а не вміє й не навчився танцювати.

5) Кожний гурток це одночасно рухавкова й спортова одиниця, яка на своїм прилюдним виступі може дати побіч танкових точок також рухавково-спортові точки.

6) Само собою розуміється, що поважний і веселий декляматор, „промовець" і сміхунчик може найтись у кожнім „путницькім" гуртку.

Здаю собі справу з того, що для такої організації треба кількох тижнів підготови. Добре булоб, щоб установи, які опікуються молодю, завчасу предложили центральній державній владі плян і зміст таких збірних виступів кожного гуртка до рецензії та дістали писемний дозвіл від влади для кожного гуртка, щоби не наражувати хлопців на прикрощі та щоби одночасно й хлопці знали, що стоять під ригором закону.

В цей спосіб вивіновані наші мандрівні гурткн могліб з початком ферій вибиратись в дорогу, хто з грішми, хто без гроша, на кошт спіль-

д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ.

Теофіль Окуневський.

Недавно друкували ми, як один із нарисів у книжці д-ра Костя Левицького про українських політників, нарис про д-ра Теофіля Окуневського. У звязку зі смертю того заслуженого діяча — пригадуємо його характеристику. — **Ред.**

Між товаришами д-ра Евгена Олесницького і моїми визначився д-р Теофіль Окуневський як людина сміліва, культурна і поступова.

Окуневський зачав послувати в Галицькому Соймі в 1889. р. і вже з початком свого послування мусів відбути двобій з польським шляхтичем Розвадовським в обороні чести українського народу. Опісля (1894. р.) державна прокураторія в Коломиї перевела проти нього карний процес за те, що він на зборах у Коломиї назвав висказ намісника графа Казимира Баденього: „або з заступниками українського народу, або без них" — бутою польського шляхтича і візвав зібраних пімстити ту буту. По переведеній головній розправі трибунал суду присяглих у Коломиї увільнив його від вини і кари.

Д-р Теофіль Окуневський розправився також з митрополитом Сильвестром Сембратовичем у 1894. р. в Галицькому Соймі, коли то митрополит зажадав краєвої підмоги на католицькі місії в кревo. В цій полемічній дебаті сказав посол Окуневський до очей митрополитові, що український митрополит та українська світська інтеліґенція йдуть, на жаль, іншими шляхами; та історія осудить колись, хто був на правдивій дорозі...

В 1897. р. увійшов Окуневський до Палати Послів Державної Ради у Відні і в дні 30. березня тогож року зложив заяву з приводу крівавих виборів того змісту, що переведені у Східній Галичині вибори переконали український нарід, що теперішній уряд не жахається ніяких насильств, щоб не допустити до вибору послів по свобідній волі української нації; що український нарід у Галичині поставлено перед альтернативою: визнати польську державну ідею, або мовчати і вмирати; що боротьбу за права, запоручені конституцією, уважають урядові чинники за злочинне повстання і так представляють справу на найвищому місці. Тому, йдучи за голосом всього українського населення, будемо поборювати отсей уряд всіми способами та подамо руку тим заступникам інших народів, які, змагаючи до розширення автономії країв, подбають про охорону національних меншин.

Це була заява на привітання президента міністрів графа Казимира Баденього. Відтак посол Окуневський поставив у Державній Раді внесок на обвинувачення президента міністрів графа Казимира Баденього за останні крівавi вибори і зловживання органів влади.

Станувши 28. грудня 1897. р. в Галицькому Соймі, застав посол Окуневський предложений презесом „Кола Польского" Аполінарієм Яворським проект адреси до цісаря з приводу ювилею в його 50-ліття. В адресі було сказано, що вибух національних пристрастей довів до насильств і зневажливих подій у парляменті, але зате в краєвих соймах дасться осягнути порозуміння, та що і поляки і українці признають засаду рівноправности і є готові задоволити всі потреби обох народностей та усунути все, що розєднює в краю. І коли наші соймові посли Олександер Барвінський і товариші погодилися на таку політично шкідну для нас адресу до цісаря, то один тільки посол Окуневський мав цивільну відвагу заявити, що він рішуче противиться такій адресі до цісаря, бо український нарід ладить свою іншу адресу до цісаря...

І дійсно окрему адресу цісареві з нагоди його ювилею вислали галицькі українці (у травні 1898. р.) — з бажанням національної автономії і поділу Галичини.

Щоб показати свою ввічливість супроти таких послів, як Барвінський, ухвалив Сойм у тій сесії, щоби вже в 1898. р. відкрити українську ґімназію в Тернополі.

Посол Окуневський заступав тоді в Галицькому Соймі і в Державній Раді думку, що справу національну і мовну можна залагодити тільки в Державній Раді та що в Галичині може зарадити лихові тільки поділ краю на округи: українські, мішані і польські.

Коли в 1895. р. нашої великої депутації не допустили до цісаря Франц Йосифа у Відні, щоб вона зажадала провірення безправств органів влади державної в Галичині, тоді вислано до цісаря делеґацію, до якої увійшли: о. Іван Озаркевич, о. Іван Саноцький, Льонгин Рожанковський, д-р Теофіль Окуневський та селяни Новаковський і Гренджола. На промову провідника цієї делеґації о. Івана Озаркевича відповів цісар з підмови президента міністрів графа Казимира Баденього, що така велика і коштовна депутація не є відповідним засобом до цілі — отже: Бувайте здорові!..

По цій прикрій авдієнції треба було представити всім членам депутації, що приїхали були до Відня, некорисний вислід цісарської авдієнції і цього піднявся посол Окуневський. Він подав цілий звіт з тої авдієнції зібраним членам депутації такими сердечними словами, що нашим селянам стануди сльози в очах. Вони почули тоді від нього, що нам треба йти зовсім інакшими шляхами...

Д-р Теофіль Окуневський був послом з темпераментом і все добрим товаришем. Він виконував свої обовязки для добра народу всюди, де того було треба.

—o—

ний, та переходити від села до села, від повіту до повіту, з долин у гори, від Говерлі через Трускавець, Римнин, Івонич аж до Кринниці, з гір на доли Любельщини, здовж Волині, до Поліся й назад до себе, а всюди співаючи й граючи, спортуючи й танцюючи, та переволочи найменше вакацій, тренуючи здорове тіло й здорового духа.

Можливо, що цих думок не дасться вже реалізувати цього літа. Тому піддаю їх під увагу Т-ву опіки над молоддю — на черговий р'к. Гадаю, що воно зможе перебороти пігоші у наших відносинах труднощі. Хай і сама молодь передумає ці думки, привикне до них та буде готова до мандрівних спортово-мистецьких вакаційних гуртків. **Д-р Василь Левицький.**

ВОЛОДИМИР БІРЧАК:

Золота скрипка

Нова збірка оповідань відомого письменника

Обсервація, нові теми,
гумор і дотеп

Можна дістати в Адміністрації „Діла"
Ціна 2 зол., поштова пересилка 30 сот.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ У ВАРШАВІ.

ВІДОЗВА ГОЛОВИ МІСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ О. З. Н.

Голова президії головної міської організації ОЗН. у Варшаві Стефан Стажинський видав до своїх округ та відділів ОЗН. відозву, в якій переповідає факт невдатного замаху на полк. Коца та стверджує, що ще не знати, хто є атентатчиком і чия рука ним кермувала. Заявляє, що „а якого б джерела не виводився атентатчик, це джерело мусить бути знищене раз на завжди". Замах на шефа ОЗН. доказує, що в Польщі „діють якісь злочинні, ворожі Польщі, чинники й їх будемо мусіли якнайскорше винищити". П. Стажинський накликує до інтенсивної праці над польською національною консолідацією і каже: „успіх цієї праці, це найкраща запорука перед впливом ворожих і ганебних для Польщі чинників, що виявляться відповідальні за невдалий, на щастя, замах".

АТЕНТАТЧИК НЕ ПОХОДИТЬ З НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН.

„АБЦ" рішуче стверджує, що **атентатчик не походить ні з національних меншин ні з комуністичних кол.**

ДВА ВИСНОВКИ.

„Газета Польска" пише: **Незалежно від висліпів слідства вже тепер можна прийти до правильних висновків: Першим буде стверджения, що не сплять сили, яким залежало на втриманні Польщі в анархії і розбитті. Нашим обовязком протиставити тим силам рішучу волю „зединчення народового". Другим висновком є необхідна постава цілого громадянства до спроби занархізувати публичне життя в Польщі і спроби стосувати політичний терор, який мусить щезнути.**

Поліція перевела масові арештування у Варшаві і на провінції.

Атентат на полк. Коца викликав велике зацікавлення за кордоном.

Читайте „Діло"!

НОВИНКИ.

— **ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.**

— **ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".**

— **Українка з Голівуд виступає в театрах.** Пні Віра Ніва (Барчанівна), яка відіграла кілька ролі у фільмах в Голівуді (Каліфорнія), виступила у Філядельфії в театрі Ерль, опісля в Атлянтік Сіті, Н. Дж., а звідтам переїде до Ню Йорку. Пні Віра Ніва родом українка з Любині Королівської, пов. Рава Руська і їде відвідати рідні сторони.

— **Праця українського вченого в Канаді.** В ювілейним додатку вінніпегської „Фрі Пресс" з червня ц. р. є розвідка д-ра Френка Тона про науково-дослідну працю Т. К. Павличенка в Саскатунському університеті. Павличенко започаткував першу того роду наукову працю — дослідженням буряна. Він ділить бур'яни на два роди. Є бур'яни, що заглушують і вищать збіжжа на поверхні землі; другі своїм корінням під землею відбирають збіжжю вогкість і таким чином його нищать.

— **Знову бешкети в Сокалі.** Сокальщина, що має опінію одного з найбільш свідомих українських повітів, дістала теж в останніх часах досить сумну славу через досить часті виступи невідповідальних одиниць та взаємні порахунки буком, а то й ножем. Нові бешкети трапились при нагоді великого здвигу народу, що приїхав на відпуст св. Петра і Павла. Якісь молоді гуральо-патріоти хотіли доказати своє українство тим, що перевернули кілька жидівських будок. Створилась паніка, серед якої потерпіли й польські продавці, головно торгівці деволіоналіями, що приїхали на відпуст з крамом. Міське, вороже українцям, шумовиння потрактувало це як добру нагоду, щоб і собі погуляти, цим разом коштом виключно українським. До пізного вечора у Сокалі кипіло. Знову ж у суботу якісь два чужі люди пробили на смерть ножем вісімнайцятилітнього Дуткевича, поляка, який зрештою мав сам славу забійки. Невідомо чому польське громадянство уладило вбитому маніфестаційний похорон з патріотичними протиукраїнськими промовами. Не знати, чи у звязку з тим, чи ні, досить, що прийшли численні арешти серед українців у Сокалі та заборони різних культурно-освітніх установ, включно з дитячими садками. Українське громадянство Сокальщини рожалене однаково на власних невідповідальних хлопчаків, які роблять зовсім зайві бешкети, як і на польські чинники, які у своїй реакції наносять шкоду устремлінням, які не мають нічого спільного з бешкетами.

— **Перенесення** бюр Суспільної Обезпечальні у Львові. Дирекція Суспільної Обезпечальні у Львові повідомляє що обезпеченевий відділ при вул. Шпитальній ч. 1 переноситься з днем 26. липня ц. р. до льокалю при вул. Рутовського ч. 21. Він обіймає виділи: евіденційний, виміру складок і чинитьб.

— **Ученикам не вільно переводити збірок.** Шкільні кураторії заборонили шкільній молоді брати участь у збірках у прилюдних льокалях і по домах. Тимчасом в останньому часі зайшли випадки, що ученики й учениці займалися збірками. Шкільна влада заповідає, що буде строго карати за нарушення цієї заборони.

— **Нові знаки на дорогах.** Від вересня ц. р. уставлятимуть на дорогах нові знаки, що їх одобрило міністерство комунікації в порозумінні з автомобільними організаціями. Тепер мовна комісія устійнює назви, що будуть поміщені на знаках.

— **Львівська хроніка.** В ночі з понеділка на вівторок помер нагло на удар серця 67-літній Зигмунт Ценгут, власник двох гостинниць: Брістою і Ню-Йорку. — Купець Кляр повідомив поліцію, що його жінка відгрожується йому випалити очі сільним квасом. — На розі вул. Сапіги і Львівських Дітей шофр Н. Арабський переїхав у понеділок вечором Генрика Готфріда, який тяжко потовкся. — Апеляційний суд у Львові підвищив засудженому Ст. Якобішиному кару вязниці з 3-ох років до 4-ох за вбивство Ст. Стенжка при вул. Личаківській.

— **Смерть наслідком нападу.** Мойсей Альтішер, зам. у Львові при вул. Медовій 9, вибрався мин. неділі зі своїм молодшим братом на Високий Замок. Користаючи з нагоди оба хлопці зайшли в долину до ставу Кисельки. Тут молодший почав купатися. Тимчасом батярчуки почали їх обкидувати камінням ворбентувавшись, що вони жиди. Один камінь поцілив молодшого жидика, а старший почав так дуже кричати, що напасники втекли. Всеж старший так пронявся цим нападом, що незабаром помер на удар серця. Вчора відбувся великий похорон помершого хлопця.

— **Страйк при будові касарень.** При будові нових касарень у Чорткові, де буде приміщений полк артилерії, вибух недавно страйк будівельних робітників. Страйк повстав на тлі непорозумінь, що виникли з приводу недотримання договору щодо платні робітників. По довшій перерві прийшло до порозуміння і робітники приступили знову до праці. Слід завважити, що при будові працюють майже самі поляки. Українців не приймають. Страйк пройшов спокійно.

— **Електрівня у Слобідці пов. Косів.** До воєвідського уряду у Станиславові вплинув проект будови електрівні з осідком у Слобідці пов. Косів. Електрівня доставлюватиме електричну енергію до Косова Старого та кількадесятьом громадам.

— **„Пан директор" перед судом.** Іван Іванишин з Пасічної під Станиславовом представив свого брата Михайла за директора державних залізниць і обіцяли парубкові Василеві Шлямові посаду при залізниці за 60 зол. місячно. На іспитову таксу, кошти одностроюі „дарунок" для комісій, що мала рішати про посаду, виплатив Шлям „панові директорові" кількасот зол. і дістав навіть від „пана директора" вже й розклад їзди, який оплатив коштом 12 зол. Вкінці надоїло Шлямові далі ждати на посаду і справа посади опинилася перед судом. Дня 6. ц. м. засудив окружний суд у Станиславові обох „директорів" по два роки вязниці.

— **Краєва хроніка.** На гостинці за Куликовом приватний самохід, що їхав з великою швидкістю, переїхав 22-літнього З. Пйотровського зі Львова, який ішов на стацію. Шофер залишив важко раненого на гостинці і швидко відїхав. Щойно прохожі заопікувалися важко раненим Пйотровським, якого каретка ратункового поготівля відвезла до шпиталю у Львові. Поліція шукає за шофером. — Робітник Осип Хмель, обтинаючи галуззя на міських акаціях у Рудках, упав і сильно потовкся. — При будові каналу, що осушує наддністрянські багна в Сусулові (Рудеччина) практикант Фелікс Будняк дістав потрясення мозку.

— **Щоденник з 80-ма передплатниками.** В Парижі виходить японський щоденник „Нічіфутсу-Фусін", себто „Французько-японські вісти". Тому що в Парижі нема японських черенок і тому що число членів японської кольонії невелике, його відбивають ручно. Щоденник має 80 передплатників, річна передплата сягає 600 франків.

— **Спустошення таємничої недуги в Бельгії.** Бельгійська преса пише, що в сиротинці в Майн занедужало 13 дітей у віці 2—3 років на недугу, що її годі було пізнати. Дотепер померло вже пятеро дітей. Лікарі стараються виявити причини цієї недуги. Між населенням велика тривога.

— **Фільмовий оператор при пожежній сторожі.** З стейті Пенсильванії існує при кожній пожежній сторожі фільмовий оператор з метою сфільмувати кожну пожежу для педагогічних цілей. Фільми з пожеж висвітлюють у школах для членів пожежної сторожі і публиці для остороги.

— **Різні вісти.** — Італія має 43 мільони і 388 тисяч мешканців. — У редакції „Курської Правди" Г. П. У. викрило численних „ворогів народу" „троцькістів і бухаринівців", які вели свою діяльність під проводом начального редактора Влакоса. Всіх цих журналістів Г. П. У. арештувало. — Невідомі справники знищили памятник цісаря Франца Йосифа в Гіртенберг в Австрії. Погруддя памятника, що важило 40 кг., зникло без сліду. — Патріярх Антіохії Аріда відїхав з Марсей до Бейруту. — Єгипетський король Фарук з родиною і почотом виїхав з Марсей до Єгипту. — Бельгійський король Леопольд приїде в листопаді з офіційною візитою до Льондону. — Над західною Англією перейшла страшна буря з громами, від яких згоріло 2 доми.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

ВЕСЕЛЕ.

КУДИ ПІДЕ.

Якийсь добродій переходить у місті через вулицю й замість дивитися обережно на боки, задер голову й дивиться на щось угорі.

— Гальо, вуйку! — кричить до нього шофер із авта, що саме переїздже. — Як ви не будете дивитися, куди їдете, то підете туди, куди дивитеся...

Нові книжки й журнали.

WSCHÓD, kwartalnik, poświęcony sprawom Wschodu Warszawa, styczeń-czerwiec 1937. R. VIII. Nr. 1-2

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салямандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВОРОХТА.

21. VII. Шарпка.
22. VII. Муж двох жінок
23. VII. Циганський барон.
24. VII. Під курателем.
25. VII. Ніч під Івана Купала.

З Ворохти їде театр до Жаб'я, Косова і Кут.

Український Молодий Театр „Загравa" під арт. пров. В. Блавацького.

МІДГАЙЦІ:

21. VII. Графіка пані генеральової.
22. VII. Тарас Шевченко.

Великий Театр:

Середа, 21. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кригі" із Ст. Ярачем.

Субота, 24. VII. Виступ „Варшавського Цирулика" — Ревія „Фронтом до радости".

Неділя, 25. VII. Виступ „Варшавського Цирулика" — Ревія „Фронтом до радости"

КІНА.

АПОЛЬО: „Боккаччо", „Година спокуси".

АТЛЯНТІК: „Справа Астон" („Забуті обличчя").

ВАНДА: „Таємнича дама", „Соль Берже".

ГРАЖИНА: „Кімната ч. 309", „Пірвали жінку".

ЕВРОПА: „Побідили жінки".

КАСІНО: „Дармоїд" з Волесом Бірі.

КОПЕРНИК: „Р 107 взиває помочі", „Король Бродвею".

МАРУСЕНЬКА: нечинне.

МЕТРО: „Ада це не лицює" і додатки.

МІРАЖ: „Існий пан шофер", „Вулкі в країні песимістів"

МУЗА: „Спокуснниця".

ПАЛЯС: „Малий чародій".

ПАКС: нечинний

ПАН: нечинне.

РАЙ: „Болек і Льолек" з Димшою.

СВІТ: „Капітан Блад" і ревія.

СТИЛЬОВЕ: „Шампанський вальс" і ревія Рефрена.

ТОН: „Вождь червоношкірих".

УТІХА: „Бавті" і ревія.

ХИМЕРА: „Конфетті"

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 21. липня 1937

БЕРЛІН 15.00 Розр. муз., 17.00 Пісні, 17.15 Форт. тріо, 19.20 Вес. муз., 20.10 Розр. концерт; БІЛГОРОД 18.40, 19.00 Нар. пісні, 21.00 Спів. речіт., 22.20 Розр. муз., 22.45 Танк. музика; БУДАПЕШТ 18.00 Сальон. муз., 17.30 Танкова муз., 18.45, 19.00 Легка муз., 21.15 Опер. орх., 23.10 Циганська муз.; ВІДЕНЬ 17.30, 18.00 Сучасна австр. муз., 20.05, 21.00, 22.00 Симф. концерт віден. фільгарм., 22.30, 23.00 Танк. муз.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. концерт, 18.00 Форт. речітатль, 20.10 Військ. орх., 21.00 Муз. з цілого світа, 22.30 Нічна музика; МІЛЯНО 17.15 Танкова муз., 19.00, 20.40 Розр. муз., 21.35, 22.00, 23.00 Симфон. концерт; МІНХЕН 16.15 Розр. муз., 17.15, 18.00 Вес. концерт, 19.00, 20.00 Нар. муз., 21.10 Муз.-поет. авд., 22.20 Пісні Брамса, 23.00 Танк. муз.; ПРАГА 17.40 Орган. твори, 19.00 Муз. авдиція, 19.30 Пісні, 19.45 Фоорт. речіт., 22.20 Хор празьких учителів; РАДІО ПАРІ 15.30 Спів. речіт., 17.00 Оркестра, 20.30, 21.00, 22.00 Муз. слуховище Леру; РІМ 18.30, 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00 „Контрольор вагонів" — опер. Альгіянія, 23.30 Танкова музика.

Четвер, 22. липня, 1937.

БЕРЛІН 17.00 Пісні на хор, 18.00 Опер. музика, 19.20 Розр. концерт, 20.10, 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 19.50, 20.00 Орх., 21.00 Форт. речіт., 21.30 Нар. пісні, 22.20 Танк. муз.; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Орх., 18.45, 19.00 Муз. гутір., 19.35 Сальон. муз., 21.00 Циган. муз., 22.05, 23.00 „Цигансрія" оп. Пуччінія; ВІДЕНЬ 17.30 Пісні, 17.45 Соната Бетовена, 19.25, 20.00, 21.00 Військ. орх., 21.25, 22.00, 23.20 Розр. конц.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Пополудн. музика, 18.00 Солісти, 19.00 Вес. вечір, 19.45 Хор, 20.30, 21.00 Конц. орх., 23.30 Нічна музика, 23.00 Танкова музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Возаль. концерт, 19.00, 20.45 Розр. муз., 22.20 Розр. мельод., 22.30, 23.30 Танкова музика; МІНХЕН 17.15, 18.00 Концерт, 19.00, 20.00 Розр. концерт. 21.10 Скрипк. музика; ПРАГА 18.50, 20.00 Солісти, 21.00 Симфон. конц.; РАДІО ПАРІ 13.15, 15.45 Співач. речіт., 19.03, 19.30 Скрипк. і форт. речіт., 19.45 Вокаль. конц., 20.30, 21.00, 22.00 „Месія" — орат. Гендля; РІМ 17.15 Танкова муз. 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00 Вечір. муз. казок, 23.00 Танкова музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 21. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Рухан., 6.38 Муз. з пл., 7.00 Ран. ден., 7.10 Муз. з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудне дзв. 12.15 Увертюра, 12.25 Дута орх., 13.55 Легка музика з пл., 14.45 „Ідемо на прогульку" — оповідання для дітей, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Орх. з Філядельфії, з пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 з моєї роботні — літер. нарис, 16.15 Пісня на Шлеську — чолов. хор, 16.45 Військ. відчит, 17.00 Вязанка мельодій — орх., 17.50 Будівляні праці — гутірка, 18.00 Хвил. бюра студій, 18.10 Сьогоднішна пісня Італії —літерат.-муз. авдиція, 18.40 Завтр. прогр., 18.45 Льокаль. спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 „Затрачена стіжка" — муз. авд., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Орх. з Лодзі, 20.45 Вечірн. дениик, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Концерт Шопена, 21.45 „Пасія до книжок", 22.00 Танкова музика, 22.50 Останні вістки вечірн. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 „Джез і пісенька" — пл., 24.00 Орх. Т. Серединського.

Четвер, 22. липня, 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. ден., 7.10 Муз. з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. дзв., 12.15 Плити, 12.25 Розр. орх., 13.55 Легка муз. з пл., 14.50 Льок. спорт. порадник, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Плити, 15.35 Львів. біж. вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 „Шнур орябини" — опов. для дітей, 16.15 Забуті мельодії, 16.45 „Стережімся комарів" — гутірка, 17.00 Солісти, 17.50 Спортові поради, 18.00 „На львів. купальнях" — гутірка, 18.10 Пісні, 18.25 Плити, 18.30 Загальна скринька, 18.40 Завтр. прогр., 18.45 Льок. спорт. вістки, 18.50 Акт. гутір., 19.00 Театр Уяви: „Старий субєкт", 19.45 Акт. гутір., 19.55 Спорт. вістки, 20.05 Леска й танкова музика; в перерві 20.45 Вечден. 20.55 Репортаж з теренів діткнених посухою, 21.45 „Любов зарібника" — рецит., 22.00 Симфон. муз., 22.50 Остан. вісті веч. ден., огляд преси і метеорол. комун., 23.00 Літніськові періпетії — фейл., 23.15 Танк. музика з пл., 24.00 Орх. Серединського.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 21. липня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38, 88·93, Долари американські 5.29·00, 5.27·50, доляри канад. 5.29·50—5.26·50. Фльорени гол. 292·32—290·60, Франки фр. 26·05—19·80, Франки швайцарські 121·65—120·85, Фунти анга. 26·37—26·21, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·90—17·50, Кордан. 117·79—116·95, Кор. норв. 132·53—131·55, Корони шв. 135·98—135·00, Ліри італ. 23·70—23·[illegible], Марки фінлянд. 11·67—11·20, Марки нім. 140·00 — 139·00, Шиллінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·25—26·00, Марки нім. срібні 149, 146.

Акції.

Банк Польський 101·50. Цукор варш. 30·50, Мільпон 48·00, Стараховиці 30·50.

Тенденція сильніша.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 53·63, 53·88, 3 прц інвест. 1 ем. 65·50, серія неконтована 2 ем. 64·75, серія 81·50, 5 прц. конв. 59·25 4 проц. пол. зел. 58·75, прем. дол. 38·00 38·50, 4 проц. консол. 55·25, 55·00, 54·13, 54·00, два осг. дрібні.

КУПНО - ПРОДАЖА

- ОЛІМ на „Дубині" до продання 1. морг. парцеля під будову. Зголошення: Бережани, Крашевського — Войсович. 1317

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ВДОВА ПО СВЯЩЕННИКУ займеться домашньою господаркою у священника. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Солідна". 1316 1—3

НАУКА

МАТУРИСТКА гімназійна приймe лекцію на провінції у священника або учителя на дуже догідних умовинах. Стоцька, Дрогобич, Бартломея, д-м д-ра Барановського. 2—2

РІЖНІ

ЛЮДИНА, яка забрала мені з мешкання в ночі з 12. на 13. ц. м. убрання, б дли і документи, буде ласкава звернути хочаб документи за винагородою. Прилюк Петро, вул. Злота 32

РОБОЧІ УБРАННЯ І ПЛАЩІ найдешевше джерело Вирібня „ПАЛЬЮМ", Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 6-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 70-100

ОГОЛОШЕННЯ.

Приписові друки і книжки до вжитку часописів

які кожне видавництво мусить відновити з новим роком для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (130 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів, оправлена зол. 2.50
на 960 урядів оправлена зол. 5.—

СИРИЙ БІЛЯНС ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО С. А. у Львові

на день 30. червня 1937.

Чинний стан: Каса і суми до диспозиції в Б-ку Польському, ПКО, Банку Господ. Краєвого і Держ. Банку Рільн. 196.256.75. Заграничні валюти 27.918·61. Цінні папери: а) державні позички 168.491.29, б) папери гіпотечні 26.237·44, в) акції 32.850.93. Уділи і акції в концерц. підприємствах 50.089.50. Краєві банки 239.842.87. Заграничні банки 56.827.14. Векслі адисконтовані 2.008.609·16. Бяг. рахунки (дебет сальда) а) забезпечені 615.844.59, б) незабезпечені 59.145.34. Термінові позички 3,165.415·78. Належитости із конверсійних договорів і т. п. 2,058.540.56. Недвижимости 474.469.31. Рухомі рахунки 1,422.445.26. Кошти і т. п. 163.933.76. Відділи 132.747.95. Позички довготермінові гіпотеч. 198.584.88 Рухомі відділи довгоречинцеві 47.515.08. Належитости з титулу девізових трансакцій на термін і репорт. — Разом зол. 11.145.700.20.

Довжний стан: Власні капітали а) акційний 5,000.000, б) резервовий 258.335.08, в) інші резерви 58.405.71, г) амортизаційний 172.833.97. Вклади: а) термінові 1,149·080.91, б) а вістя 1.261.814·88. Біжучі рахунки (кред. сальда) 451.129·64. Інкасові зобовязання 1.405.77. Реескомп векслів 638.313·88. Дисконто акц. Акцепт. Банку 767.995. Краєві банки 492.000. Заграничні банки 1.378.18. Гіпотечні вірителі — Рухомі рахунки 232·440.36. Відсотки, провізії і рухомі зиски 285.557.99. Відділи 189.276.73. Заставні листи 198.584.88. Рухомі довготермінові відділи 37.346.32. — Разом зол. 11.145.700.20.

Гарантій зол. 29.772.24. Інкасо 75.300.42.

КОНКУРС.

Виділ Товариства „Бурса ім. св. О. Николая в Перемишлі" оголошує конкурс на приняття учеників середніх і вселюдних шкіл до бурси або „Гімназійного Інституту" на шк. рік 1937.38. Місячна оплата 45 зол., платна з гори. На початку шкільного року платиться на інвентар 15 зол. платних при вступі. Залягаючі з оплатою не будуть приняті. Подання з долученою карткою на відповідь вносити до 1. серпня ц. р. до Управи „Укр. Гімназійного Інституту в Перемишлі", вул. Бадтова ч. 24

1318 **Виділ.**

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" 50 сот.

Пробний пакет. Перфумерія

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ГАЗОВІ СВІЧКИ „Excelsior"

Подешевіли і в с ю д и можна купити по 3·50

Одна свічка листарчить на 30 мтр.² Головний склад

Е. ФЕДЕРБУШ,

склад фарб **Львів, Казим. Вел. 28.**

Тел. 244-28. 1—6

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

Ва редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Четвер 22. липня 1937. Ч. 158

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Атентат на полк. Коца.

(Вступна стаття.)

Зміна статуту Рідної Школи.

Криваві бешкети в Сокалі.

Ендеки боронять себе заздалегідь.

Сензаційні арештування

і транспорти арештованих літаками.

Маніфестаційне засідання сойму.

Нова надзвичайна сесія сойму і сенату.

Мобілізація в Японії.

Відпруження між Китаєм та Японією.

Бійки на улицях Білгороду

Несамовита статуя Клєопатри.

Проказа.

Жіноча сторінка.

Ч. 153 (14.701). Львів, четвер 22. липня 1937. Оплата рахунком абонентова готівка. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Празі „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвартьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Загальна мобілізація в Японії.

В Японії оголошено загальну мобілізацію, яка має дати японській армії 5,000.000 вояків.

Американські джерела подають, що в Японії панує загальний воєнний ентузіязм. Військові відділи стоять годинами на залізничних дворцях всіх більших міст і чекають на свої поїзди. Тисячні маси населення скупчуються на дворцях і прощають вояків, що відходять до Китаю.

Англійська преса пише, що Японія має перевагу і виглядає на переможцю.

Маршал Чанкайшек видав наказ **перебрати остаточні приготування до воєнної акції.**

Начальним командантом китайських військ іменований маршал Фенгсян. Маршал Чанкайшек просив маршала Чанзуолін**а** прискорити його недавній буд. Відтіля маршала Чанкайшека вислала в Пекін великий підвід. В Тієн-Тсін дали йдуть переговори. Згідно з останніми вістками 5 наїкінських дивізій прибуло до міста Паотін і Чанінтуан.

ЯК ДІЙШЛО ДО БОЮ?

Японське міністерство війни повідомляє, що китайці від рана обстрілювали японців, а по полудні почали офензиву на 3-ох відтинках. Китайці не хотіли опустити міста Вангпінгієн і почали обстрілювати японців у Фенгаї; японська артилерія відповіла вогнем. Китайські відділи, зосереджені на правому березі ріки Юнтін також почали обстрілювати японців.

„КАРНА ЕКСПЕДИЦІЯ" ЧИ „ЛЬОКАЛЬНА ПЕРЕСТРІЛКА"?

Представник японського міністерства закорд. справ заявив журналістам, що вчорашні бої під Пекіном і Вангпінгом це була тільки льокальна перестрілка, яка повстала через те, що китайські відділи почали обстрілювати японські позиції, та відмовились відступити зпід Люкоучао. Поголоски про те, що це початок акції японської карної експедиції, непрадливі. Чи бої під Пекіном припинені, що нема відомостей. Японська рада міністрів затвердила постанови про засоби замирення північного Китаю, але їх застосують лише тоді, як Китай не дотримає зобовязань.

ПЕРЕГОВОРИ ІДУТЬ ДАЛЬШЕ.

Вчорашня конференція радника японської амбасади з китайським міністром закордонних справ не вдоволила Японії, але переговори не зірвані. Японія відкинула домагання наїкінського уряду, щоб усі льокальні спроби порозуміння залежали від затвердження Нанкіну.

ЯПОНСЬКІ КОНСУЛИ ПОКИДАЮТЬ КИТАЙ.

Всі японські консуляти в Китаю вже зліквідовані, їхні документи тих консулятів перевезені до Шанґаю.

АМЕРИКА НЕ ПОКЛИЧЕТЬСЯ НА ЗАКОН ПРО НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

Президент Рузвельт заявив учора, що він не думає тепер покликуватися на закон про невтральність, коли іде про китайсько-японський конфлікт.

КИТАЙ ПРОСИТЬ АНГЛІЙСЬКОЇ ПОМОЧІ?

Льондонська китайська амбасада замеречує, будьтобн китайський амбасадор просив англійський уряд вмішатись в японсько-китайський конфлікт. Китайський уряд тільки інформував англійський і американський уряд про хід подій на Далекому Сході.

ПОГОТІВЛЯ У ЛЬОНДОНІ.

Британський премієр Чемберлен попросив усіх міністрів, щоб вони відбули свої цьогорічні вакації в Англії. Міністри, що планували заграничні подорожі підчас ферій, лишаться в краю. Крім того премієр робить заходи, щоб можна було скликати підчас ферій парламент, як ли**ше** міжнародня ситуація того цільно вимагалаб

ЧЕРЕЗ ПОСУХУ ПОДОРОЖІЛА ПАША
тому обезпечіть негайно це велике майно від огню в Товаристві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Атентат на полк. Коца.

Львів, 21. липня 1937.

На вступі кілька слів, звязаних з даною темою тільки посередньо:

Скільки разів трапиться у Польщі, у Варшаві чи десьбудь в іншій частині держави, щось, що цікавить ширший загал і цілком слушно може його хвилювати, як подія, яка торкається не лише карного кодексу, але й такого чи іншого політичного підложжя, — львівській пресі ні слова не вільно про ту справу писати. Себто: їй вільно лише подавати офіціяльні комунікати і... передруковувати те, що пише польська преса. Бо хоч спершу кажеться, що потреби слідства вимагають зберегти якнайбільшу обережність, дискрецію, мовчаливість, то проте зараз таки за день-два виявляється, що варшавська преса не є ані так дуже обережна, ані дискретна, ані мовчазна, виписує на ману тему не тільки репортажні нариси, але й довгі статті з коментарями, „тезами слідства", політичними підозріннями, концепціями і комбінаціями, — і все це гладко переходить цензуру і може бути — у Львові передруковане. На іншому місці подаємо сьогодні передруки трьох голосів з трьох варшавських часописів, з яких два — не тільки якнайпрозоріше відкривають вже серпанки висліду першого слідства, але й роблять далекойдучі політичні натяки. Варшавські кореспонденти закордонних газет користуються це більшою свободою: на нашому редакційному столі лежать закордонні щоденники, в яких товстим друком видруковане назвисько атентатчика на полк. Коца, місце його походження, професія, ідеольогічна приналежність — і якось слідству це нічого не шкодить. Зрештою, як слушно про це згадують варшавські газети, — по Варшаві докладні вістки розійшлись уже два дні тому, а хто втримує з тамошніми польськими журналістичними колами звязки — той і у Львові про все те відразу довідався.

Річ, очевидно, не йде про те, щоби і на варшавських журналістів та тамошніх закордонних кореспондентів наложити ті заборони, які торкаються у всіх таких випадках преси львівської. Але це будь-що-будь цікаве і таки направду незрозуміле вище: чому львівському редакторові не вільно написати ні одного слова поза ПАТ-ом, себто, чому він мусить наражуватись на конфіскату за те все, що свобідно виписує варшавський журналіст?! Чому зокрема ми, українська преса, маємо примушувати себе виключно до передруку коментарів польських столичних журналістів? Чому вимогами тайни слідства обмежувати свободу журналістичної праці спеціяльно на львівському терені, коли чейже аж надто ясно, що нікому з нас не залежить на припиненню слідства у таких справах та й ніхто з нас справ, зі слідством звязаних, не тряс би?! Чому взагалі львівській пресі [illegible] обмежуючи її до ПАТ-а і передруків, не рахуючись з тим, що може даний часопис не буде трактувати даної теми як плошину для утруднювання слідства?!

Повищі уваги — мимоходом. Викликані вони безпосереднім відгуком атентату на полк. Коца на львівському пресовому тлі, але та-

Бійки на вулицях Білгороду і в парляменті на тлі конкордату.

ЄПИСКОП РАНЕНИЙ У ВУЛИЧНІЙ СУТИЧЦІ.

Югославянський парлямент („скупштіна") радить тепер над урядовим проектом конкордату з апостольською столицею. Серед православного населення викликав той проект велике незадоволення, яке доходо до кровавих демонстрацій. У понеділок православні організували процесію (не зважаючи на заборону поліції), в якій взяли участь 4 єпископи, 40 священників і 8.000 вірних. Поліція замкнула їм дорогу. Прийшло до вуличної боротьби, в якій м. ін. ранено шабацького єпископа Симеона. Зі священників ранені б. міністра Янича, б. председника скупштинської конкордатової комісії й інших. Коли вістка про ці заворушення дійшла до скупштини підчас дискусій над конкордатом між послами счинилась бійка й засідання перервали, хоч до дискусій над конкордатом було зголошених ще багато послів.

Від понеділка в Белграді нервовий настрій. Православні не марнують вдобної нагоди, щоби протестували проти ратифікації конкордату. Урядовий табор у скупштині, який є за ратифікацією, має перевагу, православна опозиція творить меншість. Можна сподіватися, що проект ратифікації конкордату перейде більшістю голосів, але що вимагає заняті протести і заворушення православних

Страйки і заворушення у французькій Північній Африці.

ЗАГРОЗА ГЕНЕРАЛЬНОГО СТРАЙКУ В МАРОКО

У Джерісі (Туніс) дійшло до сутички між страйкуючими гірниками і поліцією. Двох робітників згинуло, двох робітників і одного поліцая ранили.

Страйк банкових урядовців у французькому Мароку, що триває від двох тижнів, загострюється. На зборах усіх синдикатів, обєднаних у марокській конфедерації праці, рішили проголосити генеральний страйк, якщо домагань банкових урядовців негайно не заспокоять.

КІНЕЦЬ СТРАЙКІВ У ГОТЕЛЯХ.

Після довгих нарад підписали минулої ночі в 1. годині в палаті Матіньон договір, що кінчить страйк у готелярському промислі Парижа. Персонал, що вернеться до праці, дістане її, хоча в деяких випадках працедавці застерегли собі вільну руку з огляду на інциденти підчас страйку. Коли арбітраж буде можливий, працедавець може видалити провинників, але не більше як 10 проц. персоналу. Непринятих провинників уряди посередництва праці впишуть на свої листи; вони матимуть першенство до праці в інших заведеннях.

—o—

ких прецедентів було вже чимало: І коли дана подія може й не дуже близько нас, українців, торкається та цікавить, то бували попередні випадки атентатів, коли ми були найбільш заінтересовані, а проте вільно нам було теж писати тільки за варшавською пресою, яка зрештою не є кермована і заповнювана виключно тільки семнми без виїмку світилами журналістики...

*

Атентат на полк. Коца належить до того роду вчинків, про які існує мудрий вислів: „це більше, як злочин, бо це дурниця". І хоч монографіст Талейрана Даф Купер приписує той вислів славному дипльоматові наполеонських часів та віденського конгресу, а Стефан Цвайг — суперникові Талейрана, міністрові поліції Директорії й Наполеона — Фуше, — проте правда, в тому вислові скрита, має по нинішній день частеньке своє застосування. Кожний атентат, закінчений „успішно" чи „невдатно", це вбивство або посягання на людське життя і тому однаково з погляду християнської науки, як закону — недопускальний. Але політичний атентат може бути теж менше або більше льогічний, політично так чи инакше мотивований, для сторонніх, головно чужинців — більше або менше зрозумілий, без огляду на те, чи виправдуваний чи ні, незалежно від питання, чи взагалі революційна боротьба доцільна, або чи доцільні окремі терористичні акти (наш погляд на цю справу вже відомий і його ширше тут не порушуємо). Це речі аксіомні, доказані не тільки історією світових атентатів від найдавніших часів, але й історією великих судових процесів в усіх краях і народах світу — по нинішні дні. Атентат на полк. Коца тим саме дивоглядний, що його ніяк не можна зрозуміти, не можна збагнути його політичного глузду.

Передусім нісенітні замахи на політичних діячів, які проповідують ідеї, а не переводять їх в життя. Коли подавати не етичну ані правну, лише політичну дефініцію атентату, то атентат це одна з форм політичної демонстрації, протесту, та одночасно позитивної маніфестації власного табору, що його ідеольогічно репрезентує атентатчик. Тому взагалі нісенітними є атентати на політичних діячів, які беруть участь у суспільному житті та спираються на певних групах громадянства. Боротьба бомбою чи револьвером з ідеєю, з суспільною течією — це не тільки боротьба неетична, але доказ власної слабости ідеї, що протиставляє у боротьбі — кулю чи піротехнічний препарат! Політичний діяч сьогодні має успіх і стоїть на чолі організації, — завтра відходить, відступаючи своє місце і іншим людям і іншим поглядам і цілим іншим організаціям. Це просто виїмкові випадки, що політичний діяч є таким ідеольогом з великанськими реальними *плянами*, що його смерть могла завважити на ході подій і могла бути справді врозумілою політичною демонстрацією. Можливо, що до таких виїмків треба зарахувати вбивство Жореса, фанатичного заклятого ворога миру за всяку ціну: його вбивник демонстрував проти пацифізму, маніфестуючи французький патріотизм у сполуці з мілітаризмом. І хоч те вбивство обурює, проте має якийсь політичний зміст. *Політичний* зміст мав атентат на Цезаря, що загрожував ідею римської республики, атентат серба на Франца Фердинанда, навіть атентат хорвата на короля Олександра; той характер був уже затертий при вбивстві Ратєєва, який зовсім не символізував собою найманської республики, а вже зовсім політично незрозумілий був атентат на такого напр. громадсько-політичного діяча без рішального впливу на хід подій, як Тадей Голувко.

Який політичний зміст може мати атентат на полк. Коца?! Кого символічно атентатчик хотів вдарити в особі того діяча? Проти якої *яскравої* ідеї виступав і яку маніфестував? Проти якої системи?! Кожне з тих питань зокрема і всі вони разом мусять поглиблювати збентеження, коли вперше на першу звістку про атентат люди запитували себе: хто не міг зробити, з якого політично-ідеольогічного середовища міг походити атентатчик?!

Полк. Коц станув на чолі акції, що приймала організаційну назву ОЗН. У ході тої акції по нинішній день показалося, що ідеольогічно-політичне обличчя нової організації завжди ще дуже плинне, незасноване, завжди заховане за серпанком загальників, з яких найчастіше вживається загальника — консолідації польського громадянства. Коли ж річ іде про прирівнювання цієї нової організації до будь-яких досі вже існуючих польських політичних організацій, то найбільш схожости є саме з польським давнім народово-демократичним табором, який теж орудував усенаціональними загальниками. У практиці дійсно бачимо найбільше персональне й ідеольогічне наближення ОЗН до табору польського націоналізму, — навіть читали ми в органах ОЗН теоретичні виводи про те, що націоналізм не є монополем старої ендеції і т. д. Кілька днів тому читали ми про запросини до Варшави централею ОЗН на відчит — Станислава Грабського зі Львова — і такий відчит дійсно відбувся. Знаємо карманичів східно-галицьких відділів ОЗН (п. Відацького у Тернополі), чували ріжні чвари про скріплювання польського елементу на селах і т. д. Очевидно, для нас це теж ніяка ревеляція і ОЗН повторяє в українській справі у делікатнішій формі деякі старі польські народово-демократичні тези. Тому коротка вістка, що „атентатчик не походить з кол національних меншин" була кожному членові „національних меншин" ясна: атентатчик з кол „національних меншин" — булоб страшне безглуздя.

Але й атентат на такого діяча, на лідера такого табору, — зпосеред польського громадянства?! Очевидно, що з усіх концепцій, які могли приходити на думку, найшвидше ще насувалась та, про яку натякають обидва органи ОНР, яких голоси цитуємо на іншому місці. Але й так само всім нам мусить бути очевидним, що такий атентат — це якесь польське трагічне непорозуміння, яке родиться завжди тоді, коли фанатизм притьмарює розум.

Зарано говорити про політичні наслідки атентату на полк. Коца на внутрішні польські відносини. Треба справді почекати на повні висліди слідства. Очевидно, стоючи на засаді, що ніколи і в ніяких випадках не повинна мати застосування теза збірної відповідальности, в даному випадку теж не поручаємо нікому репресій проти всього середовища, з якого атентатчик вийшов. І напевне тих репресій не буде. Але після Добошинського і Сапіги той третій випадок („щоб це була правда", як пише „АБЦ") — це булоб таки характеристичне явище на атмосферу, яку в Польщі створив один табор, одна ідеольогія. І не репресії адміністраційної натури, але боротьба проти тієї ідеольогії, проти тої непримиримости, ексклюзивности, фанатичности, ось єдиний шлях оздоровлення атмосфери. Коли хтось проповідує сьогодні жидівський погром чи радикальні розрахунки з українськими господарськими установами або українським домаганням власного університету, — завтра ті самі критерії стосуватиме супроти конкуренційних груп власного громадянства. Коли хтось не признає засад правовости супроти нельських народів в тій самій державі і виявляє на кожному кроці ненависть до них, нетерпимість, брак примітивної толєранції для їх слушних розвоєвих тенденцій — той мусить сей фанатизм і нетолєрацію виявити і на рідному громадянському терені. Така є льогіка суспільних течій. Річ іде тільки, щоб із тої льогіки дійти до відповідних висновків. На жаль, досі не бачимо познак, щоб ті висновки ставали і для міродайних польських державних чинників і для польського громадянства зрозумілі. Ім.

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 16

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ЗМЕНШЕННЯ КАРИ

Кожного року, восени приїздила на Соловки комісія з Москви, яка складалася з голованів ГПУ. з Глібом Боким, опікуном соловецького табору у проводі. Комісія полювала кілька днів у соловецьких лісах, вечорами бенкетувала; жінці підписувала листу вязнів, яким скорочувала кару на пів року, на рік, іноді навіть на два. Ця листа була вже згори приготована місцевою владою, тому теж нічого дивного, що кожний хотів висунутись на видне місце, приподобатися своїй владі, зеднати собі її прихильність, щоб попасти відтак на цю вимріяну листу.

Одначе, не зважаючи на цю систему нагінки до праці і визиску людської сили до останніх меж — праця не давала бажаних висліднв. Завжди щось не вдавалось. То робітня обуви не виконала передбачених у пляні робіт замовлень, то цегольня не пописалася, то знову тартак залягав із виконанням наложеної на нього праці і т. д. Очевидно, що в таких випадках за невиконання плану відповідають вязні, що стоять на відповідальних становищах і — недавнього потентата деградують до ролі звичайного робітника, або — це вже найгірше — він попадає до карної сотні.

В 1928 р. було більше як 10.000 вязнів на Соловецькім острові. Серед того величезного числа вязнів стрічали ми представників найріжнородніших національностей, що входять і не входять у склад СССР. Від якутів зі сплощеним лицем до синів Кавказу з орлиними носами, від фінів до узбеків, від німців до китайців. Стрічав я чимало мадярів. Після революції мадярська молодь (мадярський комсомол) замішана в революційну акцію, масово емігрувала до Совітів. Одначе по кількох роках побуту в Совітах забажала ця молодь вернутись до краю, волію чи кілька літ вязниці у своїй „капіталістичній" державі, як у державі будови соціялізму. Не тільки не дозволили їм вернутись до Мадярщини, але заарештували, обвинувачили... у шпигунстві і вислали на 10 літ на Соловки. Бо забагато правди знали вони про державу Совітів, мали авторитет серед робучих мас своєї батьківщини і могліб спричинити шкоду комуністичній акції на Мадярщині.

ЖІНКА НА СОЛОВКАХ.

Серед багатомовної, кількатисячної маси зігнаних із ріжних кінців Европи й Азії на соловецький остров вязнів, є теж 17—18 відсотків жінок. Так як і мужчини походять вони з найріжнородніших націй і суспільних клас. Українки, польки, білорусинки, фінки, башкірки, якутки, грузинки, вірменки, мадярки, німки і т. д.

Від злочинниці до дами двору, від проститутки до монахині — всі шаблі суспільної драбини мають тут своїх заступниць. Ця маса обдертих і так як мужчини завушивлених жінок *приміщена* в окремім бараці, який називають „женрота" (жіноча сотня). Ту панує така сама як і серед мужчин вязнична поведінка, так самісько жінка — комендант (вязень) має свій однострій — чорні кляпи на „бушлаті" з відповідними бляшаними нашивками.

Не зважаючи на те, що жінки стрічалися з мужчинами на роботах, в канцелярії, на торфовищах і т. д. — всі товариські зносини мужчин із жінками були гостро заборонені. Карали не тільки за любовні зносини, але й за невинну розмову при зустрічі, за виміну кількох слів, навіть за звичайний привіт при зустрічі. Карали здебільша 14-денним арештом.

Всеж таки проституція розвивалася. Замалий був відсоток жінок у таборі, за великий був на них попит — важко було опертися покусі. Злодії крали, вязні, що мали в таборі відповідальні становища, виконували дефравдації і всі несли свою данину на жертівник „любови".

Жінки, що не займалися проституцією на більшу скалю, мали кількох любовників. Кожний із них ніс своїй вибранці що міг. Пекар крав хліб із пекарні, некурець віддавав свою тютюневу пайку, управитель крамнички виносив крадькома кольонську воду або пару панчіх, той пригорщу цукру, заощадженого з харчевих пайок, інший знову ділився харчевою посилкою, що її діставав від жінки на волі.

Дуже часто привозили на Соловки молоді подружжя. Очевидно подружжя розділювали: її замикали в „жен-роті", його ж приділювали до одної з мужеських сотень, або просто висилали на інший острів.

Якщо подружжя опинилося навіть спільно на однім острові, зустрічі були якнайгостріше заборонені. Коли жінка була молода й гарна, находила собі небавом поклонника серед вязнів, які мали владу, які іноді були навіть наставниками її чоловіка. Від них залежало вислати нещасливого чоловіка на такі роботи, де міг легко згинути. Зате жінка була залишена на ласку й неласку ріжних „завів" (завідуючих), „начів" (начальників) і інших „можновладців", що кожної надскакували.

Опиратися було дуже важко...

(Продовження буде).

Закарпаття.

ГОСТРА СТАДІЯ МОВНОГО СПОРУ.
Анкета у віцепрезид. Мезніка.

У віцепрезидента д-ра Мезніка дня 29. VI. ц. р. відбулася мовна анкета. Запрошені були представники коаліційних партій, Просвіти, О-ва Духновича і обох учительських організацій. При цій нагоді предложив п. віцепрезидент свій довший елябораt в мовній справі і просив, щоб учасники анкети сказали свої погляди щодо того еляборату. В тім елябораті поперше річ іде про справу поняття — нарід, далі про культурні напрямки Підкарп. Руси, а вкінці автор подає свій погляд щодо вживання мови в урядах і школах до вирішення цієї справи соймом. Щодо урядів подає, що міродайним могло би бути або знання мови урядника, або мова сторони. Щодо уживання мови в школах, головно в середніх, горожанських, фахових і учительських семінаріях — можнаб організувати окремо паралельки і то одну з московською, а другу з українською викладовою мовою. Друге питання було, що хто мав би рішати мовні питання у школах. По думці п. віцепрезидента рішалаб тут воля батьків чи потреба учеників.

Про предложенню реферату розвинулася широка дискусія, в якій взяли участь з української сторони: дир. А. Волошин, посол Ю. Ревай, д-р Юлій Бращайко, Федір Ревай, Микола Лизанець, проф. о. Іванчо, д-р Михайло Бращайко і д-р Долинай, а за москвофілів: інсп. Анталовський, Васильчко, Шпеник, Ст. Федор. Українська сторона стояла на тім становищі, що нема абсолютно потреби ніякого дуалізму в мовних питаннях, бо це питання вже давно вирішила наука і правні приписи ЧСР. Дир. А. Волошин, Юлій Ревай і д-р Долинай при гімназіях готові приступити на паралельки. Інакше учасники нарад були того погляду, що про вживання шкільних книг могліб рішати лише батьки (родичі). Щодо урядування дир. Волошин поручає, щоб мова подання була міродайною, а не мова, яку знає урядник. Треба держатися лише законних приписів і становища академії наук і тоді не буде мовного питання. Хиба є в тім, що з цього чисто-культурного питання зроблено питання політичне. Треба з того питання політику усунути і тоді питання буде вирішене без всяких нових тягарів і трудностей. З другого табору з аргументами було дуже слабенько. Сам Анталовський, голова О-ва Духновича, признав, що „литературної", себто російської мови не можна завести до народніх шкіл. Та коли не можна до народніх шкіл, то ясна річ, що не можна ані до середніх. Саме тому не треба тут мудрувати, але стати щиро на законне і природне становище нашої, української мови і тим буде справа скінчена. Треба лише більше почуття справедливости, правди і доброї волі.

Отже нема мови про ніякі компроміси. Іде лише про зауваги, які разом з елябораtом п. віцепрезидента будуть предложені міністерству шкільництва й іншим компетентним чинникам.

(„У. Слово").

ПРОТЕСТИ ПРОТИ МОСКОВСЬКИХ ПІДРУЧНИКІВ.

Народовецькі організації міста Берегова виробили в мовних справах меморандум і післали його раді міністрів, міністерству шкільництва, культурним комісіям парляменту і сенату, губернаторові і віцепрезидентові. В меморандумі протестують проти граматики Сабова, написаної Грігорієвим, і протестують проти роздвоєння нашого народу. Меморандум добре умотивоване з правного і наукового становища.

Збори в Ужгороді та Турянських Реметах вислали до Праги окрему делегацію, яка перед центральною владою протестувала проти московських підручників. Членами делегації були д-р Юліян Бращайко і дир. торговельної академії Августин Штефан. Протести були передані в м-стві шкільництва, у премієра д-ра Годжі й у мін. д-ра І. Дерера.

УКРАЇНСЬКІ БАТЬКИ И МОСКОВСЬКІ УЧИТЕЛІ.

В Перечині вже в жовтні мин. року одноголосно, а дуже гостро протестував Союз батьків проти заведення до народньої школи московських книжок, але учитель Василь Менькев і інші вчителі-москвофіли перечинської школи з тим не числилися і тепер знову пробували завести ті книжки до Перечина. На учительській конференції дня 1. липня 1937. директор Менькев знову дав під голосування учителям ті книжки. Пять учителів голосувало про заведення, а три — проти. Цікаво, що один учитель цілий рік не вчив ані одної години, але голосувати прийшов. І він і його заступник голосували за — тому замість одного вчителя голосували аж два вчителі.

Коли батьки довідалися, скликали засідання виділу батьківського Союзу на 6. липня 1937. Виділ з обуренням довідався про поведінку вчителів, осудив її гострими словами і рішив одноголосно вислати протест до п. губернатора та до п. віцепрезидента. У протесті покликуються на те, що батьки мають право рішати про мову навчання, а не вчителі, які дома говорять звичайно по-мадярськи. Батьки вважають поступок вчителів за провокацію, бо вчителі добре знають, що Перечин є селом свідомим. Відносини між батьками і вчителями дуже загострені і не знати, на чім це скінчиться.

—o—

Ендеки боронять себе заздалегідь...

ВІДГОМІН ЗАМАХУ НА ПОЛК. КОЦА

„ЧУЖА РУКА".

Невдалий атентат на полк. А. Коца відсунув у тінь усі політичні справи в Польщі, навіть такий голосний нині т. зв. вавельський конфлікт. Політичні кола широко обговорюють сенсаційні подробиці цього політичного атентату і називають навіть середовище, з якого вийшов атентатчик. Подають теж докладно місцевість, з якої походить атентатчик. Закордонна преса подала вже навіть прізвище цього атентатчика. Всіх цих дуже цікавих, відомих нам подробиць не можемо покищо подати з огляду на цензуру, бо влада не оголосила ще в цій справі офіційного комунікату з загальними висліданми слідства.

Всеж таки у зв'язку з цими відомими вже подробицями невдачного атентату появилися дуже характеристичні голоси в органах польських націоналістів, які освітлюють деякі факти, звязані з атентатом. І так у щоденнику „Вечур Варшавскі", зближеним до ендецької партії, себто „Стронніцтва Нароодового" читаємо такі революційні речі:

РУКА ЧУЖИХ АГЕНТУР?

Вже тепер слід ствердити, що устійнення хочби організаційної приналежности атентатчика, ще не вирішує питання, з чиєї спонуки виконано атентат. Відомо, що багато організацій є в стадії декомпозиції та є терепом, де зударяються ріжні течії, що недостача ясного напрямку довела в їх рядах до розхитання і створює ідеальні умовини до діяльности мафій, що ними часто кермує чужа рука (підкреслення на-

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

ГЛІБ ЛАЗАРЕВСЬКИЙ

Чернигів 20 літ тому.

(Фрагмент із спогадів).

У червні 1917 року пощастило мені скористати з літнього відпочинку, пощастило ще раз відвідати чернигівські зелені узгіря.

І солодко затремтіло серце, коли, вийшовши ранком на нагрітий вже сонцем променям чардак невеличкого пароплаву „Лихой", який довгі-довгі роки робив ту саму дорогу Десною, заблищали перед очима на блакитному небі, понад смарагдовими садами, такі знайомі золоті церковні бані.

Ще декілька поворотів Десни, що крутиться ніби той вуж; грає вода від сонця мільярдами срібних вогників, аж очі болять дивитися; пахотить мокрим деревом, покошеним сіном, теплою золою; гуде ритмічно машина, струшуючи пароплав, тягне від неї крізь люки жаром, машинним олієм; лопотить у гарячому повітрі чомусь то червоний прапор пароплаву...

Пропливаємо під мостом. Завертаємо до пристані ліворуч. Кидають з пароплава линви, прокладають східці. І везе вже знайомий візник, відомий на ввесь Чернигів Яким Пінчук, ступою глибокими пісками попід „Валом", залишаючи ліворуч околицю з дивною назвою „Казказ". Вїхали на брук: ліворуч пішла бита дорога на Залізничну станцію, минаючи ніколи незабутню Старостриженську вуличку. Повертаємо праворуч, вїжджаємо узгірям, попід брудно-білою тріумфальною аркою ще з часів Миколи першого. Ліворуч, поза сквером, вирисовується найгармонійніша п'ятибанна сильвета Катерининської церкви, і біжить, віддалюючись від неї, Єлецька вулиця своєю зеленою небруковною широчиною аж до сивих могутніх мурів Єлецького манастиря.

А праворуч зарослий деревами „Вал" з своїми шведськими гарматами; біліє поміж зеленю присадкуватий Мазепин будинок; оспалo лежить під сонячним промінням розлогий, зарослий травою майдан перед містично-старовинними соборами Спаса та Борисо-Глібським; висувається збоку стара кам'яниця хлопячої гімназії — колишніх архієрейських кімнат; гостинно вабить до себе широка та висока алея бульвару.

І жене вже візник майже порожнею, але теж у садах, Шосейною вулицею; звертаємо ліворуч Вознесенською, — навколо маленькі домики, що зовсім заховалися по глибоких зелених подвірях, густих садках.

Ось Єлецька круча. Трохи праворуч, на мальовничих Болдвиних горах видно не менш мальовничу, збудовану, збудовану ще за часів Мазепи, дзвінницю Троїцького манастиря, цього найефектовнішого українського бароко, навколо темно-зелені густі дерева тамошнього цвинтаря з могилками Глібова, Коцюбинського...

Трохи нижче приліпилася до зеленої гори біла маленька старовинна Іллінська церковця. А зовсім долі, вся в садах, мила Лісковиця, подібніша скоріше до великого села, з курявою вечірньої череди, з нічними дівочими піснями. Вона досягла аж до Святого лісу, а там, ще далі, пеститься проти сонця туркусова смуга Десни...

Яке знайоме тут усе, у цьому невеличкому милому місті...

І не розбереш зразу, де тут центр, де околиці, бо тут же і ратуш на Магістратській вулиці, тут і старовинна Пятницька церква, але недалеко і Стрижень з Білим та Красним мостом, і духовна семінарія — колишня Полуботкова палата, а там тільки трохи далі окружний суд, білий „емпір" Милорадовичів, сіренький гостинний дімок Шрага, жовтий колишній губернаторський будинок, а поруч нього такий великий густий старий міський сад, що притулював по своїх тінистих алеях стільки покоління чернигівців та чернигівок...

А там витягнулася широка з зеленими обочинами, вся в куряві, Бобровиця з музеєм Тарновського, з палатами Глібових, Кармалія.

І ніби тільки трохи позаду залишилися Гонча, Сіверянська, Борисо-Глібська, Мстиславська, Святославська вулиця, будинки Комаровських, Тризн, Бакуринських.

Проте і в старому Чернигові відчувалось, що справа не тільки інстинктовне, бажання нового національного життя; навіть прокурорський нагляд, навіть всюди такий реакційний склад окружного суду цікавився проектами українізації судівництва: майже кожний з них, явно ще не передплачуючи, купував і читав „Нову Раду".

Може це вплив тодішнього голови суду, такого популярного в Чернигові п. Іллі Шрага, недавнього ще талановитого адвоката, відомого українського громадського діяча, старої, але ще височенної, ще бадьорої людини з голою головою, з запорожськими сивими вусами, з такими м'якими рухами, з таким могутнім голосом...

А в губернській харчевій управі під проводом відомого кооператора п. Тихона Осадчого, якось непомітно все українізувалося.

Але й тут були вороги українства та українізації

ше). Якщо слідство не доведе до викриття дійсних, глибоко скритих ініціяторів злочинного замаху, Польща переживе велике потрясення по оголошенні комунікату про середовище, з якого походив атентатчик. Щоб це потрясення не сталося трагічним початком нових внутрішніх боїв, що руйнують сили народу, щоби не був сигналом, що розєднує на довгі роки нарід на ворожі табори, утревалює важкі до переходу мури і плоти.

Без перебільшення можна сказати, що в найближчих днях виявиться, чи знову, як на жаль вже стільки разів політичне життя Польщі стане ться тереном злочинних розгривок чужих агентур".

Добре поінформовані кола запевняють, що ці ревеляції про діяльність чужих агентур у партіях матимуть далекосяглі наслідки.

„РУКА МАСОНІВ".

У другому націоналістичному органі, варшавському щоденникові „АБЦ" (ч. 227), зближеному до ОНР., находимо у статейці п. н. „Якщо це правда"... такі характеристичні думки:

В чиїм інтересі — питає автор цієї статейки, що скрився за ініціялами Б. Я. — лежало викликання замаху на полк. Коца? Будьмо нині зовсім щирі, бо в поважних хвилинах, а здається, що ждуть нас поважні хвилини, повна щирість є найкращою тактикою.

Ідеольогічна декларація полк. Коца — читаємо далі — не дала програмових та ідеольогічних основ, що уможливили би співпрацю з його табором, але вона була кроком наперед у політичному житті Польщі остільки, що осуджувала внутрішні спори за минуле і взивала занехати давні бої. Молоде націоналістичне покоління у Польщі в тій частині, що зуміла уневажнитися від старих людей і старих гасел, уважало поділи минувшини за шкідливий елемент у політичному житті Польщі. І тому молоде польське націоналістичне покоління, незалежно від інших чинників, не мало причини спрямовувати найгострішого нападу проти полк. Польщі. А зрештою молоде націоналістичне покоління таких метод не вживає, такі методи вважає шкідливими, просто тому, що є католицьким. Отже може якісь національні чинники старшого покоління? Автор запевняє, що ні. В їх інтересі не лежало зміцнювання санаційної лівиці, до якого дійшло би по вдатнім атентаті. Далі пригадує атентат Елегія Невядомського на президента Нарутовича зперед 14-ох років і каже, що він не був звязаний з ніким. Був лише симпатиком народовців і тому кожний кричить під їх адресою: „Вбивники Нарутовича". Але факти з минувшини повсюди забуваються. Новий факт довів би до збереження мурів, що валяться, і бувби дуже корисним для різних панів з чужих агентур. Це нова чудова нагода втримати далі поділи минувшини, абсорбувати людей внутрішніми спорами від важливих національних і суспільногустроєвих проблем. **Верщком мрії для масонерії мусіло бути завжди вбивство якоїсь особи, зближеної до уряду руками націоналіста або зорганізування санаційними руками замаху на національного діяча.** Чи слід кермуватися в цій справі засадою „фєщіт куї продест": зробив той, хто має з цього користь?

Автор відповідає, що у гру може завжди входити припадок. **Може теж кількох фанатиків які не розуміли добре, про що йде нині в Польщі гра, спробували замаху на власну руку, але міркуємо,** — каже автор — **що в цьому випадку маємо до діла з більше передуманою роботою...** Полк. Коц не мобілізував пристрастей ні за собою ні проти себе. Але були люди, які мали з ним порахунки.

Далі автор пригадує, що один з публіцистів писав перед місяцем, що напевно в найближчому часі прийдуть якісь випадки, що відновлять пропасть між ріжними політичними партіями у Польщі, загострять внутрішню боротьбу.

І дійсно прийшов вавельський конфлікт, що його генеза дотепер ще зовсім не вияснена. Прийшов, на щастя, невдалий атентат на полк. Коца. **Вдатний атентат** — кінчить автор — міг би статися новою трагедією Польщі.

ОСУД МЕТОД ПОЛІТИЧНОГО ТЕРОРУ.

Зате в „Газеті Польскій" (ч. 200) у редакційній статейці п. н. „Злочин" читаємо на тему замаху таке:

Найпростіший, властиво єдиний, який видається льогічно допускальний здогад звертається до комуністичної партії, яка від першої хвилини повстання О. З. Н. почала нагально поборювати саму думку осягнення консолідації,

що не підлягатиме директивам комінтерну. А леж, як це слушно підкреслив один вчорашній пополудневий часопис, комінтерн закинув в останніх часах стосувати методи замахів на поодиноких політичних діячів. Отже чи замах на полк. Коца довів до зміни в методах комінтерну, чи, що не є виключене, комінтерн не має нічого спільного з цією справою. Але в такому випадку стаємо перед ще настирливішою загадкою. **Думка, що атентатчики могли вийти з якоїнебудь польської партії, не кермованої рукою чужої агентури є сама собою така страшна, що не маючи на це ніяких доказів, не можемо рішитися снувати якінебудь здогади на цю тему.**

Ціла суспільність — кінчить „Г. П." — мусить одноґідно осудити всі групи, які вживають методи політичного терору. **Власти, що відповідають за публичну безпеку в державі, мусять застосувати цілу строгість закону, щоби викорінити раз на все всякі спроби анархізування збірного життя терористичними методами без огляду на те, з якого боку походять.**

Зміна статуту Рідної Школи.

Останній Загальний Зїзд Рідної Школи з 25. грудня 1936. р. поставив до нової Головної Управи Р. Ш. домагання, щоб вона намітила зміст статуту Рідної Школи, відповідно до сучасних потреб Товариства".

Для переведення такої зміни визначила Головна Управа Р. Ш. на своєму першому засіданні окрему статутову Комісію.

Тому, що дотеперішній статут РШ. виявив чимало організаційних недостач і неясностей і, щоб узгіднити з вимогами закону про товариства з 27. X. 1932, статутова комісія прийшла до висновку, що треба цілий статут перебудувати. Тимто й праці над цією зміною затяглися. Зміну переведену комісією приняла Президія Головної Управи Р. Ш.

Комісія задержала основну мету Товариства докладніше її прецезуючи, приняла ті самі „засоби діяння", доповнюючи їх у деяких місцях, залишила 3-ступневу організацію й одноцілість членства, але всетаки в цих і в інших постановах намітила видатні зміни.

Передусім комісія приняла постанову, що головне (центральне) Товариство Р. Ш. має бути реєстрованим товариством (щоб мало право творити відділи), а повітові осередки й місцеві відділи зможуть бути або а) реєстровані, або б) звичайні — залежно від обставин; про це має рішати передбачена у проекті статуту дирекція.

Тому, що в дотеперішньому статуті Р. Ш. не було ніяких постанов щодо шкіл і виховних заведень Р. Ш., не зважаючи на те, що Рідна Школа це виховне товариство й має на це свої установи (школи, бурси, захоронки, садки і т. п.) і, що ця недостача була нераз причиною спорів і непорозумінь, комісія вставила у проекті відповідні постанови.

Ступні організації будуть: 1) Головне Товариство, 2) Філії (на місце Повітових Союзів), 3) Кружки.

Крім дотеперішніх родів членів: звичайних і добродіїв, ввела комісія рід спомагаючих членів (правні тіла, що будуть платити 10-кратну вкладку, встановлену для звичайних членів).

Унормувала комісія спосіб приняття, викреслення й виключення та повновного приняття членів усіх родів.

Владою товариства має бути: 1) Загальний Зїзд, 2) Головна Управа з Президією, 3) Дирекція, 4) Контрольна Комісія, 5) Ревізійна Комісія тільки у випадку, колиб Загальний Зїзд відмовив Головній Управі абсолюторії), 6) Розємний Суд. Кожний з тих органів має спрецизовані права й обовязки, спосіб вибору, засідань і компетенцію.

Звичайний Загальний Зїзд має відбуватися кожного року найдальше в 4 місяці по закінченні адм. року товариства. Надзвичайний Загальний Зїзд має право скликати Головна Управа, а в деяких (точно означених випадках) може скликати Контрольна або Ревізійна Комісія. Мусить він теж відбутися на вимогу 1/4 філій, чи 1/20 частини Кружків Р. Ш., розміщених у 10 ріжних повітах. Про провід на кожному з родів Зїзду і про спосіб рішень є докладні постанови. Учасниками Загального Зїзду з рішальним голосом булиб члени всіх виборних органів головного товариства, голови (чи відпоручники) філій, по 1 делеґатові за кожну школу Р. Ш. і представники Кружків Р. Ш. по 1 на 10 Кружків, вибрані на зборах філії. З голосом у дорадчому характері можуть бути на Загальнім Зїзді Р. Ш. члени-добродії і представники центральних українських установ, що їх запросить письменно Головна Управа.

Загальний Зїзд вибірає Головну Управу, що складається з голови і 18 членів та 6 заступників, контрольної комісії з 5 членів і 2 заст. і Розємного Суду з 5 членів і 2 заст. Всі виборні тіла на 3 роки, але з Головної Управи виступає кожного року вильосуваних 6 членів і 2 заст. Головна Управа десигнує 5 членів до Президії, куди голова належить з уряду. Компетенції між тими тілами розмежовані.

3-членна Дирекція (2 заст.) має бути виконним органом, іменованим і відкликуваним Головною Управою. Переглянувши всякі зразки статутів і дійсність по ріжних установах, комісія прийшла до переконання, що Дирекція мусить бути тільки службовницьким тілом, щоб не вносити ніяких сумнівів щодо відповідальности. Дирекція порішує свої справи на спільних засіданнях і відповідає за виконання рішень власних, Президії й Гол. Управи. Права й обовязки Дирекції точно у проекті окреслені.

Філії задержалиб менше-більше постанови попередніх Повітових Союзів з добавкою, що вони мають право на власне майно. Філії малиб обовязок у деяких випадках опінювати кандидатів на членів та припинювати рішення Старшин і зборів Кружків. Проект передбачує Комісії і Секції, а спосіб їх творення, компетенція точно означені (те саме при Кружках). Введена теж Контрольна Комісія, про яку в давному статуті нема постанов.

Кружки творені за дозволом Дирекції булиб основним організаційним тілом Р. Ш. Проект зміни вводить нормуючі постанови на випадок можливих конфліктів, нормує хто має бути кермувати Кружком у випадку відсутности Старшини, окреслює спосіб контролі і т. п. Обсяг діяння — дотеперішний.

Проект зміни статуту буде видрукований і розісланий усім Повітовим Союзам і Повітовим Кружкам Р. Ш. до заопінювання й висловлення своїх вимог. **Головна Управа Рідної Школи.**

І навіть трохи було смішно слухати, коли такий добродій, з діда-прадіда чернигівець, українськими виразами, українським наголосом почав вам доказувати, що „українську мову видумали Грушевський та німці".

Добре тут, в цьому затишному, суто провінціяльному, але й суто українському місті з його тихими вулицями, задумливими садками, гостинними будинками; місті, з яким звязано так багато дорогого, незабутнього з часів молодости.

І сонце світило тоді тепліше, яскравіше, пестливіший був зимою мягкий сніг, і літнє місячне проміння десь на тім березі Десни зі згуками військової орхестри від освітленого „Валу", і прозора далечінь ясного осіннього вечора на Гомельському шосе, і весняні тихі пахощі садів, і навіть дощі, непогода, болото по вулицях...

Пролетіло все воно, неначе вітер по полю, безжалісно зникло, розвіялося все, неначе чарівний сон, і не пригадаєш навіть усього того, тоді такого щасливого, такого безхмарного...

Недовго цим разом довелося побути в Чернигові, швидко промайнули золоті дні, сині зоряні ночі...

Прощай же, мабуть уже назавжди, любе місто! Треба вертатися до нашого улюбленого Києва, де українське життя бе джерелом, буяє, квітне!...

Хай-же скоріше заторочуть по воді колеса пароплаву!

Хай-же зоріє темне небо тисячами іскор з пароплавного димаря!

Хай-же скоріше побачимо в рожевій ранішній млі далекі золоті бані нашої столиці!

Побачили їх — і втратили знову з очей. Чи теж уже назавжди?!...

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Дивімся і спостерігаймо!

Декому щастить виїхати на ціле літо у якусь гарну околицю і там відпочивати по своїй вподобі, а дехто може тільки на короткий час вирватись з міста, з яким вчене щоденне життя, або обовязки господині.

Нікоди не треба пропускати нагоди вирватись бодай на день два з міських мурів та виїхати десь „у світ". Хай це буде недалека подорож до якихось знайомих на село, чи дальша мандрівка прогульковим потягом, з усього можемо винести гарні враження і скрізь можемо добре розважитись, якщо тільки робимо це вміло. Але тут відограє головну ролю одна засада: Подорожувати без великих клунків, які забирають звичайно всю увагу, обривають нам руки та псують гумор.

Друга засада для таких відпочинкових чи розривкових виїздів з міста це вміти дивитись навкруги себе і спостерігати своє оточення. Коли їдемо самі, то це очевидно не тяжка справа, бо вже наперед знаємо, що нас в даній місцевости цікавить, чи то скажім природа, чи побут, чи народні одяги, чи що інше. Коли мама везе на таку прогульку дітей, то повинна вже наперед їх до того підготувати і вияснити їм, на що варта звернути їм у подорожі увагу. Також вже підчас самої їзди непомітно і без галасу слід звертати діточу увагу на ті чи інші цікавіші явища.

Ті з нас, що мають можливість виїхати кудись далі і бодай на кілька днів, малиб використати свій час на те, щоб пізнати мало ще від домі і дальші околиці нашого краю. Скажім Волинь, Холмщину, Поліся. Там в першу чергу слід би звернути увагу на самих людей, ознайомитись з їх побутом, говіркою інтересами. Хай це буде знайомство побіжне, неглибоке, але може й воно навіть мати дуже великі й корисні наслідки. Можуть такі навіть короткі наші заїзди лишати по собі память у місцевого населення, можуть у майбутньому придатись нам у різних непередбачених випадках.

Є ще одна річ, про яку ми у таких навіть коротких подорожах по рідному краю мусимо памятати, а саме збірання різної старовини. Хай це буде вишивка, чи якісь деревні вироби, чи плетінки, або тканини, чи навіть камінці, — все це може в розумних руках принести неабияку користь. Коли у нас тепер починає розвиватись різного рода промисл, — такі аматорські колекції можуть нераз зробити велику прислугу і подати неодну корисну ідею нашому оточенню. Словом, не сидім без потреби в літі у міських мурах, а виїзджаючи у ближчі чи дальші околиці, — їдьмо з широко відчиненими очима та загостреними змислами, щоб навіть і короткі хвилі відпочинку використати для себе і для загальної нам справи.

— Я.

Заки нужните своі опадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Ґродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15. П. К. О. 506-778.

Вістки з жіночого мистецького світу.

Як відомо, українські жінки мистці здобули значні осяги в образотворчому мистецтві — в малярстві, графіці та різьбі, а останніми часами із архітектурі. Ці осяги нераз мали міжнародне значіння. Це мистецьке життя української жінки-мистця не є спорадичне, лиш постійне, тривале.

У цьому році можемо занотувати кілька таких виступів, де наша жінка-мистець виступила зі своєю творчістю, із своїми новими працями.

Найважнішим таким виступом є участь молодої нашої малярки Галини Мазепи на міжнародньому полі, на Виставі творчости студентського мистецтва у Неаполю. Цей виступ Г. Мазепи, що репрезентувала українську мистецьку молодь, випав більше як блискуче. Італійська мистецька критика, дуже вимагаюча і сувора, привітала нашу мисткиню просто ентузіястично, між іншим багато спільного в оцінці творчости Г. Мазепи читали ми і в українських оцінках.

Недавно показала нам свою творчість іванна Нижник цілою низкою своїх праць, на виставі у Музею НТШ у Львові, про що у нас була осібна стаття.

Минулого місяця закінчилася рухома мистецька Вистава групи українських мистців „Спокій" у Луцьку, Рівному та Кремянці. На виставі взяли участь чотири наші мисткині — Олена Кульчицька, Ольга Мариняк, Наталія Тищенко та Галина Кобайда, що разом виставили 26 творів. Олена Кульчицька і Ольга Мариняк це галичанки, а Наталія Тищенко і Галина Кобайда — волинянки. Творчість їх, не рахуючи знаменитої сеніорки Олени Кульчицької, стоїть також на поважному рівні і складалася на цікаве місце у виставі.

Коли до цього додамо індивідуальну виставу Марії Дольницької у Празі, що так прихильно була принята чеською мистецькою критикою, то побачимо, що українська жінка-мистець в українській культурі та її репрезентації бере нічим незаступну участь. Твори М. Дольницької набув празький Промисловий Музей.

Великий вибір!
Ковдри — матерацн, повні шлюбні виправи. Капи — фіранки, ПОДУШКИ з ПІРЯ
Цінники даром і оплачені
Антін Петрушевський
(дами ше Коралькинська ч. 6).
тепер тільки **Львів, вул. Галицька ч. 20.** **Тел. 213-33.**
Ціни фабричні!

Зі світа.

СМЕРТЬ ВИЗНАЧНОЇ ДІЯЧКИ.

На початку липня ц. р. вмерла визначна швайцарська діячка панна Маргарита Гоба, що і в міжнародньому жіночому русі брала живу участь. Панна Гоба була довголітнім і дуже активним членом Міжнародньої Жіночої Ліги Миру і Свободи. Довший час була вона секретаркою Ліги, а на останнім міжнароднім конгресі вибрали її віцепрезиденткою цієї організації.

Багато праці і часу присвятила панна Гоба і другій міжнародній організації, яку особливо любила, а саме: „Інтернаціональному Комітетові допомоги дітям", що в часі голоду на Україні допомагав також і українській дітворі в Совітах.

Вже в старшому віці улаштувала панна Гоба для бідних безпомітних дітей захист, де змогла виказати всі свої незвичайні педагогічні здібности. В тому притулку виховувались діти з усіх кінців світа. Цей притулок був найулюбленішим ділом панни Гоби.

Була панна Гоба також редакторкою женевського мистецько - педагогічного журналу „Сьогодня", а пізніше педагогічної частини жіночого журналу „Берна".

Українки знають також панну Гоба з кількох міжнародніх жіночих конгресів, на яких панна Гоба все була дуже активною учасницею.

ФРАНЦУЗИ ШАНУЮТЬ СВОЇХ АРТИСТОК.

Визначна артистка театру „Комеді-Франсе" п-і Сегон-Вебер через матеріяльну скруту змушена була продати свою бібліотеку. Серед гарної збірки був особливо дорогий артистці томик, розкішно переплетений, де була рукопис Франсуа Копе, та писані власною рукою композитора Масене ноти і малюнок Лві-Едуарда Фурніе, що представляв Сару Бернар на сцені. З великим болем розлучалась артистка з цією дорогоцінністю. Знаючи це, закупив цей збірник п. Андре Дюма в імені Т-ва французських поетів і того ж самого вечора артистка одержала дорогу їй річ назад у посідання.

СКОТЛАНД-ЯРД НЕ ХОЧЕ ЖІНОК ДЕТЕКТИВІВ.

В той час, як майже у всіх державах Европи вже заводять жіночу поліцію, славна на весь світ англійська детективна агенція Скотланд-Ярду поважно рішила видалити зі своєї служби всіх жінок. Як причину такого антифемістичного кроку подають вищі достойники те, що прославлений жіночий інстинкт часом замість користи робить велику шкоду, жінки нібито не вміють змінювати свого зовнішнього вигляду (хоч часом власної жінки чоловік не пізнає по повороті від фризіера), а найголовніше, що жінки не вміють панувати над своїми нервами та занадто піддаються своїм почуванням. Були випадки, коли англійські детективні агентки висліджуючи злочинця закохувалися в ньому і потім були йому в його злочинах ще й помічними, розжалоблювались над гіркою долею жінок та дітей злочинця і виявляли їм свою тайну тощо. Отож вважає Скотланд-Ярд, що шкода часу і грошей на виховування жінок детективів, а тому зрікається їх співпраці.

140 КУФРІВ ДЖАЙНУРСЬКОЇ МАГАРАНІ.

Найбагатіша індійська княжна жінка магараджі Джайнуру приїхала до Льондону зі своїми двома синами і донечкою, а їх „подорожніх куфрів" було не менш і не більш як 140, в яких сховані туалети та дорогоцінности магарані. Все це майно в день і в ночі стережуть індійські детективи, бо лише самі прикраси магарані мають ціну чверть мільона фунтів штерлінгів.

Дрогобич
Консерватор
безконкуренційний засіб до консервування конфітур, соків, маринат і т. п.
Дістанете у всіх крамницях

Практичні поради.

ПЛЕКАННЯ ВОЛОССЯ В ЛІТІ.

В літі все наше тіло дуже часто є вогке, чи то від купання чи просто спочене від горячі.

Тому може корисно буде саме тепер пригадати тим, що дбають про своє волосся, що довга поспіхність для волосся є дуже шкідлива і може спричинитись, не у росли, до підгнитя корінців, а з тим і до випадування. Це випадування не виступає відразу, але звичайно аж десь в осени — ось чому мало коли відгадують правдиву причину цього лиха.

Щоб уникнути цій прикрої недуги волосся, вовсім не треба відмовляти собі приємности довгих купелів із плаванням чи ховатись від сонця, щоб не спотитися. Вистачить тільки памятати про деякі зберігаючі заходи, а саме кожного разу як змочимо голову, чи то при плаванні чи з якоїнебудь іншої причини — треба найвайлишдше його висушити, чи то витираючи рушником чи обвиваючи його віялом, чи виставивши на легке сонце. Потім добре розчесати гребенем або щіткою, уважаючи, щоб волосся не липло до голови, або не злипалося смугами. У вечері добре втерти до шкіри спеціяльну рідину, що в ній є алькоголь. Таку рідину найліпше дати зробити собі в аптиці порадившись із лікарем-спеціялістом, або бодай із добрим фризіером.

ПЛЯМИ З ЖИВИЦІ.

Плями з живиці, як рівнож зі смоли, найліпше відперуться, коли спершу їх намастити мішанином з масла, смальцю і нафти, а потім випрати в добре теплій воді, якщо не кольорові матеріяли, або в зовсім гарячій при річах білих.

Коли засмолиться темне убрання або вовняне, то найліпше відразу витерти кусничком цитрини, а прасувати, як уже висохне.

Плями на полотні. Зварити фасолю без соли і натерати плями вивором, а ще ліпше в тому вивірі, але зимному, замочити на якусь годину-дві, а потім зварити і випрати в сотовій воді. Тоє пускають і плями досить вперті. Можна також замочити поплямлену річ у квасному молоці, а по кількох годинах відмочування переполоскати в гарячій воді, або так як і бавовняні речі напувати на банячок та проливати гарячу струю води.

Плями на бавовняних матеріях. Напинаємо поплямлене місце над банячком і поливаємо струєю гарячої води, або й гарячим молоком. Можна також плями покропити цитриновим соком, а потім переполоскати в лощівці

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Несамовита статуя Клеопатри.

У Льондоні, над берегом ріки Темзи стоїть велитенський, староегипетський обеліск (високоченний камяний стовп), що зоветься „Голка Клеопатри". Цей памятник, свідок давно-минулих віків, мають тепер перенести на інше, більш почесне місце в столиці англійської імперії.

ВЕЛИТЕНЬ.

„Голка Клеопатри" важить триста тон, є тридять метрів заввишки, а її промір майже чотири метри.

Сьогоднішня техніка безсумніву легко вивяжеться зі завдання, перевезти цього камяного велитня на інше місце. Тимто й треба гадати, що тепер уже Клеопатра не буде „гнівається" та перепиняти в цьому ділі, так як це трапилося кількадесять літ тому, тоді, як „Голку Клеопатри" перевозили з Єгипту до Англії. Було ж тоді чимадо мороки, що на кінкому звичайному кораблі не можна було перевезти цього велитня, з уваги на його тягар. Мусіли порадити собі в інший спосіб.

„БАРАБАН" І „ОЛЬГА".

У висліді довгих нарад інжиніри вирішили збудувати для цього окремий корабель. Навкруги цього обеліска збудували могутній залізний циліндер, а на його горішній частині пристосували три залізні приміщення для залоги. Цей дивний корабель назвали „Барабан Клеопатри". Далі винаняли сильний торговельний пароплав „Ольгу", що мав тягнути (голювати) по морю „Барабан Клеопатри". Олександрійські моряки (в Єгипті) не довіряли цій імпрезі та не ворожили їй успіху.

Забобонні людиська перелбачували всякі перешкоди в часі подорожі, мовляв, тому, що Клеопатра буде мститися за те, що їй забрали памятник. (Цей обеліск збудували були в старину в честь Клеопатри). З того приводу нелегко було найти людей до залоги „корабля" — „Барабан Клеоатри".

ПОДОРОЖ.

Врешті покінчили підготову й „Ольга" та „Барабан Клеопатри" пустилися в дорогу. Вже після кількацяти годин плавби счинилася на морі буря. Хвилі стали кидати „Барабаном" наче м'ячем.

Люди, що сиділи в будках на „Барабані", розхорувалися й домагалися, щоб їх у найближчій пристані звільнити. Тільки з важким зусиллям повезло капітанові Картерові заспокоїти їх при допомозі обіцянок подвоєння пайки руму та підвищити платню.

У ТЕМРЯВІ.

Та врешті й самого капітана стала мулити якийсь неспокій. Зокрема йому здавалося, що внутрі „Барабана" зробилася десь діра. Він вирішив потайки перевірити це й уночі поліз до середини „Барабана". Він присвічував собі свічкою та поволі посувався вглиб. Враз він спіткнувся, впав і свічка погасла. Вісім годин блукав Картер у темряві, в кадовбі „Барабана" й не міг найти виходу.

Тимчасом між моряками розійшлася вістка, що капітан утопився. Коли оба кораблі причалили в Альжирі, залога розбіглася й треба було шукати нових людей.

САМОТУЖКИ.

Найгірша пригода дожидала оба кораблі в біскайському заливі. Нова буря перевернула сторчма „Барабан Клеопатри" та зірвала й затопила будки зі залогою. Тому, що це загрожувало й „Ользі", капітан вирішив перерізати линви, що лучили „Ольгу" з „Барабаном". Таким чином „Барабан" із „Голкою Клеопатри" покинули на морі без опіки.

За декілька днів корабель, що плив з Глесго, стрінув „Барабан" на морі й притягнув після важких зусиль до одної еспанської пристані. Звідтіль перевезли його до Льондону.

—o—

ПРОКАЗА.

У світовій літературі багато оповідається про кохання, шляхотність... та злобу прокажених.

Постать прокаженого, що його тіло покрите ятріючими ранами, що мандрує по світі, що підносить руку, оберігаючи людей перед своєю жахливою недугою, є дуже часто темою переказів.

ПРОКАЖЕНИЙ АПТИКАР.

Жах і співчуття, що товаришать прокаженим у їхній життевій Голготі має свій початок у старовинних, східніх джерелах, зокрема в Біблії.

У статистиці европейських недуг, проказа грає дуже малу ролю й то вже довгі літа. Коли заволічеться десь зі сходу якийсь випадок прокази, то його негайно відокремлюють та піддають доцільному лікуванні.

Ніякий прокажений не може покинути т. зв. „лепсарія" (лічниця для прокажених) поки його основно не вилікують.

Тому для Европи проказа — це просто тільки переказ.

Всетаки трапилося недавно в Парижі, що в одній аптиці працювала людина недужа на проказу.

Тією людиною був ще й утікач з карної кольонії, де відбував важку кару

ГУЯНА.

Історія аптикарського помічника-лаборанта дуже цікава й просто фантастична.

1913-го року присудили відомого паризького зпришка Лео Буше (його прозивали „Лео вбіят") на 10 літ примусових робіт у карній кольонії, у французькій Гуяні. Цю кару одержав він за те, що зорганізував напад на лічницю, де примістили були його товариша бандита, раненого підчас злому.

Лео Буше поводився в карній кольонії дуже гарно й зате став доглядачем і послугачем у лабораторії.

Коли після 10 літ Буше надіявся, що його звільнять, то помилився. Йому продовжили кару знову на 10 літ...

ВТІКАЧІ.

Це зробило з Лео Буше бунтаря. Туга за Паоижем та за волею була в нього дуже велика.

Лео Буше вкупі з 10 товаришами зорганізував утечу. Він мав дещо заощаджених грошей і добре визнавався в гуянських умовинах. Він добре знав, що всіх тих, що пробували втікати з Гуяни здовж берегів, влада переловлювала.

Буше пустився в дорогу на потайки збудованому човні. 24 години боролися втікачі з хвилями й тільки завдяки добрій погоді врятували своє життя та причалили в Картагені в Коломбії.

Тут одержав Буше, завдяки своїй практиці та паперам, працю в міській лічниці.

ПОВОРОТ ДО ПАРИЖА.

Коли б Лео Буше вдоволився був працею в лічниці в Картагені, був би може спокійно дожив там віку.

Та він захотів конче вернутися до батьківщини.

Він виробив собі паспорт на прізвище Альберт Лямберт і 1926-го р. вернувся до Парижа.

У Парижі Буше під прізвищем Лямберті вирішив жити чесно й обминав своїх давніх знайомих з паризького підземелля.

Швидко найшов працю в аптиці й заробляв 600—700 фр. місячно. Один аптикар, що в нього працював Буше 3 роки виставив йому дуже добре свідоцтво. Цей аптикар згодом не виходив з дива, що Буше був колись бандитом.

Одного дня запримітив Буше, що на його тілі робляться якісь переміни.

Шкіра в нього робилася грубою й твердою, змінила колір; руки й ноги покрилися ранами, а ніс дуже погрубів — Буше пізнав, що це проказа.

Тепер уже він не міг нігде працювати, ні показуватися між людьми.

ЛІКАР З РУЕН.

У тому часі пригадав собі Буше, що лікар з карної кольонії, живе тепер у Руені. Буше погадав собі, що цей лікар уміє собі радити з проказою, та й не видасть його.

І справді цей лікар з Руен вилікував частинно недугу Буше, а властиво здержав її дальший розвиток.

Можна собі легко уявити, що було б сталося, коли б Буше в пору не пізнав своєї недуги.

Проказа це дуже заразлива недуга. Вистане стиснути руку прокаженого, або доторкнутися його, щоб заразитися. Небезпека настільки грізна, що між зараженням і обявами недуги може минути багато часу.

БЕЗРОБІТНИЙ.

Недуга дуже перемінила вигляд Буше, що був колись гарним і поставним мужчиною. Підчас лікування Буше жив у відокремленні, а згодом, коли вже вилікувався, жив зі своєю товаришкою з 22 фр. денної допомоги для безробітних.

По літах, всетаки довідалися ким є Буше. Підчас одної облави, поліція одержала від товаришів Буше відомість, що Лямберт, це Буше, та що це втікач з карної кольонії.

Буше арештували в хвилині, коли він відбирав свою грошеву допомогу. Йому тепер 52 роки.

Його обвинувачують за крадіж військового паспорту, та за те, що він живе під фальшивим прізвищем, як втікач з Гуяни.

Йому грозить тепер знову жихлива кара, досмертна вязниця Сен-Люї.

Одначе паризька преса боронить Буше. Вона звертає увагу, що не треба бути безоглядним супроти Буше, бо ж він тепер уже поправився й бажає чесно жити.

—o—

ІСТОРІЯ В АНЕГДОТАХ.

Коли німецького короля Фридерика II. повідомили, що хтось там але про нього говорить, король запитав чи той хтось має 100 тисяч війська.

— Ні, не має — відповіли поплечники.

— Коли мав би, то виповів би я йому війну, а так мушу йому простити.

*

Один лицар-гульвіса сказав до цісаря Леопольда:

— Я три обіти зложив.

На те цісар:

— Ви певно зложили й четвертий, що щодо кого з них не будете додержувати.

*

Французький посол у Венеції заінтерпелював колись Дожу, чому Венеція зложила гратуляції Франції з приводу перемоги над Еспанією, та рівночасно Еспанії зложила вислови співчуття з приводу невдачі.

Тоді Дожа:

— Ми робимо так, як каже св. Письмо: Тішся з веселими, а плач із плачучими.

*

Весельчак англійського короля Якова I. образив якогось вельможу; цей загрозив йому смертю. Тоді весельчак пожалувався королеві та король сказав:

— Якщо він забе тебе, то я велю його на другий день повісити.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

НЕ ПРОДАСТЬ — ДАРОМ ДАСТЬ.

— Я читала, що абісинці продають своїх жінок. Чи ти мене також продаш?

— Ніколи, серденько, я тебе радше подарую.

ЗЛОВИВСЯ

— Я беру тільки готівку, навіть від рідного брата не приймаю векслів.

— Очевидно, ти знаєш свою рідню найкраще.

МОДНЕ ПОДРУЖЖЯ.

Він: Якби ти вміла варити, то ми заощадили б чимало грошей.

Вона: А якби ти вмів щадити, то ми могли б собі кухарку наймити.

БУЙНЕ ВОЛОССЯ.

— Все находжу в юшці волосся вашої кухарки. Пане обер, чи вона не звертає на те уваги?

— Але-ж де там, вона має таке буйне волосся!...

ДАРЕМНЕ ПИТАННЯ.

— Панно Ірко, якщо вас поцілую, покличете свою маму?

— Маму? Хіба ви її також хочете цілувати?

ПОДРУЖНЯ ЛЮБОВ.

— Прошу ввічливо зайти до середини, ласкава пані! — запрошував кіновий портієр молоду паню до кіна. — Саме йде „Подружня любов".

— Ах, я не маю навіть двох годин часу.

— Вистане, ласкава пані, вона й так довше не триває.

ЗА ОКЕАНОМ.

ЗАКІНЧЕННЯ ШКІЛЬНОГО РОКУ В УКРАЇНСЬКІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ У СТЕМФОРДІ.

Прекрасна погода стягнула надзвичайне число публики на свято закінчення шкільного року у Стемфорді 15. червня.

В 9-ій годині відправив єпископ Богачевський Архієрейську Службу Божу в гімнастичній салі. Навязуючи свою проповідь до св. Євангелія, звернувся Владика до тих питомців, що покінчили вищу школу, щоб понесли у світ і в своє дальше життя ті ідеали католицького виховання, які впоювано в питомців за весь час їх студій у першій Українській Вищій Школі в Америці.

Відтак після короткої перерви відбувся святочний концерт. Першу прощальну промову виголосив до своїх питомців о. ректор Процько. По англійськи промовляв до відходячих учнів о. Феридай, Чина Святого Духа. Оба бесідники звернули увагу на загрозу для релігійного життя, яка поширилась за останні роки також в Америці.

Після відповідних деклямацій промовляли учень Цупер (по українськи) і учень Дудяк (по англійськи). Оба підчеркнули у своїх промовах обставину, що Українська Вища Школа скінчила четвертий рік свого існування, та що вважають це собі за честь промовляти від імені своїх товаришів та висловити з цієї нагоди єпископові свою глибоку безконечну вдячність за те, що мали вони змогу учитись у заведенні, яким гордиться і дорожить український нарід в Америці.

Другою замітною точкою концерту була роздача єпископом дипльомів рісьмом українцям та сімом айришем. Грімкими оплесками супроводжали родичі й святочна публика цей торжественний акт основника Вищої Школи. Свято закінчилось відспіванням національних гимнів, українського й американського.

Після концерту родичі й гості були запрошені на спільний обід разом з учениками, що одержали дипльоми. Аж над вечір розійшлися гості і питомці розпрощались із своїми вчителями і школою.

УСПІШНИЙ „УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ" У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Минулого місяця відбувся в Шіцен Парку у Філядельфії Український Католицький День. Передполудням відправили Службу Божу о. Павло Процько й о. Дмитро Гресько. Дуже гарну патріотичну проповідь виголосив єпископ Константин Богачевський. Співали хори з Філядельфії і Френкфорду під проводом п. Василя Кощобинського.

Небо було захмарене, але дощу не було цілий день, і народу прибувало щораз більше, щоб відітхнути на свіжому повітрі й зустрінутись із знайомими з подальших сторін Філядельфії.

Прибуток з Українського Дня призначений на Українську Вищу Школу у Стемфорді.

Комітет передав на другий день в канцелярії Консисторії, після заплачення всіх видатків, чистого прибутку 928.66 дол.

Бувший міський лікар у Скалі, н./Збр.
Др. О. Шапіра
вернув по кількамісячнім перебуванні у Відні **до Чорткова**
і **ординує при вул. Колійовій 2.**
3—3

Криваві бешкети у Сокалі.

Вчора подали ми коротку новинку про події у Сокалі, на підставі перших наших вісток. Тут подаємо вірогідний опис вісток. Тут подаємо вірогідний широкий опис тих жалюгідних подій. — **Редакція.**

З приводу кривавих подій в Сокалі 12. липня 1937 р. перебрив я 18. і 19. липня ц. р. фактичний хід тих подій на місці і на підставі оповідань очевидних свідків подаю їх опис до відома:

Події в дні 12. липня ц. р. діляться на дві частини — передполудневі, в часі урочистого свята празника св. Апостолів Петра і Павла в місцевій парохіяльній церкві і пополудневі — по закінченні свята. Ранішні події викликали невідповідальні особи з кругів української сільської молоді нападом і фізичними побоями на сусідах за те, що вони в часі торжественного богослуження в церкві — їздили на каруселі. Коли ті бійки почали множитися, вмішалася поліція і почала арештувати винівників. Серед того прийшло до тручень з поліцією, літацьких спроб відбивати арештованих і т. д. Повстала паніка і тисячні маси народу, які заляглі площу „Згоди", вул. Ожешкової і велику площу від Ринку аж до церкви св. Петра і Павла, в переполосі перевернули по дорозі метушні й утечі кілька страганів — українських, польських і жидівських. Головно на цій площі були розложені страгани купців, й тім також торговців левонаціоналіями. Енергічному виступові визначного члена церковного брацтва п. М. Лонкевича, який успокоїв втікаючих та який був свідком того, як втікаюча товпа перевернула страган п. Гусарської, треба завдячити, що перед головним місцем постою страганів від памятника і вулиці Пілсудського по церкву, спинився розгін юрби і вся решта страганів виратувалась від зруйнування. Вся ця метушня, що тривала яку годину, закінчилась коло год. 3-ої попол. і настав повний спокій. Закінчилась відправа в церкві і процесії та нарід почав в спокою розїздитися домів.

МАСАКРА УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН.

Щойно в дві години потім, бо коло год. 5-ої попол., почалися рівночасно на згаданій великій площі, як також на виїздових вузицях з міста криваві побої і напасти на ті решітки українського населення сіл, головно парубків в народніх одягах чи вишиваних сорочках, які ще не вспіли полагодити своїх орудок і виїхати з міста. Той справжній погром зробили зорганізовані наборзі найнижчі верстви місцевого неукраїнського населення, як фякерники, цегольні робітники і т. п., які озброєні в ножі, коли і цегли — кинулися на наших селян. Кількадесять наших молодих людей віднесло тяжкі і легші рани. Цікаво, що арештовано — побитих!

Найбільше подвизався м. ін. фякерник Юзеф Душка, якого в три дні пізніше заштилетували вночі невідомі винуватці коло моста над Бугом, в часі, коли перевозив людців до залізничного двірця. Тіло вбитого пролежало цілу ніч, перед похороном у римо-католицькім костелі серед повені квітів, а похорон став великою маніфестацією польського громадянства Сокальщини.

Побіч Душки найбільше лютував при пополудневій кривавій масакрі Юзеф Пітак, який в присутности поважного громадянина Созонта Гроздзеля з Конотіп важко зневажив магістра Степана Проця з Конотіп, а цеглою важко зранив Василя Кокотина з Ульвівка; скріваленого Кокотина заарештувала поліція, а напасник Пітак досі на волі. Цей останній факт поданий до відома суду (до ч. VIII. к. п. с. 711/37). Цей тип, якого легко буде розпізнати по білмі на оці, біля памятника Пілсудського, на очах численних свідків колов ножем стрічних парубків в народніх ношах чи вишиваних сорочках. Фелікс і Броніслав Свєнціцкі прокололи на очах численних свідків господаря з Ількович, а коли він скріваленний упав на землю, з криком „Добже достал, ходзьми далей", пігнали дальше воювати. Шамборського Василя з Лучиць, який перед напасниками втікав в сторону поліцийнтів, щоби найти в них охорону, допали напасники і важко його побили по голові, так, що скріваленний впав на землю. Н. Новосада з Горбкова, який скрився перед напасниками під нову будівлю, робітники, працюючі на будові, обкидали камінням і вказали напасникам, де він заховався, а ті витягли його з криївки і колами важко побили. Подано мені також дальші назвиська: Володислава Лаха та Казімира Романовського, Яна Шупінського, Н. Карпа, листоноша Карчевського, Фінанса Тота, жида Зендера від автобусів, Олексу Решетила і інших, а щодо Йосифа Душки, наведено факт, що він навіть перед самою церквою звалив на землю

ІНЖ. КРОХМАЛЮК.

Ґільєльмо Марконі.

З приводу смерти великого винахідника.

Відомий піонір радіотехніки минулого століття сенатор Г. Марконі не жие. У фахових кругах було відомо, що Г. Марконі тяжко недужає. Тимто пояснювали теж його неприсутність на „Світовім Короткохвилевім Конгресі" лікарів та інженірів-електротехніків, що відбувся у Відні кілька днів тому (12. VII.—18. VII.). Ширшому загалові в відомий сенатор Марконі, як один з інженірів радіотехніки, що своїми переломовими винаходами довів цю ділянку науки до рівня, на якому вона нині находиться.

Ґільєльмо Марконі народився 25. квітня 1874 р. в Ґріффоне коло Больоні. Вже від молодих літ цікавився Марконі електротехнічними проблемами. З дому заможний (син італійського сенатора) мав можливість робити приватні досліди. Крім цього скористав він багато від свого професора фізики, відомого італійського вченого Ріджі.

З кінцем девятьнадцятого століття багато вчених займалося витворюванням та прослідженням електромагнетичних хвиль при помочі т. зв. резонатора Герца; однак ніхто з них не старався пристосувати цей переломовий винахід у практиці.

І саме заслуга Марконі лежить в тому, що він використав усі осяги тодішньої радіотехніки та перший збудував висильний апарат до бездротової телеграфії. У 1896 р. при помочі висильного апарату, що його винайшов німецький професор Бранлі почав Марконі робити досліди над висиланням знаків Морза на дальшу віддаль. Рівночасно пристосував він при висильнім апараті вперше антену, що її винайшов учений Попов, через що збільшив сильно засяг своєї станції. Щоби могти використати практично свій винахід, Марконі звернувся до Пріса, директора англійських почт і телеграфів. Пріс цікавився вже від довшого часу тою проблемою. Він старався вже тоді заступити телеграфічні підморські каблі, які через невідповідний тодішній матеріял часто рвалися — бездротною телеграфією. Винахід Марконі прийшов йому в саму пору. Він запросив Марконі до Англії, де спільно почали переводити досліди. У 1897 році відбулися між побережжям Валії та островом Флетголм перші успішні спроби телеграфувати без дроту, що прославили ім'я Марконі на всьому світі.

Дослідами Марконі зацікавилися німецькі вчені. Слабі, проф. політехніки в Шарльотенбургу, уліпшив значно першу апаратуру Марконі та звернувся до фірми АЕГ, яка зацікавилася практичним простосуванням того винаходу. Незалежно від дослідів професора Слабі, другий німецький вчений проф. Браун придумав деякі зміни у висильній апаратурі, що стали опісля підставою модерної радіотелеграфії. Коли професор Браун віддав свій винахід до використання німецькій фірмі „Сіменс і Гальске", обі фірми, себто АЕГ та „Сіменс і Гальске" почали суперничити. В міжчасі розвивалось підприємство Марконі в Англії якнайкраще. Бездротну телеграфію почали пристосовувати в англійській маринарці з якнайліпшими успіхами. Сильний розвиток „Товариства Марконі" примусив обі німецькі названі фірми перестати ворогувати і тоді для використання спільних патентів повстало нове німецьке Т-во „Телефункен", що по нинішній день є одним із світових радієвих підприємств.

Марконі має велику силу патентів, зокрема в ділянці бездротової телеграфії. З найважніших — це патент на електронову лямпу, що його одержав в 1905. році в Німеччині. В 1909. році дістав Марконі за свої винаходи разом з проф. Бравном нагороду Нобля. Італійський король вдячний своєму великому земляконі надав йому шляхотський титул маркіза.

В останніх літах сенатор Марконі цікавився проблемою ультракоротких хвиль. Досліди перепроваджував у своїй приватній лябораторії як теж на власному кораблі „Електра", спеціяльно побудованім для тієї цілі.

Зі смертю Марконі втратило людство одного з передових умів, що не тільки на теоретичному, але і на практичному полі причинився у великій мірі до розвитку радіотехніки та довів її до того стану, в якому вона тепер находиться.

—o—

низькі штахети і на них важко побив якогось чоловіка в народній ноші. З фіри, яка виїжджала з міста, стягнули на вул. Пілсудського нашого парубка і на очах батька і рідні тяжко його побили. Нашого купця Крохмалюка і його крам на страгані ледви оборонили два його знайомі поляки, які почали стріляти з револьвера. (Доказ свідки: Н. Лонкевич з Сокаля, Созон Грондзін і м-р Стефан Прощ з Конотіп, Петро Литвенюк і Володимир Марценюк з Бобятина, Іван Стасюк зі Стенятина, Василь Шамборовський з Лучиць, Марія Федашко і Анна Слободюк з Конотіп, Яків Когут і Іван Когут з Ульвівка, Мирон Поліщко, Юлія Киниш, Ярослав Гриньків, Володимир Свидницький, Петро Стефанишин, Славко Гриньків, Михайло Полохайло, купець Крохмалюк, м-р Юліян Ліськевич, — всі зі Сокаля, Анастазія Ілечко з Боратина, Марія Наконечна і Юзя Наконечна з Маджарок і Василь Шусій і Славко Олекса з Боратина).

АРЕШТУВАННЯ.

Арештовані: Куницький Василь, Петро Щудло, Володимир Слободюк, Гриць Багнюк, Петро Стемпковський, Мирослав Буковський, Мирон Гуменчук, Гриць Пянило, Семен Палюшинський, Іван Хитрень, Василь Кокотень, Дмитро Левицький і Гриць Капусняк — здебільша поранені нападниками. Між арештованими нема досі ні одного з пополудневих нападників. Частина поранених мусіла бути перевезена до шпиталя, а велика частина лікується по селах.

Я подав найкатегоричніші факти та маю до розпорядження ще дальші факти з іменами і назвиськами осіб. При тім зазначую, що в кругах нападників в часі пополудневих подій лунав клич відплати **комунізуючих** елементів за минулорічні події у Варяжі за побиття учасників походу з Полянки до Варяжа, що його уладив був „людовий фронт" та який напав на церковну процесію у Варяжі, і за події в Тартакові, де потерпіли страгани згаданих елементів. Додаю для вияснення, що зправила жиди на час відпустів установляють продавцями при своїх страганах ріжну бідноту з християнських кругів за деяким уділом у зисках так, що переважна частина страганів, хоч мають продавців християн, в дійсности є жидівськими страганами. Вкінці ще зазначити мушу, що в останніх днях м-р Небожук зі Сокаля дістав два анонімні з погрозами під адресою української інтеліґенції і під власною адресою.

СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

До тих усіх подій заняло становище зорганізовано українське громадянство Сокальщини без ріжниці на партійні переконання на довірочних зборах в дні 19. липня 1937 р., під проводом о. декана Стефана Ничая. Зібрані прийняли такі резолюції:

„Представники українського зорганізованого громадянства, зібрані в Сокалі в дні 19. липня 1937 р., розглянувши жалюгідні події, що трапилися в дні празника св. Ап. Петра і Павла 12. липня 1937 р. в Сокалі:

1. стверджують, що передполудневі події обмежились тільки до незначних сутичок між українською молодю з приводу профанування Богослуження їздою на карузелі в часі відправи, а перевернення кількох українських, польських і жидівських страганів було наслідком паніки, яка вибухла через арештування, — зате пополудневі події викликали комунізуючі, головно місцеві елементи, які щойно в дві години по ранішніх подіях побивали до крови і колоди ножами безборонних українців, передовсім в народніх строях, що ще не встіли відійти з міста;

2. стверджують, що при пополудневих подіях арештовано майже виключно тільки побитих, зате ні один з нападників-ножівників не находиться в арешті;

3. висказують негодування під адресою невідповідальних одиниць через викликання ранішніх сутичок, а обурення спричинникам пополудневої кривавої масакри;

4. для добра української справи взивають загал українського населення в місті і повіті зховати рівновагу духа і не датися спровокувати до якихнебудь одиничних, чи збірних виступів проти спричинників повищих подій;

5. домагаються перевести строге слідство і потягнути до відповідальности також спричиників пополудневих кривавих подій".

Львів, дня 20. липня 1937 р.

Посол д-р Роман Перфецький.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Лиш ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 104—7

Маніфестаційне засідання сойму.

У вівторок 20. ц. м. відбулася надзвичайна сесія сойму у справі самовільного перенесення тлінних останків марш. Пілсудського краківським митроп. Сапігою. На засідання прибули всі члени уряду і марш. Сьмігли-Ридз. Засідання відкрив марш. Цар. З черги виголосив довшу промову віцемарш. Шецель. Стверднв, що акт самоволі митр. Сапіги є його індивідуальним вчинком і обтяжує тільки його. Підкреслив, що треба змінити відповідні закони для належної забезпеки прав родини до гробу близьких осіб. Заявив, що митр. Сапіга не дав сатисфакції родині марш. Пілсудського й ображеним почуванням польського народу. Одначе тому, що офіційний комунікат з 15. ц. м. стверджує, що президент Польщі прийняв до відома лист митр. Сапіги, а уряд уважає вавельський конфлікт ліквідованим, віцемарш. Шецель відкликав законопроект у справі повновластей для президента до видавання декретів у звязку з самовільним перенесенням домовини марш. Пілсудського. Після того марш. Цар замкнув засідання сойму. Сенату взагалі не скликуватимуть в цій справі.

НОВА НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ СОЙМУ І СЕНАТУ.

ВАРШАВА, 21. 7. П. А. Т. Директор правного бюра у президії ради міністрів В. Пачовський доручив нині маршалкам сойму і сенату два рішення президента: про замкнення надзвичайної сесії сойму і сенату, скликаної з днем 17. ц. м. у вавельській справі і відкриття нової надзвичайної сесії сойму та сенату з днем 21. ц. м. у справі Горішнього Шлеська. Темою нарад будуть такі законопроекти: розтягнення на простір окружного суду в Катовицях постанов закону про урядову мову судів, прокуратур та нотаріїв, про скасування фідеїкомісу кн. Пщинського, розтягнення на Горішний Шлеськ закону про рільну реформу і розпорядку президента з 25. жовтня 1933. р. про перебрання на власність держави деяких грунтів за деякі грошеві належитости.

Марш. Цар скликав уже засідання сойму на пятницю 23. ц. м. год. 11 рано.

—o—

Сензаційні арештування і транспорти літаками.

НА СЛІДІ ЗМОВНИКІВ НА ЖИТТЯ ПОЛК. КОЦА

Слідство у справі замаху на полк. Коца посувається швидко наперед. У середу слідча комісія приїхала ще раз до Сьвідрів Малих і переслухала низку осіб, які мешкають недалеко віллі полк. Коца. Здогадуються, що атентатчик приїхав до Сьвідрів Малих не самоходом, але поїздом. За цією гіпотезою промовляє найновіший розклад їзди поїздів на шляху Варшава—Отвоцьк.

У Варшаві і на провінції влада переводить далі ревізії й арештування. Арештованих на провінції відвозять літаками до Варшави. Зібраний матеріял потверджує здогад, що атентатчик мав спільників. Дотепер удалося вже устійнити прізвище атентатчика, його звання, середовище, з якого походив і де перебував.

По переведеній секції тіло атентатчика похоронили на терені громади Фаленіца. Тіло замаховця було подірявлене відломками бомби, що відірвала праву руку й одну ногу нижче коліна. Ціла ліва рука і груди змасакровані. Тому, що залишилося два пальці зроблено дактильоскопійні відтиски. З голови залишилася ледви частина чола і потилиці зі скірою і волоссям. Лице таке змасакроване, що взагалі його не можна було пізнати. Маринарка розлетілася зовсім. Сорочка теж зовсім подерта, зате сподні цілі. Недалеко найшли теж цілий капелюх. Знайдено теж військову книжечку. Замаховець це 29-літній мужчина, середнього росту, темний шатин. Був елеґантно одітий і мав нові черевики.

—o—

Легке відпруження між Японією і Китаєм.

ТОКІО, 21. 7. П. А. Т. **Нині в год. 11-ій штаби китайських та японських військ підписали в Пекіні перемиря. 37-ма китайська дивізія відступає зпід Люку-Чіяо, Папао-Шану і Пекіну. Її заступає корпус „охорони миру". Евакуацію контролює мішана китайсько-японська комісія.**

НАНКІН, 21. 7. П. А. Т. **Нині відбулося засідання центральної ради куомітангу при участи марш. Чанкайшека. Міністри закордонних справ і війни склали звіт про положення. Про наради не оголошено ніякого комунікату.**

—o—

Італія в жалобі після смерти Марконія.

КОНДОЛЕНЦІЇ ДОСТОЙНИКІВ.

Вчора в год. 8.30 рано, Мусоліні в товаристві секретаря королівської академії, відвідав дім Марконія і віддав останній поклін великому винахідникові і в імені уряду висловив співчуття п-ні Марконі.

Перед тимчасовим катафальком Марконія проходить безперерваний похід державних і церковних достойників, представників дипльоматичного корпусу, членів академії і т. п. Вони записуються до кондол. книги, започаткованої підписом Мусоліня. Рівночасно з усіх сторін світа наплинають кондоленційні телеграми, яких вчора вполудне було понад 4.000, м. ін. від Гітлера, Шушніґа, ген. Франко і т. д.

СПІВЧУТТЯ ПАПИ

В 10. год. рано кард. Пачеллі поїхав до Кастель Гандольфо, щоб поінформувати папу про смерть Марконія. Папа прийняв вістку про смерть Марконія з великим зворушенням, бо любив його і ще минулої суботи прийняв його на довшій особистій авдієнції. Бажанням папи є, щоб одна з вуличь Ватикану мала ім'я славного винахідника.

ПЕРЕД ПОХОРОНАМИ.

Коли вістка про смерть Марконія розійшлась по Римі, на всіх державних будівлях появилися державні прапори спущені до половини щогли, а на приватних домах появились жалібні прапори й портрети Марконія в чорних прикрасах. В год. 12.30 перенесли тіло Марконія до палати Фарнесіна, де міститься королівська академія. Почесну сторожу коло тіла Марконія творять через цілу добу члени академії.

В середу вполудне тіло перенесуть до церкви св. Марка, на Венецькій площі й тут лежатиме воно три дні, звідсіля перевезуть його до Больонії, щоб поховати в родинному гробівці. Похорон відбудеться на державний кошт.

Бої між червоною армією і ҐПУ

НА ВУЛИЦЯХ ВЛАДИВОСТОКУ.

Агенція Кьодо інформує про криваві заворушення у Владивостоці, у зв'язку з вказівкою до чистки. Дійшло до боїв між червоноармійцями далекосхідної армії та агентами ГПУ. В одній бійці згинуло 18-ох вояків, а ранено 31.

ІЛЮМІНАЦІЯ ЯПОНСЬКОГО КОНСУЛЬТУ.

Совітська влада [illegible] японське шпигунське гніздо на Далекому Сході [illegible] Японії в праві. Голова [illegible] Благовіщенську, що [illegible] Амуром.

Совітська влада арештувала урядовця японського консульту і досі його не звільнила, хоча вони протестували. Недавно поставили біля паркану довкола японського й манджурського консульту у Благовіщенську кілька 6-метрових стовпів з електричними лямпами по 1000 свічок: вулиця й мешкання в будинках освітлені вночі, як у білий день. Японська преса називає це „світловою тортурою". Консульати постійно окружені кордоном агентів ГПУ.

—o—

Великий Театр	Вже дня 24. і 25. липня ц. р. в год. 8. веч. виступить в сцінах „Варшавський Цирулик" у новім ревії: „ФРОНТОМ ДО РАДОСТИ".	Великий Театр

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші фури** тільки у Юліяна Глуховського, Львів, ул. Коперника 3. І., телефон 254-46. Приймає фури до перевезення з Італії.

— **Прогульку на Білу Гору в Підлисся** уладжують дня 1. серпня ц. р. тов. „Просвіта" і руханкове Т-во „Сокіл" [illegible] на Литок ві Оплата за переїзд автобусом туди і назад 2 зол. (75 проц. знижки) від особи. Виїзди з готівшенням до дня 26. ц. м. [illegible] кожного дня від 18. [illegible] читальні при вул. Крупярській ч. 15.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХІМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка у Львові, вул. Кордецького 30 Тел. 260-24 ПКО 503861.

поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" герп. і віск. у всіх кольорах
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх кольорах
ПАСТУ до підошов „Французька мазь" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до шкіри — СИНКУ до білих помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАЗЕЛИНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

— **День Українського Моря.** Табір „Орлів" що примістився в гарній околиці над долішньою Лімницею на Стрийщині б. Галичі, уладжує в неділю 25. ц. м. в год. 14. (2. попол.) з нагоди „Дня Українського Моря" великий фестин. На різноманітну програму цієї імпрези складаються між ін. змагання на суші і воді, народні ігри і танки та багато інших несподіванок. Гвіздкою атракцією буде інсценізація козацької думи „На синьому морі." (злобування турецької галери). На фестині буде грувати духта орхестра. Буфет на місці. Доїзд залізницею: Галич (віддаль від табору 8 км.); Болярів (шлях Стрий—Станиславів — 15 км.). На згаданих стаціях можна наймати фіри. У таборі можна буде видухати Сл. Божої в год. 9. рано. На випадок непогоди імреза на відбудеться 1. серпня ц. р. Гостям раді!

— **Справа з вінцями.** Недавно „Станиславівські Вісти", а за ними й інші українські часописи подали вістку, що хтось повідомив з могили полеглих коло 400 вінців, що їх заложили на Зелені Свята. Тепер появився в останньому числі „Стан. Вістей" такі вияснення видїлу фільії Т-ва Охорони Воєнних Могил у Станиславові: „Вінці лежали два тижні по Зелених Святах на гробах Героїв на станиславівському цвинтарі, дощ і вітер знищили їх зовсім двома наворотами. Тому їх на зорганізовані ради Т-ва зібрано з могил, спалено, а гроби упорядковано і засаджено цвіти. Отже не було тут нічого нарочитого ні тим менше провокаційного усунення вінців."

— **Хто виграв на льотерії.** У вівторок 20. ц. м. впали такі більші виграші: 15.000 зол. на ч. 121890. 10.000 зол. на ч. 67473, 127347. — 5.000 зол. на число 79811. — 2.00 зол. на числа: 14378 38387 87175 99832 168537 174055. 1.000 зол. на ч. 25382 121758 180401. 500 зол. на ч. 11680 64588 120138 121720 134697 155859 162025 400 зол. на ч. 6418 25466 142860 158406 17380 182693. По перерві: 20.000 зол. на ч. 174524. 5.000 зол. на ч. 103362 178129. 2.000 зол. на ч. 25536 69447. 1.000 зол. на ч. 62118 56027 74063 166913.

— **Самогубство у скарбовім уряді.** В середу вполудне кинувся з вікна II. поверху скарбового уряду пок вул. Рутовського ч. 13 60-літній Теодор Грубер, власник ресторану при вул. Зеленій ч. 4. В тяжкому стані відвезли його до шпиталю. Грубер приїшов до скарбового уряду інтересувати у справі відложення екзекуції за податки. Тимчасом виявилося, що він не залігав з податками. Тому причина самогубства невідома.

— **Львівська хроніка.** — Невідомі злодії вкрали з помешкання Мальвіни Рошит при вул. Городецька ч. 18 чотири дорогі перські дивани. Злодіяльство, що злодії дістались до помешкання при допомозі підібраного ключа. — З помешкання Ст. Журавської при вул. Святохрестській злодії вкрали три футра. — На Стрийськім цвинтарі невідома жінка відкинула двомісячну дитину. — До каналу на Погулянці впав пяний К. Глембоцький, якого перевезли у важкому стані до шпиталю.

— **Втопився на очах односельчан.** У вівторок подолудні 22-літній Іван Курта зі Солонки пігнав худобу з пасовиська до потока і почав її мити. Нагло на очах кількох мешканців Курта впав до води. Ніхто з них не рушився йому помагати сподіючися, що він незабаром встане. Щойно по кількох хвилинах прибувши йому з допомогою, але Курта вже не жив. Слідство виявило, що Курта був епілептиком. Підчас чищення корів дістав напад і втонув.

— **Застрілив невірну жінку та її любка.** В лісі коло Мендзиборова комендант поліції Король Лиск застрілив свою жінку Владиславу, учительку з Жирардова, яку приловив на стрічі з поліцаєм Романовським з Жирардова. І любка теж застрілив. Опісля пішов на станицю поліції в Жирардові, віддав зброю та оповів про все. Вбивника арештували. Тіла вбитих відвезли до Жирардова.

— **Краєва хроніка.** В Олешичах Старих пов. Любачів Степан Макарець зі сином Дмитром знайшли гранату з часів війни. Коваль Дмитро Макарець рішив використати гранату у своїм ремеслі і тому вложив її до печі. Нагло граната вибухла і важко зранила батька і сина. Раненних відвезли до шпиталю. — В селі Виноградах Катерина Волінська підпалила свою стодолу зі збіжжям, що згоріла до тла. Завдяки енергійній акції пожежної сторожі вдалося врятувати від пожежі сусідні будинки. Виявилося, що Волінська підпалила стодолу з пімсти, що комірник записав в неї збіжжя за довги, що їх вона затягнула у свого зяти. Поліція Волінську арештувала. — Підчас ремонту електричного кабля в Тесні Голінським дріт вірвався та упав на землю. Саме тоді переходив робітник Петро Шинкар з Кропивника, хопив рукою за дріт і негайно згинув. — В костелі оо. Езуїтів у Коломиї невідомий злодій відірвав від вівтаря дві скарбонки з дрібними грошенми датками і втік.

— **Кельнери програли страйк.** По довших нарадах вночі з вівторка на середу паризькі кельнери підписали збірний договір у готельєрським промислі. Згідно з договором час праці поділено аж до дня 1. листопада на 6 днів. Службовики, які приступлять до праці по страйку, будуть приняті до праці. Одначе з уваги на інциденти підчас страйку працедавці застерегли собі вільну руку у приняттю до служби.

— **Марш до Нірнбергу.** Зі східної Німеччини вибралося 60 молодих гітлерівців пішки на партійний конгрес до Нірнбергу з прапором східної округи „Гітлерюгенд". Молоді гітлерівці перейдуть пішки 768 км. Це перший відділ молоді, що вирушив уже в дорогу. В найближчих днях вирушить до Нірнбергу молодь з інших 25-ох округ Німеччини. Молоді гітлерівці маршрують пересічно по 22,7 км. денно.

†

Дора, Дарія Глинянська

б. учениця гімназії У. П. Т.

донька Адольфа і Олени з Хромовських

померла у Львові, дня 19-го липня 1937, у 22 році життя.

В. Й. П.

Громадський суд в справі „Голосу Нації"

Свого часу багато шуму наробив спір у гуртку однинців, які видають і редагують „Голос Нації". Тому, що цією справою цікавиться чимало людей, подаємо за „Гол. Нації" соломонівний виспід гром. суду:

Громадський Суд у складі: Д-ра Григорія Стецюка, д-ра Юліяна Кордюка і інж. Ілярія Ольхового розглянув спір між пп. інж. Осипом Бойдунником і Богданом Крашенин з одної сторони та Жигмонтом Прошинником з другої сторони і устійнив та вирішив, що слідує:

1) Ініціятором часопису „Голос Нації" був інж. Осип Бойдунник, власниками часопису були інж. Осип Бойдунник і Богдан Крашин, а формальним видавцем був Жигмонт Прошинин.

2) Всі три панове правували в редакції часопису разом і на рівну одержували винагороду.

3) Матеріяльну відповідальність за часопис взяли тільки інж. Осип Бойдунник і Богдан Крашин, але моральну відповідальність несли оба названі панове разом із Жигмонтом Прошинином.

У зв'язку з тим Суд приходить до переконання, що п. Жигмонт Прошинин не мав формального права втручатися у фінансові справи часопису, але зважаючи на його моральну співвідповідальність за часопис міг поцікавитися його фінансовою стороною; пп. інж. Осип Бойдунник і Богдан Крашін, хоч і не мали обовязку дати п. Жигмонтові Прошинином змогу втручати у фінансові справи часопису, не мусіли вважати таке бажання п. Жигмонта Прошинина зовсім безосновним.

4) Інж. Осип Бойдунник і Богдан Крашін не мали обовязку досконо співпрацювати з п. Жигмонтом Прошинином при виданні часопису і після правороздїлу між інж. Осипом Бойдунником і Жигмонтом Прошинином тіла співпраця стала неможливою то вони таки приняли ся вправі й уступили Жигмонтові Прошинином з видавництва часопису могли відбутися у такій формі, що не позбавила би була його заробітку цілим доходом. П. Жигмонт Прошинин із свого боку не може мусїв завідувати часопис.

5) Рента мїйна разом із вебік забезпеченими часопису „Голос Нації" належать до інж. Осипа Бойдунника і Богдана Крашена. П. Жигмонт Прошинин не повинен нести відповідальности за ніякі грошеві зобовязання „Голосу Нації".

Львів, 9. червня 1937 р.

Д-р Григорій Стецюк,
Д-р Юлїян Кордюк, інж. Ілярій Ольховий.

—o—

Спорт.

СІЧ (ДОБРЯНИ) — БУРЕВІЙ; ЮНАК (РЕМЕНІВ — ЧОРНОМОРЦІ.

В неділю 25. ц. м. відбудуться у Львові відплатні товариські змагання в копаному мячі між львівським Буревієм і Січею із Добрян п. Стрий. Буревій буде старатися реванжуватись за минулорічну програну, а Січ певне схоче підтвердити свою славу одної з найсильніших союзних дружин краю. Тому теж ці змагання заповідаються дуже цікаво, тимбільше, що обі дружини є тепер в найкращій своїй формі.

Перед цими змаганнями відбудеться мечі між підльвівською дружиною Юнак із Ременова і львівськими Чорноморцями.

На подвійні змагання повинна зібрати багато прихильників копаного мяча, які від кількох тижнів не мають змоги оглядати цікавих футбольних змагань.

Час і місце змагань подамо в черговому числі.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Українські дівчата горою. Вже від кількох літ Канадійсько-Український Атлетичний Клюб виступається у різних спортових змаганнях у Вінніпегу. Цього року дівчата клюбу авернули на себе увагу тим, що перемогли всі інші дружини дівочої ліги „сеніор офт бол" Великого Вінніпегу і стоять на першім місці. Всіх дружин ліги є 9. Українські дівчата цього року ще не програли виїдної гри.

* **Америка — Німеччина 3:2.** Ситківські змагання за чашу Девіса закінчилися перемогою Америки, яка тепер грітиме з минулорічним переможцем Англією. Німеччина програла подвійну гру і програв теж з Батхом (Америка) Крам і Геннель. Перемога Німеччини була вже дуже близька, бо Крам програв аж по пятисетовій драматичній боротьбі.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих горбінок

та продаж взаємодійних шпорток гарантерія по найнижчих цінах тільки в

робітні Римарсько-Галантерійній

h. ФАРЕР, Львів, Сикстуська 2,

поруч фірми Салямандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БОРОХТА.

21. VII. Шарівка.
22. VII. Муж двох жінок.
23. VII. Циганський барон.
24. VII. Під курателем.
25. VII. Ніч під Івана Купала.

З Борохти іде театр до Жаб. Косова і Кут.

Український Молодий Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

ЧОРТАНЦІ:

21. VII. Графіка пані генеральової.
22. VII. Тарас Шевченко.

Великий Театр:

Субота, 24. VII. Виступ „Варшавського Цирульника" — Ревія „Фронтом до радости".

Неділя, 25. VII. Виступ „Варшавського Цирульника" — Ревія „Фронтом до радости".

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНОЇ

„Сингірея" — ялтин. РЕФОРМИ 3·55
„Шипка"— тривалі „ 1· 85
„ДІМ БОЛІЧКИ 13-7
Львів, Сикстуська 2 (побіч оранти)

КІНА.

АПОЛЛО: „Бокаччо", „Година спокуси".

АТЛЯНТІК: „Справа Ашton" („Забута обличча").

БАНДА: „Таємнича дама". „Сол Берко".

ГРАЖИНА: „Кімната ч. 309". „Пірвати жінку".

ЕВРОПА: „Побідили жінки".

КАСИНО: „Ніч в опері". „Руки зазивали".

КОПЕРНИК: „Р 107 завває помочі", „Король Бродвею".

МАРУСЕНЬКА: нечинне

МЕТРО: „Ада це не лишає" і додатки.

МИРАЖ: „Новий пан шофер", „Будь в країні песимістів"

МУЗА: „Спокуснице".

ПАЛІС: „Малий чародій".

ПАКС: нечинний.

ПАН: нечинне.

РАЙ: „Болек і Льолєк" в Димшою.

СВІТ: „Капітан Блюд" і ревія.

СТИЛЬОВЕ: „Шампанський вальс" і ревія Рефрена.

ТОН: „Вождь червошкірих".

УТІХА: „Вакації" і ревія.

ХИМЕРА: „Конфетті".

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5).

„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО

Четвер, 22. липня, 1937.

БЕРЛІН 17.00 Пісні на хор, 18.00 Оперн. музика, 19.20 Розр. концерт, 20.10, 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 19.50, 20.00 Орх., 21.00 Форт. рецт., 21.30 Нар. пісні, 22.20 Танк. муз.; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Орх., 18.45, 19.00 Муз. гутір., 19.35 Сальон. муз., 21.00 Циган. муз., 22.05 „Цигансрія" оп. Пуччіні; ВІДЕНЬ 17.20 Пісн., 17.45 Соната Бетовена, 19.25, 20.00, 21.00 Віденськ. орх., 21.25, 22.00, 23.20 Розр. конц.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Полудн. музика, 18.00 Солісти, 19.00 Вес. вечір, 19.45 Хор, 20.30, 21.00 Конц. орх., 23.30 Нічна музика, 23.00 Танкова музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вокальн. концерт, 19.00, 20.45 Розр. муз., 22.20 Розр. мельод., 23.30, 23.30 Танкова музика; МІНХЕН 17.15, 18.00 Концерт, 19.00, 20.00 Розр. концерт, 21.10 Скрипк. музика; ПРАГА 16.50, 20.00 Солісти, 21.00 Симфон. конц.; РАДІО ПАРІ 13.15, 15.45 Співач. рецт., 19.03, 19.30 Скрипк. і форт. рецт., 19.45 Вокальн. конц., 20.30, 21.00, 22.00 „Месіа" — орат. Генделя; РІМ 17.15 Танкова муз. 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00 Вечір. муз. казок, 23.00 Танкова музика.

Пятниця, 23. липня, 1937.

БЕРЛІН 17.00 Форт. рецт., 18.00 Розр. муз., 20.10, 21.00 Розр. і танк. муз.; БІЛГОРОД 18.00 Орх., 18.40 Нар. пісні, 22.20 Розр. муз., БУДАПЕШТ 17.30 Танк. муз., 21.10 Цигап. муз., 22.15 Сальон. муз., 23.30 Танк. муз. з пл.; ВІДЕНЬ 17.30 Конц. соліст., 19.25 Австр. мельод. і нісні, 22.20, 23.00 Танк. муз.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Полудн. муз., 18.00 Соната, 18.15 Колискові пісні з цілого світа, 19.00 Літ. муз. вадниц., 22.30, 23.00 Розр. муз., КОШИЦІ 18.00 Для Закарп., МІЛЯНО 17.15 Скрипк. рецт., 19.00, 20.09 Розр. муз., 21.00, 22.00 Муз. комед. Гентіліп. 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 16.10 Форт. твори і пісні, 17.35, 18.00, Розр. муз., 19.00, 20.00 Орх. і солісти, 22.20, 23.00 Розр. муз., ПРАГА 20.00 Словацькі нар. пісні, 20.55, 21.00 Фільгарм. орх., РАДІО ПАРІ 16.00 Камер. музика, 17.00, 18.00 Амерпк. консерват., 19.00, 19.30, 19.45 Спів і форт. рецт., 19.15 Вокальн. конц., 20.30 Солісти, 23.00, 24.00 Нічний конц., РИМ 17.15, 19.00 Розр. муз., 21.00, 22.00 Конц. к-м. муз., 22.20, 23.20 Танкова музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 22. липня, 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. ден., 7.10 Муз. з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. ден., 12.15 Плити, 12.25 Розр. орх., 13.55 Легка муз. з пл., 14.50 Льов. спорт. поради, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Плити, 15.35 Львів. біж. вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 „Шнур горобини" — опов. для дітей, 16.15 Забуті мельодії, 16.45 „Стережімся комарів" — гутірка, 17.00 Солісти, 17.50 Спортові поради, 18.00 „На львів. купальних" — гутірка, 18.10 Пісні, 18.25 Плити, 18.30 Загальна скринька, 18.40 Закгр. прогр., 18.45 Льов. спорт. вістки, 18.50 Акт. гутірр., 19.00 Театр Уяви: „Старий субєкт", 19.45 Акт. гутір., 19.55 Спорт. вістки, 20.05 Легка й танкова музика; в перерві 20.45 Вечір. ден. 20.55 Репортаж з терепів дітячених посухою, 21.45 „Любов зарібника" — рецит., 22.00 Симфон. муз., 22.30 Остан. вісті. веч. ден., огляд преси і метеорол. комун., 23.00 Літпиські перінетії — фейл., 23.15 Танк. музика з пл., 24.00 Орх. Середписького.

Пятниця, 23. липня, 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Ран. ден., 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. ден., 12.15 Плити, 12.20 Комун. львів. хлібороб. палати, 12.25 Орх., 13.55 Легка музика з пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слів, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Плити з опер, 15.35 Львів. біж. вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розмова з недужими, 16.15 Форт. рецт., 16.45 „З паризької вітальні" — репортаж, 17.00 Орх., 17.30 „Ловець" — гутір., 18.00 Турист. інформ., 18.05 Поль. нар. муз. з пл., 18.30 „Укр. нар. кооперативство" — гутірка. вид. м-р Семчишин, 18.40 Завтрш. прогр., 18.45 Льов. спорт. вісг., 18.50 Актуаль. гутір., 19.00 Симф. Бетовена — плити, 19.25 Пісні з форт., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Орх. і хор і солісти з Позпання, в перерві 20.45 Вечірн. ден. і актуаль. гут-р., 21.45 Поетична авдиція „Поетна сільських верхів", 22.00 Камер. концерт, 22.50 Остан. вістки вечір ден., огляд преси і метеор. комун., 23.00 „Бо нас убє" — гумореска, 23.15 Танкова музика з дансінгу. 24.00 Орх. Т. Середписького.

Подяка.

В дні 17-го липня п. р. покликав до себе Найкращий нашу найдорожчу доненьку й сестру МАРУСЮ МАКСИМОВИЧ, студ. прав у розквіті її весни.

Похоронні обряди відбулися в понеділок, 19. п. м. в год. 5-ій попол.

Цю дорогою складаємо найщирішу подяку Всечесним Отцям: **д-рові Василеві Лабі, Михайлові Жовнірчукові, Я. Семьківському ЧСВВ, Мирославові Харині і Антонові Ковальському** за останнє проведення тліннх останків на Замарстинівський цинтар.

Рівночасно складаємо подяку всім Знайомим, Товаришам і Товаришам Покійної за віддання Покійній останньої прислуги.

Львів, 20. VII. 1937.

К. Максимович — мати з рідною.

БІРЖА.

Гроші.

Львів. дня 22. липня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 89·93. Долярн американські 5.29·00, 5.27·75, долярн канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени голл. 292·52—293·82, Франки фр. 20·00—19·75, Франки швайцарські 121·65—120·85, Фунти англ. 26·39—16·23, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·50—17·50, Кор. дан. 117·84—117·00, Кор. норв. 132·68—131·70, Корони шв. 136·18—135·20, Ліри італ. 23·70—23·30, Марки фінляпд. 11·67—11·20, Марки нім. 139·00 — 139·00, Шіляпги австр. 99·20—98·50, Гель Авія 26·25—26·00, Марки нім. срібні 149, 146.

Акції.

Банк Польський 102·00. Цукор варш. 31·00. Лільпон 47·50, Стараховиці 30·50. Тенденція сильніша.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 54·00. 54·50, 3 проц інвест. 1 ем. 69·75, серія непотована 2 ем. 69·75, серія 81·50, 5 проц. конв. 99·25 4 проц. поз. вел. 38·75, прем. дол. 38·00 38·50, 4 проц. консол 55·00, 55·50, 54·75 54·00, два ост. дрібні.

Львів, 22. липня.

Збіжжя.

Пшениця одностайна черв.	23·25—23·50
Пшениця збірна червона	24·25—24·50
Пшениця одностайна біла	25·00—25·50
Пшениця збірна біла	24·25—24·50
Жито шт. I.	22·00—22·25
Жито шт. II.	21.50—21·75
Ячмінь оди.	21·25—21·50
Ячмінь на мл.	19·75—20·00
Ячмінь паст.	18·75—19·50
Гречка на мливо	26·00—25·00
Гіпак олія.	45·00—46·00
Каша гречана	44·00—46·00
Мука пшен. рядова до 0·95 %	27·75—28·00
Висівки житні	13·75—14·00

інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол
1 кг. масла вічков. вид. в опак. 2·80 зол
голоко . . . . 15—16 сот
яйця . . . . 3·20—3·30 зол

Тенденція сильна на всі артикули.

МЕШКАННЯ

ШУКАЮ мешкання в 7-літньому домі. Прошу за рапішню помоч в домовій господарці у Львові. Ласкаві оголошення до Адміністрації під „Охи".

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОТРІБНА УЧИТЕЛЬКА підготовити у. чениню до іспиту в школі. Устне: історія, німецьке; задачі: польська, українська. Листи з умовинами: о. Зиновій Маркевич, Новосілки, п. Новосілкі Відповська.

КУПНО - ПРОДАЖА

В СНЯТИНІ під реальности при головній вулиці біля Ринку зараз до продання. Оголошення до „Діла" під „Дешево".

РІЖНІ

Взуття посезонове вже від зол. 6.90 дістати можна у ф-мі Й. ШТРАССЕР, Галицька 15 — в подвірю передньо „Краса". 1234 10-10

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби й комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117 637 15-5

НАПРАВА лазничкових печей всякого роду — роботи бляхарські — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Оссолінеьких 8, тел. 237-68 1233 10-7

ОГОЛОШЕННЯ.

БРИТВИ

найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7
Коперника ч. 15 а

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенові шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція до хушно, продаж, випаси і т. п. . . . . зол. 0.15
шукаючі праці . . . . . зол. 0.10
слова товстим друком подвійно. . . . . зол. 0.05

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Пятниця 23. липня 1937. Ч. 159

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Національне і обрядове обличчя українського міщанства.
(Вступна стаття.)

Москва не вирекласа плянів світової революції

Маркіянове Свято на Білій Горі.

Піддержуймо молодечі пориви наших дітей.

Перед сензаційним політичним процесом

Стріли після атентату.

Компартія УССР толєрувала контрреволюцію.

Атентати на китайських ґенералів.

Завзяті бої під Мадридом

За океаном.

У ліси! У гори!

Фільмова сторінка.

№. 1... 10.702. Львів, пятниця 23. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 3.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Маркіянове Свято на Білій Горі.

Золочівський Громадянський Комітет для ушанування памяти Пробудителя Галицької Землі — Маркіяна Шашкевича, доводить оцим до відома українського громадянства, що цьогорічне традиційне Свято на Білій Горі біля Підлисся відбудеться неподільно 1. серпня й матиме, з приводу 100-ліття появи „Русалки Дністрової", характер всекрайового ювилейного свята. Намічені Комітетом програмові рямки цьогорічного святкування ювилейних роковин галицького літературного відродження не відбігатимуть засадничо від устійнених та освячених традицією форм щорічних Маркіянових днів. Тимто релігійно-національний характер Маркіянового Свята з минулих літ творити буде й цьогорічне Свято, що зачнеться в 9-ій год. ранку торжественною Богослужбою у стіп Маркіянового Хреста. По Службі Божій буде Поминальне Богослуження на могилі Невідомого Стрільця. У часі Богослужень співатиме хор питомців Богословської Академії зі Львова. Завершенням цієї частини програми Свята буде, якщо прийде на це своєчасний дозвіл влади, святочне відслонення вмішеної на підмурівці памятника пропамятної таблиці з приводу століття „Русалки Дністрової".

Другу частину Свята, що зачнеться по годинній перерві, творитимуть: промова відпоручника Т-ва ім. М. Шашкевича в Золочеві, продукції збірних хорів і трубних орхестр, масові вправи сокільських гнізд, народні танки, хороводи, тощо.

Передбачуючи масовий приїзд на Білу Гору учасників з цілого краю, Комітет взиває цією дорогою всіх, що туди вибираються, взяти участь у Святі в зорганізованих, суцільних групах за місцевостями й повітами, щоб не утруднювати Комітетові і впорядчикам вдержати конечний порядок і спокій. Вшановуючи столітній ювилей нашого національно-літературного відродження, мусимо подбати й доложити всіх старань, щоб Маркіянове Свято випало під кожним оглядом величаво й достойно, як один велика маніфестація наших національних почувань та духової зрілости.

Комітет.

Комітет прогулькн чит. „Просвіти" й „Сокола" IV. на Личакові на Білу Гору в Підлисі повідомляє, що Дирекція Залізниць не дала згаданій прогульці 75 проц. залізничої знижки, тільки 50 проц., і тому кошти переїзду будуть 3.50 зол. від особи, а не 2.— зол, як це у вчорашньому комунікаті комітет помилково подав.

Вже вийшла чергова книжка Бібліотеки „Діла":

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОК АРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника.

Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків.

Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях

Стріли спільника атентатчика.

ДАЛЬШІ РЕВЕЛЯЦІЇ У ЗВЯЗКУ З АТЕНТАТОМ НА ПОЛК. КОЦА.

В атентаті на полк. А. Коца брало участь найменше дві особи. Виявилося, що коло год. 10-ої вечором сусіди полк. А. Коца п-ство Дзядулевичі, слухаючи радія, почули нагальну гавкітню псів від піскових надм, що прилягають до городу віллі полк. Коца. Мабуть там був хтось чужий. Опісля прийшов вибух і знову тишина, що її нарушила нагальна гавкітня псів і несподіваний гук стрілу. Овочевого саду п. Дзядулевичів береже перед злодіями 17-літній хлопець. Кільканацять хвилин по вибусі бомби пси побігли до живоплоту і почали нагально гавкати. В живоплоті щось зашелестіло. Тому хлопець, який побіг за псами, запитав: Хто там? Тоді цей невідомий стрілив, мабуть з револьверу, у напрямі хлопця. Гавкітня псів і стріл кажуть здогадуватися, що атентатчик не був сам. Один лише закладав бомбу, а недалеко нього був спільник або спільники, що по вибусі бомби втікли поперек сад на поле і на шосу. Здогадуються, що спільник атентатчика задумував по успішнім атентаті війти до віллі полк. Коца й ушкодити телефон, щоби припізнити погоню. Сподівався, що вілля опустіє, бо всі побіжать до брами на рятунок.

БОМБА ВІЙСЬКОВОГО ТИПУ.

„Експрес Поранний" пише, що атентатчик мав у Сьвідрах Малих бомбу військового типу, себто т. зв. міну. Це устійнила експертиза на основі відломків бомби, що їх найшли на місці атентату і в тілі атентатчика. Подібного типу саперської міни вживають до висаджування залізничих тунелів, сховів та інших обєктів.

Атентатчик знав дуже добре спосіб життя полк. Коца й орієнтувався знаменито у звичаях його служби. Знав теж, що недалеко віллі полк. Коца ходить поліцай. Він стежив завжди на шосі перед виїздом полк. Коца. Отже атентатчик мусів закопати бомбу перед брамою в кількох хвилинах після відходу поліцая від вілі. Раніше не можна було помістити бомби, бо поліцай переходив брамою і міг швидше прискіпити вибух. І дійсно коло год. 10-ої вечором поліцай Пеньковський пішов на обхід дороги. Атентатчик лежав тоді в бульбі. Використав відхід поліцая і з поспіхом почав закопувати руками бомбу у брамі. Вказує на це земля, що її найшли за нігтями пальців атентатчика. Вигребуючи руками яму атентатчик стрінув несподівану перешкоду — деревину. Виявилося, що огородник полк. Коца засіяв траву перед брамою, щоби влекшити переїзд самоходу. Посуха і вітер знищили траву, а вітер присипав її піском. Ця перешкода припізнила працю атентатчика. Він мабуть спішився і несподівано натиснув міну. Можливе теж, що вже засипував її і тоді нарушив. У кожному випадку атентатчик нахилився головою над міною і тому вибух змасакрував її зовсім та відорвав руку, якою працював коло міни. На силу вибуху вказує найкраще той факт, що кусники одіння атентатчика вбилися в деревляну огорожу майже на 2 цм., а кусники долоні найдено у віддалі 60 м. від брами.

Компартія УССР толєрувала контрреволюцію.

Совітська преса гостро атакує центральний комітет комуністичної партії УССР, закидуючи йому політичну сліпоту, недбалість, вплив чужих елементів і т. п. „Правда" попросту закидує, що

центральний комітет КП(б)У підтримує ворогів совітської влади;

він укриває їхні провини та затує їх від ар. висилаючи на провінцію та на відповідальні становища. У київському радіевому комітеті толєрував центр. комітет „троцькіївського шпигуна" Долгіна і „фашиста" Рашмаділова, що після комунікату про розстріл Тухачевського подали в радіовавдиції жалібну музику. Мабуть центральному комітетові КП(б)У загрожують поважні репресії (АТЕ).

Національне й обрядове обличчя українського міщанства.

Львів, 22. липня 1937.

В місяці червні появились на сторінках „Діла" 3 статті про українське міщанство. Автором двох із них був п. Гр. Марусин та одної — п. А. Чернецький*).

Факти, що їх навели оба автори, є дійсно дуже сумні. Колиб не спроба п. Чернецького, що сам вийшов із міщанського середовища в Бережанах, увійти глибше в суть річи та насвітлити причини такого стану річи, то читач статтей п. Марусина міг би дійти до дуже прикрих висновків, що билиб наше міщанство, себто купців, ремісників і промисловців, та ріжних дрібних підприємців, не тільки тих, що вже віджили чи доживають своє, але також тих, що діють тепер чи будуть діяти в нашому житті, спираючи свою станову працю здебільша на господарському дозріванні українського громадянства.

П. Марусин обвинувачує наше міщанство у національній і релігійній байдужности, ба навіть зраді, подаючи доволі численний реєстр несвідомих слабих чи безхарактерних одиниць, відомих йому зблизька. Всі вони були чи є жонаті з польками, ведуть свої доми по польськи, читають ріжні „Веки" й „Експреси", а якщо мають діти, то виховують їх так, що ці діти пропадають для української нації, а часто і для грекокатолицького обряду. В той спосіб — буває — майно, що його призбирали міщани (як купці чи інші підприємці), нерідко завдяки підтримці українських громалян, переходить раз на все в чужі руки і замість, щоб наша нація збагачувалась, збагачуються наші сусіди...

Реєстр п. Марусина живий і трагічний. До глибини перейма́є така напр. жахлива картина: Вмирає старець-міщанин і хоче в останній хвилині записати своє майно (вартости 50.000) на будову церкви. Був у нїй 30 років старшим братом. Кличе він свого сусіду й автора, п. Марусина, щоб виготовити завіщання. Та про ці заміри довідуються його діти, син і доня, що перейшли вже на латинський обряд. Прибігають, підносять крик і діло пропало...

Таких образків подає п. Марусин більше. Буває, що гра йде не про 50.000 золотих, а навіть про цілий мілїон, що по смерти залишається у спадщині жінці чи дітям, що не належать до нашої нації.

Сумні ті речі. А́ле зібрати їх і поставити перед очі громадянства, як жорстоку ілюстрацію нашої недавньої і теперішньої дійсности — це мало! А коли ще тут і там вплетений у статтю необережний натяк на те, кого — мовляв — ми нераз підтримуємо, купуючи в українській крам-

*) Гр. Марусин: Чи маємо багато потяги в наших міщан („Діло" ч. 122) і Колишнє наше міщанство і теперішнє („Діло" ч. 128) та А. Чернецький: Чому ми мали слабий вплив на наше міщанство („Діло" ч. 131).

ниці чи український виріб, або затруднюючи українського ремісника чи підприємця, — то це таки зовсім зле. Воно тоді мимохіть **ослаблює господарський патріотизм** серед читачів-громадян, цей патріотизм, якого нам саме тепер найбільше плекати треба, на якому хочемо угрунтувати наше господарське відродження.

І тому добре зробив п. А. Чернецький, видвигаючи **рівнобіжне обвинувачення нашої інтеліґенції,** зокрема духовенства, за його байдужість до нашого міщанства, що в великій мірі причинялось і причинюється до наших національних втрат у міщанському середовищі.

На жаль не маємо місця на те, щоб пригадувати ширше зміст тієї статті п. Чернецького. Автор слушно підкреслює, що ми **надто мало уваги присвячували міщанству.** Чи то йде про науку, публіцистику чи літературу, чи йде про Парляментарну Репрезентацію в старій Австрії („не вміла знайти компромісу між потребами міста і села"), про професорів чи священників („вміла праця пароха могла міщан навернути до нашої нації, як свідомих її членів"), скрізь було нерозуміння ролі міщанина. Для всіх них фетишом був селянин, а українська нація — це був „хлоп і поп".

П. Чернецький більшу половину своєї статті присвятив відносинам у Бережанах. Ось невеличкий уривок з його згадки недавно-минулого:

Тямлю, що за моїх студентських часів у Бережанах були українські крамниці (Власюк, Шварпан, Юзвенський) та їх ніхто не підтримував, ніхто не скликував міщан на нараду, щоб представити їм вагу своєї торговлі. А вільно таких нарад відбув польський парох Соляцький, або організатор польського міщанства Ст. Вішневський! Фінансові інтереси міщанства обслуговувала у нас довгі літа єдина польська „Каса Зощчкова".

Жаль тільки, що п. Чернецький скінчив свою статтю на часах передвоєнних. **Теперішність** дає також чимало матеріялу для тези, що наша світська і духовна інтеліґенція **все ще далека від правильного розуміння ролі і ваги рідного міщанства.** Колиб проаналізувати хоч би суть т. зв. „кооперативно-приватницького антагонізму" чи факт сильної, майже виключної концентрації української інтеліґенції в кооперативному таборі, то можна найти чимало залишків питомого нам раніше „фетишування" села і селян. Загляньте до міщанських організацій, до „Зорі" чи до нашого Союзу У. Купців. Як важко там за прелегента, за **живий звязок** з широкими кругами нашої світської і духовної інтеліґенції! Який це контраст до того, що діється в сусідів, де є намагання перетворити „третій стан" (назва міщанства) на стан перший (з промови воєводи Бінка на травневій інтронізації куркового короля у Львові), де публична опінія дорожить своїм міщанством, де інтеліґенція бере активну участь в його організаційному житті, творить безліч кас безвідсоткового кредиту (світських і при парохіях), засоблюючи ці каси жертвенним грошем і т. і... А в нашому положенні треба двічі і тричі більше заходів для збереження національного й обрядового обличчя нашого міщанства, над якого зміною працює безупинно чуже міське середовище, вся т.зв. „міська культура" та всі круті ходи безлічі асиміляторів.

Правда — українські міщанські організації тепер куди сильніші, ніж це було до війни. В їх громадському кліматі гартується тип нового нашого міщанина, свідомого під національним і релігійним оглядом, в їх товариській атмосфері зживаються міщанські родини, звільнюючись зпід впливу „сусідських" родин, зживаються молоді люди, що зменшує загрозу подружжя з чужинками, тощо. Та цей стан був би куди кращий, колиб дбайливість за національне й обрядове обличчя нашого міщанина проявлялася в масі української світської і духовної інтеліґенції так, як цього вимагає вага міщанства для української нації тепер і в майбутньому.

В. Несторович.

Михайло Ржепецький

нотар у Новім Торзі
член Ради Нотар.

по довгих і тяжких терпіннях, прийнявши Найсв. Тайни, помер 16. липня 1937 р., проживши 61 літ.

Похоронні обряди відбудуться з дому жалоби у Новім Торзі дня 18-го липня п. р. в год. 16-ій, про що повідомляють опечалені

Сестра і Брат.

Москва не вирвалася пляців світової революції.

Варшавський консервативний „Час" з 22. ц. м. (ч. 198) помістив передову статтю п. н. „Пляни світової революції", пера відомого журналіста інж. Н. Басехеса, кореспондента багатьох часописів, якого недавно видалили з Москви за вірне освітлювання правдивого положення в СССР. Автор обговорює політичні потягнення Сталіна в останньому часі з єдиною метою: здійснити широко розбудовані пляни світової революції. Тому подаємо хід думок цієї прецікавої статті, а деякі місця в буквальному перекладі.

В останніх роках — каже автор — поширювано думки, що Москва зрезигнувала зі світової революції і повсли переміняється в нормальну державу. За тим промовляли такі познаки: **зріст націоналістичних настроїв у СССР і пропаганда багатомовного державного націоналізму, що в останніх роках дістав печать російського націоналізму. Великий російський нарід проклямовано першим між рівними** (primus inter pares) поміж народами СССР, **осередком сили, що кермує державою і в значінню політичнім і культурнім.** Дальшими симптомами повороту СССР до нормальних буржуазних умовин було скасування рівних платень, наскрізь суперечне з „клясовими" засадами і новою конституцією, що формально признає громадянам рівні права. Тому оптимісти заговорили про ослаблення експансивної сили большевицької ідеї світової революції.

Цей погляд наскрізь фальшивий. Всі ці явища в СССР звернені в однім напрямі, а саме **якнайбільше зміцнити силу удару совітського центру світової революції.** Тут скривається основна ріжниця між ленінізмом і сталінізмом. Ленін запевняв, що хоч світова революція неминуча, одначе вона повинна вийти від кожного народу. Тому не відповів навіть на пропозицію Беля Куна після оголошення комуністичної республики на Мадярщині у справі заключення загально-відпорного союзу, щоби здобути таким чином моральну піддержку. Далі Ленін запевняв, що якщо в Европі вибухне большевицька революція, совітська Росія буде лише одною з провінцій майбутньої, всесвітньої совітської держави. Тоді теж роля Росії у світовій революції буде другорядною.

Зате Сталін думає зовсім инакше. На його думку Москва є вже нині духовим центром світа, в майбутньому буде столицею світа. Червона площа і мавзолей Леніна має бути центром світа. Тому пропаганда в СССР намагається піднести почуття власної вартости мас, уважаючи це осередком у майбутній революційній боротьбі; робить це підсилюванням совітського шовінізму, а обнижуванням словом і друком цілої решти світа. В цьому то процесі мусіло впасти значіння коміптерну, що у своїх початках був подуманий як майбутній федераційний світовий совітський уряд, якому підлягала би російська партія. Тимчасом підчас боротьби Сталіна з опозицією Бухаріна в 1928. р. говорено зовсім публично, що коміптерн мусить стосуватися до доручень російської партії. Спадок третього інтернаціоналу до ролі малої тайної канцелярії Совітів мусів дійсно викликати найгострішу опозицію саме між закордонними комуністами у Москві. Тут початок масових арештувань закордонних комуністів у Совітах, розчарування комуністичних провідників секцій ін-

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Ф. АЛЯХНОВІЧ 17

7 літ на Соловках.

Як місця зустрічі у літі служили кущі соловецького лісу, в зимі найріжнородніші приміщення-скритки, що їх віднаймали на швидку руку від тих, що з нагоди свого уряду мали до них доступ. Отже фірмани приймали „закохані" пари у стайнях на соломі, нічний сторож відступав за оплатою свою будку-сторожівку, театральний реквізитор давав азиль у реквізиторні. Бувало, що жінка-командант „жен-роти" облекшувала іноді стрічі з мужчинами жінкам, що були під її доглядом, очевидно черпаючи з цього користі. Бували випадки, що проворні й відважні мужчини пролазили крізь вікна „жен-роти" до середини бараку, щоб там перебути ніч при своїй „коханій"... на спільних причах, рискуючи, що нічна стежа приловить закоханих... на гарячому.

Крім проституції розвивалося теж і сутенерство. Це не означає, що сутенер був оборонцем і опікуном своєї кормительки — перед ким і перед чим мав би її боронити і яким чином? — але був просто потребою її серця.

Жінка, що мала кількох любовників, або, як їх називали у соловецькім жаргоні „хахалів", які давали чи то грошеві дари, чи харчеві, або протегували жінку, облекшуючи їй дістати легшу працю — така жінка хотіла одночасно мужчини, якому могла би віддатися безкорисно, з яким моглаб поділитися турботами свого буденного життя, виплакати трагедію жертви, киненої на поталу гієн. Такого потішителя — при величезній перевазі мужчин знайти не важко і з тим вибраним свого серця ділилася жінка тим, що діставала від принагідних хахалів за продані любовні розкоші.

Мало цього...

Тут моє перо на хвилину зупиняється. Боюся, що читач не повірить у те, що напишу — до тієї міри це таке жахливе. А всежтаки це факт, ще й до того не єдиний.

Жінки, що мали немовлята, діставали додатковий „пайок" (харчеву пайку) на дитину у формі невеликої скількости цукру, дрібки молока, кусника сірого хліба. Отже жінки віддавали своїм „хахалам" цю призначену для дитини пайку харчів, а немовля... смоктало цілий день умочений у слині кусник чорного хліба.

Для дітей старших понад 1 рік уладжений був в окремім, охайнім будинку в лісі захист. Якщо дозволяли умовини, совітська влада намагалася відповідно піклуватися дітьми. Етап няньок, яким доручували опіку над тим дробом, рекрутувався з поміж увязнених жінок. Влада заглядала часто до захисту і пильнувала, щоб дітям не діялася кривда. Коли харчева ситуація на Соловках була трохи краща, кормили дітей оижом, молоком, давали доволі цукру, до кухні доставляли навіть білу пшеничну муку. Одначе адміністрація табору змінилася до тієї міри, на гірше, що дитячий харч мало чим ріжниться від харчу для старших, що його головним складником є солена риба.

Бувало, що жінка обмежовувалася до зносин з одним мужчиною. Характеристичною прикметою тих зносин була їх короткотривалість. Коли про такі зносини довідалася влада таку пару звичайно розділювали, переносили його або її на інший острів. Кілька сліз при розлуці (найчастіше на завжди!) і — він шукав собі іншої „потішительки", вона іншого „хахала".

„Жен-рота" займала поверховий деревляний будинок поза мурами „Кремлю" на краю цвинтаря. У роках 1927—30 екзекуції відбувалися звичайно сумерком на цвинтарі. Тоді мешканки „жен-роти" гасили у своїм бараці всі світла і крізь вікна приглядалися екзекуції, яка відбувалася при світлі ліхтарок на цвинтарі.

Одного разу (1930 р.) серед призначених на смерть був б. чекіст С., „хахаль" пані П., колишній управитель лісових робіт на Соловках, якого засудили на розстріл за службові зловживання. Пані П. (кажучи в скобках — перед революцією жінка мілїонера, російського фабриканта) крізь вікно своєї келії, разом із товаришками приглядалася екзекуції, що оподалік відбувалася. Очевидно — ленменти, спазми, омлін ня, рятунок...

тернаціоналу і винищування їх російською поліцією. Для Леніна комінтерн був інструментом зреволюціонувати світ, для Сталіна тим самим є червона армія та її запілля. Ленін дискутував би з іншими Леніними: німецькими, французькими чи англійськими, але Сталін не терпить ніяких богів побіч себе. Сталін зрезигнував би радше зі світової революції, ніж стерпів би, щоби між якимсь народом повстав революційний провідник. **І саме тому, що Сталін хоче робити світову революцію своєю червоною армією, а не міжнародніми силами, можна вияснити цілу внутрішню політику останніх років.** А що армія потребує багатих суспільних сил, Сталін намагається, шляхом деяких внутрішніх концесій, зорганізувати коло цієї армії всі совітські народи. Заключує або бодай намагається заключити мир з іншими класами, напр. селянами, зносить рівні винагороди і вводить **буржуазні форми життя, щоби привязати до себе провідну верству, себто клясу урядовців. У компромісі зі селянами іде так далеко, як лише позволяє структура совітської держави. Селянин не сміє стати незалежною клясою від центрального уряду, ні під господарським, ні тим менше політичним оглядом, ані теж компроміс не може змінити форм організації хліборобства у державі.**

Віра большевика — а Сталін є і залишиться большевиком, хоч зовсім іншого типу ніж Ленін — у світову революцію є непорушна і Сталін бачить своє завдання не лише у приспішенні світової революції, але також в оминенні при допомозі червоної армії, повстанні іншої совітської держави, що конкурувала би з російськими Совітами. Росія хоче зробити світову революцію, а росіяни хочуть бути для цілого світа учителями соціялістичної будови. Тому совітська дипльоматія, що є на службі великої програми світової революції, намагається не допустити в ніякому випадку, щоби Совітів втягнено до зовнішньої війни, що змусила би совітську державу до внутрішньої зміни. Вона обробляє теж закордонну опінію прихильно до Росії. Це друге завдання покищо відложено і тому такі безоглядні були кроки проти опозиції без огляду на опінію світа. Те, що тепер підготовляється у Совітах, має принести пропагандові овочі щойно за кілька років. Сталінівська конституція має бути за кілька років перед рештою світа „Патьомкінівським селом" совіт. демократії. Тепер з посіхом переводиться повну ізоляцію Совітів, щоби за кілька років можна було тим краще представити це „Патьомкінівське село". За кілька років Европа забуде про ізоляційну кампанію Совітів і про мету, для якої її переведено, зате по переведенні ізоляції зорганізується власну інформаційну систему, що буде показувати решті світа міражі щасливої демократичної совітської держави. Ця програма випливає з широко розбудованих планів зреволюціонування світа.

Два тижні пізніше пані П. потішила себе по втраті. Новий „зав" заступив свого попередника.

Чесне життя ведуть тільки уломні, каліки і старі баби.

Поширена проституція дає у висліді сильне збільшення венерично хорих. Особи, що стоять близько санітарних справ табору, заявляють, що коло 80 відсотків жінок нездужає на ріжні венеричні схоріння. З цього числа ледви половина шукає лікарської помочі. Автім найбільшою перешкодою у боротьбі з венеричними недугами є недостача лікувальних засобів.

Ціле життя табору пливе під знагидкою московського проклону. Кленуть, пробудившись із сну, кленуть, ідучи до праці, вертаючи з праці, кленуть вистоюючи в черзі вичікуючи обіду, кленуть із радости, суму, кленуть при кожній життєвій нагоді. Одначе таких вирафінованих проклонів, які лунають між стінами „жен-роти", рідко коли можна почути в мужеських сотнях. Жінка завжди і всюди відзначається більшою сварливістю ніж мужчина, у свої проклони вкладає деяку смакувальність, насолоджується цими словами. Коли мужчина клене, так сказатиб більше відруховно, несвідомо, не призадумуючись у зміст викиненого проклону...

Кримінальний чинник витискає на жінках сильніше пятно, як на мужчинах. Жінка, пробуваючи на Соловках, деправується куди швидше, ніж мужчина. (Продовження буде).

Закарпаття.

ЗІЗД МОСКВОФІЛЬСЬКОГО ВЧИТЕЛЬСТВА.

Дня 3. липня ц. р. відбувся в Мукачеві в салі Городського кіна конгрес москвофільського „Учительського Товарищества". Голова т-ва В. Шпеник, оголосив, що в салі є всіх учасників 924. Кільки було з того вчителів — не знаємо, бо на салі були й гості, епископ Дамаскин, члени православної капітули, шкільні діти, привезені вчителем Гузенним, учні гімназії та вчит. семінарії, а вкінці вчителі всіх народностей, які служать при війську.

Найважнішою рисою зїзду — ненависть проти українців і нарікання на них. Ця риса пробивалася майже у всіх промовців. Отже в Шпеника, д-ра Фенцика, д-ра Камінського, посла Бродія, д-ра Гомічкова, д-ра Вергуна, д-ра Геровського й т. д. Протестували проти української мови (Шпеник): протестували проти українців, що загалом живуть на світі (д-р Камінський), протестували проти назви Україна (д-р Фенцик), протестували проти українців-зрадників славянства (д-р Гомічков), протестували проти Василіянської гімназії, протестували проти того, що Шкільний Відділ закупив до шкільних бібліотек „Альманах українських письменників". Протестували проти українців і доказували, що населення Підк. Руси чистокровне московське. Це все з таким запалом, що навіть „Русскій Народный Голос" пише, що забагато часу забрали „привычные и всѣм извѣстные выпады протна украинцев, или доказательства русскости... рускаго народа".

При тому всьому **всі говорили й промовляли по... українськи.** „Па русски" промовляли тільки д-р Геровський, д-р Вергун і студент Попович. Д-р Геровський прочитав виклад „Происхождение і історія рускава літературнава языка. В часі того викладу багато вийшло із салі, інші розмовляли, нудилися. Мало розуміли. Коли взяти під увагу ту всю ненависть, голошену проти українців і ті всі фрази, голошені в оборонї „русскости" та цілковитий брак заінтересування, коли тим самим людям приходиться вислухати „русскій" виклад — то дістаємо враження великої порожнечі, фальшу й штучности ідеї „русскости" на Підкарп. Русі.

(„У. Слово)

ЗА ОКЕАНОМ.

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ЗАЯВЛЯЄ ВІРНІСТЬ БОГУ И БАТЬКІВЩИНІ.

Чотириста молодих українських католицьких хлопців і дівчат, що зібралися з 25 ріжних місцевостей Америки й Канади в Бофальо, Н. И., 5. і 6. червня, заявили свою вірність Українській Католицькій Церкві і Батьківщині.

Зїзд відбувся з рамени Ліги Української Католицької Молоді і був приготований місцевим комітетом. Комітет складався з представників довколишніх українських католицьких товариств молоді.

У дводенну програму входили Служба Божа, сповідь, св. Причастія, спільне снідання, засідання, забави і бенкет получений з балем в одним з найбільших боффалівських готелів. Зборами проводила Ева Піддубчишин, председниця У. К. Л. М., три секретарки писали протокол. (Між ними була одна канадійка з Торонто, пна Ф. Голенц).

Збори велися по англійськи і всі реферати виголошено в тій мові.

Після рефератів була жива дискусія. Особливо цікаві були запити й відповіди в подружніх справах.

Председник „Братств Українських Католиків у Канаді" п. Михайло Шкура виголосив коротку промову по українськи, на яку відповіла председниця також по українськи.

Відтак пні Піддубчишин виголосила поклик до молоді, все й всюди і у всіх обставинах триматися своєї католицької церкви і української народности. Вкінці принято відповідні резолюції й відспіванням „Ще не вмерла Україна" і гимну Ліги закінчено засідання.

В неділю вечором зібралась молодь на бенкет до готелю Ляфает. Було приявних чотири сотні. Епископ Богачевський виголосив коротку ядерну промову, яку зібрані прийняли рясними оплесками. Потім виголосив мову про Католицьку Акцію Впр. О. Едмонт Брітт, канцлер боффалівської дієцезії. Він передав також благословення епископа Даффі.

Опісля виголосив довшу промову др Льонгін Цегельський на тему „Американська молодь і Україна"

В імені Л. У. К. М. промовила по українськи пні Піддубчишин.

На бенкеті прочитано також привіти, надіслані на зїзд. Між ними було благословення св. Отця і благословення Апостольського Делегата у Вашингтоні, і багато інших привітів.

По бенкеті були танці. Довго в ніч забавлялась молодь.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ ФАРМЕРСЬКИЙ КОНГРЕС В КАНАДІ.

Коло 3.000 українців зібралось на отворення першого Українського Католицького Фармерського Конгресу в місточку Вайта, в південно східній Манітобі. В місточку тім ще ніколи не було такого здвигу народу. Українські фармери цієї околиці добре пописалися. Навіть з подальших сторін прибули вони разом із жінками й дітьми, щоб бути учасниками цієї небуденної події. Було також велике число гостей з Вінніпегу.

Вже від самого ранку почали прибувати представники й члени довколичних парохій разом із своїми родинами. Впорядкувавшись рядами — з хоругвами, хрестами й образами на переді — парохія за парохією з піснею на устах маширувала до тамошньої церкви, де їх вітали тамошні парохіяни.

Від церкви всі парохії рушили походом на площу коло Народнього Дому на полеву Службу Божу і молебен у намірені Конгресу. В поході взяло участь 2.000 осіб. Приємно було глядіти, як молоді хлопці й дівчата, багато з них у гарних народніх одягах, сміло й гордо йшли наперед з хоругвами. Замітне було й те, що молодь в більшості говорила по українськи. Світличець, який спеціяльно приїхав з Вінніпегу, робив знимки з походу, а відтак із Служби Божої.

ВІДКРИТТЯ ПАМЯТНИКА НА МОГИЛІ ОТАМАНА Б. ШАШКЕВИЧА В КАНАДІ.

В неділю, 20. червня, рівно два роки після смерти бл. п. старшини Української Армії, Богуслава Шашкевича, відслонено мармуровий памятник на його могилі в Едмонтоні.

Памятник відслонив бувший старшина Української Галицької Армії, сотник Осип Юркевич, виголосивши перед тим коротку вступну промову. Він також прочитав привіти, що наспіли з тої нагоди від гуртків У. С. Г. в Мус Джо, Форт Вілиям та від Головної Управи Української Стрілецької Громади в Саскатуні.

Опісля о. Д. Попович ЧСВВ відправив панахиду, а після відправи виголосив дуже гарну й патріотичну проповідь.

Обширний життєпис Покійного та його заслуги переповів др І. Верхомин. На закінчення ще раз промовляв О. Юркевич. Він переповів деякі етапи нашої визвольної боротьби, в якій пок. отаман Шашкевич брав визначну участь, а при кінці проголосив збірку на покриття коштів памятника.

В часі панахиди співав стрілецький хор, зібраний на скору руку. Справді сильне враження викликав сумний спів тої горстки мужчин.

Завзяті бої під Мадридом.

Авас подає: „Ціле вчорашнє передполудне йшли дуже завзяті бої за відтинок „66" на схід від Вілля Нуева де Канада. З обох сторін бились дуже добрі частини. Національні війська стрімко завзятий відпір, позиції переходили по кілька разів з рук до рук; перед вечором залишились там червоні.

Кейпо де Льяно заявляє, що на мадридському фронті національні війська відбили ворожі наступи, здобуваючи кілька большевицьких поваїв.

Авас потверджує, що національні війська діставши підмогу, пішли вперед і заняли станови, а яких можуть обстрілювати шлях до Ескуріяль. Червоні оминають боїв, уникаючи головно автоматичної зброї. До національних військ зголошується чимало дезертирів.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Піддержуймо молодечі пориви наших дітей.

Друкуючи цікаві поміченя Ш. Авторки, вважаємо, що деякі думки можуть викликати дискусію. Радо даємо їй місце. — **Редакція.**

Загально вичувається якийсь хаос у думках на тему освіти наших дітей. Ще поки діти малі, посилається їх утертим шляхом: до народньої, відтак середньої школи. Коли ж після іспиту зрілости приходиться рішати: кудою іти, тоді батьки і діти стають безрадно на роздоріжжі, врешті після великої родинньої наради рішають дати доню чи сина „на університет". Значить на філософію, права, медицину або техніку, а бідніші „на теольогію".

Розважмо на тверезо всі звання чи то студій, яким посвячується наша молодь.

Після скінчення філософічних студій, молодець засуджений на „хожденіе по мукам", від Анни до Каяфи, — на заходи, які негідні людини з характером. Та вічна жебранина, вічний острах, щоб тільки не наразитись вищій владі, а до цього дволітня дарова практика, без виглянду на прийняття, чи це „певний" хліб для наших дітей? Права не дають теж виглядів „на посаду", хіба даний кандидат праз посвятиться адвокатурі, в якій тепер щораз тісніше й сумніше.

Лікар, який з внутрішнього покликання посвячує себе своєму званню, все знайде працю, для лікарів усе ще є чимало місця і булоб ще більше, колиб молоді лікарі захотіли працювати по селах, хоч і наражуючись на звязані з цим прикрощі.

Інжинири всіх категорій мають велике поле до попису і щораз частіше чуємо про їхню діяльність у ріжних фірмах та підприємствах, якщо тільки разом з титулом і знанням іде ініціятивність, меткість та вмілість пристосовувати себе до ринку праці.

Остається ще теольогія, якої на жаль хапаються часто ріжні „недобитки", як останньої дошки рятунку. Одиниці, в яких нема матеріяльної спромоги студіювати, або охоти пробиватися крізь життя, уживають усіх заходів, щоб дістатися на студії, які у майбутності мають дати сяку-таку матеріяльну забезпеку. Не перечу, що є численні одиниці, які йдуть на теольогію з покликання, з побожности і **тільки таких священників нам треба**, щоб своє життя присвятили місійній праці серед народу, щоб були справжніми носіями віри й апостолами морального відродження свого народу.

*

Молодь, вихована у родинах, в яких нема ні крихітки ініціятиви, стає взагалі манекином у руках родичів, не звертає найменшої уваги на те, чи до даного, вибраного батьками звання є в них власні нахили, охота і т. д. Чи з цього звання вони будуть мати який хосен, чи зможуть добути в себе стільки сили, щоб дати щось і для нації?

Якщо батьки заможніші, їхні діти нераз „студіюють" цілими роками, а нераз після десятилітніх студій такі „потіхи" вертаються домів і чекають — на посаду, без ініціятиви власної, без цілі в житті. Чекають, щоб до готової миски найшли їм батьки ще й ложку!

Знаю кількох таких „сороклітніх ананасів", що щей досі не встигли найти для себе пристановища. Очевидно, що бувають неудачники без своєї вини, через трагічний збіг обставин, — але це бувають дуже рідкі випадки.

У противенстві до категорії „споживачів" є інший рід молоді, виховний змалку в атмосфері боротьби за життя і цей рід молоді треба нам безумовно піддержати. Активні, підприємчиві, повні оригінальних поглядів на життя і своє майбутнє звання, бачать довкола себе сотні можливостей праці й розвитку.

Кипуча молодість рветься покинути вузькі рямці шкільної науки, хоче працювати над поглибленням культури й економічним розвоєм нашої нації.

Маючи нагоду розмовляти з цьогорічними матуристами, була я приємно здивована, почувши їхні широкі погляди на життя. Здебільша вони думають дуже практично: хотять працювати в торговлі чи розбудові нашого промислу. Один думає над тим, щоб заснувати фабрику рибних маринат, прийшовши на той задум під впливом якогось репортажного опису годівлі пстругів у полудневій Франції, де є велика годівля пстругів. Інший задумує плекати крілики „ангора", щоб опісля з їх вовни виробляти всяке зимове біллля, светери, шалики і т. д. Ще інший, хоче зорганізувати по селах гербарні, щоб в цей спосіб шкіра, як продукт села, даючи заробіток місцевому населенню, верталась до нього у формі взуття по дешевій ціні. Я чула ріжні ідеї, звязані з деревним промислом, паперовим, шклярським і т. д. — а все це видумує та придумує наша молодь і наші безробітні інтеліґенти, які примушені створювати щораз нові власні варстати праці маючи замкнений доступ до державних посад.

Знаю і таких, які захоплюються напр. фільмою і то не тільки платонічно. Вони їдуть до Німеччини студіювати фільму, щоб опісля створити фільмову виробню у краю. Мусимо створити українську фільму, це наша майбутність і до цього будемо прямувати! Щоб створити її, мусимо вести підготовчу працю, один студіює режисерію, другий операторство, третій декораторство, аджеж один всього не зробить". Інші знову думають, якби „рушити в маси" з мистецькою фотографією...

Коли глянути критично на всі ці ріжні й молодечі пориви, мусимо признати, що кожний такий плян має у собі реальні первні: може й багато в ньому наївного, але це не є фантасмагорії. Здебільша ті пляни моглиб найти реалізацію після фахової калькуляції та добуття капіталу, якого у нас можна найти. Такі нові станиці дають прожиток не тільки даній одиниці, але заробіток рідному робітникові. Вони поглиблюють матеріяльну культуру, зберігають засади гігієни і т. д.

Роздумуючи над молодечими поривами наших матуристів, прийшло мені на гадку, щоб зорганізувати (шляхом анкет або зїзду заінтересованих осіб) так звані групові студії, значить, щоб більша скількість молоді студіювала зі спільною згори метою, заснувати якесь підприємство чи фабрику. Вкладаючи малі капітали до даного підприємства, моглиб ми створити могутні, незалежні, повні сили спілки.

Мусимо взяти під увагу і виховний чинник такої акції: люди, які борються з життям, які промишляють безупинно над уліпшенням підприємства, набирають великої внутрішньої сили і тимсамим стають чимраз вартнішими одиницями в господарському житті нації.

Тому слід нам піддержувати молодечий запал наших дітей, щоб могли вони створити те, до чого рветься їхня молода енергія, підтримана нахилами, журбою за хліб та бажанням праці для себе і народу.

Яр. Мандюкова.

Пудер „МЕРІДА" є окрасою лиця жінки!
Брилянтина „МЕРІДА" оформлює зачіску мужчини!
Порошок „МЕРІДА" запорука здоровля і білих зубів!
українська фабрика косметиків
„МЕРІДА"
Львів, -- Кампяна 15.

ГІЯКИНТ БРУНЬКА

ТЕЛЄФОН.

Думки наскрізь поділені, чи телефон приніс людям полекшу, чи ні. В кожнім випадку нема сумніву, що телефон грає в нашому сірому житті величезну ролю. Ролю не менше важну, як — скажім — такі установи першої, чи пак буденної потреби: коморник, податковий уряд, чи обезпечальня.

Адже телєфонічно можна навіть шлюб узяти — може згодом телефоном можна буде й розвід дістати.

Отже тому, що телефон став нині культурною потребою кожної людини — я замовив для себе телефон, не так під впливом обнижки телефонічних оплат, як незвичайно вимовних та справді важних і важких аргументів моєї жінки.

І від тієї хвилини почалася ціла халепа.

Мій товариш Гикавий мешкав один поверх вище від нас, і коли довідався, що ми заінсталювали собі телефон, прибіг ще цього самого вечора до нас.

— Чи ви памятаєте, що я позичив вам перед двома роками лапку на миші? Тепер ви можете мені зробити вигоду: я хочу телефонувати.

Очевидно ми згодилися і Гикавий получився з якоюсь цукорнею і майже дві години намагався намовити якусь Ніну, щоби пішла з ним до кіна. Але Ніна була мабуть цього вечора дуже занята, бо коли він по двох годинах повісив слухавку, на його лиці малювалася трагічна безнадійність.

Очевидно при цій нагоді мусіли ми вже запросити Гикавого на вечерю.

Того вечора пішли ми з жінкою доволі швидко спати перетомлені враженнями дня: телефоном, телефонічною розмовою Гикавого з Ніною, його гостиною і т. д. Заснули ми, ясна річ, швидко. Коло півночі прокинулись ми від нечайного галасу. Хтось стукав до дверей. Здавалося, що від сильного й настирливого стукоту двері розлетяться на тріски.

Жінка, що перша пробудилась почала трястися, як у пропасниці, схопивши мене за руку.

— П-пе-тре, встань, по-дивися, хто так до дверей стукає... Може злодії, може...

Я затягнув покривало вище вух, щоб нічого не чути, але моя жінка, яка має дуже геройську вдачу, встромила мені в руки парасолю і скинула з ліжка. Зі страхом почав я шукати у темній кімнаті електричного контакту. Ех, ці електричні контакти, як жінки, щезають тоді коли їх потребуєте і пхаються вам у вічі, коли ви їх зовсім не потребуєте. Перевернувши шафку з книжками, розбивши фляшон із квітами, знайшов я вкінці контакт і відчинив двері.

В сінях стояв Гикавий і приємнесенько усміхався.

— Чи ти пригадуєш собі — каже мені — що я перед двома роками позичив вам лапку на ми...

— Хочеш знову до Ніни телєфонувати? — питаюсь, замахнувшись другим кінцем парасольки.

— Ти вгадав, серце. З тебе направду догадливий хлопчисько! — каже Гикавий і відсунувши мене набік, увійшов до мешкання та подався просто до телефону. Зрезигнований пішов я до спальні. Але за хвилинку закликав мене Гикавий:

— Скажи, прошу, що тут робить у тебе число заставничого уряду? Хиба-ж можна телефонічно предмети заставляти?

У заставничім уряді працює сестра моєї жінки, але я відповів люто:

— Перед кількома днями заставили ми наш стінний годинник, отже тепер за кожним разом лучимося зі заставничим урядом, коли хочемо знати котра година. Але дзвони вже раз до своєї Ніни, бо як ні, то тобі голову розвалю!

Минула перша година заки він докликався Ніни.

— Добрий вечір, Ніночко — я хотів тебе спитати...

І тут на доброї пів години занімів. Видно, що на другім кінці дроту почалась проповідь на тему ослів, ідіотів, дурнів і т. д.

Вкінці Гикавий положив слухавку і понуривши голову, як збита собака, пішов не замикаючи навіть дверей.

Я рішив за цю ніч пімститися і коли пополудні озвався телефон від Ніни я відповів:

— Пан Гикавий покищо перешкоджений, але замість нього я можу попросити панну Лялю Прищик, якщо це важна справа! Вона є тепер у нього!

Відповіди я не дочув, тільки в слухавці зашуміло і загуркотіло раптом, якби у проводі грім ударив.

На другий день стрінув я Гикавого на вулиці. Він вертався мабуть від Ніни, бо ліве око набігло синяком, а на правій щоці червонілась пляма подібна до жіночої руки.

Він удавав, що мене не бачить, але коли проходив попри мене, я запримітив ще за правим ухом широку набрякшу близну.

Ще цього самого дня я відмовив свій телефонічний апарат.

— — — — — — — — — —

Тепер телефоную від Гикавого, який заінсталював у себе телефон.

—o—

Фільмова сторінка.

Малі початки великих фільмових карієр.

Від давна чваниться Півн. Америка, що більшість її найвизначніших, найбільш успішних та найбагатіших громадян було в молодших літах бідаками, які в найважчих життєвих обставинах здобували собі насущний хліб і тільки власною працею, витривалістю та талантом дійшли до фантастичних карієр — політичних, наукових, фінансових чи ін. Майже усі ці Рокфелери чи Едісони, усі ці „королі" промислу чи гроша, були колись продавцями часописів, малими урядовцями тощо. Демократичній Америці подобались — і подобаються по нинішній день — такі успішні й переможні бої з долею і кожний, хто дійшов в Америці до становища, гроша чи слави власною працею, може там бути певний якнайбільшого признання й пошани, без огляду на те, чи він замолоду пас худобу у західних степах, чи чистив черевики на вулицях великих міст.

В одній тільки ділянці: фільмовій, щойно від недавна почалась мода признаватися, а то й чванитись „пролетарськими" початками. Ще недавно фільмова реклама відомих зірок, заховки вишукувала і підчеркувала всякі їх аристократичні звязки — а то й штучно їх фабрикувала — а подружжя зірки з якимсь князем чи графом — дарма, що інколи й зовсім бідним — використовували в демократичній Америці й роздували до меж нечуваної події. Тепер подув інший вітер і американські часописи чимраз більше і частіше розписуються про малі й бідні початки нинішніх великих і багатих фільмових артистів і зірок. Отже довідуємося, що обі некоронувані цариці фільми взагалі, а Голівуду зокрема, Ґрета Гарбо і Марлена Дітріх — обі починали дуже й дуже прозаїчно. Ґрета Гарбо почала допомагати своїй матері, убогій вдові, утримувати численну родину, вже у дванацятім році життя: вона намилювала лиця клієнтів у сусіда-голяра. В пятнацятім році життя була вона продавцем і потім манекіном у відділі капелюхів у домі мод Фоґля у Стокгольмі. Завдяки тій посаді вона попала до фільми: згаданий дім моди використовував для реклями своїх капелюхів фотографію Ґрети Густафсон (це правдиве прізвище Ґрети Гарбо) і на неї звернуло увагу шведське фільмове підприємство, яке й заангажувало Ґрету.

Марлена Дітріх теж почала як манекін; потім була вона герлєсом у ревії у Відні. Джанет Гейнор була продавчинею у крамниці з черевиками, але втратила цю блискучу посаду, тому ,що постійно спізнювалась вертаючись із лекцій у драматичній школі. Бетті Дейвіс була спершу стенотипісткою, опісля статисткою; Джінґер Роджерс, яка сьогодні чарує усіх своїми танками, коли мала 17 літ, була буфетовою у ресторані. Її нинішний партнер, вічно усміхнений Фред Астер, був продавцем у текстильній крамниці. Ґері Грант викликував і захвалював усякі „сензації" поміж будами в Люнапарку на коні — Айлянд і в той спосіб заробляв кілька долярів тижнево на життя. Кароля Льомбард, наречена Клерка Ґейбла, продавала морозиво й солодощі підчас бокоерських змагань. Нельсон Едді, один із найпопулярніших фільмових та радіових співаків Америки, був спершу ковалем, потім телефоністом у тійже фабриці. Нене Раймонд, коли замолоду оправляв книжки як практикант у переплетні, напевно й не думав, що колись стане славновідомим фільмовим „амантом" та мужем чарівної Джанетти Мек Дональд. Так як і не снилось Ґері Куперові, що буде він любимцем жінок усього світа — коли працював ще на фармі як ковбой...

—o—

Остання фільма Джейн Гарльов.

Ніхто й не думав у „Метро—Ґольдвін-Маєр", що Джейн Гарльов більше не повернеться до праці, коли вона несподівано захворіла мин. місяця. Ця фірма накручувала саме фільму з Гарльов і Ґейблом у головних ролях — „Саратога" — і по сорок днях праці залишилося ще тільки вісім до її цілковитого закінчення. Смерть зірки перервала цю працю і унеможливила закінчення фільми. Фірма „Метро" не втратила — матеріяльно — нічого, бо пів мілїона долярів, які вона витратила на фільму, її повернуло обезпечененае товариство. Тепер переробляно зовсім сценар фільми і її будуть накручувати наново з іншою артисткою. Клерк Ґейбл ґратиме вдруге цю саму ролю.

Померша зірка мала, після „Саратоги", ґрати головні ролі у фільмах: „В старім Шікаго", „Повінь" і „Скажи це моряками...". Остання фільма, з нею накручена в цілости, це „Особиста власність". Її партнером у цій фільмі є Роберт Тейльор.

Ширлей Темпль контра Клерк Ґейбл.

Помиляється той, хто думає, що про успіх фільмової зірки рішає її популярність, себто: скількість отримуваних листів, подружих пропозицій і фотографій у часописах та журналах. Хоча й це все не без ваги — всетаки про справжню „вартість" того чи іншого передового фільмового артиста, рішають у Голівуді тільки і єдино цифри доходів, які приносять кінові каси в Америці з тої чи іншої фільми — бо тільки вони є для даного підприємства виразником і мірилом справжньої популярности артиста. Коли лінія касових прибутків підіймається, тоді це є видним знаком, що дана зірка стає чимраз популярнішою; тоді оплачується крутити з тою зіркою якнайбільше фільм, тоді оплачується платити їй чимраз вищі гонорарі. Коли касові прибутки зменшуються, то для підприємця це аж надто зрозуміле: артист вже перестав бути атракцією, вже „не тягне". Тому й належить кожному визначному фільмовому артистові у Голівуді на тому, щоби „його" фільми подобались якнайбільше, бо тільки це дасть їм перевагу над товаришами.

До артистів, яких фільми дають найбільші касові прибутки в Америці, належать Роберт Гейльор і Клерк Ґейбл. Той останній довгий час був на першому, передовому місці у тій статистиці — коли раптом його побила, й то на голову, справді рекордовими цифрами прибутків зі своїх фільмів мала Ширлей Темпль. Про це „суперництво" стали у Голівуді говорити і фільмові підприємці розважають вже можливости фільми, в якій можна би показати обоє суперників як партнерів. Але це не легко, бо і Ширлей мусіла би мати в ній головну ролю і Клерк.

Коли не розважують цієї проблєми в короткому часі і будуть надто довго приготовляти цей спільний виступ, то готово трапитися й таке, що у фільмі, яку врешті накрутять, Клерк Ґейбл ґратиме із Ширлей Темпл може вже ролю її аманта?!

Боротьба за характеризатора.

Мілїони глядачів, які в усіх частинах світа захоплюються фільмами, знають у першу чергу імена фільмових зірок. Вже на дальшому плянї імена режисерів і композиторів — хоча їх роля і праця у фільмі не тільки не менша, але звичайно й більша та важніша, ніж самих артистів. Але тому, що їх на екрані не бачимо, вони все залишаються на другому місці. А вже таки й нічого не знаємо про цілий штаб таких важливих співробітників у фільмі, як ними є сценарист, архітект, фотограф, костюмер і інші. Тепер саме, з нагоди гумористичного бою, до якого дійшло поміж двома відомими голівудськими артистками, стало голосним імя та професія ще одного члена того творчого колективу, який справді відповідає за фільму, а на який складаються названі вже: режисер, композитор, сценарист і ін. Тою незвичайно важливою людиною є характеризатор, від якого таланту і знання залежить вигляд лиця тої чи іншої зірки у фільмі. Вибір роду і красок шминки та її правильний розподіл, розміщення світла й тіни на лиці — це все річи для фільми і для артиста першорядної ваги. В кожному фільмовому студіо в Голівуді є справжні мистці характеризації і всі без виїмку артисти дбають як найбільше про їх приязнь і прихильність.

І от трапилося таке, що чарівна Сімона Сімон і не менш чарівна Аліса Фей, які працювали у різних студіо і в різних фільмах, мали свої гардероби побіч себе. Сімона Сімон, француженка, в Голівуді від недавна і так трапилось, що обі артистки, хоча й сусідки, не знались особисто. Але це не вадило їм взаїмно гаряче себе ненавидіти. А все ізза характеризатора Рея Себастіяна: кожна з зірок хотіла, щоби тільки він, а не другий, її характеризував і то негайно, коли тільки одна чи друга зявилась в ательє. Себастіян мав доручення характеризувати обі, та про чергу рішав він сам. Отже рішив він характеризувати все в першу чергу цю із двох зірок, яка скоріше прийде до ательє. Коли про це довідались обі артистки, почали себе взаїмно випереджувати. Коли знимки в ательє були призначені на 9-ту годину, то одна з артисток приходила вже о 7-ій — тимчасом другу, яка прийшла ще раніше, вже характеризував Себастіян. Почалася між обома справжня війна, яка найбільше далась в знаки самому Себастіянові: він просив дирекцію перенести його до іншого ательє. Щойно тоді Сімона Сімон і Аліса Фей рішили співпрацювати, щоби до цього не допустити і не втратити знаменитого характеризатора. Вони познайомились, незабаром заприязнились і врешті заключили договір: одного дня характеризується першою одна, другого друга.

Нарешті обі артистки можуть як слід виспатися, не пообоючись за чергу у характеризатора!

Фільмова хроніка.

Відомий режисер Олександер Корда накручує колірову фільму з життя гіндусів п. н. „Барабан". головну ролю ґратиме малий хлопчик Сабу.

*

В чеських фільмових ательє накручують фільму, якої дія йде на Підкарпатті. Сценарій написаний за романом Кароля Чапека „Гордубаль".

*

В осінньому сезоні висвітлюватимуть вперше на екранах европейських кін кілька цікавих фільм. Побачимо Ґрету Гарбо із Шарльом Боає (який ґратиме Наполеона) у фільмі „Марія Валевська", Марлену Дітріх у фільмі Ал. Корди „Лицар без успіху" (з революційного російського життя) та у „Ангелі", режисерії Любіча, Люїзу Райнер і Віліяма Повеля в „Царських каналєврах" і дальше Поля Муні в ролі Золі у фільмі „Життя Еміля Золі". Врешті побачимо нову фільму Ширлей Темпль, цим разом із Віктором Мек Леґленом.

*

Фільмові зірки у Голівуді так бояться бандитів і „міднаперів", що їх береже ціла армія детективів. І так напр. Джанет Мек Дональд бережуть три детективи, Мей Вест двох (з яких один сидить в авті біля шофера, другий біля неї), Ширлей Темпль пильнують постійно чотири детективи, Фреда Бартоломю — шість.

—o—

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „ГОДИНА СПОКУСИ" і „БОКАЧІО".

Дві довгі фільми, з яких кожна з окрема заповнила би нормальну програму. На жаль, обі фільми не дуже цікаві; „Бокачіо" з Вілі Фрічом і кількома гарненькими, зате відповідно неталановитими, молоденькими дебютантками намагається показати „на весело" історію бокачієвих творів. Фільма стилізує, подібно як і колись „Турандот" —також з Фрічом — середньовіччя і актуалізує його в цілому і у подробицях. Задум добрий але переведення — як і в „Турандот" — цілком невдатне. Друга фільма теж „огіркова" — як нецікавий сценарій, так і нецікаві артисти — дарма що поміж ними Ґустав Фреліх — не дають ніяких можливостей, хоч трохи розвіяти літню скуку.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Велитенський плян осушити Середземне Море.

За 250 літ матимемо шосту частину світа.

Здавна вже вчені конопадились над плянами, якби то висушити й замкнути Середземне Море й дати людству нову землю. Усеж пляни були такі фантастичні та, здавалось, неможливі до здійснення, що кожний, навіть найсміливіший, кидав про те думати. Саме недавно німецький інжинір, Герман Зергель, випрацював плян куди ближчий до переведення. Він то поставив тезу створити шосту частину світа, яку й прозвав „Атлянтропою". Можна б це осягнути осушуючи Середземне Море при помочі випарування води. Це море, положене нижче від інших збірників води, з яких вода переливається крізь гібральтальський пролив у скількости 88.000 м.³ на секунду, а з Чорного Моря крізь Босфор приходить вже у скількості 4.200 м.³ на секунду. Скорість, з якою вода пливе, обчислюють пять кільометрів на одну секунду.

При теперішньому стані техніки — переконує Герман Зергель — можливе побудувати такі тами на Босфорі й Гібральтарі, що могли б здержати напір водних мас, та окремими руслами можна б пропускати кораблі з Европи до Індій і навпаки. При замкнених тамах вода почала б скоро парувати, обнижуючись до 200 метрів. Так відводнена земля, засіяна збіжжям принесла б річно кілька міліярдів доларів доходу.

Використати Сагару!

Одначе на Середземному Морі плян інж. Зергля не кінчиться. Своєю творчою думкою сягнув він по Сагару, яка була колись урожайною країною. Німецький учений радить наводнити Сагару, черпаючи воду із озера Чад, положеного в серці Африки та з велитенських рік, що пливуть Бельгійським Конґом. Кожного року вода цих рік виступає з берегів на великому просторі і заливає довколичні терени.

Слід — каже Зергелів плян — спрямувати ці води на Сагару. Потрібну до цього силу постачали б велитенські турбіни, побудовані в Гібральтарському проливі. Води, які падуть із Атлянтійського Океану до Середземного моря, порушували б великі динамомашини, які з черги витворювали б електричну енергію. Велика кількість електричного струму урухомила б помпи, що спрямували б води рік Конґо та озера Чад на Сагару. Так отже наводнена Сагара й висушене дно Середземного Моря — повсталаб нова частина світа, яку Зергель називає „Атлянтропою", яка була би така врожайна, що сталаб шпихліром для всіх інших частин світа.

Цей велитенський плян випрацював німецький учений до подробиць. Одначе ми мабуть не будемо свідками його реалізації. Колиб так тепер узятися за це діло, нова частина світа булаб готова за 250 літ.

Можна надіятися, що подібно як інші несамовиті твори людського ума діждались виконання, так теж і Зергелів плян колись здійсниться.

Покищо можна собі швендатися кораблем по Середземному Морі, досхочу, а на Сагарі далі будуть гинути каравани зі спраги й виснаження...

Ловці перел.

Коли власнички справжніх перел зналивб, як добувається ті перли, то мабуть пересталивб їх любити. Доволі познайомитися зі життям ловців перел, щоб просто зненавидіти ці клейноти. Воні ж коштують нещасних, сомалійських нурців стільки сліз і труду...

ЗЛИДАРІ.

Відпоручник „Маріян" оповідає про життя цих злидарів, що за марні гроші полюють на перлові мушлі в глибинах моря, де в усіх боків грозить людині небезпека.

Один грецький підприємець возить на своїм пароплаві „Патріс" цілий гурт злиденних сомалійців. Він не покидає їх з тої простої причини, що не так легко наняти нурців, а далі, що треба їх пильнувати, щоб часом котрийсь із них не привласнив собі якоїсь цінішої перли.

— Каффа, той, що виловив мені найгарнішу перлу, — оповідав цей грек журналістові — довжний мені 300 франків за харчі, що їх я доставив його рідні. Ну й тепер він мусить мені відробити цей довг, тимпаче, що його батько перед смертю позичив у мене 500 франків. Каффа вартий вісімсот франків. Та він уже не встіє повернути мені довгу, бо недовго потягне. Решту довгу відробить його син.

ГЛУХОНІМІ.

Більша частина цих невольників це глухонімі, абож напів-прищелепуваті. Багато з них нарошне зіпсули собі слух, пробиваючи гострим ножем „барабанчик" в усі, бо не можуть слухати вічного шуму моря й дудніння в ухах. Трапляються випадки, що нурець з приводу дошкульного гомону в глибині божеволіє, або стає дурнем.

Глухонімі нурці ліпше платні, бо вони можуть довше побувати під водою. Вони працюють невпинно й докладно, наче машини, тимто й заробляють більше від інших. Також сліпих нурців підприємці радо витають

ТОРГУЮТЬ ЛЮДЬМИ.

В Масаві, в Еритреї, один арабський купець веде торгівлю невільниками. На подвірї його дому відбувається справжній торг на нурців. На ціну впливає обставина, як довго нурець зуміє перебувати під водою.

Найвищу ціну добуває нурець, що видержить під водою півтретя мінути. В домі новітнього торговця невільниками сидять на кам'яних лавах сомалійці, що вже літами ловлять перли. Їхній вигляд — жалюгідний. Дивлячись на них можна догадатися, як довго вони вже працюють. Новики проворні й сильні, „Старі" згорблені, зі запалими грудьми та виставаючими ребрами. Як кажуть, ніякий нурець не може довше працювати як десять літ. Смерть визволяє їх із жахливої неволі ще заки прийде старість.

Мало котрий нурець добуде „гроші".

Один нурець виловив був на власну руку дуже гарну перлу. Коли арабський купець сказав йому, що ця перла варта понад 600 тисяч франків, нещасний нурець на радощах збожеволів і кинув перлу до моря.

ЗЛОЧИНЦІ.

На побережжі Червоного Моря аж кишить від авантуристів та дурисвітів. Торгівці перлами зорганізовані в могутню мафію, що користується чорними невільниками та використовує їх немилосерно. Це жорстокі, безсердечні люди, але й вони наражені на вбивчі атентати міжнародніх злодіїв.

Отже й нурці й торгівці, „рекіни" перлового промислу невпинно заглядають смерті в вічі.

Пристань Багеїн, це справжнє пекло. Тільки вранці можна виходити з дому (3—8 год.). Недостача води до пиття наражує мешканців на муки з приводу спраги.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

Ковбої вершники дикого заходу.

На велитенських землях Злучених Держав Північної Америки, що лежать на захід від скалистих гір, герцюють свобідні й вільні ковбої, себто люди, що присмирюють диких коней та займаються скотарством. Завданням ковбоя є берегти табуни, поділяти їх на загони, витавлювати знаки на шкірі худоби, щоб можна було підчас передачі визнаватися на поодиноких тваринах. Коли продають коней, то гонять тоді табуни до залізничних стацій, іноді віддалених на сотні кільометрів.

КОВБОЙ.

Такий ковбой мусить любити своє звання. Інакше він не міг би відгадувати та відчувати кожної думки, забаганки та хитрощів табуну. Ковбой, його кінь, сідло та лясco (аркан), це наче одна цілість.

Повад усе любить ковбой свого коня, що його він колись, ще як „дикуна" зловив та обласкавив. Великі табуни коней залишають увесь Божий рік своїй долі. Тільки на весну, коли люта зима винищила слабші тварини, переглядають табун, підраховують його втрати та приріст.

Деяка частина лихих і норовистих мустангів (диких коней) палає ненавистю до чоловіка. Це т. зв. бронхоси.

БРОНХОСИ, МУСТАНГИ.

Бронхосів зганяють до окремої огорожі й тут їх „привчають" розуму. Згадані огорожі, це широкі майдани окружені двометровими палями. Ковбой входить до тієї огорожі. Він довго приглядається до всього, заки вибере собі коня. Тоді закидає на „вибранця" аркан. Мустанґ шаліє. Він кидається на землю, раз-у-раз перевертається горілиць, копає стрибає, пробує кусати, борониться на всі лади.

Посередині майдану стоїть паль Ковбой привязує до нього кінець аркана, що ним зловив коня-мустанга. Тепер він ступнево, поволі, щораз ближче притягає коня до себе. Врешті ковбой може вже його досягнути рукою й бідолашній мустанґ з розпукою чує перший раз дотик людської руки, що гладить його шкіру. Після всього ковбой миттю сідає верхи на мустанґа.

ОСТАННЯ БОРОТЬБА.

Кінь борсається, бє копитами, стає дубá, перевертається на землі, щоб тільки якось скинути зненавиджений тягар із спини.

Одначе ковбой зігнувся в дугу, похилився вперед, раз-у-раз тисне острогами коня й держиться на його спині наче примурований. „Бронхос" пристає й ловить віддих.

У тій хвилині, користаючи з перевтоми коня, ковбой зіскакує з нього.

Перша лекція покінчилася... В чергові дні йде дальша наука. Кінь кидається долів.

Вершник-ковбой миттю привязує його передню ногу до сідла Кінь не може встати. Осьтак минає пів години. Згодом ковбой клепає коня по шиї і звільнює йому ногу. Опісля скаче на сідло.

ПЕРЕМОГА

Тепер уже кінь воліє носити тягар на спині, замісць лежати на землі, в безвладі, в докучливій поставі.

Врешті після багатьох зусиль кінь признає над собою пана. За кілька днів, той самий кінь стає досмертним, вірним товаришом свого пана.

Сідло ковбоя — дуже дороге й є своєрідним архитвором. Воно зроблене з найбільше тривалих матеріялів. Воно широке й вигідне, наче крісло. Вершник мусить почуватися в ньому свобідно. Він пересувається на ньому, повертається, похилюється, підводиться на стременах, кидає з нього арканом. У вільних хвилинах ковбой спить поклавши голову на опертя, а руки на поруччя сідла, спить, не злізаючи зі свого коня...

ОДЯГ.

Ковбойський аркан-лясco, 10—15 м. завдовшки, почеплений до сідла, як і інші, потрібні річі. Одяг ковбоя, це шовкова, або флянелева сорочка й тепла непромакальна „вітрівка", що її приняли спортовці на цілому світі. Далі шкіряні довгі штани, фартух на ноги й фільцовий капелюх з широкими берегами.

Ще ніж і револьвер має ковбой все при собі, щоб оборонитись перед хижаками.

—o—

РЕКОРД ПИСАННЯ ЛИСТІВ.

Це здається справді рекорд, який у цій ділянці колинебудь осягнено. Осягнув цей рекорд один мадярський музик, що безнадійно залюбився у славній мадярській артистці Марії Рек. Спершу все було добре, потім Марія трохи охолола, зате музик розгорівся ще більше. Він не міг пережити розлуки з гарною артисткою, не міг забути тих чудових хвилин, які пережив у її товаристві. І коли вона почала врешті його уникати — музик став бомбардувати її листами. Це був правдивий „трюммельфаєр". Закоханий музик писав що години лист. Ставав рано і зараже виливав на папір всю свою нічну тугу. Ледви вислав лист — пригадав собі, якто колись — у щасливих днях їхнього взаємного кохання — вони снідали разом — і знову брав папір і писав. Писав і писав. Поштар мав завалену торбу його листами. Артистка в перших днях читала його всі листи, потім лише що другий, потім один на день. Врешті їй стало забагато цієї листовної канонади й вона віддала справу судові. По скарги залучила 1700 листів, написаних проловж нецілих 7 місяців.

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: Амврозій Лев, Собутка, 5 зол.; Мих. Геник-Березовський, Коломия, 2 зол.; Службовики Т-ва „Дністер" 11.50 зол., як решту зі зложеної готівки, по закупні квітів на могилу колишньої Товаришки бл. п. Марусі Максимовичівної. — Нині вказуємо зол. 18-50, а разом зложено досі на фонд допомоги українській академічній молоді в Адміністрації „Діла" 962.60 зол.

З польської преси.

Оригінальне становище після атентату на полк. Коца.

РЕД. МАЦКЕВИЧ СУГГЕРУЄ ВИКОНАННЯ АТЕНТАТУ УКРАЇНЦЯМ.

Відомий польський публіцист заняв оригінальне становище на сторінках свого органу „Слово" у справі атентату на полк. А. Коца. На початку своєї статті нарікає на цензуру, що неможливлює публіцистам освітлити значіння таких політичних фактів, якими є атентати.

„Кожний важний політичний факт, що розворушує і хвилює публичну опінію, значений у нас конфіскатами, неначеби конфіскати могли заспокоїти схвилювання публичної опінії, або причинитися до того, що не будуть повтаряти фантастичних поголосок. Саме конфіскати створюють відповідну атмосферу до фантастичних сплітків та інсинуацій. Процес Добошинського: низка конфіскат, займається часописи за кілька слів, що їх висказав якийсь свідок, хоч розправа відбувається вино, себто все, що зізнають свідки, є природним матеріялом призначеним по публікації. Опісля вердикт зі звільненням, пишеться про це статтю — не сконфіскована. Вавельський інцидент. Конфіскати і зверхені не проти тих, які юдять, але проти тих, які успокоюють. Вкінці напевно будуть конфіскати з приводу атентату на полк. Коца і саме за те, що є обовязком преси, за оголошування інформацій."

Далі ред. Мацкевич підкреслює, що гинуть праві політики травневого табору.

„Отже вбито Тадея Голувка, який був колись соціялістом, ворогом багатьох тих річей, що їх визнавав Т. Голувко при кінці життя. Він еволюціонував направо дуже далеко, як на це вказує хочби звіт з конституційної наради в полк. Славека. Бронислав Перацький, без сумніву найбільше правий і націоналістичний з групи полковників — убитий. Виконано атентат на полк. Коца, людину без сумніву з правими поглядами у багатьох справах. Дійсно збіг обставин! випадок! Але один з таких випадків, що їх не можна замовчати. З тим більшим зацікавленням — кінчить автор — ждемо на висліди слідства у справі задуманого скритовбивства."

Ми теж ждемо на швидке оголошення офіційного комунікату, що виявить особу атентатчика і середовища, з якого він походить та розвіє без сумніву ті підозріння, що їх кидає ред. Мацкевич

Як воно було у Білгороді?

КОМУНІСТИЧНА ПРОВОКАЦІЯ.

Югословянська телеграфічна агенція Авас твердить, що передучорашні заворушення в Білгороді у звязку з конкордатом не мали нічого спільного з православною церквою. Комуністи намагалися використувати до політичних цілей релігійний обхід, тому влада його заборонила. Авас теж заперечує, немов би у заворушеннях ранено багато осіб; єпископ Сімеон лише легко потурбований (як виходило би з інших джерел — він у небезпечному стані, бо йому пук череп).

ВИДАЛИЛИ ПРЕДСТАВНИКА РАЙТЕРА.

Як подає Стефані, білгородська поліція відмовилася продовжити дозвіл на побут кореспондентові Райтера, якому закидують, що він подавав неправдиві інформації про події в Югославії.

З НАШИХ ЛІТНИЩ.

Ямне над Прутом.

Ямне, ця справжня „ямa" між горами має вже свою славу. Зіздиться до нього кожного літа чимало наших літників, щоб у цьому чарівному місці, над веселим Прутом провести безтурботно дозвілля та набрати сил до дальшої праці. Через те Ямне ще найбільш українське з усіх літнищевих місцевостей долини Пруту і має марку українського літнищевого центру. Гарно ведені наші пансіони (згадати б хоч би найважніші: „Маковиця", „Олена", „Веселка", „Білий Дворок" і інші), розкішна гірська природа (комори Довбуша, водопад Пруту, прогульки на Явірник, Маковицю і т. д.), дві пречарні пляжі (т. зв. жидівська і глибока „гуцульська") усе та манить до себе, а гірське повітря задурманює пахощами смерек і сушеного сіна. Направду Ямне має якийсь дивний чар і хто побув там хоч раз, усе вертається до нього, як не сам, то хоч спогадами.

Має теж Ямне і свої атракції. На початку ц. м. гостив у Ямнім з двома концертами відомий хор Дм. Котка, що гідно репрезентує перед чужинцями нашу співочу культуру. В середу 14. ц. м. відбувся у віллі „Маковиця" відчит ред. Мих. Островерхи на тему „Фашистівська Італія".

Читальня Просвіти уладжує щонеділі „гуцульські забави" і збирає фонди на будову великого читальняного дому. В найближчу неділю відбудеться „гуцульський фестин".

Ямне не потребує реклями. Хто не вірить, хай приїде — переконається! І. Ч.

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

ДЕ ВАЛЄРА БУДЕ ДАЛЬШЕ ІРЛЯНДСЬКИМ ПРЕМІЄРОМ.

Ірляндський парлямент зібрався вчора перший раз після виборів; він знову вибрав де Валєру предсідником виконавчої ради і премієром Ірляндії 82-ма голосами проти 52-ох. Всіх 14-ох послів партії праці голосувало за де Валєрою.

—o—

АТЕНТАТИ НА КИТАЙСЬКИХ ГЕНЕРАЛІВ.

ТОКІО, 22. 7. ПАТ. „Асагі Шімбун" повідомляє з Тієн-Тсін про вбивство китайського ген. Ші-Лію-Саня. Крім того невідомий атентатчик вистрілом з револьверу тяжко зранив директора залізниці Пекін-Шанггай Чен-Шіяо-Шенга.

Присилайте передплату!

РОМАН ДУДИК.

У ліси! У гори!

(Враження з вакаційної прогульки).

— Прошу панства, ідемо! Уже восьма — найвищий час! Ходом руш!

Молодий провідник прогульки о. Соневський не ступає сам ні кроком уперед, але й цілє товариство 20-кільска осіб якби надумується чи почати марш.

— Їхав стрілець на війно-о-ньку — заініціював професор Кулик „стара война" і тоді товариство рушає вперед. Підбігають молодші, гуртуються „співаки", шукають свої своїх...

— Не хотять мене слухати, — пане директоре, — жалується провідник прогульки.

— Молодинік, отче пралат — реванжується професор Кулик, — рекрути! Ще одна, дві прогульки і все буде в порядку. Навчаться!

Напереді походу двох братів Оликсевичів.

— Гарні хлопці ці Оликсевичі! — думає на голос другий зі „старої войни" професор Долинко. — Гарно грають, гарно співають, веселі, здорові, моцні. Панночки аж підтупцем забігають дорогу — не дивно — професор і лікар!

Ой, росла та росла трава шовковая — гей!
Аж ся покинила!
Ждала, ждала козака молода дівчина,
Аж ся зажурила-а-а-а!
Ждала, ждала...

— І хто сказав би — кінчить свою думу голосно Долинко, — що ось такі Оликсевичі мають ще чотирьох братів, і дві сестри, а між ними лікарі, священники, професори... Щось мені не подобається цей модерний „Цвайкіндерсистем"...

— Починає фільософувати!

— Це ніяка фільософія, таке діло, а чиста хлопська правда! Чи ви, пановє, призадумуєтеся над тою правдою, що „де дочок сім, там доля всім, а де одна, то й долі нема?" Прошу панів! Виховати стільки дітей, дати кожному таке гарне становище, а все в праці рук — це велика заслуга перед людьми і Богом...

— Отче совітнику, відберіть професорові слово, бо він вам „лізе на хліб".

— Направду, прошу панів, професор має рацію! Колись перед війною...

— Що ви егомоєшь „перед війною" — перебиває професор Кулик. — Я міг би про те щось сказати. Бувало ще в році...

— Бійтеся Бога, тільки без історій, без дат...

— Що, не любите історій? Таж без знання історій, — історія магістер віте...

— Аво, маєш латину, починайте ще може яке правило руху тіл по рівній, але не похилій...

Крута стежка лісом під гору. Короткі, віддихи, піт зрошує чола, лиця покриває румянець...

— „Гей, хто в лісі — озовися!" — пробує надармо „реведерсовим" тенором о. Соневський

Відпочинок. Прихапцем сідає кожний ніби де попало, але „до складу".

— „Переплітаного" прошу панства, по джентельменськи, не так денебудь — замітує професор Кулик.

— Не кричи так над ухом, ти старий джентельмене — сміється задоволено пані Куликова.

— Дозвольте йому, пані! Хай собі бодай тут кричне! Стільки його... — просить поважно товариш Долинко.

— Бач, як він то добре знає, — га-га-га! Не даром „стара война"! — га-га-га! Ну, давай, хлопче, готову папіроску, не хочеться крутити!

— Крути, брате, крути доки можеш! Хто нині не крутить? А, он глянь на Валея! Гей, товаришу Валею! Що там чувати коло вас? Панно Нусю, як там поводиться товариш Валей?

Палить спрага. Всі говорять про те, який найкращий напиток у таких випадках. Товариш Долинко стоїть твердо при тому, що пиво видумали люди не тільки на те, щоб його варити, „бавитися з ним" і зливати в бочку.

— Товариші! Хто має сметану? — зривається нагло професор Кулик, наслідуючи голос Цапки-Скоропада.

— Рушаємо дальше! — перебиває втрете о. провідник.

Лунає лісом пісня. Десь верхом дерев втікає втома. Немає її в тих, що з нею борються. Аж ось нарешті! „Свята Гора" — мета сьогоднішньої прогульки. Посеред темного ліса на висті 400 м. у збоччі гори маленька печера майстерно виложена камінням. У нутрі печери невеличка статуя Божої Матери. Біля статуї ліхтарик на свічку — порожний. Нагадується Шевченкове „сумують комини без диму"... Колись — оповідають старі люди — явилася на цьому місці Мати Божа бідному пастухові, що заблудив у цьому лісі і показала йому шлях до дому. Кілька кроків нижче печери є криниця покрита деревляним дашком, вода з цієї криниці є ліком на ріжні хороби, але для людей, що мають віру в серці...

(Докінчення буде).

Перед сензаційним політичним процесом.

ПОЖЕЖА В ПАРТІЙНІМ СЕКРЕТАРІЯТІ.

Енергійне слідство у справі атентату на полк. А. Коца зібрало велитенський матеріял. Арештованих і свідків переслухують від ранку до пізної ночі. **Арештовані у звязку з атентатом сидять зовсім відокремлені, щоби не могли порозумітися.** Найважніші зізнання склали свідки, які сусідують з віллею полк. Коца зі Сьвідрів М. Їх вчора конфронтували. **Участь у слідстві бере велика кількість старшин поліції і кількох віцепрокураторів.** Частина виїхала літаками на провінцію, щоби там перевести доходження і доповнити докази. Деякі подробиці устійнюють та ідентифікують особи на основі картотек політичної поліції. Влада зібрала конкретні річеві докази, що матимуть велике матеріяльне значіння для справи. Куліси цієї справи сягають дуже глибоко. Наслідком основного слідства середовище, що з нього походить атентатчик затіснюється. Ревізії й арештування та інші подробиці вказують, що атентат підготовляли змовники. Тому то великий політичний процес у справі атентату на полк. Коца принесе дійсно сензаційні ревеляції.

Невідомо ще дотепер, чи атентатчик мав одну бомбу чи дві. Зате експертиза відломків бомби дає змогу устійнити джерело її походження.

Тіло атентатчика поховано у вівторок в год. 9-ій вечором на цвинтарі в Юзефові, а не у Фаленіци, як писала польська преса. Домовину зложили між гробами 6-ох самогубців. На пятьох гробах є таблички з прізвищами самогубців, дві є невідомі, між ними могила атентатчика. До актів цвинтаря не подано прізвища атентатчика. Похорон відбувся на доручення слідчого судді Скужинського. Домовину віднесло на цвинтар 4-х місцевих громадян на доручення солтиса.

Польська преса пише, що в ночі з 20. на 21. ц. м. влада арештувала голову „Стронніцтва Народового" у Варшаві Станислава Касперліка.

Минулої ночі згорів у Лодзі дерев'яний будинок, де приміщувався секретаріят ендецької партії „Стронніцтва Народового".

В Шидловцу пов. Радом невідомі напасники тяжко поранили місцевого діяча ендецької партії Янушевського. Його відвезли до шпиталю, де Янушевський помер підчас операції.

В ночі зі середи на четвер поліція арештувала у Варшаві коло 60 осіб, підозрілих за комунізм.

Комунікація на Далекому Сході.

РОЛЯ ЗАЛІЗНИЦІ В ЯПОНСЬКІЙ ЕКСПАНЗІЇ НА АЗІЙСЬКОМУ КОНТИНЕНТІ.

Залізниці все грали чималу ролю у кольонізації: вони звязують далекі кольонільні простори з метрополією та розвивають їхнє господарське життя. Бачимо це на південно-манджурській залізниці, що її експльоатує японська акційна спілка, основана 1907. р. з капіталу 100,000.000 єнів, який до нині побільшився семикратно. Вона має 1-130 км. власних залізниць, а від 1935. р. експльоатує 7.450 км. інших ліній, м. ін. північно-манджурську та корейські.

Товариство південно-манджурських залізниць — на взір аналоґічних закордонних великих компаній — не обмежується до самих залізничих транспортів, лише основує та контролює ріжні підприємства у своїй области праці. Зокрема сильно занимається вона кольонізацією, дальше основує досвідчальні стації, яких завданням є піднести рівень рільництва і скотарства серед місцевого населення. Дальше південно-манджурське залізниче товариство заангажоване своїми капіталами у копальнях, електріяних, фабриках сталі, цементу та в інших підприємствах.

Його буджет зростає з року на рік; 15 проц. доходу приносить особовий рух, 85 проц. товаровий; залізниця вивозить головно сою, риж, бавовну, вугілля, привозить: машини, будівельні матеріяли, нафту. Товариство має одиноский в Азії аеродинамічний поїзд, що перевозить пасажирів з Харбіну до пристані Дайрену за 13 і пів години, їдучи зі скорістю 110 км. на годину.

Товариство південно-манджурської залізниці, одна з найбільших залізничих компаній світу, грає що раз то більшу культурну ролю на ковтому континенті.

НОВИНКИ.

— **Осторога.** Перестерігається Сокільські Гнізда перед **Рачкевичем** Володимиром, який вказуючись фальшивою повновластю „СоколаБатька", нібито люструє Гнізда, неправно домагаючись заплати. — Старшина „Сокола-Батька".

— **Український переклад церковних книг.** Комісія Перекладу Святого Письма і богослужбових книг при Українському Науковому Інституті під головуванням митрополита Деникса, 5. липня 1937. року ухвалила признати за згідні з грецьким оригіналом та (коли були місцеві особливості) з уживаним Православною Церквою в Польщі церковно-словянським перекладом — такі переклади на українську мову: 1) Малого Октоїху; 2) чину Загального Молебня. 3) молитов перед Св. Причастям, 4) Великодного Канону, 5) чину Похорону Мирян, 6) чину Похорону Дітей, 7) чину Похорону на Світлому Тижні, 8) чину Молебня в державні свята, 9) чину Молебня перед початком науки, 10) чину сповіді, 11) чину сповіді й Св. Причастя хворого та 12) акафисту Пресвятій Богородиці. Перші три переклади виконав проф. Михайло Кобрин, великодній канон переклали проф. Михайло Кобрин та Віктор Якубовський, решту перекладів згпроектувала Лущька Підкомісія під головуванням луцького епископа Полікарпа. Усі переклади були остаточно зредаговані Українським Науковим Інститутом.

— **Хто виграв на льотерії?** В середу 21. ц. м. впали такі більші виграші: 10.000 зол. на ч. 51880. 5.000 зол. на ч. 44914 57262. 2.000 зол. на ч. 59392. 1.000 на ч. 102059 130706 148938. 500 зол. на ч. 34032 43103 68449 94363 135330 163391. 400 зол. на ч. 108237 116359 182613. 250 зол. на ч. 5531 8380 12370 26618 51202 61593 86221 100238 103286 112530 119382. 20.000 зол. на ч. 143499. 5.000 зол. на ч. 102202 162532. 2.000 зол. на ч. 42469 61751. 1.000 зол. на ч. 84255 114989 171380 193516. — В четвер 22. ц. м. впали такі більші виграші: 75.000 зол. на ч. 5329. 30.000 зол. на ч. 11800. 5.000 зол. на ч. 23380. 2.000 зол. на ч. 133611. 1.000 зол. на ч. 167227 189208. 500 зол. на ч. 25187 55580 72974 793669 93747 107198 114964 154173 154862. 400 зол. на ч. 2009 12102 41832 45796 130023 140312 187060. 250 зол. на ч.: 39951 48850 74407 128206 130354 134831 151324 194696.

— **Обмеження для адвокатських аплікантів.** Міністерство справедливости дістало відповіди на анкету від адвокатських палат у справі устійнення контингенту для нових адвокатів у звязку з проектованою новелею до закону про устрій адвокатів. Адвокатська рада у Варшаві заявилася за устійненням контингенту 40—50 аплікантів річно. Число аплікантів на провінції між іншим у краківській і львівській палаті зменшилось би на 30 до 40 відсотків. Слід згадати, що на терені варшавської палати істнує тепер 815 адвокатських аплікантів, а в найближчому десятиліттю передбачений доступ для 150-ох аплікантів річно. Молоді адвокати мусіліб осідати в тих місцевостях, де число адвокатських канцелярій дуже мале.

— **Нема обмежень туристичного руху.** Розпорядок станиславівського воєводи з 22. червня ц. р. оголошений у воєвідському дзеннику ч. 16 з 1. липня ц. р. у справі охорони прикордонної смуги та дозволів перебувати в цій смузі виключно за перепусками, виданими староствами, входить в життя щойно від 15-го серпня ц. р. Отже до цього часу туристичний рух у Східних Карпатах необмежений.

— **Літники не потребують окремих дозволів у прикордонних повітах.** Закон про охорону кордонів стає важний аж 15. серпня, а до того дня літники і туристи можуть перебувати в прикордонних місцях Карпат без спеціяльного дозволу старости.

— **Селянин-винахідник.** В селі Підбірці біля Дубна селянин І. Фесько винайшов нову скалю до створення радіових апаратів після свого власного, дуже оригінального помислу.

— **Скажені пси і коти у Львові.** Ветеринарійний відділ магістрату ствердив скаженину у 18-х псів, одного кота і коня, що їх власників знає. Не вдалося ствердити, до кого належить один скажений пес. Ці скажені пси і коти покусали 29 осіб, які беруть щіплення. Крім того пси і коти покусали 253 особи, але обсервація виявила, що їх покусали здорові пси.

— **Львівська хроніка.** В ночі зі середи на четвер поліційні агенти запримітили при вул. Склепінського на Замарстинові двох підозрілих мужчин, які почали втікати на вид поліції. Поліційні агенти віддали за ними кілька стрілів і одного з них ранили. Виявилося, що раненим є 17-літній Ромуальд Шубровський. Його спільник утік. — При вул. Янівській упав у середу вечором до розкопаного каналу 73-літній Маєр Штерн і тяжко потовкся. Його відвезли до шпиталю. — На Знесінню при вул. Якуба ч. 25 тяжко попарився від вибуху спірту Я. Немцинович, якого відвезли до шпиталю. — Еті Кавфова, власничка крамниці при вул. Фридрихів ч. 9 купила на вул. Байцера шнур перел за 1.200 зол. Виявилося, що обманці добре натягнули Е. Кавфову, бо перли не мають тієї вартости.

— **Краєва хроніка.** — В Коропці утонула підчас купелі в Дністрі 13-літній Остап Чемний. Його тіла не виловили. — В Порховій знайшли тіло 20-літнього Ст. Цвика, біля нього врізаний крис. Здогадуються, що він скінчив самогубством. — У Чехові коло Монастириськ малі хлопці бавилися на церковним подвірю найденою гранатою з часів світової війни. Нагло граната вибухла і розірвала 8-літнього Ярослава Сенцишина, 10-літнього Головачука і 8-літнього Бойка. Один хлопець важко ранений. —

— **Два місяці арешту** дістав редактор „Слова" Цат-Мацюевич з Вильна за образливий репортаж про православного епископа Антонія.

— **Винагорода лікарів у старовині.** За часів вавилонського короля Гамурабія (2250 років перед Христом) лікар діставав за вилікування недужого 10 штук срібла, зате за невдатну операцію, що спричинювала смерть недужого, відтинали лікареві обі руки. У старовинній Персії платили лікарям ослами. Кількість ослів залежала від становища недужого в державі. В Китаю кожна багатша родина мала свого лікаря і платила йому постійно платню так довго, доки всі були здорові. Коли хтось занедужав лікареві відтягали частину платні; на випадок смерти можна було не заплатити цілорічної платні. Тому то лікарі намагалися з усіх сил не допустити до поширення пошестей.

— **Титул доктора суспільних наук** осягнула донька б. австрійського цісаря Карла-архикняжна Аделяйда Габсбурська у брюссельському університеті. Промоція відбулася у присутности її брата, архикнязя Оттона, б. цісаревої Зити і професорів університету.

— **Адвокат викликав прокуратора на двобій.** Адвокатська палата в Парижі приділила на один рік канцелярію відомого паризького дра Лебрана за те, що він перед кількома тижнями визвав на двобій прокуратора Верна, сина відомого автора фантастичних повістей за гостру перепалку на розправі. Міністр справедливости заборонив прокураторові брати участь у поєдинкові і він не прийшов. Адвокатська палата притягнула дра Лебрана до відповідальности за надмірну рекляму.

— **Хто заложив Ню-Йорк?** Американський історик Джон Юлі виголосив у Ню-Йорку цікавий реферат про заснування того найбільшого міста в світі. Цей історик доказує новими науковими фактами, що Ню-Йорк заложили в 1524. р. французькі моряки. Ці моряки, допливши до заливу ріки Гудсон, виплили на беріг спочивати. Тут вони розложили намети з галуззя та дощок. Прийшли великі дощі і намети не хоронили моряків від зливи. Треба було будувати деревляні хатки. Тоді на поміч французам приплили голяндські рибалки і вони на спілку побудували серед пралісів пять деревляних хаток, щоби було де виспатись і зварити рибу. Потім у тих хатах завели крамниці риб. Так почалась будова найбільшого міста Ню-Йорку, яке тепер має 8 міліонів населення.

— **Бурі і повінь в Югославії.** Бурі получені зі зливами і холодом накоїли багато шкоди у Середущій Сербії та Боснії. Град знищив усі жнива в окрузі Мітровича. На дорозі з Валієва до Лосниці розбурхані води понесли бетоновий міст.

— **Згоріло 4 міліони папіросок.** У Горенс в Данії згоріла цього тижня фабрика тютюневих виробів. З димом пішло 4 міліони папіросок і цигар та тютюневого сирівцю. Загальна шкода сягає 6 міліонів зол. 450 робітників залишилося без праці. Причина пожежі невідома.

ВОЛОДИМИР БІРЧАК:

Золота скрипка

Нова збірка оповідань відомого письменника

Обсервація, нові теми,
гумор і дотеп

Можна дістати в Адміністрації „Діла"
Ціна 2 зол., поштова пересилка 30 сот.

— **Масове затроєння.** Між фільмовими зірками повстав переполох з приводу масового затроєння між ними. Державний уряд здоровля розглянув цю справу і ствердив, що фільмові зірки затруїлися яринами, що їх продавали деякі торговці. Вони розпильовали хемікалії, щоб ярина була свіжа. Торговців арештували.

— **Довжники до вязниці.** Грецький уряд задумує карати вязницею всіх несовісних довжників. Новий закон знає два роди арешту: тяжкий за неплачення податкових довгів і за неплачення довгу та відсотків. Лекшу кару дістануть ті довжники, які відтягаються зі сплатою капіталу. Покищо уряд підготовляє 200 келій для несовісних довжників. Купці здогадуються, що тепер піднесеться моральність платників у Греції.

— **Смерть від ліків знахора.** В Чернівцях померла жінка відомого проф. Куперенку, яку лікував „чарівник" Гольдей. Жінка професора недужала від довшого часу на параліж суглобів. За порадою рідні покликали до неї фельчера Гольдея, який призадив ліки з ріжних зел і перевів кілька масажів. По одним таким масажі прийшла смерть. Гольдея арештували і посадили до вязниці. Всеж таки Гольдей не дає за програну і покликав на свою оборону між іншим доньку судового урядовця, яку вилікував своєю методою масажів з подібної недуги.

— **55 пачкарів діямантів.** Від 7-ох років вела тайну акцію в Льондоні ватага пачкарів діямантів, що перепачкувала за той час до Европи і до Злучених Держав діямантів на 70 міліонів зол. Пересилання діямантів до Америки було так добре зорганізоване, що поліція ніяк не могла зловити на їх слід. Шойно тепер поліція арештувала в Ню Йорку 55 осіб під замітом пачкарства.

— **Ріжні вісти.** Швайцарія перевела реорганізацію своєї армії, яка матиме тепер 9 дивізій, замість давніх 6. — Англійський король Юрій VI. відвідає цього року Францію і буде присутній підчас відкриття памятника австралійців, що згинули на фронті. — У Парижі відкрили другий міжнародній конгрес психічної гигієни. Конгрес відбувається під патронатом президента держави і під проводом міністра здоровля. — У Бріселі відбулася врочиста промоція на доктора суспільних наук архикняжни Аделяйди Габобурської на тамошньому університеті. Підчас тієї промоції була присутня б. цісарева Зита, брат Аделяйди архикнязь Отто і цілий професорський корпус.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа", що має за собою 55 літ істнування.

Зі судової салі.

СПРАВА ГРИЦЕВОЛЯН НА ВОКАНДІ ЗОЛОЧІВСЬКОГО СУДУ.

З початком липня ц. р. відбулася карна розправа в окружнім суді в Золочеві. На лаві обвинуваченних засіло 25 селян з Грицеволі, брідського повіту, та лікар д-р Жуковський із Щурович. 9 обвинуваченних вряд з лікарем д-ром Жуковським перебували 3 місяці в суд. арештах в Лопатині й у вязниці в Золочеві, інші відповідали з вільної стопи. Прокураторо обвинуваченим селян за викликання збіговища, яке буцімто агресивно поступилося до урядових чинників підчас ексмісії української кооперативи і читальні „Просвіта" з Грицеволі з домівки „читальні ім. Качковського". До того мав намовити селян, як звучить акт обвинуваченння, лікар Жуковський. Розправа виказала, що підчас ексмісії української читальні і кооперативи вийшлося справді більше жінок і мужчин, які спокійно приглядалися ексмісії, тим більше, що товар та домівка, в якій усували Грицеволян — це їх спільне добро, їх труд, їх праця. Колись село москвофільське, вибудувало читальняну домівку (ім. Качковського), нині всі свідомі українці. Лише 2—3 родини остались ще кацапами і ті спричинили давніше скаргу, щоби закріпити за собою читальняну домівку. Хоч процес виграли, рішили погодитися з українцями і не усували української установи. На розправі виявилося, що тепер трапився якийсь анонімний добродій, який без відома видїлу читальні ім. Качковського зложив 50 зол. в адвоката (жида) в Лопатині, щоби той спричинив усунення українських організацій з дому читальні ім. Качковського. Приїзд коморника викликав оправдане здивування й зацікавлення справою не лише свідомих селян-українців, але й москвофілів, правних посідачів домівки. По відїзді коморника, за згодою солтиса, внесли люди товар кооперативи назад до незамкненої домівки читальні ім. Качковського. На що вістку зїхало більше число умундурованої поліції, яка перевела ревізію, м. ін. найшла в стодолі одного з селян гранату з часів війни та арештувала 8-ох людей, крім них ще д-ра Жуковського зі Щурович, віддалених яких 8 км. від Грицеволі під замітом, що був „духовим інспіратором" збіговища й захоплення домівки ім. Качковського. Суд, не зважаючи на обтяжуючі зізнання поліційних свідків, після переслухання солтиса, коморника та односельчан обвинуваченних, станув на становищі, що населення поводилося тактовно та спокійно, внесло експонований товар за згодою москвофілів до їх домівки, відкинув знамена збіговища з агресивними намірами. Суд ствердив, що все те зробили без постороннього намови, бо в д-ра Жуковського була лише одна жінка з Грицеволі в характері пацієнтки. В додатку суд ствердив, що домівку читальні ім. Качковського, займають тепер... польські стшельци. За винятком 6 міс. вязниці за переховання вибухового матеріялу (обв. Дутбенський) і легких присудів за формальні провини з зарахуванням слідчої вязниці, і грошевих кар, увільнено інших, в тім д-ра Жуковського від вини й кари. Боронили адвокати: др Безпалько, др Струсевич і др Мушинський. **сб.**

✝ Посмертні згадки.

МАРІЯ РУБЧАК,

емер. управителька школи в Томашівцях-Камінним, калуського повіту, померла в дні 17. 7. 1937 р. в Калуші в 56. році життя.

Покійна, людина голубиного серця, при тому щира патріотка-українка, була відома зі щедрої жертволюбивости на всякі народні потреби. На кожний поклик спішила зі своєю пожертвою, чи то в Калуші чи на загальні краєві цілі. Була членом усіх українських культурно-освітніх установ в Калуші та довголітньою передплатницею „Діла". Походила з відомої родини Рубчаків, що видала неодного, щирого народнього робітника.

Доказом любови, якою загально користувалася, були численні похорони, що відбулися в дні 19. 7. ц. р. в Калуші.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Двотижневий курс для провідниць дитячих садків. Повітовий кружок „Р. Ш." бажаючи підвести на відповідний рівень дитячі садки, поглибити знання провідниць та запізнати їх зі системою праці й устійнити її плян, зорганізував, в порозумінні з видїлами філії „С. У.", „Просвіти", „С. Г.", Лікарського Т-ва та Охорони Дітей і Опіки над Молоддю двотижневий курс для провідниць садків, який відбувся у днях від 24. V. до 7. VI. п. р. На курс зголосилося 54 кандидатки, закінчило його 37. Курс складався з двох частин: практичної і теоретичної. Практичне знання курсантки придбали у двох місцевих захоронках передполудням, теоретичне — пополудні в салї правецької школи „С. У.". Програма курсу була дуже обширна і складалась з 12-х предметів, як: релігія, література для дітей дошкільного віку, психольогія дитини дошкільного віку, педагогіка дитини, методика виховання в дошкільних установах, фізичний розвиток дитини (фізична і ритмічна руханка), спів, психольогія рисунку дитини та його еволюція, ручні роботи, гігієна, економія, законні основи організації. На курсі викладали: о. крил. Гриник В., д-р М. Рибак, Ст. Куницова, С. Чеховичі, О. Секела, Л. Вачинський, д-р Н. Гашукова, Яцишин і Д. Пелонський. Програма курсу і референти вказують, що курс був поставлений на дуже високому рівні та дають запоруку, що кандидатки на провідниць садків дістали всесторонне знання у веденні дитячих садків. Слід підкреслити, що предметки і курсантки ставились до справи дуже серіозно і в повним розумінням ваги дитячих садків. Слід признати заслуги і організаторам цього курсу — голові П. Кр. Р. Ш. д-рові Рибакові, управ. курсу дир. Михаловському і урядовцеві Р. Ш. д-рові Козакові. Майже одночасно з закінченням курсу Старшина Пов. Кр. „Р. Ш." приступила до посередництвом своєї канцелярії до організації дитячих садків у повіті. Коли перед кількома роками приступлено вперше до організації дитячих садків по селах Перемищини — то організатори стрінулись з недовірєм та байдужністю селян, мовляв, це добре для панів в місті. Згодом селяни почали змінювати свій погляд на доцільність садків, побачивши вигоду і користь, що їх дають садки батькам у часах найгарячіших полевих робіт. З року на рік зростало зрозуміння істнування садків. Колись урядовець Р. Ш. д-р Козак намовляв і просив селян закладати садки. Нині ті самі селяни просять його, щоб зорганізував садок. Найкращим доказом зрозумінни — це те, що в року на рік зростає число дитячих садків. Вкінці слід підкреслити, що в села, в яких і сусіди організують свої „пулкольонії" до яких ріжними цукорками та фартушками зволікують наших найменших до себе. Одначе наші найменші самі знають, хто для них рідний і не хочуть ні цукорків, ні фартушків, ні ніяких інших принад. В цьому році організовано в повіті 49 садків. Зорганізовані теж санітарна і педагогічна комісія.

Велика Місія. Заходом оо. Василіян на Заслав'ю відбулась в днях від 4.—12. п. м. велика місія — для зміцнення душ у теперішніх тяжких часах і вблагання у Всевишнього Бога кращої долі для українського народу. Місійні науки давали два рази денно оо. місіонарі ЧСВВ Кримницький і Сеньківський. В науках брали участь маси українського громадянства Перемишля і не зважаючи на гарячі полеві роботи також і селяни з поблизьких сіл. Заславська церква все була вщерть виповнена вірними. В часі місії висповідалось і запричащалося кілька тисяч осіб. В понеділок 12. п. м. в полудне відбулося величаве закінчення місій. По торжественній Службі Божій вирушила з церкви процесія з місійним хрестом під проводом о. ігум. Маркевича і черців, яка перейшла вулицями біля церкви. Незабутня картина. Прикро лише вражало відсутність процесії та духовенства з катедрального храму, які чомусь не прибули звеличати своєю участю першу по кількох століттях Св. Місію на Заславщину. **К-к.**

Спорт.

БУЙ-ТУР — СІЧ (ДОБРЯНИ).

У доповненні вчорашньої новинки про метч Буй-Тур — Січ (Дорляни) подаємо, що відбудеться він у год. 5-ій попол. на грищі Сокола-Батька. Помилково вчора подали ми, що зі Січею грає Буревій, замість Буй-Тур. У год. 3. попол. відбудеться неменше цікавий метч

Юнак (Ремонів) — Чорноморці,

в якому змірять свої сили колись дуже добра львівська дружина з підзамчівською. Один і другий метч відбудеться без огляду на погоду.

УКРАЇНА ГРАТИМЕ З БОЧКАЄМ.

Довідуємося, що Україна законтрактувала на 15. серпня п. р. товариський метч із відомою мадярською ліговою дружиною Бочкай. Бочкай гратиме у Львові двічі: одного дня з Гасмонеєю, другого з Україною.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Микола Погідний: ГЕТЬМАНСЬКА БУЛАВА, казка. Ілюстрації Віктора Цимбала. Накладом В-ва „Світ Дитини", Львів 1937. Стор. 36, ф. 16°.

Андрій Мирославич: МОЛОДІ ЛЮДИ, драма в 5-х діях із життя молоді радянського прикарпатського села. Накладом автора. Тернопіль 1937. Стор. 32, ф. 8°.

ЖУРНАЛИ.

СВІТЛО Й ТІНЬ, щомісячник, журнал УФОТО. — Львів, 1937. Р. V. Ч. 6. Зміст: О. Кей: Микорисуючі об'єктиви. — Я. М. Береза: З наших завдань. — Василь Пронь: Протисонячна прислона об'єктиву. — Роман Мирович: Дещо про жанр. — С. Кравців: Спеціяльні пливники для дрібного зерна. — В. Пронь: Прислона матівки із сіточки. — З нашого досвіду. — З життя УФОТО.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСТНИК, Львів, 1. червня 1937. Р. XV. Ч. 3. Зміст: Н. Лукіянович: Перегляд матеріялу амбулаторії для нервових і психічних хорób „Народньої Лічниці" за 1936 р. — Д. Стасів: Лікарська опіка на українськім селі. — М. Поповичі: Санітарний стан і здоровля Бойківщини. — Конференція в справі лікарської опіки на селі у Варшаві. — VI. Зїзд українських природників і лікарів. — Р. Могильницький: Пронтозіль при лікуванні запальних змін сечових дорiг. — Хроніка сходин У. Л. Т. — Посмертні згадки. — З медичної преси. — Новинки.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкірян. каганці

з ремінці для пов в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 30 сот., гарази по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галянтерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Салямандра". 519 24-7

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВОРОХТА:
23. VII. Циганський барон.
24. VII. Під журателем.
25. VII. Ніч під Івана Купала.

Великий Театр:

Субота, 24. VII. Виступ „Варшавського Цирулика" — Ревія „Фронтом до радости".

Неділя, 25. VII. Виступ „Варшавського Цирулика" — Ревія „Фронтом до радости".

ЗОЛ. 7·— ГОДИННИК РУЧНИЙ швайцарський
...ькки у
Б. ГРІМБЕРҐА, Сикстуська 4

Кіно.

АПОЛЬО: „Вокачіо", „Година спокуси".

АТЛЯНТИК: „Справа Аштон" („Забута обличча").

ВАНДА: „Не відходи від мене", „Вигнана до Монго".

ГРАЖИНА: „Кімната ч. 309", „Пірвали жінку".

ЕВРОПА: „Побідили жінки".

КАСІНО: „Ніч в опері", „Руки зависли".

КОПЕРНИК: „Мельодія закоханих сердець".

МАРУСЕНЬКА: неділяне.

МЕТРО: „Дай мені твоє серце", „Чоловік, що розбив банк у Монте Карльо".

МІРАЖ: „Армія Еви".

МУЗА: „Детектив Олена Гарнельд". „Королівство за поцілуй".

ПАЛЯС: „Малий чародій".

ПАКС: неділяний.

ПАН: неділяне.

РАЙ: „Болєк і Льолєк" з Димшою.

СВІТ: „Капітан Блюд" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Шампанський вальс" і ревія Рефрена.

ТОН: „Вождь червоношкірих".

УТІХА: „Базанті" і ревія.

ХИМЕРА: „Конфетті".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 23. липня, 1937.

БЕРЛІН 17.00 Форт. речіт., 18.00 Розр. муз., 20.10, 21.00 Розр. і танк. муз.; БІЛГОРОД 18.00 Орх., 18.40 Нар. пісні, 22.20 Розр. муз., БУДАПЕШТ 17.30 Танк. муз., 21.10 Циган. муз., 22.15 Сальон. муз., 23.30 Танк. муз. з пл.; ВІДЕНЬ 17.30 Конц. соліст., 19.25 Австр. мельод. і пісні, 22.20, 23.00 Танк. муз.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Пополудн. муз., 18.00 Соната, 18.15 Колискові пісні з цілого світа, 19.00 Лір. муз. задиш., 22.30, 23.00 Розр. муз., КОШИЦІ 18.00 Для Закарп., МІЛЯНО 17.15 Скрипаречіт., 19.00, 20.00 Розр. муз., 21.00, 22.00 Муз. комед. Гентілія, 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 16.16 Форт. твори і пісні, 17.15, 18.00, Розр. муз., 19.00, 20.00 Орх. і соліст., 22.30, 23.00 Розр. муз., ПРАГА 20.00 Словацькі нар. пісні, 20.55, 21.00 Фільгарм. орх., РАДІО ПАРІ 16.00 Камер. музика, 17.00, 18.00 Амер.-консерват., 19.00, 19.30, 19.45 Спів. і форт. речіт., 19.15 Вокаль. конц., 20.30 Солісти, 23.00, 24.00 Нічний конц., РИМ 17.15, 19.00 Розр. муз., 21.00, 22.00 Конц. н'ом. муз., 22.30, 23.30 Танкова музика.

Субота, 24. липня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 22.30, 23.00, 24.00 Танк. музика; БІЛГОРОД 18.00 Орх., 19.50, 20.00 Оперетькові арії; БУДАПЕШТ 17.30 Циган. музика, 22.04 Джез. музика, 23.00 Циган. музика; ВІДЕНЬ 13.10 Симфон. музика, 15.15 Форт. квартет Бетовена, 18.00 Концерт орх., 20.30, 21.00 Симф. концерт, 22.40 Симфонія Малєра; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.10 Розр. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір муз. казок, 23.30, 24.00 Танк. музика; МІНХЕН 14.20 Розр. музика, 15.20 Пісні, 16.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 „Льогенґрін" оп. Вагнера, 22.20, 23.00 Танк. музика; ПРАҐА 19.15 Вес. пісеньки, 19.35, 20.00 „Словацьке княжна" оп. Іскача, 21.25 Муз. розр. програма; РАДІО ПАРІ 17.00 Скрип. реціталь, 23.00 24.00 Танк. музика; РИМ 19.40, 20.40 Розр. музика, 21.00 „Ільмаріто скапольо" — муз. ком. Сіорація, 21.40, 22.45, 23.30, 24.00 Танк. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 23. липня, 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Ран. дев., 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. дев., 12.15 Плити, 12.20 Комун. львів. хлібороб. палати, 12.25 Орх., 13.55 Легка музика із пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слів, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Плити з опер, 15.35 Львів. біж. вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Розмова з недужими, 16.15 Форт. речіт., 16.45 „З паризької виставки" — репортаж, 17.00 Орх., 17.50 „Ловець" — гутір., 18.00 Турист. інформ., 18.05 Поль. нар. муз. з пл., **18.30 „Укр. нар. ворожбитство" — гутірка, виг. м-р. Семчишин,** 18.40 Завтріш. прогр., 18.45 Львів. спорт. вісті., 18.50 Актуаль. гутір., 19.00 Симф. Бетовена — плити, 19.35 Пісні з форт., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Орх. і хор і соліст з Познань, в перерві 20.45 Вечірн. дев. і актуаль. гутір., 21.45 Поетична авдиція „Поетка сільських верхів", 22.00 Камер. концерт, 22.50 Остан. вістки вечір дев., огляд преси і метеор. комун., 23.00 „Во нас убє" — гумореска, 23.15 Танкова музика з дансінгу, 24.00 Орх. Т. Серединського.

Субота, 24. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Ран. дев., 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. дев., 12.15 Господ. гутір., 12.25 Орх. з Вильна, 14.00 Конц. бажань, 14.58 Наша прогр., 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Театр уявн: „Королевич і прошак", 16.30 Поль. нар. казка з Налєчова, 17.50 „Тайни озер" — гутірка, 18.00 Суспільн. гутір., 1.05 Берл. опер. орх. з пл., 18.25 Актуаль. гутір., 18.40 Завтр. прогр., 18.45 Львів. спорт. вістки, 18.50 Актуаль. гутір. 19.00 Орх., 19.40 Актуаль. гутір., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Авдиц. для закордоняків, 20.45 Вечірн. дев., 20.55 Огляд хлібор. преси, 21.05 Лег. і танк. музика, в перерві 21.45 Огляд видавн., 22.50 Ост. вість. вечір. дев., огляд преси і метеор. комун., 23.00 Танк. муз. з пл., в перерві 23.10 „Ворожби й виходи, 24.00 Орх. Серединського.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 23. липня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38, 88·95, Долари американські 5.29·00, 5.27·75, долари канад. 5.28·50—5.26·00, Фльорени гол. 292·72—291·00, Франки фр. 20·00—19·75, Франки швайцарські 121·75—120·85, Фунти анґл. 26·44—26·28, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·50—17·50, Кор. дан. 118·04—117·20, Кор. норв. 132·83—131·85, Корони шв. 136·23—135·25, Ліри італ. 23·70—22·30, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 142·00 — 139·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·30—26·00, Марки нім. срібні 149, 146.

Акції.

Банк Польський 102·00, Цукор варш 31·00, Ліхтюп 47·25, Стараховиці 30·50 Островець 26·25, Ґабербуш 37·50.

Тенденція сильніша.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 54·75, 55·00, 3 прц інвест. 1 ем. 66·25, серія непотована 2 ем. 64·65, серія 81·50, 5 прц. конв. 59·50 4 проц. поз. зем. 38·75, прем. дол. 38·00 38·50, 4 проц. консол. 55·75, 56·00, 55·25 54·00, два ост. дрібні.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 23. липня.

1 кг. масла десер. бльок без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . . . 15—16 сот.
яйця . . . . . 3·20—3·30 зол.
Тенденція сильна на всі артикули.

Подяка.

Всім пп. кондеканальним, що взяли участь в сумних похоронах і відпровадили на місце вічного спочинку бл. п. с. ІВАНА КОЛЯНКІВСЬКОГО, пароха Білої, зокрема Впр. пп. деканам: о. кан. Володимирові Громницькому та о. Йосифові Грицаєві за провід, пп. Кордубі, Сембаєві та Пасіці за прощальні слова, о. Пасіці за слова розради в часі недуги, сповідь та маслосвятя, Вп. ному П-ві Петрові Вільнерові, дідичові Білої, за безкорисну, щиру поміч в часі недуги та похоронів, Вп. ним лікарям — дир. шпит. д-рові Гершерові, д-рові Мисюкові, д-рові Котлярові — за лікарську поміч, церковним брацтвам, хорові, культ.-освітнім товариствам Білої, Чистилова, Плотичі та всім громадянам за останню прислугу Покійному — щиру подяку складають

Дружина, діти, внуки та правнук.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПИСАРСЬКА праця від 1. серпня ц. р. Треба писати на „Адлері" без похибки. Польський диктат. Не підхожим не відповісться. Нотар, Немирів. 1325

ДО ЛУЦЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ потрібний учитель німецької мови. Бажана особа з повними кваліфікаціями. Адреса Гімназії: Луцьк, вул. Площа 20. — Дирекція. 1324 1—3

МЕШКАННЯ

МЕШКАННЯ дво- і однокімнатні з кухнею і повним комфортом від серпня при вул. Обертинській 36 до винайму. Відомість тамже або телефон 250-23 год. 4—7. 1—3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ВДОВА ПО СВЯЩЕННИКУ займеться домашньою господаркою у священника. Зголошення до Адміністрації „Діла" від „Солідна". 1316 2—3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Бувший асистент очної клініки львівського університету

Окуліст

Д-р Юлій Драк

вернувся

і ординує від 11—13 і 14—17.30

Львів, вул. Сикстуська ч. 56. Тел. 227-55

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших ціні купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

ГАЗОВІ СВІЧКИ „Excelsior"

Подешевіли і всюдн можна купити по 3·50.

Одна свічка вистарчить на 30 метр.³ Головний склад

Е. ФЕДЕРБУШ,

склад фарб **Львів, Казим. Вел. 28.** Тел. 244-28. 2—6

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Останнл сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Кост... Видав Видавничa Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Субота 24. липня 1937. Ч. 160

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Українці як нація в очах чужинців.

(Вступна стаття.)

Забуті сторони. (Репортаж).

Відгуки атентату на полк. Коца в польській пресі.

Засідання сойму.

Відпруження на Далекому Сході.

Справу поділу Палестини відложили.

Неінтервенція у сліпій вуличці.

Злучені Держави святкують 150. роковини своєї конституції.

Морські сили еспанських урядів.

Торговля овочами та наші купці.

„Третій напрям" на Закарпатті.

Ґанґстер у фраку.

зі-літній сон.

Ч. 160 (14.703). Львів, субота 24. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Праге „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Загострення на Далекому Сході.

Японські політичні кола вважають, що договори штабу японських військ у північному Китаю з місцевими автономними урядами з 11. і 19. ц. м. та відкликання китайських військ з терену конфлікту злагіднили положення на Далекому Сході. Договір з 19. ц. м. дає Японії повну сатисфакцію, бо передбачує засоби проти комуністичної і протияпонської діяльности в північному Китаю.

НАНКІН КАПІТУЛЮЄ.

Домей повідомляє з Пекіну, що нанкінський уряд одобрив угоду північно-китайської автономної влади зі штабом японських військ і повідомив уже про те головну політичного комітету провінції Гопей й Чагар, ген. Сунчеюана.

НЕ ХОТЯТЬ ПОСЕРЕДНИЦТВА.

Шефи дипльоматичних представництв чужих держав, (м. ін. амбасадор англійський, німецький і совітський) зголосились у китайського міністра закордонних справ, щоби поінформуватись про ситуацію в Китаю. Міністр заявив, що політика Японії остає без змін, змагаючи до замирення. Японія не допускає до інтервенції посторонних держав.

СХОРОНИЩА ДЛЯ ЧУЖИНЦІВ

Американські й англійські громадяни дістали осторогу на випадок алярмового сигналу.

У БЕРЛІНІ БОЯТЬСЯ.

У Берліні присвячують багато уваги далеко-східньому конфліктові. Німеччинія опинилась у недогідній ситуації, бо не бажає зразити собі ні Японії ні Китаю, з якими підтримує добрі взаємини. Бояться в Берліні також, щоб у війні дійсним побідником не стали Совіти. Німці звертають увагу на подорож совітського амбасадора до Нанкіну, на стрічу з маршалом Чанкайшеком, мабуть у справі совітської підмоги для Китаю.

Становище британського парляменту до справи поділу Палестини.

Вчора мала відбутися в англійському парляменті дискусія над проектом поділу Палестини. Лейбур партії поставила внесок, щоби вибрати комісію, яка розглянула би звіт королівської комісії. Тимчасом на засіданні лейбуристи відкликали свій внесок і парлямент ухвалив одноголосно, що дискусія відбудеться щойно після того, як з проєктом зазнайомиться Ліга Націй і займе до нього становище. Таким чином дискусія в парламенті відбудеться щойно в листопаді. Уряд оминув у той спосіб небезпеки, бо не було виключене, що палата послів відкине проект поділу Палестини. Жиди з того вдоволені.

Справа неінтервенції у сліпій вуличці.

Виявилося, що поголоски, немов би британський уряд предложив новий план процедури для введення в життя британського проекту наладнання неінтервенції, є неправдиві. Нема ніяких нових пропозицій, давніх дерибанів не хотять признати. Дати нового засідання не визначили — не знати, коли воно взагалі відбудеться, бо в теперішній ситуації було би воно безцільне. Справа у цьому, що

Англія і Франція хотять, щоб у першу чергу відкликати всіх чужоземних добровольців з Еспанії, а щойно опісля признати обом урядам права воюючих сторін. Навпаки Німеччина й Італія домагаються, щоби перше признати ген. Франкові права воюючої сторони, а опісля зайнятись справою добровольців.

Комітет розійшовся, не назначуючи чергового засідання.

Положення дальше неясне. Французькі й англійські кораблі все ще контролюють еспанські побережжа. Загрожує небезпека, що Німеччина й Італія можуть вважати, що та французько-англійська контроля не оперта на рішенні комітету неінтервенції, є тільки блькадою армії ген. Франко,

тому можуть перепровадити блькаду Валенсії.

Британський уряд відмовляє охоронювати британські кораблі

ЯКІ ПЕРЕВОЗЯТЬ УТІКАЧІВ.

Лейбурівський посол Ведгвуд заінтерпелював учора уряд у справі нападів еспанської національної фльоти на британські кораблі, що перевозять утікачів. На те міністр Даф Купер відповів:

„Хібаж кораблі, що беруть участь у війні, можуть рахувати на опіку британських военних кораблів. Коли британські кораблі стріляли би до еспанських, значило би це, що ми беремо участь у війні, ми наразилиби життя наших моряків. Як довго я кермую адміралицією, ні один британський моряк не згине для цієї справи.

НЕМА НІМЕЦЬКИХ ГАРМАТ ПІД ГІБРАЛЬТАРОМ.

Еспанське національне радіо оголосило комунікат дипльоматичної канцелярії ген. Франка, який рішуче заперечує поголоски з деяких часописів, немовби недалеко Гібральтару розміщено німецьку артилерію, яку обслуговують німецькі старшини.

КОЛИ ПОКІНЧИТЬСЯ ЕСПАНСЬКА ВІЙНА?

Амбасадор валенсійського уряду у Вашингтоні, вертаючися з Еспанії, заявив, що кінець еспанської громадянської війни залежить від становища Англії. Коли вона зуміє довести до евакуації добровольців, війна не потривае довше як три місяці, колиж ні — вона ще триватиме рік або й довше.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Вже вийшла чергова книжка Бібліотеки „Діла":

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОК АРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника.

Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків.

Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

Українці як нація в очах чужинців.

(Кілька думок про шляхи нашої інформаційної служби за кордоном).

Майже кожний наш земляк, що подорожував по Заході, має немилий спомин першої зустрічі з місцевою державною адміністрацією. Коли дістанете дозвіл на побут, зі здивуванням побачите, що на тому документі стоїть чорне на білому: національність польська.

„Це помилка — реклямуете — я лише польський громадянин, але по національности українець!" „Щож — відповість вам сухо добродій, що сидить за бюрком — покажіть мені український пашпорт, тоді я і напишу, що ви української національности".

Виясніюете менше чи більше поіритованим гоном різницю між національністю і громадянством, та на ваше превелике обурення чужинецький бюрократ того не може зрозуміти. Чому — про те переконаетесь небавом самі, коли заглянете до словаря і прочитаете, що nationalité — значить по французьки... громадянство, державна приналежність.

Годі дивуватися, що французька мова, така вражлива на найтонші нюанси, міше настільки різні поняття як народність і державна приналежність. Причини треба шукати в історичній еволюції країни. Існуючи від довгих століть як унітарна держава, сцентралізована зокрема від революції, Франція мала час витиснути з чужих походженням груп увесь політичний зміст, усе почуття національної окремішности, залишаючи лише скорупку „провансальщини", себто чисто фольклорного виріжнення. У горнилі безперервної французької державности французи зуміли зовсім засимілювати бретонців, корсиканців та частини басків і фламандців, що живуть під французьким володінням. Нині кожний французький баск є французом; поняття „баск" має приблизно таке значіння як „гуцул" чи „лемко" (не торкається це еспанських басків ані бельгійських фламандців). Французом є французький баск по народности (nationalité) баском — по племени (race).

З такими самими категоріями підходять люди заходу до східно- і середньоевропейських країн, де ці поняття зовсім інакші. Нація — це в їхніх очах загал громадян країни, зате частина громадян, що ріжниться окремою мовою, минулим, національними аспіраціями і т. д. — це лише плем'я („раса") чи меншина, частина нації. Тому пересічний француз не визнає української чи білоруської нації, зате знає такі нації як австрійську чехословацьку, часом навіть совітська. Нація — це на Заході держава. Відтіль і Ліга Націй — союз державних установ.

Від цього вузького, правничого поняття нації Захід допускає виняткі, коли йде про етнічні групи, які хоч і під цю пору не мають держави, відповідають всім вимогам, щоби жити самостійним життям: перше — коли вони є до-

сить численні, свідомі своєї окремішности та морально підготовані до створення і оборони власної держави. Друге — коли мають національну територію досить велику, суцільну, доступну із зовні, територію, яка з усякого огляду підходить до того, щоби можна було її виділити в окрему державу.

Тому вже перед війною зараховували до націй поляків чи ірляндців, хоча не зараховували туди жидів, лужичан ані словаків, себто етнічних груп, які не мають усіх вищезгаданих субєктивних та обєктивних вимог, щоби бути здібними утворити власну державу. Недержавних націй у нашому широкому розумінні Захід не визнає і для нього існують лише дві категорії націй: перша — державні, друга — у межах чужих держав, але потенціяльно державні.

Який підхід правильний: західний чи наш, що до націй зараховує жидів, лужичан, башкірів, бретонців і т. п. етнічні групи — це академічне питання, якого нічого на цьому місці розглядати. Йде нам лише про практичне становище, яке маємо зайняти при зустрічі з людьми Заходу.

Як відомо, довгий період нашого недержавного існування, пізне національне відродження, ворожа пропаганда та наша інерція довели до того, що велика частина західних суспільностей не зараховує українців до націй, чи то не знаючи взагалі про існування української нації, чи то зараховуючи нас до москалів. Як довго в очах якоїсь нації ми не існуємо, ми не можемо сподіватися від неї нічого, навіть зацікавлення. Тому першим нашим кроком на кожному чужому терені мусить бути представити себе як націю. Щоби переконати чужинця, мусимо говорити зрозумілою для нього мовою, оперувати відомими йому категоріями; конкретно: мусимо представити себе як потенціяльно державну націю.

Поодинокі українські організації виступаючи на міжнародній арені, зясовують собі це і не жалюють зусиль, щоби поставити українську націю на одній площині з державними і напр. „Цесус" — це здається тепер одинокий рівноправний хоча недержавний член міжнародньої студентської конфедерації.

На жаль не кожна українська репрезентація уміє та має обективну змогу поставити нашу справу так гарно, деякі мусять виступати в імени української меншини в тій чи в іншій державі. У такому випадку необхідно сильно і виразно підкреслити, що згадана меншина є лише частиною української нації, яка в свою чергу відповідає всім вимогам, щоб утворити незалежну державу.

Щоби вбити в голову чужинця переконання про існування української нації, треба вистерігатись усіх тактичних похибок, які можуть послувати складну пропагандивну працю, ставлючи під питайний знак нашу тезу. У першу чергу необхідно омийати всього, що може представити нашу націю як неоформлену масу. Використовують це проти нас, щоб квестіонувати нашу суцільність, москвофільські наймити, та всякі „тутешні", теоретики „третьої нації" на Закарпатті, прихильники „козацької нації" на Кубані і т. д. Ці і подібні явища, зрозумілі і не дуже поважні для нас, можуть вийти перебільшені в очах чужинця та дати не найкраще поняття про рівень нашої національної свідомости. Ненайкраще поняття про Україну виробить собі чужинець і тоді, коли від одного українця почує, що нас є 35 мілїонів, від іншого — що аж 50 мілїонів, від одного — що Крим український, від іншого — що татарсько-московський; від одного — що нашою східною межею є Дон, від іншого — що Волга.

Хоч точне окреслення етнічних меж нашої території нелегке і складне, дискусійно можемо його трактувати закордоном хіба в дуже поважних публікаціях. Зате популярна пропаганда не знає ніяких питайників, вона мусить оперувати твердими тезами, тому треба її основати на одному джерелі, хочаб і конвенціонально прийнятому. Праці доц. Кубійовича підходять тут найкраще, як нові та дуже дбайливо виконані.

Другу основну тактичну похибку можна назвати „недобрим тлом". Годі рахувати на пропагандивний успіх, коли виступаємо разом і на одній площині з народами, що не даються вмістити в рямцях потенціяльно державної нації. Цим способом ми стягаємо себе до рівня наших союзників, крім того можемо виробити нашій нації опінію міжнароднього огнища неспокою, що невинні культурницькі рухи штучно роздмухує до розмірів грізних сепаратизмів. З того огляду годі рахувати до щасливих виступ українських представників на конгресі ревізіоністичної молоді у Софії (побіч флямандців, македонців і т. п.) або співпрацю в одному емігрантському єднанні, де українці виступають на одній площині з карельцями і кримськими татарами.

Цих кілька помічень кидаємо у першу чергу під увагу нашим землякам, що візьмуть участь у міжнародніх імпрезах цьогорічного сезону.

(гол.)

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

Злучені Держави святкують

150. роковини своєї конституції.

Цього року відсвяткували Злучені Держави 150. роковини своєї конституції. Це свято, яке продовжать до найближчого року, буде получене із святочними обходами багатьох важних дат, які вяжуться з історією конституції. Справою свята займається окрема комісія, до якої належить президент Злучених Держав, віцепрезидент, голова палати послів, пять сенаторів, пять послів та пять громадян покликаних президентом. Ця неполітична комісія працює безплатно. На видатки звязані зі святом призначено суму 200 тисяч долярів.

Стейтові комісії та тисячі наукових інституцій і бібліотек беруть участь у переведенні свята. Вони стараються заохотити населення, а зокрема молодь студіювати історію конституції. Плянуються три головні контести, в яких студенти коледжів, вищих та початкових шкіл, матимуть нагоду змагатися. Призначено льокальні й державні нагороди за найкращі промови або праці написані на тему федеральної конституції. Вистава мистецтва й портретів тих, що підписували конституцію, відбудеться у Вашінґтоні підчас святкування. Департамент почти випустить памяткові почтові значки з тієї нагоди. Святкування почалося у половині травня, бо конституційна конвенція відбула перші наради у старій салі Незалежности у Філядельфії, 14. травня 1787. року. Її засідання продовжались до 17. вересня, коли то члени комісії устійнили текст конституції, підписали документ та передали його конґресові Злучених Держав, що саме тоді засідав.

21. червня 1788. року стейт Нью Гемпшир ратифікував конституцію. Це був девятий стейт, що одобрив проект конституції, а дві третини зі загального числа стейтів, себто девять треба було, щоби конституція увійшла в життя.

З часом пороблено в конституції багато змін, але її основні принципи остають ті самі.

—o—

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 18

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ЦВИНТАР

Серед увязнених є теж, очевидно, й лікарі. Вони обтяжені працею, бо на соловецькім острові величезний відсоток — це недужі. Крім венеричних недух, нездужають на шкорбут, чахотку, чиряки, не рахуючи пошести тифу, яка час від часу вибухала.

Щоденно в 5 год. рано відчиняють головні ворота „Кремлю" і в асисті двох санітарів у білих халатах і довгих, чорних, гумових рукавицях, виїздить віз із навантаженою на нього величезною скринею. Скриня може помістити 8 трупів. Ховали їх на давнім манастирськім цвинтарі, недалеко мурів „Кремля", за „жен-ротою". Там завжди був приготований діл, який міг помістити к. 200 трупів. Тут два санітарі викидали зі скрині привезених трупів, прикриваючи відтак діл дошками. Дошки прилягали неконче щільно, отже в день можна було знаменито добачити лежачі в ямі в неладі трупи мужчин і жінок, старців і молодців. Щойно коли діл відповідно заповнився, його засипали землею.

Вязні називали ці доли так, як вояки називають підчас війни спільні гроби: „братскія могіли". В зимі ці „братскія могіли" не занечищували воздуху; але хіба не треба переконувати, який жахливий сморід панував довкруги цвинтаря в літі.

*

Ніхто добровільно не їде на цей проклятий острів. Не говорю, очевидно, про вязнів, але маю на думці вищий, не численний адміністраційний персонал т зв. вільних людей. Це гепісти, яких за якісь дрібніші службові провини висилають на Соловки як начальників табору й на інші вищі становища. За більші провини попадають тут вони як вязні з речинцем кари від 3—10 літ. Тут працюють вони також у своїй професії, виконуючи ріжні функції в ІСО.

І С О.

ІСО — „інспекціонно-следственний атдел" (інспекційно-слідчий відділ) — має досліджувати проступки виконувані вязнями підчас відбування кари, мають зладжувати характеристику вязнів на підставі доносів своїх співробітників. В його компетенції є теж виконування екзекуцій, коли колегія ГПУ в Москві, на підставі переведеного ІСО-ом слідства на місці на Соловках, ухвалює присуд смерти.

Всі більші провини, до таких зачислюють: намагану втечу, саботаж і т. д., спершу розсліджують аґенти соловецького ІСО і згодом скермовують справу до вирішення московському ГПУ. В соловецькім жаргоні називають це „одержати центральное дєло" — і горе тому, чию справу скермовано до Москви!

Єж у Совітах життя на волі, омотане невидною павутинною сіткою „сексотів" (секретних сотрудніков — конфідентів), які всюди стежать, дошукуються контр-революції, де кожна установа, уряд, фабрика має у своїх стінах очі й уха ГПУ, де часто члени одної родини бояться один другого так тут, на Соловках, ніяка сотня, ніяке підприємство, навіть ніяка келія не вільна від присутности тайного конфідента ІСО.

Ті, що моляться, моляться коздькома, ті, що хотять собі взаїмно звіритися, роблять це шепотом, оглядаючися, щоб небажане вухо не підхопило окремих речень і не виснувало при допомозі власної фантазії якогось обвинувачення. Якщо приговірка „стіни мають вуха" доцільна, то ніде не можна її застосувати краще, як саме тут.

ІЗОЛЯТОР.

Коли проти когось почнуть у таборі якусь справу, переносять підозрілого з його сотні до т. зв. ізолятора. Це вязниця у вязниці. В ізоляторі не вільно курити, харчева пайка зменшена, вязень сидить завжди у келії самітний, закратовані вікна прислонені із зовні щитами, щоб не тільки не дати йому змоги порозумітися зі зовнішним світом, але й відобрати йому сонячне світло. Стосують теж іноді й моральні знущання.

Ці знущання полягають в тому, що сплячого будять серед ночі і питають його про назвисько, відтак про імя а згодом про імя батька. Це церемонія, яка звичайно попереджує випровадження вязня на смерть через розстріл. Тому запитаний, думаючи, що вже вибила його остання година, здавленим голосом відповідає на всі питання, а коли по заяві:

— Ну, спіть, ще цю ніч можете спокійно спати — відходить з усмішкою на устах.

Екзекуції відбуваються здебільша вечором. На доручення ІСО устає в таборі цілий рух. Команданти сотень пильнують, щоб ніхто не виходив на двір. Тих, що працюють у підприємствах, не пускають поза мури будинку. Урядовці ІСО входять до ізолятора. Вивозять засуджених у біллі, повязаних за руки парами.

(Далі буде).

ЗАБУТІ СТОРОНИ.

(Репортож із вагону.)

Важко засапавшись і постогнуючи, як дихаюча конячка висовгнувся із люблинського залізничного дворця товарово-особовий поїзд. Гупотить по рейках драгтиленькі вагони і вколисують насипу до сну.

Їдемо на північ до Парчева, тепер малої станції, колись міста, де відбувались зїзди українсько-литовських бояр. Вагон слабо освітлений, ледви блимає під стелею лямпка, миготячи блідим світлом. Я не сам. У кутику дрімає скулившись удвоє якась темна постать. Коли світло блимнуло трохи сильніше, запримічую низько стрижену бороду й волосся. Одяг довгий і полатаний. Радше догадуюсь, що це православний священчик. Сон мого сусіда не береться, видно балакуча людина, бо перший починає говорити. Очевидно по польськи. Питається про час виїзду нашого поїзду до Парчева.

— Ви мабуть православний священник? — питаю. — Багато у вас православних парохій

— Чому питаєте про те? — кидає неспокійний погляд.

— Тому, що й я теж українець. Цікавлять мене ці справи.

У мого сусіда завсніли очі. Усміхнувся й починає говорити вже по українськи. Мова чиста, мельодійна, переплітувана часом словами підлязького говору. Набираю симпатії до свого привітного товариша подорожі. Нераз доводилось мені зустрічати тут православних священників, але майже всі вони говорили зі мною по польськи, або по московськи. Мій співбесідник уживав із польських слів тільки: „бардзо" і „дзісяй".

— Ви, отче, родом із Підляшша?

— Егеж, хоч родом відси — до війни вживав у своїй парохії московської мови. Тепер говорю з людьми на місцевій-українській мові. Якщо цікаво вам знати відколи говорю українською мовою, — можу вам цю тайну оповісти. Отже я сам підлящанин, тому й знаю рідну мову. Але до війни — як я вже вам сказав, уживав я, як багато інших, московської мови. Підчас світової війни виїхав я перед німецькою окупацією на Наддніпрянщину. Там, підчас наших визвольних змагань відродився я душею, познайомився з українською історією, літературою, познайомився ближче з галичанами. Гарні, але заразом прикрі ті часи!

Щоб задокументувати мені свою національну свідомість, мій співбесідник починає цитувати мені Шевченка, Франка, споминає Історію України Грушівського... Інших авторів знає менше.

— Отче, кажу, знаю, що у вас не вчать у школі по українськи, деж ви набираєтеся рідної освіти?

— Правда, у нас не вчать по українськи, нема навіть ніяких українських установ, але рідним словом дорожимося, от мої старші парохіяни пропадають за ріжними популярними книжечками та часописами. Та щож так рідко їх бачимо в себе... Десь-колись прийдуть...

КОБИ ТАК ЛЬВІВ БІЛЬШЕ ПАМЯТАВ ПРО НАС...

Молодь також рветься до українських книжок, та їх нема. Коби так Львів більше про нас памятав!... Адже воно для нас усіх краще було б!... Хотів би й я побувати у Львові та з мене грошеві справи лихі...

Поїзд глухо гупотить по рейках. Крізь відкинене вікно сипляться вогненні іскри... Мій сусід задивився кудись у далечінь і довго думає не обзиваючись... Мабуть лине думками ген, туди, де майорїють зариси книжого городу, такого далекого й такого близького. Згодом знову розговорюємося. Очевидно я питаю — він відповідає. Про речі, що мене найбільше цікавлять і турбують.

УКРАЇНЦІ, АЛЕ КОМУНІСТИ.

У сутінках ночі при блідому світлі місяця видно непривітну вогку-пісковату підлязьку землю. Землю, що про неї ми так мало знаємо, хоч повинні знати дуже багато.

Розмова сходить на молодь, цю найбільшу надію нашого Підляшшя і його найбільшу журбу.

Мій співрозмовець похитує головою... Починає малювати чорними барвами будучність, хоч не читав в українській пресі промов наших послів, і не читав про причини поширення комунізму на північно-західних землях.

— У вас молодь не має змоги організуватись — каже мій співбесідник — вона шукає собі сама шляхів і... находить їх зі шкодою для себе. Комуністичні агенти використовуючи витворені умовини і величезний запал тієї молоді до освіти, підсувають їй комуністичну літературу, вимощуючи таким чином шлях до сердець тієї молоді. Очевидно, що комуністи, орієнтуючись у ситуації, підсувають лектуру в українській мові. Найкращим заборолом перед комуністичним наступом булиб тільки українські організації і енергійна співпраця української інтеліґенції з населенням. Підляська молодь оправдує себе такими словами: „Комуністи дають нам рідне слово й обіцюють так багато, тому **ми українці, але комуністи.**

„ГАЛИЧИНА ПРАВОСЛАВНА".

Згодом розмова перейшла на теми церковної унії. Мій товариш просто зжахнувся на само слово „унія". В унії добачує він усе лихо. В нашім національнім минулім і майбутнім.

— От, бачите — каже — там уже тепер тисячі українців переходить на православія, це дуже відрадне явище.

Погоджувався я вповні, що унія на Підляшші й Холмщині обернулась не з нашої вини проти нас. Та зате довго мусів я намучитись, щоб свого співбесідника переконати, що його погляд на унію та на галицьких українців католиків зовсім хибний. Мої слова були для нього просто ревеляцією. Одначе найбільшою ревеляцією бу-

УПРАВА І РАДА МІСТА ДРОГОБИЧА

подають сумну вістку, що бл. п.

РАЙМОНД ЯРОШ

Президент і почесний Громадянин міста Дрогобича

помер у пятницю 23. липня 1937 р. по коротких і тяжких терпіннях

В передвчасно помершому президентові тратить місто наше найкращого свого господаря, а людність нашого міста вельми дбайливого опікуна і приятеля. Всі без винятку мешканці нашого міста збережуть по вічні часи у своїй вдячній памяті свого бурмістра і президента, який протягом майже 30 літ присвячував свої найкращі сили, здоровля і майно для добра міста і його мешканців.

Честь Його памяті.

Похоронні обряди відбудуться в неділю, дня 25-го липня ц. р., в год. 15 з дому жалоби в Дрогобичі, при вул. Міцкевича.

Пудри, брилянтина, порошки

переконають покупця раз на все, що українські вироби не уступають якістю перед чужими.

„МЕРІДА" українська фабрика косметиків „МЕРІДА" ЛЬВІВ Кампяна 15.

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ.

Нічний експрес.

I.

Не перший раз виходить низький, кремезний начальник станції зустрічати експрес. Начальник станції стоїть у присліпуватому світлі газової лямпи, що стоїть хіба тільки на те, щоб освітлювати саме його — зовсім звичайну й подібну до сотні інших людей — постать. У нього на раменах цельтовий широкий плащ, що хорочить перед дощем. Бо цієї ночі чогось рвучкий і холодний вітер зірвався. Начальник станції виходить із своєї затишної канцелярії, спльовує на вітер і клене.

— Песя служба!

Очевидно, завидувати йому нема чого. Стоячи біля цибатої лямпи, начальник дивиться у пітьму, вижидаючи експресу. Але темінь стоїть непітьму, вижидаючи експресу. Але темінь стоїть нерушена в габу непроглядности. Тільки вітер щораз сильніше свище й під його холодними подувами скрипить ліхтарня. Начальник зачинає хвилюватися, вийнає старий великий годинник.

— Що за чортова нечисть.

Начальник ще мав якесь слово на кінці язика, але в цю ж хвилину блиснули в далі два червоні світельця. Повітря протяв гучний сист, що розвів на секунду начальникову злість. Старий мимоволі доторкнувся рукою свого сивого вуса, але зараз і пригадав собі недоцільність такого маневру.

— От і чепурун, до дідька рогатого!

І ним вспів прибрати військову поставу, промчумів попри нього довгий чорний вуж із двома великими очима наперед й одним зі заду. Блиснули рядом рясно освітлені вагони зі спокійними пасажирами й за хвилину ніч вернулася до свого попереднього стану. Знову вив вітер і скрипить лямпа і знову спльовує на вітер старий начальник.

— Ех, і я колись їхав таким експресом... Тьху...

І шкандибає до своєї кімнати.

А там щораз глибше врізується в непроглядну стіну темінї нічний експрес.

II.

— Отже завтра рано ми на місці?

— Що значить двацяте століття! Дванацять годин із перервою і ти з одного кінця краю заїхав на другий!

Двох поставних, достатньо убраних мужчин опердося на відчинене вікно переділу й пускають на вітер клубки синього, запашного диму. Попри вікно пролітають рої іскор і тануть помало в чорному провалі ночі. Поїзд майже нечутно пропливає станцію за станцією, де зустрічають його невиспані та злі як сто чортів начальники. Мужчина в сивому одязі гасить папіроску й сідає на лавці.

— Значить по двотижневому відпочинку знову понесе нас цей експрес на другий кінець краю?

— Егеж. Не знати тільки, чи так гарно будемо їхати тоді, як нині.

— Чому би ні? Нічним експресом завсіди мало людей їде. А це немала вигода. Замісць завтра вечором, ми вже рано будемо проходжуватись по горах і насолоджуватись пянким гірським повітрям. Знаєш Владку це так приємно знати, що ні завтра, ні позавтра, ні довгих два тижні не будитиме тебе великоміський гамас, не будеш мусіти вставати щодня вранці й іти до канцелярії із вічно невдоволеними й очевидно скупими клієнтами...

— Справді. Але всетаки два тижні за мало. Маю враження, що ми продовжимо собі відпустку...

Мужчина в сивому вбранні позіхає довго й голосно.

— Ну, пора трохи продріматися.

— Ти спи, я не маю якось охоти.

— То остається мені хіба побажати тобі приємних мрій, коли на жаль місяця нема!

Мужчина в сивому вбранні підстеляє собі під голову подушечку й негайно засипляє. Його товариш закурює нову папіроску й вдивляється в темінь. А експрес жене вдаль. Його вагони рясно освітлені, але подорожніх небагато. В сусідньому купе дрімає скулившись на рамя молодого мужчини гарна жінка з великими віями, що заслонили очі й кучерявим золотим волоссям. Мужчина ніжно глядить на лице своєї товаришки й гладить її руку. Жінка час до часу отвирає очі.

— Зле тобі, Віро?

— Ні, Юро! Тільки недобрі сни чогось насуваються на вічі. Ще довго їхатимемо?

— Ні, вже недалеко.

Відтак оповідають собі про вакаційне дозвілля. Тішаться мов малі діти на гадку про проходи в зелений ліс, про свіже, різке, сільське повітря.

Згодом у нічному експресі стихає. Замовкають розмови й тільки легкий шум несеться.

Експрес жене в даль. Двома сліпучими червоними очима вгризається в темінь, у вітер. Із комина вилітають рої дрібних іскор, що на вітрі несуться у даль.

ли для нього пояснення про лемківське православія.

— Я думав — каже — що лемківське православія не має політичного грунту. Адже так писав орган православних ерархів у Варшаві.

Про митрополита Шептицького висказувався він із найбільшим признанням.

Розвіявши легенду про православія в Галичині, намагався я ще дещо видобути від мого товариша подорожі. Мої питання йшли в тому напрямі, щоб довідатися щось про настрої українців Підляшша та їх надії на майбутнє. На мої питання дав мені цей український православний священник таку відповідь:

ТІЛЬКИ НАЦІОНАЛЬНА КОНСОЛІДАЦІЯ.

— До нас приїзджали українські посли в 1922 р. Ми тоді всі голосували на них. Одначе опісля ці „політики" перейшли до ріжних партій і наші люди політично здеморалізувалися. Цю ситуацію використали найкраще комуністи. Підлясська психольогія дуже складна — душа наша на перший погляд замкнена, непривітна, але найбільшою перешкодою є таки безпросвітність. Населення жде рятунку із цього стану отупіння, надіється чогось кращого, не хоче зрозуміти партійного розбиття націй. Тільки національна консолідація може змінити обличчя наших північних земель. Коли теперішній стан триватиме ще довше, тоді комунізм запустить своє коріння так глибоко, що важко буде його знищити і чужий елемент візьме тоді теж легко верх.

Дихавичний поїзд звільнює свій і так не дуже швидкий біг. У віддалі вирнають якісь світла... Наближається станція.

Гострий скрегіт коліс на рейках, зворотниці... і я несміливо прошу свого співбесідника прияти від мене кілька українських часописів. Мале схвилювання, кілька ввічливих слів і ми прощаємося.

— Дай, Боже, частіше стрічатися!

Підкарпатський.

З польської преси.

Атентат та його сензаційні куліси.

ЧОМУ ДОСІ НЕМА КОМУНІКАТУ ПРО ВИСЛІДИ СЛІДСТВА?

Хоч від бомбового атентату у Сьвідрах Малих — читаємо в „Роботніку" з 23. ц. м. (ч. 215) — минуло вже 5 днів, проте польське громадянство жде ще постійно на офіційний комунікат у справі особи атентатчика і середовища, з якого він вийшов. Відсутність цього комунікату судово-слідчі власти мотивують причинами слідства. Все це можна зрозуміти і польська преса терпеливо жде на офіційний комунікат. Тимчасом агенція Аваса вже другого дня розіслала до закордонних часописів усі ті подробиці, що для польського громадянства мають залишитися до того часу тайною.

Одно з двох: або є тайною, в такому випадку слід її зберігти проти всіх, а не лише виключно до польської преси, що остаточно дістає закордонну пресу і знає всі скриті подробиці; або нема тайни для закордону і чому в такому випадку польський читач має губитися у здогадах?

Всі ці міркування „Роботніка" є дійсно влучні і те саме вже „Діло" в передовій статті ще два дні тому писало. Дійсно дивно, чому ще досі влада не оголосила офіційного комунікату.

„Дзенник Польскі" додає від себе:

Тимчасом висліди слідства у справі атентату на полк. Коца дійсно ревеляційні. Їх потверджує французька й англійська преса, що подає дуже обширні і прецікаві ревеляції про самого атентатчика, його партійну приналежність і спосіб виконання атентату. Ревеляції закордонної преси викликали велитенське враження. Як виходить з ревеляцій цієї закордонної преси, тло цієї справи дійсно розторощуюче для одної з політичних партій у Польщі. Нема вже двох думок, що сензаційний політичний процес у справі атентату на полк. Коца матиме далекосяглі наслідки для укладу сил, політичних відносин і навіть метод правління у Польщі.

ТАЄМНІ ПРУЖИНИ АТЕНТАТІВ.

Орган ендецької партії „Варшавскі Дзенник Народови" у звязку з оригінальним становищем ред. Мацкевича у справі атентату на полк. Коца, що його ми зреферували у вчорашньому „Ділі", займає таке становище до низки політичних атентатів у Польщі:

„Влучним лише видається нам зіставлення вбивств: Тадея Голувка і Бронислава Перацького з атентатом на п. Адама Коца. Слід би до тієї листи на її початку вписати забуті вже нині бомбові атентати Багінського і Вечоркевича в 1923. р...

Устійнено, що Багінський був комуністом, але Вечоркевич ним не був. Їх мотивів ділання не вияснено і вони вже не будуть вияснені, бо їх вбили, коли вибіджали до Совітської Росії, вимінявши за якихось комуністів (??)

Схоплено вбивників Тадея Голувка, але це не кинуло нїякого світла на мотиви, що ними кермувалися ці вбивники та їх інспіратор Барановський, щеф української терористичної групи й одночасно агент політичної розвідки.

Вбивник Бронислава Перацького пропав без вісти, а хід слідства і судова розправа кинули лише слабе світло на мотиви ділання українців, обвинених за співучасть у злочині.

Щоби слідство у справі атентату на п. Адама Коца дало кращі і більше реальні висліди. Це вдоволило би прилюдну опінію і принесло би спокій в політичне життя краю.

Обсервуючи зовнішню сторінку подій, трудно опертись вражінню, що існує якась таємна рука, що послугується ріжними слідними знаряддями, доконує якихось потягнень і порахунків зовсім незрозумілих для прилюдної опінії. Таким типовим атентатом, позбавленим наглядного і зрозумілого змислу є те, що сталося у Сьвідрах Малих. Але саме тому воно дуже тривожливе і ще більше вимагає вияснення. Найлекше і найвигідніше було би сказати, що маємо тут до діла з „чужою агентурою". Одначе це нічого не вияснило би. Лише докладне й основне слідство може викрити цю злочинну руку та устійнити, чиєю вона є „агентурою".

ЗАНАДТО ПОКВАПНІ ПІДОЗРІННЯ.

До цього голосу орган польських націоналістів, зближених до ОНР. „АБЦ" дає такий багатомовний коментар:

„Кожний поляк нерадо буде приписувати злочин полякам. Може бути, що руки безпосередніх виконавців були польські, але пружина, що кермувала — хіба ні".

Статтю „Варшавського Дзенника Народового" приняла прилюдна опінія — читаємо у львівськім „Дзенніку Польскім" з 23. ц. м. — з тим більшим здивуванням, що він у незрозумілий і майже цинічний спосіб намагається повязати серію атентатів у Польщі з останніх років акцентуючи якимсь недомовленням на таємне джерело, що доконує незрозумілих для опінії порахунків.

Вкінці „Газета Польска" з 23. ц. м. (ч. 202) забирає ще раз голос у звязку зі зреферованою в „Дїлі" два дні тому статтею „АБЦ" п. н. „Як що це правда" і пише:

„Хочемо ясного і загального осуду злочину і цього і кожного іншого, без огляду на те, хто його поповнив і проти кого вона була звернена. Ті, які в такій хвилині, що її переживаємо тепер не можуть здобутися на те, нехай пізніше не дивуються, що їх уважають співвинними".

„Міркуємо, що не вільно нікого обвинувачувати без доказів. Але ще сильніше мусимо осудити диверсію, що її на що тему виконує один відомий зі своїх екстравагацій виленський публіцист".

Ось так „Газета Польска" припишпилила ред. Мацкевича за його суґерування атентату українцям.

Тільки вітер свище протяжно, немилосерно. Тільки темінь непроглядна.

І молода жінка ще раз отвирає очі.

— А знаєш, мама буде чекати на стації. Я писала, щоб вийшла.

І знову тихне. Тепер уже на довго.

III.

Коли ранок виповзає зза високої гори і блискучим оком оглядає свої зелені, ще заспані гори, заїздить перед малий стаційний будинок жовтолякерована бричка. Висідає старенька жінка й входить до ждальні. Біля віконця, що брудне й уже може з рік нечищене киває сонно начальник стації.

— Чи швидко буде нічний експрес?

Начальник підводить свою руду голову, хвилину дивиться незрозумілим поглядом на старушку й махає рукою.

Жінка не розуміє його бурмотіння, тому повторює свій запит. Але це начальника вже до решти обурює. Якже це? Не досить, що цілу ніч сиди й чепи не знати якого дідька, ще й відповідай настирливим подорожнім. І начальник обертається до старенької жінки й кричить.

— Експрес, питаєте? І знов махає сухою рукою.

Старушка уже занепокоєна.

— Що сталося?

Начальник робить великі очі й повторяє немов до себе.

— Що-о-о сталo-о-ся? То ви не знаєте? Та ж експрес уже ніколи не зайде на нашу стацію. Ка-та-стро-фа...

Стара жінка встигла ще зойкнути й омліла обсунулася долів.

А через її голову прошумів диким свистом дармо ожиданий нічний експрес.

Великий Театр

Тільки два виступи „Варшавського Цирулика" у днях 24. і 25. липня ц. р. в год. 8 веч. у великій ревії Тувіма Гемара і Мінкевича

„ФРОНТОМ ДО РАДОСТИ"

Великий Театр

Еспанська правиця консолідується в таборі ґен. Франка.

ТАЄМНИЧА МІСІЯ ХІЛЯ РОБЛЄСА.

Як подає Авас зі Саляманки, ген. Франко відбув з Хілем Роблесом, б. міністром війни і провідником католицької „народньої акції", який тепер приїхав з Лісабони. Як подає „Джіорнале д' Італія", в національних колах припускають, що Хіль Роблес дістав тайну місію боронити інтересів національного уряду в Англії.

У Берліні приняли цю вістку як щось зовсім природного. Тісна співпраця з Хілем Роблесом — мовляв поважно збільшить популярність ген. Франка в цілій Еспанії крім того в Англії виключе певність, що ген. Франко не думає закріплювати диктатури.

ПОСОЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ У ҐВАТЕМАЛІ.

Президент Ґватемалі приняв учора нового посла еспанського національного уряду Рафаеля Трана Бляско, що передав йому дипльоматичні повновласти.

ЗБОМБАРДУВАЛИ МАДРИД І БАРСЕЛЬОНУ.

Вчора пізним вечором національні батерії пів години обстрілювали центр Мадриду. Дотепер найшли 8-ох убитих і 20-ох ранених; точна скількість жертв ще невідома.

Національний корабель вистрілив учора двацять кілька разів на Барсельону. Які втрати та скільки жертв — покищо невідомо.

Підготова державного перевороту на Мадярщині?

Будапештенська президія поліції повідомляє в комунікаті, що вона арештувала псевдожурналіста Фарсі, провідника правих радикалів, який підготовлював державний переворот, зрештою без підтримки поважніших організацій. Спробу перевороту здавлено в зародку.

У Будапешті говорять, що у звязку з цією справою переведено великі арештування серед правих радикалів.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

Економічний огляд.

Торговля овочами і наші купці.

З нагоди овочевого сезону дістали ми осьтакі завваги:

Від деякого часу є ми свідками протижидівських ексцесів, які ніби мають на цілі „віджидовити" торговлю. Очевидно такий спосіб господарської боротьби **не має ніяких глуздів.** Матеріяльні втрати, що їх кожночасно заподіють такі ексцеси, винагороджують жидам їх закордонні одновірці, даючи ввесь час доказ кольосальної **солідарности.** Одинокий культурний спосіб поборення конкурента — це чесна купецька калькуляція, добірний товар та солідна обслуга. Отже коли ми беремося за торговлю, то повинцими прикметами поборемо жидівських торговців без гвалту і без биття шиб. І тут булоб усе в порядку, якщоб ми тут на землях Східної Галичини і Волині, могли свобідно вести торговлю і підтримували лише своїх купців та свої промислові вироби. Однак експанзія польських політників не обмежується лише до нагінки на жидівських купців. Вони поширюють її далі, на нас, на українські торговельні підприємства, вони кажуть, що мусять торговлю на наших східних землях не лише віджидовити, але й відукраїнізувати. Може цього отверто не пишуть, але тайком про це дебатують, насилають на наші землі своїх купців, а де якась бранжа залежить від польських чинників, там вже отверто протегують польського підприємця, проти українця.

Приглядаючись напр. торговлі овочами, бачу, що тут йде дійсна праця над віджидівленням тієї бранжі, але одночасно йде праця в тому напрямку, щоб ті українські станиці, які досі займалися торговлею овочами, зовсім зліквідувати.

Сади, що є в руках переважно польських поміщиків, винаймають лише полякам. Колиб українець хотів внарендувати в польського пана сад, то даремні будуть його зусилля, хіба що змінить обряд. Коли хлоп на селі хоче купити кусок дворської землі, то мусить змінити обряд. Це вже увійшло в моду та безцеремонно ставлять українському селянинові таку умову і часто-густо хлоп, жалний землі, ту умову приймає. Але, щоб при аренді саду на кілька літ ставити українцям такі вимоги, це вже таки верх цинізму зі сторони польських дідичів.

Які плани мають компетентні чинники в справі торговлі заграничними овочами, тією справою я не цікавився покищо. Але мене цікавив **овочевий ринок у Львові.** Отже тут плянують таке: Львівська Хліборобська Палата, як кажуть, має організувати небавком курси для овочевих страганярів. Абсольвенти тих курсів мають займити **всі місця на львівському ринку.** Таким чином створять велику конкуренцію для жидів овочарів, бо їх є у Львові найбільше. Також мають зорганізувати розносну торговлю овочами по цілім Львові. Цією торговлею мають занятися польські академики. Такі є пляни і проекти львівських чинників при Хліборобській Палаті. Що їх вони будуть реалізувати скорше чи пізніше, в цьому нема сумніву. І так наші бойки-овочарі, що від давен-давна торгують овочами, матимуть конкуренцію і то неабияку.

В такому стані річи ми не можемо опускати рук. Не глядячи на всякі трудноші мусимо шукати в торговлі і промислі вартатів праці. Але саме з огляду на всі оті трудноші, які стоять перед нами мусимо подбати про це, щоб ті одиниці, які беруться за торговлю, були проворні і національно свідомі, та щоб як купці потрапили витримати конкуренцію і вдержатися на своїй позиції. Маючи на увазі торговлю овочами, яка тепер входить у свій сезон, ми повинні таки здобути **найкращі та найдешевші джерела закупу,** чи через арендування садів у своїх, якщо не можна в чужих, чи то через скуп овочів у інших арендарів. Те, що нашим підприємцям не хочуть винаймати садів, не повинно нас зражувати. Ми **своєю солідністю** можемо довести до того, що такий дідич-політик, що буцімто не хоче мати з нами до діла, бо ми українці, при деяких обставинах сам прийде до нас і проситиме увійти з ним у зносини. Овоч — це сезоновий артикул, котрий псується і його не можна перетримати до ліпших та більше сприятливих умовин. І коли такого дідича чи гуртівника біда припече, то він сам прийде до нас і проситиме, взяти його товар, та ще й приступну ціну дасть, бо політика політикою, а життя життям.

Так само не страшні будуть нашим бойкам академики, що схотять по домах носити овочі. Бойко витревалий, терпеливий. Він довше витримає ріжні злидні ніж делікатний панич-академик. Але з конкуренцією треба нам на всякий випадок рахуватися і до неї приготовитися.

Не оглядаючись ні на кого, треба нам завдалегідь приготовитися до торгівлі овочами, які цього літа, славити Бога, зародили і збори запов'ідаються гарні.

Г. М-ч.

В хаосі господарських систем.

ДВА СВІТИ: ЛІБЕРАЛІСТИЧНИЙ І АВТОРИТАТИВНИЙ. — РОЛЯ БЛЬОКУ „ОСЛЬО". — ДАЛЬШІ ВИГЛЯДИ МІСІЇ ВАН ЗЕЛЯНДА.

Щораз сильніше зарисовується межа поміж державами з господарсько-ліберальстичними чи легко-етатистичними тенденціями і поміж державами строго-етатистичними. Німеччина, Італія і їх сателіти виказують сьогодні вже такі господарські системи, що людям до подумання є можливість втиснути їх у рямці **загально-світової вільноторговельної системи.** Дехто вже питає: чи господарське плянування в Німеччині і в Італії не означує вже такого ступня, як це є в СССР? Щоправда Німеччина не відкидає співпраці зі світом на платформі госп. лібералізму. Але поворот до цієї платформи уявляє собі вона дуже скомпліковано. Коли ван Зеланд відвідав Берлін, щоб зорієнтуватись в його наставленні, др Шахт засипав його цілою масою **політичних вимог...**

Мала надія мабуть на розріст ліберальстичних тенденцій на світовій площині, зродила „блюк з Осльо", в якому затіснено свою госп. співпрацю 6 держав: Швеція, Норвегія, Фінляндія, Данія, Голяндія і Бельгія. Цей блюк, що вийшов у життя 1. ц. м., означає **ступневий поворот до господарського лібералізму** в розмірно вузьких локальних межах. Дехто вважає цей блюк першим проявом консолідації групи ліберальстичних держав, до якої фактично чи чуттєво **гравітують сьогодні** держави з традицією демократичного лібералізму, з господарським життям, що його формував капіталізм, державами, заволодівши капіталами, навіть із надзвичайним цих капіталів.

Після повороту ван Зеланда з Америки, де його розчарувала думка пред. Рузвельта про те, що замість скликати світову господарську конференцію є ще **завчасні,** закріпилась думка, що місія ван Зеланда не вдалась. Та не слід забувати, що подорож ван Зеланда була тільки **інформативна.** Він збирав матеріяли, щоб їх опрацювати і в результаті дійти до остаточного висновку, чи суперечности між поодинокими державами можна усунути, чи є вони непроходимі. Ось напр. преференції договору в Оттаві (В. Британія і домінії), що їх уважає през. Рузвельт **головною перешкодою у світовій торгівлі,** не є ненарушимі. В цьому запевнив ван Зеланда англ. премієр Чемберлен, коли цей популярний тепер у світі бельгієць повертався через Льондон на свою батьківщину. Труднощі згармонізувати госп. співпрацю поодиноких держав лежать не так у принципах засад договору в Оттаві чи Осльо до цілости, як радше у найденні спільної мови двох сьогодні розмежованих світів: ліберальстичного (як не на ділі, то в замислах) і авторитативного, з його строгим етатизмом і політикою самовистарчальности. Отже в тому лежить тайна успіху дальшої місії ван Зеланда.

Н-вич.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ У ЛЬВОВІ ШУКАЄ ЗВЯЗКІВ З НАШИМИ ГОСПОДАРНИКАМИ НА ЧУЖИНІ.

В „Торговлі і Промисл." з 15. липня поміщений заклик СУК з проханням до преси передрукувати його. Текст заклику ось-такий:

До українських купців і промисловців за кордоном.

Союз Українських Купців у Львові, бажаючи мати в евіденції всіх українських підприємців в час коли вони не були, та мати з ними зв'язок, просить усіх українських купців і промисловців по всіх краях у світі подати свої адреси та інформації: чим хто торгує, чи пак, що виробляє (продукує). Бажане булоб теж дістати від них короткий огляд їх фахової праці, інформації про технічне ведення підприємства, виробничову стопу, місцеві можливости і кон'юнктуру, тощо. Колиб можна було поділитися зі своїм досвідом, або представити, як працює чуже купецтво і чужий промисл — то булаб надзвичайно цінна лектура для читачів „Торговлі і Промислу".

Просимо взагалі всіх українців-громадян, деб вони не перебували, подати адреси наших купців і промисловців, бо може бути, що наша преса не кожного відшукає, чи не кожний зверне увагу на наш заклик.

Всю українську пресу в краю і закордоном просимо ласкаво в ім'я розвою нашого господарського життя — передрукувати цей наш заклик.

III. ВАКАЦІЙНИЙ КООПЕРАТИВНИЙ КУРС У ГРЕБЕНОВІ РОЗПОЧАВ СВОЮ ПРАЦЮ.

Під цим наголовком містить ГКТ з 18. липня інформаційну статейку, з якої довідуємось, що курс відчинено 10. ц. м. у читальні „Просвіти". На курс прибуло 39 кооп. працівників. Заступлені всі повіти української кооперації в 14 повітів.

Курсові патронують: голова РСУК Юліян Павликовський і нач. дир. РСУК Остап Луцький та голова Надз. Ради місцевої кооперативи о. декан І. Смачило, парох Гребенова.

Технічний провід курсу спочиває в руках делегованого РСУК референта кооперативного навчання д-ра Карла Коберського.

Інтернатом для курсантів служить відділ службовців „Дністра". Інтернат веде п. Н. Косевичіва.

Відкриття курсу довершив нач. дир. РСУК Остап Луцький вясовуючи генезу і мету вакаційних курсів, заініційованих в році 1935 в Косові.

Після артистичної частини відкриття, слідував виклад голови РСУК Юліяна Павликовського на тему: „Кооперація і політика", в якому всебічно заналізовано потребу політичного нейтралітету кооперативного руху, нейтралітету, який одначе не поривається з політичною відсталістю кооперації як вітки національної праці на полі господарсько-суспільнім, який не звільняє кооператорів від громадянських обовязків.

Після реферату відбулася — згідно зі звичаєм — довша дискусія, яка виявила одностайність дискутантів з тезами реферату.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

КОНГРЕС КНИГОВОДІВ.

Заходом „Звязку Книгових в Польщі" і 15 інших організацій відбудеться в днях 31. жовтня і 1. листопада конгрес книговодів із цілої Польщі. Гаслом конгресу має бути „господарська напруга". Праці конгресу обіймуть три групи справ: наукові, організаційні і станові.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІДНОСИНИ В ЕКОНОМІЦІ ПОМОРЯ.

Накладом „Інституту Балтицького" в Гдині появились дві картографічно-статистичні праці Вржосека і Зверка п. н.: „Національні відносини в поморському хліборобстві" і „Чужий елемент в госп. житті Поморя". Перша праця розглядає поморське хліборобство з демографічного становища, виказуючи „упривілейовання" німців, як щодо посіданої землі, так і в дотеперішньому процесі парцеляційному. На таблиці виказано м. ін., що німецького населення на Поморю є 12%, а землі мають вони 27.5%, і то кращої землі. — В другій праці обговорена участь німецького елементу в кооперації, торговлі, промислі і ремеслі. І тут, як зазначують автори, німці змайоризували польський елемент. Коли йде напр. про кооперацію, то тільки в 4 повітах поляки мають більше кооператив ніж німці.

СВІТОВА ХРОНІКА.

НЕПЕВНЕ „ЗАВТРА" У ФРАНЦІЇ. — ЗМІНА НА СТАНОВИЩІ ГУБЕРНАТОРА БАНКУ ФРАНЦІЇ.

Господарська ситуація Франції є тепер така, що не знати, які несподіванки принесе вже завтрішний день, яких нових засобів схопиться уряд, щоби мати як-так твердий грунт під ногами, як зареагують у дальшому піни на ситуацію франка, на який відрух здобудуться французькі маси, тощо. Француз не вважають тепер цілої політичної ситуації довготривалою. Доказом того м. ін. є, що кандидат фінансових кругів на губернатора Банку Франції, б. губ. Індохінського Банку Боуен (співробітник проф. Ріста) не прийняв запропонованого йому посту. Як пишуть — він переконаний, що коли тільки фінансова ситуація покращає, людовий фронт знову сягне по владу і провалить уряд Шотана. Ворожать, що це станеться у жовтні, негайно після закінчення світової виставки. Іменований губернатором віцегубернатор банку Пер Фурньє. Кажуть, що він не буде ставити перешкод міністрові Бонне в його виправі фінансів Франції. Але не його особа спричинить те, що було причиною персональної зміни на становищі губернатора центр. банку, а саме реемігрантів франц. капіталів з заграниці, не залежить від того, наскільки його ім'я викличе довіря посеред франц. капіталістів. Надія на це невелика.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Майбутня війна та оборона цивільного населення.

Хемічні боєві засоби.

В попередній статті обговорили ми ріжні роди бомб, що їх будуть уживати в найближчій війні. Тепер приглянемося **хемічним боєвим засобам,** яких вже уживали у світовій війні, та й тепер уживають в Еспанії.

Боєві гази парні й непарні. Боєві гази це газові субстанції, рідкі й цінкі, у виді пари, води або твердого тіла, що розпилені у воздусі або на поверхні землі й на предметах, діяють шкідливо на людський організм. Ушкоджений організм називаємо затроєним або загазованим. Затроєння наступає у віддихових дорогах (в горлі і легенях), рідше на поверхні тіла (на шкірі) при безпосереднім зіткненні з предметом закаженим боєвою рідиною. Затроєння організму може наступити також і в кормовім проводі через уживання поживи, чи води закаженої боєвим газом.

Боєві гази діляють шкідливо також і на звірята. Одначе вражливість домашніх звірят на гази не однакова, то всеж таки вона мало що ріжниться від вражливости людини.

Боєві гази приміюють у війні на те, щоби противника затроїти, спинити рух і працю та дошкулити йому фізично й морально.

Ріжні впливи на організм відомих нам газів, а ще більше їх зрадливі прикмети у звязку з побоюванням застосування в майбутній війні нових, ще не відомих нам досі газів, — викликує сильний вплив на психіку населення. І наслідком того повстає невідповідна оцінка летунськотазової небезпеки. Звичайно те, чого не знаємо, представляється грізніше, ніж воно справді є, а несвідомість правдивої небезпеки потягає за собою її легковаження.

Приглянемося ближче тим газам, що їх вже уживали, або будуть уживати на війні.

Як уже вище згадано, в війні можна вживати гази у трьох родах: у газовім стані, рідкім і цінкім. Всі ці три роди газів розглянемо по черзі.

Газова трійлива субстанція або боєві повітряні гази по отворенню збірника (газова пляшка, бомба, стрільно наповнене газом і т. д.) відразу розходяться у воздусі. Частинки газу затроюють воздух і це зветься газовою хмарою або трійливим облаком.

Боєвий газ затроює тільки долішню верству воздуха, найвище до 30 м, бо частинки боєвих газів є декілька разів тяжчі від воздуху й мають тенденцію удержуватися при землі, виповнити та втискатися до ріжних заглиблень у терені.

До летунських боєвих газів зачисляють: хльор, фосген, хльорціян, пруску кислоту, акролїну, двохролометиловий етер, двофосген, хльоропікрину, хльороацетон, бромоацетон і ін.

Текучі трійливі субстанції, або звичайні тривалі боєві гази у рідкім стані, звичайно виступають в терені як краплини і краплинки густіше або рідше розсіяні на поверхні землі і на предметах, що на ній находяться. Поверхня землі врошена краплинами боєвого газу творить т. зв. хемічну пляму, звану також трійливою плямою, парним або закаженим терейом. При спаді температури нижче 0 ступнів наступає зціпнення краплинок. Боєві тривкі гази, себто рідини, є тяжчі від води, тому краплі тривалих газів спадають у воді на дно.

Розпускальність газів у воді невелика, тому можуть вони у виді краплин або навіть цілими верствами довго глежати на дні ріки, керниці, в рові з водою, заховуючи свої трійливі й парні прикмети.

Краплі і краплинки, що скажують терен, парують поволи і уносяться у воздусі у виді опару (пари) тривалого газу. В той спосіб повстає над хемічною плямою також і газова хмара.

Коли тривкий боєвий газ роздробити механічним способом увоздусі, то він творить трійливу або парну мряку. В той спосіб може тривкий боєвий газ находитися у воздусі не тільки в постатті газових частинок (пари), але ще й у формі малесеньких краплинок (мряки).

Боєві тривкі гази є ось такі: бром, бензоль, бром ксилілю, фенідвохльороарсина, камїт, люізит, іперит і т. ін.

Боєві гази в стані твердім (цінкім) сильно розпорошені у воздусі служать також до затроювання воздуху, бо вони також творять газові хмари, в яких той газ находиться в постатті дуже дрібонького порошку. До цієї групи належать: бромоцівн, двофенільоціяноарсина, адамсит, хльороацетофенон, трифосген і ін.

Зі сказаного видно, що воздух можуть затроїти всї гази, значить гази в газовім, плинним і цінкім стані. Зате закажувати терен (творити хемічні плями) можна тільки плинними газами.

Про трійливі прикмети газів буде мова в черговій статті. **Ч.**

Загроза смерти на чистім воздусі

ВІД УДУШЕННЯ.

Один шотляндський нурець, 56-літній Джемс Мернс з Мідлекс пережив недавно жахливі хвилї.

Він працював у глибині 50 метрів під плесом озера Лоч Тріг. Джемс Мернс очищував там вихід із підземного каналу, що провадив води з озера до недалекої електрівні. Якось раптом він зачепив за гостру залізну штабу, що роздерла йому герметичний одяг нурця (такий, що не пёрепускае води).

Його стала заливати вода. Джемс Мернс негайно дав знак догори, щоб його рятували. Його витягнули, та він уже був зомлів.

РЯТУЮТЬ.

Його негайно роздягнули, вбрали в новий одяг і знову спустили на дно. Опісля стали його поволї витягати догори. Це зробили тому, що перехід із величезного тиснення вглибині до звичайних умовин нагорі міг вбити нурця.

Зприводу води, що вдерлася під одяг нурця, згущений воздух втиснувся до грудей, і в крові Мернса потворилися воздушні міхурці. Це спричинило жахливі болї нурцеві.

Негайно приміняли тут спеціяльні ліки. Вони на хвилину помогли, одначе згодом відізвалися знову болї.

КАБІНА.

Нещасного нурця знову спустили в воду й ще пізніше витягали його звідтіль.

Опісля відставили його як мога швидко до лічниці в Льондоні. Там замкнули його в герметичній (щільній) кабіні (наче скриня). Згодом ступнево розріджували у ній воздух, щоб таким чином звільнити кров Мернса від воздушних міхурців.

Згодом Мернс став на дорозі до повного видужання. Одначе лікарі впевняли, що коли його не рятували б були в такий складний спосіб, то не можна було б і мріяти про вдержання його при житті.

Ґанґстер у фраку.

Гарі Сайтемора визнали найбільш небезпечним та неуловимим ґанґстером. Його прозвали теж „ґанґстером у фраку", або „королем злодіїв".

Судовий процес, що закінчив карієру Гарі Сайтемора, виявив, що Сайтемор за десять літ зумів награбити клейнотів на величезну суму 15 мілїонів долярів.

ДОРОГЕ ЖИТТЯ.

Ніхто не хотів вірити, що Сайтеморові не залишилося нічого з тої величезної суми.

Одначе й Сайтемор і його дружина заявляли, що життя „великого" злодія й ґанґстера коштує багато більше, як життя „звичайного" мілїонера. Підготова крадіжі пожирає дуже багато грошей, а іноді крадіж і не покриває видатків.

Гарі Сайтемор мав багато відповідних прикмет, що влекшували йому його „ремесло". Він був дуже гарним мужчиною, чепурним, вимовним, моторним і міг свобідно повертатися між горішними „десяти тисячами", (як зовуть американських багачів). Він робив дуже велике вражіння на жінок. Дочки американських мілїонерів, европейські аристократки, багаті жінки з цілого світа не зводили очей з нього. Він міг дуже легко одружитися з багачкою та зажити у спокою. Одначе він звертав на жінок увагу тільки тоді, як цього домагалося його „ремесло". Єдиною жінкою, що зуміла його прикувати до себе, була його дружина — Мільред. Автім клейноти мали мабуть на нього якийсь дивний вплив; на них самих йому залежало мабуть більше, ніж на грошах.

СПІЛЬНИЧКА.

Як інші злодії, мав і Сайтемор спільника, а власне спільничку, що належала до найліпшого товариства. Вона добувала для нього відомості і впроваджувала його в це „товариство" багачів. Вона пристрастно грала в газардові гри й їй треба було багато грошей. Сайтемор давав їй 50 відсотків прибутку.

Всі більші крадежі він довершив із неймовірним щастям. Траплялися йому іноді й веселі пригоди. Нпр. один американський мілїонер звернувся до нього з проханням. Жінка цього мілїонера держала його „дуже коротко" і сама господарила його грішми. Сердега мілїонер не мав грошей на свої потреби.

Він вирішив із Сайтемором викрасти в жінки клейноти. Вони коштували 800 тисяч долярів. Все таки мілїонер дуже зрадів, коли Сайтемор вручив йому 60 тисяч долярів.

ГОСТИННІ ВИСТУПИ.

Сайтемор виїздив теж на гостинні виступи до Европи. Бував у Парижі, Відні, Берлїні та Льондоні. А в кожному тому місті ограбив чимало жінок. Про такі грабежі влада здебільшого нічого не знала, бо пошкодовані не бажали собі зайвого „скандалу", або-ж не вважали Сайтемора — злодієм. Довгий час ось-так безкарно гуляв Сайтемор між багачами.

Аж урешті йому похвинулася нога. Його приловили на крадежі перел у відомої співачки Грейс Мур.

Процес Сайтемора був на устах цілої Америки. Йому присудили сорок літ тюрми. Коли він ішов до тюрми, в нього було 37 літ.

—o—

ВЕРТАЮТЬСЯ ДАВНІ ДОБРІ ПОШТОВІ ЗВИЧАЇ.

Один мадярський листар із Кляйнпешту хотів собі облекшити працю підчас обслуговування сільського району і тому взявся за неоригінальний, але практичний спосіб. На піддаші поштового уряду знайшов стару поштову сурму і відчистивши її вийшов на район. Їдучи сільською вулицею виграваз поштовий сигнал. На голос сигналу збиралися при вікнах мешканці села, яким листар доручував нові часописи і листи.

Цей спосіб облекшив практичному листареві обслугу величезного району і повідомлював мешканців села про присутність листаря.

Дирекція почти не заборонила тієї новинки, але навпаки, доручила ще й у кількох інших урядах спробувати цього способу. Можливе, що по кількох місяцях експериментів мадярська пошта введе цей старий традиційний уряд по всіх почтових урядах і агенціях на селі.

—o—

31-ЛІТНІЙ СОН.

У міській лічниці в Йоганесбургу (Полудн. Африка) перебуває від багатьох літ пацієнтка Анна Званекель. В цілому місті відома вона з довгого сну. Щоденно будиться вона в 7-ій годині рано, їсть у ліжку скромне снідання і кладеться знову на відпочинок. Таким чином організм цієї 65-літньої пацієнтки пережив уже 31 літ.

Перед кількома днями пацієнтка перервала свій довголітній сон і виїхала до свого маєтку, положеного в околиці міста. Цей факт перерванння сну і поява багатої дідички на вулицях міста викликав величезну сенсацію.

Небавом зійдеться окреме лікарське консиліюм, яке проголосить звіт із цієї дивної недуги.

З української преси.

„Третій напрям“ на Закарпатті.

На українському Закарпатті в ЧСР є — як відомо — три течії, що нас найближче торкаються: національно-українська, московська та москвофільська і т. зв. „третій напрямок“. (Очевидно: не рахуємо чехізації й словакізації та сильного жидофільства, до якого належать головно жиди). Коли дві перші течії, українська й москвофільська, нашому краєвому громадянству знані, то майже зовсім незнаний і цілком незрозумілий той „третій напрямок“, найбільше характеристичний для закарпатського хаосу та неодорослих культурницьких відносин. Тому просто для інформації, для орієнтаційних цілей, наводимо (з деякими скороченнями) новісіньку статтю ужгородського „Українського Слова“ з 15. ц. м. п. н. **„Коли мусимо говорити“**, яка звертається саме проти тієї „третьої“ течії, якої органом є „Неділя“ та на якої чолі стоїть — на превеликий жаль — єпископ Стойка, що не йде слідами грекo-катол. Церкви в Галичині, яка тут стала пробудником і твердинею української національної культури, тісно зв'язавши себе з народом. Рішуче й безкомпромісове становище українського закарпатського громадянства супроти того „третього напрямку“, який хоче культивувати льояльне, партикулярне й назадницьке „руснацтво“, є надзвичайно відрадним покажчиком того правильного шляху, по якому йде українське національне відродження Закарпаття: краще боротися з перешкодами, що їх ставить прихильна москвофільська чеська мовна політика, ніж іти в короткозорого опортунізму на такий компроміс, який суперечить почуттю національної гідности.

Ми вже сказали собі були, що про „Неділю“ більше не будемо писати, бо за нею стоять якісь такі дивні й незрозумілі люди, що подібних треба шукати по цілому світі й може не знайшли б їх більше. Ті люди — це мабуть сама вкоплочена вертість і аж смішна наївність, але тепер написали вони справді характеристичну для себе статтю, про котру при найліпшій волі не можемо мовчати.

Панове з „Неділі“ обурюються, на п. віцепрезидента д-ра Мезніка, що він зігнорував їх і не запросив на анкету в справі мовного питання й у своїм органі виступають із таким оригінальним, соломонівським проєктом: „Лишаймо ми всю балачку про академії наук, про фільольогію і про інші хитрости, а замість того, обернімся до самого народу“. Прочитавши це, чоловікові аж у голові від здивування завертається і при найліпшій волі будиться сумнів, чи справді ті люди — хоч трохи освічені й інтелігентні, що таке пишуть, чи вони при здорових змислах? Простіть, панове, але чи ви хоч крихітку подумали над тим, що ви написали, а написали в репрезентаційнім органі гр.-кат. духовенства, в напівофіціальнім органі єпископа Стойки? Чи ви знаєте, панове, що це академія наук, що це фільольоги? Чи ви думаєте, що академія наук — це збір пастухів і дурнів, що нічого спільного не мають із народом і його мовою, а свої засади з повітря беруть, як ви?

...Незвичайно дивно нам, що ви, панове з „Неділі“, вже більше разів висказалися проти авторитету науки й наукових людей. Розуміємо, що між вами нема жадного авторитетного наукового чоловіка, жадного фільольога, тому й не відважуєтеся станути до розмови з фільольогом; розуміємо, що ви свої тези не можете оперти на рішеннях жадної на світі академії наук і тому відкидаєте всякі академії і взагалі академії наук і рішення наукових людей називаєте злобною хитрістю — це розуміємо. Але ніяк не можемо зрозуміти, чому це ви, панове, так по дітвацьки страшно боїтеся світла науки? Чи ви самі так боїтеся, чи хтось вам так диктує?...

...Що нині наш нарід релігійно розділений, головною причиною є, що ви, панове отці недоцінювали світла Божої науки й не давали його вірним у проповідництві й у катехізації. Надармо гойкаєте на безбожних чехів і еміґрантів, будьто би вони були одинокою причиною роздору нашого народу схизмою. Головною причиною було (ба ще й нині є!) те, що ви успокоювали себе пустими фразами („богобойний наш народ“), не працювали над народом, не освідомлювали його, легковажили собі небезпеку православія для гр.-кат. церкви, хоч вона велика була вже й перед війною.

Ми вповні розуміємо вашу тактику, що ви боїтеся, мов дідько свяченої води, всього, що нагадує нам одність культури з нашими братами, що поза Карпатами. Так поступали ваші попередники, ваші настоятелі, котрі довгими лекціями й карами обкладали кожного священника, що відважився заглянути до Львова.

Ваша ненависть до всього, що українське, посунулася вже так далеко, що в вашім засліпленні ви по рабськи гнете свій хребет перед своїми власними ворогами, а вгинаєтеся по рабськи перед ними тому, що й вони щиро ненавидять українців. Виписуєте похвальні статті конгресові Учит. Товариства, хоч цей конгрес ясно й офіціяльно осудив вашу науку й ваш третій напрям. Преосв. Стойка висилає на той конгрес свого відпоручника о. кан. Коссея, хоч цей конгрес зігнорував єпископа, бож вислав привітні телеґрами до всіх, навіть до начальника шк. реферату, а єпископа поминув.

А вже найбільш наївне є те, що „Неділя“ й ті, що за нею стоять, хотячи дискредитувати напрям українців, підсуває їм впрост, чи не впрост ірреденту, а по рабськи шукаючи собі міцних союзників, які підперлиб її в замірах і плянах, видвигає раз по раз, треба чи не треба, свою льояльність до чехів і остентаційно оперує фразою: „наша мила чеськословенска република“, з чого вже й самі чехи сміються, а панове з „Неділі“ по дитинному думають, що чехи такі наївні, що не бачать і не знають, які щирі симпатії до них криються під тими чорними сутаннами й червоними поясами.

У вас наш нарід щораз ясніше бачить своїх запеклих ворогів і найбільших шкідників. Не ви виведете наш нарід із мовного хаосу! Не ви, але світло науки, наукові академії й фільольоґи виведуть наш нарід із того хаосу. В мовнім питанню із своєю „Неділею“, завдяки її видавцям і редакторам, ви скомпромітовані до крайности й раз на все втратили ви перед народом авторитет і право забирати слово в тій справі. Дав би Бог, щоб ви не втратили того авторитету скоро і в справах віри!

ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК
при
Українському Технічно-Господарському Інституті приймає впис студентів на перший семестр.

Програма Школи складається з восьми таких груп предметів: 1) Загальна політика, 2) Держава і право, 3) Соціяльна політика, 4) Економіка, 5) Соціольогія, 6) Журналістика, 7) Українознавство, 8) Різні предмети загального характеру.

Викладають професори **Української Господарської Академії** та інших українських високих шкіл.

Навчання триває **шість семестрів**. Провадиться **позаочною** (кореспонденційною) методою.

У дійсні **студенти** приймаються особи з закінченою середньою освітою. Особи без матури можуть вписуватися до школи, як **курсанти**. Після закінчення школи абсольвенти дістають **диплом**.

Проспекти з умовами студій і таксами за навчання **безплатно**. Звертатися на адресу: Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut. Podebrady Tchecoslovquiev, або Товариство „Сільський Господар“, Львів, Ринок 10. На першу відповідь прикладати міжнародню поштову марку.

На ту саму адресу надсилати прохання і заяви у справі студій на 4-річному Високошкільному **Економічно-Кооперативному Відділі**, 2-річному **Технічному Сільсько-Господарської Промисловости**, 2-річних курсах **Українознавства**, Високих Курсах **Громадської Агрономії**, 1-річних курсах **Бухгальтерії** та короткочасових курсах чужих мов, пасічництва, американського промислового пасічництва, садівництва, консервації і переробу садовини та городини, обробу шкіри, мило варства, фотографії, радіотехніки, птахівництва та городництва.

РОМАН ДУДИК. 2

У ліси! У гори!

(Докінчення).

„Пречистая Діво, Мати
Нашого краю...“

— пливе пісня туди, де може тільки дійти думка, або така щира пісня... Хвиля тиші... Радіють сріблисті буки, усміхається молоденька біла береза, злегенька верхами шумить смеречина. Нема ні „старої войни“, ні молодшого братства. Є родина. Є темний, зелений ліс з усім своїм лісним чаром, запах лісних квітів і зел, запах рідної землі, а над чубами дерев ледви видний між гіллям недосяжний блакит.

Пора на „обід“. Нагадується мені акварель в діда над ліжком: стадо вовків пирує над трупом роздертого оленя при світлі повного місяця, що саме заглянув згори в цей куток темного лісу. Тут не ніч, але день, не кусники ковза, але смажені частини куряток, ну і не вовки, а люди. Хоча при цьому не знати, чи курка в такому випадку може почуватися краще як олень?..

Професор Кулик обчисляє „штанд“. Усе находить в порядку, відкашлює повагом і кличе:

— Прошу панства! Прошу скористати з прекрасної нагоди корисної заміни! Маю ось тут у руці два пампушки „пальці лизати“. Годжуся проміняти їх за одну курячу ніжку! Завважую, що роблю це в ім'я альтруїзму, а першенство матимуть ті, що зголосяться скоріше по засаді „дівчі дає, хто скоро дає“.

— Скоренько, „возлюблені“, скоренько! Чи є у ваших серцях ще які почування милосердя? Чи може воно закаменіле не реагує вже на такі заклики, що пливуть із глибокої глибини пана директора і то...

— Амінь, отче пралате, амінь! Не думайте, що ваш „шницель“, якого так безцеремонно мучите, робить на мене яке враження, що хочете мене поставити аж перед такою альтернативою! Але, щоб бути виразумілим навіть у найкритичніших хвилинах, особливо дотично людей, які є не тільки технічними провідниками, але й духовними — можу додати до цих двох пампушків ще кусник медівника, хочби за такого мізерного „шницля“.

— На жаль, директорцю, більше в мене дасть Біг! Ще перед хвилиною я був у „правному і фізичному посіданні“ двох „шницлів“. Але оце стверджую, що бачу з того другого вже тільки кусник у пальцях професора Долинки, так, що я приневолений тільки сказати йому „смачного!“.

— Дуже дякую, отче совітнику! Можу тільки дати одну заввагу на будуче: треба дбати в таких випадках не тільки за якість, але й за скількість — стверджує повагом професор Долинко.

— Ну, пропало! Сказано: „стара война“ — капітулює Кулик. Покищо зроблю панні Ірці вигоду і міняю пампушки за канапку.

Чи є в світі краща зірка,
Як моя кохана Ірка,
Чи є в світі де царівна,
Щоб була така чарівна.
Гей — гей, Ірчик, Ірчик
Личко в тебе як пшірчик!

Пливе пісня лісом і полями. Ні сліду втоми на двацятому може кільометрі маршу, свіжа сила, нова енергія видобута здавалось би звідти, де її нема ніколи! Навіть дівчина як калина панна Нуся машерує бадьоро, хоча „проколола ніженьку на бодак“. Та професор Влей і молоденький студент Осока ведуть її за руку, влегшують ходу.

— Товаришу Валей — кличе Долинко — уважайте там, щоби нам де панна Нуся не згубилася!..

— Ні, це тому, бо її болить нога!

— Нога? Перший раз чую, що як болить нога, то треба стискати руки! Цікава рецепта!.. Чи не д-ра Аликсевича?..

Поворот.

Якжеж без пісні? Лине вона якби з одних грудей, з одної душі, з однаковим переживанням. Одна гармонія без проб і вчителя, одні слова, що увійшли в память разом із життям — якби пісня дітей одної матери... Якесь благодійне почування, що кріпить сили, несе думку, вливає в серце любов до світа і життя.

Зі шумом кладеться зпід серпа спіле колосся. Усюди рух, усюди життя! А зпід села долітають слова пісні женців:

Замітайте двори, застеляйте столи,
Сподійтеся вінка до свойого двірка,
Ой, допоможи Боже і Пречистая Мати,
Пшениці дожинати.
А як той вінок визся, то сам Господь
дивився,
А Пречистая Діва на півкопі сиділа...

Чиж не сотворив Бог світ людині для праці і радости?..

Юськовичі, липень 1937.

Дирекція і Рада Комунальної Каси Ощадности міста Дрогобича
подає сумну вістку, що бл. п.

РАЙМУНД ЯРОШ

довголітній Президент Ради Комунальної Каси Ощадности міста Дрогобича і член Управи Союзу Комунальної Каси Ощадности у Львові, помер у пятницю 23. липня 1937. р., по довгих і важких терпіннях.

У передчасно померлім президенті тратить наше місто найлїпшого свого володаря, а населення нашого міста найдбайлївішого свого опікуна і приятеля.

Всі, без виїмку, мешканці нашого міста, задержать по вічні часи у своїй вдячній памяті свого бурмистра і президента, який майже 30 літ вкладав свої найкращі сили, здоровля і майно для добра міста і його мешканців.

ЧЕСТЬ ИОГО ПАМЯТІ!

Похоронні обряди в дбудуться в неділю, 25. липня ц. р., в год. 15-ій, з дому жалоби при вул. Міцкевича.

РАДА, ДИРЕКЦІЯ І СЛУЖБОВИКИ
Комунальної Каси Ощадности
в Дрогобичі.

Морські сили обох еспанських сторін.

У звязку з дискусією, яка йде в комітеті невтручання на тему надзирання морської контролі та *признання* еспанським урядам прав комбатантів, щоденник „Журналь де Женев" дає цікавий перегляд ворожих сил обох противників.

Червона фльота складається в першу чергу з кораблів середземноморської ескадри, яких моряки збунтувалися, коли старшини хотіли прилучитись до національного повстання. Між ними у першу чергу слід назвати **панцирник** „Хаїме I.", якого залога збунтувалася на шляху Ферроль-Мароко. Це останній з 3-ох 14.200-тонових панцирників побудованих 1913 р. Він має вісім 305-міліметрових гармат, двацять 120-міліметрових і 4 протилетунські. Дальше йдуть два 7.450-тонові **кружляки:** „Міґуель де Сервантес" і „Лібертад", що мають по вісім 152-мілім. гармати, чотири 102-мілім. і дві протилетунські. Гретій кружляк „Медез Нунез" має лише 4.500 тон і є узброєний у шість 152-мілім. гармати і дві протилетунські.

Крім того червоні мають **15 контрторпедовців** по 1.040 до 1.500 тон, **6 торпедовців** по 1.500 до 1.800 тон, **одну канонірку, 9 підводних суден та 17 помічних.**

Тепер ця фльота здекомплетована: вона втратила контрторпедовець „Альміранте Сервера", затоплений у Гібральтарському проливі і два підводні судна затоплені коло Коруні та Маняк. Одно з них національна фльота видобула з морського дна і тепер уживає; прихильники Валєнсії твердять, що це „судно невідомого походження", „Сервантес" і „Хаїме" I." поважно ушкоджені.

Національна фльота втратила **панцирник** „Еспана" (давний Альфонсо XIII"), такий самий як „Хаїме I", що наїхав на міну коло Сантандеру. Вона складається з кораблів атлянтійської ескадри, що їх захопили старшини при допомозі сухопутнього війська у базі Ферролі. Це **кружляки** „Альміранте Сервера", того самого типу що „Сервантес", 5.000-тоновий „Республіка" (розброєний; його гармати уставлено над Гібральтарським проливом), та два дуже модерні 10.000 тонові: „Канаріяс", що його збудували напередодні громадянської війни та „Банчарес", вікінчений уже після вибуху повстання. Вони мають по вісім 203-мілім. гармат, вісім 120-мм. і вісім протилетунських та по два прилади до відчалювання літаків.

Дальше до національної фльоти належать два 1.300-тонові кораблі: **контрторпедовець** „Веляско" і **канонірка** „Дато", 9 малих канонірок, **18 помічних суден** і 2.000-тоновий міномет „Юпітер".

Тонажем червона фльота куди більша від національної (95.000 тон проти 40.000), але боєвою вартістю їй не дорівнює, головно з огляду на недостачу доброго командного і технічного складу, що його моряки вимордували ще давніше. Перевагу національній фльоті дають також кружляки „Канаріяс" і „Банчарес", дуже бистрі та добре озброєні.

Не диво, що червона фльота обмежилась до кількох рейдів здовж мароканських побереж і тепер майже ніколи не випливає зі своїх баз.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Сокільські Свята в краю.

РАЙОНОВЕ СОКІЛЬСЬКЕ СВЯТО У ЗБАРАЖІ.

В середу, 7. ц. м. уладив „Сокіл" у Збаражі Районове Сокільське Свято. Свято відбулося у селі Добромирка 14 км. від Збаража.

Рано відбулися легко- атлетичні змагання та змагання у відбиванці з участю 100 змагунів і змагунок.

У висліді: Побратими біг 100 м. (старт 25). 1) Бохенський Юрій 13 сек., 2) Шинкар Володимир, 3) Адамович Степан, усі зі Збаража.

Скок у довжінь (старт. 34.) 1) Шинкар Волод. 5.30 м., 2) Бохенський Юрій 5,07 м., 3) Запальський Дмитро (Нове Село) 5 м.

Стусан кулею (старт. 35.) 1) Пастушенко М. (Зб.) 9,04 м., 2) Гамиш М. Лубянки н.), 3) Мокрицький М. (Н. Село).

Посестри — біг 60 м. (старт. 12.) 1) Фещук Дорка (Зб.) 9 сек., 2) Ковальчук М., 3) Кальба Я. (Лубянки в.).

Скок у довжінь (старт. 22.) 1) Борак А. — 3, 91 м., 2) Фещук Д. 3,90 м., 3) Фещук Е. — 3, 61 м.

Учасники — Скок у довжінь 1) Гуменюк Сп. (Нове Село) 4,25 м., 2) Дзюкевич Б. (Зб.), 3) Пех Василь (Зб.).

Крім цього відбувся відбиванковий турнір у якому змагалося 7 гуртків.

Перше місце заняв Спорт. Гурток із Шилів З огляду на дощ не відбувся біг з перешкодами. Треба зазначити, що легко-атлетичні змагання і ціле Свято з браку відповідної площі відбувалися на лісовій поляні. Нерівний терен причинився до слабших осягів, зокрема в бігах.

Пополудневе Свято почалося звітом та дефілядою 250 соколів і сокілок району (в тім 100 посестер) із гнізд Лубянки Нижчі, Красносільці, Нове Село, Токи, Тернопіль і Збараж.

Карна лава 250 соколів зробила на численну мимо дощу зібрану публіку, сильне враження, бож це був **перший масовий виступ** сокільства у Збаражчині.

Звіт відобрав голова районового гнізда побр. д-р Павло Таращук з головами інших гнізд. Рясними оплесками нагородили видущі вільноручні вправи побратимів (вправляло 60), а ще більше посестер (вправляло 64). Вперше бачили громадяни Збаражчини приладівку. З признанням належить піднести працю тернопільських посестер і побратимів, що тягаючись із тяжким приладдям по гніздам своєї округи поширюють замилування до приладової руханки. Посестри вправляли на високо-низькій поручні, побратими на дручнику. Крім цієї точки тернопільські учасники дуже добре запрезентувалися в долівкових вправах. Ефектовними вежами збаражців закінчено свято.

В. Т.

10-ЛІТТЯ „СОКОЛА" У ЗБОРОВІ.

Щоби гідно відсвяткувати 10-літній ювилей свого істнування Зборівське Гніздо зорганізувало в днях 11. і 12. липня Районове Сокільське Свято. З огляду на сильний дощ, цілу програму виведено 12. липня. 11-го липня відправив о. дек. Кулик торжественну Службу Божу і Панахиду за померших членів Т-ва. Крім цього відбулися відбиванкові змагання між Соколом-Золочів і Соколом-Зборів, що їх вирішив Зборів на свою користь 2:0.

12. липня голова Зборівського гнізда відчинив І. легкоатлетичні змагання гнізд зборівського району, в яких взяло участь 50 змагунів (в тім 15 жінок), із гнізд: Зарудя, Монилівка, Підгайчики, Присівці, Ярчівці, Золочів і Зборів. Після піднесення прапору почались змагання.

У висліді: Біг 100 м. побратимів (старт. 13) 1) Грицай М. (Зборів) 12,6 сек., 2) Калинович (Золочів) 13 сек. Біг 60 м. посестер (старт. 9): 1) Борисюк Н. (Присівці) 9,6 с. Біг 60 м. учасників (старт. 11): 1) Терещук О. (Зборів) 8,5 сек. Скок удовжінь побр. (старт. 13): 1) Грицай М. (Зборів) 5,14 м. Скок удовжінь пос. (старт. 9): 1) Рудівна О. (Золочів) 3,48 м. Скок удовжінь учасн. (старт. 7): 1) Терещук О. (Зборів) 4,60 м. Скок у височінь побр. (ст. 11): р) Познахівський О. (Зборів) 1,48 м. Стусан кулею побр. (старт. 18): 1) Кузь В. (Зборів) 9.28 м. Стусан кулею пос. (старт. 13): 1) Познахівська О. (Зборів) 6.03 м. Стусан кулею учасн. (старт. 6): 1) Романів Г. (Зарудя) 6.68 м. Мет ратищем побр. (старт. 13): 1) Кузь В. (Зборів) 35,75 м. Біг 800 м. побр. (старт. 16): 1) Кузь В. (Зборів) 2,25 м. Усіх конкуренцій не відбуто з браку часу.

Пополудні до звіту стануло 150 побратимів і посестер. Звіт відібрав делеґат Сокола-Батька п. Тріль М. По привітах відбулися вправи вільноручні побратимів (75 побр.) і посестер (66 пос.). Ярчівецькі ставили гарні вежі на драбинах. Свято закінчено вправами на поручні зборівських побратимів та нац. танком посестер.

В. Т.

Пленарне засідання сойму.

Сьогодні перед полуднем відбулося пленарне засідання сойму, присвячене першому читанню урядових проектів законів, згаданих у дорученню президента про скликання надзвичайної сесії.

На засіданню були члени уряду з премієром ген. Славой-Складковським у проводі. Засідання відкрив віцемаршал Подоський відчитавши доручення президента про замкнення попередньої і відчинення нової надзвичайної сесії.

Після вичерпання денного порядку згодошені були такі інтерпеляції: **посла д-ра Барана** у справі відібрання прав гімназії „Рідної Школи" в Тернополі, посла Готліба у справі протижидівських демонстрацій 19. м. м. в Ченстохові, посла Жиборського у справі терористичної акції в підгаєцькім повіті і посла Мірського.

Неправдиві вістки у закордонній пресі

ПРО АТЕНТАТ НА ПОЛК. КОЦА

ПАТ повідомляє, що вістки, які появилися в закордонній пресі у звязку зі справою бомбового атентату на полковника Коца, незгідні з устійненням судово-слідчих органів. Слідство ведуть тепер у Варшаві й поза Варшавою. Можна надіятися, що деякі подробиці слідства виявлять уже в найближчих днях.

Спокій у Пекіні.

ТОКІО, ПАТ. Після відступу 5.000 вояків 37-ої дивізії, в Пекіні панує повний спокій. Життя в місті вернулось до правильного русла. Більшу частину 37-ої дивізії імовірно скерують до Паошінґу. Решта дивізії під проводом ген. Чансучунґа залишиться імовірно в пекінській окрузі, щоб припильнувати публичного ладу.

Телеґрами з Пекіну повідомляють, що нанкінський уряд повідомив предсідника політ. ради провінції Чагар і Гопеї, Сунченана, що апробує льокальну умову, заключену між представниками військової китайської і японської влади. Японська військова влада заявляє, що змагатиме до повної розвязки справи, поки не признають ситуації вдоволяючою.

ЯПОНІЯ СТРИМАЛА ВІЙСЬКОВІ ТРАНСПОРТИ

З Тієнтсіну повідомляють, що військові транспорти з Японії, які мали приїхати ще вчора, не приїхали. Тому, що вони виїхали були вже з Японії, надіються, що ці транспорти задержано в Даірен, вичікуючи на дальший розвиток подій у північнім Китаю.

Китайський міністр війни Сутіяма заявив на засіданні уряду, що відступ 29-ої китайської армії відбувається правильно без інцидентів під чутким доглядом японської влади.

НОВИНКИ.

— **ВЖЕ ВИЙШОВ** єдиний український ремісничий порадник: ЯК СТАТИ РЕМІСНИКОМ. Подає точні інформації про всі ремісничі школи в Польщі та дає поради при заключуванні умов про науку, при зголошеннях до челядничого і майстерського іспиту і т. п. Всі батьки, що хочуть вивчити свою дитину на ремісника повинні його мати. — ЦІНА ТІЛЬКИ 60 СОТ. Дістати можна у всіх книгарнях і в Т-ві „Праця" ім. Ів. Левинського, Львів, Здоровля 7, II. п. 1334 1—3

— **Довголітній лікар і б. асистент Державного Шпиталя у Львові Д-р БОГДАН БАРАНЕЦЬКИЙ,** Львів, Миколая 23, виїхав на літній відпочинок. 1335

— **Ви певно цікавитесь розвоєм українського спортового руху?** Чи передплатили Ви вже єдиний український спортовий тижневик „ЗМАГ"? Високий рівень, всесторонній зміст та виховне значіння напевне переконають Вас про його потребу. Передплата чвертьрічна всього 2 зол. Адреса адміністрації: Львів, вул. Льва Сапіги 49, I. п. Тел. 250-54 і 279-24. **Жадайте показових чисел!**

— **З нагоди** імянин Віри, Ольги Бачинської, дир. Маслосоюзу складають Маслосоюзники 50 зол. на музей Т-ва „Верховина" в Стрию.

— **Український оперовий співак на фільмі у Львові.** Вчорашнє „Діло" подало коротку замітку про дві фільми, що саме тепер ідуть у кіні Аполло у Львові. Це „Бокаччо" і „Година спокуси". Для українця особливо замітна ця друга фільма не тільки своєю суспільно-моральною вартістю, але й тим, що в ній виступає український оперовий співак. Велика частина фільмової драми відбувається в Берліні, в часі опери „Ріголетто", де головну ролю співає наш земляк, Клеменс **Антрієнко.** Під тим псевдонімом знала перед кількома роками львівська публіка з виступів на українських концертах Клима **Чичку,** що то до 1927. р. був урядовцем у Головній Управі Рідної Школи й одночасно співаком львівської опери, де виступав як Клеменс Квятковський у тодішньому львівському репертуарі („Фауст", „Пророк" і ще деяких). В 1928. р. виїхав Чичка до Берліна, відки деколи доходили до нас незвичайно прихильні рецензії про його виступи в берлінських концертових салях. Чичка — це визначний громадянин. В 1924. р. вийшла накладом усіх трьох тодішніх українських політичних партій (Нац. Дем., Радик. і Соц.) книга „К. Федоровича" під заголовком „Українські школи в Галичині у світлі законів і практики". Була це перша більша повоєнна студія про українське шкільництво в межах Польщі, праця з пребагатим матеріялом, спертим на джерелах. Цим Федоровичем був якраз Чичка, що співаючи в театрі не міг під власним іменем пустити у світ такої річи. Але це доказ, що людина з твердим характером, який безсумнівно мав Чичка, ніколи себе не запродасть. Радіємо, що нашому землякові поталанило показати себе у світі. Для кожного українця „Година спокуси" особливо цікава. — лн.

— **Українські дозорці в „Маслосоюзі".** Дня 18. ц. м. відвідали українські дозорці і дозорчині в числі приблизно 100 людей, зорганізовані в Т-ві „Воля" — централю „Маслосоюзу" у Львові при вул. Бартоша Главацького ч. 23. Інж. Хроновят ввесував у дуже приступній формі дозорцям і дозорчиням організацію цілого „Маслосоюзу", опісля оприваджував по заведенні і давав основні інформації про поступ і метод праці. Приявні дуже цікавилися тим, що бачили, зокрема машинним уладженням холодільні та модерно уладженої міської молочарні. Одночасно дуже раділи, що українці майже з нічого добилися такого поважного майна і зужили його вміло на зорганізування звірцевого підприємства. В звязку з тим зложили зовсім відрухово заяву, що вживатимуть від тепер тільки молочних продуктів „Маслосоюзу". Зокрема поширять пропаганду за консумцією пастеризованого молока „Маслосоюзу", бо його повинна давати своїм дітям кожна українка і неукраїнка, коли любить свої діти і хоче їх охоронити перед всякими недугами. З прогулькою був п. Агатон Добрянський від Народньої Організації Українців м. Львова.

— **Поворот до здоровля.** Відомий наш адвокат д-р Лев Ганкевич по важкій операції нирки з кожним днем почувається краще і вертається до здоровля. Минулої п'ятниці покинув уже навіть санаторію Червоного Хреста і в дома переходить реконвалесценцію.

— **Під увагу Виділові У. Л. Т-ва.** Від мешканців містечка Холоїв пов. Радехів дістаємо такого листа: Містечко Холоїв начислює 5.000 мешканців, має залізничну стацію в місці, але не має ніодного лікаря. Може би Виділ Українського Лікарського Т-ва звернув на це увагу своїм членам лікарям та порадив українському лікареві відкрити в м. Холоїві свою канцелярію. Ближчі інформації у цій справі дасть п. Степан Степчишин з м. Холоєва.

— **Отроївся в газівні.** Дня 22. ц. м. помічник машиніста міської газівні, у Львові, 42-літній Франц Грабовський, замешкалий при вул. Арцішевського 8, по праці не пішов до дому, лише тайком зайшов до пивниці газових заведень, де є сифони з нагромадженим газом. Грабовський відкрутив курок одного з сифонів та отроївся. Коли газ почав діставатися наверх, заалярмували ложежну сторожу, що прибула в протигазових масках. Грабовського витягнули з безнадійному стані. Лікар нічого не поміг. Причиною самогубства були фінансові клопоти.

— **Львівська хроніка.** — 17-літня ученица Державної Технічної Школи Евгенія Яхимович вийшла з дому ще 24. м. м. і досі не дає про себе ніякої вістки. Імовірно Яхимовичівна втекла з дому тому, що її батько залізничник робив їй докори, що зле вчиться. Поліція розіслала за загубленою дівчиною гончі листи. — Урядовця львівського магістрату Едварда Стернальського обвинувачує Анна Тарнавська, сторожиха зі Зболбунова у бігамії. Стернальський, підчас побуту у Здолбунові, оженився з Тарнавською, не кажучи нічого, що він жонатий. По якомусь часі втік. Тарнавська відшукала його у Львові і в товаристві поліції явилася в магістраті. Імовірно поліція віддала справу прокуратурі.

— **Найбільший фабричний валець в Польщі тріс у гуті „Батори".** В ночі на 20-го м. м. з невиясненої причини тріс у гуті „Батори" в Катовицях валець, що його спеціяльно спровадили зза кордону. Валець мав довжину 4 і пів м. й був найбільший цього роду в Польщі. Працю у вальцівні гути „Батори" покищо обмежили. Гута має величезні замовлення з СССР та з інших країв. Їх вона ще зможе виконати на час, бо має в запасі другий валець.

— **Трагічна смерть трьох хлопців.** Підчас церковної процесії у Дубровніку згинуло трагічною смертю трьох хлопців у віці від 8—10 років. Діти хотіли приглянутися процесії і вилізли на 50-метрову скалу. Нагло каменюка відломилася і один хлопець стратив рівновагу. Два його товариші хотіли притримати третього і самі полетіли за ним у пропасть. Навіть по смерти хлопці трималися так сильно за руки, що не можна було їх розлучити.

— **Будують радіостацію.** АТЕ повідомляє, що в Барановичах будує вже одна виленська фірма радіостацію. Ця радіостація буде вже зовсім готова до 1-го листопада ц. р.

— **Розвязання хліборобської палати в Білостоці.** Міністр хліборобства розвязав управу й раду хліборобської палати в Білостоці, що складалася з 35-ох радних і призначив комісарем дотеперішнього голову Мистковського. В мотивах міністерство подало, що управа і рада займалася персональними справами замість приділювати всю увагу життєвим справам хліборобства. Розвязання управи і ради хліборобської палати є першим випадком у Польщі. Речинець нових виборів ще не устійнений.

— **Як старий женився з молодою.** Перед кількома днями приїхав з Парижа до Вильна землевласник з Віленщини 67-літній Ромуальд М. з молодою російською княжною і взяв з нею шлюб у Вильні. Опісля в одного з виленських нотарів записав усе „своє" майно 35-літній жінці. Свояки землевласника підняли крик і внесли жалобу до прокуратора кажучи, що молода жінка підійшла старого землевласника, щоби записав їй ціле своє майно. Поліція перевела ревізію у шляхотськім готелі при вул. Остробрамській у Вильні і забрала кілька документів.

— **Як большевики позбуваються японців.** В останньому часі большевицька влада виселює з СССР всіх японців під різними приводами. Тепер залишилося ще в цілому СССР ледви кількацять японських дипльоматів і кореспондентів часописів. Большевицький уряд звернувся до Токіо з „пропозицією", щоб Японія ліквідувала свої консуляти у Владивостоці і в Одесі, мовляв, у цих містах нема японців. Японцеві Саіто, призначеному на становище консуля в Одесі большевицький уряд не видає візи вже від року. Не дає теж транзитових віз японським громадянам так, що кордони СССР фактично для них замкнені.

— **Відважний молоденький летун.** З Ліону повідомляють про незвичайно геройську розмову 19-літнього учня летунської школи Фокера, який мусів з причини наглого дефекту негайно приземлювати. Молодий летун волів виставити себе на загрозу смерти і розбиття свого літака на мурі, ніж причалити на дорозі, де міг би вбити кілька осіб. Літак справді розбився на мурі, але летун, на щастя, вирятувався, тільки легко поранився.

— **100 марок гривни за участь у голосуванні.** Суд присяглих у Берлині засудив 48-літню жінку на 100 марок гривни за те, що вона взяла участь у березневих виборах. Засуджена була „повної крови жидівкою", отже не мала права голосувати в Німеччині.

— **Переполох у поїзді.** Подорожні поїзду, що їхав з Алангабад в Індії, пережили й наїлися немало страху з такої причини. Подорожні одного переділу вагону III. кляси почули якесь стукання до дверей. Один з подорожніх підійшов до дверей, міркуючи, що якийсь пасажир не може відчинити дверей і натиснув клямку. В тій самій хвилині його сусіди почули несамовитий вереск і на порозі побачили лямпарта. Хижак спокійно ввійшов до переділу, спокійно приглядаючись. Щойно дальший несамовитий вереск подорожніх вивів хижака з рівноваги. Він швидким рухом шмигнув до вікна, перекинувши двох мужчин і вискочив з поїзду.

— **Про охоронні засоби перед веснянками.** Новітня косметика вречі таки побідила. Побідила нова довголітній панічний страх мільонів жінок перед змінами у барвнику шкіряним, які виступають під дїланням сонячних промінів, корінних і потрібних здоровлю, отже спричинюють на шкірі повставання багато густих зелотих плямок, зв. веснянками. По багатьох довголітніх лябораторійних дослідах і науковій аналізі винайдено успішні і доцільні охоронні засоби. Завдяки цим засобам щезають всякі заслони, парасольки і парасолі, а щоров частіше стрічаємо як зимою так і літом гарні личка наших пань з рівномірно опаленою церою, чистою і гладкою, без сліду плямок чи веснянок. Серед уживаних тепер охоронних засобів на перше місце виб'ивається **„Крем і мило Лешніцера",** красний виріб в-домої вирібні Аптикар Дрант і Ска в Бельську — які можна дістати у всіх аптиках і дрогеріях. Завдяки цим засобам охоронним, веснянки перестали нині бути журбою гарних пань.

З кіна.

Кіно „Касіно": „Ніч в опері" й „Руки завинили".

Вперше бачимо у Львові у фільмі „Ніч в опері" чотирьох братів Маркс, які в Америці належать тепер до найпопулярніших коміків. Та ледви чи їхній гумор подобатиметься в Европі — згадана фільма про це не свідчить, дарма, що в ній є й справді веселі ситуації. Кудьмінаційна сцена фільми — підчас оперової вистави „Трубадура" — зроблена дотепно й викликує на салі бурі сміху.

„Руки завинили" — з Кей Франсіс, Ляйонель Беррімором і Мейдж Івенс у головних ролях — це сензаційна історія з психольогічно-правними проблемами: чи є оправдане вбивство людини, хоча вона й безхарактерна, маловартісна й навіть шкідлива та: чи може вбивник уникнути відкриття злочину й кари, навіть тоді, коли ним є — як у цій власне фільмі — прокуратор, який знаменито орієнтується в усіх заковиках можливого слідства та не менш знаменито зуміє затерти всі сліди злочину. Фільма цікава й повна напруження.

Спорт.

І. ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ У ЗБАРАЖІ

Дня 18. VII. ц. р. улаштував „Сокіл" у Збаражі І. плавацькі змагання на ріці Гнізні. До змагань стануло 26 побр., 4 учасників та 4 посестри. Технічні виділи:

50 м. довільним: 1) Сукар Мирослав 1,09 м. 2) Адамович Степан 1,18 м. 3) Крушинський Ярослав 1,25 м.

100 м. довільним: 1) Сукар Мирослав 2,27. 2) Адамович Степан 2,40. 3) Крушинський Ярослав 2.50.

50 м. довільним посестри: 1) Грегоришська М. 2.12.

Плавацькі змагання відбулися з великим зацікавленням, хоч були важкі в причини малого стану води на ріці та через водорости. **В. Т.**

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Adw. Dr. I. Holderi RZĄDOWY PROJEKT USTAWY o nadzorze nad działalnością ubezpieczeniową, Stanisławów, 1937. Ст. 38, ф. 8°.

Izydor Hölzel: MOJA WALKA O POKÓJ ŚWIATOWY, POROZUMIENIE NARODÓW I SPRAWIEDLIWOŚĆ SPOŁECZNĄ. Lwów, 1937. Ст. 38, ф. 8°.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки в трудом.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

[illegible], ліжка на пості, коробки на капелюхи та комірці, сагайдаки паси по цінах виняткових дешево

господин римарсько-галантерейна **Н. БАРЕР**

Львів, вул. Ягайлонська ч. 2, поруч кіна „Скала"

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВОРОХТА:

24. VII. Під курателею.

25. VII. Ніч під Івана Купала.

З Ворохти їде театр до Жаб'я, Косова і Кут.

Великий Театр:

Субота, 24. VII. Виступ „Варшавського Цирульника" — Ревія „Фронтом до радости".

Неділя, 25. VII. Виступ „Варшавського Цирульника" — Ревія „Фронтом до радости"

КІНА.

АПОЛЬО: „Тітка Карла".

АТЛЯНТІК: „Справа Аштон" („Забуті обличчя").

ВАНДА: „Не відходи від мене", „Виправа на Монго".

ГРАЖИНА: „Чоловіки до вибору", „Венеса".

ЕВРОПА: „Двоє з товпи", „Любе дівча".

КАСИНО: „Ніч в опері". „Руки зависли".

КОПЕРНИК: „Мельодія закоханих сердець".

МАРУСЕНЬКА: нечинно.

МЕТРО: „Дай мені твоє серце", „Чоловік, що розбив банк у Монте Карльо".

МІРАЖ: „Армія Ева".

МУЗА: „Детектив Олена Гарфільд", „Королівство за поцілуй".

ПАЛЯС: „Малий чародій".

ПАКС: неченний.

ПАН: неченне.

РАЙ: „Болек і Льолек" в Димшою.

СВІТ: „Капітан Блюд" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Шампанський вальс" і ревія Рефрена.

ТОН: „Вождь червоношкірих".

УТІХА: „Вавилі" і ревія.

ХІМЕРА: „Конфетті".

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Бельгія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 24. липня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 22.30, 23.00, 24.00 Танк. музика; БІЛГОРОД 18.00 Орх., 19.50, 20.00 Оперетові арії; БУДАПЕШТ 17.30 Циган. музика, 22.04 Джез. музика, 23.00 Циган. музика; ВІДЕНЬ 13.10 Симфон. музика, 15.15 Форт. квартет Бетовена, 18.00 Концерт орх., 20.30, 21.00 Симф. концерт, 22.40 Симфонія Малера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.10 Розр. музика; КОШІЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір муз. казок, 23.30, 24.00 Танк. музика; МІНХЕН 14.20 Розр. музика, 15.20 Пісні, 16.00, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00 „Льогенгрін" оп. Вагнера, 22.20, 23.00 Танк. музика; ПРАГА 19.15 Вес. піосонька, 19.35, 20.00 „Словацька книжка" оп. Пескачка, 21.25 Муз. розр. програма; РАДІО ПАРІ 17.00 Скрип. реціталь, 23.00 24.00 Танк. музика; РИМ 19.40, 20.40 Розр. музика, 21.00 „Ільмаріто скапольо" — муз. ком. Сіоралія, 21.40, 22.45, 23.30, 24.00 Танк. музика.

Неділя, 25. липня 1937.

ВЕРЛІН 14.00 Уверт. з плит, 15.00 Концерт з плит, 18.00 Розр. музика, 19.20 Концерт солістів, 20.00, 21.00 Веч. концерт; БІЛГОРОД 18.10 Концерт орх., 22.20 Розр. музика, 22.50, 23.00 Танк. музика; БУДАПЕШТ 15.50 Робітн. хор, 17.00 Форт. реціталь, 18.05 Мадяр. народні пісні з циган. орх., 19.45, 20.00 Сальонмузика, 23.00 Концерт орх.; ВІДЕНЬ 15.40 Орх. мандолін., 19.40, 20.00 Концерт орх., 20.35, 21.00 Фестіваль із Зальцбурга, 21.45, 22.30, 23.00 Веч. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Балет. музика, 18.00, 19.00 Гарні мельодії, 20.00, 21.00 „Цар і тесля" оп. Льорцінга, 22.30 23.00, 24.00 Танк. музика; КОШІЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15, 18.00 Розр. мельодії, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Концерт орх., 23.30 Танк. музика; МІНХЕН 18.00, 19.00 Вес. муз. неділя, 20.00, 21.00 Давня пісня — вязан., 22.30, 23.00 Танк. музика; ПРАГА 19.05 Концерт орх., 22.35, 23.00 Джез. музика; РАДІО ПАРІ 15.00, 15.45 Пісні, 15.15, 18.00 Концерт орх., 20.15 Спів. реціталь, 23.00, 24.00 Танк. музика; РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Цинганерія" — оп. Пучінія, 23.30 Танк. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 24. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Ран. ден., 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. ден., 12.15 Господ. гутір., 12.25 Орх. з Вільна, 14.00 Конц. бажань, 14.58 Наша програ., 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Театр уяви: „Королевич і прошак", 16.30 Поль. нар. капеля з Наленчова, 17.50 „Тайни озер" — гутірка, 18.00 Суспільн. гутір., 1.05 Берл. опер. орх. в пл., 18.25 Актуаль. гутір., 18.40 Завтр. програ., 18.45 Льокспорт. вістки, 18.50 Актуаль. гутір. 19.00 Орх., 19.40 Актуаль. гутір., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Авдиц. для закордполяків, 20.45 Вечірн. ден., 20.55 Огляд хлібор. преси, 21.05 Лег. і танк. музика, в перерві 21.45 Огляд видавн., 22.50 Ост. вісті. вечір. ден., огляд преси і метеор. комун., 23.00 Танк. муз. з пл., в перерві 23.10 „Ворожби й винахоли, 24.00 Орх. Серединського.

Неділя, 25. липня 1937.

8.00 Сигнал часу і пісня, 8.03 Ран. денник, 8.15 Авдиція для села, 9.00 Трансмісія із сквт. обозу в Серакові, 11.00 Розр. музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симфон.орх. з Вільна, 13.00 „З життя поль. театру в Києві", 13.10 Розр. концерт, 14.40 Фрагм. повісти В. Лозінського „Перші Галичани", 15.00 Авдиція для села, 16.00 „Танці" — солісти з форт., 16.30 Плитки, 17.00 Театр уяви: „Концерт" ком. А. Фредра, 17.30 Репортаж з життя, 18.00 Розр. концерт для дітей і молоді, в перерві 18.55 „Харбін" файл., 20.00 Концерт солістів, між ін. бас А. Пожицук, М. Байлова, 20.35 Льок. спорт. вістки, 20.40 Політ. оглял, 20.50 Вечірн. денник, 21.00 Спорт. вістки, 21.41 Збірні спорт. вістки, 22.00 Скрипк. реціталь з фортеп., 22.30 Пісні Шумана з форт., 22.50 Ост. вістки веч. ден., огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Танк. музика з пл., 24.00 Орх. Т. Серединського.

Радіокутик.

ПЕРШЕ С. О. С.

Сміливо можна стверднти, що люди моря раніш від всіх інших зрозуміли, чим є радіо. Майже в самих початках дослідів Марконія, в періоді примітивних висильних апаратів (як і приймачів), — відразу уставлювано їх на кораблях. І от 28. квітня 1899 року радіо перший раз урятувало залогу корабля.

І цей день потерпіли аварію два англійські пароплави. На радіовий сигнал прибула поміч, яка врятувала людей.

У десять літ пізніше всі першорядні кораблі мали вже висильно-приймальні радіостації. Уживано радія для порозуміння з кораблями, з берегом, навіть для слухання музики, бож антенти вежі Айфля мали засяг коло 300 миль. Одначе передовсім уживали радія у хвилинах небезпеки.

На одній з перших радіотехнічних конференцій, що відбулася в Берліні 1903 р. вибрано сигнал небезпеки. Це були початкові літери англійського речення: — прибудь швидко, небезпека.

Цей вибір не був одначе надто щасливий. Правда, зміст слів відповідав зовсім меті, але надавання їх тривало надто довго, тому що в азбуці Морзе ці букви складаються з більшої кількости довгих рисок. Цей сигнал мав також ще іншу хибу, а саме: від довшого часу дві перш. букви сигналу означали гасло: — припинити надавання, слухати. В радіовій кореспонденції це був знак виклику, який одначе не означав ще небезпеки, але тільки початок розмови. Додання третьої букви (Д) правда змінювало відразу зміст сигналу, але при цих умовинах легко було помилитися.

Отже на черговій берлінській конференції Німеччина запропонувала зміну сигналу на С. О. С., себто букви, яких надача тривала менше часу і які є першими буквами слів (англійських): — рятуйте наші душі, або — рятуйте наш корабель.

Одначе цієї зміни не приймали всі держави і дотепер ніший сигнал ще був чинний.

С. О. С. мала утривалити щойно одна з найбільших морських трагедій XX. століття.

14. квітня 1912 року великий трансоксанічний пароплав „Титанік" наїхав на ледову гору. Було це в год. 10. веч. В кілька хвилин після удару капітан пароплаву Сміт дав наказ викликати поміч через радіо. Радіотехнографіст Філіпс почав надавати старий сигнал, подаючи подробиці щодо положення пароплава. Одначе не було ніякої відповіди. До кабіни вже почала вдиратися вода. У цей момент молодий телеграфіст Брайд крикнув: — Може нас не розуміють? Надавай С. О. С. — це новий сигнал, більш виразний: Це остання надія рятунку.

Тепер сигнал почули. Багато кораблів відповідало, що вони поспішають на поміч повною парою.

На жаль було вже запізно. Їх відповіді були лише останньою потіхою, доказом сповненого обовязку.

Оба телеграфісти трималися на становищі до останньої хвилини. Філіпс потонув, а Брайда виловили в морі.

„Титанік" потонув чотири години після удару в ледову гору в год. 2.20 над ранком, пропливаючи ще 34 милі.

Перший прибув на місце катастрофи пароплав „Карпатія", який надіслав першу радіограму. Цю радіограму перейняв пароплав „Олімпік", який в черги переслав її до радіостації в Кап Рас. Вона звучала: — 1517 осіб загинуло, 706 уратовано.

Ніколиб не радіо, не вдалосяб урятувати ні одної людини. Отже зміст рятункового сигналу С. О. С. не є зовсім випадковий.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 24. липня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·28, 88·85, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени гол. 293·22—291·50, Франки фр. 19·68—19·43, Франки шайцарські 121·70—120·90, Фунти англ. 26·41—26·25, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·90—17·50, Кор. дан. 117·99—117·15, Кор. норв. 132·75—132·94, Корони шв. 136·23—135·25, Ліри італ. 23·70—22·30, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 142·00 — 139·00, Шіллінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·27—26·00, Марки нім. срібні 150, 147.

Акції.

Банк Польський 102·00. Цукор варш 31·00, Лільпоп 47·25, Страховиці 30·50 Островець 26·50, Габербуш 37·50.

Тенденція сильніша.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 55·00, 55·25, 3 проц інвест. і ем. 66·25, серія непотована 2 ем. 65·50, серія 81·50, 5 проц. конв. 59·50 4 проц. поз. зел. 58·75, прем. дол. 38·00 38·50, 4 проц. консол. 55·50, 56·00, 55·25 55·50, два ост. дрібні.

Збіжжя.

Пшениця одностайна черв.	24·75—25·00
Пшениця збірна червона	23·75—24·00
Пшениця одностайна біла	24·50—25·00
Пшениця збірна біла	23·75—24·00
Жито шт. І.	21·00—21·25
Жито шт. ІІ.	20·50—20·75
Ячмінь пист.	18·00—18·25
Гречка на мливо	25·00—25·50
Гривак олиц.	47·50—48·00
Каша гречана	42·00—44·00
Мука пшен. разова до 0·95 %	27·25—27·50
Висівки житні	13·75—14·00

інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ",

Львів, 24. липня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 2·80 зол.
подоко . . . . . 15—16 сот.
яйця . . . . . 3·20—3·30 зол

Тенденція сильна на всі артикули.

МЕШКАННЯ

МЕШКАННЯ дво- і однокімнатні з кух. нею і повним комфортом від серпня при вул. Обертинській 36 до винайму. Відомість таможе або телефон 250-28 год. 4—7 2—1

ПАНСІОНИ

УПРАВА ОСЕЛІ БАТЬКІВСЬКОГО КРУЖКА ФІЛІЇ ДЕРЖ. ГІМНАЗІЇ 572 пові. домляє Родичів, що в серпні є вільні місця для учнів на Оселі в Ямнім за оплатою 45 зол. через місяць. 1330

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ДО ЛУЦЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ потрібний учитель **німецької** мови. Бажана особа з повним кваліфікаціями. Адреса Гімназії: Луцьк, вул. Площа 20. — **Дирекція.** 1324 2—3

ПОТРІБНА ЖІНКА інтелігентна, саміт. на дім священника на селі в ролі господині. Зголошення слати до Адміп. „Діла" „Для священника". 1331

РІЖНІ

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для церковних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Макс Глязерман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-03. 800 13-15

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Виділ Товариства „Бурса ім. св. О. Николая в Перемишлі" оголошує конкурс на приняття учеників середніх і вселюдних шкіл до бурси або „Гімназійного Інституту" на шк. рік 1937-38. Місячна сплата 45 зол., платна з гори. На початку шкільного року платиться на інвентар 15 зол. платних при вступі. Заяглаючі з оплатою не будуть приняті. Подання з долученою карткою на відповідь вносити до 1. серпня ц. р. до Управи „Укр. Гімназійного Інституту в Перемишлі", вул. Баштова ч. 34.

1318 **Виділ.**

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE" 50 сот.**

Пробний пакет. Перфумерія

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і позинках .	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці .	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавничa Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Неділя 25. липня 1937. Ч. 161

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Манівці польської консолідації.

(Вступна стаття.)

Прояви протверезіння румунів чи заяви на експорт?

Два голоси з краю в справі анкети „Діла“ про „нормалізацію“

Містифікація чи провокація?

Похорони д-ра Теофіля Окуневського.

Нагінка московської преси на КП(б)У.

Комітет неінтервенції шукає виходу.

Канкін проти договору Японії з півн.-кит. владою.

Повість про Европу.

Комунікат про атентат на полк. Коца.

Італійський макаран. (Фейлетон).

Літературна сторінка.

Ч. 161 (14.704). Львів, неділя 25. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіонів. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Українізують московську меншину в УССР.

НАГІНКА МОСКОВСЬКОЇ ПРЕСИ

„Правда" нарікає, що влада УССР примусово українізує московську меншину на території республики.

Цій замітці остільки цікавий, що негайно після виборів центрального комітету КП(б)У, які відбулися недавно, прославляли нових членів як довірених людей Сталіна.

Згадуючи про арештування в українському радіевому комітеті, „Правда" пише: „Банда ворогів кермувала українським радіем і розміщувала всюди своїх людей, вихісновуючи недбальство українських комуністичних організацій. **Становище центрального комітету КП(б)У більше як дивне.** В Києві навіть не звертають уваги на вістки про діяльність шпигунів."

Не виїзджайте на відпустку чи на вакації
доки не обезпечити свойого мешкання від крадежі-влому в
ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

ГАЛИЦЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
НАЙСТАРША ОЩАДНОСТЕВА ІНСТИТУЦІЯ
У ЛЬВОВІ
ОСНОВАНА В РОЦІ 1843
ОЩАДНОСТЕВІ КНИЖЕЧКИ З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ
ЗАСЯГ ДІЛАННЯ — ЦІЛА СХІДНА ГАЛИЧИНА
ЗАМІСЦЕВІ ВПЛАТИ П. К. О. 500.194.

Комітет неінтервенції шукає виходу зі сліпої вулички.

Як подає „Таймс", французький амбасадор Корбен відвідав учора вечором льорда Плімута й міністра Ідена, опісля вночі відїхав до Парижа, щоби нарадитися зі своїм урядом і в понеділок рано вернутись до Льондону. В понеділок або у вівторок мабуть скличуть комітет неінтервенції.

Амб. Корбен заявив мін. Іденові, що французький уряд готов погодитися на іншу процедуру, щоби вийти з теп. безвихідної ситуації, в яку попав комітет неінтервенції. А саме брит. уряд розіслав би усім 27-ом урядам, обединаним у комітеті неінтервенції квестіонар з усіми внесками британського пляну. Цим способом комітет пізнав би точно становище усіх своїх членів супроти цілого пляну Ідена та його поодиноких частей, що було би неможливе при дискусії над тим, у якій черзі має іти дискусія над поодинокими внесками.

ЧИ ФРАНЦУСЬКІ КОРАБЛІ ПЕРЕВОЗЯТЬ ДОБРОВОЛЬЦІВ ДО ЕСПАНІЇ?

Марсельська преса рішуче заперечує вістку, яку подали німецькі часописи: що французький пароплав привіз з Марока до Марсель 800 марокапських легіонерів, що мали виїхати до Еспанії. Як стверджує комунікат, від 11. до 15. ц. м. причалило до Марсель лише 42-ох французьких воїнів, що мають відпустки.

Нанкін проти договору Японії з північно-китайською автономною владою.

Як ми згадували, 19. ц. м. японське командування заключило договір з головою політичної ради автономних провінцій Чагар і Гопей Сунчеяном, на основі якого мають усунути китайських урядовців — прихильників комунізму, завести японську цензуру шкільних підручників, та припинити всяку протияпонську пропаганду.

Китайські урядові кола не коментують тієї вістки, лише стверджують, що якщо зміст договору справді такий, він не годиться з 4. точкою заяви марш. Чанкайшека, тому нанкінський уряд не може його приняти. Китайські офіційні кола називають крок Сунчеяна зрадою і уважають, що не вдасться оминути військової акції нанкінського уряду.

Заступник нанкінського генерального штабу ген. Сіонтін приїхав потайки до Паофу (провінція Гопей), на переговори з тамошніми китайськими провідниками. Він важадає мабуть, щоби Сунчеян виявив своє становище до Японії.

Югословянський парлямент ратифікував конкордат.

Скупщина ратифікувала учора в другому читанні 166-ма голосами проти 129 конкордат з апостольською столицею.

Прем. Стоядіновіч заявив, що тепер ще не предложить конкордату сенатові, бо у міжчасі хоче переговорити зі сербською православною церквою, щоби голосування у сенаті пройшло серед кращої атмосфери.

СЕРБСЬКИЙ ПАТРІЯРХ ПОМЕР.

З Білгороду повідомляють, що минулої ночі, 2 минути по півночі, помер патріярх сербської православної церкви Варнава.

Християни прилучуються до курдійських повстанців.

Як подають з Дамаску, до курдійських повстанців прилучились вірмени і несторіяни; тепер ідуть завзяті бої на південний захід від озера Ван. Як говорять, повстанці хотять вислати окрему делегацію до сусідних мусульманських країв.

З огляду на повстання перервано праці над будовою залізниці крізь Мардін і Сірт до Іраку і Персії.

Мавпи польської консолідації.

Львів, 24. липня 1937.

Коли ми прислухуємось такому популярному сьогодні у Львові консолідаційному гаслові та придивляємось, як важко йде та консолідаційна акція, які пристрасти викликує та на які трагічні колоди надибує на своєму шляху, то мимохіть нагадується паралеля з нашими українськими відносинами.

Структура польського громадянства щоправда в багато дечому відбігає від суцільної структури українства. Є у поляків сильна група поміщиків, є група магнатів (одиниці зпоміж поміщицтва, назагал зубожілого, та великі промисловці), є багатирі, які збагатились вже на люкративних і синекуральних посадах, є досить сильне міщанство, є врешті урядничa верства. Але в усіх тих групах помітні щілини або недостачі: фінансієра розмірно дуже молода і здебільша мало самостійна, поміщицтво розбите й налякане маревом примусової парцеляції з інтеренцією влади при самій розпродажі землі, міщанство незорганізоване, як сила політична, — урядництво не має ще свого обличчя та не має такої традиції, як напр. бюрократії старих держав. Найсильніша не тільки числом, але й потенціяльними можливостями у поляків це все ще селянська верства, — так само, як у нас, — і то однаково польський середняк, що й малозаможний селянин. Численна й патріотична польська інтеліґенція — ідеольоґічно страшенне розпорошена, розбита поміж усі існуючі пречисленні політичні партії, в масі інертна й мало взагалі цікавиться суспільно-політичними справами (головно у т. зв. Конгресівці), притуплена особливо від часу, коли почалось „усуспільнювання урядництва", себто, від коли державний апарат перейняв на себе (зовсім непотрібно, зі шкодою для громадських справ і для престіжу надрядного адміністраційного апарату) — функції громадського чинника. Врешті й сам служовицький апарат не перейнявся тими засадами, що їх повинні мати урядовці у державах з централістичною бюрократичною системою: бачимо це наглядно на ноторійному нахилові місцевих адміністраційних урядовців виломлюватися зпід централізаційної схеми, не підпорядковуватись одностайним напрямним, робити на власну руку всякі речі по власній вподобі.

Сільський елемент, який при всьому своєму консерватизмі є елементом наскрізь індивідуалістичним: індивідуалістична та радше анархіч-

Важне для тих, що купують срібло

Фабрика срібних виробів

Е. П. Нойман — Львів

Пільки **кохановського 21.** Тел 2:6-74

звертає увагу заінтересованих, що її взори срібла нею провізовані і засобнені у фабричний знак та напис фабрики, а подібні взори продавані в торгівлі без цього знаку є дуже незручними копіями її оригінальних моделів. Дістанете у Львові лише безпосередньо у фабриці та у всіх більших ювелерських крамницях у цілій Польщі.

ва інтелігенція; цілком ліво настроєний міський і сільський польський пролетаріят, — це ті польські суспільні верстви які нічуче „представлені" на — демократію. Додаймо ще одну рису, таку схожу з українським світом: демократичну традицію. І в нас і в поляків історична демократія виявлялась неодноразово у формах дуже негативних: українська козаччина, що вироджувалась у гайдамаччину й коліївщину, та польська шляхетчина, що вироджувалась у „ліберум вето", — це безумовно кепські зразки до наслідування у XX. столітті. А проте це не тільки традиція XVII. і XVIII. ст., але й демократії XIX. століття, себто тих зорганізованих форм громадського життя, які довели до відродження і польської і української національної сили. Коли на нашому партійно-політичному житті завважили драгоманівські демократичні поуки, то в польському житті демократичні підвалини були признані всіми найповажнішими напрямками польської політичної думки: ППС, нар.-демократія, краківська школа, — ніхто демократії не відкидав, всі в демократії бачили правильний шлях, на якому недержавний нарід може добувати матеріяльні і духові цінности, що стануть підвалиною до державних змагань.

Тимчасом ані тієї суспільно-політичної структури, ані індивідуалістичних прикмет польської вдачі, ані розмірно ще дуже тяжких та вкорінених демократичних традицій польська консолідаційна акція не бере під увагу. Вона стоїть під вражінням двох фактів: вироджения польської демократії у т. зв. соймовладстві з рр. 1919/26 і перемоги протидемократичних течій у кількох чужинецьких державах. Перше — відштовхує, друге — приманює. Але одно і друге доводить до неправильних висновків, так само неправильних, як їх виводять наші реформатори українського життя, що в нинішній нашій дійсності бачать невдачу всіх наших політичних партій, а в італійському фашизмі чи німецькому націонал-соціялізмі чудовий приклад до наслідування, — і проголошують тези, які не мають для нас ніякого практичного застосування. Бо можна не наслідувати польського партійно-політичного розпорошення та еготизму, — але й не треба відразу викреслювати з політичного словника слова „партія" чи „клюб". Польською консолідаційною акцією кермує радше нехіть до старих форм вияву політичної організації, як свідомість потреби й доцільности виразних інших форм.

Замість „демократії" щораз виразніше місце у тій акції почало займати слово „націоналізм". Свідомо кажемо „слово", — бо коли поняття націоналізму сьогодні в цілому світі дуже простяжне і плинке, то спеціяльно у польському громадянстві та ще й в ОЗН — воно має найріжнороднішій зміст. Можемо на те почути: в цьому й річ, що такий ОЗН може зібрати в своїх рядах всіх польських націоналістів від Грабика до Мацкевича, ба навіть і Гертиха і людовців і хадеків і деяких пепесів, бо чейже і Недзялковський це польський націоналіст з традиційною соціялістичною поволокою. Очевидно, що коли поняття „націоналіст" утотожнювати з поняттям „патріот", тоді можна вбгати в одну організацію все національносвідоме населення. Однак це фікція: і оперувати такою фікцією на довгу мету страшенне небезпечно, бо в той спосіб підтягувані під спільний знаменник націоналісти ріжняться між собою щонайменше так само, як ріжнилися члени ріжних політичних партій або члени 1-ої і 4-ої бригади з одного колишнього ББ.

Той первородний гріх починає загрожувати й ОЗН. Передусім націоналісти є з усіх звеличників якоїсь доктрини найбільш заздрісні на свою назву, до якої приписують собі монопольне право. По-друге, в рядах табору, що має обхоплювати найширші кола громадянства, опиняється справді здебільша той націоналістичний елемент, який гуртувався колись у народово-демократичній партії, — саме з найгіршими демократичними звичками, що саме виродили польську демократію. В той спосіб консолідація польського громадянства, що розпочалась на протидемократичній базі з всеобхоплюючим гаслом націоналізму (цього слова декларація полк. Коца не вжила, але воно в одній з перших і останніх редакцій тієї декларації передбачувалось, про нього фактично казалось, а нині отверто пишеться і по назві) залишила поза своїми скобками всі правдиво демократичні групи і всіх доктринерів націоналістів, які тільки ознайомились на „конкуренцію". Зате до тої акції негайно зголосились елементи, які йдуть за всяким починком, що користується прихильністю влади, пристала туди частина ідейних одиниць з давнього ББ і велика частина колишньої, нині розбитої ендеції, що шукає пристановища і форми вияву під іншою фірмою.

Звичайно, що така консолідація не вдоволяє і самих польських патріотів. Тому йде у польській пресі палка дискусія, лідери ОЗН не виявляють конкретних програмових завдань ні в одній жит.-актуальній ділянці, зате від час до часу чуємо про здогадні плани ОЗН переводити такі реформи, які були бодай частинним наворотом до демократичних форм (напр. реформа виборчої ординації, бо з нинішньої ординації не є, здається, вдоволений ані один розумний поляк ані не-поляк, включно з самими її авторами). З другого боку у проурядовому польському таборі, що його здебільша можна вже утотожнювати з ОЗН, маємо до діла з щораз яскравішими проявами крайнього націоналізму, якого динаміка звертається передусім (чи може й виключно) проти національних меншин.

Не маємо найменших сумнівів що така консолідаційна акція находиться на манівцях. Консолідація сама для себе, як ціль сама в собі, є так само пустим ділом, як кожна політична акція, яка не має конкретних практичних цілей. Консолідація громадянства потрібна і доцільна тільки для переведення точно означених конструктивних завдань, таких завдань, які саме можуть творити спільну платформу для людей і груп ріжних світоглядів. Консолідація італійців, яку перевів фашизм, була необхідна не тільки як чинник негації супроти анархії, поширеної комуністами, але передусім для 1) господарських реформ і 2) переведення конкретних закордонно-політичних планів. Націоналізм німецький мав ще ширші конкретні цілі: відбудова армії, перебудова державного устрою, відзискання міжнародного престіжу через відірвання себе від женевського терену, протидіяння асиміляційному гонові німців у діяспорі і т. д. Нічого й казати, що так само, як італійський фашизм, так і німецький націонал-соціялізм зародився на найбільш підхожому, специфічному психольогічному ґрунті, на підбудові національних питоменностей. В одному і другому випадку грала теж величезну ролю — реакція на поведінку чужинців, почуття кривди від закордонного світу.

Коли наші люди забувають про ці речі при проповідуванні націоналізму з ріжними фашистівськими орнаментами, то роблять шалену помилку: консолідація у нас можлива, потрібна доцільна, необхідна, але для цілої низки конкретних актуальних справ, яких не можна перевести без такого внутрішнього замирення. Те саме у поляків. Але в одному і другому випадку це можливе при передумові, що будуть виключені чинники, які немов автоматично перекреслюють консолідаційну ідею. Таким чинником є нетолеранція, брак почуття обективізму та справедливости для ідей і змагань, які мають інші земляки. У польському громадянстві, яке є громадянством державницьким і мусить думати державницькими категоріями, що не все покриваються з категоріями національними (членові нації може щось бути приємне або байдуже, державній рації ця сама справа неприємна або дуже близька) — той чинник взаємної толеранції мусить грати ще більшу ролю: він мусить бути ще глибше вкорінений, бо мусить торкатися цілої низки ділянок державної політики. Тимчасом толерантність і гін до компромісів — цеж саме підставова прикмета демократії.

Ми, українці, не маємо потреби побиватись за польською демократією, бо зазнали від неї всього найгіршого. А проте нема ніякого сумніву, що саме меншинева проблема була та, на якій перевернулась польська демократія, відступивши при ній від суто-демократичних засад та пішовши за **протидемократичними** націоналістичними вказівками *лжедемократів*. У відродини польської демократії не маємо великої віри. Але маємо глибоке переконання, що коли не йтимуть у наших сусідів поважні зусилля відродити у себе **чисту** демократію, то й із консолідаційних змагань нічого поважного і путнього не вийде. Тільки засаднича боротьба з усякою непримиренністю, тільки проповідування гасла політичного лібералізму може створити у поляків атмосферу, яка належалаб до моральних „імподерабілій" консолідаційної акції. Приймім наприклад, що протиукраїнська і протижидівська платформа булаб тою базою, на якій прийшлаб найширша консолідація польського громадянства всіх напрямків. То чи така негативна платформа буде вистачати? Чи державі принесе вона користь? Чи у практичних висліцах вона взагалі оправдає потребу консолідації?!

Атентат на полк. Коца кидає яскраве світло на манівці польської консолідації, яка йде під тим гаслом націоналізму, що в інших групах польського громадянства інакше інтерпретоване виладовується у ненависти не тільки до інородців, але й до земляків та доводить до найгірших внутрішньо-польських потрясень. Консолідаційні змагання поляків — це їх внутрішня справа. Ми, як обсерватори збоку, якщо ця справа торкається посередньо, можемо тільки висловити помічення: польська консолідаційна акція йде по лінії найлекшого спротиву та приймає деякі ті гасла і деякі такі елементи, які самі собою є запереченням консолідаційної ідеї.

ік.

Консерватор

Дрозо Львів

безконкуренційний засіб до консервування конфітур, соків, маринат і т. п.

Дістанете у всіх крамницях

Прояви протверезіння румунів чи заяви на експорт?

Чернівці, 20. липня.

Вибір д-ра В. Залозецького, предсідника буковинської У. Н. П., на голову конгресу меншин, що відбувся перед тижнем у Льондоні, пригадів, що „є ще одна меншина", на котру не звертали досі особливої уваги чи то через її розмірну безсильність, чи то через упадок первісних ліберальних тез Ліги Націй.

На всякий випадок зажурив цей вибір певні румунські кола, бо вони добачують в ньому „лише успіх української ірредентн". Вони не забули на недавній запит в англ. парляменті, що торкався ситуації української меншини в Румунії. Правда, той запит мав тільки формальне демонстративне значіння, але всетаки вказав на дійсне положення одної призабутої вже меншини...

Другою несподіванкою для тих перечулених опікунів було іменування д-ра В. Залозецького на австрійського почесного консуля в Чернівцях. І ця справа викликала багато шуму, — бо забрали в ній голос не тільки крикливі органи шовіністичної преси, котрим потрібний демагогічний агітаційний матеріял, але й деякі міністри. В наслідку такого загального порушення публичної опінії д-ра В. Залозецького не акредитували, бо — мовляв — „він є чинним румунським парляментарем". Але й донині не іменовано іншого нового австрійського консула. В Чернівцях урядує тимчасово тільки консулярний агент.

Румунські шовіністи тому не можуть стерпіти ніяких виступів тутешніх українців у цілім рокому світі, бо це — на їх думку — „другорядна меншина"... „Першорядними" малиб бути лише ті меншини, за котрими стоять матірні держави: Німеччина, Мадярщина, Болгарія. І тут місце підчеркнути ту ріжницю, яка істнує між урядовою поведінкою супроти української меншини та інших меншин.

Німці, мадяри, болгари та навіть жиди заселювали теперішню румунську територію виключно або переважно як кольоністи. А проте вони дістають державні допомоги на церкву, школу, ба навіть для своїх просвітніх приватних установ.

Але українці, всюди автохтонне населення, втратили всі передвоєнні школи, навіть право богослуження в рідній мові! Вони не тільки не одержують обіцяних спершу допомог — але й не сміють пригадати в пресі чи на зборах зобовязання із 1918. та 1919. рр. — бо це „ірредентизм"!

В цім змислі дуже вимовне є порівнання між заявами мадярських та німецьких парляментаристів, що використовують кожну нагоду, щоби виборотн нові матеріяльні піддержки, із

тими платонічними українськими протестами, яких вже не завважують навіть й ті завзяті пресові нападники. Це зрештою не дивниця, бо коли українці домагалися якогось поліпшення, то в такий нерішучий, понадлояльний, загальниковий спосіб, що самі румуни не бачили потреби повертати загарбані права тим, що їх втратили майже без спротиву! Ясно, чому одиноким доцільним способом звернути увагу уряду на сумний стан цієї меншини стали — хоч не хоч — закордонні конгреси; бо в краю вже не цінять занадто частих заяв лояльности ані розпучливих протестів. В краю панує особливе поняття про охорону меншин. Поминаючи вищенаведену різницю між тими двома ступенями меншин (державних та „другорядних"), панує тут своєрідний погляд щодо правного положення меншин.

Майже всі румунські теоретики публичного права, а є їх досить, переконані, що національна держава має право асимілювати чужі народности „мирним способом співжиття". Оправдання такого погляду лежить головно в тім остраї, що признання меншини підметом міжнародного права є тим самим признанням „чужого тіла, ворожого та шкідливого для державної цілости". Держава (чуємо), це не конвенція — порозуміння горожан, тільки однородна спільнота, якої органічні функції можуть виконувати тільки її члени. Членами є особи „привязані етнічно, моралью й матеріяльно до тої національної спільноти". Меншини самі відокремлюються від тої спільноти й тим самим тратять права членів.

Не тут місце розводитись над отим ніс'нітним „правничим поняттям", дарма, що воно просякає вже в деякі законопроєкти. Одначе зазначимо, що ці нові засади не є однозгідні з тими засадами, на яких оперлося само повстання деяких „національних держав" із 1918 р. Крім того звернули би ми ще увагу на дві заяви, не теоретиків, але реалістів, чинних політиків. Є це заяви двох румунів, політичних діячів різних переконань — тільки, розуміється, не українофілів. З одної сторони відомий румунський історик, проф. Йорга, який вже нераз прославився своїми протиукраїнськими виступами (розвязання українського грекокат. вікаріяту в Чернівцях та привласнення його церкви у Сучаві), — з другої сторони лівий „демократ", царист-радикал Юніян, вибраний в чернівецькій окрузі українськими голосами, який проте цілком забув про свої зобовязання супроти українських виборців.

Коли проф. Йорга „науково" продумує над дальшими засобами оборони „загроженого" румунського стану на „горішній Молдавії" (читай Буковині), то посол Юніян старається своїми дешевими демагогічними гаслами, якогось-то невиразного большевизуючого „царизму" притягнути „все ще відсталих українців" до спільних з румунами організацій, де вони — очевидно — цілком зрумунщились би.

Видно, що навіть ліві румунські політики стараються використати для румунізаційних цілей звичайний виборчий союз із тими небезпечними меншинами! Але коли там, „на півночі", появляються якісь познаки масового невдоволення, що неколи вибухають розпучливими виступами, тоді всі ті реалісти піднімають великий крик.

І проф. Йорга признає перед своїми французькими слухачами „Інституту Середньої Европи" (Париж), що „немає змислу силувати людську душу до якоїсь зміни. Винародовлення це невдатна річ. На цім попеклися мадяри в передвоєнній Семигороді"...

Мабуть тільки за гроші придобрів проф. Йорга, — бо признав „меншинам значну роль в посередництві та співпраці між народами та державами".

З другої сторони відчуває й посол Юніян відчуження меншин (передусім серед своїх добровільних чернівецьких виборців) наслідком неможливої урядової практики та закликує до більшої осторожности: „Назовні грозить нам війна, а внутрі не сміємо викликати другої за меншинами!"

Не знаємо, чи заява проф. Йорги була його щирим переконанням або тільки зручним поворотом проти мадярської ревізіоністичної пропаганди у Франції. Трудно теж повірити комасмовному п. Юніянові, що він змінився. Мабуть його заклик — це зручний передвиборчий клич.

Тому сумніваємося, чи такі голоси вплинуть на уряд та опозиційні партії. Це повинен освідомити собі український загал та передусім У. Ч. П., що стоїть перед новими виборами. **нч.**

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Найбільшою принадою квітів є — запах

Найбільшою принадою жінки є чиста і свіжа пера і гарне пушисте волосся.
Мило **TROPIKA** дає здорову і чисту пеpу,
Крем **MIAFLOR** робить цеpу делікатною,
Лєціон **MIA** зміцнює волосся і усуває порпаї,
оригінальні з фірми

ГЕНРИК ЖАК — Познань 10.
ФАБРИКА ПЕРФУМ, МИЛА І КОСМЕТИКІВ

ДВА ГОЛОСИ З КРАЮ.

ДАЛЬШІ ВИСЛІДИ АНКЕТИ „ДІЛА" НА ТЕМУ „НОРМАЛІЗАЦІЇ".

Друкуючи сьогодні чергові два голоси у нашій анкеті на тему „нормалізації" (перший забрав голос др Дмитро Левицький, гляди „Діло з 11-го ц. м. ч. 150, другий — посол Гриць Тершаковець, гл. „Діло" ч. 152 з 15-го ц. м., третій — др Кость Левицький, гл. „Діло" ч. 155 з 18. ц. м.) пригадуємо питання, які сформулювала була Редакція:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка існує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться дальші політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?"

Обидва діячі, які нині забирають голос, це громадяни з краю: перший із них, колишній сенатор В. Баранник із Заліщик, другий — п. М. Кернога, господар із Підберізець, член Ц. К. УНДО.

Редакція.

І.

НАЦІОНАЛЬНА ВІДПОРНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ЗМЕНШИЛАСЬ...

1. Проти самої засади зміни національно-політичної тактики партійним проводом УНДО і УПР., спричиненої зовнішніми і внутрішніми обставинами, не можна підвести ніяких заміток. Однак та зміна повинна була бути постепенною, від пасивно-вижидаючої і прихильно вижидаючої евентуально аж до фактичної проурядової, — в залежности і в міру виконування наших домагань другою стороною.

2. Зміна опозиційної тактики прямо (впрост) на проурядову принесла відразу другій стороні очевидні і дуже значні користи, а то значне скріплення її становища так назовні як і внутрі, — а рівночасно спричинила дуже значне обниження питомої ваги українського питання так зовні як і внутрі держави. Вслід за цим наступило очевидне погіршення ситуації у польсько-українських відносинах і то так через більше легковаження цілої заяв лояльности УПРР, як перед ними, як також наслідком збільшеної агресивности польського громадянства.

3. Сильне обниження національної відпорности українського населення, деморалізація значної його частини, яка вважає нормалізацію за плащ хрунівства або засіб до осягнення матеріяльних користей (посад і т. д.), значне обниження авторитету партійного проводу і УПР. в низах і партії УНДО і цілого українського громадянства, вкінці утруднення контакту з іншими національними партіями в загальноукраїнських справах, — це наслідки „нормалізації" у внутрішніх українських відносинах.

4. З перспективи минулих двох літ треба вважати методи української політики, які підкреслювали різку зміну опозиційної тактики на проурядову, і вірне продовжування тих метод цілий час аж досі без огляду на ніякі чи мінімальні практичні осяги та фатальні внутрішньо-українські наслідки — за політично невдачні.

5. З огляду на давню, незмінну і послідовну політичну лінію другої сторони супроти нас та на найновішу політичну лекцію, яку ми дістали, не можемо сподіватись на будуче якоїнебудь добровільної зміни дотеперішньої політики другої сторони і її суспільности супроти нас, і тому, оскільки дальший розвиток політичних подій буде залежати тільки від другої сторони при нашій пасивности, то не ждати нам нічого доброго, а хіба ще дальшого погіршення нашого загального положення.

Перед українським національно політичним табором стоїть найважніше завдання негайно перевести консолідацію всіх українських національних сил для енергійної самооборони на всіх ділянках національного життя і для постійного скріплювання національної відпорности.

Очевидно, що треба відповідно дотеперішню політичну тактику змодифікувати.

Василь Баранник.

Заліщики, в липні 1937.

Електро-техніче заведення і репараційні варштати

Володимир Панчишин

Дрогобич, вул. Пільна ч. 1.

виконує: електричні інсталяції і направу всякого рода електр. машин і апаратів

СОЛІДНО — ДЕШЕВО!

ІІ.

БЕЗ ВЛАСНОЇ СИЛИ — ПРОПАДЕМО...

У звязку з письмом з дати Львів, дня 8. червня 1937 маю честь висловити свою скромну думку на порушені в тім письмі питання:

Ад 1) Мета української національної політики визначена в програмах усіх існуючих українських політичних партій. Річю політичної тактики є підбирати можливо найуспішніші засоби відповідно до кожночасних обставин. Уважаю, що яканебудь зміна нац.-політичної тактики ніколи не є злою, якщо тверезо думка нам цю зміну диктує.

З цих мотивів я засадничо апробую зміну нац.-політичної тактики, що прийшла два роки тому, бо у звязку з міжнародніми подіями, які мали тоді місце, та з огляду на поставу рішальних тоді державних польських чинників, можна було надіятися, що та зміна принесе нам позитивні наслідки.

Ад 2) Але всупереч всяким сподіванням та зміна ні дрібки не поправила польсько-українських взаємин. Навпаки — вона скріпила лише чуйність поважних відділів польського громадянства, яке стоїть на становищі, що з українським голосом не слід рахуватися в ніяких справах держави. Польські державні чинники використали ту зміну для скріплення свого становища і треба признати, що це їм фактично вдалося. Але ми, як нація, на цьому не зискали.

Ад 3) Для внутрішніх українських справ нормалізація не дала ніяких користей. Українське громадянство з початку прийняло вичікуючу поставу й обережно пішло за своїм політичним проводом. Одначе брак поважних конкретних користей з „нормалізації" вплинув на витворення скептичних настроїв навіть у тих, які вірили в інший вислід. В серцях поважної частини громадянства вкралася зневіра, а вслід за тим охляність, збайдужіння до всяких проявів українського політичного життя. Це дуже нездорове суспільне явище, бо приспіпляється активність тоді, коли її найбільше треба.

Зновуж люди, які від початку категорично з нормалізацією не погоджувалися, гуртуються в окремі групи. Ще інших тяжко вже загалом згуртувати під якимось прапором. Це спричинило розпорошеність громадянства, брак духової спільноти, а в загальному наслідку фактично нас ослабило.

бл. † п.

Раймонд Ярош

власник Трускавця, почесний громадянин і президент м. Дрогобича, президент Союзу Польських Живців, президент О. Т. Р., б. маршал дрогобицького повіту і ін.

проживши 62 літ, по довгих і тяжких терпіннях, принявши Найсв. Тайни, помер в дні 23-го липня 1937 р.

Похоронні обряди відбудуться в неділю 25. липня в год. 3-ій пополудні у Дрогобичі, з дому жалоби при вул. Міцкевича ч. 17. на місце вічного спочинку.

ЖАЛІБНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

за спокій душі бл. п. Покійника, буде відправлене в понеділок, 26. липня ц. р. в год. 9-ій рано в тутешнім римо-католицькім парохіяльнім костелі — про що повідомляють прибиті тяжким горем

Сини, Донька, Зять, Невістки і Внуки.

Окремих повідомлень не розсилаємо.

Ад 4) Тяжко характеризувати хід української політики тому, хто не брав безпосередньої участи в ріжних політичних нарадах, постановах і конкретних кроках та не має безпосередніх відомостей про поодинокі етапи тієї практичної політики.

Ад 5) Для вдумчивого обсерватора теперішньої політичної ситуації у Польщі ясним є, що польське громадянство змагає за всяку ціну мобілізувати всі свої сили. Та акція у відношенні до національних меншин має виразно неприхильний характер. Хоч яка політична група візьме керму державної влади в свої руки, нам не слід сподіватися ніяких спеціяльних благ.

З огляду на те перед українським нац.-політичним табором стоїть завдання змобілізувати ввесь громадянський актив під одним прапором, скріпити себе внутрі на те, щоби уявляти особою справжню силу. Без неї пропадемо.

Підберізці, 21. червня 1937.

М. Кернога.

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

ПРИЧИНА РОЗСТРІЛУ ТУГАЧЕВСЬКОГО І ТОВ.

Як подає Авас, конфлікт між совітськими генералами й урядом вибух після рішення встановити у кожній воєнній округи совіт для скріплення політичної контролі. Хоча командант округи є рівночасно одним із трьох членів цього совіту та його предсідником, все таки найшлися команданти, що обстоювали принцип единого командування й рішуче осуджували систему воєнних рад, що у мирний час підриває дисципліну в армії, а у воєнний час вяже боєві операції. Конфлікт прийняв такі розміри, що прийшлося його ліквідувати відомим способом.

СОВІТИ ШИКАНУЮТЬ МАНДЖУРСЬКІ КОНСУЛЯРНІ УРЯДИ.

Агенція Домеї повідомляє: Совітська влада в Чицу і Благовіщенську постійно непокоїть манджурські консулярні уряди в цих містах. На підставі урядових інформацій урядовці манджурських консулятів не можуть виконувати своїх функцій. Органи совітської влади в Чицу опоясали манджу. консулят колючим дротом. Манджурський уряд вислав у звязку з цим протест до совітського уряду.

Півофіційний комунікат про атентат на полк. Коца.

„Газета Польска" в 24. ц. м. (ч. 203) помістила такі інформації у звязку з атентатом на полк. Коца:

„Дотеперішні устійнення здається вказують на те, що атентатчик був лише знаряддям в руках організаторів змови, останнім виконавчим звеном. Уся підготова відбулася без його участи. Здогадуються, що злочинець приїхав до Варшави коротко перед атентатом і майже негайно відїхав до Сьвідрів Малих, мабуть у товаристві одного зі змовників, який обзнайомив його з тереном атентату. Якщоб ці здогади справдилися, — вказувало би це на велику прецизію підготовання змови, зорганізованої з великою передбачливістю і знанням терористичної техніки".

ПАТ повідомляє: Вістки закордонної преси у справі бомбового атентату на полк. Адама Коца не відповідають устійненням судово-слідчих властей. Тепер ведуть слідство у Варшаві і поза Варшавою. Слід здогадуватися, що в найближчих кількох днях можна буде виявити деякі подробиці зі слідства.

„Іскра" оголосила комунікат, що у звязку з атентатом сидить 8 осіб.

ПЕРШІ ПІДСУМКИ.

Слідча влада поробила вже перші підсумки. Зібраний матеріял вже розділила і повідомила про дотеперішні висліди слідства вищу владу. Кількох арештованих підозрівають у безпосередній допомозі атентатчикові, кількох у посередній участи в зорганізуванні атентату. Суддя Скужинський знову переслухував у п'ятницю з ранку арештованих у вязниці при вул. Данілевічовській. Всі арештовані строго відокремлені.

АТЕНТАТЧИКА НАНЯЛИ?

Атентатчик виїхав від своїх батьків ровером. Виїжджаючи з дому атентатчик мав висловитися до своєї рідні: „Як вернуся, будемо багаті".

На ровері доїхав до одної залізничої стації і там сів до поїзду, яким відїхав до Варшави. У Варшаві атентатчик був уже в неділю рано, звідтіля відїхав пополудні до Сьвідрів Малих.

Офіційний комунікат появиться щойно після виконання поліцією деяких доручень слідчого судді.

Становище Египту в палестинській справі.

Египетська суспільність живо коментує загадкове становище свого уряду, який не висловився у справі поділу Палестини. Припускають, що премієр займе становище до цієї справи щойно тоді, як британський уряд офіційно висловить свої наміри супроти Палестини. Крім того египетського премієра вяже виступ регента, кн. Мухамеда Алі, який недавно вислав до Льондону проект палестинсько-сирійсько-трансйорданської конфедерації.

СТРАЙК У ТРАНСЙОРДАНІЇ.

У багатьох містах Трансйорданії вибух учора страйк. Поліція вирешетувала чимало арабів, що заохочували населення до страйку; при них найшли зброю, муніцію та бомби.

АМЕРИКАНСЬКИЙ МАНДАТ НАД ПАЛЕСТИНОЮ.

В англійській пресі появились поголоски, немов би Злучені Держави хотіли обняти мандат над Палестиною.

Американський державний секретар заявив, що ця справа була предметом виключно теоретичних роздумувань, а не конкретної пропозиції.

Тільки освітою, культурою і вихованням зло будемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Містифікація чи провокація?

ДИВНА ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ В СОЙМІ.

На надзв. засіданні сойму 23. ц. м. зголосив пос. Жиборський з Підгаєччини інтерпеляцію на руки голови ради міністрів і міністра внутрішніх справ у справі актів саботажу в Підгаєччині. Пос. Жиборський у своїй інтерпеляції каже, що в останніх місяцях українське населення в Підгаєччині виявило агресивність супроти поляків і що ця агресивність зростає щодня. Проявами тієї агресивности є акти терору, організовані українськими боївками, головне в тих місцевостях, де польське населення в меншости. І так знищили державний герб у школі в Юстиніївці, в Мужилові; знищили портрети марш. Пілсудського й през. Мосціцького; вбили в селі Стадинні польського кольоніста Яна Томасіка, тому, що він не хотів своєї землі продати українцям. Дня 23. червня вбили коменданта „Стшельца" в Таврові.

Про реакцію з боку влади і відомі події в Підгаєччині та Бережанщині пос. Жиборський нічого не згадує.

Пос. Жиборський питає, що задумує зробити голова ради міністрів і міністр внутрішніх справ, щоби польському населенню запевнити спокій і безпеку та приборкати невідповідальних українських політиків, які вважають кожний акт „виразумілости" уряду як обяв слабости, та що задумує зробити уряд, щоб запевнити на цих теренах послідовну національну політику.

Далі посол запитує, чи голова ради міністрів знає відозву, що її Українська Парляментарна Репрезентація видала до українського народу нібито такого змісту: „Український Народе! — на твоїй землі ворог! Озброєні орди москалів, ляхів, чехів і румунів безкарно гуляють, грабуючи твої скарби. Того всього ще мало. Вони хочуть видерти твою прадідну землю. Хочуть зробити тебе дідом, на українській землі хочуть поселити мазурську голоту. Український Народе! Не давай землі мазурам, вступай в організацію „ряди борців". За українську землю, український уряд! Знаєш, що тобі не поможе ніхто — ні комуністи, бо вони за совітською Росією, ні соціялісти, бо вони за соціялістичною Росією. Ти ставай за Україною.

Справедливий лад на Україні заведе тільки українська національна революція, зміниться український уряд. Господарем на українській землі буде тоді український нарід, як твої сини стануть у рядах українського війська під українським державницьким прапором. Українці, спішіть усі на маніфестацію, що відбудеться в год. 12, перед представником польської влади — старостом.

Підписані: УНДО, Українська Парляментарна Репрезентація, Українська Соціялістична Партія, Українська Національна Партія „Однова" (?) і Комітет Оборони Української Землі.

На іншому місці подаємо офіційний комунікат президії УНДО й УПР, що згадана відозва є звичайною провокацією.

СПРОСТУВАННЯ ПРОВОКАЦІЙНОЇ БРЕХНІ (Комунікат).

Польська преса ,зокрема „Дзєнніх Польскі" з дня 24. VII. ц. р., цитуючи інтерпеляцію посла Жиборського в справі терористичної акції в підгаєцькому повіті, подає зміст здогадної відозви Українського Національно-Демократичного Обєднання, Української Парляментарної Репрезентації та інших українських партій у земельній справі.

Отсим стверджуємо, що ніяка відозва Української Парляментарної Репрезентації та Українського Національно-Демократичного Обєднання такого чи тим подібного змісту не появилася і що приписування такої відозви українським політичним чинникам виглядає на звичайну провокацію.

ЗА ПРЕЗИДІЮ УНДО Й УПР.
Василь Мудрий Володимир Целевич
Дмитро Великанович.

Великий вибір! Ковдри — матераци, повні шлюбні виправи. Капи — Фіранки, ПОДУШКИ з ПІРЯ Ціни даром і оплачені
Антін Петрушевський (давніше Коновальницька ч. 6).
тепер тільки Львів, вул. Галицька ч. 20. Тел. 213-33.
Ціни фабричні!

З останнього шляху пок. д-ра Т. Окуневського.

В середу 21. липня ц. р. Городенщина, а з нею й Покуття з Гуцульщиною, прощали свого довголітнього провідника й організатора д-ра Теофіля Окуневського величавими похоронами, що рівночасно були й небуденною українською національною маніфестацією. Хоч це найвищий жнивний сезон, число учасників похорону винесло коло чотири тисячі під проводом 22 священників з дек. о. Стрільчиком на чолі; між приявним духовенством були теж два місцеві польські священники. На жалібну маніфестацію прибули також сенатор д-р Антін Горбачевський з Чорткова і посол д-р Степан Баран з Тернополя, делегати зі Станиславова, Коломиї, Заліщик, рідних сторін Покійного на Гуцульщині і громад городенського політичного повіту, в якім пок. д-р Теофіль Окуневський працював 47 літ, себто від 1890 р. коли поселився в Городенці як адвокат. Не забула про Покійного як визначного адвоката й діяча Адвокатська Палата у Львові і Союз Українських Адвокатів, висилаючи на похорони свого відпоручника в особі д-ра Володимира Старосольського.

Офіціяльну участь в похоронах взяв станиславівський віцевоєвода Зайдліц як відпоручник воєвідського самоуправного виділу, якого Покійний був довгий час визначним і діяльним членом, городенський староста Рутковський, управа міста, суд і палестра, не кажучи вже про українські місцеві установи, що видали численні посмертні клепсидри й під проводом місцевого адвоката д-ра Романа Комаринського занялися зорганізуванням величавих похоронів. Впорядниками ладу була місцева українська молодь. Вінців з лентами й написами, якими обвішано сани з домовиною і несено окремо у жалібному

Пудер „МЕРІДА" є окрасою лиця жінки!
Брилянтина „МЕРІДА" оформлює зачіску мужчини!
Порошок „МЕРІДА" запорука здоровля і білих зубів!
українська фабрика косметиків „МЕРІДА"
Львів, -- Кампяна 15.

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 19

7 літ на Соловках.

ПЕРЕД МАРЕВОМ СМЕРТИ.

Як ріжно поводяться люди перед маревом смерти! Індивідуальність кожної людини виступає в таких хвилинах незвичайно яскраво. Один падає на коліна, скімлить, хватає своїх катів за ноги: „Товариші, заждіть! Ще хвилинку!" і т. д. Інший зі страшними проклонами, з очима набігшими кров'ю, кидається на конвой, але швидко по сильнім ударі пястуком у голову, тратить свою відвагу. Ще інший верещить на ціле горло, виспівуючи цинічні пісні, немов намагаючись заглушити у собі власним криком страх перед смертю. Більшість іде пасивно, як барани, що їх ведуть ми заріз, ноги відмовляють їм послуху, мліють, їх волічуть попід руки, щоб не впали і не стримували походу засуджених.

До 1929 р. розстрілювали на цвинтарі при світлі ліхтарень. Засуджені ставали над берегом викопаного для них долу й тут один із співробітників ІСО, часто сам начальник тієї установи, товариш Дехтярев, стріляв засудженим у зад голови з нагану.

Відтак місце екзекуції змінили. Бо при самім цвинтарі стояв поверховий деревляний будинок, в якому мешкали увязнені жінки.

Влада вирішила, що приглядатися екзекуціям небажана річ і перенесли екзецуції до дезинфекційної камери, положеної у крузі мурів соловецького Кремля. Мало це ще й цю вигоду, що в льоху камери не чути було вистрілів, крім того близько було від ізолятора — кількадесять метрів через площу. По відбутій екзекуції приїздили вози з сельхозу (хліборобське господарство) і при допомозі змобілізованих в тій ціли командантів сотні, вантажили трупи і відвозили їх за цвинтар до згорн приготовленого долу.

Згодом місце екзекуції перенесли до віддаленої 10 км. від Кремлю місцевости Саватево і там теж уладили карну сотню, до якої замикали кандидатів на той світ.

Одного весняного дня в 1929 р. розійшлася по таборі вістка, яку передавали собі з уст до уст, що в таборі арештували більше, як 70 осіб. Арештували їх буцімто під замітом змови, що мала на меті захопити один із кораблів, що курсують між Соловками та суходолом. По кількох місяцях коло 30 осіб звільнили. Довідатись від них, що їм закидали, які їм ставили питання, годі було, бо вийшовши з таких важких „тарапатів" завзято мовчали. Автім розголошувати те, про що питає слідчий суддя і те, що йому відповідають, якнайгостріше заборонено. Є це повна тайна, яку погребують у копицях справ ІСО і в несамовитих спомнах того, що вийшов ціло з тяжкої пригоди.

Минали місяці й ми забули про наших товаришів замкнених в ізоляторі. Та раптом, одного осіннього вечора до концерту мев, що вертались з жиру над морем, вдерся новий, також неприємний голос. Перед ізолятором стояв пес і витягаючи голову в сторону одного з закритих щитом вікон, жахливо вив.

Собаку пізнали: був це пес одного з увязнених в ізоляторі, Ґ.—ського.

Були це часи Неп-у, голоду в таборі ми не знали, тому теж ті, що не мешкали в загальних сотнях, могли собі дозволити на таку витрибеньку як пса. Ґ-ський був управителем одного зі соловецьких підприємств, тому мав свій мешкальний куток при підприємстві і мав при собі потироножного приятеля.

На те собаче життя звернули стільки уваги, що собаку відігнали, прийшов небавом новий власник і взявши його на смичу, потягнув за собою.

Цього вечора, кілька годин пізніше, життя в таборі завмерло. Команданти пильнували своїх відділів, щоб ніхто носа не висунув на вулицю,

„ЗОРЯ“ ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
у Львові, вул. Кордецького 50
Тел. 26 0-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант“ терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант“ люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька меса“ (фротеру ючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляя помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

поході, було 80. Чорну домовину, прикриту козацьким звичаєм червоною китайкою, за гуцульським знову звичаєм умістено на простих санях, до яких запряжено три пари волів, що й відвезли Покійного на місце вічного відпочинку.

*

Покійний д-р Теофіль Окуневський, уроджений в Яворі на Косівщині, походив зі старої священничої родини, яка видала чимало наших діячів, між ними і його брата пок. д-ра Ярослава Окуневського, адмірала лікаря австро-угорської военної маринарки і українського письменника. По скінченні гімназії в Коломиї разом зі своїм братом Ярославом виїхав на університетські студії у Відні, де і скінчив права, беручи рівночасно дуже живу участь в житті віденського студентського Товариства „Січ“. Як кандидат адвокатури працював у Станиславові і Коломиї, не цураючися й народньої, передусім політ. праці. Освічений, красомовний і з природи здібний, вибився вскорі на провідне місце серед галицьких українців і вже на 31-ому році життя, ще як адвокатський кандидат, здобув в 1889 р. посольський мандат до галицького сойму та в якийсь час пізніше до віденського парляменту. Останній раз вибрали його послом до віденського парляменту в 1911 р. з округи Городенка-Заліщики, а в 1913 р. послом до галицького сойму зі заліщицького повіту. Парляментарний мандат мав аж до розпаду Австрії, а опісля за української влади був членом Української Національної Ради, займаючи завжди чільне місце між українськими парляментаристами.

У політичних виступах і праці та в обороні прав українського народу був Покійний незвичайно сміливий і нераз оригінальний, відзначуючись у взаєминах з людьми великою культурою і незвичайною товар. вічливістю. Був рішучим ворогом демагогії і пустомельства і при своєму ідеалістичному підході, мав завжди повне розуміння для політичного реалізму, диктованого обставинами життя. Як рідко буває та й ще буває серед більших гал. українських політиків, доцінював Покійний величезне значіння преси для пропаганди і організації й тому нераз забирав публично голос на сторінках преси, передовсім у „Ділі“, а часом і у чужій пресі. Німців здавна недолюблював, бо мав деякі славянофільські симпатії, що й зближило його, майже одинокого українця на терені віденського парляменту, до декотрих чеських політиків і діячів, між іншими і до пізнішого президента Чехословаччини д-ра Масарика, з яким оставав у дружніх взаєминах.

Дожив глибокого віку — 79 літ — і до останніх днів свого життя цікавився нашим громадянським життям і брав у ньому визначну участь.

Великі заслуги Покійного як діяча й організатора Городенщини. Перед близько пів століттям застав там відсутність якоїнебудь української організації. Майже всі україн. установи в Городенці — це або його безпосередній твір, або вийшли з його ініціятиви чи поради. Був і непересічним адвокатом і виступав у кількох великих українських політичних процесах перед касаційним судом у Відні, між іншими як оборонець Мирослава Січинського, володіючи в слові і письмі клясичною німецькою мовою.

Цікавився пок. д-р Т. Окуневський і нашою молоддю, не лише університетською, але і тою наймолодшою зпід сільської стріхи чи маломіщанського дому. Тому доцінював велику вагу наших захоронок та діточих осередків і — очевидно вихованні у рідній школі. Був в останніх часах діяльним головою комітету будови домівки для рідношкільної гімназії в Городенці і ще на тиждень перед смертю проводив на засіданні того комітету. Знав і вагу віч, яких був одним з організаторів у краю ще перед півстоліттям і виступав там як вічевий референт. Цінив теж виховне значіння і національних обходів і ще на три тижні перед смертю брав участь у святі 40-ліття читальні „Просвіти“ на Миколаївському Куті в Серафинцях. Працював майже до останнього віддиху, будучи на два дні перед смертю як адвокат на судовій розправі.

Особисто учинний і ввічливий мав пошану у своїх і чужих, що й підносили промовці — наші і чужі — над домовиною Покійного.

*

Як сказано, останній шлях Покійного був величавою маніфестацією для Покійного. Після відправи у домі жалоби, винесли домовину на вулицю і поклали на санях. Відозвався сумний звук гуцульських трембіт, що працали заслуженого сина Гуцульщини, а від україн. установ Городенщини промовив тут перший д-р Роман Комаринський, з яким Покійний оставав у близьких дружніх зносинах. Відозвалися знову трембіти і похоронний похід при співі хору і звуках трубної орхестри пішов до місцевої церкви, до якої внесли домовину. По відправі парастасу і панахиди виголосив проповідь о. Лев Бурназ, славлячи добре серце Покійного і Його вчинки для віднови церкви і для найменшої дітвори.

І знову винесли домовину і зложили на санях та похід двигнувся на цвинтар. По дорозі перед домівкою „Міщанської Родини“ попрощав Покійного від селян з Котиківки Федір Бережак, а від наших місцевих міщан Ераст Куровицький. Дальше перед судом працали д-р Вол. Старосольський від Адвокатської Палати і Союзу Українських Адвокатів і д-р Адольф Гессель (по польськи) від місцевого кружка адвокатів. У воротах цвинтаря ще раз в останнє відозвалися трембіти. Після відправи над могилою розпочалися промови. Промовляли: о. Іван Пасецький, парох з Корнева, один з найстарших співтоваришів праці Покійного, віцевоєвода Зайдліц (по польськи) від воєв. самоуправного виділу, сен. д-р Антін Горбачевський від УПР і Центр. Комітету УНДО, староста Рутковський (по польськи) в характері старости, б. сен. Василь Бараник від Заліщиччини, радн. Володимир Кобринський з Коломиї від коломийських установ, пос. Іван Завалкут, як посол округи, д-р Юлій Олесницький від станиславівських установ, адвокат Теодор Матейків від установ Городенки, нотар Володимир Рудницький з О-

бертина від повітової ради і повітового виділу, пані Бахталовська від філії Союзу Українок, Василь Глуханюк, селянин з Тишковець від тишковецьких селян, Іван Васильишин з Городенки від Взаємної Помочі Українського Вчительства, Ян Мазурек (по польськи) від міської ради в Городенці і польських міщан, дівчина від молоді з Котиківки, Микола Шлемкевич, селянин зі Серафинець, майже ровесник Покійного від найстаршої селянської генерації села Серафинці, студент Іван Ступар з Городенки від студентської молоді і учень VIII кл. гімн. Рідної Школи в Городенці Гафткович від гімн. молоді.

Ціла похоронна маніфестація тревала від 2. попол. до пів до осьмої вечором і викликала у приявних глибоке враження.

С. Б.

при підприємствах, де ще відбувалася праця, поуставляли стійки... А по пустих вулицях Соловецького Кремлю вели з ізолятора вязнів на розстріл.

Собака, завдяки своєму шостому змислові, знала заздалегідь про долю свого пана і прибігла на останне прощання.

ОСТРІВ КОНД

У віддалі 130 км. від Соловок лежить острів Конд. Щоб позбутись калік та інших зовсім нездібних до праці, висилали їх саме на цей острів. Треба зазначити, що великий контингент калік давали лісолі роботи, де вязні або відморожували собі долішні кінчини, або добровільно самі себе калічили, відрізуючи собі пальці при руках.

Острів Конд був також місцем заслання для соловецької адміністрації, за ріжні проступки, виконані на терені табору.

СЕКІРКА.

Другим, куди жахливішим місцем кари за провини зроблені на каторзі, була Секірка. Це гора, що спинається на північно-східнім березі соловецького острову. На вершку тієї гори стоїть збудована монахами церква, яка служить тепер як казамати для вязнів.

На найвищім поверсі церковної вежі є морська ліхтарня, яка втратила тепер своє властисоловецького острову. На вершку тієї гори стове призначення і служить тільки до обсервації моря та виявлювання утечі вязнів. На щастя, доля дозволила мені вимінути гостинv в тому страшному місці, знаю його тільки з оповідання моїх товаришів, що відбували там кару.

Велитенський будинок давньої церкви був поділений на дві частини: партер і поверх. На партері приміщували за менші проступки, як нпр. крадіжі, бійки і т. д. Вязень мав право задержати при собі одяг і постіль. Кара, крім карної харчевої пайки полягала ще й на тому, що цей льокаль не опалювали, значить у зимі була це кара морозу.

Ріжниця між партером і поверхом була така, що на горі вязні не мали права до постелі й були роздягнені до білля. Крім цього замість шиб у давніх вікнах були тільки кільчасті дроти. Побут у літі був тут звичайно довший, в зимі — коротший. Сиділи там здебільша обвинувачені в намаганій утечі і т. зв. „політичні“ злочинці.

На причах лежать напів нагі, притулені до себе засуджені, дрижачи з холоду й голоду. Тому, що уклад побіч себе не давав відповідного тепла, бо тіло мерзло від гори й від долу, вязні винайшли інший спосіб, щоб взаімно себе огрівати. Творили вони т. зв. „штаблі“, значить клалися одні на других впоперек кількома рядами. Одначе ті, що були в долішнім ряді, мерзли від долу, ті що в останнім горішнім — від гори. Щоб не було кривди, ряди зміняліся що якийсь час: ті з долу йшли до середини і т. д.

Таким чином рятувались вязні від морозу, сидячи тут часами по кілька днів і навіть тижнів. Автім, відси „виходилося“ або до лічниці, або на... цвинтар. (Продовження буде).

Літературна сторінка.

Чи можна продавати і друкувати листи письменників?

Як довго в нас нема торговлі цінними книжками себто рідкими примірниками творів, досі не може нікого цікавити справа самих рукописів: що з ними діється, чи їх хто ховає чи викидає і чи є такі, що могліб за них щось заплатити? Крім рукописів самих книжок, які вже видруковані, ще більшу вартість мають інколи листи великих письменників, що можуть кинути зовсім нове світло на психольогію письменника, розяснити неодин його твір або дати прегарний людський матеріял, що дозволив би перевести паралелю між ним як автором і як приватною особою.

Три випадки.

У Західній Европі справа приватного листування письменників не від нині цікавить бібліофілів, критиків, спадкоємців різних авторів і навіть ширший загал, який стежить за літературою. Вона має теж окрему охорону у законі т. зв. авторському, що передбачає всякі зловживання приватними рукописами. Ось саме тепер у Парижі йде жива дискусія на тему торговлі автографами у звязку з трьома новими випадками. Добрий знавець авторських законів Франсіс Амбріер в окремій статті ставить питання, чи не можнаб найти спосіб, який не дозволяв би продавати листів визначних письменників по вподобі?

Пригляньмося цим трьом випадкам. Недавно продали у приватні руки збірку листів — 24 листи Поля Валері і 25 листів Пера Люіса з часів їх молодости, коли вони обмінювалися думками; далі продали на ліцитації 33 недруковані досі листи Г. Фльобера до графині *Льоан* і то один по одному в різні руки; врешті один критик заповів, що оголосить небавком листи Пера Люіса та Андре Жіда з їх молодости, листи, які стали його власністю.

Матеріяльна і духова власність.

Що каже загально французький закон про рукописи, зокрема про приватні листи? У законі зазначена різниця між власністю матеріяльною і власністю духовою рукопису. Коли ви написали лист до приятеля то цей лист як матеріяльна річ є його власністю; він може його спалити або продати. Зате текст листу — вже не його власність; ви як автор цього листу маєте право заборонити його друк, навіть ваші спадкоємці можуть до 50 років після вашої смерти розпоряджатися ним як своїм твором. Згідно з таким законом виконавці останньої волі деяких письменників забороняють досі друкувати приватні листи або щоденники таких відомих письменників як Золя, Гюісманс або Малярме.

Як листи йдуть у світ.

Закон боронить, що може. Поль Валері — великий французький поет, член Франц. Академії, його рукописи вже нині мають свою високу ціну на літературній біржі, не може нічого вдіяти проти того, що його листи до Пера Люіса опинялися в чужих руках. Що більше: листи Люіса до нього, які він позичив Люісові перед смертю і не відобрав учас — теж пропали для нього. Валері може запротестувати, коли ці листи хтось видрукує, але не може заборонити комусь зашити їх у сінник, де їх зідять за 20 років миші.

Листи автора „Пані Бовари" мають винятково високу ціну серед бібліофілів і літературознавців. І ось нараз 33 з них розбіглись по світі, різні люди розкупили на ліцитації одиноцільну збірку! Чи є надія вібрати їх колись разом? Те, що не вільно їх видрукувати без дозволу тільки погіршує справу для тих, для яких цінна творчість Фльобера, а не самі рукописи.

Приватне життя.

У третьому випадку, коли критик хоче використати приватні листи письменника, що ще живе — як тут Андре Жіда — то йому теж не вільно передруковувати цих листів без дозволу автора. Зате він може обійти закон і загально переповісти їх „власними словами" так, щоб не дати приводу авторові до процесу (напр. за образу чести). Французький закон береже дуже суворо „приватного життя" своїх громадян у тому розумінні, що переводить дуже виразну межу між тим, що торкається інтимних подробиць людини і тим, що можна назвати „літературною характеристикою" письменника. Письменник може звернутися до суду в обороні того свого приватного життя, коли докаже, що оголошені його приватні листи мали на меті чисто купецьку сенсацію, скандалістику або політичну боротьбу, а не літературний дослід.

Чого не може закон, а що може добра воля.

Ясно, що закон не може подати дефініції, які рукописи є літературні і які „чисто приватні", тимто навіть найцінніші приватні листи великого письменника, часто цінніші ніж деякі його твори, мусять залежати від химерного випадку, в які руки попадуть і чи діждуться колись друку. Якби закон заборонив торгувати листами і всякими рукописами вже відомих письменників, тоді вони ще швидше пропадалиб, бо ніхто ними не журився би. Якби закон наказував звернути їх у руки законних спадкоємців або літературних заступників (наукових установ, академій тощо), тоді неодин, що дійшов до цінного рукопису дорогою ціною зі злости волів би його знищити, ніж віддати.

Є один культурний спосіб, як рятувати цінні ще невидані рукописи від загибелі: робити з них копію і складати її у відповідному державному чи науковому архіві. Нинішня техніка дозволяє навіть робити зразкові фотографічні знимки, які можуть показати характер письма автора. Власникові рукопису бібліофілові залишиться завсіди оригінал і приємність, що оригінал є тільки один у його руках.

Повість про Европу
з женевського погляду.

Французька Академія призначила саме свої головні річні нагороди. „Велику нагороду літератури" 10.000 фр. дістав Моріс Магр за цілість своєї літературної праці: Магр — поет, повістяр, драматург, занятий теж окультизмом. „Велику нагороду повісти" дістав Гі де Порталес за повість „Чудесна ловля"

Порталес — швайцарець і свої вакації проводить у чудовій закутині між Женевою і Лозанною, у власнім маєтку над лемайським озером, серед найчарівнішої природи. Саме з тієї околиці, з якою так близько зжився і яку так добре знає, він вибрав сюжет своєї повісти. Заголовок повісти запозичений з назви образу в женевському музею Конрада Вітца, де зображений Христос на водах озера. Герой повісти каже в одному місці так: „Ні, не Бог сильний і заздрий, не Бог жнив і армій, не Бог Кальвіна... але Бог Бетовена, св. Франца Салезіянського, Бог живих і квітів, Бог бідного з Ассезі, Бог музики і малярства". Порталес великий ентузіяст музики. І то німецької, перегніс не захоплення на своєго героя, що звеличуючи німецьку музику йде битися на боці Франції у 1914 р. Повість хоче бути малою епопеєю романської Швайцарії з трьома моментами: передвоєнною добою, погідною та щасливою, воєнною, де все довкола валилося і сучасною — „з новим небом і новою землею" себто надією, що все зміниться на краще, як написане в Апокалінсі. Женева стає осередком усього духового образу із своїми суворими давніми патриціями, багатими не гроші та на такі самі солідні прикмети. З Женеви і водського кантону автор озером викликає на різні швайцарські озерця та річки, щоб відтворити біблійне життя швайцарських гір, долин і полонин, а згодом виплисти на широкі води... европейські. Женева в цій новій Европі стає осередком — інтелектуальним і моральним. Читач нелегко погодиться з таким локальним патріотизмом автора, на якого може занадто сильно б'є світло від палати Ліги Націй, але в його інтелігентних міркуваннях і мандрівках буде йти за ним без труднощів.

З ПОДОРОЖІ ПО КРАЯХ БЕЗ СВОБОДИ.

Франц. письменник Ролян Доржелес, член Академії Гонкурів вернувся з подорожі по краях, де панує „тотальна" влада, влада одної руки: по Совітах, Німеччині, Австрії та Італії. Він видав свої враження у книжці п. з. „Нехай живе свобода!" Автор „Деревляних хрестів" ніколи не цікавився політичними справами. Каже, що по такій подорожі нема сили мовчати про політику, так само як не можна стримати свого окрику на вид деяких краєвидів. „Усі ці режими — каже він — перетворюють поволі духа цілої нації і можна сказати, що всяка диктатура і червона, біла чи брунатна, представляє духовий параліж, відступ уваді інтелігенції". Доржелес каже, що щойно вертаючись з таких країв можна оцінити атмосферу демократичних держав і сам зміст свободи, якої люди ніколи не мають за багато. У Совітах приняли його дуже прихильно, бо його ім'я є навіть в „Антольогії комуністичній" і сім його творів перекладених на російську мову. Коли він вийшов у Ленінграді з Ермітажу, один інтелігент благав його по французьки шипком, щоб його спасти з такого краю. Вся інтелігенція у Совітах не має ніяких звісток про те, як живе Европа. Навіть не вільно туди посилати каталогів із магазинів. Коли Доржелесові запропонували зробити виклад для студентів і він вибрав тему про відносини у Франції, відразу керманичі „політбюра" налякалися такої теми.

ЦАР, ЯКОГО КОПІЮ-ДВІЙНЯКА ПОХОВАЛИ РАНІШЕ.

Відомий французький дипльомат Моріс Палеольог, член Академії Наук, історик, видав джерельну монографію про Александра І-го — „Таємничого Царя". Той новий довний портрет показує нам людину наділену найкращими фізичними та умовими прикметами, що вже змалку має якнайгірші моральні нахили. Коли Александер І. не вбив свого батька кровожадного деспота Павла І-го, то в кожному випадку приклав до цього душегубства свою руку. Його романтичний ідеалізм з найкращими намірами кінчиться скоро нічим — стара деспотична традиція тривае далі. Його подив для Наполеона переходить скоро у досмертну ненависть. 10 літ, від 1805 до 1815 р. цар робив усе, щоб знищити Наполеона. Його приватне життя — дивоглядно розпусне. Легкодушне і повне таємниць життя стає щораз дивніше перед смертю. Палеольог твердить, що коли хоронили царя то замісць його трупа вложили до домовини мальовану ляльку з його подобою, бо він сам дістав такі сильні докори совісти, що рішив під кінець життя вступити до манастиря і відпокутувати свої гріхи. У такому манастирі у Палестині він і дожив віку. Ця студія розяснює багато темних подробиць непрослідженних досі істориками царя, якого Пушкін назвав „сфінксом поза гріб"

—o—

Хроніка.

РОЗСІЯНИЙ ПИСЬМЕННИК.

Польська Академія Літератури відзначила золотим вінком професора університету в Токіо — Асадору Като за його переклад „Мужиків" Реймонта" і „Згарищ" Жеромського на японську мову. З цієї нагоди „Відомості Літерацкі" пригадують цікавий інцидент, який трапився тому професорові. Коли він перекладав повість Жеромського, дістав лист від Велса з проханням прислати йому японський переклад його книжки „Явна конспірація", над яким Като саме працював. Като у розсіянні замісць рукопису Велсової книжки, переслав йому рукопис перекладеної повісти Жеромського. Велс діставши рукопис, роздав його частинами своїм приятелям бібліографам. Коли Като зорієнтувався в помилці і прохав Велса звернути йому рукопис „Згарищ" Жеромського — було вже запізно — Велс не міг позбирати розданих листків. Като мусів почати свій переклад Жеромського наново. Вже за саму таку подвійну працю Като належиться золотий вінок.

ДИВНА АНТОЛЬОГІЯ.

Англійський письменник Моріс Барінг видав дуже оригінальну антольогію. Він вибрав собі з 7-ох літератур грецької, латинської, англійської, французької німецької, італійської та еспанської місця з найбільше улюблених авторів і видрукував їх в оригіналі і поруч в англійському перекладі. Заголовок цієї книжки прочитений із заголовку відомої французької фарси „Чи ви маєте що для митя?", щоб завважити, що увесь матеріял у цій книжці — контрабанда.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Конкурент Ґібральтару.

Від часу, як вибухла еспанська війна багато говорять про далеке місто напроти Ґібральтару, що його побудували на північному побережжі Африки „на другому стовпі Геракля". Зоветься воно Танжер. Танжер має свій окремий вигляд, має свою історію, є важним торговельним осередком, а крім цього має величезне політичне значіння.

Одначе не для всіх воно зрозуміле, чому Танжер погрожує міжнародніми комплікаціями.

КІСТКА НЕЗГОДИ

Ґібральтарський пролив це ворота з Атлянтійського Океану до Середземного моря. Навкруги Середземного моря йшли найважніші розгрівки в старинних та середніх віках. Хто має ключ до цих воріт, той може відіграти у світовій політиці дуже поважну ролю.

В 1704. р. Ґібральтар опинився в руках Англії. Танжер, друга тередина на початку ґібральтарського проливу стала „лакомою печенею".

За те місто торгувалися Англія й Франція, Еспанія й Італія, а навіть Німеччина.

МАНДАТ.

1905. р. приплив до Танжеру особисто з німецькою фльотою цісар Вільгельм II.

Малощо не прийшло тоді до німецько-французької війни, саме зприводу Танжеру. Та небезпеку війни впору відсунули. Після покінчення світової війни Еспанія, Франція й Англія силкувалися дипльоматичним шляхом придбати для себе Танжер. Врешті прийшло до того, що в 1928. р. підписали договір про міжнародню „опіку" над Танжером. Опіку над Танжером мають Англія, Франція й Еспанія. Та й Німеччина пригадала собі плани Вільгельма II, й дуже цікавиться тим, що діється на Піренейському півострові, поблизу північного побережжя Африки.

ХАОС.

Танжер, як і Фез та Маракеш, це одно з більших міст у Марокко. Міжнародня смуга Танжеру займає 580 кв. кільометрів і має 80 тисяч населения, а чого на сам Танжер припадає 46.500 людей. Таке говорить урядова статистика, мабуть недокладна.

Хто їде до Марокка й не причалить у Сеті, той повнайомлюється з тією країною від сторони Танжеру. Це незабутні враження. Все тут відгонить екзотикою. Вистарчить пожити якийсь час у Танжері, щоб збагнути, що відомі австрійські непорядки є нічим супроти тутешньої міжнародньої саламахи, хаосу.

ГРОШІ.

По дорозі до гостинниці, треба вирішити, які гроші тут найбільше поважають. Бо недобре напр. мати англійські фунти штерлінгів, хоч вони й мають безперечну обігову вартість, коли в тій гостинниці приймають тільки французькі франки, або еспанські пезети. Інша річ, що на кожній вулиці побачимо там малі столики, а за ними чоловіка, що кричить на ціле горло. Це такі... контори вимін й у них можна придбати всяку валюту.

ПРОВІДНИКИ Й ЛИСТИ.

У Танжері можна спрінути на кожному кроці провідника й перекладчика, що знає багато мов, одначе ніодної не знає докладно, а навіть бодай вдоволяюче.

Справжня трагедія починається щойно тоді, коли хочемо вислати листа з Танжеру. Можемо купити якунебудь марку, себто англійську або еспанську, одначе впарі з цим треба добре дбати, щоб найти тоді відповідну до марки скринку. Коли помилимося, не дуже можемо бути певні, щодо доручення нашого листа.

Як оповідає старинний переказ, Геракль роздер колись землю та відділив Европу від Африки. На скалах Кальпе й Абілія він вирив грецький напис: „Ні кроку далі!" Цей напис і досі актуальний. Туземці прозивають Танжер — Танджа. В старину його називали Тінґіс.

—o—

Санаторія для лінивих.

На французькім південнім побережжі, на Рівієрі, заложили два роки тому англійську санаторію під назвою „Нічия Держава". Сама англійська назва вказує, що санаторія призначена для англійців та американців. І справді санаторія має постійно американських та англійських гостей, які приїзджають там лікуватися.

Річ у цьому, що вони самі не знають своєї недуги, але зі санаторії виходять „вилічені". Їхнім „лікарем" є пані Валянг, яка з медициною не мала нічого спільного, але яка мала голову на карку і пізнала, що тим „хорим" бракує. А саме пані Валянг найшлася наслідком спекуляції мужа в прикрім матеріяльнім положенні. З розпуки її муж застрілився. Вона сама виїхала за позичені у приятельки гроші на Рівієру. Тут один багатий хорий американець шукав догледачки. Пані Валянг зголосилася у цього американця і переконалася, що він хорий з безділля. По двох місяцях американець був зовсім здоровий і просив паню Валянг, щоби заложила санаторію і лічила недужих таких як він.

Пані Валянг взялася до діла. Заложила санаторію, де її пацієнти від ранку до ночі мусять працювати фізично, це є рубати дрова, возити землю в огороді і т. д. Очевидно, що змучившись цілоденною працею не мають часу думати про уроєні недуги. Правдивих хорих пані Валянг не приймає, тільки ріжних розніжнених життям мільонерів та неробів, на яких другі працюють. Так пані Валянг, яка каже собі солоно платити, збирає гроші на праці своїх пацієнтів, які збили теж гроші на праці других, а самі розхворілися з лінивства.

Сини пустині.

Два відважні двацятьоднолітні англійці, Вільям Донкін і Норман Пірн зробили відважну подорож на Сагару. Перейшли цілу пустиню з півночі на полудне незнаними шляхами, бо по тому не ступала ще нога білого чоловіка. Під час своєї довгої дороги, 2.700 км., мали нагоду пізнати життя синів пустині, що служили в них за провідників.

АРАБИ І ТУАРЕҐИ.

На Сагарі живе два племена пустині. Це сагарські араби і войовниче племя туареги. Араби, як це описують вищезгадані англійці, роблять на европейця декадентне враження; їхній широкий одяг закриває деякі тілесні недостатки. Комічно виглядають їхні гостро закінчені голови, коли на хвилину здіймуть свої турбани, щоб поправити їх. Пересічна їхня висота є багато менша, від високих туарегів. Руки арабів є вихудлі з довгими пальцями, закінченими гострими гранчастими нігтями, так, що дуже скидаються на руки малп.

АРАБ-ФІЛЬОСОФ.

Загально арабів можна назвати фільософами, бо з великою байдужністю роблять Аллаха відвічальним за все й вірять у кисмет-долю, що все вирішує. Їхні способи їдження дуже примітивні, замісць ножів і вилок вживають своїх пальців. Один з арабських проводирів, призваний на гостину з англійцями, проковтнув цілу перепілку разом з кістками, а до того зібрав ще й кісточки з тарелів других і теж проковтнув їх неначе якісь цукорки. Отже нема причини дивуватися, що араби провідники часто нарікають на шлункові болі бо вони їдять поживу цілу, не перетерту зубами. Араби мають респект перед підручними аптечками англійців і дуже радо дають перевязувати рани англійцям, колиж туареги завязують собі рани самі й вірять тільки в лікувальну силу своєї слини.

ТУАРЕҐИ.

Туареги, другий кочівничий нарід Сагари, дуже ріжниться від арабів. Вони високого росту, гарної постави, мають гиді очі, оливкову барву шкіри так, що трохи нагадують італійців. Особливо мають правильні черти лиця, гарні руки й ноги. Своїми граціозними руками і надзвичайним ритмом мають перевагу у ходженні над европейцями. Також дуже горді на свою гарну расу. Ця гордість переходить горлість арабів. Не лякається туареґ нічого. На перший погляд туареги своїми вогнистими очима збуджують почуття недовіря, але при ближчім познайомленні кожний европеєць здивується з їхньої високої інтелігенції. Є більше спокійні і повздержливі, ніж араби, але зате свої домагання вповні можуть піддержати. Коли вищезгадані англійці були примушені купити верблюди від одного начальника туарегів, начальник дуже багато вимагав. Англійці хотіли силою примусити продати верблюди дешевше, тому почали грозити військом начальникові. Начальник відповів також погрозою і від свого домагання ані трохи не відступив. Англійці мусіли виплатити суму таку, яку начальник поставив, коли хотіли мати верблюди, бо без верблюдів не можна подорожувати в пустині.

ПРОВІДНИК.

Провідником англійців був якийсь племінник вищезгаданого начальника і в нічому від нього не рікнився. Коли хотів відпочати, все вживав хитрощів і вияснював англійцям, що треба верблюдам напитися, бо прийдуть до околиці, де нема жадної рослини. Він знав добре, що англійці на основі мап знають добре околицю і тому не вірять йому, але всетаки він приходив до них з тою самою брехнею. Його слова були такі милі, що не могли нікого розгнівати. Зі своїми верблюдами туареги дуже добре обходяться. Араби зі своїми верблюдами дуже гостро обходяться і дуже часто їх мучать, але туареги відносяться до своїх верблюдів як до найкращих приятелів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ МІЛІОНЕР І НІМЕЦЬКІ ПСТРУГИ.

Багато вже писали ми про примхи американських мільонерів. Нині пригадаємо подію, що перед роком трапилася в Америці.

Американський мільонер Мек Гол, член клюбу „вудкарів" — тобто таких джентельменів, що ловлять рибу на вудку, а до того спеціяліст від гірських пстругів — заявив якось у клюбі, що найліпші пструги є в потоках німецьких гір Гарцу.

— Гарцу? — похитав головою достойний предсідник клюбу. Це трохи задалеко...

— Нині нема нічого „задалеко" — відповів Мек Гол. За чотири дні будуть шановні члени смакувати німецькі пструги.

Зараз таки зателефонував на летовище, де від 24 годин спочивав, привязаний до якора, новий воздушний велитень цепеліи „Гінденбург", щоб йому зарезервувати одно місце. За годину він плив воздушним шляхом над Атлянтійським Океаном.

Після двох днів він висів у Франкфурті й зараз таки сів на авто й відїхав у гори Гарц, над беріг гірського потока, серед зелених смерік, та почав ловлю пстругів. Кожного злозленого пструта він попивав ренським вином. Вечором він мав уже 12 пстругів і тогож самого вечора він відлетів „Гінденбургом" до Америки.

В Ню Йорку відбулося урочисте снідання в клюбі „вудкарів", на якому смакуни споживали пструги, зловлені в німецьких горах Гарцу.

Про „осяг" Мек Гола розписувалася широко уся американська преса, яка, очевидно, любується в таких сенсаціях і сама нераз попихає своїх мільонерів до найдивніших забаганок.

—o—

РОСА РЯТУЄ ВІД СМЕРТИ.

Перед роком майже Англія чимало занепокоїлася судьбою великого пасажирського літака „Горса", що відбував постійну подорож на лінії Англія—Індії. Літак віз 5 пасажирів.

Після кількаденних енергійних пошукувань іншими літаками, знайдено врешті „Горса" в пустині, по арабському боці перського заливу.

Коли літак знайдено, положення його пасажирів і залоги було вже розпучливе. Тому, що розклад їзди не предвидїкував примусового осідання десь на відлюдній пустині, що саме трапилось внаслідок дефекту мотору, не заосмотрено його ні в більший запас поживи ні води. Тому, коли літак примусово осів на пустині — пасажири мали до диспозиції ледви дві пляшки содової води і кілька булок з ковбасою на перекуску.

Настали трагічні дні. Сонце пражило немилосерно, висушувало пасажирів на сухе кресиво. Пасажири булиб погинули зі спраги, колиб не одна обставина. Ночі там дуже холодні і підчас них на літаку осідала велика роса. Пасажири збирали цю росу губками, уживаними до чищення літака й видушували цю росу до пляшок. Ця роса дала змогу перетривати їм кілька днів, аж до хвилини, коли їх віднайшов рятунковий літак.

Не кидайте колод „Просвіті"!

ДВА ДОКУМЕНТИ ПРО ЖАЛЮГІДНУ БОРОТЬБУ ПРОТИ ПРОСВІТЯНСЬКОЇ УСТАНОВИ

В обороні ідейного Просвітянина.

В часописі „Громадський Голос" появляються щораз частіше напади на інспектора Гол. Т-ва „Просвіта" п. Володимира Татомира. А в числі 27. з дня 17. липня 1937 р. також на Голову Т-ва „Просвіта" Вп. д-ра Івана Брика, закидуючи п. Вол. Татомирові, немов би він викидав твори І. Франка з читалень „Просвіти".

Тому, що п. Вол. Татомир був два роки освітнім організатором при Філії „Просвіти" в Жовкві, Виділ тої Філії, знаючи і доцінюючи його ідейну працю на освітньому полі, рішив забрати прилюдно голос в його оборону.

Виділ Філії „Просвіти" в Жовкві стверджує отсим, що п. Володимир Татомир, як освітній організатор у Жовкві, працював дуже совісно, з повною посвятою і великим розумінням свого завдання. Зокрема поручував читальням „Просвіти" закуповувати до бібліотек твори Івана Франка, зладив між іншим взірцевий реферат на свято в честь І. Франка і давав ініціятиву до улаштовування таких свят по читальнях. Великий поступ Жовківщини на освітньому полі — це його львина заслуга. Тому неімовірним є, щоби він викидав твори І. Франка з читалень, в закид той, який кривдить чесну людину й ідейного просвітянського діяча, міг зродитися хіба в умі редактора „Громадського Голосу".

Жаль, що редакція „Громадського Голосу" не вміє пошанувати національного добра, яким є високозаслужене Т-во „Просвіта", та не має стриму в своїй злобній нагінці на Його Голову та Його чесних працівників. Українська суспільність уміє оцінити ідейну працю своїх громадян і тому голос злоби їм на чести не зашкодить. Ця зла слава, про яку згадує „Громадський Голос", — належить вповні редакторам, бо вони перші й одинокі здобулися на „геройський" вчинок поборювати і підкопувати повагу такого високозаслуженого Товариства, яким є для українського народу Гол. Т-во „Просвіта" у Львові.

Виділ Філії Т-ва „Просвіта" в Жовкві.

•

Дня 23-го червня 1937 р. відбувалася в домівці читальні „Просвіти" в Печеніжині у вечірніх годинах проба театрального гуртка. Нагло в часі проби впали до салі з залізними і деревляними палками парубки з товариства „Каменярі" в Печеніжині, оглянулися по салі і вийшли. По кількох хвилинах по їх виході два каменярі викликали члена Виділу читальні п. Івана Сметанюка с. Василя на двір і там з криком ...„що ми маємо з тобою зробити, що ти тримаєш з попом і з панами"... кинулися на безборонного і тяжко побили, заломлюючи череп голови, ушкоджуючи горішню щоку і вибиваючи два зуби. Тяжко пораненого Сметанюка відвезено до шпиталю.

Місцеві „каменярі" видають заочні засуди побиття а то й смерти для членів читальні, які своєю працею кладуть здорові підвалини культурно-освітнього і господарського життя. Палкою і розбоями стараються „каменярі" тероризувати зорганізоване в читальні громадянство не перебираючи в засобах, знеславляють наші національні почування та в демагогічний спосіб на ріжних сходинах нападають на Матірне Товариство.

Нині ситуація така, що Виділ читальні був примушений замкнути читальню, чи припинити її діяльність, щоби не повторилися в нас настасівські події.

Жалюгідну бандитську поведінку „товариша-каменярів" у Печеніжині подаємо до прилюдного відома і осуду.

Виділ Читальні „Просвіти" в Печеніжині.

Опакув. зголош. до Ур. Пат. Р. П. за ч. 17255.

Ревеляційна новина!

Знаменитий чай E.W.I.G. у незвичайно кориснім опакуванню.

Роди **„Дві Лілії"** і **„Золота Рожа"** в гарантованих **слоях консервових**

Жадайте в крамницях кольоніяльно-спожівчих.

4—10

НОВИНКИ.

— Адміністрація українського спорт. тижневика „Змаг" повідомляє Шановних Передплатників і Читачів, що число з датою 26. липня ц. р. не появиться з причини заборони Інспекторатом Праці друкувати нічю в друкарні, де друкується „Змаг". Чергове число з датою 2. серпня ц. р. вийде правильно.

— **Осторога перед обманцем.** Від якогось часу вештається по селах якийсь **Іван Пачківський з Негрибки коло Перемишля** і подає себе за представника моєї вирібні церковних річей. Заявляю, що я з вище згаданим осібняком не маю нічого спільного і за його „махінації" не беру найменшої відповідальности. Коли такий осібняк зявиться в селі, прошу віддати його в руки найближчої поліції, яка й так за ним шукає. — **Семен Івашків, склад і робітня церковних річей, — Стрий, Народній Дім.** (1341

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телєфон 254.46. Приймаю футра до перехования літом.

— **Перевіз меблів, багажів та товарів** виконує дешево та солідно **українська перевозово-спедиційна кооп. „ГАРМА", вул. Марш. Фоша, магазин „Депо"** — тел. 287-05, по 3. год. 200-26.

— **Д-р Маріян Панчишин** виїхав на літний відпочинок, а верне щойно 25. серпня ц. р.

— **Українка.** В італійському часописі „Фронте Уніко" з 6. ц. м. появилася стаття Остапа Шеліги п. н. „Український націоналізм".

— **Пожежа лісу.** У 37. і 38. відділі державних лісів надлісництва Шешори пов. Косів вибухла пожежа, яка на просторі 2500 м. і знищила молоду бучину й кущі. Пожежу здиквідували при помочі тамошнього населення. Причиною пожежі було імовірно покинення недокурка.

— **Посуха й пожежі в Рудеччині.** Наслідком довготревалої посухи, яка навістила теж і рудецький повіт, потерпіли сильно землеплоди. Пшениця озима і яра та ячмінь у Рудеччині ушкоджені на приблизно 30 проц., у Комарнянщині 15 проц. Другий сінокіс в цілім повіті дав тільки 50 відс., другий покіс конюшини 75 відс., мішанки (горошок із вівсом) к. 70 відс. Вартість

Заки зужиєте свої ощадности

дозвольте їм працювати творчо в

Пром-Банку

Львів, ул. Городоцьких 1. І. п.
Тел. 292-15. П. К. О. 506-778.

Страйк у французькій внутрішній плавбі.

Понад 3.000 річних суден забльокувало Сену та її допливи. Між Парижем, Шальон сюр Марн, Нансі і Гавром є 25 барикад з позв'язаних зі собою суден. Внутрішня плавба в цілій північній Франції припинена; цей страйк небезпечний з огляду на те, що з Франції дуже велика частина транспортів іде ріками й каналами.

—o—

ГІЯЦИНТ БРУНЬКА.

Італійський макаран.

Найприємніший вакаційний спомин.

Щоб ціла подія, що її хочу оповісти, була якслід зрозуміла, почну своє оповідання від початку, чи пак від цього моменту, коли Пампозьо, головний інспіратор цілої тієї прогульки заявив сумним голосом:

— Панове, ковбаси вже нема!

Правду кажучи, то він не потребував цього говорити, бо ми всі, сидячи на вистеленій сіном фірі, облизували останки смачної, сухої ковбаси. Липневе сонце випливши стрімголов на лінивo-сине небо, пражило своїми промінями вимазані ковбасним товщем і власним потом лиця.

Сам факт, що його ствердив Пампозьо був малозначний, але те, що нас чотирох молодих мужчин у годині 10.30 вимбулися останніх своїх харчів, насував не конче веселі думки. Ми відбули щойно четвертину дороги, і не мали надії на швидкий обід.

Ми — це я, Пампозьо, Панда, Тошко, Біскуп їхали на „забаву". Всі чотири згадані богослови і я один „цивіль".

— Пампозю, коли ми зайдемо? Кажи, небоже, бо тобі голову зірвемо!

— Ще трохи, може годину, може дві.

Година-дві тривала ще 9 годин.

Точно в годині 7.30 вечором заїхали ми на подвіря о. Н. Липневе, підпухле зі спеки й спраги сонце моргало зза стодоли заспаними вже трохи очима. Кури сунтились шукаючи собі сідала, корови вертаючись із пасовиська наповнювали вечірній, вогкаво-холодний воздух запахом стаєн. До цього запаху долучувався від кухні запах смаженого мяса.

— Котлети!.. — шепнув мрійливо Біскуп, втягаючи повним носом, чи пак грудьми пахощі кухні.

— А може смажені індики... зідхнув Пампозьо, приглядаючись червононосому індикові, що люто булькотів на вид нашої фіри, що перервала йому прохід по подвірі.

— Витаємо, витаємо! — задзвонив на порозі ніжний голосок тієї, що до неї скрито зідхали серця чотирох згаданих вище богословів, хоч тільки трьох її мало досі нагоду бачити.

— Пампозю, хто це? Імость?

— Ні, донька, панна Кльоця.

Панна Кльоця, що так ніжно називалась, була правдивим „кльоцом". Висока, як півтора нашого Пампозя, широка, як півтретя нашого Біскупа, а важила мабуть стільки, що ми всі разом.

На приходстві було вже кількадесять осіб, у тому кількох панен, що нас очевидно найбільше цікавило.

Гостинна господиня просила всіх почуватись як у себе в дома.

— Ох, панове певно голодні? Я негайно... Тільки загляну до кухні. Покищо, панове, може запрагнеся кави? Свіженької зі сметанкою.

— Але ж, цілуємо руці, пані добродійко, ми зовсім не голодні... Ми недавно підвечіркували. — випрошувався Пампозьо, хотячи показатись перед панями „елеґантом першої кляси". — Ми напразду не голод...

Урвав, бо Біскуп всадив йому штурхиця в крижі, що він аж загикнувся.

Та штурханець був уже даремний.

— Як панове не голодні, то прошу до сальону, там панни вже й так нудьгують — озвалась усміхнена імость.

— Тумане, Пампозю, хто тебе виховав? Ми тебе забємо!

— Але ж я не сподівався, що вона не буде припрошувати... оправдувався Пампозьо.

— Дайте йому спокій — забрав слово Тошко, що досі не брав голосу в дискусії. — Адже самі знаєте, що від Пампозя годі мудрого слова сподіватися. „Прибитий на цвіту".

В сальоні квітів по всіх кутиках.

Панночок теж по всіх кутиках.

Тета сіла до піяніна.

Ми розсілись на канапах. Одначе даремне надіялись ми якогось чудесного рятунку.

— Панове, треба розділити поміж себе ролі. Хто буде гуляти з Кльоцею? — конспіративним шепотом зашипів Тошко.

— Очевидно, Пампозьо! Адже він нас зворожбив і привів сюди.

— Ні, нема „сенсу" мститися! Танцюймо по черзі.

На мене першого випала черга.

Тета грала на піяніні танго. Мені кишки грали ритмом джезбендового бюабанчика фокстрота.

РАДІО НА РАТИ
довгоречинцеві доставляє дешево
Українська Виробня Радіоприймачів
ЕРҐОН, Нова адреса: Сикстуська 48, ЛЬВІВ
3—3

трав на пасовиськах і толоках — 50 відс. — У стодолі М. Заяця у Грімнім вибухла пожежа, яка згодом перекинулася на сусідню стодолу Яна Геєрв. Шкода 2.000 зол. Вогонь хтось підложив Справник утік в напрямі Гуменця, де теж годину пізніше вибухла пожежа, що знищила 6 господарств.

— **Листоноші продаватимуть стемпліі.** Міністерство пошт і телеграфів видало розпорядок, щоби листарі, які доручують поштові посилки і сільські листарі продавали стемпліі та вексслеві блянкети. Вони продаватимуть теж недавно видані поштою т. зв. карнети з поштовими марками, що обіймає назагал 16 марок по 10, 15 і 25 сот. і коштує 2 зол.

— **Зміни в поштовій службі.** В поштовім телекомунікаційнім уряді в Печеніжині пов. Коломия завели продовжену телефонічну й телеграфічну службу „л" від години 8—18, без перерви в будень, і в неділю від 9—11, год. і від 15—16 год. — У сезоновій поштовій агенції Олесів пов. Станиславів уведено телефонічну й телеграфічну службу в обмежених денних годинах „Л". Агенція чинна від 15. VI.—30. IX. ц. р.

— **Нещасливий випадок наколесниці.** В Коростові к. Сколього 20-літня Олена Ровенська вчилася їздити на колесі і наїхала так нещасливо на придорожній пліт із жердок, що вбила собі жердку під бороду так сильно, що повисла на ній. Ровенську відвезли, по першій помочі, до заг. шпиталю в Стрию. Її стан дуже важкий.

— **Львівська хроніка.** В ночі з пятниці на суботу невідомі злодії дісталися до божниці при вул. св. Анни і забрали різні книжки, срібло і т. п. — Невідомі злодії дісталися до помешкання Пінкаса Саха при вул. Кушевича 12. і забрали мужеську та дамську гардеробу і білля вартости понад 1.000 зол. — Трамвай ч. 9 наїхав при вул. Замарстинівській на Дмитра Сидора з Ляшок Мурованих, який їхав ровером і важко потовк його. Сидора відвезли до шпиталю. — Невідома жінка підкинула 4-місячну дитину у брамі дому при вул. Хоружини ч. 22. — Поліція по 9-х місяцях віднайшла 9-літню Софію Ірену, прибрану доньку управителя цукорні Вельца Н. Козельського, яку забрала до себе жінка столяра зі Сихова Марія Таборовська, яка мала четверо своїх дітей.

— **Крайова хроніка.** У Сяні к. Дубрівки рибалки виловили з води труп якогось 35-літнього потопельника. Досі не устійнили тотожности небіжчика. — У Явірнику Польськім пов. Рящів влилися невідомі справники до молочарської кооперативи і вкрали, розбивши касу, к. 6.000 зол. — У Комарні п. Рудки грім ударив підчас бурі в стодолу В. Рога і спалив її разом зі сіном. Одночасно цей грім убив пса. — У Поріччі Задвірнім к. Комарна грім забив 2 корови Степана Харпачиди. Пастух, який стояв у віддалі ледви 10 кроків вийшов без рани.

— **Посварились і постріляли за воду.** В Канарівчиках п. Рудки підчас суперечки за воду у керниці, 33-літній Адам Зазуля стрілив із револьверу до Катерини Малиновської і ранив її в груди та до її брата Степана Капцона, якого ранив в околиці шлунка. Зазулю підюджувала його жінка. Очевидно, його арештували і ведуть слідство. Раненних відвезли до Львова.

— **Самовбивство 9-літнього хлопця.** У Мислові пов. Калуш повісився 9-літній Микола Товстан. Причиною розпучливого кроку цього хлопчини був страх перед карою, яка ждала його за курення папіросок під стіжком сіна. Направду жах збирає, коли подумаємо, що 9-літній хлопчина селюх курить і відтак вішається. Опіка родичів справді недбайлива.

— **Чеки без покриття на 130.000 зол.** У Рівному фірма „Хлебопас" пустила в обіг значну кількість чеків без покриття на суму понад 130.000 зол. Поліція арештувала у звязку з цією аферою: книговода фірми Е. Бухбіндера та власників фірми М. Гронфіля, Д. Гальміца і М. Фельдмана.

— **Величава жалібна маніфестація.** Перед домовиною Марконія, що її виставили на публичний вид у катедрі Санта Марія Делі Анджелі цілих 14 годин дефілювали непроглядні маси народу. Домовина і катафальок тонули в квітах. З катедри перевезли домовину на стацію, звідки спеціяльним поїздом відвезли до Больонії. Аж 5 вагонів було заповнених вінками й квітами. Больонія приготовила своєму синові величаве привітання. Губернатор Риму кн. де Кольонна в імени уряду передав домовину з тлінними останками Марконія представникам Больонії. На чолі жалібного походу, який рушив до катедри св. Петронія, йшли: кн. Генуї та представник фашистівської партії, війська, академій, університету в Больонії. Жалібне богослуження відправив кардинал А. Рікке.

— **Вязні будують касарні.** В околиці Фрідріхсгафен будують ряд великих військових касарень. При будові працюють політичні вязні з вязниць, або концентраційних таборів. Всіх робітників сторожать дуже пильно.

З кіна.

Кіно Конкорнік: „Мельодія закоханих сердець" („Страдіварій").

Одна з кращих фільм за останні місяці, дбайливо приготовлена й виведена, дуже добре обсаджена Густавом Фреліхом в ролі австрійського офіцира та Сибілею Шмід в ролі італійської скрипачки. Осередком фабули є дорогоцінна скрипка будови славного Страдіварія, яку в спадщині одержує згаданий офіцир і завдяки якій знакомиться він — но й очевидно здобуває укохану жінку. Фільма є зручним реверсом австрійського фільмового виробництва перед Італією, нинішнім союзником Австрії; не тільки з огляду на тему, взяту із італійської історії (Страдіварій) та зручно сплетеною в передвоєнною ц. к. монархією, але й з боку психольогічного, представляючи італійців в найбільш благородному освітленні.

Кіно Атлянтік: „Справа Аштон".

Герберт Маршаль, відомий представник благородних типів американської фільми, має у фільмі „Справа Аштон", досить запутаній, але цікавій історії „подвійного життя" гарне поле до попису. Жаль тільки, що його партнерки цим разом не на тій же висоті. Фільма назагал цікава.

† Посмертні згадки.

Леонтина Білевич, учителька жіночої школи в Буську по короткій та важкій недузі спочила вічним сном по тридцятьлітній важкій праці. Похорон відбудеться у неділю 25. ц. м. в год. 12.30 із крипти вірменської катедри на Янівський цмінтар. В. Її П.

Спортові новинки.

Остаточне устійнення табелі Окр. Ліги. На підставі рішення ЛОЗПН, який по соломонівськи частину пунктів Погоні І Б відібрав, частину залишив, Погонь І Б залишається в О. Л. Спадає ІІ Сокіл і Корона.

Невже побільшать О. Л.? Імовірно львівську О. Л. побільшать, бо ЛОЗПН вислав відповідне письмо до ПЗПН-у у Варшаві. На будуче булоб 14—16 клюбів в О. Л., які грались у двох групах. Імовірно всі дружини залишаться в О. Л. і крім того зачислилиб Юнак, Сян, Кресы й Білий Орел та стрийську Погонь до Окр. Ліги.

У. С. К. Добромиль вступив до ЛЗОПН-у і грати. ме вже в осінній рунді в перемиській групі Ц-клясн.

Буй-Тур — Січ (Добряни), Юнак (Ременів) — Чорноморці. Змагання цих дружин відбудуться на гриві Сокола-Батька в год. 3. попол. Ціни вступу д. дешеві.

Дописи.

НАДВІРНА.

З життя українських ремісників. По довших заходах деяких міщан в Надвірної, головно заходом п. Григорія Андрійовича при видатній співпраці п. інж. Осипа Свинка основано ремісниче т-во як філію Т-ва „Зоря" у Львові. Перші Загальні Збори відбулися 27. м. м. в салі „Просвіти". Зборами проводив п. Г. Андрійович. Успішною виявилася підготовна праця, бо на зборах явилося 115 членів-ремісників, які з увагою слідкували за ходом нарад і з великим зацікавленням вислухали організаційного реферату голови львівського Т-ва „Зоря" дир. Юрія Сидорака. В дискусії забирали голос: інж. О. Свинк, Д. Кельман, І. Розумович, М. Андрійович і Г. Дунець. Усі промовці торкалися справи розвитку новоосновання т-ва. Привіти зложили д-р М. Николайчук від освітніх і економічних товариств та установ Надвірної, запрошуючи одночасно членів „Зорі" до співпраці на терені надвірнянськім та відпоручник українських купців п. М. Демянчук, який завважив, що ремісництво найближче споріднене з купечтвом, виконовна радість з організації ремісників та обіцяв свою співпрацю. Головою філії вибраний п. Григорій Андрійович. До виділу ввійшли: Іван Луців, Іван Захарко, Іван Легінович, Михайло Николайчук і Володимир Дунець. Заступники: Микола Дисько, Михайло Іроденко, Юрко Юркевич. Контрольна Комісія: Микола Гринішак і Дмитро Полатейко. З перших починів можна здогадуватись, що філія буде розвиватися.

ГОРОДОК.

Справа науки релігії у школах в Городку неполадна від 3-х років. Перед війною було в Городку трьох українських катехитів. Тепер шкільні власти не хочуть признати навіть двох катехитів, хоча перед війною було лише пять шкіл, а тепер маємо в Городку аж 8 шкіл з подвійним майже числом учеників (ць) При тому число дітей з року на рік зростає. Отже для 8 шкіл і коло 800 учеників (ць) гр.-кат. обряду є досі лише один катехит, хоч в три школи семиклясові, а три школи віддалені від центра міста по 3—6 км. Тому необхідне удержання другого етату для гр.-кат. катехите. Тимчасом протягом останніх 4-ох років не було науки релігії для дітей гр.-кат. обряду в деяких шко-

---

З уваги на велитенську відосередню силу, що поставала підчас танцю з Кльоцею, я держався з усіх сил її пухких рамен, одначе чув, що мої сили вичерпуються. Обертала вона мене, не я її. Та це ще не була ніяка трагедія. Правдива трагедія мала щойно згодом початися.

Цю трагедію спричинив італійський макаран, що його подали згодом підчас вечері.

— Хто сяде коло о. декана? — питала ввічливо імость.

Місце коло о. декана було почесне, але ніхто до нього не рвався, бо господар дому був незвичайно балакучою людиною.

— Пані добродійко, нехай сідає Брунька. Він любить політику — заявив Біскуп.

Була тоді година 11. перед північчю. Кишки перейшли вже з фокстрота на коломийку, але це нічого мого шановного співбесідника не обходило, бо він набравши повний рот макарону з печенею, говорив без упину.

Вміти їсти — це штука, але вміти їсти італійський макаран — це вже правдиве мистецтво, як сказав би М. Островерха. Я тієї штуки не вмів, тому за кожним разом, коли пробував піти за прикладом свого сусіда і впустити до рота двометрову рурку макарону, я давився, або пережований макаран втікав мені з рота на землю.

Я бачив, що мої товариші спокійно насичували свій голод, бачив, що давились але зі сміху, приглядаючись моїм безнадійним змаганням із макароном. А декан говорив, говорив, не даючи мені ні хвилинки відпочинку. Вечеря кінчилась, а я не зїв ще навіть половини своєї порції.

А декан говорив...

А відтак устав їзза стола, перехрестився і:

— Дякуємо, тобі, пані матко, що ти нас нагодувала. Молоді, гайда до забави!

І знову почались танга на салі і фокстроти в моїх безталанних кишках.

Згодом вийшли всі до садочку, щоб натішитися місячною ніччю та трохи поспівати.

З цієї нагоди рішив я скористати.

Коли ціле наше славне товариство мріяло до пуцуловатого місяця, що саме викотився зза розхристаної липи, і дивними голосами виводило:

„Ніч яка місячна, зоряна..."

а йому одноzгідним хором відповідала гавкітня собак із цілого села, тоді я висунувшися назадгузь із товариства, шугнув до їдальні, де розіспана прислуга не вспіла позабирати ще останків вечері зі стола.

Коли я кінчив уже доїдати нещасний, але такий смачний макаран, рипнули двері. Ледви відскочив я за віконну занавісу, як до їдальні ввійшла Кльоця.

Глипнувши на тариль, розвела руками. Відтак схрупавши кусник печені, що я не вспів її зїсти, пішла до кухні.

Прожогом метнувся я на двір.

Пуцуловатий місяць підсміхався, собачня вила а я втягнувши повні груди різкого, нічного повітря, гукнув з усієї сили:

„Ніч яка місячна, зоряна..."

— — — — — — — — —

Це був мій найприємніший спомин із тих ферій.

лах має цілий рік і кілька місяців і не вже двома поворотами. В шкільному році 1936-37 не було також науки, бо нема катехита вангелі почавши від 26 грудня 1936. Батьки і молодь гр.-кат. обряду побоюються, що також в новому шкільному році 1937-38 знову не буде правильної науки релігії гр. кат. обряду в публічних школах у Городку, у Дроздовичах і Стоділках та в державній і королівській гімназії. Формальною причиною до необсаджування другої катехитури є те, що для гімназіяльного катехита є за мало години, бо є мало учеників. Але в народніх школах є коло 800 учеників, які відбувають науку релігії в 28-ох класах. Них 80 і кілька годин науки релігії гр.-кат. обряду хіба вистарчає аж надто для двох катехитів. Всякі заходи за зміну того стану були досі безуспішні, не зважаючи на численні депутації. В 1936 р. громадяни Городка телеграфували в цій справі до міністра освіти і до нунція у Варшаві, сенсли в 1937 р. вислали знову меморіяли до шкільної куратерії у Львові, міністра освіти і до вашської нунціятури у Варшаві, але і ні заходи не принесли бажаних успіхів. В 1936 р. дістав місцевий парох о. Епіфаній Романьський дозвіл перешкодити і виписати вони до шкільних свідоцтв на 3 тижні перед кінцем року, а в 1937 р. на два тижні. Ясно, що така поведінка викликує дуже гіркі почування кривди серед громадян українців, яких діти ростуть без науки релігії, хоч мусять поносити всякі повинности і податки для держави. Тому то мешканці Городка, Стоділок і Дроздовичі вкладають до церковних і шкільних властей, щоби видали відповідні доручення щодо навчання релігії гр.-кат. обряду у всіх вселюдних школах і в державній гімназії в Городку.

Обуву і панчохи

Del-Ha

в часі літньої випродажі можна ще дістати за безцін у всіх філіях.

Найкращу вудженину. добре мясо і свіжі товщі

дістанете завжди у мясарських крамницях

„ЦЕНТРОСОЮЗУ"

2989 39—10

Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8. Личаківська 50, Жовківська 175, Кентшинського 21, Замарстинівська 36.

ДОЛИНА.

Повітовий зїзд духовенства. Дня 18. н. м. відбувся в Долині повітовий собор священників о чотирьох деканатів: долинського, болехівського, рожнятівського і перегінського, на який прибуло 44 священники. Виголошено три реферати: о. М. Чорнега, парох Долини мав реферат на тему „Душпастирювання під теперішню пору на Підкарпатті", о. Бабяк з Дідушиць Вел. на тему: „Як поправити матеріяльне положення духовенства" та о. дек. Соловій з Новиці на тему: „Одностайна поведінка духовенства в національній роботі". Крім того о. дек. Патрило з Пересінська доповнив економічний реферат о. Бабина. Присутній як гість о. д-р Костельник говорив на тему стигматизації Насті Волошин і недоцінювання цієї справи деякими нашими колами, а о. М. Чорнега, як відпоручник окружного відділу Т-ва св. Андрея обговорив актуальні справи цього станового товариства. По рефератах була оживлена дискусія. Наради тревали від год. 11-ої до 7.30 вечором. Рішено зміцнити працю духовенства не лише на церковнім, але і народнім полі, дальше змагати до однообразности богослужень, головно Служби Божої. Рішено поступати одностайно у справах урядування парохіяльних урядів та вислати делегацію до долинського старости, щоб обговорити відношення адміністраційних чинників до духовенства. Рішено дальше скликати раз на рік такий повітовий собор, щоб обговорити актуальні справи і взаїмну заохоту до праці. Треба признати, що цей собор відбувся дуже поважно та серед великого зацікавлення.

КАЛУЩИНА

Ювилей чит. „Просвіти" з нагоди 40 ліття свитку. вало 18. ц. м. село Студінка. Службу Божу відправив довголітній парох та організатор села Студінки, тепер парох Долини, о. М. Чорнега, патріотичну проповідь виголосив о. Коваль з Медині. Опісля відбувся академія на дворському майдані. По отворенні академії та привитанні гостей господар Грань Мостиський в дуже цікавій історію читальні. З хоровими продукціями виступили хори з Войнилова, Калуша-Загіря, Підгорок і Кулаківки, грала орхестра з Хотіня. М-р Нечай відчитав довший привіт від Матірного Т-ва, п. Климишин адрес привіт від філії „Просвіти" в Калуші, п. Шимболіст. ний від філії „Просвіти" в Войнилові. Крім того складали привіти о. М. Чорнега і представники читалень: Загірє-Калуш, Хотінь, Підмихайля, Копанки, Кудлаківка, Вістова, Мисліва, Бабин Зарічний і Середний та Підгірки. Академію закінчив місцевий парох о. Гусак коротною промовою, а орхестра відіграла національний гимн. По коротній перерві відбулась народня забава (фестин), на якій виводили ритмічні вправи молоді члени всіх дооколичних читалень та інших організацій. Вправи всім дуже подобались і тревали коло 3 годин. Участь в цьому ювилейному святі взяло кілька тисяч людей з дооколичних сіл.

Підчас спеки холодимося

МОРОЗИВОМ

тільки з фабрики

„Фортуна Нова"

Тел. 226-14.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Жіночі торбинки

гачки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, ремінці і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, вул. ім. Сікотуського ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВОРОХТА.

25. VII. Ніч під Івана Купала.

З Ворохти іде театр до Жаблі, Косова і Кут.

Великий Театр:

Неділя, 25. VII. Виступ „Варшавського Цирульника" — Ревія „Фронтом до радости".

РУКАВИЧКИ шкіряні

імітація дунських шовкові

у великім виборі — дуже дешево

ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів

Сикстуська 2. — (побіч Брами).

КІНА.

АПОЛЬО: „Тінь Карла".

АТЛЯНТИК: „Справа Ліггом" („Забут. обличча").

ВАНДА: „Не відходь від мене", „Вигнана на Монго".

ГРАЖИНА: „Чоловік до вибору", „Венеса".

ЕВРОПА: „Двоє з тонки", „Любе дівча".

КАСІНО: „Ніч в опері", „Рухи зламили".

КОПЕРНИК: „Мелодія закоханих сердець".

МАРУСЕНЬКА: вечірнє.

МЕТРО: „Дай мені твоє серце", „Чоловік, що розбив банк у Монте Карльо".

МІРАЖ: „Армія Еви".

МУЗА: „Детектив Оскар Гарфільд", „Королівство за поцілуй".

НАЛІВС: „Малий чародій"

ПАКС: вечірній.

ПАН: вечірнє.

РАЙ: „Волик і Льолик" з Дямшою.

СВІТ: „Капітан Блюд" і ревія.

СТИЛЬОВЕ: „Шампанський вальс" і ревія Рефрена.

ТОН: „Вождь червоношкірих".

УТІХА: „Навиті" і р. дн.

ХИМЕРА: „Американська Авантура".

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(вул. Марійська 5).

„Бельгія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 25. липня 1937.

БЕРЛІН 14.00 Увертюра з плит, 15.00 Концерт з плит, 18.00 Розр. музика, 19.20 Концерт солістів, 20.00, 21.00 Веч. концерт; БІЛГОРОД 18.10 Концерт орх., 22.20 Розр. музика, 22.50, 23.00 Танк. музика; БУДАПЕШТ 15.50 Робітн. хор, 17.00 Форт. реціталь, 18.05 Мадяр. народні пісні з циган. орх., 19.45, 20.00 Сальон. музика, 23.00 Концерт орх.; ВІДЕНЬ 15.40 Орх. мандолін., 19.40, 20.00 Концерт орх., 20.35, 21.00 Фестіваль із Зальцбурга, 21.45, 22.30, 23.00 Веч. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Балет. музика, 18.00, 19.00 Гарні мелодії, 20.00, 21.00 „Цар і теслі" оп. Льорцінга, 22.30 23.00, 24.00 Танк. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15, 18.00 Розр. мельодії, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Концерт орх., 23.30 Танк. музика; МІНХЕН 18.00, 19.00 Вес. муз. авдиція, 20.00, 21.00 Давня пісня — вальси, 22.30, 23.00 Танк. музика; ПРАГА 19.05 Концерт орх., 22.35, 23.00 Джез. музика; РАДІО ПАРІ 15.00, 15.45 Пісні, 15.15, 18.00 Концерт орх., 20.15 Співи. реціталь, 23.00, 24.00 Танк. музика; РІМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Циганерія" — оп. Пучінія, 23.30 Танк. музика.

Понеділок, 26. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. концерт, 17.00 Солісти, 18.00 Розр. мельодії, 19.20 Концерт квартету; БІЛГОРОД 18.10, 21.00 Радіорх., 22.20 Форт. реціталь, 22.50 Танкова музика; БУДАПЕШТ 13.30 Співи. і скрипк. реціталь, 17.30, 18.00 Циган. музика, 18.55, 19.00 Сальон. музика, 22.00 Концерт симф. орх., 23.25 Циган. музика; ВІДЕНЬ 18.10 Розр. концерт, 17.40, 17.55 Співоч. і форт. реціталь, 19.25, 20.00 Фр. опер. музика, 21.40 Танки в форт. літер., 22.20, 23.00 Танц. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Оперет. мельодії, 16.00 Розр. концерт, 19.00 Муз. авдиція, 20.10, 21.00 Камер. концерт, 22.30 Нічна музика, 23.00 Легка і танкова музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Скрипк. реціталь, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00 Вальси й марші, 21.50, 22.00 Камер. концерт, 23.10 Танкова музика; МІНХЕН 16.15 Концерт солістів, 17.15, 18.00 Розр. концерт, 19.00, 20.00 Вес. веч. танцю, 21.10 Етюди Шопена; ПРАГА 16.10 Військ. орх., 17.05 Сальон. музика, 17.40 Співоч. реціталь, 18.15 Пісні Шуберта; РАДІО ПАРІ 15.45 Форт. реціталь, 17.00 Орхестра, 19.05, 19.45 Співи. реціталь, 20.45 21.00, 22.00, 23.00 Симфон. концерт; РІМ 17.15 Камер. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симфон. концерт, 22.15 Розр. мельодії, 23.30 Танк. музика.

Вівторок, 27. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00, 20.10 Розр. музика, 19.20 Улюблені мельодії, 21.00 Поезії і музика; БІЛГОРОД 18.00 Радіорх., 18.45 Скрипк. реціталь, 20.00, 21.00 Симфон. концерт, 22.15 Співоч. реціталь, 22.45 Танкова музика; БУДАПЕШТ 17.00 Джез. музика, 18.25 Сальон. музика, 21.40 22.00 Твори Доналія, 23.00 Циган. музика, ВІДЕНЬ 16.05 Орх., 17.25 Солісти, 17.50 18.00 Форт. реціталь, 22.20, 23.00 Розр. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Фантазія на органах, 16.00 Попол. музика, 18.00 Форт. реціталь, 18.40 Шаляпін співає, 19.00 Муз. авдиція, 20.10, 21.00 Танк. музика, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Віольонч. реціталь, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00 22.00, 23.00 „Циганерія" оп. Пучінія; МІНХЕН 16.15 Вес. муз. авдиція, 17.15, 18.00, 19.00 Розр. музика; ПРАГА 16.15 „Касанова" муз.; 20.55, 21.00 Фільгарм. орх.; РАДІО ПАРІ 16.00 Концерт америк. консерват.; РІМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 22.15 Віольонч. реціталь, 23.00 Танк. музика

Зол. 7·— **Щасливі обручки**

з 14 кар. золота

тільки у Б. ГРІНБЕРҐА, Сикстуська 4

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 25. липня 1937.

8.00 Сигнал часу і пісня, 8.09 Ран. денник, 8.15 Авдиція для села, 9.00 Трансмісія із свант. обозу в Соракові, 11.00 Розр. музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симфон. орх. з Вильна, 13.00 „З життя поль. театру в Києві", 13.10 Розр. концерт, 14.40 Фрагм. повісти В. Лозінського „Перші Галіцяни", 15.00 Авдиція для села, 16.00 „Танці" — солісти з форт., 16.30 Плити, 17.00 Театр уявн.: „Концерт" ком. А. Фредра, 17.30 Репортаж з життя, 18.00 Розр. концерт для дітей і молоді, в перерві 18.55 „Харбін" фейл., 20.00 Концерт солістів, між ін. бас А. Поліщук, М. Байлова, 20.35 Льов. спорт. вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Вечірн. денник, 21.00 Спорт. вістки, 21.41 Збірні спорт. вістки, 22.00 Скрипк. реціталь з фортеп., 22.30 Пісні Шумана з форт., 22.50 Ост. вістки веч. ден., огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 З альбому співака, 24.00 Конц. орх.

Понеділок, 26. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Плити, 12.25 Муз. легенда — пл., 12.40 З робітні до робітні, 13.55 Легка музика з пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Танк. суїти з пл., 15.35 Львів. біжучі вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Гутірка для старших дітей, 16.15 Пісні, 16.45 „Парацельзус" фейл., 17.00 Концерт з Варшави, 17.60 „Грушка" гутірка, 18.00 Фейлетон, 18.10 Легка музика з пл., 18.30 Техн. скринька, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льов. спортові вістки, 18.50 Акт. гутірка, 19.00 Стріл. авдиція, 19.40 Спорт. гутірка, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Вправка мельодій; в перерві 20.45 Вечір. денник і актуальна гутірка, 21.45 Говорена повість: „Вакації", 22.00 Форт. реціталь, 22.35 Хвилина Пучінія з пл., 22.50 Ост. вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 З альбому співака, 24.00 Конц. орх.

Вівторок, 27. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Шекар. вальс — пл., 12.25 Вел. марші з пл., 13.55 Легка музика з пл., 14.55 Львів. біржа, 15.00 З ріжн. оперін — пл., 15.40 Львів. біж. вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Географ. загадка для старших дітей, 16.20 Співоч. квартет, 16.50 „Страшний бір" фейл., 17.05 „Із світа оперет" орх., 17.50 Актуальна туристт. гутірка, 18.00 Фінанс.-господ. актуальн., 18.10 Легка музика з пл., 18.25 Літературні хвилини, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льов. спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 „Кава з вожуником" скеч, 19.15 Співи. реціт., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Розр. концерт, в перерві 20.45 Веч. денник і хлібор. вістки, 21.45 Говорена повість: „Вакації", 22.00 Славні вальси з пл., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Концерт бажань, 23.30 Танк. музика з дансінгу, 24.00 Концерт орх.

БІРЖА.

Гроші.

Львів дня 23 липня 1937.

Купно-продажа: Бельги белг. 89·35, 89·90 Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени голл. 295·22—291·50, Франки фр. 19·95—19·70, Франки швайцарські 121·83—121·03, Фунти англ. 26·40—26·24, Гульдени данц. 100·21—99·80, Корони ч. 18·50—17·50, Кор. дан. 117·81—117·00, Кор. норв. 132·68—131·70, Корони шв. 136·13—135·15, Ліри італ. 23·70—23·31, Марки фінлянд. 11·68—11·20, Марки нім. 132·50 — 139·60, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·27—26·00, Марки нім. срібні 150·50 147·50

Акції.

Банк Польський 102·00. Цукор варш. 81·00, Ільпон 47·25, Стараховиці 30·50, Островець 26·50, Габербуш 37·50.

Тенденція вдержана.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 55·25, 55·00 3 проц. інвест. 1 ем. 66·25, серія женотована 2 ем. 60·50, серія 81·50, 3 проц. конв. 59·50 4 проц. поз. зем. 38·75, прем. дол. 38·50 38·50, 4 проц. консол. 55·50, 56·00, 55·25 55·50, два ост. дрібні.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 25. липня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 4·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·80 зол.
волово . . . . . 15—16 сот.
Вовна . . . . . 3·20—3·30 зол.

Тенденція сильна на всі артикули.

ПОДЯКА.

По короткій і важкій недузі дня 5. липня п. р. невблагана смерть забрала мені найдорожчого чоловіка і синові батька. Нещастя заскочило нас негайно і завдало нам страшний удар. На вістку про нежданну смерть, не було здається нюдного громадянина в Копичинцях, що не співчував би разом з нами в лютому горю. Тому спасибі від нас усему громадянству Копичинеччини й Чортківщини, що взяло участь у величавому похороні і тим заманіфестувало свою пошану до покійного ПЕТРА СТАДНИКА, котрого усі знали як діяльного українця на копичинецькому терені. Зокрема складаємо вислови великої подяки дирекції Повітового Союзу Кооператив у Копичинцях, що фінансово занялася похороном та водночас усім тут. українським установам, зокрема організації „Луг", що причинилися до зорганізування похоронного походу. Луговій орхестрі за виконування похоронних маршів й чортківському хорові за жалібні пісні в часі пятигодинного похорону щире спасибі. Велику подяку хай приймуть також Всеч. священники, а саме: о. Шашковський, о. Малиновський, о. Литвинюк, о. Чорняк і о. Ржевський за ласкаву участь в похороні. Нехай Всевишній винагородить їм стократно за їхні труди і слова потіхи для нас.

Копичинці, 20. VII. 1937.

Дружина Ольга Мирон Стадникова і син Арсен Платон.

ОПОВІСТКИ.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ займалася на своєму черговому повному засіданні дня 26. червня 1937 статтею, поміщеною в „Українських Вістях" ч. 95 під з. „1 грош п. Тиктора Рідній Школі боком вилазить" і прийшла до переконання, що замітки в тій справі дотично секретаря Рідної Школи, д-ра Мирона Коновальця, будьтобн він міг заступати на терені Головної Управи Р. Ш. якісь інші інтереси, ніж Рідної Школи, — є безосновні, неслушні й тимсамим кривдячі його особу. — Головна Управа Рідної Школи. 1337

МЕШКАННЯ

МЕШКАННЯ дво- і однокімнатні з кухнею і повним комфортом від серпня при вул. Обертинській 36 до винайму. Відомість тамже або телефон 250-25 год. 4—7. 3—3

Всі українці купують добрий і дешевий товар як вовни, шовки, полотна і батисти у фірмі **„МАНУФАКТУРА"** Львів, пл. Капітульна ч. 3.

Увага. Вже появились у продажі **2** нові моделі пістоль марки „Мубіс".

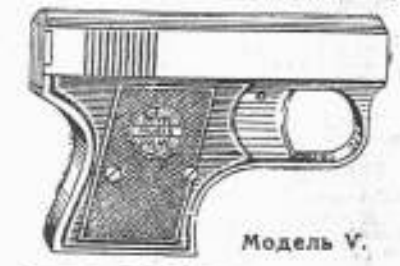

Модель V.

Модель IV. нал. 320

Тепер наша продукція обіймає 7 різних моделів алярмових пістоль, саме:

1)	модель	„Спортовий"	1-стрілковий	6 мм.
2)	„	„Люксусовий"	1- „	6 „
3)	„	I	1- „	6 „
4)	„	II	8- „	6 „
5)	„	III	1- „	кал. 320
6)	„	IV	5- „	кал. 320
7)	„	V	6- „	6 мм.

Просимо звернути увагу на наш знак фабричний з написом „Мубіс". Бережіться перед безвартісними наслідуваннями. Жадайте тільки пістолів гарантованої якости марки „Мубіс". Можна дістати всюди без повідомлення.

Фабрика Металевих Виробів 3—4

„Мубіс", інж. Неполомський і С-ка

Спілка з огр. відп. у Варшаві.

Жалюзії склепові всіх родів

також **МЕТАЛЕВІ МЕБЛІ**

поручає Фабрика **„FABROL"** Львів, вул. Б. Гольдмана 3. тел. 205-29

Ціни конкуренційні. Цінники на бажання.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ВДОВА ПО СВЯЩЕННИКУ займеться домашньою господаркою у священника. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Солідна". 1316 3—3

ШУКАЮ ПРАЦІ при рільній господарці, на якій визнаюся якнайкраще і всесторонно. Можу працювати разом із моєю дружиною і 18-літнім сином за найвищою винагородою. Зголошення: Василь Іванішин, Гусесаки, п. Пижменськи. 1339

БУВША ВЧИТЕЛЬКА шукає праці. Зголош. до „Діла" під „Спокій" і культура". 1340

ВДОВА займеться домом у священника. Зголош. до „Діла" під „Солідна". 1340

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПИСАРСЬКА праця від 1. серпня ц. р. Треба писати на „Адлєрі" без похибки. Польський диктат. Не підхожим не відповістьси. Нотар, Немирів. 1325

ДО ЛУЦЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ потрібний учитель німецької мови. Бажана особа з повними кваліфікаціями. Адреса Гімназії: Луцьк, вул. Площька 20 — Дирекція. 1324 3—3

КУПНО - ПРОДАЖА

ЗАПЕВНЕНА ЕГЗИСТЕНЦІЯ. Новий дім зі склепом, трафікою і рестораном, дуже добре проспериючі у Львові за 7.500 без довгу продасть „Трансакція", Львів, Длугоша 1.

В СНЯТИНІ під реальности при головній вулиці біля Ринку зараз до продання. Зголошення до „Діла" під „Дешево".

РІЖНІ

ЛІКАРСЬКО - ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д-РА Б. БАРАНЕЦЬКОГО у Львові, вул. Миколая 23, ріг Зиблікевича по причині вакацій нечинне до 24. серпня п. р. 1335 1—5

ПЛАЩІ ІМПРЕҐНОВАНІ жіночі, мужеські, дитячі найдешевше джерело: Виробня „ПАЛЮМ" Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 7-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, кіркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 71-100

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби й комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 687 16-?

НАПРАВА газничкових печей всякого роду — роботи блихарські — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Осьолінських 8, тел. 257-63. 1288 11-?

МЕБЛІ всілякого роду, догідні умовини „МЕБЛЬОСКЛАД", Казимирівська 25.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Бувший асистент очної клініки львівського університету

Окуліст:

Д-р Юлій Драк

вернувся

і ординує від 11—13 і 14—17.30

Львів, вул. Сикстуська ч. 56. Тел. 227-65.

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики

Д-р ФІШЕР

б. довголітній лікар асистент дерматольог. клінік у Берліні, Відні та Празі

перенісся і ординує тепер від 9—1 і 3—7

ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3.

напр. Віденської кавярні

Тел. 251-68, Сепаратові жадальні.

SZACH ВАРШАВА.

Незрівняний в якості пудер і крем **ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ** завдяки якому стає цера **ОКСАМИТНО-МАТОВА.**

Ціна коробки з пушком зол. 1.25.

2910 80—?

В гори — на літнища треба відповідного вбрання; просимо жадати безплатних зразків і цінників; висилаємо відворотно.

ВИСИЛКОВИЙ ДІМ

Е. Ф. БОРИС

Перемишль, скр. 185.

КІР

Львів, Усійського 8

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ КОШТОРИСИ БУДОВИ.

ҐАЗОВІ СВІЧКИ „Excelsior"

Подешевіли і всюди можна купити по 3·50.

Одна свічка вистарчить на 30 кгр. Головний склад

Е. ФЕДЕРБУШ,

склад фарб Львів, Казим. Вел. 28. Тел. 244-28. 3—6

БРИТВИ

найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по кушно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.15
шукаючі праці . . . . . зол. 0.10
слова товстим друком подвійно. зол. 0.05

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Вівторок 27. липня 1937. Ч. 162

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Грубий фальсифікат
як засіб протиукраїнської нагінки.

(Вступна стаття.)

Чому Льондон, а не Женева?

Замах на Миколу Мотику, відомого з процесів ОУН.

Офіційний комунікат про атентат на полк. Коца.

Роковини світової війни.

Зі Світової Вистави у Парижі.

Арештували члена уряду УССР.

Перемога національних еспанських військ.

Суперечність двох інтересів.

Націоналізація німецької металюрґії.

Повна ізоляція Совітів.

Ч. 162 (14.705). Львів, вівторок 27. липня 1937 Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Арештування членів уряду УССР.

Як подає „Тан", у Харкові арештували нар. комa скарбу УССР Рекіса, його заступника Косіора та кількох інших високих урядовців українського нар. комісаріяту скарбу під замітом троцькізму. Совітська преса пригадує, що Косіор був приятелем розстріляного Пятакова. (ПАТ).

УКРАЇНСЬКЕ ЗБІЖЖА ГОРИТЬ.

„Ізвестія" з 15. ц. м. пишуть: „Кілька днів тому зі Симферополя прийшла вістка про пожежі по колгоспах та радгоспах Криму. Опісля вибухло понад 10 пожеж і в Красно-перекопськім районі. Майже одночасно наспіли подібні відомости і з інших районів та областей. 3. липня згоріло 11 гектарів в Армавірському районі Озівсько-Чорноморського краю. Дня 7. ц. м. вибухли великі пожежі на ланах приазовського зернорадгоспу „Маяк революції" Мечетинського району. Трохи пізніше вибухли пожежі в Орджонікідзівськім краю. В колгоспі „Осоавіяхім" згоріло 50 гектарів пшениці. Великі пожежі вибухли також в районі „Красний Терек". Ворожі руки простягаються з запаленим сірником до нового врожаю та до машин. В колгоспах нема чуйности проти ворогів. На моторах комбайнів нема іскрогасильників, нема ані протипожежних приладів, ані бочівок з водою, ані мокрого піску. Противогнева сторожа цілком занедбана, боротьба в оборонні збіжжа занедбана. (Офінор.).

ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКИЙ І ПРОТИМОСКОВСЬКИЙ ДУХ У ВИСОКИХ ШКОЛАХ СХІДНОЇ УКРАЇНИ.

З нагоди державних іспитів при кінці шкільного року совітська преса звертає увагу ГПУ на протидержавний рух у високих школах на чужонаціональних землях. Ростовський „Молот" пише про краєві високі школи між іншим таке: „Відомо, що окремі високі наукові заведення заражені шкідництвом троцькістівсько-бухарінських бандитів. Часом їм щастило протягти контрреволюційну контрабанду до соціяльних та інших наук. При державних іспитах треба вирівнати ті викривлення, які допущено при приготуванні кадрів. Це відноситься передусім до новочеркаського промислового інституту, ростовського та краснодарського педагогічного інституту та до ростовського державного університету. В ростовському учительському інституті допущено до іспитів — всупереч наказам — учнів, які дістали злу оцінку своєї роботи з московської мови. Деканат просто натиснув на професора Матищука примушуючи його лагідніше оцінити знання мови. Ці факти свідчать про антидержавні тенденції деяких керманичів високих шкіл..."

Англійці хотять арештувати великого муфтія Палестини.

„Дейлі Геральд" подає з Палестини, що минулого тижня

поліція дістала наказ арештувати великого муфтія Палестини,

відомого провідника арабських націоналістів і завзятого противника поділу Палестини.

Великий муфті сховався до мечету Омара. Поліція має право туди ввійти, але не робить цього, щоби не дратувати арабів.

Мечет обсаджений прибічною сторожею муфтія, яка готова боротися за нього до останньої каплини крови.

Великий муфті пробував перебраний вислизнутися з мечету і втічи, тому поліція уважно ревідує всіх, що входять до мечету і що з нього виходять.

У Північному Китаю знову війна.

Як подає Домеї, у Північному Китаю знову дійшло до боїв у висліді щораз то більшого напруження між 29. китайською армією і скріпленим японським гарнізоном. Обі армії звели бій в околиці Лянфан (на залізничому шляху Пекін-Тієнтсін) минулої ночі. До бою дійшло у хвилині, коли китайці намагались не дозволити японцям висісти з поїзду і занятн двірець у Лянфан.

Нині (понеділок) рано, від 5. до 7. год. японські літаки бомбардували двірець у Лянфан та недалекі японські бараки. Опісля японські відділи обсадили двірець. В 11. год. у Пекіні знову чути було канонаду.

Японські резерви поспішають на поле бою.

Японське командування вислало бомбові літаки проти 37. китайської дивізії, яка не хоче евакуати Пекіну.

СУНЧЕЮАН ЗВЕРНУВСЯ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

Як подають з Нанкіну, **ген. Сунчеюан, командант 29. китайської армії і голова політичної ради автономних провінцій Гопей і Чагар, повідомив нині (понеділок) телєграфічно нанкінський уряд, що він наказав своїй армії ставити опір японським військам.**

Як відомо, недавно ген. Сунчеюан заключив з японським командуванням договір, признаючи японські впливи над Північним Китаєм.

Націоналізація німецької металюргії.

Ген. Герінг як виконавець 4-літнього господарського плану оголосив розпорядок, на основі якого ввесь металюрґічний промисл і копальні заліза й металів працюватиме відтепер виключно під контролею уряду. Для влекшення планової праці поодинокі товариства обєднають ся в одно, причому уряд буде мати в ньому уділ або посередньо, або через одно з істнуючих уже товариств. Представник уряду в тому товаристві матиме рішальний голос.

Німецька преса підкреслює, що ця радикальна реформа відповідає націоналістичному духові та німецьким інтересам

ВІЙСЬКОВА ПІДГОТОВА РИБАЦЬКОЇ ФЛЬОТИЛІ.

Всі рибацькі кораблі у пристанях східної Прусії перемальовали на кошт німецького уряду на сіро. Залоги тих кораблів піддані під військові закони, відбувають військові вправи по вказівках морського командування. Моряки дістають від держави платню за вправи і поживу.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

До Впов. Передплатників

Складанки П. К. О.

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на серпень 1937 р.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Грубий фальсифікат,

як засіб протиукраїнської нагінки.

Львів, 26. липня 1937.

Творець нової конституції та виборчої ординації, найближчий співробітник маршала Пілсудського в справах внутрішньої політики, б. преміер Славек, звертаючи послам і сенаторам колишнього ББ основи нової виборчої ординації, спеціяльний уступ у своїй промові присвятив напрямним виборчої політики в Галичині, себто, по його термінольоґії, на території з мішаним, польсько-українським населенням. Вказуючи на те, що двомандатові округи повинні забезпечити парляментарне представництво обом народам, п. Славек підкреслив, що ціла низка постанов виборчої ординації має довести до спільної польсько-української листи кандидатів на послів та спільного голосування на двох перших кандидатів. Ця виборча ідилля мала перетворитись у тривку та постійну, мала причинитись до витворення співжиття обох народів на цих теренах. І п. Славек сильними словами накреслив цей ідеал взаємного порозуміння та згоди, до якого реалізації першим кроком мало бути виборче порозуміння між поляками та українцями.

Як відомо, виборчі пляни п. Славека зреалізувались, хоч і механічно: відбулось спільне голосування на польського та українського кандидата, при чому українська сторона далеко лояльніше виконала свої виборчі зобовязання, ніж польська, в наслідок чого в усіх округах польський кандидат дістав більше голосів від українського.

Так було і в Підгаєччині, де першим кандидатом був п. Жиборський. Згідно з офіціяльною статистикою він дістав 100.998 голосів, коли український кандидат в українській окрузі дістав лише 92.751 голосів. Але про цей факт як і про ідеольоґію виборчої ординації п. Жиборський грунтовно забув. І вилізло шило з мішка. П. посол Жиборський втяв такої штуки, про яку не снилось навіть найбільшому українофобові з ендеції. Недільне число „Діла" надрукувало „знамениту" інтерпеляцію п. посла Жиборського, яку він зголосив на засіданні сойму 23. ц. м. Як відомо, посол Жиборський наводить у ній кілька вибриків невідомих людей, злобно їх ґенералізує та вину за ці вибрики невідомих одиниць (не знаємо про куліси тої справи) і явно і славно перекидає на все українське громадянство, зокрема на всі українські політичні партії. І як ultima ratio посол Жиборський приводить у своїй „славетній" інтерпеляції явний фальсифікат, що його хтось зробив для чисто провокаційних цілей. Не знати, чому більше дивуватись: протиукраїнському підходові чи безприкладній політичній наївности і незнанню відносин автора інтерпеляції. Невже люди такого покрою, як посол Жибор-

ський мали реалізувати ті високі завдання, які ставив перед собою ідеольог нової конституції і виборчої ординації п. Славек? Невжеж не соромно польському громадянству на наших землях, що його репрезентант користав з українських голосів на те, щоб бити українців фальшивими документами, яких навіть не старався провірити?! Якуж політичну науку дістали тепер українські виборці посла Жиборського?

Можнаб не спинятись на інтерпеляції посла Жиборського; одначе Жиборський всеж тільки одиниця, дарма, що одиниця з поважними впливами, як муж довіря державної адміністрації та польського громадянства на наших землях, бо інакше не був би став послом. Але чудернацький виступ посла Жиборського вмить підхопили оба органи польської опінії у Галичині — „Дзенник Польскі" та „Век Нови". З них перший претендує на ролю як не півофіціозного, то бодай репрезентативного польського органу на наших землях. А „Век Нови" хоче мати марку ліберально-поступового і демократичного пресового органу. І оба не тільки безкритично, але з якою насолодою передрукували у себе на чільних місцях дивовижну інтерпеляцію посла Жиборського. Не можна собі уявити, щоб в обох редакціях не знайшлось людини, якаб відразу не спостерегла, що відозва, на яку покликується посол Жиборський у своїй інтерпеляції, це — явний фальсифікат. Хоч ми невисокої думки про освідомленність обох польських органів у політичному житті та політичних українських відносинах, однак так далекої ігнорації ми їм не приписуємо. Тут ділало не незнання, а яскрава зла воля. І та зла воля польської преси є характеристичною познакою всього періоду, відомого під назвою „нормалізації". У цьому періоді „крещендо" йшла протиукраїнська нагінка в обох названих львівських польських органах на наших землях: від становища „Веку Нового" до заяви п. Целевича в справі ермій, аж до цього останнього подвигу. Особливо негативну позицію супроти українців та їх нової політичної тактики відразу заняв був „Дзенник Польскі", що навіть з тим не крився: на санац. колір помальована енд. редакція того часопису ані на крок не відступила від своєї ставро-ендецької програми в українській справі та послідовно торпедувала порозуміння власного уряду з теперішнім українським політ-проводом.

Ця політика вдалася їй: польське громадянство змобілізувалося на протиукраїнський шовіністичний платформі. У тому саме шовінізмі треба шукати пояснення, чому польська преса не погордила навіть явним фальсифікатом для своїх плянів. На становище польської преси у Галичині до інтерпеляції посла Жиборського вплинула і та специфічна атмосфера, в якій обидва органи втримували себе у звязку з атентатом на полк. Коца. Оба названі польські часописи явно пішли в сліди редактора виленського „Слова" Мацкевича, що хотів недавний атентат сугерувати українцям. Оскільки п. Мацкевич зробив це у формі натяку, як публіцистичний здогад, то обі місцеві польські газети намагаються обурення польського громадянства скерувати в бік українців та українців зробити „про мозводом" подразнених настроїв! Не боротьба з ендецією, як автором і творцем атмосфери ненависти і зароджених з неї злочинів, лише боротьба з українцями!!

Отже маємо до діла з грубою, неузгарною та злобною диверсією, з якою може хіба рівнятись тільки черговий вибрик ославленого „ІКЦ". Якраз позавчора цей „добре поінформований" орган друкує — як великанську „сензацію" — якісь старі інформації про побут коменданта ОУН на Литві, покликуючись при цьому обережно на анонімову українську американську пресу. Тенденція аж надто яскрава: памятайте земляки, читають між рядками читачі „ІКЦ", що внутрішньо-польські порахунки, які йдуть навіть бомбами, це маленька справа супроти того великого ворога, яким є — українці. Бо так само, як сфальшовану відозву п. Жаборський приписав усьому українському зорганізованому громадянству, так само й усі акти ОУН, кожний крок кожного його члена, „ІКЦ" приписує всім українцям!

Такими крутими стежками йде „нормалізація". Парляментарний терен і найпопулярніші органи преси служать польській стороні для протиукраїнської пропаганди, немов це найважніша справа польської держави і польського народу.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
у Львові, вул. Кордецького 50
Тел. 26 0-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька мода" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біллю помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Але такий розвиток подій не зменшив для українців значіння Конгресу національних меншин ані Ліги Націй, якщо — очевидно — трактувати ті установи не як терен для практичної полагоди своїх справ, лише терен дискусій над актуальними проблемами та терен інформування міжнародньої опінії. Не можна забувати того, що переважна частина 40 мілїонів меншинового населення Европи: українці, білорусини, німці, поляки, жиди і т. ін. мають або свою переважну національну більшість, або лише незначну частину своєї нації в межах СССР. Не можна забувати також того, що господарський, політичний і соціяльний натиск московського імперіялізму на Европу не тільки виключає можливість належної розвязки меншинового питання на сході Европи, а й загострює відносини між державною більшістю та національними меншинами, як ми це бачімо у Польщі, Румунії, Чехословаччині та передовсім в Еспанії. Коли меншинева проблема є питанням війни чи миру для Европи, то вона є ним передусім наслідком московської інтервенції у відносинах між окремими державами та меншинами в їх межах і на інтернаціональнім терені. Чим ця проблема буде, чинником миру чи війни, залежить на превеликий жаль не від національних меншин, а від великих, передусім західних держав.

Коли розвиток політичних відносин в Европі витворив міцний звязок між головними національними меншинами, то з другого боку щораз сильнішим стає ідеольогічний звязок між тими недержавними націями та державами, що станули рішуче і без застережень на ґрунт національної ідеї, не маючи в своїх межах майже ніяких чужонаціональних домішок. А ставлячи меншиневу справу на інтернаціональний ґрунт, національні меншини скріплюють і поширюють таким чином базу співробітництва між великими державами Европи. XIII. Конгрес меншин не відступає Женеви для діяльности московських агентів, навпаки він продовжуватиме тут свою діяльність, скріплену солідарністю великих держав в меншостевій справі. Льондон набув в останнім часі деякий досвід в боротьбі проти московської інтервенції в каталюнських та баскійських справах, а Конгрес дав йому нагоду поінформуватися про московську інтервенцію і в справах інших національних меншин.

М. Данько.

ЧОМУ ЛЬОНДОН, А НЕ ЖЕНЕВА?

ЩЕ З ПРИВОДУ ОСТАННЬОГО КОНГРЕСУ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН.

Женева, дня 20. липня 1937.

Рішення керманичів Конгресу зорганізованих національних меншин відбути його цього річну (13-ту) сесію в Льондоні було безумовно слушне і дало добрі висліди. Світова опінія і преса звернули на нього більше уваги, ніж звичайно. Зокрема у великому щоденнику „Журналь де Женев" появилась стаття п. н. „Меншини і національности" та у „Фелькішер Беобахтер" стаття, присвячена головно справам німецької меншини в Чехословаччині. Та обставина, що Конгрес, поминувши цього року Женеву, займався докладніше ролею Ліги Націй в справах національних меншин, не є політичною суперечністю. Л. Н. грає в останніх роках в цих справах не практичну, а засадничу ролю. Справи національних меншин статут Ліги Націй трактує у загальній площині великої европейської політики. Мирові договори створили лише міжнароднью-правну основу розвязки меншиневої проблеми: чи її дійсно розвяжуть на тій основі, питання інше, але поминути її Конгрес не може вже з тої причини, що іншої покищо не має. Рішення Конгресу виключити з обсягу своїх нарад конкретну ситуацію окремих меншинних груп у різних державах прийшло — очевидно — в огляду на внутрішню зміну в самій Л. Н., себто в огляду на присутність московського уряду в Лізі. Національні меншини втратили через те змогу жадати від Л. Н. занятися тою чи іншою меншиневою справою в межах тої чи іншої держави, бо до тої справи моглаб кожного разу втручатися і Московщина, дарма, що московський уряд не дає найменшої конкретної можливости культурному заходові занятися господарськими, суспільними та культурними справами поневолених націй СССР. Разом з тим виникла так мовити морально-психольогічна неможливість ставити конкретно ту чи іншу меншиневу справу в Женеві.

Як можна справді підносити в Женеві кривди тої чи іншої меншини в якійсь европейській державі, коли в межах московської тюрми народів, що належить до Л. Н., гинуть від голоду і національно-політичних переслідувань мілїони чужонаціонального населення, що його Л. Н. має не лише право, а й обовязок боронити. Не можна забувати того, що Совіти ввійшли до Ліги Націй рік по тім, як Конгрес національних меншин підтримав енергійно протест української делегації проти голодової катастрофи на Україні 1932—33. рр. на своїй сесії в Берні. Цей протест вазначено завдяки благородній підтримці президента Мовінкля і на самій Раді Ліги Націй.

Моя подорож довкола землі в одному дні

або що я бачив на паризькій світовій виставі.

I.

ГОТОВЛЮСЯ ДО ПОДОРЖІ.

Я знову прочитав безсмертній твір Жіля Верне „Довкола світа у вісімдесяти днях". Під враженням тієї книжки я замкнув щільно газ (те, що один з героїв Верного забув зробити). поручив мого маленького котика опіці сторожихи дому (усі мої приятельки і приятелі тепер на феріях), зробив парубоцькі порядки (себто позамітав всі пороги вперед меблів), сховав ключ у кишеню, і так я вибрався у подорож довкола світу в одному дні.

Найславніші летуни наших часів зробили таку, якщо не помиляюся, в чотирьох днях. А я в одному дні, бо мені помогли в тому завданні мої приятелі-французи, які збудували у Парижі, на просторі сто гектарів, цілий світ у мініятурі, між площею Згоди (Конкорд) і гренельським мостом, між палатою Трокадеро і воєнною школою Марсових піль.

II

ПІД ВЕЖЕЮ У ДВОЄ ВИЩОЮ НІЖ МОН-БЛЯНК.

Кореспондент „Діла" мусить, хочби зі свого журналістичного обовязку, розпочинати свою мандрівку зпід палати Преси. Це очевидна річ. Маленьке електричне авто нас туди завозить і ми входимо в залізно-скляну палату Преси, складаємо поклін Гутенбергові і Теофрастові Ренодо, подвижникові французької преси, оглядаємо прегарні вітражі, що подають зміст газет: новинки, політику, спорт, музику, мистецтво, товариське життя, дитячу сторінку і т. д. та наше око паде на величавий, силою своїх слів напис: **наклад французьких щоденників є поверх 10 мілїонів примірників денно, а якщо зі зложених французьких щоденників збудували б ми вежу, то вона два рази побила б найвищу гору Европи — Монблянк.**

І ми линемо думкою в наш рідний край і думаємо, яку-то гору ми збудували б з накладу наших щоденників? Може бодай нашу славну Говерлю, де український вітер говір веде? А згадали ми Говерлю зовсім не припадково, бо ресторан, на першому поверсі вежі Айфля, під якою є збудована палата преси на світовій виставі, зветься „Карпати".

Але мої думки перебиває колійка, а її кермани кличе до мене: „сідайте пане, ідемо в країну карликів!"

III.

В ЦАРСТВІ КАРЛИКІВ.

СТРІЧАЮ ДВОХ УКРАЇНСЬКИХ ГУЛІВЕРІВ.

Коліївка скоренько іде і по якомусь часі я зупинився в царстві карликів. Маленькі, манюсенькі домики, в яких живе 50 карликів і карличок. Найстарший з них має 76 років, а наймолодшина красуня-карличка 17 років. Ходжу серед цього чарівного міста ліліпутів я — великан, аж нагло бачу, як біля готелю-мініятурки стоять два здоровенні парубки та пробують надаремне туди війти крізь мацюненькі двері, на яких вивішений напис: „ціна готелю пять франків, зимна і тепла вода, електричне світло і центральне огрівання".

Падаємо собі в обійми, бо ці два шляхтичі-„великани", мої добрі приятелі: Олько К. зі Львова і Ромко Д. з Парижа. Описи вже всі ми три наче тратимо память. Пригадую собі тільки, що ми всіли до якоїсь гірської залізнички. У Відні, у Пратері, зветься вона „Ручбан", а на паризькій виставі, це щось таке страшне, що навіть кричати нема часу. Це безнастанні скоки вділ. Я замкнув очі і втратив віддих.

Як я дещо прочунив, то я побачив, що ми всі три якимсь чином опинилися в „Палаті Вин", де джерельна вода заступлена благородним вином, яке трискає наче славна „9-ка" Черча, себто ліпше, ніж карльсбадський „Шпрудель".

Тямлю тільки, що на стіні тієї винної палати я вичитав напис: „боги любять молоді жінки і старе вино".

IV

В ЄГИПТІ.

„Єгипет був більше, як шість тисяч літ перед нашою добою, — прабльківщиною мистецтва і техніки, які величає виставa 1937. р."

(напис на скляних дверях павільону).

Хід віків будить до життя і нищить наче буревій народи, раси і цивілізації. Єгипет, гордий на своє минуле і самопевний свого майбутнього (ми є нині свідками політичного й економічного відродження старих народів, а в тому числі і Єгипту) дозволив нам любуватися в своїх національних домах, „збудованих" на світовій виставі, своєю давньою цивілізацією. Який небувалий люксус мусів бути в країні Нілю 3.000 років перед Христом: що за розкішне алябастрове кріселко (3.300 пер. Х.), які величаві вази, фрески, лямпи і дивани з того часу!

Відтворення давніх, нині вже мертвих міст, та одночасно розбудова нових городів модерного Єгипету пересувається перед нашими очима наче в калейдоскопі. З давнього Єгипету походить вся модерна техніка і мистецтво а ми, кидаючи ці блідо-рожеві павільони, положені серед квітів, ваз і водограїв Марсових Піль, є переняті тією правдою, що мерці кермують світом: адже наше модерне життя XX. віку ніяк не вспіли застидати, чи пак здивувати старинний Єгипет!

V.

У КРАЇНІ ІЗРАЇЛЯ.

Ми дальше тримаємося у нашій подорожі довкола світу англійської воєнно-морської дороги до Індій і причалюємо до жидівського царства, до Палестини.

„Із неужитків, багон і скель жидівські емігранти зробили плодовиту землю" — це виставове гасло павільону землі Ізраїля. Зручні діяграми, гарні панорами Тель Авіву, експонати вироблів відзисканої батьківщини жидів та передовсім успіхи на полі хліборобства, бо як сказав Герцель: „Якщо плуг буде в руці жидівського хлібороба, тоді і буде розвязане жидівське питання".

Тільки, що Палестина стає вже нині тісна для численних жидівських виселенців, що прибувають туди, кінчаючи тисячлітню мандрівку свого народу довкола землі.

VI.

ІРАК.

Архітектура цього павільону воскресила одно із семи чудес старинного світу: навислі городи у Вавилоні. Два стовпики-леви боронять входу до того царства, в якім находимо панораму Вавилону і продукти краю: збіжжя, дактилі, мед, тютюн, мосульські вина, астрахан та підземний скарб — нафту.

VII

В ЯПОНСЬКОМУ ДОМІ.

Робимо велитенський географічний скок: ми всі три: мої два товариші-земляки і я (наша подорож відбувається без більших пригод, тільки морока з кумпаном К., який скрізь зупиняється, щоб фільмувати виставу, і обіцює, що висвітлить її у Львові в Товаристві письменників і журналістів), входимо змішеним в повітрі мостом у склепну палатку Японії, що представляє її традиційну архітектуру т. зв. „чайний дім" з великою терасою. Нам назустріч виходить ніжна, гарна, у золотому цвітистому кімоні, молоденька японка. Вона витає нас своїм чарівним усміхом та стає нашим провідником.

Пані Мішіко (таке її імя) веде нас до японських хризантем та маленьких карликуватих дерев (Бонсаї), які в японських домах заступають наші сальонові пальми. Ці маленькі вазонкові дерева мають вже 50 років життя. Ми всі три вписуємося в пропамятну книгу японського дому, якого експонати є синтезою евро-азійської цивілізації, а я вдаю, що не бачу, як наш співтоварищ прогульки Ромко Д. вкладає якусь коротку записку в ручку нашої провідниці гарної пані Мішіко.

VIII.

В СІЯМІ.

Різнобарвна сіямська палатка закінчена пірамідою, є збудована в стилі сіямських храмів та є відтворенням (в сильному зменшенні) королівської резиденції Бан-Пан-Ін. Ми дивимося на тамошне мистецтво, оглядаємо велику збірку ставників Будди з різних епох, дорогоцінні камені і слоневу кість. А европейського глядача цікавить напис, що є життєвою фільософією Сіяму: „переможець прокидає довкола себе жадобу пімсти, переможеному є зле на світі, але справдішне щастя осягає тільки той, хто переміг самого себе". Сторожі павільону — усі сіямці — мають дуже шляхотні обличчя ніжножовтої краски. Вони дійсно подобають на тих, які вміють мститися, але й уміють перемагати самих себе.

Юрій Студинський.

(Далі буде).

Скажи люба, яким дивним — дивом улітку манить,
Матово-ніжне твоє личко, а моє блестить?
На це щиро: — Не дивуйся! — відповіла Славка,
Відсвіжує личко чудесно ЖАКА „ПШЕМИСЛАВКА"

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Перемога національних військ.

Як подає національне командування, на відтинку Альбаррасін (арагонський фронт) національні війська заняли 6 важних становищ і дальше йдуть вперед. Від початку офензиви на тому відтинку

червоні втратили понад 30.000 убитих і ранених, 42 совітські повози, 40 скорострілів і 15 літаків.

Від початку офензиви на відтинку Брунете — себто за 19 днів — зістрілено 106 літаків.

Авас повідомляє, що битва під Брунете триває; без сумніву червоні вже покинули цю місцевість минулої ночі під натиском національних військ. Вчора червона артилерія завзято обстрілювала становища, що їх заняли національні війська.

МОСКОВСЬКИЙ УРЯД ПРОТИ АНГЛІЙСЬКОГО ПЛЯНУ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ.

Становище московського уряду супроти останнього пляну неінтервенції, що його предложив англійський уряд льондонському комітетові неінтервенції мотивують „Ізвестія" з 17. ц. м. ось як: „Англійський уряд перебрав на себе незвичайно невдячне завдання. Його пропозиції є спробою посднати те, що до поєднання не надається. Франко буде напевно вдоволений пропозицією англійського уряду щодо невтральних обсерваторів, бо вони будуть італійськими і німецькими шпигунами. Надати права воюючих сторін обом еспанським таборам це поставити на одну площину бунтівників й законний еспанський уряд. Англійський уряд пропонує льондонському комітетові ролю міжнародньої установи, яка фактично визнає банду бунтівників на жадання двох фашистівських держав. Франко визнання прийме, але добровольців не звільнить. З огляду на те, що плян є компромісовий, він подекуди підтримує Франка. Коли б демократичні держави не станули на шлях неінтервенції, лиш дати би поміч законному еспанському урядові, то фашистівський бунт був би вже давно зліквідований".

З польської преси.

Повна ізоляція Совітів.

У варшавському консервативному „Часі" з 25 ц. м. (ч. 201) находимо нову цікаву статтю витнаного большевицьким урядом з Москви, відомого публіциста інж. М. Басехеса п. н. „Мур довкола Совітів" про дальше загострення положення чужинців у Совітах.

Автор стверджує, що дипльоматичний корпус зовсім ізольований, а чужинців масово виселюють в останніх місяцях з СССР.

Закордонні спеціялісти, які працюють у большевиків, мусять або прияти совітське громадянство і зірвати всі взаємини з закордоном або виїхати з СССР. Зрештою в останніх часах відмовляють проханням у справі натуралізації.

Далі автор переповідає про підступне виселення з СССР Евгена Шенкара, якого перед кількома роками покликали на становище генерального музичного директора московської філь гармонії. Йому прибили візу на виїзд з Москви без його відома. Іншим закордонним музикам, які працювали в СССР, не відновили контрактів.

„Дуже трагічне положення політичних еміґрантів і закордонних комуністів. Вони не мають дипльоматичної охорони і тому видані на самоволю совітської влади. Більша частина закордонних комуністів поляків, латишів і мадярів сидить у вязницях.

Закордон репрезентує у Москві вже лише дипльоматія і преса, але дипльоматія сидить буквально вязнена в посольствах і амбасадах. Ніодин дипльомат не може мешкати приватно, арештовано навіть дентистів, які лікували приватно дипльоматичний корпус.

Пороблено всі можливі заходи та інтриги, щоб розділити закордонну пресу та дипльоматію і дипльомати мусять урядовим шляхом старатися навіть про лікаря або про театральний білет, що його відмовляють, якщо не дається совітській владі потрібне, з політичних оглядів".

Виселювання журналістів не є вже нині подією, але всеж таки виселення самого автора, себто інж. М. Басехеса є дуже симптоматичне для моковських взаємин. Офіційною причиною виселення автора був перекручений переклад його статті в естонським щоденнику п. н. „Процес проти червоних генералів". Отже совітський посол у Талліні Устімов запевняв, що в цій статті було речення, що всі совітські військові є шпигунами. Тимчасом було саме навпаки. Автор доказував у своїй статті, що обвинувачення червоних генералів за шпигунство неправдиве.

В дійсности большевицький уряд хотів позбутися декана закордонної преси, який вже довго перебував у СССР і добре знав тамошні відносини, щоб його місце обняв хтось менше обзнайомлений з відносинами у СССР. Одночасно хотіли великим розголосом виселення стерорізувати інших представників преси.

Поліційні постанови про подорожі чужинців у СССР дуже ригористичні. Кожне місце нічліґу мусить бути раніше вписане в пашпорті. Покищо не можна було ще зовсім унеможливити чужинцям подорож автом, але і тут хопилися терору.

Тут автор пригадує відомий напад на польського кореспондента Гачинського, який за дозволом влади під охороною самоходу Г. П. У. їхав самоходом з Москви до Києва. Його та ще двох пасажирів большевики побили, але нічого не вкрали ні загарбали. Знову одному закордонному дипльоматові, який їхав самоходом на відпустку, зробили на кордоні таку основну ревізію, що хіба закордонні дипльомати зрезиґнують з подорожі автом по Совітах.

Дійшло вже до того, що большевицький уряд змагає до того, щоб обмежити численність ди-

льоматичного корпусу. Отже большевицький уряд офіційно запропонував урядам Німеччини, Японії і Польщі, щоби відкликали частину своїх консулів у СССР. Одночасно большевицька преса веде завзяту нагінку на чужинців, називаючи їх шпигунами або терористами. Появилася офіційна заява, що совітський громадянин, який розмовляє з чужинцем, половнює державну зраду.

Ця політика повної ізоляції СССР від закордону є частиною передуманого політичного плану, підготовною частиною програми, що має довести до виконання планів світової революції большевистичного сталінізму.

На втрачених позиціях...

Кажуть старші громадяни, що не так ще давно, як те або друге село було як не в цілому, то бодай в більшості українське. А тепер — ледви половина або й четвертина українців. Решта спершу римокат, обряду, а потому — полък.

Найбільше такими селами окружений Львів. Є села, які вже цілком спольонізовані — вони уже зовсім пропали для нації.

Йдучи селом, думаєш: щож сталось? Де вина за ті втрачені позиції? Питаємо в людей і виходить, що коли в нас на землі жив лише „поп і хлоп", коли не було на селі крім церкви нічого, а до одної парохії належало і кілька сіл, то тоді, щоб не йти аж на третє село хрестити дитину, для вигоди селові дідич збудував костюлек. Отже хто хрестився в костелі ставав поляком. Щоби дати цьому легітимацію, то популярне стало гасло „же то єден Буг, єдна вяра". Довірчивий народ пішов на той аргумент, раз із лінощів, а друге з несвідомости. До того часом і духовник був такий нетактовний, що за треби казав багато платити, — а лат. ксьондз це дуже зручно використовував; бо щоби за шлюб, похорон чи хрестини не багато платити, або й нічого, то селянин ішов до костела. Розказували мені, що в одному із сіл лат. священник давав кілька корон молодим „на щастя" (розуміється: грекокатоликам), як брали шлюб або хрестили дитину в костелі.

Америки не відкриваємо, бо всім відомі ці речі. Одно булоб бажане: щоби бодай тепер не робити тих самих помилок, що робили наші батьки і діди.

Найважнішою особою на селі ще й тепер є священник. І коли він є громадський чоловік, то при праці (інколи вона потрібна дуже велика) багато добра зробить. Селяни теж відразу пізнаються на священнику і або шанують його та підтримують, або відразу від нього бокують. Інколи треба зєднювати собі їх з боротьбою. На превеликий жаль трапляється, що на деяких дуже загрожених позиціях є духовники, які не стоять на висоті своїх завдань — з великою шкодою для справи віри, Церкви й нації. Автор цих рядків, який в титулу своєї професії їздить по селах і добре орієнтується на справах, міг би навести кілька таких прикладів.

Тимчасом у навпів спольонізованих селах, де саме потрібний вияв української організованости й суспільної праці, буває ще елемент здоровий, творчий: його можна сміло врятувати, даючи йому доброго провідника.

Ті селяни, хоч уже в меншости, стараються обєднатись. Задивившись на сусідні, хоча не близькі села, роблять і собі Луг, Просвіту, Кружки Сільського Господаря, Рідної Школи, а навіть і кооперативу. За почином одної розумної та енергійної людини можна ці села заставити, воскреснути. Цікаво, що ті „могікани" мабуть найтвердші: віра у них велика і завзята, невичерпана.

Ось дійсний образок з одного також вже майже польського підльвівського села:

Пішло гасло: „кооперативу засновуємо". Скликано оснувавчі збори. Зійшлось небагато охочих. До хати читальні прийшли жінки й чоловіки. І дітей повно. Прийшли зі скаргами й наріканнями на сільського крамаря-жида. Невидальщина! Говоримо, радимо, записуємо членів, ухвалюємо уділ. Кудиби не крутити, а мало членів, тай капіталу забракне. А кооперативи треба! „Мусимо мати кооперативу" — каже молодиця".

„Ти Андрію, давай ще одну десятку, най буде два уділи", — каже жінка чоловікові. „Та тяжко" — борониться чоловік. — „Кріза, де 22 зол. візьму?" „Нічого, нічого, добудемо. Пишіть два уділи..."

„Грицю, та хіба й мене запиши. Пишіть мене, Апольонію, буде нас двоє". І пішло жіноцтво в члени. Добровільно без принуки зробили чимале діло. Ще й цим разом врятували жінки гордість українців недобитків у колиши. чисто українському селі. Щоб, мовляв, поляки з нас не кепкували собі".

І так повстала кооператива „Надія" в селі, яке давно вже було засуджене розпастись у сусідському морі. Повстала станиця, яка вже обєднює гурт свідомих одиниць.

Мило бути на таких зборах, де наглядно видко воскресення народу та брати участь у творенні сили, яка вже буде пильнувати рідних господарських інтересів.

Ідучи до залізниці ми з господарем обговорували господарську недолю нашого народу. Чи радше він балакав, а я достроювався.

— Гей, гей — каже — земля — одну від них (кольоністів і мазурів) хоч „солено" відкуповуємо, а другі знову приїзджають. Але ми з нею рідні від віків. Ніхто й так не пошанує як ми... Так, так, як ми.. траскотів віз по грудах болотнистої дороги.

Кооператор.

СУПЕРЕЧНІСТЬ ДВОХ ІНТЕРЕСІВ.

Розвиток українських господарських установ лежить також в інтересі польської держави.

Перед кількома тижнями появилася цікава публікація відомого польського історика проф. Ольґерда Гурки, але її появу польська преса промовчала. Вибираємо з цього обширного твору (Olgierd Górka: Naród a Państwo jako zagadnienie Polski. Warszawa 1937. Nakładem autora. Skład główny: Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska") один уступ про необхідність істнування українських господарських установ. — Прим. Ред.

...Найважчою може проблемою є справа зросту національного майна і його поділу, чи пак звязана з тим справа суспільного доходу і поділу цього суспільного доходу. Обі ці проблеми то знову ціла суспільно-господарська історія людства і справа суспільної справедливости. Держава є передовсім зацікавлена у зрості цілости, громадяни-уділовці передовсім зацікавлені в розділі. Інтерес кожної держави у відношенні до того, що називаємо національним майном і суспільним доходом в економії є дуже простий і безсумнівний. Він випливає з факту, що національним майном держави називаємо суму майна всіх його громадян без огляду на національність і віроісповідання чи рід політичних прав, а суспільним доходом загальну суму дібр і послуг усіх громадян протягом одного року. Отже при такому фактичному стані безоглядний і безсумнівний інтерес кожної держави полягає на тому, щоби це національне майно, як цілість і сума майна всіх громадян і цей суспільний дохід, як сума доходу всіх громадян, безнастанно ріс та їшов у гору. Тому що від майна і суспільного доходу залежить господарка держави, що проявляється у цій цифровій програмі зв. буджетовим прелімінарем і від цього буджету чи пак від

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 20

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

„ЖОРДОЧКА".

Крім того в самому Кремлі ми мали місце кари, зване „Жордочка" в одній з церковних башт. В неопаленому, як на Секірці, льокалі сиділи вязні на високих лавах. Ноги вязнів не сягали підлоги, але звисали в повітрю. В такій позиції, з руками зложеними на колінах, люди сиділи цілий день без права порозумітися зі сусідом, без права порушити навіть головою. Перервою була їда (раз на день), вихід поладнати природні потреби (два рази денно).

На підвищенні стояла сторожа, що стежила, щоб регулямін тишини і безруху був точно вберіганий.

На випадок провини винуватця звязували линурами так, що головою сягав майже до колін і вкидали до темної, вогкої комірки на час до трьох годин. Зате побут на „жордочці" взагалі тревав не довше понад два тижні. Але і по такому короткому часі вязень після кари виглядав як реконвалесцент, який щойно вийшов зі шпиталю по важкій недузі.

За менші проступки, себто кримінальні проступки, піянство і т. п. саджали до карцеру, де вязні без постелі і прич спали всі на підлозі у страшній тісноті. Голова одного спочивала на брудних чоботах сусіда, інший був змушений перекинути свої ноги через тулів другого. Було це нагромадження людських тіл, кинених у неладі до вонючої келії. Очевидно харч гірший ніж у звичайних компаніях. Засуджених на карцер виводили на роботи.

Кару карцеру (два тижні) я відбув за те, що віддав своєму сусідові на причі, шевцеві по званню, підбити чоботи, щоб оминути звичайної поведінки — через коменданта компанії, що тревало би доволі довго. В моїм формулярі фігурувало до кінця в дотичній рубриці: „був караний двотижневим карцером за нелегальну направу чобіт".

Для жінок місцем окремої кари був призначений острів т. зв. „Зайчики", де умовини життя були дуже зближені до Секірки.

ОМАННІ НАДІЇ.

Здавалося би, що серед таких жахливих умовин істнування вязні повинні були поповнювати масово самогубства. Безсильна людина, здана на ласку і неласку посіпак, має лише один вихід, одну форму протесту: привязати собі петлю на шию. Одначе так не є. В часі майже семилітнього побуту в совітській каторзі трапилися лише три випадки самогубства: двох повісилося, один кинувся під поїзд. Всі тримаються горячково життя. Чим життя страшніше, тим воно принадніше; краще найгірше життя ніж — смерть. Бо-ж тут є ще якісь надії, для яких там нема вже місця. І живуть люди надіями, часто дитинними, омаанними, що їх уже богатократно обманули, а проте вірять.

Вірять в амнестії, що ніколи не торкаються тих, які найбільше її сподіваються, вірять у зміну карного кодексу, на основі якого найбільшим виміром кари має бути нібито пятирічний речинець, вірять взагалі у зміну карної політики Совітів, а тимчасом рік за роком плине нескінчена хвиля вязнів, кінчиться одна „пятирічка", починається друга; відбувається ліквідація суспільних кляс, — отже нові тисячні лави селян („кулаків") їдуть до концентраційних таборів, а наївні вірять оманним надіям...

ГУМОР КАЗАМАТІВ.

Помилявся би той, хто міркував би, що за кратою розлягається постійно зойк і скрегіт зубів що безнадійна розпука вирита на лицях вязнів, що дотеп, гумор, безжурна пісня не розлягається ніколи у вязниці. Людина так швидко пристосовується до нових, ненормальних умовин життя, вроджена людині потреба сміху так безоглядно допоминається своїх прав, що навіть ті, яким доля підготовляє на завтра важку мандрівку етапом на соловецький острів, які на завжди попращалися з нормальним життям, які не побачать уже ніколи своїх близьких, ті навіть, які завтра зі звязаними руками і затканими устами підуть на місце муки, де їх жде куля нагану, нині безжурно нераз собі приспівують. Щирий, безжурний гумор криють в собі слова афоризму, що повинен бути виписаний над совітською вязницею:

Той, хто входить —
чехай не сумує.

його реалізації, залежить змога сповнити свої завдання і цілі, ясно, що держава як така передовсім і понад усе зацікавлена у зрості цих сум і як майна та як доходу. Держава зацікавлена передовсім і над усе у висоті доходів, що залежні автоматично від суспільного доходу і змоги видістати свою частину від суспільности, можливо без ослаблення темпа розвитку майна і суспільного доходу, головно без руїни доходових джерел. Отже, якщо без сумніву в інтересі Польщі є, щоби ціле національне майно і цілий суспільний дохід тієї держави зростав для її екзистенції і розвитку, то з цього наказу випливає обовязок, щоб усі багатилися, всі осягали вищу життєву стопу і тимсамим збільшали податкову видатність та буджет Польщі. Розбіжність державного і національного інтересу тут зовсім очевидна та яскрава, коли всі проблеми в цифрових зіставленнях виступають виразно і навіть наглядно. Возьмім примітивний приклад.

Для національного польського інтересу вистане зовсім, якщо поляк заробить напр. 10.000 зл., хочби напр. жид стратив при цій нагоді напр. 30.000 зол.; зате зі становища майна, чи суспільного доходу польської держави є це маніпуляція, що мусить бути записана лиш як страта 20.000 зол., бо в інтересі польської держави, щоб оба скористали і тим самим збільшили позицію податку доходового, оборотового і т. д.

Ясно може заходити теж протилежне відношення, а саме недопущенням інших до торговлі жиди спинюють змогу полякам або українцям заробляти, напр. селянським кооперативам. У такому випадку інтерес держави буде по боці тих селянських кооператив, в тому намірі, щоби не нищити попередніх джерел для суспільного доходу, лише створювати нові в тих ділянках, в яких не істнували. Візьмім інший приклад теж драстичний, який не викликує стільки нервових задражнень, що жидівська проблема. Для національного польського інтересу зовсім байдуже, чи хати українських селян тоять далі під примітивно висмиканими соломяними стріхами, а селянин — неписьменний сть далі бульбу і живе після давньої життевої допи. Зате в інтересі польської держави, щоби господарство цього українського селянства підтягнути до рівня Познання і Поморя, а кооперативами дати йому змогу здобувати готівку та збільшати свою вартість, як внутрішнього консумента. Це дуже актуальне і позитивне питання, хочби з огляду на факт велитенського розвитку української кооперативи зв. „Маслосоюз", що стрічається з велитенською боротьбою у пресі та в опінії з боку поляків і з послідовним руйнуванням її польсько-українських взаємин. Чи „Маслосоюз", як господарське явище є відомим проявом для польської держави, для її проблеми національного майна і суспільного доходу в хвилинною коли на позиції т. зв. національного майна Польщі складаються в одній третій позиції власности громадян, що належать до меншин?

Не поможе ніякий крик і лайка, „Маслосоюз" — очевидно напр. не у випадках сховища для У. В. О. (?!), але як господарський факт — міститься в інтересі польської держави так само, як інтелектуальний розвиток українського чи білоруського селянина, але безоглядно не покривається з інтересом польського народу. Інтерес польської держави був би загрожений лише в тому випадку, якби українські кооперативи знеможливлювали повстання і розвиток польських кооператив, і тимсамим користаючи на своєму відтинку, спиновали змогу зросту суспільного доходу на іншому відтинку. Є це попросто проблема жидівського орендаря. Що цей орендар заробляє, це міститься зовсім добре в інтересі польської держави; якщож його факт істнування не допускає інших до заробіку, обнижує дохід і життєву стопу цілого села, в такому випадку слід не лише обчислити, на чому більше заробляється, на чому більше тратиться, але без нищення джерела: а) створити джерело, б) і т. д., в кожному випадку не лише що допустити, але також влекшити вільну конкуренцію.

Є це така модна нині справа „християнського і жидівського страйку". Одначе метою економічного інтересу не може бути щоби жиди взагалі убожіли й їх майно так зменшувалося, бо тимсамим зменшується національне майно польської держави та її суспільний дохід. Зате економічною метою кожної держави, щоб усі мали якнайбільше відкриті двері збільшувати заможність і побільшувати внутрішню консумпцію.

Той, хто виходить —
нехай не радіє.

Дійсно совітський громадянин має мало причин радіти вийшовши з вязниці на „волю", що є теж свого роду вязницею, де думка не має сміливішого полету, де людське життя не може вийти поза накинений згори шаблон, де на кожному кроці чигає на нього чекіст або сексот („секретний сотрудник"), щоби фальшивим доносом знову запроторити його до келії з блощицями на брудні причі, щоби знову починав там свою кальварію на ново.

— Громадянине, признайтеся, бо-ж Г. П. У. все знає прегарно, бажаємо лише, щоби ви щирим признанням до вини, облекшили свою долю...

І люди з краплями поту на чолі, з натягненими від слідства нервами, з божевільним зі страху поглядом признаються до непоповнених кровин („щоб облекшити свою долю"), а по повороті зі слідства до келії попадають разом з іншими у шибеничний гумор, співають, жартують.

Очевидно кримінальні вязні почуваються у вязницях багато краще від політичних. Для них вязниця не вяжеться з трагічними переживаннями, але є одним з етапів їх життя. Мають теж гумор, що його характеризує якесь дике бажання знущатися над ближніми. Кожний жарт або забава вяжеться з фізичним знущанням над своїм товаришем. Дотепу в цьому мало.

(Далі буде).

Перемога японців.

Після 8-годинної битви під Лянфан китайські війська, втративши чимало вбитих і ранених, відступили до Туантсунь 18 км на південь від Фентай. Японці втратили коло 20-ох вояків.

ЯК ДІЙШЛО ДО БОЇВ?

Безпосередньою причиною битви було те, що китайці перериває японську телефонічну лінію до Лянфан. Перед кількома днями вислано туди японський технічний курінь, що мав направити телефони і лишитися. Під натиском 113. китайської бригади курінь відступив, але небавом вернувся під охороною 100 піхотинців. Командант курінь зажадав, щоб йому дозволено користуватись китайським телефоном, на що китайський командант згодився під умовою, що японці, зложать зброю. На цьому тлі дійшло до конфлікту. Японці візвали поміч. З Фентай приїхало 100 японських вояків з 4-ма гарматами, з Тієнтсіну — бронепоїзд, що не міг дістатися, бо китайці зірвали шини. Тоді бронепоїзд почав бомбардувати недалекі китайські бараки, опісля до нього прилучилися літаки.

ІНЦИДЕНТ У ШАНГАЮ.

Гурт китайців напав у Шангаю на кількох японських моряків і пірвав одного з них самоходом. Відділ японської морської піхоти перейшов вулицями міста, ревідуючи прохожих китайців. Китайське населення, боячись японського реванжу, поспішно втікає на територію міжнародньої концесії.

ВІДНОВА ХРАМУ СВ. ЮРА.

Минулого тижня почалася за благословенням Високопреосвященного Митрополита Кир Андрея внутрішня обнова катедрального храму св. Юра. Ще у половині березня 1933 р. зібралася була в митрополичій палаті та під проводом Й. Е. Митрополича капітула й дієцезальна консерваторська Комісія, щоби призадуматися над обновою катедри. Високоартистична будівельна памятка вимагала глибокої застанови, щоби при обнові не затратити нічого з праці минулого, а видвигнути на перший плян чудову архитектоніку.

На останньому засіданні дня 8. VI. 1937, яке рівнож відбулося в митрополичій палаті й під проводом О. Митрополита, Митрополит, вислухавши думку митрополичої капітули, дієцезальної консерваторської Комісії, як також спеціяльно запрошеного державного конзерватора п. Горнунга, рішив перевести обнову катедри.

Муляpські роботи переводить К. І. Р., електричну інсталяцію віддано „Е-Комп", каміняpські роботи віддано п. Квінтовові, обнову іконостасу доручено артистові п. Коверкові, малювання церкви піднявся проф. Михайло Осінчук, обнову образів віддано Національному Музеєві.

Консерваторсько-технічний нагляд над усіми працями взяли пп. д-р Ів. Свенціцький, архітект А. Лушпінський й д-р Вол. Залозецький. Небавом буде розписаний ще конкурс на внутрішне уладження церкви, як престолів, кивота, митрополичого престолу, крилошанських сталь й т. п. Закінчення робіт передбачене на осінь 1938 року.

Порядок богослужень в часі віднови катедри.

Підчас ремонту святоюрського храму в усі неділі й свята всі Богослужения відбуватимуться в церкві. У будні дні всі Богослужения відправлятимуться в Капітульній каплиці й каплиці, збудованій на подвірі коло церкви.

Коло св. Покрови будуть припинені всі роботи на зиму — аж до травня — і в тому осінньому й зимовому часі всі Богослуження будуть відправлятись в церкві.

При цій нагоді Архикатедральний Парохіяльний Уряд пригадує, що підчас ферій, себто до кінця вересня в неділі й свята, Служби Божі відбуваються в год. 6-ій, 7-ій, 8-ій, 9-ій читані та в 10-ій співана. Вечірню правиться в год. 4-ій пополудні.

У будні дні Служби Божі в год. 6, 7 й 8-ій та в год. 8.15 співана Служба Божа. Вечірню правиться в год. 6-ій.

В середу дня 28. VII. в день вел. Князя Київського св. Володимира, в годині 8.30 відслужиться співану Службу Божу у намірені Українського Народу, а в четвер дня 29. VII. ц. р. в день уродин Високопреосвященного О. Митрополита Кир Андрея буде в год. 9-ій архиерейська Служба Божа у намірені Митрополита.

Прошу Українське Громадянство взяти в обох днях масову участь у спільній молитві.

о. Л. Куницький, парох.

Читайте „Діло"!

Вписи до однорічної молочарської школи „Маслосоюзу"

НА РІК 1937-38.

Всім заінтересованим подаємо цією дорогою до відома, що з днем 1. жовтня 1937. розпочнеться шкільний рік в молочарській школі при „Маслосоюзі" в Стрию. Навчання розчислене на цілий рік, з того 9 місяців припадає на науку в молочарській школі в Стрию, а три місяці — практичний дошкіл в союзних молочарнях.

Умовини приняття — двоклітня молочарська практика в молочарських заведеннях і вступний іспит з добрим вислідом. Навчання в школі відбувається даром. Вписове 30 зол. Кошти прохарчування покривають учні самі. Прохарчування досі виносило коло 1.20 денно. Належність за вписове і прохарчування треба зложити при вступі згори.

Подання вносити найпізніше до дня 15-го вересня 1937. р. на адресу: **„Маслосоюз", Львів, скритка поштова 244.** До подання треба долучити: 1) життєпис, 2) посвідку відбутої молочарської практики, 3) заяву того, хто покриє кошти вдержання кандидата, 4) поручальне письмо від кооперативних або громадських установ.

Дирекція „Маслосоюзу"
Управа Школи.

Присилайте передплату!

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Роковини кривавої пожежі.

Від тієї хвилини проминуло вже 23 роки. Сьогодні чимадо людей, що може й забули про криваву річницю Багато, коли пригадає собі її, здвигне раменами, болісно скривиться й запитає здивовано:

— Як? Проминуло вже 23 роки від тієї хвилини, як вибухла світова пожежа?

Справді, після світової війни залишились уже тільки спомини в душах мільонів людей, хоч стільки інвалідів і сиріт день у день пригадують своїм горем цю жахливу історичну дату.

Та людська думка швидко забуває минуле не турбується радше тим, що йде, чи наближається зі завтрішним днем.

А завтрішний день не ворожить нічого доброго. Навпаки всі позначки на „землі й на небі" вказують на те, що світ котиться до подій, куди жахливіших своєю немилосерною жорстокістю, як колишнє всесвітне нещастя.

Завтра, 28. липня минає 23 роки від тієї хвилини, як світ запалився великанською пожежою. Попелище з тієї пожежі тліє ще й до сьогодні.

Світова війна почалася 28. липня 1914 р. в 11-ій год. передпол. Тоді то Австро-Мадярщина виповіла війну Сербії. Перший стріл упав того ж дня між 6. і 7. год. пополудні. Комендант австро-мадярської стежі, вістун Петранай заняв циганський острів на ріці Сави, напроти Білгороду. Коли до острова наблизився сербський корабель, Петранай тріснув і вбив керманича на тому кораблі. Перший німецький стріл до Москалів упав 1-го серпня 1914 р., а декілька годин після вибуху німецько-московської війни. Він трапився підчас сутички стеж над кордоном. Перший гарматний стріл упав на амуніційні склади в Білгороді. Його спричинив сотник Еберлінг, що його за кілька годин пізніше поцілила сербська граната. Це була перша австрійська жертва.

Першою державою, що виповіла війну була Австро-Мадярщина, останньою Гаїті, що виступила проти Німеччини, геть пізно — 12-го липня 1918 р. По одному боці станули: Німеччина, Австрія, Туреччина та Болгарія, по другому — 29 держав з Англією та Францією на чолі та кінчаючи на Сіямі, Гватемалі, Ліберії, Гаїті, Кубі. На 1800 мільонів людей на землі, 1550 мільонів людей зірвало зі собою всякі взаємини підчас світової війни. Антанта змобілізувала 39 мільонів воїнів Центральні Держави — 21 мільонів.

ГАРМАТИ.

Перший барабанний вогонь почали французи від 21-го лютого до 20-го березня 1915 року. У бої над Соммою 1916 року барабанний вогонь тривав безупину 7 днів і 8 ночей. Тоді впало на кожний квадратний метер німецького фронту по одній тоні сталі. Того тижня вистрілили англійці 4 мільйони гарматніх стрілен, а французи муніційний транспорт з 800 вагонів. Останнього дня барабанного вогню 1-го липня 1916. року впало 350 тисяч гранат на просторі 15 кільометрів головного відтинку наступу. Ще сильніший барабанний вогонь перевели американці в 1918. р. підчас наступу на Сен Мігіель. За чотири години вистрілили тоді на німецькі окопи один мільон сто тисяч стрілен.

ОДНІ Й ДРУГІ

Підчас цілої війни німецька полева артилерія вистріляла на всіх фронтах 222 мільони гарматніх стрілен, артилерія Антанти вистріляла тільки на західньому фронті й тільки — за десять місяців 1918 року понад 160 мільонів стрілен.

Всі держави підчас світової війни використали муніції на 30 тисяч — мільонів доларів...

У бою під Скагеррaком, що був найбільшим морським боєм світової війни англійці втратили 3 великі кружляки, 3 панцирні кораблі, 2 малі кружляки, 8 торпедовців. Разом — 115025 тон. Вбитих мали тоді англійці 6.094 людей, ранених 670. Це було 11,59 відсотків з цілої 60-тисячної залоги. Німці втратили тоді 1 панцирний корабель, 1 лінійний, 4 малі кружляки, 5 торпедовців. Разом — 61.180 тон. У людях понесли утрати — 2.551 вбитих, 507 ранених, тобто зі загального числа 45-тисячної залоги — 6,70 відсотків.

ОКОПИ.

В часі найбільшого напруження позиційної війни, 1916 р. фронт німецьких окопів був завдовжки 2.200 кільометрів. На заході — 700 кільометрів, на сході — 100 кільометрів, на півдні — 500 км. Австрійські окопи тягнулися тоді на просторі 400 кільометрів. Разом зі запасними окопами, довжина окопів давала у простій лінії — 15.600 кільометрів. Коли до цього добавити ще інші земні роботи, то повстала б лінія окопів завдовжки 31.000 км., себто викопали біля 60 мільонів кубічних землі.

СКАРБ У ШПАНДАВ.

У Шандав під Берліном, на терасах цитаделі є стара вежа. У хвилині вибуху світової війни був там запас золота. Це були 20-ти та 10-ти маркові золоті гроші. Їх вибили зі золота, що його одержали німці від французів в 1871 р. після перемоги під Седаном. Ці гроші були в 1200 скринях. Їх дуже дбайливо берегли.

У день мобілізації ввесь той скарб (майже півтора тисячі мільонів марок) використали для военних цілей. (Про ці гроші пише Отто Рібіке в книжці п. н. „Вас браухте дер Вельткріг?").

Підчас спеки холодимося

МОРОЗИВОМ

тільки з фабрики

„Фортуна Нова"

Тел. 226-14.

ПОВЗИ, ЛІТАКИ, ДРОТИ Й ШПИГУНИ.

Перші танки появилися 16-го вересня в 1916 р. Того дня англійська дивізія піхоти виграла бій над Соммою при допомозі 10 танків. Це були двоякого рода танки: „мужеські" — з гарматами, та „жіночі" зі скорострілами. Німці покористувалися танками-повзами аж на початку 1918 р. За пізно...

На початку війни німці мали 98 цепелінів і 252 літаків. В часі війни вони виробили 4.730 літаків. Під кінець війни в німців було вже 5.000 літаків. Підчас світової війни в Німеччині засудили за зраду та шпигунство 500 осіб.

КІНЕЦЬ ВІЙНИ.

Дня 7-го листопада 1918 р., а год. 9.30 звечорі, на вузькому поясі землі, що не належала ні до німців, ні до французів, та переділяла ворожі армії, близько Ля Капель, німецький старший десятник подав сурмою сигнал покінчення боєвий операцій. За деякий час відповів йому французький сурмач Франсуа Келіер. Осьтак покінчили світову війну.

Останній комунікат головної німецької квартири повідомляє про геройську перемогу двох полків, що відперли американський наступ на схід від Мааси. У тому самому рядку пішли історичні слова: „Зприводу підписання акту перемиря, сьогодні зранку здержано воєнні операції на всіх фронтах".

СТОЛІТНІЙ ЖЕНИХ.

Один литовський хліборобський часопис повідомляє, що недавно сфільмували для англійської фірми „Юніверсал Фільм Сервіс" найстаршого громадянина Литви, 117-літнього селянина Йонаса Курсоніса-Гедоніса. Хоч Гедоніс майже глухий, проте він сам провадить ціле господарство, що лежить у Варшувеля біля Йонави. Те господарство доволі велике, (коло 50 моргів) одначе воно занедбане, бо Гедніс уже за старий, щоб міг собі з ним дати раду, а двоє дітей, що їх має з другого подружжя, ще за молоді щоб могли йому помагати. Коли Гедонісові було 100 літ, він удруге оженився. З цього подружжя має він дванацятилітню дівчинку та десятилітнього синка. Він оповідає, що в Америці живе його 92-літній син з першого подружжя. Він пригадує собі всіх пятьох московських царів, що панували за його життя. Горілки не пив і не пє. Замолоду раз упився був, одначе горілка йому не смакувала й він не брав її більше до уст.

Всі його товариші, що любили попивати вже давно не живуть. Їх діти слабі, нездібні до праці і швидко старіються. Їв здебільшого разовий хліб, кисле молоко та яйця. Мясо їх неохоче й дуже мало.

За часів панщини не було защо купити мяса, тепер немає Гедоніс зубів і не може його їсти. Сусіди кажуть, що Гедоніс ніколи не занедужав. Сьогодні він виглядає ще здоровий. Він ходить дуже поволі, одначе певно й без допомоги. До церкви, що кілька кільометрів віддалена від Варшувеле, Гедоніс завжди ходить пішки. Оглух щойно від двох літ. Очі його запалися, голова зовсім лиса, на руках грубезні жили.

Все те неперешкоджує йому сіяти, жати й молотити. Недавно згадана англійська фільмова виправа поробила з ним світлини підчас орки. У праці на рілі він не дає себе ніким виручити. Глухота дуже перешкоджує йому, одначе він завжди в доброму „гуморі".

—o—

МИЛОСЕРНИЙ ЗЛОДІЙ.

У Парижі станув недавно перед судом оригінальний злодій. Він відріжнявся тим від своїх товаришів по фаху, що з глибини серця співчував своїм жертвам — і це співчуття його згубило.

Одного разу обікрав одного бідного ресторатора. На другий день прибув до згаданого ресторану на обід. Підчас обіду він попросив господаря, щоби цей розповів йому з подробицями нічну крадіж. Підчас оповідання, злодій так розжалобився, що в нагороду для покривдженого — він замовив у нього найдорожче вино та вишукані страви. Потім заплатив йому — банкнотами, які день передтим у нього вкрав.

Такі сцени повторялися нераз.

Одного дня злодій обікрав фризієрське заведення, а на другий день рано прийшов до цього самого фризієра й велів себе підголити. Підчас голення — на його бажання фризієр розповів йому цілу історію. Додав, що тепер він пропаща людина: злодій пустив його з торбами.

Злодій так розжалобився, що аж сльози потекли з його очей. Він сказав фризієрові, що з глибини душі співчуває йому і щоб йому помогти, він жертвує йому малу сумку на покриття страт, очевидно без звороту. Заразже витягнув з кишені звиток банкнотів, які вручив здивованому фризієрові. Це милосерне серце згубило його власника: фризієр мав записані числа банкнотів і на цій підставі схоплено „добродійника".

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.

Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 106—?

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

Офіційний комунікат про слідство у справі атентату

НА ПОЛК. А. КОЦА.

ПАТ повідомляє: Апеляційний слідчий суддя Ю. Скожинський є від кількох днів поза Варшавою. З ним співпрацюють делеговані прокуратори, вищі урядовці міністерства внутр. справ і поліційні старшини.

Підчас слідства безсумнівно устійнено особу замаховця: хто він, відкіля походив. Дактильоскопійні відбитки кусків пальців замаховця дали змогу ствердити особу замаховця і середовище, з якого він походив. Назвисько замаховця і осіб, що з ним співпрацювали, тримають покищо в тайні з огляду на добро слідства.

Замах на ославленого Мотику.

Як подає львівська вечірня преса, Володимир Білас, брат засудженого на смерть перед кількома роками члена ОУН, намагався вчора в год. 20.45 застрілити Миколу Мотику, що, як відомо, сильно обтяжив підсудних у процесі у справі вбивства Голувка і нападу на почту в Городку.

Револьвер Біласа затявся і це врятувало Мотику. Білас утік і укривається.

—o—

Засідання сенату.

Маршал Пристор заповів засідання сенату на четвер 29. ц. м. на 12. годину. Сенат розгляне урядові законопроекти, що ними займеться сойм завтра

По широкому світі.

Англо-французький договір скасування капітуляцій у Мароку парафували у Парижі.

Німеччина заняла тепер перше місце в совітському вивозі.

У Злучених Державах зростає дуже скоро доріжня; платні йдуть вгору в куди повільнішому темпі.

В Еспанії мабуть небавом повстане новий національний уряд, зложений з цивільних осіб, під проводом гр. Хордана.

Єгипетський король Фарук вернувся до краю після 5-місячної подорожі по Европі. Населення повитало його оваційно

—o—

НОВИНКИ.

— **ВЖЕ ВИЙШОВ єдиний український ремісничий порадник: ЯК СТАТИ РЕМІСНИКОМ.** Подає точні інформації про всі ремісничі школи в Польщі та дає поради при заключуванні умов про науку, при зголошеннях до челядничого і майстерського іспиту і т. п. Всі батьки, що хочуть вивчити свою дитину на ремісника повинні його мати. — ЦІНА ТІЛЬКИ 60 СОТ. Дістати можна у всіх книгарнях і в Т-ві „Праця" ім. Ів. Левинського, Львів, Здоровля 7, П. п. 1334 2—3

— **До українських купців і промисловців за кордоном.** Союз Українських Купців у Львові, бажаючи мати в евіденції всіх українських підприємців, деб вони не були, та мати з ними зв'язок, просить усіх українських купців і промисловців по всіх краях у світі подати свої адреси та інформації: чим хто торгує, чи пак, що виробляє (продукує). Бажане булоб теж дістати від них короткий огляд їх фахової праці, інформації про технічне ведення підприємства, заробіткову стопу, місцеві можливости і кон'юнктуру, тощо. Колиб можна було поділитися зі своїм досвідом, або представити, як працює чуже купецтво і чужий промисл — то булаб це цінна лектура для читачів „Торговлі і Промислу". Просимо взагалі всіх українців-громадян, деб вони не перебували, подати адреси наших купців і промисловців, бо може бути, що наша преса не кожного віднайде, чи не кожний зверне увагу на наш заклик. Всю українську пресу в краю і за кордоном просимо вічливо в ім'я розвою нашого господарського життя — передрукувати цей наш заклик. **Союз Українських Купців** у Львові, вул. Гродзіцьких ч. 1. І. п.

— **Прийняли домагання робітників.** Між управою м. Львова і 3.000 фізичних робітників, занятих при міських роботах і заведеннях (трамвай, газівня, водотяги і т. п.) дійшло до умови, в якій міська управа приняла майже всі домагання робітників. М. ін. старші робітники дістануть родинний додаток для дітей, а молодші будуть приняті до емеритального фонду.

— **Хто винен: дирекція залізниць чи Орбіс?** На 18. ц. м. була заповіджена прогулька популярним потягом в долину Опору. Зголосилось мало охочих і прогульку відкликали. Однак на залізничий двірець прийшло чимало тих, які про відкликання потягу не знали: їм дозволили їхати на закуплений в Орбісі білет звичайним потягом. Вони доїхали до Гребенова чи Лавочного в тій вірі, що білет обовязує в обидві сторони. Тимчасом при поворотній дорозі контрольор заявив їм, що мусять викупити на поворот повний звичайний білет. Можна уявити собі ситуацію пасажирів, які не рахувались з такою можливістю і не мали в кишені 7-ох золотих! — Інша організаційна квітка з тої самої матерії трапилась учора, з популярним потягом в долину Опору 25-го ц. м. Цим разом масенна маса людей купила білети вже на два-три дні раніше. Кожний білет мав своє порядкове число і купуючі мали право думати, що це нумеровані місця у вагонах. Тимчасом показалося, що на вагонах вправді висять великі орієнтаційні літери, але тільки для паради, бо вагони старі, передпотопові, без означених нумерованих місць і до того потягу приймають взагалі пасажирів а якимнебудь білетами. В той спосіб у потязі толочились юрби народу, відбувались просто дантейські сцени, бо білетів продано багато більше, ніж подорожні могли поміститись не тільки на сидячих місцях, але й стоячих на коридорах! — Врешті третя квітка з організацією прогульок. Ось виїздила в неділю в полудне зі Львова прогулька студентів техніки на виставу до Парижа. Ціла громада прогульковців кілька разів всідала до вагону й висідала, бо залізничі власти не знали, чи буде доданий окремий вагон чи ні. У вислід міжнародній поспішний потяг стримали на двірці щось на пів години, а вся публика мала наочний зразок хаосу. Хто в в цьому винуватий — не знаємо, знаємо тільки одно: такими методами можна знаменито людей відстрашити від їзди потягами, особливо популярними, а не популяризувати справу туристики!

Опакув. зголош. до Ур. Пат. Р. П. за ч. 17255.

Реверяційна новина!
Знаменитий чай E.W.I.C. у незвичайно корисним опакуванню.
Роди „Дві Лілії" і „Золота Рожа" в гарантованих слоях консервовних
Жадайте в крамницях кольоніяльно-споживчих. 5—5

— **Оцінюють шкоди від посухи.** Повіти середущої Галичини об'їздить спеціяльна комісія і досліджує розміри посухи, що відбилася некорисно на цьогорічних жнивах. У піскуватих околицях посуха знищила 40 прц. нормальних зборів.

— **Свято винозбору в Заліщиках** відбудеться в днях 16—30. вересня. В програму свята входять м. ін. виставки: овочів, народнього промислу і подільського краєвиду; сплив каяків на Дністрі; обжинки, прогульки на терен борщівського повіту, свято винозбору, відвідування винниць і садів та кінські перегони.

— **Нова станиця польськости.** В Суховолі городецького повіту посвячено минулої неділі невеличкий костел, побудований заходом латинського пароха із Зимної Води. В посвяченні взяли участь представники цивільної та військової влади з військовою музикою.

ДЖОН Л. ІДРІС.

Ніч у джунглі.

Чоловік і звір дивились на себе дико, потрожуючи собі взаємно поглядом. Мууроро, щойно іменований вовк свого племени, лежав у високім руслі ріки зі зломаною ногою, з раменем роздавленим скельним бльоком. Скажений із дюти дивився в жовті очі хижака.

Три птахи виспівували спокійно на цитучій гадуці. Чорний вуж повзав серед трав, у повітрі бреніли комахи — тисячі звуків джунглі гомоніло довкола.

Мууроро знав, що він безрадний. Його спис лежав далеко. Чи міг одним раменем убити звіра? — Дінго був за хитрий, щоб наближитися на віддаль руки, бо инакше людина вбилась би останками своїх сил зубами в горло хижака.

Дінго приглядався людині. Здавалось, що оцінює сили і кволість своєї жертви. Наставляв довгі вуха і вітрив. Згодом положився на животі, підложив собі передні лапи під голову і ждав.

Поволі, дуже поволі минали години. Пише

Поволі, дуже поволі минали години. Тиша полудня придавлювала серце чорної людини. Чимраз довші тіни клалися на русло ріки і подув вітру приносив холод пропасниці.

Він відійшов від товаришів, бо хотів сам убити грубу звірину. Сміялися, що хвалився. Пішли собі. Але вечором, при ватрі, хіба мусять побачити, що його нема. Будуть думати, що сталося.

Страх перед лихими духами стримає їх — бож мерці встають уночі. Але досвіта зірвуться. Будуть шукати. Знайдуть його напевно. Напевно. Якщо за той час Дінго не покличе тічні і з Мууроро не залишаться тільки кости.

На долину лягла тінь. Мууроро дивився зпід ока на вихуджені боки звіра і раптом зрозумів. А те зрозуміння давало останню дрібку надії.

Вовча шкіра звисала на костях. Виразніше зарисовувались усі ребра. Хижак був виголодженний. А тепер була певна вечеря. Мусів тільки пождати. Не хотів кликати тічні, бо інші вовки впали б юрбою і дістав би тільки малу частину добичі.

Коби вдалося хижака вдержати так довго в шаху, аж прийде досвіток, аж брати подадуть поміч.

Дінго підповз ближче. Грізно помукаючи, вишкірив зуби.

Десь далеко в гущавині бігла велика собака з головою при землі. Вітрила слід. Раз-у-раз затримувалась, якби хотіла пробити очима темінь. Бігла дуже поволі, а коли почула, що якась небезпека зближається здержувалася. Пес пристанав, то знову далі біг, чув порога, але не боявся. Йшов вірно слідом свого пана.

Підповз обережно до берегу ріки, де зловіщий скельний бльок так трагічно вплинув на долю людини. Притискаючи голову до землі, перешукував палаючими очима темінь.

Коли доглянув хребет вовка, дрижки прошибнули його тіло.

А вовк чимраз меншими, чимраз тіснішими колами наближався до людини. Інстинкт казав звірині, що безрадна людина ще доволі сильна й ще довго може залишитися в живих. Та згодом прийшла ніч. Інші люди були далеко, а йому голод не давав спокою.

Мууроро відвернув голову до хижака, намагаючись відгадати поруки вовка. Бачив, що Дінго повзає до другого боку скелі. Скеля під головою не дозволяла йому відвернутися.

Якщо хижак нападе з другого боку — на ніщо не придасться здорова рука — миттю опиниться в гострих зубах вовка.

Причаївся, втиснув голову до отвору і висунув здорову руку, слідкуючи поглядом за рухами вовка. Вовк посувався, а за ним притишуючи відгомін кроків — пес.

Дві години тримали очі чорного чоловіка вовка в непевности. Дві довгі години не відважився Дінго до скоку.

А пес за ним втягав воздух і прибик.

Раптом доглянув, що вовк прикучнув. Минуло хвилини і його зуби вбилися в хребет вовка. Обі звірі звалились на людину. Перелякани Дінго хотів відскочити, та було запізно.

Підніс морду до зір, але не міг вити. Пес був швидший від вовка. Чоловік, який доглянув поміч, схопив хижака за горло.

Стомлений випливом крови і відбутою боротьбою, лежав Мууроро розтягнений на холодній землі. Думав про смерть, що вже так близько була біля нього.

А коли пес підповз до пана й почав лизати йому лице, чорний мужчина обійняв здоровою рукою його голову і довго, довго пілував вірну звірину.

— **Для вигоди мешканців сіл** міністерство почт і тел. поширило обсяг діяльности сільських листоношів. Крім звичайних і доручених посилок, продажі значків, листового паперу і веклів листоноші будуть доручувати також харчеві пачки до ваги 1 кг.

— **Спадок збуту тютюну.** В часі від січня до травня м. р. збут тютюну в Польщі доходив до 5.054 тон, цього року тільки 4.987 тон. Розходиться тютюн тільки нижчих сорт і то в центральних, східних та південних воєвідствах. Обнизився збут дорожчих гатунків.

— **Алькоголізм шкільної молоді.** За обчисленням департаменту служби здоровля в міністерстві суспільної опіки на основі анкети в 108 повітах, що дає менше ніж половину загального числа повітів у Польщі, було 258.629 шкільних дітей у віці 7—14 літ, що пють алькоголь спорадично, 9.746 налогово і 4.898, що вживають етеру спорадично і налогово.

— **Розбудова доріг на Волині** розпочалася цього року. В плані інвестицій передбачена будова чотирьох мостів і розбудова сіти державних і самоврядних доріг. Дороговий фонд виплатив уже 2.141.000 зол. на пильні дорогові роботи, які будуть виконані ще цього літа. Вони обіймають праці при дорогах Луцьк—Колки, Любомль—Ковель, Горохів—Луцьк, Луцьк—Дубно, Ковель—Верба, Рівне—Немовичі. При роботах знайде працю коло 600 робітників.

— **Влом до церкви.** До церкви в Берлогах калуського повіту вломилися злодії й вкрали із закристії 250 зол. з огнетривалої каси, яку розбили т. зв. фартуковою системою. За злодіями глядає поліція.

— **Пожежі.** В селі Майдані станиславівського повіту вибухла пожежа і знищила два господарства з трьома штуками живого інвентаря. Шкоду обчисляють на 3.000 зол.

— **Грім ударив у жениців.** Підчас бурі, що перетягнула над Судовою Вишнею, 40 женців сховалося під широким деревом недалеко міста. Нараз у це дерево вдарив грім і розірвав його на кусники. З людей вбило одну жінку, а її доньчку тяжко поразило.

— **Львівська хроніка.** В каменниці при вул. Поля ч. 12 кинулася з другого поверху на подвіря 26-літня служниця Анна Паславська і тяжко потовклася. — Службовці комісаріяту V. і X. перевели у своїх районах облаву і придержали 16 підозрілих людців. — До біжниці при вул. св. Анни вломилися злодії і вкрали кількадесять зол. та знищили тору вартости 1000 зол. — Учениця технічної школи Евгенія Яхимовнч, одержавши лихе свідоцтво, втікла з дому родичів. — До загального шпиталю привезли служницю з вул. Тарновського Марію Лозинську та 44-літню Людвику Бочек, що затроїлися світильним газом. — В городі Костюшка пробито ножем Александра Штамера з Клепарова. — До головного шпиталю привезли Миколу Карпяка із Сихова, пробитого на весіллі.

— **Краєва хроніка.** У Фалищі пов. Стрий застрайкували цегольняні робітники, що не вступаються із цегольні і грозять голодівкою. — В Синевідську Нижнім згоріли 3 морги лісної культури. — У Стрілкові пов. Стрий грім запалив хату Василя Ципука, при чому згоріла ціла загорода. — В Нижневі Горішнім грім спалив господарство Адама Шура. — В ріці Стрию біля Угерська знайшли тіло коло 50-літнього незнаного топільника. — При земних роботах у Вертелці зборівського повіту знайшли кістяк з останками військового вирядy. Кістяк походить мабуть із 1918 р. — В Оліеві пов. Зборів арештовано Стефанію Бурій і Яна Боратина, що обікрали на 930 зол. гр. Олександра Водзіцького, у якого служили. — В лісі коло Бориславa 56-літній нафтовий вертач Адольф Трибеч пострілив тяжко свою 46-літню любовницю Теофілю Гутер, після чого відобрав собі життя. — На дорозі до Криниці нападають злодії на вози, що везуть крізь Навойову ріжні харчі та напитки, і граблять. — На дорозі під Копичинцями три грабіжники задержали Івана Кіналя, що віз товари до крамниці в Яструбові і забрали 80 кг. цукру та пачку з харчами вартости 150 зол. — Невідомі люди обкидали камінням табор мячевих юніорів під Сколем.

— **Вязень письменник.** У свентокшиській вязниці відбуває кару 15-літньої вязниці Сергій Пясецький, засуджений за вбивство. Він виявив незвичайний письменницький талант і написав три книжки. Одна з них спирається на споминах із польської розвідчої служби в Совітах, дві інші на вязничних переживаннях. Одна варшавська накладня звернулася до президента Мосціцького, щоб дарував йому решту кари — чотири літ вязниці — з огляду на користь, яку може принести своєю літературною працею.

— **Окушанець у священничій рясі.** До бюра посередництва „Експедиція" у Варшаві зголосився священник і подав себе за „вікарого" Бобінського, заявив, що має на продаж 300 морґів землі під Варшавою. Він, мовляв, має в Парижі брата, що лежить тяжко хорий і не має за що лічитись. Це приневолює його продати землю хоч би за половину вартости. Власники бюра заінтересувалися такою корисною трансакцією і поїхали зі священником до Вавра, де цей показав їм поля, що були нібито його власністю. Тут представники бюра списали відповідну умову і дали йому задаток 30.000 зол. За кілька днів вони знайшли людей, що хотіли купити від них тих 300 морґів і поїхали до Вавра. Тут показалося, що земля належить до Томи Волиці та що він про якогось кс. Бобінського нічого не знає. Повідомлено поліцію, яка до кількох днів арештувала ошуканця, якогось Домініка Порчинського. В його мешканні знайшли рясу і 27.000 зол., вимаичених від посередників.

— **Грабунок у потязі.** Потягом з Барвінова до Варшави їхала Марія Денк із села Полочки під Білостоком. Коли потяг звільнив трохи темпо, до переділу ввійшла якась жінка, вирвала їй наглим рухом торбину, отворила двері вагону і вискочила з потягу. Негайно здержали потяг і кинулися за злодійкою в погоню, але вона пропала без сліду. В украденій торбині було 60 зол., золотий годинник та ріжні дорогі дрібнички загальної вартости 550 зол.

— **Бомби проти жидів.** В містечку Пшитику вибухло вночі пять бомб. Три бомби кинено перед жидівськими домами, а дві під мостом. Випадку в людях не було. В тім самім часі перетято електричні дроти, що лучать Пшитик з Опочном.

— **Партійні порахунки.** В місцевости Елем член французької комуністичної партії Тібо ранив смертельно чотирма револьверовими кулями члена французької суспільної партії Ляфроса, який незабаром помер. — В Ст. Мальо якийсь напасник побив палицею редактора паризького тижневика „Шок", полк. Гільома, що атакував у своєму органі полк. де ля Рока, провідника французької суспільної партії.

— **Спадщина Марконія.** Більшу частину свого майна залишив Марконі своїй дочці Елеттрі, яку признав головною спадкоємницею. Інші діти: Деме, Джінуліо і Джіора дістануть частину правно застережену. Маркіза Марконі має ужитковання четвертини майна помершого. Хоч докладної вартости майна приміщеного в Італії і за кордоном покищо не знають, кажуть, спадщина по Марконім дає 5 міліонів фунтів стерлінгів. Завіщання Марконія не має ніяких окремих записів.

— **Життепис през. Рузвельта.** Автор численних життеписів сучасних визначних політиків Еміль Людвіґ працює тепер над життеписом през. Рузвельта. Людвіґ відвідав през. Рузвельта у Вашингтоні та дістав від нього дозвіл написати його життепис.

— **200 тисяч рублів на конгрес атеїстів.** „Оссерваторе Романо" повідомляє, що рада центрального безбожничого руху у Москві рішила виасигнувати 200 тисяч золотих рублів на конгрес атеїстів. Такий конгрес скличуть до Праги, Брюселі або Люксембурґа.

— **36 міліонів газових масок.** На нараді представників місцевої влади з міністром внутрішніх справ Гором у справі протилетунської оборони рішено, що 70 відстків видатків покриватиме держава, 30 відсотків місцева влада. На цій нараді мін. Гор заявив, що Англія має тепер на випадок газового нападу 36 міліонів газових масок.

— **Злочин зперед 15 літ.** Чеська прикордонна сторожа знайшла недавно в кущах на терені місцевости Брустури, два кільометри від Чорногорь два людські кістяки, мужчини та жінки. При кістяку мужчини знайшли на ногах шнуровані черевики зі штильпами, мисливську рушницю, револьвер, сталевий годинник, перстень, портмонетку з 3 срібними коронами, а на грудях був привязаний мішочок із золоченим написом „Клешовіц Дюрдяй, фабрикант, Кольошвав". При кістяку жінки лежав золотий ланцюшковий нашийник із скляним медаліоником, в якому був космик волосся, а врешті золотий перстень з камінчиками і брилянтиком. На думку лікарів, кістяки лежали в гущавнику коло 25 літ, а їхній вік означено на 15 літ. За останніми вістками кістяки були закопані в землі і знайдено їх на основі сповіди жінки одного чеського сторожа. Перед смертю вона зізнала, що її чоловік убив тому 15 літ коло Брустур багату фабрикантку з Рахова разом з лісничим, що переводив її крізь границю до Галичини. Справою занялася чеська поліція.

— **Ріжні вістки.** В Льондоні кинулася із 7-ого поверху готелю Савой 33-літня графиня де Кардіян і погибла на місці. — Біля Госав у Горішній Австрії наслідком хмароломy заломався міст під особовим автом, причому 4 особи втопилися. — У Страгарі під Крагуевичом вилетів у повітря магазин пороху. Людських жертв не було. — На дорозі до Абвіль у Франції зударилися два автобуси, що везли англійських туристів і дитячу прогульку. 6 осіб згинуло, а 30 є ранених. — У Трієсті спустили на води новий італійський кружляк „Вітторіо Венето" місткости 35.000 тон.

Допкси.

КОЛОМИЯ.

Кооперативна нарада ОСК. у Коломиї відбувася 18. п. м. під проводом дир. Яхна. Метою наради було вирішення деяких справ, неврішених на заг. зборах ОСК. Одною з них була справа доповнення уділів до ОСК. Референтував дир. Берлад. З уваги на те, що ОСК. закінчив свою санацію та розпочав правильно і дощільно працювати, поширюючи свої агенди у напрямі збуту сільсько-господарських артикулів, а ця праця вимагає основних грошевих вкладів, дирекція звернулася до кооператив-членів ОСК з пропозицією прийти ОСК з відповідною допомогою до дальшої розбудови вартатів праці. Прочитано кілька цифер з піврічного білянсу, з якого виявилося, що ОСК веде свою господарку якнайбо виказує за півріч поважну надвишку. Збут збіжжа зорганізовано дуже добре, бо ОСК заняв майже четверте місце. Організація збуту ще не закінчена; його треба поширити на інші господарські артикули, як живину, дріб і т. д. Виконання цього плану вимагає фондів. У звязку з цим поставила дирекція пропозицію, щоб анкета зобовязала членів ОСК виплачувати на ту ціль у формі уділів 2 проц. від закупна товарів. — Вивязалася оживлена дискусія, в якій забирали голос представники кооператив. Більшість погодилася з внеском дирекції засадничо. Тільки деякі побоювались, що в той спосіб кооперативи переллють увесь капітал до ОСК, а самі залишаться без грошей. Ці побоювання розвіяв дир. Берлад доказуючи, що ОСК і далі сповнятиме свій обовязок совісно і пожертвує, щоб кооперативи в повіті не тратили дотеперішньої рівноваги, коли свої агенди правильно та всі разом і спільно поширювались і поглиблювались. ОСК зазадалегідь зверне увагу на те, щоб виплата тих 2 проц. не була для слабших кооператив за великим тягарем і не допустить до небезпеки. Зміна цього рішення на випадок потреби лежатиме в компетенції такої самої анкети або зборів, як ця. — Пропозицію принято майже одноголосно. Опісля відбулася розадача відзнак РСУК-а (дуже гарно виконана Ковжуном), справлених у скло, зразковим кооперативам: в Матіївцях, Жукотині, Перерові, Слободі Рунгурській, Якубівці, Сопові, Коршові, восп. банкові „Покутський Союз" в Коломиї і райфайзенкам у Печеніжині та в Черемхові. З уваги на спізнену пору наради мовчено, відкладаючи інші точки до найближчої анкети.

Проща до Гошева відбулася заходом т-ва „Скала" в днях 3—4. п. м. Зібралася горстка місцевої інтеліґенції, трохи міщан, найбільше селян з кільвох сіл Коломийщини і в суботу рано в 6. год. виїхали окремим поїздом до Болехова. Організацією поїздки занялися о. Кисіль, сотрудник коломийської парохії, формальний провідник проші та голова „Скали" п. Мацкевич. Крім того взяли участь оо. Бахталовський зі Стопчатова, Гоянюк з Залуча н. Пр. та Дувігевич з Корнича. Бадьорий настрій прочан попсував на Коломию озброєний залізничник, який вважав своїм обовязком вміщуватися у приватні справи прочанської адміністрації (добровільні датки за відзнаки), але на найближчому постою отаційний урядник увільнив поїзд від назадного опікуна. В Болехові уформувався тівірками похід із прапором УМХ на переді і співом, співаючи релігійні пісні, на гошівську Ясну Гору. Перед церквою привитав прочан щирим словом о. ігумен монастиря, опісля вайшли всі до церкви і поклонилися чудотворній іконі Богоматери. Хвилина відкриття образу, обведеного ясним світлом електричних лямпок немаче горіючим вінцем, глибоко вразила віруючих і неодні очі залилися сльозами від небуденного схвилювання. Після обідньої перерви відбулася загальна сповідь, опісля вірні брали участь у відправах з приводу свята Евхаристії, що припадало на другий день 4. п. м. В неділю після співаної Служби Божої прочан з Гніздичева-Кохавини (від год. 7.) відбулася торжественна Евхаристійна Служба Божа, підчас якої співав коломийський міщанський хор під проводом свого диригента Дм. Николишина. По Службі Божій відійшли гніздичівські прочани, а по обідній перерві поклонилися і наші прочани на прощанні чудотворній іконі Богоматери та попрощані і поблагословлені о. ігуменом відійшли з різнородними памятками до Болехова з піснею на устах та незабутніми спомнками в душі з двох прекрасних днів, проведених на Ясній Гошівській Горі. Звідтіля відїхали своїм поїздом назад до Коломиї.

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Самостійність українського фізичного виховання.

Містимо цю статтю, як дискусійну. — **Ред.**

Недавно ще панувало всевладно тільки одне поняття: „спорт". У ньому містилося все, що відноситься до фізичного розвою людини. Для тих, що вправляли, це був тільки спорт, і для тих, що дивилися на зовнішній вияв — на змагання, був це теж тільки спорт, тільки видовище.

Щось тут не було в порядку, чогось бракувало. Відчули це спортовці, відчули теж, хоч значно пізніше і менше, глядачі та прихильники спорту. Перші питання, що впали: „чи має спорт якусь вартість, пощо його, до чого він веде?" — були зворотною точкою для спорту. Бо за питаннями — мусіла прийти відповідь. Але важливіше, що відповіді попередила застанова, розважування й міркування. І висновок був тільки один, що спортові бракує **змісту**, що спорт як самоціль не має рації існування.

На зміст зложилося поширення поняття „спорт". Не тільки тіло, але й дух — ось перше гасло зміни. Сильні мязи — добре; але ж сила та зручність — це ще не все, що давалоб одиниці повну вартість. Мусить бути гармонія між духом і тілом, а щоб вона була — то треба рівнорядно трактувати оба чинники, щоб вони себе взаємно доповнювали, а не шкодили один одному.

Отже-ж спорт має дати одиниці сильні тілом і духом.

Але це ще не все. Одиниця, сильна духом і тілом і більш нічого — знову за мало. Та тут завдання спорту кінчається.

Приходить ширше поняття: **фізичного виховання.** Воно має з одиниці, сильної тілом і духом, виховати одиницю корисну для держави, корисну для нації. Фізичне виховання має дати **повного громадянина**, приспособити його для дальших завдань і цілей, віддати його в потребі на службу державі, на службу нації.

Цей процес пере-формування понять, що відбувався майже на наших очах з усіх державах, а декуди ще й далі йде, потягнув за собою і засадничі зміни в організації фізичного виховання, а тім і спорту. Коли вийти із таких założень про завдання фіз. виховання, вийшла в консеквенції конечна **централізація** організацій спортових і фізичного виховання, бо виконати якнайкраще такі завдання може фіз. виховання тільки тоді, коли воно буде **під кожним оглядом**, отже організаційно й ідеольогічно, **одноціле.**

Це зрештою речі відомі із преси, вони прості і самозрозумілі. І в нас нераз вже порушувані. Та тут цікаво, як цей процес зазначився в нашому житті. Признаючи все таким простим і зрозумілим в інших, не доглянули ми, а то просто й легковажили цю преважну справу у нас.

Нема сумніву, що у нас фізичне виховання теж існує. Воно, що правда, все ще в пливкому стані, все ще самочинне та — що найважніше — в хаосі. Бо бракує йому найважнішого: **одноцілости** й **однородности.**

Що організація — те монополь на правильність розуміння фіз. виховання. І тому існує у нас кілька відтинків фізичного виховання і теж фізичного виховання.

Такий стан, саме в теперішньому часі, дуже небезпечний. Бо коли в цілому світі йде консолідація фізичного виховання, то й ми не можемо співіснувати, а мусимо достосуватись до вимог часу і — найважніше — вчас.

Перша вимога тут — усунути всякі розходження ідеольогічні, бо для українського фізичного виховання завдання й напрямні мусять бути одні. А дальше — крайня пора скінчити з розходженнями, так сказати б, формальними. Всякі „локальні" спірні справи, компетенційні спори — це все тільки короткозорість, що в ім'я одноцілости українського фізичного виховання повинні зникнути без сліду.

Доки ці справи не будуть упорядковані, доки не зрозуміють ваги справи ті, що досі оперують аргументами про неможливість самостійного розвою українського фізичного виховання, доти властиво не маємо права претендувати до такої шумної назви, як: українське фізичне виховання.

Це був би знак, що у нас процес **переформлення поняття фізичного виховання ще не скінчений**, що він триває дальше.

Одначе якби не було, то це справа внутрішня нашого життя. І скорше чи пізніше ми дійдемо до **одноцілости** українського фіз. виховання, бо до цього нас змусить просто само життя, змусить сила ідеї, якій ніхто не буде вміл протиставитись на довшу мету.

Але враз з тим, виходячи із таких засновків фізичного виховання, із таких його цілей і завдань, доходимо до висновку, що українське фізичне виховання мусить бути **самостійне.**

Тільки **ми самі й ніхто інший** може ним кермувати, бо лиш ми можемо **рішати**, якого фізичного виховання нам потрібно і лиш ми зможемо його пристосувати до наших обставин та вимог. Під теперішню пору розвій фіз. виховання набрав уже такого насилення й такого розгону, що ніщо не вспіє його спинити. Це вже стихійна сила і враз із цим і життєва вимога української нації. Всяке протиставлення їй, всяке спинювання її гону й обмежування, які вони не булиб, мусять викликати **спротив. Рішуче** та **зорганізовано** мусимо цьому протиставитись, бо йде про **оборону важної позиції українського життя.** Справа українського фізичного виховання — це вже не справа гурту людей, це **загально-національна** справа, що вимагає поважного трактування.

(ДБ).

Спортові висліди.

ЛЬВІВ. **ТУЙ-ТУР — СІЧ (ДОБРЯНИ) 4:1 (0:1).**

Товариські змагання цих двох чоловіх дружин У. С. С., що відбулися на гриші Сокола-Батька випали зовсім удачно. І Буй-Тур і Січ показали гарну й чисту гру, при тому незвичайно амбітну й завзяту. Особливе гостре темпо першої половини та кільканацять кінцевих хвилин другої подовини, виявило, що фізична кондиція обох дружин дуже добра, та що обі дружини можуть вважатися доволі добрим стартом і дуже добрим бігом.

Коли йде про характеристику обох дружин, то більше подобалася Січ. Усі поставні, фізично вироблені грачі з незвичайною амбіцією та запалом. Виспід рішуче кригдить Січ, бо зважаючи, що ця дружина вежще в 15 хвилині другої половини 1:0 і заломалась щойно по вирівнальних воротах, і що мала майже цілу першу половину рішучу перевагу, заслуговує вона бодай на нерішений виспід. Одначе зважаючи те, що в копаним мячі рішає гра ведена цілих 90 хвилин, то годі відмовити Буй-Турові заслуженої перемоги, хоч у рішуче за високім відношенні.

До цих змагань виступили дружини в таких складах:

Січ: Василів, Репяк, Янів — Бузяк, Моцелко, Маляк — Богдан, Дяків, Данилків, Кушківський, Дубик.

Туй-Тур: Юрчик II, Олексевич I, Костятенко — Миколишин I, Кульчицький, Миколишин II — Олексевич II, Юрчик I, Калимон, Кульчицький II, Корошь.

Перші хвилини приносять гострі наступи Січі, яка накидає шалене темпо. Темпо, якого ніхто по сільській (хоч і підміській) дружині не сподівався. Буй-Тур не може спершу освоїтися із цим темпом і вже в 4. хв. тратить ворота. Притомним стрільцем був Данилків. Буй-Тур отрясається з перевази, й починає натискати, намагаючись за всяку ціну вирівнати. Одначе переїхати твердо і неуступчиву оборону Січи не легко було. Згодом гра вирівнюється, одначе темпо не слабне ні на хвилину. Обі дружини переводять швидкі акції, одначе небезпечніша в Січ. Її напад не придержує мяча ні на мент. Грач подає грачеві з повітря. Дриблінґ майже не видно на гриші. Правий крайник пописується швидкими бігами. Під воротами Буй-Туру витворюються раз-уроз небезпечні ситуації, та напад Січі, який грав д. добре в полі, зовсім легко підіздив, іноді напрямку гарними комбінаційними потягненнями, під ворота Буй-Тура, в підворітних ситуаціях виказав повну стрілову нерішучість. Якщо напад Січи був би використав бодай 50 відс. усіх підворітних нагод, тоді був би виграв у високім відношенні. Одначе про швидкий, рішучий стріл з місця, без „маставлювання" не було мови. Інша річ, що оборона, а зокрема воротар Юрчик II були важною перешкодою до ворітних ляврів.

У другій половині сильні наступи Буй-Туру, якому теж по важких зусиллях вдалося вирівнати. Щасливим стрільцем був Калимон. Перші ворота добув із прегарного далекого стрілу Юрчик II, треті (з вини судді) Корошь, четверті Калимон.

Причина програної Січи криється не тільки у стрілецькій недисповзиції нападу, але ще в поганій тактиці дефенсивної гри другої половини. Січ при стані 1:0, непотрібно стягнула 2 нападників до помочі, залишивши трьох грачів у нападі. Це дало змогу Буй-Турові сильно натискати, вирівняти і виграти. З обох дружин треба відмітити воротарів і оборонців. В Січі добрий правий крайник (тільки забув про центрит) і знаменитий правий помічник. В Буй-Турі заслуговують на увагу Юрчик І і лівий крайник.

Суддював добре в першій половині п. Сохацький, який у другій стратив до деякої міри орієнтацію і видавав милиї рішення. Видів до 300.

ЧОРНОМОРЦІ — ЮНАК (РЕМЕНІВ) 3:0 (1:0).

Чорноморці тільки тінь давньої доброї дружини, одначе молоді грачі, що прийшли на місце „зірок" дають якнайкращі надії. Приємно розчарувала в цій дружині приємна гра помочі й нападу. Найгірша болячка: гідна подиву стрілова недисповзиція.

Ременіанці — типова сільська сира дружина з дуже примітивною технікою, величезною амбіцією та охотою до гри, без ніякої тактики. Всі змагуни, зокрема напад, вірили в припадок, а коли він не приходив, ясно, що мусіли програти з кращим противником. На окрему згадку заслуговує наймолодший юнак Юнака воротар, боєвий (мале „б") на прізвище Перепелиця, який не вмів ловити, не мав найменшої техніки хопів, не знав де і як до мяча уставлятися, до кожного мяча уладжував „робінсонади" і „парада" фиркаючи, на превелике вдоволення видців, при тім у повітрі ногами, але мав зате просто неймовірну інтуіцію. Ця його інтуіція врятувала ременіанців перед двоциферовою програною.

Обі дружини грали в таких складах:

Юнак: Перепелиця, Караман, Панчишин — Бень, Гук, Ковалишин III — Царик, Малицький, Ковалишин II, Ковалишин I, Караман II. Чорноморці: Нагірний, Костюк, Істеревич — Цимбола, Согор, Попадин — Лукинич, Кутний, Оґерич, Лунь, Істеревич II.

Суддював добре п. Скиба.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖ. ЛІГИ.

ЛЮБЛИН. **Унія — Ресовія 4:1 (0:1).** Ресовію скривдив судця Моняк із Люблина, який завважав 2 варні до Ресовії і не признав теж Ресовії правильно добутих воріт.

КРАКІВ. **Бригада (Ченстохова) — Подгуже 2:1 (1:0).**

ЛОДЗЬ. **Уніон-Турінг — Гриф (Торунь) 6:2 (4:1).**

БЕРЕСТЬ. **Сьмігли — Рух 2:1 (0:0).** Сьмігли вже здобув остаточно першенство своєї групи.

ЛУЦЬК. **Стшелєц — Ревера 3:1 (1:1).**

ВАРШАВА. **Польонія — ГЦ. П (Познань) 1:1 (1:0).**

ЗА ВХІД ДО Б-КЛЯСИ.

ЛЬВІВ. **Льот — ПАСТ 3:1 (2:1).** До львівської Б-кл. виходить Льот.

СЯНІК. **Сяночанка — СКС Любачів 6:1 (4:0).**

ТОВАРИСЬКІ ЗМАҐАННЯ.

ЖОВКВА. **Стріла — УСК (Львів) 5:4 (4:2).** Товариські амаганни дали перемогу жовківській дружині, яка грала д. амбітно.

СТРИЙ. **Погонь — тім: Снала-ТУР 7:1 (1:1).** Воротя для складаної дружини здобув Заплатинський із карного.

МИСТЕЦТВА ЮНІОРІВ У СКОЛІМ.

Погонь — Чорні 6:1

Погонь — Лєхія 4:0

Погонь здобула мистецтво юніорів. Друге місце заняли Чорні, третє Польонія, четверте Лєхія, **пяте й останнє** Оґоньок.

МІТРОПА

БУДАПЕШТ. **Ференцварош — Австрія 6:1.** Сенсація першої марки! Австрія, що виграла минулої неділі 4:1, була вже певна своєї участи в фіналі, бо ніхто не надіявся, щоб мадярам вдалося набити таку футбольну „слову" і постійного фіналіста Мітропи Австрію. На превелике диво мадяри виграли 6:1 і завалифікувалися до фіналу. Таким чином Мітропа врятована, бо до фіналу вийшла незвитрійська дружина і Муссоліні не потребуватиме заборонювати Лапію грати. Імовірно цьогорічним переможцем Мітропи буде Лапіо.

СИТКІВКА.

Польща — Італія 5:1. Ситківські змагання за чашу Середущої Европи виграла Польща: Вітман — Квінтавале 2:6, 7:5, 13:11, 6:1; Гебда — Пальмєрі 6:1, 4:6; 7:5; 6:3; Тлочинський — Канавеле 2:6, 6:4, 6:1, 6:2. Романоні — спихала 6:2, 6:3, 2:6, 6:2. Дебль: Спихала-Варопінський — Пальмєрі-Романоні 0:6, 3:6, 6:3, 6:3, 10:8. — Гебда-Тлочинський — Квінтавале-Боссі 8:6, 7:5, 5:7, 11:9

ГУР ДЕ ФРАНС.

Цьогорічний наколесницький біг довкола Франції закінчився малим скандаликом: Бельгія відкликала свою дружину, яка була кандидатом на переможця з причини різних перешкод, що їх ця дружина мала.

Загальна дружинова класифікація така: Франція час 418:36:28; 2) Італія; 3) Німеччина, 4) Швайцарія, 5) Еспанія, 6) Люксембург. Індивідуальна класифікація: така: 1) Ляпебіє (Фр.) 138:58:3; 2) Вініні (Італія); 3) Амберг (Швайц.). 4) Камузо (Італ.).

Нові книжки й журнали.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ Gminy król. stoł. m. Lwowa. Lwów, dnia 15. lipca 1937 r. Nr. 14. W części urzędowej: Zarządzenie Prezydenta miasta o przydzieleniu sgend Funduszu Emerytalnego Funkcjonariuszów M. Z. E. Zarządzenie Prezydenta miasta o zmianach w postępowaniu ekzekucyjnym. Zarządzenie Prezydenta miasta o przystąpieniu do prac nad budżetem na rok 1938/39. W części nieurzędowej: Protokoły z posiedzeń Magistratu z dnia 15. i 16. czerwca oraz 1. lipca 1937 r. Sprawozdania z posiedzeń Komisji Rady Miejskiej. Sprawozdanie Miejskiego Zakładu badania żywności i przedmiotów za miesiąc czerwiec 1937 r. Komunikat Zakładów Wodociągowych m. Lwowa o zużyciu wody z centralnego wodociągu. Ogłoszenia konkursu na posady 3-ch inżynierów-mierniczych w Wydziale Technicznym Zarządu Miejskiego. Ogłoszenie przetargu na dostawę sprzętów dla szkół powszechnych.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.

АДРЕСА Львів, Ринок 10.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній

Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ВОРОХТА:
27. VII. Княжна чардаша.
28. VII. Шалапут.
29. VII. Ой не ходи Грицю
30. VII. ?
31. VII. Довбуш

З Ворохти їде театр до Жабя. Театр ім. І. Тобілевича прийняв до постановки одну з конкурсових пєс п. з.: „Орлеяна“. Та пєса змальовує життя Гетьмана України Пилипа і його сина Григора Орлика за еміграції у Франції.

Український Молодий Театр „Загравa“ під арт. пров. В. Блавацького:

БУЧАЧ:
27. VII. Камо грядеши — І. частина.
28. VII. Камо грядеши — ІІ. частина.

З Бучача театр їде до Чорткова, Тлустого і Заліщик.

Зол. 2 меданик з ланцюшком з правдивого срібла тільки у **Б. Гринберга,** Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Тітка Карла“.
АТЛЯНТІК: „Справа Антон“ („Забуті обличча“).
ВАНДА: „Не відходи від мене“. „Вигрaна на Монго“.
ГРАЖИНА: „Чоловіки до вибору“, „Ванесса“.
ЕВРОПА: „Двоє з товпи“, „Любе дівча“.
КАСІНО: „Ніч в опері“. „Руки зазивали“.
КОПЕРНИК: „Мельодія закоханих серець“.
МАРУСЕНЬКА: нечинне.
МЕТРО: „Дай мені твоє серце“, „Чоловік, що розбив банк у Монте Карльо“.
МІРАЖ: „Армія Ван“.
МУЗА: „Детектив Олена Гарфільд“, „Королівство за поцілуй“.
ПАЛЯС: „12-тисячний дітвак“.
ПАКС: нечинний
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Болек і Льолек“ з Дзимшою.
СВІТ: „Останній могікання“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Роман у Будапешті“ і ревія „Що чувати?“
ТОН: „Вождь червоношкірих“.
УТІХА: „Забутий чоловік“ і ревія.
ХИМЕРА: „Американська авантура“.

ФОТОПЛАСТІКОН
(пл. Марійська 5)
„Бельгія“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 27. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00, 20.10 Розр. музика, 19.20 Улюблені мельодії, 21.00 Поезії і музика; БІЛГОРОД 18.00 Радіоорх., 18.45 Скрипк. рециталь, 20.00, 21.00 Симфон. концерт, 22.15 Співоч. рециталь, 22.45 Танкова музика; БУДАПЕШТ 17.00 Джаз музика, 18.25 Сальон. музика, 21.40 22.00 Твори Доманія, 23.00 Циган. музика, ВІДЕНЬ 16.05 Орх., 17.25 Солісти, 17.50 18.00 Форт. рециталь, 22.20, 23.00 Розр. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Фантазія на органах, 16.00 Попол. музика, 18.00 Форт. речіт., 18.40 Шаляпін співає, 19.00 Муз. авдиція, 20.10, 21.00 Танк. музика, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 16.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Віольонч. рециталь, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Циганерія“ оп. Пуччіні; МІНХЕН 16.15 Вес. муз. авдиція, 17.15, 18.00, 19.00 Розр. музика; ПРАГА 18.15 „Казанова“ муз.; 20.55, 21.00 Фільгарм. орх.; РАДІО ПАРІ 16.00 Концерт америх. консерват.; РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 22.15 Віольонч. рециталь, 23.00 Танк. музика.

Середа, 28. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 16.00 Розр. музика, 17.00 Камер. музика; 20.10, 21.00 Нар. музика; БІЛГОРОД 18.20 Пісні, 20.00 Російський хор; БУДАПЕШТ 14.20 Сальон. музика; 20.00, 21.00, 19.00 „Александра“ оп. Ширмай; 21.50, 22.00 Циган. музика, 22.35 Форт. речіт., 23.20 Танк. музика; ВІДЕНЬ 16.05 Пісні, 17.15 Сучасна австрійська музика, 19.25, 20.00 Концерт орх., 21.10 Легка чеська музика з кварт. дударів, 21.55 Литов. пісні, 22.20, 23.00 Легка і танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. музика, 18.00 Муз. комедія, 19.00 Вес. муз. авдиція, 20.10, 21.00 Оперет. мельодії, 23.00 Танк. музика; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симфон. концерт, 22.15 Хор, 23.30 Танк. музика; МІНХЕН 16.15, 17.15, 18.00 Вес. концерт солістів, 19.00, 20.00 Вес. муз. вечір, 21.10 Романт. сюїта, 22.40, 23.00 Нічний концерт; ПРАГА 14.00 Опер. арії, 20.05 Нар. пісні, 20.25, 21.00 „Зачарована ріка“ слухов. з муз.; РАДІО ПАРІ 15.45, 19.00, 19.45 Співи. реч., 17.00 Орх., 19.15 Вокальн. дуети, 20.30, 21.00, 22.00 Концерт комбатантів; РИМ 17.15 Камер. концерт, 18.15, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Колібрі“ мер. Монтанварія, 23.30 Танц. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 27. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. деннык, 12.15 Цісар. вальс — пл., 12.25 Вел. марші з пл., 13.55 Легка музика з пл., 14.45 Львів. біржа; 15.00 Плити; 15.40 Львівські бік. вістки; 15.45 Господ. вістки; 16.00 З моєї робітні — варіяс; 16.15 Радіове тріо; 16.45 Спогади із Шпізорної, відчит, 17.00 Концерт солістів; 17.50 „Будую власну хату“ — гутірка; 18.00 Хвилина бюра студій; 18.10 Пхнти — франц. піосенька, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льокаль. спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Розр. концерт, в перерві: Кутик гумору; 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Муз. слов. авдиція — літня казка; 20.45 Веч. деннык, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Конц. Шопена; 21.45 Говорена повість „Вакації“... 22.00 Танк. музанка, 22.50 Остан. вістки веч. деннника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Танк. музика з пл., 24.00 Концерт орх.

ПАНЧОХИ

спеціяльно тонкі зол. 3.50
практичні 1.85
625 „ДІМ ВОЛІЧКИ“ 12-?
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

Середа, 28. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Муз. з плит, 7.00 Ран. деннак, 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. деннык, 12.15 Поль. скрипаки — пл., 12.25 Сальон. орх. з Ладаї, 13.55 Розр. музика з пл., 14.45 „Про недобру дочку“ — оповід., 14.55 Львів. біржа; 15.00 Плити; 15.40 Львівські бік. вістки; 15.45 Господ. вістки; 16.00 З моєї робітні — варіяс; 16.15 Радіове тріо; 16.45 Спогади із Шпізорної, відчит, 17.00 Концерт солістів; 17.50 „Будую власну хату“ — гутірка; 18.00 Хвилина бюра студій; 18.10 Пхнти — франц. піосенька, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льокаль. спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Розр. концерт, в перерві: Кутик гумору; 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Муз. слов. авдиція — літня казка; 20.45 Веч. деннык, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Конц. Шопена; 21.45 Говорена повість „Вакації“... 22.00 Танк. музанка, 22.50 Остан. вістки веч. деннника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Танк. музика з пл., 24.00 Концерт орх.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 26. липня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . . . 15—16 сот.
яйця . . . . . 3·00—3·10 зол.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко вдержана, на яйця зниженa.

РІЖНІ

КОМБІНЕЗОНИ МОТОЦИКЛЕВІ найдешевше джерело Вирібня „ПАЛЮМ“, — Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 7—10

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби й комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 6371?-?

НАПРАВА лакованих печей всякого роду — **роботи бляхарські** — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Оссолінських 8, тел. 257-63. 1233 1?-?

Незрівняний в якості пудер і крем ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ завдяки якому стає шкіра ОКСАМИТНО-МАТОВА.
Ціна коробки з пушком зол. 1.25.
2910 81—?

ГАЗОВІ СВІЧКИ „Excelsior“

Подешевіли і в сюдa можна купити по 3·50.
Одна свічка вистарчить на 30 мтр.³ **Головний склад**
Е. ФЕДЕРБУШ,
склад фарб **Львів, Казим. Вел. 28.**
Тел. 244-28. 4—6

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 18а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла“ дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і повінках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
куплю, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 180.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Середа 28. липня 1937. Ч. 163

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Галицький Піємонт
у деклямації і дійсности.
(Вступна стаття.)

Бої на вулицях Пекіну.
Перемоги національних військ.
Арештували ще одного большевицького достойника.
Японська закордонна політика.
За 300 золотих дістав громадську приналежність.
Релігійний конфлікт у Югославії.
Страх перед співпрацею жидів з українцями.
Найсильніша звірина.
Перед новими обмеженнями ремісників.
Сумний початок веселого кінця. (Фейл.)

Ч. 163 (14.706). Львів, середа 28. липня 1937 Oprócz poczt. ukazuje się codziennie. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертають.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Бої на вулицях Пекіну.

СУТИЧКИ.

У західній частині Пекіну китайці обкидали гранатами 3 вантажні самоходи, якими їхали японські вояки. 20 вояків згинуло.

100 японських вояків зі скорострілами і гарматами зібралося коло західної брами Пекіну і не хотять відступити, не зважаючи на домагання китайської сторони. Мабуть дійде до бою. Здається, що

японці підуть рішучі військові операції.

ДАЛЬШІ БОЇ

Вчора пополудні заняли японські війська укріплені позиції при західній брамі Пекіну і звернули гармати та скорострільні в напрямі міста. Те саме сталося і в Тієнтсіні. Вечором відкрили японці незвичайно сильний вогонь з гармат і скорострілів, обстрілюючи західну браму Пекіну.

ВОЄННИЙ СТАН У ПЕКІНІ.

Як подає Райтер, у Пекіні оголосили виняткový стан. Вечором японці намагалися зайняти дверець — дійшло до завзятих боїв.

ЯПОНСЬКИЙ УЛЬТИМАТ.

Начальний вождь японських збройних сил у Півн. Китаю, ген. Катсукі, вислав до китайського генерала Сунчеюана ультімат, в якому заявив, що не вірить у те, що китайці щиро виконають поодинокі договори. Катсукі домагається, щоби китайці відкликали до сьогодні 37. дивізію з Люку-Чіяо і Пантошан до Чіяо-Сін-Тієн, а решту гарнізону з Пекіну до середи на правий беріг ріки Юнтінго. Коли цього не виконають, японські війська застерігають собі повну свободу діляння.

ЧИ СУНЧЕЮАН ПРИЙМЕ УЛЬТИМАТ?

Китайські півурядові кола не припускають, щоби ген. Сунчеюан прийняв японський ультимат. Нанкін рішений за всяку ціну затримати владу над Північним Китаєм, тому він негайно поможе ген. Сунчеюанові своїми 10-ти дивізіями, що мають 100.000 багнетів і стоять у південній частині провінції Гопеї.

Ген. Сунчеюан правдоподібно відкине ультимат. Він не виречеться права тримати китайські війська коло Пекіну.

ЯПОНЦІ НЕ ВІРЯТЬ, ЩОБИ ДІЙШЛО ДО МИРА.

Японські урядові особи не вірять, щоби конфлікт покінчився мирно, мовляв: навіть якщо ген. Сунчеюан виповнить вимоги японського ультимату, залишиться ще питання присутности китайських військ у провінції Гопей, а це вимагатиме евентуальної японської акції.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

ІВАН ЗУБЕНКО

Квітка на багні

повість

Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.

Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

Галицький Піємонт
у деклямації дійсности.

Львів, 27. липня 1937.

Цим разом не маємо на увазі галицької дійсности в розумінні нашого стану посідання та реальних умовин життя і праці. Не хочемо бідкати на зовнішні, незалежні від нас обставини, на національну політику влади, на „нормалізацію" в її правдивому дзеркалі з 1937 року, а не в дзеркалі ріжних деклярацій з 1935 року. „Піємонт", як твердиня національно-політичних та культурно-господарських здобутків, що промінювались на всі інші українські етнічні землі і були для них доосередковим центром, — у нинішньому вигляді представляється сумно і прикро. Говорити теж нині про галицький піємонт, як центр українського державництва, — цілком гумористично. Взагалі добре було б про той піємонт більше мовчати та не зраджуватись, що ті, які про нього деклямують, — дуже слабо орієнтуються у всесвітній історії та зокрема в історії визвольної боротьби Італії.

Зате хочемо сьогодні звернути увагу на поведінку наших галицьких установ і окремих патріотів, що творять разом т. зв. зорганізоване громадянство, ту поведінку, що справді могла б відіграти велику роль у цементуванні одностайного українського національного колективу, незалежно від державних кордонів. Могла б відіграти, але не грає — саме тому, що та поведінка не є така, якою повинна бути. Ніде правди діти: будучи обективними та лояльними навіть супроти своїх противників, мусимо признати чималу правду редакторові „Волинського Слова", який недавно дорікав галичанам, що вони відштовхують своїх земляків зпоза Галичини — зарозумілістю. Нема сумніву, що галицька зарозумілість, це наш найперший товар на експорт. Зате далеко позаду цього стоїть справжня робота над підтримуванням річевого зв'язку з українськими землями зпоза Галичини.

Про Волинь казалось у нас вже чимало разів: праця галичан над валенням сокальського кордону не стоїть у ніякій пропорції з галицькими претенсіями до волиняків, що вони той кордон штучно підтримують. Очевидно, треба з найбільшим обуренням пятнувати всякі українські прояви „регіонального" сепаратизму, такі прояви, які йдуть може по лінії актуальної адміністраційної політики, але не покриваються з добре зрозумілим і ясним українським національним інтересом. Однак не в цьому річ, що робить хтось інший, — річ у тому, що робимо ми, галичани, наші галицькі установи та всі за наш галицький колектив морально відповідальні чинники. І тут саме стверджуємо величезне відхилення „ножиць" — між нашою зарозумілістю і претенсіями мати опінію в усіх українців-негаличан „піємонтом" та між нашою справжньою турботою **бути** ним для негаличан. Чи може РСУК мати своїх членів, кооперативні станиці, поза галицькими воєвідствами, це від нас не залежить. Не залежить від Просвіти і Рідної Школи, чи вони можуть на північно-західніх землях розпина-

Перемоги національних військ.

Національні радіостації повідомляють, що національні війська перемогли червоних під Брунете, наражуючи їх на великі втрати. За вчорашній день посунулися вони помітно вперед. На фронті Теруель проломали національні війська остаточно спротив червоних і здобули 10 місцевостей. Червоні впровадили в бій нові частини й повзи, та їм не пощастило стримати похід 5. корпусу, що вчора найшовся в 50-кільометровій віддалі від місця виходу; місто Куенка загрожене. Втрати червоних сягають половини всіх сил, що воюють на тому відтинку. Брунете і дальше є осередком боїв. Червоні за всяку ціну намагалися відбити оте важне становище.

Авас подає, що на відтинку Альбаррасін (арагонський тронт) національні війська систематично йдуть вперед.

ВТРАТИ.

Генеральний штаб червоної армії обраховує, що національні війська втратили підчас офензиви на захід від Мадриду 25.000 вояків.

ЧЕРВОНІ БЮТЬСЯ МІЖ СОБОЮ.

150 міліціонерів під командою московського старшини Страковського, заволоділо военною пристанню й прибережними батеріями у Картахені. Комендант пристані, есланець, відмовився признати владу Страковського, тому дійшло до бою. Москалі роблять великий натиск на міністерство війни у Валенсії, щоб відкликало коменданта пристані в Картахені.

НОВА НЕВДАЧА КОМІТЕТУ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ.

Вчора відбулося засідання комітету неінтервенції. Після чотирогодинної бурхливої дискусії покінчилося воно так, що Англія відкликала свій квестіонар.

Японська закордонна політика.

ЕКСПОЗЕ МІН. ГІРОТИ.

Японський міністр закордонних справ Гірота виголосив у парляменті експозе на тему закордонної політики Японії.

Єдиною ціллю японської народньої політики — заявив він — це змагання утривалити правдивий мир. Японська політика в східній Азії хоче реалізувати свої цілі співпрацею з Манджурією та Китаєм і боротьбою проти комуністичної інвазії на Сході. Японська політика мирна, японський уряд має надію, що Китай зрозуміє й оцінить якслід її напрямні. Постійно зростаючі протияпонські настрої довели до інциденту в Люкушіяо. Японський уряд буде старатися полагодити цей інцидент мирним шляхом. Гірота висловив надію, що китайська влада докладно виконає постанови порозуміння з 11. ц. м., але японський уряд готовий на всякі евентуальности. Кінець теперішнього конфлікту залежить у цілості від Китаю.

Опісля мін. Гірота згадав про інцидент зі Совітами на Амурі, що його полагодили мирним шляхом. Все таки японський уряд поважно занепокоєний станом річей на манджурсько-совітському кордоні, де доходить так часто до сутичок. Передусім необхідно запобігти граничним спорам — під тим оглядом велику роль можуть відіграти граничні демаркаційні комісії. Поза цим не байдуже для уряду, чи японські рибалки на півн. водах і гірники, що експльоатують нафту й вуголь на північному Сахаліні, мають можливість вести свої підприємства. Японія не толерувала б загрози для тих підприємств, існування яких оперте на договорах. Між Японією й Совітами є ціла низка нерозв'язаних питань; японський уряд зробить усе, що буде в його силі, щоб їх полагодити.

Взаємини Японії з Англією оперті на традиційній приязні. Японсько-американські відносини розвиваються в атмосфері приязни й доброї волі. Велике значіння під тим оглядом мала гостина японської господарської місії у Злучених Державах.

Минулого року Японія заключила з Німеччиною протикомуністичний союз, що його почали успішно здійснювати.

тись так, як — з бідою — розвиваються у Східній Галичині. Але це вже таки від українських послів залежить, щоб частіше заїзджати туди й переводити сходини та збірати інформації, від українських галицьких політичних партій залежить, щоб цікавитись організаційними можливостями на тих землях та не спускатись на дно у виборчого компромісу, що виключив Волинь і Полісся з під „сфери впливів" галичан; від українських газет залежить мати відтіль добрих дописувачів; від галицьких інтелігентів залежить підтримувати листовні персональні зв'язки з тамошніми діячами; від галицьких літників залежить, щоб літом виїзджали й поза межі трьох східно-галицьких воєвідств на відпочинок та знайомитись з тамошніми незнаними досі рідними околицями.

На цю останню обставину звернули ми недавно увагу в одній замітці у рубриці „З наших живців і літниць": це справді характеристичне явище, що наші люди зовсім не беруть під увагу існування не то нашого Полісся з його романтичними ріками й озерами, але навіть нашої чудової Лемківщини з її горами і ріками, вимріяний терен відпочинку. Витворилось таке парадоксальне явище, що сьогодні мабуть є більше поляків з Познанщини чи Поморя, які знають Полісся і Лемківщину з щорічних вакацій, ніж українців із Східної Галичини. І не національна чи адміністраційна політика стоїть на перешкоді такому пізнанні, таким безпосереднім зв'язкам: винуватий тут тільки той мур, який існує у наших власних душах, винувате те почуття галицького сепаратизму, якого ми ще не перебороли у собі, не вважаючи на свідомість і почуття національної спільноти з народом, що живе на Холмщині, Волині, Поліссі, Лемківщині, Буковині чи Закарпатті.

Закарпаття — це одрема сторінка тої самої справи. Закарпатським відносинам українська галицька преса присвячує чимало місця. Маємо там своїх дописувачів, користаємо з тамошньої української преси, непогано вже орієнтуємось не тільки в історії тієї країни, але й нинішніх тамошніх відносинах. Радіємо успіхами наших закарпатських земляків, динамікою молодого українського відродженецького руху на Закарпатті, ремствуємо на чеську протекцію москалям і москвофілам, що експериментують на живому тілі тамошнього українського народу і маємо тверду віру та надію, що український національний рух на Закарпатті переможе москвофільство і чехізаційні та словакізаційні експерименти і маячництво і „третій напрямок" малограмотної частини духовенства і всякі посторонні інтриги, що так чудово проявились були у відомій афері субвенцій для п. Фенцика. Але що конкретно робить українське громадянство для закарпатських земляків, щоб їх у їхніх емансипаційних змаганнях підтримати, — поза декларативним становищем української галицької преси?!

Ось класичний зразок: у Мукачеві відбулось недавно відкриття етнографічного музею. Етнографічне Товариство Підкарпатської Руси повідомило про це завдалегідь ріжні галицькі установи. На те мукачівське свято насипали привітні листи й телеграми від преріжних закарпатських, українських і чеських установ і організацій, були привіти з Праги, — не було буквально ні одного листа чи телеграми з привітом з Галичини! Пишуть нам про це наші закарпатські земляки з великим жалем — і мають повну слушність бути розжаленими!

Наші люди тут не здають собі справи, що саме в періоді такого національного ренесансу, як на Закарпатті, чи таких важких обставин, як на Поліссі, кожний лист, кожний привіт, кожний прояв безпосереднього зацікавлення „братів галичан" — це велика для тих наших земляків моральна підтримка. Це вже не тільки платонічний вияв симпатії, але це той духовий зв'язок, що належить до найпримітивніших і найбільш необхідних „імпондерабілій" одностайности нації. Не знаємо, скільки привітів з Галичини насіпало на останній закарпатський конгрес учительства, скільки листів дістає тамошнє українське громадянство з моральною підтримкою у його теперішн. палкій боротьбі за права української мови у школі. Але напевне тих листів і заяв далеко менше, ніж треба, щоб їх було. В абсурдній ситуації, коли — буває — в цілому потязі, що переходить чесько-польську границю у Лявочному, їде один-одинокий пасажир (кілька днів тому був саме такий випадок: той одинокий пасажир прийшов до нашої Редакції похвалитися, як то для нього існує міжнародня залізнича комунікація!), у таких відносинах, коли українському письменникові в Ужгороді неможливо дістати візи на один вечір у Львові (справа участи В. Бірчака у „Вечорі Української Музи"), а зі Львова лекше дістатись до Америки, ніж до Ужгороду, — єдине, що можна вдіяти, це листи, привіти, поради, інформаційні зв'язки. Чи це дійсно завдає стільки праці, щоб цього не пильнувати?!

ік.

Стоядіновіч рішив зліквідувати цей стан перманентної внутрішньої війни, тому він увійшов у порозуміння з політичними колами найбільшої і найбільше невдоволеної з меншин — хорватської. Одною з площин зближення мало бути урегульовання взаємин з католицькою церквою. Серед населення Югославії католики становлять майже 40 проц. (39.4 проц. римо католиків і 0.3 проц. греко-католиків), православні 46.4 проц. Коли йде про меншини, то македонці, чорногорці й альбанці належать до православних, частинно до мусулманів — зате два найкультурніші народи Югославії: хорвати і словінці є католиками.

Заключуючи конкордат, білгородський уряд ослабив становище хорватського сепаратизму (словінці, загрожені у першу чергу денаціоналізуючою політикою Італії, назагал лояльні супроти Югославії, трактуючи її як меньше лихо). З одного боку поміркована частина народу втратила одну з важних причин невдоволення, з другого боку на основі конкордату уряд дістав вплив на обсаду єпископств і парохій, крім того єпископи присягатимуть на вірність королеві й державі, зобовязуються не толерувати ніякої протидержавної акції. Таким чином католицьке духовенство, з якого вийшов не один завзятий хорватський сепаратист, може стати одним з філярів югославянської єдности.

Очевидно, що за такі уступки треба було платити. Югославія зрівнала католицьку церкву з православною в ділянці подружного права і забезпечила католицькій церкві володіння церковними добрами навіть на випадок, якби всі парохіяни змінили віроісповідання.

Православна ієрархія рішила за всяку ціну зберегти своє пануюче становище, тому коли програла на парляментарній арені (уряд зібрав досить велику парляментарну більшість, щоб перефорсувати ратифікацію конкордату), розвинула широко закроєну диверсію проти уряду. Під впливом духовенства православні урядили в Білгороді та на провінції бурхливі демонстрації, що довели до проливу крови; рівночасно патріярх кинув клятву на православних членів уряду, що довели до конкордату. Саме у розгарі конфлікту помер патріярх, що довело до нових ускладнень: синод православної церкви не дозволив поховати небіжчика на державний кошт, а що важніше: члени уряду — як викляті — не можуть голосувати при виборі нового патріярха. Тому годі припускати, щоб цей вибір пішов по лінії бажань уряду.

Покищо уряд переміг — парлямент ратифікував конкордат; але з огляду на положення в краю це Пиррова перемога. Премієр навіть боїться в теперішній атмосфері предкладати справу ратифікації сенатові.

Закордон з увагою слідкує за цим незвичайним конфліктом, в якому духовна влада перейшла до сміливої офензиви і безпосередно інтерує у справи володіння краєм, і караючи членів уряду за акти, яких вони доконали як державна влада, з того огляду югославянські події ріжняться від усіх інших сучасних релігійних конфліктів, у яких церква обмежується до оборони. Вони нагадують середньовічні змагання між папами і римсько-німецькими цісарями, як покінчилися символічною Каноссою.

Чи на подібний шлях не увійшов і югославянський конфлікт?

(гал.)

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

Релігійний конфлікт в Югославії.

Не сповнилися твердження позитивістів минулого століття, мовляв: релігія вже відіграла свою історичну ролю, її вплив на суспільнополітичне життя покінчився. Вийшло навпаки: у XX. столітті релігія є настільки поважним чинником, що на наших очах ідуть релігійні війни, яких Европа не тямить від доби реформації.

З одного боку ми є свідками завзятих змагань християнства з марксівським воюючим атеїзмом. Еспанська громадянська війна — це зовсім отверта крутіята католицької національної Еспанії проти большевицького безбожництва, що зробило десант на західному березі Середземного Моря. Також в інших краях ідуть події, що нагадують часи перших християн. Християни, зокрема католики, завзято боронятьсяся проти переслідувань з боку урядів, яких провідною ідеєю є або марксизм або права доктрина расового цезаропапізму.

Побіч тієї засадничої віроісповідної боротьби, боротьби релігії з безбожництвом, стрічаємо нині часто **боротьбу за компетенцію** між церквою і державною владою, засадничо прихильною для релігії. Ледви покінчився „вавельський конфлікт", що розгорівся був до великих розмірів на несуттєвому, чисто престіжевому підложжі та на закулісових махінаціях русофільської ендеції, як преса надіслала вістку про подібне, хоча куди грізніше заогнення в Югославії. Конфлікт між югославянським урядом і православною церквою настільки глибокий, що такт і холодна кров не вистарчає, щоб його зліквідувати: православна церква кидає всі атути в оборонї свого упривілеєного становища, уряд твердо боронить свого престіжу і своєї засадничої політики.

На теперішній релігійний роздор наразила Югославію політика **теперішнього** премієра Стоядіновича, що змагає до... консолідації держави. Щоби зрозуміти цей позірний парадокс, треба пригадати стан, в який попала була Югславія і з якого Стоядінович намагається її вивести.

Як відомо, в цій державі, що повстала як добровільна унія трьох південно-словянських народів, узяли верх серби, які не лише замінили триєдине королівство сербів, хорватів і словінців на унітарну Югославію, але й намагались силоміць стопити три окремі нації в нову югославянську. Ця політика по лінії „не было, нет і быть не может" послуговувалася методами, запозиченими від традиційної покровительки Сербії — Росії. Зрештою серби індивідуалізували царські методи, збагачуючи їх балканським „льокальним кольоритом", що полягає головно на ширшому застосуванні револьвера й кінджала. Югославія здобула чи не перше місце між державами ,що змагають до екстермінації національних меншин. Гнет викликував реакцію у формі конспірації та терору, якого головним актом було убивство короля Олександра.

Закон про рівноправність у практиці.

Останні вибори до самоуправних установ у рудецькому повіті (1935. р.) пройшли під знаком українсько-польського порозуміння, на підставі умовленого ключа та обосторонних зобовязань шанувати рівноправність обох націй. На підставі цього порозуміння волосна рада в Комарні на внесок радного пос. Тершаківця приняла рішення, що згідно з обовязуючим мовним законом із 1924. р. в українських і мішаних громадах мають бути двомовні написи та оголошення.

Одначе ця рівноправність тревала всього 4 дні. Рудецький староста п. Сарнецький припинив це рішення „аж до часу вияснення і унормовання пшед воєводен". Заохочені тим радні поляки скликали надзвичайне засідання волосної ради і двома третинами своєї більшости уневажнили попереднє рішення.

Проти цього нерегулямінового рішення радний пос. Тершаковець вніс протест до повітового виділу в Рудках, який по двох роках звів з формальних причин рішення волосної ради. Дня 14. ц. м. справа рівноправности обох мов була знову предметом наради волосної ради в Комарні. І цим разом голосами 14 поляків проти 7 українців уневажнено першу ухвалу в справі двомовних написів і оголошень. Тоді українські радні зголосили устами пос. Тершаківця знову протест і заявили, що з поведення польських радних витягнуть у свій час і на відповідному місці консеквенції.

Так польське населення розуміє обовязуючий закон про рівноправність.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

Моя подорож довкола землі в одному дні

або що я бачив на паркській світовій виставі.

(Продовження.)

IX.

НА ЛЕБЕДИНОМУ ОСТРОВІ
оглядаємо заморську Францію.

А

Левант.

Ми прибули маленьким виставовим кораблико̀м до держав Леванту, що є під французьким протекторатом. Ці держави, як і ціла заморська Франція розкинули свої будівлі на лебединому острові посередині ріки Сени, що розділює цілу виставу на дві частини.

У „суках" (хатинах левантійських туземців) майстри близького Сходу виконують ріжного роду ремесла: золотництво, ткацтво, торбинкарство і т. д. Від найдавніших часів славились вони своїм мистецтвом. Вже у фенікійській періоді були вони найкращими майстрами скляних виробів, а дивани із Алепу, чи дамаська зброя мають світову славу. В казках із „Тисяч і одної ночі" є багато описів із побутового життя тих народів, а тут на виставі гарно уложений музей їхнього старинного, середньовічного і сучасного мистецтва дає нам наче ключ зрозуміння і передсмак тієї високої сирійської і лівайської культури.

Б.

У ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ.

1. Альжирія.

Їзда на верблюді є для европейського подорожника немалою сенсацією: маємо враження, сидячи на сідлі тієї горбатої тварини, що колихаємось в човні на неспокійній воді. Арабські провідники ведуть верблюда за узду і він приклякає, як віздимо в Альжирію на подвіря Карарансерая (місце постою караванів). Ми між туземцями, які під шатрами безжурно сидять, або і дрібку працюють та запрошують нас купувати перстінчики, нашийники, чи дивани. Мій товариш К. вибирає зараз один перстінчик для своєї майбутньої судженої, як каже, „на резерву" — після чого входимо у вузеньку альжирську вуличку, де по обох її боках ремісники-араби працюють у своїх варстатах: вони ткачі або золотники. Але нас очікує ще одна несподіванка: ми вступаємо у величаву білу палату альжирського багатиря, вона збудована в берберському стилі із XVIII. століття: посередині палати велике подвіря зі стовпами, прегарні фрески на стінах, мозаїка, дивани, меблі, розкішні свічники у світлицях дають вам насолоду східної пишности і багатства.

2. Марокко.

Стрічаємо султана і його чорну гвардію.

Ми, як кажуть у нас на Україні, в чинку народилися: тарабанять бубни, чорна султанська гвардія в ясно червоних убраннях вишикується і презентує зброю: цілий ряд авт заїздить на подвіря марокканських павільонів. Його султанська величність, номінальний володар Марокка ласкаво всміхається до нас, а на його зустріч виходить і низенько кланяється дійсний володар Марокка, французький генералгубернатор Ногес, ученик покійного маршала Люте, що здобув для Франції цей кольоніяльний клейнод. Його султанська величність оглядає павільони, побіч неї осьмилітній наслідник престолу і його ще молодший братчик. Прегарні марокканські дереворити манять наші очі, а здалека із арабської кавярні доходить до наших вух зойкливий і тужливий арабський спів.

3. У Тунісі.

Ми ввійшли в туніське село, йдемо від пристані крутою вуличкою, що пнеться вгору, а в низьких домах бачимо крізь отворені вікна тутешніх майстрів: знову золото і срібло, пишні дивани, вази і посудини, пантофельки і т. д.

Франція забажала представити на паризькій виставі працю заморських ремісників-артистів. По штучних вулицях тих північно-африканських місцевостей на виставі вештається із великою флегмою багато тубільчого арабського населення у білих одягах, а почесну сторожу несуть кольоніяльні колірові війська. Які гарні і пестрі в них уніформи, а чим темніше обличчя воїна, тим більше якихось блищавих орденів на його грудях.

Але ми втомились уже і сідаємо в арабській кавярні на низеньких, мягких табуретах і пємо густу, чорну каву в тіні величавої пальми.

X

ПІД „ТОТЕМОМ".

Рівникова французька Африка.

Жахливий жар паризького липневого дня дає нам змогу відчувати бодай передсмак підсоння рівникових кольоній Франції. Високий тритобличний тотем із заклятими фетишами стоїть по середині села червоно-глинястих хат Габона, Середнього Конга, Убагі-Харі і Чаду. Блискучочорні лиця жінок, мужчин і дітей тубильців цікаво глядять на нас, білих гостей. Мужчини виробляють предмети із заліза, міди, слонової кости і дерева. Маленька дівчинка негритянка прибігає до нас і просить кілька су (дрібні французькі гроші).

Небезпечний фотограф та інтервенція білого полісмена.

Наш співтоваріш подорожі і водночас наш надворний фотограф Олько К. паде тоді жертвою своєї фотографічної пристрасти. Він робить знимку з цієї маленької негритянки, а її мама і батько накидуються на нього, кричучи якимсь несамовитим жаргоном. Енергічна мама хапає за фотографічний апарат Олька, а батько термосить його за плечі.

І в тім моменті ми зрозуміли солідарність білої раси у чорних краях. Французький полісмен рішучим рухом гумової палочки визволює нашого приятеля з залізних обіймів розюшеної чорної родини і радить нам для святого спокою дати неграм кілька франків. Раз те сталося, чорні обличчя випогоджуються, а ми тоді ще й оглядаємо їхню хатуколибу, покриту бамбусовою тростиною, де вони живуть підчас цілого тривання світової вистави.

XI.

У західній французькій Африці.

Павільон західно-французької Африки є відтворенням москеї (храму) Джінгаребер у Томбуктy з великою банею високою на 30 метрів. В середині павільону є музей із гарною збіркою виробів тих примітивних племен. Ми захоплені золотницькими прикрасами сенагальців та суданськими дереворитами, а гарна панорама ловів на льви і тигри напевне захопила членів нашого ТУР-у.

XII.

На Антильських островах.
Гваделюпа.

Цей розмірно невеликий острів малих французьких Антиль відкрив Колюмб 1493. р. А европейцям засмакувала тамошня кава, какао та тростиновий цукор. Довгий час боролися за той острів англійці і французи, аж вкінці від 1816. р. опанувала його Франція. Величава панорама запрошує туристів звиджувати цей гарний край, але ми тут довго не забаримося, бо

Ідемо до Мартиніки.

Мартинікіянки, бодай ці на виставі, є неабиякі красуні. Вони креольки, ніжні хоч високі і більше своїми чорними очима, ніж запахом руму приманюють нас до себе.

Населення того краю любується в риболовстві, бо багато сіток заложили у Сену, а штучний краєвид велить вам забути, що ми у Парижі. Знаменито теж представлена у павільоні ця жахлива вулканічна катастрофа, що знищила на Мартиніці 1902. р. місто Сен-Пієр. Мартиніка є у французькому володінні вже поверх 300 років, а ми читаємо давні рапорти, які писали кардиналові Рішеліє перші французькі кольоністи.

Мадагаскар.

Ось перед нами дім багача із Мадагаскару. Меблі у великій світлиці є точною копією із королівської палати у Тананаріві — пояснюють господарі. Гарненька діточа кімнатка є зараз побіч головної кімнати. А що мальгасець заможний і бажає нас угостити якнайкраще, то ще і замовив для нас співаків і музику.. Повно барабарів і вереску, аж вуха болять, але щож робити: ми в гостині, отже все нам подобається.

XIII.

На індійському морі.

Реюніонський острів є у французьких руках від 1642. р. А що ми в країні креольців, тому вдоволені сідаємо у вигідні фотелі, а нам співають і цвірінькають реюніонські пташки, а у басейнах плавають рибки того краю. У тім павільоні є теж бібліотека творів авторів, які народилися в реюніонському острові, а павільон є під сильним впливом французької архітектури XVI. і XVII. століття.

XV.

Павільон французьких Індій.

Два великі слоні заступають нам вхід, над яким розпростертий бальдахим, сам спертий на дванацятьох, високих на кільканацять метрів, стовпах. Туди й приходили до музею, в якому багато репродукцій в бронзі релігійних гіндуських стовпиків, величаві дорогі самоцвіти та пишні дивани.

XV

Індокитай.

На вуличках виставового Сайгону порозкладали свої варстати індокитайські ремісники. Всі вони пристійні, о ясно-бронзових гарних лицях. Величаві праці із золотництва, чи скромніші, бо з дерева, але з неменшим смаком виконувані предмети чи окраси захоплюють глядачів. По середині того індокитайського міста стоїть пагода — декоратив, — виконана в стилі храму з Ангкори.

Індокитайські павільони відзеркалюють велич і багатство індо-китайської культури, а ми переходимо крутими вуличками цього далекосхідного міста і з жалем кидаємо Індокитай, входячи на поміст кораблика, яким опливаємо ще раз Лебединий острів, себто французьку кольоніяльну імперію, і нашу подорож спрямовуємо тепер в Австралію.

Юрій Студинський.
(Далі буде.)

Хто звеличує лемківську апостольську адміністрацію?

Три роки з чубом минуло від часу, коли римський Папа вислав до Галичини свого апостольського візитатора, монаха о. Івана Гудечка, родом чеха, щоб він об'їздив цілу Галичину, приглянувся, як живуть та яку діяльність проявляють греко-католики враз зі своїми духовними властями на терені Галичини, та потім точно повідомив про все Ватикан. Вислід цієї візити нас не цікавить. Зате у міжчасі виявилось багато справ, які характеризують та наявно виказують кому найбільше — не беремо під увагу заседничих чинників — залежало на тому, щоб у Лемківщині створити т. зв. апостольську адміністрацію. Хочемо тут сказати кілька слів про здогедні причини, про здогадну потребу або конечність креування такої апост. адміністрації — якраз на терені Лемківщини: мовляв, цього вимагає добро католицької Церкви та її вірних, бо треба привернути до католицизму назад бодай частину тих, що піддались православній пропаганді.

По повороті о. Івана Гудечка до Риму якийсь час не було здекларованого кандидата на апост. адміністратора Лемківщини. Пропонований військовий капелян, о. д-р Микола Нагорянський з Варшави зрікся почести окремого гр.-кат. єпископа для Лемківщини, у місяці квітні 1934 р. Хто поставив його на кандидата, теж усім відомо, але це не належить до нашої теми. Важніша річ, хто взагалі всіми силами пер, щоби бодай хвилево відірвати Лемківщину від її правної, зверхньої церковної власти?

Перша група, яка всіх зусиль зужила, щоб перевести цю справу, це т. зв. галицькі „старорусини", москвофіли, що получились дуже тісно з доморослими явними безбожниками, колишніми сельробівцями чи то комунарами. До таких активних сподвижників цієї групи належать: Степан Макух (засуджений за комуну на 8 літ тюрми), Людвик Кукіз (б. тайний агент), Музичка (б. урядовець „Бескиду" в Сяноці й колишній стовп сельроб. партії у Сяніччині), дальше: інж. В. Дуркот (сидить у Березі, як запідозрілий у комуністичній діяльности), Антін Скрабут (сидить у Ряшеві в тюрмі за комунарську пропаганду) та москвофільські духовники (нпр. з Дошна коло Риманова Здрою). Туди й належить з самого Коросна адвокат д-р Возняк та його гвардія з Чорнорік, Тилявої, Мисцової, Дошниці; далі „настоящій великороссы" з Криниці, на чолі з ославленим Трохановським, Гнатишаком, Сьвкалом і меншими „лемко-союзниками" під егідою львівської РСО. У Львові знову, як відомо, дівчі РСО йдуть рука в руку з православними, або й католиками, але явними симпатиками православія. До них належить:

Володимир Вахнянин, котрий брав участь на схизматицькому вічі в Тилявій за переходом на православія та принимав православного вищого достойника в Тилявій; Йосиф Секержинський, який є „чорним духом" теперішньої ап. адміністрації та про якого чимало знає збанкротоване Т-во „Бескид" у Сяноці; В. Венгринович, відомий „защитник" з Костаровець біля Сянока, який голосно в церкві проповідує „єдіство русскаво народа"; Р. Прислопський, ріжні Хиляки, Дуркоти, котрі — хоч гр.-кат. духовники — йдуть в одному ряді з тими, для яких православія і русицизм є тотожніми поняттями.

Друга група, що перла до креування ап. адміністрації, це польські духовники з о. Урбаном з „Оріенсу", який безупинно підтримує політику ап. адміністрації. Живуть ще свідки, які одної неділі в тилявській церкві почули з уст тодішнього свого „душпастиря" такі слова: „Вистерігайтесь українців, бо одного разу помер українець та коли його душа помандрувала до пекла, (!!) тоді всі чорти зі страху перед ним повтікали. Тому православні християни, кайтеся з тяжкого гріху, якщо ви говорите з українцями, в дім свій їх уводите, або воду пете з тої криниці що українці" (Автентичне!)

Духовники, які такі речі казали, не були наражені на кари. Зате наражувались ті, що проти таких проповідей виступали. Десять суспенз впродовж одного року на невеличкому терені Лемківщини, сотні наган, безліч погроз, шикан, доносів — оце образ церковних відносин ап. адміністрації на Лемківщині.

Найвищий час, щоб усе зорганізоване українське громадянство та все українське гр.-кат. духовенство стануло в обороні гр.-кат. духовників і гр.-кат. вірних на Лемківщині!

ч—н.

За 300 зол. дістав громадську приналежність.

Пишуть нам із Комарниянщини:

На засіданні волосної ради в Комарні 14. ц. м. розглядано справу приналежности, що за неї просили два громадяни: один із села Рімна, урядовець повітового виділу в Рудках, і один кольоніст із Поріча Задвірного, оба поляки. Волосна рада в Комарні складається у двох третинах з поляків, решта радних українці. В першому випадку справу поладнано одноголосно прихильно. Щодо другого кандидата, кольоніста Т. Шиделка, проти якого заявилась громадська рада Поріча Задвірного, поставились негативно всі радні українці виходячи із заложення, що ані потреба цього не вимагає, бо Шиделко має власну землю і вже 15 літ живе без цієї приналежности і добре йому з тим, ані місцева громадська рада цього собі не бажає (не хоче, щоби користав з громадського майна, яке досить велике). Що більше, сама форма прохання не відповідала повазі ради, бо Шиделко на випадок прихильного вирішення обіцяв 300 зол. на будову костела в Хлопах, отже просто — купував собі приналежність. Не зважаючи на всі ті аргументи і на спротив радних українців, волосна рада всіми польськими голосами надала за визнагородою 300 зол. приналежність кольоністові Т. Шиделкові. „Не гоноровo, але здровo." Так розуміють радні свою повагу і так розуміють свої обовязки супроти громадських інтересів.

Що на це зверхні орґани? Чи така має бути користь із збірних громад (волостей)?

Член ради.

Партійне й релігійне розладдя в Товмаччині.

До чого доходить вже в Товмаччині, легко може уявити собі кожний, якщо пригадає собі недавню сумну і згіршаючу подію, коли то вельми поважний громадянин в домі другого вельми поважаного й заслуженого громадянина Товмаччини був тяжко зневажений людиною, яка одночасно вдає радикала й націоналіста та веде в повіті агітацію неперебірчивими засобами. Та остаточно не важне це, що трапилася ця жалюгідна приключка, але те, що виновник і дальше галасує по Товмаччині, розкладаючи її морально і дискредитуючи одиниці з безперечними громадянськими заслугами, за яких спиною проводить свою юдину роботу. Очевидно вспів уже придбати собі й відповід. „співробітників". У висліді загальна взаїмна політична гризня осягнула небувалої в нас гостроти. Українське громадянство Товмаччини поділилося на гуртки, які ведуть неперебірчиву боротьбу всіх проти всіх.

В таких випадках моглаб церква бути тим природним лучником і „миротворцем", що об'єднувалаб ріжні українські угрупування. Але до того булоб потрібно дійсних душпастирів, в цілому значінні того слова, що знають суспільно-національні відносини, що стоять близько громадянського життя, що тішаться авторитетом серед своїх парохіян. На превеликий жаль відомий „станиславівський курс" відзначується римською ексклюзивністю та односторонністю і легковаженням деяких преважних місцевих суспільно-громадянських справ. А чейже нині вже не той час, щоби серед великого поступу цілого світа на всіх ділянках і великої експансивної праці наших сусідів — можна обмежитися тільки до виконування церковних чинностей та релігійних практик.

І не дивуватися, коли на такій запущеній духовній ниві люди шукають інших доріг, не все правильних, та підлягають агітації. Маємо на думці ширення евангелизму в Товмаччині, ба навіть сектярства, як реакцію проти відомого „станиславівського курсу".

Варта спитати ще: хто має вплив на українську молодь? Бож — відомо: молодь — це майбутнє нації! І тут знову йдуть неперебірчиві змагання за душу тієї молоді. Кожна партія, кожна група, ба кожний агент (український чи чужий) старається жирувати на українській сільській молоді і перетягати її на свій бік; українська інтеліґентна молодь найшла прибіжище в товмацькім повітовім кружку Рідної Школи. Так щож: поза свої вузькі сходини з відчитами та імпрезами — та молодь не зуміла здобути собі потрібного впливу серед сільської молоді і творить для себе замкнене гето. А шкода — вона повинна корисно промінювати і впливати також на „меншого брата".

Між тим з противної сторони йде жвава консолідаційна праця цілою парою, головно під прапором Товариства Школи Людової, що не тільки промінює, але й захоплює у свою орбіту також несвідому сільську, а — бувають випадки — й інтеліґентну молодь. Тій посиленій експансивній акції на „кресах всходніх" мусимо протиставити нашу сконсолідовану силу. А консолідація серед теперішнього нашого розпорошення конечна, а рахуючись з психольоґічними настроями, вона можлива у нас тепер під прапором Рідної Школи, яка, стоючи на загально національному ґрунті не встрявае у політично-партійну боротьбу, а тим самим може і повинна бути теж обединуючим всі українські сили чинником. Над тією преважною справою повинні застановитися кермуючі рідношкільні чинники в Товмачі і в Станиславові.

М. К.

ЧЕРВОНІ ВТРАТИЛИ 50 ПОВЗІВ І КІЛЬКА БРИҐАД.

Як повідомляє Авас, червоні намагались у-вора безуспішно відзискати втрачені становища під Мадридом, але національні війська відпхнули їх і під вечір дійшли до границь Вільяґуева де ля Канада.

Обраховують, що червоні втратили вчора 50 повзів. Кілька першорядних червоних бриґад знищено або здесятковано.

—o—

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 21

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

Наприклад вязнична гра т. зв. „гребання баби", полягає на тому, що одного (жертву) кладуть на підлозі, інші бють його скрученим рушником. Гра „ровер" полягає на тому, що сплячому вкладають між пальці ніг кусники паперу і заплітають їх. Під впливом болю жертва починає відруховo виконувати ногами рухи подібні до рухів наколесника, що їде на коні. Буває іноді, що жертву такої забави відносять до лічниці з пораненими ногами, серед загальної веселости. Гра під назвою „вибори старости" більше складна. Один з учасників обнажує свої руки по лікті, складає їх у той спосіб, що лікті стикаються зі собою і долоні теж. Поміж зложені в такий спосіб руки втискають йому паперові звинені у трубку „льоси". Виборцям завязують по черзі очі, руки закладають на плечі і кожний з них зближається до того, що тримає „льоси", намагаючись зубами витягнути трубку із затиснених рук. Очевидно, за кожним разом „льос" є порожний.

Коли приходить черга на „жертву" — роля того, що тримав „льоси" між обнаженими руками скінчена; на його місце стає новий учасник гри, обнажуючи... долішню частину тіла. „Жертва" з завязаними очима, не догадуючись підступу, довго шукає устами здогадного „льосу", аж вкінці відвязують їй очі — і тоді щойно побачить, що впала жертвою злобного жарту.

Є теж багато інших забав цього роду, одначе моє перо замало придатне, щоб їх описати, не ображуючи соромливости читача. Тому волію їх промовчати.

Обектом таких насмішок є найчастіше вязничні новики. І горе такому новикові коли попаде до келії, де більшість творять кримінальники. Мусітиме випити чашу недолі свого новіціяту до дна.

В імя правди треба зазначити, що іноді і політичні вязні т. зв. каери, також приймають участь у таких „грах".

Гумор виявляється також у своєріднім переіменуванні присуду смерти. Замість бути засудженим на смерть — у вязничному говорі вживають вислову: поїхати на слідство до Дзержинського, або: переїхатися на місяць. У Мінську говорили: поїхати на Комарівку (ліс під Мінськом), або: дістати в дарунку 3 золотники (бо стільки важить куля наґану).

Навіть в обличчі такої великої таємниці, якою є смерть, шибеничний гумор шкірить свої спорохнявілі зуби. Гумор середньовічних чарівниць, які зі сміхом ішли на костир...

*

Раз на рік, восені приїздила на Соловки комісія з Москви, яка складалася з головачів ОҐПУ, і мала завдання розглянути справи, характеристику вязнів і зменшення речинця кар.

На програму парад, якими приймали комісію, складалося також представлення в соловецькому театрі.

Літератів у нас також не бракувало. Літерати дістали замовлення написати на прийняття комісії спеціяльну соловецьку ревію.

У 1928. р. виставлено на сцені соловецького театру ревію п. н. „Генеральная повєрка" (Загальний звіт) пера одного з талановитих письменників вязнених у соловецькім таборі. Хоч головною темою дотепів автора було самобичування, значить представлювання в некорисних світлі своїх товаришів-вязнів (політичних), удалося авторові перепачкувати кілька куплетів, що іронічно підходили до таборових відносин.

Ось приклад:

Хороші по весні комари
Чуден від от Секірной горі.
А от разних ударних работ
Здравєєт весьолой народ.

Рефрен:

Тіх, кто наґраділ нас Салофкамі
Просім, приежджайте сюда самі.
Посідіте здесь годочкоф трі іль пять
Будете з васторґом вспомінать...[1])

Головачі з ҐПУ сиділи в перших рядах і, слухаючи дотепів, трясли черевами зі сміху.

(Далі буде).

[1]) Приємні комарі весною
Пречудно під Секірною горою.
Ріжні ударні роботи і труд
Здоровіють веселий наш люд.

Рефрен:

Тих, що в нагороду нам Соловки дали,
Просимо, щоб тут до нас поприїжджали
Посидять рочків тут зо три, чи пять,
То з розкоші і відїздити не схотять.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Обмежування закону про охорону льокаторів.

З кінцем цього року чи пак з початком 1938 року постанови закону про охорону льокаторів з дня 11. квітня 1924 р. будуть поступнево витасати щодо найму будинків та їх частин (помешкання, льокалі і т. п.). Тому слід пригадати головніші умовини, що впливатимуть на поступневе обмеження постанов закону про охорону льокаторів.

Отже новеля з дня 14. листопада 1935 р. до закону про охорону льокаторів (що його узгіднена текст оголошено в „Деннику Законів" ч. 39 поз. 297 з 1936 р.) ввела нову постанову до ст. 2 уст. н) цього закону того змісту, що постановам закону про охорону льокаторів не підлягають **будинки та їх частини, що їх наєм кінчиться по дні 31. грудня 1937 р.** Ця постанова часунула негайно безліч сумнівів. Виринуло питання, чи законові про охорону льокаторів перестають підлягати будинки та їх частини, що їх наєм скінчився перед днем 31. грудня 1937 р., а новий комірник винаняв їх по дні 31. грудня 1937 р., себто з початком 1938 р. Згадану постанову (ст. 2 уст. н) закону про охорону льокаторів слід розуміти таким чином, що від 1. січня 1938 р. не можна буде винаняти помешкання чи льокалю, що підлягають постановам закону про охорону льокаторів, без огляду на те, чи наєм скінчився перед чи теж по дні 31. грудня 1937 р. **Отже закон про охорону льокаторів не буде обовязувати тих наємців, які по дні 31. грудня 1937 р. змінять дотеперішне своє помешкання.**

Помешкання винаняті по дні 31. грудня 1937 р. підлягатимуть лише постановам кодексу зобовязань (ст. 370—401), що **обовязують** тепер у справі найму помешкань і льокалів у нових будинках. **Тому теж прийдуть важні зміни щодо висоти комірного і розвязання договору найму.**

Кодекс зобовязань вимагає, щоби при наймі помешкання на обмежений час, але довше ніж на один рік, **договір списати на письмі.** Наєм нерухомостей на довше ніж 25 років і **помешкання понад 5 років є договором на необмежений час.** Списання договору найму на письмі має те значіння, що на випадок процесу суд не допустить доказу зі свідків або з переслухання сторін без згоди обох сторін (наємця і власника дому по думці ст. 110 к. з. та ст. 323 § к. ц. п.). Зате договір найму помешкання, що підлягає постановам закону про охорону льокаторів можна заключити теж устно. Далі згідно з постановами кодексу зобов. **договір найму на обмежений час кінчиться з тим часом, на який його заключено,** якщо в договорі не згадано, що на випадок мовчаливої згоди договір найму продовжується далі на такий сам обмежений або необмежений час. Перед кінцем договору на обмежений час винаймаючий може розвязати наєм відступаючи від договору тому, що наємець залягає з двома сплатами комірного. Договір з найму на необмежений час може винаймаючий і наємець виповісти в речинці, означеним в договорі або звичаєм, а на випадок їх відсутности, згідно з законом та відступити від договору за загаяння двох сплат комірного як при наймі на обмежений час. Законний речинець виповідження залежить від часу, в якому платне комірне. Отже якщо комірне платне місячно, тоді договір найму можна виповісти місяць наперед при кінці календарного місяця (ст. 390 к. з.).

Закон про охорону льокаторів інакше нормує час і розвязання договору найму. Згідно з постановами цього закону договір найму можна заключити теж на обмежений або необмежений час. Одначе договір найму заключений на обмежений час — закон каже вважати заключеним на необмежений час, якщо після означеного речинця його не відновлено (ст. 3 уст. 2 закону про охорону льокаторів). Далі винаймаючий не може розвязати договору найму на основі самого виповідження, лише на основі важних причин, що їх подає ст. 11 закону про охорону льокаторів.

При наймі, що підлягає постановам кодексу зобовязань, винаймаючий може устійнити комірне в довільній висоті. За те при наймі помешкання, що підлягає постановам закону про охорону льокаторів висоту комірного для помешкань до 4-ох кімнат включно означує сам закон (т. зв. підставове комірне). Помешкання що підлягають постановам кодексу зобовязань, не мають мешканевої мораторії, що її передбачує закон про охорону льокаторів (ст. 15—17 закону про охорону льокаторів), якщо наємець залягає з комірним тому, що є безробітним і попав у страшну нужду.

Тому то всі ті наємці, які задумують змінити свої помешкання, повинні це зробити ще до кінця цього року, бо у протилежньому випадку їх правне положення погіршиться, якщо помешкання підлягатиме лише постановам кодексу зобовязань.

м-р м. х.

ВОЛОДИМИР БІРЧАК:

Золота скрипка

Нова збірка оповідань відомого письменника

Обсервація, нові теми,
гумор і дотеп

Можна дістати в Адміністрації „Діла"
Ціна 2 зол., поштова пересилка 30 сот.

УСТІЙНЕННЯ ДОХОДУ НА ОСНОВІ ТОРГОВЕЛЬНИХ КНИГ.

Найвищий Адміністраційний Трибунал видав такий присуд у згаданій справі до ч. реєстр. 4728/34.

Неспірною у справі є обставина, що книги, про які йде, не були ведені взагалі в операційному році аж до 9. листопада і що виписи аж до того дня переведено в них масово щойно пізніше. Отже незалежно від того, чи в дні пізнішої їх ревізії (25. листопада 1932. р.) ці книги відповідали під оглядом своїх форм вимогам торговельного кодексу, слід ствердити, що з огляду на спосіб їх ведення не сповняли вони завдання торговельних книг, а саме кожночасного відзеркалення маєткового стану купця, себто не мали характеру правильних торговельних книг. З другого боку жалоба підтримує закид відклику, що книги творили конкретний матеріял у справі доходу податника підкреслюючи, що навіть записки повинні бути доказовим засобом. Отже слід ствердити, що дійсно, як це виходить з постійної юдикатури Трибуналу, записки повинні брати під увагу податкові власти при устійненні доходу фізичних осіб. Одначе і виписки можуть бути доказом, якщо ведені так, що викликують довіря до їх докладности чи пак вірогідности. Основною умовиною такого довіря є їх часова безпосередність до господарських моментів, що є предметом записок. А що в конкретному випадку нема цієї умовини і у звязку з тим пізвана влада могла признати їх такими, що викликують довіря — то поминення книг податника і в характері записок не є нарушенням постанов закону, що на них покликується жалоба. Тому Н. А. Трибунал відхилив жалобу податника.

ЯК ВИГЛЯДАТИМЕ ЗБІЖЕВА ПОЛІТИКА?

Основні тези економічного комітету міністрів стали підставою подрібного пляну збіжевої політики. Польська преса пише, що уряд обмежить цього року вивіз усіх родів збіжжа і муки, крім ячменю. Вивіз інших ростинних продуктів не буде обмежений. Зате уряд злагіднить обмеження у справі перемелювання збіжжа. З огляду на те, що посуха винищила пашу і селяни масово випродують худобу, уряд признає полекші при ввозі більшої кількости паші, головно кукурудзи.

ЗАБОРОНА ДАРУВАТИ ГРОМАДСЬКІ ГРУНТИ.

Як подає „Саможонд" (ч. 22 з 1937), станиславівський воєвода поручив повітовим виділам засадничо відмовляти затвердження рішень громадських рад у справі безплатного позбування власних грунтів, як шкідливого для інтересів громад.

НОВИЙ ТЯГАР НА ВЛАСНИКІВ ДОМІВ.

Міністр внутрішніх справ розпорядком з 15. ц. м. (Денник Законів ч. 55 поз. 436) перекидає на власників домів кошти усунення існуючої поверхні та кошти будови нової поверхні хідників і вулиць. Ці кошти уладження може перекинути влада на власників домів у містах, виділених з повітових самоуправних союзів і в живцях, що мають характер публичної пожиточности, якщо йде про вулиці та комунікаційні площі, що не призначені виключно до доїзду і доходу до сусідніх будівельних площ. У містах не виділених з повітових самоуправних союзів кошти уладження вулиць і комунікаційних площ, рівнобіжних до державних, воєвідських і повітових доріг та вулиць і площ, признаних пляном розбудови або рішенням міської ради головними комунікаційними артеріями.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Перед новими обмеженнями

РЕМІСНИКІВ.

Недавно заголосили посли, які гуртуються при союзі ремісничих палат, законопроект у справі зміни зновелізованого дня 10. березня 1927 р. розпорядку президента з 7. червня 1927 р. Законопроект передбачує такі засадничі зміни:

Домашній промисл (халупництво), що його виключено з під постанов промислового закону, підлягатиме тому законові, якщо в халупників працюватимуть наємні робітники. Промислова влада може заборонити похатній промисл (торговельного і ремісничого характеру) на просторі повітів або цілого воєвідства. До ремесла зачислює законопроект усі роди підприємств крім тих, що їх міністр промислу зачислить до фабричного.

Ремесла ділитимуться на концесіоновані, регляментовані і свобідні. До регляментованих зачисляє понад 30 професій між іншим такі, що дотепер належали до вільного промислу, напр.: друкарство і малярство. Одночасно багато професій законопроект викреслює, а саме: фотографування, шклярство, кошикарство, токарство, шапкарство, капелюшництво, мосяжництво, рукавичництво та інші. Міністр промислу і торговлі зможе змінювати листу регляментованих професій.

Самостійне ремесло можна буде вести щойно після впису до реєстру ремісників. У концесіонованих і регляментованих професіях зможуть вписатися лише ті особи, які мають ступень майстра даного ремесла. До вписання до реєстру вільних ремісників вистане заголосити про намір ведення ремесла. Молодих хлопців, які працюють в концесіонованих або регляментованих ремеслах, уважає закон учениками (терміна-торами). В концесіонованих і регляментованих професіях вільно брати винагороду за науку. Навчати ремесла може лише майстер, уповажнений до того ремісничою палатою. По скінченні науки ученик (терминатор) повинен скласти іспит на помічника (челядника). Ремісникам концесіованих і регляментованих професій не вільно давати праці особам, що не склали цього іспиту. Ступень майстра можна осягнути після зложення майстерського іспиту. До нього можуть бути допущені: 1) дипльомовані челядники з кількалітньою практикою у своїй професії; 2) особи, які вели власний варстат в останніх трьох роках; 3) халупники, які вели власний варстат в 8-ох роках і скінчили відповідний курс та доповнили знання зі своєї професії та вкінці 4) ті особи, які перед 16. грудня 1927 р. мали право вчити терміна-торів.

Ось так новий законопроект передбачує нові обмеження в ремеслі, бо напр. власний варстат зможуть вести лише ті особи, які осягнули ступень майстра. Далі піддає дрібне ремесло зовсім під владу ремісничих палат і забороняє майстрам концесіонованих і регляментованих професій давати працю у своїх варстатах іншим робітникам крім терміна-торів та челядників.

Присилайте передплату!

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Кактус-опунція ворогом Австралії.

Австралія — це дивний край, на якім звірята і рослини, завезені туди з інших суходолів, розвиваються до неймовірних меж. Таке було напр. з кріликами, що їх привіз один з англійських кольоністів до убогої в домашні звірята Австралії. Кріліки розмножилися до нечуваних розмірів і бушують тепер по цілій Австралії мільйоновими стадами, нищать та руйнують всю рільну, городничу та садову господарку цієї країни.

Подібний клопіт має Австралія з опунцією. Свого часу з Америки до Австралії спровадив якийсь аматор кактусів два роди цих рослин т. зв. Опунція інермісі Опунція стрікта. Ці опунції стали в короткому часі „египетською карою" Австралії; вони розрослися в нечуваний спосіб і покрили небавом величезні простори землі. Опунція найбільше далася в знаки в австралійських державах Кінсленд і полудневій Новій Валії. В 1925 р. опунція загорнула вже около 60 міл. акрів управної колись землі і пасовиськ; щорічно загребуща рослина пожирала к. мільона акрів. Всяка боротьба з жахливим кактусом була, здавалось, безнадійна а занята гущавиною земля безповоротно втрачена для управи

Зайнятий опунцією простір виглядав як терен покритий густим гаєм кактусів висоти 90 —150 цм. Земля, що її займав захланний кактус, не надавалася уже зовсім до управи, ані до годівлі звірят, бо рослина-галапас виссала з неї всі соки, не даючи змоги жити іншим рослинам.

Наука йде на рятунок.

Очевидно, що такий стан ставав чимраз більше загрозливий для життя рільничо-годівельної країни, якою є Австралія. Тому уряд і населення звернулось до природників з проханням помогти. Механічне нищення рослини-галапаса, напр. вогнем, плугами та ін. не давало ніяких висліднів тому треба було шукати інших, оригінальних способів. Тут природники звернули увагу на т. зв. біольогічний спосіб знищення розпаношених кактусів при помочі других рослин, чи комах, що є ворогами опунції. В 1921. р. виїхала до Америки, батьківщини опунції, експедиція Зоольогічного Інституту, щоб прослідити докладно роди опунції, можливости їх життя і їх шкідників Ті досліди виявили, що на опунціях живе к. 145 родів комах, багато ріжних грибків та бактерій.

По 14 роках боротьби.

Вкінці по 14 роках боротьби з опунцією, а по 6 роках шукання союзників у комашному світі, австралійські природники найшли малу скромну нетлю з латинською назвою „Кактоблястіс кактурум", що показалася могутнім і невмолимим ворогом опунції. До Австралії спровадили коло 3 тис. яечок тієї комахи; з них в робітнях згаданого Інституту вигодували коло 3 міл. комах і розіслали до загрожених просторів. Нетлі кактоблясти закліматизувалися в Австралії чудово. Вони кинулись до нищення опунцій в той спосіб, що складали свої яечка в мясі рослини, котра наслідком того ниділа. По девятьох роках такої „праці" згаданих комах якби за дотиком чародійної палички 25 міл. акрів управної землі, поглощеної захланною опунцією, стали знову вільні для управи збіжжя та годівлі звірят.

Найсильніша звірина.

До дуже цікавого висліду дійшов недавно один мадярський учений, що не жалував кількалітніх трудів, щоб зміряти силу поодиноких родів звірят. Висліди його праці дуже цікаві й дають знавцям природи та любителям звірят нові погляди на таємничий звіринний світ.

Щоб зміряти силу поодиноких звірят, себто найбільшу їхню працю, яку можуть виконати, вибрав учений за мірило відношення між власною вагою звірини й тягарем, який вона сама без нічиєї помочі понесе. Хтось думав би, що при тому порівнанні покажеться, що найсильнішим звіром є слон, якого в його батьківщині вживають до дуже тяжкої праці, а інші знову зачислялиб коня між найсильніших звірів. Тому справді великою несподіванкою є відкриття, що найсильнішим звіром є олінець-рогач, який при власній вазі 14 грамів понесе на далеку віддаль тягар 1580 грамів; отже 113-кратний тягар свого тіла. В порівнанні з людиною мусілаб людина, що важить 70 кг., на своїх плечах понести 8400 кг., щоб виконати працю так, як рогач. Однак виринає питання чи мадярський учений зміряв силу всіх звірят, що живуть на світі. Коли ні, то можливо, що десь живе ще інше сотворіння, яке виконає ще більшу працю, як олінець-рогач. Мабуть найслабшим сотворінням на світі є людина — „володар цілого світа", — бо не може понести навіть тягару, який рівняється її вазі. А коли знайдеться така людина, то уважаємо її незвичайним силачем і кожний дивується її силі, а звичайному рогачеві ніхто не дивується (Б.).

Подорож довкола світа колись і тепер.

Першу подорож довкола світа виконала експедиція португальця Магелана в 1519—1522 р. Провідник відважної експедиції не дочекався щасливого повороту до батьківщини, бо убили його тубильці на філіпінських островах, так що експедиція доїхала домів під проводом Севастіяна де Кано. Англійські кораблі в 1586 р. дорогу довкола світа виконали вже за 25 місяців і 18 днів. Щойно за три століття в 1889 р. об'їхали цілу землю коло за 72 дні і сильно уліпшили світовий рекорд. В цім сталітті паде рекорд за рекордом в подорожі довкола світа і мрію французького утопійного повістяра Верна об'їхати світ довкола за 80 днів кількакратно виконали. В 1926 р. американський журналіст потребував на цю подорож тільки 26 днів і 14 годин, а кермовик „Граф Цепелін" тільки 21 днів. Пять літ пізніше славні летуни Пост і Гетті досягнули рекорду 8 днів, 15 годин і 51 мінут, а в 1933 р. Пост поліпшив свій рекорд на 7 днів і 18 годин. Щодо майбутности рекордів можна очікувати ще кращих рекордів з тим, що лети виконуватимуть у стратосфері величезною скорістю, бо рідке повітря кладе менший опір літакам (Б.)

МЕТЕОР У МОРІ

ЗВАРИВ ЖИВЦЕМ РИБИ

Капітан одного англійського корабля розказує незвичайну пригоду, яку він пережив іще в січні м. р. на Індійському Океані. Була год. 10-та рано. Море було спокійне, небо осліплюючо ясне, сонце зливало правдивий жар на голови морядів. Раптом — довкола корабля запанувала темрява. В цій самій хвилині зірвався вихор і загреміло. Це все тривало ледви кілька секунд. Ще моряки не встіли прийти до себе після такої ненадійної зміни в природі — коли раптом пітьму прорізав сильний блиск, як метеору — а безпосередньо після нього роздався страшний гук. Це виглядало, якби десь в поблизу вибухла величезна міна. Кілька сот метрів опоздалік бухнули величезні маси водної пари. Вони після кількох хвилин опали. Все успокоїлося. Сонце дальше зливало свій жар, небо було ясне, море якийсь час хвилювалося а потім успокоїлося. Було очевидно, що це впав у океан метеор. Коли корабель зблизився до цього місця — моряки спостерегли зі счудуванням, що вода в тому місці була гаряча. Довкола плавали маси неживих риб, які зварилися живцем у гарячій воді. Капітан задержався в цьому місці й перевів поміри дна. Виявилося, що дно піднеслося в цьому місці на 100 метрів.

ЯК МОЖНА ВІДВИКНУТИ ВІД КУРЕННЯ?

Віденський лікар д-р Робічек хоче відучити налоголових курців від курення своєю власною методою, дуже оригінальною. Він каже, що цю методу вже випрактикував на кількох пацієнтах з успіхом. Отже він радить клієнтам, щоб завсіди, коли дістануть охоту курити, як найглибше втягнули в себе повітря, 4 секунди задержали так віддих і відтак видихнули. Цей маневр мають виконувати 5—6 разів. Після цього охота до курення відійде. Д-р Робічек свою методу підпирає тим, що при вдиханні й задержанні віддиху кров насичується вуглянним квасом так як і при курінні. Відвикнути від курення можна вже за 2 дні. Доручує ще для більшого успіху їсти спочатку суху, солену та квасну поживу. (Б.)

БОРОТЬБА З КИТОМ

Перед кількома місяцями трапилася на Морі Мармара така незвичайна подія: З острова Прінкіо поплила на Море Мармара велика рибацька лодка на ловлю риб.

По кількох годинах ловлі ствердили рибалки, що злученим лодкам грозить небезпека затоплення, бо до сіти дісталося забагато риби. Рибаки почали тягнути сіти до лодки, щоб потім частину риб викинути знову до води. Тимчасом виявилося, що в сітях є кит, і то такий сильний, що здужав відтягнути човен 20 км. від берега.

Рибалки опинились у великій небезпеці, бо їхні зусилля втягнути сіти з китом до човна виявилися безуспішні, бо кит був куди сильніший, як рибалки. Щойно ненадійна поміч інших човнів помогли подужати кита. І так 80 рибалок стануло до боротьби з одним китом і вкінці вдалося їм обезсилити ту величезну рибу. На березі виявилося, що кит важить 3 тони, себто 3.000 кг. ваги. Отже можна собі уявити яку велику силу мав кит, коли 80 людей не могло так легко його перемогти.

ТЕПЛОТА СОНЦЯ.

На основі точних наукових помірів показалося, що на землю допадає тільки сонячної теплоти на 1 квадр. цм. за мінуту, що можна б нагріти 1 грам води на 2 ст. Цельзія вище (1.94 ст. Ц.). Здається, що це дуже мало теплоти сонце посилає нам, але ми могли б вичислити, що ми мусіли б спалити 200 тріліонів тон вугля, щоб ми могли за один рік додавати землі цю теплоту. В дійсності на цілім світі викопується вугля всього на всього тільки 2 міліярди тон річно, значить сто мільонів разів менше. Техніки стараються використати сонячну теплоту безпосередньо для порушування двигунів, але ще ніяка проба не пощастилася. Можливо, що колись в майбутності сповниться те, що тепер неможливе і винайдуть ще „сонячні машини". (Б.)

ЯК ДАЛЕКО БАЧИТЬ СОБАКА?

Бастіян Шмід хотів довідатися пробами, як далеко бачить собака взагалі і на яку віддаль пізнає свого пана. Дослід був умовний від цього чи бачена мета була в руху, чи в спокою. Ворушну мету собака в найкращім випадку побачила на віддалі 810 м., свого пана, який рухався на віддалі 150 м., а спокійно стоячого тільки на 115 м. В найгіршім випадку собака спізнала свого пана щойно на 10 м. При пробах показалося, що вислід залежить і то сильно залежить від попереднього вивчення собаки (Б.)

ЧЕРЕШНІ Й ВИШНІ ДАРОМ.

Болгарію навістив цього року ...урожай на овочі, зокрема на вишні й черешні. Ринкові ціни такі низькі, що власники городів і садів рішили не зривати овочів і не продавати їх.

Тому шкільна влада дозволила при кінці шкільного року учням відвідувати городи і зривати собі за дозволом власників овочі. Очевидно молодь незвичайно радо скористала з цього дозволу і облекшила болгарським власникам даровий збір овочів.

ВЕСЕЛЕ.

ЗАЗДРІСТЬ.

— Слухай, Морін, — каже пані Кон — я чула, що ти цілувала підчас моєї неприсутности нашу служницю? Правда це?

— Ну, якби тобі це сказати — говорить заклопотаний Кон. — Я впав жертвою привиду. Вона проклята одягнулась у твою суконку, черевики, взяла твою перуку, штучні зуби, панчохи... і я думав, що це ти...

З польської преси.

„Умова тупість і інтелектуальний примітивізм..."

Так досадно, але зате дуже вірно і правдиво схарактеризував тижневик „Зачин" підхід до меншинних справ та писанину на цю тему не лише брукової польської преси, але теж тих великих щоденників, що гонять за дешевою популярністю. Ця характеристика пасує знаменито до безглуздої україножерної писанини краківського „І. К. Ц.", який саме тепер, по атентаті на полк. Коца, майже щодня цькує своїх читачів проти українців, щоби відвернути увагу від важливих справ серед польського громадянства.

В 207 ч. з 28. ц. м. в кореспонденції зі Львова п. н. „Львівські жалі" накинувся на українських служниць за те, що купують набій у крамницях „Маслосоюзу", а споживчі товари в українських споживчих крамницях. Закликає польських власників, щоби не приймали на сторожів наших людей, бо вони швидко стають свідомими українцями. Вкінці запевняє, що багато українських фірм скривається під польськими вивісками і тому домагається якнайшвидшого оголошення „інформатора" виключно українських фірм, щоби швидше й успішніше поляки могли перевести їх бойкот. Сподіється теж, що ніодна польська організація не поміщуватиме в „інформаторі" побіч християнських (читай: польських) ще й українських фірм.

Бажаємо якнайшвидшого видання такого „інформатора" лише християнських фірм, щоб і українське громадянство могло переконатися про масовий зріст польських фірм на українських землях у Польщі мов грибів по дощі. Тоді напевно скінчиться „ельдорадо" тих усіх купців і ремісників, які хмарою сунуть з Познанщини на наші землі, бо кожна палиця має два кінці. Не знаємо теж, хто вийде краще на викидуванні зі служби українських служниць і сторожів, які за марний гріш виконують совісно свою працю на повне вдоволення своїх працедавців

Страх перед співпрацею жидів і українців.

В тижневику „Зачин" з 22. ц. м. (ч. 29), про який кружляють поголоски, що є органом ОЗН, находимо довшу нескінчену ще статтю п. н. „З меншинової політики". На вступі невідомий автор підкреслює, що проблема меншин у Польщі є проблемою величини і могучости Польщі. Безпощадно осуджує умову тісноту чи інтелектуальний примітивізм поляків, які вирішують проблему меншин у Польщі під кутом бачення крамниці або провінційної подробиці, замість протяжньої засади: підходу до оцінки кожної подробиці під кутом величини Польщі.

Величезна темнота, що її ширить і культивує у Польщі легка, брукова преса — доводить до того, що тисячі читачів присвоюють собі найважніші проблеми Польщі при допомозі опінії учеників четвертої гімназійної кляси, які забирають голос (в анкетах!!?) у справі організації польської армії.

Автор не находить слів обурення, щоб напятнувати оргію фальшу і темноти, що під покришкою нібито великих „народових" ідей відбувається на терені інформування широких верств польських читачів про польські меншинні проблеми. Не диво, що стрічається навіть таких поляків з університетською освітою, які вважають усіх українців чи „русинів" православними або доказують, що жиди заливають щораз то більше польські університети і ціле національне життя.

Тисячі, чи десятки тисяч польських інтеліґентів висказує, навіть часом виписує свої погляди на тему, якою повинна бути Польща, яку слід вести політику у найскладніших справах, не маючи нераз такого знання про сучасну Польщу, що його повинна давати народня школа. Щоби ствердити цю наївну правду вистане послухати розмов по кавярнях і прочитати цю порцію брехонь, фальшів і нісенітниць, що її друкують щоденно не лише брукові, але також і почитні польські щоденники. Не диво, що ученики з 4-ої кляси мають тупет повчати польський „нарід", якими шляхами повинна йти Польща.

Тому дискусія, як усунути з Польщі меншини, зберігаючи цілу могучість польської держави й її щойно здобуде великодержавницьке становище, добра лише для тих, які через дурноту і цинізм збирають легкі оплески і почитність за ціну забріхування дійсности.

Бож є фактом, що проблема меншин у **Польщі існує, буде існувати і від способу розвязки цієї проблеми** залежить у великій степени державна сила: і внутрішня суцільність і зовнішня здатність оборони та боротьби.

Тому польська опінія повинна поставитись однаково до всіх меншин у Польщі, себто поляки повинні устійнити однакові засади та заняти однакове становище. Далі автор пригадує, що проблему меншин видвигнула на перше місце в Польщі не польська лише меншинна сторона і то з хвилиною створення виборчого бльоку всіх важніших меншин в 1922 р. Тоді виринула в найновішій історичній дійсности **засаднича й основна проблема** для меншинової політики у Польщі, а саме як небезпека узгіднення політичних акцій, не лише виборчих справ усіх меншин у Польщі у формі одноцілого протипольського фронту. Божевіллям у внутрішній і закордонній політиці називає автор провокування чи лише допущення до бльокування всіх можливих противників в одному, обєднаному таборі чи воєнному фронті... Помилкою і гріхом у внутрішній політиці є кожна акція, що їхає до політичного збльокування всіх меншин в даній державі. Наївністю називає автор міркування тих, що в майбутній польській історії станеться щось такого, чого ніколи в історії не було і безпідставним було би твердження, що дана політична констеляція, що вже була, не може вдруге повторитися. Пригадує, що цей бльок меншин з 1922 р. розбив марш. Пілсудський своєю політикою.

Тепер такий бльок не існує, що більше — відродження такого бльоку стоїть перед куди більшими труднощами, ніж тоді, і то не лише з огляду на нову конституцію, але також з огляду на жидівсько-німецький конфлікт та фактичну зміну українсько-жидівських відносин. Всеж таки це лекше нинішне положення не звільнює поляків числитися з можливістю повторення факту, що вже раз був, а до того ця справа в останніх місяцях увійшла у сферу фактичних мож-

Жадайте у всіх крамницях виробів косметичних МЕРІДА вони задовільнять найбільш вибагливого покупця

Українська Фабрика косметична „МЕРІДА" Львів, Кампяна 15.

ГАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ.

Сумний початок веселого кінця.

Директор Козинський кинув нервово слухальцем телефону.

— Це нечуване! Просто неймовірне! Як? По двацяти роках родинного, нічим не скаламученого щастя і співжиття? Тепер, коли мені на старости літ потрібна товаришка життя більш, як коли? Це неймовірне, просто жахливе! — говорив голосно, немов сам до себе, проходжуючись по кабінеті. Зір понурив у долівку, долонею тер неспокійно чоло.

— І з ким? — хвилювався далі. — З моїм найкращим товаришем? З тим, що був нашим невідлучним другом і приятелем? З тим, що кожний вечір проводив у нас за чаєм? До якого я мав найбільше довіря? І він мав ще безличність мене про те повідомити? Ні!.. Я хіба збожеволію!

— Що сталося, пане директоре, що сталося? — питає затривожена секретарка, яка ще ніколи не бачила свого поважного шефа в такому схвильованому стані.

— Як, що сталося? Ви питаєте що сталося? — лютував Козинський. — Сталося таке, що й думати про те спокійно не можу! Це ж сором, це ж посміх! Я на старі літа стану причиною посміхів, мало, стану посміховищем!

— Простіть мені, пане директоре, мою настирливість, але хіба нічого такого поганого не сталося? Адже ви, Слава Богу, здорові, ваша жінка, як мені відомо теж...

— Жінка? Жінка теж? Жінка? Саме вона, здається невдорова! Автім, що мені до її здоровля! Жінка! Жінка... Це не жінка! Це..: остання з останніх! Вона причиною мого нещастя, мого схвилювання!

— Алеж, що сталося? — не втерпіла й таки крикнула зацікавлена панна Оля.

Уявіть собі: телефонує мій приятель Водянин (так досі він був моїм найкращим приятелем), що моя жінка покидає мене та виїздить із ним. А воце потверджує крізь телефон. Хіба я мало про неї дбав? Ще й сміється весело!

— ???

— Ех, що за нечесть! А він ще сміє говорити мені, що я не варт такої жінки, що я... Ох, я не стерплю цього! Я з ним порахуюся! Розідру його!... — хвилювався Козинський, вимахуючи руками.

— Уявіть собі, людина, що від наймолодших літ зжилася зі мною: шкільний товариш, згодом вірний співробітник, тепер невідлучний приятель дому... І він поважився на таке, щоб по двацяти роках співжиття розбити наше сімейне щастя, щоб розділити нас!...

— А може це тільки... намагалася перебити панна Оля.

— О, ні, ні! Я запримітив був уже від довшого часу, що щось між ними клеїлося. Іноді бачив я, що вони про щось між собою змовлялися, про щось шепотіли і, дивлячися на мене, вдоволено посміхались. Та цієї зневаги йому не прощу, дарма, що він мій найкращий досі приятель. А я дурний дивився на їхні посмішки й нічого не доміркувався... Та чого то чоловік не дарує своєму приятелеві... Адже приятель цеж друга половина людини... виправлувався немов перед собою Козинський.

— Що з мене за дурень! — бився долонею по чолі. — Ні! Я вже піду! Я вже біжу! Не стерплю цього!

— Алеж, пане директоре. — намагалася спамятати його секретарка. — Адже за пів години сходини синдикату, якже вони зможуть відбутися без голови?

— Без голови? Я голова? Я навіть тепер не людина, не то, що голова! Я посміховище! Мушу негайно щось почати! Піду негайно домів, може там якийсь лист, або вістка. Я мушу!... і прожогом вибіг із бюра.

Секретарка побігла поглядом за ним і здивована здвигнула раменами.

Козинський всів до першого авта, що надїхало і велів шоферові зразу взяти якнайбільшу скорість. В авті крутився неспокійно, то сідав, то вставав, вимахував руками, безупинну на когось нарікав та когось лаяв.

Авто заїхало повним розгоном під дім. Засреготіли жалісливо гамульці, з лоскотом відчинилися дверцята і Козинський шугнув на сходи, забувши навіть заплатити шоферові за курс.

— Де пані? — гукнув на застрашену виглядом пана служницю. Служниця воркнула щось невиразно під носом і втекла до кухні, защіпивши за собою для певности двері.

Козинський не звертав на неї ніякої уваги. Кинувся до жінчиної кімнати, одначе нікого там не застав. Немов божевільний перебіг усі кімнати, і влетів до їдальні...

На порозі станув мов укопаний. І заки вспів щонебудь промовити, залунало в кімнаті дзвінке: „Многая Літа".

Жінка, гості і приятель Водянин вітали шановного директора і пана дому з нагоди імянин, що саме на цей день припали. Очевидно директор про них зовсім забув.

Жінка з приятелем видумали цілий плян, щоб таким чином відтягнути директора, який ніколи не покидав своїх обовязків, до гостей.

ливостей, про що пише українська, жидівська і польська преса.

Глянувши правді в очі мусимо ствердити, пише автор, що етнічно політичні атути жидів та українців є майже обмінні, бо з одного боку українську масу репрезентує сильне і тверде хліборобське населення, але без визначних капіталових засобів та умовин інтелектуального впливання, а жидівську міське населення, без порівнання з меншою силою і відпорністю, але зате з незаперечними капіталовими засобами і спеціяльними інтелектуальними здібностями впливати внутрі і назовні Польщі. У практиці змагають тепер з цілою свідомістю та інтенсивністю витворити для себе, своєї власної, національної української сили в містах і торговлі, з другого боку на тлі найновішого звороту в міркуваннях жидівського загалу, звороту викликаного останньою польською акцією, виринула в жидів тенденція зміцнювати і розбудовувати свої здібности до опору та до осідання в теперішній Польщі. Отже стоїмо супроти відкритої ще можливости, будьто координування обома меншинами своїх атутів, будь то до розбіжної праці у напрямі доповнення кожноразових недостач у власному національному обсягу, отже тимсамим у підтримці взаїмного суперництва, що випливає передовсім з факту сильного територіяльного перемішання жидівського і українського населення. Як бачимо, то страх має дійсно великі очі.

Грудка на свіжу могилу пок. д-ра Теофіля Окуневського.

ПРИГАДКА ЗАСЛУГИ ПОКІЙНОГО, ЩО ВРЯТУВАЛА ГУЦУЛЬЩИНУ.

Хочу пригадати одно важне діло, що ще ніякі чинно переводиться, а повстало на внесення пок. д-ра Т. Окуневського у галицькім соймі в часі Його послування. В р. 1898. представив Він у соймі (на підставі моїх фахових інформацій) сумний санітарний стан серед гуцулів, десятковання пошестю сифілісу або франци і поставив внесення, що сойм звертається до намісництва (до котрого згідно з законом належало поборювати пошести), щоби воно перевірило справу поширення сифілісу і його наслідків, занялося акцією поборювання тої недуги серед гуцулів. Цей внесок, хоч його зголосив український посол, д-р Т. Окуневський, перейшов одноголосно. Почались анкети лікарів загроженої території, потім в р. 1899. докладна інспекція самого проф. Радника Двору, д-ра Осипа Марусяка на місці і врешті з початком цього століття почалась чинна акція поборювання сифілісу. Побудовано державні шпиталі (досі не було ніяких) у Косові, Надвірній і Жабю, установлено лікарські стійки в Гриняві, Пістині і кілька в Надвірнянщині. Почалась реєстрація хворих і їх безплатне лічення в шпиталях, так що вскорі сифіліс перестав грозити Гуцульщині обезлюдненням. Польська влада перебрала згадані шпиталі під свою управу та акцію поборювання сифілісу провадить дальше.

Що було би з гуцулями якби не це внесення пок. д-ра Т. Окуневського? Чи було би кому трембітати на Його похоронах у Городенці?

Такої акції поборювання венеричних недуг домагався для Бойківщини д-р Попович на цьогорічнім Зїзді Українських Лікарів у Львові. Треба, щоби про це подбало якслід Українське Лікарське Товариство

Д-р Теодор Соневицький,
б. окружний лікар у Жабю (1895—1899)
тепер у Старому Самборі.

Арештування ще одного большевицького достойника.

ГПУ арештувало ген. Кашіріна, команданта північно-кавказької воєнної округи. **Ген Кашірін був членом найвищого воєнного суду, який засудив Тугачевського і сімох генералів на смерть.** На місце арештованого ген. Кашіріна назначили ген. Тимошенка.

Японська „карна експедиція" почалася.

Японський міністр війни заявив парляментові, що японський гарнізон у північному Китаю рішив почати карну експедицію проти китайських військ. Міністерство війни видало в цій справі необхідні постанови.

Як подає Домей, японські війська перевели під Тунчав карну експедицію проти якоїсь частини 29. китайської армії. Літаки спричинили їй великі втрати.

Японські війська з літаками окружили і знищили один японський відділ 25 км. на схід від Пекіну. Китайці втратили 500 убитих і ранених, японці 10.

Представник японського генерального штабу пояснив, що китайський полк під Тунчав розброєно тому, що він „почав проявляти проти японські почування".

Розбитий китайський відділ мав 800 вояків; він буцімто перший заатакував японців.

—o—

ЗІ СОЙМУ

Нинішнє засідання сойму почалося від реферату пос. Закроцького, який зложив звіт з праць правничої комісії над урядовим законопроектом, що розтягає на катовицьку судову округу мовний закон, який обовязує в західній Польщі.

ЧЕРВОНИЙ КУРІНЬ ПЕРЕЙШОВ ДО НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК.

Авас подає з Авілі: Один червоний курінь перейшов зі зброєю те зі старшинами до національних військ.

НОВИНКИ.

— **З нинішнім числом „Діла" (163) висилаємо своїм точним передплатникам черговий безплатний додаток за місяць липень: повість Івана Зубенка „КВІТКА НА БАГНІ".** Пригадуємо тим, що не прислали 25 сот. на кошти пересилки книжки, що треба буде їх долучити до найближчої передплати разом із новими 25 сот. на книжку за місяць серпень. **Реклямації щодо цієї книжки Адміністрація бере на увагу тільки до 14 днів.**

— **До відома родичів.** КВОММ повідомляє, що дитячий табор на Остодорі кінчиться 29. липня ц. р. Діти приїдуть до Львова поїздом в год. 14.36 на головний двірець у Львові.

— **Книжка про Митрополита Шептицького.** У Філядельфії появилася книжка д-ра Лонгина Цегельського п. н. „Митрополит Андрій Шептицький". Книжка, що подає життепис і діяльність князя української гр. кат. Церкви і великого патріота, видана на гарному папері і має 62 сторони друку більшого формату та 8 ілюстрацій. Продається в місцевій книгарні „Америки" по ціні 20 ст.

— **Невже це правда?** Як повідомляють із Варшави, знижка комірного, признана льокаторам у висоті 10 до 15 проц., в листопаді ц. р. буде скасована. Це має стояти у звязку з нібито великим будівельним рухом і щораз більшою подажею малих мешкань.

— **„В гури, гури, міли браце"!** Станиславівський воєвода видав розпорядок у справі обмеження туристичного руху в Східних Карпатах. Хто хоче вибратись на Чорногору чи в Горгани, мусить спершу вистаратись відповідний дозвіл у місці замешкання від тамошнього староства. Шойно на підставі цього дозволу можна дістати у відповіднім старості прикордонної смуги „перепустку" на побут чи то у Надвірнянщині, чи в Косівщині, чи в Долинщині. Деякі наші прогульковці, що хотіли підчас ферій вибратись у гори, почали заздалегідь старатись за потрібний дозвіл. Як ці заходи покінчились, ілюструє найкраще письмо, що його один із прогульковців дістав: Староство Городське Львівське Ч. П. П. 4/2 105/37. — Львів 22. VII. 1937. До П, Івана Костюка у Львові, — Повладнуючи подання з дня 14. VII. 1937. відмовляю Вам видачі прошеного позволення на перебування в граничному поясі на основі статті 72. розпорядження Президента Р. П. з дня 22. III. 1928 р. Д. З, Нр, 36 поз, 341, як також статті 3. уст. 1. т. 2 закону з дня 14. VII 1936 р, Д. Нр. 56 поз. 404. Проти цієї децизії вільно внести відклик до Львівського Воєвідського Уряду через тут. Староство, продовж 14 днів числячи від наступного дня по дорученні. — За старосту городського: Д-р І. Бехметюк. —

— **Еміграційний рух.** Під опікою Еміграційного Синдикату в червні ц. р. виїхало з Польщі 2.630 осіб, із цього: до Південної Америки 2.025, до Північної Америки 388, до Палестини 146 і до інших країв 71 осіб.

— **Цікавий дослід з бузьком.** До Палестини прийшов тому два тижні польський літак чотирьох бузьків, заловлених у Галичині. Ходило про дослід, чи бузьки залишаться в новім краю, чи вернуться. Не минули два тижні і один бузько вернувся до рідного села Бутин жовківського повіту. Простір 3.000 км. пролетів у 12 днях, значить, зі швидкістю 250 км. денно. Бузько почав негайно кормити свої молоді у гнізді. Про інших трьох бузьків покищо нічого не чувати.

— **Львівська хроніка.** Поліційно-санітарна комісія перевела в багатьох кавярнях, цукорнях і ресторанах контролю й укарала кілька осіб за нечистоту. Інша комісія укарала кількадесять торговельних фірм за те, що не вивісили цін своїх товарів. — В потопі біля господарської школи при вул. Сконківській знайшли тіло коло 40-літної жінки, бідно вбраної, мабуть умово недужої.

— **Краєва хроніка.** В Полянці під Львовом побилися на весіллі парубки, з яких Василя Кутного пробито ножем на смерть. — В Мальчичах пов. Городок поліцай стріляв до селянина, що пасучи коні в чужій конюшині, почав перед ним утікати. Куля вбила одного коня. — Як подає польська преса, в Любіни арештували власника віллі „Галінка" Осипа Барана, який намовив свого помічника, щоби він забив директора живця Осипа Дунаєвського.

— **Культ Леніна ширіться.** В Самбірщині є річка, що споконвіку називалася Лінинка. Ось над тією річкою поставили міст та помістили такий напис: „Поток Леніна. Мост І. кляси, длугосьць 65 м." У честь румунського короля Карла II. названо недавно один з полків, у честь Леніна переіменовано річку Лінинку, тепер на черзі Гітлер. Всі „заприязнені" держави будуть вдоволені.

— **З Польщі.** В Татрах упав з Ледового Верху у пропасть Янкель Понч із Лодзі і вбився. В лісі під Краковом заблукався підчас вечірнього проходу ем. управитель школи Павло Божнек і згинув, упавши з 8-метрової скелі.

— **Бджоли напали на коні.** На дорозі біля Коморжа тухольського повіту рій бджіл напав на фільварковий віз, запряжений в четверо коней. Мусіли негайно закликати ветеринаря, щоб ратував пожалені коні. Всеж таки один кінь загинув.

— **Карна експедиція циганського короля.** Циганський король Януш Квек звернувся до адміністраційної влади за дозволом зорганізувати карну експедицію до Замброва та покарати бучками кількох циганів, що вкрали свиню. Був би це вчинок суперечний з циганською традицією.

— **Протипольський обеліск у Києві.** Як повідомляє совітська преса, в Києві має стануть величезний гранітовий обеліск 25 метрів заввишки на памятку відвороту польських військ із Києва в 1920. р.

— **Шаховий турнір** відбувається в Гарміш Партенкірхен (Баварія). Минулої неділі грали три мистці, Альохін, Боголюбов і Земіш рівночасно з 82 противниками. Альохін виграв із 36 партій 32, три ремісував, а одну програв, Боголюбов виграв із 30 партій 27, ремісував три. Земіш 18 партій із 24, чотири ремісував, дві програв. Є це вступ до вирішного фіналу шахових змагань між світовими мистцями.

— **Помер композитор Гершвин.** В Голівуді помер американський композитор Джордж Гершвин, родом жид, відомий своїми оперетками та іншими творами. Тому два роки видав був комічну оперу, в якій ужив українську колискову пісню „Ой ходить сон коло вікон", відому в Америці з продукцій української капелі Кошиця.

— **Що варті відпадки хліборобських продуктів.** Хеміки перетворять мільони тон відпадків хліборобських продуктів на пожиточні матерії ли для індустрії, заявив др Генрі Найт, голова державного департаменту агрікультурного бюра хемії та навозу, перед зібранням полудневої хемічної конференції. Він вказав на мільони долярів додаткового хліборобського прибутку через наукове вживання лупини з помаранч і цитрин, із зерна льну, бульби. Пояснював теж, що ціла продукція целюльози, себто матерії, з якої створені стіни ростинних клітин, з усіх фарм краю дає коло сто мільонів тон річно. Вжити все те у формі паперу, будівельних дощок, ізоляційного матеріялу, або перетворити в харчі, зілля, фарби, лякери, краски і косметики, це примарне поле на досліди, якими багато хеміків бажалоб занятись, якби мали гроші та час. Дальше він сказав, що кожний фунт зерна випродукує один до півтретя фунта билинин і лупини.

а також з льну, рижу, лускових оріхів, тощо лишаються відпади, на які фармери витратили гроші на посіяння, віддали свою працю й капітал. Старі методи з житку тих відпадів для господарської худоби та перетворювання на гній не приносять фармерові користей і тому хемічне перетворювання фармерських відпадків на продукти грошевої вартости є дуже бажане.

— **Румунські цигани не признають варшавського короля.** В Ясах відбудеться в найближчому часі циганський конгрес, на якому румунські цигани виступлять з протестом проти вибору короля циганів у Варшаві. Вони заявляють, що вибір переведено фальшиво, бо всі кандидати числом 6 належали до родини Кєєків.

— **Демократизація культу краси.** Естетичний вигляд зубів, чистота і свіжість пери — це рішаючі чинники успіху в житті приватнім і службовім. Вони становлять цінний скарб, збудовують самовпевненість. В найновіших часах журба про здорову, гарну і чисту церу перестала вже бути привілеєм тільки „класи вищої". Старання і засоби плекання цери найшли у життя найширших, мільйонових верств. Скільки журби і прикростей при безуспішних старанних спричиняють весняники, які опотворюють найгарніше лице. По довголітніх дослідах нинішня косметична розпорядливість вже багатьома препаратами, яких уживання хоронить перед весняниками, усуває опотворюючі плями, а також вепші прищі і нечистоту цери — якуй церу, дозчи її свіжість, чистоту є можливу привалу. Серед цих препаратів вибивається на перше місце вирібництва відомої в цілім світі фірми Антикар Драгич і Сія в Бельську „Крем і мило Лілія пера". Можна дістати у всіх аптиках і дрогеріях. Крем і мило „Лілія пера" повинно найтись всюди, в будуарі вибагливої пані, в торбинці уряднички, в валізочці туристки. Він дасть їм неочікуваних прислуг та вможливить без побоювань підлатися дійсно добродійних совпадних хемікалів.

З кіна

КІНО „ПАЛЯС": „12-ТИ МІСЯЧНИЙ ДІТВАК".

Давно не бачили ми передового комізка французької фільми Лісієна Бару — тому у новій фільмі „12-ти місячний дітвак", яку власне висвітлюють, а в якій він грає головну (очевидно не заголовну!) ролю, вражає, як Бару... постарівся за останніх два-три роки. Але хоча він і постарівся й „отяжів", залишився й на далі дуже добрим актором, який із кожньої ролі вміє зробити відповідний „тип". У згаданій фільмі він грає професора (на диво, цілком „нормального", не розсіяного й не анекдотичного), який дивним укладом обставин стає... батьком 12-ти місячної дитини, очевидно чужої. Гумористичні пригоди професора з дитиною в мурах жіночої школи дають багаті можливости для режисера та є джерелом здорового сміху для глядачів. 12-ти місячний дітвак, у пеленках, хоча й не знає, що він у центрі фільми, заховується перед об'єктивом фільмової камери, як рутинована зірка.

Еміграційні справи.

ЗАГОСТРЕННЯ ПРИ ВИЇЗДАХ ДО БРАЗИЛІЇ.

Бразилійський консуль у Варшаві видав повідомлення, що відтепер видаватиме візи індивідуально. Є це наслідком того, що тепер кожне в'язання в Бразилії (афідавіт) мусить бути окрема опінйоване міністерством закордонних справ у Бразилії.

Згідно з тим новим розпорядком свояки, які хотіли б вимагають спровадити до Бразилії, мусять попри сам афідавіт старатися ще про згоду міністерства закордонних справ на видачу візи. Цю згоду бразилійський консуль буде діставати безпосередньо в міністерства. Тому всі власники афідавітів повинні негайно порозумітися зі своїми родинами у Бразилії з метою вимагання згоди міністерства закордонних справ у Ріо де Жанейро на видання візи.

Вийди хліборобських родин на кольонії не будуть мати візових перепон, бо в тих справах інтервентимуть представники поодиноких кольонізаційних підприємств.

РІЛЬНИЧІ ПОСВІДКИ

Тому що часто виходять сумніви, чи емігрант, який їде на кольонії в справді селянином, згідно з законами, що обовязують у більшости імміграційних країн, Еміграційний Синдикат видав своїм відділам доручення, щоб емігранти долучували до подань на дозвіл емігрувати посвідки своєї професії. Посвідки виставлятимуть громадські уради. У посвідках подавний буде простір посіданого рільного господарства та побічне заняття, якщо його має вибаджаючий.

СВІДОЦТВА ЩІПЛЕННЯ ВІСПИ.

Аргентинський консулят подав до відома, що від дня 1. липня ц. р. усі емігранти, що виїджають до Аргентини складаючи документи з метою вимагання аргентинської візи, мусять долучити цей свідоцтво щіплення віспи. На свідоцтва видають відділи Емміграційного Синдикату спеціяльні формуляри.

Дописи.

САМБІРЩИНА.

Свята і фестини. Дня 18. ц. м. відбулося в Татарах сокальське свято і фестин в великою програмою. По богослуженні в місцевій церкві відбувався під вільним небом святочна академія. По відспіванні сокільського гимну відібрано звіт. До вправ станулоо 39 побратимів і 26 посестер, що своїми ефектовними вправами під звуки дутої оркестри з Самбора захоплювали чисельно зібрану публіку з Татар і сусідніх сіл. Татари, не одно з найкращих сіл Самбірщини, в окрузі зорганізованістю і свідомістю може бути зразком іншим селам нашого повіту. По взорушливих деклямаціях двох маленьких дівчаток і кількох пісних місцевого хору голова самбірського сокільського гнізда д-р Юліян Раб й кинув гарячими словами до дальшої праці над розбудовою сокільської організації. Тут слід згадати, що в дозволах на подібні імпрези самбірський староста з незрозумілих причин застерігається проти участи у вправах організацій зі сусідних сіл. Виконання цього застереження строго пильнує поліція, що просто забороняє вступ на площу вправ членом організацій зі сусідніх сіл. По академії відбувся фестин, що серед загальної забави, співу національних і стрілецьких пісень та танців затягнувся до пізньої ночі. — Подібне сокільське свято з фестином відбулося минулої неділі в Бикові. Крім того намічено подібні свята для інших сокільських гнізд, яких в нашому повіті є тепер діяльних 10, а других 10 в стадії основання, з чого справу 2-ох вже полагоджено. Подібні свята є підготовою до сокільського здвигу в Самборі, що проектується на осінь ц. р. — Цього самого дня в Кульчицях Шляхетських місцева кампінарська організація, що до речі є дуже малочисельна і досі не проявляла ніякої майже діяльности, уладила свято в честь гетьмана Сагайдачного. І свято і фестин пройшли з малим матеріяльним, але меншим моральним успіхом. Слід лише звернути увагу на дивні практики волосної управи в Городищі к. Самбора в справі оплат від імпрез. За згадане свято взяла чомусь вся 18 зол., хоч з рішення волосної ради, затверджене повітовим відділом, що від кожної імпрези, якщо не отемплюється білетів, належиться 5 зол. Тому контрольні органи волосної управи в Городищі повинні повчити панів секретарів волости, як слід виконувати рішення волосної ради і пов. відділу. Крім того відбувся теж цього самого дня ще фестин у Влажові з дуже багатою програмою, що його уладив місцевий кружок „Р. Ш.". Недомагала організація цього фестину. Слід було створити комітет, докладно розділити функції поміж членів цього комітету, бо уладження фестину має для села загальне значіння і не може бути монополем одної особи навіть в родинною.

Кооперативна нарада. Дня 18. ц. м. відбулася в Кульчицях Шляхетських районова нарада кооператорів і представників кружка „С. Г.". Створено організаційний комітет, у склад якого ввійшли справники довголітніх кооператив і голови кружків „С. Г.". Свято назначено на 29. серпня. Намічено теж багату програму.

Народній театр дир. Сороки обїздить під цю пору села Самбірщини. Управа театру повинна вняти зі свого репертуару все те, що не має нічого спільного з тою духовою поживою, що її село під теперішню пору так дуже прагне. Передовсім треба стерегти історичні пєси. Тоді користь буде обопільна і для села і для театру, бо матиме більшу фреквенцію і більший дохід. Мав теж згаданий театр і неприємну пригоду. І так у Грушеві підчас вистави протикомуністичної пєси „На Соловки" місцеві комунари непристойними вигуками, свистами і співом інтернаціоналу вимогливили довершення вистави. Жаль тільки, що місцева свідома молодь не була приготована на того роду дикопанний виступ комунарської голоти, бо тоді була би дала їй гідну відправу.

Санітарну інспекцію дитячих садків переводять лікарі д-р Хомин і д-р Дубойний зі Самбора. В неділю 18. ц. м. були в малій Олимпині і Городищі. Назагал санітарні відносини в дитячих садках втримані на висоті законних вимог. У дітей стан здоровля задовільний. Лікарям належиться від громадянства вдячність і признання. Головно повинні про це памятати наші селяни, що часто-густо йдуть до тих лікарів, які нічого напому громадянству не дають.

Безпомічний наліка на дорозі. Прикре явище можна було запримітити в четвер ц. м. біля села Сідого на гостинці, що веде з Дрогобича до Самбора. Самою серединою дороги, що в тому часі дуже рухлива з уваги на торг у Самборі — посувався молодий мужчина без ніг і без милиць, послугуючись виключно руками і задньою частиною тіла. Всі фіри й авта мусіли його минати. Дивні рефлексії насувалися на вид цієї зовсім безпомічної людини. Невже нема ніяких суспільних організацій, що запалися би долею таких калік? Невже влада безпеки, що в інших випадках така вражлива і всюди добачує порушення публичного порядку — не добачує в цьому випадку нічого ненормального? В кожному випадку того роду явища не приносять чести ні державній владі ні державі, на якої території є такі явища, головно коли взяти, що гостинцем переїжджають теж і чужинецькі авта.

ЖОВКІВЩИНА.

Куликівщина відроджується. Куликівщина була до недавна москвофільським районом. До 1935 р. культурно-освітнього життя майже не було. Всього чотири читальні „Просвіти" проявляли дуже слабу діяльність. Нині зовсім інакше. Є там вже 12 читалень „Просвіти". Всі вони живі, діяльні. При кожній з них гуртки (хорові, театральні); діяльні теж гуртки „Молода Просвіта", а при деяких читальнях гуртки „історичні" і дівочі гуртки. Національна свідомість Куликівщини змінюється з кожним роком. Спеціяльну увагу на Куликівщину звернула в 1936 р. філія „Просвіти" у Жовкві. Втримувала для неї опремого освітнього інструктора п. Сороку Василя, який тепер є освітнім організатором на цілий жовківський повіт. Його завданням було збудити приспану рояльми Куликівщину постійними виходами читальняних виділів, закладанням при читальнях „Молодої Просвіти", творенням самоосвітніх та жіночих гуртків. За останні два роки Куликівщина змінилася основно. Нині не пізнаєш свідомий український район. Недобитки москвофільства (яке позбулося ще в самому Куликові, Новім Селі і Зіболках) без значіння. Сталося це завдяки безперервній і інтенсивній праці філії „Просвіти" в Жовкві, що пильно і дуже дбайливо звертає увагу на всі ділянки освітньо-виховної праці не занедбуючи і плекання культури рідної пісні. Дня 13. жовтня 1935 р. відбулися у Гребінцях під проводом філії районові змагання читальняних хорів Куликівщини. Взяло в ньому участь 12 хорів (268 членів). Цього року 12. ц. м. відбулися другі вчергові змагання просвітянських хорів і гуртків Куликівщини в Дорошеві Великім. Ці змагання були свідоцтвом гарности, зорганізованости та національної свідомости Куликівщини. В згаданому дні погода неспевна. Чорні хмари одна за одною пересувалися по небі, але це зовсім не спинило просвітян Куликівщини. Вони карні. Навчилися вже слухати свого проводу і в дні змагань уже в ранніх годинах з усіх сторін прибували до Дорошева. В 10-ій год. зачалася перша частина просвітянського свята. В місцевій церкві Службу Божу відправив о. сов. Мармаш зі Зашкова в асисті оо. Мельника Андрія з Гряди, д-ра Трохимчука Михайла з Гребенець. Високопатріотичну проповідь виголосив о. Мельник, який змалював прегарно історію пісні та її значіння для Церкви і для народу. Вказав на велику вагу нашої рідної української пісні. Гарячими словами везвав молодь до праці над собою для добра України. Підчас богослужіння прегарно співав хор читальні „Просвіти" в Куликові та грала дута оркестра з Підборець. Молитвою „Вже Великий Єдиний" закінчено богослуження. По богослуженні почалася академія. Хори і гуртки читалень „Просвіти" (зібрані: Куликів, Гребенці, Вартасів, Мерачі, Могиляни; Дорошів Великий, „Молода Просвіта" в Дорошева Малого і дівочий гурток з Відинова) уставилися коло гарно прибраної в зелень, освітлені напису та жовто-блакитні прапори естради. Під звуки оркестри переходили вони рівними кроками перед відпоручниками Матірнього Т-ва і філії та виходили на естраду. Збірний хор понад 200 співаків під управою п. Матвіського Мирона (повітового

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна
ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА Львів, Ринок 10.

диригента хорів Жовківщини) відспівав просвітянський гимн. Голова чит. „Просвіти“ в Дорошеві Вел. о. Ткачук Ілля відкрив академію і привітав всіх присутніх. Відпоручник Матірнього Т-ва „Просвіта“ говорив про значіння і потребу плекання рідної пісні, зокрема про велике значіння змагань просвітянських хорів та „Молодої Просвіти“. По відчитанні правильника змагань почали виступати поодинокі хори: 1) читальні „Просвіти“ в Куликові під проводом Павлі Крупника („І сватає і сміркає“; ;;Туман хвилями лягає“); 2) хор чит. в Дорошеві Вел. під проводом Краля Василя („Ой чогось ти зажурився“, „На вулиці дутка грає“), 3) хор чит. в Мервичах під проводом Мохняка Семена („Тихо Дунай воду несе“, „Гей там у Вільхівці“), 4) хор чит. у Вертасові під проводом Мороза Василя („Ой на горі васильочки“, „Ой у полі верба“), 5) хор. чит. у Могилянах під проводом Павла Крупника („Гаснуть зорі“), 6) хор чит. у Гребінцях під проводом Василя Мороза („Вилітали сизі орли“, „Гей на нашій Україні“; „Вкрайно Мати“), а далі: гурток „Молодої Просвіти“ в Дорошеві Малім виголосив збірну рецитацію „Станьмо у просвітянські лави“, 6) дівочий гурток читальні у Віднові виконав інсценізацію пісні „Накрила вічка“, в) театральний гурток читальні у Дорошеві Великім відограв сценку в 1 дії „Мова рокіи“ і г) гуртов „Молодої Просвіти“ в Дорошеві Вел. виконав ряд веж. На закінчення всі хори і гуртки зайшли на естраду, а з їх грудей юних залюбеніла пісня „Єднаймося діти України“. По десять хвилинній нараді оц-ночна комісія у складі: проф. Утрисівна, д-р Іван Ромонків, Вол. Татомир, о. Андрій Мельник і о. д-р Михайло Трохимчук — оголосила висл-д змагань. Відзначення дістали хори читалень — Перше Куликів, друге Гребенці, третє Мервичі. Признання — перше театральний гурток у Дорошеві Вел. за виконання інсценізації, друге „Молода Просвіта“ в Дорошеві Вел. за виконання веж, третє „Дівочий гурток“ у Віднові за виконання збірної деклямації „Накрила вічка“, четверте „Молода Просвіта“ в Дорошеві Малім за виконання збірної деклямації „Станьмо у просвітянські лави“. Зокрема члени читалень „Просвіти“ у Мервичах і в Гребінцях дістали признання за прегарну українську пошту. Дуже гарно співав хор читальні Могилян. Признання не дістав тому, бо не виконав другої точки передбаченої у вимогах змагань.

Виріжнено працю диригентів: Павла Крупника, Василя Мороза і Семена Мохняка, а чит. „Просвіти“ в Дорошеві Вел. за уладження других змагань у Куликівщині. Могутнім триразовим „Слава Просвіті“ і відспіванням національного гимну закінчено офіційну частину. Згадані змагання пройшли надзвичайно вдатно, що треба у великій мірі приписати видатній чит. „Просвіти“ у Дорошеві Вел. і Вас. Сороці освіт. ньому орг. філії „Просвіти“ в Жовкві. Свято дало доказ, що Куликівщина ввійшла вже на новий, правильний, ясний шлях національного відродження і скорим кроком іде вперед. Відроблює занедбане в минулому.

Нові книжки й журнали.

MAŁY ROCZNIK STATYSTYCZNY 1937. Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego. Warszawa 1937. R. VIII. Стор. 404, ф. 16*.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкірян: каганці

з ремінці для псів в найлішим гатунку, повна величина по зол. 1.40, линви по 90 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Шкірсько-Галянтерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сабатуська 2, побіч фірми „Саламандра“. 519 25-7

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ВОРОХТА:
28. VII. Шалапут.
29. VII. Ой не ходи Грицю.
30. VII. ?
31. VII. Довбуш.

З Ворохти іде театр до Жаб. Театр ім. І. Тобілевича приняв до постановки одну з конкурсових пес п. з.: „Орленя“. Ця деса змальовує життя Гетьмана України Пилипа і його сина Григора Орлика на еміграції у Франції.

Український Молодий Театр „Заграва“ під арт. пров. В. Блавацького:

БУЧАЧ:
28. VII. Камо грядеши — II. частина.

З Бучача театр іде до Чортків, Тлустого і Заліщик.

КІНА.

АПОЛЬО: „Тітка Карла“.
АТЛЯНТІК: „Тіни минулого“, „Голівуд“.
ВАНДА: „Ада, це не лицює“, ;;Хліб наш насущний“.
ГРАЖИНА: „Чоловіки до вибору“, „Ванесса“.
ЕВРОПА: „Двоє з товпи“, „Любе дівча“.
КАСІНО: „Ніч в опері“. „Руки вверх“.
КОПЕРНИК: „Мельодія закоханих сердець“.
МАРУСЕНЬКА: неділяє.
МЕТРО: „Відень — місто моїх мрій“, ;Жінка без маски“.
МІРАЖ: „Армія Ева“.
МУЗА: „Детектив Олена Гарфільд“, „Королівство за поцілуй“.
ПАЛЯС: „12-тисячний дітвак“.
ПАКС: неділяє.
ПАН: неділяє.
РАЙ: „2 дні в раю“.
СВІТ: „Останній могікан“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Роман у Будапешті“ і ревія „Що чувати?“
ТОН: „Боротьба з двійником“.
УТІХА: „Забутий чоловік“ і ревія.
ХИМЕРА: „Американська авантура“.

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Бельгія“.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ЙОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 28. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. музика, 17.00 Камер. музика; 20.10, 21.00 Лар-музика; БІЛГОРОД 18.20 Пісні, 20.00 Російський хор; БУДАПЕШТ 14.20 Сальон. музика; 20.00, 21.00, 19.00 „Александра“ оп. Шірман; 21.50, 22.00 Циган. музика, 22.35 Форт. речіт., 23.20 Танк. музика; ВІДЕНЬ 16.05 Пісн., 17.15 Сучасна австрійська музика, 19.25, 20.00 Концерт орк., 21.10 Легка чеська музика з кварт. дударів, 21.55 Литов. пісні, 22.20, 23.00 Легка і танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. музика, 18.00 Муз. комедія, 19.00 Вес. муз. авдиція, 20.10, 21.00 Оперет. мельодії, 23.00 Танк. музика; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симфон. концерт, 22.15 Хор, 23.30 Танк. музика; МІНХЕН 16.15, 17.15, 18.00 Вес. концерт солістів, 19.00, 20.00 Вес. муз. вечір, 21.10 Романт. суїта, 22.40, 23.00 Нічний концерт; ПРАГА 14.00 Опер. арії, 20.05 Нар. пісні, 20.25, 21.00 „Зачарована ріка“ слухов. з муз.; РАДІО ПАРІ 15.45, 19.00, 19.45 Співи, реч., 17.00 Орх., 19.15 Вокаль. дуети, 20.30, 21.00, 22.00 Концерт комбатантів; РИМ 17.15 Камер. концерт, 18.15, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Коліорі“ мер. Монтанарія, 23.30 Танк. музика.

Четвер, 29. липня, 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз., 17.00 Вальси, 18.00 Оперет. мельод., 19.20 Солістка; БІЛГОРОД 18.00, 20.30, 21.00 Орх., 20.00 Нар. пісні, 21.30 Камер. муз., 22.20 Розр. муз.; БУДАПЕШТ 13.30 Орх. балалайок, 17.00 Циган. муз., 17.55, 18.00 Пісні народів, 18.35, 19.00 Орх., 21.40, 22.00 Сальон. муз., 23.15 Циган. муз.; ВІДЕНЬ 13.10 Симф. муз.; 17.30 Співи. реміт., 19.25 Легка муз., 22.20, 23.00 Розр. муз.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 16.00 Розр. конц., 18.00 Пісні й арії, 19.00 Муз. передвечір. авдиц., 22.30 Нічна муз., 23.00 Танк. муз.; КОШІЦІ 18.00 Для Заварп.; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.00, 20.40 Розр. муз., 22.10 Вокаль.-інструм. конц., 23.30 Танк. муз.; МІНХЕН 16.15 Солістка, 17.15, 17.55, 18.00 Розр. муз., 19.00, 20.00 Оперет. муз., 21.10 Літерат.-муз. авдиц.; ПРАГА 20.25 Форт. твори; РАДІО ПАРІ 16.15, 14.45, 15.45, 19.03 Співоч. реміт., 19.30 Форт. реміт., 19.45 Вокаль. конц., 20.00, 21.00 22.00 „Норимберські співаки“ — оп. Вагнера; РИМ 17.15 Танкова музика, 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Мефістофель“ — оп. Бойто.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 28. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Поль. скрипки — пл., 12.25 Сальон. орх. з Лодзі, 13.55 Розр. музика з пл., 14.45 „Про недобру дочку“ — опов., 14.55 Львів. біржа; 15.00 Плити; 15.40 Львівські біж. вістки; 15.45 Господ. вістки; 16.00 З моєї робітні — марне; 16.15 Радіове тр о; 16.45 Спогади із Щипіорної, відчит, 17.00 Концерт солістів; 17.50 „Будую власну хату“ — гутірка; 18.00 Хвилина бора студій; 18.10 Плити — франц. пісеньки, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льокаль, спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Розр. концерт, в перерві: Кутик гумору; 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Муз. слов. авдиція — літня назва; 20.45 Веч. денник; 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Конц. Шопена; 21.45 Говорена повість „Вакації“... 22.00 Танк. музика, 22.50 Остан. вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Танк. музика з пл., 24.00 Концерт орх.

Четвер, 29. липня 1937

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит; 7.00 Ран. денник; 7.10 Музика з плит; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. денник; 12.15 Плити Шпрявса; 12.25 Військ. орх. з Катовиць; 13.55 Легка музика з пл.; 14.50 Спорт. порадник; 14.55 Львів. біржа; 15.00 Плити; 15.35 Львів. біжучі вістки; 15.45 Госп. вістки; 16.00 „Турў-каду“ опов. для дітей; 16.15 Нар. шлеські пісні — хор; 16.40 В забірі — гутірка; 16.55 Ш. симф. Бетовена пл.; 17.50 Спорт. порадник; 18.00 „Життя на люказ“ гутірка, 18.10 Плити; 18.30 Загальна скринька; 18.40 Завтр. програма; 18.45 Льокаль, спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Театр уявн: „Стара казка“; 19.40 Акт. гутірка; 19.50 Спорт. вістки; 20.00 Легка і танкова музика з Вальса; в перерві 20.45 Веч. денник і Хліборов. вістки; 21.45 Говорена повість: „Вакації“; 22.00 Скрипк. рециталь; **22.30 Еспанські пісні — Евг. Зарицька;** при форт. Т. Серединський; 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комун., 23.00 Танк. музика з пл.; 24.00 Концерт орх.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 27. липня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89.33, 88.90, Долари американські 5.29.50, 5.27.00, доляри канад. 5.28.50—5.26.00. Фльорени голл. 292.42—290.70, Франки фр. 19.95—19.70, Франки швайцарські 121.80—121.00, Фунти англ. 26.38—26.22, Гульдени данц. 100.20—99.80, Корони ч. 18.50—17.50, Кор. дан. 117.74—116.90, Кор. норв. 132.38—131.60, Корони шв. 135.98—135.00, Ліри італ. 23.70—22.30, Марки фінляид. 11.68—11.20, Марки нім. 142.50 — 139.50, Шилінги австр. 99.20—98.50, Тель Авів 26.24—26.00, Марки нім. срібні 150.50 147.50

Акції.

Банк Польський 102.00. Цукор варш. 30.50, Норблін 60.00, Островедь 26.25.
Тенденція здержана.

Папери.

4 і пів проц. вавтр. 55.00. 3 поз. інв. 1 ем. 66.50, серія непотована, 3 поз. інв. 2 ем. 65.50, серія непотована, 4 прем. дол. 38.50, 4 проц. консолід. 55.75, 55.50, 55.25, 55.90, два ост. дрібні.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 27. липня.

1 кг. масла десер. бльох. без оп. 1.75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2.80 зол.
колоко . . . . . 15—16 сот.
яйця . . . . . 3.00—3.10 зол.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко здержана, на яйця зниження.

КУПНО - ПРОДАЖА

ЛЕДІВКІ Фрідлор-Лежигут зол. 40.— Реннер, Легіонів 37. 1346 1—1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МОЛОДА, чиста, скромна кухарка і господиня шукає праці до 1 або 2 осіб, в місті або на село. Зголош. до „Діла“ під „Скромна“. 1345

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

МОЛОДЕЦЬ літ 33, середнього росту, пристойний, з вищою освітою, власник купецько-промислового підприємства у Львові, шукає дружини молодої, пристойної, інтелігентної з кількатисячним придбанням. Зголош. до „Діла“ під „Вза“. 1—3

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, ревові, аркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 72-100

ЛІКАРСЬКО - ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д-РА Б. БАРАНЕЦЬКОГО у Львові, вул. Миколая 23, рік Вибликевича по причині вакацій нечинне до 24. серпня п. р. 1385 2—5

ОГОЛОШЕННЯ.

ПІТ

МІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціального певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE“ **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

Ширіть наш часопис!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, вимаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Четвер 28. липня 1937. Ч. 164

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Те, що треба вже раз знати.

(Вступна стаття.)

Войтіх Бєґанек

атентатчиком на полк. Коца.

Безпосереднім помічником був його брат.

Офіційний комунікат про хід слідства у справі атентату.

Воєнна фльота Америки пливе до Китаю.

Воєнна заграва в Китаю.

„Шириться дефетизм, дезорієнтація“...

(Дальший голос в анкеті про „нормалізацію“).

За духове здоровля дітей і молоді.

Відгомін провокаційної відозви на терені сойму.

(Заява та інтерпеляція пос. д-ра Ст. Біляка).

Страшна летунська катастрофа.

Скарб на дні моря.

ч. 164 (14.707). Львів, четвер 29. липня 1937 Oprata państwowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 228-41
Телефон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартальчно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Англія визнає завоювання Абісинії

І ПОМОЖЕ ІТАЛІЇ ЕКСПЛЬОАТУВАТИ ЦЮ КРАЇНУ?

У віденських урядових колах з великим зацікавленням слідкують за розмовами британського амбасадора з міністром Чіяном у справі визнання Англією Абісинії, як частини італійської імперії. Вони переконані, що **італійський уряд хоче дістати від Англії фінансову поміч** при експльоатації природних багатств Абісинії. Ця справа буде головним предметом теперішніх переговорів і коли її успішно розв'яжуть, **у теперішній европейській ситуації прийде зміна.** Тому, що дотепер висліди італійсько-німецької фінансової співпраці марні, а Льондон може дати Італії поважну поміч у її фінансових труднощах, **це може поважно загрозити „осі Рим—Берлін**, яку в першій мірі витворило напруження між Англією та Італією. Евентуальне заломання цієї „осі" може викликати, на думку австрійських кол поважні відгуки у середущій Европі. Теперішня ситуація спеціяльно цікавить австрійських політиків, бо Австрія зв'язана з віссю Рим—Берлін.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ЛЬОНДОНОМ І САЛЯМАНКОЮ.

Як подають з Відня, англійський представник в Анде знову навязав зірвані недавно господарські переговори з урядом ген. Франка. У Льондоні говорять, що Англія готова переговорювати з національним урядом також і в політичній площині, щоби виелімінувати впливи большевиків з Еспанії.

АНГЛІЯ ПРИЄДНУЄТЬСЯ ДО НІМЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКИХ ПРОПОЗИЦИЙ.

На понеділковому засіданні комітету неінтервенції Англія взяла сторону Німеччини й Італії у справі евакуації добровольців та визнання національного уряду. Також Франція перестала уважати вирішення справи добровольців передумовиною дискусії на тему визнання еспанських урядів комбатантами. Лише СССР затримав своє неприєднане становище.

Сунчеюан відкинув японський ультимат

І ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ

Ген. Сунчеюан відкинув ультимат японського командування та подався до димісії як голова уряду автономічних провінцій Чагар і Гопей, складаючи рівночасно всі інші свої функції. Нанкін димісії не приняв.

Японське командування ще раз загрозило Сунчеюанові карною експедицією, якщо він не забере своїх військ з Пекіну

ЯК ДІЙШЛО ДО БОЮ ПІД ПЕКІНОМ?

Агенція Домеї подає: Змоторизовані японські відділи, вислані з Фенгтай до Пекіну, щоби хоронити японців, приїхали під браму Пекіну, звану Кваньган. Командант зажадав отворити браму, згідно з порозумінням японського ген. штабу з представниками політичної ради провінції Гопей і Чагар. Але китайська сторожа не отворила брами. Почалися переговори. Вкінці китайці отворили браму і пустили до міста половину япон. відділу. Тоді китайська сторожа обстріляла розділений на двоє японський відділ зі скорострілів і гармат. Бій тривав цілу ніч.

ЯПОНСЬКА АРМІЯ ЙДЕ ВПЕРЕД.

Домеї повідомляє: Вчора вечором японці заняли Сінкун; полягло 500 китайців; чимало японців. Дві летунські ескадри почали бомбардувати околиці положені на південь і схід від Пекіну.

Як подає Райтер, японці заняли китайські касарні в Ванюан.

КИТАЙСЬКИЙ ПРОТИНАСТУП

Нанкінське міністерство закордонних справ подає, що його війська прогнали японців з Фенгтай і Лянфан. Чужинецькі кола з Тієнтсіну цього не потверджують

Німецький уряд бере у свої руки торговлю збіжжам.

Німецький міністр прохарчування наказав віддати увесь цьогорічний збір збіжжя до диспозиції урядів постачання харчів. Кожний продуцент краєвого збіжжа обовязаний віддати увесь припас збіжжа, за винятком того, яке потрібне йому для особистого вжитку; заборонено вживати збіжжа на пашу. Зате міністерство зобовязується впродовж цілого року забезпечувати хлібороба в краєву й закордонну пашу.

Вчора відбулося під проводом міністра Дарре засідання, в якому взяли участь представники всіх провінцій. Обговорювано там звязок між продукцією збіжжа й запотребуванням поживи у звязку з приростом населення.

Грізне положення в Югославії.

У Білгороді православні священники **не пустили до катедри міністра справедливости Суботіча** й кількох послів, які голосували за конкордатом, що хотіли молитися біля домовини патріярха Варнави. Православні заняли супроти міністра й послів таке вороже становище, що тільки завдяки сильній охороні не потерпіли вони фізичної шкоди. Посла Дутіча товпа поважно **побила.** Від тої хвилини ніхто з прихильників уряду не осмілюється увійти до православної катедри. Православний посол до „скупштіни", Янїч, їздить від місцевости до місцевости й виголошує протиконкордатні промови

У звязку з назначеним на четвер похороном патріярха, в столиці йдуть поважні приготування, щоб не допустити до яких кровавих бійок.

Цікаве, що кн. **Павло, др Станковіч і др** Теровіч, члени регенційної ради, **виїхали з Белграду.** Це свідчить, очевидно, про грізну ситуацію в столиці.

В політичних колах сподіються, що югославянська опозиція використає релігійну боротьбу **проти теперішнього режиму та його закордонної політики.**

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

ВЕЛИКА ПОСУХА ЗБІЛЬШУЄ НЕБЕЗПЕКУ ПОЖЕЖ. Тому обезпечіть негайно своє рухоме майно, а зокрема пашу і збіжжя від огню у

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Те, що треба вже раз знати...

Львів, 28. липня 1937.

Кожна нація чи держава має свою етикету, на яку складається: назва, герб, національні краски, територія та чисельність. На жаль, коли йде про наш народ, то хоч усі ці елементи існують, проте наші люди необережно вводять у них нераз зайву путанницю.

Яка наша назва? Вже й на селі не стрінете дитини, яка не знала б, що вона „українець" чи „українка", а її батьківщина „Україна". Зате при писанні не тільки з поетичної ліцензії, а й „так собі" дозволяє собі дехто простягати й на національну назву фільольогічне правило милозвучности: „Вкраїна, вкраїнський". Виходить, що по-французьки можнаб писати Ukraine, Oukraine, Ucraine, Ucraïne і т. д. Чи не завелика це концесія для чужинців, яким в той спосіб не треба влекшувати пізнання нашого рідного краю й націй. Ще гірше з означуванням національних красок. Усі знають, які вони та ніхто при вивішенні прапору не помилиться. Але (спеціяльно в Галичині) дійсно мало хто скаже по правильному „жовто-блакитний" (хоч як учать нас цього большевики), лише все ще покутує бранденбурська „синьо-жовта" краска. З національним українським гербом подібна історія, як донедавна було з польським орлом, — поки цієї справи не унормували собі поляки окремим законом. Маємо враження, що не тільки багато звичайних громадян, але й чимало наших мистців булоб у клопоті, колиб їм казати вималювати тризуб без ніяких відхилень. Тризуб, що висить в домівці одної нашої поважної станової організації у Львові, є клясичним зразком, як наші мистці дозволяють собі довільно нагинати український національний герб до мистецьких напрямків та кожночасної нагоди чи химери.

Те саме торкається довільности при окреслюванні національної території. Не кажемо про „малоросів", для яких компетентне число 5-ти губерній з угоди Тимчасового Уряду з Ц. Радою (II універсал), але й про справжніх патріотів, які раді би покликуватись на статистику. Діяпазон 35—40—55 мілїонів це таки трохи за широкі межі поетичної щедрости на цифри.

Цей хаос у великій мірі походить відтіля, що ми живемо недержавним життям, що не маємо авторитетного центру, який розвязав би багато з тих питань ex catedra подібно як один міністерський декрет зліквідував би правописний хаос. Щож — навіть деякі державні народи мають такі нерозвязані питання. Коли напр. запитаєте мадяра, що він розуміє під поняттям „Мадярщина", він не зможе дати вам простої і ясної відповіди: теперішні державні кордони за вузькі, щоби вдоволити мадярів, історичні за широкі, щоби Мадярщина зуміла їх віданскати, етнографічні межі непевні, повні енклав і ексклав. Ще важче визначити етнографічні межі Німеччини, які крім шахівниці мають ще один великий питайник, а саме Австрію, якої населення хитається між німецьким собонництвом і австрійським се-

ЛІКАР-ДЕНТИСТ
Юрій Черевко
Абсольвент Стоматольогічної Академії у Варшаві
ординує в недугах зубів
і веде технічно-дентистичну робітню
в Сокалі, Костюшка 79.

паратизмом, подібно як деякі наші східні окраїни. Так само підчас польських державних свят можемо деколи побачити замість біло-червоних прапорів — червонобілі (чеські!); поляки довго не могли рішитися, чи орел має бути укоронований чи ні, зрештою ще й нині доводиться чути голоси обурення на „стилізованих" орлів. Законів про український герб і краски з часів української державности люди не тямлять і нема на них про український герб і краски з часів української статистики, яка дозволила би зясувати точний чисельний стан нації та точно визначити етнографічні межі. Висліди конскрипцій, переведених чужою адміністрацією серед відомих обставин, є дуже хиткі, крім того національний склад деяких наших земель, зокрема східніх, постійно змінюється під впливом інтенсивної примусової еміграції, найнебезпечнішої протиукраїнської зброї червоної Москви. Годі дивуватися, що в таких умовинах ми не можемо точно зясувати собі, куди йде наша східня межа. Годі дивуватися також, що населення наших східних областей загається між Україною, Росією та місцевими козацькими сепаратизмами, коли взяти під увагу, що на цих землях перехрещувались українські та московські кольонізаційні течії та що українське населення з далеких окраїн не мало змоги сконсолідуватись, коли ціла нація жила в займанщині, в якнайгірших умовинах.

Всетаки ці всі невідомі, хоча оправдані, є більше небажані ніж в якійнебудь іншій нації, державній. Нація, що не знає точно і твердо своєї території, чисельности, гербу, національних красок і т. д. може робити враження етнічної маси, нездібної до самостійного життя. Тому необхідно звернути увагу на ліквідацію цих усіх немилих білих плям.

Деякі з них усунути зовсім легко — треба лише трохи доброї волі, уваги і пошани для власної нації. Навіть людина зі скромною інтелігенцією може собі затямити, що наш прапор жовто-блакитний, а не навпаки — бо згідно з геральдичними приписами краска гербу має першенство перед краскою тла; що з тризуба не можна робити ніяких фантастичних монтажів, бо це національне знамя, не декоративний мотив; що слід писати ukrainien, бо така транскрипція найбільше принята у Франції; що ніякої „Вкраїни" нема, бо національна назва не сміє бути іграшкою в руках віршороба, який не може дати собі ради з ритмами; що взагалі те все є справи занадто поважні, щоби їх можна було змінювати згідно з чиєюнебудь фантазією.

Складні, нелегкі до розвязки питання також годі залишати на ласку долі. Не знаємо абсолютно певного числа українців — так приймім покищо умовну цифру, якнайбільше зближену до правдивої, якнайбільше прецизно обраховзну. Беручи під увагу, що праці д-ра Кубійовича найповажніше опрацьовані та найбільше спопулярізовані (енциклопедія, атляс, видання варш. Економічного Бюра, видання „Просвіти" і ін.) необхідно принятн подані ним цифри, уживаючи їх у всіх публікаціях, зокрема на чужих мовах, за винятком наукових, де треба допустити більшу свободу (44 міл. українців, з того 38 міліонів на суцільній території).

Спрецизування територіяльного поняття України вимагає деякого вкладу праці нашої науки і публіцистики. Доки не буде спопуляризована карта України з межами, дбайливо опрацьованими на основі етнографічних, географічних, лучбових, господарських і т. п. вимог, необхідно провізорично приняти умовні межі.

Передвоєнні поляки уживали кордонів польської держави з 1772. року, ми — з огляду на пересунення нашої національної території на схід — можемо брати в рахубу лише етнографічні межі. Як ми згадували, під цю пору вони не зовсім відомі, зрештою провізорично можемо опертись на працях д-ра Кубійовича, приймаючи саме його максимальну границю української етнографічної території. себто ту, яка обнимає також мішані пограничні простори. Одні з цих прогалин глибші, другі лекші, одні вимагають помочі наукового світу, для інших вистане трохи доброї волі та елементарного знання. Одиниці, які не проявляють такого зацікавлення українознавством, щоби довідатися, як ми називаємося, який наш національний прапор і т. п., ставлять не тільки собі самим прикре свідоцтво, але й роблять велику шкоду нації, яка вимагає від своїх членів, щоб вони деякі речі знали.

(гал.)

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!
МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ВАПОВА ч. 7 і 9 та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75
приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 108—7

НА ПЕДАГОГІЧНІ ТЕМИ.

За духове здоровля дітей і молоді.

(ХОВАЙМО СВОЇ КЛОПОТИ ПЕРЕД ДІТЬМИ.)

Старші з острахом стверджують, що тепершнє молоде покоління, молодь і діти, передчасно старіється, стає песимістичне, тратить охоту до життя.

Вся педагогічна література переповнена статтями про „радісну творчість молоді", про радість дитячого життя, про радісну школу. В той сам час наша молодь, наші діти часто сумують, не знають радощів життя, не хотять майже жити.

Це грізне явище. Не добре те, що наші діти не можуть жити серед вічного дитячого сміху, веселощів та споглядають з сумом на завтрішній день, на своє найближче майбуття. Тим чином готово на наших очах підрости молоде покоління оповите безнадійним песимізмом. Навіть руханка і спорт, природна фіртка для свобідного виходу молодечої енергії на ширший шлях, не можуть внести кращих, оздоровлюючих елементів у цю атмосферу безнадійности.

Де шукати причини цього лиха? Як і що радити, щоб параліжувати його погубний вплив на духовість нашої молоді і дітей?

Не вважаючи на всі офіціяльні й авторитетні запевнення, що господарська кононктура поправляється, населення має свій правдивий погляд на нашу економічну дійсність. Ми знаємо зі щоденної обсервації та власних переживань, що щоденним гостем у кожній майже інтелігентній, робітничій чи селянській родині буває недостаток та вічна журба за прожиток родини, за завтрішній день, за її майбутність.

Темою щоденних розмов, або й непорозумінь між батьками буває журба, чим обігнати найнеобхідніші видатки, чим оплатити податки, в що зодягнути та взути всю родину, чим оплатити шкільну науку? Нерідко мами обтирають гіркі сльози з цього приводу. Старші діти, що покінчили вже шкільну науку навіть у фахових школах, сидять зі заложеними руками в батьківськім домі та чекають безнадійно чогось з дня на день. Це побільшує ще журбу батьків і буває також темою розмов, жалів, сварок.

Діти чують щоденно ці розмови, бачать гяжкі клопоти своїх батьків, їх зажурені, сумні обличча. Як можуть вони виростати в дитячих радощах, переживаючи свою молодість у тяжкій атмосфері родинної журби та пригнічення настроїв? Отже не дивуймося, що наші навіть 14—15-літні діти духово старіються, попадають у песимізм та тратять охоту до життя.

Як уже сучасні умовини життя складаються так, що наше істнування мусить бути оповите журбою, то на батьків падає великий моральний обовязок закривати перед дітьми цю атмосферу журби і клопотів.

Стараймося, оскільки це лише можливе, не обговорювати наших клопотів при дітях. Намагаймося бути при дітях усе погідні та веселі. Не сердьмося на них тому тільки, що в наших головах загніздилася журба, сум і невдоволення з життя. Памятаймо, що вони ще досить мати муть часу журитися та сумувати. Нашою найбільшою журбою повинно бути змагати до того, щоб наші діти жили в щоденній атмосфері веселощів і радощів.

Діти мусять виростати в яснім і погіднім настрою духа. Вони мусять мати ясний, погідний і радісний погляд на життя. Віра в якийсь ідеал, у краще завтра, кращу будучність повинна стати змістом дитячого духового життя.

Не треба також при дітях обговорювати ріжних сумних сторінок нашого національного життя. Нехай наші діти не виростають у тому переконанні, що тому, що вони належать до українського народу, мусять бути в цілому світі громадянами другої кляси. Сучасні діти більше духово розвинені, ніж ми були в тих самих літах. Вони розуміють добре деякі суспільні проблеми, національно-політичне положення нашого народу. Реагують вони на всі права особистого, родинного й збірного народнього життя дуже живо своїми дитячими почуваннями й уявою. Ця безнастанна реакція є також причиною песимістичних настроїв нашої молоді та дітей.

Підтримуймо самі в собі віру в краще нове життя й цю віру передаваймо нашій молоді і дітям. Бо молодь і діти, що стратили віру в життя, ніколи не працюватимуть для нього, не дбатимуть про нього.

Це може стати найгрізнішою нашою національною катастрофою вже в найближчій будучині.

І. Ю.

Повстання у Курдистані.

Курди чекають на дощеву пору.

Турецьке командування стягнуло свої війська з Карсу, Ардагану й Ерзеруму і вислало їх до Каракезу, щоб удержати в послусі тамошнє курдійське населення й відтяти всяку сполуку з іранськими курдами. Ситуація в Дарсімі дальше без змін. Наступаючі від половини червня від сторони Мелятії турки дійшли до ріки Мурат, де покищо спинилися. Тепер ідуть більші бої на захід від озера Ван.

Курди рахують цього року на перемогу, бо з огляду на недалекі дощі за яких півтора місяця всяка акція більших військових груп буде цілковито неможлива. Курди покищо тримаються на своїх становищах у горах і тепер поліпшили свою військову організацію та ліпше озброїлися.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

„Шириться дефетизм дезорієнтація, відворот від політики...“

Д-Р ВОЛОДИМИР СТАРОСОЛЬСЬКИЙ ЗАБІРАЄ ГОЛОС В АНКЕТІ „ДІЛА“ НА ТЕМУ „НОРМАЛІЗАЦІЇ“.

Справа т. зв. „нормалізації“ торкається, щоправда, безпосередньо політичної тактики УНДО, як провідної української політ. партії, і через те є немов внутрішнім питанням УНДО. А проте своїми практичними наслідками і своїм засадничим політичним характером — цеж проблема польсько-українських взаємин, яка мусить цікавити й хвилювати все українське громадянство, незалежно від партійного поділу. Очевидно, що ми не могли б звертатися до таких діячів, про яких знаємо, що вони не тільки з титулу своєї приналежности до партії, неприхильної супроти УНДО, але й із особистого підходу згори ставляться тенденційно до всього, що торкається УНДО. А проте ми вважали за можливе звернутися до такого діяча, як д-р Володимир Старосольський, який має свою поважну позицію в історії українських визвольних змагань, зокрема в історії творення Легіону Українських Січових Стрільців, в українській науці та всьому громадянському житті, та який крім того відомий віддавна саме, як прихильник польсько-українського порозуміння. Пригадуємо при цьому, що УСДП, до якої належить д-р В. Старосольський, перша вступила на шлях практичної реалізації цього порозуміння і до нині втримує з ППС дуже тісні звязки на терені професійних організацій, — на що, зрештою, маємо свій окремий погляд. В усякому разі голос такого поважного діяча тому цікавий, що він виказує, як на нинішні відносини дивляться ті інші, неундівські, кола, що засадничо ставляться прихильно до проблеми польсько-українського замирення. Ясна річ, що й голос д-ра В. Старосольського йде на його виключний рахунок, зокрема його погляди на евент. ролю УСДП.

Від найближчого неділького числа будемо знову друкувати низку голосів з краю. Нинішній голос — шостий з черги (гл. „Діло“ чч. 150, 152, 155 і 161). При цій нагоді пригадуємо питання нашої анкети:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка існує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться дальші політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?“

Редакція.

Поставлені Вами питання формально дуже конкретні. В дійсности вони містять в собі багато дуже глибоких, складних і важких проблем і то проблем не тільки тактичного порядку. Через те відповісти на поставлені питання дилетарним анкетним стилем — завдання трудне. Відповідь вимагала би широких мотивів, для яких немає тут місця. Тільки з такими застереженнями (рівночасно оправданням), підкреслюючи брак змоги дати відповідь вичерпуючу, висловлюю такі думки:

1. Предмет анкети, це політична лінія УНДО-ня, отже одної тільки партії, але партії найсильнішої і в звязку з цим репрезентативної.

Ви пишете про основу „національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому“ і очевидно маєте на думці політику УНДО-ня. Не може бути сумніву, що основою тієї зміни є повний „політичний імпас“. На терені інтернаціональному він проявився формально здачею усіх позицій супроти „Ліги Націй“, меншинових міжнародніх організацій, тощо. На терені Польської Республики не висунено у звязку зі „зміною тактики“ ні одного домагання, що мало би **політичний** характер. Ті домагання, які поставлено та яких майбутнє задоволення лянсовано як успіх, як зміну курсу політики уряду супроти українців, в ніякому разі не були і не могли бути визнані за дійсно **політичні постулати українців.** Саме зі становища „реальної“ та „угодової“ політики (тільки з такого становища можна розглядати справу) і справа термінології і справа Народнього Дому не могли бути предметом політичних переговорів у звязку зі „зміною нац.-політичної тактики“. Ця розвязка (розуміється, не така, яка дійсно мала місце) мусіла би бути конечним і самозрозумілим **наслідком** зміни взаємин поміж обома сторонами. В ніякому разі не може сама тільки розвязка цих двох справ означати засадничої зміни відношення польської сторони до української. Видвигнення цих власне справ як домагання з українського боку, звязаного із засадничою зміною „нац.-політичної тактики“, це не що інше, як повний „політичний імпас“.

2) Природним і конечним наслідком тієї політики імпасу було „капітіс деміпуціо“ — обезвартіснення — українського питання в Польщі, його деградація як великої та серіозної політичної проблеми. Для польської сторони українське питання перестало існувати. Проречистим доказом цього є з формального боку ті енунціяції та заяви програмового порядку, які за два останні роки ми чули з уст керманичів правлячої в Польщі групи. Яке мале місце, навіть порівнюючи з попередніми роками, займала в цих енунціяціях українська справа і як дуже змінився на її шкоду спосіб підходу до неї! Матеріяльним же доказом деградації є усе те, про що стільки пишеться або пробується писати в українській пресі.

До загострення ситуації причинилася немало також внутрішня політична боротьба серед польського громадянства. Для груп, які ставляться вороже до теперішнього режіму, стала сама вістка про „нормалізацію“ (що означає це слово?) агітаційним засобом у боротьбі проти уряду. У звязку з цим скріпилася впродовж 2-х останніх літ українофобська акція в польському громадянстві. Польська сторона стала психічно і своїм розумінням ситуації менше схильна йти у відношенні до українців на якінебудь уступки, ніж була раньше, перед „зміною української політ. тактики“. Навіть ті домагання українців, що їх раньше поляки вважали за природні, сьогодні стали в очах великої більшости польського суспільства чимось „нечуваним“ і просто революційним.

3. Треба писати не про наслідки „нормалізації“ у внутрішніх українських справах. Хоч яке те слово загадкове, то можна розуміти під „нормалізацією“ тільки зовнішню, правно-політичну ситуацію, яка склалася у звязку зі „зміною української політ. тактики“. Вплив тієї ситуації на внутрішні українські справи є тільки посередній. Безпосередній вплив на ті справи має не „нормалізація“, тільки сама „зміна української політичної тактики“. Цей вплив є відємний. Шириться дефетизм, дезорієнтація, відворот від політики. Це явища очевидно переходові, але вони небезпечніші, ніж повинні бути через те, що серед молодого українського покоління в Польщі панує і без того аполітичний настрій. (Це теж одна з проблем, які вимагають окремого обговорення).

4. В історії українських політичних змагань на західних землях находжу аналогію між „зміною політичної тактики“ перед 2 роками і тим, що прийшло після зриву 1848 р. І тоді прийшов

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 22

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

Актори, що виступали перед „шановною“ публикою, мали тільки одну думку: щоб приподобатися головачам, щоб звернути на себе ласкаву їх увагу, а може вдасться дістати скреслення хочби одного року важкої неволі!

Дарма, у хвилині, коли тряслися від добродушного сміху черева тих, що „нагородили нас Соловками“, справа була вже перерішена, листа підписана, доля присуджена.

Скільки розбитих надій, скільки розчарувань!

А коли корабель відвозив комісію на сушу, в неодній келії, в неодній „роті“ повтаряли півголосом зачутий зі сцени спів:

„Посідіте здесь годочкоф трі іль пять
Будетє з васторгом вспомінать...“

Ми співали сміялися... крізь сльози; в цих словах звучала безсила лють невільника, якому пан велів бавитись.

ПОШЕСТЬ ТИФУ.

Кожного дня корабель „Гліб Бокій“ тягнув величезний байдак, названий від імени відомої німецької комуністки „Кляра Цеткін“. Щоденно прибували зі суходолу щораз нові партії арештантів. Щоденно на чердаку і під чердаком „Гліба“ і „Кляри“ сотні нових вязнів їхали по свою страшну долю.

Це нові когорти засуджених на загладу поволи всякали в ріжні філії табору на соловецькім острові. Та заки переведуть відповідний розподіл, мусіли вони відбувати кварантанну в центрі соловецького життя в Кремлі, або десь близько. Призначена на ту ціль 13 компанія, яка містилася в мурах давньої Преображенської церкви, вже була перелюднена, бо числила більше, як 1000 осіб. Люди спали на причах, під причами, де вдалося, як то кажуть, немов селедці в бочці. Нових засланців почали примітивувати в порожніх стайнях і хлівах „Сельхозу“ (хліборобського господарства). Там у гною, вогкости, на смердячій соломі, в неменшій тісноті лежали поруч себе злодюга і професор, хлібороб і б. вельможа царських часів. Воші покривали масами тіла тих винужденілих постатей.

В осени 1929 р. одного дня розійшлася поголоска, яку передавали собі шепотом з уст до уст, бо покищо голосно про те не вільно було говорити, що у стайнях „Сельхозу“ були випадки пятнистого тифу. Небавом у соловецькім шпиталі настало перелюднення. Під провізоричні шпиталі заняли інші льокалі. Кілька тижнів пізніше зачинили театр і салю та фоє заповнили тапчани з недужими. Небавом стримали роботи на підприємствах, що збирали більший гурт робітників. Згодом заборонили переходити зі сотні до сотні. Келію, в якій хтось занедужав, по перенесенню недужого до шпиталю, замикали на ключ і всі її мешканці відбували таким чином двотижневу кварантанну. Обіди приносив із кухні дижурний.

Стримали привіз нових партій вязнів із суші.

„Братскія магіли“ на цвинтарі вже давно не могли помістити такого обильного жнива смерти. В недалекім лісі копали ями, до яких щоденно кидали по кількадесять трупів. На щастя настали морози й перешкодили гниттю тіл. У пивницях шпиталя лежали копиці викидуваних щоденно зі шпитальних саль трупів, чекаючи своєї черги у похороні. Мерцям вішали на шиї деревляні таблички з іменем і назвищем. Одначе швидко закинули цей спосіб ведення евіденції небіжчиків і санітет, змочивши живіт трупа вогкою шматою, виписував на тілі назвище хемічним олівцем. Санітети також западали на тиф і вмирали нарівні з іншими. Санітетів вербували з охотників, приманюючи добрими умовинами.

Пошесть поширилась на цілий острів, з філій, які під санітарним оглядом були в ще гірших санітарних умовинах ніж Кремль, доходи-

був „політичний імпас" і тоді (як тепер) була спроба зв'язатися із світовою реакцією. Тільки я думаю, що в умовинах сучасности нам не погрожує такий довгий період „пропащого часу", як тоді і його наслідки не будуть такі, як тоді.

5. Найближче майбутнє не буде райдужне. Завдання трудні.

На порядку дня стоїть справа демократії, справа демократизації суспільства і демократизація політики. (Це знову окрема проблема). Не тільки як соціял-демократ із виключно партійного становища я жалую, що в нас соц.-дем. партія слаба. Хоча би тільки в ролі опозиції вона могла би у великій мірі помогти розв'язати практично ті завдання, що їх ставить перед українським суспільством теперішня доба.

Львів, 24. червня 1937.

Д-р Володимир Старосольський.

Моя подорож довкола землі в одному дні

або що я бачив на паризькій світовій виставі.

(Продовження.)

XVI

В 150-ТІ РОКОВИНИ ВІДКРИТТЯ АВСТРАЛІЇ.

(Павільон Австралії).

Приїздимо до Сідней, столиці Австралії, в часі великого національного свята 150-их роковин відкриття того континенту. Австралія є мабуть найдавнішим суходолом у світі, але ввійшла у великобританську цивілізацію щойно 150 років тому. Відважні англійські моряки, капітан Кук (1770 р.) і капітан Артур Філіп (26. січня 1788 р.) встромили там гордий прапор Альбіону розмірно недавно, як на прастару англій. культуру та історію таких позаевропейських частин світа, як Африка чи Азія.

Теплі підсоння, підземні багацтва (вуголь, золото, олово, срібло) плодовита земля та впертість і організаційні здібности англьосаксонців зробили із того тоді ще дикого краю — білий і суто-европейський світ. Яка жахлива різниця між тим чорним дикуном на світлині, що прикрашує стіни австральського дому, і тою австральською красунею-бльондинкою, що вправді з англійськими нагодосами, але зрештою доброю французькою мовою припрошує купувати перстені із опалем чи різнобарвні метелики. Австральський павільон збудований у виді кола, покритий скляним дахом, крізь який пробивається зелене світло.

„Хочете оминути зиму, то їдьте до Австралії" — взивають різні реклями — „усі спорти до ваших послуг, кораблі чи літаки завезуть вас туди, а у нас так дешево, добре і спокійно".

XVII.

МИ ЗНОВУ ЗАТУЖИЛИ ЗА ДЖУНГЛЯМИ.

Південно-Африканська Унія.

Континенти, океани, моря і гори не є для нас ніякою перешкодою. Ми забажали оглянути англійську Африку, почути знову рев лева, тигра і рікоцероса, та купатися у воді разом з крокодилями.

Заїхали ми до типового англійського „омстіду", у ферму в кольонії Кап. Це менше-більше европейський дім покритий якоюсь соломою, у якому представлені краєвиди південно-африканської унії.

Ах, шановні читачки, якби ви побачили, яка є ріжниця між негарним африканським струсем, а тим гарним із струсених пер віялом, яким ходитесь підчас карнавалу на балевій салі!

Жінки і мужчини цієї кольонії — чорні, як вуголь і бриджі (бодай для нас европейців) та мешкають в дуже примітивних колибах, хоч повно золота в краю. Служба павільону англійська, а цілий дім має ту питому і дуже симпатичну атмосферу, яку можна знайти тільки в англійському окруженні.

XVIII.

НАРАДЖУЄМОСЬ, КУДИ ІХАТИ ДАЛЬШЕ.

Страйки у Франції. Злучені Держави відмовляють нам віздової візи. Їдемо до Південної Америки.

Ми хотіли дещо вкоротити нашу блуканину по світі і вертатись до Франції, але вичитали в закордонних газетах, що у Франції відбуваються завзяті вуличні бої і ми здалека подивляли відвагу папського делегата Кардинала Пачелія, що відважився їхати в країну, в якій володіє юдео-масонсько-комуністичний уряд (на жаль, так уявляють собі сучасну Францію і деякі наші земляки в старому краю, ті, які Франції ніколи не бачили та підходять до неї дуже невідповідними галицькими критеріями). Злуч. Держави Півн. Америки не дали нам візи, бо на дверах павільону був ще напис „ферне" — „замкнене". І так опинилися ми аж у південній Америці:

у Венецуелі.

Павільон збудований в еспанському стилі, він чотирокутний, полученій верандами та з великим подвірям посередині. Якщо пані, що заняті в тім павільоні, це венецуелянки, то вони надзвичайно гарний тип: чепурні чорнявки з великими очима. Край дуже багатий в нафту (головний експортер у світі), а документація і експонати показують нам ще і золоті поклади, велитенські праліси, продукцію кави і какао. Ми ще скочимо на коротку хвилину до

павільону Бразилії,

що збудований із мармору та інших дорогих будівельних матеріялів. При вході побіч головних сходів бачимо дві алегорії: одна представляє природні багацтва Бразилії, а друга історію краю: від часів як був він кольонією езуітів, крізь часи бразилійської імперії, аж до нинішніх хмародерів.

Усі меблі і вивінування палати, окраси, тощо — походять із Бразилії. Бразилійська кераміка наслідує дуже точно бронз і дерево, бачимо теж гарні краєвиди та величаву панораму Ріо-де-Джанейро.

Але ми рішили кинути ці давні краї еспанських конкістадорів та вернутись до Европи через Еспанію.

XIX.

В ПАВІЛЬОНІ ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ.

Це зовсім ще пустий національний, чи пак інтернаціональний дім червоної Еспанії. Крізь зачинені двері бачимо тільки якийсь кубістичний образ, де вирисуваний еспанський бик і тореадор в червоною плахтою.

Павільон пустий і не дає теми до описів, викликуючи тільки сумні рефлексії про долю того великого народу з такою старою і багатою культурою, з таким малярством і літературою, — народу, що мав колись державу, в якій сонце не сходило й не заходило, та який тепер міг би виставити на світовій виставі хіба тільки руїни архітектонічних скарбів та знижки братовбивчої борні.

(Далі буде).

Юрій Студинський.

Великий вибір! Ковдри — матерацн, новні шлюбні виправи. Капи — фірзинки, ПОДУШКИ з ПІРЯ Ціннини даром і оплачені

Антін Петрушевський (давніше Коравельницька ч. 6).

тепер тільки **Львів, вул. Галицька ч. 20.** **Тел. 213-33.**

Ціни фабричні!

Ріжні несподіванки Сталіна для Европи.

Французька преса не перестає писати про події в СССР. Візиту совітського амбасадора Юренєва коментують як важливу подію, що може мати для Европи ріжні несподіванки.

Один французький часопис пише, що як довго Сталін буде переконаний, що Франція та Англія доволі сильні, щоб обмежити свободу рухів Німеччини, СССР не змінить своєї політики супроти Франції. Одначе якщо Сталін дійде до переконання, що обі ці держави підуть на уступки Гітлерові на Сході Европи, перший простягне руку Німеччині і віддасть їй всі необхідні сирівці.

ли до нас вісти про неймовірні розміри катастрофи. Плавба скінчилася. Лід скував море на пів року.

Почали вживати радикальних засобів. Цілі сотні викидали по черзі з усіми річами і з причавми на сніг. Шурували причі, парили їх кипятком. Дезинфекували й мили келії. Завели примусове стриження вязнів на цілому тілі. У лазні почали видавати чисте урядове білля. Зорганізовано т. зв. „санітарні трійки", які ревідували сотні під санітарним оглядом і, коли викрили в якогось вязня воші, цілу сотню без звичайної черги гнали до лазні, а убрання відсилали до дезинфекції.

Вкінці в лютім чергового року, пошесть тифу зменшивши на половину число мешканців Соловок, почала зменшатися, аж на весну зовсім устала.

КОМІСІЯ З МОСКВИ.

Вже прилетіли меви — вістуни весни і своїм криком наповнювали воздух, але море довкола нашого острову стояло ще сковане ледом.

Одначе теплий подих Гольфштрому посував чимраз більше і ближче темний пояс води, вільний уже від леду. Темна смуга зближалася з кожним днем, а з нею в наших серцях будилася радість швидкого навязання комунікації зі світом. Знову поплинуть до нас кораблі з Кіємі, найближчої пристані на протилежнім березі, знову побачимо нових товаришів неволі, знову почнуть приїздити свояки, щоб дістати кількаденне побачення зі своїми близькими-вязнями.

Побачення були подвійні: „на общих основаніях" (на загальних підставах), коли свояки, що приїздили на Соловки, мусіли замешкувати у призначенім на те домику і бачитися з вязнями тільки раз денно 2 години у присутности представників адміністрації; були теж „особисті" побачення, коли вязневі позволяли 7—14 днів мешкати спільно з приїжими і перебувати з ними ввесь вільний час без обмежень. Цього роду побачення давали з трудом, треба було відзначитися непорочною поведінкою і мати добру опінію влади. Ті, що не могли числити на побачення зі своїми близькими, тішилися надією, що діставатимуть у літі харчеві посилки. Вкінці ті, що взагалі нічого на приміті не мали, тішилися близьким літом, як тільки може тішитися людина на далекій півночі, де зима тривае доброго пів року.

Вкінці верства леду під цілющими промінями сонця стонкла до тієї міри, що ламач леду „Нева" зміг уже промостити дорогу кораблеві „Гліб Бокій", який виплив у першу подорож.

В останніх днях травня, як кожного року почалася плавба.

Першим кораблем, що приплив на Соловки приїхала якась таємнича комісія з Москви. Люди оповідали собі чуда. Говорили, що комісія (складалася вона з 5 осіб) негайно по приїзді пішла до вязничних відділів, де випитувала вязнів про умовини в таборі, про санітарний стан давніше й тепер, про кари, що їх уживали за невиконання праці і таке інше. З наказу комісії, підчас тих розмов, не було представників адміністрації.

Небавом почали оповідати собі про ще більші дива. Говорили, що арештовано багато представників адміністрації з поміж вязнів, говорили, що арештовано навіть і вільних, крім цього говорили, що арештували самого начальника табору Зарина.

Так було справді. Арештували тоді кількасот осіб. Обвинувачували їх у викривлюванні совітської політики та в недбальстві.

Майже половину арештованих (здебільша з поміж вязнів) розстріляли, інших — вільних заслали на час 5—10 літ до ріжних концентраційних таборів. Начальника табору Зарина вислали на 10 літ до одного з таборів.

Це було в 1930 р.

(Далі буде).

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Пастеризоване чи сире молоко?

В радіовій авдиції, виголошеній 7. травня ц. р. п. н. „Перегляд закордонної рільничої преси", було між іншим подано, що деякі лікарі Льондону знову підняли голос у пресі в обороні споживання сирого (непастеризованого) молока.

Своє становище мотивують там такими, ніби науковими доказами:

1. Зараження пошесними недугами споживанням сирого молока є... малоімовірне!

2. Обсервація двох груп шкільних дітей, прокормлюваних молоком сирим і пастеризованим не виказала шкідливого впливу для групи дітей, що була прокормлювана сирим молоком.

3. Пастеризація вбиває, мовляв, вітаміни і перемінює хемічний склад вапнякових і фосфорових солей та й взагалі перемінює хемічний склад молока.

Для нас, коли маємо вже спеціяльно зорганізовані кооперативні молочарні для збуту консумційного молока, справа ця не може бути зовсім байдужа.

На тему переваги вартости пастеризованого молока є велика наукова література, а не так давно появилася брошурка написана відомим польським молочним журналістом п. Т. Поповським п. н. „Млеко консумційне в сьветле бадань новочесних". Подана вище тема оброблена там з великим знанням справи, а найголовніше — дуже переконливо удокументована голосами найвизначніших фахівців з тієї ділянки.

Обмежуюся до насвітлення поданих на вступі закидів виривками з наведеної праці. Отже щодо „малоімовірности" зараження пошестю споживанням сирого молока, то читаємо в названій брошурці готову відповідь:

„В половині 19. стол. перший раз наглядно стверджено, що молоко може бути розповсюднювачем заразнів і причиною пошесних недуг."

„...Від 1881. р. до 1926. р. приготовано в Зєдинених Державах Америки 791 пошестей, що їх причиною і розповсюднювачем було — молоко." Розуміється — непастеризоване.

Американський лікар Віліямс Гутінгновн пише про пошесть паратифу:

„Пошесть поширилася через підприємство, що продукувало цертифіковане молоко (себто з обори, де корови й прислуга підлягали лікарському доглядові) — а можна при цьому сказати, що пошесні недуги ніколи не поширюються якслід спастеризованим молоком."

Дуже переконливо й авторитетно про вартість пастеризованого молока высказався на молочарському конгресі в Льондоні в 1928. р. теж і лікар льондонського діточого шпиталю „Евелін Гаспител" д-р Корі Мен. Він каже: „Множаться докази, що між іншими заходами про суспільне здоровля в добі останніх 22 років широке розповсюднення пастеризованого молока в консумції Льондону було головним чинником і причиною обмеження занедужань серед дітей, літньою бігункою і чахоткою кишок."

Згаданий уже д-р Корі Мен на основі кількалітніх обсервацій щодо відживної вартости пастеризованого молока пише: „Продовж трьох років відживляли ми дітей таким (себто пастеризованим) молоком без додатків помаранчевого соку та не зауважили відємних наслідків, що передбачували противники пастеризованого молока."

Той самий фахівець дає теж переконливу відповідь на запит, що ніби то пастеризація нівечить вітаміни, або й увесь хемічний склад молока (стор. 31): „Досвіди, що їх ведено продовж 4 років показали, що коли до звичайних страв убогих на вітаміни А, Ц і Д додано пастеризоване молоко, тоді виступав дуже додатній вислід при відживлюванні хлопців у шкільному віці. Це переконливий доказ, що сире молоко піддане пастеризації не тратить своїх вітамінових вартостей."

Обмежуючися до кількох поданих виривків закінчити їх можна словами лікаря з Уряду Гігієни м. Торонта в Канаді д-ра Чарльса Гестінґса:

„Тяжко навіть подумати, щоб думаюча людина при сьогоднішньому рівні знання хотіла компромітувати своє добре імя видвиганням доказів проти науково одобреної пастеризації.

Ю. С.

Магнетизм, таємна сила організму.

Серед численних природолічничих метод, одно з найвидатніших місць займає магнетизм. Лікування магнетизмом знали вже в старинних часах. Його прихильники кажуть, що таке лікування полягає на використанні сил, що дрімають у людині високорозвиненій фізично й головно умово. Історія старинного Єгипту знає лікаря Тотембі, котрий лікував хорих магнетизмом; його сучасники назвали його „паном своєї волі й міністром своїх пальців".

Як подають приклонники магнетизму, посередником в тім лікуванні має бути ніжний флюїд, званий життевим магнетизмом або одом Райхенбаха. Цей флюїд буцімто кружляє в цілім організмі, а головно в нервах. Флюїд подібний до електричности і так само ділиться на додатній і відємний.

Правильний обіг того флюїду становить саме властиву життеву силу організму; він має побуджувати всі тканки до властивої їм чинности, він також має бути тим чинником, що дає здоровля. Цей флюїд дуже вразливий на всякі духові впливи як напр. гнів, страх, журбу й тоді його обіг в організмі відбувається неправильно, а це викликує такі хоробові прояви, як приплив та удари крови до голови, биття серця та ін.

Що таке магнетизм?

В новіших часах магнетизм староєгипетських жреців-лікарів відновив лікар д-р Месмер, звідтіль і цю методу називають часом месмеризмом. Наукові підстави магнетизму пробував положити Райхенбах, що назвав той таємний флюїд одом. Його од має належати до фізики і становити космічну силу, подібну до інших космічних сил у природі, як напр. електрика, світло. Підчас коли після Райхенбаха сам флюїд (од) є силою космічною і належить до фізики, то магнетизм означає спеціяльне пристосування тієї сили в лічництві і належить до лічництва.

Ця таємна сила має бути на думку приклонників магнетизму, в нашім чоловіці: одначе не кожний розпоряджає нею в однаковій мірі. Вона є до певної міри у деяких людей вроджена а то й одідичена — одначе можна її школити та розвивати.

Тому, що магнетизм це сила подібна до електрики чи світла, можна її, подібно як і тамті чинники, переносити на другі живі сотворіння, а то й мертві творн

Досвіди Месмера.

Месмер запримітив, що деякі люди під впливом звичайного магнетизму попадали в якийсь незвичайний стан, як сон, знечулення на біль, ріжні душевні прояви; часто недужі відзискували здоровля. Потім Месмер переконався, що подібні стани можна викликати руками, — і звідтіль внесок, що і в людськім організмі укриті подібні сили як в магнеті.

Ці сили є здогадно лучником між тілом і душею, без них булоб неможливе діяння волі на організм. Кожна наша думка викликує спеціяльні субстанції, що на думку Месмера, мають бути такі самі реальні, як дрогання світла, електрики, тепла. Цих дрогань що правда не бачимо ні не чуємо, всеж таки вони існують, так як існує напр. сила притягання магнету, якої теж не бачимо.

Телепатичний вплив думки.

Дрогання нашої магнетичної субстанції, викликані нашими думками, удільюються іншим і викликують в них подібні думки й почування. Є це т. зв. телепатичний вплив. Добрі думки викликують добрий вплив і симпатію до нас, злі будять нехіть і антипатію. З цього ясно, що лише наші думки будують нам наше майбутнє, а наша доля є виключно нашим твором.

Лікування магнетизмом.

Часто до вилічення хорого вистачають його власні життеві сили; одначе часом він не може обійтися без помочі із зовні, а тоді джерелом тих сил є магнетизм іншої, здорової духом і тілом людини. Від суггестії віжниться магнетизм тим, що коли в першій операємо силою, яка є ще в організмі хорого і яка під впливом волі має напливати в більшій кількости до хорого місця й лічити його, то в магнетизмі джерелом тієї лікувальної сили, не є виключно організм хорого, але другий чоловік — магнетизер.

З огляду на те, що магнетизування в невмілих руках моглоб принести замісць користи шкоду, месмеристи кажуть, що лікування магнетизмом треба лишити лікарям

Б. Г-й.

БЕЗХРЕБЕТНІ ДЖЕРЕЛОМ ВІТАМІНИ „Ц".

Найновіші досліди ствердили, що деякі звірята з групи безхребетних мають в органах свого тіла багато вітаміни Ц, якої брак викликує, як відомо, шкорбут, що проявляється загниванням ясел та розмякшенням шклива зубів і недугу Меллер-Барльова в дітей. Ця недуга спричинює в дітей недокрівля і ушкоджує кровоносні судини; така дитина ціла покрита малими підшкірними синяками.

Тому, що ця вітаміна находиться головно у свіжих рослинах, як капуста, шпінак, морква, помаранчі, помідори, — то ця недуга появляється головно тоді, коли нема свіжої ярини, себто зимою.

На цю недугу, викликану браком вітаміни Ц нездужав колись і наш кобзар — Шевченко, підчас свого заслання над Аральським морем, де не було свіжої поживи. Свою недугу (цингу) списав поет-мученик у своїх споминах.

Вітаміну Ц мають і безхребетні в таких органах, як печінка і полові залози, трохи менше в мясі. Тому споживання таких сирих ласощів як малжі, гомари, устриці і т. д. не є без вартости, як то донедавна думали. Їдження цих ласощів, до яких ми не привикли, дуже поширене в краях західної і полудневої Европи

З ріжних сторін.

— Всі телефонічні лінії світа дійшли до астрономічної довготи 250 мід. км. Якби всі дроти телефонів споїти в один, то ним можнаб опоясати нашу землю 5130 разів.

•

— В Льондоні (зрештою і в нас) багато людей любять подрімати по обіді. Тому один льондонський ресторатор впав на думку, щоб уставити в окремій затишній кімнаті свого локалю отомани для таких гостей. Відтоді згаданий локаль став милим місцем обіду та пообідньої дрімоти для багатьох вигідних льондонців.

•

— Один голяндський лікар відкрив, що особи, які їдять багато солодощів, мають гарніші та більш лискучі очі, ніж ті, що їдять мало солодкого. Тому той кому залежить на тім, щоб чарувати своїми очами, мусить їсти багато цукорків, чоколяд, тісточок та солодкі напої. Одначе багато осіб, головно пані, що дбають про „стрункy лінію" мають в тим великий клопіт, бо від згаданих солодощів прибуває багато товщу. Тому або гарні очі, або струнка лінія.

•

— Хто переїздив крізь Альпи, напевно був очарований могутнім сімпльонським тунелем. Його будова тревала 6 і пів року; день і ніч, на три зміни там працювало 1000 робітників.

•

— В Америці є дуже багато аматорів собак, цих найвірніших звіринних приятелів людини.

В Ню Йорку один суддя покарав шофера гривною 50 дол. за переїхання пса. Суддя — приятель звірят сказав таке: „Та кара має бути осторогою для всіх, що скалічивши тварину, яка не може просити помочі, лишають її власній долі, замісць принести їй поміч. Пес — це найліпший приятель людини, вірний аж до смерти".

•

— У Злучених Державах П. А. розійшлося 700 тис. примірників книжки Кальбертсона „Синя книжка бріджа". Ця книжка має дотепер 85 видань. З неї навчає 4000 учителів бріджа коло мілїон учеників. Це свідчить, як широко в життя нинішньої суспільности запустив корінни бридж.

•

В Парижі 51 вулиць носить назву славного письменника Віктора Гіго, 34 вулиць названо іменем Анатоля Франса, 30 — Вольтера, 26 — Золі, 17 — Руссо, 10 — Моліера. Зі славних письменників найменше вулиць „мають" Бальзак (7) і Діма (6).

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Хроніка дивовижних подій.

Один американський часопис задумав подавати до відома всі незвичайні випадки, що трапилися за рік в Америці. У цьому перегляді редакція згаданого часопису взяла під увагу тільки ті випадки, що їх можна було ствердити при допомозі свідків, судових актів, фотографічних знимок, вбож при допомозі актів асекураційних товариств, що виплачували відшкодування.

Між бобрами.

Герман Сруттер з Берді (околиці Ню Йорку) мандрував цілу ніч і врешті зайшов до самітного захисту в Аліровдейк Муитенс. Тут він заснув із перевтоми, наче вбитий. Його твердого сну не здужали йому перебити навіть бобри, що цілою громадою жили в недалекій річці. Один із бобрів умостився вигідно й безпечно біля сплячого мандрівника. Коли ж уранці мандрівник пробудився, то запримітив, що бобр відгриз йому підчас сну ногу. Одначе, на превелике щастя ця нога в мандрівника була деревляна й він міг згодом придбати нову.

Потрійне лихо.

Цікава пригода трапилася в Натана Бровна з Кароль Кавнті. Вона наче підтверджує приповідку, що всяке лихо ходить впарі з іншим.

Підчас праці в полі залізла йому тріска в ногу і він побіг додому, щоб собі там її витягнути. По дорозі наступив ногою на їдовиту гадюку й вона вкусила його в ногу.

Бровн негайно сів до авта, щоб добитись до найближчого міста, до лікаря. Та в авті по дорозі щось зіпсувалося й воно не могло далі їхати. Бровн мусів іти пішки. Вже перед домом лікаря кинулася на Бровна собака й боляче покусала його. Лікар мав потрійну роботу.

Нещасний мурин.

Те саме асекураційне товариство, що до його належав згаданий Бровн, має в своїх архівах ще більшого невдачника. Це мурин Джемс Бісон із Лемміт пр. Тенсі.

Підчас суперечки зі своєю не конче миролюбною нареченою він дістав на памятку важкий удар кинжалом.

Товариш Джемса примістив його в авті, щоб завезти його до лічниці. По дорозі авто ударилося з автобусом і геть розторощилося. Авто негайної допомоги, що його покликали до Джемса, з невідомих причин запізнилося. З важким зусиллям вирятували Бісона й перевезли до лічниці. Лікарі оглянули рану, зашили її, перевязали й за годину Бісон вийшов уже на вулицю. Та тут наїхав на нього пяний шофер і Бісон згинув на місці.

Автомобілеве колесо.

Героєм дуже незвичайного випадку був моряк Джемс Коста з Бостону. Підчас дуже сильної бурі опинився Коста на повному морю на пароплаві „Беатріче". Могутня филя змила його з чердаку. Це було рівнозначне зі смертю. Коста погодився вже був із цим, коли раптом друга, не менше могутня филя понесла його назад на чердак. Він був урятований.

Добродійка Неллі Суллявап з Мельден у стейті Месечужетс мала нагоду пересвідчитися, що автомобілеве колесо може бути небезпечне навіть на висоті другого поверху. Вона лежала саме недужа в ліжку. Знечевя з величезним гуком улетіло крізь шиби вікна до кімнати автомобілеве колесо. Хоч добродійки Суллявап воно вправді не поразило, все таки вона зімліла зі страху.

Вибух.

У місті Шпрінофільд (пр. Месешувея) випадок дуже боляче напятнував добродійку Дороту Велдфіелд.

Оця господиня натопила в печі в лазничці. Піч була старосвітська й на ній був виритий напис „Патентовано 1898. р.".

З приводу високої температури казан ексльодував. Розпалена плита впала на плечі необережної господині й випалила їй там напис „Патентовано 1898. р.".

Цвях у шлунку.

Джіованні Мартельо, мешканець східньої дільниці Ню Йорку, якось раз проковтнув цвях, що його зубами витягав з дошки. Цвях опинився в стіні шлунка і треба було операції, щоб його звідтіль забрати. Та Мартельо не хотів її, бо цей цвях приносив йому гарні прибутки. Мартельо не відчував з приводу цвяха ніяких болів. Зате цей цвях здорово відчули власники ресторанів. Мартельо ходив до гарних ресторанів, їв обід, а згодом починав кричати, що проковтнув цвяха підчас їдження. Тому, що лікарі потверджували присяву цвяха в шлунку Мартеля, власник ресторану мусів платити Мартельові високе відшкодування.

Скарб на дні моря.

В 1916. р. потонув біля Оркнейських островів на північ від Англії англійський кружляк „Гемпшір". На чердаку цього корабля був льорд Кіченер міністр війни. Під чердаком було 120.000 лібер стерлінгів в золоті. Оповідають тепер, що англійський уряд задумав витягнути з моря скарб і що це вдалося.

Золото для Росії.

У червні 1916. р. було вже ясно, що Росія (її армія була вже пропаща) потребує якого будь освіження. Було видно, що треба військо знову сформувати до бойових формацій, які не тільки малиб завдання оборонятися, але також і нападати. Треба було військових організаторів і що найголовніше — грошей. Заступники, що поїхали з тою метою до Росії, не виповнили свого завдання.

Становище Америки тоді ще не було відоме, тому треба було привести рішення цієї проблеми зі сходу. Це був плян міністра війни льорда Кіченера, мужа, що мав у военних ділах досвід. Льорд перенісся зі своєю канцелярією на чердак военного кружляка „Гемпшір", але про це ніхто не знав. Рівнож тайно на кружляк накладовано золото, а 3. червня 1916. р. кружляк випливе на широке море ніби на пробну їзду.

Так сказали моряки, щоб унеможливити зраду. Кружляк плив на північ, бо хотів причалити на північнім березі Росії.

Торпеда, чи зрадник на покладі?

Кружляк не поплив далеко. Біля Оркнейських островів могутній кружляк нагло потонув і з членів залоги корабля ніхто не вирятувався. В глибинах океану найшов кінець Кіченер і залога корабля і золото.

Тоді жалували в Англії найбільше Кіченера, що придбав для Англії Хартум (Єгипет), що здержав біля Фашоди французький наступ і тим зискав перевагу для англійців у Судані. Кіченер був начальником індійської армії, а на початку війни з полевого маршала став міністром війни.

Тепер — в добі грошевої і господарської кріси — жалує Англія найбільше золота, що тоді пропало.

Ще до цього часу не прослідженo, чи кружляк був сторпедований, як говорять англійці — або чи не був на чердаку корабля якийсь зрадник, що кинув до складу муніції міну, а сам потім утік на човні.

Але, як вже вище згадано, справа не торкається льорда Кіченера, ні таємничої катастрофи кружляка, тільки того, яким способом можна би було витягнути з моря скарб, який тепер для Англії дуже придався б.

Кружляють непровірені вістки, що скарб вже витягнули й потайки завезли до Англії.

Тайна военного корабля біля Оркнеїв.

В Англії про це ніхто не хоче нічого знати. Можна розуміти, що Англія намагається, щоб не говорилося занадто багато про те, чи має, чи не має якісь скарби. Льонд, морський уряд само собою також мовчить. Фірми, що звичайно занимаються добуванням скарбів з морського дна рівнож мовчать. Найкращі нурці Англії заприсяжені рівнож так, як державні урядовці.

А все таки публика довідалася, що на весні біля Оркнейських островів застановилося кілька военних кораблів. На покладі було багато нурців. Ці кораблі замкнули определений пояс і нікого туди не допустили. Рибацькі човни теж вернули, мовляв, пасмо небезпечне, бо там саме відбуваються маневри. Одначе старі рибалки говорять, що перед декількома місяцями тут провадили міряння і що в 1916. р. там саме потонув военний кружляк „Гемпшір".

Що оповідають в Голяндії і Данії?

В Голяндії, де є все скоро інформації про те, що діється, або що діялося на Північному Морі, кружляють вісти, що скарб з корабля був частинно добутий і тайно довезений до Англії, а до добуття останнього золота робиться велика підготова. В Данії кажуть, що був добутий увесь скарб з дна моря і знають навіть скількість: 120.000 лібер стерлінгів в золоті, а може й більше.

Скарби ловили тільки военні кораблі. А ті, що мали можливість заглянути до праці біля Оркнеїв, були взяті під присягу й їхнє минуле життя й теперішні відносини з другими були строго прослідкувані детективами.

Де лежить „Ремшпір"?

Данівці твердять, що місце катастрофи кружляка, легко віднайти. Вже скоро по війні, коли вже запанував мир, виявили, що кружляк лежав на піску, до якого все далі занурився. Але це не тривало довго, бо мабуть затоплений корабель натрапив на тверду підставу-скалу і це застановило цікавите засипання піском. Цікаво, що англійські уряди не подавали вістки, що був знайдений скарб і що був довезений до Англії. Хто знає, чи скарб не був даний до резерви, яка колись може добре придасться. Війни ніколи не переведуться, а той, що хоче воювати, мусить мати гроші.

БУРМИСТР, ЩО ВИШУКУЄ МУЖІВ.

Едмонтонський мейор-бурмистр Кларк славний уже з того, що до нього звертаються жінки й дівчата, щоб їм вишукав мужів. Тепер знов починаються звертатись до нього жінки, щоб увільнив їх від нездарних мужів, а винайшов відповідніших. І так одна 24-літня альбертійська фармерка просить мейора, щоб помір їй одержати розвід з нелюбим чоловіком та одночасно постарався для неї про іншого мужа, що не любить заглядати до чарки. При тім додає, що вона не дуже відповідна до роботи на фарі і волить мешкати у місті або містечку, що є доброю кухаркою і господинею. Як бачимо, то згадана жіночка досить собі примхувата і хотілаб ще, щоб хтось старався вдоволити її забаганкам. Найбільшою, чи пак найважнішою причиною — це те, що її не хочеться сидіти на селі і працювати а кортить до міста на легкий хліб.

ІСТОРІЯ КАВИ.

У книжці німця Гайнріха Едварда Якоба про історію кави пишеться про тяжку боротьбу, яку приходилося каві переживати, заки стала загально принятим напитком.

Проти неї насамперед виступили торговці сильних напитків, котрим кава з початку робила конкуренцію. В Льондоні раз один голяр запізвав до суду торговців кавою, кажучи, що вони спричиняють у його клієнтів дуже неприємний запах, та що юрім того вони вічно удержують по каварнях огонь у печі, що є получене з небезпекою пожару.

Раз проти льондонських каварень внесли жалобу жінки: вони нарікали перед судом, що від заведення кави, чоловіки покидають їх вечорами та йдуть до каварень, і як що так далі буде, не буде потомства.

Один прокуратор пробував закрити каварні, бо в них, як він казав, змовляються на революцію проти короля. На щастя ні революції не було, ні каварень не закрили.

ТРИ ТЕЛЕВІЗІЙНІ СТАЦІЇ.

У Римі, Міляно й Торіно заінсталювали величезні телевізійні стації, що їх урухомлення доглядав ще сам покійний Марконі. Телевізійна стація в Міляно призначена для вжитку преси. Римська й торінська стація працюватимуть головно для війська, маринарки й уряду.

ВЕСЕЛЕ.

НЕПОРОЗУМІННЯ.

— На своїм останнім місці були ви 5 літ. Чомуж ви звідти відійшли?

— Бо решту мені дарували.

ЗІ СОВІТСЬКОЇ ДІЙСНОСТИ.

— Скажіть мені, товаришу, кого по совітському закону не вільно арештувати?

— Того, що вже сидить у Г. П. У.

З польської преси.

„Розжалоблений егоїзм..."

„Газета Польска" з 28. ц. м. (ч. 207) помістила передову статтю пера свого львівського кореспондента п. н. „Журби на окраїнах", в якій автор, скритий за ініціялами С. М., розглядає постійні жалі і нарікання місцевих поляків на кривди від влади. Виписавши похвальні дитирамби про геройства поляків зі східних окраїн Польщі автор стверджує, що

цей східній „кресовец" любить нині розводитися над своєю долею, але не лише сам. Дуже йому приємно, коли інші земляки розжалоблюються над ним; апробують без застережень, а нераз з власної пильности підкреслюють та побільшують його жалоби, його комплекс упосліджения. Почитність і популярність мир. багатьох пресових органів на „окраїнах", що окружають цей комплекс дбайливою опікою, пояснюється саме тим похопним (нераз понад міру) заспокоюванням тих саме духовних предиспозицій „кресовця".

Знаменитою ілюстрацією цієї тези — пише автор — є стаття краківського „ІКЦ" з 23. ц. м. (ч. 202) п. н. „Алярмові дзвінки" того змісту, що поляк на східних окраїнах нині знеохочений і мусить здобувати на них право до побуту. Це право поляка до побуту — фантазує далі передовик з „ІКЦ" — залежить від авторитативної опінії меншинових чинників, чи даний поляк поводиться згідно з домаганнями та інтересами меншости, чи теж ні. Якщо ні — мусить покинути окраїни.

Але якщоб навіть поодинокі випадки — пише автор — були правдиві, то чи вони уповажнюють генералізувати і робити з них засаду чи пак систему, що її пристосовують до поляків на окраїнах? Якеж свідоцтво виставляють вони цим ославленим прикметам характеру „кресовця", який замість боротися і наступати, капітулює і втікає? Краще було би, замість кричати за якимись спеціяльними привілеями для польського елементу на окраїнах, звертатися з покликом, щоби поляки здійснювали ті чесноти і виволювали ту енергію, що дотепер запевняли йому виїмково почесну позицію в „обозі характеру народового".

Далі пригадує виступ одного польського суспільного діяча, який у відповідь на песимістичні висновки проф. Ромера на останнім зїзді „Заженя" оповів правду про т. зв. боротьбу за „польський стан посідання" на основі власного переживання. Він то понад 20 років щадив з родиною, щоб купити „морги".

І купив їх кількадесять на полудневому сході. Два від Лейби, три від Гриця (!), то знову пять від Шмуля, а чотири від Дмитра (!!) і т. д. Збільшував польський стан посідання, чи ні?

Тимчасом в міру того, як він скуповував „морги" окраїнні земляки щораз голосніше кричали: звідкиля має гроші? За що купує? Попросту зробили з ідеї збільшення польського стану посідання звичайне злодійство і зловживання.

Далі пригадує нарікання поляків, що підчас свят поляки мусіли їсти без омасти, бо „Маслосоюз", що опанував ринок набілом був замкнений.

Дійсно всякого автораменту сильні на язик „оборонці польщини" кричали: Поляки упосліджені, українці упривілеєні... „За позволенем: хтож то так кричить? Щож роблять від кільканацятьох років польські землевласники, селяни і годівельники, чому допустили до безконкуренційного монополю на ринку молочних переробів — енергійну, окраїнну ініціятиву українців?

Вкінці наводить ще один дрібний, але затє надто вимовний приклад якто в одному товаристві представник інтелігентної еліти, підчас дискусії куди їхати на вакації, заявив, що поїде з родиною на захід, бо там їдеться до батьківщини...

Автор доходить до висновку, що цієї психози не вилікують спеціяльні привілеї, давані полякам. Її може перемогти лише свідома і послідовна організація солідарного зусилля, що позбудеться вузького, розжалобленого егоїзму...

Цю пораду автора повинні взятямити собі всі ті поляки, що цькують на сторінках польської преси проти українців „курченем сєн стану посяданя польскосьці". Одночасно домагаються для себе спеціяльних привілеїв та відібрання тих скупих прав, що їх ще дотепер зберігли українці.

Дрогобич Львів

Консерватор

безконкуренційний засіб до консервування конфітур, соків, маринат і т. п.

Дістанете у всіх крамницях

Самобичування редакторів „Комуніста".

Основна чистка після арештувань в редакції „Комуніста" і в українськім радіо.

Большевицький щоденник у Києві „Комуніст" з 21. ц. м., навязуючи до рішення Ц. К. К. П(б)У наводить статтю московської „Правди" п. н. „Щож це — невтральність?", що обговорює відносини в редакції „Комуніст". „Правда" запевняє, що до останніх часів цілу редакційну працю виконували не большевицькі руки, що ведуть діяльність ворожі елементи — приятелі і співробітники троцькістівського шпигуна Попова, який був редактором „Комуніста" аж до хвилини арештування.

„Правда" гостро осуджує ЦК КП(б)У, що зле кермував своїм органом, хоч істнували відомі повинні сигнали про те, що там діється. В цих умовинах „Комуніст" занедбав виконати свої завдання, до важних партійних справ ставився зі сліпою політично короткозорістю. Крім того поповнював часто редакторські помилки, що мали явно контрреволюційний характер. Переплутували прізвища, фальшували фотографії і картини.

Вороги народу — пише „Комуніст" у своїй статті — давили все, не допускали на сторінки щоденника гострих політичних сигналів, не друкували, але ховали під сукно матеріяли, в яких партійні і непартійні большевики, робкори і селькори викривали троцькістівських і націоналістичних агентів, промовчували ворожі виступи в радіокомітеті. Саме завдяки цій поставі щоденника „Комуніст" міг трапитися такий безприкладний випадок у партійній практиці, що члени партійного комітету: Гершенбайн, Ненадих і Каплан фальшували партійні протоколи, щоби покрити директора видавництва і протектора ворогів народу Штока. Редакційна колегія та партійна організація промовчали цілу низку важних фактів. Не було ні згадки про звідомлення і виміну партійних документів. Не вели теж хроніки партійного будівництва. Щоденник заповідає дальшу чистку в редакційному і партійному апараті „Комуніста". Вона буде строгою наукою і пересторогою для партійних організацій і робітників преси. Нова редакційна колегія заповідає, що витягне всі висновки з минувшини і направить помилки попередньої управи.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

ГІЯКИНТ БРУНЬКА.

БУРЯ У ШКЛЯНЦІ ВОДИ.

(Настрої місяшної ночі.)

Поет почав би так:

Сиділи вони у двое при відчиненім вікні...

Пахли білі бози й розцвітались рожі в городі... Ніжними серпанками віконних занавіс ледвичутно колихав вечірній вітрець...

Останні соняшні проміння дрижали, совгаючись по віконних рямках і пестливо цілували її обуті в шовкове павутиння, ніжки...

Я почну трошечки інакше:

Сиділи вони у двое при відчиненім вікні...

Курною великоміською вулицею пересїдила магістратська поливайка і зрошуючи розпечений асфальт та запорошене каміння вулиці, збивала куряву вуличного пилу. Від змоченого асфальту йшов нудкий запах, дусив у горлі, сверлував у носі і приневолював з усіх сил здержувати нагальне чихання...

Час до часу зашуміло дискретним шарудінням по змоченій вулиці авто, десь далеко задзвонив трамвай... У якійсь підрядній кнайпі дереся на всі голоси попсований радіовий голосник...

Перед вікнами засвітив магістратський ліхтарник довгою жердкою газову ліхтарню... Її примховаті проміння дрижали, совгаючись по віконних рямках і пестливо цілували її обуті в шовкове павутиння ніжки...

І раптом її права нога торкнула гострим кінчиком черевика широкі носи його черевиків.

— Так, Богдане, важке слово, та годі, мушу рішитися... Ми мусимо розійтись...

Його крісло нетерпляче заскрипіло. Не знати, чи з жалю, чи...

Дихавичний промінчик світла плигнув крізь вікно і згас...

— Дитинко, — у сутінках кімнати шепотом загомонів його придавлений голос, — тиж уже сорокдевятий раз говориш мені ці слова цього року.

— Цим разом говорю в останне. Не відповідаємо собі вдачами.

— Думаю, що навпаки.

— Не жартуй, я рішилась по довгій надумі.

— По надумі? Лідо, ти справді думала?

— Прошу тебе без ніяких своїх дотепів. Дай мені виговоритись...

— Лідочко, на те хіба ніколи не будеш жалуватися... Ти завжди тільки говорила.

— Не будь злобний, бо покину тебе без прощання!... Не буду ні хвилинки довше задержуватись! Мої речі спаковані...

— Кудиж ти їдеш?

— До мами.

— Чи конче знову мусітиму тебе звідти привозити?

— Привозити? Ні, не ма вже повороту!... Богдане, ти не звсовуєш собі справи...

Замовкли. Тільки мережані занавіси хитались...

Крісло знову дивно заскрипіло.

— А щож я зроблю з білетами на „Вечір Моди"? — кинув він раптом знеохоченим голосом. — Я думав...

— Вечір моди?

Він кинув мовчки головою.

Вона завагалась... Не на довго.

Раптом двома вужами обвились пахучі коновалею руки довкола його шиї. Лестилась мов розпещена кітка. Уста шукали його уст.

— Скажи, — просила теплим шепотом — скажи, який ти мені костюм вибрав?... Ох, напевно!.. Скажи, не можу видержати з нетерпячки...

— Ніякий. Після цього, що ти мені сказала...

— Що сказала? — дивувалась вона, закопиливши, гей розніжнена дитина, суниці своїх уст. І, скочивши прожогом із колін, перекрутила контакт.

Яскраве світло залило кімнату.

— Що я сказала? Ти мабуть знову заснув при світлі місяця. Ось глянь! — і розсунувши серпанки занавіс, показала опецькуватий кружок місяця, що саме викотився ізза старого розхрістаного каштану. — Що сказала? Я ввійшла до кімнати, засвітила світло, а ти мені про „Вечір Моди"... Тобі щось снилося...

— Так. мабуть сорок девятий раз цього року...

— — — — — — — — — — —

І знову не пахли білі бози, не розцвітались рожі, тільки крізь вікно йшов холодний струм вечірнього воздуху, що по цілоденній задусі розпеченого асфальту кращими пахощами здавався від фіялок і білих бозів.

Вітер знову ледвичутно колихав серпанками... Крізь відхилені серпанки ховзались по віконних рямках цікаві місячні смуги до привітної теміні кімнати, настирливо шукаючи своїми цілунками обуті в павутинні шовки лякеровані черевички.

Та на перешкоді стояв тепер кругловосий червоний мужеський черевик

Войтіх Беганек атентатчиком на полк. Коца.

Офіційний комунікат.

ПАТ оголосив такий офіційний комунікат:

Бомбовий атентат на полк. Адама Коца виконав Войтіх Беганек, мешканець села Ружополе пов. Кротошин, людина з кримінальною минувшиною. Войтіх Беганек приїхав до Варшави звідтіля до Сьвідрів Малих, де при закопуванні бомби під віздовою брамою віллі полк. Коца згинув від вибуху. Сила вибуху бомби відкинула змасакроване тіло Войтіха Беганка на кількадесять метрів від місця вибуху. Разом з Войтіхом Беганком брав участь в атентаті його брат Ян Беганек, якого з доручення слідчого судді арештували чергового дня по атентаті. При атентатчикові знайшли військову книжечку на імя Войтіха Беганка. Тотожність особи справдили й устійнили.

Слідство ввійшло у фазу подрібних і всесторонніх розслідів доказового матеріялу і вимагає низки чинностей, щоб устійнити всі умовини, що почередили виконання атентату.

Заки зужнете свої ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Гродзіцьких 1. І. п.
Тел. 292-15. П. К. О. 506-778.

Воєнна заграва на Далекому Сході.

ПЕРШІ УСПІХИ ЯПОНЦІВ.

ТОКІО, 28. 7. ПАТ. В ранішних годинах японські війська повели операції проти головної кватири 29-ої китайської армії в Сію-Ані і Нан Юані (передмістя Пекіну). В наступі японських військ помагали літаки, що вилетіли з летовища під Тієнтсіном і не зважаючи на страшну бурю співпрацювали з успіхом у наступі піхоти та артилерії.

Японські війська заняли Нан-Юан і заатакували також 37-му дивізію китайської піхоти у Гсу-Котіен 20 км. на північ від Пекіну. Китайці втратили 500 осіб. Японський військовий телеграф між Тієнтсіном і Пекіном перетяли китай. війська.

ЕНТУЗІЯЗМ МІЖ КИТАЙЦЯМИ ПІСЛЯ ПЕРШИХ ПЕРЕМОГ.

ШАНГТАЙ, 28. 7. ПАТ. **Китайські війська здобули Фенг-Тай і Лянг-Фанг. Ця вістка про перемогу розійшлася вмить при допомозі радіо і надзвичайних видань та викликала великий ентузіязм між китайцями.** Робітники покинули працю і вийшли на вулиці. Маніфестації припинили взагалі рух на вулицях.

По тригодинній боротьбі китайці заняли летовище в Шао-Ка-Шун на північ від Пекіну і забрали 7 літаків.

БОЇ В ПЕКІНІ.

ТОКІО, 28. 7. ПАТ. Підчас боротьби в Пекіні китайські вояки обстріляли американських моряків недалеко посольської дільниці міста. Два американські моряки ранені. Японські джерела не потверджують вістку про здобуття Фенг-Тай і Лянг-Фанг китайцями. **Японці задумують висадити в повітря брами Пекіну.**

КИТАЙСЬКИЙ УЛЬТИМАТ.

Китайська преса повідомляє, що **ген. Сунгчеюан на приказ марш. Чангкайшека доручив команді японських військ ультимат з домаганням забрати до 48-ох годин японські війська з провінції Гопей. 29-та китайська армія при підтримці 9-ох літаків заняла Тунгчао, столицю автономічного уряду Гопей**

ВТРАТИ ЯПОНЦІВ.

ТОКІО, 28. 7. ПАТ. Міністерство війни комунікує, що японські втрати від 7. до 27. липня ц. р. такі: **42 убитих і 113 ранених,** з того 17 старшин, 23 підстаршин і 115 вояків. Крім того 20 японських цивільних громадян убитих і ранених.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

Воєнна фльота Америки плине до Китаю.

МОСКВА, 28. 7. ПАТ. ТАСС повідомляє: **ДО ВЛАДИВОСТОКУ ПРИПЛИЛА ЕСКАДРА ВОЄННОЇ ФЛЬОТИ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ У СКЛАДІ ОДНОГО КРУЖЛЯКА І 4-Х КОНТРТОРПЕДОВЦІВ. НА СТРІЧУ АМЕРИКАНСЬКОЇ МАРИНАРКИ ВИЇХАВ НА МОРЕ СОВІТСЬКИЙ КОНТРТОРПЕДОВЕЦЬ З ПРЕДСТАВНИКАМИ КОМАНДИ СОВІТСЬКОЇ МАРИНАРКИ.**

Відгомін провокаційної відозви на терені сойму.

У справі відомої провокаційної відозви, нібито підписаної Українською Парляментарною Репрезентацією та Українським Національно-Демократичним Обединанням, яка була в дні 23. липня ц. р. предметом інтерпеляції в соймі посла Жиборського, зложив на вчорашньому засіданні сойму посол д-р Степан Біляк іменем У. П. Р. заяву, в якій на вступі навів ще раз здогадний зміст тієї таємничої відозви. Після того сказав таке:

„Зміст тієї відозви має наглядно провокаційний характер, про що повинен був знати пан інтерпелянт, який зрештою міг у справі тієї відозви поінформуватися у компетентних чинників, хочби у п. директора політичного департаменту міністерства внутрішніх справ, а також у товаришів-послів з Української Парляментарної Репрезентації. Одначе пан інтерпелянт цього не зробив.

Тому в імені Української Парляментарної Репрезентації заявляю, що зміст наведеної в інтерпеляції відозви є цілковито видуманий, що подібної відозви ані УНДО, ані УПР. не підписували і не могли підписати, бо дотеперішня діяльність, рішення та заяви УПР та УНДО доказують, що вони протиставляться терористичній акції."

Тому, що заява, зложена на пленарному засіданні сойму, згідно зі соймовим регуляміном не могла обіймати повного насвітлення характеру відозви та її авторів, посол д-р Степан Біляк вніс незалежно від тієї заяви окрему інтерпеляцію до п. преміера, в якій вказує на провокаційний характер відозви і домагається перевести слідство, хто є дійсним її автором, тим більше, що очевидною ціллю тієї відозви було підбурити опінію польського громадянства проти українського народу.

Серед польських послів існує загальний погляд, що пос. Жиборський дав себе щонай-, ниже надути якійсь таємній руці.

—o—

СТРАШНА ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА. СМЕРТЬ 14 ОСІБ.

БРЮСЕЛЬ, 28. 7. ПАТ. Нині рано недалеко м. Галь на полудне від Брюссель упав на землю пасажирський літак, що курсує на шляху Ротердам—Брюсель—Париж. Літак належав до голяндської летунської лінії. Літак зовсім знищений. **У вогні згинуло 10 пасажирів і 4 особи з залоги.**

ВЕЛИКЕ СВЯТО ЄГИПТУ.

КАЇРО, 28. 7. ПАТ. В четвер 29. ц. м. египетський король Фарук вступає урядово на трон. Король Фарук уродився 1920 р. Єгипетська конституція устійнює королівську повнолітність на 18 місячних років, що їх король Фарук кінчить 29. липня

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

Чи це правда?

Чи справді гр.-кат. приходство в Криниці переходить в чужі руки?

Дійшли до нас звістки, що ап. адміністратор Лемківщини о. Яків Медвецький переговорює з певними світськими колами про продаж гр.-кат. приходства в Криниці, разом з садом та цілим інвентарем. Розмови на цю тему мали вестися підчас відпусту, на який — кілька днів тому — приїхав до Криниці о. Медвецький; буцім-то устійнено вже навіть ціну.

Ці вістки викликали на Лемківщині велике схвилювання, бо — як відомо — більшість таможніх церков та парохіяльних домівок завдячує своє істнування матеріяльним пожертвам лемків, які виемігрували до Америки і звідтіль засвідчують своє привязання до рідної землі присилкою пожертв і важко запрацьованих грошей. Крім того — як відомо — нинішньому українському селянинові ніде неможливо докупити кусника землі від польського власника. Через те наші лемки просто не хотять дати віри тим поголоскам, які до решти підривають авторитет нинішнього ап. адміністратора і дають величезний новий аргумент в руки православній агітації.

Тому булоб дуже бажане, щоб у цій справі появилося авторитетне вияснення та евентуально негайне заперечення тих поголосок, якщо вони неправдиві.

НОВИНКИ.

— Найсолідніші футра **тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46. Приймаю футра до переховання літом.

— **ВЖЕ ВИЙШОВ єдиний український ремісничий порадник: ЯК СТАТИ РЕМІСНИКОМ.** Подає точні інформації про всі ремісничі школи в Польщі та дає поради при заключуванні умов про науку, при зголошеннях до челядничого і майстерського іспиту і т. п. Всі батьки, що хочуть вивчити свою дитину на ремісника повинні його мати. — Ціна ТІЛЬКИ 60 СОТ. дістати можна у всіх книгарнях і в Т-ві „Праця" ім. Ів. Левинського, Львів, Здоровля 7, II. п. 1334 3—4

— **Великий врожай винограду на Поділлі.** За обчисленнями господарських кол виноград у Заліщиках і сусідніх повітах зародив цього року в порівнанні з попереднім майже подвійно. Ціле Поділля зможе покрити запотребування усіх теренів держави. Перший заліщицький виноград появиться в продажі з початком вересня ц. р.

— **Катастрофальна посуха на Гуцульщині.** Наслідком довготревалої спеки, яка була в червні, в багатьох гуцульських громадах, особливо в Яблониці сонце спалило великі простори сіножатей і місцеве населення мусить спроваджувати пашу для худоби по високих цінах з сусідніх повітів або позбуватися худоби на зиму. Як повідомляє ПАТ, влада почала обчислювати подрібно шкоди, які потерпіли гуцули, щоби прийти їм з допомогою, заки вони випродають живий інвентар.

— **Урожай на Волині.** Цьогорічні жнива на Волині випали дуже добре і на збіжевих ринках появилося вже зерно з нового збору. В Рівному платять за метер жита 18.50 зол., за метер пше

янці 20 зол. Компетентні чинники пробують ви возити збіжжа до посвідств, де збіжжа не зародило.

— **Гасло „Свій до свого" у практиці.** В селі Висоти пов. Самбір є кооп. „Відродження", а її справником Микола Яремко. Цей „свідомий" кооператор не може чомусь то жити без Мошка чи там Лейби, від яких постійно бере печиво до кооперативи, хоч у Самборі є відома наша пекарня „Ас" М. Шила. На днях заблукався до української пекарні селянин Микола Висоцький, якого справник вислав з відкритим рахунком по печиво до жидівської пекарні Лейби Жупника. А що вона приміщується в якійсь глухій вуличці, наш селянин зайшов до своєї пекарні і передав рахунок від справника М. Яремка на 20 кг. хліба, 10 разівок і т. п. Може би так О. С. К. у Самборі провірив цю справу і повчив справника, як повинен виконувати свої обовязки.

— **Не хоче розуміти по українськи.** Під таким наголовком помістило „Діло" з 18. ц. м. новинку про лікаря Обезпечальні у Ворохті д-ра Маєра, який не приняв посвідки управи оселі Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства" у Ворохті, що виставила своєму службовикові Миколі Мудрейкові. Згаданий лікар д-р В. Маєр з Ворохти надіслав спростування в польській мові того змісту, що недужого М. Мудрейка оглянув і записав ліки вияснюючи йому, що по українськи не вміє читати і тому „не може ствердити, чи належаться йому чинитьби". Отже лікар д-р В. Маєр сам стверджує у своєму спростуванні, що не міг виконати якслід усіх своїх обовязків, бо не вміє читати по українськи. Чи це не дивогляд, що в суспільній обезпечальні у Ворохті нема ніводного українця лікаря чи урядовця, який поладнував би такі справи.

— **Краєва хроніка.** До львівського шпиталю привезли 28-літню Павлину Стриковську з Топорова радехівського повіту, яку в часі суперечки порізав її чоловік, завдаючи їй ножем кільканацять ран. — У Пробіжній пов. Копичинці пятьох селян підчас суперечки за шкоди в полі побило і порізало косами селянина Феліжса Снятовського, так, що він незабаром помер. — В Мислові калуського повіту 5-літній Микола Тустан повісився в стодолі зі страху перед карою, якою загрозив йому батько за куріння папіроски під оборогом сіна.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького 50
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляя помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

— **Кривава пімста авантурників.** В однім ресторані у Перемишлі пило кількох молодих робітників і челядників. Опісля перейшли до іншого ресторану при вул. Міцкевича, де дійшло до авантури з транспортовими робітниками, які хотіли розділити паниць, бо вони почали між собою бійку. З пімсти авантурники побили транспортових робітників за встрівання до їх справ. Один з авантурників Й. Хімко пробив ножем 40-літнього робітника залізничих магазинів Дзюбу, який згинув на місці. Вбитий осиротив жінку і троє дітей. Поліція арештувала авантурників.

— **Більше жінок ніж мужчин у Польщі.** За останніми обчисленнями в Польщі є 1 міл. 61 тисяч жінок більше ніж мужчин. По містах ця перевага до 524 тисяч, по селах 537 тис. Найцікавіше є відношення жінок до мужчин у віці від 15 до 49 літ. На 100 мужчин припадає 111 жінок.

— **Пожежа.** Містечко Вижниця над Черемошем, по румунському боці, сталось жертвою грізної пожежі. На поміч прибула пожежна сторожа з галицьких Кут і причинилась до згашення вогню. Згоріло кільканацять домів.

— **Поклади залізної руди** відкрили в селі Заблендза тарнівського повіту. Фахівці ствердили, що склад заліза доходить місцями до 60 прц.

— **Трагічна смерть у ріці.** До Мощениці під Новим Санчом приїхав на літнище суддя городського суду в Новгородку, Ян Вонхала і скупався в ріці Дунайці. Після купелі завалився під ним підмулений беріг і суддя впав у глибоку воду, з якої добули вже нежівого.

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: Дмитро Величко, Варшава, зол. 5.—; мгр. Антін Луцький, Старий Самбір, зол. 5.—; Леонтія Пилипець, Яструбків, зол. 5.—; Районова Молочарня, Чехи, зол. 10.—; робітники Районової Молочарні в Чехах, зол. 5.—; Д-р мед. Н. Білик, Прага, 200 кч. (зол. 36.10) і звертається зі закликом до всіх тих, котрі колинебудь і деінебудь самі на собі пізнали, що значить допомога для студента в невідрадному положенні. — Нині виказуємо зол. 66.10, а разом зложено досі на фонд допомоги українській академічній молоді в Адміністрації „Діла" 1028.70 зол.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна
ДРУКАРНЯ „ДІЛО"
виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА Львів, Ринок 10.

— **Волить смерть ніж волю.** В тарнівськім окружнім суді відбулася розправа проти 22-літнього Мошка Мета за те, що авантурувався в бюрі начальника суду в Ропчицях, коли випустили його із слідчого арешту. Обвинувачений оправдувався, що його хотіли випустити на волю майже голого, задержавши йому вбрання. Заявив при цьому, що у вязниці йому дуже добре і він хотів би сидіти якнайдовше, бо має там що їсти, а на волі голодує, будучи безробітним. Вкінці просив, щоб дали йому найвищу кару. Коли оголошено присуд на 7 місяців вязниці, засуджений зробив авантуру і зажадав бодай 7 літ вязниці.

— **Зброя в ріці.** При регуляції ріки Уйстя під Рівним знайшли скоростріл і 20 звичайних крісів російського походження. Без сумніву це залишки із світової війни.

— **В большевицькому раю.** Совітська преса нарікає на недостачу товарів навіть у найбільших столичних крамницях. В Москві годі купити ниток, панчіх, навіть гузиків та інших дрібниць. На провінції ще гірша біда. Контроля переведена по більших провінціональних містах виказала жахливе положення. У 518 харчевих крамах нема від довшого часу соли, у 185 склепах не видати цукру ні чаю. Інших товарів першої потреби дуже мало. Перед крамницями нарід стоїть у хвостах. Одночасно державна контроля в 35 торговельних підприємствах виявила аловживання на суму 107 мілионів рублів.

— **Кости мамута.** Підчас земних робіт під Гродном у долині Німану добули з верстви намулу кости мамута. Збереглися добре особливо хребтові круги. Дальші розкопи ствердили поклади брунатного вугля, лігнуту, з відтисками рослинности. Справою занялися геольоги.

— **Страшна спека панує в Румунії.** Найвищу температуру стверджено в околицях Констанци над Чорним Морем. Багато людей стало жертвою мозкового удару. Населення ховається в ліси.

— **Совітський генерал утік за кордон.** Велику сенсацію викликала втеча команданта червоних військ на Кавказі, ген. Левандовського. Його арештували недавно під закидом, що не давив енергійно сепаратистичного руху на Кавказі. Перевезений до Тифлісу він утік за кордон і забрав зі собою важні військові документи. Тепер Москва дуже боїться оголошення тих документів.

— **Великий пливацький осяг.** Совітський поручник Девяткин переплив 30 км. морем з Ленінграду до Кронштадту в часі 9 годин. Плив нормально, не кладучися на плечі. Підчас плавби Девяткина живили із човна, яке його супроводило, буліоном, какао і котлетами з курки. До мети він доплив у добрій формі.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"
ІВАН ЗУБЕНКО
Квітка на багні
повість
Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.
Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

— **Нагла смерть в авті спричинила смерть від авта.** Бельгійський капіталіст Макерс помер нагло від серцевого удару, коли він самохід. Авто змінило нагло напрям і впало на хідник, убиваючи одного прохожого та ранячи трьох інших. Тіло Макерса що мав 72 роки, звисало на кермі ушкодженого самоходу.

— **Незвичайну операцію** переведено на однім вояку еспанської червоної армії. Мале гарматне стрільно попало в нього і залишилось під серцем у плечах. Тому, що при операції стрільно могло вибухнути, покликано експерта від артилерії і при його асисті добули кулю. Операція вдалася, хоча хірурги не мали великої надії.

З кіна.

КІНО „СТИЛЕВЕ": „РОМАН У БУДАПЕШТІ" та ревія.

На екрані цього кінотеатру йде незвичайно мила комедія австрійської продукції, яка недавно зійшла з екрану одного з більших львівських кін. Дотепний сценар, жива та вигадлива акція й мельодійна музика складаються на дуже приємну цінність.

На сцені виступає четвертий уже місяць під ряд ревієвий ансамбль Реф-Рена. Довга гостинна цієї групи на дошках „Стилевого" доказує, що цікаві й зручно складені програми можуть справді довший час бавити публіку. Сам літературно-мистецький провідник В. Борунський та знаменита пісенькарка Ріта Конажевська — це актори-мистці у своєму ревієвому жанрі.

В останній програмі подобалася найбільше стилева, танкова креація Р. Конажевської „Морфіна", незвичайно дотепний скетч „Кароль" та балетна пара Гена й Юрій Слави. Фінал надто шабльоновий.

Провід ревії заповідає виступи балетної трупи К. Островського, який 1. серпня вертається зза кордону.

Публики, не зважаючи на гарячу пору та огірковий сезон — повно. **(ет.)**

КІНО „АТЛЯНТІК": „ТІНИ МИНУВШИНИ" І „ГОЛІВУД".

Обі фільми Парамаунт-у зовсім цікаві. „Тіни минувшини" це сенсаційно-кримінальна історія крадежі дорогоцінного брилянту на пароплаві та його відзискання. „Голівуд" представляє в дуже цікавий спосіб закулісове життя колишніх зірок німої фільми та їх злидні нині. Обі фільми гепіенд-ові, як цього вимагає літня пора.

—o—

Спортові

Дмитришин, знаменитий чільник нападу Чуваю (Перемишль), українець з походження, перенісся до Варшави і гратиме у Варшавянці.

Америка — Англія 4:1. Ситківкові змагання за чашу Дейвіса виграла Америка, як було до передбачення. Одинокий пункт для англійців здобув Остін, перемагаючи американського поляка Паркера-Пайковського. Таким чином чаша Дейвіса знову вертається по 11 роках до Америки.

Сінделяр і Тольді, два комуни (австріець і мадяр) грають у фільмі під наголовком „3:1".

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Володислав Ковальчук: ІНСЦЕНІЗАЦІЇ ВИБРАНИХ ТВОРІВ ІВАНА ФРАНКА. Львів, 1937. Накладом Т-ва „Просвіта". Стор. 48, ф. 8°.

Василь Пачовський: ІВАН МАЗЕПА. Життя й діяльність з приводу 250-ліття вибору гетьманом з додатком гетьманового вірша „Всі спокою щире прагнуть". Львів, 1937. Накладом Т-ва „Просвіта". Стор. 48, ф. 8°.

У СТОЛІТТЯ РУСАЛКИ ДНІСТРОВОЇ. Ювілейна однодінівка. Накладом філії Т-ва „Просвіта" в Золочеві. Стор. 16. ф. 8°.

ЯК СТАТИ РЕМІСНИКОМ. Про науку у промислових школах, терміні та про челядничі і майстерські іспити. Львів 1937. Накладом Т-ва „Праця" ім. Ів. Левинського. Стор. 52, ф. 16°.

ЖУРНАЛИ.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ, орган У. Т. Т. Львів, липень 1937. Р. XIII. Ч. 5. Зміст: Нова церква у Львові. — Інж. П. Франко: Скло як конструкційний матеріял. — Інж. О. Онисько: Рентгенівість калькулюйте графічно! — Абетка організаційної науки. — Д-р П. Герасименко. Методи визначення аустенітичного зерна і ріст зер. на у деяких сталях. — Технічно-господарський огляд. — Звісти і рецензії. — Нові книжки. — З життя У. Т. Т.

ВІДРОДЖЕННЯ, ілюстрований журнал українського протиалькогольного й протинікотинного руху. Львів, липень-серпень 1937. Р. X. Ч. 7-8.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС. Ужгород, липень-серпень 1937. Р. VIII. Ч. 7-8.

КАЛОСЬСЕ, беларускі літаратурна-мастацкі часопіс. Вільня 1937. Год III. кн. 3 (12).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ВОРОХТА:

29. VII. Ой не ходи Грицю

30. VII. ?

31. VII. Довбуш.

З Ворохти іде театр до Жабя. Театр ім. І. Тобілевича приняв до постановки одну з конкурсових пєс п. з.: „Орленя". Та пєса змальовує життя Гетьмана України Пилипа і його сина Григора Орлика на еміграції у Франції.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

ВОВНИ — наймодніші татунки і коліри — ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів, ул. Сикстуська ч. 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

КІНА.

АПОЛЬО: „Тітка Карла".

АТЛЯНТІК: „Тінь минулого", „Голіяуд".

ВАНДА: „Ада, це не лицює", „Хліб наш насущний".

ГРАЖИНА: „Чоловіки до вибору", „Вамеса".

ЕВРОПА: „Двоє з товпи", „Любе дівча".

КАСІНО: „Острів у вогні".

КОПЕРНИК: „Мельодія закоханих сердець".

МАРУСЕНЬКА: нечинне.

МЕТРО: „Відень — місто моїх мрій", „Жінка без маски".

МІРАЖ нечинне.

МУЗА: „Детектив Олена Гарфільд", „Королівство за поцілуй".

ПАЛЯС: „12-тисячний дітвак".

ПАКС: нечинний.

ПАН: нечинне.

РАЙ: „2 дні в раю".

СВІТ: „Останній мореманин" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Роман у Будапешті" і ревія „Що чувати?"

ТОН: „Боротьба з двійняком".

УТІХА: „Забутий чоловік" і ревія.

ХИМЕРА: „Цирк на кораблі", „Пат і Паташон".

ФОТОПЛАСТІКОН.

(пл. Марійська 5).

„Бельгія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 29. липня, 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз., 17.00 Вальси, 18.00 Оперет. мельод., 19.20 Солісти; ВІЛГОРОД 18.00, 20.30, 21.00 Орх., 20.00 Нар. пісні, 21.30 Камер. муз., 22.20 Розр. муз.; БУДАПЕШТ 13.30 Орх. Залаяйок, 17.00 Циган. муз., 17.55, 18.00 Пісні народів, 18.35, 19.00 Орх., 21.40, 22.00 Сальон. муз., 23.15 Циган. муз.; ВІДЕНЬ 13.10 Симф. муз., 17.30 Спів. речіт., 19.25 Легка муз., 22.20, 23.00 Розр. муз.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 16.00 Розр. конц., 18.00 Пісні й арії, 19.00 Муз. передвечір. авдиц., 22.30 Нічна муз., 23.00 Танк. муз.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарп.; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.00, 20.40 Розр. муз., 22.10 Вокаль.-інструм. конц., 23.30 Танк. муз.: МІНХЕН 16.15 Солісти, 17.15, 17.55, 18.00 Розр. муз., 19.00, 20.00 Оперет. муз., 21.10 Літерат.-муз. авдиц.; ПРАГА 20.25 Форт. твори; РАДІО ПАРІ 13.15, 14.45, 15.45, 19.03 Співоч. речіт., 19.30 Форт. речіт., 19.45 Вокаль. конц., 20.00, 21.00 22.00 „Норимберські співаки" — оп. Вагнера; РИМ 17.15 Танкова музика, 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Мефістофель" — оп. Бойта.

Пятниця, 30. липня, 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз. 17.00 Давня італій. муз.; БІЛГОРОД 18.00, 19.00 Орх., 22.20 Нар. муз.; БУДАПЕШТ 22.10 Дивер. муз., 23.00 Циган. музика; ВІДЕНЬ 17.35 Пісні і арії, 19.05, 20.00, 21.00 Фестиваль із Зальцбурга — „Чародійний флет" — оп. Моцарта, 22.20, 23.00 Танк. муз.; ДАЙШЛЯНДЗЕНДЕР 12.00 Конц. з нагоди радієвої виставки, 15.00 Дитячий хор, 16.00 Розр. конц., 18.30 Орх., 19.00 Вес. муз., авдиц., 20.10, 21.00 Марші і вальси, 22.35, 23.00 Розр. і танк. муз.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарп.; МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.00, 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00 Вокаль.-інструм. конц., 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 16.15, 17.30, 18.00 Розр. конц., 19.05, 20.00, 21.00 „Весілля Фігаро" — оп. Моцарта; ПРАГА 19.40 20.00 Попол. концерт, 20.35 21.00 „Фавст" — симф. Ліятз; РАДІО ПАРІ 13.15, 17.30, 19.15 Співоч. речіт., 16.00, 17.45 Камер. конц., 19.30 Скрипк. речіт., 19.45 Вокаль. конц., 20.30 Хор празьких учит., 21.00, 22.00 Конц. пісенькарів, 23.00, 24.00 Нічний конц.; РИМ 17.15 Танк. муз., 20.40 Розр. муз., 21.00 Форт. речіт., 22.00 Розр. муз., 22.45, 23.30 Танкова музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 29. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит; 7.00 Ран. дзенник; 7.10 Музика з плит; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. дзенник; 12.15 Плити Штравса; 12.25 Військ. орх. з Катовиць; 13.55 Легка музика з пл.; 14.50 Спорт. порадник; 14.55 Львів. біржа; 15.00 Плити; 15.35 Львів. біжучі вістки; 15.45 Госп. вістки; 16.00 „Туфу-каду" опов. для дітей; 16.15 Нар. шлеські пісні — хор; 16.40 В таборі — гутірка; 16.55 III. симф. Бетовена пл.; 17.50 Спорт. порадник; 18.00 „Життя на показ" гутірка, 18.10 Плити; 18.30 Загальна скринька; 18.40 Завтр. програма; 18.45 Львокаль. спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Театр уявн: „Стара казка"; 19.40 Акт. гутірка; 19.50 Спорт. вістки; 20.00 Лєгка і танкова музика з Вильна; в перерві 20.45 Веч. дзенник і Хлібороб. вістки; 21.45 Говорена повість; „Вакації"; 22.00 Скрипк. реціталь; **22.30 Еврейські пісні — Евг. Зарицька;** при форт. Т. Середнішський; 22.50 Останні вістки веч. дзенника, огляд преси і метеор. комун., 23.00 Танк. музика з пл.; 24.00 Концерт орх.

Пятниця, 30. липня, 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Муз. з пл., 7.00 Ран. дзен., 7.10 Муз. з пл., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. дзен., 12.15 Плити, 12.20 Комун. Львів. Хлібороб. Палати, 12.25 Орх. мандолін., 13.55 Лег. муз. з пл., в перерві 14.03 Гутір „Вже найвищий час", 14.35 Скринька для дітей, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Плити, 15.35 Львів. біж. вістки, 15.45 Господар. вістки, 16.00 Розмова з недужими, 16.15 Афоризми про жінку — Форт., 16.45 Репортаж, 17.00 Лег. камер. муз., 17.50 Ловецька гутір., 18.00 Турист. інформ., 18.05 Сьвіжі речіт., 18.30 Робітничий відчит, 18.40 Завтр. програ., 18.45 Львок. спорт. вістки, 18.50 Актуальн. гутір., 19.05 „Зачарований флет" — оп. Моцарта з Зальцбурга, в перерві 20.15 Вечірн. дзен. і спорт. вістки, 22.05 Говорена повість: „Вакації, 22.20 Танкові пл., 22.50 Остан. вістки вечір. дзен., огляд преси і метеорол. комунік., 23.00 Танк. муз. з дансінгу, 24.00 Конц. орх.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 28. липня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 89·90, Доляри американські 3.29·50, 3.27·00, доляри канад. 3.28·50—3.26·00. Фльорени гол. 292·97—291·25, Франки фр. 20·00—19·75, Франки швайцарські 121·80—121·00, Фунти англ. 26·43—26·27, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·90—17·50, Кор. дан. 117·99—117·15, Кор. норв. 132·78—131·80, Корони шв. 135·28—135·30, Ліри італ. 23·70—23·30, Марки фінланд. 11·08—11·20, Марки нім. 142·50 — 139·90, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·29—26·00, Марки нім. срібні 150·90 147·50

Акції.

Банк Польський 102·00. Цукор варш 31·00. Норбдін 60·00, Островець 26·25.

Тенденція вдержана.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 55·00. 3 поз. інв. 1 ем. 66·50, серія ненотована, 3 поз. інв. 2 ем. 65·50, серія ненотована, 4 прем. дол. 38·50, 4 проц. консолід. 55·75, 55·50, 55·25, 55·90, два ост. дрібні.

Збіжжя.

Львів, дня 28. липня 1937

Пшениця одностайна черв.	24·25—24·50
Пшениця збірна червона	24·25—24·55
Пшениця одностайна біла	25·00—25·20
Пшениця збірна біла	24·25—24·55
Жито шт. I.	21·50—21·75
Жито шт. II.	21.00—21·20
Ячмінь паст.	18·25—18·50
Рівак озим.	49·50—50·00
Мука пшен. разова до 0·95 %	27·75—28·00
Висівки житні	14·00—14·25
Висівки пшеничні грубі	15·00—15·25
Висівки пшеничні середні	14·75—15·00
Висівки пшеничні міжні	15·75—16 00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 28. липня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	2·80 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця	3·00—3·10 зол.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко вдержана, на яйця зниккова.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

МОЛОДЕЦЬ літ 33, середнього росту, пристійний, з вищою освітою, власник купецько-промислового підприємства у Львові, шукає дружини молодої, пристійної, інтелігентної з кільканадцятьма тисячами приданим. Зголош. до „Діла" під „В.38". 2—3

ІНТЕЛІГЕНТНА, на урядовій посаді, 30-літня, пізнає старшого, інтелігентного мужчину на становищі. Зголош. до „Діла" під „777". 1347 1—2

РІЖНІ

РОБОЧІ УБРАННЯ І ПЛАЩІ найдешевше джерело виробів „ПАЛЮМ", Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 7-10

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби й комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 687 15-?

НАПРАВА лляничкових печей всякого роду — роботи бляхарські — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Осеолінських 8, тел. 257-68. 1283 13-?

ЗАМКИ безпеки Сальво, Уніон, Уала, апарати Века, примуси, комплетні кухонні виправи — Ревтинер, Легіонів 37. 1346 1—2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Д-р. Б. Абрагам

гінеколог-акушер

ВЕРНУВСЯ і ОРДИНУЄ як досі при вул. ЖОВКІВСЬКІЙ 3.

ОГОЛОШЕННЯ.

КІР

Львів, Усійського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ.

ГАЗОВІ СВІЧКИ „Excelsior"

Подешевіли і всюдя можна купити по 3·50

Одна свічка вистарчить на 30 мтр.

Головний склад

Е. ФЕДЕРБУШ,

склад фарб **Львів, Казим. Вел. 28.**

Тел. 244-28. 5—6

БРИТВИ

найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7, Коперника ч. 15 а

Ширіть наш часопис!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Пятниця 30. липня 1937. Ч. 165

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ПОЛЬСЬКЕ СУЧАСНЕ „АБО--АБО".

(Вступна стаття.)

Інтервенція в мін. Ґрабовського у справі політичних вязнів.

Інтерпеляція пос. Жиборського виссана з пальця.

„Свята війна" кірґізів проти СССР.

Нове джерело заробітку.

Уряд не має програми в українських справах

Два ґенеральні прокуратори в СССР арештовані.

Японські війська здобули Пекін.

Зрада Ворошилова.

Сензаційний лист Тугачевського.

Ірляндці маніфестують проти англійського короля.

Жіноча сторінка.

Ч. 165 (14.708). Львів, пятниця 30. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 226-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Віденську Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартальчно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

СПРАВА ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

ІНТЕРВЕНЦІЯ О. ПРАЛ. Л. КУНИЦЬКОГО І ПОСЛА Д-РА СТ. БАРАНА У МІНІСТРА ГРАБОВСЬКОГО.

В середу 28. липня ц. р. відбулася одногодинна конференція у міністра справедливости п. Грабовського о пралата Леонтія Куницького зі Львова, що після смерти д-ра Ст. Федака займається опікою над українськими політичними вязнями, і посла д-ра Степана Барана, як відпоручника Української Парляментарної Репрезентації, в справі теперішнього положення українських політичних вязнів, які відбувають кару у ріжних вязницях Польщі. В конференції взяв участь теж заступник директора вязничного департаменту, з яким відоуто передтим окремо одногодинну конференцію у повищій справі.

О. пралат Куницький предложив міністрові Грабовському письменний меморіял, інформуючи його ще й устно про справи, порушені в меморіялі. Вони такі: 1) Справа доживлювання вязнів. Вязні на основі нового розпорядку, що обовязує від жовтня м. р., можуть одержувати що два тижні харчеві пятикілеві посилки для поправи вязничного харчу. Це доживлювання недостаточне через що більше кволі вязні западають на ріжні недуги, у першу чергу на сухоти. В меморіялі є просьби, щоб замість 1 кільограма помідорів і 1 кгр. яблок можна було пересилати 2 кільограми товщів (солонини, масла) та щоб до ваги не вчислювали опакування. 2) Щоб на прохання вязнів перенесли їх з тих вязниць, де є їх по одному чи дваох, як нпр. в Плоцку чи Катовицях — до інших вязниць, де є більше українських політичних вязнів та щоб їх держали окремо від кримінальних і звичайних вязнів. 3) Щоб вязні могли діставати українські часописи й книжки, бо є вязниці, нпр. в Равічу і Седльцах, де цього їм не доставляють, вимовляючись браком цензора, що знав би українську мову. 4) Щоб стосували ліберально перерву чи пак відпустку для порятування здоровля щодо тих вязнів, у котрих лікарські оглядини ствердили поважний поступ недуги, та щоб такі прохання вязнів полагоджували можливо якнайскорше. 5) Щоб вязничні лікарі після ствердження недуги або ослаблення вязнів, приписували їм доживлювання і ліки та призначували їх до шпиталів.

Над поодинокими точками меморіялу переведено дискусію, у закінченні якої міністр Грабовський заявив, що предложені в меморіялі побажання прикаже подрібно розглянути і опісля цього видасть відповідні розпорядки.

Справи амнестії чи дарування кари або корних наслідків для поодиноких індивідуально означених українських політичних вязнів на згаданій конференції не порушувано, бо вона має радше політичну, а не харитативну сторінку й буде порушена на окремій конференції.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"
ІВАН ЗУБЕНКО
Квітка на багні
повість
Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.
Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

Польське сучасне „або-або".

НА ПІДСТАВІ ГОЛОСІВ ВАРШАВСЬКОЇ ПРЕСИ З ПРИВОДУ АТЕНТАТУ НА ПОЛК. КОЦА.

Львів, 29. липня 1937.

Вчорашні вечірні телеграми подали нарешті прізвища безпосередніх виконавців підваршавського атентату. Подали те, про що від тижня співали горобці, що правда — в Польщі дуже тихенько і дискретно, але зате з тимбільшою насолодою і галасом — за кордоном. Пригадаємо такий дивогляд, як те, що вже кілька днів тому у польській пресі були фотографії сільської хати замаховця з його мамою перед хатою — але назвиська Беганека писати не було вільно!

Чи офіціяльний комунікат розвязує загадку атентату? Чи він подає те, що є найважніше в кожному атентаті, себто середовище політично і морально відповідальне за нього, мотиви, тощо? Ні, ця істотна рішальна сторінка загадки далі закрита для звичайних смертників темним серпанком. Широка публика, за виїмком більшменше втаємничених політичних та газетних кол, стоїть далі перед знаком запиту, як стояла від 22. липня, себто від дати замаху, і може далі ламати собі голову, як ламала досі, або пускатися на бистрі води ріжних безплідних комбінацій. Всі ті комбінації однаково добрі, бо всі можуть бути однаково фантастичні. Проте від учора маємо поступ: можемо про назвище замаховців уже писати в пресі...

Нам недоступні всі джерела до світла, що могло б розяснити мраковиння, в якому далі потопають Малі Свідри. Однак те, що читаємо в польській, головно у варшавській пресі, яка без сумніву краще за нас поінформована, ще більше депреціонує вартість того комунікату. Бо яка це „ревеляція" — назвиська братів Бегаників, коли варшавські газети вже перед трьома днями подали незвичайно докладні репортажі з відвідин у родини замаховця, та всякі подробиці з його життя, крім самого назвиська й адреси?! Адже рівночасно подали вони, що ціле „родинне середовище" не дає ніякої спроможности устійнити мотиви чину, як хіба ті, що „замаховці були куплені". Зате звичайно добре поінформований інший часопис „Меркуріюш Польскі" подав нову, справді сензаційну відомість, що при розшарпанім бомбою атентатчикові найдено не лише „довуд особісти", але й легітимацію приналежности до одної політичної організації і записник з адресами визначніших провідників цього означеного політичного середовища! Чисті містерії... Замаховець найнятий, сам злочинного типу, йде обладований ріжними політичними інформаціями, щоб поліція — на випадок його арештування — не мала борони Боже великих клопотів... „Меркуріюш Польскі" звертає увагу, що інтрига шита не тільки білими нитками, але „попросту білими посторонками". Можемо собі уявити варшавську політичну атмосферу

Звідки посол Жиборський має свої інформації?!

Відомости про саботажі у Підгаєччині, подані в інтерпеляції, виссані з пальця!

З „Діла" з 25. 7. 1937 зі статті під наголовком „Містифікація чи провокація" довідався я про докладніший зміст інтерпеляції посла Жиборського у справі актів саботажу в Підгаєччині.

В ім'я правди стверджую, що в ост. місяцях, а головно в 1937 не було на терені Підгаєччини ніяких актів терору проти польського населення ані ніяких проявів агресивности з боку українців супроти поляків. Стверджую, що підгаєцький повіт належить тепер до найспокійніших повітів.

Подані в інтерпеляції факти усунення державного гербу чи знищення портрету марш. Пілсудського і президента Мосціцького у школах в Мужилові і Юстинівці в останніх місяцях ц. р. з звичайною видумкою. Подібні факти мали місце **ще в році 1934,** а ведене проти кількох українців слідство було припинене.

Правдою є, що в селі Дрищеві убито в місяці червні ц. р. коменданта стшельців Бориславського, одначе те вбивство не має політичного характеру, а сам убитий **перед смертю вказав на двох поляків як виконавців того вбивства.**

Правдою є також, що в громаді Стадниця убито польського кольоніста Яна Томасіка, однак як запідозрілих у тім убивстві арештовано кількох хлопців з бережанського повіту, а не з підгаєцького. Зрештою в тій справі ведеться слідство і дивує мене, що п. Жиборський пересуджує висліл справи і надає справі політичний характер тоді, коли вбивства Томасіка докопано (як видно по позначках) радше в цілях грабункових. А саме, Томасік продав був все своє поле і мав в хаті більшу готівку, якої видачі домагалися вбивники. Крім того слідство досі не закінчене.

Пан Жиборський вийшов послом зі спільної листи, крім того був досі мужем довіря місцевого проурядового табору. Тому не можу зрозуміти нельояльности п. Жиборського вже не тільки супроти українських виборців, але й супроти підгаєцького п. старости, з яким п. Жиборський засідає в повітовім виділі та якого посередньо обтяжує своєю інтерпеляцією, як адміністраційного шефа такого ніби то неспокійного й воорохобницького повіту.

Бо коли би п. Жиборський навіть дістав з деяких шовіністичних кол польського громадянства неправдиві відомости про акти терору українських боївок супроти поляків, то міг легко провірити ті факти у підгаєцькім старості і переконатися, що вони не відповідають правді. Тимчасом пан Жиборський домагається від голови ради міністрів репресій супроти тих українських політиків, які якраз казали українському населенню Підгаєччини голосувати на п. Жиборського, не вважаючи на непопулярність тієї кандидатури. І українські громадяни Підгаєччини показались льояльними супроти того приказу політ. проводу, дарма, що п. Жиборський тепер виявив свою нельояльність і супроти українців і самих власних земляків, яких в звичайний спосіб обріхує.

Ще раз стверджую, що факти подані п. Жиборським в його інтерпеляції в справі актів саботажу у Підгаєччині є неправдиві. Не знаю, яку ціль п. Жиборський хотів осягнути своєю інтерпеляцією, але думаю, що інтерпеляція та не принесе йому популярности серед польських виборців, а українським виборцям відкрила правдиве політичне обличчя польського посла з Підгаєччини.

М-р Олекса Яворський,
адвокат у Підгайцях, колишній посол.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

з її ріжними сплетіннями, підозріннями, здогадами, найфантастичнішими комбінаціями. „Посипались відусіль — нарікає знову інший часопис — алюзії, дотинки, приправлені дедективістичним дотощництвом, перепосні отруєю взаємної ненависти". („Депеша").

Справді треба признати слушність тим голосам польської прилодної опінії, які появилися з нагоди атентату в Малих Свідрах, та які стверджують, що польське політичне життя — нездорове. Ввесь цей внутрішній розгардіяш, цей розгул і розвал навіть товариських зв'язків, який мов понурою лискавкою освітило світло бомби під Варшавою, це симптоми „жахливої хороби, яка підточує польський національний організм", — коли вжити окреслення іншого варш. часопису. Причини? „Таж клясичною політичною методою стала в нас (себто у поляків — Ред.) диверсія, інтрига, зрада, зогиджування провідників, відбирання заслуг, фальшування минулого, підхліблювання молодим, каптування прихильників посадами, відштовхування в тінь старших і досвідчених". („Депеша").

Ми подали характеристику польських політичних відносин, послуговуючись при тому майже виключно тільки термінами, взятими з актуальної польської політичної публіцистики. Нема сумніву, що з цього приводу не можемо обмежитись лише до реєструючого становища, так само, як не маємо причини тою характеристикою — радіти. Бо це не тільки внутрішньо-польська справа. Коли тільки частина тієї характеристики правдива, то польське політичне життя переживає глибоку морально-політичну кризу, в яку само себе загнало. Без сумніву ясне те, що причиною кризи є еволюція польського політичного життя останніх років — у напрямі державного і національного тоталізму. Виелімінування з нього громадянського чинника, суспільна безвідповідальність, зведена фактично на нівець контрольної компетенції парляменту, переріст бюрократії й етатизму — ось у кількох словах походинокі точки цієї еволюції. Польський державний і національний організм видно надто кволий, щоби видержати тиск бюрократичної й статистичної тотальности, з бюрократією без традиції і дуже часто без фахових кваліфікацій. Тому треба свіжих сил, нових соків, явности політичного і громадянського життя, притягнення всіх тих суспільних, господарських і політ. можливостей, які державний організм у собі скриває та [illegible] Бомба у Малих Свідрах [illegible] поставила на світло денне польське сучасне „або—або".

Але це „або—або" має більш формальний характер, без огляду на свій суттєвий зміст — зміни державної системи. Друге „або—або" творить т. зв. меншинева проблема у Польщі. Вічно легковажена, вічно зіштовхувана на задній плян — та проблема є центральною проблемою, об яку розбивається цілий комплекс інших справ — не тільки матеріяльного, але й морального характеру. Маємо на увазі саме ту атмосферу, що витворюється довкола української, білоруської, німецької, жидівської проблеми в Польщі, дарма, що кожна з них має іншу — власну — питому вагу. Та психоза, яка в останньому часі заволоділа польським громадянством у підході до українських (та жидівських) справ — це не є льокальне явище. Це частина психози, що обхоплює і комплекс чисто польських проблем. Або польський уряд матиме відвагу піти на прю з шовіністичними, вузькими, короткозорими і шкідливими українофобськими тенденціями польського громадянства й частини бюрократичного апарату та вестиме конструктивну політику в українській проблемі, трактуючи її на широкій політичній платформі, або піти по лінії найменшого спротиву й [illegible] кокетувати ендецьку меншиневу програму. Перша можливість — це непопулярна дорога, з перспективами на дальшу будуччину держави, друга можливість — це зеднювання собі польських націоналістичних елементів, які проте вносять своїм ексклюзивізмом, хаотичністю політичної думки та неможливими методами політ. боротьби елемент **хаосу.**

Ми ніколи не бавимося у ворожбитів, бо це не є завданням політичної публіцистики. Можемо тільки висловити свій скептицизм, чи дійсно у швидкому часі найдуться такі відважні польські діячі, які зірвуть з дорогами найлекшого спротиву та започаткують період реформ, які потрібні та яких навіть сліду не видно на політичному овиді.

Делєгація УПР. у прем. Складковсько.

ПАТ повідомляє: Голова ради міністрів і міністр внутрішніх справ ґен. Славой-Складковський приняв дня 27. ц. м. делєгацію Української Парляментарної Репрезентації у присутности державного підсекретаря і директора політичного департаменту у міністерстві внутрішніх справ. Делєгація УПР. у складі: віцемарш. В. Мудрого, сен. О. Луцького і послів В. Целевича та Д. Великановича зясувала премієрові своє становище і домагання у справі незаладнання взаємин у Сх. Галичині.

СИБІР ПРОТИ МОСКВИ.

У варшавському орієнталістичному квартальнику „Всхуд", присвяченому справам Сходу а в першу чергу народам поневоленим Совітами, появилися дві статті, які дають огляд сепаратистичних рухів на Сибірі. Оба автори поділили працю так, що В. Бончковський („Сибір жде свого Вашингтона") розглядає відосередні течії серед арійського населення Сибірі (українців, москалів, поляків), В. Пельц („Сибірське питання" у прометейському русі) — національний рух серед тубільчих племен.

Друга стаття дає короткий перегляд населення Сибірі, процес русифікації, теперішній адміністраційний поділ країн на національні округи. Дальше обговорює автор заходи московського уряду, щоби наладнали плавбу здовж північного побережжа Азії та застановляється над можливим впливом цієї арктичної плавби на долю північно-сибірських племен. Опісля п. Пельц довше спиняється над двома найбільшими і найсвідомішими сибірськими племенами: якутами і бурятами. Якути, нарід турецького походження, жили до приходу москалів у феодальному устрою, опісля цілою низкою повстань зареагували на московське ярмо. Під кінець мин. століття перейшли якути культурне відродження, підчас громадянської війни вони разом з Колчаком та антантськими інтервентами боролись проти большевиків. Трохи пізніше прийшло відродження бурятів, що належали монгольського походження і під впливом панмонгольського руху, який змагає до утворення великої панмонгольської імперії.

П. Бончковський дає історичний огляд боротьби словянського населення Сибірі проти петроградського централізму.

Як лише Росія підбила Сибір, хотіла зробити з нього окрему колоніяльну імперію, та опісля централістична концепція перемогла і уряд, не зважаючи на невдоволення населення, втягнув Сибір у загально-адміністраційний шаблон, розбиваючи його на губернії та области. Дальше автор переходить низку фактів — зрештою доволі блідих — що виказують відосередні струї серед сибіряків, відомі під загальною назвою „сибірського областничества". Зате лише кількома словами збуває п. Бончковський найбільше маркантний для сибірського сепаратизму період — період громадянської війни. Тоді на Сибірі повстало кілька розсварених зі собою урядів, а опісля, коли влада зосередилась у руках адм. Колчака, сибіряки підняли проти нього низку кривавих повстань, що й були головною причиною сумного кінця білого диктатора.

Оба автори ставляться дуже прихильно та оптимістично до сибірського сепаратизму. П. Пельц, щоправда, не уважає, щоби сибірські племена зуміли освободитись у недалекому майбутньому, але вірить що „остаточна перемога визвольних рухів, замкнених у російській тюрмі, спричинить конечну зміну в дотеперішній долі Сибіру". П. Бончковський поусвається ще дальше: він переводить аналогію між Сибіром і Злученими Державами, себто зараховує Сибір до великих кольоній, скольонізованих европейцями, які дозріли до політичної сепарації.

Такий підхід обох авторів стане для нас зрозумілий, коли візьмемо під увагу, що „Всхуд", який близько стоїть до „Прометея" (обединання політичної еміґрації народів, поневолених большевиками, куди належать і українці), взагалі дуже дбайливо розглядає всі прояви національного життя дрібних етнічних груп Східної Европи, Туркестану і Сибіру, інколи й може перебільшуючи факти, що торкаються дрібних племінних груп. Такий підхід зрештою зрозумілий і правильний. Коли деякі етнічні групи, що живуть на території СССР, навіть і нездібні до самостійного державного істнування, то проте їх сепаратистичні тенденції мусять бути симпатичні для всіх, що стоять на становищі розпаду російської тюрми народів. Чи той або інший малий нарід зуміє виборотн собі незалежність, чи ні — все одно ми мусимо глядіти на нього як на союзника, що бореться проти того самого ворога, стягаючи на себе частину його сил. Очевидно такий засадничо прихильний підхід до сибірського сепаратизму не перешкоджує нам розглянути його критично. Про це у завтрішньому числі. **(Гал.)**

З польської преси.

Уряд не має програми в українських справах.

У виленському „Слові" з 27. ц. м. (ч. 205) появилася передова начального редактора цього щоденника Ст. Мацкевича п. н. „Чи премієр має програму у важливих справах у Польщі?", в якій виказує, що польський уряд, зокрема прем. Славой-Складковський не має програми в українській, жидівській та інших важливих справах для Польщі.

Українська справа — читаємо там — **є для Польщі найважчою, бо вже раз довела Польщу до упадку. В цій найважчій і найтруднішій справі нема програми у Польщі.** Поляки у Сх. Галичині і на Волині кажуть: „так далі не може бути", але не мають програми, не вміють вказати шляху виходу. **Польська політична думка в українській справі хиталася між двома бігунами.** Один бігун — це Володислав IV, другий бігун — це Станислав Грабський. Перша програма зродилася у хвилинах сильної держави, була це програма дальшої офензиви, друга програма повстала у хвилинах упадку, дефетизму, дефензиви.

Польський премієр мусить випрацювати собі програму в цій справі. Не конче мусить нам її зясовувати. Але сам мусить знати, чого хоче в українській справі, куди в цій ділянці веде Польщу. **Чи прем. Складковський здає собі з цього справу?**

Жидівська справа. Є пекучою, важкою справою, що пригнітає нашу (читай: польську) атмосферу. Якби уряд мав у ній програму — довело би напевно до відпруження. Бодай положення було би ясне і для нас (читай: поляків) і для жидів. Теперішній стан спирається на самообріхуванні, на прижмурюванні очей на деякі речі, на ілюзіях, на типі педагогіки, в якій бузьок є головним реквізитом. Таж слід розуміти нинішнє відношення уряду до громадянства в жидівській справі...

Справа перенаселення села теж вимагає нової програми. Польща — каже автор — мусить змагати до нероздільности сільських господарств. Тимчасом мін. Понятовський веде зовсім діяметрально іншу, зовсім протилежну політику. Між гаслами, що їх висуває полк. Коц у справі перенаселення села і політикою міністерства хліборобства не може бути ніякого помосту, ніякого звучника — це течій, що взаємно себе поборюють. Справа перенаселення Польщі буде з року на рік щораз грізнішою. Деж тут знайдеться будь ваша програма, пане премієре?

Згадані справи є найважнішими для Польщі. Одночасно вони такі складні, важкі і трудні, що програму їх розвязки може виконати лише влада, що кермує всіми міністеріяльними ресортами. Таку широку владу в Польщі має саме премієр

на основі нової конституції. Прем. Складковський — каже автор — поповнює конституційну помилку, бо дуже часто говорить, що виконує „на приказ", напр. на приказ пана президента. Це помилка. Бож згідно з конституцією сам підповідає за свої вчинки і не може перекидувати її на нікого, ні теж нікому її відступати. **Прем'єр і ніхто більше** — кінчить Ст. Мацкевич — **відповідальний у Польщі конституційно за внутрішню політику.**

НА ГОСПОДАРСЬКІ ТЕМИ.

Джерело заробітку, на яке не звертаємо уваги.

Огірковий сезон, доба ласощів на ріжномайстну садовину й городнину, мимохіть наводить думку про те — які великі є можливости для многих і многих сотень наших людей збудувати собі верстат праці на садовинних і городинних продуктах. Для рухливих і працездатних одиниць це може бути добрим джерелом заробітку. Треба тільки правильно й практично підійти до справи, так з погляду національної господарки як і з погляду доцільного підприємства на приватних чи кооперативних основах.

Це загально відома річ, що наше село, наші передмісткі й маломісткі господарства на своїх дрібних клаптиках землі в деякій мірі є продуцентами садовини й городини. Якими продуцентами — добрими чи лихими — то вже інша річ. Але фактом є, що вони своєю садовиною й городиною поважно заповнюють ринки менших і більших наших міст. З ними конкурують і то не масою, а більше якістю та торговельно-організаційною зручністю, чужонаціональні продуценти — болгари, поляки та деякі двірські господарства.

Широкий розвиток раціонально поставленого садівництва та городництва ще не знайшов у нас відповідного грунту не тільки через брак масово поширених фахових відомостей з цих галузей, не тільки через невміння опанувати міські ринки свіжими сировинними продуктами бодай в сезонову добу, але й через відсутність у продуцентської маси фахового розуміння, як треба правильно й економно продукти садів і городів зужиткувати, та через відсутність місцевої української фабрики консерв, яка могла б за малі ціни відібрати лишки сировини від українського селянина. Треба навчитися садовину й городину переробляти, тобто не тільки в сирому вигляді продавати за безцінь в сезоновий час, але й уміти її зберегти, консервувати та перетворювати в готові продукти так, щоби можна було її на ринок подати тоді, коли вона дорожіє — з осени, зимі та з початком весни.

Промислова консервація й перерібка садовини та городини, на жаль, у нас ще малознана річ. А проте в цій ділянці могла б неодна сотня наших людей забезпечити собі екзистенцію основанням приватних чи кооперативних менших підприємств, що зрештою не вимагає великого основного капіталу. Не говоримо вже про те, що самі продуценти, коли б вони вміли правильно садовину та городину зберігати й переробляти, то могли б ціну за продукти своєї праці дістати часто в декілька раїв більшу. Наш міський ринок (не тільки міський!) на мільони золотих річно віддає на ріжний спосіб перероблених та консервованих садовинно-городних продуктів. Відкіль береться для них сировина? — В значній мірі вона походить з місцевої української продукції. Наш український споживач, міський і навіть сільський, купуючи, скажім, сушені овочі (сливки, вишні, груші, яблука тощо) або мармоляду, повила, джеми, конфітуру, компотні консерви, овочеві соки й вина, сиропи, консервовані й сушені гриби, консервовані помідори, баклажани й навіть квашені огірки та капусту навіть не відчуває, що те, що він купує — влітку чи восени український селянин продав у формі сирівця за пару сотиків, хтось все це зумів переробити чи законсервувати й тепер йому, українському споживачеві, продає в пять разів дорожче, ніж коштує сировина. Таким чином у цім випадку на українській сировині й на українському споживачеві заробляє чужий капітал, чужий підприємець, чужі робочі руки і може навіть чужий торговець. Вже один лише український міський і сільський споживчий ринок на цей рід продуктів такий широкий, що на ньому наші підприємливі люди можуть випхати не одного чужого продуцента та торгівця, чи принаймні стати поруч з ними і собі завойовувати належне місце.

Консервація й перерібка для збуту вимагає безперечно фахової теоретичної підготови та практичного досвіду. Без фахового знання й практики до діла братися, розуміється, не можна. Насамперед треба добре цю справу вивчити. Про те, як і де її вивчити, подамо нижче кілька вказівок.

А тепер звернемо увагу на інші сторони цієї справи, а саме: 1) треба докладно ознайомитись, чи вірніше простудіювати, потреби місцевого ринку в певнім районі, в якій формі і що саме з консервованої та технічно переробленої садовини й городини той ринок споживає (або може споживати!), хто ті продукти постачає, через який апарат торгівлі продає і якій саме категорії споживачів та якими засобами того споживача до купівлі заохочує (реклама); 2) починати варта з опанування меншого місцевого ринку в певнім районі, з українським споживачем і через український апарат торгівлі, а потім вже підготовляти собі грунт для опанування ширшого ринку; 3) треба спеціялізуватись на консервації й перерібці лише певних родів овочів, ягід та ярини, враховуючи можливости власної або накупленої від місцевих українських продуцентів сировини та можливостей збуту найбільш пошукуваних продуктів на наміченому ринку; 4) необхідно також навчитися, як впорядити підприємство і вміти його вести з технічно-виробничого та комерційного боку; 5) треба навчитися не тільки виробляти, а й продавати, тобто опанувати методи й способи продажі цього роду продуктів.

Звертаючи увагу на цю галузь торгівлі і промислу, хочемо заохотити до його розбудови не тільки тих, що вже є фахово вишколені й вправлені до практичного ведення, але також і тих, що не є фахово вправлені, але шукають, де могли б прикласти свої робітливі руки і виявити свого підприємничого духа.

Наука про консервування й перерібку садовничогородних харчевих продуктів викладається, як окремий предмет в багатьох фахових школах, майже в усіх сільсько-господарських та в тих технічних школах, де є відділи хемічної технольогії. Рекомендуємо молоді, що вступає до таких шкіл, набувати досконале фахове знання у згаданій галузі.

Для широкого кола тих, що заінтересовані в цій справі, фахову підготову може дати також наш позаочний Технічно-Господарський Інститут в Подебрадах на Чехословаччині. При цьому Інституті є позаочний Технікум Сільсько-Господарської Промисловости. Якраз на цім технікумі викладається спеціяльний курс під назвою „Консервація та технічна перерібка садовини й городини". Курс дуже практичний, зложений фахово й разом з тим цілком зрозумілю, охоплює всі способи консервування та перерібки ріжного роду овочів, ягід і ярини. Складається з 24 лекцій. Розрахований на осіб, що мають свої сади й городи й хочуть навчитися збувати на ринок продукти в переробленому або законсервованому вигляді, а також на осіб, що збираються заложити власне чи кооперативне малого розміру підприємство, що працювалоб на покупній сировині. За кілька місяців можна всього навчитися. Курсом керує і провадить навчання професор Української Господарської Академії інж. Л. Фролов, зпід його пера вийшов згаданий курс. Видатки за науку того курсу (підручник, оплата за навчання, студійне листування) винесуть приблизно 15 зол. п. Вивчивши цю справу (а то й одночасно) варта простудіювати на згаданому Технікумі окремі практичні й теоретичні предмети, які торкаються технічного й комерційного ведення підприємства.

Студії радимо починати саме тепер і то тому, що їх треба провадити зразу теоретично й практично. Теорію дасть згаданий курс, а практику має дати літня та осіння пора, коли продукти садовини й городини аж до глибокої осени

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 23

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ЗМІНИ.

Від тієї дати на Соловках багато змінилося. Скінчилося вже панування „дрина" (ціпка). Вязнів перестали бити. Скасували Секірку. Поправилися також санітарні умовини. Лазня обовязувала що тижня. В лазні видавали вязням чисте білля.

Що було причиною цих змін?

Невже досі центральні органи в Москві не знали про те, що в нас діється? Невже вістки про умовини, що панували на соловецькій каторзі попали припадково до ОГПУ в Москві і викликали приїзд прихапцем склеєної комісії, яка перевела санацію?

Ми — соловецькі вязні скептично дивились на те все, неймучи віри, щоб нашими панами кермували мотиви людяности. Ми, що знали політику Совітів, схильні були догадуватися, що і в цьому випадку маємо до діла зі свого роду „інсценізацією", обчисленою на зовнішний ефект, ми догадувалися, що може навіть дещо про життя на Соловках дісталося до закордонної преси і що гостре поладнання комісії із здогадними виновниками мало на меті виказати, що Совіти дбають про людяні відносини до вязнів по думці проголошуваної ними засади: „не карати, лиш поправляти". Автім, хтож найбільше потерпів на цій санації? Каери, що займали адміністраційні становища, каери, що буцімто з метою дискредитації уряду Совітів викривлювали його політику.

Та в дійсності — годі не догадуватися, щоб те „викривлювання" не було вислідом наказів згори.

Від тієї пори „соціяльно близькі" (криміяльники) починають користуватися ріжними привілеями. Були навіть спроби відсунути політичних від усіх адміністраційно-господарських становищ і обсадити їх злодіями. Однак швидко закинули цей експеримент, бо з уваги на свій низький інтелектуальний рівень, злодії не могли виконати довірених їм функцій, або займаючи відповідальні становища, крали.

Експеримент закинули, залишилася тільки засада: по змозі використовувати на адміністраційних становищах криміяльний елемент, відсуваючи політичних від кермування життям табору.

Одночасно почали погіршуватися з року на рік апровізаційні умовини. Коли давніше (в роках 1927-28) у крамницях соловецького табору можна було купити без ніяких обмежень, в довільній скількості, хліба, цукру, консерв, тепер уже тільки час до часу продавали осередці, квасні повнла або ляндринові цукорки в дуже обмеженій скількості. І то тільки тим, що працювали понад норму „ударникам".

Підчас короткого літа (липень-серпень) природа дохарчовувала трохи вязнів. У соловецьких лісах росли у величезній скількості сжини і черниці. Ягід була така велика скількість, що по кількагодинній прогульці можна було їх назбирати повне відро. Очевидно про приправу цукром мови не було, та краще щось, як ніщо. Крім цього було теж багато грибів. Тому теж підчас літніх місяців голод не давався так дошкульно в знаки, як у зимі.

ЗИМА.

Ця довга полярна зима наповнювала вязнів майже жахливим страхом. Так хотілось би повстримати зиму в її обороті довкруги сонця!

Та дарма! Починаються дощі, дощі без кінця, і в день і в ночі, без перерви, цілими тижнями. Вкінці на зміну приходить сніг. Море довго не дається скувати ледяній верстві, та вкінці й

є матеріялом для переведення власної практики. Для тих, хто візьметься за діло, їх власна хата чи своє господарство мусить бути практичною лабораторією. Ріжні способи консервування та технічної перерібки ріжних овочів та ярини треба в малих розмірах, для власних потреб, обовязково переробити самому на підставі курсу та листовних вказівок і порад професора. Кожний з досвіду побачить, що справа не є тяжка, але вона вимагає уважливости, пильности й знання. Почуваючи себе фахівцем (а практичні висліди, не лише свідоцтво, це самі покажуть!) можна вже думати й про вихід на ринок, себто виробляти для продажі.

До відважних, як кажуть, належить світ, а пильним і працьовитим всяке добре діло вдається. Колиб за цю справу в нас взялось кілька сот осіб і її справді фахово опанували, а серед них бодай кількадесять виявилось талановитих підприємчивих одиниць, що змоглиб широко розвинути консервову промисловість, то вона далаб не тільки хліб зайнятим в ній працьовникам, але причинилась би і до розквіту та поплатности раціонального ведення городно-садівничої господарки нашого селянства.

ЕКОН.

—o—

З НАШИХ ЖИВЦІВ І ЛІТНИЩ.

Коростів - український Семерінг.

Може дехто і не чував про Коростів, тому дещо з топографії:

Колиб на залізничому шляху Сколе—Гребенів на т. зв. Святославі була залізнична зупинка, до Коростова булоб усього півтора кільометра шляхом на Тухольку-Климець. Та хоч Коростів уже давно старається про цю зупинку, ніяк її добитися не може. Але шлях понад Опір і Ораву такий приємний, що і не счуетесь, як за нецілу годину ходу зайдете сюди зі Сколього, або Гребенова.

А там розложиться він перед вами у широкій, сонняшній долині Орави і Бутівлі. Спершись від полудня об стрілисті верхи Київця і Секула, від півночі об лагідний формами масив Корчанки, з видами на Зелемін і Парашку — напевне очарує вас Коростів своєю красою

*

В недільному чверть-експресі Львів—Лавочне нас залякували:

— От, не мали куди вибратись?! У Коростові ночі спокійно переспати не можна! Там самі бандити!

Тож заїхавши до Коростова, перша річ хочу пізнати тих „бандитів".

Але попадаю на людей привітних, чемних, інтеліґентних. І просто не хочеться вірити, щоб у мойому ввічливому господареві сидів якийсь закаптурений Аль Капоне...

У дальшій розмові виясняється і справа „бандитизму".

На мою заввагу, що якось мало синів Ізраїля в Коростові, мій співрозмовець каже:

— Бувало їх минулими роками більше тут. В одній лише кольонії було їх тут душ щось тисяч двісті. Але наші хлопці взялись були до них троха...

— Били?

— Бити, не били. Лякали більше. Відомо, молодь... Но і від тоді менше їх.

— І не жаль вам було проганяти разом із ними джерело заробітку?

— То, пане, така справа: мають вони зробити з Коростова те, що зробили, скажім, із Гребенова, то краще не бачити нам ні їх, ні їх грошей...

— Зате хоч українців тут певно більше?

— Не дуже. Та може колись, як наші Карпати переміняться вже в чистий ливан, більше їх тут буде...

Он де джерело реклями, що її роблять Коростовові.

*

Не зважаючи на цю реклями, чимало тут тих, що її роблять. У селі небагато зате у Райтмана ніде шпильці впасти. Але Райтман — це окреме царство.

Райтман догоджує тим, що і в горах не можуть жити без лязничок, теплої і зимної води, електрики та інших атрибутів міської цивілізації.

Написав би більше про чуда славного на цілу Галичину пансіону Райтмана — про дорогу до нього всю трояндами встелену, про рай для закоханих у ліску, про щоденні файфи і дансінги, але боюсь, що всі наші новобагацькі готові злетітися до Райтмана, а хіба не моє діло робити йому реклями.

Всеж таки Райтман дуже сильний атут, що Коростів таки справді гарний.

*

Але найважніше, що він ще сьогодні вповні український. Крім кількох робітників Гредля, що живуть поза селом, чужих цілком нема у селі.

Хоч, „пардон", був би проговорився: є один.

Лише він працює з нашими бойками... як дроворуб. А три крамниці в наших руках. І то здавен-давна так. Навіть тоді так було, як „Хвіля" ще й не думала писати про економічний наїзд українства на жидівське купецтво.

Але і друга правда: коростівські торговці далеко не використовують тих можливостей, що їх дає Коростів зі своєю кількістю літників.

Аж проситься, щоби хтось із більшою ініціятивою і знанням заложив тут щось наче цукорню, порядну крамницю споживчих товарів, мясарню. Котиться гріш коростівськими дорогами, лише нікому його підняти...

Чомусь теж ні одного ще українського пансіону. Наші догадаються мабуть аж тоді, як бісіону. Наші догадаються мабуть аж тоді, як бісіони. Наші догадаються мабуть аж тоді, як бісіони. Наші догадаються мабуть аж тоді, як бісіони

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Під розвагу нашим паням на літнищі.

Прегарна гірська, дика природа, багато сонця і простору, шум ялиць та гірських потоків, вигляють сотні наших жінок із міст у наші чудові Карпати та інші околиці.

Приїздять вони сюди, щоб пожити на свободі, позабути про злидні будня, начудуватись красою гір, набрати сил до праці, яка їх знову чекає.

Опинившись у горах, рідко котра може позволити собі на життя в дорогім пансіоні, звичайно займає кімнату у першого ліпшого селянина, тай там переводить вільний час, під одною стріхою з гуцулом, бойком чи лемком. Зате мають вони нагоду докладно пізнати їхні звичаї, чірування та спосіб життя.

На загал відносяться наші гуцули чи бойки до літників дуже ввічливо, стараються їм помагати та дуже радо сповняють різні послуги. Вони приглядаються до способу нашого життя, стараються навчитись від нас дечого. Їхній спосіб господарювання ще дуже первісний. На загал жіноцтво мало грамотне, 75 відс. зовсім неграмотних, повне пересудів та забобонів.

Темне, заголюкане, живе воно по розкинених далеко від себе хатах. Багато з них живе ще вкупі по курних хижах, так як жило сотні літ тому. Дуже тяжко приймають вони різні новости та поступ.

Ми не повинні тим зражуватись, але кожна з нас повинна вважати своїм обовязком перед батьківщиною нести освідомлення під ті курні стріхи, під оглядом національним, економічним і гігієнічним. Дуже мало сіл, де жіноцтво гуртувалось би в якихнебудь організаціях, в більшій частині всюди держиться воно осторонь від наших економічних та культурних установ. Використовуймо вільний час, щоб навязати тісний контакт з тамошнім жіноцтвом у першу чергу з господинями, в яких живемо, поводімся ввічливо. Стараймося їм служити доброю радою, чи то, дотично виховання дітей, чи у якійсь недузі, чи в іншій господарській потребі, щоби зєднати собі їх довіря. Нехай вони відчують національну єдність, яка нас лучить з ними. Вони мусять відчути ріжницю у відносинах українських жінок та жінок іншої національности. Праці знайде на літнищі кожна з нас доволі, майже кожна ділянка дає поле до попису.

Приглянімося зблизька, то побачимо, як запопадливо нас виручують наші сусіди. Як звільна підкопують наш вплив, розсварюють, та утруднюють нам роботу. За дурний гріш добувають довіря, перекуплюють наших жінок, даючи їм працю у формі вишивок і т. п. Ці жінки зовсім несвідомо стають знаряддям у чужих для нас руках, ведуть деструктивну роботу, ба навіть наскрізь шкідливу.

Не чекаймо, аж до нас зголосяться місцеві установи, та будуть нас просити. Заявім охоту праці самі, чи то виділові Просвіти, кооперативи, Сільськ. Господ. чи Союзу Українок. Працюймо кожна по змозі та по своїх силах.

Даймо для жінок одинадва реферати, розкажім їм щось з нашого славного минулого, з гігієни, хатнього господарства, та про народню ношу, яка для нас на очах пропадає. Підготуймо якусь виставу, концерт напр. в честь Лесі Українки, чи Свято Матери, День дитини і т. п. Як цього вже ми не всилі зробити, то проведім одно-два пополудня згуртувавши біля себе жінок у Просвіті, кооперативі, С. У чи Сіл. Господарі.

Де не маємо ще кружка С. У. стараймося його заложити. По змозі закладаймо Господарські Секції при Сіл. Господ. та ведім освідомляючу працю під оглядом національним, господарським та гігієнічним.

Праця дуже вдячна, не томляча, дасть нам миле заняття на час ферій, так, що ми не будемо нудьгувати.

А свідомість того, що ми докинули цеглинку до будови кращого завтра, дасть нам велике внутрішнє вдоволення.

А. К.

—o—

Чи редакція „Жінки" має право кидати анатеми?

Редакція журналу „Жінка" (ч. 13—14) накинулася на мене за те, що я посміла сумніватися „чи емансипація дала жінці щастя?", і доказувала водночас, що тільки у родинному житті, жінка може почуватися вдоволена, а то й щаслива.

Свої погляди подала я на підставі обсерацій життя й тому вони, може почасти сумні, зате, на жаль, правдиві.

Розуміється, що хтось другий, може мати інший погляд на цю справу і тому в „Жіночій сторінці" — моя стаття появилась як дискусійна.

„Жінка" насміхається над тією заміткою редакції, мовляв: над чим тут дискутувати? З рівною рацією могловб „Діло" дискутувати на тему „чи принесла культура людству щастя? Але цього воно не зробить!...

На мою думку, над цим питанням можнаб вести дуже цікаву дискусію і можна навіть доказати, що культура не завжди дає людству щастя!

Якось воно дивно, що орган, який так гаряче бореться за особисту свободу жінки, водночас так безоглядно виступає проти свободи думки і вислову своїх посестер.

А далі, ще одна дуже важна справа: коли хтось другому дає поради, повинен сам бути без вини. Хіба важко сказати це про „Жінку", яка в деяких статтях захвалювала такі „додатні" типи жінок, на яких малаб взоруватися українська жінка, що майже всі українські часописи виступили були з гострою критикою тих статтей, а навіть „Комар" присвятив одній з таких статтей окрему клішу.

Вистане пригадати фейлетон О. Цегельської про „жінку паразита", яка живе тільки на те, щоб розкошувати, відбувати коштовні подорожі, справляти дорогоцінні одяги й жемчуги, а чоловіка має тільки на те, щоб доставляв їй матеріяльні засоби на ті забаганки...

Або в іншому місці, цього самого журналу, ґльорифікований, тип самостійної жінки, яка свою заробітню працю зужиткує на те, щоб уладити собі вигідне життя, прикрашене розвагами в роді: фліртів, папіросок, кавареньок і т. д.

З вище наведених доказів бачимо, що не всі статті поміщувані в „Жінці" стоять на відповідному рівні і зміст тих статтей дуже часто може викликувати дискусію на тему своєї доцільности і корисности. Тому редакція „Жінки" не має права кидати анатеми на тих, що хочуть свобідно висказувати свої погляди, хочби вони навіть ішли в розріз з напрямними „Жінки".

Яр. Мандюкова.

У жіночому переділі.

Нарешті прийшов час, що можу вирватись з розпеченого міста і виїхати кудись на відпочинок. Куфри спаковані (а направду тільки один куферок, бо стараюся брати зі собою якнайменше річей, щоб не обтяжувати себе в подорожі та не робити з приємности муки).

Якось мені щастить і приїхавши завчасу до потягу знаходжу вільне місце у жіночому переділі та ще й біля вікна. Все заповідається знаменито. Витягаю часописи та заки потяг рушить із місця хочу ще дещо переглянути, бо потім... Потім дивитимусь у вікно, на принадні краєвиди: поля, на яких дозріває збіжжя, ліси та гайки, села, а там і гори засинюють...

Із принадних мрій вирвав мене стукіт дверей, в яких спершу зявляється обемиста валіза, пакунок з постіллю, а потім старша пані досить широких розмірів та ще й обвішана рясними більшими й меншими клунками і клуночками, з двома перекиненими через руку плащами та парасолею. Зі стогнанням і зітханням сідає проти мене, а потім починає розміщувати свої клунки. Їй хочеться сердешній вставати і намагається розмістити, що дасться сидячи. Та пакунки раз у раз падуть, вішало від плаща вривається і з грудей моєї сусідки вирвається страдальне: „Ох, Господи!" Підводжусь і стараюсь допомогти як можу. Нарешті все на місці і пані чемно подякувавши мені має охоту розпочати балачку. Я хапаюсь за спасенні газети і роблю вигляд, що заглублююсь в читанню. Пані сидить якусь хвилину спокійно, а потім знову важко кілька разів зітхає і починає щось вишукувати серед численних пакуночків, з яких один малощо не паде мені на голову.

Двері знову з грюкотом відчиняються і знову зявляється „нумеровий" з двома величезними кошами, які щасливо помішує на вільних ще полицях, але за ним чути нараз пронизливий голос: „Не кладіть того клунка на мій кошик. В кошику під самою покривою суконки!!!"

За нумеровим зявляється жіноча голова з зісуненим на бік капелюхом. Нумеровий раптово повертається (він спішиться, бо хоче ще дещо заробити), а слідом чути пронизливий дитячий плач. Пані з капелюхом починає гаряче обурюватись та потішати хлопчика, що десь там губиться серед маминих торбинок з капелюхами, течок з їдою та якихось коробочок і паперових мішочків з овочами.

Перелякани „нумеровий", що своїм раптовим рухом спричинив ввесь цей гармідер старається якнайскорше зникнути і злощасний клунок лишається на кошику.

Умістивши свої клунки та плащі і плащики та втихомиривши сяк так дитину починає нова пасажирка стягати клунок з кошика і знову це загрожує катастрофою чийійсь голові. Хлопчина крутиться на всі боки і щоб його позбутися, мама посилає його подивитися до вікна, але при тім нагадує: „Перепроси паню!"

Хлопець дивиться на мене вовченям і відсовується назад. Люблю дітей і розумію їх страх перед незнайомими людьми, а тому усміхаючись припрошую його підійти до вікна. Довго вовтузиться, але діставши від мами штовхана нарешті наближується таки до вікна, а скоро там так освоюється, що мої ноги в небезпеці і мушу їх все далі і далі ховати під лавку.

Нарешті потяг вже відїздить. Двері до нашого переділу з грюкотом відчиняються і влітає до них дві задихані панни лише з підручним багажем та плащами. З сміхом і голосними вигуками кидають свої пакунки на ще вільні місця і штовхаючи всіх навкруги та наступаючи на ноги біжать до вікна і через голову злякапої дитини починають комусь там за вікном вимахувати руками та кричати „па! па! — До побачення".

Одначе за хвилину потяг вже минає дві-рець, не видно капелюха, що відповідав на привітні помахи рук і постоявши ще хвилину над моєю головою панни з гамором сідають на свої місця. Поруч них сідає молода 12—13 літна дівчинка, видно сестричка одної з панен. Між панами починається голосна розмова на тему невідбутої з Ромком рандки та класичного профілю, що його якимсь чудом відкрив в одної з перкатеньких панен якийсь Данко і т. д. Цокотять без перерви та повитягавши пудернички і помадку на уста поправляють свій вигляд. В розмові їх доходить часом і до досить пікантних інтимностей, які зовсім не повинні чути чужі вуха та молоді вушка дівчинки, що слухає все з особливою увагою.

Між старшою панею та мамою хлопчика починається також оживлена розмова, що торкається головним чином народин хлопчика з яким мама їде до бабуні та всіх його добрих і злих прикмет. Старша пані оповідає про різні випадки при народинах її дітей (яких можна було нарахувати щось із семеро). Та їх цікаву розмову нараз переривае голосна заява хлопчини: — „мамо! мамо! їсти хочу".

З лементом „Адже ти тільки що їв" — мама добуває якусь коробку і розвязавши її подає дитині велитенського „шницля" та такий же кусник хліба. Хлопчина запускає свої зубки у сікапець, мама продовжує цікаву для неї розмову. Та хлопець видно справді недавно їв, бо скоро заявляє „Мамо, я вже не хочу!" і передав майже цілого „шницля" назад. Мама сварить, що даремно тільки й турбував і знову розвязує коробку. Побачивши там одначе якесь солодке печиво, хлопець тягне ручку, але діставши ляпаса починає голосно заводити. Перелякана мама тиче йому в руку бажане печиво та заспокоює, а й співбесідниця добуває ще й з обемистої своєї торбинки кусень шоколяди і подає хлопцеві. Тримаючи в одній руці шоколяду, а в другій печиво дитина не знає, що їсти перше і печиво сиплеться, а шоколяда від тепла топиться. Підлога вкрита густо крихками, а личко дитини і рученята замурзані шоколядою. Нещастя хотіло, що потягом сильне струснуло, хлопець стратив рівновагу і щоб не впасти зачепився за мої коліна і на моїй ясній спідничці лишився відбиток його пяти пальчиків та долоні. За тим прийшов новий ляпанець мами, голосний рев та потішування сусідок...

Голова починає крутитись, пейзаж за вікном гратить свою сонячну принаду.. Виходжу на коридор і прирікаю собі рішуче ніколи більше вже не сідати до жіночого переділу...

Х. К.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Мужчинам краще підходять... розведениці.

Це наголовок до фільми, або якоїсь легкої, газетної повісти, проте в житті воно виходить на таке, що мужчини просто воліють розведениці хоч би тому, що зрілі жінки скоріше вміють наломлюватися до співжиття.

Не пішла ще в забуття романтична історія кн. Віндсору, який кинув престіл і оженився з розведеницею, а вже одружіння з розведеницями ввійшло в королівських рідних на денний порядок.

Шведський князь Карло сестрінок короля Густава та брат нещасної королеви Астрід, зрікся прав до корони через графиню Ельзу фон Розе. Вона хоч і найгарніша та найелегантніша жінка Стокгольму, усеж таки... розведениця, мати 3 дітей та старша 7 літ від князя.

Це мабуть знак часу: князі й князенки не женяться вже з княжними та королівнами, або шіснацятьлітніми дівчатками; ясно, що зріла жінка бере верх над романтичною появою молодої дівчини, що наївна та не знає життя.

Оце й дало притоку кинути одному французькому журналові цікаву анкету на тему, чи сучасна, зріла жінка може мати для мужчини більше чару й принади, як молода дівчина. Цей журнал звернувся по черзі до найславніших письменників, малярів, акторів, фільмових зірок та сірих людей.

Знаменний голос у цій анкеті висловив Моріс Декобра, якого називають „найбільшим зводником серед письменників". Він сказав, що розведениця має чимраз більший успіх. Недавно ще, бо ледве 50 літ тому розвід вважали найбільшим скандалом, а розведениці просто не приймали до поважної хати. Причиною цього явища є, на думку Декобри, змінені дещо умовини, звичаї більше толерантні та вплив американської фільми. Якби хтось хотів виключити розведениці в Америці поза скобки товариського життя, тоді не залишилось би хіба нікого.

А ось послухайте як М. Декобра характеризує молоде дівча:

„Треба признати, що це чарівне сотворіння. Має в собі скарби почування, захоплення й молодечої безпосередности. Одначе воно не знає тих скарбів якслід вихіснувати. Коли таке розніжнене дівчатко залишається згодом у світі самітне, тоді це виключно його вина: В сімох випадках на десять вважає себе осередком світа, та надто багато вимагає. Домагається й хоче, щоби мужчіна був такий, чи інший, щоб не мав ніяких злих прикмет та щоб тільки її звеличував. Не прощає йому ніякого неповажного проступку, ображується та іритується чогонебудь. Молода дівчина не знає ілюзій і компромісу. Зате зріла жінка, яка знає мужчин, розуміє, що не можна надто багато від них вимагати, намагається привикнути до їхніх хиб та не показувати, що вони її хвилюють. Ця саме штука пристособити свою індивідуальність до особовости мужчини, даючи йому змогу думати, що жінка це нижче сотворіння від нього. Все те разом дає підставу думати, що зведене на такій основі подружжя буде щасливе й тривке".

Всеж таки, на думку Декобри, нема чого журитися і дівчатам. Є багато мужчин, які бажають собі вирізьбити майбутню дружину: уложити її серце й душу до власної вподоби, хотять її вдачу нагнути до власних звичаїв і способу життя, а до цього підходять тільки молоді дівчата, що самі ще жити не вміють.

Один славний фільмовий актор сказав у рямцях тієї анкети, що ніколи, на місці Едварда VIII, не кидав би престолу для жінки, а то ще й розведеної. В Америці можна бачити сотні подруж, які скоїлись наслідком торговельного укладу, спорту або одного романтичного вечора, викликаного музикою та коктейлями. Тягнути мерщій жінку до священника, це щось більше, як божевілля. На його думку найкраще подружжя з молодою, недосвідченою дівчиною, скромною та повною ніжного чару, яку можна собі щойно виховати.

В анкеті запитали теж про думку в цій складній справі одного наклеювача афішів. Він відповів, що шлюб кн. Віндсору, це ніяке подружжя. Молода повинна вбиратися до вінка в білу сукню з серпанком. Автім, коли стрінути молоду й гарну жінку, тоді годі її питати про цивільний стан. Говорити про т. зв. життєвий досвід щонайменше недоцільне. Такий досвід, набутий з першим чоловіком, не підходить у рахубу. Кожний має свої примхи і звичаї. Коли жінка буде одягатися в зелену спідницю та варити помідоровий сос на обід, бо так хотів її перший чоловік, то таке знання їй зовсім не знадобиться: він любить саме навпаки: блакитний кольор, а помідоровий сос зле діймає на його шлунок.

І так воно може бути в цілому житті.

Справді люди на заході мало мають ще турбот, коли займаються такими анкетами. Правда, справа добору подруж дуже важлива справа, але не можна її ніяким робом розвязувати під кутом газетярсько-сенсаційної теорії.

—o—

Рожана катастрофа.

Долина річки Маріци в Болгарії є осередком рожаних плянтацій.

„Долина рож" дуже цікавить подорожних, що перебувають у Болгарії.

Це справді чарівна картина. Цілими кільометрами тягнуться поля, засаджені корчами величніх, червоних рож, що від них іде запашний, просто опянюючий дух.

Саме заприводу цього сильного запаху плекають болгари рожі. Адже з рожі добувають екстракт, відомий рожаний олійок.

БОЛГАРСЬКІ РОЖІ.

Сам рожаний олійок має дуже сильний запах і навіть спричиняє біль голови в людини. Тимто, щоб запах був пригожий, рожаний олійок треба аж чотири рази розпускати. Саме в тому й велика вартість болгарського рожаного олійку, бо вистачить одна його краплина, щоб надати великій пляшці запах чарівної болгарської рожі.

Довгі літа управа рож у долині Маріци дуже гарно розвивалася.

Та прийшла господарська кріза. Спочатку вона не пошкодила управі болгарських рож. В інших краях, де теж плекали ріжні запашні квітки, не вдалось виплекати таких рож, як у Болгарії. Правда, купували дещо менше пахощів, але все таки Болгарія задержала свій рожаний „монополь". Вона взяла верх і над перськими рожаними полями й над французькими городами квітів.

БАГАТСТВО СЕЛЯН.

Селяни в „Долині рож" ходили вранці на свої поля, зривали пелюстки з квіток рожі, збирали їх у мішки та пересилали їх швидко до численних прас. У тих прасах, що їх було чимало в „Долині рож", негайно витискали з пелюток олійок і вже вполудне одержували селяни з тисячів кільограмів рож декілька літрів есенції-олійку.

Всі рожані пелюстки, що їх постачали після десятої години дополудня, були вже гіршої якости, бо сонце висушало вже дещо запах. Але й за них платили розмірно добре. Тому ті селяни, що плекали рожі, належали до найбільш заможних.

ТАЙНА.

Катастрофа прийшла щойно минулого року, і цього року ще загострилася.

Рожаний олійок був досі одним із найважніших предметів болгарського торговельного білянсу. Та це було так довго, поки заграничні городники не відкрили тайни управи рож. Вони стали тепер садити рожі в соняшних, заслонених від вітру й добре наводнюваних долинах. Водночас, у жнива, вони стали збирати рожані пелюстки в найвчасніших, ранніх годинах, щоб негайно передати їх під прасу.

Цей досвід уповні вдався й сьогодні ті краї, що досі найбільше купували рожаного олійку в Болгарії, вже самовистарчальні у виробі згаданої есенції.

ХЕМІЧНИЙ СУПЕРНИК.

Болгарія стала рятуватися вже минулого року. Почали там плекати тільки найшляхотніші роди рожі, що давали незвичайний запах.

Одначе виявилося, що закордонні городники пошанують в цьому напрямі ще краще, та що їх рожі мають кращий запах. Водночас ще й хеміки розвязали тайну виробу синтетичної, рожаної есенції (сказати б — штучної есенції).

Вони зуміли з побічного виробу тиру... придадити есенцію, що хемічно не мала нічого спільного з рожаним олійком, одначе практичне гесь скидалася на нього, так, що навіть найкращі знавці не добачували тут ріжниці.

ПІСЛЯ РОЖІ — БАВОВНА.

Таким робом за один рік ціна рожаного олійку втратила три четвертих на своїй вартості.

Великі запаси олійку замагазинували, гірші сорти знищили. Ті селяни, що плекали рожі, зубожіли, бо не можуть продати своїх рож. Вмішалася держава, щоб зберегти їх перед руїною.

Цього року посадили вже в Болгарії на полях, де досі цвіли рожі, — бавовняні корчі.

Бавовна оплачується, а ціна рожі падає. Ось так швидко може й зовсім перестануть існувати славні на ввесь світ рожані поля в Болгарії.

ВОЛОДИМИР БІРЧАК:

Золота скрипка

Нова збірка оповідань відомого письменника

Обсервація, нові теми,
гумор і дотеп

Можна дістати в Адміністрації „Діла"
Ціна 2 зол., поштова пересилка 30 сот.

ВАША КОРОЛІВСЬКА ВЕЛИЧНОСТЕ, МУСИТЕ ЗАЖДАТИ.

Ще за панування Едварда VIII. трапився в Льондоні такий випадок:

Льондон має в околиці багато гарних грищ. Одначе найгарнішим є, безперечно, грище клюбу Саннінгдейл. Одного дня заїхав кольо другої години пополудні перед грище самохід. Зі самоходу висів у товаристві двох панів та пань б. англійський король Едвард VIII.

Існує в Англії неписане право, що з королем, коли він появляється як приватна людина, треба так поводитися як з пересічним громадянином. Хто його особисто не знає, то й йому не кланяється. А тому, що добре вихування не позволяє вибалушувати на когось очей та приглядатися йому з усіх боків, то на грищі ніхто з англійської сметанки, яка там була, не звертав на короля ніякої уваги. Очевидно, що всі його пізнали, але — як то кажуть — ніхто собі з нього нічого не робив.

Король пішов до власника грища й попросив його, щоб призначив йому вільне місце для нього й двох панів до гри в гольфа. Очевидно, деінде, не в Англії, був би господар згорбився в три погибелі й був би вилепетав: Ваша Королівська Величносте, зволіте хвилиночку мати терпеливість, я місце негайно знайду. — В Англії відбулося це інакше. Господар, не маючи вільного місця, заявив: „Мені дуже прикро, але в тій хвилині маю тільки вільне місце для одного грача. Ваша Королівська Величність зволить почекати одну годину".

На це відповів б. король Британії і б. цісар Індій: „Знаменито! Підожду! — Прошу мене повідомити, коли буде вільне місце".

І король великої імперії сів зі своїм товариством і чекав цілу годину як кожний інший смертельник, щоби заграти в гольфа.

Цю історію пригадують тепер, щоб підкреслити цю величезну популярність, що у світі має Едвард Віндсор, відомий зі своїх демократичних переконань. Мабуть, що так само поводились би льондонці і з теперішнім своїм королем.

ДЕ НАЙБІЛЬШЕ ЛЮДЕЙ З УНІВЕРСИТЕТСЬКОЮ ОСВІТОЮ.

Найбільше число людей з повною університетською освітою мають Швайцарія і Шкотія, відомі з того, що побіч скандинавських країв мають найбільшу скількість учених, які походять зі селян. У Швайцарії на 387 припадає один чоловік з повною університетською освітою. У Шкотії це відношення дає 1:475, у Франції 1:480, у Швеції 1:543, в Голяндії 1:579, в Німеччині 1:604, в Італії 1:808, в Англії 1:1018. За американською статистикою один чоловік з університетською освітою припадає на 125 людей.

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

„Свята війна киргізів проти СССР.

ГПУ ВИСТРІЛЯЛО В КАЗАКСТАНІ КІЛЬКА ТИСЯЧ ЛЮДЕЙ.

Цими днями вибухло в Казакстані (середньоазійська совітська республіка, залюднена киргизами-кайсаками) повстання. Викликала його „окрема комісія" ГПУ, яка переслідуючи киргізький сепаратизм, вистріляла кілька тисяч невинних людей

Націоналістичні елементи відповіли на те проголошенням „святої війни" проти Москви. Киргізькі партизани повирізували менші залоги ГПУ, поперетинали телефонічні дроти до Альма Ате, ушкодили місцеву радіостацію та захопили 10 міл. рублів з банків

Довкола італійсько-британського зближення.

ЩО НА ТЕ НІМЦІ?

Вчорашня розмова між британським премієром Чемберленом і амбасадором Італії Ґрандіем викликала в німецьких політичних колах немале враження. Постійну поправу в італьо-британських взаєминах помітили в Берліні вже від довшого часу, та несподівана зустріч Чемберлена з Ґрандіем і незвичайно сердечний тон розмов дає широке поле для здогадів, припущень і рефлексій. Німці уважають, що розмова Чемберлена з Ґрандіем відносилася особливо до питань Середземного Моря та до загалу европейської політики. Евентуальна ліквідація італійсько-британських непорозумінь може дати зовсім інакший зворот не лише громадянській війні в Еспанії, але й цілій европейській політиці. На думку Берліну, почин до поправи взаємин з Італією вийшов з Льондону. Зацікавлення берлінських політ. кол італійсько-британським зближенням таке велике, що справа Еспанії зійшла на дальший плян.

Перед реставрацією еспанської монархії?

Агенція Авасса повідомляє: Підчас побуту еспанської королівської пари в Римі, рішено, що Альфонс XIII дістане знову корону, але абдикує в користь свого третього сина Дон Хуана. Дон Хуана, вихованця англійської морської академії у Вульвіч, піддержать англійські фінансові кола, а це важне для відбудови Еспанії.

—o—

Китайський ґенерал помагає японцям.

Командант китайської цивільної гвардії в північному Китаю ген. Шіюган, відомий японофіл, перетяв залізничу лінію під Суіюантао (10 км. на північ від Пекіну), тому частини 29. армії мусіли відступити на Паотінфу.

У ЧУЖИНЕЦЬКИХ КОНЦЕСІЯХ.

Нині рано оголошено виняткový стан у чужинецьких концесіях Тієнтсіну. Британські військові частини і добровольці обсадили визначені становища.

БОЇ НА ВУЛИЦЯХ ТІЄНТСІНУ.

По півночі дійшло до завзятої битви між китайськими і японськими військами. У найгустіше заселеній частині міста, між східними дільницями і залізничим двірцем. У битві брала участь артилерія.

Як подає комунікат японського командування, битву викликали китайці, але японці перемогли, не потерпівши ніяких втрат.

Тепер мабуть китайські війська занимають західний і центральний двірець японські — східний двірець, коло якого недалеко є китайські частини.

Китайські гармати обстрілювали японські літаки, що безустанно кружляли над містом і околицею. Два стрільна вибухли в японській концесії, зрештою не вбиваючи нікого.

БІЙ СПРИЧИНИЛИ ДЕЗЕРТИРИ?

Японський ґенеральний штаб подає, що наступ на двірець і японську концесію перевели китайські вояки, які втікли з фронту.

ҐЕН. БЛІХЕР У КИТАЮ?

Як відомо, особа вожда далекосхідної червоної армії стала від процесу Тугачевського і тов. предметом ріжних здогадів. Розійшлись неясні поголоски, що маршал виїхав на Далекий Схід, та по дорозі десь пропав без сліду, говорено про його арештування. Тимчасом на Дал. Сході почалась шалена „чистка" серед його приклонників.

Французька преса приносить сензаційну вістку зі Шангаю, що Бліхер появився нечайно в Наникіні, щоби зазнайомитися зі станом китайських збройних сил. Слід згадати, що Бліхера вважають знавцем китайських справ та що під цю пору перебуває в Наникіні совітська військова місія. Кажуть, що СССР обіцяв Наникінові значну допомогу.

ЗБРОЙНІ СИЛИ КИТАЮ.

На лінії Пекін—Чантсе розміщена 26. армія під командою ген. Юпленшана, 4. армія ген. Пінсуна, дивізія Кекуетсе й всі групи, якими командує християнський ґенерал Фенюсіян — разом 50.000 вояків. В цій самій околиці стоїть теж 50-тисячна армія ген. Ванфуліна, б. губерн. Манджурії. В околиці Шентінфу, 100 км. від Паотінфу стоїть 28. дивізія ген. Кванлінсена, 32. дивізія ген. Ванші й армія ген. Чанчена — разом 100.000 вояків. В околиці Сучен (на залізничій лінії Тієнтсія — Пукеу) стоять китайські армії ген. Ушунана (70.000), чотири дивізії з Шантуну під ген. Ґанфушу (100.000) і армія ген. Ушуена (40.000). Всі ті армії підпорядковані генералові Сунчеюанові.

Чи знаєш жіночко мала,
Що вподобатись ти теж могла?
— Але тільки з волосячком ясним
„Гезабльондом" окисненим —
Ох, вір, мала!

Генрик Жак у Познані

Фабрика перфум, косметиків і тоалетового мила 1—3

Розвал большевицької преси.

Майже одночасно з нагінкою на провідних діячів українського радіокомітету за підтримку „контрреволюції", поведено на Радянській Україні нагінку на редакції деяких журналів, закидуючи їм пасивне становище супроти явних прогріхів у радіокомітеті а навіть підтримку „зрадницької" роботи.

У звязку з чисткою в складі редакційного колективу українського радія, ЦК. КПбУ „зняв з роботи" і усунув з партії редакторів газети „Комуніст". У вступній статті з 24. ц. м. „Правда" розкриває духовий розвал, що звів роботу деяких журналів на Україні на шляхи протиставі ідеольогії марксизму. Наріжаючи, що до складу редакцій втиснулись люди невідповідні „Правда" стверджує, що редакції „Пролетарської Правди" і „Комуніста" та інших пресових органів стали в останніх часах кублом контрреволюційної діяльности „ворогів народу". Що більше, опанувавши пресу, ці „вороги народу" не допускали надійних партійців-журналістів до праці в журналах, а то й цькували „робкорів" і „селькорів", закидуючи їм недостачу знання, щоб тим самим послабити звязок газет з народом. „Правда", яка з ревністю займається доношицькою роботою в ділянці преси, вимагає безпощадно виганяти всіх до одного „шкідників" з редакцій радянських газет і відкрити до них доступ молодому нарибкові журналістів.

Ревні редактори „Правди" мабуть надіються, що їх доноси бодай на час урятують їх від тих самих закидів, які вони тепер роблять своїм товаришам звання.

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ.

КОТИЛІОН.

I.

Скільки разів глядить Орест на великий, шестрий диван, де висить вилинялий старий котиліон у формі гарфи, пригадуються йому давні, дуже давні часи, що відплили на безповоротний рейд, зістявивши тугу й кілька блідих, мов весняний ранок, спогадів. Орест закурює папіроску й думає про життя. Здається йому, що він не серед гамору і клекоту щоденних турбот, не серед крутіжу щастя, горя, туги й задоволення, що разом складаються на це дивне й багатомовне слово, але десь із непрохідної віддалі пригладжується землі. Там гинуть люди, що одчайдушно пірвались здійснювати неможливі мрії, там знову пиняють задоволені щоденними турботами, одначе ж і щастям, десь важким проклоном знімаються вгору чиїсь покріплені й потрощені руки, хтось сміється. І туга підноситься хвилею в Орестовім серці. Йому хотілось би перескочити цю пропасть і так само плакати, сміятись, клясти і благословити. Орест просто сердитий на себе самого. Нервово розчавлює папіроску на краєчку різьбленої попільнички й махає рукою. Ні, це не для нього. В Ореста в серці тепер велика тиша настала.

І Орест відчуває, що вже не вмів би так, як колись захоплюватися вечірнім краєвидом, коли знад ріки сплівають на поля сиві, сріблясті мряки. Стеляться тихими хвилями на прозолоть спілого колосся, пливуть синіми хвилями туги вдолину, звідкіля встає місяць. А в літі місяць великий і червоний. Піднімається над обрієм, підпливає все вище й вище вгору і спинюється над старим, позеленілим від старости монастирем. Тоді чутно, як беться кров у жилах землі тоді чутно, як по щоденній шкварі задовільно вдихують росу й холодь лани жовтих яскірів, і видно, як до ясного місячного світла розгулюються великі чаші білих лілей, що виросли на плесі сонного озера.

Тоді хочеться чогось. Часом хочеться попросту притулитись до кріслатого клена, що самітно вистрілив посеред поля та зростися з ним в одну цілість. Слухати, як шамшить під теплим леготом його лапате листя і плисти мельодійною рікою безмежного шуму. Або часом ще хочеться йти кудись, де зір спинюється на темній смузі ліса й прилягти під кущем ліщини, вслухуючися в життя пущі. Чи ще іноді, коли з ясного та погідного неба нежданно зірветься велика, осяйна зоря й стрімко почне котитись уділ, хочеться зловити її в холодні від роси руки й неначе малим, розжареним вугликом перекидати з долоні в долоню.

Орест пригадує собі те все, тужить, але знає, що такі речі неповторні, як неповторне життя.

І Орест здригається від несподіваної думки. Неповторність життя... Дійти до такого одного стовбня, що йому позначено бути гранічним знаком між життям та небуттям і — тоді все неважне. Неважні й бліді хвилини бездумних поривів, тихне горечі невимріяних мрій; сонце, місяць, зорі й усе довкола вихориться в дикому крутіжі й... усьому кінець.

І Орест завидує своїому жовтому канаркові, що дрімає в клітці на шафі. Бо ж у нього бодай немає думки про смерть. А потому Орестів зір знову спиняється на дивані, й Орест, покивавши головою, шепче:

— Зелений котиліон... Це одне, що осталось мені з давніх, давніх літ.

І, коли Орест чує, як в оці зачинає крутитися непрошена слізка, здається йому, що старий, поблідлий котиліон набирає блеску. Загоряються колірними відблисками шкляні нашивки, пожавілі дротяні струни злегка ворушаться, щось тихо, тихесенько бренькаючи й велика лента наливається соковитою, свіжою зеленню й обвиває його шию м'яким оплітом. Орест приникає очі та слухає голосу струн.

II.

Того дня в містечку помітне оживлення. Бо мале місто так як барометр. Кожна зміна хочби й найменша негайно стає видна. Із веселих і захоплених облич легко можна вгадати, що вечором вечерниці. А коли приходить нетерпеливо ожидана всіми молодими восьма година, сідає при столику, біля входу до просторої салі радник Кіт і дає рукою знак орхестрі. Цибатий із вічно розбурханим волоссям диригент Дизьо вдаряє смичком тричі об пульт і оближуть со-

Ірляндці терором маніфестують проти британського короля.

Британська королівська пара відвідала Бельфаст, столицю Ульстеру (північна частина Ірляндії, яка залишилася при Великій Британії). З цієї нагоди ірляндські республиканці виконали низку терористичних актів на цілій здовж англійсько-ірляндської границі. По обох сторонах границі знищено багато митних станиць, частинно знищено залізничий міст під містом Денделк. Ці всі замахи приписують скрайним ірляндським республиканцям, що хотять **перешкодити мешканцям Ульстеру взяти участь у принятті короля Юрія VI. Поліція перевела масові арештування.**

У звязку з терористичною акцією ірляндських республиканців на дахах здовж вулиць, якими йшов королівський похід, розміщено поліцію, яка пильнувала, як заховується товпа. Змобілізовано 4.000 спеціяльної поліції.

Зараз після приїзду королівської пари вибухла сильна бомба яких 500 метрів від ратуша, де якраз витали королівську пару. На 100 метрів довкруги вилетіли в будинках усі шиби; жертв не було.

На ніч перейшла королівська пара на покład свойого яхту, нині рано відплила вона з негостинного острова.

Нова конституція Естонії.

Законодатна влада Естонії прийняла нову конституцію, основану на таких засадах: Президента республики вибирають на 6 літ у безпосередньому, загальному, рівному і тайному голосуванні. Парлямент складається з двох палат, що урядують по 5 літ. Перша палата складається з 80-ох членів, вибраних тайним голосуванням на засаді одно-мандатових округ. Виборчі права мають громадяни обох полів по скінченні 22. року життя. Друга палата складається з 40 членів, з яких 30 е представниками професійних і самоуправних союзів та установ, 10 іменує президент республики. Член другої палати мусить мати найменше 40 літ. Президент республики має право розвязувати парлямент і право вета. Підчас парляментарних ферій президент видає декрети, які опісля повинні бути потверджені парляментом. Президент покликує уряд і має право давати йому димісію. На випадок, коли перша палата ухвалить вотум недовіря для уряду, президент може дати урядові димісію, або розписати нові вибори до першої палати. Конституція гарантує волю одиниці і свободу совісти. Ніякого релігійного ісповідання не визнає вона державним. Національні меншини користають, як і дотепер, з культурної автономії.

—o—

НОВІ АРЕШТУВАННЯ В СССР.

ДВА ГЕНЕРАЛЬНІ ПРОКУРАТОРИ У ВЯЗНИЦІ

В Москві далі переводять масові арештування. Чистка охопила всі ділянки публичн. життя. **У вязниці опинився ініціятор великих політичних процесів в останньому часі генеральний прокуратор Вишинський та його попередник генеральний прокуратор Криленко. Крім того в останніх днях ГПУ арештувало б. совітського амбасадора у Берліні Хінчука і голову найвищої контрольної комісії при центральнім комітеті партії Антіпова.**

Зрада Ворошилова.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ЛИСТ ТУГАЧЕВСЬКОГО.

Шведський щоденник „Афтен Постен" оголосив сензаційний лист, що його написав Тугачевський коротко перед своєю смертю до Ворошилова. Цей лист — пише згаданий щоденник — **поширюють тепер потайки в СССР. Тугачевський закидає своєму колишньому приятелеві зраду спільної справи. 12 осіб змовилося, щоб увільнити СССР від панування Сталіна, якого Тугачевський називає у своїм листі „божевільним горилем". Один з нас, Гамарнік, застрілився** — пише Тугачевський — **другий, який нас зрадив, є ти. Хвилево врятував ти голову, але як довго буде тягнутися твоя свобода? Зпоміж еліти Леніна залишився ти і грузин. Всіх інших повбивали!**

Чи думаєш, що врятуєш себе? Або ти його знищиш, або він тебе! Тугачевський пише далі, що не жалує нічого.

Так, я мав намір увільнити край від цього божевільного гориля. Ти хотів того також, як решта 10-ох. Розполітикована армія, що її бажає грузин, не була би ніякою армією, лише нужденною збираниною. Все, що зміцнювало армію, мало бути знищене.

На відповідальні становища покликано аналфабетів, як Будьонного і Дибенка; найкращих старшин, яких я ввів до генерального штабу викинули, а все це сталося напередодні війни, що її хотів ти і грузин!

Якщо ти Климе залишишся при житті, скажи по моїй смерти, що Тугачевський згинув на становищі смертю вояка.

Перед судом він сказав усе, що мав сказати і не благав ласки.

Ти є сином кляси і слугою партії, в якій зрада є геройством, а зрадник героєм. Памятай звідкіля прийшли такі, як Азеф та інші, але ти до них не подібний. **Ти вмієш направду** деколи доконати геройського вчинку, **отже доконай його нарешті.**

НОВИНКИ.

— **Сок малиновий,** сирий продає з доставою до дому „**Продукція**" **тел. 111—77.** 1336

— **Футра нові** мужеські і жіночі замовляйте і старі перероблюйте у **Карпяка, Зиблікевича 4.**

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46. Приймаю футра до переховання літом.

— **Шашкевичівське ювилейне свято на Білій** Горі. Товариство ім. Маркіяна Шашкевича в Заложеві влаштовує невідклично в неділю 1. серпня ц. р. без огляду на погоду ювилейне свято в Підлиссі на Білій Горі з нагоди 100-ліття появи „Русалки Дністрової", в якому возьме участь Преосвящ. єпископ зі Львова. Передполуднем відбудеться Архієрейська Служба Божа, опісля панахида на могилі Незнаного Стрільця. Пополудні в годині 2. відбудеться академія під голим небом з участю хорів, орхестр і руханкових організацій. З огляду на те, що таке всенародне свято має велике освідомляюче й виховне значіння, особливо для української молоді, запрошуємо всіх членів і прихильників Р. Ш. взяти якнайчисленнішу участь в тому святі. — **Головна Управа Рідної Школи.**

— **Празник у Кривчицькій церкві.** В неділю 1. серпня ц. р. в день св. Іллі, відбудеться на найбільш загроженім під оглядом національним терені — у Кривчицях, празник із святочною відправою, проповіддю і водосвяттям. Початок богослуження в год. 10. передполуднем. Кривчичі, колись чисто українське село, сьогодні в більшості для нас страчене. Український елемент — це жмінка селян, що ще твердо тримаються свого обряду і нації. Решта винародовилась. Щоб тим, що ще не піддалися денаціоналізації докажім, що про них памятаємо і тому своєю участю в цьому церковно-національному святі підтримаймо їх морально в їхніх зусиллях. Корисне можна получити ще й з приємним, бо околиці Кривчич недаром мають назву львівської Швайцарії.

—**Хто має автентичні відомости** про вбивство Юзефа Лінтнера і родини Міхонських у Львові

лодко мелянхолійні звуки танга. Дизьо грає не тільки смиком. Здається в грі бере участь ціла його особа. Смичок вправним потягом виводить мельодію. І Дизьо виправляє на скрипці якісь несамовиті речі, коли одним протяжним зойком перескакує дві гами, чи тріольками скоб'оче більш вражливі серця. Деколи відкладає скрипку, а тоді веде мельодію ще вищий від Дизя Влодко Колахевич. Він теж вправно потягає смичком, якслід заступаючи дирігента. А Дизьо затурбовано глядить на свою орхестру й каже:

—Зле, панове... Перший танець і струна вже тріснула...

Це справді недобра ворожба. Бо все, коли при першому тангу зірветься струна, то або підхмелені гості зачинають собі кров пускати, або розкуплять буфет і орхестра сніданку вранці не дістане. Одним словом зачинається зле. Колахевич притакує головою, тільки Орест, що сумовито й мелянхолійно заводить на гавайській гітарі опонує.

— Що за якісь бабські теревені.

І в пересердя бренькає так голосно, що аж бідний джезіст Миколка прокидається й перестає барабанити, думаючи, що танго скінчене. Тільки один Дзюсько Сенишин грає преспокійно на трубці, не звертаючи уваги на ніщо. Бо його нічого не може зворушити, хіба що хтось виняв би папіросницю. Тоді Дзюсько негайно відкладає трубку, хочаб і в середині сольового виступу та витягає руку.

— Був свій хлоп. Дай цигаро!..

Коли Дизьо заложив нову струну, знову лється танго.

На салі перехрещуються два рефлектори, витворюючи лагідний півсумерк, що в ньому пливуть майже нечутно пари. Підчас перерви гомонить сміх і голосніша розмова.

Недалеко перед північчю входить на салю висока стрункa жінка в чорній, лискучій шкірі й пристає у світлі зеленого рефлектора біля дверей.

Орест дивиться на неї. У неї легко прижмурені вії, що хоронять очі перед осяйним світлом і класичні риси обличчя — могутніють в обрамуванні чорного волосся, що марнотратними хвилями розкинулось по алябастровій шиї.

Зпід примкнених повік оглядає вона присутніх і в одному моменті чує Орест, що її лискучий зір впявився в нього. Живіше зачинає битись серце, голосніше дзвенять струни у зворушенні й Орест ховає очі за заслоною повік. А коли відважується піднести очі, незнайомої уже нема біля дверей. Крутиться в посувистому словфоксі в обіймах Ринюка. Орест чує, що він сердитий на Ринюка. Не знаходить собі причини свого гніву, але відчуває, що Ринюк не повинен був із нею танцювати. І Орест так засумувався, що й не запримітив, коли перестав грати. Автім це частенько трапляється у нього. Але Дизьо негайно завважує.

— Пане Орест, що з вами?

Орест знову зачинає грати, себто бренькати на струнах, але зовсім без запалу. Обертається півбоком до публики, щоб не бачити пар і щораз голосніше, схвильовано заводить. Не зворушує його ні заповідь аранжера:

— Котиліоновий вальс.

Так... Тепер стрункі жінки чіплятимуть своїм партнерам роскішні вигадки із сміхом, жартами, але йому ніхто не почіпить котиліона. Орест сердитий на себе, що пішов на забаву. Ліпше було дома сидіти — думає собі. Та в гуж хвилю стається щось, чого Орест ніяк не міг би сподіватися. Хтось говорить до нього:

— Чогож ви такі засумовані?

Орест обертається і просто німіє. Перед ним стоїть із роскішним усміхом чорна дама.

— Приймете?

Й вона нахиляється над Орестом, так, що він чує її гарячий віддих і чіпає на грудях вилку гарфу із золоченими струнами. Орест увесь загоряє радощами. А коли обоє пливуть на хвилях мельодійного вальса в роздаль мрій, думає Орест, що нині найщасливіший день його життя. Жаль тільки, що не довго може танцювати, але немилосерний Дизьо вже нетерпеливо постукує об пульт.

Коли над ранком орхестра закінчує забаву шпарким маршом, Орест скоро закладає гітарі в футерал і спішить до гардероби, де має ждати на нього чорна дама. Нетерплячим рухом отвирає двері і стає здивований. Її нема.

І Орест глядить на зелену гарфу, що сумовито висить при рамперсі й думає:

— Все на світі минає. Тільки, чому погані речі тривають довго, а гарні завжди коротко?

в листопаді 1918 р., а також про вбивство польського легіоніста на фільварку в Лисиничах у грудні 1918 р., зволить про це повідомити адв. д-ра Шевчука у Львові, вул. Городзіцьких ч. 2, для вжитку оборони М. Хомяка. Хто знає місце побуту б. вістуна УСС Тимуса, (Подільщина), ст. стрільця Ткача, (Єзупільщина), стрільця Бариляка (Рогатинщина) і ст. стрільця Баковського (Бобреччина), зволить теж подати вістку на вище подану адресу. Справа дуже пильна і важна.

— **Сільські робітники проти визиску.** На фільварку графа Красбродського в Глібові пов. Грималів працювали люди попередніми роками в часі жнив за пів дармо, бо за 11-ий сніп, а при накидуванні снопів на стирту за 70 ст. а найбільше 80 сот. Цього року, як повідомляє „Гром. Голос", вважадали люди вищої платні. Управа фільварку спершу ніяк на це не годилася, але рішуча постава людей змусила його до цього, що вже дає 10-тий сніп, а за накидування снопів до стирти по два золоті денно. До цього дійшло так: Дня 10. липня перед розпочаттям жнив вийшли люди на лан, але не брались до роботи так довго, аж осягнули підвищку. Вправді стратили цілий день, але підвищку осягнули.

— **Арештування в Сокальщині.** В останньому часі арештували сокальського купця А. Тхоря з невідомих причин. Відставлено теж до судового арешту Гуменчука з Поториці.

— **Новий бурмістр у Яворові.** Львівський воєвода іменував емер. майора Антона Гляновського зі Львова комісарійним бурмістром міста Яворова.

— **Скарбова полекша для хліборобів.** Міністерство скарбу продовжило з днем 24. ц. м. на два тижні передбачений в екзекуційних приписах 4-тижневий час, коли не вільно переводити ліцитації предметів, занятих у рільників на покриття скарбових залеглостей.

— **Висліди жнив у південній Золочівщині.** Середнею Золочівщини проходить європейський вододіл, що відмежовує Балтик від Чорного Моря, а водночас ділить повіт на низинну піскову частину і височинну глинясту. Грунт південно-східної височинної частини дуже довго зберігав в собі вогкість і не піддається так скоро діланню посухи. Збір жита й пшениці випав краще середнього, дещо гірше зародив ячмінь, тільки овес представляється погано. Люди ворожать, що збіжжя буде намолотне, бо зерно важке й здорове. Мало буде паші й сіна. Довготривала посуха позначилася дошкульно на пасіках, які цього року цілком не принесли пасічникам пожитку.

— **Поширення границь Тернополя.** На засіданні міської ради в Тернополі рішено прилучити до міста нову дільницю, т. зв. Новий Світ, що належав досі до громади Глубічок Великий.

— **Матуральна афера перед судом.** В дні 23. серпня ц. р. розпічнеться у Львові судова розправа проти учасників голосної матуральної афери, що охопила була гімназії в цілій Сх. Галичині. На лаві обвинувачених відповідатимуть в вільної стопи б. урядовець шкільної кураторії мґр Казимир Рачех і два брати Мерери, один гімназійний вчитель, та студент політехніки. Крім того на розправі відчитають зізнання коло сотні абітурієнтів львівських і краєвих гімназій. Як відомо, шеф львівської кураторії, в якій викрадено письменні матуральні теми, пішов на відпустку, з якої вже не вернувся.

— **В чім це інтерес?** Пишуть нам із Сокальщини: Хоч була надія, що сокальські події закінчаться сходинами представників українського громадянства й відповідними резолюціями, всетаки метушня в сокальському повіті триває дальше., Із 27 садків розв'язано уже 14, очевидно без подання причин. Дальше сокальський посадник д-р Пронь мав дістати анонімний присуд смерти, писаний по українськи, так, що аж хоронить його спеціяльний поліцист. Очевидно, що сокальський латинський парох, відомий україножер і клеветник, якого прилюдно вневажив чинно місцевий інжинір Оборський за те, що безпідставно закинув йому хабарництво, із церковної амвони, закликав польське громадянство до молитов за спасення посадника, додаючи при тому кілька натяків у сторону українців. Цікаве, що зараз на другий день хтось підкинув і йому клепсидру, очевидно українською мовою і то в білий день. Ці частенькі анонімки виглядають досить дивно, бо ніхто не може, чи не старається знайти винуватців, а зате ці дрібні факти дають привід до постійної україножерної нагінки. Не знати тільки, в чийому це інтересі поширювати такі неймовірні чутки про формальну війну, яку вибито виповіли українці польському населенню і т. п.

Світляні сигнали національним військам з Мадриду.

СЕНЗАЦІЙНІ АРЕШТУВАННЯ У МАДРИДІ.

МАДРИД, 29. 7. ПАТ. Поліція в Мадриді арештувала графиню де ля Пуебля де Монтаблян. Підчас ревізії знайшли важні документи і кілька касеток з дорогоцінностями та 650.000 франків. Графиню арештували в барі в дільниці Шамбері, де вона в однострою міліціянтки частувала напитками кількох вояків. Графиня часто відвідувала касарні в цій дільниці і викликала таким чином підозріння. Графиня енергійно протестувала проти свого арештування, запевняючи про свою невинність. Відомо лише, що вона належала до „народньої акції" і втримувала взаємини з відомими ворогами валєнсійського уряду.

По двомісячних розшуках поліція арештувала 4 особи, які надавали світляні сигнали. Трьох арештованих належало до республиканської національної гвардії. Арештованих передали військовій владі.

ГЕН. ФРАНКО ВДОВОЛЕНИЙ ПЕРЕМОГОЮ ПІД МАДРИДОМ.

САЛЯМАНКА, 29. 7. ПАТ. Кореспондент Авас повідомляє, що ген. Франко, що особисто кермував наступом, приїхав до Саляманки. Заявив, що вдоволений з успіхів боротьби, підчас якої розбито кілька міжнародніх бригад. Втрати червоних військ ген. Міяха сягають до 30.000 осіб.

СТОСИ ТРУПІВ.

Авас повідомляє, що національні війська не перевели ніяких воєнних акцій на мадридському фронті. В запіллю національних військ стоси трупів і тому може вибухнути епідемія. Всі відділи дістали приказ, якнайшвидше поховати вбитих.

ВІДБИТИЙ НАСТУП ЧЕРВОНИХ.

БІЛЬБАО, 29. 7. ПАТ. Відділи червоних військ виконали нагальний наступ на Кастроален і Ляневара, що їх заняли національні війська перед трьома тижнями. Ці позиції мають важне тактичне значіння, бо панують над цілим терен ом на полудневий схід від Сантандер. До наступу пішло 4 полки міліції. Летуни національних військ сигналізували концентрацію ворога за першими лініями окопів. Гарматний вогонь спричинив міліції важкі страти. В год. 6.30 пополудні міліціянти відступили, залишаючи велике число вбитих.

ПЛЯН ОБОРОНИ МАДРИДУ В РУКАХ ГЕН. ФРАНКА.

Авас повідомляє, що війська ген. Франка здобули в осідку команди червоних військ в Кабрас Рохас подрібний плян оборони Мадриду.

НОВА ПОГРОЗА ФРАНЦІЇ.

Перед явною висилкою зброї і добровольців до Еспанії.

ЛЬОНДОН, 29. 7. ПАТ. Французький амбасадор Корбен у розмові з мін. Іденом виразно заявив, що якщо В. Британія покине власний плян або зрезигнує хочби з його частини, зокрема ослабить своє становище щодо відкликання добровольців, французький уряд негайно відкриє кордони до Еспанії та відкине зобовязання у справі недопущення зброї і муніції до Еспанії.

Амб. Майський заявив у Форін Офіс, що большевицький уряд противиться далі признати права воюючих сторін обом урядам в Еспанії.

Пекольна машина підчас відвідин англійського короля.

ЛЬОНДОН, 29. 7. ПАТ. По відїзді короля і королеви з Бельфасту, де населення витало їх овеційно, знайшли пекольну машину на залізничому шляху в Темпль Пейтрік, 15 миль на північ від Бельфасту. Пекольна машина мала висадити відділ 700 поліціянтів спеціяльної поліції, що її змобілізували з нагоди побуту короля у столиці Вельстеру. Пекольну машину розібрали ще перед приїздом поїзду.

Японські війська здобули Пекін.

ТОКІО, 29. 7. ПАТ. **Японські війська окружили Пекін від півночі, полудня і сходу та змусили 29-ту китайську армію відступити з цього міста.** Японські летуни бомбардували головну кватиру 38-ої дивізії в Нанюан і 37-ої в Сіюан. Опісля японські війська відтяли відворот китайським військам до Пекіну.

ШАНГАЙ, 29. 7. ПАТ. **Півофіційні джерела Нанкіну потверджують, що 29-та армія заняла в год. 8-ій Пекін, до якого ввійшли дещо пізніше японські війська.**

ЗАВЗЯТІ БОЇ В ТІЄН-ТСІНІ.

ТОКІО, 29. 7. ПАТ. **Коло 2.000 китайських вояків і китайська поліція пішли рано наступом на японські війська, що заняли китайсько-японський інститут, східну залізничу стацію, міст Ванкуо та арсенал. Недалеко китайсько-японського інституту 300 китайців було вбитих і ранених. В італійській та французькій концесії згинув один італійський та один французький вояк. Японські літаки літають над Тієнтсіном.**

НОВИЙ АВТОНОМНИЙ УРЯД В ПЕКІНІ.

ШАНГАЙ, 29. 7. ПАТ. Згідно з вістками з Пекіну ген. Сунгчеюан, премієр політичної ради провінції Гопей і Чагару зрікся свого становища під натиском генералів Шіюсана і Чангтсучунга, які загрозили йому вязницею. Обо згадані генерали задумують в порозумінні з японською владою створити новий напівавтономний уряд у Пекіні. Покищо в Пекіні створять тимчасовий уряд при участи визначних громалян.

Китайці пригноблені бунтом ген. Шіюсана, коменданта китайської жандармерії, який довів до зміни військової ситуації в північному Китаю.

— **Розбишацтво в Золочівщині.** Як відомо, в околицях Золочева нападав і грабив по дорогах та полях засуджений на кілька років вязниці 19-літній Гловяк з Вороняк, що підчас ескортування з вязниці до суду в Золочеві втік і кілька тижнів не давався зловити владі безпеки. Терен ом його грабіжницької діяльности стали найближчі лісисті околиці Золочева а пізніше простір між Золочевом а Поморянами. Озброєний в обріза Гловяк нападав в білий день на спокійних людей, тероризуючи цілу околицю. Постріляний ним без причин Гр. Чепак зі Шпиколос перестав володіти правою рукою. В останньому часі перебував молодий зločинець в околицях села Снович, де пострілив селянина Оніськова. Вкінці в ночі на 27. ц. м. зловила його поліція у Сновичі і відставила до арештів у Золочеві. В околиці скривається ще трьох арештантів.

— **В міжнародньому шаховому турнірі** в Гарміш Партенкірхен перше місце занав Еве з 4 пунктами, Альохін і Боголюбов мають по 3 і пів, Земіш 1 пункт.

— **Різні вістки.** Мексик навістив землетрус, що знищив багато місцевостей. Містечко Гватуско ціле в румовищах. В Орізабі завалилася церква і шпиталь. — На кораблі „Хозе Антунес" вибухла пожежа, при чому згинуло 9 осіб, а 10 тяжко попеклося.

— **Жахлива летунська катастрофа** скоїлася під Брюселем. Голяндський літак, що летів з Ротердаму до Парижа й осів у Брюсселі, з причини експльозії бензини впав на землю і спалахнув вогнем. Жертвою катастрофи стало 14 людей, а саме 10 подорожних і 4 особи залоги. Ніхто не врятувався.

✝ Посмертні згадки.

ІНЖ. МИКОЛА БОБИКЕВИЧ.

По короткій і важкій недузі помер нагло дня 2. ц. м. у шпиталі в Барановичах **Микола Бобикевич,** залізничий інжинір у 51 р. життя. З покійним зійшла в могилу людина ніжної і шляхотної вдачі. Вже від молодих літ захоплювався музикою і швидко взявся компонувати світські та церковні пісні. Закладав по селах хори, що їх вичучував літургії свого укладу. В міжчасі скомпонував 2 акти до опери „Страстний Четвер" і багато інших пісень, що звертали на себе увагу. Все те залишилось невидане в окремому збірнику. Покійний все хотів побільшити число своїх творів, щоби могти ними заповнити більший альбом, але не судилося... Передчасна смерть перервала всі наміри і заскочила його в чужій стороні, де спочив, далеко від своїх. Земля йому пером!

САЛЬВАТОРЕ ФАРІНА:

ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ

повість.

Матільде Серао: „Покинена", опов. у перекладі М. Островерхи. — Антоніо Фогацаро: „Недокінчені ідиллі; Едмондо де Амічіс: „Зустріч" у рекладі П. Карманського. **Ціна 2. зол. Порто 30 с.**

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Московфільський бандитизм у с. Вербіжі. Московфільська рептильна „Земля і Воля" з 18. п. м. (ч. 27) в окремій статейці п. н. „Знов терор українських хуліганів" написала на українських селян с. Вербіжа, закидуючи їм напад і побиття дня 9. п. м. двох „русских" Г.Деревянки та С.Оприска. Того самого дня українець В. Клісовський напав нібито на „стойкого русского" селянина Янчишина та його сина і,мовляв, побив його так, що „жертва українського бандитизму бореться зі смертю у львівському шпиталі". Далі „Земля і Воля" називає свідомих українців с. Вербіжа „бандою хуліганів", що з колами і ножами зводить політично-партійні порахунки". Тимчасом справа з обома нападами виглядає саме навпаки. При кінці червня п. р. парубки москвофіли: Гр. Деревянка, син солтиса та Ст. Оприся напали вечором на свідомих хлопців українців: Василя Дуфанця і Петра Марківського та побили їх залізними дручками до крови. Дня 9. липня п. р. вертали наші хлопці з проби вправ до фестину і тоді напали на них парубки москвофіли під проводом Гр. Деревянки та Ст. Оприска зі сокирою, штилетами і дручками. Нападені М. Субота, Ст. Зубатий, Кость Субота, О. Кордюк і Гр. Гринчишин відобрали від солтисового сина Гр. Деревянки сокиру та коли і віддали їх поліції. Отже не українці нападали на москвофілів, лише саме навпаки. І якщо при цій нагоді москвофіли дістали прочухана, хай знають, що бук має два кінці. Щоб торкається побиття Янчишина, то саме він з жінкою і сином, озброєні в сокиру і мотики напали на селянина В. Клісовського. Ясно, що нападений муєв боронитися. Неправдою теж, щоб Янчишин лежав у шпиталі та боровся зі смертю. Ні! Він преспокійно ходить собі до ліса, за що його вже два рази записали на кару. Ось так „Земля і Воля" обертає кота до гори хвостом і напади та провокації москвофільських недобитків приписує свідомим українцям, на яких наказує поліцію, щоб ось так вимножити культурну працю українських селян. Але ні провокації ні бандитські напади обманутих москвофільством парубків не припинять уже кульмінуючої культурно-освітньої праці над відродженням села Вербіжа, де москвофільські недобитки ширять бандитизм.

Спорт.

ПОГОНЬ — КІШПЕШТ.

Львівська Погонь розіграє в суботу 31. п. м. і в неділю 1. серпня п. р. товариські змагання з професійною мадярською ліговою дружиною Кішпешт. Початок матчів в оба дні о год. 5. попол.

НАКОЛЕСНИКИ „УКРАЇНИ" СТАРТУЮТЬ У НЕДІЛЮ

В неділю 1. серпня п. р. у змаганнях, які улаштовують „Чорні" стартують теж наколесники України. Старт туе: Баб'я, Бучик, Степанин, Шія, Цимбала й Іванів.

Змагання відбудуться на трасі Львів—Судова Вишня—Перемишль, Яворів—Янів—Львів. Старт у год. 7. рано на городенській рогачці. Мета в год. 2—3 на Янівській рогачці. Наколесники України поїдуть у білих светерах.

Нові книжки й журнали.

ЗВІДОМЛЕННЯ української реальної гімназії в Ржевницях за 1936-37 шкільний рік. Ржевниці к. Праги 1937. Стор. 20, ф. 8°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Жіночі торбинки

ретки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручне і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ВОРОХТА.

30. VII. ?

31. VII. Довбуш.

З Ворохти іде театр до Жабя. Театр ім. І. Тобілевича приняв до постановки одну з конкурсових пєс п. з.: „Орлеяна". Те пєса змальовує життя Гетьмана України Пилипа і його сина Григора Орлика на еміграції у Франції.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

24 ШТ. столового накриття 17 ЗЛ.
правдивої альпаки
лише у **Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

КІНА.

АПОЛЬО: „Тітка Карла".

АТЛЯНТІК: „Тінь минулого", „Голіяуд".

ВАНДА: „Ада, це не лише", „Хліб наш насущний".

ГРАЖИНА: „Чоловіки до вибору", „Вапесса".

ЕВРОПА: „Орел летить до Китаю", „Ворог жінок" (кольорове).

КАСІНО: „Острів у вогні"

КОПЕРНИК: „Мельодія закоханих сердець".

МАРУСЕНЬКА: нечинне.

МЕТРО: „Відень — місто моїх мрій", „Жінка без маски",

МІРАЖ нечинне.

МУЗА: „Шифра ч. 77"

ПАЛЯС: „12-тимісячний дітвак".

ПАКС: нечинний.

ПАН: нечинне.

РАЙ: „2 дні в раю".

СВІТ: „Останній могіканин" і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Роман у Будапешті" і ревія „Що чувати?"

ТОН: „Боротьба з двійником".

УТІХА: „Забутий чоловік" і ревія.

ХИМЕРА: „Цирк на кораблі", „Пат і Паташон".

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Бельгія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 30. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз. 17.00 Давня італій. муз.; БІЛГОРОД 18.00, 19.00 Орх., 22.20 Нар. муз.; БУДАПЕШТ 22.10 Джез. муз., 23.00 Циган. музика; ВІДЕНЬ 17.35 Пісні і арц, 19.05, 20.00, 21.00 Фестіваль із Зальцбурга — „Чародійний флет" — оп. Моцарта, 22.20, 23.00 Танк. муз.; ДАЙШЛЯНДЗЕНДЕР 12.00 Конц. з нагоди радієвої виставки, 15.00 Дитячий хор, 16.00 Розр. конц., 18.30 Орх., 19.00 Вес. муз., авдит., 20.10, 21.00 Марші і вальси, 22.35, 23.00 Розр. і танк. муз.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарп.; МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.00, 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00 Вокаль.-інструм. конц., 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 16.15, 17.30, 18.00 Розр. конц., 19.05, 20.00, 21.00 „Весілля Фігаро" — оп. Моцарта; ПРАГА 19.40 20.00 Попол. концерт, 20.35 21.00 „Фавст" — симф. Ліштз; РАДІО ПАРІ 13.15, 17.30, 19.15 Співоч. речіт., 16.00, 17.45 Камер. конц., 19.30 Скрипк. речіт., 19.45 Вокаль. конц., 20.30 Хор празьких учит., 21.00, 22.00 Конц. піснькарів, 23.00, 24.00 Нічний конц.; РИМ 17.15 Танк. муз., 20.40 Розр. муз., 21.00 Форт. речіт., 22.00 Розр. муз., 22.45, 23.30 Танкова музика.

Субота, 30. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз., 15.30 Пісні, 16.00 Вес. пополудн. муз., 18.00 Нар. муз., 19.20 Військ. орх., 20.10, 21.00 Вес. муз. вечір, 22.30, 23.00, 24.00 Танк. муз.; БІЛГОРОД 22.20 Орх., 23.00 Розр. муз., 17.30 Танк. муз., 18.15, 19.0 Військ. орх., 23.25 Соната Ліста; ВІДЕНЬ 14.00 Спів, 15.15 Конц. цитри, 19.25, 20.00 Вес. муз., 21.05, 22.00 Фестів. із Зальцбурга, Конц. Моцарта, 22.25, 23.00 Розр. муз.; ДАЙШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Розр. муз., 19.00 Вальси; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.00, 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Мефістофель" — оп. Бо'то. 23.30, 24.00 Танк. муз.; МІНХЕН 14.25 Розр. муз., 15.20 Еспан. форт. муз., 22.30, 23.00Танки — орх.; ПРАГА 16.05 Військ. орх., 17.05 Танк. муз., 17.50, 18.00 Робітн. пісні — хор, 19.35, 20.00 Вес. муз., 20.25, 21.00 Вес. муз. програм., 22.35, 23.00 Танк. муз.; РАДІО ПАРІ 13.15, 19.40 Спів. і форт. речіт., 20.30 Двофорт. танк. муз., 23.30, 24.00 Танк. муз.; РИМ 17.15, Танк. муз., 20.40 Розр. муз., 21.30, 22.00 Конц. орх., 22.45, 23.00, 24.00 Танк. музика.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 30. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Муз. з пл., 7.00 Ран. ден., 7.10 Муз. з пл., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. ден., 12.15 Пляти, 12.20 Комун. Львів. Хлібороб. Палати, 12.25 Орх. мандолін., 13.55 Лег. муз. з пл., в перерві 14.03 Гутір „Вже найзимший час", 14.35 Скринька для дітей, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Пляти, 15.35 Львів. б.ж. вістки, 15.45 Господар. вістки, 16.00 Розмова з недужими, 16.15 Афоризми про жінку — форт., 16.45 Репортаж, 17.00 Лег. камер. муз., 17.50 Ловецька гутір., 18.00 Турист. інформ., 18.05 Скрипк. речіт., 18.30 Робітничий відчит, 18.40 Завтр. прогр., 18.45 Львів. спорт. вістки, 18.50 Актуаль. гутір., 19.05 „Зачарований флет" — оп. Моцарта з Зальцбурга, в перерв. 20.15 Вечірн. ден. і спорт. вістки, 22.05 Говорена повість: „Вакації, 22.20 Танкові пл., 22.50 Остан. вістки вечір. ден., огляд преси і метеорол. комунік., 23.00 Танк. муз. з дансінгу, 24.00 Конц. орх.

Субота, 30. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Муз. з пл., 7.00 Ран. ден., 7.10 Муз. з пл., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. ден., 12.15 Господ.-молоч. гутірка, 12.25 Орх., 14.00 Конц. бажань, 14.53 Наша прогр., 15.00 Конц. бажань, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Театр уяви: „Вдвійка й її пригоди" для молодших дітей, 16.30 Фрагм. з оперет і вальси — орх., 17.10 Польські пісні і форт. твори, 17.50 „Дарабами по Черемоші" — гутір., 18.00 Суспіль. гутірка, 18.05 Плити, 18.25 Актуаль. гутір., 18.40 Завтріш. прогр., 18.45 Львоаль. спорт. вість., 18.50 Актуаль. гутір., 19.00 Орх. воєн. маринарки, 19.40 Актуаль. гутір., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Анонс. для закорд. поляків, 20.45 Вечірн. ден., 20.55 Огляд хлібороб. преси, 21.05 Танк. муз. — орх. і солісти, в перерві 21.45 Літерат. новини, 22.50 Остан. вістки вечірн. ден., огляд преси і метеор. комунік., 23.00 Танк. муз. з пл., в перерві 23.10 Взірці промов — монольог, 24.00 Концерт орх.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 29 липня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 88·90, Долярн американські 5.29·50, 5.27·00, долярн канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 292·82—291·10, Франки фр. 19·97—19·72, Франки швайцарські 121·80—121·00, Фунти анґл. 26·41—26·25, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·50—17·50, Корони дан. 117·79—116·95, Кор. норв. 132·63—131·65, Корони шв. 136·08—135·10, Ліри італ. 23·70—22·50, Марки фінлянд. 11·66—11·20, Марки нім. 142·50 — 139·50, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тєки Авів 26·28—26·00, марки нім. срібні 150·50 147·50

Акцій.

Банк Польський 102·25, 102·50. Цукор 31·00, Вугель 21·75, 22·00, Лісьпон 47·25.

Тенденція неодностайна.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 55·63. 3 пов. інв. 1 ем. 67·75, 68·00, серія неност. 3 пов. інв. 2 ем. 67·25, 67·75, 67·50, серія неностов. 4 прем. дол. 39·25, 39·75. 4 проц. конс. 55·50, 56·25, 55·25, 55·88, два ост. дрібні.

МЕШКАННЯ

СОНЯШНІ ПОКОЇ — Супінського 2/II. м. 7. 1351 1-2

РІЖНІ

ЛІКАРСЬКО - ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д-РА Б. БАРАНЕЦЬКОГО у Львові, вух. Миколая 23, пір Зиблікевича по причині вакацій нечинне до 24. серпня п. р. 1335 3—5

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніших

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 18а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинах . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Субота 31. липня 1937. Ч. 166

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Під один стрихулець.

(Вступна стаття.)

Комунікат про Свято на Маківці.

72-гі роковини уродин Митрополита Андрея.

До боротьби з анархією в Польщі.

Плєнарне засідання сенату.

Димісія югославянського уряду?

Чи Сибір здібний до незалежности?

Кембрідж. (Фейлєтон).

Палестинська дебата в Женеві.

Відповідь держав на британійський квестіонар у еспан. справі.

Японці здобули Тієнтсін.

Японська армія.

Ч. 166 (14.709). Львів, субота 31. липня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Підписані **Каси Ощадности** повідомляють, що згідно з Розпорядком Міністра Скарбу з дня 25. червня 1937 р. (Д. У. Р. П. Ч. 50 з дня 7. липня 1937 поз. 387)

знижують опроцентування вкладів ощадностевих:

від вкладів нормальних з 5% на 4½ в відношенню річнім також аналоґічно від вкладів речинцевих і в зол. в золоті.

а це відносно вкладів нових з днем **1. серпня 1937.** а від вкладів перед цим речинцем зложених починаючи від дня **1. вересня 1937 р.**

Вклади звязані якимсь речинцем є вкладами, яких підняття в цілости або в частині є узалежнене від умовного виповідження.

Львів, 30. липня 1937.

Галицька Каса Ощадности
у Львові.

Міська Каса Комунальна Ощадности
у Львові.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"
ІВАН ЗУБЕНКО
Квітка на багні
повість
Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.
Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

СВЯТО НА МАКІВЦІ.

Свято на Маківці відбудеться цього року в неділю 8. серпня ц. р. з такою програмою: В год. 10·30 відправиться полева Служба Божа, підчас якої буде виголошена проповідь, по Службі Божій відправиться панахида за полеглих на Маківці Українських Січових Стрільців.

Виділ поробив усі заходи, щоб свято на Маківці відбулося величаво і дістав дозвіл від адміністраційної влади на уладження цього свята під тією умовиною, що організаційний комітет бере на себе повну відповідальність за спокій і порядок підчас свята.

Виділ вживає українське громадянство взяти зорганізовано численну участь у святі на Маківці, зберігати спокій і лад підчас свята, заховуватися культурно по дорозі на Маківку та з поворотом, не нищити молодняку і лісової культури на Маківці, не розкладати вогнищ, не оплескувати проповіди священника, не співати нецензурних пісень по дорозі через місто Сколе і на Маківці та підчинятись приказам впорядчиків на Маківці.

З огляду на консеквенції, що на випадок не збереження спокою і ладу поноситиме організаційний комітет, Виділ просить учасників свята на Маківці притримуватися згаданих доручень.

В кожному селі коло Маківки завязався комітет, що подбає за нічліг для учасників свята на Маківці.

За Виділ Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил у Сколім:

о. **Михайло Мосора, вр.** голова — **Волод. Бичкович, вр.** секретар.

Організаційний комітт свята на Маківці: Дир. Володимир Садовський, проф. Антін Шуревич, Михайло Пасічник, Остап Івасиків і Роман Билеш.

Нова серія політичних процесів у СССР.

Як подають зі совітської України, в Києві, Харкові, Одесі та Свердловську пічнеться небавом низка процесів проти „троцькістів і ворогів народу", **яких є понад 200 осіб і яким закидують саботажі й диверсійну акцію.** Між підсудними, яких є 200, є старшини, партійні діячі та урядовці міських і сільських совітів.

Димісія югословянського уряду?

З Білгороду прийшла — покищо ще непотверджена вістка, що трьох членів югославянського уряду (міністри: війни, справедливости і шляхів) подалися до димісії.

ВЕЛИЧАВІ ПОХОРОНИ ПАТРІЯРХА — ПРОТИУРЯДОВОЮ ДЕМОНСТРАЦІЄЮ.

Похорони патріярха Варнави відбулися *учора*. Ціле місто вдекорували жалібними прапорами. В похороні взяли участь тільки ті державні достойники, яких церковна влада запросила поіменно; не було між ними ні одного з теперішніх міністрів. Регенційну раду репрезентував її член Станкович; кн. Павло був на жалібному богослуженні в Любляні. Похоронний похід отвирав церковний прапор, пошматований підчас вуличних бійок в дні 19. липня. Перед домовиною несли відзначення покійного, за домовиною ішли: родина покійного патріярха, регент Станкович, дипльоматичний корпус, бувші премієри, міністри, сенатори і посли.

Похід тривав півтора години. Взяло в ньому участь біля **30 тисяч вірних.**

Тимчасом у Білгороді дійшло **до демонстрації проти міністра внутр. справ Коросеца.** Поліція відпхнула демонстрантів у бічні вулички біля площі Славії, демонстранти обкидали поліцію **камінням і кріслами** з каварень.

До найбільших заворушень дійшло в Сараєві, де юрба **повибивала вікна міністрові пошти Калюджерічові та в редакції часопису „Време".** Коли кінна поліція хотіла здержати юрбу, на неї посипалося каміння. Поліція стріляла й **ранила біля 100 осіб; ранено коло 20 поліцаїв.**

Кінець капітуляції у Мароку.

Французьке міністерство закордонних справ повідомляє, що на основі конвенції, яку підписали вчора у Льондоні, скасовано капітуляції на користь Англії. Найближчого року знесуть в Мароку британські консулярні суди.

Під один стрихулець.

Варшава, 30. липня 1937.

Минулого тижня після замкнення надзвичайної соймової сесії, скликаної з ініціятиви польських послів у справі відомого конфлікту з краківським митрополитом Сапігою, скликано президентським декретом нову надзвичайну сесію сойму і сенату виключно для порішення чотирьох законопроектів, що торкаються шлеської справи. Вона була пильна тому, що з днем 15. ц. м. вигасла так звана женевська конвенція з 12. травня 1922. р. між Польщею і Німеччиною, заключена на літ 15, яка тим окремим білятеральним договором управильнювала у переходовому часі відносини на Горішньому Шлеську по обох сторонах теперішнього кордону, а саме німецького населення по польському і польського по німецькому боці.

Урядових законопроектів зголошено на цю сесію чотири, а саме: 1) законопроект про поширення на терен окружного суду в Катовицях постанов про урядову мову судів, прокуратур і нотарів, що обовязують на території апеляційних судів у Познані і Торуні; 2) законопроект про поширення на горішньошлеську частину шлеського воєвідства постанов про виконання земельної реформи; 3) законопроект про скасування пщинського „фідеікомісу" і 4) законопроект про поширення на горішньо-шлеську частину шлеського воєвідства президентського розпорядку з 28. жовтня 1933. р. про перехід на власність держави грунтів за деякі грошеві належности.

Ще недавно були голоси у польській, а ще більше у німецькій пресі про наміри уряду скасувати шлеську автономію з хвилиною, як вигасне женевська конвенція між Польщею і Німеччиною з 12. травня 1922. р. Ці побоювання не здійснилися, бо проти цього заявилося саме заінтересоване польське громадянство шлеського воєвідства і на липневій надзвичайній сесії шлеського сойму воєвода д-р Гражинський вложив навіть відповідну успокоюючу заяву. Одначе це не стримало уряду від застосування супроти горішньо-шлеської частини шлеського воєвідства одного стрихульця, який обовязує у решті Польщі, чи хочби на інших землях колишньої пруської займанщини. У першу чергу пішла справа урядової мови і земельна справа, з якою вяжуться дві інші — скасування найбільшого у Польщі земельного фідеікомісу з величезними фабриками і гутами та копальнями вугілля князя Пщинського і перехід на власність держави покищо понад 22.000 гектарів лісів і грунтів цього фідеікомісу за незаплачені податки.

Оживлену дискусію у соймі спричинив тільки мовний законопроект, щодо якого у соймовій правничій комісії був внесок посла Камінського на відкинення цілого законопроекту. В комісії цей внесок не одержав більшости, але появився на пленумі сойму як внесок меншости. За тим внеском промовляла на онодішньо-

му засіданні сойму ціла черга промовців з Горішнього Шлеська, між ними чільні тамошні діячі, як д-р Новак і Лігонь, насвітлюючи у своєрідний спосіб горішньо-шлеські відносини і ті благодати, що їх там має нім. меншина та яких зовсім не має польська меншина в Німеччині, зокрема у шкільній ділянці. Ті промовці ствердили — відомий зрештою факт, що за останніх 15 літ німецьке населення на польському Горішньому Шлеську якраз у часі діяння женевської конвенції дуже помітно зменшилося і сьогодні має всього коло 7 відсотків. Зате скріпилося там, як ніде інде в Польщі, польське населення, яке своїми 93 відсотками загалу людности цього воєвідства робить це воєвідство найбільше польським у цілій Польщі. Зовнішній вигляд цієї країни до світової війни був чисто німецький, місцева польська мова була пів на пів засмічена германізмами, а національне польське відродження найнижчої верстви (тільки така там тоді існувала)прийшло ще пізніше, як наше відродження в Галичині. На Горішньому Шлеську маємо наглядний приклад, що столітні спроби асиміляції не виказали ніякого тривкого успіху і впали майже безслідно з хвилиною, як не стало німецької державної адміністрації. Цей приклад надзвичайно повчальний.

Перейшов остаточно у сойм урядовий мовний внесок, що признає німецькій горішньошлеській меншині такі — зрештою незначні — мовні права, які має досі та меншина у Познанщині і на Поморі у суді, прокуратурі і нотаріяті на основі діючого там мовного закону з 31. березня 1926. р. Ще одно. Слухаючи промов шлеських польських діячів, малося враження, що промовляють знані галицько-польські „кресовці". Треба було тільки слова „Горішній Шлеськ" і „німецький" замінити на слова „Східна Галичина" і „український", бо оба ті відлами польського громадянства характеризує та сама ненависть та відсутність якоїнебудь обективности. Таких порівнань можнаб навести значно більше.

Повища справа є радше престіжевого характеру. Інакше зі земельною справою. Розпорядження того самого земельного стрихульця, себто закону про виконання земельної реформи з 28. грудня 1928. р. рівнож і на Горішній Шлеськ, скріпить відразу непомірно тамошнє польське робітниче і малоземельне населення, яке шляхом парцеляції одержить невдовзі великі простори землі, що були досі в німецьких руках, головно в руках князя Пщинського, як ужитковця фідеїкомісу, що отсе буде зліквідований.

Женевська конвенція з 12. травня 1922. р., що вигасла з 15. ц. м., не виконала свого основного завдання. Подумано її як охорону меншин, але з цієї охорони не скористали вповні ані німці по польському, ані ще більше поляки по німецькому боці на території Горішнього Шлеська. Життя зробило своє і як зазначили у сеймі польські промовці — (послів німців у теперішньому соймі нема й тому в дискусії не було німецького голосу!), — женевська конвенція була у великій більшости своїх постанов виключно паперовим законом, яким від початку у Польщі був і є закон з того самого року, що женевська конвенція, про автономію трьох східньо-галицьких воєвідств і про існування українського університету.

Сьогодні Горішній Шлеськ і фактично інкорпоровано в цілости до польської держави, а згадані чотири закони причиняться вскорі до повної ліквідації німецької меншини. Це тим більше можливе і правдоподібне, що з усіх великих європейських народів якраз німці усюди, деб не були поза своєю землею і державою, найскорше підпадають безповоротній асиміляції.

Яким шляхом піде дальший устрій Польщі у ділянці державної адміністрації, нині тоді точно передбачити. Якщо скріпиться ще більше пануюча в Польщі централістична течія, то нівелююче її діланнє може відбитися і на автономії шлеського воєвідства. Вже і сьогодні відзиваються голоси, щоби шлеське воєвідство як окрему автономну адміністративну одиницю взагалі скасувати і прилучити його до краківського воєвідства. Можливо, що ті голоси будуть щораз сильніші, а тоді істнування одиної автономної провінції в Польщі з власним законодатним соймом і з деякою власною адміністрацією стане під знаком запиту і вже одним стрихульцем буде тоді мірятися цілу Польщу. Звучить це ефектовно, але чи воно доцільне і чи така централізація та уніфікація виходить на добро і державі і громадянам — це вже діло друге.

Д-р Степан Баран.

Чи Сибір здібний до незалежности?

Коли хочемо виробити собі обективний погляд на сепаратистичні вигляди Сибіру, важко нам буде поділювати оптимізм обох авторів зі „Всходу", що їхні статті зреферували ми недавно на сторінках нашого щоденника.

Що уявляють собою сибірські тубольці? Якути мають 250.000 душ, вони розкинені по безконечних тайгах; в якутській автономній республіці на просторі завбільшки европейської Росії живе... 240.000 людей, себто менше, ніж у Львові! Бурятів приблизно стільки само, що і якутів, інші племена мають по кількадесять, кільканацять а то й по кілька тисяч. Слід додати, що суспільна структура сибірських племен зовсім не сприяє їхньому унезалежненню: це здебільша кочевики, що промишляють ловецтвом, риболовством, скотарством, що не мають достаточно розвиненої інтелектуальної верхівки ані середнього стану. З огляду на те треба би застановитися, яка політична форма підхожа для сибірських племен: справжня державність — чи автономія, система резерватів, що охоронили би їх від винищення?

Друга частина населення Сибіру, словянська, політично куди більше зріла ніж тубольці — в її руках була адміністрація та господарське життя країни. Все таки і її державотворчих здібностей годі перецінювати. Прояви відосередних течій серед сибіряків, що їх вичислює п. Бончковський, є зовсім зрозумілим наслідком величини та географічного положення Сибіру.

Живучи далеко від державного центру, населення Сибіру мусіло відокремитися — але не значить це, щоби воно увійшло на шлях, на якому англійські заморські кольоністи виокремилися в осібні нації. Американці, канадійці чи австралійці вимансипувалися тому, що метрополія не мала фізичної спроможности утримати своїх далеких заморських кольоній. Навпаки Сибір безпосередньо межує з европейською Росією і то з найбагатшою її частиною — з Уралом. Розбудова гірничопромислового кузнецького басейну в західній Сибірі — це новий етап у закріпленні російського володіння над цією країною. З другого боку міграційні струї, такі сильні в нинішньому СССР, протиділають про-

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 24

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ЛИСТИ.

Зима. Довга північна зима. Підчас сухих морозних ночей світить на небі північна зоря. Новики, коли хтось скаже в келії: нині на небі північна зоря — вибігають на вулицю, дивляться зацікавлені небаченим явищем. Та „старий соловчанин" дивиться байдужнім оком на ясні хмаринки, що миготять по небі, або на світляві стовпи, що вистрілюють на овиді — на найефектовнішу відміну — велитенське півколо зі стрипіхатими зубами, які горять, миготять, немов якесь несамовите полумя прикрите щитом...

Листи!... Прийшли листи!... Кожний спішить до сотні, де в дижурного на столику лежить копиця листів. Твориться черга. Викрикують прізвища. Листи! Яка невимовна радість, яке безмірне щастя в зимі, на цім проклятім острові, відірваним від світа, дістати лист від когось, хто тебе любить, тужить, турбується твоєю долею, намагається додати тобі сил витривати, осолодити життя надією...

Листи...

Та який гідний милосердя той, кого стрічає розчарування — не дістав листа...

Інші читають, відчитують по кілька разів, не можуть насититися словами, що їх писала дорога рука. Крізь лід, шугу, крізь сніги дістати вони цей кусник паперу, записаний словами, що намагаються змилити чуйність цензури, подають вістку про те, що діється під рідною стріхою. Соловецький вязень навчився читати між рядками. Він знає, що коли йому пишуть, що „сестра недужа й лежить у лічниці" — то треба читати: сидить у вязниці, коли пишуть: „здоровля твого брата вимагає довшого побуту в живці" — це означає: Твого брата стрінула твоя доля і він також помандрував до якогось табору. Коли написано: „лікарі признали, що наше підсоння для батька шкідливе", то треба розуміти: твого батька заслали десь до наримського краю, або до печорських тайг...

Одначе той, хто не дістав ніяких вісток, направду гідний милосердя. Уста затискає із зусилля, щоб стримати сльози, які тиснуться до очей. Нічого! Ніякої вістки! Вже краща погана вістка, як проклята непевність, як брак якоїнебудь вістки.

МРІЇ І ПРИВИДИ.

А відтак, коли ніч западе, коли почнуть вилазити блощиці зі своїх дір, коли на причах настане тиша — вязень мріє. Основним мотивом мрій є завжди воля. Він бачить себе на волі в окруженні своїх близьких, таких, якими він їх полишив перед роками. Чимало часу проминуло, одначе він бачить їх завжди такими, як їх покинув тоді, коли люди у кінчастих шапках сказали йому: „проснмо з нами на хвилину..."

А відтак нитка мрій снується далі. Мріє про спокійне життя, без постійного страху, що в ночі перед ворота дому заїде авто зі службовиками ГПУ і загомонить стукіт: „відчиніть!" Мрії про якесь життя, може за кордоном, може навіть у власній батьківщині, але без цих зненавиджених трьох букв азбуки. Мрії про тепло, про сонце, про сите, чисте життя без тривоги...

А відтак, коли мрії заколисали до сну, знову ці жахливі привиди!

Йому здається, що він на волі. Іде вулицями свого рідного міста, так! — зовсім вільний: ніхто за ним не йде... Та... позір. Може це сон? Ні! Адже все довкруги таке правдиве! Хаха, адже він іде, чує, дивиться, відчуває...

Але... Таж йому вже стільки разів те саме. Таж стільки разів по пробудженні скреготав зубами, що дав себе снам обманути, що повірив у сонні привиди.

Отже і тепер сон?!

Ні! Адже живе, говорить, рухається, доторкається предметів.

Роздвоєння свого „я".

Де сон, а де ява? Та коли він на волі — дивна річ — чому не памятає тих великих хвилин, коли він вийшов із казаматів? Відки ця прірва в памяти?

Та все таке правдиве, реальне! Всі так щиро сміються з його неспокою, що він у кінці стомлений тою внутрішньою боротьбою дає себе переконати: „ну, добре, вірю, вже вірю, тільки скажіть мені найдорожчі, коли я вернувся до вас, чому не тямлю тієї щасливої хвилини?..."

І раптом приходить страшна річ: пробудження!...

Знову вязничні причі, знову задуха спочених тіл, знову довкруги хропіт, або важкі зойки крізь примарний сон...

Хтось ворухнувся. Світить сірничку і бє напрасні блощиці. Інший здіймив сорочку і шукає вошей. Десь у темному куті, сидячи на причі з піддобганими під себе ногами по східньому звичаю, кивається узбек, благаючи Аллаха, щоб облекшив йому важку долю.

В іншому місці з грудей якогось українського селянина виривається благальне: „Господи, помилуй!"..

(Далі буде).

цесові консолідації та відокремлення сибіряків. Слід згадати, що оба відосередні рухи на Сибірі: тубольчий і словянський, не сумуються, лише навпаки — нейтралізуються, бо ці два елементи живуть у ворожнечі. У словянському кольоністі бачить туземець жорстокого найзд ника, який спричинив чимало горя спокійним, безборонним мешканцям тайг, а ще й підчас громадянської війни дався їм здорово в знаки.

В таких умовинах Сибір не має, на нашу думку, поважніших виглядів на незалежність. Правда, часом навіть дуже анемічні сепаратизми дозрівають, та це можливе у підхожих умовинах, на далеких островах, чи на інших тихих периферіях політичного світу — але ніколи між молотом і ковалом двох імперіялізмів.

Годі забувати, що Сибір, ріденько заселений 11-ма міліонами людей, лежить між Росією і Японією, між двома великими імперіялістичними націями. 11 міліонів сибіряків — це здається за слаба сторожа сибірських багацтв перед 60 міліонами японців і 80 міліонами москалів? З огляду на диспропорцію між своїм простором і населенням Сибір ледви чи колись зможе стати підметом політичного життя. Він на все залишиться предметом суперництва двох постороніх сил і як такий можливо що дочекається автономії, може навіть стане буфорною державою. Наскільки теперішня ситуація дозволяє припускати Байкальське озеро стане у майбутньому межею між московськими і японськими володіннями.

Коли це пишемо, висловлюємо погляди, побудовані не на побажаннях чи на симпатіях, лише на обєктивних даних. Доля Сибіру, де живе до двох міліонів українців не може бути для нас байдужа, та рямці нашої статті за вузенькі, щоб у ній можна було основніше зясувати український підхід до питання майбутнього цієї країни. У загальному можна висловити здогад, що наші будучі компетентні чинники подбають про забезпеку перед асиміляцією українських кольоністів на двох просторах, де вони настільки густо скупчені, що місцями навіть становлять більшість: у південно-західному Сибірі та над Тихим Океаном — на Зеленому Клині. Зрештою коли стане актуальною справа майбутніх границь Росії, будемо змушені заняти до неї зрівноважений підхід, вільний від усякої односторонности. Наш державний інтерес вимагатиме з одного боку, щоби Росія була слаба, але з другого — щоби вона була життєздатна, щоби не душилася у своїх границях і не мусіла поривати ся на нову політичну систему, в яку втискала би знову Україну. Повоєнний німецький ревізіонізм дає у цьому напрямі багатий досвід.

(гал.)

Підчас спеки холодимося

МОРОЗИВОМ

тільки з фабрики

„Фортуна Нова"

Тел. 226-14.

Моя подорож довкола землі в одному дні

або що я бачив на паризькій світовій виставі.

(Продовження.)

XX.

У ВЕЛИКІЙ БРИТАНії.

Як входимо до „національного дому" Великої Британії, то наш перший погляд паде на тенісові ракети і крокетові ціпки, які відразу кидаються в очі. Це не є тільки звичайне уставлення, нині вже дуже буденного, спортового приладдя, але дуже характеристична прикмета, що уособнює сучасного англійця: в якійнебудь пристані світу, коли причалює корабель, то з його помосту кожний англієць, що висідає на беріг, має в руках тенісову ракету або крокетову паличку.

Англійці уставили теж „коронаційну ношу" англійських льордів, лови на дворі англійських вельмож, безконкурсійні мужеські матерії. Зате жіноча балева сукня, спершу виставлена, нині вже стягнена з англійського павільону, викликала аж інтерпеляцію в Палаті Громад. Одна англійська посолка відвиджуючи „англійський дім", як побачила таку „без смаку" сукню на паризькій виставі, то інтерпелювала премієра підчас засідання парляменту, і Невіль Чемберлен велів „зліквідувати цей „національний скандал".

Оглядаємо теж англійські меблі в домі призначеним для „вікенду", англійські столові прикраси (скло, обруси і т. д.). Делікатно замаркована могутність Великої Британії на морі і воздусі і ми сходячи щораз нижче в низ павільону, який внутрі нагадує меш-більш чердак корабля — виходимо над беріг Сени, в англійський ресторан.

XXI

ДЕРЖАВИ В ЯКИХ ЖИВУТЬ УКРАЇНЦІ.

1.

Канада.

Ми українці треті числом між населенням Канади, зараз по англійцях і французах. Державне законодавство дозволяє українцям, як і усім громадянам Канади доступити хочби і до найвищих державних діловодств.

Найновіші канадійські гроші є вже у двох мовах: англійській і французькій. Якесь нове видання канадійських грошей може бути колись і в трьох мовах, себто теж і в українській. Залежатиме це як і всі інші наші національні права в Канаді, від організаційної сили і національної свідомости української канадійської еміграції, яка повинна бути постійним посередником між Великою Британією і англо-саксонським світом, Францією, і — назвім загально: українською справою.

Ріжні секції канадійського павільону представляють багатства цього континенту і його продукцію (ткачі, які працюють на виставі, це жінки-француженки, мешканці Канади). Знаходимо теж і спогад червоно-шкірих: великий тотем і індійські народні вироби.

Це теж і одинокий „національний дім", який не забув коротко-тривалий але гомінкий час панування Едварда VIII.: оглядаємо картину, як разом бувший англійський король і президент французької республики Лебрен відслонюють памятник у Вімі (у Франції) в честь 200 тисяч полеглих канадійців-французів в оборонї давної своєї батьківщини підчас світової війни.

2

СССР.

„Діло" друкувало вже подрібний опис того павільону пера п. С. С. Обмежимося тільки до маленьких заміток: „національний дім" СССР є розмірно невисокий, а зате на його дасі є, непропорціональний до підстави ведитенський, бо шести-поверховий сталевий ставник робітника і жінки, які йдуть несучи сплетений вгорі серп і молот. При виході до павільону є напис в багатьох мовах світу, між іншими і в українській: „Пролетарі всіх народів єднайтеся". Цілий павільон, це одна велика „агітка", а направду гарний, виставовий предмет це мапа СССР, зроблена з дорогих каменів, діямантів, золота, срібла і ін. жемчугів з земель СССР. Всі інші екс-

Л. ІНФЕЛЬД

КЕМБРІДЖ.

І. ХАРАКТЕР АНГЛІЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ.

На північний схід від Льондону, у віддалі 60-ти англійських миль, над річкою Сат, лежить мале місто, що має ледви 60.000 мешканців. Той малий Кембрідж є поруч Оксфорду найважнішим науковим осередком Англії і без сумніву одним із найважніших наукових і культурних осередків світу. Університетське життя того міста, його роля і вплив на наукову культуру Англії є чимось зовсім іншим від значіння й організації університетів на континенті. Пізнання тієї цікавої і зовсім своєрідної організації вимагає цілих літ праці в самому Кембріджі, вимагає зжиття з тою предивною й одинокою у своєму роді атмосферою. Складається на неї сороката мішанина середньовіччя у звичаях й осй одночасно далеко посуненого демократизму. й одночасно далеко посуненого демократизмт. Ті самі основні прикмети характеризують заодно Оксфорд, як і Кембрідж. Є тільки дві основні ріжниці. Одна з них у тому, що Оксфорд має вищий рівень клясичних наук, мов, мистецтва, історії. До Оксфорду загально вимагають для студій саме в тих ділянках, хоч і Кембрідж репрезентує високий рівень тих наук. Зате природознавчі науки, біольогія, хемія, фізика, математика помітно ліпше репрезентовані в Кембріджі. Якщо на основі скількости живучих у Кембріджі лавреатів Нобля поробленоб висновки як часто виступають вони у світі, можна булоб дійти до хибного висновку, що на 10.000 людей припадає один лавреат Нобля. Назву тільки відомі мені прізвища. З біольогії: Adrian, Hopkins. Із фізики: J. J. Thomson, Rutherford, Aston, Wilson, Dirac. Усі названі живуть і працюють у Кембріджі. Університет постійно розбудовує і розширює свої інститути, які проте ввесь час розмірами та вивінуванням не дорівнюють відповідним, чільним інститутам на континенті. Добуті досягнення спираються на ня багатстві засобів, але на індивідуальності провідника і його співробітників. Найславнішим і найважнішим із тих інститутів є без сумніву славна Cavendish Laboratory, ведена льордом Rutherford-ом. Проте востаннє теж і Оксфорд помітно поступив вперед у ділянці природознавчих наук, розбудовуючи робітні й творячи нові катедри. І так напр. новостворену катедру теоретичної фізики довірено Шредінгерові, одному з творців квантової механики.

Але є й друга ріжниця між Оксфордом і Кембріджем. Вона в ріжному відношенні до жінок. Кембрідж у принципі є тільки для мужчин. На приблизно 20 мужеських „colleges" припадають тільки 2 жіночі. Жінки можуть студіювати в Кембріджі, але не мають повних прав і не є членами університету. Не мають права, ні обовязку носити студентського мундуру. Зате в Оксфорді є „colleges", що дають жінкам права. Старший і консервативніший Оксфорд показався в цьому випадку більше поступовіший. Оце один із численних парадоксів, котрими багата Англія.

Специфічний характер університету в Кембріджі є виспідом основно ріжних мет навчання й виховання в Англії й на континенті. На континенті університетт виконує подвійне завдання. Виховує фахівців і є осередком наукової праці. У нас напр. лікарські, правничі, фільософічні виділи, по переході через добудівалі шпитальняної, судової, чи там шкільної практики дають просто право виконувати деякі професії. У відносинах до своїх вихованців університет не вживає ніяких ригорів, не встрявае в їх приватне життя, не вимагає відповідної життевої скалі не цікавиться минулим студента й не дбає про його будуччину. Переливаються через університет фалянги молодих, що тільки зрідка показуються на викладах, часто роками „кують" на провінції і приїзджають в університетське місто тільки для іспитів. Тісніший контакт між слухачами та професорами є радше чимось виїмковим і виявляється тільки тоді, коли слухач звернув на себе увагу своїм пистом. По покинненні університету той проминаючий контакт зовсім щезає, університет і слухач розстаються зі собою (з правила) на завсіди, не дбаючи взаїмно про себе. Мета континентальних університетів передусім у навчанні й провірюванні осягненого знання. Доступ до університету має у принципі кожний, хто є власником свідоцтва зрілости. Життєвий ступінь академика вагається в дуже широких межах, але його пересічна напр. у нас напевне низька. Студенти лекціями заробляють на своє дуже скромне вдержання, мешкаючи нераз у неймовірних важких гигієнічних умовинах. Усе це на загал добре відомі речі. Згадую про те тільки тому, щоб могти тим способом підкреслить таку ріжну від нашої атмосфери англійських університетів.

Кембрідж не готовить фахівців. Медицину можна студіювати тільки в початках, потім треба перенестися до Льондону або кудись, де є клініки і семинарі. Осягнення доступу до адвокатури не залежить від студій, а тільки від державних суддейських іспитів і від скількости вїджених у суді вечер. Часто напр. студенти кінчать математику в Кембріджі, вибираючи пізніше адвокатську професію. Підготова до визначеної професії або вивчення фахової праці не є амбіцією, ні завданням Кембріджу. Кембрідж не тільки вчить, але так само, а саме пе-

ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ
ПРОТИАЛКОГОЛЬНІ ВИДАННЯ ВІДРОДЖЕННЯ

понати, це майже виключно статистика, яка має представити совітський союз, як державу, що зробила з країни анальфабетів (так є написане) країну авангарди соціяльного, економічного і промислового поступу. З україніки тут майже нічого нема. Ми побачили тільки книжку Івана Франка „Борислав сміється", фотографії кількох радянських наших письменників, світлини Харкова, Києва і Дніпробуду, та якусь соольогію в українській мові.

3.

Польський павільон.

Як вже знають українські читачі, польський павільон є предметом завзятої полеміки на сторінках польської преси щодо його краси і доцільности. Виставовий „національний дім" Польщі починається ротундою в якій є ставники двох королів Болеслава і Ягелли, ставники Коперніка (що в німецькому павільоні уходить за німця „дер берімте дойтше астроном", — подія, що вже на терені Парижа викликала чималу польсько-німецьку суперечку), Міцкевича, Шопена і маршала Пілсудського. Черговий відділ польської вистави, це показ меблів, горівок, напоїв, шоколяди, далі великі світлини Кракова, Закопаного та з Гуцульщини, світлиця польського гірського жителя та вкінці третій павільоник в якому представлені картограми розвитку промислу, хліборобства і демографії у Польщі. Посередині є ресторан, у якому музика грає польські пісні.

4.

Дім Чехословаччини.

Це сталево-скляна палата, одна з найкращих виставових палат чужинецьких держав на паризькій виставі, положена над Сеною. У великій кришталево-матовій входовій салі стоїть по середині ставник чеського національного льва а при правій стіні чотири погруддя із бронзу: Сметани, Пуркиня, Паляцького і Масарика.

У дальших кімнатах розміщене величаве шкляне чеське виробництво, а наче для контрасту на першому поверсі павільону ми опиняємося в царині тяжкого промислу: машини і літаки. Окремо представлене виховне і соціяльне життя в Ч. С. Р., хліборобство та прегарна панорама Праги і живців. Чеський павільон є зразком, як треба робити свою національну пропаганду в західній Европі.

5.

Румунський павільон.

Гарним входом із мармору вступаємо у великий трьохповерховий дім Румунії. Це дуже елегантна і зручно уладжена під оглядом пропаганди національна палата Румунії: від твердження, що румуни є римського походження, крізь геополітичні і геогрфічно-економічні карти і експонати, через мережанку делікатних народніх вишивок до тяжкого промислу. Усе уладжене з великим смаком і павільон загально всім подобається. Окремий відділ присвячений вихованню румунської молоді.

Юрій Студинський.
(Далі буде).

ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК
при
Українському Технічно-Господарському Інституті приймає запис студентів на перший семестр.

Програма Школи складається з восьми таких груп предметів: 1) Загальна політика, 2) Держава і право, 3) Соціяльна політика, 4) Економіка, 5) Соціольогія, 6) Журналістика, 7) Українознавство, 8) Різні предмети загального характеру.

Викладають професори **Української Господарської Академії** та інших українських високих шкіл.

Навчання триває **шість семестрів**. Провадиться **позаочною** (кореспонденційною) методою.

У дійсні **студенти** приймаються особи з закінченою середньою освітою. Особи б-з матури можуть вписуватися до школи, як **курсанти**. Після закінчення школи абсольвенти дістають **диплом**.

Проспекти з умовами студій і таксами за навчання **безплатно**. Звертатися на адресу: Ukrajinský Technicko - Hospodarský Institut. Podebrady Tchecoslovaquie, — або Товариство **„Сільський Господар"**, Львів, Ринок 10. На ширшу відповідь прикладати міжнародню поштову марку.

На ту саму адресу надсилати прохання і запити у справі студій на 4-річному Високошкільному **Економічно-Кооперативному Відділі**, 2-річному **Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости**, 2-річних курсах **Українознавства**, Високих Курсах **Громадської Агрономії**, 1-річних курсах **Бухгальтерії** та короткочасових курсах чужих мов, пасічництва, американського промислового пасічництва, садівництва, консервації і переробу садовини та городини, обробу шкіри, ткацтва, фотографії, радіотехніки, птахівництва та городництва.

З польської преси.

До боротьби з анархією в Польщі.

Відомий професор права варшавського університету і б. міністр Маковський гостро виступив на сторінках „Газети Польскої" з 29. ц. м. (ч. 208) в передовій статті п. н. „Опирі страшать" проти старошляхетської самоволі і бунтарства, що доводить до анархії прилюдного життя в Польщі. Автор доказує, що

> злочином як відсутність почуття відповідальности за Польщу, за державу сперту на праві є висування власної фантазії, власної думки або вкінці власної примхи понад накази ладу зорганізованої держави. Опир польського бунтарства і самоволі страшить і зганяє спокій.

Цей бунтарський дух появився в одного шляхтича (Добошинського), який отуманивши гурт наївних селян повів їх зі зброєю на містечко, на старостинський уряд, на станицю поліції. Необдуманий бунтарський вибрик, що не приніс би сам собою великої шкоди, якби стрінувся відразу з відповідною і рішучою суспільною та державною реакцією. Але ось по багатьох місяцях цей дух появився знову — вердикт присяглих суддів заперечує вину бунтаря. До вязниці підуть хіба отуманені ним виконавці.

Цей польський опир старошляхетської самоволі і бунтарства виявився теж у вавельському конфлікті бо

> один князь церкви і потомок польських князів (митроп. Сапіга)... не вміє чи не хоче знайти відповідної форми свого відношення до голови польської держави.

Є дві методи боротьби з язвою опирів бунтарства, що його подвиги трівожать поляків, а саме: одна — фізична сила, друга — моральна сила.

Держава має безсумніву достаточну силу примусу, щоби перед нею мусіло вгнутися всяке бунтарство. Але цей примус може ділати лише на коротку мету. Якщо йде про радикальну розвязку, слід хапатися інших засобів.

Осуджені духи грізні там, де трапляють на малодушне і забобонне середовище. Між людьми, що їх не чіпається забобон ні малодушність привиди не викликують трівоги, самі зникнуть...

Однодушна суцільна постава публичної опінії, пошана для права, привязання до ладу зорганізованої збірноти, переконання, що нікому не вільно виломлюватися з наказів публичної служби, ні вивищати своєї примхи понад поряд держави — ці правди у свідомости кожної людини будуть тим, чим є знак святого хреста для привидів забобону. Як буде відомо, що ніодин бунтарський осяг не стрінеться з признанням, похвалою, ні співчуттям, як буде відомо, що стріне його згідний осуд, та почування несмаку, тоді — хочби цього чи того спокушував неспокійний, покутуючий дух бунтарства — не буде мати успіху; якщо знайдеться наївний, який піддасться спокусі, всі його осудять і злегковажать, а він сам залишиться з почуттям стиду, що буде його пекти до кінця життя.

Одночасно начальний редактор варшавського „Роботніка" б. пос. Недзялковський у числі з 29 ц. м. в статті п. н. „Істнує розумний вихід" підкреслює, що

> спроба атентату на полк. Коца видвигнула знову на денний порядок проблему анархізування збірного життя. Ця проблема виростала вже кілька разів протягом розмірно короткого часу істнування незалежної Польщі.

...Йде про те, що нікому не вільно анархізувати збірного польського життя,

> ні О. Н. Р., що хоче петардами вигнати жидів з лавок малого містечка Польщі, ні послові давного ББ-, який заявляв, що можна „приняти" нову конституцію хочби всупереч волі соймової більшости, себто всупереч волі більшости тієї установи, що її покликало польське право вирішувати справи політичного ладу Польщі.

Польща не є в тому положенні, щоби могла позволити собі на „анархічну епоху" у своєму власному внутрішньому розвитку. У світі дозрівають всюди велитенські конфлікти. Ми є — з огляду на географічне положення — неначе посередині. Всі великі течії і великі історичні переломи втягають нас у „свою орбіту". І навпаки — ми стали чинником, великим чинником, міжнародного положення. Отже тимбільше не стати нас на анархізування — під ніяким оглядом і з ніякого боку.

Розвязку цього важкого положення Польщі бачить автор у демократії. Доки край не буде явно висловлювати свого рішення, доки польське життя не буде життям зовсім явним, доти будуть розвиватися всякі конспірації. На це нема ради.

Це слід зрозуміти і витягнути наслідки. Польща ризикує дуже багато, щоби наше (читай: польське) покоління мало право ждати, аж щось „само зробиться".

Єдиний вихід — каже автор — в сильній операції. Нехай рішає край у свобідному голосуванні.

НИНІ ПАЛЕСТИНСЬКА БАТАЛІЯ В ЖЕНЕВІ.

Нині відбувається засідання мандатної комісії Ліги Націй, присвячене справі поділу Палестини. Жидівська й арабська делегація вже приїхали до Женеви. Арабські представники заявили, що великий муфті не може приїхати особисто.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

МУЗИЧНА СТОРІНКА.

Про виїзд на музичні студії.

Кількаденний побут у товаристві, в якому м. ін. находилася молода панночка, яка незабаром вибирається за границю на дальші музичні студії, та приятідні розмови на цю тему викликують декілька думок про такий виїзд взагалі та використання побуту за границею на музичних студіях зокрема.

Той, хто рішився виповнити музикою своє життя і зробити із неї свою професію, стоїть перед куди важчою проблемою, як інша молода людина, яка хоче стати юристом, лікарем, інженіром, педагогом чи т. п. бо коли кожна із названих ділянок має точно означені школи і роди студій та час їх тривання, то музична (чи взагалі мистецька) професія і „каріера" є в суті речі, незвязана ні якимсь згори означеним часом ні свідоцтвами чи дипльомами (поза ділянкою музичної педагогії, де жадають деяких офіційних документів, але де — у випадках артистів з відомим, виробленим іменем — документи теж бувають зайві). Все тут зависить від індивідуальности даної людини та від її таланту. Знаємо, що цілий ряд найкращих, найбільш талановитих віртуозів ніколи в ніяких академіях чи консерваторіях не вчилися та ніяких свідоцтв не мають, і навпаки, знаємо, що й безліч свідоцтв нікому не поможе, коли хто хоче концертувати, а не має для того відповідних даних, чи просто і коли його артистична індивідуальність заслаба й замала, щоби у цій ділянці могла втриматися чи, тим паче, вибитись. Ці думки — очевидно — торкаються і будуть торкатись лише музик-виконавців, інструменталістів, та їх студій, бо справа з вихованням і наукою композиторів та диригентів — це зовсім окрема тема.

Найважніше для будучого музики це, побіч його власного таланту і праці, за яку сам відповідає, вибір учителя, чи пак: учителів. Професія музики вимагає в нинішньому дні дуже всебічної музичної освіти, в такій-же мірі для піяніста, як і скрипака чи іншого інструменталіста. Очевидно, що цю всебічну освіту можна одержати тільки у різних учителів, з яких кожний є „спецом" у даній ділянці; та найважніший із них буде для молодого артиста музики той, який вчитиме його головного предмету, отже в даному разі, гри на тому чи другому інструменті. І саме той вчитель і місце його осідку повинні передовсім вирішати, куди дана молода людина має виїхати: себто індивідуальність вчителя, під якого руководством хотілось би працювати, повинна бути вирішною для дальших студій, а не те, чи інше місто, куди можна їхати. На жаль, у нинішних часах замкнених границь, девізових обмежень і... валютових курсів, муситься брати й все те під увагу — і ті факти, врешті-решт, у більшости випадків вирішують про виїзд сюди чи туди.

І так зразу виринає питання: куди їхати? Коли молода людина, яка хоче їхати була би у такому виїмковому положенні, що не потребувала би рахуватися ні з висотою валюти в тому чи іншому краю, ні з іншими подібними проблемами, тоді вона могла би вибирати поміж нинішніми двома центрами музичного життя: Парижем і Льондоном. Головно в Льондоні, де осіли найвизначніші німецькі музики-виконавці (флет, шпабель) — тепер емігранти — є невичерпані можливости вибору вчителя. Та студії в обох цих містах майже недоступні для наших кишень. Із „ближчого" закордону втратив, на жаль, своє значіння Берлін, відколи в ньому і мистецтво і науку підпорядковано політично-партійній доктрині і відколи становище професора в берлінській Державній Високій Музичній Школі, яка в десяти післявоєнних роках не мала собі рівної в Европі під оглядом педагогічних сил і осягів, — нині вирішується його партійною приналежністю. Залишається: Прага, Відень, Будапешт. Прага і Відень це якраз ті міста, в яких майже вся без виїмку наша нинішня музична генерація черпала свою музичну освіту. Ці два міста і розмірно недалеко від Галичини і розмірно дешеві. Та й старі сентименти грають тут ролю: до Відня тягне нас, як до колишньої „нашої" столиці, до Праги, як до славянського міста, отже осередку, в якому „наш брат" не почуває себе так чужо, як поміж романськими чи германськими народами. (До речі: такий підхід до справи при питанні вибору осередку для музичної освіти вважаю цілком хибним; якраз музичні студії поміж зовсім чужими нам, культурою і мистецтвом та цілим світоглядом, народами, можуть бути, на мою думку, для розвитку наших музик і цілої нашої музики, якнайкорисніші). Хоча в обох цих містах є дуже живий музичний рух, то оба вони терплять саме тепер на недостачу „великих" віртуозів та професорів-інструменталістів. Зі смертю Лешетицького і Грінфельда у Відні, з хвилиною, коли Зауер і Розенталь (оба, зрештою, дуже старі) перестали там вчити а Вайнгартен і Штаєрман звідтіль виїхали, Відень залишився фактично „без піяністів". Але віденська музична академія все ще на поважному рівні і навчитися в ній може кожний, хто схоче працювати, чимало. Теж саме торкається й Праги.

Безумовно замало звертається у нас уваги на можливість і доцільність музичних студій у Будапешті. Є там знамениті вчителі фортепіяну (Томан, кол. вчитель Бартока, донедавна сам Барток, Дохнані, Кентнер) та скрипаки (до недавна: Губай, Затурецький, Вальдбауер) та знаменита, повна найбільшої поваги, традиція королівської академії. Головно композиторські студії у такого Бартока чи Кодая, могли би бути для молодих наших майбутніх композиторів, річчю першої ваги. Але про те — іншим разом.

Побут на музичних студіях за границею повинен студентові дати не тільки фахову освіту, досконалість ремесла, але передовсім: навчити його музичного европейського смаку і розкрити перед ним обрії сучасної музичної дійсности. Не тільки на лекціях у клясі мусить він вчитися — але ще більше поза нею; не тільки атмосфера музичної школи чи приватних лекцій має його виховувати, але передовсім музична атмосфера фахових кругів, в які він мусить увійти. Концерти, опери (й театри взагалі), дискусії в гурті товаришів та врешті-решт, найголовніше: можливо якнайчастіше перебування поміж справжніми, зрілими, а то й знатними артистами — все це у сумі перетвориться потім в те, що називаємо „музичною зрілістю". Сухі студії гармонійних правил, композиторських канонів, формальних проблем чи восьмигодинна гімнастика пальців при інструменті — все те дасть розмірно небагато, коли ці мертві чи механічні закони й вправи не зіткнуться з живим життям. Бо тільки тоді набирає мистецтво й музика рисів правди й щирости, коли воно перейде крізь фільтр життя. В даному випадку: музичних студій за границею, цим життям є ця власне музична атмосфера, якої даремне хотілось би шукати напр. у нас чи в житті наших сусідів. Тому й виїзд на студії за границю і якнайдовше перебування там є для кожного адепта музичного мистецтва, не тільки бажаний, але й конечний та необхідний.

Антін Рудницький.

Два останні місяці консерваториста.

Весняні місяці в житті абітурієнтів консерваторії котяться у виїмково скорому темпі. Музика сказавби: „алегро аджітато". Після Великодня вже немов зараз таки приходить кінець шкільного року. Настають зміни в житті всіх молодих адептів музичного мистецтва. Учні всіх курсів — за винятком останнього — здають при кінці травня свої річні іспити; рівночасно приходять зміни в складі шкільної орхестри: відходять з неї учні останнього курсу а на їх місце приходять новики. Чотиролітню орхестрову практику, яка їх чекає, починають вони власне в найгарячішому часі, бо перед т. зв. концертами абсольвентів. Чим ближче до кінця семестру, а тим самим і до цих концертів, тим частіше відбуваються проби; у червні вони вже таки щодня по три години. Ця праця дуже виснажує, особливо, коли на дворі гарно, сонце гріє, а ти, ученику, сиди при пульті, купайся у власнім поті, мучся, повторяючи в безконечність технічно важкі місця виконуваного твору то вислухай гострих „бештанцій" професора-диригента!

Щасливіші є абітурієнти, які в орхестрі вже своє „відіграли" і котрим лишається ще тільки останній, сольовий виступ. Вони ходять з повагою „готових" артистів і тільки вичікують „свого дня". Кожний з них при праці над якимсь складним концертом, ще востанне дістає поради від свого професора, востанне відбуває проби, і то не тільки в клясі, але й на салі, де його чекає вирішний виступ.

З початком червня починається низка концертів абсольвуючих консерваторію. Щоби дати більшого блеску цим концертам ректорат празької консерваторії влаштовує їх не у власній салі, але в міській бібліотеці і на Славянському Острові.

Дні абсольвентів почислені. „Грема" володіє всіма але ніхто до неї не признається. Одні прикривають її штучною веселістю, інші, напр. все веселі консерватористки, поважніють. І одні й другі запевняють усіх, що „нічого не вміють". Однаково — ніхто їм не вірить!

Найгірше, що треба вправляти й то багато; один тільки раз в житті кінчиться консерваторійні студії, а треба їх скінчити з повною честю! Але як тут вправляти, коли на дворі нечувана спека! Сиди, чи стій з інструментом яких пятьшість годин денно, коли й годину нелегко витримати! Весною, коли в парках зелено, коли по синій ріці пливуть лодки повні безжурних студентів (не музик!), коли пляжі повні сміху — кількогодинна денна праця над інструментом це вже не приємність а твердий обовязок, обовязок „здержатися у формі". Оскільки декше іншому студентові приготовлятися до іспиту: він-же може вчитися у городі, парку чи врешті й у хаті, але при відчиненім вікні. А бідний „studiosus musici" мусить зачиняти вікна, бо сусіди не дають спокою, й одночасно виконувати не тільки умову, але й фізичну працю. Отже абітурієнти нарікають і діляться способами, як зарадити спеці підчас домашніх вправ і горячі підчас виступу.

„Я вправляю у купелевому костюмі і час від часу відсвіжуюся під холодним тушем" каже один. „Не робиш добре", заперечує другий, — „будучий віртуоз має бути приготований на те, що гратиме у фраку в душній атмосфері концертових саль, де, як знаємо, пріється ще й із нервового напруження, куди більше, як дома. Щоби й до того приготовлятися, раджу вправляти дома і при найбільшій спеці в нормальному одязі: в убранні, камізельці й краватці..."

Товариші приймають ці й інші поради різно; але здебільша кожний має свій „власний метод" та іронічно насміхається над чужим.

Поміж дівчатами завзято пропагують „порошки проти треми". „Треба їх заживати три дні перед виступом, тоді гратиметься на естраді, як дома" — агітує одна. Хоча по виступі має бути після цих порошків „трохи недобре", але це неважне — важне, щоби лише добре грати!

Надходять врешті довго очікувані виступи, а підчас них і несподіванки: ті, які досі належали до слабших, грають инколи винятково добре і навпаки: ліпшим раптом „не вдається" й те, й друге. Але строга комісія панів професорів, що сидить у двох задніх рядах крісел, оцінює учеників не лише на підставі їх останнього виступу, але за осяги праці кількох літ. Професори хоч строгі, але й досвідчені; колись також були учениками, опісля віртуозами, знають, що значить грати на кінцевім концерті, ще й до того в такі гарячі дні. Тому, якщо, не дай Боже, трапиться комусь з виступаючих якесь „нещастя", то воно не впливає на свідоцтво.

Найцікавіші виступи абсольвентів бувають в Празі на Славянському Острові. Є їх три; усі вони орхестрові. Ці концерти мають характер репрезентативний і на них виступають тільки найліпші, найталановитіші абсольвенти.

За кулісами рух. Члени молодої орхестри приготовляють інструменти до гри, строять, змазують смики, розіграються. Найбільше шуму спричиняють, як звичайно, дуті інструменти. Літаврист жалується, що не може вправляти, бо його літаври на естраді. Солісти, у чорних фраках та солістки у привабливих, нових сукнях, ходять нервово, думаючи тільки про одне: коли б тільки добре пішло! Професори піддержують їх на дусі. На столах повно китиць квітів.

Врешті сигнал — починаються виступи. У грі молодих артистів почувається щирість і відданість, палкий темперамент і захоплення. А публика, зложена з рідні виступаючих, учнів, критиків і численних аматорів вітає і нагороджує кожного по скінченню виступу, гарячими оплесками.

Врешті „все скінчилося". Ґратуляціям і похвалам немає кінця. Коли б тільки критики були такі прихильні, як товариші і професори! Збираються гуртки і йдуть „на пиво": запити абсолюторію та перед відїздом у світ ще раз побути серед товаришів і професорів.

Кінець студій в консерваторії будить невимовний жаль за чимось виїмково гарним. Тут студіюється не ради хліба у майбутті, а тільки з великої любови до мистецтва до музики. І ця любов лучить усіх студентів в одну велику родину, в якій усі інтереси підлягають тільки одному законові: найвищій досконалости у творчости і виконанні.

Евген Цегельський.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Візита в Нойбабельсберґу.

(Німецький Голівуд).

Які прегарні вуси, довга хвиляста борода. Аж причувається той басовий регіт старого кремезного дідугана. В руках знак володаря моря... Нептун! Переливаються довкруги струї ворсграїв, а по берегах мущі, по скелях сидять роскішні німфи... Не перший раз стою задивлений в цей памятник перед воротами берлінського замку. Скільки в цього Нептуна здоровля, гумору й сили в обличчі. Пригадуються лиця наших запорожців, слова нашого поета „зареготався дід наш дужий, аж піна з вуса потекла". Здоровенний штовханець в бік і доволі голосний сміх пробуджує мене з задуми. Передімною розсміяний редактор прозваний „Максі":

— Здоров, Ойген (Евген), як держишся, бачу добре?! Любуешся тими дівчатками з каменю, правда, ге-ге-ге, ох, божеські! — завертає при тім в комічний спосіб очима. — Ну, добре, що з каменя, якби ожили, ти вже давно в їх сітях тріпався би.

— Бачу, Максі, ти маєш золотий гумор.

— Га, га, — знову лунає його регіт, — чому не мати. Дістав нині майже цілу пенсійку та їду ще сього тижня над море... Ойген, а той мій одяг? Глянь! Що? Мистецький взірець".

Робить елегантний рух від голови до стіп і оборот на запятку з легкістю сальонового льва. Зупиняю погляд на його прилизаній на бік фризурі, зложеній із кільканацятьох волосків старанно розліплених на грубенькій голові.

— Ойген, добре, що я тебе зустрів, маю на вечір першорядну розривку, щось пріма-прімісіма. Ну побачиш! Ти визнаешся на звіздах, правда?

Дивує мене його запит, відповідаю: „так, дещо".

— Ах, це не те, — говорить усміхнений — ти думаеш про ті, розсипані на небі, ех ні! Це ті з червоними нігтиками, карміновими устечками.. Ха, ха, ну звізди, звіздочки, фільмові вірочки... Отже вечором ми, преса, їдемо до Нойбабельсберг. Там фірма УФА накручує кілька балетових сцен до фільми „Танцюристка Фанні Ельснер". Ліліян Гарвей у головній ролі. Ойген, ти розуміється, з нами! У восьмій годині автобус жде на Віттенбергплянц. Памятай, до побачення! Бачиш у-фа, у-фа-фа, у-фа-фа — і з тими вриваними фразами на устах і усміхом на лиці відходить.

Справді збирає мене охота оглянути. Ще ніколи не бачив я як роблять фільмові знимки, а здоровий гумор Макса ще більше мене до тієї прогульки заохочував. В год. 7.45 я вже на Віттенбергплянц. Люксусовий автобус вже майже обсаджений. Максі сидить коло якоїсь екзотичної виглядаючої дами й махає до мене на привіт руками. Витаюся з ним, знайомлюся з його товаришкою й займаю місце в ряді з ними. Мій сусід — це принагідний гість, професор малярської академії. Рушаемо. Авто легко жене по берлінських асфальтах. Минаемо дрібніші вулички, зявляемося на Гавптштрасе і її продовженням Райнштрассе, Унтер ден Айхен, їдемо через Штеґліц до Ваннзее. Зупиняемось на мості над озером Ваннзее... Це казка. Блідосине дзеркало води, овінчане вінком смарагдової зелені, а на ньому десятки понаклонюваних в леті білих роздутих вітрильників... Темніє. Ще 15 хвилин і ми перед воротами УФИ. Витає нас шеф пресового виділу УФИ. Від нього довідуемося: УФА на сезон 1937/38 накручує сорок великих фільмів і стільких культурфільмів та веселих додатків. Нині будемо мати нагоду побачити балетову сцену зі солісткою Ліліян Гарвей. Перед тим мусимо випити в кантині традиційний в УФІ коктейль. Коктейль добрий напиток, але має своє „але"! Максі по третій шкляночці має охоту випробувати свої золоті голосові струни. Його сусідка рухом Грети Гарбо випускає устами кружки папіросного диму й дивиться сумно кудись у далечінь у вічність. На щастя, надходить час накручування нічної сцени.

Виходимо всі з кантини й дрібними вуличками їдемо на площу. Площу розділює штучне озеро на дві частини. По одній стороні сцена освітлена десятками юпітерів. Бачимо вгорі мури індійських пагод, оточені фантастичними пальмами, а від них сотні терасуватих ступнів до берега ставу. Чуемо свист і все оживає. З мікрофонів пливе чарівна східня музика — невільники вносять в лектиці танцюристку „Фанні Ельснер" — Ліліян Гарвей. Її гнучка постать майже не дотикаючи землі, пробігає понад берегом ставу. Веться гнучке тіло, блищать брилянтові діядеми, срібні брокати. Хвилинами це срібний метелик над берегом ставу літає, то знову жрекиня перед вічним вогнем просить, благає. За нею сотні невільників колихаються в повільнім танку. Чути свист... Режисер і фотографи переривають свою поїздку з апаратами по перекиненім через став містку. Гаснуть юпітери. Чуемо запит Ліліян „Як? Добре?" І відповідь режисера: „Спробуемо ще раз, Лілі". І знову свист і все починається да капо. Чую коло себе розмову: „Вже 50 разів бачив я знимки в УФІ — всеж таких гарних картин не приходилося бачити". Справді чарівні картини, та, на жаль, вже давно по півночі і треба з тим гарним сном розстатися!

Берлін, у липні, 1937. **Мар.**

Японська армія.

Воєнні поголоски з Далекого Сходу турбують знавців. Війни ніхто там не виповідав, але завзяті бої вже відбуваються.

Під таку пору варто розглянути питання боєздатности армій обох жовтих суперників: японців і китайців та їхні вигляди на перемогу.

Отже і пригляньмося японському воякові.

Відомо, що японський вояк за останніх 40 літ брав участь у багатьох боях і переміг кореанців, китайців, москалів, манджурців і знову китайців.

Найкраща армія.

„Країна Сходячого Сонця", як прозивають Ніппон, має сьогодні сухопутню армію, що нараховує 265 тисяч людей, та запасів 4 мільони людей. Як бачимо, ця армія є небезпечна для кожної світової армії.

Японський вояк малий, проте кремезний і видержаливий. У 20-тому році життя його приймають до армії і йому не треба побоюватися про те, чи його батьки, що їх залишив, будуть бідувати. Окрема організація резервістів дбає про них увесь час, поки нема сина дома.

Вишкіл

Японського рекрута беруть до военного табору, де підготовляють його до нового життя, зокрема щодо моралі.

Він одержує до науки окрему книжку про военну штуку. Він читає в ній: „Життя повне благословенства, що його дає божеський цісар." „Смерть, це перемога в божество, що оберігає батьківщину, що йому віддаемо почесть у всіх святинях". „Боязливість це гріх і хиба, що нею треба на світі найбільше погорджувати".

Молодий вояк учиться в заранні літ почитати цісаря-мікада як бога й поступає як аскет-чернець на службу цьому богові.

Раніш дома він носив тільки постоли. Тепер він познайомлюється з важким воїцьким взуттям і часто минає багато тижнів, заки він привикне до нього.

Харчі.

Їжа японського вояка здебільшого не ріжниться від тої їжі, що він до неї привик дома.

Він одержує рижеву кашу і зелений чай. Часом дають йому хрону, рідше рибу. Тільки нещодавно стали давати йому 30 дек. мяса на тиждень.

Без уваги на це яринне відживлювання, японський вояк визначається подивугідною видержливістю і твердою поставою. Він зуміє в повному виряді, в гористому терені перейти 60 кільометрів за добу, та ще й після цього не кадто натомитись і бути боєздатним.

Японському воякові не вільно нічого читати бз перевірки з боку команди. Зате міністерство війни видає щоденник і місячник, призначені для війська.

З дому не вільно пересилати воякові ні харчів, ні білля. За таку провину дожидалаб батьків гостра кара. Японський вояк одержує місячно 3 єни (около 5 зол.). Кожний вояк мусить записувати свої видатки. Недостача дисципліни в японській армії не до подумання.

Муштра.

Дуже важною зброєю вважають японці багнет. Тимто й дуже звертають тут увагу на вишкіл у боротьбі на багнети. Саме з цього приводу військові знавці вважають вояка найбільш небезпечним в отвертому бої (у приступі). На думку японського командування, вояк може в небезпеці забути те, що він навчився про користи кріса і тоді рятує його багнет, що ним уміє дуже добре орудувати.

Військова служба тривае два роки. Щороку покликують до війська коло 600 тисяч людей, одначе з них беруть тільки 100 тисяч. Від 1925 р. впровадили в школах і фабриках військові курси, що їх ведуть старшини. Осьтак назіть у найменшому містечку можна бачити учнів, що вправляють муштру. Таксамо вправляють робітники. Уся ця вправляюча маса може дорівнати щодо карности й постави кожній світовій армії.

Старшина.

Вояк учиться пять літ, заки добуде ступінь старшини, а саме хорунжого. Він живе здебільшого інакше від своїх товаришів із інших армій. Він е тільки професійним вояком і цікавиться тільки своїм полком. Живе в простоті й не знае ніяких розривок. Товариське життя для нього чуже. Його платня виносить місячно 60 єн (100 зол.) для поручника й майже ціле життя минав йому в касарнях.

Старшини їдять при спільних столах. Підчас щоденного обіду полковник велить молодшим старшинам виголошувати короткі відчити напр. про новий скоростріл або про співпрацю з летунством, або про останні маневри, тощо.

Машина...

Наскільки військовий вишкіл японського звичайного вояка залежить передовсім від боротьби на багнети, настільки старшина вишколюється в боротьбі на шаблі. Японська сталь, на думку знавців, е куди твердша і більш гнучка від відомої толеданської й дамасценської сталі.

Оповідають, що підчас недавніх боїв за Шангай, один японський поручник відрубав своєю шаблею дуло скорострілa... Вишкіл японського старшини й вояка е дуже суворий.

Коли подумати ще про воїцький інстинкт японця, що все памятає про славу своєї батьківщини, що погорджує земним життям, то виходить, що японський вояк е найбільш небезпечною, военною машиною на світі.

Ця машина дорівнює, наскільки не перевищає всі новітні засоби зброї, танки, літаки й газові бомби.

Та й це мають японці...

ЯК МЕРТВІ ПРЕДМЕТИ ВІЩУЮТЬ ЗМІНУ ПОГОДИ.

Теплота, тиснення воздуху, світло, електричне напруження не е ніколи постійне, незмінне. Воно раз-у-раз змінюється. Ця зміна впливає на ріжні предмети, які змінюють часом свій вигляд, форму, барву, так що ці зміни які бачимо на мертвих предметах е до певної міри показчиками при віщуванні погоди.

Цукор: Коли вкинемо до горнятка з чорною кавою кусник цукру, то на верху творяться міхурці. Коли ці міхурці остануть на середині і там зникнуть, то буде погода.

Коли розійдуться і зникнуть між серединою та краем горнятка, буде зміна. Коли попливуть на край горнятка і там зникнуть, буде: в літі дощ, в зимі мряка, одначе не буде тривати довго. Коли міхурці дійдуть до краю і розходяться по боках, буде слота.

Як зі стріхи куриться: Після бурі виходить нераз зо стріх пара. Ця пара означує, що вітер або дощ прийде знову скоро.

Голос: Коли в тихий, спокійний вечір чути краще як звичайно: дзвони, свист льокомотиви, шум води, людський голос, рик худоби, — то це знак, що повітря переповнене парою і треба сподіватися дощу.

Мука: На слоту або вітер мука буває вогка і збивається в купки.

Вода: Коли вода скоро і без шуму зачинає кипіти буває вітер або дощ. Коли вона ще не кипить, а вже підноситься до гори і втікає з горшка, будуть вітри і бурі.

Сіль: Коли сіль вогчіе і збивається в купки, буде хмарно, потім слота або вітер. Коли це робиться в зимі, в ясний морозний день, буде відлега. Коли сільничка вогчіе в гарячий день, буде дощ.

Гори: Як у парний день горп окружені мрякою, буде буря. Коли літом часом з гір „курить ся", буде строга зима. Як здалека видно добре гори, буде зовсім певно дощ.

Пленарне засідання сенату.

В четвер 29. ц. м. відбулося пленарне засідання сенату при участи членів уряду з прем. Славой-Складковським. На початку марш. Пристор ствердив, що надзвичайне засідання сенату у т. зв. вавельській справі не могло відбутися, бо відповідний законопроєкт про повноваства посли відкликали на засіданні сойму 20. ц. м. Сенат — говорив марш. Пристор — не мав змоги виявити свого становища у справі найбільших національних памяток, зложених на Вавелі. Тлінні останки (всі присутні повстали з місць) є святощами відродження народу і відбудови держави та повинні бути дороговказом для напрямних розвитку Польщі.

По цій заяві вреферував проєкт закону про поширення на простір окружного суду в Катовицях постанов закону про урядову мову судів, прокуратур і нотаріїв. Референт підкреслив, що уряд вибрав правильний шлях признаючи німецькій меншині ті самі права, що їх має у Познанщині і Поморщині. Одночасно вказав на важке положення польської меншини в Німеччині. Референт підкреслив, що Польща не хотіла би, щоби правне і фактичне положення поляків у Німеччині змусило змінити це становище.

В дискусії сен. Візнер (німець) заявив, що представники німецького населення не вважають мовної справи поладнаною. Німці будуть змагати, щоб в усіх державних інстанціях на Шлеську респектовано їх мовні права.

По промові сен. Павелєца і сен. Серошевського сенат приняв законопроєкт без змін.

Далі приняв без змін законопроєкти: про скасування фідеікомісу кн. Пшинського, про розтягнення на Шлеськ розпорядку президента про перебрання на власність держави деяких грунтів за податки і про розтягнення на Шлеськ закону про земельну реформу.

Сен. Візнер виступив проти поширення закону про земельну реформу на Шлеськ кажучи, що вістря цього закону звернеться проти німецьких маєтків.

Вкінці сен. Е. Бобровський зголосив інтерпеляцію до премієра у справі останньої заяви митр. Сапіги, який на сторінках „Глосу Народу" висловив подяку усім, які підчас останніх подій (читай: вавельського конфлікту) виявили йому щиру симпатію, солідарність і віддання.

—o—

Новий примас Франції.

Єпископа з Тарб і Люрд Петра Жерліе, іменували архиєпископом Ліону та примасом Франції, мабуть стане він кардиналом. Становище примаса було необсаджене від листопада минулого року, коли помер кардинал Морен.

—o—

Відповідь на британський квестіонар в еспанській справі.

До вчорашнього вечора 22 держави, обєднані в комітеті неінтервенції дали відповідь на британський квестіонар у справі неінтервенції в Еспанії. Не відповіло ще 5 держав, м. ін. Португалія, яка мабуть дала відповідь щойно нині рано.

СОВІТСЬКА ДИВЕРСІЯ.

З 22 урядів, які відповіли на британський квестіонар, 4 поробило поважні застереження. Зокрема СССР домагається, щоби колірові мароканські війська уважати чужинецькими і щоби признати еспанським урядам права комбатантів щойно тоді, коли в Еспанії не буде ніяких чужих добровольців.

З огляду на те, годі сподіватися, щоби нинішнє засідання комітету неінтервенції дало позитивні висліди.

Британський премієр Чемберлен відбув нараду зі совітським амбасадором Майським, намагаючися його настроїти угодово, але мабуть безуспішно.

ШВАЙЦАРІЯ ВИЗНАЛА ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

Тому, що Швайцарія визнала еспанський національний уряд, він заіменував своїм послом у Берні б. радника тамошнього посольства де Току.

ЧОМУ УПАВ ПЕКІН?

Китайські півурядові чинники заявляють, що причиною упадку Пекіну був бунт генерала Шіюсана, коменданта жандармерії. Збунтовані частини, порозумівшись з японцями, обсадили головний двірець і змусили Сунчеюана покинути Пекін, бо йому грозило арештування.

Владу в Пекіні перебрав генерал Чіянтсучун, відомий прихильник угоди з Японією. Збунтовані генерали Шіюсан і Чіянтсучун мають утворити в Пекіні новий напівавтономний уряд.

Вся пекінська й тієнтсинська округа в японських руках; лиш у Тієнтсіні китайці завзято бороняться. Японські летуни бомбардували головну кватиру 38. дивізії в Нанюан і 37. в Сіюан.

Японські відділи, що йдуть у напрямі Сіюан, разом з відділами з Фентай, розпочали наступ на Шаряменкав, Вампін і Люкучіо. Після цілоденної боротьби із збунтованими міліціянтами провінції Гопеї, які прилучилися до 29. китайської армії, єдиним вогнищем китайського опору став Тієнтсін, де бої тривали довго.

КИТАЙЦІ ПІДДАЮТЬСЯ І В ТІЄНТСІНІ.

Китайська міліція у Тієнтсіні почала нинішнього рано складати зброю. Різні факти вказують на це, що китайці закинули оборону. Японці сильно тримаються на східному двірці, де доходить до перестрілок.

Доля українського села.

Сільсько-господарська криза, яка спричинила була загальну кризу і почала погрожувати катастрофою, навела думку, що корінь всього лиха лежить у знесиленні сільсько-господарського організму.

Треба було взятися до таких негайних засобів як частинна мораторія довгів села, відписання залеглих податків, знесення великих оплат на торговицях та особливо піднесення цін на хліборобські продукти, щоб стримати дальше посилення кризи.

Крім цього звернули увагу на дуже низьку, як на нинішні часи, сільсько-господарську культуру села і розпочали у тім напрямі пропаганду крізь радіо і друкованим словом. Ці засоби спричинили дальше поглиблення кризи, а навіть оживили трохи господарське життя села. Здавалося би що найважніше на селі вже зроблене, що небезпека зовсім проминула і що життя на селі попливе знову своїм правильним шляхом. Та воно не так. Недуга, що її відчуває нині село є тяжка і затяжна та вимагає не тільки тимчасових інекцій, але радикальних засобів, якщо вона не має погіршитися. Правда, коли йде про українського селянина, то він держиться ще на поверхні, але тільки завдяки своїй незвичайній видержливости. Український селянин зуміє жити цілими місяцями пісною бульбою, навіть без хліба, а в найкращім випадку відтовщеним молоком із кружлівки. Та навіть та видержливість українського селянина має свої межі. З причини невідповідного відживлювання молоде покоління дегенерується, нидіє, стає менше відпорне на всякі недуги і це найкраще пояснює найбільший відсоток смертности на наших землях.

Не треба хіба доказувати, що в молодого сільського покоління зменшилася також праце-

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

Ф. МОЛЬНАР.

ПОКАРАНЕ МИЛОСЕРДЯ.

Мій приятель Гуттер загально відомий зі свого милосердя і ввічливости. Одного дня дістав він із провінціонального шпиталя лист, що його написав чоловік, якого прізвище перший раз почув.

— У найближчих днях вийду як вилічений зі шпиталю — писав незнайомий. — Тому, що привезли мене тут ще в літі, прошу вас дуже ввічливо, прислати мені якенебудь старе пальто, бо тепер зима.

Мій приятель запакував своє старе пальто, долучив пару черевиків та штанів і післав клунок до шпиталю.

Два тижні пізніше зголосив йому слуга, що на дворі жде якийсь добродій, що хоче з ним бачитися.

— Хто це?

— Не знаю. Якийсь прилично одягнений мужчина.

Незнайомий чекав у передсінку.

— Здається мені, що ви не пізнаєте мене. — почав.

— Ні, ніколи ще я вас не бачив — відповів Гуттер.

— Алеж цей плащ... штани...

І Гуттер пізнав на незнайомім свій плащ і штани і черевики.

— Отже це ви?

— Так, прошу вас

— Чогож ви собі бажаєте?

— Якщо ви були такі ввічливі дати мені штани, плащ, черевики, прошу мені дати ще ласкаво гроші на дорогу до Лінцу.

Мій приятель дав слузі банкнот і доручив йому літи з незнайомим на двірець і купити йому залізничий білет до Лінцу.

По кількох днях дістав мій приятель листа з Лінцу:

„Завдяки вашій ввічливості і милосердю, виглядаю зовсім прилично та заїхав я до Лінцу. Одначе тепер я без праці і голодую. Властиво я не маю у Лінцу що робити, але ви не дали мені грошей, тільки залізничий білет, отже я мусів сюди поїхати. Прошу вас, визволити мене тепер із тієї страшної ситуації, що ви мене в неї вкадили. Вишліть мені гроші, щоб я міг повернутись до Відня і знайти працю".

Гуттер мав добре серце: вислав нахабі трохи грошей, бо вкінці він став причиною його клопоту.

Минали тижні. Аж одного дня ввійшов до кабінету Гуттера слуга і зголосив:

— Пане директоре, той чоловік знову прийшов. Заявив мені, що ви, пане директоре, замовили його до Відня, і що навіть вислали йому гроші на дорогу, щоб він тільки приїхав.

— Викинь його на зломану голову — сказав мій приятель, зовсім справедливо думаючи, що вже досить зробив для тієї людини.

У передсінку відбулася коротка метушня, дискусія і відтак усе втихло. За хвилину слуга ввійшов до кімнати.

— Вже пішов?

— Так. Одначе залишив оцей малий клуночок.

Подав своєму шефові жмут брудних документів. На верху лежало прохання, щоб поручити його товариству опіки над безробітними. „Долучую свої документи" — була дописка. Було ще там свідоцтво звільнення зі шпиталю, метрика, свідоцтво моральности і вбогих.

— Сховайте ці папери — сказав він до приятеля — і коли той чоловік знову зголоситься, прошу йому їх звернути. Прошу йому ще сказати, що я дуже жалую, але нічого більше не зможу для нього зробити. Адже не тільки він один відолаха на світі...

Минуло знову кілька місяців, заки незнайомий зголосився. Прийшов відобрати свої документи. У міжчасі Гуттер змінив свого слугу і годі було дошукатися паперів. Мій приятель післав незнайомому 20 шилінгів, щоб він виробив собі дуплікати. Безробітний всунув гроші до кишені, але небавом прийшов у його імени лист від адвоката:

„...В імені мого клієнта домагаюся, щоб ви негайно відіслали документи, бо в іншому випадку мусітиму почати судові заходи... і т. д."

Мій приятель зімняв лист і вкинув його до коша. По кількох днях дістав він письмо зі суду. Йому закидали, що він заграбив бідоласі папери, що при їх помочі міг би він був собі здобути десь працю. У висліді процесу Гуттера засудили заплатити судові кошти, і кару 100 шилінгів у користь позовника. Ще два дні пізніше дістав Гуттер лист від Ліги Оборони прав людини, в якому закинули йому „нечувану нелюдяність" і назвали „громадянським шкідником".

Від тієї пори Гуттер не дарує вже нікому зимового плаща.

здатність, бож який працівник може бути з людини, яка здебільша голодує. Коли нині село дещо оживилося, то тільки в 20 проц. бо 80 проц. сільського населення тих хвилевих інекцій зовсім не відчуло.

ГОЛОВНІ ПІДСТАВИ СЕЛА.

Двох підставових річей треба для уздоровлення села: землі і господарської свідомости.

Коли йде про господарську свідомість села, то про свідомість у значінню Західної Европи, а особливо Данії, покищо нема мови. Мусимо однак піднести, що завдяки доцільности праці Краєвого Т-ва „Сільський Господар", господарська свідомість у більшій або меншій мірі продістається до кожної закутини. Однак мусимо собі зясувати те, що „Сільський Господар" хоч веде плянову й доцільну працю, розпоряджає надто скупими фондами, щоби працю на селі повести в такому темпі, як цього вимагає нинішня пора.

Переведення систематичних полевих досвідів, якщо не в кожній місцевості, то бодай у кожнім районі і також уладження бодай одного зразкового господарства в кожної ділянки в кожнім повіті — це засоби, які господарську свідомість приспішили би. Та покищо „Сільський Господар" не може повести господ.-освітньої праці на селі в таких розмірах, як цього вимагає пекуча потреба. Немов меч Дамокля висить над кожною майже філією С. Г. недостача матеріяльних засобів на ведення с.-г. праці.

Добрий агроном у повіті — це не тільки той, що добре вивязується з праці над піднесенням хліборобської культури, але і той, що водночас є добрим економістом і вміє придбати філії фондів на ведення культурно-господарської праці. Одною з найбільших перешкод у виконуванні правильної господарської праці — це безземельність і малоземельність нашого села. Іноді був я свідком, як селяни, по господарських рефератах, що вказували на відсталість нашого селянства, говорили: „ми є свідомі цього, що ми під оглядом господарської культури лишилися далеко позаду інших, але скажіть нам, на чім ми маємо господарити?" На таку відповідь не стає аргументів.

Для тих, які послуговуються статистикою, настане поглянути на статистику, щоб переконатися, що більшість господарств на наших землях є нежиттездатні. Грізнішою від статистичних цифер є наша сумна дійсність.

Коли говорити про сільські господарства 30—40 років тому, коли то польський економіст інж. Щепановський написав брошуру п. н. „Нендза в Галіції", то такі господарства є нині білими круками на селі. Бо нинішні сільські господарства уявляють собою направду образ нужди, яка сильно перевищує змальовану нужду у згаданій брошурі.

Нинішні сільські господарства на 2, 3, 4 моргах, розкинених в 5, 6 загонах з шириною 3—4 пядей віддалених від себе кілька кільометрів — це на селі буденне явище.

Чи на такій господарці можна говорити про посилення такого господарства — це є відкрите питання для агрономічних спеціялістів.

Покищо життя показує щось іншого. Одна корова, одна чи півтора коровки — це є живий інвентар нашого господаря, який в більшості року голодує разом з господарем.

Крім цього багато наших господарів добиває перспектива будучности. Майже у кожного є діти, в одного більше, в другого менше, в одного більші, в другого менші, які домагаються своєї пайки.

Для обективного і постороннього обсерватора це булаб правдива загадка, як такі господарства можуть істнувати, звідки вони черпають сили на життя.

В моїй місцевости з трьох боків є землі дворські, а щойно за дворськими полями зачинаються селянські загоники. В селі є коло 1000 господарств.

На підставі наведених картин не важко уявити собі пануючі настрої села. Ці настрої у великій мірі скріплюють ще і оправдують ріжного роду ухвали та резолюції, що їх в останніх часах переводять на ріжних польських зборах по повітах і у Львові, не дати землі українському селянинові. Український селянин дуже пильно читає ті ухвали, вони глибоко всякають в його душі. На тих резолюціях виховуються не тільки польські селяни, але й українські.

Є народня пословиця, яка каже, що посіеш, те збереш. Небагато поможуть хвилеві інекції там де треба основної перебудови. Про неї іншим разом.

Миколи Кузьмик, господар.

В день 72-гих роковин уродин митрополита Андрея

В каплиці, на подвірю св. Юра о. мітрат Базюк в асисті о. прал. Л. Куницького і о. кан. В. Лаби відправив Архиерейську Службу Божу а наміренні Митрополита. Діяконували оо. Козіцький та Годунько. Співав хор дяківської бурси. До св. Причастія в наміренні Митрополита приступило значне число осіб. Після Служби Божої відспівано многоліття Митрополитові.

З черги священники пішли до Митрополита з побажаннями.

Кінець надзвичайної сесії сойму і сенату.

ВАРШАВА, 30. 7. ПАТ. Розпорядком з 30. ц. м. президент Польщі замкнув надзвичайні сесії сойму і сенату. Згаданий розпорядок передав нині В. Пачоський, директор правного бюра у президії ради міністрів маршалам сойму і сенату.

Японці опанували Тієн-Тсін.

ТОКІО, 30. 7. ПАТ. Офіційний комунікат головної японської кватири стверджує, що **по дводенних операціях японські війська відкинули головні сили 29-ої китайської армії з Пекіну і Тієн-Тсіну.** Японські війська панують теж над округами Люку-Чіяо і Ванг-Пінг. Нині над раном китайська артилерія почала бомбардувати японську дільницю в Тієн-Тсіні. На передмістях Тієн-Тсіну японські війська пішли до наступу відкидаючи китайців. Одночасно нині рано **японські війська заняли частину твердині Таку. На відтинку Тунг-Чао і Гуанг-Шу йдуть бої з рештками китайської армії.**

—o—

Жахлива залізнича катастрофа у Франції.

Минулої ночі під Віленев Сен Жорж трапилася жахлива залізнича катастрофа, що потягнула за собою життя 25 осіб. Приблизно 50 пасажирів було ранених. Наслідком цього, що поїзд вискочив із рейок у віддалі 300 м. від згаданої стації, на лінії Париж—Сен Етієн. Причиною катастрофи було погане наставлення звороти, так що льокомотива поїхала в одну сторону, а почтовий вагон у другу. Почтовий віз потягнув за собою вагон 2-ої кляси, який вийшов із катастрофи майже ненарушений. Зате деревляний вагон 3-ої кляси, що був між двома металевими вагонами розтріскався майже на куски. Між жертвами катастрофи є паломники з Лісіе і діти з вакаційних осель. На місце катастрофи виїхав преміер Шотан, мін. внутр. справ Дормой і мін. прил. робіт Кель. Останні вісти подають, що забитих є 27 осіб.

Збомбардували червоний корабель.

МАРСЕЙ, 30. 7. ПАТ. Вчора пополудні невідомий підводний човен заатакував два нафтові кораблі й один торговельний корабель валенсійського уряду, що плили до Марсей. Оба нафтові кораблі виконали маневр і оминули стріли. Зате торговельний корабель „Андуцменді" почав горіти. Сторож ліхтарні з Еспінеї заалярмував мешканців Гранд-ді-Рое, які поспішили з допомогою пасажирам корабля, що став горіти. З 34-ох осіб залоги нема 20. Десять моряків і капітан корабля є в Нім. Одного моряка перевезли до шпиталю в Орле

Кнут Гамсун:

ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ

Повість, стор. 152 + 18 стор. передмови.

Переклад Івана Ставничого. З передмовою М. Рудницького. Ціна 2·50 зол., порто 25 сот.

Історія бурлаки — написана одним із найбільших сучасних повістярів — великим психольогом та найстрожим слова, автором „Голоду", „Пана" та „Вікторії", лавреатом Нобеля".

БУНТ ВЯЗНІВ НА БУКОВИНІ

ЧЕРНІВЦІ, 30. 7. ПАТ. В Окна на Буковині збунтувалися вязні. Інтервеніювала жандармерія і військо, що скорострілами здавили бунт.

—o—

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Ви певно цікавитесь розвоєм українського спортового руху? Чи передплатили Ви вже єдиний український спортовий тижневик „ЗМАГ"? Високий рівень, всесторонній зміст та виховне значіння напевне переконають Вас про його потребу. Передплата чвертьрічна всього 2 зол. Адреса адмін.: Львів, вул. Льва Сапіги 49, І. п. Тел. 250-54 і 279-24. **Жадайте показових чисел!**

— Сок малиновий, сирий продає з доставою до дому **„Продукт'я" тел. 111—77.** 1350

— Футра нові мужеські і жіночі замовляйте і старі перероблюйте у **Карпяка, Зибличевича 4.**

— Мистецька виставa. Ще один тиждень, отже до неділі, 8. серпня можна відвідувати літній сальон Тва прихильників мистецтва на площі Сх. Торгів, після чого виставу невідклично замкнуть. На цілість виставки складаються портрети Барбацького, композиції Дадлеца, різьби Городиської та Квєтнєвської і загальний сальон, в якому зібрані праці визначних малярів і графіків.

— Максимальна тарифа на харчові продукти. Міністр внутрішніх справ видав воєводам, старостам і президентам міст розпорядок у справі нагляду над цінами найважніших харчевих продуктів. Розпорядок велить визначувати з уряду ціни на хліб, мясо, вудженину ,солонину і т. п. Крім того міністер внутрішніх справ звелів льокальній владі усувати великі ріжниці цін тих самих продуктів у близько себе положених місцевостях, що баламутять населення та владу ,що виконує над ними контролю.

— Не вільно вивозити збіжжа за границю. Рада міністрів видала розпорядок, яким заборонила від 1. серпня ц. р. на цілий рік вивозити з Польщі пшеницю, жито, продукти їх перемелення, овес, отруби. Міністерство промислу і торговлі може тільки виїмково давати дозвіл на їх вивіз за границю.

— Справа скороченої військової служби. Міністерство військових справ у порозумінні з міністерством освіти видало розпорядок про наукові заведення й іспити, що управнюють до скороченої військової служби. Розпорядок подає спис шкіл у цілій державі, яких абсольвенти користуються тим правом.

— Зміни поштових назв. За уповажненням міністерства пошт і телєграфів з днем 15. серпня будуть змінені назви пошт. урядів: Янів к. Львова на Янів Львівський, Косів к. Коломиї на Косів Гуцульський, Мельниця н. Дністром на Мельниця Подільська, Скала н. Збручем на Скала Подільська, Немирів на Немирів Львівський, Буськ к. Львова на Буськ, Бариш к. Монастириск на Бариш.

— Вияснення Аріеля Зендера. У звязку з описом жалюгідних подій у Сокалі пос. д-ра Р. Перфецького в „Ділі" з 22. ц. м. (ч. 158) дістали ми вияснення того змісту, що „жид Зендер Аріель від автобусів не брав участи в нападі на українських селян, бо критичного дня виїхав рано зі Сокаля до Львова, де перебував цілий день. Про криваві події в Сокалі довідався щойно вечором по своїм повороті зі Львова. Далі у виясненні читаємо, що п. Зендер Аріель відносився завжди до українського населення прихильно.

— Нова громада. Мешканці присілків Свинюша ад Мости й Свинюша ад Нове Село, судець

САЛЬВАТОРЕ ФАРІНА:

ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ

повість.

Матільде Серао: „Покинена", опов. у перекладі М. Островерхи. — Антоніо Фогацаро: „Недокінчені ідилії; Едмондо де Амічіс: „Зустріч" у рекладі П. Карманського. Ціна 2. зол. Порто 30 с.

кого повіту, внесли до влади прохання створити з обох присілків самостійну громаду під назвою Мельниче. Це прохання прихильно заопініював повітовий виділ у Рудках.

— **Програні пана старости.** Перед окружним судом у Перемишлі стане в серпні ц. р. колишній староста Ярослава, Вонс з товаришами. Акт обвинувачення закидує йому такі проступки: В роках 1933. і 1934. присвоїв собі з фондів літної кольонії 57 тисяч зол. нібито на покриття різних ремонтових рахунків. Для особистої теж користи реалізував рахунки за службові поїздки незгідно з правдою. Акт обвинувачення начислює 13 таких випадків. У звязку зі своїм урядуванням ужив підроблення рахунків з фальшивими підписами і предложив у 9 випадках як касові документи. Як предсідник повітового виділу, щоб відложити речинець сплати свого зачету, підписав незгідно з правдою асигнацію на 1.741 зол., які він нібито заплатив до каси та асигнати на 850 зол. і 900 зол., які нібито каса повітового виділу видала, а крім того згодився на фіктійні вписи.

— **Львівська хроніка.** В розпорядження слідчого судді доставлено повитуху Юлію Войцеховську з вул. Запольської, якій прокуратура закидує недозволений захід. — З мешкання проф. дра Ал. Закшевського на Филипівці вкрали вломники з їдальні срібну заставу вартости 3.000 зол. — З мешкання Щ. Розенгольц при вул. Джерельній вкрали злодії 550 зол. готівкою і столове накриття.

— **Лошак убив дитину.** Пятилітній Петро Чекайло в Сусилові пов. Рудки вибіг без опіки на дорогу. Саме в цій хвилині надбіг сполошений однорічний лошак, який спотикнувся і впав, придавлюючи своїм тягарем дитину. Тягар лошака загнув хлопчині грудну клітку, так, що хлопчина за 10 хвилин сконав.

— **Романтична пригода жида і христіянки.** В Бродах арештовано 18-літнього жидка Ганса Зенемана, який вабравши своєму батькові в Золочеві 500 зол. втік зі своєю любкою 19-літньою Катериною Гаєвською, родом з Нараєва, щоб у Бродах зажити. Поліція придержала їх, коли хотіли замешкати в готелі „Гранд".

— **Пожежі.** В Угринові Середніх пов. Калуш згоріли три господарські загороди і кілька стирт сіна. Шкоду обчислюють на 6.000 зол. — У Грабівці пішли з димом три стирти сіна. — На фільварку у Блищиводах пов. Жовква згоріло 280 кіп жита, 200 кіп вівса і 1.500 квінталів вівса. Крім того пішло з димом дві стирти соломи і господарські будинки вартости 20 тисяч зол. — Від іскри поїзду коло Бучача згорів лан ячменю. Вогонь припинено, викосивши широку смугу збіжа.

— **Подвійне самогубство.** Страшною смертю згинуло двоє молодих людей в Заліщиках. 18-літня Етелька Акс залюбилася в Ґерсоні Акс, одначе нещасливо. Її родичі рішили видати її за іншого багатшого молодця. Не зважаючи на спротив дівчини, заручили її з ним і 29. мало відбутись весілля. Тоді залюблені рішили скінчити самогубством. Вони звязалися шнуром і кинулись під потяг, що пошматував їх на смерть. В полишених листах просили родичів, щоби поховали їх у шлюбних одягах та у спільному гробі.

— **Невдала втеча 4-х вязнів.** Із золочівської вязниці намагалося втекти 4 вязнів. Григорій Ґриглевич засуджений на 12 літ вязниці, Петро Кіселевич засуджений на 10 літ, Никифор Баранець на 3 роки, Василь Пільний засуджений на кілька літ — пустилися підчас проходу одночасно втікати в ріжні сторони. Сторожа ранила Петра Кіселевича, а трьох інших зловила погоня.

— **Вдаряки розчавили ногу пасажирові,** який їхав без білету поїздом Варшава—Люблин. Цим нещасливим пасажиром був Камиль Гілєр з Варшавіц пов. Гарволін. Перед станцією Пілава, Гілєр втік перед контролею білетів на вдаряки між вагонами. Підчас наглого звільнювання поїзду вдаряки розчавили зовсім праву ногу нещасливому пасажирові. У важкому стані відвезли його до лічниці в Гарволіні.

— **Досліди під'ських вод.** В Пинську скінчено будову гидробіольогічної стації, що має переводити досліди поліських вод. Полісся на просторі 56.000 км. має коло 20 тисяч гектарів озер і 12 тисяч гектарів бігу рік, потоків і каналів. Крім того простягаються величезні простори мочарів.

— **Повістями добувся із вязниці.** Президент Мосьціцький підписав помилування для Сергія Пясецького ,вязня у Св. Кжижу, що написав у вязниці кілька повістей. Пясецький відсиджував кару за грабункові напади на пограничі в часі польсько-большевицької війни і був спершу засуджений на кару досмертної вязниці, яку обнизили йому до 15 літ. Мав ще сидіти 4 роки. Кару подарували йому під умовиною, що буде чотири роки жити бездоганно.

— **2.000 осіб відїхало до Німеччини.** Продовж останніх трьох тижнів через стацію Люблинець переїхало до Німеччини понад 2.000 осіб. Переважно жінки, що їхали на сезонову працю до Німеччини.

— **Рак дасться вилічити.** Данський вчений Ернест Карльсен, що займається дослідами рака, виголосив у Копенгазі реферат на тему поборювання цієї недуги. Тільки рад має лікувальну силу на рака. Одначе з огляду на високі кошти раду лікарі мусять користуватись промінями Рентґена з напругою 400.000 вольт, при чому успіх не все певний. Як звідомляє проф. Карльсен, данський фізик з Пасадени (Каліфорнія) зладив апарат Рентґена з напругою міліона вольт, який може заступити а навіть перевищити своєю лікувальною силою рад. За допомогою державного скарбу та державної асекураційної установи Данія закупила вже такий апарат для клініки недуг рака в Копенгазі. Можна надіятись, що й в інших державах будуть незабаром лікувати рака тим апаратом.

— **Нагорода за фільму про життя місіонаря.** У Франції є державна фільмова нагорода, яку признають за найкращу фільму, яку випродукувала французька фірма і зреалізували французькі артисти. За минулий рік признано державну нагороду фільмі „Голос тиші", якої героєм є місіонар, апостол Сагари, о. Піер де Фукольд.

— **Німецький співацький зїзд** відбувся у Бреславі при участи коло 140 тисяч осіб, а того багатьох німців із заграниці. У відкритті зїзду, полученого зі святом 75-ліття союзу німецьких співаків, взяли участь представники уряду, партії та культурних організацій. З Польщі прибуло на зїзд 4.000 німецьких співаків.

— **Протижидівські заворушення.** З Байтену на Опільському Шлеську повідомляють, що там були в останніх днях протижидівські заворушення. Христіян не допускають до закупна по жидівських склепах. Жидівські склепи нищать. М. ін. здемолювали божницю в місті. Групи німецької молоді владжують вуличні демонстрації, викрикуючи проти жидів.

— **Звір не чоловік.** В місцевости Поникле в Чехословаччині арештовано 36-літнього лікерника Регузка, що хотів убити свою 20-літню жінку і взяти асекурацію у висоті 100 тисяч корон. Він пробував спалити свою жінку електричним струмом, опісля підпалив дім і вкинув її в вогонь. Коли нещасна вирвалася з рук чоловіка і пробувала тікати, він порізав її ножем. Тяжко ранену врятували люди, що прибігли гасити вогонь.

— **Бійка з циганами.** В Комраті на Басарабії прийшло до кривавої бійки між селянами і циганами, які отаборились за містом. Цигани почали без причини стріляти і ранили якогось Михайла Василя, який саме переходив попри циганський табор. В ночі зібрались товариші раненого і з пімсти напали на циганський табор із сокирами й колами та почали все нищити й бити. Кількох циганів поранили. Напасників поліція арештувала.

— **Смерть від бжіл.** В німецькій місцевости Гасфурт упав на подвіря одного селянина рій бжіл і пожалив цілу родину, зложену з пятеро осіб, та домові звірята. Власник загороди помер від пожалення, інші члени родини борються зі смертю. Згинули теж два коні.

— **Корабельна катастрофа.** На Атлянтійськім океані недалеко Балтіморе згорів корабель „Сіті оф Бальтіморе" із 150 пасажирами на покладі. На поміч поспішили рятункові барки і прибережні кораблі. Загрожені пасажири зібрались спершу на буртах, аж вогонь приневолив їх шукати рятунку у воді. Корабель згорів дуже швидко. Нараз роздався страшний гук і корабель в кількох хвилинах спалахнув цілий вогнем. Один рятунковий корабель забрав коло 40 пасажирів. 16 осіб згинуло.

— **Большевицький літак кинув бомбу на церкву.** Як повідомляють із Ленінграду, підчас останніх маневрів совітської повітряної фльоти один бомбовий літак кинув дві бомби на церкву в місцевости Болоґое. Одна бомба не вибухла, зате друга знищила сильно святиню й ранила тяжко 15 осіб, що находилися на богослуженні. Священник Мамаєв помер від ран. Большевицького летуна, що спричинив катастрофу, ніхто не потягнув до відповідальности.

Дописи.

ГОРОДОК.

Святоіванський відпуст відбувся цього року величавіше ніж звичайно. Дня 7. ц. м. в день св. Івана Хрестителя відбуваються що-року в Городку в церкві св. Івана відпусти, на які численно прибувають довколишні селяни. Цього року відпуст мав величавіший характер, бо звеличав його своєю присутністю о. мітрат Базюк зі Львова, який відправив в год. 11-ій торжественну Службу Божу в асисті духовенства. Проповідь підчас Служби Божої виголосив о. Шуст з Каменоброду, а по богослуженні о. мітрат Базюк. Замітне, що у вуличці до церкви не було жидівських торговців, які зате розсілися при вул. Перемиській. Між торговцями девоціоналіями було багато купців-молників, навіть моїх інтелігентів. Всі вони продавали очевидно польський товар — як прим. медалики й образці з польськими написами і т. д. Невжеж нема наших купців, які занялися би продажю девоціоналій по наших відпустах, торгівлею дуже поплатною? Невже ми мусимо давати себе використовувати сусідам, які продають чужий нашому обрядові і національним почуванням товар?..

ГОРОДЕЧЧИНА.

Районові фестини в Городеччині. Заходом філії „Просвіти" в Городку уладжено в день св. Петра і Павла окружні фестини в городецькому районі. Фестини відбулися в селах: Річичани, Добряни, Добростани, Керниця, Любінь Великий, Зашковичі і Повітно. Фестини уладжено в порозумінні з іншими повітовими установами, так що інших імпреза того дня в повіті на було. Підготовою фестинів займався п. Мачеха, референт комітету будови „Народнього Дому" в Городку. Весь дохід з фестинів в сумі 370 зол. призначено на будову „Народнього Дому" в Городку.

Виклади про управу і сортування льну в тісному кружку к. 10 осіб (переважно тих, які їздять з рефератами по селах) виголосив від філії „Сільського Господаря" в Городку агр. Отдельник в днях 16—18. ц.м. Як відомо Городок з околицею знаний в господарських кругах з управи льну, який має розмірно до інших околиць волокно високої промислової вартости. Ці виклади мали на меті подати основні відомости про якість волокна та спосіб перерібки льну для промислових цілей. Виклади відбувалися в домівці канцелярії Районової Молочарні.

Традиційні студентські вечерниці відбулися заходом відчитово-освітньої секції при філії „Просвіти" в Городку дня 24. ц. м. в салях Українбанку. Великі вечерниці, які уладжують вакаційною порою студенти, стягають широку велике число інтелігентної молоді з повіту та сусідніх міст. В гарно прибраній зеленю салі „Поміч" зібралося поважне число молоді з повіту та околиць. Були гості з Судової Вишні і зі Львова. Номило вражала відсутність на вечерницях інтелігенції з Городка, хоч були напр. священники з повіту. Під звуки орхестри зі Судової Вишні бавилася молодь від год. 10. веч. до 5-ої рано. Забава переплітана національними танками та різними несподіванками залишила в учасників миле вражіння. Буфетом займалися пані зі Союзу Українок. Дохід призначено на будову „Народнього Дому".

СОЛОТВИНА.

Шашкевичівське свято в Солотвині. Минулої неділі заходом філії Т-ва „Просвіта" відбувся святочний концерт у честь Маркіяна Шашкевича. Свято почалося Службою Божою і панахидою, підчас якої співав мужеський хор „Думка". Після того в год. 13-ій відбувся концерт з такою програмою: 1) промова — пос. д-ра І. Волянського, 2) „Прометей" — хор „Думка"; 3) деклямація — „Весінка" — Катруся Гуменюк. 4) „Думи моєї" — місцевий мішаний хор. 5) „Що то за грім", „Вже буря", „В горах грім гуде" — хор „Думка"; 6) деклямація — „Підлися" — Юрко Купчак; 7) „Світе тихий"; „І по цей бік гора" — міш. хор; 8) „Гомін села"; „Дума про зруйнування Січі" — хор „Думка"; 9) „Побратався сокіл"; „Пташий хор" — міш. хор; 10) „Засяло сонце золоте"; „Закувала та сива зозуля"; „Вадзевіємо" — хор „Думка". Свято закінчилося національним гимном. Пос. д-р І. Волянський в коротій промові вказав на велике значіння М. Шашкевича та його „Русалки Дністрової" на національне відродження в Галичині. Юрко Купчак заповідається на доброго декляматора і відзначається вже тепер незлою інтерпретацією та відповідним чуттям. Мішаний хор під управою п. Богонесюка звучав дуже добрі сопрани (головно соліства) й альти. Баси і тенори сильні, але ще сирі і не зважають на дикцію. Як пізніть хор представляється дуже гарно і має всі дані, щоби в майбутньому стати поваж-

хартісним хором. „Думка" під управою м-ра Л. Крушельницького співала бездоганно, виключаючи рясні оплески. Добре дібрані голоси, прецизне віспівування, дикція та передусім дисципліна творять з „Думки" першорядний та високо названсований хор. Не переборщимо, коли скажемо, що „Думка" це один з кращих хорів Галичини. Публики зійшлося дуже багато. Приємно вражало велике число місцевої інтелігенції, що здається, краще здає собі справу зі свого завдання, ніж інтелігенція по більших містах. Свято треба зачислити до дуже вдатних і таких, що своє завдання сповнює як слід.

Глядач.

Спорт.

СТАНИСЛАВІВ. **Пролом — Адміра 3:0 (2:0).** Ворота добув Кулїба, Урсакий, Лесюк. Товариські змагання по нецікавій грі закінчилися певною виграною Пролому, що грав в напіврезервовому складі. Найкраще випав Кулїба, що тим разом грав на правому лучнику. Як після перевищав Пролом Адміру бодай на цілу класу.

Ямниця — з. С. И. 2:1 (0:0). В рамках районового просвітянського свята в Пасічній відбулись між тими дружинами змагання в копаному мячі. По нецікавій і хаотичній грі виграла зовсім заслужено Ямниця, що перевищала противника у всіх лініях особливо старт. том і техніков. Змагання скорочено зі зза пізної пори до 2Х15. Суддя п. Федишин зовсім добрий, але на будуче повинен мати свисток, а не послуговувати ся. криком: рука, вільний, авт і т. д.

Б. Л.

—o—

Нові книжки й журнали.

НА СЛІДІ. журнал молоді. Львів, липень-серпень 1937. Р. II. Ч. 7-8.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантеріяній

Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ВОРОХТА:
31. VII. Довбуш.

ЖАБЄ:
1. VIII. Циганський сарок.
2. VIII. Муж двох жінок.
3. VIII. Дівча з Маслосоюзу.
4. VIII. Довбуш.
5. VIII. Шаріка.

КОСІВ:
6. VIII. Шаріка.
7. VIII. Ніч під Івана Купала.
8. VIII. Довбуш.
9. VIII. Під курателею

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Тітка Карла".
АТЛЯНТІК: „Тіни минулого", „Голівуд".
ВАНДА: „Ада, це не личить", „Хліб наш насущний".
ГРАЖИНА: „Люда в дому", „Твої уста говорять неправду".
ЕВРОПА: „Орел летить до Китаю", „Ворог жінок" (кольорова).
КАСІНО: „Острів у вогні".
КОПЕРНИК: „Мельодія закоханих сердець".
МАРУСЕНЬКА: нечинне.
МЕТРО: „Відень — місто моїх мрій", „Жінка без маски".
МІРАЖ нечинне.
МУЗА: „Шифра ч. 77".
ПАЛЯС: „Неможлива дівчина".
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „2 дні в раю".
СВІТ: „Останній могікани" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Роман у Будапешті" і ревія „Що чувати?"
ТОН: „Боротьба з двійником".
УТІХА: „Забутий чоловік" і ревія.
ХИМЕРА: „Цирк на кораблі", „Пат і Паташон".

ФОТОПЛАСТІКОН.

(пл. Марійська 5).
„Бельгія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 30. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. муз., 15.30 Пісні, 16.00 Вес. пополудн. муз., 18.00 Нар. муз., 19.20 Військ. орх., 20.10, 21.00 Вес. муз. вечір, 22.30, 23.00, 24.00 Танк. муз.; БІЛГОРОД 22.20 Орх., 23.00 Розр. муз., 17.30 Танк. муз., 18.15, 19.0 Військ. орх., 23.25 Соната Ліста; ВІДЕНЬ 14.00 Співи, 15.15 Конц. цитри, 19.25, 20.00 Вес. муз., 21.05, 22.00 Фестів. із Зальцбурга, Конц. Моцарта, 22.25, 23.00 Розр. муз.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Розр. муз., 19.00 Вальси; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк. муз., 19.00, 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Мефістофель" — оп. Бойто. 23.50, 24.00 Танк. муз.; МІНХЕН 14.25 Розр. муз., 15.20 Естан. форт. муз., 22.30, 23.00Танки — орх.; ПРАГА 16.05 Військ. орх., 17.05 Танк. муз., 17.50, 18.00 Робітн. пісні — хор, 19.35, 20.00 Вес. муз., 20.25, 21.00 Вес. муз. прогр., 22.35, 23.00 Танк. муз.; РАДІО ПАРІ 13.15, 19.40 Співи. і форт. рецїт., 20.30 Двофорт. танк. муз., 23.30, 24.00 Танк. муз.; РІМ 17.15, Танк. муз., 20.40 Розр. муз., 21.30, 22.00 Конц. орх., 22.45, 23.00, 24.00 Танк. музика.

Неділя, 1. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.00, 17.45, 18.00 Розр. музика, 15.00 Незнані опери; БІЛГОРОД 18.20 21.50 Нар. музика, 19.50, 20.00, 21.00 Орх. 22.20 Розр. музика, 23.00 Танк. музика; БУДАПЕШТ 15.50 Робітн. хор, 17.00 Циган. музика, 18.30, 19.00 Сальон. музика, 20.20, 21.00 „Два скупарі" ком. оп. Гретрія, 22.00 Джез. музика, 22.50, 23.00 Скрипк. речит., 23.25 Циган. музика; ВІДЕНЬ 12.55 Камер. концерт, 15.45 Розр. концерт, 16.45 Муз. попурі, 18.00 Нар. капели, 19.30 Радіоорх., 20.00, 21.00 Радіокапела, 21.30, 22.00 Плити; 22.55, 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Танк. музика, 16.15, 19.00 Гарні мельодії, 22.30, 23.00, 24.00 Танк. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпатя; МІЛЯНО 17.15, 18.00, 19.00 Симфон. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Ромео й Юлія" траг. з муз.; МІНХЕН 15.00 Розр. концерт, 20.00, 21.00 Вес. концерт, ПРАГА 12.20 „Словацька книжка" опер. Пацачка, 16.20 Концерт з пл., 19.05 Військ. орх., 20.30 Скрипк. рецїталь, 22.50, 23.00 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 12.30, 13.45 Орх., 13.15, 20.15 Співи. рецїталь, 14.45 Пісні, 17.00, 18.00 Легка музика, 18.45 Розр. музика, 19.30 Циган. квартет, 23.00, 24.00 Танк. музика; РІМ 17.15, 18.00, 19.00 „Аркелїн" опер. Кесія, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Мадам Батерфлай" оп. Пуччіні.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 30. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Муз. з пл., 7.00 Ран. ден., 7.10 Муз. з пл., 11.57 Сигн. часу, 12.03 Полудн. ден., 12.15 Господ.-молоч. гутірка, 12.25 Орх., 14.00 Конц. бажань, 14.53 Наша прогр., 15.00 Конц. бажань, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Театр уяви: „Вдвійка й її пригоди" для молодших дітей, 16.30 Фрагм. з оперет. і вальси — орх., 17.10 Польські пісні і форт. твори, 17.50 „Дарабами по Черемоші" — гутір., 18.00 Суспільн. гутірка, 18.05 Плити, 18.25 Актуаль. гутір., 18.40 Завтріш. прогр., 18.45 Львоаль. спорт. вісті, 18.50 Актуаль. гутір., 19.00 Орх. вояк. мариварки, 19.40 Актуаль. гутір., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Авдиц. для закорд. поляків, 20.45 Вечірн. ден., 20.55 Огляд хлібороб. преси, 21.05 Танк. муз. — орх. і солісти, в перерві 21.45 Літерат. новинки, 22.50 Остан. вістки вечірн. ден., огляд преси і метеор. комунік., 23.00 Танк. муз. з пл., в перерві 23.10 Взірці промов — монольог, 24.00 Концерт орх.

Неділя, 1. серпня 1937.

8.00 Сигнал часу і пісня, 8.08 Ран. денник; 8.15 Авдиція для села; 9.00 Богослуження з Лодзі, після богосл. музика з пл., 10.45 Розр. концерт, в перерві 11.25 „Жертва" скеч; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Муз. ранок з Познання; 13.00 Туристична хвилька, перегони — гутірка; 13.10 Розр. музика; 14.40 Любов і економія — гумор.; 15.00 Авдиція для села; 16.00 Розр. концерт; 16.30 Плити; 17.00 Камер. театр уяви — „Розвід" ком., 17.25 Плянцькі змагання, 18.00 Орх. і солісти, в перерві 18.55 Автом крізь сирій. пустиню, фейл., 20.00 Концерт солістів, 20.35 Льокаль. спорт. вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Павільон пісеньок, 21.40 Спорт. вістки, 21.41 Збір. спортові вістки, 22.00 Форт. рецїталь, 22.30 Плити, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Танкова музика в плит.

Приписові друки і книжки до вжитку часописів

які кожне видавництво мусить відновити з новим роком для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції вишлемо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 5 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (130 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів, оправлена зол. 2.50
на 960 урядів оправлена зол. 5.—

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 30. липня 1937.

Купно-продажа: Бельги белг. 89·20, 89·38, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени голл. 292·52—290·80, Франки фр. 19·97—19·72, Франки швайцарські 121·85—121·05, Фунти англ. 26·41—26·25, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·20—17·20, Кор. дан. 117·79—116·95, Кор. норв. 132·63—131·65, Корони шв. 136·08—135·10, Ліри італ. 24·20—23·00, Марки фінлянд. 11·68—11·20, Марки нім. 142·40 — 139·50, Шилінги австр. 99·20—98·60, Тель Авів 26·28—26·00, Марки нім. срібні 150·50 147·50

Яйцї.

Баня Польський 103·00, 102·50. Вуголь 22·00, 22·25, Ліґнопл 48·00.
Тенденція сильніша.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 55·75. 3 поз. інв 1 ем. 68·00, 68·00, серія неност. 3 поз. інв. 2 ем. 67·00, серія 82·00, 4 прем. дол. 39·00, 39·25, 4 проц. консол. 56·50, 56·13, 56·50, два ост. дрібні.

Збіжжя.

Львів, дня 28. липня 1937

Пшениця одностайна черв.	26·00—26·25
Пшениця збірна червона	25·00—25·50
Пшениця одностайна біла	25·75—26·00
Пшениця збірна біла	24·75—25·00
Жито шт. I.	22·00—22·25
Жито шт. II.	21.75—22·00
Ячмінь паст.	18·75—19·00
Ріпак озим.	53·00—53·50
Мука пшен. разова до 0·95 %	28·50—28·75
Висівки житні	14·50—14·75
Висівки пшеничні грубі	15·25—15·75
Висівки пшеничні середні	15·00—15·25
Висівки пшеничні мілкі	16·00—16·25

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 30. липня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . . . 15—16 сот.
яйця . . . . . 3·00—3·10 зол.
Тенденція на всі артикули здержана.

Ширіть наш часопис!

Подяка.

По короткій недузі дня 28. VII. спочила вічним сном в санаторії Червоного Хреста у Львові в 48 р. життя довголітня вчителька в Буську Леонтина Білевич. Усім тим, що поспішили нам зі словами потіхи та співчуття і взяли участь у похороні, складаємо як найсердечнішу подяку. Зокрема ми вдячні за ласкаву участь о. О. Гедуньовій та о. П. Козіцькому за ласкаве ведення похорону, директорці дівочої школи в Буську, де покійна працювала, пані Я. Токаржевській та цілій делегації учительського збору, п-і д-р С. Парфановичеві за лікарську та моральну допомогу і хорові під орудою п. в. Кунчинського.

Замічаємо, що похоронне заведення „Харіс" та його директор п. М. Гальчак виявилися незвичайно тактовно та приємно зі своєї важкої задачі.

Львів, 28. VII. 1937.

Мати Ольга, сестри Анізія Калиновича і Ольга Марія Франко, брат Олександер, сестрінниці Віра і Ася та Рідня.

КУПНО - ПРОДАЖА

ЛЕДІВНІ Фріддор-Пілїпут зол. 40.— Реґіпшер, Легіонів 37. 1316 2—9

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ АДВОКАТСЬКИЙ, практичний солідний, пише на машині, хоче знайти патрона. Зголошення: „Діло" для „Практичного". 1353 1-5

ПІДПРИЄМСТВА

СПІЛЬНИКІВ, ОДНОГО АБО ДВОХ, ексент. вкладчиків з капіталом на загальну суму 8 до 10 тисяч золотих пошукує рентовне українське промислове підприємство. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Співпраця". 1354 1—2

РІЖНІ

НАПРАВА газничкових печей великого роду — роботи бляхарські — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Осссолінських 8, тел. 257-68. 1233 32-7

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооперативів та ін. виконує найдешевше Макс Глязерман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-03. 800 14-15

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10

Неділя 1. серпня 1937. Ч. 167

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

„Чужі аґентури".

(Вступна стаття.)

Чому не буде збірної прогульки на Підлисся?

Самоліквідація проводу гетьманського руху.

Нові зміни в еспанській справі.

Голоси двох духовників з краю в анкеті про „нормалізацію".

Грізне положення в Північному Китаю.

О. З. Н. проти мін. Понятовського.

Китай під опікою Совітів.

Загострення диктатури Сталіна.

Нова повість Самчука.

Воєнні кораблі.

Фільмова сторінка.

Ч. 167 (14.710). Львів, неділя 1. серпня 1937 Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000, Бюро Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

Д-р М. ДЗЕРОВИЧ
виїхав як щорічно
до
ЩАВНИЦІ

Чому не буде збірної прогульки до Підлисся?

КОМІТЕТ ПРОГУЛЬКИ НА БІЛУ ГОРУ ПРИ ЧИТАЛЬНІ ПРОСВІТИ І РУХАЙКОВІМ Т-ВІ СОКІЛ IV. НА ЛИЧАКОВІ ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО МІНІСТЕРСТВО КОМУНІКАЦІЇ НЕ УДІЛИЛО ЗГАДАНИМ ТОВАРИСТВАМ ЗАЛІЗНИЧОЇ ЗНИЖКИ ДЛЯ ПРОГУЛЬКИ ДО ПІДЛИССЯ Й ТОМУ ВОНА НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ

Самоліквідація проводу гетьманського руху.

В українській пресі появилася заява такого змісту:

Рада Присяжних Українського Союзу Хліборобів-Державників подає до відома Громадянства, що на засіданні відбутому 16. ц. м. постановлено У. С. Х. Д. розвязати, тому що в теперішніх обставинах він не може по совісті виконувати добровільно принятих на себе обовязків супроти рідної Української Землі, супроти Української Нації та Української Держави.

Підписані: Голова Ради Присяжних: Й. Мельник; члени Ради Присяжних: Ол. Скоропис-Йолтуховський, Л. Сідлецький, Монтрезор, Евген Томашевський.

СССР НА ЛАВІ ОБВИНУВАЧЕНИХ.

Рібентроп закидує большевикам, що вони сторпедували неінтервенцію.

На вчорашньому комітеті неінтеревенції амб. Рібентроп гостро заатакував СССР. Він заявив, що лише Совіти зпоміж 27 держав, які належать до комітету, зневечили британський плян, відмовивши еспанським урядам прав комбатантів. Цей останній виступ Совітів — заявив Рібентроп — виявляє, що гаслом Москви є інтервенція за всяку ціну. Злетіла маска, яка закривала оту гру; таким чином світ виразніше бачить, хто нарушує мир. Ми, німці, знаємо віддавна, що колиб не Совіти, не було би сьогодні еспанської домашньої війни. Письменна відповідь СССР у справі британського пляну створює нову ситуацію, яка унеможливлює дискусію над відповіддями поодиноких держав. 3 і пів-годинні наради не дали ніякого висліду. Чергове засідання назначено на найближчий тиждень, але загально думають, що вже довше не вдасться укривати повної невдачі неінтервенції!

БАКТЕРІОЛЬОГІЧНА ВІЙНА В ЕСПАНІЇ.

Авас повідомляє з Памплюни, що тамошній воєнний суд засудив на кару смерти двох французьких громадян за шпигунство і за розпилювання в запіллі національної армії заразків тифу і сплячки. Згідно з актом обвинувачення, вони працювали з наказу міжнародньої організації, що її осідком є Льондон. Уряд ген. Франка задумує представити генеральному секретаріятові Ліги Націй і всім урядам точний звіт у цій справі.

ПОДБАЙТЕ НЕГАЙНО
про обезпечення Вашого збіжжя і паші від огню, яке заключите під найкористнішими умовинами в
Товаристві Взаїмних Обезпечень
„Дністер"
у Львові, вул. Руська 20. Тел. 205-47.

ГАЛИЦЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
НАЙСТАРША ОЩАДНОСТЕВА ІНСТИТУЦІЯ
У ЛЬВОВІ
ОСНОВАНА В РОЦІ 1843
ОЩАДНОСТЕВІ КНИЖЕЧКИ З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ
ЗАСЯГ ДІЛАННЯ — ЦІЛА СХІДНА ГАЛИЧИНА
ЗАМІСЦЕВІ ВПЛАТИ П. К. О. 500.198.

Німецька воєнна фльота в норвеській пристані.

В четвер вечором до норвеської пристані Берген приплили чотири німецькі торпедовці не маючи на те дозволу й відплили дальше. Їх догонили норвеські літаки і справдили їхнє походження. Адмірал норвеської фльоти повідомив про цей інцидент уряд. Часопис „Афтенпост" повідомляє, що міністерство закорд. справ зголосить протест у Берліні.

„Чужі агентури".

Львів, 31. липня 1937.

Про діяльність чужих агентур на терені польської держави чували ми донедавна з польської сторони майже виключно тоді, коли річ ішла лише про українське революційне підпілля. Польська сторона твердила, що український націоналізм запряг себе до возу чужинецьких інтересів, — навпаки з кол українського підпілля, в його нелегальних виданнях чи заявах підсудних у відомих політичних процесах, — чували ми, що це українські революціонери використовують конюнктуру та користають для своїх самостійних цілей з помочі ворожих Польщі чинників, наслідуючи ріжні подібні прецеденси з історії революційних рухів. Справа стала настільки неактуальна, що мабуть самі керманичі ОУН перевели ревізію давніх метод і покинули попередні хибні шляхи. Хоч українське громадянство і ріжнилось дуже різко у поглядах на доцільність такої акції нашого підпілля, яку ми бачили хоч осудило підпали, акти терору, саботажі, масовий принцип набору, втягання дітей до підпілля і т. п., то проте не квестіонувало ніколи чистоти ідейних інтенцій тих молодих хлопців і дівчат, які опинювались на лавках підсудних та „ілюстрували" собою трагедію української молоді. Не квестіонували цього здебільша й самі представники держави, а коли брукова польська преса казала про українське підпілля як про „чужу агентуру", то робила це виключно в дискредитаційних цілях, так, як і все українство хочеться декому представити як винахід графа Стадіона.

Але від якогось часу про „чужі агентури" говориться і без звязку з українським підпільним світом. Передусім від VII-го конгресу Комінтерну стало ясно, що московсько-большевицькі агенти мусять істнувати у Польщі і в українських і польських і жидівських установах та організаціях, бож найвища комуністична міжнародня централя видала приказ своїм людям втискатися навіть до церковних братств, отже вони напевне втискаються і до всяких інших установ. Повінь большевицької чи большевизуючої преси, яка під всякими „невинними" фірмами й гаслами почала появлятись у Варшаві, щоб по кількох числах часопису щезати і знову народжуватись під іншим виглядом, всякі зїзди „діячів культури", всілякі скандали з „Пломичками", екстратури ріжних чільних польських діячів, включно до декого з Польської Академії Літератури, всі ті прояви мусіли наводити на думку, що діє у Польщі метка, енергійна, плянова пропаганда, яка кермує людьми й організаціями — без їхньої власної свідомости в чию дудку вони грають. Польська преса звернула теж увагу напр. на таке цікаве явище, як то в одному короткому часі „випадково" трапилась небувала досі велика скількість залізничих катастроф, а всі вони з дуже невинних причин. Повінь хліборобських страйків у ріжних частинах Польщі, майже скрізь з авантюрами, поява народніх віршиків у честь Сталіна на Холмщині, які зробили таку сензацію і звернули увагу на той Богом і людьми забутий край, радикалізація польського селянського, зокрема молодечого руху („Віці"), людовофронтова пропаганда, ведена інколи під найневиннішим плащиком оборони демократії, — все це мусіло зацікувати та наводити на думку про чужу руку в усіх тих історіях. Бо чейже на щось мусять іти ті великанські суми, які сягають мільонів у чужій добрій валюті, які фігурують у бюджеті СССР, як фонди, призначені на міжнародню пропаганду!

Знаємо, що в останньому році прийшов і в польському громадянстві різкий відворот від

совітофільських симпатій. Трагікомічні судові процеси проти корифеїв большевицької ідеї та найбільш заслужених творців СССР захитали найбільш наївних польських Дульських у їх вірі у „царство соціялізму", що творить „нові переломові цінности". Зацукались не тільки аматори совітської літератури, які довідувались з острахом, що автор, яким вони захплювалися, саме розстріляний чи заслапий на Соловки за „контрреволюційний троцькізм", але й налякалися прихильники „людового фронту" у рядах ППС та людовців. Почався період дуже некорисної кон'юнктури для комуністичної пропаганди в Польщі. Очевидно що з цього не виходило, що та пропаганда мусілаб припинитись. Навпаки, — вона напевне ще посилилась, тільки мусіла прийняти нові форми. Форми, очевидно, були знову скриті, ще зручніше масковані, із тенденціями ще складнішими та глибшими. А проте ніхто не може сумніватися, що така акція прийшла: річ іде тільки, щоб її деконспірувати по її наслідках, згідно з засадою ist tecit cui prodest (зробив той, кому це корисно)

Автор цих рядків дозволив собі перший звернути увагу на сторінках польського часопису, що дивним-дивом мобілізація польського фронту під протиукраїнським гаслом розпочалася акуратно тоді, коли український фронт почав мобілізуватись під протимосковським гаслом, видвигаючи тезу спільности польсько-українських інтересів на протимосковській платформі. Застерігаючись, що не називаємо п. Станіслава Грабського московським агентом, звертали ми увагу, що дивним-дивом організація „поляків Червенської Руси" находиться під кермою тих одиниць, які відомі з своїх послідовних і старих москвофільських симпатій та політичних концепцій: ми висловлювали погляд, що може це й підсвідомий мотив а проте безумовно поважний існуючий мотив для протиукраїнської кампанії — українська різко протимосковська платформа, невигідна тим польським чинникам, які завжди раді повторювати „нема Русі, ест тилько Польска і Москва", та які будучність Польщі бачать у поділі сфери впливів на Сході Европи між Польщею і Росією.

Підхоплюючи ту тему, п. Ал. Бохенський у „Політиці" пригадав, що Ст. Грабський перед гр. Бобрінским казав про Галичину, як про „колебку духа российского" чи навіть про первину російських земель. В. Бончковський пішов ще далі і поставив просто крапку над „і": він уважає, що це не тільки стара польська „чорна сотня" торпедує т. зв. нормалізацію, перемужчись політичним примітивізмом та зоольотічною ненавистю до українства, але що це Москва використовує ті українофобські настрої, які привязала на власні, зручно скриті ниточки. Навіть у кольонізаційній дурійці, яка полягала на тім, що ще заки почалась кольонізація — вже змобілізувались проти себе польське й українське громадянство — названий польський публіцист добачав руку „чужої агентури".

Сьогодні про „чужу агентуру" читаємо багато з нагоди атентату на полк. Коца. І дійсно: кому залежало на такій історії, якою є хаос у польському громадянстві, декаденція політичної боротьби, македонізація відносин?! Який інтерес мають польські молоді „народовци" вбивати людину, що її слушно характеризує п. Мацкевіч, як політика правого напрямку? Кому може залежати на тім найбільше, щоб за одним махом і скомпромітувати табор, до якого схилюється ОЗН, і внести в ряди ОЗН замішання, немиюче з моментом, коли б розпочались адміністраційні репресії проти людей, що мають в урядовому таборі напевне поважні персональні звязки?!

Такі запити мусять насуватись кожному, хто думає про нинішні польські відносини. Нема сумніву, що думка про „чужі агентури" в даному випадку льогічна. Однак цю думку требаб повести так само льогічно ще далі: кому взагалі найбільше залежить на анархізації відносин у державі, на втримуванні стану непевности, що її мусить витворювати атмосфера — неполадних важних державних проблем?! Хто заінтересований у тому, щоби цькувати взаємно проти себе не тільки одну частину польського громадянства проти другої, але й одну частину громади проти других, одну національність, яка творить собою окрему політичну проблему, проти другої? Чи напр. не вказували ми, українці, на можливість, що аранжування протижидівських вибриків навіть по наших селах, це робота, яка має всі характеристичні познаки большевицької провокації, яка за одним махом хоче і український націоналістичний рух скомпромітувати, і репресії на українців стягнути і край занархізувати?

І тут доходимо до коріння справи: річ не в тім, чи таким або іншим актом терору, чи такою чи іншою конкретною акцією кермували зза темних куліс „чужі агенти". Річ не в тім, чи в такій або іншій організації, бюрі, установі, сидить платний чужинецький агент, бо такі випадки траплялись і в найбільш ідейних організаціях. Річ у тім, щоб загальна атмосфера була така, яка виключалаб провокації чужинецьких чинників. Річ у тім, щоб напрямні державної політики були такі ясні і так рішуче реалізовані, щоб ніякі чужинецькі спроби сторпедувати добрі заміри згори не мали ніяких виглядів. Річ у тім, щоб уся правно-державна та моральна система у державі була така, що кожній чужинецькій силі згори булоб ясно, що всякі її спроби захитати підвалинами тої системи — безвиглядні.

Сьогодні існує такий стан у Польщі, що і польські партійно-політичні відносини і міжнаціональні відносини у державі дають широке поле діяльности для „чужих агентур". Навіть коли їх нема, навіть коли чужа рука тільки вигадана в уяві публіцистичних комбінацій, то й тоді та атмосфера нездорова, нездорові ті відносини, нездоровий стан, в якому найбільший голос має ексклюзивізм, нетолеранція, егоїзм, жажда ділити громадян на „господарів", які мають право накндувати десяти мілінам громадян, виключених із тієї категорії, — свої односторонні рішення, нездоровий є стан, в якому голос має лише бюрократичний адміністраційний апарат з одного боку, а вуличні інстинкти з другого. В цій ситуації мусить продовжуватись хаос політичної думки, мусять на манівці сходити поняття нації і держави і їх взаємних відносин, зокрема на манівці сходить розвязка проблем, які мусять бути поладнані не по лінії ексклюзивних доктрин, тільки по лінії розуму і справедливости, що її накидує життя.

Недобре добачувати в усьому „чужу агентуру", чужинецьку інтригу, чужинецьку провокацію, чужинецьку руку. Недобре бути у політиці перечуленим, бо воно може довести до манії переслідування та боротьби з вітряками. Але вже цілком зле, коли для чужинецької руки, грошей і плянів, є місце не тільки у фантазії, але й у дійсній дійсности.

ік.

Нові зміни в еспанській справі.

Женева, дня 27. липня 1937.

Старі добрі часи, коли державні мужі мали свій літній відпочинок, минулися і вернуться мабуть не раніше, ніж Европа стане новою і цілком іншою. Найбільш характеристичним для сучасних европейських ферій є очевидно те, що Еспанія „святкувала" роковини своєї громадянської різні та що збройне винищування себе еспанців ще далеке від свого кінця. На прикладі еспанської війни видно також, в якій мірі Московщина перевернула коміть головою соціяльну науку Карла Маркса, чи краще сказати, в якій мірі національно-політичний чинник переміг в Европі соціяльний чинник. Найбільш промислова країна Европи, Англія, яка згідно з теорією Карла Маркса мусілаб іти на чолі европейської і світової революції, майже цілком оминула її. В промисловій Німеччині большевиків поборювали збройно спочатку самі таки соціяльні демократи, потім міщанські уряди дали змогу розвиватись комуністичному духові, що його проте націонал-соціялістичний уряд розторощив майже через ніч. Найбільшою загрозою став большевизм в Европі саме для країн хліборобських Румунії, Польщі, Чехословаччини і нарешті Еспанії, всіх держав з поважною скількістю невдоволених національних меншин. Еспанію вибрали на чергову жертву московського імперіялізму цілком свідомо. Еспанію революціонізували у зворушливо гармонійній співпраці і Сталін і Троцький і Літвінов. Тільки згодом острах, щоб Троцький не закріпився в еспанській совітській республіці, викликав переслідування „троцькістів" в межах СССР і в Еспанії. Сьогодні, очевидно, троцькісти стали в Еспанії не лише небезпечні, а й зайві.

Це лише на око соціяльно-політична нісенітниця, що московський уряд вибрав для своєї акції не Румунію, Польщу чи Балтійські держави, де інтервенція моглаб бути без порівнання лекшою та успішнішою, а найбільш віддалену від Московщини Еспанію. Московський уряд намагається викликати війну в Европі, але боїться взяти в ній участь, особливо розпочати її, не маючи певности щодо французької підтримки. Інтервенцію в Еспанії провадить Москва в значній мірі руками тамошнього і французького „людового фронту" та Москвінтерну, тоді, як у сусідніх державах довелось би інтервеніювати власними збройними силами. Наступ на Румунію, особливо на Польщу, держави, що мають українські меншини, довелось би провадити через українську та білоруську совітські території. Які наслідки це малоб у дотичних совітських „республиках" та інших чужонаціональних землях СССР — ризикувати дуже небезпечно! Не тяжко також уявити собі, як поставилась би Німеччина та Італія до евент. навіть переходового успіху московської інтервенції в Польщі чи на Балкані. Зате навіть частинний московський успіх в Еспанії, чи лише в Каталонії, відкривае для Москви величезні перспективи в сусідній Франції, деякі політичні перспективи в Англії, і безмежне поле політичного попису по цілому побережі Середземного Моря.

В найбільш гарячий час літніх „ферій", коли температура на еспанських побоєвищах сягає до 40 ступнів в тіні, робить московський уряд розпучливі зусилля урятувати своє кріваве підприємство в Еспанії і в Европі. Скасування інтернаціональної контролі на франко-еспанським кордоні не було лише формальним актом. Французька національна преса, зокрема „Аксіон Франсез", подає докладні відомости про щоденні величезні транспорти зброї, муніції та „добровольців" з Франції до Еспанії. Численні органи европейської преси подали й повідомлення про висилку частин французького чужинецького легіону до Еспанії. В останніх днях еспанські большевики дістали 150 літаків найновішої конструкції. В руках Франка і національної Еспанії находяться тепер понад дві третини цілої території і понад три пятих цілого населення, та й ініціятива військових операцій. До увільненої Еспанії належать найбільш родючі терени з найбагатшими природними скарбами. Отже після видалення „добровольців" та переведення дійсної неінтервенції вислід еспанської війни не насуває ніяких сумнівів. Але „опіка" Московщини та французьких большевиків викликує збільшену акцію Італії та Німеччини, протягає війну та протягає народи і конфлікти в льонд. ком. неінтервенції.

Які інструкції має пан Майський в льондонському комітеті видно між іншим з самої совітської преси, яка найбільш вороже поставилась до проекту Ідена відновити неінтервенцію в Еспанії та контролю її морських та сухопутніх шляхів. „Ізвестія" з 20. липня виступають гостро і проти англійської преси, зокрема проти „Дейлі Мейль" та „Таймсу", які „жадають негайно визнати банди Франка", і проти англійських міністрів, і проти нелюбих членів англійського парляменту. На засіданні комітету неінтервенції 26. липня лише одинокий Майський заявив, що його уряд ні в якім разі не признає Франка воюючою стороною. Отже з огляду на те, що й французький уряд годиться в засаді на пропозицію Ідена з 14. липня щодо надачі обом еспанським таборам права воюючих сторін, лишився московський представник в Льондоні ізольованим. Вийти з цієї ізоляції, не наражуючись на політичну компромітацію, московському урядові буде нелегко.

Становище Москви тим тяжче, що й у колах Ліги Націй йдуть назустріч англійському пляновi полагоди еспанської справи. В Льондоні сподіваються, що італійський уряд не буде робити поважних перешкод тому, що за кілька тижнів на деннім порядку осінньої сесії Л. Н. має стануги справа Абісинії, яка на папері все ще є „суверенним і незалежним членом Л. Н." Унормування англо-італійських відносин сподіваються в Льондоні тим більше, що про потребу цього промовляв недавно й граф Гранді; а перший льорд адміралїції, Даф Купер, відповів на це в публичній промові, що прийшов час забути санкціоністичну минувшину та відновити щасливі приязні відносини, які лучили дві держави від часу обєднання Італії. Чи це буде легко осягнути, питання інше. Характеристичне в усякім разі, що порозумітись з Берлїном в еспанській справі вважають у Льондоні лекшою до переведення справою, ніж порозумітись з Римом.

Европейські ферії може таки закінчаться якимись позитивними та конкретними вислідами. Невдача московської інтервенції в Еспанії булаб для Московщини тим більшою політичною катастрофою в Европі, що всякий інший активний виступ СССР має ще менше виглядів на успіх. Програна в Еспанії булаб найбільшою політичною деградацією московських большевиків, яку вони зазнали від берестейського мира.

М. Данько.

Голоси двох духовників з краю.

КОЛИШНІЙ ПОСОЛ ДО АВСТР. ПАРЛЯМЕНТУ О. СТЕФАН ОНИШКЕВИЧ З КУПНОВИЧ ТА КОЛ. СЕНАТОР О. ЮЛІЯН ТАТОМИР З ЛУЖКА ГОР. БЕРУТЬ УЧАСТЬ У НАШІЙ АНКЕТІ.

Передаючи з черги (гл. „Діло" чч. 150, 152, 155, 161, і 164) голоси двох поважних наших краєвих духовників ,старих громадянських діячів, які знаменито знають місцеві відносини та мають політичний стаж, пригадуємо питання, які сформулювала була у своїй анкеті Редакція:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка існує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться дальші політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?"

Почуваємось до обовязку додати, що з обома Преподобними Отцями ми перевели розмову у формі інтервю, та з записаних відповідей склали статтю — відповідно до технічної форми всіх дотеперішніх голосів.

Редакція.

I.

„ВЖЕ ВИБУХАЮТЬ ПРИСТРАСТИ, ЯКІ ГОДІ БУДЕ ПОГАСИТИ ПРОМОВАМИ ПОСЛІВ..."

ад 1) Я вважав зміну тактики з опозиційної на „нормалізацію" потрібною і корисною. „Підйом духа" опозицією, а то й повною негацією нас дуже дорого коштував. Треба було шукати інших доріг. Я вважав „нормалізацію" не угодою" з польським урядом, не торгом „dout des", а справою конечною: Мусимо просто витягати висновки з факту, якого не сила змінити, що ми прилучені до польської держави. Українці з поляками мають спільного ворога — московський комунізм. Між Польщею та Совітами мусить прийти до зудару і війна розіграється на українській території. Ми, українці, потребуємо в тій боротьбі помочі поляків, а поляки українців. Через те мусить наступити нормалізація. польсько-українських відносин. Ми не даємо полякам ніяких приречень, а від поляків також не жадаємо якихось концесій. Нам вистарчить, коли нас, українців, будуть трактувати як рівнорядних громадян польської держави: нехай нам не відбирають прав, які нам належаться та нехай нам не боронять розвиватися національно на всіх ділянках життя, у легальних, законом дозволених рямцях. Ми не робили пакту з якимось урядом, ми робили пакт з польською державою, отже й польським народом. Рівні з рівними. Казали, що це покійний маршал Й. Пілсудський так собі представляв цей пакт і що п. Косцялковський під впливом наук маршала зробив пакт про нормалізацію польсько-українських відносин.

ад 2) Як то часто ми бачили в історії Польщі, поляки не зуміли довго йти раз розпочатою дорогою.Прем. Косцялковський відійшов, але ще й за нього фактичний провід політики супроти українців перейшов мабуть в інші руки. Перемін у поляків погляд, що як українці аміцняться, то підуть проти Польщі. А дехто й думає, що українців можна „регіонально" трактувати. Отже йде „регіональна" політика за сокальським кордоном, на Лемківщині, Гуцульщині, навіть в тернопільськім воєвідстві, вже не згадувати Холмщину, Підляша і Полісся. Можливо, що польський уряд навіть хотів би зберігати тези, що їх прийняв п. Косцялковський, але під напором польського громадянства відступає, не має відваги намічених справ перевести та не говорить ясно. В наслідку найбільше ріжно поступають ріжні воєводи, навіть ріжні старости супроти українців. Та не вважаючи на те, а може подразнені тим оборотом справ, ми йдемо вперед у відбудові нашого життя в кожній ділянці. Ми жиємо, ми розвиваємося, ми кріпшаємо. Поляки нам цього завидують і нераз навіть обективні одиниці зпоміж льокальної адміністрації піддаються алярмам зависної польської преси. Але який то наш поступ малий в порівнанні з поступом поляків, державної нації! І ще нам завидують! Але треба признати теж, що вже є великий гурт поляків, які нас розуміють, котрі хотіли би справжню нормалізацію скріпити. Нормалізація була для нас корисна.

ад 3) У внутрішніх українських справах нормалізація нам пошкодила, але не багато. Шкода, що з УНДО-ня виступило декілька здібних, ідейних одиниць, але ще більша шкода, що вони не поставили своєї ясної програми як нам іти, а лише обмежуються до критики. Та все таки загал іде ще за проводом УНДО-ня, хоч починає нетерпеливитися, критикувати, а навіть буритися.

ад 4) На мою думку в останнім році наш провід повинен був виразніше замарковувати своє невдоволення (отже невдоволення загалу) зі становища уряду та поведінки польської суспільности. Ці малі, здебільша особисті, користи, які посли добувають для ріжних людей, від уряду, дуже малі в порівнанні з тим, що ми полякам вже дали. Замість скаржитись перед цілим світом, ми ухвалюємо польському урядові довіря і буджет. Давніше Ліга Націй, Конгрес нац. меншин, і інші міжнародні установи мали багато роботи з нашими скаргами, чужі народи цікавилися, співчували чи навіть боронили нас. Тепер ми вдоволені! Навіть у деяких поляків, дійсно прихильних нам, ця поведінка нашого проводу викликує здивування. Це замало сказати якусь промову, чи внести інтерпеляцію про надужиття. Провід повинен твердше зазначити невдоволення мас з теперішньої політики уряду. Бо вже вибухають пристрасти, як Бержани, Золочів і ін., які годі буде погасити промовами послів на вічах. Ми не хочемо переходити з „нормалізації" в засадничу опозицію, нам треба дійсної нормалізації, але при теперішній політиці влади та поведінці польської суспільности супроти українців може вибухнути невдоволення

Важне для тих, що купують срібло
Фабрика срібних виробів
Д. Л. Нойман — Львів
Тільки **КОХАНОВСЬКОГО 21.** Тел. 206-74
звертає увагу заінтересованих, що її взори срібла нею проектовані і засоблені у фабричний знак та напис фабрики, а подібні взори продавані в торговлі без цього знаку є лише незручними копіями її оригінальних моделів. Дістанете у Львові лише безпосередньо у фабриці та у всіх більших ювілєрських крамницях у цілій Польщі.

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 25

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ЧИТАННЯ ПРИКАЗІВ.

Неділі скасували. Днів не памятаємо. Живемо тільки на підставі дат. Святочним днем є для нас тільки „день відпочинку". Одначе це не відповідна назва, бо бодай половина цього дня йде на „сан-обработку", значить на справи санітарні. Виносимо на подвіря своє „майно", вітримо постіль, миємо причі й підлоги.

Завтра — день „відпочинку".

„Сан-обработка" не вимагає вчасного вставання. Думали ми, що виспимося доволі.

Раптом у год. 5-ій рано залунали в усіх сотнях дзвінки: це дижурні будили вязнів зі сну.

— Вставати! Вставати! Швидше! Спішитись!...

Одначе сонні постатті пиняво зволікалися.

Надійшов командант сотні і, прикрашуючи свої прикази московською лайкою, принаглював повільних:

— Що, просити вас може? Ставати до звіту! Раз-два!...

До звіту? З якої причини й чому так рано? Адже нині день відпочинку. Одначе ми не мали звички протестувати й за кільк хвилин заспані постатті в сірих „бушлатах" виходили з кімнати на подвіря.

На площі перед давньою Преображенською церквою уставили нас в чоть покутник разом з іншими сотнями.

Серед вязнів кружляють вісти-поголоски. Пощо нас в таку зимову ніч, так швидко, досвіта вигнали на двір і уставили на снігу.

Амнестія!...

Хтось впав на думку, що радіо подало вістку про широку амнестію. Отже зібрали нас тут, щоб відчитати нам маніфест про амнестію.

Новий кодекс!...

Хтось інший заявляє, що в Москві ухвалили новий карний кодекс, який на найвищу кару передбачує 5-літню вязницю. Отже ті, що відбули цей речинець, будуть вільні!...

Тому теж серця забилися прискішеним живчиком, коли від головних воріт показалися постатті в довгих шинелях... Зараз усе вияснять.

— „Здраствуйте, рабочия роти!" (Здорові, робітничі дружини!).

— „Здра!" — лунає з кількох тисяч грудей відповідь на привіт довгих шинель.

Починають читати приказ. Довга листа імен... Хіба вже кінець?... Ні!.. Ще... і ще... Відвертають сторінки. Спис імен ще далекий від кінця... Ще... і ще... Колиж буде цьому кінець?...

„Колегія ОГПУ присудом із дня такого й такого засудило:

Х-а за намагану втечу.

Н-а за намагану втечу і намагане розброєння варти.

З-а за послідовну відмову виконування праці... і т. д., і т. д.

... на розстріл.

Присуд виконано!"

— — — — — — — —

Перемерзлі вертаємося до сотні.

— Кілько — питає хтось.

— Я начислив 123.

— Не 123, але 121, помиляєшся, — були з подвійними назвищами.

— Я брав це під увагу...

— Автім, чи не все одно?!

— А все таки шкода Х-а, добрий був хлопець.

— Одначе, товариші, це страшне...

— Що?

— То...

— Найжахливіше те, що ми так освоїлися з тим усім! Нічого нас не зворушує. Ми стояли там на площі байдужі, слухаючи знайомих призвищ, — нічого нас не зворушувало, ми думали тільки про те, щоб якнайшвидше вернутися до теплої келії на заблощичені причі...

— Кинь фільософувати... Чого зворушуватися?! Чи не все одно?...

— От краще скажи, чия черга йти сьогодні по кипяток до кухні?

— Сьогодні його.

— Вибач, я вчора ходив...

— Не сваріться, все одно й те саме!

— А щож ти такий ніжний?

— Замкни пику!...

— Драбуги!...

Сотня вертається до своїх делій. Спати вже не варта. Треба напитися кипятку.

— Може хтось позичить кусник хліба?

— А коли віддаш?

— Завтра — з пайки, яку дістану...

— Ти вже раз позичив 200 гр. і не віддав!

— Брешеш, бо віддав.

— Не віддав!

— Тихо, не горлайте...

— Заткай собі вуха, якщо не хочеш слухати...

Сотня вертається до правильного життя.

— — — — — — — —

(Далі буде).

ПОВІДОМЛЕННЯ

Галицький Маґазин Новин

на час РЕКОНСТРУКЦІЇ льокалю
перенісся на пл. МАРІЙСЬКУ 8

— Д'м Шпрехера, поб'ч аптики д-ра Штенцля. —

У В А Г А! В тому часі уладжує в новім льокалі ДЕШЕВУ ВИПРОДАЖ
всяких товарів текстильних з і 60% знижкою.

ня, котрого не втихомирять навіть масові гострі репресії.

ад 5) Але й провід і посли нічого не вдіють, коли доли будуть пасивні. Коли на долах нарід рушився, то можна було свого часу поправити дещо проекти законів про кооперацію, молочарство, навіть про парцеляцію. Після „нормалізації" ми в деяких ділянках на полі економічнім, культурнім, просвітнім скріпилися, але на полі політичнім — застій. То не досить на вічу ухвалити резолюції, треба їх виконати, посилати їх до парляменту, міністерств, воєвідств і т. д. Треба вибороти собі права української мови (і їх виконувати) в радах громадських, волосних, повітових, а де вже такі права маємо, як у судівництві, треба їх виконувати. Треба домагатися підмог від тих установ на наші народні цілі: культурні, господарські і т. п. Не треба зражуватися відмовами, а треба в таких разах скликувати збори громадян, робити рух. Посол за нас цього не зробить, та й коли ми спокійно будемо сидіти, ніхто з послами, чи нашим проводом не буде числитися. Не вибухати нагло соломяним вогнем, а робити роботу систематичну конструктивну.

о. Стефан Онишкевич.

II.

КУРС „НОРМАЛІЗАЦІЇ" БУВ ПЕРЕВЕДЕНИЙ ЛИШЕ УКРАЇНЦЯМИ...

До 1) Зміна української політичної тактики зперед двох років, як зрештою загал нашого громадянства, заскочила й мене.

Нормалізація українсько-польських відносин?! Невжеж можна нехтувати історією століть і досвідом останніх десятків літ?! Взаїмна пошана, співпраця двох націй по століттях важких змагань в обличчі небезпеки, що надтягає зі Сходу! Український університет, поворот учителів-заточенців і т. д. Щоби повірити в це, треба не тільки перебороти природні жалі й сумніви, але й повірити, що наростає і кріпшатиме посеред польської суспільности течія, що оздоровить хоробливу, дурманом шовінізму затроєну жилку польського громадянства. Треба повірити, що польський уряд, як нераз уже, коли йому цього треба було, зуміє, заволодіти ситуацією в польському нутрі. Очевидно, безглуздям було би в засаді та згори протиставитися нормалізації! І тому, не скриваючи своїх побоювань, чи не є це лиш тактичний підхід, щоби розложити найсильніше українське політичне угрупування, загал підчинився директивам політ. проводу, заспокоюючись заявою, що колиби найближча будучність не виявила доброї волі другої сторони — провід залишить започатковану тактику.

До 2) Курс „нормалізації" був переведений з української сторони, бо з польської нічого в тім напрямі не зроблено. І через те він погіршив, замість направити польсько-українські відносини, бо друга сторона перестала нас поважно трактувати, стала нас легковажити, а в слід за цим скріпився протиукраїнський курс практичної політики супроти нас.

До 3) „Нормалізаційна" тактика продовжувана політ. проводом в безконечність, зродила серед громадянства огірчення до проводу та викликала апатію в органічнім житті. Якщо нічого не добути, то бодай зберегти честь нації, й достоїнство!

До 4) Парляментарна Репрезентація яка на жаль рівночасно репрезентує і провід УНДО, поробила цілу низку похибок, розпочинаючи їх незрозумілою для пересічного громадянина заявою на міжнароднім арені. Тактику проводу характеризувала горячковість, не зрівноваженим. Це був похід до Каносси, не знать за чиї провини, бо суспільність, ні попередній провід їх на собі не мали. Провід дав з себе більше, ніж це відповідало його достоїнству та ще й тоді, коли нічого ще й не добув чи не дістав. І це був промах тактично невибачний.

До 5) На мою, може не міродатну, але всеж таки невідокремлену думку, завданням національного табору було би довести до влагіднення міжпартійних суперечок і до консолідації сил. Слід би витворити між- чи надпартійну верхівку (в центрі і по повітах), якій у загально українській політиці мусіли би підпорядкуватися національно-партійні угрупування. Тактика повинна би спиратися на легалізмі і вперто на вимозі, щоб і супроти українського народу була зберігана правовість.

Зокрема для санації відносин з УНДО вказано не зволікати зо скликанням Народнього Зїзду а на майбутне рішуче не скупчувати в одних руках проводу парляментарної репрезентації і проводу партій.

Наприкінці підчеркую, що не вважаю себе політиком, навіть не передовим, лише щонайбільше пересічним громадянином, і як такий почуваюся до обовязку висловити свої думки, коли їх цікаво вислухати.

о. Юліян Татомир.

Загостення і зміцнення диктатури Сталіна.

НОВА ІНСЦЕНІЗАЦІЯ ВИБОРІВ У СССР.

У варшавському „Часі" з 31. ц. м. (ч. 207) находимо передову статтю інж. М. Басехеса, відомого закордонного журналіста, якого большевики виселили минулого місяця з Москви, п. н. „Вибори в Совітах". Автор освітлює куліси інсценізації „нових виборів" в СССР на основі нової демократичної конституції Сталіна. Тому передаємо хід думок автора статті з пропусками несуттєвих місць.

Щойно недавно — каже автор — оголошено до т. зв. сталінівської конституції нову виборчу ординацію, що вже обовязує від кількох днів. Майже від року йде повільна підготова виборів до совітів на основі нової структури совітської держави. Найважнішим є § 121. нової конституції, що не лише устійнює правно монополь комуністичної партії, але крім того закріплює в конституції постанову, що кожною організацією чи союзом совітських громадян кермують члени комуністичної партії. Нова виборча ординація крім технічних постанов про виборчі округи і виборців обіймає теж суттєві постанови про допущення кандидатів. Їх можуть ставити лише законом признані організації. Крім того кандидатів мусить затвердити окрема комісія, в якій знову рішають комуністи. Вкінці окрема коміМ. ДУЛЬСЬКИЙ.

НІС.

Згадана історія трапилася мені перед кількома тижнями. Коли я вернувся вечором домів, якийсь незнайомий добродій стояв перед моїми дверима і нагально стукав.

— Ну, нарешті — кинувся він до мене — шукаю вас уже третій раз. Називаюся Петро Влізливий. Мушу з вами поговорити в незвичайно важній і життєвій справі.

Я завів його до своєї кімнати і подав йому папіроску. Гість закурив, оглянув мене докладно від ніг до голови і сплеснув руками.

— Мій Боже, як можна в XX. ст. парадувати по вулицях із таким носом?!

Мені здавалося, що я не дочув і тому приложив я руку звинену у трубку до вуха.

— Як? Вибачте, я не дочув.

— Ви добре чули. Не розумію, як можна плентатися по світі з таким неможливим носом. Адже крім носа ви дуже приємна людина — правильні вуха, правильні уста, здорові зуби, правильні очі, ну взагалі можна витримати, але ваш ніс — правдивий скандал!

Я скипів: — Чи ви приходите тут говорити мені дурниці?

Виключене. Я є представником товариства пластичних операцій. Мій пане, ви повинні рішуче піддатися в нас операції носа. Зовсім безболісно. Зі запорукою успішного висліду.

— Нахабний гість — воркнув я під носом — то це в вас ця важна життєва справа?

— Очевидно. Живу з того. А що торкається вашого носа...

— Не трудіться, мій ніс мені й так подобається.

Гість знову сплеснув у долоні:

— І ви це називаєте носом? Адже це не ніс, а бульба! Що я кажу: бульба! Погаратана коробка зі сардинок, якої я не хотів би навіть піднести зі смітника. Направду, жаль мені вас! На загал добре виглядаєте і мушу сказати, що вас доля скривадила таким носом.

Я встав, щоб перервати розмову.

— Бачите, не поможуть вам навіть „компліменти". Не піддам себе операції і справа скінчена! Я не прімадонна, ні панна на відданні.

— А ваша карієра — це другорядна річ? Я переконаний, що досі кожний відвертається від вас із огидою. Я нпр. таакож маю велику охоту сплюнути на ваш вигляд. І ще одно: чи ви маєте вірителів?

Засоромлений спустив я очі.

— Питання! Більше, як волосся на голові...

— Отже, бачите! В такім випадку негайна операція є справою вашого істнування. Мій пане, дістанете новий ніс, що навіть найстарші ваші вірителі не пізнають вас. Будете могли спокійно ходити на проходи, до театру, до кіна, до ресторанів, а ніякий вірітель не пізнає вас і не буде вас нападати.

Цей аргумент переконав мене. Вичарувана агентом картина була така приманчива, що я рішив більше не спиратися.

— Добре — кажу — але боюся, що операція дорого коштуватиме.

— Ніколи у світі! Наші ціни незвичайно приступні. Прошу цінник.

Агент подав мені картку паперу з таким змістом:

„Операція нового носа до щоденного вжитку, надається також на дощ і непогоду — 200 зол. Те саме, з вибагливим викінченням, на неділю і свято — 300 зол. Те саме, з найвибагливішим викінченням і з 5-літньою запорукою — 400 зол."

— Найбільше відповідає мені проект за 300 зол. — відповів я — але чи це певне, що вірителі не пізнають мене?

— Очевидно! Якщо хоч один із ваших вірителів по нашій операції пізнає вас, не заплатите коштів операції. На домагання дістанете таку запоруку на письмі.

— Добре, дайте мені те на письмі.

Агент витягнув блянкет. І я піддався чергового дня операції. Мій ніс удався знаменито. Я тепер правдивий адоніс. На вулиці оглядаються за мною, а дві пані наложили навіть на себе руку через мене.

Одначе найкраще те, що не потребую вже скриватися перед моїми вірителями. Можу спокійно, з піднесеною головою проходжуватися по найлюдніших вулицях, мої вірителі минають мене, не оглядаючися зовсім за мною.

Минулого тижня касієр товариства пластичних операцій приніс мені рахунок. Я не заплатив. Два дні пізніше прийшов знову. Я не заплатив. Передучора відвідав мене генеральний заступник, мій знайомий агент.

— Мій пане, чому ви не платите? — Адже операцію перевели ми якслід.

Я видивився на нього здивований.

— Про яку операцію ви говорите?

— Не вдавайте, — закукурічився він — ми ж оперували недавно ваш ніс.

— Що, ви мене пізнаєте?

— Очевидно.

— В такім разі я не плачу

— Чому?

— Тому, що я застеріг собі рішуче, що не заплачу, коли хоч один із вірителів пізнає мене.

—o—

сія розглядає висліди виборів. І конституція й ординація так стилізовані, щоби не міг прослизнути ніодин кандидат не лише з опозиції, але хочби лише непевний.

Сталін подбав, щоби нова державна машина була вложена на 100 відсотків в абсолютно відданих його режімові осіб. З цією метою появилася нова інтерпретація постанов нової конституції.

При тому не слід забувати — пригадує автор — що в СССР належить влада до двох органів: тайної поліції і партії. Членів партії наглядає і контролює тайна поліція; тайну поліцію — по відновленні її всемогучости — наглядає і контролює партія та підтримують найгострішу диктатуру, що її знає історія. І так нова конституція передбачує ненарушність особи і помешкання. По оголошенні нової конституції такі старі большевики як комісар справедливости Криленко брали бодай формально згадані постанови поважно. Криленко міркував що на основі нової конституції потрібний прокураторський наказ, щоби державна влада могла ввійти до помешкання і перевести ревізію, або когось арештувати. Але ГПУ не бажає собі навіть такої формальности. Криленко вже від 14 днів сидить у криміналі. Тому генеральний прокуратор Вишинський видав інструкцію підлеглим прокураторам того змісту, що пояснення Криленка фальшиві. „Прокураторського наказу не треба" до домашньої ревізії, забрання документів і предметів і навіть до нарушення тайни листів. „Відповідні органи" можуть „так само як дотепер" переводити без дозволу прокуратури всі урядові чинности.

Отже нічого не змінилося в компетенціях грізного ГПУ, що нині по численних змінах вживає назви комісаріяту внутрішніх справ. Лише при арештуванні треба доповнити формальність — пізнішу санкцію прокуратора. **Отже в дійсности нова конституція нічого не змінила, бо і ревізії й арештування по домах зросли непомірно саме в останніх місяцях і тижнях.**

Всеж таки не можна політично легковажити совітських виборів. Дійсно вони не мають нічого спільного з демократією, зі свобідним виявлюванням думки, **навпаки— подумані як загострення і зміцнення диктатури.** Але треба здавати собі справу чим є Росія. На долині аж до найменшого села впускають в рух велитенський виборчий апарат навіть виборчу агітацію. **Кого громадянин вибирає, державі і диктаторові байдуже, бо всіх кандидатів виставляє партія. Але для селянина і мішуха цей рід виборів є чимсь новим.** Дотепер ішов з музикою до виборчого льокалю, комуніст виголошував заздалегідь призначену агітаційну промову, що її ніхто не слухав, бо кожний чув той сам зміст безліч разів. Опісля читали листу кандидатів при відомих прізвищах плескали, вкінці предсідник взивав тих, що є проти виборів, щоби піднесли руки до гори. В останніх 10-х роках ніколи не трапилося, що на цей поклик піднеслася чиясь рука, вибір завжди був одноду шний. **Тепер інсценізація змінилася:** наперед вибори, на яких будуть згадувати тих, яких хотіли би мати кандидатами, пізніше виборчий комітет їх затвердить, вкінці самі вибори з замкненими копертами, з плякатами поодиноких кандидатів, з замилюванням очей селянині і мішухові про великий оригінальний виборчий механізм. Йде про познаки.

Ці познаки Сталінові потрібні, бо коли на далі повстане якийсь фермент, большевицька преса буде писати, виказувати: це саме ваші вибранці, яких ви висунули, в тайних виборах, приняли це право. **В цьому вибраному совітському апараті, що його головним чинником є терор, усі бояться відповідальности,** навіть сам єдиний диктатор, який нині щось рішає, попав у психозу страху. **Імітація виборів має допомогти йому зменшити власну відповідальність, скритися за здогадну волю народу, без втрати хочби тіни зі своєї всемогучости.** Всеж таки не треба обманювати себе; ця інсценізація, не зважаючи на увесь терор, осягне деякі пропагандивні наслідки. Не треватимуть вони довго, але всеж таки залишаться на найближчі місяці, а може навіть цілий рік по виборах.

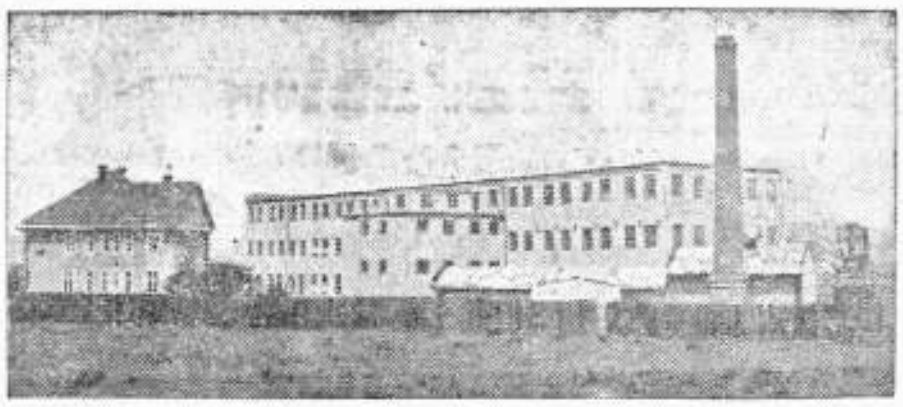

Новий будинок кооперативи „Суспільний Промисл" у Львові, вул. Жовківська 188, до якого

з днем 1-го серпня 1937 р.

перенесла свою фабрику цикорії і кави „ЛУНА" і підмінки кави „ПРАЖІНЬ"

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Після замахів у Ірляндії.

З Дебліна повідомляють: В звязку з останніми замахами підчас побуту королівської пари в Белфасті, влада арештувала 12-ох провідників ірляндських республиканських боївок, підозрілих у співучасті в терористичній акції в Ульстерії. Влада видала гострі постанови проти т. зв. Ірляндської Республиканської Армії. Ірляндську політичну поліцію скріплять. Події в Белфаст були несподіванкою для влади безпеки.

Минулої ночі вибухла бомба під хідником біля пустого будинку при вулиці Девоншір. Жертв у людях не було, зате вилетіли шиби в сусідних домах. Вулиця Девоншір лежить недалеко вулиць, якими переїздив королівський почот.

Пудри, брилянтина, порошки переконають покупця раз на все, що українські вироби не уступають якістю перед чужими.

„МЕРІДА" українська фабрика косметиків „МЕРІДА" ЛЬВІВ Кампяна 15.

Л. ІНФЕЛЬД. 2

КЕМБРІДЖ.

II. СТУДІЇ.

Метою Кембріджу не є підготова фахівців, а радше виховання здатних людей до обняття провідних становищ у Британській Імперії. Той саме стан справи хотів би я ближче схарактеризувати, хочби найпростішими прикладами. Підчас війни абсольвенти Кембріджу й Оксфорду осягали автоматично старшинські ступні. Інший приклад, що торкається не виїмкових, створених війною умовин, є ще характеристичніший. Щороку відбувається в Льондоні конкурсовий іспит на вакуючі вищі становища урядовців. У великій частині беруть участь у тому конкурсі вихованці Кембріджу й Оксфорду. Іспит, що триває коло трьох тижнів, вимагає чималого засобу знання і великої нервової видержливости. Кандидатів нумерують на підставі висліду. У цьому випадку ті становища обіймуть перші 75 із списку кандидатів. Перший із того списку має запевнену в майбутності знамениту карієру. Має вільний вибір із поміж 75 вільних посад, часописи подають його знимку й життєпис; по так світлому старті осягає майже завсіди в короткому часі титул льорда й непомірно швидко спинається по драбині урядової карієри. Другий має вже тільки вибір із поміж 74 вільних посад, а останній може тільки прийняти останню посаду. Характеристичне, що в тому іспиті справа не в виказі здібностей до державної посади в тому, чи іншому міністерстві, але взагалі в здібності занять державну посаду. Предмет іспиту не має нічого спільного з фаховістю будучої бюрової праці, чи зі знанням державної адміністрації. Кандидат до деякої міри самий зазначує предмет свого іспиту. Вибирає низку предметів, що творять комплет, а ті предмети можна колекціонувати найріжнороднішим способом. Проте вибраний комплет необхідно мусить складатися з ріжних предметів, що огортають ріжнородні й відмінні методи думання. Головною метою іспиту є саме дати доказ здібности перекидатися з одного предмету на зовсім інший, котрий вимагає інших метод думання, ствердження, чи кандидат має вмілість достроїтись швидко до змінливих умовин. Ще одна цікава подробиця. Кандидат не може мати більше як 25 літ. Заняття вищого становища в міністерстві (відповідного в нас 6-тому чи 5-тому ступневі служби) можливе як старт, тільки в молодому віці. Не чую покликання до оцінки, чи та система, одинока врешті у своєму роді, ліпша чи гірша за іншу. Найважніше те, що при тій системі вдержується при житті Британська Імперія, що обіймає четверту частину нашого ґльобу.

Той виховний ідеал англійських шкіл треба собі освідомити, якщо бажаємо зрозуміти улад та організацію університету в Кембріджі. Ця організація може нам здаватися чудернацька і смішна, але з точки погляду своїх завдань вона знаменито служить своїй меті. Майбутні володарі Британської Імперії переходять — майже всі — крізь Оксфорд або Кембрідж.

Кому доступні студії в тих містах? Студії в каледжах взагалі дуже дорогі, отже з принципу доступні тільки заможнім. Заможні, талановиті, чи менше талановиті вспіють перетиснутися крізь нормальні студії, що закінчені титулом B. A. (bachelor of art). Сини бідних батьків мають доступ до Кембріджу тільки тоді, коли вони дуже талановиті. В Англії є велика скількість державних, міських, приватних стипендій, комбінацій тих стипендій, так що кожний, хто щасливо перебрне через конкурсовий іспит, має запевнену змогу студіювати. Таким чином дифундують у Кембріджі бідніші верстви, з урядницьких, міщанських родин, але тільки під умовинною конкурсових іспитів, які взагал нелегкі і справді селекціонують еліту тих верств. Нема зате ніяких обмежень для тих, що хочуть і можуть платити та нема мови під цим оглядом про рівні права для всіх. Отже студії в Англії є дуже недемократичні. Але хочу зазначити, що це торкається тільки Кембріджу й Оксфорду, що студії в інших містах (напр. у Льондоні) помітно дешевші, бо не вимагають приналежности до каледжів. Університети в інших містах більше нагадують вищі школи на континенті. Скінчення напр. університету в Льондоні має помітно менше значіння і є помітно гіршим стартом для майбутньої карієри, як Оксфорд чи Кембрідж.

Проте ця антидемократична прикмета, що характеризує можливості студій у Кембріджі, тісно вяжеться з іншою, сильно демократичною прикметою. Оце ще одна з отих дивних парадоксальних мішанок, таких характеристичних для Кембріджу. Самі каледжі є наскрізь демократичними установами.

Устійнення однакового для всіх студентів життєвого ступня є суттєвим для мет, що їх ставлять собі Кембрідж і Оксфорд. Студії в Кембріджі й Оксфорді саме тому такі дорогі, що університет вимагає й вимушує на своїх вихованцях високого життєвого ступня, з принципу однакового для всіх. Кожний слухач мусить мешкати у двох добре обставлених кімнатах, мусить мати купальню до своєї диспозиції, мусить щоденно їсти знамениті вечері в своєму каледжі, мусить платити свого „tutora", який дбає про його моральне виховання й пильнує його, мусить платити свого „superrevisora", який дбає про його умовий розвиток, контролює його поступи й помагає йому в науці. Отже

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківський 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 109—?

ОЗН. проти мін. Понятовського.

Голова білостоцької округи ОЗН зголосив свою димісію на знак протесту проти розвязання міністром хліборобства ради хліборобської палати в Білостоці. В мотивах пос. Лазаревський підкреслив, що членами розвязаної ради були виключно члени ОЗН, які обняли організаційні становища з доручення полк. Коца. Цієї димісії полк. Коц не приняв.

Причиною конфлікту на терені білостоцької хліборобської палати була справа директора цієї палати інж. Романа Ліпського. Люстратори міністерства хліборобства ствердили, що директор хліборобської палати за мало займається справами палати, тому міністр наказав інж. Ліпського усунути. З цим рішенням мін. Понятовського погодився голова хліборобської палати у Білімстоці Мистковський, довірений міністра. Тимчасом управа палати висловила недовіря для Мистковського і доручила інж. Ліпському виконувати далі агенди директора. Тоді мін. Понятовський розвязав хліборобську палату.

КОМІТЕТ ЛІКУВАНЦІВ У ЖИВЦІ ЧЕРЧЕ

уладжує дня 8. серпня 1937

Бенефісові Вечерниці Черчанської Орхестри

Салі „Палат·а" — Початок в год. 9-ій веч.

Вибір Міс Черча на 1937 рік. Несподіванки! Дешевий буфет!

Окремих запрошень не висилаємо.

Положення в Північному Китаю.

Домеї ось. як описує положення в північному Китаю минулої доби: Операції японських військ проти 29. китайської армії розвиваються добре, японці відкинули ворога на правий берег ріки Юншін. Японські передні сторожі заняли Чансінтієн з околицею. Рештки китайських військ виказують чималу активність, нападаючи часто на японські залоги. Невідомо, що сталося з 300 японськими громадянами в Тунчао. У битві під тою місцевістю японці втратили 20 вояків, китайці багато більше.

У пекіні розброїли японці 3.000 китайців — тепер у місті спокійно, зате в Тієнтсіні японці атакують китайські дільниці.

В китайських військових колах уважають, що найбільше виглядів на перемогу дає оборонна війна, бо офензивні сили Китаю слабі.

АНГЛІЙСЬКА ПОЗИЧКА ДЛЯ КИТАЮ.

Як офіційно повідомляють, між нанкінським урядом і англійським товариством „Брітіш енд Чайпезе Корпорейшен" підписано в пятницю умову про емісію позички у висоті 7 міл. фунтів на розбудову залізничної сітки в Китаю. Позичка, на розбудову залізничної сітки в Китаю. Позичка, опроцентована на 5 відсотків річно, буде емітована в Лондоні в дотичному моменті; її гарантуватимуть доходи китайського скарбу з акцизу на сіль. Від нанкінського уряду підписав цю умову віцепремієр і міністр фінансів Кунґ.

НАПАД НА ІТАЛІЙСЬКУ КОНЦЕСІЮ

В ночі з пятниці на суботу відділ італійських моряків стріляв в китайців, які хотіли дістатися до італійської дільниці, щоб звідти обстрілювати японську дільницю.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

Між Тієнтсіном і Танфу виколівся поїзд, бо китайці зняли шини: 5 осіб згинуло, 60 ранених.

ЖЕРТВИ.

Неофіційно подають, що в останніх боях 301 японців і 1200 китайців убито і ранено.

Домеї повідомляє з Тієнтсіну, що японці в часі боїв дня 28. липня на південь і північ від Пекіну втратили 121 убитих (у тому 2 старшин) і 238 ранених. Китайці втратили 200 людей.

МОБІЛІЗАЦІЯ КИТАЙСЬКОГО ПЛАСТУ.

Китайський уряд наказав мобілізацію 500.000 пластунів до служби в запіллі.

ПОГРОМИ ЯПОНЦІВ.

Японський часопис „Нічі-Нічі" повідомляє з Пекіну, що збунтовані китайські жандарми вирізали в Тунчао 300 японських громадян та кількох членів автономного уряду східного Гопей. Жандарми пірвали голову уряду Інкінукена. Невідома доля 200 емігрантів з Кореї.

ЗНОВУ СТРАЙКОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В АМЕРИЦІ.

У Бруклайні дійшло вчора до сутички між страйкарями і поліцією; ранено 45 осіб, арештовано 10. Юрба облягала поліційну станицю, домагаючись, щоб увільнили арештованих.

засібні й бідні живуть у каледжі на тому самому — загально дуже високому — життєвому ступні. Само собою, що того роду організація має свою виразну мету. Виховує вона студентів на майбутніх панів Британської Імперії, даючи їм почуття безпеки і власної сили, почуття міцного опертя на вікові установи, вселюючи не фразами, але саме всіми малими подробицями буденного життя, його комфортом і вигодою необхідність оборони всіх тих здобутків, на яких спирається великість і могутність Англії.

Саме навчання, університет, виклади, те все менше чи більше подібне до навчання на континенті. Те, що відріжняє Кембрідж і Оксфорд від усяких інших міст, то каледжі та їх організація. Часто стрічаємо хибну думку, що каледж є частиною університету, що є школою. Це неправдиве. Кожний каледж (а є їх у Кембрідж коло 20) є незалежною ні від інших каледжів, ні від університету, наскрізь автономною установою. Каледж, то установа, до якої належить студент, яка ним піклується, пильнує його поступів у науці та його духового розвитку, справ спання, мешкання, їжі й навіть дуже інтимних приватних справ.

„В дійсності, то всі каледжі подібні до себе. Вистане побачити один, щоб не мати охоти оглядати інших". Той варварський і цинічний погляд виголосив один із найвизначніших сучасних фізиків, хоч очевидно, сам не вірив в нього. Архітектонічно є це майже найгарніші памятки Англії. Всюди простий пуританський англійський готик, котрого найкращими зразками каплиця King-c College та дворище Trinity College. Кожний каледж творить простокутник будівель, що обіймають подвіря, котре зарослe густою, коротко стриженою, чи не найгарнішою у світі травою. Відома відповідь городника на питання американця, яким чином можна виплекати таку гарну траву. Простий припис: треба тільки її що другий день стинати, повторяючи цю процедуру що найменше через триста років.

У тих каледжах, збудованих продовж останніх пяти віків, мешкають студенти. Кожний каледж має свою каплицю, бібліотеку, рекреаційні салі, читальні, величезний, прикрашений портретами заслужених членів каледжу „голь", у котрому святочно відбувають щоденну вечерю.

III. Colleges.

Одною з найчудовіших речей у Кембрідж є щось, що найтрудніше зясувати, що просвітлює зі старих мурів каледжів, із гарних травників, городів і старих дерев: то безмірна тиша і спокій, настрій безпеки й тиші, те все, що творить ідеальну атмосферу наукової праці. Буває інколи несамовите враження, що повітря пересичене науковими бактеріями, котрі причиною, що місце те, як хиба ніяке у світі годиться до наукової праці. Хто не вспів у Кембріджі осягнути здобутків наукової праці, не осягне їх уже ніколи. Доволі вийти за каледжі над малу гарну річку Cam, побачити старі мури на тлі зелені городів, перехилені й відзеркалені в ріці верби, луки гарних мостів, силюети студентів і fellow у togах, щоб набрати враження, з яким уже ніколи не можна розстатися.

Історію університету і каледжів можна прослідити взад аж до XIII-го століття. King-c College основав Генрик VI. 1441 року. Trinity College, найбільший і найславніший, уфундував теж Генрик VIII. Багато з поміж найславніших учених і мистців Англії було членами саме того каледжу. Назву хочби Мільтона, Ньютона, Байрона.

У тих старих мурах, уладжених у середині з найбільшим комфортом (знову таке характеристичне для Англії полученнн) живуть студенти, в яких кожний займає просторе двокімнатне мешкання. Кожного студента приділюють до тутора, що пильнує його ведення. Тутор запрошує своїх студентів до себе, навязує з ними особистий контакт, цікавиться їхніми поступами в науці, в випадку потреби визначує кари і є з уряду оборонцем у випадку їх колізій з університетською владою. Довкола тих дивних і смішних звичаїв повстала безліч комічних історій. Самий був я свідком такої: Тутор на кілька днів заборонив студентові виходити з його каледжу, наказуючи йому інтенсивнішу працю перед іспитами. Студент не послухав і пішов до кіна. Дізнавшися про те, тутор відшукав свого вихованця, й опираючогося силою студента портієра насильно вивели з кіна, серед сміхів і оплесків салі. Та інтервенція портієрів кіна на приказ тутора має свою підставу. Університет має величезні привілеї, що датуються від дуже давних часів. В Англії прав не відкликують, хоч стають вони тільки памятками, яких ніхто не тримається. І так напр. „proktor" має (очевидно теоретичне) право засудити студента на смерть за зневагу релігії. Але й студенти пильнують своїх прав, виказуючи в тому велике почуття гумору. Вишпирали в старих хроніках, що місто дарує студентам окреме місце для справ у стрільбі луком. Висліділи, що отой давній відповідний майдан є тепер найрухливішою вулицею у Кембріджі, і зявилися юрбою одного дня з луками, починаючи стріляннину. Той жарт мусів минути їм без кари, бо показали законну підставу свого вчинку.

Університет забороняє студентам бувати в деяких льокалях і має право контролі, чи виконують той наказ. Усякі мистецькі й товариські імпрези мусять мати дозвіл проктора. Крім того вільно проктореві висилати з Кембріджу особи, що видаються йому невідповідні.

Поза тутором має кожний студент свого supertreviaor-a. Є ним приділений йому вчитель, що пильнує його праці, помагає йому в науці. Контролює він поступи студента й доносить про них туторесі.

(Далі буде.)

Літературна сторінка.

НОВА ПОВІСТЬ САМЧУКА.

Улас Самчук: „КУЛАК", роман. Чернівці, 1937, ст. 280. Вид. С. І. Никоровича. Обгортка М. Бутовича.

На нову повість Самчука треба мать багато часу. Читати її нелегко. Після кожних нових 10 сторінок маєте надію, що ось-ось нарешті вічнеться те „щось" на що чекаєте, щось, що розв'язнилоб вам тему повісти і чим далі — тим більше ця надія розвівається. Читач не має права ставити до автора вимог відповідно до свого смаку. Наш читач винятково терпеливий і вибачливий. „Волинь" мала винятковий успіх і членні її читачі радо забували про те, нове, що хотілиб найти у новій українській повісти, раді, що появився новий молодий повістяр із розмахом.

„Кулак" розчарує цих численних читачів. Не буде це розчарування лінивих читачів або незвичних до нової теми, нової методи, до того, що можнаб на перший погляд назвати „психологічною аналізою". Герой цієї повісти Лев Бойчук спершу сидить у совітській вязниці, пізніше на волі шукає професій, дістається до більшого лісового підприємства, виїзджає в Европу як представник фірми, щоб полагоджувати інтереси і весь час мріє про якусь могутню організацію праці. Видавалось би, що навіть двітри подій, такі як вязниця або подорож на чужину (з необхідним додатком: двох любовних історій) повинніб вистачити як сюжет. Відомо, що сюжет залежить від того, що автор з нього зробить. Та відомо теж, що враження, яке залишає твір не залежить від самого наміру автора, що хотів би провести в ньому якусь провідну думку і провідна думка залежить від змальованих сцен, зображених типів і слів дієвих осіб виведених у повісти.

Навіть щодо самого заголовку „Кулак", ми не моглиб з певністю сказати, чи він хоче висловити думку про людину з сильним пястуком, чи щось інше. („Я, Маріє, Кулак! З великої літери кладу на себе цю призирливу назву. Любити мене — — любити чорта в людській подобі, а такої любови не існує"). Той Лев Бойчук, що кидається на всі боки від надміру енергії чи надміру химер у голові зовсім невиразна постать; ми не знаємо, чого він хоче і дуже неохоче слухаємо його, коли він заливає своїх розмовців потоком слів і себе потоком безладних дум на самоті. Вся перша частина повісти, що виводить перед нами типи у большевицькій вязниці залита монольогами людей, які роблять враження маніяків. І маніяки бувають цікаві, — неодин із них може мати власне духове обличчя, власний внутрішній світ, що зацікавлює, зворушує, спонукує до думок про людську психольогію. У повісти Самчука обличчя замазані, думки розлиті, як та дискусійна пустомельщина, коли важко рішити: хто чого боронить і проти чого виступає.

Видається, що Самчук хотів у цій повісти дати волю своїм думкам про ріжні сучасні питання. Ці „думки" зїли ввесь сюжет твору, розсіяли психольогію дієвих осіб, навіть їх мозок. Нема тут ніяких цікавих думок, а повний хаос — „про все і ніщо". Такі глави як „Европа", „Світогляд праці і ризика" та „Боротьба ідей" моглиб мати такі заголовки, якби все це було сатирою на людей замотлічених ідеями, ідеями, що мандруючи газетами, наче бацили поширюють своєрідну менінгітіс.

У повісти можуть собі зовсім маленькі люди фільософувати про всякі великі справи — життя, душу, працю, свободу тощо. І ми можемо їх з цікавістю слухати, коли поза їх наївністю чи глупотою автор відкриває нам ширшу перспективу отим власним поглядом, яким стежить за психольогією. У повісти Самчука цієї перспективи нема. Прошу уявити собі повість Гамсуна без того всього, що складається на чар стилю, оригінальність типів і тонкість психольогії — яка нудьга, безмежна нудьга!

Тільки у дуже нечислених місцях, де Самчук торкається природи є якби спогад Самчука з „Волині". А так — газетярська мова, повна вульгаризмів, засмічена москалізмами та чехізмами, неохайна, нелітаретурна. Найгірше те, що Самчук хотів скласти цілу повість із міркувань. Навіть великий письменник не може дозволити собі на таку сміливість. Самчук аж заходиться від балаканини — мряковинної та водянистої, що невлинно відбігає від повістевої нитки.

Усі, що з такою симпатією поставилиль до перших творів Самчука будуть збентежливо питати себе: чи „Кулак" це тільки випадкова, напів „замовлена" газетягська робота, чи один із тих частих у нас сумних проявів занепаду молодого таланту, спричиненого занадто великим довірям до своєї духової зрілости.

Требаб повної шпальти, щоб навести огріхи проти мови в роді „після" (после) у значінні „потім", та „лука" у знач той лук, „мова" (поль.) у знач. промова, „саме головне" (рос.) зам. найголовніше, той решток, в перемішку (рос.) зам. всуміш, вертюча (!) земля, з апельом, наружу (рос.), зверху, пучина (рос.), прірва, псікус (поль.), траур (рос.) жалоба, публічність (поль.) зам. публика, підметки (рос.) зам. підошви, утульна (чех.) кімнатка зам. затишна, захисна, вбрів (wbrew) усьому зам. всупереч, відбочка (чех.) зам. філія... і скрізь ти, Маруся зам. Марусе...

Самчук знає народню мову, дає навіть іноді вдатні новотвори і в усім тим набирає щораз більше поганих впливів.

м. р.

Заки втратите свої спадщини

дозвольте їм працювати творчо в

Пром-Банку

Львів, ул. Городніцьких 1. І. п.
Тел. 292-15. П. К. О. 506-778.

Київ з 1919 року у французькій повісти.

Відомий французький письменник Пер Міль, 20 літ після свого побуту в Києві написав повість з часів революції. Міль — відомий подорожник, закоханий в „екзотичних" країнах і расах, небувалих пригодах і своєрідних прикметах народів мало зрозумілих для домосидаток парижанина. Свою повість він назвав „Авантуристи" згідно з наміром змалювати час і середовище, де всякі темні людці могли спекулювати на війні та революції. У повісти бачимо Київ з 1919. р., куди зїхалися представники ріжних національностей, утікаючи перед громадянською війною, представники всяких військових місій, цивільні добровільні дезертири, перемішані і так уже з сорокатим населенням столиці України. Міль показує нам ріжні інтелігентські гуртки, де вже дозріває большевизм. Головою одного „латинського (романських народів) совету", що формується у сальонах, є жінка жидівського адвоката Маєра, звязковим з московським совєтом Леніна і Троцького є румун Нікулєско. Еспанка невідомого походження Герера освідомлює нові інтелігентні членищі, хто такий був Маркс і чого хотів. Є тут французи та бельгійці, що роблять передовсім бізнес і сумнівної породи Наташа, яку безцеремонно один із них топить у криниці, і романтична філянтропка Вермоз, донька швайцарського нотаря, занята допомогою голодному населенню в Києві, коли люди мусіли вже заїдати... котів. Автор використав деякі побутові риси революції на Україні для чисто сензаційних ефектів: як селяни міняли хліб і сало на горілку, як купували дорогоцінности та золото від утікачів, як комуністи під скорострілами вміли відбирати від селян збіжжя, як селяни проганяли з сіл влізливих чужинців-пануків. У загальних рисах автор згадує про поодиноких діячів громадянської війни — Петлюру, Махна, чехів, „зелених", червоних і білих, про страшний голод, від якого вигинули мільони людей але само тло повісти дає читачеві дуже слабе поняття про те: хто за що і проти кого воював. Читач має тільки загальне враження революційного хаосу у країні для нього зовсім незрозумілій. Імовірно саме таке враження мав сам Пер Міль, не сподівшися розяснити собі політично подій, які бачив у миттєвих, нервових образах. Події української революції послужили тільки за тло до сензаційної повісти, яку можна читати як пригодницькі екзотичні романи.

Хроніка.

ПАПІНІ ПИШЕ ІСТОРІЮ ЛІТЕРАТУРИ.

Славний італійський письменник Джіованні Папіні видав перший том „Історії італійської літератури". Папіні призначили недавно професором літератури в больоньському університеті, на тій самій катедрі, де колись викладав один із найбільших італ. поетів Джозуе Кардуччі. Папіні відомий із своєї різноманітної та бурхливої літературної діяльности; неодин його твір і виступ давав привід до висловів захоплення та обурення. Папіні переходив досить різку еволюцію поглядів, але за кожним разом не скривав зміни своїх поглядів, завдячуючи а великою щирістю, в чому помилився.

Папіні відданна мав намір написати історію літератури, де міг би висловити свої погляди про вартість діяльности письменників і творів. Усі, що знали його дотеперішні різні оцінки, були дуже цікаві, як він зумів погодити свої особисті симпатії із методою історика літератури. У передмові до „Історії італійської літератури" Папіні згадує передовсім про хиби дотеперішніх підручників, щоб потім сказати, як він уявляє собі свою працю. Має це бути не тільки огляд літератури, але теж білянс довголітньої лектури письменника, що знає прикмети та слабощі різних архітворів і творців. Похищо в І-ому томі маємо тільки XIII-ий і XIV-ий ст. Папіні не має нагоди висказати іронії і злоби супроти творів, що порушують його сучасні ідеали; він увесь повний захоплення для геніїв, зовсім свідомо промовчуючи малих авторів і твори, про які автори підручників уважають за свій обовязок згадувати, дарма, що не мають про них нічого сказати. Папіні зупиниться тільки на великих творцях, обновниках літератури, недосяжних зразках таланту та мистецтва. Водночас він журиться дуже мало тим, що досі писали історики літератури про відомі твори і пишне про них зовсім безпосередньо та оригінально. Всі знавці італійської літератури ждуть із зацікавленням на дальші томи праці Папіні.

ЕВРОПА ПІЗНАЄ ФІНСЬКУ ПИСЬМЕННИЦЮ.

У Льондоні йде тепер пєса фінської авторки Геллі Вуолійокі, найбільше популярного сучасного драматурга у Фінляндії. Фінляндію звуть країною тисяч театрів тому, що найменше село має власну сцену. Цими аматорськими сценами проводять скрізь професійні актори. Вуолійокі походить з селянської родини в Естонії. Потреба освіти загнала її до Гельсінкі, де вона студіювала літературу та фільософію, здала докторат і почала писати пєси. Перша її пєса написана у 20-ому році життя „Коідулл" виводила на сцені життя поетки дівчини 70-их років мин. віку. Другу її пєсу „Діти двора" заборонила царська цензура. Вона вийшла замуж за одного посла і почала цікавитися політикою. Підчас війни була кореспондентною одної торговельної фірми, згодом одним із директорів одної американської фірми кольоніяльних товарів. Вона розбагатіла теж на нафті й осіла спокійно у своєму маєтку, де тепер як 50-літня жінка може займатися виключно літературою і дбати за те, щоб її пєси перекладали на чужі мови. Пєса „Жінки на Нієкавуорі", виставлена у Льондоні піде теж у в'єнському Бургтеатрі.

СПАДЩИНА БІБЛІОФІЛА-МІЛІОНЕРА.

У Льондоні помер один із найбільших бібліофілів Г. Д. Вайз, колекціонер майно в книжках вартости кількох мільонів. Він застеріг собі у своєму заповіті, щоб його спадкоємці продали цінну збірку тільки в найпевніші руки себто державним бібліотекам. Сам каталог його книгозбірні має 9 грубих томів. Книгозбірня має книжки із власноручними помітками великих англійських письменників.

НІМЦІ ПРО СЕРЕДЗЕМНЕ МОРЕ.

Два німецькі історики Гуммель і Зіверт видали більшу книжку „Середземне Море". Вони проводять дуже обережно, але ясно думку, що до цього моря такі найбільші права спадкоємця має Італія, як наслідниця Риму. Італія не зречеться цих прав і Англія буде мати з цього приводу великі клопоти з Італією. Або Італія з Англією.

З природи й техніки

Воєнні кораблі.

Воєнні кораблі ділимо на кляси. До одної кляси належать кораблі, що мають подібну будову, узброєння та призначення. Зате кожна кляса має ще свої типи що ріжняться тільки незначно швидкістю та містотою.

Є сім кляс воєнних кораблів. А саме: 1) лінійні кораблі, 2) лінійні кружляки. 3) кружляки, 4) контрторпедовці, 5) торпедовці, 6) підводні човни, 7) кораблі-летовища.

ЛІНІЙНІ КОРАБЛІ.

Лінійні кораблі (дреднавти) це найбільші кораблі воєнної фльоти. Їх містота доходить до 35.000 тон. Узброєння складається з 8—9 гармат калібру 406 мм. або 12 гармат кал. 356 мм., дальше середної атилерії калібру 140 або 150 мм., призначеної до поборювання торпедовців, підводних човнів тощо, з кількох протилетунських гармат калібру 100—120 мм. та з 2 до 5 торпедових апаратів.

Лінійні кораблі сильно опанцирені. Панцирі, що забезпечують боки корабля та гарматні вежі, грубі до 18 цалів. Панцирі, що хоронять поклад корабля, грубі до 6 цалів.

Зате швидкість лінійних кораблів не дуже велика. Доходить вона до 42 кільометрів на годину і це є одною зі слабих сторін лінійного корабля.

До найкращих лінійних кораблів належать англійський корабель „Нельсон" та „Родні", яких залоги мають по 1360 моряків. Кошти будови „Нельсона" був приблизно 7 і пів мільона штерлінгів, себто 200 мільонів золотих.

ЛІНІЙНІ КРУЖЛЯКИ.

Лінійні кружляки є кораблями великої містоти, одначе містота їх не перевищає містоти лінійних кораблів. Їх опанцирення звичайно лекше, зате їх швидкість більша, бо доходить до 57 кільометрів на годину. Калібер гармат такий самий, що і на дреднавтах, одначе кількість їх менша.

Найкращі лінійні кружляки мають англійці і японці. Належить сюди найбільший воєнний корабель світа — англійський лінійний кружляк „Гуд". Його узброєння складається з 8 гармат калібру 381 міліметрів, 12 гармат кал. 140 мм., 4 протилетунських гармат кал. 102 мм., 15 тяжких скорострілів та 6 торпедних метавок. Його бічний панцир здовж водяної лінії грубий на 12 цалів, вище водяної лінії 7 і 5 цалів, панцир на гарматніх вежах грубий від 6 до 15 цалів, панцир на покладі від 1.5 до 3 цалів.

З цього бачимо, що лінійний кружляк це неначе взорець лінійного корабля з тою тільки ріжницею, що має значно більшу швидкість. Завдяки їй може лінійний кружляк виконувати спеціяльні завдання.

КРУЖЛЯКИ.

Клясу **кружляків** можемо поділити на два типи. Це вашінґтонські і легкі кружляки.

Містота вашінґтонських кружляків рівна 8 до 10 тисяч тон. Їхне узброєння складається з гармат калібру 203 міліметрів, протилетунської артилерії та торпедових метавок. Опанцирення невелике.

Згідно з завданнями, які ці кружляки мають виконувати, швидкість їх велика: від 60 до 70 кільометрів на годину. До кружляків вашінґтонського типу належать: французький кружляк „Турвіл", італійський „Трієсте", японський „Начі".

Легкі кружляки мають містоту від 3 до 8 тисяч тон. Їх узброєння складається з гармат калібру до 150 міліметрів, кількох протилетунських гармат та 12 торпедових метавок. Їхня швидкість дуже велика, бо рівна приблизно 75 км. на годину. Одначе всі ці кружляки, хоч дуже швидкі, не мають зовсім опанцирення. І це є їх слабою стороною.

Тому найбільш новітні легкі кружляки (німецькі „Кенінґсберґ", „Карльсруге" і „Кельн") мають вже опанцирення. А саме їх бічний панцир грубий на 3—4 цалів, панцирі гарматніх веж дещо грубші. Їх містота рівна 6.000 тон, швидкість 60 км. на годину; узброєння складається з 9 гармат 150 мм., 4 протилетунських гармат кал. 88 мм. та 12 торпедових метавок. Це наскрізь модерні кораблі, незвичайно сильні, що мають усі дані для виконування завдань кружляка.

КОНТРТОРПЕДОВЦІ.

Будову **контрторпедовців** розпочали перед світовою війною з тою думкою, щоб побороювати торпедовці і звідси повстала їх назва. Тому, що торпедовці крім торпед не мали сильної артилерії, контрторпедовці одержали значно сильнішу артилерію, а крім цього і торпедову зброю.

Більші одиниці цієї кляси мають аж до 3 тисяч тон містоти. Називають їх провідниками („лідерами") контрторпедовців. Пересічний контрторпедовець має 1500 тон містоти, швидкість 70 км. на год. Узброєння складається з 3 до 4 середніх гармат (протиторпедових), 2 до 4 протилетунських гарматок та до 12 торпедових метавок. Панцира зовсім не мають. До найновіших одиниць належать польські контрторпедовці „Віхер" і „Бужа".

ТОРПЕДОВЦІ.

Кляса **торпедовців** поволи вимирає. Якщо й деякі маринарки мають ще їх, то це старі кораблі, яких уживають у більшості випадків до помічної служби. Містота їх рівна від 150—600 тон. Їхня швидкість до 55 км. на год. На їхне узброєння складаються 2—3 гармати кал. 100 або 75 міліметрів та 2—4 торпедові метавки.

До цієї кляси належать польські торпедовці „Мазур"; „Куявяк"; „Краковяк"; „Сьльонзак" та „Подгалянін". Це старі німецькі торпедовці, що дістались до Польщі на основі версайського трактату в 1921. р.

ПІДВОДНІ ЧОВНИ.

Стадію найбільшого розвитку переходять саме тепер **підводні човни.** Світова війна на морю велася переважно (крім кількох поважніших битв) під водою. Підводні човни виказали тоді свою вартість, і вони сьогодні необхідні боєві одиниці.

Розбудова підводних човнів сьогодні так далеко посунулася вперед, що маємо радше до діла з підводними кружляками, а не човнами. З цього приводу ділимо сучасні підводні човни на 4 типи: 1) підводні кружляки; 2) підводні човни відкритого моря; 3) підводні човни прибережної оборони; 4) підводні наставлячі мін.

Підводні кружляки мають 1 до 2 гармат кал. 152 мм., 1 до 2 протилетунських гармат та 12 торпедових метавок. Можуть вони переплисти на воді до 30 тисяч кільометрів, під водою до 400 кільометрів. Їхня швидкість рівна над водою 40 км/год., під водою 20 ком./год. До цього типу підводних кружляків належать англійські підводні човни типу „X. I."

Швидкість підводних човнів відкритого моря рівна приблизно 30 км./год. над водою та 16 км./год. під водою. На воді може переплисти до 15 тисяч кільометрів, під водою до 260 кільометрів. Узброєння їх складається з 10 торпедових метавок та 1—2 гармат калібру від 75—100 мм. До цього типу підводних човнів належить м. ін. французький човен „Діпії де Льом."

Швидкість підводних човнів прибережної оборони невелика: від 17 км./год. до 28 км./год. над водою та від 11 км./год до 17 км./год. під водою. Район плавби на поверхні води до 2800 кільометрів, під водою 190 кільометрів. До цього типу човнів належить м. ін. французький човен „Амазон".

Четвертий тип підводних човнів це підводні міноносці. Вони подібні зовсім до ін. підводних човнів, тільки коштом зменшення кількости торпедових апаратів та швидкости мають уладження до переховування і наставлювання морських мін. Їхне узброєння складається з 2 до 6 торпедових метавок, кількох гармат та кількадесяти морських мін. До цього типу човнів належать польські підводні човни „Вільк", „Рись" і „Жбік". Їх узброєння це 1 середня гармата, 1 протилетунська гармата та 6 торпедових метавок. Швидкість їх рівна 26 км./год. над водою, 17 км./год. під водою. Район плавби 5500 км. над водою, 190 км. під водою.

КОРАБЛІ-ЛЕТОВИЩА.

До останньої кляси воєнних кораблів належать **кораблі-летовища.** Це великі кораблі з довжезним помостом до відлету й причалювання літаків. З цього приводу з середини корабля усунули на боки всі комини, щогли і інші надбудови. На цих кораблях находяться репараційні варштати, магазини запасових частин для літаків, приміщення для залог, тощо. Їх містота ріжна: від 5 до 33 тисяч тон. Також дуже ріжнородне їх узброєння. Напр. французький корабель-летовище „Бери" має містоту 25 тисяч тон. Його узброєння складається з 8 гармат 155-міліметрових, 6 протилетунських гармат 75-міліметрових та 8 протилетунських гармат кал. 37 мм., 12 тяжких скорострілів та 4 торпедових метавок. Може він примістити 40 літаків

ЗАВДАННЯ ПООДИНОКИХ КЛЯС.

З черги обговоримо завдання поодиноких кляс воєнних кораблів.

Лінійний корабель є найважнішою одиницею, що має найбільшу боєздатність. Його завданням є безпосередній огневий бій з фльотою ворога, себто бій в лінії. Його головною зброєю є артилерія, якій помагають панцир і міцна будова. Лінійні кораблі запевнюють фльоті деяку безпеку підчас виконування задуманих дій. У лінійній битві лінійного корабля не заступити.

Завданням лінійного кружляка є бій в лінії або бій здалека від бази. Одначе тому, що він дуже швидкий, може виконувати також функції кружляка, а також може бути передньою сторожею великої фльоти.

Завданням кружляків вашінґтонського типу є контроля морських комунікаційних шляхів, виконування самостійних дій на морю та далека розвідка. Тому, що підчас своєї праці кружляки можуть стрінутися з ворожими силами, мають вони сильну артилерію і велику швидкість. Якщо ворожі сили більші, кружляк може завдяки швидкості оминути битви, колиж противник слабий, може звести з ним побідний бій.

Завданням легких кружляків, яких район плавби менший, а вогнева сила слабша, є розвідка та забезпека головних сил, поборювання торпедових нападів ворога, піддержка атаки власних контрторпедовців та виконування менше важніших завдань.

Якщо річ у контрторпедовцях, то підчас світової війни вони виявили здібність виконувати дуже ріжнородні завдання так, що сьогодні є вони у кожній фльоті необхідними кораблями. Тому, що вони дуже швидкі, вогонь артилерії та торпеди не дуже то і грізні для них. Завдання їх найріжніші, а саме вживають їх до торпедових нападів на поодинокі кораблі ворога, до ближчої і дальшої розвідки, до оборони власних одиниць перед нападами ворожих підводних човнів і торпедовців, до боротьби з підводними човнами, торпедовцями та меншими кораблями на відкритім морю, до блькади ворожих берегів, до конвоювання військових транспортів, до охорони пристаней та ставлення мін біля ворожих берегів. Тому контрторпедовець мусить мати велику швидкість, великий круг ділання, сильну артилерію, торпедові та мінові уладження.

Завданням підводних човнів є переривати ворожі комунікаційні лінії, нападати навіть на найбільші воєнні кораблі, боронити й охороняти власні комунікаційні лінії та побережжя, ділати на найдальших територіяльних водах ворога, утруднювати рухи ворожих кораблів, закладати міни, розвідка.

Дрóза Львів
Консерватор
безконкуренційний засіб до консервування конфітур, соків, жерднат і т. п.
Дістанете у всіх крамницях

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

ТЕАТРАЛЬНІ КУРТИНИ ...З ДОЩУ.

З повені нових дотепних винаходів, які використано в останнім часі закордоном звертає на себе увагу „дощева куртина". А саме в деяких літних театриках закордоном в тім місці над сценою, з якого звичайно опускають куртину, помістили водотягову руру з густими отворами. Коли на сцені настає перерва, тоді відкручують курок, що лучить руру з водотягом і вода у формі густого дощу починає спадати з рури вділ і творить тим робом густу непроглядну для ока заслону. На ту заслону кидають рефлекторами світло, що заломлюється в краплинах води і грає всіми барвами веселки.

Крім того з гарячий вечір йде від такої „куртини" милий, відсвіжливий холодок.

Фільмова сторінка.

МЕТАМОРФОЗА ЛЮБОВИ
або: із подружжа у фільмі в подружжа на землі.

Вже від давна цікавила англійське фільмове виробництво постать великої королеви Вікторії та романтика часів її володіння. Та англійський закон заборонив показувати Вікторію у фільмі та на театральних дошках і щойно тепер, після володінь двох королів у міжчасі — Едварда VII і Юрія V — дозволено покористуватися особою і життям королеви Вікторії у фільмі і в драматургії. Англійське фільмове виробництво використало негайно цей дозвіл і вже викінчують фільму, якої змістом буде історія любови молоденької королеви Вікторії і її королівського подруга. Режисер фільми Герберт Вільякокс, довго шукав за відповідною акторкою для головної ролі: вона мусіла бути англійкою і відомою зіркою. Нарешті її найшли: це знаменита акторка Анна Ніґль. Для головної мужеської ролі — майбутнього мужа королеви Вікторії, себто Анни Ніґль — вибрали відомого німецького актора (героя фільми „Маскарада") Адольфа Вольбріка (який, до речі, від часу переїзду до Голівуду називатиметься Антон Велбрук).

Обоє головні виконавці познайомилися щойно при праці; досі вони зовсім не знались. Та вже незабаром звернули увагу, що Анна Ніґль і Вольбріх, чи пак: Уольбрук, грали всі свої любовні сцени, а їх у фільмі безліч, просто „концертово", та якнайбільш реалістично...

Працю над крученням фільми розділено в той спосіб, що в перших тижнях накручували тільки інтимні, малі сцени, а щойно під кінець великі масові. Врешті в останніх днях праці крутили кульмінаційну сцену фільми: сцену коронації Вікторії (її взорували на недавній коронації нового англійського короля). Ця сцена, яка закінчила кількатижневу працю над виготовленням фільми, що зображує історію „королівської" любови, стала одночасно початком любови між звичайними „смертельними", дарма, що вони фільмовими зірками: між Анною Ніґль та Антоном Уольбруком. В цей саме день вони заручились та незабаром мають повінчатись у Голівуді. Так отже і королева Вікторія в р. 1937 дістала свого князя — подруга.

ОСТАННІЙ ТИЖДЕНЬ
літної
ВИПРОДАЖІ
кінчиться 10-го серпня
ТОМУ
Всі купують
ВЗУТТЯ і ПАНЧОХИ
Del-Ka
Дістати можна у всіх філіях.

Проти веснянок крем і мило Лєшніцера
APTEKARZ DRANCZ i SKA BIELSKO

Чому нинішні фільмові зірки „не старіються".

Загально звертає увагу факт, що героїні нинішнього фільмового царства куди довше вдержуються на висоті, як це було за часів німої фільми. Низка великих фільмових зірок має коло сорок, а то й більше літ, а все вони ще виглядають чарівно та зовсім так само, як ми їх памятаємо зпереду 5-ти чи 10-ти літ. Та коли давніше слава й діяльність фільмової зірки тривала не більше 5-ти літ, то нині передбачують, що така Ґрета Ґарбо, Марлєна Дітріх, Норма Шірер, Джайн Крафорд чи Єн Гардінг, котрі свої карієри почали ще в німій фільмі — вдержуться на висоті своєї слави ще добрих 5—10 літ.

Причини їх незміненого зовнішнього вигляду різні. Передовсім незвичайний поступ, який зробила в останніх роках косметика та фільмова фотографія, дає можливість так характеризувати лиця, чи пак ретушувати на картинах їх елемент. недостачі, що ці лиця все наново здаються нам молодими, свіжими й чарівними. Дальше сама праця в ателіє стала тепер для артистів куди лекша, як колись. За часів німої фільми її крутили за якнайкоротший час, при чому актори цілими днями стояли в неможливій температурі рефлекторів і фізично просто вибивались із сил. Сьогодні кожна фірма дорожить своїми зірками: їм дають двійників (т. зв. „дабль"), які всю фізичну, вичерпуючу працю підчас проб і т. п. беруть на себе. Взагалі в студіо роблять все, щоби щадити зірки. Тому вони виглядають у фільмах свіжо й гарно; тому і їх слава триває сьогодні куди довше, як колись.

Життя Ґоркого у фільмовій трильогії.

Совітське фільмове виробництво приступило до праці над монументальною фільмою, яка представлятиме життя й буття померлого недавно великого письменника Максима Ґоркого. Фільма складатиметься з трьох частин: „Дитинство", „Поміж людьми" та „Мої університети". Першу частину почали вже накручувати. Молодого Ґоркого — чи пак Пешкова, як він називався своїм справжнім іменем — грає 12-літній ученик Лярский. Центральною фігурою тої частини фільми буде „бабушка Акуліна Івановна", яка в житті письменника відіграла велику ролю. Фільма „Дитинство" представить якнайвірніше ціле середовище сімї Каширіна, в якій ріс і дозрівав молодий Максим, майбутній геніяльний письменник, та ціле життя 70-их і 80-их років мин. ст. в Нижн. Новгороді. Там почали вже будувати цілі частини міста і пристані, знищені чи змінені від тих часів.

У фільмі найде широкі можливости використання фольклористичний матеріял, а саме народні надволжанські пісні.

Нова фільмова зірка -- у коротких штанах.

Від кількох місяців цілий штаб директорів, режисерів, асистентів і т. і. у величезнім фільмовім підприємстві „Юнайтед Артіст" у Голівуді, ломив собі голову: що буде з фільмою „Тома Соєр"?! Підприємство набуло всі права на сфільмування цього чи не найпопулярнішого роману Марк Твена в Америці та, очевидно, обіцювало собі зробити на ній фільмі — ну, попросту „майлянд". Та коли схотіли приступити до її реалізації, показалось що нема відповідного виконавця для гол. ролі, власне самого Томи Соєра. Почали шукати за віповідним хлопцем скрізь-усюди і через пробний екран підприємства пересунулась не одна тисячка хлопчих лиць, найдених і одобрених агентами товариства. Та головному директорові Сельзнікові не подобався ніхто. Аж раптом... Раптом одно лице зробило на нього враження. Моментально пішли в рух телефони і телєграми: „Негайно підписати контракт з Томою Келлі на ролю Томи Соєра!" І через ніч нікому досі невідомий Тома Келлі став зіркою... Його і його батьків, бідних робітників, перевезли до Голівуду і примістили у виміряленій для них віллі. Два місяці приготовляли Тому — в найбільшій тайні перед „світом" — до виступу; врешті по перших накручених сценах, в яких малий Тома виявив себе справді небуденним талантом, розпустили вістку про відкриття нової зірки. Цим разом це не якесь, чарівної краси, дівча, але хлопець, ще таки в коротких штанах.

Його „відкрили" підпас гри в копаного м'яча. Фільмовий агент, який слідкував за Томою від кількох днів, приступив тоді до нього і запитав, чи він читав колись „Тому Соєра" Марка Твена. Коли вияснилося, що незнайомий — це агент „Юнайтед Артіст" з Голівуду — ціла робітнича дільниця, в якій мешкав Келлі, влаштувала малому радісну демонстрацію, а батьки нової „зірки" зі зворушення і схвилювання розхворілись.

ФРАНЦУСЬКА ФІЛЬМА УКРАЇНСЬКОГО РЕЖИСЕРА.

Українець Евген Деслав (Слабченко), який від кількох літ працює у фільмовому виробництві в Парижі і про якого працю над короткометражовими фільмами доходили до нас чутки — закінчує саме монтаж фільми „Шлях любови" з Рене Лефевром і Сюзет Манс у головних ролях. Фільму накручували в Сен-Максім на Рівієрі. Евген Деслав мабуть одинокий досі режисер — українець в европейській фільмовій продукції.

—o—

Фільмова хроніка.

Макс Райнгардт, найвизначніший нинішній театральний режисер, готовить фільму „Грач" на основі новелі Достоєвського. Між виконавцями зустрічаємо акторів різних національностей: француза Шарля Боає, москаля Владіміра Соколова, німця Курта Боа і американця Вальтера Густона.

*

У вересні почнуться в Парижі приготовлення до накручування фільми „Отець Сергій" за відомим сюжетом Льва Толстого. Режисером фільми буде А. Югон. Цікаво, що ще недавно висвітлювали в московських кінах німу фільму „Отець Сергій", випущену перед 20-ти роками, ще перед революцією, з Наталією Лисенко і Можухіном в головних ролях.

*

У Голівуді закінчують фільму „Містер Нікельбі", якого темою є актуальні американські страйки.

*

Велику бучу викликала у французькій пресі німецька фільма „Мій син — міністр", якої сценарій написаний на основі театральної песи французького драматурга Андре Бірабо. Французи закидають німцям, що із легкої сатири песи вони зробили у фільмі памфлет на французьку демократію.

*

Марта Егерт і Ян Кепура виступлять разом у сфільмованій опереті Легара „В краю усміш ки". Колись вже фільмували цей сюжет з участю Ріхарда Таубера.

*

В Москві сфільмували роман Катаєва „Біліє одиноке вітрило". Плєнери накручували в Одесі, де розгривається дія.

*

Чаплін заявив підчас вінчального бенкету Мері Пікфорд і Роджерса, що незабаром він приступить до праці над фільмою „Наполєон". У ній він грав би не самого Наполєона, але його двійника, який, за сценарієм фільми, залишився на острові Св. Олени, підчас коли сам корсиканець прибув до Парижа боротись за престіл.

*

В інтервю, яке дав у переїзді через Париж (з Америки до Зальцбурга) Макс Райнгард, він заявив, що найбільше враження, яке він відчув із акторської гри в останньому році це була сцена смерти відіграна Ґретою Ґарбо в фільмі „Камелієва Дама".

Знижка стопи вкладів у Комунальних Касах Ощадности.

Союз Комунальних Кас Ощадности оголошує іменем усіх Комунальних Кас Ощадности воєвідства львівського, краківського, станиславівського і тернопільського, що виконуючи розпорядок Міністра Скарбу з дня 25. VI. 1937 р. Комунальні Каси Ощадности знижують стопу процентову від вкладів ощадностевих з днем 1. серпня 1937 р.

Вклади звязані висотою сум підійманих в речинці окресленім регуляміново, також з речинцем виповідження 1-місячним, будуть опроцентовані до 4.5%, а з речинцем виповідження 3-міс. 4.3/4%, з речинцем 6-міс. 5%.

Вклади в золотих у золоті опроцентовані будуть не вижче 3%, при виповідженню 1-місячнім, до 3.5% при 3-місячнім, а до 4% при 6-місячнім виповідженню.

Незліквідовані досі вклади долярові будуть опроцентовані найвище 2% при виповідженню до 1-го місяця, а 2.5% при довшім речинці виповідження.

Ті Комунальні Каси Ощадности, яких сума вкладів виносить нижче 1/2 мільона золотих, будуть виплачувати опроцентування від вкладів нормальних 4.3/4%, а від інших на 1/2% вище від поданих повище ставок.

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі
дістанете завжди у мясарських крамницях
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8.
Личаківська 50, Жовківська 175,
Кентшинського 21, Замарстинівська 36.
2989 40—50

Арештування 10 луговиків.

В днях 28. і 29. липня ц. р. поліція арештувала в Топільниці турчанського повіту голову місцевого „Лугу" Сеньківського і 9 луговиків на донос місцевого члена „Звйонзку Шляхти Загродовей" Юзя Матківського, що йому викошено в ночі коноплі і лен. Підчас арештувань та ревізій поліцай Древняк сказав між іншим: „Хочете України? Будуйте собі за Збручем Україну, не тут, а поліцай Чиж додав: „Вже не буде „на право глянь" перед Татомиром"... (Олександер Татомир, студ. теольогії в с. Старосамбірщині організатором „Лугів").

Слід додати, що поліція кілька разів радила голові Сеньківському „дати собі спокій з „Лугом" і ставляла йому перешкоди в організаційній праці. Недавно дістав він за організаційну поїздку до сусідного села Туря 3 доби арешту. Згадані арештування викликали не тільки в Топільниці, але теж в цілій старосамбірській окрузі велике здивування.

Грізний рільний страйк у Франції.

Страйк рільних робітників у Франції розріс ся до розмірів поважного суспільного конфлікту. На місце приїхали більші відділи поліції, щоб хоронити великих землевласників перед евентуальними нападами страйкарів; передусім пильнували, щоби не дійшло до бійки між страйколомами, що їх зорганізували дідичі та страйкарями. Права преса атакує соціялістичного міністра Моне, закидаючи йому, що він не дає дідичам змоги почати роботу, блокуючи їх в їхніх дворах відділами поліції.

Рільні робітники домагаються збірної умови та підвишки платні до 35 фр. денно для робітників, що працюють на днівку і 950 франків місячно для робітників постійних. Дідичі не хотять згодитись на нові умовини праці ще перед кінцем дотеперішньої умови, що обовязує до 1. вересня ц. р.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа", що має за собою 55 літ істнування.

КАВАРНЯ — РЕСТОРАН — ДАНСІНҐ — БАР
ТРЕТЬОГО МАЯ 12. **RIZ** ТРЕТЬОГО МАЯ 12.
НОВИНКА: Перший раз у Львові найкращий джез КУЗЬМЄЦА, БАЛЄТОВА РЕВІЯ під пров. Г. Лапчинської, Сьвітальська, Ґричинська і ду ет Льоріт.
Прекрасна кухня — гарний льокаль. Товариські сходини української інтелігенції.

Китай під опікою Совітів.

ШАНГАЙ. У звязку з помилуванням 7 діячів „руху націон. рятунку" та заказом поширювання радіом радикально-націоналістичних заяв, панує переконання, що нанкінський уряд під впливом японської акції у північнім Китаю — пошукає зближення з китайськими лівими чинниками, які домагаються створення „спільного антияпонського фронту" з участю комуністів і підмоги Совітів.

ПРАВДИВА ВІЙНА ЩОЙНО ПОЧНЕТЬСЯ.

Японська преса обговорюючи здобуття Чансіеву японськими військами, підкреслює, що японська армія сміло йде на зустріч армії китайського центрального уряду, яка в силі 50.000 люда машерує на північ.

Часопис „Йомюрі" пише, що конфлікт між Японією та 29-ою китайською арміею, може легко переробитися у конфлікт між Китаєм та Японією.

Значить: війни ще нема, а те, що грають гармати, падуть трупи, ранені, здобувають міста, — покищо тільки конфлікт між двома арміями.

НОВИНКИ.

— **ВЖЕ ВИЙШОВ** єдиний український ремісничий порадник: **ЯК СТАТИ РЕМІСНИКОМ.** Подає точні інформації про всі ремісничі школи в Польщі та дає поради при заключуванні умов про науку, при зголошеннях до челядничого і майстерського іспиту і т. п. Всі батьки, що хочуть вивчити свою дитину на ремісника повинні його мати. — ЦІНА ТІЛЬКИ 60 СОТ. Дістати можна у всіх книгарнях і в Т-ві „Праця" ім. Ів. Левинського, Львів, Здоровля 7, II. п. 1334 4—4

— **Перевіз меблів, багажів та товарів** виконує дешево та солідно **українська перевозово-спедиційна кооп. „ГАРМА", вул. Марш. Фоша, магазин „Депо"** — тел. 287-05, по 3. год. 200-26.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254.46. Приймаю футра до перехования літом.

— **Сок малиновий,** сирий продає з доставою до дому **„Продукція" тел. 111—77.** 1350

— **Др Олександер Подолинський** вернувся і ординує при вул. Потоцького ч. 6. Тел. 215—60.

— **Футра нові** мужеські і жіночі замовляйте і старі переробляйте у **Карпяка, Зибликевича 4.**

— **Поліцияти мають бути чемні і тактовні.** У звязку з випадками, де поліцияти ставилися прилюдно до інтересентів невідповідно, головний комендант поліції ген. Заморський оголосив характеристичний приказ до всіх поліційних одиниць. Приказ зазначує, що поліцияти мусять відноситися до публики якнайбільше чемно і тактовно. Строго заборонюється вести розмови підчас служби насмішливо і т. п.

— **Банкові проценти.** З днем 1. серпня входить у життя розпорядок міністра скарбу про найвищі границі процентів від щадничих вкладок і інших грошевих льокат у комунальних касах ощадности і кооперативах. Для комунальних кас ощадности максимальну стопу устійнено на 5, а на 5 і пів у тих випадках, коли ті фінансові установи (середні комунальні щадниці, кооперативи і громадські щадниці) оперують вкладами, що не перевищують пів мільона зол.

— **Офіційні гимни.** Міністерство віроісповідань і освіти затвердило офіційні тексти, словні і музичні, польських гимнів, які співається і грається на шкільних урочистостях. Є це гимни: „Боже цось Польске" і „Перша бригада".

— **Методи боротьби з „Маслосоюзом".** В 891. числі львівської „Хвилі" з дня 20. м. м. у „станиславівській хроніці" поміщена була одна цікава новинка такого змісту: Перед суддею Стшембошем відбулася розправа проти б. членів управи кооперативи в Деліеві Н. Войнаровича і Н. Голубеля. Переведена контроля книг виказала брак квоти 1.600 зол., що за неї відповідальні підсудні як члени управи кооперативи. Войнарович і Голубель взнали, що в Деліеві істнує відділ „Маслосоюзу", що конкурував з польською кооперативою. Щоби не втратити доставців, мусіли вони платити такі самі ціни як „Маслосоюз" і тому в касі забракло 1.600 зол. По розправі суд увільнив підсудних. Боронив др Заславський". — Стільки в цій новинці. А тепер запитаємо, чи не читали ми минулого року в одному зі сусідських часописів напастей на українську Районову Молочарню в Деліеві — бо лиш про неї може бути мова, а не про якийсь відділ „Маслосоюзу", якого в Деліеві не було і нема — що, мовляв, ця молочарня ріжними недопускальними способами відтягала доставців від польської молочарської кооперативи. Тимчасом з повищої нотатки „Хвилі" бачимо, на ділі було зовсім навпаки. Це б. члени управи польської молочарні „старалися" затримати доставців плаченням тих самих цін, що їх платить Районова Молочарня своїм доставцям, що аж „забракло" в касі 1.600 зол.. З другого боку ті самі люди бавилися в „чесних" людей і патріотів, яким українці не дають жити і хочуть їх за всяку ціну і всякими способами знищити. Як бачимо, і „гра" їм виплатилася і гроші є та „гонор" врятований.

— **Громовиця на Гуцульщині.** Над надвірнянським повітом перетягнула сильна буря з громами. Один грім ударив у хату Івана Бошелюка в Космачі і спалив 15-літнього Дмитра Лучака тяжко поразило. Та сама громовиця навістила Коломийщину. В Годах грім спалив господарство Теофіля Григорчука, запалюючи стодолу з цьогорічними жнивами. Згоріла теж стайня і дах хати. Грім ударив теж у будинки комендантури поліційної станиці Клімчака, вбиваючи дві штуки безрог.

— **Велика крадіж.** Підчас їзди потягом із Стрия до Моршина хтось украв о. Леонідові Лужницькому зі Львова портфель з 250 зол. в готівці, дві щадничі книжочки на 2.120 і 38 доларів та ріжні записки.

— **Місто Дрогобич** має на основі останньої статистики 35.500 мешканців, з того 17.743 мужчин і 17.757 жінок. До лат. обряду признається 11.000 шемканців, гр.-кат. 9.000, жидівського віроісповідання 4.920. Місто Борислав має тепер 44.323 мешканців, з того 22.200 мужчин і 22.732 жінок. Ро римо-кат. обряду вписано 21.026 осіб, грекокат. 10.967, жидів 11.000 і 480 інших віроісповідань.

— **Слабий рік для пасічників.** З Ліська повідомляють, що пасічники занелися цього року на бжолах, які дали дуже мало меду. Причину слабого року пояснюють посухою. Пасічницька праця не оплатилася.

— **За фальшиву однозолотівку.** Перед окружним судом у Львові відповідав 61-літній господар з Ясиськ городецького повіту, Стефан Ясінський, що наперед у Львові, опісля в Ясиськах хотів пустити в обіг фальшиву однозолотівку. Ясінського засуджено на 6 місяців вязниці з припиненням кари на 5 літ.

— **Краєва хроніка.** В Бориславі отроїлася 30-літня Ева Флюнт із Тустановичі, посварившися з нареченим. — При закладанні антени на грищі стрілецького союзу в Бориславі згинув 20-літній Стан. Плотніцький, доторкнувшися електричного дроту з напругою 15.000 вольт.

— **Окупаційний страйк.** У вапнових заведеннях у Хадзелі і Вітні келецького воєвідства страйкувало 700 робітників, домагаючись підвишки плат від 25—40 прц. Страйкарі окупують фабричний терен. Запропоновану 5-процентову підвишку вони відкинули.

— **Охорона придорожніх дерев.** Обсаджування доріг деревами увійшло майже всюди в програму громадської та повітової господарки. І майже всюди дороги, не тільки державні і повітові, але й громадські мають більше або менше культурний вигляд. У звязку з тим виринає питання, як охоронити ці дерева від знищення, бо такі випадки бувають часто. Один повітовий виділ у Вилеяшині вив наголоси на викриття

„ЗОРЯ“ ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького 50
Тел. 26 0-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант“ терп. і воск. у всіх кольорах
ПАСТУ до взуття „Елегант“ люкс, в тубах у всіх кольорах
ПАСТУ до підлоги „Французька маса“ (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до білої помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

шкідників. 5 зол. визначено за викриття шкідника, що знищив до 5 дерев, а 10 зол. за того, що знищив понад 5 деревець.

— **Зїзд б. добровольців польської армії у Львові.** 15. ц. м. відбудеться у Львові зїзд б. добровольців польської армії в 1918—20 р., з цілої Польщі. Підчас зїзду відбудуться ріжні святочні імпрези й паради. Магістрат дав для учасників зїзду ріжні полекші, напр. трамвайові, автобусові і т. д. Між іншим на імпрези зїзду віддали даром салю Міського Театру. Підчас зїзду ціле місто удекорують і ілюмінують.

— **Катастрофальні жнива у Совітах.** Московська „Правда“ повідомляє, що цьогорічні жнива в Совітах випали значно гірше, ніж торік, бо менші на півтора мільона пудів. Крім того лежить на полях більше як 10 мільонів пудів пшениці, але достава хліба неможлива. Пекарні не дістають муки, нема її також по склепах. Збіжева господарка на Україні, Кримі та овівсько-чорноморській окрузі така нездарна, що приносить величезні втрати. — Оголошені дані про жнива вказують, що саботаж селян при жнивах тревае далі. Досі не зжали ні не скосили 30 до 50 прц. збіжжа, а звезено з поля далеко менше. Не скошене збіжжа сиплеться і гине від дощів.

— **Розстріл залізничників.** Як повідомляють із Хабаровська, на основі окремого військового трибуналу розстріляно ще 42 залізничників, занятих на амурських залізницях. У Хабаровську, Владивостоку і Свободнім розстріляли в останньому півроці 300 осіб.

— **Катастрофа голяндського літака.** В катастрофі голяндського літака „Флямінго“ з голяндської летунської лінії під містом Галь у Бельгії згинуло 15 осіб, з того один голяндець, пятьох бельгійців, трьох німців і один мексиканець. Залога була чисто голяндська. Перший здогад що в літак ударив грім, відкинено. На основі дотеперішніх доходжень у заднього збірника бензини вибухла з невідомої причини пожежа, наслідком чого пільот пробував спуститися, але вже було за пізно. Літак упав з висоти 300 метрів. Королева Вільгельміна висловила співчування для родин жертв катастрофи.

— **Пригода гідроплану на океані.** Німецький гідроплян, що робить комунікаційну службу між Німеччиною і Південною Америкою, мусів з причини дефекту мотору спуститися на океан. Осідання відбулося щасливо і ніхто з пасажирів не потерпів. Згодом на місце прибув рятунковий корабель „Остмарк“. Після направи ушкодження гідроплян вилетів в дальшу дорогу і прибуде до Південної Америки з одноденним опізненням.

—**Скок із 9.800 м. висоти.** Совітський летун Кайдаков побив світовий рекорд висоти скоку з легкопадом. Він скочив з висоти 9 800 м. і спустився на землю щасливо. Це вже 423-ий скок Койдакова.

— **В Литві тратять газом.** Як відомо, в Литві, змінено дотеперішній спосіб виконування кари смерти розстрілом і заступлено його газовою отрутою. Місцем трачення є 9-тий форт під Ковном. На днях виконано смертний присуд на якомусь Погодзінському, що вбив 5 осіб. До троєння вживають окису вугля. Засудженого на смерть замикають у герметичній келії і там держать його 7 мінут.

— **Новий повтіряний велитень.** У Фрідріхсгафені викінчили новий тип німецького 4-моторового літака. Він довгий 26 метрів, розпяті крила є 36 м. завдавшки, висоти 7.7 м., кожний мотор має силу 600 коней. Найбільша швидкість 380 км. на годину. Модель цього літака виставлять на міжнародній летунській виставі в Газі.

З кіна.

КІНО „КАСІНО“: „ОСТРІВ У ВОГНІ“.

Фільма, яку Ліга Націй нагородила золотою медалею за її високомистецьку вартість, відкриває рубець тієї закулісової гри, що велась на англійському дворі в XI. ст., багатої в інтриги, шпигунство та... кохання. Реалізація такої фільми вимагає не тільки особливого грошевого вкладу з огляду на декорацію і костюми; актори мусять відтворити те, що присипане вже пилом століть у старих історичних книжках та хроніках. Оце й таємниця такої фільми.

Автім її ідея нескладна: славній морській фльоті тодішньої Еспанії, яку називали „Армадою“ протиставити незвичайний патріотизм англійців та їхню відданість королевій Єлисаветі. Не знаємо, чи це історична правда, що кілька горіючих кораблів, вдерлося між еспанську фльоту і знищило її до тла; усеж таки сама картина справді гарна. Любовна інтрига вплетена зручно, стає радше другорядним епізодом цілої дії, яка йде на екрані.

На увагу заслуговує ще останній акорд фільми: Англія зі своєю королевою на чолі дякує навколішках Всевишньому за чудесну перемогу над грізною Армадою, що їй вічно загрожувала.

Словом — фільма вартісна й на теперішній безвартісний фільмовий сезон просто — небу.

КІНО „ПАЛЯС“: „НЕМОЖЛИВА ДІВЧИНА“.

Французька кінематографія, яка в особі Аннабелі має знамениту драматичну артистку, збагатилася в останніх часах і великим жіночим комедіовим талантом: Даніель Дарьє, яку вперше бачили ми в знаменитій фільмі „Маєрлінг“ як партнерку Шарле Боає. Має вона крім трегарного личка, чару молодости й особистого, ще й справжній, непересічний талан. Тому й не диво, що коли вона є „неможлива дівчина“ в її партнерами Альбер Прежан і Лісієн Бару — то фільма мусить бути першорядна. Так є саме і в цьому випадку.

(ет.).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкірян: каганці

з ремінці для пов в найлішим гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лишки по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра“. 519 26-7

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЖАБА:
1. VIII. Циганський барон.
2. VIII. Муж двох жінок.
3. VIII. Дівча з Маслосоюзу.
4. VIII. Довбуш.
5. VIII. Шаріка.

ВЕЛ. ТЕАТР — неділя.

Зол. 7.— Щасливі обручки з 14 кар. золота тільки у **Б. ГРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

КІНА.

АПОЛЬО: „Кройцерова соната“ на основі Толстого.
АТЛЯНТІК: „Тінь минулого“, „Голіруд“.
ВАНДА: „Ада, не не лицює“, „Хліб наш насущний“.
ГРАЖИНА: „Люди в білому“, „Твої уста говорять неправду“.
ЕВРОПА: „Орел летить до Китаю“, „Ворог жінок“ (кольорова).
КАСІНО: „Острів у вогні“.
КОПЕРНИК: „Роза“.
МАРУСЕНЬКА: неділя.
МЕТРО: „Відень — місто моїх мрій“, „Жінка без маски“.
МІРАЖ неділя.
МУЗА: „Шифра ч. 77“.
ПАЛЯС: „Неможлива дівчина“.
ПАНС: неділя.
ПАН: неділя.
РАЙ: „2 дні в раю“.
СВІТ: „Останній мотоциклі“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Роман у Будапешті“ і ревія „Що чувати?“
ТОН: „Боротьба в двійняком“.
УТІХА: „Забутий чоловік“ і ревія.
ХИМЕРА: „Цирк на кораблі“, „Пат і Паташон“.

ФОТОПЛАСТІКОН
(пл. Марійська 5).
„Бельгія“.

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНО!
„Charmes“ — матов. РЕФОРМИ 3·55
„Milanes“ — тривалі „ 1·85
„ДІМ ВОЛІЧКИ“
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 1. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.00, 17.45, 18.00 Розр. музика, 15.00 Неділні опери; БІЛГОРОД 18.20 21.50 Нар. музика, 19.50, 20.00, 21.00 Орх. 22.20 Розр. музика, 23.00 Танк. музика; БУДАПЕШТ 15.50 Робітн. хор, 17.00 Циган. музика, 18.30, 19.00 Сальон. музика, 20.20, 21.00 „Два скупарі“ ком. оп. Гретрія, 22.00 Джез. музика, 22.50, 23.00 Скрипк. речит., 23.25 Циган. музика; ВІДЕНЬ 12.55 Камер. концерт, 15.45 Розр. концерт, 16.45 Муз. попурі, 18.00 Нар. капели, 19.30 Радіооркс., 20.00, 21.00 Радіокапеля, 21.30, 22.00 Плити; 22.55, 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Танк. музика, 18.15, 19.00 Гарні мельодії, 22.30, 23.00, 24.00 Танк. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15, 18.00, 19.00 Симфон. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Ромео й Юлія“ траг. в муз.; МІНХЕН 15.00 Розв. концерт, 20.00, 21.00 Веч. концерт, ПРАГА 12.20 „Словацька княжна“ опер. Пісьачка, 16.20 Концерт з пл., 19.05 Військ. орх., 20.30 Скрипк. речіталь, 22.50, 23.00 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 12.30, 13.45 Орх., 13.15, 20.15 Співи, речіталь, 14.45 Пісні, 17.00, 18.00 Легка музика, 18.45 Розр. музика, 19.30 Циган. квартет, 23.00, 24.00 Танк. музика; РИМ 17.15, 18.00, 19.00 „Аріядна“ опер. Кесія, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Мадам Батерфляй“ оп. Пучінія.

Понеділок, 8. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Сальон. музика, 17.00 Концерт, 18.00 Танк. музика, 19.20 Нар. танки; БІЛГОРОД 20.30, 21.00, 22.00 Концерт; БУДАПЕШТ 13.00 Циган. музика, 17.00 Скрипк. речіталь, 18.00 Співи, речіталь, 21.35, 22.00 Циган. музика, 23.30 Шехерезада — сюїта Рим.-Корсакова; ВІДЕНЬ 14.00 Симф. Моцарта, 16.05 Фільм. і танкова музика, 17.30, 17.45 Скрипк. і співи, речіталь, 19.05, 20.00, 21.00 22.00 Фестів. у Зальцбургу — „Дон Жуан“ оп. Моцарта, 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Пополудн. музика, 18.00 Камер. музика, 19.00 Солісти, 20.10 21.00 Розр. музика, 21.15 Сонати Бетовена, 22.30, 23.00 Розр. і танк. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Скрипк. речіталь, 619.00 Розр. музика, 21.00 Симф. орхестра — словацк. музика, 22.10 Дударі, 22.40, 23.30 Танк. музика; МІНХЕН 16.00 Концерт квінтету, 17.00 Нім. пісня на цілому світі, 19.00, 20.00 Танк. музика і пісні, 21.10 Форт. речіталь; ПРАГА 17.05 Дитяч. музика, 17.40 Орган. речіталь, 19.10 Романтичні мельодії, 20.05 Популярн. концерт, 21.20 Квінтет Фійха; РАДІО ПАРІ 14.30 Симфон. вальси, 15.45 Вокальн. концерт, 17.00 Легка музика; РИМ 17.15 Муз. вечірка, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Ля Альоріна Хосі — опер. Казаріяччі.

Вівторок, 3. серпня 1937.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.20 Плити, 20.10 Дута орх., 21.00 Музика; БІЛГОРОД 18.20, 21.30 Нар. пісні, 22.20 Радіоорх., БУДАПЕШТ 13.45 Форт. речіт., 17.25, 18.00 Циган. музика, 19.10 Сальон. музика, 20.50, 21.00 Оперет. мельодії, 22.20 Співи, речіталь; ВІДЕНЬ 13.10, 14.00 Плити, 16.05 Розр. концерт, 17.20 Форт. речіталь, 17.35 Соната на віольонч. і форт., 19.10 Вес. музична авдиція, 22.20, 23.00 Розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Хор, 17.00 Пополудн. музика, 17.50, 18.00 Камер. хор, 19.00 Вес. мельодії, 21.00 Дута орх., 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Соло на гарфі, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Мадам Батерфляй“ оп. Пучінія, 23.30 Танк. музика; МІНХЕН 16.00 Форт. речіталь, 16.20 Твори на форт. і віольонч., 17.00, 18.00 Концерт, 19.00 Музика з Відня, 21.10 Вес. концерт солістів, 22.20 Нічний концерт, 23.00 Розр. музика; ПРАГА 16.10 Військ. орх., 17.05 Словацька сюїта — фільгарм., 18.05 Муз. гутірка, 19.35, 20.00 Ревізор — опер., 20.55, 21.00 Радіорх.; РАДІО ПАРІ 13.15 Співи, речіталь, 15.45 Дитячі нар. пісні, 16.00 Концерт америк. консерваторії, 19.00, 19.15 Співи і форт. речіталь, 19.30 Вокальні дуети, 20.15, 21.00, 22.00 Концерт; РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Музика, 22.15 Форт. речіталь, 23.30 Танкова музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 1. серпня 1937.

8.00 Сигнал часу і пісня, 8.03 Ран. дзенькн; 8.15 Авдиція для села; 9.00 Богослуження в Лодзі, після богосл. музика з пл., 10.45 Розр. концерт, в перерві 11.23 „Жертва“ скеч; 11.57 Сигнал часу; 12.05 Муз. ранок з Познання; 13.00 Туристика чи шкільн. перегони — гутірка; 13.10

Розр. музика; 14.40 Любов і економія — гумор.; 15.00 Авдиція для села; 16.00 Розр. концерт; 16.30 Плити; 17.00 Камертеатр уяви — „Розвід“ ком., 17.25 Плавацькі змагання. 18.00 Орх. і солісти, в перерві 18.55 Автом крізь сирій. пустиню, фейл., 20.00 Концерт солістів, 20.35 Льокаль. спорт. вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Павільйон пісеньок, 21.40 Спорт. вістки, 21.41 Збір. спортові вістки, 22.00 Форт. реціталь, 22.30 Плити, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Танкова музика з плит.

Понеділок, 8. серпня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневник, 12.15 Плити, 12.25 Плити, 12.40 З робітні до робітні — у кузні, 13.55 Лег. музика з плит. 14.35 Львів. біржа, 15.00 Легка музика з плит, 15.35 Львів. біж. вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 „В лісі.“ — для дітей, 16.15 Скрипк. реціталь, 16.45 „Ян Потоцький“ — фейл., 17.00 Концерт хору з Таліна, 17.50 „Кокосовий горіх“ гутірка, 18.00 „Спомини з Полісся“ — фейл.; 18.10 Легка музика з пл.; 18.30 Техн. скринька; 18.40 Завтр. програма; 18.45 Льокаль. спорт. вістки; 18.50 Актуаль. гутірка; 19.00 „Жовнір і дівчина“ авд. для жовнірів; 19.40 Спорт. аліз. гутірка; 19.50 Спорт. вістки; 20.00 Розр. концерт, в перерві 20.45 Веч. денник і акт. гутірка; 21.45 „Капраль Шапа“ оповід.; 22.00 Сніа. реціт.; 22.25 Росія. музика з пл.; 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комунікат. 23.00 З альб. співака.

Вівторок, 3. серпня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка; 6.38 Музика з плит; 7.00 Ран. денник; 7.10 Музика з плит; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. денник; 12.15 Інформ. газетка в українській мові; 12.25 Орх. поліцій; 13.55 Легка музика з пл., 14.55 Львів. біржа; 15.00 Міш. концерт з плит, 15.40 Львів. біж. вістки; 15.46 Господ. вістки; 16.00 З будови дому для дітей; 16.20 Концерт солістів; 16.45 Гніздо сирітки під дахом магната — фейл.; 17.00 Орх. варш. Філармонії; 17.50 Актуаль. турист. гутірка; 18.00 Фінанс.-господ. актуальн.; 18.10 Плити; 18.25 Як повстав Пеміхов — літерат. нарис; 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вістки; 18.50 Актуаль. гутірка; 19.00 Король вермашу — скеч; 19.15 Скрипк. реціталь; 19.50 Спорт. вістки; 20.00 Мода і люксус — ком. оперетка; 20.45 Веч. денник; 20.55 Хлібор. вістки; 21.00 Легкі мельодії і піснеьки; 21.45 Капраль Шапа — оповід.; 22.00 Орх. з Вильна; 22.50 Ост. вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комунікат; 23.00 Концерт бажань.

Подяка.

Сердечну подяку складаю пп. Казимівським і п. д-рові Стадникові, які безкорисно опікувалися мною в часі мого перебування в тюрмі в Лопатині; а пп. Залужним дякую за опіку в золочівській тюрмі.

Рівночасно дякую пп. послам: Кузьмовичеві і д-рові Біликові за інтервенції, а д-рові Отрусевичеві за оборону і заходи в часі слідства, як також всім тим, які несли слова потіхи моїй дружині та опікувалися моїм домом.

Антін Жуковський
лікар у Щуровичах.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 30. липня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·28-89·85, Долярн американські 5.29·50, 5.26·50, доляри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени голл. 292·72—291·00, Франки фр. 19·96—19·71, Франки швайцарські 121·70—120·90, Фунти англ. 26·39—26·23, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·20—17·20, Кор. дан. 117·84—117·10, Кор. норв. 132·62—131·65, Корони шв. 135·98—135·00, Ліри італ. 24·40—23·00, Марки фінлянд. 11·67—11·20, Марки нім. 142·50 — 139·50, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тень Авіз 26·26—26·00, Марки нім. срібні 150·50 147·50

Папери.

4 і пів проц. внутр. 55·75, 3 поз. інв. 1 ем. 67·75, серія 83·00, 3 поз. інв. 2 ем. 66·75, серія 82·00, 4 прем. дол. 39·00, 4 проц. консол. 56·88, 57·75, 56·50, 77·50 два ост. дрібні.

Тенденція сильніша.

Акції.

Банк Польський 105·00, Цукор 31·00, Лільдон 45·00, Островець 26·25, Старахович 31·00, 31·25. Габербут 37·25.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 30. липня.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . . 15—16 сот.
яйця . . . . . 3·00—3·10 зол.

Тенденція на всі артикули вдержана.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ АДВОКАТСЬКИЙ, практичний солідний, дише на машині, хоче змінити патрона. Зголошення: „Діло“ дан „Практичного“. 1353 2-5

КОНЦИПІЄНТ З ТРИРІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ шукає патрона. Зголошення слати до „Діла“ під „Солідний“.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ІНТЕЛІГЕНТНА, на урядовій посаді, 30-ліття, пізнає старшого, інтелігентного мужчину на становищі. Зголош. до „Діла“ під „777“. 1347 2—2

МОЛОДЕЦЬ літ 33, середнього росту, пристійний, з вищою освітою, власник купецько-промислового підприємства у Львові, шукає дружини молодої, пристійної, інтелігентної з кількатисячним приданим. Зголош. до „Діла“ під „В.33“. 3—3

МЕШКАННЯ

2 СОНЯШНІ ПОКОЇ, КУХНЯ — Сушинського 2/П. 1351 2—3

РІЖНІ

ЛІКАРСЬКО - ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д-РА Б. БАРАНЕЦЬКОГО у Львові, вул. Миколая 28, ріг Зибликевича по причині вакацій нечинне до 24. серпня п. р. 1335 4—5

НАПРАВА лазничкових печей всякого роду — роботи бляхарські — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Оссолінських 8, тел. 257-68 1238 15-7

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 73-100

ЗАМКИ безпеки Сельво, Уніон, Уале, апарати Вава, прямуси, комплетні кухонні виправи — Рентшлер, Легіонів 37. 1846 2—2

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби й комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 637 19-?

ПЛАЩІ ІМПРЕГНОВАНІ жіночі, мужеські, дитячі найдешевше джерело: Виробня „ПАЛЮМ“ Львів. Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 8-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Д-р. Б. Абрагам
гінеколог-акушер
ВЕРНУВСЯ і ОРДИНУЄ як досі при вул. ЖОВКІВСЬКІЙ 3.

Бувший асистент очної клініки львівського університету
Окуліст
Д-р Юлій Драк
вернувся
і ординує від 11—13 і 14—17.30
Львів, вул. Синстуська ч. 56. Тел. 227-65.

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики
Д-р ФІШЕР
б. довголітній лікар асистент дерматолог. клініки
у Берліні, Відні та Празі
переїхся і ординує тепер від 9—1 і 3—7
ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3.
напр. Віденської кавярні
Тел. 251-68. Сепаратові ждальні.

Всі українці
купують добірний і дешевий товар, як вовни, шовки, полотна і батисти
у фірмі
„МАНУФАКТУРА“
Львів, пл. Капітульна ч. 3.

Увага. Вже появляється у продажі **2** нові моделі пістоль марки „Мубіс“.

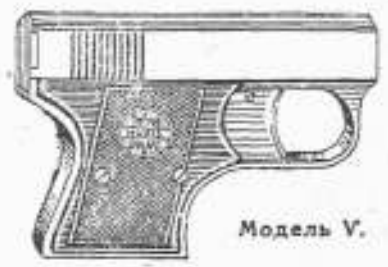
Модель V.

Модель IV. кал. 320

Тепер наша продукція обіймає 7 різних моделів алярмових пістоль, саме:

1) модель	„Спортовий“	— 1-стріловий	6 мм.	
2) „	„Люксусовий“	1- „	6 „	
3) „	I	1- „	6 „	
4) „	II	8- „	6 „	
5) „	III	1- „	кал. 320	
6) „	IV	5- „	кал. 320	
7) „	V	6- „	6 мм.	

Просимо звернути увагу на наш знак фабричний з написом „Мубіс“. Бережіться перед безвартісними наслідуваннями. **Жадайте тільки пістолів гарантованої якости марки „Мубіс“.** Можна дістати всюди без позволення.

Фабрика Металевих Виробів 4—4
„Мубіс“, інж. Неполомський і С-ка
Спілка з огр. відп. у Варшаві.

Незрівняний в якості пудер і крем
ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
завдяки якому стає цера
ОКСАМИТНО-МАТОВА.
Ціна коробки з пушком вол. 1.25.
2910 82—1

В гори — на літнища треба відповідного вбрання; просимо жадати безплатних зразків і цінників; висилаємо відворотно.

ВИСИЛКОВИЙ ДІМ
Е. Ф. БОРИС
Перемишль, скр. 185.

ЧОМУ?? всі хорі на пропуклину звертаються лише до заведення спеціяльних бандажів

ФРАЙЛІХ
ЛЬВІВ, ВУЛ. ГОРОДЕЦЬКА Ч. 35.

Бо це Заведення найстарше в Польщі робить бандажі під гарантією, на основі свого власного винаходу і патенту, за що в доказ признання дістало золоті медалі, різні дипльоми, почесний докторат і безліч похвал ВП. Професорів, Лікарів та великих достойників.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

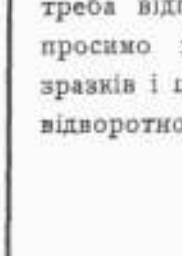

ГАЗОВІ СВІЧКИ „Excelsior“
Подешевіли і всюди можна купити по 3·50.
Одна свічка вистарчить на 30 мтр.² Головний склад
Е. ФЕДЕРБУШ,
склад фарб **Львів, Казим. Вел. 28.**
Тел. 244-28. 6—6

БРИТВИ
найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, Синстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаїм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Лотоцький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Вівторок 3. серпня 1937. Ч. 168

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Українська „небезпека“ та українська дійсність

(Вступна стаття.)

На Маркіяновій горі.

Криваве Шашкевичівське свято в Милятичах.

Волинські болячки.

Ендецький націоналізм ... азійським націоналізмом.

Московська нагінка на українське Радіо та інші установи.

Совіти помогають Китаєві.

Різня японнів у Тунчао.

През. Рузвельт вірить у демократію.

Нова книжка про СССР.

Перед візитою мін. Ідена в Римі.

Спортова сторінка.

Ч. 168 (14.711). Львів, вівторок 3. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ЕРАНЦЬ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000. Банку Чеських Легіон. Праге „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячне . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річне . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 НОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Криваве Шашкевичівське свято в Милятичах.

„Стшельци" спровокували бійку. - Каміння, коли і ножі в роботі. - Ранені і вбиті.

(яд.) Щоби спопулярнізувати серед мас культ М. Шашкевича філія „Просвіти" ім. М. Шашкевича у Львові рішила уладити в місяцях липні і серпні ц. р. цілий ряд районових шашкевичівських свят у львівському повіті. Такі свята відбулися вже у Винниках, Запитові і в Гряді. В дні 25. VII. ц. р. таке свято мало відбутися в **Милятичах**. В останній хвилині староставо відмовило дозволу, мотивуючи тим, що в сусіднім селі Вовкові є відпуст (польський) і що можуть повторитися події які зайшли в Сокалі. Тому свято перенесено на день 1. серпня ц. р.

Свято почалося полевою Службою Божою і панахидою на гарно прибраній церковній площі в Милятичах. До відправи стануло трьох священників. Уже в часі церковної відправи змобілізовані „стшельци" старалися **спровокувати українських хлопців**, що масово зійшлися із сусідніх сіл. „Стшельци" згуртувалися яких 200 кроків від місця відправи і **викрикали на ціле горло сороміцькі парубоцькі пісні в такт ручної гармонії**. Жалібне „Вічная память" мішалося зі словами польської **вуличної пісні і з ревом гармошки**.

В год. 3. почалася на площі академія. На самім початку академії **вдерлося кільканацять „стшельців" через плоти на площу і кинулися на стоячих спокійно хлопців у вишиваних сорочках**. Одначе хлопці відперли напасників у село і почалась академія. Тимчасом серед зібраних на площі пробігла вістка, що одного громадянина зі Жиравки, який пішов у село відвідати родину **облягають у замкненім домі „стшельци"**. Маси почали хвилюватися, насильно здержувані впорядчиками. Дефіляда і просвітянський гимн перейшли в напруженім спокої. Ідe промова. Кінець промови всі присутні привітали невгаваючим „слава", що змішалося з вигуками „Гура! Біць гайдамакуф! „Біць кабануф!". Коло 50 „стшельців", **озброєних в коли, каміння і ножі** кинулося через плоти на учасників свята. Рівночасно на площу посипався **град камінюк і колів**. Маси, зелектризовані незвичайною провокацією і побачивши серед своїх рядів покривавлених людей, енергійно і завзято кинулися на напасників. Друга частина кинулася в село увільнити увязненого в хаті товариша. Село **наповнилося криками, стогнами і лопотом ломаних колів**. Бійка тривала коло пів години. Потім усі села зорганізувалися на площі і походом рушили додому.

Треба зазначити, що „стшельци" вже в суботу вечором мобілізувались, щоби не допустити до „гайдамацького" свята. На святі був присутний тільки один постерунковий, хоча ці околиці, а переважаючій більшості сполъонізовані, є вже „славні" зі своїх шовіністичних виступів. Одинокий постерунковий (який між іншим теж дістав) спершу пробував ставитися до маси і впорядників свята, а навіть грозив розвязанням свята, але пізніше сам держався позаду в безпечнішім місці, а до делегатів зі Львова часто звертався з проханням успокоїти маси, бо він безсильний.

Під вечір постерунковий в розмові з представниками філії ствердив, що **поляки провокували і щоби йому подати прізвища напасників, то він це використає**.

На побоєвищі „стшельци" лишили **двох вбитих, а один бореться зі смертю**. Числа ранених не можна було ствердити. Характеристичне, що „геройським" синкам матері допомогали, **подаючи їм до рук коси або мотики**, як напр. солтиса жінка з Милятич. А постерунковий теж при свідках ствердив, що двом „стшельцам" відобрав **з рук коси з держаками і** радив нашим людям не вертатися селом, бо будуть на них крізь вікна стріляти.

Вечором, коли делегати філії возом вертались на станцію Давидів, на дорозі товпа „стшельців" з Давидова намагалася безуспішно спинити фіру. Тоді на станцію впало коло 100 стшельців, що за всяку ціну хотіли **відділити всіх делегатів філії від решти публики і від поїзду**, щоби потім, як самі казали „закатрупіць проводирув". Під поліційною ескортою делегати всілися до службового возу під вигуки розюшеної товпи, якій не вдалося зробити самосуду. За всідаючими посипалося останнє „прощання" — **каміння**, яким контузіовано тільки проф. Б. Вахнянина. Делегати філії відїхали аж до Львова під поліційною ескортою і в часі їзди поліція перевела ще в них трус.

Провокатори „відпроваджували теж" делегатів аж до Львова на головний двірець. Розуміється, що їхали в ріжних вагонах.

Треба підчеркнути, що на станції Давидів не було ніодного постерункового, а явилися щойно на візвання дижурного руху.

„Нормалізація" в повнім ході. Маси самі „нормують" співжиття і розвязують „modus vivendi".

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

ІВАН ЗУБЕНКО

Квітка на багні

повість

Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.

Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

Українська „небезпека" та українська дійсність.

Львів, 2. серпня 1937.

Коли два роки тому провід теперішньої УПР заключив був виборчий компроміс з урядовими чинниками, ендецька преса з натиском підкреслювала, що польське громадянство до цього акту руки не прикладало та його це порозуміння не обовязує. І від того часу бере свій початок явище, якого передтим, себто перед ерою т. зв. нормалізації не було. Це — скріплений наступ польського громадянства проти українців.

Ведеться він під покришкою оборони ніби то загроженого польського стану посідання на українських землях, але в дійсности його вістря яскраво протиукраїнське. Досить пригадати головні гасла, які фанатизують польське громадянство та які полягають або на сліпій ненависти до українства, або на явному фальшуванні дійсного стану речей: „ні пяди землі в українські руки", „пора скінчити з українізацією польської дітвори в школах", „геть з ловлею душ греко-католицькими священниками", „не вільно толерувати протидержавної політики в українських кооперативних організаціях" і т. д. Словом „оборона польського стану посідання" іде головно методами наклепу й доносництва.

Спершу наступ вели ендеки, але згодом, і то дуже скоро, до ендеків приступили і ті організації, що мають марку проурядових. Навіть поважні наукові кола підлягали ендецькій сугестії та прилучились до атмосфери психози. Професори станули на чолі „Союзу поляків Червенської Землі" та почали видавати компромітуючі науковців брошури, що мають ілюструвати загрозу, яка ніби то нависла над польським громадянством у Галичині та на Волині. І річ знаменна — сен. Галіца, взиваючи недавно польське громадянство Станиславівщини, Тернопільщини і Львівщини до обєднання в рядах ОЗН, оперував старими ендецькими аргументами та гаслами про потребу зміцнення „польськости" на українських територіях.

Ще розмірно недавно всі поляки, що не признавалися до ендецької ідеольогії та організаційної приналежности до ендецького табору — соромилися вживати фразеольогії, за якою скривалася програма бісмарківського „культуркампфу". Сьогодні це вже стало звичайною річчю і ніхто з наших сусідів не має ніяких скрупулів!

Цей алярм польського громадянства тим більше незрозумілий, що не має для себе підстав ані в польському законодавстві, ані в адміністраційно-політичній практиці, у добі нормалізації.

Адже **за два роки нормалізації не вийшов ані один закон, який хоч у будь якій ділянці збільшував права українців**. Цілком навпаки: у нормалізаційній добі явився новий **мовчарський закон**, що пішов по тій самій лінії регіоналізму, як колись закон про кооперацію. Відродилась ідея кольонізації українських територій позамісцевим польським елементом, що зда-

Нові великі успіхи національних військ.

ПОГРОМ ЧЕРВОНИХ ПІД ТЕРУЕЛЬ.

САРАГОССА, 2. 8. ПАТ. Військові операції національних військ на відтинку Теруель закінчилися в неділю рано окружним маневром, що примусив червоні війська покинути провінцію Куенка. **Національні війська здобули великий терен на захід від Теруель простором коло 1.000 км. і заняли 6 місцевостей та безліч важних становищ. Червоні війська відступають у переполосі. Коло 1000 вояків попало у полон. Шеф штабу армії національних військ заявив, що завдання визначені головною командою на цьому відтинку вповні осягнено. Національні війська здобули багато воєнного матеріялу. 50 членів міліції перейшло до національних військ.**

СТОСИ ТРУПІВ.

САЛЯМАНКА, 2. 8. ПАТ. На астурійському фронті червоні війська пішли до нагального наступу під Куеріо Треспорана. Національні війська відбили наступ з великими втратами. Перед окопами лежать стоси трупів червоних вояків. Підчас боротьби зістріляли червоний літак.

ЗБОМБАРДУВАЛИ ЧЕРВОНИЙ КОРАБЕЛЬ.

САЛЯМАНКА, 2. 8. ПАТ. Ескадра літаків національних військ знищила червоний корабель, що осів на мілині коло побережжа Каталонії. Літаки збомбардували теж ворожий контрторпедовець і зістріляли один літак.

залось вже була віддана до архіву та яка є суперечна з обовязуючим аграрним законодавством. Практика в обороті землею унеможливлює українцям купувати навіть ті земельні частини, що їх можнаб купити при вільній парцеляції на підставі обовязуючого закону. Крім того вийшов закон про прикордонну смугу, який поруч із оборонними потребами держави, яких українці не квестіонують, — став уже у деяких повітах та у численних спорадичних випадках засобом національної політики місцевої адміністрації. Пригадаймо ще т. зв. шляхотську акцію в українських селах Самбірщини і Турчанщини, справу українських календарів, що вийшли друком у Львові, на Волині, Холмщині і Поліссі, заборони деяким особам належати до тих або інших українських орагнізацій, безупинні мовно-метрикальні спори й кари, врешті актуальні події у Бережанщині. Саме підчас „нормалізаційного" періоду появився у Тернопільщині натиск щодо польонізації традиційних назв місцевостей, появилися льокальні розпорядки давати двомовні вивіски над українськими кооперативами.

Як бачимо, не можна поважно говорити про злагіднення політичного курсу супроти українців в роках „нормалізації", а навпаки. Цей курс значно загострився — не тільки щодо громадсько-політичної атмосфери в краю, але й щодо конкретних актів законодавства й адміністраційних розпорядків. Така суща дрібниця, як двомовні орієнтаційні надписи у громадах і волостях не могла бути переведена в життя через спротив чи то польських радних чи то повітових виділів. Зокрема про безнадійну ситуацію українців у самоуправі можна читати чи не в кожному числі українських газет.

Якже пояснити народини та тревання цього наступу польського громадянства? Можливо, що у початках нормалізаційної доби дехто з менше зорієнтованих ендеків справді повірив в поважний характер змагань дійти до порозуміння з українцями. Адже інтелектуалісти зпід стягу „Бунту Молодих" (тепер „Політики") найбільше добро нової конституції добачували в незалежности уряду від польської вулиці та партій, тої незалежности, що давала йому змогу приступити до сміливої розвязки великих проблем польського життя. Знову „Польсько-Українські Бюлетин" проводив постійно тезу, що з моментом появи нової конституції держава (уряд) повинна стати надавцем добробуту (політичного, економічного і культурного) для українців. Ці голоси настрашили місцевих ендеків, які не припускали, що за польсько-українською угодою не криється ніякий конкретний пакт ані реальні зобовязання та що зміна тактики УНДО полягала лише у вірі в добру волю другої сторони, себто, що політично була рівнозначна з підписанням векселя ін бянко. Лякаючись якихось надзвичайних благодатей для українців, ендеція почала натискати на уряд. В умовинах політичної дійсности, що їх створила нова конституція, одиноким засобом впливу на політику є натиск публичної опінії. І тому ендецька преса та їхні організації счинили крик, тим більше, що ендеція, бойкотуючи вибори, не ввійшла до сойму.

Згодом виявилася вся безпідставність остраху, що українці дістануть якісь нові права і концесії, а проте алярм про уроєну українську небезпеку залишився надалі, як корисне патріотичне діло. Адже цей алярм польського громадянства може далі піддержувати фікцію, що між українцями та польським урядом тревае повна згода і що таким чином українська проблема перестала істнувати у внутрішній політиці польської держави, як писалось про те отверто у шведській пресі в часі гостини у Штокгольмі міністра закордонних справ Бека вже два роки тому! Одначе головна причина, чому наступ польського громадянства не припинився, а все зростає на силі, лежить у тому, що польська сторона, змобілізована на протиукраїнський плят формі, спішить використати для своїх цілей момент **слабости української сторони**. Адже це таке елементарне стратегічне правило, що наступ найдоцільніший в моменті ослаблення противника. Польська ендеція, а за нею і все польське громадянство оцінило зміну української політичної тактики, як прояв слабости українців, як їх капітуляцію. Українціж зі свого боку цієї оцінки не старалися розвіяти.

І сьогодні маємо той дивоглядний стан, що такий собі п. посол Жиборський вносить інтерпеляцію у соймі, оперту на брехливих даних з краю та на фальшивій провокаційній відозві, а для українців обовязує надалі засада, проголошена весною 1935. року. У цій парадоксальній ситуації немов автоматично накидається питання про цементування єдиного українського фронту. Але й тут саме трагізм українських відносин: замісць закінення ідеольогічних спорів на терені установ та організацій — стрічаємось з явищами абсолютно недопускальної боротьби за впливи у ділянках, де **мусить** обовязувати найширша толерантність для своїх взаємних поглядів. І це останне явище грізніше від усіх зовнішніх наступів

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА І Ска
у Львові, вул. Кордецького 50
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька мвса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біля помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!
МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75
приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 110—?

Азербейджан у боротьбі за незалежність.

Одним з найповажніших народів, поневолених большевицькою Росією, наших майбутніх союзників у визвольних змаганнях — є азербейджанці. Їхня батьківщина, Азербейджан — це країна, що простягнулася здовж західнього берега Каспійського Моря; азербейджанці — нарід турко-татарського походження і мусулманського віроісповідання. Кура, головна країна Азербейджану, ділить країну на північну — низинну, яка становить тепер союзну республіку в межах СССР (до 90.000 квадратових кільометрів і 2,300.000 населення разом із двома автономними республиками: Горішнім Карабахом і Нахичеваном) і південну, гористу, що є перською провінцією.

Азербейджан — країна багата, зокрема його північна (совітсько-кавказька) частина, що під оглядом продукції нафти занимає одно з перших у світі місць. Також з політичного погляду кавказький Азербейджан відіграв важнішу ролю.

У минулому азербейджанці нераз змагалися за незалежність, але не вспіли обединатися в одну державу. На початку минулого століття, коли рука московського імперіялізму сягнула по Кавказ, Азербейджан ділився на кілька дрібних ханатів, що підлягали Персії. Ця остання після програної війни 1813. р. відступила північну, низинну частину країни Росії, яка зрешгою чимало крови пролила, заки здобула один по другому азербейджанські ханати.

Під кінець минулого століття азербейджанці перейшли процес національного відродження, що проявилося головно на релігійній площині. Як найсвідоміший з мусулманських народів Росії, азербейджанці працювали над тим, щоб обеднати всіх одновірців у один сильний табор та спільно виборoти собі політичні права.

Підчас світової війни москалі відносилися до азербейджанців, як до народу походженням і віроісповіданням спорідненого з турками, з недовірям. Ще гірші часи прийшли, коли Росія, опанована революцією, покинула Антанту. Маси здемобілізованого московського вояцтва, здеморалізовані й озвірілі, мов лявіна просунулися по азербейджанській землі, грабуючи села, положені здовж залізниць і гостинців та вирізуючи по дорозі мирне населення. Не одно цвитуче село й місто замінилося тоді на сумне згарище і цвинтарище.

Довший час азербейджанцям важко було зорганізувати державну владу, яка охоронила би населення від напастей, а то з огляду на події у столиці Баку. Як великий промисловий осередок (копальні нафти), це місто мало пестре населення, з поважним відсотком вірменів, здебільша обеднаних у національній партії „дашнаків" та москалів, що у більшости належали до комуністичної партії. При вірменській підтримці комуністичної партії. При вірменській підтримці большевики захопили у березні 1918. р. Баку — під їхнім володінням вірмени вирізали тисячі безборонного мусулманського населення.

Баку стало базою большевизму, що відтіля постановив заволодіти цілим закавказзям. Большевицько-вірменська армія вирушила на захід, але по дорозі стрінула опір. У міжчасі азербейджанські національні елементи після бакинського погрому зібрались у місті Ганджі, недалеко грузинського кордону, і взялись організувати азербейджанську армію в порозумінні з урядом закавказької федерації. (Коли у травні 1918. р. закавказька федерація розпалася, у Ганджі повстав азербейджанський уряд, який проголосив незалежну азербейджанську республику.

З турецькою підмогою азербейджанці здобули Баку. Покінчилися сумні часи неволі й анархії, азербейджанський нарід зажив вільним життям. Приходилося боротись з ріжними труднощами і перешкодами, з московськими інтригами, з недостачею вишколених урядничих і військових кадрів — все таки азербейджанці зуміли збудувати державу і то навіть дуже поступову: Азербейджан був першою мусулманською державою, де жінки мали повні громадянські права. Меншинна політика азербейджанського уряду була дуже ліберальна: до українців ставився він з великою симпатією, до москалів — з повною льояльністю. Від усіх інших держав, утворених після розпаду російської імперії, ріжнився Азербейджан переважно консервативних елементів. У азербейджанському парляменті безоглядну більшість мала націоналістична мусулманська партія, яка до нині займає передове місце в азербейджанському визвольному русі.

Зі своїми сусідами за винятком Вірменії жила азербейджанська республика у добрих взаєминах. Вона помагала північно-кавказьким верховинцям боронитись проти московського нашзду, з Грузією заключила оборонний аліянс. Лише на азербейджансько-вірменській границі, що проходить крізь національну мозаїку, воєнний стан майже не вигасав. Ця ворожнеча принесла сумні наслідки. Коли вся азербейджанська армія була на вірменському кордоні, большевики нечайно напали в ночі на Азербейджан, рівночасно в Баку вибухла революта місцевих москалів-комуністів. Влада попала в большевицькі руки, більша частина членів азербейджанського уряду пішла „под стенку".

До цього сумного кінця незалежнього Азербейджану приложила руку Туреччина. Воюючи проти Греції, турецький республиканський уряд шукав підтримки совітської Росії. Щоби мати з нею спільний кордон, він погодився на большевицький наїзд на Азербейджан, державу братнього по крови й по віроісповіданні народу. Ця подія охолодила взаємини між туркаами й азербейджанцями, які тепер закинули туркофільську орієнтацію і змагають до незалежности спільним фронтом з іншими поневоленими большевиками народами. Зокрема увійшли вони в дуже тісні взаємини з грузинами й північно-кавказькими верховинцями, заключуючи з ними на еміграції пакт кавказької конфедерації.

(гал.).

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

ВОЛИНСЬКІ БОЛЯЧКИ...

„ВОЛИНСЬКЕ СЛОВО" ФОРМУЛЮЄ СВОЇ АКТУАЛЬНІ ВИМОГИ ДО УРЯДУ.

„Волинське Слово" з 29. липня, у великій вступній статті п. н. „Нац-політика в Річпосполитій", бідкає, що в останньому часі відродились ті ендецькі течії, які полонили у передтравневій Польщі та переводили тоді тезу „панства народового". Автор звертає увагу на „журівкову орґію" та „мобілізацію найчорнішого шовінізму в Польщі" і сумлінно приходить до висновку, що не тільки уряд не здобувся на „генеральну розв'язку української справи", але що „теренові потреби на Волині й у Галичині", які лежать в обсязі компетенції місцевої влади та українського громадянства, не є полагоджені. Після скандального луцького процесу між луцьким „Стопництвом Народовим" та часописом „Волинь" волинські українські посли хотіли (читаємо) почути авторитетний голос центральної влади і тому пішли до віцеміністра внутрішніх справ п. Пацьорковського. Від нього довідались, що „політика нормального співжиття й співпраці польського й українського населення, що реалізується на Волині, залишається без змін." Однак, здається, та заява не викликала великого захоплення у п. О. К. (автора тієї статті), дарма, що п. Пацьорковський запевнив, що „цей напрямок політики дає користи так цілій державі, як і українському народові, що мешкає в її межах."

Цей брак захоплення редактора „Вол. Слова" видний по тому, що він меланхолійно покликується на свою „добру віру" до „доброї волі" влади, стверджуючи одночасно, що „теренове мінімум" українських вимог залишилося „у цілій незмінній суті". Це мінімум „В. Слово" формулює буквально так:

„1) У звязку з закінченням праці Мішаної Комісії для скликання Помістного Собору Православної Церкви, вважаємо за конечне якнайскоршу реалізацію цієї справи по думці грамоти Президента Річпосполитої з 1930. р. Одночасно підкреслюємо наше бажання, щоб усунено всі штучні перешкоди в процесі розмосковлення Православної Церкви, що відбувається органічним шляхом на Волині і що лежить в інтересі так православної церковної влади (наближення її до віруючих, до найширших народніх мас), як держави (психічна рівновага населення, як найкращий елемент оборонної здібности краю) і населення (усунення з його духового світогляду чужих ідей).

2) Стан української кооперації на Волині, з огляду на її розподіл поміж кількох Ревізійних Союзів, є остільки господарчо ускладнений, що найпильнішою справою являється його негайне впорядкування. Єдине розв'язання ми бачимо в створенні Волинського Ревізійного Союзу, як ідейного центру кооперативної праці.

3) Якнайскорше впорядковання шкільної справи взагалі, зокрема — підтримка українського приватного шкільництва й уможливлення його поширення.

4) Всебічне затруднення української працюючої інтеліґенції й безробітних українців, взагалі в усіх державних, самоуправних і приватних установах на Волині. Особливо нагальною є потреба обсадження українцями гмінних урядів з огляду на їхню безпосередню близькість до населення, що лежить передовсім в інтересах державної політики та збільшення обороннос-ти нашого кр-ву.

5) Матеріяльна допомога від державного скарбу українським громадським організаціям, що провадять культурно-освітню працю у місті і на селі.

Задоволення цих мінімальних вимог українського громадянства буде оправданням його віри в добрі інтенції влади, як рівнож виріжнянням обовязків, що сумлінно виконує наше населення, правами, які йому на підставі обовязуючої конституції в Річпосплитій прислуговують."

Як бачимо — „теренове мінімум" української Волині, в редакції, як його переведо

„Волинське Слово", орган ВУО. — надзвичайно смирне і скромне. Ані слова про трактування українства, як політичний чинник, ані слова про якінебудь політичні аспірації, ані слова про „співгосподарювання" у воєвідстві з величезною українською більшістю. Розмосковлення Православної Церкви, відірвання волинських кооперативів від варшавського польського Ревізійного Союзу (але й не прилучення їх назад до РСУК!), загальникове „впорядкування шкільної справи" (ані слова про реституцію українського державного нар. шкільництва, про с.-г. вищу школу і т. д.), затруднення інтеліґенції та допомога українським культурно-освітнім організаціям. Справді: найнімальніше мінімум, в якому не вмістилась навіть ясна вимога облекші волинського режиму! Але дозволимо собі висловити сумнів не тільки у те, чи те „мінімум" буде прийняте та задовольнене, але й у те, чи п. О. К. має надалі „добру віру у добру волю" те мінімум реалізувати...

Московська нагінка на українське Радіо та інші установи.

Українським слухачам київського Радія по цей бік кордону треба знати, що від початку липня московський уряд провадить проти нього скажену нагінку. Розпочала її „Правда" своїми київськими агентами. В числі її з 15. ц. м. подано кореспонденцію „Про ворожу роботу в Радіокомітеті України", в якій між іншим говориться: „Про цю роботу українського Радія „Правда" вже повідомляла 9. VII., про неї мусів би знати й Ц. К. КПбУ, коли його апарат слідив більше за становищем на ідейнім фронті. По першім повідомленні в „Правді" минуло шість днів, а досі не чутно, щоб ЦК. поробив якісь заходи та запровадив лад у Радіокомітеті. Мовчить і орган ЦК. „Комуніст", хоч він і мав повідомлення про ворожі виступи. Ще більш дивне враження робить мовчанка обласного часопису „Пролетарська Правда", якого редактором є Кусільман. Йогож жінка передавала по Радіо жалібний марш по виконанні присуду над троцькістськими шпигунами, бандитами. Недавно, коли радієва централя в Слобідці передавала повідомлення про притягнення до суду 8 шпіонів, по зазначенні їх назвиськ передачу перервано і розпочато знову, коли вже було назначувано склад судової колегії. Шкідницький характер цієї перерви не підлягає сумніву. Другий раз радієва стація імени Косіора передавала вістки про підписання позички на скріплення оборони СССР, і передачу перервано, коли повідомлялось про захоплені відгуки на розписання позички. Цілу роботу українського Радія поставлено так, що ворогам улекшується їх темні чини. Тов. Побєдоносцев промовляв на

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 26

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ВЕСНА

Пливуть дні, місяці, літа. Здавалось би, що багато зміняється: одні вмирають, інших розстрілюють, ще інших по скінченні речинця таборової вязниці вивозять кудись на вигнання до печорських тундр, наримського краю або сибірських тайг, а властиво нічого не зміняється. Залишається вічна неволя.

Кожної весни, коли ще море сковане ледом, прилітають її вістуни-меви і пронизливим криком наповнюють воздух. Кожної весни гарячіше бються серця, коли подуви гольфштрому почнуть кидати морські хвилі на ледяну покриву, що нас окружає, але даремні весняні надії. Новий рік плавби не приносить нічого ліпшого.

— Вже меви прилетіли!...

— Це тільки стежа... Відлетять знову, коли побачуть, що море ще сковане ледом

Так само відлетять надії.

Одначе надії відживають рік-річно. Жити без надії було б нестерпно. Кожний має надію, кожний вірить у кращу долю по свому. Одному сниться амнестія, інший мріє про новий кодекс, ще інший віщує швидкий упадок Совітів.

— Не видержуть!... На Україні голод... Мій сусід із причі, українець, дістав лист із дому... Починається знову людоїдство... Не вилержать, це останні зусилля...

— Одначе пятилетка..

— Що пятилетка?!... Найдалі за три місяці все скінчиться.

— Дай Боже, щоб воно скінчилося за три роки... І так було би добре...

— Алеж я вам кажу....

— Пане, не так голосно!...

— Ніхто не чує... Пане, адже здоровий розум каже, що довше тривати так не може... Пане, швидко відси поїдемо...

— Ох, пане,... не так голосно.

*

В „каптьорці" (складниця) вже панує рух. Очевидно, так як всюди, черга людей. Видають літні одяги. Відбирають ватовані штани й такі теж куртки та видають літні штани й полотняні блюзи. Правда, ще зимно, ще північний вітер крутить час від часу сніговією по острові, одначе прийшла вже календарна пора зміни одягів, і так мусить бути.

В „каптьорці" крики, сварки, жалі.

— Що даєш мені якісь стрипіхи!

— Алеж це страшенно брудне! Дай мені щось іншого.

— Алеж ці штани не мають ні одного гудзика!

— Ця блюза для мене за тісна. Дай мені іншу.

— Бери що дають, не вередуй і пашол вон!

На вязничній площі стрічаються якісь дві жінки. Лиця нашминковані, уста сильно накарміновані. Одна має на ногах викривлені вязничні чоботи, друга латані зимові „валєнки", яких не вспіла ще віддати до „каптьорки".

— Ах, який він, пані, маєте гарний „бушлатичок"! Як добре лежить! Яким чином так добре дібраний?

— Я переробила

— Ви самі, власноручно?

— Ні, маю кравчиню. Моя сусідка. Спить на сусідній причі.

— А..., мушу конче з нею познайомитися! Чи дорого бере?

— Ні, доволі дешево. Я обіцяла їй пів фунта цукру, коли дістану посилку від чоловіка.

— Ох, справді, не дорого. Дорога пані, познайомте мене з нею...

Дві вимальовані жінки в каторжнім одязі розмовляють зі собою, як дві „світові дами", які нараджуються, до якої кравчині віддати весняний костюм шити...

Переходить хтось у довгій шинелі.

— Що це за розмови! Чому в цій порі не на роботі? Хто звільнив?

Красуні спішать до праці: одна перебирати бульбу, друга до пральні.

РЕЛІГІЙНІ СПРАВИ.

До 1928. р. на соловецькім острові були два приміщення, в яких позволили раз на тиждень відправляти богослуження — в одній католицьким, в другій православним священникам. Той імпровізований католицький костелик це була невелика шопа в лісі, у віддалі кількометра від централі табору Кремлю і не могла помістити всіх, що хотіли брати участь у богослуженні. Старі соловецькі, поманастирські церкви перероблено на вязничні касарні. Замість обіцяних шкіл — соловецькі казамати,

вборах Ленінського Комітету про становище в Українськім Радіо, але рішучих заходів не зроблено. Його колишнього керманича шпигуна Книжного усунено та заступлено Куликом. Замість того, щоб зруйнувати вороже кубло, новий керманич прийняв на роботу чужих і ворожих людей. Кулика усунено також, але старий апарат залишився. Український уряд та наші партійні організації мало цікавляться Радіом. Преса мовчить. Кулик і редактор Кусільман не визнають себе винними і дають „Правду". Тов. Косіор і Любченко визнали, що ЦК КПбУ не зробив усіх висновків з вказівок тов. Сталіна, що на Україні все ще кволо винищують ворожі елементи..." Що для „услужних малоросів" Любченка і Косіора все ще мало мук, завданих Україні, річ зрозуміла, але Україні їх напевне вже забагато, і вона покаже це очевидно, при добрій нагоді і Москві і „услужним малоросам".

(Офінор).

З польської преси.

Ендецький націоналізм — азійським націоналізмом.

В „Бюлетині Польско-Українськім" з 1. ц. м. (ч. 27) находимо п. н. „Який має бути польський націоналізм" передову статтю В. Бончковського, який гостро осуджує ендеків за їх вузький націоналізм, що хоче, щоб Польща була малою державою, але зате суцільно національною. Автор пригадує політику двох великих державних мужів, співтворців сучасного націоналізму: Мусоліні як клясичний зразок розумної політики і Мустафи Кемаля-Паші, як зразок короткозорої політики. Хоч Мусоліні все пхало до ворожого відношення до католицизму і до Ватикану, й атмосфера, в якій виріс, і масонський світогляд людей, з якими плянував похід на Рим, і кровожадний націоналізм Маріннеттія і філософія Джентілія, всеж таки Мусоліні зміцнив позицію католицизму статутом незалежности Ватикану і нормалізацією італ.-ватиканських взаємин. Зовсім інакше було з Мустафою Кемалем. Він був кандидатом до духовного стану. Грав теж на почуваннях святої війни проти Греції, опісля проти Англії і бачив теж велитенські можливости впливу на мусулманський світ при допомозі каліфату і тимсамим змогу майже диктувати свої умовини найгрізнішому по Росії ворогові Туреччини — англійській імперії. І саме цей Кемаль-Паша нищить каліфат і виганяє вже позбавленого світської влади останнього мусулманського папу Абдуль-Меджіда зі Стамбулу викликуючи домашню війну та тінь Англії, що крилася за плечима повстання курдів, які не бачили в Туреччині батьківщини „тіни Бога на землі" каліфа. Кемаль Паша кинув на вулицю могутню політичну зброю, що могла вивести знову 12-мільйонову, убогу Туреччину до ряду політичних великодержав світа. Кільканацять років пізніше підняв її Мусоліні потрясаючи мечем „оборонця Іслямy" підчас тріюмфальної подорожі по північній Африці. Знаменитий боевий старшина Кемаль Паша не передбачував, що за кільканацять років зовсім зміниться положення і над завуженою самим Кемалем, зовсім національною Туреччиною, повисне тінь могутньої англійсько-італійської боротьби, що зводить Туреччину щонайбільше до ролі язичка при вазі.

Ось так Мусоліні є приміром імперіяльного націоналізму, бажає вязати інтереси італійського народу з іншими народами, з міжнародніми концепціями, з великими політичними метами у міжнародній боротьбі. Зате Кемаль Паша є приміром вузького ділання, що обмежується до тісних етнічних рям, з китайською тенденцією „плювти в очі всім чужим чортам".

Який шлях вибере собі польський націоналізм? — питає автор. Чи переможе в ним передвоенний декадентський націоналізм ендеків, чи візьме верх елемент націоналізму італійського типу? Чи буде здібний наш (читай: польський) націоналізм обєднати національний утилітаризм з міжнародніми концепціями і метами великої політики творення умовин для широкого віддиху польського народу? Чи наш націоналізм, на турецький зразок, не обмежить припадково своєї творчої і конструктивної діяльности до історично-етнографічних меж і так, як Кемаль Паша додав собі нових ворогів—народи мусулманської і півтурецької культури: арабів, курдів та інших членів отоманської імперії, додасть до гурту вічних ворогів Польщі — таких як Москва і Німеччина — народи з нескристалізованою експансивною ідеєю — український і білоруський, давних дійсних членів Ягайловської імперії? Чи польський націоналізм буде мріяти про здійснення польської імперії, чи вибере собі шлях азійського націоналізму Кемаля Паші з його знаменним противірменським ausroteen, з його „bellum contra omnes".

Великий Мусоліні „вибрав собі" ворогом велику Англію. Багато менший Кемаль Паша вибрав собі ворогами малих вірмен, греків, турецьких християн та арабів. І тому Кемаль Паша шукає нині згоди з Англією, Францією, Італією, тримається силоміць історичного ворога Туреччини — Москви. Чи вибере собі польський націоналізм ворогами Москву і Німеччину, чи теж ділаючи на турецький зразок шукатиме утопійної згоди з цими державами і на погибель крикне під адресою польських вірмен — українців, курдів — білорусинів і „джаврів" — православних?

Польща лежить на краю Заходу. Польща своїми окраїнами обіймає пів орієнту. Польща неначе Еспанія, є дуже західно-католицька й одночасно дивно зорієнталізована. Нічого дивного, що той інтегральний орієнтальний націоналізм японського або турецького типу має своїх численних прихильників у Польщі. Ці прихильники формулюють зміст польського націоналізму в дивно подібний спосіб до Кемаля Паші. Один з найпередовіших репрезентантів польського націоналізму говорив так до автора: Для мене справа спольонізування одного повіту на Лемківщині заслугує на те, щоб оплатити й навіть коштом втрати до Росії багатьох повітів на Волині".

Ендецький націоналізм є сильно і трагічно подібний до турецького націоналізму. Ось що пише „Варшавскі Дзенник Народови" з 19. м. м. на тему Палестини та польського інтересу: „Нам зовсім не залежить на тому, щоб жили здобули собі десь поза Польщею вічасну державу, нам залежить лише на тому, щоби з Польщі виемігрували. Виемігрували поза Европу? Вислідом такого думання є характеристичне, безуспішне підбурджування проти жидів без творення відповідних умовин для жидівської еміграції з Польщі. А тимчасом кожний ендек чув тільки разів у російських школах байку Крилова про дурну свиню, що хотіла їсти жолуді підкопуючи коріння дуба.

Польський імперіяльний націоналізм не може мати нічого в собі з консумпційної зажерливости еспанських і португальських Роекків, Гертихів і Ромерів з XVIII в., що витворюють нагально і з подивугідною сліпотою полудньово-американських Болівварів та інших „ватажків", гідних шибениці — на думку одних, національних героїв — на думку других. ...Польський націоналізм мусить бути позитивно і всесторонньо творчий, мусить будувати справедливий і трівкий лад між Балтійським і Чорним Морем. На сході: прометейський плян — визволювання гноблених народів у СССР і вязання їх таким чином з Заходом, отже і зі собою — з Польщею; на півночі: боротися за політичну самостійність надбалтійських держав, невтралізувати експансію Росії і Німеччини; на полудні: так чи інакше зінтерпретовану ідею імперії озередка; супроти заходу: творити у згаданий спосіб умовини до нового Грунвальду на випадок нападу Німеччини.

Гасло „Польща для поляків", при нереальности асиміляційної політики, політика матеріяльного „стану посідання", що редукує нас (читай: поляків) і наші можливости щораз більше до вузьких рам національного осамітнення, не буде зрівноважена навіть найбільшою запеклою мобілізацією національних польських сил.

Тут, в такому міркуванні — кінчить автор — лежить джерело цього відношення польських співробітників „Бюлетину Польско-Українського" до української проблеми, що його кретинізм польських „кемалістів" називає українофільством.

в яких життя вчило нас великої правди, що большевики спрофанували всі святощі. Навіть це слово, що накликує до братерства, що вяже сердешними відносинами людей одної думки, одної праці, одної долі — слово „товариш", яке викликує в кожного, незараженого комунізмом, неприємні дрижки відрази.

Так це гарне слово опоганили, зогидили, злегковажили в большевицьких устах.

У 1928. р. заборонили богослуження. Мало цього: всіх католицьких і православних священників посадили в 14-ій карній сотні. Мало цього: перевели в них докладну ревізію і повідбирали книжки до богослуження, святі картинки і хрести. Досі священників приділювали до лекшої праці: виконували вони обовязки сторожів, які кермували вязничною господаркою, і взагалі займали такі становища, де треба було чесних людей, яким без страху можна було довірити майно табору. Тепер, зібравши всіх у карній сотні, вислали їх на острів Анзер, де примістили їх у філії „Голгота". Назва зовсім годилася з їх долею. Анзерська „Голгота" була для них правдивою Голготою. Там приневолювали їх працювати понад сили, зменшуючи одночасно харчеву пайку. Знущалися над ними й дошкулювали їм найріжнороднішими способами.

Щойно в 1932. р. зліквідували „Голготу", розміщуючи священників по інших філіях.

(Далі буде).

На Маркіяновій Горі.

СВЯТО З НАГОДИ 100-ЛІТТЯ ПОЯВИ „РУСАЛКИ ДНІСТРОВОЇ".

Цьогорічне Свято на Білій Горі в Підлиссю набирало окремого значіння з уваги на століття появи „Русалки Дністрової". Комітет свята, чи пак Т-во ім. Маркіяна Шашкевича при співучасти інших золочівських установ устійнив програму, подбав за пропамятну таблицю, поробив усі заходи, щоб свято випало якнайвеличавіше.

Та згодом виявилось, що іноді найлекші пляни важко зреалізувати і перешкоди виринають зовсім неждійно там, де їх годі було сподіватися.

З усіх сторін краю вибиралися прогульки на Підлисся, вибиралися теж і зі Львова. Історія організацій львівських прогульок, зокрема одної з них заслуговує на увагу. Сокіл IV. і чит. Просвіти на Личакові зорганізували прогульку, і почали робити заходи, щоб дістати залізничу знижку. Організатори дістали спершу обіцянку 75 прц. знижки, згодом 50 прц., а ще пізніше (два дні перед святом) відмову якоїнебудь знижки, хоч зголосилось було 200 осіб і напливали дальше зголошення.

Насувається при тім цікаве порівнання; за кілька днів виїде зі Львова до Гдині популярний поїзд. Кошти переїзду в цю далеку дорогу, там і з поворотом разом з нічлігом подали на 22 зол. Чому 200 чи 300 (може навіть більше) зібралося на популярний поїзд) проданих білетів на такій розмірно малій трасі, за такі добрі гроші (в порівнанні з трасою Львів—Гдиня) були для львівської дирекції залізниць, яка заслонювалася розпорядком міністерства, поганим інтересом — годі збагнути.

Деяке світло на цю справу кидають факти, що в ріжних околицях поліційні органи стримували і завертали прогульки (між іншими зі Сокальщини й Радехівщини). В кількох місцях прогульковці, що їхали автобусами й на роверах, також мусіли вживати ріжних заходів, щоб переконати кого слід, що свято на Підлиссі відбувається за дозволом адміністраційної влади і всім вільно в ньому брати участь.

Само свято випало куди скромніше, ніж це організатори собі намітили, а саме відпали всі вправи соколів і відкриття пропамятної таблиці тому, що золочівське староство не дало своєї згоди ні на одно ні на друге.

У святі взяло участь приблизно 30.000 людей і якби не згадані причини, було б напевно 50.000. З деяких околиць (Камінеччина й Радехівщина) прийшли прогульки взірцево зорга-

вані. Лад підчас богослуження удержували соколи з повіту під проводом д-ра Мучія, лікаря з Олеська.

Саме свято почалося в год. 10. привитанням єпископа Никити Будки. Здовж, від окремо побудованих вітальних воріт з написом „Витай Владико" — аж до Маркіянового Хреста, установився довгий шпалір, зложений із Соколів Лугів і впорядників свята. Посередині цього шпалїру, при воротах уставилися орхестри зі Золочева й Олеська, хор питомців під управою В. Якубіяка та духовенство Олещини і Золочівщини з о. дек. Левицьким з Олеська у проводі.

На кілька хвилин перед год. 10. в супроводі процесій сіл Підлисся і Розважа в асисті духовників вийшов на гору єпископ Никита. В щирих і сердечних словах привитав Його о. дек. Левицький від олеського і золочівського духовенства і д-р Т. Ваньо від Комітету свята. Відтак похід вирушив у напрямі хреста-памятника. На переді походу їхали наколесники Сокальщини, за ними йшли процесії, 2 орхестри, хор питомців, а дальше духовенство з Владикою посередині. Замикали похід чети Соколів, Лугів і впорядників свята.

З черги при окремо побудованім у підніжя хреста вівтарі відбулася торжественна Служба Божа в асисті оо. дек. Левицького, Микитюка, Белкота, Давидовича, Фединишина, Стецюка, Зубаля й Оришкевича. Службу Божу відправив Кир Никита. Підчас неї співав хор питомців. Парох Сасова, о. Лиско виголосив до зібраних мас народу святочну проповідь, в якій пояснив привязним, у чому велич і значіння цьогорічного свята в Підлиссю.

Після Служби Божої коротку промову виголосив єпископ Никита. Безпосередньо після Богослуження відбулася панахида на могилі Невідомого Стрільця. Була це найзворушливіша частина свята.

Після одногодинної перерви почалася друга, дуже скромна по обкроєнню, програма свята. Почав її промовою голова комітету д-р Т. Ваньо. Промову закінчив він закликом, щоб усі присутні зложили обітницю завжди, так як незабутній Маркіян, служити найвищим ідеям української нації.

По промові д-ра Ваня хор зєднаних читалень „Просвіти" зі сіл Юськовичі, Теребежі, Закомаре, Волуйки, Хватів, Бортків, Вільшаниця, в числі коло 250 членів, під умілою диригентурою п. Сумика відспівав Матюка до слів Шашкевича: „Цвітка дрібная" і Ярославенка „Просвітянський Гимн".

Опісля орхестра золоч. „Сокола" під кермою п. Поважука відіграла Ніщинського „Вечернице" — і національним гимном у супроводі орхестри покінчилось свято. Слід замітити, що на святі було дуже мало інтеліґенції не тільки зі Львова, але навіть із близького Золочева. УПР репрезентував пос. Ст. Біляк.

При кінці ще одно: на будуче такі масові свята повинні рішуче затратити свій ярмарково-відпустовий характер. Урядову частину стягнути так, щоб присутні не томились і всі могли брати участь у Богослуженні, чи програмовій імпрезі. Щойно відтак могливб всі свобідно відпочивати, гуторити і т. д. Через те свято рішуче зискалоб на своїй урочистости. Окреме бажання це те, щоб ріжні „каліки" й прошаки, коли вони вже мусять бути на таких імпрезах — мали своє окреме місце і не вештались усюди й не профанували вигуками свята, тим більше, що цим разом на Підлиссі не було крикливих жидівських крамарів.

Р. С.

ДОПОМОГА СОВІТІВ ДЛЯ КИТАЮ.

ВИЇЗД ГЕН. БЛІХЕРА ДО НАНКІНУ.

До Льондону надійшли вістки, що марш. **Бліхер по нараді зі Сталіном, Ворошиловом і Димітровом, виїхав до Китаю, як дорадник китайського штабу проти японців.** В інтерв'ю з „Нает Вінер Журналь" б. начальний командант британської середземноморської фльоти адм. **Кер заявив, що у звязку з вибухом війни на Далекому Сході і тайним виїздом совітського маршала Бліхера до Китаю, істнують незбиті докази фінансування китайської армії Совітською Росією.** Адм. Кер **підкреслив, що час японсько-китайської війни залежить виключно від вкидання грошевої підмоги СССР на озброєння китайської армії.** Перед кількома роками 4/7 території Китаю було під впливами Москви. Тепер зменшились ці впливи до 3/7 тому, що японці спаралїжували частинно большевицьку акцію. **Тому Совіти змагають тепер спаралїкувати цю протикомуністичну акцію Японії на терені Китаю. Злучені Держави переконані, що війна між Японією і Китаєм неминуча.** Якби навіть китайці вигнали японців з північного Китаю — його побережжа стало би отвором для японської інвазії. Сильні відділи китайських військ машерують до північного Китаю.

СТРАШНА ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

ТІЄН-ТСІН, 2. 8. ПАТ. **Китайські війська довели до катастрофи мукденського експресу між Танґ-Ку і Тієн-Тсіном. Шістьох убитих, 60 ранених, багато чужинців.**

ГРІЗНИЙ КОНФЛІКТ МІЖ ЯПОНІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ.

ПАРИЖ, 2. 8. ПАТ. Японські війська розброїли на стації у Тієн-Тсіні трьох французів і трьох анамітів, з уваги на заборону переходити міжнародній міст. Кількох французьких вояків утікло з рук японців і забарикадувалося в одній зі саль двірця. Один сержант і вояк ранені. Японці не перепустили теж французьких самоходів з харчами, що їхали з концесії до французького арсеналу. Консулярний корпус і команданти закордонних відділів **звернулися до японської команди, щоб запевнила невтральність міжнародного мосту і міжнародньої дільниці.** Команда японських військ згодилася шанувати невтральність.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ

СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ

АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?

ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

РІЗНЯ ЯПОНЦІВ У ТУН-ЧАО.

ТОКІО, 2. 8. ПАТ. **Китайці вирізали коло 200 японців і вдерлись у Тун-Чао.** Лише кільком японцям, перебраним за китайців вдалося втечи з Тун-Чао і повідомити про цю різню штаб японської армії.

НОВИЙ КРЕДИТ 300 МІЛ. ЄН НА ВІЙНУ.

ТОКІО, 2. 8. ПАТ. Японський уряд звернеться до парляменту, щоби признав додатковс 300 міл. ен на видатки у звязку з війною у Північному Китаю. Крім того міністерство війни домагається дальшого кредиту 300 міл. ен для міністерства маринарки і закордонних справ. **Буджетовий дефіцит 1,400 міл. ен покриють з внутрішньої позички.** На токійській біржі знижкували всі папери, навіть акції военного промислу. Цю знижку пояснюють **втратою надії на швидке закінчення війни в Китаю. Обі найбільші японські партії Мінсеїто і Сеюкаї візвали уряд до енергійних виступів у північнім Китаю.**

НЕЗАЛЕЖНИЙ УРЯД У ПІВНІЧНОМУ КИТАЮ.

ТОКО, 2. 8. ПАТ. Японські війська перестануть вести военну акцію в півн. Китаю, щоби **створити новий зовсім автономічний уряд.**

Оборона церкви перед фальщивими приятелями.

Промова прем. Стоядиновича.

БІЛГОРОД, 2. 8. ПАТ. Прем. Стоядинович по нараді з регентом кн. Павлом виїхав на відпочинок над Адрійське Море. Перед виїздом був на відкриттю нової фабрики алюмінію в Льожовац і виголосив промову, в якій торкнувся конфлікту з православною церквою. Підкреслив, що мусів вести боротьбу з двома ворогами: помилкою і пристрастями. Великою помилкою є здогад, що конкордат пошкодить православній сербській церкві. Політичні пристрасти наших ворогів побільшили цю помилку переміняючи церкву на арену політичної боротьби. Я зробив усе — заявив премієр, щоб оборонити церкву перед її фальшивими приятелями. Додав, що буде змагати до того, щоб ніодно віроісповідання не стояло вище від інших і щоби ніодно не панувало над державою.

Л. ІНФЕЛЬД. 3

КЕМБРІДЖ.

Вечір поглиблює дивне враження, що його викликує Кембрідж, враження міста, що збережене незмінно продовж століть, законсервованого живого музею, театральної сценерії, якої штучність поглиблюють силюети одягнених у тоги (gowns) і квадратові шапки (squares) студентів. Тільки в тому приписаному одязі вільно студентові вийти вечорами на вулицю. Каледж зачиняють в десятій. По тій годині не вільно студентові покинути свого мешкання й не вільно йому вернутися до нього по дванадцятій. Студенти, що мешкають за каледжом (деякі каледжі дозволяють на це з причини недостачі місця) підчинені тому самому ригорові. Господиня тільки тоді має право наймити студентові кімнати, коли здобуде дотичний дозвіл, якщо зобовяжеться зачиняти перед 10-ою вікна і двері, якщо згодиться туторові кожне спізнення і якщо комісія, яка досліджує розміри мешкання, мягкість ліжка, функціонування дзвінички, признає її мешкання доволі комфортовим для майбутнього володаря Англії.

Просто несамовите враження викликує зміна, яка відбувається у вигляді Кембріджу продовж кількох днів. Шкільний університетський рік ділиться на 3 семестри (термс), із яких кожний триває два місяці, переділені великими феріями, святами Різдва й Великодня. В часі ферій студентам із принципу не вільно перебувати в Кембріджі, хіба, що добудуть на те окремий дозвіл. Вигляд міста основно зміняється. З веселого, бурхливого й кипячого життям міста продовж кількох днів Кембрідж перетворюється в нудну й провінційну діру. Університет тут не є, як в інших містах, додатком, але суттєвим і основним змістом цілого міста. Ще пливе притаєною течією наукове життя, візджаються, особливо в періоді великих ферій, учені з усього світу, але цезаре верхній чар того міста, що звязаний із його студентським життям. Повне логідного гумору студентське життя обявляється тут буйніше й виразніше, як в якомунебудь іншому університетському місті. Треба ще згадати замітну функцію бульдогів і прокторів, про яких кружляють безчисленні дотепи, з яких наведу хоч один.

Установа прокторів така стара, як старий університет. Проктором вибирають щороку одного із професорів. Одним із його завдань є контрола поведінки студентів на вулиці. Він має право приступити до кожного, кого підозріває, що є студентом і не носить своєї тоги, до кожного пяного студента (і те бувае), або курячого на вулиці папіроса (чого не вільно), або вкінці до студента, що ходить із жінкою, якої репутація не видається йому першорядна. (Вільно показуватися на вулиці тільки тоді з жінкою, коли представили її батькам). Проктора проводять у пристойній відділі два бульдоги. Так називаються два слуги, одягнені в циліндри, витворновані швидкобігуни. Найшовши щось не в порядку, проктор — за посередництвом бульдога — запрошує студента, записує його прізвище, каледж, не домагаючися ніякої легітимації. Неможливо врешті подумати, щоб студент подав не своє прізвище. За менші проступки грошеві кари (напр. за неношення тоги к. 10 зол.). Усю ту, середньовіччам датовану установу, трактують студенти з великим гумором. Часто на вид бульдогів студент утікає і Кембрідж є ареною перегонів, що кінчаться здебільша, з огляду на кваліфікації бульдогів, піймянням студента. Злодєний платить подвійно. Але нічого йому не буде, коли встиге втекти. Не вистарчить, що проктор чергової днини пізнає його на вулиці. Провину мусить ствердити проктор на місці, у хвилині провини. Кожний каледж є азилем. Студент, якому в утечі вдалося дістатися до якогонебудь каледжу, стає незайманий, бо не вільно бульдогам переступити мурів каледжу. Трапилася раз така історія. Утікаючи перед бульдогом, задиханий студент добіг до паркану каледжу й сів на паркані з звішеними на незайманий грунт того каледжу ногами. Розлючений бульдог сів на тім паркані зі звішеними на вулицю ногами, постановивши ждати, поки студент не покине каледжу, до котрого сховався, й не піде до свого. (Студент мусить зявитися в своєму мешканні перед 12-ою). Так чекав бульдог чотири биті години. Пять хвилин перед 12-ою студент покидає парван, ідучи в глиб каледжу. Це був його власний каледж.

(Далі буде.)

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Північно-східна переправа.

Про „північно-східну переправу" себто про комунікацію морем з Атлянтійського до Тихого Океану здовж північних берегів Европи й Азії тули ми ще в школі. Памятаємо ще прізвище Норденскельда, що переплив туди на кораблі „Вега" в 1878/79 р. Одночасно ми вчилися, що „північно-східня переправа" ніколи не буде мати практичного значіння з приводу безмежних арктичних ледів, що унеможливлюють правильну комунікацію кораблями. Дійсно щойно Амундсен відважився в 1919/20 р. ще раз переплисти цю небезпечну дорогу.

Одначе сьогодні справа представляється інакше. А саме що року переправляється туди кільканацять торговельних кораблів, що транспортують товари з Архангельська і Мурманська до Владивостоку. Є надія, що ця комунікація поширіться на інші европейські та азійські пристані, передовсім на японські та китайські.

Якжеж це сталося, що „північно-східня переправа" набрала негайно практичного значіння? В 1932 р. ледолам „Сібіряков" переплив цю дорогу перший раз, ніде не перезимовуючи (Норденскельд і Амундсен мусіли перезимувати). 1934. р. німецький ледолам „Лідтке" перевіз перший раз товари з Владивостока до Мурманська. 1935 р. „відважились" на північно-східню переправу аж 4 кораблі (два з заходу на схід, а два зі сходу на захід). 1936 р. переплило цей північний ледовий шлях уже 14 кораблів, себто комунікація з кожним роком розвивається.

Цікаве, що дослідники ствердили, що ледові умовини на північнім Ледовім Морю з року на рік поправляються. Обчислили навіть, що маси леду зменшилися продовж 50 років на 13%. До розвитку комунікації причинились і ледоломи, які „проломлюють" морський шлях від липня до жовтня. Численні метеорольогічні стації дбають про щоденні метеорольогічні інформації для кораблів. Крім цього стаціоновані в кількох місцях летуни щоденно перелітають великі простори і радієвим шляхом комунікують плывучим кораблям, де нема леду і де комунікація для кораблів лекша. Окрема експедиція досліджує тепер, чи не вигідніше було б плисти кораблям ще дальше на північ і опливати Новую Землю та таким робом оминати „ледову пивницю", як називають моряки Карський пролив і Карське море.

Вздовж північного сибірського берега повстають нові пристані, летовища, а також короткі залізниці в напрямі запілля. У двох сибірських пристанях кораблі набирають вугілля, наладовують і виладовують товари. З недавних рибацьких осель повстали сьогодні міста з фабриками, тартаками, тощо.

о. л.

Війна з муравлями в Ріо-Пара.

Один із подорожників по Полудневій Америці оповідає неімовірні історії про жахливі пригоди, що їх довелось йому пережити. Цей подорожник на прізвище Вільгельм Лексіс оповідає таке:

Нема нічого жахливішого як муравлі в поході. Ніколи не міг я збагнути, що жене тих звірят у далекі мандрівки. Чи голод, чи просто якась невияснена потреба мандрувати жене муравлів вперед. Годі сказати, що їх жене сотні кільометрів і приневолює нищити все, що вони зустрінуть на своєму шляху. В 1933. р. одна така похідна армія муравлів перейшла 567 км. Якщо люди не булиб її знищили вогнем, то імовірно муравлі булиб перейшли ще 500 км. Одначе найжахливішу пригоду мав я в 1934. р. в січні над горішньою Ріо Пара. Кілька днів перед тим оповідав мені один старий індіянин переказ свого племени. Переказ віщував, що одного дня прийдуть із пралісу величезні маси муравлів і знищать людей та пожеруть. Тоді ми сміялись із того оповідання.

Гавчо втікає.

День перед тим зустріли ми якогось гавча (індійця-конюха), який їхав на майже виснаженому коні. Він затримався хвилинку при нас, зїв дещо і хотів далі їхати. Ми радили йому переждати з нами ніч, та він не хотів про те навіть чути.

— Я важко мусів боротися, заки добився до вас — відповів він таємничо — а мій кінь не міг би вже цього витримати. Чи ви знаєте, що я мусів 4 години скажено гальопувати, щоб не бути зїдженим?

— Але ж тут нема ніяких диких звірів — відповіли ми счудовані.

Гавчо засміявся.

— Ніяких диких звірів... — глумився він — це правда. Та чи є щось більше лиховісного, як муравлі?-...

Ми вважали його божевільним, бо серед гавчів доволі часто можна стрінути чудаків і не затримували його, коли він по годині всів на свого стомленого коня і відїхав.

Відтак полягали ми спати. Від лісу відділював нас широкий на яких 2—3 м. потік. Від прерії відділювало нас багно, в якому, на жаль, було багато комарів. Всеж таки ми вибрали те місце, щоб зощадити собі труду вартування і забезпечитися перед підступним нападом індіян.

У 3-ій годині ранку.

І тут на тому місці звели ми жахливий бій із армією муравлів, бій, що почався в год. 3-ій і тривав 18 годин. Бій немилосерний, жахливий, на життя і смерть... В год. 3-ій над ранком збудив нас пронизливий крик наших індіян. Ми скочили негайно на рівні ноги і засвітили наші карбітові ліхтарки. Спершу не могли ми нічого побачити.

— Що сталося? — питали ми наших індійців, а вони показали нам дрожачими руками поза потік.

Спершу ми не бачили нічого, тільки відчули, що щось скоїлося. Згодом усе стало нам ясне. Ця темна ворушка маса, що тягнулася у нескінченість, це щось, що котилося в нашу сторону — були муравлі, велитенська армія, що ладилась до наступу. В цій хвилині ми всі розбудились. Коні стали мов навіжені, ледви можна було їх вдержати. Три собаки скавуліли і вили, індійці молились і кляли на переміну. Спершу підійшли ми з сімома ліхтарками до берега. Муравлі стояли цілими масами, одна верства на другій, так, як це вони завжди роблять, коли ладяться до нападу. Тоді команду перебрав д-р Вайнінгер і тримав її аж до самого кінця. Спершу ворог намагався масами сфорсувати потік, щоб по трупах своїх товаришів, немов по мості перейти на другий беріг. Одначе бистрий струм води поносив цілі маси з водою. Двічі намагалися вони сфорсувати потік і за кожним разом без успіху. Ворог підсунувся до самого берега потоку і пристанув. Тоді зійшло сонце і при соняшному світлі побачили ми, що ввесь простір, куди оком засягнути, покритий муравлями. Проти тієї велитенської армії стануло нас 18 мужчин, два вантажні авта і 10-коней. Правда, ми могли втекти, але у віддалі 7-ох кільометрів на схід лежали 4 наші доми і в них наших 7 жінок і 4 дітей. Якщо ми втеклиб, тоді все було стрячене, пропалаб праця пятьох довгих літ, що ми їх провели на досвідній стації.

Бій починається.

Це було просто жахливе враження бачити при денному світлі ці непроглядні маси муравлів, але ми перемогли наш страх і станули готові до бою. В 4 годині ранку Вайнінгер вислав трьох наших індіян до наших домів і до сусідніх фармерів із проханням негайної допомоги. В 6-ій годині почався перший наступ. Сотні тисяч муравлів посчіплювалося в темні кулі і почали поволі котитися до води. Спершу ми не знали, що ті кулі означають, поки перші кулі не доплили до нашого берега. Щойно тоді, коли з них вилився струм муравлів, ми зрозуміли хитру тактику тих звірят. А тут уже плило більше, як 30 таких куль до нашого берега. Ми почали стручувати їх довгими дручками у воду і таким чином припинили наступ тих живих „танків". Але ворог постійно прибував і ми не могли мати надії на довгий та успішний опір.

— Позір! — крикнув д-р Вайнінгер — ми йдемо до протинаступу. Всю бензину до мене!

Десятьох мужчин схопило тепер за збірник бензини, вилили воду аж на противний беріг потоку і швидко відступили. В тій самій хвилині на протилежний беріг полетіла горіюча шмата і цілий беріг станув у вогні. Жахливий вид, одначе муравлі затоималися.

Аж до 9-ої години панував відтак повний спокій. Та хай мені ніхто не говорить, що звірята не думають. Коли муравлі запримітили, що чоловим наступом нічого не вдіють, розділились на два крила. За спопеділими і воюючими муравлями стояли ще безмірні маси цих звірят і можна було бачити, як вони розділюються на право й на ліво.

Живі рури.

Вайнінгер залишився на середині, я пішов із трьома людьми на ліво, ботанік д-р Квікерец із чотирома людьми на право. Кожний із нас мав 7 баньок бензини і по дві баньки оливи. Спершу намагалися муравлі знову сфорсувати потік плаваючими кулями зі своїх тіл — одначе ми знову поскидали їх дручками до води. А тоді скоїлося щось нового, щось, що зморозило нам кров у жилах. Щось невимовно жорстокого. Тисячі муравлів створило довгу руру зі своїх тіл. Із отвору тієї рури завбільшки двох центиметрів спинулись несподівано цілою течію муравлі. Ці рури перекинені через потік стали правдивим тунелем для муравлів. Усе відбувалось із просто неймовірною швидкістю, так, що заки ми зясували собі цілу силу небезпеки, муравлі покрили роем наш беріг. Я крикнув на своїх людей, щоб рятували бензину. Відтак почали ми знову дручками скидати муравлині мости до ріки. На хвилину стримали ми наступ муравлів, одначе хитрі комахи зорієнтувалися в ситуації, що наші сили обмежені та що ми не можемо бути одночасно у всіх місцях і розділились на дві сторони та почали нас заходити. Щоб очистити беріг ми мусіли знову випорожнити кілька баньок бензини і підпалити. Безпосередню небезпеку ми відсунули, одначе зрозуміли, що на цім становищі довго не вдержимося. Муравлі заходили нас крилами. До бою кинули вони бодай двомільйонову армію. А нас було кільканацять. Ситуація ставала загрозлива і на інших відтинках. Вайнінгер почав кликати підмоги.

Коло 11-ої почався головний наступ. Фланковий наступ муравлів зіпхав нас на вузький клаптик землі, так, що ми були з трьох сторін окружені. Найвища пора, щоб надійшла поміч. А муравлі нищили все, що їм стануло на дорозі. Спершу пішли наші коні, відтак наші собаки, вкінці прийшла черга на нас. Із несамовитим жахом і зі смертельною швидкістю почали ми прокопувати з обох загрожених сторін рови, які негайно наповнилися водою. Але тоді ми були вже з трьох сторін відрізані від світа і тільки від кількох хвилин залежало, чи муравлі не замкнуть нам ще й цю останню дошку рятунку. Ми почали вже думати над тим, чи не спробувати тієї останньої дошки рятунку, коли раптом побачили у віддалі 30 вершників, що гнали до нас повним бігом. За ними їхали 4 вантажні вози у стрімголовнім темпі крізь степ.

Поміч наспіла дослівно в останній хвилині! Ми покинули тепер наші становища і подалися на схід. За нами негайно вирівнялася лінія муравлиної армії. Це стало їх погубою. Відділ мужчин, що наспів нам із помічю вилив більше, як 100 баньок бензини й оливи та підпалив цю мішанину.

Одночасно інший відділ заїхав із боку та підпалив висушену степову траву. Та муравлі все ще таки намагалися продовжувати свій наступ крізь вогонь. Ще кілька годин мусіли ми боротися з відділами муравлиної армії, що перебилася крізь вогонь. Щойно перед вечором заломилася наступова сила муравлів — остатки відступили знову до ліса.

Це був найбільший бій над Ріо Пара, бій, що про нього ще довго говорили.

Злочинне псування збіжжа комбайнами.

Боротьба селянства проти ужиткування комбайнів при жнивах розвивається далі. „Ізвестія" з 17. м. м. пишуть з цього приводу: „Роля партійного проводу. Машинно-Тракторних Станцій має помагати колгоспникам зорганізувати обслугу комбайнів транспортом, витворити всі потрібні умови для доброї роботи та відпочинку комбайнерів, навести лад у роботі комбайнів. Але цих умов роботи майже ніде не додержують. Тисячі першорядних машин в гарячий час жнив або стоять без роботи, або працюють неповною силою, косять малою скорістю. В багатьох місцевостях це веде до цілком нетого ударемнення механізації жнив. В Азовсько-Чорноморському краю плян механізації виконано на 14%. Совхози переводять жнива з злочинною повільністю, досі забрали лише 6% цілого збіжжя. На Дніпропетровщині скошено комбайнами до 10 м. м. лише 24%, а мусіло бути 92%. В Одесько-Кіровському краю — лише 19%, замість 76%. Брак транспортових засобів у МТС такий, що в Азовсько-Чорноморському краю, в Одесько-Кіровському краю, в Кримській АССР, на Одещині та Дніпропетровщині в копицях на полі полишилось до 50 мільонів пудів зерна. Комбайни, гонячись за великими кількостями скошеного збіжжя, забули про якість роботи. В Моздоцькім районі, Ордж. краю, в колхозі „Заря Соціялізму" втрати збіжжя сягають до 4 сотнарів на гектар, в колхозі „Красний горец", 6 сотн. на гек. в артелі „Українець" втрати сягають до 20% цілого врожаю. Великі втрати мають також колхози в Азов.-Чорном. краю, на Дніпропетровщині та Одещині. Віддано до суду директора Оренбургського совхозу та деяких інших за саботаж кошення комбайнами. Антимеханізаторські тенденції треба нищити найбільш рішучими засобами..." Не вважаючи на те, що механізовані жнива провадять до величезних втрат збіжжя, за які селянство відповідає тою залишеною частиною збіжжя, яку полишає йому хижацтво московського уряду, — втрати збіжжя наслідком осипання перестигалою пшениці та поганої роботи комбайнів у минулому році були такі великі, що по деяких районах косили в цім році тисячі гектарів самосійного збіжжя. Як воно виглядало, питання інше. Але безголовя окупаційних урядів викликує все більше обурення чужонаціональних земель СССР. (Офінор).

З жидівської преси.

Про українську політику в Польщі.

Відомий варшавський публіцист Бернард Зингер („Регніс") помістив у „Гайнті" з 30-го липня статтю п. н. „Українці на роздоріжжі". Передаємо її з журналістичного обовязку.

В дискусії над шлеськими законами не брали зовсім участи українці, що мають свої власні клопоти. На вівторковому засіданні сойму нагадували частинно бувших послів Жидівського Кола. Крутилися нервово, проходилися від буфету до клюбу, їхній голова Мудрий шукав премєра. Посол Білик нервово повторяв інтерпеляцію.

В цьому дні до стола в буфеті, де сидять українці, прилучилася відома делєгація зі славним прал. Куницьким. Українські посли сидять далеко від входу, близько дверей, що провадять до соймового готелю. Побіч їхнього стола находиться малий столик для жидівської меншини.

Після засідання сойму частина українських послів і сенаторів пішла до себе до „клюбу".

Слово „клюб" фактично не істнує. Маршал сойму згідно зі становищем полк. Славека не признає ані національних ані партійних клюбів. Домівки світять пусткою...

Українські посли находять прибіжище у віцемаршала Мудрого. В одній кімнаті сидить машиністка, в кабінеті Мудрого відбуваються посольські збори. Автім українці відбувають свої наради частіш у Львові, як у Варшаві.

Перед двома роками засідання були рідкі. Владу перейняв у свої руки... посол Мудрий, що мав створити нову еру в українсько-польських відносинах. Перший раз посла Мудрого кинуто з редакції, його батьківщини, на терен польського парляменту з коридорами, вистеленими мягкими диванами. Старий провідник Левицький відійшов.

Пропагатор порозуміння Луцький перенісся до сенату й скермував свій зір виключно на господарські справи, вижидаючи відповідного моменту.

Посол Мудрий увійшов як гомо новус. Від розмови з премєром Коцялковським, з усіми міністрами, вдалося йому дістати авдієнцію в марш. Сьміглього-Ридза, а коли прийшов новий премєр, Мудрий думав, що тепер ситуація буде більш ясна й щира. Скінчиться флірт з призначеннями. Прийдуть малі, але конкретні вчинки.

Про жидівсько-українську співпрацю не було мови. Обопільні взаємини були зовсім поправні й товариські, але ніколи навіть у часі найгостріших атак антисемітських послів на засіданнях сойму не забирав голосу українець. Українські посли й сенатори, виключно з жидами як „наддатком до віна", не зважаючи зовсім на привабливі пропозиції ніколи не брали участи в ніякій авантурі.

Льогіка деяких українських діячів була зовсім проста. Здавалося їм, що в тому моменті дізнає напевно ослаблення антиукраїнська акція, бо не можна зривати з усім мешинним фронтом, що обіймає 31% населення (фактично 35%!)

Два роки проводив Мудрий в УПР і стояв на чолі УНДО, вижидаючи на діла. Зустрінувся з безоглядною критикою прихильників порозуміння нпр. з боку б. товаришів з „Діла" з Кедрином-Рудницьким на чолі. Боротьба прийняла гострий характер. Бувший нач. редактор „Діла" покинув остаточно газету, але вірив, що дальші переговори й висліди поправлять йому ситуацію.

Надійшов момент, коли Мудрий завагався, коли настала важка ситуація. Була це хвилина, коли мін. Понятовський виступив зі своїми проєктами законів у справі парцеляції, коли серед українців запанував острах, що піддадуть ревізії право власности землі, що її набули українці у польських поміщиків.

Опісля прийшли нові вісти, навіть радісна новина, що джентельмен і чоловік маршала воєв. Білик, стає воєводою у Львові, але розвинувся в Сх. Галичині сильний рух для оборони польського стану посідання... Ситуація Мудрого стала важка. Коли „бунт" закрався міцно в ряди „клюбу", почавши від старого селянського посла Тершаківця й коли пос. Жиборський вніс інтерпеляцію... повстала вже правдива революція. Бачили в Жиборському символ.

Українські посли рівночасно відчули, що на місці ситуація важка. Мериторичної частини інтерпеляції Жиборського щодо підгаєцького повіту не дементували, так як не перечили відомостям з Сокаля про індивідуальні акти терору. Ці факти пятнує УПР дуже гостро, але вони виказують, що екстремістичні елементи по довгій мовчанці набрали розгону.

Під натиском випадків 1 соймових послів Мудрий з товаришами пішов до премієра „раз на завжди" вияснити ситуацію. Три години тревала авдієнція.

А опісля? Опісля посли виїхали до Львова й бажали собі, щоб відносилися до них сердечно й добре у воєвідствах і повітах як на першому поверсі на Краківському Передмісті. В найближчих днях має прийти рішення у справі слів і вчинків на тему надії й дійсности та взагалі щодо тактики на майбутнє. Отже невиключені малі фамілійні й неосновні несподіванки, що малий жидівський столик зблизиться до великого українського стола, що може впасти слово оборони з боку українців у користь жидів. Не має це — річ ясна — нічого спільного з якимнебудь порозумінням.

Одне ясне, а саме, що Мудрий переживає тепер найважчі хвилини, що не тішать його гонори, які припали йому в уділі в перших днях його праці у Варшаві, коли він став за одним махом головою УПР і прийняв гарний презент з другого боку, у постаті віцемаршалківства".

•

Повторяємо: наведену статтю передаємо з чисто журналістичних інформаційних оглядів, з уваги на її актуальну тематику та популярність її автора. Зі свого боку зазначуємо, що коли автор. ред. п. Зингер, має славу людини дуже добре поінформованої про польські й „меншинові" справи, проте в даному випадку робить враження, що він чував, що десь дзвонять, але не бачив дзвону. Зокрема слід в імя правди стверднти, що досі ані „Діло", як часопис, ані його політичний редактор не виступали взагалі з критикою проводу УНДО й УПР. „Діло" обмежувалось досі тільки до зясовування фактичного стану „нормалізації" і до критики польської сторони та пригадувало свою стару незалежність. Покищо широкі кола громадянства мають змогу висловитись у рямцях анкети. Безсумнівно, „Діло" як незалежний орган української прилюдної думки, зясує своє становище до всіх актуальних питань української політики настільки ясно, щоб ніхто не мав ніяких сумнівів.

През. Рузвельт вірить у демократію.

Злучені Держави і Франція затіснюють приязнь.

Заходом уряду Злучених Держав збудовано у Монфалькон памятник у честь 180.000 полеглих американських вояків у Франції. Памятник це величава дорійська колюмна зі статуєю свободи. У відслонєнні памятника взяв участь президент Франції Лєбрен, прем. Шотан, мін. Дельбос, марш. Петен, американський амбасадор Буліт та амер. ген. Першінг, який звернувся до представників міжнародньої преси, щоб затіснювала порозуміння між народами. Марш. Петен закінчив свою промову побажанням, щоби французько-американська приязнь, припечатана кровю вояків обох країв поглиблювалася далі. Опісля присутні вислухали промови през. Рузвельта з радіо, який підкреслив свою віру в ідеал демократії. Перед 20 роками ми приступили до війни, щоби боронити цього ідеалу. Оба краї бажають жити в мирі з усіми народами. През. Рузвельт закінчив свою промову висловленням переконання, що давна приязнь обох народів не може ніколи ослабнути.

—o—

Нова книжка Андре Жіда про СССР.

Несамовиті атаки московської преси на відомого французького письменника за його книжку, яку він написав розчарований тим, що бачив в СССР, спонукали його написати нову книжку, що появилась кілька тижнів тому під загол. „Поправки до мого повороту з СССР". В ній він пише між іншим: „Совітського робітника приковано до фабрики, як селянина до колхозу чи совхозу. Коли він не належить до партії, товариші сидять на його карку. До партії дістатися нелегко, але її й не можна залишити, не втративши посади та не виставивши себе на переслідування. Довіря не можна мати ні до кого. Навіть невинні слова дитини можуть вас знищити. За кожним доглядають і кожний доглядає за іншими. На соціяльних щаблях найвище стоять найбільш рабські, скорумповані, підлі елементи. Все повно брехні. Пролетаріят не має навіть змоги вибрати своїх представників, які могліб боронити його інтересів. Народні вибори тайні, чи явні є комедією, все призначається згори. Коли все те, що ми бачимо в СССР весело, то це лише тому, що бути сумним чи бодай свій сум виявляти — дуже небезпечно. Місцем для скарг є не Росія, а Сибір. Боронити невинуватих заборонено. Лихо тому адвокатові, який захотів би боронити перед якимсь трибуналом навіть найбільш невинну людину, призначену на засуд..." Ця книжка Жіда мусить бути особливо прикрою для московського уряду в нинішній політичний момент у Франції.

НАСТУП ПОВСТАНЦІВ.

Авас повідомляє, що повстанці посуваються на відтинку Теруель дальше вперед, намагаючися дійти в найкоротшому часі до Безас. Противник ставить дуже слабий опір. Повстанці заняли місцевість Даворд, дуже важні під стратегічним оглядом позиції під Сієра Карбонера, крім цього Сальдон, Міна і Перонак.

ЧЕРВОНІ ВІДСТУПАЮТЬ.

Повстанчі відділи посуваються швидко вперед долиною Таху, одначе не навязали ще контакту з противником, який швидко відступає. У міжчасі валенсійський уряд дав наказ евакувати примусово населення всіх сіл і містечок в окрузі Теруель. На випадок непослуху мають стосувати жорстокі кари.

Імовірно це рішення спричинив не тільки плян зорганізувати в тих місцях осередків опору, але радше бажання недопустити до радісних маніфестацій мешканців при вході національних відділів.

Франція невдоволена політикою Москви.

Положення, що витворилося по виступі совітського делегата Майського в Лондоні в комітеті неінтервенції, оцінюють у Парижі з великим песимізмом. З деяким затривоженням говорять, що у справі неінтервенції знову витворилася засаднича криза. Виступ совітського делегата в лондонському комітеті, викликав велике негодування, що виявляється не тільки у правих колах, але також і на сторінках інформаційних органів. Головно роблять закиди Совітам, що займаючи таке становище спаралізували зусилля Англії зневтралізувати вплини Німеччини й Італії на ген. Франка. Цю совітську тактику називають дипльоматичною незручністю, тимбільше, що вона дає Німеччині й Італії притоку продовжувати непевну ситуацію. „Ле Тан" у вступній статті пише, що становище Совітів може сторпедувати англійську ініціятиву. З другого боку відповіди Німеччини, Італії й Португалії, відновлюють труднощі, що були перед 15 днями. Орган приходить до висновку, що лондонські розмови в новій небезпеці і це грозить неуспіхом політики неінтервенції. Хоч система неінтервенції була слаба — кінчить „Ле Тан" — .. винна далі існувати, як тільки хочеться задержати загальний мир.

Перед візитою мін. Ідена в Римі?

Англійський премієр Чемберлен передав італійському амбасадорові в Лондоні Грандієві листа від Мусоліні. В цьому листі, написаному в дуже приязному тоні, Чемберлен пропонує Мусолініеві, щоб Італія затіснила співпрацю Риму з Лондоном в інтересі европейського миру. В звязку з цим листом появилися чутки, що осінню ц. р. приїде до Риму з візитою англійський міністр закордонних справ Ідея

—o—

Пісня єднає з батьківщиною.

Великий фестіваль у Бресляві.

У Бресляві відбувся 1. ц. м. XII-ий зїзд союзу німецьких співаків при участи кількадесяти тисяч осіб. Канц. Гітлер у своїй промові до учасників підкреслив, що німецька мова і німецька пісня єднає 95 міліонів німців, розкинених по цілому світі. Пісня „Дойчлянд ібер аллєс" висловлює почування населення сильної держави і сильного народу. Канцлер звернувся зі сердечними словами до німців з закордону, які співають німецькі пісні в місці свого замешкання, підтримують звязок з німецькою батьківщиною. З прогульки до Німеччини повинні виїхати переконані, що німці стоять міцно і ніколи не згинуть. При кінці свята коло 30.000 закордонних німців з полудневої Африки, Америки, Австрії, Мадярщини, Чехословаччини, Польщі і прибалтійських держав та інших держав передефілювало перед канц. Гітлєром і мін. Гебельсом.

НОВИНКИ.

— **Гінеколог-оператор др Кость Воєвідка** виїхав на серпень — до 1-го вересня. 1—3

— **Д-р Т. Бурачинський, Львів, вул. Л. Сапіги ч. 43,** виїхав на 4-ти тижневу відпустку.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **У справі відступного за мешкання.** З оглядку на недалекий речинець, коли вигасає закон про охорону льокаторів у відношенні до мешкань, опущених дотеперішніми льокаторами, в останньому часі звязначився більший рух при заміні мешкань. Загально шукають за малими, 2-і 3-кімнатними мешканнями, що обтяжені меншим комірним. Відступне за таке мешкання доходить до 2.000 зол. і мешканеві посередники мають знову своє живо. Тому важна буде пригадка рішення найвищого суду у справі т. зв. відступного. Умова була сформулована так, що відступне означено як зворот коштів останнього ремонту мешкання. Коли опісля льокатор зажадав звороту заплаченої суми, виходячи із заложення, що умова щодо відступного неважна, а власник дому боронився, що не було ніякого відступного тільки зворот коштів ремонту мешкання, найвищий суд рішив: Видатки на ремонт не належать до коштів, які льокатор міг би відобрати, покидаючи мешкання. Такий зворот коштів слід уважати за відступне, недозволене законом про охорону льокаторів. На основі цього рішення не є важна умова, на основі якої новий льокатор заплатив попередньому якусь грошеву суму як зворот коштів ремонту мешкання.

— **Помідори подешевіли.** З причини сильної спеки в Заліщиках помідори, що зародили незвичайно, впали в ціні до 5 сотиків за кільо. Щодень відходить із Заліщик по кільканацять вагонів помідорів на Захід.

— **Запоріжський підземний коридор.** В місті Первомайську, як тепер большевики з московська називають злучені міста Голту, Богопілля та Ольвіополь, відкрито величезні підземні коридори, які провадять до руїн старої запоріжської твердині. Ці коридори відкрито припадково при перебудові пивниці на вулиці Великій в Ольвіополі і на їх початку знайдено дату 1612. р. та літери: РСС., значіння яких ще не зясовано. Про істнування коридорів, яких ще не розслідили, відомо зі стародавних переказів і можливо, що в них знайдуться цікаві предмети старовини. Місцевість, де відкрито коридори, була в старі часи стиком кордонів Туреччини, Польщі та Запоріжської Січі. І запорожці користали з тих підземних сполук, щоб довідуватися про наміри своїх сусідів. (Офінор.)

— **Відновлення назви Хрещатик.** „Офінор" одержав вістку з Києва, що міська рада ухвалила привернути головній вулиці столиці стародавню назву Хрещатик, яка в початку московської інвазії була перемінена на вул. Воровського, на честь московського большевика, що його вбили в Лозані. Замість того вулицею Воровського буде зватися дотеперішня вулиця Нероновича. Цієї останньої назви цілком не буде. Як відомо, Евген Неронович, визначний громадський діяч і член Центральної Ради, був одним з перших, що перейшли до большевиків і був розстріляний українським військом в часі першого відвороту большевиків.

— **Трагічна їзда роверо́м.** На вул. Кадетській у Львові 21-літній робітник Тадей Нізьо їхав в неділю рано з гори хідником і наїхав на 25-літню служницю Каролину Гимен, родом з Магерова. Нізьо впав стрімголов два метри наперед і розбивши собі череп на камені, згинув на місці. Одночасно впала на хідник служниця і теж розбила собі голову. В тяжкому стані її перевезли до шпиталю, де вона померла.

— **Краєва хроніка.** Із судової вязниці в Бібрці втік Михайло Корсак родом з Романова, засуджений на 5-літню вязницю. — У фільварках будинках Яна Гасса в Застінці пов. Тернопіль вибухла пожежа, яка знищила стайню разом зі зложеними там запасами льону й конопель. Шкоди є на 25.000 зол. — В Запитові під Львовом Михайло Моць і Прокіп Вовк застрілили на фестині Івана Головку і Василя Патрину.

— **Вбили чоловіка підчас облави.** В Глинську пов. Жовква поліція уладила в ночі облаву на Остапа Базилевича із Жовкви, за яким шукала від довшого часу. Базилевич, окружений поліцаями, ставив довший час опір. Колиж він видерся з рук і почав утікати, впав стріл і положив його трупом. У звязку зі смертю Базилевича пригадують, що тому кілька літ Базилевич, який сидів у вязниці, вдаштував бунт, який здавлено при помочі пожежної сикавки.

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

— **Грім спалив нафтовий закіп.** В часі бурі, що перейшла над коросненським повітом, ударив грім у нафтовий закіп фірми „Альма" на терені громади Вітрно. Закіп з уладженням згорів до тла на шкоду 30.000 зол. Також в інших громадах били громи.

— **Напад на ратушеву сторожу.** На ратушевій вежі в Тарнові доконано в ночі жахливого злочину. Коли сторож Р. Томашевський скінчив свою службу, до вартівні напало кількох озброєних людей і побили його та покололи на цілому тілі. Коли до вартової кімнати ввійшов другий сторож П. Гвоздзь, щоби змінити попереднього, напасники кинулися також на нього і так його змасакрували, що він зімлів. Тоді бандити зрабували своїм жертвам 120 зол. і втікли. Обох сторожів у безнадійному стані перевезли до шпиталю. Грабунку доконано в дні, коли сторожі дістали свою пенсію.

— **Ограбили двір.** На двір Лявбів у Пятковій пов. Добромиль напали озброєні бандити і стероризувавши домівників, забрали все, що представляло більшу вартість. Грабунок серед криків і стрілів тревав дві години. Опісля напали на дім державця і зрабували йому 60 зол.

— **Вимордували цілу жидівську родину.** На дім 70-літнього купця Мендля Гіціґа в Лукавці на Буковині напали в ночі бандити, які ввійшли до мешкання і з наставленими крісами та револьверами зажадали видачі грошей. Сини Мендля почали боркатися з напасниками. Тоді один із них вистрілом положив трупом 25-літнього сина Йойну Гіціґа. Двох других також тяжко ранили. Врешті згинув ще один син, ранений в живіт. Бандити віднайшли сховок грошей і забрали 300 долярів 175.000 леїв. Рано сусіди побачили, що з хати Гіціґа ніхто не виходить. Розбили двері і побачили цілу родину в калюжах крови. Справою занялася жандармерія.

— **Трагічний упадок із скали.** Як повідомляють із Кімполюнгу, недалеко вершка Петроле Домней, один молодий робітник, що працював у монастирі при направі даху, впав у пропасть. Тричі вдалось йому видрапатися на вершок стрімкої скали, але за четвертим разом похитнувся і впав у безодню, в якій знайшов смерть.

— **Нафтова ріка в огні.** У Моречеме (Румунія) веде крізь місто канал з ропою. Хтось із необережности кинув сірник і ропа запалилася, причому згоріло кілька домів і магазинів. Шкода доходить до 9 міліонів леїв.

— **Ріжні вістки.** Літак, що вилетів до окружного лету над Осло, впав наслідком експльозії в море і разом з кількома людьми затонув. — В Аргентині лютиться сильна зима. Снігові заметі утруднюють залізничий рух.

‡ Посмертні згадки.

АНТІН КЛИМ, ем. шкільний інспектор член і основник багатьох українських установ у Чернівцях, один із найчільніших українських громадян на Буковині, помер 30. липня ц. р. у 70-ому році життя. В. Й. П.!

—o—

Листування Редакції.

Проф. І. Боберський, Югославія: Рукопи дістали, дуже дякуємо, будемо друкувати по змозі без скорочення. Гроші прийшли. Передплата до кінця 1937 р. вирівнана.

Олеся М.: У редакційному вступі до нашої анкети на тему „нормалізації" ми означили, що можуть взяти в ній участь всі громадяни, не тільки ті нечисленні, до яких ми звертаємось безпосередньо. Однак обставини умовили: не можемо друкувати анонімних голосів навіть тоді, коли самій Редакції автор відомий. Кожний голос мусить бути підписаний. Хто має відвагу брати участь в українськім громадянськім житті та мати особисті аспірації — мусить мати відвагу також підписатись.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Краще поширювати ясні правила спорту,

НІЖ ВОЮВАТИ ЗА НЕЯСНУ ІДЕОЛЬОГІЮ!

Це статтю прислав нам добрий знавець фізичного виховання у західно-європейських краях. — **Редакція.**

Хто прочитав статтю на „Спортовій стор." „Діла" з 27. липня про самостійність українського фізичного виховання, а не знав усіх закулісових непорозумінь між нашими ріжними спортовими організаціями, той мусів собі сказати, що з нашим спортом — зле. Але недобре теж і те, що до спорту хотять у нас прикладати методи такі модні тепер у політиці ріжних народів, так мовити, „тотальні", „всеїкувальні".

Теза, що українське фізичне виховання мусить бути самостійне — гарна, але коли умовами нашого загально-національного розвитку такі, що її здійснити нема ніяких виглядів, то це тільки крилата фраза, дуже шкідлива у практиці. Відомо, що ми не маємо ані органів ані установ ані грошевих засобів, щоб ми самі могли виховувати всю нашу молодь. Не можемо її виховувати умово, отже не можемо і фізично, тимбільше, що фізичне виховання вимагає більших фондів. Добре є дивитись на інші народи, але зовсім фальшиво було б нам нині наслідувати державні народи, що хотять усі функції народу зосередити в одних руках, проводячи скрізь один напрям. Залишаючи на боці питання: чи такі спроби виховання громадянства дадуть добрі наслідки, для нас важне те, що ми цього зробити не можемо, бо скрізь ми залежні від чужих державних організмів.

Сотні і тисячі наших земляків працюють у чужинців, серед чужинців, поруч чужинців. Відомо, що багато таких земляків працює почеволі в чужих спортових організаціях. Це не гірша школа, як чужий університет та чужа армія. Нема іншого виходу і треба користати з чужого досвіду, яко могла. Як довго одиниця не затратила почуття своєї національної приналежности, чужа школа не зашкодить їй своєю ідеольогією.

Коли говоримо про ідеольогію у фізичному вихованні то можемо мати на думці тільки національну свідомість. Цю свідомість мусить одиниця здобути і плекати в собі незалежно від того, чи вона займається спортом. Як довго ми маємо якісь засоби впливати на свою молодь — дома та у громадянстві — щоб вона не пропадала для національности, так довго зовсім зайвим стає спір про ідеольогію у спортовому вихованні. Молодь, так само як старші верстви громадянства, мусить належати до ріжних ідеольогічних напрямків, тимто дуже важко уявити собі, що мають на думці ті, які кажуть, що „фізичне виховання мусить бути ідеольогічно одноцільне".

Приглядаймося найбільше спортовій нації у світі — англійцям. В англійців у спорті нема ніяких ідеольогічних проблем; у них ніхто не питається навіть, чи член спорт. дружини — ірляндець, шотландець або австралієць. Хто стає членом англійської дружини, той приносить їй честь своєю поведінкою — засадами чесности, джентельменством „фер плей" і це найважніше.

Чи можемо уявити собі, щоб управа якоїсь спортової організації пробувала виховувати водночас своїх членів у гетьманському, католицькім або соціялістичнім дусі? Коли так розуміють деякі організатори фізичного виховання свою ідеольогічну роботу, то вони створюють тільки хаос і віддаляються від самої ідеї спорту. Ми не виступаємо проти того, щоб ріжні ідеольогічні організації творили власні спортові дружини чи осередки фізичного виховання; навпаки — нехай їх буде якнайбільше, але ми рішуче проти того, щоб змішувати спорт, руханку, фізичні вправи з ідеями. У Греції на олімпійських ігрищах ріжні політичні партії або фільософічні школи не мали своїх представників; в Англії до одної і тої самої спортової дружини належать одиниці ріжних віроісповідань і переконань: у фізичному вихованні це для них „приватна справа".

Кидати нині гасло, що все наше фізичне виховання повинно бути „організаційно та ідеольогічно одноцільне", це кидати гучномовне бажання, щоб найти силоміць свого Муссоліні або Гітлера, які скажуть нам: як маємо виробляти в собі масову силу і в якому напрямку маємо її у відповідний момент звернути. Не уявляємо собі, щоб у наших теперішніх скрутних обставинах ми могли створити якийсь провід съвідомий із кількох осіб, що міг би взяти на свою голову фізичне виховання молоді. Якби навіть такий провід розпоряджав відповідними грішми (а ніякі жертви, складки, допомоги і поклики тут не поможуть!), то він не мав би відповідного авторитету вже від першої хвилини, як тільки почав би говорити про ідеольогію. У цьому пункті ми нині найслабші і маємо якнайменше кандидатів на провідників.

Спортовці цілого світу витворили загальні принципи спортового джентельменства і цих принципів може навчитися наша молодь скрізь. А те, щоб вона була „наша" то за це треба дбати вже іншими засобами, а не промовами і поуками при нагоді фізичних вправ. Перед нами може виринути важне питання: що зробити з одиницями, які опинилися в чужих спортових організаціях, щоб вони не зденціоналізувалися? Коли нема змоги притягти їх до ріжних організацій, тоді можна підтримувати з ними дружні взвязки і поза спортом дбати за їх духовий розвиток.

На жаль, саме у нашому спорті можемо помітити те саме сумне явище, що і в ріжних інших ділянках громадян. життя: ми починаємо нехтувати земляками, які з ріжних причин (найчастіше матеріяльних) працюють у чужинців і ми зриваючи взвязки з ними — самі причиняємося до того, що вони не мають нагоди вернутися до рідного кола, з якого вийшли і через те тратимо їх на користь чужинців. Чи так поводяться чужинці з українцями, які працюють серед них і для них? Чи можна в нас нині уявити собі, щоб ми приняли до своєї спортової організації чужинця, який хотів би стати змагуном під нашим прапором?

Самостійність українського фізичного виховання нині в нас — утопія. Не вільно нам давати таких рад молодим, яких вони не можуть виконати. Гарні неосяжні гасла можуть заподіяти не менше шкоди, як принести користи. Нехай наша молодь користає з фізичного виховання так само, як із духового: де може, як може і з найкращих зразків. А щоб вона була **наша**, то про це повинно подбати передовсім духове виховання: рідне, живе і друковане слово.

Чим був би Гаркавенко досі, якби був обмежився до праці в рідних спортових організаціях? Може був би їздив по селах і там показував свою силу! Сам факт, що він свідомий українець і як такий скрізь виступає — вже заступає нам усе його ідеольогічне виховання. Саме спорт дає нагоду більше, ніж якнебудь інша форма організації підтримувати дружні взаємини з чужинними клітинами. Нехай наші змагуни вчаться від чужинців того, що вважають у світі за найбільші прикмети спортовця і нехай підтримують якнайчастіші взвязки з земляками, що працюють у чужих організаціях.

До українських спортових організацій буде горнутися якнайбільше наша молодь тоді, коли вони будуть мати якнайкращі спортові та товариські прикмети. Саме ці прикмети заступлять усяку ідеольогію і факт, що люди ріжних поглядів і переконань будуть працювати спільно як українці та спортовці, матиме більшу вартість, ніж виклади про ріжні завдання громадянина, патріота члена держави, тощо. Фільософи були звичайно поганими спортовцями. Спортовці так само не є добрими фільософами. Нехай ті, що журяться фізичним вихованням нашого молодого покоління не наслідують теж політиків, які люблять моцні слова та крилаті фрази.

Прості засади чесности, щирих товариських взаємин і природної любови до своєї батьківщини вистачають. Спробуйте їх звязати разом без фрази.

Прості засади чесности, щирих товариських взаємин і природної любови до своєї батьківщини вистачають. Спробуйте їх звязати разом без фраз про одноцільність ідеольогії і про все те, що ми повинні, а чого не можемо. Може тоді прості, звичайні принципи спорту поширені серед великих здорових культурних народів причиняться до того, що заступлять ідеольогічний хаос, який у нас панує. А хаос цей повстає часто через те, що люди, які повинні створити добру спортову організацію зовсім непотрібно, бо без відповідної інтелектуальної підготови починають говорити про „прочищення ідеольогії".

-о. -ий.

Спортові висліди.

IV. ОКРУЖНІ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ В КОЛОМИЇ.

В днях 12. і 13. м. м. відбулися четверті окружні легкоатлетичні змагання коломийської округи. Уладив їх в припорученні У. С. С. коломийський „Сокіл", як господар змагань. У змаганнях взяли участь майже всі спортові товариства Покуття: сокільські гнізда Снятина, Косова, Тулукова та К. Л. К. із Вербіжа. Перший день змагань почався величавою ; філією коло сотні змагунів. Від У. С. Союза привітав молодих спортовців п. Марунин Володимир, а від коломийського Сокола уладжуючий голова п. радник Дідицький. При поганій погоді почалися конкуренції передбігами та метами. Попольудні змагання відбувалися серед безнастанного дощу і це теж мало відомий вплив на осяги. Зате понеділок 18. м. м. був днем загального підйому. Впали два краєві рекорди: Гонтюківа Зеновія (Сокіл — Коломия) осягнула в меті ратищем 23.78 м., а Кочій (Сокіл — Коломия), осягнув у трискоці 12.61 м. Тогож дня відзначковано 15-літній ювилей спортової діяльности п. Марунина. Перед радами змагунів подякував м-р Гнатюк заслуженому спортовому діячеві та заванґардовому змагунові за труди й працю над підвесенням нашого спортового життя. Опісля промовляв д-р Галківський, меценат коломийського спорту і удекорував ювілята золотою булавкою. Під грімкі оклики „слава" і „горазд" складали в загально відомому у спортових округах „Дзюнкові" побажання змагуни та сусіди. Закінчилися змагання емоційним бігом на 5 км. (при участи 15 змагунів). Вечором відбулася забава для місцевих і позамісцевих змагунів.

Організація змагань була прецизна. Провід змагань обняв п. Глібовицький Степан, головним суддею був п. Шерстило Богдан, одинокий гість зі Львова. Для розміщення і прохарчування змагунів були створені окремі комітети, що працювали справно під проводом п. Гошовського Омеляна. Зокрема мило вражала поява селянських і робітничо-ремісничих клюбів, що визначаються великим спортовим запалом і при правильній підготові зможуть видати бойове першунів. Окружні змагання своєю організацією та осягами полишили найкраще вражіння і виказали, що коломийська округа бішкуче реалізує гасло: „Спорт у маси".

О. Г.

ДВА ВИСТУПИ УКРАЇНИ НА ПРОВІНЦІЇ.

МОСТИСЬКА. **Україна (комбіновна) — Скала 2:0.** Україна виступила в сильно змаліфікованому складі. В нападі сильно давалася в знаки неприсутність Мисьошa. З першої дружини грало 6 гравців. Оба голи здобув для України Магоцький II.

ЖОВКВА. **Україна (комбін.) — Стріла 4:0 (2:0).** Другий склад України грав у Жовкві з тамошньою українською дружиною Стрілою. В Україні грало всього трьох гравців першої дружини, саме: Скреготе, Хомишинець і Богурат. Гра ввесь час з перевагою України, для якої ворота добули Хомишинець і Богурат.

Стріла — молода завзята дружина, що дає великі надії, має дуже добрий матеріял, одначе в дружині рапить ще неодисциплінованість. Грачі міняються місцями, коли хочуть і як хочуть.

МИСТЕЦТВА ДЕРЖ. ЛІГИ.

КАТОВИЦЬ. **АКС — Рух 0:0.** Одинокі змагання Держ. Ліги. На метчу було 30.000 людей.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

РЯШІВ. **Ресовія — Ревера 3:3 (1:3).** Малощо не програла Ресовія на її власнім грищі.

ЧЕНСТОХОВА. **Бригада — Подгужє 5:2 (1:2).** Бригада стане імовірно мистцем групи.

ТОРУНЬ. **Гриф — Польонія 1:0 (1:0).**

ЛОДЗЬ. **Уніон Турінг — ГЦП 2:1 (1:0).**

ГРОДНО. **ВКС — Рух (Берестя) 4:1 (3:0).**

ЯНОВА ДОЛИНА. **Стшелєц — Унія 0:0.**

ЗА ВХІД ДО ОКР. ЛІГИ.

ТЕРНОПІЛЬ. **Кресы — Юнак** (Дрогобич) 1:1 (1:1).

МАДЯРИ У ЛЬВОВІ.

Погонь — Кішпешт 2:2. Погонь осягнула вирівняний виспід з сильною мадярською дружиною.

Погонь — Кішпешт 3:1 (1:0). Другого дня Погонь зіграла дуже добре у всіх лініях, зокрема в нападі і заслужено перемогла.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

ЛЬВІВ. КСМ. Замарстинів — Луг 2:2.
ЖОВКВА. Стріла — Нордіяр 4:1.
ЖОВКВА. Любич II — Стріла II 5:0.
ЖОВКВА. Дорінт: — Нордіяр — Стріла 3:0.
СТРИЙ. Погонь — Чувай (Перемишль) 4:0 (1:0).
СТРИЙ. Погонь I б — Скала 2:2.
Погонь — Т. Ш. Л. (Львів) 6:2.

ЧЕРГОВИЙ УСПІХ НАКОЛЕСНИКІВ УКРАЇНИ.

В неділю 1. м. м. відбувся на трасі Львів—Перемишль—Яворів—Львів (217 км.) накольосниковий біг. Висліди цього бігу такі: 1. Жедзьо (Чорні) 6 год. 54 хв. 20 і 4/10 сек.; 2. Степанюк (Україна) 6 год. 54 хв. 22 і 3/10 сек.; 3) Марціновський (Чорні) 6.54.23 і 2/10. 4. Буняк 6.54.24 і 1/10. 5) Шурек (Ч.); 6) Добрянський (Ч.); 7. Шотка (Ч.); 8. Бабій (Україна).

КОМУНІКАТ Ч. 2. СУБРЕФЕРАТУ КОМ. МЯЧА ЛЬВІВЩИНИ.

1) Пригадуємо, що змагун, якого судця усунув зо гриша, не може приймати участи в чергових змаганнях аж до остаточного вирішення Субреферату.

2) Змагання кол. мяча за першенство осінньої фунди пічнуться 19. вересня п. р. Льосузанна відбудеться два тижні перед першим річницем змагань.

3) Репрезентаційні змагання Стрий — Львів відбудуться 12. вересня п. р. у Львові. В програму змагань входять також легко-атлетичні змагання колучив у таких конкуренціях: 10 × 100 м., 1500 м., спок удожінь, мет булавою і дружинове перетягання линвою. В конкуренціях приймають участь дружини по 11 змагунів.

Тренінгові змагання репрезентації Львова проти „Дніпра" назначені на день 8. серпня л. р. у Винниках. До репрезентації Львова назначені такі змагуни: Ворота: Юрчик Волод. (Буй-Тур), запас: Чапля (Тризуб); оборона: Литвин (Дніпро), Филипович (Тризуб), запас. Верходай Волод. (Дніпро); поміч: Миколишин Ст. (Буй-Тур), Данилович (Тризуб). Шустер (Дніпро); напад: Калимон (Буй-Тур), Майхер (Дніпро), Лунь (Чорноморці), Чих (Тризуб), Коритан II (Юнак); запас: Кутний (Чорноморці), Спольський і Король (Тризуб).

4) Пригадуємо, що 10 проц. доходів кожного клюбу мають йти до каси Окружної Спорт. Ради.

За Субреферат: В. Повзанюк, голова, Б. Істеревич, секретар.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЖАБ6:
3. VIII. Дівча з Маслосоюзу
4. VIII. Довбуш.
5. VIII. Шаріка.

КОСІВ:
6. VIII. Шаріка.
7. VIII. Ніч під Івана Купала.
8. VIII. Довбуш.
9. VIII. Під курателею.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

РУКАВИЧКИ шкіряні
імітація дунських **шовкові**
у великім виборі — дуже дешево
ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів
Сикстуська 2. — (побіч Брами).

КІНА.

АПОЛЬО: „Кройцерова соната" за однов. Толстов.
АТЛЯНТИК: „Замок Валаха"
ВАНДА: „Ада, це не лицює", ;;Хліб наш насущний".
ГРАЖИНА: „Люди в білому", „Твої уста говорять неправду".
ЕВРОПА: „Орел летить до Китаю", „Ворог жінок" (кольорова).
КАСІНО: „Острів у вогні"
КОПЕРНИК: „Рожа".
МАРУСЕНЬКА: нечинне.
МЕТРО: „Король жінок".
МІРАЖ нечинне.
МУЗА: „Шифра ч. 77".
ПАЛЯС: „Неможлива дівчина".
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Пісня її матері" з Март. Егерт.
СВІТ: „Абдуль Гамід, червоний султан" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ескапада" і ревія „Рефрена".
ТОН: „Боротьба з двійняком".
УТІХА: „Робін Гуд в Ельдорадо" і ревія.
ХИМЕРА: „Цирк на кораблі", „Пат і Паташон".

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Бельгія".

Зол. 11·50 медалик з ланцюшком
з 14-каратового золота
тільки у **Б. Грінберга** Сикстуська 4.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 3. серпня 1937.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.20 Плити, 20.10 Дута орх., 21.00 Музика; БІЛГОРОД 18.20, 21.30 Нар. пісн., 22.20 Радіорх., БУДАПЕШТ 13.45 Форт. реціталь, 17.25, 18.00 Циган. музика, 19.10 Сальон. музика, 20.50, 21.00 Оперет. мельодії, 22.20 Співи, реціталь; ВІДЕНЬ 13.10, 14.00 Плити, 16.05 Розр. концерт, 17.20 Форт. реціталь, 17.35 Соната на віольонч. і форт., 19.10 Вес. музична авдиція, 22.20, 23.00 Розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Хор, 17.00 Популярна музика, 17.30, 18.00 Камер. хор, 19.00 Вес. мельодії, 21.00 Дута орх., 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для Заварчатка; МІЛЯНО 17.15 Сольо на гарфі, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Мадам Батерфляй" оп. Пуччіні, 23.30 Танк. музика; МІНХЕН 16.00 Форт. реціталь, 16.20 Твори на форт. і віольонч., 17.00, 18.00 Концерт, 19.00 Музика з Відня, 21.10 Вес. концерт солістів, 22.20 Нічний концерт, 23.00 Розр. музика; ПРАГА 16.10 Військ. орх., 17.05 Словацька суіта — фільгарм., 18.05 Муз. гутірка, 19.35, 20.00 Ревізор — опер., 20.55, 21.00 Радіорх.; РАДІО ПАРІ 13.15 Співи, реціталь, 15.45 Давні нар. пісні, 16.00 Концерт американ. консерваторії, 19.00, 19.15 Співи, і форт. реціталь, 19.30 Вокальні дуети, 20.15, 21.00, 22.00 Концерт; РІМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Музика, 22.15 Форт. реціталь, 23.30 Танкова музика.

Середа, 4. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика; 18.20 Концерт з плит, 19.20 Віден. оперетк. мельодії, 20.10 Вес. радіокабарет, 21.00 Хор і солістя; БІЛГОРОД 18.00, 20.30 Радіорх., 20.00 Арії і пісні, 22.20 Розр. музика, 22.45 Танк. музика; БУДАПЕШТ 13.00 Сальон. музика, 17.00 Джез. музика; 18.20 Форт. реціталь, 19.25 Марші, 22.10 Циган. музика, 23.00 Симфонія Чайковського; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 17.35, 18.00 Сучасна австр. музика, 20.00 Фестіваль із Зальцбурга — концерт віден. філгармонії, 21.45, 22.00 Танк. музика, 23.00 Вес. віден. мельодії; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Соната Дресева, 19.00 Вес. музика, 22.30 Нічна музика, 23.00 Танк. музика, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00, 19.40, 20.40, 21.00, Розр. музика; 22.00 „Віденська проа" оп. І. Штрауса; ПРАГА 21.25 Чеські танки Сметани; РАДІО ПАРІ 20.20, 21.10, 22.00 Вечір оперет Офенбаха; РІМ 19.00 Іт. пісні, розр. музика, 21.00, 22.00 Орх. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Вівторок, 3. серпня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка; 6.38 Музика з плит; 7.00 Ран. денник; 7.10 Музика з плит; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. денник; 12.15 Інформ. газетка в українській мові; 12.25 Орх. поліції; 13.55 Легка музика з пл., 14.55 Львів. біржа; 15.00 Міш. концерт з плит. 15.40 Львів. бік. вістки; 15.46 Господ. вістки; 16.00 З будови дому для дітей; 16.20 Концерт солістів; 16.45 Гніздо сварітки під дахом магната — фейл.; 17.00 Орх. варіт. Фільгармонії; 17.50 Актуаль. турист. гутірка; 18.00 Фінанс.-господ. актуальн.; 18.10 Плити; 18.25 Як повстав Пенклюб — літерат. нарис; 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льок. спорт. вістки; 18.50 Актуаль. гутірка; 19.00 Король вермашу — спев; 19.15 Сварити. реціталь; 19.50 Спорт. вістки; 20.00 Мода і люксус — ком. оперетка; 20.45 Веч. денник; 20.55 Хлібор. вістки; 21.00 Легкі мельодії і пісеньки; 21.45 Капраль Шапа — оповід.; 22.00 Орх. з Вільна; 22.50 Ост. вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комунікат; 23.00 Концерт бажань.

Середа, 4. серпня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з плит; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. денник; 12.15 Плити; 12.25 Сальон. орх. з Лодзі; 13.55 Легка музика з пл.; 14.45 „Бася" — оповід. для дітей; 14.55 Львів. біржа; 15.00 Розр. концерт з пл.; 15.40 Львів. бік. вістки; 15.45 Господ. вістки; 16.00 „Про літерат. шихту" літерат. нарис; 16.15 Концерт солістів; 16.45 Військ. відчит; 17.00 Розр. концерт з Варшави; 17.50 Електротехн. гутірка; 17.00 Хвилина бюра студій; 18.10 Опер. скороти з пл.; 18.30 „Пан Каламарський" монол.; 18.40 Завтр. програма; 18.45 Льокаль. спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Легка камер. музика; 19.50 Спорт. вістки; 20.00 Легкий концерт; 20.45 Веч. денник; 20.55 Актуальна гутірка; 21.00 Концерт Шопена; 21.45 „Капраль Шапа" опов.; 22.00 Танк. музика; 22.50 Останні вістки веч. денника; огляд преси і метеор. комунікат; 23.00 Танк. музика з пл.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 2. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·80 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця	3·00—3·10 зол.

Тенденція на всі артикули вдержана.

Подяка.

У. С. Т. „Дністер" у Миколаєві п. Дн. складає цією дорогою щиру подяку **Вп. п. д-рові Дмитрові Стасівому** за лікарські оглядини і опіку над змагунами Т-ва.

Виділ Т-ва „Дністер":
Петро Шумський голова. **Леся Пришляк** секретар.

ОПОВІСТКИ.

В подяці о. Маріяна Цурковського і Рідні за вияви співчуття і останні послуги з приводу смерти **бл. п. Тереси Цурковської**, вдови по б. скарб. контрол. довгол. голові Марійської Дружини Пань в Страю закралися малі недокладности, за які просить вибачити Адміністрація „Діла".

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

КОНЦИПІЄНТ З ТРИРІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ шукає патрона. Зголошення слати до „Діла" під „Солідний".

АПЛІКАНТ АДВОКАТСЬКИЙ, практичний солідний, пильне на малім хоче змінити патрона. Зголошення: „Діло" для „Практичного". 1353 3-5

ПАНСІОНИ

САМІТНИЙ державний урядовець шукає на час відпустки від 16. 8. до 11. 9. літнища серед лісів над водою у інтелігентної родини. Зголошення з докладним описом і денною ціною за кімнату і ціле утримання до Адміністрації „Діла" під „Коні до диспозиції".

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ДЕРЖАВНИЙ урядовець з вищою освітою, кавалір 40 літ, бажає заємнитися. Зголошення до „Діла" під „Місячна платня 400 золотих".

РІЖНІ

КОМБІНЕЗОНИ МОТОЦИКЛЕВІ найдешевше джерело Виробня „ПАЛЬЮМ", — Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1129 8—10

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби й комірців з пральні Кульчицького, Личаківська 117. 637 20—7

РІДКА НАГОДА. Часописи в різних дітинок, м. ін. архітектура, графіка, техніка, медицина і т. д. — можна дістати дешево „Альфа", Копернина 5. **Великий вибір.** 1360 1—6

ОГОЛОШЕННЯ.

Незрівняний в якості пудер і крем
ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
завдяки якому стає пера
ОКСАМИТНО-МАТОВА.
Ціна коробки з пушком зол. 1.25.
2910 83—7

ЗАВЕДЕННЯ КРАВЕЦЬКЕ
СТАН. КЕНДЗЄРСЬКОГО
перенесене 1—10
з Хорущинн до льокалю
при вул. Академічній 22. І. п.

КІР
Львів, Усійського 6
Теп. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і повинних	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по кущно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.15
шукаючі праці	зол. 0.10
	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Середа 4. серпня 1937. Ч. 169

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Чи можливе й актуальне українсько-жидівське порозуміння?

(Вступна стаття.)

Нові сензаційні арештування в Совітах.

Г.П.У. арештувало Г. Петровського, його сина розстріляло.

Політичні наради мін. Бека з кн. Кенту.

Важливі наради ґен. Ґурецького у Берліні.

Будинок маґдебурґ твердині для Польщі.

Представник ендеків в уряді?

Нові ґімназії та ліцеї.

Залізничі знижки для дітей.

Подружжя при помочі радія.

Правнича сторінка.

Ч. 169 (14.712). Львів, середа 4. серпня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Вінку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Нові сенсаційні арештування в Совітах.

ДАЛЬША ЧИСТКА В ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ.

Авас повідомляє з Москви, що кружляють там поголоски про арештування

команданта совітських збройних летунських сил Ріпіна і команданта військової летунської академії Померанцева, директора Аероклюбу при інституті летунських дослідів у Москві Шмідта і його співробітників Бішенкова та Андрушкевича обвинуватили в саботажній діяльності і вивезли їх зі становищ.

І В КОМСОМОЛІ ЧИСТКА.

Також кружляють у Москві поголоски про самогубство другого секретаря союзу комун. молоді Лукіянова та делегата „комсомолу" при „комінтерні" Файнберга.

Совітська преса повідомляє що директора комсомольського видавництва „Молода Гвардія" Лещинера признали „ворогом народу".

З комсомолу виключили 26 членів виконавчого Комітету Союзу Комуніст. Молоді на Україні. Крім цього кружляють поголоски про арештування начальника виділу західнього комісаріяту закордонних справ Наймана і також віцедиректора цьогож департаменту Файнберга, який був наслідником арештованого Штерна.

„Літературная Газета" обвинувачує в „троцькізмі" директора державного літературного видавництва Накорякова і літературного управителя цього видавництва Люполя.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ В КОМІСАРІЯТІ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

„Морнінг Пост" повідомляє, що Г. П. У. **перевело в останніх днях масові арештування між урядовцями комісаріяту закордонних справ, бо вважає його гніздом шпигунів і саботажистів.** Усіх урядовців піддали найгострішій контролі. **СССР є единою державою, де поліція вважає міністерство закордонних справ гніздом шпигунів. Ревізії й арештування у комісаріяті закордонних справ у Москві викликали велике вражіння в богатьох европейських державах.** Льондонські політичні кола підкреслюють, що інші держави не можуть довіряти цьому комісаріятові більше, якщо йому не довіряє совітська поліція.

БЕЛЯ КУН У ПІДЗЕМЕЛЛЯХ Г. П. У.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецьке інформаційне бюро повідомляє з Москви, що добре поінформовані совітські кола потверджують вістку про арештування перед кількома тижнями Белі Куна, б. кривавого комуністичного диктатора Мадярщини.

Напад на совітський консулят у Тієн-Тсіні.

РІШУЧИЙ ПРОТЕСТ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО УРЯДУ.

НАНКІН, 3. 8. ПАТ. Совітський амбасадор Богомолов склав енергійний протест на руки японського шарже д' афер проти нападу на совітський генеральний консулят у Тієн-Тсіні. Консуль Смірнов у своєму звіті повідомляє, що гурт російських білогвардійців з японцями напав на совітський консулят у Тієн-Тсіні, знищив уладження та вивіз документи й акти консуляту на вантажних автах. Амб. Богомолов запевняє, що в нападі брали участь японці озброєні в ручні скорострільні і гранати, себто напад відбувся при співучасти, чи пак за згодою офіційних японських чинників. **У звязку з тим консулярний корпус у Тієн-Тсіні зійшовся на надзвичайне засідання негайно по інциденті.** На це засідання не запросили представників японського консуляту.

Представник японської команди в Тієн-Тсіні рішуче заперечив вістки про здогадну участь японців у нападі на совітський консулят стверджуючи, що японські війська будуть боронити всіми засобами життя і майно чужих громадян.

ПАРИЖ, 3. 8. ПАТ. Авас повідомляє з Москви: **Совітський уряд доручив скласти протестаційну ноту проти нападу на совітський консулят, одночасно в японській амбасаді у Москві і в міністерстві закордонних справ у Токіо. Совітська нота домагається негайного покарання напасників і винагороди шкоди.** Агенція ГАСС подає багато прізвищ білогвардійців, які **мали вібито брати участь у нападі. Запевняє, що совітський консуль звернувся негайно по нападі до японського консуля, але цей його не приняв.**

Покращання відносин між Італією та Англією.

ІТАЛІЙСЬКІ ЖУРНАЛІСТИ ВЕРНУТЬСЯ ДО ЛЬОНДОНУ.

З Риму повідомляють урядово, що кореспонденти італійських часописів, відкликані 8 травня з Льондону, вернуться в найближчих днях знову до своєї праці. **Публична опінія слідкує з великим зацікавленням за дальшим розвитком відносин між Англією та Італією. В понеділок британський амбасадор у Римі Дрюмонд розмовляв довше з міністром закордонних справ Чіяном. Одночасно амб. Гранді передав лист Мусолінія прем. Чемберленові. Відповідь Мусолінія втримана у приязному тоні.** Тому, що зміст обох листів покищо не оголошений, годі зорієнтуватися в усіх подробицях англійсько-італійського порозуміння. З голосів італійської преси виходить, що **Італія привязує велике значіння до покращання відносин з Англією. Італія сподіється, що порозуміння з Англією доведе до замирення над Середземним Морем і приспішить розвязку абісинської справи.**

Спільна тактика націонал-соціялістів?

ВІДЕНЬ, 3. 8. ПАТ. Поінформовані кола запевнюють, що в останніх днях липня ц. р. приїхав до Австрії Генляйн і перевів довші переговори з провідником австрійських націонал-соціялістів Леопольдом. Оба провідники націонал-соціялістів мали їздити до Гаштайну, де перебуває тепер німецький посол у Відні фон Папен. **Кажуть, що на нараді дійшло до порозуміння та узгіднення метод діяльности націонал-соціялістичних організацій в Австрії і Чехословаччині.**

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

ІВАН ЗУБЕНКО

Квітка на багні

повість

Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.

Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

Чи можливе й актуальне українсько-жидівське порозуміння?

Львів, 3. серпня 1937.

„Звідки взагалі взявся шум про якесь українсько-жидівське порозуміння?" — такий запит завдав авторові цих рядків один польський діяч, з яким ми припадково стрінулись кілька днів тому у Варшаві за казарняним столом. Відповідь: „Питання про українсько-жидівське наближення вирнуло автоматично, немов начинене льогікою, яка каже, що коли сьогодні бють жидів, то завтра прийде черга на українців". „І жиди і ви, українці, не маєте монополю кричати, що вас „бють", бо чейже й поляки бються між собою. Можна щонайвище нарікати, що ті три акції, — протижидівська і протиукраїнська кампанія та внутрішні польські розрахунки не йдуть по черзі, тільки одночасно, відразу, і тому всюди мусять довести до фатальних наслідків..."

Може в отому окресленні бренить нотка цинізму, бо з такої дефініції теперішніх відносин можнаб дедукувати внесок, що все булоб у порядку, колиб теперішні явища на польсько-жидівському, польсько-українському та внутрішньо-польському фронті йшли методично впорядковані, по черзі, немов закінчуючи одну частину книжки і розпочинаючи другу. Але це вже належить радше до історіософії, ніж до політики. У політиці малу ролю грає потіха: мені не діється гірше, ніж другому. Рішальним аргументом є ствердження факту, що діється зле та що тому злу треба противіяти. Після того приходить черга на вибір способів і метод, як ту оборону повести.

Діється зле жидам і погано українцям. Також голе ствердження факту доводило вже українців і жидів до співпраці на терені варшавського журналу всіх національних меншин у Польщі „Нація" і до творення спільних меншинових виборчих блюків. Сьогодні діється одним і другим ще гірше, ніж тоді, в часах, коли жиди мали вже за собою угоду Райха з обома Грабськими і коли не було ще видно на овиді польсько-української „нормалізації". Але з того далеко не виходить, що обективні виглади порозуміння збільшились. Навпаки: вони зовсім маленькі, майже ніякі.

Передусім требаб собі зясувати: кому таке порозуміння потрібне, для яких практичних позитивних цілей? Антипольська платформа? Цього ще за мало, тим більше, що зміст такої платформи виказувавб би тут напевне кольосальні ріжниці. Приймім навіть, що УПР витягне колись політичні висновки з яскравих політичних фактів і буде голосувати проти буджету так, як голосували жиди. Приймім теж, що галицькі жиди, доведені до краю, позбудуться свого страху говорити з українцями (донедавна булоб неможливо вимагати від якогось тутешнього жидівського лідера, щоб лише стрінувся у прилюдному місці, напр. у кавярні, з українським опози-

ційним діячем — може це прикро їм сьогодні слухати, але це правда). Можливо, що такі формальні передумови для якоїсь розмови „заістнувалиб", — говорячи польським правничим терміном. На якій платформі велась би тоді розмова?! Які спільні життєві конечности, які спільні інтереси вязалиб евентуальних контрагентів?

Жидівський інтерес був би у такому порозумінні ще дещо яснішний: вихід із стану ізоляції демонстрація назовні, демобілізація українського антисемітизму у тих формах, в яких він ще інколи — на жаль — проявляється. Зате який у такому порозумінні український інтерес? Єдина евентуальна мета, це — зробити яскраву протипольську демонстрацію та звернути нею увагу закордону, що українці в Польщі були знову примушені завернути до тактики меншиневих блъоків, без основної і чи не єдиної тодішньої цілі тих блъоків — виборчого компромісу, накиданого тоді виборчою географією попередньої ординації. Практичним ефектом такого якогось маніфестаційного порозуміння, проявленого напр. якоюсь спільною декларацією, був би напевне: збільшений кількакратно протижидівський рух поляків, а для українців — утрата симпатій у національних державах, з якими нас лучить рахунок на розправу двох ідеольогічних міжнародніх блъоків. Очевидно, сьогодні вже ввесь жидівський світ гостро і різко виступає проти Совітів і ми не думаємо жидівства та комунізму утотожнювати. І коли треба було для цього крови Зіновєвих і Каменевих та кривди Радеків — то та кров і кривда дала у достаті антибольшевизму жидів у діяспорі позитивні висліди. А проте ніде правди діти: коли ми, українці, викорінюємо у себе антисемітизм погромового ендецького зразку та переконуємо нашу націоналістичну молодь, що взагалі антисемітизм тільки там зрозумілий, де жиди дійсно загрожують національній культурі, чого у нас і сліду немає, — то з того не виходить, щоб акуратно ми, українці, у нашій бідній тутешній ситуації, у нашому положенні в усіх чотирьох чужонаціональних державах, були тими, які мають брати на себе ролю борців проти міжнародньої антисемітської течії?! Тут вирина та сама думка, яка вирина-ла при читанні докору ред. Б. Зингера тому два дні, що мовляв українці ніколи ані словом не взяли у соймі в оборону жидів. Вибачайте, — а чи був колинебудь за ввесь час існування польського сойму такий випадок у жидів з українськими справами?! Чи було це колинебудь навіть тоді, коли жиди завдячували більшу частину своїх мандатів із Сх. Галичини українській виборчій абстиненції?!

Про причини т. зв. українського антисемітизму у масах писалось у нас уже чимало: поруч із перехрещуванням господарських інтересів через здійснювання українського гасла „Свій до свого", витискання установи посередників у збуті с.г. продуктів та розбудову (бідну і скромну) українського промислу й торговлі, — мабуть таки найповажнішим емоціональним чинником того нашого „антисемітизму", це польський культуртрегерський характер тутешніх жидів. Очевидно, в тому місці знову викличемо у жидівській пресі обурення. А проте фактом є, що вся жидівська інтелігенція у Польщі вживає польської мови у родині і всьому прилюдному житті; польської мови вживають жидівські приватні установи, купці і підприємці у своєму внутрішньому урядуванні та книговодстві; на службі польської культури перебувають чільні жидівські уми; жиди є такими масовими консументами виявів польської культури, що завдяки їм взагалі можливий такий натиск тої культури на українських землях, який є. Це безумовно трагічний для жидів парадокс, що жиди з одного боку мають такі величезні заслуги для польської культури, що дали польському народові і дають далі стільки заслужених мужів, що через те наражуються напр. українському народові серед якого живуть теж масово, — а проте одночасно наражені на антисемітську польську нагінку, що приймає такі форми, як їх бачили вулиці довгої черги міст і містечок у Польщі. Але це вже інша сторінка проблеми, яка не торкається безпосередньо нашої теми. Нашої теми торкається факт, що не вважаючи на зріст антисемітських настроїв польської вулиці і на антисемітські тенденції у володіючому у Польщі таборі, — жиди все одно не змінять свого культурницького обличчя, значить, залишиться надалі той емоціональний чинник, який анімує нашу молодь — проти жидів. Трагізм жидівської ситуації між молотом і ковалом тим глибший, що тут жиди безсильні: бо ще минуться довгі-довгі часи, поки жиди будуть промоторами виключно тільки власної — національно-жидівської культури, не підлягаючи процесові асимі ляції у користь кожного даного державного народу.

Тому, що і процес української господарської еманципації і боротьба проти польського культурницького наступу в усіх його видах триватиме у нас далі, ба навіть мусить проявлятись у тим поважнішій реакції, чим більший ітиме натиск польської сторони на українське життя, — тривкі причини українсько-жидівських суперечок існуватимуть надалі. Річ дійсно іти може тільки про деякі тактичні ходи у конкретних справах.

Очевидно, польський одночасний протижидівський та протиукраїнський наступ мусить довести до консолідації і жидівського і українського громадянства, як також мусить головну увагу і жидів і українців зосередити на польському відтинку. Через те, навіть при дальшому існуванні вищезгаданих двох площин українсько-жидівського конфлікту, цей конфлікт буде бодай у своїх формах злагіднений. Це й одинока реальна і доцільна можливість. Скромна, невеличка, але відрадна тим, що бодай боротьба на однім відтинку ітиме без зайвих потрясень та не грозитиме анархізацією наших відносин.

Недавні прозорі ендецькі оферти: хай — мовляв — поляки й українці „годяться" на антисемітській платформі — затихли. Автори такої концепції зміркували швидко, що українці не підуть шляхом Пшитицких і палко боронятьсяперед отакими анархістичними зразками. Можливо, що це й стало ще одною більше причиною протиукраїнських настроїв. Але це нас уже не журить: причина завжди найдеться... ік.

Нові гімназії та ліцеї.

У 152. числі „Діла" у статті під наголовком „Незаповнена прогалина" п. І. Ю. вказував на потребу психотехнічних порадень, що давали би пораду нашій молоді, на якому ліцеї студіювати або до якого звання готовитися.

Привід до цих завваг дала реформа середнього шкільництва в Польщі, при чому автор каже, що „більшість активних визначних людей, педагогів виховників і суспільних діячів поставилася позитивно до цілости реформи." На думку автора „противники реформи не виставили ні одного глибшого та поважнішого річевого аргументу." Поправді в цілій Польщі нема великого захоплення так довершеною реформою, дарма, що сама думка її могла бути добра. Знаємо, що найвища державна освітня рада у Варшаві, зїзд директорів і визначних учителів з цілої держави та куратор'йні анкети, розіслані поміж поодинокі заведення, виявили багато важких закидів проти переведеної реформи. Не місце тут їх усіх вичисляти, бо й на сторінках „Діла" було це вже реферо-ване. Головні недостачі реформи виявилися в програмах, що „не дорослй", то знову „переросли" інтенцію ініціяторів реформи. Або хочби те: пересічні народні вчителі не можуть собі дати ради в V. і VI. клясах вселюдної школи, тому ці кляси назагал є „втраченими літами" для освіти молоді. Це найкраще показується при вступних іспитах до І. кл. гімназій що поневолі знайшлися майже на тому самому рівні, що вступні іспити до давньої І. кляси гімназій. Маленький прибуток у знанні історії й географії не вирівнує поганого рівня у рахунках, граматиці, опануванні стилю й т. д., а те, що учні в V. і VI. клясах не вчаться ніякої чужої мови, відбивається погано на поступах науки в гімназій. Ум учнів невигімнастикований і через це непідготований до важких дисциплін у гімназії. А тепер же як за чотири роки гімназійної науки опрацювати матеріял далеко ширший у своєму заложенні, ніж такий самий у давній осьмиклясовій гімназії?

Теперішні абсольвенти нової гімназії виявляють великанські недостачі (навіть у найкращих гімназіях) у своєму знанні в порівнянні до тих вимог, що їм ставляють „університетські" програми нових ліцеїв. Це вже прилюдна тайна, що „кріпка" критика цих програм неодну вже сильно підкопала в її основах, тому прийдеться ладити нову. А де ще практика?

Та й сам п. І. Ю. суперечить собі, коли згадує про трудноші молоді вибирати якийсь рід ліцею, пишучи: „ідеольогічна структура (молоді) ще не викристалізована. Всупереч усім дотеперішнім твердженням педагогічної психольогії, треба стверднти, що в тих літах таланти й замилування людини ще не оформлені, вповні невикінчені." Отже питаюся, чи така реформа щаслива й доцільна?

А тепер ще кілька фактичних спростувань. Каже п. І. Ю., що „батьків і їхніх дітей огортала правдива чорна розпука, коли ці останні впродовж кількох днів без ніякої посторонньої авторитетної поради мали рішити, на який шлях життя (це є до якого ліцею) спрямувати свої кроки." Це стилістична пересада, бо вже при кінці квітня шкільна куратория вділа подати до відома молоді про задумані роди ліцеїв, а коли прийшли і програми чи тем тільки загальний зарис подаваних предметів у кожному типі ліцею, — то по вияснениях опікунів кляс переведено між учнями IV. кляси гімназії анкету пробних записів, — те саме на скликаних конференціях родичів. Отже не є згідне з правдою, що „завинили в цьому замішанні автори шкільної реформи, ...шкільна адміністрація, що не створила авторитетної дорадної установи" молоді й батькам. Як бачимо, такі дорадні були, навіть з підшептами, вступати до фахових ліцеїв (аграрного, купецького, адміністративного, педагогічного й ін.), а не тільки до загальних ліцеїв. Одне правда, що спізнено трохи вирішення типів ліцеїв, але це в практиці не змінило пригадної мандрівки молоді по різних ліцеях, на яку й урядові психотехнічні порадні нічого не порадять. Бо щож вдіє порадня, коли в якомусь ліцеї є „нумерус клявзус", або що мають зробити ті дівчата, що йшли за покликом своєї душі і їх не приняли до педагогічного ліцею? На щож тут психотехнічної поради так, як у Чехії, коли молодь приневолена покищо йти до тих шкіл, у яких є місце? Отже добре подуману реформу треба би найперше перевести так, щоб молодь мала змогу свобідно записуватися до кожної школи, куди їй схід, а тоді вже сповнилиб свою ролю порадні. Колиж є ограничене число одних родів ліцеїв або якийсь там тип задалеко віддалений від місця осідку родичів, то де вільний вибір зважня?

Не знаю, чому п. І. Ю. твердить категорично, що „вступ до такого або іншого типу ліцею справді витичує раз на завжди, майже безповоротно, шлях життя і конкретної праці молодої людини". Так можна говорити про фахові, але не про т. зв. загальні ліцеї, бо взагалі не понимися ще приписи, які нормують перехід молоді з одного типу в другий та у вищі школи. Сьогодні не знаємо, чи буде „велика матура", чи „вступний іспит" до вищих шкіл та з яких типів ліцеїв. Так як тепер стоїть справа, то вступ на університет і техніку не буде мабуть ограничений великими перепонами з різних типів ліцеїв. Виглядає, що буде так, як з давніх гімназій і реальних шкіл, не без того, що кожна вища школа задержить дотеперішню практику „своїх" вступних іспитів а бодай якісь додаткові здавки. Зрештою живемо в часах щомісячних нових законів, тому не пересуджуймо діла.

Одне виявила цьогорічна практика при здавках до ліцеїв: розподіл типів ліцеїв треба було нагло змінити й доповнити, бо цього домагалися висліди пробних зголошень. Польська й українська молодь не проявила великого захоплення фаховими ліцеями без уваги на деякий натиск згори, отже провідна думка реформи вже заломана. (Напр. родичі нерадо привитали адміністраційний ліцей при IV. гімназії у Львові — на що ми, українці, мабуть радо погодилисяб). Назагал (крім педагогічних ліцеїв) дирекції не ставили великих перепон при приниманню молоді, бо були навіть такі випадки, що не могли дотягнути до конечного числа 20 учнів в одній клясі. Взагалі практика виявила різні несподіванки в предвиджуваних ліцеях цілої держави й тому ще по феріях переведені будуть конечні коррективи.

Тому українське громадянство повинно памятати, що й по феріях можна зголошуватися до різних ліцеїв в міру вільних місць. Навіть ті, що не здали до одного ліцею, мають право вдруге здавати вступний іспит по феріях до того самого заведення або й до іншого типу. Те саме відноситься до вступних іспитів у І. гімназійну клясу. Тому слід ще тепер, упевнившись у якійсь гімназії за місця, приготовляти головно сільську молодь до вступних іспитів по феріях до І. кляси гімназій, а зокрема вже з початком року зорганізувати такі курси по містечках і селах, бо сільського елементу тепер по гімназіях дуже мало.

Нестор Чайківич.

Моя подорож довкола землі в одному дні

або що я бачив на паризькій світовій виставі.

(Продовження.)

XXI.

У ВІКІНГІВ.

А.

Швеція.

Палата Швеції, ціла із залізного бетону, лежить над берегом Сени і славословить свободу, бо цілий шведський павільон, усі експонати, усі статистичні дані мають одну ціль: доказати, що вільний нарід може дійти до блискучих соціяльних умовин без насильства. „Ми від тисячу років не знаємо, що таке неволя, ми ніколи не мали в себе кріпацтва".

Норвегія.

І палата в трокадерському парку витає нас своїми фйордами, своїм зимовим спортом, своїм деревним промислом, величавими панорамами та гарними репрезентантками норвежських жінок, які показують на собі найновіші спортові жіночі одяги.

Данія.

Данія пишається копенгагською порцеляною — такою відомою в усіх країнах світу, але вона теж і пригадує нам зусилля данців на океанах, морях і в підбігунових околицях, а в данському виставковому кіні бачимо прегарні картини із життя Гренляндії.

XXII.

ФІНЛЯНДІЯ.

Фінляндці вважали вказаним збудувати свій репрезентативний національний дім із дерева, що є головним скарбом цієї держави.

Підкреслюємо, що паризька вистава 1937 р. вивищує дерево та однаково трактує його з залізним бетоном, який вбив колись у будівництві камінь, за залізом, і сталею. Культ дерева (ми про це напишемо обширніше) є маркантною рисою світової вистави!

Фінляндці дають в свому „національному домі" цілу картину фінляндського життя: виховання молоді, соціяльне питання, (хто не тямить про Нурмія!), промисл, урбанізм, гарні панорами і враження якоїсь небувалої чистоти. В усіх павільонах північних країв є ви під тим враженням чистоти, це попросту в настрою тих домів, це наче вмуроване в стінах.

Ми залюбки зупиняємося в кожнім чужім краю (очевидно: тут на виставі) перед обслугою, себто національними урядовцями тих павільонів. Фінляндський павільон репрезентує жінка — гарна блюндинка, з благородним профілем, у скромній, але елегантній темній суконці. Коли ласкава доля колись кине нас до справдішньої Фінляндії, то очевидячки побачимо там напевно і брунетки.

XXIII.

БАЛТІЙСЬКІ ДЕРЖАВИ.

Павільон Латвії, Литви й Естонії.

Балтійська трійця заманіфестувала свою політично-економічну солідарність, будуючи на світовій виставі спільний „національний дім". Входимо спершу у великий „голь", скажім приймовий салон, де велитенський памятник ілюструє згоду трьох надбалтійських сусідів; три салі ведуть нас в три ріжні краї: Естонія показує свою різьбу, кераміку і свої дивани; Латвія і Литва своє національне мистецтво. В усіх трьох салях павільону бачимо жінок даних національностей, в їх національній ноші.

Цікаво, що всі держави, з винятком одної Німеччини, вважали, що жінка краще заступає свій рідний край на чужині, ніж мужчина, бо мужчин-урядовців не багато на виставі.

XXIV.

НІМЕЦЬКІ КРАЇ.

А.

Німеччина.

Третя Німеччина приготовила до найменших подробиць свій павільон. Цю величаву німецьку сталеву палату, закінчену високою на 54 м. вежею з німецьким орлом, розберуть по скінченні виставі і перенесуть до Німеччини, де служитиме вона опісля, як музей національсоціялістичного руху.

Яка характеристична прикмета того павільону? Техніка, промисл і показ штучних сирівців: Ми, німці, не маємо кольоній, себто природних сирівців, отже сирівці творимо в лабораторіях наших учених — кличе до нас майже кожний нім. експонат. В німецькому домі звертає загальну увагу мотор цепелінівського повітроплава, перегонове рекордове авто та т. зв. корабельний стабілізатор. На верху будинку — величава тераса, де є теж і люксусовий ресторан.

Службу в павільоні виконують мужчини: високі ростом, блюндини з дуже суворими обличчями, які ніколи навіть не всміхаються, а музика, яка раз-у-раз відзивається, грає поважні мельодії.

Стіни прикрашують образи і знимки з життя націонал-соціялістичної Німеччини: 1. травня, зїзд націонал-соціялістичної партії, канцлер Гітлер в авті і т. д.

Б.

Дім Австрії.

Дім Австрії збудований зі скла, з прозорого скла, крізь яке видно вже здалека пишний краєвид Семерінгу. А якщо в кількох словах схарактеризуємо цей павільон, то скажемо, що Відень переніс до Парижа свої найкращі виставові вікна із Кертперштрасе та просить „фремденферкер".

Швайцарія.

Швайцарія прибрала войовничу міну. Батьківщина Ліги Націй показує у своєму домі велитенські військові світлини із маневрів та каже, що кожний швайцарець родиться вояком. Треба додати: неатральним вояком, а для не-невтральних вояків Швайцарія вже заздалегідь приготовила червоний хрест і всякого роду санітарну службу. В тім павільоні теж постійно знаємо, котра година, бо куди не глянемо, всюди вказівки незрівняних швайцарських годинників. Прегарні панорами Швайцарії та скляні тераси пригадують нам, що ми в одному із найсучасніших і найрозумніших країв світу.

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 27

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

Серед політичних вязнів Соловок, т. зв. конт-революціонерів, є доволі великий відсоток віруючих.

Кримінальний елемент — злодії, розбишаки, проститутки — це майже самі безконфесійні. Свої розмови переплітають доволі часто своєрідними московськими проклонами, в яких збезчещують память матері. Імовірно цей прокляття походить ще з часів татарської неволі і його вживали наїздники. Тоді мало воно ще хоч якунебудь ціль, бо, хоч не відповідало навіть своєму змістові, то мало на меті бодай зневагу невільника. Сьогодні цей жахливий прокляття має радше значіння приповідки і дуже часто буває таке, що двох приятелів, які довго не бачилися, вважають себе взаїмно з... нагоди зустрічі. Бо значіння проклону залежить багато від інтонації голосу, з якою прокляття вимовлено: висказаний грізно, провокуюче — є зневагою, висказаний приязним голосом із приязною усмішкою — може стати окликом радости, здивування і захоплення.

Революція уріжнороднила цей прокляття, робячи з нього гидке богохульство. Нова форма прийнялася незвичайно швидко і майже не сходить із рота совітського злочинця. В такому окруженні, при лунаючих довкруги богохульствах, шепочуть вірні свої молитви.

*

Питав я іноді знайомих священників, чи большевицька проти-релігійна агітація сильно зменшила число вірних. Завжди діставав я одну відповідь: що в містах серед молоді, особливо мужеської, справді можна запримітити вплив агітації. Зате не можна сказати цього про село. Там, не тільки що не зменшився відсоток віруючих, але навпаки — релігійні переслідування і терор скріпили віру, зродили бажання самопожертви й мучеництва. Сільське населення, за малими винятками, є релігійне і не піддається ні агітації, ні теророві

ВИХОВАННЯ ВЯЗНІВ.

Совітське вязництво звертає багато уваги на виховання вязнів. Бо завданням совітської вязниці має бути не кара, але поправа. Головну вагу кладуть на „соціяльно-близьких", значить злодіїв, опришків, розбійників і інших кримінальних вязнів. Бо вони є буцімто жертвами давнього капіталістичного ладу і завданням нового соціялістичного ладу є ліквідація сумної спадщини давніх часів. Виховними засобами є: перш усього лекції „політграмоти" (політичного знання), себто свого роду совітського катехизму, друге — впливи „вихóвників", третє — „стенгазети" (стінні часописи), четверте — „красния уголки" (червоні кутики) і пяте — це кіна, клюби, відчити, театральні вистави і інші агітаційні засоби.

„Політграмота" вбиває в затовчені, здеґенеровані лоби кримінальних вязнів поняття про класовість, про здобичі жовтневої революції, про досяги „пятилетки", про конституцію совітської держави.

„Вихóвники" рекрутуються з тих самих вязнів, але з тих, що вже у відповідній мірі набралися мудрощів „політґрамоти" і своєю класовою приналежністю дають запоруку, що будуть совісно виконувати свої обовязки, перш усього звертатимуть пильну увагу на правовірність своїх товаришів під політичним оглядом і одночасно мають за завдання слідкувати за своїми товаришами.

„Стенґазета" займається донощицтвом у письменній формі (анонімово). Є це наліплювана на стінах періодична, писана рукою ґазетка, що обговорює життя, пятнує недбайливих у праці, заохочує до „ударничества" (праці понад норму), вичислюючи прізвища тих, що чимнебудь провинилися. Згадана форма денунціяції дає величезне поле до особистих порахунків між вязнями.

„Красния уголкі" — це рід большевицьких капличок. Призначують на те найкращі кімнати в казаматах. У розі приміщують гіпсове погруддя Леніна прикрашене червінню, коли нема погруддя вішають портрет. Стіни покриті „лозунґами" (гаслами). По середині стоїть стіл, покритий червоною плахтою, на ним порозкидувані, примусово передплачувані вязнями, совітські часописи.

ТЕАТР.

Мої спомини були б рішуче тенденційні, якщо я не згадав би про культурні розваги, доступні вязням на Соловках. У першу чергу мушу згадати про театр.

Театральні вистави є — очевидно — найсильнішим агітаційним засобом. Кожна совітська фільма, кожна совітська пєса мусить бути перш усього без заміту під ідеольоґічним оглядом. Тісні рямки совітської ідеольогії — ясна річ — впливають і на теми тих творів. Такими до нескінчености розвалковуваними темами є: перш усього жовтнева революція, домашня війна (1917—1921), згодом здобутки соціялістичного будівництва, дальше шкідництво в осягненні тих здобутків, колективна господарка на села і т. д.

(Далі буде).

XXV.

БЕЛЬГІЯ АБО НАЦІОНАЛЬНИЙ ДІМ БРИЛЯНТІВ.

Найпроворніші бельгійські і французькі детективи безупинно піклуються бельгійським національним домом. Антверпські діямантярі післали до Парижа свої брильянти вартости кількасот мілїонів франків на показ многомілїоновій міжнародній юрбі. Чорно-мармурові салі повні квітів, прегарних меблів та розкішної посудини — це европейська Бельгія. Але зараз біля неї ми входимо і в екзотичний світ, в бельгійське Конго.

XXVI.

ГОЛЯНДІЯ.

Шум морських хвиль викликаний турбіною, що порушує воду, запрошує нас всісти на голяндську корабельну лінію, а зараз побіч летунське подорожне бюро пригадує нам, що Голяндія є одною із перших країн в царині летунства.

Моряки, це завжди побожні люди і тому голяндці показують нам свій новий костел, який вони збудували в своєму павільоні. У голяндській імперії, яка представлена панорамами та тубильчими виробами, пємо дуже добру індійську чорну каву, яку подає нам синьоока голяндка.

XXVII.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ДІМ.

Італійський фашизм представив в міжнародньому виставовому місті зусилля нової Італії, яка під проводом Мусолінія намагається привернути італійській нації велич давнього Риму.

Нова імперія, велитенські роботи італійців в Африці, урбанізм в Італії, промисл, техніка та величаві мистецькі твори — усе те зібране у мармурово-скляному триповерховому павільоні з великими терасами — а дивлячись із помосту кораблика на Сені, бачимо, як блестить в сяйві сонця перед італійською палатою статуя алюмінієвого їздця, що представляє генія фашизму.

Найцікавіший експонат — на нашу скромну думку — це перший радієвий апарат Марконія — тепер окутаний чорною крепою.

XXVIII.

ПАВІЛЬОН ПОРТУГАЛІЇ.

Португальський сучасний політичний ренесанс і національна творчість в царинах техніки і мистецтва в Европі і в кольоніях та пребогатий історичний спогад тих давніх піонірів морських шляхів світу — ось в кількох словах зміст португальського національного дому

XXIX.

ГРЕЦІЯ.

Кожного українця, що входить до грецького павільону, зацікавить без сумніву візантійське мистецтво. Старинні грецькі картини мають в собі життя і рух: поруч із ними церковні памятки у візантійському стилі вражають своєю стабільністю, непорушністю.

Ткацький верстат провадить в павільоні гречиня, вбрана в національну ношу — її ніс рівний з чолом як у давніх старинних статуях Геллади. Расова невмірущість нації!

XXX.

ДІМ ЮГОСЛАВІЇ.

Югославія хвалиться своєю справді величавою сучасною скульптурою, фольклором, прегарно зложеними панорамами, які запрошують гостей до себе, та окремою ще другою деревляною палатою, в якій зібрані зразки деревляного промислу.

XXXI.

БОЛГАРІЯ.

Кажуть, що болгари мають славу на Балкані, як знамениті будівельні майстри. Національний дім збудований в болгарському стилі, а в ньому зміст життя і творчости сучасної Болгарії. Як і всі народи, так само і Болгарія намагається спровадити до себе як найбільше туристів-чужинців і тому ті світлини і панорами краєвидів болгарської землі.

XXXII.

СТО ПЕРШИЙ КОСТЕЛ КАРДИНАЛА ВЕРДІЄ

Ватиканський павільон.

Французькі католики використали паризьку виставу для ріжних католицьких маніфестацій: приїзд кардинала-легата і державного секретаря Ватикану Пачелія був немаче коронуванням всіх тих безчисленних католицьких імпрез у Франції.

Ватиканський павільон складається із двох частин: ватиканської виставки, де змальована діяльність католицького світу, передусім на соціяльному полі, і з костела, що є 101 костелом, який збудував паризький архиєпископ кардинал Вердіє за шість років свого володіння.

І цей сто перший його костел так само переповнений в неділю, як і всі інші костели Парижа та його околиць.

Ми зайшли до Ватикану, бо недарма каже приповідка: „всі дороги ведуть до Риму".

Юрій Студинський.

(Далі буде).

Гарячкова підготова до війни.

НАНКІН, ПАТ. Китайські політичні кола підкреслюють, що офіційний вибух китайсько-японської війни зовсім можливий тому, що Японія асигнувала 400 мілїонів ен на надзвичайні видатки у звязку з воєнними подіями в північному Китаю. Далі Японія покликала під зброю 160.000 резервістів. До північного Китаю надходять безупинно японські війська з Японії і з Кореї. У звязку з військовими транспортами стримали пасажирську і товарову комунікацію на кореанських залізницях.

ТІЄН-ТСІН,3. 8. ПАТ. По триденнім бомбардуванні у Тієн-Тсіні понад 300.000 людей опинилося без даху над головою. Для них уладять понад 60 таборів. Японці сконфіскували у Тієн-Тсіні 4.000 крісів, 100 скорострілів, 300 тисяч набоїв і 5 тон ручних гранат. Японські джерела повідомляють, що в боях під Нань-Юан втратили китайці 2.000 вбитих, 100 полонених, 4 полеві гармати і 2 літаки.

39-та китайська бригада, що находиться в Пеї-Юані заявила, що не буде воювати з японцями. Японці роззброїли всі китайські відділи, що лишилися в Пекіні.

КИТАЙСЬКІ ВІЙСЬКА ПОСУВАЮТЬСЯ ДАЛІ НА ПІВНІЧ.

ТОКІО, 3. 8. ПАТ. Вчора над Тієн-Тсіном появився китайський літак. Японська команда сподіється налету китайських літаків, що мають свою базу в Пао-ТінгФу, де китайські війська займають зміцнені становища. **Китайські війська гарячково підготовляються до війни у провінції Шансі. 13-та китайська армія,** що вирушила з м. Та-Тунг (північна частина провінції Шансі) **заняла вчора вечором Калган,** столицю провінції Чагар та обєдналася з військами ґен. Лю-Ю-Мінга, військового губернатора Чагару. В останніх двох тижнях до Тієн-Тсіну виїхало 22.000 гарматчиків та японських летунів. 7-ма японська дивізія підготовляється до виїзду до Китаю.

Нанкінські війська далі йдуть на північ і вже находяться у віддалі 16 км. від Ліо-Ліго, де розтаборилися японці.

К. ЧАПЕК.

Папузячий процес.

У кавярні судових репортерів зявився одного дня дивний чоловік. Називався він Галена і ніхто не знав з чого він властиво живе. Говорив він про себе, що не скінчив правничих студій, але має зате окремі здібности. А саме, вміє він „винюхувати" найбільш емоційну сензацію, наслідувати підсудного, оборонця і свідків та виголошувати знамениті промови.

Коли судові репортери ствердили, що він справді має такі здібности, ввійшли в постійний звязок із ним. За кожну шпальту мав він дістати т. зв. судову таксу, і за окремі щасливі випадки додаткову нагороду.

Довший час все відбувалося в найкращому порядку і читачі мали змогу насолоджуватися щодня новою сензацією. Одначе одного дня...

Одного дня появилася в шістьох часописах така нотатка:

„Один старий парубок ворогував від довшого часу зі своєю сусідкою, поважною вдовою. Парубок купив собі папугу і навчив її, щоб на вид сусідки викрикувала: „Фурія! Фурія!" Вдова внесла скаргу до суду про зневагу чести. Суд признав, що підсудний осмішив прилюдно позовницю і засудив його на 14 днів арешту та на заплату судових коштів."

Кілька днів пізніше дістали всі часописи такий урядовий комунікат:

„Міністерство домагається вияснення, перед яким судом відбулася розправа за зневагу чести. Вирок неважний, бо інкримінованих слів ужив не підсудний, тільки папуга. Крім цього не доказано, що згадані слова торкаються позовниці. Тому мінітерство хоче ствердити, який суд розглядав згадану справу, щоб почати відповідне слідство."

— Чоловіче, алеж ти нам досолив! — бідкалися зібрані того вечора в кавярні репортери. Галена був обурений: — Мій присуд неважний? Отже докажу, що так не є.

З великого жалю Галена впився. Відтак велів подати собі аркуш паперу й написав величезний меморіял, в якім доказував, що присуд справедливий. Бо нема сумніву, що підсудний виховав свою папугу тільки тому, щоб образити свою сусідку. Папуга не була підметом діяння, тільки інструментом у руках підсудного.

Цей меморіял написаний у знаменитій формі вислав Галена до міністерства.

Очевидно не дістав відповіди, що його невимовно прибило. Бідолаха змарнів і зовсім щез із товариського життя. Не бачили його цілі тижні. Аж одного дня знову зявився, веселий та радий, і заявив:

— Скарга проти мене вже знесена. То була робота! Просто годі повірити, щоб стара жінка була така ввічлива.

— Хто, що? — запитали хором репортери.

— Отже я купив собі папугу, — заявив Галена. — Я навчив її слів: Фурія! Відьма! Вуличниця! То була робота! Але тепер маю з папугою клопіт. Та ідіотка не хоче рішуче ображувати моєї сусідки. До всіх без виїмку кличе постійно: Фурія, вуличниця! — тільки до неї ні! Думаю, що робить те зі злоби.

Галена випив душком пиво і говорив дальше:

Я мусів схопитися іншого способу і як тільки побачив я стару жінку то відчиняв нагально вікно:

— Ти фурія, ти вуличнице! — кричала моя папуга.

Та тепер станьте і дивуйтеся: стара усміхнулася і заговорила:

— О, мій Боже, яке це миле сотворіння!

Чотирнацять днів мусів я переконувати її, заки вона рішилася внести проти мене скаргу. Одначе я мусів приректи їй згори, що сам платитиму всі кошти процесу.

Галена затирав із радости руки:

— Тепер побачите, чи мій присуд був справедливий, чи ні.

До дня процесу був Галена дуже схвильований і нетеопеливий. Перед судом гідно повів дився. Виголосив нагальну промову проти себе, покликав на свідків всіх мешканців дому на обставину, що образа була дошкульна, прилюдна й у висліді домагався гострої кари. Старий добродушний суддя погладив бороду і заявив, що мусить переслухати папугу. Тому процес відложили.

На чергову розправу привів Галена зі собою папугу. Птах глипнув здивований на секретарку й заверещав на ціле горло:

— Ти фурія, ти вуличнице!

— Це мені вистачає — заявив суддя — на підставі зізнань папуги бачу, що образливі слова торкалися не тільки позовниці.

Папуга глипнула на нього й заверещала:

— Ти вуличнице!

— Крім цього ясно, — говорив далі суддя, що папуга вживає інкримінованих слів до всіх осіб без ріжниці полу. Отже не можна ствердити заміру образи.

Галена зірвався, якби його гадюка вкусила.

— Високий суде! — протестував — образа полягала в тому, що я відчинив раптом вікно в менті, коли переходила позовниця...

— Відчинення вікна є без сумніву підступом, одначе не є образою. Не можу вас засудити за те, що ви відчиняєте вікно. Я приневолений проголосити звільнюючий присуд.

— Високий суде, заголошую апеляцію! — крикнув обурений Галена, схопив клітку з папугою і вибіг зі салі.

Не знаю, чи Галена справді апелював, одначе знаю, що щез в невиясненій спосіб, якби його земля проковтнула. Тут, то там бачили його як снувидався по вулицях і голосно щось зі собою говорив. Чув я, що час до часу посилав до міністерства палкі меморіяли п. н. „Папузячий процес". Судовим репортерам не доставляє матеріялу, імовірно тому, що стратив уже віру в закон і справедливість.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних амагань.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Памятаймо про відпочинок для людей праці.

Ще два-три місяці і закінчиться той вдячний час, коли виснажені уми та спрацьовані руки можуть зажити дрібку відпочинку, що їм самим уже законом належиться. Всі знаємо, що наше громадянство передусім живе з праці. Такими справами, як винагородою, часом праці, її гігієною, охороною, відпочиниковими відпустками ми найбільше цікавимося. Тому то в черговій статті з тієї ділянки писатиму про важливіші питання звязані з проблемою відпочинкових відпусток для умовних і фізичних робітників, що її нормує окремий закон із 16. травня 1922. р. та виконний розпорядок міністра праці і суспільної опіки, виданий у порозумінні з міністром промислу і торговлі з 11. червня 1923. р.

ПРАВО КОРИСТАТИ З ВІДПУСТКИ.

Всі працівники, заняті на основі договору праці у промислі, гірництві, торговлі, комунікації і перевозі, по шпиталях, установах суспільної опіки та публичної ужитковости і по всіх інших заведеннях праці, хочби й необчисленим на зиск, якщо лише дають працю наємним робітникам, байдуже чи ці заведення є державною чи приватною власністю, мають право користати кожного року з платної відпустки. Закон не відноситься лише до тих сезонових підприємств, що працюють коротше ніж 10 місяців та до тих ремісничих заведень, що затруднюють чотирьох або й менше робітників.

Закон у 1-ій статті каже виразно, що робітник **має право до відпустки**, але нема позитивного припису, що, мовляв, власник заведення праці **мусить сам** таку відпустку працівникові дати. Тому то робітник повинен добиватися відпустки, бо в противному випадку не матиме права домагатися винагороди за невикористану відпустку. Не можна під ніяким оглядом єднати відпусткового часу з часом виповідження праці, себто працедавець не може домагатися від умового працівника використати відпустку в часі тримісячного виповідження праці. Коли робітник набув право до відпустки по році праці, або з початком кожного календарного року, якщо працює довше ніж рік, тоді працедавець виповідаючи йому договір про працю у законному речинці (14 днів або три місяці) не може домагатися, щоби робітник в тому часі користав одночасно з відпустки. За відпустку мусить йому працедавець заплатити незалежно від винагороди за протяг часу, на який розтягається виповідження праці.

Коли робітник сам добровільно розвязав договір праці перед часом, що дає йому право дістати відпустку, хочби і внаслідок недуги, не може домагатися окремої винагороди за відпустку. Працедавець не може завернути робітника з признаної йому вже відпустки. Колиб навіть робітник не погодився на перерву відпустки та не вернувся до праці на домагання працедавця це не може бути підставою до негайного розвязання договору праці без законного виповідження.

УМОВИНИ ДО ВІДПУСТКИ.

Право користати з платної 8-денної відпустки прислугує тим фізичним робітникам, які в одному підприємстві працювали без перерви цілий рік. По трьох роках неперервної праці робітник набуває право до 15-денної відпустки. За відпускові дні слід уважати календарні дні, починаючи від останнього дня праці.

Малолітні робітники (від 15—18 літ життя) користають по році з 14-денної відпустки. Те саме торкається учеників і терміноторів, хочби й у тих підприємствах, які мають 4 або й менше учеників.

Усім робітникам, які працюють **умово**, прислугує право до двотижневої відпустки по шести місяцях неперервної праці, а до одномісячної відпустки по році неперервної праці.

Не можна вважати перервою у праці недугу робітника, недіяльність внаслідок нещасливого випадку або покликання робітника до військових вправ.

Вимога перепрацювати повний рік, щоби придбати право до відпустки, відноситься тільки до першого року праці (першої відпустки), бо в кожному черговому році робітникові прислугує право до відпустки уже незалежно від протягу перепрацьованого часу.

Не належиться винагорода за невикористану відпустку тоді, коли робітник перед кінцем календарного року **не домагався** тієї відпустки від працедавця. Якщо умовому робітникові виповіли договір праці при кінці календарного року і час виповідження кінчається в черговому календарному році, тоді умовий робітник набуває право до відпустки теж у цьому черговому році. (За цю відпустку треба йому — ясна річ — заплатити).

Одначе справа винагороди за втрачену відпустку плутається внаслідок нераз суперечних зі собою оречень Найвищого Суду, як ось напр. з 17. березня 1932. р., де кажеться, що робітникові належиться заплата навіть тоді, коли він відпустки не домагався. Одначе доцільнішою булаб перша постанова, що робітникові мусіліб відмовити відпустки, щоби він мав право до грошевої нагороди, розуміючи слушно, що відпустка є на те, щоби відпочати, а не заробляти на ній.

Право до відпустки тратить робітник тоді, коли сам розвязав договір праці або коли працедавець розвязав договір праці з мотивів, що дають йому право звільнити робітника негайно без виповідження праці й без відшкодування. Право до винагороди за час відпустки тратить робітник теж тоді, коли виявиться, що він під час тієї відпустки працював заробково в іншому заведенні.

ВИПЛАТА ВИНАГОРОДИ ЗА ЧАС ВІДПУСТКИ

4. стаття згаданого закону постановляє ясно, що робітникові належиться за час відпустки така винагорода, що її він дістав би, якщоб тоді працював. Коли ж працю відбирають на т. зв. „акорд", тоді заплату за відпустку обчислюють на основі пересічної винагороди за три місяці, що попереджують відпустку.

Практично це виглядає так: за нормальну винагороду, що робітник дістає за час відпустки, слід уважати при заплаті за години або дні праці платню у висоті такого заробітку, що припав би робітникові, колиб він тоді працював з узглядненням змін у днях (свята) і платні. Звичайно дають працедавці відпустки робітникам починаючи від дня, в якому припадає виплата. Коли така виплата припадає на суботу, тоді 8-денна відпустка числиться так: неділя, понеділок, вівторок, середа, четвер, пятниця, субота, неділя — себто якраз 8 днів, але заплата належиться тільки за 6 днів, бо тільки тих 6 днів робітник був би працював.

При системі акордової винагороди, преміевої, або винагороди в постаті відсотків від обороту (кельнери, фризієри) заплату за час відпустки обчисляють на основі пересічного заробітку робітника за останні три місяці, що безпосередно попереджують відпустку. Щоб устійнити в таких випадках пересічний заробіток, що припадав би на один день відпустки, треба обчислити ввесь заробіток за всі робучі дні протягом трьох місяців перед відпусткою і поділити його через кількість тих днів, що припадають протягом цих трьох місяців.

ДАЛЬШІ ПОСТАНОВИ ЗАКОНУ.

Відпустки повинні бути використані бодай на 50 проц. в часі між 1. травнем і 30. вереснем; лише в деяких випадках міністр суспільної опіки може устійнити це відсоткове відношення інакше, як у будівельному промислі, що є несезоновим, в заведеннях направи рільних машин, у всяких літніськових заведеннях, шпиталях, цукорнях і т. д.

За **умовних робітників**, яким прислугує одномісячна відпустка по році неперервної праці, слід уважати: 1) всіх тих, які сповняють обовязки адміністраційні і надзірні, якщо вони не виконують фізичної праці (управителів, інтендантів, працівників руху, себто інжинірів, техніків, майстрів, начальників магазинів, штигарів та експедиторів; 2) всіх тих, які сповняють канцелярійні, рахункові, писарські, рисункові та калькуляційні обовязки; 3) всіх тих, які сповняють купецькі обовязки (продавці крамничні і книгарняні, що покінчили професійну або середню школу та відбули приписану практику, дрогеристи, фармацевти, скарбники, диспоненти, комівояжери (продавці, що подорожують) та аквізитори); 4) мистців (актори, малярі, рисбарі і т. д.); 5) всіх тих, які творять лікарський персонал.

Цікаве, для них усіх по році праці закон передбачує тільки один місяць відпустки. Нема ніде згадки, кілько належиться робітникові по 5-х, 10-х чи 15-х роках служби. Не слід рівняти усіх тих умовних робітників з державними урядовцями, для яких окрема службова прагматика передбачує по році служби 4 **тижні** відпустки, по 10-ох роках 5 тижнів, а по 15 літах 6 тижнів. Власник приватного підприємства чи заведення праці, який підлягає законові про відпустки для робітників, занятих у торговлі і промислі **може** дати по більшій кількости вислужених літ довшу відпустку робітникові. Із чисто громадянських та людських оглядів він навіть **повинен** таку довшу відпустку дати, не оглядаючись на закон, який окреслює тільки мінімум, що належиться робітникові, але це вже його добра воля.

Евген Ткачук,
підінспектор праці.

Заборона вивозу пшениці і жита та їх перемелювання.

Рада міністрів видала розпорядок 26. м. м. (Денник Законів з 29. м. м. ч. 57 поз. 451) зі забороною вивозити з польського митного простору пшениці, жита, продуктів їх перемелювання, вівса та всяких грисів. Міністр промислу і торговлі в порозумінні з міністром хліборобства та міністром внутрішніх справ зможе дозволити на вивіз збіжжа та їх продуктів і устійнюватиме умовини, на яких ці дозволи будуть видавані.

Міністр внутрішніх справ устійнив розпорядком з 23. м. м., що перемелювання пшениці не підлягає ніяким обмеженням. Жито можна перемелювати лише на таку муку: 0—50%, 0—65%, 50—65% і разову 0—95%. Пекарні і до консумції можуть вживати лише житної муки згаданих родів. Пекарні можуть випікати лише однорідне печиво (пшеничне, житне) або мішане (пшенично-житне). Печиво, крім булок, повинно бути означене назвою муки, з якої його вироблено (житній питльований 65%, пшенично-житній хліб). Житної муки 0—50% можуть вживати промислові підприємства лише до печення мішаного печива. Пшеничне і пшенично-житне печиво можна означувати спеціяльними назвами напр. куликівський, моравський хліб і т. п. Перемелювання жита для військових потреб і на експорт не підлягає ніяким обмеженням. Зберігання постанов цього розпорядку контролюватиме повітова влада загальної адміністрації. Тому може домагатися вияснень від осіб і заведень, що займаються перемелюванням жита на промислові цілі, торгують житньою мукою, перетворюють її у промислових цілях на печиво і споживчі артикули та мають на складі житну муку й інші споживчі артикули з житної муки. Влада має вступ у присутности власника заведення або уповажненого заступника до згаданих промислових і торговельних заведень та складів. Мішки з мукою повинні мати пльомбу й етикету з написом млина, роду муки з означенням відсоткового перемелення і поданням призначення (на експорт або для війська). За нарушення згаданих постанов загально-адміністраційна влада (староства) може покарати грівною до 3.000 зол. або арештом до 6 тижнів і конфіскатою збіжжа, муки чи печива.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

Чи обнижка комірного

ОБОВЯЗУВАТИМЕ ДАЛІ?

Делегація льокаторів вибирається до президії ради міністрів, мін. скарбу і мін. внутр. справ, щоб обнижка комірного від 10 до 15% для менших помешкань обовязувала далі. Делегація зясує компетентним чинникам необхідність затримати обнижку комірного тому, що нічого не чувати про скасування спеціяльного податку від платень, бо саме з його введенням від 1. грудня 1935 р. обнижено комірне для менших помешкань.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Що може циганська музика.

Кляра Вард була донькою американського мільонера. Був час, коли вона плавала в розкошах та своєю красою чарувала Америку й Европу. А проте померла вона недавно в крайній нужді звичайною прошачкою. Ось її історія:

Князь Шімей, посвоячений із королівським родом Бельгії, який саме кілька днів тому помер, рахуючи 79 літ, підчас своєї гостини в Америці пізнав Кляру Вард, полюбив її та небаром одружився з нею. Обоє молоді повернулися до Бельгії, де молода, вродлива й багата американка звертала на себе особливу увагу мешканців Остенди.

Вони бували в гостинах у найзнатніших родинах, князів та графів. Раз якось вибрались вони разом із цілим товариством до одної кавярні, де грала циганська орхестра. Кляра Вард побачила тоді провідника орхестри Ріга Янчі й зразу розкохалась у ньому. Орхестра грала саме якийсь тужливий циганський роман. Молода американка, якій вперше довелось почути циганську музику, слухала, наче зачарована. Коли капеля перестала грати, вона поцілувала Ріга Янчі.

Миттю счинилось у кавярні замішання. Кляра не могла відійти від орхестри. Чоловік зразже зірвав із нею, що їй було в той час зовсім байдуже. Вонаж сама мала величезне багатство. Небаром розвелася з чоловіком та віддалася за романтичного цигана. Молоді поїхали в подорож до Рівієри, а відтак Ріго Янчі повіз свою дружину до вітчини, де Кляра Вард замешкала в малій, нужденній хатині, проводячи весь час між циганами. Її поява викликала в циганському таборі зрозумілу сензацію. Небаром поїхали вони обоє в подорож по Европі, де Ріго Янчі виступав із своїми власними концертами, які й мали великий успіх з огляду на його дружину, б. княжну.

Усеж таки згодом стали між недобраним подружжям вибухати сварки. Кляра Вард покинула цигана й поїхала до Америки. Вона була певна, що мама, в якої вона була единою донькою, прийме її радо. Одначе мати її вирекласа та відмовила їй всіх прав до маєтку.

Кляра повернулася назад до Европи, де на Рівієрі пізнала якогось італійця та втретє віддалася за нього. Але й це подружжя тривало коротко. Вона розвелася й з того часу стала щораз то більше скочуватись на дно упадку й нужди, а далі зійшла на прошачку, якою і померла.

Цілющі повітряні купелі.

Вже віддавна відомий добродійний вплив повітря на організм людини. Також досліди виказали, що народи, які не вживали одягу, ніколи не хорували на чахотку та інші грудні недуги, а появилися вони в них щойно тоді, коли цивілізація впровадила в життя тих народів наш щільний одяг.

Шкідливий вплив щільного одягу можуть частинно направити повітряні купелі, головно у злуці зі соняшними. В теплі дні, навіть коли хмарно, можна їх вживати також на свіжім повітрі, головно, коли дана особа вже трохи привикла до повітряних чи соняшних купелів та загартована.

Незагартовані особи, а також підчас холодніших пір року, можуть брати повітряні купелі в огрітій і добре перевітреній кімнаті. Можна їх брати і вдень і вночі, одначе найліпше вдень в соняшному світлі.

При ужитю повітряних купелів треба рухатися, щоб уникнути перестуди, а по повітряній купелі вбратися, вийти на прохід, або піти на годину до ліжка.

Крім спеціяльних повітряних купелів треба взагалі вважати, щоби не носити одягу з такої матерії, що тяжко перепускає повітря; не треба вживати штучних, непропускальних капелюхів та гумових кальошів. Теплою порою добре ходити хочби коротко босо, або замісць звичайної обуви носити сандали.

Для хорих на затяжні грудні недуги та інші затяжні недуги, на літні помешкання знаменито надаються колиби, які будують в горах пастухи, чабани; в таких колибах маємо весь час продув свіжого повітря, який часом може незвичайно цілюще впливати на схорілий організм. При тому не треба перебільшено боятися простуди. Заграницею вже давно ставлять такі колиби для хорих в горах, садах, городах і дуже хвалять цей спосіб лікування.

Повітряні купелі мають тому лікувальну силу, що повітря має змогу діяти на велику поверхню нашої шкіри; це дає їй змогу віддихати свобідно, оживлює в ній кровообіг, що має дуже додатній вплив на здоровля цілого організму. Теж ріжного роду проміні, з поміж яких багато має сильну лікувальну міць (напр. позафіолетні проміні) має змогу впливати на велику поверхню нашого тіла.

Подружжя при помочі радія.

Англійська преса повідомляє про два чергові подружжя, до яких довело кохання на хвилях етеру. В полудневій Африці жив власник копальні золота, Гарольд Бонтей, що був запаленим радіоаматором, ба навіть сам зладив собі радіоприймач. Раз якось почув він чарівний голос англійської спікерки, який йому так дуже подобався, що він вирішив за всяку ціну віднайти його власницю. Біда лише, що його радіоприймач не мав скалі з означенням міст і він не знав, яку стацію відбирає. За три тижні приїхав він до Льондону, куди привіз зі собою свій приймач та заінсталювавши його в одному готелі, став по черзі ловити всі англійські стації.

Треба було одначе неха для закоханого багатиря, бо спікерка саме виїхала була на відпустку й цілий місяць не відзивався її чарівний голосок у голоснику радіоприймача.

Щойно по місяцеві невдалих спроб повелося Бонтеєві зловити її голос і ствердити, що це стація в Ліверпулю. Мерщій поїхав він до того міста й пішов до висильні. Правда, не хотіли його впустити, але від чого грощі? При помочі хабаря перекупив Бонтей сторожа й довідався про адресу спікерки. Зайшовши до неї, розказав про своє кохання. Зворушена спікерка приняла освідчини мільонера й поладнавши шлюбні формальности, виїхала до Африки, де веде в роскоші спокійне життя біля чоловіка.

Другий випадок, який теж покінчився подружжям, трапився в Сен Люї між багатим промисловцем Юрієм Вабешом, та вродливою Віргінією Ледіс, що мешкала ген, на далекій півночі в Канаді. Там її брат був поліцаєм, що мав власну висильну короткохвильну стацію.

Коли брата не було дома, молода Віргінія навязувала часто розмову з Юрієм Вабешом, який теж мав таку власну стацію, а який довгий час не знав, що говорить з жінкою. Колиж раз якось догадався, з ким має діло, так сподобав собі альтовий голос Віргінії, що намовив її повінчатись із ним. Згодом поїхав по неї в Канаду та привіз звідтіль для себе дружину.

ЗВІРІ НА ПРОДАЖ.

Щасливі, що мають нагоду відвідувати світову виставу в Парижі, можуть, користаючи з нагоди, оглянути ще одно небуденне яйце: великий „склад звірят", що міститься в окремому будинку трьохповерхового „Ля Самарітен", а з окрема відділ „продажі звірів". Грошевий оборот 100 мільонів франків річно доказує прочисто, яка велика кількість звірів примішена в тому звіринці, що приміщений в самому серці Парижа. Пожива для всіх тих звірів коштує денно 5 тисяч франків.

В цій несамовитій менажерії можна найти ріжні роди звірят, починаючи від птахів і кінчаючи на велитенських гадюках крокодилях та алігаторах.

Найбільший попит мають птахи. Ріжного роду співаки: канарки, папуги, какаду й колібри розходяться по світі у кількости 20.000 штук місячно. Буває і таке, що нераз забракне бажаної птахи, тоді можна зробити замовлення на майбутнє й ніколи нема місця, щоби клієнт відійшов з нічим.

В іншому відділі ведуть крім продажі ще й окрему годівлю птахів. Складні апарати виробляють тижнево дві тисячі курят. Вони задуковують тижнево дві тисячі курят. Вони залишаються так довго в окремих огрівальних приміщеннях, аж наберуть потрібної до продажі ваги.

Находяться купці на ріжні малпи, лиси, золоті рибки, камелеони й жаби, і то не тільки люди, які бажають заспокоїти свої часто пусті й дивоглядні забаганки, але велика скількість тих звіряток іде до ріжних лябораторій та досвідчальних інститутів. Тисячі білих мишей мандрує річно до інституту Пастера.

В одному з найтепліших відділів „Ле Самарітен" продають навіть їдовиті гадюки. Звичайно продають їх коло пять штук місячно, причому три йде до цирків та менажерій, а дві купують заздрісні чоловіки. Бо одного разу якось один незвичайно заздрісний чоловік купив велику гадюку, що словнювала в його хаті обовязки сторожа зальотної жінки. Цей приклад найшов згодом багато наслідників. Врешті багато нешкідливих гадюк купують до складів з овочами на загладу щурів.

Хто найбільше злоститься?

Незвичайно цікаву розвідку написав один американець на прізвище Карльсон. У цій розвідці він розглядає ріжні причини людської злости. На підставі власних дослідів і обсервацій у ріжних краях над причинами злости, він приходить до висновку, що однаково серед усіх рас, всіх народів найбільший нахил до злости мають завжди жінки. Вони все найскорше попадають у лихий гумор. Жіночий пол, особливо від 40—60 літ легко хвилюється і скоро злоститься. Щодо білої раси запримітив Карльсон, що особи з темним волоссям виказують багато більше злосливости, як люди з ясним або каштановим волоссям. Також сині- і сірооки скорше хвилюються як люди з темними очима

Жінки у найдавніших часах.

Вже від найдавніших часів жінки прикладали велику вагу до елегантности та прикрас, які збільшували їх красу та привабу. Так наприклад із розкопок знаємо, що жінки у кам'яній добі носили гарні чіпці. Жінки племен, що тому 250 століть жили на землях нинішньої Франції та північної частини Іспанського півострова носили обуву прикрашувану у френазі, а на шиї та раменах носили прецизно виконані нашийники і браслетки.

Звичайно нашийники з кам'яної доби були зроблені з мушлів, деякі покриті перловою масою — напевно морського походження. Це доказує, що торговля в тих часах уже розвивалася а „товар" постачали мандрівні купці.

Підчас останніх розкопів у Месопотамії знайшли в гробницях предмети, які дають нам дещо ясний образ вибагливости і кальотности жінок, що жили тому 8.000 літ. Тодішня мода казала носити довгі шпильки до волосся зі золота або срібла, а головкою дуже гарно цизельованою у цвіти, листя, мотилі, вужі і т. п.

На перстенях були вирізані знаки, певно імя та назвище власниці. Вкінці знайшли й клямри до поясків, по мистецьки виконані, із шляхотних металів. Елегантні жінки Вавилону вживали залізка до фригування волосся, про що говорять написи з тих часів.

Мали вони до послуг невільниці, які їм робили перфуми, пахучі олійки, шміпки. Навіть помадки до фарбування уст і пеналик до зарисовування лунів брів були вже в щоденному вжитку стародавної Халдеї. Жіноча бікутерія була дуже ріжноманітна. Тяжкі наременники зі срібла, золота або золоченої бронзи прикрашували рамена а також ноги у кістках. Дорогі перстені носили на пальцях рук і ніг. Величезні ковтки вішали з ух майже на рамя та нашийники з кораликів, із золота та яшпівцю, а також нагрудники з емблемами божків.

Вичислені документи, які творять папіруси, знайдені в долині Нілу, описують якнайдокладніше як жили та проводили час княжни і знатні жінки Египту. Життя своє вони майже виключно присвячували журбі за одяг та щоб захоронти свіжість і красу. В їх гробницях віднаходжували усе, чого вживала невіжка на життя, отже: пильнички і приладдя до нагладжування і полірування нігтів, маленькі урни з найріжнішими пімєнами, мінятурні фляшочки на перфуми і т. д.

Із багатьох горорізьб пізнаємо докладно життя красунь з часів фараонів. Кожні нові розкопи виявляють нові предмети, з яких пізнаємо подробиці жіночого одягу і прикрас минулих часів.

Митрополича катедра княжого Галича віднайдена.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ВИСЛІД РОЗШУКІВ Д-РА Я. ПАСТЕРНАКА В КРИЛОСІ.

Недавно принесли ми вістку про незвичайно цінні знахідки підчас розшуків д-ра Пастернака у Крилосі. Дістаємо від нашого визначного археольога листа, в якому він повідомляє нас про дальші висліди своєї праці, яка увінчалася справді сензаційними успіхами.

Вістка, що її нам др Пастернак переслав справді сензаційна, бо торкається найбільших наших памяток княжої доби. Про свої успіхи праці пише др Пастернак таке:

„Отже мені справді пощастило найти остаточно довго пошукувану найбільшу святість, а водночас і найбільшу святиню Галицько-волинської держави, митрополичу катедру княжого Галича (тепер Крилоса), побудовану князем Ярославом Осмомислом у пол. XII. ст., що про неї від 1255. р. слух і слід був загинув. Була це на ті часи, а навіть і на теперішні умовини, величава будівля (32,5×37,5 м.), яка своїми розмірами майже вповні дорівнювала Соборові св. Софії у Києві (34×39 м.). Мала вона три апсиди, ціла була розмальована фресками та крита грубою оловяною бляхою. Щасливо збереглася ще в одному місці долішня частина фронтового муру з величезних бльоків білого тесаного каменя, з якої видно, що цілість мусіла колись викликувати справді імпозантне враження, тим більше, що катедра була висока: в низу була церква, а над нею, на її склепінних твердиня, останнє прибіжище в разі крайної небезпеки.

Після відкриття цілих вже обводових мурів катедри приступаю тепер до відслонення ще цього року вівтарної частини храму.

Відкриття княжої катедри набрало незвичайного розголосу у найширшій околиці Крилоса, головно між селянами, які цілими прогулянками масово відвідують розкопи. Напливає теж інтеліґенція з усіх сторін краю, зорганізованими групами й одинцем. Та найбільший підйом і зацікавлення є у місцевого населення, яке нетерпляче очікує приїзду Митрополита".

Загроза французько-японського конфлікту?

Між військовими французькими та японськими частинами трапилися були непорозуміння, які можуть мати поважні наслідки. Французька опінія прийняла з вдоволенням вислови співчуття зложені японським генералом Катсукі, командантом японської армії в Північнім Китаю у звязку з конфліктом між японськими відділами і французькими вояками.

Не зважаючи на те, що французька преса намагається надати цілому інцидентові маловажність і що японсько-французькі взаємини все ще якнайкращі, інформації з Тієнсіну подають, що французькі відділи, які виконували охорону службу французької концесії, поробили всі оборонні приготування. Французькі відділи окопалися.

Міжнародній міст від сторони франц. концесії обставили скорострілами. Крім цього доступу боронять повзи. Французькі часописи пишуть, що ці оборонні засоби підприняли тільки тому, що японські війська уставили на березі ріки Гейго, яка відділює франц. концесію від решти міста, гнізда скорострілів, скермовані і французьку концесію.

Нарада мін. Бека з кн. Кенту.

В понеділок приїхав до Ланьцута кн. Кенту з дружиною. Ординат гр. А. Потоцький приймав гостей бенкетом, підчас якого приграва замкова орхестра в галевих одностроях. До Ланьцута приїхав польський амбасадор у Вашингтоні гр. Ю. Потоцький (брат ордината) зі сином та багато інших польських графів і кн. Ліхтенштайн з дружиною з Чехословаччини. У вівторок приїхав до Ланьцута мін. Бек з дружиною, львівський воєвода А. Білик і британський шарже д' афер з Варшави. Тому здогадуються, що мін. Бек вестиме політичні наради з кн. Кенту. Орган польських монархістів „Глос Монархістув" пише, що кн. Кенту буде королем Польщі.

Україніка в анґлійській пресі.

В квартальнику „Істерн Чорчес Квортелі" (липень 1937) появилась обширна стаття д-ра В. Ю. Кисілевського на тему „Українська католицька церква і її місія". До статті додано фотографію Й. Е. Митрополита Андрея Шептицького. На підставі історичних фактів вказує автор на становище й на місію української католицької церкви у східній Европі.

„Юніверс", „Теблет" і інші часописи подали опис величавої літургії відправленої в церкві св. Патрикія в Льондоні, в дні 2. липня, в українському обряді, шістьома неопрезвитерами, які задержалися кілька днів у Льондоні в переїзді до Канади.

Про масові арештування на Україні подає дальші відомости „Дейлі Телеґраф" (і інші часописи) з 22, 23, 24, 26 липня. Цим разом, як пише кореспондент згадного часопису, попалося редакторам большевицьких часописів на Україні, а також переведено „чистку" в комісаріяті фінансів. Там арештовано крім самого комісаря Райкіса також і його заступника і цілий ряд урядовців, яких московська преса називає „бандою ворогів народу".

(Укбюро, Льондон.)

Після меншиневого конґресу в Льондоні.

З нагоди меншиневого конґресу в Льондоні, англійська преса помістила низку статтей на ті теми, звертаючи увагу на велике значіння для Европи меншиневого питання.

Ще підчас конґресу помістив **„Дейлі Телеґраф"** (з 14. липня) довгу статтю Віктора Ґордона Ленокса, „Чи европейські меншини збільшують небезпеку війни? — Конференція буде обговорювати в Льондоні їхні скарги". До статті додана мапа східної та середної Европи з зазначенням тих держав, які є звязані меншиневими договорами.

Той сам **„Дейлі Телеґраф"** подає дня 16. липня дальший звіт з нарад конґресу меншин, як також зміст принятих резолюцій.

„Таймс" з дня 15. липня подає дуже точний звіт про сам конґрес, особливо зміст промови льорда Дікінсона, почесного члена конґресу. Стаття звертає увагу на критику системи Союзу Народів у вирішуванні меншиневих справ та цитує резолюції, принятї конґресом в тій справі.

Л. ІНФЕЛЬД. 4

КЕМБРІДЖ.

(Докінчення).

IV. СТУДІЇ Й НАУКОВА ПРАЦЯ.

Студентові не вільно займатися ніякою зароблячою працею. Навіть лекції принципово заборонені. Нічого дивного, що в таких знаменитих умовинах талановитші зі студентів працюють дуже інтенсивно й видатно. Кожне мешкання в каледжі має подвійні двері й якщо вони причинені, значить, що або студента нема дома, або є та не бажає собі відзідин. Загально принята умовина, що не годиться увійти й перешкоджати йому в праці. Науковий рівень осягнений студентами, рівень іспитових питань загально дуже високий. Період студій тривае три роки, після чого студент по двох іспитах (із кінцем першого й третього року) дістає титул „bachelor of arts" (B. A.), що відповідає нашим магістеріям. Іспити є тільки письменні і практичні, напр. виконання вправи. Нема устних іспитів. Праці виконують рішуче самостійно, а відписування, стягання, виручування чужою працею є рішуче невідомі й непрактиковані. Можна мати сумніви до цієї системи англійського навчання. Можна скептично дивитися на її доцільність і на змогу трансплянтації на наш ґрунт. Проте одно зовсім певне. Система самостійної праці, невідписування, неблягування є напевне зразком, що заслуговує на наслідування. Вже в нижчих і середніх школах консеквентно проведена ця система. Хто в нас колинебудь учив або брав участь підчас іспитів у середніх і вищих школах, знає, скільки інвенцій вимагає контроля самостійности, створення умовин, у яких справді праця є свідоцтвом індивідуального зусилля. Основна поправа в тому напрямку, привичаєння до самостійної праці повинні творити важний виховний постулят нашої школи. Другою замітною суттевою прикметою є короткотривалість студій. Назагал не можна повторяти іспитів. По трьох, а найвище по чотирьох роках треба дістати дипльом, або взагалі його не дістають. Невідома тут інституція старих і „залізних" студентів, на жаль, така буденна в нас. Ясне, що в тому напрямку не можемо наслідувати Кембріджу, бо не можемо забезпечити студентові таких умовин праці, які він тут має. А то (як я вже згадував) в Англії Кембрідж і Оксфофрд творять під цим оглядом виїмок, а організація інших університетів (напр. у Льондоні) помітно більше нагадує устрій університетів на континенті.

Чимало разів на семинарах, консерваторіях чув я виклади молодших студентів і дивувався просто небувалому спокоєві та повній відсутності треми, явищу у нас небувалому. Гадаю, що ті прикмети, радше зверхні, звязані з високою спортовою культурою молоді. Спортові осяги молоді це не тільки справа окремих клюбів або каледжів, але справа народнього значіння. День перегонів човнами між представництвами університету Оксфорду і Кембріджу то велике народне свято і треба побачити ексцитації спокійних англійців у той день, щоб зрозуміти їх зацікавлення спортовими осягами університетських вихованців.

Кожний каледж має свої спортові, товариські організації, політичні клюби. Очевидно, що між 5000 студентів репрезентовані всі можливі політичні напрямки. Саме „Union Society" є безмірно інтересною організацією, на тлі котрої ті погляди взаємно зударяються.

Union Society це найбільший студентський клюб. Є це великий будинок із салями до забав, спортів, читальнею, рестораном, баром, і що найважніше, з великою парляментарною салею. Ця сала збудована по зразку палати послів у Льондоні й творить її зменшену копію. Раз на тиждень відбуваються засідання того парламенту, якого членами є члени Union Society. Парлямент має свого, що-року вибираного маршала, віцемаршалів, секретарів і наради відбуваються зовсім по зразкам англійського парляменту. Тему вибирає відповідна комісія, визначаючи референтів за і проти. Подам як приклад дві тези, що були предметом нарад, яким я випадково прислухувався. „Наш парлямент має більше довіря до американської, як до англійської політики". „Наш парлямент не має довіря до сучасного покоління молоді". Крізь студентський парламент в Оксфорді чи в Кембріджі перейшли майже всі великі політики Англії. Там вишколили своє ораторське мистецтво й набули знання парляментарної техніки. Колишні промовці з Уніон, а тепер лідери Англії не легковажать собі постанов студентського парламенту, часто приїзджають на наради, промовляють у дискусії, до чого мають право, як довічні члени Union Society. На терені парляменту зударяються найконсервативніші й найрадикальніші погляди. Проте це діється в спосіб найбільше лицарський, повен гумору й позбавлений всякої брутальности.

По одержанні дипльому B. A. більша частина молоді відпливає до ріжних професій. Еліта найталановитших лишається в Кембріджі для наукової праці. Для талановитих завсіди найдеться відповідна кількість стипендій. Ті наукові робітники (т. зв. ресірч студентс) творять резерви, що пізніше підсилюють гурт професорів і виховників університету в Кембріджі. Науковий робітник підчинений тому самому ригорові, що звичайний студент. Носить кілька центиметрів довшу тогу і довший френзель при своїй шапці. Як осягає здобутки наукової праці, може стати „вельов" свого каледжу. Є це, в деякій мірі анальоґічний титул до титулу доцента на наших університетах. Різниця буває головно в тому, що з одного боку формальні вимоги для осягнення ступня „фельов" є помітно менші, з другого знову боку осягнення цього титулу дає без порівняння більші управнення. Умовини одержання цього титулу залежні від окремого каледжу. І так напр. у Трініті Каледж спочатку

„Бірмінггем Газет" з 15. липня і „Оксфорд Мейл" (тоїж дати) містять згадки про конгрес і спостереження.

„Івнінг Нюс" з 15. липня подає вістку про виступ баскійської делеґації зі складу конгресу з тої причини, що конгрес не погодився прияти резолюції предложеної басками, бо зверненої проти одної з держав.

„Нюс Ревю" з 22. липня переповідає коротко хід конгресу (в статтейці під заголовком „Меншини") та задержується на баскійському інциденті.

Обширну статтю помістив „Кетолик Геральд" з 23. липня; заголовок її „Меншини можуть спричинити війну — лондонський конгрес перестерігає". Слідує дуже прихильний опис конгресу, зміст промов льорда Дікінсона і полковника С. Л. Мальона. Автор статті називає конгрес „Малим Союзом Народів" і хвалить його поважний підхід до справ. „Конгрес був наче Союзом Народів у зменшеному вигляді, але своїм ходом міг би бути приміром для асамблеї, під якої адресою впало багато гірких слів".

Замітки про меншиневий конгрес подали й інші часописи та телеграфічні агенції.

З чужинецьких часописів багато місця присвятив меншиневим справам щоденник „Ля Пароль Бульгар", який помістив 17. липня велику передову статтю під заголовком „Велика Британія і національні меншини", а дня 24. липня подав другу статтю „Меншиневе питання".

(Укбюро, Льондон.)

СПЕЦІЯЛЬНІ ПОЗИЧКИ ДЛЯ МОЛОДИХ ПОДРУЖ.

В Німеччині уряд видав кілька розпорядків, щоби заохотити державних і самоуправних урядовців до швидкого подружжа. Розпорядки передбачують спеціяльні додатки для молодих подруж у сумі 20 до 70 марок місячно. Слід згадати, що в останніх 4-ох роках молоді подружжа дістали 785.000 марок позичок. Їх ціллю заохотити молодих громадян до швидкого подружжа та найбільшої кількости дітей.

—o—

НОВИЙ ЄГИПЕТСЬКИЙ КАБІНЕТ.

КАЇРО, 3. 8. ПАТ. Король Фарук І. затвердив листу нового кабінету з Нагасом Пашею як премієром і міністром внутрішніх справ та Васеф Гуалі Пашею як міністром закордонних справ. Усі міністри належать до партії Вафд, із попередніх міністрів не ввійшов до уряду міністр комунікації Награші Паша, мабуть наслідком непорозумінь із Нагасом Пашею.

іспиту головно в оцінці оригінальної наукової праці, а далі в письменному іспиті, що абсолютно не має нічого спільного з предметом наукової праці студента. Оце приклади таких тем: „Що думаю про відношення науки до віри", „Кого назвав би я сучасним Дікенсом" і т. п. Те завдання є одним із звен консеквентної системи вишукування не тільки фахівців, але й людей глибшої інтеліґенції та ширшої осьвіти.

Які привілеї та обовязки, що звязані з титулом „фелльов"? Один із привілеї „фелльов" такий, що йому вільно, у відріжненні від звичайних смертних, ходити по травниках його власного каледжу. Звідти студентський дотеп: Ходити по травниках дозволене собакам і „фелльов". Помітно важніший привілей в цьому, що даром дістає знамените мешкання в каледжі, даром має зже при професорських, а не студентських столах, вечері, на які може, теж даремно, запрошувати своїх гостей (але тільки мужчин). Ще важніший привілей такий, що крім мешкання й удержання дістає річно 300 фунтів (коло 8.000 зол.).

Які в заміну обовязки „фелльов"? Дослівно ніякі! Може навіть на деякий час взагалі виїхати з Кембріджу. Каледж таким способом дає молодим і талановитим змогу наукової праці, не вимагаючи в заміну нічого. Фелльов попри те має змогу заробітньої праці, й часто з цього користає. Інколи доручують йому виклади на університеті, нераз є тутором чи супервізором, при чому ті заняття окремо платні. Правда, титул фелльов із принципу дістають тільки на час кількох років, але кожний, хто продовж того періоду не спиняється в науковій праці, найде й пізніше відповідний терен для своєї діяльности. Гадаю, що ця глибока шана практичних англійців для наукової, хочби найбільше теоретичної праці, є висліком зрозуміння, що наукова праця, то одно із важних чинників великости й могутности [illegible] краю.

—o—

З польської преси.

Страх поляків перед відродженням блюку меншин.

В тижневику „Зачин" з 29. липня ц. р. (ч. 30), зближеному до О. З. Н., находимо докінчення статті п. н. „З меншиневої політики", зреферованої вже нами в „Ділі" з 28. м. м. (ч. 163), в якій невідомий автор висловлює острах перед співпрацею жидів з українцями.

...Зближення та узгіднення політичної тактики — між жидами й українцями, — що тепер відгравало би ролю радше на терені всіх інших внутрішніх справ, ніж парляментарних ділань, очевидно, не може лежати в інтересі польського народу і польської держави без огляду на те, з якого боку глядіти на ці можливости. В інтересі польського народу, як відповідального за польську державу лежить потреба і змога уложити своє відношення супроти кожної меншини окремо, а не необхідність відношення до якоїсь одноцілої й узгідненої тактики хочби найважніших, якщо не всіх, меншин. Словом, божевіллям було би повторювання гріхів „Хієно-Пяста" і т. п., над усуненням яких так багато напрацювався марш. Й. Пілсудський. Тому перед поляками стають дві можливости — каже автор. — Одною можливістю буде ведення такої політики супроти українців, щоби вони не мали причин, ні політичної можности до якогось блюкування з поборюваною поляками жидівською меншиною. Другою можливістю є така політична тактика супроти ріжних жидівських груп, що просто не може лежати в їх політичному інтересі спільний виступ з українцями.

Побіч тієї тактики, обчисленої раз на одну, другий раз на другу сторону, істнує найприродніша третя можливість, себто тактика співжиття і співпраці з обома тими національними меншинами. Ця третя можливість, очевидно сама собою, унеможливлює автоматично потребу блюкування тих меншин, бо відпадає сама рацію блюкування.

Істнує, очевидно, ще третя можливість, найпростіша, найпримітивніша і тому найлекша, щоб її накинути політично невироб. леному загалові. **Цією третьою можливістю є засада боротьби з усіми меншинами, як такими...** на всіх ділянках життя. **Ця третя метода**, що так легко промовляє до безкритичного загалу, що не вміє думати, **мусить**, очевидно, **довести до вирішення цієї проблеми в найкорисніщім напрямку, себто до відродження меншинного блюку** в Польщі спертого вже в першій фазі на обі найчисленніші національні меншини, щоб опісля у практиці обеднати решту.

Це було би проклоном історії — кінчить автор, — що на цьому відтинку справ затяжіла над передтравневим періодом відродженої Польщі.

—o—

Представник ендеків увійде до уряду?

НАРАДИ З Р. ДМОВСЬКИМ У КОСОВІ.

„Дзєннік Людови" подає поголоску, що полк. Арцішевський, визначний діяч ендецької партії „Стронніцтва Народового" обійме становище державного підсекретаря у мін. закордонних справ на місце гр. Шембека, який обійме амбасаду при Ватикані.

До Романа Дмовського, який перебуває в Косові, приїхав на днях д-р Тадей Белецький, який виконує тепер обовязки голови „Стронніцтва Народового" і З. Бжозовський. Вони відбули нараду з Р. Дмовським у справах персональних та дальшої політичної лінії ендецької партії.

...етровського арештували, сина розстрілали.

ПАРИЖ, 3. 8. ПАТ. Авас повідомляє: У Москві кружляють поголоски, що **Г. П. У. арештувало представника комісаріяту закордонних справ на Сов. Україні і голову центрального виконавчого комітету К. П. (б) У. Г. Петровського, а його сина розстріляли. Кружляють теж поголоски, що Г. П. У. арештувало адмірала Орлова**, заступника комісаря оборони СССР і команданта морських сил та **адмірала Вікторовича**, коменданта ескадри на Тихому Океані. У вязниці сидить теж ґен. Кашірін, б. комісар справедливости Криленко та багато інших.

Воєнна добича національних військ.

САЛЯМАНКА, 3. 8. ПАТ. Підчас останнього наступу на фронті Теруелю національні війська здобули велику кількість воєнного матеріялу. На відтинку Альбарасін національні війська очищують терен. Національні війська взяли в полон 200 вояків, 100 крісів і 4 скорострільні.

ПО 20 СТРІЛЕН НА ХВИЛИНУ ПАДАЛО НА МАДРИД.

МАДРИД, 3. 8. Нац. артилерія почала зараз по-півночі дуже сильно обстрілювати Мадрид. Падало на місто приблизно 20 стрілен на хвилину. Обстріл тревав довше як годину. Скільки жертв, невідомо, здогадуються, що дуже багато.

ЗНИЩИЛИ 4 БАТАЛІОНИ ЧЕРВОНОЇ МІЛІЦІЇ.

БІЛЬБАО, 3. 8. ПАТ. Вчора рано астурійська міліція наступила на нац. становища під Овіедом. Наступ відперли, а чотири баталіони міліції знищили зовсім у перехресному вогні.

СТРІЛИ ДО ПРЕДСІДНИКА СУДУ.

БАРСЕЛЬОНА, 3. 8. ПАТ. Вчора пополудні невідомі спровники віддали зі самоходу коло 25 стрілів до предсідника апеляційного суду Андре у хвилині його виходу зі суду. Андре та поліційні агенти вийшли здорові. Двох прохожих ранено.

Будинок магдебурської твердині для Польщі.

ВАЖЛИВІ НАРАДИ ГЕН. ГУРЕЦЬКОГО У БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 3. 8. ПАТ. У міжнародньому зїзді б. комбатантів у Берліні взяла теж участь польська делеґація під проводом ґен. Гурецького. Польська делеґація склала вінець у стіп памятника полеглих, опісля взяла участь у великій маніфестації комбатантів на спортовім стадіоні. На цьому святі був теж присутній амб. Ліпський між членами дипльоматичного корпусу. На стадіоні ґен. Гурецький розмовляв з міністром війни марш. Бльомберґом. Німецька військова влада приділила ґен. Гурецькому двох адютантів. У понеділок ґен. Гурецький був у Магдебургу, де сидів марш. Пілсудський. **Бурмістр Магдебурга д-р Маркман жертвував Польщі будинок у магдебурській цитаделі, в якій підчас світової війни сидів марш. Пілсудський.** Вечором польський амбасадор гостив обідом польську делеґацію. На обіді був теж провідник німецьких комбатантів Оберлїндер, керманич закордонного уряду націонал-соціялістичної партії Розенберґ та багато інших і партійних і урядових достойників. **У вівторок ген. Ґурецький розмовляв з мін. Шахтом, був у президента м. Берліна і т. д.**

—o—

КАРА ЗА ХУЛУ БОГОМАТЕРИ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 3. 8. ПАТ. У Кельн суд засудив одного німця на 2 міс. арешту за публичну хулу Богоматери. В мотивах суд підкреслив, що строгу кару вимірено підсудному тому, що його виступ нарушує внутрішній спокій та звичаї й установи католицької Церкви, признаної державою, яка дає їй свою опіку. Цей присуд викликав велике враження у звязку з процесами проти католицьких священників.

—o—

Новий президент апеляційного суду у Львові.

Президент Польщі призначив прокуратора апеляційного суду у Львові Станислава Дембіцького президентом апеляційного суду у Львові, прокуратора окружного суду у Львові Йосифа Хіровського, прокуратором апеляц. суду у Львові, суддю окружного суду у Львові Адольфа Саранецького віцепрокуратором апеляційного суду у Львові та суддями окружного суду у Львові Кароля Вальтера, дотеперішнього суддю міського городського суду у Львові і Станислава Городиського, дотеперішнього суддю городського суду в Сокалі.

НОВИНКИ.

— **Й. Е. Високопреосвященний Митрополит Андрей** щиро дякує цією дорогою за ласкаву память всім тим, які з нагоди роковин дня народин Митрополита склали Йому свої бажання.

— **Кріпаве Шашкевичівське свято.** В селі Микитичах львівського повіту відбулось минулої неділі з приводу 100-ліття появи „Русалки Дністрової" свято в честь М. Шашкевича. Хоча програма свята нічим не ображувала почувань польського населення, місцева польська молодь напала на учасників свята і викликала бійку, в якій одного нападника тяжко ранено а кількадесять осіб з обох сторін потерпіло легші рани. З поданням ближчих подробиць цієї жалюгідної події в незалежних від нас причин покищо здержуємось.

— **Футра нові** мужеські і жіночі замовляйте і старі перероблюйте у **Карпяка, Зибликевича 4.**

— **Булки дорожчють.** Адміністраційна влада з комісією для дослідів цін визначила ціну водної 5-декаграмової булки в роздрібній продажі на 4 сотиків. Хто бере більше, підлягає карі.

— **Від комінярів до листоношів.** Здалека дуже гарно і наскрізь „по европейськи" виглядає нова інституція — сільські листоноші. А коли ще до того що кілька днів читаєте у пресі, що „для вигоди публики" поручено їм ще те і те та ще тамте, здасться вам, що чогось кращого й придумати не можна. Поправді воно далеко не так. На наші села до передвоєнних „здекучників" та повоєнних комінярів впала нова язва — сільські листоноші. У таких панів листоношів, що рекрутуються переважно із „[illegible]" та інших подібних „взялачи", звичайно не докупишся не то вексля ні стемплів, а навіть звичайного почтового значка чи картки. Зате все можете бути певні, що зревідують вашу пошту, навіть до листів заглянуть, а що їм не подобається — спрячуть... Але лишім це все. То напевно „спорадичні випадки, неминучі в початках, що не дійшли ще до відома компетентних чинників"... Послухайте щось цікавіше: віддає дядько такому листоношеві поручений листа і платить не тільки 55 сот. оплати, але ще й 10 сот. „доплати", разом 65 сот. Таке саме із всім іншим. Надає гроші, пакунок тощо, все платить надпрограмово і жадною тарифою не обнятих 10 сот. За те все дістане на рецепісі значок перебитий стемпілею „доплата", або і без тої „доплати". Дістає пакунок; хочби лише книжечку за 20 сот., також платить, але вже 30 сот... Тепер вже самі подумайте тай осудіть: чи не нові благодати та наступ на пусту кишеню нашого села? Дійсно довго і глибоко треба думати, щоби щось таке „практичне" придумати. Але все пусте, добре, що для заграниці реклама є, а головне, що воно таке „европейське", а може аж „американське"...

— **Полекші для дітей на залізниці.** Від 1-го ц. м. на залізницях впроваджують полекші для дітей у віці до 14 літ. Кожна доросла людина може взяти зі собою 5-ро дітей платячи за них 1/8 тарифи. Цю полекшу стосуватимуть в той спосіб що за першу їзду каса братиме оплату у висоті 25 пр. нормальної тарифи, зате поворот буде даровий. Ці полекші обовязуватимуть до 15. ц. м.

— **Із львівської статистики.** В місяці квітні т. р. вродилось у Львові 210 римо-католицьких дітей, 44 греко-католицьких і 34 жидівських. Побралося в тім часі 98 римо-католиків, в цьому 6 подруж було мішаних і 10 греко-католиків. Статистика смерти виказує: 188 римокат., 87 жидів і 47 греко-кат.

— **Авто згоріло на вулиці.** На вул. Л. Сапіги вибухла пожежа в особовому авті, яким їхав шофер Петро Маца, везучи з головного двірця дві пасажирки з багажами. Наслідком великого горяча запалився газник і вогонь охопив частину воза. Шофер припинив авто завчасу і вивів обі пасажирки на вулицю. Пожежна сторожа **угасила вогонь**, що зробив шкоду на 1000 зол.

— **Червінка в Долинщині.** В громаді Раків пов. Долина 15 осіб, здебільша дітей у віці 3—12 літ, захорувало на червінку. Чотири випадки були смертні. Справою займалася повітова санітарна влада.

— **Пожежа фабрики.** У прядільні Ад. Шпіґля в Лолзі вибухла пожежа, яка до 15 мінут охопила цілий 2-поверховий будинок. В короткому часі з фабичного будинку лишилось тільки згарище, причому вогонь знищив навіть машини. Шкода доходить до 250 тисяч зол.

— **З димом.** На фільварку Гаса в Застінці тернопільського повіту вибухла пожежа, що знищила стайню з запасами сіна і конопель на шкоду у висоті 25 тисяч зол.

— **Роблять місце для мужчин.** Як повідомляє варшавська преса, в державних урядах переводять тепер „чистку", усуваючи з посад заміжні жінки, щоби на їх місце приняти мужчин. Зачали покищо від бюр військової адміністрації.

— **Викрили жахливий злочин.** Під Варшавою в селі Мали Буковец викрили жахливий злочин, що його виконали малолітні хлопці над своїм малолітнім кревняком. Зі ставу виловили труп 5-літнього Куліша Райнгольда сироту, який був на вихованні у своєї тітки. Хлопчина мав записане по мамі 10-моргове господарство. На шиї мав потопельник сині сліди. Слідство викрило, що хлпця вдушили у воді і втопили 10-літній Вальдемар і 11-літній Ришард Роснер, його кревняки за намовою матері, яка їм дала по 2 зол. Цілу злочинну родину арештували.

— **Смілого грабункового нападу** доконали в Лодзі. На Лаю Борнштайн, що їхала рано бричкою зі своїм сином вул. Поморською, напало двох людей і загрозивши револьверами, зрабували їм 600 тисяч зол. В погоню за втікаючими грабіжниками кинувся стрічний поліцай з прохожими. Один із втікачів, не бачучи виходу, вистрілом з револьвера ранив себе смертельно. Другий втік. Ранений грабіжник помер у шпиталю. Хто він, покищо не знати.

— **Застрілили селянина.** Дня 31. м. м. найшли рано на полі коло Рави Руської тіло вбитого Павла Мисана з Шабелів, біля нього вязанку вівса, звязану шнуром. Здогадуються, що Мисаня хтось застрілив при крадіжи вівса. Поліція веде доходження.

— **Самоходова катастрофа.** З Познаня повідомляють: Особовий потяг на лінії Накло—Хойнице наїхав на залізничому переїзді на самохід, яким їхав його власник Кін із Дзвершина і три священники. Кінові роздавило груди і сильно покалічило. Інші пасажири вискочили завчасу і врятувалися. Самохід знищило вщент.

— **Спростування.** В „Ділі" з 25. липня ц. р. появилася новинка п. н. „Осторога перед обманцем", підписана Семеном Іванковом зі Стрия. На основі § 19. пресового закону прошу помістити в найближчому числі таке спростування: Неправдою є, щоб я підшивався під фірму Семена Іванкова, склад і робітня церковних річей у Стрию і робив замовлення по селах та містах, зате правдою є, що дня 12. квітня ц. р. п. Семен Іваників заключив зі мною договір і приняв мене як свого представника, дав уповаженнє продавати церковні річи і збирати зачети в його імени. Правдою є, що я продавав його вироби, робив замовлення та побирав зачети і замовлення враз із належною йому готівкою відсилав до Стрия. Далі правдою є, що між нами дійшло до непорозумінння щодо цін і до виплаченння моєї належности. Тому я перестав працювати в нього, а за належну мені квоту виніс позов до суду. Зі злоби, щоб мені шкодити тому, що я всм став виробляти цершкодити тому, що я сам став виробляти церповість перед судом. **Іван Пачківський.**

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „КРАЙЦЕРОВА СОНАТА".

Вічно актуальна проблема подружого трикутника, вияснювана всіляко біольоґами, психольоґами, правниками та соціольоґами, ледви чи знайшла у світовій літературі кращу інтерпретацію, як у відомій повісти Л. Толстого „Крайцерова Соната". На підкладі подружої зреди замужної жінки автор вивів незвичайно різко облуду подвійної моралі: що вільно мужчинам, це не годиться жінкам, — яка обовязує в прилюдній опінії. В позакулісовому житті шо мораль топчуть обі сторони однаково, причому заздість з її трагічними наслідками сходить поправді до засліпленого егоїзму і повного занепаду самокритики. У фільмовій інсценізації (німецького походження) твір великого росіського письменника робить ще більше враження, ніж у читанні, хоча моралізаторську його тенденцію значно стушовано. Про мистецьку гру трійки, що відтворює подружий трикутник, а саме відомої артистки Ліль Даговер, Альберта Шенґальса (скрипака Тугачевського) і Петра Петерзена (Позднишева) не місце розводитись. Їх треба бачити.

о. к.

КІНО „КОПЕРНИК": „РОЖА".

Сфільмування Жеромського „Рожі" зроблено, на загал, так само невдало, як інші т. п. фільми варшавської продукції. Багато зайвих сцен, багато просто неприємних для глядача (сцени тортурування вязнів підчас слідства). Три світочі польського театру Стемповський, Ярач і Самборський дають у фільмі першорядні типи — передовсім Стемповський у ролі поліційного „чиновника". Айхлерівна (гол. жіноча роля) для фільми взагалі не дуже підходить — зрештою як і більшість її товаришок із польського драмат. театру.

Дописи.

РАВЩИНА.

До чого вже не присікаються. Дня 25. м. м. уладив Кружок „Рідної Школи" у Забірю на гарно прибраній площі фестин. У програму фестину крім пісень і монольоґів увійшли також вправи вільноруч і зі сніпками, що їх виконали члени Кружка та кільва вправ дітей з дитячого садку. Це не подобалося присутньому на фестині комендантові станиці поліції в Гійча Прайзнерові і він, не зважаючи на довгі старостава, перешкоджав виправлюним і зробив донесення до староства за виведення недозволених вправ та конфіскував проти волі старшини Кружка березове гілля, яким була удекорована площа. Повітове староство в Раві Руській внаслідок доносу комендантя добачило в ритмічних вправах „протидержавну роботу" і заборонило всім установам в повіті виконувати на фестинах якінебудь зорганізовані вправи. Така поведінка згушує наші установи уладжувати фестини хіба лише з танцями, горівном і пивом. На жаль це некорисне відбивається не лише на наших установах, але й на усьому громадянстві. Може би так відповідальні чинники за добре виховання народу (а воно лежить в інтересі самої держави), звернули увагу адміністраційній владі, щоби вона не добачувала у ритмічних вправах „протидержавної роботи", бо це виглядає на кпини.

СКІЛЬЩИНА.

З освітньо-культурного життя села Корчина. „Народний Дім" заходом п. Омеляна Сойки, абс. учит. сем. уладив дня 18. ц. м. концерт для вшанування 20-их роковин смерти Із. Франка з пребагатою програмою. Про значіння Франка як письменника, політика та громадського діяча й учоного виголосив святочну промову п. О. Сойка, що викликала гарне вражінн. В першій частині концерту співав гарно хор „Ревелерсія" пісні: „Прометей" Стеценка та „Ой щож бо то за ворон" М. Лисенка. Дуже гарно відеклямувала пролыг в „Мойсея" Із. Франка п. Степанія Вавринівна, уч. VIII. кл. гімн., за що присутні нагородили її рясними оплесками. В другій частині концерту виступав мішаний хор. Виконав майже під кожним оглядом технічно добре пісні: „Поклик", „Пожену я лебеді" Котка та ;;Ой поїхав Резуха". Далі хор „Ревелерсія" відспівав пісні: „Про Чепігу та Головатого" — Кошиця та „Ой загнувся дуб високий". Вкінці відспівав міш. хор ефектовану вязанку пісень „Дуб на дуба похилився", що під технічним оглядом випала найкраще. Ніжні і милі сопрани, добрі альти, глибокі і сильні баси та високі тенори вивязувалися під оглядом технічним дуже добре. Слід теж зазначити, що „Народній Дім" заходом п. О. Сойки уладив в червні п. р. „Свято Пісні" при співучасті хорів із Синевідська Н., Трухалова, Крушельниці, Ямельниці та місцевих хорів. На перше місце вибивався хор „Ревелерсія" та міш. хор з Корчина, далі жіночий хор з Ямельниці, зі Синевідська Нижнього, Трухалова та з Крушельниці. Свято вийшло дуже гарно. Гостей зі Сколього та інших сіл багато, так що сала була виповнена по береги. Опісля відбувався велика народня забава з танцями. Моральний та матеріяльний успіх великий.

Гість.

Листування Редакції.

З різних сторін Редакція дістає листи з уривками щодо своїх статтей та інших справ, з якими дані одиниці звернулись були на адресу окремих членів Редакції. Ми кількакратно оголошували поклик — не надсилати рукописів на імя того чи іншого члена Редакції, бо вакаційний час відпусток зупиняє іноли й на кілька тижнів доручення листу адресатові. До цього місця у Редакції все ще плинкий стан і тому повторюємо нашу попередню просьбу. Інтересованим подаємо до відома, що д-р Іван Німчук і д-р Михайло Рудницький вертаються до Львова щойно 10. ц. м. На відпустці перебуває також м-р Богдан Галайчук.

Нові книжки й журнали.

PROMETHEE. Paris, juni 1937. A. XII. Nr. 127.

ОГОЛОШЕННЯ

Жіночі торбинки

теки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. Б А Р Е Р, Львів, Сапіжинська ч. 2 побіч фірми Салямандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЧАБЕ:
4. VIII. Довбуш
5. VIII. Шаріка.

КОСІВ:
6. VIII. Шаріка.
7. VIII. Ніч під Івана Купала.
8. VIII. Довбуш.
9. VIII. Під хуртелем.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Кройцерова соната" на основі Толстого.
АТЛЯНТИК: „Замок тайн".
ВАНДА: „Ада, це не лицює", „Хліб наш насущний".
ГРАЖИНА: „Люди в білому", „Твої уста говорять неправду".
ЕВРОПА: „Орел летить до Китаю", „Ворог жінок" (кольорове).
КАСІНО: „Острів у вогні".
КОПЕРНИК: „Рожа".
МАРУСЕНЬКА: нечинне.
МЕТРО: „Король жінок".
МІРАЖ нечинне.
МУЗА: „Шифра ч. 77".
ПАЛЯС: „Неможлива дівчина".
ПАКО: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Пісня її матері" з Март. Егерт.
СВІТ: „Абдуль Гамід, червоний султан" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ескапада" і ревія „Рефрена".
ТОН: „Кров на морі".
УТІХА: „Робін Гуд з Ельдорадо" і ревія.
ХИМЕРА: „Цирк на кораблі", „Пат і Паталон".

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Бельгія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 4. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика; 18.20 Концерт з плит, 19.20 Віден. оперетк. мельодії, 20.10 Вес. радіокабарет, 21.00 Хор і солісти; БІЛГОРОД 18.00, 20.30 Радіооркх., 20.00 Арії і пісні, 22.20 Розр. музика, 22.45 Танк. музика; БУДАПЕШТ 13.00 Сальон. музика, 17.00 Джез. музика; 18.20 Форт. реціталь, 19.25 Марші, 22.10 Циган. музика, 23.00 Симфонія Чайковського; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 17.35, 18.00 Сучасна австр. музика, 20.00 Фестіваль із Зальцбурга — концерт віден. фільгармонії, 21.45, 22.00 Танк. музика, 23.00 Вес. віден. мельодії; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Соната Дресека, 19.00 Вес. музика, 22.30 Нічна музика, 23.00 Танк. музика, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00, 19.40, 20.40, 21.00, Розр. музика; 22.00 „Віденська кров" оп. І.Штрауса; ПРАГА 21.25 Чеські танки Сметани; РАДІО ПАРІ 20.30, 21.10, 22.00 Вечір опереток Офенбаха; РИМ 19.00 Іт. пісні, розр. музика, 21.00, 22.00 Орх. концерт.

Четвер, 5. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. концерт; 19.20 Музика давніх днів; 20.10, 21.00 Вечір танку. БУДАПЕШТ 12.05 Форт.; 19.10 Орх. концерт. БІЛГОРОД 18.30 Нар. пісні; 20.00, 21.00 Он. музика. ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей; 17.25 Пісні й арії, Зібург співр. 17.40 Форт.; 19.25, 20.00 Військ. оркестра. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика; 21.00 Улюблені увертюри й інтермецо. КОШИЦІ 16.10 Словацька нар. музика, циг. орх., сол. МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.40 Розр. музика; 21.00, 22.00 Комедія, розр. мельодії. МІНХЕН 10.30 Розр. музика і вок. квартет; 15.00 Баварські марші й танки; 20.00, 21.00 Чар голосу, муз. спів. ПРАГА 18.05 Солісти; 20.55, 21.00 Симф. концерт. РАДІО ПАРІ 13.15, 15.45, 19.03, 19.30 Спів; 20.00 21.00 22.00 23.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера. РИМ 17.15 Іт.-брав. концерт; 21.00, 22.00 Симф. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 4. серпня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з плит, 7.00 Ран. дзвінк, 7.10 Музика з плит; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. дзвінк; 12.15 Платн; 12.25 Сальон. орх. з Людзі; 13.55 Легка музика з пл.; 14.45 „Баєн" — оповід. для дітей; 14.55 Львів. біржа; 15.00 Розр. концерт з пл.; 15.40 Львів. бік. вістки; 15.45 Господ. вістки; 16.00 „Про літерат. шихту" літерат. нарис; 16.10 Концерт солістки; 16.45 Військ. відчит; 17.00 Розр. концерт з Варшави; 17.50 Електротехн. гутірка; 17.00 Хвилина бюра студія; 18.10 Опер. скороти з пл.; 18.30 „Пан Каламарський" монол.; 18.40 Завтр. програма; 18.45 Львівськ. спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Легка камер. музика; 19.50 Спорт. вістки; 20.00 Легкий концерт; 20.45 Веч. дзвінк; 20.55 Актуальна гутірка; 21.00 Концерт Шопена; 21.45 „Капраль Шапа" опов.; 22.00 Танк. музика; 22.50 Останні вістки веч. дзвінка; огляд преси і метеор. комунікат; 23.00 Танк. музика з пл.

Четвер, 5. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня; 6.18 Руханка; 6.38 Музика з гр. пл.; 7.00 Ранішній дзвінк; 7.10 Музика з гр. пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. дзвінк; 12.15 Які користи дає молочарський закон; 12.25 Орх. концерт; 13.55 Легка музика з гр. пл.; 14.55 Льв. біржа; 15.00 Музика для всіх, гр. пл.; 15.35 Льв. біжучі вістки; 15.445 Господарські вістки; 16.00 У сільці мотоцикля, гутірка для старших дітей; 16.15 Сальон. музика; 16.55 Мій вікенд; 17.10 Бетовенова Симфонія ч. IV. б-дур оп. 60, гр. пл.; 17.50 Спорт. порадник; **18.00 Літникам слів кілька про гриби. виг. проф. Теод. Фотиняк;** 18.10 Легка музика з гр. пл.; 18.30 Заг. скринька; 18.40 Програма на завтра; 18.45 Спорт. вістки; 18.50 Акт. гутірка; 19.00 Театр Уяви: Леґіонова пісенька на кватирі; 19.40 Акт. гутірка; 19.50 Спорт. вістки; 20.00 Орх. концерт, спів; 20.50 Веч. дзвінк; 21.00 Хліборобські вістки; 21.15 Трансм. з пластов. осередка на міжнар. злеті пластунів у Голяндії; 21.45 Капраль Шапа; 22.00 Форт. твори на 4 руки та пісні; 22.50 Ост. вістки веч. дзвінка, огляд преси та метеор. комунікат; 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Радіокутик.

ДЕЩО ПРО ДЕТЕКТОР.

В голоснику або в слухавці радіового апарату маємо до діла з двома родами явищ: — електромагнетними (електричні струми) і механічними (акустичні дрогання). Отже, детекція сповнює ролю ніби трансформатора поміж цими двома родами явищ. Вона причиняється до того, що можлива зміна електромагнетних явищ на механічні (дрогання мембрани і акустичні хвилі).

Електромагнетні хвилі мають дуже велику частотливість. Так напр., хвиля довжини 300 метрів відповідає частотливості 1000 більонників на секунду, себто 1.000.000 дрижань на секунду.

Перехалування такої великої скількости дрогань при помочі електромагнету неможливе, бож не маємо такого еластичного матеріялу. Одиноке, навіть у цьому випадку, коли б це було можливе, — не малоб воно практичної вартости, бо така велика скількість дрогань не давалаб акустичного ефекту, доступного для нашого почуття слуху. Цей перехід від великої скількости дрогань — до скількости дрогань доступних для нас — дає детекція.

Детекторами є, як відомо, катодові лямпи і мінерал, званий „галеною". Отже, електромагнетна хвиля, збуджена в антені радіової інсталяції, викликує висилана в антени радіостанції, збуджує в антені радіової інсталяції електричні зміни струмів. Детектор має ню приймету, що перепускає тільки струми одного напряму. Вони наступають так швидко по собі, що практично творять ніби одонапрямлений струм змінної величини.

Саме цей витворений детектором струм дає нам через мембрани радіової слухавки або голосника акустичні дрогання, які доходять до нашої свідомости в виді звуку.

ГОЛОСНИК — ВЕЛИТЕНЬ.

Загальну увагу учасників і публики на міжнародньому конкурсі лиття на Фльориді, звертав величезний голосник, яким керівництво конкурсу послуговувалося, остерігаючи здалека інші, надпливаючі кораблі та подаючи вісти з ходу змагань.

Цей голосник, заінстальований на пароплазі „Тампа", перевищував своєю силою всі голосникові урядження, які досі створила техніка, бо побільшував силу людського голосу мільон разів.

При спокійній погоді можна його чути на віддалі 10 км. При його помочі людина може перекричати грім найбільшого на світі водопаду — Ніягари.

Цей гучномовець має очевидно й відповідний розмір і є більше подібний до потужного рефлектора, як до голосників, які ми звичайно бачимо. Зроблений з алюмінія, має він близько 2 м. височини, в тому діяметр самої мембрани 1 м.

Вживають його для видавання наказів і вказівок на великі віддалі, напр. у випадку підходу до берега кораблів при неспокійному морі і т. п.

ФРАНЦУСЬКА ПОЛІТИКА І РАДІО.

Досі політичний догляд над французькою радіофонією належав до спеціяльного урядовця в Президії Ради Міністрів. Тепер у звязку зі зміною кабінету, догляд цей перейняв міністр Сарро. Депутат до парляменту Крейсель, віцепредсідник національного союзу радіослухачів виступив у парляменті з вимогою зміцнення впливів радіових союзів на радіову програму та скорочення політичних авдицій і заразом підвищення артистичного рівня програми.

МУЗИЧНА КУЛЬТУРА І РАДІО.

Керівник музичних програм бельгійського радія подав свої помічення на тему музики. Радіо, — на його думку, — мусить віднайти посередній шлях поміж вподобами так зв. „широкої публики" і виховавчими завданнями радія. Коло 25 проц. цілої програми призначено для надачі опер, симфонічної і камеральної музики та речиталів солістів.

Бажаючи сповнити своє завдання поширення музичної культури серед громадянства, радіо обовязане вимагати від своїх артистів і виконавців постійного поширення і удосконалення репертуару. Ці самі засади повинні обовязувати в музичних організаціях рівних міст, які беруть участь в авдиціях. Особливо важливе творення добрих оркестр.

Цікавою рисою бельгійських програм є надачі авдицій поважної музики в певні устійнені дні й години. В той час, коли одна з державних станцій надає поважну музику, друга — виконує легку програму.

Дуже корисними виявилися також цикли „хронольогічних" концертів, які дають картину розвитку музики за цілі століття. До кожного з циклів видають брошурку, як ілюстрацію і коментар до надаваних концертів. Ці брошурки є в публичній продажі по дуже низькій ціні.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 3. серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 88·90, Доляри американські 5.29·00, 5.26·50, доляри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 292·82—291·10, Франки фр. 19·90—19·71, Франки швайцарські 121·95—121·15, Фунти англ. 26·42—26·26, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·20, Кор. дан. 117·89—117·05, Кор. норв. 132·73—131·75, Корони шв. 136·23—135·25, Ліри італ. 24·60—23·30, Марки фінляндз. 11·68—11·20, Марки нім. 142·00 — 139·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·28—26·00, Марки нім. срібні 151·50 148·50

Папери.

4 і пів проц. внутр. 56·00, 56·25, 4 поз. інв. 1 ем. 68·25, серія 83·00, 4 поз. інв. ½ ем. 67·25, серія 82·00, 4 прем. дол. 39·50, 39·75, 4 проц. консол. 57·50, 58·00. Тенденція сильна.

Акції.

Банк Польський 104·00, Цукор 31·75, 32·00, Вуголь 24·50, 24·00, Стараховичі 31·75, 31·88. Габербуш 38·00. Тенденція сильна.

ОПОВІСТКИ.

Абітурієнти державної гімназії з укр. викладовою мовою навчання в Коломиї злożили квоту 25·50 зол. на Рідну Школу і 25.50 зол. на Українських Інвалідів.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ АДВОКАТСЬКИЙ, практикуючий солідний, вміє на машині, хоче змінити патрона. Зголошення: „Діло" для „Практичного". 1353 4-3

КОНЦИПІЄНТ З ТРИРІЧНОЮ ПРАКТИКОЮ шукає патрона. Зголошення слати до „Діла" під „Солідний".

РІЖНІ

НОВИНА ДЛЯ ПАНЬ. Віденське стриження з залочком 1 зол. Трвала ондуляція 5 зол. Сальон чесання пань Сапіжинська 8, в подвірі. 1355 1—3

ТРИВАЛА ондуляція 4 зол. — На вісім місяців гарантія К. Штір, Ринок 29, брама Андрійолього. 1361 1—10

НАЙКРАЩІ жіночі пальта, костюми, сукні і т. п. з причини залічення сезону продаємо задармо МАЙОН ПОСАМЕНТ, Львів, Академічна 2. 1364 1—3

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жиркові, проти усування матиці від гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА,** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 74-100

РІДКА НАГОДА. Часописи в рівних ділянок, м. ін. архітектура, графіка, техніка, медицина і т. д. — можна дістати дешево „Альфа", Коперника 5. Великий вибір. 1360 2—6

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Д-р. Б. Абрагам
гінеколь.-акушер
ВЕРНУВСЯ І ОРДИНУЄ як досі при вул. ЖОВКІВСЬКІЙ 3.

ОГОЛОШЕННЯ.

Меблеві покриття хідники, диванперати, лінолеум, капи і намітки, в найбільшім виборі
ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 1-11
ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 25, в подвірю, тел. 286-38.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 в.

Приписові друки і книжки до вжитку часописів

які кожне видавництво мусить відновити в новім році для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 5 сот.
Gazetowa książka nadawcza справлена (130 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів, справлена зол. 2.50
на 960 урядів справлена зол. 5.—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Четвер 5. серпня 1937. Ч. 170

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229-41.

Молодь без опіки.
(Вступна стаття.)

Свято на Маківці відложене.

Поможе нам тільки моральне відродження нації...
(Черговий голос в анкеті про „нормалізацію".)

Сумна фільма з Гуцульщини. (Репортаж.)

Погром червоних старшин у Совітах.

Бльокада китайських пристаней.

Ватикан визнав нац. уряд ґен. Франка.

Комуністи проти порозуміння Анґлії з Італією.

Далі бомбардують Мадрид.

Страшний вибух у Бориславі.

Розвага мусить вішати про долю народів.

Ген. Гурецький про польсько-німецьке братання.

Ч. 170 (14.713). Львів, четвер 5. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції і Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Свято на Маківці відложене.

З УВАГИ НА ТЕ, ЩО ФІЛІЯ Т-ВА ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ У СКОЛІМ НЕ ДІСТАЛА ЩЕ ДОСІ ПИСЬМЕННОГО ДОЗВОЛУ ВІД МІСЦЕВОГО СТАРОСТВА НА УЛАДЖЕННЯ СВЯТА І ТОМУ, ЩО З НЕЗАЛЕЖНИХ ВІД ФІЛІЇ ПРИЧИН НЕ МОЖНА БУЛО УПОРЯДКУВАТИ СТРІЛЕЦЬКИХ МОГИЛ, СВЯТО, ЩО МАЛО ВІДБУТИСЯ 8. Ц. М., НЕ ВІДБУДЕТЬСЯ.

ФІЛІЯ ВЖИЄ ВСІХ ЗАХОДІВ, ЩОБ ТАКЕ СВЯТО ВІДБУЛОСЯ В ЧЕРГОВУ НЕДІЛЮ 15., АБО 22. Ц. М. ПРО ЩО ФІЛІЯ ПОВІДОМИТЬ ОКРЕМИМ КОМУНІКАТОМ.

Філія Т-ва Охорони Воєнних Могил у Сколім.

ПОГРОМ ЧЕРВОНИХ СТАРШИН У СССР.

ВОРОШИЛОВ УМИВАЄ РУКИ МОВ ПИЛАТ.

ПАРИЖ, ПАТ. „Ле Матен" пише, що марш. Ворошилов не хоче брати участи в чистці армії, що її переводить ГПУ з доручення Сталіна і тому зрезигнував зі становища члена ради трьох, що до її компетенції входила саме ця чистка. По резигнації марш. Ворошилова в цій раді залишився лише Андреєв та Єжов. Внаслідок цієї чистки в армії ГПУ арештували або офіційно признали пропавшими двох командантів військових округ, пятьох командантів корпусів, двох генералів бригади, понад 100 полковників і коло 2.000 старшин.

Арештування в червоній армії тягнуться уже від кількох днів. Арештованих старшин перевозять до вязниці або зникають без сліду. Дотепер не відомо за які провини переслідують старшин червоної армії. Здогадуються, що за співчування з Тугачевським. Роля Ворошилова дуже не ясна. В Льондоні здогадуються, що Ворошилов не хоче підтримувати дальших актів обвинувачення проти старшин, бо переконаний про їх невинність.

Тому вдає недужого, щоби вина за ці масові арештування не впала виключно на нього.

ЧЕТВЕРТИЙ КОМІСАР ЗАГИНУВ БЕЗ СЛІДУ.

МОСКВА, ПАТ. Комісарем народнього здоровля призначили М. Ф. Болдирева. Офіційно не вияснили, що сталося з його попередником ком. Камінським, про арештування якого кружляють поголоски вже від довшого часу. Призначення Болдирева потверджує поголоски, що ком. Камінський попав у неласку і згинув без сліду як трьох інших комісарів.

КРИЛЕНКО НА РОЗСТРІЛ.

Нова хвиля масових арештувань большевицьких достойників викликала велике зацікавлення в політичних колах Европи. Добре поінформовані англійські джерела головно „Обсервер" подають цікаві revelяції про арештування комісара справедливости Криленка. Виявляється, що його арештували внаслідок особистого конфлікту з теперішнім генеральним прокуратором СССР Вишинським. Щоб рятувати себе Вишинський предложив Сталінові компромітуючі матеріяли проти Криленка так, що Сталін наказав негайно арештувати Криленка. Вишинський обвинив Криленка за тісну співпрацю з б. шефом ГПУ Ягодою. В Москві переконані, що Криленка розстріляють.

Політичні кола Парижа під вражінням дальшої чистки, головно в комісаріяті закордонних справ, в червоній армії і пресі. Деякі праві часописи пишуть, що ГПУ перевело чистку в департаменті комісаріяту закордонних справ та усунуло шефа цього департаменту Ноймана тому, що Сталін невдоволений невдачами совітської політики у Франції, якої не вдалося намовити, щоб затіснила союз з СССР

Блокада китайських пристаней.

ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ ТРАНСПОРТИ КИТАЙЦІВ.

ШАНГАЙ, 4. 8. ПАТ. Китайська преса пише, що до Сватов приїхало 9 японських воєнних кораблів. Міська управа оголосила винятковий стан. Зміцнюють з поспіхом прибережні фортифікації. Три інші японські воєнні кораблі закорилися недалеко Амов.

ТОКІО, 4. 8. ПАТ. Начальна команда японської армії в північному Китаю повідомляє про ожівлену діяльність японського летунства на відтинку Пекін—Тієн-Тсін. Японські літаки бомбардували у трьох місцях китайські військові транспорти з відділами 48-ої нанкінської дивізії між Калганом і Нанков та ушкодили залізничий шлях. 143-тя нанкінська дивізія, розміщена на просторі Калгану з поспіхом підготовляється до війни, хоч дотепер займала невтральне становище супроти Японії.

ВІЙНА Є ЄДИНИМ ВИХОДОМ З ПОЛОЖЕННЯ.

ШАНГАЙ, ПАТ. Китайські політичні кола вірують, що японці намагатимуться опанувати провінції Чагар і Суї-Ван, що лежать між Манджу-Ко і совітською зовнішньою Монголією, що мало би для Японії велике значіння на випадок конфлікту зі Совітами. Війна є для Нанкіну єдиним виходом з положення, бо згода на теперішнє положення в північному Китаю довела би лише до упадку центрального уряду і зруйнувала би осяги марш. Чан-Кай-Шека над національним обєднанням Китаю. Одночасно Китай зволікає з започаткуванням воєнної акції у півн. Китаю на ширшу мірку тому, що положення китайських військ на північ від Жовтої Ріки дуже важке. Північний Китай обеднаний з рештою краю лише двома залізничими шляхами, що їх японці можуть легко відтяти. Здогадуються, що перші підуть у бій найкращі відділи армії марш. Чан-Кай-Шека і боротисямуть аж до загину. Нанкін переконаний, що єдиним рятунком Китаю була би затяжна війна, що її так дуже боїться Японія.

Китайські обсерватори запевняють, що перед новим наступом японських військ у півн. Китаю слід сподіватися нових інцидентів на совітсько-манджурському кордоні, бо японці схочуть випробувати становище Совітів.

ОСТАННІ ЗУСИЛЛЯ МИРНОЇ РОЗВЯЗКИ.

ЛЬОНДОН, 4. 8. ПАТ. Райтер повідомляє, що японський амбасадор Кавагое літаком виїхав з Тієн-Тсіну до Нанкіну. Амбасадор має розпочати з китайським урядом переговори з метою мирного поладнання китайсько-конфлікту.

ПАШУ І ЗБІЖЖЯ, висліди Вашої цілорічної праці і головні засоби на життя обезпечіть негайно від огню в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

МОЛОДЬ БЕЗ ОПІКИ.

(Про українську молодь, що студіює за кордоном).

В нас видвигає життя майже щоденно стільки невідкладних і важних потреб, що не знати, котру з них поставити на першому місці, котру найперше заспокоїти. Всі вони майже однаково важні та громадянство мусить звернути на них свою увагу.

Але здається, що опіка над молодю, журба за її освіту та підготову до життя, таки зі всіх важних національних справ найважніша. Як ми не підготуємо собі кадрів молоді з вищою загальною та фаховою освітою, то хто заступить нас старших на ріжних становищах національно-суспільної праці? Хто будуватиме ту кращу майбутність, що про неї так часто пишемо і говоримо?

Нема може другого народу на світі, що його молодь мусіла б так гірко бідувати та гарувати, як українська молодь, щоб здобути собі потрібну освіту й віддати її опісля своєму народові в конкретній праці. Особливо дуже важке, майже трагічне становище тої частини нашої молоді, що примушена поволі або неволі до студій за кордоном. Не має вона ніякої майже опіки від рідного краю і рідного громадянства та живе і працює часто в крайніх матеріяльних недостатках, у великому моральному осамітненні.

Роля тої частини нашої молоді, що студіює за кордоном, дуже важна й конструктивна в нашому сучасному національному економічному й культурному відродженні. Чи треба пригадувати й доказувати, що конструктивну працю численних наших економічних і культурних установ ведуть саме люди, що покінчили свої студії у ріжних закордонних наукових заведеннях?! На чолі деяких наших найповажніших національних станиць стоять одиниці, що здобули високу освіту за кордоном (вказати хочби на саму Редакцію „Діла"!) Крім фахового знання, вносять люди, що покінчили свою освіту за кордоном, у наше національне життя елементи західно-европейського середовища, категорії політичного думання західно-европейських народів.

Цю частину нашої молоді, що студіює за кордоном, треба оточити виїмковою опікою. В рідному краю повинен бути центр (не кажу, якась нова організація чи товариство), найкраще при тому комітеті, що опікується (чи має опікуватись) нашою академічною молодю, що заопікувався би також чинно і живо нашою молодю, яка студіює за кордоном.

Обовязки і праця такого центру дуже важкі. Треба ввійти в порозуміння зі всіми студентськими нашими організаціями за кордоном, створити інформаційний орган та скласти статистику нашої молоді, що студіює за кордоном.

Треба зорганізувати негайно допомогу цьому студентству, бо само студентство її не переведе. Допомога мусить бути матеріяльна і моральна.

Багато наших студентів за кордоном живе в такій тяжкій матеріяльній скруті, що мусять

переривати свої студії та в тяжкій фізичній праці шукати якогось виходу з трудної ситуації. Доля такого студента незавидна: він або не вертається до своїх студій, або остільки виснажує свій організм, що передчасно сходить у могилу. І в першому і в другому випадку тратить нарід найцінніший людський живий капітал. Такому студентові мусить громадянство прийти з матеріяльною допомогою.

Важка також і моральна допомога. Студент на чужині тратить духовий звязок з рідним краєм, з рідним громадянством. Міг би він цей звязок зміцнити в якімсь національнім студентськім товаристві, якщоб це товариство мало підтримку від рідного громадянства. Треба для такого товариства збирати національну пресу, літературу, видавництва, треба втримувати безперервний духовий контакт, щоб студент відчував, що молодше й старше покоління громадянства — це одно національне тіло, одна думка, одно змагання.

Потрібний також один інформаційно-розподільний орган, що радив би та допомагав студентові по повороті в рідний край найти місце праці та не дати йому самітному гинути на вулиці.

В державних народів находить молодь опіку за кордоном у своїх дипльоматичних представників. Ми мусимо самі її організувати.

Треба вже тепер подумати над організацією цієї допомоги спільно зі студентськими товариствами. За місяць чи півтора почне молодь виїздити вже за кордон і тоді потрібна вже буде конкретна допомога, а не організація допомоги.

Думаю, що й зацікавлене організоване студентство забере в цій важній справі голос і внесе в мої короткі загальні завваги елемент практичности та доцільности.

І. Ю.

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

КІНЕЦЬ БЕЛІ КУНА.

У вчорашньому числі подали ми вістку про арештування б. кривавого диктатора Мадярщини Белі Куна. Вже давніше появилися були вістки про його арештування і розстріл, одначе вони виявилися передчасними. Тепер ці вістки потверджує закорд. преса настільки, що на приказ Сталіна справді Белю Куна арештували. Це несподіване арештування доволі сенсаційне, якщо в теперішніх совітських умовинах взагалі можна ще говорити про якінебудь сенсації, бо ж не так дуже давно Беля Кун відограваз в закордонній політиці Совітів доволі велику ролю. Адже він був одним із головних моторів еспанської пожежі і грав головну ролю при доставах людського і воєнного матеріялу для червоного уряду в Валенсії.

Беля Кун стоїть тепер під замітом „троцкізму" та імовірно піде за іншими большевицькими головачами під стенку. Можна вжити дуже вірно для характеристики його діяльности народ. пословиці „котюзі по заслузі". Бо справді важко собі уявити більше кровожадного большевицького діяча, що сотні-тисячі жертв посилав на розстріл, аж поки йому самому не загрозила така сама доля, як і його жертвам.

Відомий віденський журналіст Юлій Моргенштерн пригадує при цій нагоді, на шпальтах „Ноєс Вінер Журналь" цілу низку подробиць діяльности й карієри цього ославленого ката Мадярщини.

Якось так дивно склалося, що саме того дня, коли в часописах появилася вістка про арештування Белі Куна, в Будапешті назвали одну з найгарніших площ „Площею терпіння" на спомин жахливих пятьох місяців большевицького панування на Мадярщині. На згаданій площі стоїть високий кам'яний цокл закінчений вгорі саркофагом. Усі чотири боки саркофагу покриті густо іменами жертв кривавого режіму Белі Куна.

Цей большевицький масовий убивник походить із Семигороду з місцевости Сілягічег. Досі спірна справа чий він син. Імовірно був він сином писаря жидівської гміни. (Згаданий віденський журналіст Моргенштерн подає, що він ніколи не називався Кун і що фальшиво подавався за сина писаря, одначе не подає його правдивого прізвища.) Згодом як урядовець працював у Клявзенбургу та за якісь дефравдації був навіть караний. Одночасно Кун виявляв також деяку журналістичну діяльність. Підчас світової війни попав він до московського полону, як австрійський поручник і згодом став членом червоної армії. По берестейськім мирі вернувся він у 1919. р. до Мадярщини. Там його арештували за комуністичну агітацію. Від 21-го березня до 1-го серпня 1919. р. був він народнім комісарем мадярської совітської республики і дався в знаки цілій Мадярщині як червоний кат. Злобний із вдачі, невростенік, що пізнати можна було по напухлих муринських губах, перевищав він усіх своїх однопартійців жорстокістю і не оглядався на нікого, коли тільки йшло про його шкіру.

„Визвольник пролетаріяту" не турбувався тим, що ціла Мадярщина терпіла голод і жила тільки водянними юшками, але награбивши грошей та чужої валюти, запивався шампанами й обідався тісточками в домівці Совіту, або в найкращій будапештенській гостинниці на острові Маргарети. Коли совітська республика провалилася, втік Беля Кун серед ночі шпитальним поїздом Антанти до Відня, не забувши забрати перед тим якнайбільше грошей. Хоч перон замкнули у Відні, хоч вихід скермували не на головні ворота, тільки крізь митну експозитуру, виявив Беля Кун незвичайну трусливість. Він вимагав, щоб спершу всі повисідали і щойно згодом, боязливо оглядаючися довкруги, дрижачи на цілому тілі, відважився вийти з вагону. В трусливій креатурі ніхто не міг догадатися червоного диктатора Мадярщини. Очевидно, що з „диктатором" приїхав також чималий вантаж „ріжних найконечніших" річей.

В 1920. р. виїхав він до Совітів, де знову дав себе пізнати зі свого „найкращого" боку. До початку 1921. р. був Беля Кун урядовим комісарем на Криму, де по упадку повстання Врангля ліквідував останки тієї армії. Хоч совітська влада обіцяла всім врангльовським недобиткам, які піддадуться, помилування, Беля Кун шалів цілі тижні і вкінці велів щодня вистрілювати цілі тисячі зі скорострілів.

Крім того був він відтак членом Екзекутиви Комунітсичного Інтернаціоналу, предсідником секції Комінтерну для справ західньої Европи, відтак осягнув він незвичайно високе становище генерального секретаря „Інтурісту". Останніми часами мав Беля Кун окрему ролю в Еспанії, де він полишив по собі сумну славу організатора масових убивств еспанських священників та руйника старинних церков. Вкінці, по алярмах европейської преси, вже й Сталінові було забагато подвигів Белі Куна й він відкликав його до Москви. Сталін не терпить конкуренції в ніякій ділянці, тому мабуть колола його в очі кривава популярність б. мадярського диктатора. Автім із жахливою послідовністю переводить він „чистку" всіх тих зі „старої гвардії", які колинебудь і чимнебудь, могліб йому загрозити.

Так, як нікого не здивувала вістка про арештування Белі Куна, так теж нікого не здивує, така імовірна в совітських умовинах, вістка, яка може одного дня появитися, що Беля Кун наложив на себе руку. Ця вістка настільки імовірна, що кат, який висилав тисячі на смерть, сам не матиме відваги поглянути смерті в очі.

Події в Совітах пливуть із стрімголовною швидкістю. Із якоюсь незбагнутою послідовністю спадають несподівані кари на тих, що стали катами поневолених совітською владою народів. Божевільне, жорстоке самовинищування корифеїв большевизму ворожить тільки його кінець.

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 28

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

Тому глядач віддихає з полекшею, коли іноді побачить на сцені несу клясичного репертуару, так вже осточортіла неса „ідеольогічно видержана".

Так теж було і в нас на Соловках.

Соловки мають навіть незлий, як на вязничні умовини театр, що міг помістити більше, як 500 осіб, з великою сценою, з відповідною електричною інсталяцією. Цей театр переробили з давньої монастирської „трапезної" (їдальні монахів), разом із сусідними кімнатами.

Серед вязнів є представники всіх ділянок сценічного й естрадового мистецтва: актори, музики, танцюристи, акробати, співаки і т. д. Є теж малярі-декоратори, електро-техніки, рекві зитори, театральні машиністи, словом: ціла мистецько-технічна дружина потрібна в театрі.

Вистави відбувалися чотири рази тижнево: перші два рази платні, другі два рази безплатні. На безплатні білєти роздавали кімнатні команданти сотні, або виховники. Треба замітити, що платні вистави мали більше поводження, як дарові, з тієї причини, що той, хто купував театральний білет мав одночасно право купити білет для знайомої жінки і підчас вистави сидіти біля неї. Була це єдина нагода легально зустрічатися з жінкою, бо на безплатних виставах жінки й мужчини сиділи окремо. Одні займали праву сторону, другі ліву.

Соловецький театр зорганізований одним із засланих акторів, повстав у роках 1926—27. Спершу акторів та іншої театральної прислуги не звільняли від важкої каторжної роботи. Вечором, по виконанні праці („урок"), вязні-актори сходилися в призначеній на те кімнаті й там до пізної ночі робили проби. Охота була велика. Важке життя вязня — і в мистецькій праці шукав він втечі від примар реального життя. Власними силами, з якихсь старих мішків пошили костюми. Таким самим чином уладили декорації. Вистава вповні вдалася. Думка створити постійний театр припала владі до смаку. Зібрали всіх акторів, більшість із них звільнили від примусових робіт. Небавом зорганізували орхестру. Знайшли в таборі майстра, який був спеціялістом від виробу дутих інструментів. Отже орхестра дістала швидко найконечніші інструменти. Очевидно, що ця імпреза спершу не передбачувала культурного впливу на вязнів, але розвагу для „влади", яка на тім проклятім острові, де літо тривае два три місяці, не мала досі іншої приємности крім пияства і ловів.

Таким чином повстав театр, який згодом зібрав багато акторських сил, серед яких можна було зустрінути одиниці зі славними іменами, та акторів-аматорів, серед яких можна було теж стрінути правдиві таланти.

ВІДВІДИНИ ГОРКОГО.

Одного року наш острів відвідав Максим Горкій.

Було це в 1928 або в 1929 р., докладно вже не памятаю. Літа каторги такі до себе подібні, що час пливе так одноманітно, що хронольогія випадків не тримається памяти, залишає тільки самі сильні, не затерті вражіння, але не повязані кріпко в часі.

*

З приводу приїзду достойного гостя в соловецькім театрі, мистецькими силами вязнів приготовано концерт із добірною програмою. Артисти мали „трему". Година визначена на початок концерту давно вже минула, та гостей на салі ще не було. Тільки сіра юрба арештантів заповнювала лавки. Хтось, хто стояв на сторожі при дірці в занавісі, крикнув: „ідуть! ідуть!" На хвилину спалахнула закулісова гарячка. Перед піднесенням занавіси інспіцієнт провірив, чи всі учасники концерту готові, чи всі на своїх місцях. Я вилів на „колосники" (галерію, що окружає сцену за кулісами). Там прилип я оком до дірки висвердлуваної в деревляній стіні й з великим зацікавленням приглядався сидячому в першому ряді лавок п. Максимові Горкому разом із асистою. Біля нього сиділа якась молода жінка в мужеськім одязі з темної шкіри, далі в довгих до пят шинелях головачі ГПУ. Ця жінка, як мені згодом сказали, була донькою письменника.

(Продовження буде).

Поможе нам тільки моральне відродження нації...

ГОЛОС У НАШІЙ АНКЕТІ КРАЄВОГО ГРОМАДСЬКОГО ДІЯЧА.

Передаючи в черги (гл. „Діло" чч. 150, 152, 155, 161, 164 і 167) голос п. Антонові Чернецькому, колишньому активному діячеві українського професійного руху, який тепер перебуває у краю (недавно друкували ми того автора цілу низку фейлетонів про українців у бережанській гімназії), — підкреслюємо цим право всіх рядових громадян брати участь у нашій анкеті. Міркування п. А. Чернецького втримані у формі статті, незалежно від питань, що їх формулювала Редакція. Всеж пригадуємо для орієнтації ці питання, прохаючи охочих взяти участь в анкеті — по змозі триматися їх:

1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка існує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться дальші політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором.

Редакція.

Про т. зв. „нормалізацію" ідуть палкі розмови серед громадянства, ведеться теж дискусія в пресі. Як той, що від ряду літ стоїть здалека від „високої політики" та на низах як сірий громадянин день в день стикається з дійсністю нашого життя, заберу голос саме як той низовий громадський робітник.

Висліди „нормалізації" — мізерні. Тут і там віднова читальні чи (щораз рідший) дозвіл на імпрезу, якийсь малий кредит для фінансової установи, більш чим скромна підмога харитативно-філянтропійній українській установі, — а далі відомі резолюції та заяви навіть проти нашого обряду, протиукраїнський курс не тільки націоналістично-шовіністично настроєного польського громадянства, але й людей, які повинні бути об'єктивні з титулу свого урядового становища.

З цензурних причин про це краще не говорити. Те, про що пишеться прилюдно в пресі, це слаба відбитка того, що діється в терені, головно по селах, де кожний функціонар поліції надає собі право нагляду не тільки над кожною українською інституцією, але й кожним українським громадянином, головно інтелігентом, який неначе є політично „підозрілий" з самого титулу своєї національности! Одночасно починається вже й вишукування та протегування всіляких одиниць типу колишніх „хліборобів".

До нормальних відносин дуже ще далеко.

Хто знає краєві відносини, умовини польсько-української дійсности, той не скоро може надіятись поправи наших взаємин на краще. Психічного підходу польської суспільности до українського національного відродження та його розвитку досі ще не переборено і це не так легко та скоро станеться. В кожному разі, досі нема навіть спроб в тому напрямі зі сторони міродатних польських кол, навпаки, є спроби нової протиукраїнської мобілізації.

Зміну тактики перед двома роками продиктувала жива дійсність, перш усього зовнішні умовини нашого життя, які казали числитись з реальними фактами.

Зміна нашої тактики в дотеперішній офіційній політиці в Польщі була тільки зміною засобів та метод, але ніколи самих основ, завдань чи мети, ніколи резигнація з національного ідеалу.

Так бодай зрозуміла її більшість українського громадянства і тому — як це влучно підчеркнув д-р К. Левицький — „була впрозуміла і не перепиняла нормалізаційної політики, вичікуючи, що вийде з тої нормалізації".

Польська сторона, чи може не урядові сфери, а саме польське громадянство, у своїй подавляючій більшости, зрозуміла зміну тактики в українській політиці, як ознаку нашого безсилля, а в слід за тим як капітуляцію з основних наших змагань. Серед польського громадянства віджила стара думка спробувати повести серед нашого дефетизму новий наступ на нас вже не як на союзника, а на невигідного противника.

Використали польські громадяни для цього своє щасливіше положення як ті, що мають свою державу і все те, що вона дає, — отже впливову пресу, близькі звязки з людьми у місцевому бюрократичному апараті і т. д.

Ми, не маючи національної держави та її внутрішніх і зовнішніх засобів оборони, мали і маємо в цій суперечці об'єктивно гірші умовини, ніж польська сторона.

Могли ми їм тільки протиставити наші власні, від нас самих залежні перш всього засоби оборони. Але тих моральних засобів не було в нас стільки, або вони були замалі, і тому не могли спонукати польської сторони до респектування нас, як цінного та потрібного союзника.

Перш усього багато у нас зрозуміло нормалізацію трохи наївно, добросердно. Дехто думав про ріжні блага, старим звичаєм дехто гадав, що посли принесуть безробітним посади, признання української мови, підмоги нашим установам, ба, що більше, деякі навіть думали, що „угода" з поляками дасть нам автономію.

Не хотіли ми знати цієї відвічної правди, що всі життєві, людські, а тимбільше національні добра, не приходять легко, що в безупинній важкій щоденній боротьбі крок за кроком здобувається на землі все людське добро. А національне добро здобуває нація перш усього моральними вартостями внутрі свого власного національного організму, закі офіційно санкціонують їх міжнародні договори та трактати. І тому, забувши на ті аксіоми реальної національної політики, не аналізували ми ближче умовин, серед яких прийшла нормалізація, не обчислювали ні своїх, ні польських засобів. А тих моральних вартостей, які мусіла б респектувати польська сторона, ми в собі не змогли в достаточній скількости видобути та зібрати.

Внутрі нашого громадського життя існує й далі сокальський кордон. Факт існування серед українського громадянства поза Галичиною „репрезентантів", що беззастережно, в розріз із цілою конаціональною громадою в польській державі, поважуються на свій лад заступати свої відрубні групові інтереси, утотожнюючи їх з інтересами народу, це таке політичне явище, що його польська сторона мусіла скапіталізувати проти нас. А факт існування москвофільства, нехай навіть штучно підтримуваного ззовні, чи не дає жиру для всяких брукових органів польської преси? А брак консолідації внутрі нашого громадянства? Прикро про це говорити, але треба мати відвагу сказати собі правду в очі.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Оборона нашого театру.

1. ОБСТАВИНИ І ФАКТИ.

У віддалі пятнацяти кільометрів грають наші два театри. Люди, що приїхали відпочити на села із твердим наміром зірвати з усіма міськими звичками, такі не можуть всидіти дома і ввечір вибираються до театру, хоч не знають, коли вистава скінчиться і чи не треба буде вертаючися місити болото. Ми маємо до свого театру сентимент і відвідуємо його часто з почуван ня обовязку, такого самого, як коли ходимо на ріжні патріотичні свята.

Вертаючися з театральної вистави не критикуємо її занадто, бо вже йдучи на неї — знаємо, які вона може мати недостачі. Розуміючи обставини, серед яких доводиться грати нашим артистам, нераз добрі їх наміри цінимо як осяги, до яких їм іще далеко.

Коли рівняти наш театр зперед війни із теперішнім — вражає нас велике число теперішніх труп. Чи цей зріст театральних труп відповідає зростові нашої драматичної творчости і зміцненій потребі нашого громадянства ходити до театру? Ні трохи. Минули ті часи, коли театр приїжджаючи до міста на гостинні виступи міг рахувати тиждень-два на повну касу. Ріжні театральні трупи зорганізовані провінціяльними підприємцями для прожитку з будьякими артистами знеохотили неодного до нашого театру. Не кожний може зорієнтуватися з афіші: які це артисти грають тимбільше, що мандрівні артисти часто мандрують з одної трупи до другої і не завсіди давня добра фірма має той самий добрий ансамбль.

Глянувши на репертуар наших труп, побачимо, що вони мусять користуватися ще й передвоєнним побутовим репертуаром. Чи той новий репертуар, який вони дають, дорівнює літературно пєсам наших давніх добрих драматургів? — вільно нам сумніватися.

В останніх часах у пресі щораз частіше находимо згадки про виступи наших труп на провінції. „Дописувачі з місць" уважають здебільша за свій обовязок похвалити виставу, щоб підбадьорити артистів і допомогти їм у тяжкій праці. Є це метода, що нагадує свідоцтва, які виставляємо служниці, коли вона відходить від нас на інше місце — не хочемо їй шкодити у заробітку і радо промовчуємо її хиби. Але коли той самий театр приїде ще раз з тим самим репертуаром, робимо із себе жертву патріотичного обовязку йдучи ще раз на його вистави. Правдива ширa критика нашого театру кружляє по краю з уст до уст, як устна словесність, з тою ріжницею, що її передають один одному вибрані інтелігентні одиниці. Два-три обережні слова застереження, іронічна усмішка, якийсь один жест зясовують тим, що розуміють справу — рівень акторської гри і вартість репертуару.

Артисти рідко коли чують цю критику. Хто живе з ними ближче не хоче їм затроювати і так нелегкого життя, — дотого-ж артисти — перечулені Мімози, здебільша самозакохані Нарцизи і мало між ними таких, які зрозуміли би ширу критику як дружню раду поправити свої хиби.

Ось думки, які виринають над статтею одного з наших артистів про наш театр поміщеною 19-го липня у „Нов. Часі". Ця стаття гостро полемічна, пробоєва з усіма патетичними вигуками і акторськими жестами, як і личить акторові, що вибирає собі трагічні геройські ролі. Він написав її обурений прочитавши одну статтю про наш театр в одному польському журналі. Згадана стаття це була собі зовсім звичайна журналістична стаття, яка не казала нічого нового і яку кожний, що знає стан нашого театру, міг спокійно відложити на бік. Так зрозумів її неодин інтелігентний читач, що вміє твердо оцінювати явища і не вважає за національний злочин їх стверджувати. Коли згадану статтю прочитав один польський критик, він сказав: „Отже у вас так само не блискуче стоїть театр, як і в нас..." Виходило б, що сучасний стан нашого театру можна рівняти з польським, де бракує тільки нових великих драматургів.

Директор театру „Заграва" вважає за свій обовязок виступати в обороні нашого театру тому, що він звик не від нині всю справу нашого театру зводити до своєї особи, як центральної. У згаданій статті не було згадки про „Заграву" (як і не наведені там назви наших інших театральних труп) і цього було досить, щоб довести його до такої люти, що він зовсім не розуміє того, що читає. Як зразок злобної та тенденційної інформації про наш театр він уважає напр. таку фразу: „Одною з питомих прикмет життєздатности українського театру були типи, живцем узяті з дійсности, нескладні, що ділали у відомому середовищі, що змагалися з простими конфліктами... Не мав він (цей театр)

Не партії вже борються між собою за політичні доктрини чи ідеї, але іде у нас боротьба за дрібниці, нераз за старі, заплісніли та пережиті звички, до яких люди привикли, як до „традиції". А жалюгідні, крикливі, безсоромні методи тої боротьби, наша крамола, якій на ймя „незгода", все те прикрите омофором принципіялізму, опозиціонізму і т. д., чи всього того не мала права використати польська сторона на свою користь?

А на низах: нарікання, жебранина за посадами або вичікування манни з неба. Переписування метрик не тільки міськими бідаками для здобуття праці чи сільськими нуждарями для парцеляції, але українськими інтелігентами і то навіть деякими вихованками українських шкіл та дітьми колись поважних громадян, чи це не обтяжує та не обезцінює морального нашого конта як союзника, тимбільше тоді, коли ж могли ми протиставитись тому, не говорячи вже, щоб старатися власними засобами запобігти злу.

Чому так є? Різні є того причини, але найважнішою на мою думку, є брак самопошани у нас самих, наш примітивізм, який каже нам або ошуканствати або упідлюватись, замість конзекветно, гідно та послідовно, зорганізовано обстоювати наші права. У нас і досі покутують ще як засоби боротьби або ілюзії або зневіра.

Ситуація важка, атмосфера задушлива.

Щож робити, чи змінювати тактику та ставати знову в опозицію до польської держави?

Перш усього чи це тепер можливе і доцільне і то зі становища національного інтересу та які є засоби того опозиційного курсу, які його союзники, які виглядн на успіхи?

Це все треба спокійно розважити без зайвого поденервування, без образ.

Як реальні та відповідальні люди мусимо числитись з живою дійсністю, що живемо в польській державі, що з нею а не з нами зносяться інші держави, що поза границями польської держави не існує зорганізована українська сила, яка могла б дати нам сама, чи привести постороннюю поміч. Наша еміграція, навіть американська покищо цього не всилі ще зробити.

Української держави, якаб упімнулася за нами, нема. А світ, гуманізм, поступ, культура — не обманюймо себе, покищо числяться тільки зі сильними. Горе переможеним, це гасло нинішньої політичної дійсности, перед якою скапітулювали всі великі ідеї, ба, що більше, їм не вдалі протиставитись навіть релігії.

Одиноким засобом нашої оборони в сучасній дійсности — це приноровлюючись до реальних життевих умовин, зібрати та сконсолідувати, а відтак скріпити та сцементувати наші власні національні сили, головно моральні наші цінности, і ними протиставитись протиукраїнським хвилям у польській державі.

Вікового польсько-українського спору не вирішимо з нині на завтра. Діставшись в польську державу ми, старше покоління, що програло чесно в нерівному бою, — не можемо мати оман, що легко при зеленому столику, самим тільки приреченням офіційних польських кругів, проти волі цілої польської суспільности дістанемо пошанування та заспокоення наших прав.

А протиукраїнські хвилі серед польського суспільства підсичували ми самі не так боротьбою, як добровільною і негідною резигнацією з нашого національного ідеалу і то не так у високій політиці, як в щоденному житті.

Не зневірюватись нам, не падати духом, а чесно й одностайно оборонювати наші національні інтереси внутрі польської держави та заставити й польську суспільність респектувати нас як вартного та цінного майбутнього союзника.

Якої тактики ми не трималисъ би, все мусимо мати перед очима наш остаточний ідеал — мету і їй принести все в жертву, а перш усього морально сконсолідувати та зорганізувати все наше розпорошене, розбите та розсварене громадянство. Це одинокий засіб нашої самооборони.

Одностайно стати за потреби нинішнього будня як і майбутнього Великодня нації — оце наше сучасне завдання реальної політики і то навіть в несприятливих умовах сьогоднішньої української дійсности в Польщі.

А. Чернецький.

акція проти пануючої нужди і визиску одних другими, проти безоглядного економічного узалежнення слабших від сильніших і проти перемін їх у невільників. А комуністична пропаганда в Росії находила найкращого помічника не лише в темноті мас і воєнній їх деморалізації, але також у політичному устрою царської Росії і поліційних методах правління, при зловживаннях і визиску одних другими. Тимчасові большевики обіцювали волю і рівноправність усім таким численним дотеперішнім гельотам.

І нині члени чи симпатики „компартії" вірять — каже автор — що введення комуністичного устрою буде однозначне з заведенням політичної й економічної свободи, з визволенням одиниці з дотеперішньої залежности і з привернением найширшим масам прав до життя і власної єдности. А ці кріваві жертви у Мадриді чи Валенсії і море крови, що сплило від років у підземеллях московської Лубянки — мають бути лише високою заплатою і ціною за майбутню долю, добробут і волю найширших мас.

Це є чуттево-агітаційне тло комунізму. А дійсність? Одною з її найвимовніших ілюстрацій є цифра 14 міліонів людей на засланні чи у вязницях, у 20-ті майже роковини комуністичного ладу. Може бути, що ця цифра перебільшена. Може бути, що цих вязнів нема 14, лише 10 міліонів. Але чи це зміняє в чомунебудь положення. Бо-ж ціла решта населення — не виключаючи навіть і найбільше впливових урядовців та членів партії, живе з дня на день — під постійною загрозою опинитися в арештах, на Соловках чи під пощербленим муром від стільки вже сальв засуджених. Слово воля і незалежність, в яке вірять ще може ідейні комуністи, викреслене зовсім з російського життя. **А проте основою збірного життя не може бути фізична сила і примус, лише жертвенна любов батьківщини і змога добровільно їй служити. І тому число політичних вязнів і всякі концентраційні для них табори є найслабшою основою і найвимовнішим осудом комунізму.**

З польської преси.

Політичні вязні найвимовнішим осудом комунізму.

В щоденнику „А. Б. Ц." з 4. ц. м. (ч. 242), органі польських націоналістів зпід стягу О. Н. Р. находимо коротку статейку п. н. „14 міліонів вязнів" з гострим осудом комунізму. Хід думок автора цієї статті, який скрився за початковими буквами П. В. такий:

Обективні публіцисти, які знають добре відносини в Совітській Росії обчислюють, що тепер сидить там по вязницях, концентраційних таборах і заведеннях примусової праці коло 14 міліонів людей. Хоч цю вістку подало багато щоденників, вона не викликала вже більшого вражіння. Чому?

Бо так дуже ми призвичаїлися вже до страхіть, ненормальности і масових злочинів, що їх доконують комуністичні уряди. А проте ця страшна цифра 14 міліонів вязнів заслуговує на бачнішу увагу та витягнення практичних висновків.

Що-ж запевнило перемогу большевикам у 1918 і 1919 році? — питає автор.

Комунізм повстав як накинена жидами арійським народам економічно-соціяльна доктрина, щоби розбудити взаїмну ненависть і здезорганізувати збірне життя. Одначе чуттево повстав і розійшовся передовсім як ре-

---

багатого предка в особі романтичної драми, повної сміливих летів у країну чистої фантазії".

„Особливі прикмети — вигукує на це загравістичний Муссоліні — життездатности мистецтва й особлива в українського автора похвала примітивности рідної культури!"

Усім відомо, що розвиток нашого театру припав на доби реалізму і що цей театр брав живцем відомі типи, як це робили реалісти й інших народів. Героїв селянських трагедій називаємо у противежности до героїв з інтелігентськими проблемами — нескладними і конфлікти їх — простими. У цьому нема не тільки ніякої образи, але виразно тут пояснена сила нашого реалістичного театру, якого типи можуть і досі оживати перед нашими очима. Факт, що не мали ми романтичної драми такої, як бачимо її у Словацького та Красінського, є тільки фактом, який одні можуть вважати за прикмету, другі за хибу. Поляки напр. нераз заздрять нам нашого народнього репертуару і це теж іще не доказ, що вони воліліб його мати, ніж свою романтичну драму — нестравну, недоступну для чужинців, незрозумілу для широкого загалу.

Всі наші суперечки про прикмети та хиби нашого театру можна звести до питання: яке завдання має виконувати наш театр і як його виконує? Це питання торкається і всіх інших наших літературних творів і на нього різні люди відповідають різно, бо не всі однаково розуміють мету літератури, не в усіх перед очима виринає той самий образ, коли вимовляють слово „театр". Спробуймо пояснити це непорозуміння.

(Далі буде).

КОМІТЕТ ЛІКУВАНЦІВ У ЖИВЦІ ЧЕРЧЕ
уладжує дня **8. серпня 1937**
Бенефісові Вечерниці Черчанської Орхестри
Саля „Палата" — Початок в год. 9-ій веч.
Вибір Міс Черча на 1937 рік. Несподіванки! Дешевий буфет!
Окремих заїрошень не висилаємо.

Конґрес сіоністів у Ціріху.

У вівторок 3. ц. м. почалися наради XX. конґресу сіоністів у Ціріху. Нараду відкрив в год. 8.30 вечором голова цієї організації д-р Вайцман, привитав представників уряду Швайцарії і представників та делєгатів поодиноких держав. Опісля виголосив довшу промову підкреслюючи, що положення жидів погіршилося в останніх роках і тому гасла сіоністів відбудови національної жидівської держави в Палестині стали знову актуальні. Сіоністи не хочуть обмежуватися до жалоб на незавидне положення жидів, але хочуть вести теж конструктивну роботу. Пригадав історію розвитку сіоністичного руху й обговорив події в Палестині. Не зважаючи на важкі умовини творча праця у Палестині відбувається далі. Вкінці обговорив звіт королівської комісії у справі поділу Палестини, признаючи добру волю цій комісії, що змагала до розвязки палестинської проблеми. Критикував британську адміністрацію за те, що не здавила в початках заворушень та обмежила жидівську еміграцію до 8.000 осіб річно.

Опісля промовляв представник швайцарського уряду, представник жидівської громади і вкінці б. пос. Грінбавм виголосив у гебрайській мові довшу промову про покійного Н. Соколова.

В середу розвинулася оживлена дискусія над звітом королівської комісії у справі поділу Палестини.

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Відпочинок людини по праці.

Праця є безумовно потрібна до здоровля людини. Знаємо всі, що напр. мязи, які не працюють, нидіють, а мязи людини, що працює, стають грубші та сильніші.

По кожній праці треба одначе **відпочити**, бо в часі спочинку організм видає зі себе різні отрути, які повстали наслідком зужиття тканок тіла при праці і розпаду відживчих соків, і які саме викликують в людини почування змучення та ослаблення.

Найліпший відпочинок по праці — це **сон;** в часі сну відпочиває не лише тіло, але й душа, що переноситься в інші спокійніші сфери сонних мрій.

Багато людей вважає, що **зміна заняття** дає відпочинок; одначе так не є, бо помиляється той, що думає, що по умовій праці праця фізична є відпочинком; умова праця, як виказали фізіольогічні досліди вичерпує сили організму не менш фізичної.

Штучне усування змучення.

Багато людей уживає різних засобів, що на око усувають умучення, побуджуючи штучно організм. Ті побудливі чинники це кава (головно чорна), сильний чай, алькоголь, забави, музика, театр, спорти та ін. Штучно побуджені нервові осередки нашого організму не відчувають наразі втоми, зате коли пройде побудливий вплив тих чинників, наш організм відчуває втому в багато сильніший спосіб.

В цей спосіб повстає відомий „катценямер", попонеділкове ослаблення, нудота, різні шлунково-кишкові катари, біль голови та всі інші прикрі прояви недиспозиції організму, напр. по неділі, яку хтось перебув замість здорово відпочиваючи, здорово загулявши, випивши надмірно та переївшись.

Забава відпочинком.

Різні забави можуть бути добрим відпочинком, одначе лише тоді, коли відбуваються в добрім повітрі і не є самі собою шкідливі.

Танець в замкненій кімнаті, наповненій порохом, потом, курявою, не лиш не приносить ніякого відпочинку, але навпаки, викликує потім ще більшу втому та ослаблення організму

Гра в карти — звичайно скоро підкопує здоровля, викликаючи штучні побудження та надмірне подразнення і гарячку, а головно тоді, коли грачі крім гри ще звичайно багато курять, пють багато алькоголю, чорної кави, перебувають довго в попсутім повітрі та не сплять.

Також **прогульки і спорти,** закроплювані обильно алькоголем, звичайно минаються з ціллю і замісць відпочинку та скріплення організму, приносять йому шкоду. По таких розривках на другий день учасники мають бліді, „вимоклі" лиця, їх рухи лінивi, а притомність та ясність думки притуплена.

Мета забави-відпочинку.

Щоби забава принесла людині користь, мусить зміцняти, оживлювати та підносити духа й тіло людини. Забава, що полягає на задоволенні найнижчих звіринних інстинктів, як їда, пиття та інше, є відповідна лише для звірят. Забава людини по праці є тим ліпша і шляхотніша, чим більше відноситься до вищих елементів чоловіка.

Це — прогульки в природу, музика, театр, відчити, спорти на свіжому повітрі, одначе спорти спокійні, непризначені для гарячкової конкуренції, а до гармонійного розвитку тіла й духа.

Б. І—й.

Український виріб для доброї господині.

Троза Львів

БУДИНІ Дригці Олійки

Риби - незвичайними смакунами.

Вже від давна застановлялися природники над тим, чи риби та інші звірі, що живуть постійно під водою орієнтуються в побиранні поживи смаком чи нюхом і котрим змислом більше. В кожнім випадку розсліджено, що риби послуговуються обома цими змислами. Запахом у риб називаємо ті змислові враження ,які риби приймають нервними закінченнями в носі, а смаком враження відбирані устною яминою.

Цим цікавим питанням зайнявся німецький зоольог Кріннер, що досліджував у зоольогічному городі в Мінхені вражливість смаку в риб. Предметом дослідів були малі рибки т. зв. Фоксінус левіс, які живуть в наших ставах і ріках.

Риби вчаться смакувати.

Згаданий дослідник поступав з рибками в цей спосіб, що рибки перепроваджував через цілий ряд начинь з чистою водою, потім переносив до начиння з розчином цукру чи соли, — потім знов до води. До води, в якій був додаток цукру чи соли, додавав він корму. В той спосіб рибки діставали корм лише в досліджуванім розчині, а не в чистій воді.

Досліджуваним рибкам Кріннер витинав передні частини мозку з нюховими нервами.

Риби по смаковій тресурі.

За короткий час такої „тресури" рибки навчилися розріжняти розчин від чистої води. Можна це було пізнати по тім, що рибки виконували устами рухи, немов би хапали корм, хоча в розчині корму не було; зате не виконували таких рухів у чистій воді, яку, як з цього видно, навчилися розріжняти від води з домішкою цукру чи соли.

Смак в людини і риби.

При тих дослідах показалося, що риби мають смак багато ніжніший та вражливіший ніж людина; вони відріжняють чисту воду від води що має 0,0008 прц. цукру або 0,003 прц. кухонної соли. Значить, що якби ми до 10 літрів води додали півтора чаєвої ложочки цукру (!) то рибка вже відріжнить таку засолоджену воду від чистої, підчас коли людина своїм смаком не відчує найменшої ріжниці. Під тим оглядом риба перевищає людину 512 разів.

Згадані досліди виказали ще одну цікаву прикмету рибячого смаку; іменно при таких слабих розчинах риби не могли зорієнтуватися, і не могли розріжнити чи це розчин цукру чи соли; вони розріжняли лише, що це щось інше ніж чиста вода. Щойно коли додано 2—4 рази більше цукру чи соли, вони відріжняли обі субстанції.

В кожнім випадку згадані досліди виказали безсумніву, що змисл смаку є в риб дуже вимінжений і він головно служить цим звірятам до розпізнавання і вишукування поживи у воді.

Тайна чародійної палички.

В Льондоні є оригінальне фахове товариство, що обединує власників „чародійних паличок", яких є в Англії і в Европі понад 200.

Істнують люди, що при помочі деревляної або металевої палички визначують підземні зложжа металів або підземні ріки води, що треба знати до будови керниць. Очевидно, що офіційна наука висміває ще тепер тих новітніх чародіїв і не вірить в прикмети „чародійної палички"; всеж таки в остатніх часах багатьом власникам паличок вдалося найти і точно визначити біг підземних течій води, або підземні зложжа металів. Деякі члени льондонського товариства власників таких паличок кажуть, що вони можуть не лише винайти підземну воду і металі, але можуть своєю паличкою розріжнити чисті споживчі продукти від фальшованих, а навіть, що можуть розпізнавати в деяких випадках недуги в людськім тілі. Це мав би потвердити ось такий досвід, що його перепровадив недавно один такий „чародій" в одній з найбільших льондонських крамниць. Він попросив власника крамниці, щоб той умістив в запечатаних коробках чисті і фальшовані ріжні споживчі продукти і поставив їх на столі. При чому ніхто, крім власника крамниці, не знав в котрій коробці є чисті, а в котрій фальшовані харчеві продукти. Тоді в прияві запрошеної публики власник палочки почав свій експеримент. Показалося, що з хвилиною, коли палочка зблизилася до фальшованого продукту, її неначе щось відштовхувало. Цікаве, що паличка не помилилася ні разу.

У Франції є також деяке число таких власників „магічних" паличок, переважно серед знахорів, що займаються нелегальним лікуванням хорих людей, т. зв. популярно „курфушеркою". Такі знахорі буцімто віднаходять в таких хорих, які органи їх тіла є схорілі. Коли паличка опиниться над схорілим органом, тоді вона дрогає, а знахор по тім пізнає, де осідок недуги.

Ту методу пробували підтягнути до рівня наукової м. ін. славний тому пару років Цайльайс зі Швайцарії, що своєю паличкою мав винаходити недуги. Ця метода зеднала собі навіть багато лікарів і докотилась аж до нас.

До згаданих фактів загальна опінія ставиться ще з недовірям, ждучи дальших дослідів і розсліду таких явищ відповідними науковими установами.

НАЙМОДЕРНІШЕ НИЩЕННЯ МАЛЯРІЇ.

Як відомо, зародки малярії розносять комарі т. зв. Анофелес. Тому то очищування малярічних теренів від малярії полягає на знищенні тих комарів і їх лярв.

Дотепер нищено їх при помочі нафти, арсенїку, паріської зелені. Одначе ті ліки є занадто дорогі на те, щоб ними масово засипувати багна та інші розсадники малярії та комарів-переносців цієї недуги.

Тому в пошукуванні за іншими дешевшими ліками, італійцям пощастило винайти новий протималяричний засіб, що його тепер в Італії фабрикують під назвою „Антілярваль".

Він є незвичайно дешевий, бо виробляють його зі старих, зужитих смарових олїв, котрі звичайно викидають, як цілком непотрібні нечистоти. Той препарат розсипують по багнах, ровах, ставах, каналах і нищать там комарів, а з ними і пропасницю.

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР НА СЕРПЕНЬ.

Сонце — буде в серпні сходити і заходити:

10. схід год. 4.10;	захід 19.12;	довг. дня 15.20
20. схід год. 4.26;	захід 18.52;	довг. дня 14.26
30. схід год. 4.43;	захід 18.29;	довг. дня 13.46

Місяць в серпні:

6. новик, 14. перша квадра, 22. повня, 29. остання квадра.

Підчас першої квадри місяць видно вечором на західній стороні неба; підчас повні місяць видно цілу ніч, при останній квадрі тільки в другій половині ночі. Підчас новика місяць видно вдень над горизонтом.

— Дня 3-го серпня в год. 10,08 щит місяця прикрив планету Венеру; вона вийшла зпід щиту місяця по пів годині (10,39). Тому, що це явище припадало вдень, можна було його оглядати лише крізь люнету.

Мандрівка планет по небі.

Меркур можна буде найліпше обсерувати дня 18. серпня над західним горизонтом зараз по заході сонця. Того дня Меркур буде (крізь люнету) пригадувати останню квадру місяця.

Венера — відома нашому народові як „рання зірниця" блимає в серпні 3 години перед сходом сонця над східним овидом.

Кривавого Марса видно вечором на полуднево-західнім краю неба (саме в тій стороні від нас, де Марс, бог війни, шаліє в Еспанії).

Юпітер — мандрує далі повільно поміж звіздами громади Стрільця у східнім напрямі неба.

Сатурн — сходить в серпні коло 20-ої год.

— Дн. 11—12 серпня наша Земля опиниться на дорозі рою метеорів, що є розбитками комети з 1862-го р. Цей рій мандрує тепер по всесвіті і знаний в астрономії як **„рій Перзеїди".** Може будемо їх оглядати в тих днях як т. зв. „спадаючі звізди". На ті дні треба приготовити собі багато бажань, які треба подумати в моменті світляного перелету метеору („спадаючої звізди"), бо тоді ці бажання сповняться. Таке бодай є повіря між нашими панночками.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Середньовічний замок як вакаційний захист.

Є в Австрії замок, про який мало знають самі австрійці. Слава цього замку дійшла до Англії і до Америки, звідки щороку на вакації з'їжджаються багаті люди, що хотіліб провести час свого відпочинку не так, як усі інші. Замок Фінстергрін біля Рамінгштайну в Люнгав находиться на високій скелі серед смерекового та соснового лісу. Він памятає лицарську добу середньовіччя і здалека виглядає так, що мало хто відважився би там провести ніч. Так і дише мареями, підземельними льохами і живими страховищами.

Де панує англійська мова.

Автім хто познайомиться із цим замком ближче, побачить, що в ньому панує незвичайно затишний настрій. Уся будівля — мури, архітектура і внутрішня обстанова оригінальні, як вони були давним давно. Усе стилеве: меблі, столи, скрині, балдахими, образи, наче в театрі, коли треба залишити враження давньої епохи. Серед такої обстанови працював імовірно Торквато Тассо над своїм „Визволеним Єрусалимом" або тужила Франческа да Ріміні. Коли хто підійде до вікна, побачить здивований зальцбурський краєвид з горами і долинами і срібною стяжкою шумливої ріки Мур. Саме ця мішанина давнини і сучасности впливає незвичайно на тих, що тут мешкають. Тут не чути німецького привіту „Гутен Морген!" тільки скрізь англійське „Гав ду ю ду?" Англійці та американці вживаються в атмосферу цієї середньовічної тиші, вміють годинами мовчати, покивувати головами один до одного і відпочивати на лоні природи.

Вечір у лицарській салі.

Коли приходить вечір, усі запалюють свічки і насолоджуються настроєм, якби сиділи в замку Макбета. До вечері приходять у святочних одягах — як це вміють англійці робити з насолодою — і починають оповідати собі про чудеса природи, яку оглядали підчас дня або як ловили пструги. Власничка замку, графиня Маргіт Сапарі запрошує всіх гостей до великої лицарської салі, де на ватрані горять букові дрова. Панночки вишивають, грамофон награє джезбенд і починаються наймодерніші танці. Старі різьби на стінах і портрети споглядають на непроханих гостей здивовані — закам'янілі. Забава не може продовжуватися надто довго, бо все тут старосвітське і з огляду на пошану для стилю всі йдуть спати перед північчю. Неодному під ковдрою здається, що бачить тіні примар або чує їх шепіт серед вікових мурів. Можливе, що це предки так сміються із сучасників, які приїхали туди з туги за давніми віками.

Заки зужиєте свої отадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городоцькиж 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

Гуморист реформує подружній закон.

Англійський парлямент затвердив новий закон. Від тепер буде вже можна лекше діставати в Англії розвід. Досі для розводу треба було перевести доказ правди, що одне з подругів справді зрадило другого на такому-то місці з такою-то особою і коли не було цієї третьої особи, ще й готелевого рахунку на доказ, що пара провела ніч у спільній кімнаті — всі інші докази даремні! Тисячі нещасливих подруж в Англії воліли приватно радити собі, ніж користуватися ошукою, часто й кривоприсягою, щоб звільнитися від співжиття з божевільним або недужим. Новий розводовий закон дозволяє на розвід, коли одне з подругів умово недуже, три роки не дає про себе звістки, поводиться жорстоко або коли беручи шлюб мало недугу епілепсії або божевілля.

ПРОМОВА, З ЯКОЇ СМІЯЛИСЯ.

Найцікавіше те, що автором цього законопроекту є А. П. Герберт відомий адвокат, що має славу гумориста. У грудні 1935 р. коли він виголосив у парляменті свою першу промову, всі чекали від нього якоїсь веселої сенсації. Герберт належить до „незалежних". Встаючи в парляменті, він звернувся до премієра Болдуіна і візвав його на двобій, не на пістолі або шаблі, а на парляментський змаг. Він заявив, що пооднюкі посли теж повинні мати право ставити свої проекти законів і що один такий закон він приготовляє. „Я представлю його у найближчу пятницю, або на другу пятницю чи в будьяку іншу пятницю, але кажу, що мій проект мусить стати законом, як довго той парлямент іще триматься!" Всі оплескували його промову переконані, що тут іде про жарт. Тимчасом Герберт зовсім поважно як добрий правник підготовив проект реформи старого розводового закону.

СЕРЦЕ КОМЕДІЄПИСЦЯ.

Звідки прийшла йому ідея занятися цією справою, це він пояснив сам. Він дуже щасливий у своєму подружжі, але як співробітник сатиричного англійського журналу „Панч", він мусів раз-у-раз глузувати собі з ріжних подружніх дивоглядів в Англії. Глузував так довго, аж жаль йому стало тих, що мучаться через перестарілий, заскорузлий закон і він рішив їм реально допомогти, коли став послом. Герберт має приватно дуже добре серце і любить помагати ближнім. Він написав багато веселих книжок і комедій. Він славний як перерібник старих пес для сцени; для Райнгардта переробив він „Прегарну Олену", переробив Легара „Паганінія" і написав „Коронаційну ревю". Герберт часто відвідує Відень, щоб подихати легкою атмосферою столиці оперетки і до Відня вислав на студії свою доньку. В англійському парляменті він репрезентує гумор, без якого, на думку англійців, навіть така поважна установа як парлямент не булаб зовсім працездатна.

СОЛЯНЕ ПЕКЛО.

Мале місто Регган на схід від Тімбукту (Африка) — це військова станиця, що висунулася глибоко в пустиню Сагару.

Що кілька тижнів тут задержується автобус, що курсує між Кваллям і Тімбукту. Це країна пуста й сонце просто палить тут своїми немилосердними промінням.

Посередині ринку, що аж під захід сонця будиться до короткого життя, стоїть велитенське дерево. Воно скидається на старого дуба й має дуже густе листя, подібне до листя яблінки.

Тупреґи (мешканці тієї країни) звуть це дерево „деревом добра", тому, що тільки там, де воно росте, падає на Сагарі дощ.

Несамовита спека.

Час від часу приїзджає до містечка Тавудені урядове авто з Тімбукту та привозить харчі й ліки. Приїзджають теж і каравани верблюдів, та це трапляється дуже рідко, бо в Тавудені нема чого шукати.

У Тавудені починається сільна округа. Земля тут пересякла сіллю й нема тут ні дерев, ні корчів, ні збіжжя, ні трави. Ніяка тварина не може видержати тут несамовитої спеки, що її не влекшують ні вітри, ні дощі.

Тут живуть тільки... скорпіони й кози. Вони з важким трудом находять собі тут поживу. Зновуж мясо кіз, передовсім козяче молоко є головною поживою тутешніх людей.

Невільники соли.

Вся влада є тут у руках шеіка Тавудені, що є заступником французького, генерального губернатора. Шеік є тут паном життя і смерти „гертанів", невільників соли з Агоргот

Із Агоргот до Тімбукту щодня йде караван зі сіллю, як її зовуть тут „Азаляй". Щоб перебути цей шлях, треба їй 40 днів часу. Учасники тієї каравани відбувають цю подорож у жахливій спеці та споживають тільки дактилі й риж.

Одначе вони є ще просто вибранцями долі в порівнанні з „гартані" — невільниками соли.

Невільники соли з Агоргот, працюють не тільки на своє удержання. Чотири дні працюють для шеіка, чотири для себе.

Чотири невільники набивають за 24 години 10 бочок соли, себто на день заробляє один робітник для себе нецілу бочку соли. Це йому мусить вистачати.

Безпечна копальня...

За 1 кг. меду треба дати бочку соли, себто більше ніж денний заробіток. Та невільникові треба ще дактилів, рижу й козячого молока. Це єдині засоби харчування. З того приводу трапляються тут часто крадежі. Крадуть сіль. Та за крадіж там дуже гостро карають. Комуж надоїло тут життя, цей навіть утекти звідсіль не може. Досі ще ніякий невільник не втік із Агоргот. Адже за містом дожидають на нього шакалі й гієни.

Копальні соли безпечні...

Автім невільники соли з Агоргот не мають сили до втечі. Сіль виссала з них усяку енергію. Вони подібні до кістяків, а до цього чимало причинилася ще й вода, що її вони пють.

Сумна пісня.

В Агоргот є тільки одно джерело води, що має в собі дуже багато магнезії. Цю воду пють невільники та на ній варять свої скромні страви.

Спека, вода, невідповідні харчі й жахливі умовини праці, все те нищить тіло й душу невільника.

Між невільниками соли є теж жінки й діти. На їхніх чолах є виріті знаки злиднів.

Підчас розваги гартані собі співають таку пісоньку:

Го, ган, го, ган!
Гартані, спарить тебе сіль.
Працюй для свого пана.
Го, ган, го, ган!
Гартані, спарить тебе сіль
Го, ган, го, ган!
Сіль зварить твою душу!

Ця сумна пісонька, в горлянній вимові південних арабів переходить із батька на сина.

До праці забираються гартані в чвірку. Один викидає сіль із ями, другий ловить її та подає, третій очищує її зі землі, четвертий крає брили в належному вигляді: 1 м. завдовжки, пів метра завширшки й 15 цм. завгрубшки.

Гартані працює в соли і спить на соли, на покинутих і покрушених брилах соли, що їх закриває ганчірками.

Сіль жере тіло, але холодить його...

—o—

АКРОБАТИ СЕРЕД ПОЖЕЖІ.

Віденська преса присвячує теплі статті своїм землякам, своєрідним героям. Є це брати Бумбаретті, церковні акробати, що об'їздили ввесь світ із своїм трапезом. Вони почали свою карієру у віденському „Цирку Централь", потім дістались до Гаррі Піля до Берліна, звідти виїхали до Сінгапуру. Вони виступали на Сході перед усякими міліонерами та магараджами і могли дозволити собі об'їздити світ автом.

Минулого року приїхали вони на виступи до Бомбаю. Саме тоді, коли переїжджали якусь вулицю, юрба хвилювалася і ревіла на вид пожежі великого дому. Ервін Бумбаретті не надумуючися ні хвилини кинувся рятувати мешканців дому що все горів. У вікнах сотні людей благало помочі, не маючи змоги видістатися з полумені. Бумбаретті вилізали із швидкістю малп на поверхи і привязували собі людей парами до ніг і так спускали їх униз. Тисячі народу придивлялися цим несамовитим сценам, маючи водночас рідке циркове видовище. Ервін Бумбаретті врятував таким способом 123 особи, але наслідок був такий, що мусів пролежати кілька місяців у шпиталі в Відні, ще й сам мусів заплатити за своє лікування. Тепер він знову вибирається у світ. Коли приїде вдруге до Бомбаю, то там певне витатимуть його як героя.

—o—

ЛИСТИ, ЩО ПАХНУТЬ КАВОЮ.

До Англії приходить тепер багато листів, що мають запах кави. Їх висилають бразилійські торговці кавою для реклями. Кожний хто дістає такий лист може оцінити чудовий запах кави, доречі точно такий самий як кави оригінальної. Досвід показав, що цей засіб реклями справді дуже успішний, бо багато людей заохочених запашними листами пригадали собі, що можна теж пити для поземности бразилійську каву.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 111—?

СУМНА ФІЛЬМА З ГУЦУЛЬЩИНИ.

РЕПОРТАЖ З МИКУЛИЧИНА

...Микуличин, одно з найбільших гуцульських сіл, в долині Прута, на висоті 750 м. понад рівнем моря, у стіп Чорногори, розложилося серед смерекових лісів у найкращій і найширшій долині Прута. Належить до найстарших літниць в долині Прута. Кожного року в літній порі перебуває тут коло 4.000 літників, яких місцеві гуцули називають „жинтичниками". Ціла вже долина Микуличина забудована нині гарними, вибагливо уладженими віллями та пенсіонатами, що за виїмком пансіонату Сестер Служебниць та кількох менших, є власністю жидів. Гуцул, автохтон прекрасної долини Прута під напором чужого елементу і капіталу подався у верхи, полонини і провалля віддалені від осередка на яких 15—18 км.

Микуличин належав колись до найбагатших сіл в долині Прута, нині сильно зубожів, вартісні грунта попродані, лишилися лише для гуцулів поляни, пасовиська і полонини. Є ще в Микуличині кількох гуцулів, які мають до 200 моргів поля, але вони в більшости через легкодушне життя сильно задовжені. Це останки колишньої предової верстви долини Прута. Своєю гарною, стрункою будовою тіла і гарним одягом вибиваються ще й тепер понад сірі маси гуцулів.

Якщо йде про національну свідомість то передова верства найбагатших і середняки перейшли вже період пробудження національної свідомости і під напором чужого впливу та всяких обіцянок, у виді праці в державних лісах, перебирання бутинів і т. д., сталися пасивними і байдужими до якоїнебудь праці для народу.

Колишній достаток гуцулів, які жили вигідно з продажі худоби, набілу і дерева, призвичаїв їх до легкого бездільного життя. Тому тепер в часі загального зубожіння легко йдуть за тим, хто їм обіцює бездільність і легкий прожиток.

В червні ц. р. мав я нагоду розмовляти з валкою гуцулів, що їхала на військових самохолах. На моє питання, куди їдуть чи пак куди їх везуть, дістав відповідь: до „Аршави". Пан війт казав їхати, то ми їдемо, врештою подорож і харч нас не коштує, то чому не маємо подивитися на „Аршаву".

Зате найбідніша верства, прибита злиднями і працею по лісах, жиє мов первісна людина. Нераз не вміє в суді подати якої віри і скільки має літ, є національно ще неосвідомлена.

Ілюстрацією може послужити цікавий у своїй наївности епізод з делятинського суду. Стає перед карним судом гуцул, обвинувачений за те, що приняв річи з пачкарства. Суддя питає його, чи має доктора (адвоката називають гуцули доктором), на що дістав відповідь, що зін не слабий. На дальше питання судді, чи має оборонця, здивований гуцул тривожно розглядається по салі розправ і притишеним голосом питає суддю, „а чи то пане сендзьо будуть битися?"

Дальшим лихом микуличинських гуцулів це якась гарячка до процесів. У розмові з ними довідуюся, що один уже 4 роки процесується за зворот 4 верїт сіна; інший за стежку вже 3 рік і т. д. Коли хочу перейти одною стежкою на пасовисько і питаюся гуцулки, чи можна, довідуюся в розмові з нею, що за ту стежку процесувалися два роки і процес коштував їй 300 зол. Хтож виграв? Дістаю досить характеристичну відповідь: „Адвокати виграли, ми погодилися, бо не мали вже за що процесуватися, а пан сендзя вийшов на фрай".

Багато лиха вчинила тут радикальна партія, що своєю шкідливою непримиренною політикою до духовенства, відсунула їх від будьякого впливу на маси, позбавила їх авторитету, а на їх місце не вміла дати масі іншого авторитету. Це вона занархізувала гуцулів, а колишні підпори радикальні зпоміж гуцулів, які обовязково провадили війну зі священником, є тепер... добрими старостинськими війтами.

Релігійне життя наших гуцулів в Микуличині в останнім році дещо поправилося і то завдяки енергійним заходам о. А. Луціва, пароха Микуличина ,який використовує літній час і побут більшої скількости духовенства та черців, уладжує кожного року по присілках Микуличина релігійні місії і тим спинив розвій сектанства.

Одним із найкращих присілків Микуличина це Поляниця Чемигівська, положена в далекому ярі, яких 15—18 км. від осередка, над гірським потоком Прутець. Колишню спадщину Дмитра Чемиги, що складалася з 2.500 моргів поля, має нині кількадесять родин.

В розмові з тамошніми гуцулами питаюся, чи ходять до церкви, чи посилають своїх дітей до школи? Дістаю відповідь відмовну. Оправдуються тим, що до Микуличина їм за далеко. Отже піддаю їм думку, чи не вибудували би вони гарну каплицю ще й до того в гуцульському стилі і тоді бодай раз в місяць могли би відбуватися богослуження. Саму гадку приймають з захопленням і кожний готов дати дерево та працю, тільки... кажуть, нема кому взятися до того.

Тимчасом наші сусіди 25. м. м. посвятили у Камені Довбуша з великими парадами, у присутности представників влади, новий косцюлек, вибудований коштом 8.000 зол. і то тільки для одної родини і літників.

А ось ще одна розмова з 8-літнім хлопчиною в тійже Полянищі Чемигівській. Він побачивши, що я задовго жду біля вузкоторівки, підходить несміливо до мене і здоровить „дзень добри пану, пан чека на мотор". Дивлюся здивований на 8-літнього хлопчину і дивуюся звідки він міг вивчити тієї мови, коли нема школи. Питаюся, де навчився говорити по польськи, чи може ходить до Микуличина до школи, може де служив, бож у Полянищі Чемигівській нема ні одної польської родини. Ні, каже, я таки тут навчився, у Петра Стефанюка. У нього є пані Аделя Войнаувна і вона вчить нас щодругий день, записалося 21 дітей, а ходило 13. Дальше довідуюся, що пані вчить тільки писати і читати по польськи і оповідає їм історію...

...Пані вчить нас так безплатно, але місцеві гуцули її щедро винагороджують. Бачу з того, що культур-трегерство наших приятелів Гуцульщини, без шуму і крику зайшло вже в найдальші закутини нашої Гуцульщини.

А тимчасом кількох гімназійних абсольвентів, синів місцевих гуцулів, ходить цілими днями по Микуличині в гарних гуцульських строях у товаристві... жидівок, або можна їх побачити на дансінгах у Шора. З місцевих культурно освітніх товариств ще найбільшу живучість і діяльність проявляє чит. „Просвіти" на присілку Полумисте, а то завдяки молодому і енергійному голові Василеві Плиторакові.

Зате може краще в Микуличині поставлена українська торговля. Є 8 приватних крамниць і кооператива під управою О. С. К. зі Станиславова, що дуже добре розвивається.

Вертаючи з Микуличина, стрічаюся в поїзді з одним молодим українським купцем, який на

Ц-Р Г. СКЕГАР.

Автом із Шікаґа до Ло Енджелс.

За останніх 20 літ обїхав я Америку зі сходу на захід та з півночі на полудне, але цікавішої та приємнішої подорожі не мав я, як із Шікаґа до Ло Енджелс. Хотів я відбути цю подорож в березні ц. р., але в Канаді гостював проф. І. Боберський та повідомив мене, що вертаючи до Европи через Шікаґо, хоче мене побачити. Тому прийшлось мені виїхати з Шікаґа аж у квітні. Не жалую цієї проволоки, бо за десять днів побуту проф. І. Боберського в Шікаґо міг наговоритись я та мої знайомі і мали нагоду довідатись багато вісток про Европу.

З Шікаґа виїхав я у вівторок 13. квітня 1937 р. в годині 9.45 рано дорогою ч. 49 в сторону міста Сент Люї, Монтана. В Америці значені дороги числами, які виписані на таблицях, там де тільки дорога перетинає другу дорогу. Хто керує автом, бачить відразу, куди їхати, гляне на число і скручує, куди йому треба. На карті, яку має зі собою, видить, яке число має дорога до його місцевости. Він читає не напис: „До Сент Люї, Монтана", але коротко і швидко чорне число на білій таблиці „49". Туди їдемо. День був незвичайно погідний і теплий. Наш гурт, злożений із сімох осіб, чотирьох мужчин і трьох жінок, почав познайомлюватись з собою.

На першу годину заїхали ми до Фармерсвіл, де пообідали. Їдучи дальше на полудне, ми навіть не оглянулись, як заїхали до Едвардсвіллю, де уперше побачили розцвілі вишні. Вже під самим містом Сент Люї, Монтана, запримітили ми рожевий цвіт бросканнь та морелів. Також деякі кущі розцвились уже. На 6.40 вечором заїхали ми до Сент Люї. Тепер тепло осягнуло на дворі 78 ступнів Фаренгайта. Тут мали ми змінити автобус, повечеряти та в год. 10-ій виїхати в дальшу дорогу. При вечері наше товариство розмовляло живо з собою. Дехто запевнював, що перший день подорожі зовсім його не змучив. Багатий жид із Сан Франціско постійно щось писав по папері. Старша пані, яка їхала до Сан Дієго, до своєї сестри, описувала зі захопленням красу заходячого сонця, яке ми бачили з високого мосту над рікою Міссісіпі перед Сент Люї, як відходило від нас кудись до інших людей. По вечері лишилось ще дві години часу і я міг відвідати о. Павловського при 1523 Гікорі Стріті.

В годині 10-ій вечором дала компанія, яка уладжує такі подорожі, нашому товариству новий автобус на 20 осіб. Нас семеро, що виїхали з Шікаґа, дістали найвигідніші передні місця. Всі інші, що вспіли вже в Сент Люї, дістали дальші місця. Всі ми відпочали і мали знаменитий гумор. Романтична пані, що говорила про захід сонця, розповідала нам тепер про красу пустині в Тексасі. Жид, який заняв місце коло мене, перестав вже писати і розпитував нашу романтичну товаришку подорожі, чи не можна би в пустині якийсь бізнес відкрити. З другого ряду сиджень прислухуються нашій розмові муж і жінка, які вертаються до свого помаранчевого саду коло Ло Енджелс із відвідин у своїх замужніх доньок в Піорії, Іллінойс. В дальшім кріслі сидить молоде дівча, яке їде до Голівуду шукати щастя в кіні, коло неї сидить еспанець з Середньої Америки, який розуміє англійську мову досить добре. Але не може плавко говорити. Коли хтось звертається до нього, він відповідає з приємною усмішкою: „Сі, сіньоре".

Ми всі з Шікаґа почуваємось як старі знайомі і нерадо говоримо до тих 9 осіб, що вспіли в Сент Люї.

Година 10.25 вечором. Наш автобус спізнився 25 хвилин, бо мусіли завантажити всі велику клунки на дах. Виїздимо дорогою ч. 66. Ніч темна, бо небо вкрите хмарами, околиця гориста, молодий ліс, дорога дуже крута й небезпечна. Тут і там видно глибше провалля, куди паде світло з рефлектора при автобусі. Нова, широка дорога із бетону, рівна, немов верх стола, зовсім пуста. Наш шофер їде самою серединою дороги із скорістю 60 англійських миль на годину, щоб надігнати тих 25 хвилин, які ми стратили. Коло півночі раптом почули ми немов вистріл з револьвера. Це трісла гума на однім із задніх коліс. Шофер заїздить перед бензинову станицю, але тут темно і нема нікого. Нема іншої ради, треба змінити гумовий обруч. До шофера вийшов я і фармер із Каліфорнії. Ми всі три взялись за роботу. Показалось, що перстень тріс в другім, середнім ряді. Треба знімати оба обручі з тої оси. Нас трьох мало роботу цілу годину. Все знову в порядку і ми пустились в дорогу, одначе ми залишились к. півтора години поза часом визначеним до їзди. З опізненням приїхали до Спрінгфілду, Монтана. В годині 7.15 приїхав автобус до Джоплінa і тут ми снідали.

(Далі буде)

час літнього сезону відкриває в Ямнім споживчу крамницю, торгує коло 100 зол. денно і то від поляків, які, як мені оповідає, будуть їти клм. і шукати католицького купця, щоби нераз купити одну папіроску, або напитися содової води.

Відповідаю, що в Ямнім є 8 українських чи пак в управі пансіонів, отже кожний пансіон запотребовує товару стільки, що може бути 8 українських крамниць.

На жаль... дістаю відповідь, що лише дехто з них купує в кооперативі, а решта у... жидів. При тій нагоді оповідає мені, як то одного гарного дня вступила до нього жидівська прогулька і казала подати собі содову воду. Він наляв дві шклянки. В міжчасі вони почали розглядатися і коли побачили на вивісці „католицький", сейчас заплатили за дві води і вже не пили їх, а пішли до сусідньої жидівської крамниці.

Далі від нього довідався, що в останніх днях його крамниця стала сіллю в очах місцевих жидів і вони, як це устійнила поліція, вибили йому вікна. Одначе бачу, що він цим зовсім не знеохочується, але навпаки, набирає ще більшого розгону до поборювання трудношів.

Почувши нашу розмову підходить у поїзді до нас гуцул і просить прочитати йому „судовий термін". Беру в руки позов і проготовне письмо, виготовлене в польській мові в імени позовників українців-гуцулів проти позваних також українців-гуцулів. Дивлюся на печатку і очам своїм не вірю... український адв. Степан Мішко в Теребовлі, який тепер перебуває на літниську в Ямнім. Приходять мені сумні думки на голову, як далеко нам ще до тих поляків, які шукають католицької крамниці і тих жидів, що вже перетягають межі чесної конкуренції.

Свист поїзду і близька стація, на якій я мусів висідати, перервали мої думки.

В. Н.

ЧЕСЬКА ЖАНДАРМЕРІЯ РОЗІГНАЛА НІМЦІВ ІЗ КАПЛИЦІ.

БЕРЛІН, 4. 8. ПАТ. Німецька преса останніми днями гостро виступила проти чехословацького уряду за його деякі розпорядки у справі німецької меншини. „Берл. Берзен Цтг." повідомила з Праги з обуренням про виступи жандармерії проти судетських німців. Підчас богослуження жандармерія вдерлася до каплиці, перервала богослуження та розігнала присутніх. Багато осіб потурбували. Сімох німців арештували. В цій справі німецька меншина внесла інтерпеляцію в чехословацькому парляменті.

—o—

ДАЛІ ОБСТРІЛЮЮТЬ МАДРИД.

НАВАЛЬКАРНЕРО, 4. 8. ПАТ. Кореспондент агенції Аваса повідомляє, що артилерія націоналістів обстрілювала ввесь учорашній день нагально військові будинки в Мадриді та укріплення довкола столиці. Втрати великі. Урядова артилерія відповідала дуже рідко.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: Клим Шанковський, Ступки зол. 3.50; Омелян Навроцький, Делятин зол. 10.—; Волод. Верхола, Спас, зол. 5.—; адв. Ярослав Шипайло, Коломия, зол. 5.—; Білинський, Познань зол 1.—; Степан Керницький, Тухоля зол. 1.—; Марія Панейківна, Львів, зол. 5.—; Іван Боднар, Тернопіль, зол. 2. Нині виказуємо зол. 32.50, а разом зложено досі на фонд допомоги українській академічній молоді в Адміністрації „Діла" 1061.20 зол.

—o—

Розвага мусить рішати про долю народів.

У вівторок передполуднем ген. Гурецький зложив візиту президентові Банку Німеччини Шахтові. Розмова тягнулася понад годину. Взяли в ній участь теж віцепрез. Банку Німеччини дир. Драйзе і два директори з „Віртшафтамту". Темою розмови були фінансово-господарські питання. Опісля ген. Гурецький склав візиту президентові Берліна д-рові Ліппертові. Пополудні ген. Гурецький вписався до авдієнційної книги канц. Гітлера та склав візиту державному секретареві у міністерстві закордонних справ Вайзекерові. Вечором в честь польських гостей видав обід шеф закордонного відділу нац.-соц. партії Розенберг, який привітав польських комбатантів. Підчас обіду в готелю Кайзергоф виголосив промову голова німецької організації воєнних інвалідів Оберліндобер підкреслюючи, щоби польсько-німецький договір довів до тривкого порозуміння між обома великими народами. Одночасно згадав память марш. Й. Пілсудського і виніс тост на руки ген. Гурецького.

У відповідь ген. Гурецький виголосив теж промову підкреслюючи, що комбатанти можуть виконати позитивну працю між народами. Лихою була би закордонна політика, що спиралась би лише на спогадах. Треба йти наперед по твердій землі дійсности, треба дивитися перед себе. В основі польської політики нема нічого, що стояло би на перешкоді польсько-німецької співпраці в обороні миру і великих духових та культурних вартостей. **Це доказав своїми ділами марш. Й. Пілсудський.** Навязуючи до своїх відвідин у Магдебургу згадав, що мав перед очима наказ марш. Пілсудського, який завжди присвічував йому перед політичною постановою а саме, що **не пристрасти, але розвага мусить рішати про долю народів і про їх взаїмні відносини.** На обіді був присутній амб. Ліпський у Берліні та амб. фон Мольтке в Варшави.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Ватикан визнав національний уряд Ґен. Франка.

САЛЯМАНКА, 4. 8. ПАТ. Підчас останньої візити нунцій Антоніотті відбув нараду з ген. Франко і шефом дипльоматичного кабінету. Під час наради рішено надати офіційний характер дипльоматичному представникові уряду ген. Франка при Ватикані. Комунікат з вдоволенням підкреслює, що традиційні добрі взаємини між дійсно національною і католицькою Еспанією та Апостольською Столицею уможливляють затіснити і поширити дотеперішні взаємини.

Окружають японські війська від півночі.

ТОКІО, 4. 8. ПАТ. Теперішне розміщення китайських військ вказує на окружування японців на просторі Пекін—Тієн-Тсін. Китайські війська посуваються здовж трьох залізничих шляхів, що сходяться у Пекіні. 37-ма і 38-ма дивізія та війська губернатора Калгану з місцевими формаціями творять чолові відділи китайських військ. За ними посувається 20 дивізій нанкінських військ, що їх бази находяться здовж шляху від м. Тай-Юан у провінції Шан-сі до м. Су-чов у північній частині провінції Кіянг-Су.

ПЕРЕД ВЕЛИКОЮ БИТВОЮ.

НАНКІН, 4. 8. ПАТ. У Тсін-Тао японські воєнні кораблі висадили військо, що перемаширувало через місто.

З Калгану повідомляють, що недалеко Нанкав (перехід через великий китайський мур 60 км. на північний захід від Пекіну) **сподіються великої битви, де японці сконцентрували коло 4.000 вояків.**

КИТАЙ ПРОГРАЄ.

Один англійський старшина заявив, що Китаєві грозить програна тому, що він не має фльоти. Це вже пімстилося на Китаю підчас японсько-китайської війни за Корею. Воєнна фльота Китаю складається з трьох ескадр міститоти 50.000 тон. Одначе боєву вартість мають лише три кружляки, 4 контрторпедовці і 8 торпедових кутрів. Усі інші китайські кораблі дуже старі і зовсім не придатні до новітньої війни. Залога китайських воєнних кораблів складається з 15.000 осіб.

Міцність японської фльоти сягає 900.000 тон, себто 18 разів більша від китайської. Залога японської фльоти складається з 85.000 знаменито вишколених і рішених на все моряків. Озброєння японської фльоти наскрізь модерне. Японія має 10 лінійних кораблів, 5 авіоматок, 40 кружляків, 130 контрторпедовців, 75 підводних човнів і понад 150 допоміжних кораблів. За те Китай не має ніодного підводного човна. Тому Китай на морі мусів би соромно програти.

ВОЄННА НАРАДА В НАНКІНІ З КОМУНІСТАМИ.

Марш. Чан-Кай-Шек скликав на пятницю б. ц. м. засідання ради оборони держави з участю всіх вищих військових командантів у справі розміщення війська у звязку з обороною Китаю. До Токіо надійшли вістки, що **до Нанкіну прибудуть команданти червоної китайської армії й опрацюють операційний план червоних армій. Здогадуються, що червона китайська армія вирушить на Шан-Сі і Суї-Юан у напрямі Джегола, щоби здезорганізувати запілля японської армії.**

5.000 китайських студентів, які студіювали в Японії, вертається незабаром до Китаю.

ЯПОНІЯ НЕ ВІДПОВІДАЄ ЗА НАПАД НА БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ КОНСУЛЯТ.

Японське міністерство закордонних справ видало комунікат, у якому виясняє, що Японія не може відповідати за напад на большевицький консулят у Тієн-Тсіні. В цій т. зв. третій дільниці Тієн-Тсіну виконували службу китайські поліцаї ,які збунтувалися і розбіглися. Напад на консулят виконали російські білогвардійці, які використали це замішання. Комунікат підкреслює, що боротьба між червоними й білими москалями йде в цілому світі і японський уряд не хоче вмішуватися у їхню боротьбу.

Комуністи проти порозуміння Італії з Анґлією.

Політичні кола живо обговорюють обміну листів між англійським прем. Чемберленом і Мусолінієм. Одночасно англійські часописи пригадують уступ з промови мін. Ідена, яку виголосив 19-го липня ц. р. у палаті громад. Мін. Іден сказав тоді м. ін., що В. Британія, боронячи свої інтереси на Середземному морю, не думає загрожувати інтересам інших держав. Середземноморське порозуміння з Італією обовязує Анґлію та не думає середземноморського шляху замикати для інших. Вкінці В. Британія не думає вести супроти ніякого краю ні агресивної політики, ні політики пімсти.

Догадуються, що оба премієри згадували про доцільність особистих стріч. Тому мін. Іден приїде незабаром до Риму, або мін. Чіяно до Льондону. Але заки дійде до цих візит, мусять порозумітися можливо корисно для Італії дві справи, а саме: справу неінтервенції та абісинську справу на найближчій сесії Ради Союзу Народів. Щойно по вияснені обох цих справ дійшло би до розмов між Анґлією та Італією.

Райтер повідомляє, що вимінa листів між обома премієрами створює корисні обставини для покращання англійсько-італійських взаємин. За признання Абісинії Італії Анґлія вимагатиме, щоб Італія зменшила італійські війська в Лібії на кордоні з Єгиптом і припинила протианґлійську пропаґанду між арабами. Погоюски про нараду в жовтні ц. р. представників Анґлії, Франції, Німеччини та Італії не відповідають правді. Німецька та французька преса слідкує за англійсько-італійськими розмовами з великим зацікавленням, але ні одна, ні друга не займає покищо конкретного становища в цій справі. **Лише французький комуністичний щоденник „Юманіте" гостро виступає проти можливости англійсько-італійського порозуміння.**

Перші роковини привернення монархії у Греції.

АТЕНИ, 4. 8. ПАТ. З нагоди перших роковин привернення монархії у Греції, що припадають 4. серпня, грецька преса стверджує, що день 4. серпня 1936. р. є початком історичної ери нової Греції. Прем. Метаксас видав відозву до народу підкреслюючи значіння політичних змін. Обєднана Греція за панування короля Юрія II. **перевела великі суспільні реформи в законодавстві праці. суспільної опіки і національної оборони та господарки в найширшому значінні. Тому Греція здобула признання за кордоном і може спокійно вести свою закордонну політику.** Вкінці прем. Метаксас висловив народові подяку за піддержку в його праці над відродженням народу і держави. До Атен приїхали делеґації з цілої Греції і візьмуть участь у дефіляді та багато туристів з закордону.

—o—

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Найсолідніші футра** тільки у Юліяна Глушевського, Львів, вл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **Футра** нові мужеські і жіночі замовляйте і старі перероблюйте у Карпяка, Зибликевича 4.

— **Іменування в** судівництві. Суддя городського суду в Рожитові Василь Палидвір іменований суддею окружного суду в Любліні; суддя городського суду в Долині Тимотей Мацьків суддею окружного суду в Познані.

— **Зміни у шкільних** одностроях. У звязку з недалеким відкриттям ліцеїв мають появитися обіжники міністерства освіти, що нормують різні справи. М. і. буде обіжник про шкільні кваліфікації вчителів у ліцеях. Інший обіжник буде торкатися одностроїв шкільної молоді. Щитики з числами будуть знесені, бо практика виказала, що вони розминулися зі своїм призначенням. Однострої на літо будуть змінені.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького 50
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх кольорах
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх кольорах
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біллю помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

— **Чи лікар відповідає за операцію?** Небувалий спір повстав між лікарями і судівництвом у справі відповідальности лікаря за операцію. Найвищий суд рішив, що замало згоди пацієнта на переведення операції; лікар має повчити хорого про наслідки і комплікації, які можуть настати після операції. Це рішення викликало велике невдоволення в лікарських колах. Тому, що критика судових присудів не допускається, лікарські організації рішили запобігти обтяженню лікарів занадто великою відповідальністю за хірургічні заходи. Окрема комісія головної лікарської палати, до якої входять найвизначніші хірурги в Польщі і професори університетів, занялася означенням поняття „операційного заходу". Опінія професорів предложать компетентним міністерствам, щоби міністерство справедливости видало відповідну інтерпеляцію.

— **Овочі та червінка.** В Ямниці пов. Станиславів ширіться червінка, головно серед дітей і молоді. Жертвою пошести стало вже 10 дітей, що вмерли, а є кількадесять хорих. До пошести причинились овочі, що наслідком посухи мають якусь хоробу.

— **Телефонічну та телєграфічну службу** завели в почтових агенціях в обмежених денних годинах у Томашівцях пов. Калуш, Тростянці пов. Мостиська та Слободі Рунгурській пов. Коломия.

— **Жахлива експльозія в Бориславі.** В рафінерії нафти „Газоліна" в Бориславі експльодував 3. ц. м. компресатор, наслідком чого ціла рафінерія станула у вогні. Від експльозії згинули два брати Маріян і Болеслав Новак, яких кинуло в кут галі машин, де вони й згоріли. Про силу вибуху свідчить факт, що розгонче колесо ваги 400 кг. впало на залізничий шлях у віддалі пів кільометра. Гук експльозії було чути в цілій околиці, а пожежу було видно в промені 10 км. В багатьох мешканнях від експльозії випали шиби, а в місті настала паніка. Пожежа знищила цілком галю машин.

— **Німецька наукова прогулька.** До Станиславова прибула прогулька 15 учителів з Німеччини. Прогулька відвідає опісля Карпати.

—**Згинув підчас їзди „зайцем".** На залізничному дворці в Перемишлі після приїзду особового потягу зі Львова побачили, що на даху одного вагону хтось лежить. Думали, що там укривається якийсь пасажир без білету. З жахом стверджено, що це молодий хлопець з розбитою головою. Дальше показалося, що це Тадей Русиновський з Медики, який зі своїм товаришем вибрався на меч до Перемишля без білету. Щоб уникнути кондуктора, вилізли оба на дах. Коли потяг їхав крізь міст на ріці Вігорі, Русиновський ударив головою об міст і згинув на місці. Його товариша, що їхав зайцем, арештовано.

— **Пожежі.** В Лубянках пов. Долина вибухла пожежа в загороді Стефана Коса і знищила його та три сусідські господарства. — У Грабівці пов. Калуш згоріла загорода Г. Дікера, зложена з мешкального дому і стодоли. Дохідження виказало тут підпал, щоб дістати асекураційне відшкодування.

— **Жертви грому.** В Сопоті біля Сколього грім убив у полі господаря Миколу Бренича і тяжко поразив його жінку, доньку та сина, яких перевезли до стрийського шпиталю. — На дворському пасовиську в сусідніх Підгородцях грім убив Стефана Перевізника в часі, коли відпрягав воли від воза. — Над Росоховачем пов. Коломия перетягла велика буря, причому грім убив 35-літнього Мих. Лазанівського.

— **Збирають насіння диких овочевих дерев.** У звязку з обмеженням привозу насіння овочевих дерев із заграниці, деякі польські рільничі організації розпочали пропаганду за збиранням насіння з диких овочевих дерев. Одночасно скуповують це насіння. А у нас?

— **Грім спалив церкву.** В Гаях коло Дрогобича грім ударив у церкву. Повстала пожежа, що знищила майже цілу церкву разом із внутрішнім уладженням.

— **Краєва хроніка.** В хаті Анни Гудз у Мавочному скоїлася експльозія якогось вибухового матеріялу, який хтось вложив з дровами до печі. — У Винниках під Львовом померла 36-літня Тереса Беднаржова, побита своїм чоловіком. — В Ременові під Львовом господар Іван Кріска побив так сильно свою жінку Еву, що вона під впливом трагічного потрясення втратила мову. — В Бічу пов. Ясло 37-літній божевільний Гаєвський зарубав сокирою троє дітей, а жінку й четверту дитину тяжко ранив.

СПІЛКА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
спільників з готівковим вкладом до новоорганізованого млина - тартаку пошукує
Пром-Банк
Зголошення: (реф. організації підприємств)
Львів, Ґродзіцьких 1. і. п. — Тел. 292-15. 1—3

— **Спалив ціле село.** В селі Чаплях під Варшавою згоріло 29 господарств із 166 будинками та живим і мертвим інвентарем. Показалось, що пожежу спричинив Вацлав Слєповронський, що посварившись зі своїм батьком підпалив йому стодолу. Опісля палій втік до ліса, де блукав кілька днів, аж вкінці добровільно зголосився на поліції.

— **Здефравдував 100 тисяч зол.** В окружному суді в Познані розпочалася розправа проти урядовця скарбового уряду, Валєнта Галяша, що здефравдував поверх 100 тисяч зол. Дефравдант взяв собі найвизначнішого оборонця з Варшави.

— **Припадок чи саботаж?** Підчас вантаження скринь з яйцями на кораблі „Львів" і „Варшава" в порті Гдиня урвався при двигарі ланцюг і 20 скринь з яйцями впало на землю. Незабаром зіскользнулося із сталевої линви 16 скринь і знову впали. На тім не кінець. При підношенні дальших 18 скринь вони зачепили за вагон і також розбилися. Таким робом впало 55 скринь, причому збилось 40.000 штук яєць фірми „Уско".

— **Маневри під Бородіном.** У Москві відбулося під проводом марш. Ворошилова засідання комітету в справі організації маніфестаційного свята в 125-ліття бою під Бородіном. Для вшанування перемоги російських військ над Наполеоном відбудуться великі маневри на полях бою при участи військ московської, ленінградської та білоруської округи числом 200 тисяч вояків і двох тисяч літаків. На полі бою будуть відтворені всі ділання обох ворожих армій. Частина війська виступить в історичних костюмах. Маневри треватимуть 10 днів.

— **Проти „ворогів революції"** розпочався у Москві цикль великих процесів. Наперед на лаві обвинуваченних опинився голова комітету для справ радіофонії, Мальцев. Опісля підуть процеси проти персоналу радіофонії в Києві, Харкові і т. д., якому закинули саботаж та унеможливлювання надавати важних для держави вісток. У звязку з радієвою аферою в Києві поставлено в стан обвинуваченя цілий редакційний персонал „Пролєтарської Правди" під замітом, що солідаризувалися зі саботажами.

— **Буде тепла зима.** Директор метеорольогічно-гідрольогічного інституту в Стокгольмі, проф. Зандштрем скінчив свою десяту наукову виправу, що досліджувала гольфштром. Найвища температура цієї морської течії в літі була 12 ст., найнижча 5 ст., отже температура назагал вища, ніж торік. На основі цього шведський вчений надіється цього року теплої зими.

— **Яку дорогу робить листоноша.** В італійському гірському містечку Ліцано живе 70-літній листоноша Матіолі, що робить свою службу 43 роки. Показалось, що він переходячи щодень 20 км. гірськими доріжками, пройшов за увесь час своєї служби поверх 300 тисяч км. Ця дорога рівняється 8-кратній подорожі довкола землі.

— **Корабельна катастрофа.** До атенського порту Пірей плив корабель „Анастазіс", на якому находилося 64 особи, ударився з кораблем „Гидра" і затонув. Згинуло 30 осіб, з яких досі виловили 10.

— **Велитенська риба.** З Ріо Гранде повідомляють, що бразилійські рибаки виловили з моря велитенську рибу 12 метрів завдовшки. Голова риби була 1 метер 20 цм. довга і 69 цм широка, а отвір пащі 100 міліметрів.

— **Бунт у санаторії для умово недужих.** У Штрасбургу в санаторії для умово недужих після вечері 77 божевільних обезвладнили дозорців і кинулися до брам. Всеж дозорцям удалося заздалегідь замкнути брами. Тоді божевільні стали демолювати внутрішнє уладження. Під двері кімнати, в якій замкнувся лікар із двома дозорцями, підложили вогонь. Завізваний відділ жандармерії і пожежної сторожі гумовими палицями та водою присмирив божевільних. У цьомуж заведенні минулої суботи збунтувалося 10 божевільних, обезвладнили дозорців і втекли. Жандарми зловили 8, двом удалося втекти.

— **Згоріло 7.000 гектарів ліса.** З Альжиру повідомляють про величезну пожежу ліса в околиці Летурне. Вогонь, що треває вже тиждень знищив поверх 7.000 гектарів ліса і треває дальше. Пожежа загрожує сусідній місцевости та винниці.

— **„Одисея" в кіні.** В Льондоні повстало культурне товариство, що має на меті закріпити приязні взаємини між Англією і Грецією. Один з визначніших членів цього товариства Вікінгзон вибирається з одним професором до Греції, щоб накрутити там низку фільмів з історії старинної Греції. Фільми будуть висвітлювати в англійських школах. Крім того є в пляні фільма на основі Гомерової „Одисеї".

— **Ріжні вістки.** Околиці Тулюзи навістив жахливий хмаролім, що знищив усі винниці і поля а також багато домів із живим інвентарем. Шкоди йдуть в десятки міліонів. В Парижі розпічнеться 7. ц. м. міжнародній естетичний конгрес. — В Токіо відбувається світова освітна конференція, що пропагує міжнародне порозуміння при помочі виховання.

Дописи.

РАВА РУСЬКА.

Звільнили бурмістра. Повітове староство у Равій Руській прикинуло в урядуванні визначеного ним бурмістра п. Бурку. Проти цього рішення п. Бурко відкликався до воєвідського уряду і міністерства. Висланна міністерством комісія по переведенні провірки господарки міста Рави Руської, звільнила його з обов'язків бурмістра. Слід завважити, що заступником бурмістра вибраний був жид д-р Бардах і він мусів на доручення староства під загрозою карного донесення зречися свого становища. Тепер обовязки бурмістра перебрав і виконує дотеперішній лавник п. Голембйовський Франц, емеритований шкільний інспектор з Рави Руської. Поміж громадянством Рави Руської кружляють поголоски, що адміністраційна влада задумує розвязати міську раду, а управу міста має передати комісареві.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ГОСПОДАРСЬКО - КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Львів. 1. серпня 1937. Р. XVII. Ч. 30-31.

КООПЕРАТИВНА РОДИНА. Львів, серпень 1937. Р. IV. Ч. 8.

ШЛЯХ, релігійно-громадський часопис для народу. Луцьк, серпень 1937. Р. I. Ч. 4

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній

Н. БАРЕР, Львів, Синстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Театри.

Український Театр „Заграва".

ЗАЛІЩИКИ:
5. VIII. Тарас Шевченко.
6. VIII. Мураші.
З Заліщик театр їде до Городенки і Снятина.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЖАБЕ:
5. VIII. Шаріка.

ЧОСІВ:
6. VIII. Шаріка.
7. VIII. Ніч під Івана Купала.
8. VIII. Довбуш.
9. VIII. Під курателею.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

ПАНЧОХИ

спеціяльно тонкі зол. 3.50
практичні 1.85
625 **„ДІМ ВОЛІЧКИ"** 13-?
Львів. Синстуська 2 (побіч брами)

КІНА.

АПОЛЬО: „Кройцерова соната" на основі Толстого.
АТЛЯНТИК: „Замок тайн".
ВАНДА: „Ада, не не лицює", ;;Хліб наш насущний".
ГРАЖИНА: „Люди в білому", „Твої уста говорять неправду".
ЕВРОПА: „На Сибір".
КАСІНО: „Острів у вогні".
КОПЕРНИК: „Рожа".
МАРУСЕНЬКА: нечинне.
МЕТРО: „Король жінок".
МІРАЖ нечинне.
МУЗА: „Теодора робить кар'єру".
ПАЛЯС: „Неможлива дівчина".
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Пісня п матері" з Март. Егерт.
СВІТ: „Абдуль Гамід, червоний султан" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ескапада" і ревія „Рефрена".
ТОН: „Кров на морі".
УТІХА: „Робін Гуд з Ельдорадо" і ревія.
ХИМЕРА: „Цирк на кораблі", „Шат і Паташон".

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Бельгія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 5. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. концерт; 19.20 Музика давніх днів; 20.10, 21.00 Вечір танку. БУДАПЕШТ 12.05 Форт.; 19.10 Орх. концерт. БІЛГОРОД 18.30 Нар. пісні; 20.00, 21.00 Оп. музика. ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей; 17.25 Пісні й арії, Зібург сопр. 17.40 Форт.; 19.25, 20.00 Військ. орхестра. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика; 21.00 Улюблені увертюри й інтермеца. КОШИЦІ 16.10 Словацька нар. музика, цит. орх., вок. МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.40 Розр. музика; 21.00, 22.00 Комедія, розр. мельодії. МІНХЕН 10.30 Розр. музика і вок. квартет; 15.00 Балярські марші й танки; 20.00, 21.00 Чар голосу, муз., спів. ПРАГА 18.05 Солісти; 20.55, 21.00 Симф. концерт. РАДІО ПАРІ 13.15, 15.45, 19.03, 19.30 Спів; 20.00 21.00 22.00 23.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера. РІМ 17.15 Іт.-брас. концерт; 21.00, 22.00 Симф. концерт.

Пятниця, 6. серпня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі звуки, 14-15, 15.00 Розр. музика; 17.00 Камер. музика; 20.10 „Поліфем" оп. Бонончіня. БУДАПЕШТ 12.05 Концерт вакорд. хорів; 17.30 Спів; 18.30 Цит. музика; 21.40 Арфа; 22.15 Сальон. музика. ВІДЕНЬ 12.00 Дзвони, опісля вибірки з опер і балетів; 17.30 Форт.; 19.25 „Шансон" Доді в Делесон; ДАЙТШ ЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика; 15.15 Дитячі пісеньки; 18.00 Солісти; 22.30 Варшва музика. КОШИЦІ 18.00 Гутірка та російські романи. МІЛЯНО 19.00, 20.40 Розр. музика; 21.00, 22.00 Фантазія на нар. теми; 22.20 Камер. концерт. МІНХЕН 12.00, 17.00, 18.00 Розр. музика; 16.00 Солісти. ПРАГА 12.35 Сальон. квартет; 14.00 Нар. пісні; 17.05 Концерт фільг. орх.; 22.25 Квартет а-моль Шуберта. РАДІО ПАРІ 13.15, 17.30, 19.00, 19.15, 19.45 Спів; 14.30 15.00 Театр Уяви; 18.00 Для жінок; 19.30 Форт.; 20.30 Сериьк. реціталь Сонду; 21.00, 22.00 Вечір пісенькарів. РІМ 17.15 Солісти; 20.40, 21.30, 22.00 Розр. музика; 21.00 Комедія; 22.40 Танк. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 5. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня; 6.18 Руханка; 6.38 Музика в гр. пл.; 7.00 Ранішній денник; 7.10 Музика з гр. пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. денник; 12.15 Які корисні для молочарський завод; 12.25 Орх. концерт; 13.55 Легка музика з гр. пл.; 14.55 Льв. біржа; 15.00 Музика для всіх, гр. пл.; 15.35 Льв. біжучі вістки; 15.445 Господарські вістки; 16.00 У сідельці мотоцикля, гутірка для старших дітей; 16.15 Сальон. музика; 16.55 Мій вікенд; 17.10 Бетовенова Симфонія ч. IV. б-дур оп. 60, гр. пл.; 17.50 Спорт. порадник; **18.00 Літникам оліе кілька про гриби. вир. проф. Теод. Фотиняк;** 18.10 Легка музика з гр. пл.; 18.30 Заг. скринька; 18.40 Програма на завтра; 18.45 Спорт. вістки; 18.50 Акт. гутірка; 19.00 Театр Уяви: Легіонова пісенька на кватирі; 19.40 Акт. гутірка; 19.50 Спорт. вістки; 20.00 Орх. концерт, спів; 20.50 Веч. денник; 21.00 Хліборобські вістки; 21.15 Трансм. з пластов. осередка на міжнар. злеті пластунів у Голяндії; 21.45 Капраль Шапа; 22.00 Форт. твори на 4 руки та пісні; 22.50 Ост. вістки веч. денника, огляд преси та метеор. комунікат; 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Пятниця, 6. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня; 6.18 Руханка; 6.38 Гр. пл.; 7.00 Ранішній денник; 7.10 Музика з гр. пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. денник; 12.15 Куртіс-Меліш: Дві пісні з фільми „Аве Марія" (Джіголе) гр. пл.; 12.20 Комунікат льв. Хліборобської Палати; 12.25 Військ. орх.; 13.55 Легка музика з гр. пл.; 14.35 Трохи пісні, трохи слова; 14.55 Львівська біржа; 15.00 Шуберт: Тріо б-дур оп. 99, гр. пл.; 15.35 Львівські біжучі вістки; 15.45 Господарські вістки; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Міш. хор; 16.45 Поляки у срібній країні; 17.00 Орх. концерт; 17.50 Пропатроєння мясом; 18.00 Туристичний інформатор; 18.05 Зі сцени й естради, гр. пл.; 18.30 Моди; 18.40 Програма на завтра; 18.45 Спорт. вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Трансм. з Олександрів зі старту дружини до маршу шляхом кадрівки; 19.15 Музика з гр. пл.; 19.50 Спорт. вістки; 20.00 Пісні після вимаршу кадрівки; 20.45 Веч. денник; 20.55 Актуальна гутірка; 21.00 Танці у вик. орх.; 21.45 Капраль Шапа; 22.00 Спів, Ол. Міхаловський; 22.30 Симф. музика з гр. пл.; 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеор. комунікат; 23.00 Із історії Баськи Мурманської; 23.15 Танк. музика.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 4 серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 88·90. Долари американські 5.29·50, 5.27·00, долари канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 292·62—290·90, Франки фр. 19·98—19·73, Франки швайцарські 121·90—121·10, Фунти англ. 26·42—26 26, Гульдени данп. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17 90, Кор. дан. 117·89—117·05, Кор. норв. 132·73—131·75, Корони шв. 136·13—135·15, Ліри італ. 24 60—23·30, Марки фінлянд. 11·68—11·20, Марки нім. 142·00 — 139·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·28—26 00. Марки нім. срібні 151·50 148·50

Папери.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 56 63, 3 поз. ізн. 1 ем. 69 00, серія 83·50, 3 поз. ізн. 2 ем. ненотов., серія 82·50, 5 поз. конв. 61·00, 4 прем. дол. 39·75, 4 проц. консол. 57·63, 57·25, 57 50, дві ост. др.

Тенденція сильніша.

Акції.

Банк Польський 104·50, Цукор 32·25, Вуголь 24·50, Стараховичі Ільпон 50·00, 50·50, Норблин 63·00, Стараховичі 32·75, 33·25. 33 00, Габербут 38·25.

Тенденція сильніша.

Збіжжя.

Львів, дня 4. серпня 1937

Жито шт. I.	21·00—21·25
Жито шт. II.	20.75—22·00
Ячмінь паст.	18·25—18·75
Сіно солодке прас.	10·00—11·00
Солома прас.	5·00— 5·50
Мука жит. I. 0-50%	34·50—35·00
Мука жит. I. 0-65 %	32·50—33·00
Мука жит. II. 50-65%	22·50—23·00
Мука жит. разова до 0-95 %	24·50—25·00
Висівки житні	14·25—14·50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 2. серпня.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 3·75 зол.
1 кг. масла бочкон. вол. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . . 15—16 сот.
жінця . . . . 3·00—3·10 зол.

Тенденція на всі артикули вдержана.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АГЕНТІВ, що заступають брошку дрогерійно-галантерійну і т. п. шукаємо. Зголошення: **тел. 254-98,** в год. 9—13 і 15—18. 1368

ІНСТРУКТОРКУ до двоє дітей в другій і пятої класи всенародньої школи, яка могла б уділювати науку гри на фортепіяні, шукає Уряд парохіяльний, Станимир, п. Погорілці. 1370

МЕШКАННЯ

ВИДЕРЖАВЛЮ віллю з городом — два мешкання по 4 кімнати в кухнею, разом або поодиноко, центральне огрівання, повний комфорт, догідні умовини. **Грековська 4 ріг Листопада** при трамваю, тел. 117-94. 1368 1-2

ЛІКАРЕВІ, найрадше самітному винайму повнокомфортове мешкання в домі, де є аптека і брак лікаря. Богданівка 67, м. 3 перший поверх, від 1—6, тел. тел. 117-94. 1368 1—2

КУПНО - ПРОДАЖА

ВІЛЛА У ЛЬВОВІ, шість кімнат, кошиця, 40 м. фронту, морг городу-саду — відповідне на пасіку, 25.000, без довгу. „Трансакція" Длугоша одиц. 1369 1-2

ВІЛЛЯ, три покої, город, сад при трамваю, Листопада, 15.000 „Трансакція" Длугоша одиц. 1369 1—2

НОВИЙ ДІМ, шість кімнат, город, електрика, близько трамваю, готівка 11.000, довгорочницевий 5.000 Львів, „Трансакція" Длугоша одиц. 1369 1—2

КАМЕНИЧКА 4 мешкання при трамваї, готівка 12.500, довгорочницевий довг 10.000 „Трансакція" Длугоша одиц. 1369 1-2

РІЖНІ

НАЙКРАЩІ жіночі пальта, костюми, сукні і т. п. з причини закінчення сезону продаємо задармо МАЙСОН ПОСАМЕНТ, Львів, Академічна 2. 1364 2—3

РІДКА НАГОДА. Часописи з рівних ділянок, м. ін. архітектура, графіка, техніка, медицина і т. д. — можна дістати дешево „Альфа", Коперника 5. **Великий вибір.** 1360 3—6

АПЛІКАНТ АДВОКАТСЬКИЙ, практичний солідний, щоне на машині, хоче змінити патрона. Зголошення: „Діло" для „Практичного". 1358 3-5

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби і комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 637 21-?

РОБОЧІ УБРАННЯ І ПЛАЩІ найдешевше джерело Вирібни „ПАЛЮМ", Львів Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 6-10

ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАВЕДЕННЯ КРАВЕЦЬКЕ
СТАН. КЕНДЗЄРСЬКОГО
перенесене 2—10
з Хорущини до льокалю
при вул. Академічній 22. І. п.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Меблеві покриття хідники, диванові серати, лінолеум, **капи і намітки,** в найбільшім виборі
ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 2-11
Львів, Легіонів 25, в подвірю, тел. 286-36.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і воєнних . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання вторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання вторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Пятниця 6. серпня 1937. Ч. 171

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229-41.

Кому належать наші симпатії — японцям чи китайцям?
(Передова стаття.)

Закрито 6 читалень „Просвіти“ в Сокальщині.

Комінтерн проти української еміґрації.

Памяті заслуженого буковинського діяча.

Ревеляції про ендецькі наради в Косові.

Спроба бактеріольоґічної війни в Еспанії ударемнена.

Марш. Бліхер попав до японської неволі?

20 міліонів позички для Китаю.

Масова втеча китайців з Нанкіну і Шангаю.

Дві страшні самоходові катастрофи.

Жіноча сторінка.

Ч. 171 (14.714). Львів, пятниця 6. серпня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦЬ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 3.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Ударемнена спроба бактеріольогічної війни в Еспанії.

ПАРИЖ, ПАТ. Репортажі співробітника часопису „Журналь" Моріса про діяльність двох французів Люї Шабрата і Жана Бугенса в Еспанії, яких воєнний суд у Саляманці засудив на кару смерти, викликала гостру полеміку у французькій пресі. З ревеляцій Моріса, що їх підтримали щоденники „Аксіон Франсез", „Жур" і „Либерте" виходить, що засуджені французи перенесли бактерії тифу і сплячки в запілля національної армії ген. Франка. Ініціятива до бактеріольогічної війни вийшла від невідомого москаля, який за перенесення бактерій дав їм великі гроші. Тому французи перейшли відповідне щіпення з бактеріями, щоби вони були для них нешкідливі, лише щоби при їх допомозі викликати пошесть в запіллю національних військ. Одночасно оба французи дістали відповідні грошеві суми й їх почали розкидати у Жан де Лю і Біярріц. Одначе таким веселим життям звернули на себе увагу і по переході еспанського кордону їх негайно арештували. На розправі перед воєнним судом у Саляманці, оба арештовані французи признались до вини і склали сенсаційні зізнання. Національний уряд ген. Франка стримався з виконанням кари, бо задумує висвітлити цілу справу на міжнародній арені обвинувачуючи червоних, що хотіли повести війну при допомозі бактерій тифу і сплячки.

Комуністичний щоденник „Юманіте" і радикальний „Евр" усе заперечують та обвинувачують національні еспанські кола в Парижі, що вони свідомо змонтували цю справу, щоби ген. Франко мав притоку почати газову війну. Тимчасом щоденники „Ле Жур" та „Аксіон Франсез" подають безліч прізвищ і фактів, що у Франції підозрілі елементи зорганізували вперше методи бактеріольогічної війни на користь червоних.

ЧЕРВОНІ НЕ МАЮТЬ УЖЕ ПРИМІЩЕННЯ ДЛЯ РАНЕНИХ.

ЛІСАБОНА, 5. 8. ПАТ. В Барсельоні анархісти урухомили від якогось часу тайну радіостанцію та обвинувачують уряд у Валенсії, що з його вини республиканські війська потерпіли погром під Брунете. Одночасно радіостанція повідомляє, що **Мадрид, Валенсія, Аліканте і Куенка не мають уже де примістити ранених з фронту.**

САЛЯМАНКА, 5. 8. ПАТ. **Національні війська відбили наступ червоних військ на астурійському фронті, де червоні залишили понад 100 вбитих.** На арагонському фронті національні війська очищують занятий простір на відтинку Альбарасін.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

Перед найбільшим страйком у Злучених Державах.

НЮ ЙОРК, 5. 8. ПАТ. Злучені Держави стоять перед новим велитенським страйком залізничників. Провідник машиністів і топників Дейві Робертсон заявив, що 350.000 членів 5-ох залізничних союзів рішило одноголосно оголосити страйк, якщо їхні вимоги не будуть здійснені. Вже перед двома днями 800.000 голосів членів 14-ох інших союзів залізничних працівників заявилося за оголошенням страйку. Лише незначна частина залізничих працівників вагається з оголошенням остаточного рішення.

Марш. Бліхер попав до японської неволі?

До Риму надійшла сенсаційна вістка, що **командант совітської армії на Далекому Сході марш. Бліхер попав до японської неволі. Він виїхав до головної кватири Чанг-Кай-Шека в тайній військовій місії, звідкіля з двома старшинами китайського генерального штабу виїхав в околицю Чан-Кав, де схопила його японська стежа й арештувала. Якщо ця вістка виявиться правдивою, конфлікт між СССР та Японією страшенно загостриться.**

Англійсько-італійське порозуміння з участю Франції.

ПАРИЖ, 5. 8. ПАТ. „Ле Тан" пише у звязку з англійсько-італійськими розмовами, що всі дотеперішні інформації передчасні на тему цього порозуміння напр. про відкликання італійців з Балеарів та еспанського Марока за гарантію Англії безпеки Італії на Середземнім Морі, за признання Італії Абісинії та у справі нарад представників чотирьох держав; новий договір на Середземному Морі мусить бути підписаний при участи Франції. **Зрештою балачка про нього можливa щойно по ліквідації еспанського конфлікту.** Полагодження еспанської справи не залежить виключно від Англії, але від Ліги Націй. Одначе дуже можливо, пише „Тан", що цю справу полагодять на найближчому засіданні ради Ліги Націй. Якщо йде про нараду представників чотирьох держав, то дотепер не закинули ще концепції заступити давний льокарненський пакт новим договором безпеки для західної Европи.

Три чергові смертні присуди.

МОСКВА, 5. 8. ПАТ. Перед трибуналом совіської округи станyло 120 робітників фабрики вудженин під закидом, що затроювали ковбаси бактеріями і таким чином затроювали робітничі маси. Суд назвав підсудних „троцькістівськими бандитами" та „організаторами затроювання робітничих мас".

Суд засудив на кару смерти директора фабрики Стрелеця, торговельного директора споживчих магазинів Рошелева і санітарного лікаря Гесмана.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа", що має за собою 55 літ істнування.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

ІВАН ЗУБЕНКО

Квітка на багні

повість

Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.
Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

Кому належать наші симпатії — японцям чи китайцям?

Львів, 5. серпня 1937.

Передусім треба пригадати, що політика — це не роман і з любовними пригодами має страшенне мало спільного. Правда, можна інколи проводити порівнання політичних союзів з подружжями, заключеними „з розуму", всупереч почуванням, які казалиб радше звертатись куди инде. Однак краще буде, коли поставимо тезу, що в політиці рішає тільки і виключно — інтерес. Очевидно, політика теж признає чинник „моральних імпондерабілій", і то не як річ побічну, другорядну, тільки найчастіше, як вирішний чинник. У політиці теж слід кермуватись принципами етики і не конче наслідувати скрізь і всюди таких великих учителів політики, як Макіявелі з його засадою „ціль освячує засоби", повтореної Талейраном, та Меттерніх з його висловом „я готов на всяку нікчемність..." З другого боку права народів кермуються етикою опертою не тільки на християнській засаді вселюдської справедливости, але й на засадах розвоєвого гону, кермованого з черги здебільша чисто вітальними мотивами: народи, які розростаються, мусять десь жити і щось їсти..

Тому найкраще у політиці не роздвоювати себе поміж голосом серця та голосом розуму. Найкраще станути на становищі, що симпатизувати мусимо з тими, чиїх перемога лежить у нашому інтересі. Правда, інколи це дуже важко. Важко вимагати від поляків, щоб „симпатизували" з німцями, дарма, що польський державний інтерес вимагає жити з німцями у найліпшій згоді, без якої грозилоб Польщі відродження Рапалля, себто та сама катастрофа, яка нависла була над Німеччиною, коли після відходу від влади Бісмарка західна республикансько-демократична Франція і східня монархістично - абсолютистична Росія заключили „святий союз".

І нам прикро було за Абісинію, яка стала жертвою чужинецького імперіялістичного походу. Історичні паралелі накидались аж надто яскраво і казали нашим людям радіти з приводу перших перемог строго африканського народу, якого територія стягнула апетит далеких займанців! А проте ми мусіли здавати собі справу, що 1) програна Італії означалаб її вихід на довгий час з концерну впливових европейських держав, 2) що тоді автоматично збільшились би міжнародні впливи Совітів, 3) всеукраїнський інтерес вимагає ослаблення Совітів, які відразу всією парою заанґажувались в обороні Абісинії. Наскільки правильний був наш рахунок — показують от хочби останні дні: після могутнього зросту міжнароднього престіжу Італії внаслідку повної перемоги у Сх. Африці — приходить вже й до італьо-англійського замирення, яке буде — черговим погромом совітської дипльоматії.

Подібна історія — з нашим відношенням до громадянської еспанської війни. Не маємо чого радіти, коли баски й катальонці керваляться у боротьбі за свої природні права, коли мусять зі зброєю в руці боронити своєї батьківщини, якій грозить від еспанських націоналістів — утрата всіх автономічних прав. Упадок Більбао був не тільки трагедією басків, але й усіх народів, які — заселюючи компактною територіяльною масою рідну землю — опинились у характері „національної меншини" у чужонаціональній державі. І не було дуже приємно читати українцям, що установа Конгресу зорганізованих національностей докотилась на цьогорічному своєму зібранні у Льондоні до тих меж, в яких не тільки була недопускальна ніяка скарга на умовини, в яких приходиться жити, ніяка критика національної політики держави, яка спутує природний розвиток даної меншини, але що навіть басків примушено виступити з Конгресу, замкнувши їм уста про їх нинішню трагедію. І нема у тім ніякої радости для нас, демократів, коли знаємо, що ударними куренями ген. Франка все ще є — африканські негри, перетранспортовані на піренейський півострів, щоб билися за чесвою справу. А проте ніхто не має найменшого сумніву, що там, на тому піренейському півострові, що від року сплива кровю одного з найстарших і найкультурніших народів світа, перехрещуються міжнародні інтереси, які нам, українцям, визначують яскраво — місце по стороні ген. Франка. Кожний сірий радіослухач прийшов уже мабуть до переконання, що під Мадридом заангажовані не сили двох еспанських таборів, які борються за форму і суспільний зміст устрою своєї держави, лише борються Совіти за найважнішу західно-европейську базу свого імперіялізму, до воза якого запряжено й ідею світової революції. Програна мадридського уряду булаб не тільки програною совітської дипльоматії: це був би страшний удар для всього престіжу СССР і назовні і внутрі, це булоб страшне підірвання авторитету совітської влади і держави у власних таки совітських громадян. І це лежить в інтересі всіх українців на землі сущих. І тому ми бажаємо перемоги ген. Франкові.

Ті самі критерії мусять нас обовязувати у підході до нинішнього японсько-китайського конфлікту. Конфлікт не новий, бо не від нинішнього дня розпочалася пенетрація японських впливів на азійському суходолі. Завоювання Кореї (доля кореанців теж не дуже завидна), російсько-японська війна та створення Манджу-Ко, з попередніми диверсіями у Шангаю, — це голозні етапи того японського походу. Сьогодні безумовно можна співчувати з китайцями, яких японці в такий мало делікатний спосіб виховують на модерну націю. Можна теж з далекої перспективи лякатися за цілість цілої білої раси і всієї білої Европи, коли японцям удасться підпорядкувати собі китайський масив та своїми впливами обхопити всю Азію, включно з Тибетом, Індіями та краями Близького Сходу: не треба бути пророком, щоб припускати, що нинішне гасло „Азія для азіятів" буде змодифіковане на інше гасло — з месіяністично-імперіялістичними тенденціями жовтої раси на ввесь світ. „Жовта небезпека" перестане тоді бути вітряком.

Але це речі такої далекої будуччини, що й дипльоматія сучасних великодержав реально ще з ними не рахується. Актуальним питанням є боротьба за впливи на Далекому Сході, точніше: у північно-східній Азії. І в тій боротьбі є не тільки заангажований Китай і Японія. Є там ще Совіти, і то не лиш у характері одної з чужинецьких держав, зайнтересованих у китайському ринку промислової експльоатації і торговельного збуту, але і в характері претендента до східно-азійської території та до ролі духового керманича мільонів китайського люду. Роля воскресителя та обєдинителя китайців — Москві не вдалася: китайський націоналізм (Куоміндтанг) звернувся був і проти червоних москалів, як чужинецьких експльоататорів, а компромітація місії Бородіна пролунала свого часу по всьому світі голосним відгомоном. А проте своїх цілей Москва не зреклася — і не могла зректись. Вона відступає крок за кроком перед наступом японців. Конфлікт за східно-азійську валіяницю, збудовану москалями, який ось-ось грозив вибухом, москалі програли на цілій лінії. Після того казалось, що вони завернуть навіть по лінію Байкалу, коби тільки не вдаватись у війну, яка грозить гіршими наслідками, ніж війна у 1904. році.

До японсько-совітської війни не прийшло, зате прийшло до війни між Японією і Китаєм: до війни **за запілля у будучій немінучій розправі між Японією і Совітами!** І тут для нас політичний глузд нинішнього далеко-азійського конфлікту: як на теренах Еспанії іде бій між західно-европейським націоналізмом та евразійським комунізмом, так само на терені Китаю іде бій між двома суперниками до території і впливів на Далекому Сході.

САЛЬВАТОРЕ ФАРІНА:

ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ

повість.

Матільде Серао: „Покинена", опов. у перекладі М. Островерхи. — Антоніо Фогацаро: „Недокінчені ідиллі; Едмондо де Амічіс: „Зустріч" у рекладі П. Карманського. **Ціна 2. зол. Порто 30 с.**

Тут можна стрінутися з замітом, що витиснення Московщини з Азії, — з зовнішньої Монголії (внутрішню вже втратила), з тихоокеанського побережжя, з Сибіру, на півдні з Туркестану, що евентуальна втрата всіх тих земель спонукає Московщину до тим більшого натиску на Україну, як єдиного резервуару своїх харчевих і промислових соків та єдиного терену колонізаційних можливостей. Відповідь: **чи є взагалі яканебудь можливість, яканебудь „рекомпенсата", яка казала би москалям легковажити собі посідання українського чорнозему, українських копалин, українського Чорного Моря?!** Чи можна уявити собі українську суверенну державу над Дніпром тоді, коли великодержавницька сила москалів сягатиме по Амур і обхоплюватиме всю долину чарівної Селенги?! Чи українці мають більші виглядн на перемогу при великій Росії з далеким азійським запіллям, багатим у всі земні скарби та у людський невільничий матеріял, чи при Росії малій, яка буде виперта з Азії та ступнево обмежувана до природних етнічно-московських границь?!

І тому не може бути двох думок — кому належать наші симпатії у нинішньому східно-азійському конфлікті. З усіх існуючих міжнародніх можливостей найроскішніша для нас можливість — совітсько-японського зудару та повторення 1904-го року у десятикратних розмірах. Коли це українське побожне бажання має реальні вигляди — то тільки після того, як Японія твердо засяде на азійському суходолі і коли раз на все позбудеться небезпеки, що зпозаду нападе на неї Китай. Тому не милосердімся дуже палко над китайцями, бо милосердя це маловідомий термін у політичному словнику.

ік.

Ф. АЛЯХНОВІЧ. '9

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

Кермувала мною подвійна цікавість. Ґоркого досі я не бачив ще ніколи. Ще заки вийшов я зі шкільної лавки зачитувався я разом із моїми товаришами у творах молодого ще тоді письменника, який перший увів до літератури тип „босяка" — московського люмпенпролетаря. Крім цього вже не як письменник, але як людина, п. Пешков (правдиве прізвище Ґоркого) мав для нас незвичайний чар своїми вільнодумними поглядами, постійними конфліктами з владою, своєю, повною пригод молодістю, такою величньою, і такою бурхливою. Сьогодні цей чоловік тридів осьтут, недалеко передімною, снопи світла з горішньої лямпи продіставалися на салю й відповідно освітлювали це, нині, старече лице з повислими вусами, щоб я міг щось з нього вичитати. Адже тут в цій салі, довкруги нього сиділи люди, яким теж дорогі були свободолюбні ідеї, які теж так як він боролись із царською самоволею — адже ці постатті в сірих пересяклих від частих дезинфекцій запахом формаліни „бушлатах" — цеж ті самі, що колись скиталися по царських вязницях і так як він мріяли про вільну Росію.

Лице Ґоркого виявляло безмежну нудьгу. Сидів легко пригорблений і байдужнім поглядом дивився на естраду, відки плили звуки музики, пісні — цілої програми уложеної на його честь.

А може мені так лише здавалося? Може автор „Буревістника" (назва одного з творів Ґоркого) линув думками в минуле, може порівнював себе давнього зі собою теперішнім, може це не вияв нудьги на лиці — може це сум розвіяних надій, може це біль, що його викликують докори совісти?

* * *

Яке враження залишилося в Ґоркого по Соловках? — питали ми себе. Правда самостійно не поставив совітський письменник ніде ні кроку, бо всюди ескортували його головачі ГПУ. Так як прогульковці, що відвідують СССР, бачать тільки те, що їм гостинні господарі хочуть показати, так теж і Ґоркий їшов під опікою там, де міг бачити тільки добрі сторони. Та ні — думали ми — людина з таким багатим життєвим досвідом, як Ґоркий, побачить укриту правду, перед його пронизливим оком нічого не вкриється...

Які ревеляції помістить Ґоркий у часописах по своїм повороті зі соловецького острову? — питали ми себе у своїй наївності.

* * *

Була на острові оселя поправи для малолітніх проступників. В окремих бараках збирали молодь зпоміж криміналних злочинців. На тлі загальної пасивности т. зв. „каерів" (контрреволюціонерів), ті молоді злочинці, розбишаки, палії, насильники творили яскраву пляму своєю бундючністю, ворохобністю, іграшками з небезпекою.

Ножеві справи були, крадіжі й інші проступники були буденним явищем у цім колі. По відбуттю відповідного речинця в тій соловецькій оселі, де намагалися їх виховати на правовірних совітських громадян, втовкмачуючи в здеґенеровані мозки мудрощі „політграмоти", більшість із них відсилали відтак до оселі для малолітніх злочинців у Болшові під Москвою, де учили їх на агентів кримінальної поліції, де теж могли вони віддати чималі послуги, завдяки своїм давнім відносинам серед злочинного світу.

Не знаю, як воно сталося, що Ґоркий висмикнувся на другий день з під опіки своїх „господарів" і на власну руку пішов на прохід по острові. Там припильнували його вже вихованці оселі, запросили до свого бараку і почали йому оповідати про „другу сторінку медалі": про биття вязнів за невиконані роботи, про роздягання серед зими, про працю понад сили, про погані харчі і т. д.

Кажуть, що Ґоркий слухав уважно тих реляцій, не висказуючи, очевидно в цій справі своєї думки. Не знаю, як і чи були карані „кольоністи" (мешканці оселі) за загонистий вчинок. Одначе довідуюся, що деякі важко відпокутували свою відвагу.

Вістка про цю розмову швидко рознеслася по таборі. Ми були переконані, що це був той „скрегіт заліза по шклі", який стримає перо письменника від виявів захоплення совітською політикою.

Сталося інакше. Кілька тижнів опісля, читали ми у совітській пресі захоплення Ґоркого життям вязнів у соловецькім таборі...

А сам по відвідинах соловецького острову верткувся на соняшний остров Капрі...

Злобні кажуть, що мешкаючи постійно за кордонами совітської держави і маючи тимбільше отворений широкий ринок книгарський для своїх творів в Московщині, не важко було захоплюватися будівництвом соціялізму. Контрреволюціонери кажуть, що будь-що-будь лекше віддихається в батьківщині фашизму, де приватні віллі не підпали конфіскаті, як у соціялістичній батьківщині, де дві кімнати вважають великим комфортом.

(Далі буде).

Спілка з обмеженою відповідальністю

пошукує

спільників з готівковим вкладом до новоорганізованого ИЛИЧА-ТАРТАКУ

Зголошення: **ПРОМ-БАНК**

(реф. організації і дирекція)

Львів, Гродзіцьких 1. і. п. — Тел. 292-15. 2—3

Істота віроісповідного конфлікту в Югославії.

Коли пресові агенції подали були вістку про те, що в Білгороді, столиці Югославії, відбулась протиурядова демонстрація і поліція потурбувала одного православного єпископа, що брав у цій демонстрації участь, важко було повірити в правдивість цієї вістки. Тому не дивувало нас, що згодом з урядових кругів Югославії прийшло заперечення цієї вістки. А проте кілька днів пізніше появилась ще неймовірніша новинка, а саме, що сербський патріярх Варнава відлучив від Церкви премієра і 8 міністрів за те, що вони заключили з Римською Апостольською Столицею конкордат, який мав унормувати положення католиків у державі. Спростування цієї вістки вже не було, бо вона — правдива. Не заперечували й іншого факту, а то, що в похороні самого патріярха Варнави (помер несподівано) не брали участи міністри, як відлучені від Церкви, хоч був на похороні ввесь дипльоматичний корпус.

Перечитавши ці новинки, кожний світський інтелігент тільки плечами здвигнув та хіба пригадав собі те, чого вчився колись у школі про середньовічну боротьбу між папською державою та імператорами. Але рідко хто зрозумів, чому заключення конкордату могло викликати таку небувалу в історії православних церков реакцію духовної влади. Адже витворився погляд, що зправила Православна Церква завсіди тримає з урядом, навіть з чужонаціональним та іншого ісповідання. Щож доперва з урядом рідної держави та православним по вірі!

Треба додати, що газетні відомости про конфлікт в Югославії дуже скупі і не подають ані змісту конкордату, ані тих його постанов, що викликали такий сильний спротив. (Статтю про цей конфлікт принесло й „Діло".) Всеж дещо кидає світло на причини конфлікту. І так православна духовна влада вважає, що конкордат створив для католицького костела упривілеєне становище в державі, православній по більшости свого населення. В чому те „упривілеєне" становище — невідомо; знаємо тільки одну таку постанову, а саме, що майно католицької парохії в разі, як парохіяни переходять на іншу віру, лишається за католицькою Церквою. Треба сказати, що в цьому пункті дійсно є велика розбіжність між православним світоглядом та католицьким. Згідно з православним каноніч ним правом вірні, себто парохіяни, щонайменше є співвласниками церковного майна, нарівні з церковною інституцією. Тут бачимо відзеркалення засадничого погляду на те, що творить Церкву, — точніше, що в Церкві має перевагу: вірні чи сама церковна організація.

Східний світогляд дає перевагу людині, західний — церковній організації. Особливо в Югославії сильно замаркована та риса православного світогляду в самому церковному устрою. Там „скупщина", (по нашому братство, скупщиною зветься й парлямент) складає буджет парохії та розпоряджається майном. До речі, колись і на наших землях православні братства мали величезні права в церкві та не тільки в маєткових справах. І ось приходить постанова, що майно парохії, себто згідно з поглядами та переконанням православних сербів майно церковної громади — самих людей, перестане бути їх майном, якщо вони, ставши католиками, перейшлиб назад на православну віру. Хоч у практиці та постанова торкається майна не православної громади, а католицької, і не сербської, а хорватської, проте православні серби добачили тут перемогу католицького світогляду та католицького канонічного права! Через оту перечуленість субєктивного відчування зродилась престіжева справа, а престіж — велика річ у Церкві. Адже властиво і сам церковний розкол єдиної християнської Церкви на дві у великій мірі був викликаний престіжевими спорами, а чергові століття поглибили антагонізм між православним та католицьким світоглядом.

В Югославії, де від віків схрещувались впливи одної і другої Церкви, на пограничі тих Церков, особливо сильно запали в душу реміпісценції від церковної боротьби та гостріше відчувають ті ріжниці між православним та католицьким світоглядом. Впливи двох ріжних культур, м. ін, також впливи двох ворогуючих Церков скріпили й поглибили відмінні питомености сербів і хорватів ,які головно через оту іншу психіку не можуть найти спільної для себе мови. Ось і нині — пишуть кореспонденти — хорвати, католики по вірі, на вістку про боротьбу проти конкордату православної духовної сербської влади, політично наблизились до премієра серба Стоядіновича, хоч передтим були в опозиції до нього.

Від тієї, хай і не повної, характеристики югославянського конфлікту між православним урядом та православною церковною владою, думка мимохіть переходить „а контраріо" до положення Православної Церкви у Польщі. Відоме це положення, повне сумних подробиць та прикрих реміпісценцій; тому не будемо ще раз про нього говорити. Обмежимось до найважніших річей. Підчеркнемо в першу чергу сам задум підпорядкувати православну церковну організацію деяким означеним цілям державної політики, головно в національній ділянці. Ціла аргументація цього задуму-пляну була побудована на тезі, що православна церковна організація зправила підлягає урядово-державній владі та слухняно творить її волю. Прикладом послужив византійський період грецької церкви та російсько-синодальна Церква, дарма, що ці приклади шкутильгають остільки, що і византійський імператор і російський цар були православні по вірі.

Друге, про що слід згадати з життя православної Церкви у Польщі, — це справа майна православних парохій, себто самих церков та парохіяльно-церковної землі і будинків. Як відомо, православні втратили сотні церков, і то не тільки тих, що колись були католицькими храмами. Сотні церков на одній Холмщині ще стоять досі замкнені від 1918. року, кількадесять церков зовсім щезло, що і сліду по них не лишилось. Пропала і земля, на якій вони були побудовані, дістався новим власникам — іншої віри та іншої національности. На одній Холмщині такої землі пропало для українського народу і Православної Церкви до 25.000 гектарів.

Безперечно, що в югославянському конфлікті находяться первні — незрозумілі і нам, людям західної культури. Безперечно грає там ролю фанатизм, що сягає своїм коріннями до середньовічних часів. Так само сильний момент — тамошні національні спори. Реакційні серб-

---

М. РУДНИЦЬКИЙ. 2

Оборона нашого театру.

2. ПРОСВІТНА ПРАЦЯ ЦЕ ЩЕ НЕ ЛІТЕРАТУРА.

Факт, що більшість наших театрів мандруе по провінції має свою причину головно в тім, що саме там ці театри находять свою якнайширшу публику. Якби ми і мали власний театральний будинок у Львові, то наші артисти мусілиб і тут побувати тільки на гостинних виступах. Якби уявити собі, що ми малиб необмежені субвенції на театр, щоб він міг грати ввесь рік у Львові, то нема сумніву, що він мав би цілими тижнями порожню салю, як це буває і у польському міському, головно тому, що його репертуар не міг би нас раз-у-раз духово задовольняти.

Коли оцінюємо вартість і заслуги нашого театру, то треба спершу ясно відповісти собі на питання: чи маємо на думці його просвітню пропагандивну ролю, чи такі його сценічні та літературні осяги, які залишаться як щаблі нашого культурного розвитку? Досі ми переплутуємо ці два поняття, тимто не диво, що актори, які виконують корисну патріотичну роботу часто вважають себе великими мистцями і деси, які задовольняють найпримітивніші вимоги вважають у нас — літературними творами. Цю ріжницю найважче зрозуміти актором, які мають зовсім своєрідний підхід до пес і своєрідну оцінку успіхів. Відомо, що актор шукає у песі головно цікавої для себе ролі і що найголоснішим голосом критики є для нього щоденні оплески. Нерідко трапляється, що актори вибирають зовсім безвартне драмище, щоб показати, що вони зуміють з нього зробити сценічну грою і що Гаркуни-Задунайські вважають себе за найбільших мистців.

Тепер у нас справа стоїть так, що кіно виробило серед інтелігенції досить високі вимоги щодо актрської гри, обстанови і драматичних проблем. З театральними пєсами в нас іще гірше, як з іншими родами літератури — наші нечисленні нові драматурги не торкаються ніяких сучасних проблем і з погляду сценічної техніки не дають собі раду з тим, що хотілиб. Знаємо, що в Совітах театри мають міліонові фонди, першорядних артистів і режисерів і що там ідуть сміливі спроби дорівняти російському в експериментах, але на жаль їх репертуар не доходить до нас і здебільша для нас непридатний. Цікаве, що з цього репертуару досі нічого не перейшло на европейські сцени.

Чи можна вважати ті нечисленні, такі слабі драматичні спроби, які ми бачили за останніх кількинадцять років на сценах наших галицьких театрів за пєси, що продовжують традицію Карпенка Карого, Старицького, перемагають спроби Л. Українки та Винниченка? Директор „Загради" має переконання, що в його театрі під його проводом саме розвивається нова література. Він уявляє собі, що саме він репрезентує той новий передовий театр і не соромиться заявляти, що „український театр стоїть вище над провінціональним багатим польським театром"...

Про провінціональний польський театр взагалі ніхто поважно не згадує, коли говорить про польський театр. Коли і ми говоримо про український театр, то ми не повинні згадувати про всякі провінціональні театри, а повинні ставити собі питання: в якому напрямку зробили ми поступ у порівнянні із передвоєнним станом нашого театру? Ще більше: коли хтось пробує прирівнювати наш теперішній театр із чужинним то вже тимсамим, що робить таке порівняння хоче підтягти його на вищий рівень, ставить до нього вищу мірку, ніж провінціональну.

Уявім собі для прикладу, що хтось написав би статтю про сучасну українську пресу, де прирівнав би її з чужинною. У висліді українська преса вийшлаб дуже блідо. Чи українські журналісти протестуваливб проти такої оцінки і вважалиб це своєю образою? А проте українська преса після війни розвинулася так, що часто самі собі не віримо, звідки береться в нас так багато часописів і журналів.

Як це неприємно слухати деяким людям, а геки наша драматична література після війни ледви животіє і більшість авторів пес, які ставлять наші театри, важко назвати драматургами. „Не вважаю доцільним вичислювати сотні пес, граних по війні, а не взятих з передвоєнного архіву" — читаємо у статті директора „Загради" і протираємо очі з дива. Сотні, але хіба не наших! бо важко нерахувати не то 10, а бодай 5 нових наших драматургів!

Послухайте далі, які поступи зробив наш театр:

„Багато пес ставлено в новій, модерній формі й інсценізації. Появилася релігійна драма, ділянка, якої не знав передвоєнний галицький театр, появилися старі побутові пєси в новій модернізованій інтерпретації. Виховано нового грамотного українського актора, свідомого своїх завдань, гнучкого і наскрізь модерного..."

Ми бачили на нашій сцені пєси виведені культурно, пристойно, головно за управи О. Загарова, але здається не бачили ніодної „в новій, модерній інсценізації", коли ці слова розуміти так, як їх розуміють у сучасних европейських театрах. Про появу релігійної драми

ські кола хотіли використати справу конкордату для підзодження сербської православної вулиці не стільки проти Риму, скільки проти — хорватів і навпівліберального уряду. З державного погляду демонстрації православних не мають ніякого глузду: Югославія через конкордат поправляє свої звязки з міжнароднім світом, а також виказує зрозуміння для потреб католицьких хорватів і словінців. Всетаки нинішня югословянська кріза виказує, як треба бути обережним у справах релігії і як сильно можуть спалахнути пристрасти, що їх не береться вже під увагу.

Українці і XXI. протиалькогольний міжнародній конґрес у Варшаві.

У вересні ц. р. в днях від 12—17. відбудеться XXI. з ряду міжнародній протиалькогольний конґрес. Візьме в ньому також активну участь Т-во „Відродження", для якого застережений реферат про український протиалькогольний рух, та в межах міжнародньої протиалькогольної виставки відкриє українську протиалькогольну виставу. Т-во „Відродження" вишле своїх делегатів, які візьмуть участь у конґресі.

Та самої участи тільки Т-ва „Відродження" абсолютно замало. Справами конґресу повинно зацікавитися ширше громадянство. Бо протиалькогольний рух у нас став вже справою не тільки одної організації, але загально-національною і придбав закраску стихійно-суспільну. Крім „Відродження" майже всі культурно-освітні, шкільні, виховні організації ведуть у своїх осередках праці протиалькогольну акцію. Це зовсім зрозуміло, бо алькоголізм це загально-національне та суспільне лихо. Він висотує не тільки величезні мільони гроша з усіх верств українського громадянства, а ще до того обижує його життєву снергію, параліжує відпорність, руйнує морально-етичні надбання, дегенерує фізично і духово ціді покоління і в висліді робить націю меншевартною. Великі держави та сильніші культурно громадянства ведуть з алькоголізмом організовану боротьбу, а уряди поодиноких держав признають величезні суми на протиалькогольну пропаганду, особливо на протиалькогольне виховання молоді. З наведених причин протиалькогольний конґрес повинен викликати зацікавлення ще й інших організацій, які ведуть культурно-освітню, виховну, гуманітарну та навіть економічну працю.

Особливе зацікавлення конґресом повинні виявити в першу чергу такі установи як **„Рідна Школа", „Учительська Громада" та „Взаїмна Учительська Поміч".** Це установи, які мають вплив на виховання молоді в народніх і середніх школах. Молодь вже на шкільній лавці вихована в протиалькогольному дусі, є на майбутнє не тільки сама забезпечена перед таким лихом, яким є алькоголізм, але ставши сама до громадянської праці, буде вміти вміло і доцільно повести протиалькогольну боротьбу. А протиалькогольний конґрес у Варшаві саме протиалькогольному вихованню молоді присвячує особливу увагу. В другий день нарад 13. вересня в межах конґресу відбудеться міжнародній зїзд вчителів-абстинентів, якого завданням буде перевірити методи дотеперішньої протиалькогольної акції між молодю, та вимінятися набутим досвідом в цій ділянці в поодиноких краях. — Крім спеціяльних нарад на зїзді вчителів-абстинентів, конґрес присвячує третій день нарад (14. вересня) протиалькогольному навчанню і вихованню молоді. — Справа молоді, як бачимо, в цьому конґресі займатиме перше місце.

В нас досі в українському шкільництві і між українським вчительством справа протиалькогольного виховання молоді стоїть облогом. Ведеться й не організовано, не пляново і не систематично. Нема між вчительством ні організації, ні навіть протиалькогольної секції при таких організаціях як „Учительська Громада" чи „Вз. Учит. Поміч". Веде протиалькогольну акцію між молодю Т-во „Відродження", але приступу до шкіл і до молоді із зовсім зрозумілих причин не має. А в інших краях протиалькогольному вихованню молоді присвячують багато праці, і то самі вчителі. Швайцарське товариство вчителів-абстинентів числить 1600 членів і видає для молоді 4 журнали, відповідно до віку, організує часто вистави, видає прегарні обгортки до зшитків протиалькогольного змісту, веде т. зв. „Золоту книгу" між молодю. — Такі організації вчителів-абстинентів істнують майже в усіх европейських державах. Істнує також організація і між польськими вчителями з осідком в Познані. Це врештою річ зрозуміла. Тільки вчитель-абстинент своїм прикладом і переконливим словом може виховати молоді покоління в абстинентському дусі. Тому такі виховні організації як **Рідна Школа, Учительська Громада та Взаїм. Учительська поміч повинні зацікавитись конґресом і вислати своїх делегатів, які пізніше дадуть почин до зорганізованої, плянової та систематичної протиалькогольної акції між українською шкільною молодю.**

Другою такою організацією, що повинна вислати своїх делегатів на Конґрес, це **Союз Українок.** Це жіноча організація, яка в новочасних часах перша почала між жіноцтвом вести протиалькогольну пропаганду і для цієї мети покликала до життя протиалькогольну секцію. Жіноцтво в усіх краях веде перед у протиалькогольній праці. Від осьвідомленого жіноцтва в першу чергу залежить і його розвязка. Коли жінка в родинному і товариському житті викине з гостини алькогольні напитки — то проблема алькоголізму наполовину розвязана. Ще і з іншого становища боротьба з алькоголізмом для жіноцтва незвичайно важна. Алькоголізм найбільш діймаво грозить жінці, бо руйнує її родинне життя; **каліки діти,** що часто походять від батьків, які навіть помірковано пють, це найбільше горе для жінки-матері. А в рамцях міжнароднього конґресу відбудеться також зїзд жінок-абстиненток, зорганізованих у **„Світовому Союзі Синього Хреста".**

Незвичайно великі заслуги у боротьбі з алькоголізмом в Европі і поза Европою мають католицькі протиалькогольні організації, зорганізовані в **„Католицьку Лігу Боротьби з Алькоголізмом".** У нас в Галичині греко-катол. духовенство з митроп. Сембратовичем на чолі найскорше в Европі започаткувало „Брацтвами Тверезости" організовану боротьбу. В останніх десятиліттях роля духовенства в цій акції ослабла. Ведуть її хіба одиниці, а загал байдужий. А шкода, бо це чи не найбільш вдячна та корисна праця не тільки для економічного, але і морального скріплення українського народу. В Німеччині і в Польщі катол. духовенство веде незвичайно активну боротьбу з алькоголізмом і то з великим успіхом. У Німеччині цілий ряд католицьких епископів є з переконання абстинетами. Трьох монахів-францісканів постійно обіздить католицькі парохії з протиалькогольними місіями і приєднують тисячі членів для Католицької Ліги боротьби з алькоголізмом. Славний є з місій францісканин о. Ельпідій. У Польщі осередком католицького протиалькогольного руху є Познань. Виходить там два католицькі протиалькогольні часописи, та багата популярна протиалькогольна література. Чотири польські епископи з переконання абстиненти.

В межах конґресу відбудеться міжнародній католицький протиалькогольний зїзд під головуванням кардинала Парижа, Вердіє і кардинала Бертрама із Бреславу. **Українські католицькі організації й українське духовенство, що має за собою такі світлі традиції, повинно участю в конґресі заактивізувати протиалькогольний рух між українським народом.** А так би пригодилася праця духовенства, особливо в боротьбі з піяцтвом, що новою хвилею починає заливати наші села.

Також інші організації, як Лікарське, Гігієнічне Т-во, Луг, Сокіл, Український Спортовий Союз повинні основно перевірити своє дотеперішнє відношення до алькогольного питання та стати до зорганізованої боротьби з алькоголізмом.

Ю. Каменецький.

ДАЙТЄ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Орхестрам під увагу.

Появилися нові музичні твори для наших орхестр. Твори ці видало „Просвіта" у звязку з підготовою свого 70-літнього Ювілею, що його святкуватиме в 1938 р. увесь край. Досі появилося 6 таких творів у композиції Бориса Кудрика, а саме:

1. „Запорозький марш"	ціна 3 зол.
2. Марш Кубанських козаків	3 зол.
3. „Цяпка" марш	3 зол.
4. „Гей не дивуйтесь, добрії люди"	3 зол.
5. „Гей гук, мати, гук"	3 зол.
6. „Просвітянська торжественна увертура"	3 зол.

Чотири перші з цих творів — це марші до походу, два останні — композиції концертові: „Просвітянську торжественну увертуру" (31 стор. партитурового друку) мусить собі купити кожна просвітянська орхестра, тяр цей гратимуть усі орхестри спільно на ювилейному святі у Львові.

ХОРИ! БОЯНИ! СПІВАЦЬКІ ТОВАРИСТВА!

Появилися два нові твори композитора Богдана Вахнянина до слів Т. Шевченка на мішані хори, а саме:

1) **„Дума з Невольника" на хори:** мішані, „головічі ві солями та дуетом. Ціна: 3 зол. (Випуск 2-ий, поширений в деякими інновоціями).

2) **Музичну картину „ЛЕБЕДИН",** зі солями: Оксана — сопран, Чорниця — альт.

Цю другу картину виключа композитор сценічно, але і можна її виконати звичайним концертовим ладом.

Замовлення і купувати — в книгарні „Просвіти", Львів, Ринок 10, І.

не знаємо нічого, якби і погодитися, що появилися дві добрі драми на релігійні теми. На те, щоб говорити про появу цілого нового жанру треба великого творчого таланту і то не з двома-трьома творами. Правда: має „Заграва" у своєму репертуарі одну таку песу, яку ставить з огляду на корисну конюнктуру, головно в деяких дієцезіях, де театр уважають суперником проповідниці, але правда і те, що автором цієї песи є людина, яка має стільки спільного з релігією, що з целібатом. Один зразок такої релігійної драми мав нагоду бачити Львів. Наняли для неї аж Великий Театр, витратили величезні гроші і вийшов такий скандал, що самі представники духовенства мусіли протестувати проти глуму з релігії.

Бачили ми теж одну спробу, як виглядає стара побутова песа в „новій модернізованій інтерпретації". Сам директор „Заграви" показав нам того свого модернізованого „Грися." Половина глядачів увесь час питалася: в чому крім перекривлених дверей оця модернізація, а друга не могла зрозуміти, чому дурна Маруся не хоче вийти за старого горбатого Хому, бо він куди симпатичнішний від страшного Гриця.

Цими пригадками не хочемо відмовляти „Заграві" щирих зусиль, щоб ставити песи яко мога дбайливо і добирати репертуар яко мога найкращий... Але не забуваймо, що добрі наміри мають усі... часто і директори таких труп, які можна порівняти з цирковою будою. Не забуваймо, що часто саме ті „циркові" трупи виконують якнайкращу просвітню роботу, коли ставлять банальні, наївні побутові песи по селах і захоплюють народню масу невибагливими засобами, вміючи краще промовити до простої душі, ніж претенсіональні модернізатори, які хотіливб погодити національну пропаганду з новим високим мистецтвом! (Кінець буде).

Німецький бальон над французькими твердинями.

ПАРИЖ, ПАТ. „Ля Ліберте" повідомляє з Мецу, що в окрузі твердинь лінії Мажіно осів німецький бальон. Затримані летуни заявили, що вилетіли з Кельн до конкурсу, зорганізованого часописом „Кельніше Цайтунг" і що вітер загнав бальон на французьку територію. Летунів відставлять до кордону. Другий бальон осів одночасно на терені князівства Люксембург.

Напад на міністра внутрішніх справ.

З Бельфасту повідомляють, що у вівторок дійшло там до нових інцидентів. Озброєні і замасковані люди, мабуть члени Ірляндської Республіканської Армії вдерлися до мешкання ірляндського міністра внутрішніх справ Бейтіса і стероризувавши мешканців обшукали всю хату. Причиною нападу був мабуть строгий розпорядок міністра проти Ірляндської Республіканської Армії. Напасники шукали в мешканні міністра документів і планів знищення тієї організації. У звязку з недавною стріляниною в Бельфасті поліція в ночі з вівторка на середу перевела в цілому місті ревізії за зброєю.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Трагедія жіночої інтелігентної молоді на селі.

Сучасна інтелігентна молодь переживає велику крізу. Закінчити середні чи взагалі і вищі студії не значить тепер ще забезпечити собі кусник хліба. Дуже часто бачимо, що молодий чоловік, чи дівчина почекавши рік два на якусь працю зі своєї професії, береться пізніше за працю, яка з їх професією дуже мало, або й нічого спільного не має. Та, на жаль, частіше є серед нашої молоді те явище, що тинпеться такий матурист чи матуристка та чекає на щасливий випадок, що принесе їм сяку-таку працю. Родичі тільки зітхають, та жалують нишком, що не дали краще дитині якогось ремесла в руки, яке скорше може серед теперішніх тяжких умовин придалося би. Бувають і більш трагічні випадки, про які нераз читаємо в часописах. Їх поясненням є — безробіття.

Та коли молоді назагал тяжко тепер улаштувати своє життя, то вже зовсім трагічне становище молодих дівчат, що вийшовши зі села здобули собі освіту. Перебуваючи кілька років на студіях в місті, або навіть і доїзджаючи з рідного села до школи, звикають дівчата до іншого життя, являються культурніші потреби, відбиваються вони від праці та способу життя звичайної сільської дівчини. Право молодости дозволяє їм мріяти про ліпше життя, ніж те, яким живе її рідна сестра. Іншими очима дивиться на неї й родина та її окруження. Часто родичі сподіваються, що вийшовши на кращу дорогу не забуде їх доня і про те, що вони нераз відривали собі від уст кусник хліба, щоб тільки дати їй змогу закінчити студії та улекшити їй долю. А кожна мама деліе в душі надію, що студії допоможуть доні у виборі товариша життя, який забезпечить їй догідніше, заможніше істнування.

Наступає гірке розчарування для обох сторін, а згодом для дівчини починається правдива трагедія. Коли ще якийсь час дивиться її родина без особливого докору на її безробіття, то згодом серед загальної важкої сільської праці її нечинність стає „більмом на очі". Родичі дитині нічого прикрого не скажуть, але коли в родині є більше дітей і решта, або більшість із них не дістали освіти, а працює дальше при сільській господарці, то справа вже тоді гірша. Ще гірше тоді живеться дівчині, коли в родині є якась братова чи шваґер. Рідко коли в такому випадку пощастить їй уникнути докорів.

Моглаб очевидно така молода інтеліґентка занятись іншою працею поза домом, яка хоч і не приносилаб їй матеріяльних користей, бодай виповнювалаб їй час та й деяку пошану в окруження забезпечувалаб. Молода така дівчина моглаб занятись працею в кружку Рідної Школи, в „Просвіті", „С. У.", „Сільським Господарі", кооперативі чи деінде.

Наше село вже розуміе користь такої праці і уміе її шанувати. Та, на жаль, і тут є обставини, які дуже часто унеможливлюють і цю працю. Головною такою перешкодою є стара правда, яка в житню нашої провінції має щоденно потвердження: „Нема пророка у своїй батьківщині". І ось по кількох пробах зробити щось для свого села зневірюється така молода інтеліґентка і знеохочується до кожної громадської праці. Тут зі сумом треба ствердити ще один факт. Звичайно старша інтеліґенція села, яка ніби малаб підтримати морально ту молодь, сама найбільш причиняється до такого знеохочення. Дуже рідко підтримуе своїм авторитетом таку молоду силу, чи то священник чи учитель і т. д. Хай мені вибачать цих кілька гірких докорів наші старші сільські інтеліґенти, але колись їх треба сказати. Очевидно, що я не маю сміливости узагальнювати і є багато виїмків, але багато таких випадків давалося мені бачити на власні очі.

Зневірені і знеохочені молоді дівчата блукають по селі. Перспектив ніяких. Відповідного молодого товариства нема. Нема надії зустріти відповідного собі товариша життя. Нема й потрібної господарської підготови, щоб молода дівчина могла у власному господарстві примінити свої сили та своєю працею доказати свому окруженню, що її наука їй всетаки на щось придалась. У висліді опускається поволі така дівчина, а вже відома річ, що інтеліґент може далеко нижче впасти, ніж людина без освіти. У висліді бачимо занедбані, опущені старі панни по селах, огірчені на своє окруження та на цілий світ. Або ратуючись від такої перспективи виходять молоді, надійні, інтеліґентні дівчата за якогось напівграмотного крамаря, а нераз і за звичайного поліцая, що все в очах її окруження є чимось вищим від сільських хлопців. Таких випадків можна би для підтвердження моїх слів навести з щоденного життя доволі. Але чи це потрібне? Чи й так кожний із нас оглянувшись довкруги себе не знайде досить таких прикладів, а може й ще більше трагічних?

Щож робити? Де і як шукати помочі нашій інтеліґентній жіночій молоді?

Важко дати якийсь припис на радикальний лік проти цієї недуги. Багато помогти можуть наші організації по містах та селах. Мусілиб звернути увагу на це явище наші пані на провінції. Навіть кожна окремо може підтримати однудві панни запрошуючи їх частіше до власної родини та вводячи в товариство. А вже для Союзу Українок це широке поле до праці. Чимало можуть помогти в таких випадках і священники та їх дружини та взагалі старші віком і становищем інтеліґенти. Хай тільки більш вибачливо ставляться вони до тих хиб, які без сумніву має і молодь, бо ті хиби часто спричиняють саме наші невідрадні умовини. Злагіднити це становище може і відповідна фахова підготова, а в першій мірі господарська освіта, яку дівчата можуть набути на окремих курсах, які, як знаемо, старається тепер всюди уладжувати „Сільський Господар". Треба тільки, щоби тим дівчатам вияснити, що закінчення таких курсів дасть їм не тільки змогу заробітку, але що можуть вони набуте знання примінити у власному господарстві і тим зеднати собі пошану в родині і свого окруження. Є ще одна змога набути господарську освіту навіть сидячи у себе в хаті — це позаочні курси при Українському Технічно-Господарському Інституті в Подебрадах. Цю останню змогу наша молодь по селах взагалі мало використовуе, а вона багато полекші і розради може внести в їх сумне і одноманітне життя.

Хай пошукають ліку на цю недугу наші організації та окремі визначніші одиниці на провінції, бо ця недуга небезпечна не тільки для одиниць, але й для загалу, коли залишимо її без лікування можемо мати сумні наслідки у майбутньому.

Харитя Конфіенко.

ків. Навпаки комірчики ріжних фантазійних фасонів і матеріялів, гарно окружують знову жіночу шию та надають обличчю правдивої „жіночости".

Рита.

Квіти до нашої хати.

Навіть тоді, коли природа ще довкруги нашої хати є у повній своїй красі, коли садок наш є цвітучим раєм — квіти повинні бути в нашій хаті, на нашому столі, шафці, бюрку — скрізь, де вільне місце для більшого чи меншого фляшону. Не кажім, що з нашого вікна ми маємо змогу бачити квітучі грядки, що шкода арізувати квіти і вкорочувати їм життя. Наша хата без квітів це лице без усміху. Хай воно буде класично гарне, хай риси його будуть правильні і кольори найніжніші, але коли його не осяює гарна усмішка, воно холодне і непривабливе. Хай кімната наша має найгарніші стилеві меблі, коштовні килими та гарні прикраси — без квітів нема в ній тепла, нема життя. Чистота і порядок в помешканню свідчать про господарність пані дому — квіти свідчать про її смак та почуття краси.

Скромне помешкання, зі старомодними меблями, в якому зі смаком розставлені фляшони і тих найскромніших пільних чи городових квітів більше нас може привабити, як по всіх вимогах останньої моди умебльоване мешкання, у якому ми не відчуваємо теплоти господині.

Букетик фіялок весною, кілька жовтогарячих нагідок літом чи яскравих айстер на нашому столі восени зажене неодну прикру думку, викличе не одни приемний спогад і усмішку на наші уста.

Природа до нас ласкава, берім її щедрі дари і збагачуймо наші будні.

—0—

Практичні поради.

Помаранчева шкірка проти молія. Лишаємо в шафі плащі, яких часом і в літі потребуємо і тому не даємо їх до нафталіни. Найлекше тоді дати до кишень і рукавів помаранчеву шкірку, а моль до одягу не кинеться.

Хліб не засохне скоро, якщо переховуватимемо його в глиняній посудині. Щоб свіжий хліб краявся добре найліпше буде, коли ніж перед уживанням замочимо.

Цукор заосадимо при смаженні конфітур в кавових овочів, якщо додамо трохи натрону.

Щоб яйця переховати в літі в свіжому стані треба їх шкаралупку вкрити тонкою верствою оливи.

Жовтка з яець переховаємо свіжими, якщо неушкоджені сирістимо їх до свіжої води.

Піну з білків скорше убємо, коли додамо трохи води, цитринового соку, або дрібочку солі.

Пінку зі сметани в літі лекше убємо і вона буде тверша, коли додамо один-два білки.

Масло переховуємо в літі свіжим, коли добре утовчемо його до глиняного начиння, а потім це останнє перевернемо до гори дном над тарелем повним води.

Молоко не зкурдиться, коли перед вереннем дамо трохи цукру.

Молоко не збіжне, коли берети начиння, в якому його варимо, намастимо зі середини товщем.

Молоко не придимиться, коли посудину перетрем, як даємо до нього молоко, сполочемо зимною водою.

Молоко придимлене урятуємо, коли до нього даме кусник деревного вугілля, смак диму зникне, а вугілля не лишає по собі ніякого сліду.

Мясо переховаємо свіже, коли вложимо його до кислого молока.

Мясо тверде скрушіє, якщо ще сире даємо його на 12 годин до оливи.

Мясо в печенні змякне, якщо додамо трохи натрону.

Кольорові фіранки не тратять в літі краски, якщо прапемо їх в солоній воді — це також помагає їх ліпше відіпрати від порохів.

Мухи не триматимуться в помешканні, якщо спалене листя а шалвій лишимо на тарільчиках. Побілених стін в яких є сінка мухи не люблять. З вікон насиджених мухами найліпше усунемо бруд спіртом до палення.

Балачки про моду.

КІЛЬКА ДРІБНИЧОК.

Осіння мода ще не здеклярувалась, хоч звичайно в цей час Париж любить уже сказати своє осіннє „слово". Одначе є вже деякі познаки про які добре знати вже й сьогодні.

Отже на осінь і зиму заповідається багато ріжних трикотів, які вже на весну та в літі мали поводження, та які в осінні, затишні вечорі та й зі зроблять нам добру прислугу. Дальше модні і блюзочки і светерки до костюмів з лекшої і тяжчої волічки. Великою симпатією можуть похвалитись суконки здебільша фасону „гарсонки". Можна зустрінути й моделі вечорових суконок ручно плетених, а вже дуже багато є плетевих костюмів та „тричвертівок". Дуже гарно виглядае модель одного костюму на сторінках французького журналу — темносиній жакетик і спідничка ручно плетена, а до того біла камізолькова блюзочка з піки. Зустрічаємо також моделі шляфроків (як знайти українську назву цього одягу? Може хтось знае і зрадить мені?) Для шляфроку найбільше надається плетиво з вузликами, горошками, або гарно виглядае один модель плетений гладким взором і вишитий кольоровою волічкою. Взори такої вишивки, найбільше — квіти (на взір японських вишивок на кімонах), метелики, овочі, або цілі вязанки листястих кімнатних рослин. Метелики, овочі й вазонки квітів, взагалі любленний тепер мотив у ріжних вишивках, чи то на суконках і блюзках, чи на ріжних серветах, подушках і т. д.

Дуже любленою комбінацією кольорів цього літа були: чорна та біла і синя та біла (від темного гранату до ясносинього з білим). Мабуть комбінація цих кольорів матиме застосування і восени.

Запримічуемо ще одну дрібничку: нема ні блюзок, ані суконок чи навіть плащів без комірa, що було незвичайно модне минулим со-

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Чому дивується Америка?

Оригінальна людина.

Американці, як нарід завойовників, принципово не дивуються нічому. Як дуже молодий нарід завойовників, вони при нагоді ще дивуються собі самим. Але, як нарід провінціялів, стоять масово й безумовно здивовані перед фактами, котрі щодня перед ними розгортає журналіст Роберт Ріплей. Укупі взяті ці факти Ріплей-я добули з американської душі найвищу суму счудовання, на яку вона здатна. Так то Ріплея книжки фактів є мірою американської душі. Ріплей не тільки міліонер; він став теж національною установою. Цей славний нарід школярів і школярок має від нього правильно подану свою улюблену духову поживу: факти, — факти, до яких нікому нема діла, факти, що нічого не важать, незвязані, голі, дурні й доказані правдиві факти.

Факти добродія Ріплея спершу видаються неймовірні. Стоїть він перед Америкою з піднесеним олівцем, показує на здоровенного костробача з муринськими губами і впевняє, що це письменник А. Діма з Парижа, який написав дванацять сот книжок і стільки то сторін за годину. Нація злегка мотає головою, але добродій Ріплей уже заздалегідь післав у нюйорську міську бібліотеку свого безцінного головного секретаря, що говорить 13 мовами, й ось приходує доказ у сталевому сховку. Він іде на певне, готовий усякому сумнівові протиставити „Ага!" безсервісерства.

Ріплей походить із Каліфорнії. Одного дня зробив він карикатури спортоців: одного австралійця, що за чотири години скочив через шнур 11810 разів, англійця, що в одинацяти секундах проскакав 100 ярдів, канадійця, який, скачучи назад досяг у 14 секундах 100 ярдів, молодого американця, який із дзеркалом у руці, машируючи назад, перейшов упоперек континент Америки та француза, що нурцював 6 хвилин 29 4/5 секунд. Ріплей дав спершу цій картині якийсь надпис, потім його перечеркнув і написав над нею: Believe It or Not! („Вірш собі, чи ні"). Немов Байрон, прокинувся він чергового ранку й був славний: Готова людина.

Великою людиною він став аж через Ліндберга. Мав уже в нюйоркській „Evening Post" свою рубрику „Believe It or Not", і ось прийшов Ліндберг і плинув через Атлянтик. А Ріплей на тлі воздуху й повітря нарисував літак і написав під тим: „Ліндберг був 67 людиною, котра зробила невпинений лет над Атлянтійським Океаном".

Ліндберг не перелетів Атлянтику.

На нього нахлинула потопа телеграм. Укінці прийшла бажана — „Докажи це, брехуне". Ріплей кинувся на цю телеграму. Він доказував, що Brown і Alcock уже 1919 перелетіли океан; забули теж англійський кермовий воздухоплав R 34, що полетів 1919 р. з 31 люда до Шкотії й знову в Америку і теж німецький Z. R. 3., що з обсадою 33 людей полетів із Фрідріхсгафен до нюджерського Lakehurst і пізніше звався „Лос Енджелос". Ліндберг був справді шістьдесятьсьомим. Ріплей із своєю рубрикою перескочив у пресу Герста.

Спершу обявив, що радий давати кожному читачеві, котрий не вірить у його слово, доказ приватним листом. Одначе з причини технічної неможливости додержати цю обітницю дає він доказ на дивні запевнення якоїсь визначеної статті в найближчому випуску. Проте дістає щодня 1500 до 4000 листів, більше як деяка велика компанія. Цими листами публика співпрацює в рубриці, бо посилачі здебільша подають нові ідеї, й тільки що шостий лист порушує знову те, що вже було.

Реєстр чудасій.

Вони взаїмно повчаються про чудасію, що навіть у всесвітній історій кишить від неправдивих фактів. Адже 17. березня празник, в день народин святця ірляндців св. Патрика? Ріплей спантеличує світ, сповіщаючи, що святий Патрик не був ні ірляндцем, ані не вродився 17. березня. Обуреним недовіркам доказує потім, що св. Патрик був французом і 17. березень є компромісом між 8. і 9. березня, що подавані в ріжних життеписах як день його народин. Адже 8 + 9 є 17? Америка сміється й дивується.

Хто вбив Голіята? Не Давид, — цього можна бути певним, якщо таке питання вийшло би від Ріплея. Він справді вишукав якесь місце в Біблії, яке каже, що велит згинув від руки Ельганана, іншого велита. Чи міг Вільгельм Тель зістрілити яблуко з голови свого сина? Ріплей доказує, що в кантоні Урі не ростуть ніякі яблука. Як воно з тим щуроловом із Гамельна? Щурі випереджують кожного олімпійського пливака: Везеру переплисти, мусідо бути для них дитячою іграшкою.

Це, що називають ірляндською бараболею, ніяка бараболя та не з Ірляндії, але з Перу. Земляні горіхи не горіхи, а стручки.

Одного разу власник готелю в Мішеген відрубав голови кільком куркам і дав їх дівчині з кухні вительбушити. Раптом він дуже зжахнувся: чорна міноркова курка без голови походжала по кухні. Відтак він отямився, стрикавкою годував курку і вона ще жила чотирнацять днів, вдоволена й на диводижу всьому Мішеґенові. Подібні події сповіщає Ріплей теж із Каліфорнії, Ілінойс і Вюмінґ. У селі Арвера де Бітраж, в провінції Мадриду всі люди мають на одній руці щонайменше шість пальців, на одній нозі також бодай шість пальців-шпиньок. В одному місті в Нюджерсі стоїть двоповерховий дім, що збудований 63-літнім сліпцем.

Лист на зерні ринжу.

Раз нарисував він якогось чоловіка на прізвище Бляйстон, а його опис містив запевнення, що цей чоловік пише на зерні ринжу такі дрібосенькі букви, які можна було читати тільки з мікроскопом. Підохочений ціим запевненням, що перебільшувало його заслугу, Бляйстон справді купив собі тоді мікроскоп і написав при його допомозі 1615 букв на зерні ринжу.

Ріплей нарисував теж якогось чоловіка, що стояв біля стовпа з 111 клеників дому. Тоді з усіх сторін світу почали писати Ріплейові, що цей рекорд давно побитий. Якийсь Джемс Гуд дійшов до 139 клеників. У Бостоні живе містер Конерс, званий Сігарс Коннерс, що курить скриньку цигар у часі, який потрібний звичайному смертному, щоб скурити коробку папіросок. Має крім того бостонський рекорд у бігу вгору та вниз по сходах хмародерів, ще й більше як 27,6 кільометрів котив носом горошок. Інший чоловіга, розуміється, котив горошок до вершка гори Піки-Пак та на жаль його здискваліфікували, бо приязав собі тичку до носа: Не котів, бачите, коліщкувати.

Міліон разів „люблю тебе".

Якийсь французький автор виповнив 400 аркушів канцелярійного паперу двома міліонами знаків. Видавець замітив йому, що в рукописі занедбана інтерпункція. За кару відослав йому ті знаки. Той зробив це в двох тижнях, і в добавок чотири дні провірки. Інший француз, якийсь поет писав два роки любовний лист до акторки: Писав 1.000.001 разів „люблю тебе". Містрес Фредеріка Кук із Льондону писала від 20 — 40 року життя восьмитомовий заповіт. Годі померла й лишила у спадщині стосорок тисяч золотих. Д-р Ліхтінгер із Відня всміхався без перерви тринять днів. Д-р Адольф Лайнванд із Відня в 3 год. 40 хв. оповів 960 дотепів. Найдовшу санну їзду в історії світу, 3210 миль у 155 днів, відбув четар Шватка, що помер від сонячного удару серед арктиди, при — 20 ступнях. Чоловіки індіянського племени в Тарагумаре за 6 днів пройшли без перестанку штафетовою ходою 830 кільометрів. Але норвеґ Ернст Менсен із 200 кільометрами денного досягу перебіг у двох тижнях із Парижа в Москву. Весільний марш із Льогенгріна, граний із останньої ноти до першої, дає жалібний марш Шопена. Шанси, що червоне в ролеті раз по разу вийде 27 разів, є 1:68, 801, 864. Проте в січні 1910 в Монте Карльо червоне вийшло 27 разів. Є чоловіга, що віддихає тільки лівим боком. Цього не могли ні Наполеон, ні Лінкольн. І є лис, який, щоб збутися своїх бліх, бере в морду вітку й скаче в воду. Блохи тікають на вітку, лис її пускає в воду, випливає на беріг. Я напевне можу вже сказати „і так дальше".

Це Ріплей. Це Америка. Ріплей цим наживає на Америці міліонів. Можете собі вірити, чи ні. Я вірю. Пер. **Ом. Карашкевич.**

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОК АРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника.

Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків.

Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

ДОКТОРАТ МОДИ.

В університеті у Торонто (Канада) утворили нову катедру про проблеми моди. Професор має викладати не тільки історію людської ноші, як вона змінялася віками, але також історію архітектури, музики і взагалі всього, що звязане з естетичним смаком. З такого предмету можна теж здавати докторат. Жінки мають доступ до студій. „Д-р моди" на білетах буде виглядати довший час комічно. З чого такий доктор буде жити невідомо. Може буде давати раду жіноцтву та купцям, як змінати відповідно до моди предмети смаку.

—o—

Фільмова хроніка.

Остання фільма Марлени Дітріх „Лицар без успіхів", накручена англійською фірмою, зустрілася з ножичками цензора Хейса в Голівуді. Він рішив, що сцена, в якій Марлена сидить у ванні, покрита тільки піною з мила, не надається для Америки і її з картини вирізав.

*

Вітторіо Муссоліні, син дуче, помістив на сторінках „Пополо д'Італія" статтю, в якій він розхвалює французьку кінематографію і заявляє, що вона — найвизначніша в Европі.

*

У фільмі „Вибирайте зірку", яку приготовляють у Голівуді, виступить вперше москаль Міша Ауер, братанок світової слави рос. скрипака й педагога Леопольда Ауера.

*

„Хоробрі капітани" це наголовок могутньої фільми „Метро-Гольдвін-Маєр", накрученої на основі новелі Кіплінга. Фільма, яку режисерує Віктор Флемінг, нагадуватиме своїми величавими морськими сценами фільму „Бавиті", яка користувалася виїмковим успіхом. В головних ролях „Хоробрих капітанів" заняті Фредді Бартольомю, Спенсер Трасе, Ляйонер Баррімор, Мельвін Дугляс

*

Моріс Метерлінк світової слави письменник, одержав за дозвіл переробити його голосну пєсу „Монна Ванна" для фільми, найбільший досі гонорар в Европі: рівно один міліон франц. франків. Цей гонорар заплатила французька фільмова фірма.

КІНО В ЯПОНІЇ.

В останньому році число відвідувачів кіна в Японії дійшло до 270 міліонів. Число кіновідвідувачів збільшується щороку на десять міліонів. Тепер навіть в найменших містах Японії є кінотеатри, а у великих містах їх десятки, влаштовані розкішно. В японських кінах висвітлюють в першу чергу фільми власної продукції, а щойно в другу чергу фільми чужі, головно американські. Більші кінотеатри дають звичайно в одному сеансі дві фільми: одну японську, другу чужу. Тепер починає Японія старатися експортувати свої фільми за кордон.

Присилайте передплату!

Комінтерн проти української еміграції.

У варшавському „Курієрі Червонім" з 4. ц. м. читаємо таку звістку зі Львова: „Підчас останніх арештувань і ревізій, переведених серед місцевих комуністів на терені Сх. Галичини (в ориг. Малопольщі), найдено багато компромітуючого матеріялу.

М. і. найдено летючки в українській мові, що закликували боборювати українську політичну еміграцію, та карикатури на провідників еміграції, зокрема на през. А. Лівицького, проф. Р. Смаль-Стоцького і інших. Із знайденого матеріялу виходить, що емісарі Комінтерну розпочали нову розкладову акцію для розбиття української еміграції".

Від себе додаємо, що та вістка не викликує ніяких сумнівів. Анонімовий надавець дійсно масово розсилає почтою карикатури емігрантських діячів, — карикатури не дотепні і навіть не злобні, а страшенне ординарні, які відразу свідчать про своє походження. Зрештою, нема такого наївного у світі, який вірив би, що Комінтерн першим робом не старається розкладати політичну еміграцію з Совітів, а з тієї еміграції у першу чергу — еміграцію українську!

ФЕРМЕНТИ СЕРЕД ЕНДЕКІВ.

РЕВЕЛЯЦІЇ ПРО НАРАДИ У КОСОВІ.

Львівський санаційний „Дзенник Польскі" з 5. ц. м. (ч. 213), дуже добре зорієнтований і поінформований в усіх позакулісових ходах ендецької партії, бо чейже обеднує перебіжчиків з ендецького табору до санації, подає такі ревеляції п. н. „Стр. Народове у „Фронті Морж" про хід нарад провідників ендецької партії з Р. Дмовським у Косові і про фермент між старими та молодими ендеками.

На половину серпня ц. р. — пише „Дз. П." — скликано конференцію начальної ради „Строництва Народового" до Варшави, на якій головною темою нарад буде справа вибору нового голови, бо по уступленні Й. Бартошевича положення в партії дуже ускладнене. Голова ендецької партії Бартошевич був мужем довіря Дмовського і поладнував невдоволення на лівому крилі партії, в гурті т. зв. „професорів". Цей гурт має сильну підтримку старих ендеків, які мають ще найбільші впливи в партії. Молоді ендеки є під впливами радикальних груп, творять непевний елемент або теж є наємною силою, що залежно від конюнктури може кожної хвилини змінити свої симпатії. Старі ендеки відносяться з найбільшими застереженнями до молодих, які дуже часто компромітували ендецьку партію в останніх часах. Тому старі ендеки виступають рішуче проти кандидатури б. пос. Белецького на голову партії, бо він може поставити партію перед різними несподіванками. Сам Белецький є дуже меткою людиною і тому відсуває в тінь інших кандидатів. Але саме ця його меткість викликує у старих ендеків велике недовіря до дальших потягнень Белецького.

На важке положення в ендецькій партії — читаємо там далі — вказує той факт, що Белецький згодився на наради свого партійного товариша Карла Верчака з репрезентантами „Фронту Морж", щоби приєднати собі лібералів зі старої ендеції. Слід згадати, що проти „Фронту Морж" виступають дуже завзято молоді ендеки як проти масонської організації. Тимчасом наради ендеків з представниками „Фронту Морж" посунулися уже так далеко, що 15. серпня ц. р. відбудеться спільна маніфестація обох цих організацій при нагоді посвячення партійного прапору у Бидгощі, що його хресними батьками буде Р. Дмовський і ген. Галер. А що Р. Дмовський відноситься з великим легковаженням до ген. Галера, то його спільний виступ з ген. Галером уважають найкращим доказом затіснення співпраці „Фронту Морж" зі „Стронніцтвом Народовим". Це доказує теж, що кандидат на провідника партії Белецький годиться на найдальші уступки, щоби лише затримати провід у партії. Тому то співпраця ендеків з „Фронтом Морж" викликала великий фермнет між молодими ендеками, які вважають цю співпрацю зрадою партійної лінії. Саме метою нарад у Косові з Р. Дмовським, який має великий авторитет між ендеками, було устійнення тактики на конференції начальної ради. Вкінці „Дз. П." здогадується, що Белецький таки осягне свою ціль, бо старі ендеки відкладають остаточні порахунки на пізніше.

Закрито 6 читалень Просвіти у Сокальщині!

Не прогомоніла ще справа розвязування діточих садків, невияснена ще теж справа заборони вселюдських імпрез у Сокальщині, а можемо занотувати нову подію. Цим разом перекинемось у белзький район філії Просвіти. Тут треба зазначити, що Белзчина, положена майже при самім так званім „сокальськім кордоні", на границі Волині, творить, так мовити, граничний пояс між національно свідомою Сокальщиною та мало свідомою Грубешівщиною. І коли тамошні читальні, ведучи культурно-освітню роботу, попросту параліжують рух комуністичних агентур, своєю діяльністю промінюючи на сумежні землі й помалу увільнюючи їх із колишніх сельробівських впливів, то цим тільки йдуть на руку чинникам, які борються з комуністичною загрозою. Тому страшенне здивування викликала така подія: 30. липня ц. р. зявилися у голови читальні „Просвіти" в Лісках о. М. Ріпецького два постерункові з наказом опечатати домівку читальні. Рівночасно розвязано й опечатано домівку чит. Просвіти в сусідньому селі Переводові. Ось дотичне письмо:

Starostwo powiatowe sokalskie
Nr. 384/Stow. I. (19) 37.
Sokal, 28. lipca 1937.
Do Zarządu Czytelni „Proswita" w Liskach
do rąk przewodniczącego
Wł. ks. M. Ripeckiego.

Starosta powiatowy na podstawie art. 16. rozp. z 27. X. 32. w przedmiocie prawa o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P: N: 94 poz: 303) zawiesza działalność czytelni „Proświta" w Liskach motywując decyzję swoją tym, że Zarząd tejże Czytelni wbrew postanowieniom § 45 statutu stowarzyszenia w myśl którego Czytelnia „Proświta" może wypełniać zadania Towarzystwa jedynie w miejscowości swego istnienia, delegowała w dniu 6. VII. br. swój chór do Chłopiatyna celem wzięcia udziału czynnego w urządzaniu „Święta Młodzieży", przekraczając w ten sposób swój statutowy zakres działania.

Zarządzenie niniejsze jest natychmiast wykonalne. Od tej decyzji wolno wnieść odwołanie do

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.
Адміністрація.

Д-Р Г. СКЕГАР. 2

Автом із Шікаґа до Ло Енджелс.

Дуже цікавий шмат дороги є між Спрінгфілдом, Монтана і Тульзою, Оклягома. Ця дорога йде через три держави Американської Унії: Міссурі, Канзас і Оклягома. Почавши від Спрінгфілду можна побачити тут і там червоні плями на землі, а чим ближче до Альбатросу і до Авіллі, то вже ціла околиця червона, гейби хтось зафарбував всю землю. І бачите таке видовище: земля зовсім червона, дерева зелені, зацвили біло, кущі зацвили жовто, сади рожево, а все те накриває голубе небо. Всі ті кольори не борються із собою, але спливають гармонійно в одну цілість, в гармонію кольорів, яка приковує до себе очі. Декуди малі горби й дорога крутиться між ними. Нараз приходить рівнина, дорога випростовується, але далеко, далеко засягає око якісь великі горби мов могили. Земля підноситься, щоби стрінутись з берегами неба. Почуваюся невиспаний, але не хочу, чи не можу задрімати, щоб надивитись на незвичайні кольори й лінії. Їдемо, їдемо і запримічуємо якісь дивні потвори, що сторчать високо, немов виросталиб щораз вище. Питаю шофера, що це має означати і дістаю відповідь, що це видно високі помпи-журавлі, якими помпують ропу із землі.

Другого дня вполудне заїхали ми до Тульзи, Оклягома. Це місто ропи, бензини, але також чистоти і краси, лежить на горі і тому видно його вже здалека. На самій середині два хмародери. Із правого боку нова почта, а з лівого великий банк. Всі будинки чистенькі та білі. Торговельна дільниця лежить по середині, як квадрат, що має коло одної англійської милі довжини. Опісля приходять помешкання. Довкола міста побудовані віллі з чудесними городами, де мешкають самі богачі. Обід в найкращій гостинниці коштував нас 50 центів.

З Тульзи їдемо дорогою „66", опісля „70", яка обсаджена по обох боках струнками тополями. Запримічуємо, що дерева і кущі є півтропічної породи, яких нема напр. в Шікаго. Земля має дальше кольор крови. Дорога веде поміж горбками немов в державах Вісконсін, або Мічіган. Нараз віздимо в цілий ліс „дериків", себто помп-журавлів, що помпують ропу зпід землі. При кожній такій помпі є великий збірник, або ропа тече цівками дальше до великих збірників при залізничих шляхах. У воздусі чути ропу і бензину. Тут і там видно ставок ропи, обведений тристоповим насипом піску, очевидно червоного. Видно, як кожна помпа постійно рухається, щоб виссати дорогоцінну ропу знутра землі. Кілько її ще може там бути? Мимоволі приходить на думку ціла історія стейту Оклягоми, що розбагатіла, коли відкрито тут велитенські запаси нафти. Перед вашими очима працюють тисячі толоків, якими витікає з підземних, відвічних збірників плинке, чорне золото. Земля шле свої тайні скарби на світло денне і збогачує Америку.

Через ліс „дериків" заїхали ми на 5-ту годину пополудні до міста Оклягома Сіті. Місто також побудоване на горбі. Всюди, куди не глянути, видно червону землю, зелені сади в білім цвіті, чистенькі доми, гарно удержані будинки, великі віллі мільонерів, окружені прекрасними городами. Ті люди вміють заробити гроші, але вміють теж за ті гроші уладити собі життя. На найвищій частині горба побудований парлямент стейту Оклягома з білого мармору. Одначе чисто по американськи, перед самим входом до парляменту стоять дві великі помпи-журавлі і тягнуть ропу зпід землі. В городі парляменту яких сто ліктів на право видно 7 помп з лівого боку цього головного будинку цілої держави росте цілий ліс помп. Ціле місто задихає ропою. Мій сусід в омнібусі, жид, оповідає мені, як він прогайнував нагоду стати мільонером, бо не купив 40 акрів землі, які міг дешево набути від одного індіянина. Пізніше на тих 40 акрах викопали понад 100 криниць ропи і індіянин став мільонером.

— Та це щастя не мені судилось — сказав холодно при кінці.

Наш „бус" постояв тут лише 15 хвилин і рушив далі на полудне в сторону міста Даляса в Тексасі. Тепло 82 ступнів Фаренгайта. Їдемо поміж полями з ропою. По їзді яких 40 англійських миль опиняємося на хребті гір. Із цього місця бачимо краєвид на яких 50 миль в усі сторони. Такі види стрінув я в Америці дотепер тільки двічі, раз коло міцевости Дубюк, Йова, другий раз коло Мартінсбургу в західній Вірджинії. Одначе в західній Вірджинії краєвид був ще величавіший, бо високі, сині гори говорили там з хмарами. Зїздимо з хребта. Далеко в пустині, на відьюдді побачили ми високий огненний стовп.

Що за чудо?

Приїздимо ближче і бачимо цівку, високу на яких 20 стіп. З її отвору вибухає вогонь. Це джерело природного газу. Газ добувається зі середини землі. Щоб не став небезпечний для людей, інжиніри збудували цівку, якою він виходить і горить. Газ виходить з такою силою, що ніякий вихор не в стані загасити вогню. Природа дає знати чоловікові, що вона небезпечна. Нехай не ходить всюди зі своїми сірниками. Трохи дальше видно було більше таких газових джерел, що постійно горіли. Горять вони день і ніч, палають як смолоскипи з року на рік, не гасить їх ні дощ, ні сніг, ні вітер.

(Далі буде).

Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie za pośrednictwem tutejszego Starostwa w ciągu dni 14. licząc od dnia następnego po dniu doręczenia.

Szerff
(wicestarosta).

Причина подана в цьому письмі а саме участь хору лісецької Просвіти на святі молоді в Хлопятині цілковито незгідна з правдою, як це можуть ствердити: і виділ читальні Просвіти в Лісках і організатори свята в Хлопятині, хор читальні Просвіти в Лісках на згаданому святі **не тільки не брав участи, а навіть не був приявний.** Звідки взявся той аргумент, хто інформував староство і чому воно не перевірило той факт — невідомо.

Подібні письма дістали читальні в таких місцевостях Сокальщини: Осердів, Перемисдів, Переводів, Хлопятин, Костяшин, — разом шість читалень „Просвіти" в одному повіті! У Перемислові, як інформують нас з найдостовірнішого джерела, читальняного хору взагалі не було і нема. Читальню у Переводові закрито за набір молодняку, — але у читальні нема ні одного члена нижче 14 літ. З Осердова вправді був у Хлопятині хор, але читальня хору не делегувала: це пішли собі туди й співали просто селянські хлопці й дівчата, які й у тяжні не мали виступати в характері якоїсь нелегально делегованої установи! Костяшин дістав ідентичне письмо, що Ліськи, Осердів та Перемислів. Хлопятинську читальню закрито під замітом, що вона зі свята молоді зробила недозволені збори. До того слід зазначити, що всі пісні, що їх співали на святі молоді у Хлопятині — були згори представлені владі та апробовані.

Памяті заслуженого буковинського діяча.

Антін Клим.

Дня 30. липня відійшов від нас один із найкращих громадян, що їх коли видала буковинська земля — Антін Клим. Ні подробиць його недуги, ні про місце, де спочило його тіло, ні про хід похоронів наші часописи не подають. Та треба сподіватися, що на сумний похоронний обряд зійшлося все, що думає й відчуває на Буковині по українському, що звістка про смерть цієї небуденної людини вкрила великим смутком усіх української, цієї нещасливої тепер, країни, що ті українські товариства, які він колись основував, а яких іще не змели з лиця землі сучасні необмежені пани Буковини, що вони гідно, як воно і слід свідомим громадянам, віддавали йому останню прислугу.

Бо і справді, не було в Чернівцях ні одної культурно-освітньої установи, до основин якої не приклав би був своїх рук покійний Антін Клим, у якій він довгі роки не працював би. Була це наскрізь ідеалістична натура, повна запалу й віри, до того — чорний робітник, який не цурався ніколи й найтяжчої, найчорнішої роботи. З Антоном Климом зійшов у могилу великий український патріот, який не знав і не визнавав ніяких меж, які розділювали національний організм, який ціле життя був проповідником єдности й цілою душею болів над тим, коли йшло розєднання... Один із найкращих українських педагогів на Буковині, виховав цілі покоління свідомих людей, що до війни й по війні, серед неабичайно важких умовин, вели й ведуть національну працю. З природи незвичайно скромний, людина, що ніколи не висувалася наперед, де треба було, вмів усе відважно стати за справу й її якслід боронити. Мягкої вдачі, з нахилом до сентименталізму, як що до чого, цілий спалахував вогнем там, де бачив кривду, чи несправедливість. Дуже добра людина, покійний Антін Клим, знав усе для всіх — слова поради. Про це дуже багато можуть розповісти колишні його учні, чи товариші праці в школі, чи в товариствах. Одне слово — це була людина, яких на світі дуже небагато...

Народився Антін Клим у селі Рогізні під Чернівцями 1867. р. в міщанській семї. Батьки всім дітям дали освіту; три сини покінчили університет, один син був народнім учителем, одна сестра (наймолодша) за мужем всенароднім учителем (удова). Дома панувала стихійна національна свідомість із нахилом до москвофільства. Тимто найстарший син, покінчивши філософічні студії в Чернівцях перейшов до Росії, де був учителем гімназії (згодом повернувся до українства) десь під Варшавою, а й покійний Антін, наймолодший син, цілу гімназію і ще на університеті почував себе „русским". Щойно основні студії української мови й письменства під рукою проф. Степана Смаль-Стоцького привернули його до українства. Скінчивши університет, був професором української мови то в учительській семінарії, то в І. німецькій гімназії, а з заснуванням українсько-німецької гімназії в Чернівцях 1896. р. перейшов до тієї новозорганізованої школи й учителював у ній до 1910. р., коли у Вижниці основано українську гімназію і Клима призначено її директором. Директорування у вижницькій гімназії, і взагалі побут у Вижниці покійний уважав за найкращий час у своєму житті і з великою приємністю все його згадував. Тут розгорнув він широко свою педагогічну діяльність, відразу поставив гімназію на високий рівень, молодь відносилася до нього з повним довірям, учительство не відчувало ніколи, що його директор якась влада, а просто — старший учитель. Дотого він усе вмів, як рідко хто, вигладжувати ті конфлікти, які записовувалися на тлі тодішніх відносин між учителями — родом із Галичини й Буковини (на жаль, такі конфлікти тоді бували). Ніяких ріжниць Антін Клим не знав і у своїй гімназії їх не допускав...

Коли після Омеляна Поповича опорожнилося місце інспектора для українських шкіл, тодішній український політичний провід повірив це відповідальне місце А. Климові, й він виконував цю функцію аж до розпаду Австрії, пильно стежачи за розвитком українського шкільництва. Тепер уже й середні українські школи відійшли до українського інспекторату, й за інспекторування Клима вашківська приватна гімназія й жіноча вчительська семінарія „Української Школи" дістали права прилюдности. Коли Буковину заняли румуни, то спершу української інспектури не касували і Клим далі був краєвим шкільним інспектором. Та вже в 1920. р. починається час знущань над українською інспектурою: секретаріят публичного виховання вже не числиться зовсім із голосом українського інспектора далі — йде повна румунізація українського шкільництва, інспекторат для українських шкіл касують, а Клима переносять до колишньої української гімназії на вчителя німецької мови... Тільки ще розради залишилося йому, що українське суспільство доручило йому „провід" української хлопячої бурси, де покійний міг виявляти свій вплив на молодь, яку насильно в школі румунізували... Та незабаром румунській владі і цього було за багато і Клима післали на емеритуру...

Хто знає теперішні відносини на Буковині, хто хоч трохи поінформований із сучасним режімом, той зрозуміє, що, серед тих обставин, покійному не залишалося нічого іншого, як протестувати, але згодом покоритися своїй долі. Але серед таких умовин, жити людині, та ще такій, що бачила розцвіт національного життя на Буковині, що сама прикладала своїх рук до будови того життя, жити без діла — тяжко, неймовно тяжко. Не диво, що, залишившись без роботи, Антін Клим почав поволі западати на силах. Кожний новий удар, що його завдавали національному організмові, записувався новими й новими ранами, почуття безсильности, що на рани не находиш ліку — добивали людину. І 30. липня його не стало.

Правда, йому доходило 70 років, але серед інших обставин міг іще і жити і працювати та... Для українства на Буковині смерть Антона Клима велика втрата. Бо хоч Сам тяжко страждав від того всього, що діється тепер у тому краю, для інших находив слова, що вливали розраду в серце...

Вічна йому память!

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: інсп. Щасний Соколовський, Стрий, зол. 20.—; Моровикова, Жабє, зол. 1—; Марія Тимяків, Жабє, зол. 2.—; Михайло Генник Березовський, Коломия, зол. 2.—; Осип Павлинський, Грусятичі, зол. 5.—. — Нині виказуємо зол. 30.—, а разом зложено досі на фонд допомоги української академічній молоді в Адміністрації „Діла" 1091.20 зол.

Перед бомбардуванням Нанкіну і Шанґаю.

МАСОВА ВТЕЧА КИТАЙЦІВ ЗІ СТОЛИЦІ.

ШАНҐАЙ, 5. 8. ПАТ. З уваги на вістки про недалекий вибух китайсько-японської війни і **можливість негайного збомбардування Шанґаю, коло 60.000 китайців з цілим своїм майном утікло з китайських дільниць до европейських концесій в центрі міста. З Нанкіну прибуло до міста багато тисяч утікачів зі страху перед налетами японських літаків на столицю центрального уряду.** Одночасно зі Шанґаю дуже багато мешканців утікає в напрямі Нанкіну сподіючися, що там буде безпечніше. Хвиля утікачів в один і другий бік була така велика в останніх днях, що залізничий рух на шляху Шанґай-Нанкін мусіли побільшити. **З міст положених над рікою Янґ-Тсе і зі східного побережа надтягають валки утікачів до центральних частин краю.**

В найближчих днях японці окружатимуть китайські війська недалеко Нанкіну. **Здобувши історичну столицю Китаю Пекін та обсадивши ще перед двома роками давну столицю Мукден японці хочуть заволодіти тепер столицею центрального уряду Китаю Нанкіном.**

ТОРГОВЕЛЬНІ ВЗАЄМИНИ МІЖ КИТАЄМ ТА ЯПОНІЄЮ ЗІРВАНІ.

ТОКІО, 5. 8. ПАТ. **Торговельні взаємнини між Японією та Китаєм в теперішній хвилині майже зовсім зірвані.** В усіх провінціях Китаю купці зірвали більшість заключених договорів з Японією. **Японські купці у середущому Китаю звивають свої підприємства і виїжджають з Китаю. Японські експортери пошукують нових ринків збуту і стараються опанувати полудневі ринки над Тихим Океаном.**

ПЛЯНИ МАРШ. ЧАНҐ-КАЙ-ШЕКА

Японський часопис „Ніші-Ніші" повідомляє, що нанкінські війська постійно йдуть вперед. Маршал Чанґ-Кай-Шек посувається дуже обережно, перепроваджуючи свої війська через Жовту ріку, бо хоче таким способом зробити справу півн. Китаю міжнародньою. Одночасно жде на нові літаки, на армію з провінції Кланґ-Сі і хоче співпрацювати з комуністичною армією проти японців.

Головна команда японських військ повідомляє про великі пересунення китайських військ здовж залізничого шляху Калган—Пекін. Літаки збомбардували два панцирні поїзди китайців у віддалі 100 км. на схід від Калгану.

20 МІЛІОНІВ ФУНТІВ ШТЕРЛ. ДЛЯ КИТАЮ.

ЛЬОНДОН, 5. 8. ПАТ. Райтер повідомляє, що підчас візити китайського міністра фінансів д-ра Кунга у Льондоні устійнили засади емісії 20 міліонів фунтів штерлінгів позички для Китаю. Сплата позички загарантована митними доходами. Позичку виложать до публичної субскрипції. В позичці зацікавлені крім Англії, ще Злучені Держави, Франція та Бельгія. Мабуть ціла сума позички буде здепонована в Льондоні і китайський уряд диспонуватиме нею в міру потреби.

ОДНОДУШНА ПІДТРИМКА ВСІХ ЯПОНСЬКИХ ПАРТІЙ.

ТОКІО, 5. 8. ПАТ. **Представники всіх політичних партій на нараді рішили скласти в парляменті спільну резолюцію з підтримкою уряду за його політику супроти півн. Китаю**

—o—

Шантаж чоловіка пропавшої летунки.

НЮЙОРК, 5. 8. ПАТ. Пригоду летунки Амелії Ергардт, яка пропала трагічно, намагався використати робітник Вільдёр Ротгар, який був при останнім старті летунки. Він сховав шалик, що припадково випав летунці. По трагічнім леті В. Ротгар звернувся листом до її чоловіка запевняючи, що летунка врятована і перебуває на одному з коралевих островів. На доказ переслав шалик летунки домагаючися за вказання місця її побуту 2 міл. долярів. На домагання чоловіка летунки поліція арештувала Ротгара, який признався до обману.

Без агентів ГПУ. не вільно рушитися ні кроком...

На днях совітські журналісти відвідали столицю Естонії та Фінляндії. Дуже пригноблюючe враження викликав на журналістів обох столиць факт, що агенти ГПУ. постійно пильнували членів совітської делегації, зокрема письменника Іванова. Знаменне є теж і те, що совітські журналісти підчас приняття зовсім не відповідали на питання, що торкались політики, відсилаючи цікавих до голови делегації Михайлова, якому Г. П. У. дозволило говорити на політичні теми. Крім того не вільно було совітським журналістам виходити без дозволу совітського посольства з готелів, в яких мешкали.

Підчас приняття в совітському посольстві в Гельсінгфорсі дійшло до гострої перепалки між фінляндськими і совітськими журналістами, бо совітські журналісти всупереч приняти добрим обичаям, критикували злобно відносини у Фінляндії.

Мін. Нойрат поїде до Льондпну.

„Нюз Кронікл" повідомляє, що канц. Гітлер, який відкликав візиту фон Нойрата в Льондоні в червні ц. р., тепер побачив, що ситуація змінилася внаслідок розмов між Римом і Льондоном. Коли англійський амбасадор Гендерсон, вернеться до Берліна з відпустки, німецький міністр закордонних справ готовий скласти йому в Берліні візиту. Орган пише, що ця візита мабуть не відбудеться перед другою половиною вересня. Слід звернути увагу, що евентуальний приїзд мін. фон Нойрата до Льондону в другій половині вересня не відбудеться, бо тоді мін. Іден буде в Женеві. Візита німецького міністра закордонних справ може відбутися хіба аж у половині жовтня і то щойно тоді, якщо взагалі будуть успішні попередні розмови в Берліні.

—o—

Лист митр. Сапіги до марш. Пілсудської.

Митроп. Сапіга вислав листа до марш. О. Пілсудської, в якому подав мотиви перенесення тлінних останків марш. Пілсудського з криптн св. Леонарда до криптн Срібних Дзвонів. Пані Пілсудська відповіла теж листом митропол. Сапізі.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— **ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".**

— **Футра нові** мужеські і жіночі замовляйте і **старі** переробляйте у **Карпяка, Зибликевича 4.**

— **Чи знаєте,** що в єдиній українській господ. школі Т-ва „Просвіта" в Милованию п. Рошнів к. Єзуполя, можете дістати на осінній сезон **першорядні щепи тільки по 1 зол. за штуку,** а **при більшій** кількости ще й відповідний опуст? **Рівнож** насіння городове дістанете **за 75 прц.** рівночної ціни. На щепи шліть вже замовлення, **бо з кінцем** вересня та з початком жовтня найдогідніша пора до саджения! 1375 1—10

— **„Молода Волинь"** буде називатися новий **український** часопис, який заповіло видавати „Волинське Українське Обєднання".

— **Контроля харчевих крамів.** Промисловий **відділ** львівського магістрату перевів при участи поліції контролю споживчих склепів і харчівень. В реаультаті покарано з місця 85 осіб за нехтування приписів про виявлювання цін а 10 осіб за нехлюйність.

— **Лікарські** оглядини кандидатів на студентів **львівського** університету вперше відбудуться в днях 13.—16. вересня. На виділах правничому і лікарському обовязує вступний іспит, що відбудеться в другій половині вересня.

— **Пси у Львові.** Міський гицель у Львові злови**в у місяці** липні ц. р. 195 псів і 26 котів, які вбито при помочі електрики. Шість псів було скажених, що покусали 12 осіб, 23 пси і 5 котів. Люди піддалися щепленню, а заражені пси і коти вбито. В інтересі здоровля і безпеки власників псів повинні зберігати приписи про собачі намордники.

— **Урядовцям не вільно збирати датки на суспільні цїли.** Премієр Складковський як міністр внутрішніх справ видав обіжник до державних урядів, заборонюючи збирати датки на різні суспільні цїли, хочби як важні, бо це може причинитися до обниження поваги урядовця. Могли повстати підозріння, що приспішення полагодження справи залежить від оплати на якусь ціль, а навіть, що урядовець з тих датків має якісь матеріяльні користи.

— **Пів золотого за лікарську пораду.** Лікарські палати оголосили висліди своїх дослідів над заробками лікарів, що практикують в малих **містечках** і селах. Показалося, що в багатьох **випадках** лікарі на селі беруть за свої поради по пів золотого. Взагалі положення лікарів погіршилося страшенно. Деякі лікарі не мають з чого жити. З огляду на те лікарські палати заявляються рішучо проти побільшення числа лікарів масовою нострифікацією заграничних дипльомів.

— **Д-ра Лякса счеркнули з листи адвокатів.** Станиславівського адвоката д-ра Ігн. Лякса, знаного з голосних ошуканств, счеркнули з листи адвокатів. Як відомо, його засудили на три роки вязниці, які відсиджує у Станиславові.

— **Донька марш. Пілсудського летункою.** Як звідомляє польська преса, донька марш. Пілсудського, Ядвига, кінчить летунський курс на Волині.

— **Ні тобі, ні мені.** Так подумала Катерина Волінська в селі Винограді заліщицького повіту, коли коморник записав усе її збіжжа в стодолі. Тоді взяла сірника і стодолу підпалила.

— **Жертви грому.** В селі Ржечках вілейського повіту підчас бурі громи вбили четверо осіб у різних місцях. Кілька осіб тільки поразило. В лісі біля Кокушки пов. Н. Санч грім убив пастуха Вл. Войцеховського, що схоронився перед бурею до колиби.

— **Львівська хроніка.** Арештовано робітника Людвика Еренфельда за знасилування двох малолітніх дівчат і робітника Альойза Бернакевича за такий самий вчинок на 16-літній дівчині. — Поліція шукає за шльосарем М. Книжатком, що вимантив від служниці Теклі Коцюби 1.300 зол., обіцюючи з нею оженитись. — На Ялівці за личаківською рогачкою погиб домовласник Йосиф Бобеля, присипаний землею при будові пивниці.

— **Красва хроніка.** В Станиславові померла 27-літня Марія Рошак наслідком „тревалої" ондуляції", яку зробив їй якийсь фризієр. — Анна Уленецька у Станиславові вбила свого 15-літнього сина, кинувши з пересердя цеглою йому в голову. — На хату Маркуса Шехтера в Броварах біля Язлівця напали нічю три замасковані бандити і зрабували значну готівку та запаси тютюну. Тяжко раненого Шехтера відставили до шпиталю в безнадійному стані.

— **Пожежа.** У Шептицях (Рудеччина) згоріли будинки Розалії Кончак і сусідні Миколи Кончака.

— **Автомобільні катастрофи.** Авто княжни Ліхтенштайн на дорозі до Ланьцута вминаючи селянський віз перевернулося в рів. Саме тоді переходив дорогою священник. Він побіг до церкви, щоб ранених заосмотрити Св. Тайнами, одначе княжна і шофер вийшли ціло. — Шофер 10-тонового авта, навантаженого товарами, що їхало з Радомя до Варшави, на дорозі біля Надажина хотів вминути кількалітню дівчинку, при цьому авто перевернулося. Дівчинку авто сильно потовкло, а хлопця, що сидів над ровом убило. Шофер тяжко ранений, його помічник згинув.

— **Знову зміна жінки на мужчину.** Ще не забули про голосну метаморфозу чеської спортовички Ковбкової, що перемінилася на мужчину, а вже друга чеська спортовичка пішла її слідами. Є це Степанка Пекарова, що вславилася не тільки в Чехословаччині, але й в Европі своїми осягами в киданні ратищем і кулею. Скакала теж знаменито в далечінь. Перед трьома роками вона усунулась із спортового життя і почала студіювати медицину. Аж недавно виявилася причина цієї зміни. Пекарова піддалася операції, такій самій, як тому рік Ковбкова. Тепер вона є студентом медицини, в Празі і волить вчитися на лікаря, ніж віддаватися спортові.

— **Дороге ліжко.** У Відні відбулася недавно ліцитація меблів із замку Маєрлінг, в якому тому 40 літ скінчив самогубством наслідник австрійського престолу архикнязь Рудольф з баронівною Вечерою. До продажі допущено тільки вибраних знавців, між якими находився також представник кн. Віндсору. Ліцитанти рвалися найбільше за ліжко, в якому знайшли неживу пару. Викличну ціну 32.000 шиллінгів підбито аж до 63.000 зол. Цю суму заплатив катовицький промисловець, купуючи крім того ще кілька інших меблів із спальні в замку Маєрлінг.

— **Англійські летунські катастрофи.** Англійська преса стверджує, що в перших сімох місяцях ц. р. розбилося 51 англійських військових літаків, причому погибло 79 летунів. Високе число катастроф і жертв пояснюють більшими числом старшин, що находяться у вишколі. В порівнанні із втратами з минулого року цього річні втрати є менші.

— **Гангстери обловилися.** Бандити в Шикаго схопили дволітнього синка мільонера Дональда Горста, власника багатьох готелів ,коли бавився з іншими дітьми в городі перед домом. Незабаром бандити повідомили батька телеграфічно, що звернуть дитину за окупом кількадесяти тисяч долярів. Мільонер заплатив і справді поліція знайшла хлопчика зовсім здорового.

— **Ріжні вістки.** В Карльсбаді арештовано одного з найгрізніших американських гангстерів Зіпка, за яким шукала поліція цілого світа. При ньому знайшли готівку мільон 200 тисяч франків. — У нафтових збірниках коло Смирни склалася жахлива експльозія, від якої згинуло 20 осіб.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТИК": „ЗАМОК ТАЙН".

Серед густої льондонської мряки, нічної темряви і напруженої атмосфери мчиться заплутана акція з літаками, автами, револьверами та ріжними несамовитими несподіванками. В таємничому замку під Льондоном розташувалася банда харцизяків і вязнить гарну та богату дівчину, що одинока знала про їхнє вбивство її брата та про злочинну експльоатацію її маєтку. Визволити нещасну, яку зробили ще й божевільною, піднявся молодий очайдух, зроджений кандидат на детектива. Він поборює безліч перешкод і рафінованих тріків (навіть поліція була у змові з бандитами), аж врешті ціла банда дістається в руки справедливости. Щезає льондонська мряка, вияснюється кримінальна афера і наш герой з тріюмфом везе визволену дівчину — запевнившись наперед, що вона вміє варити — перед вінчальний вівтар. Публика теж вдоволена, що фільма коротка, інакше навіть в огірковому сезоні було б надто нудною. Програму доповняють додатки.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ

СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ

АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?

ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА.

Спортові новинки.

Бочкай таки гратиме з Україною. Відома мадярська професійна дружина Бочкай, яка займає в мадярській лізі 5-те місце, гратиме 15. ц. м. з Україною. Докладніші подробиці цих сенсаційних змагань подамо в одному з черговик чисел.

В неділю Україна виїздить на тов. метч до Брошлева. Тамошній А-клясовий Стшелец є дуже сильним противником і тому Україна, яка хоче якнайкраще підготовитися до метчу з Бочкаєм, виїде у своїм найкращім складі.

Русь Ужгород — МСЕ Мукачів 3:2 (3:1). Русь перемогла на чужім грищі свого противника у високім відношенні.

Русь Хуст — ЧССК Ужгород 3:3. Іменник Руси з Хусту осягнув на своїм грищі доволі гарний вислід.

Нові книжки й журнали.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ, ч. 15 (89) з 1. серпня ц. р. Зміст: Роля подорожуючого купця. — Боротьба за привабки-страгани. — Національне й обрядове обличчя українського міщанства. — Салянний промисл у Польщі. — Торговля озочами і наші купці. — Про події в Сокалі. — Голос клієнта. — Тижні вісти. — Новеля до закону про екзекуційне поступування скарбової влади (продовження, д-р І. Гриндай). — Огляд фахових видань. — Ринок і ціни.

Листування Редакції.

М-о. Скрипт до Л. Ст. прийшов, дякую. Від В. Л. рукопису нема. — друкарня частинами. У понеділок-вівторок або вівторок-середу мене у Львові не буде, але залишу всі вказівки. Можеш приїхати щойно на 10-го.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці

з ремінні для псів в найліпшим гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 50 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519 27-?

Театри.

Український Театр „Загреба"

ЗАЛІЩИКИ:

6. VIII. Муравлі.

Зі Залішик театр їде до Городенки і Снятина.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

КОСІВ:

6. VIII. Шарка.
7. VIII. Ніч під Івана Купала.
8. VIII. Довбуш.
9. VIII. Під хуртелею.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

Зол. 16·50 ручний годинник гінкер 15 рубін. ...льки у **Б. ГРІНБЕРГА** Сикстуська 4. 1—5

КІНА.

АПОЛЬО: „Кройцерова соната" на основі Толстого.
АТЛЯНТИК: „Замок тайн".
ВАНДА: „Ада, це не личить", „Хліб наш насущний".
ГРАЖИНА: „Люди в болоті", „Твої уста говорять неправду"
ЕВРОПА: „На Сибір".
КАСІНО: „Острів у вогні".
КОПЕРНИК: „Рожа".
МАРУСЕНЬКА: нечинне.
МЕТРО: „Король жінок".
МІРАЖ нечинне.
МУЗА: „Теодора робить карієру".
ПАЛЯС: „Неможлива дівчина".
ПАКС: нечинний
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Пісня її матері" з Март. Егерт.
СВІТ: „Абдуль Гамід, червоний султан" і ревія.
СТИЛЬОВЕ: „Ескалада" і ревія „Рефрена".
ТОН: „Кров на морі".
УТІХА: „Робін Гуд в Ельдорадо" і ревія.
ХИМЕРА: „Цирк на кораблі", „Пат і Паташон".

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5)
„Бельгія".

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 6. серпня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі звуки, 14·15, 15.00 Розр. музика; 17.00 Камер. музика; 20.10 „Поліфем" оп. Бонончіні. БУДАПЕШТ 12.05 Концерт цигард. хорів; 17.30 Спів; 18.30 Циг. музика; 21.40 Арфа; 22.15 Сальон. музика. ВІДЕНЬ 12.00 Дзвони, опісля вимки з опер і балетів; 17·30 Форт.; 19.25 „Шансон" Доді й Делесон; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика; 15.15 Діточі пісеньки; 18.00 Солісти; 22.30 Барвна музика. КОШИЦІ 18.00 Гутірка та російські романси. МІЛЯНО 19.00, 20.40 Розр. музика; 21.00, 22.00 Фантазія на нар. теми; 22.20 Камер. концерт. МІНХЕН 12·00, 17.00, 18.00 Розр. музика; 16.00 Солісти. ПРАГА 12.35 Сальон. квартет; 14.00 Нар. пісні; 17·05 Концерт фільг. орх.; 22·25 Квартет а-моль Шуберта. РАДІО ПАРІ 13.15, 17.30, 19.00, 19.15, 19.45 Спів; 14.30 15.00 Театр Уяви; 18·00 Для жінок; 19.30 Форт.; 20.30 Скрипк. реціталь Сандру; 21.00, 22.00 Вечір пісенькарів. РИМ 17.15 Солісти; 20.40, 21.30, 22.00 Розр. музика; 21.00 Комедія; 22·40 Танк. музика.

Субота, 7. серпня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі звуки; 18.00 Розр. концерт; 19.00 Веч. гомін. БІЛЬГОРОД 18.45, 19·00, 21.30 Пісні. БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика; 17.00 Сольо на флят.; 17.45, 18.00 Сальон. музика; 19.30 Скрипка; 20.00, 21.00 Оперетка Легара; 22.35 Циг. музика; ВІДЕНЬ 10.50 Селянська музика; 15·15 Концерт мандоліністів; 19.30, 20.00, 21.00 „Його величність танцює вальса" оп. Ашера; 21.40 Вільончеля. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика; 18.00 Дуті орк.; 19.00 Веселий вечір, капела. КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 17.15 Танк. музика; 19.40 Розр. музика; 21.00 22.00, 23.00 Симф. концерт. МІНХЕН 12.00 Орх. концерт; 14.25, 15.00 Настроєві муз. образки, 18·00 Нар. пісні; 21.10, 22.00 Танк. музика. ПРАГА 19.15 Розр. музика. РАДІО ПАРІ 16.15 Для дітей, 19.30 Спів; 20.20, 21.00, 22·00 Симф. концерт. РИГА 18.00 Латиські пісні й поезія. РИМ 18.30 Розр. музика; 21.00, 22.00, 23.00 „Турандот" оп. Пуччіні.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 6. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня; 6.18 Руханка; 6.38 Ґр. пл.; 7·00 Ранішній дзенник; 7.10 Музика з гр. пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. дзенник; 12.15 Куртіс-Меліш: Дві пісні в фільми „Аве Марія" (Дзіґолє) гр. пл.; 12.20 Комунікат льв. Хліборобської Палати; 12.25 Військ. орх.; 13.55 Легка музика з гр. пл.; 14.35 Трохи пісні, трохи слова; 14.55 Львівська біржа; 15·00 Шуберт: Тріо б-дур оп. 99, гр. пл.; 15.35 Львівські біжучі вісти; 15.45 Господарські вісти; 16.00 Гутірка з хорцями; 16.15 Міш. хор; 16.45 Поляки у срібній країні; 17.00 Орх. концерт; 17·50 Про затроєння мясом; 18.00 Туристичний інформатор; 18.05 Зі сцени й естради, гр. пл.; 18.30 Моди; 18.40 Програма на завтра; 18·45 Спорт. вісти; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Трансм. з Олеандрія зі старту дружини до маршу шляхом кадрівки; 19.15 Музика з гр. пл.; 19.50 Спорт. вісти; 20.00 Пісні після вимаршу кадрівки; 20·45 Веч. дзенник; 20.55 Актуальна гутірка; 21.00 Танки у вик. орх.; 21.45 Капраль Шапа; 22.00 Спів, Ол. Міхаловський; 22.30 Симф. музика з гр. пл.; 22.50 Останні вісти веч. дзенника, огляд преси, метеор. комунікат; 23.00 Із історії Васьки Мурманської; 23.15 Танк. музика.

Субота, 7. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня; 6.18 Руханка; 6.38 Музика з гр. пл.; 7.00 Полудн. дзенник; 7.10 Музика з гр. пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. дзенник; 12.15 Хліборобська скринька; 12.25 Орх. концерт; 14.00 Концерт бажань; у перерві в год. 14.03 Гутірка союзів ККО, 14.53 Наша програма; 15.00 Концерт бажань; 15.45 Господарські вісти; 16.00 Весела авд. для дітей; 16.30 Еспанські мельодії, орх.; 17·50 Ліси над Вартою та Вислою; 18.00 Сусп. гутірка; 18.05 Легка музика з гр. пл.; 18·25 Актуальна гутірка; 18.40 Програма на завтра; 18.45 Спортові вісти; 18.50, 19.50 Актуальна гутірка; 20·00 Авд. для закорд. поляків; 20.45 Огляд хліб. видань; 21.05 Танк. музика; у перерві в год. 21.45 Огляд видань; 22·50 Останні вісти вечірнього дзенника; огляд преси, метеорольог. комунікат; 23.00 Танк. музика з гр. пл.; у перерві в год. 23.10 Недільні клопоти.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 5 серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 88·90, Долярн американські 5.29·50, 5.27·00, долярн канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 292·67—290·95, Франки фр. 19·98—19·73, Франки швайцарські 121·90—121·10, Фунти англ. 26·44—26·28, Гульдени данн. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·20, Кор. дан. 117·94—117·10, Кор. норв. 132·78—131·80, Корони шв. 136·23—135·25, Ліри італ. 24·60—23·30, Марки фінлянд. 11·68—11·20, Марки нім. 142·00 — 139·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·25—26·00, Марки нім. срібні 151·50 148·50

Папери.

Банк Польський 105·00, Вугель 24·00, 23·50, Ліквон 51·00, 50·00, Норбіни 63·00, Островець 27·00, Страховничі 33·00, 32·75, Габербуш 38·50.

Тенденція неодностайна.

Яйцї.

4 і пів пром. внутр. 56·75, 57·00, 3 поз. інв. 1 ем. 68·50, серія 83·00, 3 поз. інв. 2 ем. 67·50, серія 82·00, 5 залізн. 57·50, 4 прем. дом. неноток. 4 проц. консол. 57·50, 58·00.

Тенденція неодностайна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 5. серпня.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 2·75 зол
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 2·80 зол.
молоко . . . . . 15—16 сот
яйця . . . . . 3·00—3·10 зол.

Тенденція на всі артикули вдержана.

МЕШКАННЯ

ВИДЕРЖАВЛЮ віллю з городом — два мешкання по 4 кімнати з кухнею, разом або поодиноко, центральне огрівання, повний комфорт, дохідні умовини. **Грановська 4 ріг Листопада** при трамваю, тел. 117-94. 1368 2-?

РІЖНІ

ПАННА пристійна, шукає симпатичного товариша (вища освіта) до прогульок. Мікулічин, поште рестанте „Ехо". 1371

ЛІКАРСЬКО - ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д-РА Б. БАРАНЕЦЬКОГО у Львові, вул. Миколая 28, ріг Зиблікевича по причині заланій нечинне до 24. серпня ц. р. 1835 2—5

РІДКА НАГОДА. Часописи в ріжних ділянок, м. ін. архітектура, графіка, техніка, медицина і т. д. — можна дістати дешево „Альфа", Конопниці 5. **Великий вибір.** 1360 1—6

НАЙКРАЩІ жіночі пальта, костюми, сукні і т. п. з причини закінчення сезону продаємо задармо МАЙСОН ПОСАМЕНТ, Львів, Академічна 2. 1364 3—3

КОМПЛЄТНІ кухонні виправи, замки безпеки Уалс, Сальво, Уніон; апарати Века; залізні ліжка, шведські ножиці бляхарські Берга— поручає РЕНГШНЕР Легіонів 37. 1372 1—3

НАЙКРАЩЕ можна купити окуляри в оптика АДОЛЬФА ЗІЛЬВЕРШТАЙНА і СИНА у Львові, вул. Легіонів 9. 1378 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідшій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 18а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Ширіть наш часопис!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35	**Дрібні оголошення від слова:**	
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60	матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80	купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
		шукаючі праці	зол. 0.05
		слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Субота 7. серпня 1937. Ч. 172

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ЗА МОРЕ!

(Передова стаття.)

Розвязання Українського Спортового Союзу.

Розвязання Українського Студентського Спортового Клюбу „УССК".

Арештування в Луцьку.

Сподіються виповідження війни.

Китай -- цісарством.

„Тернистий шлях зєдинення".

Білоруська молодь проти антисемітизму.

Мобілізація совітської армії на Дал. Сході.

Москва орґанізує протияпонський фронт у Китаю.

Анґлія натискає на жидів у справі Палестини.

Економічний огляд.

Ч. 172 (14.715). ЛЬВІВ, СУБОТА 7. СЕРПНЯ 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертають.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Розвязання Українського Спортового Союзу.

РЕВІЗІЯ И ОПЕЧАТАННЯ ДОМІВКИ УСС.

В четвер, 5. ц. м. немундурова поліція перевела у присутності члена Спортової Ради м-ра С. Рожанковського, ревізію в домівці Українського Спортового Союзу у Львові при вул. Підвалля 7., заорала всі документи, записки і бланкети УСС, опечатала домівку і вручила м-рові С. Рожанковському таке письмо:

Воєвідський Львівський Уряд Сусп. Політ. Відд. Ч. ПБС. XII 126/37.

У Львові, дня 4. серпня 1937.

Львів, Український Спортовий Союз

розвязання.

До Спортової Ради Українського Спортового Союзу у Львові.

(До рук председника.)

Воєвідський Львівський Уряд на підставі арт. 16. в звязи з арт. 24. права про товариства з дня 27. жовтня 1932. (ДЗРП. ч. 94, поз. 808) розвязує союз товариств п. н. „Український Спортовий Союз" з осідком у Львові, тому, що його діяльність виступає проти обовязуючого закону, устійненого для нього засягу і способів ділання і тому, що загрожує він безпеці, спокоєві і публичному ладові.

Зокрема названий союз товариств, що спирається на статуті принятім до затверджуючого відома тут рішенням з дня 26. січня 1925. ч. БП 32050/25., який проявляв діяльність на терені львівського, станиславівського і тернопільського воєвідства 1) поділив цей простір для організаційних цілей на 9 округ, а саме: львівську, станиславівську, перемиську, коломийську, стрийську, та яворівську і зорганізував в тихже місцевостях Окружні Ради У. С. С. не вважаючи на те, що статут такого поділу і спеціяльних організаційних клітин у виді Окружних Рад не передбачує.

2) Зорганізував три делегатури УСС, а саме: в Городку, Бориславі і Чорткові, хоч статут таких делегатур зовсім не передбачує.

3) Приняв у члени спортові організації, що існують нелегально нпр. УССК. Богун, Тризуб, Чорноморці, УРСК, ЛКС, Буревій, всі з осідком у Львові, Буй Тур в Сигнівці, Кармелюк в Коровниках, Довбуш в Негрибці, Збруч в Олешичах, Хортиця в Любачеві, Батурин в Бушковичках, КЛК в Серафинцях, Український Спортовий Клюб в Бабині Зарічнім, Український Спортовий Клюб в Долпотові, Український Спортовий Клюб в Хотині, Карпатський Лещетарський Клюб у Вербіжі Нижнім, Черчанку в Черчі, Говерлю в Станиславові, Пробій у Добрівлянах, Січ у Добрянах та інші проти постанов арт. 42 закону про товариства.

4) Приняв у члени звичайні товариства нпр. Український Спортовий Клюб в Добромилі, Степ в Бушковичках, Сокіл у Бурштині, Сокіл в Деговій, Сокіл у Чагрові, Сокіл у Коростовичах і інші проти постанов арт. 18. і 42. закону про товариства.

5) Приняв у члени спортові секції, що не мають правної особовости нпр. Спортова Секція УТКТ „Плай" у Львові, Спортова Секція „Плай" Черник у Львові і інші проти постанов 42 закону про товариства.

6) Приняв у члени відділи легально істнуючих товариств нпр. Каменярі в Путятинцях, філію Карпатського Лещетарського Клюбу в Залїщиках, Гімн. спорт. Т-во „Луг" в Перемишлі, Гімн. спорт. Т-во „Луг" в Устриках Долішніх та інші проти постанов арт. 41 і 42 закону про товариства.

7) Приняв у члени зареєстровані товариства, які у своїх статутах не мають унагляднього відношення до інших організацій нпр. УЖСК „Стріла" у Львові, Т. С. „Ропник" у Бориславі, Гімн. Т-во „Сокіл" у Перемишлі й інші проти постанов арт. 19. закону про товариства.

8) Не удержував у постійній актуальності списку членів проти постанов арт. 15 закону про товариства, чого доказом є приняття в члени спортової секції „Відродження" в Ятвягах (гляди часопис „Спорт" ч. 6. з 1937. р.) і не вижазання її у списі членів, предложеним Львівському Городському Старостві в травні 1937.

9) Установив і уживав Відзнаку Фізичної Справности без дозволу адміністраційної влади відповідно до арт. 1. декрету з дня 2. жовтня 1935. (ДЗРП ч. 72, поз. 455).

10) Намагався уладити публичну зборку без дозволу адміністраційної влади, оголошуючи в часописі „Діло" ч. 32 з дня 14. лютого 1937. відозву, взиваючу українську суспільність і інституції до складання жертв на цілі фізичного виховання, за що львівський городський староста уділив УСС-ві дециззію з 24. лютого 137. ч. Пол. Б. 4/1906. Стов. — упімнення.

11) Гльорифікував особи карані судово, чого доказом є поміщений в часописі „Спорт" ч. 6. з дня 22. травня 1936. артикул п. н. „Література і Фізичне Виховання".

12) Лучив завдання фізичного виховання, руханкового і спортового з політичними завданнями проти постанов арт. 6. закону про товариства, чого доказом розсилані до українських спортових організацій відозви п. н. „Ідеольогія українського спорту" та артикули, поміщувані, опісля конфісковані в офіціяльнім органі УСС п. н. „Готові" і статті, оголошувані в часописі, і також офіціяльнім органі УСС п. н. „Спорт" нпр. стаття п. н. „Фізичне виховання і обовязки суспільности", „Організація Округ", „За організацію Мандрівництва", віршики замішені на першій сторінці ч. 13. з дня 13. XI. 1936. і інші.

13) УСС під покривою спортово-руханкової діяльности ширив політичні гасла забарвлені націоналістично-сепаратистично (шежил гасла політичне о забарвенію вибітне націоналістично сепаратистичним) ,чого доказом є а) виключення із свого гурту товариства, що не стояли на площині повного зірвання контакту з організаціями, згуртованими в загальнодержавних спортових союзах та б) відкинення на Звичайних Загальних Зборах в дні 28. березня 1937. р. внеску про усунення із статуту постанови про зірвання контакту із загально-польським спортом.

14) У склад Спортової Ради УСС входили і дальше входять особи карані судово за противдержавну діяльність або ворожо успосіблені до істнуючого суспільно-політичного ладу і інших суспільних груп, які зовсім не старалися спровадити діяльности Українського Спортового Союзу в рямки обовязуючого законодавства і статуту.

Згадані обставини доказують рішуче, що Український Спортовий Союз став остоєю противдержавної діяльности та, що від довшого часу постійно виступав проти обовязуючого правного порядку і тому саме треба його розвязати без стосування лагідніших репресійних засобів.

Одночасно Воєвідський Уряд на основі арт. 87 п. 4 розп. През. Р. П. з дня 22. березня 1928. про адміністраційне поступування (ДЗРП. ч. 36, поз. 341) постановляє негайну викональність цього рішення.

Від цього рішення вільно внести відклик до Міністерства Внутрішніх Справ через Воєвідський Уряд за час 14 днів по дорученні.

За воєводу:
(Здзіслав Харевич)
начальник виділу.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

ІВАН ЗУБЕНКО

Квітка на багні

повість

Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.

Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

ЗА МОРЕ!

НОВА ЕМІГРАЦІЙНА ГАРЯЧКА.

Львів, 6. серпня 1937.

Недавно явився у мене як адвоката один старший господар зпід Тернополя за порадою в еміграційній справі, а властиво з жалобою на Еміграційний Синдикат. Річ така. Якісь агенти прислали цьому селянинові друкований проспект, захвалюючи еміграцію до Бразилії на фарму, що її дешево і на догідні сплати можна набути і на якій вкоротці можна доробитися значного майна. Наївний дядько повірив, зголосився у відділі Еміграційного Синдикату в Тернополі, де і спитав, чи правдою є те, про що пишуть у проспекті. Тут не заперечили, а ще й заохотили дядька, кажучи, щоб зложив задаток на корабельну карту, а опісля і її повну належність, беручи при цьому на себе полагоду усіх формальностей, звязаних з виїздом за море. Дядько не вдавався вже до нікого, зокрема не інформувався в Краєвім Товаристві опіки над українськими емігрантами у Львові і довіряючи тільки агентам і Еміграційному Синдикатові, продав своє коло десятиморгове господарство і закупив шість корабельних карт для себе і рідні. Невдовзі виявилося, що є якісь перепони, про що й повідомив згаданого кандидата на емігранта тернопільський відділ Еміграційного Синдикату з тим, що може відобрати гроші зложені на купно корабельних карт. Сьогодні цей селянин в клопоті, господарство продав, чимало грошей розійшлося, ціни за поле значно підскочили, а у купні нового можуть бути теж великі перепони з огляду на постанови земельних законів і через відому політику влади.

Наведений факт зовсім невідокремлений. У Східній Галичині і на північних українських землях починається нова еміграційна гарячка на тривке поселення у південно-американських державах, головно в Бразилії, Аргентині і Парагваю, бо до давніших еміграційних теренів (Сполучені Держави Північної Америки і Канада) імміграція майже в цілости припинена. Еміграційна гарячка находить дуже пригожий ґрунт у невідрадних економічних відносинах на селі, у щораз більшому безземеллі та у неможливости при сьогоднішній земельній політиці набути землю нашому селянинові. Щораз більша нужда на селі й некорисна для нашого селянина земельна та й усяка інша політика уряду дружньо подали собі руки у тому, щоб наше село шукало кращої долі за морем.

Очевидно, такої масової еміграційної психози, яку переживало східно-галицьке село в половині 90-тих років минулого століття з приводу еміграції до Бразилії, сьогодні нема. Нема її хіба тільки тому, що нині дорога за море коштує дуже багато, а й існують ріжні перепони й обмеження на імміграційних теренах. Нема теж приватних еміграційних бюр та ріжнородних еміграційних гієн на велику скалю в роді колишнього Василя Сідельника, бо сьогодні увесь еміграційний рух з Польщі за море находиться виключно в руках півурядової установи — Еміграційного Синдикату.

ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ
ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНІ ВИДАННЯ ВІДРОДЖЕННЯ

У нас нині нема колишніх еміграційних дослідників, якими були пок. о. Іван Волянський, перший галицький греко-католицький священник, що виїхав до Сполучених Держав, а пізніше досліджував відносини в Бразилії. Помер теж перший наш дослідник в еміграції до Канади д-р Осип Олеськів. Карається на Соловках Юліян Бачинський, що безпосередньо перед світовою війною видав у Львові велику публікацію про українську еміграцію до Сполучених Держав Північної Америки. Зате вже за морем видано недавно джерельні публікації про історію нашої еміграції, що на жаль ширшому загалові тут недоступні. Тому назагал беручи, наше сучасне громадянство в краю, не виключаючи й інтелігенції, небагато знає про відносини, серед яких живуть наші емігранти за морем. Як сказано, одиноким фактичними інформаціями служить нам Краєве Товариство опіки над українськими емігрантами у Львові під проводом дир. Миколи Заячківського, що й сам перед світовою війною відбув однорічну інформаційну подорож до Бразилії.

Організацією заморської еміграції до держав Південної Америки займаються у Польщі ріжні офіціяльно признані установи — очевидно польські. Одно з них це „Варшавске Товаржиство Кольонізацийне", у проводі якого стоять польські аристократи, що набули більші земельні концесії в Есперіто Санто в Бразилії з метою шляхом відпродажі землі емігрантам самим зробити брилянтовий інтерес. Набуті концесії майже непригожі для емігрантів з Польщі, а що знайшлися у тому товаристві й аферисти, воно заломалося, наразивши емігрантів на великі втрати і тепер є вже в ліквідації.

У Варшаві є ще „Мендзинародове Товаржиство Осадниче", до якого належать польські еміграційні діячі як бувший консуль М. Панкевіч, директор Тадеуш Васунґ, майор Лепецкі та інші. Це товариство, яке ангажує капітали Банку Польського, Державного Рільничого Банку і Почтової Каси Ощадности, закупило більші обшари у південно-американській державі Парагвай і приступило якраз до їх кольонізації.

Краківський щоденник „Нови Дзеннік" подав на днях інформації свого співробітника, що на кораблі „Пуласкі" відбув подорож до Південної Америки разом з емігрантами українцями з Галичини, Волині і Полісся, білорусинами і поляками, які їхали на кольонії „Мендзинар. Т-ва Осадніч-ого" в Парагваю. Звербував їх Еміграційний Синдикат через свої бюра в краю, якого урядовці не знають зовсім відносин у Південній Америці, чи зокрема в Парагваю, та які проте тамошні відносини представили емігрантам у таких рожевих красках, що не можна дивуватися — як каже справоздавець „Нового Дзенніка", — що число емігрантів є розмірно таке велике. Тут Еміграційний Синдикат йде видко свідами колишніх Міслерів, щоб тільки добути більшу провізію для себе, не питаючи, яка доля стріне емігрантів за морем.

З емігрантами на „кораблі „Пуласкі" їхав теж еміграційний інспектор Нівінський як знавець південно-американських відносин і він у часі довгої морської подорожі виголошував виклади для емігрантів про відносини в Парагваю. Як пише „Нови Дзеннік", українські, білоруські чи навіть польські селяни почувши перший раз — але вже на океані — правду про Парагвай, заявляли, що були не виїджали з краю, якщо урядовці Еміґр. Синдикату були їм завдалегідь про це сказали.

Виходить, що роботи Еміґр. Синдикату не можна назвати корисною. Що більше, є вона навіть злочинною, коли за провізію висилає емігрантів на загибіль за море, тимбільше, що Еміґр. Синдикат як монопольне еміграційне товариство несе на собі повну моральну відповідальність за евентуальну недолю емігрантів і у цьому випадку, про який згадав я вище.

Наше Краєве Товариство опіки над українськими емігрантами своїм органом „Український Емігрант" інформує обективно про еміграційні справи і з тих інформацій користає теж і наша преса. Як видко, цього ще за мало, тому всі наші сільські установи і свідомі одиниці, що працюють на селі, мають обовязок звернути свою увагу на нову еміграційну струю, щоб вона не вироділася у нове стихійне лихо.

Д-р Степан Баран.

НА ШЛЯХУ ДО МОНАРХІЗМУ?

КУДИ ВЕДЕ РОЗВИТОК ЕСПАНСЬКИХ ПОДІЙ?

У звязку з питанням про майбутній режім, який жде Еспанію після остаточної перемоги ґен. Франка, акордонна преса пригадує ріжні заяви ґен. Франка, зложені в ріжних часах, виказуючи при цьому цікаву еволюцію його поглядів.

З початком націоналістичного руху ген. Франко 17. липня м. р. зазначив, що це „національний еспанський республиканський рух". В першій третині серпня м. р. запевнював він одного редактора лісабонського часопису, що урядовий режім в Еспанії буде такий, який саме населення собі встановить. Одначе в міру того, як генерал переконується про настрої та бажання нової Еспанії, в його поглядах виступає ревізія. Отже в лютім 1937. р. він каже: „Мусимо вдержати військову диктатуру, щоб загарантувати закони і порядок у переходовому часі, аж край прийде до себе і вибере собі уряд. Монархія чи республика? Еспанія сама рішить. Якенебудь це рішення випаде, ми будемо його респектувати!"

Пізніше, з кінцем травня, можна було читати в пресі: „Нова заява ґен. Франка говорить багато. Найперше він висловився зручно про форму майбутнього режіму. Він зазначив, що буде рахуватися з бажанням віднови вікового режіму, який забезпечить цілість і великість Еспанії. Тому можливість монархістичної реставрації не виключена. Цей плян не повинен бути несподіванкою, бо чейже монархія буде все символом моральної та політичної єдности".

А недавно, 17. м. м. передав ґен. Франко редакторові часопису „АБЦ" у Севіллі, маркізові де Люка де Тена таку заяву: „Це правда, що князь Дон Хуан Бурбонський написав до мене, чи він не міг би боротися по стороні націоналістів. Сталося це ще у серпні м. р., одначе з легко зрозумілої причини, я мусів порадити йому, щоби залишив Еспанію. Пізніше він знову писав до мене і натякаючи на свою морську карієру, яку він зачав в Еспанії, а скінчив в Англії, просив мене дати йому становище команданта военного корабля. Одночасно він

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 30

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

КІНО.

Крім того мали ми кіно — кілька разів на тиждень. Найцікавіший для нас сеанс був тоді, коли ми в 1928 р. побачили на фільмі „самих себе".

Памятаю, як робилися знимки до тієї фільми. Перед нашою сотнею був малий городець, в якім у літі намагалися рости й розцвистися якісь рахітичні квіти. В городці стояла деревляна капличка, яка сьогодні виконує ролю читальні часописів. Одного разу, на своє превелике диво, почули ми в нашому городці звуки вязничної орхестри. Командант обходив келії, вибирав зпоміж нас людей, які мали трохи приличніший зовнішний вигляд і скермовував їх до городця. А там стояли розставлені столи, при яких сиділи вязні та грали в шахи або переглядали часописи. Нагнали туди також і жінок із жен-роти та дозволили їм стрічатися і гуторити з мужчинами. На боці стояв механік з апаратом і накручував фільму. Очевидно ситуація була така незвичайна, що сміхам та хіхам не було кінця, тому теж соловецька фільма вдалася: представила картину соловецької радости.

Згодом оглядали ми власні радісні лиця, оглядали ми, як черство й охоче виходимо рано на роботу, як весело працюємо, як відпочиваємо по праці при культурних розвагах.

Фільма зробила своє: розійшлася по СССР. Моя мама писала з Мінська: „Я бачила в кіні ваше життя на Соловках і заспокоїлася до деякої міри. Бачу, що там не так зле, як я думала".

Очевидно, я відповів, що мені дуже добре, бо в іншому випадку цензура не пустила би мого листа.

БІБЛІОТЕКА.

Великою життевою осолодою є бібліотека. Бібліотеку мали ми на Соловках дуже багату: мали ми книжки майже в усіх европейських мовах. Якщо, коли йде про московські книжки, час-до-часу стягали з бібліотеки підозрілі під ідеольоґічним оглядом, то не можна цього сказати про книжки в чужих мовах. Як куріоз наведу те, що стрінув я якусь стару французьку дидактичну казку для дітей, якої моральний сенс був менше-більше такий: памятайте, діточки, що чесних людей можемо стрінути не тільки серед маркізів, але бувае і таке, що й бідолахи бувають чесні...

МУЗЕЙ.

Мали ми теж соловецький музей, який складався з трьох відділів: відділу природи, де були зібрані мертві експонати соловецької фльори й фавни, відділ промислу, де були зібрані і виставлені пробки тамошнього промислу й ремесла (гарбарня, шлюсарня, гончарня, столярня і т. д.), історичний відділ, в якім були приміщені святі образи (ікони), позабирані з церков, з яких деякі мали велику історичну вартість, мистецького виконання хрести, ріжного роду й ваги ланцюги, закінчені хрестом, що їх носили колись православні монахи для умертвлення тіла та інші памятки по давнім манастирі. Одначе найбільшою атракцією були давні мощі — замкнені у шкляних скринях мощі св. Зосима і св. Саватія, основників соловецького манастиря.

Оглядати музей можна було тільки групами під проводом виховника або команданта сотні. Окремий, приділений до музею провідник давав відповідні пояснення. Історичний відділ оглядали звичайно в поспіху загально, а пояснення мали протирелігійне наставлення.

Якийсь час виконував я уряд музейного сторожа. Мої обвязки не були складні: я проходжувався по музейних коридорах, вистоював іноді перед дверима, дивлячися пильно, щоб „соціяльно близькі" не повикрадали експонатів.

Майже кожного дня, коли я виходив на музейний ґанок, підходив до мене покірно якийсь селянин зпід Тули і просив, щоб дати йому змогу помолитися. Я розглядався обережно, щоб хтось не доглянув моєї службової провини і провадив селянина до історичного відділу. Там православним звичаєм низько хрестився, кланявся в чотири сторони кімнати, підходив відтак до мощей святих і бив поклони.

По лиці спливали йому сльози...

В 1923 р. прийшла реорганізація музею. Історичний відділ наказали замкнути для публики.

СПОРТ.

Багато уваги присвячують у соловецькім таборі фізичним вправам. На Соловках було спеціяльне спортове грище, де в літі упражняли ми ріжні гри, а в зимі уладжували совганку, прогульки на лещетах, санкування. Треба признати, що ці спорти були доступні для всіх, а потрібні спортові причандали, як напр. лещети, совги і т. д. були урядові

(Далі буде).

зобовязувався, щоб оминути всякі конфлікти, ніколи не ступати на беріг ані не приймати відвідин на чердаку корабля. Але й цьому його бажанню я не можу вволити. Моя відповідальність дуже велика і я не можу виставляти на небезпеку життя, яке може ще колись бути для нас цінне. Коли в Еспанії будуть тільки еспанці, а до керми державою прийде король, то прийде як основник миру."

Ця еволюція в поглядах ген. Франка щодо майбутнього режіму доказує, що його рух був справді нічим іншим тільки чисто протибольшевицьким, що хоче врятувати Еспанію від червоної тиранії, та що питання „республика чи монархія" має тут другорядне значіння. Франко, як стверджує закордонна преса, заявився спершу в республиканському дусі, бо вважав, що Еспанія настроєна по республикански. Одначе Франко, який основою своєї політики вважає бажання народу, бачить нині, що справжня Еспанія є не тільки республиканська, але є навіть протиреспубликанська.

Словом, розвиток подій веде Еспанію до відбудови монархізму.

Розвязання Українського Студентського Клюбу „УСЦК" у Львові.

Дня 5-го серпня 1937. розвязало Городське Староство у Львові „Український Спортовий Студентський Клюб". Як причину подано те, що Товариство не було відповідно зареєстроване. Одночасно поліція перевела ревізію в заст. голови УССК-а Володимира Левицького ст. тех. та забрала всі книги і прапор. Поліц. агенти шукали за майном УССК-а в студ. домівці при вул. Міцкевича 11, та списали протокол із адміністратором домівки. Провід УССК-а робить відклик до воєвідства.

УССК це одиноке студ. спортове Товариство, яке видало багато спортовців і яке майже все у спортових змаганнях займало перші місця.

З польської преси.

„Тернистий шлях зєдинення".

Під таким наголовком розглядає В. Бончковський у двотижневику „Мисьль Польска" ч. 15., з датою 1—15. серпня таке важке і складне питання, що турбує під цю пору польську політичну думку, як справа обєднання всіх розпорошених польських сил у таборі ОЗН-у. Автор підходить до цієї справи незвичайно обережно, не виявляючи ні надзвичайного оптимізму, ні песимізму.

Відразу на вступі своєї статті зазначує В. Бончковський, що дотеперішні енунціяції і політична праця проводу ОЗН не проломили настроїв недовірчивости і стану пасивности недовірчивих і підданих під вплив опозиції польських мас. Польські маси заскочені гаслами національного зєдинення, тільки легко захитались у своїх підставах думання. Правда, молодь виявила спершу охоту розмовляти понад груповими плітками, одначе згодом виявилося, що всі надії на переміну настроїв були або несуттєві, або інколи просто скріплювали почуття партійницької суверенности тих груп. У висліді поглибило це стан декомпозиції серед пілсудчиків, рівноважачи дрібні здобутки. Згодом усе вернулось до давнього стану. Теперішнім експанзії для організаційних справ зєднання залишилась у засаді стерня по ББВР і по давньому адміністраційний апарат із додатками.

„Казьонний" оптимізм, той другий кінець ціпка, що йому на імя опозиційне невдоволення, може зискинути нам песимізм, буде доказувати організаційними здобутками О. З. Н. в „терені", може буде навіть настільки наївний, що покличеться на ентузіязм пригадних телеграм. Не переконає нас зовсім. Від мерних виявів захоплення чинника, який завжди і на все — щонебудь ворожить особисту поправу — є „на приказ", куди більшу вимову має вирок, що уневинює Добошинського, який відслонює безодню сферментування (навіть зреволюціонування) якихсь там, може навіть дуже численних польських кол, які можуть бути вирозумілі навіть для найбільшого насилля, коби воно було виконане тільки в імя зміни."

Також і невельський конфлікт замітний тим, що відсвіжує глибокі рани недовіря великої частини польського громадянства до всього, що походить від потравневого режиму.

Автор висновує із цього внесок, що ні найкраща добра воля проводу ОЗН, що найширша ідейна площина зєднання, проголошена полковником Коцом, що навіть респектування симпатій і антипатій, які панують у польських масах, не вистачають до виконання перелому. Це стає доказом, що справа порозуміння велика річ, яка не зродиться в настрою політичного „дольче фар нієнте" не вирине на денне світло із тиші кабінетів.

Призадумуючися над проблємою т. зв. ортодоксії пілсудчиків, автор розглядаючи всі можливі суперечности між масовістю руху зєднання та його ідеольогічною підставою, приходить до внеску, що ця проблєма творить зачароване коло. Щоб вийти із цього зачарованого кола, треба закинути думку масовости, як підставу зєднання, а спертися на „зосередженню уваги на ідеї пілсудчиків та на справі її безкомпромісового уземнення."

„Одначе треба викесмітувати ідейних субльокаторів у великім таборі пілсудчиків, які йдуть приступом на здобуття найтруднішої позиції, якою є національне зєднання. Треба шукати ідейного опертя на консолідаційній праці тільки в цій групі ідей, які повстали, і криються в житті, праці, та у творчості ідеольогічних напрямних Йосифа Пілсудського. Дурниці криптоворогів, які кажуть, що з цієї групи ідей не можна нічого конкретно політичного добути, треба відкинути з місця і дискусію з ними признати вершком компромітації.

Найбільшим джерелом невдач для найліпших починів у Польщі був завжди надмір загальників, оперування труізмами, інфляція комуналів. Отруйний вплив гарних фраз полягає завжди на тому, що не приваючи нікого до жертви і геройської праці, одночасно демобілізують вони здорову тенденцію до відкинення квієтизму."

Сьогодні треба — каже автор — замість когутячих пер, гострої рижової щітки і слів таких, які виголошував Й. Пілсудський у 1926. році.

„Ці завваги торкаються тільки форми. Зміст проблеми полягає на конкретах програми праці. Зєднання нації почне затрачувати знемію формальної декляраційности, почне набирати життевих румянців щойно тоді, коли воно відбуватися буде не довкруги слів, але чинів і перемін на ліпше.

Така земельна реформа, яка розвяже проблему села, зробить для обєднання в десятеро більше, як сотня пресових органів, що наклікуватимуть до консолідації. Боротьба з чужими агентурами в Польщі дасть ідеї обєднання таких ентузіястів, що вони дадуть себе посікти на дрібні кусні за честь консолідаційної ідеї. Поладнування справи безробіття буде ножем у плечах комунізму і велитенським кро-

М. РУДНИЦЬКИЙ 3

Оборона нашого театру.

(Докінчення.)

3. РІЖНЕ РОЗУМІННЯ ПАТРІОТИЗМУ.

Щойно після війни побачили ми таку новину, що артисти наших театрів починають самі збати за свою рекляму на американський спосіб. Є це виняткн, але між тими винятками маємо геніїв. Директор „Загравн" проявив неодну іскру геніяльности в цьому напрямку. Його товариші з інших театральних труп нераз нарікають, що він виїзджаючи з якогось міста залишає дуже неприємні інформації про інші наші театри. Віримо, що він робив це в найкращій вірі, в обороні високого прапору українського театру, який тільки він тримає гордо і високо. Це глибоке переконання про свою вищість дає йому теж право представляти свій репертуар як єдино національний і грати на випробуваних струнах демагогії, відкритих нашими 105-відсотковими патріотами.

Те саме розуміння патріотизму дозволяє „Загравї" робити з життєпису Шевченка гурра-патріотичне „масове видовище", від якого відвертаються з огидою чутливіші глядачі, які розуміють, що треба мати неабиякий талант, щоб зважитися на сцені вивести постать геніяльного поета. А проте ніхто не протестує в обороні нашої літератури... Розуміємо, що кожний хоче нині якось заробляти на хліб. Театральна реклама йде іноді так далеко, що коли директор видає власну жінку заміж то й з такої події можна зробити театральний бенефіс. Чого деякі артисти не складають на жертвенницю мистецтва!

Коли відхаємо до передвоєнної доби нашого театру, то робимо це й тому, що тоді наші артисти інакше розуміли свої обовязки. Вони грали ціле життя, як уміли, а осуд про свій талант залишали публиці та майбутности. Ніхто з них не заарранжовував для себе інтервю, ніхто не посилав знимок із своїх вистав до преси, ніхто не підшукував авторів для похвальних дописів і мало хто зважувався писати статті; щоб показати, як він уміє боронити рідний театр. Ще й досі продовжують цю традицію скромних і тихих артистів Рубчак або подружня пара Стадників і ця справді культурна скромність рішає у великій мірі про симпатії нашого громадянства до „Театру ім. Тобілевича".

Наш театр потребує оборони з усіх боків. Неодин раз боком лізе йому манія грандіоза театральних Муссоліній, які гудять усе те, що роблять інші, і де їх нема. Спроби обєднати наші найкращі акторські сили в один репрезентаційний театр розбилися саме через таких отаманчиків, що хотять бути тільки самі водночас директорами і головними акторами труни.

Вони ріжняться від давного покоління наших акторів зарозумілістю, яка переміює їх у закукурічених півнів. Коли вони промовляють — шия і ніс видовжуються їм так, якби декламували ролю якоїсь комічної постаті з Мольєрової комедії. Чи може бути комічніша роля як та, коли такий па директор, режисер і головний герой свого репертуару бере в оборону ввесь український театр і патетично ставить прилюдні запити тому, що він уважає себе реформатором нової доби в нашому театрі?

Не від нині поширилася в нас недуга, що всякі людці вважають себе у праві промовляти в імені цілого народу і вчити інших патріотизму. Виявилося, що з таких протестів і випадів можна собі робити теж рекляму, як із родинних бенефісів. Але на те, щоб оцінювати здобутки нашого театру не досить мати деяку театральну практику і прочитати сотні пес з думкою, чи вони надаються до вистави. Коли ми нині прирівнюємо наш театр із чужинним, то робимо це у свідомости, що без таких порівнянь неможливий його поступ.

Добродії професійні реклямісти уявляють собі, що інформувати чужинців про нашу культуру можна тільки так, як вони роблять це на афішах, де читаємо тільки про все найкраще, нечуване та сенсаційне. Найчистіша брехня на афішах зветься часто професійно рекламою. Здається, що ми вже вийшли (або бодай повинні би вийти) з тої культурної стадії, коли перед чужинцями вели таку саму наївну просвітню пропаганду, якою так часто обріхували власний загал, промовчуючи рідні хиби та невдачі.

Хто хоче забирати голос у дискусії про те, що і як вільно писати для чужинців повинен би бодай мати деякі дані, щоб говорити про культуру чужинних народів. У нас ці дані заступає здебільша нашим револьверовим публіцистам їх власний патент на патріотизм. Кожний із нас має власне розуміння патріотизму і було дуже сумно, якби ті, що половину свого життя втратили, щоб навчитися розуміти рідну та чужу культуру, мусіли вислухувати поук від провінціональних мегальоманів.

Стан нашого театру зовсім інакше виглядає із становища директора мандрівної трупи і з погляду, що хоче охопити всі наші літературні здобутки нарівні із здобутками великих культурних народів. Знаємо від довгих літ той наш своєрідний загумінковий патріотизм, який наказує захвалювати рідний крам, наче ми були б ботокудами з базарною будкою на міжнародній виставі. Нині мусимо вже звикнути до дум-

ком вперед до національного обєднання, хочби навіть із тих тисячів вчорашніх безробітних ніхто не заявив свого приступлення до табору."

При кінці автор цієї направду цікавої статті подає такі висновки:

„1. Треба сказати собі правду, що справа національної консолідації в Польщі, є справою куди труднішою, ніж воно спершу здавалося.

2. На шляху до його здійснення треба прямувати до звуження ідейної площини і розвалений заїзд для ідейних панків із права й ліва загородити кріпкими стовпами пілсудчиківської ідеї.

3. Загальні делікатні форми, які нікого не ранять, але теж нікого не мобілізують, треба заступити рогатим словом щирости, глибиною змісту та ударом у суть справи.

4. Головною підставою обєднання слід приняти реалізовану програму реформ і починів у господарській ділянці, організаційно-суспільній і політичній."

В наведених напрямках бачить автор статті рятунок для гарної в заложенні ідеї та запоруку її майбутніх успіхів, які могліб стати справді переломовим етапом у житті польської нації.

ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК

при

Українському Технічно-Господарському Інституті

приймає впис студентів на перший семестр.

Програма Школи складається з восьми таких груп предметів: 1) Загальна політика, 2) Держава і право, 3) Соціяльна політика, 4) Економіка, 5) Соціологія, 6) Журналістика, 7) Українознавство, 8) Різні предмети загального характеру.

Викладають професори **Української Господарської Академії** та інших українських високих шкіл.

Навчання триває **шість семестрів**. Провадиться **позаочною** (кореспонденційною) методою.

У дійсні **студенти** приймаються особи з **закінченою** середньою освітою. Особи б.з матури можуть вписуватися до школи, як **курсанти**. Після закінчення школи абсольвенти **дістають диплом.**

Проспекти з умовами студій і **таксами** за навчання **безплатно.** Звертатися на адресу: Ukrajinský Technicko-Hospodárský Instytut. Podebrady Tchecoslovaquiev, — або Товариство „Сільський Господар", Львів, Ринок 10. На ширшу відповідь прикладати міжнародню поштову марку.

На ту саму адресу надсилати прохання і запити у справі студій на 4-річному Вищому відділі, 4-річному **Економічно-Кооперативному Відділі, 2-річному Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости,** 2-річних курсах **Українознавства,** Вищих Курсах **Громадської Агрономії,** 1-річних курсах **Бухгальтерії** та *короткотермінових курсах* чужих мов, пасічництва, американського промислового пасічництва, садівництва, **консервації** і переробу садовини та городини, обробу шкіри, миловаріння, фотографії, радіотехніки, птахівництва та городництва.

З білоруського життя.

БІЛОРУСЬКА МОЛОДЬ ПРОТИ АНТИСЕМІТИЗМУ.

„Шлях Моладзі", орган білоруської молоді, обговорюючи теперішню ситуацію жидів у Польщі, так зясовує жидівсько-білоруські взаємини: За підставу своєї національної ідеології білорусини приняли основу демократизму. І тому приступаючи в 1918. р. до будови своєї незалежної держави, білорусини забезпечили для жидів у Білорусі всі національні та суспільні права, закликаючи їх до спільної державної праці. Якийсь час жиди цікавилися білоруським життям і в 1922. р. творили з білорусинами та іншими національними меншинами спільний виборчий блок. Одначе пізніше жидівсько-білоруські взаємини почали псуватись і згодом жиди пішли на угоду з польською санацією. В торговлі, по містечках і селах, жиди, переходячи з білоруської мови, якої вживали досі зі селянами, на мову польську, стались навіть польонізаторами білорусинів. Все те, як також ріжні штучки жидівських спекулянтів, довело до того, що польські ендецькі агітатори для своєї протижидівської агітації знаходять часто пригожий грунт і серед білоруського населення. А тимчасом нам, білорусинам, нема рішучо ніякої потреби ставати з польськими ендеками в один фронт і йти громити жидів. Нам не можна забувати про це, в якім находимося положенні та що може ще нас чекати... Думаємо, що й жиди війдуть із блудної супроти нас дороги та вступять на дорогу добру. Тому нам, білоруській молоді, що прямує до самстійного економічного життя, слід оминати протижидівську акцію, ведену польськими фашистами і не брати в ній участи."

ДЕ БРАТЕРСТВО?

У звязку з декларацією „Звйонзку млодей всі" на конґресі у Варшаві та у звязку з утворенням „Звйонзку Млодей Польскі", білоруський „Шлях Моладзі" пише: „Отже п. Ґерат у своїй декларації заявив, що „Звйонзек млодей всі" прямує до братерства зі славянськими меншинами, т. зн. з білорусинами та українцями. Те саме заявив теж провідник сільського відтинку ОЗН. ґен. Галіца. Але як це братерство має виглядати, покищо не знаємо. Про те не було ніде ніякої заяви. Навпаки тоді, коли говориться про братерство, шкільна куратория зліквідувала старші кляси одинокої білоруської ґімназії у Вильні, не відкриваючи на їх місці ніякого ліцею. Це значить, що білоруське шкільництво дальше ліквідується. А чейже належиться для 1.600.000 білорусинів (на основі офіціяльної статистики) в польській державі про око бодай 1 ліцей! „Звйонзек млодей всі", ведучи свою працю серед білоруської молоді, не тільки ніде не допускає білорусчини, але коли сама молодь хоче влаштувати білоруську виставу, коли хоче до бібліотеки увести білоруські книжки та часописи, годі повітова влада „Звйонзку млодей всі" ті білоруські гуртки ліквідує. Отже питаємо тих, що говорять про братерство і стоять близько уряду: в чому має проявлятися їхне братерство, де воно? Невже це тільки пусті слова?"

НЕ ЛЮБЛЯТЬ БІЛОРУСЬКИХ ПІСЕНЬ.

В Гелвадзішках під Вильном відбувся скавтовий адвиг, у якому взяли теж участь білоруські пластуни. В програмі таборування була теж пластунська авдиція з виленської радіостації. До виступу в цій авдиції управа табору запросила також пластунів білорусинів, які мали відспівати три білоруські народні пісні. Але коли прийшов час виступів, білоруським пластунам заявили, що не будуть виступати, бо „біларуске песьні не сон міле відзяне". На тім скінчилася „добра воля" орґанізаторів білоруської авдиції.

ПРОФ. ОТТО ШМІДТ БІЛОРУСИНОМ?

Відомий провідник совітської полярної експедиції, проф. Отто Шмідт, має за собою цікаву минувшину. Білоруська преса пригадує автентичні слова самого проф. Шмідта, які він сказав у 1934. р. на зїзді совітських письменників. Свій привіт для зїзду він розпочав такими словами: „Я не репрезентую тут літератури якоїсь республики, але як білорусин виступаю після представників Совітської Білоруси."

ки, що чужинці безпосередньо можуть знати наші культурні здобутки і перебільшувати те, що маємо нам не личить. Ще більше: ми вже дозріли до тої стадії, що можемо сміливо стверджувати власні хиби і залишати чужинцям голос, щоб нас хвалили, коли є за що.

Кожний з нас може почуватися до вини за злиденні обставини, серед яких живуть наші театральні артисти. Львівське громадянство повинен віддавна палити сором, що воно не спромоглося вибудувати власну театральну салю, а проте всі причини нашого лихоліття та байдужости і всі признання, які можемо складати нашим театральним трупам, не можуть у нічому змінити фактів. Ці факти дуже добре відомі всім, що стежать за нашими театральними новинами на сцені і в друку. На рік не появляються в нас навіть дві пєси, які можнаб уважати за тривке надбання репертуару. Наші театральні трупи живуть, чим можуть, як і наш читач, що не находить у літературній річній продукції задовільного числа літературних творів. Таким робом наш театр це тільки одна частинка нашого літературного руху.

Ми віримо в те, що наші артисти зумілиб зробити свій талант, якби мали всі ті сприятливі умови праці, які мають чужинні артисти на великих сценах. З усім тим важко булоб нам сказати, що вони творять нині на своїй сцені такі зразки мистецтва, які дозволялиб їх рівняти із осягами чужинних артистів. Нема акторської творчости без великих драматургів, а цих нам бракує. Директор театрику, який вірить у те, що має таких драматургів або заступає їх своєю грою та режисерським знанням — тільки жалюгідна жертва провінціональної мегальомані.

Москва орґанізує протияпонський фронт у Китаю.

Французька преса звертає увагу на діяльність комінтерну в Китаю, де комуністи стосують подібну тактику, як і в Европі, намагаючися витворити своєрідний людовий фронт. У Москві закидають маршалові Чанкайшекові стримування протияпонських тенденцій у Китаю і переговорювання з Японією. Від року совітський уряд і комінтерн працюють якнайсильніше над скріпленням „одностайного протияпонського фронту" в Китаю. На доручення Москви, китайські комуністи намагаються погодитись з куомінтангом і йдуть на авпередки з вимогами протияпонського патріотизму. Досі Чанкайшек відкидав залицянки комуністів, бо не довіряє їм ще більше як Японії. Одначе в Москві надіються, що небавом, на випадок дальшого наступу японців, маршал Чанкайшек мусітиме прийняти союз із комуністами.

Мобілізація совітської армії на Дал. Сході.

До Риги надійшли вістки, що совітський уряд наказав мобілізацію армії на Далекому Сході. Рівночасно припинено великі маневри, що відбувалися в ріжних місцях СССР. Червоні війська дістали наказ зараз вернутися до своїх гарнізонів. Нанкінські політичні кола міркують, що Японія перекине до Китаю покищо експедиційний корпус у силі понад 200 тисяч вояків. Багато до думання дає італійсько-японське збли жения і це вважають на Далекому Сході фактом дуже великого значіння. Між італійською владою і командою японських військ заключено договір, згідно з яким японські війська мають право перейти через територію італійської концесії, як тільки того потребуватимуть японці.

Чи можливе припинення китайсько-японської війни?

Коментуючи вчорашню заяву японського міністра закордонних справ Ґіроти, токійські політичні кола думають, що є ще надія уникнути війни з Нанкіном. Те, що японський амбасадор Кавагое погодився виїхати до Нанкіну, доказує, що переговори, які там лічнуться, можуть дати позитивні висліди. Японська преса обговорює широко підстави, на яких амбасадор Кавагое буде намагатися дійти до порозуміння з нанкінським урядом. Ці підстави зясовано в чотирьох точках.

1) Японія буде домагатися від Нанкіну, щоб толерував автономічний уряд провінцій Гопеї і Чагару. 2) Японія не наставатиме, щоб нанкінський уряд формально признав автономію тих провінцій. 3) Провінції Гопеї і Чагару будуть здемілітаризовані. Китайські війська мусять лишче з них відступити. 4) Японські війська відступлять постепенно з північного Китаю до Манджуко, щоб дати доказ доброї волі японського уряду та стверднти, що Японія не думає нарушувати територіяльної інтеґральности Китаю.

Відтак Кавагое лічне теж обговорювати з нанкінським урядом можливість співпраці на підставі спільної антикомуністичної акції. Японська армія привязує велику вагу до згоди японського уряду на спільний протикомуністичний фронт.

Одначе інші виявляють думки, що зудару з нанкінськими військами не вдасться вимінути. У початках чергового тижня можна надіятися поважних летунських акцій в округах, що положені близько Паотінгу. Одначе японські кола вважають, що ця акція може радше приспішити переговори з Нанкіном.

Економічний огляд.

Ювилей латишської кооперації.

Перед 60 роками на території сучасної Латвії, що входила тоді у склад російської імперії, повстала перша латишська кредитова кооператива. З нагоди цієї важної події Центральний Банк Латишських Кооператив (Лятвіяс таутас банкас), що має свій осідок у Ризі, випустив у світ гарну і велику (490 сторінок, 4°) публікацію, під заголовком: Лятвіешу кооператівяіс кредітс, 1937.

В цьому виданні ряд визначних працівників латишської кооперації, як напр. проф. Балодіс, Ед. Лаурсонс, П. А. Папіньш, Р. Гейданс, Стальбовс, Георгенсонс, Роценс, Ларінс, помістили цікаві статті, що торкаються історії та сучасного стану кооперації у Латвії. В цій книзі находимо цікаві дані про тяжке положення латишської кооперації перед світовою війною. Місцева влада не співчувала кооперації та брутально відмовляла сільському населенню право основувати кооперативи, викручуючись, що закони, які дозволяли це в кол. Росії, ніби у відношенні до Латвії могли бути приноровлені тільки до шляхти, але не до селянства.

Тут ми находимо повне трагіки оповідання про руїну кредитової латишської кооперації в часі світової війни; тут подано повні бадьорости та радісні дані про блискучий розвиток латишської кооперації після світової війни, коли Латвія здобула політичну самостійність.

В сучасний мент в Латвії нараховують біля 500 кредитових кооператив а кількістю членів поверх 200.000. Загальний білянс цих кооператив перевищує 100 міліонів латів (себто коло 19 міліонів американських долярів). В пасивах цього білянсу було 32.5 міліонів вкладів та 43 міліони позичок, головним чином, від емісійного Банку Латвії.

Кооперація в Латвії від часу державної самостійности почала дуже швидко розростатись. Населення виявляло великий попит на позички для відновлення знищених підчас війни підприємств, а також уряд широко та всебічно підтримував кооперативи.

Цікаво відмітити, що за останнє двадцятиліття факт істнування причинного звязку між переходом країни до самостійного життя та широким розвитком в ній кооперації є немов законом сучасного соціяльно-економічного життя. Це твердження справедливе у відношенні до цілого ряду держав: Литви, Латвії, Естонії, Фінляндій, Польщі, Югославії та, особливо, Чехословаччини. Кожна з цих держав визнає сприятливе відношення до розвитку кооперації одною з безперечних умовин здорового та довготреваючого свого істнування. Зі всіх вищезгаданих держав Чехословаччина та Латвія сміливіше, ніж інші, йдуть назустріч потребам кооперації та служать усім її видам. Незалежно від того, чи обєднує вона селян, ремісників чи робітників.

Але, крім ділової сторони питання, у наведених матеріялах дотично урядової підтримки кооперації в Латвії, в реєстрі успіхів кооперації за останні роки зчучать нотки особливо теплого відношення до кооперації з боку її керовників; це якась особлива ніжність до кооперації, яка є основою добробуту народу та надійною його підтримкою в роки тяжких іспитів...

Згадана книга містить також чудово виконий портрет президентна Латишської Республики дра К. Ульманіса, фотографії керманичів кооперативного руху з Латвії та світлини будинків і підприємств, що належать до кооперації. Знаходимо також у книзі цікаві статті про кредитово-кооперативну освіту та пропаганду з історично-статистичними даними про кредитову кооперацію Латвії. **Взагалі, цілий кооперативний рух в Латвії спирається на кредитову кооперацію,** якій уділяють багато уваги як державні, так і суспільні діячі.

І в цьому відношенні можна доглянути велику подібність Латвії до Литви, Естонії, Фінляндії та Чехословаччини. В цих державах велику ролю в економічному житті грає саме кредитова кооперація, якої обороти іноді досягають дуже великих розмірів. Наприклад у Чехословаччині кредитова кооперація у своїй значній більшости, обеднана в Центральному Союзі (Устшедні еднота) сільсько-господарських кооператив у Празі виказала в білянсі на 1. січня 1937. року суму 1.917 міліонів чехословацьких корон.

Бажаємо латишській кооперації з приводу її 60-тих роковин ще ширшого і буйнішого розвитку.

Проф. С. Бородаєвський.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

З ДІЯЛЬНОСТИ ПРОМ-БАНКУ У ЛЬВОВІ.

Найновіше звідомлення з акції збиранна дрібної ощадности, що його видав Пром-Банк у Львові, це звідомлення в перші роковини істнування цього банку. Виказує вона дальший безперервний поступ. Вистарчить сказати, що в другому півроці дрібна ощадність збільшилась на 300 відс. Сотки шістьох тисяч ощадників дали квоту 68.265 зол., яка підсилила кредитом багато наших молодих купців, ремісників і промисловців. Ощадности пливуть уже не тільки зі Львова із 20 галицьких міст, де повстали збірники, але також із Волині, з корінної Польщі від заточенців і з Франції від наших емігрантів. Як нас інформують — також у цьому зросла дальше ощадність. І не тільки вона. Лише принів також дальший зріст оборотових фондів, тарма, що це час літнього відпочинку. Уділи зросли вже до 25.000, а зап. фонд до 10.000. Безготівкові обороти на бїжучих рахунках далеко більші, як касові. Загальна сума сирого білянсу на 31. липня п. р. виказує квоту 276.888.45 зол. супроти 238.786-13 на 30. червня. Все те виказує, що Пром-Банк іде швидким кроком до світлого розвитку.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

„МАЛИЙ РІЧНИК СТАТИСТИЧНИЙ".

Появу цьогорічного „М. Річника Ст.", що його видає Гол. Стат. Уряд у Польщі, зачитувала вся польська преса, підкреслюючи те, що в ньому нове. А нового є чимало, бо обем цьогорічного випуску значно побільшений. Вперше подано в ньому ближчі дані, що дотичать спису населення в 1931 р. та порушено чимало інших проблем. Дещо з того для нас особливо цікаве. Маємо надію спинитись над тим докладніше в найближчому „Екон. Огляді".

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ВОЛИНІ. — ЗА ЇЇ УЧАСТЬ В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ ДЕРЖАВНОМУ ПЛЯНІ.

Різні волинські чинники стараються (особливо сильно в останніх часах) популяризувати великі господарські можливости Волині та її потреби. В польській пресі з'являються інформаційні статті і статейки, яких автор намагається надибільша до торговельно- чи промислово-кольонізаційної акції, або до „Волинських Торгів". Кольонізація Волині західно-польськими купцями і ремісниками перейшла вже межу теоретичних польських побажань і виказує вже деякі, місцями навіть позитивні осяги. Також „Волинськими Торгами" хотіли зацікавити організатори польські господарські кола, а заповіджені прогулькн з Познання і з інших осередків зах. Польщі є виявом експансивних замірів не тільки щодо волинського ринку для виробів зах.-польського промислу, але також замірів кольонізаційних.

На днях один дописувач запротестував на сторінках „Газети Польської" („На волинському шляху") щоб Волинь була дальше екзотикою Польщі, тоді, коли при більшій дбайливости вона може сповнити зовсім іншу, почеснішу і корисніщу ролю. Про Волинь мало що в Польщі знають, а чей волинське походження — пише автор допису — стоїть щодо величини на другому місці після поліського, обіймаючи 35.000 кв. км. Воно більше, ніж жодна держава в Европі, більше від Альбанії (27 тис. кв. км.), Бельгії (30), Данії (34), Голяндії (34). Небагато більші від Волині є: Швайцарія (41), Естонія (48), Литва (56), Латвія (66). І не тільки простором може рівнятись Волинь зі самостійними державами. Двомільонове населення Волині перевищує населення Альбанії (1 м.), Естонії (1.1) і Латвії (1.9). Небагато більше населення має Литва (2.4) і Норвегія (2.8). В відношенні до Польщі Волинь займає 9 проц. поверхні і 6.5 проц. населення (в тому найнижчий проц. поляків, бо тільки — як подає автор — 16.5).

В дальшому нарікає автор на занадто хліборобську структуру Волині (всього 18 проц. міського елементу в 1931 р.), на перенаселення (58 осіб на 1 кв. км.) і на стан комунікації. Тоді, коли вся Польща має на 100 кв. км. 15 км. битих шляхів, то Волинь має їх тільки 3.4 км. Подібне є і з залізними шляхами (3.36 км. на 100 кв. км.). Головна зал. лінія Варшава-Рівне-Київ омиває столицю Волині — Луцьк і не має получення ані на захід (Володимир), ані на схід (Дубно-Кремінець), ані на північ. Те все очевидно є джерелом великих госп. трудностів. Тому Волинь зацікавлена сильно державним інвестиційним пляном, бо „краса і принада волинського екзотизму не можуть зрівноважити її недоля. Це твердження справедливе у відношенні до цілого ряду держав: Литви, Латвії, Естонії, Фінляндій, Польщі, Югославії та, особливо, Чехословаччини. Кожна з цих держав визнає сприятливе відношення до розвитку кооперації одною з безперечних умовин здорового та довготреваючого свого істнування. Зі всіх вищезгаданих держав Чехословаччина та Латвія сміливіше, ніж інші, йдуть назустріч потребам кооперації та служать усім її видам. Незалежно від того, чи обєднує вона селян, ремісників чи робітників.

Але, крім ділової сторони питання, у наведених матеріялах дотично урядової підтримки кооперації в Латвії, в реєстрі успіхів кооперації за останні роки зчучать нотки особливо теплого відношення до кооперації з боку її керовників; це якась особлива ніжність до кооперації, яка є основою добробуту народу та надійною його підтримкою в роки тяжких іспитів...

Згадана книга містить також чудово виконий портрет президентна Латишської Республики дра К. Ульманіса, фотографії керманичів кооперативного руху з Латвії та світлини будинків і підприємств, що належать до кооперації. Знаходимо також у книзі цікаві статті про кредитово-кооперативну освіту та пропаганду з історично-статистичними даними про кредитову кооперацію Латвії. **Взагалі, цілий кооперативний рух в Латвії спирається на кредитову кооперацію,** якій уділяють багато уваги як державні, так і суспільні діячі.

І в цьому відношенні можна доглянути велику подібність Латвії до Литви, Естонії, Фінляндії та Чехословаччини. В цих державах велику ролю в економічному житті грає саме кредитова кооперація, якої обороти іноді досягають дуже великих розмірів. Наприклад у Чехословаччині кредитова кооперація у своїй значній більшости, обеднана в Центральному Союзі (Устшедні еднота) сільсько-господарських кооператив у Празі виказала в білянсі на 1. січня 1937. року суму 1.917 міліонів чехословацьких корон.

Бажаємо латишській кооперації з приводу її 60-тих роковин ще ширшого і буйнішого розвитку.

Проф. С. Бородаєвський.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

З ДІЯЛЬНОСТИ ПРОМ-БАНКУ У ЛЬВОВІ.

Найновіше звідомлення з акції збиранна дрібної ощадности, що його видав Пром-Банк у Львові, це звідомлення в перші роковини істнування цього банку. Виказує вона дальший безперервний поступ. Вистарчить сказати, що в другому півроці дрібна ощадність збільшилась на 300 відс. Сотки шістьох тисяч ощадників дали квоту 68.265 зол., яка підсилила кредитом багато наших молодих купців, ремісників і промисловців. Ощадности пливуть уже не тільки зі Львова із 20 галицьких міст, де повстали збірники, але також із Волині, з корінної Польщі від заточенців і з Франції від наших емігрантів. Як нас інформують — також у цьому зросла дальше ощадність. І не тільки вона. Лише принів також дальший зріст оборотових фондів, тарма, що це час літнього відпочинку. Уділи зросли вже до 25.000, а зап. фонд до 10.000. Безготівкові обороти на бїжучих рахунках далеко більші, як касові. Загальна сума сирого білянсу на 31. липня п. р. виказує квоту 276.888.45 зол. супроти 238.786-13 на 30. червня. Все те виказує, що Пром-Банк іде швидким кроком до світлого розвитку.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

„МАЛИЙ РІЧНИК СТАТИСТИЧНИЙ".

Появу цьогорічного „М. Річника Ст.", що його видає Гол. Стат. Уряд у Польщі, зачитувала вся польська преса, підкреслюючи те, що в ньому нове. А нового є чимало, бо обем цьогорічного випуску значно побільшений. Вперше подано в ньому ближчі дані, що дотичать спису населення в 1931 р. та порушено чимало інших проблем. Дещо з того для нас особливо цікаве. Маємо надію спинитись над тим докладніше в найближчому „Екон. Огляді".

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ВОЛИНІ. — ЗА ЇЇ УЧАСТЬ В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ ДЕРЖАВНОМУ ПЛЯНІ.

Різні волинські чинники стараються (особливо сильно в останніх часах) популяризувати великі господарські можливости Волині та її потреби. В польській пресі з'являються інформаційні статті і статейки, яких автор намагається надибільша до торговельно- чи промислово-кольонізаційної акції, або до „Волинських Торгів". Кольонізація Волині західно-польськими купцями і ремісниками перейшла вже межу теоретичних польських побажань і виказує вже деякі, місцями навіть позитивні осяги. Також „Волинськими Торгами" хотіли зацікавити організатори польські господарські кола, а заповіджені прогулькн з Познання і з інших осередків зах. Польщі є виявом експансивних замірів не тільки щодо волинського ринку для виробів зах.-польського промислу, але також замірів кольонізаційних.

На днях один дописувач запротестував на сторінках „Газети Польської" („На волинському шляху") щоб Волинь була дальше екзотикою Польщі, тоді, коли при більшій дбайливости вона може сповнити зовсім іншу, почеснішу і корисніщу ролю. Про Волинь мало що в Польщі знають, а чей волинське походження — пише автор допису — стоїть щодо величини на другому місці після поліського, обіймаючи 35.000 кв. км. Воно більше, ніж жодна держава в Европі, більше від Альбанії (27 тис. кв. км.), Бельгії (30), Данії (34), Голяндії (34). Небагато більші від Волині є: Швайцарія (41), Естонія (48), Литва (56), Латвія (66). І не тільки простором може рівнятись Волинь зі самостійними державами. Двомільонове населення Волині перевищує населення Альбанії (1 м.), Естонії (1.1) і Латвії (1.9). Небагато більше населення має Литва (2.4) і Норвегія (2.8). В відношенні до Польщі Волинь займає 9 проц. поверхні і 6.5 проц. населення (в тому найнижчий проц. поляків, бо тільки — як подає автор — 16.5).

В дальшому нарікає автор на занадто хліборобську структуру Волині (всього 18 проц. міського елементу в 1931 р.), на перенаселення (58 осіб на 1 кв. км.) і на стан комунікації. Тоді, коли вся Польща має на 100 кв. км. 15 км. битих шляхів, то Волинь має їх тільки 3.4 км. Подібне є і з залізними шляхами (3.36 км. на 100 кв. км.). Головна зал. лінія Варшава-Рівне-Київ омиває столицю Волині — Луцьк і не має получення ані на захід (Володимир), ані на схід (Дубно-Кремінець), ані на північ. Те все очевидно є джерелом великих госп. трудностів. Тому Волинь зацікавлена сильно державним інвестиційним пляном, бо „краса і принада волинського екзотизму не можуть зрівноважити її недоля. ганя". Не кольоніяльна експлюатація їй потрібна, а плянове і розумне загосподарення.

Очевидно — дописувач ні словом не згадує про потребу господарської самодіяльности українського населення, якої розгорнути не позволяють йому місцеві обставини і т. зв. „регіональна політика".

СВІТОВА ХРОНІКА.

ГОСПОДАРСЬКІ КУЛІСИ ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКОЇ ВІЙНИ.

В поважному, необгрунтованому покищо в наслідках конфлікті на Далекому Сході господарські моменти грають дуже велику ролю. Терном експанзії рухливих японців на азійському суходолі весь час була не тільки Манджурія, але також північний Китай. Розміри цієї експанзії назвні особливо в текстильному промислі. Північний Китай, точніше з його провінцій, замітний культурою бавовни (25 проц. бавовняних китайських теренів і 34 проц. цілого збору китайської бавовни). Через те розвинувся там текстильний промисл, працюючи поверх 1 міліоном веретен (на 5 і пів міл. веретен у цілому Китаю). Розбудували його в великій мірі японці, які в провінції Тоінгтав мають поверх 90 проц. веретен, а в інших півн.-китайських провінціях контролюють 70 проц. веретен. Останній рік збільшив значно японські інвестиції в цьому промислі і в процесі монтування в ряд нових текстильних фабрик у Тоінгтав і Тіентсіні.

Але не тільки в текстильному промислі півн. Китаю зосереджується госп. інтерес японців, що для добуття його автономії рішились увійти тепер за зброю. Півн. Китай дуже врожайний (37 проц. пшеничної посівної площі). Це дає можливости для поселення японців на добірних грунтах. Дальше — Півн. Китай багатий вугіллям і залізом. Майже половина добуваного сьогодні Китаєм вугілля припадає на північні провінції. А є там величезні поклади вугля і залізних руд, взагалі не експльоатовані. Коли додати до цього поклади солн, то найдемо в Півн. Китаю все те, чого не має Японія: вугілля, залізо, вовну (90 проц. цілої китайської вовни), бавовну, сіль, а також рідкі товщі, яких брак відчуває дошкульно Японія.

Як бачимо — економічний підклад нової війни на Дал. Сході переважає всі інші моменти. **Н-вич.**

Господарська всячина.

— З Закарпаття виїхали вже два транспорти наших селян на сезонову еміграцію до **Бельгійських копалень.**

— За перший півріч п. р. зареєстровано в Луцьку 1481 осіб, що **виемігрували з Волині до Аргентини і Парагваю.** Цифра емігрантів постійно росте: в р. 1934 було їх 315, в р. 1935 — 671, в р. 1936 — 1.394.

— У Самборі повязалась накладом Філії Союзу У. Купців однодівка п. н. **„На новий шлях"**, присвячена господарським справам повіту і пропаганді гасла „Свій до свого по своє".

— Заходом Дир. Хліборобської Палати відбулась **конференція** при участи також українських кооперативних централь. Темою конференції була справа **уруховлення кредитів на закупно паші,** якої буде цього року великий брак.

Брак дрібного більону, що його відчували в останньому часі в Польщі, буде усунений. Мін. скарбу в порозумінні з Банком Польським рішило **підвисти емісію нікелевого більону** з 470 мил. зол. до 471 міл., при чому вибиті будуть тільки 1, 2 і 5-сотикові монети.

— Підчас „Східних Торгів", які відбудуться цього року в часі 4—16. вересня, склнкує львівська Ремісн. Палата **загально-польський зїзд ремісничої молоді** (12. і 13. вересня).

— На осінь заповідають **реформу податків у Польщі.** З цього приводу преса („Час", „Курїер Поранний"; ;;Ц. Газета Гандльова") виказує ряд критичних завваг під адресою теперішньої податкової системи.

— **„Поліський Ярмарок"** у Пінську буде відчинений 22. п. м. Підчас ярмарку відбудуться різні імпрези, як попис регіональних хорів, день поліського ремісника, хліборобські збори, показ поліської худоби, тощо.

— В німецькій і закордонній пресі широкий відгомін найшли розпорядки нім. уряду дотично **націоналізації гутничого промислу і плянової збіжевої господарки.** Створення Акційної Спілки ім. Герінга є першим дуже поважним кроком до централізованої експльоатації мінеральних багатств у Німеччині. При помочі нової збіжевої господарки німці хотять звільнитись від хиамерности врожаїв і від збіжевої спекуляції на світових ринках.

— Появились знову вісти про **міжнародню стабілізацію валют.** Основуються вони на листі, що його вислав **през. Рузвельт** до комісії сенату. В цьому листі Рузвельт заявляє, що не противиться стабілізації долляра і готов не переводити на даний час, напр. на 20 років. Також франц. уряд Шато-Бонне доклядає зусиль, щоби створити умовини для стабілізації франка. Не думає тільки про те В. Британія. Та не тільки це є перешкодою. Теперішня ситуація мало сприяє замірам стабілізації.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Дослідник людських снів.

Французький психольог Емонд Фонтанж студіює головно сни. Він збирає їх від своїх пацієнтів, знайомих і з книжок різних людей від найдавніших часів. Ці сни він сортує і складає у своєму архіві. Сни можуть перетворювати людське життя так сильно, що людина прокинувшися може не вміти відріжняти дійсности — така теза вченого. Вже єгиптяни пробували пояснювати собі сни, як це видко з їх сонників. Один фільософ зперед II-го віку перед Хр. бачив себе у сні метеликом. Марево було таке виразне і сильне, що фільософ не міг здати собі справи на яві, чи він не метелик. Щойно по тижні лікування він визволився від цього сильного вражіння. Треба було переодягти людину за метелика, прикривши його сотнями метеликів, щоб фільософ зорієнтувався, яка різниця між ним і тим крилатим створінням.

Як сон може мучити.

Сни незалежні від умового розвитку людини. Найрозумніші можуть бачити у сні найдурніші сцени. Відомий англійський фільософ і фізик Льодж мучив себе часто у сні тим, що бачив, як спізнюється на поїзд. Він перебігав сотні сходів і коридорів, щоб раз-ураз вертатися до місця, звідки вийшов. Поїзд утікав мимо в останній хвилині, — колиж Льодж уже його дігнав і всів, тоді виявлялося, що це поїзд у фальшивому напрямі. Дарма, що прокинувшися він може пригадати собі станції та міста, які бачив, коли засипляє не може потрапити на бажану станцію.

Другий славний англ. учений астроном Джінс мучиться часто від сну, коли бачить себе міліочером. Він дійшов до майна та слави дуже легко, та ось... через якогось незручного кревняка він тратить усе це багатство

Невідомий з домовиною.

Таємничий віщий сон мав англійський дипльомат льорд Дафериц. Коли раз гостив він у маєтку свого приятеля в ірляндському замку, побачив у сні крізь вікно в саді якусь постать, що несла домовину. Збудившися оповів свій сон усім і шукав за особою, яка малаб риси баченої у сні. Такої особи ніде не було. Цілими роками бачив він обличча цієї особи з домовиною, коли пригадував собі сон. Багато літ пізніше він приїхав до Парижа до одного готелю. Йдучи там на вечерю побачив при ліфті сторожа, що мав саме риси особи зі сну. Вражіння було таке сильне, що він звернувся негайно до управи готелю із запитом: хто це той сторож? У тій самій хвилині обірвався ліфт із сторожем, якого тіло лежало розторошене. У готелі не знали цього чоловіка, бо він прийшов там уперше виконувати свою службу.

Веселий сон Шова.

Шов оповів французькому психольогові такий свій сон: Він має виступити в опері у головній ролі. Але при цьому здає собі справу, що не вміє співати. Виходить на сцену, завіса йде агору і тоді він почуває, що забув увесь текст. Шов починає імпровізувати, вигукуючи всякі безладні слова. На салі страшний сміх. Являється на сцені поліцай і арештує його. Шов оправдується. Його арештують не тому, що кепсько співав, а тому, що виступив на сцені без штанів у нічній гардеробі.

Англійська міліонерка ловить боксера.

Американська преса має літню сензацію. Вона підхопила історію італійського боксера Енцо Фіермонте, в якому закохалася відома англійська міліонерка леді Астор. Історія ця не нинішня, але тепер вона ожила. 21-літній італієць Фіермонте, що мав жінку та дитину покинув Італію, щоб шукати кращої долі за океаном. В Америці доробився боксовими рукавицями гроша та слави. Його призначали на світового чемпіона, аж тут нараз...

На Фльориді, де різні багаті люди можуть зустріти всяку наволоч, боксер зустрівся з англійською міліонеркою. Вона була вдовою і мала міліон по своєму покійному чоловікові, хоч і не була зовсім молода, але незамужна. Боксер таки був відолаха поруч неї і оженився з нею.

На перинах боксер бабіє.

Почалося легке, безжурне життя на перинах. Але хто раз був боксером мусить бачити „ринг" бодай у сні... І тверді пястуки бабіють на подушках міліонерки. Фіермонте дав ногам знати і покинув англійську леді. Він хотів знову давніх боксерських лаврів. Тимчасом менаджери сказали йому, що він занедбався у своєму фаху, охляв від панського життя. Преса, яка все знає, каже, що цих менаджерів підмовила його жінка, леді Астор на злість.

Утеча кораблем.

Так вернувся боксер до жінки. Щоб більше не втікав від неї, вона сама підготовила йому дорогу до фільми. Але і це не помогло. Свобода знову запахла італійцеві і він чкурнув наново. Цим разом затужив за рідним краєм. Може хотів побачити, як змогутніла Італія після абісинської війни, може совість йому пригадала, що там залишив жінку та дитину. Сів на пароплав до Неаполю. На лихо, як кожний міліонер він мав секретарку, яка знала його всі секрети. І вона зрадила його перед своєю панею, леді Астор, повідомивши її, коли і яким кораблем її чоловік утікає від неї. Коли корабель був на повному морі, леді Астор станула перед своїм чоловіком. Яка була їх розмова в кабіні, про це вже репортери не знають. Усе-ж мусіла бути енергійна, бо Фіермонте казав у найближчій пристані висісти своїй англійській жінці і попоямував сам до Італії.

БОЛІВІЯ.

У західній частині південної Америки є край, що називається Болівія. Болівія межує з Аргентиною, Чіле й Перу, що заступили їй доступ до океану. Щодо величини, то Болівія є тричі більша від Польщі (133 тисяч кв. км.). На тому великому просторі землі живе біля 3 міліони людей, себто десять разів менше, як у Польщі. Населення Болівії, це здебільша еспанські креолі (мішанці білих з червоними), німецькі й італійські емігранти, індіяни та метиси (теж мішанці). Урядовою мовою в Болівії є еспанська мова.

ПІДСОННЯ.

Щодо підсоння, то Болівія ділиться на дві полоси. Гірська полоса має пересічну теплоту +10 ст. Ц.; а низинна полоса над Амазонкою має дуже гарячий клімат.

Ростинне багатство Болівії є дуже велике. Тут може рости майже кожна ростина з цілої земної кулі.

У лісах Болівії найвизначнішими деревами є магон, кедр, лавр, всякі роди пальм, що є гарним матеріялом до столярського вирібку та до лікувальних і інших цілей.

Таксамо дуже багатий є звіринний світ у Болівії.

ЕМІГРАЦІЯ

Не зважаючи на те все, іміграційний рух з Европи до Болівії є дуже малий. У цілій Болівії є всього 8 тисяч чужинців, з того 500 англійців працює біля експльоатації мінеральних багатств.

Слід згадати, що китайських емігрантів до Болівії не приймають.

У Болівії, таксамо як і в інших краях, де володіє еспанська рука, бувають часто різні революції.

Місцем влади Болівії є найбільше болівійське місто Ля Паз (150 тисяч мешканців), одначе столицею є місто Сукре (35 тисяч мешканців).

БАГАТСТВА.

Головним багатством Болівії є мінерали, себто срібло, мідь, цина, антимон, олово, бісмут. Поклади цих мінералів великі й мало використані.

Населення займається головно хліборобством. Найбільше управляють кукурузу, бульбу, пшеницю, жито й овес.

Болівія вивозить більше, як привозить, тимто й має зі заграничної торгівлі великі барші. Постачають звідсіль земплоди головно до Англії.

Буджет Болівії був довго в рівновазі і щойно війна з Парагваєм захитала його. Цікаво, що з 35-міліонового болівійського буджету одна третина йде на довги, друга на військо.

ТРУДНОЩІ ВИЇЗД

Болівійським „золотим" є т. зв. золаіяно, що його курс з приводу війни з Парагваєм дуже впав і рівняється тепер 1.20 зол.

Комунікація (звичайні й залізні дороги) в Болівії є дуже слабо розвинена. Довжина залізних доріг дає всього дві тисячі кільометрів, телєграфічних проводів — 6 тисяч кільометрів, поштових урядів є 454.

До Болівії можуть виїздити тільки ті,що мають визвання з болівійського міністерства війни... тимто й виглядн на еміграцію до Болівії є майже ніякі.

МОДЕРНИЙ СПОСІБ ПРОТИ САРАНИ.

У південній Франції бувають нерідкі випадки, що засіяні поля навідує сарана і нищить їх. Віддавна населення вживає проти неї такого способу: всі вибігають на поле і счиняють страшний шум криком і всяким залізяєм. Сарана цього боїться. Цей непрактичний спосіб — кожний мусить на довго покидати свою роботу — заступили тепер гучномовцями, які ревуть сильніше, ніж люди.

МІЛІОН КІЛЬОМЕТРІВ АВТОМ.

В Америці щоденні нещасливі випадки спричинені автами забирають багато жертв. Уряд надаремне придумує засоби, як їх зменшити. Щораз більше людей їздить автами і щораз більше між ними — нервовнх та аматорів рекорду. Тимто почали нагороджувати обережних подорожників. У стейті Ню Йорку, першу нагороду дістав 60-літній Мек Колей, колишній торговець автами, який за 35 років переїхав більш як міліон км., не зазнавши ні разу нещасливого випадку і ні разу не засуджений за неправильну їзду.

ОЖЕНИВСЯ З ЛЯЛЬКОЮ.

Тема старого багатого англійця, що не писав би завіщання. Пишуть його вони, вставляють дивовижні застереження й тим перевищують навіть американців. Саме тепер такий заповіт є предметом процесу в Дебліні.

Кілька місяців тому англійська преса принесла вістку, що Карль Паркер переїхав 45 разів океан з Англії до Ню Йорку. В цей спосіб осягнув він право до легату, який записав йому його дідо під умовиною, що одержить 20.0000 фунтів, коли переїде 45 разів океан.

Більш дивовижна історія — це Джім Арденс, герой деблінського процесу. Кілька тижнів тому Джім Арденс був ще кілька тисяч миль віддалений від Англії, коли там довідався, що його дідо записав йому 600.000 фунтів, але під умовиною, що у хвилині отворення завіщання Джім Арденс буде жонатий.

Арденс не мав ні хвилини часу до стрчення, бо мусів ще того самого дня оженитися, щоб в метриці шлюбу була бодай дата дня, коли його повідомлено про смерть діда.

Того самого вечора Джім Арденс звився в урядника цивільного стану і заявив йому, що його наречена вмирає, а він приобіцяв їй, що перед її смертю він з нею ожениться. Тому просить він не робити ніяких труднощів, щоб він міг виконати прохання своєї нареченої.

Чверть години пізніше гнав самохід, який від пастора і Джіма Арденса. Самохід зупинився перед малим домком. Джім Арденс проводить пастора до притемненої кімнати, де на ліжку лежить прикрита до голови смертельно бліда дівчина зі замкненими очима. Джім Арденс клякає, бере за руку дівчину й пастор скоро відмовляє молитви. За чверть години Арденс мав вже готову метрику шлюбу в кишені.

За кілька тижнів наспіло зі суду в Дебліні 500 фунтів і визвання ставитися особисто з жінкою перед судом. Арденс відповів, що жінка покищо не може приїхати, бо ще дуже хора, одначе після видужання негайно, явиться перед судом. По якімсь часі Арденс явився з жінкою перед судом, який вручив йому легат на 600.000 фунтів.

Одначе кілька тижнів пізніше суд довідався, що Арденс в дні отворення завіщання був жонатий..., з восковою лялькою. Вмираючою дівчиною, з якою пастор повінчав Арденса, була лялька з воску. Після цього Арденс виїхав до Ню Йорку, там найшов одну гарну танечницю, оженився з нею, втаємничуючи її в цілу справу й з тією жінкою підняв легат в суді. Рідня Арденса, яка довідалася про те все, почала процес, яким саме зацікавилася ціла Англія.

Англія натискає на жидів у справі Палестини.

Жидівська Телегр. Аг. повідомляє, що палестинський уряд приготовляє проект закону, який увійде в життя у випадку, якщо сіоністичний конгрес відкине проект поділу Палестини. На підставі того закону еміграція жидів до Палестини була би обмежена до 1000 осіб місячно. Досі до Палестини могли без обмежень виїздити жиди, що мали 1000 фунт. шт. маєтку. На будуче і ця еміграція була би обмежена. Також обмежуть право набування землі.

Конгрес сіоністів радить при замкнених дверях. З дотеперішніх настроїв виходить, що жиди не відкинуть проекту поділу Палестини, але ухвалять ряд застережень.

—o—

Bank Handlowy w Warszawie S. A.

ODDZIAŁ WE LWOWIE

подає до відома, що

з днем 1. серпня ц. р. урухомив власні великі

МАҐАЗИНИ ЗБІЖЕВО-ТОВАРОВІ

у Львові, при вул. Блоня Янівські

Магазини мають власну бічницю колійову а також право складу заїзного (реекспедиційного).

Адреса Банку: **Львів, Гетьманська 10. — Тел. 103-00. — Тел. маг. 105-07.**

Адреса для посилок: Bank Handlowy w Warszawie S. A. Oddział we Lwowie, Magazyny.

Моя подорож довкола землі в одному дні

або що я бачив на паризькій світовій виставі.

(Кінець)

ВОЗДУШНІ МОСТИ.

Ми переходимо крізь ріжні краї, підсоння і раси, які ми оглядали у паризькій мініятурі, в тому штучному міжнародньому місті, збудованому таки в самому центрі Парижа: в городах між площею Згоди (Конкорд) і гренельським мостом (довжина трьох кільометрів) і між трокадерською палатою та военною школою Марсових Піль (довжина двох кільометрів).

Ці кінцеві точки вистави перехрещують очевидно в ріжних місцях паризькі вулиці, які треба було якось виминути, щоб задержати неперервність виставового комплексу і не спинити вуличного паризького руху: велитенські воздушні мости і т. зв. перехідні стежки служать тій цілі і ми сміло твердимо, що ці **воздушні дороги є виставовим архитвором.**

Як гарно виглядають з повітряних мостів ті малесенькі наче мурашки люди і авта, що внизу, кільканацять метрів під нами, вештаються в тому бурхливому Парижі!

Залізо, сталь і бетон — королі будівельних матеріялів модерного світу найшли нового, а краще сказати, старого суперника — **дерево.**

Виставовий „Пон Альма" — „міст Альма", цілий із дерева, закінчений двома 50 метровими дубовими вежами, що виспівують своєю різьбою гимн у честь лісу — є черговим клейнодом вистави і французької техніки.

Деревяннні палати французького і кольоніяльного лісництва (лісові палати) **регабілітують дерево в модерній архитектурі.**

СКЛЯННІ ПАЛАТИ.

В блискучому романі Жеромського „На проесні" є змальована туга польських виселенців у Росії за втраченою батьківщиною, і в їх уяві усі хати в Польщі — стають скляннні, щоб більше сонця в них було. Цю фантазію письменника виконали вже в країнах, куди завіває не вітер зі сходу, а віють західні вітри. На паризькій виставі у численних домах і палатах царить скло, а палата фірми Сент-Обен — таки ціла зі скла. Усе в ній: меблі, сходи, стіни, стелі — скляннне. Найвеличавіша і найоригінальніша будівля на виставі!

МЕТАЛЕВІ ПАЛАТИ.

Металь маніфестує теж своє перше місце в модерному світі. У наскрізь металевих палатах (напр. палата реклями і т. і.) залізо, бронз, цинк, олово, алюміній і їх сполуки переплітаються постепенно від імпонуючого масиву до найніжнішої металевої коронки.

СНІЖНА ПАЛАТА.

Людська помисловість не вдоволилась склом, деревом і металями в архитектурі, вона забажала екстраваганцій і ось височезна кількадесять метрова сніжна вежа у гарячі літної паризької днини запрошує нас в палату зими. Не потребуємо хіба і казати, що це помисл промислу штучних холодільень.

СИНТЕЗА АРХИТЕКТУРИ І МИСТЕЦТВА.

Паризька вистава дала перегляд найновішої архитектури і мистецтва.

Як виглядає модерне місто XX. століття?

1. У його каменицях якнайменше муру та якнайбільше місця для вікон. терас. — для сонця.

2. Ріжнобарвність будинків. Архитектурна управа паризької вистави накинула ріжні краски чужинецьким національним павільонам і французьким палатам (культ поліхромії), бо модський зір теж хоче мати приємність та ріжноманітність, а не касарняний краєвид.

3. Введення по змозі національного, чи навіть льокального (окружного) стилю в модерній архитектурі. Приклад на це дають павільони французьких провінцій. Усі ті области Франції, що лежать над морем: Каналом Ляманш, Атлянтійським Океаном і Середземним Морем розтаборилися над берегом Сени: **Нормандія** (деревяна скульптура) **Бретонія** (місцевий стиль, продукти землі і моря, коронки, глечаники, фольклор). **Прованс і Кот д'Азір** біло-ясно соняшні будинки і пестра гама красок (світовий туризм); **Баски** і Беарне (дім риболовця), **Гієна і Гасконія** (морські округи Бордо, панорами, будівля кораблів), Лянгдок (славословить море і вино), Корсика з технічних причин стала півостровом. Далі слідкують всі інші провінції Франції очевидячки з костелом і галійським когутом на дзвінниці — як бачимо це усюди по французьких маленьких місточках і селах.

•

Д-Р Г. СКЕҐАР. 3

Автом із Шікаґа до Ло Енджелс.

Переїздимо широчезну ріку, яка називається „Нова Канадійська Ріка". Ця ріка широка на яку милю. Властиво не ріка, тільки широке русло, бо вода пливе серединою русла вузеньким потоком. Шофер пояснює нам, що ріку називають також „безводною рікою". Цей потік пливе зверха, але час до часу зникає в глибині русла, щоб знову виплисти на верх. Перед нами виринула висока гора, що замикає, здається дорогу. Куди їхати. Та шлях ішов яром і все вище підносився. Їдемо так пять миль, робимо лук і переїздимо на узбіччя другої гори. В провалі цих двох гір спадає водопад, коло нього ростуть високі кедри. На острих шпилях сугорбів побудовані два замки на зразок европейських замків, в яких мешкають якісь багачі, що можуть позволити собі на таку забаганку. Ця околиця зазначена на карті як Сідервиль. Приїхали ми до міста Далляс у стейті Тексасі на годину 11.45 вночі.

Місто Далляс у Тексасі подібне дуже до Тульси і до Оклягома Сіті, чисте, гарно забудоване й багате. Природні багатства, джерела нафти тягнуться дальше поза місто аж до Форт-Ворду. Шкода, що приїхали ми до міста вночі, коли воно ясніло від електричних лямп, а не від сонця. Варта було оглянути його за дня. Америка не має багато таких міст, як Далляс. І не диво, бо не має Америка такого другого стейту, як Тексас. Це найбільший стейт у Злучених Державах Америки, бо він обіймає 265.896 квадратових миль простору, два рази такий великий, як ціла Німеччина. На степах випасають тут 6 міліонів рогатої худоби, 5 міліонів овець, поверх два міліони кіз, півтора міліона свиней, 1 міліон мулів, і три четвертини міліона коней. Ця держава виплекує пять і пів міліона завоїв бавовни річно, а доставляє 255 міліонів бочок нафтової роли (кожна бочка по 40 гальонів, один гальон понад 4 літри). Не диво, що населення Тексасу, яке числило 1920. р. півтора міліона мешканців, эросло в 1935. р. на 6 міліонів. Злучені Держави хотіли мати спокій від сторони Мексику й заняли Тексас в грудні 1845. р. і щоб мешканці не ворогували, що Америка забрала їм шмат землі, заплатили їм за всі забрані простори Тексасу в 1850. р. десять міліонів долярів. Назва Тексас походить від імени індіянського племени тексас.

Коли наш автобус приїхав до Даллясу, були ми такі перемучені, що ніхто до нікого не говорив, хіба мусів. Фармер із жінкою з Каліфорнії, які сиділи за мною, щось перешіптувались. Пізніше звернувся фармер до мене і заявив, що його жінка недужа, що почали боліти її ноги. Мій сусід, жид спав і його не обходив цілий світ. Романтична пані пробудилась в Даллясі та спитала, що це за місто. Коли я відповів, що це Далляс, тоді вона почала розповідати про часи, коли Далляс був ще малим містечком і її стрийко заробив тут великі гроші на продажі реальностей. Десь по півночі виїхали ми дальше в дорогу. Електричні лямпи омнібусу освітлювали шлях.

В год. 4-ій рано прибули ми в четвер, 15-го квітня до Майнерал Велс. Коли наш автобус зупинився перед готелем, по вікнах автобусу почали рухатись якісь темні предмети, одначе ніхто не міг зрозуміти, що це таке. Виходимо на двір... і своїм очам не хочемо вірити. Вся земля перед готелем — пона все ще піскувата й червона, тропічні дерева коло готелю, також підлога в готелю, все вистелене великими чорними хрущами породи голеоптера. Ці хрущі мають у природі 18 ріжних порід, які розпадаються на яких 150.000 відмін. Видно, що ці хрущі мають у природі якесь завдання виповнити, але для туриста, що перший раз приїздить до Тексасу, є вони пострахом. Кожний подумає, що коли в цю пору тут так багато хрущів, то щож тоді буде в літі? До хрущів прийдуть ще мухи, комарі, муравлі, мотилі і всякі інші насікомі. З тяжким серцем сідає чоловік в автобус і не дуже радо їде дальше на полудне. Лишаємо Майнерал Велс з його джерелом мінеральної води й санаторієм, які власник реклямує в типовий американський, галасливий спосіб. Понад дорогу від одного готелю до другого протягнене полотно і на нім напис: „Крейз Санаторіюм" — „Крейз Вотер", що можна перекласти на українське: „Навіжена санаторія — навіжена вода". Читач думає, і не знає, чи вода помагає зійти з розуму, чи вода лічить божевільних? Американець осягнув своє, бо його води й санаторії ніхто не забуде.

В годині семій рано приїхали ми до Ейбайліну на снідання і пустились дальше в дорогу. Перед нами було 500 миль до Ель Пазо. Гостинець веде через пустиню, яка видається без початку і без кінця. Впадає в очі карловате деревце, яке нагадує нашого дуба, але це не дуб. Відтак видно ріжні листясті і шпилькові кущі. Поміж високими кущами ростуть низькі кущі і ріжні пустинні зела. По самім піску стеляться ріжні квіти, які під цю пору зацвили біло, синьо, жовто, червоно й рожево. Видніють кактеї породи „Еспанський багнет", „Бочівка", „Бобровий хвіст", „Порося", „Колюча грушка", „Козловий ріг", „Голова мурина", „Окатільйо". Горяч піднеслася до 90 степенів. Одна бензинова станиця від другої на яких 20 англ. миль.

(Далі буде).

В **архітектурі** домінує раціоналізм: декоративна частина підкреслює тільки нюанси модерних фасад, але не заслонює архітектурної лінії (нова палата Трокадеро і два нові музеї мистецтва, — будівлі, які переживуть світову виставу).

Скульптура і **малярство** повернули у вічний закон форми і логіки.

Вітражі прибрали нову гаму красок. До синіх і червоних барв, якими любувалися склярі середньовіччя, прибула ще і краска зелена, рожева, жовта і брунатна: вітражі нових французьких костелів (Ватиканський павільон) і вітражі в палаті преси і т. д.

Мальоване скло (вікна в музеї міста Парижа) бачимо теж в мистецтві багатьох держав.

Керміка (приклади: величезний павільон мануфактури та експонати майже в усіх національних чужинецьких домах) має теж сьогодні щораз ширше пристосування у щоденному житті.

Павільон французької родини дає показ елегантного, естетичного, без зайвого люксусу, але вигідного житла пересічної французької родини. Входовий передсінок віллі є у формі півколя, до якого виходять всі інші кімнати. Дитяча кімната має причіплену до стелі гімнастичну воздушну салю забезпечену сіткою. В усіх кімнатах мало меблів, але і всі предмети є вишуканим смаком.

ТЕХНІКА В МОДЕРНОМУ ЖИТТІ.

Летунство.

Аеродинамічної форми скляний прозорий летунський павільон ангар дає нам перегляд розвитку летунської техніки: військової і цивільної. Нам дозволяють оглядати зблизька пасажирські люксусові літаки, і ми маємо враження (це дуже зручно виконане), що перелітаємо понад нове паризьке летовище у Бурже.

МОРСЬКА ФЛЬОТА.

(Павільон торговельних кораблів).

Другий головний подорожний комунікаційний чинник, пасажирські кораблі, має окремий павільон. Там зображена історія їхнього розвитку, аж до найновіших морських велетнів, як напр. французький корабель „Нормандія", посідач блакитної стяжки — знамени рекорду скорости на хвилях Атлянтику. Павільон є виконаний у внутрі наче покладові поверхи великого корабля.

ДІМ ЗАЛІЗНИЦЬ.

Архітектурна форма фронту павільону є мов дуда трьох велитенських машин поспішних поїздів. Тут представлена історія залізнодорожних шляхів та соціяльні організації і стоваришення залізничників — сотні панорам та показ машин, що провірюють фізичні і духові здібности кандидатів до залізничної служби.

ДІМ ЕЛЄКТРИКИ.

Гудуть мотори, гремлять блискавки, а в окремому театральному електричному відділі бачимо, як електрика заступає і оживлює давні театральні образові декорації, які завдяки електричній струї стають тепер рухомі (сніжний обтад, буря на морі і т. д.).

ПАЛАТА ВІДКРИТЬ.

(У великій палаті „Ґран Палє").

„Ми хочемо виконати в тій палаті живу виставу, де будуть щораз то повторювані в наглядний спосіб і найновішими способами основні відкриття, які поширили наше знання (геольогічні і астрономічні відкриття) заволоділи матерією (відкриття на полі фізики і хемії) або збільшили нашу фізіольогічну безпеку (біольогічні відкриття)" (слова Перена, нагорода Нобля, потвижника тієї імпрези).

Секції **фізики** (найбільше електростатична машина у світі з наладуванням трьох мільонів вольт, для неї після вистави збудують окрему палату), **біольогії, оптики, математики, астрономії, хемії, хірургії, медицини, мікробіольогії** і тд.

АКВАРІЮМ.

Відвідувач виставн, який переживає тисячі вражінь у кількох годинах, відпружує свої нерви, бодай на хвилину, сходячи до царства риб (підземельний павільон) де він бачить величаві панорами морського дна і найкращі окази морських і річних риб.

УСЕ Є НА ТІЙ ВИСТАВІ!

Ми маркували тільки найважніші особливости світової паризької виставн. Ще про тисячі інших річей треба булоб згадати, а „Ділo" мусілоб тоді видати окреме число, присвячене тій великій і дуже удачній паризькій імпрезі.

Виставa, у хвилині, як це пишемо, вже у повному блеску. Вона значно спізнилася, бо Франція перейшла в міжчасі велику соціяльну революцію, як досі, безкровним шляхом, і якщо це виставове опізнення буде цією необхідною даниною Франції на вівтарі спеціяльного перетворення, то Франція дешевим коштом оминула найгірші потрясення. Коби тільки на тім скінчилося, бо передбачувати французькі події є завжди великим ризиком!

ПІД НАЙВИЩИМ КАНДЕЛЯБРОМ СВІТУ.

Вечеріє, мої співтовариші подорожі Олько і Ромко відїздять нині в ночі до Галичини. Сонце вже зайшло, а виставове місто будиться до нічного життя. Найбільший канделябр світу — вежа Айфеля — купається в чарі електричного промінння. Усі ті палати зі скла, металю і дерева яснїють. Вода водограїв сіяє в райдузі. Оркестри і ті прегарні звукові свічники мосту Олександра II (радіоорґани, що грають одну мельодію в ріжній тонації) відзиваються на ввесь простір виставн. Воздушні мости запалюються Усі листки дерева тремтять під подувом вітру в жовто-зеленім електричнім блеску. А на водах Сени модерні чарівники-піротехніки виводять чемпіонат штучних вогнів. Рай електрики!

Маленьке електричне авто вивозить нас в годині 23-ій поза мури „Експо 1937". В годині 24-ій мої друзі-земляки відїздять вже із північного паризького двірця до Львова, і вони вже не побачать вдруге тієї виставн, яка за кілька місяців зникне, як те закляте місто в казці із „Тисяч і одної ночі", але зате залишиться завжди той самий розкішний Париж, якому кличуть вони: до побачення!

Нові чотири палати: Трокадеро і два музеї мистецтва та нова палата публичних робіт, та підземні тунелі, якими пущено тисячі авт, щоб відтяжити вуличний паризький рух — будуть постійно пригадувати парижанам, що 1937 р. над берегом Сени, в столиці Франції істнувало міжнародне місто, яке славословило мистецтво техніку в модерному житті.

Юрій Студинський.

На еспанськім фронті.

НАСТУП ЧЕРВОНИХ ЛІТАКІВ.

Авас подає із Сарагосси, що 5. ц. м. 6 червоних літаків виконало наступ на Сарагосу і скинули багато бомб. Шкоди дуже мінімальні.

2.000 МІЛІЦІОНЕРІВ ПЕРЕЙШЛО ДО ПОВСТАНЦІВ.

На арагонськім фронті, 2.000 міліціонерів, які відступили до Сієра Карбонера, вчора піддалися національним військам.

У провінції Куенка нац. війська осягнули 5. ц. м. віддаль 10 км. від місцевости Сальвакането, яка є дуже важним стратегічним пунктом.

НА ІНШИХ ВІДТИНКАХ СПОКІЙНО.

Авас подає: Відділи червоних почали укріплювати становища здобуті недавно на відтинку Карабанчель.

На відтинку Гвадаляхара відділи 14-ої дивізії перевели перегрупування, займаючи вигідніші для себе становища, положені на горбках. З нових становищ почали обстріл противника.

На мадридськім відтинку у студентській дільниці відбувалася вчора нагальна вимінна стрілів.

РЕЗИГНАЦІЯ ҐЕН. МІЯХА.

Валєнсійська радіостація подала комунікат, що ґен. Міяха зрікся становища вождя військ червоного уряду. Мотивів резигнації не подали.

ВАТИКАН ПРИЗНАВ НЕОФІЦІЯЛЬНО УРЯД ҐЕН. ФРАНКА.

„Матен" повідомляє, що представник Ватикану заявив вчора вечором журналістам, що Ватикан ухвалив деякі рішення однозначні з признанням „де факто" уряду ґен. Франка. Одначе признання уряду ґен. Франка „де юре" ще не вирішене.

Загроза нових інцидентів з японцями.

БурмістрТсінтао, адмірал Шенсуліен повідомив японську владу, що буде противитися всіми засобами, які має, причалюванню японських військ у Тсінтао. В деяких льокальних колах намагаються довести до уступлення адмірала, побоюючись, що його становище може викликати поважні інциденти з японськими військами.

ЕВАКУАЦІЯ ТСІНАН

Американський консуль у Тсінані вислав до департаменту стейту телєграму, в якій повідомляє, що всіх дітей і жінок евакували до Тсінтао. 20 катол. монахинь залишилось у Тсінані. В Пекіні спокій.

СПОДІЮТЬСЯ ВИПОВІДЖЕННЯ ВІЙНИ.

Вістки, що напливають із Шанґаю і Нанкіну свідчать про воєнну підготову китайського уряду. В китайських політ. колах говорять про перебудову уряду, в якім у будуччині були би репрезентовані партії, які тепер до нього не входять.

Кореспондент Асагі передбачує виповідження війни Японії.

Ситуація Чанкайшека незвичайно складна і важка. Якщо він програв би війну з Японією, теперішній уряд мусів би уступити і тоді зросли би сильно комуністичні впливи. Якщо Чанкайшек намагався би полагодити конфлікт із Японією в мирний спосіб, стратив би зовсім свою популярність, даючи таким чином комуністичним провідникам атути до акції, яку наперед проти нього повелиб.

Найкращим виходом на думку японських кол булоб наладнання Нанкіном правильних відносин із Токіо та опанування протияпонського руху в цілім Китаю.

НАПРУЖЕНА СИТУАЦІЯ У ҐАНКОВ.

„Райтера" реляції подають, що ситуація в Ґанков незвичайно напружена. Всі японці схоронилися вже до своєї концесії, яку сильно укріплено. Довкруги концесії тягнуться китайські армії, що творить поважну небезпеку й може викликати важкі до опанування інциденти.

КИТАЙСЬКЕ ЦІСАРСТВО?

На підставі вісток агенції Стефані, в китайських колах Шанґаю кружляють поголоски, що Японія має буцімто теперішнього цісаря Манджурії, давнього китайського цісаря, посадити на пекінськім престолі.

ВАЖНА НАРАДА КИТАЙСЬКИХ ВОЖДІВ.

З Нанкіну повідомляють, що в засіданні комітету національної оборони під проводом Чанкайшека, беруть участь всі представники армії та керманичі провінціональних урядів.

НОВИНКИ.

— **Чи знаєте, що в єдиній українській господарській школі Т-ва „Просвіта" в Милованню** п. Рошнів к. Єзуполя, можете дістати на осінній сезон **першорядні щепи тільки по 1 зол. за штуку,** а при більшій кількости ще й відповідний опуст? Рівнож насіння городове дістанете за 75 пр. ц. ринночної ціни. На щепи шліть вже замовлення, бо з кінцем вересня та з початком жовтня най догідніша пора до садження! 1375 2—10

— **Футра нові** мужеські і жіночі замовляйте і старі перероблюйте **у Карпяка, Зибликевича 4.**

— **Ви певно цікавитесь розвоєм українського спортового руху?** Чи передплатили Ви вже єдиний український спортовий тижневик „ЗМАГ"? Високий рівень, всесторонній зміст та виховне значіння напевне переконають Вас про його потребу. Передплата чвертьрічна всього 2 зол. Адреса адмін.: Львів, вул. Льва Сапіги 49, I. п. Тел. 250-54 і 279-24. **Жадайте показових чисел!**

— **На фонд здвигнення трівкої памятки** на місці відкритої катедри князя Ярослава Осмомисла у Крилосі зложила квоту 53 зол. прогулянка із Черчат пп. мец. Савойкова, дир. Боданко, о. Гуньовський, д-р Кузич, Войтовичева, І. Мойсей, Мусійова та Назаревичева. Гроші злоложені у Земельнім Банку у Львові на окреме чекове конто.

— **Шкільні підручники лишаться без змін.** Міністерство освіти оголосило пояснення, в якому стверджує, що згідно з розпорядком про ціну і вживання книжок цього року не буде обовязкової ревізії підручників. Зміни будуть переведені тільки в конечних випадках. Менше важних поправок треба уникати. Тому слід надіятися, що тільки деякі автори рішаться поправити свої підручники.

— **Будівельний кредит вичерпаний.** Сильно розчарувалося 200 власників реальностей у Львові, що розпочали будувати доми в надії, що на докінчення будівель дістануть кредит. Комітет розбудови Львова повідомив їх, що будівельний кредит у сумі міліон триста тисяч золотих, який признав цього року для Львова Банк Краєвого Господарства, вже вичерпаний. Суму цю розділено між 185 петентів, що одержали позички до 15.000 зол. Слід зазначити, що торік Варшава признала для Львова міліон золотих більше ніж цього року.

— **44 педагогічні ліцеї.** З початком шк. року 1937/38 відкриють 44 педагогічні ліцеї, в Бялій, Білостоці, Березові, Холмі, Цешині, Городні, Грудзьондзу, Іновроцлаві, Кракові, Коросні, Лешні, Львові (один мужеський і один жіночий), Ломжі, Ловічі, Новому Санчі, Пйотркові, Пщинї, Ряшеві, Самборі, Сандомирі, Седльцях, Сосновці, два в Станиславові, Старому Санчі, Стрию, Щуцині, Тернополі, Тарнові, Тарнівських Горах, Троках, Варшаві, Вонгровці, Згежі, Катовицях, Кельцях, держ. педагогію у Львові й педагогію в Лодзі, Торуні та Вильні.

— **Не вільно брати відступного за склеп.** У спорі на основі відступного, взятого за наєм склепів, найвищий суд рішив, що вправді закон згадує про відступне з обовязком закупити домове уладження, то всетаки брати відступне за торговельний льокаль не вільно, причому річ байдужа, чи наємець находиться в примусовому положенні та чи ініціятива заплати відступного виходить від нього, бо закон про охорону льокаторів виходить із заложення, що з причини тісноти мешкання і торговельних льокалів наємці находяться в примусовому положенні.

— **Сильна громовиця з градом** перетягла над берегівським повітом. В Динові, Бахорі та довколичних селах буря повирвала з корінням берези та овочеві дерева, а також позривала дахи із стоділ. Град завбільшки лісового оріха знищив на полях збіжжа та овочі в садах.

— **Останки полеглих у світовій війні.** Одна польська пластунська дружина знайшла в землі під Говерлею три людські кістяки а біля них останки російських одностроїв. На грудях одного кістяка знайшли металевий хрестик з написом: „Спаси і сохрани. Видко в цьому місці находився воєнний гріб. Кістяки поховано на цвинтарі у Ворохті.

— **Краєва хроніка.** У Пнівю біля Делятина згоріла загорода Пейсаха Бліка. Хтось підпалив зі всіх сторін, так що жертвою вогню стали всі будинки з інвентарем і всіми зборами. — В Новосілках Передніх равського повіту вкрадено з пасовиська коня з лошаком вартости 280 зол. на шкоду Максима Вербового. — В Хоросні Старім пов. Львів Іван Будонь пробив на смерть Миколу Лопатку. — У Славську біля Сколього стверджено випадок плямистого тифу.

— **Визначні втікачі при роботі.** В лісі біля Березова блукає кілька опришків, які нападають на прохожих, рабуючи в них гроші й одіж. Опришки вбрані в подерту одіж і виступають усе гуртом. Це мабуть втікачі з ряшівської вязниці.

— **Епільог демонстрації безробітних.** Перед перемиським окружним судом на виїздній сесії в Ярославі відбулася розправа проти Катерини Вітковської і 13 товаришів за публичне наклікування до проступку і ставлення опору поліції. Розправа була епільогом подій, які зайшли в Ярославі в початком травня ц. р. у звязку з голодівкою кількадесятьох безробітних. Обвинувачених засуджено на кари вязниці від 1 до 6 місяців, а одну жінку увільнили.

— **Вовки вхопили пастушка.** В поліському селі Гричиновичі пов. Лунинець вовки вхопили 8-літнього пастушка Михайла Леоновича, що пас сам один худобу, і понесли до ліса. Глядання за хлопцем не принесли успіху.

— **Спомини б. абісинського цісаря.** Гайле Селясія, які мали незабаром показатися з другу в англійській мові, стягнено в останній хвилині наслідком інтервенції дорадників б. негуса. Зважили тут політичі мотиви. Спомини були готові і видавець чекав тільки на передмову, яку мав написати Гайле Селясіе.—

— **Вчена архикняжна.** Найстарша донька останнього австрійського цісаря, 23-літня архикн. Аделяйда осягнула на бельгійському університеті ,подібно як її брат, архикнязь Отто, докторат державного і суспільного права.

— **Автобусова катастрофа.** В Болгарії біля Челярско автобус з 30 туристами через необережність шофера впав у пропасть, причому вибухла пожежа. Всі пасажири тяжко потовкли ся, а десятьох бореться зі смертю.

— **Катастрофа гидропляну.** Як повідомляють із Бальбоа (Панама), американський комунікаційний гидроплян „Санта Марія" затонув по вилеті з Крістобалю. У глядженнях за ним взяли участь 3 гидропляни й 22 літаки воєнної марини. Гидроплян віз 11 пасажирів і трьох членів залоги. Його знайшли в морі, у віддалі 50 км. на північний схід від Крістобалю. По пасажирах і членах його залоги загинув усякий слід. Серед пасажирів були два американські урядовці міністерства господарства. Департамент маринарки одержав телеграму з Бальбоа, що після видобуття з моря знищеного гидропляну „Санта Марія" стверджено, що причиною катастрофи був вибух збірників бензини в часі стрічі мотору з хвилями моря. Хоча нема надії на те, щоб пасажирів і членів залоги знайшли живими, всеж глядання за ними тревають дальше.

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОК АРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника.

Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків.

Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

— **Бразилійський опришок.** Відомий бразилійський опришок „Лямпяо", що сім літ грабить цілі містечка і села в північних провінціях щез на якийсь час у лісах на захід від Пернамбуко. Кілька місяців не було про нього нічого чувати, аж тому кілька днів наспіла вістка з Матта Гранде (великий ліс), між Пернамбуко і Багією, що Лямпяо розтаборився там зі своєю бандою числом поверх 100 знаменито озброєних людей, наслідком чого мешканці містечка масово втікали. Проти банди вирушив баталіон поліції. Безличність опришка дійшла до того, що він зробив умову з одною фільмовою фірмою і позволив себе сфільмувати. Заки довідалася про це влада, фільма була вже готова. Лямпяо дістав свій гонорар і щез у дівічих лісах. Він повідомив тільки фільмову фірму, що хоче бачити себе в кіні, але влада не позволила ніде виовітлювати цю фільму. Фільмовим робітникам він заявив, що є російського походження (батько росіянин, мати індіянка), що скінчив т. зв. нижчу колегію в Наталі та що має 11 жінок. Досі збудував 12 каплиць і фінансує шість шкіл.

— **Вияснення.** У звязку з нотаткою „Свій до свого у практиці", поміщеною в „Ділі" з 29. м. м., в якій зроблено справникові кооперативи „Відродження" у Викотах закид, що він закуповує печиво для кооперативи у жидів, надіслала нам дирекція Окружного Союзу Кооператив у Самборі вияснення, в якому стверджує: Справник кооп. „Відродження" у Викотах п. Микола Яремко закуповує весь товар для кооперативи лише в ОСК, а в дні, про який згадується в дописі, закупив печиво в жида пекаря на доручення дирекції ОСК, бо власник української пекарні п. Шило заявив директорові ОСК, що йому не калькулюється в часі переднівку достава хліба для ОСК

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „КОРОЛЕВА ТАНКУ" і „МИСТЦІ НІСЕНІТНИЦІ".

Перша фільма — з Еллінор Поуел у головній ролі — типова „другорядна" американська фільма, дарма, що останніми своїми ревіовими сценами, старається дорівняти іншим того роду ревіовим фільмам, які ми бачили. Причина тої „другорядности" не тільки в нецікавих виконавцях головних ролі, але й у нецікавій музиці (якої у фільмі дуже багато) та в балетмайстрі, який такій талановитій танечниці, якою є Еллінор Поуел, не зумів вирежисерувати цікавих танків. Тому усі ревіові й танкові сцени безглузді й не оригінальні.

„Мистці нісенітниці" з Льорельом і Гарді має кілька гротескових моментів, з яких можна щиро сміятися. В цілому фільма цілком оправдує заголовок — і навпаки.

Дописи.

ПЕЧЕНІЖИН.

Ще про бандитську боротьбу проти „Просвіти". В „Громадському Голосі" ч. 30. з дня 7. серпня ц. р. поміщено статтейку під заголовком „Хто видав приводу смерти?" В ній закидається неправду описові бандитського нападу на членів читальні „Просвіти" в Печеніжині (гл. „Діло" з дня 27. липня 1937 р.), при чому „Гром. Г." пише, що „каменярі" ніколи не вживали супроти своїх противників терору. Відомими подіями, які мали місце в Печеніжині дня 23. червня п. р. поцікавилися ближче інтересовані чинники і перевели на місці слідство, яке вповні підтвердило правдивість допису Виділу читальні „Просвіти" в Печеніжині, як також стверднло безумовну правду, що членів читальні „Просвіти" в Печеніжині напали, побили і тяжко ранили молоді люди з присілка „Заплоще", всі зорганізовані в „Каменярах". До часу появи „каменярів" на нашім грунті праця на освітнім і господарсько-кооперативнім полі спокійно і правильно розвивалася. Не було ворогування. До читальні і до інших українських установ горнулося громадянство і прикладало руки до їх розбудови. Аж у цьому році на весні засновано т.зв. „каменярі", члени котрого вже в перших починах своєї організації почали працю від того, що нападали виділ і членів читальні „Просвіти" в Печеніжині, силою вдиралися до домівки читальні, заводили в ній протирелігійні розмови та дискусії, висміювали релігійні почування поодиноких членів читальні, уживаючи при тому богохульних виразів, які просто стидно тут повторювати. Через те поважна частина членів читальні перестала ходити до читальні, щоби охоронити себе і свої релігійні почування перед дикими нападами. Про те якраз йшло „товаришам-каменярам", щоби спокійних і чесних громадян відстрашити від читальні, а саму читальню захопити у свої руки. На Загальних Зборах „Каменярів" у квітні п. р. вибрано до їх управи людей, що є загально знані зі своїх переконань, для яких не то релігійні, а й національні почування не представляють ніякої вартости. Це бувші „голубівці", члени радикальної опозиції, котру у свій час створив Іван Голуб. Згадані Збори „Каменярів" проти волі виділу читальні відбулися в домівці читальні. До неї вдерлися силою. Відтак гурмою понад 30 осіб занимали частину домівку читальні. Відомий нам з назвиська головік грозив, що коли виділ читальні не відступить салі для „Каменярів", то вони впадуть до читальні, домівку здемолюють, а членів читальні побють. Коли виділ читальні не злякався погроз і некультурному домаганню відмовив, почали члени-каменярі нападати на членів виділу читальні словно, а відтак чинно. Членові виділу читальні Шовковому Федорові вибили в його домі вікна, другого члена Сметанюка Івана с. Василя дуже тяжко побили і ранили. Теперішній голова читальні, інж. Дмитро Кузик, одержав анонімові погрози, а член виділу читальні Іван Сметанюк с. Василя по виході зі шпиталю одержав анонімову письменну погрозу, в котрій написано, що Сметанюк вскоро знайшов ся шпиталю та що присуди таки будуть виконані. Бійки і погрози є нині предметом судового слідства. А причиною того нічо інше, як тільки агресивність людей, що силою і насильством хотять опанувати читальню „Просвіти", а передусім її домівку. В дні ведення слідства на місці Самоюшин Іван заявив представникові Централі, що коли виділ читальні відступить домівку читальні „каменярам", то він ручить, що не буде бійок. В противному випадку він „не ручить за спокій". Погрози минені. Щож на те „Гром. Голос"? Можна послужити протоколами і признаннями авантурників, яких „Гром. Голос" хоче брати в оборону. А ще краще міг би поінформувати його той пан з Коломиї, який впродовж короткого часу кілька разів заїджав до Печеніжина та голосно хвалив той некультурний спосіб боротьби „активізуванням села". Громадянство знає, де криються початки дикої поведінки таких людців. Та про це другим разом.

СТРИЙ.

Загальні Збори Філії „Просвіти" в Стрию відбулися дня 9. м. м. у великій салі Н. Дому. На зборах явилися численно делегати читалень повіту. Проводна ними голова Т-ва Нарожняк, секретарював п. Каратницький і п. Нагорняк. По отворенні зборів присутні вшанували память бл. п. о.Миколи Гошовського, стрийського декана, б. члена виділу філії і невтомного суспільного працівника однохвилинною мовчанкою. По відчитанні і принятті протоколу, звіт з діяльности філії склав голова п. Нарожняк. Зі звіту присутні довідалися, що філія може похвалитися великими здобутками на всіх ділянках просвітянської роботи, що признав делегат Матірного Т-ва „Просвіта". Філія веде бібліотеку, що дуже добре розвивається і є надія, що до двох літ сплатить всіх своїх віриталів. Касовий звіт склав дир. Калиняк. Опісля дир. Негович в імени контр. комісії поставив внесок признати абсолюторію уступаючому виділові. По довгій річевій дискусії, в якій забирали голос проф. Залеський, Юрків з Калчого Кута, о. Нарожняк, Болеста й інші, збори признали абсолюторію уступаючому виділові і спеціяльну подяку за жертвенну працю. По нового виділу вийшли ідейні

представники повіту з п. Нарожняком як головою і п. Масним як організатором.

Фабрика целюльози викликала серед населення Стрия великі надії на добробут. Одночасно українське громадянство побоювалося, що дотепер українські передмістя Лани і Вшарчі можуть зчасом для нас пропасти. Цілий липень справу валькували різні „представники“ фірми, але спротиви деяких власників поля так знеохотили фірму, що мабуть фабрики у Стрию не буде. Може це лиш час передишки на час літніх дощів? Провід українських установ зорганізував усіх власників грунтів так, щоби на випадок урухомлення фабрики українське населення могло також з неї користати.

Нові книжки й журнали.

Мирон Заклинський: ПІЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ. Опис мандрівки по Карпатах. Накладом І. Тиктора. — Львів, 1937. Стор. 64, ф. 8°

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:

Як чоловік зійшов на пана

З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.

Веселе оповідання про молодця, що виходить із собою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „парті“, чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.

Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

заліза, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра“

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

КОСІВ.

7. VIII. Ніч під Івана Купала.
8. VIII. Довбуш.
9. VIII. Під курателем.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Кройцерова соната“ на основі Толстого.
АТЛЯНТИК: „Замок тайн“.
ВАНДА: „Бавнті“; „Будеш усе моя“.
ГРАЖИНА: „Вибухова бльондинка“; „Небезпечний флірт“.
ЕВРОПА: „Заборонене щастя“.
КАСІНО: „Королева танку“ з Елеонорою Позел, „Мистні глупоти“ (Льорель і Гарді).
КОПЕРНИК: „Рожа“.
МАРУСЕНЬКА: „Пострах опери“ з Борисом Карловим.
МЕТРО: „Генерал Суттер“, „Бенгальський тигр“.
МІРАЖ нечинне.
МУЗА: „Теодора робить карієру“.
ПАЛЯС: „Неможлива дівчина“.
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Пісня її матері“ з Март. Егерт.
СВІТ: „Абдуль Гамід, червоний султан“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Еспапада“ і ревія „Рефрена“.
ТОН: „Кров на морі“.
УТІХА: „Робін Гуд із Ельдорадо“ та ревія.
ХИМЕРА: „Для тебе Маріє“.

ФОТОПЛАСТІКОН.

(пл. Марійська 5).
„Гірський шпиль Цигшпіце“

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 7. серпня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі звуки; 18.00 Розр. концерт; 19.00 Веч. гомін. БІЛЬГОРОД 18.45, 19.00, 21.30 Пісні. БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика; 17.00 Сольо на флеті; 17.45, 18.00 Сальон. музика; 19.30 Скрипка; 20.00, 21.00 Оперетка Легара; 22.35 Циг. музика; ВІДЕНЬ 10.50 Селянська музика; 15.15 Концерт мандоліністів; 19.30, 20.00, 21.00 „Його величність танцює вальса“ оп. Ашера; 21.40 Віольончеля. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика; 18.00 Дуэт орх.; 19.00 Веселий вечір, капеля. КОШИЦІ 13.30, 16.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 17.15 Танк. музика; 19.40 Розр. музика; 21.00 22.00, 23.00 Симф. концерт. МІНХЕН 12.00 Орх. концерт; 14.25, 15.00 Настрої муз. образки, 18.00 Нар. пісні; 21.10, 22.00 Танк. музика. ПРАГА 19.15 Розр. музика. РАДІО ПАРІ 16.15 Для дітей, 19.30 Спів; 20.20, 21.00, 22.00 Симф. концерт. РИГА 18.00 Латиські пісні й поезія. РИМ 18.30 Розр. музика; 21.00, 22.00, 23.00 „Турандот“ оп. Пучіні.

Неділя, 8. серпня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Орх. концерт; 20.00, 21.00 Вільом і Лінке, концерт великої орх., скрипка, арфа. БІЛГОРОД 19.00 Славянські пісні; 21.15 Сольо на мандоліні. БУДАПЕШТ 15.50 Форт.; 17.00 Міжнар. оперфестіваль; 18.50, 19.00 Циг. музика; 21.40 Сальон. музика. ВІДЕНЬ 11.05, 12.00 Симф. концерт; 15.40 Камер. музика; 19.35 Пісні й арії, Норбі, бас; 20.05, 21.00 Нар. мотиви, Баєр, сопран. ДАЙТШЛЯНДЗЕЙДЕР 11.30 Фантазії на орг. Вірліцера; 20.00, 21.00 Концерт. КОШИЦІ 10.15 Скрипка; 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 17.15 Орх. концерт; 20.40 Розр. музика; 21.00, 22.00 Симф. концерт. МІНХЕН 12.00 Концерт військ. орх.; 17.05, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Нірнберські співці“ оп. Вагнера. ПРАГА 19.05 Військ. орх. РАДІО ПАРІ 13.15, 15.00, 15.30, 15.45, 20.15 Спів; 16.00, 19.30 Театр Уявн. РИГА 16.00 Спів. фестіваль 600 співаків. РИМ 17.15, 18.00 Орх. концерт; 21.00, 22.00 „Ля ведова Шальтра“ оп. Льоція.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 7. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня; 6.18 Руханка; 6.38 Музика з гр. пл.; 7.00 Полудн. денник; 7.10 Музика з гр. пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. денник; 12.15 Хліборобська скринька; 12.25 Орх. концерт; 14.00 Концерт бажань; у перерві о год. 14.03 Гутірка союзів КНО, 14.53 Наша програма; 15.00 Концерт бажань; 15.45 Господарські вістки; 16.00 Весела авд. для дітей; 16.30 Еспанські мельодії, орх.; 17.50 Ліси над Вартою та Вислою; 18.00 Сусп. гутірка; 18.05 Легка музика з гр. пл.; 18.25 Актуальна гутірка; 18.40 Програма на завтра; 18.45 Спортові вістки; 18.50, 19.50 Актуальна гутірка; 20.00 Авд. для закорд. поляків; 20.45 Огляд хліб. видань; 21.05 Танк. музика; у перерві о год. 21.45 Огляд видань; 22.50 Останні вістки веч. денника; огляд преси, метеорольог. комунікат; 23.00 Танк. музика з гр. пл.; у перерві о год. 23.10 Недількі клопоти.

Неділя, 8. серпня 1937.

8.00 Сигнал часу і пісня; 8.03 Ранішній денник; 8.15 Для села: Хліборобська Газетка, „Віза жінка“ увертюра з пл.; „Заправлювання зерна на засів“; 9.00 із збору легіоністів у Кракові, промова марш. Ридза-Сьміглого; 11.05 Симф. концерт (Моцартові твори); у перерві о год. 12.10 „Зальцбург — бачений очима мандрівника“; 13.00 Охорона мистецького промислу на Гуцульщині, вигл. Людв. Ліллє; 13.10 Концерт нар. капелі, спів; 14.40 „Перші галичани“ Володислава Лозінського; 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Зміна маток і штучні рої; Музика з пл.; Журба за ліси дрібної посілости; 16.00 Танк. музика; 16.20 Театр Уявн: „Два несмілівці“ комедія; 17.00 Репортаж із життя; 18.00 Пів чорної при мікрофоні: орх., хор, соліста; у перерві коло год. 18.55 Патагонією до Анд; 20.00 Концерт солістів, фортепіян, Гернер бас; 20.35 Спорт. вістки; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Вечірній денник, 21.00 „Велюся — або пита пора року“ — Віленська Заозуля; 21.40 Телефонічний репортаж; 21.45, 21.46 Спортові вістки; 22.00 Форт.; 22.50 Останні вістки веч. денника, Метеорольог. комунікат; 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО“!

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 6. серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43, 89·00, Долярн американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени голл. 292·75—291·00, Франки фр. 19·92—19·80, Франки швайцарські 122·00—121·20, Фунти англ. 26·44—26·28, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·20, Кор. дан. 117·99—117·15, Кор. норв. 132·78—131·80, Корони шв. 136·28—135·30, Ліри італ. 24·60—23·30, Марки фінлянд. 11·69—11·20, Марки нім. 142·00 — 137·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·25—26·00, Марки нім. срібні 151·50 148·50

Папери.

Банк Польський 105·00, Вугель 23·75, Ліспол 30·75, Стараховичі 32·50, Габербуш 38·50, 38·75.

Тенденція сильніша.

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·25, 57·00, 3 поз. інв. 1 ем. 68·75, серія 83·50, 3 поз. інв. 2 ем. 68·00, серія ненот., 4 прем. дол. 39·50, 39·63, 4 проц. консол. 58·00.

Тенденція сильніша

Збіжжя.

Львів, дня 6. серпня 1937

Пшениця одностайна черв.	26·50—26·75
Пшениця збірна червона	25·50—25·75
Пшениця одностайна біла	26·75—27·00
Пшениця збірна біла	25·75—26·00
Жито шт. I.	21·50—21·75
Жито шт. II.	22·25—21·50
Ячмінь паст.	17·50—18·00
Льон	44·00—44·50
Рівак озим.	54·50—55.00
Рівак літній	49·00—49·50
Мука пшен. I. 0-30%	43·00—43·50
Мука пшен. I. 0-50%	41·00—41·50
Мука пшен. I. 0-65 %	39·00—39·50
Мука пшен. II. 30-65%	35·00—35·50
Мука пшен. II, 50-65%	31·50—32·00
Мука пшен. III. 65-70%	24·00—24·50
Мука пш. паст.	19·00—20·00
Мука пшен. разова 0-95%	31·00—31·50
Висівки пшеничні грубі	15·50—15·75

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 6. серпня.

1 кг. масла десер. бльон. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 2·80 зол.
молоко . . . 14—15 сот.
яйця . . . . . 3·10—3·20 зол.

Тенденція на масло і яйця вдержана на молоко занижкова.

ПІДПРИЄМСТВА

СОЮЗ УКР. КУПЦІВ у Сколім шукає спільника, не конче фахівця, з капіталом близько 10.000 зол. для отворення споживчої гуртівні. Зголошення слати на адресу Союзу Українських Купців, — Сколе. 1376 1—3

СКУП ДЕРЕВА І. БУТКОВСЬКИЙ Сколе, шукає спільника з капіталом близько 5.000 зол. Зголошення слати просто на адресу фірми. 1377 1—3

ПАНСІОНИ

НАЙКРАЩЕ перебудете відпустку в Камені Довбуша, коло Яремча в пансіоні „Зелена Палатка“. Чудесна природа, беріг Прута, далеко від порохів, сонячні кімнати, добірний харч — на бажання дієтичний — своє товариство. Ближчі відомости у п. С. Олесницької, Камінь Довбуша, п. Ямне. 1381 1—2

КУПНО - ПРОДАЖА

ВІЛЛА, три покої, город, сад при трамваю, Листопада 15.000 „Трансакція“ Длуґоша один. 1369 2—3

ВІЛЛА У ЛЬВОВІ, шість кімнат, сонячна, 40 м. фронту, морґ городу-саду — відповідне на пасіку, 25.000, без довгу. „Трансакція“ Длуґоша один. 1369 2-3

НОВИЙ ДІМ, шість кімнат, город, електрика, близько трамваю, готівка 11.000, довгоречинцевий 5.000 Львів, „Трансакція“ Длуґоша один. 1369 2—3

КАМЕНИЧКА 4 мешкання при трамв. готівка 12.500, довгоретинцевий довг 10.000 „Трансакція“ Длуґоша один. 1369 2-3

ЛИСТУВАННЯ

ЦІНА не лише тепер, бо Славко знає, що напише. Тета Ганусі гроші пише, кінці лишня.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АҐЕНТІВ, заступників, метких, інтеліґентних з бранші дрогуерійної, галянтерійної і т. п. шукає українська фабрика. Зголошення тел. 254·98. 1—2

РІЖНІ

ПЕЧАТКИ канчукові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Мала Ґінзерман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-03. 800 15-15

РІДКА НАҐОДА. Часописи з різних ділянок, м. ін. архітектура, графіка, техніка, модництва і т. д. — можна дістати дешево „Альфа“, Коперника 5. **Великий вибір.** 1360 5—6

КОМПЛЄТНІ кухонні виправи, замки безпеки Уале, Сальво, Уніон; апарати Века; залізні ліжка, шведські ножиці банкарські Берга— поручає РЕНГІШНЕР Легіонів 37. 1372 2—4

ОГОЛОШЕННЯ.

ДЕНТИСТ

Юлій Штайнвурцель

Львів, Богданівка 28

вернувся. 1—3

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE“ **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.

Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.00
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.

Неділя 8. серпня 1937. Ч. 173

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229-41.

За право до самостійности нашого тіловиховання.

З приводу розвязання Українського Спортового Союзу.
(Передова стаття.)

„Казус посел Жиборський“.

Перед „нормалізацією“ було більше праці та змоги зарібку...

Сталін загрожений Димітровом.

Чорна раса в червоному фронті.

Видалення 3-х нім. журналістів з Анґлії.

Наступ на французький корабель.

Японські частини покидають Ганков.

Загроза повені на Гуцульщині.

Дівчата-красуні крадуть у Льондоні.

Співаюче озеро.

Літературна сторінка.

Ч. 173 (14.7:6). Львів, неділя 8. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Праге „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Середземне Море небезпечним тереном
для кораблів.

НАЦ. ЛІТАКИ ЗБОМБАРДУВАЛИ АНГЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ?

Корспондент „Дейлі Геральд" в Альжирі, заявляє у телеграмі до свого часопису, що в трьох літаках, які бомбардували корабель „Брітіш Корпораль" розпізнали повстанчі апарати.

Корабель був тоді віддалений 35 км. від Альжиру, коли його зватакували 3 еспанські літаки, які скинули коло 40 бомб. Одначе ніодна бомба не поцілила корабля. Літаки обнизили лет і обстрілювали чердак. Англійський корабель віз вантаж бензини з Персії до Англії і міг зовсім легко вилетіти у воздух.

НАСТУП НА ФРАНЦУСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Другий випадок обстрілювання торговельного корабля трапився того самого дня в год. 6. веч. Якийсь літак напав на французький пароплав „Діябель Амур" і обстрілював його зі скорострілу. На щастя жертв у людях не було.

ІТАЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ ТЕЖ ОБКИНЕНО БОМБАМИ.

Трохи пізніше, недалеко того місця, де трапилися оба згадані вище випадки, якийсь літак скинув на чердак італійського пароплава „Манджіоа" дві бомби. Відломки бомби важко поранили капітана корабля. Підчас паніки, яка витворилася, голяндський обсерватор комітету неінтервенції зломив собі руку.

Французькі військові літаки з Альжиру пустилися в погоню за нападниками, одначе не вспіли їх віднайти.

Ці інциденти викликали величезне вражіння в Альжирі. Делегати залог торгов. мариарки заявили, що дали доручення, щоб залоги торговельних кораблів відмовлялись від виїзду на море без ескорти.

Летунські бої в Еспанії.

Урядовий комунікат червоних подає, що нац. летунські ескадри бомбардували вчора укріплення червоних коло Сантандер. Літаки скинули проклямацій, в яких закликають піддатися.

НАСТУП ЧЕРВОНОЇ ЕСКАДРИ.

Комунікат міністерства летунства у Валенсії подає, що червоні збомбардували гангари на летунськім майдані в Гарапінільос. Кілька літаків знищено.

ПІД МАДРИДОМ ТИХО.

Радіовий комунікат подає, що на мадридському фронті відбувалася тільки слаба виміна стрілів. Військову акцію утруднюють сильні спеки, які доходять до 43 ст. в тіні.

На фронті Теруелю нац. війська йдуть далі вперед. Передні стежі дійшли вчора до міста Безас.

НА АРАГОНСЬКІМ ФРОНТІ.

Комунікат головної нац. кватири повідомляє, що нац. війська заняли на арагонськім фронті на відхинку Альбаросін місцевість Сієрра деля Круз. Противник полишив на полі бою сотні вбитих.

В околицях Торелявен нац. літаки зістрілили 12 мисливських літаків червоних.

ЗАВОРУШЕННЯ В БАРСЕЛЬОНІ.

У звязку з атентатом на одного судового урядовця в Барсельоні, арештували там 50 анархістів. Поміж анархістами і поліцією прийшло до бою на револьвери. На вулицях Барсельони розкидають анархістичні летючки, які закликають до повалення „уряду перекупленого Москвою". Всі анархістичні часописи, що виходять у Валенсії, сконфіскували.

Видалення трьох німецьких журналістів з Англії.

„Ню Кронікл" подає сенсаційну вістку, що трьох німецьких журналістів дістало наказ покинути Велику Британію до 14-ох днів. Видалюють їх під замітом, що буцімто вони вели шпигунську акцію. Видалюють головного представника видавництва Шерля й кореспондента берлінського „Льокаль Анцайгер" Вернера Кроме, його помічника Вреда і кореспондента другорядної пресової агенції Лянгена. Імовірно умовини, серед яких прийшло британське рішення про видалення таке компромітуюче для згаданих журналістів, що німецький уряд не квестіонує британського доручення.

Японські частини покидають Ганков.

Японський уряд приказав, щоб японські відділи покинули Ганков до полудня завтрішнього (неділя) дня. Більшість мешканців японської концесії вже виїхала. Ті, що ще залишився, покидають місто нині. Тимчасову владу тих концесій обіймають китайські органи.

ЯПОНСЬКІ ГРОМАДЯНИ ПОКИДАЮТЬ НАНКІН.

З Нанкіну повідомлюють, що всі японські жінки й діти вже покинули Нанкін. Більшість японських громадян готовиться з поспіхом до евакуації. В місті лишається тільки персонал амбасади, члени морської і військової місії та японські журналісти. Велике число китайців також покидає столицю.

Щоб дати змогу всім китайцям, які перебувають у Японії, вернутися до Китаю, китайський уряд змобілізував відповідну скількість кораблів. Більшість китайців-студентів, які студіювали в Японії, вернулася вже до краю.

Кожний дбайливий господар
обезпечує своє збіжжя й пашу від огню в
ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів для кредиту на піднесення господарства і промислу

За право
до самостійности нашого тіловиховання.

З ПРИВОДУ РОЗВЯЗАННЯ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО СОЮЗУ.

Львів, 7. серпня 1937.

У вчорашньому числі „Діла" принесли ми вістку, яка зробила гнітуче вражіння на все українське громадянство та поглибила нинішні прикрі настрої. Бо вістка про розвязання Українського Спортового Союзу не торкається тільки вузьких кол наших спортовців, але вдаряє в найчутливіше місце цілого нашого національного життя. Справа українського тіловиховання — це вже не маловажна справа спортових ігор: це справа здоровля й тугости молодого покоління, справа нашого майбутнього. У тому однозгідне ціле українське громадянство, яке дорожить тіловиховними справами, так, як дорожить справами молоді взагалі. Нашого громадянства не гадують так, ані не турбують успіхи, чи невдачі поодиноких тіловиховних клітин, як радше справа масовости спортових гасел і руху. Явище наскрізь зрозуміле й оправдане, коли пригадаємо собі ті алярмуючі дані про зріст смертности на українському селі, зменшене число народин, катастрофальні життеві й гигієнічні умовини нашого села та нашого міського пролетаріяту. Ясно, що ми мусимо класти на справи тіловиховання якнайбільший натиск.

Найновіші напрямні, що ними кермується фізичне виховання в деяких европейських народів, спираються на двох засадничих тезах: тіловиховання мусить служити інтересам нації і держави. Беручи під увагу інтереси держави можна запримітити в нинішній Італії, Німеччині і Совітах тенденції до найтіснішої централізації тіловиховних справ під сильною, а то навіть беззастережною контролею держави. Останніми роками по лінії таких напрямних намагається теж і Польща вести свою спортову політику. Одначе, коли в Німеччині чи у фашистівській Італії, ці напрямні не викликують ніяких застережень, бо там і державні і національні інтереси взаємно покриваються, то і спортова політика

ГАЛИЦЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
НАЙСТАРША ОЩАДНОСТЕВА ІНСТИТУЦІЯ У ЛЬВОВІ — ОСНОВАНА В 1848 Р. —
ОЩАДНОСТЕВІ КНИЖЕЧКИ З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ. ОБСЯГ ДІЯЛЬНОСТИ: ЦІЛА СХІДНА ГАЛИЧИНА. Замісцеві вклати П. К. О. 500.198

Совітів наставлена тільки і виключно на оборонність совітської держави, підчинена комуністичній партії та з правдивим спортом майже нічого не має спільного.

Зовсім окремого значіння набирає фізичне виховання в Польщі. Централізаційна політика у справах спорту незвичайно складна, не тільки тому, що маємо тут до діла з мішаниною під національним оглядом, але ще й тому, що навіть не всі польські тіловиховні установи, чи централі (очевидно ті, що є під впливами політичної опозиції) радо піддаються централізації. Навпаки, з чисто політичних мотивів у польському тіловиховному таборі панує хаос і сильний негативний підхід деяких кол до централізації тіловиховання під егідою урядових чинників.

Ясно, що ці всі непорозуміння нас безпосередньо не торкаються. Це польська внутрішня справа, яку вони між собою скорше, чи пізніше поладнають. Зате цікавлять нас ці справи з іншої причини. А саме задумана централізація фізичного виховання в Польщі, яка стільки негодувань накоїла між самими поляками, цікавить нас безпосередньо, зокрема тепер по розвязанню УСС.

Розвязання УССоюзу, одної з найповажніших наших тіловиховних установ — вдаряє в наші національні інтереси. Не маємо ніяких сумнівів, що витворена ситуація може мати незвичайно погані наслідки для дальшого розвитку нашого тіловиховного життя. Розвязання УС Союзу загострює теж проблему української молоді. Молодь це в кожній нації найбільш ексклюзивний чинник, чинник повний молодечої енергії, буйности, чуттєвих поривів, чинник, що незвичайно легко емоціонується, та який мусить завжди найти змогу виладувати надмір своєї енергії, мусить найти такі форми вияву, щоб емоційний елемент грав у них не останню ролю.

Таким причицем, що ним могли, з користю для нації та без ніякої шкоди для держави, пливсти всі згадані прикмети молоді, були тіловиховні клітини, обєднані в УССоюзі. Годі завивати правду в папірці, бож розвязання УСС не тільки припиняє діяльність цієї установи. Воно бє в найнижчі організаційні клітини, відбираючи їм моральну підставу легальної праці, якою був УСС. А що в отих клітинах зорганізовані тисячі української молоді, в які поданий нами вчора розпорядок влади вносить замішання, рубом стає знову питання про такі форми вияву молодечої енергії, які вміщались в легальних рямцях та які проте не булиб згори накидувані владою.

Ось тут доходимо до коріння справи. Серед мотивів, що їх подає розпорядок про розвязання УСС, находиться далека 13-та точка, яка — здається — стала головною і засадничою причиною того рішення:

13) УСС під покривою спортово-рухливової діяльности ширив політичні гасла забаралені націоналістично-сепаратистично (шежил гасла політичне о забарвлю забітне націоналістично-сепаратистичним), чого доказом є а) вилучування із свого гурту товариств, що не стояли на площині повного зірвання контакту з організаціями, вгуртованими в загально-державних спортових союзах та б) відхилення на Звичайних Загальних Зборах в дні 28. березня 1937 р. внеску про усунення із статуту постанови про зірвання контакту із загально-польським спортом.

Спортова Рада УСС буде у своєму рекурсі напевно оспорювати наведені твердження влади. І ми так само не можемо з отими твердженнями погодитись. Між українськими тіловиховними організаціями були і є ріжниці думок щодо тактики праці, щодо шляхів і метод тіловиховних ідей, однак це ще не є тотожне з „поширенням націоналістично-сепаратистичних гасел", коли якась організація стоїть на становищі, що не хоче належати до загально-державного спортового союзу! Належати туди чи не належати — це її добре право. Ми брали на сторінках „Діла" відразу в оборону ті наші тіловиховні та спортові організації, які наражались на закиди від своїх земляків з приводу їх приналежности до загально-державних союзів. Але не можемо ніяк погодитись з тим, щоб адміністраційні розпорядки кермували ідеольогією українського спорту та щоб вони відбирали українським тіловиховним станицям само право рішати розвиватись виключно на українському терені, чи у такій чи іншій співпраці з організаціями польськими! Ріжниця думок на тему шляхів українських тіловиховних установ — це виключно наша внутрішня справа, яку ми могли і напевно булиб поладнали самі між собою. Це справа українського громадянства, його ріжниці поглядів, його ідеольогічних розбіжностей. Кожна постороння інтервенція не тільки зайва, але шкідлива, і така інтервенція ніколи не переконає ідейних прихильників тези про окремішність українського спорту, що вони помилялися!

Аргумент, що Звичайні Загальні Збори відкинули внесок, щоб усунути зі статуту постанову про зірвання контакту із загально-польським спортом — нестійний. Загальні Збори не вирішували справи зірвання контакту зі загально-польським спортом, тільки відкинули зміну статуту в тому напрямі, щоб не піддавати організації під контролю ПВіВФ. А це дві зовсім інші справи. Бо таке становище Заг. Зборів УСС не було в ніякому разі якимось кроком у сторону нелегальщини. Навпаки: УС Союз саме й вперто змагав до збереження легальних форм всієї своєї праці.

Кілька літ добивався УСС затвердження статуту „користуючись й помічю провідних політичних чинників, яким удалося дістати від влади навіть... обіцянку, що статут буде затверджений. УСС пішов тоді на деякі уступки — погоджуючися на обмеження території діяльности до 3-ох полудн.-схід. воєвідств. Але не вдалось до 3-ох полудн.-схід. воєвідств. Але не вдалось ні на те праця УС Союзу стрічалась з пожаючи на те праця УС Союзу стрічалась з постійними перепонами. У 1935. році прийшла заборона Запоріжських Ігрищ, що заповідалися дуже гарно і закрито часопис „Готові" — тодішній офіціоз УСС. Далі — прийшла вже конкретна вимога: підпорядкуватися державному урядові фізичного виховання. Вийшла дивна ситуація: з одної сторони Союз і його підбудова хотів пристосуватися до вимог нового закону про товариства і сперти свою діяльність на правних основах, діставав обіцянки затвердження статутів та добивався півофіціяльного прийняття до відома істнуючого стану, — з другого боку тих статутів не діставав, зате стрінувся з закидом нелегальности. Разом із цим прийшов закид політичної роботи під плащиком спорту. До політикум можна — очевидно — зарахувати всі взагалі прояви національного життя. Але політикою, тим паче протидержавною політикою, не є обстоювання права розвиватись у рямцях закону про товариства, виключно на рідному грунті, без звязку з чужонаціональними організаціями!

Ф. АЛЯХНОВІЧ 31

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ПОДІЛ ВЯЗНІВ.

Адміністрація ділить вязнів на дві категорії: „ка-ерів" (контр-революціонерів) і „соціяльно близьких", значить: розбійників, злодіїв і т. д. Далі інші світи, дві відмінні психіки, дві етики. Кримінальний вязень, якого я мав неприємність пізнати підчас моїх примусових відвідин у ріжних вязницях, ділить людство на дві зарисовані частини: ми і вони. Одна — то всі ті, що в незгоді зі законом, то злодії, розбишаки, обманці і т. д., які галапасують на тілі громадянства, то „свої", зате друга — то „фраєри", це людське муравлище, яке витворює деякі вартости, яке працює, пише кодекси, диспонує органами безпеки і т. д.

Перші — це вибранці долі, порода надлюдей, яким все вільно, другі — це гельоти, нездібні „до — нічого ліпшого". Перших обовязує своя власна етика, яка не має застосування до „фраєрів". Картяний почесний довг повинен бути сплачений протягом дня, дане слово повинно бути дотримане, підчас коли щодо „фраєра" допускальний всякий обман. Коли підчас гри в карти (всі криміналісти з замилуванням ведуть газартні гри), комусь нині не щастить і не має на дальшу гру грошей, буде грати на сподні і чоботи „фраєра", який спить на сусідній причі — і на випадок програної — совісно вкраде річ, поставлену на карту, і віддасть її щасливому гравчеві. Коли нема вже поблизько „фраєра", буде грати на палець власної руки і на випадок програної без вагання втне його сокирою, щоби кинути свому партнерові. Знаю випадок, де один криміналіст І. К. програв свою коханку, яка була у відмінному стані. Під притокою проходу вивів її до ліса, де вже в умовленому місці ждало шість вчорашніх грачів і там кожний почерзі знасилував дівчину (Соловки 1928 р.). Почесний довг сплачено протягом 24-ох годин! Можливо, що амант навіть не був позбавлений сентименту до своєї товаришки, але... довг передовсім! А дівчина, побоюючись пімсти, мовчала, не маючи відваги жалуватися адміністрації.

Обікрасти „свого" не вільно, за те вкрасти у „фраєра" є сміливим вчинком.

Отже цей світ кримінальних проступків признає дві етики: одну у взаємних відносинах, між своїми, і другу або властиво ніякої, — у відношенні до „фраєрів".

Тому то взаїмні відносини „каерів" і „соціяльно близьких" були постійно ворожі.

„Соціяльно близькі" обкрадали „каерів", а ці останні, коли займали в таборі більші становища, мстилися над „соціяльно близькими".

Для ілюстрації відносин наведу факт з 1928 р.

НАГІ... У ГРУДНІ!

У вільні дні від театральних вистав театральне фоє було місцем збірок для партій вязнів, які прибували з філії. Постійно відбувалося перевидування вязнів з одної місцевости до іншої. Постійно, в міру потреби робучих рук, транспортовано великі гурти каторжного особтника з одної філії до другої. Було це в грудні 1928 р. Море ще не замерзло, але було вже покрите густою кригою. Ми ждали на привід партії вязнів, з недалекого острова Анзер.

Я сидів у театральній канцелярії занятий переписуванням роль. При другому столі сиділа жінка, колись дружина ґенерала, нині — як ми всі — в сірому каторжному строю, яка виконувала в соловецькому театрі обовязки касієрки.

Нараз ми почули рух на сходах. Моя товаришка з жіночої цікавости, кинулася до дверей, щоби приглянутися партії вязнів, що прибувала з Анзеру. За те я байдуже скручував папіроску з махорки, не спішучись зовсім оглядати видовище, що його оглядав уже багато разів: ідуть нещасні на нові роботи, звідкіля вернуться здесятковані. Може і мене поженуть завтра до ліса рубати дрова. Тепер був я актором, мав „блат", що в совітській мові означає упривілеєване становище, мешкав з товаришами в теплій помонастирській келії, завтра міг знайтися в зимному бараці, киненим між карельські ліси. В тім екс-генералова впала назад до канцелярії.

— Пане! нагі!... нагі люди!...

Я виглянув за двері: ступали гусаком по театральних сходах до фоє люди... нагі. Зовсім нагі. Чорноскірі мешканці тропікальних країв носять перепаски на бедрах, а позбавлені прав соловецькі вязні ступали, дзвонючи зубами і трясучись з морозу, зовсім наго. Деякі з них несли в руці привязані на шнурку свої „речі" — порожне бляшане пуделко від консерв, що було одночасно кубком, мискою і ложкою. Іншого майна не мали.

(Продовження буде).

„Перед „нормалізацією" було більше праці та змоги зарібку..."

ГОЛОС УКРАЇНСЬКОГО РЕМІСНИКА Й МІЩАНСЬКОГО ДІЯЧА, П. МИХАЙЛА ГАЛІБЕЯ, ЧЛЕНА ЦК УНДО, В АНКЕТІ „ДІЛА".

Передаючи з черги (гл. „Діло" чч. 150, 152, 155, 161, 164 і 167) голоси поважаного українського ремісника й громадянського діяча, пригадуємо питання, які сформулювала була у своїй анкеті Редакція:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка існує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?" **Редакція.**

Як ремісник і дрібний промисловець я вже з титулу своєї професії, своїх життєвих заінтересувань і середовища своєї праці був завсіди противником якоїсь такої гострої української політики, через яку обидва громадянства жили б окремо за китайськими мурами. Я завсіди заступав думку, що треба якось шукати злагоди, щоб було вільніше жити. Ми українці не повинні забувати, що ми нарід, який програв війну і що мусимо рахуватися з можливостями, які завсіди має переможна сторона супроти переможеного. Одним із способів, стосованих проти нас, це безробіття фізичних і умових робітників. Я вилів найчастіше нужду серед робітників і серед ремісників, які терпіли через те, що вони — українці. І тому я був і є за таким порозумінням, яке вможливилоб українським робочим рукам дістати змогу чесно працювати і чесно заробити на життя. Тому теж я погоджувався зі зміною нашої політичної тактики і далі стою на тім, що треба триматися засади, що порозуміння між обома народами, між нами і поляками, потрібне.

Очевидно, я знаю що державна нація ста-

рається спершу заспокоїти потреби своїх земляків. Але у Польщі від самого початку почали стосувати супроти наших людей льокавти і рахуватися з метрикою навіть там, де це виходить державі на шкоду. Знаю наприклад одного начальника скарбового уряду, який був передтим моїм челядником, кафлярем, моїм товаришем по фаху, і має народню школу. Знаю недавно випадок наприклад з львівської дирекції залізниць, коли усунули українця а взяли поляка — з далеко гіршими кваліфікаціями і гіршими наслідками для самої праці. Гадалося, що „нормалізація" зрівняє в правах до праці всіх громадян без огляду на національність і віроісповідання, особливо тут, на нашій землі.

Тимчасом не стало ліпше, а стало гірше. Передовсім власти почали немов фаворизувати ундівців, питаючи кандидатів до праці, чи вони ундисти чи радикали: такий випадок відомий мені з Чагрова, куди я їздив як делегат Гол. Виділу „Просвіти". Виходило, що УНДОві дають „нагороду". Такі випадки страшенно нас в очах простолюддя дискредитували, розбивали нам одноцілє громадянство і робили в ньому прірву. Дальше: перед нормалізацією було багато наших людей зайнятих чи то при будовах чи залізничих лініях, верстатах і т. д. „Нормалізація" звернула більшу увагу працелавців на українців, але не на те, щоб їм більше зробити і затруднювати, тільки, щоб їх усувати з праці! В цій справі була навіть інтерпеляція в соймі про тайний обіжник інж. Кікевіча, начальника І. відділу львівської дирекції залізниць, який наказував не приймати українських робітників.

Те саме діється взагалі з самою завдовою принимання наших людей на державні і комунальні роботи та посади. Називалося, що прийде бодай частинна

ліквідація безробіття. Тимчасом у цій ділянці можна записати не успіхи, а деморалізацію. Бо коли тут і там приймають з великим трудом, по різних заходах і ходженню від Анни до Каяфи, того чи другого кандидата, то це не є ніяка поправа відносин. Персональні уступки деморалізують людей і ціле громадянство, яке хоче зміни режіму, зміни засадничого відношення до українських претентів і кандидатів, а не посади для пана того чи тамтого! Тимчасом вони бачимо таке, що коли українець внесе на роботу навіть нижчу оферту і гарантує навіть солідніше виконання, то все одно його оферту відкинуть! Твердж ще раз, що перед двома роками український робітник, ремісник чи дрібний промисловець, мав більші можливости заробити серед поляків, ніж тепер.

Наші сусіди стали взагалі ставитись до нас більше ворожо від часу, як ми почали заявляти їм охоту до співжиття і співпраці. Чи наприклад „ІКЦ" змінив своє становище супроти українців? Мені здається, що таких напастливих статтей і заміток він не писав навіть у часі найбільшого напруження відносин перед нормалізацією. Пішла проти нас нагінка за нашу розбудову на господарському полі, хоч давніше чули ми від поляків, щоби власне братися до господарки, а політики не рухати! Якаж це злагода, коли навіть господарська ділянка видається польській стороні деревом, на якому українці є „небезпечні"?! Різні господарські установи й організації дістають державні субвенції. Дістає їх напр. Ремісничa Палата („Ізба Ренкодзельніча"), але розділює допомоги виключно полякам. Тимчасом люди з гільдії польської Ремісничої Каси використали те монопольне право до субвенцій в той спосіб, що взагалі почали з ніким і нічим не рахуватися: досить писалося і пишеться про тамошні надужиття, які булиб у наших умовинах та з нашими людьми абсолютно неможливі. Наша реміснича бурса діставала раніш допомогу з міністерства суспільної опіки, тепер її не дістає. Доля студентів так само не поправилася, так само трудно дістати українському студентові допомогу чи стипендію, хоч усі студенти складають на ті фонди спеціяльні оплати. Напр. з фондації Поварніцького і Голевського раніше діставали допомоги поляки та українці, коби тільки католики, а тепер лише поляки. Москвофільство, яке було спершу трохи принишкло, знову паношиться, бож навіть краківський „Курієрок" робить інтервю з таким п. Хилякомі На Лемківщині може й ще гірше, ніж було, бо навіть львівський Народній Дім не є ще в руках українців і невідомо ще, в чиїх руках опиниться. В самоуправі ми не тільки не маємо солтисів та платних секретарів (на пальцях можна їх вичислити!), але навіть сільські листарі в українських селах мусять бути поляками! З національних оглядів беруть людей непідготованих, через що опісля трапляються ріжні надужиття в ріжних урядах та установах, про що читаємо раз-у-раз у польській пресі.

В той спосіб, навіть як була з самого початку „нормалізації" якась полекша, то скоро її не стало, а тепер є гірше, ніж було. Навіть українську мову більше шанували, бо не накидувались на неї так, як тепер. Як прикро дивитися, що школи, до яких ходять наші діти, все ще є школами з „рускім єнзикем научаня", а в них секретарі і терціяни поляки, які до українських батьків і дітей ні словом по українськи не відізвуться. Крім того раніш ми мали те, що були сильні єдністю. Були сварки завсіди між УНДО-м і радикалами, але в найважніших справах таки соймовий Клюб УНДО та радикалів голосували разом і поляки знали, що українці „тримаються". Тимчасом тепер ми розбиті, а всі противняки УНДО використовують ситуацію, щоби дискредитувати саму назву нашої партії.

Я вірю в добру волю теперішнього проводу, який складається з чесних і характерних людей. Наш провід був щирий і в тій щирости дуже послідовний, починаючи від самих виборів. Але можу закинути йому, що той наш провід занадто був довірчивий і вистріляв усі атути та виложив відразу всі карти на стіл. Ми відразу все дали, не чекаючи ще, чи дістанемо щось, чи ні, і вірячи на тепле слово, без вичікування діл.

Що буде далі, не знаю, бо я не політик. Коли тільки котрий поляк каже мені, що на польських прапорах було виписане давно „полякрусін два братанкі" та „за нашом і вашом вольносьць", то я пригадую собі все того львівського соціяліста Артура Гавзнера, який казав: „наперед я вродився поляком, а потім став соціялістом" і виголошував цілком несоціялістичні гасла. Пан Гавзнер був тим, який вилічив мене з соціялізму, в який я колись вірив. Тепер „нормалізація" вилічує багато наших щирих прихильників порозуміння від ріжних ілюзій.

Як кажу, я не політик, хоч працюю вже стільки літ у ріжних громадянських організаціях і в нашій партії. Тому мені тяжко давати ради, що робити. Але мені здається, що найперше треба всіми можливими способами старатися, щоби усунути теперішне наше внутрішне розбиття між партіями і ріжними українськими групами. Треба відновити повагу нашої партії у народі. Це й повинно бути першим завданням нашої партії: відзискати довіря в народі, популярність, добре імя партії.

Мих. Галібей.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Галицький Маґазин Новин

на час РЕКОНСТРУКЦІЇ льокалю переніссся на пл. МАРІЙСЬКУ 8

Д'м Шпрехера, поб'ч аптики д-ра Штенцля.

УВАГА! В тому часі уладжує в новім льокалі **ДЕШЕВУ ВИПРОДАЖ** всяких товарів текстильних з і 60% знижкою.

Чорна раса в червоному фронті.

КОЛЬРОВІ НАРОДИ ПІД ПРАПОРОМ КОМУНІЗМУ.

В органі протибольшевицького світового руху „Контракомінтерн" за серпень ц. р. находимо під згаданим наголовком цікаву статтю К. А. Штукенберга, яку подаємо в буквальному перекладі.

Голова американських комуністів мурині Форд — пише автор — помістив у „Комуністичному Інтернаціоналі", центральному органі комінтерну за квітень ц. р. основну статтю про „успішні заходи" комуністів між мурінами у Злучених Державах Північної Америки. Значіння цієї пропаганди зілюстрував він декількома дуже вимовними статистичними даними. Офіційно у Злучених Державах начислюють 11,900.000 мурині в. Форд начислює аж 14 міліонів, себто 10 відсотків усього населення Злучених Держав. Загально відомо, що Москва звернула спеціяльну увагу цьому важному чинникові у державному житю. Аргументи Форда є лише новим доказом на це. Крім того на комуністичну агітацію легко податні міліонові маси кольорових у Злучених Державах, що як складова частина держави іншої раси живуть у спеціяльних умовинах під постановами окремих законів. Неминуче расове, соціяльне і господарське спеціяльне положення виявляється при постійній конкуренційній боротьбі з білим населенням у політичній ділянці та є пригожим ґрунтом для комуністичної пропаганди.

ТАКТИКА КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ СУПРОТИ МУРИНІВ.

Москва намагається всякими можливими засобами здобути вплив на пролетаріят чорних. Вибір 25-ох кольорових до законодатних палат у 9-ох стейтах і присутність мурина в американському конгресі Форд уважає успіхом комуністичної партії, що відограла вирішну ролю у проблемі мурині в і „своєю програмою і своєю кампанією за кандидатурою мурина на становище віцепрезидента". Комуністи користувалися і тут відомою стратегією „народнього фронту". При допомозі комуністичних виборчих промовців поставлено згаданих мурині в на листу демократичної партії. Одначе дійсною ціллю цього маневру не було зміцнення демократів при допомозі комуністів, але саме протилежна ціль, себто зміцнення комуністів при допомозі демократів, про що говорить теж Форд у згаданій статті. Висліком нашої кампанії підчас виборів є основа до політичного перегрупування сил між неграми теж у полудневих стейтах. У самій демократичній партії дійшло до розбиття, що буде далі поглиблюватися. Мурини ґратимуть велику ролю у поступовому розвитку в демократичній партії. Далі провідник американських мурині в подає ради, як комуністична партія повинна приєднати в цілости маси відповідною кампанією проти політичного відокремлення мурині в, за дійсне признання виборчого права, проти виборчого податку і т. д. Як напрямну в цій боротьбі висуває Форд відому тактику Димітрова „народнього фронту": „Комуністична партія у Злучених Державах почала в останньому році здійснювати напрямні VII. конґресу комінтерну у своїй праці між мурінами".

Шоб осягнути цю мету не можна було обмежитися лише до праці між політичними партіями. Форд вичисляє тут цілу низку випробованих москалями способів як пролазити до організації ґірничих підприємств, конґресів і союзів. Всюди пробуватимуть взяти кольорових виключно під провід комуністів. Комуністи притягають теж до руху мурині в у полудневих стейтах на конґресі тамошньої муринської молоді. На нараді організації залізничників у Ню Йорку промовляли за мурінами і перевели вибір окремого комітету для „муринських справ".

„НАРОДНІЙ ФРОНТ" МІЖ МУРИНАМИ.

Форд спиняється теж на „конґресі мурині в", що відбувся в лютому минулого року в Шікаго. Він називає його пеошим поважним кроком над створенням суцільного „народнього фронту мурині в у Злучених Державах". Принята на конґресі програма є „народньою програмою", що охоплює ріжні специфічні домагання та інтереси мурині в. І дійсно на цьому конґресі були заступлені майже всі організації мурині в. Ціла низка церков і робітничих союзів мурині в вислала своїх представників. Форд нарікає при тому, що деякі провідники мурині в брали участь не як представники організацій, але індивідуально.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА І Ска
у Львові, вул. Кордецького 50.
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости.
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх красках
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх красках
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (Фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляння помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Одначе він сподівається, що вони пізніше теж приступлять. Комуністичну руку видно за всіми уладженнями. Вже негайно по відкритті конґресу писав комуністичний часопис „Базелер Рундшав" про велике значіння для комуністів, що цілий розвиток „народнього фронту" мурині в залежить від праці мурині в революціонерів, себто спеціяльної ударної групи.

Зовсім окрему увагу присвячує Форд ославленому новому професійному рухові (CIO) Джона Левіса, що відкриває „великі можливости" організувати мурині в у професійних союзах. Провідники мурині в відбули вже підготовну конференцію, що радила над приняттям мурині в до професійного союзу робітників сталевого промислу. Дня 6. лютого ц. р. відбулася чергова конференція мурині в у Пітсбургу, на якій було 165 делеґатів від 110 організацій, що охоплюють разом 80.000 кольорових робітників. В імени професійного союзу загарантовано, що організація мурині в стрінеться з підтримкою, з чого радіє вельми Форд і коментує таким знаменним зворотом комуністичної стратеґії: „Комуністична партія і зокрема мурини комуністи жадають дальшого активного розвитку цього руху".

Ось так працює чорна централя комуністичної пропаганди у Злучених Державах. Згідно з вказівками Димітрова введено троянського коня — званого „народнім фронтом" і до кольорового табору.

Але комуністам не йде лише про здобуття сили у кроню. **Маси американського муринського пролетаріяту творять для Москви основу світового комуністичного фронту кольорових.** Ці невдоволені люди, яких відірвали з їх землі та які ненавидять білих є для третього інтернаціоналу вимріяними носіями злочинних світових ідей між расовими товаришами чорних цілого світу. Тому з Америки біжать нитки до північно-американських мурині в Західної Індії, до уроджених на східнім і західнім побережжі Африки та до професійних союзів негрів у полудневій Африці.

ОСЕРЕДОК КОМУНІСТІВ МУРИНІВ.

„У Ню Йорку, в місті мурині в Гарлемі, є політичний, культурний і соціяльний центр мурині в у Злучених Державах, звідкіля поширюється вплив на мурині в цілого світу". Тим реченням Форд підкреслив у своїй статті факт, що його не береться під увагу. Мурини комуністи Гарлему є провідниками, організаторами і пропаґандистами і для міліонових мас у Злучених Державах і для мурині в цілого світу. Комінтерн має в СССР спеціяльні революційні школи до вишколу кольорових. В Москві є такий „університет Сталіна" під спеціяльним протекторатом червоного диктатора, в Ленінграді т. зв. „інститут живих орієнтальних мов". В тих університетах учать у рієнтальних мов". В тих університетах учать у рієнтальних мов". В тих університетах учать у р

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

4—5
Нема більшої роскоші на землі і в небі,
як „PRZEMYSŁAWK"-ою ЖАКА щодня себе скропити.

З польської преси.

„Казус посел Жиборський".

Під таким наголовком находимо в „Бюлетині Польско-Українськім" з 8. ц. м. (ч. 28) коротку статтю у справі відомої інтерпеляції пос. Жиборського.

Кожний на місці пос. Жиборського — читаємо там — кинув би відому з інтерпеляції „українську протипольську відозву" до кошa, або передав би цілу справу влади безпеки. Але сталося інакше. Щож попхнуло пос. Жиборського до сенсаційного виступу, майже до вибрику? Щож вивело пос. Жиборського з рівноваги на „манівці" соймової трибуни з нещасним свистком у руці?

Є це яскраве недовіря, змішане з незнанням, скажім скромно — гнів на українців, змішаний зі страхом за польську силу на полудневому сході Польщі, зі страхом польського горячого патріота. Але саме в цьому випадку виринає питання, як це може бути, щоби всі ці почування, що у своєму заложенні не дискваліфікують людини та її ідейної непорочности і навіть часто оправдані крім ігнорації (санкта сімпліцітас?) могли зродити таку прикру ситуацію? Чи можливе, щоби почування, між якими панує гарячий патріотизм і з певністю добра воля, зродили такої сумнівної вартости овоч?

Відповідь на це питання знайдемо в байці про медведя, що бажаючи запевнити підчас спання приятелеві спокійний сон, поцілив тяжким каменем у...муху, що сиділа на його чолі. Цей простацький примір „кладе лопатою до голови" і виявляє немов на долоні цілу небезпеку доброї волі, непідтриманої розумом, трагічні наслідки обнаженого патріотизму, в якому дуже багато побоювань і гніву, дуже мало позитивних і конструктивних думок. Цей примір говорить нам про елітенську небезпеку самого лише почуття страху, в даному випадку страху перед „українським заливом', перед утратою дотепершньої позиції Польщі на її полудневому сході. Самі ці побоювання, як бачимо на прикладі пос. Жиборського, можуть бути навіть руйницькі. Але мало того, вони є у своїй дальшій послідовности самогубні.

Інтерпеляцію з легкої руки пос. Жиборського з наведеною ін екстензо „відозвою", зладженою в якійсь хібa ячейці КПЗУ, передрукував „І. К. Ц.", „Дзенник Польскі" і безліч інших польських та українських часописів і щоденників. Її зміст, поминаючи помилки і нісенітниці про ляхів та окупацію, дістався таким чином до найдальших закутків Підляша, Лемківщини, Полісся і Білоруси. Її зміст дійшов до українських сторожів у Львові, до служниць, до української шкільної молоді і т. д. Можна з цілою певністю сказати, що від часів польсько-совітської війни ніяка протипольська агітка не була так знаменито й одночасно так дешево (бо при допомозі пропагандивного апарату ворога) поширена, подана до відома малих і великих, богатих і убогих. І саме тут у цьому положенні скривається самогубний елемент згаданого та йому подібних випадків.

Незнання, безмежне недовіря, манія переслідування на тлі „української небезпеки" та лектура пп. Роєків, Гертихів і Ромерів та навіть професорів Грабських чи Гломбінських є лихими дорадниками, ведуть декого до самогубних, медвежих прислуг навіть у випадку, коли кандидат на самогубця має найкращу волю та найчистіший патріотизм. Під адресою таких ситуацій, що їх обговорюється, під адресою пос. Жиборського та йому подібних, кличе Польща від відзискання своєї незалежности: „хорони мене Боже від (таких) приятелів, бо з ворогами (сто разів гіршими від ОУН і від „української партії") сама собі дам раду". Одначе „казус" Жиборський не є відокремленою подією. Є це симптом глибокої недуги, може надто простацький і тому підглянений навіть обсерваторами, які стоять якнайдальше. **Трагедія польсько-українських взаємин полягає на тому, що подібних „інтерпеляцій" маємо десятки, якщо не сотки. Подібні інтерпеляції складає перед „соймом" польської опінії кілька разів на місяць ославлений „І. К. Ц." та безліч „пісьмідел" чи інших суспільних медведів**

„КРІЗА НОРМАЛІЗАЦІЇ".

Крім того находимо у згаданому числі „Бюлетину" передову п. н. „Кріза нормалізації", але її з технічних причин подамо щойно в черговому числі „Діла". Згадаємо лише, що автор цієї статті оцінює теперішню „нормалізацію" дуже песимістично.

„Не зречемося прав".

Під таким наголовком „Вєк Нови" з 8. ц. м. (ч. 10.864) приніс передову статтю, що знаменито характеризує ментальність польського громадянства в Галичині. Непідписаний автор навязує до наради делегації УПР. у прем. Складковського в останніх днях липня ц. р. і пише між іншим ось що:

> Якщо вістка („Свободи" про хід нарад українських парляментаристів з прем. Складковським) точна, уряд всупереч виразним голосам української політичної опінії, що признає нормалізацію мертвою, підтримує її та бажає поглибити. В який спосіб? Чи сповненням українських домагань, до чого врешгою хотів „постепенно" довести? Очевидно, тут виринають найріжноманітніші питання. Отже передовсім чи уряд готовий сповнити спеціяльно підкреслюване українське домагання, а саме протидіяти „мобілізації польського громадянства"? Якими методами? Адже знаємо, чим є в дійсности ця „мобілізація", що нагнала стільки страху та злости українським політикам: реакцією на довгу еру повної демобілізації польської суспільности у Сх. Галичині, духової і матеріяльної, що паралїжувала всяку активність та у висліді давала відворот на всіх відтинках життя. Чи уряд в ім'я рятування нормалізації хотів би повороту до цього періоду

Д-Р Г. СКЕГАР. 4

Автом із Шікаґа до Ло Енджелс.

Оселі складаються часами із двох-трьох хаток і з бензинової станиці. Малі місточка дуже рідкі. Вся пустиня рівна до нудної безконечности. Навіть малого горбка ніде не видно. Аж поки не дійдете до високих гір. Дорога через пустиню безлюдна. За цілий день ми минули яких 50 авт і омнібус, що їхав в Каліфорнії до Шікаґа. В нашім бусі всі місця заняті, всі подорожні перетомлені і майже всі дрімають. Вітер ані дихне, страшна духота. Час-до-часу наш шофер оголошує якусь оселю, або каже, що тут станемо на 15 хвилин, та що тут є крамниця й можна дістати деякі овочі, або морозиво. Згодом стрічаємо два авта і чотирьох мужчин, які зупиняють наш автобус, міряють його, питають шофера, скільки людей їде в автобусі, де є головна вихідна станиця омнібуса. Один з них записує число дозволу на таблиці омнібуса. Потім дають знак, що можна їхати. Це урядовці, які провірюють автовий рух. На 4-ту годину заїхали ми до Ван Горн. Ціла оселя складається з 25 будинків, між ними є банк і гостинниця. Тут ми відпочали і пустилися далі в дорогу. На 7-му годину дістався ми до Ель Пазо. Я рішився лишитись там на ніч, щоб відпочати, каліфорнійський фармер остався також, щоб піти з жінкою до лікаря.

Місто Ель Пазо лежить на самім кордоні і є це найдальше на полудне висунена місцевість Злучених Держав в напрямі Мексика, над рікою Рію Гранде. Приїхали ми дорогою ч. 80 і побачили під горою Франклін місто, розложене на площині 13 кв. миль. На верху гори видніє буква „М", що означує державу Мексик. Ель Пазо положене 3.752 стіп вище моря. Напроти нього, по мексиканській боці лежить місточко Хуарез. Мексиканська сторона повна гір, найвищі Гуеко, Гвадалюп, Сіера Мадре. Тому, що Ель Пазо так високо положене, надається воно для людей, що хорують на чахотку. Є тут багато лічниць (санаторі). Майже всі будинки в місті в еспанськім стилю, а можна побачити ще дуже старі будинки давніх мексиканців та індіян. Злучені Держави Америки забрали цей простір для себе підчас війни в Тексасом. 1838 р. Ель Пазо мало 738 мешканців, в 1936 р. начислено 102.421 людей. Цілий Тексас багатий у бавовну і Ель Пазо має ткальні, крім цього численні овочеві підприємства, велику топильню руди і велику різню худоби. Вечором гомонять мексиканські серенади, співи у супроводі гри на гітарі. Воздух приносить запах цвіту дерев і квітів. Воздух легкий. По купелі засинаєте легким, солодким сном.

Вибираємося в пятницю, 16. квітня в дорогу до Сан Діего в Каліфорнії. Перед нами віддаль 777 англійських миль. Маємо переїхати чотири стейти Тексас, Новий Мексик, Арізону і Каліфорнію. Нерадо покидаємо Ель Пазо, бо знаємо, що маємо їхати довго піскуватою пустинею. Із давніх знайомих, що виїхали в Шікаґа, лишилось лише троє, решта всі „чужі". Дістали крісла по середині автобусу. Кілька хвилин їхали ми ще попри чудові городи міста Ель Пазо. Всі подорожні в добрім настрою, говорять, сміються, курять. Дорога то наближалась до гір то віддалювалась. Ми переїздили провалами поміж гори. На дворі була спека 94 ст. Фаренгайта. В одній долині звіялась страшна буря і закрутила піском так, що світа не було видно. Вікон не можна було отворити, бо пісок засипав би очі, а при запертих вікнах тяжко було з духоти дихати. Так ми мучились чотири години, коли їхали вже новим Мексиком.

Ще перед приходом першого білого чоловіка, Марка де Ніца, жили тут самі індіяни, кочівні племена: апаші, мокві, навахо, пуебльо, люні, пізніше прийшли білі з Мексика і помішались з індіянами. Ті мішанці називаються „местіцос". Щойно, коли цей простір припав Злученим Державам Америки, надали йому американці вартости. На великих землях почали випасати стада рогатої худоби, овець і кіз. Насадили овочеві сади, бавовну, та почали управу кукурузи. Полуднева частина держави має цю саму рістню, що в Тексасі. А що тут тільки 23 дні в році хмарні, побудовано багато санаторій для хорих людей.

Перед другою годиною в їхали ми в державу Арізону і пристали при малій оселі Бові на 15 хвилин. Гостинниця міститься в старім будинку, який колись був бараком для війська. Входимо брамою в боку попід великою дактилевою пальмою в альтану, яка покрита рожами, що тепер в повнім розцвіті. Попри пальму ростуть ще два тропічні дерева. На жаль ніхто не знає, як називаються. Ідемо дальше. І знову спека і знову піскова заметіль. Ідемо то між горами, то долинами. В одній долині запримічуємо перед собою якесь озеро. Велике озеро. Як його обминути? Ідемо й ідемо, але до озера не дойздимо. Згодом пізнаємо, що це не було озеро на пустині, але вражлива фата моргана. Привид губиться, видимо перед нами круглий ланцюг гір і лише один провал, куди мусимо виїздити. Наше авто здіймається все вище і вище, вітер стих, горяч вже не дошкуляє. Зближаємось до гір. Перед поясом гір стоїть собі гора, яких дві англійські милі висока, але від підніжжя до верха нема на ній ані одної травинки, або якоїсь іншої живої рослини. Їхав я свого часу через скалисті гори британської Колюмбії і також через гори Пенсильванії до Ню Йорку, але вони не робили на мене такого могутнього, пригноблюючого враження, як ця гора в Арізоні. Ми відітхнули лекше, коли лишили її за собою. (Далі буде.)

цвинтарної тишини і пасивности до атмосфери, в якій без перешкод і спротивів, без якоїнебудь конкуренції розросталося українське життя, збільшуючи свою питому вагу, позбавлену якоїнебудь противаги.

Чи адміністрація дістане доручення, щоби спинювала динаміт польських культурних і господарських організацій, що ледви будиться? Це не правдоподібне, а проте належиться відповідь так, як давно, бо вже 2 роки тому, слід було по мужеськи, явно сформулювати умовини, під якими УНДО порозумілося з мін. Косьцялковським. Такий погляд не є присвоєнням. Шануємо кожний польський уряд, але у справах, в яких іде про нашу скіру, їх поладнування тисячу метрів понад нашими (читай: польськими) головами не видається ні слушне ні успішне. Цю засадничу проблему відповідно схопило перше число „Волі і Чину", органу львівського союзу легіоністів, пишучи: „Не міністри і виконавці їх доручень на місці, але ми всі, які тут живемо, відповідальні за те, чи за 50, 100 і 200 років Львів буде польським містом, а на просторі від Сяну по Збруч рішатиме польська державна влада. Ця відповідальність дає права та обтяжує обовязками.

Цих обовязків не переносимо на нікого, ні не не зречемося прав.

Словом: уряд одно, а польська вулиця друге...

Спілка з обмеженою відповідальністю

пошукує

спільників з готівковим вкладом до новоорганізованого МЛИНА - ТАРТАКУ

Зголошення: **ПРОМ-БАНК**
(реф. організації підприємств)
Львів, Ґродзіцьких 1. І. п.

—3

ЦЕРКВИ НА ВЕРХОВИНІ.

Недавно ред. І. Кедрин у передовиці „Діла" і Кооператор у дописі „На втрачених позиціях" порушили важне питання ролі нашої церкви в національному питанні. Перший справедливо робить докори нашій інтелігенції, що не бере громадної участи в наших прилюдних релігійно-національних святах, от хочби з нагоди Пресв. Евхаристій, Йордану й т. п., але й другий з них дошукується деякої вини по стороні священників, що не розуміють якслід своєї ролі в теперішній важкій добі. Вони за мало дбають про свої церкви, не вміють так, як римо-католицькі священники притягнути нарід на богослуження.

Беру конкретний приклад. Від ряду літ приглядаюся нашим церквам і богослуженням у різних сторонах Бойківщини та Гуцульщини, головно по густо залюднених у літі літницях, порівнюю їх з церквами по наших містах і з костелами по селах і літницях та їхніми духовниками. Порівнання не все виходить у нашу користь.

Візьмім найважніше — богослуження. На дверях навіть найменшого костелика побачите дбайливо виписаний порядок, на наших „літнижових" церквах звичайно даремно шукати таких інформацій, хоч можна би вже й для самих селян їх виписати, бо й вони не знають докладно, коли „ксьондз правле". І паламар не знає, і дяк теж, а навіть недалекі монахині з манастиря не освідомлять вас у цьому, бо вони мають свою замкнену капличку. Отже треба надслухувати, коли дзвонитимуть дзвони. Може бодай вітер занесе їх гомін у далеку хатину літника десь за селом під лісом. Тож й не диво, що в костелику не вміщуються всі вірні. Там священник в означеній годині править на дворі для „наверненних" душ із села, для літників і численних гарцерів, а в просторій церкві пустки. Зайде гуцул, помолиться та й пішов, те саме деякий українець-літник, посидить і також до дому або на ріку купатися, бо ледве чи дочекається Служби Божої коло полудня. А в місці пробуває шістьох священників! Чи не може кожний з них правити що пів години від 7-ої рано?

Костел чи латинська каплиця весь день відчинена, щоби кожний міг поступити й вечором на молитву, бодай до притвора. Чи не можнаб і по наших церквах (по містах і селах) зробити доступ до притвора, додавши другі скляні або гарно з дерева різьблені двері? Ці завваги торкаються всіх наших міських і сільських парохіяльних церков, бо знаю й такий випадок, що один заслужений парох ювиляят в одному більшому містечку не дозволяв правити Служби Божої в другій церкві тому, що вона, мовляв, знищиться! Я через ряд літ так і не бачив цієї церкви внутрі, навіть у часі найбільших свят, а до головної через натовп нераз годі було добитися. А додаймо, що неодин священник катехит був би радо правив Богослуження в тій дочерній церкві. Хтож у цьому випадку відстрашував парохіян від церкви?

Те саме скажім про внутрішний вигляд церков. Тут уже легко затримати лад, чистоту, взагалі якийсь естетичний вигляд, чи церковця старенька, бідна, чи велика, мурована. Добре братство все зробить.

У Львові доводилось мені трич опровадити чужинців і показувати все гідне бачення. З церков вибирав я очевидно все Волоську чи св. Юра. До першої провадив я з гордістю, бо вона замітна в архітектурі, відновлена, зразково чиста, а навіть коли замкнена, то можна її бачити з притвору крізь решіткові двері. Катедру св. Юра я докладно показував тільки зовні, кажучи все, що вона в середині відновлюється!

По наших гірських літницях можемо з приємністю вказати на деякі церкви, що або архітектурою цікаві або й у середині непогані. До таких зачислимо церкви в Косові, Ворохті, Дорі (головно нову оо. Студитів), Микуличині, Тухлі, Гребенові й ще дві-три, дарма, що деякі з них заховались між деревами (в Ямному) або знайшлися поза округом модерного літнища (у Ворохті).

Нічого не вдіємо вже, коли вони декоди своїм зверхнім видом не гармонізують з бойківським чи гуцульським окруженням — але йде бодай про те, щоб вони не разили принагідного чужинця своїм поганим уладженням, що свідчило би про недостачу смаку його парохіян або душпастирів. Памятаймо, що ті церкви — це під цю пору майже одинокі експозитури нашої старої культури, все одно чи церковної чи національної.

Думаю про деякі незастосовані до гуцульської церкви іконостаси, мальовила, хоч вони походять навіть з рук мистця. (Напр. Корнила Устіяновича мабуть у Микуличині). Стрічаємо по церквах „вишивки" перенесені живцем як орнамент з мякого полотна на тверде дерево. Як це можливе? Чи в цьому має бути український стиль?

Та гляньмо також на вишивки напрестольних „обрусів" і хоругов. Чому бодай на них не бачимо прегарних місцевих зразків давнього вишивання бойків і гуцулів? Що кращого понад живу гуцульську низинку або бойківські гафти? Дуже похвально, що церкви ще й тепер дбають про нове надбання, але нехай воно буде гарне, а не в роді якихсь жахливих взорів із чужинних видань, що й дорогі та й страшні! Чи не маємо вже своїх прегарних узорів у виданнях „Народнього Мистецтва" або й готовних зразків по львівських церквах?

Такі думки тиснуться у голову, коли завиджуєш нашу Верховину. А списав я їх не на те, щоб комунебудь учинити прикрість, тільки на те, — щоб усі ми змагали до кращого, бо це наш національний обовязок. В консисторій всіх трьох дієцезій повинні взяти ці думки під увагу та приділити окремого референта, щоб стежив за належним проведенням їх у життя на добро нашої церкви й народу.

Нестор Чайківич.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Підчас спеки холодимося

МОРОЗИВОМ

тільки з фабрики

„Фортуна Нова"

Тел. 226-14.

Непристойний вибрик „Свободи".

В останньому числі „Свободи" з 8-го ц. м. на першому місці товстим друком поміщена замітка п. н. „Маячення жидівського журналіста". Замітка торкається статті Б. Зингера п. н. „У країнці на розстайних дорогах" ,що появилась в минулому тижні у варшавському „Гайнті" та львівській „Хвилі", та яку ми передрукували. По руч з лайкою на автора статті, читаємо у „Свободі" таку нечувану заяву:

„Ціла стаття є інспірована знаними нам „найвидатнішими українськими патріотами", які з чисто особистих мотивів ображеної амбіції намагаються підірвати авторитет теперішнього голови УНДО при допомозі жидівського журналіста".

Далі йдуть злобні уваги під адресою „Діла", яке ніби то „злорадно" та „з посміхом" передрукувало ту статтю з „пилатівськими коментарями". Кінчається та замітка „Свободи" іронічною увагою про анкету „Діла" на тему „нормалізації".

Прочитали ми ту замітку „Свободи" і очам своїм не віримо: признаємо отверто, що замітка з огляду на свій стиль і різні натяки на різні боки навіть на українські відносини річ нечувана. Невже дійсно могли найтись такі українські громадяни, які інспірували жидівського журналіста написати статтю із спеціяльною інтенцією: пакостити теперішньому голові УНДО?! З другого боку — впевняє про це не хтонебудь, а офіціяльний орган УНДО, та ще й на першому місці першої сторінки товстим друком. Справа надто поважна, щоб орудувати натяками: українське громадянство мусить домагатися від „Свободи" явно і славно виявити назвиська, кого вона мала на думці.

Не хочемо і не можемо відповідати тоном і стилем „Свободи" з двох оглядів: 1) з огляду на етику, яка ще покищо обовязує в українській журналістиці і 2) тому, що не сподіваємось, щоб та замітка появилась з апробати проводу УНДО чи УПР: вона мабуть є вискоком одиниці, з якою полеміка моглаб забагнити і так невдорові наші відносини.

Дозволимо собі тільки відповісти на два звороти „Свободи" в нашу сторону:

1) У згаданій замітці „Свобода" інформує своїх читачів, що стаття Б. Зингера увійшла „ніби в цикль відповідей на відому анкету „Діла". Виходить, що анкета „Діла" чомусь „Свободі" невигідна. Зазначуємо, що перший, кому ми вислали запрошення взяти участь в анкеті, був голова УНДО. Маємо враження, що часи надто поважні і тяжкі, викликані спеціяльно періодом „нормалізації", щоб насмішливо висловлюватись про відповіди цілого ряду наших чільних громадян на цю тему. Думаємо, що в кожному разі вони більш для українського національного життя та витичування напрямних української політики корисні, ніж широкий славословний опис варшавських авдієнцій, якими годує своїх читачів „Свобода" (глядн передовиця у тому самому числі „Свободи".)

2) Хоч „Діло" необовязане виправдуватись, бо не має з чого, в імя правди слід ствердити, що Редакція „Діла" вперше довідалась про статтю Б. Зингера з польських щоденних оглядів жидівської преси, які видає варшавська агенція ВІП. Зміст поданої там статті порівняли ми з текстом, що його в міжчасі видрукував уже „Новий Час" („Новий Час" з 2-го ц. м., „Діло" з 3-го). Отже не тільки не було у нас посміху, але було співчування. Подали ми це в огляді жидівської преси, застерігаючись, що робимо це виключно з інформаційно-журналістичного обовязку та з уваги на тематику статті і популярність автора. Може та стаття була декому неприємна, але чому за неї попалось від „Свободи" лише „Ділові"?! Зате годимось, що „Свобода" не може розуміти інформаційно-журналістичного обовязку, бо пише тільки те, що їй кажуть.

Літературна сторінка.

Вакаційні бібліотеки.

Люди приїхали сюди між дикі гори тільки з такими причандалами, які потрібні для відпочинку та безділля. Та ось прийшли дощі. Два-три дні можна понудьгувати. Нарешті ми вибрались до найближчого містечка (поправді села, що перемінюється в містечко тільки завдяки літникам) і тут при нагоді ріжних орудок я зайшов до одної книгарні. Крім папіросів, марок, канцелярського приладдя та великого вибору часописів є тут теж випозичальня книжок. Кількасот томів польської та перекладної літератури. За 1 золотого можна щодня міняти книжку цілий місяць.

„Навіщо-ж возити книжки зі собою?" — прийшло на гадку. У такій бібліотеці найдеться ще завсіди бодай тридцять книжок, які варт прочитати. А коли вже хто раз заплатив абонамент, тоді мусить його відробити; навіть у сонячні дні береш із собою над ріку книжку, щоб якнайскоріше її відмінити. Бачу, що і мої сусіди користають з моєї лектури — прохають позичити їм таку то повість на один вечір.

Земляків довкола досить. Можна сказати — сметанка інтелігенції. Коли приходить слота, серце роздирається дивитись на них. Якби могли ті формувалиб відділи для осушування болота. Грають такими товстими від поту картами, що моглиб із них робити омасту. Та нікому не прийде в голову, що можна щось цікавого прочитати.

Може і прийде, але книжка сама до них не приходить. А за рідною книжкою даремне вибиратися на Шпиці або на Говерлю.

Якби хтось тут мав власну бібліотеку складену хочби із 200 томів, то позичаючи книжку за 5 чи 10 сотиків знудженим літникам, міг би видаватися філянтропом. Така випозичальня моглаб бути при читальні, але її не видко. Зате є тут кілька наших пенсіонів і велика вчительська оселя. У самій цій оселі живе 100 осіб; є для кого заснувати добірну бібліотеку. Не безплатну. Кожний платить тут радо 30—40 сот. за всякі овочі і з нудьги купує навіть білет, щоб проїхатися з одної стації до другої. Може і за книжку дав би кілька сотиків.

Наші книгарні та видавництва нарікають, що видані книжки лежать. Ось де можнаб їх збувати — до бібліотек на ті села, де влітку зїжджається наша інтелігенція. За одні вакації така бібліотека не може оплатитися, але з кожним роком вона стоятиме міцніше. Кільк дітей байдикує не знаючи, що із собою зробити у негоду! Хоч вакації призначені на відпочинок — одна книжка на тиждень навіть дітям не зашкодить.

ШКОДА, ЩО ПОВІСТЬ ЗА КОРОТКА.

(Голос читача).

Іван Зубенко: **„Квітка на багні"**, повість.

Дозвольте звичайному читачеві, що ніколи не писав „критики" на книжки — списати кілька своїх думок про прочитану книжку. Ця повість дуже виразно відбиває від дотеперішніх творів письменника. Я читав їх і дивувався нераз, чому п. Зубенко має такі добрі актуальні теми, а ширша публика не звернула на них уваги. Може це тому, що він видав свої книжки у мало відомих видавництвах на провінції. Наша інтелігенція завсіди дивиться на фірму, де що виходить і часто на підставі цього оцінює вартість книжок. Отож, як кажу, п. З. має змисл актуальности. Його патріотичні оповідання наближуються часто до сенсаційної літератури. А треба признати, що саме такі сенсаційні речі (не шкодить, коли вони і кримінальні) ширша публика залюбки читає. А що їх нема у рідній мові то поневолі бере чужі книжки, часто зовсім бульварні.

„Квітка на багні" робить враження наскрізь кримінальної історії і читаєш її із зацікавленням. Я бачив на власні очі, як мій кільканацятьлітній синок ухопивши її із мого столика не міг від неї відірватися. Це завсіди добрий знак. Що скажім, нам із такої повісти Самчука „Кулак", яка може і має деякі вищі літературні прикмети, коли її таки справді не можна домучити до кінця? Таких історій, як ота описана у „Квітці на багні" було підчас нашої війни та революції сила-силенна. Аж дивно, чому так мало описали їх наші автори! Може на цій повісти видко занадто сильно вплив кіна; кожний із нас може пригадати собі якусь подібну шпигунську історію. Навіть геройки повторяються у фільмах у таких ролях. Та це не шкодить; фільма промовляє до нас зовсім іншими ефектами.

З нагоди повісти п. Зубенка повинні наші автори звернути увагу на те, що він старався зробити у своїй, щоб елемент патріотичний і виховний був занятий з якоюсь сенсаційною подією. Повість мусить мати добру інтригу, щоб тримала читача на шнурку, зацікавлювала його, казала йому над книжкою сидіти і думати, як там далі розвинеться акція. Це дуже важне при всякій лектурі. Та мусимо теж поробити деякі свої застереження. Автор занадто побіжно змальовує свої дієві особи та поодинокі сцени, якби боявся, що нас знудить. Шкода, що повість за коротка, бо саме деякі особи моглиб перемінятися в цікаві типи і деякі сцени моглиб розростися до більших картин. Історія представлена у „Квітці на багні" розгортається занадто скоро і нагадує скоріше нарис до повісти, ніж повість. Взагалі цікаво, чи можна написати повість у таких малих розмірах і чи не краще булоб її назвати оповіданням". Тут нам не йде про саму назву, а про матеріял, який можнаб розробити.

Коли вільно нам, як ляїкові, забрати голос і в такій справі, то маємо враження, що великою прикметою „Квітки на багні" є її чиста, гарна мова і добрий, прозорий стиль без усяких модерних викрутасів, що часто збиває читача спантелику.

с. л.

Найменші книжки.

Щораз-то нові друкарські машини, головно нові методи фотографій дають змогу друкувати щораз менші книжки. Книжок появляється щораз більше і це теж причина, що дехто задумується, які то величезні будівлі будуть потрібні, щоб переховати найцінніші книжки в останніх століть. При малих форматах книгозбірня моглаб займати вдесятеро менше простору! Є ще й інші причини практичні, що кажуть друкувати маленькі книжки: виїжджаючи можете в одній валізці забрати цілу бібліотеку.

Кожний бачив малі словнички на 5 цм., які можна носити в кишені камізольки і заглядати до них по потребі, сховавши їх у жмені. Та це велика книга у порівнянні з виданням англійського перекладу перського поета Омара Каяма т. зв. „Рубаят" замбільшки 8 міліметрів. У тій книзі, яку можна сховати у перстені на пальці є 100 поезій. Ясно, що читати її можна тільки крізь побільшальне шкло. Чотири примірники такої книжки творять величину одної поштової марки. Один примірник такого видання коштує 2.000 зол.

Є американський збирач, що має 700 книжок такого малюсенького формату у 32 мовах!

Вже в XIV. віці почали видавати такі бібліофільські цяцьки. Текст у них був писаний рукою і треба було роками працювати над одним примірником такого альманаху. Все-ж вони мали щонайменше 50 міліметрів квадр. Їх прикрашували золотом і самоцвітами, часто додавали до них замок з ланцюшком.

Коло 1812 р. один англійський друкар задумав почати торговлю такими мініятурками. Він почав їх друкувати для дітей, вибираючи природничі та релігійні твори. У 1820 р. англієць Пікерінг почав таке видання „Діямантових класиків" і вибрані для цього дуже малі черенки дістали назву „діямантового типу".

Тепер уже такі видання не дорогі. Мініятурний лексикон виданий у 1893 р. коштував 40 зол. „Слово Вільсона до Мирового Конгресу у Парижі" розміром 48×30 мілім. видане у 1918 р. по *еспанськи коштує 10 долярів*. Є вже окремі товариства бібліофілів, які дбають головно за такі мініятурні видання. Членів такого товариства треба називати „мікрофілами".

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Хроніка.

ПОДОРОЖНИК, ЩО ЗВЕЛИЧУЄ РІДНИЙ КРАЙ.

Ернст Льотар: „Близьке чи далеке?" Краї, люди та речі".

Австрійський письменник Ернст Льотар задався у цій книжці два поняття, що так часто перехрещуються в душі людини — одне любов рідних місць і друге тугу за щораз-то новими далекими краями. У першій частині книжки він змальовує деякі картини з Відня та Австрії, щоб дозволити собі на загальні рефлексії; у другій він веде читача до сусідніх країв, Німеччини, Швайцарії, Італії і на Різіору, врешті дає свої записки „З еспанського щоденника" з року 1929 за диктатури Прімо де Різерв. При нагоді своїх мандрівок він змальовує різне розуміння життя, зупиняється теж на актуальних подіях, але завсіди тільки з метою, щоб призадуматися над психольогією людини: чого вона хоче і як живе. Загальна думка книжки така, що далекі країни, красавиці та культури видаються нам тільки тому кращі, що ми їх не знаємо ближче. Щойно коли ми почали жити в них, починаємо глибше любити рідний край, де виросли і де все глибоко відчуваємо.

ПРО ГЛУПОТУ.

Під таким заголовком видав дуже дотепну та розумну книжку відомий німецький письменник Роберт Мусіль. Хто знає автора „Людини без прикмет" може сподіватися, що видана ним тема не пропала. Ця тема гостро актуальна саме нині, коли в Европі найрозумніші люди признають, що европейській культурі бракує голов, які охопилиб усі її недостачі та вказали ліки на її недугу. А що сучасна недуга має свою довгу історію, то аналіза сучасної глупоти стає водночас розвідкою про слабості людської природи.

АМЕРИКАНКА МІСІОНАРКОЮ В КИТАЮ.

Перль Бак: „Прогнана".

Американська письменниця, що здобула собі вже світове ім'я своїми повістями з китайського життя, описує в цій повісти трагедію молодої американки з Китаю. Карі Стельтінг молода, життєрадісна жінка виходить заміж за молодшого брата одного пастора, що покидає Америку, щоб нести слово боже китайцям. Вона їде з ним. Після життя повного втіхи та насолод, починається для неї життя повне трагедій. Її чоловік — фанатик невражливий на щастя та нещастя людей, занятий тільки думкою про спасення невірних, щоб навернути їх якнайбільшу скількість. Це „Янгол завойовник", якого знаємо вже з іншої повісти цієї авторки. Карі родить дитину; вона мусить боронити її перед усіма лихами: холери, революцій, страшної китайської спеки. З семи дітей четверо їй умирає; довкола неї — війна та голод. У її душі прокидається почування бунту проти кривди, яку бачить довкола. На пустарній землі „де є забагато живих і забагато трупів", вона засновує захист, де опікується нещасливими китайськими жінками та дітьми. Таким чином вона сама починає проповідувати ідеї милосердя та любови ближнього, даючи приклад своєю працею. Вона тужить за рідним краєм і почувається страшенне самотна. Тільки її місіонарська праця дозволяє забувати їй про колишнє безжурне життя та всі його вигоди.

ЩО ФРАНЦУЗИ ЗНАЮТЬ З РОСІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

Цього року в нагоди роковин Пушкина у французькій пресі було багато статтей про великого поета, появилися переклади його творів, улаштовувано окремі святочні академії в його честь. Недавно один композитор, член франц. Союзу драматичних і музикальних авторів, зареєстрував у союзі свій романс до слів Пушкина. Йому видали посвідку, де зазначили, що пан такий-то заявив про своє авторське право до музичного твору, якого текст належить панові Александрові Пушкинові — адреса невідома.

Два роки тому один видавець із провінції звернувся до одної паризької книгарні з проханням подати йому адресу російського письменника Льва Толстого, який, кажуть, написав цікаву повість „Війна і мир". Він хотів би цю повість перечитати і може видати.

Минулого місяця в журналі „Французьке кіно" ч. 16. можна було найти таку замітку: „Крайцерову сонату" — Івана Древіля і якогось там Льва Толстого починають виставляти..."

ДРІБНІ ВІСТКИ.

У Зальцбургу в театрі Райнгардта гратиме у „Фавсті" ролю Мефістофеля Вернер Краус, який повідкривав багато таких нюансів для цієї ролі.

Появилися переклади в девяти мовах англійської книжки „Мері Поппінс". Її авторка Траверо вібрала всякі фантастичні оповідання та казки, які вигадувала для своєї молодшої сестри. Книжка в короткому часі дійшла до 200.000 примірників накладу.

У Парижі за прикладом Льондону виставили під голим небом серед романтичної природної обставини „Сон літньої ночі" Шекспіра. Пєсу грали на леваді в Бульонському Лісі у замку Де Ля Багатель з участю артистів двох державних театрів — „Одеону" та „Великої Опери".

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Від Монтерей до Льос Анджелєс.

Хто з вас чував про Монтрей? Це Рівіера Каліфорнії, одна з найкращих побереж світу. Мало є краєвидів, що так скоро змінялись би. Часто висять тут густі мряки над горами та скелями, тоді море сувсре, як на півночі і морозний вітер. А як заблисне сонце — море як на Адрії, червоні дахи віль блищать, кипариси пахнуть, усі люди біжать на беріг. Купатися не важується тут ніхто — сильна течія пірвалаб навіть найсильнішого плавця. Зрештою вода — ледяна, солена; купелеві костюми тільки на показ.

Кожний дім має свою історію

Монтрей — перша столиця Каліфорнії; її дико пошарпаний беріг — чудовий із своїми кипарисами та соснами. На піску підстрибують громадами пелікани, оподалік чорні корморани, що ніколи з ними не мішаються. У воді безліч фок, на скелях вигріваються моржі. У місті модерні вулиці з крамницями, що мають теж аптикарський крам і з кінами. Будинки із глини, цегли та дерева нагадують давнє еспанське панування. І досі стоїть тут стара еспанська митниця, за яку йшли довголітні бої і перший каліфорнійський театр, де грали кріваві пєси або фарси для простолюддя. Є тут і дім, де жив славний бандит Васкез, заки ще наводив жах на всю країну. При якійсь суперечці у шинку він убив жандарма і втік перед смертю на пустиню Сієррас, де панував 30 років як ватажок, поки 1875. р. його не зловили і не повісили на першій гилящі. Тут побачите і коштовну палату „Колтон Гол" вибудовану безплатною працею вязнів і за гривни, які стягали із контрабандистів і „шулерів". Кожний давній дім має тут свою романтичну історію.

Еспанці перші завойовують береги.

Перед містом над берегом стоїть стара місійна церква францисканів, вибудована великим організатором каліфорнійських місій отцем Юніперо Серра. Від XVIII-го віку черці-францисканці йшли у пустині проповідувати тут слово боже.

Але історія Монтерей давніша. 17. листопада 1542. р. португалець Хуан Родріґез Кадрільо, на еспанській службі перший причалив до цієї пристані і застромив тут еспанський прапор. Два малі кораблики запанували над Пацифіком на просторі 2.000 миль від Орегону до Мексику. Кадрільо вмираючи взяв від свого керманича Ферельо слово, що буде продовжувати його відкривну працю, яка забрала їм так багато товаришів. Завдяки їм Еспанія випередила Англію на 37 років (Франс'с Дрейк спізнився на стільки років) у завоюванні цих земель. Але назву дістали вони від пізн. еспанського мандрівника Себастіяна Візкаіно, що охрестив їх іменем свого пана Конде де Монте Рей, віцекороля Мексику. Аж двісті років пізніше причалили еспанські війська на північ, відкривши ще важнішу пристань Сан Франціско. Можливе, що мряки, які так часто закривають околицю Монтрей не, дали їм віднайти первісного місця і випадково загнали їх до нового, важнішого осередка.

Два мости — чуда техніки.

Хто виїзджає нині з пристані Сан Франціско, той має в ухах рев багатотисячної юрби і всіх машин — від коминів, до орхестри та радія. Прощаючися, американці викрикують як вуличні дітиська. У 1936. р. повстав тут новий міст, нове чудо техніки, що єднає столицю з другою його половиною поза пристаню, з Окленд і Беркелі, університетським містом, де є 30.000 студентів Це найдовший міст у світі. Минулого року Рузвельт при святі його відкриття осьвітив його натиснувши електричний гудзик у Вашингтоні на віддалі 3.000 миль.

Та вже цього року посвятили новий міст „Золоті Ворота" ще кращий, що тягнеться від Пресідіо на Пацифіку до гір Савсаліто. Ще кілька років тому інжиніри не вірили, що таку велитенську залізну дугу можна простягнути понад океаном.

Місто піонірів.

За 18 годин корабель довозить вас до Льос Анджелєс. Від пристані до міста тут 20 миль. Ідете лісом маяків — чудових морських ліхтарень, освічених оливою. Оливу відкрили на нових теренах і зараз її використали. З корабля видко фарми з рафінеріями оливи — вежі з громозводами. Тут відбуваються часто маневри повітряної фльоти, що нападає на ці копальні. Видко покинені селитьби, де колись йшла якась спекуляція, тепер невиплатна. Деякі копальняні терени вже вивксплюатовані поростають хабаззям. Усе тут іде швидко — за кілька років райська закутина перемінюється в пустар.

Ніде піонірський рух не кипить з такою силою як у Льос Анджелєс. Нерідко можна тут бачити людей, що за кілька годин доробилися майна або прогайнували його. Під шатрами урядують „чудотворці", що вчать наївних, як виробити собі сильну волю, заки взятися до діла.

Дискусії на всі теми.

На одній з центральних площ, Першінг Сквері, обсадженім пальмами з бананами, де бють водограї висить великий надпис, що вічувати голотіч не вільно. А проте старе звичаєве право сильніше: всякі секти та клюби збирають тут слухачів і дискутують прилюдно. Нема теми, яка не цікавилаб спрагнених знання. Одні хотять знати, як Йона в череві кита міг жити без повітря, другі: що це таке справжній джентельмен, треті, кілько земля має років: 6.000 як каже біблія чи 20 міліонів, як кажуть деякі вчені. Часто суперечаються тут про те, чи скоро запанує рай на землі — коли і де, бо ніхто тут не сумнівається, що запанувати мусить. Каліфорнія має багато причин, щоб вірити у прихід раю. Над юрбою бідаків, шарлятанів, шукачів золота і посади в фільмі панують могутні будівлі готелів, звідки день і ніч пливе юрба гостей. Довкола таких готелів стоїть густа юрба цікавих і ніхто ніколи не забороняє їм придивлятись, як живуть мільонери та авантуристи.

Педагоги їдуть до Австралії.

Німецький професор П. Денслєр, що описує ці свої враження їде на міжнародній педагогічний конгрес до Новофунляндії. Коли тільки про це довідуються в готелі у Льос Анджелєс, витягають його та одного фінляндця — єдиних представників Европи — запрошують на бенкет, прохають сказати промову, фотографують і роблять численні інтервю до газет.

Чотири доби їдуть вони до південних райських гавайських островів. Там цілий день будуть відпочивати в сонці, щоб набрати сил після морської недуги. Хто її не боїться, може забавлятися на кораблі, чим хоче; є тут так багато забавових машин, як у „Люна-парку", не рахуючи всяких традиційних спортів: круглів, ситківки, білярду, бріджа, кіна та ...содової води з „віски". Чотири дні всі пасажири чекають із проспектами в руках шукаючи очима на обрію далеких обрисів вигаслого кратеру на острівці Манана. Той кратер вічно вкритий снігом і дощ не змиває його ніколи. Він є першою телєграмою для подорожніх про ту райську закутину, де сонце і цвіти заливають чужинця.

—0—

хоч з інших мотивів. Якомусь великому промисловцеві щез портфель з банкнотами і течка з важними документами. Він пригадує собі красуню білявку в зеленому капелюсі із срібним лисом на шиї, що спиралася на його рамені б кожним підстрибом залізниці. Вона дивилася на нього так ніжно, що він увесь час думав про те, якби зробити знайомість, щоб інші пасажири цього не помітили. (В Англії робити прилюдно такі знайомости небезпечна справа!). При зупинці він хотів висісти за нею, заки ще... помітив, що вона ограбила його. Якийсь його сусід сміявся з його нещастя. Але за кілька хвилин ствердив, що в нього щез із кишені золотий годинник. У тому самому вагоні їхала імовірно якась друга красуня-злодійка, спільничка першої. Цілий штаб детективів шукає за гарними злодійками. Вони мусіли почати свою професію недавно, бо в поліційних реєстрах нема досі їх фотографій. Не виключене, що швидше неодна з них вийде заміж за якогось старшого добродія, ніж попаде до вязниці.

СМЕРТЬ „ЛЬОРДА ФОНТЛЄРОЙ".

Не тільки вся Англія та Америка знає одну з найкращих дитячих повістей „Малий Льорд Фонтлєрой". Вона перекладена на всі мови і минулого року сфільмована ще раз обігла ввесь світ. Мало хто пригадує собі її авторку, хоч кожний, хто читав її памятає її молодого героя. Саме тепер цей герой помер — себто той, з якого авторка зробила портрет у повісти. Пані Франціс Годгсон Барнет відмалювала там свого сина — Вівіяна Барнета. Цей Барнет помер цими днями від серцевої атаки, коли кипався у море рятувати людей, що потапали в якомусь човні біля Льонг Айленд (Ню Йорк). Це був справжній невгамовний спортовець та „янкі", зовсім неподібний до того солоденького типу, який зробила з нього в повісти його мама: в оксамитній блюзці, високому, білому комірці та з кучерявим волоссям.

Авторка славної повісти та її син.

Його мама була діловита, енергійна особа, що походила з Манчестеру. У 1865 р. вона виїхала з батьками до Спол. Держав і тут вийшла заміж за д-ра Барнета з Вашингтону; у 1898 р. вона розвелася з ним. Її другий чоловік помер на початку світової війни і вона померла скоро після нього. Вона писала багато і мала чимало літературних успіхів. Та „Малий льорд Фонтлерой" мав винятковий успіх. У цій книжці вона внідеалізувала свого синка Вівіяна, що справді терпів через прикру вдачу свого батька і мусів виїхати перед ним до Англії до свояків. Ці свояки це не були льорди ані леді, а звичайні міщани. Сам Вівіян почував себе у пізнішому віці ніяково, що всі знали його як ідеального „льорда Фонтлерой", тоді як він не мав уже ніодної риси спільної з його портретом. Щоб віддячитись своїй мамі за такий портрет, він сам написав дуже гарну повість „Романтична повість", де зобразив незвичайні духові прикмети своєї мами. Коли хтось без дозволу пані Барнет переробив її повість на пєсу, вона подала його в суд і цей випадок став основою для авторського закону в Америці, який каже, що без дозволу автора не вільно переробляти повістей на пєси.

СПІВАЮЧЕ ОЗЕРО.

На острові Цейльон лежить озеро Батікалоа. З вод цього озера добуваються кожного вечора ніжні звуки, незвичайно подібні до ріжномельодійного співу. Цим явищем зацікавилися вчені, одначе покищо не вдалося їм устійнити причини цього дива. Тубильці говорять, що ці звуки походять з мушель, яких багато на дні озера. Одначе ніхто не знає, як ці мушлі виглядають, бо їх ніхто не видів, ані не зловив.

Таємні звуки лунають так голосно серед вечірньої тиші, що подорожні вночі орієнтуються за піснею озера як за дороговказом.

Друге таке чарівне озеро лежить у Новій Зеляндії в Австралії. Воно дуже характеристичне: довге 83 км., а всього 5 км. широке. Має воно форму латинського „S". Це озеро підноситься регулярно цілою своєю поверхнею так, що це робить зовсім враження віддихання. Що пять мінут поверхня озера підноситься на 7 і пів цм., відтак опадає і знову підноситься. Це явище теж недосліджене. Тому, що Нова Зеляндія повна вулканів і гейзерів можна догадуватися, що маємо тут до діла із вулканічного походження росколиною, виповненою водою, на яку дальше ділають вулканічні сили.

Дівчата-красуні крадуть у Льондоні.

В Англії дуже мало злодіїв і за злодійство карають там дуже суворо так, що воно не вигідчується. Замість злодіїв є вломники та ошуканці, які хотять одним махом змінити своє життя, або — програти. Та ось тепер у Льондоні появилися злодійки — прегарні дівчата, які їздять підземельницею. Вони шукають натовпу і там притуляються до поважних панків, щоб очищувати їх кишені. Дарма, що скрізь вивиснині остороги: „Вважайте на кишенкових злодіїв", пасажирам важко повірити, щоб невинні чудові очі належали до злодійки.

Один старший добродій таке заявив на поліції: „Злодійка, яка ограбила мене нині з портфеля із грішми була найгарнішою жінкою, яку я досі бачив у своєму житті. Я радо дав би впятеро більше, ніж те, що вона забрала, щоб ч міг її ще раз побачити". Поліція напевне теж,

Живіть наш часопис!

Фільмова сторінка.

Як виглядає день Клєрка Ґейбла.

Клєрк Ґейбл, відомий покоритель жіночих сердець, має точний розподіл свого часу. Коли день вільний від праці в ательє, тоді вже в год. 10-ій передпол. приходить до Клєрка кравець, мірити нові убрання. Вони потрібні не так для самого Клєрка, як радше для фільмової фірми, яка звязала свого визначного аманта умовою, що йому вільно виступити в цьому самому убранні не частіше, як у двох фільмах. Не дивниця, що Клєрк Ґейбл мусить робити все нові убрання...

Примірка триває три години. В год. 2-ій попол. їде він до фото-ательє, де найкращий фотограф Метро-Ґольдвін, Кляренс Бул, робить нові світлини Клєрка. Їх треба, для рекламових потреб фірми, пересічно сто щомісячно, очевидно, все нових.

Дальше йде конференція з режисером на тему нової ролі. Після тої одно—двогодинної розмови, артист вертається домів і відразу береться за працю над ролею: учиться тексту, студіює міміку перед дзеркалом і т. і. Це виповнює ввесь час аж до вечора; тоді чекають Клєрка безчисленні товариські зобовязання.

Підчас кручення фільми, отже в „робучий день", Ґейбл приїжджає до студіо точно в 8-ій рано і передовсім йде дивитись на вислідн знимок з попереднього дня. Їх висвітлюють у проекційній камері студіо. Відтак він випиває в кантині чашку кави, одягається й характеризується у своїй ґардеробі при помочі свого прислужника, мурина, Роберта, і точно в 9-ій Клєрк Ґейбл стоїть готовий перед обективом.

Як видно, не легко бути Клєрком Ґейблом...

Ще про останню фільму Джін Гарльов.

Як ми вже писали недавно на цьому самому місці, фірма Метро-Ґольдвін-Маєр рішила закінчити фільму „Саратога", в якій головну ролю грала покійна Джін Гарльов, користуючися в сценах, незакінчених помершою зіркою, іншою артисткою. Одначе приятелі і прихильники Джін Гарльов засипали фірму листами, в яких вони запротестували проти такого рішення — мовляв, воно понижує память великої покійної — і фірма, признавши слушність протестів, покинула думку кінчити „Саратогу". Отже зникли всі надії, побачити Джін Гарльов у її останній фільмі.

До речі, у звязку з тою фільмою доходять чутки про ідею, на яку впав її режисер, щоби уможливити конечний у ній виступ дитини. Річ у тому, що у фільмі мала взяти участь — у невеликій ролі — 8-літня дитина. Каліфорнійський закон — як відомо, Голівуд лежить у стейті Каліфорнія — дозволяє на працю дітей у фільмі тільки тоді, коли знимка триває не більше 20-ти мінут на день. Та при крученню „діточих" сцен у „Саратозі" ніяким чудом не можна було вміститися в цих 20 хвилинах, а коли вони минали, родичі дитини забирали її, — спираючися на гострий закон, який, в разі його недодержання, накладає високі кари на батьків — безапеляційно домів. Це, очевидно, страшенно затягнуло працю над фільмою. Зрешті режисер найшов вихід із ситуації: він зрезиґнував з участи у фільмі дотеперішнього „Вундеркінд-а", з яким не можна було більше працювати, як 20 мінут і на його місце найшов... трійняків, подібних до себе як дві, чи пак три каплі води. Порозумівшися з батьками, анґажували для „Сватоги" всіх трьох: з кожним із трійняків накручували щоденно „приписові" двацять хвилин і в той спосіб і вовк був цілий і коза сита!..

Нема то, як голівудські режисери, коли треба найти вихід із трудної, чи навіть безвихідної ситуації!

Заки вужмете свої ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Ґродзіцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 505-778.

Сумерк Маріон Девіс.

Чимраз менше вісток доходить із Голівуду про Маріон Девіс, білолицю красуню з великими очима і чорними бровами; а така постепенна „тиша" означає в голівудських звичаях: кінець карієри. Маріон Девіс здобула славу, здобувши серце й міліони часописного короля Америки, Віліяма Герста. Він окружив її небувалим багатством та віддав на її услуги всю свою пресу, а це означало: здобуття вершин слави. І були часи, коли Маріон Девіс їх осягнула. Вона ще більше привязала до себе Герста, коли без надуми віддала до його диспозиції все своє майно і всі свої дорогоцінности. Коли трапилося таке, що Герст очутився раз в тяжкому фінансовому положенні підчас голосного американського „краху". Завдяки її помочі він знову „станув на ноги", та, очевидно, віддячувався зірці, як міг. Тепер Маріон Девіс одна з найбагатіших фільмових зірок у Голівуді; та її слава пройшла й починеться її сумерк. Кажуть, що деяку ролю тут відіграло й негативне відношення частини американської суспільности до пресового концерну Герста.

—o—

Фільмові зірки мають „побічні" заняття.

Відомо, що артисти нинішних часів ріжняться від їх товаришів по професії зперед пів століття передовсім тверезістю і практичністю, з якою вони нині глядять на всі „земські", реальні, грошеві справи. Коли поняття „артист" було в девятнацятому столітті однозначне з „богемістом", а це знову означало майже у всіх випадках, що дана людина має довге, незачісане волосся, фантазійно завязану краватку та може й талянт — то нинішні артисти всіх родів, не тільки назовні не ріжнятся нічим від інших смертних, але ще й уміють, або бодай стараються займатися найбільш прозаічною річчю в світі: збиранням маєтку... Рекорд у цьому напрямі бють, очевидно, фільмові артисти, яких велитенські зарібки дозволяють без зусиль відложити неодин ґріш „на чорну годину". Та цікаво, що вони збирають, чи пак: збивають ґроші не тільки своєю акторською професією, але чимало з них має ще й інші, побічні заняття, які також дають неабиякі доходи. Отже Чарльс Фаррель, постійний партнер Джанетти Ґейнор, є менеджером великого тенісового клюбу. Популярний радіовий співак і фільмовий актор Кросбі основав у Голівуді перегонове товариство і став власником стайні перегонових коней, які в ріжних містах Америки „вибігують" ґроші для свого пана... Про знамениті інтереси Мері Пікфорд — як купівля і перепродажа площ і домів у Голівуді — вже не раз говорили й писали. Ґеджинал Дженні є конструктором літаків; Чарльс Ґаглес плекає породисті собаки і має з їх продажі неабиякий дохід. Аль Джольсон має фарму помаранч, а Френсіс Ледерер і Дікс є „хліборобами": перший із них спровадив із Франції та Еспанії культури шляхотних виноградів і сподівається, що незабаром на своїй фармі в Сан Фернандо почне виробляти вина; Дікс має плянтацію чаю. Також покійна Джін Гарльов мала побічне заняття: вона займалася архітектурою помешканевих влаштувань і була у цій дитниці справжнім — і очевидно відповідно гонорованим — спецом.

Важне для тих, що купують срібло
Фабрика срібних виробів
Д. Л. Нойман — Львів
Тільки **кохановського 21.** Тел. 206-74.
звертає увагу заінтересованих, що її взори срібла нею проектовані і засобльові у фабричний знак та напис фабрики, а подібні взори продавані в торговлі без цього знаку є дуже незручними копіями її оригінальних моделів. Дістанете у Львові лише безпосередньо у фабриці та у всіх більших ювілерських крамницях у цілій Польщі.

ВІЙСЬКО У ГОЛІВУДСЬКІЙ ФІЛЬМІ.

Нераз бачимо в американських фільмах прегарні баталістичні сцени, але рідко коли думаємо про те, яке властиво військо бере участь у цих сценах. Зрадимо цю тайну: це відділ статистів, який складається з 150-ти молодих людей, вибраних і по військовому вишколених німецьким ротмістром Ріхардом фон Опель. Він вивчив свій відділ методів ріжних країв та команди в 27-ми мовах. Це „військо" виглядало „як справжне" американське з кольоніяльного періоду 18. стол. у фільмі „Чарівниця з Салєм" (з Кльодеттою Кольбер); зовсім „по німецьки" виглядав цей відділ у фільмі Ремарка „Поворотна дорога"; еспанським військом були знову ці 150 людей ротмістра фон Опеля у фільмі „Райський птах". Тепер, на відміну, вони будуть французькими чи пак московськими вояками у найновішій фільмі Ґрети Ґарбо „Пані Валєвська".

Ротмістр фон Опель заробляє тижнево коло 250 долярів; кожний із його „військових" коло 20-ти долярів за кожний день праці.

—o—

Фільмова хроніка.

Велику частину фільми „Ґра на чердаку" під режисерією Герберта Селясіна, з Альредом Аблем, Сузі Ляйнер, Карстою Лек, Віктором де Кова, Павлом Ґайдеманом, Ґубертом ф. Маєрінґ та з іншими накрутили на чердаку трансатлянтійського корабля „Бремен", підчас його подорожі до Америки. Ці кіновідвідувачі які пізнають, які сцени накручено на кораблі, а які в ателіе, могтимуть брати участь в конкурсі, в якому першою нагородою буде люксусова подорож до Англії.

•

Наступ на міжнародню концесію в Пекіні — постійну небезпеку для европейців з боку китайців, представляє нова фільма виробництва „Тодіс-Саша" під наголовком „Алярм у Пекіні". Головні ролі ґрають: Ґустав Фреліх, Лені Маренбах, Петер Вос та інші

•

„Коли жінки мовчать"— це назва нової фільми — комедії Уфи. Темою фільми перші подружні громовиці, по яких ще швидше, чим захмарилось, заблисне сонце.

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі
дістанете завжди у мясарських крамницях
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8, Личаківська 50, Жовківська 175, Кентшинського 21, Замарстинівська 36.
2989 41—10

Останні вісти.

АМБАСАДОР КАВАГОЕ ПРИІХАВ УЖЕ ДО ШАНГАЮ.

Японський амбасадор Кавагое приїхав із Дайрену до Шангаю, де відбуде розмови з органами японської влади. Покищо не відомо, коли він виїде до Нанкіну, де — як запевняють із китайської сторони — урядові чинники готові перевести розмови, якщо він виступить з конструктивними пропозиціями, які могліб довести до полагодження конфлікту

АКЦІЯ КИТАЙСЬКИХ ВІЙСЬК.

Китайські війська посунулися здовж залізничої лінії Ганков—Пекін і осягнули Нанкаован на північ від Ліянсіян. Місцевість цю заняли вчора, одначе контакту з японськими військами, яких передні стежі є на полудне від Шансінтіен не навязали. 38. дивізія, яка потерпіла підчас боїв у Тієнсіні при кінці липня, покинула позиції, які займала. Її заступили нові частини китайської армії.

ПОЧИНАЮТЬСЯ ВОЄННІ БЛАГОДАТИ.

Китайська агенція „Централь Нюс" повідомляє, що японська влада заборонила вивозити збіжжя з Нанкіну. У місті створився окремий комітет, якого завданням буде доставляти мешканцям найконечніші продукти.

—o—

НАПРУЖЕНА СИТУАЦІЯ В ГАНКОВ.

Ситуація в Ганков дуже напружена. Японську концесію окружає 10.000 вояків. Господарський бойкот японців сильно скріпився. Кореспондент „Асагі" повідомляє, що багатьох китайців розстріляли, або арештували за вдержування зносин, або за торговельні умови з японцями. Довкола японської концесії умістили китайці гармати і скорострільні. Всі получення між японською концесією і китайським містом перервані, одначе військові японські органи запевнили японським громадянам охорону життя.

БОЖЕВІЛЬНИЙ ТАНЕЦЬ КРОВИ У СОВІТАХ.

Сталін загрожений Димітровом.

Французька преса приносить нові вісти про розмір „чистки" в Совітах. Сталінові загрожує генеральний секретар Комінтерну Димітров, якого популярність росте з кожним днем. Сталін хоче усунути Димітрова, а відтак всі місця обсадити москалями. Арештовано багато інжинірів-директорів фабрик. Через те впала продукція у хемічних фабриках. Також у воєнним промислі сильна чистка.

На Кавказі розстріляли 12 залізничників із Пятигорська під замітом саботажу.

ПРОТЕСТ АНГЛІЙСЬКОГО АДМІРАЛА У СПРАВІ БОМБАРДУВАННЯ ЛІТАКІВ.

Британський генеральний консуль в Альжирі стверджує у звіті, пересланім до адміралтії до Льондону, що літаки, які звтакували корабель „Брітіш Корпораль' належали до повстанців. На крилах видніли знаки гранатового хреста св. Андрія.

У справі цього інциденту склав англійський адмірал командант третьої ескадри кружляків енергійний протест в Пальмі.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **Перевіз меблів, багажів та товарів** виконує дешево та солідно українська перевозово-спедиційна кооп. „ГАРМА", вул. Марш. Фоша, магазин „Депо" — тел. 287-05, по 3. год. 200-26.

— **Чи знаєте, що в єдиній українській господ. школі Т-ва „Просвіта" в Милованню** п. Рошнів к. Єзуполя, можете дістати на осінній сезон **першорядні щепи тільки по 1 зол. за штуку,** а при більшій кількости ще й відповідний опуст? Рівнож насіння городове дістанете за 75 прц. ринкової ціни. На щепи шліть вже замовлення, бо з кінцем вересня та з початком жовтня найдогідніша пора до садження! 1375 3—10

— **Футра нові** мужеські і жіночі замовляйте і старі переробляйте у **Карпяка, Зибликевича 4.**

— **Стоматольог д-р Бережницький** виїхав на відпочинок. Вернеться 30-го серпня ц. р.

— **Вже появився Ювилейний Календар „Просвіти" на 1938. рік.** Календар має понад 250 сторін друку і коштує тільки 1.20. Читальні, кооперативи та всі інші установи і свідомі люди подбають, щоб цей календар знайшовся в руках кожного українця, бо „Просвіта" на це заслуговує. Питайте за ювилейним календарем „Просвіти" по всіх книгарнях, по читальнях, кооперативах і в мужів довіря „Просвіти". Зголошуйтеся на продавців календаря за відповідною винагородою. Кожний покупець знайде в календарі ще й стінний календар на 1937. рік як безплатний додаток. Замовлення слати на адресу: Книгарня „Просвіти", Львів, Ринок 10. І.

—

— **Новий совітський консуль у Львові.** За згодою польського уряду совітським консулем у Львові став Анатоль Яковлевич Клімов. Львівський совітський консулят обслуговує воєвідства львівське, волинське, тернопільське, станиславівське, краківське і люблинське.

— **Нова автобусова лінія.** Автобусове підприємство в Яворові урухомило з днем 1. ц. м. постійну автобусову комунікацію на лінії Ярослав—Радимно—Львів. Автобус виїздить з Ярослава в 6. год. рано і приїздить до Львова в год. 9.35. Виїздить зі Львова (пл. Стрілецька) в год. 5. попол.

— **Папський нунцій в українській церкві в Чернівцях.** Як звідомляє „Рада", папський нунцій Андрій Касуллю відвідав 10. ц. м. українську гр.-кат. церкву при стр. Романа в Чернівцях. В год. 10. зібралося перед церквою велике число вірних, хоч це була робітна днина. Парох церкви о. Ярослав Злепко в заступстві хорого ген. вікарія о. Михайла Сімовича, при співучасти шістьох священників привитав нунція, звертаючись до нього в латинській мові та передаючи йому хліб-сіль і церковні ключі. Після нього промовив до нунція по українськи д-р Володимир Гузар ось так: „Ваша Ексцеленціє! „Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш, а не возьмеш любови і віри не возьмеш, бо руське ми серце тай віра руська". — Ваша Ексцеленціє! Отсі слова українського священника Маркіяна Шашкевича виписані золотими буквами на стіні церкви, в яку зараз увійдете. В імені вірних цієї церкви вітаю Вас грімким українським Слава! — Рівночасно прохаю передати Найсвятішому Отцю запевнення, що в боротьбі за правдиву Христову віру Він знайде усіх українців на першому місці".

— **Проти б. куратора Гадомського у Львові ведуться,** як подає польська преса, доходження під закидом службових переступств. Пан-куратор уживав службового авта до приватних цілей і брав надмірні дієти. Нпр. виїхавши на похорон сина воєводи Пражмовського, що помер трагічно, побрав з каси дієти, подаючи свій виїзд як службовий. А любив їздити дуже часто і без потреби, очевидно, щоб заробити на дієтах. Взагалі мав серед учительства якнайгіршу опінію. Наказував проти вчителів доходження через дрібниці. Говорили про нього, що він знав тільки дві справи, до яких мав замилування: робити дисциплінарки і грати в бріджа.

— **Нострифікація дипльомів.** Оголошено урядове звідомлення про нострифікацію закордонних наукових дипльомів у вищих школах. В часі останніх двох років нострифіковано 283 дипльоми, з чого на дипльоми докторів медицини припадає 167 нострифікантів.

— **За підвишку лікарських honopарів у судах.** Лікарські палати зажадали від міністерства підвишки honopарів за виступлення лікарів у судах як знавців. Дотеперішні honopарі є на думку лікарів занадто низькі. Мінімальний лікарський honopар при урядових експертизах устійнено на 20 зол. замість 10 зол.

— **Комуністичну організацію на Волині** викрило недавно. Членів організації арештували в селі Смідиню біля Ковля, де вони зібралися на партійну нараду. Як повідомляє польська преса, головою організації був 27-літній студент Олександер Луцкевич, що удержував звязок з осередками КПЗУ у Львові, Ковлі та Люблині і видавав смертні присуди на членів, що ділали на шкоду партії. З його наказу вбито 7 осіб, м. ін. Миронюка, Похольчука Мельника та Олексюка. Одночасно арештовано Ів. Полачинського, Льва Бобка, Ів. Кисла, В. Вешка, Юл. Токарського і Б. Луцкевича.

— **Нові ціни спірту.** Міністерство скарбу видало розпорядок, яким устійнило нові ціни спіртту на неконсумційні або промислові цілі. За один літр 100-процентового спірту встановлено ціну: а) до лікувальних і фармацевтичних цілей 7.50 зол., б) до перфумерійно-косметичних цілей 5 зол.; в) до науково-лябораторійних цілей для вищих наукових заведень і фахових шкіл 1.90 зол.; г) до виробу етеру, лякеру та на інші промислові цілі 0.70 зол. Ціни денатурату за літру 0.95 зол.; 3/4 літри 0.75 зол. і пів літри разом з фляшкою 0.55 зол.

— **Сконфіскована книжка.** Цілий наклад польського письменника Антона Гроновича п. н. „Недорога рецепта" сконфісковано у Львові за переступство з § 154 к. з. (гльорифікація чужого державного устрою).

— **Зріст консумції пива.** За обчисленням союзу броварів у Польщі продано в липні ц. р. на внутрішньому ринку 177.000 гектолітрів пива. В порівнанні з торічним липнем консумція піднеслася на 2 прц. У перших сімох місяцях ц. р. броварі продали на внутрішньому ринку 766.000 гл пива або на 13.6 прц. більше, ніж торік.

— **Загроза повені.** Наслідком дощів ріки в Надвірнянщині піднеслися понад свій звичайний рівень. Прут в околиці Микуличина виступив із берегів і затопив поблизькі гуцульські хати. Також Бистриця Надвірнянська і Солотвинська грозять виливом. — З причини дводенного дощу на ріці Рибниці в Косівщині піднеслася вода на 1 метер понад рівень. Вода забрала кілька кладок, міст під Москалівкою загрожений.

— **Пожежі.** В Шептичах пов. Рудки вибухла пожежа в стодолі Ровалії Коньчик і знищивши її загороду, перекинулась на будинки сусіда Миколи Коньчака, що також згоріли. Пожежна сторожа вгасила вогонь. — В Золотковичах пов. Перемишль згоріла стодола солтиса І. Канятина з цьогорічним збіжжям. Вогонь підложив хтось із учасників фестину, що відбувався недалеко, кинувши недокурок. — В Нижанковичах згоріла стодола Марії Букальської підпалена якимсь волоцюгою. — В Лисятичах пов. Стрий хтось підпалив збіжжя на полях Макса Буксбавма.

— **Львівська хроніка.** Із заведення для умовохорих у Кульпаркові втік 50-літній Микола Лучко. — **На Левандівці появилися скажені пси.** — Служниця Анна Васечко при вул. Собіщини напилася сільного квасу, завівшись у любові. — Швець Йосиф Шихульський при вул. Ліндого пробував отруїтися денатуратом. — На стриху камяниці при вул. Яблоновських 26 найшли недопаленого трупа новонародженої дитини.

— **Краєва хроніка.** В Сяяві ярославського повіту застрілився начальник почтового уряду, 29-літній Мечислав Журовський з причини нервового розстрою.

— **Гуцули зафундували літак.** Делегацію гуцулів косівського повіту прийняв міністр військових справ Каспшицький. Делегація вручила йому 37.500 зол., які зібрала серед гуцульського населення на закупно літака для польської армії.

— **З Польщі.** У Варшаві арештовано 32 особи здебільша купців, вмішаних у сензаційну аферу. — В Дзедзіцах завалилася стіна при будові галі машин у сталевій вальцівні, при чому загинув один робітник, а трьох тяжко потовкло. — У Варшаві з пятого поверху при вул. Маршалківській кинулася на вулицю 26-літня вчителька Ірина Белькe серед таємничих обставин.

— **Кінець світа 15. серпня ц. р.** Таку страшну вістку приніс французький часопис „Ліберте". Вістка походить від одного астрольога, що живе під Парижем і від довшого часу студіює астрономію. Він отвердив, що хвіст комети Фінлера, яка находиться тільки 80 міліонів кільометрів від землі, зударіться 15. ц. м. з нашою землею. Часопис додає, що також інші астрольоги і ворожбити прийшли до переконання, що катастрофа цього дня є неминуча.

— **Стихійні катастрофи в Китаю і Кореї.** Китайську провінцію Кіянсу навістив уночі тайфун

і наробив великого знищення. Буря впала до ріки Янтсе, піднесла її води і заляла одно село, при чому згинуло кількасот осіб. На другий день вода викинула кількадесять тіл. Затонула також джонка з 50 прочанами. Той сам тайфун навістив також Корею і знищив провінцію Гіян. Згинуло поверх 200 осіб, ранених є значно більше. Буря знищила всі засіви ризу. Одночасно сильний земструс навістив деякі сторони Китаю, при чому згинуло кількадесять осіб.

— **Жахлива летунська катастрофа.** Літак чехословацько-совітського товариства, що обслуговує лінію Прага-Москва, розбився коло села Страцеле, бистрицького повіту в Чехословаччині і згорів до тла. Чотири члени залоги і два пасажири згоріли на вуголь. Літак вилетів із Праги.

— **Зміна назв буковинських стацій.** Чернівецька дирекція залізниць повідомила про зміну назв деяких залізничих стацій на Буковині. Отже назву Пром Пумнул перемінено назад на Іцкани, І. Фльондор на Жидова, Гормузакі на Лашківку, Міром Кости на Солонець. Сталося це на домагання генерального штабу.

— **Вбили „королеву циганів".** Як повідомляє чернівецька преса, біля Пітештів румунська жандармерія вбила 21-літню Любу Черебковську, яку називали теж „королевою циганів". Дівчина, знана з уроди і жорстокости, зорганізувала ватагу, що крала діти каліки, які продавала опісля жебракам. Діти пропадали так часто, що жандармерія вдалила облаву на циганів. Коли окружено циганський табор, циганка як божевільна кинулася з ножем у руці на жандарміх, які, не могучи зловити бандитки живцем, застрілили її. Арештовано 20 членів циганської ватаги.

Дописи.

БРІДЩИНА.

Академія в честь М. Шашкевича в Підкамені. Заходом виділу філії „Просвіти" у Підкамені відбулася дня 11. м. м. академія з приводу 100-ліття „Русалки Дністрової" і для вшанування свого патрона о. М. Шашкевича. Вранці в год. 10.30 делегат Головного Виділу Т-ва „Просвіта" о. кан. Дзерович зі Львова відправив торжественну Службу Божу в асисті оо. Прокопчука та Казанівського і 2-ох священників та діяконів. Опісля була панахида за душу Пробудителя Галичини, що до неї стануло 12-ох довколишніх священників. При кінці о. кан. Дзерович виголосив патріотичну проповідь до понад 2.000 селян. Підчас Служби Божої співав добре хор тов. „Просвіти" з Нанвашів під управою От. Церкача. Негевна погода і доші стримали багато прочитчан від участи у святі та проте в год. 14.15 в салі „Народнього Дому" в Підкамені було коло 600 прибулих, які прийшли незорганізовано зпід церкви, бо влада заборонила похід і транспаренти. Академія почалася в прибраній дубовими вінками салі і заповній зеленю сцені кантатою в честь о. Маркіяна до слів і композиції Б. Т. Садовського, що її відспівали злучені хори Підкаменя, Черниці і Немирова під управою композитора. З черги відкрив академію голова філії д-р Р. Кузів, оказуючи, що це перше Маркіянове свято на підкольщі. Опер. співака Гавка („Цвітка дрібная", „Родимо моя ненько"), в акомп. п. Садовського, між. хор. Неділяка („Не очасайте ясні зорі") під управою Вонс Дарії, цитровий дует п. Галі і Вол. Садовських (арія з опери „Корисевільські дзвони"), деклямація п. С. Сабаль („Русалка Дністрова" М. Матіева-Мельника), хор з Підкаменя („Нещасний"), деклям. п. Ліди Клепарчуківної („Бандурист"), знаменитий муж. хор з Черниці („Мій край, мій рай", „Дайте руки") під орудою От. Гарасимчука; сольоспів п. Гавка („Гетьмани") і реферат о. радн. От. Клепарчука, добре підготовлений і поетично виголошений про Маркіяна та його добу. На закінчення о. кан. Дзерович заорудливо говорив про долю „Русалки". Академію закінчено національним гимном. Академія була підготована дуже добайливо і совісно, зразковий лад тримали впорядчики і луговики. Моральне вдоволення велике. Дохід призначено на справлення філіяльного прапора.

Втрати селян від посухи у Брідщині. У зв'язку з великою посухою Львівська Хліборобська Палата зі Скарбовою Палатою у Львові рішила зібрати дані про шкоди у всіх трьох східних воєводствах Галичини. Дня 21. червня ц. р. брідський староста скликав окрему нараду в цій справі при участи комісії провірення шкід спричинених посухою. До комісії входили делегати Хліборобської і Скарбової Палати в особах інж. Гуралевського, рад. Кучинського та представника „Малопольського Рільничого Т-ва", п. Моліка зі Львова. На нараду прибули представники: господарських, кооперативних та кредитових організацій і представники збірних громад та деяких господарів. Завданням наради уможливити львівській комісії стрічу з представниками місцевих хліборобів, щоби запізнатися зі станом шкід у повіті, спричинених посухою та вжити відповідних заходів для злагіднення наслідків посухи. Зпоміж українських установ запросив староста лише філію „Сільського Господаря", що виделегувала на цю нараду як відпоручника Ол. Вислоцького. На нараді переважали кольоністи-мазури. В дискусії забирали голос майже всі присутні, підкреслюючи, що господарський рік є дуже гіршій ніж попередній, що дуже потерпіли від посухи пашні, а зі збіжжя найбільше потерпів ячмінь, бо на 50 проц., інші збіжжа на 20—30 проц. Одиноке просо гарно зародило. Делегат філії „С. Г." у Бродах висловив здивування, що крім філії „С. Г." староста не запросив інших українських хліборобських організацій, таких як: Повітовий Союз Кооператив, що вони є найповажнішою торгівельною інституцією в Бродах та Українбанк, що одинокий з брідських банків лишився кредитодатним. Не запрошено теж чільніших українських хліборобів з повіту, хоч у листі до старости Хліборобська Палата про це згадує. Зате запрошено самих поляків. Виходило, що українців у повіті немов нема (?!). Це дивне явище староста „виконав" ніби тим, що мав дуже короткий час до запрошень на нараду та що він не робить ніяких різниць і хоче співпрацювати також і з українцями, оминаючи всяких непорозумінь між двома народами нашого повіту. На нараді устійнено, що найбільше потерпіло від цьогорічної посухи збіжжа на пісках, бо на 50 проц., дальше на громоші до 40 проц., менше потерпіли збіжжа на тяжких землях з природи волких — глинястих на 25 проц. Забираючи вдруге голос представник філії „С. Г." просив членів комісії, щоб вона заявувала стан рільничим державним чинникам та щоби вони обниж-ли на 50 проц. податки в нашому повіті, щоби стримали цього року всякі екзекуції, щоби відписали залеглі податки та дали нашим хліборобам корисні позички у державних банках. Всі бажання і завваги промовця члени комісії записували собі. На нараді рішено безпосередньо оглянути поля в повіті. До цієї комісії з місцевих увійшли: нач. В. Гошко від скарбового уряду, проф. Ернест від О. Т. Р. і делегат філії „С. Г.". Комісія виїхала на поля двома авгами брідського та львівського старости та оглядала поля в Гаях Старобрідських, де на громоших урожаї дійсно марні, в Суховолі, де комісія говорила з місцевими селянами та оглянула Районову Молочарню, з якої винесла гарне враження. Опісля оглянула поля Черниці, Пакошів, Підкаменя, Пеняк, Гутиська Брідських, Волох і Поннини. З Поннини комісія виїхала на поля Ясенова, Суходолів і т. д. З черги виїхала до кольонії „Варшавка" під Бродами, де дня 7. м. м. град майже зовсім знищив урожай і мазурі-кольоністи залишилися без хліба. Град знищив теж частину урожаїв села Клекотова, що дотепер ніхто ні до філії „С. Г." у Бродах, ні до скарбового уряду цього не зголосив. Дуже це дивне, що наші селяни, хоч понесли шкоду від граду, самі не хочуть пільги в податках, чи евентуальної допомоги в грошах, що їм законно належиться. Слід зазначити, що елементарні шкоди оцінює комісія при скарбовім уряді у Бродах, до якої належать і наші два хлібороби, а саме: п. Ярослав Гриневецький і п. О. Вислоцький, призначенні Хліборобською Палатою знавцями при оцінці елементарних шкід. По дорозі з „Варшавки" до Лешнова, комісія оглядала поля при гостинці. Радник скарбової палати, від якого залежить передовсім обниження податків, заявив, що у брідському повіті не є так зле, як це говорилося на конференції. Всежтаки шкоду признавав та обіцяв предоставити у Львові рішальним чинникам, що Брідщина потерпіла 20—25 проц. від цьогорічної посухи та обіцяв знаклопотати у них чинників поміч для неї. Другого дня комісія виїхала до Берлина і до Сталиславчика. Брідський староста теж обіцяв постаратися зі свого боку у вищих властей про допомогу для селян, які потерпіли від цьогорічної посухи.

Олександер Вислоцький.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Молодий Театр „Загра-ва" під орг. пров. В. Блавацького.

ГОРОДЕНКА:
8. VIII. Тарас Шевченко.
9 Городенки театр їде до Снятина.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

КОСІВ:
8. VIII. Довбуш.
9. VIII. Під курателею.

ВЕЛ. ТЕАТР — неділя.

Зол. 7.— **Щасливі обручки** в 14 кар. золота тільки у **В. ГРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

КІНА.

АПОЛЬО: „Кройцерова соната" на основі Толстого.
АТЛЯНТИК: „Замок тайн".
ВАНДА: „Бажанті"; „Будеш усе моя".
ГРАЖИНА: „Вибухова бльондинка"; „Небезпечний фліpт".
ЕВРОПА: „Заборонене щастя".
КАСІНО: „Королева танку" в Еджоровою Повел, „Мистці глупоти" (Лорель і Гарді).
КОПЕРНИК: „Рожа".
МАРУСЕНЬКА: „Пострах опери" з Борисом Карловим.
МЕТРО: „Генерал Оуттер", „Бенгальський тигр".
МІРАЖ неділя.
МУЗА: „Теодора робить кар'єру".
ПАЛЯС: „Неможлива дівчина",
ПАКС: неділя
ПАН: неділя.
РАЙ: „Пісня її матері" з Март. Егерт.
СВІТ: „Абдуль Гамід, червоний султан" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Ескапада" і ревія „Референа".
ТОН: „Кров на морі"
УТІХА: „Робін Гуд із Ельдорадо" та ревія.
ХИМЕРА: „Для тебе Марія".

ВОВНИ — найкращі гатунки і кольори — ДІМВОЛІЧКИ — Львів, ул. Сикстуська ч. 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

ФОТОПЛАСТІКОН.

(пл. Марійська 5).
„Гіркий шпиль Цигшпіце".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 8. серпня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Орх. концерт; 20.00, 21.00 Ельзи і Ліпке, концерт великої орх., скрипка, арфа. БІЛГОРОД 19.00 Словацькі пісні; 21.15 Сольо на мандоліні. БУДАПЕШТ 15.50 Форт.; 17.00 Міжнар. оп-фестіваль; 18.50, 19.00 Цит. музика; 21.40 Сальон. музика. ВІДЕНЬ 11.05, 12.00 Симф. концерт; 15.40 Камер. музика; 19.35 Пісні й арії, Норбі, бас; 20.05, 21.00 Нар. мотиви, Баер, сопран. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 11.30 Фантазії на орг. Вірлінера; 20.00, 21.00 Концерт. КОШИЦІ 10.15 Скрипка; 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 17.15 Орх. концерт; 20.40 Розр. музика; 21.00, 22.00 Симф. концерт. МІНХЕН 12.00 Концерт військ. орх.; 17.05, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Нюрнберські співці" оп. Вагнера. ПРАГА 19.05 Військ. орх. РАДІО ПАРІ 13.15, 15.00, 15.30, 15.45, 20.15 Спів; 16.00, 19.30 Театр Уявн. РИГА 16.00 Спів. фестиваль 600 співаків. РИМ 17.15, 18.00 Орх. концерт; 21.00, 22.00 „Ля ведова Шальтра" оп. Льоція.

Понеділок, 9. серпня 1937.

БЕРЛІН 19.00 Веч. гомін, 19.20 Пісні й танки, орх. квартет; 21.00 Легка й танк. музика. БІЛГОРОД 18.30 Пісні. БУДАПЕШТ 17.00 Сальон. музика; 20.20 Цит. музика. ВІДЕНЬ 13.10 Легкий концерт; 17.45, 18.00 Спів, Шторм сопр.; 19.05, 20.00 21.00 22.00 „Фальстаф" оп. Верді. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика; 19.00 Вес. вечір; 21.30 Камер. музика; 22.20 Танк. і розр. музика. КОШИЦІ 18.00 Словацькі нар. пісні; оперета. МІЛЯНО 19.40, 21.00 Розр. музика; 22.10 Комедія, опісля танк. музика; МІНХЕН 12.00 Орх. концерт; 17.50, 18.00 Солісти; 19.00, 20.00 Вес. вечір; 21.10 Італ. скрипкова музика; ПРАГА 11.05 Джез, 16.10 Легка музика; 17.40 Словацькі нар пісні. РАДІО ПАРІ 13.15, 15.45 Спів, 17.00 Розр. концерт. РИМ 17.00 Розр. музика, 17.50 Репетиції; 21.00 Концерт солістів; 22.10 Ревія; 22.45 Танк. музика.

Вівторок, 10. серпня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Двоформ. музика; 18.00 Розр. концерт; 19.00 Веч. гомін; 21.00 „Ді Линдіарті" комедія А. Глясбреннера. БІЛГОРОД 18.40, 19.00 Нар. музика; 22.30 Віольончеля. БУДАПЕШТ 13.45 Спів; 17.30 Мадярська нар. музика (форт.); 18.30, 19.00 Сальон. музика; 21.00, 22.10 Цит. музика. ВІДЕНЬ 13.10 Симф. концерт; 15.15 Для дітей, форт. музика; 17.30 Форт. реціталь; 18.25 Мандрівна гутірка, з гр. пл.; 19.25 Капела, солісти, 19.25, 20.00 Весела жакція музики; 20.25 Рецитація поезій; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика; 15.15 Опереткова музика; 18.00 Концерт камер. хору. КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; 19.10 Цит. музика. МІЛЯНО 17.15 Концерт; 20.40 Розр. музика; 21.00, 22.00 Симф. концерт; МІНХЕН 12.00 Популярний концерт; 15.00 Гумореска; 21.10 Твори Фридриха В. у вик. солістів; 22.30 Орхестра. ПРАГА 18.20, 20.00 Солісти; 20.30, 21.00 Орх. концерт; 22.35 „Стежка заросла травою" цикль Яначекових творів. РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30 Орх. концерт; 13.15, 19.00 Спів; 19.15 Форт.; 20.30, 21.00, 22.00 „Фавор" оп. Гунода. РИМ 17.15 Танк. музика; 21.00, 22.00 „Турандот" оп. Пуччіні.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 8. серпня 1937.

8.00 Сигнал часу і пісня; 8.08 Ранішній денник; 8.15 Для села: Хліборобська Газетка, „Віла жінка" увертюра з пл.; „Заправлювання зерна на засів"; 9.00 із з'їзду легіоністів у Кракові, промова марш. Ридза-Сьміглого; 11.05 Симф. концерт (Моцартові твори); у перерві о год. 12.10 „Зальцбург — бачений очима мандрівника"; 13.00 Охорона мистецького промислу на Гуцульщині, вик. Люда. Ліхле; 13.10 Концерт нар. капелі, спів; 14.40 „Перші галичани" Володислава Лозінського; 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Зміна маток і штучні рої; Музика з пл.; Журба за ліси дріб-

Жіночі торбинки

гички, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах **робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

ної посилости; 16.00 Танк. музика; 16.20 Театр Уяви: „Два нещасливі" комедія; 17.00 Репортаж із життя; 18.00 Пів чорної при мікрофоні: орх., хор, соліст; у перерві коло год. 18.55 Патагонією до Анд!в; 20.00 Концерт солістів, фортепіян, Гернер бас; 20.35 Спорт. вістки; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Вечірній денник, 21.00 „Вєлясів — або пята пора року" — Вітвєвська Звзулл; 21.40 Телефонічний репортаж; 21.45, 21.46 Спортові вістки; 22.00 Форт.; 22.50 Останні вістки веч. денника, Метеорольог. комунікат; 23.00 Із співкорового альбуму.

Вівторок, 10. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня; 6.18 Руханка; 6.38 Музика з гр. пл.; 7.00 Полудневий денник; 7.10 Музика з гр. пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудневий денник; 12.15 Українська інформаційна газетка; 12.25 Легка музика; 13.55 Легка музика із гр. пл.; 14.55 Львівська біржа; 15.00 Пучіні „Мадам Батерфляй" І. дія, з гр. пл.; 15.40 Львівські біжучі вістки; 15.45 Господарські вістки; 16.00 Підвечірок під липою, авд. для дітей; 16.26 Гернер: Смичк-квартет на тему шведської нар. пісні; 16.45 Від Вейгерова до Пушка; 17.00 Орх. концерт; 17.50 Актуальна туристична гутірка; 18.00 Огляд фін.-госп. актуальностей; 18.10 Екзотика в музиці, гр. пл.; 18.25 Улани Рокитна, чвертьгодина поезій; 18.40 Програма на завтра; 18.45 Спорт. вістки; 18.50 Акт. гутірка; 19.00 „Ідея-фікс" скеч Ф. Карінтія, 19.15 Образки з Фінляндії; 19.50 Спортові вістки; 20.00 Розр. концерт, орх., пісеньки; у перерві в год. 20.45 Веч. денник, Хліборобські вістки; 21.45 Сердневі вечорі; 22.00 Конгрес слінх артистів (Швеція, Мадярщина, ЧСР, Англія, Норвегія), 22.50 Ост. вістки веч. денника; Огляд преси, метеорольог. комунікат; 23.00 Концерт бажань.

БІРЖА

Гроші.

Львів. дня 7. серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43, 89·00 голяри американські 5.29·50, 5.27·00, 40.. .ри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени ... 292·72—291·00, Франки фр. 19·92—..·50, Франки швайцарські 121·95—121·15, Фунти англ. 26·45—26·29, Гульдени данп. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Кор. дан. 118·03—117·20, Кор. норв. 132·38—131·83, Корони шв. 136·28—135·30, Ліри італ. 23·00—23·50, Марки фінлянд. 11·69—11·20, Марки нім. 133·00 — 133·03, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·25—26·00, Марки нім. срібні 149·00 146·00

Папери.

Банк Польський 105·50, Лільпон 50·50, Островець 26·50, 26·25.

Тенденція неодностайна.

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 57·25, 3 пов. інв. 1 ек. 59·00, 2 ем. 68·25, серія неноч. 4 прем. дол. невот. 4 проц. консол. 58.

Тенденція дещо сильніша.

Всі українці купують добірний і дешевий товар, як вовни, шовки, полотна і батисти у фірмі **„МАНУФАКТУРА"** Львів, пл. Капітульна ч. 3.

ЦЕНТРОСОЮЗ ЛЬВІВ.

Звідомлення овочевого ринку.

Львів 6. серпня 1937.

Ціни яблок Львів (гурт за 1 кг)

Помідори	зл. 0·20—0·27
Яблока І.	0·25—0·60
Яблока ІІ.	0·12—0·20
Яблока ІІІ.	0·06—0·08
Грушки І.	0·30—0·50
Грушки ІІ.	0·15—0·25
Грушки ІІІ.	0·10—0·15
Мелюони	0·50—0·60
Кавуни	0·60—0·65
Ренгльоти	0·42—0·44
сливки угор.	0·60—0·65
цибуля	0·07—0·08
бароболи	0·07—0·08

Попит слабий.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 7. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. зол. з опак. 2·80 зол.
кодоко . . . . . 14—15 сот.
яйця . . . . . 1·10—1·20 зол.

Тенденція на масло і яйця здержана, на молоко знижкова.

ОПОВІСТКИ.

Юстина Подільська з Серафинців, повіт Городенка і **інж. Данило Шевчопляс** з Кремянця, замість повідомлень про їх вінчання у Львові, складають на: Українську Гімназію в Городенці 10.— зол. і Українську Гімназію в Кремянці 10.— зол. 1379

МЕШКАННЯ

ЛІКАРЕВІ, найкраще самітному винайму повнокомфортове мешкання в домі, де є антика і брак лікаря. Богданівка 67, м. 8 перший поверх, від 1—3, тел. тел. 117-94. 1368 2—2

ВИНАЙМУ покій і кухню, півсутерина, сонячне, напроти парку, дуже вигідне для емеритів або на постійній посаді. Львів, Сяпківська 59А. 1384 1—2

КУПНО - ПРОДАЖА

ЦЕМЕНТ, вапно і бляху закупите дешево у Роздільні „Центросоюзу", Львів, Зіморовича 20. 1383 1—3

ВІЛЛЯ, три покої, город, сад при трамваю, Листопада. 15.000 „Трансакція" Длугоша один. 1369 3—3

ВІЛЛЯ У ЛЬВОВІ, шість кімнат, сонячна, 40 м. фронту, морг городу-саду — відповідне на пасіку, 25.000, без довгу. „Трансакція" Длугоша один. 1369 3-3

НОВИЙ ДІМ, шість кімнат, город, електрина, близько трамваю, готівка 11.000, довгоречинцевий 5-000 Львів, „Трансакція" Длугоша один. 1369 3—3

КАМЕНИЧКА 4 мешкання при трамв. готівка 12.500, довгоречинцевий довг 10.000 „Трансакція" Длугоша один. 1369 3-3

ГАРБАРНЮ і фабрику води содової в Зимній Воді продам, виджавлю, можлива спілка. Шлейхер, Львів, Сонішна 34

ОКАЗІЯ. Реальність партерову з великим городом при трамваю дешево продам. Шапіра, Богданівка 24. 1385 1—4

ПІДПРИЄМСТВА

СКУП ДЕРЕВА І. БУТКОВСЬКИЙ Сколе, шукає спільника з капіталом близько 5.000 зол. Зголошення слати просто на адресу фірми. 1377 2—3

СОЮЗ УКР. КУПЦІВ у Сколім шукає спільника, не конче фахівця, з капіталом близько 10.000 зол. для отворення споживчої гуртівні. Зголошення слати на адресу Союзу Українських Купців, — Сколе. 1376 2—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АГЕНТІВ, заступників, метких, інтелігентних з бранжі дрогуерійної, галантерійної і т. п. шукає українська фабрика. Зголошення тел. 254-98. 2—3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

40 ЛІТ ЖИТТЯ, бувша вчителька, самітна вдова по гімназ. проф., дуже добра господиня, поведе вміло бурсу, захоронку або більше господарство. Зголошення до Адміністрація „Діла" під „Солідна праця". 1—2

ПАНСІОНИ

НАЙКРАЩЕ перебудете відпустку в Камені Довбуша, коло Яремча в пансіонаті „Зелена Палатка". Чудесна природа, беріг Прута, далеко від порохів, сонячні кімнати, добірний харч — на бажання дієтичний — своє товариство. Ближчі відомости у п. О. Олесницької, Камінь Довбуша, п. Ямне. 1351 2—2

РІЖНІ

ПЛАЩІ ІМПРЕГНОВАНІ жіночі, мужеські, дитячі найдешевше джерело: Виробня „ПАЛІЮМ" Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 9-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, вяркові, проти усування матиці від гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 75-100

НОВИНА ДЛЯ ПАНЬ. Віденське стриження з валочком 1 зол. Трівка ондуляція 5 зол. Сальон чесання пань Сивстуська 8, в подвірі. 1355 2—2

ТРИВАЛА ондуляція 4 зол. — На вісім місяців гарантія К. Штір, Ринок 29, брама Андрійолього. 1361 2—10

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби й комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 637?2-?

НАЙКРАЩЕ можна купити окуляри в оптика АДОЛЬФА ЗІЛЬБЕРШТАЙНА і СИНА у Львові, вул. Легіонів 9. 1378 2-3

РІДКА НАГОДА. Часопися в різних ділянок, м. ін. архітектура, графіка, техніка, медицина і т. д. — можна дістати дешево „Альфа", Коперника 5. **Великий вибір.** 1360 6—6

КОМПЛЄТНІ кухонні виправи, замки безпеки Уале, Сальво, Уніон; апарати Века; залізні ліжка, шведські ножиці блягарські Берга— поручає РЕНГШНЕР Легіонів 37. 1372 3—5

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики

Д-р ФІШЕР

б. довголітній лікар асистент дерматольог. клінік у Берлині, Відні та Празі переїхсся і ординує тепер від 9—1 і 3—7 **ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3.** напр. Віденської каварні Тел. 251-68, Сепаратові ждальні.

ДЕНТИСТ

Юлій Штайнвурцель

Львів, Богданівка 28

вернувся. 2—3

Незрівняний в якості пудер і крем ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ завдяки якому стає шкіра ОКСАМИТНО-МАТОВА.

Ціна коробки з пушком зол. 1.25.

2910 84—?

В горн — на літнища треба відповідного вбрання; просимо жадати безплатних зразків і цінників; висилаємо відворотно.

ВИСИЛКОВИЙ ДІМ

Е. Ф. БОРИС

Перемишль, скр. 185.

ПРОПУКЛИНУ

у мужчин, жінок і в дітей **усуває радикально** без операції і без болю

Заведення М. Фрайліха

ЛЬВІВ, вул. ГОРОДЕЦЬКА ч. 35

тел. 271-11.

Ця фірма перша і найстарша не лише в краю, але на цілому світі заднала собі за свою працю для добра людства найвищі відзначення та признання.

КІР

Львів, Усійського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ЗАВЕДЕННЯ КРАВЕЦЬКЕ

СТАН. КЕНДЗЄРСЬКОГО

перенесене 3—10

з Хорущини до льокалю при вул. Академічній 22. І. п.

Меблеві покриття хідники, доріжки, лінолеум, **капи і намітки,** в найбільшім виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 3-11

ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 25, в подвірю, тел. 286-38.

БРИТВИ

найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках .	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці .	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, вінаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Вівторок 10. серпня 1937. Ч. 174

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229–41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Куди йде східно-галицьке село?
(Передова стаття.)

Далекосхідні турботи Женеви.
(Власна кореспонденція).

Совітська провокація на Середземнім Морі.

Культурно-наукові імпрези в Зальцбурґу.
(Від власного кореспондента).

В Дністровий яр. (Репортаж).

Годі дістатися на Гуцульщину.

У Свідрах Малих знайшли другу бомбу.

Клятва на міністрів незгідна з правом.

Залізничі катастрофи.

Не буде кінця світа!

Завдання спортових товариств.

Ч. 174 (14.717). Львів, вівторок 10. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячне . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічне . . . . . 15.00 „
Піврічна . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Совітська провокація на Середземнім Морі.

ЛІТАКИ ЗІ ЗНАКАМИ ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ.

Мин. суботи причалив до пристані в Неаполі трансатлянтійський корабель „Конте ді Савоя", що на сиґнали С. О. С. прибув з поміччю італійському кораблеві „Монджойя", якого бомбардували коло Альжиру невідомі літаки. На покладі корабля „Конте ді Савоя" приїхав з Америки італійський амбасадор у Вашинґтоні Сувіч, що дав представникам преси низку інформацій. Виходить з них, що наступ літака був в год. 10.30 рано. Заступник командата корабля „Монджойя" твердить, що можна було докладно розпізнати апарат типу Фоккера, що мав барви червоної Еспанії. Цей літак скинув дві бомби. Перша з них ранила капітана, що опісля помер, а відламками другої бомби ранений голяндський обсерватор.

ОБУРЕННЯ В ІТАЛІЇ.

Італійська преса з великим обуренням реаґує на вістку про бомбардування англійського, французького та італійського корабля, якого капітан Солярі згинув, поцілений бомбою.

Вірджінію Гайда в „Воче д' Італія" пише, що акт збомбардування цих кораблів є першою реакцією Совітів на останню лекцію, яку Совіти одержали на форумі льондонського комітету. Після втрати оказії викликати замішання в Льондоні, комунізм бажає відіграти ролю на морі при помочі бомб. Це дуже знаменний маневр, але й небезпечний, бо морські держави не лишуться без зброї супроти вибуху злого гумору червоних еспанців.

НАПАД НА ГРЕЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ

Минулої неділі коло Тіпаса літак із знаками червоної Еспанії напав на грецький корабель „Ктістакіс". Літак скинув дві бомби, які, на щастя, не поцілили. Бомбардування було майже в тому самому місці, що й напад на англійський корабель „Брітіш Корпораль".

НАЦІОНАЛЬНЕ КОМАНДУВАННЯ ПРОСТУЄ ФАЛЬШИВІ ВІСТКИ.

У звязку з бомбардуванням, що його жертвою впали кораблі ріжних держав, радіостація в Саляманці надала комунікат, в якому ствердила, що ці напади не можна приписувати повстанчим літакам.

НА ВСІХ ФРОНТАХ ЕСПАНІЇ СПОКІЙНО.

Урядовий комунікат головної кватири ген. Франка подає зі Саляманки, що на ріжних фронтах не трапилося нічого замітного.

Комунікат червоних стверджує те саме.

Горячкові наради і стягання війська.

НАНКІН, ПАТ. Авас повідомляє, що в Нанкіні закінчилася конференція національної оборони, в якій взяли участь усі начальні вожди китайських армій. Всі вони ствердили, що доконче почати збройну оборону півн. Китаю перед Японією, якби переговори до нічого не довели. Але в Нанкіні переважає переконання, що таки дійде в окрузі Чагар до військових операцій і то під пресією Японії. Таким чином оборонна війна почалась би. Китайський ген. Тсаі-Лінґ-Кей, б. комендант 9. китайської армії, що боронила Шанґгаю в р. 1932., по довшім побуті за кордоном з приводу непорозуміння з нанкінським урядом, вернувся тепер до Нанкіну і віддався до диспозиції марш. Чан-Кай-Шекові, щоби взяти участь в обороні Китаю перед Японією.

Маршал Чан-Кай-Шек видав низку розпорядків у справі протилетунської оборони в Нанкіні. В багатьох китайських містах відбулися великі вправи з протилетунської оборони.

ПОСТІЙНІ ЗАСІДАННЯ ЯПОНСЬКОГО УРЯДУ.

З уваги на напружене положення японська рада міністрів рішила відбувати щодня свої засідання, почавши від понеділка 9. ц. м.

ДАЛЬША ВИСИЛКА ВІЙСЬКА.

Добре поінформовані кола Нанкіну запевняють, що перед 15. серпня прибудуть до Тієнтсіну дві японські дивізії, одна до Тсінтао. По 15. серпня мають почати японці наступ на залізничу лінію Кіяо-Чао-Тієнан і Тієнтсін—Пукао.

ЯПОНЦІ МАСОВО ПОКИДАЮТЬ КИТАЙ.

ТОКІО, 9. 8. ПАТ. **З усіх міст в долині ріки Янґ-Тсе, передовсім з Ву-Чанґ, Кан-кав, Чанґ-Ша, Кію-Кіянґ і Чен-Кіянґ евакуують японських громадян.** Кораблі перевозять евакуованих під ескортою японських моніторів. Японців сконцентрували у Шанґаю і незабаром їх вишлють до Японії.

Китайська влада заскочена евакуацією японських громадян в долині Янґ-Тсе і бачить в тому факті потвердження поваги положення.

Представник англійського міністерства закордонних справ заявив, що японський уряд рішив евакуувати своїх громадян з долини Янґ-Тсе бажаючи омминути дальшого загострення положення. Найменша подія могла би викликати поважні інциденти. Зрештою японці, які мешкали в містах над рікою Янґ-Тсе побоювалися, що їх може стрінути доля японських громадян у Тунґ-Чав, яких винищило китайське військо і поліція.

Японських громадян евакували навіть з Кантону зі Сватов та з інших міст полудневого Китаю.

Шанґайський кореспондент „Йомюрі Шімбун" повідомляє про зміцнення протияпонської агітації та господарський бойкот супроти всіх японців у Китаю. Китайські купці відмовляються продавати риж, сіль та інші необхідні товари. Китайців, які працювали в японців, приневолили покинути свої місця. Тому доведеться імпортувати риж з Нагасакі для японців у Шанґаю.

НАРАДА З ЯПОНСЬКИМ АМБАСАДОРОМ.

ТОКІО, 9. 8. ПАТ. Чан-Кай-Шек вислав міністра закордонних справ Чан-Чуна до Шанґаю на переговори з японським амбасадором Кавагое. Щоденник „Гоші" пише, що амб. Кавагое поставиться прихильно до китайської ініціятиви локалізації конфлікту.

ЯПОНІЯ НЕДОПУСТИТЬ ЗБРОЇ ДО КИТАЮ.

Щоденник „Асагі" пише, що небезпечною формою інтервенції була би висилка зброї до Китаю приватними підприємствами. Японія затримала би всі кораблі зі зброєю. Інциденти на цьому тлі причинились би до загострення конфлікту.

50 ПОЇЗДІВ З ВІЙСЬКОМ.

ТОКІО, 9. 8. ПАТ. З Тсінан надійшли вісти, що у напрямі Тієнтсіну переїхало через Тсінан 50 поїздів війська, що перевозять 3 дивізії нанкінської армії. Рівночасно великі транспорти муніції і війська плинуть на північ каналом Шанґай—Тієнтсін

Бувший Секундар Заг. Шпиталя у Львові
Д-р Павло Цимбалістий
ВЕРНУВСЯ
і ординує при вул. Листопада 114.
Тел. 263-93. 1395 1—3
Пересвітлення Рентґеном.

Користайте з останніх днів літа
а мандруючи не забувайте запастися в
МАСЛО й СИРИ
МАСЛОСОЮЗУ

Куди йде східно-галицьке село?

Львів, 9. серпня 1937.

На сторінках преси писалося нераз, що східно-галицьке село переживає повоєнну кризу на господарському і соціяльному відтинку. Причини цього відомі: зріст населення при рівночасному зрості безземелля і безробіття та неможливість відпливу людської надвишки до міст і фабричних та промислових осередків або шляхом еміґрації за кордон. Невідрадні економічні відносини безпосередньо впливають відємно і на соціяльну сторінку сільського життя. Збільшення смертности серед населення на селі, особливо у дітей, у чому на основі цифрових вислідів офіціяльної польської статистики східно-галицьке село, а властиво греко-католицьке населення, побило рекорд не тільки у Польщі, але і в Европі, зменшення числа подруж при рівночасному збільшенні числа старих парубків і дівчат, явище у нас на селі перед світовою війною майже незнане, у багатьох околицях спадок дотеперішньої життєвої стопи, зокрема щодо відживлювання і взагалі гігієнічних умовин — це річи загально відомі кожному обсерваторові сільських довоєнних і повоєнних відносин.

Іншу зовсім сторінку творять моральні відносини на селі, де слідно теж дуже значний занепад у порівнанні з довоєнними часами. На думці маю тут у першу чергу значний зріст злочинности, про що наглядно говорить кримінальна статистика. Основною причиною цього є не тільки нужда, яка була на селі і давніше, хоч може не у таких розмірах як нині, але й брак відповідного виховання і вишколення повоєнного покоління, що й головно спричинило високий відсоток молодечих проступників. Поминаючи чисто політичні злочини, про джерела яких нічого розводитись, кидаються в очі часті злочини проти життя і здоровля та проти людського майна, які то цінности не мають на селі сьогодні великої поваги. А зрештою не тільки на селі, бо й у місті під цим оглядом не краще.

Це мінуси нашого національного білянсу. Але є і безперечні плюси, а з них без сумніву найбільший — помітний усюди зріст національної свідомости й активности. Не вважаючи на всі труднощі та на денаціоналізаційний натиск польської сторони і східної червоної агітки, більшій національній деморалізації підпали в Галичині лише деякі околиці чи поодинокі села і то майже без винятку ті, що донедавна були під впливом лівих партій та москвофілів. Найбільша деморалізація загніздилася на Гуцульщині і на Покутті — головно Товмаччина і Косівщина — і дальше в деяких селах Дрогобиччини та Самбірщини. Тут були і є ще досі нерідкі випадки бандитизму, що проявляється рівнож розмірно часто й у колишніх москвофільських повітах Жовква і Рава Руська. Зате відрадним є щораз сильніший національний ренесанс Лемківщини, як морально-національна противага до здеморалізованої Гуцульщини.

Які є зверхні прояви зросту нашої національної свідомости й активности на селі? Вона слідна головно у громадах, де є римо-католики, що до війни у своїй величезній переважі не належали ще до польського національного активу. Вийшовши здебільша з того самого середовища, що й греко-католики, заховували і шанували українську мову й українські звичаї, у своїй масі симпатизували з нашим національним і політичним рухом, нерідко беручи у ньому активну участь. Була це верства, що при нормальних відносинах булаб у природний спосіб злилася в цілости й органічно з українським окруженням греко-кат. віроісповідання. По польському боці у східно-галицькому віроісповідно-мішаному селі булиб остались хіба одиниці, сяк чи так звязані з двором і очевидно польська сільська інтеліґенція — учительство й духовенство. Польськими булиб ті села острівчики, де римо-католики творили подавляючу більшість і де говорили вони вже давніше по польськи та підпадали польським культурно-національним впливам.

Такий був природний процес у стихійній довоєнній українізації східно-галицького села та значної частини поменших містечок. Від цього загального образу були вправді і до війни деякі виїмки в околицях чи поодиноких полосах краю, де здавен існували більші польські острови — головно на лінії Перемишль—Самбір, Мостиська—Рудки, околиці Львова та деякі полоси середущого і північного Поділля, не кажучи про околиці сумежні зі Сяном.

—

Після війни припинилася масова стихійна українізація римо-католицького східно-галицького сільського населення, що йшла не по лінії зміни римо-кат. віроісповідання на греко-католицьке, але вже в напрямі української національної свідомости без зміни обряду. Сталося навпаки. Змінені політичні відносини, прихід польської державної влади і її активне вмішування у віроісповідні й національні справи, масова кольонізація польським елементом зі заходу, усунення української інтеліґенції від публичних урядів, пріферування на кожному кроці і у всьому польського елементу, ополячення шкільництва і земельна реформа дали відразу польській стороні величезне „фор". Українська більшість, що й так не виказувала агресивности супроти римо-католиків і поляків — адже влада у Східній Галичині і до війни була в польських руках — знайшлася в оборонній позиції. Однак у своїй життевій обороні не впала духом і при дуже несприятливих відносинах винайшла й перевела суцільнішу організацію і тривкіші її форми.

Передовсім інстинктовно стало наше сільське населення уникати мішаних подруж, відчуваючи у змінених несприятливих відносинах ризико свого національного обличчя. Мішані подружжа є сьогодні щораз рідші і вже мабуть недалекий час, що їх взагалі не буде. Тут на селі помітна чистка, яку з денаціоналізаційних оглядів старається перепинити передовсім частина сфанатизованого польського римо-католицького духовенства, яка все ще вірить, що мішаними подружжами зможе привернути українську сторону на польське.

Пріферування польського елементу у всіх ділянках життя, хоч у великій більшости громад творить воно меншість, складаючись дуже часто з кількох одиниць, брак змоги нашому чоловікові вибитися на верх, брак змоги купити землю і взагалі повна безнадійність покращання відносин — обеднює щораз більше і сильніше українське населення, змушуючи його нераз і до чинної самооборони. Витворюються у мішаному віроісповідно або національно селі два воюючі фронти, що у взаємній боротьбі хапаються нераз дуже різких форм, які є в колізії з карним кодексом. Сучасна міжнаціональна боротьба у східно-галицькому селі хочби тільки частинно мішаному, парляментарних форм не признає і зникають, або і вже зовсім зникли давніші добросусідські відносини.

Особливо таких добросусідських відносин нема у ніякому вигляді між молодю. Польська молодь, зорганізована у знаній організації „Стшельца", почуваючи за собою опіку, є з правила зачіпною стороною. На зачіпку відповідь не завжди парляментарна, що значно підносить температуру на селі, тим більше, що повоєнна молодь взагалі значно менше сентиментальна і є поклонником фізичної сили. А те все ускладнює і так вже ускладнені відносини на селі і віддалює — не з нашої в засаді вини — момент національного замирення у далеку невідому майбутність. **Д-р Степан Баран.**

Михайло Янович

вислужений інспектор „Дністра", член українських установ — після тяжкої недуги помер дня 7. серпня 1937 в 60-ому році життя.

Похорон відбудеться дня 10. серпня 1937 р. в год. 4.30 пополудні з церкви Вірменської Ар. катедри на личаківський цвинтар. 1898

Далекосхідні турботи Женеви.

Женева, 5. серпня 1937.

Справа Далекого Сходу викликує в Женеві прикрі спомини. Повстання Манджу-ко було вихідною точкою занепаду Ліги Націй та відвороту з дороги, по якій вела її конференція розброєння. Японія була першою великою державою, що покинула Л. Н. Але впродовж років, що минули по цій події, багато дечого змінилось і в Европі і в Азії. І в Женеві дещо забули, а дечому навчилися. Розвиток подій на Далекому Сході доказав і розважним чинникам Женеви, що Манджурію не стільки відокремлено від Китаю, як урятовано від СССР. Безупинні бої між арміями Нанкіну та бандами китайських комуністів, озброєними Москвою, страхіття комуністичного панування в багатьох провінціях, фактична окупація зовнішньої Монголії совітськими збройними силами і розвиток московської експансії в китайськім Туркестані, виявили досить виразно, що без повстання нової манджурської держави під японським проводом та без послідовної японської акції проти Москви на Далекім Сході, совітизація Китаю булаб неминуча.

Про сучасний збройний конфлікт на Далекім Сході пише редактор Бріке в „Журналь де Женев" між іншим таке: „Японці не ставлять ніяких політичних жадань, вони жадають лише відтягнути військові частини, які брали участь в кріваві сутичках між 9. та 20. липня. Японці не мають наміру займати нові території чи підтягати Китай під свою опіку. Таку заяву зробив і японський премієр Коное в парляменті. Метою Японії є осягнути те, щоб Китай визнав її перевагу на Дал. Сході та бажав більше її приязни між ворожости. Наслідком цього булоб, що Китай визнав би Манджу-ко і закинув би всяку надію на світську поміч проти Японії. Імовірно Токіо не думає про анексію: його метою є перешкодити просяканню Совітів до Китаю. Колиб совітської небезпеки не було, японці не малиб мабуть чого робити в північнім Китаю. Така є думка деяких китайських керманичів, а зокрема ЧанКай-Шека. Але авторитет нанкінського уряду не досить міцний. Останній інцидент викликала 38. армія, що — не слухаючи свого генерала — напала на японців. Цей інцидент, як і попередні, спричинили очевидно інтриги комуністів. Вони намагаються поєднати комунізм з китайським націоналізмом. Націоналізм стаб би в такім разі возом для китайського комунізму. Цей останній менше зацікавлений у китайсько-японській війні, ніж Москва, бо Совітам залежить на тім, щоб робити диверзію. Для китайських комуністів булаб китайська поразка очевидно фатальною. Але коли Москва не вагається пожертвувати ними, то це значить, що японська небезпека для СССР, видається Кремлеві ще більш загрозливою". Свої висновки щодо теперішньої ситуації на Далекім Сході автор закінчує так: „Доказом того, що ситуація є мабуть справді такою, є те, що Сполучені Держави Америки та европейські держави не мають наміру втручатися до японсько-китайського конфлікту. Колиб Японія провадила політику здобутків, булоб очевидно інакше".

Слушність думок, висловлених в „Жур. де Жен.", находить підтвердження в офіціяльному московському становищі, зазначеному в „Ізвестіях", які пишуть: „Від 1931 року японський імперіялізм послідовно здійснює завоювання Китаю, захоплюючи один район по одним. Тепер вороги Китаю намагаються знову приспати його, переконуючи, що шляхом компромісу можна обмежити японський напад до самого лише північного Китаю. Англійські консерватисти старанно доказують, що можна обмежити японський напад до тих чи інших територій, а навіть відвернути його уступками в інший бік. Підбадьорена фактом пасивности Англії та Сполучених Держав Америки япон. воєнщина розперезалась і вже не вважає потрібним критися з своїми плянами. Китайське громадянство тверезо дивиться на теперішню ситуацію і жадає активного опору. Політика пасивности великих держав лише підбадьорує японських нападників..."

Що кремлівські можновладці бачать японські пляни в Китаю в дзеркалі московського імперіялізму, річ звичайна і зрозуміла. Коли орган московського уряду взиває Китай до війни проти Японії, то це лише зайвий раз доказує, що останні бої між китайськими та японськими відділами були спровоковані в самих початках московськими агентами. Розклад московської армії на Далекім Сході та відомі манджурсько-московські сутички на Амурі казали сподіватися пожвавлення московської акції також в північнім Китаю. Московському урядові дуже добре відомо, що Китай, ослаблений довголітньою кривавою боротьбою проти комуністичних банд, не має змоги провадити справжню війну проти Японії, але це ані трохи не перешкаджає московським агентам ширити пожежу війни в нещасливій країні.

Бої в північнім Китаю, зокрема здобуття Пекіну та Тієн-Тсіну японцями, поставили нанкінський уряд та самого Чан-Кай-Шека в дуже тяжку ситуацію. Розважний китайський диктатор мусить знати неспроможність Китаю провадити модерну війну, а з другого боку він і не зважується просто затвердити порозуміння між теперішнім пекінським урядом та проводом японської армії, боючись обурення китайських націоналістів, на яких тримається його власна влада. Покищо він проголосив боротьбу проти Японії до останнього віддиху. Але париський „Тан" гадає, що „в мові східніх дипльоматів це не значить ще, що Нанкін готов справді вести війну, та що двері його справді замкнено для дальших переговорів".

Розчарування московського уряду та його нарікання на „пасивність" Англії і Сполучених Держав Америки дуже зрозумілі. У Москві мріють, розуміється про те, що японсько-китайська війна прибере поважні розміри і доправдить до збройного конфлікту між тихоокеанськими державами. Ці мрії не цілком фантастичні. Поки існує СССР, джерело воєнної небезпеки в Европі і Азії, доти вибух війни на одним чи другім кінці евразійського суходолу також усе можливий, але він мало імовірний в найближчім часі. У Вашінгтоні виявляють багато зимної крови. А в Льондоні Іден відповів на дотичні запити в парляменті, що великобританський уряд не має наміру переймати ініціятиву, щоби ставити далеко-східне питання на денний порядок Ліги Націй, бо ані Японія ані Сполучені Держави Америки до Л. Н. не належать.

Що ані нанкінський уряд, ані Японія до боротьби в північнім Китаю не готувалися, видно з того, що одні і другі не мали там сил. Але коли вибух там збройний конфлікт, то дуже можливо — як це припускають і деякі органи европейської преси — що Японія використає його, щоб запровадити лад в північнім Китаю, зміцнивши там свої впливи. Цих пять північних провінцій Китаю має дуже велике господарське і стратегічне значіння для Японії. В них багато китайських і японських підприємств, що постачають вуголь (пров. Шансі), залізо, бавовну та інші сирівці, потрібні для озброєння Японії. З погляду стратегічного японська контроля в північнім Китаю має відокремлювати Манджуко від осередкового Китаю і цілий Китай від

московських збройних сил в зовнішній Монголії.

Чи і наскільки Японія порядкує в північнім Китаю в тихім порозумінні з Англією та СДА, ствердити покищо не можна, але наявність такого порозуміння не є виключена, також як можливість осягнути його в найближчім часі. Це порозуміння було б з огляду на большевицьку небезпеку найменшим лихом для Китаю. Зрештою, для національного обединання Китаю найбільш потрібний розвиток його продукційних сил, якого власними засобами Китай очевидно не осягне. Потенціональна ж сила його населення остільки велика, що асиміляція китайцям з північного боку загрожувати не може.

Напруження в Китаю триває далі, але зростає також і надія, що формальної війни не буде. Ця війна була б для Московщини особливо потрібна з огляду на поразки большевиків в Еспанії. Але саме досвід з московською інтервенцією в Еспанії спонукує мабуть великі держави, спеціяльно Англію, заняти позірковане становище супроти останніх подій на Далекім Сході. Можна також думати, що заходи англійських соціялістів поставити китайсько-японський конфлікт на денний порядок осінньої сесії Л. Н., користуючись артикулом про оборону члена Л. Н. проти нечлена, також не матимуть успіху.

Тому мабуть Ліга Націй буде менше журитися Далеким Сходом, ніж цього хотілаб Московщина та її західні сателіти.

М. Донько.

Культурно-наукові імпрези в Зальцбурґу.

Інтенсивне духове життя вимагає відповідного оточення та атмосфери. Природа і мистецтво наповнили цими дорогоцінними дарами може в найвищім ступені столицю австрійської духовости старинний Зальцбурґ. Своєрідний характер цього міста, якому надали пятно готика і барок не затратився і до нині. Навіть в модерних памятниках мистецтва пробиваються сліди великої культури та традиції. А загальний стиль має в собі щось з тої приманливої легкости і невисказаної грації та ніжности, яка є прикметна для австрійських міст, які крізь призму північної духовости перепустили проміння італійського мистецтва. Італійський барок нагадує на кожнім кроці, що стоїмо перед дверима його батьківщини, а йдучи просторими міськими майданами з монументальними фонтанами, тяжкими фасадами та копулами церков, розкиненими мальовничо серед вузеньких вуличок, йдучи поуз вибагливі палати та розкішні парки — відчуваємо гарячий подих полудня. Тільки зальцбурський замок, який виринає майже на кожнім місці як стружка сіра маса зпоміж скель і відбивається від зеленої патини соковитих левад гірських узбіч, що оточують з усіх сторін Зальцбурґ, пригадує нам, що це північне місто, над яким тільки розпростерся геній романського духа...

Вчуваючися ось так в духа цього міста — міста, яке нагадує нам може найсильніше Фльоренцію — починаємо розуміти, що тут саме зродився вираз тої духовости, яка найглибше перетопила в собі більш як 2.000-літню історію взаємин між північно-германським та полуднево-романським світом. А найліпшим виразом того духа був геній Моцарта, нерозлучно звязаний з бароковою та рококовою культурою Зальцбурґа, геній, який до нині ще надає цілому містові цей невмінимий лагідний та ніжний характер...

І коли такі авгури духа стоять як патрони над Зальцбурґом, то не дивниця, що в тій атмосфері загніздилось нині ціле культурне, духове та мистецьке життя, як пізний плід давньої животворчої почви. Рік в рік притягає Зальцбурґ тисячі чужинців цілого світа своїми музикальними та сценічними імпрезами, рік в рік лунає на спеціяльно сконструованій помисловій сцені „Фавст" Гетого та середньовічна містерія „Едермана', інсценізовані Райнгардом, та світові опери, виведені мистецькою рукою Тосканінія. Цілий Зальцбурґ стоїть під знаком тих імпрез і коли хтонебудь стане перед „Фестшпільгавз"-ом та бачить юрби чужинців з цілого буквально світа, які тиснуться туди, той нераз подумає що не тільки Зальцбурґ, але і добра частина міжнародньої культурної еліти стоїть під впливом тих дійсно до досконалости доведених сценічно-музикальних імпрез...

Але крім цього гучного і блискучого своїми імпрезами Зальцбурґа є ще другий Зальцбурґ, на який хочемо звернути увагу наших читачів. Цей другий Зальцбурґ багато скромніший і тихіший, але його значіння не менше важне, як того першого. Є це місця, де сходиться духова еліта для плекання духа культури та науки. Є це літні університетські курси, які організує тутешнє високошкільне директоріюм та т. зв. австрійські академії та які уладжує австрійське Товариство мистецтва і науки.

Цього року згадане товариство уладило академію під наголовком „Рим і Орієнт", академію, в якій взяли участь також наші духовні та наукові ґола і яка повинна найти глибоке зацікавлення нашого загалу.

Академія складалася з двох частей: літургічної і наукової. Обі частини творили ідеальне доповнення. На цілім ряді літургій східнього (амврозіянській, вірменській і нашій візантійсько-словянській) та західнього обряду можна було з одного боку насолоджуватися їх естетичною красою, з другого боку можна було відчути глибокі ріжниці між духом східнього і західнього обряду. Дуже глибоке враження на учасників академії зробила наша літургія своєю символічною глибиною і тісною сполукою між літургією та вірними.

Темою викладів були взаємовідносини між Римом та Орієнтом на полі теольогії, містики, фільософії, літургії, музики, унійних змагань, духових течій та мистецтва. Основними проблемами взаємин між окцидентом та орієнтом займалися головно професори Тома Міхельс (Зальцбурґ), Б. Шульце (Рим) і В. Залозецький (Львів). Проф. Міхельс подав загальний начерк цих взаємин і звернув увагу на могутній вплив орієнтальної церкви на окциден-

---

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 32

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

Я дивився з острахом і не йняв віри власним очам. Адже це діялося не під рівником, але на Білім Морі, під 65 ст. географічної ширини, ледви 200 км. від полярної полоси ще й до цього в грудні!

— Quelle horreur! Quelle horreur! — викрикувала заломлюючи руки екс-генералова.

Серед голих ішли постатті зі закиненими на плечах мішками, шматами, які — сумніваюся, щоб хоч тріщечки гріли їх перемерзлі тіла. „Гольців" начислив я 32 із загальної скількости коло 200 осіб. Інші мали якесь лахміття. Ці люди приїхали 5 км. у човнах через море з острову Анзер на соловецький острів; на соловецькім острові ішли пішки 8 км. з пристані „Порт" до „Кремлю", значить до давнього, окруженого муром, манастиря, на якого терені лежить театр.

Признаюсь, що це явище було для мене таке несподіване, так переступало всякі страхіття, які я був приготовлений побачити, що я не міг уже навіть обурюватися. Я стояв, як стовп, приглядаючися цій дивній процесії, що її заінсценізував хіба чорт у приступі злобного гумору.

Небавом це небувале явище *вияснили.*

Ця партія вязнів складалася здебільша зі „шпани", значить зі злодіїв. Представники кримінального елементу залюбки управляють газардні гри в карти. Коли їх посадили на острові Анзер і дали урядовий одяг, легкодушно програли свої убрання, не думаючи очевидно, що воно ще може їм придатися. Коли прийшло доручення скермувати партію на Соловки, адміністрація Анзеру, яка при відсилці вязнів на іншу філію мусіла здіймати з них виданий, урядовий одяг, щоб у кожній хвилині вирахуватися з довіреного їй опіці державного майна, веліла їм роздягнутися і... пустила в дорогу... голих.

Мушу замітити, що сьогодні така подія не моглаб уже трапитися, бо діялося це ще під ту пору, коли „шпаною" погорджували, коли посилали її на найтяжчі роботи, били, знущалися найріжнороднішими способами, коли намагалися її винищити.

Та сьогодні зовсім інші умовини. Сьогодні поводяться зі „шпаною" в концентраційних таборах, як із „соціяльно близьким елементом", як із сумною „спадщиною давнього капіталістичного устрою". Сьогодні політика Совітів змагає до виховання злодія і до переформування його на правовірного совітського громадянина. Чи це їм вдається — зовсім інша справа. Сьогодні злодії і розбишаки займають у концентраційних таборах упривілейовані становища, якщо вміють писати, іменують їх комендантами сотень, господарськими управителями. Зате до політичних вязнів, або т. зв. ка-ерів відносяться нині незвичайно недовірчиво і під кожним оглядом покидуються ними. Сьогодні важко й уявити собі такий похід голої злодійської ватаги у грудні, а з каерами не може таке скоїтися хочби й тому, що вони своїх власних шмат у карти не програють.

З тих „гольців", що прибули з острову Анзер, кільканацять померло ще тієї самої ночі у театральнім фое. Останки, які залишилися ще при життю, одначе в безнадійнім стані, відіслали чергового дня до шпиталю.

КРАДЕЖІ.

Разом зі зміною курсу політики в таборах — упривілейованням кримінального елементу — почалася язва крадежей. Правда, випадки крадежей були й досі доволі буденним явищем, але відтак настала просто пошесть крадежей. Ідучи на роботу, замикали ми келії на ключ; на коридорі дижурував „дневальний". Одначе злодії пролазили до приміщень крізь вікно по драбині, або по приставлених дошках. У черзі перед кухнею, в театрі, в кожнім натовпі викваліфіковані злодії випорожнювали кишені необережних „фраєрів". Бували випадки, що вязневі, який вертався до своєї сотні зі свіжо одержаною харчевою посилкою вирівали її з рук. Десь на боці розбишаки давили свою жертву за горло й випорожнювали їй кишені. Крали все: гроші, тютюн, одяг, білля, а перш усього харчеві продукти.

Зловлених на гарячім вчинку крадежі карали ще тяжче, ніж 14-денним арештом.

Та до часу горнець воду носить.

Викрили, що начальник соловецького табору Мордвінов, разом із кількома прислужниками славетного ІСО був у звязку зі злодіями. Злодії крали і за те, що влада прижмурювала на те очі, ділилися з нею своєю добичею...

Знову, як грім із ясного неба, пригналась комісія з Москви. Знову кілька осіб розстріляли. Мордвінов помандрував слідом свого попередника Заріна до концентраційних таборів на 10 літ, але крадежі не припинились. Адже злодіям треба грошей на горівку, а моряки, що перепачковували алькоголь із суші, виставляючи себе на небезпеку конфіскати й кари, беруть за пляшку горілки майже десятикратну ціну. Адже грошей треба теж і на гру в карти. Автім і голод треба теж заспокоїти. (Продовження буде).

тальну. Проф. Шульце займався головно релігійно-фільосотічними проблемами т. зв. російської новочасної фільософічно - теольогічної школи в Парижі (Бердяєв, Булгаков, Арсеніев). Проф. Залозецький подав перегляд історії духового розвою заходу та сходу і вказав на універсалістичний та есхатольогічний характер східньої духовости, яка могла би причинитися в неоднім напрямі до відбудови секуляризованої західної культури. Інші виклади були посвячені поодиноким питанням східньої та західньої церкви. Проф. Грівец з Любляни поділився цікавими вислідами своїх дослідів над діяльністю Апостолів славян св. Кирилом та Методієм, проф. Вельлеш з Відня зупинився над історією музики орієнтальної церкви, о. ректор Т. Галущинський з Риму представив пластично життя св. Йосафата Кунцевича на тлі історії боротьби за унію та підкреслив, що мученича смерть св. Йосафата врятувала унію перед упадком, доцент Плехль з Відня передав цікавий розвиток ідеї і її передісторію на фльорентійськім соборі, д-р Гайліґ з Відня зупинився над ролею Австрії в унійних змаганнях, знаний історик літургічного співу Дон Суньоль з Медіоляну дав вичерпуючий образ амврозіянської літургії, що стояла під сильним впливом Византії.

Цей пребагатий цикль викладів замкнув проф. Вільгельм Шмідт з Відня глибоко продуманим рефератом, у котрім синтетично подав огляд історії західнього християнства. Він звернув увагу на те, що християнська релігія набрала універсального значіння щойно тоді, коли зіткнулася з універсальними здобутками грецької та римської середземноморської культури. Глибоке враження викликали його виводи про місійну ролю східної церкви, що сягала аж до Китаю (Несторіянізм) і західної церкви, котра завоювала шосту часть світа, так, що нині християнська релігія в могутніх обіймах получила з собою східні і західні континенти і тим сотворила всі дані для будучої єдности церков.

Понтифікальна Служба Божа композиції Моцарта Б-дур в зальцбурській катедрі була дійсно настроєвим закінченням Академії, яка стояла на европейській висоті так своїми науковими як і мистецько-музикальними імпрезами.

Зальцбург, 1. серпня 1937.

Володимир Залозецький.

Підчас спеки холодимося

МОРОЗИВОМ

тільки з фабрики

„Фортуна Нова“

Тел. 226-14.

З польської преси.

„Криза нормалізації“.

Під таким наголовком находимо в „Бюлетині Польско-Українськім“ з 8. ц. м. (ч. 28) передову статтю, що її з уваги на актуальну тематику подаємо майже в цілости з незначними пропусками.

„Майже два роки тому, читаємо там, безпосередньо по заключенні польско-українського виборчого компромісу, що заманіфестував перед цілим світом радикальну зміну у взаїмному дотеперішньому відношенні між відповідальними керманичами польської державної політики й української національної політики ми дозволили собі на скептицизм у цій горішній точці успіху перших конкретних польско-українських розмов. Не була це ложка дьогтю до бочки меду, не був це вияв хронічного дефетизму, такого характеристичного для польського й українського націоналізму, згори наставленого на невдачу змагань порозумітися. Не був це лише доказ нашої реальної оцінки положення і нашого знання відносин, психіки та можливостей обох сторін. Нині, по двох роках, можемо похвалитися, що не помилилися в оцінці цієї історичної вже зрештою спроби в історії польско-українських взаємин: наш скептицизм був зовсім оправданий, а наш тверезий голос остороги перед надмірним оптимізмом був зовсім на місці. Тоді то своїм голосом ми викликали невдоволення в деяких польських і (зокрема) українських колах, зацікавлених у вихвалюванні вже осягнених користей, а не зацікавлених у розбуджуванні чуйности обох громадянств, відсуваних від „нормалізації“, веденої виключно шляхом розмов у стінах міністеріяльних кабінетів. Зате нині, коли надійшла хвилина проби нормалізації, можемо мати сумне вдоволення; ми не помилилися, ми не були фальшивими пророками. Вдоволення тим сумніше, що справа була та є дуже доброю, від якої залежить добро та доля двох великих народів. Цієї справи ми не виріклися, хоч спроба її поладнання викликує сумніви на цілій лінії за її майбутність.

Нема щодо цього ніякого сумніву. Минулий місяць зазначився знову низкою фактів, що вказують на гостру дискусію на тему виглядів нормалізації. Справді краєва конференція УНДО признала довіря п. Мудрому та Целевичеві, але приняла теж резолюції, що своїм тоном і змістом не уступають резолюціям з часів української засадничої опозиції. І справді в цих резолюціях нема кінцевого висновку, що Українська Парляментарна Репрезентація переходить до опозиції, але зате „Діло“ почало оголошувати відповіди на свою анкету у справі нормалізації, а що голос — то одна опозиція більше в пасивному бізнесі.

З другого боку в польському громадянстві не видно теж ніякої зміни в настроях невдоволення та подразнення. У висліді дворічного періоду нормалізації маємо по польському боці один великий збірний голос: „Українцям нормалізація дала силу, нам слабість“ — по українському боці такий самий збірний голос: „Поляки нічого нам не дали, самі проти нас змобілізувалися, а нас здемобілізували“.

Кілько в цьому правди? Правда, що українці виднали доступ до державних урядів, що його раніше не мали і мають свідомість, що можуть пожалуватися. Але не правда, що від двох років більше працюють, ніж працювали передтим: лише від того часу місцеві поляки взагалі нічого не знали про їх працю, а коли нею зацікавились з нагоди „нормалізації“, як актуальною темою — перестрашилися, бо самі так не працювали і не працюють. Правда, що поляки консолідуються, але правда теж, що в цьому явищі з усіх мір корисному, за багато говориться про українську небезпеку, небезпеку від своїх співгромадян, які заявляють бажання співжиття і співпраці, а за мало говориться, про смертельну загрозу найближчої сучасности — Москви — що в історії Польщі відограла сумнішу ролю, ніж навіть український 1918. рік і всі боже вільні, власним громадянством осуджені акти УОН. Правда, що місцеве польське громадянство має жаль до уряду, що в такій важній засадничій справі поставив його перед доконаним фактом, не мотивуючи чавіть потреби порозумітися ні не подаючи його безпосередніх причин ні реалізаційної програми — і що так само українські провідники, замість втягати до своєї політики якнайширші сфери власного громадянства якнайбільше одиниць, робили все самі, стосуючи цю саму тактику до польського громадянства: не навязуючи з ним ніяких кон-

Д-Р Г. СКЕГАР. 5

Автом із Шікаґа до Ло Енджелс.

(Докінчення.)

Арізона має свою красу. Назва Арізона походить із мови індіянських племен: Папаго та Піма й означає „малий потічок“. Тут колись царював король Монтезума. Руїни його замку стоять ще сьогодні й нагадують могучого і славного володаря. Від непамятних часів мандрували туди індіянські племена, які вже вимерли. Нема вже тих звинних ловців і рибалок, що називались Навагос, Мокві, Гіля, Юма, Апаші, Піма, Папаго, Могве, Марікопа, Явапай... Високі гори стоять порожні й непорослі, а долини вкриваються травами. Скамянілі дерева доказують, що колись перед тисячами літ росли тут ліси. Виростають тут тепер велитенські кактеї. Держава знана з „велитенського яру“, якого несамовиту красу повинні поети описати. „Мальована пустиня“ пестра від ріжнобарвних пісків. Рожеві, блакитні, жовтаві, темнаві, біляві, червонаві піски. Колиб набрати цього піску у шклянну посудину, та показати людині, що не була в Арізоні, не повірить, що на світі може бути такий пісок.

Під вечір приїхали ми до Тусону. Місто нове, чистеньке, будівлі в еспанськім стилю. Всюди пальми і тропікальні дерева, життя в місті незвичайно дороге, тільки овочі дешеві. Коли ми продовжували нашу подорож ,бачили ми по обох сторонах дороги цілі поля альфа-альфи, салати і ріжні городовини перетикані помаранчевими, фіговими й дактилевими садами.

До найгорячішого міста у Злучених Державах, до Юми, приїхали ми пізно в ночі. Температура доходить тут до 115 ступнів Фар., але рівночасно є воно одно з найздоровіших міст, бо сонце світить тут майже кожного дня в році. На одній гостинниці уміщений напис: „Підчас дощевого дня одержать тут всі гості обід і вечерю даром.“

Та як дочекатись такого дня?

Десять миль дальше віхали ми у стейт Каліфорнію. На дорозі спинили нас знову чотири урядовці і приказали всім подрожним вийти з автобусу. Поотварали всі клунки і переглянули все дуже уважно. Про що йшло? Дивна причина, одначе дуже природна... Шукали за ріжним насінням та овочами, яких не вільно привозити до Каліфорнії, бо міністерство рільництва хоче перешкодити, щоб не закрались до стейту шкідливі насікомі, які нищать овочеві сади та могли би спричинити ще більшу шкоду як уже досі спричинили. Домашні насікомі. Страта йде в міліони долярів. Така ревізія тривала поверх одної години. Решту ночі їхали ми верхами гір, а зі сходом сонця зачали зїздити в долину поміж чудовими садами ріжних овочів і юкки. На годину 8-му приїхали ми до міста Сан Дієго.

Історія стейту Каліфорнії має свої „американські“ лінії. Перший білий чоловік, що приїхав у ті сторони, був португалець на імя Габрільо. Цю землю забрав він для Еспанії 28-го вересня 1542. р. Більше ніхто не приїздив туди, аж 1602. р. прибув Віскайно і назвав околицю Сан Дієго. Недалеко відси заїхав на береги моря Сер Франц Дрейк 1579. р. і забрав цю землю для В. Британії. Девядесять літ пізніше 1769. р. приїхав туди францісканин Юніпєро Серра і основав тут першу духовну місію. Але що ці околиці недалеко Мексику, тому забрав їх у 1836. р. Мексик для себе. Тимчасом напливало туди щораз більше людей і вони проголосили в 1846. р., що цей край „Каліфорнія“ є незалежним краєм. Одначе Злучені Держави Америки мали підставу побоюватися, що хтось забере цю землю для себе і прилучили чимскоріше Каліфорнію до своєї „унії“ у 1850. р. Щойно пізніше можна було думати про заселення цього порожного краю, де жили невелькі племена індіян. Сан Дієго числило в 1867. р. 12 постійних мешканців. Відтак прийшов сюди А. Е. Гортон і виміряв плян на місто. Поволи почали осідати нові поселенці, а коли відкрили в Каліфорнії золото, тоді почався стихійний наплив людей. Місто мало 1870. р. 2.300 душ, а в 1930. р. 147.995 душ. Такий казочний зріст став можливий через здорове підсоння, лагідне море, в якому є повно риб і раків, а під поверхнею землі золото і нафтова ропа. Слово Каліфорнія означає „рай на землі“, а коли ще не було залізниць, не можна було до цього раю дістатись. Як перейти 3.000 англійських миль з Шікаґа до Сан Дієґа пішки, або переїхати возом? Треба подивляти відвагу білих людей, які добились сюди пісками.

В Сан Дієго подорожні поснідали і автобус рушив у дальшу дорогу. Їхали ми тепер понад берегом Тихого Океану. Перед нами ще 133 англійських миль до нашої мети, до Ло

гактів, легковажучи собі старі контакти, не виявляючи ніяких тенденцій зєднати собі його, вважати його чинником, що має щось до балачки в цій матерії! „Надмірна осторожність польської сторони, надмірна нетерпеливість української сторони — так формували ми два роки тому наші побоювання, бо бачили головну небезпеку для цілої примирливої акції у розтягненні між настирливістю сповнення деяких конкретних домагань, та отягання від реалізації виразних приречень, чи хоч би неясних згадок про реалізаційні можливости. Так теж сталося. Українська преса вичислює цілу низку неполаднаних проблєм, що нібито довріли до поладнання або навіть приобіцяних. Зате польська преса бачить причину до алярмів часами навіть в уявлених речах. Очевидно, що в такому положенні направду важко урядові щонебудь робити: годі йти шляхом приречень українцям, годі здійснювати ці приречення, годі не числитися з власним закгивізованим громадянством, годі теж узалежнювати рішення уряду від волі суспільних організацій, що дуже часто підлягають впливам одиниць дуже неміродатних. Можна, що правда ждати, що з цього виключеться, до чого доведе кріза, що назріває у внутрішніх українських взаєминах Але це буде знову втрачений час: знову поль.-укр. взаємини не поправляться, якщо не погіршаться, між обома громадянствами буде знову поглиблюватися пропасть, а між управними українськими сферами візьмуть знову верх прихильники тактики „знаменитої ізоляції". Користатиме знову — цей третій, не мітичний, але такий реальний, такий страшенно близький, чуйний, грізний...

Не знаємо, чи довго зуміють теперішні українські провідники втриматися зі своєю тактикою терпеливости та віри в остаточний успіх своєю лінії. Не знаємо, чи може вони самі вдарять в інші тони під натиском українського громадянства, що нагально радикалізується, чи теж зроблять місце іншим і понесуть наслідки невдачі одного періоду, звязаного з їх іменами Не знаємо, чи ці можливі інші схочуть відновити старі помилки, що не зважаючи на невдатну спробу поправи відносин, були помилками і не повинні повторитися, чи теж схочуть хопитися інших метод праці. Є це покищо другорядні та мало актуальні подробиці. Зате актуальною є справа збереження рівноваги духа і зимної крови для тих усіх, які — не беруть навіть безпосередньої участи в нормалізації — є неначе її духовними батьками і можуть заплатити за її заломання найдорожчу ціну — ідею. Йде саме про те, щоби ці дві речі тісно від себе відмежувати: що іншого ідея зближення, порозуміння і польсько-української співпраці, а що іншого евентуальна невдача цієї чи іншої спроби реалізування цієї ідеї, спроби, що відразу виявляла деякі помилки з одного і другого боку, фатальні — як виявляється — у своїх наслідках. Одначе остаточні й евентуальні лихі наслідки цього одного періоду і цього одного зусилля, але не можуть обтяжувати **взагалі самої ідеї, що її диктує державна польська та національна українська рація, логіка історії Польщі та України, історичний імператив теперішньої доби, географічне положення обох народів, національний склад Польщі та істнування спільного смертельного ворога.**

І саме у хвилині, коли нормалізаційна політика переживає важкий період — „Бюлетин Польско-Український", читаємо там, не зрезигнує зі своєї ідеї, що її вважає нині більше актуальною, ніж колинебудь.

Ми пропагуємо — читаємо при кінці — правдиву, дійсну, поправу відносин, тривку, глибоку, мудру, розумну і справедливу. І далі будемо її поширювати, з глибокою вірою, що такий стан надійде. Бо не вірючи в це, ми мусіли би стратити віру в мудрість та здоровий інстинкт народу, обох народів і повірити в їх самогубні нахили.

НА ПАЛЬЦЯХ ОДНОЇ РУКИ
порахуєш тих
НЕБАГАТЬОХ
які дбають про свою красу а не знають

мила Tropiка

гігієнічного КРЕМУ і ПУДРУ Miaflor

Мило ТРОПІКА вироблюване зі шляхотних сирівців підрівникових утримує церу здоровою і чистою ,а завдяки своєму незрівняному запахові відсвіжує.

Фабрика Перфум, Косметиків і Тоалетових Мил
HENRYK ŻAK Poznań

Годі дістатися на Гуцульщину.

У звязку з приписами про охорону границь і туристичними обмеженнями на Гуцульщині появився у „Курієрі Варшавск-ому" фейлєтон Джіма Покера, який подаємо у скороченні:

„...Я вибирався на Гуцульщину, щоби провести там свою відпустку, але показалося, що Гуцульщина доступна нині звичайному смертникові тільки після поладнання формальностей подібних до тих, яких вимагають, щоб дістати дозвіл на виїзд за границю.

Мешкаю в місцевости, що лежить 15 км від околиці, але належить до провінціяльного повіту. Отже мусів їхати 40 км. до староства, щоб дістати потрібний дозвіл. Управляю фотографічний спорт, але довідуюсь, що на Гуцульщині фотографувати не вільно, інакше мене арештують. Як справжній турист подорожую мотоциклем і знову довідуюсь, що на Гуцульщині це заборонене.

Але я вперся До сто громів, я льояльний громадянин, чи ні? Сідаю до автобусу, опісля на вузкошляхову залізничку і їду до староства.

— Дозвіл на виїзд на Гуцульщину? — здивувався знайомий урядовець. — Алеж, Гуцульщина належить до Польщі і ніяких дозволів не треба...

— І я так думаю, але дійсність інакша.

Урядовець про це не знав і щез. По десятьох хвилинах вертається вже краще поінформований, і веде мене до свого товариша, що видає перепустки. Застаю тільки одного жида, що хотів їхати до Коломиї, але довідавшись, що, дозвіл коштує 5 зол., волів зрезигнувати.

— Як то? У Варшаві стоять цілі хвости, щоб дістати дозвіл. А тут така пустка?

— Нічого дивного, — відповів урядовець. — Люди на провінції воліють сидіти дома або їхати там, де не потрібно стільки заходів.

За тиждень я мав дозвіл з гарною урядовою печаткою. Нараз, як грім з ясного неба, вичитую вістку:

„Розпорядок про обмеження руху в станиславівському воєвідстві стрінувся з деякими труднощами при виводженні в життя, тому практичне його застосування відложено до 15. серпня."

В мені закипіла кров. Якто, стільки труду, часу, грошей, державнотворчої льояльности і все надармо. Ні, того мені вже за багато! Дозвіл, добутий з таким трудом, мусить мати свою вартість! Отже, як речинець пересунено до 15. серпня, то я, щоби використати мій дозвіл, поїду аж після цього речинця. Принаймінше буду знати, що не трудився надармо!

Так, але що буде, як і цей речинець продовжать, або, ще гірше, як розпорядок про видавання спеціяльних дозволів зовсім скасують? Бо прецінь, говорячи між нами, всі впевнюють, що цей розпорядок не видержить життєвої *проби*..."

Від Редакції: Довідуємось, що без огляду на це відложення, в туристичній практиці обмеження таки виконують та, що дозвіл на виїзд на Гуцульщину дуже тяжко дістати.

Енджелс. Це був пятий день нашої подорожі, всі ми були змучені, а всеж таки лиця наші заясніли, коли побачили, що переїзджають через рай на землі. Помаранчеві дерева були окрашені достигаючим овочем і пахучим, білим квітом. Рожі ріжних барв наповнювали воздух чарівними пахощами. Стрункі пальми дивились на другі, галузисті овочеві дерева. В садах виринали дахи й вежі пречудних віль. Щасливі ті люди, що могли тут дивитись на свої поля й на широке море, на погляд спокійне, одначе невпинно рухливе, бо слало постійно широкі пінисті хвилі до зелених і пахучих берегів. Наш автобус жене, хоч ми хотіли-б довше глядіти на цю красу. Тут і там хвилює жито і пшениця в повнім колосі. Однак непокоїмось непотрібно. Одна краса зникає, друга надходить. Вид мчить за видом, один кращий від другого. Але з часом зрідли сади і гарні доми. Показались малі дімки, бідні хати. В цілім раю живуть також бідаки. Показались піскові простори, пусті на око, але на них виріс ліс помп-журавлів, що тягнуть плинне, темнаве золото, нафтову рпу на верх. Показались величезні, круглі, бляшані збірники. Всі помпи в повнім русі. Воздух не несе до нас запаху рож і квітів, але сопух ропи. Нафтові поля тяглись яких десять миль, опісля почалися знову сади, великі поля суниць, сади помаранчевих дерев, роскішні віллі.

Зелено-сині хвилі Тихого Океану зачісують білими гребенями береги Каліфорнії. Ми не стямились, коли на одинацяту годину перед полуднем наш автобус станув у місті Ло Енджелс.

Як піднести життя на „вищий стиль"?

ПРОМОВА МАРШ. СЬМІГЛОГО РИДЗА.

В неділю 8. ц. м. відбувся зїзд польських легіоністів, на якому виголосив промову марш. Сьмігли-Ридз. В цій промові між іншим сказав:

„Тепер світ переживає великі часи. Повстає глибокий неспокій за майбутнє, а одночасно ростуть зусилля, щоб до того майбутнього йти в найкращому і найсильнішому поготівлі та формі. Кожна держава робить це на свій погляд, як уважає за найдоцільніше, робить те, на що її стати. Чи Польща є відокремленим островом, береги якого бережуть надприродні сили, щоб поляки могли позволити собі на взаємні суперечки? Мусимо піднести життя Польщі до іншого, вищого стилю. Я не є песимістом. Мусимо стверднти, що поза величезними повоєнними нашими досягненнями ми ще в багатьох царинах є примітивом. Є це причиною того, що в часі, коли інші держави переживали найбільший розвиток, ми не мали держави. Мусимо вийти з цього примітиву, коли хочемо бути великою державою. А як вийти з нього? Перше: мати сильну, добру, армію, якаб гарантувала зовнішній спокій; друге — залізною, твердою безоглядною рукою втримувати лад, порядок, певність завтрішнього дня і безпеку в нашому внутрішньому житті; третє — маючи зовнішній спокій і внутрішній лад, сконсолідувати ідейно обединений, карний гурт тих людей, які мають уже задосить крутих і небезпечних доріг власних найбільш новітніших гетт, або тих, що входять молодими в життя та хочуть для Польщі працювати і що їм на Польщі залежить. Кому залежить на Польщі і хто не має зачаділої доктринерством голови, той напевне радо порозуміється щодо ідейних основ. Цим гуртом переробити еволюцію і зміну польської психіки. Ці люди зачнуть працю піднесення на вищий щабель життя Польщі, як держави.

„Люди переконуються, що той простий спосіб дає їм більше, ніж химерні, фантастичні доктрини, що не досягають своєї цілі, або створюють братовбивчу, боротьбу і ще більшу нужду. Вірю, що знайдеться гурт таких людей у Польщі. Колиб цю енергію, хист, ентузіязм і навіть самопожертву, що вкладаються у спори, підбурювання, підкопування, вложити в добру, чесну працю, то як би інакше виглядала Польща! Але я глибоко переконаний, що знайдеться спосіб, щоб тих, які хочуть юдити, які хочуть вперто підтримувати неспокій у Польщі, — нарешті переконати, що час із цим покінчити. Час впровадити відносини, сперті на правді. Надійшов час піднести шоломи, відкинути всякий фальш. Я глибоко переконаний, що всякий фальш буде відкинений".

Після промови відбулася дефіляда легіоністів віддання пошани тліннім останкам марш. Пілсудського на Вавелі. У зїзді взяв участь прем. Складковський, деякі міністри та полк. Коц.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Мілїонове місто повстало з одного човна.

В австралійській пристані Мельбурн будуть великий памятник. Буде це маяк, що вказуватиме дорогу кораблям серед ночі. Памятник присвячений жінці, що поклала величезні заслуги для розвитку Австралії. У 1835. р. виїхав з Англії корабель „Вікторія Ребека" із 100 жінками. Вони їхали на поклик англійського уряду — поклик незвичайний. В Австралії жили англійські кольоністи засудженці; там не було жінок. Англійці, що вміють знаходити завсіди нові засоби педагогії, рішили, що коли такі заточенці оженяться, жінки можуть мати величезний моральний вплив на їх життя і працю.

Англійські дівчата їдуть у невідоме.

Англія й досі має забагато жінок. Та перша сотня, що згодилася ділити недолю людей з лепевними характерами, складалася з жінок ріжної вдачі. Були там такі, що шукали бурхливих пригод після самотнього, знудженого життя, були й дуже бідні, що боролися з нуждою, були і жінки з серцем готовим до самопожертви — кандидатки на місіонарки та черниці. Корабель, що їх віз, мусів боротися з морем підчас довгої подорожі, бо треба було обїзджати Африку і перерізувати аж три океани. При кінці 1835. р. він був уже недалеко австралійського берега, але мусів обїхати ще острови та затоки „Великого Барієву". Це були ще два дні їзди, коли нараз прийшла страшна буря. Буревій кинув кораблем об підводну скелю, вода почала вливатися до кабін. Спустили рятунковий човен, але жінки не мали сміливости скакати до води. Тоді одна з них, молода дівчина Валєрія Батман, проявила незвичайну сміливість та енергію. Вона не тільки перша скочила у човен, але своєю палкою промовою заохотила інших піти за її прикладом.

Піонірки допливають до берега.

Двацять один дівчат плило під її проводом два дні серед розбурханого океану. Батман уміла підтримувати свої товаришки на дусі бадьорим словом та рішучим прикладом. Коли буря затихла, вони плили вже спокійно, здисциплінувані до своєї нової батьківщини. Після тижня плавби 23. грудня 1835. р. появився перед їх очима австралійський беріг. 19 дівчат доплило туди щасливо; дві згинули в дорозі як морячки, коли напинали вітрила. На тому місці, де вони причалили, стоїть нині величезне місто із хмародерами та фабриками. Тоді була це дика мальовнича околиця. Дівчата, які приїхали сюди, мусіли жити у гірських печерах. Жили вони якийсь час власними харчами і навчилися користати з великої кількости овочів, що росли там дико. Але ніяких білих чоловіків не знайшли.

Зустріч із дикунами та білими.

Тут ждали їх іще прикріші несподіванки. Дикуни — місцеві мешканці відкрили їх і почали на них нападати. Боронитися перед ними було неможливо. Тоді Валєрія Батман виявила неабиякий хист дипльоматики заключивши з ними мир. Умовини миру не були легкі: одна з англійських дівчат мусіла зробити із себе жертву та вийти заміж за провідника дикунів. Інші могли занятися працею на ріллі. Так жили вони самотньо серед пралісів. Аж одного дня почули стріли із рушниць. Це був доказ, що недалеко є десь білі люди, які йдуть відкривати та завойовувати цю невідому землю. Дівчата почали їм іти назустріч.

Нова оселя з романтичних подружжь.

Їх зустріч була неймовірно радісна. Відділом білих людей проводив молодий, кремезний красунь. Валєрія кинулась йому на шию розплакавшись з радощів. Велитень здивувався, почувши рідну мову. Його товариші не могли зрозуміти, звідки тут узялися молоді землячки? Вони мусіли оповісти їм свою небуденну пригоду. Валєрія Батман вийшла заміж за провідника австралійських піонірів. Її товаришки стали подругами інших парубків. Так повстала перша оселя на місці, де почало розвиватися місто Мельбурн — пізніше кубло мілїонерів.

Корабель „Вікторія Ребека" не пропав на морі. Вітри занесли його до інших островів і його пасажири висіли на „Болс Пірамід". Корабельний священник дав шлюб кільком новоженцям і так повстала нова перша поселенча громада. 27 років пізніше відкрив її новий корабель, що випадково пропливав туди. Тоді жило вже там 273 осіб. Усе це заслуга одної сміливої жінки Валєрії Батман.

Герби стають модні в Австрії.

В Австрії мріють щораз частіше про добрі давні часи цісарства. Чим більше там бідаків, тим більше мрій про пишноту королівського двору та спокійне життя. Чи дивниця, що зростає там теж зацікавлення зверхніми ознаками цієї пишноти — гербами? Голова найдавнішого віденського товариства геральдичногенеальогічного д-р фон Пантц на Пельценбахах пояснює це тим, що дух нашого часу реагуючи живо на добу післявоєнну, що скасувала всі шляхотські відзнаки, звертається знову до минулого, щоб відшукати своїх якнайславніших предків. А тому, що в давнину право до гербу мали не тільки аристократи, але й міщанські, навіть селянські родини, які чимось відзначилися, то й ці шукають за слідами своїх заслуг.

100.000 символічних знаків.

Герби, як відомо, це відповідно зображені образи на щиті, що служать як відзнака якійсь землі, товариству або якійсь родині; ці образи мають свої окремі символи. Вони повставали найчастіше за февдальних часів від тисячеліть і то в ріжних країнах, незалежно одні від одного. Не тільки в Европі, але вже в арабів і в японців герби були поширені з давніх-давен. Самих австрійських гербів є — 100.000 скатальогованих, а кількасот тисяч в устній традиції. Щоб розумітися на них, треба знати добре історію, мистецтво, соціольогію — може й астрольогію.

Ослячі вуха — почесна відзнака.

Вони повстали як боєві відзнаки на щитах. Лев був символом сили та великосердя, орел — воскресення, визволення, далекосяжної сили, одноріг — дівоцтва, непорочности, олень і пантера символами Христа, рожа, лілея і місяць звернений угору — символом Богоматері. Є теж герби з надписами, як ребуси. З деякими гротесковими, гумористичними та чудернацькими звязані ріжні легенди. Нпр. герб голяндського походження родини Керковіюс виводиться від того, що колись ця родина звалася „Керкове" або „Кірхоф", себто цвинтар. На її гербі на чорному щиті змальована цвинтарна огорожа із трьома людськими черепами і ще один череп над шоломом. Шляхтичі Драховські мали зображеного молодця з ослячими вухами, а це була колись почесна відзнака, якою гордилися ріжні лицарі. Графи Цепеліни мають у своєму гербі ослячу голову. Чим герб простіший — тим він давніший.

Безсмертні моделі.

Чи не приходить вам часто на думку, чому на образах, які бачите довкола себе, нині малюваних, так мало ідеальних гарних жінок? Їх місце заняли — фантастичні лінії, звірі, факи, оселедці, колоди та всякі нерозгадані потвори. Сучасні мистці перестали носити у своїй душі туту за ідеальними жіночими постатями. Не знаємо, чи тому, що людські створіння стали немодні як тема образів чи може модні мистці такі щасливі, що жіночу красу находять на кожному кроці і використовують її, так сказати, для приватного вжитку, а не як моделів.

ЯК БЕКЛІН ЖЕНИТЬСЯ У РИМІ.

Давні мистці запопадливо шукали живих моделів. Деякі тужили за ідеальним живим зразком, який могли б відмалювати, ціле своє життя, — інші щасливіші — находили їх випадково. Фоербах знайшов модель до своєї „Ганни" у Римі в особі доньки шевця з Траставерє; звалася вона Ганна Різі і він зробив з неї Іфіґенію. Він уявляв її собі як якусь неземну зяву гідну фіґлєвого долота. Беклін теж знайшов свій ідеал в Італії. Два роки переходив він попід вікном одного мешкання в Римі, щоб тільки глянути на якусь малу дівчинку. Одного вечора він зустрів її на вулиці в товаристві сестрінка. „Вибачте — він звернувся до молодця — я хочу кілька слів сказати цій панночці". І спитав панночку: хто вона? Дівчина відповіла з оприском: „Чого ви хочете від мене?" Беклін відповів коротко: „Хочу спитати, чи ви хотіли б стати моєю жінкою. Чи я можу порозмовляти з вашим татом або мамою". — Я не маю батьків. — Може вуйка або тітку. — Зайдіть до моєї тітки Антонії, маминого сестрінка. Так Анджела Паскучі стала жінкою швайцарського мистця, навчилася розуміти його та помагати в його праці. Коли одного разу Беклін хотів вступити до швайцарської гвардії неаполітанського короля, вона спротивилася цьому заявляючи, що не виходила замуж за військового, тільки за мистця. Вона була така енергійна та заздрісна, що не дозволила йому брати собі інші модельки. Як він собі радив — не знаємо. Не диво, що часто малював фантастичні потвори.

ДВІ ВЕНЕЦІЯНКИ.

За найгарніший малярський модель деякі вважали Тіціянову „Фльору". Ця венеціянка мала чудове золотисто-червоне волосся, яке перейшло до історії мистецтва як технічний термін „тіціянова червінь". Фльору бачимо теж у постаті мадонни, Сальоме та Данае, взяті у таємничому образі „Небесної та земної любови". Учень Тіціяна Джіорджіоне обезсмертнив у своїх образах одну черницю, яку мали вбити за кару на палі, підозріваючи її, що мала любка. Вона втікла якимсь способом з манастиря перед засудом; Джіорджіоне заопікувався нею і вона стала моделем його образів. У 1511 р. коли у Венеції вибухла чума, не оминула теж Джіорджінової красуні. Він не переставав відвідувати її підчас її недуги, заразився і сам помер від чуми в 34 р. життя.

ОПІКУНЧИЙ АНҐЕЛ РЕМБРАНДТА.

Велику ролю в житті Рембрандта відограла теж одна жінка; Гендріке Стоффель. Як 28-літній приїхав Рембрандт до Амстердаму, де нанав хату в одного мистецького антиквяря Ойленборха та оженився з його сестрінкою. Відома „Саскія" з численних його образів це його жінка. Але вона скоро вмерла. Умираючи вона залишила своє майно себто дім, де мешкав Рембрадт, своєму синові Титові з тим, що батько мав користуватися майном до хвилини, поки вдруге не оженився. Рембрандт не знав цінн грошам і не вмів вести інтересів; його вірителі прогнали його з гарного дому і забрали все добро. У цих скрутних хвилинах єдина, що вміла йому допомогти була його служниця Гендріке Стоффель. Вона взяла у свої руки всі його діла, заопікувалася його сином і стежила за ним, щоб він міг спокійно працювати. Рембрандт залишив нам портрет, а його життєписці не можуть нахвалитися прикмети Гендріке — простої селянки, яка мала ніжну та чутливу душу.

СМЕРТЬ ВІД ЩАСТЯ.

Суд у Ліоні розглядав цими днями затяжну справу одного поштового урядовця, який обезпечився на пів міліона франків у користь своєї жінки. Він був дуже здоровий і після довгих формальностей його обезпечення всекураційне товариство приняло. Та як тільки він підписав обезпеченеву полісу — упав без памяти. Лікар ствердив удар серця. Клієнт схвилювався від надмірного щастя, що перевів щасливо таку трансакцію і вмер. Т-во відмовилося виплатити його жінці обезпеченеву суму і вона почала процес. Т-во програло процес у ріжних інстанціях. Підпис покійного був на полісі — умова була заключена; його жінка дістала пів мілїона.

МІСТО ДЕ ПАНУЮТЬ ЖІНКИ.

У містечку Ню-Альбані, в америк. стейті Канзас, що має кількасот мешканців влада перейшла в руки жінки Сазі Марфі, що стала бурмистром і дібрала собі інші співробітниці. Під гаслом незалежности, свободи та поступу вона хоче створити новий лад. Найважніші посади вже від двох років у руках жінок. За два роки не було там ні одного судового процесу. Місто не має дефіциту. Всі що танцюють платять високий податок, пива — нема. Всі чоловіки мусять сидіти тихо, бо жінки мають скрізь більшість. Покищо нема там однак революції. Хто хоче танцювати і пити — їде до іншого міста.

З ПОЛЬСЬКИХ СПРАВ

Польща не може дозволити собі на експерименти.

Декларація полк. Коца й організаційна акція О. З. Н. у терені створили підставу до консолідації польських лівих партій. Варшавський консервативний „Час" зі 7. ц .м. у передовій статті п. н. „Консолідація лівиці" спиняється над консолідаційною акцією ОЗН. і приходить до висновку, що ОЗН. обеднає помірковані елементи з правиці. Тому то радикальні елементи з лівиці шукають консолідаційного терену для противаги правої консолідації ОЗН. Протиакцію лівих сфер уважає „Час" здоровим обявом, бо доказує, що акція полк. Коца починає прибирати реальні форми. Не слід теж забувати, що кожна політична акція, навіть найширше подумана, мусить залишити поза своїм обсягом деякі чинники, які з цих або інших мотивів ставляться до неї негативно. Тому теж поза ОЗН. мусять залишитися вужчі чи ширші кола, невдоволені з її діяльности, що признають ідеольогію суперечну з ідеольогією О. З. Н.

Спроби консолідації лівиці мають виразні політичні ціли і напевно прийде час, коли лівиця дійде до влади та обеднає більшість активного елементу. Одначе в теперішній політичній ситуації Польщі ліві радикальні уряди не бажані — міркує автор статті — і зрештою мало правдоподібні. Чому? Бо радикальноліві уряди мають нахил до господарських та соціяльних експериментів, що дуже коштують. Тимчасом Польща, щоби вийти з теперішньої нужди, мусить вести помірковану й осторожну господарську політику. Польща не може дозволити собі на такі експерименти як Франція з урядом Блюма. Зрештою і навіть у Франції новий уряд мусів завернути в господарській ділянці від радикальних теорій. Польща не може дозволити собі на такі експерименти. Одначе автор потішає, що прихід до влади радикальних чинників у Польщі в теперішній хвилі не правдоподібний. Вкінці розгін деяких лівих фашистів захопити владу у Польщі нереальний тому, що лівиці дуже важко сконсолідуватися, бо між т. зв. санаційною та опозиційною лівицею існують глибокі суперечности.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАПОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 112—7

В Дністровий яр.

(З вакаційних мандрівок)

Виїздимо зі Станиславова автобусом П. К. П. (держ. залізниць), що курсує тепер між Городенкою і Станиславовом, бо хочемо дістатися до Незвиськ, села положеного в городенськім повіті над Дністром. Манить нас побачити Дністровий яр та славний закрут (меандер) Дністра біля Незвиськ, найбільший із усіх дністрових закрутів що творить немовби букву „О", тільки вгорі отворену. Переїздимо через старе місто Тисьменицю, що колись було багатим торговельним центром вірмен, а біля неї виростав на багнах Станиславів, що й називався тоді „біля Тисьменици". Виїздимо зі стиславівської кітловини на початок подільської плити, яка зачинається на правім березі ріки Ворони. Минаємо довге село Клубівці, залізничу станцію Палагичі і зїздимо в яр річки Товмачика. По дорозі якийсь селянин, що сидить біля шофера, задержує автобус, виходить на поле та шукає чогось над ровом гостинця. Подорожні слідять зацікавлено, чого він там шукає і врешті бачимо, як вертається він із вязкою цвитучої дикої цикорії і обясное шоферові що це знаменитий лік на якусьтам недугу. Переїздимо місто Товмач, столицю наших радикалів, та крутою дорогою спинаємося в гору, а властиво на другий беріг річки Товмачика. Дорога ця — це типова галицька „автострада" повна вибоїв та неотвореного каміння; автобус підстрибує, як по магільниці і ми подивляємо тільки силу його конструкції та притомність шофера, що мусить мининати не тільки всі більші вибої, але також корови, гуси та інші звірята, які з цікавістю задержуються по середині дороги та приглядаються цій несамовитій потворі. Автобус курсує тут заледви кілька місяців, тому не лише звірята, але й люди не привикли ще до цього засобу комунікації і спиняють його нормальну швидкість. Минаємо села Озеряни і Живачів та їздимо у яр незвиського потока, правої притоки Дністра. По двогодинній подорожі висідаємо в Незвиськах, бо ми вже в нашій меті.

Село лежить у глубокім ярі незвиського потока і його малецької притоки, що віковою працею вспіли вигризти глубокі яри, а їхні стрімкі та голі береги осяяні заходячим сонцем викликують враження гір. Крізь село переходять два шляхи, що лучать Товмач із Городенкою та Коломию з Бучачем.

Ідемо шукати нічлігу і в кооперативі довідуємося, що за нічлігом треба звернутися до солтиса, бо без картки від нього ніхто нас не прийме на ніч. Не знаю, чи це доручення має сприяти туристиці, чи має воно також інші цілі, але селяни цьому не дуже раді, бо звичайно закватировують людей по кращих хатах, а що літньою порою крутиться туди досить подорожніх, то селяни мають цих гостей доволі. Відшукуємо канцелярію солтиса. Одначе не застаємо його дома, тільки його жінку і вона поручає сільському поліціянтові запровадити нас на нічліг так, що ми скоро опинюємося на кватирі. Правда, ґазди нема дома, бо пішов у село за орудками, а ґаздиня на весілля десь аж на другте село, а молода дочка Марійка боїться нас пустити до хати, одначе наші переконливі запевнення, що ми порядні молодці та повага сільської влади, яка нас туди спрямувала, опановують недовіря до нас і ми дістаємося на нашу кватиру. Заспокоюємо голод пареним молоком та нашими „провіянтами" і кладемося у „родинне" ліжко з деяким страхом, що як показалося у ночі, був оправданий, бо фавна тихого подільського села хотіла насититися панською кровю і цілу ніч переслідувала нас своїми наступами. Були це, на щастя, тільки Пулекс іррітанс, по нашому — блошка.

Ранком ідемо знову до канцелярії солтиса застаємо його вже при праці над копицею ріжних урядових паперів. Робить на нас симпатичне враження статочного і осьвіченого селянина; нарікає на свої урядові клопоти (хтож з нас не нарікає!), віддає нам наші легітимації, які минулого вечора задержала солтисиха — по думці урядових приписів — і ми попрощавшися сходимо селом у дністровий яр. Поромом переїздимо на другий беріг Дністра до села Луки, переходимо село і прямуємо полем на північний схід. По дорозі стрічні селяни нарікають на посуху, бо дощу не було вже два місяці (а це кінець червня). Пізнати це по полях. Озимина ще доволі гарна, бо весняні дощі сприяли їхньому розвиткові, тоді як ярі збіжжя та городові рослини з причини посухи не вспіли розвинутися і ледви відросли від землі. Лишаємо поля і гарною лісовою дорогою доходимо до місця з якого бачимо дві ленти Дністра, що пливуть у противних напрямах, віддалені від себе на 800 метрів. Права лента видна краще, бо ліву заслонює високий ліс, що поростає її лівий беріг. Також лівий беріг правої ленти порослий корчами, переважно дереню; беріг стрімкий і високий до 138 м. від поземи ріки а правий беріг низький і покритий ланами управних піль. Сонце пригріває немилосерно, але його горяч лагіднить приємний легіт, що несеться від води. Сідаємо в тіні лящини та насолоджуємося чарівним видом, який розтягається перед нашим зором і дивуємося, чому так мало туристів відвідує дністровий яр, що певно має не багато менше краси від звісної долини середнього Рейну. А пригадують його і руїни старого замку з XVII. століття у поблизькім селі Раківци на правім березі яру. Колиб цю стінку, що ділить обі ленти Дністра, перекопати, діставби, великий 7-метровий спад води і його сила могла би витворювати величаву енергію та вправляти в рух поважні машини. Мабуть в часі війни німці мали готовий плян цього перекопу і будови великої електричної стації, якогось „Дністростроєю", що мала давати електричний струм для половини східної Галичини. Та на планах скінчилося.

Сходимо карколомною стежкою збочем у низ над ріку, переправляємося човном на другий беріг до села Раковець та насолоджуємося купелею в сонці і Дністрі. По відпочинку находимо з трудом газдиню, що продає нам горнець кваснього молока, якого недостача в селі спричинена браком паші для корів. Так тут як і в Незвиськах мало корів а за це багато овець і кіз, які вдоволяються пасовиськами на берегах ярів. Оглядаємо руїни раковецького замку збудованого 1658 р. дідичем Бенявським, як говорить про це латинський напис на таблиці вмурований у зовнішній стіні над віздовою брамою, і стяжкою понад ріку вертаємо до Незвиськ. За нами збираються хмари і чути грюкіт грому. Ідемо дійсно поміж дощ, бо за нами і перед нами паде вже ця довгоочікувана благодать та сухі доходимо до Незвиськ добре скроплених дощем. Відпочиваємо хвильку на нашій кватирі, лишаємо наші наплечники і йдемо оглянути копальню фосфоритів, яка перед кількома роками була ще в русі. Тепер штольні засипані і до середини тяжко дістатися; всеж таки находимо кілька фосфоритів і скамянілих їжинців та слимаків, якими мій співмандрівник-геольог тішиться немов би скарбами. Та дощ не хоче нас пропустити на сухо і ми утікаємо під парохіяльну стодолу та перечікуємо дощик і слухаємо оповідання стрічного селянина, що також скрився перед дощем, про фабрику та про колишні заробітки селян, що у ній працювали. В селі стоїть ще досі великий барак з уладженням, в якім був склад і перерібка фосфоритів. Тепер будинок без ужитку, — може діждеться ще якого підприємчивого чоловіка що оживить копальню, бо фосфоритів в землі ще доволі. Кодо будинку росте великий мурований дім для місцевої кооперативи, яка має в селі дві крамниці, що добре розвиваються. Ідемо оглянути село, що робить гарне враження чистотою і ладними забудованнями. Господарства виглядають немов малі твердині, обведені муром (каміння тут доволі), а часто й подвіря виложені камінними плитками. Селяни мають гарну ношу, вічливі та гостинні.

Переночовуємо знова на нашій кватирі і ранком всідаємо до автобусу та минаючи „доми стшелецкі", що розсілися по наших селах як печериці по дощі, доїздимо до Станиславова.

Подільські прогульки у нас мало популярні, хто вже має відвагу мандрувати, цей найрадше вибирається в гори, отже й не знаючи, що Поділля має свою красу, особливу в ярах рік. Дністровий яр від Галича аж по Збруч це панорама чудових краєвидів, до яких доволі легко дістатися і залізницею, як приміром з Нижнева — на лінії Станиславів-Чортків — до Кутиськ або Буківної чи автобусом і дальше в напрямі Городенки. Ще кращі є прогульки каюками або човнами, які можна наймити у наддністрянських селах. Літом Дністер роїться від каюків, на жаль, не чути на них української мови.

Станиславів, 24. VII. 1937.

Осип Залеський.

ДАЛЬШІ ЕКЗЕКУЦІЇ В СОВІТАХ.

З Москви повідомляють, що на сибірських радіостаціях перевели чистку і усунули всіх директорів і більшість персоналу арештували

В Саратові арештували трьох директорів тракторної стації під замітом саботажу жнив.

У західнім Сибірі і на північнім Кавказі арештували членів управи союзу комуністичної молоді.

Алькоголізм стелить лїжко сухотам.

Клятва на міністрів незгідна з правом.

БІЛГОРОД, 9. 8. ПАТ. Вчора, в неділю, всі церкви були виповнені вщерть, бо було заповідженe відчитання на ранішнім богослуженні рішення святішого синоду у справі 9 членів уряду, предсідника палати і 20 послів із білгородської округи. Всіх їх позбавили всяких прав і привілеїв від дня проголошення присуду церковним трибуналом за те, що причинилися до приняття конкордату з Апостольською Столицею. Спис вклятих започатковує премієр Мілян Стоядінович, а закінчує посол Драгомір Стоядінович. Клятву проголошено того дня у церквах усіх дієцезій в Югославії.

Агенція Аваса оголосила такий комунікат: У звязку з рішенням синоду православної церкви проти членів уряду, добре обзнайомлені з ділянкою церковного законодавства правничі кола заявляють, що рішення церковної влади зовсім незгідне з правом. Воно противиться не **лише югославянській конституції, але також канонам православної церкви.**

—o—

Конфлікт неминучий.

Агенція Домеї здогадується, що амбасадор Кавайне переведе тільки розмови з поодинокими членами уряду, що не є однозначне з початком договору з цілим нанкінським урядом. Японський амбасадор не дістав покищо ніяких дальших інструкцій від свого уряду. На його думку китайсько-японські відносини дуже напружені і все промовляє за тим, що конфлікт неминучий. Одначе Кавагое запевнив, що зробить усе, що зможе, щоб тільки рятувати ситуацію.

БОЇ КОЛО ТІЄНСІНУ.

На залізничім відтинку 30 км. на полудневий захід від Тієнсіну велися бої між передніми стежами японських і китайських армій. Японці відступили у північнім напрямі. З Калгану повідомляють, що в північній частині провінції Чагар діє кількадесятитисячна монгольська армія під командою князя Тегсе, загрожуючи східній частині провінції Суїтан. Цю армію спомагають японські війська, яких 2 дивізії вичікують у Тулюні. Одна з дивізій прибула вже до Джеголь.

КИТАЙЦІ СТРАТИЛИ ВЖЕ 5.500 ЛЮДЕЙ.

Часопис „Ікі пао" подає, що ген. Сунчеюан повідомив нанкінський уряд, що китайці стратили вже в північнім Китаю 5.500 людей.

На підставі звідомлень японського генер. штабу ефективи 29 кит. армії обнизилися з 80 тисяч на 30 у звязку зі стратами в бою і дезерцією.

ЯПОНСЬКІ ВІСТКИ ПРО УВЯЗНЕННЯ ГЕН. ГОІНҐСІНҐА.

Китайська агенція „Централь Нюс" повідомляє, що китайські урядові кола вважають смішною і безпідставною вістку, що її подав японський часопис із Шанґаю, буцімто міністра війни ген. Гоінґґінґа, та що ген. Ванчінвея убили молоді старшини.

Справа німецьких журналістів.

„Райтер" повідомляє, що радник німецької амбасади Верман зложив сьогодні рано візиту Форейн Офіс у справі видалення німецьких журналістів. Покищо невідомо, яке становище в цій справі займе німецький уряд.

—o—

У Свідрах Малих знайшли другу покинену бомбу.

8. ц. м. знайшли на березі Висли в доволі великій віддалі від посілости полк. Коца в Свідрах Малих бомбу, яку імовірно співвиновник покинув 18. м. м. підчас утечі, не вспівши її ужити.

НОВИНКИ.

— **До Шановних Передплатників українського спорт. тижневика „Змаг"! Просимо не рекламувати останнього числа 26. з дня 9. 8. ц. р., бо воно в цілости підпало конфіскаті.**

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **Чи знаєте, що в єдиній українській господ. школі Т-ва „Просвіта" в Милованню** п. Рошнів к. Єзуполя, можете дістати на осінній сезон **першорядні щепи тільки по 1 зол. за штуку,** а при більшій кількости ще й відповідний опуст? Рівнож насіння городове дістанете за 75 прц. ринкової ціни. На щепи шліть вже замовлення, бо з кінцем вересня та з початком жовтня найдогідніша пора до садження! 1375 4—10

— **Особисті вісти.** О. Л. Куницький, парох катедри св. Юра й опікун політ. вязнів, виїхав на лікування. Адреса для приватних листів й посилок остається незмінена: Львів, Пл. св. Юра 5, або вул. Руська 3. II.

— **Рух населення м. Львова.** На основі статистичного місячника „Львів у цифрах" населення міста в травні ц. р. доходило до 317.249, з приростом 528 в часі останнього року. Подруж заключено в цьому місяці 200, із цього рим. кат. 78, гр. кат. 48, жидів 67, мішаних 22. Вродилося 409 дітей, вмерло 313 осіб, отже приросло 96 осіб. З уродження було 233 римокат. 94 жидів, 91 гр. кат., 5 евангеликів. Неправих дітей було 59, у цьому 34 римокат., 18 жидів і 6 гр.-кат.

— **Початок шкільного року.** Тому, що появилося багат хибних інформацій у звязку з початком шкільного року, міністерство освіти й віросповідань повідомляє, що у всіх школах за винятком деяких типів професійних шкіл, які дістали окреме повідомлення, шкільна наука почнеться 3 вересня ц. р.

— **Розбудова залізниць.** Міністерство шляхів виготовляє великий плян будови нових залізничих ліній в Польщі. Плян обчислений на 25 літ і має на меті перш усього розбудову морського шляху до Ґдині. М. і. проектується будова нової лінії зі Львова до Люблина, що буде найкоротшим полученням Ґдині не тільки зі Львовом і нафтовим басейном, але й з Румунією й Чорним Морем. Крім того мають будувати залізничу лінію зі Шлеська крізь домбровський басейн, Розвадів, Замістя і Луцьк до границі. Дальше залізничі лінії здовж східного кордону від Вильна аж по Волинь і Поділля. Взагалі щороку мають будувати не менше ніж 100 км. нових залізничих ліній, що коштуватиме коло 20 міліонів зол. річно.

— **Залізничі катастрофи.** На лісній залізниці фірми Глезінгер біля Перегінська склалася перед кількома днями катастрофа. Коли потяг, навантажений деревом вїхав на міст, що веде з Перегінська до Порогів, машиніст зміркував, що міст вгинається. Тому здержав потяг і вискочив з паровозу. Одначе міст заломився і паровіз упав у ріку Лімницю, потягаючи за собою тендер і один вагон. Потоваклися: керівник паровозу Гричак, машиніст Смик і технік, що направляв міст. Доходження ствердили, що завинив технік, який порозкручував деякі спрягла мосту. — Друга залізнична катастрофа склалася на лісній залізничці Годуля, що лучить ліси біля Зубриці з тартаком у Синевідську Вижнім. Потяг, завантажений деревом, віз також 100 робітників. Коло Долгого один вагон вискочив із шин, наслідком зломання оси з причини надмірного обтяження деревом. Наслідок був трагічний. Один робтінник, Микола Цюпа зі села Рипне долинського повіту, згинув, а іншому робітникові зломило ногу. Завинив правдоподібно керівник потягу Баран із Синевідська.

— **Трагічна смерть прочанина.** На головний двірець у Львові заїхав у неділю вечором потяг, що віз українських прочан, які вертали з Гошова пов. Долина. Коли люди розбіглися за водою, надїхав потяг із Коломиї. Через необережність 28-літній Петро Ковар, кравець із Боянця пов. Жовква, перебігаючи поперек шини, дістався під паровіз і згинув на місці. Наслідком випадку потяг до Варшави відійшов з півгодинним спізненням.

— **Краєва хроніка.** В Чорткові ударив грім у будинки Мих. Коросинського і знищив їх з ін-

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА І С-ка
у Львові, вул. Кордецького 30, Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляння помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

вентарем та збіжжям. Шкоду обчисляють на кілька тисяч. — До коломийської міської щадниці прийшов тому кілька днів коморник і занав більшу готівку. — В Гонтовій пов. Зборів 38-літня Катерина Павловська скінчила самогубством, кинувшись до саджавки з глибокою водою. — У Тростянці тогож повіту тесля із Зборова Дмитро Сеньківський, занятий при будові млина, впав з висоти 4 метрів і вбився. — Із вязничного подвіря при городському суді в Зборові втік вязень Павло Бучий, що відсиджував кару 8-місячної вязниці.

— **Пільні шкідники.** В громаді Серетець пов. Зборів хтось викопав на шкоду С. Вайнштайна бульбу на трьох четвертинах морґа, на шкоду Петра Климка і Костя Слотюка скошено два морги гречки і проса, а Петрові Юркевичеві розкинули 20 кіп збіжжа. Влада визначила варту, що має пильнувати нив перед шкідниками.

— **Вбили поліцієнта.** В селі Горжно в люблинському воєвідстві хтось застрілив коменданта поліційної станиці Яна Мосціцького. Вбивника покищо не викрили.

— **Присуд на дефравданта.** В Познані відбувся процес проти урядовця скарбового уряду Валентина Галяса за велике спроневіреня на шкоду цього уряду. Обвинуваченій за здефравдовані гроші побудував собі дві камяниці. Галяса засудили на 13 і пів року вязниці та 30.000 зол. гривни з заміною на випадок нестягальности на 1 рік вязниці.

— **Зловили розбишаків.** Румунська жандармерія арештувала злочинців, що вимордували й ограбили родину Іцігів у Лукавці на Буковині. Після викриття злочинну цілу околицю піддано пильній обсерваційї і до вісьмох годин зловлено трьох перших винуватців, Евстрата Ахілова, Стефана Ахілова і Миколу Калинчева, у яких знайшли закріваавлені сорочки та зброю. Вони призналися до злочину і подали прізвища трьох інших спільників, за якими рушила зараз погоня. Заскочила їх, як спали в лісі. Зловлених закували в кайдани і перевезли до Лукавця. При конфронтації всі призналися до вини. В одного, Данила Сергієва знайшли всю зграбовану готівку, а саме 175.000 леїв і 300 долярів. Він зграбував і сховав гроші, щоб опісля поділитися зі своїми спільниками. Тим способом до чотирьох днів вияснено злочин і винуватців передано в руки справедливости.

— **Не буде кінця світа!** Так рішили астрономи у звязку з кометою Фінслера, що наближається до землі. Обсерваторії бачать її вже від довшого часу і ствердили, що дорога комети і землі зовсім не перетинаються зі собою. Зрештою вона вже минула землю 9. ц. м., коли була віддалена від нас 80 міліонів кільометрів, а тепер уже віддалюється. Її видко у суеїрі. Змія як дуже ясну пляму з двома хвостами, спрямованими до землі. Найближче сонця вона буде 16. ц. м. у віддалі 130 міліонів клм.

— **Опіка над людьми перетомленими життям".** Один священник у Відні створив добродійну установу, посвячену спеціяльно опіці над людьми, що перетомлені життям, без огляду на їх віроісповідання і національність. Впродовж перших трьох місяців уратовано 150 осіб від самогубства, переконуючи їх, що треба жити і варта. 600 осіб, які вже наложили на себе руку, уміщено у шпиталях і санаторіях.

— **Вхопили молоду американку в Парижі.** До Парижа приїхала молода американка в товаристві своєї тітки і замешкала в готелі. Три дні пізніше молода американка, що є танечницею, нагло пропала. Згодом її тітка дістала лист з домаганням окупу в сумі 500 долярів. На випадок невиплачення тієї суми загрозили смертю її сестрінниці. Американський амбасадор повідомив про це поліцію, але вона не попала досі на слід злочинців.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Завдання спортових товариств.

Після розвязання Українського Спортового Союзу.

Ситуація, що витворилася на спортовому полі після розвязання УСС-у — це поверх 100 спортових товариств із приблизно 10.000 членами (в тім 3.000 зареєстрованих змагунів з УСС), що лишилися без свого проводу, — це десятки спортових секцій та гуртків, розкинених по цілому краю, що орієнтувалися на Український Спортовий Союз.

Що тепер має з ними статися? Чи вони — позбавлені централі — мають тепер перестати працювати, що в дальших наслідках малоб принести застій у розвою українського фізичного виховання? Яким шляхом та на яких засадах має йти дальша праця?

Ось питання, що нині з усіх сторін можна почути, та на які мусить прийти відповідь.

Глибоко вкорінені ідеольогічні засади та чапрямні УСС-у у спортових товариствах добре відомі їм методи праці — дозволяють сподіватися, що рівновага на полі фіз. виховання буде ще довгий час вдержана. Завдання, що їх виконував досі УСС — переходять само собою на спортові товариства, що стануть тепер ініціяторами й виконавцями всієї праці, а дотеперішня практика й досвід влекшать їм це значно. Важне, теж, щоб була вдержана тягліть і однозгідність праці. Це знову влекшує обставина, що в цілому спортовому світі обовязують міжнародні приписи у поодиноких ділянках спорту (на них теж спирався УСС) і ними можна нормувати спортові відносини між товариствами.

У спортовій праці надходить тепер сезон т. зв. осінних змагів у поодиноких ділянках спорту. Сама засада спорту вимагає, щоб змагуни на закінчення літнього сезону змірилися у своїх силах та сконтролювали свої осяги. І тут перед клюбами широке поле до праці. Сам же змаговий сезон повинен вийти цікаво, бо припадає черга на цілу низку змагань, як от легкоатлетичні, каюкові, осінні розгривки з спортових грах та копаному мячі, маратонський біг та цілий ряд інших, як дружинові марші, осінні біги навпростець і т. д. Програму змагань треба достосовувати до роду змагань, що можна організувати у формі змагань пропагандивних, міжклюбових, міжмістових чи за мистецтво поодиноких міст.

На перший плян прийшли би легкоатлетичні змагання, як одні із найбільше поширених і для яких осінь — це дуже догідна пора і все приносить з собою поправу осягів: нові рекорди. Ці змагання можна організувати з повною т. зв. клясичною програмою або з коротшою у формі дружинових міжклюбових змагань. Організацію змагань можуть переводити клюби спільно — на спільний кошт і зиск, або як метчі й реванжі. Це вже залежить від порозуміння між ними, при чому така умова повинна бути списана.

Догідна пора для легкоатлетичних змагань — це перша половина вересня. На другу змову повинні припасти **багатозмаги**, як це: пятизмаги мужчин і жінок та тризмаги жінок.

На закінчення легкоатлетичного сезону організуємо завжди осінні біги навпростець, дружинові марші та маратонський біг.

До цікавих змагань належать теж каюкові. Вони у звязку зі сильним поширенням прогульковго каючництва повинні належати до найбільш вдатних. Нема сумніву, що серед цієї маси прогульковців — знайдемо багато таких, що схочуть спробувати свої сили у змаганнях. Тут є теж різні роди змагань, як короткодистансові, що їх найліпше організувати на ставах, та довго дистансові — на ріках. Для наших спортовців найліпше підходять ті другі змагання, хочби тому, що в них можна змагатися і на туристичних каюках. В короткодистансових змаганнях просто необхідне вживати перегонових каюків, а таких — мабуть ніодин клюб ще не має. — Догідна пора для тих змагань — це серпень і початок вересня.

Сезон у спортових грах і копаному мячі повинні закінчувати осінні розгривки, що їх можна переводити цілий вересень і жовтень.

Ось так в короткому зарисі повинен виглядати осінний змаговий сезон. Очевидно, що це не вичерпує ще всіх можливостей, а ініціятива клюбів може його сильно уріжнороднити.

(Д. Б.)

Кожному ясно, що Україна виграє змагання, бо виявилася рішуче кращою дружиною. Чергові ворота добули: Хомишинець (37 хв.) Міхльош (40 і 43 хв.). В передостанній хвилині Сколень II. мав змогу ще підвищити вислід одначе стрілив в поперечку.

В Україні найкращою лінією був напад, особливо його права сторона. Поміч працьовита, оборона грала рішуче замягко. Тому теж і вислід першої половини був некорисний.

ВИННИКИ. **УКРАЇНА II. — ЗОРЯ 2:2.**

Друга дружина України добула у Винниках дорішений вислід із Б-класовим противником. Ворота для України здобув Верховай.

ЛЬВІВ. **ЗОРЯ — ГАСМОНЕЯ II. 7:1 (3:0)**

Змагання Зорі з резервою Гасмонеї принесли [illegible] ремісничій дружині черговий великий успіх. Змагання ні відбулися як передметч. Ворота здобули: Крушельницький 4, Зілінський 2 і Миськів.

ДРОГОБИЧ. **ВАТРА — ЮНАК II. 2:0 (2:0)**

Товариські змагання нашої дружини з резервою Юнака, принесли заслужену перемогу нашій дружині. Ворота для Ватри добув в 1' хв. Мороз гарною головою і в 18 хв. Колодрубець.

Суддювали на переміну пп. Гайблюм і Войтанецький.

Луг — Бурса Денерта 0:2 (0:1). Відмолоджена дружина Лугу розіграла в неділю 8. ц. м. товариські змагання зі сильним противником на власному грищі. Дружина Лугу заложена з самих молодих змагунів — технічно краща, але не могла в другій половині видержати вимученого темпа. Ворота здобули: правий лучник і з карного. Видніх коло 200.

Луг II. — Луг (Снинів) 3:3. Ворота для Лугу II. здобули: Гамиш 2 і Левицький 1.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖ. ЛІГИ.

В боях за вхід до Держ. Ліги осягнено такі висліди:

Варшава: Польонія — Туристи 6:1 (2:0).
Станиславів. Ревера — Унія 1:1 (1:0).
Ченстохова: Бригада — Напшуд 2:1 (1:0).
Гродно. Сміглі — В. К. С. (Гродно) 5:4 (4:1).
Познань: Ґ. Ц. П. — Гріф 2:2 (1:1).
Іванова Долина: Отшелєц — Ресовія 2:1.

Закваліфікувалися до фіналу: Мистець групи І. Варшавська Польонія, групи II. Ченстоховська Бригада, групи IV. Виленський Сміглі і III. др. Унія (Люблин).

В рямах мистецтв Державної Ліги розгромив **А. К. С. Варшавянку у відношенні 5:0** і таким чином добув титул лідера табелі Державної Ліги.

ЗА ВХІД ДО ОКР. ЛІГИ.

ДРОГОБИЧ. **ЮНАК — КРЕСИ 1:1 (0:1).**

Третій метч обох дружин відбудеться в найблищу неділю у Львові.

Спортові висліди.

ПЕРЕД ГЕНЕРАЛЬНОЮ ПРОБОЮ.

БРОШНІВ. **УКРАЇНА — СТШЕЛЄЦ 6:3 (1:3).**

Вакаційний час використала секція копаного мячу України до пропагандивних змагань, що їх розіграла перша і друга дружина в кількох місцевостях краю. Такі пропагандивні змагання мають своє величезне значіння. Адже український спортовий рух, який в деяких околицях ставить ледви перші немічні кроки, мусить найти для себе моральне підсилення, яке дало би йому не тільки заохоту до праці, але й закріпило переконання рівнорядної повновартости із чужонаціональним спортом. Адже не незвичайно важна річ, коли в якійсь місцевости, де існує слабо українська дружина копаного мяча, що програє зі сильнішими польськими чи навіть жидівськими дружинами — українські прихильники спорту мають змогу оглядати перемогу львівської української дружини. Ці маси українських глядачів, що приходять іноді з найдальших околиць на метч в якому грає Україна чи Сини (як це було в Перемишлі) не тільки оглядають перемогу — вони її переживають. Перемога української дружини стає на провінції мало що не національним святом, бо маса спортовців та прихильників чекає на перемогу. І її сотогидна програні, хочби навіть і почесні.

Тому кожний виступ України на провінції хочби навіть і зі слабим противником, треба вважати незвичайно доцільним засобом пропаганди українського спорту.

Бо хоч такий виступ не принесе може Україні матеріяльних і спортових вигоднощів, зате під моральним оглядом він важний хочби й тому, що іноді стає він підставою до оснування нового українського клюбу в даній місцевості, до створення нової спортової клітини в терені.

Пропагандивні спортові виїзди України треба вважати за вповні вдатні і жаль тільки, що наша дружина має тільки короткий час, який може на такі поїздки використати.

Одним з найудачніших виступів України на провінції був метч у Брошневі. Брошнівський Стшелец, який грає у станиславівській А-клясі має свою марку. Це фабрична дружина незвичайно грізна, амбітна, тверда і на своїм грищі просто непереможна.

Не диво, що Україна, яка за два тижні потне знову важкі лігові бої і 15. ц. м. спробує своїх сил із закордонним противником, виступила, що вмозі, в найкращім складі, в якім недоставало ще тільки Петрова й Гоповського.

На малому, мотарюватому брошнівському грищі заграла Україна в такому складі: Гупул, Сирегота, Воробець — Скоцень І., Цимбала, Пазуняк (Краєвський) — Краєвський (Богурат), Хомишинець, Міхльош, Скоцень II., Магоцький.

На цих змаганнях зібралося приблизно 2.000 публики, переважно української. Деякі симпатики нашої дружини приїхали навіть поїздом із Калуша.

Гра починається відразу в гострому темпі, що його накинув Стшелец. Хоч гра була назагал рівнорядна, більше щастя мав Стшелец, який вже в 8 хв. добуває перші ворота з карного за „фазль" Сиреготи. По кількох хвилинах таку саму нагоду має Україна, одначе Воробець стріляє карного воротареві в руки. Знову більше щастя має Стшелец, який добуває ще два голи чі стріляє свого лівого крайника в 20,30 хв. Опісі стріли були до оборони, одначе Гупул був заскочений і не бачив їх. Це теж його до деякої мірн оправдує. 3:0 для господарів при рівнорядній грі викликало серед публики песимістичні настрої, які зменшилися трохи в 43 хв. коли Скоценеві II. вдається по акції цілого нападу, зменшити гарним стрілом марево поразки до 1:3.

Друга половина приносить зовсім змінену картину гри. Україна, яка в першій частині зовсім не вирізнювалася, починає конпертувати й давати лекції приємної гри. На місце розбитого Пазуняка приходить Краєвський, який грає на цій позиції дуже добре і скріплює лінію помочі. Стшелец обмежовується виключно до оборони, яка йому не вдається і Україна добуває другі ворота в головки Богурата (15 хв.) і вирівнює зі стрілу Магоцького (30 хв.) 3:3!

Спортові новинки.

Україна — Бочнай. Атракційні змагання викликали незвичайно велике зацікавлення. Бочнай справді поважний противник, першорядної европейської марки, який може почванитися п. р. такими успіхами як перемога над Уйпештом 4:2, мистцем Австрії Адмірою 2:0 і інші. Ужгородська Русь осягнула п. р. ледви теріщений вислід із Бочнаєм на своїм грищі. Метч відбудеться на грищі Погоні в неділю 15. ц. м. в год. 5 попол.

Гасмонея — Бочнай. Метч цих обох дружин відбудеться в суботу 14. ц. м. на Цитаделі в год. 5. поп. Як передметч відбудуться змагання Україна I B — 33 К.

ПЗПН — Варшава затвердив проект Львова на поширення львівської Окр. Ліги до 14 клюбів. Так отже в Лізі залишаються Сокіл і Корона, а крім них входить Погонь-Стрий і мистець кл. А. Мистецтва відбудуться в однійй групі.

З Сині заноситься на довгорічницеві дискваліфікацій деяких гузів у звязку з підфінальними грами за вхід до окр. ліги.

Нові книжки й журнали.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх, ч. 15-16 з 1. серпня 1937. Зміст: Річницеві чинности Кружків Р. Ш. — Олена Цегельська: Мама наших дітей (фейлетон). — Заява Головної Управи Р. Ш. — Зміна статуту Рідної Школи. — Школа Маслосоюзу. — о. Юліян Дзерович: Мандрівка по школах Рідної Школи. — Ст. Сірополко: Рівень знання у абітурієнтів на Совітській Україні. — Степан Совик: Дитячі садки в Равщині. — Українська висока школа за океаном. — Іван Герасимович: Українські дитячі поселі у Львові. — Микола Водонос: До княжих теремів. Прогулька учнів Рідної Школи з Рогатина до Галича. — Марійка Содинчка: Який повинен бути дитячий народній одяг? — М. Базник: Забави дошкільної дітвори. — С. Русова: Думки португальського диктатора про виховання. — З життя Рідної Школи: Зауваги до зміни статуту Р. Ш. Додаткові записи до всенародніх шкіл Рідної Школи. Перше цьогорічне свято дитячих садків у Збойських. Перше цьогорічне свято дитячих садків у Збойських під Львовом. Двотижневий курс Р. Ш. для провідниць дитячих садків в Перемишлі. Відкриття дитячого садка в Перемишлі. Відкриття дитячого садка в Рогатинщині. — Бібліотека Р. Ш. в Козівці, тернопільського повіту. — Бібліографія. — Різні вісти. — Додаток: Д-р Василь Пачовський: Українознавство у вихованні молоді. — Це також приносить 5 актуальних світлин

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Театри.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Кройцерова соната" на основі Толстого.
АТЛЯНТИК: „Замок тайн".
ВАНДА: „Бавнті"; „Будеш усе моя".
ГРАЖИНА: „Вибухова блондинка"; „Небезпечний флірт".
ЕВРОПА: „Заборонене щастя".
КАСІНО: „Королева танцю" з Елеонорою Повел, „Мистці глупоти" (Льорель і Гарді).
КОПЕРНИК: „Рожа".
МАРУСЕНЬКА: „Посторах опери" з Бурисом Карловим.

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНО!
„Charmes" — матові РЕФОРМИ 3·55
„Milanes" — тривалі „ 1·85
„ДІМ ВОЛІЧКИ 15-?
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

МЕТРО: „Генерал Суттер", „Бенгальський тигр".
МІРАЖ нечинне.
МУЗА: „Теодора робить карієру".
ПАЛІС: „Фікер ч. 13".
ПАКО: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Пісня її матері" з Март. Егерт.
СВІТ: „Несамовитий дім" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Жовтий скарб" і ревія „Рефрева".
ТОН: „Кров на морі".
УТІХА: „Герой Техасу" і ревія.
ХИМЕРА: „Для тебе Марія".

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Гірський шпиль Цугшпіце".

Зол. 6·50 ЗОЛОТІ ПЕРСТЕНІ з 14 кар. золота тільки **у Б. ГРІНБЕРГА,** Сикстуська 4.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 10. серпня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Двофорт. музика; 18.00 Розр. концерт; 19.00 Веч. гомін; 21.00 „Ді Ляядмарті" комедія А. Глясбренера. БЕЛГОРОД 18.40, 19.00 Нар. музика; 22.30 Віольовчеля. БУДАПЕШТ 13.45 Спів; 17.30 Мадярська нар. музика (форт.); 18.30, 19.00 Сальон. музика; 21.00, 22.10 Цит. музика. ВІДЕНЬ 13.10 Симф. концерт; 15.15 Для дітей, форт. музика; 17.30 Форт. реситаль; 18.25 Мандрівна гутірка, 6 гр. пл.; 19.25 Капеля, соліоти, 19.25, 20.00 Весела лекція музики; 20.25 Рецитація поезій; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика; 15.15 Оперетокова музика; 18.00 Концерт камер. хору. КОШИЦІ 16.00 Для Закарпаття; 19.10 Цит. музика. МІЛЯНО 17.15 Концерт; 20.40 Розр. музика; 21.00, 22.00 Симф. концерт; МІНХЕН 12.00 Популярний концерт; 15.00 Гумореска; 21.10 Твори Фридриха В. у вик. соліотів; 22.20 Орхестра. ПРАГА 18.20, 20.00 Соліоти; 20.30, 21.00 Орх. концерт; 22.35 „Отежка заросла травою" цикль Яначекових творів. РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30 Орх. концерт; 13.15, 19.00 Спів; 19.15 Форт.; 20.30, 21.00, 22.00 „Фавст" оп. Гунода. РИМ 17.15 Танк. музика; 21.00, 22.00 „Турандот" оп. Пуччінія.

Середа, 11. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. концерт, 17.00 Гренерова музика до творів В. Рабе, 19.20 Баварна авдиція (орх., сопр., баритон., фортепіан), БІЛГОРОД 19.50, 20.00 Концерт, 20.45, 21.00 Гумор, БУДАПЕШТ 12.05, 20.30 Цит. музика, 13.30 Сальон. музика, 21.40, 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 13.10 Легка музика, 15.15 Для дітей, 17.00, 21.40 і 22.00 Форт., 17.35 Австр. композитори, 19.25, 20.00 Симф. концерт, 20.40, 21.00 „Дур і моль" дві сценки, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 12.00, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Форт., 19.00, 20.00 Моцарт-Гайдн, орх., форт., МІЛЯНО 18.50, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, опісля справи. ресіталь, МІНХЕН 9.00, 12.00 Концерт, 16.10 Пісні Г. Вольфа, 17.00, 18.00 Розр. концерт, 21.10 Камер. музика Моцарта, ПРАГА 14.00 Фільм. й опер. мельодії, РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30 Орх. концерт, 13.15 Спів, 14.30 Твори Рамо, 18.00 Гумор, 20.30, 21.00, 22.00 „Грізельда" лір. казка Масенета, РИМ 17.15 Камер. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Орх. концерт Альфр. Казелля.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 10. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня; 6.18 Руханка; 6.38 Музика з гр. пл.; 7.00 Полудневий денник; 7.10 Музика з гр. пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудневий денник; 12.15 Українська інформаційна газетка; 12.25 Легка музика; 13.55 Легка музика із гр. пл.; 14.55 Львівська біржа; 15.00 Пучіні „Мадам Батерфляй" І. дія, з гр. пл.; 15.40 Львівські біжучі вістки; 15.45 Господарські вістки; 16.00 Підвечірок під липою, авд. для дітей; 16.26 Гренер: Смичковий квартет на тему шведської нар. пісні; 16.45 Від Вейгерова до Пуцка; 17.00 Орх. концерт; 17.50 Актуальна туристична гутірка; 18.00 Огляд фін.-госп. актуальностей; 18.10 Екзотика в музиці, гр. пл.; 18.25 Уланя Рокитна, чвертьгодинна поезій; 18.40 Програма на завтра; 18.45 Спорт. вістки; 18.50 Акт. гутірка; 19.00 „Ідеал-фікс" скеч Ф. Карінтія, 19.15 Образки з Фінляндії; 19.50 Спортові вістки; 20.00 Розр. концерт, орх., пісеньки; у перерві в год. 20.45 Веч. денник, Хліборобські вістки; 21.45 Серпневі вечорі; 22.00 Конгрес еліпих артистів (Швеція, Мадярщина, ЧСР, Англія, Норвегія), 22.50 Ост. вістки веч. денника; Огляд преси, метеорольог. комунікат; 23.00 Концерт бажань.

Середа, 11. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Вебер: Юбель (увертюра), гр. пл., 12.25 Орх. концерт, 13.55 Легка музика з гр. пл.; у перерві в год. 14.00 Гутірка про Союзи ККО, 14.45 „Власна ферма" (Пригоди колірових хлопців), 14.55 Львівська біржа, 15.00 Оркестри та соліоти, гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Із мого варетату, літер. нарис, 16.15 Тріо, скр., віол., форт., 16.45 Варшавська битва в 1920 р. 17.00 Концерт соліотів, спів, скрипка, 17.50 Ровер і мотоцикль, 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 „Нам досить того" скеч, 18.25 На нар. мотив. гр. пл., 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Камер. мініятури, музика, спів; у перерві „Куток гумору", 19.30 Спорт. вістки, 20.00 Танк. музика; у перерві коло год. 20.20 „Пан А діль Божидар і його тезір" скеч, 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Серпневі вечорі, 22.00 Розр. концерт, орх., форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 9. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . . . 14—15 сот.
яйця . . . . . 3·10—3·20 зол.

Тенденція на масло і яйця здержана, на молоко зниження.

ОПОВІСТКИ.

ЗАЯВЛЯЮ отсим, що за очернення мене в „Комарі" ч. 31. з дати 8. серпня 1937. вношу до суду карне донесення проти п. Льва Чубатого, як відпов. редактора і п. Івана Тиктора як видавця. 1396 Д-р Петро Прибитківський.

ПІДПРИЄМСТВА

СОЮЗ УКР. КУПЦІВ у Сколім шукає спільника, не конче фахівця, з капіталом близько 10.000 зол. для отворення споживчої гуртівні. Зголошення слати на адресу Союзу Українських Купців, — Сколе. 1376 3—3

СКУП ДЕРЕВА І. БУТКОВСЬКИЙ Сколе, шукає спільника з капіталом близько 5.000 зол. Зголошення слати просто на адресу фірми. 1377 3—3

ЛИСТУВАННЯ

ЛЯШКЕВИЧ ВОЛОДИМИР — ХЕМІЯ — БАДАН — Загадка під Туркою. 1394

КУПНО - ПРОДАЖА

В ПОВІТОВОМУ літнищевому місті, добре проспериючий споживчий склеп (єдиний український) — з причини виїзду власника до іншого міста — до продання на догідних умовинах. Інформації: інж. І. Попович, Станиславів, Голуховського 17. 1389 1—3

МЕШКАННЯ

СОНЯШНИЙ ПОКІЙ винайму. Голоситись від 15—16 год. при вул. Клушинського ч. 12, І. пов. мешк. 4. 1392 1—3

ФРОНТОВИЙ, сонячний, умебльований покій, з осібним входом, при родині, вул. Бочковського 23. — околиця св. Юра — зараз до винайму для урядовця. 1391

ВИНАЙМУ покій і кухню, півсутерини, сонячне, напроти парку, дуже вигідне для емеритів або на постійний посади. Львів, Сокільська 59А. 1384 2—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АБСОЛЬВЕНТКУ ВИЩОЇ ШКОЛИ ТОРГОВЕЛЬНОЇ — перфект: німецьке, стенографія, машина — приймемо на платну практику, 80 зол. місячно, Управа Школи Торговельної, Тлоуань. Малі Гарбари 5/II. 1397

РІЖНІ

АДВОКАТ з доброю практикою заміняє свою канцелярію в місті Окружного Суду на Поділлю на канцелярію в іншій місцевости, або приступить як спільник до просперуючої канцелярії. Зголошення до Адміп. „Діла" під „І. Б." 1388, 1—3

НАЙКРАЩЕ можна купити окуляри в оптика АДОЛЬФА ЗІЛЬБЕРШТАЙНА і СИНА у Львові, вул. Легіонів 9. 1373 3-3

КОМБІНЕЗОНИ МОТОЦИКЛЕВІ найдешевше джерело Вирібня „ПАЛЮМ", — Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 9—10

ЦЕМЕНТ, вапно і бляху закупите дешево у Роздільні „Центросоюзу", Львів, Шевченка 20. 1383 2—3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ДЕНТИСТ
Юлій Штайнвурцель
Львів, Богданівка 28
вернувся. 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Фотографічні апарати направляє прецезійно
К. Колянковський
Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5.
1387 1—10

Християнська харчівня
„ГАЛЬКА"
поручає дешево вибагливі **сніданки, обіди, вечері**
Львів, вул. Пекарська ч. 1 ц.
1390 Тел. 291-00. 1—15

ЗАВЕДЕННЯ КРАВЕЦЬКЕ
СТАН. КЕНДЗЄРСЬКОГО
перенесене 4—10
з Хорущини до льокалю при вул. **Академічній 22. І. п.**

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Меблеві покриття хідники, дивани перати, лікувати, капи і намітки, в найбільшім виборі
ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 4-11
ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 25, в подвір'ю, тел. 286-38.

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах
купує тільки у найсолідніщій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і вонниках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Середа 11. серпня 1937. Ч. 175

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

Держава як суддя і сторона.

(Передова стаття.)

Атентат на Ворошилова.

Атентатчиків не арештували.

На Україні усувають старшин і пол. комісарів.

Розвязали дитячий садок.

Новий інцидент на Середземнім Морі.

Нові заворушення в Югославії.

Методи совітських процесів.

Всепросвітянський зїзд в Ужгороді.

У китайському казані далі кипить.

Ревізії й арештування.

Ліґа Націй припечатає долю Абісинї.

Вже виступають з ОЗН.

Ч. 175 (14.718). Львів, середа 11. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячне . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічне . . . . 15.00 „
Піврічне . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Атентат на марш. Ворошилова.

З Москви надійшли такі вістки:
Дня 14. липня ц. р. комісар народньої оборони марш. Ворошилов виїхав з делегацією військових спеціялістів до м. Тули на інспекцію фабрики зброї. Поїзд приїхав в год. 10-ій вечором до Тули. На двірці витала Ворошилова делегація робітників фабрики і представники армії. Підчас розмови марш. Ворошилова з делегаціями впав нагло револьверовий стріл, що зранив Ворошилова в лівий клуб. Після перевязки рани Ворошилова відвезли чергового дня літаком до Москви. Кажуть, що його життю не загрожує небезпека, але від часу випадку Ворошилов стрічається лише з найближчою родиною і кількома вищими урядовцями з комісаріяту народньої оборони. Больше вицький уряд зберігає в цій справі мовчанку. Зате Г. П. У. переводить масові арештування між військовою залогою м. Тули і Москви та між робітниками в Тулі. Дотепер не арештували правдивих атентатчиків.

На Україні усувають старшин і політичних комісарів.

Ревізія органів політичної управи червоної армії на Сов. Україні довела до усунення великої кількости старшин і політичних комісарів за „політичну хитість" або „втримування підозрілих взаємин".

Ці обвинувачення торкаються взаємин з українськими „сепаратистами", яких тепер „усунули" з партійних організацій, головно з комсомолу. **В київській і харківській окрузі усунули зі служби 108 старшин і політичних комісарів. 72 дістали нові призначення в сибірській, надволжанській і середньо-азійській окрузі.**

Дальша чистка в СССР.

Авас повідомляє з Москви, що рада народніх комісарів відкликала із становища заступника комісаря внутрішньої торговлі Хроніна.

ЧИСТКА СЕРЕД НІМЕЦЬКИХ КОМУНІСТІВ НА СИБІРІ.

Совітська влада перевела чистку серед німецьких комуністів на Сибірі закидуючи їм прихильність до фашистівських ідей.

ВИКИНУЛИ 6 НАРОДНІХ КОМІСАРІВ.

„Ле Журналь" повідомляє з Тифлісу, що в абхаській республіці, полученій адміністраційно з грузинською республикою, усунули зі становищ і признали „ворогами люду" 6 народніх комісарів.

ПОПЕКЛИСЯ НА БОЛЬШЕВИКАХ.

Із Харкова повідомляють: Совітська влада перевела ревізію в клюбі австрійських „шуцбундівців", що після невдалої революти у Відні замешкали в Совітах як політичні емігранти. Арештовано двох членів управи клюбу і 16 шуцбундівців, занятих у місцевих фабриках. Закидують їм шпигунство в користь чужої держави.

Знову інцидент на Середземнім Морі.

НАЦІОНАЛІСТИ ПРИТРИМАЛИ ФРАНЦУСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Авас повідомляє з Казаблянка про події, що трапилися на чердаку великого пасажирського корабля „Маршаль Ліоте", який заплив до Пальми. Французький корабель, який плив із Дакару, віз трьох пасажирів еспанців. Представники нац. влади устійнили підчас провірки листи пасажирів, що пасажирів-еспанців обовязує військова служба та теперішні виїмкові закони.

Залога французького пароплава скликала збори, на яких рішила не допустити до висаджения на сушу згаданих пасажирів, не зважаючи на доручення команданта корабля і французького консуля Ле Пестера.

Тоді французький корабель окружили еспанські канонірки, які скермували на корабель скорострільні. На чердак увійшло коло 100 вояків, приневолили залогу зібратися по однім боці корабля і відтак почали шукати за пасажирами-еспанцями. Щойно тоді командант військового відділу доручив капітанові виїхати в дальшу дорогу. Залозі загрозили, що прибережні батерії затоплять, на випадок якихнебудь маніфестацій, франц. корабель.

З приводу цього інциденту видали заборону причалювати кораблям до Пальми.

Нові заворушення в Югославії.

У місцевості Бівльїна в банаті Дріна прийшло до кривавих подій підчас церковного свята і ярмарку, на якому зібралося дуже численьно населення з околиці. З цієї нагоди скористав посол Яніч, який у товаристві кількох священників зорганізував прилюдні збори, не зважаючи на заборону влади уряджувати віча і збори.

Яніч виголосив ворохобну промову. По зборах юрба рушила в напрямі головної вулиці. На заклик поліції розійтися, юрба відповіла камінням і револьверовими стрілами. Одного із жандармів небезпечно ранили каменем. Поліція і жандармерія ужила у власній обороні зброї та поранила дві особи. Одна з них померла в лічниці. По стрілах юрба відступила і поліція привернула в місті спокій.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

ІВАН ЗУБЕНКО

Квітка на багні

повість

Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.

Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

Держава, як суддя чи сторона?

Львів, 10. серпня 1937.

На книгарських полицях появилась недавно книжка, яка заторкує кардинальне питання польського державного життя: справи відношення держави до ріжних національних груп державного населення, в першу чергу до польського народу*). Це направду засаднича справа всього державного устрою і всієї державної системи, незалежно від зверхніх устроєвих форм та установ. Бо це не тільки питання національної політики: це передовсім питання, яке обличчя повинен мати ввесь державно-адміністраційний апарат, зокрема вся політична адміністрація.

Книжці проф. Гурки, відомого з його відважних ревізіоністичних виступів головно у справі „Огнем і Мечем", належиться окрема реценэія: книжка надто поважна і щодо автора і тематики і свого сутнього змісту, щоб казати про неї кількома рядками. На цьому місці згадуємо про неї тільки тому, що її лектура дала товчок до міркувань, особливо актуальних у нинішній порі, в нашій нинішній східньогалицькій дійсності та серед нинішніх теорій, що їх проголошують провідники ОЗН.

Річ у тім, що держава, однородна під національним оглядом, не має того клопоту, який тяжить на державі з сильно мішаним населенням. Колиж відсоток чужонаціонального населення творить більш як одну третину всіх громадян (навіть згідно з офіціяльною польською статистикою — 10 міліонів душ!), тоді держава мусить шукати інших шляхів від шляхів отих однородно-національних державних організмів. Це аксіома, — колиж хтось починає державно-адміністраційною тактикою ту аксіому квестіонувати, починається конфлікт, що глибоко врізується в усю устроєву проблематику. Нема для нас ніякого сумніву, що т. з. „устроєвий імпас" Польщі, який від часу смерти марш. Пілсудського витворює атмосферу непевности, сягає своїм корінням саме до незясованої проблеми відношення між державою та національними групами населення. Правда, польська конституція цю справу ніби розвязувала, проголошуючи засаду, що „держава є спільним добром усіх громадян". Так само засаду рівности зберігають судові кодекси. А проте факт, що саме в останньому часі керманичі ОЗН проповідують засаду, що **польський** нарід є господарем у польській державі і що від рішення польського народу залежить ситуація **інших народів**, що живуть у державних межах, — та засада вказує наглядно, що існує хаос понять у ділянці взаємного відношення між державою та народом і народами.

Сьогодні належить до моди лаяти старі австрійські порядки та кепкувати собі з глиня-

*) Ольгерд Гурка: „Народ а Państwo, jako zagadnienie Polskie". Варшава 1937. Вид. Інститут „Бібліотека Польска". 8°, стор. 370.

них ніг австро-угорської монархії. Але чейже мусіли бути якісь поважні причини, чому саме такий неприродний зліпок ріжних народів, ба навіть національних відломків, перетрівав від Бабенбергів з X- століття до 1918. р., надуваючись постепенно до розмірів величезної держави з 676.000 кв. км., і чому династія Габсбургів утримувалась на престолі від XIII. до XX. століття! Господарська спільнота наддунайських держав і зручна династична політика і намордницький абсолютизм (навіть з „освіченими" часами Марії Терези та Йосифа II.) аж до половини XIX. в. — все це безумовно були поважні чинники, які той державний твір тримали вкупі. Але найповажнішим чинником була таки система державної адміністрації, яка спіралася на засаді, що **серед суперництва ріжних національностей державна адміністрація мусить зберігати зверхницький характер**. Знаємо, що та засада вироджувалась у штучній грі, яка перейшла до історії під назвою „діли і пануй", але знаємо також, що та засада **надзверхности і немов судейсько-арбітрального характеру** давала державі силу та звязувала з державою, з державним апаратом, увесь ріжнонаціональний конгльомерат, кажучи кожному народові вбачати у державній адміністрації, у цісарі, у центральному віденському уряді, сяктак обективного суддю.

Сьогодні в Польщі маємо ту ситуацію, що ріжні народи ведуть господарсько-культурну **суперницьку боротьбу** та борються за впливи на державне законодавство. Існують цілі смуги державної території, на яких іде боротьба за їх національний характер, не стільки навіть етнічний, як культурний. Серед ріжнонаціонального населення існують навіть ідеольогічні течії, з цілим вахлярем теорій: від толєрантности до нетерпимости, від лібералізму до реакційности, від демократії до диктаторських тенденцій. Останні події доказали пореченсто, що це не тільки боротьба між поляками й українцями, але й унутрі польського громадянства ,і що така сама боротьба ведеться зрештою — з ріжним відхиленням щодо своєї динаміки у всіх інших національних колективах Польщі. Очевидно, існують у державі землі, на яких міжнаціональна боротьба є особливо палка, завзята, інколи неперебірчива у засобах, і — що найважніше — **майже неминуча, бо льогічна: вона випливає з розвоєвих тенденцій тих народів, що живуть поруч себе і взаємно помішані, випливає з національних амбіцій та аспірацій, які існують тисячу літ.**

У цій ситуації держава має два шляхи: або ставати явно і славно по стороні одної національної групи громадян, законами та їх реалізацією фаворитувати ту національність і таким робом перетворюватись **у сторону,** яка бореться з іншими національними групами, — **або** ставати на зверхницьку позицію того **арбітрального чинника**, що нормує міжнаціональні відносини, даючи справедливо кожній стороні, що їй по праву належиться. Засада, що один нарід є господарем держави, штовхає державу на шлях, на якому держава мусить перемінитися в одну зі сторін, що перебувають у взаємній перманентній боротьбі. Бо чейже така засада вимагає — у послідовній реалізації — сторонничого підходу всього державно-адміністраційного апарату та ангажування його тільки для упривілєованої частини громадян. Щож тоді мають діяти національні групи, які є свідомі, що по стороні їх **національних** противників стоїть також **державний** апарат?! Очевидно, такий стан був би неможливий.

Був би, — бо формально — як згадано вище — державна конституція та засади виміру справедливости стоять ще на становищі рівности громадян, — отже в консеквенції — і **рівности національних збірнот отих громадян.** Колиж практика цю засаду викривлює, то вона дає нам право, а то й обовязок — кликати до відвороту з фальшивих шляхів. **Населення хоче бачити у представників державної адміністрації не сторону, а надрядний чинник.** Тому не можемо погодитися, щоб напр. староста чи воєвода брав безпосередню **активну** ролю у засновуванні польських „людових домів", щоб авторитет свого становища кидав на терезки напр. збірки грошей серед громадян на будову польських культурних станиць на території, де польське населення творить навіть меншість, і щоб тої самої поведінки той сам представник держави не стосував супроти українських установ, українських станиць. Поняття „нація" та „держава" сього дні вже такі зріжничковані, що не можна їх переплутувати і треба ясно вичичити межу, де кінчаються патріотичні обовязки кожного члена кожної нації та де починається обовязок з титулу державної справедливости, з титулу державного розуму.

І тому ми мусимо боротись з такими представниками краєвої адміністрації, які своїми ділами кажуть добачувати в них представників не держави, тільки **одної польської національности.** І тому теж треба мерщій зясувати ті засадничі проблєми, які завжди ще в Польщі незясовані та вносять хаос у саму дефініцію модерної ріжнонаціональної держави. Від систематизації цих теоретичних питань залежить також вся життєва державна практика. Серед хаосу ідей і теорій мусить і практика доводити до хаосу відносин.

ік.

Методи совітських процесів.

З органу світового протибольшевицького руху „Контракомінтерн" за серпень ц. р. передруковуємо в перекладі цікаву статтю, що розяснює страшні методи підготови совітських показових процесів.

В американському часописі „The Readers-digest" помістив редактор „Юнайтед Прес" у Москві Евген Ліонс статтю, що передає довголітні обсервації та висновки автора у справі показових процесів у СССР. Автор пише:

Московські показові процеси є нічим іншим, лише засобом політичної пропаганди. Вина підсудних устійнена заздалегідь ще заки почалося переслухання. Головною метою зізнань і процесу — показати їх публиці в можливо драматичній формі. Цілий процес є добре вистудіованим театром, в якому кожний дістає відповідну ролю. Щоби все годилося, переводиться строгий вибір, заки сцена переміняється на трибунал. Насувається питання, чому совітські підсудні все роблять згідно з актом обвинувачення і поводяться так, як цього бажає собі уряд. Це можна зрозуміти, якщо візьметься під увагу, що підсудні сидять здебільша місяцями, а часто роками у вязниці, заки доходить до переслухання. Жорстокі методи слідства ломлять їх мораль та силу спротиву. Ці методи довело ГПУ. до вершка рафінованости. Я знаю випадки — пише автор — коли катували дітей підсудних перед їх очима, щоби так вимогти признання від батька. Не менше звичайним є система заручників. Совітське законодавство виразно постановляє, що батьки дезертирів будуть карані за спротив своїх своїх дітей. Відомий російський автор, який уже мав досить совітського раю, виїхав

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 33

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

А голод з кожним роком ставав чимраз більший. Коли в перших роках мого вязнення годували нас сочевицею, гречаною кашею, бульбою, іноді варили юшку на мясі, то тепер бульба стала чимраз рідша, про горох, гречану кашу і сочевицю слід застиг, залишилася тільки сушена риба т. зв. „тараня", якою кормили нас на сніданок і на обід. Варили з тієї риби юшку, підправлену трохи просом, або зі солеными помідорами, дуже рідко з бульбою.

Одні крали, щоб мати на горілку й на гру в карти, інші крали, щоб не вмерти з виснаження. Ті, що не крали, порпались по смітниках, де збирали головки з селедців, остя з тієї „тарані" і варили юшку, додаючи кропиви. Нічого дивного, що негайно по зліквідуванні пятнистого тифу, почалася пошесть черевного тифу й дезентерії. Крім того серед молоді ширилася чахотка, інші нездужали на шкорбут, або на боляки. Коти щезли в таборі, їх зїли. Коли вихуджена сука, що пленталася по таборі, шукаючи по смітниках разом із вязнями поживи, одного разу привела щенят, всі щенята опинилися небавом у казанах виголоднілих вязнів.

У таборових харчевих крамничках рідко появляються харчеві продукти. Іноді розійдеться вістка, що до крамнички привезли бочівку якихсь скваснілих повил. Негайно твориться під крамничкою черга і небавом все порозпродують. Іноді появиться бочка напів зогнилих оселедців, які теж мають охочих покупців. Зате хліб видають докладними пайками і в торговлі його нема.

Артикулами, що їх ніколи в крамниці не бракує і яких можна купувати в довільній скількості є: порошок до зубів, помадка до уст, пудер, кармін та інші косметичні продукти. І вони мають покупців-жінок, що шминкою хочуть підкреслити свої примани.

Цікавий вигляд такої „кокетки" у викривлених, повстяних чоботях, у каторжницьких сірих „кафтанах", із погрубілими від важкої фізичної праці руками, з накармінованими устами та з очима підчерненими олівцем.

Продажу кольонської води заборонили, бо цей артикул дешевший від перепачковуваної моряками горілки монопольної, служив вязням як алькогольний напиток.

КІЄМІ.

НА ВЕҐЄРАКШІ.

Одного осіннього вечора, коли я клався на відпочинок, вбіг до моєї келії командант:

— Збирайся з річами! Швидше!

Я збаранів. Куди?

Відвели мене до пристані. Посадили на корабель і я поплив на сушу.

По шестилітній вязниці не поводились уже зі мною, як із небезпенчим вязнем, значить таким, який буде намагатися втікати, тому признали мій побут на суходолі можливим. Бо з острову неможливо втекти. На суші трапляються випадки щасливої втечі.

Завезли мене до Кіємі, малого містечка віддаленого 10 км. від берегу Білого Моря. За містом, окружені колючим дротом стоять деревляні бараки, де мешкають вязні. Те прокляте місце має назву „Веґеракші", що імовірно в карельській мові означає: шлях чарівниць.

Частина підприємств, що їх обслуговують вязні, приміщена на терені обведеним колючим дротом. Це електрівня, друкарня, гарбарня, фабрика забавок.

Інші підприємства лежать поза колючими дротами, а саме столярські і кравецькі варстати та канцелярії, що обслуговують соловецькі табори.

Вязні, що працюють поза колючими дротами, дістають перепустки на право виходу до міста. Одначе звязків із постійними мешканцями Кіємі не мають ніякого, бо такі звязки виставляли б одну і другу сторону на неприємні наслідки.

В нечисленних крамничках, які є в місті, так самісько нема харчевих продуктів, як і в таборових крамничках. На тамошнім ринку можна запримітити тільки два роди харчів: молоко по 3 рублі пляшка (¾ літри) та іноді чорний хліб по 6—8 рублів за один кг.

Прохарчування вязнів на Веґеракші таке саме, як на Соловках, значить солена риба та юшка з риби. Тому теж плентаються виголоднілі постатті по березі ріки, шукаючи харчевих відпадків, бо всі відпадки та сміття звалюють там на беріг ріки.

Мешканеві умовини на Веґеракші куди гірші, як на Солонках. У деревляних заболочених бараках на двох рядах прич приміщені вязні. Нема мови навіть про те, щоб мати якусь поличку над головою для власного вжитку — так тісно. Всі свої причандали разом із начинням на їду, приміщені на долішніх причах, тримають у куферках під причами. Мешканці горішних прич мусять цілий свій „маєток" тримати при собі під головою.

Крадежі так само на деннім порядку, як і на соловецькім острові.

Нагінка до праці відбувається на підставі принятої в СССР системи „ударничества і соревнования" (наступу й суперництва). Всі заголошуються як „ударники", всі суперничають зі собою у виконані праці понад приписану мірку, бо в іншому випадку не дістануть права на купно харчевих продуктів, які час-до-часу появляються у крамничці.

(Продовження буде).

за кордон. Його старенького батька кинули до вязниці, щоби мати спосіб натиску і приневолити сина до повороту. Багато з того, що говориться на показових процесах, слід осудити, бо до неправдивого та неумотивованого перебирання вини доходить тому, щоби близьких свояків та знайомих охоронити перед подібним пеклом. Зпоміж 100 випадків політичних процесів у Росії ГПУ. ліквідує 99 процесів при замкнених дверях. Один зпоміж них роздувається до державної афери при допомозі преси, радіо та масових віч та подібного істеричного крику. Число середновічних і пропащих „ізоляційних та концентраційних таборів" зі сотнями тисяч так званих політичних вязнів сягає легіону. За шість років своєї репортерської діяльности був я присутним більше ніж на одному такому процесі. Висліди моїх обсервацій дадуться схопити в такі речення: 1) Кожне подібне видовище є точно контрольоване та дириґоване згори. Процеси з „гнівом народу" та подібними додатками не мають взагалі що робити. Про це дбає виключно совітський уряд, до якого належить теж рішення відповідне до хвилини — чи якийсь гурт людей буде розстріляних, „признання" яких щойно опісля оголошують або роблять навпаки. 2) Доказ вини підсудного не є головною метою процесу. „Смерть зрадникам" розлягається вже від початку слідства і цього домагання не зможуть змінити факти, призбирані підчас слідства. 3) Перед судом стають лише здбайливо вибрані зпоміж сотень вибраних вязнів. Дещо з незрозумілих таємниць божевільного самообвинувачення не є вже тайною, як-що візьметься ці обставини під увагу. Перед ваше обвинувачення приходять лише ті, які в перехресному вогні тортур зовсім зломані та представляють собою безвольні обекти. Впертість та сила спротиву творять перешкоди, щоб їх носіїв ставити прилюдно перед публіку. Щоб лише деякі приміри навести, слід пригадати шахтинський процес, в якому 51 обвинуваченних засіло прилюдно на лаві підсудних, хоч число арештованих було куди більше. 4) **Головним доказом в усіх показових процесах є „признання" і самообвинувачення та взаїмне** обвинувачення підсудних. Ні в одному процесі нема ні тіни доказу з неособових документів. 5) Нема найменшої спроби боронити підсудних або взяти їх в оборону. Американський слідчий суддя — навіть якби був пересічним — зумів би роздерти цілу плетінку брехні так званих доказів. У процесі Рамсіна були напр. дві особи, яким закидували участь в атентаті, які померли швидше, заки взагалі був плянований подібний атентат. Інший знову запевняв, що співпрацював в Англії з Т. Е. Льоренсом, хоч можна було виказати, що Льоренс взагалі не стримувався в Англії. Одначе судді і преса зовсім не журилися такими „недотягненнями". 6) Вкінці що діється дійсно з присудами, залишається нерозясненою тайною. Совітський режім не видає тіла страченого родині і так після жаху смертного присуду залишається садистичним червоним можновладцям можливість переслідувати та мучити своякік сумнівом, чи засуджений ще живе чи вже страчений.

Ця стаття обективного обсерватора освітлює методи цих таємних процесів.

Причини невдатного наступу червоних під Мадридом.

ГЕН. МІЯХА ПІШОВ У ДУБИНУ

ПАРИЖ, П. А. Т. „Ле Журналь" подає жмінку цікавих інформацій про останній наступ червоних військ під Мадридом. Теперішній спокій під Мадридом є наслідком невдачі підчас останнього наступу на Брунетте. Наступ самовільно вирішив комендант центрального відтинку мадридського фронту ген. Лістер, який хотів своїм наступом зробити диверсію і врятувати Сантандер перед упадком. Цей наступ по перших перемогах скінчився погромом червоних, що мали 20.000 убитих. Після цього погрому валенсійський уряд зажадав вияснень від ген. Міяха і вислав його на фронт Теруель. Начальну команду на мадридському відтинку обняв полк. Ортега, який з початком війни був сержантом та є теслею.

Ліга Націй припечатає долю Абісинії.

„Дейлі Телеґраф" довідується, що Анґлія й Франція згідно висловили бажання, щоб Ліга Націй на своїому засіданні в вересні винесла постанову, що ні негус, ні його представники не можуть репрезентувати Абісинії в Женеві.

Наведена постанова не зобовяже всіх урядів визнати завоювання Абісинії Італією, але залишить кожній державі вільну руку в тій справі.

Анґлія і Франція — пише „Дейлі Телеґраф" — хочуть навязати переговори з Італією у справі ситуації в Етіопії й у справі границь того краю.

✝ ОЛЕКСАНДРА З ЛЕПКИХ ЛЕПКОВА.

В останній хвилині дійшла до нашої Редакції сумна вістка, що у Кракові вмерла 9-го ц. м. дружина нашого відомого письменника Богдана Лепкого, Олександра, в 60 році життя. Похорон покійної відбудеться 11. ц. м. в год. 18. у Кракові.

Покійна нездужала від довшого часу і після тяжкої операції перебувала в санаторії. Її недуга відбилася теж і на здоровлі нашого письменника, який переживав глибоко усі етапи недуги своєї дружини.

Наша Редакція складає йому в його горі вислови глибокого спочування.

—o—

Відхилена конфіската.

Городське староство у Львові сконфіскувало дня 11. червня ц. р. „Діло" за передову статтю д-ра Степана Барана п. н. „Неоправдана тактика", бо доглянуло знамена проступку зі ст. 127 к. к. у змісті цієї статті у двох уступах від слів: „Тільки тоді, коли"... до слів „розвою громадянського життя" і від слів: „У світлі такого стану"... до слів „годі назвати". Суд окружний Виділ VI. карний у Львові у складі: віцепрезидент окружного суду Л. Маліцький та судді окружного суду: Й. Нементовський і д-р Й. Льокер, розглянув на неявнім засіданні 16. червня ц. р. внесок прокуратора окружного суду з 15. червня ц. р. (до ч. VI. I. Пр. 128/37) у справі затвердження згаданої конфіскати „Діла" і **рішив не прихилитись** до внеску та **доконану конфіскату відхилити**. В мотивах окружний суд подав, що у змісті згаданих уступів не доглянув знамен якогонебудь каригідного вчинку, зокрема проступку зі ст. 127 к. к.

Тому передруковуємо нині початок згаданої статті з підкресленням тих двох уступів, що їх городське староство було сконфіскувало.

НЕОПРАВДАНА ТАКТИКА.

Львів, 11. червня 1937.

На вступі свого урядування перед кількома тижнями львівський воєвода п. Білик запрохав до себе представників львівської преси, щоб навязати з нею ближчі особисті взаємини та поінформуватися безпосередньо про її побажання, як виразника громадянської думки. Від української преси був її речником ред. І. Кедрин, що зясував новоіменованому воєводі становище української преси у Львові з побажаннями під адресою уряду строгої річевости

П. ШОТТЕ.

Забуте імя.

У гарній готелевій кімнаті, де висіли англійські деревории та стояли барокові меблі, лежала молода жінка і читала. Була це баронова Шардон-Вінсльо, відома ще три роки тому як Франсіна Гаррос, славна кольоратурова співачка паріської „Опера Комік". Її чоловік саме попрощав її чемним поклоном; вона читала ще десять хвилин книжку, глянула ще раз на кімнату і заснула.

Коли вона прокинулася від якогось шелесту і поглянула на освячений щит свого годинника на нічному столику, було пів до другої вночі. Отже спала вже кілька годин. Вона хотіла перевернути свою подушку на другий бік — холодніший, коли нараз побачила у світлі, яке падало з вулиці, якогось чоловіка, що нишпорив щось при її куфрі. У першій хвилині острах стиснув її за горло і вона вся здрігнулася, але вже за хвилину — аж сама здивувалася — могла зовсім спокійно думати над ситуацією.

Перша її думка була покликати Шарля з другої кімнати, друга: — ні, це неможливо, бо цей чужинець має в руках браунінг. Баронова вже пробувала підвести руку хоч ця рука тремтіла до електричного гудзика над ліжком, де висів напис „кімнатний кельнер", але завагалася. Готелевий злодій саме тоді був витягнув із кишені електричну лямпочку і освічував нею середину куфра. У світлі цієї лямпочки баронова мала враження, що пізнає його. Ледви примітно порушившися в ліжку витріщила очі на цього незнайомого. На його обличчя раз-у-раз падав промінь світла з вулиці та з ліхтарні. Ні, не було сумніву — це був „він"!

За тих десять, ні одинадцять років він постарівся на яких двацять років: його гладке чорне волосся посіріло на скранях, вуси майже не змінились над гостро зарисованими устами, що мали в обі щось жіночого. Так це був він, в якому вона девятьнацятьліття вперше у своєму житті закохалася як субретка одного театрику в Марсель... Кохалася в ньому цілий місяць саме тоді, коли ставила свої перші кроки на сцені, заки почалася її тяжка боротьба за право найти доступ до вищого товариства. Він звався Кльод і теж виступав у маленькому театрі на передмістю, де грав маленькі ролі. Називав він себе Кльод Шамбері, хоч звався Кльод Діпон, зовсім звичайненький Діпон. Цікаво як він зве себе тепер той готелевий щур? Ах, правда: вже тоді він був дуже непевною постаттю, може саме тому всі ці дівчатка з „Театру де ля Лібель" так пропадали за ним. Він пив багато, чудово по-циганському грав на скрипці, вмів показувати штуки з картами і рисувати карикатури. Ах, як вона була тоді горда, що цей Дон Жуан, пан Діпон вибрав саме її, ще й наймолодшу!

Тяглося це місяць, може менше... директор Лізар зробив з нею генеральний іспит і заангажував її до паріського театру. Вона була майже рада, що мусіла виїхати, бо „герой жінок" почав був уже поводитися з нею не дуже чемно, не дуже ніжно. А проте без огляду на все те, що прийшло пізніше: без огляду на оплески, реклями, успіхи, славу — вона не забула його обличчя з іскристими очима, не забула його уст... того самого Кльода, що перешукував тепер куфер баронової Шардон-Вінсльо. Цей ланцюг її думок, наче котва корабля підчас бурі сбірвався за які дві хвилини. Молода жінка глибоко зідхнула і сказала впівголос: „Кльод Діпон!" Мужчина підскочив нервово, якби хтось устромив йому ніж у плечі. За його порухом упала на підлогу книжка, яку він зачіпив. Франсіна надслухує хвилину, чи не ворушиться хтось у сусідній кімнаті і говорить далі вся бліда: „Кльоде Діпон! званий Шамбері, моя рука дотикається електричного дзвінка і я можу в кожній хвилині збудити готелеву службу. Покладіть, будь ласка, мою касету назад до куфра. Вона відділяє ще раз глибоко і чує, як кров напливає її до голови.

— Я не можу бачити вас, пані — говорить мужчина таким голосом, якби гарматній вистріл пробудив його зі сну — і не можу зрозуміти, звідки ви мене можете знати.

Він кидає синю шовкову касету до куфра і дивиться на Франсіну. Бачить, що її руки тремтять.

— Мушу вам щиро признатися — каже він — що я вперше у своєму житті не доріс до ролі, якої піднявся.

— Я теж ні — відповіла йому Франсіна, перехиливши головку з ясним волоссям у бік сусідніх дверей. Їй здавалося, що звідти йде якийсь шелест. Якби так тепер увійшов Шарль то булаб страшна сцена... він такий заздрісний! Вона сама собі дивується, що досі не прийшло їй у голову подумати про це.

— Так — говорить вона — я теж почуваюся дуже незручно в такій ситуації, але електричний дзвінок зможе негайно вияснити.

Тоді незнайомий гість спрямовує свою електричну лямпу на її обличчя. Він заплющує здивований очі, його чоло нервово морщиться і він каже:

— Тепер уже знаю! Маргеріта! з театру де ля Лібель у Марсейлі... але не розумію нічого...

в трактуванні преси і ліберальнішої поведінки урядових цензурних установ. **Тільки тоді, коли на пресу не будуть падати невиправдані законно і річево репресії, зможе вона сповнити свої завдання і бути справді одним з найважніших чинників та регуляторів здорового і правильного розвою громадянського життя.**

Від цієї конференції минуло ледви кілька тижнів. Було їх доволі, щоб ствердити, що не сповнилися ці побажання та сподівання. Часті білі місця саме в останніх часах на сторінках української львівської преси є пречистим доказом, що у відносинах до неї урядових цензурних чинників ніщо не поправилося — хіба навпаки. І це діється в хвилині найбільше розбріканих протиукраїнських герців польської преси, що вигаданими небезпеками якогось нового страшного українського наїзду на польські позиції цькує явно і славно, без ніяких перепон, польське громадянство до скріпленого походу проти нас.

Особливо дуже важко серед сучасних відносин обговорювати на сторінках преси, і то в чисто річевий спосіб та у пристойній формі, деякі ходи, недотягнення чи перетягнення льохальної державної адміністрації, які відчуває так болюче українське громадянство й українські установи. **У світлі такого стану стає смішною сама назва „нормалізація", бо теперішніх відносин по двох роках щирої, але даремної спроби українських рішальних кол і великої більшости самого українського громадянства чейже нормальними годі назвати.**

—o—

Всепросвітянський зїзд в Ужгороді.

Дня 14. липня 1937 Головний Виділ Т-ва „Просвіта" в Ужгороді разом з заступниками інших народовецьких організацій відбув нараду в справі скликання **всепросвітянського** зїзду й одноголосно ухвалив скликати той зїзд до Ужгороду в **днях 25.—28. вересня 1937.**

До зїздового комітету ввійшли: др. Юлій Бращайко, о. Августин Волошин, о. д-р Василь Гаджега, б. кр. посол Федір Ревай, посол до парляменту Юлій Ревай, Ірина Невицька, Йолана Агієва, Франц Агій, Іван Вереш, Олександер Гириц, проф. інж. Василь Грабар, Стефан Клочурак, Юрій Лацанич, Дмитро Німчук, Юрій Перевузняк, суддя Микола Рішко, письм. Іван Роман, Василь Свереняк, Юрій Сопко, д-р Данило Стахура, Мирон Цимбрила, Іван Чобан і Павло Яцко.

Зїзд має за ціль — показати: а) велич і красу української культури, б) здобутки дотеперішньої праці для добра українського населення Закарпаття, в) розвиток і силу народовецької ідеї; **запротестувати:** а) проти денаціоналізаційних намірів і заряджень, б) проти заводжування російської викладової мови в нашім шкільництві, в) проти мовного хаосу в наших урядах і школах; **домагатися:** а) повного признання прав і повного пошанування нашої, української мови й культури у всіх школах та урядах і взагалі в публичному житті Закарпатської України, як також і на заселеній нашим народом території, яка приналежить тимчасово до Словаччини.

Зїзд забере слово у всіх пекучих соціяльних, економічних і культурних справах нашого краю і нашого народу в Чехословаччині.

Зїзд намітить шляхи для дальшої успішної просвітянської і всієї народовецької праці на Закарпатті.

У китайському казані кипить.

Китайці поділилися у звязку з приїздом амбасадора Кавагое на два табори. Один — вірить, що з японцями можна буде порозумітися, другі — підозрівають, що переговори мають одну мету, а саме, грати на проволоку, щоб за той час японці змогли стягнути до Півн. Китаю великі військові сили. Ця остання теза мабуть правдива. Японці справді присилають щораз то більші військові частини. Вчора до Пекіну ввійшла японська армія. Командант японських військ у Пекіні заповів рішучу розправу зі збройними китайськими відділами.

Вступаючі до Пекіну японські війська витали лише японці, бо всі китайці залишилися в домах.

ЗАГОСТРЕНА СИТУАЦІЯ.

Ситуація в Півн. Китаю загострилась. Китайці безупину концентрують військові частини. Японський міністр війни Сугіяма заявив, що коли Китай не перестане стягати військо до північних провінцій, то період переговорів слід буде вважати закінченим.

Передбачують, що дійде до зудару на залізничім шляху Пекін—Ганкоу.

ХОТІЛИ ЗАВЕСТИ ЦЕНЗУРУ ЧУЖИНЕЦЬКИХ ЛИСТІВ.

Японська влада в Тієн-Тсіні хотіла впровадити військову цензуру на пошті. Цьому проектові дипльоматичний корпус рішуче спротивився.

Проектовані відвідини чотирох американських воєнних кораблів у японських пристанях тепер відкликано. Кажуть, що ті кораблі випливуть на китайські води й там берегтимуть цілости американських інтересів.

—o—

Я маю дуже добру память... Це такі давні часи!

І майже шепотом додає:

— Тоді ще можна було бути чесним чоловіком.

Франсіна подумала одним словом „бідолаха!" але відповіла у зовсім іншому тоні:

— Пане Діпон! тільки без сентиментальних сцен! Прошу вас покласти на стіл те, що ви сховали раніше до лівої кишені і знайте, що я не називаюся Маргеріта!

Злодій справді витягає щось із лівої кишені і кладе на крісло діядем. При цьому зідхає:

— Не Маргеріта? Але факт, що це було в Марсейлі... Це був тоді мій перший театральний виступ. Пізніше я перейшов до варіете, де показував штуки з картами... Я пробував робити те саме з картами і приватно, але не вдалося. Перші два місяці у вязниці були дуже прикрі.

Франсіна думає: „Його голос той самий, такий самий мужеський і привабливий", — але відповідає енергійно:

— Це все мене не цікавить. Я дзвоню...

Злодій підходить ближче на два кроки:

— Пані не робіть цього, благаю вас... Я пропащий чоловік, картограй, злодій, але тоді, як ми знялися я ще не був таким. Ви стали жінкою одного з найбагатших і найповажніших достойників, я став злочинцем... Чи не могло бути статися так, що я міг піти щораз вище, а ви через мене могли падати щораз нижче...?

Франсіна опускає руку, щось защеміло в її серці. Вона почула, як двері із сусідньої кімнати відчинилися, злодій не має часу вийти. Якась рука дотикається гудзика від електрики і до кімнати входить барон у піжамі.

— Франсіно, що тут діється?

Кинув погляд на самоцвіти, які лежали на кріслі.

— Готелевий щур тут, у нас? Треба буде...

Франсіна вміє заволодіти собою і з усмішкою перебиває йому:

— Уяви собі Шарль, що цей пан помилився щодо числа кімнати, ввійшов сюди навмацьки і саме хотів утекти, щоб мене не налякати, коли я прокинулася.

Злодій кланяється з чемною усмішкою:

— Прошу дуже мені вибачити... Я справді помилився як пані це сказали... Вибачте, що я представлюся в такій кумедній ситуації: маркіз Гастон Де Шамбері...

Він уклонився і хотів відійти.

Саме в цій хвилині вбігли до кімнати чотири кельнери і портіер. Вони беруть під руки „маркіза", який дозволяє себе мовчки відвести.

Барон присів на ліжку своєї жінки, взяв її руку, що ще вся тремтить і тримає її холодні пальці.

— Я чув усю вашу розмову з другої кімнати від першого до останнього слова. Ти, як звичайно, своїм ніжним тактом зробила все, як треба. Не треба ніколи соромитися своєї минувшини... тільки низькі душі та дурні стараються затерти свої колишні прикрі переживання. Я теж був би його випустив...

Маркіз нахилився до Франсіни, поцілував її ще вогкі від і сказав тихим голосом:

— Я був би йому вибачив його злодійство. Але те, що такий тип кохався у тобі, як ти мала девятнацять років, у такій чудовій дівчині, найкращій у світі, і що він міг забути твоє ім'я — цього я не можу йому дарувати. І тільки за те казав я покликати службу, щоб його арештували... Чи ти гніваєшся за це на мене?

Франсіна всміхається і цілує свого чоловіка, який її розуміє.

Перекл. а. б.

З польської преси.

„СЬМІГЛИ І КОЦ".

В передовій статті варшавського „Часу" з 10 ц. м. (ч. 217.) під згаданим наголовком читаємо, що промова марш. Сьміглого-Ридза минулої неділі на зїзді легіоністів у Кракові є другою його важною політичною екскуізицією. Минулого року марш. Сьміглі-Ридз заповів свою активну участь у політиці і застеріг собі вирішний — і навіть єдиний — голос щодо військових справ. Промова минулої неділі у Кракові підкреслює його волю вимусити собі належний послух давніх товаришів зброї, волю рішати про майбутню еволюцію політичних відносин у Польщі. Хід зїзду ілюстрував майже яскраво, що маршал не стерпить опозиції між легіоністами та їх невдоволення. Вкінці ця промова виявляє, що марш. Сьміглі-Ридз доконав уже **вибору;** ціла промова була куди сильнішою і більше рішучою підтримкою ОЗН та його шефа полк. Коца, ніж сподівалися. **Його підтримка ОЗН зміцнює незвичайно позицію полк. Коца** і то не лише між його давніми товаришами зброї.

Не вдалася гра ріжних чинників, що хотіла вбити клин між маршалом та полковником, щоб викликати враження, що маршал веде якусь дуже складну ріжнонапрямну гру, в якій ОЗН та його шеф є лише одним зі „шляхів", а позатим існує багато інших „шляхів" як урядовий, ріжних редакційних клюбів, урядовців до доручень і т. д. Від неділі за полк. Коцом та його акцією стоїть виразно і рішуче цілий престіж та авторитет генерального інспектора збройних сил.

Це явище вияснює ціле політичне положення в Польщі.

Одначе заки в Польщі буде добре, нехай буде бодай ясно, що є. В першій черзі відношення ОЗН до уряду, опісля до законодатних палат, до преси і т. д. мусить бути ясне і зрозуміле для всіх. А що маршал кріє ОЗН і що уряд — як про це кількома наворотами заявляв тепершіній премієр — покликаний „на приказ марш. Сьміглого", то мусить дійти до того, щоб ОЗН міг одночасно брати відповідальність за уряд. Від кількох днів знову кружляють поголоски, що полк. Коц буде премієром. Незалежно від того, що така зміна була би дуже побажана, була би вона надто льогічна і вияснювала би, чому маршал так остентаційно виріжнював у Кракові полк. Коца у протилежности до присутніх там членів уряду.

Акції полк. Коца, читаємо далі, йдуть виразно вгору. Чому?

Бо вавельський конфлікт і пізніше справа атентату давали Коцові знамениту нагоду, якби він був лише „конюнктуральним" тактиком, заграти на другому фортепіяні; не хоче зі мною говорити правиця, добре пофліртую з лівицею. Коц не дав собі накинути зміни лінії — інцидентами: пішов далі вперто, мовчки, спокійно по тій самій дорозі. Видержав.

І відразу між правою опозицією викликав до себе не захоплення, не треба ніколи перебільшувати — але деяку пошану і деяке довіря. Стримане довіря.

Це доказує, читаємо далі, що консолідація правиці вдасться, якщо зробить вибір на право, хочби були помилки, недотягнення, повільність персональні труднощі.

Зате якщо стосується тактику деяких надто інтелігентних політиків стискати міцно правиці руки ОНР і відштовхувати лівим ліктем „направи" та „легіону млодих" — то ніякої консолідації не буде. Буде звичайна гра на двох столиках, що доводить завжди до того, що злітається з обох.

На щастя — пише „Час" — Коц не пішов цим шляхом. Про поступ праці Коца говорить найкраще виступлення з ОЗН т. зв. „Легіону Млодих" і протинаступ лівиці. З цього радіє „Час", бо лише в боротьбі може повстати партія, можна сконсолідуватися, якщо лише мають ся спільних ворогів. Від минулої неділі Польща починає дивитися зі зростаючою надією на марш. Сьміглого і на полк. Коца, очікуючи, що вони перервуть атмосферу маразму та оспалости, дрібних інтриг і великого хаосу, як теж панування бюрократії тому, що нема активних політичних сил.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Про рух роверів на публичних дорогах.

Міністр комунікації та внутрішніх справ видав розпорядок з 15. липня ц. р. (Денник Законів з 31. липня 1937 р. ч. 58 поз. 458) про рух роверів на публичних дорогах, що обовязує з днем оголошення, себто від 31. липня ц. р.

Роверів, в яких візки порушувані силою ніг, роверів з допоміжними моторами до 100 цм.³ та мотоциклів з моторами такої містоти **можна вживати на публичних дорогах щойно по їх вареєструванні.** Ровер реєструється так, що посідач роверу купує в управі міської або сільської збірної громади (волости) роверову табличку. Управа волости записує до реєстраційної книги роверів дату викупленння таблички, її число, назву фірми, що його випродукувала, фабричне число роверу, імя та прізвище посідача роверу, його місце замешкання та висоту оплати або звільнення від неї (§ 1).

Роверові таблички важні на реєстраційний період, що обіймає да календарні роки. Форму, краску і виміри роверових табличок та зміст запису на них устійнить на кожний реєстраційний період міністерство комунікації. Посідач роверу повинен причіпити викуплену табличку до роверу взаду за сідальцем так, щоб її можна було легко побачити та відчитати напис (§ 2).

Хто викуповує роверову табличку в першому році реєстраційного періоду платить управі волости **4 зол.**; хто викуповує табличку у другому році реєстраційного періоду платить **3 зол.** Оплати не платять жандарми, дорожники, поліцаї, митна сторожа і нижчі державні та самоуправні службовики (§ 4).

Роверів не вільно вживати на публичних дорогах малолітним до 12-ох років життя (§ 4).

Кожний ровер, що його вживається на публичних дорогах, мусить мати принайменше одну гальму, та поміщену взаду з лівого боку роверу ліхтарку з червоним світлом або поміщене в такий самий спосіб відблискове скло червоної краски, що має сромір щонайменше 3 цм. На тому склі, або на його металевій оправі має бути витиснута фабрична марка і напис, що ствердже, що тип цього скла затвердило міністерство комунікації. Кожний ровер мусить теж мати сигналовий дзвінок. Коли стемніє, ровер на публичних дорогах мусить мати на переді ліхтарку, що кидає безбарвне світло. Якщо ровер заосмотрений у ліхтарку, що кидає осліплююче, ярке світло, тоді ця ліхтарка повинна бути так уладжена, щоб можна було спускати до долу сніп світла.

Ровери з допоміжними моторами і мотоциклі, повинні мати дві справні і незалежно від себе ділаючі гальми. Повинні теж мати сигналову трубку, але таку, що видає неперераливний звук (§ 5).

Розпорядок забороняє теж їздити ровером серединою шоси замість правим її боком, хіба, що вимінається інші поїзди. Забороняє їхати двом або більше роверам побіч себе замість за собою в одній лінії. Не вільно возити другої особи на ровері, якщо ровер є одноособовий. Забороняє їхати не тримаючи рук на керівниці, а ніг на педалах. Не вільно чіпатися підчас їзди інших поїздів (возів, авт, трамваїв і т. п.).

Не вільно вживати інших сигналів крім дзвінків, а при роверах з моторами і мотоциклях — трубок. Вкінці не вільно гнати тварини і возити на роверах предметів вимірами, що загрожують безпеці руху.

Роверів з допоміжними моторами і мотоциклів не можна вживати з причіпними візками або до воженя більше ніж одної особи (§ 6).

Не вільно теж роверистам їздити дорогою, якщо побіч неї уладжена спеціяльна стежка для роверів.

Особи, які вживають візків, порушуваних силою ніг, роверів з допоміжними моторами і мотоциклів, можуть користати лише з дороги, призначеної до руху поїздів (§ 7).

Хто купив роверову карту в 1936 р. дістане безплатно роверову табличку на перший реєстраційний період.

Відповідальність за залеглий промисловий податок.

Найвищий суд видав основне оречення у справі відповідальности за залеглий промисловий податок. (Присуд Найвищого Суду з 10. І. 1936 р. до ч. III. С. 524/34). У згаданій справі фактичний стан був такий: склад товарів куплено на публичній ліцитації після екзекуції комірника. Окружний суд і за ним апеляційний суд ствердив, що підприємство податкового довжника зліквідоване зовсім екзекуційною продажою і що підприємство, що його заснував та веде новий власник не має нічого спільного з давним підприємством. Одначе Найвищий Суд відхилив присуд апеляційного суду з мотивів, що будуть прецеденсом для всіх форм набуття підприємств, задовжених промисловим податком.

Слід згадати, що рішенням з 27. січня 1932 р. (ч. III. през. — 1447/31 у справі III. З. Рв. 1799/3) **Найвищий Суд устійнив правну засаду,** вписану до книги засад, що **промисловий податок користає з першенства з цілого рухомого майна підприємства, без огляду на те, чи такі нерухомости є власністю** податника **чи третіх осіб. Особа власника підприємства не відграє ролі при відповідальности за цей податок остільки, що основою оподаткування є оборот у підприємстві.** Приватні права підприємця до майна підприємства є *байсужі.*

У присуді з 30. вересня 1932 р. ч. 2 С. 71/32 Найвищий Суд розвинув цю засаду, висловлюючи погляд, що **промисловий податок є реальним податком, бо закон оподатковує підприємство, себто предмет оподаткувння, а не підмет, себто його власника.** Сама зміна власника підприємства не може замінити існуючого підприємства в нову одиницю, що творила би новий окремий предмет оподаткування з тим наслідком, що оподаткування згаданого підприємства перед його переходом до нової особи торкалось би іншого підприємства. Про тотожність підприємства не рішає його приналежність до якоїсь особи, але міродатними є виключно господарські прикмети. **Отже йде про те, чи вартост праці залишився одним і тимсамим.** Цей факт можна ствердити лише на основі фактичних обставин. **Добровільна чи навіть примусова продажа товарів і навіть уладження не мусить викликувати ліквідації підприємства.** Тому не можна вважати цього факту доказом, що підприємство припинило свою діяльність і перестало існувати. **Навіть продажа цілого підприємства не має впливу на обовязок заплати промислового податку, що йому воно підлягало перед продажою. Бо згідно зі ст. 1. закону про промисловий податок, йому підлягають підприємства без огляду на те, хто у хвилині платности податку є їх власником.** Купно рухомостей підприємства і навіть цілого підприємства на примусовій ліцитації не доказує ще, що набуте підприємство перестало бути давним і стало якимсь новим, відірваним від проданого на ліцитації, головно тоді, як його ведеться далі в тому самому місці, займається операціями того самого роду, серед таких самих господарських умовин і заспокоює потреби тієї самої клієнтелі. В тих умовинах скарбова влада не має обовязку доказувати, що вірительности, що їх стягає комірник шляхом ліцитації, були здогадні.

Сплата залеглих обезпеченевих складок паперами.

Заклад Суспільних Обезпечень обіжником з 18. травня ц. р. ч. 59 доручив Суспільним Обезпечальням приймати пупільні відсоткові папери від працедавців на заплату залеглих обезпеченевих складок аперед 1. січня 1936 р. з відсотками за проволоку, карами (гривнами) після сальда з 31. грудня 1935 р. Роди цих паперів та їх курси подає щомісяця Заклад Сусп. Обезп. Щоб устійнити яка квота залеглостей даного платника може бути покрита відсотковими паперами, Обезпечальня повинна відтягнути від сальда конта даного платника з дня 31. грудня 1935 р. загальну квоту оплат з 1936/37 р. Відсоткові папери прийматиме по курсі до 10 точок вищім від біржевого курсу чи пак одного орієнтаційного з останніх сімох днів попереднього місяця. Цей курс устійнюватиме що місяця Заклад Сусп. Обезп. на основі нотування варшавської біржі або інших бірж у Польщі. Беручи від працедавців відсоткові папери, суспільні обезпечальні обовязані зберігати такі умовини: 1) Всі відсоткові папери, що їх приймають обезпечальні, повинні мати купон, що його вартість не дочислюється на рахунок платника. Якщо нема купону, його рівновартість відчислюється від квоти, що її почислюється за даний папір. 2) З огляду на численні обмеження, суспільні обезпечальні будуть домагатися від працедавців доказу походження відсоткових паперів (напр. посвідки банку або установи, в якому їх куплено). Одначе на випадок оправданої неможливости показати докази, обезпечальні не повинні відмовляти приняття паперів. 3) Працедавці обовязані заплатити стемплеву оплату у висоті 0,05% від курсової вартости даного паперу шляхом скасування відповідного числа стемплів на деклярації переписанням їх початковими або кінцевими буквами деклярації. Стемплевих оплат не платиться від державних паперів і заставних листів Державного Рільного Банку. 4) При складанні обезпечальні відсоткових паперів, працедавець повинен виповнити і підписати відповідну деклярацію, що її слід скласти або переслати зі згаданими паперами.

Обезпечальні повинні повідомити зацікавлених працедавців про можливість сплати залеглостей відсотковими паперами і переслати їм одночасно деклярацію, що її слід виповнити.

САЛЬВАТОРЕ ФАРІНА:

ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ

повість.

Матільде Серао: „Покинена", опов. у перекладі М. Островерхи. — Антоніо Фогацаро: „Недокінчені ідиллі; Едмондо де Амічіс: „Зустріч" у перекладі П. Карманського. **Ціна 2. зол. Порто 30 с.**

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

ОЦІНКА ДОХОДУ ПІДПРИЄМСТВ ТА ВІЛЬНИХ ПРОФЕСІЙ.

Міністерство скарбу видало до всіх скарбових палат обіжник з дня 23. липня ц. р. до ч. L. V. 7815/1/37 у справі стосування оціночних норм доходовости торговельних, і ремісничих підприємств та вільних професій такого змісту:

Затверджені на цей податковий рік оціночні норми доходовости нетто відносяться до доходу торговельних, промислових і ремісничих підприємств та вільних професій, виконуваних **у власному будинку.** Щоб устійнити дохід, що підлягає оподаткуванню, слід відтягнути від суми, обчисленої на основі оціночних норм, доказані кошти чиншу за льокаль у чужому будинку. Щоб упростити вимір податку, міністерство доручило не домагатися від платників доказу на видані кошти за льокаль, лише відтягнути цей видаток з уряду в поданій висоті у виказі наємців згідно з даними податку від льокалю у випадках, коли льокаль занято під підприємство або вільну професію. Якщо підприємство приміщується в льокалі разом з помешканням платника, тоді слід устійнити окремо чиншову вартість частини льокалю, занятої на підприємство, користуючися на випадок потреби опінією знавців. Якщо вільні професії виконується в поміщеннях з помешканням і творять тимсамим один льокаль — міністерство скарбу доручило відтягнути як кошт комірного одну третину загального чиншу за льокаль, якщо платник не зажадає і не докаже, що слід було би відтягнути вищу квоту ніж 1/3 чиншу за цілий льокаль.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Оприщок відкриває неоцінені культурні скарби.

Один з найвизначніших американських дослідників д-р Гірам Бінгам приїхав до Европи поділитися своїми враженнями після своєї останньої подорожі до країни інкасів. Культурою інкасів цікавляться живо вчені віддавна. Найти її сліди нелегко. Виправа до долини Урульбаба в Перу, куди їздив Бінгам недавно з цілим штабом співробітників не дала спочатку ніяких висліднв. Аж одного дня зголосився до вченого один старий індіянець вказуючи на шпиль однієї гори: „Там, сеньор, найдеш руїни, які шукаєш". Учений повірив не відразу, бо обіцянка була занадто сензаційна.

Палата давніх інкасів.

Індіянець домагався гонорару як провідник і дістав його — 20 америк. центів. Видно було, що він ніколи не бачив грошей у своїх руках і був щасливий таким заробітком. Д-р Бінгам обіцяв йому дати багато більше, коли справді найде на вказаній горі те, що шукає. Вже на другий день зранку вони відкрили сходи різьблені ще в добі інкасів. Сходи на 800 м. вгору кінчалися верховиною вкритою лісом. Там теж стояли руїни. І справді: були це останки домівок інкасів, палат і святих. Учений працював на тому місці три місяці із своїми співробітниками і розкопав чимало предметів із срібла, бронзи, зброї, багато приладдя вживаного до богослуження та жертв, які приносили інкаси богам. Нарешті д-р Бінгам ствердив, що це останки міста Маху Піху, за яким учені шукають уже триста років. Найкраща знахідка це руїни палати останнього володаря інкасів, збудовані як твердиня. Довкола цієї палати виросла ціла джунгля, яку треба було спершу очистити, щоб відновити первісну будівлю.

Багнами Колюмбії.

Індіянин-провідник, з яким члени експедиції поводилися по панському, так сподобав собі життя серед них, що при кінці робіт обіцяв їх повести через Колюмбію та Венецуелю аж до побережжя. Вони послухали. Після девятиденного дуже тяжкого маршу через праліс дійшли вони до багон у середині Колюмбії. Дослідники не найшли вже ніяких останків старовини, але мусіли слухати провідника, який вів їх щораз дальше; він единий знав дорогу в цій дикій країні серед нетрів. Виявилося, що це опришок, який почав відбирати їм цінні найдені предмети. Дорога, яку мусіли дослідники перебути йшла баговинною пустинею серед тропікальної спеки. Харчі вичерпалися, деякі члени експедиції занедужали на очі та на запалення шкіри. Вони мусіли годуватися збитою птицею, дуже нестравною для білих людей. Така мандрівка тягнулася 17 днів серед пекольних мук. Провідник раз-у-раз підвищував свій гонорар, знаючи, що без нього білі не дадуть собі ради. В останній хвилині, коли всі вже дійшли на територію цивілізації, опришок ограбив одного з учених з великої суми грошей. Коли його віддали в руки поліції, виявилося, що на його голову віддавна наложена кара 3.000 песос за різні злочини.

—o—

Місто на золотих фундаментах.

Для містера Еннінґса почалися прикрі часи. Його дружина втікла від нього, мала крамниця упала, одинокий його свояк відмовився йому помогти. Коли Еннінґс з кількасот фунтами в кишені сів у грудні 1864. р. на корабель — не думав, що його наміри зустрінуться з такими труднощами. Продовж шістьох місяців він волочився по Трансвалю з чотирома фірами, шукаючи місця пригожого на селитьбу (він мав намір поселитися на фармі). Країна видалася йому крайно негостинна й Еннінґс ставався щораз більше похнюплений.

Одного дня прибув Еннінґс до нужденної фарми в сухій неурожайній околиці, що складалася з невеличкого камінного домику, невеликого поля на кукурудзу й висушеної левади, на якій паслося кілька штук нужденної худоби. Власник фарми, голяндець, хотів вернутись до Европи й домагався за свою посілість 12 волів. Еннінґс давав тільки 8. Трансакція не увінчалася успіхом.

ЦІНА ПІДХОДИТЬ ВГОРУ.

Минуло 20 літ. Був рік 1885. Не відомо звідки розійшлися чутки, що в Трансвалю находиться золото. Сер Робінзон, власник двох діямантових піль удався особисто до Трансвалю, щоби розслідити справу. Подорожі, трапив до фарми відомого нам голяндця. Він ще досі не продав своєї фарми і тому запропонував сер Робінзонові продажу фарми. Цьому останньому не йшло про кукурудзу, ані про годівлю худоби. Один погляд на камінні брили, з яких був зроблений дімок і в яких блестіли золоті ниточки, переконав його, що фарма стоїть на золотодайнім грунті й заплатив за неї голяндцеві 6 тис. фунтів.

Минуло пів року й на обшарі, що за нього Еннінґс не хотів дати 12 волів — викрито найбагатші на світі поклади золота. Продовж чергових 50 літ видобули на цьому просторі золота за 40 міл. фунтів. Еннінґс міг би тепер пожалувати своєї дурноти!

ГАРЯЧКА ЗОЛОТА.

Трансваль, що находився тоді під володінням президента Крігера, стояв тоді на порозі банкрутства. Край потопав у довгах. Економісти ломили собі голови над причинами господарської катастрофи й прийшли врешті до висновку, що причиною є зменшена продукція золота. Нечайно лискавкою рознеслася вістка, що в Трансвалю є золото. Людей огорнула гарячка. В Льондоні утворено сотні бюр, що продавали паї в неістнуючих копальнях по фантастичних цінах. Трансваль залили тисячі пошукувачів золота з цілого світа, що приїздили зі своїми візками, тягненими волами, на яких спочивала їхня мізерія: кілька вовняних коців, бочілка горівки, мука, цукор, кава, лопата, сито, а передусім рушниця й копиця набоїв.

ЗОЛОТА ГОРА.

Наплив копачів золота до Трансвалю був щораз нагальніший, ціни за паї щораз вищі. Бюра в фантастичний спосіб захаращували поодинокі паї. В 1886. р. у вікні одного з таких бюр підійналася півметрова гора чистого золота, під якою поміщено такий напис:

— На дорогах Трансвалю кожний находить такі гори.

Убогі голяндські фармери продавали свої нужденні фільварки по казочних цінах.

ПОВСТАЄ МІСТО.

При кінці 1885. р. в середині цього золотодайного терену мешкало 100 людей. В жовтні 1886. р. 300 мешканців цієї місцевости назвали її Йоганнесбург. Рік пізніше місто мало 3.000 мешканців. Гарячка золота росла, а разом з нею й темпо життя. В 1887. р. Трансваль постачав 0.8% світової продукції золота. Перед вибухом бурської війни цей відсоток зріс до 25%, а перед світовою війною давав 50% золота, видобуваного на цілім світі. Бурська війна припинила на якийсь час гарячкову працю, яка після перемоги англійців зросла зі здвоєною силою. Як гриби по дощі стали множитися підприємства з метою експльоатації золотодайних покладів. Люди, що пошукували золота на власну руку — не могли конкурувати з продукцією, яка послугувалася машинами. Дрібні копачі почали зникати. Водночас росла захланність підприємців. Коли одного дня застрайкували білі робітники, домагаючися вищої платні, спровадженo 63.000 китайців, що працювали по 12 годин денно за миску ризу і склянку горівки. Почалася боротьба, яка довела в 1910 р. до видалення всіх китайців.

ВІЙНА ПРИНОСИТЬ МИР.

Боротьба тривала дальше, перервана світовою війною. У хвилині, коли в Европі підписували перемиря в 1918. р. в південній Африці вибух генеральний страйк, закінчений перемогою працедавців.

Йоганнесбург називає себе гордо „брукований золотом". Це не перебільшення. Місто збудоване на золотодайнім грунті. Під головною вулицею Ельфстріт біжить могутня жила золота й поліція пильнує день і ніч, щоби комунебудь не прийшла охота розкопати вулицю й дістатися до цінного металю. При копанні фундаментів під будову судової палати натрафлено на ще більшу жилу золота, яка біжить тепер через пивницю палати.

Сільце Йоганнесбург, яке тому 50 літ основало 300 мешканців — це нині могутнє місто з 200 тис. мешканцями. В 1935. р. видали на розбудову міста 6 міл. фунтів. Найнижчі доми мають по 14 поверхів. Трансваль купує у матірній Англії більше, як величезні Індії.

А ЩО РОБИТЬ ЕННІНГС?

Він є дрібним крамарем в Йоганесбургу. „Хто раз записаний до жебрацької торби — той ціле життя буде дідом" — каже наша пословиця й це можна сказати до Еннінґса. Забрив до самої країни золота, але й там є дідом.

Але потішає себе тим, що за 50 літ, а найвище за 100 поклади золота в Йоганесбургу вичерпаються до останнього зерення. Вже тепер у деяких копальнях ведеться праця в глибині трьох кільометрів. Недалекий вже день, коли Трансваль стане знову тим, чим був тому 50 літ, пустим, неврожайним степом, спомином гарячкового золотого сну, що тривав ціле століття.

—o—

АЙФЛЕВА ВЕЖА ОПОВІДАЄ СВОЮ ІСТОРІЮ.

Французи придумали таку форму споминів, що ріжні автори описують життєпис ріжних пам'яток минулого: замків, памятників, музеїв у першій особі так, начеб ті будівлі самі оповідали про себе. Е. де Граммон видав саме таку дотепну книжку п. з. „Спомини Айфлевої вежі". „Айфлева вежа" збудована як головна атракція першої світової виставн у Парижі видається нині страшенне старою. Ось як вона оповідає про себе: „Мій батько мав 55 років, коли я прийшла на світ. Я мала двох братів міст Марія Пія у Португалії над рікою Дуро і віядукт Гарабіт в Оверні. Мій батько перший використав у мому вихованні сталь, як ніхто досі. До нього звернулася управа світової виставн з проектом вибудувати якнайвищу у світі будівлю, щоб показати на ній найкращі технічні осяги сучасности. Самі нариси і проекти до такої будівлі покрили 5.000 аркушів великого формату. Угольний камінь під мою будову покладено 26. січня 1887".

КРИТИКА ВЕЖІ ТА ІЇ ДОХОДИ.

Граммон описує далі весело, яким оком споглядали парижани на Айфлеву вежу. Славний поет Поль Верлєн підїхавши фіякром під вежу вискочив з воза і кричав: „Страшне!" закриваючи собі очі перед памятником варварства. Коппе і Гюісманс протестували так само. А проте більшість подивляла велитня і пнялася на його шпиль, щоб оглянути Париж та околицю. Вежа коштувала майже 8 міл. франків. Уже за 6 місяців із самих вступних білетів власники покрили цю суму. Коли Айфлеву вежу мали вже розібрати, тоді капітан Феріє та лейтнант Берно почали робити свої досвіди над бездротним телеграфом саме на цій вежі. Загал глузував собі з фантастів, одначе Айфлева вежа стала одною з перших радіових станцій у світі. Тепер вона має річно міліярд буджету і сотні співробітників, які з неї живуть, обслугуючи її. Айфлева вежа як метеорольогічна станція ствердила, що Париж з року на рік стає холодніший. У памятковій книзі на вершку Айфля записані найславніші імена світу.

ПРОЦЕС ЗА ПОДЕРТІ ПАНЧОХИ.

В Істамбулі рішали цими днями у суді справу за пару шовкових панчіх. На вулиці було багато народу; один вуличний продавець упав і зачіпив своїми черевиками панчохи одної жінки. Він виправдувався, але вона домагалася відшкодування за роздерті панчохи. Купець згодився, але домагався панчіх, за які платить. Дама не хотіла стягнути панчіх прилюдно. Так дійшло до процесу. Суд признав рацію купцеві. Дама мусіла перед судом стягнути із ніг панчохи, за які дістала відшкодування.

ЛІК НА ЖОВЧЕВЕ КАМІННЯ.

Один віденський танцюрист оголошує свої лекції так: „Коли недужаєте на жовчеве каміння, то наша метода танців може вас вилічити". Чи рухи в танці мають справді якийсь добродійний вплив на жовч — невідомо. На кожний випадок цікавий факт, що у Відні, де так гарно цвіте медицина танцюристи відбирають хліб найкращим лікарям. Неодин замість піддатися операції волів попробувати танців

Ревізії й арештування.

Ревізії й арештування в Яворівщині.

В Морянцях висипав хтось 2-го серпня ц. р. ча луці могилу. Поліція арештувала 4-го серпня ц. р. Олексу Хрому, Петра Рожака, Івана Бика і Дмитра Мисика та відставила їх до постерунку державної поліції в Шутовій.

В Яворові поліція перевела низку ревізій у членів Лугової Організації: Миколи Худи, Мирона Кулинича, Евгена Смука і Володимира Кенцала, шукаючи за листуванням з розвязаним Українським Спортовим Союзом.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа", що має за собою 55 літ істнування.

Розвязали дитячий садок.

(Допис зі Самбірщини).

Як мин. року, так і цього року всі майже мешканці села Городища посилали свої дітки до садка, заснованого місцевим кружком „Р. Школи". Але від чогож т. зв. „шляхецкі рух", над яким стільки шуму счиняють всякі „курєрки" і „побудкі"? Він-жеж мусить якось проявлятись. От і заснували сусіди (Т. Ш. Л.) т. зв. „огрудек для шляхецкіх дзеці". Але ніякі заходи для звербування дітей до цього „огрудка" нічого не помагали. Шляхта вперлася й ані руш не лакомилася на комісьний хліб і каву. З тяжкою бідою звербовано четверо дітей місцевих поляків і кількоро дітей найбідніших мешканців, і то не зі шляхти. Але треба було вийти якось з гоноpом з тої цілої імпрези і „огрудек" таки вівся. Але як тільки повстав садок „Р. Школи", фреквенція „огрудка" обмежилась тільки до дітей місцевих поляків.

Оноді відвідав цей „огрудек" навіть посол Екерт і п. Гльот, оба великі організатори шляхти. Здається, що не дуже захоплювалися шляхетськими дітьми, бо нещастя хотіло, що на той час було в „огрудку" тільки двоє польських дітей та один старший хлопець, який, до речі, є німцем. Але ці відвідини припечатали мабуть долю й українського садка. Пішла в рух машина й у висліді лікар Драгокупіль з Луки ствердив істнування в селі заразливої хороби (stomatitis mytotica foetium) і волосний уряд заказав вести — оба садки. До речі: хороби ніякої в селі нема, до тогож згадана хороба цілковито не є заразлива. Згаданий лікар дітей зовсім не прослідживав, а український садок відвідав з місцевим комендантом поліції і навіть висловив похвалу за чистоту й гігієну.

Місцеве населення з цього приводу дуже обурене і вибралось зараз до повітового лікаря, який заявив, що садок може відчинити тільки той лікар, що його замкнув. Те саме сказали у волоснім уряді і на поліції. Подібна історія з садками була в Озимині Малій і Великій, але там по інтервенції вже позволили на їх відчинення.

Німецька влада домагається відкликання

БЕРЛІНСЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА „ТАЙМСА".

„Райтер" повідомляє, що німецька влада рішила домагатися від часопису „Таймс" відкликання його берлінського кореспондента ред. Нормана Ебутта до 15 днів, підкреслюючи, що дозвіл на побут того журналіста в Німеччині буде відкликаний. До „Таймса" скермували прохання, вислати іншого кореспондента, який виконував би свої обовязки у формі, більше підхожій для націонал-соціялістичного режиму.

—o—

Чистка між народніми суддями на Україні.

„Ізвестія" з 28. липня пишуть: „Ми писали 4. м. м. про найбрутальнішу поведінку при контролі народніх суддів у деяких місцевостях, головним чином на Україні. Деякі контрольні комісії уважали за можливе полишити на судовій роботі людей, очевидно до цього непридатних, а іноді навіть і звичайних злочинців. Факти наведені дотично народнього судді бердичівського району, винницької области, Матусевича, дотично судді грунського району, Харківщини, Лебедя, та судді тогож району, Сарницького, також як і дотично судді Байрам-Алійського району, Туркменістану, Намієва уповні ствердженю. Наркомюст Союзу давно діставав вже повідомлення, що в судових органах України нелад, що вони засмічені волоцюгами і чужими людьми. Але ні тов. Криленко, ні його заступник не уважали за вказане виїхати на Україну, щоб припинити скандали та злочини, які там мали місце. В Наркомюсті України прилучували до справ обіжники, які приходили з Москви, і трималися свого далі. Як в українськім Наркомюсті числяться з вказівками Союзного Наркомюсту, показує такий факт: В обіжнику з 10. IV. Криленко писав, що суддю Матусевича треба віддати до суду. 20. V. Наркомюст СССР дістав повідомлення, що злочинець Матусевич далі судить інших. На телєграму Наркомюста з 4. VI. відповів Наркомюст України, що Матусевич передав вже справи іншому, але про його обвинувачення нема ніякого повідомлення..." До цього можна лише додати, що або судді наставлені Москвою на Україні справді злочинці, тоді вони дуже добре надаються до „Наркомюсту" СССР, абож їх призначено через недогляд московських сатрапів, що є більш імовірне, тоді вони чергові жертви нової чистки. Відносини між Союзом та українським „Наркомюстом" у кожному разі дуже характеристичні.

—o—

Фінансовий крах машиново-тракторних стацій на Україні.

„Ізвестія" з 28. м. м. пишуть: „Десятки тисяч трактористів і комбайнерів не діставали по 3—4—5 місяців зароблені ними платні. Тисячі МТС не заплатили комбайнерам і трактористам ще за минулий рік. Колхози начислюють трактористам і комбайнерам випрацьовані дні, а МТС забезпечує їх оплату. Багато МТС дістали від колхозів належні гроші, але витратили їх на інші справи. Інші МТС занедбали свою фінансову господарку, що взагалі не є у змозі покрити своїх видатків і через те терплять комбайнери. МТС Дніпропетровщини заборгувались таким чином на шкоду робітників на більш як 4 мільони карбованців за 1936. р. Харківські МТС заборгували 3,5 міл. карб., Азово-Чорноморські МТС винні 4 мільони за минулий рік, і також сума набігла ще за це півріччя. МТС Сталінградської области були обдовжені 1. VII. на 6 міл. карб. Ще більш обдовжені МТС Донецької области. Нема ніякого сумніву, що невдовільну роботу комбайнового і тракторного парку спричинює у значній мірі ганебне відношення до комбайнів і трактористів. Наркомзем є відповідальний за систематичне нарочите затримування платні трактористів і комбайнерів..." В дійсності відповідальний за цей і кожний інший визиск робітників на Україні є цілий московський уряд, що запровадив ганебний окупаційний лад на чужонаціональних землях. Керманичі МТС крадуть, розуміється, як і всі інші бюрократичні галапаси на Україні, але й крім того вже два роки тому обчислено, що машинова господарка на селі моглаб виплатитися, колиб гектар давав бодай 12 сотнарів збіжжа, але пересічно він не дає і 8 сотнарів. Отже дальша фінансова руїна МТС неминуча.

З НАШИХ ЛІТНИЩ.

Розїхались.

(Вражіння з Гребенова).

Хто любить чар природи наших гір та прийде в долину Опору, той завжди буде думками до неї вертатися...

І цього року, коли нирки почали відмовляти послуху, а легені не могли уже адихувати розпаленого і запиленого міського воздуху, з невеликим клунком під пахою чмигнув я до Гребенова. Тягнув мене туди й шум Опору, оксамит гір, могили на Маківці, шовкова Парашка...

І ще щось...

Зїхалася кооперативна братія, (докладніше кажучи то й „сестри по кооперації") до Гребенова — заложили у Дністрі (віллі) Січ — там мешкали, їли, вечорами співали аж гомін ішов, та що дня рано в 8 год. спішили всі на виклади до читальні. Чималого респекту набрав я до провідника курсів д-ра д-ра Коберського, коли почув — який „Отченаш" мусіли вислухати ті, що спізнилися! А в горах по вечірних проходах до місяця, по серенадах під вікнами не тільки красунь-панянок але навіть мужаток — по „дансінгах" при грамофоні і радіо — восьма година таки дуже скора година. На курсі — не було між курсантами обмежень щодо віку, бо наймолодшим курсантом була мабуть трилітня донечка п-ства Лукашевських. Матуся ходила на виклади та мусіла теж і „свої скарби" на руках приносити".

Правда, кінцевих іспитів, ні дипльомів не було, але кожний мусів здати один маленький іспит зі співання кооперативного гимну. А хто не мав, ні слуху ні голосу — то мусів, так як то колись у духовній семинарії у Львові говорити — „здавати на фіша" і конче співати... Якось усі поздавали іспит, бо спів був збірний і в гурті всі недомагання щезали.

Мали ми також пильних світливців, які усіх, скрізь і всюди робили знимки. Тому молодь, інколи і стерша братія, чи то на пляжі над Опором, чи на проході береглася приємних, але небезпечних ситуацій.

Години викладів минали дискавкою. Перед нашими очима стояли д-р Кость Левицький, президент Павликовський, сенатор Луцький, д-р Коберський, дир. Шепарович, дир. Хроновят — усі провідники й ідеольоги кооперативного руху... А до них достроювався цілий ряд референтів — усі у добрій формі і з гумором та без утоми.

По кожнім рефераті запити й дискусія. Чого там не обговорювали: навіть і те питання було актуальне, що молоді кооператори не можуть женитися, бо не матимуть защо жінок удержати. А щоб безженні бодай на хвилину призабули парубоцьку самоту — падав час-до-часу приказ: „Завтра викладів не буде! Ідемо на Бубнищі, Парашку, Маківку!"

Тоді у „стіп" гуло як в улию. Не було ріжниці віку ні полу — всі йшли.

На другий день по прогульці на Маківку — на викладах можна було запримітити дуже поважний — небувалий настрій...

Це ті неупорядковані якслід стрілецькі могили на Маківці насувають думки, щоб кооперація заініціювала будову монументального памятника над могилами. І посипалися перші жертви на цю ціль...

Але дні плили за днями! Пішли наші кооператори першої неділі до церкви. Тому, що був між ними Краснопера — той колишній перший тенор із добрих часів нашого театру, ствердив, що йому регіональний спів не дуже засмакував. Зібрав братію, тенора, барітона, і навіть одного „контрабаса" — просив, грозив, сварив і жартував і у висліді на „каденцію" курсу хори стилевої церкви обсадив своїм хором. Так було до кінця! Молилися і співали кооператори також і в дні уродин митрополита Андрея. А бойки, що в часі сезону не люблять до церкви ходити, з вулиці гляділи, як гості до церкви йдуть.

Ріжними назвами „благословлять бойки літників. Найніжніша й найщиріша назва це

„гості". Чому їх так назвали? Бо у населення контакт навязали, з кожним поговорили, на вечерниці пішли. А коли ми на Парашку ішли та здибали молоду бойкиню, що несла чоловікові їсти, то найстарший віком прогульковець так „шармантував" коло неї, що всіх молодих закасував. Тому то наші кооператори у бойків не були „панами", а „гостями"!

Два рази від Бескиду аж по Синевідськс та Дубину пролунало гасло: Кооперація гуляє. І злетілися зірки з усіх Коростовів, Зелемянок, — веселість до рана!

А коли пращалися, то щиро-сердечно. Повна саля гостей, співи, промови, деклямації. Коли кооператори на пращання гуляли — у Динові Січі усе господарство ліквідували...

Надійшла 11-та година 30. червня. Усе, що жило, вийшло на двірець — курсантів пращати.

Ще одна-друга стрілецька пісня — на закруті вирнув поїзд, метушня — і за хвилину бухнула з машини пара... Поїзд рушив — і повіз наших гостей, до домів, до варстатів праці, до родин, до боротьби за краще завтра!

Розїхались! Але заки розїхались, рішили на другий рік зїхатися в лемківських горах.

Др М. Рибак.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

ВПИСИ ДО ВИСОКОЇ ТЕХНІЧНОЇ ШКОЛИ В ДАНЦІГУ.

Пригадуємо всім зайнтересованим, що вписи на „Високій Технічній Школі" в Данцігу тревають до 10. вересня ц. р. Початок викладів 1. X. (жовтня). Вписи, як рівнож переклад потрібних документів на німецьку мову полагоджує за оплатою 5 зол. С.У.С. „Основа" в Данцігу. За ближчими інформаціями звертатися на адр.: Verein Ukrainischer Studenten „Osnowa" — Danzig — Lgf. Technische Hochschule, або (лише до 1. IX.): Ярослав Романяк, Жулин, почта Стрий. — На відповідь прошу залучити значок.

За Виділ „С. У. С. О. Д-а"
Ярослав Романяк
голова Союзу.

ДРУК ПІДРУЧНИКІВ ДЛЯ ПОЗАОЧНОГО ТЕХНІКУМУ С.-Г. ПРОМИСЛОВОСТИ.

Технікум Сільсько-Господарської Промисловости при Українському Технічно-Господарському Інституті в Подебрадах видає в цім році такі нові курси, які входять, як обовязкові предмети, в програму навчання першого семестра: 1) Курс елементарної математики — доц. О. Ковалєнка, 2) Короткий курс неорганічної хемії — проф. С. Комарецького, 3) Проєкційне креслення — інж. Антипова. Підручники виходять у формі поодиноких лекцій.

В попередніх роках для згаданого Технікуму видано з фахових предеметів: 1) Курс консервації і технічного перероблення садовини та городини — проф. Л. Фролова, 2) Курс обробления шкіри — проф. В. Іваниса, 3) Курс молочарства — інж. П. Лещенка та інж. П. Василюка. З економічно-комерційних наук, які входять в програму тогож Технікуму, використовуються підручники вже раніш видані Економічно-Кооперативним Відділом Інституту: 1) Калькуляція — доц. Я. Моралевича, 2) Фабричне рахівництво — лект. К. Безкровного та 3) Теорія кооперації — проф. Б. Мартоса.

Інші підручники, що належать до предметів дальшої навчальної програми Технікуму, вже підготовляються і друк частини з них розпічнеться з осени ц. р.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЗАТІСНЮЮТЬ СПІВПРАЦЮ З СССР.

НЮ-ЙОРК, ПАТ. Злучені держави і СССР підписали торговельний договір, на основі якого Совіти зобовязалися закупити у Злучених Державах товарів за 40 міліонів долярів. Зі свого боку Злучені Держави згодилися звільнити Совіти від оплати спеціяльного податку, якщо Совіти будуть привозити до Америки вуголь і кокс. Цей договір передбачує на 10 міліонів дол. більші закупи у Совітах, як це було у дотеперішнім договорі. Одночасно большевицький уряд замовив у Злучених Державах будову трьох панцирників.

—o—

СТРАШНА КОРАБЕЛЬНА КАТАСТРОФА.

МЕКСІКО СІТІ, 10. 8. ПАТ. **В заливі Маракаїбо затонув моторовий корабель „Анна Цецилія". На чердаку було 200 пасажирів.** Безпосередньо по катастрофі виїхало багато кораблів і рятункових шалюп, але вони врятували дуже мало пасажирів. Надія врятувати інших дуже мала.

—o—

ШКОЛА ДЛЯ СІЛЬСЬКИХ ДІВЧАТ.

Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи" в Бережанах повідомляє, що в Господарській Школі в Шибалині (почта Бережани) пічнеться 7. вересня 1937. р. черговий **4-м'ісячний курс домашнього господарства для сільських дівчат.**

Проспект господинського курсу такий: а) Метою курсу є приготовити сільські дівчата до самостійної праці в господарстві та виховати їх на примірні й поступові господині для своїх важних родинних і суспільних завдань. б) На курс можуть зголоситися дівчата у віці від 16 до 24 літ, що покінчили сільську школу. Зголошення треба післати на адресу: **Господарські Курси в Шибалині п. Бережани** та долучити шкільне свідоцтво, метрикальний випис (або метрику) і почт. марку на відповідь. в) На курсі будуть учити таких предметів: 1) домашнє господарство, себто варення, печення, порядкування і т. д., 2) шиття і крій, 3) годівля (корів, свиней, дріб, бджоли), 4) городництво, 5) рахунки, 6) гігієна, 7) загальна освіта. г) Кошти науки: вписове 6 зол., лікарська опіка 2 зол., оплата за науку й уживання шк. інвентаря 6 зол. місячно — разом 32 зол. за чотири місяці з вписовим і лікарською опікою. Кошти прожитку та мешкання 20—22 зол. місячно. д) Наука почнеться 7. вересня 1937. і буде тривати чотири місяці.

Наш дальший поступ у культурі без виховання й освіти жіноцтва неможливий.

—o—

Легіон Млодих виступив з ОЗН.

Велике вражіння викликало виступлення з ОЗН. „Легіону Млодих". Ця організація приступила до ОЗН як одна з перших. Тепер „Легіон Млодих" перевів над морем, де відбувається інструкторський табор, плебісцит. Командантам округ поставили 4 питання, з яких перше звучало: „Чи ОЗН. репрезентує ідеольогію, що її залишив Польщі марш. Й. Пілсудський"?

На всі чотири питання присутні відповіли: „ні". Тому поставлено питання: „Чи супроти цього наша честь не наказує виступити з ОЗН?"

На це питання учасники плебісциту відповіли одноголосно: „так".

Тепер „Легіон Млодих" намагається склеїть табор „демократичної концентрації" та притягнути до нього людовців. Ці заходи „Легіону Млодих" підтримала ліва частина „Направи". Влада сконфіскувала орган „Легіону Млодих" „Паньство Праци" за гостру форму проти консолідаційної акції полк. Коца. Кажуть, що до виступу „Легіону Млодих" з ОЗН. довів головний командант „Легіону" Бощанський.

Горячкова акція комуністів у Китаю.

Начальна команда японської армії повідомляє, що в півн. Китаю можна завважити сильну пропагандивну акцію китайської комуністичної партії, що підсилює протияпонську агітацію в півн. Китаю, в Манджу-Ко і на Кореї, щоб викликати загальне повстання. В цих краях появилися масово провокаційні летючки. Дня 28. липня ц. р. арештовано московських комуністів, які вели агітацію між китайським населенням. Викрито теж, що комуністична партія намагається викликати завору-шення в японських волоконних фабриках у півн. Китаю.

Відозви й комунікати.

НА ФОНД XXI. МІЖНАРОДНЬОГО ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНОГО КОНГРЕСУ.

Головна Рада Українського Протиальгольного й Протинікотицного Т-ва „Відродження" звернулась окремим письмом з 22. червня ц. р. до всіх українських економічних установ у Львові і краю з проханням складати жертви для Т-ва „Відродження" на фонд XXI. Міжнародного Протиалькогольного Конгресу (у Варшаві в днях 12—17. вересня ц. р.), в якому візьмуть участь делегати Т-ва „Відродження", а може й інших центральних установ, до яких Т-во звернулось з окремим письмом у цій справі.

Тому, що досі відгукнулось на цей письменний заклик (на місяць перед Конгресом) тільки 11 установ (на висланих понад 150 листів) — Головна Рада „Відродження" звернулась 6. VIII. вдруге до всіх тих установ із пригадкою і ще звертається й оцією дорогою до всіх тих П. Т. установ у Львові й краю, зокрема П. Т. Українбанків і Союзів Кооператив, та всіх людей доброї волі, що розуміють потребу пропаганди української справи серед чужинців, — слати щедрі жертви НА ФОНД МІЖНАРОДНЬОГО ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНОГО КОНГРЕСУ для Т-ва „Відродження". П. К. О. 154.586.

Понижче подаємо список тих П. Т. установ Львова і краю, що перші відгукнулись на наш заклик і вже зложили ось такі жертви (в зол.): „Дністер", Львів 20; „Українська Фабрика Свічок „Керос", Львів 10; Окружний Союз Кооператив, Рогатин 10; Кред. Кооператива „Ощадність", Щирець б. Львова 5; Кооператива „Поміч", Теребовля 5; Окружний Союз Кооператив, Зборів 3; Т-во „Вз. Поміч Українського Вчительства", Львів 10; Українбанк „Віра", Тисьменица 3; Т-во „Карпатія", Львів 20; Ревізійний Союз Українських Кооператив, Львів 10; Українбанк „Віра", Рава Руська 5.

Хто черговий?
Подвійно дає той, хто негайно дає!

ГОЛОВНА РАДА „ВІДРОДЖЕННЯ":

М. р. Микола Ценко в. р. (Голова). **Ярослав Дзиндра** р. о. Секретаря).

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

НОВИНКИ.

— **Чи знаєте, що в єдиній українській господ. школі Т-ва „Просвіта" в Милованню** п. Рогатин к. Єзуполя, можете дістати на осінній сезон **першорядні щепи тільки по 1 зол. за штуку,** а при більшій кількости ще й відповідний опуст? Рівнож насіння городове дістанете за 75 пр. ринночної ціни. На щепи шліть вже замовлення, бо з кінцем вересня та з початком жовтня найдогідніша пора до саджения! 1375 5—10

— **Висвячення редемптористів.** Єпископ Микола Чарнецький, гр.-кат. апостольський візитатор у Польщі, висвятив у Бельгії пятьох оо. редемптористів гр.-кат. обряду, а саме Василя Рудка, Филемона Курчабу, Стефана Козака, Петра Широго та Івана Леськовича.

З радія. Львівська радіостація передає в пятницю 13. серпня від год. 15.00 до 15.35 цикль україн. пісень із грамофонових плит. У програмі: 1) Китиця стрілецьких пісень (Хор Котка); 2) Попурі народніх пісень (Хор Котка); 3) Котко: Гандзя (Хор Котка); 4) Лисенко: Ревуха (Хор Котка); 5) Вівці мої вівці — С. Крушельницька; 6) Через сад, виноград — С. Крушельницька; 7) За рікою, за Дунаєм (хор Котка); 8) Болять ручки (Хор Котки). — Тогож дня від год. 18.30 до 18.40 виголосить в українській мові відчит інжинір Мирослав Німців п. н. „Східні чи західні впливи в архітектуріу.

— **Продовження екзекуційної мораторії для рільників.** Міністерство скарбу продовжило до кінця серпня живний час, в якому не вільно ліцитувати предметів, занятих у хліборобів на покриття скарбових належитостей та інших вірительностей.

— **Страйк лісових робітників.** У Тустановичах застрайкувало 41 робітників, занятих у лісі Мозеса Шпіґля із Млинів Шкільникових, домагаючись підвишки плат від 10 до 50 пр.

— **Іменування в прокуратурі.** Підпрокуратора окружного карного суду у Львові Йосиф Лашкевич, Антін Треля і др Генрих Кіляновіч іменовані віцепрокураторами цього суду.

— **Регуляція Вовни і Кіни.** На терені стрийського і жидачівського повіту переведуть більші публичні роботи при регуляції рік Вовни і Кіни з допливами. Роботи обіймають кількаканцять громад на просторі кількадесятьох кільометрів. Кошти в сумі коло 360 тисяч зол. покрие почасти державний скарб, почасти воєвідське самоврядування при допомозі самоврядних союзів у Стрию та Жидачеві. Міністерство рільництва і внутрішніх справ затвердило вже технічні розпорядки у справі регуляції згаданих рік.

— **Стан рік на Покутті.** Рівень води на Пруті в околиці Корнича доходив 9. ц. м. до 2. м. понад норму. Небезпеки виливу покищо нема. В Товмаччині вода піднеслася на річні Сербен на 5.50 м. понад норму. На Вороні 1.50 м. понад нормальний стан. Вода на Черемоші піднеслася на 1.40 м., на Рибниці на 1.80 м. В Заболотові рівень Прута 1.80 м. понад нормальний стан.

— **Летунська катастрофа коло Зимної Води.** У вівторок 10. ц. м. трапилася недалеко Зимної Води катастрофа військового літака в наслідок вибуху збірника бензини. Обоє летуни врятувалися при помочі легкопадів. Апарат ушкоджений.

— **Сильна буря з градом** перетягла над Городенщиною. Буревій наробив знищення в садах, позривав дахи і повибивав шиби в домах. Про його силу свідчить факт, що на дорозі до Ясенева перевернув віз зі збіжжам ваги коло 700 сотнарів.

— **Кари за проволоку в радіових оплатах.** Дирекція пошт і телеграфів повідомляє радіоабонентів, що згідно з розпорядком про примусову процедуру в адміністрації, від оплат незаплачених з вини абонента в речинці платности стягається почавши від 25-го дня після речинця кару за проволоку, а саме у висоті 1 прц. місячно від залеглої суми, причому розпочатий місяць рахується за цілий.

— **У справі закону про лісові і пільні шкоди.** У звязку з законом про лісне і пільне шкідництво, який входить у життя, міністерство внутрішніх справ звернулося до воєвідських урядів, щоби видали розпорядки про поучення місцевого населення з основними приписами цього закону, яких нарушення спричинює кару, а в деяких випадках присуд на зворот відшкодування і конфіскату предметів. Після такого освідомлення самоврядна влада може видавати на шкід винних карні накази.

— **Жертви громів і електричного проводу.** Над Буковиною перетягла велика громовиця, що наробила великої шкоди в рільництві та потягнула за собою кілька жертв у людях. У Монастирці буря перевернула кільканацять стовпів з телефонічними дротами. 13-літній хлопець Юрій Габерле наступив босою ногою на один такий дріт, причому електричний струм відкинув його на 10 метрів, убиваючи на місці. У Василівці грім убив на полі Григорія Жировата та його 12-літн. сина Дмитра. Оподалік 12-літній Микола Стефець пас корову. Грім ударив у нього та в корову і вбив їх.

— **Міжнародній есперантський зїзд** відбувся у Варшаві при участи 1.100 людей з цілого світа. На зїзді було теж 9 українців. Підчас відкриття виголошували привіти представники ріжних держав. Представник Українського Есперантського Товариства з жалем заявачив, що від українського уряду, якого на жаль не маємо, привитати не може ,але витає тільки від усіх українських есперантистів.

— **Пожежі.** Останніми днями в тернопільськім воєвідстві було багато пожеж. У Сапіжанці (Борщівщина) згорів оборіг соломи Гната Бадури, в Глубічку тогож повіту згоріла стайня та стодола Анни Коростіль і стодола зі збіжжам Миколи Семенишина. В Козачизні згоріли стіжки збіжжа кольоністів Войтіха Марцінкова та Гавла Дядуха.

— **Львівська хроніка.** На вул. Замарстинівській ударився трамваєвий віз із самоходом, що віз товари із Лодзі до Львова. Трамвай вискочив із шин, а самохід перевернувся. — При вул. Сикстуській ч. 17 служниця Олена Луцишин отруїлася денатуратом.

— **Краєва хроніка.** В Радехові до хати купця Куне Обера дісталися нічю крізь вікно ті. поверсі злодії і поранили Обера ножем та зрабували приблизно 6.000 зол. — Солтиса Нигівців Івана Сеньчишина засудив самбірський суд на рік вязниці за спроневірення 465 зол. на шкоду громади. — Перед поліційною станицею в Ковалівці пов. Бучач демонструвала ватага циган проти арештування кількох споміж них, яким доказано крадіж коней і фальшівництво документів. Порядок привернули завдяки поліційній підмозі. — В бюрі електрівні у Стрию вломники розбили огнетривалу касу і забрали 1.255 зол. готівкою та біжутерію директора Вільдера. —

— **700-ліття Берліна.** На днях столиця Німеччини святкувала 700-ліття свого істнування. З цього приводу німецька преса оголошує історію та ріжні дані про це місто. Його простір займає 38.000 гектарів, з чого на парки припадає 2.180 га. Берлін має 4,272.000 мешканців, півтора мільона мешкань, 171.000 самоходів, 13.440 ресторанів, мільон радіослухачів, 30 театрів, 400 кін і т. п.

Мобілізація емеритованих старшин в Японії.

Появився цісарський декрет про мобілізацію частини резервових та емеритованих старшин, які викладатимуть у середніх школах як військові інструктори на місце активних старшин.

ВИЇЗД УСІХ КИТАЙЦІВ З ЯПОНІЇ.

ШАНҐГАЙ, 10. 8. ПАТ. Міністерство закордонних справ у Нанкіні доручило китайській амбасаді в Токіо перевести евакуацію китайських громадян в Японії. **Китайці мають зібратися в кількох портах, звідкіля вернуться 6-ма спеціяльно винанятими кораблями до краю. До Шанґаю приїхало вже 2.500 китайських студентів з Японії зі загального числа 5.000 студентів.**

БОЇ ПЕРЕДНІХ СТЕЖ.

ШАНҐГАЙ, 10. 8. ПАТ. На полудневий захід від Тієн-Тсіну коло залізничого шляху почалися бої між передніми стежами 8 японських літаків обстрілювало зі скорострілів місто Пао-Тінґ.

КРІВАВА ПОДІЯ НА ЛЕТОВИЩІ В ШАНҐАЮ.

На летовищі в Шанґаю дійшло минулої неділі вечором до кріавого інциденту між японцями і китайцями. Китайські офіційні кола осьтак повідомляють про цей інцидент: Два японські старшини й один підстаршина намагалися дістатися автом на військове летовище, щоби мабуть сконтролювати діяльність китайських летунів. Але китайський вояк загородив їм дорогу, при чому дійшло до стрілів. Кількакнацять китайських вояків прибігло з допомогою і почалася стрілянина, підчас якої один японець згинув, другий помер небаром від ран. Був убитий теж один китаєць. Кількакнацять було ранених. Комунікація з летовищем перервана, бо китайці загородили доступ на летовище барикадами. Японські громадяни в Шанґаю затривожені цим інцидентом. Усі крамниці в Шанґаю замкнені. Кружляють теж вістки, що на летовище намагався дістатися більший відділ японських вояків, а не лише два чи три японські старшини.

Японський щоденник „Асагі" повідомляє, що японський кабінет розгляне звіт міністра маринарки адмірала Йонаї у справі вбивства японського моряка в Шанґаю. Головний штаб военної маринарки поробить відповідні кроки, щоби дістати сатисфакцію. Радник японської амбасади Гікада відбуде нині нараду з амб. Какатое у Шанґаю й опісля вернеться до Нанкіну, де зложить протест.

— **Літра вина по 4 сотики.** В Румунії випродуковано цього року 8 мільонів гектолітрів вина. Наслідком такої надпродукції літра вина коштує коло 4 сотиків. Збір овочів заповідається також дуже коришно

— **Большевицька господарка.** „Известия" повідомляють, що до Москви приходить щодень 170 вагонів ярини і овочів, із чого 120 іде до склепів. 50 вагонів не вивантажують зовсім і ввесь товар гние у вагонах. Це явище загальне для цілої совітської держави. Минулої зими зігнило у магазинах коло мільона тон бараболь, не говорячи вже про ярину та овочі. А тимчасом десятки мільонів населення голодують.

— **Ріжні вістки.** Біля Льоран дю Медек під Бордо горять ліси на просторі 25 клм. До гашення покликано військові відділи. — Студент англійського університету наїхав самоходом під Будапештом на віз з пасажирами, при чому згинуло 6 осіб. — В Льондоні відбудеться 13. ц. м. вінчання доньки б. еспанського короля Альфонса XIII., княжни Дольорес де Бурбон з кн. Августом Чарторіським. — У Франції настали великі спеки. З Парижа виїхало багато мешканців на села, в гори або до купільних місцевостей. — В Буенос Айрес у церкві Санто Домінго вкрали з фігури Божої Матери дорогоцінну корону вартости 600 тисяч зол. — Біля Кральового Градця в Чехах розбився військовий літак, причому пільот згинув. — З мандрівного цирку в Думон під Парижем утікли два леви і схоронилися в лісі. Підчас облави оба леви вбито. — На Моравії коло Берна перевернувся один вагон особового потягу, при чому двох пасажирів згинуло, а пятьох потовкося.

З кіна.

ЕВРОПА: „ЗАБОРОНЕНЕ ЩАСТЯ".

Повчальна історія конфлікту між двома ідеалами, що опановують одночасно ту саму людину: патріотичним ідеалом та ідеалом особистого щастя в коханні. Часом вони себе доповнюють, але здебільша взаїмно себе заперечують і ведуть до трагічної розвязки. Останнього зазнав провідник ірляндських революціонерів Ріордан, що в 1921 р. розпочав боротьбу з англійською владою за незалежність Ірляндії. Коли на вулицях Дебліну лилася кров і до ірляндської столиці приїхав англійський дипльомат задля переговорів, провідник революціонерів залюбився таємно в його доньці. Присяга своєму народові вимагала від нього безоглядности супроти ворога, зате дівчина, англійка, намовляла його до компромісу в ім'я мирного співжиття обох народів та їхнього особистого щастя. На переговорах з представником англійської влади він був неуступчивий, але коли хитрі англійці запросили ірляндців на переговори до Льондону, він таки підчинився впливові дівчини і підписав компромісову угоду з ворогом. Це його погубило. Тайна організація не згодилася на таке замирення і видала на нього як на зрадника народу смертний присуд, який виконав його найближчий приятель.

Історія актуальна нині всюди, де один нарід має претенсію до вічного панування над другим. Слід стверднти, що завдяки своїй неуступчивости ірляндці добилися нині майже повної незалежности, чого не осягнули б шляхом компромісів. Фільму варта бачити.

МАРУСЕНЬКА: „ПОСТРАХ ОПЕРИ".

На своє відкриття кіно „Марусенька"" виступило з фільмою, в якій Борис Карлов має чергову нагоду представити несамовитий тип, що викликує жах своєю появою та сіє довкола себе смерть. Цим разом героєм сенсаційно-кримінальної драми є артист-співак, що втратив був серед катастрофи театру память, а відзискавши її — має одну тільки мрію — знову співати на сцені. Тому, що люди вважають його мрією не мистецькі аспірації, а пімсту — женуть за ним, наче за диким звіром. Використовує ту ситуацію людина, в якій ніхто з глядачів не підозріває справжнього злочинця. Ролю детектива креує знаменитий Вернер Олянд, який цим разом не опікунчим духом. Песа має складну і поклутану акцію, але живу і цікаву.

—o—

✝ Посмертні згадки.

Дня 4. серпня ц. р. померла в Заболотцях коло Бродів **Евгенія Перфецька** з Кущевичів, вдова по священникові. Вічна Їй память!

—o—

Спортові новинки.

Русь (Ужгород) — Олімпія (Сату Маре) 4:1 (3:0). У відплатних змаганнях із сильною румунською дружиною Русь перемогла заслужено. Ворота стрілили Мозер 2, Відмон і Карман.

Німеччина — Франція 103:48. Такий був вислід легкоатлетичних змагань.

Австрія — ЧСР 77:51. Також вислід легкоатлетичних змагань.

РЕЧИНЦІ ЗМАГАНЬ УКРАЇНИ.

22.	8.	Україна — Корона.
29.	8.	Ресовія — Україна.
5.	9.	Україна — РКС.
12.	9.	Україна — Лехія.
19.	9.	Огніско — Україна.
26.	9.	Україна — Погонь Стрий.
3.	10.	Чорні — Україна.
10.	10	Гасмонея — Україна
17.	10.	Україна — Чувай.
24.	10	Мистець А-кх. — Україна.
31.	10.	Україна — Погонь І. Б.
7.	11.	Сокіл — Україна.
14.	11.	Польонія — Україна

Як бачимо розгривки будуть відбуватися в одній групі. Почавши від 22. ц. м. не матиме Україна ні одної вільної неділі.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найлішім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Соляндра". 519 28-7

Театри.

Український Молодий Театр „Загрова" під арт. пров. В. Блавацького:

СНЯТИН:
11. VIII. Трафіка пані генералової.
12. VIII. Тарас Шевченко.

КАРЛІВ:
13. VIII. Тарас Шевченко.
14. VIII. Камо грядеши? І. частина.
15. VIII. Камо грядеши? ІІ. частина.

ВОЛЧКІВЦІ:
15. VIII. год. 3 попол. Тарас Шевченко.

ЗАБОЛОТІВ:
16. VIII. Камо грядеши? І. частина.
17. VIII. Камо грядеши? ІІ. частина.
18. VIII. Трафіка пані генералової.
19. VIII. Тарас Шевченко.
20. VIII. Муравлі.

ТУЛУКІВ:
19. VIII. год. 3 попол. Тарас Шевченко.
Зі Заболотова театр їде до Рожнева, Кут і Косова.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Кройцерова соната" на основі Толстого.
АТЛЯНТИК: „Замок тайн".
ВАНДА: „Бавнті"; „Будеш усе моя".
ГРАЖИНА: „Вибухова блондинка"; „Небезпечний флірт".
ЕВРОПА: „Заборонене щастя".
КАСІНО: „Королева танку" з Елеонорою Повел. „Містці глупоти" (Льорель і Гарді).
КОПЕРНИК: „Рожа".
МАРУСЕНЬКА: „Пострах оперн" з Борисом Карловим.
МЕТРО: „Кенігсмарк" і „Дві Івасі".
МІРАЖ нечинне.
МУЗА: „Теодора робить карієру".
ПАЛЯС: „Фанер т. 18".
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Пісня її матері" з Марг. Егерт.
СВІТ: „Несамовитий дім" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Жовтий скарб" і ревія „Рефрена".
ТОН: Нью-Йорк-Сан Франціско.
УТІХА: „Герой Тексасу" і ревія.
ХИМЕРА: „Для тебе Маріє".

ФОТОПЛАСТІКОН.

(пл. Марійська 5).
„Гірський шпиль Цугшпіце".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 11. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. концерт, 17.00 Ґренерова музика до творів В. Рябе, 19.20 Барвна авдиція (орх., сопр., баритон., фортепіян), БІЛГОРОД 19.50, 20.00 Концерт, 20.45, 21.00 Гумор, БУДАПЕШТ 12.05, 20.30 Цит. музика, 13.30 Сальон. музика, 21.40, 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 13.10 Легка музика, 15.15 Для дітей, 17.00, 21.40 і 22.00 Форт., 17.35 Австр. композитори, 19.25, 20.00 Симф. концерт, 20.40, 21.00 „Дур і моль" дві сценки, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 12.00, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Форт., 19.00, 20.00 Моцарт-Гайдн, орх., форт., МІЛЯНО 18.50, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, опісля скрипк. рецеталь, МІНХЕН 9.00, 12.00 Концерт, 16.10 Пісні Г. Вольфа, 17.00, 18.00 Розр. концерт, 21.10 Камер. музика Моцарта, ПРАГА 14.00 Фільм. й опер. мельодії, РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30 Орх. концерт, 13.15 Спів, 14.30 Твори Рамо, 18.00 Гумор, 20.30, 21.00, 22.00 „Ґрізельда" зір. казка Масснета, РИМ 17.15 Камер. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Орх. концерт Альфо. Казелля.

Четвер, 12. серпня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 14.45 Розр. музика Бетовена, 20.10, 21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 20.00 Арії та пісні, 21.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Скрипка, 18.30, 19.00 Сальон., музика, 20.00, 21.00, 22.00 „Янош Вітез" оп. Качога, ВІДЕНЬ 10.50 Сільська музика, 15.15 Для дітей, 17.20 Пісні, Гремеман сопран, форт., 17.40 Російські пісні, Балабан баритон, 19.25, 20.00 „Ам Вертерзе" звуки Карпатії, 21.00, 22.00 Симфон. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 12.00 Військ. орх., 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Гумор у пісні, КОШИЦІ 18.20, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Сопран і тенор, 19.00, Розр. концерт, 21.00, 22.00 Вечір опер „Кавалерія Рустікана" оп. Масканія, „Комбатімснто е Кльорінда" Монтевердія, МІНХЕН 16.00 Музика для южного, соліоти, 17.00, 18.00 Концерт, 19.00 Веселий концерт, 21.10 Форт. квінтет ес-дур Шумана, ПРАГА 12.35 Сальон. квартет, 19.45 Концерт, Двожакові твори, 20.50 Ракош-Ракочі" балет Яначека, орх., хор. соліст. 22.25 Сучасна турецька музика, РАДІО ПАРІ 13.15, 15.45, 19.30, 19.45 Спів, 16.45, 18.00 Театр Уяви, 20.30, 21.00, 22.00 „Продана наречена" оп. Сметани, РИМ 17.35 Концерт квартету 20.40 Розр: музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.10 Концерт хору і оп. співаків.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 11. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Вебер: Юбель (увертюра), гр. пл., 12.25 Орх. концерт, 13.55 Легка музика з гр. пл.; у перерві в год. 14.00 Гутірка про Союзи ККО, 14.45 „Власна фарма" (Пригоди колірових хлопців), 14.55 Львівська біржа, 15.00 Оркестри та солісти, гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Із мого верстату, літер. нарис, 16.15 Тріо, скр., віол., форт., 16.45 Варшавська битва в 1920 р. 17.00 Концерт солістів, спів, скрипка, 17.50 Ровер і моторцикль, 18.00 Хвилина бюра студій. 18.10 „Нам досить того" скеч, 18.25 На нар. мотив, гр. пл., 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Камер. мініятури, музика, спів; у перерві „Куток гумору", 19.50 Спорт вістки, 20.00 Танк. музика; у перерві коло год. 20.20 „Пан Д діль Божидар і його твір" скеч, 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Серцеві печорі, 22.00 Розр. концерт, орх., форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Четвер, 12. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Як діяти до доброго бугая, 12.25 Концерт орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Для дітей: Пригоди пана від природи, 16.15 Симфонія ц-моль оп. 67, з гр. пл., 16.50 Як господарять англійки, 17.05 Орх. концерт, 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Вулиці великого Львова, 18.05 Суспільна гутірка, 18.10 Пісеньки з гр. пл., 18.15 Жорж Буленже у ролі композитора й виконавця, гр. пл., 18.30 Заг. скрипка, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Драма в природі", 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Розр. концерт: орх., баритон, сопран, форт.; у перерві коло год. 20.45 Вечірній денник, хліборобські вістки, 21.45 Серцеві вечорі, 22.00 Концерт солістів, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Огудіо молодих: Другий пир жартунів.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 10. серпня 1937

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 89·90, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 292·57—290·85, Франки фр. 19·92—19·80, Франки швайцарські 121·80—121·00, Фунти англ. 26·45—26·29, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Кор. дан. 118·09—117·20, Кор. норв. 132·88—131·90, Корони шв. 136·33—131·20, Ліри італ. 25·00—23·50, Марки фінлянд. 11·69—11·20, Марки нім. 137·00 — 133·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·25—26·00, Марки нім. срібні 149·00 146·00

Папери.

Банк Польський 105·50, Лільпоп 50·50, Островець 26·50, 26·25.
Тенденція дещо сильніша.

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 57·25, 3 поз. і пів. 1 ем. 68·75, 2 ем. 68·00, серія 82·50, 4 прем. дод. 39·25, 4 проц. консол. 58.
Тенденція неодностайна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 10. серпня.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·80 зол.
Молоко . . . . . 14—15 сот.
Яйця . . . . . 3·10—3·20 зол.

Тенденція на масло і яйця здержана, на молоко пониження.

ОПОВІСТКИ.

Конкурс на посади фахових учительок у Господинській Школі в Шибалині.

Від 1. жовтня 1937 є до обняття посади: а) учителькн домашнього господарства; б) учительки шитя і крою. Вимагані кваліфікації: покінчення фахової школи середнього типу. Кандидатки, що не мають педагогічної підготови, можуть набути її в тут. школі за згодою шкільної влади. Подання вносити під адресою: Управа Господинської Школи в Шибалині, пов. Бережани (Brzeżany) До подання долучити: життєпис (дати уродж., релігія, імена і звання родичів, студії, практика) і відпис дипльому, або свідоцтва скінчення фахової школи (відписи можуть бути нелеґалізовані). В поданні подати свої вимагання.

Управа Господ. Школи в Шибалині.

КУПНО - ПРОДАЖА

В ПОВІТОВОМУ літнищевому місті, добре проспериючий споживчий склеп (єдиний український) — з причини виїзду власника до іншого міста — до продання на дотідних умовинах. Інформації: інж. І. Попович, Станиславів, Голуховського 17. 1389 2—3

ВИНЯТКОВА ОКАЗІЯ! Двоповерхову каменицю, без податків, таксі, комфорт, город, найкраща українська околиця Потоцького, чинш 4.700, ціна 46.000, менше Банк 12.000, — продасть **„Контракт"**, Львів, Батурого чотирн. 1399 1—3

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПАННА привітна, студії, придане, з доброго дому, господарна, пізнає товариства життя, з вищою освітою, на становищі, вік 32—45 літ. Неанонімн. Дискреція. Przemyśl, p oste restante „Lotos". 14 011400

Віденські Торги

5—11. вересня 1937.

ТОРГИ ТЕХНІЧНІ І ЗЕМЕЛЬНОЇ ГОСПОДАРКИ ДО 12. ВЕРЕСНЯ.

Великі Торги Середної Европи

ВИСТАВЦІ З **20** ДЕРЖАВ.
ПОКУПЦІ З **70** КРАЇВ.

Візи віздової не треба! Легітимація Торгів і паспорт уповажнюють до переходу австрійського кордону. Візи транзитової чехословацької не потреба. Великі знижки переїзду на польських, німецьких, чехословацьких і австрійських залізницях, а також на шляхах летунських.

Всі інформації і легітимації Торгів (по зол. 8—) через

WienerMesse — A. G. Wien VII.

а також через почесні представництва

У ЛЬВОВІ: Австрійський консулят, ул. Оссолінських 4,
„ „ Польське Бюро Подорожі „Орбіс", Сп. з. о. о., Легіонів 29,
„ „ Польське Бюро Подорожі „Орбіс", Сп. з. о. о., пл. Марійська 5,
„ „ Wagons-Lits/Cook S. A. пл Галицька 15.

МЕШКАННЯ

СОНЯШНИЙ ПОКІЙ винайму. Голосити від 15—16 год. при вул. Кнутинській ч. 12, І. пов. мешк. 4. 1392 2—3

ЗНАМЕНИТЕ МІСЦЕ — склеповий льокаль на фризєрню, будженірню і т. п. до винайму, Потоцького 58 (проти їм назі) нова каменица. 1402 1—

ПОКІЙ, спокійний, для поважного пана. Глубока 3 І. поверх. 139

РІЖНІ

АДВОКАТ з доброю практикою змінив свою канцелярію в місті Окружного Суду на Поділлю на канцелярію в іншій місцевости, або приступить як спільник до проспериючої канцелярії. Зголошення до Адміп. „Діла" під „І. В." 1388, 2—3

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, сталеві, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 76-100

ТРИВАЛА опдулація 4 зол. — На місяці місяців гарантія Б. Штір, Ринок 20, брама Андрійолього. 1361 1—10

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби й комірців з пральні Кульчицького, Личаківська 117. 637 52-7

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Примар Д-р ШВАРЦ

Недуги шкірні, венеричні і лікарська косметика

Словацького 4. Тел. 216-61.

(проти гол. почти)

ВЕРНУВСЯ. 1—3

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках .	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці .	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж. винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Четвер 12. серпня 1937. Ч. 176

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

З твердої кузні характерів.

(Передова стаття.)

Примус затруднювати учасників воєн за незалежність Польщі.

Український Рем. Спорт. Клюб розвязаний.

Чи дійде до обєднання „меншин“ у Румунії?

Китайський уряд покидає Нанкін.

Політичне життя в краю майже завмерло...

(Голос б. посла в анкеті „Діла“ про „нормалізацію“).

Участь українців у конґресі есперантистів.

Масові розстріли совітських залізничників.

Великий політичний процес у Луцьку.

Японська воєнна фльота приплила до Шанґгаю.

Змаґання Бочкай -- Україна.

Ч. 176 (14.719). ЛЬВІВ, четвер 12. серпня 1937 Орган республіканської лівиці. РІК LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Примус затруднювати учасників воєн за незалежність Польщі.

Дениик Законів з 6. ц. м. опублікував закон з 2. липня ц. р., прийнятий соймом і сенатом про запевнення праці учасникам боротьби за незалежність Польщі.

Закон постановляє, що всі підприємства державні, самоврядні і приватні обовязані затруднювати на кожних 33 працівників бодай одного учасника воєн за незалежність Польщі. Підприємці, які не приноровляться до цього, будуть карані адміністраційно арештом до 6 тижнів або гривною від 200 до 2.000 золотих.

До цієї справи незабаром повернемось.

Український Ремісничий Спортовий Клюб розвязаний.

Дня 10. ц. м. у вечірніх годинах немундурована поліція перевела ревізію в помешканні голови УРСК-у Михайла Щуровського, забираючи зі собою всі книги.

Ці самі поліційні агенти доручили листа Городського Староства, в якому Староство повідомляє, що розвязує Український Ремісничий Спортовий Клюб. У мотивах розвязання Староство подає, що УРСК не був зголошений у влади і його істнування не має правних підстав.

Як довідуємося, провід УРСК-у вислав відклик до Воєвідського Уряду.

Китайський уряд покидає Нанкін:

ТОКІО, 11. 8. ПАТ. Уряд у Нанкіні приготовив 6 кораблів, щоби перевезти центральний китайський уряд до Ганкав. Японські обсерватори заявляють, що перенесення столиці з Нанкіну буде першим кроком марш. Чан-Кай-Шека, якщо прийде до переконання, що війни не дасться оминути. В Токіо переконані, що китайська влада признала Ганкав кращим до оборони на випадок довшої війни. Китайські літаки в Нанкін Чан матимуть лекше завдання оборони Нанкіну проти японських налетів, а урядові війська знайдуть точку опору на залізничому шляху Пекін-Ганкав. Крім того китайський уряд диспонує 15-ма добре озброєними кораблями на Ян-Тсе, що боронитимуть доступу до Ганкав японській фльоті. Ріку Ян-Тсе підмінують. Китайський уряд переконаний, що ці оборонні заходи дозволять йому вести війну цілими роками.

ЯПОНСЬКІ КОНСУЛІ ПОКИДАЮТЬ КИТАЙ.

ШАНГАЙ, 11. 8. ПАТ. Японський консуль у Ганкав дістав доручення з Токіо покинути місто з урядовцями консуляту та останніми японськими громадянами. Японські консулі у Су-Чао і Ган-Чов передали обі японські концесії під опіку китайській владі.

Японія розписує позичку на війну.

ТОКІО, 11. 8. ПАТ. Японський банк запровів на завтра конференцію зі синдикатом банкирів, щоб обговорити умовини внутрішньої позички на кошти війни з Китаєм.

Уряд рішився випустити негайно першу транщу позички у висоті 100 міліонів єн з 3½ відсотками. Речинець позички устійнять мабуть на 10 років.

БУДОВА ПЯТЬОХ ЛЕТОВИЩ КОЛО ТОКІО.

ТОКІО, 11. 8. ПАТ. Міністерство внутрішніх справ почало праці над будовою 5-ох нових летовищ в найближчих околицях Токіо. Нові летовища мають зміцнити систему протилетунської оборони і матимуть велике значіння для повітряної комунікації.

200 совітських старшин організує армію в Китаю проти Японії.

„Юнайтед Прес" повідомляє: Японські офіційні кола обвинуачують уже зовсім отверто СССР за активне встрявання до китайсько-японського конфлікту. Представник японської влади в Тієн-Тсіні заявив, що до Чагару приїхало 200 совітських старшин, щоби зорганізувати комуністичну армію до боротьби проти Японії. До провінції Чагар приїхало теж багато комуністичних агітаторів. Ген. Сун-Че-Юан, провідник політичної ради провінції Гопей-Чагар зрезигнував з усіх своїх урядів і поселиться в Го-Чейн на захід від Тієн-Тсіну.

НАРАДИ МАРШ. БЛІХЕРА.

„Морнінг Пост" повідомляє з Москви, що по кількаденних тайних нарадах зі Сталіном та іншими членами совітського уряду марш. Блїхер вернувся до Улан Батор, столиці совітської Монголії. Одночасно інші вищі совітські старшини покинули Москву і відїхали на Далекий Схід.

Совітський уряд доставить Китаєві воєнний матеріял і вишле своїх військових дорадників. В Улан-Батор марш. Бліхер передав армії Далекого Сходу 3 батерії важких і 6 батерій легких гармат та 200 скорострілів як дар центрального уряду.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"
ІВАН ЗУБЕНКО
Квітка на багні
повість
Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.
Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

НАРАЖУЄТЕ СЕБЕ й СВОЮ РОДИНУ на непотрібну втрату майна, якщо не обезпечуєте від огню свойого збіжжя і паші в
ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Бувший Секундар Заг. Шпиталю у Львові
Д-р Павло Цимбалістий
ВЕРНУВСЯ
й ординує при вул. Листопада 114.
Тел. 263-93. 1395 2—3
Пересвітлення Рентґеном.

З твердої кузні характерів.

Відрадні прояви національного відродження. Холмщини і Підляшшя.

Цілковито природно повстає раз-у-раз перед нашим громадянством питання:

„Чи наші маси виявляють досить відпорности на денаціоналізуючі впливи ріжних умовин і чинників?"

Коли, як чули ми голоси преси, національна відпорність має у Галичині понизилася, то що вже казати про Волинь, Полісся та Холмщину з Підляшшям! Дехто на долю наших північно-західних земель дивиться дуже песимістично. Є й такі, що готові вже махнути на них прощальною рукою.

Підстава? Брак там українських шкіл, організацій, інтелігентського проводу, видавництв, бібліотек і т. д.

Справді, це великий мінус по нашому боці, це — відрізані шляхи до поступу й розвитку. Але чи ці національно-культурні браки смертельні?

Нам здається, що однаково помиляються і занадто стрівожені українські громадяни і надмірно оптимістичні деякі наші сусіди. До винародовлення навіть найбільш забутих Богом і людьми наших закутків так Волині, як і Полісся і Холмщини, ще значно далі, ніж декому здається.

Молот доль торощить хрупкий матеріял, але в той самий час кує крицю. Тяжкі умовини життя, негоди й небезпеки, ламаючи одних, загартовують і сталять других. Істнує навіть погляд, що сувора школа життя — найліпша школа. Зрештою, наш нарід нераз проходив через таку школу і не піддавався і не щез.

Песимізм деяких наших громадян і гуртків можна пояснити з одного боку, перечуленням, з другого — непорозумінням. Життя нації є одночасно й боротьбою, а де боротьба, там і небезпеки та жертви. В нашій боротьбі за національне істнування жертви в людях неминучі. Число цих жертв не є покажчиком ані поразки, ні безсилля. Буває й навпаки.

Українське громадянство повинно собі освідомити, що в боротьбі за національну екзистенцію будемо ще мати немало втрат у людському матеріялі. Але одночасно наші політичні й громадські провідні кола повинні памятати, що нація, як така, під зовнішніми ударами загинути не може. Більше — вийде з боротьби перемож-

ною. Отже слід думати лише про якнайменше число жертв на шляху до цієї безсумнівної перемоги.

Треба памятати також про психо-динаміку народів, які, йдучи по шляху розвитку й сили, мусять на ньому поборювати ріжні перешкоди, а саме: про періоди обниження й підвищення життевої енергії, притьмарення й вибухи свідомости, звільнювання і приспішування кроку. Подібні періоди находимо в історії всіх народів, що переживали поразки й невдачі.

Північно-західні землі, зокрема Холмщина з Підляшшям, дають нам дуже характеристичну ілюстрацію до чергування психо-статистики з психодинамікою життя народу. Час від 1918 р. був часом хворого духового стану українського населення тих земель; депресія чергувалася з божевільними скоками то в бік безбожного сельробівства й комунізму, то в бік дрібненького шкурництва й ренегацтва. І враз — прийшли прояви морального й релігійного національного ренесансу.

Ось кілька прикладів:

Цьогорічне турковицьке свято (Турковичі на Грубешівщині) було зміцненим черговим виявом релігійної і національної свідомости та почування своєї гідности, прав і сили. Для турковицьких прочан, що поприбували за 50, 100 і навіть за 150 кільометрів, час депресії минув. Зпід молота долі вийшли ці прибиті холмщани загартованими, крицевими, і нема вже в світі тої сили, яка їх зломилаб.

Відроджений дух шукає собі, як останнього гарту, психічно-морального злиття з ширшою масою свого народу дальших теренів. І ось на Вознесення понад 300 холмщан із Грубешівщини вибралося на прощу аж до Почаєва; з них половина пішки — майже до 200 кільометрів, туди й назад.

Під Холмом у с. Депультичах церква була знищена в часі війни й стояла зачинена. Декому здавалося, що час догризе цю релігійно-національну твердиню й залишиться по ній та її парохіянах лише бліди спомин в історії Холмщини. Та ні. Минулися часи депресії, посипалися гроші із зубожілих селянських кишень, і 22. V. ц. р. відновлена церква, а з нею й душа холмщан були освячені святою водою й молитвою.

В с. Плаваничах теж під Холмом, що славиться благодатним образом, шанованим в околиці, відбулося в день Десятої Пятниці храмове свято, сполучене зі „Святом дітей" — школярів усіх шкіл парохії. Турбота про наймолодше покоління, вилита в релігійну імпрезу, вдалася в пізній мірі і є немов другим етапом у відродженні холмщан — напуванням дітей рідним духом віри й народу.

Із збільшеним піднесом пройшло цьогорічне свято й у Яблочинському монастирі на Підляшші. Хто прислухався до розмов молодих підляшан-інтелігентів і селян, той зрозумів, що й там, на цій скрайній нашій півночі, зпід молота долі виходять добре загартовані сини й доні народу.

Про відпорність наших мас, поза заломанням одиниць, свідчить також момент із життя с. Любеня на межі Холмщини й Підляшшя. 22 роки, себто від часу війни, любенці й українці сусідніх сіл мали зачинену парохію. Але не заломилися й відчинення парохії осягнули. Не одному нашому інтелігентові, що то запалюється рожевими мріями, то від одної сумної вістки впадає в песимізм, можнаб повчитися подивугідної витревалости й віри в свою правду й ласку Божу нікому досі незнаних, сірих і бідних любенців.

Погані політичні умовини нищать лише поодинокі слабші елементи. Якби про це памятала наша провідна інтелігентська верства й менше впадала в песимізм, то й цих одиночних жертв булоб значно менше.

А якби ще памятали про це й наші сусіди, то не булоб непотрібних суперечок, завогнення і шкід для нормального культурного й господарського розвитку на наших землях. Не йшлиб наші сусіди шляхами, що до доброго не ведуть, і не витрачувалиб стільки енергії на преріжні плями. Плями, що ніколи не здійсняться, шляхи, що заведуть на манівці!

В. Островський.

Лише ощадністю здобудеш добробут : незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 113—7

До обєднання „меншин" у Румунії.

Чернівці, 6. серпня.

Ледви покінчилися наради лєондонського зїзду меншин і вже відновилися клопоти опікунів з їх „другорядними співгромадянами". Не можуть вибачити того, що буковинського посла д-ра В. Залозецького вибрали на предсідника льондонського зїзду та винесли „внутрішнє рутенське питання на міжнародне форум".

Є це довго вичікувана нагода для преси, перечуленої румунським націоналізмом, наново потрівожити свій загал, вже не перестарілими „протиревізіоністичними аргументами" у сторону мадярської та болгарської меншин, але новими випадами в сторону досі заледбаного „рутенського ірредентизму".

Румунський денник „Курентул", що змагається за першенство румунської правої преси, вже нераз обговорював становище українців. Признаємо, між співробітниками цього щоденника є й люди із ширшим світоглядом (унів. проф. С. Жоржу, Д. Врапчіяну та ін.), що дивляться на це питання обективно, але є й вузькоглядні провінціяльні патріоти, яким всякий прояв життя меншин видається державним замахом.

Таким завзятим письмаком є І. Толан. У своїй статті „Увага — українці!" (п. Толан забув нараз про загально улюблений вираз „рутени") бе на трівогу, щоб румуни звернули всю увагу на українців, бо „вони все були далекі та чужі державним інтересам. Нема самостійної України, кудиб вони могли звернути свої відосередні змагання. Зате є такі наші (румунн), які бажають собі такої самостійної України, щоб унешкідливити російського велитня, тимто вони радо підтримувалиб цю меншину. Замісць за нею уважно слідити, так як цього вимагає її значне число (признання, що українців є все-ж не „мінімальне число"), її ірредентизм та її провокації! Зарозумілі на ту честь, що їм виявлено в Льондоні, наші українці задумують уже створити блюк меншин. Вони більш охочі до ініціятиви, як мадяри та німці... Тому зверніть більшу увагу на цю меншину, принайменше так, як на мадярів!"...

А далі читаємо таке:

„Українці борються за свою соборну Україну, без огляду на її державний знак — із совітською звіздою, чи ні. Вони намагаються обєднати Басарабію, Буковину та північний Семигород!" (значить: Марморощину).

Думаємо, що досить цих уривків із виводів спеца „меншинних справ". Не вражає нас його вимушений страх, бо це властива прикмета такого „дослідника".

Ще менше дивує нас белькотіння старечого „Універсула". Його „спец меншин" є випадково македонцем; називається Бацарія і був колись, за часів султана Абдул Гаміда, представником македонських волохів у Царгороді. І там, у стамбульськім фанарі, приглядався п. Бацарія, як турки вирішували меншинні справи: вірмен, греків, болгар і т. д.

Зрозуміло, що там наорався наш македонець звичок, властивих давній ісламській імперії. Коли він прибув до Букарешту, став ревним (високоплаченим) публіцистом, спершу „демократом" комунізуючої жидівської преси „Дімінеца", „Адеверул", а потім (коли стяжка на комунізм стала безвиглядна, бо зріс націоналізм), став п. Бацарія крайнім націоналістом у видавництві „Універсул".

Зайве пригадувати його орієнтальну льогіку та мораль. Хіба треба відмітити один із його улюблених тріків: як він пише листи до себе самого. Очевидно, такі листи доходять на час і мають усе бажаний текст.

Недавно „дістав" п. Б. такий лист, як відповідь на його статтю з 18. VII. ц. р., поміщену в „Універсулі" на тему: „Зїзди меншин". У цім листі пише йому один — розуміється — анонім: „Ваші брехні непереконливі. (Вірна самооцінка!). — Ви наївні, коли ще вірите, що чужинці не знають дійсности. Уважайте, бо втратите Басарабію та Буковину, через насильство, яке ви там завели!"

Так підстрашує себе час до часу п. Б., але така систематична, хоч неповажна, „публіцистика", ведена в найбільших дешиках „майбутнього напрямку" (націоналізму), досить пророчиста. Часом не трудно заохотити місцеві підрядні адміністративні чинники до видних та невидних репресій на українське громадянство, і так уже сильно пригнічене.

Можливо, що стан отупіння нашого громадянства перервуть найближчі загальні вибори, що мабуть відбудуться восени ц. р., — вони примусять У. Н. П. до рішучої акції. Може акція ця буде в рямцях спільного виборчого союзу з іншими меншинами (мадярами, німцями, болгарами), чи може якимсь самостійнішим, демонстративним виступом.

У першому випадку справа досить можлива, без огляду на досі ще незлагоджене відношення мадярів до німців та внутрішні турботи мадярів (розділених на „принципіялістів" та „компромісовців"), німців (розсварених на „старих" і „молодих" нац.-соціялістів) і болгар (розбитих ще по ріжних румунських партіях).

А буковинські українці? Останні вибори вказали на дійсний стан У. Н. П. У виборчих округах, де живе велика більшість (95 відс.) української „меншини" — зросла права румунська партія національно-християнська. Видно це навіть у сторожинецькім повіті, де вийшов єдиний представник (1-мільйонового!) українського населення, посол д-р Залозецький.

Тому трудно повірити, щоб У. Н. П. була вспли виступити самостійно, беручи на увагу румунську виборчу систему, спосіб переводження виборів, як також організаційні і матеріяльні недомагання У. Н. П.

Єдиним покищо можливим виходом із довголітньої політичної мертвечини та надією на зміну положення булаб можливість створити блюк меншин, дарма, що досі в Румунії до такого союзу не могло прийти. ич.

Політичне життя в краю майже завмерло...

КОЛИШНІЙ ПОСОЛ, ГОЛОВА НАРОДНЬОГО ПОВІТОВОГО КОМІТЕТУ В ПІДГАЙЦЯХ, АДВОКАТ М. О ЕКСА ЯВОРСЬКИЙ ЗАБІРАЄ ГОЛОС В АНКЕТІ „ДІЛА".

Для тих, що цікаві познайомитись з попередніми голосами нашої анкети, подаємо дотичні числа „Діла": 150, 152, 155, 161, 164, 167, і 173.

Одночасно пригадуємо питання які сформулувала була Редакція;

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка існує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?" Редакція

I) Проти самої засади зміни національно-політичної тактики проводом УНДО і УПР я ніколи не підносив замітів. Розумію, що дві нації, які живуть побіч себе, не можуть оставати в перманентній боротьбі і мусять скорше чи пізніше шукати доріг взаїмного порозуміння.

Хоч ми, українці, не маємо своєї держави, проте не підлягає вже ніякому сумнівові, що в найближчій будуччині, при сприятливій міжнародній кон'юнктурі, українці стануть нацією державною, а як сусіди Україна і Польща будуть змушені наладнати своє співжиття. В інтересі обох націй лежить, щоби обі нації вже тепер виказали якнайбільше вирозуміння, що в першу чергу відноситься до поляків, як нації державної, яка має у своїх руках державну владу над поверх 6 міліонами українців. Думаю, що теперішні взаємини обох націй не можуть остатись без наслідків для будучности, тимбільше, що оба народи мають одного спільного ворога.

Спроб нормалізації польсько-українських відносин в нашій повоєнній політиці мали ми кілька. Як останню спробу попередньої УПР слід уважати промову тодішнього голови УПР д-ра Дмитра Левицького в лютім 1935. р., який ясно і виразно поставив платформу широкого порозуміння. Вже тоді на таке становище УПР впливали мотиви всеукраїнського інтересу у звязку з подіями на Сов. Україні.

Підставою зміни тактики УНДО і УПР перед двома літами, оскільки відомо мені зі звітів кермуючих органів УНДО, мав бути факт, що п. Косцялковський як премієр признав, що українці є осібним національним організмом і мають право до свобідного плекання та розвитку своїх національних питоменностей; річ ішла тільки про те, щоби найти спосіб, в який можна би погодити на наших землях польську державну рацію з українською національною рацією.

Українська сторона сподівалася, що дістане змогу повного культурного, господарського і політичного розвитку в Польщі бодай в рямцях існуючих законів та що ворожий підхід до нас припиниться Крім того висунено українською стороною низку постулятів, які були вправді дуже пекучі, але які були радше другорядними домаганнями, від виконання яких мало залежати дальше відношення українців до уряду. Виконання тих постулятів було можливе тим більше, що не вимагало воно ніяких засадничих, устроєвих змін. Не знаю, до чого зобовязався п. Косцялковський, однак з останніх резолюцій краєвої наради УНДО виходить, що уряд не виконав постулятів, висунених українською стороною. Однак компетентні українські чинники не заявили прилюдно, які саме зобовязання прийняв супроти них уряд. Бо колиб направду уряд зобовязався супроти української сторони перевести якісь означені зміни, а їх не виконав, тоді ціла відповідальність за неналадкання польсько-українських відносин впала би на польську сторону.

Колиж уряд супроти українських представників ніяких зобовязань не приняв, то тоді нема чого нарікати, а можна би тільки жалувати, що українська сторона показалася такою легковірною... Пригадується угода пок. Леона Райха з пп. Вл. і Ст. Грабськими.

II) Зміна тактики УНДО і УПР не принесла українцям фактично ніяких користей, а радше ніяких національно-політичних зподутків, що зрештою ствердило само УНДО.

Польська сторона зовсім хибно зрозуміла так звану нормалізацію. Польське громадянство і льокальна адміністрація на провінції взяли зміну нашої тактики за капітуляцію з наших політичних змагань. Їм здавалося, що з хвилиною проголошення т. зв. нормалізації, ми вже без застережень будемо брати участь у всіх польських походах і маніфестаціях та автоматично перемінимося у великих польських гурра патріотів та заперестанемо на будуче боротися за наші політичні права.

Знову українське громадянство, виконуючи льояльно всі директиви свого проводу (голосування на спільну листу, вивішування прапорів і т. п.) ждало терпеливо на ті зміни, яких сподівалося по зміні тактики та на сповнення висунених УНДО'м домагань.

Фактично ніякі позитивні зміни в польській політиці супроти нас не прийшли, все осталось по старому, що зачало викликувати розчарування і невдоволення мас, тимбільше, що адміністрація почала тут і там вводити більші обмеження і частіші заборони, ніж передше, а вразі якогонебудь анонімового вибрику — стосувати засаду збірної відповідальности. Якщо йде про польську сторону, то до голосу починають приходити щораз то більше шовіністично настроєні кола, яких не брак і в адміністрації, і вони домагаються тепер навіть репресій супроти українців, а яких роблять мало не найбільшого страшака!

Їх застрашує наш безупинний, впертий розвиток на полі культурнім і господарськім і вони хотіли би репресійними засобами його загамувати. Не улягає сумнівові, що створення польського О. З. Н. помагає шовіністичному таборові польського громадянства, — бодай у теперішній стадії тої організації, коли вона орудує націоналсітичною фразеольогією без ніякої конкретної програми. Практична політика уряду також не дала доказу змагання до нормалізації. Мусимо ствердити, що найбільше вдарив по нормалізації новий кольонізаційний закон, що його опрацював уряд, який мав би вести нормалізаційну політику, а нині бе по ній найбільше практичне стосування закону про прикордонну полосу, практика обороту землею, самоуправні та шкільні відносини. Вислідами т. зв. нормалізації є сьогодні розчаровані обі сторони, бо обі сторони не осягнули того, чого від нормалізації очікували...

Мусимо ствердити, що українське громадянство в більшости льояльно виконувало вказівки

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 33

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ЧАСОПИС І РАДІО.

Виходить тут що другий день друкований часопис п. н. „Трудовой Путь" (Шлях Праці), що його редагують і складають вязні. Часопис закликує безупину до збільшення видатности праці і пятнує ріжні провини вязнів.

У кожній сотні і в кожнім підприємстві є радіовий гучномовець, получений із центральною стацією на Веґєракші.

Цілий день чуємо звохоти до наслідування найкращих ударних бригад та слова напятнування і погрози притягнути до відповідальности тих, що залягають із роботою. У вечірних годинах лучать нас із Москвою, відки чуємо відчити, біжучі вістки (і там також кипить усе в ударнім темпі), концерти, вистави й опери. В 12-ій годині в ночі (на підставі західно-европейського часу в 10-ій год.) лунають все звуки совітського гимну (інтернаціоналу) і до 2-ої години лучать нас зі столицями европейських держав. Чули ми часто Берлін, Відень, Прагу, Варшаву...

Дивне вражіння по тих вічних голосах про „ударнічество і соревнованіє" викликують звуки фокстрота, зачуті із якоїсь европейської кавярні. У перервах чуть бренькіт шкла, гамір розмов... Голодний і обдертий вязень слухає тих звуків, і мріє про сите життя в чистоті, не про комфорт, але про найпримітивніші вимоги життя по людськи. Все те далеке, недосяжне... Пливуть наївні мрії про чистий ковнірець, про европейський одяг, про елеґантні жінки, про ясно освітлені салі, про квіти... Пливуть мрії про те все, що на завжди стрчене. Адже це не сон! Там, десь далеко, на кілька тисяч кільометрів, живуть люди інакше... Там, десь у „капіталістичних" краях люди не примирають голодом, не знають ГПУ...

Такі думки снують вязні при звуках зачутого крізь радіо фокстрота з европейської кавярні...

Стоїть вязень спертий на стіну і слухає. Гей, сльоза закрутилася в оці. Добре, що ніхто не бачить: товариші сплять. Мріє... Блощиці почули жир... Лізуть до притуленого до стіни мрійника... Вдираються за ковнір — привертають його до дійсности...

Треба боронитися перед насікомими.. Автім треба вже йти спати. Боже, дай сон без примар! Завтра треба вчасно вставати до роботи...

А там, десь кілька тисяч кільометрів радіова хвиля приносить до сну колихливі звуки музики...

В ІЗОЛЯТОРІ.

13. липня 1933. р. коли сидячи у своїй сотні їв я обід зі соленої юшки на „тарані", пригнався задиханий післанець із ІСО, закликав мене, щоб я чимшвидше йшов за ним:

— Швидко! З річами, гайда до ІСО!

Я здеревів. Про що йде? Яж не почуваюся до ніякої вини... Ах, правда! Я пригадав собі, що мені вкрали перед кількома днями перепустку на право виходити за колючі дроти. Той, якому вкрали такий документ, відповідав завжди 14-денним арештом. Одначе все те діялося поза ІСО. Отже, коли мене кличуть тепер до ІСО, справа куди поважніша...

Та я не мав часу надумуватися. Прихапцем повязав я свої клунки, перекинув через плечі й помандрував за своїм провідником. З ІСО, не кажучи нічого про причини мого арештування, відвели мене до ізолятора.

Посадили мене в малій келії, в товаристві якогось давнього сторожа, який вичікував присуду за те, що вдарив прикладом веденого до арешту злодюгу. Сьогодні за такі проступки гостро карають і мій принагідний товариш був поважно занепокоєний своєю долею. Був це молодий сільський парубок, який попав до табору на 5 літ за те, що не заплатив збіжевого податку.

Почалося вже коротке, північне літо. Було вже дуже тепло, а в нашій келії, тому, що можна було відчинятн тільки малу кватирку, настала навіть духота й горяч.

Непевність мого положення, недостача тютюну (правильник ізолятора забороняє кури-

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького 50,
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх кольорах
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс. в тубах у всіх кольорах
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до білих помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАЗЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОМОР

свого політичного проводу і не утруднювало тому проводові його політичної тактики. Зате польська сторона, почавши від виборів (інтеренція в устійненні українських кандидатів, повалення українського кандидата в окрузі Ліско, голосування тільки на польського кандидата) була менше льояльною, забуваючи, що підставою наладнання нашого співжиття може бути тільки безоглядна льояльна поведінка. Не нам учити наших сусідів політики, але здається, що українська сторона дала полякам добру нагоду і виявила багато доброї волі в змаганню наладнати польсько-українські відносини, однак поляки нагоду ту прогайнували.

Нема сумніву, що зміна нашої тактики скріпила становище польської держави так внутрі, як і за границею. Українська справа в Польщі на якийсь час зникла з міжнародньої арени, а за границею можуть думати, що вона перестала вже існувати навіть як польська внутрішня справа.

Причинилася до того відома заява представника УНДО на Конгресі національних меншин та ослаблення контакту із заграницею, як також зміна тактики з опозиційної на проурядову.

III) Якщо йде про наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах, то вони є назагал відємні.

Провід УНДО і УПР в попередніх роках активізували українські маси, голосячи засаду власних сил. В останніх двох роках політична активність мас ослабла. Поважна частина громадянства заняла була супроти зміни тактики, — не хотячи утруднювати проводові його положення, вичікуюче становище. Коли однак зміна тактики не то що не приносила ніяких полекш, але навпаки — польська суспільність і адміністрація зачали тут і там підкреслювати свої протиукраїнські настрої, громадянство почало розчаровуватись та тратити довіря до проводу.

Політичне життя в краю тепер майже завмерло, а більшість громадянства ставиться до політики апатично. Крім того зміна тактики причинилася також до загострення міжпартійних відносин в громадянстві, а подекуди і в самім УНДО.

Щастя, що громадянство обеднується ще сильно на полі господарськім і культурнім і на ті ділянки спрямувало свою енергію. З огляду на ту внутрішню силу зміна тактики і політичне ослаблення та розбиття не є на дальшу мету у своїх наслідках такі небезпечні і при добрій волі провідників можна булоб знову пожвавити суспільно-політичну активність громадянства.

IV. В останніх двох роках я не брав безпосередньої участи в політичнім житті, не бував на ніяких політичних нарадах, тому тяжко мені висказати свій погляд на хід нашої політики в тім часі.

V. Як розвинуться дальші політичні події у нас — годі передбачити. Наш провід буде змушений безумовно піддати критиці свою дволітню діяльність і коли прийде до переконання, що польська сторона не має доброї волі чи може не має сили наладнати польсько-українські відносини, мусить з того витягнути відповідні висновки.

Однак, щоби противна сторона з проводом і з нами, як з національним організмом, числилася, мусимо виказати якнайбільше внутрішньої сили. Те, що наш провід змінив тактику без ніяких конкретних зобовязань з польської сторони, лише у вірі в добру волю уряду чи тільки пре міера того уряду, може бути для нас прикрою новиною, однак факт, що наше громадянство пішло за голосом свого проводу і виказало багато доброї волі до наладнання польсько-українських відносин, повинно бути повчальним явищем для противної сторони на будуче. Цей факт свідчить, що національна дисципліна серед українців істнує і може істнувати і що з українцями, як з осібним національним організмом, таки треба буде числитися.

Тому вважаю, що найближчим завданням українського національного політичного табору повинно бути національне обеднання!

Обеднання всіх національно думаючих українців, сильний і авторитетний український провід, це передумова доброї української політики на будуче!

Треба ствердити, що на провінції нема великих політичних антагонізмів і тому львівські політичні провідники повинні абсолютно найти спільний шлях обеднання.

Цього вимагає так наше внутрішне положення, як також ситуація міжнародня.

М-р Олекса Яворський

З конгресу есперантистів.

Варшава, 10. серпня.

Як уже відомо читачам „Діла", відбувається тепер у Варшаві 29. всесвітній ювилейний конгрес Есперанта.

Також українські есперантисти беруть участь у ньому. Особисто приїхали на конгрес такі українські есперантисти: інж. Микола Ермолаїв з Тернополя, Василь Дорошенко з Кремянеччини, Борис Дібровський з Кремянеччини, Ярослав Варивода з Познанщини, Андрій Волощак (сліпий) зі Львова, Мстислав Дольницький зі Сколього. Крім того зголосили свою участь у конгресі, але з ріжних, від них незалежних причин не могли приїхати до Варшави, Кох Анатоль з двома своїми синами з Луцька і Мирон Михайлів з Долини.

Офіціяльну участь у конгресі взяло Українське Есперантське Товариство у Львові, яке репрезентують два члени Виділу: скарбник Резник Степан і писра Скотинський Тадей.

Приїхало на конгрес коло 1.500 есперантистів з 30 країв з усіх пятьох частин світа.

Як у всіх міжнародніх та взагалі у всіх конгресах — найцікавіше є святочне відкриття конгресу. Воно відбулося в год. 12. в одній з найбільших, найкращих і найакустичніших саль Варшави, а саме у Фільгармонії. На естраді засіли представники міжнародніх есперантських організацій, уповноважені представники уряду Австрії, Австралії, Америки, Англії, Болгарії, Бельгії, Бразилії, Данії, Естонії, Фінляндії, Греції, Голяндії, Японії, Франції, Югославії, Італії, Нової Зеляндії, Румунії, князівства Ліхтенштайн Швеції, Норвегії, Чехословаччини, Мадярщини та інших країв. Дальше засіли представники ріжних національних есперантських організацій, між якими були також офіціяльні репрезентанти українських есперантистів. Уряд Польської Держави репрезентував мін. Пестшинський. Провідником конгресу вибрано професора Одо Буйвіда. По відспіванні в супроводі орхестри есперантського гимну пішли привітальні промови репрезентантів, перериванні час до часу оплесками.

Розсипані по великій салі українські учасники конгресу нетерпеливо вичікують хвилини, коли зачне промовляти представник українських есперантистів. Врешті кінець мукам. Генеральний секретар конгресу заповідає привіт представника українських есперантистів. На естраді появляється прекрасно вишита українська сорочка і величезна саля Фільгармонії залунала гучними оплесками. Президент конгресу старенький професор Одо Буйвід оплесками спеціяльно виріжнює українського репрезентанта, який промовляє з експресією такими словами по есперантськи:

„На підставі невтральної мови,
Розуміючи один одного,
Народи створять у згоді
Одну велику сімю"*)

Дорогі і поважані однодумці! Передімною промовляли однодумці, які мали щастя вітати конгрес в імени їхніх урядів. Я, син українського народу, що єдиний між більшими народами Европи є без держави і без свободи, не можу цього зробити. XIII. всесвітній конгрес Есперанта у Празі в Чехословаччині вітав представник дипльоматичної місії Української Народньої Республики п. Бочковський. Маю надію, що прийде час, коли представник Українського Уряду вітатиме есперантський конгрес (гучні оплески). Сьогодні я в імени українських есперантистів найсердечніше вітаю учасників 29. всесвітнього ювилейного есперантського конгресу і бажаю йому найкращих успіхів".

Саля лунає від гучних оплесків і наш представник, скромненький своєю поставою, але сильний голосом і вимовою, вертається на своє репрезентантське крісло.

Того самого дня вечором відбулося гарне Свято Ветеранів, у часі якого відзначено дипльомами й золотими або срібними відзнаками піонірів есперантського руху.

З українців відзначено дипльомом і срібною „Ювилейною Зіркою" Гната Якимчука й Ізидору Волощак зі Львова, Леся Денисюка з Болехова, Анатоля Коха з Луцька і Василя Дорошенка з Кремянеччини.

Ось так проминув для українців перший день всесвітнього есперантського конгресу.

Інж. М. Єр.

*) Прозою передавний переклад одної строфки есперантського гимну.

ти), насуплений товариш, поганий воздух у келії — все те настроювало мене також на дуже мінорний тон.

Що до лиха трапилося? За цілий час мого побуту в соловецьких таборах не сидів я ніразу в ізоляторі, щойно тепер, в семім році відбуваної кари, доля дала мені змогу закушати й цього! Мабуть якесь непорозуміння! Може колись сказав я щось необережно й це дійшло до відома влади? А може якийсь „сексот" хотів на мені помститися і фальшиво мене задекунціював? Часу роздумувати мав я багато і найріжнородніші здогади товклися мені по голові, як стадо горобців, зловлених до клітки.

Ех, ця непевність!... Яке те все томляче!

В ДОРОЗІ

По двох днях випровадили мене з ізолятора, видали мені 8 солених риб і 1/2 кг. хліба, посадили в товаристві двох конвоїрів на віз і повезли на залізничу стацію. Куди їдемо — я не знав. Один із вояків сказав мені, що до Москви, другий натяknув щось про Ленінград. Це система, щоб вязневі ніколи не говорити правди. Моє схвилювання збільшилося ще й тому, що конвой (імовірно згідно з інструкціями) мав надімною пильний нагляд. Не позволили мені вставати з лавки, ні вихилятися крізь вікно. Кожний мій порух на лавці викликував неспокійні та недовірчиві погляди конвоїрів.

По ріжних здогадах набрав я переконання, що тому, що за час семилітнього побуту в неволі голод не вспів знищити мене фізично, тиф, шкорбут та інші недуги щасливо мене минули, вирішили, видно, почати проти мене якусь нову справу і — в найліпшім випадку — визначити мені новий 10-літній речинець побуту в таборі. Але яка справа? Що мені закинуть?

Приїхали до Ленінграду. На стації юрба. Підчас того, коли я сидів, пильнований одним конвоїром, другий пішов кудись поладнати якісь формальности. Тепер я вже знав напевно, що їдемо до Москви. Іноді хтось із юрби питав мене про розклад поїздів, що бентежило мій конвой, бо як вязень не міг я мати ніякого звязку з публикою.

Мушу замітити, що своїм зовнішним виглядом у каторжницькім одязі, мало чим ріжнився я від нужденно одягненої юрби. Мабуть думали, що я один із подорожніх, який відбуває подорож у товаристві знайомого вояка. Ніякому не прийшло на думку, що я є соловецьким вязнем. А я був так одягнений, що в нас на Білорусі прошаки краще одягнені. На цій підставі можна собі уявити зовнішний вигляд мешканців давньої столиці Московщини.

Примістившися в іншім поїзді, виїхали ми вкінці до Москви.

(Далі буде).

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Звіринні мешканці землі вимирають.

Людина і звір.

Віддавна вже поміж живими мешканцями землі перше місце заняла людина, що опанувала земну кулю. Повимирали прадавні велитенські звіріпотвори, несамовиті ящуригади, супроти яких первісна людина була безсильна. Нині ми підбили зовсім звіринний світ і найсильніші та найгрізніші звірі змушуємо до праці для себе чи тримаємо в цирках, звірницях та садах для своєї приємности. Щоденно мільони звірів тратить життя, бо їх шкіри та мяса ми потребуємо для своєї оздоби та потреби.

Для звірят нема місця на землі.

Людство нашої землі розрослось до небувалої цифри двох мільярдів. Люди оселюються у щораз то нових землях, а де стане людина, звідтам мусять уступати звірі. Згадатиб лише великі степипрерії Америки, де колись жили стада буйволів, оленів, антильоп, диких коней; тепер їх місця заняли управні поля, пасовиська, міста та оселі людей.

Людина — найбільшим хижаком.

Найбільш кровожадні звірі-хижаки не винищили так жахливо звірят, як це робили і роблять люди. Звірят винищують нераз так безоглядно, що це доказ повного браку пошани для життя, того безцінного дару Творця життя і незрозуміння, що ріжнить звірят від мертвої природи та що витворює між людьми і звірятами деяку спільноту супроти мертвої природи.

Прикладом такого незрозуміння є лови на звірят у Полудневій Африці. Тубильці підпалюють великі простори ліса, тоді вбивають масово перестрашену вогнем звірину, що втікає наосліп з вогненної стихії.

Недавно ще в Америці ловці організували масову різню бізонів (рід волів) до того ступня, що вони тепер стали там рідкістю.

Подібних ловецьких „метод" ужиьають і в багатих ще тепер у звірину просторах Африки, в Індії, на Малайських островах, де вже зовсім мало слонів — таких цінених задля їх кости — де є ще носорожці, що дають незвичайно сильну і грубу шкіру та всякі інші звірі, — доставці дорогих футер.

Вже зовсім вигинули.

Багато звірят у нашій добі вже вигинуло безслідно і вже ніколи їх не будемо оглядати. Така доля стрінула напр. турів, яких було ще недавно так багато і на наших землях, як про це свідчить багато назв, що пішли від них (місто Турів, ріка Туря, назвиська Турів, Турівський, Турянський і т. д.). Подібно вигинули росомаки та зубри, яких невелике число штучно ще годують у заповідниках.

Дуже мало залишилося лосів, вовків, рисів (у Польщі коло 700, на 32 міл. людей), диких котів. Медвідь зберігся ще в диких недоступних горах, а на долах вже давно його нема.

Подібно вигибають звірі і в екзотичних країнах, напр. африканський слон, якого було колись дуже багато, нині він живе в невеликій кількости в заповідниках Танганіки, Уганди та Родезії.

Королівства звірят.

Той жахливий стан, що загрожував людині самотою на так багато і ріжноманітно заселеній колись землі зрозуміло, на щастя, багато людей. Вони прийшли до переконання, що звірі мусять мати на землі право до життя на просторах, де вони могліб розвиватися без перешкод. У новіших часах повстало багато заповідників, де заборонено людям поселюватись і де вільні звірі живуть так, як їм наказує їх інстинкт і природний гін. Заповідники або резервати — це велитенські простори, де люди не поселюються, де життя виглядає як у первісній стадії, коли земля була ще царством звірів. Таких резерватів є найбільше в Америці (славний Народній Парк), в Африці, головно в англійських та бельгійських кольоніях. В африканських заповідниках живуть головно слони і дуже рідкі, білі носорожці, буйволи, крокодилі, вужі та леви (головно в Угзанді). У бельгійському Конго живуть горилі та шимпанси, а над озером Ківу гіпопотами. Сірі і чорні медведі мають своє царство на Алясці, в Півн. Америці на поверхні 200 тис. км. кв.

В американських заповідниках живуть головно чорні і білі медведі (славні гріцлі і берібалі, про яких ми читали в чудових книжках Мая), скельні барани, олені-вапіті і карібу; далі живуть там вовки, гієни, шакалі, рисі та бобри.

У Польщі найважніші заповідники звірят — це Біловежська пуща (зубри), що лежить на північному краю нашої етнографічної території і „Народови Парк" у Татрах. На наших землях є Чорногорський заповідник; другий має повстати над Черемошем, що обійматиме теж околиці наших гір, які тепер належать до Румунії та Чехословаччини. В той спосіб і звірі наших Карпат дістануть закутину, де зможуть жити свобідно, без страху перед кулею і пасткою.

Б. Г—й.

НОВА НЕДУГА.

Її гніздо в лімузинах.

По довготревалій їзді замкненими моторовими возами (лімузина, автобус), багато людей часто нарікає на прикрі памороки, сильного болю (якби хтось стискав голову обручем), приголомшення та на нудоту. Важне, що такі прояви не є залежні від доброї дороги („трясе" чи ні); вони виступають лише по їзді в замкнених возах і минають кілька годин після подорожі. Ту недугу описав недавно в німецькій лікарській пресі А. Шакаль і назвав її **„лімузиновою недугою"**.

Два інші лікарі, Фішер і Гассе, виказали, що згадані прояви повстають через легке затроєння подорожних окисом вугля, витворюваним при спалюванні палива в моторі возу.

З мотору до людини.

Згаданий газ, з домішкою інших, видаляється нормально видиховою рурою. У старших возах вони можуть діставатися між стіною циліндра і толоком, а звідти до повітря, що його вдихає подорожній.

Хемічний розгляд повітря в замкненім самоході виказав, що людина зносить добре найбільше 100—150 шестистінних центиметрів окису вугля в 1 м³ повітря; колиж є більше того шкідливого газу, напр. 150—200 цм³, як це буває при довготревалій їзді замкненим самоходом, тоді окис вугля ділає вже шкідливо.

Таємниця „катастроф без причини".

Вдихування отруйливих газів, що повстають при спалюванні моторового палива, спричинюють шоферам шкідливе насичення крови тим газом; окис вугля лучиться в крові затроєних з червоним барвником крови т. зв. гемоґльобіною; ця гемоґльобіна й надає червоним тільцям крови, а вслід за цим і цілій крови червону барву. При насиченні крови окисом вугля повстає шкідлива сполука гемоґльобіни з окисом вугля; вона шкідлива для людського організму тому, що гемоґльобіна нормально призначена до перевоження кисню до клітин нашого тіла; колиж багато гемоґльобіни є у сполуці з окисом вугля, тоді в людини кров довозить замало кисню і виступають прикрі прояви, як уже згадано.

Шакаль каже, що багато нещасливих самоходових випадків, котрих причини досі були часто незнані і загадочні, можна вияснити саме затроєнням шофера газами, що добуваються з нещільного мотору при спалюванні палива. Запаморочення шофера окисом вугля буває часто причиною нагло відхиленої керми, упадку воза до рова, удару до стовпа тощо.

Звичайно тоді шукають причин у дефектах технічних. Згадані дослідники „лімузинової недуги" кажуть, що в такому випадку треба радше розглянути кров „винного" шофера і визначити процент звязаний з отруйливим окисом вугля гемоґльобіни.

Як запобігти недузі?

Дослідники пропонують відповідні технічні уліпшення в будові мотору; вони пропонують наложити на отвір до наоливлювання рури, що відпровадить гази назверх просто з мотору. Проби з таким дрібним поліпшенням виказали, що таким робом можна охоронити подорожніх від неприємних наслідків „загазування".

Тріюмф телєпатії.

До непересічних прикмет деяких людей належить здібність відчитувати думки чи відгадувати почування інших, навіть на дуже далеку віддаль. Це є т. зв. **телєпатія** (з грецького „відчування на віддаль"). Телепатом може бути людина, що має з одної сторони дуже сильно розвинений хист зосереджувати свою волю та увагу на якійсь одній думці з тим, щоб передати її другій людині, — з другої сторони така людина має з природи незвичайно чулу нервово-психічну систему, що дозволяє відчувати і сприймати висилані до неї думки.

Минулого місяця відбувся саме в Парижі того роду експеримент під строгим доглядом лікарської комісії і під проводом відомого дослідника таких явищ та славного лікаря нервових недуг Ості.

Думкою з Парижа до Сідней.

Висилав телепатичну „телеграму" французький телепат Роджер Діное, а перебрати її мав австралієць Ральф Кантор, що живе постійно в Сідней в Австралії. І його також контролювала лікарська комісія. Обидва телепати не знали навіть про час „розмови" на 20.000 км., бо час їх розмови устійнили між собою обі лікарські комісії на 8 днів раніше, а також текст. Діное мав вислати свою думку 23. червня вполудне, тоді як у Сідней панує глибока ніч. В ту хвилину д-р Ості вручив французові замкнену коперту. Цей отворив і побачив текст, який мав переслати. Цим текстом був знаний вислів Наполеона: „Є дві речі, яким страшно людині подивитися в очі: сонце і смерть".

Діное зосередив свою увагу на ту думку, щоб передати її Канторові в Сіднеї. По 10. год. на руки д-ра Ості прийшла із Сіднею радіотелеграма з текстом, який приняв австралієць, а саме: „Жаден чоловік не може глянути на сонце, жаден чоловік не може глянути в очі смерти".

Отже експеримент телепатичної пересилки думки зовсім удався.

Пересилка і відбір людської думки і порозуміння двох одиниць віддалених безмежним простором 20.000 км. — краями, горами та океанами, — свідчить про існування невикористаних ще сил в організмі людини, які колись вона використає може в ліпших, менше матеріялістичних ніж нинішні, часах.

З таємниць людського орґанізму.

— Мудрець старовини Аристотель навчав своїх учнів, що в нижчих частинах організму людини кров густіша і темніша, ніж у вищих; також кров жінок, — на його думку — густіша і чорніша від крови мужчин. Тому мужчина і горішні частини тіла шляхотніші, ніж жінка і долішні частини тіла.

*

— Німецький лікар Фельнер дослідив на трупах, що алькоголь у пияків не спричиняє артеріосклерози (звапніння кровоносних судин), бо не находив ріжниці між кровоносними судинами тих, що пють і абстинентів. Зате показалось, що у великій мірі до шкідливого звапнення кровоносних судин причиняється вживання тютюну, головно, коли хто вживає денно більш ніж 5 цигар чи 25 папіросів.

*

— Вода творить три п'яті частини нашого тіла. Тому людина не може довго перенести спраги, бо мусить постійно підтримувати це відношення води до інших складників тіла.

*

— Пропасницю (малярію, фебру) спричиняють мікроскопійні одноклітинні живини т. зв. плязмодії малярії. Вони розвиваються в дозрілі форми в крові людини, два-три або чотири дні і відповідно до того хорий на пропасницю має атаки гарячки та дріжаків що два, три або чотири дні.

*

— Найвищим мужчиною світа був досі австріець Франц Вінкельмаєр, що вмер у 1887 р. в Льондоні на сухоти. Він мав 2 м. 73 цм.

Найвищою жінкою була Марія Ведде з Галь, що мала 2,65 м. Вона померла в Парижі 1885 р.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Давній Єгипет — актуальний.

З Судану вернувся англійський єгиптольог А. М. Блекман, що вже 30 років досліджує старовинну єгипетську культуру на підставі власних розкопів. Він ріжниться тим від деяких аматорів старовини, що не шукає в ній утечі перед сучасністю, а твердить, що єгипетська культура доби фараонів могла б у неодному розяснити нам важні питання сучасности, даючи зразки мистецтва та життевої фільософії. Блекман переконаний, що підставою нашої культури мусить бути знання старовинного Єгипту. Навіть із дрібних предметів найденних у землі, можна поволі складати щораз повніший образ єгипетського життя, а такий образ дає нам розуміти неодне важне явище.

Пляшка віскі у гробі фараона.

Тринадцять років живе лондонський професор між руїнами. Він не вірить у те, що у гробах фараонів можна знайти щось таке, що знову могло б ожити: зерна пшениці або бацили, які розносять недугу. Всі вістки про смерть та ріжні недуги гробу Тутанхамона він уважає за пересуди. Зерна пшениці, які знову почали рости попали до фараонових пробниць значно пізніше. В одному гробі, де не ступила нога сучасників, відкритому Блекманом найшли пляшку „віскі" з англійською етикетою. Це доказ, що всякі предмети залишені на піску пустині попадають у нижчі шари землі, нераз дуже глибоко. У останньому часі в м. Сеседі у Судані відкрив Блекман усякі різьби, посуд та частини давніх будівель з доби фараона Акенатона.

Великий „модерний" володар.

Акенатон належав до найбільших мудрців старовини; він проголошував віру в єдиного Бога, боронив ідей порозуміння між народами і тоді, коли жиди здобували Єрихон мав релігійні погляди дуже зближені до гебрейського монотеїзму. Він жив у ворожнечі з королевою Нефретете, яка мала інші погляди. Щоб підорвати його авторитет на дворі поширювали сплітки, що він має любку. З інших джерел було відомо, що найбільшим обвинуваченням проти короля був якийсь образ, де він сидів з якоюсь дівчиною на руках. Тепер виявляється, що ця дівчина, це був його молодший брат і що напади на чесність короля були неоправдані. Та всі ці „двірські сплітки" про які єгиптольог довідується з нововідкритих папірусів тільки дуже дрібний причинок до численних знайдених памяток староєгипетської культури. Не забуваймо, що єгиптяни перші створили короткі оповідання та літературу для розваги, а їх косметичні засоби не стояли нижче від тих, якими користуються модерні „сальони краси".

Ваші зуміпете свої ощадности
довольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городоцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

Індієць чекає на жінку в Будапешті.

Фільмарі не завсіди вигадують романи. Багато історій вони беруть із поліційної хроніки. У Будапешті вкрали якомусь гостеві у готелі якісь бриліянти; він пішов на поліцію із скаргою. На другий день уже ціле місто знало, що в цьому готелі мешкає багатий індійський купець Абубекар Нагаснабої, що приїхав сюди з мамою і сестрою. Чого? За жінкою. За якою? За власною. Він уже кілька років жонатий з мадяркою, яка приїхала кілька місяців тому до Будапешту, щоб відвідати недужого батька. За нею приїхав чулий чоловік, бо не міг уже діждатися її повороту.

Роман як в кіні.

Сестра цієї мадярки — співачка. Вона занята постійно в Шангаю при радіо. Заробляє багато і подорожує. Заїхала і до столиці Сіяму — Бангкок із своєю молодшою сестрою Сарі. На цю молодшу сестру звернув увагу якийсь індієць, що мав якісь інтереси в тому місті. Вони познайомилися і розїхалися. Одного дня індійський купець рішив, що найкраще порозумітися із своєю далекою знайомою — особисто; сів на літак і полїхав до Будапешту. Там узяв шлюб і вернувся із своєю жінкою на острів Яву. На Яві — осередок його інтересів — палата, авта, служба, майно. Мадярка жила там як королева, але згодом почала тужити за Будапештом, головно за европейським кліматом. Нагаснабої провожав її кілька разів до рідного міста, перебував там, як довго вона хотіла і вертався з нею на Яву. Тепер він приїхав за нею знову. А щоб показати своїй родині край, зайдки взяв собі жінку, взяв для свого товариста — маму та сестру. Вони чекають, поки хорий тесть не видужає.

—o—

Запити перед шлюбом.

Єпископ протестантської церкви в м. Кембрідж, американського стейту Массачузетс, Ф. Льоренс, звертає увагу своїх земляків і духовних ріжних церков на легкість, з якою в Америці люди беруть шлюб. Подружжя, на його думку, це поважніша справа, ніж будьякий бізнес, на який можна рішитися за пять хвилин, тимбільше, що відповідальність за нього паде не виключно на одну особу, яка цей „бізнес" робить. Єпископ стверднв на підставі свого досвіду, що молоді люди, які приходять брати шлюб, рідко коли обдумують усі наслідки свого рішення, тим то він рішив їм допомогти. Поперше він не дає нікому шлюбу відразу, тільки кожна пара мусить бодай 5 днів раніше повідомити його про свій намір. Коли уже цей речинець минув, тоді він має з ними довшу розмову і ставить їм цілу низку запитів, які приготовив. Гадаємо, що ці запити, без огляду на ріжниці обставин, можуть мати своє значіння подекуди і в нас. Є їх 28.

28 питань до наречених.

1. Чи ви знаєте обидвоє — які будуть ваші доходи?
2. Чи ви сподіваєтеся заробляти надалі так само, як тепер, чи може більше або менше?
3. Як ви поділили свій заробіток на такі видатки як комірне, харч, паливо, одіж, лікар, приємности, ощадности та дрібні видатки?
4. Кілько можете відкладати із заробітку, щоб мати гроші на випадок недуги та на дїти?
5. Кілько мусите видати на початок господарства, на кошти шлюбу та на всі довги?
6. Чи маєте якусь родину, яку мусите утримувати на якийсь час чи на довго?
7. Який чистий дохід можете мати спільно із своєї праці?
8. Чи не маєте нахилів, забаганок або звичаїних потреб (забава, свята, гості) на які постійно треба окремого фонду? Чи ви говорили вже про ті свої ріжні (не такі самі) потреби?
9. Чи ви незалежні від своїх батьків, тестів і свекрух?
10. Чи нема між вашими родинами причин до непорозуміння і чи ці конфлікти полагоджені?
11. Чи ви не почуваєте себе ніяково один супроти одного?
12. Чи нема таких причин як недуга або потреба товариства, які приневолять вас шукати товариства поза домом в інших членів своєї родини?
13. Чи не буде таких обставин, що ви будете примушені жити із родиною або свояками під одним дахом, а коли так, то чи ви передумали це?
14. Чи ви розмовляли про свою релігійну віру?
15. Чи ви щирі христіяни і що ви розумієте під цим словом?
16. Чи ви відчуваєте якусь реальну поміч при молитві?
17. Чи будете молитися постійно разом від хвилини шлюбу?
18. Чи церква задовольняє всі ваші духові потреби?
19. Яку ролю грає у вас Причастя та Служба Божа?
20. Чи ви належите до тої самої церкви (релігії)?
21. Коли ви ріжної віри, то чи ви подумали поважно над тим, чи зможете погодитися щодо одної?
22. Чи ви маєте які таємниці одне перед одним і чи маєте намір їх промовчувати?
23. Чи є в подружжі якісь труднощі, що вас болюють?
24. Чи треба вам розяснити які неясні справи звязані з подружжям, заки побережеться?
25. Чи не маєте ви якої недуги або нахилу до неї, а коли не знаєте про це, чи ви вже були у лїкаря?
26. Чи ви знаєте текст присяги, яку будете складати у церкві і чи розумієте те, що обіцюєте?
27. Чи ви приготовили свій шлюб, згідно із власним бажанням так, щоб він залишився вам гарним спогадом на ціле життя?
28. Чи ви радилися у справі шлюбу своїх батьків і свояків?

Нема сумніву, що багато молодих людей, які відповіли б собі на всі ці запити — може завагались би в останній хвилині. Але людська природа має до себе те, що всякі голоси розуму безсильні супроти голосу почувань — закоханих, які надто часто стають сліпі та глухі.

—o—

ВІДЕНЬ — МІСТО ВИНАХІДНИКІВ.

Хто подумав би, що Відень, це місто винахідників? А проте так каже статистика. Столиця Австрії має навіть окрему установу — порадню для винаходів, засновану тому девять років виключно для чужаків. На світі тисячі людей видумує всякі нові машини; вони хотіли б знати, чи зроблений ними винахід — перший і чи оригінальний, отже звертаються до ріжних країв за інформаціями. Відень дав уже 10.000 порад справді винаходів ріжним цікавим в Австралії, Абісинії, Новій Зеландії, Голяндській Гвяні, не рахуючи менше екзотичних країн. Хист до винаходів пояснюють віденці своєю любовю вигоди та комфорту. Вони пробують уліпшувати найзвичайніші предмети буденної обстанови. Найбільше винаходів є з машин, що влекшують комунікацію. Хибний є погляд, що нові машини будують виключно інжиніри або люди з технічною освітою. Чуємо, що професорка університету у Відні придумала кишенькове залізко до прасування, майор — новий тип лежака, студент торговельної школи — сірники, що горить, коли вогкі і якийсь священник новий порошок, що змиває всякий бруд із рук. У Відні мають намір заснувати банк, що давав би допомоги винахідникам, які могли б споруджувати свої апарати, а не продавати свої проекти будькому і за безцінь.

—o—

ЯК ВИГЛЯДАЄ ЖОРСТОКІСТЬ.

Суд у Шікаго побив рекорд щодо суворости супроти чоловіків. Цими днями він признав розвід якійсь Марек на тій підставі, що її чоловік поводиться з нею жорстоко. З опису справи шікаґської справи сцена виглядала так: Пїнство Марек вернулися пізно до дому з якоїсь забави. Їх завсіди зустрічав у коридорі улюблений песик. Песик був так навчений, що приносив вічні капці — насамперед жінці дому, потім панові. Того вечора він помилився і приніс капці скоріше панові. Пан розлютився і вкопав пса так, що мало його не задушив. Його жінка зараз зложила всі свої манатки і заявила, що з таким брутальним чоловіком жити не може, бо поводиться грубо з її псом або з псом — це все одно. Судди признали вину чоловіка. Мабуть на тій підставі, що він повинен був знати, з якою жінкою женився.

НОВИЙ СПОСІБ, ЯК ЗДАТИ ІСПИТ.

На американському університеті Джона трапилася небуденна подія. Студент Е. Дромонд, що мав сідати до іспиту був зовсім непідготований. Ставши перед професорською комісією він зібрав усю силу волі на те, щоб загіпнотизувати всіх, що слухали його відповідей — професорів і студентів. Хоч він плів усякі дурниці, всі мали враження, що він дуже добре відповідає. Щойно по іспиті, який випав дуже добре, він признався до своєї штуки. Іспит скасували і його прогнали з університету. Коли вістка про це дійшла до преси, студент дістав дуже добру пропозицію виступати як гіпнотизер. Так він найшов відразу свою професію.

„Нема стації Львів-Підзамче!“

Від передучорашнього дня нема залізничої стації Львів—Підзамче! — Таке заявив делегатові одної нашої установи у Львові начальник зал. стації в Борщовичах, коли той делегат зажадав білету їзди 3. кляси залізницею словами „Львів—Підзамче, III. кляса“. — „Такей стації нема“ — була відповідь п. начальника з Борщович. — „В такому разі, сказав наш делегат, я поїду без білету на Вашу відповідальність, п. начальнику“. — „Пан зупелнє не поєдзе, бо без білету не маш пан встемпу на перон“. — „Побачимо“, — була відповідь нашого делегата.

І дійсно п. начальник намагався не допустити громадянина польської держави на перон, приказавши портієрові не впустити нашого делегата на перон. Алеж таке очевидне вкорочування прав льояльного громадянина не вдалося йому, бо в цю справу вдався вже й комендант постеруику тай сам портієр зрозумів, що п. начальник переборщив у своїм шовіністичнім великопольськім засліпленні (пан начальник перенесений сюди з Познанщини). Коли надїхав поїзд, наш делегат зголосив негайно та добровільно відповідному кондукторові, що входить до вагону без білету, хоч і як начальник стації намагався довести до того, щоб наш делегат не мав нагоди зробити цього з власної ініціятиви та щоб виглядало, немов би він хотів їхати без білету та ошукати залізничий скарб. І показалося, що є стація Львів-Підзамче, бо кондуктор без зайвих перепон видав нашому делегатові такий білет їзди III кляси до стації Львів-Підзамче.

Питаємо, „куі боно“ це діється. Здається нам, що ані не на добро держави, ані не на добро польському народові, тільки мабуть на користь комусь третьому, який тільки руки затирає з радости на вид таких урядовців польської держави. І чи буде дотичний урядовець покараний?

Це один бік справи, а другий інший: Звідки приходить наш громадянин, чи наша установа — понюсити карні оплати, спричинені такою поведінкою державного службовика?

Українську Парляментарну Репрезентацію просимо окремо заняти цією справою, бо вона стала відома й голосна на залізничій стації в Борщовичах та в околиці і в поїзді, що прибув на стацію Львів-Підзамче перед 20. годиною 9. VIII. 1937. р.

ДЕ НАШІ РЕМІСНИКИ?

(Допис зі Станиславівщини.)

Оповідає мені один знайомий:

Приїхав я до Станиславова, щоб закупити до своєї хати кахлеві печі. Пішов шукати за знаною мені фірмою п. Галібея, Нема, кажуть, випровадився до Львова. Питаю за іншими нашими фірмами — нема. Були ще якісь наші кафлярські майстри, але кажуть, що вони вже не наші. Нема ради, треба йти до чужої фірми і там замовити потрібну річ. Довідуюся, що там як і в другій чужій фірмі, замовляють усі українці кахлеві роботи, між іншими бачив я великі замовлення о. Б. для епископської палати, будинку духовної семинарії, давали тим фірмам роботу наші станиславівські Сестри, як теж багато представників українських установ і власників приватних домів. Нічого дивного — робота мусить бути зроблена, а нема своїх, треба йти до чужих.

Питаємось, де наші ремісники, чому звинув свою фірму п. Галібей, чому ніхто інший не осів у Станиславові? І чи не краще булоб, якби наша безробітна молодь, замісць шукати дуже залежного кавалка хліба на далекій чужині, бралась за ремесло і торговлю на рідній землі та заповнила ту прогалину, яку багато людей доброї волі так сильно відчуває? Не говоримо нічого нового, а всеж ці справи будуть у нас ще довго актуальні і пекучі.

Панове майстри кахлярські, дайте нам до Станиславова солідну українську фірму!

К.

Акція за привернення монархії в Еспанії.

ПАРИЖ, 11. 8. ПАТ. Б. еспанський король Альфонс XIII. розвиває тепер оживлену політичну акцію за покликанням на еспанський престіл свого сина інфанта Дон Хуана. Він дістав освіту в англійських школах та має ліберальні погляди. Цікавиться мистецтвом та є дуже добрим спортовцем. З прикметами характеру та розуму єднає особистий чар та красу. Французька преса пише, що подружжя ім. Хуана дуже щасливе. Його дружина відзначається великими прикметами, що могли би помогти у відбудові монархістичної традиції в Еспанії.

МЕТОДИЧНИЙ НАСТУП НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК.

БІЛЬБАО, 11. 8. ПАТ. Радіо Саляманка повідомило вчора, що **національні війська посуваються на фронті Теруель методично наперед.**

САЛЯМАНКА, 11. 8. ПАТ. **Минулої ночі національні війська відбили наступи червоних на астурійському фронті, на відтинку Ілівіо. Червоні відступили з великими втратами. На арагонському фронті, на відтинку Альбарасін передні стежі національних військ посунулися наперед, не зустрічаючи більшого спротиву.**

СЕСТРА І СВОЯЧКА ПРІМО ДЕ РІВЕРИ НА ВОЛІ.

Сестра та своячка б. диктатора Прімо де Рівери, які сиділи у вязниці в Аліканте, внаслідок виміни вийшли на волю.

5 ЧЕРВОНИХ ЛІТАКІВ ЗБОМБАРДУВАЛИ КОРАБЛІ.

САЛЯМАНКА, 11. 8. ПАТ. Напад на три кораблі Англії, Франції та Італії коло Альжиру виконало пять червоних літаків, що ескортували два кораблі, які везли міжнародніх добровольців та воєнний матеріял.

Еспанські комуністи викінчують своїх союзників.

РІЗНЯ АНАРХІСТІВ І „ТРОЦЬКІСТІВ“.

ПАРИЖ, ПАТ. Численні кореспонденти паризьких щоденників з Валенсії і Барсельони заповідають, що червона Еспанія стоїть на передодні нових внутрішніх подій. Провідник еспанської соціялістичної партії, б. прем. Ларго Каваллеро, відсунений від влади під натиском комуністів, став на чолі коаліції невдоволених елементів з уряду Нехріна, себто анархо-синдикалістів, „троцькістівської“ партії та анархістичної молоді. Опозиція під проводом Каваллера протестує проти переслідування урядом Нехріна анархістів і катальонських „троцькістів“ та репресій спеціяльного делегата Валенсії ген. Позаса в Барсельоні і цілій Катальонії. Еспанські комуністи використали ув. Нехріна, щоби спаралїжувати акцію анархістів і „троцькістів“. Тепер висунули гасло, щоб покликати совітську директорію на зразок московської диктатури, що заступить ослаблений уряд. Головою директорії був би мін. І. Юріето. Частина війська, а саме ген. Ліістер і Камесінос підтримали згадані проєкти. На великім вічу у Валенсії ген. Камесінос критикував діяльність уряду і висунув домагання покликати директорію з необмеженими повновластями. Одночасно уряд веде боротьбу з анархо-синдикалістичними та „троцькістівськими“ орґанізаціями. В Барсельоні уряд припинив багато синдикалістичних пресових орґанів. У Героні арештували понад 400 осіб за „троцькістівські“ симпатії. Більшість арештованих засудили на довголітню вязницю, багатьох розстріляли. В понеділок розстріляли політичного комісаря, анархіста Мена за накликування до повстання. Французька преса друкує вияснення троцькіста, який пише, що поліція вбила провідника анархістів б. мін. Ніна тому, що він виступав проти совітських агентів, які кермують тепер еспанською політикою.

З НАШИХ ЛІТНИЩ.

ВОРОХТА.

Назагал Ворохта цього року не переповнена, але українців літників є тут багацько. Також помічається великий наплив українських туристів, що йдуть або вертаються з Чорногорн. Фізичне виховання, видно, вже дібралося до українських мязів; не лише наша жвава шкільна та студентська молодь обох полів, не лише старші українці з урядничих і кооперативних крутів, але й реміснича молодь пробує розкошуватись туристикою. Стрічали ми м. ін. двох ремісників зі Львова, українців, що взявши собі на дорогу 40 зол., трохи кукурудзянки, чаю, тощо, забрили через Поділля, Покуття і гори на Говерлю, а ще мали 30 зол. і трохи припасів. Дай Боже таких більше!

На верхах українських Карпат та інших „шпицях“ видно цього року найбільше українських прогульковців (відрадне явище). Українці показуються добрими і совісними туристами. Інші аїзливі меншини (головно крикливі) вдоволяються їздою: випробовують моторизацію в горах; трохи пересидять у схоронищах (на верхах їх не подиблете) й опісля оповідають чудеса та неймовірні пригоди зі своїх прогульок; ще вдвоє стільки виписують у листах.

Живчих українського збірного життя у Ворохті дуже живий. Ось уже третій український театр дає вистави у Ворохті, а саля завжди майже повна (і то щодня). Був тут театр Карабіневича (ім. Садовського), що пізніше виїхав до Микуличина; потім дав два концерти хор Котка, після нього приїхав театр ім. Тобілевича з Бенцалем, одним добрим коміком і жвавим ще Рубчаком; Андрія в „Запорожці за Дунаєм“ грав д-р Тисяк, як також одну ролю в „Ночі під Івана Купала“ (в „Ночі під Івана Купала“ в театрі Карабіневича виступав молодший Тисяк); тепер дає вистави театр Стадника (старшого) а милою і жвавою Стефою Стадниківною. „Нітуш“ у Стадника стягнула до салі українського „Народнього Дому“ у Ворохті рекордове число глядачів, саля була набита, як бочка селедцями. В неділю 8. серпня був великий фестин у Ворохті, що його дала читальня „Просвіти“.

Забав і розваг тут багато. Орхестра театру ім. Тобілевича уладжувала кілька разів в „Оселі“ пополудневу забаву з танцями, а раз дала свої вечерниці в салі „Нар. Дому“. Те саме робить орхестра театру Стадника. Збірні прогульки на ближчі і дальші гори, як також до Космача, Кут, Коломиї і туди до Скиту Маняваського, Порогів, Битькова та навіть до Підлютого і дальше понад Бистрицю, відбуваються час до часу ріжними комбінованими способами.

Польських імпрез не було досі ніяких. Нема тут для них публики.

Щоб видалювали когось із прикордонної смуги, покищо не чути. Всеж одному (п. Ж.) заборонило староство недавно перебувати біля Попа Івана (в Буркуті) в українській бриндарні. Перепустки до прикордонної смуги стримані, кажуть, — до 15. серпня ц. р.

У гуцулів помітне деяке отверезіння. Більше їх приходить на вистави та інші імпрези; вони частіше заходять по закупи до українських кооператив, як до жидів, більше, здається, стали працьовиті (починають управляти вже й городовину).

М.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Великий політичний процес у Луцьку.

48 МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ НА ЛАВІ ПІДСУДНИХ.

Перед окружним судом у Луцьку почався великий процес проти 48 молодих українців, яким акт обвинувачення закидає приналежність до ОУН і протидержавну акцію на терені Володимирщини і Луччини.

Акт обвинувачення складається з трьох окремих частин. Найбільшу групу обвинувачених обіймає т. зв. володимирська група, до якої притягнули 34-ох підсудних з підс. Павлом Мигалем, Іваном Коханським, Василем Савичем, Віталієм Сухозанцем, Борисом Пашкевичем та Олександром Комаревичем на чолі. Володимирська група діяла теж і в Сокальщині.

Окремо обвинувачують підс. Івана Климова.

До третьої групи т. зв. ковельської зачислили справу 7-ох підсудних у проводі з Андрієм Марченком і Миколою Морозовичем.

Всім підсудним закидає акт обвинувачення, що вони вишколювалися військово, зброїлися та намагалися всіми способами, навіть шляхом злочину, відірвати західно-українські землі від Польщі.

Акт обвинувачення каже, що ця солідарна спершу акція всіх підсудних розбилася згодом, коли деякі амбітні одиниці, зокрема підс. Коханський та Марченко намагалися створити на Волині окрему екзекутиву ОУН. Безпосередньо після непорозуміння на цьому тлі дійшло до арештувань. Арештовано коло 70 осіб, з чого на лаві підсудних засіло 42 особи.

Процес потягне кілька днів. Розправою проводить суддя **Закшевський;** вотують: с. **Августинович** і **Гудз.** Обвинувачує прок. **Василевський.** Підсудних боронять: **д-р В. Старосольський і д-р Ст. Шухевич** зі Львова та **д-р Підгірський** з Ковля.

Нова управа львівських міських театрів.

Новий директор львівських міських театрів Януш Варнецький діявся вчора із представниками преси своїми плянами. Сам він — актор і то талановитий, відомий нам уже з давніших своїх виступів у Львові, відомий режисер, і як видко було із його короткого та змістовного звіту — енергійний, меткий організатор. Під його проводом будуть знову два театри — Великий і „Ріжнородностей". Заангажований ним ансамбль здебільша новий, складений із артистів ріжних сцен у Польщі, у 20 відсотках має нові сили, що щойно на львівській сцені здобуватимуть собі більше імя. Новий директор не повинен, на думку Я. Варнецького, затримувати давній ансамбль, бо навіть найкращі артисти на тій самій сцені костеніють і для публики буденніють. Тільки чотирьох артистів з давньої трупи залишиться: Лелівa, Махальський, Мадалінський і Венцковський, — усі першорядні таланти. Деякі, що були побажані відійшли на інші сцени або за своїм попереднім директором.

Я. Варнецький має плян праці на три роки; якби і половину з нього міг виконати, то був би вдоволений. Він забуває, що театр це святиня, але теж і установа публічного вжитку, отже мусить годити „високий" репертуар із легким. Як із його реферату виходило — він добре ознайомлений з новинами польського та чужинного репертуару і є між цими новинками неодна високо вартісна та цікава леса. До деяких пес будуть заангажовані артисти для гостинних виступів — не для латанини репертуару, а згідно з наміченим, підготовленим пляном.

Новий директор не щадив компліментів львівській публиці, яка має славу літературно добре підготовленої, з вибагливим смаком. На представниках преси зробив він якнайкращі враження.

Військові органи саботують вибори комсомолу.

У звязку з виборами нових органів „Комсомолу", „Комсомольська Правда" пише, що переведення виборів у комсомольських військових організаціях зустрічається з перешкодами і трудощами багатьох наставників. Найчастіше практикованим способом саботування виборів є визначування у дні виборів комсомольцям варти, чижурів і т. д. У багатьох військових одиницях взагалі не відбулися з цих причин вибори.

НОВИЙ КАЛЄНДАР У СОВІТАХ.

Совітська преса подає, що окрема комісія совітської Академії Наук веде праці над редагуванням нового безбожницького календаря. При редагуванні нового календаря совітські „учені" стосують такі методи:

Дні тижня не мають ніяких назв. Таксамо місяці. Від вересня 1937. р. будуть наново обчислятися літа. Дотеперішню систему обчислювання літ від народин Христа зліквідують. Час від народин Христа до 1937. р. дістане назву „Капіталістичного періоду". Новий календар матиме тільки 30 днів. Комісія висунула пропозицію назвати неділю „Сталін", суботу — „Ленін". Місяці мають називатися на підставі важніших подій з історії революції.

Цю нову комісію зорганізували на окреме домагання Сталіна. У склад тієї комісії входять представники совітських безбожників. Можливо, що новий совітський календар увійде в життя вже від жовтня ц. р. (КНП).

ІСТОРІЯ СССР

Комісаріят освіти видав обіжник про введення у всіх совітських школах науки історії СССР. Обіжник виясное, що цей предмет повинні викладати як історію Московщини, звертаючи при тім теж увагу на історію інших народів, що входять у склад СССР. Треба відмітити, що історії не вчили у совітських школах від жовтневої революції і СССР досі не має підручника історії, хоч комісаріят освіти визначив два роки тому нагороду у висоті 10.000 рублів за написання підручника історії.

Пресова війна між Англією та Німеччиною.

На виселення трьох німецьких журналістів в Англії відповів німецький уряд домаганням, щоби британський уряд відкликав негайно кореспондента „Таймс-а" в Берліні, Нормана Еббата за його нельояльну діяльність супроти німецького уряду.

Одночасно з репресіями супроти кореспондента „Таймс-а" заповідають репресії супроти кількох інших закордонних журналістів.

У звязку з виселенням д-ра Лянгена з Льондону, в німецьких колах підкреслюють, що проти Лянгена англійці насторожені за його журналістичну діяльність в Римі, де він неприхильно для Англії насвітлював працю Ліги Націй у звязку з італійсько-абісинською війною.

„Таймс" з обуренням пише у вступній статті, що німецьких журналістів виселили з Англії за діяльність, що не стоїть в ніякому звязку з журналістикою тоді, коли кореспондентові „Таймс-а" не може німецька влада закинути нічого, що виходило би поза рямці його журналістичних обовязків.

„Таймс" заявляє, що на випадок виселення Нормана Еббата не вишле іншого свого кореспондента до Берліна.

„Івнінг Стандард" запевняє, що велике число німців в Англії є членами тайної німецької поліції. На загальне число 20.000 німців, які перебувають в Англії, понад 400 є членами тайної поліції. Вони слідкують за діяльністю своїх співгромадян і повідомляють Берлін про їх політичне наставлення та їхню працю.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші** футра тільки у **Юліяна Глушевського,** Львів, вул. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **Чи знаєте, що в єдиній український господ. школі Т-ва „Просвіта" в Мидованню** п. Рошки к. Єзуполя, можете дістати на осінній сезон **першорядні щепи тільки по 1 зол. за штуку,** а при більшій кількости ще й відповідний опуст? Рівнож насіння городовє дістанете за 75 пр. риночної ціни. На щепи шліть вже замовлення, бо з кінцем вересня та з початком жовтня найдогіднша пора до садження! 1375 6—10

— **Ревізії.** В Коломиї поліція перевела ревізії в домівці т-ва „Сокіл", читальні ім. Сковороди та в мешканнях кількох осіб. Забрано деякі папери. Ревізії стоять у звязку з розвязанням Українського Спорт. Союзу.

— **Вільні лікарські посади.** Бюро праці при окружній лікарській палаті у Львові повідомляє, що є вільні такі лікарські посади: 1) секундаря загального шпиталю у Стоплцях, асистента гінек. шпиталю суспільної обезпечальні в Лодзі і Ченстохові; 2) домового лікаря суєп. обезп. у Зглестохові, пов. Старогард, Білій Підляській, Ченстохові, спец. гінек. у Бересті; 3) окружного або районового лікаря у Бродниці пов. Пинськ (250 зол.), Острозі над Горинем (210 зол.), Свинюхах пов. Горохів (200 зол.), Скербешові пов. Замістя (150 зол.), Лісній Підляській (200 зол.), Колодні (200 зол.), Малогощі пов. Енджеїв (250 зол.), 4) лікарів спеціялістів для працівників Рільного Банку у Львові; 5) шкільного лікаря в Кремянецькому ліцею; 6) районового лікаря у Смилі пов. Дубно (550 зол.); 7) вільна практика в Длутові пов. Пабяніце (360 зол.). Ближчі інформації дає секретаріят бюра праці, вул. М. Конопніцької 3, від год. 19—20, тел. 232—30.

— **Українка.** В італійському тижневику „Фронте Уніко", що виходить в Римі, появилася стаття українського журналіста Остапа Шеліги з Києва п. н. „Український націоналізм".

— **Як ошукують еміґрантів?** Еміґраційний Синдикат подає такий факт ошуканства еміґранта, що приїхав до Франції: Рільний робітник В. Ш. з Конті пізнав на базарі якогось родимця, з яким скоро заприязнився. Цю приязнь він дорого окупив. Незнайомий мабуть належав до шайки ошуканців, які набирають еміґрантів на виміну грошей, даючи за повновартісні гроші — безвартсіні, давно стягнені з обігу рублі або марки, чи маловартісні грецькі драхми. Запропонував він Ш. виміну 1.000 долярів. Вправді ті гроші варта були 25.000 франків, одначе ошуканець заявив, що є в потребі і візьме лише 15.000 франків. Наївний еміґрант утішився такою трансакцією і без надуми зложив жадані гроші та навіть запросив ще ошуканця на обід. Колиж опісля пішов до банку, щоб вимінити з добрим зарібком банкнот, з острахом довідався, що це не 1.000 долярів, лише грецький банкнот, що представляє вартість 180 долярів. Відав справу поліції, але по ошуканцеві і слід застиг.

— **Не вільно винаймати вогких помешкань.** Міністерство внутрішніх справ видало обіжник до воєводів, президентів міст і голов повітових виділів, звертаючи увагу на конечність зберігати приписи щодо замешкання нових домів. Будівельна влада має неподволити на замешкання будинку, якщо він виказує такий степень вогкости, що може пошкодити здоровлю.

— **Поліцієнт перед судом.** В карному суді у Львові розпочалася розправа проти б. передовика державної поліції Яна Форися, б. комаданта поліційної станиці в Гумниськах, тепер осілого в Белзці равського повіту, під закидом ріжних провин для зиску і навіть звичайного привласнення чужої власности, яких допустився в часі служби.

— **Китайська авантура у львівськім трамваю.** На площі Голуховського всіла до трамваю якась жінка і побачивши на лавці якусь іншу жінку кинулась на неї і почала її бити. Не помогла ні інтервенція пасажирів ні кондуктора — війна двох пасажирок не вгавала. Щойно інтервенція поліцая положила край авантурі. На комісаріяті виявилось, що напасниця, жінка трамвайовця, помилилась, бо взяла пасажирку за любовницю свого чоловіка. Тому, що нападена не хотіла цього вияснення зрозуміти і запровіла судову скаргу — ціла авантура опинилась в суді.

— **Трагічне кохання і самовбийство гімназійного абсольвента.** У Сяноці трапилася трагічна подія, яка закінчилася смертю молодого чоловіка, 24-літній Антін Куньчик закохався в молодій дівчині, яка відмовлялася вийти за нього замуж. Одного дня Куньчик зібрався відбути остаточну

розмову зі своєю дівчиною. Коли дівчина знову відмовилась вийти, вийняв пістолю і хотів вистрілити. Пістоля затялась і дівчина наробила крику. Тоді закоханий утік. Щойно по 2 годинах вернувся знову до мешкання коханої і вистрілом у виски відобрав собі життя.

— **Діяльність жидівського банку.** В окружному суді у Львові відбулася розправа проти б. директора зліквідованої банкової кооперативи у Львові, що управляв фальшиву продажу облігацій на шкоду своїх клієнтів. Його засудили на рік вязниці з припиненням кари на три роки. Від закиду спроневірення виграної суми 10 тисяч, яка впала на будівельну облігацію Лявтерштайна увільнили.

— **Присуд на мантія.** У львівському окружному суді відбулася карна розправа проти голосного вбивника жінки капітана під Варшавою, 30-літнього аферіста Стан. Альбера, засудженого варшавським судом на 10 літ вязниці. Альбер, перевезений під ескортою з Варшави, відповідав за ошуканства, які управляв свого часу у Львові, навязуючи знайомства з заможними жінками, від яких вимагчував гроші. Між іншими жертвою його стала п. Кіршенбергова та її донька, від яких вимантив 1.300 зол. На розправі ошуканець подав, що походить вправді з Бурштина, але з вищого роду та що є власником пансіону в Славську. Покищо „мешкає у мокотівській вязниці у Варшаві". Розправа скінчилася засудженням Альбера на 10 місяців вязниці.

— **Львівська хроніка.** В цегольні Баумана застрайкувало 50 робітників, тому, що не виплачено їм заробітків. — До Львова приїхала старшинська делегація німецької поліції, що оглядають більші поліційні осередки в Польщі, познайомлюючись зі всіми родами поліційної служби. — 20-літня Стефанія Войтович рішила розпрощатися з життям напившись сільного квасу.

— **Пожежі.** В Переволочній пов. Золочів згоріла загорода Мих. Домарецького з цьогорічним збором. — В Олеську жертвою пожежі стали дві загороди. — В Коліндянах згоріла стирта, що складалася із 100 кіп збіжжа.

— **Краєва хроніка.** У Скоморохах Старих пов. Рогатин напало на Михайла Януша чотирьох людей і пробували відобрати йому 158 зол., які він дістав за проданого вола. Коли Януш ставив опір, напасники подерли на ньому убрання, заткали йому рот травою і втікли. — В Синевідську Вижньому 7-літній Богдан Підгорецький дістався під вагон лісової залізнички і згинув на місці. — В Старому Самборі завалився мур при перебудові кериниці, причому згинув Микола Ігнатович, а Миколу Гринюха в тяжкому стані відставили до шпиталю. — В Борщеві повісився 15-літній Василь Білавка зі страху перед відповідальністю за крадіж 94 сотиків. — У Ланах пов. Камінка Струм. лісничий Кеніґ пострілив з револьвера Ф. Мрочковського, якого пригвоздив коло вбитої серни. — У Дмитровичах пов. Мостиська 56-літня Марія Іванечко в часі сварки вбила сокирою свого 76-літнього чоловіка Івана. — У Стрию завалилася стіна одноповерхової каменниці Мойсея Вольмана при вул. Міцкевича ч. 3. Жертв у людях не було, лише мешкання Йосифа Гамалія зовсім знищене. — У Рожнятові пов. Долина Михайло Ягайлович, маніпулюючи револьвером пострілив Василя Шлапака в живіт і руку. Раненого відвезли до шпиталю.

— **Кара за святотацтво.** В Н. Санчі відбулася судова розправа проти 18-літнього Теодора Молодця, що вкрав із гр. кат. церкви в Матієві золоту чашу зі св. Тайнами, які під церквою висипав на землю. Чашу розбив і продав кор. шмареві за кілька папіросів. Його засудили на півтора року вязниці і 5 літ у заведенні для неповправних.

— **З Польщі.** В Лодзі скінчив самогубством 47-літній Герман Генерт, власник відомої фабрики капелюхів, з причини грошевих клопотів. — У Каліші згорів млин братів Ковальських з усім уладженням і запасами збіжжа та муки. Страти обчисляють на 440 тисяч зол.

— **Напад на льотерійну колєктуру.** На конторі пральні, в якій находилася також контора льотерійної колєктури, при вул. Гроховській у Варшаві напали два мужчини. В конторі находилася тільки 20-літня експедієнтка Красовська, що саме переодягалася. Напасники кинули її на землю і заткавши їй рот, захопили із шуфляди готівку і втікли. На зойк експедієнтки прибігли прохожі та звільнили її з увязи. Кілько грошей стало добичею бандитів, не знає. Справою заняглася поліція.

Перед порозумінням Чехословаччини з Німеччиною.

НАРАДИ ДИПЛЬОМАТІВ ПІДЧАС ПРОГУЛЬОК В АЛЬПИ.

Візити міністрів чужих держав в Австрії під покришкою прогульок у Альпи потверджують переконання про важні політичні наради.

Нині надійшли вістки одночасно з Риму, Відня і Будапешту про приїзд до Тиролю італійського міністра закордонних справ гр. Чіяно, де він відбуде нараду з мадярським міністром закордонних справ Канею після наради німецького міністра закордонних справ фон Нойрата з австрійським державним секретарем др. Шмідтом. Кружляють поголоски, що темою нарад є справа порозуміння між Чехословаччиною і Німеччиною. В цій справі йде тепер дискусія між Прагою і Берліном на сторінках преси. Між обома столицями виявляється розбіжність думок щодо того, чи це має бути двосторонне порозуміння чи спіратисьме на збірній основі. Справою цього порозуміння цікавиться живо Австрія, Мадярщина та Італія і тому дипльомати ведуть такі оживлені розмови.

З дулами гармат на Шанґгай.

ШАНГГАЙ, 11. 8. ПАТ. До пристані Шанґгай причалили два великі і чотири менші японські кораблі в боєвому порядку з дулами гармат, зверненими на фортифікації. Переїзд позри форти Ву-Сунг відбувся без інциденту. Крім того у пристані стоїть ще 12 кораблів японської воєнної фльоти.

ДОМАГАЮТЬСЯ ШВИДКОЇ АКЦІЇ.

ТОКІО, 11. 8. ПАТ. Крім щоденника „Асагі" японська преса домагається від уряду швидкого розбиття „китайців".

Агенція Домеї повідомляє, що цісарська армія не хоче, щоби китайці ошукали її пропозиціями, запевняючи, що китайці хочуть скористати на часі. Японські політичні кола бажають швидкої воєнної акції і ведення переговорів щойно по оконечнім погромі китайських військ, щоб оминути помилки, що її допустилась японська політика в Шанґгаю в 1932. р.

ПЕРШИЙ БІЙ ЯПОНЦІВ З ВІЙСЬКАМИ МАРШ. ЧАНҐ-КАЙ-ШЕКА.

ТОКІО, 11. 8. ПАТ. **Агенція Домеї повідомляє, що японські війська вперше зударилися з військами центрального китайського уряду не далеко переходу через китайський мур у Нанкав (60 км. на захід від Пекіну). Тепер японська важка артилєрія обстрілює китайців.**

КОНТРОЛЯ НАД РАДІОСТАЦІЄЮ І ПОШТОЮ

ТІЄН-ТСІН, 11. 8. ПАТ. Японський консулят вислав ноту до консулятів інших держав у Тієн-Тсіні з повідомленням, що **японська влада обіймє контролю над радіостацією** на території британської концесії і над китайським телєграфічним урядом на території французької концесії.

РЕВІЗІЇ В ПЕКІНІ ЗА ПРОТИЯПОНСЬКОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ.

ПЕКІН, 11. 8. ПАТ. Китайська поліція перевела ревізії у книгарнях шукаючи протияпонської літератури й агітаційних друків Куомінтангу. Японські команданти на нараді в Пекіні рішили не вводити змін в організації владя Гопеї і Чагару. Китайське військо осадовіться в околиці Нан-кав та Ен-Чінґ. Китайська поліція шукає за комуністичними агітаторами та протияпонськими діячами.

Масові розстріли совітських залізничників.

72 СМЕРТНІ ПРИСУДИ В ІРКУТСЬКУ.

МОСКВА, 11. 8. ПАТ. „Восточная Сибірская Правда" повідомляє, що **на виїздній сесії колєгії військового найвищого суду СССР в Іркутську відбувся процес проти 72-ох залізничників східно-сибірської залізниці. Їх обвинувачували за „троцькізм", саботаж, шпигунство в користь чужих держав і свідоме викликування залізничих катастроф, що потягнули за собою багато людських жертв. Всіх 72-ох підсудних засудили на смерть і присуд виконали.**

Московська преса промовчала цю вістку і взагалі промовчує всі смертні присуди на Далекому Сході. В останніх двох місяцях на Далекому Сході розстріляла Г. П. У. 311 совітських залізничників.

УСПІШНИЙ МАНЕВР НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК.

САЛЯМАНКА, 11. 8. ПАТ. На відтинку Хіхар на полудне від ріки Ебро національні війська заняли місто Бенікілля і завдали червоним важкі втрати.

САРАҐОССА, 11. 8. ПАТ. 5-ий корпус національної армії перевів маневр з окруженням і загрозив червоним між Торіль та Віллєль. Червоні, побоюючись окруження, відступили у напрямі Торе Саха на шляху до Теруель.

—o—

КОНҐРЕС СІОНІСТІВ ПРОТИ ПОДІЛУ ПАЛЕСТИНИ.

ЦІРІХ, 11.8. ПАТ. Конґрес сіоністів приняв 300 голосами проти 58 резолюцію у справі продовжування переговорів з В. Британією. Конґрес відкинув плян поділу Палестини.

—o—

Спорт.

Перша стріча України з чужим закордонним противником.

Хоч Україна осягнула останніми роками доволі високий спортовий рівень, здобула собі масу прихильників та закріпила свої фінансові підставки, всеж таки не мала досі змоги розіграти змагань із поважнішими закордонними противниками. Правда, Україна грала у Львові двічі з Русею та з Довбушем, але тоді обі ті дружини не репрезентували ще високого рівня, тому теж не можна було оцінювати гри нашої дружини в порівнянні із закордонними професійними дружинами. Щойно цього року рішився провід України спровадити відому професійну дружину мадярських футболістів із Дебрецину — Бочкай.

Недільний противник України має вже виробленку славу на футболевім европейськім ринку. Ця дружина відбувала вже перші поїздки по Европі і навіть по Африці та всюди могла почванитись якнайкращими успіхами. Вже навіть цього року підчас побуту Краковії, перемігг Бочкай у Кракові мистця Аветої Адміру. В мадярській державній лізі займає Бочкай шосте місце і є одним із найсильніших мадярських клюбів.

Змагання України з Бочкаєм будуть цікаві ще й тим, що дадуть змогу порівняти відношення сил України з Русею, бо Русь осягнула цього року перешений вислід із Бочкаєм.

Ясно, що неділські змагання України з Бочкаєм викликали у Львові величезне зацікавлення і можна сподіватись на цих змаганнях рекордової скількости глядачів.

У суботу 14. ц. м. Бочкай грає з Гасмонеєю. Як передмітч відбудуться в суботу змагання резерви України з дуже сильною А-клясовою дружиною З. З. К., в неділю Голь — Гасмонея II. Суботнішні мітчі відбудуться на гриші Цитаделі в год. 3-ій і 5-ій, неділські на гриші Погоні теж в год. 3-ій і 5-ій.

КІНА.

АПОЛЬО: „Сяята та її блазен"
АТЛЯНТИК: „Замок тайн".
ВАНДА: 1) „Робін Гуд в Ельдорадо", 2) „Ніч на Трансатлянтику".
ҐРАЖИНА: „Вибухова бльондинка"; „Небезпечний флірт".
ЄВРОПА: „Заборонене щастя".
КАСІНО: „Ти, що в Гострій світиш Брамі".
КОПЕРНИК: „Рожа".
МАРУСЕНЬКА: „Пострах опери" з Борисом Карловим.
МЕТРО: „Конґсмарк" і „Дві Івасі"
МІРАЖ нечинне.
МУЗА: „Ніч в опері". „Руки зникли".
НАЛЯС: „Фікер ч. 13".
НАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Пісня її матері" з Март. Егерт.
СВІТ: „Несамовитий дім" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Жовтий спарб" і ревія „Рефрен".
ТОН: Нью-Йорк-Сан Франціско.
УТІХА: „Герой Техасу" і ревія
ХИМЕРА: „Для тебе Маріє".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(ул. Марійська 5).
„Новий шпиль Цуґшпіце"

ШАФКОВІ КУФРИ

чалізи, ніки на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня ремарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ки „Саламандра"

ЗАКОРДОННЕ РАДІО

Четвер, 12. серпня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 14.45 Розр. музика Бетговена, 20.10, 21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 20.00 Арії та пісні, 21.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Скрипка, 18.30, 19.00 Сальон. музика, 20.00, 21.00, 22.00 „Янош Вітез" оп. Качога, ВІДЕНЬ 10.50 Сільська музика, 15.15 Для дітей, 17.20 Пісні, Гренеман сопран, форт., 17.40 Російські пісні, Балабан баритон, 19.25, 20.00 „Ам Вертерзе" звуки Карпатії, 21.00, 22.00 Симфон. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 12.00 Військ. орх., 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Гумор у пісні, КОШИЦІ 13.20, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Сопран і тенор, 19.00, Розр. концерт, 21.00, 22.00 Вечір опер „Кавалєрія Русткана" оп. Масканія, „Комбатімента е Кльорінда" Монтевердія, МІНХЕН 16.00 Музика для нежного, солісти, 17.00, 18.00 Концерт, 19.00 Веселий концерт, 21.10 Форт. квінтет ес-дур Шумана, ПРАГА 12.35 Сальон. квартет, 19.45 Концерт, Двожакові твори, 20.50 Ракош-Ракоші" балет Яначека, орх., хор. солісти, 22.25 Сучасна турецька музика, РАДІО ПАРІ 13.15, 15.45, 19.30, 19.45 Спів, 16.45, 18.00 Театр Уяви, 20.30, 21.00, 22.00 „Продана наречена" оп. Сметани, РИМ 17.35 Концерт квартету 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.10 Концерт хору і оп. співаків.

Пятниця, 13. серпня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Берлінські композитори, 18.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30, 21.50 Циг. музика, 18.45 Італ. пісні, 22.55 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 13.10 Концерт капелі, 15.15 Музика на скр. і форт. (для молоді), 16.05 Симф. музика, 17.20 Твори Пасторіні, 19.25 Муз. інтермецо, 21.50, 22.00 Пісні й піснеьки, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточі пісні, 18.00 Соната г-моль Регера, 19.00 Веселий вечір, 22.20 Барова музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Концерт віденського тріо гітаристів, 18.50 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Віденська кров" оп. І. Штравса, МІНХЕН 9.00, 12.00 Концерт, ПРАГА 17.05 Концерт фільг. орх., 20.25 „Весна" літ. сюїта Ферстера, 21.15 Септет ес-дур Бетговена, РАДІО ПАРІ 13.15, 19.15, 19.45 Спів, 14.30, 15.00 Театр Уяви, 16.00 Камер. муз., 19.00, 20.30 Форт., спів, РИМ 17.15, Камер. муз., 18.50 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 21.30 Вок.-інстр. концерт, ШТУТТГАРТ 21.15, 22.00, 23.00 „Ловці перел" оп. Бізета.

РУКАВИЧКИ шкіряні
імітація дунських **шовкові**
у великім виборі — дуже дешево
ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів
Сикстуська 2. = (побіч Брами).

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Четвер, 12. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Як діяти до доброго бугая, 12.25 Концерт орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Для дітей: Пригоди пана від природи, 16.15 Симфонія ц-моль оп. 67, з гр. пл., 16.50 Як господарять англійки, 17.05 Орх. концерт, 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Вулиці великого Львова, 18.05 Суспільна гутірка, 18.10 Піснеьки з гр. пл., 18.15 Жорж Буланже у ролі композитора й виконавця, гр. пл., 18.30 Заг. скринька, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Драма в природі", 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Розр. концерт: орх., баритон, сопран, форт.; у перерві коло год. 20.45 Вечірний денник, хліборобські вістки, 21.45 Серпневі вечорі, 22.00 Концерт солістів, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Студіо молодих: Другий пир жартунів.

Пятниця, 13. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Дебісі-Равель: Сарабанда, симф. орх., гр. пл., 12.25 Популярна музика дутої орх., 13.55 Легка музика з гр. пл.; у перерві о год. 14.03 Гутірка союзів ККО, 14.35 Пісні й гутірка з підкольєвої, 14.55 Львівська біржа. **15.00 Українські пісні, з гр. пл.,** 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вісники, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Концерт нар. капелі, 16.45 Маранове місто посеред соснових сіл, 17.00 Концерт солістів: скр., форт., 17.50 Як відкрито бактерії, 18.00 Туристичний інформатор, 18.05 Легка музика з гр. пл., **18.30 Східні чи західні впливи в архітектурі, гутірка в українській мові інж. Мир. Німцева,** 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Орх. концерт, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Ідемо на води, муз.-літер. авд., 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Танк. музика, 21.45 Серпневі вечорі, 22.00 Спів. рецталь А. Шлемінської: у програмі італ. нар. пісні, 22.30 „Аллярм! горить!" травом. із поженної сторожі, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Радіокутик.

МАРКОНІ ПРО РАДІОАМАТОРІВ.

В одному із своїх листів Маркові писав: — „Якщо аматор зумів осягнути щось нового, то це є вже подією. Маю до них якнайліпші побажання".

В одній книжці присвяченій геніальному винахідникові, находять такі слова його про радіоаматорів:

„Власне вони були тими, що своєю невпинною працею причинилися багато разів до дальшого розвитку. Вони були незнані підчас своїх дослідів і залишилися незнані, коли якесь дослідження вдалося і причинилося до удосконалень. Радіоаматори цілого світу організовані. Вони знаходяться в постійному зв'язку, групами або поодиноко. Їх розмови торкаються тільки практичних проблем і проб та здобутих досвідів, які вони стають корисні, коли йде про цілість проблеми".

В історії розвитку радіотехніки повні заслуг праці радіоаматорів не будуть забуті. Належиться їм подяка за те, що вже зробили, а признання Маркоція повинно бути для них спонукою для дальшої праці в цій ділянці.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 11. серпня 1937

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 88·90, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 292·72—291·00, Франки фр. 19·93—19·81, Франки швайцарські 121·80—121·00, Фунти англ. 26·46—26·30, Гульдени данц. 100·2·—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Кор. дан. 118·09—117·25, Кор. норв. 132·88—131·90, Корони шв. 136·43—135·45, Ліри італ. 25·00—23·50, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 137·00 — 133·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·25—26·00, Марки нім. срібні 149·00 146·00

Папери.

Банк Польський 106·50, Лільпоп 30·75 Вугель 23·25, Стараховичі 32·25, Габербуш 59·00, Островець 26·50, 26·25.

Тенденція дещо сильніша

Акції.

4 і пів пром. внутр. 57·00, 57·25, 3 поз. інв. 1 сер. 69·00, 2 сер. 68·38, серія 83·00, 4 прем. дол. 39·25, 4 пром. консол. 58

Тенденція удержана.

Збіжжя.

Львів, дня 11. серпня 1937

Пшениця одностайна черв.	27·25—27·50
Пшениця збірна червона	26·25—26·50
Пшениця одностайна біла	27·50—27·75
Пшениця збірна біла	26·50—26·75
Жито шт. І.	22·00—22·25
Жито шт. ІІ.	21·75—22·00
Ячмінь один.	20·00—20·50
Ріпак озим.	58·00—59·00
Ріпак літній	49·00—49·50
Мука пшен. І. 0-30%	44·00—44·50
Мука пшен. І. 0-50%	42·00—42·50
Мука пшен. І. 0-65 %	40·00—40·50
Мука пшен. ІІ. 30-60%	36·00—36·50
Мука пшен. ІІ. 50-65%	32·50—33·00
Мука пшен. ІІІ. 65-70%	25·00—25·50
Мука пш. паст.	20·00—21·00
Мука пшен. разова 0-95%	31·75—32·25
Висівки житні	14·50—14·75
Висівки пшеничні грубі	15·75—16·00
Висівки пшеничні середні	15·25—15·50
Висівки пшеничні мілкі	16·25—16·50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 11. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . . . 14—15 сот.
яйця . . . . . 3·10—3·20 зол.

Тенденція на масло і яйця напружена, на молоко зниження.

ОПОВІСТКИ.

З нагоди вінчання п. **Наталії Бігус** з п. **Леонідом Яблонським,** яке відбулось у Чорні 9. ц. м., зложили Новожонці в нашій Адміністрації зависть повідомлень 10 зол. на **Українських Інвалідів,** а від весільних гостей 23.50 зол. на **Політ. Вязнів.**

Дирекція Гімназії і Ліцею Тов. ім. Лесі Українки в Луцьку, подає до відома, що **вступні іспити відбудуться 2 вересня ц. р.** До проханнів до Гімназії треба додати метрику народження і шкільне свідоцтво, — до Ліцею — метрику народження і свідоцтво скінчення 4 кляси гімназії нового типу. Прохання приймає канцелярія: Луцьк, ул. Площа 20. **Дирекція.** 1490 1—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МОЛОДИЙ ІНТЕЛІГЕНТ шукає якоїнебудь праці. Може продавати в крамниці, давати лекції, доглядати недужого. Скромні вимоги. Зголошення: Дашуя, Поште рестанте, дег. № 68. 1404 1—3

КУПНО - ПРОДАЖА

В ПОВІТОВОМУ літинщевому місті, добре проспериючий спожнвчий склеп (єдиний український) — з причини виїзду власника до іншого міста — до продання на догідних умовинах. Інформації: інж. І. Поповнч, Станиславів, Голуховського 17 1389 3—3

ПРОДАМ У ЛЬВОВІ дім партеровий, 3-кімнати, кухня, великий передпокій і веранда, електрика, великий овочево-ярковий город, 10 хвилин до трамваю, 2 хвилини до автобусу, гарна околиця **тільки українцям.** Зголошення до „Діла", „Догідне для емерита". 1407 1-3

КУПЛЮ за готівку під більшим містом, навіть підгірській околиці невеликий хутір, що надавався би під садоводство. Конечні грунта першої кляси, великий будинок мешкальний, поближче шосе і залізниці. **Луцк скритка почт. 131.** 1408 1—3

МЕШКАННЯ

СОНЯШНИЙ ПОКІЙ винайму. Голоситись від 15—16 год. при вул. Клушинській ч. 12, І. пов. мешк. 4. 1392 3—3

КРАМНИЦЯ двофронтова зараз до винайму. Городецьких 11. Відомість у сторожа. 2/22

РІЖНІ

АДВОКАТ з доброю практикою заміняє свою канцелярію а місті Окружного Суду на Поділлю на канцелярію в іншій місцевости, або приступить як спільник до проспериючої канцелярії. Зголошення до Адмін. „Діла" під „І. Б." 1388. 3—3

РОБОЧІ УБРАННЯ І ПЛАЩІ найдешевше джерело Вирібни „ПАЛЮМ", Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 9-10

КОМПЛЄТНІ кухонні вправи, замки безпеки Уалє, Сальво, Уніон; апарати Веса; залізні ліжка, шведські ножиці бихарські Берга— поручає РЕНГШНЕР Легіонів 37. 1372 4—5

ЦЕМЕНТ, вапно і бляху закупите дешево у Роздільні „Центросоюзу". Львів, Зіморовича 20. 1383 3—3

ГОДИННИКИ, біжутерію напрасне прецизійно, продає найдешевше, Рудий, Сикстуська 35. 1193 3—5

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер** і СИН **Львів, Зырудлянa 3.** тел. 271-14. 1406 1—15

ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАВЕДЕННЯ КРАВЕЦЬКЕ
СТАН. КЕНДЗЄРСЬКОГО
перенесене 5—10
з Хорущини до льокалю
при вул. **Академічній 22. І. п.**

БРИТВИ
найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7, Коперника ч. 15 а

ВІД ПЕРШОЇ ХВИЛИНИ ІРКА ПОДОБАЛАСЬ ЙОМУ БІЛЬШЕ...

Мило Пальмолів вироблюють на оливковім олійку і воно не має жадних тваринних товщів. **Олійок** оливковий при температурі тіла оживлює і ушляхотнює церу. Ось тому **мило** Пальмолів змиває докладно і не дразнить шкіри. **Вживайте** його постійно до миття і купелі. Внедовзі добудете ту „знаменну красу" від стіп до голови, шкіру делікатну, свіжу і чарівну.

Фотографічні апарати
направляє прецизійно
К. Колянковський
Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5.
1387 2—10

Христіянська харчівня
„ГАЛЬКА"
поручає дешево **вибагливі снідання, обіди, вечері**
Львів, вул. Пекарська ч. 1 ц.
1390 Тел. 291-00. 2—15

Цукорня СОБЛЯ
Стрий, Ринок
поручає **добірні тісточка, морозиво** і інші лакомники **власного виробу.**

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Меблеві покриття хідники, диванні, церати, лінолеум, **капи і намітки,** в найбільшім виборі
ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 5—11
ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 25, в подвір'ї, тел. 286-38.

Ва редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавниче Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.

Пятниця 13. серпня 1937. Ч. 177

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229–41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Військовий вишкіл шкільної молоді.

(Передова стаття.)

Арештування рідношкільної молоді в Тернопільщині.

Виховуватимуть дальше яничарів у кацапській бурсі.

Стан облоги в Шангаю.

Японці здобули залізничу стацію Нанкав.

Літвінов утік із СССР.

Офіціяльний вибух япон.-китайської війни.

Атентат на президента Каталонії.

Велика пожежа в доках воєнної маринарки.

Каяття Криленка.

Вістки зі Самбірщини, Бобреччини, Городеччини і Перемищини.

Ч. 177 (14.770). Львів, п'ятниця 13. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Арештування рідношкільної молоді в Тернопільщині.

В останніх днях, зокрема 10. й 11. серпня ц. р., переведено в Тернополі в по селах тернопільського і сумежних повітів серед молоді вищих кляс і абітурієнтів тернопільської рідношкільної гімназії численні арештування. Передтим були в арештованих чи пак у їх батьків основні домашні труси. Арештованих відставляювали або просто до слідчого виділу державної поліції в Тернополі, або спершу до найближчої поліційної станиці і щойно відти до тернопільського слідчого виділу. Декого з арештованих випустили на волю, більшість задержали. Арештовано 15- до 18-літніх гімназистів без вияснення причини арештування. Декого з арештованих вели в білий день у кайданках вулицями Тернополя. З цензурних причин імен арештованих, яких є поважне число, не подаємо.

СТАН ОБЛОГИ В ШАНГАЮ.

НОВИЙ УЛЬТИМАТ ЯПОНЦІВ.

Із Шангаю повідомляють, що там проголосили стан облоги на китайській території Шангаю.

ШАНГАЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ ЗАГОСТРИВСЯ.

„Райтер" повідомляє з Нанкіну, що приїзд японських воєнних кораблів до Шангаю викликав сильне схвилювання і занепокоєння в китайських урядових колах. Думають,

що початі вже розмови у справі ліквідації інциденту на летовищі Гуняо будуть перервані.

Вчора вечором посадник Шангаю мав відбути знову конференцію з представниками японської влади. На його думку мала це бути вирішна конференція.

Японці домагаються від китайської влади покарання міліціянтів, які виконували службу на летовищі в минулий понеділок, домагаються теж, щоб китайський уряд зложив офіційні перепросини та дав запоруку, що такі події не повторяться. **Крім того японці домагаються відшкодування та відкликання з шангайської округи „корпусу прилюдної безпеки"**, який складається з китайських міліціянтів. Імовірно, керуючись дорученням центрального уряду, посадник буде могти приняти три перші домагання, одначе відкине четверте, яке торкається відкликання згаданого корпусу.

Японці здобули залізничу стацію Нанкав.

Японські війська здобули залізничу стацію Нанкав по нагальнім артилєрійськім і летунськім бомбардуванню.

ПЕРШИЙ ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКИЙ БІЙ.

Агенція Домеї повідомляє з Тієнтсіну, що **перший китайсько-японський бій почався недалеко великого китайського муру в Чагарі. Канонада тривала цілий день. Японська артилєрія бомбардувала Нанкав. Вибухи стрілен викликали пожежу в місті, яка знищила багато домів.**

Китайська влада наказала евакуацію всіх чужинців із Калгану.

ПІД КИТАЙСЬКИМ МУРОМ.

У доповненні вісток про **перший зудар японських військ із частинами центрального уряду** при переході китайського муру під Нанкав, з Токіо повідомляють, що китайські війська складалися на тім відтинку з трьох полків 89-ої дивізії. Китайці займали добре укріплені становища і мали дуже добре узброєння. Китайські частини мали доволі сильну артилєрію і метачі мін. Інші частини 89. дивізії ідуть пішки здовж залізничого шляху до кордонів Джеголю. Загальне число китайських військ в окрузі Каган Чагар оцінюють на 4 дивізії.

ВТЕЧА ЛІТВІНОВА З СССР?

МОСКВА, ПАТ. ТАСС повідомляє: Ком. Літвінов виїхав на відпочинок. Його заступатиме Патьомкін.

*

Наглий приїзд ком. Літінова до Відня викликав сенсаційні поголоски між дипльоматичними колами. Отже добре поінформовані кола запевнюють, що Літвінов просто втік з Москви під притокою основного вилікування з затяжної недуги. Літвінов приїхав до Відня тому, що там живе відомий австрійський лікар внутрішніх недуг проф. Епінгер, який кількома наворотами виїздив до Москви до Сталіна. Проф. д-р Епінгер здобув безмежне довіря Сталіна і цей факт хоче використати Літвінов, бажаючи виednати від лікаря спеціяліста немов посвідку, що мусить бути довше за кордоном, бо Сталін сліпо вірить в опінію цього професора. Немов чудом виїхавши з Москви Літвінов хоче продовжити свій побут за кордоном по змозі якнайдоше сподіючись, що в між часі дійде в СССР до відпруження відносин. Кружляють теж поголоски, що Літвінов взагалі не має наміру вертатися до Москви.

Кажуть, що Літвінов дійсно нездужає поважно на жовч і на печінку. Мабуть тому проф. д-р Епінгер доручить йому довше лікуватися за кордоном та одночасно вишле відповідний звіт до Сталіна. Літвінов замешкав у большевицькому посольстві і не показується зовсім на вулицях Відня. Кажуть теж, що останні події в СССР вплинули дуже погано на стан його здоровля.

Масові арештування чужинців у Катальонії.

ПАРИЖ, 12. 8. ПАТ. „Ле Журналь" повідомляє з еспанського кордону, що в Катальонії міліція перевела масові арештування між чужинними журналістами. 6 журналістів опинилося вже у вязниці під замітом шпигунства. Арештовані подруги Телєман, кореспондент швайцарських щоденників, Гульман з „Прес Сервіс" у Женеві, кореспондентка бельгійських щоденників Рітом, кореспондент „Нюз Кронікл", Вольф, кореспондент „Манчестер Гардіян" Тілі. В квітні ц. р. пропав таємно кореспондент „Соціял-демократен" Марко Райн, якого дотепер не вдалося відшукати. Крім того арештували його товариша, який вів розшуки за Райном.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

ІВАН ЗУБЕНКО

Квітка на багні

повість

Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.

Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

Військовий вишкіл шкільної молоді.

Від Редакції: Поміщуючи них кільки уваг, які нам надіслано з педагогічних кол, уважаємо своїм обовязком сказати, що є ще друга сторінка порушеної теми, до якої ми, українці, мусимо мати дуже поважні застереження. А саме, ш. Автор, з яким у його теоретичних висновках погоджуємося, не згадує ані одним словом, **хто цей вишкіл буде в українських ліцеях переводити.** Це справа незвичайно важна і саме її неправильне переведення в життя може перекреслити ввесь позитивний підхід українських родичів і української молоді до навчання військового вишколу. **Чи будуть його вчити українці-вчителі чи поляки?** Нам відомо, що на курсах, які підчас ферій влаштовано для учителів-старшин, чи підстаршин, не покликано навіть в деяких державних українських гімназій українців учителів, лише поляків (н. пр. в Коломиї)! Нам відомо теж, що в гімназії Р. Школи не покликано **ні одного старшини польської армії українця-вчителя,** хоч **такі є** і хоч кількох львівська куратория міністерству освіти запропонувала. На нашу думку слід би нашим педагогічним колам звернути на цю справу пильну увагу і порушити її прилюдно. Бо від неї залежить у першій мірі, чи цей новий предмет принесе якусь користь українській молоді, чи буде новою барієрою, а може новим політичним бодлем українського шкільництва.

В повоєнному суспільному житті народів появилося багато новин, незрозумілих для людини з довоєнними привичками, старим світоглядом і способом думання. До таких новин, досить навіть сенсаційних, належить безумовно військовий вишкіл шкільної молоді. Ця новина набирає тим більше сенсаційного посмаку, якщо зважимо, що ввели її перші соціялісти в соціялістичних і фашистівських державах, отже ті люди, що в довоєнних часах у своїй пропаганді поборювали мілітаризм та армію.

У природі і в суспільному житті кожне явище має своє оправдання, свою причину. Ніщо не діється без причини. Таксамо глибокі причини, що оправдують уведення військового вишколу в сучасних школах.

Високий рівень техніки, розвиток фізичних, хемічних і споріднених наук змінили грунтовно воєнні методи. Найновіші воєнні події в Абісинії, Еспанії та на Далекому Сході повчають нас практично, що нинішня війна перестає бути боротьбою самих лише армій. Фактично нині мусять воювати цілі народи в буквальному значінні того слова. Особливо населення мусить чинно оборонятися перед ворожою армією.

Знають це та розуміють дуже добре військові кола, знають і керманичі держав. Державні проводи прийшли до переконання, що ціле населення, цілий нарід мусить бути підготований до

о. Александер
Гвоздецький
парох Черниева, консист. совітник,
помер дня 12. серпня 1937 р.,
у 59-ому році життя.
Похорони відбудуться в суботу, 14. серпня ц. р. в Осмолоді
РОДИНА

війни, до воєнних невигод і праць. Народи мусять бути здорові і сильні. Це здоровля і силу вони розвивають у руханково-спортових товариствах та в усіх організаціях фізичного виховання, що нині досягнуло небувалого рівня розвитку, стало суспільною стихією в цілому майже світі. Держави заопікувалися чинно фізичним вихованням своїх громадян та підтримують його матеріяльно й морально. Все фізичне виховання, незалежно від його індивідуальних національних форм організацій, наставлене виразно на воєнну підготову, воєнний вишкіл населення.

Чим є військовий вишкіл шкільної молоді?

Військовий вишкіл шкільної молоді є частиною шкільного фізичного виховання, що в свою чергу є тільки частиною загального фізичного виховання народу, населення. В початках, як повстав лише проект уведення в шкільні програми виховання в середніх школах другого ступня, ліцеях, військового вишколу молоді, була думка притягнути до цієї виховної співпраці в школах військові кола. Але думку цю скоро понехали. Військові люди по своїй психіці та ідеольогії готові би перемінити школу в касарню, або бодай пів-касарню. Чи не стане нею школа за якого півстоліття? — це інше питання. Нині ще не прийшов на те час!

Тимчасом вестимуть військовий вишкіл шкільної молоді учителі фізичного виховання, що мають уже військову підготову, або перейдуть ще спеціяльний воєнний вишкіл.

Військовий вишкіл у школі однаково обовязуватиме хлопців і дівчат у всіх типах ліцеїв. Хлопці, що перейдуть цей вишкіл, будуть побільшувати кадри кандидатів на старшин чинної армії, а дівчата будуть підготовані до воєнної служби на час війни в запіллі, до праці в санітарних відділах Червоного Хреста, взагалі до праці, звязаної з обороною краю, а може навіть до служби на фронтах.

На цьому місці не беремось обговорювати програми військового вишколу шкільної молоді. На це тут не місце та й ще не час. Ці теоретичні програми мають тимчасово тільки ідеольогічно-деклятивний характер. Перші роки будуть роками дослідів і досвідів у цій ділянці. Щойно по кількох літах дослідів викристалізується практика військового вишколу молоді. Але в цю практику, що не сміє заморозитися в своїх засобах і методах, треба буде вносити доповнення, відповідно до розвитку воєнних наук.

Завдання цієї статті зовсім інше, національно практичне. Хочемо звернути увагу на цю важну подію всіх українських батьків і матерей. Нема мабуть між українським громадянством ні одної людини, що не розуміла би великої ваги в житті народу військового вишколу молодого покоління. Цілий сучасний світ хвилюється. То тут, то там вибухає полумя війни, тече людська кров. Серед руїн і сліз родиться якийсь новий світ. Тільки сильні і здорові народи можуть зустрічати цей світ. Тому всі так гарячково збройться, організуються, розвивають свою збірну силу та витривалість на всі пригоди життя.

Українському народові треба бути також приготованим до великих історичних подій, до війни, що понад усякий сумнів шалітиме на наших землях. Тому нам може більше, ніж кожному іншому народові, треба молодого покоління з військовою фаховою підготовою. Молодь наша повинна й дістати в школі, в ліцеях, на науці військового вишколу.

Ще цілий місяць тривають вакації; діти оставатимуть під безпосередньою опікою своїх батьків. Отже на батьків падає відповідальний національний обовязок освідомити своїх дітей про вагу військового вишколу та переконати їх, що вони повинні з нього пильно користати, без огляду на те, в яких зверхніх формах він буде відбуватися. Час зірвати з такою трагічною у наслідках нехіттю до військових справ, яка панувала у нашому громадянстві за австрійських часів. І не є нашою історичною місією — бути пацифістами тоді, коли ввесь світ довкола нас відкидає пацифізм. Очевидно: ми хочемо миру, але миру справедливого. У тій несправедливості, якою переповнена Европа, й ми маємо свою гірку пайку. А до того географічне положення наших земель таке, що не можемо обмежувати ся до ролі миролюбивих глядачів, які грають військового діла. Тому до справи примусового військового вишколу мусимо підійти з критеріями національного інтересу. Очевидно, ці загальникові уваги не вичерпують проблеми, до якої ще нераз вернемось. Бо справа фізичного виховання взагалі, військового вишколу зокрема, це один відтинок шкільної політики, — вічно актуальної, вічно неполадненої згідно зі справедливими вимогами і правами!

Причинок до питання про антисемітизм.

ПОЛІТИКИ НЕ МОЖНА ЦІПОМ МОЛОТИТИ, АНІ ПОБОЯМИ ТВОРИТИ.

В нашому народі був віддавна защіплений **релігійний антисемітизм.** „Жид-невіра", — бо не віруе в Христа, — отже це погане єство... І це почування проявлялося від малих хлопчиків, що збирали каміння, щоби бити жидиків, аж до старших і найстарших громадян, що при нагоді словами відгрожувались жидам. Але до погромів на жидів у нас не доходило.

Тут насувається мені на думку знаменна подія з 1893. р., коли я боронив нашого мистця й письменника **Корнила Устіяновича** перед судом присяглих у Львові, обвинуваченого за злочин підбурювання; за вималювання „пекла" у церкві в Бутинах, жовківського повіту, де наш мистець намалював поміж грішниками: жида-лихваря й податкового екзекутора, котрого лице нагадувало графа Агенора Голуховського, бувшого намісника Галичини...

При льосуванні лави суддів присяглих у тому процесі я не виключував суддів присяглих жидів, бо знав я з досвіду, що у справах політичних у нас жиди є добрими суддями. І це було в інтересі обвинуваченого Корнила Устіяновича, що ніколи не виявляв себе антисемітом. Тимчасом, заки скінчилось льосування суддів присяглих, несподівано підніся на своєму місці обвинувачений Корнило Устіянович і сказав піднесеним голосом: Я не хочу, щоб мене жиди судили, бо жиди вбили Христа!.. Цей оклик здивував нас усіх, що були причасні, та предсідник трибуналу радник Зубрицький залагодив цей випадок, упоминаючи обвинуваче-

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 35

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

МОСКВА.

БУТИРКИ.

17. липня приїхали ми до мети нашої подорожі. Довго сиділи ми на стаційнім пероні, заки приїхало до по нас авто ГПУ — каретка без вікон з ократованими дверима, т. зв. у вязничному жаргоні „чорний ворон".

Була вже ніч, коли ми станули перед якимись непривітними воротами. Відібрали від мене за посвідкою мої клунки, завели мене до лазні, відтак впустили до келії, де на двох рядах прич спало вже приблизно 40 осіб. На скрегіт ключа в замку кілька постатей піднеслося зі своїх лежанок, почали мені приглядатися і стали випитувати, хто я такий.

Моя відповідь, що я приїхав із соловецького табору, викликала сензацію. Мене засипали питаннями. Бо більшість із вязнів тієї келії — це були кандидати на засланців до концентраційних таборів.

— Товариші, де ми? На Лубянці? — запитав я.

— В Бутирках — була відповідь.

Я відітхнув із полекшою, бо досі я був переконаний, що привезли мене на страшну Лубянку ч. 2, що сиджу у вязниці ГПУ. Хоч бутирська вязниця також була підчинена ГПУ, одначе, не знаю чому, не виглядала мені вона така страшна.

Думав я, що в котрийнебудь день моя доля вияснить ся. Одначе минали дні, минали тижні, вже літо перейшло, починалася осінь і я все ще таки сидів в тій самій келії, не знаючи, як довго триватиме ще мій побут у Бутирках.

Була це т. зв. „пересильная", значить келія призначена для вязнів, що перебувають тут лиш покищо і призначені до дальшої подорожі. Тут приходили вязні зі слідчих коридорів і тут проголошували їм присуд по їх приході: здебільша заслання до концетраційних таборів на ріжні речинці.

Більшість із тих нещасливих творили селяни, втікачі з далекого вигнання, куди їх як „кулаків" висилали цілими родинами.

Жили десь люди серед печорської тундри у деревляних бараках і кожного дня досвіта виходили на примусову роботу до лісу. Діти, старці, мужчини, жінки, всі разом, родина при родині на спільних причах. Там теж, у тім холоднім, темнім і бруднім бараку одні вмирають, інші родяться.

Соромливости в таких умовинах вже нема. Вони живуть як первісні люди. Умирають на шкорбут, на чахотку, дезинтерію, здебільша на пятнистий тиф. Умирають теж просто з виснаження, з голоду. Винагороду дістають здебільша в натурі, але норма праці така велика, що виконати її, особливо виснаженій людині, дуже важко. Тому теж робітник не дістає такої пайки хліба, яка йому належиться, тільки в такій скількости, як старці й діти, значить 200 грамів.

По думці гасла: „общественное питаніе есть путь к соціялізму" — спільні харчі це шлях до соціялізму — ніхто собі страви не варить. Автім нема що варити, на те є спільні кухні. А ті кухні видають на обід миску солоної юшки та іноді солену рибу.

Тому ці вигнанці воліють концетраційний табор, де лекші роботи і постійна пайка хліба, ніж таке життя на „волі". І тому теж втікали вони масово від того життя. Якось щасливо продіставалися до Москви, чи то пішки, чи вантажними поїздами „зайцем", але тут на залізничій стації, в червоній столиці чуткe око агентів ГПУ відкривало їх, віддаючи їх в руки своїх слідчих органів. За втечу ждала їх кара концентраційного табору на три роки.

В Бутирках бачив я багато тих винужденілих селян, здебільша з України, бо Україна дає найбільший відсоток тих примусових поселенців у північних тундрах. Бачив я як виголоджені проковтували захланно вязничну пайку хліба (400 гр.), яка по довгім пості не могла заспокоїти їх голоду і тому вишукували близько „параші" (бочка з нечистю, яка стоїть у кожній келії), лупину з огірків та інші відпадки, що їх викидували ті, що діставали харчі з міста.

Вязничні товариші часто тут змінялися. Майже що тижня, звичайно в ночі, відчинялися з лоскотом двері келії і сторожа викликувала вязнів призначених на етап. Серед загальної тиші відчитували прізвище, його власник повинен був відповісти своє імя та імя батька (отчество). Відтак із поспіхом пакував своє лахміття і вже був готовий до дороги на жахливе завтра, яке ждало його десь у невідомих краях. Щойно по виведенні й по зібранні всіх викликаних проголошували їм, до якого табору вони призначені.

По такім прорідженню нашої келії, знову по тижневі її заповнювали. Майже кожного дня впускали все нових і нових вязнів. Очевидно, кожного нового вязня ми негайно обступали й засипували питаннями: хто такий, відки і за що. По заспокоєнні тієї цікавости давали вязневі спокій і більше ми не цікавилися його особою.

(Продовження буде).

ченого, що йому не вільно таких заяв складати. І так воно перейшло та вкінці **жидівські судді присяглі своїми голосами причинились до увільнення обвинуваченого Корнила Устіяновича в цьому процесі.**

Оцей випадок ілюструє ніщо інше, як тільки релігійні почування наших християн супроти жидів. Випадок цей прийшов самочинно, без розваги, і з нього вийшло таке, що мистець стрілив кулею в пліт... Це признав мені тоді сам Корнило Устіянович, якого я незвичайно поважав.

Інша справа із **суспільним та господарським відношенням нашого народу супроти жидів**. Тут мав я інший випадок у моєму житті, що мене дечого навчив зі світогляду нашого народу, чого не можна ніколи легковажити. Я був тоді ще студентом університету і в часі великодних ферій, на доручення мого батька, поїхав я до Кутиськодо Нижнєва, щоб там купити у знаного господаря кілька кіріїв сочевиці на насіння. Дотичного господаря я застав дома і він сказав мені, що має сочевицю на продаж, але зажадав від мене ціни два золоті на кірці вищої від ціни торговой. На мій запит, чому він жадає від мене, від свого чоловіка, вищої ціни від тої, за яку продає збіже жидам на торзі, він відповів: Бо ви потребуєте купити, а я хочу заробити і таніше вам не продам. — А чомуж жидові дешевше продаєте? — А з жидом, сказав він, це вже інше діло, бо з жидом я маю свої інтереси і я йому потребую за кожний раз та за це я йому дешевше продаю. От прийде дитина на світ, треба людей запросити і почастувати, і до ксьондза і до дяка піти і заплатити; а хтож мені позичить, як не жид? Священник не дасть і ви не дасьте, а жид порятує, то най вже і процент возьме. Але є порятунок у нього у всякій пригоді...

Отся жива і несподівана подія спершу дуже мене була вразила — мене, молодого просвітника-ідеольога: працювати для народу просвітою, а тут той нарід кпить собі з тебе, і що з того вийде?.. Але опісля я охолонув і зачав спокійніше роздумувати про цю розмову з нашим селянином, щоби з неї витягнути вказівку науку у дальшій громадянській діяльності. І до чого я дійшов у моїх розважуваннях?

Я дійшов до ось-якого висліду: Наш селянин-рільник, сільський чи міщанин, **попав у господарську залежність від чужого елєменту** і з неї не може він сам видобутись. І в своїх розумуваннях він має свою рацію. А ти, мудріший, що хочеш його пригорнути у свої обійми, мусиш щось ліпше зробити! Отсе значить, що до поглиблення культури, просвіти і національної ідеольогії треба ще **створити умовини до господарської незалежности нашого народу,** так щоб український громадянин був залежний тільки від своїх економічних установ-організацій і від себе самого, як громадянського підмету. І звідси має він черпати власними силами всяку поміч до господарської незалежности.

Наслідком тих розважувань я зачав процагувати у видавництвах „Просвіти" основування спілок для позичок і ощадности, своїх крамниць і шпіхлірів. І наше провідне громадянство стало організувати кооперативи кредитові, торговельні і промислові, щоб наш громадянин мав для себе свій кредит, щоб міг позбутись лихварських довгів і мав на свої господарські потреби та створив собі ринок закупу і збуту, як також питомий промисл.

Від часу моєї памятної розмови в Кутиськах минуло пятьдесять років з чубком. І що сталось за той час у наших національно-економічних відносинах?

Не силою антисемітської пропаганди, а **збірною силою власних засобів дійшло до того, що наш селянин-рільник не потребує вже кредиту у жидів затягати ані у них купувати або продавати,** бо має свою організацію, створену ним самим для **рятування його незалежности** господарської. Слово сталося ділом.

Таким чином став наш нарід самостійним господарським чинником побіч жидів і поляків. І за це не можуть на нас жаліти жиди, ані не мають права дорікати нам поляки, бо право національної економії для всіх однакове. На це нема вже способу, бо за поляка не зробить його держава тої роботи...

А про політику можемо поговорити не тільки з поляками, але й із жидами. Ми вже робили політику з жидами не раз, і воно всіляко бувало...

Д-р Кость Левицький.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

З польської преси.

Хаос серед польської молоді.

Краківський „Глос Народу", орган католиків, аналізує відношення ріжних організацій молоді до О. З. Н. полк. Коца. Отже демократична молодь обєднана в „З. П. М. Д." поставилася негативно до О. З. Н. з самого початку. „Легіон Млодих" виступив перед кількома днями з ОЗН. „Млода Весь" зі своїм провідником Гератом, ще недавно на своєму конгресі у Варшаві гостила марш. Сьмігłого Ридза, тепер заявляє, що стоїть на своїх давних (ліво-радикальних) позиціях. „Людова Молодь" (зелені сорочки) переживає фермент. При ОЗН. лишається лише союз „Млодей Польскі" зі своїм ідеольогічно-політичним органом, але він покищо нікого не репрезентує. Провідник „Млодей Польскі" Ю. Рутковський по закінченні курсу „над Піліцою" призначив 7-ох керманичів ріжних відділів централі, 1 шефа штабу, 1 секретаря і провідників ледви одної шлеської округи. Варшавських приятелів Ю. Рутковського ніхто не знає. Але ці зі Шлеська — читаємо далі — вже відомі. Ціла президія шлеської „Млодей Польскі" це люди, які гуртуються коло часопису „Кузьніца".

Всі запевняють: На „проурядовім" відтинку молоді панує хаос. В ніякому випадку не можна говорити про якусь „проурядову лінію" молоді. ОЗН. має нині на терені молоді куди трудніше положення, ніж мав негайно по деклярації полк. Коца... Бодай тоді ми чули про приступлення до ОЗН., з якого тепер багато виступило.

Остала лише надія...

Не буде зміни у внутрішній політиці.

Каголицька „Польонія", орган Корфантого, признає, що остання промова марш. Сьмігłого-Ридза менше подобається, ніж минулорічна. Навязуючи до слів марш. Сьмігłого-Ридза про потребу ладу і безпеки в державі підкреслює:

Лад і безпека є поняттями, що ними оперує передовсім поліція. Є це безсумнівно необхідні умовини кращого розвитку Польщі, але не єдині і не осягається їх лише самою „залізною, твердою, безоглядною" рукою. Це добре до рішучих ворогів Польщі, до наявних, непоправних шкідників, **але якщо йде про нарід, то на перший плян слід висувати засаду справедливости. Це основа кожної держави. Пошана відвічних моральних прав і необмежування громадянських свобід — це умовини правдивого, не лише поверховного ладу і сприятливого розвитку держави.**

Розуміється, що марш. Сьмігли-Ридз на питання, чи в політиці повинні обовязувати засади справедливости, чи треба дбати про честь, дав би без вагання притаклиау відповідь. Але у промові цього не згадав і тому, хто зна, чи її не будуть використовувати своєрідні тоталісти, люди російського типу „держиморди", що поручають батіг як найкращий засіб правління. Маршал говорив про те, що слід зберегти, але майже не згадав про те, що слід змінити.

Вкінці „Польонія" стверджує, що **„про зміну напрямку у внутрішній політиці нема згадки."**

Коротка промова — довгі коментарі.

Варшавський „Роботнік" стверджує, що краківська промова була коротка, бо тревала ледви 12 хвилин. Але коментарі до неї довгі. Довгі і суперечні. В таких випадках — як звичайно — „інтерпретація" має велике поле до попису. А може промовець мав намір висунути теж політичну загадку?

У звязку з цією промовою марш. Сьмігłого-Ридза начальний редактор „Роботніка" і б. пос. Недзялковський стверджує, що в Польщі відбуваються два консолідаційні процеси:

1) консолідаційний процес польської суспільної, політичної і культурної правиці (від О. З. Н. до ендеків); 2) консолідаційний процес польської лівиці (П. П. С., людовий рух і т. д.). Обидва переживають нині і будуть ще переживати завтра безліч трудностів і перешкод на своїх розвиткових шляхах. Не менше — швидше чи пізніше — оба дійдуть до своїх льогічних кінцевих точок.

Вкінці „Роботнік" стверджує розлом у санаційно-легіоновому таборі. Санаційна лівиця не думає скласти зброї перед новою ідеольогією О. З. Н., але хоче боротися і ця боротьба зближує її до незалежної, демократичної лівиці.

Сфінґований „саботаж" у Топільниці, пов. Турка н. Стр.

ЗВІДОМЛЕННЯ ПОСЛА Г. ТЕРШАКІВЦЯ.

На підставі доносу Матківського Юзя, шляхтича з Топільниці, будьто би члени „Лугу" з Топільниці знищили йому в часі між 15.—20. липня ц. р. ріжного роду засіви і траву разом на суму 360 зол., і то в спосіб злобний (саботаж), поліція зі Стрілок арештувала дня 28. 7. ц. р. голову „Лугу" з Топільниці п. Антона Сильківського, членів „Лугу": Михайла Курила, Миколу Малюка, Василя Кундика, Михайла Дуба, Йосифа Клецка, Василя Клецка, Антона Клецка, Михайла Бухного (четар „Лугу") і нечлена Осипа Добрянського.

На поліції не було ніякого переслухання (крім списання генералій) і по 24-годинним передержанні перших пятьох відставлено до окружного суду в Самборі, а дальших пятьох звільнено. Арештовані і відставлені до окружного суду в Самборі від 29. 7. ц. р. сидять до сьогодні у вязниці в Самборі.

Як зродився та як у дійсності виглядає здогадний „саботаж"?

Як уже з преси відомо, від якогось часу почали деякі чинники дуже піклуватись українською загумінковою шляхтою. Те саме діється і в селі Топільниці в сусідстві Стрілок, де на 300 чисел є к. 50 шляхотських. Село це, хоча творить одну катастральну громаду під оглядом адміністраційним, поділене на дві громади: шляхотську і рустикальну, кожна з окремою радою і солтисом. Ціла Топільниця має (на основі шематизму) понад 1.300 душ гр.-кат. та 5 душ лат. обряду.

В селі є читальня „Просвіти", споживча кооператива, котра має свою філію (бо село розлягле), тво „Луг" (70 членів) і новоповстали „Зв. Шляхти Загродовей", головою якого є саме пошкодований шляхтич Матківський Юзьо.

Зазнайомімся ближче, як живе п. презес „Зв. Шл. Загр." зі своїми сусідами — тоді ясно нам стане, хто поповнив здогадний „саботаж". П. Матківський Юзьо і його діти люблять робити своєю худобою шкоди сусідам у полі і на сіножатях. Минулих літ заплатив він за полеві шкоди: 1) Сильківському Михайлові (сусід) раз 30 зол., другий раз 28 зол., 2) Йосифові Курило 30 зол. і т. д., а так само інші сусіди платили йому за полеві шкоди. Стверджено теж, що його діти побили дітей сусідів і навіть одну старшу жінку мав побити його найстарший син. Стверджено теж свідками, що не луговики, а хто інший грозив йому побиттям. Що це для п. Матківського не першина, свідчить хочаб те, що минулого року знищено йому коноплі і налито нафти до криниці, а в полі знищено 8 полукіпків ячменю, хоч тоді п. Матківський ще не був презесом „Зв. Шл. Загр.". — На доказ можна на-

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

вести багато прикладів, які передтим бували шкоди і які є тепер у Топільниці, але ніхто з цього не робив „саботажів", ані не було ніяких арештувань.

Пригляньмося, як виглядає поповнений саботаж на тлі оцінки громадських оцінителів (таксаторів):

Пошкодованому Матківському заподіяно шкоду: 1) в лені, 2) в коноплях, 3) в овочевих щепах і 4) на сіножаті.

Громадський оцінитель шляхтич Топільниці Микола Дубравський (швагер і вуйко пошкодованого) і Гринь Котецький (неоцінитель) оцінили заподіяну шкоду на суму 360 зол., а саме: шкода в лені на 75 зол., у коноплях на 50 зол., у щепах на 10 зол., у сіножаті на 150 зол. і за вкраденний чи понищений мертвий господарський інвентар (ще перед трьома роками) на 75 зол. Так вуйко і швагер пошкодованого оцінили шкоду, бо третій компетентний не явився.

Батьки арештованих за здогадну шкоду, бачучи величезну ріжницю оцінки щодо самої шкоди (не входячи вже, хто її заподіяв), покликали до оцінки тої самої шкоди заприсяжених оцінителів зі Стрілок: Василя Лабича й Івана Симова, з Медведівки Василя Пігура і з Топільниці Руст. Дмитра Дуба й Михайла Колька. Крім цих оцінителів були присутні при оцінці шкоди заступник війта п. Коцур Теодор і солтис, оба громадські радні Топільнйці. Повищі оцінителі всю цю шкоду оцінили на суму 3 зол. 35 сот. (словами: три зол. і 35 сот.), а саме волокно лену на 2 зол., волокно конопель на 20 сот. сімя обох на 94 сот., а шкоду в траві на 21 сот. Щеп, яких зрази, защіплені цієї весни на старих пеньках, посхли, не брали під увагу, таксамо нібито пропавшого господарського інвентаря зперед 3 літ.

Яка величезна ріжниця в оцінці: 360 зол. та 3 зол. 35 сот.! Де присяга і совість, де тут об'єктивність? Щойно ця мала цифра 3 зол. 35 сот. пояснює, чому п. Матківський Юзьо і таксамо його син не хотіли йти показати заподіяні шкоди іншим оцінителям. Їх мусіли виручити в цьому їхні сусіди Михайло Симківський і Тадеуш Кендзерський (поляк).

Така величезна ріжниця в оцінці зацікавила мене як господаря і члена самоврядних установ та крім цього як посла. Щоб виробити собі об'єктивний погляд на те, що діється в Топільниці, постановив я в присутности двох господарів оглянути згадані шкоди (здогадний саботаж), тимбільше, що землеплоди ще не зібрані — стоять, як раніше при оцінці повищих двох комісій.

Коштувало мене трохи труду драпатися 2 км. на гору, але не пожалував. Оглянув шкоду в лені, що є місцями рукою вимикавий і лежить на стерні, зміряв ширину і довжину поля, засіяного леном (не бачив ніде якогось саботажу, спричиненого викошенням або витратуванням), обчислив шкоду й обі оцінки та прийшов до висновку, що навіть на 2 зол. оцінена заподіяна шкода дала би п. Матківському з цілого збору з моргa за волокно 1.012 зол. плюс за сімя (90 сот.) 504 зол., разом 1516 зол., без праці і труду. Здається, що досить рентовний інтерес... На основі оцінки його вуйка і швагра замість 2.90 зол. взяти за ту саму шкоду 75 зол. далеко це з моргa засіяного поля небагато, тільки 42.000 зол.! Маленька ріжниця?

Таксамо меншбільше виглядає шкода і в коноплях з тим, що коли хтось з розмислом вимикав лен, то коноплі міг витовкти два кроки здовж і пів широко якийсь чоловяга, що ляг відпочивати в коноплях і опісля легко перейшов, не роблячи ніякої шкоди. Щодо щеп, то невміле щеплення і посуха це спричинили, що ствердить кожний садівник і навіть і сам Матківський говорив це ще раніше своєму сусідові п. Кендзерському, що щепи посхли, бо не принялись через посуху.

Ось така суть усіх арештувань у Топільниці.

Розвій кооперативи і „Лугу", діяльність громадян в обох організаціях і в чит. „Просвіти", які взялись до будови нової церкви в Топільниці, є сіллю в оці деяких панів зі „Зв. Шл. Загрод.", особливо тих, які часто відвідують „Зв. Шл. Загрод"., але не бачать хісна із своєї праці (в першу чергу не може цим похвалитись п. презес). Отже видумано саботаж, щоб арештуванням невинних людей розбити працю й організацію в „Лузі", декого пострашити, декого зломити, — а може ще через це замкнуть кооперативу й читальню. Говорять люди, що бачили коня пошкодованого, як пасся на тій самій сіножаті (свідок Іван Бухний). Говорять, що і поліція в Стрілках знає, що Матківському роблять шкоду його крівняки, але це не перешкоджує кинути відповідальність на луговиків, чи пак дати віру, що це вони роблять.

Засада — не допустити до розвою українських установ, ділити нас на табори, депрявувати одиниці і групи, яку почали пристосовувати і в Топільниці. — Чи це противникам удасться — залежить від тих наших передових людей, які стоять на чолі українських установ у Топільниці. Праця згідна, скоординована — це запорука Вашої перемоги!

Не дайтеся спровокувати, бо на це чигає противник! Хоч у селі тихо-спокійно і нічого про саботаж не чути, то проте горлає про саботаж деяка частина польської преси, ну й донесення пана презеса. За це й покутують невинні молоді люди.

При кінці мій запит до урядових чинників: Що буде із наведеною оцінкою шкоди? Чи схоче влада потягнути з двох оціночних комісій котрусь до відповідальности? Чи подібні оцінки й донесення, що їх родять здогадні „саботажі", причиняться до нормалізації та до піднесення авторитету влади й законодавства?

Гринь Тершаковець, посол.

Після сокальських подій.

Петропавлівські події в Сокалі, що широким відгомоном відбились по цілому краю і що в простій лінії, як це заявили представники влади, потягнули за собою крім розвязання всіх садків у сокальському повіті (а було їх 28), крім розвязання читалень „Просвіти" в белзько му районі й заборони всяких імпрез на неозна чений час, знайде свій епільог перед судом. Спеціяльно скріплена поліція перевела масові труси по цілому повіті й арештувала з незнаних ближче причин 23 молодих українців. Арештовані: Макар Василь (Поториця), Гринюк Роман м-р Іванчук Іван, Башук П. (всі зі Сокаля), Сидор Василь (Спасів), Глушко Андрій (Тартаків), Дубський Гр. (Завишень), Вашків В. (Сілець), Климів Гр. (Сілець), Саїк Ів. (Вілька), Кухальський Т., Кухальський І., Ковальчук Р., Сенько І., Лаврик Т., Демідонт І., Лагода П., (всі зі Шминткова), Андрійчук П., Водоніс М. (з Мошкова), Куницький Ст., Царик І. (зі Савчина), Запісоцький М. (з Волсвина) перебувають у сокальських судових арештах. Слідство веде слідчий відділ зі Львова в Сокалі на припоручення прокуратури.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

ОСНОВНА ЧИСТКА В КОМІНТЕРНІ.

ПАРИЖ, ПАТ. „Ле Матен" повідомляє, що „чистка" Сталіна в червоній армії і совітській адміністрації обійме теж провідників Комінтерну. Кружляли навіть поголоски, що Димітров попав у неласку. Тимчасом Димітров покищо залишився на своєму становищі, але фактична керма Комінтерну є тепер у руках Миколи Єжова, шефа ГПУ. Чистку в Комінтерні доручено політбюрові російської комуністичної партії, що дістала від Єжова рішучий приказ припинити в діяльности половину членів Комінтерну. **В неласку попали такі комуністичні діячі: Ленський, Лещинський, Кунсінен, Нісікава, Вольф, Єрколі та основник Профінтерну Мануїльський.** Крім того незабаром припинять у діяльности Брандера, Гаррі Пелітта і двох французьких членів Комінтерну. Далі змінять керманичів агентур Комінтерну в Парижі, Амстердамі і Празі та між фінансовими агентами змінять теж саму структуру Комінтерну так, що на місце „тайної секції" буде „секція спеціяльних доручень" під проводом урядовців ГПУ, яких вибере Єжов. Чистку Комінтерну мають закінчити до двох місяців.

КАЯТТЯ КРИЛЕНКА.

В „Ізвестіях" появилася на днях стаття Криленка, в якій комісар „справедливости" кається з провин, що їх йому закидали „Ізвестія" кілька днів тому. Криленко признається до недогляду, що обсадив становища „народніх суддів", зокрема на Україні, людьми, які не надаються на ці становища Криленко обіцює та запевідає, що в найближчому часі поїде на Україну, щоби направити „свої помилки". Ця стаття вказує, що Криленко зумів відвернути від себе хвилево небезпеку за ціну публичного каяття. Але цього роду каяття — як відомо — не запевняють довгої безпеки. Так напр. було з Бухаріном і Радеком.

ВОРОЖНЕЧА МІЖ ВІЙСЬКОМ І КОМСОМОЛЬЦЯМИ.

„Комсомольська Правда" нарікає, що організації комсомольців працюють самостійно і не беруть участи в загальних нарадах. Військо теж не висилає своїх делегатів і стоїть осторонь від комсомольських організацій. Щоденник накликує, щоб комсомольці та військо усунули „сепаратистичні" тенденції.

ВІДКЛИКАНІ ПОЛЕКШІ ДЛЯ НОВОБРАНЦІВ.

Німецька преса пише, що в Москві оголошено денний приказ Ворошилова про відкликання признаних полекш новобранцям з 1915. і 1916. р. Одночасно візвали до війська молодші річники. Тому число рекрутів в. р. сягатиме від 700 до 800.000 осіб.

На китайсько-японському вулкані.

НАНКАВ У ВОГНІ.

Агенція Домеї повідомляє, що китайськ війська з якими воюють японці на полудні від Нанкав, належать до 69-ої дивізії ген. Ванчунлісна. **Японці почали наступ на Нанкав, яке по артилерійським обстрілі стануло у вогні.** Ця місцевість лежить у важко доступнім гірським масиві і творить визначний військовий пункт з погляду оборони Пекіну та воєнних діянь у напрямі Гав-Калгану.

ЯПОНЦІ ВЖИВАЮТЬ СЛІЗНИХ ГАЗІВ.

Командування японської армії в північнім Китаю повідомляє, що

японські війська вживають тільки сліз них газів, таких, як в інших краях поліція вживає до розбиття юрби.

100.000 КИТАЙЦІВ ПІД ШАНГАЄМ.

ГОКО, ПАТ. На підставі пресових інформація із Шангаю, **китайські війська, яких є тепер більше, як 100.000 вояків і 10.000 китайських міліціонерів — окружили Шангай. Китайські частини стоять на терені, що йґго по думці умови з 1932. р. мали зовсім здемілітаризувати.** Міліціянти озброєні у скорострільні, гармати й моздірі.

ЯПОНСЬКА ФЛЬОТА ПІД ШАНГАЄМ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ ПОСТІЙНО.

До пристані в Шангаю приплили нові японські кораблі, так що всіх японських кораблів у пристані є 14, а саме: 4 кружляки і 10 контрторпедовців. Із чердаків нових японських кораблів висадили на сушу нові відділи морських стрільців.

До пристані приплила теж одна американська канонірка, дві французькі канонірки та один англійський контрторпедовець.

ОДНІ З ПЕКІНУ ДРУГІ ДО ПЕКІНУ.

Багато японських частин із гарматами та повзами покинули вчора (11. ц. м.) Пекін і вирушили до Нанкав. Сотні багатших китайців і чужинців покидає щоденно Пекін, втікаючи до Тієнтсіну. Зате багато втікачів зі села намагається схоронити до Пекіну й таборують юрбою під воротами міста. Достава харчів до Пекіну викликує поважне занепокоєння.

ПЕКІН ІЗОЛЬОВАНИЙ ВІД СВІТА.

На підставі вісток із Льондону, Пекін зовсім відірваний від зовнішнього світа. Телефонічна й телеграфічна комунікація зовсім перервана. З причини повної дезорганізації, яка настала в почтовім уряді Тієнтсіну, листи приходять сильно спізнені. Між Пекіном і Тієнтсіном курсує щодня тільки один поїзд, яким переводять евакуацію китайського населення.

АМБАСАДОР КАВАГОЕ ВИХАВ ІЗ ШАНГАЮ.

Японський амбасадор Кавагое відлетів літаком до Даірену.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Сплітки і спліточки.

В новинках щоденної преси промайнула недавно коротенька замітка: „Панна ... і пан ... наложили на себе руку..." Здається, ті замітки не роблять уже надто сильного вражіння, а часом навіть можуть викликати і вороже відношення до молодих самогубців, бо коли двоє залюблених молодих людей відбирає собі життя через нездійснені надії закоханих то це свідчить хіба лише про слабу волю і нездібність до боротьби з життям. Але при цій хронікарській замітці є кілька слів, які примушують інакше дивитись на самогубство цих молодих інтелігентів. Поширював про них хтось чутки, які їх зневславлювали і це було наслідком їх трагічного кінця.

Не буду оправдувати цієї смерти, бо і в таких випадках, як людська злоба і наклепи треба мати більше сили до опору, а не вибирати собі досить легкий вихід з життя. Очевидно, що пройти повз наклепи і своїм життям доказувати всю їх негідність булоб мабуть більшим геройством, але видко не всі мають на це досить сил, а до молодих, недосвідчених людей та ще взагалі в тяжких теперішніх умовах життя не можна за таку слабість мати погорди. Зате можна ту погорду мати до тих, що довели до такого рішення людей, що могли ще багато в своєму житті принести користи, бо як зазначено в замітці обоє самогубців успішно працювали на громадському полі. Можна з найгострішим осудом ставитись до тих, що дали волю своїм язикам та інтригам і знеохотили молодих людей до життя, вбили у них віру в людей.

Ось яскравий приклад людського злобного сплітникарства. Хоч і не хочеться вірити, що ті, які перші почали поширювати недобру славу про молоду пару сподівались аж такого трагічного висліду свого почину. Хто знає може все почалось з якоїсь дрібної завваги пані А. чи п. Б. про те, що вони бачили закоханих десь на прогульці, а при цьому п. Б, чи пані А якось двозначно усміхнулись чи поглянули, а інші могли ріжно про це думати. Хтось інший поніс сказане далі, або коментував усмішку і погляд посвому, зробив з того якісь висновки та поділився з ними із своїми найближчими, а ті передали це далі і так намотався клубок довкола невинних людей і прорвалась нарешті нитка молодого людського життя.

Не всі сплітки та спліточки мусять аж так трагічно кінчатись. Дуже багато говориться і пересуджується й так, що з того має хтось тільки малу неприємність. На хвилинку притягне така балаканина увагу до когось тай піде у забуття. Але з тих дрібних хвилювань складається людське життя і часто в сумі вони спричинюють терпкість людських характерів, знеохоту до життя, а врешті мають і звичайні фізичні наслідки, що можуть непомітно вкорочувати людський вік.

Призначую ці рядки до „Жіночої Сторінки" тому, що саме жінки найчастіше люблять осуджувати того чи другого та переносити ріжні новинки від хати до хати (хоч і деякі мужчини майстри в цьому відношенню, але в їх сплітарстві все менше злоби, а більше дотепу). Особливо люблять цікавитись речами, які їх дуже мало що обходять ті пані, що не мають багато праці ані у себе в господарстві, ані поза хатою. Звичайно з нудьги обходять вони товаришок та знайомих і переносять від одних до других ріжні вісточки, або зустрівши приятельку на вулиці поговорять собі з нею отак пів-годинки-годиннку тай ідуть далі з набутими новинами, а подорозі, щось там призабудуть, або перекрутять і вістка набирає зовсім іншого характеру та котиться далі вже у зміненому вигляді.

Ось чому треба бути обережним при переказуванні того, що десь ми чули чи бачили, бо сумнівавсь, щоб комусь свідомо хотілось бути причиною, такого трагічного кінця, як це мали сплітки у наведеному випадку. **А. О.**

ЗІ СВІТА.

НЕЗВИЧАЙНА ПРОФЕСІЯ МОЛОДОЇ ФРАНЦУЖЕНКИ.

Деякі молоді дівчата вибирають собі тепер такі професії, у яких і сильний мужчина не все здасть собі раду. Недавно виникав учинок одної молодої француженки велике здивування і признання та звернув на неї увагу цілого світу.

Панна Клер Гарніе лишилася в молодім віці сиротою, що не мала ні ближчої ні дальшої родини, вирішила стати провідницею подорожників по Африці. По якімсь часі самостійної праці вступила вона до одного з подорожніх товариств в Каїрі і там їй дуже скоро почали доручувати провід ріжними експедиціями, особливо провід прогульками по Нілу. Подорожні дуже любили молоду, симпатичну дівчину, що весело і дотепно вміла звертати їх увагу на гарні краєвиди чи явища та давати пояснення про ріжні історичні памятки чи особливости країни. Але одного разу доказала панна Гарніе, що вона вдібна і на щось більше. Підчас одної прогульки панна Гарніе давала якісь пояснення старшій пані, а сама очима стежила за малою дитиною, що бавилась під доглядом няньки. Нараз дитинка вирвалась з рук опікунки і підбігла, аж на край пароплаву, щоб подивитись на чудернацьких фляміигів. Раптом дитина стратила рівновагу і впала в воду. Ще не встиг капітан пароплаву дати приказ, щоб хтось з моряків кинувся на порятунок, як панна Гарніе вже опинилась у воді і за хвилину тримала малого потопельника в руках. Човен, що наспів їй на поміч привіз непритомну вже дитину та її спасительку до пароплаву.

Іншим разом панна Гарніе проводила прогулькою автобусів через пустиню. По дорозі зустріла прогулька каравану арабських купців, що звичайно продають чужинцям ріжні памяткові дрібнички, здебільшого сумнівної мистецької вартости. Торг тривав якусь годину, а потім автобус рушив у дальшу дорогу. Та нараз купці змінили свою поставу і на даний провідником сигнал кинулись грабувати подорожніх. Не довго думаючи вискочила панна Гарніе на дах автобуса та почала стріляти в напасників з револьвера. Заскочені араби кинулись врастіч, а автобус щасливо довіз подорожніх на місце призначення.

Та найбільш відважним був учинок панни Гарніе зперед кількох місяців. На цей раз проводила панна Гарніе екскурсією, учасниками якої були самі мужчини, між ними й шеф пан Павло Естанїе. Мала панна Гарніе з собою малий радіовий апарат. Якось захопила вона повідомлення поліції, що саме в її екскурсії бере участь сім небезпечних бандитів, які хотять зникнути перед погонею. На щастя ніхто крім панни Гарніе радія не слухав і вона змогла перевести свій плян. Коли всі стомлені подорожні поснули, вона підповзла до кожного бандита і всіх їх обезброїла, а тоді збудивши свого шефа сказала йому в чому справа і загрожуючи револьвером позв'язувала всіх злочинців та щасливо довезла їх до першої поліційної станиці.

Ось і „слаба" жінка!

ЖАЛОБА НА „ОСТРОВІ БЕЗ ЖІНОК".

Даремно шукали найвідважніші летуни світу за летункою Адісою Ергардт. Даремно голосило на всі кінці світу радіо заклик про поміч цій відважній жінці, що її ще й досі звуть „Дівчатем Лінді", уважаючи її єдиною достойною суперницею Ліндберга. Летунка згинула безслідно, а на острові, який вона перша відкрила та закреслила на мапі, панує смуток.

Цей острівець є властиво малою мачинкою серед широкого океану. Є це якийсь коралевий морський виступ покритий пєпишними пальмами, але має він неабияке значіння для Америки та Азії, бо на цім має бути вибудоване пристановище для літаків, що постійно курсуватимуть та довозитимуть почту і подорожніх з одної частини земної кулі на другу. Живе на тім острівці всього двацять молодих гавайців, яких привіз сюди рибальський корабель і які подають точні метеорольогічні та інші відомости американському міністерству торговлі і промислу. Щирою душею були віддані молоді хлопці своїй „королевій". Амелія Ергардт була єдиною жінкою, що витримувала всі невигоди життя і прикре підсоння острівця Говлянду. Всі відважні американки, які хотіли поділяти самоту молодих гавайців на острівці гинули від гарячки та пропасниці.

Відлітаючи у свою останню подорож, вислала Амелія Ергардт острівчанам коротку радіову депешу: „Лечу до вас". З того часу даремне дивилось двацять пар очей від рана до вечора в сине небо виглядаючи найвідважнішу жінку світа. Даремне...

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:

Як чоловік зійшов на пана.

З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.

Веселе оповіданнп про молодця, що виведать із собою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „партію", чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бистроти.

Ціна книжки 2 зол. 50 сот

Балачки про моду.

ОСІННІ КАПЕЛЮХИ.

Чи мудро чи там немудро рішає мода, але хоч іще на дворі й спека, хоч сонечко ще має досить сили, щоб нам часом добре дошкулити, але вже соломяні капелюхи цього року доспівали пісеньку. Фільц, фільц і ще раз фільц! — Ось хто є паном жіночих голов на вулиці (очевидно мова тут про фільц з малого „ф", а не з великого, що означалоб тоді назву якоїсь особи). Цього року навіть оксамит, звичайно люблений у цьому сезоні не має успіху.

Фасони? — дуже ріжноманітні, але найбільше всеж з „крисками" чи то вони вже будуть ширші чи вужчі (звичайно так собі середні), чи слущені трохи на одно око чи задерті догори, але „крески" мають свої широкі права і поширяються.

Кольори? — найбільше люблений чорний та білий колір, — але часом гармонізує капелюшок своїм кольором і з рештою убрання. З кольорів яскравіших найбільше синій у ріжних відтінях відповідає барвам суконок, які ще доношуємо з літнього сезону, або й жовтий.

Прикраси? — Ось тут трохи маємо зміни, хоч у Львові ще того і небагато зустрінемо, але Париж нам ту зміну приносить, а ми його наказ, якщо не виконаємо вже в цьому сезоні то хіба на рік пізніше, а таки виконати будемо мусіти. (Спізнюватись ми у всьому звикли). Отож Львів оздоблює свої капелюхи і далі найбільше ріжного роду стяжками і стяжечками, але Париж приписує квіти, найбільше перя. Квіти мають бути пристосовані до сезонових квітів живих. В липні наприклад увесь Париж синів від волошок (чому у нас до дієї гарної пільної квіточки причепилась чужа назва „блават" — невідомо). Свіжі, живі волошки були оздобою кожної елегантної парижанки рано до спортового костюму чи суконки, пополудне на коронковім комплеті, а ввечір плели собі елегантні пані вінки з цих скромних пільних квітів та оздоблювали ними свої голівки, або обмотували такий досить грубий вінок довкола шиї та робили собі і відповідні квітяні бранзолетки на обидві руки. Тепер прийдуть гладіолі, далії, айстри та інші квіти.

Та вертаюсь до другої прикраси капелюхів — пер. Вже весною ця оздоба в Парижі була люблена і ластівочка з дзьобиком і широко розпростертими крильцями скорше зявилась на капелюхах парижанок, аніж вона почала ліпити собі гнізда під дахами будинків Парижа. Восени вона також думає довше затриматись на жіночих капелюхах, залишаючи так по собі спогад про весну та літо. Меви теж не думають уступити ластівкам місця без бою, але тут мають успіх головно їх крильця. Але що найголовніше! Струсеві пера знову в моді і нам треба буде таки пильно переглянути ріжні закамарки у маминім та бабусиннім господарстві, бо там щиналевно десь збереглись з часів їх молодости ці гарні пера. Не тільки капелюхи, але мабуть і інші части нашої туалєти оздоблюватимуть пера цього бистроногого птаха, бо вже й цілі фарми, де розводять цих птахів, що якийсь час мали спокій від людського зацікавлення, почали знову закладати підприємчиві торговці, що розраховують на жіночий нахил до прикрас. Струсеві пера модні здебільша кольорові, а особливо сині, бо кажуть, що саме цей колір особливо добре підкреслює рожевий колір обличчя, який ми привезли з собою з літнього відпочинку (або позичили в сальоні косметичнім). Ці пера крім того, що пророкують нам, що вже не хоче світ дивитись на бліді обличчя тих пань, які надто дбали про свою лінію, заповідають нам ще одну зміну, а саме, що зникає потроху тип жінки хлопчура з її різкими рухами, бо ті рухи зле гармонізувалиб з ніжним подувом струсиних пер. **Рита.**

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Велика шпигунка Далекого Сходу.

У Харбіні чекав на стації манджурський експрес. У останній хвилині вскочила до нього, перебиваючись серед натовпу, молода дама з китайцем-носієм і найшла переділ, де сидів самотний мужчина. Це був Фредрік Томсон американський журналіст, що сидів і писав пильно на машині. На привіт дами (дами за звичкою кланяються в Англії перші) відповів холодно і неохоче. Поїзд поїхав; обидвоє сиділи мовчки. Нараз дама зняла серпанок, відкриваючи чудові очі та темно-каштанове волосся, кажучи: „Пане! допоможіть мені!"

БЕЗРАДНА ЖІНКА ПОТРЕБУЄ ОПІКИ.

Здивований журналіст слухав, що скаже йому незнайома дама. — Заки прийде японська митна ревізія, мусите мені допомогти в одній комедії. Скажіть, що я ваша секретарка. Запевняю вас, що я не авантуристка. Я француженка Женевієва Бертіє, уроджена в Росії. Я мушу бути у Шангаї, а боюся, що японці без чужого порученння, будуть мені робити труднощі. — Томпсон відповів: „Щож, я звичайний журналіст, але всякі представники влади і генерали між Манджуко та Кореєю знають мене добре. Я ангажую вас на свою секретарку". При вечері пара запила дружбу шампаном. Іще перед митним кордоном Бертіє почала виконувати свої обовязки. Досвіта 1. травня вони мали відїхати з Порт Артура пароплавом до Шангаю. Томпсон чекав у готелі на свою секретарку. Нараз вістовий приніс йому лист: „Мій дорогий шефе і друже! Коли ви будете читати ці рядки, я вже буду на повному морі. Я зможу вам відкрити свою таємницю щойно в Европі. Коли мене не забудете, то призначаю вам зустріч: 1. серпня 9 год. вечір, Париж, готель Клерідж. Поводіться пристойно і не закохайтеся в якійсь східній красуні. Ваша Женевієва.

ТАНЕЧНИЦЯ І ЯПОНСЬКИЙ ПРОМИСЛОВЕЦЬ.

Кілька днів пізніше сидів Томпсон в одному елеґантному барі в Шангаю в европейській дільниці і думав про гарну Женевієву, справді небувалої краси дівчину. Сидячи придивлявся байдуже танцям. Нараз мигнула перед його очима якась пара — гарна білявка з японцем. Коли він глянув жінці в очі, вона поблідла і здрігнулася, як від електричного струму. Так, це була Женевієва, хоч він ледве вірив своїм очам. Американець пішов за нею, але вона вже щезла в коридорі; сіла в авто і відїхала. Директор бару міг йому лише сказати, що таємнича дама — англійська танечниця, а її приятель японський великий промисловець. На другий день журналіста покликав його знайомий секретар поліції. Вони виїхали на село над Янгтсекіянг. В одному саді біля павільону лежав труп. Журналіст пізнав у ньому вчорашнього партнера Женевієви. Виявилось, що цей японець — шеф японської розвідки Такімура. Його товаришка ограбила його з важних паперів і він зробив собі гаракірі.

МОНҐОЛЬСЬКА СЕЛЯНКА.

Кілька тижнів пізніше на китайсько-російському кордоні в Манджурії у пашпортовому бюрі приймали дуже чемно монґольську селянку. Вона хотіла дістатися до Чіти. Старшина вклонився їй чемно і повідомив її, що телеграма від головної російської кватири на Дал. Сході взиває її до себе. Селянку називали з пошаною „Мадам Ґ 27". Звідки ми знаємо про це все? Від Томпсона — американського репортера. 1. серпня він чекав у Парижі в готелі Клерідж уже від пів до 9-ої веч. Він мусів перевірити, чи таємнича дама, його перелетна секретарка, прийде на обіцяну зустріч. Десять хвилин по 9-ій, коли він утратив надію побачити її і повірив, що вона заглузувала собі з нього, почув дотик жіночих пальців на своїх очах. Це була його Женевієва, таємнича „Мадам Ґ 27!" Про що вони розмовляли не знаємо, але знаємо, що ця розмова закінчилася їх шлюбом у Парижі. А хто вважає всю цю історію вигадкою, нехай за неї має претенсії до другого журналіста, француза Марселя Рувіе, який її саме подав до відома світові. Велика шпигунка Далекого Сходу вийшла заміж, закінчивши щасливо свою небезпечну професію.

Новий світ із шкла, кавчуку та дерева.

Розвиток медицини та техніки причинився до того, що щораз частіше починають появлятися будівлі із шкла. У Голівуді та Шікаго будують сотні домів із шкляних цегол, крізь які проходить сонячне світло. Їх уживають на бюра, кавярні, ресторани та приватні домівки. Перед надмірною спекою хоронять людей подвійні вікна. У цих будівлях використано фільтроване повітря так, що свіже повітря доходить до середини навіть при зачинених вікнах. У деяких домах вікон не відчиняють ніколи; це неможливе, бо вони вмуровані у стіну і зайве, бо повітря йде рурами. Є теж окремий винахід, що вирівнює занадто різкі ріжниці температури в середині дому і на дворі, усуває вогкість; такі модерні вікна мають дві шиби із сильним дзеркальним шклом.

Шкляні доми.

Директор фабрики дзеркального шкла у Пітсбургу, Шеріс, увів неодну новинку. Він заявляє, що приходить доба шкляна, коли шкло міцне як сталь і гнучке, як папір зможе заступити найбільше поширені металі. Усе передбачено: навіть образи можна прибивати на шкляних стінах при помочі відповідних сверлів. Долівку — теж шкляну прикривають відповідні килими, щоб сусіди з нижчого поверха не бачили „вищих" сусідів. Меблі теж будуть із шкла ріжнокольорового а дерева вживатимуть до них мінімально. Дерево треба буде залишити на паливо, бо бензини не вистане до всіх машин. Прийде час, що будемо носити із шкла теж одяг. У Льондоні вже є перші зразки таких вечірних суконь і капелюхів із шкляного повісма. Кухонна посудина зрівняється із сальоновою — сковороди, горшки, підставки найкраще змивати, коли вони шклянні. У кіні — екрани будуть дзеркальні, щоб образи дістали пластичний вимір. За домами підуть авта, залізниці, літаки і кораблі, де стіни будуть прозірчасті, щоб сонце могло ними вливатися скрізь, де сидять люди.

Два нові суперники шкла.

Суперниками фабрикантів шкла є фабриканти кавчуку. Кавчук не ламається і він має свою неодну прикмету. Один із найбільших продуцентів кавчуку Фрайк Светтенгем у Льондоні вказує на ідеальні кавчукові дороги, де нема пилу, де затихає шум коліс і де ніщо не псується. Такі долівки вводять уже у школах, готелях, театрах і шпиталях. Подушки з піря заступають давно кавчуковими люди практичні, а кілько є інших дрібних кавчук. винаходів! А проте дерево — найстарше і найприродніше з усіх домагається теж своїх прав. З дерева можна вже виробляти цукор, спірт і одежу. Деякі мільонери вертаються до деревляних — ложок, вилок і тарілок. Є чудаки, що друкують свої білети на дереві. Не виключене, що появляться і книжки на дереві, як у давній давнині.

ЧЕРВОНОШКІРІ МІЛІОНЕРИ.

ПУСТАР КОПАЛЬНЕЮ СКАРБІВ.

Старий переказ оповідає про багача, що хотів обманути бідного і сам себе обманув. Осьтак достоту трапилось недавно у Злучених Державах Північної Америки. Ролю мудрагеля-багача відіграла американська влада, а ролю бідного — індіяни.

ІНДІЯНИ.

Як відомо, індіяни в Америці вже майже на вимертї. Спочатку американці винищували індіян огнем і мечем. Вони призначували навіть нагороду тому, що вбив „червоношкірого" (індіянина). Згодом методу — спосіб винищування „поліпшили". Познайомили індіянів із „вогнистою водою" себто з горівкою. Опісля вигнали їх із кращих земель і таким чином присудили це нещасне, затроене алькоголем племя на вимертя. Сьогодні індіян в Америці стільки, що циганів у Европі. Ясно, що сьогодні не можна поводитися з останками покоління колишніх панів тої землі так, як сто літ тому. Америку вважають... медяною державою. Американська влада подає до відома всім і вся, що вона добайливо опікується індіянами. Як ця „опіка" виглядає? Найкращу відповідь на цей запит дає історія племени Осаґів.

ВЕЛИКОДУШНІ ҐРАБІЖНИКИ.

Осаґи з давен-давна займали врожайні поля у провінції Оклягома. Три роки тому американська влада вирішила, що земля, де жило двї тисячі червоношкірих Осаґів, за багато варта, як на колірових і без обищиків виселила їх. Індіяни одержали в заміну інші поля в тій самій провінції, та вже неужитки, пустарі. Нічого не помогли прохання нещасних індіянів. Нову землю-пустарі признали їм на „вічні часи", як це святочно записали в акті „даровизни".

Врешті Осаґи погодилися, бо й що їм було робити на цю примусову заміну й розгосподарилися на новій землі. Життєві умовини були тут препогані. Не було тут ні звірини, ні вроду жайного ґрунту ні навіть води. Керниці треба було там вертіти по кількасот метрів завглибшки.

НАФТА!

Якось раз, підчас копання такої керниці, замість води вистрибнула зі землі — нафтова ропа!

Звістка про нафту блискавкою рознеслась навкруги. Негайно стали робити заходи, щоб знову переселити індіян із нафтових околиць. Та тепер це вже було багато важче. Остаточно індіяни теж є громадянами Америки, а акт „даровизни" був якнайправильніший. Щонайвище можна було ці нафтові поля відкупити від індіянів. Про виселення не було й мови. Нафтові товариства і влада провінції спровадили найкращих правників, щоб ці придумали, як спекатися червоношкірих.

БІЛИЙ БАТЬКО.

Хто зна, чи врешті й не найшлиб вони були якоїсь правної причини до вивласнення Осаґів, одначе в цю справу вмішався президент Рузвельт. „Білий батько з Цепінґін", як прозивають його індіяни пригадав собі, якось червоних дітей свого краю й станув у їх обороні. На думку злобних Рузвельт зробив це не тільки з доброго серця, але може більше з політичних причин. Бо треба знати, що ґубернатором Оклягоми є републиканець (Рузвельт демократ) і треба було його перед близькими виборами чимсь скомпромітувати... Чи так, чи інакше, Рузвельт забрав голос і сказав: „Не дозволяю!"

Він узявся за це діло, як завжди, енергічно. Що найвище, він заборонив індіянам продавати нафтові терени-поля приватним спекулянтам. Це було дуже на часі, бо осьтакі ґешефтярі напевне ошукали були індіянів та вимантилиб від них землю за „пєсі" ґроші. Опісля Рузвельт назначив комісію, яка занялася в імени індіян видержавленням землі великим нафтовим товариствам.

ЧЕРВОНІ МІЛІОНЕРИ.

За три місяці зладана комісія полагодила зразково нафтову справу. Всі члени племени Осаґів стали мільонерами.

Загальну суму річного чиншу за винайм і експльоатацію нафтових теренів поділили між 2216 Осаґів. Кожний із них, без уваги на пол та вік, одержав таким робом 140 тисяч золотих річної ренти (пенсії, прибутків). Коли напр. одна родина має 5 членів, то її річні прибутки сягають 700 тисяч.

За ті ґроші побудували собі індіяни прегарне місто, що на нього зложилися невеличкі доми для одної родини. Не зважаючи на наглу переміну матеріяльного положення, Осаґи не виреклися громадного життя й ледве кілька з них перенеслося до міста.

Останні живуть далі вкупі й покірно слухають наказів старезного вождя племени Луа Оута. Він хоч і носить европейський одяг, одначе по індіянському звичаю далі скручує в косу своє сиве волосся.

АМЕРИКАНІЗАЦІЯ.

Осьтак і ґроші не вигнали традиції з оселі червоних власників землі, що її зрабували їм білі. Одначе вже помітно, що ця традиція не довго вдержиться...

Діти Осаґів ходять до американської школи й говорять радше по англійськи, як по індіянськи.

Вони, просто, дуже швидко американізуються. Чергове покоління вже напевне не буде нічим ріжнитися від звичайних мільонерських дітей. Це дуже імовірне, бо на думку американців, індіянська кров нічим не понижує, але навпаки ще й ушляхотнює американську еліту. Чванькуваті американські мільонери часто нахваляються, що в їх жилах пливе дещо індіянської крови. Це в противенстві до муринської крови, що на думку американців, понижує.

Знищено цінну памятку архітектури.

Не можемо писати ці рядки спокійно без хвилювання. У стародавньому місті (тепер село) Потиличу коло Рави Руської, що своїми початками сягає княжих часів, розібрали незвичайно цінну памятку українського дерев'яного будівництва — церкву св. Духа на Підгірю під горою „Городище". Ця будова була, безсумнівно, унікатом серед подібних памяток Галичини, бо походить з першої половини XVI (шістьнадцятого!) століття, себто **найстарша досі відома деревляна будова Галичини!** Крім того, її цікаві форми, зокрема перекриття середньої частини, давали ріжкий уже тепер зразок (зі збережених будов) первісних наших церков пірамідально-ступінчастої форми (т. зв. „бойківської"). Завдяки щасливому випадкові зберіглися про неї ріжні документи починаючи з 1555 року аж до XIX ст., так що ми мали докладний огляд історії цієї цінної памятки нашої минувшини.

Дня 14. липня ц. р. **чотирьохсотрічну** будову знищено руками тих, які повинні були її оберігати як „зіницю ока". Не може бути тут оправдання, що мовляв — люди „не відали что творили", бо про неї писали чимало. У 1928 р. Наукове Товариство ім. Шевченка видало цілу монографію під заголовком „Будівництво міста Потилича", де церкві св. Духа присвячено більше як 7 сторінок; у минулому році була велика стаття про Потилич у журналі „Назустріч"; а зовсім недавно писалося в газетах про висліди історичних дослідів проф. М. Кордуби щодо перебування короля Данила в Потиличу в 1262 році.

Діються дивні річи! Є гроші на великі люксусові видання присвячені цьому самому деревляному будівництву, знаходяться засоби для розкопування підземних фундаментів будов, витрачаються великі суми на розмальовування і прикрашування сучасних церков, але нема ні коштів ні охоти, ні зрозуміння для охорони незвичайно цінних памяток (і то памяток цілих!) нашої старої мистецької культури, що викликують подив і захоплення у чужинців!

Що супроти цього значать залевнення про нашу культурність і зрілість? Навіщо „розривати на собі ризи", коли не вміємо шанувати своєї минувшини?

Володимир Січинський.

ВИХОВУВАТИМУТЬ ДАЛЬШЕ ЯНИЧАРІВ!

Проф. д-р Адріян Копистянський, управитель бурси Нар. Дому і член Тимчасового Виділу Н. Д. у Львові оголошує в „Русскім Голосі" (ч. 30), що про ліквідацію бурси Нар. Дому нема мови. Згідно з рішенням адміністратора Н. Д. інж. Р. Вельпля бурса буде вести свою діяльність і в шк. році 1937/38. Вона буде займати два поверхи від подвіря: на І. пов. буде кухня, їдальня і кімната для хорих, на II. пов. будуть три великі кімнати (спальні і сала до науки). До розпорядження бурсаків буде теж відданий город і подвіря. Тепер переводять у згаданих помішеннях основний ремонт. З оголошення в тому самому числі „Р. Г." виходить, що бурса „Н. Д." прийме на цей шкільний рік 25—30 питомців.

Отже виховуватимуть, як і досі, яничарів!

—o—

Боднарівські містерії.

Читаємо під цим заголовком у „Станиславівських Вістях":

Станиславівське староство надіслало греко-католицькому парохіяльному урядові в Боднарові службовою дорогою список 109 душ, із відомою метою: перетягти їх у метрикальні книги римо-католицької парохії у Станиславові. Кажуть, що в списку тім подані люди, які зміни свого прадідного обряду ні за що в світі собі не бажають. Це чоловіки, що за ціну втриматись, або дістатися на якусь роботу, наприклад при залізниці, торгують прекрасною вірою й обрядом своїх предків і подають цілі свої родини до зміни метрик, хоч є випадки, де їх жінки на це не погодилися і навіть рішилися кинути за це своїх легкодушних чоловіків. Так спокійне досі село поділилося на два табори, ворожнеча закралася між родини, навіть між чоловіків і жінок, між батьків і дітей. Де любов Бога повинна панувати, там сіється роздор. Кому та який із цієї муки буде хліб?

—o—

Великий політичний процес у Луцьку.

ЗІЗНАННЯ ПІДСУДНИХ.

Другого дня процесу зізнавали підсудні. Всі вони заперечують вину і тому председник наказав відчитати їх обширні зізнання зі слідства. З цих зізнань виходить, що до Володимира мав приїжджати член краєвої екзекутиви О. У. Н. Іван Малюца, відомий з варшавського процесу у справі вбивства мін. Перацького. Далі кажеться, що після ліквідації краєвої екзекутиви (з У. Н. у Львові, центром акції О. У. Н. став Сокаль, де діяв підс. Іван Климів. Він буцімто мав завдання зорганізувати сітку клітин О. У. Н. на Волині. Звязковим мав бути підс. Павло Мигаль, який приїздив до Володимира у справах організації. У Володимирі повстав повітовий „провід" з трьох осіб: Коханського, Маркевича і Харуцького-Сухозанця. Повітовий провід мав підготовити теж грабункові напади, щоби здобути фонди на організацію. Проектовано теж напад на поштовий уряд у Ковлі, на паровий млин у Голопечах і на тартак у Підгалі. Все це були лише проекти, яких не здійснили з незалежних причин.

Процес триватиме ще кілька днів.

Офіціяльний вибух японсько-китайської війни.

ТОКІО, 12. 8. ПАТ. МІНІСТР ВІЙНИ ПОВІДОМИВ КНЯЗЯ КОНОЄ ПРО ТЕ, ЩО ПОЧАЛИСЬ УЖЕ ВОЄННІ АКЦІЇ.

Председник ради міністрів конферував годину з членами уряду. Темою конференції були справи звязані з початком воєнних акцій.

Подробиці конференції міністрів тримають у тайні.

Протест закордонних журналістів у Берліні.

У звязку з виселенням кореспондента „Таймс-у" з Берліна, відбулися надзвичайні сходини союзу закордонних журналістів, на яких рішили вислати протест на руки мін. фон Нойрата. Німецька преса гостро осудила це рішення. „Ангріф" закидує їм не лише подавання суперечних із дійсністю інформацій, але й діяльність, що полягає на постійному встряганні у внутрішні справи Німеччини при допомозі редагування летючок державно-опозиційним групам і уділювання ріжних вказівок та рад, в який спосіб можна найбільше успішно працювати проти уряду Німеччини. „Багато з них — пише „Ангріф" — покинуло би певне, добровільно найближчим поїздом Німеччину, якби тільки знали те, що ми про них знаємо."

Еміграційні справи.

УРУГВАЙСЬКИЙ КОНСУЛЯТ У ВАРШАВІ.

Декретом з 10. липня ц. р. уругвайський уряд іменував своїм консулом з осідком у Варшаві п. Оскара Фінльо, уругвайського громадянина. Дотеперішній почесний консуль відкликаний.

ВАЖНЕ ДЛЯ ЕМІГРАНТІВ ДО УРУГВАЮ.

Генеральний уругвайський консулят у Варшаві вияснює, що на основі інструкції, одержаної з міністерства закордонних справ у Монтевідео, особи, що їдуть до Уругваю, повинні в кожному випадку доказати свою професію і навіть яку мають спеціяльність у тій професії. Посвідка професії буде вимагана без огляду на те, чи в документі буде відповідна адноту, чи ні. Виїмок становлять лише ті особи, від яких вимагають показової квоти у висоті 400 дол., особи поникче 12 літ, жінки, що їдуть до чоловіків або родичі, що їдуть до дітей.

Отвердження переводять компетентні власти, а не свідки. Уругвайський консулят вианає такі документи, що отверджують професію: ремісничу карту, потвердження цеху, посвідки видані старостваами, міськими управами або громадами.

РЕЧИНЦІ ПОСЕЛЮВАННЯ В АРГЕНТИНІ І ПАРАҐВАЇ.

Емігранти-поселенці, що їдуть до Аргентини або Параґваю, обовязані поселитися на ріллі до 30 днів від дня приїзду до порту. Якщо цього не зроблять, тратять право до навційних чеків. Тільки в деяких випадках, коли емігрант може доказати, що проволока прийшла не з його вини, Дирекція Імміграції годиться виїмково на продовження чеку і то лише на одна місяць.

НЕ МОЖНА ЕМІГРУВАТИ ДО АФРИКИ.

До ріжних урядів у краю, як і до польських консулятів приходять запити в справі еміграційних можливостей до Африки, а саме до Абісинії, Еритреї і Сомалі. Міністерство суспільної опіки вияснює на основі міродайних інформацій, одержаних від італійського уряду, що чужинці не можуть рахувати на ніякі можливости еміграції до вище згаданих країв.

ЕМІҐРАЦІЯ ДО ПАРАҐВАЮ.

Парагвайський уряд видав розпорядок, згідно з яким усі емігранти мають бути спрямовані до міста Асунсіон. Досі велика частина емігрантів їхала в глибину краю через Ембарасіон, наслідком чого не можна було мати ніякої контролі.

—o—

НОВИНКИ.

— **Чи знаєте, що в єдиній українській господ. школі Т-ва „Просвіта" в Милованню** п. Рошнів к. Єзуполя, можете дістати на осінній сезон **першорядні щепи тільки по 1 зол. за штуку,** а при більшій кількости ще й відповідний опуст? Рівнож насіння городове дістанете за 75 прц. риночної ціни. На щепи шліть вже замовлення, бо з кінцем вересня та з початком жовтня найдогідніша пора до садження! 1375 7—10

— **Балет Парнеля у Великому Театрі.** Сенсацією для аматорів танку буде виступ балетової дружини Парнеля, що виступить 13. ц. м. у Великому Театрі у Львові. Програма буде складатись з 20 танечних поем в олімпійській обсаді під проводом Фелікса Парнеля і Зізі Галями. Орхестрою диригує З. Вілєр.

— **Приватні школи загрожені.** З початком нового шкільного року буде відкритих, як попідомляє польська преса, багато нових вселюдних шкіл, у яких знайдуть посади нові учительські сили числом до трьох тисяч осіб. Крім того міністерство освіти поручило дирекціям усіх приватних шкіл, вселюдних і середніх, перевести ремонт шкільних саль. Санітарний стан приватного шкільництва буде перевірений. Зайдуть теж деякі зміни в програмі навчання у вселюдних і середніх школах, що мають на меті підвищити практичну освіту. Мають теж побільшити число годин науки рисунків.

— **Вийшов на волю** Володимир Янів, засуджений у процесі 23-ох за належання до ОУН на 5 років вязниці. На основі амнестійного закону цю кару обнижено йому до половини.

— **Латинізація Волині.** В селі Лаврові пов. Луцьк має повстати окрема римо-католицька парохія, з окремим осідком для сталого римо-католицького духовника. Село Лаврів одно з найбільших сіл на Волині з перевагою українського населення. Римо-католицьку парохію складатимуть: двір і дворська служба, постерунок, школа та ще кільканацять осіб з місцевих кольоністів.

— **Заборона фотографувати в прикордонній полосі.** Тернопільське воєвідство видало обіжник в справі заборони фотографувати в прикордонній полосі. Дозвіл на апарат не управнює зовсім робити знимки в забороненій полосі. Заборона не торкається осіб, які переїздять через

прикордонну полосу. На кожних 2.000 мешканців у прикордонній полосі староство може видати лише одну ремісничу карту на виконування звання фотографа. Знимки можна робити виключно у фотографічному заведенні. У виїмкових випадках можна за окремим дозволом знимати й на вільнім просторі. Раз у місяць фотограф обовязаний піддатися контролі органові безпеки, як теж представити старосту всі кліші й знимки до перегляду. Аматорам у прикордонній полосі можна робити знимки виключно на терені свого обійстя. Знимати в інших місцях заборонено. Переносити фотографічні й фільмові апарати до іншнх місцевостей у прикордонній полосі можна лише за попереднім дозволом у старості. Знимати фрагменти вправ, маневрів, обєктів і військових дефіляд, спортових змагань і парад у прикордонній смузі, і на решті прикордонної полоси вільно лише у виїмкових випадках і за дозволом команди КОП. Особи, які переступають оцей розпорядок, підлягають карі арешту до трьох місяців, або гривні до 3.000 зол., або обидвом карам включно.

— **Нова польська станиця.** У Велесниці Лісній пов. Надвірна зорганізовано читальню „Товаржиства школи людовей". Головою встановлено господаря Петра Зьолу. Читальню накинули латинникам згори і щойно тепер вербують для неї членів.

— **Вилив Бистриці.** Наслідком безупинних дощів, які навіщували кільканацять днів надвірнянський повіт прибула вода в ріці Бистриці Надвірнянській і підмила на значному просторі береги, творячи собі нове русло. Вода наробила значної шкоди на полях.

— **Ганебний вчинок сержанта.** Вулицями Перемишля йшов 31. липня ц. р. при співучасти кількох священників і численного українського та польського громадянства похорон Евгена Вуйчика, учня III. кл. української гімназії. Коли похоронний похід станув коло Василіянської церкви на Засянні, а священники відправляли парастас, якийсь ст. сержант місцевого полку, спершись об паркан напроти церкви, ревів неначе дикий віл. Цим вчинком ст. сержант очевидно спрофанував похоронний обряд. При цьому насувається питання, чи такий вчинок ст. сержанта приносить честь мундурові польського вояка. Компетентні військові чинники повинні повчити своїх підстаршин, як мають поводитися підчас похорону.

— **Передісторичне цвинтарище.** В Молотові пов. Бібрка робітники, копаючи землю, знайшли під верствою глини і лесу якісь гроби з кістяками ,що розсипалися в порох. По способі ховання чебіжчиків ствердженo, що це передісторичні гроби. Велика скількість черепів свідчить про поганське цвинтарище.

— **Загадочний напад.** Карло Рабінович, візник з Коломиї ,повідомив поліцію, що коли вертався із Станиславова, на дорозі у Слобідці Лісній задержав його якийсь чоловік і попросив вогню. У хвилині, коли Рабінович давав йому сірники, два інші повалили його на землю, забрали з кишені 700 зол. і втікли до ліса. Гроші Рабінович дістав від торговця мукою в Станиславові Пінкаса Бергера і мав їх передати в Коломиї Мозесові Шустерові. Справою занялася поліція.

— **Святотацтво.** До церкви в Любші пов. Жидачів зломилися злодії і вкрали позолочувану чашу вартости 300 зол., пять обрусів на вівтарі вартости 125 зол., три альби вартости 75 зол. та кілька ручників вартости 15 зол.

— **Жертви грому.** Підчас бурі, що перейшла над бучацьким повітом, ударив грім у Бобулинцях у полукіпок, під який схоронився господар Тома Дубайда з жінкою Марією, і вбив їх на місці. Злива спричинила велику шкоду на полях, де лежить на покосах ячмінь.

— **Подвійне душогубство.** У Вернні коло Миколаєва н. Дністром якийсь чоловік увійшов 11. ц. м. вечором до мешкання гаєвого Івана Гаврилишина і вистрілами з револьверу положив трупом його та його жінку Катерину. Крім того ранив тяжко повітового дорожника Гринька Кураша, що находився в домі Гаврилишина. Раненого відставлено до шпиталю. Поліція викрила, що душогубом був Ілько Музика з Вернн, якого й арештували.

— **Краєва хроніка.** У Мужиловичах Нар. пов. Яворів утонула в гнойвці півторарічна Евгенія Сидорко. — У Грабівниці пов. Добромиль згоріла стодола Франца Канака враз із збіжжам. — У Дмитровичах біля Мостиськ Марія Іваничко вбила сокирою свого 76-літнього чоловіка підчас сну. Причиною були подружі непорозуміння. — На полі в Беньковій Вишні підчас суперечки 17-літній Мих. Єнджейовський ударив

Катастрофальна пожежа в доках военної маринарки.

ЖАХЛИВІ ДЕТОНАЦІЇ У ПРИСТАНІ СВАНСІ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. У ДОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ МАРИНАРКИ У ПРИСТАНІ СВАНСІ ВИБУХЛА ВЧОРА ВЕЧОРОМ ЖАХЛИВА ПОЖЕЖА.

Пожежа вибухла на стації постачання топлива для военних кораблів. Пожежа перекидалась від одного збірника бензини, нафти, чи оливи на другий, так, що що хвилини лунали нові вибухи, які потрясали містом і пристанею.

Пожежа наближилась до мешкальних домів і тоді счинилась несамовита паніка. Кілька домів під напором повітря завалилося. В інших домах мури зарисувалися.

Про вгашення пожежі не було мови. Пожежна сторожа і військо мусіли обмежитися до рятування загрожених будинків.

Ціле місто пережило жахливу ніч. Пожежа накоїла велитенські шкоди. Є теж багато жертв у людях.

Пожежа викликала в цілій Англії велитенське враження. Догадуються, що пожежу спричинила саботажна організація, яка вже від кількох літ виконує атентати у военній фльоті і летунстві. Англійська опінія схвильована ще й тому, що оподалік Свансі лежить найбільша вуглева пристань Англії Кардіф, де є теж величезні склади пальних, розгінних матеріялів.

Завзяті бої під Пекіном.

Штаб японського гарнізону в Тієнсіні повідомляє, що китайські відділи у силі 5—6 тис. люда заатакували Ліянсін, місцевість віддалену 20 км. від Пекіну. В цій акції китайці вжили панцирного поїзду й артилерії. Японці відбили наступ. Двох японців полягло і 19 було ранених. Китайці стратили коло 100 вояків.

Японські частини, які очищують околицю Пекіну, розігнали останки 29. армії, що втікала зі Санго.

Китайська преса пише, що страти по обох сторонах в бою під Нанкав були доволі великі. У північнім Чагарі зібрані тепер 3 китайські дивізії. Четверта дивізія прийшла до Джеголю.

Атентат на президента Катальонії.

„Ле Жур" повідомляє з Барсельони, що у вівторок виконали на президента Катальонії Компаніса атентат. Компаніс легко ранений, поліційний агент важко ранений. Одночасно надійшли вістки про таємну стрічу премієра валєнсійського уряду Нехріна і міністра війни Прієто з през. Компанісом. Нехрін робив гіркі викиди Компанісові за погром червоних на арагонському фронті. Компаніс мав відповісти, що „Катальонія вільна і незалежна" і тому здавати звіту не буде. Далі щоденник пише про хаос у Катальонії та про „чистку" у Барсельоні, що її переводять Совіти.

20 літнього Федька Онишка. Онишко пробив Єнджейовського шість разів ножиком і вбив його на місці. — У Залужові біля Ніська грім ударив у хату Катерини Хмельовець. Згоріла хата, господарські будинки, дві корови та жито й сіно. — В Пукеничах пов. Стрий вкрали в ночі з поля 180 снопів пшениці на шкоду Германа Гелера. Подібна крадіж була в Кавську на шкоду посесора фільварку Хаїма Клінгера. — До крамниці кооперативи „Лісник" у Ясені пов. Калуш зломилися злодії й вкрали більшу скількість тютюну, текстильних матеріялів та інших товарів на загальну шкоду 900 зол. — В Ольшаниці пов. Сянік згорів тартак Тігера і Келермана на шкоду 100 тисяч зол. — Із судової вязниці в Янові коло Львова втікло пятьох вязнів, вибивши отвір в мурі. — В Перемишлі засуджено селян Гозу і Мисила по 1 рокові вязниці за те, що вимантили від селянки Насті Летехи гроші, обіцюючи з нею оженитись. — Біля Коршева коломийського повіту кинувся під потяг 25-літній Василь Гревчук з Камінок Малих і згинув на місці. Причиною самогубства були родинні непорозуміння. — В самогубчому намірі кинулася до млинівки 26-літня Теофіля Прокопович з Коломиї, але її врятовано.

— **Коли любов заверне голову.** В Кобаках косівського повіту розігралася незвичайна трагедія. Інжинір Бернацький, сорокількалітній мужчина, відобрав собі життя, пробившись ножем. Ранком знайшли його тіло в калюжі крови. Перебуваючи в селі на літниці, він залюбився в молодій панні із Кут, одначе вона, з огляду на його вік, не хотіла його знати. Інж. Б. хотів там навіть осісти і хотів купити дім у Кутах. Пригноблений своєю любовною невдачею, наложив на себе руку. Перед самогубством висповідався.

— **Кільо яблок за два сотики.** На торговиці у Вильні занотували незвичайно низьку ціну яблок. Селяни привезли таку масу яблок на продаж, що кільо відступали по 2 сотики.

— **На слідах таємного злочину.** При вул. Спільній у Варшаві переводив електромонтер інсталяцію в пивниці офіцини й у глибині пів метра викопав людський кістяк. Повідомлено слідчу владу, яка ствердила, що кістяк належав до старшого мужчили і лежав у землі коло 5 літ. Дальше ствердженo, що тому пять літ пропав був без сліду Вацлав Бар, відомий картяр, що обігравав багатих людей. Одного дня він вийшов із шулєрні з кількома грачами і більше його ніхто не бачив. Слідство має викрити, чи відкритий кістяк не стоїть у звязку з тим Баром.

— **В день працював у бюрі, вночі ходив красти.** У дороговому відділі варшавської залізничої дирекції були крадежі і годі було викрити, хто їх допускається. Аж припадково здемаскували перед кількома днями злодія. Показалося, що крадіжей допускався один із службовиків, Збігнєв Дробніцький, якого вважали порядною людиною. В мешканні Дробніцького знайшли склад крадених річей, а навіть писальну машину. Після його арештування виявилось, що він був нотований в поліції як фаховий злодій. В день він працював у бюрі, а вночі ходив на злодійські виправи.

— **Не подавати рук!** У всіх державних урядах у Варшаві, вивішено написи „не подавати рук". Хотять ще додати напис „не цілувати рук" (жінкам). Теперішні форми привитання забирають багато часу, а що найважніше — є негигієнічні.

— **Випоминають собі війну.** Німецька преса висловлює невдоволення з причини фільмової перерібки відомої повісти Ремарка „Поворотна дорога", фільмованої фірмою „Універсаль". У звязку з тим „Ангріф" атакує гостро Північну Америку, стверджуючи, що Америка виповіла Німеччині війну в інтересі своїх сталевих, вугільних і нафтових магнатів. 68.000 американських вояків полягло на західному фронті - в інтересі „королів консерв".

— **Напад медведів на село.** В румунській місцевости Ребрішора було кілька нападів медведів. Звірі, що вийшли із сусідніх лісів, роздерли шість коней, пять корів і кілька волів. Населення зажадало від влади, щоби зробила облаву на медведів, що сталися справжньою язвою.

— **Жахлива катастрофа совітського літака,** що удержував комунікацію на лінії Прага-Москва оповита дальше тайною. Літак був великого типу і впав на совітській території. Телєграфічні агенції та редакції румунських і чехословацьких часописів інформувалися в Москві, кількох згинуло пасажирів і хто вони, але не дістали відповіди. В Букарешті вспіли тільки устійнити, що машину вів пільот Гуревич та що одною із жертв катастрофи був італійський торговельний аташе, який вискочив із літака і вбився. Тіла пасажирів згоріли до тла так, що годі ствердити, кілько їх було. Правдоподібно було їх 7 і між ними находився високий совітський достойник. По силі пожежі можна здогадуватись, що катастрофа була актом саботажу.

— **Маєток б. цісарського візника.** В Люденбурзі помер перший візник цісаря Франца Йосифа, 86-літній Г. Клюка. Лишилася по ньому

велика спадщина, а саме три великі каменици і дві віллі у Відні та Ціріху загальної вартости пів мільйона швайцарських франків. Як стверджують віденські часописи, цей маєток повстав з цісарських дарунків і щедрих двірських могоричів.

— **Світові запаси нафти.** Найбільші запаси нафти є в Совітах, що мають поверх 2.500 міліонів тон або 54.8 прц. загальних резерв нафти на світі. На другому місці находяться Злучені Держави Північної Америки, що мають 1.765 міліонів тон або 25 прц. усіх резерв. Отже Совітська Росія і Злучені Держави розпоряджають 79.8 прц. всіх світових резерв нафти. Іншим державам лишається вже небагато. Скількість нафти в Іраку нараховують на 395 міліонів тон. Іран має 299 міл. тон, Венезуеля 245 міл. тон і т. д.

— **Різні вістки.** На побережжі Балтійського моря в Німеччині перетягла хмара мотилів, білюхів-капустників, 5 км. завдовшки. — Совітський летун Левонєвський задумує вилетіти з Москви понад північний бігун до Ню-Йорку, щоб устійнити можливість торговельних летів між. Совітами і Зл. Державами. — В долині Тіміс у Румунії горить від кількох днів потяг, що складається з кількандцятьох цистерн нафти. Довколишні села загрожені вогнем.

—o—

Дописи.

САМБІРЩИНА.

Посвячення нового „стрілецького дому". Присілок Олеська, що належить до Кульчиць, числить 30 хат. Замешкують його римо-католики, які говорять всі по українськи і ще кільна літ тому не дуже почувалися поляками, а їхня молодь ще недавно ходила на забави до читальні в Городищі. Але кільна літ тому „зафундували" їм школу і від тоді почалася освідомлююча праця над ними. А отсе цього року доокличні ділячі „зафундували" їм величавий „стрілецький дім" і 8. ц. м. відбулося посвячення цього дому. Не зважаючи на натиск різних чинників, щоб околичні села взяли участь у святі, само свято вийшло дуже блядо, хоч було на ньому багато „дзвалачи" з Самбора й околиці. В пятницю, яке відбувся по офіціяльній частині, взяло участь трохи і наших хрунів, а все скінчилося як звичайно, бійкою.

БОБРЕЧЧИНА.

Ювилей читальні в Підсоснові. Дня 8/8 ц. р. відсвяткувала читальня „Просвіти" в Підсоснові 10-ліття свого істнування. Заснована серед сумних — невідрадних обставин, серед переможно пануючого москвофільства, у селі темнім, безпросвітнім, а читальнею „Общества Качковського", приступила читальня до праці над культурним піднесенням та освідомленням села. Місцевий парох о. Михайло Качоровський при допомозі кількох селян основав тут читальню і від тої хвилини пішла вперед муравлина просвітянська праця серед найбільш ворожо наставленого місцевого москвофільства. Завдяки вмілій кермі та праці о. пароха й місцевого студентства: лікаря вітер. Гладкого Петра, студ. універс. Цибрівського Олекси, абс. Богосл. Акад. Толопки Петра, молодого ідейного селянського працівника Михайла Цибрівського й інших, розвивається вкруг читальня „Просвіти" і вже небавком повстають нові установи: 1) кооператива „Надія", 2) кружок „Рідної Школи", 3) кружок „Сільського Господаря", 4) кружок „Союзу Українок", 5) молочарня „Маслосоюзу", і так тиха та незамітна у своїх скромних початках подія розрослась до величавого свята з приводу ювилею читальні. — Розпочалося свято полевою Службою Божою, що її відправив парох о. М. Качоровський при співучасти о. М. Добрянського з Підгірцева й о. Я. Школьника з Германова. Співав хор під проводом Миколи Суха і приграваля оркестра з Чижникова. Зараз по Службі Божій перейшов увесь народ з духовенством і процесією на наданно закуплену читальняну площу, де відбулось ІІ посвячення під будову поверхового Народнього Дому, в котрім найдуть приміщення всі місцеві культурно-освітні установи. І ще цього року починають підсоснівські громадяни будову, при великій моральній і матеріяльній допомозі братів односельчан з Америки. Після посвячення виголосив на площі о. Михайло Добрянський прегарну змістом і формою проповідь, взиваючи всіх громадян у згоді та Христовій любові до будови Народнього Дому. По короткій перерві почалася дальша частина свята — святочна академія. Непрогляднні маси заповнили громадську площу, де на вступі пишалася брама з тризубом по середині. Відкрив академію о. Михайло Качоровський, основник читальні, її перший і безперервний голова. У своїй промові розповів 10-літню історію читальні, згадав про всі ті невідрадні умовини, в яких її основано і дальше про всі ті труднощі й перешкоди, на які натрапляла вона на дорозі свого розвитку. Одначе всі перепони поборено і село, перед 10 роками москвофільське, нині свідоме національно-українське. Привітав вкінці всіх гостей, а жалем, стверджуючи неприсутність на святі делегатів з Матірного Товариства і Філії в Бібрці, хоч свій приїзд приобіцяли і запевнили. З черги йшли продукції місцевого хору, прегарно віспіваного, чи не перший в цілім бобрецькім повіті, що відспівав під проводом диригента Михайла Цибрівського цілу низку пісень. Їх гарне виконання було нагороджене рясними оплесками. Потім були деклямації і привіти, що їх заложили ювилятці представники місцевих установ і доокличних читалень. На закінчення академії оркестра відіграла нац. гимн. Після того відбулась на площі місцева частина свята: національні танки у виконанні місцевої молоді під проводом п. Олекси Цибрівського, а вже в одушевленням приглядалась публика вправам і гаївкам, що їх прекрасно виконав жіночий дорість у чудових національних строях під проводом п. Мирослави Кебало. Пізно вечором розходились гості під враженням зразково уладженого і мило проведеного просвітянського свята, з великою вірою в непереможну силу духа української нації.

ГОРОДЕЧЧИНА.

Сокільське свято в Річичанах. Дня 1. серпня відбулося в Річичанах городецького повіту на громадській площі сокільське свято. На його програму вложилися вправи сокільських гніад Річичан та Судової Вишні. Попис почався в год. 3 попол. Після підвесення прапору та відспівання національного гимну вложили руховики звіт та передефілювали перед публикою. Опісля стануло до вправ 40 руховиків „Сокола" з Річичан та Судової Вишні, які виконали гарно під звуки оркестри 4 вправи вільноруч. З черги 25 посестер згаданих вище гніад виконали 3 вправи вільноруч. На дальші точки складалися вправи соколів описами, прикрашеними жовто-блакитними прапорцями і вправи десятки молоденьких соколів з Річичан дручками, які випали дуже ефектовно та з огляду на молоденький вік вправляючих, викликали взагал миле враження. Вправи на коні, скоки та пописи зручности молодих соколів, які розбавили глядачів, виповнили решту програми. Офіціяльну частину свята закінчено дефіладою побратимів і посестер та загальним відспіванням сокільського гимну. Опісля відбулися змагання у відбиванці дружин з Річичан і Судової Вишні та забава з танцями на площі. В часі попису приграваля оркестра з Мшани. Загально беручи свято полишило серед усіх місцевих глядачів та гостей, які прибули зі сусідніх сіл та з Городка, добре враження; воно доказало, що гасло „Спорт у маси" пришлося вже і по селах Городеччини та подекуди справа фізичного виховання та спорту на селі має більше прихильників і зрозуміння, як у самому місті. Свято було добре зорганізоване — вправи виконано гармонійно, хоч вправляли соколи, відокремлені від себе кількандцять кільометрів. Дохід з цієї імпрези призначено на викінчення Народнього Дому в Річичанах.

Фестин в Городку. Городецькі установи зачинають літньою порою аж надто живо проявляти свою діяльність, яка виявляється головно в уладжуванні забав та фестинів. Про темперамент та метікість виділів тих товариств у добуванні грошевих засобів на цілі товариства свідчить фокт, що на день 25. липня приготовлялися в малому Городку аж 3 фестини. Одначе хмари розвіяли надії на матеріяльний успіх і читальні „Просвіти" на Заставськім та Львівськім передмісті фестини відкликали, а великий фестин „Лугу", на якім мав відбутися попис луговиків, відбувся в міському городі з чотирогодинним опізненням та без вправ. Дня 1. серпня відбулися фестини згаданих вище читалень на обох передмістях Городка. Під адресою аранжерів фестинів слід сказати, щоб перед улаштованням фестину порозумівалися з іншими установами, щоб на один день не приподало по кільна фестинів відразу. А може вкінці якесь товариство відважиться дати фестин без пива?..

Шарування міської церкви. Греко-кат. парохіяльний уряд у Городку приступив до праць над відновою міської церкви Благовіщення, яка справді представляла сподвору з пооббиваними стінами не дуже милий вид. Після ошарування дзвінниці приступлено до шарування церкви знадвору. Працю ведуть місцеві майстри мулярі. Благовіщенська церква по відновій, яка вже закінчується, буде виглядати знадвору дуже гарно. Минулими роками покрито бані церкви бляхою, в 1936 р. поставлено від сторони вулиці мурована огорожу. На докінчення праць над ошаруванням церкви уладило Міщанське Братство дня 8. VIII. п. р. в міському городі великий фестин з льотерією. Грала оркестра з Керениці.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Відкриття нової захоронки. Завданням Рідної Школи є не тільки здержувати рідні школи та організувати сезонові дитячі садки, але й основувати та здержувати постійні захоронки по містах і селах. Ця справа у нас далеко не поставлена якслід. На відповідне національне виховання дітей у дошкільному віці, головно по містах серед робітництва та найбідніших кругів українського міщанства, звертаємо найменше уваги. А ця справа немаловажна. Наші міста вже давно потратили український характер саме через недостачу національного виховання дітей. Від декількох десяток літ напливає до міста свіжий український елемент, який з причин земельного голоду втікає до міста за рідними заробітками. Та, на жаль, цей елемент не скріпляє українського характеру міста, лише хвилево його підсилює, бо друге-третє покоління пропадає для нас у чужому морі. Діти виростають і вихо-вуються звичайно всуміш з сусідськими, говорять по польськи, бо батьки (головно робітники, ремісники і т. п.), тяжко працюючи на прожиток, на виховання дітей в українському національному дусі не дуже звертають увагу. От таких-то дітей Повітовий Кружок „Рідної Школи" в Перемишлі постановив рятувати і заснував для них захоронку. Відкриття цієї захоронки відбулось мин. понеділка. Почалось воно Службою Божою, що її відправив у Василіянській церкві на Засянні о. проф. Комарницький, що опісля в салі під церквою виголосив промову про ціль і завдання захоронки. Дітей вписалося понад 30 і з кожним днем їх число збільшається. Багато з них не вміє й говорити по українськи. Захоронка ця стане на Засянні тим чинником, який бодай частинно спинить денаціоналізацію наших дітей, а їхніх батьків скріпить у національному дусі. На цьому місці варто згадати, яких засобів уживають чужі захоронки у відношенні до наших дітей, які з браку своїх ходять до чужих. Опікун захоронки дир. Дм. Пеленський дістав від одної пятилітньої дитини, між ін., таке питання: „Чи то правда, же українці не пуйдон до неба"? Таких засобів уживають польські черниці, які ведуть захоронки, щоб викликати в дитини ненависть до нашого обряду і нашого народу. Вкінці слід підкреслити, що з помічю Р. Ш. прийшли со. Василіяни, які дуже прихильно поставились до цієї справи та зовсім безкорисно віддали до диспозиції захоронки салю під церквою і городок. Старшина П. Кр. „Р. Ш." приступила до основання цієї захоронки тільки з добрими намірами, не маючи на цю ціль відповідних фондів. Отже дальше істнування цієї української станиці на Засянні залежить від українського перемиського громадянства. К-к.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — БОЧКАЙ.

Щоб дати змогу глядачам набути швидше білети на ці сензаційні змагання, до того по дешевших цінах, виділ України рішив уладити передпродажу білетів по зниженних цінах у власній домівці щодня до пятниці 13. ц. м. від 7—8 год. вечором. В суботу й неділю, білети можна буде купувати при касах на грищах. Крім того передпродажа дешевших білетів відбувається у „Маратоні" і в будці коло Штарка (пл. Марійська).

Виділ України повідомляє, що персональні карти, видані Україною і Гасмонеєю, неважні. Важні тільки прессові карти.

Початок передматчів в обох днях в год. 8. попол., матчів в год. 5. попол.

Склад України подамо в черговому числі.

Нові книжки й журнали.

ORIENS. Warszawa lipiec—sierpień 1937. R. 5. Nr. 2, 4.

Театри.

Український Молодий Театр „Загреба" під арт. пров. В. Блавацького:

КАРЛІВ:
13. VIII. Тарас Шевченко.
14. VIII. Камо грядеши? І. частина.
15. VIII. Камо грядеши? ІІ. частина.

ВОЛЧКІВЦІ:
15. VIII. год. 3 попол. Тарас Шевченко.

ЗАБОЛОТІВ:
16. VIII. Камо грядеши? І. частина.
17. VIII. Камо грядеши? ІІ. частина.
18. VIII. Трафіка пані генералової.
19. VIII. Тарас Шевченко.
20. VIII. Муравлі.

ГУЛУКІВ:
19. VIII. год. 3 попол. Тарас Шевченко.

Зі Заболотова театр іде до Рожнева, Кут і Косова.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Свята та її блазен".
АТЛЯНТИК: „Замок тайн".
ВАНДА: 1) „Робін Гуд із Ельдорадо", 2) „Ніч на Трансатлянтику".
ГРАЖИНА: „Вибухова бльондинка", „Небезпечний фліpт".
ЕВРОПА: „Заборонене щастя".
КАСІНО: „Ти, що в Гострій святій Брамі".
КОПЕРНИК: „Рожа".
МАРУСЕНЬКА: „Пострах опери" з Борисом Карловим.
МЕТРО: „Кенігсмарк" і „Дві Івасі".
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Ніч в опері; „Руки геть!".
ПАЛЯС: „Фякер ч. 13".
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Діти щастя" з Ліл. Гарвей та Віллі Фрічом.
СВІТ „Несамовитий дім" і ревія.
СТИЛЬВЕ: „Жовтий скарб" і ревія „Рефрена".
ТОН: „Ню-Йорк-Сан Франціско".
УТІХА: „Герой Тексасу" і ревія.
ХИМЕРА: „Для тебе Маріє".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 8).
„Гірський шпиль Цугшпіце".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 13. серпня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Берлінські композитори, 18.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 17.30, 21.50 Циг. музика, 18.45 Італ. пісні, 22.55 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 13.10 Концерт капелі, 15.15 Музика на скр. і форт. (для молоді), 16.05 Симф. музика, 17.20 Твори Пасторія, 19.25 Муз. інтермецо, 21.50, 22.00 Пісні й піснеьки, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточі пісні, 18.00 Соната г-моль Регера, 19.00 Веселий вечір, 22.20 Барвна музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Концерт віденського тріо гітаристів, 18.50 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Віденська кров" оп. І. Штравса, МІНХЕН 9.00, 12.00 Концерт, ПРАГА 17.05 Концерт фільг. орх., 20.25 „Весна" лір. сюїта Ферстера, 21.15 Септет ес-дур Бетовена, РАДІО ПАРІ 13.15, 19.15, 19.45 Спів, 14.30, 15.00 Театр Уяви, 16.00 Камер. муз., 19.00, 20.30 Форт., спів, РИМ 17.15, Камер. муз., 18.50 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 21.30 Вок.-інстр. концерт, ШТУТТГАРТ 21.15, 22.00, 23.00 „Ловці перел" оп. Бізета.

Субота, 14. серпня 1937.

БЕРЛІН 13.00 Гомін полудня, 18.00 Розр. концерт, 19.30 Староберлінська музика, спів, кавенси, скрипка, флет; 22.30 Танк. музика, БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 22.30 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 17.00 Концерт військ. орх., 19.15 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 11.05, 12.00 „Реквієм" Вердія, 19.10 Чарівні муз. дрібнички, 20.10 Барвний муз. вечір, 21.45, 22.00 Форт., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 15.10 Сільські пісеньки й танки, КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, МІНХЕН 18.00 Тріо, ПРАГА 16.05 Розр. муз., 17.55 На штіху всім, вес. муз. попурі, 19.05 Концерт, 21.20 Військ. орх., РАДІО ПАРІ 13.15, 19.10, 19.45 Спів, 16.05 Для дітей, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Танк. музика, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 Вечір опер: „Кавалерія Рустікана" оп. Масканія, „Іль комбатіменто ді Танкреді е Кльоринда" оп. Монтеверділя.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 13. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Рухавка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Дебісі-Равель: Сарабанда, симф. орх., гр. пл., 12.25 Популярна музика дутої орх., 13.55 Легка музика з гр. пл.; у перерві в год. 14.03 Гутірка союзів ККО, 14.35 Пісні й гутірка з підкольонії, 14.55 Львівська біржа **15.00 Українські пісні, з гр. пл.,** 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Гутірка з хорами, 16.15 Концерт нар. капелі, 16.45 Мармурове місто посеред соснових сіл, 17.00 Концерт солістів: скр., форт., 17.50 Як відкрито бактерії, 18.00 Туристичний інформатор, 18.05 Легка музика з гр. пл., **18.30 Східні чи західні впливи в архітектурі, гутірка в українській мові інж. Мирославського,** 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Орх. концерт, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Ідемо на води, муз.-літер. авд., 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Танк. музика, 21.45 Сердневі вечорі, 22.00 Спів, ресіталь А. Шлемінської: у програмі італ. нар. пісні, 22.30 „Алярм! горить!" трансм. із пожежної сторожі, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Субота, 14. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Рухавка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Як повинно бути на сільському обійсті, 12.25 Орх. концерт, 14.00 Концерт бажань, 14.53 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Театр Уяви для дітей: Літо лісових людей (на осн. Родзевичівни), 16.30 „Крамниця із забавками" у вик. орх., 17.30 Конкурсова авдиція, 17.50 „На Поділлі Білий Камінь" гутірка, 18.00 Суспільна гутірка, 18.05 Музика з гр. пл., 18.25 „У 17-літя битви під Заднірем", 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт солістів: форт., скр., 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Участь закорд. поляків у боях за незалежність, 20.40 Вечірній денник, 20.50 Огляд хліборобської преси, 21.05 „Обманки" сюїта нар. пісень і танків, 21.30 Резерва, 21.40 Трансмісія з Мінхену: Баварські нар. пісні (цитра, арфа, квартет, нар. хор, орхестра), 22.05 Трансм. з Трок, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танк. музика з гр. пл.; у перерві год. 23.10 „Замовлений мольок".

Радіокутик.

ДЕТЕКТОРОВИЙ ВІДБІР НА ГОЛОСНИК.

Публікації та оферти, що обговорюють справи голосникового відбору без ламп, які недавно вийшли, причинилися до нового зацікавлення цією справою. Що якийсь час з'являються такі сенсаційні відомости про нові в цій ділянці винаходи, які треба читати, памятаючи завжди про те, що справа відбору на детектор вже докладно досліджена науково і то ще тоді, коли катодових ламп ще не було на світі. Цю ділянку знання можна вже вважати вичерпаною. Всі нові конструкції в цій ділянці є звичайно менш чи більш догенно прикладеним винаходом великих антен, добре збудованих обводів та чулих голосників. Непотрібні тут жадні спеціяльні „патентовані" урядження, бо недалеко від сильної високільної станції, або там, де падає сильне промінювання даної високільної станції, при великій антені (при чому майже однаково, якого взірця буде антена), — можна осягнути такий сильний відбір на детектор, що чулий голосник зможе цей відбір цілком задовільно сконати.

Отже, ціла справа голосникового відбору на детектор спроваджується до великої, тобто довгої і високо завішеної антени, споряджені в кількох промінів або в сітки, доброго уземлення, приймача збудованого так, щоб ціла енергія, можливо без електричних страт доходила до детектора, потім чулого голосника і врешті до чинника цілком уже від нас незалежного, тобто до віддалі від високільної станції, способу розходження енергії в цієї станції і врешті до атмосфери, тобто пори року і дня.

Детекторовий приймач — це урядження, яке перетворює сприйняті з антени імпульси швидкозмінних струмів на чутні тремтіння, які в черги перероблюються на звуки у слухельцях. Тому, що в відбірній інсталяції (детекторовій) немає жадних елементів змінюючих, ці імпульси, детекторний приймач мусить брати з антени електричні імпульси певної означеної сили, бо в протилежному разі не перетворить їх на досить сильні тремтіння. Відбір буде слабий, або його цілком не буде.

З цього випливає, що детекторовий приймач властиво не має засягу і цілком залежний від сили високільної станції, яку він відбірає, від її віддалі та від якости антени і уземлення, до яких є прилучений. Тимто детекторовий приймач може напр. відбірати станцію великої сили, але дуже віддалену, краще, ніж слабу, але близьку станцію. Тому, що високільні станції, крім хвилі йдучої вздовж земної поверхні висилають також хвилі просторінні, які відбиваються від горішньої верстви земної атмосфери і падають назад на землю, — може легко трапитися що навіть дуже далека високільна станція відбирається з великою силою в даній місцевости, а кількадесять кільометрів далі у напрямі цієї станції — відбору її не буде цілком, або буде дуже слабий.

Тому, що, як вище зазначено, детекторовий приймач не має жадних елементів змінюючих, відбірані електричні тремтіння, єдиним способом зміцнення відбору є застосувати ламповий змішувач. Хоча і можна шляхом застосування вищої або довшої антени відбірати тремтіння дещо сильніші, але в цей спосіб зменшується сенситивність приймача, тобто здібність окремого відбору кожної зі станцій, що працюють на хвилях зближеної довжини.

З цього випливає, що коли слабо відбираємо закордонну станцію, то зміцнити її відбір можемо тільки при помочі катодових ламп, а коли відбираємо кільки станцій водночас, то краще орієнтися їх відбору, щоб старатися одну з них видільти. Найкраще обмежитися до найближчої або найсильнішої з відбірних станцій, відбір яких відбувається без перешкод. Коли відбираємо дуже віддалену закордонну станцію, а не відбираємо ближчої краєвої, то не треба цьому дивуватися, памятаючи, що або закордонна станція надає зі значно більшою силою, ніж краєва, або відбираємо хвилю відбитку, що є переважно лишком випадковим.

Засяг краєвих станцій в Польщі, тобто найбільша відстань в якій можна ці станції відбирати на детектор, для Рашина коло 400 км., для Львова — 140 км., для Катовиць, Торуня, Познаня і Вільна — коло 100 км., для Варшави II., Кракова і Лодзі — коло 30 км.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 12. серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·36, 88·95, Долярн американські 5.29·50, 5.27·00, долярн канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени голл. 292·72—291·00, Франки фр. 19·92—19·80, Франки швайцарські 121·80—121·00, Фунти англ. 26·43—26·29, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Кор. дан. 118·04—117·20, Кор. норв. 132·93—131·95, Корони шв. 136·38—135·40, Ліри італ. 25·00—23·50, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 138·00 — 134·00, Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·25—26·00, Марки нім. срібні 150·00 146·00

Папери.

Банк Польський 106·00, Лільпоп 50·75 Вугель 23·00, Стараховичі 32·25, Габербуш 39·00, Островець 26·50, 26·25.

Тенденція дещо сильніша

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 57·25, 3 поз. інв. 1 ем. 69·00, 2 ем. 68·13, серія 83·00, 4 прем. дол. 39·25, 4 проц. консол. 58

Тенденція удержана.

ЦЕНТРОСОЮЗ ЛЬВІВ.

Звідомлення овочевого ринку.

Львів, 12. серпня 1937.

Ціни ьоко Львів (гурт за 1 кг)

Яблока I.	вл.	0·20—0·30
Яблока II.		0·10—0·20
Яблока III.		0·04—0·10
Грушки I.		0·25—0·35
Грушки II.		0·15—0·25
Грушки III.		0·07—0·15
Сливки угор.		0·55—0·65
Ренгльоти		0·35—0·40
Кавуни угорські		0·40—0·45
„ заліщицькі		0·30
Помідори		0·15—0·20
Цибуля		0·07—0·08

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 12. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 вол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·80 вол.
молоко . . . 14—15 сот.
яйця . . . . . 3·10—3·20 вол.

Тенденція на масло і яйця здержана, на молоко зниження.

Ширіть наш часопис!

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МОЛОДИЙ ІНТЕЛІГЕНТ шукає якоїсь будь праці. Може продавати в крамниці, давати лекції, доглядати недужого. Скромні вимоги. Зголошення: Дивун, Поште рестанте, лег. № 68. 1404 2—3

КУПНО - ПРОДАЖА

ВИНЯТКОВА ОКАЗІЯ! Двоповерхову каменицю, без податків, тайси, комфорт, город, найкраща українська околиця Потоцького, чинш 4.700, ціна 46.000, менше Банк 12.000, — продасть **„Контракт"**, Львів, Баторого чотири. 1399 2—3

КАМІНЬ ДОВБУША, коло Яремча. Гарна вілля муровена, 5. кімнат з приналежними вигодами, повний комфорт, лазничка, біжуча вода тепла і зимна, а печами — надається також на постійні мешкання — з господарським будинком, гаражем, ентизіновим кортом, городом і ліском, пів шість близько 6.000 м², гарна огорожа, коло Прута і залізничної станції — до продання. Відомість: Львів, тел. 20039 п. Кміцінський, або Варшава, тел. 41511. 1414 —3

РІЖНІ

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби з комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 637 21-7

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Примар Д-р ШВАРЦ
Недуги шкірні, венеричні і лікарська косметика
Словацького 4. Тел. 216-61.
(проти гол. почти)
1400 **вернувся.** 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах
купує тільки у найсолідніщій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і вставках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костир

Видає Видавнича Спілка „Діло".

З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Субота 14. серпня 1937. Ч. 178

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Наступ на останні українські виховні позиції.

(Передова стаття.)

Перед зміною польського уряду?

Перервали великий політ. процес у Луцьку.

Розвязали два нові львівські українські спортові клюби.

Українці загородової шляхти. (Репортаж).

Японці здобули Ганкав.

Марія Родзєвич проти українських селян!

Народи, які не вміли носити власної зброї, носили чужу.

Муринська етика.

Божевілля з уяви.

Староста будує „людові доми".

Економічний огляд.

Ч. 178 (14.721). Львів, субота 14. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартально . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Перед зміною польського уряду?

Польська преса пише, що в найближчому часі слід сподіватися зміни уряду. У уваги на оживлену політичну діяльність прем. ген. Славой Складковський зголосить димісію уряду. Як кандидатів на премієра нового уряду називають полк. Коца, мін. Грабовського, мін. Каспшицького і команданта ДОК у Львові ген. Токажевського. Пресові кампанії правих кол проти мін. Понятовського і мін. Свентославського міродатні кола не беруть під увагу.

Перед кількома днями президент Мосьціцький відбув у Юраті нараду з марш. Сьмігли-Ридзом і прем. Славой-Складковським про політичне положення у Польщі. Прем. Складковський виїхав на кілька днів до Франції у родинних справах. Його заступатиме віцепрем. Квятковський.

Перервали великий політичний процес у Луцьку.

В четвер 12. ц. м. трибунал перервав розправу проти 48-ох українців до 23. серпня ц. р. Трибунал рішив переслухати ще деяких свідків між іншими І. Малюцу, засудженого у варшавському і львівському процесі минулого року.

Невдачі червоних на суші і морі.

СТОРПЕДУВАЛИ ДВА ЧЕРВОНІ КОРАБЛІ.

З Мадриду повідомляють, що вчора рано (12. ц. м.) **національний підводний човен атакував на лінії Картахени два червоні контрторпедовці. Оба кораблі поважно ушкоджені. Три особи вбиті, кільканацять ранених.**

НЕВДАЧА ЧЕРВОНИХ НА ПОЛУДНЕВІМ ФРОНТІ.

Комунікат валенсійського уряду подає, що червоні війська заняли на полудневім фронті місцевість Льопера, **одначе по завзятім бою мусіли відступити перед більшими силами націоналістів,** які потерпіли в тім бою великі втрати.

Національна головна кватира подає, що нац. війська відбили на полудневім фронті на відтинку Поркуна наступ червоних військ.

СТОРПЕДОВАНИЙ КОРАБЕЛЬ-ЦИСТЕРНА.

Один із національних кружляків стопедував учора корабель-цистерну Кампеадор, який віз із Совітів до одної зі східно-еспанських пристаней бензину й нафту. Вантаж „Кампеадора" творило 10.000 тон бензини. Підчас бою згинуло 12 членів із залоги. **Ті, що залишилися при житті заявили, що в корабель попало 3 торпеди і що напасник (корабель) не був еспанського походження.**

„Чистка" серед анархістів.

АРЕШТУВАННЯ ГОЛОВИ ПОЛІТ. РАДИ АРАГОНІЇ.

Валенсійський уряд проголосив комунікат, що **арештували визначного анархістичного діяча Асказо, в останніх часах предсідника політичної ради Арагонії, яку розвязали і заступили воєнною управою.** Асказо арештували під замітом перепачковування дорогоцінностей за кордони Еспанії. Асказо стане перед судом у Барсельоні. Ця вістка викликала незвичайно велике вражіння з уваги на політичну ролю арештованого в Арагонії.

Надзвичайне засідання японського уряду.

ТОКІО, 13 VIII. **Сьогодні перед полуднем відбудеться надзвичайне засідання японської кабінетової ради, після якого уряд проголосить комунікат, в якому зясує свої правдиві пляни у справі північного Китаю. Цісар приняв на авдієнції шефа генер. штабу маринарки адмірала князя Фушіні**

ІНСПЕКЦІЯ СОВІТСЬКО-МАНДЖУРСЬКОГО КОРДОНУ.

З Кове повідомляють, що вчора покинуло Японію більше, як 600 китайських громадян, здебільша купців і студентів.

Віцемініструр війни Като виїхав літаком до Тієнтсіну. По короткім побуті в північнім Китаю **переведе він інспекцію совітсько-манджурського кордону.**

КРІМ ВІЙНИ ЩЕ Й ПОВІНЬ ГРОЗИТЬ КИТАЄВІ.

Цілий ряд місцевостей у провінції Гонай залила вода з причини повені ріки Янтсе. Повінь загрожує Тсінанові, столиці провінції Гапон. Повідомляють про численні людські жертви. Повінь знищила багато домів та дороги в цілій провінції.

ШАНГАЙ ПЕРЕД БОЯМИ.

З Шангаю повідомляють, що прибула до міста 86 китайська дивізія і заняла північний двірець, де уставили скорострільні. У японських колах побоюються про долю двох японських жандармів, які пропали в околицях двірця.

Японські війська зватакували сьогодні в 9. год. рано китайські відділи в околиці Шапей.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

ІВАН ЗУБЕНКО

Квітка на багні

повість

Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.

Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

Наступ на останні українські виховні позиції.

ІЗ 3612 ШКІЛ ЗАЛИШИЛОСЯ 135 АБО 457.

Наступ на українські шкільні та виховні позиції почався, від коли до керми на ріжних важних державних становищах прийшли вшехполяки. Частину українських шкіл спольщено вже до закону проф. Ст. Грабського з 31. липня 1924 р. про введення утраквізму в школах. Утраквістичний закон Грабського майже зовсім ополь'онізував та зутраквізував українське шкільництво, якщо зважити, що з 3-612 українських народніх шкіл, які перебрала Польща, занявши західно-українські землі, — залишилося за даними міністеріяльного шкільного шематизму за 1930—31 шк. рік (новішого шематизму міністерство досі ще не видало!) 135 українських народніх шкіл. Деякі урядові чинники заявляють, що тепер число українських шкіл є дещо більше. Одначе якщо приняти навіть цифру 457 українських народніх шкіл у Польщі з 1934—35 шк. р. як правдиву, то це не змінює суті речі.

Передовсім, якщо приняти, що це дійсно українські школи, то їх нужденне число 457 не стоїть у ніякій пропорції до поважного числа українських шкіл 3.612, яке Польща застала була на наших землях. Однак фактично справа представляється багато гірше, бо в переважному числі тих т. зв. „українських" шкіл учать не учителі-українці, тільки учителі-поляки, а між ними трапляються й такі, що зовсім не знають української мови! Шкільний надзір не звертає найменшої уваги на науку української мови, не говорячи вже про науку інших предметів в українській мові. Фактично т. зв. українські (на папері) школи, є в дійсности утраквістичні з переважою числа годин в польській мові навчання, а т. зв. утраквістичні школи — це в дійсности польські школи, де по українськи вчать переважно тільки української мови*).

ЗЛЕГКОВАЖЕНІ ДЕКЛЯРАЦІЇ.

Очевидно український нарід у Польщі, добре розуміючи основне значіння народніх і всяких інших шкіл у житті нації, не здав шкільних позицій без бою. Завзяту і повну посвяти боротьбу за українськими школами перевів законним шляхом плебісциту під проводом Рідної Школи, особливо в 1925 р., коли то внесено 100.000 шкільних декларацій за українською мовою навчання, і в 1932 р., коли то чверть мільйона українських батьків, внесло було 350.000 шкільних декларацій. Та через повну самоволю (б. куратора Гадомського), ствердженну міністерством освіти та найвищим адміністраційним трибуналом, прийшли протизаконні відмовні рішення. На слушне домагання українців, щоб перевести ревізію тих протизаконних рішень ого-

*) Ті справи розбирає основно посол **Дмитро Великанович** у своїй брошурі п. з. **„ЗА УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ"**, що вийшла недавно у Львові (стор. 56), накладом кооперативи „Рідна Школа" і коштує 50 сот.

VI. 1. Pr. 158/37. Sąd okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Wiceprez. S. O. Ł. Malicki, sędziowie S. O. K. Michale i S. O. Dr. J. Locker w sprawie konfiskaty nr. 168 czasopisma p. t. „Діло" z daty Lwów, dnia 3. czerwca 1937 do Sygn. VI. 1. Pr. 158/37 na posiedzeniu niejawnym w dniu 7. sierpnia 1937 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 2. sierpnia 1937 r. przez Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie konfiskatę czasopisma „Діло" nr. 168 z daty Lwów, dnia 3. sierpnia 1937 zawierającego: w art. p. t. „Kriwawe Szaszkewycziwskie świato w Mylatyczach" znamiona występku z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 k. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17/12 1862. Dzpp. Nr. 6/ex 1863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. — Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu szerzenie fałszywych wiadomości o przebiegu uroczystości ku czci Szaszkiewicza w Milatyczach, pow. Lwów, co może wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489, 493 p/k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Wiceprezes Malicki, w. r. Protokulant: Baczyński, w. r. Za zgodność: L. Janowicz, kier. sekr.

досила агенція „Всхуд" у польській пресі, що про ревізію й мови не може бути„ бо таких рішень є забагато (поверх 2.500!) і тому не можна її перевести просто з технічних причин..."

КУРАТОР САДИСТ.

Нині бувший куратор Гадомський, довголітній керманич шкільництва та виховання на наших землях, стоїть під дисциплінарним слідством, хоч і не за безправства на шкоду українського шкільництва і виховання та українського вчительства, але за зловживання фінансової натури і навіть польська преса не щадить на його адресу таких епітетів, як: „достойник зі садистичними нахилами", якого улюбленим заняттям було шиканувати учителів дисциплінарними слідствами і грати у бріджа та який мав „найгіршу опінію" в Польщі.... Та українському шкільництву й українському вчительству від того не лекше. Це тільки наглядний доказ, якими невідповідними особами обсаджують у нас такі важні провідні місця і які необчислені шкоди наносять того роду куратори „із садистичними нахилами"...

НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ НА ДИТЯЧІ САДКИ.

А покищо йде новий наступ уже на останні наші виховні позиції. — В чому річ?

Новий шкільний закон з 11. березня 1932 р. передбачує не тільки виховання шкільне, але й обовязкове дошкільне (від 3. року життя) і позашкільне (до 18, 20, а навіть до 24 року життя). Отже тепер звертають пильну увагу на позашкільне виховання молоді та дошкільне виховання маленької дітвори. Окремий кураторійний візитатор є керманичем позашкільного виховання, а на провінції керма лежить в руках шкільних інспекторів. Якщо шкільна влада не позакладала досі всюди дошкілля, як це передбачує шкільний закон з 11. березня 1932 р., то зробила це з причини недостачі фондів, яких не стає навіть на створення відповідного числа шкіл та заангажування 40.000 учителів, яких не стає народнім школам. Недостачу дошкілля заспокоювала у нас частинно „Рідна Школа" теж при допомозі інших українських організацій сезоновими дитячими садками, яких кошти покривав український нарід із приватних фондів. Чимало упереджень треба було перебороти, заки шкільна влада переконалася про хосенність дитячих садків і видала в 1935 р. розпорядок, щоб шкільні інспектори не ставили перепон при засновинах дитячих садків. І дійсно в деяких повітах старости та інспектори не роблять у цьому труднощів. Одначе в цілі повіти, навіть, цілі области, де старости де позволяють закладати і вести українських дитячих садків, подаючи в заборонах несуттеві причини або просто без мотивів.

МОТИВИ ВІДМОВИ РІЖНИХ СТАРОСТІВ.

І тут бачимо найріжнороднішу тактику старостів, що остаточно веде до одної цілі: заборони дитячих садків, не подаючи причин, заборони по тій причині, що в дотичних громадах мають заснувати польські півкольонії всякі польські організації або просто „громади", хоч і дозволять на дитячий садок, одначе не годяться на провідницю — іншими словами: маскована заборона. Зволікають з полагодою справи і т. п. Щоб не бути голословним наведемо кілька характеристичних прикладів.

Староство у Ряшеві рішенням з 18. червня 1937, ч. стов. І. 368/37 відмовило дозволу на дитячий садок у Бонарівці „бо нема потреби закладати там дитячий садок". Староство в Березові рішенням з 1. липня 1937, ч. пол. 6/49/37 відмовило Повіт. Кружкові Р. Ш. в Сяноці дозволу на заснування дитячих садків в українських громадах „цілем уникнення розпрушення енергії сполечней", бо „Т. Ш. Л." зголосило в старості назір шести літні кольонії в громадах: Лубні, Улючі, Іздебках, Глудні, Седлиськах, Павлокомі, Вітрилові і Грабівці; „Звйонзек Працы Обывательскей Кобет" в Невістці, Кінському, Яблониці Польській, Темешові і Горошівці. Одночасно „З. П. О. К.", як також „Коло Господинь Вейскіх" хотять влаштувати кольонії у Варі, Гута-Поруба, Володне і Видрній та по інших місцевостях.

ОБІЖНИК СТАРОСТВА У ДОЛИНІ ТА СКАЛАТІ.

Староство в Долині рішенням ч. оп. 9 з 1937 р. розіслало до всіх Кружків Р. Ш. своєї области, що хотіли мати дитячі садки гектографоване відмовне письмо, де як причину відмови наведено, що зголошена провідниця не має скінчених 25 літ життя, не має скінченої захоронкарської семинарії і дволітньої практики. Ті вимоги практично невикональні, бо перший „турнус" із захоронкових семинарій створених на підставі закону з 11. березня 1932 р. вийшов щойно в минулому шк. році, отже навіть якщо кандидатка скінчилаб таку захоронк. семинарію, то фізично не було ще часу відбути 2-літню практику. Освітою провідниці наших дитячих садків зовсім не уступають абітурієнтам захоронарських семинарій, бо мають скінчену середню школу, до того фаховий курс Р. Ш. для провідниць дитячих садків і переважно практику в дитячих садках. Та від польок — матури захоронкарської семинарії не вимагають. Є старости, що годяться на такі „фахові" кандидатки, що мають скінчену 7-клясову народню школу і 2-тижневий курс доглядачок для немовлят. Але це очевидно „по іншого"!

Або мотив відмовного рішення скалатського повіт. староства з 2. VI. 1937, ч. Б. 14: „бо дотеперішня практика(!) в деяких місцевостях виказала, що деякі суспільні організації вели дитячі садки доривочно, бо до того не були як слід підготовані і не розпоряджали достаточними матеріяльними засобами, головно задовільною лікарською опікою". — Цей загальниковий і анонімовий закид не може відноситися до українських дитячих садків, де Рідна Школа унормувала дуже докладно все відповідними правильниками, для ведення дитячих садків видала обширний підручник, а зокрема зразково поставлена лікарська опіка. Але ті і т. п. „мотиви"" — є наглядним доказом, як компетентні чинники розуміють... „не робити труднощів дитячим садкам" у практиці! — Ріжні перепони робили і не дозволяли на дитячі садки, не годилися на провідниці або просто закривали вже існуючі дитячі садки староства в Перемишлянах, Бродах, Золочеві, Сокалі, Городенці, Товмачі, Копичинцях, Коломиї та інших повітах.

ДАРЕМНІ РЕКУРСИ ТА ІНТЕРВЕНЦІЇ.

Проти таких самовільних практик повітових старостів вносили Кружки Р. Ш. рекурси інтервеніювала Головна Управа Р. Ш. інтервеніювали й українські посли і був випадок, що у висліді тих інтервенцій „зїздив" навіть „самий" воєвода на місця (в Перемишлянах), одначе висліди всіх тих великих заходів дуже маленькі. Тут і там дозволили „додатково" на кілька дитячих садків — і на тому кінець! А в багатьох випадках (н. пр. у Березівщині) й досі справи дитячих садків не рушено з місця!

Та в тому самому часі, коли спиняють українську ініціятиву при закладанні та веденні дитячих садків по українських громадах — польські товариства та організації під проводом „Т. Ш. Л." і засобами міністерства суспільної опіки розвивають широку акцію саме на наших землях, закладаючи т. зв. „півкольонії". Львівське радіо оголосило 7. серпня 1937 р. дотеперішні висліди тієї польської акції. У цифрах представляється вона ось так: В „Малопольсце" засновано 1.500 польських півкольоній, до яких зібрано 60.000 дітей. Половина півкольоній є під опікою „Т. Ш. Л.", а другу половину позакладали і ведуть інші польські товариства та організації в порозумінні з „Т. Ш. Л." Кошти 600.000 зол. на ведення тих півкольоній — з фондів суспільної опіки, отже з податків, також українських податників. Радіо інформувало дальше, чим займаються ті півкольонії. Отже три основні справи: В тих півкольоніях: 1) вчать по польськи говорити, 2) вчать по польськи співати і 3) дають тричі денно їсти.

ПОТРЕБА ОБОРОНИ НАШОЇ ДИТИНИ.

Чи користають також українці з тих великих публичних фондів, на які самі складають податки? Користають, але в мінімальній скількости, а саме: у Львові є 8 українських дитячих півосель з 811 дітьми, на що дістали вони зі суспільного фонду 6.000 зол. (а других 6.000 зол. мусять самі доложити), крім того на Волині вдалося заснувати 3 українські півоселі, — от і все! З загального фонду 5,000.000 зол. призначеного міністерством суспільної опіки та у відношенні до 600.000 зол., які дістали „Т. Ш. Л" та інші польські організації на ведення своїх півосель в „Малопольсце" — це очевидно крапля в морі...

Отже ситуація того роду, що українським дитячим садкам роблять перепони, хоча вони удержуються приватними засобами самого українського громадянства, — а одночасно заливаються наші села польськими півоселями, удержуваними з публичних фондів, на які складає податки теж українське населення.

Очевидно, що ані депресія і пасивність, які внаслідок краху своєрідної „нормалізації" охопили деяку частину нашої суспільности, ані „акти розпуки" та партійна, ідеольогічна та особиста гризня „всіх проти всіх" не є відповідним підложжям для нашої солідарної оборони. А такої оборони треба для збереження української дитини та для доцільного її виховання, без огляду на те, до якої партії, хто належить і якої ідеольогії боронить. Отже необхідно подбати про консолідацію всіх українських сил на рідношкільнім фронті, „бо пора це великая есть..."

І. Г.

Англо-італійське і франко-італійське зближення.

Женева, 10. серпня 1937.

Колиб Комітет неінтервенції скористав з досвіду, який Ліга Націй зробила з участю Московщини в женевських нарадах, він заощадив би багато часу і праці собі, та ще більше проливу крови Еспанії і політичних турбот Европі. Але кожний учиться звичайно на власній шкоді. Чого навчилися представники Англії та Франції в льондонськім Комітеті, буде Европа незабаром бачити. Ударемнивши морську контролю нападами на італійські та німецькі кораблі, большевики поставили великі держави Европи фактично перед вибором: розпочати отверту збройну боротьбу в Еспанії і далі в цілій Европі, чи порозумітися без Москви і проти Москви? Намагання великих держав порозумітися в таких умовинах більш ніж зрозумілі. Сучасну спробу такого порозуміння прискорила без сумніву сама московська дипльоматія своєю безоглядною поведінкою в Комітеті неінтервенції, відкиненням англійського пляну, прийнятого з тими чи іншими обмеженнями всіми учасниками Комітету. Хід сучасної спроби порозуміння доказує зайвий раз, хто належить до „підпалячів війни" в Европі. Лише тревалість оси Рим-Берлін спонукала англійський уряд започаткувати порозуміння з Італією, і лише англо-італійське зближення, себто страх перед ізоляцією, спонукало французький уряд поробити заходи в напрямі до зближення з Італією. У французькій пресі не бракує справді голосів, що англо-італійське та франко-італійське зближення ослабляють, коли не зломлять цілком римсько-берлінську вісь. Але надії ці очевидно досить марні. Німецько-італійське співробітництво дало надто багато здобутків для обох держав, щоб вони могли це співробітництво так легко полишити, тим більше, що господарські пляни Італії та Німеччини щойно розпочались. Але нема ніякого сумніву, що англо-італійське, особливож франко-італійське порозуміння відбуваються коштом московських впливів як у Льондоні, так і в Парижі. Увільнення Парижа від надмірного московського впливу розуміють у Римі навіть як передумовину франко-італійського зближення. Кореспондент римського „Мессаджеро" писав з Парижа, що франко-совітська політика не є вже ідентична, та що у французькій столиці починають міркувати над тим, чи співробітництво цивілізованих держав не важить більше, як еспанська справа. Паріський кореспондент „Пополь д'Італія" гадає також, що становище Франції не є спільне зі становищем СССР. Але щойно чергова сесія Л. Н., на якій СССР та уряд Валенсії розвинуть свою акцію, покаже, в якій мірі Франція захоче увільнити свою тактику від Москви. Як далеко відійшла тактика Москви від тактики великих західних держав, виявляють між іншим „Ізвестія", пишучи: „Політика невтручування обернулася в політику блькади легального еспанського уряду. Позиція англійських консерватистів та французьких реакціонерів (Шотан і Дельбос — М. Д.) супроти інтервенціоністів є підбадьоруванням нахабного захоплення. Вимога признати Франкові права комбатантів є вимогою цілковитої легалізації інтервенції та вдушення еспанської республики „законним шляхом".

Дуже добрим знаком для змоги порозуміння великих держав є та обставина, що відложення на неозначений час Комітету неінтервенції не тільки не напружило відносин між цими державами, як це бувало звичайно в подібних випадках, а навпаки: викликало навіть деяке заспокоєння. Це сталося без сумніву наслідком того, що вся відповідальність за відложення праць Комітету впала цілком і виключно на московський уряд. Паріський кореспондент „Журналь де Женев" телєфонував з Парижа між іншим таке: „Всі часописи, за виїмком крайніх лівих,

ствердяють, що Совіти завинили відложення підкомітету в Льондоні. Ясно, що вони хочуть удержати можливо довше неладу в Еспанії, та у всякім разі перешкодити погодженню великих держав, бо головна їх ціль — викликати міжнародні конфлікти. Відложення Комітету на невизначений час менше непокоїть тепер ніж це могло б бути при інших обставинах, наслідком щасливої еволюції, що зазначилася в загальнім дипльоматичнім становищі". Це відложення може навіть причинитися до полагоди еспанської справи. Льондонський „Сандей Таймс" припускає, що і англійський і французький уряд спонукає московський уряд полишити самим чотирьом великим державам полагодити еспанську справу, яка найбільше їх обходить, поза межами Комітету неінтервенції, себто без участи Московщини. Цей спосіб полагоди еспанської справи тим більш пожаданий, що він міг би бути незвичайно цінним прецеденсом до полагоди й інших европейських справ без Москвщини та початком її ізоляції в Европі. Той самий льондонський часопис висловлює думку, що італійську акцію в Еспанії викликало англьо-італійське порізнення в справі Етіопії і що досить це порізнення усунути, щоб еспанську справу вдалося легко розвязати. Думка ця може бути слушна, принаймні частинно, але ціла справа очевидно значно складніша. „Матен", мабуть спеціяльно поінформований про політичні пляни Італії для найближчого часу, гадає, що ті пляни складатимуться з таких етапів — зближення поглядів на еспанську справу, пристосування римсько-берлінської оси до европейських потреб, чинне приготування західного пакту, що заступив би льокарненську умову, нарешті полишення деяких неприєднаних позицій, занятих багатьома державами наслідком етіопського конфлікту. Варта уваги і незначна на перший погляд деталь, що справу зближення Англії і Франції з Італією ведуть не міністри закордонних справ західних держав, що перебувають тепер на відпустках, а самі премієри Чемберлен та Шотан. Є також повідомлення і про можливе уступлення Ідена.

Московський уряд не чекав мабуть, що обструкція його представника в Комітеті неінтервенції матиме такі фатальні для Москви наслідки. Повідомлення льондонського кореспондента „Известій", подані в числі з 4. ц. м., звучать як справжній алярм: „Згідно з чутками з добрих джерел, заявив Невіль Чемберлен на останнім засіданні уряду, на його думку можна перемогти труднощі сучасного европейського становища підписанням пакту чотирьох на основі старої льокарненської умови. Дотична конференція мала б відбутися в жовтні. Тимчасом Ідеи розвідує, чи взяла б Німеччина участь у такій конференції". Свій панічний настрій московський уряд у пресі покищо крие, але що у Літвінова на думці, це в „Л'Іманіте" на папері. Комуністичний часопис виступає різко проти англьо-італійського порозуміння, пишучи: „Англьо-італійському зближенню пожертвовано безпосередні інтереси безпеки і незалежности Франції. Пакт чотирьох звяже Францію і полишить Німеччині вільні руки на сході Европи. Це вислід англійських махінацій з підпалячами війни. На Париж роблять сильний натиск, щоб примусити його приняти цей ганебний плян. Ідеи і Невіль Чемберлен доконують вимушення на Франції у фінансовій царині". Становище кермованих з Москви французьких комуністів супроти франко-італійського зближення не викликує, розуміється, також ніяких сумнівів. Вони його поборюють остільких, як і англьо-італійське зближення. Кілька тижнів, що лишаються до осінньої сесії Л. Н., будуть порою енергійної боротьби за і проти зближення між чотирма великими державами Европи. На конкретний грунт буде поставлена справа у всякім разі не раніше виключення Етіопії з числа членів Л. Н.

М. Данько.

РОЗВЯЗАННЯ ДВОХ НОВИХ ЛЬВІВСЬКИХ СПОРТ. КЛЮБІВ.

Поліційні органи перевели ревізії серед членів львівських спортових клюбів „Тризуба" й „Чорноморців" конфіскували частину інвентаря обох цих товариств та вручили провідникам згаданих клюбів письмо про розвязання.

Мотиви розвязання такі самі, як при розвязанні УССК-у й УРСК-у.

УРОЛЬОГ
Д-р Богдан Макарушка
спеціяліст недуг нирок і мочево-полових органів
Львів, ул. Руська ч. 16 1—3
вернувся
і ординує від год. 3 до 5 — тел. 108-85

Безпощадні репресії на Сов. Україні.

ПАРИЖ, ПАТ. На сторінках французької преси, навіть прихильного большевикам щоденника „Евр" і соціялістичного „Попюлєр" появляються від кількох днів вістки про арештування в СССР. Вчора паризька преса повідомила про усунення з комуністичної партії совітського поета О. Безіменського.

Крім того пише про безпощадну акцію большевицького уряду на Сов. Україні, щоби знищити зростаючий сепаратизм. У Києві і Харкові перенесли на інші становища коло 100 старшин, 70 старшин вислали на Сибір.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Бої в Шангаю вже почалися.

Агенція Домеї повідомляє, що сьогодні (13 ц. м.) рано

почалися бої в сусідстві японської концесії в Шангаю. Одночасно прийшло до вуличних перестрілок у північній частині міста.

По японськім боці беруть участь у цих боях стрільці военної маринарки.

РІШЕННЯ ЯПОНСЬКОГО УРЯДУ.

На останім засіданні японської кабінетної ради рішили, що японський уряд, який видасть усі доручення з метою охорони японських громадян у Шангаю, одночасно вестиме розмови з представниками китайського уряду в Шангаю.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

Цікаві практики.

Читаємо в „Мегі":

З Поділля дістаємо м. ін. такі вістки про труднощі, що з ними стрічається українське гр.-кат. населення:

Коли дитина батька греко-католика і матери латиннички охрещена в церкві — у школі все таки примушують її ходити на польську науку релігії.

Якщо-ж дитина латинника і греко-католички охрещена в костелі — то вона, розуміється, теж ходить на польську науку релігії. Отже якась подвійна мірка.

Діти обоїх родичів греко-католиків, уроджені у Франції або в Німеччині і там охрещені в лат. костелі, фігурують в урядах як римо-католики і теж мусять ходити на польську науку релігії.

Якщо батьки, у звязку з такими фактами, упоминаються свого права — то учителі й інші чинники спроваджують людей до старостава або грозять репресіями, а така погроза, особливо страшна в надграничній смузі, де влада може кожного виселити.

Оці загальні „правила" побільшування числа дітей латинського обряду зладжені на підставі цілої низки одиничних фактів, про які, зрештою, часто читаємо в щоденній пресі. Наражені на такі методи винародовлювання наші люди мусять виказати в цій боротьбі особливу видержливість і силу духа.

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 36

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

СПІЗНЕНІ ЖАЛІ.

Іноді, лежачи на причі, говорив я зі своїми сусідами. У тій переливній хвилі вязнів знайшов я двох краянів із Вильна, робітників зі шкляної гути, колишніх громадовців. Перейшли кордон, заманені привидом „соціялістичного будівництва", думаючи, що знайдуть тут другу „робітничу батьківщину", а знайшли вязницю. Відтак жде їх концентраційний табор та вкінці заслання кудись на роботи, на далеку північ, що зовсім не є нічим кращим від табору. Сьогодні їм відчинились уже очі, вони жалували свого кроку, проклинали агітаторів і з тугою споминали рідне Вильно. Іноді говорив я з робітником із Лодзі, давнім комуністом, який теж приїхав до СССР нелеґально з якоюсь робітничою делеґацією, з нагоди якихось совітських парад. Очевидно делеґацію гостили. Йому сподобалося. Інші відїхали, він залишився. Пришелець із заходу, неосвоєний із совітським режімом, почав трохи за щиро висказувати свої критичні завваги. Попав до вязниці і сьогодні, лежачи на причі, проклинав комунізм і комуністів, вичікуючи, що йому доля знову принесе. Стрінувся я тут із дезертиром польського війська, одного з полків стаціонованих недалеко Вильна. Він також жалував свого кроку.

Спізнені жалі!

Вони всі тут непотрібні. Ті, що бачили життя в „буржуазійних" державах, ті, що можуть порівнювати умовини життя в тих державах і в державі „переможних пятилєток" — є небажаним, чи пак непевним чинником. Там, на заході, як спричинники ферменту вони побажані, їх спомагають, підтримують. Тут у СССР стають вони легко „контрреволюціонерами". Власна молодь, молодь вихована після революції, молодь, яка не може собі уявити, що десь можна купити досхочу хліба, без карток і „хвостів" — тільки така молодь має вартість у соціялістичній державі.

Хоч і серед тієї молоді ширилися неспокої. Питав я одного молодця, невдоволеного з істнуючого в Московщині ладу, який устрій уважає він за найкращий? Відповів мені, що Совіти, але... без Сталіна! Інший знову оповідав мені, за що попав до вязниці. Він був членом групи терористів, які мали замір виконати атентат на Сталіна. Де, в який спосіб — подробиць не обдумали. Зброєю, що вони її мали, був один револьвер, який вони відібрали від міліціонера. Один із товаришів, як воно звичайно буває, зрадив. „Змову" відкрили. За ввесь час мого побуту в вязниці, не стрінув я ні одного контр-революціонера з „правдивої події". Всі вони такі стероризовані, кожну свобіднішу думку так здавлюють у зародку, що про якусь революцію нема навіть мови. Та це дарма: ті, яких засудили, винних, чи невинних, замість ненавидіти режім і своїх гнобителів, іноді говорять: „добре мені так, ...влада знає, що робить, ...я був слабий, нерішучий... такі непотрібні... віддали мене, щоб я загартувався... автім, що значить одно моє життя або й тисячів таких, як я, в порівнанні із цим великим будівництвом"... і т. д.

Це вже виразна психоза.

Говорив я з одним інжинєром, покрою поширеного до недавна „вредітеля" (шкідника) із тих, що плюють на себе, признаються до вини невинні. Ходив він по нашій величезній келії із кута в кут, і торгаючи рукою волосся, говорив:

— Чорт зна, що ми наговорили! Просто творили ми повість про неістнуючі речі. Загипнотизували нас, чи що, до чорта! Здавалося нам, що так краще і для нас і для справи соціялізму...

КОНВЕЄР.

Стикаючися з тими, що все напливали до нашої келії, довідався я про нові способи слідства, що його вживало ГПУ. У перших роках моєї вязниці, фізичного примусу підчас слідства нестосували. Били тільки на прикордонних станицях ГПУ. Одначе сьогодні вживають цього засобу доволі часто, навіть у Москві. Очевидно,

З польської преси.

Рів між лівицею і правицею.

На сторінках виленського „Слова" відомий польський публіцист Мацкевич домагається прокопання рова між правицею і лівицею.

Викопання рова в Польщі між лівицею і не-лівицею це не лише справа відокремлення чи унешкідливлення лівиці. Це передовсім справа морального здоровля, справа цієї правди, про яку так гарно говорив марш. Сьмігли-Ридз у Кракові.

„Легіон Млодих" виступає з О. З. Н., але в поході в честь марш. Сьмігого-Ридза йде мін. Понятовський поруч Мальського. Ось „Звйонзек Стшелецкі", що постійно підносить оклики в честь марш. Сьмігого-Ридза і по і перед його краківською промовою, два дни по промові завязує картель співпраці зі „Звйонзком Научицельства Польскего" — організацією найбільше „людово-фронтового" характеру. Ким є п. Понятовський, як не рішучою людиною лівиці. Які часописи його підтримують, як не ліві і жидівські. Хто має більший вплив на уряд, на господарську політику Польщі, на різьблення польської долі і польської майбутности — Коц чи Понятовський. Панове, доволі жартів. Очевидно, що Понятовський Пан Коц укладає відозви і редагує статті„ п. Понятовський — дійсність. Нинішню польську дійсність формує полк. Коц, творить мін. Понятовський. Ген. Складковський пильнує своїх плотів, що їх каже перемальовувати на зелено — мін. Квятковський управляє Польщею під господарським оглядом. Коли скінчиться цей дивний дуалізм, ця суперечність ідеї і практики, теорії і дійсности.

ЗА ЗМІНУ УРЯДУ.

Тому „Слово" домагається зміни уряду:

Але пригадаймо, що маємо відданого цілим серцем марш. Ридзові премієра і знаємо, що марш. Сьмігли-Ридз підтримує рішуче полк. Коца та його акцію і вкінці маємо уряд того премієра, який не лише не йде по лінії ідейних вказівок полк. Коца, але саме навпаки: є виразним протиставленням програми полк. Коца. Ось чого не розуміє ніякий чужинець і також власний громадянин.

Справа молодих емеритів.

Варшавський „Час" заторкує пекучу справу молодих емеритів у звязку з дорученням міністерства внутрішніх справ, щоб адміністраційні уряди зладили спис усіх емеритів, які надаються до активної служби. „Час" сподівається, що спис зладжують тому, щоби приняти назад до служби т. зв. молодих емеритів, з чого слід лише радіти. Справа молодих емеритів тісно вяжеться з двома іншими справами: платень урядовців та емеритур. Тому слід їх поладнати разом.

Покликання молодих емеритів до активної служби дуже вказане. Промовляє за цим той огляд, що багато має кваліфікації, що їх не слід марнувати... Зменшилось би теж невдоволення, бо молоді емерити, це елемент невдоволений, що сіє фермент і заражує своїм нарікання громадянство. Справа молодих емеритів, платень та емеритур тісно вяжеться з найширше подуманою персональною політикою і зі справою реформи адміністрації.

„Реорганізація державного апарату повинна піти в тому напрямі, щоби збільшила його видатність, зменшила його чисельність.

„Час" пригадує, що

на вдоволення урядовця з матеріяльних умовин його праці не складається лише сама висота його винагороди. Тут входить у гру момент відповідної атмосфери в урядах, що можна осягнути, створюючи урядничий стан, спертий на випробуваних на заході засадах, входить у гру передовсім запевнення належ на кращу майбутність, не аванс. Зірвання із засадою брати на вищі становища „людей з вулиці" є знаменитим піднесенням матеріяльного буття урядовців, не спричинить ніяких видатків скарбові, навпаки, запевнить адміністрації кращу, видатнішу працю, кращу, здоровішу атмосферу.

Крім того слід звернути увагу на широко розбудовані емеритальні права в Польщі — читаємо далі — що

утруднюють звільнити адміністрацію від менше цінних елементів. Тому слід обмежити емеритальні права, надати їм більше стійности, але не резигнувати з поправи відносин урядовців.

Муринська етика.

Варшавський щоденник „АБЦ." (з 13. ц. м. ч. 251), орган польських націоналістів зпід стягу ОНР., помістив статейку п. н. „Дисциплінарка аматора дисциплінарок" від свого власного кореспондента Т. Корніча зі Львова з гострим осудом діяльности б. куратора Гадомського. Він наганяв страху учителям (кам) масовими дисциплінарками і тому

цього рода садистичні майже упідлення п. Гадомського відбивалися фатально на праці застрашеного учительства, яке зі страху перед несподіваними службовими наслідками зносило нераз численні і дуже драстичні упокорення і прикрощі від українців (?), які, знаючи про спеціяльну вражливість куратора щодо тілесних кар, висилали масово прохання і жалоби до куторії, щоб усунути невигідних учителів, головно тих, що своєю працею і діяльністю зміцнювали польщину у Сх. Галичині. Більшість донесень була виссана з пальця, як це виказали розправи.

На доказ наводить справу дисциплінарки проти учителя Йосифа Фіялкевича зі Старої Ропи, пов. Самбір, який у 1936. р.

„вибіг з хати з револьвером у руці і помагав поліції розвязати похід українців, які йшли на цвинтар на Зелені Свята на могили полеглих"...

Отже п. Гадомський, який знищив до решти українське народне шкільництво, поперекидав недобитки українських учителів до корінної Польщі, завів „лемківський буквар" та „лемківські читанки" на Лемківщині і заскакував навіть міністерство освіти своїми протиукраїнськими потягненнями (напр. відома історія з творенням І. і ІІ. української паралєльної кляси при польській державній гімназії у Тернополі) вийшов нагло на „приятеля" українців за те лише, що наказав деколи — як пише „А. Б. Ц." — розглянути жалоби українських батьків на знущання польських учителів над їхніми дітьми. Чи це не муринська етика?

П. Гадомський потягав теж учителів до відповідальности за провини, як напр. посилання шкільного возьного по папіроски або по поштову посилку, хоч сам щоденно вживав возьного куторії, щоби носив опал з пизниці на 4-ий поверх до приватного помешкання. За свою працю возьний діставав гонорар від п. куратора буквально 2 зол. місячно.

Тимчасом — пише АБЦ. — п. Гадомський діставав платню 1.000 зол. місячно, 600 зол. функційного додатку і 1.000 зол. як презент з державного видавництва шкільних книжок, або 2.600 зол. місячно.

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

що до кожного вязня стосують окрему тактику. Одних намагаються приневолити до підписання бажаних зізнань побоями, інших тільки застрашуванням. Дуже часто з добрим успіхом стосують при слідстві спосіб, що його називають „конвеєром". Полягає він на тому, що арештованому не дають змоги заснути.

Слідчі зміняються один за другим, а вязень має змогу заснути іноді тільки на 5—10 хвилин, якщо спізниться черговий слідчий.

Таке слідство триває іноді сім днів і довше, залежно від нервної системи арештованого. Коли той, що його переслухують засне, обливають його зимною водою і стукають чимнебудь коло вуха.

„Думки мутяться — оповідав мені один, якого переслухували способом конвеєру пять днів — чоловік забуває значіння слів. Замість імен осіб на устах, плентаються географічні назви. Здається, що вам на голову насадили якусь залізну шапку. Кілька разів хватався я за голову, намагаючися її здіймити і дивувався, коли долоні доторкалися мого власного волосся... Сонність така жахлива, що годі її висловити"...

Нічого дивного, що такою „залізною шапкою" на голові „вредітелі" творять повісти про неістнуючі речі.

(Далі буде).

Марія Родзєвич проти українських селян!

Власниця земельної посілости в Грушовій на Поліссі, відома польська письменниця М. Родзєвич, висказалась — як подає познанська „Тенча" — ось-так з приводу парцеляції:

„Якщо прийде наказ, що треба продати Грушову, що мусить вона улягти парцеляції — добре, продам, але щоб тільки певність була, що дістанеться земля хлопам-полякам, а не тугешнім скомунізованим українцям (в ориг. „рутінам")"...

Так „доброзичливо" ставиться до наших селян письменниця і дідичка, до тих селян, що від століть, працюючи на неї, обливають її поля своїм гірким потом.

Новий безпощадний протирелігійний курс в СССР.

„Комсомольська Правда" заповідає сильне загострення боротьби з релігією в СССР. Ця боротьба набирає чимраз більшого значіння у звязку з виборами до найвищої ради СССР, які саме наближаються. Завданням комсомолу є недопустити, щоб хоч один священник увійшов з виборцу до тієї ради. „Комсомольська Правда" заповідає „рішучу й невблагану боротьбу з духовенством". Часопис підкреслює, що

„ніякої свободи релігійної пропаганди конституція не забезпечує" та що духовенство є агентурою зліквідованої в СССР визискувальної кляси і поширює ворожу для Совітів ідеольогію.

Боротьба з духовенством не буде „абстрактна, але зовсім конкретна". Стаття є програмова і її переведуть імовірно в життя.

Як закінчиться анґлійсько-німецький пресовий конфлікт?

„ТАЙМС" НЕ ВІДКЛИЧЕ СВОГО КОРЕСПОНДЕНТА З БЕРЛІНА.

ПРАГА, ПАТ. Льондонський кореспондент чеської преси повідомляє, що „Таймс" рішив не відкликувати свого кореспондента з Берліна. Якщо німецька влада виселить його силою, то понесе всі наслідки такого кроку.

З цієї нагоди пригадують, що льондонський „Таймс" ставився до Німеччини все дуже об'єктивно. „Таймс" ще досі не вислав свого кореспондента до Москви, бо не хоче погодитися з московською цензурою всіх телеграм закордонних кореспондентів. Тому не погодиться на німецьку цензуру. Якщо Німеччина таки виселить кореспондента „Таймса" тепер, тоді „Таймс" вже не вишле іншого кореспондента до Берліна.

Всі ждуть тепер з цікавістю на становище німецького уряду.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

Економічний огляд.

ЦИФРИ ГОВОРЯТЬ...

Появився — як ми вже подали в попередньому „Е. Огляді" — новий випуск польського „Малого Статистичного Річника", де представлений цифровий матеріял за 1936 рік і подекуди навіть за перші 3 місяці 1937. року. Хто вміє і любить читати цифри, цей найде в „Річнику" невичерпане джерело інформацій та ілюстрацію сучасного життя в Польщі і то в усіх його ділянках, на всіх царинах. Та не тільки про Польщу можна з цієї книжки багато довідатись. Для порівнання наведемо в ній чимало цифрових даних зі статистики інших держав і це дозволяє розріжняти справжні величини, осяги чи занедбання і позиції, добробут і нужду. Саме ця можливість порівнювання польських цифр із цифрами закордону насуває чимало сумних рефлексій. Але — ніде правди діти — є теж сліди поступу, сліди поправи.

Варто завначити, що Польща належить до країв, де **кошти прожитку є дуже дешеві**, а в порівнанні до великодержав — найдешевші Ось цифри з 1936. року:

	Гуртові ціни	Кошти прожитку	Кошти харчів
Польща	54	61	48
Англія	80	89	83
Франція	64	98	97
Японія	88	86	91
Німеччина	74	82	80
Зл. Д. П. А.	84	84	79
Італія	76	84	79

Та ці цифри мало говорять, якщо не доповнити їх цифрами, де представлений **суспільний** дохід у дотичних державах. Бо суспільний дохід —це покупна сила. А в тому пункті Польща стоїть жахливо низько. Ось кілька прикладів сусп. доходу на одиницю населення з вартостями в польських золотих:

Польща 500, Англія 2610, Франція 1.680 Німеччина 1.470, Зл. Д. П. Америки 2.592 зол.

І цей низький рівень добробуту чи пак **високий рівень нужди** виявлений дуже яскраво на табелях, що представляють **спожиття**. Щоправда, не на все находимо в „Річнику" порівняльні цифри інших країв, але в тому, в чому вони подані, мало є держав, які Польщу дистансують у долішньому реєстрі. В дешевих засобах прожитку (бульба, жито) Польща вискакує в зіставленнях на провідне місце, а в дорожчих (пшениця, цукор, кава) сховзується вона на останнє або майже останнє місце.

І це говорить щось за себе, як також те, що в консумції вугілля та електричного струму стоїть мешканець Польщі на сірому кінці (див. стор. 147), що він марно мешкає (див. стор 57—59), дуже марно одягається, у культурних потребах невибагливий, тощо. Все те можна доказати цифрами „Річника", цифрами, що їх пильно зібрав Головний Статистичний Уряд у Варшаві.

Що не взяти: суспільну структуру, чи грамотність (5,644.000 неграмотних у віці повище 10 років виказав спис населення в 1931. р.!), рентовність господарських занять чи довжину залізничих і битих шляхів — скрізь величезні прогалини, скрізь мінімальні цифри, далекі від тих цифр, якими може похвалитись середуща і західна Европа, не згадуючи про Зл. Д. П. Америки.

Нашу національну назву згадує „Річник у кількох відділах: населення, кооперація, шкільництво і культурне життя. Український читач мусить переборювати в себе початкову нехіть до публікації, яка неповажно плутає нашу національну назву, вживаючи раз „український", другий раз „рускі", а при обговорюванні населення за його списом у 1931 р. розріжняє ввесь час обі назви (не згадуючи назви „тутешній"), немов би існували два окремі народи! Це для нас не новина, бо про цю „докладність" списку населення 1931. р. мали ми нагоду довідатись уже раніше. Але те, що на сторінках газет менше вражало, це в чисто науковій публікації вражає дуже сильно. Та годі. Статистика нераз стояла на послугах політики. Про це самі поляки мабуть добре ще тямлять...

Заглиблюючись у цифри, що дотичать нашого народу і нашого національного життя, мало маємо причин до радости. Чи візьмемо відношення релігій і поданої у списі населення мови, чи анальфабетизм (Волинь 47.8 прц., станиславівське воєвідство 36.6 прц. при пересічі загальнопольській 23.1 прц.!), чи наш „стан посідання" у шкільництві, скрізь опановує нас почуття відступу і втрат. Можна ще „загріти душу", читаючи кооперативні табелі, розглядаючи високу розмірно цифру українських театрів (14 але всі мандрівні!) або зріст української преси (в 1932. р. — 64 назв. в 1935. р. — 94 назв). Правда, багато наших активів у національному культурному чи господарському білянсі, „Річник" взагалі не виказує окремо. І тут доводиться жаліти, що в цьому році не появився вже варшавський Річник українського „Економ. Бюра" що так корисно започаткував нашу національну статистику.

В. Н—вич.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ЗАОЧНІ КУРСИ КООПЕРАЦІЇ ПРИ РЕВІЗІЙНІМ СОЮЗІ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ У ЛЬВОВІ.

І. жовня починаються вписи на кооперативні курси при РСУК, які тривatимуть від жовтня ц. р. до червня 1938. Програма їх ось-така:

1) **Курс для книговодів сільських закупочно-збутових кооператив** (лекцій 25. Оплата — 18 зол.).

2) **Курс для книговодів кредитових кооператив** (17 лекцій. Оплата 10 зол.).

3) **Курс для книговодів молочарських кооператив** (30 лекцій. Оплата 25 зол.).

4) **Курс для кооперативних сільських та міських продавців** (29 лекцій. Оплата за курс 18 зол.).

5) **Курс для справників і членів Надз. Рад** (9 лекцій. Оплата за курс 6 зол.).

6) **Курс кооперативного освідомлення** (18 лекцій. Оплата за курс 10 зол.).

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ГОСПОДАРСЬКА СИТУАЦІЯ В ПОЛЬЩІ.

Появився бюлетин Інституту Досліду Госп. Кон'юнктури і цін у Варшаві, в якому представлена господарська ситуація за перший півріч ц. р. Подаємо тут коротко його зміст:

Продукція зросла дуже сильно, бо на 12% в порівнанні з II. півр. 1936 р., при чому темпо цього зросту було сильніше в перших 3 місяцях, а взагалі сильніше, ніж в інших європ. державах. Продукція в різних секторах була різна. В інвестиційному була більша, ніж у консумційному. Серед машинових інвестицій — рільничі інвестиції зросли сильніше ніж промислові.

Розміри **консумції** збільшились у місті і на селі. Сильний зріст затруднення внутрішнього ринку

реальних платень, що в результаті дало зріст покупної сили робітничої класи.

Збільшені обороти в **торговлі** і звишкова тенденція цін поправили доходи **міщанства.** Тільки ця частина населення, що живе **з постійних доходів,** осталась в покупній силі наслідком зросту коштів утримання.

В І. півріччі сильно звишкувала ціна **збіжжа.** Одночасно піднеслась ціна овочів а подекуди незначно і ціни інших сільсько-господарських артикулів. Через те **покупна сила села в перших 6 місяцях ц. р. зросла,** збільшуючи його консумцію.

На ринку цін, після початкових сильних тенденцій, успокоїлось. Рух цін у Польщі йшов паралельно з рухом цін на світових ринках. Різниця з закордоном була та, що в Польщі продукція зростала сильніше, ніж ціни, тоді, коли в Европі було навпаки. Тим ситуація в Польщі була корисніша.

Поліпшення валютового положення і зріст довіря до тривкости теперішньої кон'юнктуральної поправи, свільнило доволі значну частину касових резерв. Вони частинно були зужиті внутрі поодиноких підприємств, а частинно вплинули до банків у формі вкладів. Грошовий ринок став виїмково плинний. Це дало можливість уридові обнижити вкладкову стопу в банках на 0.5 відс.

Збільшені вклади не вплинули на зріст кредитів (був він розмірно невеликий). Приватні банки зменшили рядисконт, а державні банки значну частину вкладів льокували в процентових паперах, головно короткоречинцевих, як скарбові білети і довжні скрипти держ. скарбу.

ВЕЛИКИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ ЗІЗД О. З. Н. У ЛЬВОВІ.

В пресі появилась вістка, що міська організація О. З. Н. у Львові скликує в часі Східніх Торгів великий госп. зізд усіх провідних чинників міщанських, ремісничих і купецьких організацій, що існують в повітових містах Сх. Галичина. Цьому зіздові приписують велике значіння. Візьмуть у ньому участь також визначні представники О. З. Н., які хочуть тим підкреслити, що „основною діяльністю О. З. Н. Сх. Галичини є праці, започатковані в ремісничих, купецьких і міщанських гуртах". На чолі зіздового комітету стоїть директор М. К. К. д-р С. Угма поруч з репрезентантом ремесла Семковичом і з репрезентантом міщанства Судгофом.

БІЛЯНСОВІ ПРАВА МАТИМУТЬ ТІЛЬКИ ДИПЛЬОМОВАНІ КНИГОВОДИ.

Не вважаючи на спротив господарського самоврядування, закон, що берегтиме права книговодів, таки появиться. Заведе він інституцію дипльомованих книговодів, яким віддасть **виключне право** підписування біляисів і інших документів. Дипльомованим книговодом зможе бути тільки той польський громадянин, який не був судово караний, який скінчив середню школу і торговельні студії, та який має щонайменше 5 років професійної практики (особи з вищою освітою — 3 роки практики). До осягнення титулу „дипльомований" треба буде складати **іспит** перед спеціяльною комісією. За безправне вживання титулу передбачена кара. В переходовому часі дозволено буде старатись про признання титулу також тим, що не мають закінченої середньої освіти, зате мають за собою 10 років практики.

Ця справа дискутувала ще буде на загальнопольському **конгресі книговодів** 31. жовтня і 1. листопада п. р. Конгрес відбудеться під протекторатом віцепремєра інж. Е. Квятковського. Добре було б **українським книговодам** заздалегідь подбати про відповідну репрезентацію на конгресі й обдумати своє становище.

ТАКОЖ ПОЛЯКИ ОРГАНІЗУЮТЬ КООПЕРАТИВИ ЗДОРОВЛЯ.

В останньому часі повстають у нас кооперативи здоровля. Цікаво буде згадати, як далеко посунулась ця справа в наших сусідів.

Перша така польська кооператива повстала в **Марковій**, переворського повіту, недавно, бо ще нема року. Відтак появились кооперативи здоровля в селах: Одровонж (новотаргський повіт), Дмитровичі (лунінецький пов.), Туросль Косцельна (білостоцький пов.). У стадії організації є кооперативи здоровля в повітах: скерневицькім, ченстоховськім і ланцутськім.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЕКОНОМІКА ПІД ЗНАКОМ ВІЙНИ В ЕСПАНІЇ І НА ДАЛ. СХОДІ.

Варто звернути увагу — пише „Г. Польська", — що війна в Еспанії і незрівняча війна на Дал. Сході починають виразно на — так би сказати — „мілітаризацію" господарських відносин у деяких країнах, а також можуть вирішити госп.-політичне наставлення ряду держав.

Війна в Еспанії, якої господарські рефлексії є доволі частою темою розмов і писань також поза кордонами півострова, особливо виразно відбивається тепер в одній господарській царині, а саме в **мореплавстві.** Бомбардування торгов. пароплавів таємними літаками, що часто тепер повторяється, є загрозливе для мореплавства недалеко еспанського побережа і на „великому шляху" через Гібральтар. Мореплавство тимбільше ризиковне, що наражене на наслідки бльокад і плаваючих мін.

Збільшене ризико мореплавства недалеко Еспанії і — що важніше — через Гібральтар має поемак зовсім „воєнний" і це відзеркалилось уже на коштах фрахтів.

Те саме явище, хоч поки що в лекшій формі, починає виступати на Д. Сході. Коли б дійшло до формальної війни Китаю з Японією — мореплавство могло б бути наражене на ряд трудностів. І не беруть під увагу товариства морабельні і морських обезпечень.

Звернули ми увагу на два моменти, які вказують на те, що воєнні конфлікти в Европі й Азії не є байдужі для господарки цілого світу. Таких моментів є очевидно значно більше, тільки, що вплив їх на господарку держав, які не беруть безпосередньої участи в конфліктах, не є так виразні.

Господарка Еспанії є під непереможним впливом домашньої війни. Однак здається, що тепер і господарство Японії, яке від ряду років відчуває натиск мілітарних конечностей і підготовлюване є систематично до війни, в цілій повноті відчує вплини конфлікту на континенті. Щоправда Японія і перед кількома роками вела вже війну на континенті, однак тоді розпоряджала вона іншими засобами ніж тепер.

Коли погроза справжньої війни між Китаєм і Японією стане дійсністю і вилляється в конфлікт більших розмірів, то треба буде сподіватись дуже виразних рефлексів на японській господарці. Коли зважимо, що для господарки відчуває вже сильно наслідки інтензивної „господарської мобілізації", що виявляється м. і. відпливом золота, то невиключене, що для опанування ситуації, Японія мусітиме, подібно як Італія в рр. 1935 і 1936, піддати **все господарське життя гострій контролі і ригорові.**

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Небезпека на гладкій дорозі.

Американські статистики доказують, що власне мешкання є 226 разів більше небезпечне як напр. подорожі літаком.

Найчастіше трапляються випадки підчас вилазу на горище, як сходять до пивниці, підчас направи водотягу, центрального огрівання, врешті підчас прибирання та господарських праць.

ШОФЕР.

Шофер вантажного авта в Портленд-Ореген вернувся якось раз дуже перетомлений додому. Він положився до ліжка, щоб відпочати після праці. У кімнаті було мабуть гаразд натоплено й шоферові було задушно. Він підвівся з ліжка й хотів відчинити вікно. Одначе вікно було замерзло й ніяк не можна було його відчинити. Схвильований шофер розсердився та з усієї сили натиснув на віконниці. Вікно зненацька відчинилося, а шофер із розгону полетів крізь нього надвір. Це було на III-му поверсі. Одначе шофер упав на велику купу снігу й йому очевидно нічого лихого не сталося. Він за хвилину вернувся нагору.

В АДАМОВОМУ ОДЯЗІ.

Добродій Беркер у Бері купався в лазничці. Якось став він на мокре мило, поховзнувся та випав через відчинене вікно на подвіря. Це знову трапилося на II-гому поверсі. Добродій Беркер упав на купу піску й теж не потовкся, одначе мусів в адамовому одязі „парадувати" до себе, нагору.

Трилітній Бобі Ісбел із Марісвіль сидів на кріселку та снідав. Він держав у руці ніж. В одну хвилину він упав з крісла й довге 9-ти центиметрове вістря ножа вбилося йому в око та полізло вглиб черепа.

Та Бобі мав щастя! Вістря ножа не пошкодило йому очної галки, ні мізкових звоїв. Він живе й здоровий, тільки близна під оком пригадує цей випадок.

РОВЕР НА КРИШІ.

Джонні Андрі Шікезо одержав на свої уродини ровер. Батьки не дозволили йому їздити по вулиці з уваги на небезпеку вуличного руху. Хлопчина взяв колесо на кришу-дах (криша була плоска й мала навкруги огорожу) й їздив собі по ній спокійно. Та в одну хвилину він наїхав колесом на огорожу, переломив її і пірнув у двинацятьметрову пропасть. На щастя ровер з нещасним наколесником пробив шкляний дах сусіднього дому й хлопець упав на стіл до писання одного поліційного урядовця... Він тільки дещо покалічився та наївся страху.

ЕКСПЛЬОЗІЇ.

Одначе не все кінчаються випадки щасливо. Будівничий Крофорд у Кензес Сіті хотів раз відморозити водотягові рури й огрівав їх спіртовою лямпкою. Скоїлась експльозія, бо виявилося, що Крофорд огрівав через помилку замість водотягові — рури від газових проводів... Він згинув під звалищами дому. Морріс із Дітройту ліз сходами на горище. Сходи заломилися й придавили на смерть нещасного чоловіка.

У Льос Енджелс один чоловік хотів поповнити самогубство... Він відкрутив затичку від газової машинки.

В останній хвилині він ще хотів закурити папіроску.

У кімнаті вже був газ і прийшла експльозія. Сердешній „самовбивник" поважно поранився, одначе вилікувався від думки про самовбивство під впливом грози вибуху.

Божевілля з уяви.

Найбільше мороки мають лікарі з умовними недугами, бо в багато випадках не можна найти способу вилікувати недужого з того, що він вмовив у себе.

Один лікар оповів кілька цікавих випадків, ще з перед світової війни, що трапились у заведенні для божевільних у Петербурзі.

ЛЮДИНА ЗІ ШКЛА.

Двацятьпятьлітнього студента університету признали невилікувальним. Ніяким чином не можна було його видобути з блудного кругообороту уявленої примари. Він уявив собі, що він є дорогоцінною, кришталевою вазою й увесь день стоїть непорушно навшпиньках із витягненими руками, наче русалка в танку. Коли до нього хто зблизився, він попадав у судорожний плач та пронизливо лебедів:

— Не доторкайтеся мене, бо я стовчуся.

Нічого не помогла ні вода, ні ліки, ні дієта, ні інші засоби.

БУКИ.

Аж урешті поміг тут плян, справжній московський, що прийшов до голови начальному лікареві.

— Коли недужий уявляє собі, що він такий крихкий та ніжний, то треба його добре „випарити" — подумав начальний лікар. Так і зробили. Кількох доглядачів кинулося на студента, звязали його та стовкли його на „квасне яблоко". Сердешного студента поклали згадані до ліжка. А як прийшов до нього лікар, то студент на радощах подякував йому.

— Славити Бога — мовив він — я зовсім не є зі шкла.

Та це не довго тривало. Як поцезали синці від побоїв із тіла студента, він знову попав у свою манію. Тоді знову його побили. На цей раз уже „курація" помогла і студент за кілька тижнів покинув лічницю.

МУХА В УСІ.

Іншого способу треба було вжити з лікуванцем, що вмовив у себе, що має муху в усі. Він був зовсім здоровий. Говорив із лікарями до речі та інтелігентно. Він зі слезами в очах хотів переконати їх, що його зовсім зайво передержують у домі божевільних, та що йому треба конче зробити „операцію".

Найбільше довіряв начальному лікареві. Цей 5 літ, день-у-день намагався якось заспокоїти божевільного. Він говорив недужому, що він особисто вірить йому, одначе другі лікарі не погоджуються з ним. Оповідав йому про „царський приказ", що, мовляв, недозволяє випустити його й т. і.

СПРОБА.

Врешті вирішили з цим недужим зробити досвід. Начальний лікар заявив божевільному, що лікарі врешті зрозуміли, що тут немає божевілля та погодилися перепровадити операцію. Одначе, мовляв, ця операція дуже важка й небезпечна. Чи лікуванець хоче зарискувати?

Недужий цілу ніч не спав. На другий день заявив, що погоджується на операцію. Його перенесли до операційної салі.

„ОПЕРАЦІЯ".

Там уже приготовили цілу комедію: Юрба асистентів і доглядачок у білих запасках, перевязки, наркотики, ввесь арсенал хірургічних приладів.

Після приспання лікуванця, вкинули до посудини завчасу приготовлену муху, опісля наложили недужому на вухо міцну перевязку.

Коли він пробудився, показали йому святочно муху в посудині...

Лікуванець видужав.

Читайте „Діло"!

Новочасні Шерльоки Голмси.

Важка професія.

Америка, зокрема Зединені Держави, є батьківщиною сотні детективних агенцій. Деякі з них розвинулися до розмірів великих підприємств, що поширені по всьому світі, держать тисячі працівників. У самому Ню Йорку є яких дейсті таких агенцій. Цих приватних детективів уживають до несамовитих, незвичайно трудних та повязаних справ. Важка професія шпигунства має своїх окремих „спеців", поділених на категорії з огляду на поручене їм завдання. На найнижчому щаблі тієї ерархічної драбини находиться т. зв. „людина-тінь", який заробляє денно від 3 до 6 долярів. Його завдання просте: невпинно слідити за якоюсь вказаною особою. Його роля зводиться до кількагодинного вистоювання на розі вулиці, заки появиться сліджена особа. Куди лекше сидіти нераз цілими днями з далековидом у руці у напротивинанятій кімнаті та слідкувати за кожним рухом даної особи. По кожному такому „працьовитому" дні детектив складає точний звіт своєму зверхникові, який з черги відповідно цей звіт зміняє і поправляє, заки подасть його до відома заінтересованої особи. Йде про те, щоб не подавати зразу всього до відома клієнтові; слід поволі і послідовно відкривати рубець таємниць, щоб продовжувати час слідкування, очевидно, і гонорар.

Легіони шпигунів

Другим із черги щодо старшинства детективом є т. зв. „ропер", якого завданням є збирати відомости про стежену особу. Він навязує знайомости в кіні, поїзді, вкрадається в довіря крамничних помічників, кельнерів і сторожів. До цієї служби вживають часто жінок. Найбільше труду та рутини вимагає праця серед промисловців, фабричних робітників, урядовців, стенографів. Промисловці тримають для конкуренції нераз цілий десяток таких детективів. Підчас останніх страйків сповнювали вони не дуже то почесну ролю агентів-провокаторів, записуючися сумними буквами в американській історії праці. Один дослідник економії заявив недавно на сесії сенату Злучених Держав, що за останні місяці детективні агенції кинули були поміж промисловців 135.000 шпигунів, яких дохід дійшов за один рік до 60 мілюнів долярів.

Вершок карієри детектива творить професія т. зв. „інвестігатора" — роєслідника. Він заробляє денно від 7 до 12 долярів, а сама агенція побирає денно від клієнта 20—30 долярів. Щоб зібрати потрібні матеріяли до виконання свого завдання, перебираються вони за шоферів, хлопців на посилки, організують самоходові перегони, інсценізують бандитські напади тощо.

Темне минуле провокаторів.

До цієї професії вживають усяких людей, починаючи від ученого-мовознавця до помивача посудини в підрядному ресторані або від елеґантної жінки — до чорного шофера. Все залежно від місця та обставин, серед яких детектив має ділати: байдуже, чи в сутеринних шинках у пристані, чи серед знатних гостей Рітца. Професія приватного детектива дозволяє йому часто працювати водночас на користь обох сторін, яких справу йому доручили. Буває нераз, що він працює для двох агенцій, які відтак доручують йому стежити за одною і тою самою особою. Хоч це незвичайно трудна та небезпечна річ, усеж така подвійна гра виходить йому на користь: він має нагоду зібрати матеріяли до... звичайного шантажу. В цьому й причина, що професія детектива не втішається добрим імям на тамошньому, американському ґрунті. Причиняється до того ще й обставина, що агенції можуть вигажувати кого їм завгодно і часто добирають людей із темним минулим, щоб відтак використати їхні звязки з підземним світом.

В останньому часі повстав проект обмежити свободу агенцій законом, який дозволяв би набирати людей тільки чесних і морально незаплямованих. Вони булиб водночас під доглядом держави. Йде про те, щоб американський детектив був найбільше схожий на свого прототипа — Конан Дойлевого Шерльока Голмса.

Ширіть наш часопис!

У країні загородової шляхти.

Цього літа трапилася мені нагода зробити таку туру на колесі: з Яворова через Перемишль, Бірчу, Ліско, Балигород, Устрики Д., Ст. Самбір, Турку, Висіцьке (Висоцько), Тухольку, Сколе, Піддністряни і через Львів назад до Яворова, разом 550 км. Та тура була вибрана тому, що в деяких з тих місцевостей мій товариш подорожі С., проф. гімн. СС. Василіянок у Яворові, має рідню і мав запросини Сестер загостити до Перемишля й Висіцька і ми там ночували й відпочивали. Тура тривала три тижні з довшими відпочинками в Балигороді й Висіцькім. Вправді тура, як на мої літа, тяжка, тому, що треба було їхати по горах, але що я ще в тих околицях не був, я зважився на неї.

Подорож відбувалася, так би мовити, під знаком релігійних почувань і вживання в шляхотський, аристократичний світ. Це почасти оказіонально, тому, що ми їхали через такі місця, монастирі і терен нашої загородової шляхти та більше з теперішнього наставлення мого і мого товариша, який є глибоко релігійний, ну і навіть можна сказати, з сучасного наставлення нашого народу. Якось так уже маємо досить того передвоєнного атеїзму, раціоналізму й „демократизму", при помочі яких ми хотіли будувати Україну, та нам не вдалося, і тепер звертаємо очі до Бога і до наших можніших родів та верств, може вони нам поможуть.

Першого дня їхали ми через Млини коло Краківця. Рішили поглянути на образи Насті Волошин.

— Дай Боже щастя!

— Дякувати, дай Боже й панам!

— Як заїдемо до хати Вачка?

Туди й туди, сказали і дивляться на нас недовірчиво.

— Ми читали в часописах про образи Насті. Чи є вони ще там?

Якийсь парубок:

— Не знаємо.

„Ага, комуністи!"

— Хочеться панам їхати в таку спеку?

— У цьому діло, що хочеться! Саме від хотіння залежать великі речі! Та біда, що багатьом з нас нічого не хочеться.

Вилажу на колесо і їду далі. Товариш на хвилинку лишився, мабуть буде переконувати комуністів, щоби вірили.

По хвилині товариш наздоганяє:

— Знаєте, що молодиця про вас сказала?... Але не образитеся?

— Ну?

— Тому старому-сивому грітисяб на печі, а не їхати на колесі...

— Так — кажу мелянхолійно — працювати кажуть як молодому. Кожний українець у нинішніх часах, старий чи молодий, якщо хоче вдержатися на поверхні життя, мусить вдвоє втроє стільки працювати, що працював би в нормальних і нам прихильних відносинах. А для колеса вже за старий!... А ви — кажу далі сміючись — якщо переказуватимете мені, що про мене люди говорять, то вас покину і далі їхатимете самі...

Оглянули образи. Точ-в-точ, як їх описує о. Костельник. На домі Вачка на одній шибі жіночка постать з преблідлим лицем, на другій хрест зі скісним поперечним раменем і побіч клячить постать на хмарі. На церкві дві голови наче ангелів. Жінки про образи і про Настю говорять з великим пієтизмом та переконанням. Бажають конечно, щоб Настя вернулася до Млинів, бо вірять, що вона відверне зло від села. А злого стільки натворилось! „Божа сила, вища сила!" — думаємо. — Може справді, почавши відтепер, Бог „втягне наш нарід у містичну орбіту" — як каже о. Костельник — і наша доля обернеться"...

В Перемишлі спинилися і гостювали дві доби у СС. Василіянок. Ночували у льокатора одного з домів, що їх мають Василіянки. Приглянулися ближче життю черниць. У нас люди не знають про життя черниць (і таксамо черців). Святе життя, боже життя! Це нині одинокі люди на світі, до яких не дійшли і не мають приступу повоєнні „світа темпоріс" — вийніженення, перевернені погляди, цинізм і деморалізація. У житті тримаються точно таких правил: Задержуй повагу, мовчи, не нарікай, молися і працюй! Коли нас, світських людей, держить дисципліна і кнут, під якими видами вони не були, то їх держить віра і безоглядний добровільний послух чинові й настоятелям. І вони виконують свою працю незвичайно прецизно й педантично. Гостям виявляють незвичайну ввічливість. Світські люди — це для них якби недужі, коло яких треба ходити, або такі, що шукають покаяння і їм у тім треба помагати.

Перемишль, поминувши те, що це місто з найкращим положенням з усіх більших міст Галичини, але це так би мовити, вершок трикутника з підставою Ліско—Сколе (радше Святослава), в якім у порівнянні з рештою Галичини збереглося найбільше найсильнішої і найсвіжішої нашої княжої і шляхотської традиції. Ніде в Галичині нема стільки і такої свіжої тої традиції, що в Перемиській Землі. Може бути, що це тому, що матеріяльні памятники тої традиції в Перемиській Землі менше жорстоко були знищені противником, ніж у решті Галичини, і потім тому, що ми, львовяни й подоляни, які чванимося, що відродили в Галичині українство, опирались у цім майже виключно на селянах і „демократизмі", занедбуючи й нехтуючи вищими верствами і шляхотською традицією. Перемиська Земля, може бути, приступила до нашого українства остання, — причиною цього було саме її дороження нашою аристократичною традицією.

Перемишль передовсім ховає в собі і, можна сказати, заздро береже, бо скриває в катедрі і не дає до музею, золоту корону князя Льва, і потім оглядає кожного дня на давній княжій горі ще нестерті з лиця землі три хрести, одинокі певні памятники по старій замковій церкві. Кожний перемишлянець, українець, розказує, якби це щойно вчора сталося, як новий завойовник збурив стару замкову церкву, обмив каміння в Сяні „зі схизми" і збудував собі свою катедру, а домовини наших князів постручував у ріку, яка колись плила попід сам замок. Кажуть, що якщоб копав у цім місці, то ще найшов би ці домовини цілі...

Обійшовши важніші точки українського Перемишля, катедру, старий замок, Шадницю, гімназію, гімназійні інститути, музей, нову василіянську церкву на Засянні зі салею на народні сходини під нею, обох Борисів і т. д., ми подалися через Бірчу на полудне. Почався горбоватий і гористий терен, який ми знову покинули за Сколем. Це терен між обома Бескидами, який польські карти називають, не знати чому, Бещадами, бо такої назви серед населення ніде нема.

Найкращі місця, через які ми тут їхали, це Розлуч на шляху Ст. Самбір—Турка і візд до Турки з північного заходу. Ці два місця побіч короткої просторони між Яремчем і Ямним над Прутом — це мабуть найкращі місця з цілих Карпат. Розлуч заповнився, як судити по свіжих будівлях в останніх двох-трьох роках цілою масою жидівських і польських віль (та одною українською) і тут таксамо гамірно, як у Ямнім, від літників, головно жидів і жидівок, що вештаються по дорогах у купелевих строях. Направду поліція повинна була це вже давно заборонити! А до візду до Турки, як це ми мали нагоду оглядати, сходяться з ближчих і дальших околиць цілими групами літники, щоб налюбуватися видом і його сфотографувати. А вид цей — це невисокий, покритий зеленю горб, вдолі облитий з трьох сторін Стрием і Яблінкою.

Замітне ще за Туркою Висіцьке Нижне, що кліматом і аврою нагадує недалеку Либохору, яку знавці уважають найтихішою, найзатишнішою і найздоровішою для недужих на груди місцевістю з цілих Карпат. Тут СС. Василіянки побудували минулого року монастир-пансіон, що буде кліматичною станцією для підупавших на здоровлю черниць і духовенства. З часом, як розбудується, буде і для світських людей. У цім пансіоні ми завдяки гостинности черниць гостювали чотири дні. Місцевість має це до себе, що з початку, через невисокі, легко спадисті гори, — саме Висіцьке високе на 600 м. — не надто подобається, як напр. Розлуч або Ямне, але чим довше там побувати, тим більше приковує до себе. Місце якби створене на відпочинок для змучених і перепрацьованих людей, що шукають влітку не звичайного літниськового гамору, джезбенду і т. д. і взагалі натовпу людей, але дійсного спокою і відпочинку для нервів. Василіянкам упала щаслива думка вибрати саме це місце на кліматичну станцію.

По дорозі зі Ст. Самбора до Турки ми відвідали лаврівський монастир оо. Василіян, у котрім спинилися добу. Досі я знав цей монастир і, як думаю, більшість з наших людей, тільки з назви і думав, що це монастир без особливого значіння, в якім доживають віку старі черці, спасаючи душу. На місці ми переконалися про щось зовсім інше. Це монастир, як на наші відносини, доволі багатий, має свої ліси, фільварок і тартак та великі забудування з парком, садом і кльомбами, якби це було в західній Европі. Серед гірської закутини з кільканацятьома селянськими хатами, положеної на 10 км. на захід від залізничого шляху, це культурна оаза не тільки щодо забудувань, їхнього уладження й господарства, але й щодо людей, що в ній живуть і працюють. Доволі сказати, що монастир містить у собі василіянську теольогію — покищо три роки — зі студентами-богословами (є їх к. 30), професорами, бібліотекою та з усім, що до високої школи належить. Замітне, що між богословами є мадяри й румуни, грекокатолики Василіяни, яким по звичаю єзуїтів та інших таких чинів велено студіювати в чужонаціональній, у нашім випадку — українській школі. У бібліотеці, що ми оглядали, побіч найновіших видань, потрібних для науки, є багато українських старо- і перводруків і найдавніших писаних книг з цілої української території. Це доказ, що монастир здавен-давна — а він має ще сягати часів князя Льва — стояв і нині стоїть у тіснім звязку з кожночасним духовим життям українців. Показували нам теж давні, з початку 16. ст. і пізніші, пергаменові грамоти з печатками й підписами польських королів, що потверджували чи відновлювали право монастиря на посілости. Приходить на думку, як наша культура ховається в ліси-гори й інші закутини, уступаючи місце панівній культурі, що вибирає для себе тільки центри й видні місця.

Є переказ, що в підземеллях лаврівської церкви містяться тлінні останки фундатора монастиря, князя Льва, та нам пояснили, що переказ цей хибний, бо домовина князя Льва находиться на горі в недалекім Спасі, де небавком чимсь заходом мають робити розкопки, саме, щоб найти цю домовину.

Що нас дуже зацікавило, це виховання василіянських богословів. Є воно зовсім модерне, сказатиб, англійське, бо богослови в часі рекреацій управляють усякі спорти, як мяч, круглі, в зимі лещета і т. д. Видно, Василіяни йдуть з духом часу і, певно, той чин у нас, подібно як єзуїти в інших народів, сповнить колись важну культурно-національну місію. Ми довше розмовляли з богословами і в них ударяв високий рівень знання і поважне розуміння своїх завдань. Побажати би, щоб наша світська університетська молодь визначалась таким самим знанням і повагою у своїх ділянках.

Перший раз у Лаврові ми почули теж, що наші Василіяни працюють на Холмщині, подібно як Редемптористи на Волині й Підляшші.

Як вказує карта, терен на полудне від Перемишля куди ми переїзджали, це територія нашої загородової шляхти. З того, що ми бачили власними очима і що нам розказували прихильні інформатори, особливо о. дек. К., парох Висіцька Н., сам шляхтич старого походження, який виявив нам багато ввічливости, випровадивши нас на поблизьку гору Остру, високу на 970 м., і давши багато пояснень щодо терену,

ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК
при
Українському Технічно-Господарському Інституті приймає запис студентів на перший семестр.

Програма Школи складається з восьми таких груп предметів: 1) Загальна політика, 2) Держава і право, 3) Соціяльна політика, 4) Економіка, 5) Соціольогія, 6) Журналістика, 7) Українознавство, 8) Різні предмети загального характеру.

Викладають професори **Української Господарської Академії** та інших українських високих шкіл.

Навчання триває **шість семестрів**. Провадиться **позаочною** (кореспонденційною) методою.

У дійсні **студенти** приймаються особи з закінченою середньою освітою. Особи без матури можуть вписуватися до школи, як **курсанти**. Після закінчення школи абсольвенти дістають **диплом**.

Проспекти з умовами студій і таксами за навчання **безплатно**. Звертатися на адресу: Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut. Podebrady, Tchecoslovaquie, — або Товариство „Сільський Господар", Львів, Ринок 10. На ширшу відповідь прикладати міжнародню поштову марку.

На ту саму адресу надсилати прохання і запити у справі студій на 4-річному Високошкільному **Економічно-Кооперативному Відділі**, 2-річному **Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости**, 2-річних курсах **Українознавства**, Високих Курсах **Громадської Агрономії**, 1-річних курсах **Бухгальтерії** та короткочасових курсах чужих мов, пасічництва, американського промислового пасічництва, садівництва, консервації і переробу садовини та городини, обробу шкіри, малярства, фотографії, радіотехніки, птахівництва та городництва.

часів і т. д., — так отже з того я витворив собі такий образ, зрештою не знаю, наскільки вірний, про час заселення тої території і про саму шляхту:

Заселена була ця територія саме нашою шляхтою, з якою пішло й інше населення, найпізніше з цілої території Галичини. Не можна собі уявити, щоб ці гірські, малоурожайні околиці заселяли наші люди рівночасно з урожайними частинами Галичини. А йшли туди скупчено наші останні борці за волю, яких виперла нова влада, знищивши наших князів. Могло це статися вже в 14. ст., але могло бути й пізніше, коло 15—16. ст. Свідчить про це ще свіжа, живуча в памяти поселенців традиція про наших князів, особливо князя Льва, і про власне походження.

Цікаве розміщення церков у тих околицях. Церкви звичайно не стоять посеред села чи оселі, але далеко осторонь, поза селом. Часто приїжний не може означити, до якого села яка церква належить. Замітне, що вже кільканадцять хат має свою церкву, хоч не має священника, а, як вказують шематизми, давніше, напр. в 17. ст., було там більше церков, ніж нині. Треба собі уявити, що нові поселенці, напевно глибоко релігійні, які в своїм горю одиноку потіху в своїх серцях несли свого Бога, прийшовши в нові землі, найперше будували церкви, підшукавши для них відповідні місця, і щойно потім самі поселялись, де була урожайніша земля. Так наші емігранти в Америці найперше будували божі храми ще не маючи постійних жител для себе.

Церкви всюди деревляні, бойківські, трьохбанні. А якщо є яка (з давніших, не сучасних) камінна церква, то вона давнішого походження, побудована ще за нашої влади нашими князями. Так давня камінна церква у Висіцькім В., до попри неї є ще нова мурована, якої найстарша кондигнація, — всіх кондигнацій є чотири, найновіша зперед 50 літ, — як каже передання, є побудована князем Львом. Знову камінну церкву в Ільнику Запороським (усіх Ільників є чотири: крім Запороського ще Королівський, Шляхотський і Земянський, так таки населення називає) мав побудувати якийсь гетьман. На всякий випадок наші історики-археольоги мали би гарну і вдячну працю дійти до кореня тих річей і ствердити, наскільки ці передання правдиві.

Щодо маєткового стану нашої загородової шляхти, то є між нею багато, як на наші відносини, заможніших людей, яких звуть дідичами та які могли б відіграти важнішу ролю в нашім культурнім і господарськім житті, якщоб не та пропасть, яка ділить нашу „демократію" від них.

Щодо стану національної свідомости і понуття національної спільноти загородової шляхти треба сказати ось що: Ця земля побіч „земків прилучилася до нашого українства найпізніше з усіх частин Галичини. Причина цього та, що наше українство — походженням і своїми формами „демократичне", а наша шляхта — аристократична. Найсвідоміша національно частина тої шляхти — наше тамошнє духовенство, як я це міг ствердити — зовсім не криється з тим, що воно було до-недавна русофільське саме з тої причини.

Тому думаю, як довго в нашім громадянстві не витвориться прилюдне ідеольогічне визнання, а бодай терпимість супроти аристократичного консервативного світогляду, так довго не буде можна нашої загородової шляхти як цілости приднати органічно до українства і так довго існуватиме небезпека переходу тої шляхти в чужий національний табор.

Іван Билина.

Народи, які не вміли носити власної зброї, носили чужу.

КАТАНІЯ, ПАТ. У звязку з великими маневрами на Сицилії Мусоліні приїхав до Катанії, де відбулося посвячення нових адміністраційних будинків. Одночасно виголосив велику політичну промову, що відбилася широким відгомоном за кордоном. Великі морські, сухопутні і повітряні маневри — говорив Мусоліні — сконцентрували на Сицилії увагу цілої Европи і цілого світу. Для італійців, середземноморського народу, відкриті всі сторони світа. Нема для них ні півночі ні полудня, ні сходу, ні заходу. Підкреслив, що не думає покликувати високого комісаря для Сицилії, бо час спеціяльних режімів уже минув. Згадуючи про великі публичні роботи Мусоліні звернув увагу на відкриття касарень для молодих фашистів і заявив, що головною засадою фашистівської доктрини є щораз то сильніша підготова італійського народу до військового життя. **Історія навчає, що народи, які не вміли носити власної зброї, були приневолені носити чужу. Не хоробрі народи мали до вибору або нужду або неволю.** Італійці в 15-му році фашистівської ери не є тими, що були 30 років тому. Перша зворотна дата — це інтервенція Італії у світовій війні. Це був перший удар мітли в решітки давньої Італії. Переможна участь у світовій війні дала Італії нові кордони. Вони тривкі, бо над ними сторожить 100 тисяч альпейських вояків, які як тільки зайшлаб потреба, можуть числити на поміч цілої італійської піхоти. Обговоривши марш на Рим, Мусоліні ствердив, що імперію збудував італійський нарід. Це була свідома перемога народу ледви 7 місяців над світовою коаліцією. Тільки доба Августа пригадує нинішні часи. Тому ми горді, говорив Мусоліні, що живемо в таких часах.

Згадуючи про будову палати справедливости Мусоліні запевнив, що фашистівський режім бажає дати населенню не справедливість судів і адміністраційних рішень, але дійсну суспільну справедливість, що підносить на вищий цивілізаційний щабель життя італійського народу, згідно з засадою: фашистівська держава спирається на трьох основах: **владі, порядку і справедливости.** Вкінці згадав память великого сицилійця Кріспі, який працював для великої могучої Італії.

ЯПОНЦІ ЗДОБУЛИ ГАНКАВ.

Командування японського гарнізону в Тієнтсіні повідомляє, що

японські війська, які заатакували вчора Ганкав, здобули місто в год. 20-30. По обох сторонах доволі великі втрати.

По цілоденнім артилерійськім двобою китайці почали евакуацію Гуну-снан і відступили в сторону гір.

ЯК ПРИЙШЛО ДО СТРІЛЯНИНИ В ШАНГАЮ?

Китайці почали обстрілювати японських стрільців зі скорострілів і крісів, на північ від дороги до Шешуану. Також недалеко будинку преси обстрілювали китайці стрільців японської военної маринарки. Японці відповіли стрілами і приневолили китайські скорострільні до мовчанки.

ЕВРОПЕЙСЬКІ ВІЙСЬКА У ШАНГАЮ.

27. серпня сподіються що до Шангаю прибуде з Індохін французький баталіон морських піхотинців.

14. ц. м. приплинуть до пристані в Шангаю адміральські кораблі: британський „Кімберленд" та американський „Августе".

КИТАЙСЬКИЙ УРЯД ПРОГОЛОСИВ МОРАТОРІЮ.

З Пекіну повідомляють, що китайський уряд проголосив мораторію.

НОТА 4-ОХ ВЕЛИКОДЕРЖАВ

Представник японського міністерства вирішних справ заявив, що амбасадор Кавагое приняв спільну ноту 4-ох великодержав, але відмовився виявити її зміст.

—0—

В РУМУНІЇ ЗАБОРОНИЛИ ІНТЕРНАЦІОНАЛ.

Міністерство внутрішних справ у Букарешті проголосило комунікат про заборону співати інтернаціонал, як революційну пісню.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Присилайте передплату!

НОВИНКИ.

— **Чи знаєте, що в єдиній українській господарській школі Т-ва „Просвіта" в Милованню** п. Рошків к. Єзуполя, можете дістати на осінній сезон **першорядні щепи тільки по 1 зол. за штуку,** а при більшій кількости ще й відповідний опуст? Рівнож насіння городове дістанете за 75 пр. ринночної ціни. На щепи шліть вже замовлення, бо з кінцем вересня та з початком жовтня найдогідніша пора до садження! 1375 8—10

— **Націоналізм у Бельгії.** Рекс і Дегрель. — Ось на яку тему написана свіжо вийшла нова книжка Квартальника „Вістника". Ціна зол. 1.50 Замовляти „Вістник", Львів, Чарнецького 26/II.

— **З життя Черче.** Як довідуємось від Управи життя — третій сезон починається вже 15 серпня. Цей сезон дійсно найкращий для тих, що потребують лікування в Черчі, бо найдешевший і найвигідніший. В кабінах нема глоти, ціни мінімальні, так, що під кожним оглядом дуже корисний і то тимбільше, що осінь буває в нас тепла і погідна.

— **Староста будує людові доми.** Скалатський віцестароста Йосиф Козебродський, дідич, подарував грунт під будову людового дому в Малнові. Його будова розпічнеться незабаром. У Семенові віцестароста зложив 50 зол. в користь півкольонії та 40 стосів каменя на будову людового дому.

— **Філії державного заведення гігієни** повстануть з днем 1. вересня ц. р. у Станиславові та Луцьку. Кожна з філій буде мати бактеріольогічний відділ харчевих дослідів і водний. Таким чином державне заведення гігієни буде мати разом 11 філій.

— **Язва гусениць.** З ріжних повітів надходять вістки про язву гусениць білюхів-капустників, що масово нищать поля, городи і сади. В деяких сторонах щезла з піль і городів капуста, яку гусениці вижерли до качанів. Наші агрономи повинні забрати прилюдно голос і повчити населення, як боротися з тією язвою.

— **Важне для літників і туристів у Борщівщині.** З огляду на часті випадки несвідомости нових приписів у справі побуту в надграничній полосі компетентні чинники звертають увагу літників і туристів, що прибувають до місцевостей борщівського повіту, на обовязок постарати ся про дозвіл свого староства на побут у прикордонній полосі. Остерігається теж, щоби не брали зі собою фотографічних апаратів, бо на фотографування в цій полосі треба мати окремий дозвіл прикордонного повіту. До відомих літниськово-туристичних місцевостей борщівського повіту належать: Окопи св. Трійці, Звенигород Горошова, Устє Єпископське і Скала над Збручем. Місцевости Кривче Горішнє і Більче Золоте, знані зі своїх печер, не лежать у надграничній полосі.

— **Не вільно брати псів до потягів.** З причини скаженини серед псів адміністраційна влада обмежила видавання дозволів перевозити пси залізничими потягами. В сторонах, загрожених скаженизною, не вільно брати псів до потягів.

— **Приписи для туристичних провідників** видав староста надвірнянського повіту. Легітимації та відзнаки для провідників видаватиме староство або управнений до цього уряд. Туристичний провідник буде мати туристичну відзнаку на грудях на лівому боці а при веденні збірних прогульок буде носити на лівому рамени опаску зеленої краски 10 цм. широку. Кандидати на туристичних провідників мають виказатися перед іспитовою комісією знанням надвірнянського і косівського повіту під топографічним, туристичним, памятковим та історичним оглядом. В дальших приписах управильнено правні приписи, яких мають триматися провідники.

— **Хто виграв на льотерії?** В минішнім першім дні тягнення Клясової Льотерії впали м. ін. такі більші виграні: 15.000 зол. на ч. 158003; 10.000 зол. на ч. 192256; 5.000 зол. на ч. 4575, 12381, 21293, 29681, 60387, 61892, 119914, 134448; 2.000 зол. на ч. 11684; 1.000 зол. на ч. 27913, 74939, 90727, 138866, 163120, 188119; 500 зол. на ч. 30383, 60326, 55711, 88449, 117957 133244, 143545, 151499, 159448; 400 зол. на ч. 3869, 16017, 66971, 66971, 99352, 9973, 112826, 119386, 148440, 153248, 158600, 181250.

— **Пожежі.** В стодолі Дмитра Нетреби в Дикові Старім пов. Любачів вибухла пожежа і перекинулася на сусідні загороди. Згоріли 3 мешкальні доми, 4 стодоли і живнві збори вартости 10 тис. зол.

— **Не надуживати сонця!** Жінка купця з Бидгощі, 41-літня Марія Загурська, переплатила життям задовге перебування на сонці. Щоб

„опалитися" здорово, вона так довго вигрівалася на сонці, що дістала сонішній удар. Її перевезли на клініку, де вона до чотирьох годин, не прийшовши до памяти, померла.

— **Краєва хроніка.** Підчас розправи у станиславівському суді арештовано свідків Мозеса Фроста та Ірс Талєрінга під закидом фальшивих зізнань — В Рудні коло Ходорова помер Микола Пашко, з'ївши по вечері два гарщі яблок. Рано знайшли його неживим. — В Підліссях пов. Бібрка Андрій Березовський убив у лісі 33-літнього господаря Гриця Отоманка, що з його жінкою удержував любовні зносини. —

— **Мийте овочі!** У Варшаві розвинули сильну пропагандивну акцію, щоби запобігти сезоновим пошестям червінки і черевного тифу. Розліплено пів міліона афішів з написом „Мийте овочі!" Їх видко не тільки в галях і споживних крамницях, але у всіх державних урядах, судах, на залізничних двірцях і т. п. Чому про таку акцію не чувати у Львові?

— **Вовки нападають на дітей.** Коло Рахович над совітським кордоном на Поліссі, оподалік гайовки Коцелми, у віддалі 50 метрів від мешкального дому вовки напали на двоє дітей і потягли до ліса 6-літнього Павла Глинського. В лісі знайшли тільки останки дитини. На протязі двох тижнів це вже другий напад вовків на дітей. Як відомо, в лісі Кортоватко вовки вхопили недавно 8-літнього пастушка і пожерли його. Таких випадків на Поліссі вже давно не нотовано, особливо в літній порі та коло людської оселі. Адміністраційна влада влаштувала облаву на вовки.

— **Не всюди вільно фотографувати наречену.** Якийсь Файлєр Фрайтер у Лодзі відпровадив свою наречену на двірець і відфотографував її біля стаційного двірця. Побачив це поліцієнт і вилегітимував Фрайтера, заявляючи, що фотографувати наречену вправді вільно, але не вільно цього робити на заслоні стаційного будинку, бо двірці належать до „хоронених будинків". Городське староство засудило його на 30 зол. гривни.

— **Грім убив пятеро дітей.** Біля села Клетна пов. Пинськ пятеро дітей у віці від 8 до 14 літ, пасучи худобу, схоронилися перед бурею під самітне дерево. На нещастя в дерево вдарив грім і вбив всі пятеро дітей.

— **Заборона вивозу румунської кукурудзи.** Румунський уряд заборонив вивозити кукурудзу за кордон. Виїмково позволили на експорт 80 вагонів до Польщі і 9 вагонів до Чехословаччини.

— **Самоходова катастрофа** склалася на автостраді між Зонебореном і Грісом у західній Німеччині. Мотор лімузини французької марки, в якій находилося 7 осіб, вибух підчас повного бігу. Самохід спалахнув вогнем, який захопив усіх пасажирів. Від попечення помер по дорозі до шпиталю 10-літній Вайдлер, син французького промисловця. Другий його син, що керманував самоходом, бореться зі смертю, а пять інших осіб тяжко попеклося. Самохід згорів до тла, причому жертвою вогню стали цінні папери і вся готівка родини Вайдлерів, що їхала з Парижа до Берліна відвідати хорих.

— **Дитина дивогляд.** Жінка одного латвійського робітника в Ризі вродила у жидівському шпиталі сина з незакритим серцем. Цей рідкий випадок викликав у лікарських колах велику сенсацію. Серце дитини находиться не в середині грудей, але між ребрами і шкірою. Лікарі стараються всіми способами вдержати дитину при житті. Зладили для неї спеціяльну металеву покриву, що охороняє серце. Стан здоровля дитини досі нормальний.

— **Через Тухачевського в неласці.** Жертвою безоглядної чистки в Совітській Росії став російський поет Безіменний. Він помістив недавно в щоденнику „Правда" вірш, в якому жалів над смертю Тухачевського. Безіменного виключили з комуністичної партії, а тепер грозить йому арештування.

— **Різні вісти.** Відомого болгарського письменника і посла Бакалова інтернували в одному, провінціональному місті за комуністичну пропаганду. — Біля Люсса (Франція) упав у рів автобус із 30 прочанами, що вертали з Аржантієр, причому дві особи згинули, а кількадесять потовкло. — Перед палатою архиепископа в Манілі на Филипинах вибухла бомба.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

Похорони бл. п. Олександри Лепкової.

З Кракова пишуть нам:

В середу 11. ц. м. відпровадило краківське громадянство на раковицький цвинтар тлінні останки бл. п. Олександри Лепкової, дружини проф. унів. і письменника Богдана Лепкого.

Хоча ці сумні обряди випали у вакаційну пору, коли у Кракові нема студентської молоді, а багацько родин розїхалось на літнища, всеж таки учасників було чимало і мабуть нікого не бракувало з тих, що не виїхали з міста.

Похоронні обряди відправив місцевий парох о. д-р Хрущ у каплиці на цвинтарі, опісля зложено домовину хвилево до гробівця, де спочивають пароси краківської церкви. Підчас відправи співав хор, зложений із членів усіх місцевих товариств. Промов ніяких не було. Сталось це на бажання рідні та представників громадянства, що побоювались за стан здоровля вичерпаного до-краю Богдана Лепкого. Хто знає, як жив він з дружиною і чим була Покійна для нього, мусів дріжати за кожне зворушення. І дійсно рідня та приятелі дому Лепких не відступали ні на хвилину письменника, зокрема тутешні лікарі українці не спускали його з ока. Загалом ціле краківське українське громадянство, як одна рідня, обедналось у смутках та важкім горю поета.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Кооперативний день у Зашкові. Кооператива „Народній Дім" у Зашкові дістала від Ревізійного Союзу Українських Кооператив дипльом за найкращий успіх у праці у 1936 році. З цього приводу відбулося в Зашкові в неділю 1. серпня п. р. кооперативне свято, получене із врученням кооперативі похвальної грамоти. Свято почалося полевою Службою Божою при гарно построєному престолі на майдані серед села, яку відправив о. офіціял А. Пясецький зі Львова. В часі Служби Божої співав місцевий добре вишколений хор під орудою абс. гімн. п. Любомира Лампіки. Патіотичну, пристосовану до свята проповідь виголосив о. Р. Криницький Ч. С. В. В. з Жовкви. Після Служби Божої відбулася академія, що її розпочав хор відспіванням кооперативного гимну. Голова Надзірної Ради о. дек. В. Мармаш, відкриваючи академію, привитав усіх приявних та подав коротший огляд діяльности кооперативи від початків її істнування, спиняючись довше над успіхами праці теперішньої управи, що під проводом справника п. Івана Дроздя веде під пю пору зразково три крамниці в селі та зуміла за останні роки вибудувати два нові власні доми. З черги відпоручник Р. С. У. К. і Центросоюзу дир. П. Мигович передав привіт від кооперативних централь, представив у змістовій промові розвій української кооперації та передав Надзірній Раді й Управі похвальну грамоту, бажаючи відзначеній кооперативі дальших успіхів у її діяльности. Опісля йшли привіти представників сусідніх кооператив: з Гряди, Зарудець і Ремонова. Хор місцевої читальні „Просвіти" відспівав ще низку пісень, переплітаних пригадливими деклямаціями. Наприкінці член управи п. Теодор Лампіка іменем кооперативи подякував Р. С. У. К. і Центросоюзові за одержаний дипльом та зложив на руки дир. Миговича привічення дальшої пожілкової праці для здійснення великої кооперативної ідеї. Академію закінчила орхестра зі Збоїськ, що гарно виконала низку народніх пісень. Пополудні відбулася народня забава-фестин із змаганнями в копаному мячі дружин Зашків — Ременів та добре виведеною кооперативною сценкою п. н. „Дитяча згода".

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА.

Візитація Преосв. Никити в Сущині. Дня 23. м. м. прибув у супроводі місної бандерії до парохії Сущини на архиєрейську візитацію Преосв. Никита Будка. Хоч був час пільних робіт, ціла парохія з процесією під проводом пароха о. В. Слюсара та 11 доокольичних священників чекала при тріюмфальній брамі на приїзд владики. При брамі привитали владику: школярка Юлія Рудик деклямацією, солтис громади хлібом і сіллю, від Кат. Союзу і старшого покоління ем. управитель шк. Левицький та представники місцевих церковних і народніх установ. При церковній брамі, яка була убрана вишиваними ручниками, папєжними й українськими прапорами, привитав владику місцевий парох, вказуючи на велику пошану і любов цілого українського народу до нашого Митрополита Андрея і передаючи, по звичаю, ключі від церкви. По привітанні відправив владика на цвинтарі панахиду та зі сходів церкви виголосив довшу проповідь. По проповіди відправлено вечірню з литією і владика та присутні священники слухали св. Сповіди до 10. год. вер. Чергового дня рано в год. 8. з процесією в асисті 16 священників вибрався владика з парохіяльного дому до церкви і на церковнім цвинтарі катехизував шкільну молодь та роздавав образці. По катехизації посвятив церкву і вівтар та виголосив прекрасну науку про обряди посвячення церкви. Опісля відслужив в окруженні духовенства співану архиєрейську Службу Божу та виголосив відповідну до хвилини проповідь, закликуючи вірних до ще ревнішої служби Христові, Церкві і народові. До св. Причастія приступило коло 400 людей. Співав добре місцевий хор. Зі сльозами в очах, вдячні за труд і науки, прощала парохіяни Дорогого Гостя, відпроваджуючи його в процесію і бандерією серед співу церковних пісень до границі парохії, де вже ждала бандерія з сусіднього села Скоморохи. День побуту владики в нашій парохії залишиться на довгі роки у вдячній памяти.

Спорт.

СКЛАД УКРАЇНИ НА МЕЧ ІЗ БОЧКАЄМ.

До змагань із Бочкаєм виступить Україна в найкращім складі з Петровом у заладі та мабуть із Кіцилою в помочі. Цей склад виглядатиме так: Гущун (Босий), Скрегота, Воробець (Романець); Скопець І., Гошовський (Кіцила), Цимбала; Магопський І., Скопець П., Петрів, Мізьош (Хомишинець), Краєвський.

Мадярська дружина приїздить до Львова в пятницю вечором.

При цій нагоді звертаємо увагу, що в субогу на матч Гасмонея-Бочкай і передматч Україна І. Б — ЗЗК важні тільки пресові карти Гасмонеї, в неділю тільки пресові карти України.

Прихильників української дружини просимо, щоб привитали дружину Бочкаю щиро, виказуючи тим не тільки українську гостинність, але і правдиве спортове вироблення. Зокрема ця частина публики, що на різних змаганнях своїми некультурними вигуками витворює нестерпний настрій, повинна уговатись і не виставляти себе на посміх та кпини чужинців.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Відня — дружина молодих талантів 2:0. У Варшаві відбулися змагання австрійської Відня з репрезентаційною дружиною Польщі, яка складалася з самих молодих, досі невідомих ширшій публиці грачів. Із відомих нашій публиці грачів грав Баран із Ресовії. Відня виграла заслужено.

Гасмонея (Рівне) — Ресовія 4:2. Ресовія, вертаючись з Іванової Долини з мистецьких змагань, грала у Рівнім з Гасмонею і програла з амбітною жидівською дружиною.

Відня — II. тім талантів 1:1. Другі змагання розіграла польська дружина талантів у зміненому складі. Найкраще грав Баран у нападі одиноке тільки 3 хвилини, бо розбитий зійшов із грища. Другий тім був куди кращий від першого і міг навіть виграти. Ворота для тіму стрілив Баран.

Бескид (Пробіжна) — Трумпельдор (Количин) 3:5 (1:4). Товариські змагання обох дружин відбулися у Пробіжній.

Ресовія зголосила протест у справі програного 1:2 матчу зі Стшельцом у Івановій Долині. Імовірно протест призвають і змагання відбудуться на нейтральнім грищі, бо грачів Ресовії в Івановій Долині побили, повалічили і щойно поліція вирятувала їх перед дальшими побоями.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Д-р Василь Пачовський: ЗОЛОТА ГВІЗДНА, зібрала казка на десять сурм. Жовква—Львів 1937. Накладом М. Матвійчука. Стор. 56, ф. 8°.

Андрій Чайківський: ПЕРЕД ЗРИВОМ, історична повість. Львів 1937. Накладом Івана Тимтора. Стор. 128 ф. 8°.

ЖУРНАЛИ:

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ, місячник, Львів, серпень 1937. Р. II. ч. 8.

ВІСТИ З ЛУГУ, Львів, серпень 1937. ч. 8. Зміст: Д-р В. Пачовський: Золоті Ворота. — По Луговому Святі у Львові. — Лугове Свято у Львові.

СОКІЛЬСЬКІ ВІСТИ, орган українського сокільства. Львів, серпень 1937. Р. X. Ч. 8. Зміст: М. Ч.: Руханка на Закарпатті. — Ів.: Жінка в Соколі. — Комунікат Сокільської Спортової секції Львова. — О. Збруч: Імпрезові. — Сокільський Союз Королівства Югославії. — В. Семків: Сокільське Свято. — З краю і світу. — М. Тріль: Поміч і забезпека у приладдю. — Зі сокільського життя. — Сторінка учасників. — С. Гайдучок: Під століття сокільських вправ.

ОГОЛОШЕННЯ

Жіночі торбинки

гечки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах **робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салямандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича

ОПУТИ:
14. VIII. Циганський барон.
15. VIII. Дівча з Маслосоюзу.
16. VIII. Муж двох жінок.
17. VIII. Шаріка.
18. VIII. Доробуш.
19. VIII. Під курателею.
20. VIII. Шалапут.
21. VIII. Кишина чардаша.
22. VIII. Ніч під Івана Купала.
З Кут іде театр до Рожнева.

Український Молодий Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького:

КАРЛІВ:
14. VIII. Камо грядеши? І. частина.
15. VIII. Камо грядеши? II. частина.

ЗОЛОЧІВЦІ:
15. VIII. год. 3 попол. Тарас Шевченко.

ЗАБОЛОТІВ:
16. VIII. Камо грядеши? I. частина.
17. VIII. Камо грядеши? II. частина.
18. VIII. Трафіка нашої генералової.
19. VIII. Тарас Шевченко.
20. VIII. Муравлі.

ТУЛУКІВ:
19. VIII. год. 3 попол. Тарас Шевченко.
Зі Заболотова театр іде до Рожнева, Хут і Косова.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Свята та її блазен".
АТЛЯНТІК: „Ситінг Бул".
ВАНДА: 1) „Робін Гуд із Ельдорадо", 2) „Ніч на Трансатлянтику".
ГРАЖИНА: „У хуртовині заліза й вогню", і комедія з Фліпом і Фляшом.
ЕВРОПА: „Заборонене щастя".
КАСІНО: „Ти, що в Гострій святиш Брамі".
КОПЕРНИК: „Рожа".
МАРУСЕНЬКА: „Пострах опери" з Борисом Карловим.
МЕТРО: „Кенігсмара" і „Дві Інасі".
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Ніч в опері; „Руки славнили".
ПАЛЯС: „Факер ч. 13".
ПАКО: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Діти щастя" з Ліл. Гарвей та Віллі Фрічом.
СВІТ „Несамовитий дім" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Жовтий скарб" і ревія „Рефрена".
ТОН: „Нью-Йорк-Сан Франціско".
УТІХА: „Герой Техасу" і ревія.
ХІМЕРА: „Для тебе Маріє".

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Гірський шпиль Цугшпіце".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 14. серпня 1937.

БЕРЛІН 13.00 Гомін полудня, 18.00 Розр. концерт, 19.30 Староберлінська музика, спів, клявесин, скрипка, флет; 22.30 Танк. музика, БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 22.30 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 17.00 Концерт військ. орх., 19.15 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 11.05, 12.00 „Реквієм" Вердія, 19.10 Чарівні муз. дрібнички, 20.10 Баварний муз. вечір. 21.45, 22.00 Форт., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 15.10 Сільські пісоньки й танки, КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, МІНХЕН 19.00 Тріо, ПРАГА 16.05 Розр. муз., 17.55 На втіху, вес. муз. попурі, 19.05 Концерт, 21.20 Військ. орх., РАДІО ПАРІ 13.15, 19.10, 19.45 Спів, 16.05 Для дітей, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РІМ 17.15 Танк. музика, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 Вечір опер: „Казалерія Русті вана" оп. Масканія, „Іль комбатіменто ді Танкреді е Кльоринда" оп. Монтеверлія.

Неділя, 15. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.00, 15.00 Військ. музика, 20.00, 21.00 „Вільний стрілець" оп. Вебера, БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп-орх., 15.50 Легка музика, ВІДЕНЬ 11.45 Симф. концерт, 15.40 Смич. квартет г-моль Гріга, 19.30 Музика з каменчних оперет. тенор, сопран, 21.00 Зальцбурський фестіваль, 22.30 Танц. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Для дітей, 14.30 Альпейська музика і пісні, 18.00 Пісні німців закордону, КОШИЦІ 18.00 Підкарпатські нар. пісні, (діточий хор), МІЛЯНО 17.15, 18.00 Розр. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Ла Рапрезентаціоне ді Санг Уліва" муз. драма Піцетія, МІНХЕН 15.00 Для дітей, 16.00 Військ. орх., 17.10 Камер. музика Моцарта, 19.05, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00 „Кавалір Срібної Рожі" оп. Р. Штравса, ПРАГА 19.15 Сальон. музика, 20.00, 21.00 „Король бурлак" оп. Фрімля, РАДІО ПАРІ 15.00 Сольо на гармонії, 15.15 Пісоньки, 15.45, 20.15 Спів, 16.00, 20.30, 22.00 Театр Уяви („Гануся" Гавптмана, „Дисципліна" драма Конріга), РІМ 17.10, 18.00 Розр. концерт, 21.00, 22.00 Орх. концерт, 22.10 Хор.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 14. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Пополудневий денник, 12.15 Як повинно бути на сільському обійсті, 12.25 Орх. концерт, 14.00 Концерт бажань, 14.53 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Театр Уяви для дітей: Літо лісових людей (на осн. Родзевичівни), 16.30 „Крамничка із забавками" у вик. орх., 17.30 Конкурсова авдиція, 17.50 „На Поділлі Білий Камінь" гутірка, 18.00 Суспільна гутірка, 18.05 Музика з гр. пл., 18.25 „У 17-літи битви під Задвірям", 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Концерт солістів: форт., скр., 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Участь закорд. поляків у боях за незалежність, 20.40 Вечірній денник, 20.50 Огляд хліборобської преси, 21.05 „Обжинки" суїта нар. пісень і танків, 21.30 Резерва, 21.40 Трансмісія з Мінхену: Баварські нар. пісні (цитра, арфа, квартет, нар. хор, орхестра), 22.05 Транс. з Трок, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танк. музика з гр. пл.; у перерві год. 23.10 „Замовлений монольог".

Неділя, 15. серпня 1937.

8.00 Сигнал часу, пісня, 8.03 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліборобська гадинка, Гавд: Чавкосюжна, джаз, фантазія, гр. пл., Про пшеничне жито, 9.00 Двадцятьлітня коронації чудотворного образу Матери Божої в Коханні, 11.57 Сигнал часу, 12.03 „Із життя сільського народу" муз. поранок симф. орх. 13.00 Ще кілька слів про Рацлавіцьку панораму, 13.15 Концерт нар. капелі та сільський хор; у перерві о год. 13.50 „Комбінатор" скеч, 14.40 „Д-р Смичковський" гумореска Ст. Брандовського, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Освіта народу зробить чудо, Музика з гр. пл., У рововини перемоги, 16.00 Маневри воєнської пісоньки, авд.: орх. мандолінистів, солісти, 16.30 Музика з гр. пл., 17.00 Підвечірок при мікрофоні: орх., солісти; у перерві коло год. 17.55 Від Закопаного до Говерлі, фейл. Ром. Зрембовича, 19.00 Театр Уяви: „Очищення" образок із „Весілля на Гор. Шлеському", 19.35 Репортаж із життя, 20.00 Концерт солістів: Ольга Росоцька, сопран, Вол. Кричинський тенор, форт., 20.35 Спорт. вістки, 20.40 Політичний огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.00 „Качка", легка авд., 21.30 Резерва, 21.40, 21.41 Спортові вістки, 22.00 Спів. реціталь Вікт. Бреги, 22.55 Симф. музика з гр. пл., 22.50 Останні вістки веч. денника, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 13. серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 89·90, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 292·77—291·05, Франки фр. 19·93—19·80, Франки швайцарські 121·85—121·05, Фунти англ. 26·45—26·29, Гульдени данц. 100·2.—99·80, Корони ч. 17·50—17·00, Кор. дан. 118·04—117·20, Кор. норв. 132·85—132·90, Корони шв. 136·43—135·45, Ліри італ. 25·00—23·50, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 138·00 — 134·00, Шилінги австр. 99·20—98·30, Тель Авів 26·25—26·00, Марки нім. срібні 150·00 146·00

Папери.

Банк Польський 106·00, 107·00, Цукор 33·10, Лільпоп 50·50, Норобан 63·0., Страхівничі 82·25, Габербуш 39·00.

Тенденція дещо сильніша.

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 57·25, 3 позич. 1 ем. 69·00, серія неног. 2 ем. 68·25, серія 83·00, 5 конверс. 61·88. 4 проц. консол. 58·00, 58·15, 4 прем. дол. неног.

Тенденція удержана.

Збіжжя.

Львів, дня 13. серпня 1937

Жито шт. I.	21·75—22·.0
Жито шт. II.	21·50—22·75
Овес одн.	18·00—18·25
Овес збір.	17·00—18·00
Макухи рпп.	17·50—18·00
Макухи лн.	23·00—24·00
Конюшина біла	140·00—150·00
Конюшина б. вільна від к.	180·00—190·00
Висівки пшеничні грубі	16·50—16·75
Висівки пшеничні міжі	16·50—16·75
Висівки житні	14·25—14·50

інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

...ьвів, 13. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без ол. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вол. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . 14—15 сот.
яйця . . . . 3·10—3·20 зол.

Тенденція на масло і яйця здержана, на молоко знижкова.

СПОВІСТКИ.

ЗАЯВА.

Отсим заявляю, що від нинішнього дня перестаю бути членом „Kółka Szlachty Zagrodowej" у Кривім і рівночасно зрікаюся касіерства тогож „Kółka". —

Криве, дня 5. серпня 1937 р.

Афтанязь Гвоздецький — Павлюкович.

Додаткові вступні іспити і вписи на I. і II. курс Захоронкарського Семінара СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 95. ВІДБУДУТЬСЯ ДНЯ 1. ВЕРЕСНЯ н. р. о 8 год. УПРАВА.
1420 1—2

Українське Технічне Товариство — організує в неділю 22. серпня ц. р. прогульку до Крилоса біля Галича. Кошти дороги в обі сторони автобусом 9.— зол. Членів проситься до участи, гостям раді. Зголошення приймається в домінці Товариства при вул. Городецьких ч. 1. кожного дня від год. 10 до 12. При зголошенню треба зложити 5.— зол. Виїзд зі Львова 22. серпня н. р. год. 7-ма рано, поворот до Львова год. 22.
1417 1—3

Ірина і Андрій Воробій зложили на Рідну Школу в нагоди свойого вінчання 10 зол. За цей дарок щиро дякує **Головна Управа.**

КУПНО - ПРОДАЖА

МЕБЛІ всілякого роду, догідні умовини „МЕБЛЬОСКЛАД", Казимирівська 25.

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер і СИН Львів, Зырудляна 3.** тел. 271-14. 1405 2—15

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МОЛОДИЙ ІНТЕЛІГЕНТ шукає якоїнебудь праці. Може продавати в крамниці, давати лекції, доглядати недужого. Скромні вимоги. Зголошення: Дивун, Поште рестанте, лег. № 68. 1404 3—

РІЖНІ

НОВИНА ДЛЯ ПАНЬ. Віденське стрижження з волочком 1 зол. Тривка овдуляція 5 зол. Сальон чесання пань Сикстуська 8, в подвірі. 1411 1—2

Прив. Коед. Річна Молочарська Школа Кр. Мол. Союзу „Маслосоюз" в Стрию.

ОГОЛОШЕННЯ

КАНДИДАТИ ДО МОЛОЧАРСЬКОЇ ШКОЛИ В СТРИЮ
на шкільний рік 1937/38.

Подаємо до відома, що шкільний рік у Молочарській Школі „Маслосоюзу" в Стрию, починається дня 1. X. 1937 і триватиме до 26. IX. 1938. Від 1. VII. до 25. IX. будуть учні відбувати практичний дошкіл у зразкових молочарнях. З того навчання в самій Школі відбувається від 1. X. 1937 до 30 червня 1938, а до 25. вересня практичний дошкіл в союзних молочарнях. В дні 26. IX. 1938 відбудуться вінцеві іспити в Молочарській Школі в Стрию.

Умовини приняття:

1. Вік: від 18—30 років.
2. Дворічна молочарська практика. Вимагано в цьому році будемо приймати, в міру вільних місць, кандидатів з однорічною практикою.
3. Поручення від кооператив, що беруть на себе відповідальність за моральну вартість кандидата.
4. Зобовязання батьків, або кооператив, що будуть платити за утримання.
5. Першенство мають ті кандидати, що покінчили середню, кооперативну, чи господарську школу.

Кандидати мусять піддатися оглядинам і вступному іспитові з української мови, рахунків і молочарської практики. Від цього буде залежати остаточне приняття до Школи.

Кандидати будуть мешкати безплатно в інтернаті; платитимуть тільки за опал і світло.

Прохарчування відбувається в спільній кооперативній кухні. Кошти цілого утримання коштуватимуть 35—40 зол. місячно, які треба конче складати в касі Маслосоюзу в Стрию щонайменше один місяць наперід.

Крім того кожний кандидат мусить вплотити при вступі 30 зол. вписового і 5 зол. на доповнення кухонного інвентарю. Приборів до їдження не треба привозити зі собою.

Приняті кандидати мають привести зі собою:

1) Метрику і останнє шкільне свідоцтво.
2) Особисті документи (не забути виголоситися в дотеперішньому місці замешкання).
3) 4 пари білля, 4 рушники, обинки, постіль і напривало.
4) Два одяги (до праці і виходу).
5) Два робітничі плащі, або фартухи.

Власноручно написане подання, перебіг життя, посвідку відбутої практики, поручення установ і зобовязання батьків треба внести на адресу:

МАСЛОСОЮЗ — Львів, ул. Б. Главацького ч. 23, найпізніше до 15. вересня 1937 року.

Управа Молочарської Школи при Маслосоюзі в Стрию.

Фотографічні апарати направляє пренаційно
К. Колянковський
Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5.
1387 3—10

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціального певного і нешкідливого патент
пудру **„CSAVE" 50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і повинках . вол. 0·60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Неділя 15. серпня 1937. Ч. 179

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229-41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

СТВОРІМ ГАЛИЦЬКИЙ АКРОПОЛЬ!

(Передова стаття.)

Розвязали округу УСС. у Станиславові.

Боротьба з нерівними силами.

Шангай у вогні.

Японія відкинула протест СССР.

„З україн. народом договоритися можна..."

(Голос міщанського діяча в анкеті про „нормалізацію").

За створення фонду консервації руїн княжої катедри в Галичі.

Арештування німців у СССР.

Дальші успіхи японців під Нанкав.

Торпедують і бомбардують червоні кораблі.

Літературна сторінка.

Ч. 179 (14.722). Львів, неділя 15. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦЬ

РЕДАНЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефони Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ЗБІЖЖЯ І ПАШУ забезпечуєте під найкориснішими умовами тільки
В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

Д-р М. ДЗЕРОВИЧ
виїхав як щорічно
до
ЩАВНИЦІ

Бувший Секундар Заг. Шпиталю у Львові
Д-р Павло Цимбалістий
ВЕРНУВСЯ
й ординує при вул. Листопада 114.
Тел. 263-93. 1395 3—3
Пересвітлення Рентгеном.

Шангай у вогні.

Від японських бомб і гарматніх стрілен в дільниці Чапей у Шангаї вибухло багато пожеж, які грозять знищенням цілої частини міста. Японська артилерія бомбардувала нагально будинок преси.

Морський аташе Японії в Шангаю проголосив такий комунікат: Китайські частини атакували японську піхоту, яка обкопалася недалеко Чапеї і Юкону. Ці наступи відбили японці з великими втратами китайців. Згодом китайці знову пішли приступом на окопи японців у напрямі головної кватири, одначе й цей наступ відбили.

Китайські літаки обкинули бомбами позиції японських морських стрільців.

БЕЗУПИННИЙ АРТИЛЕРІЙСЬКИЙ ВОГОНЬ.

Артилерійський вогонь триває в Шангаї безупину. Японці заняли й укріпили частину міжнародньої концесії на північ від Гучеварен. Здовж залізн. лінії Восунг—Шангай вибухло багато пожеж.

ДАЛЬШІ БОЇ В КИТАЮ.

По короткій перерві, в год. 4.30 почалися нові бої. Найбільше завзяті бої відбулись в Чапеї і в Гонкію. Бої посуваються в західнім напрямі. Нагальну стрілянину й гарматню канонаду чутно на берегах заливу Сучеу, якої полудневу частину займають китайці, північну японці.

ПЕРЕРВАНЕ ЗАЛІЗНИЧЕ ПОЛУЧЕННЯ НАНКІНУ З ШАНГАЄМ.

Залізниче получення між Нанкіном і Шангаєм далі перерване. Поїзди доходять тільки до Сучеа. Одначе міністерство комунікації має надію, що залізничий рух ще сьогодні відновлять. Нанкінський уряд рішений боронити Шангай до-краю.

ЯПОНСЬКІ КОРАБЛІ У ПАСТЦІ.

Китайці затопили корабель і багато джонок у багатьох місцях ріки Янтсе, перериваючи таким чином річну плавбу. Тепер не можна дістатися до Шангаю річним шляхом.

Кілька японських та европейських кораблів опинилося у скрутній ситуації, бо не можуть виплисти на море.

ПРИПИНЕННЯ ТЕЛЕФОНІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ ШАНГАЄМ І ЗЛ. ДЕРЖАВАМИ.

САН ФРАНЦІСКО, ПАТ. Телефонічну комунікацію між Злученими Державами й Шангаєм припинили у звязку з дотеперішньою ситуацією в Китаю.

НЕДІЛЯ 14. 8. 1937 ГОД. 5. ПОП. ЦІНИ НОРМАЛЬНІ
НЕ ЗАБУВАЙТЕ і ПРИХОДЬТЕ ВСІ
на міждержавні змагання у копаному мячі
Бочкай-Україна
Найкільша атракція українського Львова. Грище Погоні.

Японія відкинула протест СССР.

ТОКІО, 14. 8. ПАТ. ТАСС повідомляє, що совітський шарже д'афер в Токіо Дойчман звернувся до міністра закордонних справ Гіроти домагаючись відповіди на протест большевицького уряду у справі ревізії в совітському консуляті в Тієн-Тсіні 1. ц. м. **Мін. Гірота заперечив ,щоб японська влада у Тієн-Тсіні мала якийнебудь звязок з цією справою. Запропонував ,щоб японський і совітський консуль перевели спільне слідство в цій справі у Тієн-Тсіні.**

Дня 11. ц. м. шарже д' афер Дойчман повідомив мін. Гіроту, що події в консуляті в Тієн-Тсіні є достаточно висвітлені і не потрібне слідство у справі устійнення відповідальности японської військової влади. Вкінці згодився, щоб японський і совітський консуль перевели слідство при участи одного з консулів у Тієн-Тсіні: Злучених Держав, Англії або Франції як суперарбітра. Мін. Гірота відкинув цю пропозицію совітського уряду.

Морський бій національних і червоних кораблів.

ВАЛЄНСІЯ, 14. 8 ПАТ. Недалеко порту Хінон дійшло до морського бою між червоним контрторпедовцем „Кріскар" і кораблями національних військ „Юпітер" та „Сіюдад де Кадіве", що плили з озброєними шалюпами. Підчас бою 4 торговельні кораблі вплинули до порту Хіхон.

Створім галицький Акрополь!

Львів, 14. серпня 1937.

Відкриття катедри кн. Ярослава Осьмомисла в Крилосі, а з тим остаточне і безспірне визначення місця старого княжого Галича, настільки важне для нашої майже безісторичної з погляду збережених памяток землі, що ще далеко до закінчення розкопів вирішає питання, в якій формі зуміємо зберегти знайдене.

Немає двох слів про те, що треба уповні використати велике значіння розкопів і що для пропаганди треба створити якнайбільш сприятливі умови. Доводилось у цій справі читати та слухати про ріжні найдивоглядніші пляни, напр. такі, як відбудова старої катедри — план справді утопійний з огляду на потрібні мільонові кошти і з мистецького боку безцільний, бо про саму будову, окрім підвалин та деяких архітектурних фрагментів нічого конкретного не знаємо. Зате створити на місці розкопів якусь іншу тривалу памятку — булоб найдоцільніше; питання тільки в її формі. Тут саме, маючи змогу особисто оглянути працю при розкопах, вирішув один плян, чи не найдоцільніший та найтриваліший.

Справа в тому, щоб з місця розкопів створити історичний заповідник. Булоб зле, колиб усе знайдене вивезено до львівських музеїв, підвалини далі засипано, або ж засипали їх доші, і відвідувачі — а такі будуть певно в немалому числі — знаходили лише руїну руїни. Отож наша гадка булаб така, щоб усі розкопи законсервувати, виковзну землю вивезти десь подальше і висипати так, щоб нівчому не змінити топографічного вигляду горба, де треба — уміцнити підмурівкою береги, що можуть осипатись та вкінці улаштувати якесь відводнення підвалин, що дуже легко, зваживши саме положення горба. Це перша, найважніша річ.

Потім треба збудувати хоч малий будинок — мініятурний музей, кудиб пішло все викопане, з винятком хіба якихось надзвичайно цінних знаходів, які можна буде взяти до Львова. Такий музей мав би свого постійного догляда-

ГАЛИЦЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
НАЙСТАРША ОЩАДНОСТЕВА ІНСТИТУЦІЯ У ЛЬВОВІ — ОСНОВАНА В 1848 Р.
ОЩАДНОСТЕВІ КНИЖЕЧКИ З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ. ОБСЯГ ДІЯЛЬНОСТИ: ЦІЛА СХІДНА ГАЛИЧИНА. Замісцеві вплати П. К. О. 501.198

ча, який пильнував би і стану збереження розкопів і був би водночас інформатором для відвідувачів. При відповідній організації їх булоб завсіди повно і з відвідин музею, що побирав би якісь оплати чи добровільні датки, можнаб мати все якусь суму на покриття видатків, звязаних з існуванням того музею.

В тому музею, що може складатися всього з 1—2 кімнат, найкраще в малій, стилевій, обовязково камяній будові, зібраноб не лиш усе те, що буде знайдене, але й цікаві для відвідувачів пляни старого Галича, деякі книжки, реконструкції катедри, в малюнках чи гіпсових відливах, тощо...

Музей цей треба збудувати на кошти, які певно скоріш, як на яку іншу ціль, складе, а властиво вже почало складати українське громадянство. Нагляд над таким музеєм узяла би, розуміється, якась львівська установа. За створенням окремої комісії промовлялоб найбільше те, що ніколи історичні знаходи не викликують такого вражіння, як серед свого окруження. Грецькі чи римські викопалини у віденських, берлінських чи паріських музеях — напів мертві, та вони оживають на тлі атенського Акрополю чи римського Форум. Створити такий український Акрополь булоб дуже вдячною справою і малоб величезне виховне значіння. Крім того сам Галич лежить серед незвичайно мальовничої околиці, на великих туристичних лініях — залізничих у Карпати і каякових у долину Дністра.

Згаданий культурний осередок у Галичі-Крилосі не обмежувався би до самої катедри, а був би теж осередком для дальших розшуків та вивчення незвичайно багатої історією, а бідної памятками княжої доби на наших землях.

Святослав Гординський.

Боротьба з нерівними силами.

ВІЙСЬКОВІ СИЛИ КИТАЮ І ЯПОНІЇ.

У Північнім Китаю кипить знову воєнна заверюха, якої в мові дипльоматів не називають ще правдивою війною, тільки „воєнними акціями", які мають за завдання „оборону" японських громадян та їх майна перед нападами китайських вояків. Китайська армія також „не воює", тільки переводить ріжні акції з метою... і т. д. Повторюється історія з абісинською війною, що по обох боках падали сотні жертв, одначе війни ніхто не виповідав. Відбувалися тільки „воєнні акції".

У Китаю подібна історія. Подібна хоч би й тому, що до бою стають безсумніву нервові сили, хоч на перший погляд моглоб здаватися інакше.

Адже скількістю Китай перевищає Японію на ціле небо. Зате японці перевищають китайців воєнною морською і летунською фльотою і узброєнням кожного роду.

В кожній війні про успіхи, чи невдачі рішають чотири чинники: людська маса, гроші, матеріял і моральний стан. Японія має і матеріял і гроші й моральну перевагу. Китайці мають тільки величезну армію.

Пригляньмося бодай на підставі деяких статистичних даних силі й вартости обох воюючих сторін.

Китай удержує армію, яка начислює 1,658.000 вояків, поділених на 160 дивізій. Крім того є ще китайська комуністична армія в силі 150.000 люда, яка має свою базу в північних провінціях Китаю. Ця армія сильно протияпонська, одначе до війни вона вмішається щойно на виразний приказ Москви, очевидно тільки тоді, коли воно Совітам оплатиться. Велитенська китайська армія складається з політично індиферентних вояків, під проводом незалежних, воєнних маршалів. Нанкінський уряд диспонує всього 950.000 армією. З того тільки 470 тисяч має модерне озброєння. Найкращою частиною тієї армії є нанкінський гарнізон, т. зв. перша армія приблизно 100 тисяч вояків, вишколених 58 німецькими старшинами. 19-та армія Чан-Кай-Шека, яка в 1932. р. боронила перед японцями Шангаю, також прийшла вже до себе по втратах у громадянських війнах. Її гарнізони містяться в Гонані, Кантоні, Фукієні і Квансі. Це теж єдина опора нанкінського уряду. Бо зі згаданих 16 дивізій, яких сила вагається в межах 7—15 тисяч люда — 18 дивізій стоїть у північних горах, 27 у північних провінціях, 27 у північно-східних провінціях, 11 у західнім Китаю, 22 в Полудневім і 26 Середущім Китаю. Інші дивізії творять т. зв. „невидні армії", яких операційна база невідома. Кажуть, що ті дивізії мають бути добірними частинами.

Китайське летунство перейшло італійський та американський вишкіл. Воно складається із 400—500 боєвих літаків, з того тільки 250 літаків — це модерні апарати. Китай не має досі ніводної власної фабрики літаків. Також невесело представляється справа з летунськими резервами. Китайська артилерія має багато добрих гармат, але ріжних типів і конструкцій, так, що нема навіть мови про правильну доставу муніції. Тому теж годі й подумати, щоб китайська артилерія могла видержати якийсь час довший біл.

Просто катастрофально стоїть справа з китайською фльотою. Її морські одиниці — це здебільша вибраковані кружляки і прастарі канонірки, які не зможуть ніяким чудом перервати майбутньої японської блокади берегів. Деяку воєнну силу уявляє собою фльотиля торпедовців, що її повелося одному англійському старшині переорганізувати. Очевидно, що вона моглаб тільки боронити гирла Янтсе.

Японську армію творить 17 дивізій, кожна в мирний час складається з 7—10 тисяч вояків, підчас війни стан дивізії зростає до 20 тис. люда. Зате японці мають 1.200 першорядних боєвих літаків і 700—900 запасних апаратів. Славна квантунська армія складається із чотирьох дивізій піхоти, трьох кавалерійських бригад і шістьох залізничних полків. Сила тієї армії нагається в межах 100—150 тисяч люда. Крім того додали тій армії 250 боєвих літаків. Кожна з 17-ти японських дивізій має кадрову підбудову, яку в короткім часі можуть вишколити до бою. Взагалі Японія може покликати на швидку руку 2 міліони вишколених вояків під зброю.

До вибуху японсько-китайського конфлікту, чи пак війни, Японія мала в Північнім Китаю всього 10-тисячний гарнізон, який тепер збільшився вже впятеро, дальші запаси в Манджуко, Сіняну й Японії в дорозі.

Із дотеперішніх акцій ясно, що японці намагаються захопити стратегічну лінію Пекін-Тієнтсін і Пекін-Ганкав та забезпечити собі таким чином панування в Північнім Китаю, зокрема опанувати цілу залізничу сітку.

Отак приблизно виглядають сили обох противників на Далекому Сході. Як дальше розвинеться цей конфлікт, годі вже сьогодні сказати. Одначе можна сподіватися, що коли Японія вже пустилася на ту цілу китайську авантуру, то очевидно, по добрій надумі, певна свого успіху. А подані вище статистичні дані промовляють за успіхом Японії. Хіба, що Совіти схотіліб не тільки скрито помагати китайцям, але виступиліб отверто. Та це був би не конфлікт, але правдива пожежа, якої Совіти страшенно бояться.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

ПРОФ. ЙОСИП ПЕЛЕНСЬКИЙ.

Панорама старокняжого Галича.

Уступ з книжки „Галич в історії мистецтва віків середніх", вид. Академією Наук у Кракові 1914 р.

Катедра Успення Пречистої Богородиці в Галичі стояла на княжім замку, але місце замку не було знане, тимто і було спірне. Вислідити місце старої катедри, як найзнаменитшої памятки національної і культурної, а також мистецької — значило стільки, що розвязати спір про замок. І я не ухилився від тої роботи, бо щоб видати остаточний осуд у тій справі, треба було перевідати простір коло сто кільометрів квадратових. А коли це сталося, то зібрані докази про місце старокняжої катедри, служать також за відповідь на питання, де був княжий замок, себто згадуваний в літописах „град Галич".

Хоч матеріял до цієї праці — нехай це буде вільно зазначити — здобував я з немалим трудом, все-ж труд нагороджувало почуття вдоволення, яке маємо тоді, коли труд дає бажаний вислід, а важна загадка йде до розвязки. Тут кожна подробиця доповнювала цілість. Обтесане каміння показувало матеріял будинків; фундаменти — величину тих будинків і їхне завершення; потовчена різьба — орнаментику; а ще інші подробиці показували життя, яке там завмерло. А всі разом руїни та урочища показували розлогість системи, за якою збудовані були давні столиці, м. ін. і ця розбита ворожими нападами і зметена з лиця землі, до тої міри, що нині і традиція пропала і память заглухла про те, де що було. Навіть наука зійшла на бездоріжжя, коли хотіла віднайти саме столичне місце Митрополії і Княжого двора.

З тим більшою охотою і приємністю поділюся з ласкавим читачем видом колишньої столиці Галицько-волинської держави, як бачу її очима моєї уяви.

Всюди там, де оранину або ліс застелює жорства, стояли камінні будівлі, а при них ще інші деревляні будинки. Виразно рисуються навіть їхні білі стіни і склепіння. Їх камінні мури світять яскраво крізь зелень, а позолочувані бані сиплять іскри і палають вогнем у верхів. Їх видно скрізь між купами зелені на залуквянській горбовині від Дністра до Сокалі аж по „Галицьку браму". Під Дубровою, під Крилосом і далі поза „Криліс", по села Якторів, Бринь, Козину і Пітрич. А либонь ще далі: по Тязів, Сілець, Чешибіси (Єзупіль) і багна Бистриці — далі, а так само за Чвою (Лімницею) горі Дністром. Стоять собі серед окопів на верхах гір, вище і нижче, як більші і менші, ближчі і дальші та заразом щораз рідші фортеці. Є в тім церкви муровані і деревляні, манастирі і садиби міщан, княжих дворян і селян, слободи вільні і загороди „смердів" — воєнних бранців.

Всі важніші ремесла і професії, навіть торговиці відпустові, мають тут свої місця довкола княжого замку. І так окремо сидять сапожники (шевці), окремо боднарі біля старих жуп сільних у Калуші та ін. Окремо колодії, ковалі, робітники гут шкляних, стрільбичі, римарі, сідельники і золотники. Двірські пасіки і медоситчі в Медині і Медусі, двірські пакосівці і конюшні і стадники рогатої, дикої і усвоєної худоби — на Букових болотах. Над ставами в Якторові роблять сіти на рибу і дичину. Побігущі поштарі сидять у Вістовій, надворні „скоморохи", себто весельчаки і піщі-бандуристи (поети) сидять в Скоморохах, а сторожі в Блюдниках і на Стовпю далекім, де нині Станиславів. Вони заздалегідь заповідають трівогу підпалом високих смолоскипів (з ялиць) на вершках гір, відбираючи подібну депешу з дальших сторін краю.

Так окружений твердинями, наче вінком, стоїть усередині на високій скелі — „Криліс" званий — престольний город. Оповсюд його вгорі подвійний перстень велитенських ровів і валів, наїжених дубовим зарубом башт і остроколів. Таким чином відтинають вони замок на півдні, себто від сторони Якторова, від решти окруження. Крім того боронять приступу до скали води річки Лукви та її доплаву Мозолівка. Ті води, сперті гатами, творять довкола замку стави, а при ставах мелять млини. Зпоза валів і заборол, зпоза зелені і деревяних палат на скалі, видно велику церкву собору Преч. Богородиці, котра далеко блищить горішньою частиною мурів і покріллями. Ціла вона пірнула в сяйві своєї бані і власної слави. Видно її добре зблизька і здалека, бо стоїть на такій висоті і сама здіймається так високо понад окруження, що промені її золотого хреста линуть довкола далеко і надять до себе очі всього краю. Цей хрест пригортає до себе всіх, бо собор є втіленням для них самої святости, і краси, і величі, і сили. Єдине їх з Богом, заспокоює вироджений естетичний хист, а в горі як найліпша Мати-Опікунка тулить їх до себе, береже і спасає. Звідси така глибока і щира понад усе любов до своєї Опікунки, на яку тільки душа людська годна була спромогтися.

Такий був Галич перед віками. Але сьогодні нічого подібного не побачить вже цікавий подорожник. Обрая міста, що ми його показали, це лиш привид фатаморгани. Вона теж показує речі правдиві, що мають десь місце у просторі, так само як ті тут мають місце в часі. Давно вже щезли садиби розлогі, манастирі, церкви і двори по садах тінистих і гаях. Прийшов день, коли перестав блищати і хрест на соборі. Собор розпався, а хоч заступив його другий, до того був уже неподібний. І майдани заглухли, не клекотять більше людською жебетою; нема там ані базарного ані відпустового натовпу в пригуплених лицарський, завзятий, гордий — осів порохом на тихих могилах!

„З українським народом договоритися можна..."

ГОЛОС В АНКЕТІ „ДІЛА" ВІДОМОГО МІЩАНСЬКОГО ДІЯЧА У ЛЬВОВІ, ЧЛЕНА ЦК УНДО, П. МИХАЙЛА СТЕФАНІВСЬКОГО.

Передаємо з черги (див. „Діло" ч. 150, 152, 155, 161, 164, 170, і 173.) голос поважного українського ремісника та громадянського діяча і при цій нагоді пригадуємо питання, які Редакція сформулювала була у своїй анкеті так:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка існує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минули два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?"

Редакція

Ми, які програли війну з Польщею і силою факту опинилися в границях польської держави, були в позиції тих, що далі воюють, які проте не мають ніяких виглядів на перемогу: бож ми не мали за собою власної держави, яка моглаб помагати нам хочби потайки і ми були здані виключно на власні сили. Треба було спитати себе, чи ми на довгу мету зможемо таку боротьбу витримати, себто, чи зможемо бути послідовні у своїй тактиці засадничої опозиції. Через те й від кількох літ серед членів УНДО велись розмови на тему зміни тактики, очевидно — без резигнацій з наших найвищих змагань. Тому тактику, на яку вступило УНДО на весну 1935. року, вважаю правильною, потрібною і конечною.

Однак висліди з тої нашої політичної тактіки показались для українців мінімальні. Всежбудьмо справедливі і пригадаймо те, що ми таки осягнули. До сойму і сенату вислали ми людей таких, яких кандидатуру самі ми затвердили. Правда, над кандидатським списом польська влада перевела „цензуру" і на деяких кандидатів не погодилась, але ми пішли були на ту уступку. Може не треба було йти на неї, але вині запізно вже над цим призадумуватись. У кожному разі наші посли й сенатори мають змогу представляти всі наші вимоги та всі життєві болячки, і минулі і теперішні у своїх промовах, інтерпеляціях, меморіялах, у статтях у краєвій і закордонній пресі, — скрізь можуть вони за наші справи боротися. Ту боротьбу маємо повне право вести. Маємо і право й обовязок домагатися всього того, з чого користає польське громадянство, бо виконуємо супроти держави всі ті обовязки, що їх виконує воно.

Тимчасом у практиці ми були і все є громадянами другої кляси. Найяскравіший приклад у ділянці шкільництва: не тільки не маємо високих шкіл, але навіть маємо страшенне утруднений доступ до істнуючих польських високих шкіл, головно на медичний факультет, на політехніку, дентистику та до інших фахових шкіл.

Друга така „нормалізаційна позиція" — то справа приймання українців на державну службу. В останніх часах принято невеличку кількість українців, але старих далі усувають. Коли ж хтось з них залишається, то його послідовно поминають в авансах, хоч бувае, що українець-урядовець і кваліфікаціями і своєю працею далеко вище стоїть від того свого товариша-поляка, який іде по драбині карієри щораз вище. Таке трактування урядовців-українців на державних посадах є ніщо інше, як саме підкреслювання поділу громадян на дві категорії. Ще яскравіше виступає це тоді, коли від наших людей на державних посадах час до часу вимагають змінити обряд: такі випадки по нинішній день є на денному порядку і кожний з нас може навести багато конкретних прикладів. Знаємо теж, що дехто з наших людей, головно на нижчих посадах, хліба ради вирікається дійсно віри своїх батьків. Не приймають теж українських ремісників і денних робітників до робіт у державних установах: прикладом може служити львівська дирекція залізниць, яка переводить під цим оглядом основну „чистку".

Польська брукова преса, і під її впливом ціле польське громадянство, запротестувало проти „нормалізації", як проти чогось, що діється проти волі польського громадянства і проти його інтересів. Польські часописи отверто пишуть, що уряд не має права робити таких річей, бо вони торкаються безпосередньо польського громадянства, яке, мовляв, „загрожене" українським станом посідання! Під впливом брехонь і нісенітниць польської преси витворилася ціла психоза, яка полягає на вірі поляків, що начитуються всяких „курієрків", — що дійсно поляки в Галичині тероризовані українцями! І то тоді, коли українців не називають навіть їх національною назвою, коли дитина українського платника податків не може на державний кошт ходити навіть до вселюдної школи з українською мовою навчання! Однак та атмосфера ненависти до українців, витворена тою пресою, зробила те, що уряд справді не має або охоти або сили переводити дійсну нормалізацію відносин. Варшава далеко, зате найближчий до українського села поліціянт. І не перед „нормалізацією", тільки підчас неї трапився той випадок, коли поліціянт прийшов на Шевченківське свято до читальні „Просвіти" з псом та наробив там бешкету. Знаю одного високого урядовця у львівськім воєвідстві, людину з високою освітою, який при продажі каменици зробив застереження, що коли не купить її поляк, то може купити жид, аби тільки не українець...

Я маю пятеро дітей. Після розвязання Пласту повписувались вони до спортових товариств. Тепер вони повисли у воздусі — і я з ними, бо сам не знаю, що маю своїм дітям радити і казати! Адже кожний батько нині знає, що дитина мусить мати для себе, для своєї розваги і свого фізичного розвитку, для вправ

Важне для тих, що купують срібло

Фабрика срібних виробів

Л. Л. Нойман — Львів

Тільки **кохановського 21.** Тел. 206-74

звертає увагу заінтересованих, що її взори срібла нею проектовані і засобдені у фабричний знак та напис фабрики, а подібні взори продавані в торговлі без цього знаку є лише незручними копіями її оригінальних моделів. Дістанете у Львові лише безпосередньо у фабриці та у всіх більших ювілерських крамницях у цілій Польщі.

УРОЛЬОГ

Д-р Богдан Макарушка

спеціяліст недуг нирок і мочево-половних органів

Львів, ул. Руська ч. 16 2—3

вернувся

і ординує від год. 3 до 5 — тел. 108-85

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 37

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ТОВАРИШІ ЗІ СОЛОВОК.

Одного дня відчинилися двері келії і до нас впустили три нові постатті, винужденілі, але подібні до маси втікачів „хліборобів". Зацікавлений приглядався я їм, тим більше, що один із них був у сірім соловецькім „кафтані", такім мені знайомім каторжницькім одязі. Вкінці наблизився я до новоприбулих і звернувся до людини в „кафтані":

— Вибачте, товаришу, чи ви не з соловецького табору?

Виявилося, що воно справді так. Випитуваний мною „товариш" — це був священник о. А. Ф. Двох інших — це о. М. В. і о. В. П. Як я опісля довідався, вивезли їх із табору, також так несподівано, як мене, з таким самим поспіхом, а навіть більшим, бо оо. П. і Ф. перетранспортували зі соловецького острову на літаку, тому що того дня ніякий корабель не відїздив. Почали ми снувати ріжні здогади щодо причин, чому нас посадили в бутирській вязниці. Тому, що всі здогади по довшій надумі виявилися безпідставні, остаточно прийшли ми до переконання, що нас готують до виміни.

Потвердив це о. В., заявивши, що здогад про виміну має деякі підстави, бо його рідня на Литві справді робить деякі заходи.

На Литві? Це мене збентежило, бо не міг я хіба думати, що Литва виміняла менѐ зі Совітами за якогось увязненого комуніста. Бо я, якщо міг би надіятися виміни, то тільки з Польщі, де я мав товаришів і приятелів. Справа знову заплуталася. Знову здогади повні песимізму: нове слідство і справа перенесення до нового табору і т. д.

Стомлений ріжними здогадами про мою дальшу долю, стояв я при віконній решітці, дивлячися на сухітничі тополі, що росли на бутирським подвірі.

Чергового дня священників перевели на інший коридор — слідчий. Слабий промінчик надії, блиснувши на хвилину, швидко згас. Отже нема мови про виміну. Отже священників спровадили до Москви тільки на те, щоб почати проти них нове слідство.

Але чому мене тут тримають, вже другий місяць у тій келії? Без слідства, не переносять мене і нікуди не висилають?

Минуло кілька днів. Знову появилися в моїй келії нові люди, з вигляду до інших. Був це о. В. Д., якого привезли з карного табору на Сибірі, його товариша о. К. В. 70-літнього старця, привезли з вигнання. Він має доньку в Ковні.

Знову почалися здогади щодо нашої будучини. І знову всі мрії про здогадну виміну розбивались на тому, що В. має рідню в Ковні.

Що за лихо! Продумували ми нашу ситуацію безмежну скількість разів і не могли прийти до ніяких певних висновків.

Голод сильно нам дошкулював. Щоб поліпшити трохи наші харчі, зголосилися ми з о. Д. на коридорних послугачів.

Носили ми з кухні бочки з обідом для вязнів, розділювали кашу, мили сходи, коридор і потребник. За те діставали ми більшу харчеву пайку.

Раптом по кількох днях оо. Д. і В. перенесли на інший коридор. Знову залишився я із вічно зміпливою та переливною юрбою втікачів[1]).

НЕСПОДІВАНКИ.

4-го вересня коли я мив коридор, відірвав мене від праці старший вязничний сторож. Прийшов він у товаристві фризіера. Мене посадили на стільчику й обголили.

Всі ті заходи коло моєї особи приймав я незвичайно счудований, бо голення вязнів у „пересильній", де люди сиділи тільки тимчасом, призначені до дальших транспортів.

Від тієї хвилини події чергувалися по собі незвичайно швидко. Пів години по голенню, завели мене до лазні, де видали мені чисте біля, замість старого, якого я не зміняв уже шість тижнів. Ледви вспів я вернутися по лазні до келії, де почав я оповідати товаришам про свої незвичайні події, коли двері відчинились і мене

[1]) Більше як за місяць по повороті до Польщі, при кінці жовтня, довідався я з часописів, що священники, з якими я сидів у Бутирках і снував здогади про дальшу нашу долю, з виміною політичних вязнів вернулися до Литви. Отже не помилялися вони у своїх здогадах.

Спілка з обмеженою відповідальністю

пошукує

спільників з готівковим вкладом до новоорганізованого МЛИНА-ТАРТАКУ

Згодження: **ПРОМ-БАНК**
(реф. організації підприємств)
Львів, Гродзіцьких 1. і. п.

ня своєї енергії, якусь свою, близьку собі по душі спортову організацію, яка й державі не шкодилаб і рідному народові приносилаб хосен. Якийже може бути хосен з примушування нашої молоді і дітей, щоб вони шукали собі самі таких доріг для своєї молодечої енергії, які йдуть навпоперек державним інтересам, та й виховним нашим цілям?! І чи справді не здають собі справи пп. старости з того, які то наслідки може мати на вдачі і способі думання тих українських дітей з дитячого садку, який розвязують з аргументом „небезпеченьство для спокою публічнего"?! Чим небезпечні ті діти у віці від 2 до 6 літ, віддані під опіку кваліфікованій педагогічній силі?!

Не буду вже вдаватись у розгляд таких великих справ, як кольонізаційні закони, ухвалені вже після проголошення „нормалізації", які у практиці замкнули нашому селянинові дорогу до купна найменшого кусника рідної землі...

Такі наслідки „нормалізації" для українського стану посідання, що ніби так страшене „загрожує" польському народові! А у внутрішньому українському житті також пішло від двох літ не до кращого, лиш до гіршого. Проти УНДО й УПР виступили всі наші партії, і ліві і праві, орудуючи часто злобними аргументами. Цікаво, що навіть такий часопис, як „Нова Зоря", що завжди стояла за „нормалізацію" та видається з архикатолицькі гроші, побила тепер рекорд у поборюванні цієї останньої „нормалізації"! В кожному разі стверджую те, що всі бачать і чують, що наші партії є нині далеко більше розсварені, ніж були перед „нормалізацією". І такий стан не може довше тривати.

Треба нам згоди і порозуміння. Такою дорогою до взаємного наближення мав бути Всеукраїнський Національний Конгрес, що мав відбутися десь на невтральному терені. Тепер той Конгрес „відложений" і не знати, чи він взагалі відбудеться. Колиб не мало нічого вийти з отих перших добрих починів скликати такий Конгрес, то булаб з цього велика шкода і для українських відносин у Польщі і для цілої української справи, яка не кінчається на наших землях у Польщі.

На останнє питання Редакції трудно відповісти, бо нині скрізь часи непевні і неясні. Думаю, що коли ми раз станули на становищі, що треба порозумітися з польським народом, то з тої дороги не можемо зійти, бо ті причини, які нам ту засаду продиктували, існують і далі. Польське громадянство скорше чи пізніше мусить прийти до переконання, що від Совітів грозить Польщі смертельна небезпека, бо й на випадок внутрішньої большевизації, над якою працює комуністична пропаганда, Польща теж утратилаб свою незалежність. На довшу мету Польща без України так само не може вдержатись, при такім сусіді, як і Україна без Польщі.

За свою політику супроти українського народу Польща вже колись заплатила втратою своєї державности. „Польща впала і нас задавила". Може польське громадянство зрозуміє, що це не добра політика відкидати порозуміння з тим народом, без співпраці і співжиття з яким не можна й самому витримати.

Не зможе теж польська сторона ніколи вже казати, що „нема з ким з українців говорити", бо показалося, що українці — це такий контрагент, який дотримує обітниць та який хоче лише, щоб і йому дотримували того, що обіцяли. Українське громадянство, не вважаючи на свої внутрішні спори і розбиття, все таки підтримало було своїх послів і сенаторів та льояльно виконувало їх доручення. Цим дали ми доказ, що ми ніколи не дозволимо накинути собі таких неповажних представників, як Ільків і комп. Думаю, що й самі поляки знають, що з таким Шекериком можна хіба жартувати, але не розмовляти поважно. Це може й єдина користь з „нормалізації", що польська сторона дістала історичні докази, що з українським народом говорити можна. Але чи ми договоримось колись, коли наші сусіди й надалі будуть по своєму розуміти „нормалізацію" — цього не можна знати...

Львів, у липні 1937.

Михайло Стефанівський.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Галицький Магазин Новин

на час РЕКОНСТРУКЦІЇ льокалю переніссся на пл. МАРІЙСЬКУ 8

Дім Шпрехера, побіч аптики д-ра Штенцля.

УВАГА! В тому часі уладжує в новім льокалі ДЕШЕВУ ВИПРОДАЖ всяких товарів текстильних з 60% знижкою.

викликали з клунками на коридор. Перевели мене до іншого вязничного крила й посадили в одноособовій келії. Дали мені повну миску каші, чайник із чаєм, 10 папіросок, чисту постіль, подушку...

По стільки роках перший раз розкошувався я самотою. Закурив я папіроску й почав думати про своє нове положення. Одно з двох: або справа стоїть дуже зле, або дуже добре. Або вважають мене тут за „великого" політичного злочинця і з того приводу так „шанують", або...

Цей другий здогад не хотів поміститися мені в голові. По стільки пережитих розчаруваннях, не хотів я мати нового.

Одначе я не мав багато часу до роздумування. Двері знову відчинились і мене спровадили на долішній коридор, де чекав якийсь гепіст.

— Чи ви не маєте ліпшого одягу? — запитав мене ввічливо, споглядаючи на лахміття в яке я був одягнений.

Я відповів, що не маю.

— Поїдемо зараз до радника польського посольства... Вас вимінять до Польщі...

Із надміру щастя сперло мені віддих у грудях. Я сперся на стіну, щоб не стратити рівноваги. Нервний корч схопив мене за горло.

— Яка шкода... видусив я зі себе захриплим голосом.

— Чого шкода? — здивувався гепіст.

— Шкода, що вже не зможу брати участи в соціялістичнім будівництві.

Гепіст подивився на мене пильно. Іронія була надто виразна... (Продовження буде).

З української преси.

„ПРОГРАМА Є КОНЕЧНІСТЮ".

Під цим наголовком поміщена широка передова стаття у „Волинському Слові" пера О. К., в якій автор, навязавши до голосу польського тижневика „Зачин" (22. VII. і консервативного публіциста Кет-Мацкевича у виленському „Слові" (ч. 205) про те, що в Польщі панує загальне незнання української проблеми та що польський уряд не має в цій найтяжчій і найтруднішій справі для Польщі ніякої програми, пише далі таке (всі підкреслення автора):

Українська проблема має два розгалуження: одне виходить далеко поза межі Річипосполитої, маючи в собі елемент світового характеру; друге — входить глибоко у внутрішнє життя польської держави.

Колиб українська проблема не мала в собі цих світових елементів — її гатунковий тягар у внутрішній політиці Польщі не мав би стільки трагічного напруження.

Власне, в українську проблему входять ті елементи, що скристалізувалися в боротьбі народів за своє визволення підчас світової війни. Під згуки бойових гармат і переможні пісні революції зродилася молода українська держава. Для пересічних людей — це було несподівано, це було незрозуміло; але це був історичний факт, що затяжів над дальшими шляхами світової політики. Упадок національної України й повстання на її місці Української Радянської Республики, звязаної політичним договором (конституцією) з союзом скомунізованих народів Сходу, а передовсім з Московщиною, свідчить досить виразно про те, що українська проблема не може вже зійти з кону світової політики. Якщо комуністичні форми державности не вважати за цивілізаційний набуток, тоді українське питання треба віднести до числа **нерозвязаних**, але таких, що на своє розвязання чекають із невблаганою конечністю.

Істнування за східними кордонами Річипосполитої своєрідного українського державного організму є безсумнівним фактом. Ціле питання полягає в тому: чи для державних інтересів Річипосполитої вигідне істнування на її заплеччі совітського моноліту, з яким Україна звязана федеративними звязками, чи, власне, ці державні інтереси диктують повстання самостійної України, державна незалежність, якої сама по собі є вічним протиставленням заборчим аспіраціям СССР або Росії, оскільки до цього свого перевороту він повернеться.

Це або-або є чисто державної категорії. У нац.-польському-ж прийнятті воно виглядає так: чи прийняти духову концепцію народової демократії про спасенну ролю єдиного суцільного державного моноліту (Союз Радянських Соціялістичних Республик, Росія), чи „програму Пілсудського і його співтоваришів, програму київського походу, програму дружби та співжиття двох сусідніх народів?" („Волинь", 1—VIII.).

То є засаднича суть у підході до програмового розвязання української проблеми в Річипосполитій. Народова демократія ідею безпеки Польщі побудувала на презумпції територіяльної недоторканости східного моноліта, як символа російської державности, — без огляду на те, чи буде ним СССР, чи відновлена Росія. З цього випливає тільки Гертихівська програма у внутрішній політиці, бо інша заперечувалаб цю засадничу тезу. Навпаки, ті, що ідею безпеки й оборонности Польщі бачать у програмі Пілсудського, не можуть ані пасивно приглядатися до курієркової ідеольогії, ані морально солідаризуватися з українською програмою народової демократії.

З ширшого охоплення української проблеми й поставлення її в безпосередній звязок з підставовими питаннями державного бутя Річипосполитої, її безпеки й майбутнього випливає й реальний підхід до українського питання, як одного з „найбільш капітальних і найбільш засадничих у сьогоднішній Польщі питань." („Волинь", 1—VIII).

Без цього ідейного та провідного наставлення не можна розвязати української проблеми, як одної з головніших справ вну-

тріщного життя Річпосполитої. Розв'язати — це значить задовольнити національні потреби українського населення. Обсяг цих потреб є один, коли вважати, що українці — це ніяка нація. І він є другий, коли зрозуміти, що українці є державним народом поза східними кордонами Річпосполитої. У першому випадку вистане для українців, як думає Гертих, право лити глечика з „регіональною орнаментацією", продукувати вишивки і навіть культивувати місцевий діялект у народніх піснях, у провансальському письменстві. У другому — треба сягнути до культурно-освітніх, релігійно-церковних, самоврядово-господарських і національно-політичних справ і відповідь оформити в нормах обовязуючого всіх права.

Українська, як і кожна складна проблема вимагає сміливого, широкого й далекосяглого розв'язання, при чому воно буде без сумніву, випереджувати ментальність власного громадянства. Не було, здається, в діях людськости випадку, щоби громадянство в масі ліберальніше трактувало національні завдання інших народів від свого уряду. Найліпшим доказом є демократична Великобританія.

У ліпшому разі, погляди громадянства будуть поділені; але державників усе було і є менше від шовіністів. Тільки керманичі державної машини вміють приглянутися, що їй бракує, і так її змонтувати, щоб вона працювала без шкоди для державних інтересів, бо за це несуть відповідальність перед історією.

І коли на політичному фірманенті — як пише „Зачин" — знову появилася українська комета і знову заблиснула своїм трагічним світлом; коли її проміні відбились яскравим вогнем у польській публіцистиці; коли „свідомість важливої української проблеми сягнула навіть до тих осередків політичної думки, які досі дуба давали на шляхах, що провадили до польсько-українского порозуміння, а саму спробу поставлення такого порозуміння на порядок денний уважали як каміння образи" („Волинь", ч. 31) — це значить, що українська справа цілком дозріла до свого генерального розв'язання.

До цього часу висовувалася з боку урядових чинників загальна обекція, що відношення українців до польської держави має бути позитивне, без жадної резервації менталіс, якщо вжити слів п. Ф. Крулікóвського з його статті про національне питання в тижневику „Нарід і держава".

Українці нераз заявляли, що вони є українськими державниками й доложать усіх старань, щоб допомогти своїм землякам скинути ганебне ярмо большевизму в імя суверенности Великої України.

Але ця природня постава українців ні в чому не суперечить їх обовязкам як громадян Річпосполитої. Навпаки, вони думають, що польська держава не є і не може бути байдужа до нерозвязаних проблем Сходу та що в цьому пункті інтереси є спільні.

Кажемо виразно: **сильна Польща**, яка провадить незалежну міжнародню політику, оперту на засадах **провіденціональної ідеї Йосифа Пілсудського** й будує внутрішне життя в дусі засад, що випливають з її творчого духа, — **лежить у нашому політичному інтересі.**

І коли ми вважаємо опрацювання української програми **за державну конечність**, тимсамим працюємо на зміцнення польської держави; колиж протиставляємося в найгострішій спосіб сугестіям народової демократії в українській справі, тимсамим побороємо тих, що працюють—свідомо чи несвідомо — на зменшення сили, ролі та значіння Річпосполитої, як спільної нашої батьківщини.

Ми навели тут добрі дві третини статті п. О. К., бо вона надзвичайно характеристична для нинішніх українських настроїв на Волині. Адже ще мабуть уперше в органі волинських послів написано чорним на білому, що „існування за східними кордонами Річпосполитої своєрідного українського державного організму є безсумнівним фактом" та що на цей факт ніхто не може замикати очей...

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань

Він не знає,
що таке біль зубів

В відповідній порі зрозумів, яку небезпеку представляє назубний камінь: часті болі і небезпека втрати зубів. І у відповідній порі рішився на те, що треба і почав постійно чистити зуби Кальодонтом.

Кальодонт це єдина в краю паста, яка має в собі Сульфоріцинолеат д-ра Бронліха. Завдяки цьому вона успішно вигублює назубний камінь, причину недуги зубів і забезпечує перед новим його творенням.

KALODONT
ПРОТИ НАЗУБНОГО КАМЕНЯ.

Фонд консервації руїн княжої катедри в Крилосі.

В цілому нашому краю відкопання руїн катедри кн. Ярослава Осьмомисла в Крилосі викликало величезне враження. До Крилоса приходять і приїздять масово прогульки з ближчих і дальших сторін. Розкопи ведуться дальше.

Виринає пекуче питання: як забезпечити відкопані фундаменти катедри? Передовсім треба їх огородити, щоб люди не ходили по них і не нищили їх. Найдені річи треба переховувати в більш відповідному і безпечнішому місці, як досі.

Очевидно, що це все вимагає відповідних фондів. Значні суми можна би зібрати, колиб усі прогульковці, яких є великі тисячі, складали добровільні жертви на фонд консервації руїн княжої катедри. Щоб оминути труднощів з підбиранням відповідних інкасентів, можна би, упросити ВПреосв. Митрополита Андрея, щоб поселив у митрополичих добрах у Крилосі черців Студитів, які виконували би функцію збірників добровільних жертв від численних прогульковців. Колиб це було неможливе, треба негайно підшукати з сусідніх околиць відповідних осіб, що збирали би добровільні датки від прогульковців.

Крім цього треба вжити заходів, щоби влада дала дозвіл побирати вступи хоч найменші, хочби по 5 сот. від усіх, що завиджують руїни в Крилосі. Також треба при одному з українських банків у Львові відкрити конто на фонд консервації руїн княжої катедри в Крилосі. Ці справи треба якнайскоріше полагодити, бо інакше княжі руїни в Крилосі можуть бути наражені на поновне знищення.

Прогульковець.

В ювилейному році.

З ПРИВОДУ 900-ЛІТТЯ ПОКРОВИ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ НАД УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ.

„До Тебе, до Тебе, Пресвята Мати,
Виносимо серця й душу свою,
Щоб ав всі ласки, всі благодати
Славити велич — добрість Твою".

Щасливий цей нарід, що має світлі історичні спомини свого державницького буття. Та багато щасливіший нарід, що крім національних, світлих історичних споминів має ще і світлі релігійні пропамятні дні. Тими пропамятними релігійно-історичними днями всі народи дорожать і якнайвеличніше їх згадують. І справедливо, бо що більше виховує і національно усвідомлює, як не історія, яка каже нам, хто ми і чиї діти!

Таким великим історичним релігійно-національним святом є віддання всього українського народу під Покров Пречистої Діви Марії, що його довершив славний наш князь Ярослав Мудрий у 1037 р. Отже цей рік 1937 — це ювилейний рік з приводу 900-ліття царювання Пречистої Діви Марії в українському народі.

Під цим оглядом випередили українці всі народи землі. Ніодин нарід не може повеличатися такою історичною правдою! Це не маловажна річ, але справа надзвичайно великої ваги. Подумати тільки: тому 900 літ така велика релігійна культура, така глубока віра, що князь могучий і славний по всій землі не йде втертим шляхом римських імперторів, не шукає божеської слави для свого геройського духа, але всю велич своєї держави приписує скорій на поміч християнам Пречистій Діві Марії і Їй віддає і свою столицю і ввесь нарід під покров. Ось що про це читаємо в „Слові о законі і благодати" о. Іларіона: „Предал люди твоя і град святий всеславний, скорій на помощ християнам, святій Богородици, Єйже і церков на великих вратіх созда в імя первaго Господскаго Праздника святаго Благовіщенія, да еже цілованіе архангел дасть Дівици, будет і граду, селу. К оной бо: радуйся, Обрадованная, Господь з Тобою! Ко граду же: радуйся благовірний граде, Господь з Тобою!"

З історії України знаємо, якою величавою будівлею були ці „великі врата", чи пак: „Золоті Ворота". Цеж була одна з трьох брам до міста в оборонім мурі, що, як на тодішні часи, був першорядним укріпленням столиці. Саме „Золоті Ворота" були найбільше виставлені на небезпеку. Запопадливий князь для добра своєї столиці не бачить сильнішої запоруки від нападів ворога, як Покров Преч. Діви Марії і тому над золотими воротами ставить церкву в честь Благовіщення Преч. Діви Марії, котрої архангельське поздоровлення стає гаслом Матери українських городів.

Що це діялося в 1037 р., нема сумніву. В „Історії України-Руси" М. Грушевського (Львів 1905), том II., стор. 42, читаємо: „Ярослав поставив „Золоті Ворота" з церквою Благовіщення над брамою". Михайло Возняк в „Історії української літератури" (т. I.) пише на стороні 126: „В „Слові" є мова про церкву Благовіщення на Золотих Воротах побудовану в 1037 р."

Отже ця історична хвилина віддання українського народу під покров Пречистої Діви Марії без найменшого сумніву відбулася тоді, коли цю церкву посвячували і до того часу слід віднести слова проповіди о. Іларіона, про котру проф. Грушевський в „Історії української літератури (Київ—Львів 1923, том II., стор. 61) каже, що автор написав свою проповідь під враженням тих фактів, які в „Слові" наводяться на звеличання князя Ярослава.

І тому, щоб гідно помянути ту прецінну історичну хвилину для нашої Церкви, в ріжних містах і селах уже від Благовіщення Преч. Діви Марії відсвятковувано цей епохальний ювилей. Та зорганізовано, а відповідно наміченою про-

грамою, з більших одиниць епархії мабуть тільки один деканат янівський святкує цей ювилей. Програма ювилейних свят цього деканату, затверджена Митрополичим Ординаріятом у Львові ч. 1974/ Р. Д., з дня 19/3 1937, під кожним оглядом глибоко обдумана й доцільна. Крім того, що кожна парохія цього деканату святкує в себе з відповідною програмою ювилейне торжество, цілий деканат спільно відсвяткує це велике свято в дні Успення Пр. Діви Марії (28. серпня 1937 р.), у відомій відпустовій місцевости в Страдчі (на горі). Кожного року сходяться до Страдча непроглядні маси народу на відпуст Успення Богородиці. Цього року буде ще торжественніше. З цілого деканату, з найдальше віддалених парохій прибудуть вірні з церковними брацтвами. А на страдецькій горі після св. Літургії все деканальне духовенство і всі вірні відновлять присвяту Пресв. Діві Марії, що її перед сотками літ учерше виповів князь Ярослав Мудрий.

І віджнють спомини, і історія наче жива стане. І в світлі віків наглядно переконаємося, кому дякувати маємо, що, не зважаючи на злидні, нещастя і лихоліття,, український нарід живе і житиме, як довго вірний буде присязі наймогутнішого князя Ярослава. І щиро полине молитва з страдецької гори до Цариці Небес і України: „До тебе прибігаємо, Царице наша, і проснмо, бережи нас під своїм покровом, як колись Ти берегла наших князів, що їхня сила ввесь світ дивувала; як берегла Ти наших гетьманів, що їхня слава ввесь світ наповняла; як берегла Ти козацькі чайки на Чорному Морю, що плили визволяти братів з турецької неволі. Так і нас покрий своїм чесним омофором, дай нам єдність і силу, і двигни наш нарід з недолі до колишньої слави"...

Буде це день, що певно нестертими буквами запише в серцях учасників пережиті зворушливі хвилини.

Тому повинні всі львівські установи через своїх представників взяти участь у цьому святі, зорганізованому на велику міру. Це свято янівського деканату повинно стати величавим національно-релігійним святом, святом віднови княжої присяги українського народу під Покров Пресвятої Богородиці.

О. Микола Вояковський.

Консерватор

безконкурсиційний засіб до консервування конфітур, соків, маринат і т. п.

Дістанете у всіх крамницях

Бунт у Каталонії та Валєнсії.

САН СЕБАСТІЯН, 14. 8. ПАТ. Національна радіостація повідомляє, що в Барсельоні зросло невдоволення і неспокій від часу, коли пропав провідник робітничої партії Андре Нін. Він перебував у вязниці у Валєнсії, звідкіля сторожа вивезла його до іншої вязниці. По дорозі вбила його вязнична сторожа. Робітничі організації скидають відповідальність на валєнсійський уряд. Ніна арештували за діяльність на користь Ларго Кавалєра.

Підчас спеки холодимося

МОРОЗИВОМ

тільки з фабрики

„Фортуна Нова"

Тел. 226-14.

Атентат на през. Азаню.

ПАРИЖ, ПАТ. „Ле Жур" повідомляє, що анархісти намагалися дістатись до палати президента Азані у Валєнсії. Пробоєва гвардія відбила напад. Один маніфестант згинув, кількох ранили. Анархісти хотіли таким чином запротестувати проти замикання членів їхньої партії до вязниці. По нападі переведено у Валєнсії масові арештування серед провідників анархістичної партії.

Одночасно у всіх містах Валєнсії вибухли заворушення анархістів. В самій Барсельоні дійшло до кривавого бою в центрі міста. Поліція викрила великі магазини зі зброєю, що належали до анархістів.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 114—7

Великі італійські маневри на Сицилії.

РИМ, ПАТ. В ночі з 12. на 13. серпня зачалися на Сицилії великі маневри. Їх завданням оборона західного берега острову перед ворожими військами. На маневри приїхав король Віктор Емануїл, князь Піємонту і Мусоліні. В маневрах беруть участь по 3 дивізії з кожного боку. Наступають „червоні" війська, між якими є спеціяльна панцирна група зі скорих одиниць. Перша частина маневрів передбачує відступ „синіх" (сицилійських) військ, в другій частині „червоні" будуть намагатися вдертись у глибину краю у напрямі Палєрмо. „Сині" мають сконцентруватися і кинути якнайбільшу кількість сил до протинаступу. „Синіми" командує ген. Амброзіо, „червоними" — ген. Нікользі. Маневрами проводить ген. Габба .

Слід підкреслити, що на маневрах є теж присутній губернатор Лібії марш. І. Бальбо.

Торпеди на французький корабель.

ТУНІС, ПАТ. Капітан французького корабля „Парам", що вчора вечором приплив до Тунісу заявив, що коли його корабель зближався до берега Африки, перед ним вибухла торпеда. Незабаром після вибуху появився на поверхні підводний човен невідомої державної приналежности. Човен короткий час залишився на поверхні моря, відтак щез під водою. Залога торговельних пароплавів у пристані Тунісі домагається ескорти воєнних кораблів.

Дальші успіхи японців під Нан-кав.

ТОКІО, 14. 8. ПАТ. **Під Нан'кав японці опанували верхи, що панують над містом і почали погоню за неприятелем, який скрився в горах Китайці ставлять слабий опір, бо їх запаси муніції на вичерпанні. Коло 30 китайців піддалося. Вони зовсім виснажені і нарікають, що від довшого часу не діставали харчів. Їх озброєння зовсім модерне: шоломи, газові маски і скорострільні.**

ЗАВЗЯТИЙ БІЙ І В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ТОКІО, 14. 8. ПАТ. **Гарматній двобій і стрілянина між китайським та японським експедиційним корпусом у Шангаю тягнувся цілу ніч.** Правильні китайські війська зібралися вночі недалеко північного двірця. Рано китайська артилерія почала нагально обстрілювати японські позиції. Японські батерії звернули вогонь своїх гармат на північний двірець. **Коло 40 китайських літаків находиться недалеко Шангаю. 4 китайські літаки перелетіли над японською головною кватирою, скидаючи бомби, що не вибухли. Ці літаки бомбардували теж японські кораблі на рейді Шангаю,** японський консулят та японські ткацькі фабрики в Ян-Тсе-Пу. Бомби не заподіяли більших шкід, нікого не вбили ні не ранили. Лише в Ян-Тсе-Пу ранили трьох японських моряків. В Гон-Кіо ранений британський громадянин і трьох китайських кулісів.

Дві китайські бомби з літака впали на головну вулицю Шангаю і ранили коло 30 прохожих, між ними двох чужинців.

До Шангаю приїхала ще одна дивізії китайських військ і заняла призначені їй позиції.

ЛУГОВІ СВЯТА В КРАЮ.

Лугова Організація відбула своє свято у Львові, на якому було 4.478 луговичок і луговиків з 262 „Лугів" у краю — але на цьому її діяльність не спинилася. В терені йде організаційна праця над поширенням лугових комірок і відбуваються повітові, районові та місцеві свята й пописи лугового брацтва. Великий Луг у Львові, як централя лугового руху, може почванитися тим, що від свята 4. липня у Львові по день 1. серпня прибуло йому 15 нових товариств, яких статути вже затверджені. Якщо йде про лугові свята, то в липні відбулися вони в таких місцевостях:

12. липня в **Назавізові,** пов. Надвірна. У святі, яке попередило врочисте богослуження в церкві та патріотична проповідь о. Ніжинського, взяло участь 110 луговиків і 90 луговичок з Надвірної, Переросли, Грабівця і Цуцилова. Почала його дефіляда та похід на майдан, де голова „Повітового Лугу" д-р В. Банах виголосив відповідну промову. Потім чергувалися вправи, до яких пригравала лугова орхестра з Тарнавці Лісної. „Луг" з Назавізова будує на спілку з „Просвітою" Народній Дім у своєму селі.

18. липня в **Грабівці,** пов. Надвірна. У програмі свята було полеве богослуження з проповідю о. крил. Ліцовського, похід селом, дефіляда, вправи 250 луговиків і 65 луговичок з околичних сіл, попис дорослу й інсценізація „Поворот чумака". Окремою сензацією цього свята була чета „старої войни", що належить до грабовецького „Лугу" і брала участь у поході. Святом командував голова „Пов. Лугу" д-р В. Банах.

25. липня в **Яворові.** Одно з наймолодших товариств, улаштував яворівський „Пов. Луг" це свято силами своїх товариств, що разом дали до вправ 180 луговиків і 56 дівчат. Свято почалося походом з домівки „Лугу" в Яворові на площу в лісі, де відбулися вправи, виведені зразково. Командував святом голова „Пов. Лугу" п. Худа. „Великий Луг" репрезентував п. Мамчак, що відібрав дефіляду.

З низки інших, дрібніших свят годиться відмітити лугове свято в **Шоломиї,** пов. Бібрка, ще до-недавна напів москвофільському селі, яке до праці пробудив щойно новий його парох о. Гайовський та заснований ним „Луг". За кілька місяців праці „Луг" зібрав у свої лави більше сотки ідейної молоді і сьогодні має 60 луговиків в одностроях. Свято, на якому пописувалося 150 луговиків і 50 луговичок з Шоломиї, Будькова й Черепина, було для села великим підємом. Душею свята був о. Гайовський, що виголосив високопатріотичну промову. Великий Луг репрезентував п. Евген Вербинський, що відібрав звіт голов поодиноких „Лугів".

Цікавий причинок до праці „Лугів" на місцях може дати теж „Луг" у **Лісневичах,** пов. Львів. Як виявилося з нагоди заг. зборів цього т-ва, „Луг" у Лісневичах улаштував м. року 9 більших імпрез (3 пописи, 3 вистави і 3 вечерниці), а ввесь дохід з них дав на будову Нар. дому в тому селі. Вклад „Лугу" був немалий, бо зійшло 350 зол. Нині цей „Луг" має близько 120 членів.

У серпні відбулося вже лугове свято в **Сороках,** пов. Львів. У неділю 8. ц. м. відбулося районове лугове свято в **Покропивній,** пов. Тернопіль. У підготові є повіт. лугові свята в **Бучачі** та **Чорткові.**

Літературна сторінка.

30 років від смерти Марка Вовчка.

Марія Марковичева вмерла 10. серпня 1907 року. Бачучи цю дату на папері, мимохіть не хочете вірити, що це так недавно. Цеж сучасниця Шевченка звязана з літературним рухом 60-их і 70-их років минулого століття! Недурно говорили про її літературну смерть, замість фізичної, про рік смерти її чоловіка Опанаса Марковича — І. вересня 1867, якого вважали її видатним співробітником, а то й автором деяких її оповідань.

Числа з сімкою на кінці грали в її житті велику ролю. 1857. це рік появи „Народніх оповідань" — теж немаловажні роковини.

Життя Марка Вовчка оповите неодною таємницею. Хоч її життєписний матеріял зібрали за останні роки дуже дбайливо і твори її відавна досліджені, її особа та літературна праця можуть стати темою ще неодної студії. Відомо, як довго йшла суперечка за авторство її творів. У ті часи важко ще було в нас повірити, що жінка може мати не менший талант від чоловіка. Те, що вона залишалася в тіні псевдоніму кидало дивним дивом тінь на оригінальність її таланту.

Успіх її дебюту був небувалий. Важко було зрозуміти, як після захопливих голосів критики та популярности її творів, вона могла нараз відректися літературної праці в українській мові? Чи вірила Марковичева в те, що зможе дати по російськи твори не менше вартісні? Чи завдрила лаврів російським письменникам? Чи хотіла виявити свій талант у мові, яка була доступна більшости її „великих" приятелів, неознайомлених якслід з українською мовою?

Вийшло те, що з неодним великим письменником, який покинув з рідною мовою рідну стихію: — Марко Вовчок стала третерядною російською письменницею. А кілько літ і праці пішло на російські переклади з чужих мов! Вона потребувала багато грошей — гроші протікали їй крізь пальці, переклади модних чужих письменників на російську мову, роблені „на фунти" наосліх, будьяк, приносили певний, добрий і постійний заробіток. Широка маса російської інтеліґенції захоплюючися фантастичними повістями Жіль Верна навіть не догадувалася, що читає їх у перекладі української письменниці!

Марко Вовчок мала незвичайні прикмети вдачі, якими вміла прихиляти до себе людей. З усіма чільними російськими письменниками 60—70 рр. вона підтримувала дружні взаємини; у Парижі вміла зєднати собі великого видавця, що дав їй виключне право на переклади, — з членами рідні, із близькими і далекими знайомими, із простими людьми вона вміла порозумітися, як і коли треба, незвичайним даром свого ума та серця. Дружба Марії Марковичевої з неодним великим письменником і діячем моглаб стати темою до неодної цікавої, психольоґічної повісти.

Підчас своєї еміґрації в Парижі, вона зазнала ще раз одного небувалого успіху, коли її „Маруся" перекладена і перероблена на французьку мову Сталем дістала нагороду Французької Академії, дочекалася багатьох видань і ввійшла до шкіл як домашня лектура. Ця подія і досі у нас якслід нероззлянена.

При життєписі М. Вовчка мало досі беремо на увагу її широке знання сучасної европейської літератури та чужих мов. Спис її домашньої бібліотеки, що зберігся, розкриває нам неодин секрет її смаку. Її твори — відавна класичні зразки нашого письменства. Хто хоче вчитися чистої народньої мови і простоти вислову, може читати „Народні оповідання". Кількість видань, яких вони дочекалися, це тільки одна дуже неповна ознака їх літературної вартости. Уявляємо собі, що прийдуть колись такі роковини М. Вовчка, до яких будемо добре підготовані і тоді перевидамо „Народні оповідання" у великому форматі „in quarto" з ілюстраціями наших передових мистців.

Чи грошеві допомоги помагають талантам?

З нарад Міжнароднього Інституту Духової Співпраці.

На цьогорічному зїзді „Міжнароднього Інституту Духової Співпраці" радили між іншим над питанням: як матеріяльно допомагати письменникам? Великі письменники з ріжних країв, уже із власним великим досвідом висловлювали свої думки. Поль Валері звертав увагу, як культура паде під впливом преси, що грає на низьких інстинктах юрби і заповнюється будьяким безкритичним матеріялом. Дюгамель, що присвятив цій справі окрему увагу у нововиданих книжках, знаючи гонорарі письменників, заявив, що „справа стоїть дуже зле". Таким самим песимістом був третій чільний французький письменник — Жіль Ромен.

Зате приємною несподіванкою для зїзду був добре підготований реферат англійського повістяра Чарльза Моргана, який не вірить у пожиток підмог для письменників: „Може — були його слова — требаб подбати, щоб письменник жив; коли він є добрим письменником, але не має конечне ані бажане, щоб він жив із своєї літературної праці. Для мистецтва нема і не може бути нормального місця в обрахунках крамаря і політиків.

Держава, коли платить — наказує.

Щодо державних допомог, то Морґан відкидає їх рішуче: „Держава — занадто міцна; коли вона платить, вона схоче наказувати... Держава допоможе письменникові тому, що він недужий, льояльний, тому, що він симпатичний товариш, спортовець, добрий чоловік або добрий батько, отже в усіх можливих на світі випадках, з винятком одного, що він — мистець. Який комітет — возьмімо Англію — був би зважився дати гроші Бодлерові або Верленові?"

І Ч. Морґан кінчає таким висновком:

— Тільки мистці знають, що таке мистецтво і краще булоб якби уряди та інші поважні філістри ним не опікувались.

Становище єгипетських письменників.

Представник Еспанії, письменник і дипльомат Сальватор де Мадаріяґа добачує спад книжки в усіх тих явищах, що причиняються до зросту лінощів у модерному житті. Він нападає на фільми, що для грубого задоволення глядачів „мусять кінчатися довгим цілунком".

Представники ріжних країв виступили із своїми пропозиціями для забезпеки матеріяльного становища письменників. Для них усіх сенсацією був виступ молодого, палкого делеґата Єгипту, який заявив:

— У Єгипті становище письменників — скрутне. Ледве 6 відсотків населення читає книжки. Наша держава хотіла визначити літературні нагороди, такі як у Франції, по 30 і 40 тисяч франків. Ніодин письменник не хотів брати участи в розписаних конкурсах. У висліді нагороди припали студентам-дебютантам.

Промова єгипетського делеґата зустрілася з палкими оплесками, але ніхто не відповівся на неї. Влучні завваги Моргана теж не захитали питанням, що талантам можна розумно допомагати. Не кожний може бути членом такої багатої нації як англійська і працювати літературно у хвилинах вільних від легкого заняття, живучи з капіталу або добре та безжурно з того, що пише.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

Хроніка.

З АНТВЕРПЕНУ ДО МАРСЕЙЛІ.

Марія Геверс: „Щаслива подорож".

Німецька письменниця Марія Геверс написала дуже гарну книжку на таку тему: дівчі особи її історії вибираються з Антверпену до Марсейлі, щоб перевірити вражіння одного черця наперед 300 літ, списані в одному рукописі, який вони відкрили. Вони ідуть тою самою дорогою, що він і порівнюють обидва вражіння — колишні і теперішні. Маємо тут середовище заможньої інтеліґентної бельґійської родини та історію молодої дівчини, яка щойно під впливом подорожі дозріває фізично і духово. Краєвиди, люди, дерева, доми та обставини змальовані незвичайно живо — так і бачимо Париж, Діжон і Ліон, чуємо шум Рони, вулиць і базарів.

МУЗЕЙ НА ПОШАНУ АВТОРА „ЧОРТИЦЬ".

1-го п. м. відкрили святочно у нормандському містечку Сен-Совер-ле-Вікомт музей у честь найславнішого сина цієї місцини — Жіль Барбе Д'Оревілі. На святі були присутні посли і сенатори Де Ля Маншу, представники Французької Академії Леконт і предотавник Академії Гонкурів Лярґіє. Цей останній заявляв у своїй промові, що „літературна справедливість, яка часто видає лаври на домовину і яка ніколи не помилялася, нарешті прийшла і до Д'Оревілі визначивши йому своє місце, і то місце — першорядне. Д'Оревілі провів ціле довге життя гордо, як представник традиційних ідей своєї тіснішої батьківщини — монархії та католицизму за це у добі зросту республіканських і демократичних ідей мусів терпіти нужду та самотність. Його непохитна, боєва вдача не дозволяла йому на ніякі компроміси. Всеж республіканська та демократична Франція не забула визнавати його таланту та характеру.

ПРИЙШЛА ЧЕРГА І НА ПІЛЬНЯКА...

Гордощі совітської літератури Борис Пільняк теж арештований. Так пише паризька преса і подає мотив: Пільняк допоміг жінці Радека, коли його засудили. Отже арештували Пільняка не за ідеольоґічні хиби в книжках, тільки за гуманний відрух чесної людини.

НЕСПОДІВАНА КАРІЄРА НІМЕЦЬКОГО ПИСЬМЕНИКА.

Він зветься Ернст Еріх Нот і живе в Парижі. Його бурхливе життя, повне пригод, підсдало думку французькому драматургові Габріелеві Марселеві зобразити його в пєсі. Коли пєса була готова Марсель підсдав Нотові думку заграти у його пєсі свою власну роль. Нот зробив спробу і після двох намічених вистав повторяв свою ролю 75 разів. Тепер він їздить в театром по ріжних містах Франції. Відомий франц. режисер Гастон Бат. запропонував йому ролю у пєсі „Марія-Антуанетта". Нот став французьким автором і тепер ставить собі питання, чи не покинути невдячну професію (менше виплатну на еміґрації) німецького письменника?

„УРКЛИВЕ ЖИТТЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ПОЕТА.

Американський критик Филип Гортон видав життєпис мало відомого в Европі поета Гарта Крейн. Життя цього поета стало майже легендою. Він умер у 32 р. життя — пять років тому — скочивши з корабля в море, коли плив до дому рікою Орізаба. Гортон не міг погодитися з умовами американського життя. Він розійшовся із своїм батьком багатим фабрикантом і став звичайним моряком, згодом — поетом у нужді, що заробляв статтями. Найкращі його поезії, наспріз модерні, поміщені у збірках „Білі будівлі" і „Міст". Для характеристики його вдачі може послужити така одна сцена. Великий мексиканський маляр Сікерос намалював портрет Крейна. Одного дня Крейн у товаристві трьох товаришів почав ганьбити цей портрет і попавши в лють, почав його різати на шматки. Вибігши з кімнати заявив, що випив пляшку йодини і мусить списати свій заповіт. Ліквр стверджує, що ця величезна кількість йодини затроїла поета не небезпечно, бо він мав у своєму організмі багато алькоголю. Крейн випив у приступі шалу ще пляшку „меркурохрому" і зовсім спокійно почав диктувати своїй секретарці свою „останню волю" вигладжуючи стиль і зупиняючися при кожному слові. Його організм нагадував видержливість Распутіна на отрути. Від дитячих літ до смерти, в Нью-Йорку та Парижі, мав він небувалі напади нежитей. Щойно його самогубство звернуло увагу на його великий талант.

РОКОВИНИ ГРУЗИНСЬКОГО ПОЕТА.

Грузини святкували минулого місяця століття народин одного із своїх найбільших письменників XIX-го віку Іллі Чавчавадзе. Як і численні славянські поети, він звертався найрадніше до суспільних і національних тем, оспівуючи недобрі батьківщини в ріжних її формах. Уроджений у 1837 р., він засновував від 1863 р. у власному місячнику „Вістник Грузії" свою політичну та літературну програму, гуртуючи довкола себе поетів, повістярів і критиків. У 1877. заснував новий журнал „Іверія" (Грузія), до поміщав чимало своїх творів. У 1906 р. князь Чавчавадзе став першим представником Грузії у Петербурзі як сенатор. У сенаті він зайняв місце на крайній лівиці; за його виступи проти царського режиму його обили телеграмами одної подорожі на Кавказ. Убивників не відкрито. Його поховини були величавою грузинською маніфестацією. Тепер вибудують йому памятник.

СЛАВА НА ЛІЦИТАЦІЇ.

У Парижі продавали з ліцитації деякі рукописи. одебільша сучасних письменників. Найбільшу ціну платили за Аполінайна та Фройда; за 34 сторінки першого заплачено 7000 фр., за 11 сторінок другого 2400 фр. Зате за Ст. Цвайґа та Кайзерлінґа не давали майже нічого. Дивним дивом за лист надхненного романтичного поета Мюсета, до славної артистки Рашель дехто дали 1000 фр., тоді, як за лист Енґельса — правда: довгий і повний усяких думок — дали 4500 фр.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Тайна природи.

В Америці натрапили були якось на людину, що скидається просто на несамовитий дивогляд. Той чоловік без ніякого радіоприймача чує всі авдиції (те все, що надає радіо) близьких радіових станцій. З того приводу почувається він дуже погано, бо мусить слухати цілу програму з ранку до ночі і ніяк не може спекатися цього, чи пак „вилучити".

Лікарі кажуть, що всі люди здібні не тільки переймати радіові хвилі, але теж і перемінювати їх зразу на звуки, так як це робить радіоприймач завдяки слухальцям або голосникові.

Під землею.

Що така можливість не є виключена, це доказують досліди інжинєра Фолькера Фріша в Моравському Брні. Він сходив з радіовим апаратом до глибокої копальні та досліджував, чи не можна би применити радія для порозуміння з робітниками відрізаними від шибу під час катастрофи. Отож Фолькер Фріш ствердив, що радієві хвилі переходять крізь землю, та що сила відбору змінюється залежно від того, крізь які роди землі (поклади) переходить радіова хвиля. Таким робом при допомозі радія можна дізнатися про геольогічний склад землі (роди землі), так як це досі робили при допомозі „чудолійної палочки".

Чарівна палочка.

Фолькер Фріш поцікавився тією „чарівною палочкою". На його думку, коли якийсь чоловік має дар при допомозі „чарівної палочки" переловлювати зі землі таємні сигнали, що звідомляють про те, чи в землі є вода, чи нафта, чи руда, то треба прийняти дві можливості. Або є якесь досі невідоме й недосліджене промінювання електричности зі землі, що заставляє дрижати „чарівну палочку" або сам чоловік висилає якісь електричні хвилі, що зустрінувши якісь перешкоди спричиняють дрижачі рухи „палочки".

Загадка.

Фріш заявляється радше за тією другою можливістю, тобто, що сама людина висилає електричні хвилі. Бо коли, каже він, люди, що орудують „чарівною палочкою", можуть немов наставлятися на досліджування ріжних родів нутра землі, раз води, то знову нафти, або руди, то його досвід з апаратом радіовим подібний. Він теж може розпізнати руди нутра землі.

—o—

Льойд - обезпеченевий дивогляд.

Коли в січні 1936 р. помер англійський король, Англія окуталася в жалобу.

У підприємстві Льойда смерть короля викликала велике стурбування. Адже торговці тканин обезпечилися в Льойда на випадок смерти короля. Вони добре знають, як впливає жалоба на їх інтерес. Підчас жалоби перестають люди купувати взористі та білі матеріяли й купці втратилиб на них великі гроші, якщо не обезпечилисяб проти цього...

Одні плачуть, другі скачуть.

Червень 1936 р. Америка й Европа цікавилися боксерським метчом між Шмелінгом і Люїсом. Від часу славного метчу Карпентієра з Демпсеєм ще не було такого зацікавлення. Ади же це буде змагатися білий із чорним.

Боротьбу заповіли на 18. червня в Єнкі Стадіюм, на вільному воздусі. Та в останній хвилині злива не дала влаштувати змагань і їх відложили на одну добу. Ріжні торговці свіжих „артикулів", що їх приготовили для глядачів, зруйновані. Тільки один чоловік радіє: Майк Джекобс, організатор змагань. Він обезпечився проти дощу на 100 тисяч долярів у Льойда.

Весілля й молитвенники.

В англійських часописах появилася була за панування Едварда VIII. така новинка:

„Англійські видавці книжечок до молитви дуже стурбувалися вістками про можливе подружжя короля Едварда VIII."

Ця згадка коротка, але для того, що розуміє її, дуже вимовна. Річ у тому, що мали вийти з друку нові молитвенники, де імя покійного короля Юрія V. мало заступити імя короля Едварда VIII. Коли Едвард VIII. оженивсяб, то весь наклад молитвенників треба було знову міняти.

Та декотрі видавці забезпечили себе заздалегідь проти... подружжя короля Едварда VIII. в Льойда!

Як бачимо, то в фірмі Льойд можна забезпечити себе від усього й на все, крім життя.

У малій кавярні.

1680. р. містер Едвард Льойд мав кавярню при Тоар Стріт над Темзою (в Льондоні). Вона була така в його власному двоповерховому домі. Кавярня Льойда була як інші, тільки що він для вигоди своїх гостей видавав своєрідний бюлетен п. н. „Льойд Нюс". У кавярні Льойда постійними гостями були моряки й корабельні підприємці. Льойд подавав їм до відома в своєму „Льойд Нюс" вісти про те, коли який корабель куди пливе, що бере зі собою, коли й з чим інший наспіє, тощо. Крім того була ще в кавярні своєрідна трибуна, що з неї мав право кожний гість, що тільки хотів, подати до загального відома.

Карієра.

Згодом „Льойд Нюс" став щоденником.

Є підприємства, що ростуть наче на дріжджах. Таким „інтересом" були й „Льойд Нюс". Льойдове видавництво перенеслося швидко з бульвару над Темзою до біржевої дільниці.

З літами Льойд щораз дужче вбивається в силу.

1760. р. появляється на поличках усіх моряків на світі грубий том, славний „Льойд Реджістер". У цій книжці є відомості про всі кораблі, що тільки плавають денебудь по водах.

1928. р. Льойд будує велитенський власний дім, найгарніший у Сіті, поблизу „Ломбард Стріт" і є найбільшою асекураційною фірмою на світі.

Таблиця катастроф.

Годиться відмітити, що Льойд сам не переводить асекурації. Він тільки посередничає. А все таки обертає міліярдами.

У кутї великої галі в домі Льойда є мала таблиця. Це таблиця катастроф. Всі нещастя на землі наче сходяться тут на „стрічу". Як задрижить земля в Токіо, як потопає якийсь малий корабель біля Кап Горн, як завалиться шиб у копальні в Трансвалю, або вибухне пожежа в Рурі, або як до копальні на Сахаліні добувається вода, то фірма Льойд перша знає про це.

Очевидно, морські обезпечення є в Льойді на першому пляні. Та бувають і інші.

Можна тут обезпечитися проти підвищення податку, проти дощу підчас прогульки, проти відзискання нормального зору...

Осьтак забезпечився в Льойді актор Бен Турін, що є своєрідно зизоокий, чому завдячує свій успіх. Від Льойда запозичили назву великі корабельні й асекураційні товариства.

20 000 малярів чекає на вислід.

ПАРИЖ ОСЕРЕДОК МИСТЕЦТВА.

Коли хочете бути малярем або вже малюєте і ходите з іменем маляра — мусите поїхати до Парижа. Від кількадесяти років, може й більше, Париж не знайшов у ніякій столиці суперника, як центр, де виховуються малярі, здобувають славу і з цією славою йдуть у світ. 20 000 малярів — реєстрованих як мистців (не кімнатних) живе там і чекає на цю славу. Вони дуже ріжні від своїх товаришів із попередніх поколінь. Не носять широчезних капелюхів, довжезних борід ані пелерин, не звертають на себе увагу богемічними манерами. Від кількох літ можна було чути, що малярська богема в Парижі — завмерла. У дільниці Монтпарнасу, де вони від кількадесяти років гуртуються, якби затихло. Славні кавярні „Дом", „Ротонда" і „Куполь", де йшли традиційні суперечки за мистецтво, мають тільки зрівноважених гостей.

НОВИЙ ТИП МАЛЯРЯ.

Та ось з ріжних закутин Европи та Америки ріжні малярі та люди зацікавлені мистецтвом знову простують до Парижа. Там відбуваються великі міжнародні мистецькі конкурси з нагоди вистави: можна щось заробити і звернути увагу на свій талянт. Та малярі не живуть уже на холодних мансардах і не показують своїх дір ні на одязі, ні на черевиках. Їх не можна відріжнити від добре одітих студентів або урядовців і вони радо наймають хати у модерних домах з усіма вигодами. Навіть утікають щораз далі від Монтпарнасу до дільниці Монруж і в околицю парку Монсурі.

БІРЖА ОБРАЗІВ.

Змінилася теж система торговлі образами. Їх не продають принагідно по кавярнях за чаркою чорної кави або ліксру, при дискусіях про мистецтво. Тепер образи продають у славній ліцитаційній галі „Готелю Друо" всуміш з усякими іншими речами. Звідти недалеко до біржі, де устійнюють усякі ціни, не так на образи, як на малярів. Байдуже, для покупця, що і як малює маляр, коли він уже славний. На цій мистецькій біржі раз якийсь американець заплатив міліон долярів за один образ Міета. Коли згодом цей американець збіднів і хотів себе рятувати, на тому самому місці в „Готелі Друо", дали йому за його образ усього ...50.000 долярів. Так Міе вернувся до Парижа. Образи падають у ціні і зростають ще швидше, як усі інші предмети. Тепер найбільші гроші бере за свої образи еспанець Пабльо Пікассо, що у Парижі створив колись кубізм, а тепер малює величезні сичаслічні полотна про те, як виглядає еспанська війна... з Парижа. Хто прийде після нього як найдорожчий мистець? — ніхто цього не знає.

„МИСТЕЦЬ 1937-ГО РОКУ".

Серед 20-тисячної малярської братії можна тепер відчути схвилювання. Славний опікун мистецтва Поль Гійом, що помер недавно, залишив заповіт із відповідною сумою, щоб з усіх паризьких малярів вибрати 60, які мають стати до конкурсу в „малярській олімпіяді". Ще цього року окреме жюрі складене з ріжних критиків і знавців проголосить першу нагороду з титулом „Мистця 1937 р.". До цього титулу Гійом додав гарну грошеву винагороду. Два великі меценати паризького мистецтва: американець Джеймс і міністер Сарро поставили собі за завдання допомагати новим талантам і при цьому відкривати завтрішні слави. Бо як учить історія малярства — а в ній Париж грає таку велику ролю — слава родиться несподівано і її біржеві ціни виплачуються завсіди тим, що опікуються талантом іще непризнаним.

ЗАБУТИЙ ПІДПИС.

Недавно трапився в Парижі сенсаційний дрібний епізод, який характеризує підхід до признаних слав. Відомий малир 80-літній Бенар увійшов до одного нововідкритого музею. Яке було його здивування, коли над одним образом побачив надпис „Гоген". Бенар приятелював колись з Гогеном і Ван Гогом — сам добрий знавець мистецтва. Він попрохав директора музею до себе і заявив йому, що т. зв. образ Гогена належить йому. Ніхто не хотів повірити. Бенар умів найти куток на образі, де можна було прочитати його підпис. Образи Бенара мають тільки пересічну ціну, Гоген належить до тих, за твори якого платять фантастичні суми. Уявім собі, що Бенар був би вмер і не було кому доказати ошуканства. Критики мистецтва ломилиб собі голову над тим, як дивно Гоген умів нераз малювати!

З ЛІКАРЯ РІЗЬБАР.

А як родяться таланти на паризькому ґрунті, доказом цього нехай буде така свіжа історія. Один російський емігрант, лікар приїхав до Парижа з молодою, чудовою жінкою. Він заробляв як лікар і жив щасливо. Та по роках його молода жінка вмерла. Його вся опіка нічого не помогла. Коли жінка лежала на смертній постелі, він не впускав нікого до її кімнати і на останній спомин для себе зняв з неї посмертну маску. Від тої хвилини, він не ввійшов уже більше до свого лікарського кабінету — занятий тільки єдиною думкою, щоб відтворити у мармурі постать покійної. За останні гроші вписався до академії мистецтв і почав студіювати різьбу. Коли навчився різьбити взявся до мрійної статуї. Тепер він відомий різьбар. Сильному почуванню, що потрясло ним цілим до глибин, він завдячує свій талант, що дріман у ньому несвідомий. За його різьби платять тепер великі гроші.

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

ГПУ МАСОВО АРЕШТУЄ НІМЦІВ.

БЕРЛІН, ПАТ. З доручення німецького уряду німецький амбасадор у Москві склав на руки совітського уряду гострий протест проти арештів багатьох німців на совітській території. В СССР ГПУ арештувало останніми часами 214 німців. Серед арештованих чужинців є теж арештованих 140 мадярів. Арештовані німці, які творять понад 20 відсотків усіх німецьких громадян у СССР, перебувають у концентраційних таборах, або у слідчих вязницях ГПУ.

МОСКВА, 14. 8. ПАТ. **В Ленінграді арештували 9 німецьких громадян, загальне число арештованих німців у СССР зросло до 223 особи.**

ДАЛЬШІ АРЕШТУВАННЯ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

МОСКВА, ПАТ. „Тіхоокеанськая Звєзда", що виходить у Владивостоці повідомляє, що агенти ГПУ арештували голову владивостоцького окружного виконавчого комітету Петрова та двох членів місцевого комітету комуністичної партії. Голову владивостоцького „комсомолу" вважають „ворогом народу". З Білорусі повідомляють про нові арештування. Орган „Рабочій" повідомляє про арештування білоруських комісарів внутрішньої торговлі і здоровля.

СПІЛЬНИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ ЗАТАРАСУВАННЯ РІКИ.

ТОКІО, 14. 8. ПАТ. Консулі чужих держав з японським консулем склали протест проти затарасування ріки Ян-Тсе. В Нанкіні порушив цю справу дипльоматичний корпус. Як відомо, недалеко форту Янґін заложено міни так, що комунікація на ріці Ян-Тсе неможлива повище Чен-Ян і понижче цієї місцевости. Японський корабель „Гаку Йомару", на чердаку якого є генеральний японський консуль Матсудаїра з Ганкав і 600 японських громадян з міст над рікою Ян-Тсе мусів вернутися до Нанкіну. Крім того шість японських кораблів спинилося у гирлі ріки Вгомну.

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі
дістанете завжди у мясарських крамницях
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
2989 41—50
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8.
Личаківська 50, Жовківська 175,
Кентшинського 21, Замарстинівська 36.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ПАЛЕСТИНИ.

КАІРО, 14. 8. ПАТ. В Єгипті, Іраку і Трансйорданії та Альжирі повстають організації молоді і дорослих ім. Омара (другого каліфа, який в 637. р. завоював з арабами Палестину). Члени тих організацій присягають, що не виречуться Аль-Курсу (Єрусалиму) і будуть боротися проти передання міста в чужі руки.

Найбільшою принадою квітів є — запах

Найбільшою принадою жінки є
чиста і свіжа пера і гарне пушисте волосся.
Мило **TROPIKA** дає здорову і чисту перу,
Крем **MIAFLOR** робить перу делікатною,
Лоціон **MIA** зміцнює волосся і усуває порпаї,
оригінальні з фірми

ГЕНРИК ЖАК — Познань 10.
ФАБРИКА ПЕРФУМ, МИЛА І КОСМЕТИКІВ

З польської преси.

Так, так, історія перекреслює...

Львовскі Дзєннік Народови" з 14. ц. м. (ч. 222) повідомляє за німецькою пресою про смерть надпрезидента познанської провінції Вільгельма фон Вальдова в роках від 1903 до 1911, пригадуючи, що

це прізвище вяжеться з періодом найбільшого переслідування польщини у Познанщині. **Вальдов** — читаємо далі — **переслідував польські діти у вселюдних школах за те, що не ходили на німецьку науку релігії, викидав з пруських гімназій десятки поляків, яких молодші свояки з вселюдних шкіл брали участь у шкільному страйку. Вальдов підтримував закон про вивласнення і був найактивнішим стовпом гакатизму. Спровадив 10.000 родин кольоністів. Германізував назви польських місцевостей,** м. ін. Інов'роцлав назвав на Гогензальц. **„Вальдов видав 1906. р. розпорядок, щоби релігію в народніх школах учили по німецьки.** Вальдов 8. X. 1906. р. нагально закинув архиєпископові Стаблевському в архиєпископській палаті у присутности підсекретаря Шварцкопфа, що бунтує священників проти уряду. Архиєпископ відповів гостро Вальдовові і не попрощавшися з ним, вийшов з кабінету.

Вальдов, який переслідував діти у Вжесьні і Джималу, скінчив свою карієру підчас війни як міністр военного харчевого уряду. Діждався на старість прилучення Великопольщі до польської держави. Може тоді пригадав собі слова Шіллєра, що їх зацитував колись польський посол у райхстагу:

Чужі переможці прийшли й відійшли,
А ми покорились і там, де були.

Вальдови відійшли, Джимали залишилися. Вальдов умираючи мав 81 р. В історії польського народу буде записаний як один із найзапекліших германізаторів. Вжесьня, торуньский процес, Джимала, вивласнення, мовні заборони — це речі того гакатиста, що їх основно перекреслила історія.

Так, так історія перекреслить теж польонізаційну акцію таких запеклих ворогів українського народу, як Грабських, Гломбінських, Ромерів, Гертихів та „іміже ність числа" тих ендеків, які знищили зовсім українське шкільництво і тепер ведуть скажену нагінку проти надбань українського народу на культурно-господарському полі.

—o—

Вам зужите своі ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городіцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

Праву руку куратора Ґадомського

СЛІД ЯКНАЙШВИДШЕ „АМПУТУВАТИ".

В „А. Б. Ц." з 14. ц. м. (ч. 252) під згаданим наголовком находимо таку досадну характеристику начальника загального виділу львівської куратор'ії п. Шульца:

Перед війною скромний учитель, у незалежній Польщі шкільний інспектор у Велюні, але не на довго...

Слідом вищих достойників розводиться з дружиною і жениться з молоденькою секретаркою, своячкою дуже високої фігури. Здобувши широкі плечі подружжям п. Шульц дістається спершу до білостоцької опісля до лодзької, згодом до виленської куратор'ії. Тодішній виленський куратор п. Шельонговський дійшовши до переконання, що „венім студіорум" не кваліфікують ще п. Шульца на становище шефа правного виділу і бажаючи позбутися його годиться на його перенесення до Львова так начебто Львів з радістю ждав на такого фахівця — в ділянці освіти.

Приїхавши до Львова, навіть п. Гадомський був у неабиякому клопоті не знаючи яке становище доручити п. Шульцові. Але на все є вихід. П. Шульц обіймає відразу становище начальника виділу по п. Кестліхові (людині з повними кваліфікаціями, глубоким знанням шкільництва і чесним характером), якому доручили обовязки начальника виділу народнього шкільництва.

...Своє урядування починає від ощадностей, але робить це так нещасливо, бо більшу квоту з адміністраційних такс, що засадничо призначено на шкільну допомогу і педагогічний нагляд, призначує на уладження та прикрасу середини будинку куратор'ій. Закуповує чудові хідники за кілька тисяч (з яких протягом не цілих двох років залишились обривки), спроваджує вазони з квітами, котари, словом робить усе, щоб лише п. Гадомський витав його усмішкою на знак свого вдоволення. Ствердженнй факт, що п. Шульц не вміє рішуче зладити самостійно якогонебудь реферату, ні написати обіжника або доручення. В цих справах виручує його дружина або референдар Скуровський. Пан начальник уміє лише подобатися зверхникам, а підлеглим виявляє цілу свою силу. П. Шульц страшенно боїться відповідальности і не підписує навіть тих актів, що своїм змістом належать до нього, але дає до підпису іншим начальникам, чи пак візитаторам. В очах фахівців — виглядає на людину, що не знає шкільних справ, а деколи виголошує такі погляди, що підлеглому персоналові насувається дотепна думка, чи не піддатиб його психотехнічним дослідам чи пак іспитові, щоби ствердити, до чого властиво п. Шульц міг би найкраще надаватися.

Певне лише, що на займане становище не надається і повинен піти якнайшвидше слідом за п. Гадомським.

—o—

Безпощадна критика мін. Понятовського.

Варшавський „Час" з 14. ц. м. (ч. 221) в передовій статті п. н. „Чи п. Понятовський буде премієром" гостро атакує мін. Понятовського за його політичну ролю. „Час" признає, що мін. Понятовського атакують головно консервативні часописи. Чому?

Діється це тому, що у проурядовій пресі скінчилася епоха, коли то І. Матушевський, редактор офіційного часопису („Газети Польскої" — прим. Ред.) доводив до упадку своїми статтями навіть конфіскованими. Нині в цій пресі

нема нікого з такою відвагою і питомим тягарем як полк. Матушевський. Те, що залишилося, вдоволяється конечним оптимізмом і вірністю — до хвилини димісійного декрету. Для цієї преси все добре, що має офіційну печатку. Вона буде стоїчно захоплюватися і О. З. Н. і конгресом „Młodej Wsi" і Коцом і Гражинським і конгресом Христа-Царя у Познані і масівкою Серошевського у громадянській ресурсі, буде „підтримувати" і Бека і Квятковського і Грабовського і Понятовського, аж до димісії або бодай до „міродатного" телефону. Готові зажуритися, що на випадок усунення п. Понятовського, кожний його наслідник буде для півурядової преси джерелом натхнення, буде його „підтримувати" і „боронити", без огляду на те, чи ним буде Собчик, чи Каетан Моравський, Станевич чи б. сен. Стецький.

„Час" пише, що мін. Понятовського підтримує лише ліва і жидівська преса. Не поборює теж преса О. Н. Р. та ендеків. Димісії мін. Понятовського домагається виленське „Слово", „Політика" (раніше „Бунт Młodych"), „Дзенник Познаньскі" і „Час". Чому?

Бо п. Ю. Понятовський є головною опорою для всіх лівих елементів у Польщі. Він помагає і підтримує і „направляч"-ів і „вільовц"-ів і Зайонзек Научицельства Польского і „Młodu Wesь" і ліву пресу.

Тому „час" домагається „усунення" мін. Понятовського з уряду.

Хто інший з ніжнішими нервами і більшою вражливістю — Ратай чи Недзялковський — вже давно на місці п. Понятовського зголосив би сам димісію, відчуваючи цілу фальшивість свого положення. Але п. Понятовський сам, з власного почину напевно не подасться до димісії, доки не дістане звільнення згори.

Польща між Коцом і Понятовським, між націоналізмом і „народнім фронтом" безсильна. Це найгірша можливість. Друга можливість — це прихід до влади урядів „народнього фронту" з п. Понятовським, як премієром. Ця можливість спирається на такому обчисленні: п. Понятовський „перетримає" період національної консолідації, ця не вдасться, бо при такому кабінеті не може вдатися, Коц виснажиться, і тоді прийде черга на ліву спробу, тоді п. Понятовський випливає як популярна людина. Тоді вертається і п. Кавецький і ціла санаційна лівиця... Жадна влада, що не має ніякого стриму. ... Поляки завжди думають, що маю час, що... година „народнього фронту" ще далеко. Щоби на примірі з проволокою димісії п. Понятовського не переконалися ще раз про стару правду.

—o—

3.000 ДОМІВ І МАЄТКІВ ПЕРЕХОДИТЬ НА ДЕРЖАВУ.

(Ат. Всхуд.) Тому кілька днів увійшов у життя закон про ліквідацію покиненого майна. У звязку з тим воєвідські уряди зладили виказ обєктів, які після полагоди правних формальностей перейдуть на власність державного скарбу. Виказ цей обійматиме коло 3.000 нерухомостей і маєтків, переважно на східних окраїнах.

—o—

НАЦІОНАЛЬНІ ЛІТАКИ БОМБРДУЮТЬ ЧЕРВОНІ КОРАБЛІ.

САЛЯМАНКА, 14. 8. ПАТ. Дня 11. ц. м. корабель національних військ „Пірітонія" затримав англійський корабель „Кейтер" на північний захід від рога Відю і відпровадив його до Ріваґео, щоби перевести ревізію. Того дня червоний контрторпедовець обстріляв національний корабель „Канопальма". З допомогою прийхав мінолов „Юпітер" і по короткій боротьбі контрторпедовець утік.

Учора пополудні національні літаки завважили корабель „Едит", що плив під прапором Данії. Командант заявив, що корабель плине до Тарахони. **Літаки доручили йому плисти до Пальма на Майорці. Корабель поплив у цьому напрямі 5 км. і після того нагло завернув та поплив цілою парою до Барсельони. Тоді літаки скинули на корабель 15 бомб, з яких дві вибухли на кораблі, викликуючи пожежу. Залога покинула корабель на рятункових човнах.**

Розвязування округи УСС у Станиславові.

Як повідомляють „Станиславівські Вісти", у голови станиславівської округи Українського Спортового Союзу, м-ра Михайла Світного дня 5. ц. м. поліція перевела ревізію, забрала книги і передала йому оце письмо про розвязання, яке подаємо в українському перекладі:

„Станиславівський Повітовий Староста.
Ч. Б. А. 4/37. Станиславів, дня 5. серпня 1937.
До Пана М-ра пр. Михайла Світного в Станиславові, вул. Берегова ч. 5.

На основі арт. 16. закону про товариства з дня 27. жовтня 1932 р. (Д. З. П. Р. ст. 808) розвязую товариство п. з. Станиславівська Округа Українського Спортового Союзу з осідком у Станиславові на чолі з Окружною Радою тому, що наведене товариство не відповідає передумовинам свого законного існування.

Зокрема згадане товариство не повідомило повітової влади загальної адміністрації про своє заснування, ані також не дістало згоди тієї влади на своє істнування.

Крім цього Український Спортовий Союз з осідком у Львові розвязаний є рішенням Львівського Воєвідського Уряду з дня 4. серпня 1937, Ч. ПБС. XII-a-126.

Від сьогоднішнього рішення прислугує право відклику до Воєвідського Уряду в Станиславові за посередництвом тутешнього Староства на протязі 14-ти днів після доручення.

Повітовий Староста: Ю. Мушинський, вр."

Одночасно перевели ревізію теж у секретаря УСС. п. Надії Білобрам, Романа Ільби та організаційного референта Ром. Моського.

Німці покидають масово Анґлію.

ЛЬОНДОН, ПАТ. „Дейлі Геральд" повідомляє, що крім трьох німецьких журналістів виїзджає з Льондону багато німецьких громадян, яких міністерство внутрішніх справ рішило виселити. Політична поліція переводить щоденно ревізії у німців, яких підозрівають у протианглійській діяльності. Багато німців полишає Льондон добровільно, не ждучи на примусове виселення.

Згаданий щоденник пише, що одна німкиня жила в першорядних готелях і по ревізії, що її перевела політична поліція, виїхала негайно до Німеччини, хоча її не виселювали. Політичні кола сподіваються рішучих кроків німецького уряду в Льондоні.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

НОВИНКИ.

— **Останній сезон у Черчі.** Останній сезон у Черчі вже почався. Користайте з найдешевших цін і найкращої нагоди лікування. Третій (останній) сезон у Черчі від **15. серпня до 10. жовтня.** 1418 1—3

— **Зерната диких яблунь і груш** купує по високих цінах фірма **А. ТЕРПИЛЯК** — Розсадники овоч. дерев та насінне господарство в **Залуквї**, почта **Галич.** Поучення як збирати зернята, щоби були придатні до вжитку — висилаємо почтою. Жадайте перед збиранням зернят поучень та інформацій. — На бажання висилаємо цінники на доставу овоч. щеп та кущів в осінньому сезоні. 1413

— **З радія.** Марко Черемшина, співець Гуцульщини — на таку тему виголосить дня 17. ц. м. в год. 18.25—18.40 літературний нарис ред. Роман Пашківський у львівському радіо.

—**Трамваєвий рух 15. серпня.** В неділю 15. серпня від год. 8.30 до 10.20 рано рух трамваїв у Львові буде припинений з причини „Свята польського вояка" на вул. Пелчинській. Пізніше буде припинений на площах Марійській і Галицькій і на вул. Пілсудського та Зибликевича. Трамваї, що йдуть через Гетьманські вали, не будуть переїздити крізь середмістя.

— **Загально-освітній ліцей СС. Василіянок у Станиславові** дістав права державних шкіл.

— **Станиславівські вістки.** М-р Роман Савицький після уступлення інж. Богдана Пристая, іменований головною управою „Рідної Школи" у Львові директором ремісничо-промислової доповняючої школи в Станиславові. — Із судової вязниці у Станиславові вийшли на волю: Борисикевич, Шандура і пятьох інших селян із поблизьких сіл.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Державної Клясової Льотерії впали такі виграні: 75.000 зол. на ч. 109514; 30.000 зол. на ч. 7187; 15.000 зол. на ч. 161452; 10.000 зол. на ч. 57233, 81177, 110255; 5.000 на ч. 167105, 177563; 2.000 зол. на ч. 119994; 1.000 зол. на ч. 19404, 67599, 76506 89615; 5.000 зол. на ч. 4155, 1005, 38462, 2392, 78170, 83563, 96904, 104780, 40 зол. на ч. 14800, 14834, 81350, 90912, 114958, 117642, 122963, 143885, 155624, 159564, 187045, 187848, 194671. 300 зол. на ч. 19818, 34985, 49656, 73373, 83197, 89044, 101644, 102182, 106925, 108701 117096, 117952, 123557, 133169, 168786 191698, 250 зол. на ч. 8073, 9662, 11549, 13837, 2708, 28809, 33488, 37213, 46252, 49893, 50650, 66514, 69152, 70434, 73596, 74196, 74574, 75786, 82740, 91999, 96901, 9834, 102573, 105299, 110517, 113812, 12180, 127116, 37418, 140955, 146616, 152767, 159752, 160537, 167649, 175555, 184060.

— **Пожежі.** В загороді Якова Фрідмана в Суховолі пов. Броди пожежа знищила господарські будинки, інвентар і 37 кіп збіжжа загальної вартости 2.800 зол. — В Дідилові пов. Камінка Стр. згоріли 4 мешкальні доми і 9 господарських будинків разом зі живими зборами. Шкоди обчисляють на 8.600 зол.

— **Таємнича стрілянина.** Як повідомляє ПАТ, в Незнанові пов. Камінка Стр. повідомлено поліцію, що в полі укривається 6 людей, озброєних крісами. Коли проти них вийшло трьох поліцаїв, вони почали стріляти. Підчас обосторонної стрілянини одного з тих людей ранено, а інші втікли. Раненим показався Василь Ухатський, відомий криміналіст, якого й відставили до повітового шпиталю.

— **Палії при роботі.** В Борщівщині було в останніх часах кілька пожеж наслідком підпалу. В ночі на 8. ц. м. підпалено стирту соломи на шкоду Гната Бандури в присілку Сапіжині громади Глубічок. Палії віддали в напрямі пожежі, яку пробувано гасити, два крісові стріли, і втікли серед темноти. Тої самої ночі підпалено господарства Анни Козосвіт і Миколи Сенишина в Глубічку. Перший згоріла стодола і стайня, другому стодола зі збіжжам. Третій випадок був тої самої ночі в кольонії Ланівці громади Озеряни. Підпалено там стоги свіжо зібраної пшениці у Войтіха Марцінкова і Павла Дядуха. Марцінків угасив вогонь завчасу, другий вратував тільки частину стіжка.

— **Горять торфовища від спеки.** В ріжних сторонах краю горять торфовища з причини посухи. Сільське населення та адміністраційна влада часто не звертають на це уваги, тимбільше, що при такій пожежі не видко вогню. Одначе при таких пожежах пропадають великі запаси торфу, що являються великою опаловою резервою. У звязку з тим міністерство внутрішніх справ наказало гасити торфові пожежі так само, як лісні. Сільське населення повчити, що на випадок пожежі торфовища має повідомити про це негайно владу.

— **За крадіж почтових грошей.** Перед львівським судом відбулася розправа проти грошевих возних Івана Шпрби і Стефана Коцула за крадіж грошевої посилки в сумі 300 зол. на шкоду жінки директора Б. К. Г. Грегерової. Обох засуджено на кару по 10 місяців вязниці з позбавленням громадянських прав на 5 літ. Розправу проти третього грошевого возного Едв. Клімка відложено.

— **Краєва хроніка.** На залізничому шляху Підзамче-Личаків якісь грабіжники розбили товаровий вагон і вкрали два балї шкіри ваги 135 кг. — В Брошневі пов. Долина пострілився тяжко Стефан Кестліх, управитель опалового дерева в державному тартаку. Самогубство стоїть у звязку з вижитими зловживаннями. — В Корничі пов. Коломия вибухла граната, на якій нелітний Мих. Лясковський клепав косу, й урвала йому праву долоню.

— **Залізнича катастрофа під Тарновом.** Біля залізничої станції в Чорній пересувальний паровіз ударився з товаровим потягом, наслідком чого розбилося пять вагонів. Шкоду обчисляють на 40 тисяч зол.

СПОРТОВІ ВИСЛІДИ.

ЗЗК. — УКРАЇНА II. 3:1 (1:0)

Слаба гра України, яка наполовину складалася з юніорів.

ГАСМОНЕЯ — БОЧНАЙ 1:1 (1:1).

Дуже добра й емоційна гра Гасмонеї, зате слаба гра мадярської дружини. Перетомлена дорогою і не мала особливої дати ради з розмоклим ґрунтом Цитаделі. Ворота для Гасмонеї здобув Пеер. Видів коло 1000. Судив п. Гуліч.

ПІНИСТА ПАСТА ДО ЗУБІВ АЛЬОЄ

Спорт.

БОЧКАЙ—УКРАЇНА.

КІЦИЛА ГРАТИМЕ НА СЕРЕДИНІ ПОМОЧІ.

Мадярська дружина Бочкай приїхала до Львова в п'ятницю вечором і відразу переїхала до гостинниці, щоб відпочати по подорожі.

До недільних змагань з Бочкаєм, що відбудуться на гриші Погоні, виступить Україна з Кіцилою на середині помочі, якому Л. О. З. П. Н. дозволив грати. Кіцила гратиме на переміну з Гошовським.

Початок змагань в год. 5. попол. Передметч Гасмонея II. — Голь в год. 3. попол.

ЗАГЛЯНЬТЕ до КАВАРНІ-ДАНСІНГ-БАРУ „НАРЦИЗ“ під управою Івзна Пітули Львів, Миколая ч. 10. Буфет у власній управі. — Ціни низькі.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

До Львова приїхав Бочкай...

„Бочкай“ грає завтра з „Україною“. Вже нині йшов наступ на каси. За редакторську карту один аматор спорту готов був нині відступити свою — наречену. Мовляв — невідомо, коли „Бочкай“ ще вернеться сюди, а наречена може вернутися і вернеться певно скоро.

Всі спортовці знають, що „Бочкай“ — це передова мадярська дружина з лаврами не тільки з европейських країв. Їздила на гостинні виступи навіть до Африки, де відомо, які бувають ноги. Зате мало хто знає, що значить „Бочкай“. Телєфонували ми до мадярської винарні і дістали відповідь, що не знають, хоч по мадярськи говорять ліпше, як по львівськи. Яким-сь чудом хтось упав на думку заглянути до енциклопедії Брокгавза. — Навіть у редакції трапляються геніяльні думки, хоч за них ніхто не платить.

Отже знайте, змагуни та спортовці: „Бочкай“ не мій свояк і не виводиться від бочки. Це семигородський національний герой, що збунтувався в 1804. р. проти цісаря Рудольфа II. і дістав пізніше титул князя.

Позір, члени „України“! Хоча більшість із вас тільки ходачкова шляхта, знайте, що копнути князя не так легко. Пригадайте недавній вавельський інцидент.

Перед вікнами книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка — рух. Жіноцтво, що йде на базар на Ринок, зупиняється, щоб оглянути мадярську дружину на фотографії. Одна мама негайно вислала телєграму до доньки, щоб верталася з вакацій, бо є нагода зробити знайомість з хлопцями здоровими, як спорт і багатими, як гонорарі передової мандрівної дружини. У книгарні дві панночки питалися за українсько-мадярським словничком.

В українських ресторанах у Львові на списостраві нині великими буквами — паприкар і семигородська печеня. Треба-ж на завтра мати силу, навіть на трибунах... Глянете на фотографію „Бочкая“: над головами змагунів фірми всяких мадярських вин. Не штука фицати добре ногами, як пеш токай, терек, гедіялія і саморoднер, наче воду!

Чим ми сильні — відомо: картоплею. Хоч і з картоплі роблять першорядну оковиту, але покищо не найшли способу, як ту оковиту добути із спортсмена просто на грищі.

Тимто думки про завтрішній метч поділені: одні кажуть, що добре буде, як „Україна“ — — —

— Уже крячете! — кричить мені над ухом спортовий референт, що вважає за свій обовязок завсіди земляків підбадьорювати — ми повинні виграти! Тепер сонце, свіже повітря, ну, і як наші хоч трошечки потиснуть, то...

Він не кінчить. Задумався й обраховує шанси.

— А вартоб було з ними якесь інтервю. Шкода, що нема тепер у Львові о. Костельника... Я пішов би з ним до них... він по мадярськи вміє і вино мадярське любить...

Спортовці підходять до вікна й оглядають небо, щоб виворожити на завтра погоду.

Хтось вскипів:

— Чого ти шукаєш у хмарах? Метеорольогія в нас так само, як мадярська мова — „жемтудум“ — ось все. І так у дощ мусимо піти... білети маємо...

— Але завтра після метчу, як нашим добре піде, — запалюється наш оптиміст — я запрошую тебе на гуляш...

— Дякую тобі за великопанський жест — каже песиміст. — Я буду вдоволений, як „Бочкай“ з „України“ гуляшу не зробить.

Діоген Бочка.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича

КУТИ:
15. VIII. Дівча з Маслосоюзу.
16. VIII. Муж двох жінок.
17. VIII. Шаріна.
18. VIII. Довбуш.
19. VIII. Під курателею.
20. VIII. Шалапут.
21. VIII. Княжна чардаша.
22. VIII. Ніч під Івана Купала.

Український Молодий Театр „Заграва“

КАРЛІВ:
15. VIII. Камо грядеши? II. частина.

ВОЛЧКІВЦІ:
15. VIII. год. 3 попол. Тарас Шевченко.

ЗАБОЛОТІВ:
16. VIII. Камо грядеши? I. частина.
17. VIII. Камо грядеши? II. частина.
18. VIII. Трафіка пані генеральової.
19. VIII. Тарас Шевченко.
20. VIII. Муравлі.

ТУЛУКІВ:
19. VIII. год. 8 попол. Тарас Шевченко.
Зі Заболотова театр їде до Рожнева, Кут і Косова.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

Зол. 7.— Щасливі обручки з 14 кар. золота тільки у Б. ГРІНБЕРҐА, Сикстуська 4

КІНА.

АПОЛЬО: „Свята та її блазен“.
АТЛЯНТІК: „Сигінг Бул“.
ВАНДА: 1) „Робін Гуд в Ельдорадо“, 2) „Ніч на Трансатлянтику“.
ГРАЖИНА: „У хуртовині заліза й вогню“, і комедія з Фліпом і Флапом.
ЕВРОПА: „Заборонене щастя“.
КАСІНО: „Ти, що в Гострій світиш Брамі“.
КОПЕРНИК: „Роза“.
МАРУСЕНЬКА: „Пострах опери“ з Бофієм Карловим.
МЕТРО: „Кенігсмарк“ і „Дві Івасі“.
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Ніч в опері; „Руки геніяльні“.
ПАЛЯС: „Фяхер ч. 18“.
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Діти щастя“ з Лил. Гарвей та Віллі Фрічом.
СВІТ „Несамовитий дім“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Жовтий скарб“ і ревія „Рефрен“.
ТОН: „Ню-Йорк-Сан Франціско“.
УТІХА: „Герой Техасу“ і ревія.
ХИМЕРА: „Для тебе Марія“.

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Гібський шпиль Цугшпіце“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 15. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.00, 15.00 Військ. музика, 20.00, 21.00 „Вільний стрілець“ оп. Вебера, БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Легка музика, ВІДЕНЬ 11.45 Симф. концерт, 15.40 Смич. квартет г-моль Ґріга, 19.30 Музика з класичних оперет. тенор, сопран, 21.00 Зальцбурський фестиваль, 22.30 Танк. музика, ДАЙТІШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Для дітей, 14.30 Альпейська музика і пісні, 18.00 Пісні німців закордону, КОШИЦІ 18.00 Підкарпатські нар. пісні. (діточий хор), МІЛЯНО 17.15, 18.00 Розр. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Ія Рапрезентаціоне ді Санґ Уліва“ муз. драма Піцетія, МІНХЕН 15.00 Для дітей, 16.00 Військ. орх., 17.10 Камер. музика Моцарта, 19.05, 20.00, 21.00, 22.00, 23.00 „Кавалір Срібної Рожі“ оп. Р. Штрауса, ПРАГА 19.15 Сальон. музика, 20.00, 21.00 „Король бурлак“ оп. Фрімля, РАДІО ПАРІ 15.00 Сольо на гармонії, 15.15 Пісоньки, 15.45, 20.15 Спів, 16.00, 20.30, 22.00 Театр Уяви („Ґенуся“ Ґавптмана, „Дисципліна“ драма Конріга), РИМ 17.10, 18.00 Розр концерт, 21.00, 22.00 Орх. концерт, 22.10 Хор.

Понеділок, 16. серпня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Мала форт. соната Ф. Вельтера та пісні Бургталєра, БІЛГОРОД 18.10 Пісні, 18.40, 19.00 Вок. квінтет, 22.20 Нар. музика, БУДАПЕШТ 17.30 Танк. музика, 18.55, 19.00 Вок. концерт, 20.00, 21.00 Давні мадярські оп. мельодії, ВІДЕНЬ 17.00 Музика мінстрелів, 17.35 Форт. соната а-дур, 19.25, 20.00 Симф. концерт, орх., сопр., бас, 20.45, 21.00 Концерт військ. орх., 21.40, 22.00 Пісні й арії, Вельтнер баритон, ДАЙТІШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Пісні літа, хор, 21.15 Староберлінська камер. музика, 22.30 Легка й танк. музика, КОШИЦІ 12.35 Концерт військ. орх., 16.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.00 Розр. музика, 21.00 Концерт солістів: віол., сопр., 22.00 Ревієва музика, МІНХЕН 15.00 Нар. пісні, хор, 21.10 Концерт квартету, ПРАГА 17.40 Скрипка, органи, 20.15, 21.00 Орх. концерт, 21.35 Квартет ч. 2. д-моль Сметани, 22.20 Смичк. квартет ч. 1. Яначека, РАДІО ПАРІ 14.00, 15.00, 18.00 Спів, 15.30 Сценка, 16.00 Театр Уяви, 18.15 Форт., 22.05 Пісні та двофорт. музика, РИМ 21.00 Розр. музика.

Вівторок, 17. серпня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Сценки зі життя, 20.10, 21.00 Розр. концерт, БІЛГОРОД 21.20 Скрипка, БУДАПЕШТ 17.35, 22.25 Циг. музика, 20.35 Сальон. музика, 21.45 Форт., ВІДЕНЬ 15.15 Діточі пісеньки, 16.05 Орх. концерт, 17.45 Форт. реціталь, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 16.00 Гендель-Гайдн. тріо, спів, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.00 Розр. концерт, МІНХЕН 21.10 Концерт, ПРАГА 11.05 Сальон. музика, 18.05 Чеська сучасна музика, 19.10 Штраусові вальси, 19.30, 20.00 Військ. орх., РАДІО ПАРІ 13.15, 19.00 Спів, 16.00 Концерт із ам. консерваторії у Фонтенебльо, 20.15 Рецитації, РИМ 17.15 Танк. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 15. серпня 1937.

8.00 Сигнал часу, пісня, 8.03 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліборобська газетка, Ганд: Чайковський, джез, фантазія, гр. пл., Про плекання жита, 9.00 Двадцятьлиття коронації чудотворного образу Матери Божої в Кохавінві, 11.57 Сигнал часу, 12.03 „Із життя сільського народу“ муз. поранок симф. орх. 13.00 Ще кілька слів про Рацлавіцьку панораму, 13.15 Концерт нар. капелі та сільський хор; у перерві в год. 13.50 „Комбінатор“ оверт, 14.40 „Д-р Смичковський“ гумореска От. Брандовського, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Освіта народу зробить чудо, Музика з гр. пл., У роковини перемоги, 16.00 Маневри вояцької пісоньки, авд.: орх. мандолінистів, солісти, 16.30 Музика з гр. пл., 17.00 Підвечірок при мікрофоні: орх., солісти; у перерві коло год. 17.55 Від Закопаного до Говерли, фейл. Ром. Зрембовича, 19.00 Театр Уяви: „Очепини“ образок із „Весілля на Гор. Шлеську“, 19.35 Репортаж із життя, 20.00 Концерт солістів: Ольга Росоцька, сопран, Вол. Кричинський тенор, форт., 20.35 Спорт. вістки, 20.40 Політичний огляд, 20.50 Вечірний денник, 21.00 „Качка“, легка авд., 21.30 Резерва, 21.40, 21.41 Спортові вістки, 22.00 Спів, реціталь Вікт. Бреги, 22.55 Симф. музика з гр. пл., 23.50 Останні вістки веч. денника, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Понеділок, 16. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл. 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Н. Достали: „Сервус, Відне“ попурі з гр. пл., 12.25 Римський-Корсаков: Великдень у Росії, гр. пл., 12.40 Від верстату до верстату: Гончар, 13.55 Легка музика із гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Арії та пісні, з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 „Ева“ опов. для старших дітей, 16.15 Легкі пісеньки та мельодії, форт, солів, 16.45 „Про одного шляхтича, що полюбив кухню“ фейл., 17.00 Концерт на кларнеті у супр. форт., 17.25 Спів, форт., 17.50 Наші ревети, гутірка, 18.00 Турист-фотограф повинен знати законні приписи, 18.10 Легка музика з гр. пл., 18.30 Техн. скринька, 18. 40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Репортаж зі зізду бувш. добровольців поль. армії у Львові, 19.00 Розр. концерт, 19.40 Спортова гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Китиця мельодій Павла Лінке: орх., сопран, тенор. мішан. октет, фагот; у перерві в год. 20.45 Вечірний денник, Актуальна гутірка, 21.45 „Будні пп. Ковальських“, 22.00 Концерт солістів: форт., скрипка, 22.50 Останні вістки веч. денника, Огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Із спікерового альбума.

Вівторок, 17. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл. 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 інформаційна газетка в українській мові, 12.25 Орх. концерт, 13.55 Легка музика з гр. пл.; у перерві в год. 14.00 Гутірка союзів ККО, 14.55 Львівська біржа, 15.00 „Мадам Батерфляй“ оп. Пучіні (II. дія) з гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Цікаві речі з 5-х частин світа, авд. для старших дітей, 16.20 Бетовен: Смичковий квартет г-дур оп. 18. ч. 2., 16.45 Чапліний рай біля Сєравоза, фейл., 17.00 Орх. концерт (твори Ів. Штрауса), 17.50 Актуальна туристична гутірка, 18.00 Огляд фінансово-господарських актуальностей, 18.10 Л. Годовський грає, гр. пл., 18.25 „Марно Чоремшина — співець Гуцульщини“ літ. карно Романа Пашковського, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 „Радіо п. Іполита“ оверт, 19.15 Сільвіо Раніері грає на гітарі, 19.50 Спортові вістки, 20.00 „Клівія“ оперетка Н. Лосталя; у перерві коло год. 20.40 Вечірний денник, Хліборобські вістки, 22.05 Скрипка, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Концерт бажань.

ПАНЧОХИ
спеціяльно тонкі зол. 3.50
практичні 1.85
625 „ДІМ ВОЛІЧКИ“ 14-?
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

Подяка.

Комітет відновн церкви в Ступках п. Тернопіль складає своєю подяку і признання **п. Михайлові Маркіянові Чуйко**, артистові-маляреві зі Львова (вул. Потоцького, 71) за солідне, гарне і дешеве розмалювання церкви — **а п. Пантелеймонові Чуйко** різьбарові і позолотникові з Ляцького коло Золочева за відновлення і перероблення іконостаса та декоративне мальованнй. Цілість творить прекрасну гармонію так своєю композицією як добором красок.

Ступки, дня 10. серпня 1937.

1424 **Комітет.**

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній

Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

БІРЖА.

Гроші.

Львів дня 14 серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·20, 89·05, Доляри американські 5.29·00, 5.27·75, доляри канад. 5.30·00—5.27·50, Фльорени голл. 291·95—291·23, Франки фр. 19·85—19·80, Франки швайцарські 121·60—121·30, Фунти англ. 26·39—26·32, Гульдени данц. 100·25—99·50, Корони ч. 18·45—18·40, Кор. дан. 118·04—117·46, Кор. норв. 132·88—132·24, Корони шв. 136·05—135·72, Ліри італ. 27·98—27·78, Марки фінлянд. 11·63—11·63, Марки нім. 212·97 — 212·11, Шіллінги австр. 99·20—98·80, Тель Авів 26·25—26·11, Марки нім. срібні 150·00 146·00

ЦЕНТРОСОЮЗ ЛЬВІВ.

Звідомлення овочевого ринку.

Львів, 13. серпня 1937.

Ціни льоко Львів (гурт за 1 кг)

	зл.
Помідори	0·08—0·12
Грушки І.	0·20—0·35
Грушки ІІ.	0·10—0·13
Грушки ІІІ.	0·06—0·08
Яблока І.	0·17—0·30
Яблока ІІ.	0·09—0·13
Яблока ІІІ.	0·05—0·09
Кавуни угорські	0·25—0·30

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 14 серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	2·80 зол.
молоко	14—15 сот.
яйця	3·10—3·20 зол.

Тенденція на масло і яйця вдержана, на молоко знижкова.

ОПОВІСТКИ.

Додаткові вступні іспити і вписи на І. і ІІ. курс Захоронкарського Семінара СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 65. ВІДБУДУТЬСЯ ДНЯ 1. ВЕРЕСНЯ ц. р. о 8 год. УПРАВА.

1420 2—2

Українське Технічне Товариство — організує в неділю 22. серпня ц. р. прогульку до Крилоса біля Галича. Кошти дороги в обі сторони автобусом 9.— зол. Членів проситься до участи, гостям раді. Зголошення приймається в домівці Товариства при вул. Городецьких ч. 1. кожного дня від год. 10 до 12. При зголошенню треба зложити 5.— зол. Виїзд зі Львова 22. серпня ц. р. год. 7-ма рано, поворот до Львова год. 22.

1417 2—3

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

НАВ'ЯЖУ матримоніяльні звязки з панною до літ 26, яка вложилаб до підприємства 5.000 зол. Рентовність запевнена, запорука гіпотечна. Відповідь до Адм. „Діла" під „Комерсант". 1423

МЕШКАННЯ

ДЕРЖАВНИЙ ЕМЕРИТ, увічнений празник, літ 46, прийме адміністрацію каменяниці у Львові, ексмет. за мешкання. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Передчасний емерит" 1426 1—2

ЗНАМЕНИТЕ МІСЦЕ — склепений льокаль на фризєрню, вудженярню і т. п. до винайму, Потоцького 58 (проти гімназії) нова каменяниця. 1402 2—2

РАДО приймемо учня української гімназії на мешкання. Харч родинний. Належна виховна опіка. Мешканці при вул. Домініканській, ч. 11, II. пов. — здорове і сонячне. 6 фортепіян. Ближча відомість у інсп. Петрина в Просвіті — Ринок. ч. 10, або телефонічно ч. 218-40. 1425

2 КІМНАТИ, передпокій, кухня, повний комфорт, поверх, до полудня, балькон, без податку — 80.— зол. від 1-го вересня. **Остроленцка 17, пір Потоцького, тел. 117-94.** 1428 1—3

ДЕНТИСТОВІ винайму комфортове мешкання в новім домі, де є аптика і лікар. **Львів-Богданівка 67,** при трамваю телефон 117-94. 1429 1—2

АДМІНІСТРАЦІЮ РЕАЛЬНОСТЕЙ у Львові, веде солідно, фаховими силами за малою сплатою, а повною порукою „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 1—10

3 КІМНАТИ і кухня, сонячні, комфортові з бальконом до винайму за 95.— зол., ул. Абрагомовичів 6, бічна Кадецької. 1422

КУПНО - ПРОДАЖА

НАЙБІЛЬШИЙ вибір нових і передвоєнних каменяниць, вілл, домів з городами, парцель від найскромніших до найбагатших по різних цінах, від кількох тисяч почавши — поручає відома зі солідности українська фірма „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 1—10

ГАРНИЙ новий дім, в сусідстві різні, відповідний для різника, мешкання і ваштат, готівка десять тисяч, довг пять „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1430 1—3

ВІЛЛЯ 6 кімнат, для одної, або двох родин, город, при вул. Боршовських, бічна Листопада, при трамваю, 15.000 готівка, довг 3.000 „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша 1. 1430 1—3

ВІЛЛА. 5 кімнат, господарські будинки 700 сяжнів городу-саду, околиця Листопада — Вулька 18.000 „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1430 1—3

ГАРНА вілла, 7 кімнат, морг городу-саду, 10 хвилин від трамваю, відповідне на захист, бурсу і приватне мешкання, 25.000, „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1430 1—3

НОВА комфортова вілла, 14 кімнат вільних, 500 сяжнів городу, 20 хвилин від трамваю, довголіченний Б. Г. Кр. 12.500, готівка 16.00, без переносної такси, 15 вільних літ від податків „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша 1. 1430 1—3

ВИНЯТКОВА ОКАЗІЯ! Двоповерхову каменицю, без податків, такси, комфорт. город, найкраща українська околиця Потоцького, чинш 4.700, ціна 46.000, менше Банк 12.000, — продасть **„Контракт",** Львів, Баторого чотири. 1399 3—3

КАМІНЬ ДОВБУША, коло Яремча. Гарна вілла мурована, 5. кімнат з приналежними вигодами, повний комфорт, лазничка, біжуча вода тепла і зимна, з печами — надається також на постійні мешкання — з господарським будинком, гаражом, сітківковим кортом, городом і лісом, площі близько 8.000 м², гарна огорожа, коло Прута і залізничої станції — до продання. Відомість: Львів, тел. 20029 п. Кміцінський, або Варшава, тел. 41511. 1414 2—5

ПРОДАМ У ЛЬВОВІ дім партеровий, 3-кімнати, кухня, великий передпокій і веранда, електрика, великий овочевонасаджений город, 10 хвилин до трамваю, 2 хвилини до автобусу, гарна околиця **тільки українцям.** Зголошення до „Діла", „Догідне для емерита". 1407 2-3

РІЖНІ

ПЛАЩІ ІМПРЕГНОВАНІ жіночі, мужеські, дитячі найдешевше джерело: Вирібня „ПАЛЮМ" Львів, Гетманська 22, побіч Музею. 1120 10-?

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, вирокові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 77-100

ТРИВАЛА ондуляція 4 зол. — На вісім місяців гарантія К. Штір, Ринок 29, брама Андрійолього. 1361 4—10

КОМПЛЄТНІ кухонні виправи, замки безпеки Уале, Сальво, Унйон; апарати Веса; залізні ліжка, шведські можливі бляхарські Берга— поручає РЕНГІШНЕР Легіонів 37. 1372 5—5

ГОДИННИКИ, біжутерію направляє прецизійно, продає найдешевше, Рудий, Сикстуська 35. 1193 4—5

НОВИНА ДЛЯ ПАНЬ. Віденське стриження з залочком 1 зол. Трівка ондуляція 5 зол. Сальон чесання пань Сикстуська 8, в подвірі. 1411 2—2

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер і СИН Львів, Зьрудляна 3.** тел. 271-14. 1405 3—15

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби й комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 6372—?

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Примар Д-р ШВАРЦ

Недуги шкірні, венеричні і лікарська косметика

Словацького 4. Тел. 216-61.

(проти гол. почти)

1400 **вернувся.** 3—5

ЛІКАР СТОМАТОЛЬОГ

Кароль, Густав ШТАПП

б. лікар клініки у Відні

ординує в недугах зубів і ям устної. Робітня Рентгенольогічна дентистична-техніка. 1254 3—5

Львів, вул. Академічна 26. Тел. 211-21.

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики

Д-р ФІШЕР

б. довголітній лікар асистент дерматольог. клініки

у Берліні, Відні та Празі

перенісся і ординує тепер від 9—1 і 3—7

ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3.

напр. Віденської кавярні

Тел. 251-68. Сепаратові жалальні.

КОЛИ МАЄТЕ ПРОПУКЛИНУ

Замовте бандаж у найстаршім на світі заклад: спеціяльних патентованих бандажів пропуклинових і черевних

М. Фрайліха

Львів вул. Городецька ч. 35,

там під гарантією дістанете відповідний бандаж, або усі гроші назад.

ОГОЛОШЕННЯ.

УВАГА ПРОГУЛЬКОВЦІ

католицький ресторан

АДЕЛЬ ПОВОРОЗНИК

Львів, Льва Сапіги 37

проти української гімназії

видає смачні сніданя, обіди і вечері.

1412 1—2

Ціни найнижчі. Обслуга першорядна.

1428 **Повідомлення** 1—1

Відома солідна вирібня меблів металевих і залізних під фірмою

Йосиф Ришелєс

ТЕПЕР ЛІНДОГО 6

поручає: ліжка, ліжечка, вклади спружинові, тапчани і. т. п. у великім виборі від найскромніших почавши. На складі все матраци волосяні і з морської трави. Виконує всякі замовлення для пансіонів, готелів і інтернатів по низьких цінах і на догідні сплати. Перерібка матраців в тім самім дні.

КІР

Львів, Уйського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ.

Всі українці у фірмі

купують добірний і дешевий товар,

як вовни, шовки, полотна і батисти

„МАНУФАКТУРА"

Львів, пл. Капітульна ч. 3.

Неперівнаний в якості пудер і крем

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ

завдяки якому стає пера

ОКСАМИТНО-МАТОВА.

Ціна коробки з пушком зол. 1.25.

2910 84—?

В горі — на літнища треба відповідного убрання; просимо жадати безплатних зразків і цінників; висилаємо відворотно.

ВИСИЛКОВИЙ ДІМ

Е. Ф. БОРИС

Перемишль, скр. 185.

ЗАВЕДЕННЯ КРАВЕЦЬКЕ

СТАН. КЕНДЗЄРСЬКОГО

перенесене 6—10

з Хорущини до льокалю при вул. **Академічній 22. І. п.**

Меблеві покриття хідники, диванні перати, дівани, лісун, **капи і намітки,** в найбільшім виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 6-12

ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 25, в подвірю, тел. 286-36.

Християнська харчівня

„ГАЛЬКА"

поручає дешево вибагливі

сніданя, обіди, вечері

Львів, вул. Пекарська ч. 1 ц.

1393 Тел. 291-00. 3—15

Фотографічні апарати направляє прецизійно

К. Колянковський

Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5.

1387 4—10

БРИТВИ

найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох. перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 1408 найкращої достави. 1—40

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Вівторок 17. серпня 1937. Ч. 180

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Є нарід -- нема людей.

(Передова стаття.)

Свято на Маківці відбудеться 22. серпня.

Дівчата! Краса і гроші це -- замало!

Розвязали товариство „Луг“ у Топільниці.

Явна боротьба легіонової лівиці з О. З. Н.

Жиди підпорою москвофільської кооперації.

Китайський уряд покинув Нанкін?

Чи дійде до інтервенції великодержав у Китаю?

Корабель червоних пішов на дно.

Нові заворушення в Палеотині.

Спортова сторінка.

Ч. 180 (14.723). Львів, вівторок 17. серпня 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

СВЯТО НА МАКІВЦІ
відбудеться 22. ц. м.

По довших переговорах з представниками Виділу Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил у Сколім староство у Стрию згодилося було на свято на Маківці в дні 8. ц. м. під умовинною, що свято буде мати наскрізь релігійний характер та що окремий організаційний комітет візьме на себе відповідальність за хід свята. Одночасно староство зажадало, щоб організаційний комітет підписав декларацію, що буде відповідати за хід свята. Представники Виділу Філії приняли всі ці пропозиції та їх виконали. Далі староство зажадало від Виділу Філії нових інформацій: хто буде відправляти Службу Божу, виголошувати проповідь і т. д. І ці інформації староство дістало. Тимчасом на Маківці треба було поставити новий паркан, направити могили і т. д. Власники гори Маківки брати Гредлі заявили представникам Філії, що проти самого свята не мають нічого, але домагаються дозволу. А що староство дало дозвіл представникам Філії лише устно й телефонічно, Виділ Філії був змушений рідкликати свято в дні 8. ц. м.

Представники Філії інтервеніювали далі у старості у Стрию, щоб внеднати таки письменний дозвіл. Одначе всі заходи виявилися безуспішні, бо староство не хоче дати письменного дозволу на свято. Своє становище староство мотивує тим, що це відпустове місце, що свято має мати релігійний характер і має відбутися спокійно та в повному ладі. Якщоб повторилися минулорічні події, то староство загрозило, що витягне всі консеквенції та розв'яже філію Т-ва.

По довшій нараді Видїл Філії рішив, що свято на Маківці відбудеться **невідклично в неділю 22. серпня ц. р.** з такою програмою: В год. 10.30 відправиться полева Служба Божа, підчас якої буде виголошена проповідь, по Службі Божій відправиться панахида за полеглих на Маківці Українських Січових Стрільців.

Виділ взиває українське громадянство взяти зорганізовано численну участь у святі на Маківці, зберігати спокій і лад підчас свята, поводитися культурно по дорозі на Маківку та з поворотом, не нищити молодняку і лісової культури на Маківці, не розкладати вогнищ, не оплескувати проповіди священника, не співати нецензурних пісень по дорозі через місто Сколе і на Маківці та підчинятись приказам впорядників на Маківці.

З огляду на консеквенції, що їх на випадок незбереження спокою і ладу поноситиме організаційний комітет, Виділ просить учасників свята на Маківці притримуватися точно згаданих доручень.

В кожному селі коло Маківки завязався комітет, що подбає за нічліг для учасників свята на Маківці.

За Виділ Філії Т-ва Охорони Воєнних Могил у Сколім:

о. Мих. Мосора, вр. голова. Володимир Бичкович, вр. секретар

Організаційний комітет свята на Маківці: Дир. Володимир Садовський, проф. Антін Шуревич, Михайло Пасічник, Остап Івасиків і Роман Билень.

ЛІКАР-ДЕНТИСТ

Роман Войнаровський

в е р н у в с я

і ординує при вул. Трибунальській ч. 1/II., м. 6. від год. 9—1 і 3—6.

ВЛАСНА ТЕХНІЧНА РОБІТНЯ. ВІНДА.

1433 Тел. 112—27. 1—3

Перед реконструкцією анґлійського уряду?

ЛЬОНДОН, ПАТ. Популярний часопис „Пілл" подає сензаційну вістку про недалеку реконструкцію кабінету прем. Чемберлена, до якої дійде ще перед осінною сесією парляменту. Реконструкція має: 1) надати кабінетові більше національний характер, щоби переконати світ, що В. Британія рішена боронити своїх прав; 2) збільшити впливи премієра на закордонну політику. Тому премієр задумує запропонувати Вінстонові Черчілеві і Льойдові Джорджові, щоби вступили до уряду. Часопис здогадується, що мін. Іден відійде з міністерства закордонних справ та обійме евентуально теку міністра кольоніяльних справ. Міністром закорд. справ стане мабуть льорд Галіфакс. Льойд Джордж і Вінстон Черчіль, як міністри без теки, ввійшли би до тіснішого гурта міністрів у кабінеті, які рішатимуть про начальні проблеми британської політики. Мін. Джон Саймон обійме становище льорда канцлера на місце льорда Гейльсгема, який уступив. Мін. Гор обійме теку канцлера скарбу. Політичні кола Льондону вважають ці зміни неправдоподібними.

Нові криваві заворушення в Югославії.

БІЛГОРОД, ПАТ. У звязку з подіями у Младеновац офіційний комунікат стверджує, що **ліві опозиційні елєменти задумували зорганізувати в ріжних місцевостях віча по жалібнім богослуженні за душу патріярха Варнави, щоби викликати заворушення. У Младеновац рішили напасти на дім пос. Барзака. По богослуженні кількасот осіб пішло під памятник полеглих маніфестуючи по дорозі. Влада даремно взивала маніфестантів, щоби розійшлися. Багато учасників пішло в напрямі помешкання посла та обкидали камінням і заатакували палицями та ножами жандармів, які намагалися цьому перешкодити. Юрба ранила старшину жандармерії і двох жандармів. Тоді жандарми вжили зброї. Дві особи вбиті, 10 ранених.**

Після того юрба розійшлася і лад привернено. В інших місцевостях опозиційні елєменти теж намагалися зорганізувати демонстрації, але без ніякого успіху.

В карід - нема людей.
КІЛЬКА РАД ГАЛИЦЬКІЙ БЕЗРОБІТНІЙ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ.

Холмщина, половина серпня.

На життя треба дивитися реально, але не страхітливо. Можна, правда, найчастіше почути у нас, що волюнтаристичний критерій власної сили, щоб ним міряти життя — перейшов до старої клуні з романтичними реквізитами, але такий погляд — не цілком обоснований. Затемаємо правдивий факт, що у народів поневолених **первень волі мусить висуватися на чільне місце** і що треба надокладати працею, зусиллям і нестримним хотінням там, де з тих чи інших причин забракне матеріяльної спромоги.

Правдивість цього погляду обсервуємо від кількох років серед молоді в Галичині, що завязалася витворити свої власні варстати праці та заробітку; та такого життєвого підходу в масовому розумінні маємо все ще замало.

Виховані на щаблях позавстрійської бюрократичної єрархії, призвичаєні до родинних сторін і родинної протекції (тепла „цьоця", вуйко — радник, плечі в головній дирекції), цілим серцем привязані до родинних куточків, — відмежовані червоним рубом від широкого, жадного праці простору Великої України — занедбали ми у невиясненому та неоправданому маразмі ті великі можливости праці та заробітку, що їх експльоатують поляки, а передовсім жиди — на північ від Галичини за сокальським кордоном.

НА 20 ЗАСОКАЛЬСЬКИХ МІСТ — 2 ЛІКАРІВ УКРАЇНЦІВ.

Два тижні вже мандрую по Холмщині, вірніше по цілому Забужжі, бо відвідав й Підляшшя. Розмовляю з людьми, приглядаюсь обставинам. Ночував у священників, селян, міщан, ремісників, учителів, інтелігентів, а навіть щось зо два рази на... поліційній станиці. І всюди виношу одно враження: **нарід наш за сокальською смугою живе і тримається при свому ще не зле, навпаки виказує деякі прояви здорової національної динаміки**, а найважніше: хоче жити і вдержатись на поверхні життєвої струї. Та, на жаль, Холмщині, Підляшшу, і майже в рівній мірі Волині **бракує добрих національних провідників**, бракує тої інтелігентської еліти, що створила би провід і культурну верхівку — шляховказ для народньої маси. Може не повірите, але на просторі цілої Холмщини на якихось 20 міст і містечок, не згадуючи вже про села і т. зв. осади не ординує сьогодні більше як дво-х-трьох **лікарів-українців** і то місцевого походження. А народу є кількасот тисяч. Хтось очевидно з тої маси хорує, народжується, умірає, лікується, ну й зрозуміло у кого — у чужинців, що їх привичка кінчається здебільша на — „цваґн" та „бавм". Наших лікарів нема.

ПЕРЕМІНИ У СВІТОГЛЯДІ ХОЛМСЬКОЇ МОЛОДІ.

Сучасна Холмщина з Підляшшям (8,595 км². 592.000 населення; 25.3 пр. українців; 59

VI. 1. Pr. 160/37. Wyciąg z protokołu wspólnego. Sąd okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w sprawie konfiskaty nr. 169 czasopisma p. t. „Діло" z daty Lwów, dnia 4. sierpnia 1937 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 160/37 na posiedzeniu niejawnym w dniu 10. sierpnia 1937 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 4. sierpnia 1937 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Діло" nr. 169 z daty Lwów, dnia 4. sierpnia 1937 zawierającego: 1) w artykule p. t. „Nowynki" od słów „Krwawe" do słów „pokyszczo zderżujemosia" przest. z art. 170 kk. i zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17/12 1862 Dzpp. nr. 6. ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. — Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu szerzenie fałszywych wiadomości z przebiegu uroczystości ku czci Szaszkiewicza w Milatyczach pow. Lwów, co może wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie u. zasadnione. Przewodniczący: Wiceprezes Malicki w. r. Protokulant: Biały w. r. Za zgodność: L. Janowicz, kier. sekr.

прц. римо-католиків; 12.9 прц. жидів) виховала кілька десятків своєї інтелігентської молоді, що вийшовши здебільша зпід селянської стріхи, покінчила чужі середні, часом і вищі школи та не закинула своєї віри і народности. Наведена нижче розмова, яку я мав з одним із духовних провідників тої молоді, що їй доля часами дійсно трагічно плутає обставини — наглядно вілюструє дійсний стан змагань інтелігентського молодняку наших півн.-західніх земель та світоглядові переміни, що зайшли за кілька років серед неї. Оце стенограма тої розмови.

— Відколи можна помітити розвій молодої холмської української інтелігенції?

— Думаєте, очевидно, про повоєнні роки. Отож найінтенсивніше наростання нашої інтелігентської верстви помічаємо від 25—30. рр. Від тих років досі на Холмщині та Підляшші здало матуру кілька десятків українців та українок, один осягнув перший дипльом у подєбрадській У. Г. А., двох скінчило медицину, один одержав консерваторійний дипльом з відзначенням, кілька осіб студіює агрономію, журналістику, право, математику та мови. Стараємось мати фахівців у всіх по змозі ділянках, але найбільше присвятили свої сили незавидній учительській праці, що й поважно ослабило наш гурт...

— А це чому?

— Просто тому, що багато дівчат і хлопців тягнулося, як могло, аби лише покінчити учительські семінарі. Деякі з них не дістали посад і сидять дома, працюючи здебільша на ріллі, а ті, що їх дістали — майже всі пропали, частинно зденаціоналізувалися, частинно виїхали поза межі Холмщини та Підляшша збільшуючи гурт заточенців. Але така ситуація витворила ще й бажані наслідки, а саме помітний зворот у світогляді холмсько-підляської молоді, що закинула думку про ті фахи, які вимагають державної апробати ,тай потяглася радше на вільні студії, як медицина, ветеринарія, журналістика, мистецтво і т. ін.

— А як виглядає ділянка ремесла?

— Не надто добре, але найкраще; саме ті, що вчилися таких фахів, як огородництво, масарство, ковальство, столярство — ці власне найшвидше вертаються у свої села та міста і стають найвартіснішим, сильним елементом.

— А мішані подружжя?

— Трапляються і то головно в учительських сферах та ще й тому, що наші хлопці, як усюди, вискочивши „на пана", часто забувають за своїх дівчат, яких є, на жаль, треба признати, дуже мало. Тепер, коли дорога в Галичину, над чим постійно працюємо, стала більше отверта галичанки здобувають радо серця наших юнаків, що не виключає й того, щоб галичани не шукали собі дружин із нашої сторони.

Та найбільше відчуваємо вантаж, який творять наші пів-скомунізовані чверть-інтелігенти, фантасти, зарозумілі мрійники, вічні студенти волоцюги і всякі такі типи, що їх зрештою стрінете всюди. Тому власне **радіємо, коли до нас приходить вартісний волинсько-галицький елемент**, що вибираючи собі серед нас дружину, чи осідаючи на працю — підсилює наші малі, завзяті, але густо несвідомим ренегатством і комуною пощерблені ряди. **Галичани безробітні можуть все рахувати на нашу руку, простягнену в їх сторону** з грішми, які можуть у нас заробити.

ВИСНОВКИ, ЯКІ ТРЕБА ВИМІНЯТИ НА МОНЕТУ ПРАКТИЧНОГО ДІЛА.

Робимо висновки ясні та реальні. Під сучасну пору нема в Галичині села, міста, чи містечка, де не жилоб кілька українських дівчат чи юнаків — скінчених правників, лікарів, дентистів, ветеринарів, ремісників, теольогів, кравчинь, / купців, механіків, інжинірів, агрономів. Усім їм радимо одного гарного дня взяти в руки атляс наших сумежних земель і довше йому приглянутися. Отут, де кінчається Лежайщина, Ярославщина, Любачівщина, Равщина, Сокальщина почерез цілий волинсько-тернопільський кордон — починаються мало відомі галичанам землі, **де можна жити між своїми, працювати для братів, виковувати собі та їм кращу долю**. Памятаймо, що в усіх тих Володавах, Парчевах, Красноставах, Замостях, Грубешовах, Тарногродах, Томашевах, Витницях, Торчинах, Дубнах і інших Костополях — нема часами ані одного українського лікаря, ані одного українського бюра, де можнаб написати прохання, ані акушера, цукорника, ні фризієра. Ці фахи були колись опановані виключно жидами, тепер видно постійне зменшення їх впливів (в 1921. р. було жидів на Холмщині та Підляшші — 14.2 прц. а в 1931. р. вже тільки 12.9 прц.!) на користь очевидно напливового польського познансько-поморського елементу.

Правда поляки та жиди мають найважніший козир у руках — капітал + державна чи закордонна поміч, та проте з нашої сторони мусить впасти на противажну терезку **при мінімум капіталу + максімум праці, зусилля та волі**.

Різними дорогами повинна розпочати Галичина негайну експансію зайвого для неї, вартісного життєво і національно підготованого елементу на півн.-зах. українські землі.

Ті, що вже поселились по цей бік сокальської межі — працюють і тішаться загальною симпатією місцевого населення. При переході з Галичини треба лише рахуватися з кількома своєрідними тутешніми „специфіками", що їх вкоротці назвемо по імені.

Поперше галичан не долюблює зі зрозумілих причин адміністраційна влада, але влада не зможе когось виселити, коли той хтось буде працювати виключно у своєму званні.

Подруге: галичани переступивши сокальський кордон, повинні памятати, що опинилися у зовсім інших політично-правних та звичаєвих обставинах і що те, чи вони читатимуть „Діло", „Українські Вісти", чи „Нову Зорю" не має ніякого значіння, бо їх роля — **роля піонірів національної культури, національного відродження**, ноші ольогічних орієнтацій.

Потреге: галичани не сміють виявляти відразу своєї зарозумілости, мовляв, я приїхав сюди, як істота вища і буду апостолувати. Це було якнайгірше. Галичани, навпаки, повинні розуміти, що я півн.-західні землі мають свою культуру, свою традицію, своїх людей, своєрідні обставини, відносини, звичаї.

Ті три основні запоруки успіху за сокальським анахронічним, а проте живим кордоном, треба всім, що його ламають — раз на завжди запамятати.

А головне — не лякатися та вірити у власні сили.

Українська мова в кабінеті лікаря, робітні ремісника, бюрі адвоката чи у крамниці, — постійний контакт з народом, почуття спільноти — вже це саме вистачить за електричну силу, що пустить у рух заржавілий механізм занедбаної машини.

Гром.

ДІВЧАТА! КРАСА І ГРОШІ ЦЕ — ЗАМАЛО!

Про вишкіл виховниць дошкільних установ.

Дівоче питання стає з кожним майже роком поважним суспільним і національним питанням.

Суспільні відносини зміняються майже на наших очах та радикально. Ще недавно — ми, старше покоління дуже добре це памятаємо — були ті добрі патріярхальні часи, коли дівчиною в хаті ніхто дуже не журився, ні в інтелігентній, ні в селянській родині. Інтелігентна дівчина, якщо вміла добре читати й писати, мала добре виховання (в тодішньому розумінні), вміла трохи грати на фортепіяні (це конечне), та сяке-таке віно, призбиране дбайливими батьками, мала забезпечену майбутність. Жених мусів прийти — адвокат, суддя, лікар, професор чи учитель — скорше чи пізніше, таки зявився в хаті порядної родини.

Селянській дівчині фактично непотрібна була ніяка освіта. Вистачало здоровля та кілька моргів поля. Вона виходила заміж, засновувала своє родинне гніздо та жила більш-менш щасливо на світі.

Нині не те. Економічні умовини стають майже з кожним роком важчі. Кандидатів, охочих до женячки, що могліб утримувати самостійно родини, щораз менше. Дівчата мусять журитися про своє незалежне життя, про незалежну працю та заробіток. Навіть дівчина, що вийшла заміж, не може відмовитися від заробітної праці, бо інакше не втримається її родина. Навіть селянські дівчата мусять нині дбати про незалежне життя та відпливають до міст, шукаючи праці в торговлі, промислі та ремеслі.

Дівчата мусять підготовлятися до незалежного життя, до заробітків. Але тверді умови сучасного економічного життя спричиняють величезну конкуренцію на ринку праці. Вже нині починають перед дівчатами замикати деякі ділянки праці, що досі були для них необмежені (напр. в учительському званні). Отже питання незалежної праці та заробітків для наших дівчат стає направду поважним суспільним і національним питанням.

Ми мусимо дбати про розвиток тих ділянок суспільної праці, що бодай покищо є для дівчат безконкуренційні, а з суспільно-національного погляду необхідні. До таких ділянок суспільної праці належить безумовно праця в установах дошкільного виховання — в дошкіллях, захоронках і дитячих садках.

Але ця фахова жіноча праця, для дівчат безконкуренційна, вимагає теж спеціяльної фахової підготови, освіти і студій.

На цю ділянку суспільної жіночої праці треба звернути особливу увагу українського громадянства, батьків та українських дівчат.

Відповідну освіту можуть українські дівчата побирати в „Приватній Захоронкарській Семінарії ім. св. Йосафата СС. Василіянок з українською мовою навчання у Львові, при вул. Потоцького ч. 95, заложеній в 1934/5 шк. році. Школа ця має права державних шкіл. Наука в школі триває три роки (три курси). Можливо, що в 1938 р. прибуде ще школі четвертий рік науки. Тоді булаб це повна фахова педагогічна гімназія, що давалаб фах. освіту кандидаткам на виховниць дошкільних установ.

До цієї школи приймають українських дівчат, що покінчили 7-му клясу народньої школи третього ступня та мають 14, але не більше, як 18 літ життя в тому календарному році, коли починається шкільний рік. Хто переступив 18-ий рік життя (до 22 літ), може дістати з куратерії диспензу через дирекцію школи.

Письменне прохання на приняття до школи вносять батьки або опікуни кандидатки. До прохання треба долучити: 1) метрику хрещення, 2) останне шкільне свідоцтво, 3) опис життя, писаний власною рукою кандидатки, 4) свідоцтво щепленої віспи.

Заки кандидатку приймуть до школи, вона мусить перейти пробу слуху, 2) лікарські огляди, 3) вступний іспит. При вступному іспиті ті кандидатки, що покінчили 7-му клясу повної народньої школи, здають українську, польську мову і математику письменно та устно, а ті, що не покінчили 7-ої кляси повної нар. школи, або вчилися приватно, здають при вступнім іспиті, крім згаданих предметів, також релігію та природу з географією, але тільки устно, все в обсягу програм повної 7-клясової народньої школи.

На програму науки в цій школі складаються такі предмети: релігія, українська й польська мова та теоретичні педагогічні науки — на II-му курсі психольогія, на III-му історія виховання — і педагогічна практика в дошкіллях, математика, наука про сучасну Польщу, географія і природа — на I-ому курсі біольогія, на II-му анатомія, на III-му гігієна і технічні предмети — роботи, рисунки, музика (фортепіян), спів, руханка, ритміка. До дуже важних предметів науки в цій школі належать технічні предмети, — бо вони дають змогу опанувати все те, що в практиці дошкільного виховання необхідне; важні також теоретичні педагогічні предмети.

Оплати побирає школа такі: вступний іспит на I-ий курс 10 зол., на II-ий 15 зол., вписове 15 зол. та одноразово на інвентар 10 зол. (платних у двох ратах). Місячна оплата за науку 22 зол. Тому, що школа має права державних шкіл (право прилюдности), діти державних урядовців мають право до знижки місячної оплати на 50%.

Крім теоретичних педагогічних наук кандидатки ведуть також практику в зразково уладженому дошкіллі. При школі є інститут (інтернат), ведений фаховими педагогічними силами. Сама школа лежить у дуже здоровій частині міста, серед просторого саду та городу, має зразково уладжені робітні, згідно з найновішими вимогами педагогії.

По скінченій науці в третьому році відбувається кінцевий іспит, щось у ролі давнішої матури. При цьому іспиті кандидатки здають українську й польську мову та педагогіку устно і письменно, релігію (можуть бути звільнені, що мали дуже добрий поступ), і вибраний один предмет — математику, природу, або науку про сучасну Польщу.

Свідоцтво покінченої Захоронкарської Семінарії дає право до самостійної виховної праці в якійнебудь установі дошкільного виховання, захоронці або дитячому садку.

Ми стоїмо на передодні масового розвитку установ дошкільного виховання, подібно як у другій половині XIX-го століття були суспіль-

ства свідками масового розвитку народніх шкіл. У ті часи засновувало і вело народні школи переважно духовенство. Отже ні школи мали, так би сказати нижнівською мовою, приватний характер. За доброго пів-століття розвинулися народні школи в повні державні установи, що густою мережою вкрили цілий край.

Немає сумніву, що установи дошкільного виховання перейдуть той сам еволюційний процес розвитку. Нині є вони здебільша приватними установами, на утриманні приватних осіб, освітньо-виховних товариств або самоврядування. Але вже закон з 11 березня 1932 року передбачає засновування державних установ дошкільного виховання. Тоді виховниці дошкільних установ, подібно як народні учителі, дістануть права та забезпечення державних урядовців.

Процес масового поширення установ дошкільного виховання поступає багато скорішим темпом, як колись процес поширення народніх шкіл, на приклад можна вказати дитячі садки Рідної Школи. В перших роках не мала з них Рідна Школа і повної сотні цих установ, а нині має вона їх майже коло 800—1000.

Щоб події життя не заскочили нас знов непідготованими, дбаймо заздалегідь про відповідне число фахово освічених і вишколених виховниць дошкільних установ. Праця в дошкільлях незалежна і вдячна та виходить на безпосередню користь народу, бо підносить культуру найменших.

І. Ю.

УРОЛЬОГ
Д-р Богдан Макарушка
спеціяліст недуг нирок і мочево-полових органів
Львів, ул. Руська ч. 16 3—3
вернувся
і ординує від год. 3 до 5 — тел. 108-85

Летун Левоневський пропав.

Совітський летун Левоневський перелетів понад бігуном в год. 13.40 на висоті 6.000 м. Спочатку приходили правильно вістки з його літака і прибережні совітські стації переловлювали їх. В год. 14.32 Левоневський дав знати, що останній мотор по правому березі перестав функціонувати ,бо олива доходить неправильно. Опісля перервалася правильна злука з Левоневським. Всі радіостації в Америці та совітські радіостації на Дал. Сході стараються зловити сигнали, надавані Левоневським. Совітські кола дуже занепокоєні долею Левоневського. Załoга його літака складається із трьох осіб. Сам літак є одноплатовець з чотирма моторами. Згідно з пляном Левоневський мав осісти на Алясці.

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 38

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

ДО КОРДОНУ.

Чергового дня у відкритім авті, в товаристві совітського старшини й вояка, їхав я на залізничий двірець. Ми їхали в напрямі кордону...

Одначе пильнували мене у ваґоні так обережно, начеб то я їхав не на волю, а назад на Соловки, та якби побоювались, що пробуватиму втікати. Навіть до потребника не міг я вийти без конвою...

Поїзд жене швидко, та мені здається, що він волічеться черепашиним ходом.

Нарешті — Мінськ.

Висідаємо.

До відїзду поїзду маємо приблизно дві години часу. Виводять мене до залізничої кімнати ГПУ. Заявляют ·ені, що дістану побачення з моєю матірю, яка мешкає в Мінську. Справді двері відчиняються за хвилину і входить до кімнати мати, яка трясеться зі зворушення. Дали нам тільки пів години розмови. При прощанні віддаю матері коло пів кільоґрама чорного хліба, який видали мені в Бутирках на дорогу. Руки матері трясуться.

— Сину мій! Такий щедрий дар... Ми вже давно не мали такої скількости хліба! Але може він придасться тобі?

— Будьте, мамо, спокійні... Мені той хліб уже не придасться...

Ідемо далі. Колосово — кордон!

Виводять мене до прикордонної станиці ГПУ. Совітський вояк не відступає мене ні на хвилину. За хвилинку затримався якийсь особовий поїзд. Все ще чекаємо. Переїхали ще два вантажні поїзди. Ждемо. Минуло вже більше, як дві години. Наближається вже сумерк...

Колиж до біса!

Оглядаю порозвішувані по стінах „лозунґи" і портрети „вождів". Швидко вже покину вас — на завжди!...

Іде якийсь поїзд...

— Ні, це так вітер гуде — каже вояк, що мене пильнував.

Раптом впадає совітський старшина, який ескортував мене з Москви.

— Собірайтесь з вещамі! (Ходіть із річами).

Останній раз чую цю команду, яка постійно переливалась крізь мої вуха підчас мого побуту в казаматах. Швидко хватаю свої клунки і йду на перон.

Та в тій хвилині відчув я, що я вже не вязень. Навпаки мене шанують. Бо начальник нашого походу, якийсь ґеніст у довгій шинелі, з ромбами на ковнірі, що означало високу військову ранґу, закомандував:

— Взять вещі! (Взяти речі).

Негайно підскочив до мене червоноармієць, який ввічливо схопив мої клунки й ми вийшли. Похід відкривав ґеніст із ґенеральськими відзнаками, я ішов за ним, з боку вояк із моїми клунками, за мною мій конвоїр, дальше якісь люди... Я не звертав на них ніякої уваги.

ВИМІНА.

Жахлива погода. Вітер гуде в недалекім лісі, жене хмарами, які летять із поспіхом, перевалюючись одна крізь другу, немов бажаючи швидше перелетіти через совітські граничні ворота, що відділюють два світи. Вдивлююся в напис: „Соціялізм сотріот все ґраніци" (Соціялізм знищить усі кордони), який бачив я так давно, ще в листопаді 1926 р., коли я їхав до совітської держави з вірою, що зможу вести культурну працю для Білоруси, там у БССР. Тоді теж була осінь, але я їхав із весною в душі. Сьогодні вертаюся як скиталець, у вязничім кафтані, протверезений Соловками, щасливий, що за хвилину моя нога знову переступить кордон держави соціялістичного будівництва. Сьогодні також осінь, але в моїй душі розцвітає якась невисказана радість...

(Докінчення буде).

Скажи люба, яким дивним - дивом улітку манить,
Матово-ніжне твоє личко, а моє блестить?
На це щиро: — Не дивуйся! — відповіла Славка,
Відсвічує личко чудесно ЖАКА „ПШЕМИСЛАВКА"

З польської преси.

Явна боротьба легіонової лівиці з О. З. Н.

У виленському „Слові" з 15 ц. м. (ч. 224) читаємо у статейці п. н. „У Кракові доходить до явної боротьби „легіонової лівиці" з ОЗН", що

Краків є дуже цікавим середовищем. В цьому місті зродилося багато починів, що опісля обняли цілу Польщу. Нині на цьому терені появилися факти, що мусять звернути увагу на настрій ферментів. Ось д-р Бобровський зі сенатором і б. воєводою д-ром Квасьневським, який є головою окружного союзу „звйонзку легіоністів", звернувся до президента міста д-ра Капліцького з домаганням скликати засідання міської ради, на якому хотіли поставити внесок у справі скреслення митр. Сапіги зі спису почесних громадян міста. Д-р Капліцький порозумівся з ким слід і спротивився цьому домаганню, засідання не скликав, внеску не приняв. Тоді д-р Бобровський заявив, що справа ще не скінчена.

Сен. Квасьневський оголосив в органі легіонової лівиці „Куріері Вечорнім" знаменне інтервю, в якому між іншим каже:

О. З. Н. не відограє активної ролі. Тому, що по оголошенні заяви полк. Коца „звйонзек легіоністів" краківської округи зголосив своє приступлення до О. З. Н. фігурую у списі як голова цього „звйонзку". Це є цілий звязок з О. З. Н. Нема двох думок, заявив віцемарш. Квасьневський, що всі легіоністи, це демократи. Бо ж вийшли зі школи комендanta, який був демократом. Стоять твердо — закінчив д-р Квасьневський — на цьому становищі і не будуть розмовляти з ніким таким, який ріжнився з комендантом.

—0—

Дещо про „ґаліцко-русскую" кооперацію.

Від Ред.: Від доброго знавця відносин серед наших „русских" дістали ми жмут інформацій про москвофільську кооперацію в Галичині, які прочитає певно з цікавістю кожний читач „Діла".

В числах „Русского Голосу" з липня ц. р. подано звіт зі загальних зборів „Ревізійного Союзу Русских Кооператив" у Львові, що відбулися при кінці червня.

Як виходить зі звіту, то в Галичині є 208 „русских" кооператив. Надіємося, що на цей раз нема в них „мертвих душ", хоча ще добре памятаємо, які то неприємні несподіванки стрічали ще недавно ревізорів „Р. С. Р. К.", що їздили на ревізії і щойно на місці переконувалися, що деякі сільські кооперативи існували лише на папері, бо вже давно заснули „сном блаженних".

У звіті подано навіть, що 87 проц. кооператив замкнуло білянс з зиском. Шкода тільки, що директори „Р. С. Р. К." пп. Ґанасевич і Плешкевич не подали фірм тих щасливих кооператив, що так „блестяще" списалися. А подання тих фірм було би дуже цінне з двох причин:

По-перше, широкі верстви нашого населення довідалися би, **скільки то жидівських кооператив належить до „Р. С. Р. К." та який процент жидівських капіталів фігурує під назвою „русских"?** Ми надіємося, що пп. директори заспокоять нашу цікавість і скажуть нам щиро й одверто, як то вони, беручи під своє крило цілком нерусскі кооперативи, задумали в Галичині будувати русску кооперацію та спасати святу Русь?

Також цікаво було би довідатись, який процент позичок, вкладів та товарів припадає на русску частину? Скільки позичок на поданих п. Ґанасевичем („Кооперативний Вістник" з січня ц. р.) золотих 1.503.301 уділили нерусскі кооперативи, а скільки широко знана „Защита Землі" у Львові, що крім шильду має досі відписаних та невідписаних **понад чверть** міліона **страт** і тільки робить, що від зруйнованих селян без формальної ліквідації **стягає**

до 200 до 300 золотих поруки за уділи, які йдуть на удержання нікому непотрібних директорів та вчасти на сплачення довгів банкам.

По-друге цікаво було би довідатись, яким то робом на 208 кооператив 87 проц. замкнуло рік із зиском, коли з пятьох чисел „Кооперативного Вістника" за листопад 1936 — березень 1937 видно отсі висліди:

За листопад 1936 на 32 кооп. 18 виказують стр.
За грудень 1936 на 41 кооп. 24 виказують стр.
За січень 1937 на 7 кооп. 2 виказують стр.
За лютий 1937 на 10 кооп. 6 виказують стр.
За березень 1937 на 8 кооп. 6 виказують стр.

Отже за 5 місяців на 98 кооператив 56 виказують білянси зі стратою, а подані в інших „Вістниках" білянси не виказують ліпших висліднв.

Заява п. Ганасевича про те, що в минулім році вплинуло до кредитових кооператив вкладів на 432.546 зол., а вибрано 588.414 зол., вимагає також деяких пояснень. Передовсім треба би довідатися, чи йде про ефективні вклади та виплати, чи про такі виплати, як їх переводить збанкротована „Защита Земли"?

Вона то вживає грошей, отримуваних від Ставропігії, на судові процеси (поруки за уділи) з селянами, а відтак виплачує своїм покривдженим вкладчикам по кілька золотих, о**скільки** вони добровільно зречуться **половини** претенсій! Добрий спосіб **виплати!**

Оскількиж іде про ефективні виплати, то в якім проценті з жидівських кас?

Коли вже мова про „блестящій розвиток русских кооператив" у Галичині, то не від речі булоб дещо більше довідатися про поступовий рух споживчих кооператив, щоби знати, кількох товарів припадає на такі великі, розуміється, жидівські гуртівні, як „Ен-Ка" у Львові та інші на провінції і кілько на таку давно збанкротовану „Хозяйку" у Львові, в якій навіть перцю за 5 сотиків годі було дістати?

Мало каже згадка про 26 кооператорів з вищою і 46 з середньою освітою на 674 русских кооператорів. Без порівнання більший ефект зробило би подання тих конкретних висліднв, що їх руські кооператори осягнули.

На жаль, нема чим похвалитись! Не кажучи вже про так ганебно знищені великі установи, як „Защита Земли" у Львові, „Бескид" у Сяноці, „Самопомощ" у Коломиї і т. д., на підставі даних офіціяльних звітів бачимо, що представляють із себе ще незліквідовані менші руські кооперативи!

Всюди чути нарікання та проклони селян на своїх „патріотів", що їх зруйнували, повиманчували у несвідомих одиниць векслі на 2 до 4 рази більші суми, як селяни позичили, пустили їх в рух та в найбільшу біду їх впхали! На підставі тих жалів цілком безпристрасно можна сказати, що це виглядає так, якби деякі руські кооператори свідомо нищили наших селян, щоб раз на все зломити у них довіря до своїх людей та своїх установ..

У русских кооператорів не позитивна, чесна праця в голові, а змагання на східний спосіб до шумних фраз, до гучних заяв та особистих користей і вигід, хоча би за ціну загину цілого народу!

„Русскій Голос", що стоїть на їх услугах, теж бє в той самий тон. У своїм звіті з загальних зборів „Р. С. Р. К." пише він цілком поважно „о збереженіях" (економіях) Ревізійного Союзу на 11.000 золотих та захоплюється, що при біляисі на суму 63.000 зол. осягнено такий гарний висліл! Не хоче бачити, як **білянс по стороні активів виказує 8.257 зол. страт,** а не виказує значно понад 40.000 зол.! Самі пани директори признають, що в минулім році відписано 19.000 зол. незаплачених членських вкладок, а в цьому році не заплачено вкладок коло 40.000 зол.! (чи не 47.174?!).

Не допускаємо, щоб „Русскій Голос" свідомо писав про якісь тем туманні 11.000 зол. „збереженій", зисків, чи що він хотів цим сказати. Писав він це тільки в тій ціли, щоби зробити відповідний настрій для панів директорів „Р. С. Р. К.", що виступили з гучною фразою про створення власного „дома русской кооперації" у Львові аж за 25.000 золотих! В тій ціли основано навіть комітет, до якого запрошено ап. адміністратора Медвецького, сеніора Ставропігії радн. Гуллу та інших, здається, головно на те, щоб вони з доручених їх опіці народніх капіталів жертвували на утопійний дім. Хто знає, чи тих 25.000 зол. не придалисяб більше на „совєм сносныя" пенсії, всілякі діети та поїздки до Варшави і т. д. директорів пп. Ганасевича та Плешкевича, ніж на будову „дому русской кооперації"?

Відписавши знов, як у минулім році, 19.000 зол. неможливих до стягнення членських вкладок, треба буде найти фонди, щоб заплатити незгірші пенсії репрезентуючих пп. директорів та дуже марні платні дійсно працюючих урядовців. У „Народнім Домі" п. Бачинського вже нема, за якого помічю можна було діставати „пособія" з народніх грошей; Ставропігія та „О-во Качковського" ледви самі дихають, від них небагато можна осягнути на всілякі кооперативні курси; а жидівські кооперативи широкими жменями на русску кооперацію сипати не думають! Бракує їм широкого жесту Бачинського! Хіба би нараз закордонні русскі братя настільки освідомились національно, щоби прийшли зі „звучною" помічю своїм „галицко-русскім братям" та забули про ріжницю світопоглядів..

Одначе про це та про лещо більше напишемо іншим разом.

ПОГОЛОСКИ ПРО СТРІЧУ МУСОЛІНІЯ З ГІТЛЄРОМ.

Французька преса пише про недалеку стрічу Мусолінія з канц. Гітлєром. „Аксіон Франсез" додає, що Мусоліні приїде до Берхтесгаден 15 вересня по закінченні конгресу націонал-соціялістичної партії, що відбудеться у Нірнбергу в половині вересня ц. р.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА І С-ка
у Львові, вул. Кордецького 50.
Тел. 26 0-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс. в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляи помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

ВПИСИ В ПОЗНАНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Всім заінтересованим подаю до відома, що подання в справі приняття на всі виділи поза університету треба вносити в часі 20.—25. вересня. Подання віддавати особисто у данім деканаті. Подання пишуться на спеціяльнім формулярі (дістати можна безплатно у портіра), на який наліплюється дві знимки 8×4. Долучуються: метрика, свідоцтво зрілости, свід. відношення до війська, лікарське свідоцтво, квіти з квестури за заплачення маніпуляційної оплати (10 зол.) та оплати за вступний іспит (на лік. виділі 20 зол., на фіз. вихов. і фармації 10 зол.), евен. свід. моральности або відходу з іншого університету.

Лікарське свідоцтво виставляє Лікарська Комісія, яка урядує від 13.—24. вересня щоденно крім суботи і неділі. Перед оглядинами треба зложити у квестурі 4 зол. Окремі лікарські оглядини і проба справности обовязує кандидатів на фіз. виховання, що відбудеться 20., 21. і 22. вересня.

Вступний іспит на лік. виділі відбудеться 30. вересня. Число принять обмежене. Абсольвенти математ.-природн. типу мусять мати свідоцтво з латини.

Вступний іспит на фармацію (математика або фізика до вибору) відбудеться 28. IX. Виклади починаються 4. X.

Деканати всіх виділів і квестура находяться у Колегіум Мінус, Вали Вавіх 26., Дирекція фіз виховання у Парку Вільсона, лікарські оглядини відбуваються у Колл. Медікум, вул. Фредра 10., I. пов.

Дижурний Українського Студ. Громади буде урядувати щоденно в домівці УСГ, Алея марш. Пілсудського 18, партер, від 6. IX. в годинах 16—17.30. Всіх кандидатів українців просимо зголоситися. Пригадуємо ще раз усім студентам, щоби привезли зі собою членські виказки від місцевих Студ. Секцій, Рідної Школи і „Просвіти", бо тільки на підставі цих виказок У. С. Г. буде приймати нових членів.

За ближчими інформаціями звертатися на адресу: М. Крупська, Коломия, вул. Мнихівка 68. На відповідь долучити марку.

М. Крупська, прес. реф. в Познані.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 114—7

Переможний марш на м. Сантандер.

САЛЯМАНКА, 16. 8. ПАТ. **Національні війська переломили вчора фронт червоних у кількох місцях у провінції Сантандер, заняли важні стратегічні позиції на горбах Мадалєна і Льос Кавастос та посуваються наперед.**

Інші відділи очищують занятї терени, на яких залишилася деяка кількість урядових військ, яких не повідомили про критичне положення та у звязку з тим про необхідний відступ. Червоні мають великі втрати і багато з них попало до неволі.

Національні війська здобули місцевости: Темеро, Гойос, Зеневіра, верх Ембінос, Сестіль де Ембінос, Комядо, Соляо та інші верхи на північний захід від Кандельора. Вчора вечором національні війська ввійшли до Рейонос — і здобули великий воєнний матеріял.

—o—

Нові заворушення в Палестині.

ЄРУСАЛИМ, 16. 8. ПАТ. **При кінці тижня положення знову загострилося. В Сафед Дженін кинено кілька бомб, що на щастя не спричинили поважніших шкід. Невідомі справники обстрілювали кількакратно санаторію недалеко Єрусалиму. Арабські села порозуміваються при допомозі світляних сигналів.** Підсилення терористичної акції викликало велике занепокоєння в жидівських колах.

—o—

Розвязали товариство „Луг" у Топільниці.

Нам прислали відпис такого документу:

Starostwo Powiatowe Turczańskie
L. Pol. 55/Stow./II.
Turka, dnia 6. sierpnia 1937 r.
Do
Zarządu Oddziału Stowarzyszenia
p. n. Ruchankowo-Sportowe Towarystwo „Łuh"
w Topolnicy
do rąk Wasyla Kuryły.

Starostwo Powiatowe w Turce n/Str., działające na zasadzie art. 16. prawa o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. № 94 poz. 808 ex 1932), rozwiązuje niniejszym Oddział Stowarzyszenia p. n. Ruchankowo-Sportowe Towarystwo „Łuh" w Topolnicy Rustykalnej — zawiązany na podstawie decyzji Starostwa Powiatowego w Turce n/Str. z dnia 30. września 1935 r. L. BP. 55./Stow./II., ponieważ stwierdzonym zostało, że stowarzyszenie, nie spełniając statutowych swych celów, prowadziło działalność wrogą Kołu Szlachty Zagrodowej w Topolnicy, w wyniku której członkowie stowarzyszenia „Łuh" zostali przez organa PP. przytrzymani i odstawieni do dyspozycji Prokuratora Sądu Okręgowego w Samborze za zbrodnicze zniszczenie plonów rolnych Józefa Matkowskiego w Topolnicy Szlacheckiej.

Od decyzji niniejszej przysługuje wniesienie odwołania do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie, za pośrednictwem Starostwa w ciągu 14 dni, licząc od dnia następującego po dniu doręczenia orzeczonego.

Starosta powiatowy
Wagner wr.

•

В цій справі, яку розібрав основно на сторінках „Діла" (днв. число 177. з 13. ц. м.) посол Тершаковець, повідомляють нас додатково, що арештовані луговики сидять дальше у вязниці в Самборі. Слідство проти них ще не розпочалося.

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: о. Іван Бордун, Турка Вел., зол. 3.—, Вол. Левицький, Сущин, зол. 2.—, Дмитро Моссур, Волоща, зол. 5.—, К. Ортинський, Павлічки, зол. 2—, Соня Бачинська-Матвіяшек, Мельниця, зол. 5—, Пов. Союз, Золочів, зол. 5—, Франц Бонк, зол. 5.—, Студенти при Кр. РШ. в Козовій, к. Буська, зол. 10.—, Олексій Волянський, Соколівка, зол. 5 і Службовики „Дністра" зол. 20.—, замість квітів на могилу невіджалуваного товариша бл. п. Михайла Яновича, вислуженого надінспектора „Дністра". — Нині виказуємо зол. 62.—. Досі зложено разом на фонд допомоги українській академічній молоді в Адміністрації „Діла" 1123.20 зол.

Як боротися з язвою гусениць?

Голос агронома.

В „Ділі" з 14. ц. м. в новинках подано таке: „Язва гусениць. З ріжних повітів надходять вістки про язву гусениць білюхів-капустників, що масово нищать поля, городи і сади. У деяких сторонах щезла з піль і городів капуста, яку гусениці вижерли до качанів. Наші агрономи повинні забрати прилюдно голос і повчити населення, як боротися з тією язвою."

Язва гусениць білюхів-капустників безумовно страшна, але не нова. В цій справі агрономи вже нераз забирали прилюдний голос на сторінках часопису „Сільський Господар" і календаря „Сільський Господар". Біда тільки в тому, що більшість наших господарів, які тепер алярмують, напевно не читали й не читають ані часопису ані календаря „Сільський Господар". А шкода! Колиб читали — язва гусениць не була би для них така страшна, бо знали б, як і коли треба боротися з цим шкідником.

Добрим прикладом у цьому випадку нехай послужать нашим господарям болгари. Просимо господарів, у районі яких болгари плекають городовину, піти й подивитись — чи знищила гусениця капусту на болгарських городах? Напевно ні! А чому? Бо болгари не чекають, аж поки гусениця буде жерти їх капусту, а завчасу роблять ріжні заходи, щоб гусениці на їх капусті не було.

Зовсім щось інше у нас. Народні приповідки, вже від віків, точно окреслили характер і вдачу наших господарів, а саме: „Як трівога, то й до Бога, а по трівозі, то й по Бозі". „Доки грім не вдарить доти не перехреститься".

Але перейдемо до того, як боротися з білюхом-капустяником. Засобів до боротьби з цим шкідником є дуже багато. Подамо з них ті, які найбільш доступні для наших господарів.

1. Добре є на капустяних грядках понасівати ріденько конопель. Білюх-капустяник не любить запаху конопель і буде оминати грядки з коноплями.

2. Окурюємо грядки димом, щоб метелики не сідали на капусту й не складали на листках своїх яєчок.

3. В погідний день, як світить сонце і листки капусти не ломляться, треба переглядати їх зі споду і як завважимо там яєчка величиною зернятка проса, кольором подібні до листка капусти і зложені при купці — змиваємо їх стирочкою (шматинкою), намоченою у вапняному молоці.

4. Збираємо гусениці й нищимо. Дуже помічними в нищенні гусениці на капусті є птахи, як шпачки, синички, а з домашньої птиці качки, які можна випускати на грядки з капустою.

5. Оприскуємо капусту парискою зеленю. До оприскування капусти пристосовують таку мішанину: на 100 літрів води дають 150—200 грамів зелені в порошку і 450—600 грамів негашеного вапна.

Порошок зелені купуємо в дрогерії чи аптиці. Порошок цей має в собі арсен, легко літає в повітрі і може легко попасти до носа й очей, тому з приготовленням паризької зелені треба бути обережним (завязати ніс і рота хусткою).

Як приготовити розчин? З початку розтирають у порцеляновім або глинянім горшку порошок зелені з малою кількістю води, щоб зробити з неї ріденьке тісто. По цім роблять вапняне молоко з чистого, негашеного вапна. З початку вапно висипають на дощечку і заливають водою так, щоб воно розсипалось у порох. Цей порох висипають до води в посуді і роблять вапняне молоко. Молоко цідять через ситко до чистої бочки чи якоїсь іншої посудини. Після цього дають до вапняного молока тісто зі зелені і все це добре перемішують. Розчин готовий до вжитку. При оприскуванні розчин треба ввесь час помішувати.

Щодо боротьби зі шкідниками саду — то зацікавлених відсилаємо до книжечки інж. М. Боровського: „Шкідники і хороби саду та боротьба з ними". Ціна зол. 0.50 без пересилки. Набувати можна в Т-ві „Сільський Господар" у Львові, Ринок 10/II.

Інж. А. Романенко.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"
ІВАН ЗУБЕНКО
Квітка на багні
повість
Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.
Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Затяжна війна між Китаєм та Японією.

ЯПОНСЬКІ ДИПЛЬОМАТИ ПОКИДАЮТЬ НАНКІН.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Мін. Гірота уповажнив радника япон. амбасади в Нанкіні Гідака покинути Нанкін. Всі японські громадяни в Нанкіні, а саме журналісти та персонал амбасади виїзджають нині з Нанкіну до Шангаю на чердаку одного з чужинних воєнних кораблів.

Завзяті бої за Шангай.

ГОРИТЬ ЦЕНТР МІСТА.

ШАНГАЙ, 16. 8. ПАТ. Японські відділи, що причалили вчора вечором на березі Гуанг-Пу, почали нині рано нагальний наступ на китайські позиції. Китайські летуни стараються перешкодити японцям у висаджуванні військових підмог, призначених для підтримки скомбінованого наступу від суші, повітря та моря.

Японська протилетунська артилерія приневолила до втечі китайські літаки, які відлетіли у напрямі французької концесії. Незабаром після того численні японські літаки почали бомбардувати китайські позиції в західній частині міста. Бомби, що їх скинули японці, викликали численні пожежі в торговельній дільниці і в центрі Шангаю.

До Ву-Сунг приплив японський корабель автоматка з 80 літаками, що збільшить число японських кораблів до 100.

Агенція Домеї повідомляє, що підчас бомбардування міжнародньої концесії китайськими летунами згинуло: **у французькій концесії 445 осіб і 821 було ранених, у міжнародній концесії згинуло 495 осіб і 600 було раненых. Згинули м. ін. англійські, французькі та шведські громадяни. Кажуть, що Чан-Кай-Шек рішив поставити перед воєнний суд тих китайських летунів, що бомбардували міжнародню концесію.**

Японці рішили знищити всі китайські летунські осередки в Шангаю. Підчас тієї акції знищили вони 70 китайських літаків. Японські літаки бомбардували теж китайські летовища під Нанкіном.

Всі лічниці в Шангаю переповнені раненими. Тисячі людей опинились без даху над головою. В вівторок зачнуть евакуювати з Шангаю британських жінок і дітей.

Китайські власти під враженням бомбардування міжнародньої концесії, що може їм сильно пошкодити.

Американський, англійський та французький амбасадори запротестували перед нанкінським урядом проти бомбардування міжнародньої концесії китайськими летунами.

В Нанкіні проголошено воєнний стан

ВІДСТУП ЯПОНЦІВ ПІД НАНКАВ.

Китайська агенція „Централь Нюз" повідомляє, що на фронті під Нанкав закінчився наступ японців невдачею і тому японці мусіли відступити 10 км. на південний схід від Нанкав. Агенція обчислює японські втрати на тисячі вбитих та раненых. Знову представник японського генерального штабу заявив, що терен під Нанкав був дуже трудний. Японці переконані, що посуватимуться вперед дуже повільно.

КИТАЙСЬКИЙ УРЯД ПОКИДАЄ НАНКІН?

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Марш. Чан-Кай-Шек по нараді з політичними провідниками рішив перенести осідок уряду з Нанкіну до іншого міста. Шість китайських дивізій з поспіхом машерує до Шангаю, щоби зрівноважити наплив японських підмог в околиці цього міста. Добре поінформовані японські кола пояснюють перенесення осідку китайського уряду тим, що Чан-Кай-Шек задумує дійсно вести рішучу боротьбу з Японією.

Предстаник японського міністерства закордон. справ заявив журналістам, що в Шангаю перебуває тепер 30.000 японських громадян і тому японський десант у Шангаю дуже важний, бо побоюються, що японські громадяни стануть жертвами погрому.

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Важкий та витривалий шлях до мільйонів:

Постать Альберта Прассо настільки цікавить закордонні часописи, що підчас італійсько-абісинської війни говорилося про його ролю як шпигуна в користь Абісинії. Згодом знову його величали „добродієм італійсько-африканської імперії".

Це був цікавий тип людини, що після багатьох невдач добилася нарешті великого значіння й майна.

Підчас абісинської війни повідомила агенція Стефані одного дня про залоги трьох італійських літаків, що її вбили кулі абісинських воїнів. Між убитими був і Альберто Прассо.

ВТЕЧА ДО АМЕРИКИ.

Альберто Прассо походив із бідної рідні в Наполі (Італія). Голод вигнав його з дому батьків. Він утік до Америки, щоб там пошукати кращої долі. По дорозі до краю доляра хлопцем заопікувався один багатий фармер із Буенос Айрес. Він обіцював йому гарний заробіток при догляді робітників. Та нещастя хотіло, що цей багатий фармер ще в дорозі помер на удар серця і його вкинули до води. Малий Альберто знову був сам.

МІЛЬЙОНЕР.

У Буенос Айрес Прассо заощадив собі трохи грошей при дрібних послугах у пристані та за ці гроші заложив із другим краяном мале експортове підприємство м'ясних консерв. Оце підприємство дуже гарно розвивалося і врешті виросло на таку фірму, що мала вже свої філії м. ін. в Наполі та Римі. Альберто Прассо став мільйонером. Він поїхав до свого родинного міста. Тут ходив по стежках, що по них ще хлопцем бігав, роздавав щедро вправо й уліво чесно заробльовані гроші. Його витали наче князя в цих ресторанах, де колись годували його з милосердя останками.

ГІРКА НЕСПОДІВАНКА.

Яке страшне було його розчарування, коли в Римі застукала його телеграма: „Спільник утік і заграбив ціле майно фірми..."

Не було чого вертатися до Америки. Прассо був знову злидарем. Він передягнувся в робітничу блюзу та поїхав з Палермо до Африки шукати нової долі. Забрив у Абісинію, що її тоді ще вважали в Італії якимсь казковим цісарством.

НЕВОЛЬНИКИ Й ЗОЛОТО.

Після багатьох зусиль найшов Прассо працю в одного грека, що займався пачкуванням золота й гашишу та... торговлею невільниками. Та це заняття надоїло Альбертові Прассо.

Якось раз підчас того, як провадив через абісинські гори каравану невільників, він покинув свого грека і пустився шукати золота. І найшов його. Швидко став знову відомий, як багач і то на дворі негуса.

З того часу подорожує по ріжних європейських краях, оминаючи Італію. В тому часі оженився у Відні.

ФАЛЬШИВИЙ ДОНОС.

Перед двома роками туга за батьківщиною привела його з жінкою та дитиною до рідного Неаполі. Саме тоді вибухла італ.-абісинська війна. Хтось доніс італійській владі, що він шпигун негуса. Його присудили, не зважаючи на недостачу доказів вини, на заслання на самітні Ліпарійські острови. Одначе його жінка виєднала авдієнцію у Мусоліні й переконала його про невинність її чоловіка.

Вона доказала, що саме Прассо відкрив золото й платину в абісинських горах.

СЛАВА.

Альберта Прассо звільнили. Крім цього йому повернули славу відкривця.

У червні м. р. він поїхав до Абісинії в товаристві генерала Маліонко, полковника Кальдеріні й інших старшин. Там їх усіх постигла смерть від абісинських куль.

Прассо прожив 56 літ. Він залишив своїй жінці й двоїтній доньці кількамільйонове майно.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

Небаром поїдемо на місяць.

Американський учений д-р Густав Ергьоф уже від двох літ працює над витвором нового роду бензини. Він мав недавно довершити незвичайного винаходу, який, кажуть, переверне коміть головою засіб моторизації колового й летунського руху. Новознайдене запальне течиво називається „супербензина" і має ту прикмету, що спалюється правильніше, ніж звичайна бензина. Наслідком цього збільшилася видатність моторів, порушуваних тією новою бензиною. Важне й те, що коли досі звичайна бензина була доволі дорога через коштовну методу її витворювання, „супербензина" буде розмірно дешева з огляду на нескладний спосіб продукції.

Мотор, який передтим витворював силу 125 механічних коней, при „супербензині" витворює силу 160 коней. Тимто частина повітряної фльоти у Спол. Державах Америки уже користується „супербензиною", внаслідок чого при більшій ощадности літаки розвивають куди більшу швидкість. Усеж на цьому не кінчиться успіх винахідника. Він надіється, що нову бензину можна буде використати в міжпланетній комунікації. Міжпланетні лети залежать узагалі від удосконалення відповідного ракетного мотору. Всі дотеперішні досвіди з тієї ділянки кінчалися завжди невдачами через недостачу відповідного рушійного матеріялу. Зроблені проби на малих апаратах, порушуваних при помочі „супербензини", позволяють сподіватися, що буде вона корисна і на великих апаратах.

—o—

Де на світі найгірша спека?

Де найбільш гаряче місце на землі? Досі всі погоджувалися, що найгарячіше в пристані Масаура в Еритреї, де середня температура за останніх 16 літ є 30,2 ступнів Цельзія. Оця пристань лежить на коралевому острові, на відомому зі спеки Червоному Морі. Недостача охолодження горячі вночі спричинює цю незвичайну температуру того міста, де европейці не можуть довше видержати як шість місяців.

СОМАЛІ.

Сьогодні виявилося, що рекорд тої пристані побила інша італійська кольонія в Африці — а саме Сомалі. Там, у місцевості Лют над річкою Джуба пересічна річна температура дає 30,8 ступнів Цельзія.

Колиж річ у тому, де в якийсь день була найвища температура, то взагалі ціла східня Африка тратить своє передове місце щодо спеки.

ЯК, ДЕ?

До дуже цікавих висліджів дійшов учений-географ Стратіль-Зауер, що відбув багато подорожей та дослідів над земною температурою. Він ствердив, що в році 1897 записали в Якобогад (Індії) температуру 52,2 ступні, на Лібійській пустині змірили термометром 53 ступні, а в 1922 р. мали записати в Ацціна (Тріполіс) 58-ступневу спеку. Одначе до тієї „тріполітанської" спеки всі поставилися з недовірям.

„ПЕКАРСЬКА ПІЧ".

Одною з найгорячіших околиць на землі є славна „долина смерти" в Каліфорнії (Америка). Вона лежить на просторі 150 кільометрів і є нижче морського рівня. Єдиною оселею на ній є метеорольогічна обсерваторія Ґрінленд Ґренч, що її звичайно зовуть „пекарська піч". Як це ствердив д-р Стратіль-Завер — середня температура у червні є там 49 ступнів, а в липні та в серпні — 51 ступнів. Двічі в липні було там навіть 56—57 ступнів.

Такої спеки нема навіть на Сагарі.

ПЕКЛО-ЛЮТ.

Одначе щодо світового рекорду спеки, то й Каліфорнія мусить поступитися східньо-перській пустині Лют. Її окружають з усіх боків гори. 3—4 тисячі метрів заввишки. Це майже самі піски. Ця пустиня розгрівається не тільки від сонця, але теж і тому, що нема там нінкого проєдуву (гори недопускають) і ціла маса гарячого повітря ще дужче розпалюється.

ВОГНИСТА ЗЕМЛЯ.

Д-р Стратіль-Завер, що пустився в це жахливе пекло, ствердив в одному місці тої пустині в червні 1933 р., температуру 52 ступні в тіні. Це було на висоті 550 метрів над рівнем моря. Зваживши на те, що з кожними 100 -метрами температура зростає 0,6 ступнів та що в липні є спека на 3 ступні вища як у червні, то приходимо знову до числа — 58 ступнів, тобто до цього, що в його не хотіли повірити в випадку в Тріполіс. Оце й буде мабуть рекорд спеки на землі.

Ясно, що на пустині Лют нема ні рістні, ні звірини. Ніхто не насмілюється пускатися в глибину цієї вогнистої печі й тільки в „зимі" переходять крізь неї каравани й то намагаючись якнайшвидше переїхати ці пекольні околиці.

Підчас спеки холодимося

МОРОЗИВОМ

тільки з фабрики

„Фортуна Нова"

Тел. 226-14.

Тайна братів-двійняків.

У Греції від довшого часу цікавляться складною загадкою, що нею є доля двох братів-двійняків Демостена й Гіполіта Родостос. Вони були такі подібні до себе, що тільки їх рідна мати могла відріжнити одного від другого. Поза нею ніхто, ні підчас їх дитячих літ, ні пізніше не потрапив цього зробити.

Пять літ тому Демостенес, що був гірничим інжинієром, пропав без сліду підчас катастрофи в копальні сірки, де працював. Він був єдиною жертвою того випадку, де не могли віднайти його тлінних останків.

ПОВОРОТ.

По двох роках після згаданого випадку найшли в одній пристані в південній Греції людину, що була зовсім подібна до Демостенеса. В неї була затрата памяти, що виводилося саме з тієї пори, як трапилася катастрофа в копальні сірки.

Коли виявилося, що ця людина, це гірничий інжінер, то вже не було ніяких сумнівів, що це Демостенес Родостос, якого вважали вже за покійного. Він мабуть підчас катастрфи набавився нервового потрясення та під його впливом утратив память та свідомість.

ЧЕРГА НА ГІПОЛІТА.

Минуло знову три роки й знову трапилася нова притичина. Тепер пропали оба брати. За тиждень Демостенес вернувся, а Гіполіт пропав. Та в поведінні Демостенеса зайшла тепер основна переміна. Він відзискав память і міг собі найбільше докладно пригадати не лише ціле попереднє життя, але й усі його подробиці. Він заявив, що перейшов душевне потрясення та під його впливом раптом вилічився з попередньої памятевої недуги (амнезії).

ЗАГАДКА.

Та що сталося з Гіполітом? Або й з Демостенесом? Бож невідомо, котрий саме з братів вернувся до копальні. Сторонні знали тільки те, що негайно перед випадком оба брати посперечалися. Знали те, що й Гіполіт був гірничим інжинером і міг легко ввійти в ролю брата Демостенеса.

Є два здогади, або що Демостенес убив брата й під впливом убивства відзискав память, або що це Гіполіт убив Демостенеса й підшився під його особу.

ТРЕТЯ МОЖЛИВІСТЬ.

Та є ще й третя можливість: що ніхто нікого не вбив і тільки Гіполіт пропав, так, як перед пяти літами пропав був Демостенес.

Єдина людина, що вміла відріжняти братів, була їх мати, одначе вона вже від року не живе. Тому, що слідство не дало ніяких висліджів, треба дожидати, аж час розвяже цю загадку. Покищо ніхто не може відповісти на запит, котрий із братів пропав, а котрий є: Демостенес, чи Гіполіт?

Кредит на оборот господарськими плодами.

„Рольнік" з 4. м. м. подає, що Державний Рільний Банк урухомив позички на: а) інвестиції дистрибуційного характеру, як: елеватори, холодні, галі і т. п., б) інвестиції продуцентів, як: шпихлірі, магазини, на перерібку і сушення овочів, ягід, грибів і т. п., на уладження для перерібки лену і конопель і в) на молочарські інвестиції.

За позички можуть старатися самоуправні союзи, хліборобські кооперативи, спеціяльні кооперативи і навіть індивідуальні продуценти. Відсотки сягають 1.5% та одноразово при відборі позички 0.75% для Рільного Банку на окремі видатки у звязку з признанням позички.

Висота позички доходить 80% коштів будови. Речинець сплати позички на будову до 40 років, а на внутрішне уладження до 20 років. Перша сплата позички платна по році І. жовтня кожного року в річних ратах. Забезпечення позички гіпотечне.

При розбудові молочарського і перерібкового промислу та збуту с.-г. рослин повинні скористати з тих кредитів у першу чергу Союзи Кооператив на будову пов. шпихлірів, елеваторів, районові молочарні на будову молочарень, продукційні кооперативи, як „Продукція", „Суспільний Промисл" та ін. на розбудову своїх приміщень і варстатів. Інж. І. Л-ук.

Китайські літаки бомбардують.

ПОГРОМ КИТАЙСЬКОГО ЛЕТУНСТВА.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Японська концесія в Шангаю окружена барикадами з мішків піску та засіками з кільчастого дроту. **Нині над раном китайські бомбові літаки обкидали бомбами японський консулят у Шангаю і дільницю Гонг-Кію з японськими громадянами. Одна з бомб упала до бюра консулярної поліції і зранила старшину. Друга бомба впала на товаровий дім і зранила японського громадянина. Недалеко японського консуляту бомба вбила двох японських студентів, на головній вулиці Гонг-Кію бомба вбила двох японців.**

ТОКІО, 16. 8 ПАТ. Нині рано японське морське летунство збомбардувало 5 китайських летовищ на передмістях Шангаю. Японська адміраліція оголосила комунікат, що підчас бомбардування китайських летовищ 14. і 15. ц. м. японські літаки знищили 72 китайські військові літаки і 17 гангарів у 8-ох місцевостях, між ними в Нанкіні. Японці втратили 8 літаків.

Чи дійде до інтервенції великодержав у Китаю?

ФРАНЦУСЬКЕ ВІЙСЬКО ОБСТРІЛЮЄ КИТАЙСЬКІ ЛІТАКИ.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. **Нині рано французькі війська обстрілювали з протилетунських гармат китайські літаки, що появилися над французькою концесією.**

„Юнайтед Прес" повідомляє, що **політичні кола Вашингтону слідкують з найбільшою увагою хід подій у Китаю. Сподіються ,що през. Рузвельт оголосить у цій справі офіційну заяву. Амбасадори Злучених Держав у Нанкіні і Токіо дістануть доручення, щоби звернули нов увагу китайському та японському урядові на наслідки поширення конфлікту.** Британський уряд оголосив невтральність вийшовши з заложення, що лише на випадок спільної акції зі Зл. Державами В. Британія могла би заняти більше рішуче становище.

АМЕРИКАНЦІ ПОКИДАЮТЬ ШАНГАЙ.

ТОКІО, 16. 8. ПАТ. Генеральний консулят Злучених Держав візвав американських громадян, щоби до двох днів покинули Шангай. Дотепер померло 137 раненних підчас останнього бомбардування китайськими летунами міжнародньої дільниці. Число вбитих зросло до 1,167.

Корабель червоних пішов на дно.

ЛЬОНДОН, 16. 8. ПАТ. Підводний човен затопив двома торпедами еспанський корабель червоних „Сіюдад де Кадір" при вході до Дарданельського проливу. Корабель затонув до кількох хвилин. Після сторпедування підводний човен пірнув під воду, залишаючи на ласку долі капітана корабля та 79 членів залоги, яких забрав совітський корабель, що плив на Чорне Море. Врятовані члени залоги запевняють, що підводний човен мав знак „С. З" і плив під прапором ген. Франка.

Голодові заворушення в Аліканте.

До Парижа дійшли вістки про заворушення в Аліканте. Немає там поживи. В місті голод. В останніх днях населення міста збунтувалося проти розпорядків управи міста про розділ харчів. Витворилася незвичайно напружена ситуація. Озброєні в скоростріли міліціянти заняли стратегічні точки міста. Юрба виступила з масовою демонстрацією на вулицях і площах міста. Міліціянти почали стріляти. Кілька осіб убито, кільканацять ранено.

Матери шукає летуна Левонєвського

ФЕРБЕНКС (Аляска), 16. 8. ПАТ. Приїхав сюди американський летун Матери, який перелетів в одному етапі 4.000 км. Він порозумівся з летуном Го Кросоном у справі розшукія совітського летуна Левоневського в околицях північного бігуна. Оба летуни вилетять ще нині у напрямі північного бігуна.

—o—

НОВИНКИ.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Початок викладів 1. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 1—10

— **Останній сезон у Черчі.** Останній сезон у Черчі вже почався. Користайте з найдешевших цін і найкращої нагоди лікування. Третій (останнія) сезон у Черчі від **15. серпня до 10. жовтня.** 1418 1—3

— **Чи знаєте, що в єдиній українській господ. школі Т-ва „Просвіта" в Милованню** п. Рошнів к. Єзуполя, можете дістати на осінній сезон **першорядні щепи тільки по 1 зол. за штуку,** а при більшій кількости ще й відповідний опуст? Рівнож насіння городове дістанете за 75 прц. рииочної ціни. На щепи шліть вже замовлення, бо з кінцем вересня та з початком жовтня найдогідніша пора до садження! 1375 9—10

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **ВПреосвященний Митрополит Андрей** виїхав зі Львова на необмежений час.

— **Празник Преображения у Львові.** Порядок богослужень: Середа, 18. ц. м. Навечерія празника: Сповідь прочан і парохіян від год. 5. попол., в год. 6. Велика Вечірня з Литією, опісля проповідь.—В четвер 19. ц м. Преображення св. Спаса: год. 5.30 рано І. читана Служба Божа; год. 6. рано Утрення і 6.30 ІІ. читана Сл. Божа; год. 7.30 І. Співана Сл. Божа без проповіди; год. 9. Акафіст; год. 10. Соборна співана Сл Божа з проповіддю; год. 12. остання читана Сл. Божа. Сповідь вірних від год. 5.30 рано. Год. 4. попол. Велика Вечірня. Обхід і Благословення Найсв. Тайнами. — Пятниця 20. ц. м. год. 6.30 рано заупокійна Сл. Божа з панахидою за всіх померших парохіян. — Заввага: Храмовий Празник у св. Спаса наділений Святішим Престолом повним відпустом для тих, що в той день у храмі св. Спаса приймуть св. Тайни покаяння і Евхаристії та помоляться в намірені Церкви.

— **Т-во „Основа"** подає до відома, що підготовні курси з обсягу всіх предметів до вступного іспиту на львівську політехніку починаються дня 17. серпня ц. р. в год. 10. в домівці „Основи", пл. св. Юра 5.

— **Балет Парнеля у Львові.** Від 19-го ц. м. приїзджає на чотири виступи у Великому Театрі славний уже балет Парнеля, що обїхав більші европейські міста і дістав нагороду на Олімпійських танечних змаганнях. Музика, обстанова, костюми і виконання танців складаються на прегарну гармонійну цілість.

— **З приводу 17-ліття протибольшевицької перемоги** відбувся минулої неділі у Львові зїзд б. воєнних добровольців з рр. 1918—1920 під протекторатом марш. Сьміглого-Ридза та заходом почесного комітету, в якого склад входили м. ін. премієр Складковський, воєвода Білик і президент м. Львова д-р Островський. На зїзд прибули делегати всіх відділів союзу б. добровольців з ріжних міст цілої Польщі. В параді і дефіляді на Марійській площі взяло участь кілька тисяч осіб.

— **Тернопільський воєвода** м-р Тома Малицький перевів у часі від 5. до 10. ц. м. люстрацію радехівського повіту. М. ін. відвідав — як звідомляє ПАТ — поодинокі села, їх культурно-освітні установи, українські та польські і зустрівшись особисто з населенням, довідувався про його потреби.

— **Нові польські пресові органи.** У Варшаві вийшло перше число тижневика ОЗН п. н. „Весь Польска". Тижневик цей призначений для сільських організацій і членів ОЗН. — У Львові появляється віднедавна орган львівського союзу легіоністів п. н. „Воля і Чин".

— **Посвятили православну церкву.** В Устю Руському горлицького повіту відбулося посвячення православної церкви при участі 7 православних священників. У церкві відправили богослужения та посвятили її, опісля посвятили воду в ріці Попа.

—**Зразкова організація.** В неділю 15. ц. м. відбулися у Львові загальні збори т-ва дозорців і домової прислуги „Воля" при участи 84 членів. Після відкриття зборів головою П. Лісовичем відчитано звіт з діяльности т-ва. Виділ розвинув рухливу працю, заступаючи інтереси своїх членів та репрезентуючи їх прилюдно. Т-во влаштувало два концерти: в честь Шевченка та Митр. Шептицького. Гарно представляється маєтковий стан т-ва. Самих членських вкладок вплинуло 2.850 зол., а вписового 155. На щадничих книжечках у ріжних установах т-во має 4.166 зол. і 5 дол. Цього року т-во купило дім при вул. Спадистій вартости 21.180 зол. та дістало в дарі від Митр. Шептицького площу при вул. Павлинів вартости 8.400 зол. Загальний маєтковий стан т-ва осягнув суму 41.646 зол. — Після дискусії ухвалено уступаючому виділові абсолюторію та подяку. Врешті вибрано новий виділ, причому головою т-ва став знову п. Петро Лісович. Збори скінчилися відспіванням національного гимну.

— **Будують ліцей у Львові.** При вул. Дверницького у Львові сторчать від десятьох літ поросли мохом мури розпочатої та недокінченої будови, призначеної спершу для державної жіночої гімназії. З ріжних причин цю будову припинили, а жіночу гімназію вибудували при вул. Потоцького. Аж тепер пригадали собі про ці мури і центральна влада рішила докінчити будову, призначуючи її на ліцей. В осени ц. р. будинок має стануги під дахом, а на другий рік передадуть його до публичного вжитку.

— **Небувалий врожай овочів і високі ціни.** Зі всіх сторін Сх. Галичини повідомляють про великий врожай овочів, якого вже давно не було. Як звичайно, користь з цього врожаю мають не продуценти, а посередники. На місцях ціни овочів дуже низькі. Нпр. у Бродах за 100 кг. сливок беруть 2 зол., яблок 2 зол., грушок 3 зол. По селах ще менше. Тимчасом у Львові ціни овочів вдесятеро або вдвацятеро вищі ніж у продуцентів. Що на те компетентні урядові чинники, покликані регулювати ціни харчевих продуктів?

— **Які в нас видають розпорядки.** Пишуть нам зі Збаража: Магістрат міста Збаража видав досить оригінальний розпорядок для крамниць. Шильд новоповсталої крамниці мусить бути малюваний у білочервоних кольорах та апробований тимже урядом. Український напис може бути щойно на другому місці також у цих барвах...

— **Українські діти вимирають на Закарпатті.** Чехословацькі часописи стверджують велику

смертність дітей на Закарпатській Україні згідно з урядовою статистикою. В перших трьох місяцях ц. р. умерло там 31,7 прц дітей у віці до 1 року тоді, коли в Чехії це відношення дає 11,7 прц., в Моравії 13.7 прц. а у Словаччині 24,6 прц. Причиною великої смертности серед дітей є недостаточні харчі і недостача лікарської опіки.

— **Хто виграв на льотерії?** В третім дні тягнення Льотерії Клясової пали слідуючі більші виграні: 50.000 зол. на ч. 145546. 10.000 зол. на ч. 2931, 65424; 5.000 зол. на ч. 68060, 74509, 131544, 157923; 2.000 зл. на ч. 24299, 80162, 92768, 173830; 1.000 зол. на ч. 32432, 40173, 138215 174368, 185505; 500 зол. на ч. 44271, 44721, 45372, 50480, 63163, 82269, 88802, 115296, 125332, 136119 148041, 139714, 181388; 400 зол. на ч. 24690, 28577, 55685, 55844, 68259, 76551, 99857, 116048, 125307, 134657, 140489, 189125.

— **Убив і зїв тітку?** На комісаріят І. дільниці у Львові зголосився молодець і зворушеним голосом заявив, що вбив свою тітку, Мальвіну Лемперт у Стрілках-Топільниці, а тіло її зїв... Показалося, що це 22-літній торговельний помічник, Якім Йофе, людина несповна розуму. Тому що його тітка живе, Йофе вийшов на волю.

— **Краєва хроніка.** В летунській школі в Безміховій Горішній студент львівської політехніки Стан. Бараневський впав з безмоторовим літаком на землю і тяжко потовкся. По дорозі до шпиталю він помер. — В Дорнфельді львівського повіту грім спалив у ночі одну господарську загороду, причому згинула одна корова. — В Коросні Старому пов. Львів тої самої ночі грім убив на дорозі Н. Врублевського а його брата тяжко поразив.

— **Трагічна стріча самоходу із сільською фірою.** На державній шосі коло Золочева склалася самоходова катастрофа. Вантажним самоходом їхала в напрямі Золочева більша група юнаків. Побачивши напроти себе сільську фіру, шофер скрутив на бік, щоб її виминути, але так нещасливо, що самохід перевернувся в рів. Пятьох юнаків покалічилося, між ними один тяжко. Ушкодився також самохід.

— **Грабіжницький напад під Львовом.** За стрийською рогачкою під Львовом бандити напали на купця Бронштайна з Роздолу і почали його грабити. Коли купець боронився перед грабіжниками, надїхав військовий самохід, з якого впало кілька стрілів. Коли самохід надїхав ближче, бандити занехали грабунок і втікли. На місце виїхала зі Львова поліція із псом, який побіг слідами бандитів аж до села Поршни. Глядання тревають дальше.

— **Замість життя втратив руку.** До шпиталю в Дрогобичі привезли 22-літнього Тимка Склєнаря з *Орлового*, який в самогубному намірі привязав собі до руки дріт, а другий кінець пекинув з привязаним каменем понад дріт з високою електричною напругою. Наслідок був інакший, ніж він хотів. Дріт спалив і відтяв йому у суглубі ліву руку. Причиною наміреного самогубства було знеохочення до життя.

— **Історичний дім у Магдебурзі,** де вигнали марш. Пілсудського, німецька влада подарувала Польщі. Цей дімок розберуть, завантажать на корабель і морем та Вислою перевезуть до Варшави. Тут знову його побудують так, як стояв у Магдебурзі. Покищо місця для нього у Варшаві ще не знайшли.

— **Ліси горять.** Як повідомляють із Берестя н. Б. на Поліссі занотовано 14 випадків пожежі ліса. Втрати нараховують на 60.000 зол. В девятьох випадках стверджено, що пожежа повстала наслідком підпалу.

— **Трагічна купіль.** Підчас купелі у Вислі під Пулавами втопився болгарський студент Дмитро Кіров Тангеров, що відбував літню практику в державнім інституті сільського господарства.

— **Сватала свого чоловіка дівчатам.** У Вильні арештували якусь Невярович-Невядомську, що займалася сватанням задля одруження. При цьому послугувалася своїм чоловіком, гарним мужчиною, як принадою для наївних дівчат, видурюючи від них гроші. Таким способом ошукала 20 дівчат. Коли справа виявилася, чоловік утік.

— **Як знахорка рвала зуби.** В кольонії Янів пов. Холм до Іванни Фридрих, що займається лікуванням, прийшов Зигмунт Замрок за порадою на біль зуба. Знахорка оглянула хорий зуб і ствердила, що його треба вирвати. Не багато думаючи, взяла кліщі до вутля і вирвала йому зуб. За два дні Замрок захворів серед проявів затроєння крови і помер. Фридрихову арештовано.

— **Грім убив три особи в Татрах.** Над Закопаним і Татрами перейшла минулої неділі сильна громовиця. Один грім ударив у хрест на вершку Гевонта, де находилося кількамацять осіб. Кілька осіб згинуло на місці, а кілька осіб поразило. М. ін. згинув один лікар і кобзяр Мруз, що стояв під хрестом і грав на кобзі.

— **Бавилися в ‘нд’ян.** В загайнику біля села Корево пов. Пулави 12-літній учень вселюдної школи Владислав Дилецький в часі забави в індіян зі своїм товаришем Юрком Весоловським ударив його кухонним ножем у шию, перетинаючи йому артерію. Коли Весоловський впав без памяти, Дилецький кинувся на нього з криком: „обдеру тобі шкуру з голови!“ Побачивши, що Весоловський лежить неживий та окрівавлений, сховався в гущавині. Аж по довшому часі знайшли його в кущах зімлілого зі страху.

— **Сита ліком проти затроєння грибами.** Французькі лікарі ствердили, що найпевнішим ліком проти затроєня грибами є сита з меду, яку дається хорому пити.

— **Із Чортівського острова втікло 18 вязнів.** До порту Еспань, в столиці англійського острова Трінідат, прибули втікачі із французької карної кольонії в Каєн. Прибуло їх 18 осіб човном, який сам собі зробили. Між утікаючими є Жан Куреж, якого ще 1915. р. засудив воєнний суд за дезерцію.

— **Що найшли на бігуні?** Совітська підбігунова експедиція знайшла на острові Рудольфа (група островів Франца Йосифа) останки табору полярної експедиції, яку вислали американські Злучені Держави в 1904. р. Під грубою верствою снігу лежали ріжні предмети та інструменти, що належали до цієї виправи.

— **Жахлива експльозія на кораблі.** В порті Скутарі на кораблі, що віз вантаж 150 бочок вибухового матеріялу, скоїлася експльозія, що спричинила жахливу пожежу. Вогонь перекинувся на палату справедливости, яка стояла на березі, і знищив її до тла.

— **Біда з надмірним урожаєм кави.** Бразилійська провінція Сан Павльо переживає справжне нещастя з причини надмірного врожаю кави. Не маючи де її подіти плянтатори палять каву масово у велитенських печах, побудованих спеціяльно до цього. Одначе одна біда веде другу. Мешканці трьох місцевостей звернулися до уряду з проханням, щоби рятував їх перед шкідливими для здоровля газами, які виділює спалена кава. Спеціяльна комісія розглядала справу на місці і видала відповідні розпорядки. У всіх трьох місцевостях спалюють щодень до 20 тисяч мішків кави або загалом до 60 тисяч кг. денно. Мають ще спалити ні більше ні менше, тільки два мілїони мішків кави.

— **Трагічна статистика.** За урядовою статистикою в Англії в часі місяця липня ц. р. наслідком самоходових катастроф згинуло 607 осіб а 2.273 було ранаених.

— **Ріжні вістки.** Підчас пробного лету над Ганновером упав німецький комунікаційний літак, причому згинуло 8 осіб. — Бруклінська поліція викрила велику ватагу злодіїв, що впродовж одного року вкрала поверх 20 тисяч самоходів. Вони переміняли і перемальовували вкрадені самоходи і продавали. — В Бургенлянді грім ударив у військовий відділ, вбиваючи одного вояка та ранячи тяжко чотирьох. — Біля Ліворна впав у море військовий літак, причому згинули чотири особи. — В австрійських Альпах упало і вбилося на місці впродовж двох днів вісьмох туристів. Італійський віцеміністр шляхів Пієрацці впав під потяг на стації в Больонії у хвилині, коли всідав до вагону підчас руху і помер від ран.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО“: „СВЯТА ТА ІІ БЛАЗЕНЬ“.

Фільма на підставі популярної німецької повісти під тим самим заголовком авторки Гінтер. Геройка — донька князя, живе на самотному замку, без материнської опіки, бо мати вмерла ще замалку і вічно сама з собою розвиває в собі надмірну вражливість, яка інколи переходить в ясновидну екстазу. Коли раз заблудила в лісі, її вирятовує недалекий сусід, теж власник замку — молодий граф, ще й маляр в одній особі. Цей граф єдиний уміє зворушливо-сентиментальні повісти, які друкують німецькі щоденники у своїх фейлетонових додатках для слізливих старших тіток і закоханих недолітків. Чому у заголовку фільми поставлена свята поруч блазня — на це глядачі не дістануть відповіди.

—o—

Відозви й комунікати.

Доповняючі курси для інструкторок жіночого господарства при „Сільськім Господарю“.

Зважаючи на те, що праця Т-ва „Сільський Господар“ серед сільського жіноцтва розвивається успішно, про що свідчать сотки новоповставших секцій господинь при Кружках „С. Г.“ та їх активність, вирішило Краєве Господарське Т-во „Сільський Господар“ у Львові влаштувати доповняючий курс для тих інструкторок жіночого домашнього господарства, що вже працюють при філіях „С. Г.“, що мають охоту свої попередні господарські студії далі пристосувати у громадянському житті.

Цей курс розпічнеться 15. вересня і тревати-ме до 3. жовтня ц. р. В програму його увійдуть теоретичні і практичні виклади з таких дїлянок: 1) організація, 2) домашнє господарство, 3) праця жінок у літнїськових місцевостях, 4) домашній промисл, 5) кооперація, 6) виголошування рефератів та інші практичні вправи в дїлянці праці при секціях господинь „С. Г.“ та інших українських організаціях. Крім того курсантки оглянуть історичні памятки м. Львова та всі українські господарські й культурно освітні установи і промислові підприємства.

Мешкати курсантки можуть в інтернаті при курсі (є 15 місць, тому треба наперед зголосити участь у курсі), а також обовязані харчуватися при курсі. Повне утримання, мешкання разом з оплатою за навчання коштуватиме 45 зол. за цілий курс (платні згори).

Безпосередньо по закінченні цього курсу відбудеться зїзд інструкторок сільського господарства, що вже працюють при філіях „Сільського Господаря“. В цьому зїзді можуть теж взяти участь як гості всі абсольвентки двох попередніх господинських курсів „С. Г.“ (програма зїзду буде подана окремо).

Зголошення на курс та реферати на зїзд треба прислати найдалі до 8. вересня ц. р. на адресу Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар“ у Львові, Ринок 10.

Краєве Господарське Товариство
„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“
у Львові.

—o—

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

В 10-ліття „Сокола“ в Пикуловичах. В неділю 15. VIII. п. р. відбулося сокільське свято в Пикуловичах. Хоч староство заборонило брати участь рухованкам з Підберізець, Ременова та львівським гніздам С. IV. з Личакова і С. V. із Замарстинова, то місцевий комендант постеруляу пішов ще дальше і не дозволив взяти Підберізцям бути видними на святі. Тому перед початком свята відїйшли побратими й учасники Підберізець домів. Невжеж і видцем не можна бути на публичнім святі?! — Свято почалося з 15-хвилинним опізненням. Піднесено прапор. до звіту стануло 20 посестер, 46 побратимів і 12 учасників, разом 78 осіб. Звіт відібрав начальник С.-Б. О. Вальчик та зложив привіт від Сокола-Батька. По звіті відбулася дефілада справляючих. Вправи вільноруч побратимів (40 рухівників) вийшли слабо. Зато вправи вільноруч посестер (15 рухівничок) вийшли краще. Добре вийшли і вправи учасників (управляли 2 пятки). Доліпкові вправи побратимів зі Львова вказали, як довго треба управляти, щоб опанувати тіло й духа, знайтися в кожнім положенні та вийти оборонною рукою в побідителя. Ентузіястично нагороджували видці оплесками управляючих за дей високої клясн пир. По перерві посестри вивели гарний танок „Віночок“ укладу п. Зачкевич. Учасники показали себе вручними у трійкових вежах. „Катерину“ відтанцювали дуже легко посестри й побратими зі Львова. Дуже тяжкими вправами побратимів зі Львова на дручинку і вправами найменших закінчено це свято.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ GMINY KRÓL. STOŁ. M. LWOWA. Lwów, 1. sierpnia 1937. R. VI. Nr. 15.

MŁODA POLSKA. Warszawa. sierpień 1937. R. I. Nr. 1.

SITZUNGSBERICHTE DER MATHEMATISCH-NATURWISSENSCHAFTLICH-AERZTLICHEN SEKTION. Heft XXV. Verlag und Buchdruckerei der Sevcenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg (Lwiw) 1937.

UKRAINIAN YOUTH. Jersey City, July 1937.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Спортові висліди.

БОЧКАЙ — УКРАЇНА 4:3 (3:1).

Змагання України з Бочкаєм викликали були вже справдешній величезний зацікавлення спортової та навіть неспортової публіки не тільки у Львові, але в цілому краю. Адже в гру входила не тільки спортова амбіція — кто переможе, бо людям хто в таку перемогу вірив, але перш усього виринало зовсім оправдане питання, як далеко відстала український команний матч від високого европейського рівня. Чули ми побоювання, чи Україна взагалі зуміє навязати з мадярською дружиною боротьбу, як рівний із рівним. Перший виступ у змаганнях із противником, що може почвалитися найкращими успіхами з першорядними дружинами Австрії, Італії та Чехословаччини, з противником, який закордонні виступи вважає важливою розвагою, з противником, який уже давно пробував, що таке трема — не замаловажна річ. Мимоволі нагадувались ті сумні часи, коли наша одинадцятка програла свій перший матч з А-клясі катастрофально (10:0), хоч згодом, по довшій праці над собою виявилося, що не була гіршою дружиною від своїх партнерів. Та було чимало й таких, що вірили в моральну силу української дружини. Вірили у її завзятість, амбіцію та спортові вмілости.

Виявилося, що надії тих оптимістів були зовсім оправдані. Крім кількахвилин першої частини гри, в яких наша дружина не могла прийти до себе, гра була справді гарна і — найважніше — дала українським глядачам моральне вдоволення з поцоварт'єної гри обох дружин. Бо те, що Україна осягнула справді гарний успіх, не було висліком поцшалапутської гри Бочкаю, тільки направду гарної гри нашої дружини. На свою скромну перемогу мусів Бочкай добре напрацюватися й показати куди більше своїх професійних умілостей, як підчас змагань із Гасмонеєю.

Під гучні оплески та привітні вигуки трибун й партеру вибігла на грище перша дружина Бочкаю в такому складі: Елек, Пальоташ, Гулаї-Вікері, Борош, Орос-Гайду, Такач, Телекі, Фінта, Опата. Бочкай привитав публіку окликом: Ельєн!

Україна виступила в такому складі: Гунул, Скрегота, Воробець; Скоцень І., Кінцла (Гошовський), Цимбала (Ромалець); Магоцький, Скоцень ІІ., Міхльош, Петрів і Краєвський.

Перед самим метчом відбулися привіти. Від України привитав гостей голова Т-ва дпр. О. Левицький по українськи та передав мадярам прегарний прапорець із шовку в барвах України з жовто-блакитним лямуванням на срібно-кованім держаку. Його промову перекладав гостям тренер України п. Мора. Привіт від мадярської дружини виголосив п. Опата, тренер і грач Бочкаю, передаючи при тому теж прапорець у барвах Бочкаю, значить жовто-блакитних, таких, як і наші національні барви.

Коли йде про характеристику обох дружин, то очевидно першенство треба признати мадярам, які виявили знаменну техніку, прецизну гру головою, найгіршій старт, далекі, гострі стріли та просто вибрцеву тактику. Ніодного зайвого подання не бачили ми в тих хвилинах, коли Бочкай переважав. Коли помічники не мали змоги подати мяч до свого народу, то подавали його своїм найближчим партнерам у ширину або до заду, але тільки необставленим грачам. Також напад умів завжди заграватн так, шоб мяч опинився на такім місці, де не було ворожого грача. Таким чином мадярські грачі не потребували витрачувати непотрібно своїх сил, зате стартували гостро тоді, коли виринала справді потреба. Найкращими мадярськими грачами були нападники Телекі й Фінта та середущий помічник Борош. Оборонці гострі, в далеким виконом, одначе коли напад України засмочив у другій половині мадярів своєю концертовою грою, тоді Пальоташ і Гулаї потратили не менше голови, як Воробець і Скрегота в першій половині. Воротар мадярів не мав менше роботи від Гунула, але вивязався з неї зовсім добре, бо ні двох стрілів Петрова, ні бомби Скоцени не міг оборонити.

Коли йде про наших грачів, то в першу чергу треба підкреслити добру, іноді просто концертову гру нападу, який увесь час був найліпшою та найрівнішою лінією червоно-чорних. У нападі ніхто не грав зле, але одні грали ліпше, другі слабше. Напр. Краєвський грав амбітно й завзято, але іноді своєю нерішучістю та непотрібним придержуванням мяча гайнував неймовірно догідні позиції. Не все виходило також Скоценеві ІІ., одначе стрілені ним ворота — це був правдивий „Майстерштіх". Найбільше продуманих плинів вносили до гри Петрів і Міхльош, хоч їх гра не впадала може в очі. Проте вислід метчу — це головно їх заслуга. Найбільше темпераменту до при нападу вносив Магоцький і він теж найбільше замішання під ворожими воротами спричинював.

Поміч? Були дві помочі: одна в першій половині, коли Бочкай вів уже 3:0, і друга, коли Україна не тільки зремісувала, але й поважно загрожувала ворожим воротам. З цього ясно, що поміч у складі: Ромалець, Гошовський і Скоцень І. поміщо в Україні найліпша. Зокрема треба признати, що Гошовський дуже швидко найшов нитку порозуміння з нападом, підсилюючи його іноді ідеальними подаваннями на мадярський зразок. Ромалець унешкідливив небезпечного і швидкого крайнина Гайду (з якого подань упали в першій половині два голи) до тієї міри, що він у другій половині, крім одного небезпечного стрілу на ворота не міг нічого вдіяти. Скоцень ІІ. є завжди найбільше деструктивним чинником для ворога, одначе співпраця з власним нападом ще слаба. В кожнім разі замітний у того грача величезний поступ. Кінцла або не в формі, або... вже постарівся. Не бачили ми в нього ні дав ньої агресивности, ні прегарних колись загравань головою. Незла дефензивна гра — це рішуче за мало для середущого помічника.

Про оборону ми вже згадували на вступі. Спершу оборонці непевні, згодом розігралися, одначе теперішній обороні України далеко до давньої залізної лінії, що вріяв неї навіть найліпшому противникові важко було перейти. Одначе назагал оба оборонці виконали своє завдання. Гунул трохи за нервовий, але все, що міг, оборонив, та кількома відважними вибігами внісши деякі майже безнадійні ситуації.

Хід гри. Вже в першій хвилині небезпека висить на волоску під воротами України. На щастя, Фінта стріляє на авт. Безпосередній протинаступ України кінчиться таким самим неуспіхом. Відразу зарисовується тактична і до деякої міри технічна вищість мадярів, які по слабій суботній грі хочуть рішуче поправитися. Поміч України тратить голову, забуває про співпрацю з нападом, що, залишений на свої власні сили, тільки вряди-годи переводить небезпечні акції, відобравши собі мяч. Оборона не вспіє іноді виконати мяч назіть на кількадацять метрів. Мадяри дають показ ефектової і продуманої гри. В 9. хвилині публіка, хоч зі жалем, та щиро оплескує перші ворота мадярів, що їх жахливою бомбою здобув Фінта. Хвилину пізніше Фінта знову приневолює Гунула до капітуляції. Україна боронится розпучливо, як зі розпучливо, бо Скрегота ловить у 15. хв. високий горішній мяч рукою. Стрімголовного карного стріляє Телекі. Публіку огортає песимізм, бо починає грозити марево двоциферного висліду.

Та згодом, коли нема ні чергових вопрт і коли оборона прийшла до себе, картина гри основно змінюється. Напад нашої дружини здобуває чимраз частіше від противника мяч і підіадить іноді під самі ворота Елека. Магоцький, Скоцень ІІ. і Краєвський затрачують кілька догідних позицій, кілька акцій кінчиться автом або рогом. Щойно 42. хвилина приносить Україні заслужені ворота. Краєвський подає до середини, очинняється підворітне замішання. Магоцький атакує тілом воротаря і Петрів спокійно добиває з двох кроків мяч до воріт, що публіка приймає гураганними оплесками.

Після перерви: Україна змінює поміч, що їй виходить очевидно на користь. Бочкай не вспіє розвинути якоїшебудь грізнішої акції і спершу намагається втримати отверту гру; одначе, коли й це не вдається, обмежується до оборони. Напад червоно-чорних концертує, переводячи завзяті наступи. По кількох хвилинних таких наступів Петрів здобуває по акції цілого нападу з найближчої віддалі другі ворота. Знову гураган оплесків. Марево катастрофальної програної віддаляється і вспіхається навіть зовсім справдяне надія перемоги, коли Скоцень ІІ., позавидувавши Фінті, стріляє також жахливу бомбу не до оборони. Якшо Україна булаб тепер використала повний хаос, який запанував у рядах противника, моглаб була виграти навіть різницею двох-трьох воріт. Та напір України слабне, гра вирівнюється і здавалося, що залишиться до кінця нерішений вислід. Тимчасом одна похибка оборони, знову гострий, пекельний стріл Телекі і мадяри здобувають четверті ворота.

На цих змаганнях Україна здала дуже важний іспит. Цей іспит ще й тому немаловажний, що відбувся напередодні важних мистецьких боїв і що гості, приємно розчаровані гарною грою і поставою нашої дружини, заявили, що на їх думку Україна є рішуче кращою дружиною від ужгородської Руси, зокрема своїм стилем гри. Також значно вище ставили гості Україну від Гасмонеї. Найбільше подобалися їм Петрів, Магоцький і Гунул.

Судіював поправно п. Отшелецький. Видів коло 4.000.

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

КРАКІВ. **ПОГОНЬ — ГАРБАРНЯ 1:1 (0:1).**

Погонь здобула цінний кункт зі стрілу Ціммера.

КАТОВИЦІ. **РУХ — ВАРТА 6:3 (4:3).**

В табелі веде АКС і Краковія. На останнім місці Погонь.

ЗА ВХІД ДО ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

СТРИЙ. **ЮНАК — КРЕСИ 1:0 (1:0).**

Треті вирішні змагання покінчились на буцімто нейтральному гриші не конче заслуженою перемогою дрогобицької дружини, яка входить до Окружної Ліги.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ. **Луг — Б. К. С. (Брухович) 0:3 (0:1).**

Луг ІІ. — Лсополія 3:3 (0:3).

Оба змагання розіграно в Луговому Городі.

ЛЬВІВ. **К. С. З. Н. Рипне — Р. К. С. 5:1; Т. Ш. Л. — ІІ. Сокіл 4:0; К. С. З. Н. Рипне — Т. Ш. Л. 5:0.** Всі ці змагання відбулись у рамках ювілею Т. Ш. Л. на Левандівці.

ТЕРНОПІЛЬ. **Легіон — Гірка (Станиславів 1:0; Єгуда — Гірка 3:0.**

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Сян 3:0 (0:0).**

Змагання велися підчас бурі. З Сяну найкращі Медвідь, Ходань і Неофіта.

Польонія ІІ. — Сян ІІ. 5:1.

Чувай — Гагібор 4:2 (2:0).

БРОШНІВ. **Стшелєц — Погонь (Стрий) 6:2 (1:1).** Сенсаційна перемога Брошнева над Погонею, яка після перерви грала дуже слабо.

ХОЖІВ. **Вісна — АКС 4:2.**

ЧЕСЬКА ЛІГА.

Спарта — Жіденіце 2:1; Братіслава — Вікторія Жіжков 3:2; СК. Пльзень — Яаход 1:2.

Спортові новинки.

Ватра (Дрогобич) гратиме вирішні треті змагання в Туром і якщо переможе, зустрінеться у кваліфікаційних метчах із Дністром за вхід до А-клясн.

Наколесники Дністра (Самбір) приїхали цілою прогулькою на метч Україна — Бочкай. Гостили їх наколесники України.

Наколесники України організують 29. п. м. змагання на трасі: Львів — Стрий — Дрогобич — Самбір — Рудки — Львів (220 км.) за часу голови України дир. О. Левицького. Старт в год. 6.30 рано біля площі Сокола-Батька.

Русь (Ужгород) домагалася від України 2.500 кор. за приїзд на один метч до Львова (Бочкай взяв за оба метчі таку саму суму). За один рік побуту в чеській Лізі кількох апетитів набрались закарпатські колуни.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.

АДРЕСА Львів, Ринок 10.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці

і ремінці для пов в найліпшім гатунку, ложка величина по зол. 1.40, линвки по 30 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сакстуська 2, побіч фірми „Саламандра". §19 20-?

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича

КУТИ:
17. VIII. Шаріка.
18. VIII. Довбуш.
19. VIII. Під курателем.
20. VIII. Шалапут.
21. VIII. Княжна чардаша.
22. VIII. Ніч під Івана Купала.
З Кут іде театр до Рожнова.

Український Молодий Театр „Загрева"

ЗАБОЛОТІВ:
17. VIII. Камо грядеши? II. частина.
18. VIII. Трафіка пані генералової.
19. VIII. Тарас Шевченко.
20. VIII. Муравлі.

ТУЛУКІВ:
19. VIII. год. 8 попол. Тарас Шевченко.
Зі Заболотова театр їде до Рожнева, Кут і Косова.

Зелений Театр:
Четвер, 19. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Паршеля.
П'ятниця, 20. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Паршеля.
Субота, 21. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Паршеля.
Неділя, 22. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Паршеля.

ВОВНИ — наймодніші гатунки і кольори — ДІМ ВОЛІЧКИ – Львів, ул. Сикстуська ч. 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

КІНА.

АПОЛЬО: „Свята та її блазен".
АТЛЯНТІК: „Таємний план Р. 8".
ВАНДА: „Героїська бригада", „На хвилі спогадів".
ГРАЖИНА: „У хуртовині заліза й вогню", і комедія з Фліпом і Флопом.
ЕВРОПА: „Заборонене щастя".
КАСІНО: „Стрінулися в Парижі" з Кльодетою Кольбер.
КОПЕРНИК: „Рожа".
МАРУСЕНЬКА: „Пострах опери" з Борисом Карловим.
МЕТРО: „Небезпечний фліpт" і додатки.
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Ніч в опері; „Руки вгору".
ПАЛЯС: „Фікер ч. 13".
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Діти щастя" з Ліл. Гарвей та Віллі Фрічом.
СВІТ: „Прапор" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Такі дівчата" і ревія.
ТОН: „Кохана родинонька" з Фліпом і Флопом.
УТІХА: „Китайські моря" і ревія.
ХИМЕРА: „Для тебе Маріє".

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Гірський шпиль Цугшпіце".

Зол. 14·— ПАПІРОСНИЦІ з правд. срібла тільки у **ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська ч. 4.**

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 17. серпня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Сценки зі життя, 20.10, 21.00 Розр. концерт, БІЛГОРОД 21.20 Скрипка, БУДАПЕШТ 17.35, 22.25 Циг. музика, 20.35 Сальон. музика, 21.45 Форт., ВІДЕНЬ 15.15 Діточі пісеньки, 16.05 Орх. концерт, 17.45 Форт. реціталь, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Гендель-Гайдн. тріо, спів, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.00 Розр. концерт, МІНХЕН 21.10 Концерт, ПРАГА 11.05 Сальон. музика, 18.05 Чеська сучасна музика, 19.10 Штраусові вальси, 19.30, 20.00 Військ. орк., РАДІО ПАРІ 13.15, 19.00 Спів, 16.00 Концерт із ам. консерваторії у Фонтенебльо, 20.15 Репітації. РИМ 17.15 Танкмузика.

Середа, 18. серпня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Оголіття співають: Доля і пісня Німеччини, 14-15, 15.00 Розр. музика. 17.00 Камер. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. музика, БУДАПЕШТ 19-10 Віденські мельодії, 19.50, 20.00, 21.00 Концерт, 22.25 Розр. музика, ВІДЕНЬ 18.25, 20.00 Симф. концерт, 21-40, 22.00 Вільончеля, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Для дітей, 15.15 Альпейська музика, 18.00 Романтичні пісні на хор, 21.15 Соната а-дур Вебера і соната г-дур Брамса (відігр. Кл. Арав і Штроє), 22.30 Нічна музика, МІЛЯНО 19.00, 20-40 Розр. музика, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, 16.00 Музич. образки, орх., солісти, 22.30 Концерт хору молоді й орх., ПРАГА 12-35 Сальон. музика, 14.00 Концерт солістів, 19.20, 20.00 Популярн. концерт, РАДІО ПАРІ 12.40, 13.45 Орх. концерт, 13.15, 15.45, 19.45 Спів, 15.00 Лістові твори, 16-45 Рецитації. 18.15 Гумор, 19-30 Форт., 20.15, 21.00, 22.00 Опера, РИМ 17.15 Камер. музика, 17.30 Розр. музика, 21-00, 22.00 „Корневільські дзвони", оп. Планкета.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 17. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7-00 Ранішній денник. 7.10 Музика з гр. пл. 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 інформаційна газетка в українській мові, 12.25 Орх. концерт, 13-55 Легка музика з гр. пл.; у перерві в год. 14.00 Гутірка союзів ККО, 14.55 Львівська біржа, 15.00 „Мадам Батерфлай" оп. Пучіні (II. дія) з гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки. 15.45 Господарські вістки, 16.00 Цікаві речі з 5-х частин світа, авд. для старших дітей, 16.20 Бетовен: Смичковий квартет г-дур оп. 18- ч. 2., 16.45 Чапленний рай біля Сєранова, фейл., 17.00 Орх. концерт (твори Ів. Штраусса), 17.50 Актуальна туристична гутірка, 18.00 Огляд фінансово-господарських актуальностей, 18.10 Л. Годовський грає, гр. пл., **18.25 „Марко Черемшина — співець Гуцульщини" літ. нарис Романа Пашковського,** 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка. 19.00 „Радіо п. Іполита" скеч, 19.15 Сільвіо Раніері грає на гітарі, 19-50 Спортові вістки, 20.00 „Клівія" оперетка Н. Досталя; у перерві коло год. 20.40 Вечірній денник, Хліборобські вістки, 22.05 Скрипка, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Концерт бажань.

Середа, 18. серпня 1937.

6-15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Мендельсон: „Пісні без слів", гр. пл., 12.25 Концерт орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.45 Для дітей: Байка про метелликові крильця, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Розривкова музика з гр. пл., 15-40 Львівські біжучі вістки, 15.46 Господ. вістки, 16.00 З мого заробітку, літер. нарис, 16.15 „Пісні без слів" Мендельсона, смичк. квартет, 16.45 Відчит про І. К. Ходкевича, 17.00 Легкі пісеньки у виконанні сестер Турських у супр. форт.; 17.50 Як будуємо корабель, гутірка; 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 „Пісня рік" словно-муз. авд., 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 „Легенда про коршмаря Центорію" авд. з нар. піснями, „Святохресні пісні" нар. хор, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Вокальний квартет і ансамбль гармоністів, 20.45 Вечірн. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 „Бушні шп. Козальських", 22.00 Танкова музика, рефрени, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 16. серпня.

1 кг. масла десер. блок. без оп. 2·55 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·60 зол.
молоко . . . . . 14—15 сот.
яйця . . . . . 3·10 зол.

Тенденція на масло занижена, на молоко здержана, на яйця слаба.

ОПОВІСТКИ.

На весіллю Аркадія і Зіни Сало в Луцьку, вложили гості зол. 10.— на Українських Інвалідів і зол. 8.06 на „Рідну Школу".

На фонд відбудови церкви в Крилосі вложив в Адмін. „Діла" д-р Марія Гардецький з Косова зол. 5.—.

КУПНО - ПРОДАЖА

КАМІНЬ ДОВБУША, коло Яремча. Гарна вілла мурована, 5. кімнат з приналежними вигодами, повний комфорт, лазничка, біжуча вода тепла і зимна, з печами — надається також на постійні мешкання — в господарським будинком, гаражем, ситкївковим кортом, городом і лісом, цілість близько 8.000 м², гарна огорожа, коло Прута і залізничої стації — до продання. Відомість: Львів, тел. 20939 п. Кміцінський, або Варшава, тел. 41511. 1414 2—5

НАЙБІЛЬШИЙ вибір нових і передвоєнних каменниць, віль, домів з городами, парцель від найскромніших до найвибагливіших по різних цінах, від кількох тисяч почавши — поручає відома зі солідности українська фірма „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 2—10

ПРОДАМ У ЛЬВОВІ дім партеровий, 3-кімнати, кухня, великий передпокій і веранда, електрика, великий овочево-яринний город, 10 хвилин до трамваю, 2 хвилини до автобусу, гарна околиця **тільки українцям.** Зголошення до „Діла", „Догідне для емерита". 1407 3-3

МЕШКАННЯ

ПРИЙМУ НА СТАНЦІЮ учениню або ученика з нижчих гімназійних клас, найрадше із священичої або вчительської рідні. Запевняю: дбайливу, виховну опіку, здоровий харч і евентуально поміч у науці. Пять хвилин ходу до годов. заведення акад. гімназії. **Евген Ткачук, Грунвальдська 8/2.** 1435 1—3

2 КІМНАТИ, передпокій, кухня, повний комфорт, поверх, до полудня, балькон, без податку — 80.— зол. від 1-го вересня. **Остроленцка 17,** ріг **Потоцького, тел. 117-94.** 1428 2—3

ЛИСТУВАННЯ

ПАНЕ ДИРЕКТОРЕ І. КОГУТЯК! Подайте зараз свою адресу. Тарас, Хоростків. пов. Кончинці. 1432 1—3

РІЖНІ

АДМІНІСТРАЦІЮ РЕАЛЬНОСТЕЙ у Львові, веде солідно, фаховими силами за малою оплатою, а повною порукою „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 2—10

КОМБІНЕЗОНИ МОТОЦИКЛЕВІ найдешевше джерело Вирібня „ПАЛЮМ", — Львів, Гетьманська 22. побіч Музею. 1120 10-10

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби й комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117. 68725-7

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер і СИН Львів, Зьрудляна 3.** тел. 271-14. 1406 4—15

ВАРШАВА.
Незрівняний в якості пудер і крем **ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ ВОЗ** завдяки якому стає цера **ОКСАМИТНО-МАТОВА.**
Ціна коробки з пушком зол. 1.25.
2910 85—7

КІР
Львів, Усийського 8
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ЗАВЕДЕННЯ КРАВЕЦЬКЕ
СТАН. КЕНДЗЄРСЬКОГО
перенесене 7—10
з Хорущини до льокалю
при вул. Академічній 22. І. п.

Меблеві покриття лляних, дамаск, церат, діванів, **капи і намітки,** в найбільшім виборі
ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 7-11
Львів, Легіонів 25, в подвір., тел. 286-36.

Християнська харчівня
„ГАЛЬКА"
поручає дешево вибагливі **снідання, обіди, вечері**
Львів, вул. Пекарська ч. 1 п.
1390 Тел. 291-00. 4—15

Фотографічні апарати направляє прецизійно
К. Колянковський
Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5.
1387 5—10

ХТО?!
хоче купити найліпші **косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах** купує тільки у найсолідній
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 18а
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і поміж них . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 181 (14.724). Львів, середа 18. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Banku Czeskich Legion. Praga „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Поворот до приватної торгівлі в СССР?

СЕНЗАЦІЙНА ПРОМОВА МОЛОТОВА.

МОСКВА, А. Т. Е. На засіданні головного комітету достави товарів населенню Молотов виголосив довшу промову стверджуючи, що організація совітської торговлі на селі виявилася зовсім поганою. Щоб дістати необхідні товари як мило, голки, нитки і т. п., селянин мусить мандрувати 20 і 30 км. до міста і купувати на базарі у приватного купця т. зв. „частника". Ствердив, що торговельна організація „Внуторг" і „Центросоюз" виявилися зовсім непридатними і тому слід вибрати інший напрям у справах засоблювання населення. Цей напрям відбігає від загальної політ. лінії, але в даних умовинах необхідний. Промова Молотова викликала сенсаційне враження. Всі сподіються, що уряд задумує відступити від строгої засади змонополізованої державою торговлі.

КОМ. ГРИНЬКО В НЕЛАСЦІ?

ЧУБАР КОМІСАРЕМ ФІНАНСІВ СССР.

МОСКВА, 17. 8. ПАТ. Президія виконного комітету СССР призначила заступника голови ради народніх комісарів СССР **Чубара на становище народнього комісаря фінансів СССР. Одночасно звільнила дотеперішнього комісаря Гринька з його становища.** Першим заступником комісаря фінансів призначений Гричманов, комісарем пошт і телєграфів призначений Берман, якого звільнили зі становища заступника комісара внутрішніх справ, себто Г. П. У. На його місце покликали Рижова.

Відступ червоних на цілому фронті.

САЛЯМАНКА, 17. 8. ПАТ. На астурійському фронті червоні війська повели кілька нагальних наступів, але національні війська відбили їх і завдали ворогові важкі втрати. **На фронті Сантандер національні війська посуваються швидко вперед. Передні стежі заняли місцевости Аріха й Ескудо. Національні війська взяли до неволі 600 полонених, і здобули 6 совітських повзів. Головна колюмна національних військ заняла Монтгастро та головний промисловий осередок Рейноса і багато менших місцевостей. На цьому відтинку взяли до неволі 800 полонених, 18 гармат і 5 повзів. Червоні відступають на цілому фронті.**

Військове повстання в Іраку?

УРЯД ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ.

ЛЬОНДОН, 17. 8. ПАТ. Премієр Іраку Гікмет Сулейман подався до димісії з цілим кабінетом.

ЄРУСАЛИМ, 17. 8. ПАТ. Кружляють поголоски, що в армії Іраку вибухли поважні заворушення. Телєфонічна комунікація з Іраком від учора перервана.

Генеральний наступ на Шангай.

ТОКІО, 17. 8. ПАТ. Всі китайські відділи, що окружають японську дільницю міжнародньої концесії, почали вчора коло год. 20-ої генеральний наступ на японські позиції. В Шангаю та в околиці китайські сили обчислюють на 13 дивізій. Міністерство маринарки комунікує, що японське морське летунство перевело напад на летовище у Чія-Чінґ у провінції Чек-Ян при чому знищили два китайські літаки.

ШАНГАЙ, 17. 8. ПАТ. Японські кораблі обстрілювали майже цілу добу китайські відділи, що посувались у районі Пу-Тунґ і замовкли щойно вечором. Китайці запевняють, що японцям не вдалося спинити наступу китайських військ здовж ріки Ванґ-Пу від сторони Пу-Тунґ. Китайці кажуть, що японські кораблі нагально бомбардували околиці Пу-Тунґ, щоби висадити на сушу підмогу, що надійшла з Японії.

ВАТАГИ ГРАБІЖНИКІВ ГУЛЯЮТЬ.

Кілька ватаг намагалось ограбити магазини ризу, але поліція не допустила до грабежі. Юрба змасакрувала страшно одного португальця, беручи його за японця. Тому, що положення в Шангаю щораз то більше загострюється, коло **3.000 жінок і дітей покинуло місто.** 700 американських жінок і дітей покине Шангай у найближчих днях. Департамент мариперки Злучених Держав видав комунікат, що кілька кораблів „Доляр Ляйн" виїхало до Шангаю щоби забрати американських громдян. 2.000 англійських жінок і дітей виїхало з Шангаю вчора вечором. Усі щоденники в Шангаю виходять у зменшеному обємі.

ТІЄН ТСІН, 17. 8. ПАТ. Авас повідомляє з Тсінґ-Таю, що якийсь мужчина в цивільному одязі стрілив з револьверу до японської стежі. Один моряк згинув, другий важко ранений. Невідомий справник утік самоходом.

ВОЄННІ КОРАБЛІ ТА ВІЙСЬКО ВЕЛИКОДЕРЖАВ ПЛИВЕ ДО ШАНГАЮ.

ЛЬОНДОН, 17. 8. ПАТ. Райтер повідомляє, **що на китайських водах недалеко Шангаю є тепер 8 англійських воєнних кораблів.**

ВАШИНҐТОН, 17. 8. ПАТ. Компанія американських стрільців моряків відплила воєнним кораблем з Манілі на Филипинських островах до Шангаю.

Страшний вибух фабрики пороху.

800 ДОМІВ ЗНИЩЕНИХ.

ТОКІО, 17. 8. ПАТ. Аґенція Домеї повідомляє, що минулої ночі в місцевости Уї недалеко Пі Кіото вилетіла в повітря фабрика пороху. Дотепер витягнули зпід звалищ 22-ох убитих і ранених. 800 домів у цій місцевости зовсім знищених.

ЛІКАР-ДЕНТИСТ

Роман Войнаровський

в е р н у в с я

і ординує при вул. Трибунальській ч. 1/II., м. 6.

від год. 9—1 і 3—6.

ВЛАСНА ТЕХНІЧНА РОБІТНЯ. ВИДА.

1433 Тел. 112—27. 2—

Проти одної пошести.

Львів, 17. серпня 1937.

У повоєнних часах помітні у галицько-українського громадянства дві крайности, яких не було перед світовою війною. Ними є зріст націоналістичної течії при рівночасній появі національного ренеґатства.

Позитивною сторінкою наших сучасних відносин у Галичині є загальний зріст і скріплення національної свідомости серед широких народніх мас не тільки по селах і менших містечках з українською більшістю, але і в сільських громадах та містах, де український елемент був і є у меншости і де він — головно по містах підпадав часто польським денаціоналізаційним впливам. Невідрадні відносини, серед яких доводиться нам жити і як здавалось би — безнадійність нашого становища з одного боку, — і безперечний вплив сторонніх крайно націоналістичних гасел з другого боку зродили і в нас націоналістичні струї і спроби їх організації.

Ці екстремістичні струї у своїй послідовности виявилися у відомому нашому підпіллі, що у своїй теперішній формі має назву Організації Українських Націоналістів (ОУН), відомої у нас головно зі судових процесів. Про цю організацію, зокрема з нагоди великих політичних процесів, писала нераз наша преса і польська і вона за розмірно коротший час свого істнування має вже свою питому історію.

Та не про зріст і скріплення нашої національної свідомости й активности буде тут мова, але про віроісповідне і національне відступництво.

Наші західні етнографічні кордони мають іншу історію, як східні. На заході під безнастанним польським наступом були ми у відступі, на сході і південному сході знову вже від кінця 17. віку, а ще більше за 18. і 19. вік, коли остаточно заломалася татарсько-турецька сила — нові величезні простори для української нації. За цей час наша етнографічна територія заняла там північні береги Чорного Моря, перейшла через Дон над Кубань аж до північних збіч Кавказу, скріплювана рівночасно на північному сході у сумежній Курщині і Вороніжчині. Територіяльні втрати на заході наша національна пружність винагородила собі вдесятеро на противному кінці своєї суцільної етнографічної території, не кажучи вже про великі національні острови, що завдяки кольонізації повстали над Волгою, в Туркестані, а передовсім на Далекому Сході Сибіру.

Ще одна риса нашого поширення на сході, південному сході і північному сході. Причиною наших демографічних успіхів на згаданих землях був безперечно факт, що українські кольоністи у своїй масі зберегли чистоту своєї крови. Як кольонізаторський елемент займав ті землі хлібороб з культурою вищою від свого оточення. Культура загальна і хліборобська українського кольоніста була куди вища від його мос-

ковського сусіда, з яким родинно не мішався при всій віроісповідній близькости через православну церкву. І саме збереження чистоти крови і вищість культури охоронила нас там від денаціоналізації навіть тоді, коли за царських часів ми не мали якихнебудь окремих національно-організаційних форм.

Інакше було на заході і на північному заході. Тут наші етнографічні кордони ще за історичної Польщі в 16. і 17. віках сягали значно далі на захід як сьогодні. Західні границі руського осадництва, як не менше белзького покривалися з нашою етнографічною територією. Не тільки Лежайськ, але і Ряшів та Замістє лежали на суцільній ще українській етнографічній области, що сягала тоді дещо дальше на захід від тих міст. Ще в 40-вих роках мин. століття в часі, коли переводили в Галичині першу загальну конскрипцію, головно у військових цілях, територія за Сяном аж поза Ряшів означена як територія мішана, яку ми втратили майже в цілости за яких сто літ, залишаючи там тільки незначні острівчики, про долю яких перед двома роками писав др Іван Німчук на сторінках „Діла". Значні смуги на Підляшші і Холмщині стратили ми вже після оголошення толеранційного указу з 1905. р. Денаціоналізацію і в Західній Галичині і за Сяном і на Підляшші та Холмщині довершила зміна віроісповідання греко-католицького чи православного на римо-католицьке, через яке наше населення ввійшло безпосередньо в орбіту польських нівеляційних впливів.

І нині на цілій нашій західній і північно-західній лінії йде далі ввесь час наступ на наші позиції вже не лише при помочі костела, школи та адміністрації, але теж і політичних впливів, передовсім польських людовцевих організацій, наскрізь демагогічних і нам ворожих. Про це були нераз часописні згадки, хочби в нагоди минулорічних кривавих подій в Кречовичах біля Переворська і в деяких селах рудецького повіту. Конечна наша оборона на лінії Сяну ще сяктак зорганізована, хоч не у такій мірі, як цього нам треба. Зате дуже зле з нашою обороною на північно-західних окраїнах, де ми при теперішніх умовинах тратимо ще доволі багато.

Зчерги слід згадати і про те, що ми сьогодні тратимо внаслідок нашої внутрішньої деморалізації і за слабої національної відпорности вже тільки одиниць між Сяном і Збручем — от же там, де істнував і істнує український Піємонт. І тут саме треба згадати про одну пошесть, яку послідовно требаб поборювати.

Маю на думці віроісповідне відступство і перехід на римо-кат. віроісповідання (так звана популярно зміна метрики), що у наших відносинах є рівнозначне зі зміною національности.

Ще до світової війни, головно серед старшого інтелігентського покоління, по містах та нижчої міської служби були нерідкі типи „генте рутені — націоне польоні", що признавалися до греко-кат. віроісповідання, а в житті були поляками. По війні це змінилося, бо вони самі, чи їх діти, змінили метрику і зірвали всякі звязки зі своїм дотеперішнім походженням. Цей тип вимер, або вже вимирає.

Зродився на його місце тип далеко страшніший, що походить вже з нашого безпосереднього середовища. Знаємо з власної обсерваціі і читаємо в пресі про нерідкі „зміни метрики" на селі і в місті. Польська сторона зі своїм духовенством у проводі, що завжди було шовіністичне і нам вороже, повела широку агітацію за зміною греко-кат. віроісповідання на римо-католицьке. І має, на жаль, деякі успіхи. За ціну надії на нужденну посаду, або щоб не втратити хліба, фабрикується нині римо-католиків і безпосередньо поляків. За можливість купна грунту за свої добрі гроші з парцеляції зміняє дехто метрику і на селі, зокрема там, де українці є в меншости, хоч покищо не зміняє такий сільський відступник ні української мови, ні звичаїв.

Але є інші болючіші випадки. Знаю їх більше і тільки для прикладу подам кілька. Син заможного адвоката, колишнього українського повітового комісаря, ще й нині доволі дільного нашого громадянина, з вищими студіями, женить з полькою і якстій зміняє метрику. Ніяк як поляк сидить у хаті батька і є на його ласці. Колишній наш богослов жениться у кольонії. Колишній господар в українському селі, — і є поляком. Інший, теж в українському селі, колишній студент філософії за посаду кандидата на помічника громадського писаря, теж покидає греко-католицьку церкву. Таких прикладів знаю цілу низку. А все те колишні учні українських гімназій, навіть рідношкільних.

Для націоналістів, що стоять на протилежнім бігуні національних перевертнів, є тут широке поле для корисної праці.

Др Степан Баран.

Чого японці хочуть від китайців?

ОБОРОНА, НЕ НАСТУП.

Нема ніякого сумніву, що по важких боях біля китайського муру та по завзятих боях, що спалахнули між японськими частинами і китайськими військами в Шангаю, війна між цими двома азійськими державами стала жахливою дійсністю. Дійсністю, яка згодом може мати необчислимі наслідки не тільки для Азії, але й для Европи. Бо куди глибші причини викликали цю заверюху, як відомий китайсько-японський антагонізм.

Переконання, буцімто Японія викликала цілу заверюху не лиш, що нестійне, але навіть подекуди фальшиве. Адже, коли пригадаємо собі розвій китайських подій, мусимо ствердити, що всі інциденти, що спричинили теперішній конфлікт, викликали не японці, але китайці, хоч навіть проти волі й інтересів свого уряду.

Чого хоче в Китаю Японія? Війни? Ні! Така відповідь насувається вже в першій хвилині, коли приглянемося японським інтересам у північному Китаю. Усі непорозуміння в Шангаю, в тій найбільшій китайській пристані зродилися проти волі японців. Адже кривавні бої також почалися не з вини японців. Японці мають у Шангаю стільки своїх громадян, постійних мешканців того міста, мають так багато своїх фабрик та ріжних багатих підприємств, що тільки в їх інтересі є повний лад і спокій у тому місті. Коли рятувати майна й життя своїх громадян не вдалося мирно, тоді ясно, що японці мусіли вжити більше переконливих аргументів, як переговори, хоч навіть і тепер не покидають ще надії на мирне поладнання справ.

Напружена ситуація в північнім Китаю не є висліком якоїсь окремої китайської політики, або висліком якихось внутрішніх умовин. Китайська держава тільки назовні робить вражіння одноцілої держави. В дійсності внутрі Китаю зударюються зі собою ріжні течії, які здебільша залежні від ріжних постороннїх чинників. Маршал Чай-Кай-Шек мусить із тими впливами рахуватися і хоч він сам не є прихильником протияпонської політики, опинився в невигідній ситуації. Він добачує в мирнім співжитті Китаю з Японією величезні користи для китайців та для розвитку китайського промислу й торговлі. Одначе велика частина молодої китайської генерації є наставлена, завдяки незвичайно вмілій та хитрій пропаганді Совітів, проти Японії. Також багато китайських генералів, яким залежить на прихильності молоді, гостро виступають проти Японії. Отже Чан-Кай-Шек мусить радитися з ними за більшістю, коли хоче втримати своє провідне становище. Автім рахує він ще й на те, що його становище сильно скріпиться на випадок невдач воєнничих генералів. Що така політика і такі пляни сильно небезпечні, не треба цього зовсім підкреслювати.

Пляни, що його суґерують Японії ворожі протияпонські чинники, буцімто Японія після перемоги над Китаєм пішлаб на підбиття світу, наскрізь утопійний. Японський імперіялізм наскрізь реальний, продуманий. Японці рішуче занадто мудра нація, щоб піддавалися нереальним мріям про гегемонію жовтої раси над цілим світом, тимбільше, що такий утопійний пляни, крім шкоди нічого конкретно корисного не приніс би японцям. Японські політики не мріють про імперію в роді імперій Олександра Великого, Наполеона, чи хочби велитенської імперії Джінгіс-Хана. Кожний наглий зріст кінчиться швидким упадком. Також імперії згаданих геніїв війни кінчилися

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 39

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

(Докінчення).

Вдивляюся в похід, що до нас наближається...

Мій гепіст також вдивляється в групу, що до нас наближається, бо час-до-часу регулює наш крок:

— Поволіше!... Прібав шагу! (Швидше).

Іде мабуть про те, щоб стануги на умовленім місці кордону в точно означеній годині. Бо нечемно булоб давати на себе ждати, а зайвий поспіх міг би виставити на шкоду престіж держави. Так зрозумів я ті накази.

Я вже розпізнавав лиця людей, що до нас наближалися. На переді йшов якийсь високий мужчина в цивільнім одязі. За ним ішов із двома поліцаями по боках той, якого польський уряд вимінював за мене — Бронислав Тарашкевич. У тій хвилині відчув я не тільки наш душевний контраст, але й фізичний. Вязень „капіталістичної держави" ішов у порядним фільцовім капелюсі, в добре скроєнім осіннім плащі, в непорочно вичищених черевиках... Совітський вязень ішов в нужденнім, вистрепленім кожусі, що прикривав соловецький кафтан.

Він ішов із невиразною усмішкою на лиці, а я по стільки роках небачення, дивився зацікавлений на того чоловіка, який, хоч у добрій вірі — зломав стільки людських істнувань, скермовуючи погляд своїх краянів на фата моргану зпоза кордонних стовпів.

Вимінний церемоніял. Привіти, здіймили капелюхи, стиснули собі долоні... Підписали акти виміни. Колись приятелі, сьогодні чужі люди, яких дороги розходяться в такі ріжні сторони, подали собі долоні. Звичайні вязничні компліменти: „Добре виглядаєш". „Ти також". „Дякую, але сумніваюся"...

Відтак кілька слів огірчення за мрії, що щезли, вкінці останне стиснення долоні.

— Щасть Боже!...

Розійшлися ми в ріжні сторони.

Той із вязниці піде туди, де цілий край є одною великою вязницею, де людську думку здавили кліщі совітського абсурду, де не тільки працювати й говорити, але навіть думати і віддихати треба по одному шабльону. Він піде до краю білого невільництва, голоду, нужди й людоїдства — а я прямую на захід, до „капіталістичних" держав, де зможу спокійно спати, знаючи, що в ночі гості з ГПУ не застукають до дверей мого мешкання.

Коби лиш не снились примарні сни! Коби тільки забути про пятилєтки, ударництво, соревнованіе, про людоїдство!...

Я пяний зі щастя. Щось говорю, багато говорю... ідемо до світлиці КОП-у. Щось оповідаю... Ех, бо справді можна стати пяним зі щастя! Якеж це дивне почуванна! Моє перо невсилі описати такого стану.

Кажуть, що Мігуель Сервантес да Саведра, коли повернувся з неволі в альжирських піратів, заявив, що найбільшим щастям, яке чоловік може на землі осягнути, це радість із відзисканої волі. Такого саме щастя зазнав я 6. вересня 1933 р. Говорю про свою радість. Дякую... Давлюся словами... Щось стискає мені горло зі зворушення...

Хто зна, може справді варто мучитися сім літ у совітських казаматах, щоб зазнати тієї хвилини — того найбільшого щастя.

Така хвилина вже більше не повториться. І тільки раз у житті можна пережити.

* * *

Того вечора сидів я в ресторані в Стовпцях і їв вечерю з мясом. Я їв правдивий волоний бефштик! Їв цибулею! З бульбою! З білим хлібом! Отже нічого дивного, що по стільки роках голодівки присинилися мені в ночі... большевики.

А завтра — стріча з приятелями на двірці у Вильні...

Тепер — до нового життя, до нової праці! Примари щезли.

Кінець.

разом з їх смертю, або й швидше. Японія перетривала вже цілі століття і хоче далі існувати. Такі слова висказав цісарський, японський військовий аташе у Відні, полковник Вакаматсу, який недавно приїхав до Австрії, у розмові з одним віденським журналістом.

Годі відмовити словам полковника Вакаматсу деякої слушности. Одначе одно певне, що Японія не зреклася і мабуть не зречеться думки співпраці з усіма народами далекого Сходу, лише на засаді рівновартности всіх контрагентів.

Чого хоче Японія? Відповідь, хоч незвичайно дипльоматичну й не зовсім щиру (хто може домагатися від дипльомата щирости?) дав на те питання згаданий уже полковник Вакаматсу. „Японія може в кожній хвилині витягнути до Китаю руку на знак згоди, для добра обох народів і їх інтересів та промостити величезним масам шлях до господарського добробуту й культури. Японія хоче рятувати Китай від червоної руки, що її Совіти простягають. Чи вістки про таємний побут маршала Бліхера в Китаю правдиві, чи ні — то все таки ясно, що комунізм намагається, чи то при помочі матеріяльних засобів, чи при помочі пропагованих хитро ідей свій вплив у Китаю скріпити. Замісць вести кріваві бої з Китаєм, Японія волілаб разом із Китаєм і Манджуко створити спільний, оборонний фронт перед большевизмом. Тільки збереження власних господарських інтересів та оборона перед комунізмом, а не територіяльні імперіялістичні плани — ось японська мета на Далекім Сході".

Хоч слова про японські інтереси на Сході не є наскрізь щирі, хоч Японія, що душиться на своїх островах мусить шукати шляхів для своєї природної експанзій, то все таки не можна не признати, що Японія взяла на себе велику історичну відповідальність, припинити большевицькі впливи на Далекім Сході і тим самим прислужитися якнайкраще для врятування культурних надбань цілих століть перед большевицькою навалою. До того змагає японська далеко-східна політика й за те не тільки протикомуністична частина Азій, але й Европа сконам краю сходячого сонця повинні бути вдячні.

Українці у Парижі.

ВИСТАВА ДОБИ ГЕТЬМАНА ІВАНА МАЗЕПИ В ПАРИСЬКІЙ БІБЛІОТЕЦІ ІМ. С. ПЕТЛЮРИ.

Париж, серпень 1937.

У Парижі лютує тепер виставовий бацил: грають тут найкращі чужинецькі театри, отвираються щораз нові мистецькі вистави і т. д. У тім паризькім виставовім сезоні Українська Бібліотека ім. С. Петлюри бажала теж зазначити свою присутність, відслонюючи у своїй домівці виставу в честь гетьмана І. Мазепи і його союзника шведського Цезаря, короля Карла XII.

Паризькі вистави нагадують залюбки парк у стилі Людвика XIV-ого, себто зберігають перспективу, а всі експонати звичайно уставлені наче ті стрижені дерева при гладесеньких стежках версальського городу.

Мазепинська вистава в Українській Бібліотеці нагадує нам радше нині легендарний український степ з високочесною травою, в якій козак з конем губився.

Якщо надатиб їй більше прозорости та відтяжити експонати з двох у три кімнати, то ми тоді і лекше прочиталіб ці величаві слова Вольтера, що витають гостя української вистави: „L'Ukraine a toujours aspiré a être libre" — „Україна завжди бажала бути вільною".

Всі ті місцевости боїв мазепинської доби, що так високо завішені, ми лекше затямилиб, якщо ми вичитувалиб їх з обеліска, який станув би по середині салі (такий обеліск можна легко і дешевим коштом виконати хочби з картону!) — і, розуміється, виписати їх у хронольогічному порядку!

Картини сучасних українських мистців, що ілюструють добу Мазепи (гарні баталістичні картини Л. Перфецького, його олії-портрети, рисунки Перебийніса, різьбу Литвиненка чи репродукції творів інших сучасних українських мистців (чи не можна би спровадити оригіналів?) ми перенеслиб до окремої кімнати, а не мішалиб їх з репродукціями картин і гравюр XVII. і XVIII. століття.

У першу — головну салю ми перепровадилиб з другої „побічної" салі без сумніву найкрасші і найцікавіші експонати: „Мазепу в легенді, ті оригінальні картино-друки, видані в ріжних краях Европи, що представляють Мазепу, головно як Дон Жуана, але які вказують на величезну популярність тієї мазепинської легенди в Европі.

Мазепа і Карло XII. як войовники; карти походів, репродукції воєнних гравюр того часу; типи шведських та українських воїнів; репродукції того часу чи вже тепер виготовлені манекіни, роботи артиста Перфецького і т. д.; Мазепа, як меценат мистецтва й українське мистецтво з доби Мазепи, ноша жінок і т. д.; твори про Мазепу: історичні, літературні і музичні (збірку треба ще доповнити). Очевидячки, все те гарно відділене і не помішане дасть, хоч і при скромних експонатах, зовсім додатне враження пляновости й порядку.

Щойно тоді приємно буде українцям запросити на цю виставу і чужинців.

Юрій Студинський.

—o—

Після сокальських подій.

Інтервенція у повіт. старости і в начальника суду.

В звязку з подіями в сокальському повіті, численними ревізіями й арештуваннями, забороною всяких імпрез, розвязанням всіх дитячих садків, завішенням діяльности 6-ти читалень „Просвіти" в районі белзької філії „Просвіти", масовим накладанням адміністраційних кар на населення повіту і на наші сільські кооперативи та у звязку з іншими масовими репресіями інтервеніювала у повітового сокальського старости п. Войтіха **Костоловського**, по його поворотї з відпустки, в дні 16. серпня ц. р. під проводом посла дра Романа **Перфецького** делегація зорганізованого українського громадянства Сокальщини, в склад якої входили пп. д-р Лев **Хомінський**, о. декан Стефан **Ничай** і дир. інж. Юрій **Шепарович**. Тогож дня інтервеніювали також у справі 36 арештованих з приводу сокальських подій українців у начальника городського суду в Сокалі п. С. **Городиського** пп. посол д-р **Перфецький** і д-р Хомінський.

—o—

Ревізії у Стрию.

У звязку з розвязанням Українського Спортового Союзу перевели поліційні органи також у Стрию — як подає „Думка" ч. 103 — ревізії деяких спортових діячів ревізії. Такі ревізії відбулися в голови Повіт. Спортово-Руханкового Союзу у Стрию адв. д-ра Охримовича, в інсп. А. Козака та у студентській домівці, де приміщені книжки й письма союзу. У звязку з тою ревізією придержала була поліція кілька годин п. Дацька Осипа й Каратницького Остапа.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа", що має за собою 55 літ істнування.

Д-Р Г. СКЕГАР.

Los Angeles, Cal. U. S. A.

Los Angeles, Cal. U. S. A. значить: місто Ло Енджелс, у стейті Каліфорнія Злучених Держав Америки. Це одно з найкращих і найбільших міст. Простір міста обіймає 450 квадратових англійських миль. Місто лежить над берегом Тихого Океану, яких 300 стіп понад плесом моря. Еспанці зложили про це місто пословицю: „Quien no ha visto Los Angeles, no ha vista maravilli" (хто не бачив Ло Енджелс, той не бачив дива). Від цього часу, коли прийшов тут у 1542 році Хуан Кабрільйо, дні індіян були почислені. Капітан Sebastian Viscaina зайшов сюди в 1606 році, а що країна йому подобалась, написав він лист до короля Еспанії Филипа III., щоб цей прислав туди людей зі зброєю. Справді прибула туди воєнна виправа і розправилась швидко з індіянами при помочі рушниць із стрільним порохом. Поселилися там світські духовні і монахи Францішкани, щоб ширити між індіянами боже слово і зєднати їх приязнь для еспанської держави. Францішканські брати назвали цю місцевість „La ciudat de nuestra senora le reina de Los Angeles (місто нашої пані, королевої ангелів). Це було в 1781 р., одначе 40 літ пізніше вплив Еспанії ослаб і Мексик заняв цей край для себе. На мексиканськім прапорі видніє могутній орел і гадина. Цей знак залишився до нині на печатці міста. Одначе гульвіса Віліям Іде із тримяти вояками відобрав цю землю від мексиканців в 1846 р. та проголосив Каліфорнію незалежною республикою. Ця самостійність тривала 25 днів. Commodore Sload вивісив прапор Злучених Держав Америки і проголосив в місцевости Monterey, що ціла земля, яка є республикою, належить до „Унії" Північної Америки. Був це шмат землі над Тихим Океаном к. 158.297 кв. англійських миль, трохи менший від цілої Німеччини.

Коли я приїхав в половині квітня ц. р. до Ло Енджелс, зацікавило мене місце, відки почалось це велике, гарне місто і я допитався до нього. Це вуличка Olvera довга не більше як на один „блюк" американських домів. Проїзд для возів та авт замкнений. Вулицю можна перейти лише пішки. Оба кінці вулиці мають широкі ворота. По обох боках маленькі домики, а перед ними на столах ріжні мексиканські товарі на продаж: капелюхи з широкими крисами, мексиканські черевики, сушені овочі, великі вінки червоної перцюги (паприки), глиняні вироби, кольорові картини, золотарські вироби і т. д. Є там три гостинниці, найбільша це „Casa la Golondrina" („Хата ластівки"), а в ній радіова стація, яка надає в ночі мексиканську програму. Є там теж будинок, де виробляють свічки в мексиканськім стилю, в кольорах і пахучі. Я їх ніде передше не бачив. В однім із будинків видно гуртовий склад мексиканських виробів, яким кермує білий чоловік. На самій середині вулички висить клітка а в ній папуга, яка здоровить прохожих словами: „Hello! Mister, how are you?" При одвім кінці цієї вуличка є площа, малий городець, по середині бронзова статуя з написом: „Felipe de Feve, who foundet Los Angeles City, Sept. 4, 1781. На чотирьох рогах тої малої площі ростуть чотири гумові дерева, побіч них столітні пальми і розкішні бананові дерева.

З такої мацицької вуличка виросло величаве місто. При цій вуличці стоїть ще нині будинок із трьома дзвонами на ґаночку, де квартирувало мексиканське місто. Населення міста числило в 1890 р. 50.359 душ, — у 1900 р. жило тут вже 102.479 душ. — у 1910 р. начислено 319.198 душ. — 1920 р. число мешканців було 576.673. Нині місто має 1,400.000 мешканців. Що буде за 50 років, а що за 100 літ?

Місто могло розростатися, бо земля дає золото і нафту, збіжжя й овочі. Ціла полудньова Каліфорнія має літо цілих 12 місяців у році. Поля й долини пишаються садами помаранчевих, оливкових, оріхових, цитринових, фігових і грездових дерев (грезд: grapefruit), дактилевих пальм і інших овочевих дерев. Поміж містами Ло Енджелс і Сан Бернадіно лежать десятки квадратових миль, управлених під винниці, а при них великі винярні, де виробляють вина. Один гальон (понад 4 літри) дуже доброго вина дістанете за 1.60 дол. Легке вино коштує 75 центів за один гальон.

Великим чинником для розвою міста став виріб плівок (фільм). Під цю хвилину працюють в Ло Енджелс такі фільмові корпорації: Metro-Goldwyn-Mayer, Warner Brothers, Radio-Keit-Orpheum, Universal Studios, 20-th Century Fox, United Artists, Lesser, Hirliman, Lowe, Disney і яких сорок менших спілок („компаній"). Цей цілий плівковий промисл витрачує рік-річно біліони долярів на виріб нових плівок, а рівночасно збирає біліони долярів з цілого світа за свої плівки. Про це треббаб написати цілу книжку. Незвичайно цікава тема! Про велитенські суми, якими обертає плівковий (фільмовий) промисл, можна мати поняття з платень, які побирають артисти від фільмових продуцентів. Напр. покійний Джан Джільберт одержував по десять тисяч долярів за тиждень цілих шість років — чи виступав, чи ні. Не диво, що всі актори першої і другої якости мешкають в палатах, які нічим не уступають палатам королів в Европі.

Ло Енджелс стягнуло народи і раси з цілої землі, фільмовий промисл вимагає напр., що коли ставлять пєсу, де виступають тибетанці, то треба їх мати під рукою. Ріжні раси мають хист до ріжних робіт! Вони переселюються до американського міста, щоб узяти в руки власне ту роботу, на якій найліпше розуміються. Японці

Дещо про життя селян на Бойківщині.

(ВРАЖІННЯ І СПОСТЕРЕЖЕННЯ З ДОРОГИ.)

Будучи кілька днів на Бойківщині, мав я нагоду приглянутися життю наших бойків вблизька. Мене найбільше зацікавила господарська сторінка і про неї хочу сказати кілька слів.

Те, що я бачив і чув прямо жахливе. Нашому гірському населенню грозить голод. І про щоб ви не почали говорити з бойком, то все мусите закінчити на спустошенню, яке заподіяла в горах і підгірських околицях цьогорічна весняна посуха. Збір збіжжа і паші на 50—70 відсотків менший від збору в минулому році. Ціла надія гірського населення у зборі картоплі. Але навіть найкращий урожай картоплі та інших осінніх рослин, невагато поправить жахливу ситуацію.

Вправді мешканці гір і підгірських околиць зимою все купували муку і хліб для себе — цього року однак приходиться їм купувати хліб зараз по жнивах, не згадуючи про те, що не кожний має „купило" (себто гроші).

Спосіб господарювання в горах у нас ще досі не є усталений і ніхто тим не займається; попри мізерну рільну господарку стрінете тут плекання сільськогосподарських тварин, яка в горах ведеться і мусить вестися інакше, як на долах у збіжених районах. Але і ця може найважніша ділянка гірського господарства, захитана у своїх основах. Брак паші! Вже сьогодні застановляються наші бойки, що робити, щоб вратувати худобину (в тій справі — згадаю мимоходом — відбулася повітова господарська нарада в Старому Самборі б. ц. м.) Продати — нема купців, а як навіть який знайдеться, то дає будьщо. Паші не можна докупитися. Околіт соломи коштує вже тепер 50—70 сотиків. Що робити?

Наразі починають старші штуки худоби забивати і розпродують мясо між собою. Це більш поплатне, як продажа худоби на торзі. А що буде далі? — питаєте — як відповідь бачите тільки безнадійне здвигнення раменами.

А тимчасом кругом по наших горах розпаношується чимраз страшніша нужда. Годі перейти селом, щоб не стрінути кількох прошаків, які просять милостині, просять хліба.

Про вигляд села, про якесь уладження хати, та про гігієнічні умовини життя вже не згадую. Вистарчить для прикладу натякнути, що тримання „маржинки" (худоби) в хаті, це звичайне явище. Кілька дощок збитих положених побіч себе це часто ціла обстанова хати, що в день заступає „лаву", а ніччю ліжко. Кожна особа має свою... дошку. Тільки у багатших селян знайдете окрему (від стайні і ін. господ. будинків) хату і сякутаку хатню обстанову, але таких тут не багато. Треба додати, що 5—10 морговий господар то вже багач. Звичайно селянин тут має найбільше 1—2 морги камінистого грунту і хатину для себе і худоби.

Коли в розмові я натякнув, що цього року є сподівана звишка цін збіжжа, то почув я з тієї причини, з уст селян страшні нарікання, прямо голос розпуки. Вони не мають збіжжа на продаж, вони мусять його купити і то по значно вищій ціні від загально-ринкової. Чому? — спитаєте. — Бо справа закупу і евентуального збуту збіжжа тут ще не наладнана, а жиди, які всевладно опанували гори, тягнуть з нашого бойка останню шкуру. Хтось сказав, що Бойківщину треба було б перейменувати на „жидівщину" і мав рацію. — Тут не знайдете села, де не було б кільканацять жидівських родин, часом доходить, що четвертина села це Мойсеєві внуки.

Наша кооперація робить тут щойно свої перші кроки, а ще дуже, а дуже багато є до зроблення.

Мимоходом згадаю, що Турчанщина ще досі фактично не має своєї повітової кооперативної централі, через яку кооперативи могли б закуповувати і евентуально збувати потрібні для села продукти чи товари. Досі цю ролю частинно виконувала філія „Нар. Торговлі" в Турці, а з весною ц. р. цією справою мав занятися Окр. Союз у Самборі, але досі чомусь нічого ще не зроблено. А шкода! Бойки в тієї причини часто висловлюють невдоволення.

Чи є тут будьякий заробіток? Є — якщо це можна назвати заробітком. Є багато праці у лісах при зрубуванні, обрібці та звоженню дерева. Можна дещо заробити при воженню шутру. Однак винагорода за ту працю є дуже нужденна. За перевіз 1 метра дров на віддаль 20—25 км. селянин заробляє з парою коней найбільше. 2—3 зол. Дещо більше можна заробити при воженню шутру. Щороку багато хлопців і дівчат вибиралося на „доли" на жнива. Але цього року і тут не повелось. Треба було бачити, кілько то насходилося бойків до Самбора, звідки, звичайно довколичні селяни кликали їх до себе на жнива, але цього року внаслідок посухи і меншого врожаю селяни радили собі самі, а бойки вертались з нічим голодні домів. Заробітків на місці щораз то менше, еміграція здержана, а населення щораз то більше, і всі страшенно голодують.

Серед такої біди і нужди живе велика частина нашого народу.

Не знаю, чи можна собі уявити гірше життя, від життя наших бойків, лемків і гуцулів. Невжеж нема на це ради, нема виходу?

Важко на це відповісти, але всеж таки треба шукати якоїсь розвязки. Гадаю, що відповідальні чинники повинні звернути більше уваги на ту частину краю та поробити старання, щоб уряд прийшов цього року з помічю гірським околицям, відписуючи податки та асигнував якусь матеріяльну допомогу у формі започаткованих робіт при регуляції рік і доріг, де населення знайшлоб заробіток, чи у якійсь іншій формі. Крім того треба повести акцію за раціоналізацією господарки. Головну увагу треба, здається, звернути на годівлю молочної і мясної худоби та плекання лену, пасічництво й городництво (останнє в підгірських околицях).

Більше уваги треба присвятити молоді, яка часто тиняється по селі, замість робити якусь корисну роботу. Молодь треба за всяку ціну спрямовувати на науку, чи то до школи, чи до ремесла. Тут треба згадати, що в горах чомусь є дуже мале заінтересування ремеслом, хоч чужинці заробляють гарні гроші навіть серед бідних бойків. Для прикладу скажу, що в околиці Розлуча (літнисько) нема ні одного нашого кравця і всю роботу виконує... жид. Над тим треба теж подумати і позбутися тої нужди і біди, яка нас віками переслідує.

Андрій Качор.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

Ювилей губернатора Грабаря.

Губернатор Підкарпатської Руси Грабар святкував у неділю 15 ц. м. своє 60-ліття. З цієї нагоди дістав він багато привітів від громадянства, зокрема від мешканців Ужгороду. Привітну телеґраму прислав теж президент Чехословаччини д-р Е. Бенеш. Ціле місто Ужгород було гарно прикрашене, тамошні часописи присвятили багато уваги ювилятові.

та китайці люблять займатись управою городовини і розуміються на цій управі ліпше, ніж інші народи. Так вони плекають в Ло Енджелс городовину, засоблюють нею всі кухні. Найтяжчі роботи переняли на себе мексиканці. Місто має цілі оселі ріжних народів. Англійці, французи, німці, росіяни та інші народи білої раси мешкають у найкращій частині міста, між пальмами і цвітами.

Майже ввесь бізнес спочиває в жидівських руках. Повно жидів стрічаємо у вільних професіях, себто на так званих інтеліґентних становищах. Всі великі фільмові підприємства у жидівських руках. Мойсеєві напевно не снилось, що не Палестина, але Америка, а властиво Каліфорнія стане обітованою землею. Коли глянути в адресар міста і прочитати імена лікарів або адвокатів, то видно великий Вавилон назвищ усяких народів.

Зайшов я до гостинниці „Clifton Cafeteria" при вулиці 648 South Brodway. Входите до середини, приступаєте до довжезних столів, обставлених преріжними стравами, та вибираєте собі, що припало до вашого смаку. З повною тацею посуваєтесь в напрямі каси. Тут одержуєте листок з ціною страв, які ви набрали для себе на тацю. Звідси йдете з тацею в руках сходами вгору, минаєте ставок з рибою, голяндський млин, аж поки не виберете собі вигідне місце поміж запашними живими квітами, розставленими по цілій гостинниці. Співак-соліст починає співати якусь пісню в англійській або французькій мові.

Гостинниця повна людей. Приглядаєтеся їм цікаво, чи не відгадаєте, до якої кляси належать. Глядите на рахунок і відчуваєте на ньому таку дивну замітку в англійській мові: „Важна завага: Без огляду на висоту квоти на цім листку, наш скарбник прийме з подякою щонебудь, що зволите заплатити, але можете і незаплатити нічого". Я рішився перевірити, чи цю замітку треба брати поважно. Мій рахунок був 46 центів. Я поклав перед дівчину, що сиділа при касі одного „кводра" себто 25 центів. Касієрка глянула на мене допитливо і каже: „Чи обід вам не подобався?" — „Зовсім смакував мені", відповідаю. „Ваш рахунок 46 центів", каже вона до мене. „Я це знаю", відповідаю, „адже тут на картці виразно видруковано, що я можу заплатити за цей обід, кілько я сам хочу, а можу не дати нічого? Чи це дійсно можливе?" — „Так, можливе", — відповіла касієрка з усмішкою. Коли вона перепустила мене, попросив я її, щоб покликала мені управителя гостинниці. Від управителя довідався я, що хоча вони друкують таку заяву, то трапляються лише дуже рідко люди, які не платять повного рахунку. Я зрозумів, що полишений вибір для гостя „платити або не платити" полягає на глибокому розумінню людської вдачі. Чоловік волить робити все добровільно, ніж з примусу. Хто числить на свобідну волю, цей цінить людей і вони приходять до нього охотніше, ніж до другого, який їх приневолює.

Як турист, що вишукує особливости міста, яке оглядає, зайшов я до гостинниці „Schaber Cafeteria" при 620 South Brodway. Ця гостинниця займає два поверхи, але під землею. Всі стіни, поручня, підлоги, обстанова виведені справді в мистецьких лініях і допасовані до стелі, що знову виведена в правдивім 24-карат. золоті. На стінах висять образи славних артистів. Власник гостинниці є сам артистом і відважився видати двісті тисяч долярів, щоб згідно із своїм задумом уладити гостинницю, яка перевищала би гостинниці таких готелів як Континенталь у Гавані, Мейфер у Вашингтоні, Еджвотер-Біч-Готель в Шікаго, Валдорф-Асторію в Ню Йорку, Форт-Геррі у Вінніпеґу, Вістa-Дель-Арроя в Пасадені.

Майже на кожному розі, де вулиці перехрещуються, доглянув я бюро банку „Bank of America". Коли подивитись на річний звіт цього банку, то видно з нього, що цей банк має один біліон і чотириста мілионів долярів майна та готівки, тоді стає ясно, чому так багато філій має цей банк в Ло Енджелс. Якби ці гроші розділив між мешканців міста, то кожна душа дісталаб по одній тисячці долярів. Гроші перевозять в опанцирених автах із скорострілом наверху. Бачив я це на власні очі з вікна мого готелю кожного дня. Докищо нема тут таких банкових грабунків, як по інших містах Америки.

Через яр, що тягнеться між містом Ло Енджелс і містом Пасадена веде міст, який називають „міст смерти". Дотепер уже понад 90 осіб скочило з мосту в яр, щоб у цей спосіб переступити поріг до вічности. Коли будували цей міст, то в деревляну форму одного з цементових стовпів мосту злетів робітник-мексиканець. Цементова маса присипала його і ніхто не помітив цієї пригоди. Коли цемент висох і робітники відняли деревляні осльони, доглянули підошву черевика. Вістка, що у стовпі сціпеній серед цементової маси чоловік, кружляє довкола. Багато людей, що бажало перейти у ліпший світ, відчувало якийсь магнетичний потяг власне до цього мосту і метались у пропасть. Міський інжинір підлав гадку, щоб над поручнями мосту розтягнути сітки і недопустити, щоб яр ставав якимсь цвинтарищем для громадян, невдоволених собою там, де інші гинуть. В Ню Орлінс, у стейті Люізіяні, росте тисячлітній дуб, під який ідуть люди, що хотять закінчити своє життя револьвером. Дуб цей у міському парку наводить на прохожих жах. Коли я взяв авто і приїхав до парку оглянути це дивне дерево, шофер не хотів підійти до дуба, але показав його мені здалека.

(Далі буде.)

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Обіжник про привернення „молодих емеритів" до праці

Міністр внутрішніх справ видав такий обіжник у справі покликання емеритів до активної служби:

Між державними емеритами можуть найтися такі особи, яким вік і здоровля дозволяють продовжувати службу. Примусове безділля для багатьох є тягарем. Праця неодного з них могла б виявитися корисною. Праця в таких випадках зменшила би державі надмірні нині видатки на емеритуру. **Слід змагати до того, щоби поступово дати працю всім тим емеритам, яких праця могла б виявитися корисною.** Найкраще було би, якби емерит працював денно (в характері дієтаря) і дістав таку працю, що її мусів би виконувати на випадок, якби покликано його на постійно до служби.

Якщо виявиться, що емерит виконує корисно таку працю, слід його покликати до активної служби. Тому воєводи обовязані зібрати для міністерства внутрішніх справ до 1. листопада ц. р. дані про тих б. підлеглих емеритованих урядовців і нижчих службовців, які надавались би до служби.

Емеритів, які 1) скінчили 60 років, 2) незадатні до праці з огляду на стан здоровля, 3) були карані судово або їх усунули зі служби внаслідок „дисциплінарки" слід уважати зовсім нездатними до праці.

Одночасно міністр внутрішніх справ видав доручення у справі тих, які працюють тимчасово на дні (т. зв. дієтарі). **Отже згідно з цим дорученням можна приняти до праці особу в характері дієтаря тоді, коли є праця, коли її необхідно треба виконати, а не можуть її виконати** постійно заняті сили. Працю на дні слід давати передовсім особам, які не мають засобів на найскромніший прожиток. Працю, що не вимагає спеціяльної підготови і вироблення, **слід давати місцевій безробітній молоді і тим особам,** які мають основу до спеціяльної опіки або допомоги від держави. Працю, що вимагає спеціяльного вироблення і підготови, слід доручувати емеритам з відповідним хистом. Далі згідно з дорученням міністра внутрішніх справ занятий тимчасово (т. зв. дієтарі) може виконувати працю безперервно два місяці, щоб таким чином уможливити заробкову працю більшій кількости осіб, які не мають засобів до життя. Б. дієтарів можна покликати назад до праці щойно по одномісячній перерві. Вкінці читаємо, що такий поворот до праці емеритів не повинен би стати причиною звільнювання з праці урядовців, що вже тепер працюють.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Обмеження виробу і продажі запальничок.

Майже на кожному розі людніщої вулиці Львова стрінете продавців запальничок та камінчиків до них, які захвалюють свій товар прохожим; ці купують їх масово, бо ціна дійсно низька. Діється це тому, що вуличні продавці продають запальнички нестемпльовані скарбовим урядом. Тому теж на таких продавців роблять облаву і конфіскують їм запальнички.

Як відомо, запальнички є предметом скарбового монополю, себто їх виріб і продаж підлягає ріжним обмеженням, бо державний скарб черпає з них доходи. Тому закон про монополь сірниками з 30. січня 1931 р., змінений декретом з 25. червня ц. р., накладає оплати від обороту запальничками.

Обмеження виробу і привозу.

Отже згаданий закон забороняє виробляти запальнички у краю, привозити зза кордону або з простору В. М. Данцігу та вивозити їх з краю без дозволу міністерства скарбу крім: 1) електричних запальничок, приміщених на всякого роду засобах льокомоції; 2) запальничок, виробленых зі золота і срібла та знічених мірничим урядом. Зате кожний подорожний, який приїздже до Польщі зза кордону або з В. М. Данцігу може привезти зі собою **одну запальничку** до власного вжитку. Закон забороняє продавати, купувати і посідати запальнички без т. зв. податкових знаків (остемплювання), що їх витискає на запальничках скарб. уряд акциз і монополів на доказ заплачення скарбової оплати.

Скарбові оплати.

Від привезених запальничок зза кордону платиться монополеву оплату в формі митних оплат, від запальничок з Данцігу платиться монополеву оплату в формі додатку до мита. Висота монополевої оплати: **1 зол.** від одної кишеневої запальнички і **3 зол.** від одної стінної або столової запальнички.

Від запальничок зі золота і срібла, привезених зза кордону або з В. М. Данцігв і від запальничок вироблених у Польщі, платиться податок у висоті 5 зол. від одної запальнички. На доказ заплаченої монополевої оплати або податку від запальничок, що їх привезли зза кордону або з Данцігу по 1. липні ц. р. видаватиме влада посвідку, що заступатиме протягом одного місяця податковий знак на привезеній запальничці. Запальнички без податкового знака, себто неостемпльовані, недопущені до обороту. Податкових знаків не витискають лише на запальничках, що їх привозить подорожний зза кордону на власний вжиток, а посвідка на заплачення монополевої оплати чи пак податку заступає в даному випадку податковий знак.

Зголошування запальничок.

Хто привіз собі запальничку зза кордону або з Данцігу по 1. липня ц. р. мусить до місяця від виставлення посвідки на заплачення монополевої оплати або податку зголосити цю запальничку зі згаданою посвідкою до скарбового уряду акциз і монополів, щоби він її остемплював.

Хто мав запальничку вже 1. липня ц. р., але не остемпльовану, обовязаний зголосити її до **трьох місяців** від дня 1. липня ц. р. у касі скарбового уряду, щоб її остемплював після оплати податку або монополевої оплати. Від обовязку заплати монополевої оплати або податку вільні ці посідачі неостемпльованих запальничок, які привезли їх зза кордону або з Данцігу перед 1. липнем ц. р. і мають посвідки, що заплатили своєчасно скарбову належитість від тих запальничок. Одначе в таких випадках обовязані зголосити запальнички з посвідкою у скарбовій касі до трьох місяців, щоб їх остемплювала.

Кари.

Карно-скарбовий закон з 3. листопада 1926 р. у статтях 94—102 каже, що проступком є: виріб запальничок без дозволу, виріб запальничок зі золота і срібла без зголошення, купно, переховання і перевіз запальничок, вироблених без дозволу чи пак зголошення, свідома продаж, купно і посідання неостемпльованих запальничок і т. д. Згаданий карно-скарбовий закон передбачує грошеву грияну у вис. 5—10-кратної монополевої оплати від цих запальничок та їх конфіскату.

Оподаткування кооператив доходовим податком.

Важний присуд Найвищого Адміністраційного Трибуналу.

Міністерство скарбу обіжником з 12. липня ц. р. до ч. D.V. 22707/2/37 подало до відома всім скарбовим палатам витяг з присуду Найв. Адм. Трибуналу з 2. квітня ц. р. ч. рес. 3393/35:

Отже предметом спору була виплата з білянсового зиску кооперативи за 1929/30 р. 100.000 зол. на основі рішення загальних зборів її членів з 10. грудня 1930 р. „на відсотки для спільників фірми „Landwirtschaftliche Hauptgesellschaft". Скарбова влада не признала кооперативі полекші зі ст. 10, т. 6 закону про доходовий податок і дочислила згаданих 100.000 зол. до основи виміру доходового податку. Одночасно в мотивах подала, що оборот кооперативи з нечленами у 1929/30 р. сягав 42,1% загального обороту, та що кооператива не дочислила до запасних фондів за згаданий час ніякої суми зі зисків виплачуючи дальший уділ у зисках у квоті 100.000 зол., що є видатком по думці ст. 8, т. 6 закону про доходовий податок. Кооператива в позві станула на становищі, що виплата 100.000 зол. має облігаторійний характер і її слід признати торговельним коштом.

Найвищий Адміністраційний Трибунал розглянув справу, ствердив, що вирішував справу цієї самої кооперативи у справі промислового податку і дійшов до висновку, що кооператива не має права до полекш по думці ст. 95 т. 1 б закону про промисловий податок, якщо кооператива (члени якої є одночасно уділовцями спілки Landwirtschaftliche Hauptgesellschaft) звязалася з тією останньою договором, на основі якого частину зиску віддає кооператива спілці, чи її уділовцям без взаїмної чинитьби та якщо на цю віддану частину зиску складаються хочби частинно суми, що як звороти і надплати від нечленів повинні в цілости перейти до запасних фондів. А що зміст постанови ст. 10 уст. 1, т. 6 *закону про промисловий податок* тотожний зі змістом ст. 95, т. 1 б закону про промисловий податок, то Найв. Адмін. Трибунал признав, що кооперативі не прислугує ніяка полекша по думці ст. 10, уст. 1, т. 6 закону про доходовий податок. Некорисно теж для кооперативи вирішив Найвищий Адміністраційний Трибунал справу 100.000 зол. як торговельного видатку і тому цей видаток не підлягає відчисленні від основи виміру. Тому Найв. Адмін. Трибунал відкинув позов кооперативи.

Позичування власних грошей і викупно промислових свідоцтв.

Найвищий Суд признав, що особи, які приватно дисконтують векслі, не підпадають під поняття короткоречинцевого кредиту згідно з долученою тарифою промислових свідоцтв до ст. 23 закону про промисловий податок. Тому такі особи не мають обовязку викуповувати промислові свідоцтва. В останньому часі Найвищий Суд (присудом з 19. грудня 1936 р. до ч. III. к.) занявся ближче податковим обовязком у випадку нелегального істнування підприємства та поставив справу на загальній площині. Отже Найв. Суд підкреслив, що закон *про промисловий податок* і податкова ординація беруть під увагу легально ведені підприємства, що розвивають означену господарську діяльність. Підприємство заборонене законом або таке, що спирається на проступку, не є господарським підприємством і по думці згаданих законів їхня, заборонена законом діяльність, підлягає карі; таке підприємство слід замкнути. Діяльність таких підприємств не накладає теж обовязку викупна промислового свідоцтва, що уповажнює вести підприємство, а скарбова влада обовязана відмовити видання промисл. свідоцтва.

Згідно зі ст. 1, 3, 7 і 8 *розпорядку* президента з 17. березня 1928 р. про банковий закон на ведення банкових підприємств, зокрема банкових домів треба дозволу (концесії) міністра скарбу. Суд устійнив, що обвинувачені вели банковий дім без вимаганої законом концесії. Якщо б навіть устійнення суду щодо характеру підприємства підсудних як банкового дому були правильні, то і так неконцесіонозане підприємство як нелегальне і проступне (ст. 27 закону про проступки) не дає підстави, щоб викупити промислове свідоцтво. Зате устійнення оспореного присуду, що обвинувачені крім векслевого кредиту і дисконта виконали протягом кількох років кілька інших справ характеру банкових операцій, не дають ще підстави вважати підприємство обвинувачених тайним кредитовим підприємством по думці розпорядку про банковий закон. **Найвищий Суд увільнив обвинуваченых від вини і кари тому, що закон про промисловий податок не дає ніякої основи, щоби потягнути підсудних до відповідальности, бо заробіткове позичання власних грошей не підпадає під поняття торговельного підприємства в формі якоїнебудь кредитової установи, ні теж під поняття промислового заняття в формі торговельного підприємства.**

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Любов славних людей.

Майже ніде не знайдемо стільки болю та зневіри, як в житті великих і славних людей. Особливо їх перші любки майже ніколи не мали зрозуміння до післанництва поетів і композиторів, не мали стільки любови, щоб із ними хотіли терпіти навіть і горе.

Болючим прикладом такого непорозуміння була перша любов Ріхарда Вагнера, який уже в ранній молодости був переконаний про своє велике післанництво і не менше гордий був на свої пляни для створення нової опери. Закохався з молодечою пристрастю у дівчині з визначної швайцарської родини. На питання, чи хоче бути його дружиною, відповіла вона коротко і погірдливо: „Ні!“ Пригноблений Вагнер за хвилину опамятався і крикнув: „Прийде день, що колись будете жалувати, що ви тепер відкинули мене!“ За кілька днів опісля післав своїй милій довгого листа, в якім обяснив всі свої пляни і намагався переконати її про певний успіх своїх плянів. Одначе панночка знову відповіла коротким „ні“. Вона вийшла замуж за маляра Фогерта, який, хоч пізніше став відомим малярем, але в порівнанні з геніем Вагнера був малесеньким чоловіком. Вагнер одружився пізніше з дочкою славного композитора та віртуоза-пяніста Ліста.

Ліст терпів ціле життя й ніколи не забув про свою першу любов. В цім випадку це не було непорозуміння, але немилосерний батько. Ліст закохався в 17-літній дочці франц. міністра торговлі, графа Сен Кріка, який радше волів, щоб його дочка поволі вяла, ніж дозволив, щоб його дочка повалі вянула, ніж дозволити їй вийти замуж за учителя гри на фортепіяні. Ліст був уже тоді любимцем паріської публики, грав у кількох аристократичних салонах і найбагатші хотіли здобути його на вчителя для своїх дітей. Таким чином Ліст дістався до дому графа Сен Кріка і між ним та його ученицею, молодою Кароліною, зродилася глибока любов. Мати Кароліни хотіла, щоб вона вийшла замуж за Ліста і тому просила ще на смертельнім ліжку свого чоловіка, щоб він дав дозвіл на шлюб. Одначе він не змінив свого рішення. Ліст покинув Париж і хотів вступити до манастиря. Тільки по довгих намовах пощастилось його матері відвернути його від цієї думки, вона знала, що тільки мистецтво може йому принести полекшу. Кароліна тяжко захворіла і як тільки видоровіла, батько примусив її вийти замуж за якогось шляхтича. Терпіла ціле життя й умерла внаслідок душевної депресії.

Славний англійський письменник Карло Дікенс вперше закохався в дочці льондонського банкиря, Марії Біднельо. Їхня любов тривала 4 роки, а тоді Марія інакше рішилася. Дікенс ставав славний, але ще майже нічого не заробляв і Марія мусілаб ще ждати. Тому вийшла замуж за другого. Дікенс увіковічнив свою кохану Марію в своїх романах. В „Давиді Коперфільді“ постать Дори Спенлової і в „Малій Доритці“ постать Фльори Фінкінгової — це його кохана Марія. Хоча Марія Біднельо часто висміювала та мучила Діженса, він її ніколи не забув і навіть ще по трицять роках писав їй листи.

Генрик Ібсен сам покинув свою першу любку. Залюбився він в панночці Гольст Тресельов і щоденно посилав їй вірші та квіти. Часто мусів голодувати, щоб мав зайцо купити квіти. Перша Ібсенова драма повстала під її впливом. Його кохана спершу тільки співчувала йому, блідому та несміливому фармацевтові, але мабуть пізніше закохалася в ньому, бо, хоч він покинув її, вона зовсім не вийшла замуж. Ібсен одружився з іншою, а панна Гольст Тресельов ще й тепер живе в Бергені та споминає золоті часи першого кохання.

Славний винахідник Едісон творить виїмок з першім коханні. Він був ціле своє життя оригінальний і також оригінально одружився. Кожний день він мав стільки праці, що на кохання не ставало йому часу. Його секретаркою була панна Стільвельов, рухлива, працьовита та жартівлива дівчина, яку Едісон дуже любив бачити при праці. Одного разу приблизився до неї ззаду, а вона жартівливо сказала, що зразу спізнала, що він надходить. Едісон хвилину дивився на неї і опісля попросив її руку. Панна попросила кілька днів до надуми і небавом відбулося весілля. В житті були дуже щасливі, а дружина була найбільшою помічницею Едісона у практичній праці не тільки своєю працею, але й порадами. (Б.).

ВИПАДКОВІ ВИНАХОДИ.

Хоча людська думка і праця довершила стільки надзвичайних діл, то таки чимало винаходів не бачило би денного світле, якби не поміч цієї могутньої сили, котру звичайно називаємо випадком. Нераз сам тільки випадок робить людину винахідником. Не дивниця, що часто найцікавіші винаходи походять від людей, які не мають високої технічної освіти. Ба ще більше; навіть винаходи фахівців і вчених нераз повстають завдяки випадкові.

ЯК ЗІНГЕРОВІ ПРИСНИВСЯ УЛАН ЗІ СПИСОМ.

І так н. пр. такий корисний винахід, як машина до шиття, зродився при помочі сну. Винахідник Зінгер спав і у сні мріяв про машину, яка виповняла би всі його бажання. Нараз приснився йому улан, що гнав на коні з витягненим списом. Хоругвка списа маяла при отворі, який знаходився при кінці зброї. Через цей сон велике питання було розвязане: ушко повинно знаходитися при гострому кінці голки, а не — як при звичайних голках — на тупім закінченню. Так винайдено новочасну машину до шиття.

ДРУК НА КАМЕНІ, ДАЛЕКОВИД, РИСУНОК НА ШКЛІ.

Випадок поміг також Зенефельдові відкрити літографію. Одного дня вигладжував він камінь, щоб можна було на ньому щось вирізьбити. Саме тоді мати попросила його, щоб скоро списав білля для пречки. Паперу під рукою не було, тому записав усі частини білля чорнилом на камені. Коли кілька днів пізніше хотів письмо усунути, впав на думку змити його квасом і відкрив зі здивуванням, що письмо залишилося. Це був перший зав'язок винаходу літографії.

Знана історія про дітей одного голяндського шліфара шкла. Ці діти підчас забави зложили два ошліфовані шкла і піддали в цей спосіб батькові думку винайти далековид.

Один нюрнберський точильник випадково скропив квасом свої окуляри і так винайшов новий спосіб рисування на шклі.

ЗОЛОТИЙ ПОРОШОК.

Бессамер, винахідник нового способу топлення заліза, став винахідником тільки випадково. Його сестра, яка залюбки малювала, звернулася до нього з проханням, аби здадив їй вибагливу течку на рисунки. Щоб сповнити її бажання, купив Бессамер золотий порошок. Висока ціна цього порошку привела його на думку, щоб видумати машину, яка витворювалаб цей порошок дешевіше. І дійсно таку машину винайшов, звернувся до знаної фабрики і продав цей свій перший винахід за значну суму. Ця подія стала в його житті переломовою: від тепер один винахід йшов за другим, даючи Бессамерові гроші та славу.

СОЛОДКИЙ ХЛІБ.

Сахарина повстала також випадково. Хемік Фальберг був занятий у літі 1878 р. в лабораторії університету в Бальтіморе. Одного дня підчас вечері звернув увагу на солодкий смак хліба. Смак походив з його рук, хоча він умив їх старанно. Побіг зараз до лабораторії, де переглянув усі судини та реторти. Небавком ствердив, що в одній судині було щось дуже солодке. Не була зовсім мимоволі винайдена сахарина.

ДИНАМІТ І НАГОРОДИ ДЛЯ ПОЕТІВ.

Випадково положив Альфред Нобель підвалини під свій велитенський маєток, з якого міг пізніше утворити міжнародні нагороди для письменників і вчених. Нобель працював у свого батька у фабриці вибухового матеріялу нітрогліцеринн. Довгі роки надармо старалися сполучити цей плин, з якимсь сталим тілом, щоб у цей спосіб зменшити небезпеку перевозу цього грізного вибухового матеріялу. Одного разу запримітив Нобель, що нітрогліцерина витікає з бочки і всякає до дрібненького шутру, який служив за опакування. Так утворена маса мала таку саму вибухову силу, як плинна нітрогліцерина, а була значно догідніша і безпечніша. В цей спосіб винайдено динаміт.

РОЗМОВА З ВІДДАЛІ.

Від давен давна відчували люди потребу порозумітися на віддаль без зайвої втрати часу на подорож післанця. Ця потреба ставала дошкульна особливо в часі неспокоїв, тоді, коли треба було повідомити сусідів про якусь небезпеку, тощо. Українці, яких довгі віки томили татарські напади, порозумівалися між собою так, що палили на горбках вогні. В минулому столітті люди осягнули те, про що мріяли довгі віки. Вони запрягли до негайного переносу на віддаль важних вісток електричний струм. У половині минулого століття американець Морзе винайшов телеграф. Рівночасно появилися телефони. Та з телеграфом і телефоном звязана та недогідність, що пересилка телеграм і телефонічних розмов привязана до дротів. Мрією людства став такий винахід, який переказував би вістки на ввесь світ без огляду на те, чи є телеграфічні дроти, чи ні.

ЧОЛОВІК З ПАПЕРОВИМ ЗМІЄМ.

Перед 35 роками стояв один молодий італієць на побережжі Нової Фундляндії. На ухах мав звичайні телефонічні слухальця, та заразом пускав паперового змія. До цієї „забавки“ був прикріплений сталевий дріт. Тоді на іншому побережжі, віддаленому від Нової Фундляндії простором двох тисяч миль бурхливого моря, висилав інший чоловік сигнал у простір, маючи надію, що сигнал цей дійде до молодого італійця. Нараз чоловік з орлом почув у грудневім повітрі виразний трикратний стук, який в азбуці Морса означає букву „S“. Був це перший звук післяний без дроту через океан. Цим молодим італійцем був Марконі — винахідник радія.

ЯК МОЖНА СТАТИ БАГАТИМ?

Ну, добре, а чи може є ще які нові речі, які треба конче винайти? Чи людство має вже все, що йому потрібне? Сміло можна сказати, що ні. Людство потребує щораз то нових винаходів. Досі ще невикористані велитенські електричні сили в атмосфері. Кому вдасться перемінити електричність, яка міститься у повітрі в енергію для нас придатну, той довершить великого діла. Неменшого діла довершить той, кому пощастить використати сонячну теплоту безпосередньо для порушування двигунів, хто винайде „сонячну машину“. Хто зуміє створити новий спосіб дешевого виробу алюмінія, такого поширеного металю, той здобуде великі гроші. Алюміній посідає перед собою велику майбутність тому, що мідь, цинк і цина поволі вичерпуються. Кому вдасться усунути легко водень із води і добути чистий матеріял на паливо, той здобуде для людства паливо краще від вугілля і від нафти. Чимале поле до винаходів дає штучний навіз, головно простий і легкий спосіб добування потасу та фосфору. Це тільки кілька важніших потреб, а кілько можливостей дає летунство, мореплавство і всякі практичні щоденні винаходи? „Гроші лежать на вулиці“... Тільки треба стати винахідником.

о. Ст. Ковалів

Грізна суперниця Шерлі Темпль.

Є нею Мері Кристина Дан — дво і пів літня(!) „чудесна дитина“, яку шукачі талантів відкрили в околицях Сен-Люї. Розслід інтелігенції, якому піддали малесеньку дівчинку в психольогічному інституті вашингтонського університету, закінчився одногласним осудом „геній“. Після того фільмовий продуцент Вінфільд Шген (доречі, чоловік славної віденської співачки Еріци) спровадив дитину та її батьків до Шікаґа, де вони підписали з ним довгоречинцевий контракт. Перший виступ нового вундеркінда відбувся перед мікрофоном у радіо, де, як кажуть, мала Мері-Кристина давала у переведеному з нею інтервю куди розумніші відповіди, як їх дають у таких випадках дорослі... Незабаром перевозять майбутню зірку до Голівуду, щоб вона спершу звикла до каліфорнійського повітря та температури; опісля пічнуть пробні знимки та підготову до першої фільми. Можна сподіватися, що у віці 6—7 літ. геніяльна Мері Кристина матиме більше міліонів, як літ...

Загальна мобілізація в Японії.

ШАНГАЙ, 17. 8. ПАТ. **Надійшли вістки, що уряд наказав загальну мобілізацію. В японських пристанях повно війська, яке швидко перевезуть на терен боротьби до Китаю.**

БЕЗПОЩАДНИЙ РУКОПАШНИЙ БІЙ.

ТОКІО, 17. 8. ПАТ. **Боротьба на передмістю Шангаю дуже крівава. Кількома наворотами доходило до наступу і протинаступу на багнети. Японські війська відбили протинаступ китайських військ.**

В год. 20-ій китайські війська перейшли знову до наступу на цілому фронті під Шангаєм. Гарматна боротьба тягнулася цілу ніч. Китайська артилерія бомбардує дільницю Гонкію, де мешкають масово японці.

СССР. ПІДБУРЮЄ КИТАЙ.

Совітські летуни збомбардували міжнародню концесію.

ТОКІО, 17. 8. ПАТ. Агенція Домеї подає сензаційну вістку з Шангаю, що **в китайських літаках, які бомбардували 14. ц. м. міжнародню концесію в Шангаю і французьку дільницю були совітські летуни. Совітський амбасадор у Нанкіні робить заходи перед нанкінським урядом, щоби загострити воєнні кроки проти Японії.**

БУНТ В КИТАЙСЬКІЙ АРМІЇ?

ТОКІО, 17. 8. ПАТ. **Непотверджені вістки кажуть, що деякі відділи нанкінського уряду збунтувалися 16. ц. м. внаслідок депресії, що її викликало бомбардування японських летунів.**

КИТАЙСЬКИЙ УРЯД ОБВИНУВАЧУЄ ЯПОНІЮ.

НАНКІН, ПАТ. Китайське міністерство закордонних справ оголосило таку заяву:

Агресивне становище Японії вичерпало китайську терпеливість. Китай мусить почати самооборону. Святочно заявляємо, що Японія нарушила територіяльну неторкальність та суверенні права Китаю. Японія нарушила теж договір Ліги Націй, договір 9 держав і пакт Кельога-Бріяна на китайському відтинку.

Китай змушений боронити свою територію і своє національне існування, гаранговане вищезгаданими договорами. Не дамо ні пяди нашої території. Не нападаємо на Японію, але виконуємо природне право самооборони. Якщо Японія не має аннексійних намірів, повинна припинити воєнні операції і шукати з нами порозуміння мирним шляхом. Якщо японці бажатимуть цих переговорів, то Китай, що є краєм традиційної політики мира доложить зусиль, щоби зліквідувати теперішню небезпечну ситуацію, що загрожує необчисленими наслідками для світа і для Ліги Націй. Боремося не тільки за наші національні цілі, але теж за збереження нашої території і суверенности, за вдержання міжнародньої справедливости. Віримо, що всі народи світа, мирно наставлені, освідомлять собі, що міжнародні зобовязання, мусять бути теж совісно виконані.

Китайський уряд розписав внутрішню позичку т. зв. національного визволення в сумі 500 міліонів долярів.

—o—

Голод, що загрожує народові смертю.

НА ПІВНІЧНО-ЗАХ. УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ НЕМА УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ НІ КНИЖКИ.

Підляшша, в серпні.

ЛИСТ ДО РЕДАКТОРА.

Від трьох тижнів не читаю „Діла" і не знаю навіть, які актуальні проблеми хвилюють його шпальти. Я, бачите, вже майже місяць у мандрівці по далеких і найдальших закутинах української етнічної території і не маю тут змоги дістати в руки — український щоденник. За ввесь час читав я „Діло" лише двічі: раз на волинському приходстві, де мені жалувалися на те, що „Діло" вжило якось слова „схизматик" на окреслення поняття „православний", але де бачив я теж цілі взірцево оправлені його річники; вдруге — на забитому й забутому підляшському селі, на столі в селянина і то лише один примірник з травня минулого року, де поміщено статтю про все зростаючий культ Петлюри. Одинокий цей, 365 разів річно перечитуваний власником і сусідами примірник залишили тут якісь незнані (але все ще незабуті на підляшському селі) мандрівники, що плили туди колись Буговим плесом, а мали бути ніби „зі самого Львова".

Реєструю цей факт, як безумовно цікаве й повчальне, спостереження, тим більше, що він став спричинником цієї провінц. кореспонденції до „Діла", яка написана на селянському столі, далеко за Володавою (сягніть на карті ген, геть на північ від Львова!) і хоче сконкретизувати одно з важливих питань нашого бути — чи не бути на північ від фатальної сокальської смуги. В кореспонденціях, які писатиму до Вас з ріжних мало відомих, або й цілком забутих місцевостей, що ще не перестали дотепер бити притишеним ритмом української стихії — постараюся коротко й виразно, ляпідарно змістом і формою виформувати для Вас там у Галичині й на всіх щасливіших українських землях найважніші, крикливі, гарячі від актуальности проблеми тих земель, про які так мало знаємо, а які нам крайня пора зрозуміти й розвязувати позитивним, щедрим, національно-конечним і мудрим жестом.

ХЛІБ МАЄМО — ДАЙТЕ НАМ ГАЗЕТ!

Кожна людина має уяву голоду. Навіть така, що голодувати не мала потреби. Навіть найбільш обжерливий сноб має часами нагоду поголодувати, от хочби під час туристичної прогулки чи діети. Ну, а коли вже ні так ні сяк, то може мати яку таку уяву про голод хочби на підставі лектури, скажім, Гамсунового „Голоду".

Але гірший над усі фізичні форми голоду є голод духа, голод, що його переживає збіговиська людей, народ, нація. Такий голод переживають українські маси на Холмщині, Підляшші й Поліссі і навіть дуже часто на Волині. Українські маси не мають (бо винятки підкреслюють лиш дійсний стан) належного числа української національної преси і книжки, **тужать за українським друкованим словом** дослівно так, як тужить забута рідня за листом від далеких сьонків чи братів. Лише денеде приходить час до часу помнятий примірник „Народньої Справи" або „Нового Села", лише дехто з молодших виписує „аж зі Львова добру, цікаву книжку" — але цеж краплини в морі, але цеж тільки краплини оливи, що підсилюють загальне багаття туги за своїм рідним, далеким близьким.

Може не вистачать вам дефініцій тих бажань сухі й загальникові — оце маєте слова самих тих людей:

— Хліба — каже мені старий підляшук — маємо, слава Богу, небагато, та їсти буде що, але якби нам так ще хорошу газетку почитати...

— А чому не випишете, хібаж ніхто з вас не потрапив цього зробити?!

— Бачите, ми народ сліпий, так сказатиб, нам треба показати, а тоді ми й самі вже знати й відати будемо.

Розмовляв я раз з поважним дядьком-холмщаком. Він просив теж за газету.

— Ви яку хотілиб мати?

— Щоб все, як то кажуть, знати...

— Щоденник?

—Дядько покрутив головою.

— То, бачите, справа така, що щоденник для нас на селі непрактичний, бо приходить (якщо взагалі дійде!) раз на цілий тиждень; ліпше вже тижневик, аби гострий, український.

— Добре; будете діставати.

— А скільки то буде стоїти (коштувати)?

— А як у вас з грішми?

— Та що ви; наші газети не комуна, щоб задурно їх читали, заплачу все, що треба.

НЕМА З ЧОГО ВЧИТИ ДІТЕЙ ЧИТАТИ!

Холмщина з Підляшшям належать до тих земель, що не маючи змоги боротися політично за свої національні права, обороняють український стан посідання.. **натуральним приростом.** На тих землях, одиноких з усіх українських етнічних земель, природній приріст виказує в рр. 1921—31 аж 43 проц. із плюс, що безумовно рятує цілковито загрожений вже стан нашого посідання. Але 220.000 православних українців (і жмінка греко-католиків), що заселюють ці дві межові землі й мають найбільше дітей — не мають найменшої змоги вчити тисячі тих дітей своєї мови. Всі школи — польські, навчання закону Божого — одинока нагода почути рідне слово в чужій школі — від довшого часу в більшості теж відбувається по польськи. Залишається лише одна, стара метода: **вчити дітей своєї мови вдома.** Це ще може дати якісь висліди, коли батьки грамотні, письменні, але коли батьки самі не вміють писати (найчастіший випадок), то положення стає жахливе.

Тому й не дивно, що розмовляючи про рідну книжку, почуєте найчастіше від батьків таке:

— Якби то так нам українського букваря хоч одного на ціле село дістати...

На жаль, бажання батьків не завжди бувають здійснені. І так минає час. В тутешніх містах української книжки не купите, до Галичини чи на Волинь не завжди є нагода поїхати. І тільки якщо час до часу на якому відпусті в Холмі, Сільці чи Турковичах знайдеться кілька чи кільканацять дешевеньких старих букварців — народня маса проглитає їх в одну мить. Тисячі української дітвори ростуть і кормляться шкільною латинкою — українське слово їм чуже.

ЩО РОБИТИ?

Треба справу поставити просто і ясно: українська суспільність мусить прийти з помічю своїм братам за сокальським кордоном. Не будемо тут відкликуватися до випробуваної громадянської жертвенности. Це навіть зайве і в своєрідних холмсько - підляшсько - поліських відносинах недоцільне. Тут треба мареву винародовлення протиділати інакше.

„Діло" писало свого часу, зрештою дуже влучно, про потребу контактів Галичини з півн.-західними землями. **Треба ці думки здійснювати.** Нехай галичани не цураються виїзджати на літо чи ферії на північ. Нехай кожний інтеліґент по змозі забере з собою кілька книжок; вистане зрештою, щоб хоч **порозмовляв з народом у своїй мові, купуючи літру молока.**

Адміністраційна влада пильно стежить за найменшими проявами українства, **не бажаючи зрозуміти його великої сили як антикомуністичного чинника. Але розмовляти на українському селі з людьми у матірній мові ніхто чейже не заборонить.**

Чому галичани не вважають півн.-західних земель за свою рідну хату? **Гром.**

„Шпигуни" керманичами господарки в СССР.

Нові арештування в Москві.

ЛЬОНДОН, 17. 8. ПАТ. Агенція Райтера повідомляє з Москви **про викриття саботажно-шпигунської організації, що вела діяльність в багатьох секціях департаменту народньої господарки, ГПУ арештувало шефа статистичного бюра Івана Краваля та урядовців цього бюра. Як „ворогів народу" арештували теж усіх професорів інституту суспільної господарки в Саратові.**

Розстріляли команданта совітського кружляка.

До Таліна надійшли вістки, що **воєнний суд засудив на розстріл команданта кружляка „Мара" Іванова, який їздив кружляком на коронацію до Льондону. В поворотній дорозі кружляк затримався у Клайпеді і Таліні, де совітські урядники закупили багато годинників, грамофонів, бритв, ножичок і білля та часописи російських еміґрантів з гострою критикою совітського режиму. Іванова засудили на розстріл за те, що** він не зумів „зберегти престіжу воєнної фльоти СССР між моряками". Одночасно ленінградська радіостанція оголосила комунікат, що „естонська поліція в Таліні видала місцевим купцям доручення, щоби продавали совітським морякам товари по 50% дешевше для цілей буржуазної агітації". Іванов був приятелем арештованого адмірала Орлова.

Третій регіональний музей Гуцульщини?

В „Газеті Польській" з 17. серпня ц. р. появився допис із Ворохти п. н. **„Під гражду Мочерняків".** Автор допису, після невеличкого вступу про Ворохту і цьогорічних літників, присвячує всю свою увагу старій загороді Мочерняків на Янівській груні, зовнішньому виглядові цієї загороди і внутрішньому урядженню її. Свій допис кінчить він ось-такими міркуваннями:

Туристові, який сходить з Янівської груні, мимохіть насувається питання: чому ця 200-літня гражда, що є такою рідкою і цінною памяткою гуцульського будівництва, так мало відома? І чи не треба би подумати про **викупно** її з приватних рук, щоб вона могла стати будинком гуцульського музею? Таких памяток маємо небагато, а печей з кафлів косівських, пістинських чи кучнівських майстрів уже занадто багато викуплено з гуцульських хат перед війною і тепер. Декорують вони тепер як комінки приватні мешкання у Відні і в краю, а недавно забуть закуплено і вивезено до Англії подібну піч до тої, що стоїть у хаті Мочерняків.

Гражду Мочерняків треба би замінити на музей — кінчить дописувач. Є це, як він пише, вдячне завдання для „Т-ва Приятелів Гуцульщини" і „Звійонжку Зем Ґурскіх". Був би це третій регіональний музей Гуцульщини поруч музеїв у Станиславові і Жабю.

Так то поляки піклуються нашими памятками. А ми? Безсильно приглядаємось, як нашими святощами пишаються наші сусіди...

—o—

„Кому маємо за то дякувати?"

СПРАВА ВИНАЙМУ ПРИМІЩЕННЯ ДЛЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ГІМНАЗІЇ Р. Ш. В КАМЯНИЦІ Н. Д. ПРУ ВУЛ. КУРКОВІЙ.

В найновішому (31.) числі „Землі і Волі", органу РСО, поміщено статтю під заг. „Кому маємо за то дякувати?", в якій автор роздирає ризи над страшним фактом, що адміністратор Народнього Дому винаймив частину камяниці при вул. Курковій ч. 14 „Рідній Школі" на поміщення торговельної гімназії. „Обурюючий є — каже автор — сам факт уділення матеріяльної помочі з наших народніх средств на піддержку українофільского сепаратизма. Віддане першорядного поміщення за безцінь для Рідної Школи в домі, призначеним і побудованім спеціяльно для рускої учащоїся молодіжи, есть не тільке помочю для українофільства з наших средств."

Якже на ділі виглядає „дійсна дійсність" у цій справі? Довідуємося, що Рідна Школа винаймила поміщення на 2-ім і 3-ім поверсі згаданої реальности величини нецілих 700 метрів квадрат. забудованої площі за 550 зол. місячно, отже по 80 сотиків за 1 метер; „Общество русских дам", що займає для дівочої бурси аналогічне приміщення на третьому поверсі простору 190 метрів — згодилося теоретично платити 125 зол. місячно, або по 65 сот. за метер. Чинш приватних помешкань на нижчих кондиціях цієї камениці випадає в пересічі по 70 сот. за 1 м. Значить: Рідна Школа буде в згаданій камениці платити на ділі найвищий чинш, навіть на яких 10 сот. вищий від чиншу за приватні мешкання, приміщені в тій камениці, що з природи річи платять дорожче, перерахувані на метри забудованої площі.

Завважити треба, що Рідна Школа була кільканацять літ льокатором Народнього Дому в домі при вул. Корняктів 1, де саме приміщувалася торговельна школа, перемінена цього року на гімназію Р. Ш., і була побіч „Української Бесіди" одним з тих нечисленних льокаторів, що правильно платили чинш. Тож не диво, що навіть сам б. комісар Бачинський д. старався, щоб ця школа в заниманім нею льокалі залишилась. Інші льокатори Народнього Дому, і то не лише „рускі", але й чужонаціональні, завинили чинш на грубі гроші, що доходять у деяких випадках до кількох десяток тисяч золотих — майже в цілості нестягальних. Це все очевидно правовірного РСО-ація не болить, він лише скаженіє на саму думку, що істнує заслужена українська установа, що виховала сотки кооператорів та приватних купців.

Але найпікантніша в цій справі обставина, що саме винаєм згаданого льокалю Рідній Школі не лише скріплює поважною сумою, бо 6.600 зол. річно, буджет Народнього Дому, але й уможливив у цьому році удержувати бурсу Народнього Дому. Бо — як довідуємось — адміністратор рішився був з причини надмірно високих коштів удержання та дефіциту в білянсі Народнього Дому — зліквідувати бурсу і дотеперішнє її приміщення перебудувати на приватні мешкання. Але що це знову коштувало б Народній Дім добрих кілька тисяч золотих, до цього покищо не прийшло.

—o—

ДОВКОЛА НАШИХ ЛІТНИЩ.

БУБНИЩЕ — КЛЮЧ.

ВРАЖІННЯ ІЗ СКІЛЬСЬКИХ ГІР.

Отак: іще три дні і треба буде відорвати свої очі від зелені гір — блакиту неба і срібла ріки — та вертатися до щоденної праці.

А на дворі дощ — такий дрібнесенький, а такий густий. Як лише перестає він падати — горять гори, а за хвилину знову дощ. Так було майже чотири дні.

Повеселішало 9. серпня. Усі знаки на небі вказують погоду. Хоч мали ми замір зробити одну прогульку на Бубнище, а іншим разом на гору Ключ, де могила У. С. С., то треба було уже відбути разом.

Товариство було невелике: із Гребенова три пані — трьох мужчин, усі в добрій формі. Між ними панство Лукашевські, які беруть провід і ініціятиву. Тимразом свого дволітнього синка (якого я в дописі „Розїхались" помилково назвав трьохлітньою дівчинкою) полишають бабусі, бо він щойно кандидат на доброго туриста.

В 6-тій год. вранці дня 10/8. їдемо з Гребенова до Синевідська Нижнього залізницею. Погода чудова — лиш один клопіт — одна партія забула купити булок, і одній панночці відорвався гудзик від мешта. А у нас ні голки, ні нитки!

З булками пішло легко, а в нитки засобила нас кооператива в Тишівниці. А що ми не від того, щоб з місцевими не поговорити, пізнаємося з Іваном Садибою — місцевим суспільним опікуном — головою читальні „Просвіти" і членом кооперативи. Запрошує до себе на яблука і заглянути на будову читальні. Читальня, як її викінчать, зможе служити як зразок естетичної просторої та стилевої сільської деревляної читальні. Годі було якось допитатися, хто пляни робив, але у всій будові видно великий естетичний смак і вдумчивість.

Не будемо їти на Бубнище дорогою через Труханів — лиш плаями — шовковими травами, буковими лісами — на Грабник і Марковицю. З обох сторін долини — видно далеко оселі, міста, Опір — по дорозі ліщина і повно горіхів. А під ногами що хвилини гриби — хоч зараз збирати. Моримухи як капелюхи, були і на 30 центиметрів високі.

В год. 11-тій зближаємося до Бубнища. Дорога добра і вигідна. Люди кажуть, що туди і авта заїздять. Ось і капличка — довкола лавочки. За нею що таке? Скали обгороджені новим парканом, а при вході сторож із рушницею. Хочеш піти поза огорожу — плати від кожної особи по 20 сотиків. Кажуть, що громада ті скали продала урядові за 500 зол. — отже уже ними не розпоряджає.

По тім несполіванім епізоді — коли його так назвати можна — відпочиваємо; оглядаємо скали, лазимо по верхах, фотографуємо.

І знаємо дещо з історії тих скал; всі вони дуже давно висвітлені та описані — слава їх краси: европейська. Але треба там бути — їх побачити; а заки побачите, треба змучитися дорогою, щоб вжитися в їх оригінальну красу. Теж несамовиті камінні велитні — деякі з людським обличям — вистрілюють з терену зарослого мохом, смереками і буками. Це печері-твердині для первісних людей — місце ідеального супокою для контемпляційного роздумування самітників, черців — місце настрою для поета, — вдячности для Творця — за різьбу чуда природи.

Сторож показується людиною досить чемною і культурною. Подає нам дуже точні інформації, головно щодо дороги на Ключ. Треба йти в долину річки Сукель, потім на верхи через ліси і тими верхами „за годину" — на Ключи. Нам після виснажливого і скорого ходу — три години минуло, заки ми туди дійшли. Ключ — гора висока на 927 метрів — царює над долиною Дубини і Камінки. Коли на нього дивитися з Бубнища, становить закінчення цілого ланцюга верхів і є з них найвищий. Навіть голим оком можна хрест на могилі Січових Стрільців звідси побачити.

Погода гарна — по дорозі море малин, ожин, ягід — гори аж гомонять від косарів, та їх співів, господарі привітні, говіркі — цікаві. Яка у них ввічливість і культура в розмові! Але ту розмову треба зачати від нашого „Дай, Боже щастя" — а дістаєте відповідь: „Дай, Боже здоровля — куди йдете?" — Тоді можна вже годинами розмовляти.

Зближаємося до дорогих нам могил на Ключі. Коло них селянин сіно робить. Витаємося. Це Іван Гнатів, власник поля. Він не боронив доступу до могили, але жалується, що має 3/4 морґа, що йому головно підчас Зелених Свят траву топчуть і він пожитку не має. Хоче те все продати Товариству Охорони Воєнних Могил за 150 зол. Уже писав, говорив, просив. Деінде би собі траву збирав, щось купив, а то місце нехай служить цілому народові.

Скромна огорожа — за нею видно знищені вінці — високий сосновий хрест, а у його стіп — другий повалений — і дві розбиті кам'яні плити. Аж хочеться кликнути: „Не забуваймо за них!". Сонце зробилося велике, жовте, вітер повіяв. Тому, хто не знає дороги, найвищий час сходити в доли, щоб у лісі не заблудити, та не ночувати. Якось пощастилося. З'йшли ми на Камінку — Дубину — потім до Сколього. І до Гребенова вернулись, та не могли забути тих двох хрестів на Ключі — розбитої таблиці — і ціни купна за це поле — 150 зол.!!!

Д-р М. Рибак.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Спеціяліст нервових і психічних недуг д-р НАРЦИЗ ЛУКІЯНОВИЧ вернувся і ординує як давніше від год. 11—12 й від 3—5 попол. у Львові, при вул. Сапіги 6, ч. тел. 114-10. 1439 1—3

— **Чи знаєте, що в єдиній українській господ. школі Т-ва „Просвіта" в Милованню** п. Рошиів к. Єзуполя, можете дістати на осінній сезон **першорядні щепи тільки по 1 зол. за штуку,** а при більшій кількости ще й відповідний опуст? Рівнож насіння городове дістанете за 75 пр. риночної ціни. На щепи шліть вже замовлення, бо з кінцем вересня та з початком жовтня найдогідніша пора до садження! 1375 10-10

— **Останній сезон у Черчі.** Останній сезон у Черчі вже почався. Користайте з найдешевших цін і найкращої нагоди лікування. Третій (останній) сезон у Черчі від **15. серпня до 10. жовтня.** 1418 2—3

— **Диригентський Порадник.** Як довідуємося, видавництво „Український Видавничий Інститут" у Львові приготовляє до друку підручник диригентури. Твір цей має заповнити прогалину, яку відчувалося вже здавна в праці наших міських хорів. Цей, перший у нас того роду твір, опрацьовують наші фахівці цієї ділянки: д-р В. Витвицький, проф. М. Колеса і д-р З. Лисько. Імена авторів дають запоруку, що „Порадник" стоятиме на висоті завдання і буде дуже цінним вкладом в українській теоретично-музичній літературі. Твір має появитися в осені ц. р. 1437

— **Реєстрація мужчин з 1919. р.** Управа м. Львова на основі закону про загальний військовий обовязок переводить реєстрацію мужчин уроджених в 1919. р., що уродилися і мешкають у Львові. Інтересовані мають зголоситися особисто з відповідними документами у військовому відділі львівського магістрату.

— **Кари за невиявлювання цін.** Львівські купці не привикли придержуватись приписів щодо

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

ІВАН ЗУБЕНКО

Квітка на багні

повість

Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот. Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

нювання цін. Вигідніше їм держати ціни в тайні і брати за свої товари кілько вдасться. Минулого понеділка контрольні комісії, що урядують в асистенції поліції, укарали 115 купців за те, що не вивісили прилюдно цін на свої товари, а 15 купців за нехлюйство.

— **Шкільні однострої обовязують дальше.** Як повідомляє варшавська преса, міністерство віроісповідань і освіти не задумує в новому шкільному році зміняти дотеперішнього розпорядку про одяг шкільної молоді. Отже лишається дальше обовязок носити приписаний однострій та щитики на рукавах з нумерацією школи.

— **Праця на пробу може тревати тільки три місяці.** Найвищий суд оголосив рішення у справі затруднювання умовних працівників на пробу довше ніж 3 місяці. Як відомо, умовних працівників вільно ангажувати на пробу тільки на три місяці, опісля праця перемінюється автоматично на постійну. В конкретному випадку працедавець після одного місяця проби заангажував працівника на дальших 6 пробних місяців. Найвищий Суд рішив, що друга умова мала пробний характер тільки 2 місяці, опісля мала характер умови на означений час з наслідками звичайного виповідження.

— **За польський характер Львова.** Польська преса стверджує з вдоволенням плянову розбудову сітки костелів на передмістях Львова з ініціятиви арцибіскупа Твардовського. Розбудова почалася в 1923. р., коли вибудовано костел на Левандівці. Сім літ пізніше на Замарстинові побудували костел оо. Капуцини, будуючи одночасно католицький дім. Того самого року деревляний костел дістали Збоїска. Незадовго оо. Салетини розпочали будову костела на Знесінні. Одночасно вікінчено монуметальний костел Остробрамської Б. М. на Личакові. Крім того будують костели при вул. Дверніцького і на Сигнівці та каплицю на Баторівці. На окрему увагу заслугує будова монастиря і костела еспанських оо. Кармелітів на Персенківці. Буде це один з більших костелів у Львові, бо 40 метрів довгий, 20 широкий і 14 високий. В монастирі мають створити новіціят на 50 осіб. Всього того не повинно легковажити українське громадянство. Старий город кн. Льва покривається щораз густішою сіткою не тільки костелів, але й інших признак польськости, що затирають первісний історичний характер міста. А чейже пяту частину його населення творять українці, які тільки подібними організаційними засобами можуть оборонити свій стан посідання.

— **До Крилоса!** Вістка про відкриття княжої церкви в Крилосі під Галичем викликала серед українського населення в цілому краю небувале зацікавлення. Зі всіх сторін краю тягнуть тепер до Крилоса тисячі людей, залізницею, підводами, автами, роверами і пішки, щоби побачити останки давньої слави народу. Дня 15. ц. м. відвідало Крилос понад 5.000 осіб. Була прогулька з Рогатинщини, Калущини, Стрийщини, Станиславова й зі Львова. По Службі Божій поясновали: д-р Пастернак, д-р Хмілевський і м-р Гошовський. На місці владили буфет. Приїзжі мали змогу користати з нього відповідно до своїх бажань. Прогульковці з цікавістю оглядали розкопки. На день 28-го ц. м. припадає великий відпуст в честь Пресв. Діви Марії. Надіються великого числа прочан. Тому, що розкопки в Крилосі будуть відкриті до 28-го ц. м. треба спішитися з відвідинами.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Льотерії Клясової впали такі більші виграні: 100.000 зол. на ч. 165681; 15.000 зол. на ч. 107.445; 5.000 зол. на ч. 130, 16821, 579444; 2.000 зол. на ч. 2324, 70576, 117049, 121497, 154778, 156133, 121497, 154778, 156133; 1.000 зол. на ч. 5391, 18332, 161641, 182274; 500 зол. на ч. 8509, 14887, 24634, 31982, 88554, 161366, 163818, 165471, 168008, 174807; 400 зол. на ч. 1254, 22272, 25901, 33393, 47283, 77538, 103100, 103662, 117118, 153601, 160491, 175768, 172151, 175838, 179939, 189912, 194833.

— **Конфіската книжки.** З наказу катовицького воєвідського уряду переведено у всіх німецьких книгарнях на Горішньому Шлеську ревізію і забрано всі примірники книжки Ганса Візе „Унс ріф Полєн". Одночасно заборонено продавати цю книжку. Сконфісковано теж брошуру тогож автора „Німецька віднова за границею".

— **Присуд на дефравданта.** Проти бухгальтера міської різні у Львові, Йосифа Якубовського відбулась розправа за спроневірення 21 тисяч на шкоду міської управи. Якубовського засудили на 2 роки вязниці з припиненням на 5 літ.

— **Краєва хроніка.** Павла Бучного, що втік із судового арешту у Зборові, арештували в Тернопільщині. Мав при собі один кріс і сім набоїв. — В Пасічній коло Надвірної утонув директор суспільної обезпечальні в Пинську, Еміль Дітрих. — У Возилові пов. Бучач повісився на поді свого дому Микола Джередз з причини невилічимої недуги. — На подвірі одної реальности в Стрию втопилася в керниці 6-літня Параня Добровольська, залишена без опіки.

— **Смерть спортовця від щурів.** У Станиславові член спортового клюбу „Адміра", 19-літній Макс Гофмен з причини горяча пішов спати до шопи. В ночі напали на нього щурі й покусали його тяжко. На крик Гофмана збіглися люди і прогнали щурів. Одначе Гофман дістав зараження крови і на другий день помер у шпиталі.

— **Вовки** появилися цілими стадами в Яселі сяніцького повіту і нищать худобу місцевого населення. В останньому часі вхопили кільканацять овець.

— **Грабунок.** До мешкання Ізраіля Бергера, купця в Мельці, добулась в ночі ватага злодіїв і стероризувавши домівників револьверами, розбили касу, з якої забрали 10. тисяч зол. готівкою. Поліція розвела за бандитами облаву.

— **Знов одна.** В Домбровському басейні велику сензацію викликала справа Бронислави Беднарської з кольонії Немце-Бори, яка почувалася мужчиною і звернулася до суду, щоби змінити своє імя. Суд у цій справі звернувся до проф. д-ра Ольбрихта, який ствердив у Беднарської визначні признаки мужеськости, так, що вона може вважати себе мужчиною. Судова розправа в Сосновці відбудеться з початком вересня ц. р.

— **Румунські пастухи** мають особлившу ласку в небі. Як повідомляє румунська преса, в околиці Піятра Нямц пастух Юрко Цупу мав „обявления", в часі якого бачив Господа Бога в окруженні ангелів. Оповідання пастуха стягає тисячі цікавих з цілої околиці. Тому два роки оповідав подібне інший пастух, Петраке Люпу в селі Маглавиті. Маймо надію, що десь незадовго знайдеться ще один подібний пастух.

— **По большевицьки.** В Ростові над Доном викрито, як повідомляють „Ізвестія", великі грошеві спроневіріння на суму поверх 6 міліонів рублів. У справу є замішаних 1242 особи, з яких вже давніше багато звільнено з посту за крадежі. Одначе їх не покарали, тільки перенесли їх на інші посади. Деякі з них покрали по 40 тисяч зол.

— **Різні вістки.** В італійській провінції Рімині перейшла повітряна труба, що знищила цілу околицю. Багато осіб згинуло або є ранені. — В малій церковці в Уші під Львовом відбулося 17. ц. м. вінчання кн. Чарторийського з княжною Дольорес де Бурбон, своячкою б. еспанського короля Альфонса XIII. — В Батавії згоріло в тубильчій дільниці 300 домів. — На Чорному морі біля Констанци втонула наслідком бурі лодка з 6 туристами, що відбували прогульку по морі.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ВІЗНИК Ч. 13".

Станислав Селянський, якого бачили ми досі в епізодичних ролях у фільмах польської продукції, заграв цим разом заголовну ролю і заграв її добре, вибиваючись без сумніву на одно з чільних місць поміж рідкими коміками польської фільми. Можна подивляти свободу й безпосередність у грі цього актора. Сам сценарій як і його сюжет, хоч і не новий, проте складений зручно, із швидкою акцією, густо поперетиканою дуже дотепними діяльогами. Дикція акторів без закиду (особливо Селянський знає штуку якслід модулювати голос), фотографія дуже виразна. Добрий тип створила М. Цвіклінська.

Фільма на ціле небо перевищає подібні комедії польського кіновиробництва з Е. Бодом (всілякі „субекти", „шофери" і т. д.) е. т.

Дописи.

ЛЮБАЧІВ.

Повітові обжинки „Сільського Господаря" в Любачеві. Дня 8. серпня п. р. влаштувала Філія „С. Г." в Любачеві повітові обжинки для кружків і своїх членів у повіті, як завершення цілорічної праці над піднесенням сільського господарства в повіті. На програму свята склалися такі точки: 1) Торжественна Служба Божа і посвячення вінків, що його довершив о. Ю. Горницький в асисті 4 священників. 2. Академія, яка відбулася на площі „Просвіти". Академію отворив і привитав усіх присутніх голова Філії „С. Г." д-р Ю. Дикунчак. Відтак складали вінки й обжинкові побажання представниці кружків, приналежні до Філії „С. Г.". Потім були привіти від повітових установ, кооперативи, Просвіти і Р. Ш. Дальше виступали хори з 6 місцевостей, які відспівали своєрідні обжинкові та народні пісні, переплітувані деклямаціями, обжинковими вправами і вежами. На увагу заслуговують: члени з сіл Щуткова, Дахнова, Коровиці, Залужа, Сухої Волі й Олешич, які не жалували труду на підготування гарних вправ, пісень, деклямацій та веж. Це доказує, як дуже пінять наші хліборобі організацію „Сільський Господар". По академії відбувався народни забава, яку влаштувала Філія своїм женцям.

Учасник.

Спорт.

СТАНИСЛАВІВ: **Пролом — Раз Два Три 3:1 (2:0).**

Тов. змагання. Ворота здобули: Лесюк, Урсакий II. і Керникевич. Склад: Приймак, Андрійшин II., Семянів, Куліба, Демянчук, Чаплинський, Лесюк, Данів, Керникевич, Урсакий II., Лісьвевич.

Ці змагання доказали передусім вже зайвий раз, що коли судія не має поняття про суддюваня, то навіть із добрих змагань зробить нудні й нецікаві. Нефортунним суддею був п. Бентковський. Пролом назагал вдоволив, особливо напад, який доволі багато стріляв, а це в нього дуже відрадне явище. Сама гра велася весь час з легкою перевагою Пролому, одначе стояла на низькому рівні: особливо темно було слабе. В кожному разі до осінніх змагань за мистецтво стає Пролом у добрій лірі.

Пролом II. — Раз Два Три II. 3:5 (1:1).

Тов. змагання резерв виявили новий талант, яким показався Тарафанюк, який, граючи взагалі перші змагання, добув двоє воріт. Треті ворота добув Коровайчук. Пролом держався добре тільки в першій половині, бо відтак не видержав фізично й заломився.

Б. Л.

Брошнів — Погонь (Стрий) 6:2 (1:1).

Сензаційна виграна Брошнева над сильною дружиною Погоні, що недавно розбила „в пух" перемиський „Чувай". Останній вислід цікавить українське громадянство з тої причини, що 5. вересня грає Пролом з Брошневі за мист. „А" кл.

РЕЧИНЦІ РОЗГРИВОК ПРОЛОМУ В ОСІННІЙ РУНДІ.

5. IX. Брошнів — Пролем.
12. IX. Пролом — Ревера.
19. IX. Гірка — Пролом.
26. IX. Пролом — Раз Два Три.
3. X. Покуте — Пролом.
10. X. Пролом — Рипне.
17. X. Бистриця — Пролом.

До „А" кл. стенісл. округи звійшла „Бистриця", Надвірна.

БОКС.

Ревера — Сьвітязь 12:4.

Змагання за мистецтво „А" кл. Л. О. З. Б. виграла безапеляційно Ревера. Назагал всі стрічі стояли на низькому рівні.

Спортові новинки.

Україна — Корона, мистецькі змагання обох дружин відбудуться в неділю 22. ц. м. на грищі Погоні в год. 4.30. Як передмети відбудуться змагання за мистецтво О. Л. Погонь І Б. — Ресовія.

Русь — Залізничники 8:0. Русь розіграла минулої неділі змагання за чашу чеського щоденника А-Зету. 22. ц. м. починає вже Русь грати мистецтва дивізії.

А-Зет чеський щоденник мабуть уперше потуг у своїй спортовій хроніці вислід України в Бочкаєм.

До чеської Державної Ліги звійшли два клюби: Шлеська Острава і Пардубіце. Найгоднійший конкурент згаданих клюбів Ф. Т. Ц. Філяково відпав, програвши вирішні змагання зі слабим ДФЦ (Прага).

Братислава — Славія 3:2. Грали минулої неділі, не Братислава — Вікторія Жижков, як ми помилково подали. Програна Славії із Братиславою — не сензація „першої класи".

Нові книжки й журнали.

Богдан Горович: НАЦІОНАЛІЗМ В БЕЛЬГІЇ. (Леон Дегрель). Квартальник „Вістника" ч. 3 (12). Львів 1937. Стор. 84. форм. 16°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича

КУТИ:
18. VIII. Довбуш.
19. VIII. Під курателею.
20. VIII. Шалапут.
21. VIII. Книжна чардаша.
22. VIII. Ніч під Івана Купала.

Український Молодий Театр „Заграва"

ЗАБОЛОТІВ:
18. VIII. Трафіка пані генеральової.
19. VIII. Тарас Шевченко.
20. VIII. Муравлі.

ТУЛУКІВ:
19. VIII. год. 8 попол. Тарас Шевченко.
Зі Заболотова театр їде до Рожнева, Кут і Косова.

Великий Театр:
Четвер, 19. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Парнелл.
П'ятниця, 20. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Парнелл.
Субота, 21. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Парнелл.
Неділя, 22. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Парнелл.

КІНА.

АПОЛЬО: „Свята та її блазен".
АТЛЯНТІК: „Тайний план Р. 8".
ВАНДА: „Геройська бригада", „На хвалі спогадів".
ГРАЖИНА: „У хуртовині заліза й вогню", і комедія з Фліпом і Флящом.
ЕВРОПА: „На хмародері".
КАСІНО: „Стрінулися в Парижі" з Кльодетою Кольбер.
КОПЕРНИК: „Півнич кличе". „Кар'єра пані Іванни".
МАРУСЕНЬКА: „Пострах опери" з Борисом Карловим.
МЕТРО: „Небезпечний фліpт" і додатки.
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Ніч в опері; „Руки вгору".
ПАЛЯС: „Фякер ч. 13".
ПАКО: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Діти щастя" з Лілл. Гарвей та Віллі Фрічем.
СВІТ: „Прапор" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Такі дівчата" і ревія.
ТОН: „Кохана родинонька" з Фліпом і Флящом.
УТІХА: „Китайські моря" і ревія.
ХІМЕРА: „На Сибір".

ФОТОПЛАСТІКОН.
(пл. Марійська 5).
„Гірський шпиль Цугшпіце".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.
Середа, 18. серпня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Століття співають: Долі і пісня Німеччини, 14-15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Камер. музика, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. музика, БУДАПЕШТ 19-10 Віденські мельодії, 19.50, 20.00, 21.00 Концерт, 22.25 Розр. музика, ВІДЕНЬ 18.25, 20.00 Симф. концерт, 21-40, 22.00 Віольончеля, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Для дітей, 15.15 Альпейська музика, 18.00 Романтичні пісні на хор, 21.15 Соната a-дур Вебера і соната f-дур Брамса (відігр. Кл. Араз і Штрос), 22.30 Нічна музика, МІЛЯНО 19.00, 20-40 Розр. музика, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, 16.00 Музич. образки, орх., солісти, 22.30 Концерт хору молоді й орх., ПРАГА 12-35 Сальон. музика, 14.00 Концерт солістів, 19.20, 20.00 Популярн. концерт, РАДІО ПАРІ 12.40, 13.45 Орх. концерт, 13.15, 15.45, 19.45 Спів, 15.00 Лістові твори, 16.45 Рецитації, 18.15 Гумор, 19-30 Форт., 20.15, 21.00, 22.00 Опера, РІМ 17.15 Камер. музика, 17.30 Розр. музика, 21-00, 22.00 „Корневільські дзвони", оп. Планкета.

Четвер, 19. серпня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 14.15 Розр. музика, квінтет, 19.15 Твори М. Шілінга, форт., квартет, 20.10, 21-00 Великий вечір музики й танку, БІЛГОРОД 21.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05, 22.00 Циг. муз., 18.00 Концерт реліг. музики, 20-00 Легка музика, ВІДЕНЬ 10.50 Сільська музика, 19.25 Зі старих і нових оперетов, 20.05, 21.00 „Ді Даме блайбт аве дем Шпіль" ком. Р. Райха, 22.20 Танкова музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 12-00, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Форт., 19.00, 20.00 Орх. концерт. 22.30 Нічна музика, Соната f-дур Льокателія, КОШИЦІ 18.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Тенор і сопран, 19.00, 20.40 Розр. музика. 21.00 22.00, 23-00 Вечір опер.: „Ля Гранчеола" оп. в 1 дії Адр. Люальдія, „Аріяна на Наксосі" оп. в 1 дії Р. Штравса, МІНХЕН 8.30, 9.00 Концерт, 15.00 Для дітей, 16-00 Сопран, фортепіян, 19.00, 20.00 Концерт оперетової музики, 21.10 „Серенада" камер- концерт, ПРАГА 16.10 Концерт військової орхестри, 18.05 Пісні, 19.15 Народні пісні, 20.50, 21.00 Сценка, 21.10 Остерчілеві твори, РАДІО ПАРІ 13.15, 15-30 Рецитації, 15.45, 19.05 Спів, 16.45, 18.00 Театр Уяви, 20.15, 21.00, 12.00 „Отелью" оп. Вердія, РІМ 17.15 Танкова музика, 20.40 Розр. музика, 21-00 Гротеска, 22.15 Орг. і танкова музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.
Середа, 18. серпня 1937.

6-15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.88 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Мендельзон: „Пісні без слів", гр- пл., 12.25 Концерт орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.45 Для дітей: Байка про метеликові крильця, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Розривкова музика з гр. пл., 15-40 Львівські біжучі вістки, 15.46 Господ. вістки, 16.00 З мого верстату, літер. нарис, 16.15 „Пісні без слів" Мендельзона, смичк. квартет, 16.45 Відчит про І. К. Ходжевича, 17.00 Легші пісненьки у виконанні сестер Бурських у супр. форт.; 17.50 Як будуємо корабель, гутірка; 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 „Пісня рік" словно-муз- авд., 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 „Легенда про коршмаря Центорію" авд. з нар. піснями, „Святохресні пісні" нар. хор, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Вокальний квартет і ансамбль гармоністів, 20.45 Вечірн. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Танкова музика, рефрени, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Четвер, 19. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.88 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Організуємо продажу рільних продуктів, 12.25 Розр. концерт, 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.50 Спортовий порадник, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Фрагменти з оп. „Льогенгрін" Вагнера, гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 На сідельці мотоциклa, гутірка для старших дітей, 16.15 VI. Симфонія Бетовена, гр. пл., 16.55 Там, де ростуть заранні, 17-10 Концерт нар. капелі, 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Робітничий спорт на терені Сх. Галичини, 18.10 Великі солісти, гр. пл., 18.30 Загальна скринька, 18.40 Програма на завтра, 18-45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Мандрівник і кохання" комедія Поля Морана, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Розр. концерт, 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Форт., 22.30 Пісні От. Невядомського: хор, солісти, Марія Поповичівна, сопран, форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 17. серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 58-38, 58-95, Долярн американські 5.29-50, 5.27-00, долярн канад. 5.29-00—5.26-50. Фльорени голл. 292-75—291-00, Франки фр. 19-92—19-80, Франки швайцарські 121-90—121-10, фунти англ. 26-46—26-30, Гульдени данп. 100-2.—99-80, Корони ч. 17-60—16-80, Кордан. 118-09—117-25, Кор. норв. 132-93—131-95, Корони шв. 136-45—135-45, Ліри італ. 24-60—23-60, Марки фінлянд. 11-70—11-20, Марки нім. 137-60 — 134-00, Шилінги австр. 99-20—98-50, Тель Авів 26-25—26-10, Марки нім. срібні 149-00 146-00

Паперн.

Банк Польський 106-00. Цукор 34-00. Вугель 23-75, 23-50, 24-00. Неродни 63-00. Островець серія 6 26-50, 26-25.
Тенденція дещо сильніша.

Яиці.

4 і пів проц. внутр. 57-00, 57-25, 3 поз. інв. 1 ем. 59-50, 59-75, серія ненот. 2 ем. 65-75, серія ненот. 3 конверс. 61-00, 4 пр. дол. 39-00, 4 пр. консол. 58-00, 58-15.
Тенденція удержана.

Збіжжя.

Львів, дня 17. серпня 1937

Пшениця одностайна черв.	28-25—28-50
Пшениця збірна червона	27-50—27-75
Пшениця одностайна біла	28-75—29-00
Пшениця збірна біла	27-75—28-00
Жито шт. I.	22-75—23-00
Жито шт. II.	22-50—22-75
Овес одн.	18-25—18-50
Овес збір,	17-50—17-75
Ячмінь	45-00—45-50
Ріпак одн.	59,50—60-00
Ріпак літній	55-00—55-50
Кмин	72-00—75-00
Висівки житні	14-50—14-75
Висівки пшеничні грубі	16-25—16-50

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.
Звідомлення овочевого ринку.

Львів, 16. серпня 1937.

Ціни льоко Львів (гурт за 1 кг)

Помідори	0-07—0-10
Сливки угор.	0-25—0-30
Яблока I.	0-20—0-30
Яблока II.	0-10—0-13
Яблока III.	0-05—0-08
Грушки I.	0-25—0-35
Грушки II.	0-15—0-18
Грушки III.	0-10—0-18

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Пшениця одн.	27-75—28-75
Пшениця зб.	27-25—27-25
Жито зб.	21-25—22-25
Ячмінь паш.	17-00—17-50
Ячмінь 640	17-50—18-00
Ячмінь 650	18-00—18-50
Овес легко задощ.	16-50—17-00
„ незадощ.	17-00—17-50
Кукурудза жовта	24-00—24-25
Кукурудза червона	25-00—25-25
Ріпак	59-00—60-00
Вика темна нов. збору	20-00—21-00
Насіння льону	45-00—46-00
Гречка	21-00—22-00

Пшениця- жито, ячмінь, ріпак подорожіли. Тенденція звишкова

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 17. серпня.

1 кг. масла десер. більон. без оп.	2-55 зол.
1 кг. масла бочков. нед. з опак.	2-60 зол
молоко	14—15 сот
яйця	3-10 зол

Тенденція на масло зниження, на молоко вдержана, на яйця слаба.

Приписові друки і книжки до вжитку часописів

які кожне видавництво мусить підновити з новим роком для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції вишлемо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (130 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів, оправлена зол. 2.50
на 960 урядів оправлена зол. 5.—

ОПОВІСТКИ.

Українське Технічне Товариство—організує в неділю 22. серпня ц. р. прогульку до Крилоса біля Галича. Кошта дороги з обі сторони автобусом 9.— зол. Членів проситься до участи, гостим раді. Зголошення приймається в домівці Товариства при вул. Городецких ч. 1. кожного дня від год. 10 до 12. При зголошенню треба зложити 5.— зол. Виїзд зі Львова 22. серпня ц. р. год. 7-ма рано, поворот до Львова год. 22.
1417 3—3

Товариство „Просвіта", Львів. Ринок 10 оголошує

КОНКУРС

на становище учителя-практиканта в Госпол. Сад. Школі Т-ва „Просвіта" в Миловання.

Вимоги: польське горожанство, вищі хліборобські студії в Польщі, або ностріфікація:

Винагорода: 134 зол. брутто, мешкання, опал, світло.

Подання в курікулюм вітє і відписами свідоцтв та дотеперішньої праці слати на адресу: Т-во „Просвіта", Львів, Ринок 10, до дня 1. вересня ц. р. Посада до обняття з 1. І. 1938.

Неузгляднені оферти остануть без відповіди. 1440

КОНКУРС.

Головна Управа Рідної Школи розписує конкурс на посаду учителя(ки) господарської географії і товарознавства в торговельно-кооперативній гімназії Р-ІІІ. у Львові. Прохання вправ з документами вносити до Головної Управи до дня 22. VIII. ц. р. (Адреса: Львів, Сикстуська ч. 46.). 1438

ЛИСТУВАННЯ

ПАНЕ ДИРЕКТОРЕ І. КОГУТЯН! Подайте зараз свою адресу. Тарас, Хоростків, пов. Копичинці. 1432 2—2

КУПНО - ПРОДАЖА

ЗАВЕДЕННЯ дентистичне шукає до спілки лікаря. Продаж не виключена. Відомість: Адмін. „Діла" під „Проміння". 1441 1—3

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, вправові, проти усування матиці від гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 78-100

ТРИВАЛА ондулянія 4 зол. — На вісім місяців гарантія К. Штір, Ринок 29, брама Андрійолього. 1361 5—10

ЛЯМПА 2-о пломінна, нікльова 6— зол., лямпа кухонна 2.— зол., жарівки від 5—25 сп. — 70 сот. „Централя жарівок", Львів, Ринок 21. 1434 1—6

ОГОЛОШЕННЯ.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 в.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по куппо, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 450.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 230.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 120.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 182 (14.725). Львів, четвер 19. серпня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Четвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Національна мобілізація в Китаю.

ЛІНЧУЮТЬ ЗА ЗЛОМАННЯ БОЙКОТУ.

НАНКІН, 18. 8. ПАТ. Оголошено закон про „національну мобілізацію".

ШАНГАЙ, 18. 8. ПАТ. Вчора юрба лінчувала двох китайців, які зломили бойкот і купили японський рис.

КИТАЙСЬКИЙ ГОЛОВНИЙ ШТАБ ЗБОМБАРДОВАНИЙ.

Японці бомбардували летовище в Льонга. Всі китайські літаки всіли покинути загрожене летовище.

Японські літаки бомбардували китайський головний штаб у Нанг-Сінг на захід від Шангаю і передмістя Ган-Чев та всі стратегічні становища між Чапеї і Ву-Сунг. Китайська протилетунська артилерія мовчала. Бомби з японських літаків спричинили численні пожежі. Матеріяльні втрати велитенські. Вибухи стрілен, що заблукалися на терен міжнародньої концесії зранили 45 осіб.

МАСОВА ВТЕЧА КИТАЙЦІВ З МІСТ.

ТОКІО, 18. 8. ПАТ. Всі японські громадяни покинули Кантон, де китайці горячково підготовляються до воєнної акції. Одночасно з Кантону виїзджають масово китайці побоюючись воєнної акції. Дотепер виїхало з Кантону 200 тисяч китайців. З доручення японського консуля з м. Фу-Чев виїхало 600 мешканців Формози і 100 японців. Нечисленні японці виїдуть на Формозу в найближчих днях по закінченні евакуації. Губернатор Шантунгу видав спеціяльні доручення для охорони евакуованих японців з Сінан і прирік опікуватися майном, що його залишили японці. Члени японської амбасади в Нанкіні приїхали вечором до Тсін-Тао.

Китайці заняли 6 японських пароплавів, що їх покинула залога при побережі Пу-Тун. Ці пароплави перевозили японських громадян з місцевостей над горішнім бігом ріки Ян-Тсе.

Найкраща воєнна операція під Сантандер.

20 ЧЕРВОНИХ БАТАЛІОНІВ ОКРУЖЕНІ НАЦІОНАЛЬНИМИ ВІЙСЬКАМИ.

САЛЯМАНКА, 18. 8. АТЕ. Вчора національні війська заняли місцевість Сан Мігуель де Агайо та окружили 20 червоних баталіонів, 115.000 червоного війська з великим воєнним матеріялом має перерваний шлях до відвороту. Пополудні частина окруженних військ почала піддаватися і не ставила ніяких умовин. Окруження такої великої кількости червоних відділів уважають одною з найкраще переведених воєнних операцій підчас наступу національних військ на північно-еспанському фронті.

Червоні війська втратили дотепер під Сантандер 1.000 км гірських теренів. Національні війська здобули Пуерта дель Норд, Сан Маріо, Сан Мартін, Пенас Гордас і Куето Еспін. У руки національних військ дісталося багато зброї, муніції і тисячі полонених.

Велика маніфестація монархістів у Відні.

ВІДЕНЬ, 18. 8. ПАТ. Вчора вечором відбулася у Відні в парку Дрегера велика маніфестація монархістів з нагоди 50-х роковин уродин цісаря Карла.

До кількатисячної маси присутніх промовив б. секртар цісаря барон Веркман. Він підкреслив, що цісар Карло старався втримати безпосередній контакт з народом і хотів бути його опікуном та оборонцем Промовець заявив, що ціла Австрія вірить у поворот монархії і висловив вдячність для всіх оборонців монархістичної ідеї в Астрії, головно для Зайпля, Дольфуса і Шушніга. Промову переривали присутні ентузіястичними оплесками.

Гарматня стрілянина до українських селян.

БУКАРЕШТ, ПАТ. Румунські часописи повідомляють з Чітатеа Альба, що дня 15. ц. м. чути було на румунській території з Сов. України відгомін сильної канонади. Румунські часописи запевняють, що совітська влада гарматнім вогнем приневолює українських селян віддавати збіжжа.

Явна інтервенція СССР. в Еспанії.

СОВІТСЬКІ СТАРШИНИ ОБНЯЛИ КОМАНДУ НАД ЧЕРВОНОЮ АРМІЄЮ ТА УРЯДОМ В ЕСПАНІЇ.

ПАРИЖ, П. А. Т. „Ле Матен" повідомляє, що внаслідок невдач війська червоного уряду **Сталін приняв на авдієнції еспанського амбасадора в Москві Марселіно Паскуа і формально знову зобвязався якнайсильніше підтримати валєнсійський уряд у боротьбі з ген. Франком. У звязку з цим совітські дипльомати дістали доручення зробити все можливе і недопустити, щоби ген. Франкові признали права воюючої сторони або щоби підписано міжнародній договір, що міг би зашкодити валєнсійському урядові. Зате новий совітський аташе і совітські старшини обіймуть контролю над валєнсійським урядом і рішатимуть про всі військові операції.** Тому совітський генерал бригади **Логінов**, якому помагав у морських справах капітан Черносов **накинув генеральним штабам Валєнсії і Барсельони тактику, що її опрацювала комісія 15-ох совітських обсерваторів, які перебувають в Еспанії від червня. На підтримку цієї акції Совіти вислали з Батум транспорт зброї і муніції на трьох торговельних кораблях:** „Єрмак", „Терек" і „Рудзутак". **Одночасно до Еспанії виїхали нові контингенти летунів і старшин артилерії та піхоти на вишкіл кадр катальонської армії. Москва вислала теж до автономічного осередку Г. П. У. в Барсельоні багато близьких співробітників Єжова,** щоб поборювати анархістів, яких Москва обвинувачує за диверсійну акцію. **Між новими співробітниками Г. П. У.** в Барсельоні є **Самуель Бродзький, Михайло Камер і Антоан Брака,** які вели комуністичну пропаганду в ріжних краях Середущої і Полудневої Америки.

—o—

ЗБІЖЖЯ І ПАША
це велике майно кожного господаря, тому слід обезпечити його негайно від огню
В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

ЛІКАР-ДЕНТИСТ
Роман Войнаровський
вернувся
і ординує при вул. Трибунальській ч. 1/II., м. 6
від год. 9—1 і 3—6.
ВЛАСНА ТЕХНІЧНА РОБІТНЯ. ВІНДА.
1433 Тел. 112—27. 3—3

Здобудеш самостійність
коли скінчиш
шоферський курс
у інж.
Й. ГЕРЕСКИ
Львів, ул. Томіцького ч. 14.
(давніше Коперника 54)
Вписи щодня.

Один загрожений відтинок нашого життя.

Львів, 18. серпня 1937.

Нарід, що попав під колеса історії, має звичайно за багато фронтів тяжкої життевої боротьби, так що не знати навіть, котрий з них більший і небезпечніший. Найкраще буде, коли поставимо правило, що все національне життя недержавного народу — це одна важка боротьба, один дуже небезпечний фронт.

Але на цьому загальному фронті виринають час до часу найгірше загрожені відтинки, що їм треба негайно спішити на підмогу. До таких дуже небезпечних відтинків нашого національного життя належить справа української духової культури, науки, освіти, інтеліґенції.

В дуже несприятливих умовинах нашого повоєнного національного життя втратили ми майже неспостережено багацько нашої вищої інтеліґенції, духової еліти. Нині ми не маємо своїх професорів університету, майже ніодної незалежної людини науки. Старше покоління наших учених або не може вже науково працювати через старечі літа, або мусить тяжко працювати на щоденний кусок хліба, або живе в такій крайній матеріяльній біді, що про якусь горячу наукову роботу навіть і мови не може бути. Через те в нас наука майже занепала, щезли люди науки. Молоді таланти, хоча і зявляються, не можуть розвиватися, бо мусять бігати щоденно з поклонами по редакціях, щоб їм надрукували одну-дві статті, бо... жити треба!

Це просто національна катастрофа. Нарід ченаче осліп та оглух, не бачить її та нічого про неї не хоче ні чути, ні знати. Цієї грізної ситуації зовсім не поправить факт, що деякі наші економічні й освітні установи розвивають сяку-таку діяльність у народніх масах. Не перечу, що їх провідники та співробітники нагромаджують деякі матеріяльні й духові добра. Але науки вони не творять, синтези духового життя народу не дають. Цю синтезу можуть давати тільки наукові установи, тільки люди науки. Одинока наша наукова установа, наша національна академія, Наукове Товариство ім. Шевченка, теж видає дуже-дуже мало, бо не має на це потрібних засобів.

Тут треба негайно ради й допомоги. Ми мусимо мати молодших учених та професорів університету, мусимо подбати про те, щоб старше покоління наших учених могло вести провід у науковій праці та щоб молодші науковці могли спокійно під проводом старших віддаватися науковій праці.

Як це зробити? — про це повинні заговорити компетентні люди науки.

На цьому місці треба ще обговорити іншу справу. Разом із занепадом у нас наукового життя іде в парі занепад напливу молоді до середніх і вищих шкіл. Наші гімназії та ліцеї світять майже пустками. До того всього приходить ще традиційна однобокість нашої освіти. По старій привичці ми посилаємо нашу молодь тільки до клясичних і гуманістичних середніх шкіл, забуваючи, що нині велике значіння мають у поступі культури природничі, технічні й суспільні науки.

Порушуємо цю справу в слушному часі. У нас за плечима початок шкільного року. Заохочуймо та даваймо нашу молодь до природничих, технічних і суспільних середніх і вищих шкіл! Переборюйте всі труднощі! Як життя зачиняє перед нашими дітьми двері до тих шкіл, то ми влазім до них через вікна! Нинішнє життя вимагає всебічного розвитку всіх наук. Ми мусимо дбати про те, щоб підготовити собі кадри молодих учених не лише в клясичних і гуманістичних, але також у природничих, технічних і суспільних науках.

Ставаймо модерною, самовистарчальною нацією в духово-культурному житті в усіх напрямках!

Наше гасло з початком нового шкільного року: „Наша молодь масово до всіх родів і типів середніх та вищих шкіл!"*)

*) Про те, які де є школи в Польщі, дає точні інформації „Українська Порадня для вибору заняття" при Головній Управі „Рідної Школи" у Львові, вул. Сикстуська ч. 46.

Політичні мрії над Чорним Морем

Констанца, серпень 1937.

Сьогочасне побережжя Чорного Моря притягає не тільки „громадян без моря" — чехів, австріяків, мадярів, але головно поляків.

Цілі сотні ріжнобарвних піввійськових формацій польської молоді заселюють саме побережжя Добруджі, почавши від Устя Дунаю аж до Балчіку. Вони відбувають показові походи здовж побережжя, до військової пристані Констанци, до підстави гідроавіонів Мамаї — і то в повнім однострою — у спеці пекучого полудневого сонця.

Такі розвідні та демонстративні марші не дуже то вигідні для міжнародньої літніськової публики у Кармен Сільва або Ефорії, аніж не захоплюють румунську молодь, що сама перебуває в таборах.

Щоб надалі звільнити купелеві місцевости від часом докучливих виявів союзної приязні, Констанца відступила один терен коло Мамаї, де зосередиться ввесь мандрівний та моряцький рій гостей-сусідів. Є це одна сторінка давньої історії про два моря. Зрозуміло, що останні події на Горішньому Шлеську та Поморі — прискорили заходи здобути „мирним шляхом" другий вихід на море!

Не тут місце обговорювати погляди польської сторони, виявлені вже не тільки в пресі, в румунсько-польських товариствах, але й підчас офіціяльних стріч, або пригадувати застереження румунів. Останні стрічі в Букарешті та Варшаві відновили стару вже призабуту приязнь та надали їй вигляд рішучої оборонної постави — конечної під цю пору, для всяких несподіванок від західних та східних сусідів. Але від цієї оборонної постави, до якогось дійсного спільного виступу на Сході Европи — далеко!

Далеко тому, що всякий румунський уряд мусить мати не тільки свого східного сусіда а передовсім західного та полудневого; він знає, що сила Совітів тепер ледве вистачає на те, щоб забезпечити свої границі, а войовничість мадярської та болгарської політики зростає. Трудно повірити, щоб румуни заміняли Малу Антанту, випробовану вже десять років як рішальний чинник проти ревізії договорів (Тріянон, Неї), на чужі пляни виразної політичної та економічної експанзії до Чорного Моря.

На мрії про Чорне Море звернули вже увагу румунські торговельні кола, не тільки в Констанці, але і дунайських пристанях Галац та Браїла. Хто тільки згадає там Гдиню, зараз з сгірченням нарікає, що наприклад увесь совітський транзит не йде на захід ближчим, природним шляхом через Дунай, а довшим північним шляхом через Гдиню. Коли Тітулеску підписав із Літвіновим договір, то вони сподівалися оживлення торговлі та транзиту у своїх пристанях, тимчасом, Гдиня притягнула тонаж совітських кораблів!

Подаймо один пророчистий приклад: Совіти вивозять старе залізо, призначене для фабрики муніції Манфред Вайс у Будапешті, підтримуючи военний промисл держави „магнатів та реакціонерів" не дунайським шляхом (через Галац), а навколо, через Гдиню.

Правда така „подробиця" мало відома, одначе румуни її не передбачили. Вони оцінюють її не лише як нельояльну торговельно-транзитову конкуренцію, але як явне підтримування ревізіоністичного сусіда — збройними запасами.

Румунські економісти дуже стримані у торговельних звязках із деякими сусідніми державами. Не тільки через подібний рільничий характер сусідніх держав, але через властиві їм прикмети при заключуванні торговельних умов. Не диво, що всі попередні торговельні договори із Польщею — мали речинець на 3 місяці (!), при чому тратила Румунія, бо вивозила до Польщі менше своїх сирівців, а ввозила більше польських фабрикатів.

Та про такі недомагання не можна голосно згадувати. Зате захлинеться польська преса проектом злуки Балтика із Чорним Морем, вичисльоючи вже тепер всякі можливі користи для обидвох великодержавних союзниць. Ясно, що і при цій нагоді не згадують політичних і технічних перепон, що не дозволяють здійснити цей проект у сучасних обставинах. Помиляємо деякі технічні труднощі — будови каналу Сян-Дністер, регулювання Сяну і т. д. — вони залежні від теперішних фінансових можливостей Польщі.

Але регулювання Дністра не залежить виключно від матеріяльної спроможности Румунії, а від стратегічних плянів Совітів. Не віримо, щоб досі мертвий кордон — Дністер, нагло став міжнародним вільним і вигідним торговельним шляхом при змілітаризованій прикордонній смузі Совітської України.

Ще менше віримо, що совітський уряд зробить такі уступки саме в користь тих держав, що перекроюють його „вісь" — Москва-Прага-Париж.

Коли-ж таки находяться оптимісти, які мріями хотять перетворити Східну Европу та проєктами вже зарисовують її майбутнє обличчя — то скоріше чи пізніше збудиться їх сувора дійсність. Та дійсність пригадає їм, що майже 3/4 „міжнароднього водного шляху" ведуть саме через землі заселені українцями.

Д-р Оч.

Безбожницьке божевілля в Совітах.

НОВА ПРОТИРЕЛІГІЙНА АКЦІЯ ПО ДОТЕПЕРІШНІХ НЕВДАЧАХ.

Перед кількома днями принесли ми вістку про нове божевілля, що огорнуло большевицьку верхівку. Ціла низка скандальних процесів, розстріли найвизначніших старшин, істеричні почини Сталіна, щоб провести „чистку" в рядах старих большевиків і позбутися найгрізніших конкурентів до влади у пролетарській державі, мусіли сколихнути не тільки глибоко прилюдною опінією Совітів (яка не конче мусить бути наскрізь комуністична), але мусіла теж викликати глибокі потрясення і схвилювання між кастою „правовірних", між самими комуністами, між військовими колами, між комсомолом. Про таке потрясення доволі багато пишуть ріжні закордонні кореспонденти. Адже і в нас кружляли ріжні сплетні, незвичайно зближені до правди (кажуть, що ці сплетні таки гола правда), про масову дезерцію з рядів червоної армії та про втечу закордон большевицьких старшин та летунів.

Настрої в Совітах стали просто нестерпні. Сталін і його найближча гвардія почали придумувати над тим, щоб вишукати щось нового, що відвернулоб увагу большевицької маси від подій, що ними кермує, чи їх аранжує верхівка. Очевидно, що такий плян на швидку руку знайшовся.

Загально відома річ, що протирелігійна акція в Совітах заломилася на цілій лінії. Це зрозуміли були якслід на „Червоному Кремлі" і якийсь час настала передишка у протирелігійній акції. Червона влада почала толєрувати релігійні практики, припинила про людське око, переслідування вірних і священників. Мало цього, підчас Різдва почали в Москві та інших містах продавати явно ялинки, цей пересуд буржуазійно-релігійного дурману, хоч і під ріжними на червоно пофарбованими претекстами.

Тепер настав раптом різкий зворот у релігійній політиці Совітів. Большевицька преса розписується дуже широко про нову протирелігійну акцію, заповідаючи, що буде вона куди більше безпощадна, як досі. Найсильніший наступ поведуть большевики, як завжди в першу чергу на село. У ріжних безбожницьких союзах обнизили до мінімум вкладки, сподіючися, що селяни радо користатимуть із таких курсів.

Тому, що в совітській червоній армії стверділи останніми часами дуже багато випадків релігійности серед старшин і червоноармійців, рішили скріпити теж протирелігійну пропаганду у військових колах.

Головним вождом протирелігійної пропаганди при війську став „почесний безбожник", шеф політ. адміністрації червоної армії Смірнов. Він заявив недавно, що постарається силою переконати релігійні кола, яких члени добре відомі совітській владі, що віра є найгіршим ворогом совітів. Атеїзм — пояснював він — є головним і засадничим чинником комуністичного світогляду й тому члени червоної армії мусять стати хорунжими безбожництва.

Ідучи за ново проголошеною хвилею модного безбожництва також і совітське радіо заповіло скріплення протирелігійної пропаганди і „прихилюючись до прохань" подають у найближчім часі програми безбожницьких авдицій, надаючи їх не тільки в московській мові, але теж у німецькій, англійській, французькій, польській, голяндській, еспанській та чеській. Пляни нової протирелігійної пропаганди передбачують будову нової незвичайно сильної, коштом 18 міл. рублів радіостації та кілька коротко-хвильних стацій відданих виключно справам протирелігійної пропаганди. На те призначив совітський уряд ріжні фонди, що їх віддадуть союзові безбожників до вжитку. Також усі скарби заграблені по церквах і костелах, заховані досі в окремих скарбницях, призначать тепер на протирелігійну пропаганду.

Вартість тих дорогоцінностей подають на 55 міліонів рублів у золоті.

Крім протирелігійної боротьби поведуть теж сильну боротьбу з духовенством під замітом шпигунства і т. д.

Про здогадну шпигунську ролю духовенства пише „Безбожник" таке:

„На службі японської контр-розвідки є буддійські, православні й католицькі священники. Серед білогвардійських банд на території Ман-

джурії є чимало священників, які переводять вишкіл шпигунів і кермують шпигунською акцією. У Ватикані є т. зв. Руссікум, де підготовлюють білогвардійців до протиреволюційної, шпигунської праці в СССР. Ця школа доставляє шпигунів нашим ворогам на Сході й Заході. Шпигунство, що його управляє духовенство, є затроєною зброєю фашистів, які підготовлюють наступ на СССР".

Останні вісти з території Совітів справді алярмують, що скажений наступ на духовенство вже почався. І з однаковою силою йде він на православних, католиків та на магометанських муллів і буддійських духовників. ГПУ переводить чистку закроєну на широку скалю. У Ташкенті відбулися вже масові арешти і вбивства.

Ріжні невдачі на політичнім форум Европи і Далекого Сходу, получені із невдачами на своїм власнім смітнику виводять большевиків з рівноваги. Всі останні внутрішньо-політичні потягнення мають посмак істерії. Це наглядні докази, що большевикам палиться земля під ногами і що вони свідомі безнадійности своїх плянів та своєї безсильности, намагаються ще востание замилити очі большевицькій юрбі, без якої комунізм не мав би найменшої рації істнування.

З польської преси.

Вітос за створенням „демократичного фронту".

„Краковскі Курієр Вечорни", орган легіонової лівиці, оголосив інтервю з визначним діячем „Стронніцтва Людового", який живе у близьких взаєминах з Вітосом. На питання, чи Вітос приступив би до „національного обеднання" (легіоністи з полк. Коцом, консерватисти, ендеки і націоналістична молодь з О. Н. Р.), згаданий діяч відповів:

Таке обеднання неможливе. Виключаю якунебудь співпрацю зі „Стронніцтвом Народовим" і „О. Н. Р.". В польському житті нема місця на кастет, палицю і жилєтку.

„Не маю надто великого довіря до — що так висловлюся — кількости легіоністів, обеднаних довкола особи полк. Коца. Я обсервував хід останнього зїзду легіоністів у Кракові і ствердив, що не було ніяких оваций в честь полк. Коца. Є над чим думати.

Крім того абсурдною є концепція співпраці землевласників консерватистів зі „Стронніцтвом Людовим". Далі діяч людової партії подав сензаційну вістку про теперішні політичні погляди Вітоса. Отже з його оповідання виходить, що „саме Вітос репрезентує тепер у „Стронніцтві Людовім" ліве крило. Деякі людовці у Кракові були наставлені угодово до акції полк. Коца і до „народової правиці", але тепер пішли на ліво за... Вітосом. На питання, чи „Стронніцтво Людове" може співпрацювати лише з демократичним фронтом, дістав відповідь: так. Лише цю концепцію беруть під увагу. Скажу більше. Вітос висловив згоду, щоби „Стронніцтво Людове" почало вже переговори в цьому напрямі. Справа на найкращому шляху.

—o—

Заки зужиєте свої ощадности
довзольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городіцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 505-778.

38 старшин совітської маринарки перед судом

„Морнінг Пост" повідомляє, що у старшинському корпусі совітської балтійської фльоти у Кронштаді викрили змову „троцькістів". 38 старшин маринарки арештували і перевезли на чердак одного з кружляків до Ленінграду. Воєнний суд над старшинами відбудеться на чердаку цього кружляка.

Нова хвиля революційної акції Комінтерну.

ПАРИЖ, ПАТ. „Ле Матен" подає сензаційні подробиці про реорганізацію Комінтерну. Реорганізація обіймає чистку між керманичами і зміну структури Комінтерну, що буде мати новий адміністраційний поділ. Одночасно Москва переводить зміну в закордонних станицях Комінтерну. І так число осіб агентури Комінтерну в Копенгазі зменшиться, бо Комінтерн виявляє менше зацікавлення Скандинавією. Зате збільшиться значно станиця Комінтерну в Амстердамі, куди виїхала співробітниця Комінтерну у Празі О. Райнері. Голяндський центр Комінтерну буде кермувати всякою акцією не лише на терені Голяндії, але також у Бельгії, на Маляйських островах, в Англії і Злучених Державах. Крім того з Барн у Голяндії окремий відділ Комінтерну буде займатися пропагандою в Німеччині. Провідники цього відділу Франц Кляйн і Густав Нідермілер. Агентура Комінтерну в Парижі буде займатися еспанськими справами, комуністичною акцією в Італії, в балканських державах та у Швайцарії. Швайцарський уряд заборонив усяку комуністичну акцію у Швайцарії і вирвав Комінтернові дуже догідну операційну підставу з огляду на географічне положення Швайцарії. Одночасно з дорученнями Москви Ісаак Грінборн, Адольф Шварцкопф і Карло Бредіс переводять реорганізацію фінансової сітки Комінтерну в Европі. Реорганізація Комінтерну закінчиться з кінцем жовтня. Від тоді Комінтерн поведе підсилену революційну акцію.

—o—

НОВИЙ ЯПОНСЬКО-СОВІТСЬКИЙ КОНФЛІКТ.

ШАНГАЙ, ПАТ. Авас повідомляє про новий японсько-совітський інцидент, що може мати поважні наслідки. Японці заявили, що світла, запалені вечором на найвищому поверсі совітського консуляту, були вказівками для китайських літаків, які кидали бомби на японський консулят. Оба консуляти сусідують один з другим.

Авас повідомляє, що в тому часі дійсно було світло в будинку совітського консуляту. Совітський консуль висловив жаль з того приводу перед японськими властями. В цій справі ведуть японці слідство.

—o—

ЯПОНІЯ ПЕРЕМОЖЕ, АЛЕ ОСНОВНО ВИЧЕРПАЄТЬСЯ.

„Менчестер Гардієн" пише, що в Льондоні ніхто не сумнівається, що Японія почала війну на велику мірку. Британські політичні кола переконані, що китайців побють, але війна зруйнує Японію. Всякі спроби посередництва вважають у Льондоні недоцільними.

На одному майдані в Токіо відібрав собі життя, при помочі гаракірі, японський капітан резерви Моро Гіроїтсу. Причиною самогубства було те, що він не міг, з приводу лихого стану здоровля, брати участи в теперішній японсько-китайській війні.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.
Адміністрація.

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ.

ЗЕЛЕНА КУЛЯ.

I.

Стежечкою, що вилася понад ріку і зникала в повені хвилястих ланів ішов зажурений Онько Шпак і роздумував над величезною ролею, що її відіграють дрібнички, такі зовсім незамітні речі в людському житті. Сонце помалу вигасало, неначе великий ватран із браку палива і на полях стелилися сивавi хвилі мряк. Ріка шуміла тихіше, як звичайно, а винна тут посуха, що тяглася вже третій тиждень і спалювала на бронз зелені трави. А мряки насувались такими малими, вузькими струмочками, потому на середині левади зливались в одно безкрає озеро, від кіля темними кучугурами вистрілювали струнчасті тополі.

Онько, стрункий і „пеховий" хлопчина, якому в житті ще нічого не вдавалося так, як це він собі плянував, дивися на повінь мряк, що завсіди заливають землю перед другою повінню — повінню ночі і роздумував над своєю долею. А була вона незавидна. Бо, будь ласка, тільки послухати. Онько, як це годиться в його двацятім році життя, закохався у стрункій і химерній дівчині ,що цілком поетично називалась Ліза. Хоч так само поетично могло називатись сотні інших жінок ,одначе Онько міг би присягнути, що це імя нікому так не підходило, як саме його вибраній. Але щож?... Коли в нинішнім світі жінки якісь такі химерні родяться. Одна захочує, щоб її хлопець доконав для неї незвичайних подвигів, друга закохується в гангстері, бо це поетично та романтично, а Онькова Беатріче, що здобула того року мистецтво міста у грі в більярд, заявила безпощадно Онькові, коли в прекрасний, романтичний вечір при шумі ріки, при селединовому та таємничому світлі місяця признався їй, що без неї не жити йому і годими:

— Гарно, мій любий... Тільки знайте, що я рішила, що мій хлопець, майбутній мій чоловік, мусить здобути мистецтво нашого міста в більярді. Щойно тоді, коли лавровий вінок перемоги заквітчає його чоло зможу дати йому в дарі ще й своє серце...

Онька тарахнуло по голові мов стокільограмова довбня. Він згодився би на подорож довкола світа на колесі, на лет до стратосфери, згодився б поїхати до джунглів, щоб боротися з хмарою червоношкурих індіян, тільки не на більярд. Цієї гри він не вмів зовсім і зненавидів того пакосного чоловічка, що вигадав якийсь магель із кулями Довго просився у Лізи, годився згори на всякі інші подвиги, одначе мистець жіночої гри в більярд непохитно хитала головою.

— Як думаєте... Своєї постанови я не зміню.

І залишила Онька самого з його горем. Від того дня Онько ходив мов затроєний. Вже не займали його прекрасні краєвиди, що дотепер сповняли його серце красою і запахом. Третій день спочивав висохлий на зелено лякерований каюк з імям Лізи, виписаним червоним кольором. І третій день роздумував Онько над значінням малих речей у житті людини.

А коли над полями, вгорненими у мягку габу сну піднявся сріблистий місяць — Онько рішився.

II.

Кооперативна світлиця, що заступала в малому містечку кавярні, касина, клюби та інші осередки романтики у стилі двацятого сторіччя, притулилася змученою ластівкою до масивного туловища місцевого банку і тільки врядигоди зиркала на вулицю присліпуватими вікнами. Його господиня — синьоока панна Зеня, симпатична, з рідко подибуваним чаром, що пробивався з її кожного словечка, була дуже здивована, коли до кімнати не ввійшов, а попросту влетів розбурханий Онько. З його обличчя пробивалась якась очайдушна відвага, що звернула на себе відразу увагу всіх. Навіть Микита Звірюк, що вимірював свою палицю на найближчу кулю, підкіс знад більярду голову і кинув:

— О, і ви тут?

Місяць тому Онько виїхав до Львова на кооперативний курс і слова до нікого не написав.

Онько тимчасом сів собі вкутку і набирав повні груди віддиху. Партія йшла своїм порядком. Мужеський мистець директор Кооперативи Демусь, як його іронічно називали, стягав гроші у свою, здавалось, бездонну кишеню, попиваючи кожну виграну партію пятьома шкляшками знаменитого квасного молока. Ліза, із блискучими очима заганяла кулю за кулею й обіцювала собі здобути ще й мужеське мистецтво. Тільки пан

Число українців у Канаді зростає.

Під цим наголовком приніс вінніпезький **„Український Голос"** з 28. липня п. р. основну статтю про зріст українського елементу в Канаді, ілюстровану цифровими даними на основі двох найновіших канадійських статистик. З уваги на те, що ця справа цікавить також старокраєве громадянство, передаємо у нас згадану статтю майже без змін. — **Ред.**

Урядовий перепис населення Канади в 1931 р. виказав, що в Канаді було тоді **225.113 душ українського походження, а 252.802, для яких українська мова була рідною (матірною).** З тих, що були українського походження, 73.606 жило в Манітобі, 63.400 — у Саскачеванї і 55.872 — в Альберті. З тих, що для них українська мова була рідна, 82.908 жило в Манітобі, 70.545 — у Саскачевані і 60.266 — в Альберті. Іншими словами, з 225.113 душ українського походження в Канаді 192.878 жило в трьох степових провінціях; з 253.802 душ української мови 213.719 жило в трьох степових провінціях.

Публичною тайною було, що як наведені числа не відповідали дійсности, то лише під цим оглядом, що і число людей українського походження, і число людей, що вживають української мови, було далеко більше, однакож вони губилися через невміння відповісти на питання про народність та мову. Українська преса у своїм часі звертала на це увагу та давала докази, що саме багато українців через свою національно-політичну темноту, або через неменшу темноту тих, що вели перепис, були записані хибно і, замість до українців, причислені до інших народностей, або й послужили до створення ніде в світі неіснуючої народности „австрійської" з австрійською рідною мовою! Бо австрійські німці, наскільки вони є в Канаді, ніде не називають своєї народности, австрійською, і тимбільше не називають австрійською своєї рідної мови. Вони німці, що говорять по німецьки, і ніхто інакше їх записати не може.

ЩО КАЖЕ ПЕРЕПИС НАСЕЛЕННЯ З 1936 Р.?

Від 1931 року минуло пять літ, як у літі 1936 р. відбувся у степових провінціях Канади (не в цілій Канаді!) новий перепис населення. Пять літ від 1931 до 1936 року були роками економічної депресії і майже цілком спиненої імміграції. Коли в тих роках українське населення Канади зростало, то **тільки через природний приріст**, що менше-більше мусів відповідати приростові інших народностей у Канаді. Маючи це на увазі, варто приглянутися цифрам про перепис населення в 1936 р. Звіт про вислід цього перепису щодо віку населення трьох степових провінцій, його подружнього стану, походження, громадянства, рідної мови і т. д. саме оголосило Домініяльне Статистичне Бюро в Оттаві в Бюлетині ч. XXIII. Оголошені числа заслуговують на увагу. Коли вони й не виказують дійсного приросту українського населення в Канаді, то показують бодай **зріст його національної свідомости.**

Таблиця 3. показує, що в 1936 р. було в Манітобі 86.982 особи українського походження, в Саскачевані — 75.984, в Альберті — 63.073. Іншими словами, в кожній зі степових провінцій було вже більше людей українського походження, ніж пять літ попередньо людей української мови, а разом **у трьох провінціях було 226.039 людей українського походження,** тобто вже більше, ніж пять літ попередньо було людей українського походження в цілій Канаді. Людей українського походження нараховано було в 1931 р. у степових провінціях 192.878, — зн. 33.161 менше, як у 1936 р.

Таблиця 9. показує, що в 1936 р. було в Манітобі 89.650 осіб, що вважали українську мову за свою рідну, в Саскачевані було таких 79.183, в Альберті — 66.109. **Разом робить це 234.942 особи, що вважали українську мову за свою рідну.** В 1931 р. було у трьох степових провінціях 213.719 осіб, що вважали українську мову за свою рідну, отже за 5 літ у степових провінціях прибуло 21.203 особи української мови. Порівнюючи цей приріст із приростом людей українського походження, треба признати, що він вже не такий задовільний, хоч все ще число української мови є більше від числа людей українського походження. Для 8.913 людей у західній Канаді українська мова була в 1936 році рідною мовою, хоч вони не були українського походження. В 1931 р. було таких людей у західній Канаді 20.840.

ЗАГЛЯНЬТЕ
до КАВАРНІ-ДАНСІНГ-БАРУ
„НАРЦИЗ"
під управою Івана Пітули
Львів, Миколая ч. 10.
Буфет у власній управі. — Ціни низькі

БІЛЬША ЧАСТИНА ПРИРОСТУ — ЦЕ УКРАЇНЦІ.

Як у порівнанні з приростом українського населення виглядає загальний приріст населення у степових провінціях Канади? В 1931 р. Манітоба мала загально 700.139 **жителів,** Саскачеван — 921.785, Альберта — **731.505,** разом 2,353.529 жителів. У 1936 р. Манітоба мала 711.216 жителів, Саскачеван 930.893, Альберта 772.782, разом 2,414.891. У всіх **трьох** провінціях прибуло за 5 літ тільки 61.362 жителів, підчас коли самих українців прибуло 33.161. **Значить, більша частина приросту — це самі українці...**

Одначе з цього ще за скоро витягати висновки. Пригляньмося поодиноким народностям, як вони зростали, або убували.

ЯК „ВИМИРАЮТЬ" АВСТРІЙЦІ, ПОЛЯКИ, РУМУНИ І РОСІЯНИ.

Гляньмо на „австрійців". У 1931 р. було їх у Манітобі 8.858, у Саскачевані 17.061, в Альберті 6.737, разом 32.656. Одначе звіт з 1936 р. говорить просто страшну історію. Він показує, що в Манітобі лишилося вже лиш 3.414 „австрійців", у Саскачевані 6.976, в Альберті 6.363, разом 16.153. Іншими словами: **більша частина „австрійців" вимерла, чи десь зникла.** Як так дальше буде йти їх вимирання, то може при черговім переписі вони вже взагалі **зникнуть** з канадійської статистики. Що дай Боже!

Підчас перепису в 1931 р. виросли **в Канаді,** несподівано, як гриби по дощі, **поляки до числа** 145.503 душ, з чого в Манітобі мало їх бути 40.243, у Саскачевані 25.961, в Альберті 21.157, разом у трьох провінціях 87.361. Що ж каже перепис у 1936 р.? Цей перепис нараховує вже в Манітобі лиш 35.136 поляків, у Саскачевані 25.997, в Альберті 24.060, разом 85.193. Значить, **число поляків за пять літ зменшило, головно в Манітобі.** А чому зменшило? Бо ясна річ, що при попереднім переписі **багато** українців через непорозуміння записано **як поляків.** Галичина дісталася під Польщу, отже людей, що походили звідти, записували вже як поляків і то на цілій лінії — польського походження і польської мови — таксамо, як інших записували та записують як „австрійців" — походженням і мовою.

Частина українського населення Канади походить з Буковини, а Буковина дісталася по війні під Румунію. А-ну, погляньмо в статистику, що вона говорить про румунів у Канаді. В 1931 р. статистика виказала в Манітобі 2.087 румунів, у Саскачевані 9.530, в Альберті 4.712, разом 16.329. У 1936 р. бачимо досить відмінні числа. В Манітобі румунів є вже лиш 1.776, у Саскачевані 7.797, в Альберті 4.634, разом 14.207. **Отже число румунів у Канаді скорчилося таксамо, як число поляків.** Причина без сумніву та сама. Українців **записувано** як румунів, тому, що вони **походять** ніби з Румунії. Одначе, котрий за собою **упімнеться,** то його записують як українця.

Образ не був би повний, якби **не звернути** уваги на ще одну народність: російську. **Статистика** з 1931 р. показувала далеко **більше** число росіян, ніж можна їх найти **в Канаді.** І так у Манітобі було їх 11.573, у Саскачевані 35.421, в Альберті 16.381, разом 63.375. **У 1936** р. найдено їх у Манітобі 6.101, у Саскачевані 22.129, в Альберті 12.675, разом 40.895. **Іншими словами: число росіян у трьох західних провінціях Канади за пять літ зменшилося на близько 23.000.**

Коли в пятьох роках число **поляків, румунів,** росіян та „австрійців" **зменшувалося,** то число українців збільшувалося. Ясна річ, що число українців збільшувалося **через те,** що до українців *переходили* ті, що **перед** пять роками були почислені за **поляків, румунів,** росіян та „австрійців".

КОЛИ ПРИГЛЯНУТИСЯ СТАТИСТИЦІ БЛИЖЧЕ...

Коли вже згадано статистику **людей, що** подають українську мову, як свою рідну, **то** також не від речи було б ближче **їй приглянутися.** В 1931 р. статистика подавала такі числа:

В Манітобі було 1.181 людей, що **говорили** румунською мовою; 907, що **говорили мовою** австрійською; 31.758, що говорили **мовою** польською; 3.746, що говорили мовою **російською;** 82.908, що говорили мовою **українською.**

В Саскачевані було 6.170 людей, що **говорили** мовою румунською; 1.510, що **говорили**

на Зеня, що сиділа при буфеті, мала якусь цікаву та гарячу дискусію із професором Ощипком, про що можна було догадатись з розпалених кровю лиць і не звертала уваги на хід гри. Зелена куля, що дуже часто рішала про виграну, бігала мов очманіла по зеленому сукні і наганяла всім страху. Тоді й сталось щось, чого ніхто не сподівався. Онько підійшов до біліярду й твердим голосом кинув визов.

— Панове, граємо за мужеське мистецтво нашого міста!

Визов приняли. І розпочалась едина у своєму роді партія. З одної сторони старі, рутиновані грачі, з другої Онько, що вперше у своєму житті держав у руках біліярдовий патик. Ліза сперлась на стіл і обсервувала хід гри, що ставав із кожною мінутою цікавіший. Десята мінута застала всіх грачів на рівних позиціях. Миколка Ромкевич глянув на таблицю, де рядами білих цифер пишались осяги поодиноких грачів і ствердив:

— Панове, зелена куля виграє...

— Зелена... Зелена... Ой, то але, я не маю щастя до неї...

Найгірше журився директор Демусь, що чомусь програвав, коли залишалась тільки зелена куля. Один по однім відходили грачі на бік і ніхто не міг дати собі ради з зеленою кулею. Прийшла черга на Онька. Миколка Ромкевич зневажливим поглядом обкинув кандидата на мистця і сказав певно:

— Цей не страшний...

Онькові кров набігла до лиця. Він чув, як серце у ньому молотом гупало і як руки тряслись.

Хвилинку мірив, якби вагався, а коли вкінці вдарив зелену кулю, всі схилились над столом. Куля бігла довго, крутим шляхом над двома ямами і вкінці спинилась над останньою. Зависла. Всі застигли в ожиданні. Зелена куля немов надумуючись захиталась і з грюкотом впала в середину. Нечуваний гармідер счинився у ресторанчику.

Всі кинулися до Онька — складати йому побажання:

— Звідки ви так умієте? Чи це може щасливий припадок?

А він з акторським жестом сказав:

— Спитайте панни Лізи, вона знає...

І вийшов рішучим кроком із кімнати.

Ліза шукала цілий день Онька, щоб спитати його, що це все значить?

— А я хочу тебе спершу спитати, чому твій чоловік мусить бути мистцем біліярду?

— Не мусить. Я хотіла тільки тебе виставити на пробу.

— І виставила. Я був цілий місяць у Львові, вчився весь час у біліярд і не найшов ані одної біліярдистки, ані одної такої, що хотіла би мене виставити на пробу...

— І ти вернувся. — —

— Щоб тобі сказати, що такий спорт зовсім не заохочує до подружжя!...

— Оньку!

Від того дня Ліза змінила біліярд на іншу гру.

мовою австрійською: 18.742, що говорили мовою польською; 17.085, що говорили мовою російською, і 70.545, що говорили мовою українською.

В Альберті було 2.477 людей, що говорили мовою румунською; 1.001, що говорили мовою австрійською; 15.747, що говорили мовою польською; 7.344, що говорили мовою російською, і 60.266, що говорили мовою українською.

В 1936 р. при переписі вийшли такі числа:

В Манітобі було 1.332 людей, що говорили мовою румунською, 950, що говорили мовою австрійською, 31.314, що говорили мовою польською; 3.553, що говорили мовою російською, і 89.650, що говорили мовою українською.

В Саскачевані було 6.594 людей, що говорили мовою румунською; 1.780, що говорили мовою австрійською; 21.381, що говорили мовою польською; 16.423, що говорили мовою російською, і 79.183, що говорили мовою українською.

В Альберті було 3.612 людей, що говорили мовою румунською; 2.269, що говорили мовою австрійською; 20.461, що говорили мовою польською; 8.650, що говорили мовою російською, і 66.109, що говорили мовою українською.

ЧИСЛА, ЩО ВИКЛИКУЮТЬ ЗДИВУВАННЯ.

Коли порівняємо ці числа, то не без здивування побачимо, що не тільки збільшилося і в Манітобі і в Саскачевані і в Альберті число людей, що вважають румунську мову за свою рідну, але й у всіх трьох провінціях збільшилося число людей, що неістнуючу „австрійську" мову важають за свою рідну, збільшилося в Саскачевані та в Альберті число людей, що польську мову вважають за свою рідну, і в Альберті збільшилося число тих, що російську мову вважають за свою рідну. **Цим треба пояснити, чому приріст людей української мови не йшов упарі з приростом людей українського походження.**

Ще одно цікаве виявляє статистика з 1936 р. В 1936 р. було в Манітобі 5.541 людей уроджених в Австрії, 44.549 уроджених в Польщі, 3.535 уроджених в Румунії і 20.095 уроджених в Росії; в Саскачевані 9.314 уроджених в Австрії, 30.760 уроджених в Польщі, 9.913 уроджених в Румунії і 28.647 уроджених в Росії; в Альберті було 5.833 уроджених в Австрії, 31.024 уроджених в Польщі, 6.873 уроджених в Румунії і 15.765 уроджених в Росії. З тих людей у Манітобі було ще 1.107 підданих Австрії, 11.563 підданих Польщі, 836 підданих Румунії і 4.192 підданих Росії; в Саскачевані 1.813 підданих Австрії, 10.990 підданих Польщі, 1.925 підданих Румунії і 6.045 підданих Росії; в Альберті 1.516 підданих Австрії, 14.311 підданих Польщі, 2.019 підданих Румунії і 3.989 підданих Росії.

ПЕРЕВАГА МУЖЧИН У ЦІЛІЙ КАНАДІ.

Щодо полу люди, записані, як українського походження, діляться так: у Манітобі 45.740 чоловічого полу, 41.242 жіночого полу; в Саскачевані 40.564 чоловічого полу, 35.420 жіночого полу; в Альберті 33.567 чоловічого полу і 29.506 жіночого полу. Перевага чоловічого полу над жіночим є у всіх провінціях і в кожній народности Канади.

—o—

З НАШИХ ГІР.

ПРОГУЛЬКА НА ШПИЦІ.

В погідну гарну днину зібралося наоспіх більше товариство на площі державного тартаку у Ворохті біля залізнички. Свіжий ранок ворожив погоду. Йшли веселі розмови. Всі навипередки хвалилися, що скоріше встали з ліжка; недалеко було до заведення, але показалося, що були і такі, що найраніше встали, бо ще попереднього дня. Обнижував дещо веселу атмосферу брак „орлиних очей" і „чорнявої", які в останній хвилині застрайкували і не прийшли.

Після 7-ої год. залізничка рушила. Веселі лиця почало осмалювати ясне сонце.

Залізничка, вертячись по долині горішнього Пруту, показувала знані всім верхи то з одного то із другого боку: і Магуру, з якої чуба майже курилося, і Ребровач, а далі Ворохтенський і завжди видну Кострицю і Кичеру та Кукул, а подалі Хомяк і побіч нього Синяк.

Перед Арджелюджою минаємо праворуч гарний тис (вже винищене в Карпатах дерево) огороджений латами майже при самій залізничці; відродився він тут певно із пня старого тиса.

Тут за Прутом кінчиться славна воєнна дорога з кружляків, що тягнеться аж до Космача (т. зв. дорога ген. Пфлянцер-Бальтіна), друга дорога (гуцульська) йде з Ворохти до Космача догори попри стару церкву, Греджука і через Ворохтенський, ця дорога знакована в горах і на мапі.

В Арджелюджі є табор польських пластунів. Залізничка привезла їм кілька мішків хліба і бульби. Інші мішки з хлібом і бульбою стягнули з залізнички подальше над потічком, де є другий такий самий табор. У половині липня був тут табор польських пластунок.

Дальшу їзду залізничкою виповнюють прав диві гуцульські коломийки. Оглядаємо далекі верхи і гарні краєвиди в долині горішнього Прута.

На Завоєвій лежать готові грубі кльоци смерек, які залізничка звозить до тартаку у Ворохті. Є тут також якісь експериментальні грядки. Тут присілися до нас гуцульські музики і пригравали нам у дорозі аж до Форещенки.

Говерлю і сумежні верхи оглядали ми вже в дорозі. З Форещенки пішли ми стежкою лісом і дійшли аж до хреста при дорозі, де скрутили ми дорогою ліворуч. Перейшли ми по камінцях Прут (тут уже майже став потічком) і далі ліворуч дерлися ми поміж старі смереки стежкою догори. Недалеко за Прутом перейшли ми лінію московських окопів з часів світової війни. Ці окопи штудерно вкладені стятими смереками, якби яка стайня, або засіки на ріці, а перед ними рештки колючих дротів, від дерева до дерева. Дещо вище залишилися окопи.

Нараз почули ми, як десь пізв голосно здоровий когут; на узліссі перед полониною якби в казці виросли перед нами будинки, подвір'я і огороджень; то державна дослідна станиця, висококірський відділ інституту з Пулав; є тут вівці, корови, воли і дослідні грядки. На Пожижеській є ще один такий дослідний пункт.

Вийшли ми на полонини під верхом Данцир і йшли воєнною дорогою, яка довго вертиться як вуж попід верхи аж до Шпиць.

Д-Р Г. СКЕГАР. 2

Los Angeles, Cal. U. S. A.

Поглянув я також на жидівську християнську церкву. Спитаєте: „Що це за диво?" Так, стоїть у Ло Енджелс церква для жидів, які визнають християнську віру. Будівля з червоної цегли, побудована на зразок жидівських синагог. На самім верху видніє напис великими буквами: „Jesus the light of the world" („Ісус світло світа"). На стіні знадвору висить чорна таблиця з білим написом: „First hebrew christian Synagoge". (Перша еврейсько-християнська синагога). D-r A. U. Michelson, minister — interdominational — no secterian". Коло церкви спинив я двох жидів і запитав, кілько їх належить до цієї церкви, однак жаден з них не хотів говорити про цю справу. Потім пішов я до крамниці з корінними товарами і поставив це саме питання власникові-жидові. Він відповів так: „На світі є різні дурні, то чому не мало б знайтись кілька дурнів поміж жидами, щоб покинути свою добру віру та пристати на християнство?" — відтак не хотів більше про це говорити.

Оглядав я місто і бачив людей усяких рас і всяких народів. Тому постановив я запізнатись з українцями в Ло Енджелсі. Де вони? Як вони почуваються тут і що пережили? Всі пояснення про українську оселю вели мене до п. Антона Марка, який має крамницю корінних товарів при 3378 N. Griffen Avenue. Я зайшов до нього. Людина веселої вдачі, гладка в поведінці товариська. Приїхав він до Ло Енджелсу 1907 р. з Жидачева в Галичині. Застав тут лише двох українців — Павлюка, який працював у готелі як кухар (пізніше забив його автомобіль) і Пославський, який тепер перебуває в Дітройті, Мічіган, по фаху пекар. Десь коло 1910 р. приїхали сюди ще три українці — Сідлецький (друкар зі Львова) і два брати Городевські з Самбора в Галичині. Спочатку працював Марко в готелю, пізніше як машиніст при залізниці Southern Pacific. В 1913 р. виїхав він до Дітройту, де оженився, а 1922 р. повернувся назад до Ло Енджелсу, відкрив крамницю і від тоді на цім самім місці веде її. Від 1924 р., коли повстало перше українське товариство, належав майже до кожного товариства, яке основалось.

Дальший український піонір в цім місті це Михайло Дмитрик, 8146 Perry Road, Bel Gardens, California, 12 миль від Ло Енджелсу дорогою ч. 16. П. М. Дмитрик розказав мені про себе таке: „Я приїхав до Ло Енджелс 1918 р. з Бураківки, повіт Заліщики, з Галичини. Невдовзі приїхали сюди Ногаш та Ільницький а 1922 р. прибули Марко і Ваверчук. Ми зробили перший український пікнік 1924 р. в парку Sycamore Grove. На цей пікнік прибуло понад 60 людей, але половина з них були росіяни. Ще на цьому пікніку ми, українці, порозумілись зі собою, щоб заснувати українське товариство. Пані Софія Малиновська прискорила плян нашої праці в цей спосіб, що зараз на пікніку запросила нас, яких 17 осіб, до себе на вечерю. По доброй розмові заснували ми перше українське товариство під назвою „Народний Дім".

П. Михайла Дмитрика вибрано головою, Будзол став писарем товариства, яке мало домівку при вулиці 764 S. Mathey street. Статут для товариства написав Іван Мартинів, якого принято до товариства 27-мого жовтня 1924 р. На статуті підписані такі українці: Іван Мартинів, Григорій Будзол, Ізидор Німчук, Теодор Ногаш, Софія Малиновська, Андрій Джус, Іван Будзол, Ігнат Семотюк, Параска Будзол, Марія Будзол-Борук, Онуфрій Будзол, Микола Павлюк. Хоча 25. точка статуту „Нар. Дому" не дозволяє на зміну назви, то 1926 р. прийшло до зміни і товариство перезвано на „Товариство Просвіта ім. Тараса Шевченка". Головою цього товариства став Стеценко. Товариство проіснувало два і пів року, числило коло 30 членів. Однак 1927 р. відійшов гурток членів від цього товариства і утворив собі нове товариство під назвою „Ukrainian Assotiation New Group of Los Angeles". Статутову заяву на це товариство підписали такі особи: Михайло Дмитрик, Марія Дмитрик, Павло Федик, Фред Барицький, Теодор Німчук, Микола Редка, Франк Савчук, Семен Дмитрик, Михайло Вавриків, Іван Мартин, Д. Бучак, Михайлина Бучак, Антін Марк, Розалія Марк, Андрій Малиновський, Софія Малиновська. Першим головою став Ф. Барицький, а число членів не перевищило ніколи двайцятки.

Теодор Ногаш, 6309 Grenshaw Blvd., працює в „Universal Microphone Co. Ltd., приїхав до Ло Енджелсу 1920 р. з Дітройту а до Дітройту прибув він із старого краю з Лукавець (Галичина) 1912 р. — застав тут небагато українців, а між ними Андрія Джуса, який писався в англійській мові Друс. Він купив помаранчевий сад у Риверсайді, за який заплатив 70.000 дол. Йому здавалось, що зробить ліпше, коли буде провадити дім з льокаторами і заміняв сад за дім з помешканнями до винайму, замерикаська кажуть „апартаментовий дім". Але цей бізнес приніс йому страту, загубив ціле майно і помер в біді. Донька і син п. Теодора Ногаша говорять і пишуть по українськи.

Андрій і Софія Малиновські, 6628 Lankershim Blvd. родом із Жидачева (Галичина), прибули сюди 1920 р. Пані Малиновська дуже обережна і нерадо відповідала на мої питання. Годилась на всі вище подані факти інших оповідачів. „Нам треба більше працювати а менше хвалитись" — підчеркувала вона. На її думку то з самих початків найбільше напрацювались Ілля Ваврічук, О. Качмарський і пані Качмарська.

Іван Мартинів, 638 S. Mcdonnel Ave., прибув до Ло Енджелсу в 1923 р. з Вінніпегу, а до Вінніпегу приїхав з Дереніжки (Галичина) у 1903 р. Як добрий будівничий мав щастя попасти на працю до найбагатішого газетяра на світі, його ім'я: William Randolph Hearst. При замку Гарста

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 115—7

Праворуч над дорогою, головно на стрімких узбіччях росте густа (вища тут як на Говерлі) косодеревина. Сотні вовків могли би в косодеревині сидіти і ніхто не пізнав би, що вони там є. Ця косодервина тягнеться аж до Шпиць а за Шпицями зачинається свіжа, але там її подекуди гуцули випалюють, щоби мати більшу полонину.

Пішли над потік Данцирик і понад потік та його допливи, трохи перейшли долом Гомул (1786 м.), опісля поперек над потічок перед Козлами Вел., де майже кінчиться згадана воєнна, камінна дорога, а де потічок, що випливає в кітловині Шпиць, робить численні водопади.

Перед закрутом видивилися на нас, якби задубілі, великі Козли, окружені довкола підковасто горами. Ліворуч тихий поважний Гомул, де високі трави, воєнні каверни з каміння та дерева, навіть лишилася з часів війни суха тріумфальна брама. Декуди звали каменюк, але менших як між Каменем Довбуша і Ямним. На Гомулі є, кажуть, багацько вужів і змій.

Тут у тій кітловині побіч Козлів воєнні дороги вються в різних напрямках, то вгору, то долину, оперізують боки гір. Кілько труду тратили зояки при виконуванні цих доріг, чи сто у самій скалі! Тепер ці дороги опустілі, хіба інколи перейде одною чи другою кількох туристів, прямуючи на верх.

Після постою пішли ми стежкою понад потік, який і тут робить кілька водопадів. Опісля кинули ми потік (в кітловині) і поміж високі трави (тут ще мабуть не паслася ніяка худоба), наосліп як вовки дерлися поперек через косодеревину під дуже стрімкий бік Шпиць (1864 м.).

Всі ми лізли догори руками і ногами, якби по драбині на дах. Бік оброслий високим м'яким мохом і за нього кожний хапався як за чуприну.

На Шпицях крім вужів є якісь небезпечні мухи; коли така муха вкусить денебудь у шию залишивши гострий біль, червону пляму і спухлину, треба лезо ножа (холодного) довго держати на місці укущення. Знак залишиться яких два дні.

Вийшли ми нарешті на рівний хребет Шпиць (задихані панни вийшли найпізніше). Вид був прегарний в обі сторони на десятки кільометрів.

Але за хребтом вирнули нараз чудові дивні постаті, що стирчать високо і могутньо, немов виростають щораз вище. Голі скали Шпиць у групах із ріжними зазубленнями приковують най довше увагу. Одна група над пропастю, то якби Довбуш у киптарі і гуцульській шапці, а коло нього вірні товариші гуцули. Дальше якби воїни з княжих часів, закам'янілі в боротьбі з татарами.

Орел з розпятими крилами і гострим дзьобом та кігтями ширяв тоді над нами. У середущій групі Шпиць праворуч видно в промінях сонця сильну постать якогось вождя. А ще далі якби жидівське окопиське з повваленими надгробними плитами з затертими написами. Над летів ще один орел, тепер сірий.

На одну з могутніх шпиць повилазили наші студенти і затягнули „Ой, Дніпре"...

Бачимо далеко в долині Длимброню, полонину Гаджину і потік Бажазук. Із верхів видно Попа Івана (2022 м.), Стіг і буковинські верхи, а відси Говерлю, сумежні верхи, також Петрос. Дальше видно ціле море верхів, своєрідний гірський світ і далечезну синяву.

На самім хребті Шпиць між каменюками воєнні окопи і один шнур кільчастого дроту. В обох кітловинах Шпиць по одному ледовику, який виглядає, як великий плат снігу. За Шпицями бачимо Ребра (2002 м.).

Пускаємося іншою дорогою верхами на Говерлю. Козли Вел. лишили ми праворуч, дальше і Малі Козли (1807 м.) та дійшли ми перед Туркулем над озеро Несамовите. Лежить воно в кітловині перед Туркулем, дійсно несамовите. Його мілка вода червона немов кров і червоне каміння визирає із дна при березі, а дальше глибока вода чорніє як чорнило з чорного базнику. Коли повіє вітер, а він тут холодний і в погідну днину, то несе якісь мряки по поверхні

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і Ска у Львові, вул. Кордецького 50, Тел. 260-04. ПКО 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс. в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляни помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

озера, немов русалки танцюють аркана на плесах його води. Кажуть, що це озеро ніколи не замерзає.

Ми пролізли на стрімкий Туркул (1982 м.) мов на яку дзвінницю. На його вершку немов уложена піраміда із великих тяжких каменів. Туркул тяжкий, треба було на ньому відпочивати. Слідуючі верхи Данцир високий (1880 м.), Д. середний і Д. малий обійшли ми нижче, а не через самі вершки стежкою далеко поза границю. Так само пішли ми через полонину Поніжеску (1822 м.). На цій полонині над берегом паслися сотні овець. Два вівчарські пси прибігли до нас і позїдали всі шкірки та відпадки з нашого підвечірку.

Через Брескул (1912 м.) мусіли ми переходити через самий вершок і знов вділ, опісля дуже стрімко на Говерлю (2058 м.), але підхід камінистий добрий, навіть ліпший, як від Заросляка.

М. Миханько.

в Сан Сімеоні в Каліфорнії помагав складати стару капличцю, яку Гарст купив в Італії а тут у Каліфорнії мали будівничі знов її зложити в первісній вигляді. Працювало коло цієї каплиці багато майстрів, за що діставали по девять долярів денно, харч і помешкання. Вся праця тревала повних три місяці. В Ло Енджелєсах застав пан Мартинів кількох українців а між ними були Мирк, Ногаш, Николенко, Дмитрик, Цьонницький та Мельник. Належав до всіх товариств і був у них діяльним членом. Його брат Василь прибув сюди в цей час разом із своєю родиною.

Ілля Вавричук, 744 S. Burger Ave., прибув із Шікаго 1928 р. Родом він з Барилова (Галичина). Приїхав звідти у 1907 р. до Едмонтону в Канаді, звідти до Шікаго, звідти до Ло Енджелсу. Не застав тут багато українців, однак зачав їх єднати від 1924 р. у відділ „Українського Народного Союза" Ч. 302. Відділ перестав істнувати по 4 роках, бо було замало членів. Це він зібрав всіх знаних йому українців на пікнік у парку Sycamore Grove і спричинив основання товариства „Народний Дім", про яке я вже згадував. Восени цього самого року 1924 р. уладив він перший баль, куди запросив усіх українців в числі понад 60 осіб.

О. Роман Качмарський, 1622 N. Serrano Ave., Родом з Бутриці (Галичина), прибув до Америки 1913 р. Спочатку жив у Балтіморі, де укінчив теольогічний виділ і став духовним. Лікарі порадили йому виїхати до Каліфорнії, щоб рятував своє здоровля. Прибув до Ло Енджелсів 1929 р. а в рік пізніше при помочі пані Качмарської основав товариство, яке носило назву „Ukrainian Russian Civic Center". Показалось вчасом, що таке получення неможливе без постійних суперечок, тому змінило товариство назву на „Ukrainian Civic Center". При товаристві був хор, який мав 36 добрих співаків, а цим хором управляла О. Р. Качмарський. По одним прилюднім виступі звернув хор на себе увагу американської преси, та при цім зацікавив також одну фільмову компанію, але на жаль о. Качмарський не вихіснував цієї нагоди. Товариство містилось при 358 S. Boyle Ave., а 1932 р. перетворилось воно на „Український Клюб", який ще дотепер істнує.

Під цю пору можна тут начислити яких сто українських родин. Майже всі позаїздили сюди із Канади та інших міст Америки. Українську церкву не легко збудувати, бо українці поділені на дві групи: большевики і націоналісти. Сказано мені, що большевиків можна начислити на 15 родин. Українці ходять до російських православних церков, яких тут є дві. Боляче відчувають тут брак української школи, де діти могліб учитись по українськи читати й писати. Більша частина українських дітей не вміє вже мови своїх родичів. Женяться в молодім віці здебільша не з українцями. Українці не мешкають разом в одній околиці, але порозкидані по великім просторі міста, відповідно до того, як мають роботу. Мала горстка топиться в цей спосіб у мільоновім місті. Наперекір цьому всьому є гарні приклади, як треба виховувать дітей, щоб вміли по англійськи і навчились ще другої мови, мови своїх батьків. Діти Ногаша, Вавричука, Мартинова Івана і Василя говорять по українськи дуже добре.

Пані Анастазія родом Гулей, заміжня Мордус, 2361 W. Avenue 31., прибула до Америки 1926 р. з Вінніпегу. До Вінніпегу (в Канаді) приїхала із Базару (Галичина) 1913 р. У Вінніпезі брала живу участь у товариствах як „Бандурист", „Аматорський Кружок", „Жіноче Т-во ім. св. Ольги", „Червоний Хрест". Коли основано „Бурсу ім. Митр. Андрея Шептицького" позичила вона 1917 р. тисячу долярів на уладження цього дому. 1921 р. позичила „Інститутові Просвіта" також тисячу долярів. З Канади виїхала до Америки і вийшла заміж за Петра Адама Мордуса, литовця, який завсіди був і є великим прихильником українців. Від 1928 р. осіли панство Мордуси в Ло Енджелсі де ведуть крамницю з харчами, належали до українських товариств, жертвували датки на українські цілі і на українських вязнів.

Коли одного разу відвідував я панство Іванів Мартиновів, застав я там паню Настю Гойса-Боднар, яка приїхала із Мек-Кіс-Раксу (в Пенсильванії) у відвідини своєї доньки. Вона казала про себе так: „Я — русначка, маю 66 років, приїхала я до Америки 1898 р., 44 літ тому. Мешкала я спершу в Нью-Йорку, відтак віддалася і перейшла жити до Мек-Кіс-Раксу, в Пенсильванії, де виховала я пятеро дітей і де мій чоловік помер. Досі мої діти говорять по русначьки. Я походжу із села Приблизів, повіт Сянік, у Галичині. Коли я їхала до Америки, то із нашого села вже багато людей верталося по другий раз до Приблизова з Америки. Перший чоловік з нашого села поїхав до Америки десять літ передімною. Цілих моїх сорок чотири роки в Америці я святкувала наш Великдень і Різдво таксамо, як це робиться у старім краю. На Різдво варила я на Святий Вечір капусту, горох, рибу, пироги і крупи, а вечерю у нас зачинають зубцем чіснику, а не кутею. Америку я люблю, однак хотіла би я вмерти на рідній землі і бути там похованою".

Живуть українці також по малих містечках некадеко до Енджелсу. В Сан Дієго живе Олександер Наземич, у Санта Фе живе місс Делля Гринь з мамою, в Помоні живе Роман Пекай і Теодор Луців із женою, в Онтаріо живе місс Р. Козуб, у Монровії живе Іван Спрат із родиною, в Глендейлі живе Василь Мартинів з родиною, у Норт-Голівуді живе Малиновський, у Санта Барбарі живе пані Львов донька Марковича, українського письменника, у Пассадені живе Іван Петрушевич, що колись жив у Львові, опісля у Вінніпезі та Льондоні. Тепер працює тут у Каліфорнії.

(Далі буде.)

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Мелянхолія і ніж.

Умові недуги нелегко лікувати, деякі з них зовсім невилічні. І не диво, що кожну нову лікувальну методу тих найтяжчих і найприкріших недуг витають з надією і зацікавленням.

ПСИХО-ХІРУРГІЯ.

Так названо нову методу операційного лікування деяких умовних недуг з групи т. зв. психоз. Належать сюди такі недуги, при яких нема більшого духового розладдя, немає змін анатомічних в нервових клітинах, тільки клітини мізкової кори є неправильно получені поміж собою.

Процес думання є подібний до телефонічної централі, де поміж поодинокими апаратами може бути ціла маса сполук дротами; таксамо є і в мізку. Поодинокі клітини є получені нервовими волокнами з другими і на витворення одного поняття чи речення працює цілий ряд клітин. Співпраця між ними йде дорогою нервових волокон, немов по дротах телефонічної сітки. У нормальних людей клітини повязані зі собою в певний більш-менш пересічний спосіб, а вислідом того є відповідний спосіб думання. Ті сполуки між нервовими клітинами є для т. зв. нормальних людей подібні, бо і виховання загалу людей від дитинства до старости відбувається загально для всіх принятими і визначеними методами — педагогії, моралі, законодавства.

У деяких психозах між клітинами появляються нові хоробливі сполуки, тому у вислідіх появляється у хорих нельогічний (для нас), спосіб думання, всякі уявлені образи (переслідування, жаху тощо), без причин до того. Класичним прикладом такої психози є мелянхолія т. зв. жахова, коли хорій людині жах не дає спокою; все видається їй страшне, загрозливе, все чигає на неї, переслідує її тощо.

ОСІДОК НЕДУГИ В МІЗКУ.

Багато психоз поміщується в чоловій частині мізку. Чолові частини обидвох півкуль мізку є получені зі собою цілою масою нервових волокон, що для голого ока представляється як біла субстанція. Тими волокнами в недузі мають переходити всякі хоробливі та нельогічні сполуки вражінь і почувань, такі характеристичні для психоз. Автор методи, Моніц, пропонує нищити ті шляхи в чолових частинах мізку. Він впроваджує спеціяльний ніж т. зв. левкотом до чолової частини мізку і перетинає у кількох місцях дороги тих нервових волокон, по яких літають хороблино-блудні образи уяви. Автор каже, що при помочі такої методи вдалось йому поправити стан хорих, а навіть їх вилікувати. Головно добрі висліди має давати ця метода в жаховій мелянхолії і в деяких формах розладдя особовости (схизофренії).

Та метода вказала нову дорогу до лікування умових недуг і впровадила вперше до лікування душевних захорінь — ніж. **Б. Г-й.**

—o—

Різьба в людськім тілі.

ЧУДА ПЛЯСТИЧНОЇ ХІРУРГІЇ.

Одною з наймолодших медичних наук є т. зв. пластична хірургія. Вона хоча наймолодша з усіх галузей хірургії, розвивається дуже скоро і дійшла вже до високого розвою. Частиною її є т. зв. **косметична хірургія,** що має на меті змінати форми частин тіла, н. пр. носа, уст тощо.

Пластична хірургія обіймає більші та труднійші операції н. пр. коли на місце цілком знищеного нещасливим випадком лиця витворюють зовсім нову маску, вставляють штучну щоку, покривають її мясом та шкірою і змінюють вигляд так, що пацієнт сам себе не може пізнати. Тимто й називають пластичну хірургію „різьбою в людськім тілі."

КОМУ ТРЕБА ТІЛОПЛЯСТИКИ?

Найбільший процент пацієнтів, що піддається пластичним операціям творять не, як би можна сподіватись, жінки, а мужчини, головно працівники з ріжних ділянок промислу, що потерпіли на тілі підчас нещасливих випадків у фабриках та копальнях. Найбільше є важких попарень лиця, як це трапляється у хемічних фабриках. Знищену шкіру лиця усувають, а нагі місця покривають цілком новою шкірою, яку витинають з плечей або грудей пацієнта, бо, як це виказали численні досліди, найліпше приймається шкіра даної людини.

НОСИ ДО ВИБОРУ.

Велитенська частина косметично-пластичних операцій — це операції на носах. Їх тепер переводять тисячами. Можна уформувати гарний ніс, навіть коли є зовсім знищена кістяна насада носа. У таких випадках вставляють нову кістку, яку витинають нпр. зі стегна. Можна теж ніс вменшити або збільшити, а ціла така операція не трівае й години і не лишає ніяких близн. Пацієнт, що має негарний ніс, може вибрати собі який хоче римський, грецький, орлиний, малий, задертий та ін.

МОЖЛИВОСТИ ПЛЯСТИЧНОЇ ХІРУРГІЇ.

Косметично-пластична хірургія має дуже великі можливости і певну будуччину, бо вона дуже потрібна в щоденному практичному житті. Лікарі кажуть, що вже незадовго можна буде навіть перещіплювати нерви. Таким робом можна буде лікувати нпр. параліж лиця, спричинення звироднінням нервів даної частини лиця. Хірургія нотує вже такі вдатні випадки, коли перещіплений з ноги нерв по деякім часі прижився і виповнював свої функції. Гадають, що можна буде перещіплювати свіжі руки і ноги трупів, свіжо померлих, на місце ампутованих. Таксамо можна буде вставляти цілі чужі частини ока. Зрештою вже такі операції і були виконані нпр. перещіплення рогівки з мерця на місце схорілої рогівки пацієнта у Швайцарії, як про це свого часу повідомляло „Діло".

Тепер живе в Англії 12 хірургів-пластиків; в Америці їх є коло 50. Вони мають коло себе багато учеників-асистентів, що рознесуть усюди ту нову галузь незнаної штуки на добро калік і опоганених нещасливими випадками людей.

ШТУЧНЕ ЖИТТЯ РОСЛИННИХ ТКАНОК.

Вже віддавна вчені можуть удержати при житті поодинокі, відлучені від організму звіряти — ткані, нпр. серце може жити місяцями, а то й роками, коли його тримати у т. зв. фізіольогічній рідині, себто розчині солей і цукру, що складом подібний до крови, у температурі тіла даного звіряти чи людини, та перепускати крізь ту рідину кисень.

Зате штучна культура рослинних тканок вдавалася лише на короткий час, найбільше до 5 місяців.

Тому природники звернули увагу на незвичайний осяг американського природника Уайта, який утримує вже довгий час при житті кінці корінців помідорів. Ці ростинні тканки він держав у розчині солей, цукру і дріжджів. Вони жили більше як рік і розвинулися незвичайно, бо на 5 мм. довгі корінці виросли на 43 цм., а мікроскоп виказав поділ клітин і численний приріст.

З таємниць людського орґанізму.

— Як високо стояло лікарське знання в Єгипті фараонів, свідчить т. зв. папірус Еберса. На ньому є багато лікарських рецепт; вони зовсім пригадують нинішні рецепти, бо на них подано докладно розмір ліку, кілько, як часто треба зажинати.

*

— Щоб не утопитись...

1. Треба вважати, щоб не плавати з повним шлунком; зате можна підчас купелі чи побуту на пляжі дещо перекусити.

2. Заки ввійдемо у воду, треба охолонути, а не йти у воду з розгорілою шкірою.

3. Люди хорі на вуха мусять їх затикати ватою, головно (конечно!) ті, що мають передіравлену ушну болону.

4. Слабі пливаки і люди із слабим серцем не повинні датися намовити на глибоку воду чи за довгу на їх сили чи вправу трасу.

Коли придержуватись тих приписів, то напевно зменшиться число утоплених, число на жаль, у нас ще щороку досить високе.

*

Наше ухо чує найнижчі тони, що мають 16, а найвищі 16.384 тремтінь у повітрі на секунду.

*

Коли при кімнатній теплоті 15° С людина з нагим тілом тратить якусь кількість тепла, означену 100, то убрана у вовняну сорочку лише 73 одиниці тепла; коли має одну сорочку вовняну та одну льняну 60; людина убрана в дві сорочки, штани, камізельку та плащ лише 33.

*

Впорскування **морфіни**, щоб утишити біль та перебороти безсонність, впровадив перший англійський лікар Вут у 1857 р. Таким чином морфіна святкує цього року 80-ліття своєї появи в лічництві.

*

Перші заведення для божевільних в Німеччині повстали в р. 1811 в Зонненштайні, а в 1815 в Зігбургу.

*

Загально знаний і популярний **„Червоний Хрест"** у деяких краях не має за свою відзнаку хреста. В Туреччині замість червоного хреста відзнакою цієї інституції є червоний півмісяць на білому полі, у персів — червоний лев, а в китайців — червоний дракон.

*

Німецька статистика подає, що яких 66% усіх **пістряків** (рака) — це пістряк шлунка.

*

Жиди нездужають більше на **звапнення кровоносних судин,** ніж нежиди.

*

У людській крови маємо червоні тільця крови і білі. Відношення червоних до білих є як 1:500—600.

*

Тіло людини є збудоване з яких **400 більонів** клітин. Кожна клітина це мала брилка білковини.

*

Медицина стала соціяльною наукою; найважнішою її галузю стала гігієна, що має дбати про здоровля народу, а вслід за тим і про його розвиток.

Скарби в яйці.

До найліпших складників людської поживи належить яйце. Воно містить майже в ідеальній формі відживні складники, подібно як їх має молоко. Останніми часами в усіх краях ведуть завзяту пропаганду, щоб їсти більше яєць, головно серед молоді. Найважнішими складниками свіжого яйця є білок і товщ, що виступають в яйці у легкострав ній формі. Крім того в яйці багато потрібних організмові мінеральних солей та вітамін, головно А, Д, Е, Г, які мають значіння головно для росту молодого організму і відновн тканок. Своїми складниками (нпр. лецитина) впливають яйця добре на працю мязів, мізку і нервів. З тих причин яйця є доброю і високовартною поживою для тих, що важко працюють умово та фізично, для спортовців і т. п. Врешті поручають їх для видоровленців та осіб із вражливим кормовим проводом.

Важне в яйці є те, що воно дуже чисте, якби стерилізоване природно. Шкаралупка хоронить яйце від зверхнього занечищення і бактерій, тимто свіже яйце є абсолютно чисте. Зчасом і крізь поровату шкаралупку яйця проникає всяка нечисть і тому воно псується.

Найвищу відживну вартість мають яйця з чистою шкаралупкою, небрудні і непокриті навозом. Ясно, що чим вони свіжіші, тим ліпші. Зате брудні, старі і ушкоджені частинно всередині яйця — безумовно шкідливі і тому треба їх оминати.

З огляду на свої вартости яйце повинно входити якнайбільше в склад нашої поживи, а головно у склад поживи дітей, що ростуть і розвиваються. Відживна вартість одного яйця відповідає 100 цм³ жіночого молока.

—o—

Присилайте передплату!

Фільмова сторінка.

Чого фільмові актори не люблять у жінок?

Влізливі американські репортери переводили вже з фільмовими акторами найріжнородніші анкети. Ми довідувалися, який смак акторів під оглядом літературним, еротичним та кулінарним. (Воллес Бірі пропадає за гумористами Марка Твена, Фред Мек Мюррей, особливо займається білявками, а Клерк Гейбл понад усе цінить французьку кухню).

Одна журналістка впала на думку випитати голівудських донжуанів, що вони думають про жінку. Коли хто гадав би, що вони у джентельменському приступі вихваляли під небеса „кращий пол", то цей помилявся би дуже. Навпаки, деякі з них відмітили у жінок безліч лихих прикмет. І так Уілєм Повел сказав, що хоч жінки й дуже потрібні в нашому житті, усеж повинні вони за всяку ціну зберігти у своїй поведінці та вигляді природність, бо в протилежному разі годі з ними витримати. Для цього актора не має нічого жахливішого, як барвлене волосся, або на червоний колір лякеровані нігті, з якими деякі жінки виглядають так, якби щойно власноручно роздерли на шматки ягня. Надмірно вигадлива зачіска теж не приносить жінці особливого чару. На його думку кожна жінка, що має дещо вироблений смак, може й без помочі фризієра уложити собі волосся так, щоб підносило її вроду. Та вже найбільше сердить Повела жіночий дурман, який зветься „дбайливість про лінію". Він особисто воліє навіть таку собі повненьку жінку, як... дошку до прасованя. До тогож жінки, що „відхуджуються" мають ще й ту злу прикмету, що затроюють чоловікові кожний смачний обід, бо вигляд смачних страв, яких їм не вільно їсти, допроваджує тих нещасних голодоморів до істерії й розпуки.

Джордж Рафт мріє про одне: скасувати всі жіночі піжами. Він страшенне не любить жінок у штанах. Яке то нещастя, що жінки не мають змоги видіти на власні очі, як смішно та неестетично виглядають підчас ходу їх „задні околиці", коли вони носять штани!"... Той актор є теж прихильником високих обцасів. Низький обцас, мовляв, опоганює вдячний хід жінки та відбирає приємність танцювати з нею.

Та найгірше виглядає для нього жінка, яка пє. Тоді найбільш чарівне сотворіння в нетверезому стані виглядає огидливо та збуджує в мужчині несмак.

Клерк Гейбл не любить крикливих та „премудрих" жінок. Не значить це, буцім то він визнає тільки несмілі гуски; цей актор не може стерпіти, коли жінка пописується своїм знанням та вдає „всезнайку". Найбільше бють по його нервах всілякі жаботи, сорокаті гудзики і серпанки при сукнях. Такий переборщений одяг жінки дуже підважує її природний вигляд та безпосередність. Гейбл виступає проти тих жінок, що показують голі ноги, цураючись панчіх. На його думку нема таких ніг, які малиб делікатну, гарну білу шкіру. А панчохи направду побільшують чар жіночих ніг. Шкода, мовляв, що не видали досі заборони показуватися жінкам із голими ногами поза будуаром та пляжею.

Фредерік Мерч закидає жінкам недостачу дискреції. Він ніяк не може зрозуміти, чому такий собі приятагідний знайомий по десяти хвилинах із панею дому має зараз знати, що вона нещаслива в подружжі, що має нестерпні діти, що служба роззухвалена та що має грошеві клопоти.

Слушний закид робить жінкам Роберт Тейльор. Він бачить у них надмірну інтересованість, беручи їм за зле, що вони забагато ваги кладуть на бомбонєри із помадками, коші орхідеї та всілякі інші дарунки. Самі дарунки не доказують ще справжнього кохання! Цей актор шукає за такою жінкою, яка на його пропозицію провести вечір в дансінговому. льокалі, відповіла би: „Буде мені незвичайно мило посидіти з вами в мене в хаті та побалакати, попиваючи каву, яку я сама приготую"...

Як бачимо, жінки в опінії фільмових акторів, себто таких, що мають із ними найбільше до діла, виходять гірше як на екрані.

—o—

Джейнет Ґейнор — на інакше.

Хто з відвідувачів кіна на обох півкулях не знає чарівної, премилої, маленької Джейнети Гейнор, яка у фільмі створила тип безборонної, бідної, переслідуваної долею Попелюшки?! Тепер доходять чутки про різку переміну в житті і грі Гейнорки і якщо вони правдиві, ледви чи колись ще побачимо її в ролі Попелюшки. Зате можемо бути тимбільше цікаві на її „нову" появу. Її постійним партнером був Чарльс Фарел і — як то часто буває — партнером не лише у фільмі: обоє вони залюбилися та заручилися, але із „рекламових" причин не вільно їм було повінчатися. Врешті Фарел, який не міг довше витримати такої ситуації, покинув Голівуд і виїхав до Австралії. Гейнор грала дальше і осягнула незабаром вершок слави та успіху. Тимпаче було цілком незрозуміле, чому при її незменшеній популярности, її фільми почали — більшменше перед двома роками — виказувати чимраз менші доходові цифри. Гейнор рішила сама прослідити цю справу — і прослідила її. Показалося, що пущено в рух цілу інтригу: фірма, де вона працювала і з якою була контрактом зв'язана ще на довгий час, переорганізовувалася і переходила в руки власників, яким з ріжних міркувань залежало на тому, щоб розвязати контракт з давніми артистами. Першою жертвою тої махінації мала впасти Гейнор: її фільми почали навмисне висвітлювати в подвійних програмах, через що при загальному касовому обрахунку на них припадав тільки невеликий відсоток прибутку, а це давало змогу фірмі розвязати невигідний контракт. Коли Гейнор відкрила цю цілу змову була вона вже така виснажена фізично та нервово, що не мала сили починати боротьби з фірмою, дарма що булаб її мабуть виграла. Вона відсунулася від фільмової діяльности. На її місці зійшла нова зірка, яка перейняла її тип — Сімона Сімон.

Та вилікувавши свої нерви, Гейнор почала добиватись своїх прав – та цілком в інший спосіб, як можна було сподіватися. Вона оголосила, що її роками примушували грати ролі Попелюшок, які публиці надоїли та в яких вона сама не почувалася добре, бо її „спеціяльність", це... вампи!.. Другим її кроком була зверхня переміна: вона, яка досі жила досить скромно, в домашньому затиші, почала раптом вести в Голівуді життя справжнього вампа. Одягнена в найбільш екстравагантні паризькі туалети, вона стала осередком усіх голівудських забав...

Все те переконало продуцентів і невдовзі Сельзнік підписав з Гейнор новий контракт та призначив їй в найближчій фільмі ролю, яку вона вважала найбільш „своєю": ролю вампа... Цікаве й те, що саме при праці над цією фільмою „новою" Гейнор, вона познайомилася з режисеом Біл Вельманом, який незабаром має вирежисерувати їх приватне життя: бо вже незабаром міс Гейнор має стати містрес Вельман...

ОДИССЕЯ ЛЮБОВИ.

В останніх місяцях відбулися у столиці фільмового промислу Голівуді, три вінчання, які звернули увагу цілої Америки. Три популярні, всім відомі фільмові зірки: Жанета Мек-Дональд, Мері Пікфоорд та Джейн Лянг пішли за голосом серця та ущасливили своїх вибраних рукою та мільонами... Найромантичнішою була історія Джейни Лянг. Багатий італієць Віктор Орсатті закохався в цій фільмовій зірці, побачивши її фільму. Всякого роду перешкоди не дали йому змоги поїхати до Голівуду та познайомитись зі своїм ідеалом особисто. Коли він врешті міг здійснити цю подорож та приїхав до столиці фільми, тоді довідався, що Джейн Лянг находиться власне на турне, підчас якого вона мусіла виступати, чи пак бути присутною на висвітлюванню якоїсь її фільми в ряді міст. Недовго думаючи, Орсатті пустився за нею в дорогу. Та не мав щастя: куди не приїхав, довідувався, що Джейн Лянг власне звідтіль виїхала... І ось, коли він уже хотів залишити всю дальшу Одиссею, познайомився у поїзді з молодою бльондинкою, яка дівчому нагадувала йому його ідеал. В розмові Орсатті не довідався імени тарної незнайомої; щойно, коли він висів на тій самій стації, що й вона і був свідком ентузіястичної зустрічі незнайомої місцевими кіноманами, тоді щойно він переконався, що нарешті найшов „свою" Джейн Лянг — дарма що у фільмі вона йому видавалася зовсім іншою, як в дійсности. Але захоплення Орсатія живим моделем було неменше, як фотографія на фільмовому екрані; він проводив Джейн Лянг до кінця турне — вже як щасливий наречений — а повернувшися до Голівуду звінчався з нею. На весіллі були присутні майже всі „величности" Голівуду, завважуючи в той спосіб свої симпатії для романтичної пари. Всі вони провели новоженців на корабель, яким Віктор і Джейн Орсатті поїхали в пошлюбну подорож до Гонолюлю.

—o—

Фільми продукції „Саша-Тобіс" у новому сезоні

Велике німецько-австрійське фільмове підприємство „Саша-Тобіс" заповідає на новий сезон (1937—38) низку нових і мабуть цікавих фільм. Отже в першу чергу йде фільма „Аларм у Пекіні" — дуже актуальна з огляду на нинішню політичну ситуацію на Далекому Сході, — далі дві фільми з давно небаченим Емілем Яннінгсом у головних ролях, врешті „Його друга дружина" з Вілі Форстом. З комедієвих фільм „Саша-Тобіс" побачимо м. ін. „Жінка — моя доля", „Пригода у Варшаві", „Колись тобі сподобаюся", „Нічого мені не обіцюй" з Люізою Ульріх, „Велика й мала любов" з Ренатою Мілер, „Голос з етеру". З сенсаційних фільм найцікавішими будуть дві фільми режисерії Ріхарда Айхберга: „Тигр з Єшнапур" і „Індійський гробовець". Обі ці фільми накручуватимуть в Індіях. До тої самої-ж серії фільм належить „шпигунська" фільма „Запечатаний приказ", циркові фільми „Манежа" і „Мандрівний табор". Також обі фільми з останньої Олімпіяди, які накручувала Лені Ріфеншталь — „Свята Олімпія" і „Вічний вогонь" — покаже фірма „Саша-Тобіс". На окрему увагу заслуговують фільми з Кетурою і Мартою Еггерт: „Чар богеми" і „Країна усмішки" та велика ревіова фільма „Блестять зорі", де — епізодично — виступають усі без винятку зірки згаданої фірми.

Режисерами названих фільм будуть Вілі Форст, Ганс Церлет, Густав Гріндгенс, Геза фон Больварі, Карміне Гальоне, Жак Фейдер, Ріхард Айхберг і Карль Фреліх. Поміж головними виконавцями находяться: Брігіта Горней, Густав Фреліх, Анні Ондра, Георг Александер, Пауль Гербігер, Ліза Барова, Густав Діссль, Сібілля Шміц, Генні Портен, Альберт Шенгальс, Іван Петрович, Павль Кемп, і ін.

* * *

Сесіль де Міль, знаменитий голівудський режисер накручує тепер свою 64-ту фільму. Видавцям, які постійно намовляють його написати спомини і автобіографію, він заявляє, що зробить це аж після своєї 100-ої фільми.

* * *

Для голівудської фільми „Великий Ґаррік" треба було замовити в Европі 300 перук потрібних у фільмі, тому, що американські жінки не продають свого волосся і в Америці не можна було зробити такої скількости перук.

* * *

Німецький режисер Ріхард Освальд пічне у вересні в Парижі накручувати нову версію фільми „Хуртовина над Азією", яка в свому часі мала великий успіх, як німа фільма совітської продукції з В. Інкішіновим у гол. ролі.

* * *

„Фокс" приступив до праці над величавою фільмою „Стенлі і Лівінгстон", якої темою є знаменита експедиція Стенлія в Центр. Африку, де він найшов над озером Танганайка загубленого Лівінгстона.

* * *

У фільмі „Життя трибуна" вперше побачимо льондонську оперу Ковент Ґарден.

* * *

Нансі Кероль вернулася до фільмової діяльности і бере участь у фільмі „Мученик" де її партнером буде Леслі Говард.

Читайте „Діло"!

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Сагара проковтує Африку.

Африка стануда тепер перед таким самим маревом, як Злучені Держави. Ерозія загрожує їй до тієї міри, що Африка може згодом перемінитися в один велитенський пустар.

Цією проблемою цікавиться особливо Англія, найбільше заінтересована своїми кольоніями в полудневій Африці. Експерти поважно призадумуються над тою справою, яким би то чудом врятувати, чи пак стримати постепенне поширювання Сагари і врятувати таким чином у майбутнім істнування міліонів людей, врятувати африканський звіринний світ перед загибіллю. Вже Пліній писав на підставі оповідань ріжних римських подорожників, що давня Картагена була незвичайно врожайним краєм. Полудневий Судан покритий був густими лісами аж до околиць нинішнього Хартуму. Щож залишилося з тих колись незвичайно врожайних і лісистих околиць?

Нічого, як тільки голі, неврожайні пустарі, здебільша зовсім незамешкалі. Одначе Сагара дальше поширюється, її гарячі піски постійно зростають. Обчислюють, що Сагара поширилася за останніх три роки в нинішніх західно-африканських кольоніях Франції і в півн. Нігерії, загарбуючи по одному кільометрові врожайної території річно.

Того жахливого спустошення, яке поширює Сагара, не всилі спинити рука людини. Найважнішим завданням, щоб спинити дальший зріст Сагари — це забезпечити ліси і рістию від дальшого винищування. Якщо врожайні верстви полишені на ласку вітрів і води щезнуть, тоді не буде вже ніякого рятунку. Прийде ще мабуть день, в якому поважатимуть память мухи тсетсе, якої тепер всі лякаються: люди і звірята. Бо ця небезпечна муха рятує поневолі загрожені околиці, не допускаючи туди ні людей, ні звірят. Таким чином худоба не винищує величезних просторів покритих травою і руйницькою інтенсивною культивізацією краю.

РІКИ ВИСИХАЮТЬ.

У краю Басуто основали окремий фонд, щоб боротися із загрозою повного висушення рік. Бо там, де колись плила величезна ріка, тепер пливе малий потік, який може в кожній хвилині зовсім висохнути. Така сама ситуація в Уганді. Теж і в Танґанайці, особливо в околиці Кіліманджаро ця справа незвичайно загострилася.

Усі ті околиці, що їх заселювали люди систематично за останні століття винищуються. Бо вируб лісів на те, щоб поширити пасовиська для худоби дає тепер необчислені наслідки. У Кенії начислюють більше, як 250.000 штук худоби на просторі, який не може в нормальних умовинах виживити більше худоби, як 20.000 штук. У багатьох околицях трава вже зовсім винищена, ґрунт столочений, так, що жахлива ерозія почала свій руйницький похід без ніяких перепон.

АФРИКАНСЬКІ КОЗИ.

Та шкоди, що їх накостять корови чи інша худоба зовсім маловажні в порівнанні зі шкодами, що їх накоюють африканські кози. Вони зїдають не тільки траву, але пожирають теж корінці, обгризають кору, обсмикують кущі. Скількість кіз постійно збільшується, тимбільше, що їх не жертвують уже тепер, так як колись богам. Якщо африканські кози булиб вартісні під господарським оглядом, тоді ще можна булоб дати собі раду з тими шкідниками, але туземці не тримають кіз для молока. Вони їдять тільки дуже рідко їх мясо.. Одначе навіть найбільше інтенсивна пропаганда невсилі викорінити з тамошніх мешканців дивного замилування до кіз.

Чоловік, що бачив смерть.

Людське життя повне незбагнутих таємниць, що в них просто не хочеться іноді вірити, таких несамовитих, жахливо дивних... Чи не намагалися пояснювати люди ріжні несамовиті явища, даремні були всі зусилля. Залишалися тільки здогади, до правди важко було дійти.

Багато ріжних здогадів насували людям дивні прикмети, що ними могли іноді почванитися деякі мешканці Північної Шотляндії й Північної Німеччини. Там закорінилося глибоко вірування, що людина може відчути свою долю, прочути свою смерть. Ці дивні вірування, чи забобони мали своє оправдання. Справді траплялися люди, що мали якісь дивні та несамовиті прикмети, що від них людям моторошно ставало, волосся підносилося на голові. Найславнішим та найдивнішим „віщуном" усіх часів був якийсь український аристократ ґраф Стахович, якого дивні й несамовиті прикмети — бачити будучність — ще й досі хвилюють людей та приневолюють до поважної застанови ріжних учених.

Візії старости.

Стахович був незвичайно дивною людиною, наскрізь замкненою в собі, хмарною і повною від найранішої молодости важкої меланхолії. Вже змалку відкрив він у собі якусь дивну прикмету: слідкував за кінцем ріжних предметів, бачив усе молоде й життєрадісне в майбутній старости й немочі. Коли Стахович дійшов до віку, в якому всі молоді люди пишуть любовні вірші до дівчат, почав він розвивати в собі чимраз більше свої несамовиті прикмети і залюбки приглядався молодим людям, щоб вичитати з їх лиць, яка буде їхня старість. Він бачив, як молоді лиця старіють ся, морщаться та як пригасає блеск їх очей.

Ця дивна прикмета спричиняла йому нераз клопоти, бо іноді опинювався він у неконче приємних ситуаціях, які вирвали проти його волі.

Молодість назначена смертю.

Тільки на двох людях не міг молодий Стахович випробувати своїх прикмет. Ніяким чудом не міг він побачити їх старости. Він любився потайки в товаришці своєї сестри і не міг собі рішуче уявити її старою. „Інше" лице не хотіло зявлятися. Він бачив лише бліде лице зі замкненими очима, що навіть у тому дивному непорушному стані не затратило свого вигляду чарівної краси. Таке саме враження мав Стахович, коли обсервував лице свого брата Олексія. Він ломив собі голову над причиною того дивного явища, одначе не міг собі його пояснити. Та небавом сама доля вияснила йому причину того явища. Підчас одної прогульки втопилася кохана дівчина та його брат в озері. Їх лиця виглядали тоді так самісько, як передтим, значить те, що Стахович бачив, було привидом смерти.

Даремна втеча.

Ця пригода потрясла сильно молодим чоловіком. Він важко занедужав і тільки збірні зусилля кількох лікарів вирвали його смерти з обіймів. Коли по видужанні станув Стахович перед дзеркалом — злякався сам свого власного вигляду. Його лице було назначене смертю. Він зрозумів, що йому не лишається вже довге життя й намагався ріжними розвагами відсунути від себе марево смерти, дарма, жахливе марево не покидало його ні на крок. Він не міг звільнитися від того, щоб не бачити на лицях ріжних знайомих людей виписану їх долю.

Підчас одної подорожі до Парижа, до переділу, в якім їхав Стахович, увійшов молодий кондуктор, щоб перетяти білети. В одному менті Стахович глипнув на лице кондуктора і здеревів. У наглім припливі візіонерства побачив на чолі кондуктора довгий червоний слід рани. В найближчих годинах не трапилося нічого надзичайного. Кондуктор говорив на кожній стації з урядовцями і вскакував відтак до поїзду, який рушав із місця. Підчас виїзду поїзду зі стації Сан Кентен почув раптом Стахович нечайний крик. За хвилину з під коліс витягнули залізничники покровавленого кондуктора, який ускакуючи до поїзду попав під колеса і згинув на місці.

Невмолима доля.

Чимраз гостріше, чимраз виразніше виступали ці несамовиті прикмети Стаховича. Підчас одного побуту у Швайцарії зголосився до нього один знайомий та попросив Стаховича на свідка у двобою. Погляд візіонера впав із якоюсь невияснено магнетичною силою на лице знайомого. Стахович раптом поблід і придавленим голосом заявив знайомому:

— Прошу вас дуже, полагодьте всі ваші найважніші справи! Мушу вам заявити, що моє прочуття мені каже, що вам не довго вже жити. Молодому загорільцеві відлетіла негайно охота до двобою. Він чував недобро про несамовиті прикмети Стаховича, тому не побоявшися навіть пятна нечести, що впало на його плечі, виїхав швидко до Англії. В каналі Ля Манш заскочила корабель буря і в одному менті нагальна хвиля змила молодого аристократа із чердака в море. Перед смертю таки не втік.

У Швайцарії трапилася Стаховичові ще інша несамовита пригода: Підчас прогульки на один із шпилів прийшов молодий провідник, який мав повести прогульковців у гори. Ґраф Стахович відрадив провідникові ведення тієї прогульки, прочуваючи смерть провідника. І справді провідник послухав ради візіонера й залишився вдома. Того самого дня, коли він мав піти на прогульку, йшов провідник нічого не прочуваючи пасовиськом. Раптом напав на нього розюшений бик і заколов бідолаху рогами на смерть.

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

ЯК ЖИВЕ ҐАНДІ.

Жінка відомого віденського письменника Фільет-Міллера, автора цінних книжок про проблеми культури, вибралася в подорож по Індії. Приїхавши туди, вона вважала за свій обовязок відвідати Гандія — найбільше впливову людину цієї велитенської країни. Ганді, як відомо, не займає ніякого становище; він не є навіть членом індійського парляменту, сам виступає прилюдно рідко, а проте його авторитет безмежний.

Ліпянка без крісла.

Ґанді живе від трьох років у глухому селі Саес Гаон. Рідко коли людина із таким суспільним впливом жила так скромно, як він. Село складається з ліпянок без тинів; їх тут небагато; в одній, що нічим не ріжниться від инших, живе індійський пророк. Магатма Ганді має одну кімнату. Входите — він сидить на долівці і диктує щось якійсь дівчині. На одній полиці стоять книжки і папери на висоті руки Гандія. Це і вся обстанова його хати. Коли входить європейська гостя, він витає її теплим голосом і щиро запрошує сідати — коло себе. Аж за хвилинку пригадує собі європейську звичку і шукає за кріслом — надаремне. Коли гостя сіла на землі поруч нього, він починає щиру і просту розмову, наче з давно знайомою дитиною. Численні знимки не передають вірного образу Гандія; його лиса голова та гострий профіль не є такі характеристичні, як його очі, повні глибокого, живого погляду і його природна поведінка. Ганді незвичайно ніжний і бадьорий. Його ніжне тіло жавового коліру прикрите льняною веретою „кадаром". Він володіє прегарно англійською мовою і вміє висловлювати свої думки як досвідчений промовець, без найменшої штучности.

Аристократка, що покинула світ для Гандія.

В одній із сусідніх ліпянок живе англійська аристократка Міссс Слейд, що посвятила своє життя для служби індійському провідникові. Вона прочитала деякі його книжки і відчула потребу жити якнайближче біля нього. Спосіб її життя дає один якнайскромніша, наче у найбідніших селян. Ганді та його учні сплять цілий рік надворі, на землі подвіря, підкладаючи під себе тільки тоненьку рогожу та вовняну габу. Вони обмежують свої потреби до якнайменших вимог і кладуть в основу цих вимог боротьбу з усякими пристрастями та нахилами. Одною з найстрогіших шкіл боротьби із пристрастями вважає Ганді — подружжя. Він не уявляє собі здорової суспільности, в якій можнаб потурати подружній зраді. Це мабуть єдина суспільна кара, на яку він погоджується, бо врештою він вірить у те, що може істнувати держава без кари. У всіх релігійних питаннях Ганді дуже виробумілий; він знає добре ріжні релігії і шанує їх.

Розпорядок про прикордонну полосу

ОБОВЯЗУВАТИМЕ АЖ ВІД 1. ЖОВТНЯ Ц. Р.

Речинець, в якому мав обовязувати розпорядок станиславівського воєводи про обмеження у прикордонній полосі продовжили.

Ці обмеження обовязуватимуть щойно від 1. жовтня ц. р. до кінця 1938 р.

—o—

Летунські бої в Китаю.

Минулого вівторка японські летуни збомбардували з успіхом китайські летовища в Пенфу і Гуїн. Вони знищили 4 китайські літаки. Також на летовиці Гайнінг знищили японці 4 важкі бомбові літаки і 2 гангари.

У шангайській окрузі зазнали китайці таких важких невдач, що імовірно 87 і 88 дивізію заступлять 57, 58 і 60 дивізія піхоти.

5.000 УБИТИХ ЯПОНЦІВ.

Головна кватира маршала Чан-Кай-Шека повідомляє, що у боях під Нанкав китайські війська перемогли. Японці втратили 5.000 полеглих. Китайці тільки 1.500.

УБИВАЮТЬ ЯПОНЦІВ.

Японська адміраліція повідомляє, що підчас боїв у Шангаї 15. і 16. ц. м. згинуло 10 японських моряків.

Китайська юрба вбила у французькій концесії Шангаю японця. Іншого японського громадянина важко ранили. Також у міжнародній концесії Шангаю вбили китайці одного японця.

КИТАЙСЬКА ПОЛІЦІЯ ВІДСТУПИЛА З ОДНОЇ ДІЛЬНИЦІ.

Китайська поліція покинула дільницю Шангаю Янтсе-по без порозуміння з японцями. Тому японці заповідають, що введуть свої війська до тієї дільниці, щоб зберігати майно та життя не тільки японських громадян, але також американських і англійських інтересів.

ПІВНІЧНИЙ ДВІРЕЦЬ У ШАНГАЮ ЗНИЩЕНИЙ.

Японські летуни знову бомбардували північний двірець, який у наслідок безупинного бомбардування майже зовсім знищений.

МОНАХИНІ НЕ ХОЧУТЬ ПОКИНУТИ ШПИТАЛЯ.

У дільниці Янтсе-по впало важке артилерійське стрільно на шпиталь Сакракерок, на якому повівав французький прапор. Французькі монахині відмовились від евакуації шпиталя, в якім доглядають вони 300 цивільних ранених китайців. Вони заявили, що воліють радше згинути, ніж покинути своє становище.

КИТАЙЦІ ЗАТОПИЛИ 5 КОРАБЛІВ.

Райтер повідомляє, що китайці затопили ще 5 кораблів у Шангаю. Це „Ракуйомару" містоти 5.400 тон, „Наніомару" містоти 3.600 тон і „Коломару" — 5.400 тон. Інших назв кореспондент Райтера не подає. Затопленням тих кораблів китайці заблькували вхід до Ванпу на лінії французької концесії.

Ще про язву гусениць і як з нею боротися?

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

Львів 17. серпня 1937.

До Хвальної Редакції „Діла"
у Львові.

В числі 180. Вашого почитного часопису з 17. ц. м. у статті „Як боротися з язвою гусениць?" (голос агронома) подано між іншими порадами в 4. точці: щоб на капусту з гусільницями випускати качки, а в 5. точці: щоб капусту оприскувати парискою зеленю.

З першої поради я скористав, випустив зовсім здорові качки на грядку, а виділ був такий, що вісім качок того самого дня **серед тяжких мук вигинуло.**

Почуваюся до обовязку перед цим способом нищення гусениць перестерегти.

Щодо другого способу, то звертаю увагу, що париська зелень є сильною отрутою. Не всі про це знають. Якби так господар рано скропив капусту цим засобом, а господиня опісля несвідомо вжила тої капусти до кухні — чи з людьми не булоб те саме, що з качками?

З високим поважанням

З. Рутковський.

ВІДПОВІДЬ АГРОНОМА.

Деякі господарі, прочитавши в часописах поради про те, як боротися з білюхами-капустниками, почали нарікати і перестерігати інших проти поданих способів боротьби, а саме:

1. Що качки, випущені на грядки з капустою, гинуть від гусениць, які вони збирали на капусті.

2. Що париська зелень є трійлива і тому небезпечна і для тварин, і для людей.

Щодо качок — то багато господарів, які пускають їх на капусту, кажуть, що їх качкам нічого не сталося від гусениць, які вони збирали на капусті, зате капуста є ціла.

Коли одного господаря, в якого погинули качки, докладніше розпитали про ту справу, то виявилося, що на листя капусти раніш дане було вапно, а потім випущено качки, щоби збирали гусениці. Оже в цьому випадку погинули не від гусениць, а від вапна. Не можна нараз вживати одного і другого.

Що париська зелень є трійлива — кожний повинен знати. Тому зараз по скропленні париською зеленю не можна ніколи пускати качок чи в скорому часі користати з тієї капусти. Позатим усім, коли продають париську зелень, дають пояснення, коли, для чого і як нею користуватись. Тому найкраще буде, коли хто не знає, як користуватись якимсь засобом, наперед розпитати тих, що знають.

Агроном.

У ВІДПОВІДЬ АГРОНОМОВІ.

Львів, 18. серпня 1937.

По розслідженні цілої справи ще раз дома заявляю категорично, що поза гусеницями не було в мене ніякої іншої причини поданого мною випадку, тому мої заміти вповні піддержую.

В моїм урядуванні стрічаюся з селянами. На мої запити щодо нищення гусениць качками дістаю негативні відповіди, які узасаднює сам факт, що дріб інстинктовно уникає тих гусениць.

Впевняючи, що мені йде про чисто обективну сторону справи, маю честь підписатися

Зенон Рутковський.

З ЛУГОВОГО РУХУ.

ПОВІТОВІ ЛУГОВІ СВЯТА В БРОДАХ, БОРЩЕВІ Й БУЧАЧІ.

День 5. вересня ц. р. буде справжнім днем повітових лугових свят у Галичині. На той день заповіли свої свята три найкращі „Повітові Луги", а саме у Бродах, Борщеві й Бучачі. Приготування до свят, що будуть маніфестацією лугової справности та організованости тих повітів, ідуть повним ходом.

РАЙОНОВЕ ЛУГОВЕ СВЯТО В ПОКРОПИВНІЙ, ПОВ. ТЕРНОПІЛЬ.

Частина Тернопільщини вбік містечка Кізлова належить до найдальших околиць того повіту і — як звичайно — організація в таких закутинах недомагає. З сіл Довжанка, Домаборич і Покропивна працює тільки остання, при чому велику ролю в тій праці має і місцевий, недавно оснований „Луг", що під проводом свого голови, А. Гураля, має у своїх лавах 97 вправляючих та влаштував 8. ц. м. районове свято лугової молоді.

Хоча три попередні дні аж до півночі з суботи на неділю падав дощ, то прегарна погода в сам день свята стягнула до Покропивної і сусідні „Луги" Тернопільщини — з Кутковець, Воробіївки, Малашовець і Глядок. Заповівся був на свято ще „Луг" із Пронятина, але тогож дня він мав своє сумне свято — похорон голови „Лугу".

Свято, на яке прибув голова „Пов. Лугу" з Тернополі проф. Малицький, пос. Болюх та представник ФВ., почалося врочистим богослуженням у місцевій церкві. В ньому взяло участь до 120 луговиків в однострояхта яких 100 луговичок у прегарній нар. ноші. Після богослуження й обідової перерви „Луги" відмаширували на майдан, де голова „Пов. Лугу" проф. Малицький відібрав звіт та виголосив до лугових рядів промову, відмічуючи ролю „Лугів" під сучасну хвилину, їх завдання й заохочуючи їх до дальшої праці.

З черги пішли вправи, до яких стануло 170 луговиків і луговичок. Ішли вони так рівно, справно і здисципліновано, що годі було надивуватись: „Луги" Тернопільщини молоді, а проте працюють над собою — вироблюються на щораз кращі. Публика, якої зійшлася з цілої околиці добра тисячка, оплескувала гаряче кожну точку, неодному стануливсльози в очах, коли на закінчення після дефіляди всі чети виструнились і заспівали гимн „Ой, у лузі"...

На закінчення цього врочистого дня відбулася ще народня забава на площі. Нарід довго не розходився, дивуючись луговій праці, Покропивній і молоді тієї околиці та стверджуючи, що такого свята, як оце, та околиця, де лежить Покропивна, давно не бачила.

КІЛЬКО Є ТЕПЕР ЛУГОВИХ ТОВАРИСТВ У КРАЮ?

Лугова Організація переживає тепер дні повного свого росту. Про це найкраще свідчить факт, що трохи не кожного дня реєструє вона в ріжних повітах Галичини нові „Луги" і цифра 809 „Лугів", з якою Головна Старшина прийшла перед цьогорічний Луговий Зїзд, далеко не відповідає сучасному станові Лугової Організації. Дня 15. серпня ц. р. канцелярія „Великого Лугу" зареструвала 832-го „Лугa", або іншими словами: від Лугового Зїзду стан організації зріс на 23 нові товариства.

—o—

ОВИНКИ.

— **Спеціяліст нервових і психічних недуг д-р НАРЦИЗ ЛУКІЯНОВИЧ вернувся** і ординує як давніше від год. 11—12 й від 3—5 попол. у Львові, при вул. Сапіги 6, ч. тел. 114-10. 1439 2—3

— **Д-р О. Лаврівський, Львів, Льва Сапіги 6,** вернувся і приймає в жіночих недугах і поліжництві. 1445 1—2

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **„Дні Полісся".** Подібно як торік, дня 22. ц. м. починається в Пінську польська „регіональна" імпреза під гаслом „Дні Полісся". У звязку з тим признано 66 прц. знижку на залізничий переїзд і 50 прц. знижку при всіх прогульках у глибину Полісся.

— **Американський губернатор у Львові.** До Львова приїхав губернатор американського стейту Пенсильвенія, Джордж Ерль в товаристві полк. Матера і зложили на цвинтарі оборонців Львова квіти на могилі американських летунів, з яких один був товаришем зброї губернатора.

— **Скандальна цукрова афера.** У Бродах викрили перед кількома тижнями великі зловживання з 10 тисячами кг. бжільного цукру, яких допустився Мих. Вендорф, директор рільничо-торговельної кооперативи „Рольнік". Ця кооператива дістала 10 тисяч кг. бжільного цукру, призначеного до розпродажі за малою заплатою між пасічників. Тимчасом стверджено, що крім 1.000 кг. цукру, які „Рольнік" позичив філії „Сільського Господаря" для своїх членів, ніхто з пасічників того цукру не бачив. Показалось, що Вендорф очищував одержаний цукор від домішок і продавав його масово за добрі гроші людям до консумції. Підчас ревізії у субекта кооперативи „Рольнік", Йосифа Пехощького знайдено великі запаси того цукру, вже очищеного і призначеного на продаж. Крім того велику скількість бжільного цукру знайшли у Берліша Шнайдера, власника фабрики цукорків у Бродах. Наслідком того Вендорфа на днях арештовано. Спершу він боронився тим, що чутку про зловживання бжільним цукром поширюють українці, щоб знищити польську кооперативу. У звязку з його арештуванням кажуть, що крім цукрової афери викрито ще інші зловживання Вендорфа, Махінаціями цього пана, який хотів грати у Бродах ролю великого діяча і старався навіть дістати у свої руки спіртовий монополь,

занялася окрема комісія, виделегована львівською скарбовою палатою до Бродів.

— **За авантуру в суспільній обезпечальні.** Львівський окружний суд розглядав справу военного інваліда Влад. Ружинського, що викликав бучу й образив лікарів суспільної обезпечальні. Ружинського, раненого під Львовом, але вилічили, а що в загоєних ранах лишилися відломки гранати, він дістав отверті сухоти. Одначе лікарська комісія суспільної обезпечальні, зложена з д-ра Вишинського і д-ра Мішевського, признала його здоровим і здібним до праці. Почувши цю опінію, він кинув на них кріслом з криком: „Голови вам порозбиваю!" Опісля він станув перед іншою комісією, зложеною з чотирьох лікарів і вона признала його нездібним до праці з огляду на давні рани й отверту туберкульозу. Всеж таки за викликання бучі й образу лікарів Ружинського засудили на 6 місяців вязниці з припиненням кари.

— **Язва гусениць.** Як повідомляє ПАТ, в цілому березівському повіті дається сильно в знаки масова язва гусениць, що нищать на полях і садах ярину та овочі. Шкоди від гусениць дуже значні.

— **Женячка і підпал.** В Завидовичах городець кого повіту згоріла загорода Дмитра Галенича зі збіжем та сіном загальної вартости 3.000 зол. Доходження викрили, що стодолу підпалила Катерина Галенич, щоб недопустити до подружжа доньки Галенича з одним парубком, який обіцяв оженитися з її сестрою. Палійку арештовано.

— **Засудили поліцієнта.** Перед карним судом у Станиславові відповідав б. поліцієнт Владислав Русак за видурювання грошей від ріжних осіб, яким обіцював поміч в урядах. Русака засудили на кару безоглядного 2-місячного арешту.

— **Львівська хроніка.** У головному шпиталю помер передовик державної поліції Станислав Столярж із слідчого виділу, якого перед кількома тижнями переїхало авто на Городецькій вулиці. — У брамі дому при вул. Академічній ч. 28, якийсь молодий мужчина напився отруї в самогубному намірі.

— **Краєва хроніка.** До головного шпиталю у Львові привезли поліцієнта Стан. Шевчука спід Дубна, якого тяжко ранив вистрілом з револьвера у груди Павло Жук, що втік із берестейської вязниці. — У Станиславові 83-літня старушка Анна Ляхота перевернула на себе спіритусову машинку, на якій варила снідання і так тяжко попеклася, що померла небаром у шпиталю. — В Тухольці пов. Стрий арештовано Олександра Надя, що здезертирував з румунської армії й перейшов нелегально границю. — В Лапах пов. Стрий вкрали на шкоду Йосифа Дикуна пару коней вартости 700 зол. — Коло села Сураз підчас лоджування по ріці Вілії втопився капітан Казимир Кордашевський, командант граничної компанії.

— **Жертви грому.** В Малищах Доліщих дзісненського повіту (Виленщина) грім ударив у мешкальний дім і вбив майора Теофіля Шурковського. В кімнаті находилися ще інші офіцери, але їм нічого не сталося. Грім запалив дах і річи на стриху. — Підчас бурі в селі Пантелейки браславського повіту грім убив трох осіб. — Підчас бурі над морською купільною місцевістю Карвією ударив грім в один дім і вбив 30-літню рибачку Олену Маєрову й дві літнички поразив.

— **Вовки нападають на дітей.** До загороди Івана Минича в селі Корчоватівка пов. Лунинець дістався вовк і вхопив 9-літню дівчинку. В її обороні станув брат при помочі великого пса і з трудом відобрав сестру. Дівчинку відставили в безнадійному стані до шпиталю. Це вже третій випадок у короткому часі, що вовки у лунинецькому повіті вхопили дитину.

— **Велика пожежа у Зборівщині.** У громаді Озерянка пов. Зборів 9-літній Гнат Андрущишин підпалив терміття конопель коло стодоли. Вогонь перекинувся на сусідні будинки і знищив до тла 8 мешканевих будинків, 17 господарських, 260 кіп збіжжа і 38 фір паші. Шкоди є більше як 16.000 зол.

— **Згорів тартак.** В Людвикові пов. Лунинець згорів тартак на шкоду Разановича і Гловінського. Пожежа повстала правдоподібно наслідком підпалу.

— **Самоходова катастрофа.** На автостраді Реда—Пуцк під селом Цехоцінек самохід із Гдині з 5 пасажирами розбився об дерево, коли шофер хотів вимінути сполошені коні. Тяжко ранений Йосиф Качмар, урядовець зі Львова, що дістав потрясення мозку та Лукіян Везнарський з жінкою із Гдині. Дні особи потоклися легко. Шофер вийшов цілий з катастрофи.

— **Ліквідація консулятів.** Польський уряд рішив зліквідувати польські консуляти в Харкові і Тифлісі.

— **Летунська катастрофа.** З виленського летовища вистартував в неділю попол. літак з керовником Едв. Ґедвіллом та судовим аплікантом Слонським. Над селом Зуловом літак попав у коркотяг і з висоти 1.800 метрів упав на землю, розбиваючись вщвець. Оба летуни побилися май же на смерть. В безнадійному стані їх відвезли до шпиталю у Вильні.

— **10 мільонів людей** відвідало париську виставу від часу її відкриття до 16. ц. м., то значить впродовж 83 днів. В останньому часі прилетіло літаком 10 осіб з найближчого окруження Гітлера.

— **Турецьким візникам не вільно вживати батога.** Турецька влада видала розпорядок, яким заборонила візникам уживати батогів. Розпорядок пояснює ,що візники мають поводитися з кіньми по людськи.

Дописи.

ДОБРОМИЛЬ.

Удатний попис дитячих садків. Рухливий Кружок „Рідної Школи" веде в Добромильщині 18 дитячих садків. Це велике досягнення в порівнанні до минулого року. Треба взяти під увагу теж низький рівень освідомости й організованости Добромильщини, як також імпортовану деморалізацію. Різні труднощі і перешкоди Пов. Кружок переміг і білянсом праці був саме величавий попис садка дня 8. серпня. Вже в полудня заїджалася дітвора під проводом своїх провідниць і родичів навіть з далеких гірських сіл. До вправ стануло 322 дітей і 177 дорослих. Зворушлива була особливо дефілада і масові вправи. Вдатний був похід-інсценізація чотирьох пір року, помислові живі реклями і вежі хлопячого дорослу. Прегарні „очайдушки" наших найменших розворушили і старших. Батьки дивувалися й тішилися своїми малими очайдухами і самі набирали надії і духа.

Вистава пєси „Пімста орла" відбудеся у нас дня 1. серпня. Це мельодрама, основана на переказі про останнього з Гербуртів, що не пошанував традиції. Авторка пані Стецишин, що сама грала головну ролю. й аранжери доложили багато заходів і праці, щоби премієра ця випала найкраще.

БОГОРОДЧАНИ.

Ростемо. В найближчих днях річне свою діяльність кооперативна пекарня заходом міської кооп. „Українська Торговля" у Богородчанах. Пекарня повинна добре розвиватися, бо підгірські села Богородчанщини потребують багато хліба. О. С. К. в кооперативами і приватні купці радо підтримають нову українську станицю, в якій найде працю 7 осіб.

Дня 15. п. м. відбулися у Старій Лисці-Горі, збори членів основників кредитової кооп. „Українська Райфайзенка". По рефераті директора „Українбанку" Шумського зі Станиславова вписалося до нової кооперативи 47-ох членів.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

НА ФОНД XXI. МІЖНАРОДНЬОГО ПРОТИАЛКОГОЛЬНОГО КОНҐРЕСУ.

II- виказ П. Г. Жертводавців (жертви в зол.).

Українбанк „Народній Дім", Яворів 2; Окружний Союз Кооператив, Коломия 20; Повітовий Союз Кооператив. Ярослав 10; Український Кооперативний Банк, Надвірна 5; Окружний Союз Кооператив, Станиславів 5; Мирослав Понятишин (Українбанк), Теребовля 1; У. Н. Д. О., Львів 10; Український Народній Банк, Судова Вишня 5; Народня Торговля, Львів 20; Український Кооперативний Банк, Рогатин 10; Українбанк „Селянська Спілка", Богородчани 10; Кооперативна „Плаут", Львів 5; Український Кооперативний Банк, Гвоздець 2; Повітова Торговельна Спілка, Яворів 5; Міщанська Каса, Перемишль 5; Повітовий Союз Госп.-Спож. Кооператив, Золочів 5; Кооперативна „Наша Поміч", Яблонів 2. — Досі вплинуло (I. і II- виказ) разом 222.— зол.

ХТО ЧЕРГОВИЙ?

Всім досі вичисленим П. Т. Жертводавцям складає Головна Рада Українського Протиалкогольного і Протитютюнового Товариства „Відродження" найщирішу подяку і просить й далі всі українські установи у Львові і в краю та все П. Т. Громадянство складати почав і найприбільші датки на фонд Конгресу для Т-ва „Відродження" на конто П. К. О. 154-586.

Головна Рада „Відродження":

М-р Ценко Микола в. р., голова. — Ярослав Даниндра, в. з. секретаря.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича

КУТИ:
19. VIII. Під курателею.
20. VIII. Шалапут.
21. VIII. Княжна чардаша.

Український Молодий Театр „Загреба"

ЗАБОЛОТІВ:
19. VIII. Тарас Шевченко.
20. VIII. Муравлі.

ТУЛУКІВ:
19. VIII. год. 8 попол. Тарас Шевченко.

Великий Театр:

Четвер, 19. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Паршеля.
Пятниця, 20. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Паршеля.
Субота, 21. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Паршеля.

КІНА.

АПОЛЬО: „Свете та її блазни".
АТЛЯНТІК: „Тайний плян Р. 8".
ВАНДА: „Героїська бригада", „На хвилі спогадів".
ГРАЖИНА: „У хуртовині заліза й вогню", і комедія з Фліпом і Флапом.
ЕВРОПА: „На мародері".
КАСІНО: „Отрінулися з Парижі" з Кльодетою Кольбер.
КОПЕРНИК: „Північ кличе". „Карієра панни Івалини".
МАРУСЕНЬКА: „Пострах опери" з Борисом Карловим.
МЕТРО: „Роз-Марі".
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Сузі" музична комедія.
ПАЛЯС: „Фякер ч. 13".
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Діти шости" з Ліл. Гарвей та Біллі Фрічом.
СВІТ: „Прапор" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Талі дівчата" і ревія.
ТОН: „Кохана родиноньна" з Фліпом і Флапом.
УТІХА: „Китайські моря" і ревія.
ХІМЕРА: „На Сибір".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Будапешт".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 19. серпня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 14.15 Розр. музика, квінтет, 19.15 Твори М. Шіллінга, форт., квартет, 20.10, 21.00 Великий вечір музики й танцю, БІЛГОРОД 21.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05, 22.00 Циг. муз., 18.00 Концерт реліг. музики, 20.00 Легка музика, ВІДЕНЬ 10.50 Сільська музика, 19.25 Зі старих і нових оперет, 20.05, 21.00 „Ді Даме блібт ано дем Шпіль" ком. Р. Райха, 22.20 Танкова музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 12.00, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Форт., 19.00, 20.00 Орх. концерт. 22.30 Нічна музика, Соната г-дур Льокателія, КОШИЦЬ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Тенор і сопран, 19.00, 20.40 Розр. музика. 21.00 22.00, 23.00 Вечір опер.: „Ля Гранчесля" оп. в 1 дії Адр. Люальдія, „Арієта на Навсосі" оп. в 1 дії Р. Штравса, МІНХЕН 8.30, 9.00 Концерт, 15.00 Для дітей, 16.00 Сопран, фортепіян, 19.00, 20.00 Концерт оперетової музики, 21.10 „Серенада" камер. концерт, ПРАГА 16.10 Концерт військової орхестри, 18.05 Пісні, 19.15 Народні пісні, 20.50, 21.00 Сценка, 21.10 Остерчілеві твори, РАДІО ПАРІ 13.15, 15.30 Рецитації, 15.45, 19.03 Спів, 16.45, 18.00 Театр Уяви, 20.15, 21.00, 22.00 „Отелло" оп. Вердія, РИМ 17.15 Танкова музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Гротеска, 22.15 Орг. і танкова музика.

Пятниця, 20. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 20.10 Розр. музика, 17.00 Весела камер. музика, 21.15 „Шехерезада" Римського-Корсакова, орх. БУДАПЕШТ 13.20 Концерт оп. орх., 15.35 Легка музика, 20.00 Циг. музика, 21.45, 22.00 Концерт військ. орх., ВІДЕНЬ 13.10 Симф. концерт, 15.15 Форт. для молоді, 17.05, 18.00, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Нірнберські співці" оп. Р. Вагнера. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Пісеньки для дітей, 15.40 Дівчата співають і оповідають веселі історії, 22.30 Барина музика, МІЛЯНО 17.15 форт., 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Аквелїна із Боке" оп. Лібератія, МІНХЕН 12.00 Концерт розр. музики, 16.00 Солісти, 19.00, 20.00 Італія в нім. музиці — орх., солісти, ПРАГА 12.35 Орх. концерт, 14.00 20.15 Спів, 18.20 Форт., 23.00 Концерт. Солісти, РАДІО ПАРІ 13.15, 16.45, 16.55, РИМ 17.15 Камер. музика, 19.00 Неаполітанські пісні, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Орх. концерт.

Субота, 21. серпня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісеньки, 19.30 Форт., 19.50 Невідомі патріот. пісні Вебера, 20.10, 21.00 Концерт, 22.30 Танк. музика, БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Веселий вечір, БУДАПЕШТ 12.05 Легка музика, 19.00 Вок. концерт, ВІДЕНЬ 15.15 Концерт пятристів, 19.20, 20.00 Веселий концерт, 21.00 Моцартівська музика. 21.50, 22.00

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах **робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салігандра.

Пісні й арії, Ефтіміядіс сопр., 22.20, 23.00 Танк. музика. ДАНТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Розр. музика, 22.30 Смичк. квартет оп. 3- і 5. Гайдна, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, ПРАГА 20.00, 21.00 Велика розр. програма, 22.35 Джез, РАДІО ПАРІ 12.00 12.30, 17.00 Орх. концерт, 18.15, 15.15, 19.15, 19.45 Спів. 16.15 Для дітей, 18.30 Реципації, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00.22.00, 23.00 Вечір опер: „Ля Гранчеола" камер. оп. в І. дії Адр. Люальдія, „Аріядна на Наксосі" оп. в І. дії Р. Штравса.

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНО!
„Charmes" — матові РЕФОРМИ 3·55
„Milanes" — тривалі „ 1·85
„ДІМ ВОЛІЧАК" 16-7
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 19. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Зорганізуймо продажу рільних продуктів, 12.25 Розр. концерт, 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.50 Спортовий порадник, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Фрагменти з оп. „Льогенгрін" Вагнера, гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 На сіденьці мотоцикля, гутірка для старших дітей, 16.15 VI. Симфонія Бетовена, гр. пл., 16.55 Там, де ростуть заразні, 17.10 Концерт нар. капелі, 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Робітничий спорт на терені Сх. Галичини, 18.10 Великі соліст., гр. пл., 18.30 Загальна скринька, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Мандрівник і кохання" комедія Поля Морана, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Розр. концерт, 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Форт., 22.30 Пісні Ст. Невядомського: хор, соліст, Марія Попович, сопран, форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика в гр. плит.

ЗОЛ. 9·50 СИГНЕТ 14 карат. золото тільки у
у Б. ГРІНБЕРГА, Сикстуська 4.

Пятниця, 20. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Комунікат львівської Хліборобської Палати, 12.20 Г. Швайдер: „Баль у Цірера" вокальне попурі, гр. пл., 12.25 Орхестра, 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слова: „Всього не вільно" опов. для дітей, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Популярна музика з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Гутірка з хорами, 16.15 Мадярські пісні у виконанні Маргіти Сірмай-Земан; у перерві Мадярська музика з гр. пл., 16.45 Жерухи бактерій у господаруванні природи, 17.00 Орх. концерт, 17.50 Старий і новий Люблин, 18.00 Туристичний інформатор, 18.05 Легка музика з гр. пл., 18.30 Вакації львівського передмістя, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Спів. реціталь Еде Карасов, тенор. 19.30 Пісні у вик. Каз. Гардовського (тенор) у супр. форт., 19.50 Спортові вістки, 20.00 Вчора і нині, розр. концерт; у перерві в год. 20.45 Вечірній денник, Актуальна гутірка, 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Концерт симф. орх., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Субота, 21. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Коли посуха буває найгрізніша, 12.35 Розр. концерт клюбу мандолінівстів, 14.00 Концерт бажань, 14.53 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Театр Уяви для дітей: „Про брудного Якова", „Райдужна пазка", 16.30 Від рана до вечора, орх. концерт, 17.30 Концерт солістів: спів, скринка, 17.50 Новий резерват у Бескиді Нижкім, 18.00 Сусп. гутірка в нагоди пішо-кольового руху у Львові, 18.05 Симф. танки, гр. пл., 18.25 Відозва до суспільности в нагоди пішо-кол. руху, 18.30 Болячки вул. руху та охоронні засоби, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Легка музика у вик. військ. орх., 19.40 Фрагм. із легкоатл. змагань Польща-Німеччина, 20.00 Польська молодь із закордону в таборі, 20. 45 Вечірній денник, 20.55 Лісові новини, 21.05 Тиждень гір: гуральська музика та спів, гр. пл., 21.45 Літературні новини, 22.00 Танкова музика, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика, 23.05 Танкова музика з гр. пл.; у перерві „Смерть дінча", монольог.

БІРЖА.

Гроші.

Львів дня 18 серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38, 89·95, Долярн американські 5.29·50, 5.27·50, долярн канад. 5.29·00—5.25·50, Фльорени гол. 292·72—291·00, Франки фр. 19·92—19·80, Франки швайцарські 121·90—121·00, Фунти англ. 26·45—26·19 Гульдени данц. 100·25—99·80, Корони ч. 17·50—16·80, Кор. дан. 118·04—117·20, Кор. норв. 132·88—131·90, Корони шв. 136·33—135·35, Ліри італ. 24·30—23·60, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 137·00 — 134·00, Шилінги австр. 99·00—98·50, Тель Авів 26·25—26·11, Марки нім. срібні 149·00 146·00

Акцій.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 57·25, 3 поз. інв. 1 ем 69·50, 69·75, серія ненот. 2 ем. 63·50, серія ненот. 3 конверс. 61·00, 4 пр. дол. 39·00, 4 пр консол. 58·00, 58·25.

Тенденція удержана.

Папери.

Банк Польський 106·00 Цукор 34·00, Вуголь 21·00, 23·50, 24·00. Нафтани 63·00. Габербуш 59·50

Тенденція удержана.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Львів, 17. серпня 1937.

Ціни льоко Львів (гурт за 1 кг)

Пшениця одн.	28·25—29·25
Пшениця зб.	27·75—28·75
Жито зб.	21·50—22·50
Ячмінь паш.	17·00—17·50
Ячмінь бав	17·50—18·00
Ячмінь бав	18·00—18·50
Овес легко задощ.	17·00—17·50
„ невадощ.	17·50—18·00
Кукурудза жовта	24·50—25·00
Кукурудза червона	25·50—26·00
Рижак	59·00—60·00
Вика темна нов. збору	20·00—21·00
Насіння льону	45·00—46·00
Гречка	22·00—23·00

Пшениця, жито, овес, кукурудза і гречка дальше подорожіли. Тенденція звишкова.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 18. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·35 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 2·60 зол.
молоко . . . 14—15 сот.
яйця . . . . 3·10 зол.

Тенденція на масло занижкова, на молоко вдержана, на яйця слаба.

МЕШКАННЯ

ДЕНТИСТОВІ винайму комфортове мешкання в новім домі, де є аптика і лікар. **Львів-Богданівка 67,** при трамваю телефон 117-94. 1429 2—2

2 КІМНАТИ, передпокій, кухня, повний комфорт, поверх, до полудня, балькон, без податку — 80.— зол. від 1-го вересня. **Остроленцка 17, ріг Потоцького, тел. 117-94.** 1428 3—3

КІМНАТА сонячна, гарна, з уряджением до винайму Байки 26/12.

УКРАЇНСЬКА молода, інтелігентна, релігійна родина приймe на мешкання і харч двох-трьох учеників(-ць), запевнюючи дбайливу опіку і поміч в науці. Зголошення під **„Дбайливість"** Адм. Діло.

УЧЕНИКІВ (ць) прийму на станцію. Мешкання сонячне, в городі, коло Високого Замку — вул. Собіщика 14, партер. 1456 1—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ЛІКАРЕВІ відступлю знаменту практику близько Львова. Відомість Листопада 51 — Вайдор, тел. 240-57.

ЛИСТУВАННЯ

ПАНЕ ДИРЕКТОРЕ І. КОГУТЯК! Подайте зараз свою адресу. Тарас, Хоростків. пов. Копичинці. 1432 3—3

КУПНО - ПРОДАЖА

НАЙБІЛЬШИЙ вибір нових і передвоєнних камениць, віль, домів з городами, парцель від найскромніших до найнайбагливіших по різних цінах, від кількох тисяч почавши — поручає відомі зі солідности українська фірма „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 3—10

ГАРНИЙ новий дім, в сусідстві різні, відповідний для різника, мешкання і варштат, готівка десять тисяч, довг пять „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1430 2—6

ВІЛЛЯ 6 кімнат, для одної, або двох родин, город, при вул. Боркowських, бічна Листопада, при трамваю, 15.000 готівка, довг 3.000 „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша 1. 1430 2—3

ВІЛЛЯ. 5 кімнат, господарські будинки 700 сяжнів городу-саду, околиця Листопада — Вульки 18.000 „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Другоша один. 1430 2—3

ГАРНА вілля, 7 кімнат, морг городу-саду, 10 хвилин від трамваю, відповідне за захист, бурсу і приватне мешкання, 25.000, „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1430 2—3

НОВА комфортова вілля, 14 кімнат вільних, 500 сяжнів городу, 20 хвилин від трамваю, довголіченцевий Б. Г. Кр. 12.500, готівка 16.00. без переносної таксн, 15 вільних літ від податків „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша 1. 1430 2—3

КАМІНЬ ДОВБУША, коло Яремча. Гарна вілля мурована, 5. кімнат з приналежними вигодами, повний комфорт, ванічка, біжуча вода тепла і зимна, з печами — надається також на постійні мешкання — з господарським будинком, гаражем, ситківковим кортом, городом і лісом, цілість близько 8.000 м², гарна огорожа, коло Прута і залізничої стації — до продання. Відомість: Львів, тел. 20939 п. Кміцінський, або Варшава, тел. 41511. 1414 4—5

РІЖНІ

ШУКАЮ ПАНА (вища освіта) до товариства. Яремче, поште рестанте „Літниця". 1444

ДЕРЖАВНИЙ ЕМЕРИТ, уніченний празник, літ 46. прийме адміністрацію каменниці у Львові, евент. за мешкання. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Передчасний емерит". 1426 2—2

РОБОЧІ УБРАННЯ І ПЛАЩІ найдешевше джерело Виробня „ПАЛЬЮМ", Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 10-7

ГОДИННИКИ, біжутерію направляє прецизійно, продає найдешевше, Рудий, Сикстуська 35. 1193 5—5

ЛЯМПА 2-о пломінна, нікльова 6— зол., лямпа кухонна 2— зол., жарівки від 5—25 св. — 70 сот. „Централя жарівок", Львів, Ринок 21. 1434 2—3

АДМІНІСТРАЦІЮ РЕАЛЬНОСТЕЙ у Львові, веде солідно, фаховими силами за малою оплатою, а повною порукою „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 3—10

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу М. Гаммер і СИН **Львів, Зьрулля на 3.** тел. 271-14. 1305 3—15

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби 2 комірин з пральні Кульчицького. Личаківська 117. 0873б-2

ЧАСОПИСИ з ділянок: архітектура, сходознав., графіка, фотографія, техніка, медицина, журнали і т. п. можна дістати спайшно — „АЛЬФА", Конопніцка 3. ВЕЛИКИЙ ВИБІР. 1443 1—3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Примар Д-р ШІВАРЦ
Недуги шкірні, венеричні і лікарська косметика
Словацького 4. Тел. 216-61.
(проти гол. почти)
1400 **вернувся.** 3—5

ОГОЛОШЕННЯ.

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самох. перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 1428 найкращої достави. 3—40

Меблеві покриття хідники, дивани, церати, 21 видів **капи і намітки,** в найбільшім виборі
ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 8-11
ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 25, в подвірю, тел. 285-38.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ЗАВЕДЕННЯ КРАВЕЦЬКЕ
СТАН. КЕНДЗЄРСЬКОГО
перенесене 8—10
з Хорущини до льокалю при вул. **Академічній 22. І. п.**

Християнська харчівня
„ГАЛЬКА"
поручає дешево вибагливі **сніданя, обіди, вечері**
Львів, вул. Пекарська ч. 1 ц.
1390 Тел. 291-00. 5—15

Фотографічні апарати направляє прецизійно
К. Колянковський
Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5.
1387 6—10

БРИТВИ
найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і привят. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Гнезна 10.

Субота 21. серпня 1937. Ч. 183

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

За перевертствування народу.

(Передова стаття.)

Конференція У. П. Р. з мін. освіти.

Церкви св Духа в Потеличі не розібрали!

Справа арештованих ґімназистів у Тернополі.

З життя українців у Югославії.

Один день у таборі „Орлів“.

Військовий бунт у Нанкіні.

Який буде держ. устрій Еспанії?

Араби підготовляються до нового повстання.

Москва обвинувачує у свому терорі -- Европу.

Похорон 9 літ після смерти.

Економічний огляд.

Ч. 183 (14.726). Львів, субота 21. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦЬ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартирічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Конференція У. П. Р. з міністром освіти.

Дня 19. серпня ц. р. відбулася довша конференція представників УПР у складі пп. Целевича, Кузьмовича і Великановича з міністром освіти п. Свєнтославським. На цій конференції обговорено низку справ у звязку з новим шкільним роком.

Справа арештованнх ґімназистів у Тернополі.

Як відомо з „Діла" перед десяти днями переведено арештування серед ґімназистів Р. Ш. в Тернополі, що цього року скінчили IV. кл. нового типу. Арештованих спровадили до Тернополя з ріжних місцевостей, навіть з далеких літниськ, і вели скованих через місто та до суду тих 16-літніх хлопців.

Значну більшість арештованих випустили на волю вже з поліційних арештів, тільки кількох віддали до суду до диспозиції прокуратора, а не слідчого судді. Справа ця стоїть у звязку з розвязанням Українського Спортового Союзу у Львові. В справі поведінки поліції з арештованими ґімназистами була депутація у воєвідстві, де провідник цієї депутації посол Василь Болюх запротестував проти такої поведінки, на що заступник начальника безпеки радник Коцупер відповів, що справу безсторонньо розслідить і ті, що провинилися, будуть покарані. В справі ґімназистів, що є у вязниці, інтервеніював окремо посол д-р Степан Баран як їх оборонець в окружного прокуратора Музики.

СССР ліквідує свої консуляти в Манджу-Ко.

МОСКВА, 20. 8. ПАТ. ТАСС повідомляє з Хабаровська, що **начальник генерального консуляту в Харбіні Кузнєцов склав протест у манджурським департаменті закордонних справ проти окремої поведінки із совітським консулятом у Манджу-Ко. Одночасно повідомив, що совітський уряд рішив скасувати свої консуляти у Погранічная і Сакія-Ліяно.** Згадані консуляти вже ліквідують свої справи.

Дипльоматичний конфлікт між Португалією та Чехословаччиною.

ПОРТУГАЛІЯ ЗІРВАЛА ДИПЛЬОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНОЮ.

ПАРИЖ, ПАТ. Авас повідомляє з Лісабони: **Міністерство закордонних справ оголосило в середу пізно вночі ноту, що португальський уряд зірвав дипльоматичні взаємини з Чехословаччиною. Португальський посол виїхав з Праги до Відня. Чехословацького посла Фідлєра в Лісабоні португальський уряд повідомив, що згідно з вимогами міжнародньої куртуазії запевнив йому дипльоматичну недоторканість на час необхідний до підготови до виїзду.**

БЕРЛІН, ПАТ. **Португальський уряд оголосив ноту з обширними вияснениями причин свого кроку.** З цих вияснень виходить, що Португалія виконуючи програму зброєння свого війська і маринарки замовила більшу кількість скорострілів у Чехословаччині у фабриці: „Чесько-сльовенска збройовка". Коротко перед підписанням остаточного договору чехословацький уряд повідомив нагло, що не зможе доставити зброї згідно з договором неінтервенції. Португальський уряд заявив, що не може взяти цього під увагу, бо Португалія є теж членом комітету неінтервенції. **По кількакратній вимінні нот обох урядів португальський уряд дійшов до переконання, що Чехословаччина відмовилась виконати достави під натиском іншої держави.** Тому рішила зірвати дипльоматичні взаємини і відкликати свого посла та персонал посольства з Праги. Опіку над громадянами Португалії у Чехословаччині передав уряд італійському послові.

Німецька, італійська і частинно французька преса стануда в оборонї Португалії. Англійська поміщує покищо вістки в цій справі без своїх коментарів. „Берлінер Тагеблят" у статті п. н. „Гармати лише для приятелів" пише: Зірвання взаємин з іншою державою найкрайнішим з тих засобів, що їх має до диспозиції держава. Підкреслюючи сильний розвиток чеського воєнного промислу щоденник не вірить в аргументи Чехословаччини і здогадується, що Чехословаччина „взялася мабуть до важніших достав напр. до червоної Еспанії". „Локаль Анцайґер" пише, що аргументи Праги проти достав для Португалії мусіли викликати тим сильнішу реакцію, бо були однозначні з підозрінням, що Португалія доставляє зброю ген. Франкові. Відкидаючи ці підозріння Лісабона шукає інших причин відмови, а саме великих достав Чехословаччини для „червоних приятелів".

„Джіорналє д' Італія" пише, що рішуча постанова португальського уряду, що була слушною образою на реакцію, мусить стрінутися зі зрозумінням і признанням великих та малих держав, що беруть участь в політиці неінтервенції та домагаються, щоби міжнародні взаємини сперти на взаїмному довірю.

„Матен" вважає цей факт одним з епізодів у боротьбі двох ідеольогічних бльоків. **Люди Кремля, керманичі міжнароднього марксізму вводять політику до приватних торговельних трансакцій внаслідок неприхильних підозрінь і роблять натиск на своїх приятелів, щоби довести до міжнародніх ускладнень в Европі, чого собі бажають.**

Часопис „Ля Ліберте" **гостро критикує поведінку Чехословаччини, якій закидає уступки супроти марксизму, що є на послугах комінтерну. Нерозважна акція Чехословаччини довела до комплікацій, на яких нічого не скористає, навпаки багато втратить.**

Чехословацьке пресове бюро оголосило комунікат з вияснениями, що чехословацька фірма оферувала доставу іншого типу зброї вживаної в чехословацькій армії. Португальський уряд бачив в цій оферті відкинення замовлення і тому відкликав свого посла.

Португальська преса пише, що Чехословаччина є найбільшою совітською летунською базою. Чехословаччина знала, що зброя не була призначена для Еспанії, але дістала вказівки від СССР, щоби не доставляти зброї до краю, що є певним гарантом перед скомуніязуванням іберійського півострова.

Зірвання дипльоматичних взаємин викликало велике вражіння в дипльоматичних колах Европи.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

ІВАН ЗУБЕНКО

Квітка на багні

повість

Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.

Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

За переверствування народу.

Львів, 20. серпня 1937.

Буття української нації, що спиралося до недавна майже без виїмку на рільництві, цій основній господарській підставі, починає в останніх роках виявляти змагання до ріжнобічного розвитку. Вистане сягнути думкою в недалеке минуле, щоб пригадати часи, коли то насмішлива характеристика нашої нації, що в ній є тільки „хлоп і піп", не грішила невірністю. Сьогодні маємо вже доволі густі ряди ріжних верств, з яких численні як не суттєво, то формально приналежать до т. зв. інтеліґенції. Ще так недавно ціла наша торговля зводилася до одної „Народної Торговлі" по деяких містах та до церковних чи „громадських" крамниць по нечисленних селах; кількинацять сильних приватних торговців були предметом купи, мовляв — „хотять легкого хліба" замісць праці. Сьогодні маємо величаву кооперацію, що обертає міліонами; маємо доволі вже численних „приватників", та ще й згуртованих у своєму товаристві — „Союзі Українських Купців". Ще пятьдесятники памятають, як то ціле наше виробництво обмежувалося до розсіяних дрібних ремісників-полатайків, і то лише деяких фахів; а сьогодні вже кількадесять родів рідного промислу бореться за місце на рідному ринку. Ще „середнякам" у тямці, як то працювали „громадські шпихлірі", а декуди то й громадські каси (що їх нерідко обкрадали несовісні „секретарі"), а сьогодні маємо вже численні „кредитівки", українбанки і таки справжні банки, а все те основане на власному щадностевому капіталі, що вже не заспокоює господарських потреб.

Одначе не можна сказати, щоб цей розвиток (принайменше тієї частини, що живе в межах Польщі) йшов продумано, пляново, рівномірно. Коли рільники (щодо чисельности, не щодо якости) заступлені вже в нас „з природи" добре; коли гасло: „Діти до шкіл!" — стягає молодь з усяких верств на кандидатів інтеліґентного пролетаріяту; коли торговля стає в нас природним явищем, — то ремесло ще не добилося такої опіки, не осягнуло такого зрозуміння, як воно заслуговує, як це потрібне для переверствування української нації. Очевидно — в нас ще не може бути мови про надмір нашої інтеліґенції; але всеж таки в наших особливих умовинах доходить до такого явища, як у країнах з надвишкою інтеліґенції, а саме, що студент університету розвозить молоко, а інжинір складає у друкарні на ліноти-пії, хоч до тих робіт такі високі студії неконечні. Зате у нас не заступлені зовсім, або майже зовсім деякі роди ремесла, хоч без них годі обійтися. Навкруги нас падають гасла: машини, мотори і т. п.; але в наших умовинах, без соціялізації і навіть без комасації, в нашій комунікаційній дійсності — ті гасла ще довго не

найдуть ширшого угрунтованого практичного застосування. Для нас ще довго треба буде доброго воза, доброго плуга й борони, добре підкованого коня, солідної будівельної роботи, естетичної мебелі сверідних форм, поправленого (як не нового) капелюха, зреставрованого годинника, чи пристойно скроєного жіночого або мужеського одіння.

Але сьогодні світ вибагливий. Сьогодні треба бути не тільки „майстром", але й знавцем у своєму званні. Сьогодні вже не вистане наука в батьківському, хочби якому доброму верстаті; треба освіти — спеціяльної і загальної. Її може дати тільки систематична школа.

Щодо фахового шкільництва, то ми стоїмо так, що на всіх наших землях — крім рільничого ліцею в Черниці — на всіх 306*) у 1935/6 р. нема ані одної державної фахової школи.

Але чи в такому разі маємо пропадати? Чи, бажаючи збільшити число інтеліґенції, не творили ми власних приватних середніх шкіл — ґімназій і (давніше) вчительських семинарій? Чи недавно не взялися ми були творити власні високі школи? Чи, розвиваючи наше господарське життя, не прийшли ми до висновків, що треба торговельного шкільництва й не створили ми торговельних шкіл? Роля й заслуга нашої „Рідної Школи" в тих ділянках просто історична. Але що буде з нашим ремеслом, з тими ріжнородними галузями, що то піднесять націю на вартості!

Не будемо зиркати в бік поляків, бо це державна нація (вони мають поверх 800 приватних фахових шкіл). Але киньмо оком на жидів, що живуть побіч нас і між нами. Коли вони зорієнтувалися, що при теперішній однобічності свого заняття згинуть, кинулися під проводом свого рухливого „Союзу для ширення фахової освіти серед жидів у Галичині" („Вузет") до свого фахового шкільництва і сьогодні удержують власним коштом у самій Галичині 18 своїх фахових шкіл для хлопців і дівчат з 1852 учнями в 1936. р.**) І то не тільки до шкіл ремесла, але й до шкіл домашнього господарства й рільництва. Крім того мали вони ріжні фахові курси для 450 дорослих фахівців. При деяких школах істнують інтернати-бурси. Та мало того: вони творять по ріжних галицьких містах т. зв. „патронати", що мають завданням піклуватися з одного боку ремісничою практикуючою фахово молоддю, з другого боку — тими ремісниками, що при сьогоднішніх строгих законних вимогах могли стратити право на ведення ремесла.

Якже нужденно виглядає наша дійсність: 5 фахово-доповняючих шкіл Р. Ш., 1 господарська школа Р. Ш. в Шибалині (що падає, то оживає), 1 школа СС. Василіянок, 2 школи оо. Студитів, 1 школа „Труду", господарська школа „Просвіти" в Милованні і — мабуть усе! Всі ті школи разом не мають навіть тисячки учнів; ані одна з них не має машинових відділів; усе те, хоч добре, але примітивне. Без відповідної місцевої опіки впали фахові школи Р. Ш.: в Рудехові — шлюсарська, в Борщеві — ткацька, в Косові — деревного промислу. А чейже на скільки міліонів начисляємо ми себе в порівнянні з жидами, що живуть серед нас! Тоді, як у жидів істнують рільничі фарми у Станиславові, Сигнівці й Чижикові коло Львова, коли твориться нова рільничо-городнича школа у Слобідці Лісній к. Коломиї, — у нас важко зібрати контингент до рільничого ліцею в Черниці.

Тому, якщо нація не має кошлявіти, то всі суспільники мусять звернути увагу на потребу, на конечність українських фахових, головно рільничих і ремісничих шкіл. Треба нам і в цьому напрямі винайти нашу творчу волю, про яку стільки говоримо. Поза кругом своїх власних журб треба нам виявити теж ділом журбу за будуче покоління. Нам треба довести до того, щоб ми бачили по наших власних школах наших хлопців, що мускулистими руками будуть складно виковувати залізні штаби й одночасно перековувати характер нації. Мебіль, твір справних рук наших дітей у наших школах, нехай прикрашує наші кімнати як символ духа, краси й рідної культури. Найконечніше рільниче знаряддя й машини, створені руками наших людей, нехай причинюються до збагачення й оживлення нашого життя.

Навіть не приходиться про це говорити, що це завдання мусить узяти на себе (як уже взяла багато інших) „Рідна Школа". Вона, покликана дати виховання й освіту молоді, а інші товариства (Т-во опіки над молоддю, Рем. Бурса, Міщанське Брацтво, Зоря, Сила і т. д.) повинні їй у цьому помогти.

Саме на вересень ц. р. зарядила Головна Управа Р. Ш. загальні збори по всіх Кружках Р. Ш. На кругло 2.000 Кружків Р. Ш. скільки то є таких, де старшини безчинно позакладали руки і виправдуються одною вимівкою: „Неможна так що робити, бо вже „Просвіта" звільнена теж від стемплевої оплати за подання"... А тут булоб роботи повні руки для найміцнішого Кружка Р. Ш., тільки — треба хотіти. На неділеких загальних зборах Кружків Р. Ш. треба ці справи обміркувати, треба вибірати молодь до ремесла, треба дати їй змогу удержатися (бурса, стипендія), треба налагодити для неї рідну опіку, треба заздалегідь починати підготову до основання фахових шкіл, щоб у приписаному речинці (в березні) внести вже письмо до шкільної влади з ломаганням концесії на школу. Мусить найтися в нас хотіння зробити це; бо як ні — то випередять нас інші і будуть виганяти з рідної землі, так, як це робили недавно. Тоді робили це, використовуючи нашу малокультурність, а сьогодні може дійти до того через нашу непідготову до всебічного життя. Тому мерщій до великого, видійного й далекосяжного діла! Доповнюймо пляново перевертування нації — для кращої продуктивности, для виразнішого самоозначення, для права на самоозначення, для права на ня, для права на самостійність!

Лев Ясінчук.

*) Mały Rocznik Statystyczny, стор. 309, табл. II.

**) Rocznik jubileuszowy Związku dla szerzenia wykształcenia zawodowego wśród żydów w Małopolsce „Wuzet" oraz kalendarz na rok 1937 — 5697.

Москва обвинувачує у своєму терорі - Европу.

Женева, 16. серпня 1937.

Европейська, зокрема женевська преса подає майже що дня вістки про нові подвиги урядового терору в СССР. Вони не все відповідають дійсности, і це не дивно. Совітська преса повідомляє про ліквідацію того чи іншого достойника, про розстріли та увязнення більшої групи урядовців чи робітників лише в тих випадках, коли уряд уважає це за потрібне для пропаґанди або залякати нещасливих совітських підданців. Про зникнення часом досить великих зір із совітського овиду довідується европейська преса лише при нагоді призначення нових достойників. Про подібні випадки „Журналь де Женев" повідомляє під стереотипним заголовком „Сталін робить пустку навколо себе".

Якогось більшого вражіння акти урядового терору в СССР в Европі вже не викликають, особливо коли він спрямований проти самих совітських бюрократів. У цьому відношенні Европа засвоїла собі фільософічний осуд покійного Чикаленка, який у подібних випадках казав — „гад гада жере". Але до зрозуміння суті сучасного московського терору Европа доходить, на жаль, дуже поволі. По розстрілі сов. ґенералів писав провідний німецький денник про потребу обєднати культурну Европу з поневоленими націями СССР для спільної боротьби проти варварства

Д-Р Г. СКЕҐАР.

Los Angeles, Cal. U. S. A.

(Докінчення).

Розкажу ще про панство Орликів. Іван Орлик, мешкає в місцевости Phelan, коло Ло Енджелсів. Сам родом з України. Вступив до американської армії 1914 р. і приділено його 1915 р. на Филипинські Острови. По трьох роках військової служби на Филипинах вислано його 1918 р. на сибірську виправу до Владивостока. Тут прослужив девятнацять місяців, вернувся до Сан Франціска і звільнився з війська. Оженився 1921 р. а 1922 р. одержав посаду на пошті. Там служив три роки, але за порадою лікарів покинув це заняття і 1926 р. перенісся до Ло Енджелсів. Познайомився тут з Вавричуком, а цей впровадив його між члени „Товариства Просвіти ім. Шевченка". Заходами його та його дружини зробило товариство вечірку на дохід поводян, в кінці 1927 р. за його заходом і його дружини заснувався „Український клюб" в Ло Енджелсах, який істнує дотепер. Товариство має сорок членів, уладжує концерти, пікніки, свята, обіди, вислало датки на інвалідів, на Рідну Школу, на світову виставу в Шікаго, до Національного Музею у Львові, на Музей Визвольної Боротьби у Празі. При „Українськім Клюбі" утворилась „Історична Секція" під управою пп. Івана Петрушевича та Івана Орлика. Ця секція займається минувшиною України і в імени товариства вислала меморіял до короля журналістів Вілліяма Рандольфа Гарста у справі „диктатури пролетаріяту" на східній Україні. СССР не повинна Америка уважати за демократію, бо теперішня Росія в дійсности перевищає безмірно деспотизм Івана Ґрізного з його опричниками. Москалі стараються ошукати американців, що їх „Союз" є таким демократичним союзом держав як Сполуч. Держави Америки, і витрачують на ширення своєї брехні велитенські суми, які стягають при помочі голоду, смерти і мук з богатої української земли.

Від товариства „Український Клюб" пішли письма до тихо-океанської міжнародньої виставки в Сан Діего, і до американської німецької ліги в Каліфорнії. Заходом цього клюбу повстала державна школа доповняючої науки при товаристві, де Іван Петрушевич викладав про українську минувшину та письменство.

Відвідав я хутір панства Орликів у Федяні. Виїхав я з п. Р. Орликом дня 21-го квітня 1937 р. через місто Сан Бернардіно. Ідемо автом попри гори св. Гавриїла поміж чудовими садами помаранч. Бачимо сади, які мають лише пять акрів землі, але переїздимо попри сади, що тягнуться цілими милями. Всі сади обсаджені евкаліптом, деревом, яке заслонює сади від холодних струй повітря, що нераз потягнуть з гір. Коли такого захисту нема, змерзає від холоду ніжний помаранчевий цвіт. Цитринові сади обсаджені теж евкаліптами або волоськими горіхами. Деде видимо сади грушок алігатора. (Persea Gratissima, Lauraceae). Овоч тих дерев має вигляд великої грушки, яка часом важить чотири фунти, з великим твердим зерном в середині та зі смаком добрих оріхів. Бачимо сади маслинових дерев, дактилевих і фіґових дерев, рідше уже мигдалевих дерев. Відтак йде дорога через піскуваті поля, де цілими милями простягаються винниці. Попри саму дорогу стоять винарні, де виробляють вино, власники цих піль і винарень є виключно — італійці і хорвати з Далматії. Дуже добре вино марки „Анґеліка" дістанете по 1 дол. 25 за один ґальон. В ярах і по неуправлених полях ростуть евкаліпти, кедри, акації, берези, бамбусові кущі.

Так заїхали ми до містечка Сан Бернардіно, яке має сорок тисяч мешканців і лежить біля гір цієї самої назви: Сан Бернардіно. Ці гори досягають 10.000 стіп висоти і хоча вдолині нема зими і цілий рік теплий, то на шпилях гір св. Бернарда лежить усі місяці сніг, вічний сніг...

З Ло Енджелсу до Сан Бернардіна їхали ми 65 англійських миль, а звідти треба було їхати ще 36 миль до хутора. Дорога йде провалом поміж ланцюгами гір, гори Сан Бернардіно з правої сторони, гори Сан Ґабріель з лівої сторони. Ідемо на захід дорогою ч. 66, та все підіймаємось догори. Хутір Р. Орлика положений на збіччю гір св. Гавриїла, майже одну милю вище, як місто Сан Бернардіно. Провалом, яким веде наша дорога йдуть ще два залізничі шляхи. Тут і там овочеві садки, при них два до три будинки. Шлях, яким їдемо, йде попід гори Сан Бернардіно і тому наші очі звертаються наліво до гір св. Гавриїла, де бачимо три пасма гір. Перше пасмо на яких 2.000 стіп, друге пасмо на милю, третє пасмо вже так високе, що сніги біліють там цілий час. Чи тут в долині сади цвитуть, чи носять овочі. Збіччя гір, що творять провал, поросли юкою. Це рослини високі на пять до шіснацять стіп, цвитуть біло. Цвіти творять разом китицю, подібну до куделі. Бачите тисячі білих кудель, що гойдаються під подихом теплого вітру та наповняють повітря своїм запахом. Ваше око глядить на білий цвіт юкки, на червоні рожі коло домів, на зелені сади, на пасма гір, вкриті зеленню, а вкінці на верхи, ослонені білим снігом. Ідемо провалом поміж високими горами з обох сторін, та все підіймаємось вище і вище. Виїздимо на найвищий

Москви. Але свідомість такої потреби поширюється в Европі значно тяжче, ніж у національних державах. Назагал у сучаснім терорі в межах СССР добачують европейці передусім зріст внутрішньої кріза, брак інших засобів поборювати її та ранїку сталінської верхівки перед непереможним розвитком подій. З цього і роблять висновки.

Політичні акції Москви в Европі впали дуже низько і вплив ще нижче, якби Москва і Париж не були злучені спільним підприємством в Еспанії.

Московський уряд втратив би останки свого значіння в Европі, якби тут зрозуміли, що сучасний терор, який походить з сучасного безвихідного становища СССР, є посереднім і безпосереднім наслідком постійної боротьби між Московщиною та іншими націями СССР. До цього переконання пхає Европу навіть сам московський уряд обвинувачуючи майже всі жертви урядового терору в злочинах спрямованих проти цілости держави. Переважну більшість цих жертв від Радека до Тухачевського і до останнього залізничника на Далекому Сході обвинувачували за „троцькизм", а Троцького обвинувачували в тім, що він намагався віддати Україну Німеччині і Польщі, а далекосхідній край Японії. Поруч із троцькизмом майже в усіх актах обвинувачення фігурують саботаж, шпигунство і диверзія на припорученнї агентів „фашистівських держав". Совітська преса пише про диверзії по фабриках, на ланах, у копальнях, на залізницях, в судівництві, у виробі ковбас в Новоросійську, на фронті культурнім, науковім, літературнім, театральнім, релігійнім і на багатьох інших. Виходилоб, що скрізь сидять шпигуни — у книжках і ковбасах!

Раніше траплялися десятки тисяч нещасливих випадків на залізницях СССР без ніякої „диверзії", тисячі вмирали від зіпсованих засобів поживи, сотки тисяч з голоду без саботажу на користь „фашистівських держав".

Хто вміє читати пресу, той бачить, що чим більше розвивається терор у СССР, тим більше переноситься він на землі чужих націй. Чистка самого московского уряду є забавкою в порівнянні з чисткою урядів національних республик від президентів совнаркомів до останньої сільської ради. З повідомлень париського „Ле Тан" видно наприклад, що майже цілі уряди Білоруси, Грузії, Узбекістану та кількох автономних республик змінено за останні тижні, і чистка тягнеться далі. Україна і так уже вичищена до краю кількома наворотами.

Чистка совітської бюрократії на чужонаціональних землях буває звичайно ознакою жахливого переслідування їх населення, про яке ані совітська ані европейська преса звичайно не пише. За відомостями, які ствердити неможливо, перебувають у більш як 20 таборах примусової праці понад 14 міліонів білих невільників, головно з населення поневолених націй. Про большевицькі гекатомби московського уряду світ довідується принагідно і посередньо, при святочних відкриттях каналів, стратегічних залізниць та інших єгипетських робіт, тощо.

Не швидко в Европі зрозуміють, що терор на Московщині є посереднім наслідком боротьби між Москвою та чужими націями СССР і що вакханалія московського терору на Україні та інших чужих землях є найбільш яскравою і гнебною формою національного поневолення. Разом із совітськими чужинцями увязнено і сотки чужих громадян, понад 200 самих лише німців і понад 150 мадяр. Відносини в большевицькій частині Еспанії все більше нагадують совітські відносини; панування комуністів та інших агентів Москви у Валенсії спричинило дикі, кріваві переслідування троцькістів, анархістів, катальонських націоналістів та інших противників сучасного уряду Еспанії.

Чим більш зростає небезпека війни на Далекому Сході, тим пильніше потребує Европа полагодити свої спірні справи, що розбивають її на ворожі табори. До таких справ — над якими радитиме небавком Комітет неінтервенції в Лізі Націй — належать абісинсько - еспанська, льокарнеиська, обмеження зброєнь та деякі інші, які мають на увазі полагодити в рямцях порозуміння чотирьох держав з виключенням Московщини. Сучасний московський терор на землях поневолених націй може бути з тим більшим успіхом моральною і юридичною основою для усунення Московщини з европейської спільноти держав, що самий московський уряд шукає джерел „саботажів", шпигунства, диверзій і т. і. в... Европі.

М. Данько.

На яких умовинах Японія співпрацюватиме з Китаєм?

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ МУСИТЬ БУТИ ПОЛАДНАНИЙ БЕЗ ЧУЖОЇ ІНТЕРВЕНЦІЇ.

ТОКІО, 20. 8. ПАТ. Прем. Коное заявив журналістам, що на надзвичайній сесії парляменту уряд виясннть умовини, що змусили його підняти енергійні карні кроки до нанкінського уряду. Остаточною метою Японії є співпраця з Китаєм. **Конфлікт між обома державами мусить бути поладнаний без чужої інтервенції безпосередньо між Японією та Китаєм.** Співпраця між обома державами є можлива без огляду на те, що на чолі нанкінського уряду стоїть Чан-Кай-Шек. Теперішні події її відсувають. **Японсько-китайська співпраця залежить від миру у півн. Китаю, звідкіля мусять бути усунені всі протияпонські, протиманджурські та комуністичні елементи. Адміністрація півн. Китаю мусить співпрацювати з Японією.**

Який буде державний устрій в Еспанії?

БРЮССЕЛЬ, 20. 8. ПАТ. Місячник „Ревю Бельж" помістив таку заяву ген. Франка: Провідник еспанських націоналістів признає, що не сподівався, що війна триватиме так довго. Національний рух має оборонний характер. Велитенська більшість народу є за ним. Устрій майбутньої Еспанії буде спиратися на диктатурі. Змагатиме усунути політичні суперечки. Справу республиканської чи монархістичної форми уряду вирішить сам еспанський нарід. У справах закордонної політики заявив, що Еспанія буде втримувати найприязніші взаємини з краями цілого світа крім Совітів. Вкінці згадав, що Еспенія не відступить нікому ні пяди своєї землі.

18.000 червоних в кліщах нац. військ.

БІЛЬБАО, 20 .8 ПАТ. **Національні війська окружили 18.000 червоних. Багато з них піддалося, більшість находиться ще в горах, що їх окружили національні війська. Астурійські вуглекопи відступаючи висадили в багатьох місцях вхід до копалень.**

Національні війська посуваються постійно наперед і віддалені тепер 25 км. від Реньоси і 20 км. від Торре Лявега. Від початку наступу на цьому відтинку національні війська заняли 1.500 км² дуже важного гористого терену.

САЛЯМАНКА, ПАТ. Відділи національних військ здобули важну стратегічну місцевість Санта Оляля. Передні стежі дійшли до місцевости Сан Педро дель Ромераль

—o—

шпиль верха одної з гір св. Гавриїла. Тут дорога ділиться, одна галузь веде на ще вищі верхи гір св. Гавриїла, де є самі пашища, друга йде просто на захід попід гори до хутору Р. Орлика. Ця дорога зазначена на карті числом 138. Звідси, де розходяться дороги по лівій руці є глибоке провалля, це „яр дикоро коня". Праворуч від цього яру йде дорога на почту Phelan, до якої належить хутір Р. Орлика. „Яр дикого коня" розширюється дальше і розстелюється в пустиню Могаву.

Шість миль від Яру дикого коня, коли йти на захід, у підніжжя гір св. Гавриїла, одну милю від дороги ч. 138 стоїть хутір. Дороговказ показує, куди треба їхати. Приїздите перед дім і бачите, з одного боку велику сосну „пініон" а з другого боку ялівець, крім них видите тополю, акацію, берези. Стіни дому цементові, дім виведений у звичайнім міськім стилю европейських домів. Пятнацять кроків від дому збудована башта з каменя і цементу, стіни 18 цалів грубі, на взір одної замкової башти в Чехословаччині. Башта має дуже практичну ціль: це збірник на одну тисячу ґальонів води, яку держать на нещасливий випадок. Вода до пиття йде цівками яких чотири милі з гір до хати. При домі є цементований курник і городець з городиною. Панство Орлики посідають добірну бібліотеку з українських та англійських книжок, словників у ріжних мовах, українську енциклопедію, британську енциклопедію, великий словник англійської мови Вебстера, дві писальні машини. Почтою приходять 4 газети і 6 магазинів (журналів). „Почта віддалена на 6 миль, велике місто на 36 миль. До самої хати довозять лід і молоко. Життя в пустині відріжняється від міського життя лише тим, що в місті світять електрикою, а тут свічками і нафтовими лямпами. Про нудьгу на хуторі не може бути мови, бо крім книжок і часописів у хаті є ще коло хати 50 курей, 6 котів і 3 пси. Один пес на імя „Тінка" пе кажу кожного дня, бо так йому подобається. Всі пси кожного дня перед вечером ідуть з п. Орликом на прохід на перші гори, у віддалі яких 2 англійські милі.

Одної неділі приїхали до панства Орликів гості з Ло Енджелс. Коло другої години по обіді вийшло товариство з кімнат і сіло коло стола під деревом. Нараз зачав пес гавкати яких 50 стіп від нас і все то прискакував, то відскакував від якогось предмету. Двох нас пішло розслідити, що сталось. Під корчем показалась шістьстопова гадина, яка не кусає людей, але їсть тарахкавці. Коли ми відогнали пса, гадина полізла в напрямі товариства і сичнила переполох. Треба було часу, щоб пояснити, що гадина пожиточна і не кусає. Гадина вилізла на високе дерево, здається, притягнуло її цвірінкання воробців. Це повторила вона тричі. Коло четвертої години прилізла друга така гадина до нашого товариства, тільки мала зеленаві пасма, не жовтаві. Не лиш люди ненавидять себе. Перша жовтава гадина почала кусати другу зелену. Ми розлучили їх, але жовтава гадина відповіла на залишення зеленої гадини знову нападом. На наше здивування відповзли обі гадини і зникли в корчах.

Через вікно видно частину пустині Могави, що займає простір яких пятнацять тисяч квадр. миль. Далеко під горою Оро видно біляву стяжку. Це „сухе озеро привиду". Простір перед озером покритий цвітами, бо пустиня Могава це не така пустиня як Сагара, де крім оаз видно лише жовтаві піски. Могава має лише чотири цалі дощу на цілий рік, одначе ростуть на ній ріжні рослини і дерева. Видно квітки у ріжних колірах: білі, сині, жовтаві, червоні. Є квіти, яких цвіт отвирається лише вночі. Є квітки, що біліють, коли цвіт отвертий, а виглядають рожево, коли цвіт замкнеться. Найбільше впадають в очі корчі ялівцю, дерева, „йошуа" і рослини „юкка". Йошуа росте 30—40 стіп заввишки; це дерево не має листя, верх кінчиться довгими гострими шпильками. В місяці квітні виростає з цього чуба шпильок велика квітка 18 цалів завдовшки і 10 цалів завширшки, повна білих дзвіночків з задурманливим запахом. „Юкка Квішот" росте як кущ при землі, а коли має цвісти, виростає з куща одно било до 16 стіп високе. На верху повстає щось у роді куделі з білих дзвіночків, які розсилають сильний запах. Підчас сієва місяця міняють дзвіночки білу барву на всякі інші.

Коли пишу це, бачу перед собою цілу ширину пустині Могави, 30 миль аж до гір Оро, поза цим пасмом виростають інші, щораз вищі пасма верхів.

Може схочете побачити захід сонця в тих горах? Спробуйте бачити його моїми очима: Верхи гір сягають до синього неба. Воно стає темно синє. Огненний круг сонця поринає поволі, але постійно за високим верхом. Над ним блистить сріблисте сяево, ліворуч жарить якась червона смуга, праворуч темно-багряна. Над верхами і пустинею повна тиша, але здається, вона стає ще тихіша і тихіша. Небо стає темніше, обриси гір заорожевілися на хвилину і зникають поволі в темній синяві неба. Маленькі хмарки геть високо дістали червону підшивку. Ще вищі хмарки мають золотисту барву. Дикі голуби перелітають понад домом. Темніє. На верхах гір замиготіли світла своїми довгими промінями. Це світильники, що остерігають літаки перед горами. Десь дуже високо у повітрі загудів мотор літака, що несеться понад пустиню і понад верхи гір у далеку темну ніч.

Військовий бунт у Нанкіні?

РІШУЧА ПЕРЕВАГА ЯПОНСЬКОГО ЛЕТУНСТВА.

ТОКІО, ПАТ. Японські джерела повідомляють, що в Нанкіні дійшло до військового бунту. Ген. Пай-Чун-Сі з провінції Кангсі арештований.

ТОКІО, 20. 8. ПАТ. Японські летуни бомбардували порохівню і склади муніції в Нанкіні, які вилетіли в повітря. Сумежні бараки згоріли. Далі японські літаки збомбардували головну кватиру та військову академію в Нанкіні. Бомби викликали масові пожежі. Нині рано японські літаки бомбардували в околицях Шангаю полудневий двірець, арсенал, залізничий шлях і доки у Кіянг-Нан.

ШАНГАЙ, 20. 8. ПАТ. „Централь Нюз" повідомляє, що 18 японських літаків бомбардувало вчора Чен-Ю і Нан-Ліянґ. Одна бомба поцілила китайський амбулянс. Лікар і два вояки вбиті. Вечором японські літаки бомбардували нагально дільницю Чапей і Пу-Тунґ.

НАНКІН, 20. 8. ПАТ. Нанкінський уряд оголосив закон про протилетунську оборону. Китайський уряд платитиме відшкодування на випадок реквізиції приватної власности для протилетунської оборони.

НОВА ПІДМОГА ЯПОНЦІВ.

ТОКІО, 20. 8. ПАТ. Два японські кружляки висадили минулої ночі підмоги недалеко японського консуляту, що зміцнила сторожу консуляту. Японські війська відкинули китайців з Янґ-Тсе-По запевняючи звязок з іншими японськими силами.

Представник адміралїції заявив, що японські війська посунулись наперед на східнім фронті Шангаю, інші відтинки без зміни. Японське летунство є паном ситуації і нині рано збомбардувало летовище та фабрики муніції в Нанкав. Шкода дуже велика.

Японські війська заняли доки китайського товариства в Шангаю у відповідь на захоплення китайцями 6-ох японських пароплавів та забльокування ріки Вам-Пу.

ТОРПЕДА СМЕРТИ.

ПАРИЖ, ПАТ. Китайський торпедовець недавно що не стопедував японського кружляка „Іджума". „Пті Парізієн" пише, що торпедою кермував китайський моряк, який був у середині торпеди, і згинув підчас вибуху.

ЯПОНІЯ ВІДКИНУЛА ПОСЕРЕДНИЦТВО В. БРИТАНІЇ.

ТОКІО, 20.8. ПАТ. Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що Японія не може прийняти британського пляну невтралізації Шангаю.

АКЦІЯ КОМІНТЕРНУ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

ТОКІО, ПАТ. З Кантону повідомляють, що місцеві комуністичні організації дістали такий тайний обіжник Комінтерну: 1) Якщо японсько-китайські бої продовжуться до 25. серпня — Китай проклямує загальну мобілізацію; 2) На випадок вибуху китайсько-японської війни — Комінтерн зачне диверсійно-саботажну акцію в японському запіллі: 3) До провінції Чагар і Суї-Юен вирушить 200-тисячна китайська комуністична армія під пров. совітського генерала.

Вязниці для політичних вязнів.

Від 19. ц. м. ввійшли в життя нові розпорядки, що вводять великі зміни в організації польських вязниць. Вязниці дялять розпорядок на ріжні категорії, залежні від того, якого роду вязні сидітимуть у них. І так у свєнтокшиській вязниці сидітимуть тільки карані на досмертну вязницю і дуже небезпечні вязні. Вязні, часто карані за ті самі злочини, сидітимуть в 11-ох провінціональних вязницях. Жінки, карані за ці самі злочини, сидітимуть у Новім Санчі і у Вильні.

Карані за протидержавні провини, сидітимуть в окремих відділах вязниць у Дрогобичі, Равічу, Коронові, Сєрадзі і Тарнові. Жінки, карані за протидержавні провини, будуть примищені у Фордоні.

В карних рільничих таборах відбуватимуть кару сільські злочинці, карані перший раз.

—o—

Велика політична афера у Франції.

ДОСТАВА ЛІТАКІВ ДЛЯ ЧЕРВОНОГО УРЯДУ.

ПАРИЖ, ПАТ. Права преса широко розписується про велику політичну аферу з доставою літаків для червоного еспанського уряду з приватного летовища під Парижем. **Преса пише, що приватне летовище в Гусі під Парижем було центром достави літаків для валєнсійського уряду.** У квітні ц. р. на згадане летовище привезли скрині зі складовими частинами американських літаків. По 6-ох місяцях з цих частин змонтували 12 літаків і заангажували летунів. Одночасно тво, що має згадане летовище, виєднало дозвіл від влади на переліт цих літаків на трасі Париж—Тулюза. Влада поширила нагляд над летовищем і його беріг від 2-ох місяців відділ рухомої ґвардії з інспектором поліції, який дістав виразний приказ унеможливити відліт цих літаків без дозволу міністерства внутрішніх справ. Не зважаючи на це доручення 15. ц. м. відлетіло 8 літаків. Два літаки подорові розбилися, два прилетіли до Тулюзи, доля 4-ох невідома. На летовищі в Тулюзі лишилося ще кілька літаків, готових до відлету. Летовища береже зміцнений відділ ґвардії та 4-ох інспекторів поліції. „Аксіон Франсез" гостро атакує міністра летунства Кота за висилку літаків.

—o—

Мусоліні пропонує неґусові абісинський престіл?

„Ню Кронікл" повідомляє, що Мусоліні вже двома наворотами (на весну і перед трьома тижнями) звертався до Гайле Селясія з питанням, чи згодився би вернутися до Адіс Абеби та засісти на престолі як підлеглий Італії. Негус дав відмовну відповідь. Крім того італійські емісарі намагалися намовити наслідника абісинського престолу, підчас його побуту в Єрусалимі, щоби обняв престіл по батькові. Тому негус відкликав сина до Англії. Негус годиться переговорювати з Італією на площині Ліги Націй.

—o—

ДРУГИЙ КОРАБЕЛЬ ЧЕРВОНИХ ПІШОВ НА ДНО.

Турецький щоденник „Тан" пише, що минулої середи підводний човен невідомої приналежности торпедував корабель червоних „Ар мурро", що він збіжжа з СССР до Еспанії. Поцілений торпедою корабель ще встиг допливти до острова Теведос, але вже коло берегів затонув. Жертв у людях нема. На рятунок прибув турецький корабель „Кемаль" та рятункові моторівки. Догадуються, що цей сам підводний човен затопив недавно також корабель „Сіудад де Кадіз".

Араби підготовляються до нового повстання.

„Дейлі Геральд" повідомляє з Єрусалиму про приготування арабів до нових заворушень у Палестині. До Дамаску приїхало 40 провідників минулорічного повстання палестинських арабів. На підставі мап та інформацій підготовляють вони докладно нове повстання. Хоч кордон між Сирією і Палестиною береже пильно військо, всеж таки висланці великого муфтія, провідника арабських екстремістів у Єрусалимі втримують організаційні звязки з повстанчою організацією в Дамаску. Поліційний кордон, що недавно окружав мечет Омара в Єрусалимі, покинув свої стійки, але великий муфті ще дотепер не виходить поза мечет, бо боїться, щоб його не арештували.

„Дейлі Геральд" підкреслює, що новий прем'єр Іраку, бажає мирних відносин з Англією, але його уряд противний поділові Палестини і буде боронити справи арабів у Женеві.

ОДИН ДЕНЬ У ТАБОРІ „ОРЛІВ".

ЯК ВИГЛЯДАЛО „СВЯТО МОРЯ" НА ЛІМНИЦІ.

На Соколі б. Галича, в долині окутаній деревами, загородженій з одної сторони горою, з другої опоясаній сріблистою Лімницею, розложився табор „Орлів". Здорові опалені лиця радісно витають сходяче сонце, хоч скоріше треба вставати. Кожний заздалегідь знав, що цей день винятковий. В годині 8-мій свисток дижурного згуртував молодь перед щоглою — лицем до сходу сонця: „До молитви!" — відкрились голови, а з уст усіх присутніх понеслося голосне Отче наш... По молитві виструнчені постаті здають коротко звіт із стійки чи дижуру, інші приймають обовязки на біжучий день. На звіті проголошено цей день (25. липня 1937) „Днем Українського Моря".

В годині 9-тій площа перед замаєною капличкою заповнилась людьми з дооколичних сіл, що дуже радо відвідували наш табор кожної неділі. Співану Службу Божу відслужив таборовий духовник о. Омелян Квіт, на якій співав хор таборовиків під управою брата Антоновича Мирослава. Після Служби Божої таборовики щераз зібрались перед щоглою, де маяв наш таборовий прапор із хрестом і вірлами. Упав приказ: „Табор — позір! Хоруньжі по прапор!" — золотом заблис розвинений морський прапор, а о. духовник по короткій проповіді про значіння моря для нашої Нації, посвятив його. Опісля всі перейшли над Лімницю, де на воді хиталися таборові каюки та човна; оцю „таборову фльоту" теж посвятив о. Квіт. Майже всі таборовики повсідали на каюки та на „галеру" збудовану з бочок та човнів, що була приготована на вечірню імпрезу. В часі рейду човнів по Лімниці відспівано „Хор норманів", а весело настроєні брати мчали каюками вгору і вділ ріки. На жаль, дощ пересунув цілий порядок дня на дві години... У програму входив фестин, як друга частина „Дня Українського Моря". Площа змита дощем зароїлася барвистим муравлищем гостей, а каси і буфет, при ласкавій співучасти пань з Блюдник, оживилися. Провідник табору, ред. Данилевич відкрив фестин короткою промовою.

Найбільший успіх мала спортова частина фестину, яку підготовив брат обозний Антонович Адам. Що-кращі спортовці змагалися за першенство у ріжних родах легкоатлетики, а найкращих змагунів публика нагороджувала рясними оплесками. Великий попит мав також гумористичний „фотоґраф". Увечір уся увага присутніх спрямувалася на ріку. Там на чайках пливуть козаки з піснею на устах — опісля розвивається акція думи про Олексія Поповича, як на Чорному Морі через нього повстає буря, його сповідь та посвята, вкінці буря затихає. У другій частині випливає на „море" турецька ґалєра, прикрашена коліровими лямпіонами, на ґалері козаки-невольники та турки-яничари, навіть потурнак, бувший сотник переяславський. Підступом козаки здобувають ґалєру, визволяють козаків-невольників, отаман Самійло Кишка у двобої убиває Алкана Башу. Інакше закінчення було задумане в інсценізації, інакше скінчилося. На коротко перед кінцем думи, у часі здобування ґалери занадто козаки хитали ґалєрою і до човнів набралося води, так що ґалєра, замість дістатися в руки козаків почала потапати й очевидно акція змінилася. Хід акції був дійсно живий, бо все відбувалося дійсно на воді, і як кого хотіли кинути в „море", то бідний „потурнак" дерся на ціле горло, щоб не губили душі, бо невелика то приємність „потапати" в убранні.

Орхестра та гості з дальших сторін відїхали, а ближчі гості переправилися каюками та човнами через Лімницю до свого села.

Писар.

Економічний огляд.

Брак зорганізованого кредиту на Лемківщині.

В нинішньому народньому господарстві кредит відіграє першорядну ролю. Деякі економісти нинішній період вяжуть з кредитом, як суттєвим чинником господарського життя. Кажуть теж, що кредит — це життя, це нові вартості праці, збільшення продукції. Кредит позволяє ініціятивним і здібним одиницям служити суспільности, кредит це стовп нинішньої господарки.

Кредит — це передовсім довіря, а з підходу національної економії — це зактивізування гроша. Збираємо дрібні сотики, щоби відтак пустити в оборот більші суми. Є ріжні роди кредиту. Залежить з якої точки оцінки підходимо до його поділу. В державах господарсько добре розвинених кредит дуже зріжничкований і є ріжні форми його вияву.

Позичка й ощадність — це два головні вияви кредиту, які зачинають в нас поволі приниматися серед громадянства. І поволі, але постепенно це зрозуміння зростає, головно поперте тривкістю валюти та наявною доброю господаркою суспільним, заощадженим грошем. Та проте на наші потреби й відповідно до можливостей, які має перед собою здоровий кредит це щойно початок. До того є частини західньоукраїнських земель — головно західня Лемківщина — де нема ще мови про кредит. Шкідницька і марнотравна політика москвофільських банків, та вслід за тим величезні втрати вкладчиків, головно селян підкопали довіря до кредиту. Недавні віддовженеві закони про розложення сплати на кількінацять рат до решти знеохотили лемків до кредиту. Нині про кредит на Лемківщині навіть в неорганізованій формі годі думати.

Незвичайно рідкі є випадки, де господар зробить вигоду своєму сусідові чи своякові, позичаючи йому гроші. Звичайно господар, якщо має навіть якісь гроші, то держить це в тайні перед усіми, боячись злодіїв, чи охочих позичати гроші. І цей гріш, схований в ліжко, чи де закопаний, є мертвий, зменшує оборот, не є продуктивний і цього роду відносини для національної господарки є дуже шкідливі. Отож не диво, що нині **Лемківщина експльоатована чужим капіталом.**

Вправді Лемківщина вбога на жито і пшеницю, але зате має інші несцінені багацтва. Величезні **ліси,** які є по більшій части власністю селян, експльоатують переважно жиди. В їх руках тартаки, вони мають монополь на експорт дерева, через те всецілю наш український селянин залежний від чужих, які очевидно ніколи не кермуються інтересами лемка, а тільки своїми. І коли зважимо, що в деяких околицях ліс є головним доходом селян, що за дрова він заспокоює перші свої потреби, то ця, аж так далеко йдуча залежність від чужинців, є незвичайно шкідлива. Тартаки, в яких працюють по більшій части спроваджувані чужі робітники є початком осідання чужинців по наших селах. І швидко влада для тих кількох робітничих родин будує косцюлки, чи людові доми (Лабова).

Не краще представляється справа з використанням **природних лічничих джерел.** Ціле Підкарпаття засіяне цього роду заведеннями як Івоничі, Риманів, Висова, Криниця, Мушина, Жегестів, Щавниця, Вапенне і інші ново відкриті джерела. Все це на землях, які замешкують наші українські селяни. Але подивімся, хто черпає користь з тих заведень. Чи наш селянин? Ні! В найліпшому випадку він є візником (Криниця), має добрий ринок збуту на молоко, овочі, лісні ягоди. А вже дуже рідко є власником якоїсь віллі (Висова). Поза тим усі блага збирають чужинці, закорінюються по тих місцевостях, усувають автохтонів і сіють зневіру у власні сили серед наших селян.

Знаємо ще, що Підкарпаття скриває в собі велике **багацтво ропи.** Короснянський басейн чи горлицький при доброму використанні з нашої сторони дали би працю нашому місцевому робітникові, як рівнож поважний дохід інституції, що занялась би експльоатацією. В дійсности нема ніодного шибу в наших руках, наші лемки тільки заздрісним оком приглядаються, які то багацтва видає їхня земля, але не для них. І тим тяжче їм це знести, що все те на їх очах, тільки що вони за слабі, щоб переняти те все в свої руки. Васівка, Ропиця Руська і інші, могліб стати центрами нашого промислового і національногосподарського життя. Нині навпаки: вони є центрами всякої розкладової акції для околиці. Одна струя українжерна іде від директорів, а між робітництво вщіплюється знов комуністичну язву.

Це три головні ділянки лемківського господарства, які вимагають більшого капіталу і які подекуди з браку якойнебудь української кредитової інституції на Лемківщині вимкнулися з наших рук зі шкодою для цілого національного господарства. Але не все ще втрачене. Ліпше пізно як ніколи — каже українська приповідка. **Лемківщина потребує свого банку, якого ціллю було би піднести господарство Лемківщини.** Тяжко прийдеться здобувати довіря лемків, які по стільки москвофільських досвідах з „Бескидами" і іншими „обществами" замикають собі вуха на згадку про кредит. Одначе обективно банк конче потрібний.

Вже були спроби українських громадян заложити кредитову інституцію. В 1905 р. засновує в Новім Санчі один з кращих наших політиків, визначний діяч, посол до віденського парляменту, радник бл. п. Василь Яворський кооп. „Лемківський Банк", який перед війною скоро розвивався. Нині обсяг діяння нашої кооперації обмежено на захід до границь львівського воєвідства, але і на тім терені можна ще основати нову кредитову інституцію, чи малі льокальні кредитові кооперативи (як нпр. в Бонарівці) піднести до висоти загально лемківського банку. Рівнож Пром-банк своєю структурою і завданнями підходив би до потреб української Лемківщини.

Ціллю нинішної статті було заінтересувати відповідні українські чинники і ціле громадянство оцею справою і скерувати увагу на цей так важний терен, яким є Лемківщина.

Справа групових садів на еректіональних ґрунтах.

В 13 ч. „Мети" з п. р. є статтю п. М. Данилевича про садову господарку на еректіональних ґрунтах. Автор статті начеркнув перспективи ґрунтового садівництва на церковних ґрунтах. Звертаю коротку увагу на одну справу знану з економічною сторінкою садівництва, на продукцію тих садів.

Такі сади мали б бути групові, колективні, около 40 моргові. Отже з тієї ранії передовсім мали би вони **промисловий характер.** А власне тільки такі сади матимуть виглиди в будучині. Сади теперішнього садівництва в Галичині, розглядаючи його з торговельної точки, досить скромний. Це сади переважно селянські, які з причини земельної структури господарств — шахівниці ґрунтів — не можуть бути великими промислових. Закладані без плану, а що до сорт дуже різнородні — вони мають виключно цілі **аматорських садів.** У звязку з тим продукція цих садів в порівнянні до тих, що їх плани розгорнув п. Данилевич, буде представлятися дуже нужденно. Крім того при великих садах, як слушно підмітив автор, можливий є **фаховий догляд** над ними, виплатиться, а навіть конечно тримати фахівця, що ходив би цілий рік коло дерев.

Сьогодні чимало священників чи селян має індивідуальні сади, але в якому вони стані? І нічо дивного. Бо господарка їх настановлена в обіжевому або годівельному напрямі і трудно занедбувати її коштом кількапанти дерев.

Куди важніша вага групових садів лежить в їх продукції. А саме: більші групові сади, маючи добірні сорти дерев, відповідно підібрані до місцевого клімату, землі, комунікаційних шляхів, дають масово **торговельний пробунт.** А це при торговлі овочами засадниче. Гуртівник шукає такого продукційного джерела, де має можність набути товар у великій кількости й однородний, а власне це тіхує великі промислові сади.

Важне, щоб ті сади набували щепи з власної школки, за сорти котрих можна бути певним. Тоді виглади таких садів в будучині запевнені не вважаючи на те, що продукція буде збільшатися. Будуть вони перевищувати і конкурувати з меншими садами 1) фаховою опікою над садами і 2) однородною масовою продукцією.

Ця справа для церковних кругів важна, а через те заслуговує на відповідну увагу нашого **сільського і маломістечкового священства.**

Інж. Р. П.

ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК
при
Українському Технічно-Господарському Інституті
приймає вписи студентів на перший семестр.

Програма Школи складається з восьми таких груп предметів: 1) Загальна політика, 2) Держава і право, 3) Соціяльна політика, 4) Економіка, 5) Соціольогія, 6) Журналістика, 7) Українознавство, 8) Ріжні предмети загального характеру.

Викладають професори **Української Господарської Академії** та інших українських високих шкіл.

Навчання тривае **шість семестрів.** Провадиться **позаочною** (кореспонденційною) методою.

У дійсні **студенти** приймаються особи з закінченою середньою освітою. Особи без матури можуть вписуватися до школи, як **курсанти.** Після закінчення школи абсольвенти дістають **дипльом.**

Проспекти з умовами студій і таксами за навчання **безплатно.** Звертатися на адресу: Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut. Podebrady Tchecoslovaquie, — або Товариство „Сільський Господар", Львів, Ринок 10. На ширшу відповідь приладати міжнародню поштову марку.

На ту саму адресу надсилати прохання і взивати у справі студій на 4-річному Високошкільному **Економічно-Кооперативному Відділі,** 2-річному **Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости,** 2-річних курсах **Українознавства,** Високих Курсах **Громадської Агрономії,** 1-річних курсах **Бухгальтерії** та короткочасових курсах чужих мов, пасічництва, американського промислового пасічництва, садівництва, консервації і переробу садовини та городини, обробу шкіри, мильоварства, фотографії, радіотехніки, птахівництва та городництва.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

УПРОЩЕНЕ КНИГОВОДСТВО МОЖНА ВЕСТИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.

Новий виконавчий розпорядок до нової податкової ординації дозволяє (§ 77. т. 1.) вести упрощене книговодство також в інших мовах, ніж мова польська, якщо ці мови допущені в судах осідку підприємства. Старий розпорядок узалежнював це ще від згоди відповідної скарбової влади. Львівська Скарб. Палата заявляла була щодо української мови в упрощеному книговодстві становище негативне, про що ми свого часу повідомили на сторінках „Діла". Тепер законні застереження відпали, а через те українська мова набула право громадянства також в упрощеному книговодстві. Ближче займається цією справою найновіше число часопису „Торговля і Промисл" (16—17).

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКА ВІЙНА І ФІНАНСИ.

Війна вимагає багато грошей. Отож не диво, що з моментом, коли японсько-китайський конфлікт вансував до справжньої війни, актуальним став питання, **звідкіля** беруть обі держави матеріяльні засоби, потрібні до ведення воєнних операцій. „Відомості Фінансове" подають за журналом „Ді Банк" цікаві відомости про „воєнні фінанси" Японії. Їх джерело міститься **в надвишці золота,** здобутій **наслідком депреціяції єни,** себто зменшення її золотого змісту. Валютова операція принесла Японії поважний „зиск". Згідно з давним паритетом 1 грам золота рівнався 1.85 єни, тоді коли згідно з новим паритетом він має вартість 3.77 єни, себто півтораразів більшу. Завдяки тому резерва золота Банку Японії зросла з 600 міліонів до 1.800 міл. Цю велику надвишку (800 міл.) вужила Японія в половині на вирівнання торговельного білянсу, що є пасивний внаслідок імпорту воєнного матеріялу і пшениці, а в решти створила фонд озброєння, себто фонд фінансування війни.

Крім цього джерела має Японія ще друге джерело: **продукція золота,** якої збільшення передбачене вже в цьому, а ще більше в черговому році.

Китай є куди бідніший у матеріяльні засоби. Дещо дасть йому корисна **умова зі Зл. Д. П. Америки,** які віддають частину свого **золота за китайське срібло.** Але Китай в великій мірі черпатиме потрібні засоби **з закордонних позичок.** В Европі перебуває тепер китайський міністер фінансів **д-р Кунґ.** Він ефінансував у Ню-Йорку і в Лондоні позичку для нанкінського уряду в висоті 20 міл. фунтів штерлінґів. Воєнний матеріял хоче Китай закупити в Европі. Мін. Кунґ прибув недавно до Відня, де переговорює з представниками воєнного промислу. Є чутки, що чехословацькі фабрики Скоди дістали вже замовлення від Китаю на суму 10 міл. фунтів штерл.

Очевидно і Японія буде мусіти сягнути за позичками. Але ці позички будуть у першу чергу внутрішні. В цілі **заміни японської національної господарки на господарку воєнну,** який то плян представив перед двома днями раді міністрів мін. Сугіяма, передбачене м. і. створення **уряду контролі капіталів.** Цей уряд займеться льокатою воєнних позичок і обмеженням інвестиційної діяльности в промислі до необхідних меж.

В пресі почали вже обмірковувати питання, який **вплив матиме війна на „господарське розброєння" світу.** Цей вплив може принести поважні розміри, бо Европа й Америка підвищають свої золоті запаси замість **воєнним доставам на Далекий Схід.**

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Мова, що є ключем Далекого Сходу.

Читаючи щодня телєграми про китайсько-японську війну, мало думаємо про той хаос народів і племен, серед якого треба орієнтуватися на Далекому Сході. Перший орієнтаційний засіб для дослідника цього хаосу — необхідне знання мови. Але китайської ні японської мови не вивчиш за рік, два. Хто їде на Далекий Схід повинен би знати, що там поруч офіціяльної — англійської панує ще друга мова, ще більше міжнародня — маляйська.

Маляйська мова — найважніша між Рангуном і Австралією, на просторі більшім, як Північна Америка. Хто їздить між Сінґапуром і Новою Ґвінеєю, через Стрейтс, Маляку, Сіям і цілі голяндські Індії, не мусить уміти по англійськи, голяндськи або французьки. Більшість людей, з якими йому доведеться там розмовляти знає тільки маляйську мову. Можна знати шість головних европейських мов і між Малякою і Балі не дістати ні шклянки води тому, що вас не зрозуміють. Навіть у великих явайських готелях не завсіди розуміють европейця.

Перша лекція маляйської мови.

Маляйська мова — ключ порозуміння на Далекому Сході незвичайно легка. Мало хто знає, що такі слова, як Мата Гарі або Орангутан — слова маляйські. Мата це око, гарі — день; мата-гарі це око дня, отже сонце. Орангутан — чоловік, утан — дерево, ліс; орангутан — лісовий чоловік. Маляйська мова складається з найвних, але дуже льогічних сполук поодиноких слів. Нема в ній множини, відміни іменників або дієслів. Мата-мата значить двоє очей, багато очей — мата-мата-мата... А що очима можна все бачити та шпигувати, вистежувати значить „мата". Ще кілька прикладів. Музика значить „музік"; тарілка — „пірінґ"; „пірінґ-музік" — ґрамофонова плита; „раджа" — король, „кпаля" — голова; „кпаля-раджа" — марка; „мама" — мама, лямпа це „лямпу", кімната — „рума" (по англ. рум), портрет — портрет; папіроска — „роко", пити — „міном"; „роко-міном" значить курити, себто пити папіроску. Дорога — діяляван; віз — крета, вогонь — апі; а що значать ці всі три слова покладені один поруч одного? — залізниця!

Кому ці ребуси подобаються — нехай учиться по маляйськи!

Ширіть наш часопис!

Нещасливі і рідкі випадки.

У Марсейлі відбувся зїзд лікарів „Товариства негайної помочі". На цьому зїзді д-р Едмонд Бієррі мав реферат на тему ріжних нещасливих випадків, які йому доводилося зустрічати в його практиці. Найчастіші та найдивніші випадки траплялися йому в моряцькій частині міста коло „Старої пристані", де вночі збирається всяка міжнародня голота.

ОРАНҐУТАН ДУШИТЬСЯ.

Одної зоряної ночі на сигнал д-р Бієррі поїхав із своїми помічниками до „Старої пристані". Там стояла циркова буда зі звіринцем. На місці нещастя лежала величезна руда малпа. Лікар підійшовши ближче зжахнувся: голова в цієї малпи була людська. Виявилося, що він мав перед собою мужчину переодягненого в шкіру орангутана. Цирковий артист лежав мертвий. Як це все сталося? Він виступав як що-вечора у своїй ролі — орангутана. Наразі серед гри його жести стали щораз більше нервові та дивоглядні; він дістав корчів і упав на землю. Заки приїхав лікар, він уже не жив. Лікар розслідив тіло і ствердив, що артист задушився дуже дивним способом. Маска, яку він носив на голові — череп орангутана — мала теж правдиві малпячі зуби; ці зуби відорвалися і влетіли йому до горла. Заки він устиг скинути маску, задушився.

КУЛЯ, КОЗЕЛ І АВТО.

Одного разу треба було прийти з поміччю сержантові, що не мав служби. Він чистив свою пістолю, коли нараз куля прошибла його руку, відбилася від металевої каси і вернувшись зранила його в коліно. Є це такий рідкий випадок, що злощу кулю сховали до музею з описом нещастя.

Цікава була пригода марсейльської багачки Анни Ромен, що вночі виходила на вулицю — жебрати, а вдень на окраїнах міста перебувала на левадї, де випасали худобу. Раз один козел, що пасся там, напав на паню Ромен і поколов її рогами. Три роки пізніше д-р Бієррі приїхав на те саме місце до тої самої пацієнтки. Той самий козел знову поколов паню Ромен і зараз так само відвернувся від неї, як колись. Ще частіше і точніше повторялися нещасливі випадки з автомобілістом Жаном Поаріє, який при першій катастрофі зломав руку, при другій ліву ногу, у дальших катастрофах праву ногу і праву руку, нарешті обидві руки та обидві ноги.

—o—

Похорон 9 літ після смерти.

Некоронований король Манджурії маршал Чансолін згинув ще 24. червня 1928 р., підчас бомбового атентату, коли їхав поїздом. Довгі літа лежало його тіло в одній святині в Мукдені, відповідно забальсамоване, аж тепер його поховали з усіми військовими почестями, при величезнім здвизі народу в родинним мавзолею родини Чангів у Чінчов. З політичних причин заборонили взяти участь у похоронах синові покійного, маршалові Чансуліянові.

Життя покійного було багате в ріжні небуденні пригоди та переживання. Світ побачив він в однім малім манджурськім селі в 1875 р. Батько Чансоліна був бідаком, мати була гарна молода жінка, яка після смерти свого першого мужа вийшла удруге заміж. Чансолін мав незвичайно важке життя у своїй молодості. Спершу був він носієм і послугачем, відтак став наймитом і полевим робітником. Вирішне значіння для його долі мала китайсько-японська війна. Чансолін пішов у рекрути. Після програної війни не знав він, що зі собою почати. Зібрав 43 своїх найкращих товаришів і створив розбишацьку банду та став її начальником. Від тієї пори почалася його каріера. Він залюбився в одній молодій красуні, дочці дуже багатої людини. Коли батько не хотів віддати Чансолінові добровільно доньки, він викрав собі дівчину одної гарної літньої ночі і оженився з нею. З того подружжя був відтак син Чансуліян. Одначе Чансолін стягнув на себе ненависть москалів, тому, що дуже часто нападав на східно-китайську залізницю. Він мусів вкінці скапітулювати, що йому як доброму дипльоматові не вийшло зовсім на користь. Таким чином став він небавом комендантом гарнізону в Муждені. Згодом придбав він собі чималий маєток. Підчас японсько-російської війни підпомагав він москалів і доставляв їм перш усього харчі, так що його майно збільшилося в десятеро. Та нещастя хотіло, що війна покінчилася перемогою японців. Це не вийшло очевидно Чансолінові на добре. Одначе він зумів по мистецьки навязати порозуміння з переможцями, здобути собі їх довіря і поширити не тільки свої впливи, але стати просто некоронованим королем Манджурії.

Втеча до вязниці.

Злучені Держави Півн. Америки є мабуть справжнім раєм для жінок. Жінки мають там багато привілеїв, мають багато більше прав від чоловіків, займають у суспільній ерархії вище становище ніж мужчини. Одначе те ще не все. Як виходить зі судових процесів, трапляються там чоловіки, що їх важко було б найти в Европі.

Чудак.

Є в Зединених Державах мужчини, що провинившись супроти жінки бажають іти до вязниці, щоб там спокутувати свої гріхи. Це чудацтво, одначе ріжне буває на світі. Трапляється й таке:

Поліцію в Нюйорку щодня турбував один добродій, що конче домагався, щоб його арештували та запроторили до вязниці.

Очевидно, що поліційна команда завжди легковажила собі ці чудернацькі забаганки. Одначе телєфони того добродія не вгавали. Вони наспівали щодня з упертою докладністю.

„Звір".

Врешті вирішили провірити цю справу. Вислали інспектора поліції, щоб він розібрав у чому річ.

Коли інспектор прийшов до мешкання згаданого добродія, то виявилося, що цей кілька тижнів тому посперечався був із жінкою. На думку жінки він заховувався наче „звір". Тепер цей добродій хотів спокутувати свою провину у вязниці. Одначе навіть в Америці така провина ще не вистачає, щоб „християнина" замкнути у вязниці.

Підступ.

Добродій зміркував, що він не зможе перемовити інспектора, і взявся за підступ. Він почав „розбиватися". Вибив шиби у вікнах, „порозгратував" обстанову і т. ін. Врешті поліцянт мусів таки забрати голос. Він арештував добродія і відставив його до вязниці. Тут повезло добродієві переконати владу щодо свого чорного „характеру" та дістати дозвіл на місячний побут у вязниці.

Недовірчиві мужчини могли би спитати, чи той добродій не бажав таким чином взяти собі відпустку з подружого щастя?...

—o—

18 РАЗІВ ДОВКОЛА СВІТА.

В одній гостинниці в Гонолюлю явився недавно якийсь американець і винаймив собі кімнату на 14 днів. Три дні пізніше, коли американець не показувався, вломилася готелева прислуга, прочуваючи якесь нещастя, до його кімнати і знайшли американця в ліжку неживого. Лікар, якого негайно покликали, ствердив смерть від серцевого удару. На підставі знайдених при небіжчикові документів ствердили, що незнайомий це славний мандрівник Брайтлебенк із Черльстону.

Брайтлебенка називали в Америці „Ґльобґротером ч. 1.", тому, що він перебував постійно в подорожі. Він був багатий із дому і мав просто якусь пристрасть кожного року мандрувати. Коли його смерть захопила в Гонолюлю, відбував він саме свою вісімнадцяту подорож довкола світу. Від своєї першої подорожі провадив він точні записки. Підчас японсько-російської війни був він у Московщині, в 1912 р. був він у Пейпінґу підчас проклямування китайської республики, рік пізніше опинився він в Перу, де був свідком революції. Світова війна заскочила його в Гамбурзі.

—o—

НЕЗВИЧАЙНА ЗУСТРІЧ.

В австрійському містечку Геннерсдорф мусів місцевий купець станути перед судом. Саме підчас розправи до його хати дістались злодії і ограбили його зовсім з річей і грошей. Коли він вернувся до хати не мав навіть з чого заплатити наложену на нього судову гривну. Він мусів замість гривни відсидіти вязничну кару. У келії, яку йому визначили, вже сидів якийсь арештант. Купець глянувши на нього, остовпів — він побачив на арештанті своє убрання та черевики. Купець повідомив про це директора вязниці. Хату злодія перетрусили і найшли там більшість украдених у купця річей і його гроші. Купець заплатив свою гривну і вийшов на волю.

—o—

ОСТРОВ РІҐЕН ЗЛУЧЕНИЙ З СУШЕЮ.

Недавно отворили шлях, що лучить острів Ріґен на Балтійськім Морі з сушею. Цей шлях побудований на греблі довжини двох і пів кільометра. В греблі побудований теж міст, який може на усувати тоді, коли треба пропустити корабель. На цій греблі поклали теж залізничий шлях, що лучить Берлін із Штокгольмом; цим шляхом поїзди курсують вже кілька місяців. Одночасно відкрили автостраду з Гамбурґа до Любеки.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

Деякі пільги в законі про обмеження оборотом землею у прикордонній смузі.

Як відомо, в дні 1. 7. ц. р. увійшов у життя закон про обмеження оборотом землею у прикордонній смузі, чи пак у кордонних повітах. Це викликало майже цілковитий застій по нотаріяльних канцеляріях, бо наші селяни здержалися від роблення контрактів.

Дня 24. 7. ц. р. появився розпорядок станиславівського воєводи, яким уведено деякі зміни у згаданий закон. А саме вільні від всяких дозволів воєвідства є всякі **трансакції сільськими нерухомостями** (купно-продажа, даровизна і т. п.) до 1га, дальше без огляду на простір **акти перенесення нерухомостей між подругами та між рідною** до 2-го ступня споріднення чи посвоячення а вкінці акти дїлу, якщо права набуваючого є вже уявнені в книзі гіпотечній.

Це все, як згадано, відноситься до сільських ґрунтів. Позатим вільна від воєвідського дозволу **є держава ґрунтів по містах, літницях і селах простором до 10 га,** одначе не довше, як на 6 літ.

З життя українців в Югославії.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЦЕНТРАЛІ ПРОСВІТИ В МИКЛОШІВЦЯХ.

У новопобудованім Просвітнім Домі в Миклошівцях у Югославії, який посвячено 1. ц. м., відбулися 2. ц. м. річні загальні збори Т-ва „Просвіта" при незвичайно великім зацікавленні членів. У зборах крім делегатів з цілої Югославії взяла участь шкільна молодь та майже вс. богослови. Предсідником зборів був о. Биндас. Представником еп. Ніярадія був о. Надь, який відчитав теж привітне письмо від єпископа. Предс. о. Биндас закликував присутніх до ще більшої жертвенности на просвітні потреби. Поодинокі референти складали звідомлення з діяльности „Просвіти" від останніх зборів Найбільшим досягненням „Просвіти" є набуття власної друкарні, завдяки великим заслугам покійного предсідника о. М. Мудрого, пароха Руського Керестура. Власна друкарня в Р. Керестурі дає змогу успішнішої праці при помочі друкованого слова. Про ролю і завдання „Просвіти" говорив на зборах о. М. Бучко. Дискусія над усіма порушеними справами була незвичайно оживлена, при чому прийшло до деякого тертя між молодими і старими. Збори закінчилися відспіванням державного і нац. гимну „Ще не вмерла".

ЗБОРИ МОЛОДІ.

У днях 3. і 4. ц. м. відбулися в Миклошівцях треті з черги збори української молоді Югославії. Завданням таких зборів є скріпити національну свідомість серед української молоді в Югославії і виробити з неї корисних та активних членів української нації, які згодом могліб обіймити провідні становища серед народу. Молодь зрозуміла вагу таких зборів, бо число молоді збільшується з кожним роком. На цьогорічних зборах виголосили представники молоді такі реферати: І. Ванчик, студ. прав: „За вищу національну свідомість", богослов В. Пап: „Змагання українського народу до державної могутньости" і К. Бесерминь: „Почитання Пресвятої Богородиці в українському народі". По рефератах відбулася оживлена й річева дискусія. Після дискусії приступили збори до вибору нового проводу, який вибрали в майже незміненому минулорічному складі. Ці збори закінчено також відспіванням українського національного гимну.

НОВІ УКРАЇНСЬКІ ЦЕРКВИ.

Українці в Югославії знають, яке величезне значіння має церква в житті народу, зокрема в житті одної вітки народу, киненої далеко від рідного пня. Хоч життеві умовини наших людей доволі важкі, проте українці в Югославії не жалують трудів і грошей на будову своїх церков. Завдяки такій незвичайній жертвенности вибудували вони в мин. році пречарну церкву в Девятині (Боснія), в Каніжі (Словенія) і в Гайовій (Боснія). — В Шумечу приступили тамошні українці до поширення своєї каплиці на 6 м., бо дотеперішня величина виявилася замала.

НОВІ ПЕРЕСЕЛЕНЦІ.

До Югославії приїздять без упину переселенці-українці зі Закарпаття, передовсім гуцули з околиць Ясіня й Хусту. Переселенці — це здебільша бідні люди. Вони ставлять собі нові хати і хоч спершу їм важко, то все таки дають собі згодом раду. Таким чином український стан посідання в Югославії постійно збільшується і скріплюється.

Доповніть свою бібліотеку!

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

	ціна зол.
Д-р Кость Левицький: УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ — спогади	1.20
Д-р Василь Маковський: ГМІНД — спогади	1.40
Д-р Е. Олесницький: СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ — спогади	2.00
Е. Чикаленко: СПОГАДИ, том II—III. — спогади	2.20
Валерія О'Коннор Вілінська: ЛИСЕНКИ Й СТАРИЦЬКІ — спогади	0.80
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Василь Софроніз: ЛИПНЕВА ОТРУТА — новелі	1.00
М. Рудницький: МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ — з теорії літерат. критики	1.20
Проспер Меріме: БЛАКИТНА КІМНАТА — новелі	1.20
Володимир Островський: СМІХ ЗЕМЛІ — оповідання	0.50
Микола Матіїв Мельник: КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР — новелі	0.40
Гордій Брасюк: БЕЗПУТНІ — оповідання	0.40
Михайло Возняк: ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА — літ. нарис	0.50
Михайло Возняк: БЕЛЕЙ І КОНИСЬКИЙ — літ. нарис	0.40
М. Рудницький: ВІД МИРНОГО ДО ХВИЛЬОВОГО — літ. нариси	4.00
Остап Грицай: ВІДЕНЬ — опис	0.60
Іван Чернява: НА СХОДІ МИ — повість	1.25
М. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ — повість	2.00
Д. Лукіянович: Я З БІЛЬШІСТЮ — повість	1.30
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
С. Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ — репортаж з Китаю	2.00
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.00
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.00
В. Масютин: ДВА З ОДНОГО, т. I—II. — повість	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ, том I—II. — повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — пов.	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.00
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.00
Юрій Косач: КЛУБОК АРЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50

ХТО ЗАМОВИТЬ В АДМІНІСТРАЦІЇ „ДІЛА" ВСІ КНИЖКИ — ПЛАТИТЬ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 30. — АДРЕСА: „ДІЛО", РИНОК 10/II.

ЮРІЙ КОСАЧ.

Світова вистава і театр.

Світова вистава 1937 не є для царини театрального мистецтва якоюсь переломовою подією, звичайно, й не може нею бути. Переломом у житті театру є появи великих творів, великих драматургів і режисерів. Проте вистава 37 року дає змогу як і в інших ділянках переглянути театральну царину всіх націй „на скору руку", дає перекрій досягнень кожної нації в театральній ділянці, ретроспективний і сьогоднішнього моменту. Але для дослідника і цього багато. Прирівняти найкращі покази театру (а такі лиш ні вистаку приходять) уже чимале і вдячне завдання.

Театральна програма вистави дуже ріжнонанітна й велика. Є тут перегляд театрів і театральних ансамблів від німецького Гетеанум і Байрайту до муринської сценки, від широких театральних фестивалів в ріжних народів до бенефісів окремих артистів. Заступлено усякий жанр від масового видовища під голим небом (напр. „Справжня таємниця Страстей" на майдані Нотр Дам) до лялькового театрику-вертепу. Окремі артисти і мистецькі ансамблі в призначений заздалегідь час виповнюють „національні" тижні авангардними постановами своєї країни. Згадати слід, що майже в кожному павільоні є театральний кутик з макетами видатніших вистав, з театральною літературою даної країни. Картина булаб неповна, коли не додати сюди помічної акції мистців — от хочби гарна вистава картин связаних тематично з театром, танком „корифеї, танечниці, скоморохи", тощо.

Звичайно, найкращий показ можуть дати французи, вже хочби тому, що вони на місці, не потрібують як інші перевозити цілими поїздами декорацій, костюмів. Паризькі театри жваво функціонують, немов розділивши поміж себе окремі партії французької драми. Відома і славна Comédie Francaise дбає передусім про показ французького класичного репертуару: там ідуть Корней, Расін, Моліер, Бомарше, а модернішими вважаються В. Гюго, А. де Мюссе — романтики, Скріб, Ожіе, Сарду — реалісти. З інших театрів поза відомими та старими „Віе Кольомбіе" та „Ателіе", передвоєнними новаторами, відмітити треба Комедію Елисейських Піль, Матюрен-Пітоеф, Дві Маски, театр Антуана і т. п. не враховуючи зовсім молодих, але цікавих сцен, що повстали в часі самої вистави як напр. Театр Проб, Театр Молодих і ін. Всі ці сцени інтензивно працюють, намагаючись у нічому не підірвати високого престіжу французького театру.

І треба признати, що мабуть таки із того театрального турніру, що відбувається тепер у Парижі між репрезентативними сценами світу, господарі вийдуть переможцями. Свобідний по духу, багатий минулим французький театр покищо є на першому місці.

Великі надії покладано на Московський Академічний Театр ім. Горького, що приїхав сюди з трьома репрезентаційними виставами. Акції російського театру і балету (Станіславський, Меергольд, Таїров, Вахтангов і Дягілев, Павлова, Ліфар) стояли в Європі завжди високо. Та те, що показав театр Горкого („гіркого розчарування" кепкує еміґрантська преса) зовсім підорвало ті акції. Поминаючи зміст пес, в яких більш ніж пересічно виконано „соцзамовлення", їх оформлення та інтерпретація не виказали чогось оригінальнішого. Критик Пер Одія пише в „Paris Soir" з приводу премієри „Анни Кареніної": „Все це ми вже бачили й може навіть краще викінченим у Баті (Гастон Баті — директор експериментального Монпарнаського театру; тепер оригінально інтерпретує Гетового „Фавста"). Не кажу, пише далі французький критик, бо це булоб хронологічною недореченістю, що Станіславського інспірував Баті, я лише нотую моє враження: „Добре, але ми це вже бачили. На мистецькому фронті нічого нового".

Згадуємо про Московський Художественний Театр мимоходом, бо назагал його позиція в цілости всіх театральних показів у Парижі цього літа зовсім сіра. Вистави росіян, поза іншими рефлексіями (психольогічні студії над проблемою невільництва драматурга й артиста в СССР тощо) дають матеріял для спостережень мистецького характеру. Театр а традиціями Станіславського (які всеж усе там зберігаються) виглядає тепер змуршавілим дідуганом. Мабуть ще тільки він в Европі пробує застосувати реалістичний підхід. Ібсен, Метерлінк були вістунами великої революції театрального мистецтва — нині вона добігає кінця, перейшовши по черзі символізм, експресіонізм, футуризм. Тільки російський театр під наказами доктрин хотів впорснути у реалістичний театр живого духа — але невдатно. Мавзеві кроки декоративного малярства та техніки задушили далеко позаду реалізм у театрі. І то не лиш у оформленні, але і в доборі репертуару. Можна сміло сказати, що після „Синьої птахи" Метерлінка поворот до грецької трагедії, до середньовічних містерій був би більш випрадженний, ніж понурі „побутові", реалістичні видовища з пацифістичним, соціяльним, „марксівським" духом, який спробували показувати по війні та революції в Росії й Німеччині. Сміх на салі в часі найтрагічніших моментів це був не знак некультурности глядача —

Церкви св. Духа не розібрали!

Спростування хибної інформації про старовинну церкву св. Духа в Потеличі.

В 177. ч. „Діла" з 13. серпня ц. р. оповістив п. Вов. Січинський, що в Потеличі розібрано цінну, стару (з першої половини XVI. ст.) церкву св. Духа на Підгірю під Городищем. Тимчасом **ця цінна памятка старо-української архітектури, добре досі збережена, стоїть неруйнована** і ніхто не думає про її знищення.

П. Січинський упав тут жертвою якогось інформатора, що дещо чув, та всього не дослухався. Бо в Потеличі розібрано церкву, але не св. Духа, **тільки Пр. Трійці в місті,** яка майже вся сторохнавіла, віддавна замкнена до приходного вжитку, здеформована з первісного вигляду, хоч також стара, бо походить з кінця XVI. ст. — з 1593. р. Вона була вже в такім стані, що ніяк не можна було її законсервувати. Це ствердила на місці воєвідська консерваторська комісія і п. д-р Ів. Свенціцький, директор Нац. Музею, та делегат Дух. Влади, що й видали на письмі дозвіл на розбірку цієї церкви.

Потеличе, 17. VIII. 1937.

О. Михайло Дороцький,
парох.

Японія воює тільки з китайським „воядтвом".

Японський премієр ки. Коное заявив, що уряд мусить відступити від своєї політики локалізації конфлікту. На це рішення вплинула постава китайських частин у Шангаю. **Премієр додав ще, що Японія не веде війни з китайським народом, тільки з китайським „воядтвом".** При тому висловив він побоювання, що багато мине часу, заки прийде до нормалізації китайсько-японських відносин.

—o—

Останні дні Сантандеру.

Подорожні, які приїхали до Байонни з Ренкехада, присутні, положеної близько Сантандеру, оповідають, що нац. війська ідуть методично вперед і, що здобуття Сантандеру є справою найближчих днів. У Сантандері жахлива ситуація з приводу недостачі харчів.

НИНІ В КІНІ **„Апольо"** найновіша фільма виробні Юнайтед Артістс, продукції 1937/38, на основі відомої повісти Едни Фербер п. з. „Прийди і возьми не". — В гол ролях: **Джоель Мек Крі, Едвард Арнольд, Франсес Фармор, Меді Крістянс та інші.**

Право молодости

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Диригентський порадник.** Як довідуємося, видавництво **„Український Видавничий Інститут" у Львові** приготовляє до друку **підручник диригентури.** Твір цей має заповнити прогалину, яку відчувалося вже здавна в праці наших **міських і сільських хорів.** Цей, перший у нас того роду твір, опрацьовують наші фахівці цієї ділянки: **д-р В. Витвицький, проф. М. Колеса і д-р З. Лисько.** Імена авторів дають запоруку, що „Порадник" стоятиме на висоті завдання і буде дуже цінним вкладом в українській теоретично-музичній літературі. **Твір має появитися в осені ц. р.** 1437

— **Історичне свято Стрийщини.** В 900-літню память передання кн. Ярославом Мудрим ве України під покров Небесної Царниці відбудеться в Стрию 28. серпня ц. р. в день Успення Пр. Ди- ви торжественна академія під голим небом на площі парку Йордана. В академії беруть участь збірні хори зі Стрия і довколичних сіл та діточі в супроводі орхестри. На випадок непогоди академія відбудеться в салі Народнього Дому. Попередить академію Архієрейська Сл. Божа в асистою. Вислідом академії буде збірна проща всіх сіл стрийського деканату до чудотворного образу Матері Божої на Ясній Горі в Гошові. Проща відбудеться дня 4. вересня. Вихід зі Стрия в год. 8. рано. Всі ближчі села ставляться в Стрию з процесіями тогож дня в означеній годині, інші села долучаться в дорозі, або збе- руться разом в Болехові. Поворот в неділю 5. вересня після благодарственної Сл. Божої. Комітет, в якого склад входять представники духовенства і всіх місцевих українських установ закликає всю Стрийщину взяти участь в тім історичнім святі і дати ділом доказ любови своєї предківської віри, бувальщини та нації.

— **Ріки виливають.** Наслідком останніх дощів прибула вода у всіх ріках східної й західної Галичини. Виливи загрозили поля і перервали комунікацію. Вода в ріці Вороні у Станиславівщині піднеслася на 4 метри понад нормальний стан.

— **Нагляд над виміром справедливости.** Міністр справедливости Грабовський покликав до життя нову судову установу. В міністерстві справедливости в адміністраційному департаменті створено спеціяльний реферат судового нагляду. Новий реферат буде виконувати нагляд над діяльністю влади виміру справедливости та її помічних органів, нотаріяту, адвокатури, бюр писання подань і розємчих урядів для рільних справ. Спеціяльно приділений до реферату суддя буде переводити візитацію судів. В обсяг компетенції реферату входитиме розгляд скарг на діяльність суду, адвокатів і т. п. Крім того реферат буде викладжувати проєкти розпорядків у звязку з вислідом інспекцій та проєктів, що торкаються державного нагляду над адвокатурою. На становище шефа реферату покликано віцепрезидента суду у Варшаві Сітницького, який в найближчих днях обійме урядування.

— **Опікуни адвокатських аплікантів.** На основі рішення адвокатської палати у Варшаві буде зорганізований нагляд над працею адвокатських аплікантів. Мають встановити 40 адвокатів опікунів ,що будуть контролювати працю аплікантів у судах, канцеляріях і т. п.

— **Червоне світло на роверах.** На основі нового розпорядку про рух роверів на публичних дорогах з днем 31. жовтня ц. р. всі ровери мусять мати ззаду ліхтарки з червоним світлом. Червоні знаки на роверах мають зробити кінець частим нещасливим випадкам на дорогах з причини невластивої їзди циклістів нічною порою.

— **Підручники для л'іцеїв.** У звязку з недалеким річницем урухомлення ліцеїв нового типу мін-ство освіти повідомило кураторії, що в ліцеях можна вживати також дотеперішні підручники, призначені для скасованих уже 7. і 8. кл. середніх шкіл.

— **За місце в потягах.** Союз промислово-торговельних палат звернувся до міністерства шляхів у Варшаві з внесенням у справі деяких пи-

---

а сигнал тривоги для драматурга та режисера. Життя нашої доби показалося більшим за „голий побут" на дошках реалістичної драми. Багато конфліктів, що могли впливати на чуття наших дідів, нині нікого не зворушують. „Реальне" на сцені нині анахронізм.

Є в Парижі театрик, що вийшовши від гасла „тільки реальне" дійшов до гротески — зветься він „Grand Guignol". І він має великий успіх, коли наприклад показує сцену вбивства несамовито розтягнену, якби узяту під побільшальне скло. Сцена, де вбивник на очах глядача методично довбає голову жертві молотком, коли з голови летіть рікою густа фарба-кров або сцена, в якій убивник у темній кімнаті ганяється за жертвою, щоб проколоти її голкою, справді емоціонують силою своєї макабричности. Колиб те саме показано „так як у житті" — ефект був би зовсім не той. В Гран-Гіньолі глядачі так ніби читають поліційний роман — усі знають, що він видуманий, але признають, що цікавий. А скільки разів дивлячись на наші старі побутові пєси думаємо, що колиб у такого „Гриця" внести трохи гіньоліського або уодлесівського елементу — якби ожив він!

Саме на грані балаганної гротески та класицизму слід шукати початків стилю сучасного театру.

Бож коли оглядаємо на виставі величаві, просто чудесні здобутки техніки (такий павільйон Авіяції, Світла, Пошт і телєграфів, така Палата Відкрить), де така близька поезія до математики, де іноді здається, що дійсність перестає бути дійсністю, невже зворушить нас якась драма з кінця минулого століття, з „соціяльним чи побутовим" конфліктом, виведеним усіми аксесуарами старосвітського реалізму?

Слід зауважити, що на порозі нового театрального мистецтва незвичайним успіхом користується класичний репертуар, очевидно модерно оформлений і інтерпретований. Виставляють Дон Кіхота, новелі Бокачіо, Фавста, італійські комедії Гоцці, Шекспірові трагедії, середньовічні жарти Рютбефа, комедії Аристофана, драми Кальдерона, Льопе де Веги. Модерні автори нарікають, що не лиш не мають успіху, але взагалі тяжко їм дістатися на дошки. Справа не лише в тому, що режисер „касово" почувається певніщим за щитом імені автора, який має санкцію століть щодо своєї вартости і не потрібує реклями. Утеча в класичний репертуар звязана з проблемою духу часу. Сьогодні знов як і колись мають слово великі поети, великі мрійники. Феєрія, гротеска, містерія такі, близькі льогіці новітньої архітектури чи тактові пропеллера! І за цим тужить пересічний глядач. Йому не цікаво бачити на сцені голод, злидні, тваринний зойк у Ремаркових окопах, кухню, шпиталь чи подвіря передмістя — здебільшого він це оглядає щодень. А Дон Кіхот чи Макбет переносять його в зовсім інший світ, проте такий подібний до світу арктичних летунів, або казарських героїв. Бо це світ мрії, казки таємниці, боротьби, конфлікту, великих пристрастей. Він завжди хвилює та зворушує.

Цікаво, що ця туга за мрією істнує скрізь. Оглядайте макети литовського театру — з якоїсь історичної пєси там зробили візію дитини. Селянська хата це не та реалістична, оклепана й нам добре знана з наталкополтавської доби, а скоріше чарівна „хижка на курячих лапах" з уяви малих дітей. Румунський театр даючи якесь патріотичне видовище зробив із нього майже середньовічній примітив. І навіть африканський театрик чорних виставляє доречі якусь свою казку про чарівниць і короля Утанго.

Певна річ, що у звороті театру до фантастики винні у великій мірі малярі-декоратори. Вони полишають далеко за собою невдячний перестарілий текст драматурга. І тим пояснюється, чому режисери воліють часто замісць нудного учасника старого Сервантеса чи веселого Гольдоні.

Колиб ми хотіли в дні театрального сезону вистави 1937. р. поміркувати трохи про наш рідний театр, ми в першу чергу мусілиб іти до Петрицького, Перебийноса та Андріенка. Може хотілось би нам побачити гротесковий почин М. Куліша в „Мині Мазайлі" та „Народньому Малахієві", Леся Українка булаб тут на черзі з „Лісовою Піснею", але зовсім змодернізованою. З режисерів Лесь Курбас у його режисерії „Вія" та „Сави Чалого".

Шкода, що тепер нічого цікавішого не діється в нашому театрі. Наш фольклор і наша історія далаб режисерові багато праці. Коли згадаємо наші вертепні дійства, інтермедії, трагедії наших псеадоклясиків, (яка величава містерія моглаб бути зо „Слова про збурення пекла"!), врешті навіть наш побутовий репертуар, який так надається до макабричних інтерпретацій і який цінний передовсім своїм етнографічним характером — можна булоб захоплюватись вислідом і такі речі можна булоб цього року показати Парижеві з успіхом.

Кажучи коротко: вистава 1937. р. своїм театральним сезоном віддає лавр першенства французам. Вони візьмуть його не лиш як народ пребагатої театральної традиції та культури, але тому, що вміють дивитись вперед і прислухатись до шепоту часу: з сутінками реалістичної драми вони відчули слушно, що в наше століття поруч льогіки люди живуть також і мрією.

—o—

Великий Театр	Субота 21. VIII. Год. 8. веч. Неділя 22. VIII. Год. 3.30 — ціни знижені Неділя 22. VIII. Год. 8. веч. **Виступ Балєту Парнелля.**	Великий Театр

тань у звязку з пасажирським рухом у залізничих потягах. Союз домагається, щоби пасажир, що платить повну тарифу за проїзд, мав у поїзді запезпечене сидяче місце, тимбільше, що з цих місць користають пасажири, які користають з ріжних полекш. Якщо нема місця, такий пасажир повинен мати право зайняти місце у вищій клясі.

— **Скасування деяких повітових роземних урядів для маєткових справ.** В „Деннику Законів" (Варшава, ч. 60. з дня 13-го ц. м.) оголошено розпорядок міністрів рільництва і рільних реформ та внутрішніх справ з дня 30. липня ц. р. про скасування деяких повітових роземних урядів для маєткових справ власників сільських господарств. М. ін. скасували повітові роземні уряди в Городку під Львовом, в Яворові, Скалаті та Збаражі. На область городецького й яворівського повіту поширили діяльність повітового роземного уряду у Львові; на область скалатського й збаразького повіту діяльність повітового роземного уряду в Тернополі.

— **Катастрофа львівського поїзду під Познанем.** На залізничій лінії Острів Великопольський—Яроцін скоїлася катастрофа поспішного поїзду, що їхав зі Львова до Познаня. Перед стацією Віташице вискочив із рейок поштовий амбулянс і зовсім розвибся. Урядовці, що їхали амбулянсом важко ранені. Машиніст швидко зорієнтувався і затримав поїзд і таким чином врятував його перед більшими розмірами катастрофи. На просторі 100 м. рейки повигинані. Рух відбувається на одній лінії.

— **За вдержання зниженого комірного.** Як відомо, з днем 1. листопада вигасає розпорядок про знижку комірного на 10 до 15 прц. За дальше вдержання цієї знижки стараються широкі кола трудових мас за ініціятивою організації льокаторів. Зокрема беруть акцію в цьому напрямі державні і приватні урядовці.

— **Чиї гроші?** Управа м. Львова оголошує, що ще в серпні 1935 р. при перевірюванні ключів від усіх вільних сховків у скарбниці Почтової Каси Ощадности у Львові, знайшли в одному сховку готівку 11 тисяч зол. ПКО не має ніяких відомостей, хто і коли ті гроші сховав. Управа м. Львова, подаючи це до загального відома, звертає увагу, що хто має претенсію до тієї готівки, може відобрати її, доказавши право власности

— **Найпрактичніший спосіб на вигублення гусениць.** Ріжні подані способи на гусениці є або непрактичні або за дорогі і трудні до переведення. Спробуйте, заінтересовані, моєї ради: На кінець патика довжини палиці намотую і завязую трохи вати або клочча і мачаю в чорний карболь або „карболінеум" (цю теч купую в дрогерії або там, де продають фарби). На грядку капусти вистарчає карболю за 20 сот. Рано коло 7. год. і вечером коло 5. год. йдеться до капустів і дітикнувшися тільки злегка гусениці тим чорним карболем, вбивається їх моментально. Коли повторимо так два-три дні, вигубимо гусениці цілковито. Дощ змие їх з листків, які і так відпадають при вирубуванню капусти. Це найпрактичніший і найлекший та нешкідливий спосіб на ту язву гусениць, який на селі і діти виконають. — **Застирець.**

— **Трагічні наслідки забави.** На полі коло Слободи Золотої пов. Бережани діти розпалили вогонь, до якого кинули артилерійську гранату, що залишилася з часів світової війни. Граната вибухла, вбивши на місці двох хлопців. Третій помер від ран по дорозі до шпиталю в Бережанах.

— **Вернувся по 22 роках із полону.** До Селятину на Буковині вернувся з російського полону Танась Фундур, колишній вояк австрійського 24. полку піхоти (коломийського). В полон він дістався в 1915. р. і весь час перебував на Сибірі, де, хоч був жонатий, оженився з росіянкою, з якою, будучи ще й столяром, заложив собі мале господарство. Одначе наслідком колективізації він стратив увесь маєток і тому рішив покинути Совіти. На Буковину вернувся з другою жінкою і двома дітьми. Тимчасом перша жінка Фундура, що 22 роки не мала ніякої вістки від чоловіка, вийшла вдруге замуж і має троє дітей.

— **Жидівська гуманітарність перед судом.** У львівськім окружнім суді ведеться карний процес проти діячів сіоністичної організації „Бетар" у Львові, м-ра Давида Бойка, м-ра Адольфа Готфріда, Лазара Данкера та Емануїла Вурма під закидом ошуканства. Організація займалася приготовлюванням жидівської молоді до виїзду до Палестини і приділювала еміграційні цертифікати. Головний обвинувачений м-р Бойко був заступником голови Унії сіоністів ревізіоністів на Сх. Галичину і головою жидівської пластової організації „Бетар", що приготовляла жидівську молодь до еміграції. „Бетар" діставав спершу 17 прц. контингенту цертифікатів на Сх. Галичину. Пізніше, коли ревізіоністи виступили із світової сіоністичної організації, цей процент значно зменшився, одначе провідники „Бетару" обіцювали дальше цертифікати, хто лише зголосився і брали від інтересантів ніби то на кошти організації, кілько вдалось, по 500—2.500 зол. Згодом ошуканства вийшли на яву, бо щораз більше жидів, що дали гроші, зголошувалося по цертифікати, яких організація не могла їм дати. Сума виманчених грошей дійшла до 62 тисяч зол. М-р Бойко вів життя понад стан, шастав грішми на право і ліво, а все на шкоду емігрантів, які приїздили з цілого краю і робили йому пекольні авантури. Врешті справа пішла перед суд. Розправа потребує довший час, бо на свідків покликано кількадесять пошкодованих.

— **Убив наречену.** На дорозі в равському повіті знайшли тіло 28-літньої Марії Лещик. Поліція викрила, що її вбив 27-літній наречений Йосиф Копик із Ворохти сокальського повіту. Він заманив її до своєї хати і посварившись із нею, побив її сокирою по голові, а потім задусив. Копика арештовано і відставлено до сокальського суду.

— **Скарб під грушею.** При викопуванні старої груші в загороді Андрія Лиховида в Добрій пов. Ярослав знайшли глиняну посуду, в якій находилося 1.077 ріжних монет, польських, німецьких і шведських із часів Жигмонта III. (1587—1632) переважно нижчої вартости. Скарб передано до міського музею в Ярославі.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

‡ Посмертні згадки.

СПИРІДОН БАНЬКОВСЬКИЙ.

Емеритований радник львівського магістрату, член багатьох українських товариств Спиридон Баньковський помер 18. ц. м. у 84-ому році життя. С. Баньковський походив зі старої священничої родини з Полонної, пов. Синік і був великим українським патріотом. За це москалі вивезли були його зі Львова підчас світової війни як заручника і він вернувся до Львова аж 1918. р. Своє майно записав Покійний „Народній Лічниці", а крім того записав по 1.000 зол. на такі українські Т-ва: Рідна Школа, Українська Захоронка, Просвіта, Сокіл (на викупно городу), УКТОДІ та на Ремісничу Бурсу. Похорон цього українського патріота відбувся 19. ц. м. на Личаківський цвинтар. В. Й. П.!

О. ОЛЕКСАНДЕР ГВОЗДЕЦЬКИЙ.

О. Олександер Гвоздецький уродився в Ушковичах 1879 р. як син священника. По скінченні студій ординується в 1902. р. на священника. Від 1902. до 1904 р. стає адміністратором міста Бібрки, де веде крім церковної правдиву громадянську працю, працюючи у всіх тогочасних наших установах, за що по відході з Бібрки дістає від громадян золоту грамоту заслуги. Від 1904. до 1919. р. стає парохом у Борщеві перемишлянського повіту. Там працює 16 літ і до війни бере живу участь у нашому політичному житті; підчас московської займанщини залишається на своїй парохії та опікується своїми парохіянами. Рік 1918. застає його в Борщеві. Як свідомий громадянин стає в лави наших національних працівників і бере активну участь в організуванні українського політично-суспільного життя. По відступі Української Армії за Збруч його арештують, відсилають до Домбя, опісля до Пільзна і врешті при кінці 1919. р. по півріччному побуті в Бригідках у Львові виходить він на волю. Всі ці переживання не зломили Покійного. Перейшовши в 1920. р. на нову парохію до Чернева, забирається він із запалом до організування нашого релігійного і культурно-освітнього життя. Ставши головою читальні „Просвіти", помагає закладати кооперативу, кружок „Сільського Господаря", кружок „Рідної Школи", касу Стефчика, кружок „Союзу Українок" і т-во „Сокіл". Як прикладний парох в р. 1925. відреставровує церкву і відновлює її та закладає церковні братства. В його парохії нема до нині ніодного сектанта чи комуніста і ціле село — це національно вироблений елемент.

За свої заслуги дістав титул почесного совітника Митрополичої Консисторії у Львові. При самоврядних виборах став членом Повітової Ради в Рогатині, де й надальше заступав інтереси українського громадянства.

Несподівана смерть перервала нитку Його трудячого життя. Нехай рідна земля буде пером працівникові, що стільки натрудився й натерпівся для неї!

Спорт.

УКРАЇНА — КОРОНА. ПОГОНЬ І. Б. — РЕСОВІЯ.

В неділю 22 ц. м. відбудуться у рамках спільної імпрези два метчі за мистецтво Окружної Ліги. Україна починає осінній сезон так, як і минулого року, змаганнями з Короною, одначе цим разом Україна є господарем змагань (минулого року осягнула наша дружина на гарячім самбірськім грунті нерішений виспід 2:2). Віримо, що інавгурація мистецтв буде справді гідна і що наша дружина вийде в цих перших змаганнь переможцем. Тільки перед початком мистецтв одна важна примітка: Україна є справді одною з найкращих, а може таки найкращою дружиною О. Л. Одначе це ніколи не дає нашій дружині права легковажити яких-небудь змагань чи противника. З найслабшим противником треба грати як із найліпшим і щойно тоді дружина може бути певна своїх успіхів та збереже себе перед ріжними прикрими несподіванками. А такі несподіванки іноді рішають про кінцевий успіх і вислід праці цілого спортового сезону.

Про те, що передметч Погонь І. Б. — Ресовія викликує теж величезне заінтересування, не треба навіть згадувати. Як зачуваємо, Погонь виставить дружину, скріплену кількома грачами Державної Ліги, щоб перший метч із Ресовією виграти і таким чином переконати, що належиться їй заслужено місце в О. Л. Ресовія, яке гратоване зі своєю знаменитою трійкою нападу, теж схоче зрегабілітуватися по останніх невдачах за вхід до Д. Л.

На грищі Погоні матимуть глядачі змогу оглядати в неділю найкращих напасників Окружної Ліги: Магонського, Мікльоша, Петрова, Скоценя, Краєвського та Врубля, Барана і Гогендорфа. Справді знаменита нагода і її повинні прихильники копаного мяча використати, тимбільше, що ціни вступів на цю подвійну імпрезу недорогі. Для членів України знижка.

Початок передметчу в год. 2.30 попол., метчу в год. 4.30 попольдні.

СТЕП — РЕКОРД II.

Товариські змагання цих дружин відбудуться в неділю 22. серпня п. р. на гриші 40-го п. п. при вул. Клепарівській. Початок в год. 14.

СОКІЛЬСЬКИЙ ТУРНІР КОПАНОГО МЯЧА В СТРИЮ.

Сокільський турнір копаного мяча, що мав відбутися 21. і 22. п. м. у Стрию, **відложений на 28. і 29. ц. м.,** з приводу свята на Маківці (22. п. м.).

Початок змагань в обох днях в год. 14-ій. Вголошуватись повинні дружини в суботу рано 28. VIII., в Народнім Домі.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Довбуш — Ян 1:1. Товариські змагання української чернівецької дружини з віменською, відбулися минулої неділі і по гарній грі закінчилися нерішеним виспідом. 21. ц. м. Довбуш буде грати з К. А. О. (Орадія) на площі Драгош-Води.

Бокшай, знаменитий воротар Руси, імовірно покине таки свій клюб і перейде до празької Славії, якщо Русь прийме скромне відступне в сумі 80.000 чеських корон, які Славія хоче дати за Бокшая.

Мадярська Ліга починає осінню мистецьку рунду вже 20. серпня метчом Фебус — Бочкай, якого ми бачили в неділю у Львові. Інші метчі відбудуться в неділю 22. п. м.

Мистецтва Австрії почнуться щойно 28. п. м. Цього року гратиме новостворена національна, чи пак Державна Ліга і т. зв. перша Ліга. Змагання будуть дуже важкі, бо Державна Ліга буде складатися всього з 10 клюбів, при чому два останні клюби спадуть до першої Ліги. Зате відбудає кваліфікаційний турнір. До Державної Ліги вийде один клюб І. Ліги та мистець Карнитіл.

КОМУНІКАТ.

С. Т. „СТЕП" повідомляє, що з днем 15. серпня 1937 р. приміщення у новій домівці при вул. Гуцульського ч. 22, III. пов. (Народній Дім).

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній

М. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2,

побіч фірми Саламандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича

КУТИ:
21. VIII. Княжна чардаша.
22. VIII. Ніч під Івана Купала.
З Кут іде театр до Рожнова.

Український Молодий Театр „Заграва"

РОЖНІВ:
21. VIII. Трафіка пані генеральової.
22. VIII. Тарас Шевченко.
23. VIII. Муравлі.

КОБАКИ:
22. VIII. год. 3. попол. „Земля", Стефаника.

КОСІВ:
24. VIII. Трафіка пані генеральової.
25. VIII. Камо грядеши? І. частина.
26. VIII. Камо грядеши? II. частина.

КУТИ:
27. VIII. Голгота.
28. VIII. Камо грядеши? І. частина.
29. VIII. Камо грядеши? II. частина.
30. VIII. Трафіка пані генеральової.
31. VIII. Тарас Шевченко.
1. IX. Муравлі

КОСІВ:
2. IX. Тарас Шевченко
3. IX. Муравлі.

Великий Театр:

Субота, 21. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Парнеля.
Неділя, 22. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Парнеля.

КІНА.

АПОЛЬО: „Право молодости" на основі повісти Едни Фербер.
АТЛЯНТІК: „Тайний плян Р. 8".
ВАНДА: „Заньована", „Відень — місто мрій".
ГРАЖИНА: „Прокажена".
ЕВРОПА: „На хмародері".
КАСІНО: „Стрінулися в Парижі" з Кльодетом Кольбер.
КОПЕРНИК: „Північ кличе", „Кар'єра панни Іванни".
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Роз-Марі".
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Сузі" музична комедія.
ПАЛЯС: „Фікер ч. 13".
ПАКО: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Мільйонерові примхи".
СВІТ: „Прапор" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Такі дівчата" і ревія.
ТОН: „Кохана родинонька" з Фліпом і Фляпом.
УТІХА: „Китайські моря" і ревія.
ХИМЕРА: „На Сибір".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Будапешт".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 21. серпня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісеньки, 19.30 Форт., 19.50 Невідомі патріот. пісні Вебера, 20.10, 21.00 Концерт, 22.30 Танк. музика, БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Веселий вечір, БУДАПЕШТ 12.05 Легка музика, 19.00 Вок. концерт, ВІДЕНЬ 15.15 Концерт інтристів, 19.20, 20.00 Веселий концерт, 21.00 Моцартівська музика, 21.50, 22.00 Пісні й арії, Ефтіміадіс співр., 22.20, 23.00 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Розр. музика, 22.30 Смичк. квартет оп. 3- і 5. Гайдна, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, ПРАГА 20.00, 21.00 Велика розр. програма. 22.35 Джез, РАДІО ПАРІ 12.00 12.30, 17.00 Орх. концерт, 18.15, 15.15, 19.15, 19.45 Співи. 16.15 Для дітей, 18.30 Реципації, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00,22.00, 23.00 Вечір опер: „Ля Гравіоля" камер. оп. в І. дії Адр. Люальдія, „Аріядна на Наксосі" оп. в І. дії Р. Штравса.

Неділя, 22. серпня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Військ. орх., 19.30 Весела муз. авд., 20.00, 21.00 Вок.-муз. концерт, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 21.00 Співи, 22.15 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.50, 22.30 Цик. музика, 19.00 Сальон. музика, 22.00 Форт., ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Симф. концерт, 15.40 Камер. концерт із Зальцбурга: сопр., клявесин, флет, смичк. кв., форт., 19.30 20.00, 21.00 „Богаччо" оп. Суппе, 22.30 Сонати на скр. і форт., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 11.30 Фантазії на орг. Вірліцера, 14.00, 15.00, 18.00, 19.00 Спорт і розривка. КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 17.15 Популярна музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ле донне куріозе" оп. Вольф-Ферарія, МІНХЕН 18.00 Концерт, 19.00 Вок. авд., 20.00, 21.00 Вок.-муз. концерт, ПРАГА 11.00 Концерт, 12.20 Орх. концерт, 17.05 „Цілунок" оп. Сметани, фрагм., РАДІО ПАРІ 13.15, 15.00, 15.45 Співи. 15.15 Цик. музика, 16.00 Театр Уяви, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00 Розр. мельодії, 22.40 Розр. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 21. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Коли посуха буває найгрізніша, 12.35 Розр. концерт клюбу мандоліністів, 14.00 Концерт бажань, 14.58 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вісти, 16.00 Театр Уяви для дітей: „Про брудного Якова", „Райдужна казка", 16.30 Від рана до вечора, орх. концерт, 17.30 Концерт солістів: спів, скрипка, 17.50 Новий резерват у Бещиді Нижньім, 18.00 Суспільна гутірка в нагоди пішо-колового руху у Львові, 18.05 Симф. танки, гр. пл., 18.25 Відозва до суспільности в нагоди пішо-кол. руху, 18.30 Болячки вул. руху та охоронні засоби, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вісти, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Легка музика у вик. військ. орх., 19.40 Фрагм. із легкоатл. змагань Польща-Німеччина. 20.00 Польська молодь із закордону в таборі, 20. 45 Вечірній денник, 20.55 Лісові новини, 21.05 Тиждень гір: гуральська музика та спів, гр. пл., 21.45 Літературні новини, 22.00 Танкова музика, 22.50 Останні вісти веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Кутох гумору, 23.05 Танкова музика з гр. пл.; у перерві „Смерть дівча", монольог.

Неділя, 22. серпня 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліборобська газетка. Музика з гр. пл., Хліборобські Т-ва пісня жнив, 8.35 Нар. музика в гр. пл., **8.45 Організація збуту домашньої птахи, гутірка в українській мові, вик. д-р Е. Томашевський.** 9.00 Регіональна трансмісія з Висли, 11.30 Легка музика в гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Від Камінського до Карловича, муз. поранок. орх., 13.00 Нестилізована краса Львова, 13.10 Легка і танк. музика, співи, форт., 14.40 „Перші галичани" Вол. Лозінського, 15. Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Кінська справа, Відміни озимин, 15.00 Розр. концерт для молоді, орх., співи, рецитація, 17.30 Трансм. з Висли в нагоди Тижня гір, 18.15 У руїнах із часів Міноса, 18.30 Твори Дебісія: співи, форт., квартет. скрипка, альтівка, віол., 19.35 Із міжнар. легкоатл. змагань Польща-Німеччина, 20.00 Концерт солістів: форт., співи, 20.35 Спортові вісти, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Вечірній денник. 21.00 „Трансмісія із восьмої, городу" — Весела Сирена, 21.40 Спортові вісти, 22.00 Співи, ресіталь Десіре Ліджеті у супр. форт., 22.30 Скрипка в супр. форт., 22.50 Останні вісти веч. денника, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 20 серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·48. 89·05, Долярн американські 5.29·50, 5.27·00, долярн канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 292·82—291·10, Франки фр. 19·93—19·81, Франки швайцарські 121·90—121·10, Фунти англ. 26·49—26·33, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·80, Кор. дан. 118·19—117·35, Кор. норв. 133·08—132·10, Корони шв. 136·58—135·60, Ліри італ. 24·30—23·60, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 137·00 — 134·00, Шилінги австр. 99·00—98·50, Тель Авів 26·25—26·11, Марки нім. срібні 149·00 146·00

Яйці.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 57·25, 3 поз. інв. 1 ем. 69·50, 69·75, серія неност. 2 ем. 68·50, серія неност. 5 конверс. 61·00, 4 пр. дол. 59·00, 4 пр. консол. 58·00, 58·25.

Тенденція удержана.

Папери.

Банк Польський 104·00. Цукор 34·00, Вугель 24·00, 23·50, 24·00. Нафтани 63·00. Габербуш 79·50

Тенденція удержана.

Збіжжя.

Львів, дня 20. серпня 1937

Пшениця одностайна черв.	29·50—29·75
Пшениця збірна червона	28·75—29·00
Пшениця одностайна біла	30.00—30·25
Пшениця збірна біла	29·00—29·25
Жито шт. I.	23·25—23·50
Жито шт. II.	23·00—23·25
Овес одн.	19·25—19·50
Овес збір,	18·50—18·75
Ячмінь одн.	20·75—21·25
Ячмінь паст.	18·50—18·75
Льон	45·00—45·50
Кінн	75·00—78·00
Висівки житні	14·75—15·00

Центросоюз — Львів.

Львів 19. VIII. 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни за 100 кг. льоко вагон-стація завантаження. Пшениця однородна 760 гр/л 2% зол. 29.00—30.00; Пшениця збірна 750 гр/л 5% 28.50—29·50; Жито збірне 694 гр/л 3% 22.00—23.00; Ячмінь пашний 621 гр/л 4% 17.25—18.25; Ячмінь 640 гр/л 3% 18.25—19.25; Ячмінь 680 гр/л 2% 19·25—20.25; Овес легко задощений 450 гр/л 17.25—18.25; Овес незадощений 450 гр/л 18.25—19.25; Кукурудза жовта 25.00—25.50; Кукурудза червона 26.00—26·50; Рінак 59.00—60.00; Вика темна нового збору 18.00—19.00; Вика сіра 17.00—18·00; Насіння льону 46.00—47.00; Гречка 90% 22.00—23.00. — Всі роди збіжжа подорожіли. Тенденція звишкова.

Центросоюз.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 20. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·55 зол.
1 кг. масла бочков. инд. в опак. 2·60 зол
молоко . . . . . 14—15 сот.
яйця . . . . . 3·10 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко вдержана, на яйця слаба.

Подяка.

Прибиті тяжким горем по смерти бл. п. **о. Александра Гвоздецького пароха Чорнеева,** не маючи змоги іншим способом відвдячитися всім, що в тій тяжкій для нас хвилині поспішили з поміччю і співчуттям, а це: Високопреподобному і Всесвітлішому Отцю Ігуменові Климентієві Шептицькому за участь і звеличання своєю присутністю похоронів, за переведення панахиди і за провід у похоронах, за його щирі виголови співчуття та за незвичайну прихильність і щирість, якої зазнали ми з його сторони — Високопреподобному Отцю Деканові Петрові Патрилові з Перегінська за правдиву приятельську та щиру опіку, за приготування похоронів і за прегарну прощальну надгробну мову, — Високопреподобним Отцям Професорам Богословської Академії ві Львова о. Рудеві, о. Сампарі і о. др. Гриньохові, за участь в похоронах, зокрема Вир. о. проф. Рудеві за прегарну щиру християнську промову, якою укоїв наш тяжкий біль і сум — Всечесніщим Отцям Макаревичеві, Щербанюкові, Стерницькові, Ліщинському о. капеланові з Остродора, а перш за все нашому найщирішому Другові і сусідові О. Корнилові Куницькому, парохові Буряковець за участь в похоронах, розраду і зворушливе надгробне слово — Високоповажаним Панам др. інж. Миколі Сакевичові за незвичайно приятельське відношення до нас всіх, зокрема за приготовлення і замурування місця вічного спочинку, др. Тимкові Воробцеві за лікарську опіку над Покійним і влегшення Йому останніх хвилин життя, касієрові фірми Гетінгер Гінтерові за незвичайно щире та прихильне до нас відношення — Управі Митрополичих Дібр до рук ВПана дир. інж. Михайла Мартинця, Управі живця Підлютє до рук ВПана дир. Гладкого, Управі фірми І. Пг. Гляйзінгер у Брошневі за видачу і безкоштовну поміч в уладженні похоронів — Панству Яцишинським і Бінштокам з Різарні за поміч в нашому нещасті — дорогим парохіянам Чорнеева за участь в похоронах, зокрема хорові під проводом п. Самійли Федя, Чит. Просвіти до рук п. Любки Михайла і Панькова Михайла, Союзові Українок до рук п. Любкової і Тимченкової — вкінці всім, що виспівали нам свое співчуття і своєю присутністю звеличали похорони і віддали Покійному останню прислугу, складаємо щиру дорогою нашу найщирішу подяку і щире Спасибіг.

1453 **Дружина, діти і рідня.**

ОПОВІСТКИ.

ЗАЯВА.

З уваги на всякі сплетні та різні наклепи на мою особу заявляю, що я, правда, в роках 1927—1929 був членом повітового комітету сельробу городенського повіту, але не був част. коли в Галичині панували радянофільські настрої загалом і серед академічної молоді зокрема. Одначе по сконтролюванні своїх поглядів зірвав я давно всякі зв'язки з комуністичними елементами і з комуністичною ідеольогією та працюю в Луговій Організації для здійснення лугового ідеалу — побудувати на руїнах Совітів Самостійну Українську Державу.

Городенка, дня 14. серпня 1937 р.

Михайло Проніпчин.

МЕШКАННЯ

ПРИЙМУ НА СТАНЦІЮ ученицю або ученика з нижчих гімназійних клас, найрадше із священичої або вчительської родини. Запевняю: добрий виховну опіку, здоровий харч і ewентуальне поміч у науці. Пять хвилин ходу до голов. заведення акад. гімназії. **Евген Тилчук, Грунвальдська 8/2.** 1435 2—3

МЕШКАННЯ 3-КІМНАТНІ з повним комфортом в новому домі при вул. Глибокій ч. 11 (біля Політехніки) до найблизшого. 1451 1—3

ПРИЙМУ ученика на станцію в нижчих клас, бажано гімназії. вул. Захарієвича 1. ч. дв. 1. 1454

РІЖНІ

ЧАСОПИСИ з ділянок: архітектура, самоходи, графіка, фотографія, техніка, медицина, журнали і т. п. можна діставати оказійно — „АЛЬФА", Коперника 5. ВЕЛИКИЙ ВИБІР. 1443 2—3

ЛЯМПА 2-ф пломінна, нікльова 6— зол., лямпа кухонна 2— зол., жарівки від 5—25 сот. — 70 сот. „Централа жарівок", Львів, Ринок 21. 1434 3—6

ОГОЛОШЕННЯ.

Фотографічні апарати направлює пресезійно

К. Колянковський

Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5.
1387 7—10

БРИТВИ

найліпші, гварантовані. світових марок продає по найнижчих цінах оказійно Фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

Приписові друки і книжки до вжитку часописів

які кожне видавництво мусить відновити з новим роком для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (130 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів, оправлена зол. 2.50
на 960 урядів оправлена зол. 5.—

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, випаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Неділя 22. серпня 1937. Ч. 184

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Оборона Лемківщини.

(Передова стаття.)

Глибші причини конфлікту Прага -- Лісабона.

Ґазовий бій у Китаю.

Червона міліція переходить до нац. військ

„Нормалізація припинила консолідацію всеукраїнських національних сил...“

(Голос політ. діяча-емігранта в анкеті „Діла“).

Розвязали Кружок „Рідної Школи“ у Варшаві.

СССР вишле військо до Шангаю.

Льондон з Берліном бються за журналістів.

Китайська бомба на американськім кораблі.

Канал Ягоди.

Літературна сторінка.

Ч. 184 (14.717 . Львів, неділя 22. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартально . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ГАЛИЦЬКА
КАСА ОЩАДНОСТИ
У ЛЬВОВІ
НАЙСТАРША ОЩАДНОСТЕВА ІНСТИТУЦІЯ
— ОСНОВАНА В 1843 Р. —
ОЩАДНОСТЕВІ КНИЖЕЧКИ З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ
Засяг ділання: Ціла Східна Галичина
ЗАМІСЦЕВІ ВПЛАТИ П. К. О. 500.198

ПОДБАЙТЕ НЕГАЙНО
про обезпечення Вашого збіжжя і паші від огню, яке заключите під найкористнішими умовинами в
Товаристві Взаїмних Обезпечень
„Дністер"
у Львові, вул. Руська 20. Тел. 205-47.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

Адвокат
Д-р Володимир Чума
отворив канцелярію
в Бродах при вул. Міцкевича 2.
(камяниця П. С. К.)

Перевага японців у повітрі.

Кореспондент Райтера повідомляє, що сьогодні 21. ц. м. японці панували без застережень у повітрі. Вони бомбардували залізничі лінії, що ведуть до Шангаю. Китайські літаки намагалися навязати бій з японськими літаками. Вони намагалися теж збомбардувати кружляк „Іджумо". По обох сторонах ведуть артилерійські бої. Японські кораблі обстрілювали спершу слабше, відтак сильніше поодинокі дільниці міста. В полудневій окрузі дальше тривають пожежі, які зайняли вже простір к. 2 квадратових миль.

ПОДРОБИЦІ ПОЖЕЖІ ШАНГАЮ.

Із високого семафору, що стоїть на французькім березі видно докладно, що всі будинки на просторі Гон-кію і Янтсе-по, на Бродвею зовсім спалені. Бої на тому відтинку були особливо запеклі останніх 24 годин. Пожежу на Бродвею спричинили китайці, які хотіли таким чином відділитися від китайських партизанських відділів, які воліклися безпосередньо за військовими частинами. Величезна пожежа вибухла в Путун в магазинах бавовни.

ГАЗОВИЙ БІЙ У КИТАЮ.

Із кол зближених до китайського генерального штабу повідомляють, що на шангайськім фронті, недалеко гирла Янтсе-кіянгу японські літаки бомбардували Кіян-Кін газовими бомбами. Японських літаків було 11.

ПЕРЕД СХОДОМ СОНЦЯ.

Японські воєнні кораблі бомбардували перед сходом сонця Путун. Над ранком японські літаки звели бій із китайськими літаками і зістрілили один китайський апарат.

Глибші причини конфлікту Прага — Лісабона.

Кореспонденція Герцог у Відні дістала від португальського посольства таку заяву у справі португальсько - чехословацького конфлікту:

Португальський уряд заключив умову з чехословацькою фабрикою зброї „Збройовка" у Брні. На підставі тієї умови мала фабрика доставити партію скорострілів. Португальський уряд підкреслював, що замовлення призначене для португальської армії. Одначе по якомусь часі фабрика виявила сумнів у призначення тих скорострілів. Тому португальське посольство запитувало управу фабрики про правдиву причину того кроку, вважаючи вияснення фабрики нещирим. Двох директорів тієї фабрики звернулися до посольства зі заявою, що чехословацький уряд заборонив вивозити замовлену зброю. Як причину подали вони становище португальського уряду в комітеті неінтервенції. На запит посольства скермований до чеського міністерства внутрішніх справ, дістало воно відповідь, що міністерство спирало своє рішення на льондонській умові, з тим додатком, що ті зобовязання приневолюють празький уряд стримати доставу зброї воюючим сторонам в Еспанії. Португальський уряд відповів, що він теж дотримує льондонських умов і найкращим доказом є те, що не було ніяких нарікань на становище Лісабони, значить, і з боку Чехословаччини. Згодом заявив чеський уряд, що в тім випадку йде про загальні доручення, які торкаються зокрема експорту зброї в Чехословаччині. Експорт зброї з Чехословаччини буде дозволений щойно по закінченні еспанської війни. Вкінці чеський уряд домагався від Португалії запоруки, що замовленої зброї не вжиють у користь одної чи другої воюючої сторони. Португальський уряд відповів, що не бачить причини давати окрему запоруку, тому, що вистачають дотеперішні зобовязання, які випливають із льондонської умови. Посольство заявляє, що празький уряд подавав спершу політичні причини, перемінюючи їх згодом на господарські причини і що намагався замаскувати первісні причини. Ці умовини приневолили португальський уряд зайняти ясне й рішуче становище.

Присилайте передплату!

Оборона Лемківщини.

Львів, 21. серпня 1937.

В історії кожного більшого европейського народу відограли та відгравають ще й досі його етнографічні окрайні смуги дуже помітну ролю. Для прикладу вказати хоч би на Піємонт чи пак Сабавдію, звідки вийшли змагання до державного обєднання італійського народу, що врешті довели до сьогоднішньої могучої Італії. Те саме було з Бранденбургією, що дала почин до сильного пруського королівства, яке в 1870. р. обєднало цілу Німеччину у світовій державі довоєнного німецького райху. Таких прикладів можнаб навести значно більше.

На цьому ще не кінець. Окрайни давали своїй нації великих поетів, мистців, учених, а передовсім — це теж дуже характеристичне — геніяльних організаторів нації і держави. Із французьких окрайн вийшов Наполеон, з італійських Мусоліні, а Гітлера теж як уроженця Горішньої Австрії треба вважати як того, що походить з німецьких окрайн, подібно як і творця німецького райху — Бісмарка. До цієї категорії належить і Пілсудський, родом з білоруських земель, колишніх і сьогоднішніх польських „кресів". З таких „кресів" колишньої царської імперії — з Кавказу — походить і Сталін — теперішній кривавий диктатор Совітів.

Не припадкова це річ, що окрайни вкладають найбільше цінностей у спільну національну скарбницю. Діяє тут закон природи. Середину національної чи державної території бережуть і охороняють далекі периферії, що є начеб давніми таборами римських легіонів. Вони найбільш виставлені на небезпеку і безпосередній ворожий наступ, найскоріше і найживіше на нього реагують на всі події, що торкаються національної цілости та її збереження. Це й виробляє своєрідний характер у окрайних людей, що знову згодом дає великих будівничих національної долі.

Не инакше було і в нашій історії. По просторій і могутній імперії сходу Европи з осідком в Києві з кінця 10. і половини 11. віку з часів Володимира Великого та Ярослава Мудрого, де український елемент був цементом для різних і неукраїнських племен, хоч і не створив одноцільної національної української держави — перша українська держава повстала на західних окраїнах за Романовичів, приблизно на тих наших областях, що входять сьогодні у склад Польщі. Імена Романа, Ярослава Осьмомисла, любимця автора „Пісні про похід Ігоря", Данила, залишаться на завсіди у нашій історії. А Сагайдачний, Хмельницький, Мазепа теж уроженці або вихованці наших західних окраїн!

Для національних, подекуди й державних окраїн істнує сьогодні не лише своєрідний сентимент, але часто й окремі організації для їх оборони. Так є і в наших сусідів — поляків, що мають окремі організації і товариства для оборони своїх різних „кресів", — західних, східних, тепер уже й південно-східних, себто Східної Галичини, а навіть спеціяльно карпатських („гурських"), хоч поправді як державна нація із власним державним апаратом таких організацій і товариств вони не потребують на власній дер-

жавній території. Мета тих польських громадянських засобів — особливо якщо йде мова про українські території — зовсім інша, а саме, спроба денаціоналізувати чужонаціональну більшість.

З такою ціллю існують теж і польські організації для оборони „гурських кресів", передовсім Лемківщини, що довгою смугою межує від півночі зі суцільною польською етнографічною територією. Щодо Лемківщини йде вже віддавна відокремлена політика у ділянці адміністраційній, шкільній, освітній, господарській, а навіть церковній. Для ілюстрації слід пригадати, якто вилучили територію скасованого сяніцького окружного суду із львівської судової апеляції і прилучили її до краківської, які заходи йшли, щоб прилучити цю територію до краківського воєвідства; як передали давніші українські школи тільки польському вчительству та ввели лемківський буквар, як розвязували українські культурні та освітні товариства, спиновали їх засновини, вилучували українську кооперацію від Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові, як підтримували чинно москвофільство, ба й навіть православія і яка голосна сьогодні справа з апостольською адміністратурою. Словом, на Лемківщину організується похід з усіх сторін та всіми засобами.

Очевидно, наше громадянство не хоче добровільно піддатися цьому наступові. До оборони станула галицька українська національна українська преса, Українська Парляментарна Репрезентація, наші установи, а передовсім таможнє українське духовенство і самі народні низи, серед яких бистро росте і кріпне українська національна свідомість, нераз ще й чимала активність. На очах маємо доказ цінности лемківського племени, найцінішого для нас з усіх трьох наших карпатських племен.

Для успіху оборонної акції треба надати їй трівкі організаційні форми в окремих товариствах. І в цьому напрямку йшли вже заходи. Та не можна їх було здійснити, бо [illegible] Супроти того серед лемківських еміґрантів в Америці повстала думка оснувати за океаном організацію оборони Лемківщини, коли її не можна оснувати в краю.

Таку організацію під назвою „Організація Оборони Лемківщини" оснували минулого року в Злучених Державах Америки з осідком в Ню Йорку. Лемківщина була тією частиною Галичини, звідки вже від початку 80-тих рр. мин. стол. вийшла наша перша заокеанська зарібкова еміґрація, що невдовзі прибрала масовий характер. Лемки були теж першими парохіянами першого галицького українського греко-кат. священника пок. о. Івана Волянського і дали перші кадри для наших організацій та деяких визначних діячів на північно-американському ґрунті. Освідомлені національно лемки вливали теж до деякої міри і на теперішній український ренесанс Лемківщини, хоч багато лемківських еміґрантів підпало під москвофільський вплив та помагало ширенню москвофільства і православія у своїй батьківщині.

Організація Оборони Лемківщини почала негайну акцію серед лемків і інших українських еміґрантів у Злучених Державах Америки і в Канаді. Основано місячник „Лемківський Дзвін" (The Lemko Bell) у Ню Йорку як орган згаданої організації, якого досі вийшло 11 чисел. Напрям цього місячника є виразно протикомуністичний, що слідно з майже кожної статті. Обговорюється там широко і вірно події на Лемківщині і взагалі на західно-українських областях під Польщею без зайвих націоналістичних вигуків, а з журналу видко, що лемківській акції співчуває греко-кат. світське духовенство і оо. Василіяни.

Безпосередньою метою згаданої організації є згуртувати передовсім самих лемківських еміґрантів під прапором допомоги своїй вужчій батьківщині та зібрати у найкоротшому часі серед української еміґрації в Злучених Державах і Канаді десять тисяч долярів на національно-культурну допомогу Лемківщині, яка у сучасних відносинах знайшлася у невимовно тяжких обставинах. Пояснюють це наглядно річеві статті і комунікати головної управи цієї організації та її поодиноких відділів, яких основано вже поважне число в Злучених Державах і в Канаді. Поміщують теж відозви краєвих лемківських установ з покликом на збірки для них.

Ціла акція з обороною Лемківщини подумана поважно без американського гумбугу, а для її пропаганди і поширення вислано окремого організатора з відчитами про Лемківщину та її потреби до важніших еміґраційних осередків у Злучених Державах і в Канаді. Редакція „Лемківського Дзвону" зорганізувала і підручну українську книгарню, де продають галицькі видання і реклямують передовсім „Ілюстровану Історію Лемківщини".

Почата за океаном акція оборони Лемківщини має повний успіх серед наших еміґрантів, а нам побажатиб, щоб вислід цього успіху були слідні якнайскоріше і на самій, нині долею битій, Лемківщині.

Д-р Степан Баран.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.

Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 116—?

Льондон і Берлін бються за журналістів.

З ЛЬОНДОНУ ВИКИНУЛИ ТРЬОХ ЖУРНАЛІСТІВ.

Вістки із двох воєнних фронтів — еспанського і японсько-китайського, постійні проєкти союзів европейських держав на випадок війни, катастрофи та сензаційні злочини заглушують такі звичайні собі новини, як та, що з Анґлії виселили трохи німців, у цьому трьох журналістів. Щодня з якоїсь держави когось за щось викидають — тут жидів, там „буржуїв" і контрреволюціонерів, нині — вас, завтра — нас, — ніби звичайна історія.

А проте факт, що Анґлія сказала „ґуд-бай!" німецьким журналістам був для анґлійців подією більшою, ніж китайсько-еспанська війна. Під впливом післявоєнного „курсу" в ріжних европейських краях, курсу „твердої руки" — люди почали звикати до насильства, на яке надивилися підчас війни. Але Анґлія не змінила своїх традиційних поглядів щодо поведінки із своїми громадянами ні гістьми, що приїжджають до неї. Мало хто памятає в Анґлії такий різкий виступ міністерства, як теперішній — викинути чужинних журналістів!

Журналіст в Анґлії, навіть чужинець, має повну підтримку всіх орґанів влади. Його обовязок допомагати владі своєю інформаційною службою. Коли чужинний журналіст критикує деякі установи в Анґлії та прояви громадського життя, анґлійці якстій використують цю критику як ради, щоб направити все, що ненормальне і несправне.

НІМЦІ СТЕЖАТЬ ЗА НІМЦЯМИ В АНҐЛІЇ.

Та чужинний журналіст мусить дивитися на виконування своєї професії, як дивиться на це анґлієць — його критика не може бути атаками ні наклепами, а спокійною інформацією. Навіть коли він переступить цю межу, анґлійська влада вміє звернути йому на це дуже чемно увагу, як на звичайну нарушену форму нечемности, а не на політичний акт.

Нові німецькі журналісти зпід стягу Гітлера приїхали до Анґлії не з метою інформувати земляків про Анґлію, а вести пропаганду. При цьому виявилося, що кількадесять осіб із офіціяльним титулом „журналіста" не мали із пресою нічого спільного. Льондонські німці заснували собі якийсь клюб, що наближувався до шпигунського бюра, бо стежив за поведінкою, навіть словами, своїх земляків у столиці Анґлії. До Берліна йшли від довшого часу постійні звіти про „благонадьожность" ріжних громадян, що до політики не мали ніякого відношення, а проте не стримувались у товаристві із приватними поглядами про німецьку політику.

Анґлійський уряд був би їх залишив у спокою і надалі вдавав, що про ніщо не знає. Навіть підчас війни анґлійська поліція впускала нераз шпигунів до краю, щоб їх слідами вивідати ще краще, що їй було треба. Але в даному випадку почала забирати голос публична опінія. У пресі появлялися щораз частіше листи до редакції, де дописувачі звертали увагу на нестерпних типів, які поводяться так, що грають усім на нервах.

ПРАВИЛА ЧЕМНОСТИ.

Це були ті варвари, що вважали за свій обовязок вести в Анґлії пропаганду засобами, що нарушували правила чемности та гостинности. Анґлієць ненавидить людей, що кричать, вимахують руками і насилу стараються його переконати. Він сам ніколи не накидує другому своєї думки і навіть про те, що знає з найбільшою певністю зайк казати: „Мені здається... Переконання та погляди це речі для анґлійця такі святі, що їх не вільно втокмачувати, надуживати для пропаганди. Німці ніколи не були добрими дипльоматами. Вони програли війну через свою нахабну самовпевненість настроївши проти себе навіть невтрально прихильних. Після довгих спроб порозуміння з Німеччиною, Анґлія нараз зважилась на тихий дипльоматичний крок, який пригадав її вороже становище підчас війни.

ПРОТИ КОРЕСПОНДЕНТА „ТАЙМСА"

Берлінський уряд хоче вжити репресій проти Льондону і вислати берлінського кореспондента „Таймса" Еббета. „Таймс" відповів, що коли це зроблять, тоді він — не вишле вже другого кореспондента. Очевидячки Еббетові закидають у Берліні „контр-революцію" і „вмішування у внутрішні німецькі справи", хоч увесь світ знає, в якому тоні можна писати в „Таймсі". Сам „Таймс" належить до органів, які сприяють заходам уряду, щоб порозумітися з Німеччиною, але як незалежний орган він дозволяє своєму кореспондентові змалювати події, які він бачить.

Берлін хотів зареаґувати на висилку з Льондону трьох німецьких журналістів — висилкою одного і вибрав собі Еббета з „Таймса". Саме цей вибір був дуже недипльоматичним кроком. Уся світова преса висловилася різко та критично про таку методу. Зате вся німецька преса почала писати явно проти чужинних журналістів у Німеччині, якби з ненависти за те, що їм одним вільно писати про те, що вони думають.

БОРОТЬБА З АНҐЛІЙСЬКОЮ ОПІНІЄЮ.

Нема ніякого сумніву, що боротьба німецького уряду з „Таймсом" це боротьба з анґлійською опінією. Був уже такий випадок в історії, коли сам анґлійський уряд попавши в конфлікт із „Таймс"-ом програв, бо „Таймс" наладнав власну мережу телеґрафічну та корабельну, щоб діставати незалежні вістки з чужини. Ще два роки тому німецький посол фон Геш у Льондоні сказав таке: „Мої земляки вважають „Таймс" не тільки впливовою ґазетою, але й установою, яка служить і я переконаний, що завсіди буде служити справі взаємного порозуміння серед народів і тимсамим найкращим інтересам людства".

Нині ці земляки кричать „Ґотт штрафе Таймс", як колись кричали „Ґотт штрафе Енґлянд". Бо народи, як діти — скоріше йдуть за почуванням, ніж за розумом.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

„Нормалізація припинила консолідацію всеукраїнських національних сил...“

ГОЛОС В АНКЕТІ „ДІЛА“ ВІДОМОГО НАДДНІПРЯНСЬКОГО ПОЛІТИЧНОГО ДІЯЧА-ЕМІГРАНТА П. ВІКТОРА ПРИХОДЬКА.

Передаємо з черги (див. „Діло“ чч. 150, 152, 155, 161, 164, 167, 170, 173, 176. і 179.) голос-статтю знаного наддніпрянського діяча і публіциста з Праги п. Віктора Приходька, і при цій нагоді пригадуємо питання, які Редакція сформулювала у своїй анкеті так:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка існує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?“

Редакція.

Ми, наддніпрянці, з приводу „Вашої“ сучасної галицької нормалізації згадуємо „свою“, наддніпрянську нормалізацію, — що так скажу, ч. 1., з 1920-го року, відому як польсько-український союз, заключений в імени Української і Польської Республики їх репрезентантами бл. пам. от. С. Петлюрою і марш. Ю. Пілсудським. **Два моменти** звертають на себе увагу, коли порівнюємо обі „нормалізації“ або, інакше кажучи, спроби порозуміння українських і польських політичних чинників. **Перший момент:** це повне **зрозуміння** суті й духа нормалізації по боці українського громадянства і **другий момент:** майже повне нерозуміння її по боці польського громадянства... При чім картина „нормалізації“ з року 1920 майже цілком повторюється на наших очах в роках 1935—37. Політикам з обох таборів — українцям і полякам — надзвичайно цікаво спинитись над цим явищем.

Мушу зазначити, що в 1920. році наддніпрянське громадянство спочатку теж же з великим ентузіязмом зустріло ідею польсько-українського союзу: на Великій Україні, особливож на Правобережжі, завжди відчувався деякий українсько-польський антагонізм і була досить жива романтика українсько-польських воєн, Гонти, Залізняка та мотиви з літератури в дусі Шевченка, Гоголя і т. д. Але коли дійшло до поважних розмов про спільну акцію, то треба віддати належне тодішньому українському громадянству: хоч воно щойно почало жити тоді політичним життям, то всеж відразу виявило **велику дисциплінованість** і більше того — **повне розуміння** спільности українсько-польських інтересів та **щире** бажання **чесно** працювати в цім напрямку, особливо супроти спільного ворога — Москви.

Зате що нас, тодішніх „недосвідчених“ українських політичних діячів, вразило — це майже повне нерозуміння й небажання чи нездібність зрозуміти заключену угоду по польському боці. Поведінка польських чинників здавалась нам, українським політикам, раз — нелогічною, другий раз — самовбивчою, а взагалі „неморальною“ і... незрозумілою. Справді, спільний ворог Москва — стояв на Україні і наближався до кордонів Польщі Там, „на горі“, у Варшаві, йшли надзвичайно поважні наради й постанови в справі спільної польсько-української військової акції, виголошувалися промови про польсько-українське братерство і згоду, а... в Камянці й на Поділлі місцеві підрядні польські чинники не дозволяли переводити набору до українського війська, закриваючи українські школи, хоч це була територія Української Республики, — про що вчора підписано угоду, — докучали населенню реквізиціями і дратували його зовсім непотрібними дрібницями. Нам, молодим українським політикам, здавалась така „нормалізація“ вершком ненормальности, катастрофою; на це ми енергійно вказували польській стороні і наші добрі знайомі й давні приятелі — камянецькі поляки — стидались нам дивитися в очі, але фатальна робота робилась далі...

Наслідки тої „нормалізації“ не дали на себе довго чекати: за три місяці прийшов (мусів прийти-) катастрофальний відворот польських військ з Києва аж... до Варшави, коли молода Польська Республика пережила виїмкові щодо трагічности й напруження, дійсно критичні хвилини. Очевидно, не треба додавати, що польським адміністраційним чинникам, яким „патріотизм“ наказував всяко викривляти на Україні велику ідею польсько-українського порозуміння, довелося спішно залишати всі свої дрібні „здобутки“ і „придбання“ (як нумерування хат по українських селах, польські написи і т. д.), виїзджаючи з „капіталом“ великої нехіті й розчарування, яких український нарід ще раз зазнав у своїй історії від польського народу... Зате треба — для минулого й майбутнього обох народів! згадати, що не зважаючи на все, українці залишились вірними угоді **до кінця,** чесно виконуючи свої зобовязання в найтяжчій для поляків ситуації і в найкритичнішому моменті польської історії — в серпні 1920. року!

Сучасна галицько-польська нормалізація, хоч переводиться в іншому часі і за інших обставин, нагадує нам, наддніпрянцям, у загальних рисах „нормалізацію“ ч. 1.; таж здисциплінованість і повна політична зрілість по українському боці, аж до найменшого господаря в глухому селі — і то при опозиції до нормалізації деяких українських партій! та., якесь дивне нерозуміння й політична сліпота — по боці польському. Це останнє нам, наддніпрянцям, як людям незаангажованим, з боку і з віддалі особливо добре видно:

Безперечно, „нормалізація ч. 2“ несе у собі вже нині в зародку усі ті небезпеки, якими закінчилась нормалізація ч. 1. Щодо цих небезпек, то мені ще й нині пригадуються великі слова першого польського посла у Києві за часів української державности, нині покійного п. Кутилов-ського. В одній із своїх промов він сказав: „Польща й Україна — це дві рідні сестри... Віками вони сплять летаргічним сном, приспані попелом історії. Але приходить день, коли зривають з себе заліза і, як прекрасні царівни, воскресають до державного життя. Однак не довго це триває: замість обєднатися проти спільних ворогів ,вони починають між собою ворожнечу і... швидко знову падають у історичне небуття“...

Ось над цими словами видатного поляка треба добре призадуматись обом народам.

ДЛЯ НОРМАЛІЗАЦІЇ НЕОБХІДНА ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВА.

Призадуматися — це з українського боку значить накреслити цілу програму: що і як тре-

---

ЛІЗІ ГРУБЕР.

НОВЕ ОБЛИЧЧЯ.

Професор Уайт, славний у двох половинах світа косметичний хірург, сидів проти своєї молодої жінки за столом, попиваючи чай і оповідав їй свій новий випадок із свого ординаційного кабінету.

— Уяви собі, що той тип казав мені вибирати між десяти тисячами долярів і револьверовою кулею.

— А ти? — спитала Кляра, стримуючи із зацікавлення віддих — що ти на це?

— Я пояснив йому, що моя лікарська честь забороняє мені зміняти обличчя злочинцеві, що має за собою всякі злочини і то на те, щоб він міг заховатись перед рукою справедливости. Моя рішучість заімпонувала йому і як бачиш він не стрілив, тільки погрозив, що вбє і тебе, якби я повідомив поліцію про його намір.

— І він справді положив тобі на стіл десять тисяч?

— Десять банкнотів по тисячу долярів — потвердив спокійно професор Уайт.

— І він не був би тебе ошукав, якби ти був згодився на операцію?

— Певно, що ні... Адже бандити мають теж свій кодекс чести.

— Коли так, то ти осел!

Уайт глянув на свою жінку збентежений:

— Що ти сказала?

— Я знала віддавна, що ти непрактичний старий чобіт! — крикнула Кляра роздратована. — Але я таки не думала, що ти такий сентиментальний мораліст. У нинішніх часах викидати за вікно десять тисяч! Яке тобі діло до того, яку професію має твій пацієнт?!

Професор слухав гнівних докорів своєї дружини дуже здивований. Він звеличував її, але вже від довшого часу мусів помітити, що дуже помилився. Невдовзі по шлюбі почав проявлятися її справжній характер. Кляра — опереткова артистка, яку він забрав із малої сценки, була без серця, закам'яніла егоїстка. Але так різко як тепер, вона ще ніколи не проявила свого характеру. Професор Уайт похилив сумно голову. Він знав, що мусить придушити свої почування. Ні, довше він не міг би жити з нею, хоч іще кохав її.

Три місяці пізніше він розвівся з нею.

*

Кляра поїхала до Голівуду і там відразу звернула на себе увагу своєю небуденною появою. Спочатку грала тільки дрібні ролі, але геніяльний режисер Годді, що вмів добувати із жінок ті ефекти, якими вони вміли діяти на глядачів на екрані. Він відразу зорієнтувався, що може з Кляри зробити зразкового „вампа“.

І не помилився щодо Кляри. З неї виросла першорядна артистка, коли треба було грати легкодушні, закам'янілі егоїстки, через які мужчини пропадають. І тепер, коли вона мала нагоду дати волю своїм інстинктам — на екрані і поза кулісами, де за кар'єру треба було воювати на ножі — вона віднайшла своє призначення. Навіть не треба було Кляру спеціяльно шмінкувати та зачісувати для її роль — вона була втіленим, природним демоном. Гарне, але недобре личко Кляри Альсон стало відоме в цілому світі. І коли професор Уайт побачив свою жінку вперше на екрані, аж тоді зрозумів, як він помилявся, коли молився був до неї як до янгола.

А проте ще й тепер відчував, під яким сильним впливом її чару, він залишався. Те, що вона мала у своїй природі, приваблювало його. Він терпів хвилинами з туги за нею і водночас був у розпуці, що не міг визволитися з під її чару. Його життя було наче змарноване тому, що він не мав при собі Кляри. Цілими годинами просиджував у кіні і по десять разів придивлявся тій самій фільмі, де вона грала — кохав її і ненавидів, соромився своїх слабощів і почувань, що має щораз менше сили боротися із своїм почуванням.

Нераз сам собі дивувався, що мріє про те, якби то визволити Кляру, дарма що ці пляни були безнадійні. З любови вона до нього не вернеться, бо його не любить, а для грошей теж ні, бо тепер вона заробляє багато більше, ніж він.

→

„ЗОРЯ“ ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
у Львові, вул. Кордецького 50.
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант“ терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант“ люмо. в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса“ (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до білля помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

ба робити, щоб, загально кажучи, **перемінити психольогію польського громадянства.** Так, психольогію. Бо політика — це на 80 прц. психольогія. Приклад: коли в Росії прийшла революція 1917-ого року, то поляки вже на другий день проголосили, що вони відділяються від Росії і творять самостійну державу. І диво: проти цього ніхто в Росії не сказав ані слова. Всі приняли це як самозрозумілий акт. Чому? — Бо усією попередньою історією і поведінкою поляків усі були до цього **психольогічно** підготовані. Але зовсім інакше, як відомо, пішла справа з Україною. Чому? Хліб, залізо, Чорне Море? — Зовсім ні — це прийшло пізніше, як „книжний“, науковий аргумент, але спершу діяла і всього доконала звичайна психольогія, однакова від Керенського аж до останнього російського солдата: якто, з якої речі Юг Росії має відділятись від Росії? „Какая Україна?“ Уперше чую, що може існувати така держава! Яскраве виявлення цієї психольогії (так нам, наддніпрянцям, знайомої), зустрічаємо у спогадах проф. Дмитра Дорошенка. Автор оповідає, що вже на еміграції відвідав він, як свого знайомого, російського політика Ф. Родічева. П. Родічев — це був один із найвидатніших російських ліберальних політиків (групи П. Мілюкова), член Державної Думи, першорядний промовець, що кілька разів виступав з палкими промовами в обороні української культури і шкільництва. Коли ж прийшло до самостійности, Родічев негайно опинився по стороні завзятих ворогів української державности. Уже по роках, на еміграції, у приватній балачці, він так пояснив п. Д. Дорошенкові свою позицію: „Вибачте, дорогий пане, хоч убийте мене, але я не можу собі уявити, **щоб до Києва мусів я брати закордонний пас!“**

Отже здається мені, що галичани, галицькі політики, не доцінюють цього моменту психольогії при полагоджуванні своїх галицько-польських відносин. (Міжтим ще Наполеон зауважив: „Легче виграти бій, ніж змінити психольогію одної перекупки“). Здається мені, що ці відносини занадто йдуть по втертій лінії, я сказав би, бюрократично-політичних аносин: сойм, переговори з політиками, пресова полеміка. Тимчасом цікаво знати: скільки за цих 15 літ і передтим видано й поширено книжок та брошур про українську справу польською мовою серед польського громадянства? Скільки прочитано рефератів у Плоцьку, Повнані, Лодзі? Чи були якісь вистави української книжки, преси, мистецтва у Вильні, Бидгощі, Кракові? Здається нам, що Львів живе під цим оглядом занадто замкненим провінціяльним життям. Хоч, безперечно, Галичина має кого і має що післати й показати! На ці мої речі передбачую сильне та скептичне покивування головами. Але доказувати своєї думки тут не буду, лише висловлюю її. Це велика й окрема справа і на неї в анкеті нема місця.

НОРМАЛІЗАЦІЯ ЗАТРИМАЛА КОНСОЛІДАЦІЮ НАЦІОНАЛЬНИХ СИЛ.

Одначе нині, коли підводимо білянс нормалізації, мусимо вказати на одну велику шкоду для цілого українського національного життя, до якої причинилась нормалізація. Ця шкода в тім, що нормалізація затримала преважну акцію консолідації українських національних сил, яка зродилась у формі ідеї скликання Всеукраїнського Національного Конґресу і мала великі виглядки на повний успіх. З цього боку українське громадянство, зокрема наддніпрянське, має до нормалізації найбільший жаль. Щоб не було непорозумінь, поспішаю пояснити: ми, наддніпрянці, загально уважаємо, що галицько-польська політика і тактика належать передовсім до компетенції галичан: їм, практичним діячам у терені, найвидніше, що і як треба робити у сфері галицько-польських відносин. І я навіть не дозволю собі тут торкатись питання нормалізації по суті: чи була ця політика оправдана й доцільна — чи ні. Але в даному разі стверджую лише нещасливий факт, а саме, — **що зустрілися в часі і ударилися дві великі акції** — загально-національна конґресова і галицька нормалізаційна, при чому конґресову акцію через нормалізацію відсунено на бік. Відсунено не з моментів принципових, але фактично: по-перше тому, що Президія УНДО й УПР цілковито, з головою, віддалася справі нормалізації, по-друге тому, що на ґрунті нормалізації почались великі непорозуміння між галицькими партіями, у звязку з чим припинив свою працю львівський Підготовний Конґресовий Комітет. А що знову ситуацію повністю використали деякі наддніпрянські чинники, ворожі Конґресові, що постаралися справу якнайбільш утруднити. І ось тут ця головна причина, якої так дошукується і часто не розуміє громадянство: **чому досі не відбувся Конґрес?**

І власне в цій точці ми, наддніпрянці, і все позагалицьке українське громадянство маємо великий жаль до „нормалізації“. А саме: ми вважаємо, що „нормалізація“ припинила консолідацію всеукраїнських національних сил, себто спинення Всеукраїнського Національного Конґресу. Між тим заістнував сьогодні вже історичний факт, що **Галичина** [illegible] Захопившись цілковито справою нормалізації (позитивно і негативно), маючи цю основну „ідею життя“, Галичина у своїм суто-краєвім „егоїзмі“, **не помітила і не відчула,** що все позагалицьке світове українське громадянство живе іншою ідеєю — ідеєю консолідації й організації українських нац. сил, до якої щойно недавно з ентузіязмом взялось, але у своїм розбігу мусіло спинитись, натрапивши на „духову відсутність“ у цій акції такого важливого чинника, як Галичина... Звідси той неспокій, те незадоволення в українськім нац. житі, що так яскраво відбиваються в українській пресі цілого світу. Українське громадянство втратило свою „центральну ідею“ і досі не може прийти до рівноваги. Живе з прикрим присмаком розпочатої і недокінченої справи, з гірким осадом заведених надій.

Кажучи конкретно, в даному разі українські політики просто не справились із завданням моменту, хоч момент і загально-політичні обставини вимагали й вимагають від нас рішуче, щоб ми, коли того треба, вели одночасно стільки акцій, кільки вимагає життя, паралізуючи ріжні „ходи“ внутрішніх ворогів. Можемо сказати: „Слава Богу“, що не зайшли події, які потребували повної підготовлености Української Нації. Але вони можуть прийти сьогодні чи завтра (коли не рахувати подій, що вже розгорілись на Далекому Сході!) — і тоді галицьку „нормалізацію“, що при цирій „допомові“ деяких наддніпрянських чинників довела до двохрічного припинення консолідаційної акції, може ще осудити дальша українська історія!...

УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ — ЦЕ ОДНА ЦІЛІСТЬ.

Як бачимо з попереднього, українське нац. життя, хоч поділене географічними й політичними кордонами, починає бути і є нині, в суті речі, тісно повязане. Ми щойно стверджували, що краєва політична акція — нормалізація — завалила на загально-українській (консолідаційній) акції і наслідки цього може фатально відчути ціла Українська Нація. Але це справедливо й навпаки: дозволю собі висловити думку, що Галичина багато терпіла досі і не поведеться їй ніяка нормалізація також і в майбутньому, **поки не буде упорядкована справа всього світового українства,** як воно представляється нині, отої **„духової Української Імперії“** — її консолідації, політичної акції та зокрема **справа наддніпрянської державної репрезентації.** Приповідка каже: „По отцу і спину честь“, а психольогія у всіх в засаді однакова і в політиків — людська. Тому деякі явища зясовуються досить просто: справді, з якої причини треба поспішати догодити частині (Галичині), коли „ціле“ зовсім не імпонує: ні організованістю, ні активністю, ні моральною силою й незалежністю. Скажім собі: чи дужеб самостійна Україна турбувалася претенсіями й нарікannями підлеглої самарської губернії, коли б московські князі й бояри тулились, висловлюючись фіґурально, у нас, у Києві, в деревляних бараках на Подолі?! А доки подібне явище буде існувати, доти всі шляхотні змагання Галичини, всю її моральну й економічну напругу і навіть справжню силу будуть недоцінювати, обезцінювати, ігнорувати...

В сьогоднішній „залізній Европі“ Гітлера і Мусолінія, серед гарячкової праці Англії, Франції, Польщі, Чехословаччини, серед вишикованих сталевих рядів молодих гвардій — як виглядає і кому може імпонувати наша великоукраїнська допотопна гарба, запряжена волами, з пісоннимн чумаками?...

Маємо пяту щодо числа в Европі націю, маємо **невичерпані вільні сили, розкидані по цілому світі поза етнографічними межами України** — сили, рівні чисельно малій европейській державі — і не маємо центру, що акумулював би всю ту енергію та патріотичний ентузіязм.

Прийшли нові часи і нові пісні. Мусимо покінчити з російською „обломовщиною“ і готівськими „старосвітськими поміщиками“.

Не маємо танків і бомбовозів, але маємо всі дані для створення імпонуючої „духової Української Імперії“. Тої Імперії, що силою своєї потенції, свого морального авторитету, глибоко сягнувши до життя цілого українського народу, всюди йому допомагаючи і, видно чи невидно підтримуючи його в щоденній „нормалізації“.

Полтва, 19 VII 1937.

Зіктор Приходько.

Здобудеш самостійність
коли скінчиш
шоферський курс
у інж.
Й. ГЕРЕСКИ
Львів, ул. Томіцького ч. 14.
(давніше Коперника 54)
Вписи щодня.

Одного дня покликали професора Уайта з Ню Йорку до одної голівудської клініки. Директор санаторії Ґолденгіл потребував його негайно. Фільмова зірка Кляра Альсон мала нещасливий автомобілевий випадок, її гарне личко було знищене і була небезпека, що залишиться спотворене. Кляра Альсон сама домагалась, щоб візвати професора Уайта, як єдиного, що може її врятувати.

Професор сів на літак і почав лікувати пацієнтку. Минали тижні, заки він міг усунути страшні наслідки катастрофи. Кляра мусіла лежати непорушно, не вільно їй було сказати ні слова. Та прийшов день, коли з її обличчя зняли останню перевязку. Професор Уайт попрохав свого асистента та доглядачку, щоб вони залишили його самого з пацієнткою. Тоді він сказав до неї холодно:

— Тепер ти маєш обличчя ще гарніше, ніж досі, але воно не твое... Ні одної риси з твоєї давньої індивідуальности не залишилося в ньому... Я зробив із тебе невинного янгола, образ, який я сам вималював у своєму серці. Ти видавалася мені янголом тому, що я кохав тебе. Тепер я вичарував на твому обличчі — брехню, щоб міг дивитися на тебе таку, про яку завсіди мріяв.

Кляра глянула перелякана у дзеркало, яке він їй подав:

— Так, це ніби я, але і не-я — відповіла. — З таким лицем я вже не зможу грати в Голівуді свої ролі.

— Імовірно ні — згодився Уайт.

Кляра всміхнулася:

— Ти хотів помститись на мені, тому, що я була не така, як ти собі мене уявляв. Але твоя помста не вдалася. Мені вже й так надоїло грати вічно демонічні, злобні жінки. Тепер я виберу собі іншу ролю — ніжної, закоханої жінки.

— Щодо цього, то буде важко, бо в Голівуді є на такі речі забагато кандидаток...

— У Голівуді так, але не в Ню Йорку...

— А деж ти будеш шукати в Ню Йорку — — — ?

— Я виконаю свою ролю при тобі, Джеймсе... Ти працював цілими тижнями, щоб надати мені нове обличчя, а при цьому ти перемінив мені теж серце. Я знову полюбила тебе і волію бути Клярою для тебе одного, ніж Клярою Альсон для всіх...

Уайт подивився Клярі в очі, бо хотів відчитати з них, чи вона говорить правду, чи може хоче вернутися до нього тільки тому, що вся її голівудська карієра пропала. Але її обличчя висловлювало тільки солодку доброту та ніжність. Аж тепер зрозумів, що сам себе покарав: від тепер він уже ніколи не зможе відчитати на її обличчі того, що вона думає та відчуває...

Та він був закоханий. І тому не вважав, що це дуже страшна кара для нього.

Перекл. а. б.

СССР вишле військо до Шангаю?

ГОСТРИЙ НАПАД ПРОТИ ЯПОНСЬКОГО АМБАСАДОРА.

Англійські джерела подають, що заступник ком. Літвінова Патьомкін заповів широку акцію СССР у справі охорони російських інтересів у Шангаю.

У Льондоні догадуються, що Москва вишле до Шангаю сильні військові відділи. Совіти явно симпатизують із Китаєм і рахуються з довшими воєнними акціями навіть і тоді, якщо не прийшлоб до урядового виповідження війни. **Ясно — пише „Дейлі Телеграф", — що Совіти не тільки симпатизують із Китаєм, але рішені навіть на чинну інтервенцію.**

НАГАЛЬНИЙ НАПАД „ПРАВДИ" НА ЯПОНСЬКОГО АМБАСАДОРА.

Московська „Правда", офіціоз комуністичної партії заатакувала нагально японського амбасадора в Москві Шігеміцу, який заявив недавно всім членам дипльоматичного корпусу в Москві, що всі совітські обвинувачення, які спихають вину на Японію за напад на ген. совітський консулят у Тієнтсіні неправдиві. „Правда "пише, що японський амбасадор веде протисовітську пропаґанду.

ПЕРЕД ВЕЛИКИМ БОЄМ У ПІВН. КИТАЮ.

На північному фронті, на південь від лінії Пекін—Тієнтсін, дійде в найближчих годинах до великого бою. Передні сторожі обох армій уже почали бій в околицях Чев-Чев.

ВИСОКИЙ КРЕДИТ ДЛЯ КИТАЮ.

Чеська фабрика зброї „Скода", дала китайському урядові товарового кредиту в висоті 10 міліонів фунтів штерлінґів.

—o—

Нарада турецького уряду у справі безпеки

НАД СЕРЕДЗЕМНИМ МОРЕМ.

Кемаль Ататурк разом із членами уряду та шефом ґен. штабу вернувся сьогодні 21. ц. м з маневрів до Стамбулу. Вечором відбулася конференція, на якій обговорено справу таємничих підводних човнів, які нападають на кораблі, по переїзді дарданельського проливу.

СТАМБУЛ, ПАТ. Преса повідомляє, що минулого четверга завважили на морі Мармара підводний човен невідомого походження. На сигнал турецького корабля, підводний човен занурився під воду. Догадуються, що підводний човен жде на переїзд еспанських червоних кораблів через море Мармара.

—o—

ЛЕТУНСЬКІ ЗМАГАННЯ ІТАЛІЯ-ФРАНЦІЯ.

ІТАЛІЙЦІ ПЕРЕМОГЛИ.

У пятницю почалися італійсько-французькі летунські змагання на шляху Істре-Париж-Дамаск. Визначено три нагороди на загальну суму три міліони франків. Цілий шлях, довгий на 6.198 км. У змаганнях узяло участь вісім італійських літаків, чотири французькі й один англієць на французькому літаку. Кляси-фікація літаків, що беруть участь у перегонах, представляється так:

Перше місце італійська залога Фіорі-Люкіні 6 год. 52 хв., пересічна скорість 424 км. на год.; 2) італійська залога Купіні-Баравісі 6 год. 53 хв.; 3) Екс Екво займає італійська залога Тонті-Мокателі і Бісео Мусоліні, час 3.55 хв. Пяте місце зайняла залога Робіс-Трінебльо, час 7 год. 1 хв. Шесте місце теж італійська залога Ролянді-Боніні, 7 год. 17 хв. Семе місце італійська залога Гаета-Пуеста, 7год. 39 хв. Восьме місце італійська залога Люпіка-Стеляні, 8 год. 18 хв. Дев'яте і десяте місце Екс Екво зайняли англійці Клявстон-Кодос, 8 год. 58 хв. На одинацятому місці є французький літак із пільотом Франсоа, час 10 год. 25 хв.

—o—

ЄГИПЕТ НЕ ПРИЗНАЄ СССР.

Комітет бавовняної біржі в Олександрії відповів негативно на прохання московського уряду бавовняних студій у справі прислання прібок нових родів египетської бавовни. У своїй відмові покликався комітет на факт, що уряд Єгипту не визнає СССР.

—o—

Назубний камінь
то грізна небезпека

Назубний камінь осідає неспостережно на внутрішній стороні зубів і може стати причиною розхитання, а навіть випадування зубів. Звичайна паста не має змоги звільнити Вас від цієї небезпеки. Тому зверніть пильну увагу на піклування своїх зубів. Уживайте КАЛЬОДОНТУ! Ця паста, єдина в краю, має в собі Сульфоріцінолеат д-ра Бройнліха, завдяки чому поборює успішно назубний камінь та не дає йому наново творитись.

KALODONT

ПРОТИ НАЗУБНОГО КАМЕНЯ.

Італія не стерпить большевизму.

ВЕЛИКА ПОЛІТИЧНА ПРОМОВА МУСОЛІНІЯ.

ПАЛЄРМО, 20. 8. ПАТ. На закінчення свого 11-денного побуту на Сицилії Мусоліні виголосив велику політичну промову. Спершу обговорив сицилійські справи та висліди маневрів і ствердив, що лише божевільний міг би міркувати, що неприятель зможе висісти на Сицилії. **Оснування імперії буде для Сицилії щасливою ерою, бо вона є тепер географічним центром імперії.** Опісля виступив проти алярмів закордонної преси з нагоди сицилійських маневрів. **Мусоліні підкреслив, що Італія веде дійсну мирну політику і бажає передовсім затіснити свої взаємини зі сусідніми державами.** Ствердив, що взаємини з Югославією значно покращали від березня ц. р. Взаємини з Австрією та Мадярщиною спираються далі на римських протоколах, що виявилися дуже доцільними підчас господарської скрути. Взаємини зі Швайцарією назвав „більше ніж приязними". Згадуючи про італійсько-французькі взаємини дійшов до висновку, що нема причини сумувати. **Краще було би, якби деякі міродатні кола Франції не звеличували так ідолопоклонно женевських ідолів. Було би краще, якби у Франції не було течій, що від 15 років ждуть на упадок фашистівського режіму.**

„Коли від сухопутних кордонів, говорив далі Мусоліні, перейдемо до морських, тоді стрінемося з Англією." Тут додав, що слова „стрінемося з Англією" не слід розуміти у неприязному змислі. Згадуючи про італійсько-англійські взаємини за останні два роки, Мусоліні ствердив, що англійська опінія лишилася поза подіями і дивиться на Італію дуже поверховно, головно з точки погляду мальовничости італійського краю.

Опінія Англії ще не знає нової, сильної Італії. Договори з січня ц. р. вияснили до деякої міри ситуацію, але опісля прийшли факти, що їх не слід згадувати. Нині знову завважуємо світло на горизонті і думаю, — говорив Мусоліні — що можна дійти до трівкого поладнання концепції „дороги і життя". Це натяк на минулорічну англійсько-італійську полеміку на тему значіння Середземного Моря для обох держав як шляху на схід і як життевої конечности. Італія готова співпрацювати в усіх питаннях европейського життя. Слід лише числитися з дійсністю. Першим таким дійсним фактом є італійська імперія. Кажуть, що Італія домагається від Ліги Націй визнання. Нічого подібного. Не хочемо, щоб женевський уряд цивільного стану реєстрував випадки народин. Але думаємо, що надійшов час, щоб зареєструвати факти смерти. Трупа слід поховронити, коли не з огляду на політику Ліги Націй, то з огляду на вимоги публичної гігієни.

Другою дійсністю — заявив Мусоліні — **це вісь Рим—Берлін. Не можна прийти до Риму, ігноруючи Берлін, або також проти Берліну і навпаки, — не можна йти до Берліна, ігноруючи Рим, або проти Риму. Ми вже говорили в якнайбільше категоричний спосіб, що не будемо толерувати на Середземному Морі ні большевизму, ані чогось подібного.**

Закордонні політичні кола коментують промову Мусолінія у Палермо і звертають увагу на уступ, присвячений абісинській справі. Він означає, що Італія не домагається від Ліги Націй визнання імперії де юре. Італія вдоволена, що Абісинія перестала істнувати.

Слова, що торкаються „оси Рим—Берлін", означають, що Італія, хоч готова співпрацювати з Англією і Францією, всеж не покидає своєї дотеперішньої еспанської політики, що творить основу сильної співпраці між Римом і Берліном.

Після цієї промови Мусоліні відплив з Палерма на кружляку „Поля" з мін. гр. Чіяном, Лєсоном Альфієрі та ін. визначними італійськими державними достойниками.

Червоні міліціянти переходять до національних військ.

САЛЯМАНКА, 21. 8. ПАТ. Головна кватира національних військ оголосила такий комунікат: Не зважаючи на погоду і необхідну відбудову доріг та мостів, що їх знищив неприятель, національні війська посуваються швидко наперед. По заняттю Вірґа вчора вечором національні війська переломили завзятий спротив і здобули високорівню Посорар, Ґурапа, верхи 839, 812, місцевість Ґутабе і село Веґа де Па та окружили Альседу і Онтапеду. Підчас цих операцій національні війська взяли до неволі понад 600 червоних, здебільша естуройців. На фронті Леон вимінa стрілів.

ДО НАЦІОНАЛЬНИХ ВІДДІЛІВ ЗГОЛОШУЮТЬСЯ ЧИСЛЕННІ ДЕЗЕРТИРИ З ЧЕРВОНОЇ МІЛІЦІЇ.

На відтинку Альбарасін національні відділи заняли дуже важні становища під Ріпсон де Молінеро, переломили завзятий спротив і завдали важкі втрати. Червоні втратили коло 1.000 вояків. В окопах начислили 600 убитих і багато военного матеріялу. На відтинку Ґранада оживлена вимінa стрілів.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Розвязали Кружок Рідної Школи

У ВАРШАВІ.

Гурток українців, які постійно мешкають у Варшаві, зложив до державного комісаріяту Варшави зголошення про заснування кружка „Рідної Школи" ім. С. Петлюри у Варшаві. По думці статуту зголошений Кружок мав бути філією Т-ва „Рідна Школа" у Львові. По 28 днях ініціятори рішили почати працю. Одначе адміністраційна влада покарала головну новозаложеного товариства гривною 100 зол. за відбуття нелегальних зборів і розвязала само товариство.

Від обох рішень адміністраційної влади організатори зголосили відклик.

Китайська бомба на американському кораблі.

ДАЛЬШЕ ЗАПЛУТУВАННЯ КИТАЙСЬКО- ЯПОНСЬКОГО КОНФЛІКТУ.

У Злучених Державах зробила велике вражіння вістка про те, що китайська бомба впала на чердак американського адміральського корабля „Августа", вбила одного моряка і ранила 18 моряків. Уряд Злучених Держав не думає протестувати з цього приводу безпосередньо в Нанкіні, але американський адмірал Ярнель та американський генеральний консуль зложать гострий протест на руки китайської влади у Шангаю. В цій справі відбув американський уряд надзвичайне засідання. Американські воєнні кораблі не покинуть Шангаю доки там буде хоч один американський громадянин.

Відкинення Японією англійсько - французької пропозиції у справі невтралізації Шангаю викликало в Льондоні та в Парижі відємне вражіння. Японська відповідь має остаточний характер.

Велика Британія повідомила уряди Китаю та Японії, що британський уряд застерігає собі право домагатися від обох цих урядів відшкодування за втрати, що їх мали британські громадяни наслідок воєнних операцій у Шангаю та за спустошення британських обектів у Шангаю. Одночасно британський уряд запротестував проти того, що японські відділи заняли деякі британські обекти у міжнародній концесії.

„Таймс" помістив гостру статтю проти Японії підкреслюючи, що Японія заплуталася у війну з маловажної причини. Надійшов час, щоб Японія зрозуміла, що свобода рук, чого і бажає на Далекому Сході, не дає їй безумовно права нищити В. Британії.

ЗАГЛЯНЬТЕ
до КАВАРНІ-ДАНСІНГ-БАРУ
„НАРЦИЗ"
під управою **Івана Пітули**
Львів, Миколая ч. 10.
Буфет у власній управі. — Ціни низькі.

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

З ПОЛЬСЬКИХ СПРАВ.

Оферта О. З. Н. під адресою П. П. С.

ТА О. Н. Р

Дня 19. ц. м. Ст. Сахновський відчитав перед мікрофоном польського радія розмову з полк. Я. Ковалевським, шефом штабу О. З. Н.

Важне для тих, що купують срібло
Фабрика срібних виробів
Д. Л. Нойман — Львів
Тільки **КОХАНОВСЬКОГО 21.** Тел. 206-74.
звертає увагу заінтересованих, що її взори срібла нею проектовані і засоблені у фабричний знак та напис фабрики, а подібні взори продавані в торгівлі без цього знаку є лише незручними копіями її оригінальних моделів. Дістанете у Львові лише безпосередньо у фабриці та у всіх більших ювілерських крамницях у цілій Польщі.

Найближчий співробітник полк. Коца — полк. Ковалевський заявив між іншим у справі консолідаційної акції О. З. Н. ось що:

Межі табору, себто О. З. Н. можна би витичити або на право — тоді повстане людовий фронт, або на ліво — тоді повстане національний фронт. Але якщо ці межі витичити широко і на ліво і на право, тоді щойно матимемо фронт обєднання.

Опісля зясовуючи ближче свою думку додав:

Загальний нині у Польщі радикалізм поширює наші межі дуже далеко на ліво. Націоналізм інстинктів польського народу поширює наші межі не менше далеко на право. Це випливає зі спеціяльного положення у Польщі. Польща є краєм, де національні партії мають крайно радикальну господарську і суспільну програму, а найбільша радикальна партія, соціялістична партія (читай: П. П. С. прим. Ред.), є чейже національна, бо першим словом її офіційної назви є слово „Польська". Дійсно різниці, що нас ділять, не є такі великі якби здавалося.

Цю нову заяву полк. Ковалевського різно приняли польські політичні партії. „Роботнік" орган П. П. С. і „Варшавскі Дзеннік Народови", орган ендецької партії взагалі промовчали цю заяву. Знову варшавський консервативний „Час" називає згадану заяву шефа штабу О. З. Н., який хоче обєднати всі політичні відлами громадянства від ОН. Р. починаючи на соціялістах кінчаючи — нереальною і шкідливою. Слід згадати, що на „Час" накинулися гостро перед кількома днями „Газета Польска", „Курієр Поранни", „АБЦ" і всі ліві органи за його концепцію, що О. З. Н. повинно змагати до обєднання у своїх рядах правих, національних і католицьких елементів. Отже „Час" пригадує, що навіть марш. Пілсудському не вдалося сконсолідувати довкола своєї особи цілого громадянства, тимбільше не може це вдатися О. З. Н. Не обєднається соціялістів з націоналістами, консерватистами і католиками. Це Сизифова праця. І тому не можемо згодитися (читай: консерватисти — прим. Ред.) з останньою заявою полк. Коца, кінчить „Час".

„Варшавскі Вечур" називає згадану заяву офертою О. З. Н. під адресою П. П. С. та О. Н. Р. і заповітом відвороту О. З. Н. від правиці до радикалізму.

„А. Б. Ц.", орган О. Н. Р. називає заяву полк. Ковалевського дуже характеристичною. Пропозиції під адресою П. П. С. зовсім виразні. Це викликує вражіння, немовби ролі в О. З. Н. були поділені. Полк. Коц є „спецом" від національного обєднання, полк. Ковалевський намагався перетягнути соціялістів. Слід пригадати, що ген. Складковський заявив у 1936 р., що не буде входити в порозуміння з людьми, які зважували договори з комуною. Нині полк. Ковалевський виразно пробує створити такий факт з П. П. С. і „відбронзовує" пригадкою її давно забутого націоналізму. **Важко це погодити з протижидівськими тенденціями, що їх раніше підкреслював полк. Ковалевський.**

Вкінці „А. Б. Ц." звертає увагу, що згадана заява шефа штабу появилася підчас неприсутности полк. Коца у Варшаві, який виїхав лікуватися закордон до Монте Катіні. Там теж стрінеться з мін. Грабовським, який перебуває на лікуванні в Монте Катіні.

Соціялістичний „Дзенніх Людови" підкреслює, що О. З. Н. згідно з концепцією полк. Ковалевського має бути партією центру.

Вкінці слід згадати, що у виленському „Слові" з 20. ц. м. відомий публіцист Мацкевич помістив цікаву статтю про ролю полк. Коца п. н. „Політична лінія та іграшки". Знову в „Бюлетині Польско-Українським" помістив ред. В. Бончковський велику і цікаву статтю про безнадійний стан польсько-українських відносин п. н. „Ідемо до нової Хмельниччини". Зміст обох цих статтей передамо з технічних причин щойно в черговому числі „Діла".

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі
дістанете завжди у мясарських крамницях
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
2989 42—10
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8. Личаківська 50, Жовківська 175, Кентшинського 21, Замарстинівська 36.

Небезпека на вулиці.

ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ У ЛЬВІВСЬКОМУ ВОЄВІДСТВІ.

Були вже у Львові спроби унормувати вуличний рух, одначе вони кінчилися звичайно невдачами, бо правильний вуличний рух тривав тільки так довго, як довго тривав показ такого руху.

У звязку з цією справою відбулася в пятницю 20. ц. м. у Львові конференція у Воєвідстві у справі управильнення вуличного руху у Львові. Конференцією проводив львівський воєвода А. Білик. В цій конференції взяли теж участь представники влади, Дорогової Ліги, Автомобільного Клюбу і представники преси.

Головним завданням конференції була підготова громадянства перед новим тижнем науки ходження. Ця наука буде відбуватися етапами. Перший етап науки буде відбуватися на відтинку від Великого Театру до готелю „Жоржа". Поліційні органи будуть давати відповідні поучення. Згодом усіх тих, що не будуть придержуватися приписів будуть карати 50-сотиковим карним мандатом. Звертатимуть також увагу на чистоту в місті. У найближчому часі не вільно буде в ночі автам давати ніяких звукових сигналів. Нічна тиша обовязуватиме механічні поїзди від 10. год. вечором до 7. год. рано.

Ця нова наука ходження зокрема важна для українських селян, які, не знаючи комунікаційних приписів, не тільки виставляють себе на карні мандати, але й на небезпеку катастроф та ріжних матеріяльних шкід.

При збільшенім вуличнім русі кожний нерозважний крок на вулиці грозить каліцтвом або і смертю. Хто винен? Важко дошукуватися виновників, одначе найчастіше вина спадає таки на необережних прохожих, які або не знають приписів вуличного руху, або їх легковажать собі.

Наслідки такого легковаження справді жахливі, бо коли за приклад візьмемо Львів, де вуличний рух слабий, зокрема щодо механічних поїздів просто мінімальний, то статистика виказує, що від квітня до половини липня було у Львові 3 прохожих убитих, 13 керманичів, 2 пасажирів і 37 прохожих раненних.

На всі поуки і приписи мусять прохожі звертати пильну увагу, щоб згодом не паражувати себе на непотрібні кари і, що найважніше, на небезпеку, яка жде необережних на кожнім кроці.

Літературна сторінка.

Переклади новель М. Коцюбинського та М. Хвильового на англійську мову.

Кость Андрусишин, уроженець м. Вінніпегу (Канада) вихованець тамошнього т. зв. манітобського університету, що його покінчив він із титулом магістра філософії, розуміючи вагу пропаганди культурних цінностей українського народу серед чужинців, особливо англійців та американців, взявся перекладати вибрані твори українського письменства на англійську мову. На перший початок переклав він книгу творів Коцюбинського, яку назвав „Інтермеццо". Крім „Інтермеццо" до цієї книги війшли ще: „Цвіт яблуні", „Хвала життя", „Невідомий", „З глибин", „Лист", „Поєдинок", „Що записано в книзі життя, „Persona grata" „Коні не винні", „Відьма", „Сон" і „Для загального добра".

Книгу, готову вже до друку, відіслав перекладчик до Льондону до спеціяльної агенції, що займається випукуванням видавців, а вона звернулася до т. зв. Союзу Авторів за фаховою оцінкою, чи книга дійсно гідна друку. Нам цікава оцінка творів Коцюбинського одного із членів цього Союзу і подаємо її в дослівному перекладі з англійської мови:

„Передовсім я висловлюю своє щире признання Вашому перекладачеві за його знаменитий переклад. Він, здається, дійсно схопив духа оригіналу, і я припускаю, що оповідання не втратили нічого із своєї вартости у процесі перекладу їх на англійську мову. Про автора я багато не знаю, але припускаю, що ці твори були написані в другій половині його письменницької каріери, в часі, коли він устаткував себе в літературній творчости. Його твори є наскрізь оригінальні. Він маляр слова (ворд пейнтер). Живучість його вислову та думки, як теж увага, що її він присвячує подробицям, щоб таким чином краще передати у слові важніші епізоди — усе це робить його майстром оповідання і тому не дивно, що він займає таке високе становище між своїми товаришами-письменниками. Думаю, що ваш перекладач дуже мудро зробив, помістивши „Інтермеццо" на початку своєї збірки. Є це дійсно прекрасна річ. Всі його оповідання пройняті елементом трагізму. По прочитанню вступного слова перекладача я пізнав причину цього. Я певний, що сказаного досить, щоб зрозуміти, що ця праця заслуговує на публікацію. Але це інша річ — чи найдеться видавець, що забажав би взяти справу друку на свій риск. У початках трудно надіятися на великий збут цієї книги. Автор та його твори покищо невідомі в нашій країні і це в значній мірі буде перепоною у ваших заходах. Але дуже поручаю вам зробити все, що буде можливим."

Після такої блискучої оцінки творів Коцюбинського та щирого компліменту на адресу перекладача справа друку повинна була посунутись вперед. Та ось несподівано вона наткнулася на другу перешкоду, а саме справу авторських прав, цього славного англійського „копирайт". Агенція зажадала від перекладача вияснення, за ким зберігаються авторські права по Коцюбинському. Дати такі вияснення — це була надто трудна справа для п. Андрусишина, бо тут треба було якогось авторитетного документу. І на тому справа друку творів Коцюбинського застрягла. Рукопис лежить ще й досі в Льондоні.

Можеб хтось із відповідальних українських чинників зайнявся отсим шляхотним почином п. Андрусишина та допоміг Коцюбинському піти між англійську публику.

Крім цього п. Андрусишин виготовив до друку збірку творів М. Хвильового по англійськи. Цю збірку перекладач назвав „Арабески". У склад її входять: „Арабески", „Елегія", „Заулок", „Дорога й ластівка", „Кімната ч. 2", „Я", „Пудель", „Повість про Санаторійну зону" та „Сантиментальна історія".

Ця збірка, готова вже до друку, покищо ще в руках перекладача. Він чекає висліду із друком творів Коцюбинського.

Наприкінці цієї новинки слід додати, що п. Андрусишин, недавній студент паризької Сорбонни, дальше студіює на університеті в м. Торонто, Онт., Канада. Студіює романські мови (французьку, італійську та еспанську) і думає осягнути степень доктора фільософії. В майбутньому плянує він велику антольогію української поезії по англійськи.

Г. М.

Прим. Редакції: Перекладач може звернутися до „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові, яке дасть йому потрібну заяву. У краях, які не мають окремої авторської конвенції з С. С. С. Р. можна друкувати переклади з усіх авторів, що територіяльно входять до Сов. Союзу — без дозволу і без обовязку платити гонорар.

Переклади з европейської літератури.

Майже одночасно із звісткою про заходи наших земляків видати наших деяких письменників по англійськи, дістаємо матеріял „Інституту для духової співпраці" у Парижі про перекладний рух ріжних народів. Відомо, що після війни кількість перекладів із усіх мов зросла незвичайно в усіх краях. До цього причинився передовсім зріст знання чужих мов, якого набралися люди перебуваючи як полонені в чужих державах і ближча знайомість з невідомими досі культурами. Можемо судити самі по собі: коли перед війною можна було на пальцях порахувати всіх, що вміли у нас добре по французьки, італійськи та по англійськи, нині маємо таких осіб досить багато; неодин знає теж і дальші европейські мови, такі як еспанська та португальська.

А проте справа із перекладами з чужих літератур стоїть у нас не краще, як перед війною. Коли перед війною „Українська Видавн. С-ка" давала їх систематично, тепер нема в нс ніодного такого видавництва. Велика кількість польських перекладів задовольняє потребу лектури тих, що звикли постійно читати, — винятки — такі, що знають чужі мови, користають із літературних новин в оригіналах.

Є ще одна важна причина, чому перекладів маємо так мало. Організація охорони авторських прав стежить уже і за перекладами в нашій мові. Щойно 50 років після смерти письменника його твори можна перевидавати і перекладати без дозволу. Хоч французькі та англійські письменники домагаються мінімального гонорару за право перекладу своїх творів, навіть мінімальний гонорар при нашому вузькому збутові книжки не дає змоги видавцеві „вийти на сале". Правда: є ще сотні архитворів чужої літератури у нас невідомих — кожне нове покоління наново мусить знайомитися вже і з тими, що колись були друковані — а проте їх теж ніхто не перекладає. Нема видавців, що хотіливб узятись за таке діло, бо люди, навіть інтелігентні, не вірять, що книжка „може піти".

Усі ці причини складаються на те, що український книгарський ринок у межах Польщі майже не займає ніякої позиції у статистиці европейських перекладів. Зате у Совітах перекладів вийшло дуже багато. Через те, що Совіти не підписали міжнародньої авторської конвенції, можна там було перекладати все без дозволу та гонорару.

Статистика завсіди річ умовна, коли не брати на увагу кількости населення, території і багатства народу. Англійська книжка йде у чотири частини світа, французька — по всій Европі. Тимто не будемо тут наводити цифр, які і так нас дуже пригнобилиб. Кожний довідається з цікавістю, яких трьох сучасних письменників перекладають найбільше? Стефана Цвайга, Едгара Воллеса та Джека Льондона. Всі вони перекладені більш як на 20 мов. Цвайга читають не тільки по французьки, англійськи, еспанськи та італійськи, але у 20-ох інших европейських мовах, з українською включно, по китайськи і по японськи!

З давніх письменників на першому місці стоять Діккенс і Бальзак, — із сучасних Перль С. Бак, Фойхтвангер, Моруа та Томас Манн. Коли зважити, що крім Воллеса — літературно зовсім безбарвного автора, всі інші згадані письменники — високої кляси, то перекладний рух вказує на високий рівень смаку европейського читача і видавця. До цього причинилася чимало фахова критика, яка впливає на вибір перекладів та орієнтує читачів щодо вартости письменників.

ХРОНІКА.

КОРОЛЕНКО НЕ ВМІВ ПО УКРАЇНСЬКИ.

Російський журнал „30 днів" оголосив у 6. числі деякі листи Короленка до Горкого. В одному листі находимо теж відповідь для Вол. Гнатюка, який звернувся через Горкого до Короленка, щоб цей прислав по українськи якесь оповідання до ювилейного збірника на пошану І. Франкові. Короленко пише: „Вам говорили, що в мене є готове оповідання, ще й по українськи. Це невірно... Українською мовою я не володію; розумію все, але ви знаєте, що значить володіти мовою в мистецькому творі... Річ у тому, що в дитячих і молодечих роках говорив по польськи і по російськи. По українськи я не говорив ніколи і ніколи по українськи не думав. Пробував тут (у полтавській губ.) пописту а цікавости і бачу, що нічого в цього не виходить. Тимто і не хочу кокетувати з українською літературою, признаючись, що мову писати по українськи. 10. червня 1913. Сорочинці, Полт. губ., сільця Хатки."

НОВЕЛІ ЧИ ЕТНОГРАФІЧНІ МАТЕРІЯЛИ?

У Варшаві має вийти книжка Петра Шекерик-Доників „Дідо Іванчик" записана вся по гуцульськи. Мають це бути оповідання з багатим матеріялом гуцульського фольклору та побутовим описом життя наших верховинців. Вступ до цієї книжки напише Станіслав Вінценц, відомий знавець Гуцульщини, автор великого твору „На високій полонині"; він має заохотити нашого гуцула списати спомини свого діда і все те, що оказе про життя гуцулів, допомагаючи йому радами. Цю вістку беремо з бюлетеню ПАТ-а, де книжці зроблено заздалегідь велику рекляму. Чому ця новинка має заголовок „Перша книжка гуцульська" — ніхто не збагне.

НОВА ПОВІСТЬ РЕМАРКА.

Друга з черги повість Е. М. Ремарка „Дорога назад" пройшла без великого шуму тому, що „На Сході нічого нового" мала небувалий світовий успіх. Ремарк продовжував у тому самому „діловому тоні свій воєнний цикль змальовуючи відчуження та зневіру молодого покоління, що вертаючися з війни до дому все находить на іншому місці і в гіршому стані. Після 6 років він дав нову повість „Три товариші" вже перекладену на різні мови. І тут та сама простота стилю, що і в попередніх його книжках, та сама сила, але і новий гумор і нова ніжність. Герої нової повісти краще зарисовані, як попередні, основа повісти не складена із різних відірваних епізодів, а розроблена суцільніше. Час дії: рік 1928. в покинутому німецькому містечку, частинно в гірській санаторії. Усю історію оповідає в першій особі головний герой Роберт Льовами, колишній воєк, що має як Ремарка у 1928 р. — 30. Його два товариші Готфрід Ленц і Отто Кестер стараються за що можуть, щоб прожити і вдоволені, коли змонтували маленький гараж до направи авт в бензиновою станцією. Маємо тут образ зворушливої дружби і вийнятнового на наші часи почування „братерства братнього" для нещасливих і покривджених людей. Американська критика приняла повість із великими похвалами.

МЕРЕЖКОВСЬКИЙ ПРО СПРАВЖНЄ ХРИСТІЯНСТВО.

Цей найбільший російський письменник нова кордонами Совітів привезтив свою останню книжку „Павло і Августин" розслідові деяких складних проблем первісного християнства. Після книжки „Ісус Невідомий" — друга, що аналізує основи християнської віри. Вона дає нагоду Мережковському до цілої низки рефлексій про життя сучасної культурної людини. Видно, як М. почувається погано серед сучасної культури, яку вважає запереченням евангельських правд і глумом над ними. Та він і не признає вигідних форм віри, які дають різні церкви і в найбільшим захопленням говорить про такі моменти в житті Христа, як тоді, коли він проганяв купців із святині бичем.

НОВИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПОВІСТЯР — НОВА ПСИХОАНАЛІТИЧНА ПОВІСТЬ.

Американська критика звернула увагу на твір нового письменника Міллена Бренда „Зверхня кімната" — повість на психоаналітичну тему в роді Піранделля і таких численних інших повістей, що виводиться від Фройда та його учнів. Ця повість насамперед оригінальна підходом до теми, хоч тема виглядає просто: 20-літня Гаріета Демут сидить у шпиталі для божевільних після смерти свого брата, що згинув у автомобільній катастрофі. Вона має тільки рідкі хвилини „нормальности". Лікар-психоаналітик вірить, що вона може видужати, але вона не вірить йому; її життя скінчилося для неї з життя брата. А проте власне життя у шпиталі її мучить і вона втікає несподівано, коли хтось забув замкнути браму. Опинившись у Нью-Йорку без гроша, вона пробує найти працю... В одним підозрілим нічним барі нею зацікавився робітник-механік і дав їй безкорисний захист у своїй хаті. Під впливом спокійного життя серед праці Гаріета вертається до нормального стану, але не зовсім. Приходить хвилини тяжкої боротьби, коли вона ставши жінкою доброго Джона задається, чи може стати матірю. Ця повість різко відрізняється від тих творів, що з таких тем роблять пригнобливу аналізу недужих.

З природи й техніки.

КАНАЛ ЯҐОДИ.

Офіціяльне відкриття каналу Москва-Волга, завдяки якому совітська столиця стане пристанею Каспійського моря, дало нагоду світовій пресі ще раз повернути до справи Ягоди, бувшого начальника Г. П. У., що обвинувачений у мальверзаціях попав у неласку та про якого не знають, чи вже помер чи ще живий.

Ягода був головним ініціятором цього каналу. Згідно з опінією техніків будова цього водяного шляху не була конечністю. Що більше: столиця получена з надволжанськими околицями численними залізничими шляхами. Навіть природні труднощі мали бути непоборні. Одначе внутрішньо-політичні огляди перемогли.

Як шеф Г. П. У. Ягода мав під рукою більш як три мільони політичних вязнів. Їх удержання, хоч як нужденне, коштувало величезні суми. Отже Ягода запропонував ЦК-ові вжити цих вязнів до публичних робіт: таким робом могли б повернутись кошти їхнього удержання. Проект Ягоди приняли одноду шно і праці розпочались під особистим проводом Ягоди.

Таке поставлення справи уможливило славному чекістові господарювати грішми без загрози якоїнебудь перевірки коштів цієї операції. Чейже так само прокопано канал з Балтійського до Білого моря, так само будовано гідроелектричні централі в найбільш диких околицях Сибіру, так само покладено тисячі кільометрів шляхів у досі недоступних околицях і так само вкінці збудовано славний канал Москва-Волга.

Ці підприємства достарчили нагоди до надужить, нечуваних досі навіть у С. С. С. Р. Керманичі концентраційних таборів „продавали" і відпродували вязнів. Ціни цих наймодерніших невільників держались на біржі менш-більш так: 200—400 рублів за інжиніра або виспеціялізованого механіка, 50 до 100 рублів за ремісника-спеціяліста, 10 до 20 рублів за звичайного робітника або й селянина. Згідно з установленою шефом Г. П. У. системою „покупці" одержували людський товар на основі ґльобального списку і не були обовязані віддавати вязнів у тій самій кількости після закінчення праці. Команданти таборів побирали від держави гроші на удержання вязнів на основі зовсім примітивних списів, а зменшення числа вязнів було їх чистим зиском. Після арештування Ягоди слідство виявило такі жахливі надужиття, що совітська преса зараз таки перестала про це писати.

Ніколи число погибших вязнів не буде відоме. Одначе на думку осіб, яким вдалося втечи з бараків при будові каналу з Балтійського до Білого моря, число людей (мужчин, жінок та дітей), які згинули підчас цих робіт, перевищає 200 тисяч! Опубліковані недавно офіціяльні дані виявляють, що після збудування каналу Москва-Волга, випущено на волю 55 тисяч вязнів, що „заслужили на таку ласку". Це число вказує, що кількість занятих в цих ріжних підприємствах нещасливців була величезна і що кількості жертв не оцінено за високо. Між цими жертвами згадують теж багато духовних: православних, католиків та протестантів. Зпоміж православних помер на Сибірі 75-літній митрополит Петро, голова російської церкви, після 10 років примусових робіт при будові шляхів.

Цей визиск політичних вязнів дозволив совітській державі заощадити багато грошей. Він запевнив теж Ягоді незвичайну популярність у офіціяльних чинників. З цієї причини канал Москва-Волга мав носити імя Ягоди в честь свого будівничого. Проект інавгурації передбачував будову двох велитенських памятників при вході до каналу зі сторони Москви: Леніна й Сталіна. Зате при устю каналу до Волги здіймалася велитенська, вища 25 метрів статуя самого Ягоди. Вона була збудована з залізобетону так солідно, що треба було для її збурення динаміту, коли чекіст попав у неласку. Канал був готовий до вжитку ще в травні, одначе треба було багато тижнів для підготови його відкриття себто для затерти написів, публікацій та всього того, що могло б нагадати Ягоду, упавшого божка.

Індустріялізація Італії.

Від серпня 1933 р., себто під початку промислової реорґанізації італійського народу видано 1263 концесії для нових підприємств з капіталом 1 мільярда і 63 мільонів лірів та з 50 тисячами робітників. Чотири десяті частини цього приросту припадають на хемічний промисл. А саме кількість хемічних підприємств побільшилась на 409, кількість занятих там робітників на 16 тисяч. Друге місце щодо приросту займають металюрґічний та механічний промисл. Кількість їхніх підприємств збільшилась на 447, кількість занятих в них робітників на 16 тисяч. На третім місці стрічаємо текстильний промисл. Його приріст представляється 183 підприємствами та 11 тисячами робітників.

—o—

НІМЕЦЬКЕ ЗАЛІЗО.

З нагоди закладення товариства для експльоатації німецьких покладів заліза під кермою генерала Ґерінґа стрічаємо в часописі „Фелькішер Беобахтер" такі завваги:

„Німецьке національне господарство буде тепер мати залізо, якого потребує. Чотиролітній плян зазначить цей осяг на першім місці. Ми добудемо з землі стільки заліза, що заграниця не зможе вже накинути нам своєї волі.

Заграниця не питалася нас, чи нам буде неприємно, коли вона позбавить нас залізного сирівця.

Без сумніву, що після зужиткування заліза, випродукованого копальнями Германа Ґерінґа, ми будемо ще працювати чужим залізом. Одначе будемо розпоряджати достаточною кількістю своєї руди, щоб не бути приневоленими схилятися перед домаганнями чужинців.

Колиж заграничні копальні побоюються, що після закладення копалень Ґерінґа їх експорт до Німеччини зменшиться, остає їм простий спосіб зберігти для себе німецький ринок, а саме достарчати товару тепер. Хто достарчає тепер, буде могти достарчати й опісля. Ми є тревалим клієнтом тому, що економічна кріза в Німеччині минула."

Німецький кавчук.

Фабрикація штучного кавчуку („Буна") передбачена чотирорічним пляном. Одначе індустрія може тільки достарчити частину величезних фондів, запотребованих цією фабрикацією. Щоби запевнити повний успіх цій спробі, німці постановили наложити більший податок на сирий кавчук, спроваджуваний з заграниці. Митна ставка 125 марок за метричний сотнар буде підвищена або знижена відповідно до флюктуацій цін сирого кавчуку, щоби запевнити можливо як найбільш постійну ціну на внутрішнім ринку для сирого кавчуку і для виробів з нього. Нову ставку знесуть, коли задумана ціль буде осягнена.

Останки німецької експедиції до Гімаляї.

Німецька фундація для дослідів Гімаляї потверджує, що висланій з допомогою в околиці Нанга-Парбат експедиції вдалося віднайти пятьох дослідників, жертв нещасливого випадку, в IV. таборі, а саме Пфефера, Гартмана, Геппа, Віна та Фанґгавзера. Двох інших членів експедиції та девятьох носіїв не можна було ще віднайти.

Давніші експедиції уважали IV. табор зовсім безпечним. За кожним разом експедиції перебували в ним кільканацять тижнів. В сусідстві ніколи не траплялися лявіни.

Про катастрофу довідалися таким робом, що з узбіч продовження хребта Ракіот зісунулися маси леду, стягаючи зі собою свіжий сніг. Лявіна приключилася в ночі з 14-го на 15-ий червня кілька хвилин після півночі. Годинники деяких жертв задержались саме на тій годині.

„ВІТТОРІО ВЕНЕТО".

„Лінійний кружляк „Вітторіо Венето" спустили на воду в Трієсті 25. липня в приявності італійської королівської пари та серед великих маніфестацій населення.

Новий кружляк довгий на 230 метрів. Узброєний у 9 гармат калібру 381 міліметрів, 12 гармат калібру 152, 12 протилетунських гарматок калібру 90 міліметрів і с. кострільні, має крім цього металеву для викидування літаків. До порушування служать йому чотири групи турбін, що запевнюють йому велику швидкість. Потужність його електричної інсталяції вистарчилаб на потреби одного великого міста.

Біля королівської пари находились князі Аости, Генуї, Сполєта й Анкони. На свято прибула теж делегація німецького фронту праці, запрошена окремо фашистівською конфедерацією працівників індустрії.

Спущення кружляка на воду вдалося гладко. В 9 год. 55 хвилин серед звуків військових орхестр та ентузіязму товпи дзюб велитня італійської маринарки поров уперше хвилі Адрійського Моря. Корабель поблагословив начальний духовник італійської армії єпископ Бартольомазі.

Італійська преса підчеркує цю памятну подію в історії маринарки апенінського півострова: новий лінійний кружляк, що його спустили саме на воду, це найвищий вираз могутности фашистівської Італії. Згідно з великими морськими традиціями півострова італійська маринарка продовжує розпочатий вже шлях. Італія хоче бути сильна на морі, бо передовсім на морі лежить майбутнє її великої батьківщини.

У кругах маринарки можна довідатись, що від літа 1938-го р. Італія буде мати на Середземнім морі у „Вітторіо Венето" та „Літторіо" два кораблі, що перевищать усі одиниці цього рода, що їх збудували до того часу. Швидкість обох кружляків буде перевищати 55 кільометрів на годину. Одначе нічого не відомо про забезпечення нового корабля панцирем та про його „плинальність", що сьогодні є найважнішою проблемою великих новітніх кораблів. Містоту 35 тисяч тон використали італійські інжиніри в найкращий спосіб, щоб корабель міг опертись успішно підводному та повітряному нападові, не говорячи вже про артилерію.

—o—

ВЕЛИЧЕЗНИЙ ЗВИСНИЙ МІСТ У ГАМБУРЗІ.

Гітлер заповів програму великих робіт у чотирьох німецьких містах: Берліні, Гамбурґу, Мінхені та Нірнберзі. А саме в Гамбурзі вибудують над Лабою міст довжини тисячі метрів. Це буде звисний міст, завішений у висоті 70 метрів над рівнем води так, що під ним зможуть перепливати всякі кораблі. Вежі, що мають піддержувати линви, будуть високі на 140 метрів.

—o—

НОВИНКА ДЛЯ МУЗИКІВ.

Фірма Телефункен випродукувала недавно нову серію кружків, що дозволять виконавцям грати їхню партію в ансамблі тоді, коли інші партії буде виконувати кружок. Нпр. у смичковім квартеті кружок буде грати партію другої скрипки, альтівки та віольончелі, зате сам виконавець буде виконувати партію першої скрипки. Свою партитуру одержить виконавець, купуючи кружок. Ця інновація буде дуже цінна для музик ансамблів, що хочуть вистудіювати свою партію, як також для тих, що, пробуваючи на глухій провінції, схочуть заживати від тепер приємностей смичкового квартету. Фірма Телефункен приготовила вже сотню кружків з творами Баха, Гендля, Моцарта, Бетговена та Шуберта. Вісім кружків цієї серії оставляє виконавцеві фортепіянову партію.

—o—

СТИПЕНДІЇ ІМ. МАРКОНІЯ.

У память Марконія уфундовано цілу низку стипендій для людей, що посвятяться студіям з ділянки електромагнетних хвиль. І так покликаний італійським урядом комітет для наукових дослідів призначив уже для тієї цілі 130 тисяч лірів, а шадниця каса з Торіно 100 тисяч лірів.

—o—

РЕКОРД ВИСОТИ БАЛЬОНОМ, ЩО ВИПОВНЕНИЙ ГАРЯЧИМ ПОВІТРЯМ.

Віденцеві Еммерові пощастило недавно здобути світовий рекорд висоти в бальоні, виповненім гарячим повітрям. Заки ще Еммер приступив до рекордового лету, відбулось девять пробних стартів, яких перебіг був задовільний. Щойно тоді Еммер піднявся на висоту 7060 метрів продовж 40 мінут, себто підносився з пересічною швидкістю 3 метрів на секунду. Апарат працював без закиду навіть при температурі —20° Цельзія, яка на згаданій висоті панує.

А. Л.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Казкове майно Тамерлана.

Багатства індійських магарадж перевищають усе те, що здобувають працею та ідеями європейські мільонери. Але неодно з цих багатств призбируване віками пропало підчас великих воєн або й досі лежить десь заховане. Англійський дослідник старовини Сесіл Фельовс дійшов до висновку, що найбагатішим із давніх володарів був Тамерлан, званий теж Тімуром; він розумівся теж найліпше на мисливстві.

САМОЦВІТИ ДЛЯ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА.

Карієра Тамерлана — фантастична; як хлопчина він випасав худобу на степах середущої Азії. У Делі у своїй палаті він зібрав скарби, з якими не могли рівнятися інші азійські володарі. Від віків встановилася традиція, що „великі могули" після воєнних перемог привозили ці скарби до делійської палати. Коли Тамерлан засів на престолі його скарбниця вже мала повно золота, срібла, перел і самоцвітів. Їх було так багато, що володар рішився вжити їх до прикраси ріжних творів мистецтва. Коли він дійшов до вершка своїх впливів, рішив вибудувати чудовий замок, що міг би заступити йому після смерти памятник. Замок знищили після його смерти, але з його руїн англійський археольог зуміє відтворити його дійсний образ.

БУДІВЕЛЬНИЙ МАТЕРІЯЛ.

Головним будівельним матеріялом був білий мармур, який доставляли полонені раби. Звичайні кімнати були викладені цим мармуром, великі салі для гостей іскрилися золотом. Серед того золота були мист. орнаменти та самоцвіти. Вартість рубінів, смарагдів і перел зужитих на прикрасу одної салі доходила до 17 міл. дол. теперішньої вартости. Одяги короля, які він убирав на свята, мали в собі теж справжне золото та дорогоцінощі. Вся обстанова віталь-сальону вийшла з рук великих мистців, зроблена з найдорожчого матеріялу на замовлення. Тамерлан залишав мистцям повну свободу у виборі матеріялу та праці, хоч сам на всьому розумівся. Він був дуже суворий супроти своїх громадян і співробітників, а дуже вибагливий для мистців, які могли поправляти свої речі безконечно, поки не зробили так аж він був вдоволений.

ПРЕСТІЛ ТА ІНШІ СКАРБИ.

Найдорожчим предметом палати в Делі був цісарський престіл. Він був завбільшки канапи, зроблений з масивного золота, викладений діямантами і такими сяйливими самоцвітами, що гість увійшовши до салі мусів від його сяйва заплющити очі. По боках було 12 стовпів, інкрустованих перлами, над престолом бальдахим із пружевого золота у формі маку. Цей престіл належав до таких самих чудес, як і чудовий самоцвіт „Великий Могул" найдений у 1550 р. у Ґольконді, з якого Тамерланові зробили дарунок його васали. Та це була тільки невеличка частина скарбів переховуваних у таємних коморах володаря: 3000 довірених скарбників стежило за ними. Вся палата з її сховищами виглядала як казка з „Тисяча й одної ночі". Але по смерти Тамерлана всі ці скарби розлетілися з вітром по всьому світі!

Підручники для народніх шкіл

ДО НАУКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ:

	ціна зол.
І. Петрова і Я. М. Рожанківська: МОЯ ПЕРША КНИЖЕЧКА. Буквар зовсім нового типу, опертий на довголітнім досвіді педагогічнім авторок, а також на здобутках дидактичної науки, з багатьома ілюстраціями відомого українського графіка І. Куриласа.	1.60
ЧИТАНКА ДЛЯ II. КЛЯСИ ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ	2.—
ЧИТАНКА ДЛЯ III. КЛЯСИ ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ	2.50
ЧИТАНКА ДЛЯ IV. КЛЯСИ ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ	3.—
ЧИТАНКА ДЛЯ ВИЩИХ КЛЯС ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ. Нове справлене видання	3.70
В. Косовський і І. Огоновський: МЕТОДИЧНА ГРАМАТИКА руської мови для IV. кляси вселюдних шкіл	1.—

ДО НАУКИ МАТЕМАТИКИ:

Рахунки для I. відділу вселюдних шкіл	1.30
Рахунки для II. відділу вселюдних шкіл	1.30
Рахунки для III. відділу вселюдних шкіл	1.50
Рахунки для IV. відділу вселюдних шкіл	1.60
Русецький і Зарицький: МАТЕМАТИКА. Підручник для учнів вселюд. шкіл Відділ V.	2.—
Хвалковський: АРИТМЕТИКА з геометрії для IV. кляси вселюдних шкіл	

ДО НАУКИ ПРИРОДИ:

Казимир Квєцінський: ПРИРОДОПИСНІ ЧИТАННЯ І РОЗМОВИ, для III. відділу вселюдних шкіл	0.60
Казимир Квєцінський: ПРИРОДОПИСНІ ЧИТАННЯ І РОЗМОВИ, для IV. відділу вселюдних шкіл	0.60

поручає:

Державне Видавництво шкільних книжок у Львові!

1457 1—3

Зваж вужнете свої ощадности

дозвольте їм працювати творчо в

Пром-Банку

Львів, ул. Ґродзіцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

Пострах злочинців.

Детектив Петрік Квін був трохи не пів століття пострахом злочинного світа в Льондоні. Відомий письменник Конан Дойль багато пригод із життя Квіна використав у своїх повістях. Квін перед роком помер у Льондоні в 81. році життя.

Добрим детективом треба вродитися. Ніяке інше звання не вимагає стільки бистроти, хитрости та надівсе притомности, що звання детектива. А такий був саме Петрік Квін.

Крім цього він був мистцем у характеризації.

ПРАВНИЙ ДОРАДНИК.

Якось раз він улаштувався в дільниці Сого, як приватний правний дорадник. Він дуже швидко добув собі чималу славу. Навіть із дуже добрим успіхом боронив він кілька разів мало шкідливих злодіїв перед поліційним суддею, який його не знав

Згодом до його канцелярії" стали приходити й „поважніші" гості. Квін надуживав довіря своїх гостей. Характеризація в цьому випадку пособляла йому тільки студіювати злочинний світ, щоб зловити кількох великих злочинців, що досі були невловні. Таким робом повезло Петрікові Квінові викрити провідника анархістів Карбоні, що був пострахом цілої Европи.

КОРОЛІВСЬКИЙ ОПІКУН.

Петрік Квін був спецом у „королівській опіці". Його завданням було берегти визначних людей, що приїздили до Льондону. Осьтак він опікувався що найменше 11-ти королями. Король Юрій V. на фронті підчас світ. війни був в товаристві Петріка Квіна. Король дуже добре знав Квіна й завжди вітався з ним дуже прихильно. Він нагородив був Квіна орденом.

У ФАБРИЦІ МУНІЦІЇ.

Якось раз представили королеві одного швайцарського хеміка. Він водив короля по фабриці муніції й пояснював ломаною англійщиною ріжні цікавіші речі. В одну хвилину хемік відсуваючи сталеву підойму вдарив наче від нехочу якогось молодого чоловіка, що стояв побліз. Молодий чоловік, це був шпиг. Цим хеміком був Квін, що осьтак здемаскував шпига.

ШЛЯХТИЧ.

Петрікові Квінові за його заслуги надали згодом шляхетський титул. Він довго був найліпше поінформований щодо англійської дипльоматії. Він знав усі держ. тайни і слідив за політичними шпигунами.

Йому давали величезні гроші, щоб він тільки видав свої спомини, одначе він мовчав непохитно й нічого не подав до загального відома.

Золота вода.

У всіх копальнях золота в останніх часах помітна побільшена діяльність. Вона помітна хочби й тому, що тепер перероблюють навіть золоту руду, ба навіть перемивають пісок. Таким чином продукція золота зростає.

СКІЛЬКИ ЗОЛОТА?

Як обчисляє лондонська фірма Монтагі продукція золота зросла на цілому світі з 3.6 міліярда золотих у 1929 р. до 5.57 міліярда в 1935 р., себто за 6 літ побільшилася на 56 відсотків. Ще сьогодні добування золота заєдно росте. Тому, що приріст золота буде більший як досі й завдяки тому запаси золотих грошей на цілому світі дають коло 150 міліярдів золотих, себто на 50 відсотків більше, як перед світовою війною.

Одначе не всі терени, де добувають золото, збільшили відповідно свою продукцію. Наприклад, край, що давав досі найбільше золота, себто Півд. Африка, лишився вже далеко позаду, хоч він і ще далі дає одну третину всього золота. Інакше в Чілє, що само по собі дає малий відсоток золота, одначе воно побільшило свою видатність за останні літа понад 25 разів.

СССР.

Особливе положення щодо цього займає СССР. Від 1929 р. вона пятикратно побільшила добування золота. Вона висунулася сильно наперед і є на 2-гому місці щодо кількости постачання золота. Вона дає 18.5 відсотків усього світового золота. Отже черга в цьому випадку така, що перше місце займає Південна Африка, друге СССР, третє Канада (10,8 відс.), відтак Злучені Держави (10,2 відс.).

У Большевій вже добре знають, що добування золота дозволить поробити засоби необхідні на випадок війни. Очевидно тут була мова про добування золота на велику „скалю", що основується не на уяві, тільки на дійсності.

ШЛЯХАМИ УЯВИ.

Одначе є ще й учені-фантасти, які віддавна передумують над способами добування золота іншими способами.

До цього роду вчених належить поляк Дуніковський, зокрема француз Кльод. Кльод упав на думку добувати золото з морської води.

Він каже, що одна тонна морської води має в собі 50 міліметрів (куб.) золота. Колиж прослідили це, виявилося, що справді золото в морській воді є, одначе його там 1250 разів менше ніж гадав Кльод і добування золота звідтіль, булоб куди дорожче від самого золота...

КЕЛДУЕЛ.

Саме пішли поголоски, що американський хемік Келдуел, що працює в державному інституті в Орегон відкрив новий спосіб добування золота з морської води. Він очевидно не виявляє його, одначе твердить, що його спосіб без ніяких окремих уряджень дозволить витягнути з води 9/10 золота. Келдуел каже, що його спосіб не вимагає ніяких уряджень, до речі дуже коштовних, що на них „заломався" Кльод і німецький хемік Габер, що теж досліджували цю справу.

Коли відкриття Келдуела виявилосяб правдиве, то воно викликалоб великий перелім у господарстві цілого світа.

—o—

ЛІКАРІ ВОРОГАМИ „СТРУНКОЇ ЛІНІЇ".

Тепер загально панує між жінками мода на „стрункy лінію". Недавно в англійській пресі появилися голоси англійських лікарів, що мали свій відгук у жіночому світі. Проф. Ф. Гарріс признав змагання до стрункої лінії за помилкове, непожиточне, навіть шкідливе для організму. Головно нервова система потребує належної відживи, яку постачає білко, товщі і мінеральні солі, яких саме уникають модні пані.

Він твердить, що стримувати себе від масла, молока, сира і мяса, це йти проти природи; що організм має свої устійнені за віковими біольогічними законами — потреби.

Ці голоси англійських лікарів, головно голос проф. Гарріса викликав бурю протестів серед англійських „модних пань". Вони запросили визначного голяндського лікаря Т. Руде на свого речника. Цей лікар має приїхати до Льондону з відчитом та науковим оправданням становища модних пань.

Ширіть наш часопис!

НОВИНКИ.

— **Спеціяліст нервових і психічних недуг д-р НАРЦИЗ ЛУКІЯНОВИЧ вернувся** і ординує як давніше від год. 11—12 й від 3—5 попол. у Львові, при вул. Сапіги 6, ч. тел. 114-10. 1439 3=3

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Початок викладів 1. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 2—10

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **Д-р О. Лаврівський, Львів, Льва Сапіги 6,** вернувся і приймає в жіночих недугах і повиж-ництві. 1445

— **Оперетькові мельодії в Радіо.** Таку авдицію надаватиме львівське радіо в середу 25. ц. м. в год. 19—19.50. Між іншими польськими артистами візьме також участь у цій авдиції наша відома співачка **Олександра Любич.**

— **Для зміцнення польщини у Станиславівщині.** За почином станиславівського старости Мушинського покликано недавно до життя „куратторію будови людових домів" при Т-ві розвою східних земель у Станиславові, яке вже розпочало свою діяльність, переводячи ремонт і будову каплиць, костелів і людових домів. Як повідомляє ПАТ, викінчено дім рільничого „кулка" в Єзуполі, докінчено будову захоронки СС. Феліціянок у Галичі, розпочато будову людового дому в Медусі, викінчено будову дому рільничого „кулка" в Узині ,а крім того має в плянї багато інших праць задля зміцнення польщини у Станиславівщині.

— **Легітимують населення в пограничній смузі.** Громадські уряди у всіх місцевостях, положених у пограничній смузі почали видавати мешканцям особисті легітимації з допискою про дозвіл на побут. При тій нагоді перевіряється управнення до побуту на пограничному терені згідно з останніми приписами.

— **Небезпеки повені нема.** Наслідком останніх дощів вода на ріці Дністер біля Самбора прибула в ночі на 20. ц. м. сильно і заляла пасовиська на терені громади Радлович та подвіря багатьох господарств, положених нижче над рікою. Заалярмовано на поміч відділ саперів, але за кілька годин вода опала. Крім того на терені громади Кружок заляла вода 250 кв. м. поля і забрала 15 сотнарів скошеного бобу. Води у східно-підкарпатських ріках також опадають, так, що небезпеки повені нема.

— **Збіжжа дорожіє.** На коломийській збіжевій торговиці пшениця першої якости осягнула 35 зол. за сотнар. За пшеницю середньої якости платять по 29 зол.

— **Нужда під голим небом.** При вул. Мучній під Кайзервальдом (Личаків) розложився з нужденним наметом безробітний і окаліченій українець Борщ. Вже два роки без праці і коли перед двома місяцями не міг заплатити за мешкання, господар викинув його на вулицю з жінкою і трьома дітьми, з яких найстарше має 3 роки, наймолодше 5 місяців. Борщ звертався до „опекі сполечней", де йому порадили йти на село „там твої родаци заопекуйон сен тобом". Прохання до магістрату і воєвідського уряду залишилися без успіху і без відповіди. Таким чином родина безробітного гине поволі з холоду й голоду під голим небом. А помочі важко діждатися.

— **Бронзова недуга.** В Стрию був рідкий випадок т. зв. бронзової недуги (туберкульози нирок). Тому два місяці захворів на цю недугу 19-літній Тадей Шульц і вмер, хоча рятували його лікарі. Подібний випадок занотовано в Стрию тому 15 літ.

— **Підставив чи не підставив свідка?** Перед карним окружним судом у Львові відбулася карна розправа проти б. урядовця Суспільної Обезпечальні у Львові, Маріяна Лянґевича, якого потягнула прокуратура до відповідальности за провину зі ст. 143 к. к. за фальшиве обвинуваченя. Акт обвинув. закидав підсудному, що він у письмі до ради міністрів кинув наклеп на поліцая слідчої служби Йосифа Ветеху, що він підчас ведення слідства проти Лянґевича і тов. за зловживання у львівській Суспільній Обезпечальні поводився односторонно і неприхильно до підсудного, а навіть мав „підставити" свідка і мав вплив на його зізнання. Суддя Бітнер увільнив підсудного від вини і кари. Підсудного боронив адв. м-р Михайло Прийма.

— **Саранча** на **Волині.** В околицях Нового Чарториська пов. Луцьк появилася саранча, що наробила досить великої шкоди. Станція ростинної охорони при волинській рільничій палаті стверднла, що це рід сарапчі, яка виступає часто в центральній Азії.

— **Краєва хроніка.** Підчас виїзду потягу із Самбора в напрямі станції Дубляни випав на шляхгазетній кольпортер Олекса Цар, що їхав без білєту і тяжко потовкся. — На дорозі між Тростянцем і Довгим озброєні напасники ограбили і побили купців Нехмета і Берля.

— **Вязень утік зі суду.** З будинку окружного суду при вул. Баторія у Львові втік вязень Йосиф Жуковський, який користаючи з неуваги сторожа, впав до кімнати, яку відновлювано, і вискочив крізь відчинене партерове вікно на вулицю.

— **Трагедія легкодушної дівчини.** Перед Городським суддею д-ром Дмоховським в Ярославі відбулася розправа, що кидає темне світло на життя легкодушної сільської дівчини. З арештів спроваджено 27-літню сільську дівчину Теклю Тековську з 14-місячною дитиною на руках і поставлено перед судом. Акт обвинувачення закидав Тековській, що вона без білету хотіла переїхати потягом з Журавниці під Перемишлем до Ланьцута. Тимчасом залізнична контроля висадила її на стації в Ярославі і віддала в руки поліції. Тековська до вини призналася, а на питання судді, що має сказати на свою оборону, відповіла: Мешкаю в Крачковій, повіт Ланьцут. Я поїхала до Журавниці, бо там мешкає ксьондз С. З., батько дитини, яку держу на руках. Хотіла я йому показати, що є дитина і має 14 місяців. На запит судді, чи той ксьондз С. З. дає гроші на удержання дитини, дівчина добродушно відповіла: Тепер не дає, але ксьондз зі мною оженитися і буде дитиною опікуватись. Тепер я хотіла йому показати, що дитина вже є. Ксьондза в Журавиці не застала, а що не маю грошей на поворот, всіла без білєту до поїзду. Тековську засуджено на один тиждень арешту з припиненням кари на два роки.

— **Влім до фабрики.** До бюра фабрики дахівок фірми Радзівіл і Вімер у Коломиї добулися в ночі вломники, видусивши шибу у вікні. Вони розпоролн огнетревалу касу і забрали 2.800 зол. самими дрібними. Скритки з паперовими грішми не рушили.

— **Велике спроневірення.** В купецько-промисловому банку в Косцяні в Познаньщині викрито спроневірення на 55.000 зол., якого допустилися два урядовці. Зловживання тревали 7 літ, причому управа банку послугувалася фальшивими білянсами.

— **Жертви громів.** В Городку пов. Ліcько грім ударив у хату Генрика Мердака і спалив цілу загороду. У хаті находилося пятеро осіб, з яких чотири особи приголомшило, а 14-літню дівчину вбило. Подібне сталося в Середньому Селі, де грім ударив у хату Йосифа Филивяка, де находилося семеро осіб. Згинула 37-літня жінка, інші особи вийшли цілі. — В селі Скореві на Кашубах грім ударив у хату і розбивши дзеркало, вилетів крізь вікно до стайні, де вбив три коні й одну корову. Людям нічого не сталося. — В Липовиці пов. Кремянець грім убив 15-літню Антонину Стадницьку, що пасла худобу і підчас бурі схоронилася під деревом.

— **Хлопець підпалив село.** В Озерянці зборівського повіту 9-літній Гнат Андрущишин підпалив коноплі під стодолою і спричинив пожежу, що знищила 8 хат, 17 господарських будинків, 260 кіп збіжа, 38 фір паші і господарський інвентар на загальну шкоду 16 тисяч зол.

— **Лікар спричинив смерть пацієнтки.** Окружний суд у Замості розглядав справу гінекольога д-ра Якова Мангайма, що спричинив смерть пацієнтки. Його засуджено на рік вязниці з позбавленням права виконувати лікарську практику на 3 роки.

— **Арештовано 100 осіб за хабарництво.** У Варшаві переведено численні арештування у звязку з аферою Альфреда Зельоного, власника 5 торговельних підприємств. Арештовано під закидом хабарництва і перекупства 50 осіб, що разом з дотепер арештованими дає 100 осіб. Зельони на основі закордонного торговельного паспорту втік за границю.

— **Катастрофа в копальні.** При направі електро-магнетичного двигна в гуті „Покуй" в Новому Битомі дістався між триби коліс інж. Мечислав Скубальський і згинув на місці. Гутничого майстра Каню, що хотів ратувати інжиніра, постигла та сама доля. Від тяжких ран він незабаром помер.

— **Самогубство з причини переїхання дитини.** на шосі біля Іновроцлава під самохід, яким керував дідич Ернест Ерхлебен, власник маєтку Марулеви, впав пастушок, що переганяв череду кіз. Дідич так перенявся тим випадком, що пішов пішки навпростець крізь поля до свого фільварку і там під впливом пригноблення, вистрілом з дубельтівки застрілився. На столі лишив картку з такими словами: „Відбираю собі життя, бо переїхав на смерть дитину". — На нинішні часи дивний чоловік.

— **Шукають за Левоневським.** Вже сім днів минуло, як совітський летун, що вибрався понад північний бігун до Америки, пропав із залогою без сліду. В пошуканні за ними вибралося вже з різних сторін кількацять летунських винищувачів, але покищо без успіху. Полетів на північ також відомий американський полярний дослідник Губерт Вількінс з Нью Йорку. Його виправа складається із чотирьох людей, причому літак обчислений на дорогу 6.500 км. Провід над совітською ратунковою акцією обняв проф. Шмідт. Він сказав, що Левоневський має певно попсований радіоапарат і тому навязати з ним лучбу неможливо. Взагалі глядання за ним дуже трудні з огляду на осінні умовини атмосферичні в бігунових сторонах. Участь в акції бере 9 літаків чотиро-і двомоторових та 6 одномоторових.

— **За багато лікарів у Відні.** Як виказує статистика, число лікарів у Відні росте з року на рік. Коли в 1935 р. число лікарів і лікарок, що практикують у Відні, дійшло було до 5.285, то в останньому році було їх уже коло 5.500. Навіть на несповна двомільйонове місто за багато.

— **Большевицька дійсність.** Совітська преса повідомляє, що з причини невиконання плянів паперових трестів дається сильно відчувати недостача паперу. Наклади часописів зменшено; для шкіл нестало зшитків і багато книжок не видано з недостачі паперу. В першому півроці забракло паперу. Тому, що брак паперу утруднює теж агітаційну кампанію, совітська преса атакує нового комісаря деревного промислу Іванова.

— **Еспанські діти в Совітах.** Із совітської преси довідуємось, як виховуються тисячі еспанських дітей, які перевезено до Совітів після упадку Малаги та Більбао. Вчителями для них установлено еспанських комуністів, що теж приїхали до Совітів, або абсольвентів інституту Леніна, що знають еспанську мову. Значну частину предметів викладають мовою російською, яку еспанські діти вивчують легко. Совітське виховання має зробити з них ворогів фашизму і пролетарських борців.

— **Ошуканства з авторськими гонорарами в Совітах.** Совітська „Правда" критикує гостро порядки, що панують в одному з найбільших совітських видавництв „Академія". Книжки видавані так недбало, що впродовж року треба було знищити готових видань на суму 612.000 рублів. За кожний аркуш виданих книжок видавництво виплатило середньо 1.000 рубліа „авторського гонорару". Це дивне, коли взяти на вагу, що „Академія" видає переважно класиків: Шекспіра, Данте, Пушкина і т. д., що давно вмерли і за гонорар не вспоминаються. Річ у цьому, що величезні гонорарі просто ділено між довірених працівників видавництва і записувано під фальшивими позиціями.

— **Большевицька господарка.** Ревізії переведені в ленінградських товарових магазинах і крамницях виявили величезні зловживання і спроневіреня, особливо у виборському районі. Бракує товарів на сотки тисяч рублів, а касові браки йдуть на мільони. Товари продавано приватним спекулянтам, які відпродували їх населенню по високих цінах. Взагалі каси всюди пусті, наслідком чого сотки директорів і службовців опинилися у вязниці.

— **Нещасливий канал.** Як повідомляють „Ізвестія", на каналі Москва—Волга, який недавно відкрили, сталося вже кілька катастроф. Пароплав „Молотов" розбився об камінні стіни каналу, а інший корабель наїхав на шлюзову заставу. Шкоди доходять до 100.000 руб. У звязку з тим комісар шляхів звільнив із становища директора експльоатації каналу Вольського та головного інжиніра Атласа.

— **Чудесне подужання паралітички.** Бельгійська преса розписується про чудесне оздоровлення в Люрді 27-л. Ельзи Конінк з одного містечка у Фландрії. Вона 9 літ лежала спаралїжована дома, причому ніякі лікарські ради і хірургічні заходи не помагали. Була така знесилена і марна, що важила тільки 32 кг. Нарешті родина на її бажання повезла її до чудотворного місця в Люрді, хоч лікарі з огляду на її стан здоровля відраджували цю прощу. Коли вона прибула до Люрду, відразу почула поправу в здоровлі, а коли в часі евхаристичної процесії надійшла хвиля благословення хорих, дивна дрож прошибла ціле її тіло і зараз вона стануда на власні ноги і почала йти. Вона почувалася зовсім здоровою. Вістка про її подужання донеслася швидко до її рідного містечка і коли вона приїхала на стацію в Гандаві, зібралася велика юрба людей, що хотіли на власні очі переконатися, чи вона дійсно здорова. І справді недавна паралітичка ходить та набирає ваги на тілі. Справою заналися лікарі, щоби ствердити, чи її подужання потреває довго.

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

Троза Львів
Порошок до печення
Цукор ванілінований

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Грище Погоні: год. 2.30 попол. змагання за мистецтво Окружної Ліги: **ПОГОНЬ І Б — РЕСОВІЯ.**

Тамже: год. 4.30 попол. змагання за мистецтво О. Л.: **УКРАЇНА — КОРОНА (Самбір).**

Грище 40. п. п., вул. Клепарівська, год. 2 попол. тов. змагання: **СТЕП — РЕКОРД II.**

УКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА ДРУЖИНА НЕ ПОЇДЕ ДО ПАРИЖА?

Читаємо в ужгородській пресі:

У Міжнародних Студентських Ігрищах, організованих у Парижі в нагоди Світової Вистави, мала взяти участь також українська студентська дружина копаного мича, яка перед ферією здобула у Празі мистецтво чеських високих шкіл. Цю дружину мали скріпити ще 4 грачі ужгородської „Руси", а саме: Бокшай, Радик, Желтвай і Крайняк. Одначе 19. ц. м. прийшла до Ужгороду телеграма, щоб згадані грачі не виїздили до Парижа, бо управа Міжнародніх Студентських Ігрищ у Парижі відкликала старт української дружини — на інтервенцію польського і совітського представника...

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці

і ремінці для поїв в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лишки по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519 21-?

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича

КУТИ:
22. VIII. Ніч під Івана Купала.
З Кут іде театр до Рожнова.

Український Молодий Театр „Заграва"

РОЖНІВ:
22. VIII. Тарас Шевченко.
23. VIII. Муравлі.

КОБАКИ:
22. VIII. год. 8 попол. „Земля", Стефаника.

КОСІВ:
24. VIII. Трафіка пані генералової.
25. VIII. Камо грядеши? I. частина.
26. VIII. Камо грядеши? II. частина.

КУТИ:
27. VIII. Голгота.
28. VIII. Камо грядеши? I. частина.
29. VIII. Камо грядеши? II. частина.
30. VIII. Трафіка пані генералової.
31. VIII. Тарас Шевченко.
1. IX. Муравлі.

КОСІВ:
2. IX. Тарас Шевченко.
3. IX. Муравлі.

Великий Театр:

Неділя, 22. VIII. год. 8 веч. Виступ Балету Паризля.

РУКАВИЧКИ шкіряні
імітація дунських шовкові
у великім виборі — дуже дешево
ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів
Сикстуська 2. — (побіч Брами).

КІНА.

АПОЛЬО: „Право молодости" на основі повісти Едни Фербер.
АТЛЯНТІК: „Тайний плян Р. 6".
ВАНДА: „Запьокована", „Відень — місто мрій".
ГРАЖИНА: „Прокляена".
ЕВРОПА: „На хмародері".
КАСІНО: „Стрінулися в Парижі" з Кльодетою Кольбер.
КОПЕРНИК: „Пяніч жлиє". „Карієра сапни Іванни".
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Рос-Марі".
МІРАЖ: печинне.
МУЗА: „Сузі" музична комедія.
ПАЛЯС: „Фікер ч. 13".
ПАКС: печинний.
ПАН: печинне.
РАЙ: „Мілїонерові примхи".
СВІТ: „Буде краще" з Тоньком і Щепком та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Талі дівчата" і ревія.
ТОН: „Кохана родинонька" з Фліпом і Фляпом.
УТІХА: „Китайські моря" і ревія.
ХИМЕРА: „На Сибір".

Зол. 7·— **Щасливі обручки** в 14 кар. золота
тільки у **Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Будапешт".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 22. серпня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Військ. орх., 19.30 Весмуз. авд., 20.00, 21.00 Вок.-муз. концерт, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 21.00 Спів, 22.15 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.50, 22.30 Циг. музика, 19.00 Сальон. музика, 22.00 Форт, ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Симф. концерт, 15.40 Камер. концерт із Зальцбурга: сопр., клявесин, флет, смичк. кв., форт., 19.30 20.00, 21.00 „Бокаччіо" оп. Суппе, 22.30 Соната на скр. і форт., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 11.30 Фантазії на орг. Вірліера, 14.00, 15.00, 18.00, 19.00 Спорт і розривка. КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 17.15 Популярна музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ле донне курйозе" оп. Вольф-Ферарія, МІНХЕН 13.00 Концерт, 19.00 Вок. авд., 20.00, 21.00 Вок.-муз. концерт, ПРАГА 11.00 Концерт, 12.20 Орх. концерт, 17.05 „Цілунок" оп. Сметани, фрагм., РАДІО ПАРІ 13.15, 15.00, 15.45 Спів, 15.15 Циг. музика, 16.00 Театр Уяви, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00 Розр. мельодії, 22.40 Розр. музика.

Понеділок, 23. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 19.15 Камер. твори Шуберта, форт., смичк. квартет, 20.10 Розр. концерт, БІЛГОРОД 22.15 Концерт, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт сальон. квінтету, 13.40 Вок. концерт. 17.00 Спів. рецїталь, 18.00 Циг. музика, 20.15, 21.00 Концерт, 22.00 Танц. музика, ВІДЕНЬ 10.50 Нар. музика, 12.20, 13.10 Концерт, 17.30 Пісні Ірака до слів Фішера, 17.45 Форт., 19.25 Пісні й арії у вик. Дж. Перса-Лябія, сопр., 21.05, 22.00 Зальцбурський рецїталь: Моцартівський концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 19.00 Розр. музика, 20.10 Концерт присв. творчості Баха, 22.30 Легка і танк. музика, КОШИЦІ 12.35 Концерт війська орх., 18.00 Для Закарпатя. МІЛЯНО 19.00 Розр. музика, 21.00 Розр. концерт, 22.10 Розр. мельодії, ПРАГА 17.40 Сюїта, соната Бурїяна, 20.25 Словацькі нар. пісні, РАДІО ПАРІ 12.15 Сюїта, 13.15, 15.45, 19.15 Спів, 17.00 Орх. концерт, 20.45, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Розр. концерт, 21.00 Камер. музика, 22.00 Концерт хору, танк. музика.

Вівторок, 24. серпня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі розр. мельодії, 15.35 Муз. дрібниці, 17.20 Поезія, музика, 21.00 Концерт фільг. БІЛГОРОД 18.20 Пісні, 18.50, 19.00 Нар. музика, 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Концерт сальон. орх., 17.30, 18.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 18.10 Симф. концерт, 19.05, 20.00, 21.00, 22.00 Зальцб. фестіваль: „Кавалїр Срібної Рожі" оп. Р. Штрауса. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Соната а-моль на скр. і форт. Шумана, 18.40 Співає Тоті даль Монте, 20.10, 21.00 „Кінд аоф Аклїєн" ком. Пепмана, 22.30 Музика. КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, 19.40 Сюїта, МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 22.15 Розр. концерт, ПРАГА 16.10 Концерт сальон. квартету, 17.05 Популярний концерт, 18.20 Пісні, 19.10 Спів. рецїталь, 20.05, 21.00 Орх. солїсти, 21.25 Квартет г-дур Новака, РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30 Орх. концерт, 13.15, 15.45, 19.00, 19.30, 21.45 Спів., 14.00 Театр Уяви, 14.45 Форт., 15.15 Репитацій, 16.00 Концерт із ам. консерваторії у Фонтенебльо, 22.00 Вільнонїсть, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ле Донне Курйозе" оп. Вольф-Ферарія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 22. серпня 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліборобська газетка, Музика з гр. пл., Хліборобські Т-ва пісні жнив, 8.35 Нар. музика з гр. пл., **8.45 Організація збуту домашньої птахи, гутірка в українській мові, виг. д-р Е. Томашевський.** 9.00 Регіональна трансмісія з Вісли. 11.30 Легка музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Від Камінського до Карловича, муз. поранок. орх., 13.00 Нестилїзована краса Львова, 13.10 Легка і танк. музика, спів, форт., 14.40 „Перші галичани" Вол. Лозінського, 15. Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Кінська справа, Відміни озимин, 16.00 Розр. концерт для молоді, орх., спів, репитація, 17.30 Трансм. з Вісли з нагоди Тижня гір, 18.15 У руїнах із часів Міноса, 18.30 Твори Дебісія: спів, форт., квартет. скрипка, альтівка, віол., 19.35 Із міжнар. легкоатл. змагань Польща-Німеччина, 20.00 Концерт солістів: форт., спів, 20.35 Спортові вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.00 „Трансмісія із зоольог. городу" — Весела Сирена, 21.40 Спортові вістки, 22.00 Спів, рецїталь Десіре Ліджеті у супр. форт., 22.30 Скрипка в супр. форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Понеділок, 23. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.15 М. Ляльо: Норвеська рапсодія, гр. пл., 12.25 Музика Півночі, гр. пл., 12.40 Гостина в цеху малярів, 13.55 Оперетькова музика з гр. пл.; у перерві Львівські біжучі вістки, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Шуберт, гр. пл., 15.35 Відповідальність шофера і прохожого у світлі нового карного кодексу, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Антін хоче бути техніком: Добираємо скарби землі, авд. для старших дітей, 16.15 Двожак: Форт. квартет д-дур оп. 23., 16.45 „В одному постолї, в одному чоботї" фейл., 17.00 Концерт нар. капелі, пісеньки, 17.50 Коза-уля та єнистак, 18.00 Вдовж стежки Опору, 18.10 Дуга орх., гр. пл., 18.15 Оригін. мексиканські пісеньки, гр. пл., 18.30 Радіотехн. актуалії, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.40 Спорт. гутірка, 19.50 Спортові вістки. 20.00 Танц. музика у вик. орх.; у перерві коло год. 20.20 „Драматична сцена", 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.05 Трансм. із Зальцбурга: Симф. концерт. 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Розр. концерт, орх., спів, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Із спікерового альбуму.

Вівторок, 24. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. п., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Інформаційна газетка в українській мові, 12.25 Концерт дутої орх., 13.55 Розр. концерт з гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Пучіні: „Мадам Батерфлий" III. дія з гр. пл., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Географічна загадка, для старших дітей, 16.20 Пісні у вик. Збойської-Рушковської, сопр., у супр. форт., 16.45 Рідна земля Мец. Карловича, фейл., 17.00 Фільгарм. орх., 17.45 Із мікрофоном у бальоні на гриполї, 18.00 Огляд філ.-госп. актуальностей, 18.10 Вільончеля і органи, гр. пл., 18.25 Літер. хвилина — „Пророк" новеля А. Рибїцького, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Спосіб на жінок, скеч, 19.15 Бетовенова Симфонія А-дур ч. 7. оп. 92, гр. пл., 19.55 Спортові вістки, 20.05 „Над Ядраном" муз.-словна авд., 20.45 Веч. денник, 20.55 Хліборобські вістки, 21. 05 Фільмові та ревіові мельодії у вик. сальон. трія, спів, 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Форт. рецїталь, 22.30 Італійські та польські пісні у вик. Йос. Королькевича в супр. форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 концерт бажань.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 21. серпня 1937.

Купно-продажа: **Белъги белъг. 89·43, 89·00,** Долярн американські 5.29·50, 5.27·00, долярн канад. 5.29·00—5.25·50. **Фльорени** гол. 292·72—291·00, **Франки** фр. 19·93—19·81, Франки швайцарські 121·90—121·10, **Фунти** англ. 26·48—26·32, Гульдени данп. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·80, Кор. дан. 118·14—117·30, Кор. норв. 138·03—132·05, Корони шв. 136·48—135·50, Ліри італ. 24·20—23·40, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 135·00 — 130·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·25—26·05, Марки нім. срібні 146·00 141·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 3 пов. інв. 1 ем. 69·00, серія 85·00, 2 ем. 68·50, серія 82·00, 4 пр. дол. 39·25, 4 пр. консол. 58·13, 58·50.

Тенденція слабша.

Папери.

Банк Польський 104·00. Ліґьпоп 50·00, Островець 25·75, Стаховичі 31·00, Ґабербуш 39·50.

Тенденція удержана.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Львів, 20. серпня 1937.

Ціни льоко Львів (гурт за 1 ц)

Пшениця оди.	29·00—30·00
Пшениця зб.	28·50—29·50
Жито зб.	22·00—23·00
Ячмінь пашн.	17·25—18·25
Ячмінь 640	18·25—19·25
Ячмінь 680	19·25—20·25
Овес легко задощ.	17·25—18·25
„ невадощ.	18·25—19·25
Кукурудза жовта	25·00—25·50
Кукурудза червона	26·00—26·50
Рінак	59·00—60·00
Вика темна нов. збору	18·00—19·00
Вика сіра	17·00—18·00
Насіння льону	46·00—47·00
Гречка	22·00—23·00

Сьогодні передполудневим ціни пшениці і жита були дещо вищі від вище поданих. Коло полудня почалася знижка. Тенденція знижкова.

Звідомлення овочевого ринку.

Яблока I.	0·20—0·30
Яблока II.	0·12—0·16
Яблока III.	0·05—0·13
Грушки I.	0·22—0·40
Грушки II.	0·10—0·18
Грушки III.	0·10—0·12
Виноград угор.	1·10—1·15
„ залїщицький	0·75—0·80
Кавуни угорські	0·27—0·30
Сливки угор.	0·25—0·30
Помідори	0·12—0·14

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 21. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·00 зол.
молоко . . . . . 14—15 сот.
яйця . . . . . 3·30 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко вдержана, на яйця слаба.

МЕШКАННЯ

ПРИЙМУ НА СТАНЦІЮ ученицю або ученика з нижчих гімназійних клас, найкраще із священичої або вчительської рідні. Запевняю: дбайливу, виховну опіку, здоровий харч і евентуально поміч у науці. Пять хвилин ходу до голов. заведення авад гімназії. **Евген Ткачук, Грунвальдська 8/2.** 1435 3—3

МЕШКАННЯ 3-КІМНАТНІ з повним комфортом в новому домі при вул. Глибокій ч. 11 (біля Політехніки) до винайму. 1451 2—5

ОКРЕМОЇ КІМНАТИ з харчем для студента університету, при солідній родині шукаю від 15. вересня п. р. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Ватьо“. 1460 1—3

ПРИЙМУ учениці на мешкання, близько головної гімназії і С. С. Василіянок-Морозова, Львів. Ходоровського 11/II. 1463 1—3

МЕШКАННЯ для учениць, близько головної гімназії і Музичного Інституту, фортепіян, поміч в науці. Яшинська — вул. Кадецька 10. м. 7. 1468 1—3

КУПНО - ПРОДАЖА

ГАРНИЙ новий дім, в сусідстві різні, відповідний для різника, мешкання і варштат, готівка десять тисяч, довг пять „ТРАНСАКЦІЯ“ Львів, Длугоша один. 1430 3—3

ВІЛЛЯ 6 кімнат, для одної, або двох родин, город, при вул. Борковських, бічна Листопада, при трамваю, 15.000 готівка, довг 8.000 „ТРАНСАКЦІЯ“ Львів, Длугоша 1. 1430 3—3

ВІЛЛЯ. 5 кімнат, господарські будинки 700 сяжнів городу-саду, околиця Листопада — Вульки 18.000 „ТРАНСАКЦІЯ“ Львів, Длугоша один. 1430 3—3

ГАРНА вілля, 7 кімнат, морґ городу-саду, 10 хвилин від трамваю, відповідне на захист, бурсу і приватне мешкання, 25.000, „ТРАНСАКЦІЯ“ Львів, Длугоша один. 1430 3—3

НОВА комфортова вілля, 14 кімнат вільних, 500 сяжнів городу, 20 хвилин від трамваю, довгореченцевий Б. Г. Кр. 12.500, готівка 16.00, без переносної таксн, 15 вільних літ від податків „ТРАНСАКЦІЯ“ Львів, Длугоша 1. 1430 3—3

КАМІНЬ ДОВБУША, коло Яремча. Гарна вілля мурована, 5. кімнат з приналежними вигодами, повний комфорт, лазничка, біжуча вода тепла і зимна, з печами — надається також на постійні мешкання — з господарським будинком, гаражом, сиґналовим кортом, городом і ліжком, цілість близько 8.000 м², гарна огорожа, коло Прута і залізничої станції — до продання. Відомість: Львів, тел. 20939 п. Кміціньский, або Варшава, тел. 41511. 1414 5—5

НАЙБІЛЬШИЙ вибір нових і передвоєнних каменниць, вілль, домів з городами, парцель від найскромніших до найвигідніших по різних цінах, від кількох тисяч почавши — поручає відома зі солідности українська фірма „ТРАНСАКЦІЯ“ Львів, Длугоша один. 1431 4—10

РІЖНІ

АДМІНІСТРАЦІЮ РЕАЛЬНОСТЕЙ у Львові, веде солідно, фаховими силами за малою оплатою, а повною порукою „ТРАНСАКЦІЯ“ Львів, Длугоша один. 1431 4—10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, чеські, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА,** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 79-100

Ширіть наш часопис!

Всі українці

купують добірний і дешевий товар,

як вовни, шовки, полотна і батисти

у фірмі

„МАНУФАКТУРА“

Львів, пл. Капітульна ч. 3.

ЧАСОПИСИ з ділянок: архітектура, самоходи, графіка, фотографія, техніка, медицина, журнали і т. п. можна дістати оказійно — „АЛЬФА“, Коперника 5. ВЕЛИКИЙ ВИБІР. 1443 3—3

НАЙДЕШЕВШЕ ковдри власного виробу **Романова,** Городоцьких 4. — біля Ринку. — 1465 1—5

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменити, ґарантовані — дешево продає, міняє **Ганак, Пілсудського 21, І. под.** 1456 1—20

НОВИНА ДЛЯ ПАНЬ. Віденське стриження з валочком 1 зол. Тринка ондуляція 5 зол. Сальон чесання пань — Сикстуська 8, в підвірі. 1462 1—2

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер** і СИН **Львів, Зярудляна 3.** тел. 271-14. 1405 6—15

ТРИВАЛА ондуляція 4 зол. — На вісім місяців ґарантія К. Штір, Ринок 29, брама Андрійолього. 1361 6—10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Примар Д-р ШВАРЦ

Недуги шкірні, венеричні і лікарська косметика

Словацького 4. Тел. 216-61.

(проти гол. почти)

1400 **вернувся.** 4—5

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики

Д-р ФІШЕР

б. довголітній лікар асистент дерматолог. клінік

у Берліні, Відні та Празі

перенісся : ординує тепер від 9—1 : 3—7

ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3.

напр. Віденської кавярні

Тел. 251-68. Сепараткові ждальні.

Стоматольог

Др. мед. Мечислав Янковський

Львів, Лозинського 4. Тел. 244-77

ВЕРНУВСЯ 1—3

ЗАВЕД. ТЕХН. **ДЕНТИСТИЧНЕ**

І. БРАНЕВСЬКОГО

ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА Ч. 18.

(над крамницею Мусяловича)

Тел. 237-23.

Ціни низькі. 1—5

Порцелянові корони.

Звертаємо увагу Вп. лікарів на відому ф-му

М. ФРАЙЛІХ

заведення виробу спеціяльних пропукливих виробів.

у Львові, вул. Городецька 35.

Фірма ця випробувана через 66 років методою усування руптур у мужчин, жінок і дітей без операції, без болю, тільки при помочі винайдених і патентованих руптурових бандажів, спеціяльно приміненних для кожного хорого. За свою надзвичайно совісну працю для добра суспільности одержала ця фірма золоті медалі, почесний докторат, дипльоми красні і заграничні, а також богато подяк від великих достойників і Вп. лікарів-професорів.

ОГОЛОШЕННЯ.

Фотографічні апарати

направляє прецезійно

К. Колянковський

Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5.

1387 8—10

Христіянська харчівня

„ГАЛЬКА“

поручає дешево вибагливі

сніданя, обіди, вечері

Львів, вул. Пекарська ч. 1 ц.

1390 **Тел. 291-00.** 6—15

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і ґрімічні артикули по найдешевших цінах

купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7 Філія КОПЕРНИКА 15а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла“ дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

КИЛИМИ ГЛИНЯНСЬКІ

купит найдешевше

„Дім килимів“

пл. св. Духа 2

Приймаємо також до направи. 1—2

Подаємо до відома нашим відборцям, що

„ЕТАН“

Львів, 15, вул. Проста 14 в

Ф-ка крейдок, листового і пляшкового ляку

урухомула відділ

ШКІЛЬНОЇ КРЕЙДИ

Ґуртові склади: Кооп. „Рідна Шкела“ і Союзний Базар. 1—2

КІР

Львів, Усийського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ.

Меблеві покриття хідники, диванні, перкаль, лінолеум, **капи і намітки,** в найбільшім виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 9-11

ЛЬВІВ, ЛЕҐІОНІВ 25, в подвірю, тел. 286-38.

Шукаєте праці? --

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

Незрівняний в якості пудер і крем

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ

завдяки якому стає цера

ОКСАМИТНО-МАТОВА.

Ціна коробки з пушком зол. 1.25.

2910 86—?

В гори — на літнища треба відповідного вбрання; просимо жадати безплатних зразків і цінників; висилаємо відворотно.

ВИСИЛКОВИЙ ДІМ

Е. Ф. БОРИС

Перемишль, скр. 185.

1428 **Повідомлення** 3—4

Відома солідна вирібня меблів металевих і залізних під фірмою

Йосиф Рішелєс

ТЕПЕР ЛІНДОГО 6

поручає: ліжка, ліжечка, вклади спружинові, тапчани і. т. п. у великім виборі від найскромніших почавши. На складі все матраци волосінні і з морської трави. Виконує всякі замовлення для пансіонів, готелів і інтернатів по низьких цінах і на догідні сплати. Перерібка матраців в тім самім дні.

УВАГА ПРОГУЛЬКОВЦІ

католицький ресторан

АДЕЛЬ ПОВОРОЗНИК

Львів, Льва Сапіги 37

проти української гімназії

видає смачні сніданя, обіди і вечері. 1412 2—2

Ціни найнижчі. Обслуга вершорядна.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самоперевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, а відповідною кваліфікованою обсугою — дають ґарантію найкращої достави. 1428 3—10

ЗАВЕДЕННЯ КРАВЕЦЬКЕ

СТАН. КЕНДЗЄРСЬКОГО

перенесене 9—10

з Хорущини до льокалю при вул. Академічній 22. І. п.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	**Дрібні оголошення від слова:**	
1 мм. одношпальтовий в тексті і поминках .	зол. 0.60	матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці .	зол. 0.80	купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
		шукаючі праці	зол. 0.05
		слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Вівторок 24. серпня 1937. Ч. 185

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

Найпевніший шлях рятунку для укр. селянства.

(Передова стаття.)

Величаве свято полеглих на Маківці.

Спроба підпалу церкви оо. Студитів у Львові.

Українці на Міжнар. Конґресі „Пакс Романа".

Японські війська здобули Калґан.

Перед упадком Сантандеру

Перед стрічею Мусоліні з Гітлером і Чемберленом.

Наглий виїзд американського амбасадора.

На місце катедри Осьмомисла!

(Фейлєтон д-ра Ярослава Пастернака).

Лікар з легкопадом.

Спортова сторінка.

Ч. 185 (14.728). ЛЬВІВ, ВІВТОРОК 24. СЕРПНЯ 1937 Рік LVIII.

Oprata pocztowa uiszczona gotówką.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030, Банку Чеських Легіон. Празі „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Японські війська здобули Калґан.

150.000 ЯПОНЦІВ У ПІВН. КИТАЮ.

ТОКІО, 23. 8. ПАТ. Райтер повідомляє: **Квантунська армія здобула місто Калган.**

ТІЄН-ТСІН, 23. 8. ПАТ. **Добре поінформовані кола обчислюють японські сили в півн. Китаю на 150.000. Щодня прибуває пересічно 8.000 людей.** Транспорти вояків, коней, военного матеріялу, літаків і вантажних самоходів вивантажують у Тонґ-Кав. Між висланою допомогою більшість творять резервісти. Віддаль 50 км. від Тонґ-Кав до Тієн-Тсіну переходять японські відділи маршом одного дня не зважаючи на зливні дощі. З Тонґ-Кав відїхав до Японії шпитальний корабель. Японські офіційні кола заявляють, що на кораблі було лише 13 ранених, але інші джерела подають число ранених на 700.

СПІЛЬНА НОТА.

ТОКІО, 23. 8. ПАТ. Команданти французької, американської й англійської ескадри вислали нині рано спільну ноту до японських морських властей на водах у Шанґаю з проханням, щоби відсунули японські кораблі від чужинних ескадр та примістили їх недалеко устя р. Гонґ-Кію напроти р. Ванґ-Пу. Контр-адмірал Гасеґава, командант японських морських сил відповів, що японські кораблі не можуть пересунутися на згадане місце, бо віддалились би надто від району, що його охороняють. Одначе японські кораблі переїдуть на інше місце, щоби не наражувати чужинних кораблів на небезпеку підчас китайського нападу на японську фльоту.

3 КИТАЙСЬКІ ДИВІЗІЇ В ШАНҐАЮ.

В Шанґаю та в околиці оперують три китайські дивізії, а саме 88. під проводом ґен. Сун-Ян-Ліянґа, 36. під проводом ґен. Сун-Ґсі-Ліена та 87. під проводом ґен. Ванґ-Чін-Чію.

СТРАШНЕ СПУСТОШЕННЯ ВІД БОМБ.

ШАНҐАЙ, 23. 8. ПАТ. На 7-поверховий товаровий магазин на перехрестю доріг до Нанкіну і Чекіянґ, упали нині рано два важкі гарматні стрільна. Один із них вибух у середині дому і знищив його частинно зовсім. Від вибуху згинуло коло 300 осіб. У промірі кількасот метрів вилетіли всі шиби. Нині рано три японські літаки бомбардували китайські становища в Пу-Пунґ. Артилерія японських кораблів теж бомбардувала цей відтинок.

ТІЄН-ТСІН, 23. 8. ПАТ. Японський головний штаб комунікує, що японські відділи заняли верхи на половині дороги Фанґ-Чан з Ліян-Сіян, 6 км. від Ліян-Сіян.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

ІВАН ЗУБЕНКО

Квітка на багні

повість

Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.

Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

Найпевніший шлях рятунку для українського селянства.

Львів, 23. серпня 1937

Українське селянство попало від якогось часу в якесь незрозуміле суспільно-духове отупіння. Воно не хоче бачити й чути того всього, що кругом нього діється. А діються і йдуть поважні історичні процеси, що вже в найближчому майбутньому загрожують найелементарнішому фізичному істнуванню селянства. На ці події треба доконче відповідно реаґувати.

Земля, одинокий дотепер варстат селянської праці, перестане ним незадовго бути. Є закон про неподільність селянських ґрунтів, є також закон, що наш селянин на парцеляції землі купити не може.

Чи вистане тільки знати і стверджувати ці факти? Чи вистане лише нарікати на них?

Ні! На суспільні події, що ми їх не вспіли змінити, треба позитивно й активно реаґувати.

Факт, що земля, як одинокий варстат селянської праці, малітиме з року на рік і її більше не буде, повинен заставити українське селянство подумати над тим, як забезпечити життя своїх дітей поза селом, поза землею. Селянські діти мусять відпливати зі сіл і шукати прожитку в промислі, ремеслі, торговлі та сучасній техніці.

Відсіля випливає простий висновок, що селяни мусять масово посилати своїх дітей до середніх і вищих шкіл. Треба зрозуміти тверде право життя, що праці в промислі, ремеслі, торговлі і техніці не дістане ніхто без спеціяльної попередньої підготови, без фахової середньої та вищої освіти.

Колись у довоєнних часах наші середні школи були переповнені селянською молодою. Бували села, що давали по 30—40 і більше учнів до міських шкіл. Села наші роїлися від шкільної молоді, а читальні й інші установи виростали студентською працею. Нині повний застій, майже катастрофа в цій ділянці. Тяжка господарська, політична й духова криза вплинула безперечно на те, що наше селянство перестало посилати своїх дітей до середніх шкіл.

Це суспільне явище дуже загрозливе і з ним треба повести негайну боротьбу. Великий обовязок і відповідальність падає тут на нашу інтеліґенцію, однаково духовну і світську. Треба освідомити наше селянство, що чим тяжчі будуть умовини господарського й політичного життя, тим більшу суспільну активність і вдумчивість мусить розвинути селянство, якщо воно не має зникнути, як основа нашої нації.

Діти українських селян мусять масово відходити до середніх і вищих шкіл — загальноосвітніх, фахових, природничих і технічних. Треба порвати з традиційною привичкою, що селянський син може вчитися лише на священника, адвоката та професора. Треба нам опановувати всі ділянки нинішнього суспільн. життя, нинішньої праці. Ми мусимо мати підготованих фахово людей і в промислі, і в ремеслі, і в торговлі і в усіх родах технічної праці.

Найбільший, найкращий і найдешевший український календар

„Золотий Колос"

НА 1938. РІК.

вже вийшов з друку і продається ПО ПО ЦІНІ 1.— ЗОЛОТИЙ.

Чотирокольорова мистецька обгортка, 200 сторін друку, багато ілюстрацій, ріжнородний і дуже цікавий зміст.

Дістати можна у Мужів Довіря „Народньої Справи" і в усіх українських книгарнях. 1—2

Погоня за кораблями червоних.

ОРАН, 23. 8. ПАТ. Кораблі, що припливають до порту в Альжирі повідомляють, що недалеко побережа Альжиру перебуває кружляк національних військ „Канаріяс". Французький пасажирський корабель „Камбон" обмінявся з кружляком сигналами. Те саме зробив французький корабель „Рубезієн", який плив з Орану до Альжиру. Після того кружляк негайно відплив. „Канаріяс" стоїть недалеко пристані Альжиру тому, бо там утік червоний корабель „Альтекоа" у поворотній дорозі з Чорного Моря.

На вістку про приявність „Канаріяса" недалеко Альжиру, французька влада вислала два військові гидропляни, щоби берегли побережжа.

Перед упадком Сантандеру.

ПАРИЖ, ПАТ. Авас повідомляє зі Сантандеру, що війська ґенерала Франка почали новий наступ в ночі зі суботи на неділю у напрямі на Сантандер. Національні війська віддалені тепер 5 км. від містечка Льос Корралес. Червоні війська виконали нагальний протинаступ на відтинку Вілля Каріедо, але **не спинили походу армії ґен. Франка.** Минулої суботи національна армія посунулася вперед коло 12 км. **В ночі національні війська здобули сміливим нападом місцевість Селяю з цілою залогою та три совітські повзи з обслугою. Національні війська здобули кільканацять місцевостей. Населення занятих місцевостей в оплаканому стані, бо відділи астурійських комуністів знищили все. Літаки національних військ зістріляли 18 літаків совітського походження. Червоні війська відступають у переполосі.**

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ ЕСПАНСЬКИХ ЄПИСКОПІВ.

„Фіґаро" подає в недільному числі пастирський лист еспанського епископату у справі еспанської домашньої війни. Цей лист стверджує, що підпали костелів у Мадриді і на провінції 1931. р. та заворушення 1934. р. в Астурії і Катальонії довели до анархії.

Далі в листі кажеться, що в теперішній хвилині для Еспанії є тільки одна надія відбудови справедливости і миру, а саме „тріюмф національного руху". Коли йде про майбутнє, то „не можна передбачувати, що буде після закінчення війни". Єпископи стверджують, що війна почалася не тому, щоб будувати автократичну державу на руїнах поневоленого народу, але тому, щоби відбудувати духа народу, з цілою його силою в атмосфері християнської свободи"

Селянські діти повинні бути не лише — як дотепер — кравцями, шевцями, мулярами і столярами, але підготовлятися також фахово до праці в мореплавстві, летунстві, електротехніці, при пошті, телеграфах і телефонах; повинні бути залізничниками, шоферами, монтерами, моторовими, працювати в кінах, радіях і т. д. і т. д. Словом не повинно бути ніодної ділянки сучасної суспільної праці, що до неї ми не малиб фахово підготованих людей. Не можна виправдуватися тим, що наші діти не найдуть фахової праці. Умовини життя дуже скоро зміняються. Нині в якійсь ділянці праці трудно дістати місця, а завтра до цієї праці може забракнути фахових рук. Життя є боротьбою, та й усе й усюди треба зводити важку боротьбу за істнування. Так було, є і по віки так буде. Хто вміє боротися, той уміє і найти працю та жити. Праця сама не шукає людини, тільки людина шукає праці. Але до кожної праці в нинішніх часах треба бути фахово підготованим, треба мати відповідну освіту.

Заможніші селяни повинні посилати своїх дітей і до вищих загально-освітніх та технічних шкіл, щоб ми мали в усіх ділянках нинішньої суспільної праці не лише своїх робітників-виконавців, але також і керманичів. Бо людський поступ спирається не на звичайних робітниках-виконавцях, але на високо освічених і творчих керманичах. І ми мусимо їх мати, якщо хочемо стати [illegible]

Треба рушити наше селянство з його небезпечного суспільного сну, з апатії. Треба вказати йому конкретні шляхи, рятунку з тяжкої господарської, політичної та культурної ситуації. Треба також допомогти цьому селянству організаційно побороти всі труднощі.

Потреба масової висилки селянських дітей до ремісників по містах, до міських шкіл ріжних родів і типів, актуалізує в нас таку стару справу, як бурси та інтернати. Пора подумати про поширення сітки та нові форми організації цих установ, бо їх потреба не була ніколи така пекуча, як у нинішніх часах.

Тому кличемо: Селяни! Посилайте масово свої діти, до добрих ремісників та до всіх родів і типів середніх та вищих шкіл! Інтелігенціє світська і духовна! Поможи в цьому ділі доброю радою і творчою ініціятивою своєму меншому братові!

„ЗОРЯ“ ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА І Ска
у Львові, вул. Кордецького 50,
Тел. 260-04. ПКО 503.861.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант“ терп. і воск. у всіх красках
ПАСТУ до взуття „Елегант“ люкс. в тубах у всіх красках
ПАСТУ до підлоги „Французька маса“ (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляя помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!
МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75
приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 117—?

З польської преси.

Лідер чи наганяч?

Таке питання під адресою полк. Коца висунув відомий польський публіцист Мацкевич у передовій статті виленського „Слова“ з 20. ц. м. п. н. „Політична лінія та іграшки“.

Вже 21. лютого, в тому самому дні, коли полк. Коц оголосив ідеольогічно-політичну декларацію вказав я, читаємо там, що ця декларація не згоджується з ідеольогією теперішнього уряду і запитав про відношення полк. Коца до уряду? Висунув питання, чи полк. Коц буде лідером, чи лише наганячем урядової партії? Це питання спершу хотіли промовчати, як невигідне, опісля прийшла повінь відповідей і при цій нагоді що іншого відповідала „Газета Польска“, що іншого полк. Ковалевський, який заявив, що уряд що іншого, табор що іншого, що організація полк. Коца зовсім не є урядовою партією. Одначе таке вирішення не може взагалі поміститися людям у голові, бо дійсно тяжко зрозуміти, що організація, що її підтримує премієр, якої прихильником є генеральний інспектор збройних сил — ба сам п. президент — не є урядовою організацією і не має повносити відповідальности за уряд. Не квестіонную щирости конструкції полк. Ковалевського, але обвинувачую її за штучність та нежиттєздатність. Одначе для „сірої“ людини уряд і полк. Коц буде одне і те саме. Тому то питання уряд і табор полк. Коца вирікає постійно, що лише підтверджує, що має питання — пише автор — яке я поставив у самому дні відчитання декларації полк. Коца було суттєве і логічне.

Цю саму справу порушив варшавський „Час“ у низці статтей. Автор згоджується з ними і підкреслює, що:

> або полк. Коц прийде до влади та усуне з уряду міністрів, які не згоджуються з його ідеольогією, або його організація завмре, бо громадянство вважатиме її — скажім це тривіяльно і правдиво — право-націоналістичним параваном, щоби маскувати ліво-червоні цілі уряду. На гойданці від „Звйонзку Млодей Польскі“ до обєднання „Стшельца“ з ЗНП можна дістати завороту, а не будувати державотворчу програму. Такий стан неможливий на довшу мету в більшій державі.

Далі автор полемізує з „Курієром Поранним“ та „Газетою Польською“, що враз з лівою пресою накинулися на органи консерватистів „Час“, „Слово“ і т. д. за їх становище в цій справі. Ред. Мацкевич відкидає заміт М. Стажинського в „Газеті Польскій“ немов би займався „іграшками“. Пригадує, що наражувався польським

ЯРОСЛАВ ПАСТЕРНАК.

За місце катедри Осьмомисла.

Справа льокалізації Успенської катедри князя Ярослава Осьмомисла з пол. XII. ст. була все тісно звязана з питанням, де саме була столиця Галицько-Волинської Держави. Його поставили рубром щойно з нагоди перших розкопів на території Крилосу й Залукви у 80-их рр. минулого століття і тоді зразу вирнув спір між представниками науки й любителями української старовини, якого головними речниками були кан. А. Петрушевич († 1913) та проф. І. Шараневич († 1901).

Перший з них твердив усе, що давня столиця була на місці сьогоднішнього міста Галича та що катедрою Преся. Богородиці була сьогоднішня парохіяльна церква у Галичі. Зате кан. Мих. Гарасевич († 1836), відтак проф. В. Лущкевич († 1900) з Кракова і проф. Шараневич були тої думки, що гал. митрополити мали свій осідок при церкві св. Пантелеймона (тепер костел св. Станислава), що стоїть досі у віддалі двох кільометрів від Галича. Одначе як у вересні 1882 р. відкрив о. Лявpецький із Залукви під лісом „Дібровою“ фундаменти церкви мабуть св. Кирила й Методія, найбільші із відкритих тоді на території княжого Галича (20×14.5 м.), Шараневич змінив свою думку і став уважати їх останками княжої катедри.

Після того молодий тоді польський історик д-р Олександер Чоловський, сьогодні архівар м. Львова та директор міських музеїв, розглянув добре цілий терен княжого Галича і перший дійшов до правильного переконання, що столиця галицько-волинської держави могла бути тільки у сьогоднішньому Крилосі, де збереглися останки дуже сильних земляних укріплень. У звязку з тим перевів він у 1890 р. пробні розкопи при теперішніх парохіяльних церквах у Галичі й Крилосі. Крилівську церкву прослідживав у приві проф. Шараневича, відслонив її фундаменти аж до споду, копав довкола церкви рови в проміннях від неї та всередині церкви перед царськими воротами і не відкривши ніде слідів старої катедри Осьмомисла, дійшов до переконання, що вона не стояла ані на тім самім місці, що нинішня церква, ані у найближчому її сусідстві, тільки „по всякій правдоподібности трохи нижче у митрополичім городі“ (себто нинішнім парохіяльнім саді — Я. П.), де він попав на якісь фундаменти.[1])

В ост. довоєн. часах (1909—1911) д-р Йосиф Пеленський прослідкував архітектуру княжого Галича, зокрема церкви св. Пантелеймона, і при цьому мусів порушити теж справу положення катедри Осьмомисла. Для перевірення цього він викопав у трьох ріжних місцях довкола крилівської церкви пять глибоких ям, але теж не відкрив ними фундаментів старої катедри та опісля у своїй цінній монографії[2]) здогадувався лише, що Успенська катедра князя Ярослава Осьмомисла стояла на тім місці, що й нинішня парохіяльна церква Успенія Преся. Богородиці у Крилосі,[3]) але водночас і у цей свій здогад сам сумнівався, заявляючи, що „не можна ще вирішити, котра з двох частин городища, вивищення церкви чи Золотий Тік, була місцем первісної катедри“.[4]) Супроти цього місце у його недавньому фейлетоні („Діло“ з 15. ц. м.), де бесіда про „зібрані ним докази про місце старокняжої катедри“, може спантеличити читача, необізнаного добре з вислідом його праці.

У перших повоєнних роках займався прослідженням самого тільки поземелля княжого Галича пок. радн. Лев Чачковський разом із д-ром Ярославом Хмілевським, не ведучи при цьому жадних розкопів. Вислідом їх спільного труду є докладна мапа всіх укріплень, церквищ та могил згаданої території, але в обширному тексті до неї нема теж ніяких натяків на положення старої катедри.

Після таких підготовчих теренових робіт взявся я у 1934 р. за почином Ексцеленції Митрополита Кир Андрея та Його коштом за систематичні досліди над княжим Галичем при помочі планових розкопів, уже відомих як і скритих ще памяток давного минулого. Моя увага була спершу звернена на те доісторичне підложжя, що на ньому виросла пізніше столиця галицько-волинської держави і щойно під кінець минулорічного сезону розкопів взявся я за остаточне відшукання останків галицької катедри.

Річ ясна, що при цьому не пішов я і не міг піти нічиїми слідами, бо, як з попереднього видно, жадних певних слідів досі не було (за такими слідами хібаж булиб пішли передусім самі їх відкривці). З праць моїх попередників використав я лиш ствердження факту, що ані нинішня церква у Крилосі не стоїть на фундаментах старої катедри ані ці фундаменти не окружують її довкола. Значить, за ними треба шукати десь збоку, на всі чотири сторони від нинішньої церкви.

Не входила в рахубу передусім північна сторона, бо там у віддалі кільканацити метрів від церкви терен спадає досить стрімко в сторону „базару“ і зовсім не булоб місця на більший будинок. Може ще менше надавалася на цю ціль західна сторона, спадиста й нерівна. Щоправда, д-р О. Чоловський найшов там „поклад фундаментів“, не публікуючи при цьому жадного ситуаційного шкіцу, але на нашу думку там треба

---

[1]) Teka Konserwatorska. Львів. 1892. 156—157.

[2]) J. Pelenski: Halicz w dziejach sztuki średniowiecznej. Kraków. 1914.

[3]) l. c. 105 114, 119.

[4]) l. c. 108.

плітким та неінтелігентним „державним мужам", „народовому" громадянству, що не здібне дивитися на довшу мету і каже, що робив це в обороні політичної лінії, що передбачує розвиток польської держави на багато років наперед. Домагається теж уступлення мін. Понятовського і запевняє, що саме консерватисти мають політичну лінію, дальшу програму і відповідь на всі питання у справі майбутности Польщі. Зате преса, що обвинувачує органи консерватистів за „іграшки" не репрезентує нічого включно до „Газети Польскої".

„Вікна заткані шматами".

Під таким наголовком находимо у вилен ському „Слові" з 21. ц. м. передову статтю, автор якої рішуче виступає проти [illegible] обмежень свободи рухів населення у прикордонній смузі. Дійсність виявила, що постанови розпорядку президента з 23. грудня 1936. р. про кордони держави [illegible].

Такі ригори не існували не лише в давній Росії, до якої любимо відкликуватися, щоб зясувати невигоду свобід населення, але мабуть не стосують їх у ніякому з цивілізованих (без СССР) европейських країв. Цей розпорядок може зіпхнути до стану неволі майже 2,640.000 громадян Польщі. Звідкіля ці цифри? Кордони Польщі довгі на 5.550 км. Якщо цю смугу поширити до середини на 6 км. — будемо мати 33.000 км². Якщо приймемо, що на 1 км² у Польщі припадє коло 80 осіб, то... Зрештою вважаємо справу важною навіть якби торкалася І міліона громадян, а навіть лише їх 50.000.

На основі цього розпорядку президента і виконних розпорядків до нього **мілїони, чи лише сотки тисяч громадян пішло в ясир місцевих адміністраційних ригорів.** Автор пригадує, що на основі цього розпорядку, **міністр може заборонити купно нерухомости, а... відмова дозволу не вимагає мотивів. Знову рішення воєводи не вимагають мотивів і є негайно викональні.** Далі розділ IV. каже: **Від заходу до сходу сонця не вільно виходити з дому нікому з цих польських громадян!!!**

А хто мешкає на відлюдді? В лісах, болотах, на хуторі чи кольонії? Цей має право відчислити 100 м. і то від мешкального будинку, а не якоїсь там стодоли та у промірі цих 100 м. порушатися. Але не дальше!!!

Не вільно полювати. Не вільно тримати голубів. Не вільно фотографувати. Не вільно навіть мати фотографічного апарату. Не вільно ловити риби без спеціяльного дозволу. Не вільно світити світла у вікнах, що виходять на кордон. Якже ці люди можуть витримати в таких рамах, накинених їм життєвих умовин. Не знаю — признається автор.

—o—

Українці на XVI. Міжнароднім Конґресі „Пакс Романа" в Парижі.

Участь українців у всяких міжнародніх зїздах дуже потрібна, хоча би з тої причини, що доцільна пропаганда української справи в цілому світі, на жаль, дещо приослабла. Зокрема великого значіння набирає участь українців у католицьких зїздах у Франції, бо треба признати, що французький грунт католицьких кругів був для нас досі доволі твердий та неприступний. Цьогорічний міжнародній конґрес „Пакс Романа", організації католицьких студентів усього світу, відбувався у Франції в Буфемон під Паріжем та в самім Парижі у днях 24. липня до 2. серпня включно.

Міжнародні зїзди „Пакс Романа" мають у цілому католицькому світі велику симпатію, тому не диво, що ті зїзди притягають не тільки саме католицьке студентство, але теж т. зв. католицьких сеніорів, себто старших людей католицького світогляду з академічною освітою — духовних та світських. Таким чином конґреси „Пакс Романа" стають подією поважною.

Перед кількома місяцями появилася була в нашій пресі інспірована кимсь однобічна й неправдива інформація про становище українців у тій організації, себто члена „Пакс Романа", Т-ва студентів українців католиків „Обнова". Піднесено там закид, що „Обнова" не є повновартним членом, бо, мовляв, організація „Пакс Романа" побудована на принципі державнім, а не національнім, як напр. міжнародня організація всього студентства ЦІЕ. Отже нічого подібного: „Пакс Романа" у своїм статуті не є побудована ані на принципі державнім, ані національнім, тільки на тій засаді, що кожна федерація є повноправним членом, якщо дістане апробату своєї церковної влади. Тому існує можливість, що з одної держави можуть бути дві, три і більше рівнорядних організацій. З Польщі напр. входять до „Пакс Романа" як рівнорядні члени українська організація „Обнова" та польська „Одродзеніе", але напр. з Мадярщини входять теж дві рівнорядні мадярські організації, зі Швайцарії аж три швайцарські. І саме такий статут, що базується радше на церковній організації, дає нам змогу бути у рямцях тої організації повноправним і рівнорядним членом і навіть визначно окремим з огляду на східний характер нашої Церкви.

„Пакс Романа" має статутово три влади: а) Конґрес, б) Міжфедеральну Раду, в) Екзекутивний Комітет. Чинности полагоджує постійне бюро у Фрибурґу в Швайцарії з ґенеральним секретарем на чолі.

До Міжфедеральної Ради, що збирається двічі в рік, належать делеґати (по одному) усіх членів-федерацій, отже й „Обнови". До Екзекутивного Комітету належить: президент федерації, три віцепрезиденти, ґенеральний секретар та директори т. зв. підсекретаріяти для поодиноких справ, яких є деяких; Екзекутиву творить таким чином 14 членів на близько 50 організацій цілого світу.

Якжеж представлявся цьогорічний Конґрес у Франції та яка участь [illegible] у ньому, вкінці з якими висліданн [illegible] з ньо-

ти шукати радше капітульного манастиря, що при ньому жили галицькі митрополити.

По південній стороні церкви є досить рівна, невелика площа від сторони палатки Сестер Служебниць, але мої сонди на цьому місці ще у 1934 р. не відкрили жадних слідів румовища крім останків убогої ліпянки, мабуть із XI. ст. Значить, залишалася тільки східна сторона церкви, де є справді досить велика рівна площа, давне цвинтарище, скасоване щойно 120 літ тому, де ще перед 40—50 роками стояли хрести та росли сливи. І там одна 15 м. довга сонда в напрямі схід-захід натрапила дня 25. VII. мин. року у глибині трьох метрів на два грубезні мури в напрямі північ-південь, на сліди деревляної спаленої підлоги та останки церковної долівки з великих алябастрових плит. Не було двох гадок, що це сліди довго шуканої катедри Осьмомисла (про це свідчить сам денник розкопів), одначе подана на сторінках „Діла" з 13. VIII. мин. року перша вістка про це незвичайне відкриття була ще дуже обережна.

Сліпування за відкритими мурами треба було відложити до цього року. У поширеній тепер минулорічній сонді зразу найшовся камяний саркофаґ напевно з княжими тлінними останками, в його продовженні, колись у деревляній домовині була похована княжна із золототканим чільцем і те ще більше утвердило минулорічний здогад. Вкінці відкопані в цілости обводові мури виявили величезну квадратому святиню візантійського стилю, видовжену тільки трьома абсидами, лише півтора метра вужчу та коротшу (32.5×37.5 м.) від київської св. Софії (34×39 м.).

В цей спосіб віднайшлася вперше й остаточно митрополича катедра галицько-волинської держави, найбільша українська памятка старозини, яка при дальших розкопах на другий рік виявить напевно ще неодну народню, церковну, історичну та мистецьку цінність.

ло? Цьогорічний Конґрес уладжувала французька Федерація, що мала амбіцію запрезентувати цілому світові зріст та потугу французького католицького руху з одного боку, з другого боку на тлі світової паріської вистави виказати перед католиками світу передову ролю французької культури у світі взагалі. Праці Конґресу відбувалися в двох частинах: у перших чотирьох днях у Буфемон під Парижем у затишнім будинку великопанського коледжу, друга частина від 29. липня до 2. серпня включно в Парижі. Перша частина була присвячена внутрішньо - організаційним працям „Пакс Романа", на комісіях і пленарних засіданнях; тут теж переведено вибори до нової Екзекутиви; в Парижі призначено 4 дні радше на французько-католицькі маніфестації.

Провідною темою Конґресу було безробіття академічної молоді світу; одначе по комісіях ішла інтенсивна праця над ріжними питаннями культурними та соціяльними, що заторкають новочасний католицизм. У Парижі в створенні Конґресу брали участь представники високих державних чинників (від міністерства закордонних справ) та церковних (два кардинали — Вердіє і Бодріяр). Членів Конґресу, офіційно приймала рада міста Парижа. Цілу своєю французькі католики осягнули вповні. Виказали просто ґіґант. розвій французького католицизму і для добра своєї нації зробили те, що на один крок взад відсунули дальше значіння німецького елементу на міжнародніх зїздах. Облегчили це їм самі німці з Німеччини, що на Конґрес не прибули. Зрештою цей гарячий патріотизм французів католиків засвідчувався на кожному місці, як напр. їх орієнтація в еспанській справі Цілий Конґрес був зрештою ведений в дусі католицького замирення.

Якаж роля українців на цьому Конґресі та з чим ми з нього виходимо? Від українців у Буфемон брало участь 5 членів: духовник „Обнови" о. д-р Іван Гриньох і проф. д-р Микола Чубатий від українських католицьких сеніорів, ред. В. Глібовицький, студ. Ю. Тершаковець та Б. Лончина — всі зі Львова та інж. Микола Граб з Бельґії. В Парижі долучилися ще о. Гаврилюк, п-і Донцова та п. Голубцівна. Цей Конґрес дав доказ, що праця „Обнови" на міжнародньому ґрунті осягнула вже свої повні результати. Українські делеґати брали участь майже у всіх комісіях, всюди забирали голос, в урядових звідомленнях нераз згадувалося про погляди чи методи праці українців у тій чи іншій справі. В Буфемон та в Парижі для цілого Конґресу відправлялася Служба Божа нашого обряду; в Парижі напр. у базиліці на Монтмарті відправлено навіть соборну Службу Божу в дні 31. липня для всіх учасників Конґресу та мас паріських католиків; десятки чужинців цілого світу причащалося по східному обрядові. Нема найменшого сумніву, що наш східний обряд облегчує нам працю, бо притягає для нас увагу цілого католицького академічного світу.

Та не тільки це; що питома вага українського католицького студентства в цій міжнародній організації поважна, видно хочби з того, що провід одного із 9-ьох підсекретаріятів віддано українцям, а саме директором підсекретаріяту для пізнання близького Сходу „Про Оріенте" обрано проф. д-ра Миколу Чубатого. Таким чином українець став членом 14-членної Екзекутиви тої міжнародньої організації, побіч проф. Роселя з Фрибурґа, проф. Рікета та Діброа з Парижа та Мараковіча із Загребу.

Цікавити буде певно наше громадянство, яка постава французьких католиків до українських представників та до української справи взагалі.

Слід ствердити, що в тих кругах знання нашої справи доволі неясне. Багато перешкоджає тут наше реномоване в Европі германофільство з одного, та політична орієнтація Франції на Совіти чи Росію з другого боку. Нехай ніхто не гадає, що французький католик у

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ СЕРЦЯ
Др. С. ГЛЯСЕРМАН
вернувся
та ординує від 3—5
при вул. АКАДЕМІЧНІЙ ч. 26.
телефон: 247-30
ЕЛЕКТРОКАДІОГРАФІЯ 1—3

всіх своїх поглядах не числиться в одними доброзичливцем — які це користи чи наслідки матиме для цілости французької справи? Одначе треба признати, що ясне ставленння української проблеми у відношенні до большевиків та Росії взагалі находило все серед французьких католиків зрозуміння, а зі злою волею чи упередженням до нас ми рішуче не стрічалися; радше навпаки — зі симпатіями. Француз як вародженний дипльомат старається кожному чужинцеві заблестіти чаром французької культури та притягнути для неї і „германофілів". Зате ми стрічалися теж з доволі справедливою оцінкою нашого положення та з признанням слушности наших змагань. Загальний білянс з Конгресу „Пакс Романа" для нас додатній.

Ще одна практична заввага. З огляду на неприязність поважних німецьких католицьких студентських організацій французька мова добуває собі на тих зїздах мало не монопольне значіння і тимсамим знання французької мови для учасників таких зїздів просто конечне. Ми маємо католицькому світові що сказати, ми вспли до живого зацікавити кругові людей; але щоб це завдання виконати, необхідно нам знати французьку мову. Це слід затямити собі не тільки католицькій, але й усій нашій академічній молоді.

Учасник.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

З жидівської преси.

Селянський рух.

Львівська „Хвіля" з 21. ц. м. (ч. 6617) помістила статтю відомого жидівського публіциста п. н. „Рух хлопскі", яка відхилює рубець заслони про останні селянські події в Польщі. Автор пригадує, що день 15. ц. м. польська хлопська партія (Стронніцтво Людове) святкувала як день „хлопського чину". Ці роковини є зовсім свіжої дати. Зродилися вони у хвилині, коли в селянських масах по невдачі санації підчас останніх виборів до сойму повстало бажання маширувати, щоб задемонструвати свої сили і домагатися своїх прав. Першим початком були походи польських селян підчас т. зв. Зелених Свят по містах і містечках два роки тому. Тоді польські селяни висунули між іншим теж такі політичні гасла як розвязання теперішнього сойму, нових виборів на демократичних засадах, повороту Вітоса, привернення самоуправи, усунення призначених війтів та солтисів і т. д. Дійшло до того, що підчас свята в Новосельцах у честь селянського героя Пижа десятки тисяч селян демонстрували у присутности вирішного чинника (читай: марш. Сьміґлого-Ридза —прим. Ред.) за своїм б. провідником (читай: Вітосом — прим. Ред.). Одначе рік тому період маршів закінчився. По подіях у Вежхославіцах почалася серія репресій проти людової партії. Зайшли теж якісь зміни в політиці проводу людової партії. Під натиском нападів правиці охололи взаємини з П. П. С. Одночасно Варшаву покинув провідник виконавчого комітету б. маршал сойму Ратай. Його місце заняв б. пос. Міколайчик, відомий та енергійний діяч з Познанщини, який трохи криво дивився на надто щиру приязнь з лівицею. Він кермував партією кілька тижнів. Тоді кружляли вістки про ріжні розмови деяких людових діячів а О. З. Н.

Щойно кілька тижнів тому стало ясно, що людова партія відпекується покищо від якихось маневрів у Морж, чи теж від будьякого контакту з правицею. В обіжнику „Стронніцтва Людового" зовсім ясно зясовано, що роковини „хлопського чину" не можна святкувати спільно з ендеками. Резолюції, що їх приняли 15. ц. м., говорять про спеціяльний зворот до робітничих мас. Які мотиви вплинули на Вітоса, щоб спрямував свій марш на ліво? Чи лише сам факт, що О. З. Н. маширує на право, що О. З. Н. не популярний у селянських масах? Одно відоме, що Ратай вернувся зі своєї відпустки та обняв знову становище начального редактора „Зельонего Штандару" і знову бере активну участь у партійній праці „Стронніцтва Людового".

Насувається тепер питання, як вдалося селянське свято, який текст принятих резолюцій та яким шляхом вони будуть здійснені? На це треба бути закордонним часописом, читаємо далі, щоб можна видрукувати без перешкод, чи то селянські резолюції чи навіть обговорювати відношення до закордонної політики чи вкінці спосіб здійснення рішень. „Прагер Прессе" з 19. ц. м. видрукувала все чорне на білім, а „Пештер Льойд" подав навіть вістки офіційної мадярської телеграфічної аґенції.

Автор підкреслює, що людовці мають найчисленніші кадри в середущій і західній Галичині та частинно в келецькій окрузі. Оцінити і витягнути висновки із свята, що почалося 15. ц. м., буде можна щойно тоді, коли преса зможе без перешкод реєструвати всі факти.

Наглий виїзд американського амбасадора.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Наглий виїзд амбасадора Злучених Держав Бінґґема викликав велику сензацію в Льондоні. Анґлійська преса пише, що його візвав нагло през. Рузвельт на нараду у важних справах, звязаних з міжнароднім положенням. Амб. Бінґґем дістав вістку саме у хвилині, коли підготовлявся до виїзду на полювання до Шкотії. Американські кола в Льондоні запевняють, що виїзд амбасадора не звязаний з положенням на Далекому Сході.

Ордери за смертні присуди.

Центральний виконавчий комітет СССР постановив надати багатьом особам совітського судівництва ордери Леніна та інші відзначення за енергійне виловлювання „ворогів народу". Між іншими удекоровано голову начального військового суду в СССР, Ульріха та його заступників Матулєвича і Нікітенка та члена суду Ричкова. Ордером „Червоної Звізди" удекоровано членів военного суду Димітрова, Орлова й інших.

Німеччина заявляється за Японією.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецькі політичні кола підкреслюють, що інцидент у Китаю переходить у дійсну війну і що Японія уруxомила цілу свою силу проти китайців. З деяких слів німецької преси виявляється, що з огляду на ролю Москви в комплексі далекосхідного питання симпатії Німеччини будуть скорше за Японією ніж Китаєм.

Велику ролю крім цього будуть відограваги крім цього господарські інтереси Німеччини на Далекому Сході.

СССР ДАЄ ВІЙСЬКОВУ ДОПОМОГУ КИТАЄВІ.

ТОКІО, ПАТ. Щоденник „Гочі-Шімбун" пише, що Совіти з тактичних оглядів не заявляють отверто свого становища в японсько-китайській війні, але потайки через свого амбасадора в Нанкіні Богомолова намовляють марш. Чан-Кай-Шека до воєнної акції проти Японії. **Совіти обіцюють Китаєві військову допомогу доставою зброї і совітських летунів.** Ген. Блихер відвідав в останньому часі зовнішню Монголію.

Совіти вже вислали кільканацять літаків і летунських старшин до Нанкіну. Ці літаки вже брали мабуть участь у боротьбі з японцями.

У Токіо викликала велике враження вістка часопису „Йомюрі Шімбун", який покликуючись на паризьку „Ля Репіблік" твердить, що Китай заключив із СССР умову у справі достави 362 літаків, 200 повзів, 450 гармат і 1.500 важких скорострілів. У заміну мав Китай дати Совітам концесію на будову залізничої лінії, яка має получити півн. Китай із транссибірською лінією, та інші концесії на терені півн. Китаю.

НОВА АВТОНОМНА ДЕРЖАВА У ПІВН. КИТАЮ.

Розвязання політичних рад провінцій Гопей і Чагар означає зірвання єдности цих провінцій з Нанкіном. Там урядує тимчасовий „комітет оборони миру" і поліція під проводом японських дорадників. **У Пекіні появились відозви зі зазивом створити автономну північно-китайську державу під назвою Гуа-Пеі-Куо.**

Щоденник „Асагі" повідомляє, що японські міністерства війни і мариварки домагаються двох міліярдів на покриття надзвичайних воєнних видатків. Досі на ці видатки призначили 526 міл.

БОЇ В ПІВН. КИТАЮ.

ШАНГАЙ, ПАТ. В неділю бомбардували японці китайські війська, які ввійшли до північного Чагару всупереч китайсько-японським військовим договорам. Вони збомбардували осідок 145. кит. дивізій й осідок провінціонального уряду Чагару, осідок 15. дивізії в Гоі-Ляї та летунський майдан в Сіяоква. Шкоди великі.

ЛЕТУНСЬКІ БОЇ НАД НАНКІНОМ.

Японські гидропляни виконали вчора наступ на Нанкін і бомбардували військове летовище в Куан Гуамен і арсенал в Чун-Чуамен. Бомбардування тривало майже годину Над Поошаном відбувся летунський бій між 5 гидропляпами японців і 9 куртісами китайців. Японці зістрілили 5 китайських літаків.

НОВІ ЯПОНСЬКІ ВІЙСЬКА У ШАНГАЮ.

Представник японського ген. штабу заявив, що до Шангаю приплили нові японські частини на підмогу. Підмогу цю творить більше як 50.000 вояків. Японці підготовлюються до вирішного бою.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

Москва орґанізувала атентат на премієра Португалії.

По 6-тижневім слідстві поліція арештувала всіх змовників, які брали участь в бомбовім атентаті на прем. Салязара дня 4. липня ц. р.

Слідство виявило, що змовники втримували взаємини з Москвою, звідкіля дістали точні вказівки.

Просвітянське свято Ходорівщини.

В неділю 2. серпня ц. р. відбула філія „Просвіти" в Ходорові ювилей з приводу свого 25-ліття. Свято розпочалося полевою Службою Божою на площі місцевого „Сокола" (коло будинку Українбанку), яку відправив один з основників філії о. крилошанин Телішук, з Потока, в асисті оо. Тарнавського і Литвина. Діякончували оо. Нуд і Клецан. Відтак відправлено панахиду за померших членів філії. Високопатріотичну проповідь виголосив о. Микола Рокіцький з Ляшок, яку зібраний народ вислухав з великим підйомом духа. В часі богослуження і панахиди співали злучені мішані хори кількапацяти читалень під умілою орудою п. Прокопяка.

По скінченім богослуженню почалася святочна академія, яку відкрив довшою промовою голова філії о. Теофіль Прийма, зясовуючи зібраним історію культурно-освітньої праці філії на терені повіту та виказуючи білянсовий вислід тої діяльности. Після того злучені хори всіх читалень відспівали просвітянський гимн, відтак йшли привіти.

Перший привіт складав від Матірнього Товариства і Головного Виділу „Просвіти" ред. Михайло Таранько, який у своїй промові змалював післанництво „Просвіти" і її значіння для культурного життя нашого народу. Промовець згадав про воєнне лихоліття, яке знищило у великій мірі ввесь культурно-освітній доробок нашого народу, що головно в Ходорівщині не дало змоги згодом розвинутись основаній в 1913. р. філії „Просвіти". Дальше підчеркнув велике значіння книжки, як засобу культурно-освітньої праці на місцях, взиваючи всіх представників читалень, щоб подбали за відповідне вивінування читальняних бібліотек зразковою українською літературою, маючи на увазі головно такі книжки, які своїм змістом захопили маси. Торкнувся теж справи книжок для дітвори і дорослу, які повинні бути в кожній читальні, бо діти і молодь — це найкращі пропагатори книжки й читальництва. При кінці візвав усіх зібраних до масового членства „Просвіти", щоб у ювилейному 1938. році вся Ходорівщина найшлася в членах Товариства.

Відтак ішли дальші привіти. В імени деяких установ міста Ходорова зложив привіт адв. д-р Стронціцький, відтак витали філію делегати майже всіх читалень та інших установ з повіту.

По скінчених привітах відбувалися виступи читальняних хорів, які відспівали низку пісень („Єднаймось, діти України", „Задзвенімо"; „Широкий луг", „Ой, зза гори чорна хмара" та інші), які випали вдатно.

Показом національних танків та інсценізацією п. н. „Вертеп Книжки", яку незвичайно гарно вивів амат. гурток читальні в Вербиці, закінчилося це свято під звуки національного гимну, що його відспівали в піднеслому настрою всі зібрані на площі.

Вечором, на закінчення ювилейного свята, місцевий амат. гурток відіграв „Марусю Богуславку" при битком виповненій салі.

—o—

Районові обжинки і день господині в Новосілках, повіт Камінка Струмилова.

В неділю 22. серпня ц. р. відбули Кружки „Сільського Господаря" в Новосілках, Убині й Лісках, бузецького району в Новосілках-Ліськи перші районові обжинки при співучасти к. 2000 осіб. Обжинки розпочалися Службою Божою на дворі коло церкви, яку відправив місцевий парох о. декан В. Дрелих. По відспівнні молебня о. І. Татомиром виголосив відповідну до хвилини проповідь о. І. Чередарчук. Опісля відбувся похід через село на громадський майдан, в якому взяли участь Вишкіл Хліборобської Молоді, Секції Молоді і Господинь згаданих сіл, представники Централі і Філій „Сільського Господаря", У. П. Р., Секції Господинь, далі господарське знаряддя і машини та старше громадянство.

По дефіляді йшла на майдані третя точка програми — академія. По піднесенні прапору при відіграванні нац. гимну орхестрою з Рівнева академію отворив о. декан В. Дрелих, витаючи всіх присутніх. Відтак ішли привіти: інж. І. Лапчука від Централі „Сільського Господаря" у Львові, що вказував на значіння хліборобської організації, пос. В. Кузьмовича від У. П. Р., що підчеркував значіння традиції обжинків у житті українського народу п. д-ра Х. Кононенко від Головної Секції Господинь про ролю жінки в українському народі, голови Кружка в Новосілках п. Наталії Качор про силу освіти народу, п. Калинович від Філіяльної Секції Господинь та дир. Мацюка від Філії „Сільського Господаря" в Буську. Опісля відбулись обжинкові вправи Секції Господинь, обжинкові пісні і складення вінків від жіноцтва кружків у Новосілках, Убині й Лісках. Академію закінчила голова місцевого Кружка, дякуючи всім присутнім за участь, після чого відспівано національний гимн.

Слід підчеркнути, що завдяки Секції Молоді під проводом інструктора Пришляка ввесь час панував взірцевий лад і порядок. І. Л.

—o—

НА МАКІВЦІ.

Кожного року відбуваємо в літі два національні свята, які гуртують українську масу і з кожним роком запримічуємо дивне явище: чимраз більше молоді і селянства бере участь у святі на Підлисю і на Маківці, зате чимраз рідше можна запримітити представників української інтеліґенції, якої участь зводиться до чисто офіціяльних форм. Дивне і прикре явище, явище, з яким треба боротися, як треба боротися з холодом і байдужністю, що закрадається в душу.

Цьогорічне свято поляглих на Маківці відбувалося у виїмкових умовинах, про які наші читачі мали змогу довідатись із комунікатів, що їх проголошувала скільська Філія Т-ва Охорони Воєнних Могил.

Хоч цьогорічне свято скількістю може й не дорівнювало минулорічним, проте випало воно дуже взірцево й поважно. Ще день, а то й два перед святом ішли паломники з цілої Стрийщини та з подальших околиць краю на Маківку. Багато приїхало наколесників. Із довколичних сіл прийшли процесії зі своїми священниками.

Під великим березовим хрестом, що стоїть по середині оправленого стрілецького цвинтаря, збудували престіл. Від престолу аж до воріт уставились двома рядами процесії таких сіл: Грабовець, Волосянка, Головецько і Тухля. Вінки принесли села: Коростів, Кальне, Лавочне, Волосянка, Ялинковате, Хащоване, Головецько, Потар, Рожанка. Ладу на святі берегло коло 70 впорядчиків, здебільша скільські соколи та юнаки з Гірного, Синевідська Вижнього та Нижнього, зі Стинави Виж., Конюхова та Підгородців.

Перед Службою Божою о. Лев Янович, парох Головецька, закликає нарід, щоб підчас Сл. Божої зберіг якнайбільший спокій, щоб вшанував повагу і святість місця.

Службу Божу починають правити перед 11. год. два священники: о. Л. Юхнович з Опірець та о. О. Мудрий з Орави. Коло престола стоїть кількох б. старшин УГА і священники. УПР. репрезентує посол В. Целевич. Співають два хори: один із Лавочного під управою Т. Коруда, другий із Добрян під проводом Дм. Фтомина. Крім того участь у Святі взяла ще дута орхестра з Синевідська Вижнього.

Після Служби Божої орхестра відограла гимн „Боже Великий". Відтак о. П. Карвацький виголосив дуже глибоку і патріотичну проповідь, закликаючи скріпити культ тих, що їх душі приняв до себе Всевишній, який благословив їх велику любов і посвяту для Батьківщини. Опісля починається панахида, яку відправляють: о. Ст. Смачило (Гребенів), о. Петро Карвацький (Волосянка), о. Черниш (Побук), о. Осип Мудрий (Орава), о. Левицький (Рожанка), о. Шкварок (Тухля), о. Л. Янович (Головецько). По панахиді грає орхестра „Вічну память". Усі клякають і відмовляють тричі „Отче наш" і „Богородице Діво".

У годині 12.30 Свято закінчене. Дир. Волод. Садовський, член скільського Комітету Охорони Воєнних Могил, дякує присутнім на святі за зразковий порядок та викликає, щоб в якнайбільшому ладі розійшлись домів, щоб не дати притоки адміністраційній владі до яких-небудь закидів на будуче і щоб облегчити Комітетові важке завдання.

Опісля орхестра відограла востанне „Вічну память" і маси поволи у взірцевім порядку почали розходитись.

Сильний відділ поліції сконсигнованої під Маківкою не мав найменшої причини до інтервенції. Свято відбулося гідно й поважно. Побажатиб, щоб усі наші національні свята відбувалися в такому настрою. П. К.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Лікар з легкопадом.

Операція серед снігів.

Ціла Північна Америка славить лікаря д-ра Генрика Геммонда, який особистою відвагою і бравурою урятував життя хворому в виїмково важких умовинах.

Трапилося, що одна фільмова експедиція, яка вибралася в гори Макензі на півночі, почала пересилати радіом алярмові сигнали „S. O. S.", бо в горах заскочила її нагальна, кількаденна буря. Головний режисер експедиції важко занедужав на запалення сліпої кишки. Поліційна станиця в форті Нормана відобрала ці сигнали й повідомила про них молодого лікаря д-ра Геммонда.

Цей молодий 30-літний лікар мав загальну симпатію серед тамошньої кінної поліції. Багато разів виставляв він своє життя на небезпеку і рятував хорих у найтрудніших умовинах. Він теж знав членів експедиції, які перед кількома місяцями вибралися в трійку в гори Макензі, щоби там поробити світлини з підбігунової зими. Пересторога досвідчених поліцаїв не завернула їх з раз взятого заміру. Тільки обіцяли, що за помічю своєї короткохвильної висильної стації будуть щоденно зголошуватися до радіової стації в форті Нормана. Тому кілька днів, не зважаючи на страшний холод, залишили вони малу хатину, в якій вони знайшли захист і пішли в глибину гір. Там збудували собі хатину зі снігу і тут занедужав головний режисер. Усе вказувало на гостре запалення сліпої кишки.

Серед шаліючої хурговиці.

Лікар заявив коротко: Якщо цей чоловік не буде оперований продовж кількох годин — не даю цента за його життя. Щоби долетіти літаком до гір Макензі треба менше більше години часу. З годину треба їх шукати, а годину назад — разом три. За три години хорий може померти. Тому буде ліпше, як я полечу з ними і заберу зі собою операційне знаряддя.

Йшло про людське життя, отже комендант поліційної станиці не вагався. За хвилину велика двомоторова машина була готова до старту. Летун Мартин Сіль сказав з тумором: Більше як зломання карку не може нам трапитися — після чого до машини всів д-р Геммонд і телеграфіст. Загудів мотор і літак відорвався від землі.

Це був шалений лет. Машина танцювала й стануда дуба, кидана вихром. Густа біла сніжна заслона закрила летунові ввесь вид, так що він з найвищим зусиллям удержував рівновагу апарату й напрям. Час до часу літак діставався з верстви снігу і летун з трудом орієнтувався, де опинився. Рівночасно телеграфіст намагався навязати контакт із фільмовцями. Коли це нарешті вдалося, доручили їм запалити вогонь. Літак летів тепер так низько, що ледви кілька метрів ділило його від засніжених гірських скель.

Скок у невідоме.

Щойно по двох годинах лету добачив летун слабий блиск вогню. Злетів якнайнижче й почав кружляти довкола вогнища. Одначе надармо намагався доглянути якесь місце, можливе до причалення. Після чвертьгодини такого кружляння, заявив д-рові Геммондові за помічю карточки, що причалення виключене. Лікар не вагався.

— Отже треба скакати — крикнув до вуха летунові.

Цей останній потакнув головою. Д-р Геммонд приготвив торбу зі знаряддям і чекав.

Ще хвилина й летун крикнув: — Вже! Д-р Геммонд відчинив дверцята кабіни і кинувся в сніжну пропасть. Хвилину упадав як кидний вітром листок, врешті йому вдалося причалити на сніжнім збоччі узгірря. Негайно побіг до вогнища, при якім стояло двох членів фільмової експедиції. Літак відлетів до форту Нормана. Коли перемерзлий летун причалив врешті в форті, доручили йому депешу, якої зміст звучав: „Операція вдалася. Пацієнт почувається добре. Пришліть по нас санки". По кількох днях всі щасливо вернулися до форту Нормана.

Геройський лікар зробив собі таким чином незвичайну популярність на далекій півночі.

Тайна корабля „Мері Селєст".

Одного дня запримітив сторож морської тіхтарні біля Азорів вітрила якогось корабля на овиді.

— Американець — сказав він до свого товариша — прегарний корабель, новий корабель! Знаменито!

Американський корабель у пристані — це означає добрий заробіток для багатьох людей. Лоцманський човен не тратив ні хвилини і поплив просто на „Мері Селєст". Човен засвистав свій привіт. Ніхто не відповів. На другий і третій привітальний свист теж ніхто не відповідав. Лоцман і його товариш підїхали зовсім близько до таємничого корабля. Смішне, що на чердаку нема ніодної людини. Щойно тепер запримітили вони, що „Мері Селєст" пливе зиґзаком, хоч вітер віє найдокладніше в горішнє вітрило. Лоцман повідомив пристаневу поліцію, яка теж за пів години приплила на поліційний лодці. Поліційна лодка взяла зі собою цілий машиновий апарат, щоб не дозволити американському кораблеві відплисти далеко від берега.

Обережно ввійшла поліція на чердак.

—Гальо! — закликав поліційний поручник Агірра, відчинивши двері на спід корабля. Ніякого відгомону. Ніхто не ворухнувся. Могильна тишa. Поручник Агірра зійшов униз. Двері до їдальної кімнати стояли відчинені. Стіл був накритий на 20 осіб. На столі стояли тарелі, ножі, шклянки на вино і т. ін. У капітанській кімнаті лежав неушкоджений корабельний записник. На столі капітанської кімнати лежало комічно розложене дитяче плаття і підвязки.

Чорний кіт.

Поліція почала перешукуати машиновий відділ і кімнати для залоги. Всюди панував взірцевий лад. Ніде не було найменшого сліду якоїсь катасврофи, нічого, що вказувалоб на те, що на кораблі скоїлося якесь нещастя. Тільки в одному місці почули поліцаї жахливий вереск. Вереск, немов би когось мордували. Поручникові, загартованому в ріжних морських пригодах стануло волосся дубом. Одначе перемагаючи страх, почав із поліцаями розшуки. З важким трудом добули з долішнього чердаку чорного кота, який був єдиним живим пасажиром на кораблі „Мері Селєст". Знайдений корабель притягнули до пристані. Матірною пристанею „Мері Селєст" був Ню Йорк, власником Венямин Брідж, який обезпечив свій яхт на 35.000 долярів.

По обезпечення ніхто не зголосився. Ніхто не намагався розвязати загадки „Мері Селєст". І ця загадка залишилася без розвязки, як казка сімох морей, донедавна. Щойно тепер, по 68 роках правда вийшла на верх.

Одинокий живий пасажир.

Недавно помер у Ню Йорку власник малої гостинниці Йосуа Сатль. Він залишив своєму синові гостинницю і лист до президента нюйоркської поліції. В тому листі пише він таке:

„Дорогий пане президенте! Коли ви будете читати ці рядки, мене не буде вже між живими. Значить, мої зізнання приходять трохи запізно. Щоб вияснити, чому воно так сталося, треба вияснити події, які скоїлися багато літ тому назад. Ви тепер молода ще людина, я скінчив 76 літ.

Коли я мав 11 літ, служив я хлопцем-послугачем на „Мері Селєст". Ви хіба чули про тайну того корабля? Я був єдиною людиною, що вийшла з життям із тієї пригоди. Та це не була пригода, радше злочин. Собачий злочин! Тоді дволіте диття втратило життя. І його мати та батько.

Нас було 17 люда, самих вибраних моряків. Керманичем був Ферелін, який відсидів вже довшу кару в моряцькій вязниці. Очевидно наш капітан і власник не знав про те нічого. Ферелін відсидів кілька літ за обезпеченевий обман. Ви не знаєте, пане президенте, поведінки тодішніх часів? Отже він купив якимсь чудом, при помочі підробленого капітанського дипльому якийсь престарий корабель, високо його обезпечив і відтак покинув на морі. Обезпеченеві товариства потерпіли на тім шкоду. Ясно, що в такій змові мусіла брати участь ціла залога. Кожний дістав відтак свою пайку при поділі. Тільки дві людські жертви були при тім. Їх не втаємничили в обманний плян, щоб таким чином катастрофа виглядала більше природно.

Павутиння.

Не знаю яким чудом із фальшивими паперами дістався він на наш корабель. 24 дні мусів він зужити, щоб намовити залогу нашого корабля до нового обману. При тому кожний мав заробити кругло 1.000 долярів. Ця сумка ще й нині дуже принамітна для кожного моряка. Перед 60 роками це була просто фантастична сума. Капітанові мала припасти гарна сума 15 тис. долярів, значить багато більше, як та стара падуба була варта. Одначе капітан Брідж, якому Ферелін виявив 25 дня нашої подорожі свій плян, не погодився на нього. Не знаю чому, але не хотів мабуть рискувати й виставляти на небезпеку свою молоду жінку й малого синка. А може справді був джентельменом.

Убивство.

Ферелін полагодив усе короткою дорогою: капітана застрілив і вкинув до моря, відтак його жінку й дитину. Відтак спустили ми рятунковий човен і покинули корабель із всіма розпущеними вітрилами на ласку моря. Ми доплили були саме тоді до Азорів. Ми сподівалися, що ми небавом висядемо на сушу, а корабель за той час загине.

Та воно вийшло зовсім навпаки. „Мері Селєст" притягнули небавом до берегу і поліційна влада почала вести слідство. Ми не мали відваги причалити до берегу, щоб не попасти поліції в руки. Ми не вміли придумати іншого пляну й рішили добитися до африканського берегу. Ми вже добилися були майже до берегу, коли раптом попали ми в нагальну бурю. Я одинокий залишився між живими: Якщо папери витримали ще й досі, то можете їх знайти і переконатися, що тоді називався я ще своїм правдивим прізвищем Альберт Йозуа. Але мене вже не знайдете, коли будете читати ці рядки, пане президенте!"

ЗАЧАРОВАНА СКРИПКА.

В одному вибагливому данцінгу в Барсельоні грала ще перед повстанням націоналістів і перед червоним урядом циганська музика під проводом славного „примаса" (мадярська назва першого скрипака) Трайна Джюрджеску. Джюрджеску мав уже попереду дуже великі успіхи в Мадриді. Він чарував слухачів не тільки своєю майстерною грою, але також і незвичайним тоном своєї скрипки. Про цю його скрипку знавці говорили, що це одна з найдорожчих скрипок на світі.

НЕЗВИЧАЙНИЙ ІСТРУМЕНТ.

Скрипка Джюрджеску була дуже незамітна щодо вигляду. Вона була почорніла зі старости й не дуже дбайливо переховувана; одначе вистачило кілька тактів, щоб усіх слухачів полонив чар незвичайного тону, що линув зі скрипки.

Як оповідав власник, ця скрипка була в посіданні його родини вже двісті літ.

На думку знавців ця скрипка була роботою котрогось славного майстра з Кремони. Джюрджеску оповідав, що цю скрипку одержав його прадід від самого діявола. Вона переходила з батька на найстаршого сина й приносила йому тільки одне щастя: гроші. Крім цього кожний власник тої скрипки мав згинути передчасно.

КІНЕЦЬ „ПРИМАСА".

Ця легенда викликала сенсацію. Та ще більшою сенсацією було те, що Джюрджеску занедужав і за три дні помер. Секція виказала, що він уже довший час нездужав на шлунковий чиряк, одначе дивним дивом увесь час того не відчував.

Скрипка перейшла тепер на найстаршого товариша Джюрджеску, та мала бути в нього так довго, поки не приїде до Барсельони перворідний син Джюрджеску, що перебував на Балкані. Він швидко справді приїхав з молодою дальматинкою, своєю судженою. Він перейняв провід над орхестрою.

ЗАЗДРІСТЬ.

Циганська орхестра подалася з Барсельони на дальші виступи й згодом забрила в Лісабону.

Одної ночі підчас концерту, молодий Джюрджеску впав убитий, на естраду. Його поцілила револьверова куля. Це вбила його суджена Міліка, зі заздрощів.

Циганська орхестра після цього розбрилася. Одні розбрились по Еспанії, інші по південній Франції. Де поділася злощасна скрипка ніхто з циганів не хотів виявити. Щойно по пятому один з них зізнав, що цигани спалили її вночі над морем під Лісабоною. — Чорт взяв те, що дав! — закінчив своє зізнання циган.

Спроба підпалу церкви оо. Студитів у Львові.

В ночі із суботи на неділю якась злочинна рука пробувала спалити церкву оо. Студитів на Личаківським двірцем у Львові. Злочинець обляв одну стіну бензиною й підпалив. На дах церкви викинув старий плащ, пересяклий також бензиною. Бажанням злочинця, очевидно, було, щоби вогонь перекинувся скоро й на дах церкви та обернув у попіл цю чудову церковцю, яка простояла двісті літ на Бойківщині і шість літ у Львові, як незвичайно цінна памятка бойківського церковного стилю.

Один із оо. Студитів, який сторожив ярини в городі, запримітив огонь, заалярмував інших монахів і вогонь загасили.

Палій встиг утекти, залишивши біля церкви баньку від бензини.

Кілька годин перед підпалом один з оо. Студитів сидів під церквою з псом, який гавкав більше, як звичайно. Тоді якийсь тип погрозив монахові зза плота [illegible] і що якщо монах не замкне пса, то він його вбє. ОО. Студити пояснювали собі це тим, що певно пес перешкоджує комусь у крадежі ярини з їхнього городу. Одначе виявилось, що комусь заваджала бойківська церковця.

Серед українців горішнього Личакова кружляють ріжні здогади про причину підпалу та про круги, зпоміж яких вийшов злочинець. Цікаве, що з тим усім зробить поліція.

Алькоголь і тютюн спиноюють умовий розвиток людини.

Перед стрічею Мусолінія з Гітлєром і Чемберлєном.

„Сандей Кронікл" повідомляє, що Мусоліні після стрічі з канцл. Гітлєром відбуде мабуть розмову з англійським премієром Чемберлєном. Премієр Чемберлен перебуває тепер у Шкотії і вернеться за кілька днів до Льондону. Підчас по буту в столиці премієр відбуде конференцію з членами кабінету на тему подій у Шангаю і на тему англійсько-італійської конференції.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., телєфон 254-46.

— Вступні іспити у головній українській гімназії у Львові. Львівська Кураторія доручила, що вступні іспити до гімнайних кляс і лїцею відбудуться почавши від 30. серпня у головній українській гімназії у Львові при вул. Льва Сапіги.

— Туристичні полекші. Щоб уможливити широким колам громадянства ще цього року відпочинок у Карпатах, Ліга туристичної пропаганди вистаралася в міністерстві шляхів 66-процентову індивідуальну залізничу знижку для тих, що їдуть на Гуцульщину в часі від 1. вересня до 20. жовтня ц. р. Одночасно кліматичні комісії обнизили кліматичні такси на 75 прц. Хто купує карти туристичної ліги, викупляє одночасно карнет, що уповажнює до 3-денного побуту в першорядних пансіонах у Ворохті, Яремчу, Татарові, Кутах або Косові, в яких денний побут коштує 4 зол. 50 сот. Після трьох днів побуту в тих місцевостях полекші обіймають автоматично решту Гуцульщини. Крім того 66-прц. залізнича знижка прислугує на наддністрянське Поділля, в Татри і над море біля Гдині.

— Чому не отворена для вірних церква св. Духа? З кругів наших читачів у Львові дістаємо прохання до церковних чинників, щоб для вигоди вірних постаралися про отворення і відправу богослужень у церкві св. Духа при вул Коперника принайменше на час реконструкції катедрального храму св. Юра. Церква св. Духа, як відомо, від якогось часу зовсім замкнена для вірних, хоч давніше було інакше.

— Новий костел на Поділлі. В Зофіївці під Хоросткові пов. Теребовля відбулося минулої неділі посвячення латинського костела при участи львівського біскупа Базяка і ін. Як подає ПАТ, в Зофіївці живе 400 латинників.

— „Курєр Малопольскі". Так називається новий польський тижневик, що почав виходити у Станиславові як „незалежний інформаційний часопис". Видає і редагує якийсь мґр Юзеф Щушкі. Поправді має це бути агітаційний орган п. Котлярчука, що хоче бути президентом м. Станиславова.

— Ейпьог афери Парилевичевої. Сьогодні, 23. ц. м. почався у Кракові сенсаційний процес проти спільників і спільничок ославленої Парилевичевої. На лаві підсудних засіло 9 осіб, а саме: 1) Ґінда вель Гелєна Фляйшерова, жінка купця в Тарнові, 2) Ізидор Фляйшер, її чоловік, 3) Естера Ерна Ферберова, 4) Йосиф Гохман, 5) Йосиф Голєндер, 6) д-р Самуель Шефтлер, адвокат у Бохні, 7) д-р Арнольд Шнайд, адвокат у Кракові, 8) Ляйб Іслєр і 9) Марія Лапінська.

— У справі ліцитацій. Міністерство справедливости видало важний обіжник у справі ліцитацій за ріжні грошеві кари, судові кошти і т. п. Часто виставлялося на ліцитацію доми і сільські маєтки за незначну належитість. Міністерство звертає увагу, що екзекуції слід вести дуже оглядно, особливо коли ходить про сільські нерухомости. Екзекуція в тих випадках веде звичайно до позбавлення довжника одинокого вар стату праці та до повної руїни. Тому перед виставленням нерухомостей на ліцитацію слід наперед прослідити змогу стягнути судові кари, гривни з нерухомого маєтку, а при належитостях нижче 100 зол. екзекуція допускальна тільки у виїмкових випадках.

— У справі закону про лісові і пільні шкоди. Недавно появилася вістка, що міністерство внутрішніх справ звернулось до воєвідств, щоби видали розпорядки про поінайомлення населення з основними приписами цього закону та що самоврядна влада після такого освідомлення може видавати на шкідників карні накази. Закон в 17. квітня ц. р. про лісне і пільне шкідництво по думці ст. 21. постновляє, що до рішення у справах проступків, означених тим законом, покликана повітова адміністраційна влада — то є староста, а не влада самоврядна. По думці арт. 21. і 26. цього закону засуджений і покривджений можуть домагатись спрямування на судову дорогу.

— Дики нищать добро верховинців. В цілій Гуцульщині дається сильно відчувати язва диків, що виходять з лісів на поля і нищать бараболю, капусту та інші земплоди. Населення, не маючи права їх стріляти, сидить ночами по колибах, палить вогні і криком відганяє шкідників, але не всюди можна перед ними обігнатись. Дики виходять навіть днями на жир і населення чується безпомічним.

— Засудили голову „Бетару". Судова розправа проти м-ра Давида Бойка і тов., яким закинено ошуканства на шкоду жидів, що вибиралися до Палестини, скінчилася присудом, яким Бойка засуджено на 3 роки вязниці із припиненням на 5 літ. Інших обвинуваченых увільнено. Трибунал прийняв, що Бойко гроші, які ваманта від пошкодованих, обертав на сіоністичну організацію „Бетар".

— Небезпечний рух на львівських вулицях. На вул. Льва Сапіги у Львові, біля політехніки, самохід Бернарда Ціманда наїхав на роверистa Евгена Промпуса, шлюсаря, який впав на хідник і розбив собі череп. Перевезений до шпиталю він помер. Шофера Ґлоста, що їхав необережно, арештовано. Кілька годин пізніше на тій самій вулиці перед костелом св. Єлисавети трамвай наїхав на самохід, що виїхав із вул. Кентшинського. Ратуючись перед ударом, шофер скрутив на хідник і потрутив Яна Болю з Левандівки, роблячи його тяжко в ногу. Авто теж ушкодилось значно.

— Зацікавились „другим світом". На Левандівці під Львовом отроївся 57-літній Станислав Михаловський, залишивши карточку з такими словами: „Заживаю 50 насонних порошків вересалю, щоби переконатися як буде зі мною на другому світі". Самогуба в безнадійному стані перевезли до шпиталю. — В іншому випадку жертва мала такі слова: „Сприкрилося мені життя і я тужу за тамтим світом". Таке написав 21-літній Мар'ян Кльоновський, мисарський челядник в Римаї ч. 35. Він зажив 12 порошків вероналю і поперетинав собі жили в руках. Причиною самогубства була нещаслива любов.

— Самогубство сержанта. На Личаківському цвинтарі у Львові застрілився коло 40-літній мужчина в однострою сержанта і в білій циклістівській шапці. Знайдено при ньому поклик вязничної управи при городському суді в Золочеві, виставлений на прізвище Гоми Шостака, голтиса в Кіндратові золочівського повіту. Тіло самовбийника відставлено до військового шпиталю.

— Пожежі. Підчас бурі над брідським повітом ударив грім у будинки Семена Пастівничого в Клекотові і спалив хату, стодолу та стайню. Вогонь перекинувся на дві сусідні загороди і знищив їх до тла. Втрати доходять до 18.000 зол. З будинками згоріло все цьогорічне збіжжа з господарським знаряддям.

— Смерть від затроєння дендерію. У Братківцях коло Станиславова трапився незвичайний випадок. 9-літня дочка господаря Михайлишина, Ганна, знайшла на пасовиску овоч отруйливої ростини дендери. Вона бавилась ним, а потім зїла кісточку з овоча. Відомо, що овоч дендери, подібний до овоча зеленого, недозрілого каштану, має цю прикмету, що затроєний ним чоловік умирає серед страшних судорогів сміху. Таке трапилося й з малою Ганною. Зібрана довкруги неї юрба довго на могла зрозуміти, чому дівчина сміється й чому сміх не устає. Прикликаний лікар явився запізно. Бідна дівчинка серед сміху померла.

— Крайова хроніка. До церкви в Новоселиці пов. Долина вломилися злодії й вкрали дві золоті чаші значної вартости. — На лінії Львів—Тернопіль кинулася під потяг 41-літня Марія Оленко, жінка залізничого дорожника і згинула на місці. — У Труханові пов. Сдрий на дім Гальпернів напало в ночі чотирьох замаскованих людців і побивши домівників, зрабували кільканацять зол. — Підчас купелі в ріці Пруті втонув 9-літній син коменданта поліційної станиці в Ростоках Янковського. — В Коломиї застрілився 34-літній Ізак Альтенгавс, деревний промисловець.

— Трагічна пригода склалася на шосі під Дрогобичем. З Борислава до Львова їхав дир. Августин Балабан, син відомого львівського окуліста. На т. зв. Вигоді біля Польміну зїздив з гори ровером 40-літній Петро Ожга, б. учитель. З невідомої покищо причини він попав на самохід і вдаривши головою об віз, згинув на місці. Шофера арештовано.

— Зловживання в старостві. В Катовицях відбувся судовий процес проти урядовця староства в Картузах, Теодора Голунського, за зловживання у висоті кільканацяти тисяч зол. Голунського засудили на 4 і пів року вязниці та 2.000 зол. гривни. На розправі переслухали як свідка його б. шефа, б. старосту Чарнецького, що сидить у слідчій вязниці у Старогарді і прибув до суду під ескортою. Розправа проти нього за зловживання на становищі старости відбудеться незадовго.

— Самоходова катастрофа. Біля Єнджейова в келецькому воєвідстві розбився самохід, яким їхали два польські священники Йосиф та Станислав Мазанки та їх брат лікар Ант. Мазанек з жінкою і сином. Зпід самоходу добули тяжко потовченого кс. Йосифа Мазанка, який помер у шпиталю. Стан шофера Фр. Остраша є також безнадійний. Інші особи вийшли із катастрофи легко потовчені.

— Левонєвський дає знак життя. Московський офіціяльний комунікат повідомляє, що відібрано кілька радіових сигналів, які зраджують радійовий апарат із літака Левонєвського. Одначе цих сигналів годі відчитати, тому що той апарат є мабуть зіпсутий. Це не виключує здогаду, що апарат Левонєвського не може тільки висилати правильно слів, але приймати може. Тому зі всіх сторін ідуть до нього радійові повідомлення про ратункові експедиції, які вибралися глядати за ним. Деякі з них, як нпр. один літак з експедиції Матерна стали самі жертвою катастрофи. Всеж таки глядання тревають дальше і є надія, що Левонєвського вдасться вратувати.

— Ріжні вістки. В будинок опери Ля Скала в Міляні вдарив грім і спричинив пожежу, яку швидко вгасили. — З вежі Айфля в Парижі скочив із другої платформи якийсь чоловік і впавши на першу платформу, згинув.

Листування Редакції.

Бп. Дописувачів з Рогатина, Бучача, Журавна, Кравців, Родимна, Підгірців, Ярослава, Дубецька і Переворська повідомляємо, що з незалежних від нас обставин їх інформацій не можемо, на жаль, використати.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Невдалий старт.

УКРАЇНА — КОРОНА 2:2 (1:2).

Заповідаючи ці перші мистецькі змагання в новому сезоні, підреслили ми, що найважніша засада мистецьких гор — це постійний рівень гри, що з найслабшим противником треба так само грати, як і з найсильнішим. Не думали ми, що так скоро можна буде застосувати ці слова до України. Це не була та сама дружина, що тиждень тому давала концерт показової гри у другій половині матчу Україна — Бочтаф.

Де криються причини такої розмірно слабої гри нашої одинадцятки? Що пояснює такий наглий спадок форми цілої майже дружини? Чи неприсутність Свретоти на обороні аж так сильно завважила на грі цілої дружини, що матч мало що не закінчився програною?

Одно певне, що до песимізму нема поважніших причин, бо навіть у такій виразно слабій формі, як її виявила Україна в неділю, була вона все таки значно краща від Корони, яка виявила тільки величезну амбіцію, запал і знаменитий старт. Зате інша причина вали нула на гру нашої дружини і її тем треба якнайшвидше відсунути. Деякі змагуни виказували повну недостачу тренінгу, затратили старт, швидкість, проворність, деякі навіть стрілову диспозицію. Всі ці недомагання може усунути тільки добрий і солідний тренінг. А найбільша хиба репрезентаційної одинадцятки України саме те, що грачі легковажать собі тренінги, легковажать собі уваги тренера (добре платного), який рад-не-рад мусить обмежуватись майже виключно до грачів другої дружини і дорослу. Вірмо, що коли наша дружина звернула би більшу увагу на правильні тренінги, тоді таких неприємних несподіванок, як у неділю, напевно не було б. Один дорогий пункт пропав, одначе перед нашою дружиною ще ціла низка змагань першої і другої рунди, в яких українська одинадцятка мусить сповнити ті надії, що їх маси симпатиків Львова і краю на Україну покладають.

До цих змагань, що почалися під дуже поганими віщуваннями (недуга Свретоти, недисповиція Петрова, напухла нога Сноценя II, запалення нерву в руці Гунула, недуга Босого і Богурата), виступила Україна в такому складі: Гунул, Воробець, Романець; Цимбала, Гошовський, Сноцень I; Краєвський, Петрів, Мікльош, Сноцень II, Магоцький.

Корона: Ложанський, Венгжинин, Мельнерович; Круль, Войцеховський, Трельки; Подіяк, Глухий, Барбара, Ляхович, Пільх.

Із поданих вгорі причин важко подати вірну характеристику поодиноких грачів, бо годі мати претенсії до Петрова, Сноценя чи інших недисповиційних грачів за їх слабу гру. Виказувати знову давні хиби теж не часть нічого ліку, доки самі змагуни не переведуть радикального лікування... на тренінгах. Фізична кондиція цілої дружини була доволі слаба, недостача старту просто різала в дякого, про стрілову диспозицію шкода й говорити.

Підреслити треба хіба дуже слабі і дуже добрі пункти нашої дружини. Найслабшим пунктом України був у неділю Краєвський, який світнував того дня гарний спортовий ювілей 100-го матчу в барвах України. З тієї теж нагоди перед змаганнями вручив йому в імені виділу Т-ва провідник секції ножаного м'яча дир. Е. Чучман пляшку квітів та побажав якнайкращих успіхів. І справді Краєвський заграв матч по ювілейному. Добре втікав помічникам, швидко центрував і небезпечно стріляв. Одначе двічі втік так погано від противника, який гостро застартував, що важко було йому простити таку труслявість.

Слабі місця? Було їх доволі багато. Найслабшими були Романець в обороні і Цимбала в помочі. Якщо Романця справдує недостача правильної заправи (не грав довший час на обороні), то Цимбала, хоч виказує багато запалу й амбіції, проте літа дають йому таки добре у знаки. Провід повинен рішуче постаратися на ню позицію молодшого грача, хоч може менше рутинованого, зате з таким засобом сил, які він міг би розложити на цілі змагання.

В Короні герої, що причинився у великій мірі до нерішеного виспіху, був воротар Ложанський, який двоївся і троївся на воротах, ратуючи іноді в майже безнадійних ситуаціях. Тому симпатики Корони, які приїхали в доволі великій скількості зі Самбора, винесли його заслужено на руках із гриша. Крім того ціла дружина грала дуже амбітно, всі стартували до безнадійних навіть м'ячів і вміли вдержати довший час отверту гру. Трохи неприємно разило в гостей тільки те, що дуже часто, треба чи не треба, вдавали „трупів", хоч гра була весь час дуже спокійна. На нерішений виспіх Корона заслужила тільки завдяки своєму воротареві і згаданій величезній амбіції цілої дружини. Одначе Україна могла при мудрішій тактиці виграти і то навіть різницею двох-трьох воріт.

Хід гри: Вже перші хвилини приносять сильні наступи України, яка підіздить роз-ураз під ворота Корони. Гоаль висить у повітрі Корони не видно на грищі. Одначе напад нашої дружини не може собі дати ради з обороною і знаменитим воротарем гостей і... зі своєю повільністю. У 4. хвилині Мікльош виставляє ідеально Петрова, але він спізнюється кільна секунд до м'яча і пригарна нагода пропадає. У 12. хв. заготовуємо пригарні стріли Петрова і Мікльоша, одначе їх боронить воротар або поперечка. Зате більше щастя має Корона. Правий крайник утікає, без перешкоди центрує, надбігає цілий напад Корони і лівий крайник стріляє із кількох кроків (15. хв.). Правда, Гунул міг рятувати вибігом до доволі низької центри, але безпосередня вина спадає радше на Романця. Гра стає отверта, зі змінними наступами обох дружин. Україна намагається вирівняти, одначе крім трьох рогів не може довший час нічого кращого осягнути. Аж 25 хв. приносить вирівнання по акції цілого нагору, яка нагадувала давні блискучі акції. Петрів дістає м'яч, Сноцень утікає дуже притомно на необставлену позицію, куди Петрів висилає поміж двох оборонців приземний м'яч. Решта — це вже тільки формальність, якій не міг перешкодити навіть Ложанський, хоч кинувся Сноценові під ноги. Найближчі хвилини приносять таку самісіньку ситуацію, одначе Петрів спізняється і не використовує догідної позиції. Чим ближче до кінця половини, тим слабше темпо на грищі. Україна немов аресигнувала з підвищення виспіху, видачи сили на другу половину. Така тактика виявилася погана, бо у 38 хв. середущий нападник Корони стріляє несподівано з безпосередньої віддалі другі ворота.

Другу частину гри починає наша дружина гострими наступами на ворота противника, намагаючись вирівняти. Напад переводить кількакацять акцій і багато стріляє, але всі стріли ловить Ложанський. Іноді наші нападники псують напереміну найдогідні ні ситуації, або стріляють понад поперечку. Час утікає зайцем і здавалось уже, що краща технічно й тактично дружина зійде переможена з гриша, тим більше, що налїть кількох рогів, одного по другім, не вдалості використати. Аж 36 хв. приносить вирівнання по небезпечній центрі Краєвського, який утікає помічникові і переносить м'яч на праву сторону до Магоцького. Магоцький, не надумуючись, стріляє бомбу на ворота. Здавалося, що стріл піде понад поперечку, одначе м'яч минає воротаря, паде під гострим кутом у противний ріг воріт і від поперечки відбивається до сітки. Україна переводить ще кілька наступів, щоб виграти змагання, одначе без успіху, тимбільше, що Корона грає на час.

Судіював п. Пшибильський. Глядачів к. 3.000, а того багато галасливих і шовіністичних прогульковців із Самбора.

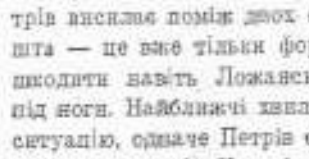

Здобудеш самостійність
коли скінчиш
шоферський курс
у інж.
Й. ГЕРЕСКИ
Львів, ул. Томіцького ч. 14.
(давніше Коперника 54)
Вписи щодня.

МИСТЕЦТВА ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ЛЬВІВ. **II. Сокіл — Юнак 4:0 (0:0).** Сокіл виграв заслужено, хоч сам грав слабо. Юнак репрезентує дуже слабий і низький рівень.

ЛЬВІВ. **Погонь (Стрий) — Лехія 5:3 (2:1).** Лехія грала дуже брутально. Погонь має небезпечний напад і знаменитого лівого оборонця.

ЛЬВІВ. **Гасмонея — Огнісно 0:0.** В Гасмонеї виступила стара болячка: стрілова недисповиція нападу. Як цілість Гасмонея була дружиною ліпшою.

ЛЬВІВ. **Чорні — РКС 0:0.** Гра на низькому рівні, до того в обох сторін брутальна. РКС виказує поправу форми. Обі дружини не мають стрільців.

ЛЬВІВ. **Ресовія — Погонь I Б 3:0 (3:0).** Матч на доволі низькому рівні. Погонь I Б в ослабленому складі грала дуже слабо. Також Ресовія випала бідно. Слідне на ній перетомлення безперервними грами за вхід до Державної Ліги.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Чувай 4:2 (3:1).** Польонія виграла заслужено. Чувай грав без Дмитришина, який перейшов до Варшавянки.

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

КАТОВИЦЬ. **Рух — Варшавянка 2:1 (0:0).** Пять хвилин перед кінцем виспіх цього матчу був ще 0:0. Перші ворота стріляє Варшавянка. Рух вирівнює 2 хвилини перед кінцем і просто в останній секунді стріляє переможні ворота.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

ВИЛЬНО. **Польонія — Сьмігли 1:0 (1:0).** Польонія виграла заслужено, бо була дружиною ліпшою.

ЛЮБЛИН. **Бригада — Унія 3:1 (1:0).** Бригада мала весь час перевагу.

По цих двох матчах, в яких переможці здобули по 2 пункти на чужих грищах, Польонія і Бригада стали найпобажанішими кандидатами до Д. Л.

ЗА ВХІД ДО А-КЛЯСИ.

ДРОГОБИЧ. **Ватра — ТУР 2:0 (0:0).** Рішальні змагання за мистецтво дрогобицької групи клясн Б. вирішила наша дружина легко у свою користь. Ворота для Ватри здобули Флонт і Колодрубець. Перемога Ватри відчиняє їй дорогу до А-кляси. Авансі цей вирішать змагання Ватра з мистцем Б-кляси самбірської групи, яким є українська дружина Дністер (Самбір).

ЛЬВІВСЬКА А-КЛЯСА

Світязь — Знесінчанка 2:1 (2:0).
Т. Ш. Л. — Стшелец 1:1 (1:0).
Білий Орел — З. З. К. 1:1 (1:1).
Рекорд — Львовянка 2:1 (2:1).

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА

ПРАГА. **Спарта — Славія 2:1 (2:1).** Славія, що стріляла ворота з кварного, програла оце вже другий матч.

ПРАГА. **Вікторія Жіжков — Вікторія Пільзень 0:3.**

МОРАВСЬКА ОСТРАВА. **Шлеська Острава — Братислава 4:1 (1:1).** Новик чеської Ліги Острава здобула перші два пункти зовсім несподівано.

ПАРДУБІЦЕ. **СК Пардубіце — Наход 2:1 (0:0).** І другий новик Ліги переміг рутиновану дружину Находу.

БРНО. **Жіденіце — Кладно 2:0 (0:0).**

ПЛЬЗЕНЬ. **СК. Пльзень — Простейов 7:4 (3:1).** Несподівано висока перемога Пльзня над дружиною, що грала в Мітроді.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

САМБІР. **Дністер — Погонь (Стрий).** Ці змагання відбулися 19. ц. м. Погонь заграла в резервовому складі, а 4 грачами першої дружини, одначе це не зменшує ні трошки успіху української дружини.

ЛЬВІВ. **Степ — Рекорд II 5:0 (3:0).** Зміни в дружині Стеру вийшли їй на користь, бо висока перемога над Б-клясовим противником — не справді гарний успіх. Ціла дружина грала дуже амбітно. Найкраща оборонна трійка. Ворота здобули: Гриндай 2, Копан, Палчишин і Рудницький.

ЖОВКВА. **Любич — Стріла 3:0 (2:0).** Стріла заграла слабо в лінії нападу.

ЛЕГКА АТЛЕТИКА.

Німецькі легкоатлети стартували в мин. суботу і неділю одночасно на 5 фронтах і всюди перемогли.

ВАРШАВА. Німеччина — Польща 96:72.

ІШЕРТАЛЬ. Німеччина — Бельгія 112:77.

ІШЕРТАЛЬ. Німеччина — Голяндія 58:51 — жіночі змагання.

ДРЕЗДЕН. Німеччина — Чехословаччина 129:72.

НІРНБЕРГ. Німеччина — Австрія 118:77.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНИ.

В неділю 29. ц. м. відбудуться на трасі Львів—Стрий—Дрогобич—Самбір—Рудки—Львів (220 км.) накольоснищькі змагання за чашу голови України дир. Левинського та різні інші нагороди. Змагання заповідаються дуже цікаво. Докладніші подробиці цих змагань подамо в одному з черговик чисел „Діла".

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „ПРАВО МОЛОДОСТИ".

У великому тартаку працює хлопчина до дрібних послуг. Після кільканадцяти років, він стає там директором, навіть власником. Цей Барней Глезгов кохається у гарній дівчині Льотті, але вона воліє його приятеля, звичайного робітника Бострома. Глезгов жениться з донькою мільонера для грошей. Хоч багатий і здоровий, він не почувається щасливий. По роках уже як 50-кількалітній вертається до своєї рідної містини і там зустрічається із Бостромом. Льотта вже не живе, але її донька така до неї подібна, що Барней бачить перед собою ще раз ту, яку так безнадійно кохав. Глезгов бере під опіку її батька, Бострома, щоб мати його доньку ввесь час при собі в Шікаго, переконаний, що донька згодиться вийти за нього. Але на його дорозі стає його власний син, що має перевагу. У головній ролі два добрі актори Едвард Арнольд і Джоель Мек Крі, з мало відомою красунею Франчес Фармер і відомою вже німецькою артисткою Меді Крістіянс. Тема нерва уже оброблена, — цим разом не дуже оригінально. У висліді дуже пересічне видовище.

КІНО „КОПЕРНИК": „ПІВНІЧ КЛИЧЕ" І „КАРІЄРА ПАННИ ІВАННИ".

Перша фільма приємна не тільки для аматорів Джек Льондона чи Кервуда, хоча її акція розгрівається серед представників канадійської кінної поліції та грабіжників і вбивників. Все у ній зроблено цікаво, і добрі актори дбають про поважний рівень фільми. Собака, якій у фабулі фільми припадає почесне місце — чудова; справжня фільмова зірка першої величини!

„Карієра Панни Іванни" — з Алісою Фей, Менжу і знаменитим Ратовим у головних ролях — має темпо, рух і гумор. Про останній дбають передовсім „брати Ріц" — новий тип коміків, які свої небелиці посувають до абсурдальности, але з таким темпом і темпераментом, що публика зриває боки зі сміху. А це-ж мрія кожного коміка!

КІНО „ЕВРОПА": „НА ХМАРОДЕРІ".

Американська ревіова фільма з банальною та примітивною фабулою. Міс Борден має забагато долярів і наслідком того, нудиться і так, що рішає стати ревіовою артисткою, тимбільше, що знайомиться з молодим, середньо-пристійним директором і композитором ревії. Любовно-ревіові пригоди обох героїв цієї фільми кінчаються, очевидно, обовязковим гепі-ендом. У фільмі бачимо м. ін. вперше трьох нових коміків, які у всьому наслідують „тріо братів Ріц" — не маючи ні їх таланту, ні фантазії.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа", що має за собою 55 літ існування.

Допики.

ГЛИНЯНИ.

Концерт у честь Митрополита в Глинянах. Вчащі і Глиняни віддали честь і поклін Екс. Митрополитові. Студентська молодь, якій стільки добра зробив Митрополит, згуртована у Кружку „Рідної Школи" в Глинянах, дуже дбайливо приготовила академію в честь Митрополита, яка відбулася 8. серпня п. р. Програма випала надзвичайно добре. Хор, хоч малий числом, технікою і голосово всім [illegible] виконував. Диригував ним проф. Вербовецький, що не жалував труду і частими пробами підготовив хорові продукції. Промову вигосив ред. Роман Данилевич, який у своєрідний цікавий спосіб представив постать Митрополита на тлі нашої славної бувальщини. Музичними продукціями занявся проф. Скибінський, якому дуже допомогли п. Босий і п. Н. Калинівчівна, що вивели сольові точки, як на глиняньські відносини, небувало. Добір пісень був дуже вдалий і підбадьорив публіку, яка серед глиняньких буденщини справді жадна якогось кращого концерту. Наприкінці місцевий парох о. М. Гавриляк, прочитав привітну телеграму до Митрополита, яку присутні прийняли з одушевленням.

НАЛУЩИНА.

Посвячення читальняного дому та 10-ліття кооперативи у Ясені. Дня 25. VII. відбулося в Ясені посвячення дому читальні „Просвіти" та 10-ліття існування кооперативи „Добробут" у Ясені. Хоч майже ввесь день падав дощ, що здержав інші села від участи в ньому, всеж таки свято відбулося, що правда, не в таких розмірах, як це було передбачене. Після Служби Божої акту посвячення дому доконав місцевий парох і діяч о. Ос. Макаревич, який поклав чималі заслуги коло здвигнення цього гарного дому. З черги слідувала академія, на якій виголошено довший реферат про значіння і здобутки нашої кооперації. Глибоку змістом і гарну формою промову-привіт виголосив о. дек. П. Патрило з Перегінська. Привіт від філії „Просвіти" в Калуші та інших культ.-освітніх і кооперативних установ передав у довшій промові м-р В. Нечай. Реферат-історію кооперативи в Ясені, виголосив п. Д. Вагилевич. Вокальну частину свята виповнив місцевий читальняний хор під проводом п. І. Смольського, відспівавши кооперативний гимн та декілька народніх пісень. Після цього свята читальня приступила до підготови свята в 100-ліття „Русалки Дністрової" і „Руської Трійці", котрої один член, Іван Вагилевич, є уродженцем Ясеня. У програмі свята, яке відбудеться 22. VIII. п. р., є м. ін. посвячення пропам'ятної таблиці в місцевій церкві та памятника-хреста в память членів „Руської Трійці".

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Театри.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОЖНІТІВ:
24. VIII. Маруся Богуславна.
25. VIII. Гейша.
26. VIII. Ой не ходи Грицю.

БРОШНІВ:
27. VIII. Жайворонок.
28. VIII. Хмара.
29. VIII. Гейша.
30. VIII. Подружній метч.
31. VIII. Ой не ходи Грицю.

ЦОЛИНА:
1. IX. Хмара.
2. IX. Подружній метч.
3. IX. Маруся Богуславна.

ВИГОДА:
4. IX. Хмара.
5. IX. Жайворонок.
6. IX. Вій.
7. IX. Гейша.

ВЕЛДІЖ:
8. IX. Хмара.
9. IX. Воскресення.
10. IX. Маруся Богуславна.

ЖУРАВНО:
11. IX. Ніч під Івана Купала.

Театр перед виїздом на Лемківщину загостить до Львова з народнім репертуаром.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

РОЖНІВ:
24. VIII. Циганський барон.
25. VIII. Шаріка.

ЗАБОЛОТІВ:
26. VIII. Шаріка.
27. VIII. Під курателею.
28. VIII. Дівча з Маслосоюзу.
29. VIII. Ніч під Івана Купала.
30. VIII. Шолапути.
31. VIII. Довбуш.

З Заболотова їде театр до Гвіздця і Коломиї. В Коломиї виставить театр при нових декораціях і нових костюмах прем'єру драму на 4 дії Івана Зубенка п. н. „Орлеяна".

Ширіть наш часопис!

Український Молодий Театр „Заграва"

КОСІВ:
24. VIII. Трафіка пані генералової.
25. VIII. Камо грядеши? І. частина.
26. VIII. Камо грядеши? II. частина.

КУТИ:
27. VIII. Голгота.
28. VIII. Камо грядеши? І. частина.
29. VIII. Камо грядеши? II. частина.
30. VIII. Трафіка пані генералової.
31. VIII. Тарас Шевченко.
1. IX. Муравлі

КОСІВ:
2. IX. Тарас Шевченко.
3. IX. Муравлі.

ВЕЛ. ТЕАТР — начинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Право молодости" на осн. повісти Едни Фербер.
АТЛЯНТІК: „Таємний плян Р. 8".
ВАНДА: „Зацьована", „Відень — м'ясто мрій".
ГРАЖИНА: „Прокажена".
ЕВРОПА: „На хмародері".
КАСІНО: „Герої моря".
КОПЕРНИК: „Північ кличе". „Карієра панни Іванни".
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Роз-Марі".
МІРАЖ: начинне.
МУЗА: „Суві" музична комедія.
ПАЛЯС: „Дівча з Парижа" (Лілі Пов).
ПАКС: начинний.
ПАН: начинне.
РАЙ: „Мільонерові примхи".
СВІТ: „Буде краще" з Тоньком і Щепком та ревія.
СТИЕВЕ: „Королева Джунглі" і ревія Рефрена.
ТОН: „Кохана родинонька" з Фліпом і Флопом.
УТІХА: „На сторожі закону" і ревія.
ХИМЕРА: „На Сибір".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Будапешт".

24 ШТ. столового накриття 100 ЗОЛ.
з правдивого срібла
маскові тільки у
В. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 24. серпня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі розр. мельодії, 15.35 Муз. дрібниці, 17.30 Поезія, музика, 21.00 Концерт фільг. БІЛГОРОД 18.20 Пісні, 18.50, 19.00 Нар. музика, 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Концерт сальон. орх., 17.30, 18.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 13.10 Симф. концерт, 19.05, 20.00, 21.00, 22.00 Зальцб. фестиваль: „Кавалір Срібної Рожі" оп. Р. Штрауса, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Соната а-моль на скр. і форт. Шумана, 18.40 Співає Тоті даль Монте, 20.10, 21.00 „Кінд авф Акціен" ком. Пецмана, 22.30 Музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, 19.40 Сценка, МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 22.15 Розр. концерт, ПРАГА 16.10 Концерт сальон. квартету, 17.05 Популярний концерт, 18.20 Пісні, 19.10 Спів. ресіталь, 20.05, 21.00 Орх. солісти, 21.25 Квартет г-дур Новака, РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30 Орх. концерт, 13.15, 15.45, 19.00, 19.30, 21.45 Спів., 14.00 Театр Уяви, 14.45 Форт., 15.15 Рецитації, 16.00 Концерт із ам. консерваторії у Фонтенебльо, 22.00 Віольончеля, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ле Донне Куріозе" оп. Вольф-Ферарія.

Середа, 25. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 17.00 Концерт солістів, 19.00 Веч. гомін, 20.10 Квартет і дует акордеоністів, БІЛГОРОД 18.0 Нар. музика, 20.00 Орх. концерт, 21.00 Гумор, БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 14.20 Циг. музика, 18.00 Спів, 19.00 Сальон. музика, 19.30 Двофорт. музика, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 13.10 Орх. концерт, 15.15 Для дітей, 17.10 Спів, Таннє барит., 17.35 Форт. соната ас-дур Вебера, 22.20 Давні й нові пісні на хор, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Сучасна музика, спів, форт., 21.15 Концерт орх., хор, 22.30 Музика, КОШИЦІ 18.15 Спів. ресіталь Е. Франк-а, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Квартето Вагабондо" оп. Пієтрія, МІНХЕН 8.30, 9.00 Музика, 17.00, 18.00 Веселі мельодії, 20.10 Давні і нові марші, ПРАГА 14.00 „Літо" китиця німецьких пісень, 17.40 Дует Бартоша на скр. і форт., 19.20 Нар. пісні, 20.00 Концерт військ. орх., 21.00 Симфонія ч. 7. е-дур Брукнера, РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30, 13.45 Орх. концерт, 13.15, 19.00, 19.15, 19.30 спів, 16.10 Рецитації, 18.15 Гумор, 20.30, 21.00, 22.00 Концерт, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00 Танк. мельодії, 21.30, 22.00 Симф. Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 24. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня. 6.18 Руханка. 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник. 7.10 Музика з гр. п., 11.57 Сигнал часу. 12.03 Полудневий денник. 12.15 Інформаційна газетка в українській мові. 12.25 Концерт дутої орх., 13.55 Розр. концерт з гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Пучині: „Мадам Батерфляй" III. дія з гр. пл., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Географічна загадка, для старших дітей, 16.20 Пісні у вик. Збоїнської-Рушковської, сопр., у супр. форт., 16.45 Рідна земля Меч. Карловича, фейл., 17.00 Фільгарм. орх., 17.45 Із мікрофоном у бальоні на припоні, 18.00 Огляд фін.-госп. актуальностей, 18.10 Віольончеля і органи, гр. пл., 18.25 Літер. хвилини — „Пророк" новеля А. Рибіцького, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Спосіб на жінок, скеч, 19.15 Бетовенова Симфонія А-дур ч. 7. оп. 92, гр. пл., 19.55 Спортові вістки, 20.05 „Над Ядраном" муз.-словна авд., 20.45 Веч. денник, 20.55 Хліборобські вістки, 21.05 Фільмові та ревіові мельодії у вик. сальон. тріо, спів, 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Форт. ресіталь, 22.20 Італійські та польські пісні у вик. Йос. Корольковича в супр. форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 концерт бажань.

ПАНЧОХИ

спеціяльно тонкі зол. 3.50
практичні 1.85
625 **„ДІМ ВОЛІЧКИ"** 15-?
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

Середа, 25. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 І. Фрідман: Слов'янська рапсодія, гр. пл., 12.25 Орх. концерт, 13.55 Балетова музика з гр. пл., 14.45 „Придорожній камінь" опов. 14.55 Львівська біржа, 15.00 Славні соліста, з гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Між польськими та французькими поетами, нарис, 16.15 Другі Подільські Торги травом, з Івівська, 16.45 Відчит: Роман Семгушко. 17.00 Концерт солістів, спів, форт., 17.50 Кавчук, 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 Оркестри та хори, гр. пл., 18.15 Зі світа байок Мікі Мавс, гр. пл., 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Оперетькові мельодії, спів: **Олександра Любич**, орх., форт.; у перерві: Куток гумору, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Концерт орх. мандолінистів, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.05 Шопенівський концерт у вик. Ярошевич-Гуляницької, 21.45 „Будні пп. Ковальських" 22.00 Танк. музика у вик. малої орх., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат. Танкова музика з гр. пл.

Радіокутик.

ЧИ ЗНАЄТЕ, ЩО...

На внесок найвищої ради вежниць у Норвегії ухвалено поставити в усіх кедніх новітньої вежниці в Осло радіові голосники. Завдяки цьому вежні, слухаючи радія, зможуть бути в курсі суспільних і політичних подій. Цю новинку перевели у педагогічних цілях.

У Німеччині за радіохижацтво грозить кара кешту. У перших трьох місяцях ц. р. вежрали 224 радіохижаків, зпосеред них 7 засуджено на кару «кешту до 2-ох і пів міс., а кешту покарали грівнамв від 5 до 200 марок.

Відомого артиста Джона Беррімора зазангажував один із американських концернів за виконання до пяти пес Шекспіра. За свої виступи перед мікрофоном він дістане маленьку суму... 15 тис. доларів.

ХЛІБОРОБСЬКА ПРОГРАМА.

У вівторок 24. серпня в год. 12.15 — „Хліборобська скринька". У год. 20.55 — „Хліборобські вісти".

У середу 25. серпня в год. 12.15 — правно-суспільний фейлетон.

В четвер 26. серпня в год. 12.15 — бесіда з циклю „Як будувати на селі?". В год. 20.55 „Хліборобські вісти".

У пятницю 27. серпня в год. 12-15 „Хліборобська скринька".

В суботу 28. серпня в год. 12.15 — актуальна бесіда. В год. 20.55 „Огляд хліборобської преси".

КОНФЛІКТ ФРАНЦУСЬКОГО РАДІЯ З АВТОРАМИ І ЛЄКТОРАМИ.

Між Міністерством Пошт і Телеграфів та французьким радіем з одного боку, і авторами — з другого, вирнув конфлікт. З двох родів авторського права: виконання творів безпосередньо перед мікрофоном і права механічної продукції, уряд не визнає останнього.

В наслідок такого погляду не виплачено авторам 7 міліонів франків, належних їм з титулу механічної репродукції. Міністерство П. і Т. говорує тільки розрахунки з 4-ма давнішими союзами, а саме: Союзом Музичних Авторів і Композиторів, Союзом Письменників, Союзом Промовців і Предегентів та Союзом Драматичних Авторів і Композиторів. Повстале недавно „Т-во охорони прав механічної репродукції" повинно — на думку Міністерства — звертатися за покриттем своїх вимог до вище згаданих Союзів, що дістають повну припадаючу авторам належність.

Противники цього погляду вказують, що законодавство більшости країн боронить авторське право в ділянці репродукції їхніх творів радіо-технічним способом, підтримуючи таким чином та заохочуючи авторів до співпраці з радіем.

Крім того існує інший конфлікт поміж радіом і так зв. „лекторами", що їхнім обовязком є оцінювання слуховищ та менших творів, написаних спеціяльно для радія.

Не дістаючи кілька місяців належної винагороди лектори застрайкували, затримуючи в себе, як застав, музичні партитури. На цьому конфлікті найгірше вибили очевидно муаники, що в найкращій вірі запропонували до радіо свої композиції.

В наслідок цього страйку не вирішено досі великого конкурсу на слуховища, зорганізованого з нагоди Паризької Вистави. Більшість надісланих рукописів досі не розглянула.

БЕРНАРД ШОВ І ТЕЛЄВІЗІЯ.

Льондонська телевізійна станція надавала в цих днях пєсу Б. Шова. Зовсім несподівано автор висловив бажання особисто виступити на телевізійній картині, при чому не відмовив собі приємности виголосити кілька слів.

Він заявив, що є прихильником телевізії, яку вважає за вигіднішу від театру; коли пєса не подобається, телевізійний глядач може вимкнути приймач, тоді як театральний глядач мусить сидіти до кінця пєси. „Що торкається мене, — сказав Шов, — то підчас пієї пєси я заснув в половині її". На закінчення письменник перепросив глядачів, що є автором такої жартівливої пєси.

РАДІО НА ПАРИСЬКІЙ ВИСТАВІ.

У половині липня відкрили на Міжнародній Виставі в Парижі радіовий павільон. Матеріяльні причини та інші не дозволили надати йому такого розміру, який проектовано спочатку. Він складається з трьох шкляних студій різного розміру, з відділу промислу і відділу телевізії. Шклянні студії, на вжір існуючих в Америці, дозволяють публіці обсервувати механізм надавання авдицій, що для багатьох слухачів є правдивою атракцією.

У промисловому відділі зголошено досі 110 цікавих експонатів.

Телевізійний відділ має повну інсталяцію для іконоскопових анімок, що завдяки злуці з високою станцією на вежі Айфля дозволяє збагатити її телевізійні програми новинками з життя.

ЗМІНА ГОДИН У НІМЕЦЬКИХ ПРОГРАМАХ.

Від якогось часу до німецької радіофонії надходили просьби слухачів-робітників і хліборобів — про зміну годин вечірньої програми. У звязку з цим — ні пробу — від 8. серпня всі найцікавіші авдиції надаватимуть між год. 19 і 21. Від год. 21. будуть надавати вечірні комунікати.

Таким чином слухачі з працюючих верстве населення, які дуже рано кладуться спати, матимуть змогу слухати найбільше вартісні частини програми.

БІРЖА.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Львів, 21. серпня 1937.

Звідомлення зі зб'жевого ринку.

Пшениця одн.	28·50—29·50
Пшениця зб.	29·00—29·00
Жито зб.	21·25—22·25
Ячмінь паш.	17·00—18·00
Ячмінь 640	18·00—19·00
Ячмінь 680	19·00—20·00
Овес легко задощ.	17·00—18·00
„ незадощ.	18·00—19·00
Кукурудза жовта	24·50—25·00
Кукурудза червона	25·50—26·00
Рішак	59·00—60·00
Вика темна нов. збору	18·00—19·00
Вика сіра	17·00—18·00
Насіння льону	46·00—47·00
Гречка	22·00—23·00

Всі роди збіжжа подешевіли. Тенденція занижова. Подача велика, попит малий. ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 23. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкд. з опак. 3·00 зол.
молоко . . . . . 14—15 сот.
яйця . . . . . 3·30 зол.

Тенденція на масло занижова, на молоко вдержана, на яйця слаба.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВ. АПЛІКАНТ бажає змінити патрона. Радо близько Львова. Ласк. зголошення до Адм. „Діла" під „Безплатна практика". 1467 1—2

ОСОБА спокійна, солідна, лагідна, старше, шукає праці до одної або двох осіб. Зголошення: Уряд парохіяльний, Дора- 1468 1—2

МЕШКАННЯ

ДЛЯ ОДНОЇ АБО ДВОХ осіб умебльована кімната з окремим входом: Ходоровського 17, І. мешк. 4. 1—3

ПРИЙМУ ученика на стацію з нижчих кляс, близько філії, опіка запевнена. Грибекова, вул. Кн. Острожських 3, І. давніше Павлінів. 1471 1—1

2 КІМНАТИ, кухня, передпокій, комфорт від 1. жовтня до винайму, вул. П. Норвіда ч. 3 (бічна Листопада), тел. 254-46. 1472

КІМНАТА сонячна, гарна, з уряджением до винайму Байки 26/12. 1473 2-3

МЕШКАННЯ для учениць, близько головної гімназії і Музичного Інституту, фортепіян, поміч в науці. Ліщинська — вул. Каденька 10. м. 7. 1463 2—3

ПРИЙМУ учениці на мешкання, близько головної гімназії і С. С. Василіянок-Морозова, Львів. Ходоровського 11/II. 1463 2—3

ОКРЕМОЇ КІМНАТИ з харчем для студента університету, при солідній родині шукаю від 15. вересня п. р. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Батько". 1460 2—3

МЕШКАННЯ 3-КІМНАТНІ з повним комфортом в новому домі при вул. Глибокій ч. 11 (біля Політехніки) до винайму. 1451 5—3

НАУКА

ФРАНЦУСЬКОГО вчить дипльомована, веде конверсацію, корепетицію, приготовляє до іспиту W. S. H. Z. Пекарська вісім, партер. 1466 1—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КАПІТАЛ 50.000 ЗОЛ. ульокую в інтратнім підприємстві. Оферти до Адміністрації „Діла" під „Зараз". 1470 1—3

РІЧНА КУПЕЦЬКА ШКОЛА, ТОРУНЬ, МАЛЕ ҐАРБАРИ 5. КОНКУРС НА ПОСАДУ початк. учителя комерціяліста (тку) в Вищ. Шк. Торгов. (платна). 1474

РІЖНІ

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменитої, гарантовані — дешево продає, міняє **Ганяк, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 2—10

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер і СИН Львів, Зьрудлянa 3.** тел. 271-14. 1406 7—15

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Стоматольог
Др. мед. Мечислав Янковський
Львів, Лозинського 4. Тел. 244-77
ВЕРНУВСЯ 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Незрівняний в якості пудер і крем
ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
завдяки якому стає цера
ОКСАМИТНО-МАТОВА.
Ціна коробки з пушком зол. 1.25.
2910 88—?

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Меблеві покриття хідники, дивани, перати, лінелеум, капи і намітки, в найбільшім вибері
ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 10-?
ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 25, в подвірю, тел. 285-38.

ЗАВЕДЕННЯ КРАВЕЦЬКЕ
СТАН. КЕНДЗЄРСЬКОГО
перенесене 10—10
з Хорущини до льокалю
при вул. **Академічній 22. І. п.**

Християнська харчівня
„ГАЛЬКА"
поручає дешево вибагливі
снідання, обіди, вечері
Львів, вул. Пекарська ч. 1 ц.
1390 Тел. 291-00. 7—15

Фотографічні апарати
направляє прецезійно
К. Колянковський
Львів, Пасаж Ганемана ч. 5.
1387 9—10

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 в.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошенні шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і поміжках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Середа 25. серпня 1937. Ч. 186

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Нова рецепта для Волині.
(Передова стаття.)

Вигляди переговорів Льондону з Римом.

Америка взиває припинити бої в Китаю.

Успішний наступ нац. військ у Півн. Еспанії.

Гріб Виговського у Скиті Манявськім.

Арештування людовців.

Оживлена акція комуністів у Франції.

„Жахлива невдача польської державної ідеї...“

З Низького Бескиду.
(Фейлєтон д-ра М. Бажалука).

Дивовижні рекорди.

Дописи з життя краю.

Правнича сторінка.

Ч. 186 (14.729). Львів, середа 25. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Америка взиває припинити війну в Китаю.

Американський міністр Гуль вислав формальний заклик до китайського і японського уряду припинити воєнні кроки.

У своїй декларації заявив він на вступі, що два народи повинні вирівнювати існуючі між чими ріжниці на підставі засад принятих не тільки Злученими Державами, але й більшістю народів. Від початку конфлікту Злучені Держави не переставали накликувати оба уряди до мирного порозуміння справи. Американські військові частини в Китаю мали завжди тільки берегти життя і майно американських громадян.

Одначе теперішня ситуація на Тихім Океані незвичайно цікавить американський уряд і виходить куди дальше поза межі оборони інтересів його громадян.

ДЕКЛЯРАЦІЯ КИТАЙСЬКОГО АМБАСАДОРА У ВАШИНГТОНІ.

Китайський амбасадор проголосив крізь радіо декларацію, що її зложив американському урядові маршал Чан-Кай-Шек. У тій декларації висловлює маршал свій жаль над трагічною ситуацією, яка витворилася по воєнних акціях у Шангаю і, яка потягнула за собою смерть багатьох чужинців. Цю ситуацію можна було виминути, якщо великодержави булиб ужили конечних засобів, щоб перешкодити японцям у користуванні міжнародньою концесією, як воєнною базою.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа", що має за собою 55 літ істнування.

Найбільший, найкращий і найдешевший український календар

„Золотий Колос"

НА 1938. РІК.

вже вийшов з друку і продається ПО ЦІНІ 1.— ЗОЛОТИЙ.

Чотирокольорова мистецька обгортка, 200 сторінок друку, багато ілюстрацій, ріжнородний і дуже цікавий зміст.

Дістати можна у Мужів Довіря „Народньої Справи" і в усіх українських книгарнях. 2—2

Ліквідація китайсько-японського конфлікту

ПРИ ПОМОЧІ НАСТУПУ ЯПОНСЬКОЇ АРМІЇ В ШАНГАЮ.

Японський міністр війни Сугіяма заявив у понеділок на засіданні урядової партії, що довготривалости японсько-китайського конфлікту не можна точно означити. Одначе японський уряд рішений зробити все, що буде в його силі

і, щоб якнайшвидше закінчити конфлікт, японські частини перестануть чекати на ініціятиву противника, але самі перейдуть до активних військових діянь, щоб переконати китайські війська про безнадійність їх опору.

ШАНГАЙСЬКІ БОЇ ПЕРЕНЕСУТЬСЯ В ОКОЛИЦЮ МІСТА.

Японські політичні кола і преса приписують велике значіння успішному причаленню японських військ у гирлі Янтсе. Загально здогадуються, що точка тягару шангайських боїв пересунеться тепер з міста в найближчі околиці.

ЯПОНЦІ ЗДОБУЛИ ПРОСМИК НАНКАВ.

Агенція Домеї повідомляє, що японські війська заняли просмик Нанкав. Цей просмик є незвичайно важною стратегічною точкою недалеко великого муру на північ від Пекіну, на залізничій лінії Пекін—Суїюан.

12 японських літаків бомбардувало у вівторок рано залізничу лінію в Чапеї.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ НАСТУП ЯПОНСЬКИХ ВІЙСЬК.

Японська армія поступила у напрямі Манджукуо, завдавши китайським військам важкі втрати. По здобутті Калґану і лінії Великого Муру наступ японських частин сильно скріпився в околицях Нанкав. Квантунська армія далі загрожує китайським частинам, які відступили. Недалеко Менту-Кію 25 км. на захід від Пекіну ведуть японці бої з нерегулярними частинами китайців. Перевага японців на всіх фронтах величезна. В околицях Ліян-Сіян, де китайські частини перейшли по артилерійській підготові до наступу, бої тривають далі.

Успішний наступ національних військ

У ПІВНІЧНІЙ ЕСПАНІЇ.

Комунікат головної нац. кватири подає зі Саляманки: На фронті Сантандеру зайняли наварські бриґади місц. Ляс Фрагуас на шляху з Валенсії до Сантандеру.

У вечірних годинах здобули повстанці на схід від дороги Бургос—Сантандер місцевості: **Альто дель Кампо, Ель Сото, Кохіно, Монте Пандо, Монте Кавальяр, Піко Мігуельон і 10 менших місцевостей.** Наварські бриґади заняли важні комунікаційні пункти **Льос Коралес** і **Льос Вілярас.** Скорість наступу нац. частин не дала змоги червоним висадити мости і знищити дороги. На біскайськім фронті здобули нац. війська на полудневий захід від Вальмасадес місцевості: **Кадахуа, Лезана, Віллясуко, Сопеляно** і **Вівайко.** Червоні завтакували були в понеділок вечором нац. частини, одначе їх наступ відкинули з важкими втратами.

На фронті Леону, Мадриду і полудневих армій не трапилося нічого надзвичайного. В неділю й понеділок зістрілили повстанці 10 червоних літаків.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

ІВАН ЗУБЕНКО

Квітка на багні

повість

Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.

Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

НОВА РЕЦЕПТА ДЛЯ ВОЛИНІ.

Львів, 24. серпня 1937.

На сторінках галицько-української преси зовсім нерідкою появою є статі про Волинь, здебільша у формі дописів тамошніх діячів. Відома політика центрального уряду і його довголітнього інспіратора й виконавця, залізного волинського воєводи Генрика Юзефського, адміністраційними засобами [illegible]

[illegible]

Бажанням польської сторони дотично Волині було створити окремий регіональний тип з нашого волиняка, якому дозволялося у себе дома говорити по українськи, але який у душі і назовні мав бути не тільки стовідсотковим польським державником, але й авангардою польської експанзії на Схід. Про інші північно-українські землі — Холмщину і Полісся — не говорилося навіть як про регіони, бо вони вже після першого [illegible]

В суті річи ціла дотеперішня національна політика Польщі щодо меншин — це спроби, які не завжди вдаються й остаточно таки не вдадуться. Слідні вже і сьогодні невдачі цієї урядової політики ні трохи не зражують її керманичів і виконавців. Ударивши чолом об твердий мур дійсности, не вирікаються вони ніяк своїх замислів, мабуть у переконанні, що з часом таки дійсність змінять і вони таки наломлять ціле тамошнє життя на свій лад та у свою виключну користь.

Попри воєводу Генрика Юзефського колишнього віцеміністра внутрішніх справ в уряді Української Народньої Республики, як головного промотора теперішнього волинського курсу, другою найбільше маркантною особою цього курсу є бувший видавець і редактор української популярної газетки на Поділлі в роках 1906—1910 „Світова Зірниця" і пізніший редактор „Дзенніка Кійовского" — сенатор Йоахим Волошиновський. Він то в 1927. обняв у Луцьку редакцію „Пшеґльонду Волиньского", а останніми часами започаткував і перевів своєрідну кооперативну політику на Волині, що скінчилася ліквідацією української волинської кооперації як самостійного чинника. Та політика у великій мірі причинилася до того, що наше національне життя навіть у господарській ділянці є наскрізь анемічне з хвилиною, як опинилося фактично під польським проводом.

Вже й не говорити про кволість українського волинського життя у всіх інших ділянках. Вони теж не мають таких організаційних форм, які дозволяли б їм на свобідний і повний розвій. Про це у нас нераз писалося, це річи більш

менш загально відомі і про них згадують вже дещо — хоч здебільша загальниково — й теперішні українські посли з Волині. Не треба бути аж великим спецом волинських відносин, щоб сказати на основі дотеперішньої практики і фактичних життєвих вислідів, що тактика пп. Юзефського і Волошиновського виявилася вповні недоцільною і їх політика банкротує та збанкротує на всіх відтинках. Оба вони не знали точно історії довоєнних і воєнних політичних і національно-релігійних відносин Австро-Угорщини, не знали й не знають спроб австро-угорської політики зробити льояльних босняків зі сербів у Босні і Герцоговині, що скінчилися стрілами в Сараєві в червні 1914. р, вибухом світової війни і цілковитим розвалом Австро-Угорщини.

Як сказано, відповідальні за сучасний курс на Волині є передовсім дві особи — воєвода Юзефський і сенатор Волошиновський, оба колись сяк чи інакше причасні у нашому житті на Наддніпрянщині. Судячи по їх публичних виступах і по їх праці, першого як польського державного політичного адміністратора, другого як польського громадянського діяча, можнаб принятн, що для них не існують лекції історії, бо вона майже їх нічого не навчила.

П. Юзефського залишаємо тут на боці, а займемося ближче п. Волошиновським, творцем волинської кооперації „под єдним дахем" та його поглядами на волинську сучасність, що їх оголосив друком. Вони незвичайно повчальні і доказують, що цей видний польський діяч у суті річи не багато сьогодні ріжниться від інших менших кресових діячів, якщо йде про значіння й вагу української проблеми, хоч сам він не належить до вшехпольського табору і навіть є його противником.

Сенатор Волошиновський стверджує на основі національної статистики й автопсії безсумнівний український національний характер Волині, де пануючий польський елемент творить дрібну меншину (перед війною 6%, тепер 16%). Стверджує він дальше згідно з дійсністю, що загал польського урядництва, у своїй величезній більшости імпортований зпоза Волині, до українства ставиться з призирством, зневагою і кпинами та поступає так, що українців для Польщі не може приднати. Ці труднощі по його словам є на Волині виїмково актуальні і стоять на перешкоді пожиточному використанню для Польщі позитивних предиспозицій цієї землі.

Цікаві теж погляди сен. Волошиновського на шкільництво. Є це справа рішальна про те, чи за кільканадцять літ доросле українське населення Волині у своєму найглибшому і щирому переконанні буде трактувати Польщу як спільне добро, [illegible]

Під оглядом розвою шкільництва по словам сен. Вол. Польща за короткий час зробила на Волині дуже багато — очевидно для поляків — надробивши з великою надвишкою вікові занедбання колишньої російської влади. Число польських дітей поза школою не переходить кількох відсотків. Зате злом і небезпекою є те, що число українських дітей поза школою доходить до 40 відсотків, бо анальфабети в сучасних державах не є додатнім елементом. Полишення такого величезного числа дітей поза школою може викликати тайне навчання. Цього не спинять ніякі закази, бо треба би хіба берегти кожної хати. А яке значіння має тайне навчання — при якому учень і вчитель почуваються героями, про це поляки знають добре. Отже полишення українських дітей на Волині поза школою та продовжування сучасного способу трактування української мови у волинських школах — це свідоме і систематичне відштовхування Волині від Польщі.

Кожна акція, — знову слова сен. Волошиновського — що прямує до винародовлення, розбуджує осторожність в її обекті та викликує реакцію. І коли політичні агенти, наставлені на шкодження Польщі, шепотять по волинських хатах, що польська держава ігнорує природне право, що його кожна дитина приносить зі собою на світ, — право до матірньої мови, то мають послух, бо можуть цитувати факти. Мають вони теж послух при намовлюванні до конспіративного навчання, а репресії за це загострили б тільки положення. Тому власне дальше полишення українських дітей поза школою є на Волині спеціяльно небезпечне.

Основною хибою шкільництва на Волині є різнородність вселюдних шкіл, відсутність одноцільного типу шкіл, шкідливі і для поляків, і для українців. Є там чотири типи шкіл: 1) чисто польські; 2) польські з українською мовою як одним з предметів; 3) т. зв. утраквістичні, тип найтяжчий і для вчителів і для дітей, що його осудила педагогіка і 4) українські з польською мовою як предметом — таких шкіл на Волині є всього 7 (сім).

Сен. Волошиновський осудив виразно шкільний закон Грабського з його утраквізмом, вказав на природне право української дітвори до навчання в рідній мові, вказав теж і на небезпеку для самої Польщі, якщо існуватиме й дальше дотеперішній стан. Здавалось би, що послідовно заявиться він за українською школою для українських дітей. Та ба — ні! Говорить він таке:

Сорокатости типів у шкільництві слід протиставити тип польської державної школи з українською мовою як предметом. Отже має бути на Волині тільки й виключно польська вселюдна школа, без огляду на те, чи в школі є хочби одна польська дитина і чи семилітня селянська українська дитина на Волині хоч би раз у житті чула польську мову, чи ні, не кажучи вже про те, що її зовсім не розуміє. Про вчительство не згадує п. Волошиновський нічого, однак виходить недвозначно, що там мають бути тільки поляки.

Одну лише „концесію" робить для нас сен. Волошиновський, а саме, що навчання української мови слід трактувати поважно, а це тому, щоб не могли мати місця дотеперішні деморалізуючі випадки нагороди цукорками за двійку з хлопської мови. Ті двійки з хлопської мови, якою говорить кілька мілюнів польських громадян і кілька десятків мілюнів безпосередньо за польським східним кордоном, можуть на думку, згаданого польського діяча пімститися колись на поляках і то болюче.

Така рецепта найвидніщого польського волинського діяча на оздоровлення дуже нездорових і невідрадних волинських відносин. Чи ця рецепта, по якій величезна більшість автохтонного українського населення — поляки на Волині творять буквально зникаючу меншість — не сміє мати ніодної своєї школи, принесе полякам користи, — ми дуже сумніваємося. Ми думаємо, що ні, і вона не заворожить напевно для Польщі душі волинського українця!

Д-р Степан Баран.

Вигляди переговорів між Льондоном і Римом.

Рим, у серпні 1937.

Обміна листами між Чемберленом і Мусолінієм принесла, після дуже напружених відносин між Англією й Італією, деякі поліпшення атмосфери та властиві, реальні питання залишилися. Їх почнуть обговорювати щойно після повороту англійського амбасадора до Риму чи італійського до Льондону.

Ці питання є такої ваги для англійського уряду, що вони стоять нині чи не на першому плані англійської закордонної політики.

Вільний переїзд через Середземне Море належить до найбільше важливих інтересів Англії. Це значить, що вона готова навіть, у крайнім випадку, боронити його збройною силою.

Донедавна Англія була властиво незаперечним господарем на цьому морю, завдяки могутности своєї маринарки і своєї політики, тимто аріст Італії, як поважної потуги на морі і в повітрі представляє для англійської політики новину.

На Середземному Морі три місця мають дуже велике стратегічне значіння: вхід через Гібралтар та вузина між африканським і еспанським побережжям, вузина між Сицилією і Трополітанією, якщо вихід із Середземного Моря через Суезький Канал.

Ці три пункти творять підставу цілого питання. Хто хоче мати запевнений свобідний проїзд, мусить ці три пункти опановувати, а хто хоче лише унеможливити або перешкоджувати у переїзді іншим, цьому вистачить тільки один пункт.

При теперішній ситуації Англія легко могла би замкнути оба виходи із Середземного Моря, маючи їх під своєю контролею, але, навіть маючи Мальту, не могла би запевнити собі переїзд через вузину між Сицилією і Африкою, бо Італія опановує своїм географічним положенням природно цей середний переїзд і може лекше та меншими засобами виконати свої стратегічні завдання.

Із цьогорічних маневрів на Сицилії в присутности короля, голови уряду і всієї державної і партійної ерархії бачимо, яку вагу Італія приписує саме цьому стратегічному пунктові.

Ось чому приступаючи до нових переговорів з Італією, Англія зверне увагу на це питання як на вирішне. Річ знана, що Англія побоювала кожну морську потуту, яка могла би бути небезпечна для неї: еспанську, голяндську, французьку і вкінці, у великій війні, німецьку.

Ще до абісинського конфлікту ніхто не був би сумівався у традиційній приязни між Англією та Італією, хоч Англія потайки дуже цікавилася розбудовою водної фльоти, яку почав теперішній фашистівський уряд.

Та після перемоги Італії в Абісинії, головно після невдачі санкцій, Англія ясно завважила, що нинішня Італія з її сильною морською, повітряною фльотою, це вже не Італія зперед війни, яка дорожила приязнею з Англією, бо попросту не могла навіть подумати про те, щоб на випадок війни боронити своєї довжезної границі — побережжя перед всесильною англійською фльотою. Це виходить ясно з договору з центральними державами, себто з Австрією і Німеччиною, де Італія виразно застерегла собі залишитися невтральною на випадок конфлікту з Англією.

Підчас абісинського конфлікту виліало шило з мішка і Англія, при помочі Ліги Націй, хотіла здушити зростаючу італійську небезпеку на Середземнім Морі. Так і прийшов кінець цій довгій, традиційній приязни Англії з Італією, в якій Італія грала підрядну ролю, а здобуття Абісинії має в собі зародок нового порозуміння між цими державами.

Абісинія, куди тепер звернена ціла експансія Італії, лежить поза Суезьким Каналом та поза Червоним Морем, які посередньо чи безпосередньо опановує Англія. Цей пункт, отже свобідний переїзд, є для обох держав дуже важний; для Англії це получення зі Сходом, для Італії єдина дорога до Абісинії. Коли ще тепер Англія має тут дуже сильну стратегічну позицію, всеж залежну від добрих взносин з Єгиптом і з прибережними арабськими князями, то її позиція є менше безпечна через віддаль до Англії, ніж позиція Італії, яка на Середземнім Морі є у власній хаті.

Ясно, чому Англія приписує розвязці цього питання таку велику вагу.

Італія хотіла би порозумітися з Англією як рівний з рівним, тимчасом Англія признає лише таку приязнь, в якій вона верх водить. Італія хоче, як це Мусоліні виразно зазначив устами одної статті в „Попольо д Італія", щоб Англія покинула всякі фікції і щиро признала, що тут йде про її імперіяльні інтереси. Але Англія покликується на всякі гуманітарні покришки, як це робила підчас великої війни, підчас абісинського конфлікту і тепер в еспанській справі, щоб зберегти собі світову опінію, хоч при цьому прикривае свої властиві інтереси.

Приязнь Англії, в якій партнер не був би залежний від неї, — як це найкраще показують звязки з Францією за останніх 30 років — і за яку Англія готова навіть заплатити високу ціну, і яка була би побудована тільки на добрій волі партнера, бо навіть на взаємних інтересах — річ неосяжна.

Англія воліє вже залишитися сама і бути готова на все, навіть на війну, при помочі своїх вірних союзників.

Коли тепер говорять про поліпшення звязків Англії і Італії, які мали би допровадити до старої згоди, то вони можливі лише тоді, коли Італія признасть, що вона не може осягнути своїх політичних і господарських цілей без Англії. Льондонська „Сіті" буде певно готова взяти активну участь при розбудові Абісинії. Та вісь Рим—Берлін — Англії не по руку.

Якщо не прийде до порозуміння на такій підставі, то Англія вибере другу дорогу, себто скріпить ще більше свої позиції на Середземнім Морі і перенесе сюди головну частину своєї військової сили, яку тепер розбудовує набораї. Звідти вона може сягнути на Північне Море і на Далекий Схід — два невральгічні пункти її політики.

Н. С. С.

„Жахлива невдача польської державної ідеї..."

Редакція „Бюлетину Польско-Українського" запрошує своїх читачів, симпатиків і ворогів ідеї польсько-українського зближення, щоб на сторінках „Бюлетину П.-У." відповіли на питання: **„Куди змагаємо у польсько-українських взаєминах?"** „Чи в перспективі розвитку цих взаємин (від 1916. р.) і навіть за австрійських часів враз з історичною суцільністю польсько-українських (в оригіналі: руських) подій стоїть перед нами тінь нової Хмельниччини, чи теж може повільна ліквідація української справи в Польщі під впливом того, що наївний реалізм псевдо-національної політики назвав би політикою асиміляції і польонізації?" Чи може в польсько-українських взаєминах витворюється стан природного узгіднення польських та українських інтересів на окраїнах, чи теж можливі прояви цього узгіднення є лише вислідом більшої політичної еластичности українських політиків, які ні трохи не поменшились ні на силі, ні на своїх дотеперішніх тенденціях?" „Вкінці, які є найбільше характеристичні прояви теперішньої польсько-української дійсности на окраїнах?"

На згадані питання помістив „Бюлетин П.-У." з 22. ц. м. (ч. 30) довгу і вельми цікаву статтю ред. В. Бончковського п. н. **„Ідемо до нової Хмельниччини"**. На початку автор стверджує, що з українською політикою в Польщі дуже зле: з цим згоджуються всі. З українською справою так зле, як з жидівською проблемою, з політикою супроти молоді, зі справою моторизації (пять разів менше самоходів ніж у Чехах і т. д.), з рільною реформою і т. п. Можна теж сказати, що з українською справою не є так добре, як з проблемою оборони, ні так добре, як у ділянці закордонної політики з великими розмахами і ходами. Чогож тут довго розводитися? Чейже це були ділянки, що ними займався безпосередньо Й. Пілсудський. Решта — це проблеми, що попали до рук мірнст, вихованців духа займанців, московських і „галицьких" креатур, людців зі школи гакати, тих, які зменшують Польщу.

Здавалося, що по травні 1926. р. положення змінилося на краще. Тадей Голувко, який стояв близько Бельведеру, виявляв у тому часі велику ініціятиву, мав, здається, спеціяльну згоду від самого Й. Пілсудського займатися цими справами. Але саме в моменті, коли польська потравнева політика супроти українського населення в Польщі почала прибирати реальні форми, тодішня німецько-совітська агентура в Польщі засудила на загладу Т. Голувка. В першім моменті ця смерть активізувала українську проблему. Т. Голувко став символом зближення двох народів. Але соломяний вогонь швидко погас. Цілий ряд маленьких людців, з огляду на кар'єру, перестав признаватися до ідейної спільноти з Т. Голувком. Забутий став нині тим, що кличе за помсту до неба, аргументом, що в нинішній Польщі можна розстрілювати не лише одиниці, але разом з людьми ідеї, які вони репрезентують. В остаточному білянсі мусимо ствердити, що стріл до Т. Голувка **був цільним стрілом не лише фізично, але і політично**; розстріляна разом з Т. Голувком ідея польсько-українського зближення почала переходити низку етапів, здогадно „нормалізаційних", в дійсности були це звичайні періоди впихання недуги вглиб, що скінчилися на нинішній „націоналістично-народовій" тромтадрації, що живиться ненавистю до українців (і типово-жидівсько-невростенічним антисемітизмом). Ідея польсько-української співпраці звужується до публіцистичних рямок кількох часописів без реального впливу. Мимохіть виринає питання, чи фізична ліквідація тих часописів взагалі не зліквідує зовсім проблеми польсько-українського зближення в Польщі і чи не позбавить нас усякої гальми у тому розгоні, з яким скочуємося до пристані під назвою Хмельниччини. Булоб це навіть з деякого огляду добре, бо польська збройна сила є на висоті свого завдання.

Смерть Т. Голувка стала перемогою агентури, що має в польсько-українських взаєминах свою довгу історію. Автор запевняє, що від початків польської незалежности українська справа (таксамо як і жидівська) знайшлася в руках масонів. Масонська льожа „Єднання" опікувалась українською справою у трагічний спосіб для польсько-українського зближення. Саме ця льожа враз зі своїми філіями та осередками вела політику кліки у своїй протекційности, висуваючи наперед майже саботажистів української справи в Польщі. Бож льожа та її люди станули на наднаціональному становищі, при якому одні повели політику польонізації (раціоналізм XIX. в.), зовсім утопійну в добі націоналістичних рухів XX. в., другі переживали внутрішній духовий розклад, що доводить контрагентів до ролі безвартісних політично агентів. Цей стан між рішальними чинниками поглиблював стан між опозицією, що в боротьбі з масонською організацією зовсім була пережерта в тому часі масонським духом. І таксамо станула на становищі польонізації, таксамо висувала матеріялістичний погляд на польський стан посідання на окраїнах, таксамо була далека творити польський стан, незалежний ні від російського, ні від пруського гакатизму, залежна від польської історичної державної ідеї, від „руської політики" Казимира чи Ягайлонів, Володислава IV., чи Осолінського, єпископа Верещинського, чи кардинала Беневського від Гадяцької унії, вже не кажучи про київський похід Й. Пілсудського може мало актуальний. Чи можна дивуватися, що в такій дійсности переможною течією на окраїнах стала ОУН, комунізм, націонал-комунізм, соціяльна тяга до Сходу, що чесні люди якось дивно поховалися в тінь, — що їх били раз-у-раз: за цивільну відвагу, за... будову українського автокефалізму і за духове відмежовування окраїн від Росії, майже за правильну боротьбу з могутністю і чаром велитенської Росії на окраїнах. Зате до послуг заголошувався „падлец", б. совітський комісар, заголошувався скритий росіянин і т. д. Таких типів, які творять щоденну дійсність „польської" окраїнної політики маємо... сотні. Таких комуністично-совітських агентів, які радують око польонізатора, коли хто виповнює віроісповідну рубрику замість „православний" — „римський католик", маємо десятки: у... „Стшелецькім Зайонзку" на окраїнах, в урядах і радах збірних громад, в повітових радах, навіть на дещо вищих урядах. Маємо величаву, веселу, якби вона не була така сумна, картину, з якої всі вдоволені і всі сміються — і большевики і польонізатори, при чому право бути вдоволеними мають виключно лише репрезентанти старої і могутньої, діявольсько виробленої і макіявельстичної державної російської ідеї.

Таким чином українська справа в Польщі зведена до проблеми... безпеки, до справи особистих даних, політику почав вести референт, який наставляв вуха виключно на те — хто, де і з ким, про що і навіщо, якого не цікавив і не цікавить політичний, геополітичний, історичний бік проблеми, який знудженим оком і вухом слухає (робить ласку), коли йому дещо оповідати про окраїнні джерела упадку Польщі, якби доля цієї Польщі взагалі його не цікавила. Таким чином українська проблема у Польщі зведена до абсурду, до справи польського **матеріяльного** стану посідання, що має бути джерелом польської політично-культурної тривкости на окраїнах, всупереч історії, що найвиразніше „вчить", що сильний розвиток польського **матеріяльного** стану посідання сходився завжди з політичною

Д-Р МИКОЛА БАЖАЛУК.

З Низького Бескиду.

Поправді сказати, в Дуклі нема що такого оглядати. От собі маленьке містечко, трохи більше, як дві тисячі населення. Але містечко доволі чисте, хоч тут старозавітних мабуть більше, як інших. Є тут два гарні костели і палата гр. Тарновської з претарним парком. Які там величаві липи! — Їм рішуче більше як двісті років... Які там оранжерії з пальмами! — Під стінами оранжерій знадвору виноград та бреоквн... Три рибні ставки, заросші альгами та покриті ряскою. Альги рибам ніякої шкоди не роблять, — навпаки приносять хосен, бо при асиміляції двоокису вугля видають кисень, потрібний рибам до віддихання, але ряска шкідна, бо не допускає повітря до води. Одначе робітник, що саме чистить став, не робить між альгами та ряскою ріжниці і витягає альги та ряску граблями і кидає на беріг.

Ідемо з п. м-р Б. до Барвінка шляхом понад річку Яселку. Яселка річка невеличка, в її долині земля найурожайніша, бо росте тут навіть, хоч дуже рідко, яра пшеничка, ще нині (15. серпня!) не вижата. І дуклянські гори низенькі, бо збудовані з м'яких лупаків, які скоро вивітрить вода. Збіччя дуклянських гір зорані і засаджені „бандурками" (картоплями) і засіяні вівсиком, що аж тепер пристигає, — або покриті лісами, де росте передусім ялиця, між нею смерека, сосна, бук і явір. Найвища гора тут коло Дуклі це Цергова (718 м.), покрита особливо від заходу і півночі лісами.

Цією цісарською дорогою, дуклянським міжгірним проходом, йшла тому 23 роки ціла російська армія „на Вену" і незабаром — проріджена — назад вертається.

Жартуємо собі із товаришем подорожі: „Ой, коби то ми мали тільки соток або нехай десяток золотих кільки перейшло сюди російських та інших воїнів, то ми зараз купилиб собі до спілки цілий маєток гр. Тарновської з тим величавим парком... То-то тішився би симпатичний „Куріерок"!

Ось і доріжка до пущі св. Івана з Дуклі. Зразу хотіли ми піти поклонитися цьому святому, але тепер мусимо відложити цей наш побожний намір на пізніше, бо інакше не вспіємо зайти до Барвінка і назад вернутись. Я кланявся колись що-неділі цілий рік мощам св. Івана Сучавського, мушу ще поклонитись хоч раз св. Іванові з Дуклі. Святі Угодники Божі, св. Іване Дуклянський, моліться до Господа Бога, щоб уже раз запанувало братолюбіє між людьми на землі!...

Минаємо село Липовицю. Сонічко таки добре припікає, ми сильно пріємо і двигаємо незнати-нащо загортки, а я ще й парасолю... Врешті доходимо до Терстяної. Тут уже правдива Лемківщина. Ось і „русский кооператив", ось і школа, онде уніятська церква над річкою між деревами, а ближче шляху православна, яку тут називають з російська часовнею (каплиця). Питаємо, чи там, у часовні, є тепер богослуження. — „Ніт, кажуть, дзесь богослуженіе в Тильові". — Ідемо далі, йдемо може годину, може більше, і приходимо до словної Тилявки. (Гл. книжечку: Антін Кругельський „Тилявська схизма на Лемківщині. Її історія й теперішній стан". Львів, 1933. Бібліотека УКО). Тут майже всі православні таксамо, як у Терстяній. Зараз поза шляху на горбочку гарна нова православна церковця. Чи тут уже відправляють? — „Ніт, кажуть, Божа служба, в кооперативі". — Ось і „русский кооператив", одноповерховий будинок, на долині крамниця, склеп і хата для священника, а на поверсі „часовня". Входимо до неї. Священник саме читає акафист до Пречистої. Каплиця дуже бідна. Людей у ній небагато. З десять старших чоловіків, більше жінок і дівчат, щось дві старші бабуні. Чоловіки одні стоять, другі сидять на лавах ізаду і з правого боку, жінки і дівчата з лівого, а ще більше жінок стоїть на сходах, які ведуть нагору. Священник старенький, низького росту, сивий, з вистріпаною бородою у довжезному фелоні, що сягає аж до землі. Співає акафист до Пречистої з російською вимовою і кінчить кожний „ікос" рефреном: „Радуйся, Невеста неневестная", а дяк і люди відповідають: „Радуйся, Невісто неневістная!" По акафисті прочитав євангелію, опісля молився за богатьох православних патріярхів, архиепископів і епископів і за „славний православний русский народ", а по Службі Божій дорікав своїм парохіянам за те, що сиділи в часі акафисту — чистою московською мовою тут, у Низькому Бескиді над річкою Яселкою так, наче десь над Акою чи іншою Камою...

Гарне плем'я наші лемки. Ті вищі ростом то чорні, так чоловіки, як і жінки, а ті нижчі — білі. Між дівчатами та молодшими таки багацько навіть ясних білявок. Чоловіки вбрані по міськи, а жінки та дівчата у крамських спідницях і камізольках, синіх і червоних. Вишиваних сорочок так, як у нас на сході, тут ніде не видко.

У Тилявці впадає до Яселки річка Мшана, над якою лежить село тої самої назви. На тилявській кооперативі є афіш, де читаємо

слабістю Польщі на окраїнах (часи перед Хмельницьким), що сильний польський матеріяльний стан посідання ніколи не був опорою для польських оборонних чи офензивних планів на Сході (чи то в добі упадку Польщі, коли то матеріяльний стан посідання був радше провідником російських впливів, чи в добі київського походу, коли то був джерелом перемог, але...совітських), всупереч немарксівській тезі, що матеріяльний стан посідання є висліком духового, культурного і політичного стану посідання, не навпаки, всупереч засаді, що душа зумовлює посідання тіла.

Можна би на тему, що в польсько-українських взаєминах зле, писати і писати. **Можна би вказати істнування самогубного первня в польській окраїнній політиці,** що в такий чи інший спосіб дезавувала всіх представників польсько-українського зближення і з одного і з другого боку.

Теперішне положення на окраїнах розвивається в таких напрямах: 1) українські маси підлягають рішучій радикалізації; 2) зростає безбожництво, зменшується ходження до сповіди між греко-католиками, соціяльно-бунтарське сектярство між православними; 3) зростає протипольський націоналізм; 4) згадана вже деградація політичних, польсько-українських взаємин майже виключно до справи стану посідання одної і другої сторони.

Що це нам пригадує і що це нам доказує? Доказує обниження суспільної культури окраїн, що деградуючись політично і суспільно, автоматично і природним ходом стають ближчими свого всеруського і східного правзору, є лекше доступні на східні впливи, відсувають західно-европейську межу польської культури на етнографічно-історичну лінію, пересувають духову межу Росії на лінії Бугу, Сяну, навіть на західні межі лемків, Підляшша і Холмщини. Це пригадує нам добу перед Б. Хмельницьким, коли то тодішній українізм, деградований помилками окраїнної політики Польщі, відорвався від Заходу, від державної польської культури, зате почав шукати опіки на Сході, а Схід негайно зголосився з тією опікою і внаслідку довів поляків до перших страшних невдач, по яких авторитет Польщі, великої Польщі Ягайлонів, уже ніколи — аж до повного упадку — не відродився. Вкінці автор стверджує, що „зближаємося до нової сучасної Хмельниччини, чи пак страшної невдачі нашої (читай: польської — прим. Ред.) державної ідеї на окраїнах".

Оживлена акція комуністів у Франції.

ПАРИЖ, ПАТ, „Ле Жур" помістив революційну статтю відомого публіциста і політичного діяча Жака Барду на тему акції Комінтерну у Франції.

„Профінтерн" у Москві (централя комуністичних професійних союзів) рішенням з дня 5. грудня мин. року віддав европейське бюро „Профінтерну" ,що має централю в Парижі, під контролю спеціяльного комітету, що складається з 5 членів. У склад цього комітету, що має диктаторську владу, входять виключно тільки чужинці. Щоб охоронити бюра цієї установи перед поліційними ревізіями, приміщено їх у домі, що належить до французьких робітничих союзів. Коло цієї установи гуртуються теж інші організації, що є під впливами третього інтернаціоналу, а саме: організації комуністичної молоді, комітету безробітних і організації чужинців.

Европейські бюра Комінтерну є теж у Парижі. Згідно з рішенням на тайній конференції третього інтернаціоналу в Амстердамі (16.—18. травня ц. р.) комуністи перевели цілий ряд змін у організації комуністичних комірок і ввели нове числення комірок у промислі, адміністрації й війську.

Далі Барду пише, що комуністи рішили скликати до Парижа конгрес делегатів третього інтернаціоналу з Німеччини, Англії, Бельгії, Еспанії, Франції, Швайцарії і Португалії. Цей конгрес відбудеться в найближчих днях. На цей конгрес приїде між ін. секретар комуністичної партії в Еспанії Хозе Діяз. Провід конгресу буде спочивати в руках генерального секретаря Комінтерну Димітрова.

Барду звертає увагу, що приїзд Димітрова до Парижа не повинен викликати ніякого здивування, бо Димітров вже не раз інтервував у внутрішні справи Франції заявляючи напр. 1. травня ц. р. під адресою французького сенату, що совітський і третій інтернаціонал не могли б толерувати у Франції коаліційного уряду з міщанською і соціялістичною партії, ворожого комуністичній партії „людового фронту". Предметом нарад теперішнього конгресу має має бути „перехід до вирішної акції у Франції". Комуністи хочуть почати оживлену діяльність у справі саботування фінансової програми міністра Бонне та, викликання ферменту серед робітників, щоб зміцнити свої впливи серед професійних союзів і робітничих партій.

В ділянці закордонної політики комуністична акція буде поборювати політику мін. Дельбоса і буде пропагувати конечність інтервенції Франції у користь Валенсії. Внутрі Франції будуть комуністи старатися створити новий французький уряд при співучасти комуністів.

—o—

Комуністи підпалюють французькі ліси.

Серед мешканців департаменту Жиронди величезне вражіння викликало арештування під замітом підпалу лісів 17-літнього комуніста Андре Бо. Палія викрив один лікар, який переїзджаючи крізь ліс, запримітив дим. По довгій погоні вдалося жандармам зловити палія. Як подає „Ля Ліберте", де працював недавно Бо в одним із гаражів, догадуються, що свій підпал виконав він під впливом кампанії, яку проти власників довколичних лісів повели були комуністи.

Збомбардували новий анґлійський корабель.

ЛЬОНДОН, ПАТ, Велике вражіння викликала в Льондоні вістка про новий повітряний налет на англійський корабель на Середземному Морі. Корабель „Немі-Юлія" вислав минулого понеділка сигнали, що на повному морі напали на нього два літаки. Вони мали числа 528 і 529 та були означені білими хрестами на тлі чорного поля. Корабель їхав зі Суса в Тунісі до Барселони. Налет був менше-більше в половині шляху між Марсилією і катальонськими берегами. Це другий випадок, що невідомі літаки напали на англійський торговельний корабель на Середземному Морі.

Третя британійська фльотиля контрторпедовців на Мальті, що мала відплисти на Далекий Схід, дістала приказ залишитися на Середземному Морі.

Присилайте передплату!

(дослівно): „Саля читальни им. М. Качковскаго в с. Мшана. Тілько 1 виступ Русскаго театру при участи і під головною режисерією артиста О. Д. Чарскаго в 27-28 серпня с/р.

1) Лекція реферат: Жизнь, творчество и значеніе для рус. народа великаго русскаго поэта А. С. Пушкина.

2) Несподіванки. Представленіе в 4 отдѣленах. Вечер настрою і сміху".

Москвофільський жаргон ще не вмер!

Ідемо далі до нашого Барвінка під самою чехословацькою границею. Барвінок уже свідоме українське село. Зиндранова також, межує з Барвінком від північного сходу. Вже в Тиляві бачимо при дорозі ті чатинні дерева, які нас аж сюди затягнули. Іде нам про особливу породу модрини, що росте тільки на території західної Польщі, особливо у Святохрестних горах у Келеччині, де утворили Народній парк ім. Жеромського з тією рідкою модриною, що зоветься в ботаніці Larix polonica. Тому з десять років лісовий інжинір, п. Косінна з Сянока, в часі своїх фахових прашь у цих лісах відкрив ту рідку польську модрину тут, у Барвінку, та це його заслуга, що тут, у Барвінку, повстав заповідник „Модрина". До цього то заповідника ми оба з п. м-ром Б. умисне вибрались. До самого заповідника завів нас чемний барвінський земляк, п. Ілько Мадзей, що має там під лісом своє поле. На його полі росте також та рідка „модринь".

Заповідник Модрина в Барвінку не конче великий, всього шість гектарів. Це властиво яловий лісок, де ростуть передусім ялиці, стрункі, до сорок метрів високі, а між ялицями тут і там модрина така сама завишпки. „Модрині" це дуже гарні дерева, пні їх при самій землі якось непропорціонально грубі, вище стрункі і лагідно вигнені наче шабля, з червонавою корою, полупаною на широкі плати...

Перейшли ми заповідник уздовж і впоперек, але довше, як годину, не могли ним любуватись, бо з південно-західної сторони зпоза чесько-словацького боку зачали нам погрожувати громи. Жалували ми дуже, що не могли нічого відфотографувати. Бо годі було навіть брати сюди, до прикордонної смуги — апарат зі собою.

А тут громи щораз голосніші і хмари підсуваються зпоза чеської границі щораз вище. Ідемо скоро полями навпрямці до цісарської дороги. Хмари з буросивих стають щораз темніші, врешті синіють, і чорніють. Ледви ми дійшли до шляху, аж тут і зачав дощ накрапати. І зараз мені пригадалась пісня „Ой наступала та чорная хмара, став дощ накрапати" і нагадався покійний товариш Юліян Онофер... Як чудово він цю пісню співав!...

Тепер ми поклонились низенько своїм загорткам, які нам досі так заважали, а я ще і своїй парасолі Ледви ми дійшли до Тиляви, як тут дощ таки зачав добре лляти. Ми мусіли тікати перед дощем до першої-ліпшої хати. Блискало і гриміло весь час. Лише ми сіли, а тут як не лусне грім десь таки близько. Ще один, ще один, грім за громом. Господиня хати глянула у вікно і в крик: „Божéньку, ой Божéньку! Гóрит, ой, гóрит! Божéньку, ой, Божéньку!"... Ми до вікна, а там недалеко зпоза дерев гатять угору клуби червоного диму. За хвилину появились вже вогнені язики. Це „пéруни стрілив" у хату Семáна Шавгли...

Але годі хіба описувати і бурю і пожежу. Сиділи ми в лемківській хаті добру годину. За ту годину чули ми від господині — молодої та гарної жінки — багато сумних річей, як то в чоловік — тому одинадцять років — лишив тут із дитиною та поїхав до Аргентини і там собі найшов другу, а вона тут гірко бідує і всілякі лихі люди й кривдять, а найгірше й кривдив о-той богач-ликвар (вже помер), „што лем гáварив: Бóга нéче, то лем лентрика вшитко рóбит"...

Як перестаяло трохи лляти, ми зараз пустились у дальшу дорогу, одначе за хвилину розіллялось намово; тоді ми мусіли тікати до кооперативи, але замість до кооперативи зайшли до православного священника, що вранці правив Службу Божу. І так ми його особисто пізнали. Це старенький, 70-літній, немічний дідусь, в якому лиш „душка духу", чернець, колись перед війною „колежский секретар III-го чина"; служив у Передкавказі та Закавказзі — де хочете, родом з вітебської губернії, отже білорусин, в часі війни вступив до манастиря, бо таке у нього „расположеніе духа", — тепер тільки тут тимчасом заступає о. Ковальського, що поїхав на Волинь зі своєю паніматкою. Жде на чехословацьку візу. Як тільки віза надійде, то зараз виїде до Чехословаччини, звідки сюди приїхав. Від 1. вересня має вчити „богочестія" в народній школі тут у Тиляві.

За хвилину причепилось до нас дві циганки, щоб нам ворожити. — ми їм тілько показали Яселку, яка сильно виляла і готова їм шатра забрати.

Аж у Терстяній заспокоїли ми дещо спрагу і не вважаючи на дощ пустились у дальшу дорогу. Вернулися до Луклі вечір у зливний дощ серед бликавиць і громів. По дорозі здибали ми з кількадесять лемків, що верталися колесами з Коросна, куди їздили на маніфестацію людовців.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Суспільне обезпечення
в межах приватного права.

Наш Пенсійний Інститут Українських Приватних Службовиків у Львові заснували ми в 1914 році. Основниками його були: Т-во „Дністер", Земельний Банк Гіпотечний, „Народна Торговля", Краєвий Союз Кредитовий (Центральний Кооперативний Банк) і Краєвий Союз Ревізійний (Ревізійний Союз Українських Кооператив) та статут затвердило австрійське міністерство внутрішніх справ рескриптом з 12. грудня 1913 до ч. 39739.

Опісля в повоєнному часі, на основі польського закону з 10. червня 1921 (В. З. ч. 59, поз. 370), став цей наш Пенсійний Інститут Українських Приватних Службовиків у Львові **заступничим інститутом** для українських приватних службовиків на обезпечування **інвалідських рент** на випадок нездатности до праці та **старечих рент** (по 65 році життя).

Та недовго міг цей наш Інститут у повоєнному стані розвиватися, бо вже з 1927 роком приділено його аґенди разом з маєтком до загального **Закладу обезпечень умових службовиків** у Львові, а з 1933 роком і цей заклад перейшов на **державний заклад суспільних обезпечень**, як фонд емеритальних обезпечень умових службовиків.

Наслідком регіональности, під яку нас підтягнено, перестали для нас обовязувати постанови нашого статуту пенсійного для приватних службовиків, зате почали до наших приватних емеритів прикладати постанови польських суспільних законів, що входять уже **у межі приватних прав**, значить тих прав, що набули собі приватні службовики своїми складками на обезпечення своїх рент на випадок нездатности до праці і на випадок старости.

Ось такими законами є розпорядок президента Р. П. з 24. листопада 1927 р. з силою закону і закон з 15. березня 1934 р. про обезпечення умових службовиків. Цими законами навіть допускається відбирання інвалідської ренти, як також старечої ренти у тих випадках, коли дотичні особи, що побирають ці ренти, ще заробляють і ві свого зарібку разом з рентою мають більше доходу, ніж підставова квота вимiру дотичної ренти.

Прикладово представляється ця справа так, що приватний службовик, який діставав службової платні 600 зол. місячно та якому визначено засадничу висоту старечої ренти на 350 золотих місячно, а фактично признано ренту старечу у висоті 200 зол. місячно, — то коли він тепер заробляє собі ще місячно більше як 150 золотих, то цю надвишку понад 150 золотих місячного зарібку потручують від його старечої ренти і вона зовсім відпадає, коли він заробить собі своєю працею 350 золотих місячно. У висліді це значить, що наслідком його праці **відіймають йому набуте ним (його складками) право побору старечої ренти.** Те саме діється з інвалідською рентою.

Такого вкорочування добре набутих приватних прав не було б, **якби приватне обезпечення**, пенсійно-самостійне, залишилося на своєму місці, а не йшло всуміш з суспільним обезпеченням, як це є при обезпеченнях на життя і ренти...

Соціяльна несправедливість є в тому, що тут **наче карають людину, яка працює**, — хоч вона має право спочивати. Людей праці у старшому віці годилось би нагороджувати а не вкорочувати в їх правах. А до того треба ще додати, що в деяких обставинах, навіть квота 350 зол. місячно не вистачає для старшого голови родини і його подруги, щоб помогти дітям і внукам до їх виховання, вишколення та на прожиток їм самим...

Тому треба би роздумати, коли переступається межу приватних прав: кому це робиться, чи воно справедливе і чи воно є в інтересі **суспільної безпечности...**

З тих причин покликані законодатні чинники у нас повинні розглянути справу і остаточно вирішити, чи такі виняткові закони-розпорядки доцільні і оправдані, коли заклади суспільних обезпечень стають **установами, які відбирають придбані законно** суспільні обезпечення. Мабуть забагато є суспільної опіки чужим коштом, що не веде до здорового гаразду. І це переходить вже в напрямну польської соціяльної політики: рятувати недомагання недбалих коштом дорібку господарних, — так само, як при віддовженнях.

Д-р Кость Левицький.

Здобудеш самостійність
коли скінчиш
шоферський курс
у інж.
Й. ГЕРЕСКИ
Львів, ул. Томіцького ч. 14.
(дзвініше Коперника 54)
Вписи щодня.

Скасування 10 повітових роземних урядів.

Міністр хліборобства і внутрішніх справ скасував розпорядком з 13. ц. м. 10 повітових роземних урядів до маєткових справ посідачів сільських господарств. Розпорядок скасував м. ін. 4 повітові роземні уряди у Сх. Галичині, а саме: **в Городку, Яворові, Скалаті і Збаражі. Одночасно** міністр поширив компетенцію **повітового роземного уряду у Львові на простір городецького та яворівського повіту, компетенцію повітового роземного уряду в Тернополі на простір скалатського і збаражського повіту.** Якщо повітові роземні уряди, що є в ліквідації, не вирішать зголошених до них справ до 1. жовтня ц. р., обовязані передати їх повітовим роземним урядам у Львові і в Тернополі. Крім того обовязані передати всі акти і книги.

Заступна військова служба.

Від 20. ц. м. обовязує розпорядок міністра внутр. справ, виданий у порозумінні з мін.: військових справ, суспільної опіки і скарбу, у справі заступної військової служби. Розпорядок накладає на особи, які підлягають заступному військовому обовязкові, безплатне виконування праці для оборонних цілей держави і потреб збірних громад (волостей) або громад, що мають звязок з цією обороною. Цей обовязок безплатної праці можна виконати лише особисто і лише на візвання управ збірних громад. Вони визначують теж місце і речинець до безплатної праці. З тією метою управи громад повинні зладити до 1. лютого кожного року т. зв. листи праці осіб, які обовязані виконувати безплатно працю. Після їх зладження „листи праці" слід виложити на два тижні в управах громад, щоб їх могли переглянути зацікавлені особи. Управи збірних громад мають право звільнити від виконування безплатної праці в дотичному календарному році. **Звільнити можуть лише тоді, якщо покликана особа предложить свідоцтво повітового лікаря, що стан здоровля** виключає можливість виконування праці в дотичному календарному році. **Свідоцтво видає повітовий лікар безплатно. Лікарського свідоцтва не треба, якщо недуга і каліцтво є очевидне та не викликує сумніву.** Від виконання такої праці може теж звільнити староста **з огляду на публичний інтерес.** Зпоміж осіб, обнятих списами і втягнених до „листи праці", не підлягають обовязкові праці в дотичному календарному році і будуть від цієї праці звільнені особи, які: 1) перед бранкою скінчили щонайменше І. ступень державного виховання і по бранці брали далі активну участь у працях державного виховання; 2) перейшли вишкіл у протилетунській і протигазовій обороні найменше в часі 46 годин; 3) працюють науково для оборони держави та є спеціялістами в ділянці фабрикації спеціяльних приладів, що мають звязок з обороною держави, напр. хеміки, які працюють над проблемами повітряної оборони в дослідних інститутах, лабораторіях; спеціялісти-оптики і т. д.; 4) вкінці можуть бути звільнені особи, яких необхідність звільнення ствердить староста.

На випадок неоправданої неприязности можна примусово спровадити до праці під ескортою. Тоді дотична особа покриває кошти примусового доставлення.

При визначуванні праці поодиноким особам слід узяти під увагу їх фізичні здатности та їх кваліфікації. Залежно від того можна наказати ставлення до праці з відповідним приладдям, якщо дотичні особи його мають.

Покликаний до служби має право до: а) помешкання — якщо виконує працю в такому віддаленні від хати, що не міг би її виконати, якби вертався на ніч до дому; б) безплатного переїзду, якщо віддалення від місця замешкання до місця праці перевищає 25 км.; в) прохарчування, якщо покликаний не має засобів на прожиток або покликали його нагло і не може віддалитися від місця праці з технічних причин. Замість прохарчування покликані можуть дістати відповідні грошеві квоти на осн. військових норм. Роботи, що їх слід виконати, устійнюють управи збірних громад, що повинні брати під увагу передовсім потреби військової влади. Роботи для військової влади організують і кермують команданти О. К. при допомозі командантів військових відділів у місцевостях, де вони стоять.

УСТІЙНЕННЯ ВТРАТ РІЛЬНИХ ГОСПОДАРСТВ ВІД СТИХІЙНИХ НЕЩАСТЬ.

Міністерство скарбу повідомило обіжником з 24. липня ц. р. до ч. Д. З. 28289/3/37 усі скарбові палати, що **скарбові уряди повинні можливо негайно** по отриманні вістки у справі шкід і втрат від стихійного нещастя комісійно ствердити на місці фактичний стан та устійнити втрати, що їх має особа, яка старається про податкові полекші. Одначе практика скарбових урядів щодо речинця комісійного досліду цих втрат не однаковва. Щоб ця практика була однакова, міністерство скарбу доручило кермуватися такими засадами щодо речинця комісійного досліду втрат рільних господарств від стихійних нещасть. У випадках наглих стихійних нещасть або таких, що швидко проминають напр. буревію, граду, повені і т. д. втрати рільних господарств слід негайно устійнити по нещастю, бо спізнений дослід не дозволить означити точно розміру шкід, що їх спричинило стихійне нещастя. Таксамо слід негайно комісійно прослідити місце у випадках, коли стихійне нещастя знищило до тла поля (напр. мороз) і вони мають бути переорані або знову засіяні беручи під увагу постанову § 122 уст. 2 розпорядку міністра скарбу з 31. березня ц. р.

Негайний комісійний дослід слід теж перевести по отриманні вістки про втрати в живому інвентарі від стихійного нещастя. Якщо йде про стихійні нещастя, що ділають поволи, тривають довший час, впливають на видатність управ землеплодів підчас росту (посуха, надмірні атмосферичні опади, збіжева ржа і т. п.) комісійний дослід втрат повинен відбуватися в часі, коли втрати від стихійного нещастя можна вже остаточно і точно устійнити. В цьому випадку оцінка втрат мусить спиратися на пробних омолотах, переслуханнях свідків і знавців та на правильно веденій книговости дотичного рільного господарства; якщо книг нема, на послідовно ведених записках, головно на збіжевих реєстрах.

Одночасно обіжником з 27. липня ц. р. до ч. Д. V. 27812/3/37 міністерство скарбу повідомило скарбові палати, що кошти комісій, що їх покликують управи збірних громад для оцінки шкід від стихійних нещасть на основі § 119 уст. 3 розпорядку міністра скарбу з 31. III. 1937 р. покриває державний скарб.

ЗАПЛАТА ВЕКСЛЕМ.

Присуд Найвищого Суду з 23. лютого 1937. до ч. справи II. C. 2647/36:

Вручення векселя за товар не є заплатою довгу. Вексель має уможливити скорішу заплату за товар.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Страйк під хмарами.

Досі ми чули про ріжні страйки: страйк гірників, трамваярів, фабричних робітників і т. д., але про такий страйк, який вибух був минулого року у Ню Йорку, ми не можемо собі уявити. Застрайкувала обслуга в нюйорських хмародерах: віндярі (ті, що обслуговують вінди) й палячі (ті, що працюють в центральних огрівальнях). Такий страйк можливий тільки в Америці. Подумаймо тільки: хмародер, що складається з яких 60—70 поверхів, ціле мале містечко — одного дня майже відтятий від світа! Кажемо „майже", бо крім вінд є ще в кожному хмародері сходи, але це не така легка справа вилізти сходами на 50-ий, чи 60-ий поверх. Автім майже кожний хмародер є так побудований, що останніх 6—10 поверхів вже не має сходів, і вся комунікація відбувається вандами. З хвилиною коли вінда не „функціонує" — вривається ввесь звязок зі світом: мешканці тих поверхів могліб умерти з голоду, якщо пожежна сторожа не прийшлаб їм з поміччю. Додаймо, що в такім хмародері містяться тисячі бюр, які урядують у точно означених годинах, полагоджують пильні справи (напр. — телєграфічне бюро) і т. д. І відразу все завмирає! Справді оригінальний страйк і важкий у наслідках.

Очевидці розказували цікаві сцени в звязку з тим страйком.

В одному 65-поверховому хмародері вибух страйк коло 11. години.

Мешканці, не прочуваючи нічого, стали напливати до голю. Раптом! Вінди не функціонують! Людей щораз більше. За хвилину цілий голь тріщить від людей, які вперше прийнають цей факт до відома доволі весело, але згодом їх лиця „простягаються" із неприємної турботи і журби. Вже нема де стояти. Люди зачинають „валити" на сходи. Сходи вузенькі, багато людей не змістять. Люди виходять на третій поверх, четвертий, пятий... Непривичним до ходу спливають краплі поту з лиця — треба роздягнутися з футра. На щастя, на долині є спеціяльні гардероби, де за невеликою оплатою можна залишити футро. Облекшені йдуть дальше. Врешті той і тамтой пристає... Знемігся. Якомусь грубому паниськові робиться слабо. Тамтому знову холодно: річ у тому, що рівночасно застрайкували теж послугачі й на коридорах стало холодно. А це щойно 10-тий поверх, а той, чи тамтой добродій мешкає на сорокпятім...

Найгірше з бюрами. У згаданому хмародері містилося „телєграфічне бюро" (слід згадати, що в Америці пошта й телєграф є приватними підприємствами). Згадане „телєграф. бюро" дістає сотні телєграм, які зараз же мусить доручувати. Чиста трагедія! В даним випадку воно радить собі в цей спосіб, що створює собі ніби штафетовий біг по сходах. Що пять поверхів стоїть хлопець, який одержує телєграму, зараз збігає з нею в долину, передає — й вертається на своє місце.

У згаданому страйку інтервенював сам бурмістр Ню Йорку. Страйкарі домагалися підвишки платень і всяких інших уліпшень і осягнули їх.

Історія кількох образів.

Образи, ті славні, що висять по музеях і є предметом опіки урядів та подиву мільонів, мають нераз таку саму історію, як деякі люди з бурхливим минулим. Неодин, що дивиться на них зазнає дивного почування — від захоплення до зависти. На них нападають рідше, як на банки або на приватні каси, а проте бувае з ними і таке... Один із знавців мистецтва згадує з нагоди недавньої крадежі якогось цінного музейного образа кілька оригінальних випадків.

Сцена, від якої божеволіють.

У 1885. р. Ілля Репін намалював образ „Іван Грозний над трупом свого сина". На ньому бачимо, як жорстокий цар, що вбив свого сина у приступі божевілля, нараз у хвилині проблиску свідомости здає собі справу із свого злочину і починає з розпукою пригортати сина до себе. Образ мав у собі таку природну силу, що люди відвертали від нього очі з переляку. У Петербурзі заборонили посилати його на виставу до інших міст. Моделем Репіна для сина Грозного був письменник Гаршін. Коли він поглянув на готовий твір — на себе у подобі трупа, жах пройняв його і мариво вбитого царського сина переслідувало його. Кажуть, що одною з причин його божевілля та самогубства був саме Репіновий образ. Недовго після виставки образу один російський студент кинувся на нього з ножем і порізав його в кількох місцях. На суді він виправдувався, що він був непритомний, коли зробив це, бо таке враження залишила на ньому страшно змальована сцена.

Атентат на намальовану Венеру.

На кілька років перед великою війною, англійські суфражетки почали завзяту кампанію, щоб виборoти право голосування для жіноцтва. Уряд не хотів згодитися на це право відразу і між ним і суфражетками йшла боротьба, в якій суфражетки не церемонилися щодо вибору засобів; вони виконували акти насильства, якими хотіли звернути на себе увагу і примусити уряд почати з ними переговори. Один з таких актів виконала суфражетка Мері Річардсон на... образ, що висів у лондонській державній ґалерії. Образ був Веласкеза і звався „Венера із дзеркалом". За нього заплатив музей величезні гроші. Венера захоплювала глядачів своєю красою, наче жива. Суфражетка Річардсон причаїлася в ґалерії з сокирою і почала нею бити по тілі мальованої Венери. При поліційному допиті вона заявила: „Я хотіла знищити образ найкращої жінки старовини, щоб запротестувати проти уряду, який хоче знищити найкращий характер нашої сучасности — пані Пенкгерст" (провідниця суфражеток). Треба було багато заходів, щоб понищений образ як-так направити.

Сторож скаженіє на вид вази.

Дуже дивний був атентат у Льондоні 7. лютого 1845. р. Саме в тому часі відвідувачі Британського Музею подивляли т. зв. вазу князя Портлянда — чудовий твір старогрецького мистецтва, недавно відкритий. Ваза стояла за витриною в окремій шафці в музею, перед якою зранку до ночі пересувалися цікаві. Коло неї стояв музейний сторож, теж задивлений у той дорогоцінний предмет, якого мав берегти. Він знав, кілько вона варта і дивився за тисячими гостей ріжного віку та всяких професій, що приходили сюди насолоджуватися видом такого твору. Що діялося в його душі — невідомо. Досить — одного дня він не витримав і кинув у вазу каменем. Вона розлетілася на дрібні кусні. Її склали наново, але давня її краса пропала. Тепер кожний, що бачить на ній риси, може пригадувати собі божевільний учинок нещасливого бідака.

Невідомий злодій пяти архитворів.

Назагал рідко хто нищить твори мистецтва без наміру використати їх. Зате крадежі таких творів трапляються нерідко. Одні крадуть їх таксамо як усе, що дорогоцінне і що можна продати, другі з великої пристрасти до мистецтва — а бажання мати твір при собі. У 1926. р. з Королівської Академії у Льондоні та ґалерії в Гільдгол украли пять цінних образів. Уся тайна поліція кинулася шукати за ними — надаремне. Одного дня до редакції одного денника прийшов брунатний пакет. У ньому були чотири вкрадені образи. Пятий пропав досі; ніхто не міг вивідати, хто вкрав і звернув чотири інші і що сталося з пятим. Не виключене, що він находиться у приватній збірці якогось американського мільонера. Американські мільонери нераз купують навіть крадені твори мистецтва. Пєрпонт Морган купив раз річ украдену з катедри в Асколі і заплативши за неї добрі гроші, вернув її назад італійському урядові. Всі памятають крадіж із Люврy „Моны Лізи" і як вона щасливо вернулася на своє місце. Славні образи нелегко продавати, бо про них знає ввесь світ і знавці перевіряють дбайливо їх автентичність і походження

Дивовижні рекорди.

Рекорд у замітанні.

Людей опанувала сьогодні манія рекордів уже не тільки спортових, але якихнебудь, щоб тільки рекорд. Ці рекорди стають іноді такі дивовижні, що просто волосся стає дубом на голові, в горлі душить від сміху.

Рекорди йдуть за рекордами. Проф. Пікар піднісся на 15 км., зараз за кілька тижнів хтось там осягнув 18 км. Літаки осягають щораз більшу скорість, день за днем падуть нові рекорди.

Одначе є рекордисти, про яких мало хто чув і знає. Не славні вони, хоч їх рекордів ніхто не квестіонує.

Нпр., кому відоме ім'я Едни Асселін? Вона здобула на міжнароднім господарськім конкурсі титул чистиці світа в замітанні. Одні господині в цей спосіб замітають, що пересувають сміття з одного місця в друге. Інші замітають увагу, але служниці не це забагато часу. Тих зачіпа не можна поставити Едні Асселін, яка замітає коридор, довгий на 6 м. і широкий на 2 м. впродовж 2½ год., не лишаючи ні одної порошинки.

Рекорд крикуна.

Другим мало відомим рекордистом є американець Джемс Агард, власник найсильнішого голосу на світі. Крик цієї „людини-голосника" лунає у промірі 10 кільометрів! Так отже Джемс Агард не відчуває потреби телефону. Коли хоче сказати щось другому мешканцеві — відчиняє вікно й кличе.. Агард є феноменом і цікаві почути його голос прибувають з усіх сторін Злуч. Держав. Одному з репортерів, який запитав його, звідки він дістав такий голос, „голосник" заявив йому, що свій голос він завдячує своїй матері, яка від малої дитини позволяла йому кричати, скільки вліздо. Треба додати, що по кількох хвилинах розмови репортер був зовсім оглушений.

Рекорд довготривалости гри у бріджа.

Рекорд довготривалости гри у бріджа побили два подружжя зі стейту Сінсінаті в Америці, пп. Лінкіст і Лі. Гра розпочалася в 1924. р. Мала тривати доти, доки трьох партнерів не осягне міліон пунктів. Четвертий грач, який не осягне міліона пунктів, мав „зафундувати" всім першорядний обід зі шампаном. Партія скінчилася в 1935. р. Найбільшу виграну осягнула пані Лінкіст, бо аж 1,006.718 пунктів! Гру перервав тільки один випадок. Джордж Лі, батько, помер при столі, а його місце заняв син.

Рекорд у засилюванні голки.

Кравець з Денвер, Айдубер, а мистцем у... засилюванні голки. Крізь звичайну голку він потрапив пересилити аж 18 ниток.

Рекорд найдовшого ношення одягу має Давид Вальзі з місцевости Грінвіль. Від 32 літ він носив той сам плащ, одідичений врештою по батькові. Від 20 літ носив той сам капелюх і черевики. Крім того він має палицю, яка переходить з батька на сина від третього покоління.

Врешті мистцем в їдженні сирих яєць є пан Теодор Фрайгайт з міста Евреka в Америці. За одним махом він випе 60 сирих яєць! Не так рекорд, як знаменитий апетит!

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ОПРАВДАНА ГОДИНА.

Малий Петрусь приходить до кіна на полудневу виставу.

— Чи учень не повинен тепер припадково бути у школі на годині? — питає Петруся касєрка, дивлячись на нього зпід ока.

— Усе в порядку, прошу пані, — каже Петрусь. Я маю оправдання. Моя сестра уродила дитину, тому я не міг піти до школи.

ВІДВАЖНІ МИСЛИВІ.

Голка і Шпилька блукають із рушницями по лісі. Раптом побачили під кущем зайця. Шпилька кашляє, одначе заяць спить, як убитий. Голка чіхається заклопотаний у годову і радить приятелеві:

— Знаєш що? Вистріль у повітря, тоді може пробудиться.

ТЕЛЯЧА ГОЛОВА.

— Кельнер, пізнаєте мене? Не призабули, що я завжди замовляв?

— Де там прошу пана, ви є той пан із начиняною телячою головою.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

МЕДИЧНІ Й ФАРМАЦЕВТИЧНІ СТУДІЇ У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Виділ Т-ва „Медична Громада" подає до відома абсольвентів гімназій інформації про студії на медичному факультеті львівського університету та на фармацевтичному відділі цьогож факультету.

Медичні студії тривають XVI триместрів, фармацевтичні — 4 роки. На перший рік студій приймають тільки обмежену кількість студентів (нумерус клявзус). Ті, що стараються за прийняття, складають у квестурі університету (вул. Костюшка ч. 9) вступні оплати: маніпуляційну 10 зол. і за лікарські оглядини 4 зол. та дістають крім посвідки на вплачену квоту карту до лікарських оглядин, бланкет на подання за прийняття та індивідуальну карту. Після того піддаються лікарським оглядинам, що будуть відбуватися від 13—18. вересня включно — для кандидатів від год. 8—10 і 16.30—17.30 у клініці внутрішніх недуг при вул. Пиярів ч. 4., для кандидаток від год. 8—9 і 16.30—17.30 у „Пшиходні Пшецівгрузьлічей" при вул. Пиярів ч. 6, в азбучному порядку:

13. IX. (понеділок): А, Б, Ц, Д, Е, Ф, Ґ, Г.
14. IX. (вівторок): І, Й, К, Л, М, Н.
15. IX. (середа): О. П. КВ, Р, С.
16. IX. (четвер) Т, У. В., Ікс, Ипс, З, Ж

До лікарських оглядин треба предложити докладно виповнену карту, що її дають при вплаті вступних оплат.

Подання про прийняття треба вносити в днях від 14—18. вересня до деканату Лікарського Виділу (вул. Маршалківська ч. 1.). До подання долучити: 1) метрику, 2) свідоцтва з класи VII. і VIII., 3) свідоцтво зрілости, 4) посвідку вплачених вступних оплат, 5) посвідку відбутих лікарських оглядин, 6) докладно виповнену індивідуальну карту, 7) якщо кандидат є у віші, який обовязує до військової служби: військові документи, 8) якщо кандидат не є цьогорічним абітурієнтом, то свідоцтво моральности, 9) опис життя, 10) якщо кандидат переноситься з іншої високої школи в Польщі: свідоцтво відходу. Всі документи, як залучники до подання про прийняття, мусять бути в оригіналах (або в дуплікатах, однозначних з оригіналами). Подань, до яких замість оригіналів будуть долучені відписи, деканат взагалі розглядати не буде.

В найближчих днях по 18. вересня, в речинці і порядку, що буде опозіщений на таблиці оголошень Лікарського Деканату, кандидати будуть мусіти піддатися вступному т. зв. кваліфікаційному іспитові, який має ствердити загальне приготування кандидатів до медичних студій. Оплата за кожний вступний іспит 10 зол.

Виділ Т-ва „Медична Громада" просить усіх кандидатів, що вноситимуть подання про прийняття на медицину і фармацію у львівському університеті, щоби зголошувались особисто або письменно в дижурного „Медичної Громади" в домівці Т-ва при вул. Чарнецького ч. 26, II. пов. (II-а брама). Дижурний Т-ва урядуватиме в днях і в годинах, які подамо в газьлотці Т-ва в університеті та в домівці Т-ва. Відповідь на письменні запити будемо полагоджувати відворотною поштою; на відповідь просимо долучити поштову марку. Маючи точну евіденцію кількости внесених подань, зможе Виділ Т-ва успішно інтервеніювати в університетської влади за прийняттям більшої скількости українців.

Виділ Т-ва „Медична Громада".

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

НОВИЙ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ АМБАСАДОР У ТОКІО.

До Токіо прибув новий совітський амбасадор Слабудський, б. генеральний совітський консуль у Харбіні.

—o—

НОВИЙ КОМАНДАНТ ЯПОНСЬКИХ ВІЙСЬК У ШАНГАЮ.

Генерала Іванс Матеці б. комендента гарнізону на Формозі іменували командантом японських військ у Шангаю.

—o—

У КИТАЮ ГИНУТЬ БІЛІ.

Райтер повідомляє з Шангаю, що від вибуху стрілен у товаровім домі при вул. Нанкінській і Чекіян, у міжнародній концесії, згинуло 4 европейців, Між іншими ранений теж кореспондент „Нью-Йорк Таймс-а" — Білінггем.

Катедра і „cathedraticum".

(З приводу відкопалин у Крилосі).

Трагікомічний був ювилей у 50-ліття вченого крилошанина львівської капітули о. Антона Петрушевича, що писав про княжі будівлі в Галичі. На чолі і в імени депутацій промовив до нього сеніор Ставропигії проф. Шараневич, котрий також писав про церкви і княжі терени в Галичі. Промовляючи, сказав Шараневич, що ювилят у справі Крилоса і Галича помилявся. — — „То ви, господине, не розуміється на справі" — перервав ювилят Петрушевич. І так з ювилейного привіту вийшла сварка, при чім оба спеціялісти наговорили собі багато простих, полемічних слів...

Правда в цій справі вийшла наверх аж тепер, по смерти обох учених, коли д-р Ярослав Пастернак відкопав при помочі митрополита основи Богородичної церкви-катедри в Галичі-Крилосі. Велика то річ, і не диво, що вона потрясла цілим нашим народом. Тепер вже Могильницький не писав би, що „яке дно було (Галича) — тяжко відгадати".

Та пішли тривожні писання в часописах, як законсервувати чи відбудувати ті дорогі нам мури, де крилися і криються гроби Ростиславичів і декого з Романовичів. Позволю собі подати і свою думку в цій справі.

Перша річ — зробити те, що роблять в решті Европи, як відкопають яку грецьку чи римську святиню або театр. При такій справі відразу вирівнюють по верху ті мури і цементують верх мальтою, що робиться дуже дешевим способом. Так забезпечуються мури перед розпадом, вітренням та евентуально злобною людською рукою. Потім, як є засоби, то на тій охороні ставляться мури — відбудова, або переводиться основна консервація фундаментів.

Вже тепер повстало питання, чи дасться відбудувати ця катедра. Митрополити і єпископи мають канонічне право накладати на всі церкви вірних „cathedraticum" на будову своїх катедральних храмів. Таке було і з будовою церкви св. Юра у Львові. Наша митрополія, що має титул „галицької", може і повинна наложити на відбудову своєї пра-катедри, чи пак на трівалу охорону мурів і будову якогось музею-мавзолею таке „cathedraticum", що повинні зробити також владики з Перемишля і Станиславова.

Звертаю ще увагу на дуже цікавий збіг часу при відкопанні основ тої катедри. Саме тепер минає 900 літ від вибудування катедри св. Софії в Києві і 750 літ від смерти Ярослава Осьмомисла, якого і гріб і ним збудовану ту святість-катедру відкопано. Треба, щоб усі наші установи відбули ці рокованни відповідними імпрезами-концертами-академіями і дохід з них призначували на відбудову катедри. Але очевидно, голованою і певною „форсою" стало би тут таки „cathedraticum".

О. Д-р Застирець.

Гріб Виговського у Скиті Манявським.

З листів до Редакції.

Хвальна Редакціе!

Про гріб гетьмона Івана Виговського, що лежить похований у Скиті Манявським, згадуємо звичайно з деякою непевністю. З таким самим ваганням згадує той гріб також одна українська газета, що піднесла на днях зовсім слушну потребу зберегти руїни Скиту Манявського від цілковитої загибели. Щоб розвіяти раз на все ті сумніви, дозвольте навести на сторінках Вашого почитного органу місце зі „Зводної літописи" о. А. Петрушевича. т V. стор. 284, де читаємо дослівно:

„В городку **Руді** (коло Кохавини і Роздолу в Галичині) находился на болотах построенний замок, где пребивал козацкий гетман **Іван Виговский** і бил со своею женою погребен в **Скиті Манявском**, а не в сем городку Руді, як пишет Ємеловский в своїх памятниках".

Годиться зазначити, що давня боярська родина Виговських жила в Галичині і здибаємо її на різних становищах світських і духовних за давньої Польщі.

Львів, 21. серпня 1937.

Проф. Й. Пеленський.

Арештування серед людовців.

У Львові арештували на доручення влади відомого поль. адвоката, члена Воєв. Комітету Стронніцтва Людового д-ра Табіша і м-ра Заленського.

У Ярославі арештували відомого діяча людовців д-ра Віктора Єдлінського і цілу повітову управу Стронніцтва.

У Бурштині пов. Рогатин арештували 3 членів управи Стронніцтва Людового.

—o—

Червоні признаються до невдач.

Урядовий комунікат валенсійського уряду подає таке: На фронті Сантандеру національні війська по артилерійській підготові сильно натиснули на урядові становища і вспіли вдертися до місцевостей Селяя і Вілля Каріядо. На біскайськім фронті противник осягнув теж деякі успіхи в околиці місцевости де Труціос.

ЛЕТУНСЬКИЙ НАСТУП НА АСТУРІЮ.

Авас повідомляє, що національні літаки, які оперують на фронті Сантандер бомбардували вчора місцевість Тораляєву і Авенас де Іхуна. Стратн величезні, цілий ряд домів опинився в руїнах.

НОВИЙ ЧЕРВОНИЙ КОМАНДАНТ ПОЛУДНЕВОЇ АРМІЇ.

З Валенсії повідомляють, що полковника армії Фернанда Саравію іменували командантом полудневої армії. Він був міністром війни в уряді Хіраля, який створено після вибуху повстання у червні м. р.

НОВИНКИ.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Початок викладів 1. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 3—10

— **Воєвода Білик у Перемишлі та Ярославі.** Дня 23. ц. м. львівський воєвода Білик перевів інспекцію староств у Перемишлі та Ярославі, при чому приймав делегації з найближчої околиці. В Ярославі перевів теж санітарну інспекцію.

— **Перед новим шкільним роком.** У звязку з недалеким речинцем нового шкільного року (3. вересня) кураторії доручили візитаторам перевести докладну люстрацію шкільних будинків і поміщень приватних вселюдних шкіл. Всі шкільні поміщення мусять мати відповідні санітарні уладження. В часі від 30. серпня до 2. вересня відбудуться у всіх приватних школах, що дістали концесію на ліцеї, вступні іспити до перших кляс новоотворених ліцеїв.

— **Чесне в ліцеях.** В новоутворених державних ліцеях устійнено висоту чесного. В ліцеях педагогічного типу чесне означено тільки на 30 зол. піврічно.

— **Нова регіональна імпреза.** У Вислі на Лісеську відбулася велика регіональна імпреза „Тиждень гір", на яку стягнули верховинців, польських і українських, почавши від джерел Висли до Черемошу, як каже офіціяльний комунікат. Отже в імпрезі виступили теж народні групи з поодиноких сторін Лемківщини, Бойківщини та Гуцульщини. Видовища обіймали покази народніх танців, обрядів і звичаїв, а також пісень та музики. Минулої неділі відбувався при великому здвизі людей та при участи президента Мосціцького дефіляда „регіональних груп", в якій ішли наші верховинці зпід Горлиць, Ясла, Ліська, Самбора, Турки та Стрия. Похід замикали гуцули зпід Косова, Космача і Жабя. В імпрезі не бракло теж

загонової шляхти, яку теж виставили на показ. Після закінчення „тижня гір" верховинці числом 600 осіб приїдуть до Кракова, опісля до Варшави, де 26. ц. м. виступлять у театрі, а 27. на військовому стадіоні або на випадок негоди в салі кіна „Рома".

— **Новий людовий дім** будують в Будзанові теребовельського повіту. Справою керує управа Т. Ш. Л.

— **Як їхати?** В Польщі обовязують тепер такі приписи щодо нормального колового руху: 1) Їхати завжди правою стороною. 2) Випереджувати їдучих у той самий бік тільки по лівій стороні. Робити це тільки тоді, коли ніхто не надїздить з противної сторони й коли нема перехрестя доріг. 3) Заки скрутиш в бік на іншу дорогу, мусиш оглянутися, чи хтось не випереджує тебе. Перед скрутом давай знак рукою, куди поїдеш. 4) Злази з воза тільки на правий бік. Якщо мусиш іти коло коней, то тільки з правого боку. 5) Поводити кіньми може тільки здоровий і свідомий. Не вільно бути при тім пяним, ані не вільно спати; не вільно кіньми повозити дітям. 6) Коли надїздить мотоцикль, або самохід, зїздити на право, а коли коні полохливі, треба піднести руку вгору, щоб самохід чи мотоцикль станув. 7) Спиняти віз можна тільки по правій стороні дороги, не на перехрестях. 8) Коні мусять бути заховстані підчас їзди. 9) Всім розпорядженням по дорогах треба повинуватися. 10) На лівій стороні воза має висіти табличка з здресою власника воза, потвердженою солтисом. 11) За невідповідну поведінку дітей на вулиці будуть відповідати батьки. 12) Не пускати на дорогу домових звірят, бо вони можуть спричинити нещастя.

— **Помер проф. Порембович.** У Львові помер нині рано відомий польський учений і романіст, член Польської Академії Наук, лавреат літер. нагороди Львова і професор львівського університету.

— **Вишні удруге зацвили.** В Могильні у Познаншині зацвили в городі якогось Барановського другий раз вишні і покрилися буйним квітом.

— **Еп'ільог одного спроневірення.** В Перемишлі відбувається судова розправа проти б. інспектора громадського самоврядування, Вінцента Загурського і двох солтисів, Пелчака та Головіта. Справа вяжеться зі самогубством директора повітової щадниці Корпака, який під час люстрації каси щез із Перемишля і відобрав собі життя на цвинтарі в Кракові. На розправі відчитали лист Корпака, який запевняє, що касові браки повстали наслідком трагічних обставин.

— **Краєва хроніка.** Над Самбором перетягнула сильна буря, наслідком чого виступив із берегів потік Дубрівка, заливаючи кільканацять подвір. — У млині Евгена Берначка в Ліську пов. Камінка Стр. вибухла в ночі пожежа і знищила галю машин на шкоду 10.000 зол. Вогонь повстав від іскри з мотору.

— **Хабарництво на залізниці.** У львівському окружному суді розпочався процес залізничого урядовця Ритвінського та начальника мулярського відділу Продеуса, яким закидають хабарництво. Вони брали від мулярів, занятих при залізничих будовах по 20 до 30 зол. місячно тільки за те, що давали їм роботу. Свідки зізнають в некористь обвинуваченых.

— **Облава на вовки.** У звязку з язвою вовків на Поліссі, що в короткому часі пожерли четверо дітей, відбулася в днях 22. і 23. ц. м. облава, влаштована лунинецьким староством на терені громади Лунинець. Участь в облаві взяло коло 500 наганячів і 70 стрільців. Першого дня облави впало сім вовків, другого дня дополудня два вовки.

— **З Польщі.** У фабриці капелюхів у Лодзі застрайкувало 500 робітників, домагаючись підвишки платні на 10 прц. — В часі бурі в несвіжському повіті згинуло від громів 13 осіб. — Рятівський суд засудив на два роки вязниці коваля у Блажовій, Казимира Куца, що підробляв однозолотові монети, які пускала в обіг його швагерка Трояновська.

— **Самохід під колесами локомотиви.** Тягаровий самохід фірми Цеслевіч із Загурова віз 19 робітників на фільварок Тшебам коло Станчево коло Познаня. Біля станції Вулька під Вжесньою дорога вела крізь залізничий шлях. Шофер, занятий розмовою, не бачив, що рампа замкнена і вдарив з цілою силою на неї, а розбивши рампу, вдарив на паровіз, який саме надїхав. Наслідки були страшні. Пять осіб згинуло, а девять тяжко потовклося, причому машина розбила самохід на кусники. Шофера, який врятувався, вискочивши завчасу, арештовано

— **Як випали світові жнива.** Міжнародній збіжевий інститут у Румунії оголосив звідомлення про збіжевий стан на міжнародньому ринку з кінцем липня ц. р. Інститут ствердив легку надпродукцію збіжжа й оцінив цьогорічну вивозову надвишку експортерських країв на 191 мільонів квінталів, коли загальне запотребування збіжжа на світі зводиться до 165 міліонів кв. Отже лишається збіжева надвишка у скількости 26 мільонів квінталів. Продукція збіжжа на північній півкулі з кінцем липня ц. р. була на 14 прц. більша ніж торік. Добре випали жнива в Румунії, Югославії, Болгарії, Греції, Італії, Естонії, Латвії та Вел. Британії. Середні жнива були в Польщі, Литві та Мадярщині, а лихі у Франції, Бельгії, Голяндії, Португалії, Німеччині, Австрії та Чехословаччині. Про жнива у Совітах нема повних даних.

— **Летунські катастрофи.** В часі нічних маневрів біля Сан Дієго (Каліфорнія) впав військовий гидроплян, причому із 8 членів залоги 6 осіб згинуло, а дві тяжко потовклися. — Комунікаційний літак між Буенос Айрес і Сантіяго розбився на скалі в провінції Сан Люіс, причому вся залога з пасажирами згинула.

— **Повінь у Баварії.** Наслідком довготривалих дощів настали в Баварії повені. Залізнична комунікація між Мінхеном і Пол. Тиролем і Форальбергом перервана.

— **Лікар про значіння віри.** Довголітній директор університетської клініки в Ерлянген проф. д-р Мілер так висловився недавно про значіння живої віри та молитви: „Ми, лікарі, не можемо не признати, хочби й були прихильниками матеріялістичного світогляду або натуралістичної фільософії, якою могутньою силою є віра і молитва. На мою думку хорому діється велика кривда, коли він стрічається від лікаря з чимось, що може захитати його віру. Лікар мусить здавати собі справу з того, що ніяка фільософія, ніяка натуральна етика не може заступити гарту душі, який дає віра. Історія вчить, що колись звання лікаря і священника вязалися зі собою тісно. Зчасом ті функції розділилися, всеж таки не можемо зректися давати хорим що найглибшу духову потіху". — Про службу сестер милосердя той сам лікар каже: „В багатьох випадках, коли ми, лікарі, не можемо вже нічого помогти, вони ще вміють хорих потішити, збудити терпеливість і надію, охоту до життя, а навіть готовість на радісну смерть. Християнство, яке так виразно як ніяка інша релігія наказує любов ближнього, отже й опіку над хорими, повірило опіку над хорими жінці. Вона з повним пожертвуванням віддалася службі терплячим, а це зобовязує нас, лікарів, ставитися до важкої та гарної праці сестер милосердя з найглибшим зрозумінням".

— **Рижні вістки.** Як стверджує совітська преса, чотирьохміліонове місто Москва має всього 500 авт тай ті заняті переважно державними установами. — На Середземному Морі біля Александрії перевернувся човен з 80 особами, з яких 50 втонуло. — В Будапешті арештували за волокитство старця, яким був 80-літній Раче, колишній адвокат і мадярський посол.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ДІВЧА З ПАРИЖА".

Американська фільма з париською співачкою; починається в Парижі такою сценою, якою кінчаться звичайно всі американські „геппі енд"-івки і звідсіля починається вже деяка різниця. Не шлюб, а втеча від нього, втеча з Парижа за океан „зайцем", без білету. Від першої хвилини видається, що все це ми вже бачили і воно справді так було, але тільки майже таксамо. Молода парижанка серед чотирьох американських „джезбандистів" мусить переживати небуденні ситуації, її товариші недолі мають безпосередній, трохи грубий, як на париський смак, гумор, але їх дотепи свіжі, обличчя — гідні добрих циркових коміків. Перше місце між ними займає Джек Окі, якого знаємо вже з виду з інших фільм. Джін Реймонд колишній партнер Лілі Гарвей — приємний, солодкавий аматор, як і треба в даному випадку. Вся фільма створена для Лілі Понс, дуже приємної появи парижанки, з дуже приємним і великим голосом. Вона співає, не коли захочеться фільмовому режисерові, але таки справді там, де це треба у звязку з акцією зручно обдуманою. Комічні сцени легко чергуються з оперовими, не томлять, — часом навіть жаль нам, що не можемо запамятати деяких добрих дотепів. (Коли один із джезбандистів накриває своєю кондрою бездомну дівчину-співачку і вона здивована таким жестом, він скриває свій сентимент такою заявою: „Не люблю холодних жінок").

Фільма повинна подобатися як комедія і як зразок доброго співу.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Величаве ювилейне свято в Домажирі. В Домажирі к. Львова відбулося недавно величаві ювилейні торжества з приводу 900-ліття проголошення Пресвятої Богородиці Царицею Руси-України. Дня 19. ц. м. величавзу Службу Божу відправив о. М. Вонсовський зі Отрадча. Гарно співав церковний хор під проводом студ. філ. Дамяна Гандзія. Проповідав василіянин о. Ірней Назарко зі Львова про опіку Божої Матері над українським народом. До Пресв. Тайн приступило багато вірних. По Службі Божій промовив до вірних о. декан О. Радзикевич в Вишеньки, провівши чин посвяти Божій Матері. Гарна святочна академія відбулася ввечері. На програму склалися хорові продукції під проводом студ. Гандзія, деклямації дітей місцевого дитячого садка, промова та інсценізація. Студ. Придаткевич добре виконав баритонові соли, а студ. Штайн тенорові. Промовець о. Назарко у своїй гарній промові звернув увагу на величезне значіння почитання Божої Матері для розвитку всієї української культури. У виконанні цієї академії вклав багато праці студ. Клим Александрович. Це перше Марійське свято в Львівському деканаті перейшло з повним успіхом. За уладження його належиться щира вдячність місцевому парохові о. О. Александровичеві. Слід згадати ще, що це свято попередили 3-денні реколекції для вірних під проводом о. Ір. Назарка ЧСВВ.

БЕРЕЖАНИ.

Просвітна анкета. Важкі переживання Бережанщини, що осягнули свій вершок у травні та червні ц. р., причинились до того, що зорганізоване життя в повіті майже завмерло. Правда, прийшли вже зміни на провідних місцях, та душна атмосфера залишилася далі. Важко добитись дозволу на яку-небудь імпрезу, свобода рухів сильно обмежена. Щоб підтримати на дусі залякане громадянство та остерегти людей перед необережними кроками, скликано повітову просвітну анкету, що відбулася 18. ц. м. під проводом відпоручника Матірнього Товариства п. Петрика в присутності делегатів 30 і кількох читалень. Річевого і пристутнього реферату вислухали всі дуже уважно. Делегат ствердив, що не зважаючи на надзвичайні умовини, просвітницька праця поглиблюється. Відтак по черзі обговорив він ролю, обовязки та відповідальність виділів читалень. Звернув теж увагу на виховання молоді, від якої залежить будучність нації; радив хоронити її від поганих впливів та її енергію спрямовувати у напрями позитивних діл. Не числити нам на кращі умовини, бо завтра вони можуть бути ще гірші і до них ми мусимо приготовитися. Більше добра для себе і нації принесемо єдністю і згодою, як коли будемо розєднуватись. У відповідь на усі перешкоди мусимо відповісти масовим приступленням у члени читалень, вкінці умасовленим бібліотек та вивченням рідної історії. Не вільно нам забувати, що наше життя мусить розвиватись у рамках закону, щоб адміністраційні органи не мали причини втручуватись до нас та ліквідувати наші надбання. З голов усіх товариств радив промовець потворити Культурні Ради, що керували би збірним життям села. Другий з черги промовляв м-р Логуш, голова Філії „Просвіти". Він обговорив суттєві зміни, які зайшли в останньому році на терені повіту, важкі обставини, серед яких доводиться вести освітню працю та вказав проводи читалень успокоювати зорганізоване громадянство. Відтак зявилася коротка дискусія, в якій забирали голос представники читалень та поодинокі громадяни. Анкета виказала нестійність слів бувшого старости, який назвав читальні протидержавними огнищами. Згаданою анкетою провід Філії дав ще один доказ, що веде працю згідно зі статутом та законом.

САМБІРЩИНА.

Село Новошинці пробудилось. Село Новошинці має мішане населення, одначе українці творять більшість. До недавна були вони незорганізовані. Щойно м. р. повстав тут читальня „Просвіти" та кружок „Р. Ш.", які гарно розвиваються. Цього року впр. ведено в життя кружка „Р. Ш." дитячий садок; в неділю вечорі, 15. ц. м. читальня уладнила величавий фестин, який може служити взірцем пайть для сусідніх сіл. Гарне враження викликали ритмічні вправи дівчат, маленьких дітей, гімнастичні вправи хлопців та національні танки хлопчика а дівчинки. В імпрезі взяла масову участь молодь із сусідніх сіл, для якої двайцятий комітет подбав про відповідні розваги й танки. Національні та стріл. пісні лунали до п'ятої ночі, аби дощ не приневолив був численно зібрану публіку розійтися. Чистий дохід (повад 200 зол.) призначено на культурно-освітні потреби села. Слід зазначити, що фестин цей був відповіддю на подібну імпрезу, влаштовану минулої неділі сусідами, які теж активізувалися в останніх часах при помочі місцевого дідича і керівника, який тойно м. р. прибув до села. Згаданий дідич за-

фундував у селі костьолок, а ксьондз не забуває на ніякій проповіді додати, що „пшецеж Пан Буг ест вдзен і в церкві і в косьцьолє і длятего русіни повінні ходзіць до косьцьола". На щастя місцеві українці набрали вже стільки свідомости, що прегарно завсовують собі справу, яку ціль має така пропаганда з „амбони".

Дальша розбудова О. С. К. По кількох роках критичного положення самбірський Пов. Союз Кооператив під проводом теперішньої дирекції прийшов уже до рівноваги і є вже на шляху до якнайкращого розвитку. Крім централі в Самборі веде тепер П. С. К. складницю товарів у Ст. Самборі для кооператив Старосамбірщини і детайлічну крамницю шкіри й мануфактури в Самборі. Від 1. вересня ц. р. урухомлює П.С.К. складницю в Турці для кооператив Турчанщини. Шарічне замовлення за цей рік виказує поважну надвишку. Одначе найбільшою перепоною в дальшій розбудові була недостача відповідного приміщення для централі в Самборі. Тому не можна було досі попадати якслід збуту збіжа та яєць. Теперішня дирекція вже віддавна пошукувала відповідної реальности на своє приміщення. Перед кількома днями найшла таку реальність при вул. Перемиській і дирекція рішила її купити до спілки з о. Петиком із Вацковиц. 20. ц. м. відбулася в цій справі анкета кооператив Самбірщини, на якій рішено покищо приступити до купна половини згаданої реальности з тим, що коли Союз фінансово ще більше зміцниться, то відкупить від о. Петика і другу половину. Відповідну квоту погодилися кооперативи вложити до кінця ц. м., як доповнення своїх уділів до висоти деклярованої квоти або титулом сплати старих боргів, або в формі позички. Анкета покінчилась національним гимном і кооператори розходились у пріпій вірі, що при помочі кооперацій дійдемо всі до кращої будучности.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

ТЕРНОПІЛЬ.

Вилучили Гаї з міста Тернополя. Заходами президента міста Тернополя посла Відацького, відомого з протиукраїнських виступів і вигуків на соймовій арені, ухвалено цього року закон про вилучення Гаїв з числом мешканців коло 3.600, у великій більшости українців з міста Тернополя, про що свого часу була обширна інформаційна стаття в „Ділі" посла д-ра Степана Барана. Меншу частину цього великого передмістя, що існувало від часів основання Тернополя, прилучено до збірної громади Лозова (село польське і значно відділене від Гаїв), більшу — Гаї Великі — прилучено знову до збірної громади Вересовиця Велика і створено при цьому в Гаях Великих окрему адміністраційну громаду. Вилучення Гаїв мало чисто політичний підклад, а саме, щоб зменшити у місті число українців, вате збільшити число поляків прилученням до міста польських осель Загробелля і Новий Світ (кольонія на території села Біла), що вже й переведено адміністраційним розпорядком. Покищо в Гаях урядує делегат тернопільського магістрату, колишній командант поліційної станиці Чарнецький, якому староство доручило виготовити списи виборців для виборів до громадської ради в Гаях Великих, що мають відбутися десь у половині вересня ц. р. Такі списи вже виготовлено й відіслано до провірки до староства, яке небавком розпише вибори. Громадська рада в Гаях Великих має складатися з 24 радних. З Гаїв Великих засідає у міській раді в Тернополі тамошній постійний мешканець кооператор Василь Онуферко, який буде примушений зрезигнувати з уваги на вилучення Гаїв Великих з міста Тернополя. Тоді на його місце увійде до міської ради колишній, близько сорокалітній й член о. крилошанин Володимир Громницький, так, що в раді буде й дальше українська трійця радних — о. Вол. Громницький, будівничий Андрій Фаленди́т і промисловець та мисар Іван Майка.

Реорганізація фондації Константина князя Острозького в Тернополі. В Тернополі існує гуманітарна фондація під повищим іменем, основана ще в 1593 р. для підмоги підупавших міщан грекo-кат. віроісповідання. Отже це найстарша українська фондація в краю, в додатку і найбогатша, бо має в місті Тернополі 236 моргів поля. Таку саму фондацію утворив тоді князь Константин Острозький і для римо-католицьких міщан і так само й вивінував. Місцеві парохи (польський та український) забрали вчасом грунти для свого вжитку і фондація зовсім упала, до того польські парохи випродали в цілости фондаційні грунти і тому сьогодні польської фондації нема зовсім. У 80-тих роках мин. століття тодішній комісар при старостві в Тернополі Глинецький (українець) винайшов старі акти, з яких виходило, що грунти, що їх уживав тодішній греко-кат. тернопільський парох о. Фортуна, належать не до парохів як їх дотація, але до окремої фондації князя Острозького. Справою заявився тодішній тернопільський бурмистр, свідомий і діяльний українець, адвокат д-р Володимир Лучківський, і він саме виготовив статут, що його в 1884 р. затвердило галицьке намісництво; цьогож року фондацію уведено знову в життя. Управа фондації мала складатися з 10 членів грекo-кат. віроісповідання, яких досмертно вибирали виборці до міської ради грекo-кат. віроісповідання. Тому що парохи понад сотню літ бездоганно користувалися майном фондації, вміщено в статуті постанову, що кожночасний грекo-кат. парох не може бути членом управи фондації, щоб колись не повторилося те саме з майном фондації, що вже було. Перед війною фондація удержувала захист для старців міщан і міщанок, якого тепер нема; в домівці фондації приміщений часово сирітський захист. Досмертне членство в управі мало дуже відмінні несліцки, бо витворилася фамілійна господарка, проти якої вже від багатьох літ протестувала значна частина міщан. Вони то висилали часті депутації до староства й воєвідства і вносили різні письма й жалоби, домагаючись усунення дотеперішньої управи. Це й мало свій успіх і львівський воєвода Белина-Пражмовський рішенням з 2. березня 1936 р. розвязав управу, до якої входило двох інтелігентів: проф. Ілярій Врикович і Панько Чубатий — решта міщани, — та іменував тимчасову управу під проводом будівничого Андрія Фаленди́та для переведення відповідної реорганізації й адміністрації майном фондації. З уваги на те, що повну сатисфакцію можна перевести тільки через зміну фондаційного статуту, тимчасова управа виготовила вже — не змінюючи в нічім цілі фондації — проект зміни статуту, який предложить фондаційній раді. Найважнішою зміною є те, що управа (10 членів і 10 заступників) має вибиратися на пять літ, а не досмертно, та що активне і пасивне виборче право мають виборці без різниці пола до міської ради в Тернополі грекo-кат. віроісповідання, що скінчили 30 літ життя.

Зміни в дирекції Подільського Союзу Кооператив. Дирекція П. С. К. в Тернополі була довший час терени́ном міжпартійної боротьби і т. д. Заходами радикалів-соціялістів, членів Надзірної Ради П.С.К., усунено з Дирекції кооператора д-ра Нянчура, щоб зробити місце членові УСРП п. Івашні Блажиевичевій з Денисова. Останні Загальні Збори П.С.К. були ареною довгої згірпшучих подій. На днях відбулося засідання Надзірної Ради П.С.К., до якої входить 4 соціялістів-радикалів і 4 членів УНДО та один безпартійний, д-р Степан Чумак, що недавно виступив формально в УСРП. Соціялісти-радикали за всяку ціну хотіли задержати в Дирекції п. Івашну Блажиевичеву, а коли це їм не вдалося, зробили сецесію і тоді в приві пятьох членів Надзірної Ради зголосовано з Дирекції п. Івашну Блажиевичеву, не обсаджуючи повищо її місця до хвилини порозуміння у цій справі з центральними кооперативними установами у Львові.

ДРОГОБИЧЧИНА.

40-літн. ювилей чит. „Просвіти" в Попелях. 1. серпня п. р. святкувала чит. „Просвіти" в Попелях 40-ліття свого існування. Свято випало величаво, хоч падав дощ. Свято підготовано старанно. В год. 10 відслужив місцевий парох Службу Божу й виголосив відповідну проповідь. Опісля відправив панахиду на цвинтарі за померших членів-основників. З цвинтаря ввесь зібраний нарід утворив похід, який при звуках орхестри в якнайкращому порядку перейшов селом і передефілював перед виділом читальні і делегатами, які уставилися перед читальняним домом, прикрашеним зеленню, килимами, прапорами, образами та портретами. На гарно прибраній трибуні серед площі уставився хор під управою п. Хомутника. Академію відкрив голова чит. п. Мик. Бойко відповідною промовою і повитав делегата філії у Дрогобичі посла А. Максимовича, почесного члена читальні п. Костя Мацюка і делегатів інших читалень. Підчас свята почав падати дощ. Хор відспівав Просвітянський Гимн. Підносять прапор, падає команда і всі стають на „лежір" — хвилина святочного настрою. Згодом коли дощ змагається публика переходить до просторої салі Нар. Дому де відбуваються інші точки програми. Делегат філії п. Максимович відчитує привітне письмо від Матірнього Товариства. Лунає окліх: **„Слава Просвіті!"** Відтак складають різні привіти від Філії у Дрогобичі і читалень та відчитують привіти надіслані читальнями й установами сусідніх сіл, які з причини слоти не могли вислати делегатів. Далі складали привіти від місцевих установ а саме: від Сокола, Кооперативи, Рідної Школи, Каси і Союзу Українок. П. К. Мацюк вложив привіт від усіх повітових установ Бучеччини. М-р М. Яремович відчитав реферат, в якому змальовав діяльність читальні по нинішний день, стверджуючи, що найбільше заслуг і праці принесли для розвитку чит. бл. п. Якім Луців упр. школи та почавши від 1920 р. емер. упр. шк. Кость Мацюк, якому помагали його сини та М. Яремович, В. Рудяк, П. Калужницький і цілий ряд п-ство Кривицькі, які тут мешкали. Перед війною заходами п. Луціва заложено Сокіл і Касу Райфайзена а в повоєнних часах заходами п. Мацюка зорганізувано хор, та повстали: Кооп „Народній Дім", Кружок „Сільського Господаря". Кружок „Рідної Школи" і „Союз Українок". Всі ці установи повстали в чит. „Просвіти" і в тім її велика заслуга. Тепер село є одним із найкраще зорганізованих сіл Дрогобиччини. Та, на жаль у селі непорозуміння між селянами і священником. Ці непорозуміння поглибшуються зі шкодою для села. Це повинні зрозуміти обі сторони і найти спільну мову. По рефераті відбулися продукції хору й деклямації, а згодом промова п. К. Мацюка навіяна широю любовю і практичними порадами на будуче. Відспіванням нац. гимну закінчилася академія і всі перейшли на площу, де відбувалася дальша забава під звуки орхестри перемішана вправами Соколів і Соколиць та народніми танками.

К. М.

Листування Редакції.

ВП. В. Цалинюк, Нараїв: Приємне передали дотичному послові.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОЖНІТІВ:
25. VIII. Гейша.
26. VIII. Ой не ходи Грицю.

БРОШНІВ:
27. VIII. Жайворонок.
28. VIII. Хмара.
29. VIII. Гейша.
30. VIII. Подружній метч.
31. VIII. Ой не ходи Грицю.

ДОЛИНА:
1. IX. Хмара.
2. IX. Подружній метч.
3. IX. Маруся Богуславка.

ВИГОДА:
4. IX. Хмара.
5. IX. Жайворонок.
6. IX. Ві́я.
7. IX. Гейша.

ВЕЛДІЖ:
8. IX. Хмара.
9. IX. Воскресення.
10. IX. Маруся Богуславка.

ЖУРАВНО:
11. IX. Ніч під Івана Купала.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

РОЖНІВ:
25. VIII. Шаріка.

ЗАБОЛОТІВ:
26. VIII. Шаріка.
27. VIII. Під курателєю.
28. VIII. Дівча з Маслосоюзу.
29. VIII. Ніч під Івана Купала.
30. VIII. Шалапут.
31. VIII. Довбуш.

З Заболотова іде театр до Гвіздця і Коломиї. В Коломиї виставить театр при нових декораціях і нових костюмах прем'єру драму на 4 дії Івана Зубенка п. н. „Орленя".

Український Молодий Театр „Заграва"

КОСІВ:
25. VIII. Камо грядеши? І. частина.
26. VIII. Камо грядеши? II. частина.

КУТИ:
27. VIII. Голгота.
28. VIII. Камо грядеши? І. частина.
29. VIII. Камо грядеши? II. частина.
30. VIII. Трафіка пані генералової.
31. VIII. Тарас Шевченко.
1. IX. Муравлі

КОСІВ:
2. IX. Тарас Шевченко.
3. IX. Муравлі.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Право молодости" на осн повісти Едни Фербер.
АТЛЯНТІК: „Тайний плян Р. 8".
ВАНДА: „Зацьована", „Відень — місто мрій".
ГРАЖИНА: „Прокажена".
ЕВРОПА: „Весна залюблених".
КАСІНО: „Герої моря".
КОПЕРНИК: „Північ влаче", „Карієра панни Іванни".
МАРУСЕНЬКА: „Привечення".
МЕТРО: „Роз-Марі".
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Суві" музична комедія.
ПАЛЯС: „Дівча з Парижа" (Лілі Пом).
ПАКО: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Мілйонерові примхи".
СВІТ: „Буде краще" з Тоньком і Шепком та ревія.
СТИЕВЕ: „Королева Джунглі" і ревія Рефрена.
ТОН: „Кохана родинонька" з Фліпом і Фляпом.
УТІХА: „На сторожі закону" і ревія.
ХИМЕРА: „Варкарола".

Ширіть наш часопис!

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах **робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салямандра.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Будапешт".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 25. серпня 1937.

ЗЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 17.00 Концерт солістів, 19.00 Веч. гомін, 20.10 Квартет і дует акордеоністів, ВІЛГОРОД 18.0 Нар. музика, 20.00 Орх. концерт, 21.00 Гумор, БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 14.20 Циг. музика, 18.00 Спів, 19.00 Сальон. музика, 19-30 Двофорт. музика, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 13.10 Орх. концерт, 15.15 Для дітей, 17.10 Спів, Тавше баритон, 17.35 Форт. соната ас-дур Вебера, 22.20 Давні й нові пісні на хор, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Сучасна музика, спів, форт., 21.15 Концерт орх., хор, 22.30 Музика, КОШИЦІ 18.15 Спів- ресіталь Е Франк-а, МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Квартето Вагабондо" оп. Пієтрія, МІНХЕН 8.30, 9.00 Музика, 17.00, 18.00 Веселі мельодії, 20.10 Давні і нові марші, ПРАГА 14.00 „Літо" китиця німецьких пісень, 17.40 Дует Бартоша на скр. і форт., 19.20 Нар. пісні, 20.00 Концерт військ. орх., 21.00 Симфонія ч. 7. е-дур Брукнера, РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30, 13.45 Орх. концерт, 13.15, 19.00, 19.15, 19.30 спів, 16.10 Рецитацій, 18.15 Гумор, 20.30, 21.00, 22.00 Концерт, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00 Танк. мельодії, 21.30, 22.00 Симф. Концерт.

Четвер, 26. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 17.00 Скрипка, форт., 19.15 Концерт квартету, 20.10, 21.00 Вес. муз. вечір, ВІЛГОРОД 18.20 Пісні, 20.00 Оперові мельодії, 21.00 Сп. ресіталь, 21.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт оп. музики, 18.40 Скрипка, 18.15, 19.00 Концерт хору берл. консерваторії, 19.30 Нар. пісні, 22.05 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 16.05 Нар. пісні з усього світа, 17.25 форт., 17.40 Спів, Ф. Странська сопр., 19.25, 20.00 Фаєрбенд, вес. муз. авд., 20.25, 21.00 Нова віденська нар. музика, 21.20, 22.00 ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Концерт камер. хору, 18.20 Веселі сценки, 19.00, 20.00 Вальси, марші, 21.15 Камер. концерт, КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпатя, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Спердутті нель Буіо" оп. Ст. Донавдія, МІНХЕН 13.15 Популярна музика, 16.00 Пісні, 16.20 Форт., 17.00, 18.00 Орх., Форт. дует, 21.00 Вок.-муз. концерт; ПРАГА 17.05 Концерт фільг., 19.10 Словацькі нар. пісні, 21.20 Форт. твори Сука, РАДІО ПАРІ 12.15 Сценка, 16.20 Рецитації, 16.45, 18.00 Театр Уяви, 19.00 Пісні, 19.45 Вок. дуети, 20.30, 21.00 Камер. музика, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія.

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 25. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 І. Фрідман: Славянська рапсодія, гр. пл., 12.25 Орх. концерт, 13.55 Балетова музика з гр. пл., 14.45 „Придорожній камінь" осов. 14.55 Львівська бірка, 15.00 Славні солісти, з гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Між польськими та французькими поезіями, марш, 16.15 Другі Поліські Торги, трансм. з Пінська, 16.45 Відчит: Роман Сенгушко. 17.00 Концерт солістів, спів, форт., 17.50 Кавчук, 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 Оркестри та хори, гр. пл., 18.15 З світа байок Мікі Маус, гр. пл., 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Опереткові мельодії, спів: **ОлександРа Любич,** орх., форт.; у перерві: Куток гумору, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Концерт орх. мандоліністів, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт у вик. Ірошевич-Гуляївської, 21.45 „Будні пп. Ковальських" 22.00 Танц. музика у вик. малої орх., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, Танкова музика з гр. плят.

Четвер, 26. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Чайковський: Композиторові сильнетки, гр. пл., 12.25 Концерт військ. орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.50 Спортовий порадник, 14.55 Львівська бірка, 15.00 Із французької оп. музики, гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Серпень — гутірка для старших дітей, 16.15 Брамс: Соната г-дур оп. 78 на скр. і форт., 16.45 Відпочинкові табори для працюючих жінок, 17.00 Сто тактів музики, 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Стародавній Львів, 18.15 Маскалі: „Інтермецо" з „Віліяма Ретліфа" „Гимн до сонця" з оп. „Іріс" гр. пл., 18.30 Загальна скринька: Листи та програми, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Спів про Воєнію, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Концерт легкої і танкової музики, орх., трубне, пісеньки; у перерві в год. 20.45 Вечірній денник, Хліборобські вістки, 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Спів у супр. форт., 22.30 Обжинкові пісні на Шлеськ, словомуз. авд., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеороль. комунікат, 23.00 Найміліші балади, веселий фейл., 23.15 Танкова музика з гр. пл.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 24. серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43. 89·00, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·03—291·30, Франки фр. 19·95—19·83, Франки швайцарські 121·90—121·10, Фунти англ. 26·49—26·33, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·80, Кор. дан. 118·19—117·35, Кор. норв. 133·08—132·01, Корони шв. 136·58—135·60, Ліри італ. 24·20—23·40, Марки фінлянд. 11·71—11·20, Марки нім. 133·00 — 130·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·25—26·05, Марки нім. срібні 146·00 141·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 57·25, пов. інв. 1 ем. 69·50, серія 83;00, 2 ем. 68·25, серія 82·00, 4 пр. дол. 39·50, 4 пр. конс. 58·25, 58·50.

Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 104·00 Лільпоп 50·25, 50·50, Моджейв 5·75, Островець 25·50, Стараховичі 31·25, 31·10, Габербуш 39·50.

Тенденція удержана.

Збіжжя.

Львів, дня 24. серпня 1937

Пшениця одностайна черв.	28·50—28·25
Пшениця збірна червона	28·25—28·50
Пшениця одностайна біла	29·50—29·75
Пшениця збірна біла	28·50—28·75
Жито шт. І.	22·75—23·00
Жито шт. ІІ.	22·50—22.75
Ячмінь бров.	22·00—24·00
Ячмінь оди.	20·00—21·00
Ячмінь паст.	18·25—18·50
Гречка	24·00—24·50
Рішак озим.	58.50—59·00
Рішак літній	53·50—54·00

Інші курси незмінені.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Львів, 23. серпня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг. льоко вагон стація заладування.

Пшениця одн.	28·00—29·00
Пшениця зб.	27·50—28·50
Жито зб.	21·25—22·25
Ячмінь паш.	17·00—18·00
Ячмінь 640	18·00—19·00
Ячмінь 680	19·00—20·00
Овес легко задощ.	17·00—18·00
„ незадощ.	18·00—19·00
Кукурудза жовта	24·50—25·00
Кукурудза червона	25·50—26·00
Рішак	59·00—60·00
Вика темна нов. збору	18·00—19·00
Насіння льону	17·00—18·00
Гречка	22·00—23·00

Пшениця подешевіла на 50 сотиків. Ціни інших продуктів незмінені. Тенденція слаба.

Звідомлення овочевого ринку.

Ціни гуртові за 1 кг. льоко	Ринок.
Помідори	0·08—0·10
Яблока І.	0·18—0·27
Яблока ІІ.	0·12—0·15
Яблока ІІІ.	0·06—0·09
Грушки І.	0·20—0·35
Грушки ІІ.	0·12—0·18
Грушки ІІІ.	0·10—0·12
Сливки угорські дрібні	0·12—0·15
Сливки угорські грубі	0·20 - 0·28
Канури	0·35
Виноград угор	1·20—1·30
Горіхи	0·90— ·—

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 24. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·00 зол.
молоко	14—15 сот
яйця	3·30 зол.

Тенденція на масло занижкова, на молоко задержана, на яйця слаба.

Подяка.

З нагоди 50-ліття мого священства і подружжя надіслало багато наших центральних і повітових установ, а також багато моїх приятелів і товаришів праці побажання. Не маючи змоги всім зокрема подякувати за їхні бажання, складаю їм цією дорогою щиру подяку і пересилаю 10 зол. на Рідну Школу і 10 зол. на політичних вязнів.

Куповичі, 23. серпня 1937.

О. СТЕФАН ОНИШКЕВИЧ.

КУПНО - ПРОДАЖА

НАЙБІЛЬШИЙ вибір нових і передвоєнних каменниць, віль, домів з городами, парцель від найскромніших до найбагатших по різних цінах, від кількох тисяч почавши — поручає відома зі солідности українська фірма „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 5—10

КАМЯНИЦЯ І. пов. (з мансардом на ІІ. пов.) у Станиславові зараз до продажі. Інформації дає д-р М. Литвинович, ул. Болеслава Хороброго 5 (коло Окр. Суду). 1451

МЕШКАННЯ

ПРИЙМУ учениці на мешкання, близько головної гімназії і С. С. Василіянок Морозова, Львів. Ходоровського 11/II. 1468 3—3

МЕШКАННЯ для учениць, близько головної гімназії і Музичного Інституту, фортепіян, поміч в науці. Ліщинська — вул. Кадецька 10. м. 7. 1468 3—3

ДЛЯ ОДНОЇ АБО ДВОХ осіб умебльована кімната з окремим входом: Ходоровського 17, І. меш. 4. 2—3

ПРИЙМЕМО на станцію двох учениць при священничій родині на Байках 14. Зголошення слати інж. Іван Телеш, — Львів, „Маслосоюз", Бартоша Гловацького. 1482 1—2

ЛИСТУВАННЯ

Т-ДЯ зробить так, як Учько казав. Усі здоровлять. Ц-на дуже цьомає.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВ. АПЛІКАНТ бажає змінити патрона. Радо близько Львова. Лист. зголошення до Адм. „Діла" під „Безплатна практика". 1467 2—2

ОСОБА спокійна, солідна, лагідна, старша, шукає праці до одної або двох осіб. Зголошення: Урад парохіяльний, Дора. 1468 2—2

АПЛІКАНТ з 3-річною практикою шукає патрона від зараз. Зголошення до Адмін. „Діла" під „Машинописець". 1460

НАУКА

ФРАНЦУСЬКОГО вчить дипльомована, веде конверсацію, коректицію, приготовляє до іспиту W. S. H. Z. Пекарська вісім, партер. 1466 2—2

ПІДПРИЄМСТВА

КАПІТАЛ 50.000 ЗОЛ. уложую в інтратнім підприємстві. Оферти до Адміністрації „Діла" під „Зараз". 1479 2—3

РІЖНІ

УЧНІІ 1-100
Збижається початок шкільного року.
Все шкільне приладдя купуєте тільки у фірмі
ГОЛОВНИЙ ВИБІР ЛЬВІВ

АДМІНІСТРАЦІЮ РЕАЛЬНОСТЕЙ у Львові, веде солідно, фаховими силами за малою оплатою, а повною порукою „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша одна. 1431 5—10

ЛЯМПА 2-о пломінна, ніклева 6— зол., лямпа кухонна 2.— зол., жарівки від 5—25 св. — 70 сот. „Централя жарівок", Львів, Ринок 21. 1484 4—6

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, шкіряні, жіркові, проти усування матиці від гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА,** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 80-100

ТРИВАЛА ондуляція 4 зол. — На пісім місяців гарантія К. Штір, Ринок 29, брама Андрійолього. 1361 7—10

НАЙНОВІШІ капелюхи мужеські, шапки військові, студентські і цивільні поручає християнська виробня **ЯН ВІТТМАН,** — Львів, Трибунальська 1. 1479 1—6

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „ПРЕЦИЗІЯ", Шайнохи 1 і Рутовського 12. 1477 1—10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Стоматольог
Др. мед. Мечислав Янковський
Львів, Лозинського 4. Тел. 244-77
ВЕРНУВСЯ 3—3

Примар др. СПАЛЬКЕ
вернувся і ординує
в недугах уха, горла і гортанки
при вул. Кл. Танського ч. 1.

Довголітній управитель (епідьний)
завед. дент. др. Левандовського
ординує тепер
у вл. заведенні дентистични м
ух. техн. дент. І. Брановський
Львів, ул. Академічна 18
тел. 287-53 2—5

ОГОЛОШЕННЯ.

БРИТВИ

найліпші, гварантовані. світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійне.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Четвер 26. серпня 1937. Ч. 187

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Проти демагогії людовців по наших селах.

(Передова стаття.)

У.П.Р. на конференції у львівського воєводи.

Арештування на Волині.

Тільки само життя вирішить справу співжиття двох народів...

(Голос б. посла-гуцула в анкеті „Діла“).

Арештування комуністів і людовців.

Початок кінця Каґановича.

Нові розстріли в СССР.

Ціла Арабія проти поділу Палестини.

Чан-Кай-Шек покидає Наккін.

Безнадійне положення Сантандеру.

Salve Leopolis! (Фейлєтон Г. Чіпки).

Канарок спадкоємцем.

Ч. 187 (14.730). Львів, четвер 26. серпня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 564.080. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартирічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Ціла Арабія проти поділу Палестини.

МЕККА, ПАТ. Відношення короля Абдуль-Аіза Ібн Сунда до проекту поділу Палестини характеризує відповідь, що він її дав Союзові Палестинців у Каїрі: „Доложу всіх зусиль, щоб ваші домагання були здійснені." Палестинська кольонія в Єгипті вислала до короля телеграму, звертаючи в ній увагу на кривду, яку арабському загалові заподіяло би майбутнє виконання доручень комісії льорда Пілля.

Вже тепер можна собі уявити цілість арабської реакції, чи пак сундської Арабії (найбільшої держави на арабському півострові), на проект поділу Палестини. Населення заявилося скрізь гостро проти поділу Палестини. Урядовий часопис „Умму Кура" негайно проголосив усі протести. Еміри (намісники) всіх провінцій надіслали королеві звідомлення про демонстрації та віча, деякі з них, напр. емір Таіф, каймакам Джідди і інші навіть звертались кількакратно до короля з приводу виступів населення, що повторюються. Окремо зголошувала свої протести родова старшина, професійні організації, урядовці і т. д. На окрему увагу заслуговує рішучість резолюцій провінцій, що межують із Трансйорданією. Величезне враження викликала промова шейка Абдуллі Аз Шайбі, ключника Кааби, найбільших святощів Ісляму.

Чан-Кай-Шек покидає Нанкін.

Часопис „Асагі" повідомляє зі Шангаю, що маршал Чан-Кай-Шек рішив покинути Нанкін і перенести столицю до Чон-Кін у провінції Сечуан. Перенесення столиці має бути своєго роду маніфестацією, що нанкінський уряд рішив ставити Японії опір аж до самого кінця. Рішення про перенесення столиці проголосять урядово аж 2. вересня.

ГОСТРІ ВОЄННІ КАРИ В КИТАЮ.

Нанкінський уряд проголосив декрет, що за його підставі підчас воєнних акцій у Китаю каратимуть смертю за такі злочини: за покинення стійки, за втечу, що могла би спричинити поважні шкоди, за піддачу до неволі, за саботаж, за намову до ворохобні, поширювання деморалізуючих вісток, грабіж і насилля.

НОВІ УСПІХИ КВАНТУНСЬКОЇ АРМІЇ.

Командування квантунської армії повідомляє про нові успіхи японських частин на пограниччі провінцій Чагар і Суюан.

Під Чангтей розбили японці три китайські дивізії, японські літаки збомбардували місто Татунґ, віддалене 18 км. від Калгану на полудневий захід.

ВЕЛИКІ БОЇ ПІД ТАКУНАО І ЛЬОТІЄНОМ.

За місто Тсінгай (30 км. на полудневий захід від Тієнсіну, на зал. лінії Тієнсін—Пуков) ведуть нагальні бої. Японці почали 22. ц. м. наступ із Такунао. Воєнні акції на цім відтинку перемінились у великий бій.

Представник японської мариняркі заявив, що нові японські частини вивантажено недалеко Ліюгу, відки пішли вони у полудневому напрямі. Під Льотієн відбулася нагальна битва, яка закінчилася перемогою японців. Скількість нових японських посилень нараховують на 60—70 тисяч вояків.

А ДИПЛЬОМАТИ КАЖУТЬ, ЩО НЕМА ВІЙНИ.

Представник японського міністерства закордонних справ заявив, що

японсько - китайського конфлікту не вважають за війну між двома державами. Китайська амбасада в Токіо далі удержує дипльоматичні зносини з японським урядом.

Безнадійне положення Сантандеру.

САЛЯМАНКА, ПАТ. Головна квартира ген. Франко повідомляє, що переможний наступ у напрямі Сантандеру триває дальше. Нац. війська здобули кілька місцевостей, між іншими **Варгас і Сарон.** Наварські частини заняли вчора в год. 17. Торре Лявега, де населення зготовило їм ентузіястичне повитання. Згадані частини осягнули лінію Нортера—Барсена, перетинаючи комунікацію між Сантандером і Астурією і взяли до неволі кількох вищих комендантів червоних частин, які намагалися втікати на автах.

На східному відтинку північного фронту відділи „чорних стріл" здобули твердиню Кастро Урдіялес та осягнули лінію Хінарес—Уріето, так що панують зовсім над долиною ріки Агера.

ТОРРЕ ЛЯВЕГА ЗДОБУЛИ ПОВСТАНЦІ БЕЗ ВИСТРІЛУ.

Авас подає, що наварська бригада здобула вчора пополудні Торре Лявега без вистрілу. Перша ввійшла до міста сотня під проводом підполковника Ґарції, який колись перший увійшов був до Більбао. Червоні покинули місто на дві години перед приходом націоналістів.

Шлях Більбао—Ля Коруня заняли війська ген. Франко, так, що червоні зможуть відступати із Сантандеру тільки північною дорогою.

ВТІКАЧІ ЗІ САНТАНДЕРУ ПРО СИТУАЦІЮ.

Авас повідомляє з Байонни, що морем приїхало там із Ляредо коло 100 міліціонерів, жінок і дітей. При деяких міліціонерах знайшли величезні грошеві суми, які доходять до 30 тисяч пезетів.

Один поштовий урядовець із Ляредо мав при собі коло міліона пезетів.

До Аркамон приплили два малі рибальські кораблі зі Сантандеру. На чердаку тих корабликів приїхало кількадесять осіб, між ними трьох майорів, трьох сотників і двох поручників міліції.

Вони заявили, що ситуація в Сантандері безнадійна, головно з причини величезної переваги нац. летунства.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

Міністерство війни червоного уряду комунікує, що східна армія перервала фронт противника між Тардієнте і Бельчіте в араґонській провінції. Фронт перервано у трьох місцях, не зважаючи на сильний опір противника. Нац. частини, які боронили Квінто, окружені. Комунікація між Хуескою і Саррагосою перервана. Урядові летуни бомбардували зал. стації Бельчіте, Мозота, Цуера, Конатаюд, Парахуельйос і Ургос.

Ширіть наш часопис!

ПАШУ І ЗБІЖЖЯ, висліди Вашої цілорічної праці і головні засоби на життя обезпечіть негайно від огню в

В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Проти демагогії людовців по наших селах.

Львів, 25. серпня 1937.

Жахливі земельні відносини на українських землях у Польщі, де більше як 60 відсотків господарств є зовсім нежиттєздатні, а дальші 30 відсотків можуть ледви животіти, намагаються в останніх днях використати польські людовці, щоби спекти при допомозі українських селян свою наскрізь політичну печеню. Від 15. ц. м., коли то польська людова партія святкувала „день хлопського чину" і при цій нагоді висунула до уряду низку політичних домагань, по українських селах зароїлося від польських хлопських агітаторів, які наскрізь демагогічними гаслами намагаються приєднати українських селян до своєї чисто політичної акції. По більших і менших містах Сх. Галичини їздить відомий демагог з людової партії кс. Панась і на вічах проливає крокодилячі сльози над важким положенням усіх селян. — Українські селяни мають право купувати землю підчас парцеляції, таксамо, як польські — горлає кс. Панась на вічах у Сх. Галичині. — Обєднайтеся всі хлопи разом, бо нема ні польських ні українських селян, — є лише „хлопи"; тоді ваше положення покращає! — запевняє кс. Панась і інші агітатори людовців.

Одночасно в чисто польських повітах і на західних окраїнах українських земель, у Ярославщині, Березівщині, Переворщині і т. д. товариші кс. Панася співають іншої пісоньки. Вони на вічах не вагаються запевнювати польських хлопів, що причиною їх нужди є саме українські селяни, бо українці, мовляв, дістають землю поміщиків у Сх. Галичині. Для польських хлопів землі нема тому, що — мовляв — „уряд тримає з українцями". Попри це висувають людовці наскрізь політичні домагання під адресою уряду, про що вже наші читачі знають зі статті жидівського публіциста Зінґера, що її „Діло" з 24. ц. м. передруковало майже повністю. Ця стаття відкриває теж рубець заслони останніх селянських подій у Польщі, що є наслідком боротьби польської опозиції, головно людовців, за владу.

Цю акцію польських людовців знаменито розкрило українське населення, головно на наших західних окраїнах, і стоїть, як нас звідти запевняють, осторонь усяких тамошніх подій. Не мають більшого послуху агітатори людовців також у нас на сході. Українське селянство ніколи не може забути того факту, що саме найбільший розмах кольонізації українських земель наплівовим польським елементом припадає на часи, коли в Польщі був при владі провідник польських селян — Вінценти Вітос. Саме тоді в руки польських кольоністів перейшло 445.000 га землі на українських землях у Польщі. Якщо нині 90 відсотків українського селянства буквально душиться на своїх вузеньких, поділених нивках і примирає з голоду, то це мусить завдячити головно і в першу чергу кольонізаційній політиці польських урядів під проводом Вітоса і вшехполяків. У-

український нарід теж добре знає, що нова хвиля кольонізації українських земель прийшла за часів теперішнього міністра хліборобства Понятовського, який був визначним провідником б. польської селянської партії „Визволення" і донині залишився вірний своїм радикальним поглядам.

Тому, зрозуміла річ, українське селянство — поза несвідомими і темними одиницями — не приєдналося до відомої акції польських людовців у Галичині. Його не заманять теж туди ні транспаренти з написами: „Нехай живе Україна!", що їх несли між іншим людовці в Яворові, ні спів українського національного гимну. Українське населення інстинктовно відчуло, що за плечима людовців скривається рука комуністичного агітатора, який такою інсценізацією хоче притягнути українських селян до „спільного хлопського фронту". Як на цьому „спільному фронті за землю" вийшло українське селянство на Сов. Україні, про це знає вже у нас навіть мала дитина.

Одначе навіть найбільше несвідомим одиницям зпоміж українських сільських нужденарів, які тут і там вагалися, чи не приступити їм до спільної акції з людовцями, отворили очі летючки погромницького змісту, що їх масово розкинули в кількох повітах у Східній Галичині і на наших західних окраїнах. Кожний українець умить зорієнтувався, що означають і яку ціль мають летючки „Комітету Порозуміння Польських Організацій". І кожному стало ясно, що якнебудь інтеренція українського селянства в цій внутрішньо-польській боротьбі за владу могла б дати легко нагоду ввесь гнів обох сторін спрямувати у бік українців.

Ось так неперебірчива демагогія людовців і погромницькі летючки „Комітету Порозуміння Польських Організацій" зайвий раз переконали українське селянство і взагалі ціле українське громадянство, що кращу долю здобудемо лише обєднані кріпко й суцільно у своїх національних організаціях і під рідним національним прапором.

У. П. Р. на конференції у львівського воєводи.

Представники У. П. Р. у складі заст. голови В. Целевича і секретаря Дм. Великановича явилися в середу 25. серпня ц. р. у львівського воєводи п. Білика й обговорили цілу низку справ у звязку з останніми подіями в краю (акція людовців) та зложили рішучий протест проти антиукраїнської відозви Порозумівавчого Секретаріяту Польських Суспільних Організацій.

Львівський воєвода заявив у справі відозви, що акція Порозумівавчого Секретаріяту є акцією суспільною, а не акцією уряду, чи пак адміністрації на нижчих щаблях.

—o—

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 118—?

Не розбурхуйте пристрастей!

З приводу наступу на дитячі садки Р. Ш.

Перед світовою війною дуже малу увагу вертали у нас на дошкільне виховання. Наші шкільно-виховні установи передовсім основували і вели бурси для середньошкільної молоді і щойно від шкільного року 1907-8 розвинулась у нас велика акція за приватними гімназіями з українською мовою навчання та українськими гімназійними курсами, а тут і там також за приватними дівочими учительськими семінаріями. Фаховим шкільництвом наше громадянство мало тоді цікавилося і в довоєнному періоді основано тільки дві фахові школи нижчого типу під фірмою „Просвіти" — торговельну школу у Львові і сільсько-господарську в Милованні. Дуже мало зроблено у тому часі теж і для організації народнього шкільництва, може через те, що у більшости східно-галицьких громад і так були українські вселюдні школи й поважне число українського учительства. Організацією найбільше популярного середнього шкільництва гімназійного типу займалася тоді окрема установа „Краєвий Шкільний Союз", якого працю згодом перебрало „Українське Педагогічне Товариство", нинішня „Рідна Школа".

Сьогодні наше приватне шкільництво з незначними винятками зосереджене в руках нашої начальної шкільно-виховної установи „Рідна Школа", що перебрала на себе теж і дошкільне виховання та справу бурс. Велика розбудова цього Товариства у повоєнних часах, що йшла в роках великої матеріяльної скрути, розбудова, що своїм розгоном перевищила навіть інші наші установи у Східній Галичині, які працюють теж у виховній ділянці, не могла очевидно поминути зовсім донедавна занедбаної ділянки дошкільного виховання. Ще стало просто пекучою національною потребою, особливо з хвилиною, коли мовним шкільним законом із 31. липня 1924 р. спольщізовано майже в цілости східно-галицьке вселюдне шкільництво. Боротьба за рідне вселюдне шкільництво при помочі переведеного шкільного плебісциту спопуляризувала у масах „Рідну Школу" до тої міри, що на 1. вересня 1936 р. мала вона в краю 1.977 кружків і згуртувала у своїх рядах 91.416 звичайних членів.

Поминаю тут ріжнородну діяльність цієї заслуженої установи, а займуся тільки ще раз її дошкільною працею, що проявлялася в опіканні та веденні дитячих садків. Таких садків у минулому році під фірмою Р. Ш. було 655, де виховувалося 25.482 дітей. Найбільше було їх у львівському воєвідстві — 334; у станиславівському — 174; у тернопільському — 147. Розмірно невелике число дитячих садків Р. Ш. в тернопільському воєвідстві, яке виявляло і виявляє досі найбільшу національну українську свідомість та активність, слід пояснити тим, що саме на терені цього воєвідства протиукраїнський наступ був завжди найсильніший і найбезоглядніший. У тернопільському повіті, де одинадцять літ був повітовим старостою теперішній виконуючий обовязки воєводи віцевоєвода п. Томаш Маліцький, довгі літа не можна було дістати дозволу на ведення хочби одного дитячого садка — при всіх заходах з нашого боку. Слід додати, що були й такі виняткові старости, що зі свого боку не робили більших перепон в основуванні дитячих садків. Це є ілюстрацією східно-галицьких адміністраційних відносин, де кожний повіт, чи кожний староста може вести та й веде свою власну національну політику.

Та наші рідно-шкільні дівчі таки не зражувалися неприхильною поставою місцевої політичної державної адміністрації до справи дитячих садків Р. Ш., для яких створено зовсім протизаконно своєрідний „нумерус клявзус". До конкуренції з дитячими садками Р. Ш. покликано „комісьні" — як подекуди називають їх наші селяни — „саможондове дзецєнце огруджі", утримувані коштом повітових виділів, волостей або громад, очевидно з польською мовою і польською провідницею. У деяких громадах присбручанських повітів замість „саможондових" — часом під фірмою „Товажиства Школи Людовей" — є другий рід „комісьних" „огруджів", що їх основує КОП (Корпус Охрони Погранича). Метою польських „комісьних" садків є охота запанувати над душами наших найменших дітей у віці від 3 до 7 літ і не дати їх під вплив української рідношкільної установи.

Тижнями, а то й місяцями йшли нераз торги наших рідношкільних дівчів у краю з місцевими старостами, зразу загально про число дитячих садків Р. Ш. в повіті, дальше про поодинокі громади, де ті садки могли б вести свою працю, врешті про особи провідниць, щодо яких політично-адміністраційна влада мала деякі свої застереження „благонадьожности". Справжні були це бідні, Богу духа винні дівчата, а політично чи поліційно незамазаним обличчям, що з посвяти йшли у сільську глушу для чисто культурної праці. Якщо вже перейдено усі ті перепони, то ще треба було зложити оплату за комісійні оглядини, на які часто-густо доводилося довго ждати. Нарешті садок таки відкритий, але віддано його під безнастанну опіку війта, солтиса, а передовсім поліційної станиці. Всі вони стежать і за садком і за молодою провідницею і розуміється — за тими громадянами, що допомагають садкові, вважаючи їх мало не державними здочинцями.

Сміх людям сказати, а таки садки, як одна із звичайних виховних потреб, стали у східно-галицькому селі зачіпною точкою теперішніх дуже невідрадних польсько-українських взаємин. На садках і на тих найменших, що з них користають, можна нині досліджувати приплив і відплив, насилення і потахування пануючих протиукраїнських настроїв серед сучасного східно-галицького польського громадянства, яке врешті супроти нас ніколи не мало сентиментів.

Так воно і сьогодні. Були ми свідками наступу на наші освітні, господарські і тіловиховні установи. На рідношкільні теж. Саме на них іде він тепер у ріжних формах. Маємо нову наглядну лекцію польсько-української дійсности, що не оминула і дитячих садків. Що днини приходять звістки з ріжних кінців краю та з ріжних повітів — від Сокаля по Карпати — від горішнього Дністра і Сяну по східні окраїни Поділля про розвязування дитячих садків, що в деяких околицях, напр. у Сокальщині, прибрали навіть масовий характер. Крутова відповідальність відбивається у першій мірі на тій слабенькій клітині, що зправдала сама себе не всилі боронити. І вона пасе тут невинною жертвою.

Атмосфера у східно-галицькому селі часто ненормальна. Вигуки польської куріерковоі і брукової преси, а майже тільки таку вичитує польське східно-галицьке громадянство, — виступи пп. Ромеріа і Грабських на польських зібраннях, а пп. Жиборських, Відацьких і Екертів у соймі підсичують запальність цієї атмосфери. Вводять вони стільки нових запальних газів, що підготовляють щораз то нові вибухи. А експеримент з наступом на дитячі садки „Рідної Школи" може бути новою іскрою. А чейже не треба тепер іскор, що спричиняють вибухи, ні нам ні полякам.

Д-р Степан Баран.

Початок кінця Кагановича.

МОСКВА, АТЕ. Центральний Вик. Комітет рішив відділити з комісаріяту важкого промислу відділ машин і гуми, приділюючи його до новоствореного комісаріяту промислу механізації і металюргії. Новий комісаріят обнив Валерій Межлаук. Дотеперішнього комісаря комунікацій Кагановича іменували комісарем важкого промислу. Ресорт Кагановича обнив на доручення ЦІК-у Баужулія.

Номінація Кагановича на становище комісаря важкого промислу викликала в Москві сенсацію. Добачують у тому сумерк кар'єри найбільше впливового з братів Кагановичів, які займають у СССР високі державні становища. Підкреслюють, що новий уряд, що його обнив Каганович не має майже ніякого значіння. Перенесення Кагановича ще й тому несподіване, що недавно ціла совітська преса виписувала правдиві дитирамби на честь Кагановича, з нагоди закінчення першого господарського півріччя, ставлячи Кагановича за приклад іншим народнім комісарям.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

„...Тільки само життя вирішить справу співжиття двох народів..."

КОЛИШНІЙ ПОСОЛ, ГОСПОДАР-ГУЦУЛ П. ЮРА ЧУКУР, ЗАБІРАЄ СЛОВО В АНКЕТІ „ДІЛА".

Передаємо з черги (див. „Діло" чч. 150, 152, 155, 161, 164, 167, 170, 173, 176, 179 і 184.) голос статтю поважного активного краєвого діяча-селянина і при цій нагоді пригадуємо питання, які Редакція сформулювала у своїй анкеті так:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка існує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?"

Редакція.

1) В засаді — зміна нашої національно-політичної тактики повинна була наступити, тільки не всі члени УНДО повинні були в ній ангажуватися. Здається, що взагалі краще було не суперничити з групою ел. Хомишина, який раніш уже в тім напрямку заангажувався, і залишити йому справу переговорів із урядом. УНДО повинно було залишитися на старих позиціях, себто повинно було займатися головно організацією краю, інформацією закордону про українські справи, працею над вироблюванням одного типу українця з одною всеукраїнською думкою та й формуванням тих вимог, що їх признають абсолютно всі без виїмку українці. Приступати до переговорів з недавнім противником може тільки той, хто має тверду віру в їх успіх, або хто до цього невідхильно примушений. Не думаю, щоби багато ундистів дійсно вірило було в успіх угоди з 1935. року, а робити її за всяку ціну, без попередніх дій уряду, не було конечне. Думаю теж, що деякі наші люди зле роблять, коли — говорячи про „нормалізацію" — говорять про співжиття українців з поляками. Співжиття двох народів не залежить від розмов у кабінетах міністрів, бо тільки само життя може цю справу вирішити.

2) Наслідок „нормалізації" такий, що переговори проводу УНДО з урядом зробили на поляків вражіння нашої політичної та організаційної слабости: мовляв, українці хапаються останньої дошки рятунку. Тому наші сусіди вважали, що треба українську політику ще більше від себе узалежнити і це їм подекуди вдалося; всі польсько-українські справи обмежились до розмов між УПР та урядом, при тім із тих розмов нічого конкретного не вийшло. Через те нас почали взагалі менше шанувати, в кожнім разі багато менше, ніж шанували за часів попередніх УПР.

3) Найважніший і найприкріший наслідок „нормалізації" в українськім житті — це масова втеча українського громадянства від політики, від усякої політ. роботи. Одні сподіваються, що

все зробить УПР, а другі просто не знають, на яку ногу стати, урядові не хотять шкодити, щоб не наразитись на назву кириників, а самі втратили свободу рухів. Інші українські партії дістали більше аргументів поборювати УНДО, а це ослабило нашу партійну організацію та взагалі стан української організованости. Всі бачать, що сварки між українськими партіями стали гостріші.

В нашім громадянськім житті відчувається брак політичного проводу, бо теперішній провід витрачує найбільше енергії на варшавські розмови, не подаючи навіть до відома рідному громадянству змісту тих розмов. Розумію, що можуть в тих розмовах бути речі, про які годі голосно говорити широкій публиці, але знову така тактика — робити тайну з усіх і великих і малих справ та тримати взагалі громадянство осторонь від своєї діяльности — не звязує громадянства з проводом. Незрозуміле для мене є також те, що пп. посли не організували мас для ніякої позитивної праці, для ніякої акції, не кидали ніяких творчих гасел: коли вони робили численні віча, то тільки на те, щоби для себе жадати довіря.

4) Закулісові ходи нашого політ. проводу нам, людям з села, не є відомі. Але коли нема з усіх тих ходів ніякого хісна, то й не можемо мати певности, що всі вони були правильні. Чейже УПР не вдалося навіть запобігти деяким некорисним для нас законам.

Наші провідні політики, коли приступили до розмов з урядом, не зробили відповідної підготови, щоби село зрозуміло, що така угода потрібна. Це був передвиборчий час і для широких селянських верств справа набрала такого характеру, що УНДО старається за мандати.

Дивним для мене виглядало те, що провід УНДО не втягнув до відповідальности за свою політику найширші зорганізовані кола громадянства та якнайбільше наших людей, тільки всю відповідальність взяв на себе, а багато наших навіть давніх ундистів і передових людей від себе відсунув, аж до виключення з партії включно. А вже цілком незрозумілі для села є виступи „Свободи" проти „Діла". Не розуміємо, чому теперішній провід вимагає сліпого послуху для себе від усіх тих людей, які може і мають іншу думку та хотіливби іншої тактики, але роблять на своїх позиціях і при своїх варстатах праці — добру національну роботу! На мій погляд наш політичний провід повинен би в такі тяжкі часи обєднувати і годити людей, а не їх розєднювати та ще й брати безпосередню участь на шпальтах газет у суперечках.

5) Найперше завдання українського політ. проводу є перевести консолідацію вгорі, признавшися до зроблених помилок. А на долах треба відзискати те довіря, яке УНДО колись мало. Кожний селянин від дитинства бачить, що в природі сильний слабого не знає. Не хочеться вірити, щоб нас хтось інший старався зробити сильнішими, як ми самі цього не зробимо. Єдина потіха, що сили нашого народу невміруші. Але й завдання політ. проводу — організувати ті сили та мати їх за собою, а не робити так, щоб вони марнувалися, або йшли своєю окремою дорогою.

Юра Чукур.

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ.

На вантажному авті до Крилоса.

МОТОРИ ГУДУТЬ.

Цієї ночі ніхто не спав у Сокалі. Майже половина здорових громадян нашого міста приготовлялась до відїзду. Гармідер і галас, що його счиняла перша половина, очевидно відобрав охоту спати і другій половині. Коли, десь коло другої години вночі, вийшов хто на місто, бачив із здивуванням ,що світла по домах палають і мешканці зовсім не думають лягати. Вже від третьої години почали сходитись прогульковці на вузькому подвірю Народньої Торговлі, де була назначена збірка. Два великі вантажні авта, що ними щоденно відбувають дорогу до Львова телята, гуси та іншого роду домашні створіння, нині призначені до дещо почеснішої ролі. Долівки застелені свіжим запашним сіном, а на сіні — рядами крісла. Їзда, здається, буде вигідна, без жадних перешкод. Вкінці прогульковці займають місця. На одному авті громадяни міста, на другому прогульковці з довколишніх сіл. Разом 75 люда. В останній хвилині надбігає ще кілька охотників і просять прийняти ще й їх. Одначе на автах вже нема вільного місця. Майже із сльозами в очах відходять домів. Мотори зачинають гуркотіти. Шофери оглядають вправними очима кола. підвоззя. Сигнал на відїзд. За кілька хвилин минаємо місто, наш славний Буг, що тепер малий та прозорий і виїздимо на шосу, що провадить до Львова.

Ранок прегарний. Знад піль підіймаються помалу сріблисті мряки, що розблискують яскраво в променях сходячого сонця. Мряки спливають у долину Буга, а там уже мякими хмарами підносяться вище і вище. Ніхто не сидить на кріслах. Усі повставали, щоб широко розкритими устами смоктати вітер і запах ранніх рос. Вітер, що кріпшає від швидкої їзди авта кучерявить волосся. Очі сверлять далечінь, цікаві нових краєвидів. Час до часу листя придорожніх дерев хляпне кого по голові. Тоді розлягається гучний сміх. Авта женуть вперед нестримно. Мотори справні, скоромірник вказує раз 40, раз аж 55 км. на годину. В далині зарисовуються обриси якогось міста.

Це Жовква. Із гуркотом виздимо на брук міста. По вулицях зустрічаємо людей, що із здивуванням приглядаються нашій прогульці. А коли виздимо на рівний і невибоїстий шлях за Жовквою, хтось спочатку тихцем затягає пісню. Дедалі пісня набирає розмаху і котиться на довколишні поля. Радісно дзвенять слова пісні, її підхоплюють пасажири першого авта і пісня не вмовкає, поки кола не задрижать на бруку Львова. Львів уже будиться і ще заспаними очима витає нас. Крамарі виглядають і показуючи на нас пальцями, щось шваргочуть. Хтось жартом кидає думку, що завтрішній „Ілик" видрукує товстелезним шрифтом на першій сторінці сенаційну відомість про „заязд горд гайдамацких на Львуф".

Із сміхом і жартами переїздимо город Льва і перед Винниками наш перший постій. Помучені вилазимо з авт і придорожній ліс починає лунати від сміху. Сонце піднялось уже високо, зачинає пригрівати. Когось зачинає боліти голова, але на щастя їде з нами двох лікарів; один від зубів, другий правдивий. Пацієнтка миттю поздоровшає. Тимчасом провідник прогульки дає сигнал. Ще невтомний фотограф „ловить" нас кілька разів, шофер залучає мотор і знову стелиться перед нами рівний шлях. Минаємо села, минаємо Перемишляни, минаємо річку і спиняємось у Рогатині.

Умить збирається коло нас юрба.

— Ви звідкіля?

— Сокаль, двісті кільометрів!

І голови похитуються зі здивуванням.

— Куда?

— На Крилос.

— Чого?

Але не вспіли ми відповісти на останнє питання, бо надходить директор місцевого Союзу Кооператив і витається із нами. Довідуємось, що недавно поїхало теж на Крилос два автобуси зі Львова. Ще хвилинку стоїмо, обіцюємо вступити в поворотній дорозі до Рогатина і минаємо місто. Приспішеним темпом переїздимо Вербилівці, Бабухів і вкінці виринає перед нами Галич. Дорога зачинає пнятись під гору. Мотор сопе, набираючи розгону. Ідемо ліском. Хтось кидає думку, щоб розмаїти авто. Стаємо, дехто скаче до ліса, наломлює запашної дубини і знову із піснею на устах премо вперед. Здалека бачимо величезну браму з живої зелені із синьо-жовтими прапорчиками. Наші авта стають побіля львівських автобусів.

З польської преси.

„Про що повинна писати преса, якщо має сповняти своє завдання".

Краківський „І. К. Ц." з 25. ц. м. пише:

Перший обовязок преси інформувати публичну опінію про те, що діється в краю і в світі. Колиж преса обмежується лише до реєстрування фактів з закордону збуваючи мовчанкою життєві та актуальні проблеми краю, то це однобічність таксамо шкідлива, як і те, коли замикатися в сфері виключно краєвих справ, не звертаючи при цьому уваги на світові події.

Тоді, коли явище другого типу, себто зацікавлення закордоном — випливає з правила з внутрішнього наставлення редакції часопису, так на явище першого типу звичайно мають вплив мотиви і спонуки, що ділають іззовні.

Те інформаційне завдання преси впливає на її основне відношення до державної адміністрації, а в ширшому розумінні слова до чинників, що кермують краєм.

Завдання урядових чинників — удержувати передовсім в державі лад, спокій і порядок. Тому державна адміністрація, якщо хоче стояти на висоті свого завдання, мусить співпрацювати з пресою, інформувати її та вможливити інформування широких мас. Бо лише тоді повстає у суспільності т. зв. зорганізована публична опінія. У протилежному випадку в краю поширюється хаос, а шкідливі і непровірені сплетні посилюють настрої.

Приймім, що у краю настають якісь неспокої, пошести, чи інші живлові катастрофи. Про ці речі говорять і дискутують всі.

Приймім теж, що про ці катастрофи власти заборонилиб писати. Який наслідок цього?

...В краю сталиб поширюватися фантастичні сплетні, ...в опінії повстав би шкідливий настрій. А власти супроти таких явищ булиб безсильні.

А тимчасом: Можнаб перешкодити поширюванню неправдивих вісток, що навмисне викликують неспокій, коли ці вістки появляються в легальних часописах. І навпаки, не можна здавити стогубної сплетні, — що її поширюють по краю міліони неконтрольованих одиниць.

Дальші наслідки цього такі, що в той спосіб підготовляється ґрунт під розвиток нелегальної, протидержавної і пашквільної преси.

Дали вужнете своїй спадкоємці
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городоцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

До Впов. Передплатників
Складанки П. К. О.

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на вересень 1937 р.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Арештування комуністів і людовців.

Політична поліція перевела минулої ночі масові ревізії й арештування комуністів у Львові.

В Переворську поліція арештувала цілу повітову управу Стронництва Людового разом з головами громад. гуртів, разом понад 80 осіб. В Бурштині, повіт Рогатин, арештували трьох членів Стронництва Людового Клецького, Кишштиняка і Жулковського. Арештованого у Львові адв. д-ра Станислава Табіша та м-ра Залеського віддали до суду. В Ярославі арештували діяча Стронництва Людового д-ра Єдлінського. Кажуть, що на тлі виступів підчас свята „хлопського чину" дійшло до дальших арештувань між людовцями. „Експрес Вечорни" лише: У звязку з виступами, що трапилися підчас свята „хлопського чину" поліція перевела дальші арештування між дівчами Стронництва Людового. Під замітом недозволеної агітації арештували в середському повіті, лодзького воєвідства 6-ох членів Стронництва Людового. „Дзенник Польскі" повідомляє: В Тарнобжегу арештували Ф. Корга, В. Козьола, Леона Корга і Кар. Сломко. В Перемишлі арештували М. Гловача та Ст. Градовського. У варшавському повіті арештували Зигмунта Сенковського з с. Імелін. Арештували теж голову Стр. Л. в Мрокові коло Блоня И. Домбровського та трьох членів гурта Стр. Люд. Поліція арештувала сина годови повітової управи Стр. Л. на груєцький повіт Корчака та члена гурта Рака.

Мадрид знову збомбардований.

Минулої ночі нац. літаки знову збомбардували Мадрид. Упівночі нац. батерії обстрілювали середмістя. Червоні відповіли теж гарматами, так, що пів години тривав жахливий гук. Населення схоронилося до пивниць.

НАЦ. ВІЙСЬКА 12 КМ. ВІД САНТАНДЕРУ.

Авас повідомляє, що національні війська таборують у віддалі 12 км. на полудне від Сантандеру. Командування рішило, що перші ввійдуть до міста наварійські частини.

ГУБЕРНАТОР САНТАНДЕРУ ПОДАВСЯ ДО ДИМІСІЇ?

Як подають непотверджені вісті з Більбао, губернатор Сантандеру Альварез зложив свій уряд, з приводу наступу нац. військ і його димісію імовірно приняли.

Одночасно зі Сантандеру домагалися припинення воєнних акцій, крізь радіо, скермовуючи таке домагання на адресу ген. Сольґаги.

Непотверджена теж вістка, що великий відділ баскійських міліціонерів піддався національним військам.

НОВИЙ АТЕНТАТ НА ПРЕМ. САЛЯЗАРА.

ЛІСАБОНА, ПАТ. Райтер повідомляє з Лісабони, що там підготовляли новий атентат на прем. Салязара. Поліція викрила в останній хвилині та арештувала змовників.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

ДЕНЬ КНЯЖОЇ СЛАВИ.

Стрімчастою стежечкою прямуємо на площу, де відбувається величаве свято. Перейшовши малий лісок, входимо на розлогу площу п. Хмілевського, де видніє кольосальних розмірів багатоколіровий портрет князя Осьмомисла. Саме правиться Служоа Божа. Одначе у нас мало часу, щоб взяти повну участь у святі. Переходимо на місце розкопів, де дуже обширні пояснення дає нам археольог-аматор п. Гречанівський. Оглядаємо місце, де спочили тлінні останки великого князя, заглядаємо до камяного, різаного в одній камінній брилі саркофагу. Грубезні мури свідчать про велич і красу колишнього собору. Від нас видно і місце, де стояв колись княжий терем так званий Золотий Тік. Там було колись єдине в цій околиці джерело біжучої води.

Зацікавлені слухаємо пояснень, оглядаємо залишки фундаментів, церковцю, що перетривала кількасот літ. Тимчасом звідкись надходить маляр п. Чорпіта і наставляє на нас дуло свого фільмового апарату. Багато разів фотогрфуємось на тлі розкопів і церковці.

Час спливає так скоро, що попросту ми й не оглянулись, як лунає сигнал відїзду. Хоч-не-хоч відходимо із місця, де стільки літ спочивали тлінні останки Осьмомисла. Ще кілька останніх поглядів, ще кілька останніх знімок.

За хвилину наші авта знову гуркочуть своїми моторами. По дорозі зустрічаємо підводи, наколесників і піших, що вертаються з прощі на Крилос. Це ті самі, що їх подибували ми в дорозі до Галича. Як довідуємось, цілі ватаги прочан щонеділі з далекої часом віддалі прямують до Крилоса.

Минаємо ліс. І перед нами прекрасна панорама Галича. Домики малі, деякі з червоними дахами блистять в повені сонця, срібною гадюкою вється Дністер. Шкода, що так коротко можна нам побувати тут. Не хочеться відїздити. Трудно...

Знову вється біла-біла дорога. В Рогатині відпочиваємо хвилинку і тоді наздоганяють нас львівські автобуси.

ДО ЧЕРЧА.

Хтось станув високо на платформі і кричить:

— До Черча!

— До Черча! До Черча! — повторяє щораз більше голосів і за хвилину переїздимо місток на Гнилій Липі, щоб ще за хвилину зїхати на шосу, що веде до Черча. Небавком вихиляється нам назустріч туловище „Амати". Дедалі бачимо вже й „Палатку". Можна уявити собі, що за гамір настав у закладі, коли наплило туди 120 люда. (75 сокальчан, решта „львовяки"). Саме закладова орхестра під проводом Ябця вдаряє нам на привітання фокстрота. Дехто вже гуляє на підвищенні біля джерел. Знайомі, що не бачились по кілька літ неждано зустрічаються. Сміх наповнює черчанський парк.

— Ви чого такі засмаровані?

— Га, двісті кільометрів на відкритій платформі, то не будь що!

Директор Лепкий витається щиро. Але не можна довго з одним говорити, бо надходять нові знайомі.

— Я чула, що...

— Переказували...

— Чи то правда...

Вигуки, запити, відповіді, це все мішається в одному великому гаморі, що його не вспіли навіть заглушити славні черчанські динама. Дехто, хто не був у Черчі смакує „Льону", хтось замочив уста в „девятці" і скривився, мов на погибель, хтось уже і заспівав:

Ми приїхали до Черча,
щоб девятки скоштувать,
А потому на дансінгу
цілу нічку погулять...

На жаль, цього останнього не довелось нам виконати, бо нетерпеливі мотори загуділи, підскочили по вибоїстій дорозі і вирвали нас просто з парку. Не вспіли навіть з усіма попрощатись. Ніч надходить із черчанських долин.

ЗОРІ СПАДАЮТЬ...

Десь спереду несеться стара пісня:

Вечірній дзвін,
багато дум
наносить він...

Здіймається вітер. Надносить із далини розкішні думи про Крилос — місце княжої слави... Уява реставрує руїни: підіймаються величні зариси монументального храму...

Щораз більше кільометрів віддаляє нас від Крилоса, щораз гострішій вітер здіймається і щораз тихіше бренить пісня. Небо зоряне, не зрушне. Тільки час до часу його темінь переріже наглим блиском зоря, що паде вниз. Розгоном минаємо Львів, Мости...

І в світлі серпневої ночі прощаємось. Залишились нам тільки спогади гарно проведених хвилин — двох контрастів: під покрівлею старої церкви в Крилосі і під черчанським павільоном.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Нектар наших днів.

У нових часах поширилося незвичайно вживання чаю, як щоденного напитку. Життя нинішньої людини майже не можна уявити собі без чаю. Цей „новітній нектар" панує всюди, і в розкішних палатах, і в убогих хатах. Чай відограє велику ролю також і в товариському житті („чайні вечорі", „прошені гербатки", славні пополудневі „файф-о-кльоки" звязані з традиційним англійським чаєм).

Що це таке чай?

Чаєм називаємо сушені звинені листочки і молоді била кущів т. зв. Камелія Теіфера, Тея кінензіс. Вартість чаю залежна від способу його годівлі і від кількости його головного складника, кофеїни, що спричиняє побудливий та відсвіжливий вплив чаю на людину. Також смак чаю залежить від кількости гарбникової кислоти (т. зв. таніни), що надає йому терпкий смак. Дальше від кількости та якости запашних етеричних олійків у рослині залежить аромат чаю. У середньодобрім чаю є 1,2—5 прц. кофеїни, таніни 5—27,5 прц. та 0,5—1,2 прц. етеричних олійків. Відживна вартість чистої, несолодженої гербати невелика; 1 філіжанка чаю дає організмові енергії коло 10 кальорій, себто всього стільки, скільки дає ложочка молока. В останніх часах виказали в чаю також вітаміни, головно віт. Ц, що зберігається навіть до 3 років.

Чорний, жовтий, зелений і червоний чай.

В торговлі є чотири роди чаю. Чорний чай повстає так, що перед сушенням його піддають ферментації, жовтий сушать у тіні, зелений на сонці, а червоний виробляють зі старого листя. У нас дозволяють на привіз лише чорного чаю, тому ми навіть не знаємо, який смак мають інші відміни чаю.

Чорний чай продукують головно на островах Цейльоні, Яві та в британській Індії. Листя чаю збирають та сортують за величиною та грубістю. Потім листя вяне і скручується; тоді піддають його ферментації і сушать. Чай ферментує в температурі 21—27° Ц. у вогкому повітрі, а чим коротше і скоріше ферментує, тим гостріший має смак. По висушенні чай сортують, пакують та розсилають. Сухий чай втягає воду чи водну пару з повітря, тому він мусить бути старанно опакований, щоб не спліснів і не втратив аромату по випарюванні етеричного запашного олійку. Тому скрині з чаєм оббивають оловяною бляхою, а малі пачки завивають в цинову чи алюмінькову цинфолію, або в цельофан.

Де найліпший чай?

Найліпший чай — індійський, що походить з полудневих узбіч Гімаляїв, з країн Дарджилінгу та Ассан. Вони дають такий сильний і гострий напиток, що треба його мішати зі слабшими родами чаю.

Цейльонський чай, що походить з низинних околиць, дає чай темний без аромату, а гірський ясний з ароматом.

Чай, що походить з Яви та Суматри, має найліпший смак тоді, коли походить з гористих околиць.

Крім цього на нашім ринку є ще бразилійський чай, що дає середні гатунки чаю.

Фальшований чай.

Чай є доволі дорогим продуктом, тому його часто фальшують. Дослідами над якістю і чистотою чаю, який продають на терені польської держави, занялася спеціялістка фармакольогії Наака-Накенська, що й оголосила висліди своєї праці у фармацевтичній пресі. На її гадку бувають такі випадки фальшування чаю: 1) примішка інших рослин, 2) додавання вже раз запарюваного чаю, 3) означування нижчого гатунку чаю назвою вищого, 4) домішка більшої кількости маловартних складників рослини (напр. била замість листя), 5) зліплювання відпадків листя липкими субстанціями, 6) штучне обтяжения на вазі, 7) штучне фарбування та 8) штучне ароматизування.

Тепер уже майже не додають домішок інших рослин. Зате ще недавно додавали листя верби, афин, вязу. Чай, що був раз запарений, пізнати найліпше по тім, що він не коле в пальці та не тріщить, коли його роздушити.

Щодо додатку меншевратних складників, то важне тут відношення чайного листя до бил. У добрім чаю не може бути більше, ніж 40 прц. била. За дослідами згаданої спеціялістки, найменше била є в китайському чаю (4,7—6,8 прц.). В індійському чаю є їх 23 прц., в цейльонськім 17,5—53,5 прц.

Щоб збільшити вагу чаю несумлінні торговці додають найчастіше піску або гіпсу. Ці додатки легко пізнати, бо у воді вони йдуть на дно. Також чистий чай пізнати по тім, що по спаленні не лишає більше попелу, ніж 8 прц.

Знавці не радять також купувати перфумованого чи ароматизованого чаю, бо торговці перфумують головно низькі гатунки чаю, щоб продати їх за ліпші.

Приписи на добрий чай.

Згадана дослідниця чаю подає ось який припис запарювання чаю: не треба тримати чайнику на парі ані зі сухим чаєм перед запаренням, ані після нього. Коли чай „натягає" довго, то на його поверхні видно якби товсті плями. Це є наслідком того, що при задовгім „натяганню" кипяток вимиває з чайного листя товщі, з яких утікають паруючи етеричні олійки, що надають чаєві аромат. Через то безумовно чай тратить на запаху і смаку.

Чай треба запарити ось як: всипати до чайничка, сполоканого кипятком, чаю, запарити його малою кількістю кипятку, по 3—4 мінутах доповнити ще водою і лишити не дальших 3—4 мін., при чому чайник не повинен стояти ані на парі, ані на розігрітій кухонній плиті.

Так — кажуть визначні смакуни-знавці — дістаємо найліпший напар з даного роду чаю.

КОБАЛЬТ І ЗВІРЯТА.

Організм звіряти (і людини) має багато всіляких мінералів у формі первнів або їх солей, що потрібні до правильного життя і праці органів тіла. Вони є посередниками і регулятурами всяких життєвих процесів, а деякі з них діють подібно як вітаміни.

Це потверджують найновіші фізіольогічні досліди, які виказують, що до таких первнів належить металь кобальт.

У дуже маленькій кількости находиться він у звіринім організмі, де потрібний при витворюванні червоних тілець крови.

Це потверджує т. зв. „прибережна недуга", що виступає в Австралії в овець. Ця недуга проявляється як важке недокрівля і провадить серед поступневого ослаблення вівці до смерти. Два дослідники Мерстен і Ляйнес виказали досліджуючи хорі вівці, що причиною „прибережної недуги" є брак кобальту в паші тих пасовиськ. Вони подавали двом вже конаючим вівцям по 1 мг. (міліграм — 1 тисячна грама) денно азотану кобальту.

Лічені так звірята ожившися значно вже по 3 днях, а по 10 тижнях лікування кобальтом зовсім видужали.

РОСЛИНИ І БАРВНИКИ.

Загально знаним є, що коли хтось хоче поліпшити свої землеплоди, то навозить їх усякими органічними матеріялами (гній) або мінеральними солями. Тепер появився новий спосіб приспішення і посилення росту рослин. А саме мадярський ученний Шелей є Будапешту стверджив, що при діянні розчинів деяких флюоризових барвників рослини значно скоріше кільчаться і ростуть.

Ті барвники мають здібности фотодинамічні, себто використовують могутню силу променистої енергії. Вони втягають променисту енергію (світла), що складається із хвиль різної довготи, а висилають в окруження хвилі одної, означеної довжини, що й діють на рослини приспішуючи їх ріст та збільшуючи величину плодів.

Додатній вплив барвників, що втягають у себе світло, ствердили вже на пшениці, лені, маку, гарбузах та ін.

ПРОДУКЦІЯ ЗОЛОТА.

В 1936. р. продукція золота представлялася так: Трансваль випродукував 11.336 унцій (1 унція рівна 31,1 кільограм) себто 35 тон, Совіти 23 тони, Канада 12 тон, Зединені Держави Північної Америки 11 тон, Австралія 3,6 тони.

З таємниць людського організму.

Лікування хорих у середньовіччі опирали тодішні лікарі на науці „князя лікарів" Авіценни. Авіценна (980—1037) був арабським лікарем; він написав великий лікарський підручник „Канон", що був „джерелом премудрости" середньовічних лікарів.

*

Найлагіднішим способом прохолоди розгарячого жарою тіла є повітряна купіль.

*

Сечовий піхур містить у собі нормально 200—400 цм³ (1—2 шклянки) сечі. При хоробливім затриманні сечі може він помістити, розтягнувшись навіть літру.

*

У 100 грамах тютюну є 5 грамів **нікотини.** Нікотина тютюну — це незвичайно міцна отрута; вже кілька крапель чистої нікотини, запущеної до ока голуба, вбиває його майже моментально. Історія судової медицини знає також випадки вбивання людей чистою нікотиною. Курці тютюну троять себе нею поволі, бо велика частина нікотини спалюється з тютюневим димом.

*

Шлунковий сік *людини є безбарвний і прозорий та лише трошки мутний. Його хемічна реакція квасна, бо в ньому багато сільної кислоти.*

*

До 8 року життя **хлопці** віддихають частіше, ніж дівчата. Між 8—15 р. ж. зачинають **дівчата** віддихати скоріше, а потім уже до старости віддихають жінки частіше, ніж мужчини.

*

На яві віддихаємо більше ном помочі черева, у сні більше **грудьми.**

—o—

Людина під впливом музики.

Душа і музика.

Велике значіння в житті людини має музика. Її сильний вплив на психіку безперечний. Знаємо, що часто люди у стані пригноблення, чи душевного подразнення звертаються до музики, шукаючи в ній успокоєння та забуття. Вони втікають від смутку, наставляючи напр. патефон чи радію на веселу, бадьору музику.

Музика має на людське тіло також фізіольогічний вплив. Деякі дослідники ствердили, що тони дурові збільшують тиск крови, а тони мольові ні, інакший вплив акордів дур і моль. При мольових акордах віддих стає глибший, а при переході з лагідної повільної до скорої музики і віддих приспішується.

Також психічно людина відчуває радість і приємність на звук милих та знаних мельодій. Велике значіння має теж **ритм.** Напр. в одній фабриці запроваджено для розваги робітників підчас їх механічно-автоматичної праці музику. Показалося, що коли патефон грав фокстротта, то і ритм праці пожвавлювався, зате при повільному танго — робота йшла в ритмі танга. Власник фабрики у висновку цих спостережень підбадьорував своїх робітників переважно фокстротами.

Музика ліком.

Музика входить нині до лічництва головно психічно-нервового як важний лік. Одначе з нею треба підходити до хорого цілком індивідуально, бо кожна людина інакше на неї реагує. Часто сам хорий вибирає собі рід музики, відповідно до своєї вдачі та нервової системи. Ось напр. славний англійський лікар Гуфеленд, що хорував довго на запалення мізку, терпів потім на загальне перевражливлення. Згодом він помітив, що гра на арфі знаменито його успокоює та лікує.

В лічництві музика має вартість головно при лікуванні безсонности, успокоює теж умово хорих та продовжує наркозу. Крім цього музика має вплив і в щоденному житті, бо дає змогу відірватися на деякий час від прикрощів життя, впроваджуючи людину в чарівний світ звуків.

Б. Г—й.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Бібліотека найнудніших книжок.

Ріо Каселлі є директором одного італійського, великого фільмового підприємства. Одначе не тим може він чванитися. Його найбільшими гордощами є оригінальна бібліотека, якої ніхто на світі не має.

Його бібліотека складається із 8 тисяч томів. Книжки з бібліотеки Каселлія не є якимись унікатами, або визначними творами оправленими в дорогоцінні матеріяли. Це зовсім звичайні книжки. Одначе вони мусять мати одну прикмету, щоб попасти до бібліотеки Каселлія: вони мусять бути скучні і то такі скучні, щоб при них навіть такий, що терпить на безсоння, заснув. Ще малим хлопцем любив Каселлі пристрасно читати і коли дірвався якогонебудь гроша купував собі негайно книжки. Але щойно, коли він виріс на дорослого молодця, рішив купувати такі книжки, яких ще ніхто на світі досі не збирав. За більше як 25 літ купив він поверх 8 тисяч примірників скучних книжок. Його приятелі прочитали майже половину тих книжок і заявили, що більше скучних книжок у світі годі собі уявити. Тільки письменники, яким припала та честь, що їх книжки опинилися в бібліотеці Каселлія не погоджуються з тим твердженням. З тої теж причини мав Каселлі чимало клопотів. Одначе його нічого не відстрашує від дальшого збирання найскучніших книжок.

—o—

Канарок спадкоємцем.

Старий англійський звичаєвий закон вимагає, щоб завіщання та остання воля небіжчика було подане до прилюдного відома. З постійної рубрики останніх завіщань, що її ведуть англійські часописи, довідуються читачі про висоту сум і майна, яке полишив спадкодавець.

Коли небіжчик полишає родину, тоді призначення завіщання ясне. Та інша справа, коли помре якась стара бабуся, бездітна вдовиця або рентієрка з Оксфорд стріт. Такі спадкодавці залишають іноді завіщання, які лиш клопіт приносять виконавцям. Бездітні вдови турбуються найчастіше долею своєї вірної прислуги і віддають нераз їй всі скарби. Та гірша справа, коли така стара вдовиця чи дівка має якесь улюблене звірятко, як скажім кота, чи канарка. Тоді останню свою волю присвячує вона виключно своїм чотироногим коханцям. Недавно трапився був у Льондоні випадок, що стара багата рентієрка призначила ціле своє майно на удержання свого улюбленого канарка.

Такі спадщини бувають іноді дуже високі, що найкраще свідчить про заможність англійського громадянства. Майже кожного дня появляються на шпальтах англійських часописів у відповідному місці оголошення про завіщання, які перевищають іноді суму 50—60 тисяч фунтів стерлінгів. Ця сума, зваживши наші умовини, величезна. Одначе англійська преса займається щойно тоді завіщанням, коли сума маєтку залишеного у спадщині доходить до пів міліона фунтів. Таке трапляється доволі часто, іноді навіть кілька разів на місяць. У таких випадках до нотаря йде окремий висланник редакції і переводить правдиве інтервю про спадщину.

Податкові органи стягають величезні скарбові оплати. Мин. року сума, що її здобули з спадкового податку, дала 89 міліонів фунтів. Найбільшу спадщину полишив останніми роками відомий власник корабельного підприємства Джон Елерман. Він залишив маєток у висоті 27 міл. фунтів. Скарб забрав із тієї суми 14 міл. фунтів. Під цю пору найбагатшим чоловіком Льондону вважають 85-літнього промисловця Йосифа Ренкса, якого майно оцінюють на 30 міл. фунтів.

—o—

Життєдайні води краю фараонів.

Коли італійці здобули були джерела т. зв. „Блакитного Нілю" англійці сильно насторожилися були з того приводу, бо таким чином користали італійці дуже багато — англійці могли чимало втратити. Щойно різні запевнення, чи пак декларації італійців, мовляв, вони не хочуть шкодити англійським інтересам, трохи заспокоїли англійців.

Чомуж та ціла справа викликала була цілу халепу і ще й нині зганяє політикам тих сторін сон з очей?

Треба ж знати, що ріка Ніль має вирішне значіння для життя цілого Судану й Єгипту. Ціле багацтво обох цих країн, ввесь їх розвиток і господарський і політичний дає ця могутня ріка, що має 6.397 кільометрів завдовжки, себто стільки, що промір земної кулі.

ЖОРСТОКА ДАНИНА.

Вже в дуже давних часах збагнули єгиптяни величезне значіння цієї ріки, як джерела життєвої енергії. Щоб дати належний вияв своєї ідолопоклонної пошани для Нілю, старинні єгиптяни приносили йому людські жертви.

Щороку вибирали в дорогоцінні одяги й квіти найкращу з дівчат, та в супроводі окремих обрядових церемоній, вкидали жертву до води, щоби виблагати в богів благословення для правильного виливу ріки. Араби, що здобули Єгипет, заборонили приносити такі жорстокі жертви. З того приводу єгиптяни дуже негодували й побивалися, а все во страху, щоб боги не наслали на них за те кари — голоду.

ОЗЕРО В МЕРІС.

Також дуже добре знали вдавнину й розуміли, що ріку Ніль можна краще використати коли вона буде належно врегульована відповідними греблями й каналами.

Теперішне озеро біля Олександрії цеж давне озеро в Меріс із часів фараонів. Досліди геольогів та інжинірів доказують, що озеро в Меріс не є природне, тільки штучне. Це величний твір техніки, що зосереджує надмір води Нілю, тоді як вона підноситься. Тією водою озеро Меріс доповнює виливи на дооколичні поля.

ДЕЛЬТИ.

Ніль витливає на північний схід від озера Танганайка в серед. Африці й аж до місцевости Макренель-Богур має різні назви. Від згаданого місця аж до Хартуму він називається Багрель-Адіад (Біла річка). Біля Хартуму він лучиться з водами Блакитного Нілю, що випливає з абісинських гір. Відси оба пливуть спільною течією аж до пустині лібійсько-арабської. Цю могутню ріку аж до Ассуану переривають шість разів катаракти-пороги.

Заплюднена частина Єгипту, це довгий пояс урожайної землі обабіч Нілю та його дельти (відног), що складається з багатьох каналів і починається 20 км. нижче міста Каїро. Тут ріка Ніль ділиться на дві головні відноги. Одною з них вона лучиться з морем біля Дамієтти, другою — біля Розетти. Найбільший розхил тієї дельти — 220 км.

ЛЮДИ.

На 35 тисячах кільометрів квадр. живе тут 14 міліонів людей, себто на 1 кв. км. припадає 400 людей. Таким чином Єгипет є найбільше залюдненим краєм на світі. Для порівняння слід згадати, що на Мадярщині, де господарство землею дуже посилене, припадає 120 людей на 1 кв. км. Таким робом завдяки Нілеві малий розмірю Єгипет став джерелом великих багацтв. Він годує не лише місцеве населення, але й дає чимало хліба поза межі свого краю.

ЧЕРВОНИЙ НАМУЛ.

Води Нілю прибувають у пору снігових розтопів і дощів в абісинських горах з кінцем червня. Вже в першому місяці прибуває води на 6 метрів (*завишки, біля Каїра на 5 м.*).

Від серпня до жовтня — земля під водою. Її покриває водночас червоний намул, що його приносять води з Абісинії. Цей намул зприводу своєї врожайности, це справжне благословення Єгипту. Як бачимо, річ тут не у воді, що її несе Ніль, тільки-ж у намулі, що його залишає вода.

Підчас виливів цілий ряд сіл „аж по вуха" у воді. Вилив, по нашому повінь — це катастрофа, в Єгипті — він справжне щастя.

РЕГУЛЯЦІЇ.

Залиті Нілем простори все таки не є якимсь величезним озером. Є переви. Нпр., місця, де стоять великі піраміди Джізег вода не заливає.

Сьогодні регулюють виливи Нілю при допомозі новітньої техніки. Є це греблі, канали, а навіть новітні станиці помп. Крім цього є ще стародавні помпи, що їх уживали в часах фараонів. Це навкруги довгого дишля кружляє в кираті віл зі завязаними очима, а дишель є получений з деревяним зубатим колесом, що підносить і опускає деревляні черпаки.

ГРЕБЛІ.

На початку листопада води Нілю починають опадати, що триває 8 місяців. Рівень води обникує до 5 м. нижче берегів. Новітні греблі мають завдання підносити, коли треба, рівень води до конечної висоти.

Біля села Кліуб є така гребля-тама. Вона скидається на міст і лучить оба береги відноги Нілю. 4 км. нижче є друга така гребля, що перетинає другу відногу Нілю.

Віцекороль Могамед Алі велів французькому інжинірові випрацювати пляни цих гребель. Інжинір зробив пляни й Могамед Алі взявся швидко до будови. 20 тисяч робітників працювало безупинку день і ніч повних 8 літ.

НЕСПОДІВАНКА.

Врешті покінчили будову. Сам Могамед Алі не дочекався оглядати здійснення свого почину й перед покінченням будови помер.

Свято покінчення будови греблі почалося дуже величаво, у присутності королівського двору, дипльоматичного корпусу, запрошених гостей із краю і закордону та непроглядної юрби цікавих. Мали зачинити святочно 60 залізних дверей, щоб піднести рівень води. Та ледве зачинили 25 таких дверей і води підійшли вгору, коли раптом запримітили, що вода в декількох місцях стовпами підбилася вгору начеб там вибухли якісь великі джерела.

Треба було чимскорше відчинити залізні двері, бо виявилося, що гребля не видержить великого напору води.

Осьтак замість піднести воду на 5 метрів, можна було при допомозі тієї греблі піднести воду тільки на півтора метра. Замість намічених 8 місяців, можна користуватися тією греблею тільки яких 6 тижнів. Одначе цей досвід придався на майбутнє для будови чергових гребель.

АССУАН.

Нпр. гребля, що її побудували 1902 р. біля Ассуану, була на той час справжнім подивом техніки.

Долина Нілю біля Ассуану є між двома гірськими ланцюгами й має 2.000 м. завишки. Щоб підбити воду, побудували камяний мур, що замикає долини. Цей мур довгий на 2 км., 12 м. широкий, 35 м. вдолині та 50 м. угорі. У тому ось-так штучно побудованому озері можнаб уміститн всіх людей із цілого світу.

Завдяки тій чудовій греблі корисно переминився теж і клімат тієї околиці.

Гребля в Ассуан дуже збагатила Єгипет. Одначе є тут і безземельні й малоземельні. Побруч багатих, новітніх міст Олександрії й Каїро, сіріють злиденні селянські землянки.

БАГАЦТВА.

Управляють у Єгипті здебільша бавовну. Єгипетська волна є головним джерелом багацтва краю. Крім того вивозить Єгипет ще й збіжжя, цибулю, цукор, яриви й овочі. В Єгипті тютюн не росте, одначе тут уміють приправляти його. Єгипетські папіроски відомі на ввесь світ.

Англійці зовсім не випадково побудували греблю біля Ассуану, що лежить на пограниччі між Єгиптом і англійським Суданом. У чиїх руках гребля, той володіє Єгиптом.

Тимто й турбується Льондон, дивлячись на італійців, що заволодівши джерелами Блакитного Нілю, намагаються вирвати Англії першенство над берегами Нілю.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

РЯТУНОК.

Вона: „Що робили ваші товариші, коли ви впали до води?

Він: „Ті драбуги? Вкинули мені до води кусень мила.

IX. Конґрес Міжнародньої Жіночої Ліґи Мира і Свободи.

В часі від 27.—31. липня ц. р. відбувся в Люґачовіцах на Чехословаччині девятий з черги Конґрес Міжнародньої Жіночої Ліґи Мира і Свободи. Конґрес цей згуртував жіноцтво цілого світу всіх політичних напрямків, від найбільше правих — націоналістичних до крайне лівих — соціялістичних. Відбувся він під гаслом створення „нового міжнароднього порядку, нових міжнародніх взаємин", в ціли закріплення трівкого мира і свободи поодиноких народів.

Міжнародня Ліґа — це одна з найповажніших і найвпливовіших під сучасну пору міжнародніх жіночих орґанізацій. Вона складається з поодиноких національних секцій, які репрезентують державницькі народи. Виїмком є тут українська секція, принята в члени Ліги на Конґресі у Відні в 1921. р., себто перед вирішенням долі Галичини Радою Амбасадорів. У склад української секції в тому часі входили в більшій частині придніпрянки, що ґуртувалися на еміґрації у Відні, в Чехословаччині, Швайцарії і т. д. Опісля приступили туди й українки з Галичини. Українська Секція працювала спершу під проводом знаної письменниці О' Коннор Вілінської, опісля п. Блянки Баранової. Праця Української Секції розвивалась у напрямі національної пропаґанди нашої справи на міжнароднім терені Ліги та на вдержуванні міжнародніх звязків. У кожному майже Конґресі Ліги українки брали живу участь і старались інформувати його учасниць про українську справу. Важну ролю відограла Українська Секція в часі знаних подій у Галичині восени 1930. р. Тоді то заходом Української Секції Міжнародня Ліга вислала до Галичини свою ґенеральну секретарку п. Шіпшенкс, англійку і близьку співробітницю тогочасного англ. міністра закордонних справ Гендерсона та австрійку п. Оппенгайм. Головно заходами п. Шіпшенкс Гендерсон зацікавився ближче справою українців у Польщі і його заходом основано при Союзі Народів т. зв. Комітет Трьох, якого Гендерсон був головою. Цей Комітет мав за завдання опіку й охорону національних меншин. Ця справа мала велике національно-моральне значіння для українців і була справжнім успіхом Української Секції при Лізі Мира і Свободи.

Одначе з часом почали вкрадатися до Ліги комунофільські течії, які знайшли своїх прихильників в особах п. Duchene президентки французької Секції, Yelli Hertzk-oї президентки Австрійської Секції і п. Drevet, ґенеральної секретарки Ліги. Ця остання, відбувши довшу подорож від Ліги до СССР, звідівши Вел. Україну і Росію (очевидно, все те, що їй большевики корисного у себе показали), вернулась захоплена з большевії. А коли Українська Секція вислала до Ліги великий меморіял з протестом проти виголоджування міліонів українців большевиками на Вел. Україні і проти знущання большевицького режіму над українським народом, Ліга вже не виявляла ближчого зацікавлення цією справою і зажадала від Української Секції, щоб вона представила документи на виголоджування міліонів українців большевиками. Це дало привід до того, що Українська Секція здержалась від тіснішого звязку з Лігою і вислала до Ліги великий протест проти поширювання в Лізі комунофільських симпатій та зажадала враз з іншими національними секціями (англійською, американською, швайцарською, бельґійською, шведською і голяндською) усунення з ґенеральної секретарки п. Древет, як комунофілки. Кілька літ тревали внутрі Ліги тертя між націоналістичними і комунофільськими течіями, аж вкінці Ліга усунула п. Древет з ґенеральної секретарки, що означало ослаблення комунофільських симпатій в Лізі. Своє протибольшевицьке становище висловила ярко Українська Секція на передостаннім Конґресі Ліги у Празі в 1935. р. устами своїх делеґаток.

Факт, що цьогорічний Конґрес Ліги в Люґачовіцах не вибрав до екзекутиви п. Duchene президентки Французької Секції і знаної комунофілки — це доказ, що в Лізі перемогли націоналістичні настрої.

Одначе рівночасно з ярким протибольшевицьким становищем Української Секції в Лізі почав творитися внутрі Ліги комунофільський фронт проти Української Секції і підготовлювати ґрунт до виключення Української Секції з членів Ліги. Справа ця знайшлась на цьогорічнім Конґресі Ліги в Люґачовіцах; а що по стороні наших противників є статут Ліги, який признає в Лізі репрезентацію **тільки державних народів**, тож не легка була позиція Української Секції. Багато праці і труду мусіли вложити наші делеґатки на цьогорічнім Конґресі Ліги, щоб задержати Українську Секцію як повноправного члена Ліги.

Але про це ширше в другій статті.

—o—

СТРАЙКОВА ХВИЛЯ У КАНАДІ.

Страйк текстильного промислу, який затопив 10 тис. робітників у Квібек, приняв зовсім несподівані форми. Премієр уряду провінції Доплесса протиставиться страйкові, зате високі представники катол. Церкви отверто підпомагають страйкарів. Авас подає, що примас Канади кардинал Віляне запевнив страйкарів про свої симпатії та заохочував їх до видержливости у боротьбі за свої домагання. Страйкарі зединені в союзі катол. робітників. Вони домагаються збірної умови підвишки платень і зменшення годин праці.

—o—

КИТАЙСЬКА АРТИЛЄРІЯ ЗБОМБАРДУВАЛА ЯПОНСЬКИЙ ГОЛ. ШТАБ.

Представник японської маринарки заявив, що китайська артилєрія бомбардувала головний японський штаб, що містився в Ган-кію. 50 цивільних убитих і 200 осіб ранених. Якщо бомбардування тривалоб далі, то японці будуть мусіти вицерти китайські частини з Путун. Якщо китайські частини відступлять Ган-тао, тоді японська артилерія збомбардує Ган-тао.

ВАЖНА КОНФЕРЕНЦІЯ АНГЛІЙСЬКИХ МІНІСТРІВ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Райтер повідомляє, що конференція премієра Чемберлена з мін. Іденом і мін. Галіфексом тривала півтретя години. Міністри обговорювали міжнародню ситуацію, зокрема випадки на Далекому Сході та останні інциденти на Середземнім Морі.

Конференцію продовжуватимуть ще й пополудні.

Масові арештування на Волині.

З арештованих 5. ц. м. українців у Луцьку вийшло на волю ледви кілька осіб, переважно з сіл. До вязниці в Луцьку перевезли: Евґена Шульгу, В. Федорчука, Миколу Скопюка, Осипа Сакаля, Бориса та Сергія Пуксів — усіх з Луцька та Івана і Петра Хлопецьких з Боголюб. Арештували теж студента данцігської політехніки Анатоля Кабайду, який перебував на праці у Дрогобиччині.

Подібні арешти і ревізії відбулися 5. ц. м. по селах Рівенщини, Дубенщини та Володимирщини.

Причини ревізій та арештів невідомі.

ДАЛЬШИЙ ХІД ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ В ЛУЦЬКУ.

Відложена судова політична розправа проти 42-ох українців з Володимирщини та Ковельщини почалася в окружному суді у Луцьку 23. ц. м.

Анґлія понизила музулман.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Анґлійська преса пише, що великий муфті Єрусалиму Ель Гуссейн замкнувся в мечеті від довшого часу, щоб його не арештували і видав до музулман відозву з покликом, щоб усіми силами протиставились поділові Палестини. У цій відозві великий муфті виступає і проти еміра Трансйорданії Абдуллага, який є за поділом Палестини між жидів і арабів та помагає анґлійцям у боротьбі проти арабських націоналістів, бо сподівається, що Анґлія надасть йому титул короля. Великий муфті пише у відозві: „Імперіялісти виконують злочин проти Арабії, а ви спішіть недопустити до злочину. Анґлійський уряд понизив музулманський світ і вчинив у Палестині найжорстокішу різню. Анґлійський уряд оголосив рапорт королівської комісії і змагає до того, щоби Палестину поділити між жидів та анґлійців." З Палестини перепачкували араби кілька тисяч примірників тієї відозви.

Нові розстріли в СССР.

ПАРИЖ, ПАТ. Авас повідомляє з Москви, що на пленарному засіданні совітів московської округи рішили усунути зі становища голови московського виконного комітету Філатова, закидаючи йому саботування стахановського руху.

„Ленінградска Правда" з 23. ц. м. повідомляє, що військовий трибунал ленінградської округи засудив на кару смерти 22. ц. м. девять членів „троцькістівської контрреволюційної організації". Присуд виконали. Всім обвинуваченим закидали, що вони допустилися „цілого ряду злочинів". Акт обвинувачення каже, що вони троїли робітників і спричинили вибух в одній з воєнних фабрик, що потягнув за собою людські жертви.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **Комітет будови церкви на Вульці у Львові** звертає увагу, що від дня 1. вересня ц. р. чеки Почтової Каси Ощадности дістали нове число, а саме № 508.338. — Хто не вислав грошей на будову церкви давним чеком (№ 413-341) зволить чимскорше післати гроші новим чеком № 508.338, (або перечеркнути старе число і вписати нове), бо будова церкви вже зачалася і небаром всі фонди вичерпаються.

— **Реколекції для священників.** Заходом Т-ва св. Андрея у Львові відбудуться реколекції для священників під проводом Впр. о. сов. Стефана Рудя в поміщенні Дух. Семинарії у Львові, в днях від 13.—17. вересня. Реколекції зачнуться в понеділок в год. 6. вечором, а скінчаться спільним св. Причастям у пятницю. Кошти утримання 13 зол. від особи. Постіль зі собою привезти. Зголошуватися до 5. вересня ц. р. у Т-ві св. Андрея, Львів, ул. св. Тереси ч. 38.

— **Автобусова комунікація.** З днем 15. ц. м. урухомлено автобусову комунікацію на лінії Броди-Золочів-Красне-Буськ-Милятин-Камінка Стр. Автобус відходить з Камінки Стр. в год. 6 і приходить до Бродів в год. 16.40. З Бродів відходить в год 7. і приходить в год. 19. до Камінки Стр.

— **Виміна реєстраційних знаків.** Воєвідський уряд повідомляє, що речинець виміни старих реєстраційних знаків від механічних поїздів не нові минає з днем 31. ц. м. Після цього речинця механічні поїзди без нових знаків будуть придержані і старі реєстраційні знаки здерті, причому власники поїздів караються на кару.

„ЗОРЯ“ ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького 50.
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант“ терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант“ люкс. в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса“ (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біллл помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

— **Поширення тютюневих плянтацій у Сх. Галичині.** Тютюневий монополь переводить коштом 4 міліонів зол. інвестиції для побільшення продукції тютюну в Польщі, щоб не споваджувати його із заграниці. Тому поширять тютюнові плянтації, особливо у Сх. Галичині. При тих інвестиціях будуть переводити ферментацію сирівців в критих коморах, до яких пускається пару. Через те можна буде діставати відразу довільну скількість сферментованого сирівця.

— **Підмога для хліборобів.** У „Моніторі Польському“ з дня 23. ц. м. появилося рішення ради міністрів з дня 20. ц. м. у справі додаткового кредиту на рік 1937—38 для помочі хліборобським господарствам, що їх навістили стихійні нещастя. На основі цього рішення признає рада міністрів у буджеті на час 1937—38 р. кредит у квоті 500.000 зол. як поміч для хліборобських господарств, що їх навістили стихійні нещастя.

— **Хмаролім** навістив 24. ц. м. зполудня багато місцевостей у Сх. Галичині. Наслідком хмаролому в Делятинщині Прут виступив з берегів і залив тисячі гектарів землі. У Бережанщині потерпіли від хмаролому громади Вільховець і Рибники. Частина Трускавця знайшлася під водою. Над Львовом була теж сильна злива.

— **Наслідком безупинних дощів** вилила ріка Бистриця і коло Надвірної зірвала дві тами та залляла давне русло, причому вода знищила береги на 2 км. Поважно загрожена східна частина міста Надвірної. — В Горганах виступила з берегів ріка Лімниця, зриваючи два мости коло Машин і Людошарів біля Осмолоди.

— **Перервана комунікація.** Вода річки Раточини, що перепливає терен громади Губичі, підмила деревляний міст, який грозить завваленням. Наслідком того автобусова комунікація між Бориславом і Дрогобичем відбувається з пересіданням. Крайня пора ,щоби цей міст, побудований в 1919. р. провізорично військом, заступити новим тривким, що надавався б до правильної комунікації.

— **Залізничий міст між Кутами й Вижницею ушкоджений.** Наслідком великих дощів вода в ріці Черемош підмулила залізничий міст, що лучить Румунію з Кутами. Міст по галицькому боці так похилився, що спинили рух аж до направи моста. Ушкоджений також залізничий міст у Неполоківцях.

— **Засудили постерунькового.** У процесі б. постерунькового Едварда Невенгльовського, який відбувся перед станиславівським судом, запав присуд, яким обвинуваченого засуджено на кару 8-місячної вязниці.

— **Присуд на хабарників.** У процесі в справі хабарів, які два залізн. урядовці у Львові брали від будівельних робітників, запав присуд, яким засуджено Альбіна Ритвінського на рік вязниці і Мих. Продеуса на 6 місяців з припиненням кари на 3 роки.

— **Нафтові ошуканці перед судом.** Станиславівський окружний суд розглядав справу Маркуса Регера і тов., що допустилися ошуканства при набуванні нафтових теренів у Пасічній. Регера засуджено на один рік вязниці а Карла Вітелеса і Мендля Кляйнера на кару вязниці по 6 місяців. Стефана Дрогомирецького суд увільнив.

— **Гриб велитень.** Жінка граничного сторожа в Яблиниці біля Ворохти знайшла в лісі величезний гриб, що важив 2 кг. 23 дк. Взагалі при частих дощах у Карпатах появилися цього року масово гриби.

— **Безпечність львівських вулиць.** На вул. Л. Сапіги напроти політехніки авто наїхало на наколесника 27-літнього Дмитра Савчука, який впав на землю і тяжко скалічився в голову. Раненого шофер відвіз на рятункове поготівля, опісля до шпиталю. Сюди привезено теж 62-літнього Сенька Кондраковського, якого переїхало авто, ломлячи йому ногу.

— **Чому не йде книжка?** Від 1930. р. обороти книгарень у Польщі впали на 70 прц. В 1936. р. зліквідовано 44 книгарні а від 1936. р. аж 316. Навіть у досить великих містах, де давніше були дві книгарні, нині нема ніодної. Кажуть, що причиною цього явища є економічна кріза. Поправді воно не так. Варшавський тижневик „Свят“ стверджує, що дохід одного варшавського нічного льокалю давав торік поверх 4 тисячі зол. денно. Річні впливи дали близько півтора міліона зол. Тижневик зазначує, що клієнти цього льокалю певно навіть десятої частини тих грошей не видали на книжки.

— **Краєва хроніка.** На шкоду аптикаря Зельцера із Бродів украли у вагоні особового потягу на Підзамчу портфель з готівкою 1.600 зол. — В лісі коло Угнова застрілився Леон Мосаковський, рільничий практикант у маєтку Мармароша, з причини нещасливої любови. — В Тисьменичанах станиславівського повіту потяг переїхав 14-літнього хлопця, який дістався на шини, хоча рампа була замкнена. — В Стрию при вул. Міцкевича ч. 12. урвався балькон першого поверху і впав на хідник.

— **Протижидівські ексцеси** були в понеділок у Брянську Підляському в білостоцькому воєвідстві. В тім дні відбувався торг, з чого скористало кількасот польських народовців, які силою усунули жидівських торговців з торговиці, побили до крови кількадесять жидів і вибили кількасот шиб у жидівських домах. Ранених було коло 50 осіб, із цього 7 тяжко.

— **Як жінка веде авто.** На площі Малаховського у Варшаві переїхав на смерть самохід промисловця Леона Гартфельда. Самоходом кермувала Марія Тибельська.

— **Діти постріляпися.** У Радошицях пов. Козін 9-літній син гаєвого Гелеца застрілив з рушниці двох своїх ровесників, коли родичі пішли до костела.

— **Неуки членами большевицької академії наук.** Як повідомляють „Ізвестія“, слідча комісія стверднла, що до совітської академії наук прийнято в члени людей без ніякої освіти. Більшість академиків не вміє майже читати по російськи, а багато не знає зовсім альгебри. З жахом стверджено, що деякі члени є ворожо настроєні проти Сталіна. Секретаря академії наук Горбинова, якого роблять відповідальним за ті „непорядки“, звільнили з його становища.

— **З причини браку паперу в Совітах** початок нового шкільного року відложено в багатьох округах до 1. жовтня. З магазинів харчевого промислу повідомляють, що від кількох місяців лежать там десятки міліонів пушок ріжних консерв, які годі пускати на продаж з причини браку паперу на етикети. Остаточно товари зачинають псутися.

— **Мають чим хвалитися.** Союз Народів зібрав статистику осіб, що перебувають по вязницях, з 88-ох держав. Показалося, що найменше арештантів має Англія, бо відсоток перебуваючих у вязниці до загалу населення в неї є 29.9 на 100.000. У Польщі на 100.000 мешканців припадає 150 вязнів. В Німеччині на 100.000 — 157 (без концентраційних таборів). В Литві на 100. гис. — 162, а в Естонії на 100.000 — аж 276 арештованих.

— **І той хоче жити.** Віденський суд розглядав жалобу нешлюбного сина вбитого в Сараєві арх. Франца Фердинанда, внесену проти найстаршого сина Фердинанда, кн. Макса Гогенберга. Арх. Фердинанд признав ще 1902 р. в суді батьківство щодо цього свого нешлюбного сина. Тепер віденський суд признав синові арх. Фердинанда місячну ренту 250 шілінгів.

— **Залізнича катастрофа.** З Італії повідомляють про катастрофу прогулькового потягу, що їхав з 300 моряками до гірської місцевости Казеля і по дорозі стрінувся з іншим потягом. Кілька вагонів розбилося, а зпід румовищ добуто 4 убитих і 16 тяжко ранених.

— **Ріжні вістки.** З причини довготревалої посухи в південній Франції горять ліси, що загрожують ріжним місцевостям. — В околицях Біржи на Литві появилися стада вовків і роблять населенню великі шкоди у худобі. — До шпиталю в румунському містечку Стефанешті дістався скажений пес і покусав 20 хорих.

—o—

З кіна.

Кіно „Марусенька“: „Приречення“.

Сентиментальна побутова жидівська пєса. Цікаво представлений жидівський побут жидів із Виленщини. Це жиди трохи відмінні від наших. Багато залишилося в них ще давніх традиційних звичаїв. Є тут багато своєрідного фольклору, оригінальна сцена жидівського весілля, яке попереджує характеристичне свагання. Гарна музика і співи.

Кіно „Касіно“: „Герої моря“.

Пригадаєте собі чудову повість Кіплінга „Сміливі мореплавці“ і неодну з тих англійських, що мають на меті гартувати молодечі характери. Батько-мільонер має синка, яким не має часу займатись. Пансіон, де синок виховується не може викорінити поганих звичок із розпещеного, забріханого дітвака, який уважає себе вищим і мудрішим від усіх тільки тому, що його батько має гроші і не жалує їх синкові. І саме тоді, коли батько схаменувшись зрозуміє, що повинен сам заопікуватись вихованням сина, син їдучи з ним на кораблі паде у море ніким незаприміченний. Його виловлює шкуна, що їде на тримісячну ловлю штокфішів і паничик мусить звикнути до твердого життя рибалок. Від простого і дуже доброго португальця, що найкращим завданням людського життя вважає риболовлю, хлопчина навчиться любити море, життя серед небезпек і тяжкої праці, а головно відкриє сам у собі та в інших — серце.

Фільма дає прегарні морські картини і має зворушливі моменти— однаково цікаві для старших, як і для молоді. На ній можемо бачити величезну ріжницю між т. зв. виховними фільмами славянської продукції із кепсько скритою тенденцією і поглядом на світ англійців. Головні ролі грають малий Фред Бартольомю, знаменитий тип Лі Трасі і старий Ляйонел Берімор. Як на початок нового кінового сезону, фільма справді зразкова.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

Дописи.

КОЛОМИЯ.

Вистава „Свекрухи“, сільської картини у 3 діях невідомого автора (Видавництво Василіян у Жовкві 1931 р.), відбулася в неділю 15. ц. м. заходом драматичного гуртка „Скали“. Пєса простенька і темою і переведенням акції, має вартість морально-повчальну і цим корисно відбиває від пересічного хламу, яким годують тепер наші села ріжні видавці. Все таки автор міг дещо поглибити акцію, краще накреслити характери (Якіх таки дуже до нічого.-) і зробити пєсу лекшестравною і для інтеліґентніших глядачів. Гра в загальному була добра. Найкраще списалися аматорки (головно Яндоха — п. Зимнівна та Ксеня — п. Белехівська), на другому місці треба поставляти аматорів. Режисерував п. Скалозуб. Публіки, головно тої інтеліґентнішої, було за мало. А шкода! Годилось би трохи більше цікавитися працею міщанської молоді! Вона справді горнеться до праці, але потребує завжди моральної підтримки. І тої не можна їй відмовляти.

Тисячі вмірають від пиття, коли один помре від спраги.

Спорт.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ ДИР. О. ЛЕВИЦЬКОГО.

В неділю 29. ц. м. відбудуться, як ми вже анонсували, великі наколесницькі змагання на трасі Львів—Стрий—Дрогобич—Самбір—Львів.

Старт у Львові рано в год. 6.30 із площі С.-Б. До Миколаєва прибудуть змагуни коло год. 7.30, до Стрия к. 9. год., до Дрогобича к. 10-ої. Там буде півметок та обов'язковий півгодинний відпочинок. Старт із Дрогобича індивідуальний к. 10.30. Приїзд до Самбора к. 12-ої год., переїзд через Рудки к. 13.45, приїзд до Львова к. 16-ої год. на городецьку рогачку коло кост. „Зоря“.

Фініш у тих містах лише малу приваду: С. Т. „Вигра“ призначила нагороду для першого наколесника С. Т. Україна. У Самборі С. Т. „Дністер“ призначив теж нагороду для того наколесника України, що перший приїде до Самбора. На меті у Львові ждуть перших п'ятьох жетони й нагороди фірм: Сьвятовід — Катовиці: ровер, Центра — Познань: ланцюги, лямпи (фірма Центра дає крім того своє авто, механіка, технічну поміч), Пястуф — Варшава: опони, Батя: спортові черевики, Роман, Львів: керівницю та перегонове сідло і нагороди багатьох інших фірм. Роздача нагород відбудеться в год. 8-ій веч. у домівці С. Т. Україна.

Надії на перемогу українських наколесників дозволі великі. Треба лише кинути на терену боротьби рішучість і велике завзяття та використати догідні обставини.

Наколесники України будуть одягнені в білі сорочки з чорно-червоними поясами на грудях.

КРАЄВИЙ СОКІЛЬСЬКИЙ ТУРНІР КОПАНОГО МЯЧА У СТРИЮ.

Як ми вже повідомляли, в суботу 28. і в неділю 29. ц. м. відбудеться у Стрию сенсаційний турнір сокільських дружин. До змагань стануть найкращі дружини

поодиноких околиць. Стартуватимуть такі дружини: Сокіл (Коломия), Сокіл (Станиславів), Сокіл (Стрий-Добрини) і найкраща дружина Львова.

Замісцеві дружини повинні зголоситися в суботу в Народнім Домі в год. 8. рано. Змагання викликали велике зацікавлення в цілій Отрийщині. Тому, що вступи на ці змагання не дорогі, можна сподіватися великої фреквенції спортової публіки.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Копуни України виїздять цієї неділі до Рашева на мистецькі змагання з Ресовією. Змагуни І. дружини запевняють, що ремісовий виїзд до Корони був тільки приводом та не спричинений ослабленням форми.

Катастрофальна програна Довбуша. Минулої суботи й неділі грала в Чернівцях дружина національної ліги (найвища румунська кляса) з Довбушем і Драгош Водою. Довбуш заграв несподівано слабо і програв аж 10:1. Драгош Вода програла тільки 1:0.

Мадярська Ліга: Фебус — Бочкай 4:1; Будафок — Сегед 2:1; Уйпешт — Немзеті 7:3; Гунгарія — Ференцварош 3:3; Саркетакси — Тереквеш 6:1 і Будаї — Етто Рааб 3:0.

Боншай, воротар Руси, перескочив уже з дружини „Львівіт" до репрезентаційної чеської дружини, як чемпіонний воротар.

Нові книжки й журнали.

„ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ" ч. 16 (70) з 15. серпня т. р. Зміст: Упрощено книговодство можна вести в українській мові, По шляхах угору, На Гуцульщині, Прогульки станиславівської Філії СУК до Крилоса, Примус затруднювати борців за волю Польщі (Невжеж польські комбатанти в українських підприємствах), Рожнітів—Перегінсько (фейлетон Івана Кочержука), Ломання костей (з подорожних вражінь), Квашена капуста і квашені огірки, Різні вісти, § 19, Новела до закону про екзекуційне поступування скарбової влади, Огляд фахових і заг.-господарських періодиків, Ринок і ціни.

Листування Редакції.

Вп. Дописувачам з Дубецька, Ярослава і Переворська дякуємо за присланні вістки, хоч їх поки що використати в „Ділі" не можемо.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Salve Leopolis!

Витай городе Льва (з огляду на назву!), Мойсея (з огляду на каменицї) і Казимира (з огляду на вулиці!). Витай, столице глухої провінції, що все мала претенсії на приналежність до Европи, а останніми часами чимраз більше від неї віддалюється.

Повні чотири тижні не бачив я тебе Львове — моє ти з конечности рідне місто і направду стужився за тобою. Не читаючи на той час ніяких часописів леліяв я у душі іскорку надії, що ти змінилося і я тебе застану не таким, яким покинув, або — загалом, не застану. Бувають же землетруси, вибухи вулканів, чи інші катаклізми!

Тимчасом застав тебе зовсім незміненим, коли не рахувати кілька на ново розритих вулиць, кілька свіжо склеєних рудер.

Ти далі — як бачу — займаєшся археольогією: відкопуєш старинні, бо зперед пятьох літ, канали і пускаєш по вулицях подих старовини. Від того подиху мешканці твої ходять зачемеричені мов кукольвану наїлися: одні радіють, що так добре — аж не може бути ліпше, другі гризуться, що так зле — аж не може бути гірше, але всі разом твердо вірять, що ти єси осередком світа, пупом землі, перлою в короні і тим подібне. Одні твої мешканці ключать замісць іти просто, другі йдуть просто замісць ключити, а все це вина твоєї атмосфери. Не спав я цілу ніч через неї, але за день-два привикну — сам загорівши. Тоді все, що з віддалі 200 кільометрів, з педесталу Підлютого, виглядало мені мале та незначне — стане знову велике та важне і — навпаки.

Два місяці мав ти тільки половину населення. Друга половина покинула тебе, щоб хоч трохи видухнути з себе твою атмосферу, побачити необтесаний камінь, необстрижене дерево і незамуровану річку. Тепер вертаються вже всі назад — опалені на бронз при помочі сонця і олійку, а на лицях їх блукає ще усміх сільського неба і пережитих вражінь.

Вертаються жінки і мужчини, діви і безженики, мами і батьки родин і цілі стоси дітей та клунків. Головний двірець мало не лусне від натовпу, мало не западеться від тупоту і не оглухне від крику.

А крім цього мало не розплачеться від зворушливих сцен на брамі при вході з двірця.

Якась молода пані в останнє і зі сльозами в очах стискає руку добре підгодованого блєндаса і зараз за брамою кидається на шию рідному чоловікові, тими самими сльозами скроплюючи його камізельку:

— Коханий котику, скучав?!...

— Дуже! Страшно! Золота моя рибонько. Гинув за тобою... — І зіває, бо не виспався вчора прощаючи свою волю.

Батько родини, що цілий місяць грав безженника з героїчною резигнацією бере в обійми подругу життя, мелянхолійно звісивши голову на її повне плече.

— Який я радий, який я радий! — повторює без переконання.

Головний двірець дивиться, слухає і випускає всіх на місто.

А ти, рідний городе, приймаєш усіх однаково, чи їдуть вони знад моря, чи знад Дністра, з Гдині чи Куликова. Приймаєш чим хата богата: розкопаними вулицями, болотом і новими приписами ходження.

В хомуті обовязків довкола жттевого кирату ти швидко вибеш людям з голови все те, що набили собі за час вакацій і тільки в снах позволиш переживати те, що діялося на берегах Балтику чи Лиманці...

Галактіон Чіпка.

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗАБОЛОТІВ:
26. VIII. Шаріка.
27. VIII. Під курателею.
28. VIII. Дівча з Маслосоюзу.
29. VIII. Ніч під Івана Купала.
30. VIII. Шалапут.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОЖНІТІВ:
26. VIII. Ой не ходи Грицю.

БРОШНІВ:
27. VIII. Жайворонок.
28. VIII. Хмара.
29. VIII. Гейша.
30. VIII. Подружній метч.
31. VIII. Ой не ходи Грицю.

ДОЛИНА:
1. IX. Хмара.
2. IX. Подружній метч.
3. IX. Маруся Богуславка.

ВИГОДА:
4. IX. Хмара.
5. IX. Жайворонок.
6. IX. Ві.
7. IX. Гейша.

ВЕЛДІЖ:
8. IX. Хмара.
9. IX. Воскресення.
10. IX. Маруся Богуславка.

ЖУРАВНО:
11. IX. Ніч під Івана Купала.

Театр перед виїздом на Лемківщину загостить до Львова з народнім репертуаром.

Український Молодий Театр „Загреба"

КОСІВ:
26. VIII. Камо грядеши? II. частина.

КУТИ:
27. VIII. Голгота.
28. VIII. Камо грядеши? I. частина.
29. VIII. Камо грядеши? II. частина.
30. VIII. Трафіка пані генералової.
31. VIII. Тарас Шевченко.
1. IX. Муравлі

КОСІВ:
2. IX. Тарас Шевченко.
3. IX. Муравлі.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Право молодости" на основі повісти Едни Фербер.
АТЛЯНТІК: „Тайний плян Р. 6".
ВАНДА: „Московські ночі", „Американська авантура"
ГРАЖИНА: „Прокажена".
ЕВРОПА: „Весна залюблених".
КАСІНО: „Герої моря".
КОПЕРНИК: „Піаніч кличе". „Кар'єра пани Іванни".
МАРУСЕНЬКА: „Пророчення".
МЕТРО: „Роз-Марі".
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Суді" музична комедія.
ПАЛЯС: „Дівча з Парижа" (Лілі Понс)
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Мілїонерові примхи".
СВІТ: „Буде краще" з Тоньком і Щепком та ревія.
СТИЕВЕ: „Королева Джунглі" і ревія Рефрена.
ТОН: „Непереможний Робінзон Крузо"
УТІХА: „На сторожі закону" і ревія.
ХИМЕРА: „Варкарола".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Будапешт".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 26. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 17.00 Скрипка, форт., 19.15 Концерт квартету, 20.10, 21.00 Вес. муз. вечір, ВІЛГОРОД 18.20 Пісні, 20.00 Оперові мельодії, 21.00 Оп. рецітал, 21.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт оп. музики, 13.40 Скрипка, 16.15, 19.00 Концерт хору берл. консерваторії. 19.30 Нар. пісні, 22.05 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 16.05 Нар. пісні з усього світа, 17.25 форт., 17.40 Співає Й. Странська сопр., 19.25, 20.00 Фаєрабенд, вес. муз. авд. 20.25, 21.00 Нова віденська нар. музика, 21.20, 22.00 ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 15.00 Концерт камер. хору, 18.20 Веселі сценки, 19.00, 20.00 Вальси, мярші, 21.15 Камер. концерт, КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Спердут нель Буїо" оп. Ст. Донавдія, МІНХЕН 13.15 Популярна музика, 16.00 Пісні, 16.20 Форт., 17.00, 18.00 Орх., Форт. дует, 21.00 Вок.-муз. концерт; ПРАГА 17.05 Концерт фільг., 19.10 Словацькі нар. пісні, 21.20 Форт. твори Сука, РАДІО ПАРІ 12.15 Співка, 16.20 Рецитації, 16.45, 18.00 Театр Уяви, 19.00 Пісні, 19.45 Вок. дуети, 20.30, 21.00 Комер. музика, РИМ 17.15 Танц. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія.

Пятниця, 27. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 17.00 Оп. фантазії, баритон, форт. тріо, 19.00 Вел. гомін, 20.10, 21.00 Весела 2-год. програма, ВІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 19.45, 19.00 Скрипка, 20.00 Арії та пісні, 21.00 Трагом, із Загребу, БУДАПЕШТ 12.05, 20.35 Циг. музика, 13.30 Концерт балалайкової орх., 17.30 Форт., 18.30, 19.00 Орх. концерт, 22.15 Симфонія ч. 3 „Еройка" Бетовена, 23.10 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 11.05, 12.00 Зальцб. фестіваль: IX. Симфонія Бетовена, 19.25 Розр. муз., 20.00 Балади, 20.40, 21.00 „Старт і мета" ком. Феріолі, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Форт., 22.30 Розр. музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.40 Розр. музика, 21.00 Концерт військ. орх., 22.10 Орг. реціталь, МІНХЕН 12.00 Орх. концерт, 16.00 Камер. концерт, 19.00, 20.00, 21.00 Чар інструментів, орх., солісти, 21.10 Еспанські мельодії, солісти (кастанети, гітара, форт.), 22.30 Музика на добраніч, ПРАГА 14.00 Любовні пісні, 17.05 Секстет, 20.55, 21.00 Японська музика, дир. Ямада Кочаку, РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30 13.45 Концерт. 13.15, 16.15, 19.00 Опіа, 14.30, 15.00 Театр Уяви, 18.00 Для жінок, 20.30, 21.00, 22.00 „На паризькій хвилі" велика розр. програма, РИМ 17.15 Солісти, 21.00, 22.00 „Із Трансатлянтіко" фантазія Дженінія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 26. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Чайковський: Композиторові сильветки, гр. пл., 12.25 Концерт військ. орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.50 Спортовий порадник, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Із французької оп. музики, гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Серпень — гутірка для старших дітей, 16.15 Браме: Соната г-дур оп. 78 на скр. і форт., 16.45 Відпочинкові табори для працюючих жінок, 17.00 Сто тактів музики, 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Стародавній Львів, 18.15 Маскані: „Інтермецо" з „Вілїма Ретклїфа" „Гимн до сонця" з оп. „Ірїс" гр. пл., 18.30 Загальна окривьба: Листи та програми, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Співає про Боснію, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Концерт легкої і танцової музики, орх., трубка, пісеньки; у перерві в год. 20.45 Вечірній денник, Хліборобські вістки, 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Співає у супр. форт., 22.30 Обжинкові пісні на Шлеську, скрипом муз. авд., 22.50 Останні вістки вечірнього денника, огляд преси, метеороль. комунікат, 23.00 Найменші вакації, весолий фейл., 23.15 Танцова музика з гр. пл.

Пятниця, 27. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Давні танки — попурі, дуга орх., з гр. пл., 12.20 Комунікат львівської Хліборобської Палати, 12.25 Концерт сальон. орх., 13.55 Ріхард Вагнер, з гр. п., 14.35 Трохи пісні, трохи слова. Скринька для дітей, гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Іван Штравс. муз. з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Гутірка з хорами, 16.15 Давня і нова еспанська музика, форт., 16.45 Берегами середущої Вісли, 17.00 Розр. концерт, 17.50 Ціпла, 18.00 Туристичний інформатор, 18.05 Оркестра П. Гайтмана, музика з гр. пл., **18.30 Антени над скринами, гутірка в українській мові Анатоля Курдидина,** 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Новочасна симфональна музика, гр. пл., 19.50 Спортові вістки, 20.00 Вечір оперетових мельодій у вик. малої орх., співає; у перерві Останні вістки вечірнього денника, огляд преси, метеороль. комунікат, 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Орх. концерт, 22.50 Останні вістки, 23.00 Танцмузика з гр. плят.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній

Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Радіокутик.

РАДІОВА ВІЙНА В ШАНГАЮ.

Шанґай — це „китайський Париж", або „китайський Ню Йорк", — місто найбільш міжнародне, повне дивних контрастів. У Шанґаю дивує нас не тільки мішанина всіх засобів західньо-европейської цивілізації в Далеким Сходом, не тільки велика культурна розбіжність понять та звичаїв, що їх принесли сюди народи майже цілого світу. Шанґай на теренах европейських концесій не відрізняється нічим від міст Далекого Сходу, хоча в китайській дільниці зберіг свій властивий характер.

Дві війни в Шанґаю.

Тепер очі світу звернені на Шанґай, за який йде „приватна війна" двох країн жовтого світу: Японії і Китаю. Армії обох держав погоджуються уступити „дай святого спокою", а йде лише про те, яка з них має уступити перша.

Правдива „китайська загадка" перенеслася також у ділянку так зв. ефіру, де борються дві пропаганди: китайська та японська, а стан посідання хотять тримати також радіостації концесій европейських та американських.

ВОВНИ — найновіші гатунки і кольори — **ДІМВОЛІЧКИ** — Львів, ул. Сикстуська ч. 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

Радіова Вавилонська вежа.

Для европейця буде незрозумілим факт діланя на терені одного, хоча й великого міста, аж 40 радіостацій, а вже правдивим „китайським порядком" видається, що радіостації, замість поділити між собою час праці, силу в хвильватах і довжину хвиль — стараються взаємно перекричати одна одну.

Колиб хтось, знайшовшися в Шанґаю з радіовим приймачем, спробував шукати розваги в етері, то знайшов би майже на кожній поділці апарату цілі гнізда різномовних спікерів і промовців, страшну дисгармонію звуків, і правдиву різноманітність радіових сигналів. „Етер у Шанґаю є ніби ярмарком, на якому продавці захвалюють свій „товар". Коли візьмемо під увагу, що порт у Шанґаю є великим осередком морської торгівлі, то нічого дивного, що чути також сигнали Морзе в ділянах невинно корабельних радіостацій.

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

Грамофоновий кружок рятує ситуацію.

Радофонія в Китаю, як можна думати, не нарікає на брак зацікавлення; напевно має вона більше прихильників у великих містах, якщо на 90 радіостацій в цій країні, аж 40 припадає на Шанґай — господарчий центр країни.

У чужоземних дільницях Шанґаю працює 6 радіостацій. Найсильніші з них мають по 1 кільовать, найслабша — 30 ватів. Китайські станції працюють переважно з малою силою — від 100 до 500 ватів. Найсильніша має коло 1 кільовата в антені, є й дві зовсім слабі — по 15 і 7,5 ватів.

Не дуже ріжно представляються уложення програмової діяльности цих станцій. Можна було б припускати, що станції европейських концесій дають програми вищого рівня, ніж китайські. В дійсности ця справа ліпше виглядає у китайців, що можуть черпати з великого запасу власних артистичних сил, коли чужоземні радіостації цих можливостей не мають і через те виповнюють програму переважно грамофоновими кружками, а тільки час від часу, при добрих атмосферичних умовинах, надають „з повітря" імперіяльну програму англійських радіостацій, або коротохвильову програму голяндських станцій з Банденг.

Китайські радіостації утримуються частиною з абонаментових оплат, але більші прибутки дістають з так зв. „закуплених програм" — замовлених торговельною рекламою.

Китайці прихильниками радія.

В 1936 році самі англійські фірми продали в Шанґаю 63.000 приймачів, а напевно значно більше імпортували японці та американці.

У китайських домах прийнялося, що радіовий приймач є свідоцтвом культурних аспірацій. Початки радіофонії в Китаю сягають 1922 року, але самі китайці признають, що за 15 років зроблено небагато, а все ще треба доганяти. Очевидно, в першу чергу треба зробити „порядок в етері".

Глинянські килими Гобеліни, завіски, обруси найкращі і найліпшої якости поручає фабричний склад

Ст. Галан **Львів, вул. Сикстуська ч. 20** (Народна Гостинниця)

Ціни фабричні. Приймаємо облігації Нар. Позички та інші вартостеві державні папері. Власні крамниці у всіх великих містах 1—6

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 25. серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43. 89·00, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 292·63—291·10, Франки фр. 19·95—19·83, Франки швайцарські 121·90—121·10, Фунти англ. 26·47—26·31, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 118·09—117·25, Кор. норв. 132·98—132·00, Корони шв. 136·58—135·60, Ліри італ. 24·20—23·40, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 135·00 — 130·00, Шилінги австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·25—26·05, Марки нім. срібні 146·00 141·22

Яйцй.

4 і пів пром. внутр. 57·00, 57·25, пов. інв. 1 ем. 69·50, серія 83;00, 2 ем. 68·25, серія 82·00, 3 пр. дом. 39·50, 4 пр. конс. 58·25, 58·50.

Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 104·72 Ліґьпоп 50·75 50·50, Моджейа 8·05, Островець 25·75, Старахович 31·25, 31·10, Ґабербуш 19·50.

Тенденція удержана.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Львів, 24. серпня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг. вільно вагон стація заладування.

Пшениця одн.	28·75—29·75
Пшениця зб.	28·25—29·25
Жито зб.	21·50—22·50
Ячмінь пашн.	17·00—18·00
Ячмінь 640	18·00—19·00
Ячмінь 680	19·00—20·00
Овес легко задощ.	17·00—18·00
„ незадощ.	18·00—19·00
Кукурудза жовта	25·00—25·50
Кукурудза червона	26·00—26·50
Ріпак	58·00—59·00
Вика темна нов. збору	18·00—19·00
Насіння льону	46·00—47·00
Гречка	22·00—23·00

Пшениця і жито подорожіли. Тенденція вишикова.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 25. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 вол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·00 вол.
молоко . . . . 14—15 сот.
яйця . . . . . 3·40 вол.

Тенденція на масло сильна, на молоко здержана на яйця вишикова.

ОПОВІСТКИ.

Мировий Суд розглядаючи справу з відношення п. Бориса Вітошинського до Ф-ми „Т-ОП", заступленої пп. Миколою Атаманюком і Остапом Муриком, на підставі переведеного розгляду, справу цю в площині торговельної этики присудом з дня 21. серпня 1937 р. остаточно залішчував. Згідно з присудом обі сторони не мають до себе жадних претенсій. — Львів, дня 25. серпня 1937. — Інж. **В. Богачевський, Р. Шухевич, К. Тучапський.** 1490

Прив. Коед. Гімназія ім. О. Маковея У. П. Т. Рідна Школа в Яворові з повними правами державних шкіл оголошує, що додаткові іспити відбудуться по вакаціях 1. і 2. вересня п. р. В них двох днях відбудуться також іспити до І. кл. гуманістично-класичного ліцею, що має також права державних шкіл. При гімназії існує дешева Бурса ім. І. Франка для бідної молоді. Кружок „Рідної Школи" в Яворові веде ще при гімназії та ліцею, дві однорічні коед. торговельні школи: вищого і нижчого ступня. — **Дирекція гімназії, ліцею і торговельних шкіл.** 1487 1—3

МЕШКАННЯ

У СЕРЕДМІСТІ приймуть на мешкання учениць. Зголошення: овочарня Лугового, Скарбківська 2. 1492 1—2

ПРИЙМУ на станцію 2 учнів (-ні) з інтелігентного дому. Евент. поміч в науці. Окрема кімната. Вливько Філі. Лаврівська, Іскова 28, І. 1487

ДЕШЕВО візьму на станцію учениця 1-ої кл. азад. гімназії для спільної науки і товариства з моїм сином. Мешкання поруч гімназії. Зголошення слати до Адм. „Діла" під „Дбайлива опіка". 1484 1—3

ОКРЕМОЇ КІМНАТИ з харчем для студента університету, при солідній родині шукаю від 15. вересня п. р. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Батько". 1460 3—3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ПАННА шукає посади до малих дітей. Шиє дитячі і жіночі речі. Зголошення до „Діла" під „Солідна. 1488

КУПНО - ПРОДАЖА

ПРОДАМ дубову вживану спальню. Потоцького ч. 118, м. 4, оглядати від 12—2 попол. 1485 1—3

НА ПРОДАЖ парцеля 1 морг, добра під будову — „Дубина" коло Сволього. Відомість: А. Рішецька, Бережани, вул. Кращевського. 1486

ПІДПРИЄМСТВА

КАПІТАЛ 50.000 ЗОЛ. уложую в інтратнім підприємстві. Оферти до Адміністрації „Діла" під „Зараз". 1470 3—

РІЖНІ

УЧНІ 2-100

Збліжається початок шкільного року.

Все шкільне приладдя купуєте **тільки** у фірмі

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер і СИН Львів, Зьрудлянa 3.** тел. 271-14. 1406 8—15

РОМАНОВА переробляє ковдри — три зол., Городіщьких 4. біля Ринку. 1365 1-5

РОБОЧІ УБРАННЯ І ПЛАЩІ найдешевше джерело Вирібня „ПАЛЬОМ", Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 11-?

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії змінять, гарантовані — дешево продає, міняє **Ганак, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 3—0

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Головна Управа Рідної Школи розписує **конкурс** на: 1) управительку дів. гімназії Р. Ш. у Стрию, 2) учителя рукавиць в гімназії Р. Ш. в Яворові, 3) учительку шиття і кроєю з дипльомом на учительку фахових шкіл. Подання вправі з документами вносити до Головної Управи Рідної Школи до 15. вересня п. р.

Фотографічні апарати направляє прецезійно

К. Колянковський

Львів, Пасаж Гавсмана ч. 5.

1387 10—10

Християнська харчівня

„ГАЛЬКА"

поручає дешево вибагливі **снідання, обіди, вечері**

Львів, вул. Пекарська ч. 1 ц.

1390 Тел. 291-00. 8—15

Меблеві покриття хідники, диванні, перати, лінолеум, **капи і намітки,** в найбільшім виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 11-?

ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 25, в подвірю, тел. 286-38.

КИЛИМИ ГЛИНЯНСЬКІ

купиш найдешевше

„Дім килимів"

пл. св. Духа 2

Приймаємо також до направи. 2—2

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7 Філія КОПЕРНИКА 15а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох. перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, в відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 1428 найкращої достави. 4—40

КІР

Львів, Усійського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,25
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . . зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавничa Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Пятниця 27. серпня 1937. Ч. 188

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229-41.

Орґанізація Українців міста Львова

мусить стати живим осередком.

(Передова стаття.)

Комунікат Краєвого Комітету Допомоги Українському Студентству.

„День княжої слави" в Крилосі.

Шарварком будують „Дом Людови".

Політичний страйк Стронніцтва Людового.

Сантандер упав.

Японці заповідають блькаду.

Неґус процесується.

Відпочинок на Камені Довбуша.

(Фейлєтон Михайла Рудницького).

Жіночий рух в Японії.

Культура старинного Єгипту.

Ч. 188 (14.731). Львів, пятниця 27. серпня 1937 Uprasa pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Допомога академічній молоді.

КОМУНІКАТ КРАЄВОГО КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ.

На засіданні Краєвого Комітету Допомоги Українському Студентству дня 25-го серпня 1937 р. вибрано Президію та комісію для виготовлення статуту майбутнього Товариства Допомоги Українському Студентству.

Тому, що академічний рік уже починається, Комітет прохає громадянство поспішитися з пересилкою жертв на шю ціль.

Усі жертви прохаємо переслати на конто Комітету в Пром-банку, Львів, вул. Гродзіцьких ч. 1, складанками П. К. О. 506.778 на рахунок 140, та в Центробанку, Львів, вул. Третього Мая ч. 16, складанками П. К. О. ч. 503-267, на рахунок 13.060.

Прохаємо теж українську пресу та інші установи, на яких адреси впливають жертви на повищу ціль, переказувати їх також на повище конто.

Львів, 26-го серпня 1937.

ЗА КРАЄВИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ:
Д-р Павло Цимбалістий, голова
Д-р Кость Чехович, секретар.

Політичний страйк Стронніцтва Людового.

САБОТАЖІ І ТЕРОР.

ВАРШАВА, ПАТ. Вже в перших днях серпня влада безпеки довідалася, що згідно з інструкціями ізвонні, одна із груп проводу Людового Стронніцтва вирішила в часі святкування польської перемоги в 1920. р., себто в дні 15. ц. м. — проклямувати селянський політичний страйк, який мав би загамувати цілу господарську діяльність між містом і селом на час 10 днів. Політична влада ствердила, що цей плян, який у першу чергу може спричинити шкоди хліборобському населенню — не має виглядів на здійснення на терені 14 воєвідств. Адміністраційні органи наказали дуже уважно обсервувати розвиток подій у 2 воєвідствах (львівським і краківським), а крім того приготовили більші харчеві припаси на випадок якихнебудь у тому напрямі ускладнень.

І справді виявилося, що поза доволі рідкими випадками, які не мали ніякого демонстраційного характеру, страйкова акція прибрала дещо більше на силі в західній частині львівського воєвідства, кількох повітах краківського воєвідства, й локально у двох повітах тернопільського воєвідства.

Вже від 16. ц. м. у багатьох місцевостях, провідники Людового Стронніцтва підбурювали сільське населення до тієї міри, що демонстрація почала перемінюватись у саботаж і акти насилля. Послуговуючись насиллям, не впускали мирно настроєного населення до міст. Насиллям нищено сільські продукти, які були призначені до міст, насиллям пробували здержати коловий рух на гостинцях.

Боївки Людового Стронніцтва, підбурювані явно-злочинними елементами, навіть намагалися у тих місцевостях (Динів — березівський повіт, Ярослав, Бохня і Ліманова) при помочі сили протиставитись дорученням органів безпеки.

Вирішено з цілою рішучістю виступити проти організованої акції терору і насилля. Всюди привернено спокій. Спричинників тих подій судитимуть якнайгостріше. Всі спроби підбурювати населення, де вони не появились би, здушать, виновників покарають.

Протестаційний страйк у Кракові.

Вчора на терені Кракова відбувся одноденний протестаційний страйк, організований ППС-ом. У звязку з тим більші промислові заведення і трамвеї були нечинні. Заведення публичної ужиточности працювали правильно. Тієїж днини відбулися два віча: одно під Домом Гірників, друге на вул. Варшавській. Проектоване получення учасників двох віч у Ринку під статуєю Міцкевича не відбулося, бо перешкодив дощ. Страйк мав покінчитись опівночі. Спокою ніде не нарушили. Часописи не вийшли.

САНТАНДЕР УПАВ.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ВВІЙШЛИ ДО САНТАНДЕРУ.

РАДІОСТАЦІЯ ГОЛОВНОЇ НАЦ. КВАТИРИ КОМУНІКУЄ, ЩО КІЛЬКА БАТАЛІОНІВ НАЦІОНАЛЬНИХ ЧАСТИН УВІЙШЛИ В ГОД. 18. ДО САНТАНДЕРУ.

Авас повідомляє з Торре Лявега, що **національні війська, які ввійшли до Сантандеру, передефілювали вулицями міста серед ентузіястичних окликів населення. Костел, який перемінили були на вязницю для жінок, в нецілу годину по вході нац. військ до міста відчинили і всіх увязнених жінок випустили на волю.**

Цілий вечір і майже цілу ніч тривали богослуження по костелах. До міста прибуло 30 вантажних авт із харчами. Само місто не потерпіло багато, тільки кілька домів людей, що їх підозрівали в симпатіях до повстанців, висадили червоні в повітря. У фабриках і копальних нема більших шкід, тільки сирівці понищені. Ціле місто прикрашене прапорами в національних еспанських барвах.

ЧЕРВОНІ ВІДСТУПАЮТЬ БЕЗ БОЮ.

Кореспондент Райтера повідомляє, що нац. війська наступають уже поза Сантандером у полудньово-західнім напрямі від міста. Червоні відступають, ставлячи тільки слабий опір. Іноді приходить тільки до бою на машинову зброю.

НАЦІОНАЛІСТИ ЗДОБУЛИ ОБРЕХОН.

Радіовий комунікат подає, що націоналісти здобули вчора вечором Обрехон і сильні ворожі укріплення, положені на горбах по дорозі з Бургос до Сантандеру, коло місцевости Парбахон. Одна з частин поступила сильно у напрямі Рамалес деля Вікторія.

НОВА КНИЖКА БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

ІВАН ЗУБЕНКО

Квітка на багні

повість

Ціна 1·50 зол., поштова пересилка 30 сот.

Можна дістати в Адміністрації і в усіх українських книгарнях.

Організація Українців міста Львова

муситьстати живим осередком.

Львів, 26. серпня 1937.

Коли я дивлюся на Львів і його українську організацію, — а я дивлюся на те все вже приблизно шістьдесять років, — то все таки нагадуються мені слова нестора о. Йосифа Заячківського з 1868. року, з першого Загального Збору Товариства „Просвіта" у Львові:

„Правда, в тім великім, а чужім Львові в тих останніх століттях було все від рода в род кількох щирих заступників народу, котрі **як сторожі на загибельній стражі** визирали хвилини, коли їх очі увидять спасення і славу людей своїх. Визирали і не увиділи, і так один по другім угасали!"...

Отсе страшні для нас слова! Прочитали ви їх? Читайте ще раз! І ще раз! Та роздумайте: чому той Львів став нам „чужий"? Чому ми визираємо, а не творимо спасення людей своїх — тут у Львові, як на своїй, а не чужій землі!?

Нагадую собі, як др Корнило Сушкевич розповідав мені, що в сімдесятих роках минулого століття він засновував **„Побратима"** у Львові і збирав українців міста Львова, щоб їх спасти, а вони не конче до нього горнулися, бо не пізнали своїх. Бачу не раз в уяві розжаленого Маркіяна Желехівського, що ставав на рогачках міста Львова і безплатно роздавав „Марусю" Основяненка сотками примірників нашим людям, що приходили до міста і виходили за місто, щоб їх приєднати до „стражі спасення"; а вони втікали від нього, бо не розуміли: чого від них хоче той пан, що безплатно роздає якісь книжки?...

Тямлю, як з початком вісімдесятих років несміло підходили наші міщани ремісники: Павло Мартинів і Дмитро Ковальський, за ними Михайло Сембратович, Михайло Спожарський і молодші до канцелярії „Просвіти" при вул. Скарбківській у Львові і там радилися з Андрієм Скородинським, якби їм заснувати своє товариство **„Зорю"**. Відтак звернулися до мене, щоб їм уложити статут цього товариства. Нагадую собі ту велику радість наших українських ремісників у Львові, коли вони найшлися разом на перших загальних зборах Товариства руських ремісників „Зоря" у Львові в кімнаті Народнього Дому при вулиці Корнякт і пізнали своїх...

Опісля підійшла „Просвіта" організацією **читалень „Просвіти"** і філій „Просвіти" до українців міста Львова, далі **Рідна Школа** зі своїми кружками і школами, **Українська Захоронка** зі своїми захоронками.

Відтак прийшла наша **кооперація** в осередку Львова і на його периферіях, де станули до збірної праці українці й українки міста Львова.

Тут поставало **Міщанське Брацтво**, і товариство українських служниць, і товариство українських робітників „Сила", і Союз Українок і інші.

Здавалося, що вже є ціла мережа наших установ, щоб постояти на живій сторожі українського життя у свому Львові. А тут, коли прийде що до чого, то чуємо дорікання і голоси зневіри, начеб ми стояли на „загибельній стражі", — бо тут знову загрожений один відтинок нашого життя, а там є нарід, а людей нема. Видно, що нам **недостає єдности у нашій громадянській діяльности і щирої охоти до спільної праці.**

У нас є осередня старшина **Організації Українців міста Львова**, що ставить основи ідеольогії міст на західно-українських землях. Та наше львівське громадянство за мало цікавиться тою ідеольогією і працею Організації, хоч потребу її всі відчуваємо і при всякій нагоді дорікаємо, що її ще не переведено; але не стаємо всі до цієї роботи, якої за нас ніхто не зробить! І тут нема що оправдуватись партійними постановами чи мотивами, бож усі партії за цим є, наші посли також хочуть нам помогти, — і тільки громадяни та за ними й наші установи якось легковажать собі сіру роботу: потребу моральної і матеріяльної підмоги для Організації Українців міста Львова.

А це конечне й неминуче, бо за Львовом має піти організація українців, по всіх наших містах, щоб добути наші міста! А тут найде своє місце: український адвокат, лікар та інжинір, священник, кооператор та учитель і мистець, промисловець, службовик і робітник — для праці в обороні наших громадянських прав та для поширення нашого стану посідання.

Тож крайній час позбутися нам суспільного егоїзму і перестати розбивати громадянську єдність! Ми повинні показати **організаційною єдністю**, що Львів нам не чужий, а свій!

Організація Українців міста Львова має стати живим осередком, що зєднить тут усіх українців та українок без ріжниць партійних чи станових. Це залежить тільки від нас самих, до цього не треба ані великого труду праці, ані тяжких жертв, тільки охоти і доброї волі. Мусимо станути разом у нашій українській організації і показати при всякій нагоді, що ми тут є!

Д-р Кость Левицький.

На галицькому Поділлі зменшується та вимирає
українське населення.

ЖМУТ ЦИФР І ДАНИХ, ЩО ГОВОРЯТЬ ДУЖЕ ПРОРЕЧИСТОЮ МОВОЮ.

Галицьке Поділля вважають загально за найбільш свідоме національно. Тільки час до часу, тепер майже щодня, облетить нашу пресу вістка про будову польського „дому людового" чи костела на [illegible] подільському селі — і на цьому кінчиться. А тимчасом наш стан посідання в людському матеріялі на селах Поділля постійно корчиться, число українського населення з року на рік постійно зменшується.

Це стверджують нам метрикальні дані гр.-кат. парохій довкруги тільки одного Тернополя, столиці Подільської Землі.

На основі шематизмів виказували гр.-католики:

	в 1923 р.	в 1933 р.
1) Баворів	1140 душ	1010 душ
2) Береовиця Вел.	1589 „	1452 „
3) Козівка	1780 „	1525 „
4) Настасів	2691 „	2489 „
5) Острів	1308 „	1279 „
6) Смиківці	901 „	866 „
7) Драганівка	504 „	463 „
	(в р. 1936 вже 420 душ)	
8) Почапинці	175 „	110 „
9) Кутківці	987 „	800 „
10) Пронятин	870 „	700 „
11) Загробеля	470 „	356 „
12) Шляхтинці	784 „	686 „
13) Чистилів	698 „	697 „
	(в р. 1936 вже 614 душ)	
14) Ходачків Мал.	2690 „	2590 „
15) Денисів	2118 „	1800 „
16) Богданівка	524 „	378 „
17) Воробіївка	545 „	418 „
18) Городище	569 „	421 „

Не кращі будуть відносини і по інших місцевостях та деканатах на Поділлі.

Найближчі мої знайомі парохи-сусіди осьякі дані дали мені про стан народин і смерти у своїх парохіях:

ОСТРІВ:

в р. 1924	урод. 35	умерло	25
„ 1925	„ 42	„	26
„ 1926	„ 34	„	33
„ 1927	„ 26	„	29
„ 1928	„ 26	„	27
„ 1929	„ 28	„	26
„ 1930	„ 29	„	18
„ 1931	„ 24	„	23
„ 1932	„ 29	„	21
„ 1933	„ 19	„	31
„ 1934	„ 36	„	28
„ 1935	„ 28	„	17
„ 1936	„ 25	„	20

БЕРЕЗОВИЦЯ ВЕЛИКА:

в р. 1924	урод. 34	умерло	31
„ 1925	„ 38	„	23
„ 1926	„ 41	„	30
„ 1927	„ 35	„	33
„ 1928	„ 27	„	26
„ 1929	„ 23	„	18
„ 1930	„ 33	„	21
„ 1931	„ 30	„	22
„ 1932	„ 29	„	27
„ 1933	„ 23	„	25
„ 1934	„ 37	„	29
„ 1935	„ 16	„	26
„ 1936	„ 30	„	18

БУЦНІВ:

в р. 1924	урод. 36	умерло	27
„ 1925	„ 34	„	24
„ 1926	„ 26	„	27
„ 1927	„ 28	„	31
„ 1928	„ 32	„	28
„ 1929	„ 34	„	21
„ 1930	„ 33	„	23
„ 1931	„ 29	„	19
„ 1932	„ 23	„	21
„ 1933	„ 24	„	16
„ 1934	„ 31	„	17
„ 1935	„ 24	„	10
„ 1936	„ 34	„	25

Як бачимо, смертність у цих селах доходить від 50—80 прц., а нераз переходить число народин у році. Парохи стверджують, що більшість, і то велика, вмирає на сухоти в молодому віці.

Коли перед кількома роками замешкав я на селі в Острові та почав приглядатися громадянській праці тут, політиків, звернув я відразу увагу на сухітничий вигляд молоді. Попросив я д-ра Теод. Мисюка з Тернополя, щоб приїхав з лікарським викладом. По викладі ми оба з д-ром Мисюком оглянули в моїй хаті кільканацятеро дітей у віці від 7—12 літ і д-р Мисюк у 80 прц. ствердив у тих дітей схильність до сутіх.

Я завів відповідний катастер цих дітей та думав приступити до систематичної праці. Д-р Мисюк їздив до села ще двічі, оглядав діти, раз зорганізували ми з парохом та кружком Союзу Українок дитячий садок, та своєрідні відносини не увінчали нашої праці сподіваним успіхом.

З прикрістю мусіли ми дивитися, як до лікарських оглядин приходили діти самі без родичів, бо ті чомусь боялися показатися лікареві на очі. Як мало хто тоді й опісля цікавився справою, видно хочби з того, що навіть лікаря ніхто зі селян не відвіз домів...

І це діялося і діється тоді, коли і в Тернополі і по селах іде страшне розполітикування та партійна боротьба. Колиб хоч частину тої енергії, що йде на це політиканство, зужити на охорону дітворн і населення перед вимиранням, то певно, що зробленоб дійсно народне та патріотичне діло.

Думаю, що такі відносини, як в Острові, Березовиці Вел. чи Бущневі, є й по інших селах Тернопільщини. Тільки цим знані тернопільські партійні „політикери" мало займаються, бо це для них мало цікаве.

Цікава ще справа подружжа. І так в **Острові** було мішаних подруж: у 1931. р. 2 на 11, у 1932. р. 3 на 19, у 1933. р. 2 на 15, у 1934. р. 3 на 10, у 1935. р. 3 на 6, у 1936. р. 2 на 8; у **Бущневі:** в 1932. р. 5 міш. на 11, в 1933. р. 5 на 2, в 1934. р. 3 на 7, в 1935 р. 3 на 10, в 1936 р. 2 на 9; у **Березовиці Вел.:** в 1931 р. 1 міш. на 11, в 1932. р. 1 на 6, в 1933 р. 2 на 9, в 1934 р. 2 на 13, в 1935 р. 1 на 12, в 1936 р. 1 на 14.

Щодо переходів на римо-католицький обряд слід замітити, що докладних даних тут годі роздобути; на це складаються своєрідні причини. Знаємо, напр., що з українських інтеліґентів перейшли на римо-католицьке: син покійного о. Кальби, пароха Соколівки, укінчений фільософ Ст. Антків, богослов IV. року теольогії Дмитро Боднарчук (нині називається вже: Казімерж), укінчений гімназист Михайло Урусюк та інші, назвищ яких докладно не знаємо. Всі ці інтеліґенти ходили колись до української гімназії...

Під адресою греко-кат. парохіяльних урядів слід би звернути прохання, щоб вони дбайливіше виготовляли статистичні дані до шематизмів, щоб нотували скрупулятніше зменшення населення через смертність та переходи в гр.-кат обряду. На це повинні звернути увагу церковні чинники при деканальних та канонічних візитаціях.

На кінець ще одна заввага: популяційною справою на Поділлі повинні занятися політичні організації і в Тернополі і в центрі.

А. Чернецький.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:

Як чоловік зійшов на пана

З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.

Веселе оповідання про молодощі, що зводить із собою тяжку боротьбу: що вибрати — *любов* і добру „партію", чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.

Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

Перша фахова українська жіноча ґімназія.

З кожним роком зростає значіння ремесла, промислу, торговлі, — бо власні вироби, власна продукція робить край, націю і громадянства сильними, самовистарчальними, незалежними від інших країв у господарському житті. Одночасно ті економічні ділянки дають працю, заробок та прожиток великій частині населення, що особливо важне в теперішніх часах кризи і перелюднення. Ремесло і промисл заступають немов кольонії для країв, бо в ті ділянки можна спрямувати надмір людей і вдержати суспільно-економічну рівновагу. Добре розвинене ремесло та промисл — це наче хребет сучасних громадянств, що дає їм твердість, відпорність та силу. Через те зростає вартість і поплатність праці в тих ділянках.

З другого-ж боку зростають і вимоги, ставлені до ремесла та промислу. Сьогодні треба вже до тих зайнять відповідної освіти й інтеліґенції. Напр. теперішня кравчиня чи моднярка мусить мати відповідний естетичний смак, почуття краси й гармонії, помисловість, комбінаційний та калькуляційний змисл і т. ін., словом: вона мусить бути направду інтеліґентна. Нічого дивного, що тепер творять фахові ґімназії і майбутнім ремісникам дають середню освіту. Це замітно абільшує гідність ремесла та підносить його в суспільній будові на значно вищий щабель. Досі ремеслом інколи помітували, інтеліґенти вважали його для себе за менш відповідне, бо працювали в ньому нераз мало освічені люди. Фахові-ж ґімназії відразу зміняють таке наставлення. Інтеліґентні батьки можуть тепер спокійно спрямовувати свої діти до ремесла без побоювань, що їх діти, працюючи фахово, будуть мати замалу загальну освіту. Ні, дістануть вони її майже нарівні з загально-освітньою ґімназією, з винятком класичної фільольогії.

Тому справді з радістю витаємо першу нашу фахову **кравецьку** жіночу ґімназію. В часі, коли так важко дістати якунебудь посаду, знайде в ній багато нашої молоді фах, що дасть їй хліб у руки та одночасно фахову незалежність.

Ґімназія, що про неї говоримо, існувала вже досі як середня фахова школа СС. Василіянок у Львові при вул. Длугоша 17. Вона вїдома вже зі своїх майже щорічних виставок робіт, зі своєї доброї кравецької робітні, що

існує при школі й солідно виконує роботи на замовлення, далі знана вона з цікавих і помислових імпрез, як напр. виведення на сцені у травні ц. р. історичних одягів „Від Єгипту до Бідермаєра". З новим шк. р. (1937/8) творять при ній І. кл. фахової кравецької гімназії з повними правами прилюдних шкіл. Щоб дати ученицям більше фахове знання і більшу загальну освіту, поширюють у ній науку з трьох літ до чотирьох років. Крім загальноосвітніх гімназійних предметів (з винятком латинської і грецької мови) вчитимуть у ній жіночого кравецтва і в широкім обсягу білизнярства, фахових рисунків, товарознавства, бухгальтерії, писання на машині та куховарства. Скінчивши школу та здавши челядничий іспит і відбувши ще дволітню практику в робітні, що є при школі, може учениця відкрити свою власну робітню, або записатися до дволітнього кравецького ліцею (може це зробити теж безпосередньо по скінченні фах. гімназії), після чого може стати вчителькою у середніх фахових школах. Абсольвентка тієї гімназії має право вступу і до всіх інших ліцеїв, також і до загально-освітніх, з тим, що мусить доповнити відповідні предмети (латину).

Як бачимо, скінчення школи дає справді ріжні можливости незалежного заробітку, запевнює відповідну освіту та дбайливе виховання. Тому наше громадянство повинно використати ті всі можливости, посилаючи дітей до тієї гімназії.

Жіноцтво проти насильства і за справедливість.

НАД ЧИМ РАДИВ IX. КОНГРЕС МІЖНАРОДНЬОЇ ЖІНОЧОЇ ЛІГИ МИРА І СВОБОДИ.

IX. Конгрес Ліги Мира і Свободи радив у прегарній ліжувальній чеській місцевости Люгачовіцах повних чотири дні. Зіхалося 19 секцій; найбільше представниць, як звичайно, з Америки та Англії. На привіт чеська секція запросила делегатки на чай до „Сполеченського Дому". Тут промовляв місцевий представник влади і деякі старші членині Ліги. Інші знайомилися одна з одною і відновляли старі знайомства.

Ділова праця почалася 27-го. Читали привіти від неприсутних секцій. Виявилося, що польська секція не могла приїхати, бо її делегатки не дістали пашпортів від свого уряду. Голова Ліги Кляра Рагац (із Швайцарії) згадала, що це один із перших конгресів, на якому нема фундаторки Ліги — Дусейн Адамс і всі вшанували память покійної. (Після смерти Адамс Ліга має три президентки: пп. Рагац, Бірі та Рамондт Гіршман).

Голова зясувала програму конгресу та його вимоги — реформи сучасних політичних відносин. З приводу еспанських подій іменем Ліги виступала проти громадянської війни, що причиняється до загибелі людства.

Після неї пані Ганушкова прочитала свій меморіял щодо спільної праці сусідніх державних секцій, зазначивши, що чеська секція вже почала свою спільну працю з мадярською.

Велике вражіння зробила дискусія про кольоніяльне питання на підставі реферату французької секції. Йшла критика негуманної поведінки держав супроти мешканців кольоніяльних територій. Делегатки Англії, Франції та Бельгії дуже гаряче боронили права кольонізаторів. З великою увагою вислухали реферату індійки по англійськи, що говорила про Індію як предмет експльоатації, дарма, що це край з давньою цивілізацією.

При цьому питанні забрала теж слово делегатка української секції. Вона сказала, що питання про кольонії дуже важне і воно зачіпає інтереси міліонів людей, але на жаль само поняття „кольонія" не дуже ясне. Чи кожна завойована країна стає відразу кольонією тої держави, яка силою її собі захопила? Мій край, як і шановної пані індійки не є кольонією, він не так далеко як Абісинія, а проте завойований і експльоатований державою, до якої він належить. Це Україна. Вона дає річно міліони сотнарів пшениці, жита, ячменю, а проте його нарід голодує щороку і голод забирає з нього тисячі жертв. Хоч Україна не кольонія, а проте вона завойована та експльоатована країна.

Проти цієї заяви виступила прихильниця Совітів француженка Дюшен, упевняючи, що на Україні ніякого голоду нема і покликується на якусь молоду француженку, що була на жнивах у „Росії". Всеж українська делегатка дістає більше оплесків. Це вже великий поступ у порівнанні з конгресом у Гренобліі пять років тому, коли на українську делегатку за правду про становище на Україні сипались свисти та погрози.

Коли обговорювали питання еміґрантів одна молоденька пані виступила з пропозицією щоб для еміґрантів призначили якусь країну, де вони могли б жити. Ясно, що такого проєкту збори не підтримали, зате загально погодилися, що на еміґрантів повинні би поширити пошану для прав людини. Українська делегатка пригадала, що еміґранти повинні би мати права на працю і школи для дітей у рідній мові — вказуючи як на приклад чехословацьку республику.

Бурними оплесками зустрічали еспанську делегатку д-р Кребс, яка оповідала про вбивства невинних дітей при бомбардуванні одного шпиталя. Конгрес вислав до Еспанії телеграму з покликом припинити війну і видалити всі чужоземні війська.

Цікавий був реферат д-р Шустлерової про основи нового міжнароднього ладу, де прелегентка звертала увагу, що за захоплення чужої власности обманом або силою карає закон дану особу, а коли це робить держава, то це називається „славетним придбанням". Справедливість повинна бути та сама для особистого, національного і міжнароднього життя і задля цієї справедливости народи та держави, повинні би так само, як одиниці, складати жертви. Тільки такий принцип може забезпечити людство перед остаточним занепадом і дати перевагу ідеї мира та свободи над звіриними інстинктами.

Таким самим широким гуманізмом був забарвлений реферат шведки пані Борибом за „Захист прав людини".

На конгресі зовсім голосно та виразно говорили про те, що треба, щоб держави дотримували своїх обіцянок, щоб мораль, правда і справедливість мали таку саму силу у міжнародніх взаєминах, які в житті кожного громадянина. Може ці гасла трохи наївні у наш вік техніки і кулака, але вони надихані тим ідеалізмом, який веде людство вперед.

С. Русова,
Делегатка Української Секції.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Відпочинок на Камені Довбуша.

1. ВРАЖІННЯ ПЕРШОГО ДНЯ.

Від часу, як у нас завелась гарна звичка списувати свої вакаційні вражіння, лекше якось виїздити на вакації і лекше з них вертатись. Виїхати на звичайне село, яке всі знають і описати свій побут так, щоб заохотити до надхненної творчости десяток інших — діло похвальне. Не на кожні вакації припадає одна еспанська революція і одна японсько-китайська війна. Буває так, що в огірковому сезоні витягають із дна шуфляди рукописи, з яких природною смертю сам автор віддавна погодився.

Не було нагоди виїхати цього року на паризьку виставу із двох причин: її не встигли закінчити перед нашим виїздом і ми не подбали кілька років тому, щоб зложити в паризькому банку відповідну суму на дрібні видатки. Дрібні видатки в Парижі більші від головних коштів прожитку, а девізові обмеження їх не передбачують.

Треба було вибрати щось не менше сенсаційне та нове і ми виїхали до Каменя Довбуша. Оця кліматична станція може влітку сміливо рівнятися з якимнебудь Святим Моріцом, хоч святих і Моріців покищо в ній небагато. Ще двацять років тому ходили по ній ведмеді, зовсім так само як нині ходять міські зубри. Ґаври і каменюки попереміновалися під магічною силою капіталу в пансіони та віллі і вже тепер дехто починає думати над тим, чи не пора було б будувати свої літнівки таки ближче верховин, чабанів і мольфарів.

На лінії Делятин—Ворохта рух літників зростає як пошесть здоровля в цілому світі. Від коли поширилися гасла спорту та принципи гигієни, кожний мусить виїхати з міста на вакації, навіть якби мав там дихати курявою від авт з ранку до ночі і хочби мав згинути від несвіжої ковбаси на прогульці. Але нема такої біди, яку не можна би перенести в товаристві. Приїдеш у гори, проспиш два дні від свіжого, цілющого повітря і вже нипаєш за товариством. Треба ж знати, хто вибрав би собі ту саму чарівну закутину, що ви, і потішити його, що тебе теж кусають блохи.

Якби в моїй кімнаті залишилася ще хоч одна літня приятелька літників на спомин від расового пса, що вилежувався тут із своїм паном, і якби я від такого спомину прокинувся серед ночі десять разів, то — шум Прута десять разів заколише мене наново. Пливе Прут попід каминою стіною, що вийшла навіть до підручників географії завдяки цілій ґамі своїх геольоґічних верств. У Голівуді — над і попід такою стіною гралиб цілу серію „Перших і останніх могікан". Гора вкрита смерекамн і соснами, щоб ви мали чим дихати; в одному місці вона чудово виголена, щоб ваше око не нудилось вічною зеленню і щоб ви могли думати про той далекий світ, куди мандрує дерево з наших лісів. До ріки переходимо левадою — такою спокійною і барвистою, якби хто вирізав її з „Долини без виходу" Майн-Ріда. Вранці пасеться тут (незаконно) одна коза і ходять (таксамо) на росу ті літники, які вірять, що ранна роса помагає на все — від голови до ніг.

Купіль під вашими ногами. Прут заступає вранці умивальню. Від години 9-ої, коли сонце встигло повідомити всіх, що має намір світити бодай до полудня, пляжа вкривається всякими людськими моделями і костюмами. Кожний вибирає собі такий камінь, на якому може найкраще розложити свої причандали і довкола якого збираються його знайомі — вчорашні або завтрішні.

Одні хотять якнайшвидше засмалитися і смаруються кремом чи оливою, другі мають ревматизм або гіпохондрію і підкладають собі пледи та подушини, ще інші приходять із сніданком і газетою, щоб перевірити, чи мають апетит і чи не вмер хто в місті зі знайомих.

А всеж усі балачки та заходи обертаються тут довкола Сонця, яке — нехай собі Галілей і Коперник говорять, що хотять! — таки на наших очах обертається, як химерна купальниця. Тут, над нашою звичайною рікою можна бачити, як виглядали колись звеличники Сонця, що приносили йому криваві жертви. Ось одна амазонка показує гордо велику рану на своїх раменах, — ось молодий журналіст прохає свою жінку, щоб прикрила йому делікатно рушником плече „з соняшним ударом"... а здовж берега на каменюках твердих, як Мадеєве ложе, лежать терпеливо, як йоги всякі тілеса, призначені на печеню.

Підчас цього святочного обряду розмов тут мало. Десь тільки часом почуєш діяльог двох старших дам про операцію тітки або про те, що „всі служниці однакі, бо на жадну, прошу пані, не можна ніколи спуститися"... — зрештою тільки вивірка десь скочить і мовчазні скелі пригадують святий закон природи.

Вражіння першого дня таке опяняливе, що алькоголю ви до уст не взяліб. Тішитеся метеликами, чмелями, пільними коніками і деревляним вазоном, що його придумав адміністратор нашої віллі на висоті вашої голови, щоб ви мали чим розбудити в ній думки. Пробуєте спати на деревляній лавці серед травника, ходити босо, пити квасне молоко, пробуєте найстарші діравї черевики і нову піжаму, збігаєте стежкою із дзбанком за водою і в годині 8-ій увечір не знаєте, чи вас так змучив цілий рік побуту в місті, чи перший день серед гір, де жив і займався філянтропією Довбуш...

(Далі буде.)

„День княжої слави" в Крилосі.

Забуте, донедавна тихе село змінилось, сказатиб, за ніч зовсім. Завдяки праці нашого знаного археольога д-ра Яр. Пастернака над відшуканням памяток князівської влади на Галицькій Землі Крилос, ота колишня резиденція князівського духовенства (відси й назва Крилос, перекручена із грецького „клерос") стягає нині маси народу без огляду на політичні чи партійні переконання. Нема дня, щоб до Крилоса, на місце віднайденої катедри, не сходилась юрба народу з усіх сторін краю, щоб поглянути на памятки нашого славетнього минулого та щоб із тих руін зачерпнути нових сил... Зближаючись до Крилоса, побачите завжди маси народу, що всіми шляхами й усіми засобами льокомоції прямують до Крилоса, мов християни до Святої Землі.

22. серпня був особливим днем у Крилосі. В тому дні заходом місцевих культурно-освітніх установ відбулось величаве свято п. н. **„День княжої слави — у 750-ті роковини смерти Ярослава Осьмомисла".** Зачалося свято полевою Службою Божою, що її відправив місцевий парох о. Гошовський. Після Служби Божої дута орхестра з Єзуполя відіграла молитовними „Боже Великий, Єдиний", потім о. Базилевич виголосив проповідь. З черги м-р О. Гуцало з Галича виголосив високопатріотичну промову, що в ній вказував на велич князівської доби. На дальші точки програми зложились хорові продукції муж. хору „Думка" зі Станиславова, що відспівав низку пісень історичних, стрілецьких та народніх, привіти (між іншими аж з Підгаєччини), танки (коломийки, чумак та єркан) у виконанні гуртків з Черніева та Дрогомирчан, деклямація п. П. Федишина („Галич" — Устіяновича — у вимках) та попис дитячого садка під проводом сестер-черниць із Крилоса. Особливо гарне враження й незабутні хвилини викликав попис малесеньких, що вже своєю появою в гарних одягах витискали сльози радости в очах. Скінчилося свято національним гимном.

Не треба тут хіба зазначувати, що свято випало прегарно і викликало наскрізь піднесений настрій, не той „настрій", що його подибуємо так часто на всяких „всенародніх" святах, але настрій, що плив десь із глибин душі, що переносив кожного учасника в княжі часи, що змушував бачити себе між рядами бояр і княжих дружинників... Тут кожний глибоко переживав урочисті хвилини та усвідомлював собі добре, що стоїть на землі українських князів... І кому тоді не причувались боярські сурми, кому не ввижалися славетні князі на чолі залізних рядів славетних войовників.

У звязку з оглянением княжих руїн, у звязку з акцією над утвердженням по вічні часи віднайдених княжих місць, насувається мимохіть питання, чи не можнаб на тих князівських горах улаштовувати рік-річно **„Князівські Ігрища"?** Конечно треба би влаштувати на вільному воздусі теж щось у роді театральної вистави з княжої доби, яка зілюструвалаб наглядно присутнім ту добу. Безперечно, що це звязане було би з великезними коштами. Але чи наші села не „бились би" за участь у таких виставах? Чи не спромоглосяб кожне село на те, щоби вибрати своїм коштом у залізну зброю князівського лицаря на вогнистому коні?! Чи не зложилосяб ціла жіноча частина села на убір одної боярині?! А й міста певно не лишились би позаду. Треба би лише виготовити подрібний плян і взятись якнайскорше за діло, так щоб вже, скажімо, в серпні, найближчого року на горах князів наших летіли вихром залізні лицарі на татар, щоб боярині витали переможців, а митрополит дякував Богу за українську перемогу. „Князівські Ігрища" сталиб напевно національним святом, що цементувалоб розсварений нарід.

Станиславів, 25. серпня 1937.

Богдан Ліськевич.

Туреччина затоплюватиме підводні човни на своїх водах.

Турецький міністр закордонних справ вручив усім закордонним представникам, акредитованим при турецькому уряді дві ноти. Одна з них торкається справи сторпедування еспанських кораблів, друга торкається здогадів, що повстали у звязку із здогадною присутністю чужої підводної лодки на морі Мармара. Перша нота повідомляє, що турецька влада почала слідство у справі сторпедування еспанського корабля „Армуро" на територіяльних турецьких водах у дні 18. ц. м. і заповідає, що висліди слідства закомунікують дипльоматичним представникам усіх держав. Друга нота інформує, що одиниці турецької фльоти запримітили, що в околиці острову Мармара перебував підводний човен невідомого державного походження. Одначе одиниці турецької фльоти не бачили тієї лодки, проте знайшли дані, що вона мусіла там перебувати. Турецький уряд наказав негайно кілька слідчих летів гидроплянів, які не дали висліду.

Вкінці нота комунікує, що на випадок, як воєнна турецька фльота викриє присутність підводного човна на турецьких водах, буде домагатися піддачі човна, який ломить міжнародні постанови і умови. Якщо командування човна відкине турецькі домагання, тоді турецькі кораблі дістали наказ допровадити впертий човен під загрозою вжиття сили, або просто затоплять підводний човен.

Шарварком будують „Дом Людови".

Волосна рада у Фільварках (село, що притикає майже до Золочева) ухвалила на своєму засіданні 25. ц. м. примусовий надзвичайний шарварок (сорок кінних і шістьдесять піших) при будові „Дому Людового" у Фільварках. Не помогли протести радних-українців, що засідають у згаданій волості і творять меншість. На тому самому засіданні ухвалено додатковий кредит у висті 200 зол. на процес проти кружка „Рідної Школи" в Зазулях п. Золочів у справі відібрання шкільного будинку.

Справа зі згаданим будинком виглядає так: Ще перед війною, за австрійських часів, збірними зусиллями українців побудовано на площі яку подарувала громада кружкові Рідної Школи, дім, у якому примістилася приватна народня школа Р. Ш. і кооператива. Кілька літ тому наказний війт Зазулів подарував цю площу вдруге польському „Т. Ш. Л.". З тої причини почався був процес, який припинили і тепер знову відновляють. Дивне, з яких причин громада має покривати процесові кошти „Т. Ш. Л.". Хто де таке видав чи чував?

Треба ще згадати, що рішенням тої самої ради подарували громадську площу під будову костела в Єлиховичах і під згаданий на вступі „Дом Людови" у Фільварках.

—o—

Враження в Римі по здобутті Сантандеру.

РИМ. ПАТ. Вістка, що в четвер рано націнальні війська ввійшли до Сантандеру, викликала в Римі велике вражіння. Публична опінія не скриває своєї радости з факту, що італійські добровольці брали відважну чинну участь в операціях на північному фронті. Політичні кола підкреслюють, що цілковита ліквідація баскійського фронту створить зясадничий зворот у загальному положенні в Еспанії, бо по стороні уряду червоних лишаться тепер тільки крайні елементи. Панує переконання, що взяття Сантандеру позволить націнальній армії сконцентрувати сили на інших відтинках, що повинно прискорити годину їхньої остаточної перемоги.

Кореспондент Аваса повідомляє, що заки червоні покинули місто, вибух у Сантандері бунт проти червоної влади. На вулицях міста йшли завзяті бої. Причиною бунту було, мабуть те, що населення міста домагалось капітуляції міста.

Японці заповідають блькаду.

ГОНКОНГ. Райтер повідомляє, що японська деклярація, що заповідає блькаду викликала велике схвилювання і занепокоєння в найвищому ступні. Для інтересів Гонконгу така блькада булаб дуже шкідлива. Покищо непевне, чи блькада обійме також Кантон. У тому випадку торговля булаб сильно загрожена. На підставі інформацій, які тут дістали, існують зовсім поважні побоювання за перервання комунікації між Кантоном і північною частиною краю.

СПЕРШУ ЯПОНЦІ МУСІЛИ БИ ВИПОВІСТИ ВІЙНУ.

„Ню-Йорк Таймс" повідомляє, що вістка про заповіджену японську блькаду викликала поважне занепокоєння. В урядових колах ці побоювання тим сильніші, що Японія не зможе устійнити тісної межі між розріжнюванням китайських і закордонних кораблів, які доставляють зброю Китаєві. Якщо японці затримувалиб кораблі, що везуть муніцію, то — на думку часопису — мусілиб проголосити воєнний стан між Японією і Китаєм.

СМЕРТЬ ЯПОНСЬКОГО ГЕНЕРАЛА.

Із Сінкін у Манджурії повідомляють про смерть генерала бригади японської армії Шігео Фудзі, якого вбили на китайсько-манджурськім кордоні. Ген. Фудзі був командантом японсько-манджурської частини. Він згинув від кулі китайського стрільця у хвилині, коли обсервував рухи китайських військ.

КИТАЙ ГОДИТЬСЯ НА АНГЛІЙСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ.

Райтер повідомляє з Нанкіну, що китайський уряд оголосив сьогодні, що пропозиції британського уряду у справі припинення воєнних кроків в окрузі Шангаю прийме, якщо прийме ці пропозиції теж і Японія.

ЯПОНСЬКА РЕВІЗІЯ В КОНСУЛЯТІ СССР У ШАНГАЮ.

Японські органи перевели ревізію в консуляті СССР у Шангаю, відки — як подають японці — кілька разів подавали світляні сигнали китайським військам. Японська влада повідомила поліцію міжнароднього концесії про переведення цієї ревізії, заки вона ще прибула. Переговори в тій справі тривають.

НЕВЖЕ ЯПОНЦІ ПОЧАЛИ БЛЬОКАДУ?

Адмірал Гасегава, командант японської фльоти на китайських водах, видав учора наказ, яким забороняє китайським кораблям причалювати здовж берега на відтинку між Кантоном і Шангаєм. Цей заказ обовязує від учора, від год. 4. попол. Блькада не торкається чужинних кораблів.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ В АКАДЕМІЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ У ЛЬВОВІ.

Товариство українських студентів ветеринарної медицини „Ватра" у Львові повідомляє всіх заінтересованих, що подання в справі приняття кандидатів на студії в Академії Ветеринарної Медицини у Львові слід складати в часі від 5. до 15. вересня н. р. в Ректораті при вул. Кохановського ч. 67.

25. вересня відбудуться лікарські оглядини петентів, у днях 27. і 28. вересня письменний та устний іспит кандидатів на І-ий рік студій з обсягу природничих наук, як теж їхньої загальної освіти. Всі формальности звязані з записом в Академії, треба полагоджувати особисто.

Точніші інформації подає щоденно від 16. до 18. год. голова Т-ва при вул. Львівських Дітей 28, І. пов., м. 8. На листовну відповідь просимо долучити почтову марку.

Львів, у серпні 1937.

ЗА ВИДІЛ Т-ВА „ВАТРА":

Сосенко Іван, голова. Ульвівський Богдан секретар.

Алькоголь виводжує раси й веде до загибелі

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Жіночий рух в Японії.

Така вже доля японської жінки — від сотні віків служити власній родині та чоловікові — самовідречення, терпеливість, працевитість, слухняність та привітність. Навіть коли Японія неймовірно скоро почала приймати европейську культуру, що принесла з собою змеханізування й освіту, доля японської жінки мало у чому змінилась. Коли японські аристократи старались перегнати один одного в поступі, пішли до університетів, хочби батько мав продати останній клаптик землі з прадідівської спадщини, дівчата все лишались в тіні. Правда їх теж посилали до місіонарських шкіл, де вони вчились модерно одягатись та господарювати, але це мало змінило їх попередній спосіб життя. Японська жінка не знала, що таке особисте щастя. Її призначенням було служити мужчині, і заручини малолітних, часом три чи чотирилітніх дівчаток серед японської аристократії були звичайним явищем, а в подружньому житті найбільшою „чесностою" жінки вважалась слухняність. Так було ще в першому десятилітті нашого століття.

Першою жінкою в Японії, яка виступила з протестом проти старого ладу та почала боротись за жіночу еманципацію була Акіко Гіратсуко. Вона стала на чолі так званого „Товариства синьої панчохи", членами якого були здебільша молоді японські письменники та малярки. Одначе їх діяльність не мала великих наслідків, бо вони тільки оперували голосними гаслами, але не старались самі поширити своєї освіти та брати активнішої участи в громадському та політичному житті.

Трохи змінилось становище японських молодих аристократок після японсько-російської війни. Мав на це найбільший вплив сам переможець в тій війні генерал Маресуке Ногі, що його японський цісар призначив на директора одної з дівочих аристократичних шкіл. Ввів він до школи військову дисципліну та простоту життя і змушував своїх вихованок до пильної науки. За його прикладом пішли й інші школи, а це внесло нову течію серед японської інтелігенції.

Багато причинилась до зміни в житті японських жінок баронова Шідзуе Ішімото. Походить вона теж з аристократичної японської родини. Батько її був інжинієром та професором в одному з університетів. Мати її вчилась в місіонарській дівочій школі, але небагато з неї винесла поступових поглядів і так само виховувала і свою доню. Великий вплив мало на молоду дівчину подружжя з сином тодішнього міністра війни молодим інжиніром бароном Кеікічі Ішімотом, що дуже цікавився робітничим рухом і сам на собі випробував всі труднощі життя робітника. Молода пара жила в невеличкім містечку, де барон Ішімото був інжиніром в копальнях вугілля. Життя серед робітників багато дечого навчило баронову Ішімото і примусило її задуматись над становищем японської жінки. В 1919 році за згодою чоловіка вона лишила свою родину і виїхала на студії до Америки. Хотіла вона навчитись там самостійної праці, щоб доказати своїм сестрам, що й жінка може вести інше життя, а для цього їй треба вибитись з господарського утиску та стати економічно незалежною.

В Америці записалась баронова на одноріч-ний курс секретарок при одним з нюйорських університетів. Тут познайомилась вона випадково з громадянською діячкою Маргаретою Сандер, що мала на неї великий вплив та познайомила її з багатьома видатними американськими жінками.

Вернувшись додому почала баронова Ішімото виголошувати публичні реферати на ріжні соціальні теми, а головно розпочала справу контролі породів та допомоги матерям, що було великою новиною в Японії, а що японські жінки, особливо з тих бідніших верств, приняли з великою вдячністю. За бароновою Ішімото пішло багато молодих японських інтеліґенток гаряче пропагуючи її ідеї та допомагаючи їй в праці. Та її корисна праця недовго могла вільно розвиватись.

Світова війна принесла Японії великі матеріяльні користи завдяки розвоєві промисловости. Багато робітників з сіл переселилось до міста, де мали досить праці. Працювали по фабриках і жінки, де їх працю страшно використовували. Та настала і в Японії криза. Безробітна молодь почала захоплюватись марксизмом. Бажаючи припинити розвій большевизму почала влада забороняти всякі зібрання та стежити за працею всіх товариств. Підпали під догляд і жіночі товариства і феміністичний рух майже припинився, але японки вірять, що вони таки згодом покінчають всі перепони і добються ліпшого становища у своїй батьківщині. Покищо не мають вони ще ніяких політичних прав, а це й утруднює їх працю над еманципацією. Та молода жіноча генерація Японії вже знає чого вона хоче, а це є запорукою того, що становище японської жінки таки скоро зміниться.

—o—

Радіо й жінки.

(Кілька думок Марконія).

Великий винахідник, смерть якого є болючою втратою для цілого світа, так висловився про ролю радія в житті жінок:

„Думаю, що радіо теж збагатить життя жінок. Воно інформуватиме їх про події в цілому світі і тимсамим розширить круг їх зацікавлення. Модерні господині вже тепер готують обід під звуки музики з Риму, Льондону, Парижа.

Жінки, що все люблять пригоди в любові матимуть в радіо те, що їх цікавить. Аж буде радіотелефонія дешевіша і більш поширена, причиниться вона напевно до того, що людські почування зможуть бути передані й на дальші простори. Жінка зможе переживати тоді музику та слухати новин разом з любленим мужчиною, навіть тоді, коли вони будуть на ріжних кінцях світа.

Я, наприклад, пливучи на своїй яхті по Середземньому Морі дуже часто сполучаюсь з Австралією. З Шангаю говорили ми вже, моя дружина і я, з нашою донечкою Електрою, яка була тоді в Римі. Чули ми кожне її слово і вона наше.

Жінки, які ліпше вміють бавитись як мужчини, напевно більше оцінюватимуть також вигоди радія, ніж мужчини.

Коли ми випробували розмову з Австралією, то мужчини там скоро не мали вже про що говорити і звичайно, щоб нам доказати, що вони ще й далі говорять, починали рахувати: раз, два, три... Дійсно то була прикра розмова, але на щастя впали вони на думку, щоб з нами балакали їх жінки, і тоді відразу почалась мила і дотепна розмова.

Завтрішня жінка матиме телевізію. Дуже можливо, що це принесе їй багато розчарувань, а її чоловікові немало прикростей. Коли буде він телефонувати до дому, що не може „з важних причин" прийти на час до дому, то мусітиме добре вважати, щоб гарненьке обличчя його приятельки не явилося поруч нього на приймачі його домашнього апарату. Телевізія буде напевно причиною багатьох прикрих сцен, які можливо кінчатимуться і розводами.

Вже сьогодні є радіо посланцем кохання. Скільки в ньому телеграм про заручини і подружжя! Скільки любовних листів воно вже переслало з одної частини земної кулі на другу! Рахунки бездротових телеграфів доказали, що найбільше прибутків походить від ріжних любовних звісток, поздоровлень тощо, які щоденно висилають собі закохані з ріжних кінців світа.

Коли апарати будуть досконаліші і тарифи приступніші ширшим верствам, то трансконтинентальні розмови будуть ще частіші, а хвилі з трудом встигатимуть передавати закохані і розніжнені привіти.

Неприсутність не матиме ніякого значіння. Простір не буде вже означати „далеко від себе". Чи виграє на тому кохання? Майбутнє нам це покаже. Зрештою думаю, що не так важно бачити кохану людину, як її чути..."

—o—

Балачки про моду.

Те, що заповідає вам осіння мода — не дуже потішаюче. Передовсім сукня підскочила ще на кілька центиметрів догори і є поважна загроза, що ще вона скоротиться. Щось подібне до того, що взагалі вернемось до тих смішно коротких суконок, які носили ми кілька років тому. Покоротшали не тільки спортові сукенки, але і спідничок від костюмів, пополудневі сукні, а навіть і вечірні.

Разом зі скороченням є ще одна тенденція осінньої мода — поширення спідничок та суконок. Дзвоновий крій набирає прав громадянства. Майже всі моделі з шовкових чи легко вовняних матеріялів мають густо дзвоновану спідничку. Дуже часто можна бачити на суконці, особливо з боку, ріжного роду морщення та „драпування". Ці драпування вживають теж і на корсажах суконок, а часто навіть цілий корсаж — приморщений.

Щодо декольтів то вони досить гнучкі, а вечірні сукенки то переважно зовсім не мають рамен, або лише вузенькі паски тримають сукню на рамени. Звичайно гарна вечірня сукенка йде тісно попід пахи і аут стягає її або шарфа з тюлю, шифону чи якась стяжка. Вирів декольту на плечах зменшився, вите побільшився спереду. Неран, щоб зменшити декольт йде краєм його „рушна" з тюлю чи шифону.

В пасі сукенки, головно пополудневі і вечірні — перетягнені шарфами чи стяжками, кінці яких майже рівні з краєм сукенки.

Ще одна характеристична новинка — крій вечірніх суконок вершний. Звичайно спереду сукенка підкорочена, але так сфалдована, що це скорочення помітне лише при ході.

Осінні плащі тихож мають змінену лінію. Поперше майже невидно т. зв. „пальта". На їх місце прийшли тричвертеві плащі прилеглі в пасі, а розширені вдолині. Ці тричвертівки, та й довгі плащі, переважно застібнуті лише згори до пояса, а далі, хоч і є гудзики та дірки до них, то лише для прикраси. Від пояса плащ розходиться вільно. Прикрашують такий плащ мужеські вилоги. Рукави вузькі.

Костюми мають продовжений жакет в поясі обтислий.

Ось новини осінньої моди. Одначе вона загрожує ще дальшими досить радикальними змінами в лінії, що досить прикро відіб'ється на нашій кишені, бо минулорічні сукні буде досить тяжко переробити.

Поживемо — побачимо!

Рита.

—o—

Вакації добігають до кінця.

Чи відпочили ми чи не відпочили — осінь нас не питає, а входить у свої права. Ось-ось і шкільний рік розпочнеться і знову ввійде життя у свої нормальні рейки, а мамам та господиням дому знову треба приготовлятись до довгих зимових місяців, бо з ними прийде безліч ріжних буденних турбот і хвилювань.

Одначе треба, щоб те, що набули ми в літі, щоб трохи того сонця та чистого повітря, що підкріпили наше здоровля в літі, — не пропало на марне. Та саме так звичайно трапляється, що вернувшись з вакацій наші пані так раптовно беруться до виконання своїх щоденних обовязків, що по літнім відпочинку скоро й слід пропадає. Проте мусимо памятати, що сил наших треба на цілу зиму і треба їх відповідно шанувати та розділити. Треба памятати, що крім домашніх та родинних обовязків має кожна українка ще чимало обовязків громадських, на які теж треба знайти час і здоровля.

Ось чому починаючи осінньо-зимовий сезон вартоб кожній із нас скласти собі бодай приблизний плян, що думаємо в зимі робити. Вставляючи до цього пляну працю громадську, нехай кожна з нас не забуває, що до тої чи іншої організації належить також та чи інша наша знайома або приятелька, або тому, що нас туди хтось запросив, але головно тим, до чого ми маємо поклик, до чого нас кличе найбільше зацікавлення, наші нахили та серце. Восени легко започаткувати нову працю безболісно відійти звідти, де нам не подобалось, а прикласти свої сили там, де вони можуть найбільше придатися. Зновуж голови та виділові ріжних товариств із осени повинні памятати про те, щоб праця в їх Т-ві відразу набрала відповідного темпа та дістала потрібний напрямок.

Це мала — громадська пригадка нашим паням на осінній сезон...

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних амагань.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Культура старинного Єгипту.

Невпинні досліди над старинними культурами, себто над китайською, вавилонською, єгипетською, асирійською, виявили, що техніка у старинному світі стояла дуже високо. Ніхто краще не погоджується з Бен Акібою, як саме єгиптольоги, дослідники санскриту та старинної культури. Та всетаки кожний рік праці і студій над батьківщиною Фараонів приносить нові факти й нові загадки.

СВІДКИ МИНУЛОГО.

Одною такою загадкою довго була, а подекуди ще й сьогодні є справа ремесел у старинному Єгипті. Вона стоїть у тіснішому звязку з тодішнім станом техніки, що виявляється у складних єгипетських будівлях із їх внутрішньою обстановою.

Єгипетський звичай, оповідати про життя та способи праці, при допомозі малюнків, плоскорізьб і гієроглїфів, є для нас справжньою новиною.

На окрему увагу заслужили малюнки, що говорять про способи праць. Єгиптяни укладали їх так, що рисунок завжди малює найцікавішу хвилину, найбільш основний вигляд якогось предмету. Відси черпаємо в багато випадках докладні вісті про стан ремесла й будівельної техніки в Єгипті.

ВАРСТАТИ.

Ось так дуже докладно змалювали єгиптяни працю золотарів, тих що відчищують металі, ковала, камяні молоти, тощо. Також докладно змалювали вони виріб кремяних ваз і посудин, при допомозі своєрідних металевих сверлів.

Столярів поділяли на три категорії. Найвищою була категорія (відділ) тих, що полірують. До вертення дір у дереві уживали єгиптяни сверлів зі смичками, що їх ще й сьогодні вживають. Окремі картини показують, як треба вигинати дерево до всяких виробів.

БУДОВА КОРАБЛІВ.

Маємо теж докладні вісті щодо будови кораблів. Вигляд кораблів обмежили єгиптяни до двох родів. Це були справжні кораблі та папірусові човни до полювання. Справжні кораблі будували в окремих корабельних варстатах. Наглядача (старшого майстра) змалювали єгиптяни як він стоїть із прямовісом в одній руці та з величезною лінією у другій. До будови кораблів, про що згадує і Геродот (історик), уживали акацій. Єгиптяни будували свої кораблі так, як мулярі мурують мур — укладаючи дошки одну на другій та збиваючи їх до купи кілками. Опісля заливали їх клейким плином, щоб ущільнити їх.

ШКЛО Й ПОРЦЕЛЯНА.

Виріб шкла знали вже в найдавнішій історії Єгипту. Єгиптяни мали багато кварцового піску, потасу й соли.

Деякі роди емалії задержали ще до сьогодні тайну свого виробу, а імітації таких камінів, як смарагд і аметист є просто гідні подиву.

Єгипетська порцеляна пригадує своїм виглядом ранні севрські вироби.

Спляча красуня з Шікаго.

Міс Патриція Мегір, про яку ми вже давніше писали, все ще таки не пробудилася зі свого сну, який триває від 18. січня 1932. р. Ніякі лікувальні засоби не помогли, ні впорскування, ні перелив крови, ні інші зусилля лікарів. Патриції не вдалося пробудити. Тільки її мязи задержали свою тугість, завдяки щоденним масажам, що їх переводили лікарі.

Мати сплячої красуні сказала до представника одного американського часопису таке:

— Кожного дня вертаюся до Пет із словами, та даремне! Я оповідаю їй тільки ріжні приємні новинки і думаю, що вона мене розуміє. Одначе вона не пробуджується. Її кормлять шість разів денно при помочі гумової рурки. Очевидно всі харчі подають їй тільки у рідкому, або напів рідкому стані. Іноді вона відкриє очі, але нічого не бачить. Музика радіового апарату їй незвичайно подобається, бо коли наставляю апарат, вона усміхається і рухає губами. Я ходжу коло неї незвичайно дбайливо. Коли вона пробудиться, скажу їй, що вона спала одну ніч. А бідна дівчина спить уже 5 літ. Вона заснула в поїзді, коли їхала до контори, де вона працювала. Її розбудили і привезли домів. Очі їй замикались і вона відкривши їх із трудом сказала: „Мені все в очах двоїться. Поцілуй мене мамо!" Це були її останні слова.

Підчас її сну помер батько, бабуся і дідо. Мені здається, що коли підходжу до неї, вона мене пізнає, одначе певности не маю.

Спляча красуня була спортсменкою. Вона їздила дуже добре на совгах і грала в гольфа. Підчас сну прибула вона на вазі. Лікарі кажуть, що коли спляча красуня не прокинеться, то може прожити до глибокої старости. Очевидно, тільки тоді, коли коло неї так ходитимуть, як досі.

—o—

Комфортові вязниці в Англії і в Китаю.

В Англії є собі — як ми вже раз писали — така екстра-вязниця, де перебувають лише ті, що засуджені за довги. Є там, очевидно, і люди з найліпшого товариства, тому така „іванова хата" нагадує радше якийсь пансіон на літницї. Вязниця поділена на 6 кляс: три для мужчин, три для жінок. До першої кляси може належати тільки „аристократія" чи пак „сметанка", себто такі вязні, що засуджені за довги у висоті понад 5000 англ. фунтів. Останніми часами дирекція вязниць дала свою згоду на ведення курсу танців, спільно „панів" із „панями".

Такого курсу танців напевно не було в китайській вязниці в місцевості Куан-Юн, де 331 кримінальників роззброїло вязничну сторожу і дало „драпака" з „гостинних" мурів вязниці. За втікачами кинулася в погоню міська міліція, що застрілила 8 вязнів, частину з них зловила, але 216 таки втікло.

Що в китайських вязницях не з медом про те може свідчити такий факт: В одним китайським місті треба було опорожнити заповнену вязницю, бо не було де подіти нових арештантів. Дирекція вязниці порадила собі в цей спосіб, що частину вязнів з меншими присудами нагнали домів, частину з довшими присудами... повивішували на шибеницях.

Що край, то звичай. В Англії лекше за комфорт, у Китаю за шибеницї.

Таємні сили далекої півночі.

Один із найкращих знавців підбігунових околиць, канадієць Джемс Фенімур, що довгий час жив у підбігунових краях, як старшина канадійської поліції, і сьогодні на власну руку далі мандрує там, оповідає осьтаку пригоду:

ЖОРСТОКИЙ ЗВИЧАЙ.

Якось раз вибрався Джемс Фенімур далеко поза підбігунове коло, щоб прослідити звичаї одного ескімоського племени. По дорозі стрінув недужого ескімоса, що його покинули самітного серед ледяної пустині.

Згадане племя має звичай, що невилїкувальних недужих, або нездібних до праці вивозять на ледяні пустарі й залишають там на поталу голодової смерти або полярних медведів.

Таксамо було з цим молодим ескімосом, що його найшов Фенімур. Ескімос зломав собі ногу. Його не могли вилїчити й з цього приводу вивезли його та покинули серед безмежних снігів.

РЯТУНОК.

Фенімур, що перебув саме важку снїговію та втратив підчас неї частину валки, не міг забрати недужого зі собою. Він тільки зробив ескімосові перевязку й залишив йому трохи харчів і зброю для оборони перед хижаками. Опісля пустився до найближчої поліційної станиці, щоб спровадити допомогу. Туди добився він аж за тиждень, а заки зорганізували допомогу минуло знову два тижні. Коли допомога поспіла на місце, де Фенімур залишив недужого ескімоса, не застала вже там нікого. Розшуки не дали ніякого висліду.

ВЕЛИКИЙ ЧАРІВНИК.

В рік пізніше, коли Фенімур вертався вже зі своєї виправи, вступив він по дорозі знову до цього племени, що з нього походив згаданий ескімос. Фенімур не міг вийти з дива, коли побачив „свого" ескімоса живого і здорового та ще в ролі могутнього чарівника. Ескімос дуже дякував Фенімурові за рятунок і переказав, як воно далі трапилось із ним після цього, як залишився сам. Біля нього появився якийсь „Великий Дух", що вичарував зпід снігу гаряче джерело. При тому джерелі ескімос огрівався, аж доки не поспіла ловецька виправа його земляків, що забрала його зі собою. Ескімоси дуже дивувалися його пригоді. Ця подія дуже прославила його. Завдяки їй він „завансував" на чарівника.

ГАРЯЧЕ ДЖЕРЕЛО.

А щоб підтвердити сумніви Фенімура ескімос-чарівник вибрався за декілька днів до місця, де він недавно дожидав на самоті смерти.

Там відбулася своєрідна „церемонія". Чарівник почав дикий спів получений із дивоглядним танком. Раз-по-раз кидався на сніг, аж урешті попав у якийсь „транс" (памороки). Він упав навколішки й підніс руки вгору. Всі обступили його. Тоді зпід землі стала добуватися якась пара. Лід топився й швидко зробилася в тому місці мала калюжа. Як довго це тривало Фенімур не памятає. Він пригадує собі тільки, що коли те все покінчилося, то йому видавалося, що він наче прочунявся з важкого сну. З гарячого джерела не стало ні сліду — залишався тільки білий сніг навкруги, як і передтим.

Це була мабуть т. зв. масова сугестія.

ТРАГІКОМІЧНА ПРИГОДА ШОТЛЯНДЦЯ В ЛЬОНДОНІ.

Минулого тижня трапилася одному молодому шотляндцеві трагікомічна пригода підчас його побуту в Англії. Мак Ферлянд рішив провести свою відпустку в Англії над морем. Він виїхав до купелевої місцевости Гов і замешкав у невеликому пансіоні. Мак Ферлянд завіз свої клунки до пансіону і сам тому, що панувала сильна спека, пішов над море викупатися. Коли вечором хотів вернутися домів, не міг собі пригадати ніяким чудом назви пансіону, куди він заїхав. Не міг теж пригадати собі назви вулиці, на якій пансіон стоїть. Кілька годин блукав він вулицями Гову, одначе не міг віднайти свого пансіону. Ночувати не було де, їсти не мав за що, бо свої гроші теж залишив у пансіоні.

З болем серця пішов молодий шотляндець на поліцію. Там незвичайно ввічливо вислухали його трагічне оповідання і почали шукати за забутим пансіоном. Кількох полісменів розійшлося в ріжні сторони, одначе вернулись із нічим. Мак Ферляндові запропонували нічліг на поліції на килимі.

Чергового дня, коли шотляндець намагався з важким трудом пригадати назву нещасного пансіону, вбігла на поліцію власниця пансіону з повідомленням, що загубився їй гість. Мак Ферлянд зустрінув її з радісним окликом, кинувшися збентеженій господині на шию.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

РОЗПУКА.

До великого товарового дому приходить якийсь молодий чоловік і йде до відділу, де міняють закуплені предмети. На його лиці малюється безмежна розпука.

— Я купив тут перед двома днями заручинові перстені.

— Так, це правда. На що хочете їх замінити?

— На револьвер.

СПОКІЙНЕ ПОДРУЖЖЯ.

Мати: „Отже, моя донечко, скажи мені, як тобі поводиться у подружжі?

Донька: „Не можу нарікати, мамусю. Відколи ми побралися, минуло вже хіба більше як пів року — ми всього один раз сварилися.

Мати: „Невже? Коли то було?

Донька: „Три дні по нашім весіллі. Від того часу не говоримо до себе ані слова.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

5—5
**Нема більшої роскоші на землі і в небі,
як „PRZEMYSŁAWK"-ою ЖАКА щодня себе скропити.**

Відгомін акції людовців.

ДЕЛЕҐАЦІЯ П. П. С. У ВОЄВОДИ БІЛИКА.

В середу 25. ц. м. приняв воєвода Білик делеґацію львівських організацій ППС та клясових Професійних Союзів. У склад делеґації входили: інж. Гавзнер, Новаковський, Гофман і Скаляк. Делеґація зясувала воєводі становище робітничого руху у звязку з подіями в Середущій Галичині. Делеґація звернула увагу на спроби підносити ціни харчевих продуктів на ринку, що звязане із згаданими подіями. Тому теж можна сподіватися низки акцій за підвищенням заробітків. Ці акції мусіляб у розвитку подій прибрати політичні напрямні. Крім того делеґація інтервеніювала у справі Берези й арештованих.

Воєвода Білик відповів, що вдоволений із зустрічі з представниками робітництва. До Берези нікого не вислали, бо справою занявся прокураторський уряд. Спекуляцію щодо підвишки цін будуть поборювати. Якщо поміч вязням будуть уважати за харитативну поміч, то в засаді нема ніяких застережень, одначе мусить вона відбуватися в порозумінні із прокураторським урядом.

ДАЛЬШІ АРЕШТУВАННЯ СЕРЕД ЛЮДОВЦІВ.

У Вілянові арештували голову тамошнього „кола" Стронніцтва Людового И. Жебровського і члена кола Степана Древняка.

У Тарнобжегу арештували голову кола Корка.

У Білій Підляській арештували секретаря повіт. управи партії Едварда Бятунка і двох інших членів партії.

Також у багатьох інших повітах арештовано діячів Стронніцтва Людового.

ПРОКУРАТОР ПЕРЕСЛУХУЄ АРЕШТОВАНИХ.

У четвер приїхав до Львова перемиський прокуратор д-р Тимінський. Він переслухує арештованих під закидом чинної участи в останній акції людовців.

КУЛІСИ МОРАЛЬНОГО БАГНА.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС У КРАКОВІ.

В понеділок 23. ц. м. почався процес проти Г. Фляйшерової та вісьмох товаришів, спільників померщої жінки б. президента апеляційного суду у Кракові Ванди Парилевичевої. Вона була головною пружиною великої корупційної протекційної аферн. Підчас слідства Ванда Парилевичева померла і на лаві підсудних засіли лише її спільники, які відогравали в цій скандальній афері друго- і третьорядну ролю.

Прокуратор притягнув до відповідальности підсудних: 1) **Ґінду чи пак Гелєну Фляйшерову**, жінку купця в Тарнові; 2) **Ізидора Фляйшера**, чоловіка Гінди; 3) **Естеру** чи пак **Ерну Ферберерову**, сестру Фляйшерової з Кракова; 4) **Йосифа Гохмана**, купця з Ряшева; 5) **Йосифа Голєндра**, купця у Тарнові; 6) **д-ра Самуеля Шефтлєра**, адвоката у Бохні; 7) **д-ра Арнольда Шнайда**, адвоката у Кракові; 8) **Лайба Ісльра**, купця у Кракові і 9) **Марію Лапіньску**, співаласничку реальности у Кракові. Трибуналові проводить віцепрезидент окружного суду **Цесьлєвський**, обвинувачують: прок. **Желєнський** з Варшави і прок. **Ґарбачинський** з Кракова.

Тому, що підс. адв. д-р Шефтлер і підс. Лапінська надіслали лікарські свідоцтва, виясніючи свою неприявність недугою, їх справу розглядатимуть окремо.

КВІТОЧКИ АКТУ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Хоч акт обвинувачення обіймає дійсно сензаційний матеріял, але з недостачі місця подаємо лише деякі квіточки. Акт обвинувачення закидає підсудним, що вони разом з В. Парилевичевою брали участь в організації, щоби придбати гроші при допомозі: 1) заходів у справі внеднання посад у судівництві, нотаріяті та інших урядів; 2) намови суддів до одностороннього видавання присудів у цивільних і карних справах. У цих справах посередничила Ванда Парилевичева використовуючи своє становище жінки президента апеляційного суду та свої взаємини у високих урядових сферах. Далі підсудні вели ріжнонатнітну інтервенційну діяльність у таких справах: 1) внеднювання концесій і 2) громадянських справ, відсування виконання кари, помилування та інші. За ці заходи „інтервенційна банда" брала більші або менші грошеві суми нібито на дарунки і приняття високопоставлених осіб, що рішали про посади чи аванси та неназваних урядовців міністерства справедливости. Головна геройка цієї афери В. Парилевичева брала від своїх „клієнтів", якими були люди ріжних сфер, гроші у формі „позички", щоб її опісля ніколи не сплатити. Про її моральну вартість свідчить найкраще той факт, що вона „присвоїла" собі 13.975 зол. 4 сот. з каси „Звйонзку Праци Обивательскей Кобет" та в „Родзіне Уженднічей" 1.008 зол. 22 сот. Так виглядала суспільна безкорисна праця цієї високопоставленої і матеріяльно незалежної особи. Слід підкреслити, що ці здефравдовані гроші сплатив її чоловік підчас слідства. Найкращу характеристику виставила собі сама Парилевичева, яка підчас слідства зізнала: „Розпечене залізо взялаб я до руки, щоб лише видобути зпід нього сотик"

Акт обвинувачення згадує кількацять прізвищ „клієнтів" Парилевичевої, між іншим судді окружного суду в Ряшеві Теодора Міхаловського, який безуспішно старався про перенесення до Львова, де вчила його дружина і тому дав Парилевичевій 500 зол вексльової позички; судового асесора Антона Сановського, який хотів, щоби його призначили городським суддею у Тарнові, нотаріяльних асесорів Йосифа Вінтера і Владислава Ожеховського, які хотіли, щоб їх міністр справедливости призначив нотарами. Від Ожеховського Парилевичева дістала 800 зол. і т. д.

Одначе найтемнішою справою в діяльности Парилевичевої та її спільників були інтервенції у справі видавання присудів. І так інтервеніювала у спраї купця Фастена з Розвадова, який запізвав перед окружний суд у Ряшеві Пінкуса Кальба і виграв справу. Одначе пізваний зробив апеляцію і тоді оба удалися до Парилевичевої, щоб інтервеніювала в їх справі перед апеляційним судом. Парилевичева інтервеніюючи в цій справі заявила одному з членів трибуналу, що жінка пізваного Кальба заплатила 1.000 зол. на Червоний Хрест. Одначе Кальб таки справу програв. Тимчасом Фляйшерова вдавала перед Фастеном, що інтервеніює за ним. Тому коли цю справу розглядав Найвищий Суд Фляйшерова виїхала до Варшави і надіслала йому телеграму, що він справу виграв. Фастен виплатив Фляйшеровій 400 зол. за виїзд до Варшави. Ось так спільнички нічим не рискували, бо одна зі сторін мусіла все одно виграти. Одною з більших справ була інтервенція Парилевичевої у справі відсунення кари Янові Канському, директорові банку зі Станиславова, якого суд засудив за зложивання на три роки вязниці. За більшу „позичку" Парилевичева написала листа в його справі до судді Адама Хелінського з проханням, щоби відложив Канському виконання кари. Свою інтервенцію пояснювала „бажанням своєї старенької мами" і „політичною діяльністю" Канського. Додала, що за поладнання цієї справи „може віддячитися лише молитвою". А що над Канським таки повисло марево вязниці Парилевичева написала листа до прем. Складковського іменем своєї мами Марії, підпис якої сфальшувала.

Одначе всіх „інтервенцій" Парилевичевої та її спільників не списав би навіть на воловій шкірі. Слід лише згадати, що Парилевичева постійно пояснювала свої заходи перед високопоставленими особами „любовю ближнього", „милосердям" та безкорисною політичною і суспільною працею осіб, за якими інтервеніювала.

До виявлення цієї афери Парилевичевої причинився суддя Роман Луцький з Тарнова, до якого Парилевичева написала листа напередодні апеляційної розправи проти Ханіна і Самуеля Бравна, яких городський суд засудив за чекові провини та обманства. Парилевичева просила, щоби суддя Луцький „мав милосердя" для її знайомих, солідних купців. За це „милосердя" Парилевичева купила у крамниці Бравнів два плащі за 500 зол. і не заплатила ні сотика. Цей лист передав суддя Луцький негайно у березні 1936. р. до прокуратури в Тарнові, що вважала спершу його містифікацією. Опісля прокуратура довідалася про заходи Парилевичевої у справі асесора Санковського. По кількох днях прокуратор довідався, що адв. Станислав Малецький у Тарнові має листи Парилевичевої у справі його клієнтки Сколімовської. Її просила Парилевичева підождати зі своєю справою прирікаючи за це свою протекцію. Вкінці з початком червня 1936. р. суддя окружного суду Владислав Кусьнір поінформував прокуратора у товариській розмові, що напередодні розправи зверталась до нього В. Парилевичева з інтервенцією в цивільній справі. Тоді прокуратор повідомив про ці конкретні факти свою владу. Підчас переслухання асесора Санковського виявилась ціла афера. Одночасно прокуратура устійнила, що Парилевичева співпрацювала з Ґіндою Фляйшеровою. Негайна ревізія в помешканні та крамниці Фляйшерової дала сензаційний матеріял, бо Фляйшерова переховувала в себе цілий архів з точними записками у справі своїх „клієнтів".

Слід згадати, що при відчитуванні особистих даних підсудних згадують окремо: 1) державну і 2) національну приналежність усіх підсудних.

Підс. Фляйшерова бере всю відповідальність на себе і каже, що її чоловік взагалі не причасний до цієї афери. Широко оповідає про свої взаємини з Парилевичевою, якій імпонувало, що втримує товариські взаємини з такою високопоставленою особою. З Парилевичевою познайомилася в 1928. р., яка купувала тоді в неї товари, спершу за готівку, пізніше на кредит. Парилевичева свого довгу не платила Фляйшеровій, кажучи, що може їй допомогти, якщоб потребувала інтервенції у владн. Таким чином почалася співпраця обох аферисток. Фляйшерова зізнавала цілий день у вівторок.

Третього дня розправи, себто в середу, зізнавав чоловік Фляйшерової. Покликуючись на проф. Орловського Фляйшер заявив, що має воду у шлунку і майже не встає з ліжка. Крамницею і всіми справами займалася його жінка. Вона не говорила йому ніколи, куди виїжджає і що взагалі робить. Підс. Гохман теж заперечив свою вину. Фляйшерова звернулася до нього з питанням, чи суддя Міхаловський є багатий. Дав їй бажані інформації та вручив Фляйшеровій 300—400 зол. у справі концесії на тютюневу торговлю для себе. Крім того звертався до Фляйшерової в кількох інших справах між іншим у справі Мозеса Шпіца та Менделя Гохмана і переслав їй 400 зол. Безпосередньо у Парилевичевої інтервеніював один раз за своїм свояком, якого суд засудив на кару вязниці, щоб його звільнили на основі амнестії. Підс. Голєндер зізнав, що з Парилевичевою познайомився в Тарнові, бо вона купувала в його крамниці товари. Інтервеніював у неї лиш один раз у справі судового аплікапта Канта, який мав женитися з його кузинкою. Тоді теж позичив їй 200 зол., на що дістав від Парилевичевої „бон" (візитівку з пріявищем) на 550 зол. Признав теж, що від адв. Шнайда у Кракові відобрав на доручення адв. Шефтлєра з Бохні відпис жалоби на суддю Ожога з Бохні і передав її Парилевичевій. (Акт обвинувачення каже, що оба підсудні адвокати хотіли усунути суддю Ожогу з Бохні при помочі Парилевичевої тому, що він був їм невигідний). Підс. адв. Шнайд склав на розправі зовсім суперечні зізнання ніж у слідстві і тому на домагання прокуратора відчитано його зізнання зі слідства. Підс. Шнайд зізнав, що виплатив Голєндерові для Парилевичевої 300 зол. з депозиту Шефтлєра і дістав від неї вексель з її підписом. По виявленню цілої афери спалив вексель.

У четвер зізнавав останній підс. Ісльр. Після того почали вже зізнавати свідки.

—o—

АНҐЛІЙСЬКОГО АМБАСАДОРА РАНИЛИ В ШАНҐАЮ.

Анґлійського амбасадора ранили кулі зі скорострілу. Амбасадор їхав автом, яке обстрілювали японські літаки. Авто їхало під британським прапором. Японці висловили співчуття, пояснюючи цілу подію, як непорозуміння. Життю амбасадора нічого не загрожує, хоч лікарі мусіли перевести перелив крови. Японський адмірал перевів у цій справі слідство.

Негус процесується.

До цивільного суду округи Сени вплинув позов негуса Гайле Селясіе, який домагається звільнення зпід секвестру купонів його акцій від товариства, що є власником залізничої лінії Аддіс-Абеба—Джібутті. Як відомо, секвестр наложено внаслідок інтервенції італійського уряду. Одночасно Гайле Селясіе домагається заміни цих іменних акцій на акції на предявника, проти чого італійський уряд теж застерігся.

Негус є власником 8 тисяч акцій на суму 30 мілліонів франків. Сенсаційна розправа викликала в паризьких колах правників велике зацікавлення.

Перед тягненням мільона.

Вже тільки два тижні ділить нас від першого дня тягнення четвертої кляси трицятьдев'ятої Клясової Льотерії.

У часі вісімнацятьох днів вильосують шістьдесятьодну тисячу, стосорок і один виграних. Вартість усіх тих виграних дає загальну суму девятнацять міліонів, триста трицятьдевять тисяч і двісті золотих.

У тому числі передбачує теж між іншими план такі виграні: дві виграні по сто тисяч, три виграні по сімдесятьпять тисячів, вісім виграчих по пятьдесять тисяч, десять виграних по трицять тисяч золотих і т. д.

Правдивим завершенням-увінченням цього тягнення буде, очевидно, вильосування головної виграної, у квоті міліона золотих, яке випаде в останньому дні тягнення, значить 29-го вересня.

Що торкається недавно закінченого тягнення третьої кляси, — то головна виграна — сто тисяч золотих упала на число 165.681 у Ченстохові.

Власником одної із четвертин є п. Матей Уцекляк, робітник гути „Ченстохова", якого світлину містимо повище. Добродій Уцекляк допустив до спілки в льосі кількох своїх товаришів, які поділять із ним виграних двацять тисяч золотих.

При цій нагоді пригадуємо, що вже пора купити й забезпечитися льосом до четвертої кляси.

НОВИНКИ.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Початок викладів 1. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 4—10

— **Вступні іспити у філії держ. гімн. у Львові.** У філії державної гімназії з українською мовою навчання у Львові при вул. Пекарській 19 відбудуться вступні іспити в повакаційнім речинці до гімназії і виділів клясичного та природописного ліцею в днях: від 30. серпня до 2. вересня включно. Початок іспитів у год. 8. рано.

— **Марія Сабат-Свірська у львівському радіо.** В неділю 29. ц. м. в год. 8. веч. відбудеться концерт творів Остапа Нижанківського у львівському радіо у виконанні Марії Сабат-Свірської. Акомпанює д-р Нестор Нижанківський.

— **Музичні авдиції в ліцеях.** Міністерство освіти вводить цікаву іновацію у школах ліцеального типу. В ліцеях загально-освітних і педагогічних будуть зорганізовані обовязкові музичні авдиції для молоді найменше двічі в місяць. Програма авдицій обіймативе клясичні твори.

— **Перед новим шкільним роком.** Куратерія львівської шкільної округи повідомляє, що наука в педагогії розпочинається 10. вересня ц. р. Від 1. вересня будуть полагоджуватися формальности з приняттям кандидатів. Пояснення в цій справі даватиме від 1. вересня інформаційний дижур у будинку колишньої жіночої вчительської семінарії при вул. Сакраменток у годинах 7—12. Одночасно куратерія звертає увагу, що вступні іспити до заг.-освітних і педагогічних ліцеїв у поферійному речинці визначено на час від 30. серпня до 2. вересня ц. р.

— **Службовий додаток для вчителів.** Одна варшавська агенція повідомляє, що введено службовий додаток для вчителів у середніх і вселюдних шкіл. Додатки будуть прислуговувати за працю в надчисельних годинах і вчителям, що з визначними фаховцями. Висота додатків 5—10 зол. за годину залежно від типу школи. Одночасно устійнено висоту платні нових учителів. Учительки дошкілля зачислено до XI. групи платень, вчительство вселюдних шкіл до X, середніх до VIII групи.

— **Ще один костел.** В Криниці пов. Перемишль будують костел для кількох римо-католицьких родин. До будови причинився місцевий дідич, відступаючи безплатно землю на цегольню.

— **Львівська хроніка.** Йосиф Смеречинський з Кривчич повідомив поліцію, що на Збіжевій площі вкрали йому валізку з річами вартости 1 зол. У звязку з тим арештовано Мозеса Шнайда.

— З мешкання Ольги Плєснер вийшла 17-літня служниця Софія Дуткевич і пропала без сліду. — У бронзівничому склепі при вул. Собіського вибухла бензина, при чому двох робітників, Василя Войтовича і Маріяна Дидервича тяжко попекло. Їх відставили до шпиталю. — 25-літня Т. Русінек при вул. На Байках 23, зявившися в любови, зажила більшу скількість насонного порошку.

— **Вибиралися до большевиків.** До слідчого виділу в Тернополі привели 18-літню Розу Штер, родом з Нової Всі пов. Катовиці, що приїхала до Грималова з наміром перейти границю до совітської Росії. При ній знайшли 1.696 зол., які вкрала своїй матері. Вона взяла властиво 2.000 зол., але частину гроший видала по дорозі. На запит, що хотіла дістатись до Росії, заявила, що совітський уряд відповідає її переконанням.

— **Як у фільмі.** Перед окружним судом у Станиславові ставав землевласник із Деліева, Адам Конрацький в незвичайній справі. У Конрацьких був частим гостем управитель місцевої поштової агенції, Йосиф Юрек. Його відвідини видалися згодом Конрацькому, що був заздрісний за свою жінку, підозрілими і він рішився загадку вияснити. Сказав жінці, що виїздить до Люблина, і жінка відпровадила його навіть до залізничої стації в Єзуполі. Одначе Конрацький на найближчій стації в Галичі висів і вернувся потайки до дому. Тут сховався під ліжко і незапримічений ніким уважав, що діється в мешканні. Так перележав під ліжком цілу добу і щойно на другий день почув, що його жінка веде телефонічну розмову з Юреком. Вечором явився в мешканні сам Юрек і почав Конрацьку просити, щоби покинула чоловіка й виїхала з ним у світ... На ті слова Конрацький вискочив зпід ліжка, а на його вид Юрек дав ногам знати. За ним побіг Конрацький і стрілив кілька разів. Юрек сховався в поштовій агенції, але Конрацький прибіг сюди і ще стрілив, не ранячи нікого. Перелякований Юрек покинув поштову агенцію і більше не вернувся. В результаті Конрацького потягнено до карної відповідальности і городський суд у Галичі вимірив йому кару однорічного арешту з припиненням на 5 літ. Окружний суд у Станиславові цю кару затвердив.

— **Злочинна сільської молоди.** Про жахливий випадок убивства повідомляють з Дрогобички коло Дубецька перемиського повіту. В часі бійки 18-літній Мартин Гендзель пробив ножем 16-літнього Болеслава Гженду в черево, так що кишки з нього вийшли. Тяжко ранений помер незабаром у перемиському шпиталі. Молодому душогубові помагала його сестра, що в часі бійки закинула Гженді мішок на голову і хлопець не міг боронитися.

— **Краєва хроніка.** В Трибухівцях пов. Бучач 24-літній Іван Косинський впав при накладанні снопів на молотільню в т. зв. бубек, який відорвав йому ногу. В дорозі до шпиталю Косинський помер. — У Юріямполі (пов. Борщів) до хати Вінкентія Новачка кинув хтось у ночі бомбу. Бомба не заподіяла великої шкоди, лише зранила Новачка. Тодіж підпалив хтось хату Адольфа Блонського. Арештували одного підозрілого.

— **Фальсифікація монет у суді.** Перед окружним судом у Гнезні відбувся цікавий процес якогось Малічака і Пшибильської, яким закинено фальшівництво грошей. Малічак боронився, що фальсифікати діставав з Познання, а Пшибильська, щоб ратувати співобвинуваченого, брала вину на себе, мовлячи, що сама фабрикувала гроші. Суд звелів перевести докази. Спроваджено на судову салю гіпсові форми, металь і вогонь і при замкнених дверях відбулася проба. Пшибильська зділа іспит, суд признав її фабрикантков фальсифікатів і засудив її на 4 роки вязниці. Малічака увільнив.

— **Скарбовий урядовець з домовою освітою.** У Варшаві відбувається процес проти Антона Любовіцького і трьох редакторів варшавських газет за знеславлення вищих урядовців міністерства скарбу. Як перший свідок мав зізнавати скарбовий урядовець Свєжковський, який на розправу не явився з причини умової недуги. При цьому виявилось, що Свєжковський має тільки „домову освіту" і працює у скарбовости від 1919. р. Спершу працював у розрахунковому відділі, опісля приділили його до персонального департаменту, де веде доходження у справі зловживань урядовців.

— **Щось як афера Паралевичевої.** „Ізвестія" повідомляють про викриття великої корупційної афери в совітському судівництві. В багатьох містах прокуратори за хабарі припиняли кримінальні справи, протегуючи дефрадантів, ошуканців і т. д. Державні трести, щоб забезпечити своїх службовців перед прокураторською владою, виплачували урядовцям прокуратури правильні пенсії. У свердлівській окрузі прокуратура за хабарі припинила поверх 9.000 кримінальних справ. Доходження викривають тепер щораз нові факти корупції совітської судово-прокураторської влади.

— **Совітський фільмовий промисл в упадку.** „Ізвестія" у статті п. з. „Реконструкція кінопромислу" обвинувачують шефа совітського кінового тресту Шумяцького і його найближчих співробітників у нездатности, що довела совітський фільмовий промисл до упадку. Спроба створити „совітський Голівуд" не вдалися. На перебудову студія „Мосфільм" видали 30 міліонів рублів. Всі непорядки у фільмовому промислі приписують „троцькістам".

— **Новий курс совітської історії.** В совітських школах уведено новий підручник історії СССР. Вся совітська преса обговорює цей факт, зазначуючи, що наука історії вступила щойно тепер на правильний шлях. Новий підручник тальорифікує Сталіна і ставиться позитивно до головних моментів історії Росії: введення християнства, реформ Петра Великого і т. д. Прилучення України і Грузії підручник вважає додатним історичним фактом і найкращим виходом із сучасної політичної ситуації.

— **Англія заняла три безлюдні острови.** Англійський кружляк „Ліндер" заняв на Тихім океані групу островів Гендерзона, зложену з островів Дусі, Ено і Пічерна. Острови невеличкі і незамешкані, але своїм положенням серед океану мають велике значіння для летунства. На островах побудують летуньску базу.

— **Большевицька наука.** Підчас вступних іспитів у ленінградськім університеті ствердили повне неуцтво студентів у ділянці економічних і марксистівських доктрин. Доходження викрило, що на ті предмети професори не звертали ніякої уваги. Вони навіть не являлися на іспитах, посилаючи як екзаменаторів студентів другого і третього семестру.

— **Ріжні вістки.** Урядовець польського консуляту у Штрасбурзі вибрався з трьома французькими альпіністами на прогульку на Монт-Блянк і пропав без сліду. — До Архангельська вернулись літаки з експедиції Шевелова, що шукала безуспішно за Левоневським. — В Кампані (Аргентина) вибухла пожежа магазинів нафти, причому згоріло два міліони літрів нафти.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „ВЕСНА ЗАЛЮБЛЕНИХ".

Кілька сцен із життя одної американської родини. Батько і мама ще молоді люди коло сорока кілька років, дорослі діти — 18, 16 і 14 років. Приходить весна; один свіжий, несподівано сонячний день прокидує в усіх винятковy енергію та охоту до життя. Багато не треба, щоб у серці розбудилася приспана іскра; дівчата, що доростають уже давно романтично настроєні, одна навіть закохана, — синок хотів би стати самостійним і мандрувати у світ автом. Усім дома тісно і суперечки вибухають через будьяку дрібницю — чергу в лазничці. Із буденних суперечок і буцім то байдужих розмов відтворюємо собі ціле життя родини, подібної до тисяча інших, не тільки в Америці. Вся фільма зроблена з великим психольогічним хистом, у легко іронічному тоні. Перед нами живі типи — всі цікаві, акція добре повязана, першорядні артисти для „своїх" роль. Фільма відбиває дуже корисно від пересічних виробів американської продукції на такі теми; глядач має враження, що читає добру психольогічну повість.

—o—

Дописи.

ПІДЛЮТЕ.

Концерт п. Зарицької. Дня 19. серпня в салях кушелевого заведення відбувся концерт молодої, але вже добре записаної в мистецьких кругах співачки, п. Зарицької. Ніжний мецосопран її викликав серед численно зібраної добірної аудиторії велике захоплення, так, що артистка мусіла на домагання публики деякі пісні відспівати вдруге.

Відчит о. д-ра Гриньоха про паризьку світову виставу, в якої прелєгент кілька днів тому вернувся, викликав серед лікувящих помітне зацікавлення, яке по відчиті перемінилося у щиру подяку слухачів, що могли бодай у цей спосіб познайомитися з надбаннями людського духа. По відчиті дазав о. прелєгент ще на поодинокі запити широкі й цікаві вияснення.

Монастир оо. Студитів у Лужках. Завдяки жертвенности Митрополита Кир Андрея та мистецьким вказівкам о. ігумена Климентія монастир оо. Студитів у Лужках (7 км. за Підлютим у лісах митрополії) вже вкінчений. Стару бойківську церкву, куплену в Рипнім, зложено на тревалих фундаментах та оббито цілу знизовні кедровими гонтами, так, що вже здалека всі, що їдуть залізницею, можуть її подивляти. Внутрі дали нову долівку і — як завзяв о. ігумен Климентій — тепер буде річю українських малирів оказати своє слово, себто так вимальовати її, щоб вона стала зразком для всіх тих, що колись будуть цікавитись українською церковною іконописю. Церква в середині з малесенькими бойківськими вікнами почорніла від часу і диму; вона добре законсервована і стане гарним памятником минулого, які позволі зовсім зникають. У віддалі 20 метрів від церкви вимурується цегурна будівля монастиря з господарськими будинками. Митрополит виділював монастир 9 гектарами ліса, який черці зможуть частинно використувати і замінити на город. Чудове положення монастиря, панорама верхів Ялце, заповідника кедрового і ялицевого дерева та близькість ріки Молода, як і двох джерел зі здоровою водою, будуть все тими прикрасами, що уприємнюватимуть контемплятивне життя цього потрібного чина. Можна би там з часом вибопати теж ставок на рибу, щоб монастир був самовистарчальний.

Лісовий музей в Осмолоді має вже свою історію. Новітне вимолення лісових інжинірів дає їм нагоду при варстатах праці дальше поглиблювати свої студії і дальше експериментально набуті відомости удосконалювати. Всі державні народи мають свої школи і свої музеї, де можна показово пізнавати рідний край, його рістину і волкі скарби природи. Завдяки жертвенности Митрополита інжинір п. Микола Савич працює на Осмолоді від кількох літ над зібранням у лісовім музею в Осмолоді кращих зразків лісової культури, рістин, птаства та звірів. Цього місяця скінчив Інжинір Савич упорядкування четвертої салі музею, де зібрано пасічничий і рибний відділ. Подавляти треба терпеливість, замилування та високе знання лісової культури у молодих наших інжинірів, що стараються теж господарку в митрополичих лісах поставити на зразковому ступні.

Поширення церкви при монастирі СС. Василіянок на Камінці. Монастир СС. Василіянок на Камінці гуртує коло себе велике число місцевого населення, що кожної неділі і свята находить заспокоєння своїх релігійних потреб у монастирській церкві. Вже 15 літ істнування монастиря відбилося в душах місцевого робітництва дуже глибоко так, що в останніх двох роках кожна неділя і свято, чи в літі чи в зимі, монастирська церква не може вже помістити всіх тих, що хотіліб бути на Службі Божій та послухати Божого слова. Часта сповідь і щоденне святе причастія місцевого робітничого населення добре свідчить про вплив монастиря. Не дивно, що бажання поширити церкву й уможливити всім помолитися в ній і брати участь у релігійній відправі стало тут загальним. Заложена перед місяцем збірка на ту ціль дала вже кількадесять золотих, а дальші обіцянки датки та заохота о. капеляна, інжинірa Савича та СС. Василіянок кажуть сподіватися, що за друге літо церква буде вже поширена. Зачуваємо, що Митрополит обіцяв дати дерево, інж. Савич підняся подбати про плани поширення, а місцевий капелян обіцяє, що до року збере вистарчальну сумлість гроша на робітників. Щасти Боже добрим починам!

ЯВОРІВЩИНА.

Село Курники пробудилось. Село Курники належить до найтемніших сіл нашого повіту. Дотепер не було тут ніодної української установи. Здавалось би, що не дасться вже нічого зробити серед правдивого царства темноти і байдужности. Однак завдяки інтенсивній праці повітового центру Р. Ш. під проводом д-ра М. Фільпа та рідношкільного організатора проф. Ів. Алексевича основано в Курниках 28. III. п. р. кружок „Р. Ш." В селі знайшлись одиниці, що піддержали добру ініціятиву повіт. осередка. Кружок почав правильну працю і вже 12. 7. дав великий фестин та 1. п. м. другий. Моральний вислід величезний: населення горнеться до організованої культурно-освітньої праці, національна свідомість росте, рівночасно кружок добуває з фестинів фонди (к. 200 зол.) на дальше ведення праці і починає думати про здобуття власної домівки на будуче. В житті села нотуємо зворот на краще і думаємо, що при дальшому завзятті та жертвенній праці село Курники зможе стати одним із кращих сіл яворівського повіту.

Любині працюють. Любині дотепер спали блаженним сном. Завдяки ініціятиві Пов. Кр. Р. Ш. в Яворові основано в Любинах при кружку Р. Ш. дитячий садок. По кількох тижнях жертвенної праці провідниці Ярослави Обухівної та старшини кружка уладжено великий нар. фестин. Чудово виконали вправи дітей та дівчат Р. Ш. Захоплена публика бурею оплесків витала кожну вправу наших найменших. Вкінці молоді та дітвори зробив величаве враження на батьків. У селі повстала кооператива, населення захоплюється ідеєю організованої праці та горнеться до наших установ.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА.

Струсів у 100-ліття „Русалки Дністрової". Вже кільканацять літ не мав Струсів такої гарної імпрези, як цих ферій, а саме 22. VIII. влаштовано тут академію в нагоди 100-ліття появи „Русалки Дністрової" М. Шашкевича. Після співаної Служби Божої в 12. год. місцевий парох о. Цегельський відправив панахиду за душу о. Маркіяна, після чого о. Дмитрук Евген произнїс проповідь памяті поета. Увечорі в год. 8.30 у просторій салі читальні „Просвіти" відбулась академія в невеликому, але вибагливою програмою. У вступному слові о. Евген Дмитрук схарактеризував музу Шашкевича, епоху і тло його виступу та заслуги автора „Русалки Дністрової" у відродженні галицької літератури. Місцевий мішаний хор під диригентурою Артемія Цегельського відспівав поправно: „Не згасайте зорі" Матюка, „Підлісся" Людкевича, „Через поле широке" Котка і „Ой гаю мій, гаю" та „Шедрик" Леонтовича. Найкращою точкою академії було окремішне соло п. А. Цегельського, студ. Богосл. Академії й абсольвента Консерваторії у Львові, що відограв Придаткевича: „З буйним вітром на розмовощі" і Д. Алярда: „Фавст" при акомпаніменті п. Неонілі Дмитрукової, абсольвентки Муз. інституту ім. Лисенка у Львові. З деклямацій добре вилала гуртова деклямація: Шашкевича: „Дайте руки юні друзі" й О. Олеся: „І досі ще цвітуть". Небуденна ця імпреза стояла на поважному рівні щодо виконання точок і дуже багато причинилася до скріплення національного духа в малому провінціональному містечку.

Гість.

Спорт.

КОМУНІКАТ СОКОЛА-БАТЬКА.

З огляду на тиснені запити, у звязку з новинкою у вчорашньому числі „Діла", Старшина Сокола-Батька подає до відома, що т. зв. крайовий сокільський турнір у копаному мячі, який має відбутися в днях 28. і 29. п. м. у Стрию, є льокальною імпрезою стрийського Сокола. Сокіл-Батько ніякої дружини копаного мяча на ті змагання не виславе. **Старшина Сокола-Батька.**

ПЛАЙ І СОКІЛ IV ДІСТАЛИ УПІМНЕННЯ.

Львівське городське староство виславо упімнення львівським спортовим Т-вам Плай і Сокіл IV та заказало від них розвивання їхніх спортових секцій.

ОКРУЖНИЙ СОКІЛЬСЬКИЙ ЗДВИГ У СТАНИСЛАВОВІ.

Станиславівська Сокільська Округа уладжує 5. вересня п. р. Окружний Сокільський Здвиг, в якому візьмуть участь усі сокільські гнізда Станиславівщини. Здвиг відбудеться на площі міської Шальничої Каси.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗАБОЛОТІВ:
27. VIII. Під хурателею.
28. VIII. Дівча з Маслосоюзу.
29. VIII. Ніч під Івана Купала.
30. VIII. Шалапут.
31. VIII. Довбуш.

З Заболотова іде театр до Гвіздця і Коломиї. В Коломиї виставить театр при нових декораціях і нових костюмах прем'єру драму на 4 дії Івона Зубенка п. н. **„Орлеяк".**

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ВРОШНІВ:
27. VIII. Жайворонок.
28. VIII. Хмара.
29. VIII. Гейша.
30. VIII. Подружній метч.
31. VIII. Ой не ходи Грицю.

ДОЛИНА:
1. IX. Хмара.
2. IX. Подружній метч.
3. IX. Маруся Богуславка.

ВИГОДА:
4. IX. Хмара.
5. IX. Жайворонок.
6. IX. Віа.
7. IX. Гейша.

ВЕЛДІЖ:
8. IX. Хмара.
9. IX. Воскресення.
10. IX. Маруся Богуславка.

ЖУРАВНО:
11. IX. Ніч під Івана Купала.

Театр перед виїздом на Лемківщину загостить до Львова з народнім репертуаром.

Український Молодий Театр „Заграва"

КУТИ:
27. VIII. Голгота.
28. VIII. Камо грядеши? І. частина.
29. VIII. Камо грядеши? II. частина.
30. VIII. Трафіка пані генералової.
31. VIII. Тарас Шевченко.
1. IX. Муравлі.

КОСІВ:
2. IX. Тарас Шевченко.
3. IX. Муравлі.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Право молодости" на осн повісти Едни Фербер.

АТЛЯНТІК: „Таємний плян Р. 8".
ВАНДА: „Московські ночі", „Американська авантура"
ГРАЖИНА: „Прокажена".
ЕВРОПА: „Весна залюблених".
КАСІНО: „Герої моря".
КОПЕРНИК: „Підводний човен"
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Роз-Марі".
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Сузі" музична комедія.
ПАЛЯС: „Дівча з Парижа" (Лілі Понс)
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Мілионерові примхи".
СВІТ: „Буде краще" з Тоньком і Шепком та ревія.
СТИЕВЕ: „Королева Джунглі" і ревія Рефрена.
ТОН: „Непереможний Робінзон Крузо"
УТІХА: „На сторожі закону" і ревія.
ХИМЕРА: „Баркарола".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Будапешт".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 27. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 17.00 Оп. фантазії, баритон, форт. тріо, 19.00 Веч. гомін, 20.10, 21.00 Весела 2-год. програма, БІЛГОРОД 18.00 Нар. музика, 18.45, 19.00 Скрипка, 20.00 Арії та пісні, 21.00 Транєм. із Загребу, БУДАПЕШТ 12.05, 20.35 Циг. музика, 13.30 Концерт балялайкової орк., 17.30 Форт., 18.30, 19.00 Орк. концерт, 22.15 Симфонія ч. 3 „Еройка" Бетовена, 23.10 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 11.05, 12.00 Зальцб. фестіваль: IX. Симфонія Бетовена, 19.25 Розр. муз., 20.00 Балади, 20.40, 21.00 „Старт і мета" ком. Феріскі, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Діточі пісні, 18.00 Форт., 22.30 Розр. музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.40 Розр. музика, 21.00 Концерт військ. орк., 22.10 Орг. реціталь, МІНХЕН 12.00 Орк. концерт, 16.00 Камер. концерт, 19.00, 20.00, 21.00 Чар інструментів, орк., солісти, 21.10 Еспанські мельодії, солісти (кастанети, гітара, форт.), 22.30 Музика на добраніч, ПРАГА 14.00 Любовні пісні, 17.05 Секстет, 20.55, 21.00 Японська музика, дир. Ямада Кочаку, РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30 13.45 Концерт. 13.15, 16.15, 19.00 Спів, 14.30, 15.00 Театр Ужин. 18.00 Для жінок, 20.30, 21.00, 22.00 „На парижській виставі" велика розр. програма, РИМ 17.15 Солісти, 21.00, 22.00 „Ілє Трансатлянтіко" фантазія Джанніні.

Шкіряні каганці

в ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лещата по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519 22-?

Субота, 28. серпня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Оповідання, пісеньки, 18.00 Розр. музика, квінтет, саксофон, 19.15 Вес. муз. авд., 20.10, 21.00 „Гаспароне" оперетка Мілекера. БІЛГОРОД 18.30 Арії та пісні, 20.00 Концерт, 21.30 Нар. пісні, 22.15 Розр. музика, БУДАПЕШТ 17.35, 18.00 Сальон. музика, 19.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 15.15 Нар. і артистичні пісні на хор, 19.30 Розр. концерт, 20.20, 21.00 „Табак" вес. авд. для курців, 21.40 Спів. ресіталь Ол. Шведа, баритон, 22.20, 23.00 Концерт романської музики. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00, 18.00 Музика. КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Завершення, 17.40 Мадярські пісні, МІЛЯНО 17.15 Танцова музика, 19.00 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, дир. Маскані. МІНХЕН 14.25, 15.00 Розр. музика, 18.00 Скандинавська музика, 21.10, 22.00, 23.00 Вечір танку, орх., солісти. ПРАГА 20.00, 21.00 „Польська кров" оп. Недбала, 22.35 Танц. музика, РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30, 13.45, 17.00 Орх. концерт, 13.15, 19.10 Сніа, 16.15 Для дітей, 18.30 Рецитації, 19.45 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15, 19.53 Танц. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Сперлуті нель буіо" оп. Донавція.

Зол. 10'— кульчики з 14 кар. золота у великім виборі тільки **у ГРІНБЕРҐА, Сикстуська ч. 4.**

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 27. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Давні танки — попурі, дуга орх., з гр. пл., 12.20 Комунікат львівської Хліборобської Палати, 12.25 Концерт сальон. орх., 13.55 Ріхард Вагнер, з гр. п., 14.35 Трохи пісні, трохи слова, Сарничка для дітей, гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Іван Штраус, муз. з гр. пл., 15.35 Львівські бігучі вісточки, 15.45 Господарські вісточки, 16.00 Гутірка з хорами, 16.15 Давня і нова еспанська музика, форт., 16.45 Берегами середущої Вісли, 17.00 Розр. концерт, 17.50 Цінник, 18.00 Туристичний інформатор, 18.05 Оркестра П. Гвайтмана, музика з гр. пл., **18.30 Антени над стрихами, гутірка в українській мові Анатоля Курдидика.** 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вісточки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Новочасна камеральна музика, гр. пл., 19.50 Спортові вісточки, 20.00 Вечір опереткових мельодій у вик. малої орх., співи; у перерві Останні вісточки вечірнього денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Орх. концерт, 22.50 Останні вісточки, 23.00 Танкмузика з гр. плит.

Субота, 28. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Про плекання пшениці, 12.25 Мельодії Півночі, орх., 14.00 Концерт бажань, 14.53 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вісточки, 16.00 Втікла мені пісонька, весела авд. для дітей, 16.30 Спів ресіталь І. Гупертової, 16.55 Концерт нар. капелі, 17.30 Конкурсова авдиція, 17.50 Горами й лісами кашубської Швайцарії, 18.00 Гутірка на тему пішого і колового руху, 18.05 Музика з пл., 18.25 На порозі шкільного життя, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вісточки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Форт. ресіталь; у програмі Бетовен, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вісточки, 20.00 „Весілля Боринн", фрагм. із Рей-монтових „Мужиків", 20.45 Веч. денник, 20.55 Огляд хліборобської преси, 21.05 Оперові арії у вик. Ірини Гадецької та Ст. Вітаса, 21.45 Літер. новинки, 22.00 Танкова музика у вик. малої орх. і дует Ясінський-Івашина, 22.50 Останні вісточки веч. денника, огляд преси, метеорольг. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл., 23.10 „Палєта" веселі образки, 23.20 Танкова музика з гр. плит.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 26 серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38, 89·02, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00, Фльорени голл. 292·95—291·25, Франки фр. 19·93—19·81, Франки швайцарські 121·95—121·15, Фунти англ. 26·96—26·30, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·80, Кор. дан. 118·09—117·25, Кор. норв. 132·95—131·95, Корони шв. 136·35—135·40, Ліри італ. 23·90—23·40, Марки фінляндс. 11·69—11·20, Марки нім. 129·60 — 124·00, Шилінги австр. 99·00—98·80, Тель Авів 26·25—26·05, Марки нім. срібні 139·00 — 133·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·50, 57·25, поз. інш. 1 ем. 68·25, серія 83·00, 2 ем. 65·25, серія 82·00, 4 пр. дол. 39·50, 4 пр. конс. 58·00 58·50.

Папери.

Банк Польський 104·00 Лільпоп 51·00, 50·50, Моджеїв 8·05, Островець 25·50, Стараховичі 31·25, 31·10, Габербуш 39·50

Тенденція удержана.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Львів, 25. серпня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг льоко вагон стація заладування.

Пшениця оди.	29·09—30·01
Пшениця зб.	28·50—29·50
Жито зб.	22·00—23·10
Ячмінь наша.	16·50—17·50
Ячмінь 640	18·50—19·50
Ячмінь 680	19·00—20·00
Овес легко задощ.	17·00—18·00
„ незадощ.	18·00—19·00
Кукурудза жовта	25·00—25·50
Кукурудза червона	26·00—26·50
Рицак	58·00—59·00
Вика темна нов. збору	18·00—19·00
Насіння льону	47·00—48·00
Гречка	22·00—23·00

Пшениця і жито подорожіли. Ячмінь подешевів. Тенденція здержана.

Звідомлення овочевого ринку.

Ціни гуртові за 1 кг. льоко	Ринок.
Яблока I.	0·18—0·25
Яблока II.	0·12—0·15
Яблока III.	0·07—0·10
Грушки I.	0·25—0·30
Грушки II.	0·15—0·17
Грушки III.	0·10—0·12
Сливки угорські грубі	0·15—0·20
Сливки угорські дрібні	0·12—0·12
Помідори	0·09—0·13
Кавуни	0·35
Виноград угор.	1·20—1·30
Горіхи	0·90—1·—

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 26. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·00 зол.
молоко . . . . . 14—15 сот.
яйця . . . . . 3·40 зол.

Тенденція на масло сильна, на молоко здержана на яйця звишкова.

ОПОВІСТКИ.

ПОРЯДОК БОГОСЛУЖЕНЬ на ювилейнім святі в 900-ліття покрова Божої Матері над українським народом і відпусті Успення Б. М. у Страдчу. В навечерія Успення (27. 8.) в год. 7. рано читана Сл. Божа; в год. 8. співана Служба Божа. Пополудні: в год. 14. (3. попол.) Хрестна Дорога, в год. 17. (5. попол.) мала вечірня, акафист Успенню, проповідь, Благальна Пісня, Сповідь цілий день. В день Успення Пр. Д. М. (28. 8.) від год. 5. рано читані Служби Божі в церкві (на горі) і в печерській церкві. В год. 7. Всенощне; 8.30 Утреня. Проповідь. В год. 11. співана Служба Божа з діяконами. Проповідь. Віднова книжої присяги під покров Пр. Д. Марії. Торжественна процесія з Найсв. Тайнами й іконою Божої Матери Нерушної стіни довкола церкви, відтак Хрестна Дорога. Пополудні в год. 6. Велика Вечірня в печерській церкві. Проповідь. Панахида за погибших у часі татарського нападу на Отрадн. Отрадн є на лінії Львів-Яниа, перестанок Кізлинка.

ФІЛІЯ „ПРОСВІТИ" В РУДКАХ прийме організатора від зараз, добре обзнайомленого з просвітянською працею. Винагорода по умові. Оферти слати на адресу заст. голови д-ра В. Климишина, адвоката в Рудках. 1496 1—3

НАУКА

ШКОЛА МОВ „Ecole-Francaise", Ваторія 34, I. пов., затверджена кураторією, як щороку отварає курси: французького, англійського, німецького, стенографія, бухгальтерія, писання на машині. 3/22 1—3

КУПНО - ПРОДАЖА

НАЙБІЛЬШИЙ вибір нових і передбачених каменниць, віль, домів з городами, парцель від найскромніших до найзамагливіших по різних цінах, від кількох тисяч почавши — поручає відома зі солідности українська фірма „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 6—10

МЕШКАННЯ

СТАНЦІЯ для ученниць (ків), окрема кімната для студентки — здоровий харч, добра опіка — С. Фіголева, Львів, Марка 20, I. 1494 1—2

ПОКІЙ гігієнічний вінаймУ дешево емеритові, можливе утримання. Пінсока 46. 1497 1—2

2 УЧЕНИЦІ (ученниці) найдуть вигідне приміщення при інтелігентній родині в найкращій дільниці Львова (вілли проф. Грушівського) Ювахова, Понінського 6. 1498 1—2

КІМНАТА сонячна, гарна, з удогодненням до винайму Байки 26/12. 1473 3-3

УЧЕНИКІВ (ць) приїму на стацію. Мешкання сонячне, в городі, коло Високого Замку — вул. Собіщина 14. м. 2 партер. 1446 2-3

РІЖНІ

УЧНІ 3-100

Зближається початок шкільного року.

Все шкільне приладдя купуєте **тільки** у фірмі

ЛЯМПА 2-полумінна, ніклева б.— зол., лямпа кухонна 2.— зол., жарівки від 5—25 св. — 70 сот. „Централя жарівок", Львів, Ринок 21. 1434 5—6

АДМІНІСТРАЦІЮ РЕАЛЬНОСТЕЙ у Львові, веде солідно, фаховими силами за малою оплатою, а повною порукою „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 6—10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР
ЮЛІЯ КЕНІҐ
вернулся і ординує в недугах внутр. і дитячих від год. 3—6 попол.
Львів, Городецька 74, тел. 117-14

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ СЕРЦЯ
Др. С. ҐЛЯСЕРМАН
вернувся та ординує від 3—5
при вул. АКАДЕМІЧНІЙ 26.
телєфон: 247-30
ЕЛЕКТРОКАДІОҐРАФІЯ
2—3

ЗАВЕД. ТЕХН. **ДЕНТИСТИЧНЕ**
І. ҐРАНЄВСЬКОГО
ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА Ч. 18.
(над крамницею Мусяловича)
Тел. 237-23.
Ціни низькі. 3—5
ПОРЦЕЛЯНОВІ КОРОНИ.

Ширіть наш часопис!

ВІД ПЕРШОЇ ХВИЛИНИ **ІРКА** ПОДОБАЛАСЬ ЙОМУ БІЛЬШЕ...

Мило Пальмолів виробляють на оливковім олійку і воно не має жадних тваринних товщів. **Олійок** оливковий при температурі тіла оживлює і ушляхотнює церу. Ось тому **мило** Пальмолів змиває докладно і не дразнить шкіри. Вживайте його постійно до миття і купелі. Внедовзі добудете ту „знамениту красу" від стіп до голови, шкіру делікатну, свіжу і чарівну.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого **патент пудру „CSAVE" 50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

Приписові друки і книжки до вжитку часописів

які кожне видавництво мусить відновити з новим роком для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції **вислемо** за післяплатою.

Ціннин друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (130 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa
на 480 уразів, оправлена зол. 2.50
на 960 уразів оправлена зол. 5.—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Субота 28. серпня 1937. Ч. 189

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229-41.

Романтика і дійсність.

(Передова стаття.)

Що буде з Україною після упадку большевизму?

Нехай край знає правду!

На поміч „меншому братові“.

Основуймо і розбудовуймо бурси!

Ще про „нову рецептту для Волині“.

Сензаційний процес у Варшаві.

Англія і Злучені Держави проти Японії.

По Сантадері черга на Мадрид.

Сумні враження з Криниці.

Post festum. (Фейлєтон Г. Чіпки).

Літературна сторінка.

Ч. 189 (14.732). Львів, субота 28. серпня 193?

Opłata pocztowa uiszczona gotówką.

Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060, Банку Чеських Легіон. Празе „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ГАЛИЦЬКА
КАСА ОЩАДНОСТИ
У ЛЬВОВІ
НАЙСТАРША ОЩАДНОСТЕВА ІНСТИТУЦІЯ
— ОСНОВАНА В 1843 Р. —
ОЩАДНОСТЕВІ КНИЖЕЧКИ З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ
Засяг ділання: Ціла Східна Галичина
ЗАМІСЦЕВІ ВПЛАТИ П. К. О. 500.198

ПОДБАЙТЕ НЕГАЙНО
про обезпечення Вашого збіжжя і паші від огню, яке заключите під найкорис нішими умовинами в
Товаристві Взаїмних Обезпечен
„Дністер"
у Львові, вул. Руська 20. Тел. 205-47.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ
ПРОТИАЛКОГОЛЬНІ ВИДАННЯ
ВІДРОДЖЕННЯ

Романтика і дійсність.

Після арештувань середньошкільної молоді в Тернопільщині.

Львів, 27. серпня 1937.

Рішенням воєвідського уряду у Львові з 5. серпня ц. р. розвязано Український Спортовий Союз, одну з наших центральних організацій, що займалася тіловиховною справою. Про цю подію заговорила тоді ширше українська національна преса, даючи при цьому відповідне насвітлення. І не про саме розвязання та його причини буде тут мова, бо про формальну й мериторичну сторінку заговорило саме заінтересоване товариство в умотивуванні свого відклику і сам факт розвязання покищо не правосильний. Отже сам Український Спортовий Союз залишаємо на боці, а займемося тільки тими подіями, що безпосередньо, а частіше посередньо злучені з його розвязанням.

Безпосередньо по розвязанні У. С. С., себто по дні 5. ц. м., переведено ревізії у цілій низці східно-галицьких місцевостей, зокрема у більших провінціяльних містах, як напр. Станиславів, Коломия, Тернопіль, Стрий і т. д. Ревізії відбулися в „льокалях Молодої Громади, товариств, що займаються фізичним вихованням, як „Сокіл" та спортових клюбів і навіть у поодиноких громадян, що цікавляться і займаються справами фізичного виховання. Як кажуть, при ревізії шукали за доказами звязків з Українським Спортовим Союзом, тому, що до нього мали належати, як твердить поліція, і нереєстровані товариства та клюби. Як звичайно при таких нагодах буває, поліція зробила свою візиту і в осіб, що безпосередньо майже нічим незвязані з тілевиховною справою, але які у поліційних списах фігурують як націоналісти, були колись арештовані, або й були на довших чи коротших курсах фізкультури в Березі Картуській.

По таких ревізіях і візитах розпочалася серія ревізій серед старших річників гімназійної молоді в глядянні за викриттям підпольної організації дорасту „Юнак", що на думку поліційних органів має бути прибудівкою Організації Українських Націоналістів (ОУН) та існує головно серед гімназійної молоді. Такі ревізії — як відомо — відбулися і серед рідношкільних учнів тернопільської гімназії, що цього року скінчили там IV. кл. нового типу. І тут приходимо до властивої нашої теми.

Молодь старших гімназійних річників у віці 15 до 18 літ — це ще фізично, а то й умово підліти, що при великих нерез фізіольогічних і психічних пертурбаціях щойно народжуються в мужчин. Є це дійсно, як кажуть німці, „Штурм унд Дранґперіоде", у якій вражливіші й інтеліґентніші одиниці бажають щось творити, чимсь визначитися, а принайменше за щось терпіти і принести зі себе жертву. Окружаючий світ, пе-

Англія і Злучені Держави проти Японії?

АНГЛІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР У КИТАЮ РАНЕНИЙ.

ШАНГАЙ, 27. 8. ПАТ. Англійського амбасадора в Китаю ранили вчора в шлунок. Його життю не загрожує безпосередня небезпека. Амбасадор їхав із Нанкіну до Шангаю в товаристві британського військового аташе, фінансового дорадника та шофера-китайця, які вийшли цілі. Військовий аташе, полк. Л. Фресар заявив, що авто їхало під британським прапором. Два японські літаки обстріляли авто скорострілами у віддалені 80 км. від Шангаю. Амбасадода привезли в 17. год. до лічниці; напад відбувся в 14.30 год.

Перед виїздом з Нанкіну амбасадор поінформував китайську владу про свою поїздку. Китайці запевнили йому безпеку. Японська влада не знала про поїздку, бо дорога, що нею їхав амбасадор вела виключно здовж китайських становищ. Недалеко місця де зайшли випадки, не було китайських відділів. На вістку про зранення амбасадора японські кола висловили глибокий жаль з того приводу та впевняли, що японці нічого не знали про поїздку амбасадора з Нанкіну до Шангаю. Раненому амбасадорові зробили трансфузію крови.

Виявилося, що амбасадор та його товариші їхали двома автами. Два японські літаки дігнали їх, тоді авта затрималися. Один літак нагло опустився низенько і зі скорострілу ранив амбасадора. Другий летун скинув бомбу, що на щастя не поцілила. Вибух оглушив дещо військ. аташе полк. Л. Фресара.

Вістка про зранення англійського амбасадора викликала велике схвилювання в Льондоні і зміцнила настрої проти Японії. Політичні кола в Льондоні запевняють, що англійський уряд обмежиться покищо до гострого протесту в Токіо. Одночасно зміцнить свої збройні сили в Шангаю. Велике вражіння в Льондоні викликала теж заява Японії про блькаду Китаю. Політичні кола переконані, що Злучені Держави підуть рука в руку з Англією у справі блькади.

До Китаю пливе тепер американський корабель з вантажем 17 літаків, що їх закупив китайський уряд. Якщо японська фльота затримає цей корабель, конфлікт Японії зі Злученими Державами був би неминучий.

ДАЛЬШІ ПЕРЕМОГИ ЯПОНЦІВ У ПІВНІЧНІМ КИТАЮ.

ПЕКІН, 27. 8. ПАТ. Вчора японці заняли сильно укріплену місцевість Паталін (13 км. від просмику Нанкав). Монгольські війська побили китайців і недалеко Ван-Чави окружили 3-тисячний китайський відділ. Крім того розгромили китайську кінноту 70 км. на захід від Калґану.

Японські відділи, які здобули Калґан, перевели наступ на китайців під Гсуан-Гуа і Гсін-Паран, на залізничім шляху Пекін—Суюан. Японські літаки абомбардували м. Та-тун (370 км. на захід від Пекіну) та китайські військові поїзди на захід від Калґану.

Японська команда сподіється, що залізничий шлях Пекін—Суюан, між Пекіном і Та-тун, незабаром буде прочищений.

У военних операціях у півн. Чагарі бере участь по боці японців 20.000 монгольських військ. Монгольська кавалєрія відтяла китайцям відворот здовж лінії Пекін—Суюан. Японці повідомляють, що від 14. до 25. ц. м. втратили китайці 110 літаків, 66 сильно ушкоджених. *Японці втратили тільки 16 літаків.*

По Сантандері черга на Мадрид.

САНТАЛЬ, 27. 8. ПАТ. Військовий і цивільний губернатор покинули Сантандер учора вечором на чердаку підводного човна перед приходом національних військ. На кораблях і рибацьких човнах покинуло Сантандер 10.000 червоних вояків. Майже 90 відсотків старшин, які брали участь в обороні Сантандеру, встигло виїхати.

Вночі з понеділка на вівторок червоні війська розстріляли 11 осіб з правих кол. Від початку громадянської війни червоні розстріляли 1.400 осіб. Повстання націоналістів у Сантандері, що спричинило його упадок, уможливило увільнення 3.000 політичних вязнів. Число населення збільшилося з 90.000 на 140.000 від липня 1936. р. внаслідок напливу утікачів.

ПАРИЖ, 27. 8. ПАТ. Упадок Сантандеру викликав велике вражіння у політичних колах Парижа. **Французька преса пише, що упадок Сантандеру дасть змогу ген. Франкові перекинути свої війська в найближчому часі під Мадрид. „Тан" сподіється, що ген. Франко покористується іншою тактикою, а саме буде окружувати червоні війська з боків.**

—o—

редовсім старше громадянство, вважають ці напів ще діти, напів молодці за нездібних приняти й розуміти вищі ідеї, що їх вповні розуміють тільки вони, а ніхто інший. Поведінка тих напів дітей, напів молодців — це поле для студій біольогів, психольогів і педагогів, а найменше для криміналістів-практиків, що до них належать поліційні органи. Признає це й теорія карного права, в до деякої міри і позитивне карне право і право про судово-карне поступування хочби через інституцію окремих судів для неповнолітніх і спеціяльне трактування на випадок придержання.

Словом, це вік романтики, часу, в якому молодь мало, а то й зовсім не рахується з дійсністю, не передбачує всіх послідовностей своєї поведінки і тому нераз — як говорять у звичайній мові — „стріляє бики". Розумний і тактовний виховник-педагог — а лише він повинен тут мати рішальний голос! — дасть собі раду з тим стріляниям биків і виховає молодь не до криміналів, а на справді корисних і творчих громадян. У цьому ділі найменше слово повинна мати саме поліція, що не має часу, а то й відповідного знання займатися такими тонкостями, як педагогія та фізіольогія і психольогія молодечого віку.

На ґрунті молодечої романтики не тяжко очевидно можуть знайтися й течії, що їх поборює сучасний державний режим. Особливий — і це цілковито зрозуміло — легкий вступ до вразливих молодечих душ мають націоналістичні визвольницькі гасла. Прикладом хочби самі галицькі поляки в довоєнних часах і навіть на тернопільському ґрунті, на тому ґрунті, на якому українська молодь у повоєнних часах найбільше потерпіла. Саме в Тернополі завдяки гімназійному катехитові кс. Лібревському, що зрадив таємницю сповіди, австрійські (фактично й тоді вже польські) органи влади в 90-их рр. минулого століття викрили серед тернопільської середньошкільної польської молоді таємну організацію, що мала на меті навіть насильним способом привернути державну незалежність Польщі. На основі австрійського карного закону був це злочин т. зв. головної зради з § 58, що провідників карав стрічком, а інших довголітньою вязницею. Цю викриту організацію названо в історії польських тернопільських процесів тернопільською Омладіною. Хлопців-учнів прирештували, ніхто тоді над ними — зокрема австрійська жандармерія — не знущався, ніхто їх не кував у кайдани й австрійські жандарми, з яких більшість творили тут українці, не проводили вулицями Тернополя скованих польських хлопчаків-учнів. Австрійський суд у Тернополі, де теж тоді у більшости засідали українці, виправдав підсудних учнів від злочину державної зради. Чимало з них пізніше показало визначні заслуги — очевидно, вони покінчили свої студії — при реституції Польщі.

Без сумніву була це молодеча романтика тодішньої польської молоді, як і романтикою слід назвати діяльність польських таємних організацій серед середньошкільної молоді в Галичині у безпосередньо-передвоєнних часах з військовою організацією включно, звідки й вийшов теперішній маршал Польщі Едвард Сьмігли-Ридз, член, опісля й організатор такої організації на терені Бережан. Ми, українські гімназисти польських гімназій, знали дещо про організацію своїх польських товаришів, симпатизували з ними й на думку не прийшло нам видати їх у руки влади, бо й самі, як молоді, переходили час романтики.

Річ природне, що романтика є й серед української середньошкільної молоді теперішніх часів. Характер її дещо інший, бо й інша є дійсність, від якої по-правді залежать більше чи менше насилення й забарвлення романтики. І в цьому ще нема ніякої більшої загрози. Існує вона щойно тоді, коли розентузіязмованих хлопчаків втягають безпосередньо у практичну підпільну роботу, що колідує з карним кодексом, причому старші аранжери криються за нею, або живуть безпечно за далекими кордонами. Виставляти добрих, але наївних дітей на небезпеку життя, або хочби й на зломання життя, наражуючи при цьому існування цінних українських установ — то вже не легкодушність, але звичайний злочин, дарма, що прикритий він патріотичними фразами. Від такої „роботи" середньошкільне молодь повинна бути дуже далеко!

Загальна наша дійсність здавна невесела. Невесела вона й на відтинку молоді з ріжних причин і в ріжних видах, про що мав я нагоду переконатися нераз як оборонець підсудної молоді у ріжних політичних процесах, де бачив я стільки зовсім зайвих жертв молоді. Тверду дійсність якось поборюємо, не падаючи духом, а й маємо деякі безсумнівні позитивні успіхи і здобутки. Слід лише більше занятися середньошкільною молодю. Тут у першу чергу поле діяльности для вчительства і батьків. З вихованням нашої сучасної молоді є значно труднійше, як це було до війни, коли не було таких перепон у достроєнні психіки молоді до психіки старших чи навпаки. Нині після тих величезних змін, що зайшли по війні і ще дальше відбуваються, не завжди легко достроїти старшому свій спосіб думання до душі 16-літнього хлопця або дівчини, що завдяки невідрадній дійсности втікають у країну романтики. Отже великим завданням нашого вчительства і самих інтересованих батьків є повести виховання так, щоб доріст, не втікаючи від дійсности, мав змогу жити конечною для нього романтикою, тільки щоб та романтика не була дика і не творила нерозважних фактів, що нищать її саму і наші національні цінности.

Д-р Степан Баран.

ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК

при

Українському Технічно-Господарському Інституті

приймає впис студентів на перший семестр.

Програма Школи складається з восьми головних груп предметів: 1) Загальна політика, 2) Держава і право, 3) Соціяльна політика, 4) Економіка, 5) Соціольогія, 6) Журналістика, 7) Українознавство, 8) Різні предмети загального характеру.

Викладають професори **Української Господарської Академії** та інших українських високих шкіл.

Навчання триває **шість семестрів**. Провадиться позаочною (кореспонденційною) методою.

У дійсні **студенти** приймаються особи з закінченою середньою освітою. Особи без матури можуть вписуватися до школи, як **курсанти**. Після закінчення школи абсольвенти дістають **диплом**.

Проспекти з умовами студій і таксами за навчання **безплатно**. Звертатися на адресу: Ukrajinský Technicko-Hospodarský Instytut, Podebrady Tchecoslovaquie, — або Товариство „Сільський Господар", Львів, Ринок 10. На ширшу відповідь прикладати міжнародню поштову марку.

На ту саму адресу надсилати прохання і заяви у справі студій на 4-річному Високошкільному **Економічно-Кооперативному Відділі**, 2-річному **Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости**, 2-річних курсах **Українознавства**, Високих Курсах **Громадської Агрономії**, 1-річних курсах **Бухгальтерії** та короткочасових курсах чужих мов, пасічництва, американського промислового пасічництва, садівництва, консервації і переробу садовини та городини, обробу шкіри, мило-варства, фотографії, радіотехніки, птахівництва та городництва.

Дві війни і женевський затишок

Женева, 24. серпня 1937.

Еспанській війні ще далеко мабуть до кінця. Надії на припинення японсько-китайських боїв у близькому часі небагато. Безпосереднього звязку між одною і другою війною властиво нема. Але існують поважні посередні звязки. Щодо того, що еспанську війну приготовано кількалітньою пильною працею московських агентів в Еспанії, нема властиво найменшого сумніву. Все більше виясновується й роля Москви в довголітнім приготуванні збройного конфлікту між Китаєм та Японією.

Загально відомо, що сучасне національно-політичне відродження Китаю не було вільне від впливів Москви: роля московських агентів у першім національнім китайськім парляменті була фатальна для цілого дальшого політичного розвитку пробудженого далекосхідного велитня. Отямилися китайські націоналісти запізно. Коли московських агентів викинули з парляменту та з військового проводу, большевики мали вже досить твердий ґрунт під ногами, щоб розпочати збройну інтервенцію в самім серці Китаю, в його найбогатших провінціях.

Не зайве пригадати, що майже до 1926 р. генерал Гален (Бліхер) проводив шкодою, де вчилося 3.000 червоних „офіцирів", які провадили пізніше китайські больш. банди проти власного національного уряду. В 1931 р. займали ці банди територію з населенням 50 до 70 міліонів. В одній провінції Кіанг-Сі змасакрували большевики до весни 1931 р. понад 186.000 осіб, вигнали до 2,100.000 селян і заможнішого населення, спалили понад 100.000 домів та наробили шкоди на більш як 630,000.000 доларів. Як спустошили та здеморалізували Китай його московські „приятелі" за десятилітню внутрішню війну, ніхто не може точно означити, але політичні наслідки московської господарки в Китаю ще й тепер досить виразні.

Коли Японія не могла порозумітися з іншими великодержавами та самим китайським урядом, чи урядами, щодо господарської відбудови та національно-політичної консолідації Китаю, то винні в цьому найбільше ті великодержави, що не хотіли покінчити з московськими впливами на Далекому Сході, та китайські уряди, які гадали, що здобудуть найбільше, коли будуть лавірувати між Америкою й Англією з одного, Японією з другого і Московщиною з третього боку. Сучасний кантонський уряд багато забув, але нічого не навчився. Він забув, що Японія не стільки відокремила Манджурію від Китаю, як відбила її від Московщини, яка там панувала майже неподільно. Забув, що лише японська збройна сила охоронила Китай від цілковитої большевизації. При допомозі Японії кантонський уряд майже остаточно переміг большевицькі банди в початку цього року. Але замість того, щоб винищити їх остаточно, Чан-Кай-Шек поїхав до Шан-сі провадити з ними переговори, щоб утворити „людовий фронт", дістався до большевицького полону, визволився в досить дивний спосіб, не покарав генерала, який увязнив його, але можливо, що перебрав якісь зобовязання, що допроваджують до сучасного збройного конфлікту з Японією.

Свого сучасного співробітництва з „червоною армією", з Комінтерном, кантонський уряд властиво не скриває. Представник його, генерал Ян-ху-чен заявив представникові паризького „Ле Суар": „Я можу лише витати поміч для армії з боку тих, яких раніше звали революціонерами, червоною армією, проти якої Чан-Кай-Шек починав (?!) кілька разів війну. Червона армія добре дисциплінована, відважна і забезпечила нам свою необмежену поміч..." Чого варта ця „поміч" — кантонський уряд незабаром сам побачить. Не вважає потрібним скриватися із своєю політикою і голова Комінтерну, Дімітров, який вже 1-го ц. м. писав у „Правді" між іншим: „Міжнародні робітничі організації повинні виступити з усіми своїми силами в обороні миру. Становище тепер таке, що здержати міжнародній мир, — це значить виборотися перед усім перемогу над фашистівським хижацтвом в Еспанії і Китаю. Спільні зусилля міжнародніх робітничих організацій можуть вплинути на офіціяльну політику головніших нефашистівських держав, щоб приборкати розперезаних фашистівських нападників. Міжнародній робітничий рух має досить сил і засобів, щоб добитися припинення інтервенції німецьких та італійських фашистів в Еспанії та нападу японської воєнщини а Китаю..."

У перекладі на людську мову це значить: „Боронити мир" значить воювати в Еспанії і Китаю до цілковитої перемоги большевиків, які повинні забезпечити там панування Москви. Москвінтерн має досить сили і засобів вплинути на уряди Франції, Англії та Сполучених Держав Америки, щоб не перешкоджали московській інтервенції в Еспанії та Китаю, що має забезпечити перемогу большевизму на обох берегах Евразії, Атлантійському і Тихоокеанському морі. Чи не перебільшує п. Дімітров впливів комуністичної партії на „нефашистівські" великодержави, будемо незабаром бачити. Тимчасом московський уряд гірко розчарований тактикою „французьких реакціонерів і англійських консерватистів" в еспанській війні, мабуть не менше, ніж дотеперішніми висліданми цієї війни. Що до Далекого Сходу, то тактика Англії та Сполучених Держав Америки справді небагато ліпша, ніж підчас боїв у Шанґаю кілька років тому. Сама невтральність у збройнім конфлікті між Японією та кантонським урядом не є ще основою для майбутнього співробітництва великих держав у Китаю. Полишати Японію саму боронити Китай від нової большевицької пошести, значить властиво полишати Японії монополь на майбутню участь у господарській розбудові величезної країни з 450 міліонами населення. Усуваючись фактично від сучасної інтервенції в Китаю ставлять і С. Д. А. кантонський уряд перед вибором іти з Московщиною чи Японією — вибір небезпечний. Англія виставила справді вже рахунок Японії за свої шкоди в Шанґаю, але Японія відхилила його тепер не те, щоб платити пізніше.

Політика Англії в Китаю небагато ріжниться від її політики в Еспанії. А китайська політика Москви цілком тотожна з еспанською. Совітська преса повна тепер таких самих бадьорих повідомлень з китайського побоєвища, які появлялися недавно з Еспанії. До Нанкіну ідуть московські старшини і летуни, ідуть транспорти зброї, му-

ніції, літаків, сунуться хмари агентів і золото для підплачування китайських генералів. Сибірська залізниця пильно перевозить нові збройні сили, на манджурському кордоні пересуваються військові частини. При сучасних внутрішніх відносинах інтервенювати в Китаю безпосередньо московські можновладці очевидно не зважаться, але намагаються звязати поважніші японські сили на совітсько-манджурському кордоні.

Поставити китайську справу на денний порядок осінньої сесії Ліги Націй московському урядові не пощастило. Цьому спротивилась Англія, — зрештою і китайський уряд розчарований попереднім досвідом у Женеві не поробив ніяких заходів у цьому напрямі. Не поставлено в програму проць асамблеї теж еспанської справи. Абісинська справа взагалі не вирине на порядку денному. Її розвяже мандатна комісія не визнавши важности етіопського мандату. Але не зважаючи на цю ідилічну програму в женевському затишку, всеж може виявитися поважне пересунення політичних сил Европи. Попередня програма не вичерпує ще цілої праці Ліги Націй і терен для політичного конфлікту все може знайтися.. Московська преса зраджує зачіпні наміри п. Літвінова та його комуністичних трабантів, а про напруженість політичної атмосфери свідчить хочби португальсько-чехословацький конфлікт. Дві війни на одному суходолі це забагато навіть для фільософічного спокою членів Ліги Націй.

М. Деньків.

На поміч „меншому братові".

Основуймо і розбудовуймо бурси!

Чимраз більше чуємо голосів із закликом до селян, щоб вони масово посилали своїх дітей до шкіл чи до ремесла, бо довкола нас відбуваються поважні історичні події, які в недалекому майбутньому можуть поважно загрозити фізичному істнуванню української нації. Земля, одинокий відвічний варстат праці нашого селянина починає сильно корчитися з причини природного приросту населення; а землі не тільки що не прибуває, але убуває (кольонізація). Промисл і торговля щойно ставлять перші кроки. Село перевантажене безробітною молодою, міста опановані чужинцями. Треба якнайскоріше відтяжити наші переладовані села місовим відпливом селянської молоді до міст. Та це не така легка справа, як може виглядає. Адже селянську молодь, яка має йти до міст шукати нових засобів до життя, треба до того підготови, треба їй дати відповідну загальну чи фахову освіту. Всі знаємо, що село через загальну господарську кризу жахливо зубожіло і просто не вспіло щонебудь дати на виховання молоді. Тому цією справою, на мою скромну думку, повинно занятися ціле наше громадянство. Часто чуємо гасло: „Яка молодь, така майбутність народу!" Це правда, яку зрозуміли всі народи і, здається, стала вона ясна і для нас. Та це, на жаль, тільки нам так здається, бо дійсність показує щось зовсім протилежного. Вистане тільки поглянути по наших селах...

І **тому гасло: рятуймо і виховуймо нашу селянську молодь на повновартісних громадян!** — здається дуже на часі. Це знаменито зрозумів колись німецький фільософ Фіхте. Він показав німецькому народові, що лежав переможений у стіп Наполеона, один лише лік на його двигнення — **виховання молоді в атмосфері таких почувань і таких чеснот, які зробили би її здібною до творчої праці в користь свого народу.**

Очевидно, що першенство у формуванні і плеканні характеру молоді та приготуванні її до життя має батьківський дім. Але в багатьох випадках, батьки нашої молоді та перш усього селянської молоді, не мають належного зрозуміння для виховної справи і, що найважніше, не мають на це відповідних засобів. **І тут місто мусить прийти з помічю своєму братові зі села.** Міські громадяни мусять навязати зносини з провідними одиницями села та разом взятися до заснування чи поширення бурс — це єдиний реальний спосіб допомоги для малозаможної селянської і робітничої молоді, яка має охоту ходити до шкіл, чи вчитися ремесла.

Ще перед війною наші батьки розуміли, що посилати дитину до школи, платити дорого за станцію і харч не кожний селянин може і тому вже тоді закладали по всіх більших містах, де були середні школи, бурси. Сьогодні, ніхто цього не заперечить, що посилати селянинові дитину до школи, тоді коли сам живе в біді й нужді, це свого роду „люксус".

І тому питання бурс та інтернатів це для нас дуже та дуже важна і пильна справа. В бурсі за дешеві гроші, чи за сільсько-господарські продукти може селянська дитина легко прохарчуватися. Тут маємо змогу з „малих незрячих" дітей виховати добрих громадян української нації. В бурсі, силою обставин, молодь вчиться товариського життя, взаємної допомоги, тощо. Що більше — наша дитина має добру опіку, якої не буде мати мешкаючи напр. у якогось сторожа, возьного чи міського халупника-зарібника, де крім лайки, сварки, проклонів та ріжних брукових новин нічого путнього навчитися не зможе. А це теж дуже важна справа!

Деякі батьки, головно з підміських сіл, радять собі в цей спосіб, що дозволяють дитині доїздити, чи доходити до школи, нераз навіть по кільканацять кільометрів денно. Таких доходячих чи доїжджаючих є тепер по школах майже третина. Але водночас треба підкреслити, що дуже малий відсоток доїжджаючої молоді кінчить науку з добрим поступом. Більшість взагалі не кінчить науки. Зовсім ясна річ, коли такий учениk має вчитися, як він цілими днями лише їздить і ходить. Про деморалізацію цієї молоді не згадую — вистачить раз переїхатися у шкільнім ваґоні з дітворою, щоб переконатися про вартість доїжджаючої молоді. І тому, коли ми хочемо добра для нашої молоді, коли хочемо дати їй належну освіту, а не маємо на те належних матеріяльних засобів — засновуймо бурси!

Чому-ж у нас так мало бурс? Кажуть, що нема грошей. Та це радше викрут. Бо звідки бере гроші халупник, що тримає в тісній хаті нераз 5—6 учнів. Чейже він не тільки їх удержує — він мусить ще на них щось заробити.

Чомуж нам тяжко заснувати бурсу? Чи не маємо охочих людей до праці? Чейже не так тяжко заснувати бурсу. Навіть коли нема власної хати на бурсу, то дім можна винаймити. На закупно потрібного інвентаря можна перебести в повіті збірку, постіль і харч учні вже самі зложать. Навіть якусь малу оплату на адміністрацію теж зложать. Тільки треба мудро і серіозно взятися до діла, маючи все на увазі, що бурса має стати прибіжищем для вбогої молоді. Бо маємо випадки, що життя в бурсі більше коштує ніж приватно. Діється це тому, що провід бурси негосподарний, нефаховий. Провідник, чи опікун бурси мусить бути не тільки добрим виховником-педагогом, але теж добрим господарем - адміністратором. Тому бурсою не можуть кермувати старенькі емеритки, що з нудів хотіліб побавитися бурсацьким заняттям, ані люди, які вже переладовані своєю щоденною працею. Кермувати бурсою повинна молода енергійна людина, яка булаб серцем і мізком молоді. Батьки-селяни повинні тісно співпрацювати з проводом бурси та слідити за життям своїх дітей. В бурсі обовязково повинна бути бібліотека, кооперативна крамниця, хор, спортовий гурток і т. п. Реферати, концерти, товариські сходини мають заздалегідь втягати молодь до суспільної праці. Коротко: бурса має доповнити школу і хоч частинно заступити домашне виховання.

Гасла: виховуймо молодь, добуваймо міста, творім сильний третій стан, не сміють бути лише паперовими гаслами, а мусять стати чином. Бо від цього залежить наше буття. Тож роботу цю зачинаймо від творення загальних і ремісничо-промислових бурс — від дійсного виховання селянської молоді на повновартісних громадян.

Цих кілька думок кидаю як дискусійний матеріял для громадянства. **Андрій Качор.**

Підручники для народніх шкіл

ДО НАУКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ:

	ціна зол
І. Петрова і Я. М. Рожанківська: МОЯ ПЕРША КНИЖЕЧКА . . . . . Буквар зовсім нового типу, опертий на довголітнім досвіді педагогічнім авторок, а також на здобутках дидактичної науки, з багатьома ілюстраціями відомого українського графіка І. Кураласа.	1.60
ЧИТАНКА ДЛЯ II. КЛЯСИ ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ	2.—
ЧИТАНКА ДЛЯ III. КЛЯСИ ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ	2.50
ЧИТАНКА ДЛЯ IV. КЛЯСИ ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ	3.—
ЧИТАНКА ДЛЯ ВИЩИХ КЛЯС ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ . . . . . Нове справлене видання	3.70
В. Косовський і І. Огоновський: МЕТОДИЧНА ГРАМАТИКА руської мови для IV. кляси вселюдних шкіл	1.—

ДО НАУКИ МАТЕМАТИКИ:

Рахунки для І. відділу вселюдних шкіл . .	1.30
Рахунки для II. відділу вселюдних шкіл . .	1.30
Рахунки для III. відділу вселюдних шкіл . .	1.50
Рахунки для IV. відділу вселюдних шкіл . .	1.60
Русецький і Зарицький: МАТЕМАТИКА. Підручник для учнів вселюд. шкіл Відділ V.	2.—
Халлковський: АРИТМЕТИКА з геометрії для IV. кляси вселюдних шкіл	

ДО НАУКИ ПРИРОДИ:

Казимир Квецінський: ПРИРОДОПИСНІ ЧИТАННЯ І РОЗМОВИ, для III. відділу вселюдних шкіл	0.60
Казимир Квецінський: ПРИРОДОПИСНІ ЧИТАННЯ І РОЗМОВИ, для IV. відділу вселюдних шкіл	0.60

поручає:

Державне Видавництво шкільних книжок у Львові!

1457 2—3

Шкільне взуття

Пантофлі гімнастичні 1·—
за прип. Мін. В. і О. в. 27—30
в. 31-34 **1·30** в. 35-40 **1·50**
в. 41-45 **1·60**

Шкільні пантофлі фільцові 1·50
гранатовий колір . . . в. 31—34
в. 35—41 **2·00**

Півчеревики дів. і хлопячі 8·90
бронзові і чорні, шпилькові, практичні і тривалі також реклямові спортові бронзові . . . . . в. 27—30
в. 31-35 **10·90** в. 36-40 **12·90**

Пантофельки до вязання 12·90
бронзові боксові, запаток ½ стовп. гарні і практичні . . . . . в. 35—40

Панчохи шкільні macco i fil d'ecosse
зол. **1·00, 1·20 і 1·50.**

Для шкільної молоді дістали наші відділи в цім році календарі і поділи годин на шкільний рік 1937/98 в новім кращім виданні.

Del-Ka

МОЖНА ДІСТАТИ У ВСІХ ФІЛІЯХ.

Консерватор

безконкуренційний засіб до консервування конфітур, соків, маринат і т. п.

Дістанете у всіх крамницях

Що буде з Україною після упадку большевизму?

ЦІКАВИЙ РОСІЙСЬКИЙ ГОЛОС В УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ

На книгарському ринку появилася невеличка книжечка, яка розглядає українсько-московське питання в цікавому як на московського автора освітленні.*)

Книжечка тим цікавіша, що автор політично належить до світу, що далекий від об'єктивного осуду українсько-московських взаємин: він московський монархіст і патріот. „Цар Микола II. вийнятково надавався на конституційного монарха... Царська родина залишиться в історії етики на недосяжному педесталі..." — пише автор, забуваючи у своєму монархістичному запалі навіть про распутіна. Упадок царату був головною причиною, що „щасливі під русским царем народи" відірвались від Росії, твердить автор і мріє про реставрацію Росії у довоєнних кордонах як „союз" незалежних держав".

Тому, коли цей самий автор висловлює деякі не дуже милі для московського патріота погляди, годі його підозрівати у протимосковських настроях. Стверджує він просто і недвозначно повне безсилля московської еміграції у протибольшевицькій боротьбі. „Совітський уряд розмірно мало загрожений (московськими) політичними партіями за кордоном, бо вони взаємно винищують себе. Їхні пляни — реставрації єдиної неділимої на руїнах СССР — не найдуть підтримки населення, бо серед нього нема ніякого „загально імперського націоналізму". Немосковські народи неприхильно ставляться не лише до комунізму, але й до московського панування взагалі, червоного і білого. „Національне самопочуття і національна окремішність розвинулися до небувалих давніше розмірів. На випадок ліквідації совітського устрою треба рахуватися з дальшим розпадом російської імперії... Треба вибрати одно з двох: національну Росію (Великоросію) в етнографічних межах, надіючися в найліпшому випадку на дружні взаємини з новими національними державами, або поширення совітського інтернаціоналу до довоєнних кордонів Росії, а то й далі. Іншого виходу нема. Годі сподіватися, щоб немосковські народи після упадку совітського устрою піддались під володіння центру, що гнобить їх від 20-ох років, або щоб у Росії після перевороту найшлися сили, здібні воювати не лише з собою, але і з новими державами; **зберегти „єдиную неділимую" може лише насильство, а вжити насильства може лише сильний.**

Того не зясували собі були вожди протибольшевицького руху 1918—20. рр. (Денікін, Врангель, Колчак і ін.), тому пролили чимало крови у боротьбі з місцевими націоналізмами, замість ужити їх як союзників проти большевиків. Наслідок їхньої політики такий, що большевики захопили чужонаціональні окраїни; тепер нема ані „єдиної неділимої", ані окраїнних держав, що облегчили би боротьбу проти Совітів.

Спинюючись довше на Україні, автор передовсім дає гостру відповідь тим, що українську справу називають німецькою інтригою. „Тимчасом міліони українців ще до революції не хотіли, щоб їх мішати з москалями, не зважаючи на роботу російських шкіл за 125 років. Від коли комуністи захопили владу на Україні, політичний антагонізм скріпив національне почування українців. Тепер треба бн цілих століть, щоб викорінити з української душі почуття національної окремішности." (ст. 13.)

Далі п. Валь переходить цілу історію України — давнішу коротко, новішу точніше. Назагал представляє її вірно, похибок робить небагато (напр. він пише, що галицька армія мала ліпший старшинський корпус ніж наддніпрянська, що Петлюра усунав здібніших старшин, заступаючи їх „отаманами", які не мали поняття про військові справи, що полк. Коновальця підтримує Литва і большевики).

Обговорюючи останній період нашої державности, автор винуватить в її упадку Німеччину, Антанту і денікінську армію. Перша не дала змоги Україні зорганізувати власної сильної армії, потурала змові проти гетьманського уряду; друга пхнула гетьмана до федерації, що довело до упадку консервативної влади на Україні, опісля до перемоги большевизму; французькі війська, що причалили в Одесі, не бились з большевицькою армією, лише з українською, замість їй помогти. Третя не погоджувалася на ніяку співпрацю з українським урядом та підтримувала банди, що проти нього воювали. „Ось чому Україна залишилась неозброєна і нездібна до оборони проти большевиків, які якслід вихіснували похибки провідників московського протибольшевицького руху, Німеччини та Антанти; лише ці похибки врятували большевиків."

При господарському огляді України п. Валь звертає увагу на те, як большевики винищують українську територію та підкреслює, що ця грабіжницька політика викликує серед українського населення сильний протимосковський шовінізм. Уважати Україну ціллю німецької кольонізаційної експанзії — це на думку п. Валя нісенітниця: на Україні на одному квадратовому кільометрі живе 60 осіб сільського населення, у Німеччині лише 40.

П. Валь здає собі справу, що його погляди неприйнятливі для загалу російської еміграції, він стверджує, що „ця книжка не може дати нічого тим, що ховають голову під крило в об-

*) Е. Г. Ф. Валь: Значеніе и роль Украины въ вопросѣ освобожденія Россіи отъ большевиковъ на основаніи опыта 1918—20 гг. Изданіе автора. Таллінъ, „Ліберіо" Нарва м. 15. 1937.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА І Ска
у Львові, вул. Кордецького 50,
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс. в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біля помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Важде для тих, що купують срібло
Фабрика срібних виробів
Д. Л. Нойман — Львів
Тільки **кохановського 21.** Тел 206-74
звертає увагу заінтересованих, що її взори срібла нею проектовані і засобдені у фабричний знак та напис фабрики, а подібні взори продавані в торговлі без цього знаку є лише незручними копіями її оригінальних моделів. Дістанете у Львові лише безпосередньо у фабриці та у всіх більших ювілерських крамницях у цілій Польщі.

М. РУДНИЦЬКИЙ. 2

Відпочинок на Камені Довбуша

2. Раз по корсі в Яремчі.

Чому ота великопанська дільниця між Яремчем і Ямним називається Каменем Довбуша — знають мабуть усі. Перед ямнівським тунелем і досі стремить скеля так прозвана — ріжні ріжно кажуть: чи то на ламять того, що ватажок цих гір був такий моцний чи що люльку тут курити любив — стоїть дона собі, щоб туристи могли на ній теж власне ім'я звеличати. Недалеко в лісі, де повно афин і моху грубого як плюш на старих канапах можна оглядати Комори Довбуша — колись сховище ватажкових побратимів. Аж дивно, чому досі — хоч спорт і ціни на кімнату в цій околиці так зростають — ніодин літник не зважився провести в цих печерах літо.

Але і на це прийде черга. Хто не вірить, нехай вибереться на повний сезон до Яремча. Здається, що тільки серна вирізьблене на височенній скелі серед лісу не чує того гомону, що пливе із корса, цієї перли гуцульської Рів'єри.

За свіжим маслом із „Маслосоюзу" та сметаною, за газетами або іншою журбою сунете до Яремча. Делегати всіх крикливих галицьких міст і містечок зїхалися тут, щоб на корсі обговорити найважливіші актуальні питання погоди, дорожнечі і того дорогоцінного здоровля, яке вони хотять тут придбати якнайскоріше коштом своїх сусідів. Що-року повстають нові віллі, пансіони, кав'ярні, крамниці і нові атракції.

Перша — миттєва фотографія на кожному розі вулиці. Можете мати знимку в піжамі, боso або при морозяві в шкорні, навіть у гуцульських строях. Під яремчанським мостом стоїть велика театральна декорація з вимальованим краєвидом і гуцульською парою; у діри цих голов призначені на обличчя вкладаєте власні голови і маєте найавтентичнішу фотографію у народній ноші, навіть з надписом, щоб не було помилки — „Яремче". А хочете таку саму знимку на літаку — сідаєте на вимальований літак.

Музей памяток, які можна вивезти звідсіля не збагатився за останні роки: дешеві мисочки та вазони у найгіршому стилі, дорогі дерев'яні гуцульські вироби, які привозять зпоза гір, не тутешні полотна, вишивки та килими, т. зв. китайська дешевина і... галерія образів під голим небом. З китайських виробів найбільше автентичний — китаєць, що продає їх. Краватка з таємничого шовку — 90 сот. після недовгих торгів. Щойно заплативши думаєте над тим, кілько вона справді варта. Правдиві образи трохи відомих і зовсім невідомих польських малярів від 15 до 35 зол.; — ніодин ані ті мотиви, які привабляють довкола ваше око. Кожний постоїть, випитається за всі ціни і піде далі. Якби найшовся маляр, що сидів би ввесь день над Прутом і малював маленькі краєвиди, то міг би продавати образки, як кукурудзу, яку літники смакують просто з самовара на корсі.

Село затрачує свій місцевий характер і перемінюється щораз скоріше в міжнародне містечко. Нове купелеве заведення з делятинською сіллю збільшує рух літників, яким не помагає сама вода у Пруті. Жіноцтво у переломовому віці радо бере купелі та інгаляції, обраховуючи щодня совісно свою вагу та апетит.

Одним із найбільше поширених лікувальних засобів у Яремчі є денсінг. Двічі денно від 5 до 7 ввечір і від 9-ої пізно опівніч у двох головних ресторанах напроти двірця люди витрясають із себе та партнерок свій надмір енергії. Стрій до танця байдужий. „Фордансер" — у фраку, — його партнерка — гостя з публики без панчіх у заболочених черевичках. Підвечіркова пора. Входять чотири офіцири. Замовляють помаранчівки з цитриною — одну чергу, другу, третю. Видко по заболочених чоботах, що в дорозі — із служби або на службу. Молодші з них підходять до сусідніх столиків, хвилясто кланяються і запрошують до фокстрота все, що є — мами, тіточки, гувернантки і дощі-гімназистки. Це теж рід десятих маневрів — з конями.

А ось сивий, поважний професор, що не перестав бути вражливий на гарний под. На проході лізе як черепаха, а при звуках танга дві години без перерви кивається у честь Терпсихори вірячи, що „тінці роблять йому знаменито". Це й видко: піт скапує з нього, як від сонячної купелі.

Кого ви тут, сидячи на веранді, не зустрінете!

Від столика в кутку встає лисий добродій і коли я всміхнувся до нього, паде мені в обійми:

— Кілько літ, кілько зим! Ах, Київ підчас війни! Сідайте... що пєте? Мусимо пригадати собі ті наші найкращі із добрих неповернених часів!

Тепер він суддя на емеритурі, постійно у Варшаві, а від травня до жовтня щороку в Яремчі — має клаптик землі і партнерів до бриджа.

Іншим разом зустрічаєте на корсі мовознавця-самоука, що знає кількадесять европейських мов. Як тільки ви згадали що про Еспанію, він витягає з кишені еспанську газету. Хай не дай Боже натякнути що на мовознавчі теми.

— Маєте десять хвилин часу? — сіпає вас за рукав. — О, тут недалеко є ляночка... Я вам зараз коротенько виясню ріжницї між еспанською, португальською і каталюнською мовою... Страшенне легка річ...

На вакації, коли голова легка, як одяг, можнаб навіть учитися по китайськи з нагоди нової війни. Але як тільки повіє гірський вітрець — находять на тебе такі лінощі, що нема сил зійти з кав'ярняної тераси. Прижмуриш очі і всі ті домики та крамниці заступають тобі в уяві пристань на мальовничих острівцях, де все, що приїхало — хоче провести безжурно час і видати гроші призбирані за ввесь рік. Тільки Прут не стає ніколи бурхливим, що одним помахом своєї грізної хвилі не імпровізованому паперозу.

(Далі буде).

личчі засадничих питань... Є люди, які не зважаючи на очевидні факти, дальше твердять, що „місцеві шовінізми" існують лише в розпалених головах демагогів та серед малого кола їхніх прихильників. Їм треба побувати на місці, щоб побачити цю помилку. (ст. 10—11.)

...Еміґрант не переживає вповні того, що відчуває і бажає громадянин СССР. Тому, що живе ще під впливом колишніх умовин, він не може рішати, чого хотять ті, що лишились у краю... Питання: що буде далі? вирішиться не за кордоном, лише на місці. А на місці, серед інших невдоволених, є 44 міліони українців; вони в напруженні вичікують свободи, намагаються відділитись від Москви. Еміґрант хоче їх утримати — та хібаж можна порівняти потенціял нагромадженої сили та енергії одних і других? Воля одних настільки сильніша, що сили других ледви чи матимуть якенебудь значіння. Не треба забувати, що колишні сили, які власною рукою стримували розпад Росії, тепер не існують; їх заступив комуністичний інтернаціонал. З хвилиною як він упаде, не буде ні ідеї ні фізичної сили, яка зумілаб утримати міліони людей, що стихійно змагають до визволення і самостійности, яка перешкодилаб їм здійснити їхню масову волю. Як воно не прикро для нащадків російської імперії, наслідком упадку большевиків буде унезалежнення України, байдуже, чи у переможців і сусідів візьме верх тенденція реставрації „единої неділимої" чи ні.

Подаємо у вільному перекладі кілька думок з цікавої книжечки, що дуже сильно відбиває від загальної російської публіцистики у нашій справі. (гал.)

Дбай ціле життя за свої зуби!

Скільки людей тратить передчасно зуби тільки тому, що плекали їх неправильно. Багато осіб не противдіє нічим проти назубного каменя, який ослаблює зуби і часто є причиною того, що вони випадають.

Щоби мати сильні, здорові зуби — вживайте КАЛЬОДОНТ.

У краю тільки ця паста має в собі Сульфорціолеат за др. Бройнліхом, завдяки чому успішно поборює назубний камінь та не дозволяє, щоб він наново творився.

KALODONT

ПРОТИ НАЗУБНОГО КАМЕНЯ.

Сумні враження з Криниці.

Серпень, 1937.

ДЕ МАЛА СТАНУТИ ЦЕРКВА — СТАНУВ КОСТЕЛ.

Коли перед 50 роками пок. о. Жегестовський парох Криниці, посвячував перше тутешне мінеральне джерело, то певно не передбачував, що в тій чисто українській оселі повстане колись славний купелевий заклад, нова Криниця, що її будуть називати „королевою польських вод".

Вже тоді приїздили до купелів усілякі гості, особливо багаті православні з Росії, і саме вони дораджували о. Жегестовському побудувати не далеко джерела церкву, а один з парохіян (Знамировський) заявив навіть готовість подарувати свій город під будову церкви (саме той город, на котрім стоїть тепер костел). Одначе о. Жегестовський не приняв цього дару, взявся до будови церкви і приходства, але в середині села, у віддалі 2 км. від джерела, бо там — мовляв — є вже парохіяльні економічні будинки.

Його наслідникам-парохам Копистянському, Гнатишакові й Королеві, які вже були свідками чимраз більшого розвитку купелевого заведення також не прийшло на думку, що на терені закладу придалось би побудувати церкву нашого обряду; латинники, яких було тоді всього кілька родин, поставили собі ще за часів Австрії близько джерела невеличкий деревляний костел, в якім емеритований капелян, кс. Данелец відправляв деколи Сл. Божу. Пізніше сусідка Криниці, гр. Стадніцька ходила особисто по домах і збирала жертви на будову мурованого костела, який від того часу вже двічі поширено. А у нас не було кому тим занятися. Цю короткозорість наших людей можна би ще як-так виправдати до року 1918. Але від часу, як прийшла Польща, коли то Криниця зачала розвиватися скорим темпом і перетворюватися в европейський купелевий заклад, не найшовся таки ні один чоловік з головою, щоб забезпечив там наш стан посідання. Чому не побудовано там церкви і хоч кількох віль?

ЯК ЗМАРНОВАНО МАЄТОК ПАРОХІЇ.

А треба знати, що парохія мала свої власні прегарні трифронтові парцелі в самім центрі купелевого закладу, мала свій власний ліс і свою цеглу, тільки — на превеликий жаль — голови не мала! І скінчилося тим, що коли вже за часів Польщі парохія ані сама не хотіла будувати, ані продати своїх парцель під будову, уряд виволасив їх, забрав їм дві парецлі величини поверх 3 морги (тоді вартости 2 міліонів зол!) за якусь дуже низьку ціну, яку зложив до судового депозиту.

А вже ніяк не можемо собі пояснити, як могла перемиська консисторія дивитися спокійно повних 15 літ на таку бездільність криницьких парохів і допустити до такого нечуваного занедбання і до таких болючих страт під національним та обрядовим оглядом!

Хто відповість за це перед нашою історією?

Там, де повинна була стануги церква нашого обряду, стоїть сьогодні в центрі закладу польський костел, а радше величава базиліка. А яка там у нім душпастирська праця, варто приглянутися: цілий день отворений, на дверях поміщена оповістка, в яких годинах відправляється Сл. Божі, коли уділюють св. Причастія і коли можна висповідатися (священника в сповідальниці побачите все, рано й пополудні). В кожній годині дня застанете повно осіб у костелі, що пів години причащають; напр. коли ми там були в год. 7.30 рано, приступило до св. Причастія 27 осіб, між ними дві пані українки з нашого товариства, які також щоденно причащаються, а з причини браку церкви свого обряду приймали св. Причастія в обряді лат. Кожного дня точно в год. 6.30 вечором бувае ще коротеньке богослуження (літанія до Серця Христ. і благословення Найсв. Тайнами), яке трівае 15 хвилин, костел майже повний — і сама інтеліґенція!

Словом — слідне релігійне життя і то між інтеліґенцією.

Мимохіть приходить думка, а як у нас? Тому рішаємо, що найближчого погідного дня йдемо пішки до Криниці-села, до своєї церкви.

Приходимо перед год. 8. рано, церква замкнена. Питаємо сусіда, чи буде Сл. Божа й довідуемося, що не буде, бо молодий священник виїхав до родичів. — А о. пароха також нема? — питаємо. — Є, каже наш співрозмовець, але не відправляє ніколи, хіба би йому хто заплатив.

Така відповідь простого чоловіка вразила нас прикро; годі, кажемо, в такім разі прийдемо сюди в неділю.

ДИКИЙ РЕВ ЗАМІСТЬ ЦЕРКОВНОГО СПІВУ.

Приходимо в найближчу неділю; церква велика, та в середині нема найменшого ладу, аж прикро дивитися. При бічнім вівтарі мав тиху Сл. Божу місцевий сотрудник, а о. парох відправляв утреню. За хвилину приїхали на Сл. Божу два чужі священники (о. Лициняк зі Львова й о. Бачинський з Бережан). В церкві з парохіян 4 особи, в крилосі 3 дяки, але не співають, а буквально ревуть, і то так, що довго годі слухати; коли при кінці утрені зачав о. парох високим бір-басом співати ектенію, а дяк на терцу вищим тоном відповідати, то скинули оба таку саламаху, такий рев і такі жахливі перегони, що було тільки чути вигук останнього слова ектенії „помолимся" і дяка розпучливе „Господи помилуй"! Подібного „богослуження" я не чув ще ніде!

Ми здвигнули плечима, вийшли з церкви й подумали собі: Бідний Ти, Ісусе, що так Тобі тут служать і так дбайливо виганяють людей з церкви! З якими враженнями вийдуть звідси ті поляки з подальших дільниць Польщі, що ніколи не бачили нашого гр.-кат. обряду і з цікавости сюди приходять? Чи не краще булоб, щоб така церква була взагалі замкнена навіть у неділю?! Так — таке буйне життя, а тут — цвинтарна тишина, пустка, мерзість, запустіння, очевидні признаки смерти!

НА ЩО ЖАЛУЮТЬСЯ ЛЮДИ.

Відтак у розмові з ріжними людьми почули ми, який нарід невдоволений з обсади парохії; а як висловлюються про свого священника, то цього не випадає тут повторяти...

Люди жалують за попереднім завідателем парохії, о. Біликом, який за 2 і пів року розвинув був правдиву душпастирську працю в церкві і в школі; нарід горнувся до церкви і слухав його гарних наук, а тепер люди перестали взагалі до церкви ходити. З о. сотрудника люди вдоволені, але твердять, що йому не вільно нічого робити з виїмком тихої Сл. Божої і проповіди на співаній, — навіть не сміє приняти жертви на Сл. Божу, коли хтось його просить, бо о. парох заборонив йому! Чи так є дійсно, не мали ми змоги провірити, але люди запевняли нас, що це правда.

Чотири свідомі парохіяни виготовили були прохання до апост. адміністратора, щоби приділив назад о. Білика до Криниці і збирали по селі підписи; хтось доніс про це поліції, ті чотири газди дістали за це по 100 зол. кари і по 10 днів арешту. Від тоді перестали ходити до церкви й кажуть, що доки тут буде теперішній парох, їх нога не буде в церкві...

ВИКИДАЮТЬ ЦЕРКОВНІ ГРОШІ...

Мають великий жаль, що не працює для добра парохії і церкви, тільки „бавиться з панами", а сотрудника до ніякої праці не пустить. Від о. Полянського (хвилевого завідателя адміністратури) дістав був 44.000 зол. на реставрацію приходства уладив собі люксусово 12 кімнат, а проте для сотрудника на приходстві нема місця, хоч о. парох не має при собі ніякої рідні, бо є вдівцем, а 3 сини на становищах; мешкає сам тільки з господинею. Також мав виплатити о. Полянський з церковного фонду 24.000 зол. до рук одного адвоката на „суспільні" потреби... Між людьми повно нужди, а тут церковні гроші викидають Бог знає, на що.

— А хто вчить у школі релігії? — питаємо

— Це також одна з наших великих болячок. Маємо аж дві школи, ходить до них поверх 500 дітей нашого обряду, а нема постійного катехита. Приходив на релігію священник з Милика, але розпущені діти шишками за ним кидали! Ось такі дає висліди брак релігійного виховання молоді! Не дивниця, що вже ширяться у нас комунізм і різні секти, бо молоде покоління росте дико, без моральної опіки.

— Чомуж не звертаєтеся в цих справах до о. декана, або просто до апост. адміністратора?

— Знає все те добре один і другий, але або не хочуть, або не можуть нічого зарадити.

— Не кажіть — не хочуть, бо апост. адміністратор є католицьким священником і присягав вірність апост. престолові, отже напевно схоче зло усунути, якщо переконається, що парохія хилиться до упадку. А коли не міг би, то певно радше уступить зі свого уряду, а не возьме на свою совість стільки душ, що пропадають для Христа! Тому радимо вам не тратити надії, часто пригадувати о. адміністраторові цю справу, то таки він щось зарадить.

З розмови з тими людьми мали ми якнайкращі враження; вони привязані до своєї церкви й нації, щиро болюють над теперішнім занепадом парохії і тим, що між молодю ширяться така страшна деморалізація.

Всі згадані інформації потвердив нам у цілості один із місцевих інтелігентів, додаючи від себе ще деякі завваги.

ЗАГРОЗА ЗЛАТИНЩЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ.

Вертаючись із церкви до заведення, каже, ви певно бачили по лівій стороні вул. Крашевського великий будинок з написом „Сероцінец". Чи думаєте, що там будуть приймати тільки польських сиріт? А при вул. Ясній подивіться, яку там захоронку-палату вибудували польські СС. Служебниці; наша дитина, яка там попаде, буде певно для нас вже пропаща.

— Чиж ваш о. парох не бачить того всього? Чомуж не отвирає нашої захоронки?

— Думаю — каже трохи злобно наш знайомий — що він не був ще на вул. Ясній, бо дальше, як до крамниці Матильди Целлерін, не ходить...

На це я вже не відповів нічого, тільки питаю:

— Щож властиво робить у парохії ваш священник?

— Має досить роботи, бо видає метрики для тих, що змінюють обряд і за добрі гроші відправляє похорони. Правду казав польський парох Криниці, пралат Духевич, коли на празнику в домі нашого пароха вніс тост при обіді і запевняв у приявности апост. адміністратора, що від часу приходу теперішнього о. пароха до Криниці панує між ними обома ідеальна згода й гармонія; можемо від себе додати з математичною певністю, що коли ця „гармонія" потревае ще кільканацять літ, то можна буде спокійно продати полякам і приходство і церкву, бо вони будуть вже непотрібні!...

Ось такий сумний і болючий жмут інформацій зібрали ми з терену тутешньої нашої парохії; не маємо тут причини не вірити парохіянам, які з глибоким жалем і щиро про все з нами говорили. Їхні слова переповідаємо без ніякого перебільшення, навпаки, дещо навіть злагіднюємо та деяких дуже різких висловів взагалі не подаємо, щоб у прилюдній опінії не понижувати деяких осіб.

З цього ясно, що Криниця крайно загрожена, що там конечна зміна душпастиря, бо теперішній стратив свій авторитет між парохіянами. Там треба двох побожних і діяльних священників, треба конче отворити захоронку (тоді СС. Служебниці приведуть і церкву до порядку) і створити окрему катехитуру. А ще ліпше булоб передати парохію оо. Василіянам чи Студитам.

Без негайного переведення таких змін парохію рішуче годі буде урятувати!

УКРАЇНЦЯМ НЕ ДАЮТЬ ПРАЦІ.

Сьогодні такі настали відносини у Криниці, що на терені купелевого заведення не найдете нашого чоловіка при ніякій роботі: в бюрах, лазничках, при будівлях і земних роботах, навіть при замітанні вулиць — самі поляки; нашому чоловікові не дадуть ніде сотика заробити, бо нові криницькі „обиватели" виховані на грабсько-тертихівській ідеольогії, яку черпають з поширеного тут краківського „Курієрка", отже пересяклі зоольогічною ненавистю до всього, що українське.

Почавши від директора заведення, який не зважаючи на домагання українців-лікуванців не допускає до читальні зеведення ні одного українського часопису, аж до вуличного замітача включно — всі вони знають тільки двох „пожондних русінуф", а саме: адвоката Гнатишака й учителя Трухановського, автора відомого лемківського букваря...

Єдине підприємство, з якого ще не вигризли наших людей, це фіякерство, де на 170 фіякрів є поверх 100 наших.

Велика шкода, що нема у Криниці ніодного українського пансіону; до минулого року вела тут повних 10 літ пансіон п. Яблонська, жінка священника зі Скільщини; вела солідно, лишила по собі добру опінію і певно дещо заробила. Цього року самі польські і жидівські (жиди давали 80 прц. гостей!)

МІЛІОНОВІ ЗАРІБКИ ЧУЖИХ ПАНСІОНІВ.

Криниця має в році пересічно 30.000 гостей; а що — як обчислено — кожний гість лишає денно 13.50 зол., отже ті всі гості дають Криниці дено 375.000 зол.; а якщо приймемо, що кожний гість у Криниці був тільки 30 днів на лікуванні ,то дають вони Криниці 11¼ міліона зол. зарібку річно! З цього добру половину заробляють пансіони, і то не тільки такі, що мають власні віллі, але й ті, що наймають віллю на сезон (за 6—14.000 зол.), покривають приходами чинш і податки та ще добре заробляють.

Правда, треба працювати і треба вміти з гістьми обходитися, але заробіток певний.

Також наша безробітна жіноча молодь могла би у Криниці ставати до праці в пансіонах у характері „столових" і „покоєвих", які незле заробляють. Власники пансіонів не дають ім ніякої платні, тільки харч і помешкання, платню мають від гостей. Від липня ц. р. обовязує у Криниці такий розпорядок, що кожний гість обовязаний (крім умовленої платні за пансіон) платити тижнево: за послугу при столі 2 зол., за послугу в кімнаті 2.50 зол., портієрові 1.75 зол. Деякі з них заробляють у сезоні по 400—500 і більше зол.

З українок стрінули ми тут всього одну панночку по гімназійній матурі, яка приїхала зі Східної Галичини і стануда до праці як „столова"; гості, довідавшись, що вона по матурі, дуже з нею симпатизували й цінили її за те, що вміє сама давати собі раду. Саме треба хотіти й уміти працювати, гідно поводитися і не дати себе нічим спровокувати.

На 70 лікарів ординувало двох наших, др Савчак і др Смолинський.

У Криниці є велике поле до праці й до заробітку.

В. Мартинович.

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі
дістанете завжди у мясарських крамницях
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8,
Личаківська 50, Жовківська 175,
Кентшинського 21, Замарстинівська 36.
2089 11—10

Вам вужнете свої ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городіцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

Ще про „нову рецепту для Волині".

(Допис з Волині).

Зі статті д-ра Степана Барана під наведеним заголовком („Діло", ч. 186) Шановні Читачі довідалися про один цікавий проект на тему початкового шкільництва на Волині. А власне: знаний польський діяч, творець і провідник польсько-українського „вспулжиця" в ділянці кооперації п. Волошиновський, пропонує для оздоровлення шкільних умовин замість ріжних типів вселюдних шкіл, що внаслідок закону Грабського витворилися на Волині, завести один тип — тип польської школи з українською мовою, як предметом навчання, трактованим поважно.

До оцінки цього проекту, зробленого д-ром С. Бараном, додамо кілька уваг. Проект п. Волошиновського не є чимсь новим: він має за собою понад десятилітню давність. Про нього польські діячі мріяли ще в 1926 р., може — правда — не в такім вигіднім для української справи освітленні, як це робить п. Волошиновський. Є це один з польських плянів перехрестити шкільний закон Грабського. Як відомо, названий закон не задовольняє ні українців, ні поляків. Перші нарікають на нього з міркувань педагогічних, як теж і тому, що він уможливив шкільній владі польщити та утраквізувати українське шкільництво; другіж — поляки — незадоволені з нього тому, що він нібито утрудняє їм процес цілковитого спольщення цього шкільництва. Тяжкі для нас наслідки закону Грабського, але він має всеж таки одну сторону: теоретично визнає за українським громадянством право на шкільну науку в рідній мові, право добиватися її. Він неначе каже: Українці! Хочете мати рідну школу, добивайтеся її!

Від наших старань і сили залежать наші здобутки. Тому інший стан українського шкільництва в Галичині, інший — на Волині. В Галичині нараховують 135 шкіл українських, решта польські чи пак утраквістичні. На Волині-ж — 7 шкіл українських (стільки нараховує їх п. Волошиновський, але — здається — він переборщив), трохи утраквістичних, решта — чисто польські, або лише з українською мовою, як предметом (дві години на тиждень, звичайно — шеста й сема, які часто не відбуваються). Така ріжниця пояснюється тим, що волинське громадянство має у собі величезний відсоток неписьменних, незорганізоване та не виробило ще відповідних до сучасних умовин метод праці.

Польські діячі розуміють, що такий стан перехідний, що організованість волинського громадянства міцнішає, методи його праці виробляються, і це їх непокоїть. Отже хотілиб вони довести це громадянство до того, щоб воно само виреклося права на рідну школу, зрезигнувало з боротьби за неї, задовольнившись... українською мовою, як предметом науки. Ото властива ціль, до якої прямує „нова рецепта" п. Волошиновського.

Які з неї можуть бути користи? — По її реалізації — гадає п. Волошиновський — української мови училиб (очевидно, дві години тижнево) в усіх волинських школах без виїмку й училиб поважно. Делікатно висловлюючись, користи дуже сумнівні. Коли йде про поважне поставлення української мови, як предмету шкільної науки, то це залежить не від типу школи, — бо в кожній школі можуть чогось учити поважно чи неповажно, — а перш за все від тих, у чиїх руках є школа, від їх фахових здібностей та сумлінности; потім від усвідомленої волі батьків дітей. Віддавши діти до школи, батьки мають право домагатися, щоб учили їх, як слід. Розуміється, батьки незорганізовані й аналфабети не потраплять подати у цій справі

свій голос, вони не можуть нічого зробити. Але такий стан річей теж перехідний, бо підростає нове покоління — покоління свідоміше й енергічніше.

Польські дівчі, що ближче обсервують життя волинського громадянства, свідомі цього факту й на ріжні способи стараються його зліквідувати: одні залякують молодь, інші творять ріжні форми „вспулжиця", обдумудть для нього „рецепти" й експерименти. Даремні всі їх зусилля!

Тутейший.

Нехай край знає правду!

„НОВЕ" ПРО КАНАДІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ У ГАЛИЦЬКІЙ ПРЕСІ.

В 147. ч. „Нового Часу" появився передрук із тижневика „Голос", в якому оголошена розмова з одним українцем, що приїхав на короткі відвідини Рідного Краю. Чого тільки ми не довідуємося з тієї розмови!

Нам тут у Канаді не дуже то вже байдуже, коли громадянство в Рідному Краю прийматиме такі „інформації" за добру монету. Бо ті інформації однобічні, часами й фантастичні, а для людей думаючих, що хотілнб з таких інформацій робити якісь висновки, навіть шкідливі.

Наперед **щодо кількости українців** у Канаді. Гість інформатор подає число всіх українців у Канаді на 508.000. Звідки він узяв таку цифру — це його таємниця. Але такі знавці, як Йонг (автор англійської книги про канадійських українців (Canadian Ukrainians") подає скількість українців у Канаді на 240—250.000, а О. Бочковський, що недавно обїхав Канаду і зібрав відповідний матеріял, подає їхню кількість на 300.000. Навіть якби українців було ще на 2—3 десятки тисяч більше, то й тоді далеко ще до 508.000.

Для нас цікава відповідь на питання, **яка політична орієнтація переважає серед канадійських українців.** Відповідь: У подавляючій (кого?) більшости націоналістична. Коли інформатор слово „націоналістична" розуміє як „національна", не-большевицька більшість, — то це правда. Але коли брати слово „націоналістичний" у такому значінні, як його розуміють визнавці ідеольогії ОУН (у Канаді УНО), то цим інформатор робить кривду справжній більшости національних організацій у Канаді, що тієї ідеольогії не визнають, але щиро помагають Рідному Краєві. Бо націоналістичні організації в Канаді, не то переважаючої, але взагалі більшости ще не творять. Їхня більшість полягає хіба в більшому крику, шумі, в нагальнішій тактиці, в зловживанні довірям безкритичної, але щирої маси. Відома напр. історія з їхніми збірками на ріжні старокраєві цілі. Треба було аж відкликатися до преси, щоб вони ці гроші обернули на ту ціль, на яку збирали. Дещо вони в цьому напрямі вже свої рахунки вирівняли (жертви на допомогу інвалідам), але з деякими збірками вони ще до цього часу справи не вияснили, хоч їх уже кілька разів у місцевій пресі про це запитували. Що сталося з тими грішми? — це таємниця Крайової (такого щиро-українського слова вони вживають!) Екзекутиви УНО в Канаді. До цього часу ще ніодна старша, поважніша, українська організація в Канаді їхньої ідеольогії не визнала. Але інформатор твердить, що більшість, і то „подавляюча" „націоналістична!

Друга погана і до того нечесна є **інформація про Союз Українських Самостійників у Канаді (СУС).** Ніякого „угодовецтва" цей Союз не репрезентує, бо такої „угодовецької" течії між українцями в Канаді ніколи не було потрібно, тому нема й не було. СУС ніколи, як інформатор подав, не заявлявся проти висилання грошей до Краю, а навпаки — всі збірки на старокраєві цілі точно висилає на місце призначення. Дальше — Василь Свистун зовсім не є тепер найчільнішим представником СУС-у, бо останніми часами він навіть перестав бути членом тієї організації.

Така сама фантастична **інформація про асекураційно-допомогове Т-во ім. св. Николая,** що, по словам інформатора, є найстаршим українським т-вом у Канаді та має величезні капітали. Не дуже то вже й „величезний" капітал — сотня тисяч долярів на найстарше т-во в Канаді. Навпаки: є в Канаді друге таке т-во а саме Т-во **„Взаїмна Поміч"**, що за десять літ свого істнування доганяє капіталом Т-во св. Николая, а за кілька літ напевно перевищить.

Смішна інформація **про українців на державних посадах,** головнож про те, що в Канаді є мало кваліфікованих українців на державні посади. Навпаки — їх досить багато з відповідними кваліфікаціями (знання англійської мови, укінчена англійська школа тощо). Клопіт тільки в тому, що українці ще не досить зорганізовані, щоб із ними хтось рахувався — це перше; а друге: англійці упереджені до українців за давніші клопоти, що їх доводилося мати канадійській владі із усякими австріяками, рутенцями, буковинцями і т. д., клопоти спричинені головно большевицькою хоробою, що яких 10 літ тому дуже бушувала між ними. Цю рану час поволі вилічує, зате тепер наростає свіжа болячка, а саме ніби модерний націоналізм, чи пак фашизм, що теж осоружний демократично настроеним англій-

НА ПАЛЬЦЯХ ОДНОЇ РУКИ
порахуєш тих
НЕБАГАТЬОХ
які дбають про свою красу а не знають
мила Тропіка
гігієнічного КРЕМУ і ПУДРУ Miaflor
Мило ТРОПІКА вироблюване зі шляхотних сирівців підрівникових утримує церу здоровою і чистою ,а завдяки своєму незрівнянному запахові відсвіжує.
Фабрика Перфум, Косметиків і Тоалетових Мил
HENRYK ZAK Poznań
САЛЬВАТОРЕ ФАРІНА:

В. НАГЛЮЧ.

Над Дністром цвіте тютюн і доспіває виноград...

Ліс, ліс і ліс... Одноманітно стукотять колеса об рейки, відгомін несеться разом із клубами бурого диму над верховіттями зелених дерев. Усе дальше й дальше. Перед вікном мигають телеграфічні стовпи та дерева. Потім ріжниця затирається і з обох сторін тільки чорнозелена стіна, опоясана залізними дротами.

Серед лісу — станція Шманьківчики. Під вікнами гурма дітей: продають суниці.

— Дванадцять грошів пенцы! — стараються перекричати одне одного.

Щойно по якомусь часі довідуюся від хлопчини, що дбаночок ягід коштує десять сотиків. Купую. Залізниця рушає і малі продавці вчиняють крик, щоб їм повернути випорожнені дбаночки. Вихиляюся крізь вікно; діти вже успокоїлися, але ще стоять. Звикли „для принципу" ждати, аж останній вагон зникне на закруті. Ген на краї стоїть маленька дівчинка з горнятком суниць у обох долонях. Сумно глядить услід за нами. Ніхто не купив... А там, вдома, може жде мама на сірник чи сіль...

І знов поле і ліс, ліс і поле. В переділі дві постаті з бородами і профілями синів Ізраїля гойдаються в такт стукоту коліс, а в куті виглядає з-під сірозеленої мантлі малий ніс, що свище протяжливо та сильно. Свист (ознака смачного сну) продирається вікном та лучиться зі свистом парового гудка машини. Побіч — кріс і сірозелена, жовнярська шапка. З кожним кільометром ближче до границі. „Креси"...

Минаємо Борщів. За ним — знову ліс. Врешті продираємося на відкрите поле. Машина сопе, напружується з усіх сил. Миж мусимо втекти перед сутінками. Останні промені сонця відбиваються від фіолетових смуг літнього неба та кладуться золотом на залізні рейки. Золотять шпиці усміхнених пільних квітів, що обсіли обабіч залізничий насип, і лучаться із надвечірнім шепотом доспілих збіж. Щораз частіше пробігають перед очима зелені загони. Корчі великого зеленого листя закосичені рожевим цвітом. Це — цвіте тютюн.

Ген між рідними полями червоніють дахи осади кольоністів. Це нова кольонія „Janówka Słoneczna". Так для контрасту до Іваня-Пустого... А ось і Іванє-Пусте — остання стація. Вдихаю широкими грудьми свіже, вечірне повітря, змішане з запахом розквітлих акацій. Під сірою стіною гойдаються рясні, смарагдові грона винограду.

Оце гаряче Поділля, де цвіте тютюн і доспівае виноград.

•

Субота. Липневий ранок. Сонце на синьому небозводі висить як золота, розжарена куля (до речі: це порівнання неоригінальне).

По короткій нараді западає рішення: якстій до Дністра! І незабаром вісім здорових ніг прямує мельницьким шляхом — до ріки. В торбі несемо смачний „попас", а на плечах гаряче сонце. Минаємо Мельницю, питоме східногалицьке містечко (воно в останньому часі дістало „додаток" — Podolska) з порохом, брудом і своєрідним запахом жидівської цибулі. Далі збігаємо вниз. Дністер і село Худиківці.

Над зеленавою водою помаранчеве сонце. Підстрибує, сідає часом на хвилі і знову відбивається вгору. При березі баби з закасаними спідницями мочуть коноплі. Зігнені в дугу, з почервонілими обличчями вдивляються у воду, що ласкоче їм ноги і руки. На звук рідного слова з уст „панів" насторожують уха, а далі вертаються знов до своєї праці.

Недалеко маленький хлопчик (ще без штанів) і трохи більша дівчинка жбурляють камінчиками в воду. Підходимо і починаємо з дітьми розмову. А звідки ти? Як називаєшся? Наразі питання: „хто ти?"

Співрозмовець не розуміє, кліпає очима:

— Що?

— Питаюсь хто ти, жид чи що?

І ось дівчина (старша сестра) штовхає брата:

— Кажи українец!

Вона ходить уже до другої кляси. Вміє читати українські книжки і співати пісні.

Нарешті знов питання:

— А ті люди, що живуть там за Дністром, це українці?

Дівчина звертає блакитні оченята на нас, хвилину думає і киває головою:

— Ні. То ромуни.

— Як-же це? Хлопці так само співають і кричуть на вівці, так само говорять як ми. І церква зовсім подібна до нашої...

— Я знаю... — і дівчина задумано глядить на буковинське село на ругому березі ріки.

Про що вона думає? Може про те, про що всі ми думаємо: чому цей синій Дністер розділює тих самих, рідних людей?

•

Коні витягнули візок з яру і відганяючись довгими хвостами від нопасних мух, рушили весело вперед. Баский дерещ скубнув свавільно гніду за підборіддя, заіржав і так рванув вперед, що на цупких руках візника Максима виступили сині жили.

Візок котиться по пільній дорозі скоро і майже нечутно. Тільки вслід за нами здіймається сіра хмара пороху, що розпливається і спадає спровола на жовті стерні та тютюневі плянтації. За ними, ген ліворуч червоніє характеристичний дах граничної станиці К.П.П.-у. А вдолі немов хтось кинув між поля широку, синю стяжку. Здалека виглядає, якби Дністер не плив, задихався і став відпочити.

Цеглястий круг сонця скотився над лисину круглої гори і несподівано застряг на крутих рогах красої корови, що підвела головою від спаленої посухою трави, і задивилась перед себе. За хвилину і ми звертаємо туди свій погляд: стежкою через гору йдуть „гусаком" білі, стрункі постаті в соломяних капелюхах, подібних до тієї гори, що нею йдуть. Ряд іде гострим, юнацьким кроком. Провідник з лицем бронзовим від сонця і вітру рахує різко: „Раз, два!... раз, два!..." На грудях у нього червона стрічка з золотими буквами: „Луг"

цям. Через це й доступ до державних посад українцям утруднений.

Наївна теж інформація про **українські видавництва**, що видають белетристичні книжки, переважно для молоді. Таких зовсім немає. А вже те, що сказав інформатор про богаті бібліотеки, то таки пахне самохвальбою. Деж ті бібліотеки? Якщо він має на думці бібліотеки із пару сот томами — ну, то справді таких „багатих" бібліотек українці мають досить. Але бібліотеки, що мають по кілька тисяч томів, можна порахувати на пальцях. Таких є кілька у Вінніпегу, одна у Форт-Вілліям, одна в Торонті, може ще кілька в Західній Канаді — от і все.

Навіть є згадка про **українське військо.** Добре, що хоч не подано його в тисячах. Правда — є в Канаді гуртки бувших українських військових, але вони зовсім не дбають про військовий вишкіл (це самі люди у віці від 35 років угору); зате роблять „велику політику", на яку вони собі присвоїли монополь.

Цих кілька завваг не пишу з якоїсь злоби, але як пересторогу на майбутнє для всяких прінагідних інформаторів, що про такі справи, яких вони не знають, краще замовчати, а найважніше — нічого не перебільшувати, тільки кермуватися правдою. Однобічні інформації можуть декого захопити, але рівночасно й декого скривдити, як напр.: інформація про „націоналістичну" українську більшість у Канаді. Нехай Рідний Край знає правду про канадійських українців, бо тільки на основі цієї правди, він може виробити собі справедливий погляд на суть українства в Канаді. Всякий „блюф", уживаючи англійського вислову, шкідливий і одній і другій стороні!

Г. Шумливий.

На отворення сезону вдалося нам добути найбільший архітвір австрійської продукції на 1938 р. — — — —

НИНІ ПРЕМІЄРА В „АПОЛЬО"

БУРҐТЕАТР

Режисерія славного Віллі Форста, незабутнього творця „Нескінченої Симфонії", „Маскаради". В гол. ролях осн віденської фільми: Вернер Краус, Ольга Чехова, Віллі Айхбергер, Гортензія Раки і Ганс Мозер. Власність: Націонал Фільм Корпорацію.

Куховарська книжка.

Перед одну з книгарень заїхало перед кількома днями елегантне авто, з якого висів старший пан і ввійшовши до книгарні, попросив куховарської книжки.

Переглянувши кілька видань, гість не міг рішитися, не зважаючи на те, що ціни хиталися від кількох до кількадесять золотих за примірник. Уже на превеликий жаль книгаря трансакція мала розбитися, коли раптом старший добродій, переглядаючи одно з того роду видань, крикнув: „Оце беру!" — і не питаючи про ціну, велів книжку собі запакувати.

Книгар був збентежений із радости, одначе не стратив до тієї міри притомність думки, щоб не запитати клієнта про причину вибору саме того, не іншого видання.

— Цеж зовсім ясне — відповів гість, платячи. — Переглядаючи обіди на місяць вересень, запримітив я під датою 19-го малу примітку: „Прошу памятати про перший день тягнення Льотерії Клясової". Моя жінка така завжди розгублена.., що хто з нас, чи з тієї причини ми вже не стратили кільканацять тисяч золотих.

Книгар відвів гостя до дверей і з радости затер руки.

Ґен. Франко домагається, щоб Каталонія піддалася.

ПАРИЖ, 27. 8. ПАТ. З Біярріц подає преса сенсаційну вістку, що там приїхав представник уряду Каталонії на тайні переговори з генералом Франком, якого представник в середу приїхав до Біярріц. Перша конференція мала відбутись у четвер. Делегат генерала Франка поставив каталонцям першу умовину, щоб Каталонія безоглядно підчинилась ген. Франкові і щойно після того можнаб устійнити основи переговорів з Каталонією.

Слідство у справі зранення амбасадора.

ШАНГАЙ, 27. 8. ПАТ. Представник японської амбасади заявив, що слідство у справі обстріляння самоходу, в якому їхав британський амбасадор Юджесен, ще не закінчене.

Висліди слідства подадуть до прилюдного відома.

ЯПОНІЯ СПІВЧУВАЄ.

ТОКІО, 27. 8. ПАТ. Представники японського міністерства закордонних справ та адміралії висловили якнайглибше співчуття з приводу нещасливого інциденту, що його жертвою впав британський амбасадор Юджесен.

ШАНГАЙ, 27. 8. ПАТ. **Японський амбасадор у Китаю Кавагое відвідав у шпиталю британського амбасадора Юджесена і висловив йому найглибше співчуття в імени японського уряду.**

МАРШ. ЧАН-КАЙ-ШЕК КЕРМУВАТИМЕ ОБОРОНОЮ В ШАНГАЮ.

ШАНГАЙ, 27. 8. ПАТ. Кружляють поголоски, що марш. Чан-Кай-Шек особисто буде кермувати обороною м. Шангаю.

ЯПОНЦІ ЗАТОПИЛИ КИТАЙСЬКИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ.

ТОКІО, 27. 8. ПАТ. Японська мариперка, затопила вчора вечором на р. Янг-Тсе, 100 км. від Шангаю, китайський воєнний корабель Чу-Джік, що перший почав обстрілювати японські кораблі.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

— Ага! Це відай колодрібські луговики вертаються зі Синькова. Певне робили вправи на фестині — пояснює нам Максим.

І ось корова, що дотепер дивилась за луговиками, йде сама стежкою за ними. Її голова похитується мелянхолійно, а роги горять міддю заходячого сонця. На них задержуються критаті слова пісні:

„Гей, гук мати ,гук! Де козаки йдуть!"...

З іще більшою силою відбиваються мов від мідної антени й летять над сірозелені поля в синій туман вечора:

„Щасливая тая доріженька, куди вони йдуть"...

— — — — — — —

До Синькова разом з нами прибула літня ніч.

Нам навстріч — хлопчики в білих одягах і жовтих „кореанських" капелюхах. Ах, тут Ромко і Міко! А це ваші товариші? Так, Ромко та оті два сільські хлопці Василь і Петро вдали до І. кл. гімназійної до Залїщик. Але не приняли „з браку мєйсца". Йдуть до Коломиї.

Сьогодні вони всі пописувалися танком на фестині. „Гуляли" довгопільського козака, аркана, коломийки, „Катерини". Людей було багато. Дохід піде на дитячий садок.

— Не жаль буде вам покидати Синьків, Дністер?

Румяні обличчя усміхаються.

— Ні.

Але згодом поважніють і задумуються.

Ізза чорного ряду струнких тополь випливає блідожовтий човен і бевшелесно лине по гранатовому морі. Тихо. Здалека тільки — шум Дністрових хвиль...

По короткім марші „чета" прибула над беріг і розташувалась у лозах. Хвилина і 4 мужчин і 2 жінки (себто два 14-літні смотрики) занурюються в холодні, свіжі хвилі Дністра. На другому боці, на церковній вежі видзвонює 12 разів. А на наш час доходить одинацята. Дивно. Кількасот метрів через ріку, а вже східний час. Чи у психіці мешканців обох країв теж така ріжниця.

— Хлопці! Позір!

До нас надбіг „вуйко" в широких і довгих штанцях. „Господарських" — як сам тим пишається.

— Бачите: „Гей там садочок наш іде!"... — пробує співати. (Вуйко, як каже, в молодости мав мельодійний тенор із баритоновою закраскою.).

Стежечкою під очерет іде похід малих громадян з учителькою. Тарас, що вважає себе знавцем жіночої краси, прижмурює око:

— Нічого собі збудована.

Малі громадяни йдуть зі співом на устах: про те, як на Україні гарно, як у садочку приємно. На кінці котиться мов бочілка чорнявий Ілько. Побачивши нас стає, вибалушує свої великі оченята й кладе кінець пальця в рот. Ми гукаємо йому:

Гаразд!

Грубому Ількові червоніють від збентеження вуха, а палець залізає до рота цілком. Невабаром череда дітиськів з блискучими оченятами та круглими мов гарбузи животиками бовтається коло нас. Разом з нами краде зі сміхом від сонця гарячі проміні.

Зенко та Осип з міною Вайсмілєра плавають на всякі способи. Ану ще нурка! Гоп!! А врешті починають гратись з дівчатами ...„бабки".

Сонце пражить наше і так уже чорне тіло і ми виглядаємо мов абісинці на еміграції.

Ліниві язики перескакують з теми на тему. Навіть трудно повірити, що десь у Еспанії чи Китаю люди кривавляться, що десь падуть бомби і цокотять скорострільні. У Дністровому ярі так запашно і спокійно, якби ми не жили у XX. столітті, в нервовій ненормальній Европі.

Нараз киває до мене „вуйко":

— Ходи, братіку, сюди. Ось тут, за лозами, город знайомого газди. Там помідорів — гук. Вже і виноград доспівує...

Ідемо. Два сини газди — народні вчителі — зривають завзято помідори. Возять їх що другий день в скриньках до Заліщик, а звідтіль мандрують помідори до Лодзі, Познаня, навіть до Гдині. Шкода тільки ,що морелі цього року не вродили.

Їм зі смаком спілі помідори і дивлюся на рясні грона винограду. Золоті зайчики полудневого сонця (прецінь навіть з Варшави їдуть люди „по слонце польскего Полудня") скачуть і граються по виноградному листі як діти у „садку".

Над Дністром стоїть саме полудне. Вертаємось веселі і кидаємось у холодні хвилі.

Ах, як весело! Всі підстрибують, бризкають водою, зі сміхом кидаються у течію!

Сонця! Якнайбільше сонця, повітря, води!! І всі ми без надуми стягаємо з блакитного неба розжарене сонце, безсоромно роздягаємо його і — в воду!!!

Може так заграємо водного мяча?!

Золоте сонце серед срібнозелених хвиль відбивається від наших бронзових рук, підлітає вгору і знов летить у глибінь.

Нараз „вуйко" став, підніс палець угору і захіхікав:

— Шкотську спідничку маю, почуваюся як Едвард VIII. по абдикації, тільки пані Сімпсон мені бракує! Хо, хо хо!...

І всі почали сміятись. Так — без причини.

— Ха, ха ха!... хо, хо, хо!... хе, хе, хе!:::

Сміх скаче разом із малими срібними рибками і золотим мячем — сонцем по зелено-блакитних хвилях. Все дальше і дальше. Може й до Чорного Моря...

Нема ніде гарячішого, ясніщого, любіщого сонця, як над рідним Дністром, де цвіте тютюн і достіває виноград.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

Літературна сторінка.

Літературні спогади Б. Лепкого.

Б. Лепкий: **„Три портрети"** (Франко — Стефаник — Оркан). Бібл. „Діла", ст. 164.

За два-три дні зможете перелистувати нову книжку Богдана Лепкого — таку, якої він досі не писав. Це спомини про трьох письменників, з якими він мав нагоду зустрічатися і дружити. Не звичайні спомини про те, де письменник перебував — з датами і цифрами, як причинками до біографії, всякими подробицями, з якими потім не знаєте що зробити. Це портрети олівцем, ледве зарисовані, як тіні споминів, що втікають з роками у щораз дальшу далечінь, а проте надихнені таким теплом, що оживають як людські постаті.

На Франка дивився Лепкий уже тоді як на вели кого творця — якого можна тільки слухати і подивляти за його значення, талант і характер. Тих кілька моментів із Франкового життя, які вдалося Лепкому доглянути і підглянути, дають нам образ живої людини — незвичайно скромної, гуманної та тверезо розумної. Поза звичайною природною поведінкою Франка можна було і не підозрівати великого мистця та вченого. Зате досить було завести з ним розмову на будьяку тему, щоб відкрити скарби його ерудиції.

Із Стефаником та Орканом Лепкий дружив довгі роки. У Кракові, де Лепкий провів більшу частину свого життя, вони найчастіше зустрічалися — інколи коротко, як люди, з яких кожний має свою працю та власним способом життя виповнений час, то довше на балачках, коли ділилися один з одним своїми літературними вражіннями та буденними клопотами. Хто мав власний фантастичний образ про Стефаника, зможе його тепер на підставі характеристики Лепкого перемалювати у власній уяві на більше реальний: Стефанік не був надутим, похмурим мізантропом, що знав тільки мужицьку кривду і тільки нею цікавився.

Мало в нас відомий Оркан — приятель Стефаника та Лепкого, належав до тих рідких, як білі круки, польських письменників, що цікавилися українською літературою. Його антольогія української новелі „Молода Україна" і досі не має аналогічного видавництва, дарма що за 30 років наше літертура і зацікавлення нею інших народів зросли дуже сильно.

Нехай читач не лякається: у спогинах Лепкого він не найде міркувань на такі теми, що можуть знудити його або попросту є цікаві тільки для літературознавців. Лепкий не міркує, не губиться у теоретичних виводах, а передає свої переживання, якби писав повість. Героями цієї повісти є письменники, з якими вязали його найніжніші почування і він по волі чи неволі мусить оповідати і про себе. Все це написане так легко, природно і від серця, як мало хто в нас уміє. Читаючи ці спомини приходить тоді на думку, що якби всі ми вміли так писати про письменників, їх життя та твори, то багато людей не обминалоб книжок, як предметів, може і поважних, наче гроби заслужених покійників, але досить неприємних.

Б. Лепкий пригадує нам своїми спогадами і те, що були в нас цікаві люди, з небуденними переживаннями, і неодин із них не списав піка-віших своїх думок і переживань. Так мовити „приватні" портрети цих людей можуть мати нераз не менший вплив, ніж готові літературні твори. Вони стають причинком до якоїсь доби, оживляють її одним якимсь словом, одним жестом.

Та нема в нас звички списувати спогадів, навіть серед письменників. І між письменниками мало є таких, що зберігають у своїй памяті подробиці для характеристики подій і людей. Памятати мало. Рідко коли трапляється автор, що вміє надати буденним подробицям чар поезії. Лепкий показав нам у своїй останній книжці, як поезія може родитися з „нічого" — тих непримітних дрібниць, що щезають для ока та вуха звичайних смертників, навіть коли вони посвячені з бабунею-літературою.

„Три портрети" це водночас зразок, як треба писати спомини або бодай пробувати бути природним, щирим і легким.

м. р.

—o—

Як працюють французькі письменники?

Відомий французький літературний журнал „Ле Нувель Літерер" розписав з нагоди вакацій анкету на таку тему: „Де ви пишете? Де проводите вакації? Чи потребуєте для праці своєрідної атмосфери? Чи ця атмосфера та обстановка мають вплив на ваші твори?"

Одні письменники відповіли поважно, інші жартуючи.

Поль Кльодель — великий поет і драматург (недавно ще амбасадор) сказав коротко: „Від часу як я на пенсії, проводжу літо у своєму маєтку в Бранг (в Ізері). Джерелом моїх вражінь та мрій є природа. У хвилині, коли здійснюю свій задум, середовище мені байдуже, щоб я мав тільки спокій. Уже Бодлер сказав, що природа це святиня, повна символів".

Жорж Дгамель — не виїжджає на вакації. Як виїхав на тиждень до Бретанії, то на те, щоб працювати. Приходить така хвилина у житті, коли людина стає Сизифом — має забагато клопотів, щоб відпочивати. Зрештою він не нарікає, любить працювати. Працює — скрізь. Навчився цього як бідний студент, що мусів гнітися по бібліотеках і на війні. Свою книжку „Цивілізація" написав у шпитальній селі посеред стогонів раненних. У частих подорожах теж треба працювати у поїзді та на кораблі. Тепер у нього в хаті багато крикливих дітей, але Дгамель любить такі прояви життя. Працює колинебудь і дебудь, тільки не зараз після їжі.

Подібну відповідь дав відомий у цілому світі автор „повістевих біографій" Андре Моруа. У Парижі волів писати статті, книжки на селі. З огляду на тему часом мусить вибирати собі відповідне місце, як нпр. тепер вибрав околиці Сен-Мальо, де провів молодість Шатобріян, бо про нього пише тепер книжку.

Член Академії повістяр Жозеф де Пескіту писав досі тільки на селі, на землі, де виховався. Щоб добре писати мусить мати рідну атмосферу — природу з людьми та звірятами. Шойно з такого грунту виростають його книжки, як рослини.

Славний лавреат Гонкурів Л. Ф. Селін автор нашумілої „Подорожі до останніх меж ночі" пише, як може, де може і коли може. Працює на хліб від 12 року життя і час на книжки мусить „красти", тимто пише прихапцем, недбайливо. Як лікар — вічно мусить бути на послуги своїх пацієнтів і хоч ненавидить шуму, шум доганяє його скрізь і серед нього мусить працювати.

Другий лавреат Гонкурів повістяр Жозеф Пере, автор повістей з життя Сагари та Еспанії, пише їх звичайно у своєму рідному селі в низьких Піренеях, далеко від людей. Коли вся основа повісти з дієвими особами вже склалася в його уяві, шойно тоді він починає їх відтворювати у самотности. При цьому любить подорожі. Щоб написати роман із швайцарського життя — поїде у швайцарські гори.

Хроніка.

ЧИ ТРЕБА АВТОРОВІ ЗАГЛЯДАТИ ДО МЕТРИКИ?

У літературному додатку до львівського „Денника Польського" з 22. ц. м. находимо вступну волину передовицю „Полька — передовою українською письменницею". Річ іде про Наталену Королеву, що як відомо є донькою графа Душина-Ворковського з Київщини. Автор статті подав інформації про повне пригод життя авторки „Без коріння", але маємо враження, що сам книжок її не мав у руках. Послухаймо висновків на кінці статті: „Тематику творів авторки, як теж і підхід до предмету вказують на непересічну письменську культуру, а обертається вона в колі зацікавлення, що не має нічого спільного з українською психікою. Навіть пишучи по українськи, Королева зам'ишилася жінкою вихованою в традиціях культури латинської з західньо-европейським способом думання. Її „Інший світ" є справді іншим світом для українців, без будьяких спільних рис. Тимто українці осконтувати зовсім на свій рахунок творчість Ворковської-Королеві, про польщину якої радо хотілиб забути, добачуючи навіть у поемі „Думи" — рід данський, який осів на Україні ще за часів Ярослава Мудрого, тимі почувають й психічне відчуження і признають, що вона для них щось зовсім нове і не завсіди зрозуміле. Одначе Ворковська імпонує їм своїм походженням, традицією і вихованням, отже витають її із простертими обіймами і вдячні їй за те, що дає їм змогу придбати всі ті вартости, які їх нарід, що щойно твориться, без традиції, не дістав у спадщині".

Всім відомо, що ніхто не хоче забувати про походження авторки, але і мало ним журиться, коли вона пише по українськи. Таксамо мало журиться і в польській літературі походженням жидів, вірмен та українців, коли вони пишуть по польськи. Чи імпонує комусь автор у літературі своїм походженням? — сумніваємося. Щодо вдячности і простертих обіймів то у нашій критиці та пресі з приводу вступу авторки досі ніхто їх не помітив. Автор статті так добре ознайомлений з українською літературою, що Уляну Кравченко вважає за нову силу поруч Софії Яблонської та Ірини Вільде. Тимбільше він не може знати, що теми і мотиви Королевої не можуть бути новиною в даній літературі після Коцюбинського, Кримського та цілого ряду сучасних письменників, що беруть свої сюжети з різних чужих середовищ.

СПРАВЖНЯ РЕЛІГІЙНА ПОВІСТЬ.

André Billy: „L'approbaniste"

„Апробаніст" це перший ступінь у конгрегації єзуїтських шкіл, що приготовляють вихованців на місіонарів. У цій повісти змальована боротьба бідного сільського хлопця, що дістав безплатне місце в єзуїтській установі і який стане місіонарем — пише вишком світські вірші. Один з його наставників має перевірити, чи із хлопчини вийде справжній духовник. Та цей наставник у всіх своїх дослідах над учнями і думками хлопця — дослідах дуже зближених в єзуїтській дисципліні до поліційного вистежування вини — зустрінеться із власними спомином, коли він теж був молодий і теж мусів вибирати між становищем священника і голосом — поета. Автор змальовує дуже обективно атмосферу єзуїтської семинарії на початку XX. віку, дає цікаві та живі типи професорів-єзуїтів і дискусіями на тему добра і зла наближує нас до різних релігійних проблем. Повість написана так спокійно, що автор ні разу не попадає у полемічний тон ані у тон фанатика, що боронить якоїсь теми. Вся повість стоїть на дуже високому рівні.

НОВА КНИЖКА А. МУНТЕ.

Аксель Мунте видав нову книжку, що знов обігне світ у різних перекладах. Уже „Книга з Сан Міхеле" могла так само називатись: „Люди та звірі". Успіх цього першого твору був такий небувалий, що новий том не міг йому дорівняти. Мунте вложив у свою першу книгу всю свою душу. У „Людях і звірях" находимо неодну ту саму подію і ту саму особу. І знов маємо перед собою лікаря-філянтропа, що опікується головно бідними, заробивши гроші серед паризької та римської аристократії. Як дідусь, що почав доживати віку у власній віллі на Капрі, утративши зір, він хотів воскресити свою молодість спогинами на папері. Ота остання книжка нагадує неодну перестарілу книжку, а проте є в ній так багато живого матеріялу, що для нього самого забуваємо про літературну тему. Багато тут людських типів і звірят, багато чудового італійського сонця і смерти — невідступного ворога всіх лікарів. Опис холери в 1894 р. в околиці Неаполя нагадує найкращі сторінки з „Книги Сан-Міхеля".

СУПЕРНИК РОБІНЗОНА КРУЗА.

Вийшла в Америці книжка, що нагадує „Робінзона Крузо". І герой, так само як прототип Круза був дійсною постаттю. Це не повість, а за документами точно оповіджена історія 15-літнього Віл Марінера, що 125 літ тому попав між дике плем'я і прожив кілька років серед дикунів. Марінер був сином капітана приватного корабля, що брав участь в американській війні проти французів, коли треба було підтримати Вашінгтона. Він пристав до судна капітана Дака у Порт-о-Прінс, що вибралося на лов'ю китів і займалося піратством. Дак награбив усякого добра, завоював навіть одне місто на побережжі Чілі і втікав перед еспанським військовим кораблем. На морі Дак помер, командантом став звичайний моряк і причалив на острові в групі Тонга. Дикі тубільці без спротиву ввійшли на корабель, забрали цінний товар і срібло, моряків перерізали, а 15-літнього юнака Марінера хитрий король дикунів Фіджі прийняв як свого сина, сподіваючись високого викупу. (Тонга лежать на південний схід від Фіджі). Марінер почав учити короля, як поводитись з гарматами і зважав собі прихильність тубільців. Шойно після 4-літнього побуту полонений догляну на обрії європейський корабель і пробував вернутися до Англії. З історії цієї втечі залишилися деякі описи з 1816 і 1827 р. і багато легенд. Тепер віцеадмірал Бойль Таунсед Сомервіль на 330 сторінках зробив „правдивий опис пригоди", що варт найкращої пригодницької повісти.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Мейлін Сун — китайський дипльомат... у спідниці.

Тільки в Китаю і то лиш провідні китайські кола знають, яку важну ролю в китайській політиці грає жінка офіціяльного голови держави Чан-Кай-Шека. Правда, її роля закулісова, але тому ще мабуть більше впливова.

Мейлін Сун походить із родини Сун, яка підчас перших літ революції установила свою владу над краєм. Старша донька вийшла заміж за Сун-Ят-Сена, вождя китайської революції, якого могила на вершку гори біля Нанкіну ще досі є паломницьким місцем для китайських мас. Його вдову шанують, як святу.

Друга дочка замужна за Куном, який займає без змін становище міністра фінансів. Мейлін Сун, наймолодша донька, десять літ тому мала славу найбільшої китайської красуні. Вона дістала вищу освіту в Злучених Державах, там перейшла на християнство і стала методисткою.

Чан-Кай-Шек добивався її руки майже пять літ. Одначе він був невідомим старшиною, сином бідного селянина і багата родина Сун не хотіла з ним споріднюватися. Щойно тоді, коли Китаєві почав загрожувати комунізм і багаті купці почали оглядатися за довіреним чоловіком, родичі Мейлін Сун погодилися на подружжя своєї дочки з убогим старшиною.

Від тієї пори почав Чан-Кай-Шек грати головну ролю в партії Гоміндан та в армії. Його каріера була забезпечена, бо оженитися з донькою Сун, те саме, що, скажім, в Англії ввійти в родину Сесілів.

Мейлін стала особистим секретарем свого мужа. Вона завжди присутня при всіх переговорах свого мужа з представниками чужих держав і коли Чан-Кай-Шек не знає якоїсь чужої мови, вона сповняє ролю перекладача. Вона укладає бруліони дипльоматичних нот і за посередництвом своєї сестри добивається в міністра конечних засобів на армію, або на якінебудь інші потреби. В Америці навчилася вона не тільки працювати без віддиху, але й робити добрі діла. Вона приневолила свого чоловіка прийняти християнство і Чан-Кай-Шек став правдивим методистом. Іноді сідають вони обоє до літака, їдуть у якунебудь віддалену провінцію, помагають населенню грішми і радою. Часом виголошують теж по домах молитви методистів проповіди.

Очевидно, тепер, підчас воєнної небезпеки ці поїздки припинились. Одначе, якщо японсько-китайський конфлікт зліквідують, то немала заслуга в тому буде особистої секретарки і подруги китайського диктатора Мейлін Сун.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

Подорож нареченої зайцем.

Навіть на американські відносини — це доволі небуденне явище, щоб молода дівчина відбула морську подорож „зайцем".

Коли трансатлянтійський корабель прилив перед кількома днями до Англії до пристані у Глесгові, обслуга корабля передала пристаневій владі молоду й гарну дівчину, яка відбула свою подорож з Америки до Англії без білету. Цій аматорці пригод вдалося всісти в Ню Йорку незамітно на корабель і скритися. Щойно по кількох годинах, коли пароплав опинився на повному морі, вийшла вона зі свого схову і зголосилася до капітана, знаючи, що тепер вже не висадять її на сушу. Найцікавіша причина такої їзди „зайцем" крізь Атлянтійський океан. При помочі часописного оголошення навязала молода дівчина листування з якимсь молодим англійцем, що хотів женитися. По якомусь часі обоє виявили собі листами любов і молода енергійна американка рішила вибратися до свого нареченого. Одначе тому, що не мала грошей на подорож, рішила поїхати без корабельної карти, або, як у нас кажуть, „на шварц". Одначе тому, що вона зробила це з надумою і що англійські закони карають доволі гостро, іноді навіть цілорічною вязницею, такі проступки, то молода пара мусітиме ще трохи пождати на своє весілля.

Калятдліт мешканці непривітної Ґренляндії.

Хоч і зміняються поволі відносини в житті ескімосів у Ґренляндії під впливом не завжди відповідного відношення експедицій і доставлених Данією ріжних витворів цивілізації, одначе форми внутрішнього життя та культури ще наскрізь первісні. Вплив матеріяльної культури вбивчий для ескімосів. Під впливом цивілізації та нею накидуваних засобів, дух чинного життя цих племен, розвинений серед них у кожній одиниці дуже високо, перероджується в пасивне й масове проковтування деяких готових предметів і форм цивілізації, а це в цьому випадку не тільки зовсім безцільне, але й доречі шкідливе. Ескімоси, гартовані у важкій боротьбі, довели на верхівя штуку жити в тій географічній ширині.

КАЯК.

Цілість свого істнування забезпечує собі ескімос геніяльно збудованим „каяком" (ця назва добре відома нашим спортовцям) і зимою при допомозі собак, запряжених до самок. Каяк, цей найменший і найзручніший засіб морської плавби на цілій землі, ця вісь істнування, є предметом гордости і слави, а навіть допомагає ескімосові добути серце його милої. Каяк доступний тільки мужчинам, а жінки мають більші, спільні човни для жіночих гуртів т. зв. „умяк", але в них ескімосам не годиться навіть веслувати. Роблять вони це тільки виїмково, вживають їх на більших ловах.

Щоденна боротьба з природою далекої Півночі нечувано важка та вимагає від ескімосів деякого геройства. Може ніде на землі людина не відчуває так сильно, що вона невідемна частина географіч. середовища, як у Ґренляндії. Життя тим міцно зв'язане з кожною безпосередньою зміною у природі й цієї безпосередности не можна ніколи ні на хвилину вимінути. Природа втручується в ціле життя ескімоса. Якщо ескімос не вростає в середовище й не скористає з нагоди у відповідну хвилину, він неминуче згине. Одне злегковаження або недогляд, ушкодження каяка, один непродуманий, невідповідний рух підчас бурі, чи ловів, на морі, чи на кригах льоду, це смерть.

ЕСКІМОСЬКА ТОЧНІСТЬ.

Поза полярними краями істнування вдержується в основі рослинною, легко доступною їжою, бо подекуди сама природа заперечує істнування людини. У Ґренляндії життя вдержується головно морською звіриною, важко доступною з приводу бурхливого морського живла, ледів, холоду й довгих періодів темряви в полярну ніч.

Не зважаючи на те, що ескімос не потребує у своєму житті годинників, а до деякої міри навіть сонця, має високо розвинений змисл часу, бо спізнення на кілька секунд може спричинити смерть. Годинник ескімоса — це туга за рідною, голод, лід, хвилі, бурі й мандрівка морських звірів.

Ескімос переживає у своїй преважкій боротьбі за істнування дуже багато, від смертельної тривоги до найбільш радісних успіхів долі. Бо середовище ледів і полярних морей, може нас одну хвилину обгорнути й ущаслівити, щоб за мент нагодити нам боротися за життя й смерть. Ті дві стихії, лід і море, зокрема одне із них у ріжних формах, у віковічній перемині й повороті до себе, роблять з ескімоса людину дуже багату в переживання й контрасти. Його не переконає ніщо чин, ніякий хмародер, ніяка гра колірів, ніяка швидкість. Ескімос змалку бачить недосяжні величини й прояви в горах, кригах, морі й у полярному сяйві, що своїм видом, кольорами та скорістю дрогань та блакитю неба притемнює всі нам доступні враження поза полярними країнами.

ВДАЧА І ЗВИЧАЇ.

Ескімосам приписують перш за все доброту, взаїмну згідливість, надзвичайну любов і привязання до рідні, зокрема до дітей, привязання до країни, чесноту й веселість, що дуже часто й то навіть у старших, межує з дитячою щирістю. Люблять вони теж дуже танцювати. Вони музикальні й мають велике почуття ритміки. Всі їхні прикмети просто неймовірні в обличчі середовища та способів їхнього життя. Важко погодити їхню дитинну доброту, згідливе співжиття, чесноту та любов рідні — з брутальною, кривавою щоденною боротьбою з хижаками, так як радісний усміх із гострим середовищем та привязання до негостинної країни — з кочовим життям, привязанням до моря.

Одначе всі ті прикмети це послідовний вислід географічного середовища та важкої боротьби, що з одного боку дозволяє ескімосові скермовувати деякі відемні стихійні прояви енергії у шляхотному напрямі та справжні шляхотні спонуки перенести на терен взаїмного співжиття.

Життя ескімоса само по собі є повною волею. Обовязки в тій первісній суспільній організації виразно розділені, але їх ніхто ніколи не накидає. Вони виростають із самого грунту, з конечности зробити життя якнайбільше упрощеним. Авторитетом у кожній оселі — найметкіший мисливий, бо саме завдяки його здібностям лови дають багату добичу.

Найбільшою прикметою жінки ескімоса — це справне використовування добичі й виправа шкір. Бо зі шкіри роблять ескімоси одежу для цілої рідні, а кожний ескімос свій кожак.

НА ВЕЛИКИХ ПРОСТОРАХ ЖМІНКА ЛЮДЕЙ.

Ескімосів у Ґренляндії небагато, мешкають вони здебільша над морем. Мандрівка з оселі до оселі на човнах чи на санках, при тих великих трудощах, і часто з маревом голодової смерти, триває нераз кілька тижнів. Здебільша майже зовсім неможливе.

В маленьких оселях живе приблизно пятьшість родин. Загальне число ескімосів у Ґренляндії, що має поверхню 2.000.000 кв. км., малощо більше над десять тисяч.

Треба ще додати, що назва Ґренляндія походить від першого відкривця тієї землі. У своїй мові туземці називають її „Калятдліт нунат" — тобто країна людей. Також назва краю, як і назва „ескімос" накинена, образлива для них і вони її не признають за свою.

Самі називають себе ескімоси „калятдліт" або „інуіт", а це означає те саме, що в нас слово „люди", інших, що туди заходять „краєзнавці", себто „мешканець з поза великого моря".

ЮВИЛЕЙ ПОМИВАЧА ВІКОН.

Недавно святкував у Ню Йорку найстарший помивач вікон свій ювилей. За ввесь час своєї каріери вичистив він міліони віконних шиб. З нагоди такого рідкого й небувалого ювилею рішили його товариші дати йому ювилейний дар, який був би тривалою і гарною памяткою для старого помивача вікон. Члени нюйорського союзу помивачів вікон вручили своєму найстаршому товаришеві почесний дипльом, шкляну шибу величини 8 квадратових метрів, на якій всі члени союзу віконних помивачів поклали або свої підписи, або хрестики, якщо хтось із них не вмів писати. Старий помивач дістав був уже раз такий ювилейний дар, з нагоди вичищення 750.000 вікон. Тоді теж дістав він був шкляну шибу, але природної величини, з підписами. Цим разом свято було більше офіціяльне і його святкував не тільки кружок найближчих знайомих, але всі члени нюйорського союзу віконних помивачів.

ВЕСЕЛЕ.

ОСТАННЯ ДОШКА РЯТУНКУ.

— Чи ви справді хочете оженитися з тою жахливою відьмою вашою господинею?

— Так, інакше не зможу її позбутися.

— Як? Не розумію вас. Адже коли оженитеся, тимбільше не зможете її позбутися.

— О, вибачте! Тоді просто розведуся з нею.

МУЗИЧНА СТОРІНКА.

Де наш композиторський доріст?

Хоча справа розвитку нашої музичної культури йде все до кращого, дарма що й не в такому темпі, якого ми бажали би — хоча в останньому десятилітті чимраз більше находиться у нас сміливців, які вибирають музичну професію професією свого життя — то таки є ділянка, де від десятка літ вже стоїть на місці, справа, що повинна би стати справжньою журбою у кожного, кому дороге майбутнє нашої музики. Це питання нашого композиторського дорасту. Коли думаємо над цією справою, мусимо передовсім ствердити факт, що в нас композиторського дорасту, молодих людей, що компонували б — **зовсім нема!**

Щорічно пересуваються через пописові естради музично-шкільних імпрез молоді, більшменше талановиті адепти виконавчої ділянки: пяністичної, скрипкової, віольончелевої, вокальної; дехто з цих адептів подає надії (а то й виправдує пізніше їх) стати колись піяністом, скрипаком чи співаком. Та серед усіх цих категорій виконавців — з року на рік не зустрічаємо ніодного назвиська адепта композиторської ділянки, тої власне найважнішої та найпотрібнішої.

У нас увійшло в звичку писати й говорити про „молодих" українських композиторів, маючи при цьому на думці всю „повоєнну" групу композиторів. Якщо їх протиставити „старим" композиторам з епохи Вербицького чи Лисенка, отже померлим 30 чи 50 літ тому, тоді ця назва „молоді" могла би бути оправдана. Але не в іншому випадку, бо ці наші „молоді" композитори всі без виїмку вже у найкращих та зрілих творчих роках і наймолодші з них збликаються до 35-го року життя. Не бачимо, на жаль, нікого з тої чергової генерації, між 20-ти і 25-ти роками, хто давав би якісь надії на майбутнього композитора; не чуємо про нікого, в молодих українців, хто в якогось великого европейського майстра знайомився би з „наукою" композиції; не знаємо і тут, у Галичині, про нікого з молодих, хто виявляв би якийсь хист до компонування. Чи не повинні би подумати над цим грізним явищем наші музично-педагогічні кола, інституції і наша професійна музична організація? Може ці таланти десь і є, але треба їх пошукати та заохотити їх до праці. Може конкурс для молодих композиторів (напр. вік учасників до 25-ти літ) дав би нагоду переконатися, чи не найшлись би такі молоді, які заохочені та осмілені анонімовістю конкурсу, надіслали б туди свої твори? Останній може і єдиний такий конкурс відбувся ще в 1920-ім році — отже 17 літ тому! Гадаємо, що такі конкурси повинно би розписувати Муз. Т-во ім. Лисенка так, як це робить „Т-во письменників і журналістів" у Львові, що постійно призначає нагороди і бодай піклується розвитком талантів...

Цю повну недостачу композиторського дорасту треба вважати найбільшою небезпекою для дальшого розвитку нашої музики. Ще більше: найбільшою гальмою в її нижчому розвитку. Бо — хочеш не хочеш, а „свіжі соки" беруться тільки з молоді і тільки вона рішає у мистецтві і про те, що має бути і про те, що робиться нині.

Антін Рудницький.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ЕД. СВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.

Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 119—?

кансової спроможности видавництва, а ця спроможність знову від передплатників та загалом від нашої суспільности, яка повинна безумовно підтримати матеріяльно такий цінний почин наших музичних працівників.

Осип Залеський.

Гумор у житті визначних музик.

ХТО КОГО МАЄ ВЧИТИ?

Недавно помер словнозвісний американський „джазовий" композитор Гершвін, якого „Рапсодія у блакиті" — віртуозний твір для фортепіяну та джазової оркестри — обійшов концертові салі цілого світа. В одному паризькому часописі оповідає Ігор Стравінський про своє знайомство з Гершвіном. Підчас розмови, Гершвін звернувся до Стравінського зі словами: „Маю до вас велике прохання: чи ви не хотіли б дати мені декільна лекцій композиції? Я вивсь свідомий недостач в моїм знанні та фаховій освіті і хотів би їх, нарешті, побутися; не сумніваюся, що під вашим проводом це мені вдасться". Стравінський, зачудований цим проханням відомого „товариша по професії", спитав в свою чергу: „Вибачте недвокретне питання: скільки ви річно заробляєте?" — Приблизно сто тисяч долярів — каже Гершвін. На це Стравінський: „Дорогий приятелю — чи в такім випадку ви не булиб такі добрі дати декільна лекцій композиції — мені?!"

ГЕНЕРАЛ ЛЬОГЕНГРІН

Славний російський композитор Глазунов був за большевицької влади директором ленінградської консерваторії і найповажнішим музиком в цілій большевії взагалі. Але це все не охоронило його перед ревізією Г. П. У., яка в мешканні Глазунова шукала за доказами його „фашистівсько-білогвардейських" симпатій. Приходить ревізія — а в кабінеті Глазунова, на почесному місці, велика фотографія якогось німецького князя у парадному мундурі, з передвоєнними орденами на грудях та власноручною дедикацією... „Це хто такий?!" — гукнув чекіст.

Глазунов уже побачив в умі Соловки... Коли раптом прийшла йому до голови спасенна думка. „Це наш відомий улюблений співак Собінов — у німецькій опері „Льогенгрін", в якій він виконував ролю генерала". „Собінов? Леонід Михайлович? Знаю, знаю... та я його й бачив у цій опері „Льогенгрін", де він грав того буржуазного генерала, що на лебеді приїхав... Далеко я тоді сидів, так, що добре не розглянув костюму... Ну, так вибачайте!"

Так Льогенгрін став генералом.

ВЕРШОК ЧЕМНОСТИ

Антон Брукнер, творець могутніх девяти симфоній, був, не зважаючи на всю свою славу та почести, найскромнішою людиною під сонцем. Доказом цього такий епізод, один з численних, які про нього оповідають. Раз запросили Брукнера диригувати концертом віденської фільгармонічної орхестри, якої концертмейстром був славний скрипак Гельмесбергер. Брукнер, у випозиченому фраку, у своїй найширшій та найбільш „артистичній" краватці, виходить врешті на естраду. Його витають гарячими оплесками; він кланяється; поки в салі не настане повна тиша. Орхестра приготовилась до першого акорду — струнна група зі смичками при струнах, інші з інструментами при губах — усі чекають знаку. Та Брукнер не починає... Повна очікування тиша стає чимраз прикріша. Врешті Гельмесбергер не витримав, встає та нахиляється до вуха Брукнера: „Маестро, починайте!" На це той, з широкою усмішкою на лиці, вігнувшись в поклоні: „Дяк и смів би, пане професоре! Тільки після вас, після вас!"

Не знаємо, як закінчилась ця історія, чи точніше: як почався цей концерт. Але напевне не часто трапляється, щоб диригент в темности чекав аж перша цічне орхестра!..

Сензаційний процес у Варшаві.

НЕЧУВАНІ ВІДНОСИНИ В МІНІСТЕРСТВІ СКАРБУ.

Вже від понеділка 23. ц. м. відбувається перед окружним судом у Варшаві сензаційний процес за зневагу вищих скарбових урядовців з віцеміністром Фердинандом Сьвітальським на чолі. Цей процес цікавий тим, що відслонює куліси податкової політики міністерства скарбу. Слід згадати, що процес відбігає від звичайної розправи за зневагу, бо підсудних потягнув до відповідальности прокуратор, а не самі покривджені. На лаві підсудних сидить б. урядовець міністерства скарбу **Антоні Любовідзький та відповідальні редактори трьох варшавських часописів, які помістили 5 статтей підс. Любовідзького з гострою критикою віцемін. Сьвітальського, директора департаменту міністерства скарбу Юрія Любовідзького та директорів скарбових палат: Аляндa, Жадковського, Серадзького, Квасіка і Войдата.** Згадані статті помістив „Тыгодник Роботніка", „Пяньство Праци" і частинно „Зачин".

Підс. А. Любовідзький закинув віцемін. Сьвітальському, що скривав зловживання дир. Ю. Любовідзького та чіпався до ревних урядовців; дир. Жадковському, що замазував аферу б. директора департаменту міністерства скарбу Міхальського, який сидить у вязниці і не витягнув консеквенцій проти Міхальського, хоч мав обтяжливі матеріяли й усунув з них найважніші документи; дир. Серадзькому, що як віцедиректор персонального бюра міністерства скарбу не дав слідчому судді службових документів Міхальського, лише післав непотрібні папери. Вкінці директорам скарбових палат підс. Любовідзький закинув зловживання влади. У слідстві дир. Любовідзький заявив, що свої ревеляції подав на основі власного досвіду та інформацій, що їх дістав від інших урядовців. Зізнав, що віцемін. Сьвітальський нагнав взагалі урядовця, який викрив зловживання; директори Серадзький і Жадковський перенесли на провінцію тих урядовців, які викрили зловживання Міхальського та що оба замазували доходження проти нього. Заявив, що б. начальник скарбового уряду в Радомі Кшиштофорський і б. урядовець скарбової палати Калета, яких суд засудив за грубі зловживання, є кузинами Серадзького та користали з його протекції. Директорові скарбової палати в Луцьку Аляндові закинув підс. Любовідзький, що як інспектор міністерства затушував справу проти двох урядовців за хабарництво. Директорові скарбової палати в Кельцах Войдатові закинув, що не звернув уваги на жалоби проти Серадзького, а директор скарбової палати в Берестю н. Бугом замазував голосну аферу Кшиштофорського. Вкінці закинув дир. Ю. Любовідзькому, що всупереч внескові влади І. інстанції не вимірив гривни лущарні рижу у Ґдині, але покарав гривною урядовців цієї фірми.

Головний підсудний Любовідзький підтримав свої зізнання у слідстві і свої обвинувачення. Підсудні відповідальні редактори признались, що помістили статті Любовідзького, але до вини не признались.

СКАРБОВІ УРЯДОВЦІ ЗВІЛЬНЕНІ ВІД СЛУЖБОВОЇ ТАЙНИ.

На початку розправи прокуратор заявив, що мін. Квятковський звільнив усіх скарбових урядовців, які зізнаватимуть у суді, від службової тайни. Крім прокуратора акт обвинувачення підтримують ще в імені згаданих високих достойників з міністерства скарбу адвокати: Еттінґер, Берлянд і Васерберґер.

ПОЛІТИКА МІНІСТЕРСТВА СКАРБУ ПРОТИ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКУ.

Перший зізнавав як свідок майже дві години **віцемініструр Сьвітальський** кажучи, що закиди підс. Любовідзького безосновні. Вияснює, що до Познаня, де був раніше президентом скарбової палати, прибув одного дня дир. Міхальський і телефонічно просив його на важливу розмову в одній справі. Тому свідок запросив його на візиту до свого помешкання, але одночасно запросив до себе директора митної палати, щоби мати свідка в часі важливої розмови. Конференція з Міхальським тягнулася майже годину. Міхальський був дуже схвильований і в розмові заявив, що всі закиди проти нього, крім одного з податковим платником з Білостоку корисно для нього поладнані.

Широкі зізнання склав теж директор департаменту мін. скарбу **Юрій Любовідзький** та відхилив рубець заслони політики міністерства скарбу проти платників податку. Згадав, що лущарня рижу в Ґдині затаїла 1,600.000 зол. доходу, з чого державному скарбові належалося 700.000 зол. Справа виявилася і скарбова палата поставила внесок, щоби міністерство скарбу покарало управу лущарні гривною і віддало справу прокуратурі. Згідно з дорученням міністра скарбу фірмі вимірили найвищу гривну 3 міл. зол., але справи не передавали до прокуратури, бо не доказано, що власники фірми особисто спричинили ці зловживання. Згадав, що міністерство скарбу в таких випадках виходить зі заложення, що слід стягати для скарбу, що лише дасться. Лущарня не жертвувала 5 міл. зол., щоб виправдати свою поведінку, бо ніодин з 15.000 скарбових урядовців у Польщі не завагався би взяти таку суму для державного скарбу. Далі свідок збивав закид головного підсудного будто би боронив інтересів багатих людей. З аферою М[illegible] нього

Здобудеш самостійність
коли скінчиш
шоферський курс
у інж.
Й. ГЕРЕСКИ
Львів, ул. Томіцького ч. 14.
(давніше Коперника 54)
Вписи щодня.

НОВА КНИЖКА!
БОГДАН ЛЕПКИЙ
ТРИ ПОРТРЕТИ
Франко — Стефаник — Оркан.
Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.
Ці спомини нашого відомого письменника прочитає кожний так, якби читав найцікавішу повість.
Можна дістати у всіх українських книгарнях.

вою палатою у Варшаві, головно від одного з її урядовців Візгріда. Він мав „кілька неприємних справ" і дістав кілька напімнень. **Голосною була справа Візгріда, який вислав екзекуційний титул, щоби стягнути 3 сотики!!! Тоді вже** перебралася мірка і мін. Квятковський доручив перенести його з Варшави на менше відповідальне становище, але доручення міністра не виконали до нині. З аферою Кшиштофорського не має нічого спільного. **Св. Ян Свєнішковський,** урядовець персонального бюра міністерства скарбу і розсліджує справи зловживань, хоч його лікарська комісія признала невдатним до праці на 70% з огляду на невропсихопатію. Він сипле обвинувачення немов з рукава проти віцемін. Сьвітальського, дир. Ю. Любовідзького, дир. Жондкевича та Аляндa. З віцемін. Сьвітальським стрінувся в 1927. р. у зязку зі справою урядовця Гайдусевича, який мав дисциплінарку за переховування скарбових грошей і присвоєння кільканацять сотиків. Здогадується, що Гайдусевича притягнули до дисциплінарної відповідальности за викриття зловживань у скарбовому уряді в Радомі. Тоді доходження вів інспектор Сьвітальський. Рев шукав в архіві за актами б. скарбового урядовця Луби у Ґродні, яких домагався слідчий суддя. Віцемін. Сьвітальський заявив, що непотрібно тратить час, бо це сама макулятура. Одначе свідок таки відшукав згадані акти і Лубу засудили на кілька місяців вязниці. Свідок обтяжив теж дир. Ю. Любовідзького. При конфронтації цього свідка зі св. Ратицьким виявилось, що урядовці Свєнішковський і Ґальстер гнобили податкових платників карними справами. Оба переглядали давні акти занедбуючи зовсім свою працю: вимір податків. Постійно вели доходження, ревізії та шиканували платників, щоби лише здобути грошеву нагороду міністерства скарбу за виявлення зловживань. Ці нагороди доходили від 10 до 15.000 зол. Тому скарбові урядовці просто полювали на платників, яких вязнили, відкидали всі їх про-

[illegible] здобути грошеву нагo-

Вже надійшли ориг. анґлійські матеріяли
на мужеські убрання, жіночі плащі і костіюми
у великім виборі
ДІМ МОДИ
Львів, Готель Европейський

прокуратором Місуною ходив до мін. Завадзького, щоби взяв в оборону урядовців, які зізнавали в цій справі. Каже, що міністри Завадзький і Квятковський змагали, щоби влекшити слідство та очистити атмосферу в міністерстві. Додав, що інформації св. Свершковського виявилися на 80 проц. правдивими.

Св. Гальстер обтяжив своїми зізнаннями дир. Ю. Любовідзького.

Св. Гайдусевич зізнав, що підс. Любовідзький спирався головно на його інформаціях у своїх статтях про скандальні відносини в міністерстві.

ЗАПОМОГИ І ЧЕКИ ДЛЯ РЕФЕРЕНТКИ.

Св. Візґрід зізнав, що багато скарбових урядовців, між ними віцемін. Ястжембський покупували собі парцелі від управи дібр у Вілянові, що дотепер ще не заплатили 86.000 спадщинного податку. На питання оборони про відношення дир. Серадзького до референтки Недзялківної свідок вияснює, що референтка користала з численних допомог, діставала чеки не предявника. Багато осіб бачило її в товаристві Серадзького в Ямнім. Кружляють поголоски, що вона дістала посаду спікерки в Польському Радіо завдяки дир. Серадзькому.

Свідки Венгжиновський, В. Кошко, Пот, Вісґрід та Кухарчик теж виявили сенсаційні речі і тому трибунал сам візвав у четвер 26. ц. м. на розправу в характері свідка шефа персонального бюра в міністерстві скарбу **В. Дроянівського**, щоби він висвітлив низку подробиць, що їх виявили свідки. Ось так варшавський процес зі своїми ревеляціями відсуває в тінь навіть скандальну аферу Парилевичової.

—o—

Новий напад на анґлійський корабель.

ЛЬОНДОН, ПАТ. З Атен повідомляють про новий напад на анґлійський корабель „Бонфорд". Капітан корабля повідомив портову владу у Пірей, що на корабель напав літак в ночі, 30 км. від Барсельони. Літак скинув 5 бомб. Бомби впали кільканацять метрів від корабля. Це пятнацятий з черги напад на торговельні кораблі на Середземному Морі.

ПРОТЕСТ АНҐЛІЇ.

Райтер повідомляє, що у звязку з нападами на анґлійські кораблі на Середземному Морі анґлійський уряд склав протест у Саляманці. Льондонські політичні кола підкреслюють, що навіть якби обі воюючі сторони були визнані, то згідно з міжнароднім правом не можна атакувати ніякого торговельного корабля і невтрального та ворожого, хіба, що відмовив би перевести в себе ревізію.

Актуальна публікація.

КРИЛОС — КНЯЖИЙ ГАЛИЧ 1187—1937.

Видання Товариства „Просвіта" ч. 845. Львів, 1937, стор. 32, 16°.

Саме появилася на книжковому ринку під поданим наголовком дуже потрібна й актуальна публікація, присвячена відкритим д-ром Яр. Пастернаком фундаментам Собору Успення Пресв. Богородиці в Крилосі коло Галича й історії княжого Галича. На зміст книжечки складаються: короткий вступ, вірш А. Могильницького „Старинний Галич", стаття М. Дужого п. н. „Найбільший подвижник Галицької Держави (в 750 ліття смерти князя Ярослава Осьмомисла), пригарна стаття-репортаж Б. Кравцева „В столиці Осьмомисла й Шестикрильця", вірш Ю. Шкрумеляка „Крилос" і на закінчення стаття д-ра І. Німчука про вагу традиції в житті народу та про потребу берегти памятки минулого. Книжечку прикрашує 5 знимок.

Треба висловити признання „Просвіті" за швидке видання такої цінної публікації, що певно розійдеться вмить серед нашого народу, зокрема серед тисячних мас прочан, що відвідують Крилос. До цього причиниться теж дешева ціна, бо книжечка коштує всього 30 сотиків.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Post festum.

Не счувся, не оглянувся і вже по всім. Знову редакція, друкарня, засідання, збори. Знову ручка, чорнило, білий папір, свої і чужі рукописи, свої і чужі клопоти. Передо мною довгий-предовгий рік, а щойно ген-ген, у сизій мряці майбутнього, нова відпустка. Скільки то днів важких як ртуть, повільних як судова процедура, треба зустріти та ще й уклонитися їм. Скільки разів треба викликати на лице усміх, хоч рука свербить, або потакнути головою, хоч льогіка дуба стає... Аж потім, потім, потім знову велике слово: нарешті! Нарешті місяць самого себе, місяць безперервної неділі — байдуже чи буде дощ (як мені цього року!) чи погода (як моїм ворогам, що виїхали в липні!). Нарешті оспіване поетами, обмальоване малярами лоно природи, на якім зложиш свою струджену голову і відпічнеш за всі часи!...

Цьогорічна відпустка за мною...

„А булаж ти, як буря із громом,
А булаж ти, як ніч на Купала..."
Безгоміння і сум. Безгоміння і сон.
Тільки зірка упала..."

На лоні герегінсько-підлютянської природи зложив я цього року свою голову і хоч ні хвилинки не полежав спокійно — все таки наслухався і шуму вікових ялиць, і клекоту Лімниці, і ріжних ловецьких історій від старого Сорочака чи молодого Притули. Був на двох прогульках (одна в дощ, а друга в слоту!), відвідав давних знайомих, пізнав нових, звидів одно більше місто (Перегінсько), ходив на засідку на цапа, а стріляв до орла і врешті сам був ранений стрілою одного зі старинних божків, що ввесь час вакацій снувався по околиці та не давав людям спокою.

Привіз я повні очі захоплення, повне серце вражінь і повні груди зітхань. Чи перелити хоч малу частину з цього на папір? Чи поділитися пережитим з ширшим гуртом людей, чи тільки в маленькім гуртку, за вечірним столом, розгортати відпусткові листки?

Чи цікаво буде кому іти зі мною в дощ на Яйце, ловити пструги в Лімниці, чатувати на цапа на Горішній Мшані, обідати в підлютянській їдальні, грати генеральського бріджа, пацерувати в круглі і спацерувати до пізної ночі — безнадійно зітхаючи?!

Колиб справді цікаво було — бібліотека „Діла" малаб на дві чергові книжки матеріялу, коли нецікаво — однако мушу хоч щось. Раз — обовязок супроти редакції, два — потреба душі, а три — заявив усім, хто питав про те, що... не напишу ні слова.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ.

— **З нинішнім числом „Діла" (189) висилаємо своїм точним передплатникам черговий безплатний повістевий додаток за місяць серпень: Богдана Лепкого „Три портрети".** Пригадуємо тим, що не прислали 25 сот. на кошти пересилки книжки, що треба буде їх долучити до найближчої передплати разом із новими 25 сот. на книжку за місяць вересень. **Реклямації щодо цієї книжки Адміністрація бере на увагу тільки до 14 днів.**

— **З огляду на врочисте свято** Успення Пресв. Богородиці, яке припадає в суботу, завтра „Діло" не появиться, зате нинішнє число виходить у побільшеному обємі на 16 сторінках.

— **Косметичні курси Добрянської**, Львів, Кохановського 15, а. Професійна школа коедукаційна — дає право отворення власного інституту у краю. Проспекти даром. Практика в інституті „Слава". 1—10

— **Їдучи до Львова** заберіть зі собою футра до направи або замовте нові у Карпяка, Зибликевича 4. 1—9

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3, І., телефон 254-46.

— **Д-р Т. Е. Бурачинський вернувся** і ординує як давніше при вул. Сапіги ч. 43. 1502

— **Найдешевший сезон у Черчі.** Вересень найдешевший місяць у Черчі. Недужі на гостець (ревматизм), ішхіяс, гіхт, ниркові, шлункові, нервові та жіночі недуги повинні користати з нагоди дешево і вигідно вилікуватись. Живець отворений до 10. жовтня. 1503 1—10

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та Інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Початок викладів 1. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 5—10

— **Зміна приміщення торговельної гімназії** „Р. Ш." Торговельна гімназія „Рідної Школи", бувша торговельна школа, перенесена з будинку бурси Р. Ш. при вул. Хшановської ч. 9, до будинку бурси Нар. Дому при вул. Курковій 14.

— **Арештування.** Поліція в Городку арештувала 14. VIII. ц. р. абс. торг. школи Богдана Яворського з Дроздович. Арештованого відвезли до Львова. Причина арештування невідома.

— **В Долинщині і Надвірнянщині вилили потоки.** Над громадами Витвиця, Церківна, Кальна і Ростічки в долинському повіті перейшла сильна злива, наслідком чого вода в річці Лужанці та її допливах піднеслася на півтора метра, заливаючи поблизькі пасовиська, поля і сіножати. На дорозі Витвиця-Ростічки вода зірвала шість містків і кладки на ріці, перериваючи комунікацію між обома місцевостями. Ушкоджена теж телефонічна комунікація в Болеховом. — В Надвірній наслідком дощів виступили з берегів потоки Стримба і Флякомийка, затоплюючи здовж свого русла нижче положені площі та загороди. Власники цих загород потерпіли значні втрати в зборах, які находилися на подвірях і стодолах. Повінь навістила теж державний тартак вирядивши шкоду на 1.200 зол. Більші шкоди, бо коло 8.000 зол. має приватний тартак Кренглєра і Штока в Надвірній. Прибули теж потоки, що перепливають крізь Ланчин, причому підірвало камінний причілок новопоставленого мосту над потоком Слобіжниця. Потік Урук збурив і зніс один дім з уладженням. Позатим води заляли поля і наробили шкоди в землеплодах. У калуському повіті на терені громади Мостиська ріка Кропивник виступила з берегів і заляла кілька домів та поблизькі поля. Вода вертається поволи до нормального стану.

— **Вибори рабіна з перешкодами.** В Ходорові мали відбутися вибори рабіна. Однак вибори не відбулися, бо предсідник виборчої комісії виїхав з акторами невідомо куди. Поліція шукає за предсідником.

— **Львівська хроніка.** На терені Нового Львова за Зеленою рогачкою скажений пес покусав кілька осіб і звірят. Магістрат закликає пошкодованих, щоби зголосилися до ветеринарійного відділу при вул. Бурлярда. — До харчевої гуртівні Ф. Клюгера при вул. Карній вломилися через підкоп злодії й вкрали товари вартости 6.000 зол.

— **Трагічна пригода наколесника.** На вул. Городецькій біля костела св. Єлисавети 12-літній гімназист Ольгерд Барабаш, син поліційного передовика, їдучи ревором, ударився з мотоциклем, яким їхав двацять кількалітній швець з Богданівки Михайло Денис. Хлопець упав на каміння, причому тріс йому череп. Перевезений до шпиталю він помер. Це вже пятий в короткому часі нещасливий випадок в цьому районі.

— **Арештували банду вломників.** На шляху Львів—Хожів арештували небезпечну банду злодіїв-вломників, що походили зі Львова, а діяли на просторі Хожова. Це банда нотованого багато разів у Львові злодія Мих. Гороня, чи там Маслюкевича. Вона вчинила в Хожівщині 9 підкопів під склепи, розбила дві каси, вчинила ряд мешканевих вломів, а крім цього Горонь намагався вбити поліцянта. Загальні втрати, спричинені цею бандою, є 300.000 зол. Крім згаданої банди злодіїв арештовано банду пасерів зі Львова й із Зимної Води-Рудна. Це головно жиди.

— **Всюди зловживання.** Перед трибуналом луцького окружного суду на виїздній сесії в Ковлі відбувся процес у голосній справі проти директора торговельної школи в Ковлі, Людвика Гільбера і секретаря місцевої державної гімназії, Яна Жабіцького, що допустилися грошевих зловживань на шкоду гімназії та кількох установ. Обох засуджено по 4 роки вязниці та втрату громадянських прав на 8 літ. Крім того Гільбера засуджено на 2 тисячі зол. гривни зі заміною на 6 місяців вязниці а Жабіцького на тисячу зол. гривни із заміною на 3 місяці вязниці.

— **Зловили кримінальника.** На Шлеську арештували Чеслава Старосольського, що втік із стрийської вязниці, де відсиджував кару в'язниці за бандитський напад. Зловили його у Великих Гайдуках, де під прізвищем Вельського удавав інжиніра-конструктора.

— **Загадочна смерть.** З ріки Тисьмениці біля Літині дрогобицького повіту добули тіло робітника Йосифа Попеля. Тому, що жінка знайшла на його тілі рани та синці, влада рішила піддати його секції, щоб устійнити причину смерти.

— **Засудили адвоката за ошуканство.** Апеляційний суд у Кракові розглядав карну справу адвоката Евгена Фунарського з Войнича, якого тарнівський окружний суд засудив на рік вязниці за ошуканство на шкоду своїх клієнтів. Він показував їм прихильні присуди в їх процесах та брав від них за те високі гонорарі, а тимчасом клієнти довідувалися пізніше, що справу програли. Апеляційний суд зменшив кару до 10 місяців вязниці та втрату громадянських і почесних прав на 5 літ.

— **Хотів настрашити жінку.** Мешканець села Зомбкі під Варшавою Антін Гурецький хотів жартом настрашити жінку і закравшись вночі до мешкання, почав шкрябати до шафи. Налякана жінка побігла до сусіда, гаєвого Владислава Ягела, який вхопивши рушницю, побіг до хати Гурецьких. Щоб і сусіда настрашити, Гурецький накрився веретою і бурмотячи, рушив проти них. Але гаєвий не багато думаючи, стрілив до „духа" і поцілив його. Тяжко раненого жартівника відставили до шпиталю.

—o—

Спорт.

ПРОГРАМА НА НЕДІЛЮ.

В цю неділю відбудуться у Львові змагання за мистецтво Держ. Ліги **Погонь — ЛКС** (год. 16.30, гралє Погонь). За мистецтво Окр. Ліги сходять: **Лехія — Гасмонея** (год. 11, Погулянка); **II Сокіл — РКС** (год. 12, Цитадель). Решта змагань — на провінції, у тому для нас найважніші: **Україна — Ресовія** у Ряшеві.

НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ БІГ ЛЬВІВ—ДРОГОБИЧ—ЛЬВІВ

на чашу дир. Левинського викликав величезне зацікавлення в цілому краю. Біг організує секція наколесників України, при чому беруть у ньому участь такі змагуни: Україна — 9 змагунів і 5 поза конкурсом, Чорні 10, ЛТКМ 2, Сташелец — Рожен 3, Скала — Стрий 3, Польонія — Дрогобич 3, крім того ще кільканадцятьох українців, так, що всіх учасників біґу буде понад 50. Для учасників цього біґу, що відбудеться в цю неділю, призначено багато цінних нагород.

ЛЕГКОАТЛЄТИЧНИЙ ТРИМЕТЧ У ЛЬВОВІ.

У дні 5. вересня н. р. відбудеться на площі Сокола-Батька цікавий легкоатлетичний триметч між змагунами Сокола-Батька, Пласт Стрий та К. Л. К. і жіночий двометч між змагунками Сокола та К. Л. К. Ближчі подробиці і точну програму цих змагань подамо в найближчих числах.

Перші судові розправи у справі селянських страйків.

Агенція „Всхуд" повідомляє, що на основі спеціяльного доручення прокуратор окружного суду в Перемишлі д-р Тимінський веде слідство в справі селянських заворушень у Східній Галичині на терені всієї львівської апеляції. Прокураторське слідство ведуть енергійно та в скорому темпі, так що вже в найближчому тижні треба сподіватись розписання і переведення перших судових розправ.

„На цьому залежить дуже дружині міністра".

СЕНЗАЦІЙНІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ У СКАНДАЛЬНІЙ АФЕРІ.

В четвер 25. ц. м. зізнавав останній підс. Ляйб Ісґер. Признався, що „позичив" Парилевичевій 500 зол. на вексель, яка звернула йому 300 зол. і 150 зол. Підсудний жалувався перед нею на процес з гр. Тарновською, що його він програв. Запевняє, що не просив Парилевичевої, щоби вона інтервеніювала за його справою в судді Міхальського.

Св. Сановський, городський суддя у Бжостку зізнав, що з початком 1936 р. звернувся за посередництвом інж. Студніцького до підс. Фляйшерової, бо довідався, що вона втримує добрі взаємини з Парилевичевою. Звернувся до неї тому, бо хоч мав дуже добрі кваліфікації, не міг осягнути становища городського судді. Фляйшерова згодилася інтервеніювати і просила, щоби зголосився до неї по якімсь часі. Так теж сталося. Тоді Фляйшерова показала йому листа від Парилевичевої, в якому вона між іншим писала: „Справа п. С. іде добре, треба жені лише фальоти". Підс. Фляйшерова висунула, що треба буде якщо заплатити їй 250 до 300 зол. Свідок каже, що обурився і заявив їй, що це має характер карної справи. Після того ще кількома наворотами розмовляв з Фляйшеровою. В тому часі дістав призначення на становище городського судді у Бжосткові. Прощаючись з товаришами оповів з обуренням про цілу справу між іншим віцепрок. Козубові. Жінка судді Сановського потвердила свої зізнання про розмови з Фляйшеровою. Св. Гайслер, нотар у Тарнові ствердив, що його нотаріяльний асесор Вінтер жалувався йому, що за гроші може осягнути становище нотаря. **Св. Вінтер** зізнав, що Тавб пропонував йому вироблення **становища нотаря за 5 до 6.000 зол. По його смерти Тавбова теж два рази висувала ту саму пропозицію з тим, щоби Вінтер загарантував їй, що до своєї канцелярії прийме її сина,** який виxреститься. Свідок відкинув і цю пропозицію. Св. **Козуб,** віцепрокуратор, потвердив зізнання Сановського. Св. **М. Яшда,** гімн. проф. з Ряшева, зізнав, що Фляйшерову пізнав у поїзді і вона жертвувала йому свою допомогу у справі перенесення його до Львова. Св. **Кузнярський,** нотар з Переворська зізнав, що його жінка на прохання Ожеховської переслала Фляйшеровій 520 зол. Це потвердила його жінка Яніна. Св. **Й. Партикова,** урядничка окружного суду в Тарнові, зізнала, що робила заходи, щоб її перенесли до Ясла і з початком травня 1936 р. внесла подання до Ясла, але з початком червня дістала відмовну відповідь. Тоді звернулася до Фляйшерової, куди спрямував її один адвокат з Тарнова, бо чула, що вона живе у приязних взаєминах з Парилевичевою. По зізнаннях цього свідка прокуратор заявив, що проти адвоката з Тарнова висланно донесення до адвокатської палати й адвокат має дисциплінарку.

Св. **Сировий,** президент окружного суду в Тарнові зізнає, що напередодні процесу Фляйшера дістав листа від Парилевичевої, в якому вона просить його, щоби приспішив справу, **підкреслюючи, „що на цьому залежить дуже дружині міністра".** Після того трибунал відчитав зізнання дружини мін. Косцялковського, яка зізнала, що ніколи не знала ні не стрічалася з Парилевичевою. Одночасно на внесок прок. трибунал відчитав ще лист Ванди Парилевичевої, що його вона відкликала місяць перед смертю кажучи, що не знає взагалі дружини мін. Косцялковського та що допустилася зловживання.

Нові книжки й журнали.

Марко Вовчок: **МАРУСЯ.** Історична повість. Вид. „Просвіта", 1937, стор. 107 в 9 образками С. Гординського.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗАБОЛОТІВ:
28. VIII. Дівча з Маслосоюзу.
29. VIII. Ніч під Івана Купала.
30. VIII. Шалапут.
31. VIII. Довбуш.

З Заболотова їде театр до Гвіздця і Коломиї. В Коломиї виставлять театр при нових декораціях і нових костюмах прем'єру драму на 4 дії Івана Зубенка п. н. **„Орленя".**

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БРОШНІВ:
28. VIII. Хмара.
29. VIII. Гейша.
30. VIII. Подружній метч.
31. VIII. Ой не ходи Грицю.

ДОЛИНА:
1. IX. Хмара.
2. IX. Подружній метч.
3. IX. Маруся Богуславка.

ВИГОДА:
4. IX. Хмара.
5. IX. Жайворонок.
6. IX. Вія.
7. IX. Гейша.

ВЕЛДІЖ:
8. IX. Хмара.
9. IX. Воскресіння.
10. IX. Маруся Богуславка.

Український Молодий Театр „Заграва"

КУТИ:
28. VIII. Камо грядеши? I. частина.
29. VIII. Камо грядеши? II. частина.
30. VIII. Трефіна пані генералової.
31. VIII. Тарас Шевченко.
1. IX. Муравлі

КОСІВ:
2. IX. Тарас Шевченко.
3. IX. Муравлі.

ВЕЛ. ТЕАТР — нечинний.

КІНА.

АПОЛЬО: „Бургтеатр".
АТЛЯНТІК: „Тайний план Р. 8".
ВАНДА: „Московські ночі", „Американська авантура"
ГРАЖИНА: „Прокажена".
ЕВРОПА: „Весна закоханих".
КАСІНО: „Герої моря".
КОПЕРНИК: „Підводний човен".
МАРУСЕНЬКА: „Пророчення".
МЕТРО: „Роз-Марі".
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Пані міністер танцює".
ПАЛЯС: „Дівча з Парижа" (Ліллі Понс)
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Мілйонерові примхи".
СВІТ: „Буде краще" з Тоньом і Шепком та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Королева Джунглі" і ревія Рефрена.
ТОН: „Непереможний Робінзон Крузо"
УТІХА: „На сторожі закону" і ревія.
ХИМЕРА: „Варкарола".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Маріїнська 5).
„Білгород — Букарешт".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 28. серпня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Оповідання, пісеньки, 18.00 Розр. музика, квінтет, саксофон, 19.15 Вес. муз. авд., 20.10, 21.00 „Гаспароне" оперетка Мілекера, БІЛГОРОД 18.30 Арії та пісні, 20.00 Концерт, 21.30 Нар. пісні, 22.15 Розр. музика, БУДАПЕШТ 17.35, 18.00 Салон. музика, 19.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 15.15 Нар. і артистичні пісні на хор, 19.30 Розр. концерт, 20.20, 21.00 „Табак" вес. авд. для курців, 21.40 Спів. реціталь Ол. Шведа, баритон, 22.20, 23.00 Концерт романської музики, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00, 18.00 Музика, КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, 17.40 Мадярські пісні, МІЛЯНО 17.15 Танкова музика, 19.00 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, дир. Масканні, МІНХЕН 14.25, 15.00 Розр. музика, 18.00 Скандинавська музика, 21.10, 22.00, 23.00 Вечір танку, орх., солісти. ПРАГА 20.00, 21.00 „Польська кров" оп. Недбала, 22.35 Танк. музика, РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30, 13.45, 17.00 Орх. концерт, 18.15, 19.10 Спів, 16.15 Для дітей, 18.30 Репетиції, 19.45 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15, 19.53 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Спердуті нель буіо" оп. Доніцетті.

Неділя, 29. серпня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Військ. орх., 18.15 Розр. музика, 20.00, 21.00 Нар. пісні й танки, хор, орх., сопр., бас; БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 22.15 Концерт; БУДАПЕШТ 17.00 22.15 Циг. музика, 18.40 Спів. реціталь, 19.45 20.00, 21.00 „Граф Люксембург" оп. Легара; ВІДЕНЬ 11.05, 12.00 Зальцбурський фестіваль: Симф. концерт під дир. Тосканіні, 15.40 Камер-музика, 19.35 У такті три четверті, вок. муз. концерт, 20.35, 21.00 Зальцб. фестиваль: Катедр. концерт, спів. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Оповідання для дітей, 19.00 Тирольські пісні й танки, сол., орх., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Сіберія" оп. Джордана; МІНХЕН 12.00 Концерт в'єськ. орх., 13.00 Розр. музика, 18.00, 19.00 Нар. комедія, 20.00, 21.00 Опера 4-х народів (Італія, Франція, Росія, Німеччина), 21.45 Грецькі й німецькі нар. пісні; ПРАГА 9.30 Салон. квартет, 16.00 Концерт військов. орх., 17.50, 18.00 Орх. концерт, 20.15 Нар. пісні Малети, 20.55, 21.00 Легка музика; РАДІО ПАРІ 12.30 Рел. музика, 13.15, 15.00, 15.45, 20.15 Спів, 15.15 Легка музика; 16.00, 20.30, 21.00 Театр Улан, 19.00 Сценка; РИМ 20.40 Розр. музика.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на посміль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галянтерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Понеділок, 30. серпня 1937.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 17.00 Камер. музика на дуті інстр., 19.15 Квінтет, 20.10 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.10 Нар. музика, 22.15 Орх. концерт; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.00 Танк. музика, 20.00 Пісні, 21.00 Циг. музика. 22.05 Орг. реситаль; ВІДЕНЬ 10.50 Сільська музика, 17.40 Циганські мельодії Двожака, 17.55 Форт., 19.05, 20.00, 21.00, 22.00 Зальцб. фестиваль „Фігарове весілля" оп. Моцарта; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Поезія і музика, 18.20 Давні любовні пісні, хор, орх., 20.10 Камер. концерт, 22.30 Легка і танк. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.00 Розр. музика, 21.00 Концерт солістів; МІНХЕН 12.00 Популярний концерт, 15.00 Обжинкові пісні, 16.00 Пісні Шерера до слів Айхендорфа у супр. лютні, 16.20, 18.00 Форт., 19.00, 20.00 Веселий концерт, 21.10 Пісні, хор, орх., сол.; ПРАГА 16.10 Легка музика, 17.05 Популярний концерт, 20.15 Серенада ес-дур Двожака на смичк. інстр., 21.30 Ірландські пісні Бетовена; РАДІО ПАРІ 12.00 Орх. концерт, 18.15, 16.40 Спів, 14.00 Театр Уявн, 17.00 Розр. музика; РИМ 17.15 Розр. концерт, 22.00 Комедія.

Зол. 7·— **Щасливі обручки** в 14 кар. золота тільки у **Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

Вівторок, 31. серпня 1937.

БЕРЛІН 16.00 Розр. концерт, 20.10, 21.00 Веселий вечір; БІЛГОРОД 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Симф. концерт, 13.30, 22.10 Циг. музика, 18.30 Форт., 19.30, 20.00 Орх., легка музика, 21.00 „Два скупарі" ком. оп. Гретри; ВІДЕНЬ 16.05 Віденські прогулянки — розр. концерт, 17.30 Пісні й арії, 19.25, 20.00 Кохання з перешкодами, вес. муз. авд. 20.25 Балади. 21.40 Концерт ф-моль на форт. і орх. Шопена; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Пісні з гір, Вольфрам бас. 19.00 Танк. музика. КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.40 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, пісеньки; МІНХЕН 12.00 Орх. концерт, 16.00 Концерт сучасної музики, 21.10 Камер. музика; ПРАГА 16.10 Голяндська музика, 17.05 Військ. орх., 19.05, 20.00, 21.00 „Чародійний флет" оп. Моцарта; РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30, 13.45 Орх. концерт, 18.15, 16.00, 19.00, 19.15, 19.30 Спів, 14.00 Театр Уявн, 20.15 Літер. авд., 20.30 Концерт квартету клар нетистів; РИМ 17.15 Симфонічна музика на форт., 19.53 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Сіберія" оп. Джордана.

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНІ!
„Charmes" — матові РЕФОРМИ 3·55
„Milanes" — тривалі „ 1·85
„ДІМ БОЛІЧКИ 17-7
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 28. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня. 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Про плекання пшениці, 12.25 Мельодії Півночі, орх., 14.00 Концерт бажань, 14.53 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Втікла мені пісонька, весела авд. для дітей, 16.30 Спів реситаль І. Гупертової, 16.55 Концерт нар. капелі, 17.30 Конкурсова авдиція, 17.50 Горами й лісами кашубської Швайцарії, 18.00 Гутірка на тему пішого і кіннотного руху, 18.05 Музика з пл., 18.25 На порозі шкільного життя, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Форт. реситаль; у програмі Бетовен, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 „Весілля Бориня", фрагм. із Рей-монтових „Мужиків", 20.45 Веч. денник, 20.55 Огляд хліборобської преси, 21.05 Оперові арії у вик. Ірини Гадейської та Ст. Вітаса, 21.45 Літер. хвилина, 22.00 Танкова музика у вик. малої орк. і дует Ясінський-Іванина, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл., 23.10 „Палета" веселі образки, 23.20 Танкова музика з гр. плит.

Неділя, 29. серпня 1937.

8.00 Сигнал часу, пісня, 8.03 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліборобська газетка, Офенбах: Фантазія з оп. „Гофманові казки" гр. пл., Про прелімінарі пам і одностайний корм, 9.00 Регіональна трансмісія із Занемисля; у перерві Музика з гр. пл., 11.05 Трансм. із Зальцбурга: Концерт віденської філгармонії під дир. Тосканіні; у перерві коло год. 12.00: Починаємо театральний сезон у Львові, 13.20 Концерт нар. капелі, 14.40 Сенкевич: Старий слуга, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Замглінський острів, Чого можна навчитися в школах, 16.00 Орх. мандоліністів і хор, 16.30 Листові твори з гр. пл., 17.00 Розр. концерт, орх., соліст; у перерві коло год. 17.55 На грунтах із Мінесових часів, 19.00 Театр Уяви: „Перша лінія" або „Наука спасення" ком. Ол. Фредра, 19.30 Репортаж із життя, **20.00 Концерт пісень Ост. Нижанківського: Марія Сабат-Свірська, сопр., акомп. д-р Н. Нижанківський і гр. пл.,** 20.35 Спортові вістки, 20.40 Політичний огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.00 „Вацлав Г" муз. авд., 21.40, 21.41 Спортові вістки, 22.00 Шубертові пісні у вик. Л. Левицької у супр. форт., 22.25 Танки різних народів (форт. на 4 руки), 22.50 Останні вістки вечірн. денника, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Понеділок, 30. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Інформаційна газетка в українській мові, 12.25 Популярна музика, орх., 13.55 Легка музика з пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Пучіні: 4- дія оп. „Богема" гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Коли великі люди були малі; „Авр. Лінкольн" авд. для старших дітей, Вен. Герца, 16.25 Дуети й арії, Софія Фабрі сопр. і Вікт. Врега, форт., 16.50 Ліда — ключ до Вільна, фейл., 17.05 Орх. концерт, 17.50 Актуальна туристична гутірка, 18.00 Огляд фін.-госп., актуалія, 18.10 Підеревський грає, гр. пл., 18.25 Літер. хвилина: Львівські балади, 18.40 Програма Актуальна гутірка, 19.00 „Бровка" скеч, 19.15 Квартет ціс-моль оп. 131 на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Бетовена, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Концерт легкої і танкової музики, орх., хор, пісеньки, у перерві коло год. 20.45 Вечірній денник, Хліборобські вістки, 21.45 „Будні п. п. Ковальських", 22.00 Спів реситаль Слави Орловської-Чернінської в супр. форті, 22.30 Р. Штраус, із гр. пл., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеор. комунікат, 23.00 Концерт бажань.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 27. серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38. 88·90, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·00—5.25·50. Фльорени гол. 292·77—291·05, Франки фр. 19·92—19·80, Франки швайцарські 121·85—121·05, Фунти англ. 26·44—26·28, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·90—16·80, Кор. дан. 118·04—117·20, Кор. норв. 132·85—131·85, Корони шв. 136·28—135·30, Ліри італ. 23·90—23·10, Марки фінлянд. 11·68—11·20, Марки нім. 129·00 — 124·00, Шилінги австр. 99·00—98·80, Гель Авів 26·26—26·05, Марки нім. срібні 139·00 — 133·00

Яєць.

4 і пів проц. внутр. 56·75, 56·75, поз, інв. 1 ем. 68·75, серія 83·00, 2 ем. 66·50, серія 82·25, конверс. 61·88, 62·00, 4 пр. дол. 39·00, 39·40, консол. 58·25, 58·50, 58·00, 58·25, дві ост. дрібні.

Тенденція удержана.

Папери.

Банк Польський 104·25 Цукор 34·00. Вугель 24·00, Ліліпон 51·00 50·75, Островець 26·00, Ставрохович 32·00.

Тенденція дещо сильніша.

Збіжжя.

Львів, дня 27. серпня 1937

Висівки житні	14·25—14·50
Висівки пшеничні грубі	15·75—16·00
Висівки пшеничні середні	15·00—15·25
Висівки пшеничні м'які	16·00—16·25
Рішак озимий	58.75—59·25
Рішак літний	53·00—53·50

інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 27. серпня.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·00 зол.
молоко . . . . . 14—15 сот.
яйця . . . . . 3·40 зол.

Тенденція на масло сильна, на молоко вдержана на яйця звишкова.

ОПОВІСТКИ.

Вписи до Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові починаються в понеділок дня 30. серпня н. р. у головному будинку, вул. Пашкевича 5 тел. 287-15 від год. 10—12 і від 15—19, у філіяльних клясах на Личакові, вул. Крупярська ч. 15, домівка Р. Ш. ім. Князя Льва і на Жовківському передмісті, вул. Бальзонова ч. 3. домівка Р. Ш. ім. Короля Данила від год. 16—18. Подробиці в афішах. 1506

Однорічну приватну жіночу школу купецької підготови II- ступня для абсольвенток гімназії давнього типу відкриває на основі дозволу Міністерства В. і П. О. з початком шкільного року 1937-38 **Товариство „Український Інститут для дівчат" у Перемишлі.** Вписи приймає Дирекція школи до 7. вересня н. р. при вул. Татарській ч. 4. До школи заангажовано першорядні фахові сили. При школі є зразково уладжений інтернат. 1501 1—4

Прив. Ковд. Гімназія ім. О. Маковея У. П. Т. Рідна Школа в Яворові з повними правами державних шкіл оголошує, що додаткові іспити відбудуться по вакаціях 1. і 2. вересня н. р. В цих двох днях відбудуться також іспити до І- кл. гуманістично-класичного ліцею, що має також права державних шкіл. При гімназії існує дешева Бурса ім. І. Франка для бідної молоді. Кружок „Рідної Школи" в Яворові веде ще нім гімназії та ліцею, дві одноріч. комерц. торговельні школи: вищого і нижчого ступня. — **Дирекція гімназії, ліцею і торговельних шкіл.** f487 2—3

МЕШКАННЯ

ДЛЯ ОДНОЇ АБО ДВОХ осіб умебльована кімната з окремим входом: Ходоровського 17, І. мешк. 4. 3—3

ПРИЙМЕМО на станцію двох учеників при священничій родині на Байках 14. Зголошення слати інж. Іван Телеп, — Львів, „Маслосоюз", Бартоша Главацького. 1482 2—2

СТАНЦІЯ для учениць (кіз), окрема кімната для студенток — здоровий харч, добра опіка — С. Фіголева, Львів, Марка 20, І. 1494 2—2

2 УЧЕНИЦІ (ученики) найдуть вигідне приміщення при інтелігентній родині в найкращій дільниці Львова (біля проф. Грушівського) Ювакова. Понінського 6. 1498 2—6

ДЕШЕВО візьму на станцію ученика 1-ої кл. клад. гімназії для спільної науки і товариства з моїм сином. Мешкання поруч гімназії. Зголошення слати до Адм. „Діла" під „Дбайлива опіка". 1484 2—3

У СЕРЕДМІСТІ приймуть на мешкання учеників. Зголошення: овочарня Лугового, Скарбківська 2. 1492 2—3

СТАНЦІЯ для двох гімназійних учнів з повним утриманням і старанною опікою у Добрянських, ул. Пісокова ч. 25, II. пов. 1509

ПРИЙМУ одну ученицю, 5 хвилин ходу до заведення голов. гімназії і Рідної Школи. Зголошення: Мончинського 48. II. дв. 12. 1500 1—3

ПРИЙМУ учеників (иць) на мешкання з харчем. Комфорт, спокій. вул. Зимнковського 2. II. поверх (поруч пл. св. Юра). 1505

ПРИЙМУ на станцію. Фортепіян дома. Кохановського 15а І. п., на право. 1—3

ДВОХ УЧЕНИКІВ на мешкання з харчем приймє молоде, інтелігентне, релігійне подружжя, Листопада 61 — 2. 1-1

КУПНО - ПРОДАЖА

НАЙБІЛЬШИЙ вибір нових і передвоєнних паменіць, віль, домів з городами, парцель від найскромніших до найбагатших по різних цінах, від кількох тисяч почавши — поручає відома зі солідности українська фірма „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Дзугоша один. 1431 7—10

ПРОДАМ дубову вживану спальню. Постопського ч. 118, м. 4, оглядати від 12—2 попол. 1485 2—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ФІЛІЯ „ПРОСВІТИ" В РУДКАХ приймє організатора від зараз, добре обзнайомленого з просвітянською працею. Винагорода по умові. Оферти слати на адресу заст. голови д-ра В. Климишина, адвоката в Рудках. 1496 2—

НАУКА

ВПИСИ

на ТРИМІСЯЧНІ КУРСИ КРОЮ і ШИТТЯ — наука індивідуальна, новою системою — успіх з науки певний —

„АННА", ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20.

1508 1—3

ШКОЛА МОВ „Ecole-Francaise", Баторія 34, І. пов., затверджена кураторією, як щороку отворює курси: французького, англійського, німецького, стенографії, бухгальтерії, писання на машині. 3/22 2—0

РІЖНІ

УЧНІ 4-100

Зближається початок шкільного року.

Все шкільне приладдя купуєте **тільки** у фірмі

НОВИНА ДЛЯ ПАНЬ Віденське стриження з валочком 1 зол. Тривка ондуляція 5 зол. Сальон чесання пань — Сикстуська 8, в подвірі. 1462 2—2

НАЙНОВІШІ копелюхи мужеські, шапки військові, студентські і цивільні поручає християнська вирібня ЯН ВІТТМАН, — Львів, Трибунальська 1. 1479 2—5

НАЙДЕШЕВШЕ ковдри вказного виробу Романова, Городецьких 4. — біля Ринку. — 1465 2—5

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, янркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 81-103

ТРИВАЛА ондуляція 4 зол. — На місяців гарантія К. Штір, Ринок 29, брама Андрійольського. 1361 6—10

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „ПРЕЦИЗІЯ", Шайнохи 1 і Рутовського 12. 1477 2—10

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер і СИН Львів, Зьрудлляна 3.** тел. 271-14. 1405 9—15

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменит. гарантовані — дешево продає, міняє **Ганан, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 4—12

ЛЯМПА 2-полумінна, ніклева 6.— зол., лямпа кухонна 2.— зол., жарівки від 5—25 св. — 70 сот. „Централа жарівок", Львів, Ринок 21. 1434 6-6

АДМІНІСТРАЦІЮ РЕАЛЬНОСТЕЙ у Львові, веде солідно, фаховими силами за малою оплатою, а повною порукою „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Дзугоша один. 1431 7—10

УНЕВАЖНЮЮ згублену легітимацію виставлену Теольогічним Відділом університету Яна Казимира Ч. 162 на ім'я: ке. Ян Мирончук-Зарчук. — о. Ів. Мирончука. 1507

Польська Спілка Обуви

Bata

27—30 8.90
31—34 10.90
35—38 12.90

6622—09

ЕЛЄГАНТНІ — півчеревики на шкіряній підошві до спортового одягу

27—30 8.90
31—34 10.90
35—38 12.90

3262—08

Високі дитячі бронзової краски. Шкіряні споди. Такі самі на гумі зол. 5·90, 6·90, 7·90

ПРИПИСОВІ ШКІЛЬНІ ПАНЧІШКИ

Польська Спілка Обуви Бата у всіх своїх філіях приготовила для шкільної молоді найновіші кутоміри і шкільні програмки на рік 1937/38.

Всі українці купують добірний і дешевий товар, як вовни, шовки, полотна і батисти у фірмі **„МАНУФАКТУРА“** Львів, пл. Капітульна ч. 3.

Глинянські килими Гобеліни, завіски, обруси найкращі і найліпшої якости поручає фабричний склад

Ст. Галан Львів, вул. Сикстуська ч. 20 (Народна Гостинниця)

Ціни фабричні. Приймаємо облігації Нар. Позички та інші вартостові державні папері. Власні крамниці у всіх великих містах 2—6

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самохідне перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, в відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 1428 найкращої достави. 5—10

Незрівнянний в якості пудер і крем ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ завдяки якому стає шкіра ОКСАМИТНО-МАТОВА. Ціна коробки з пушком зол. 1.25. 2910 89—?

КІР

Львів, Уєйського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

БРИТВИ

найліпші, гварантовані. світових марок продає по найнижчих цінах оказійно Фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

1425 **Повідомлення** 3—4

Відома солідна виробня меблів металевих і залізних під фірмою

Йосиф Рішелєс

ТЕПЕР ЛІНДОГО 6

поручає: ліжка, ліжечка, вклади спружинові, тапчани і. т. п. у великім виборі від найскромніших почавши. На складі все матраци волосінні і з морської трави. Виконує всякі замовлення для пансіонів, готелів і інтернатів по низьких цінах і на догідні сплати. Перерібка матрацій в тім самім дні.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики

Д-р ФІШЕР

б. довголітній лікар асистент дерматольог. клініки
у Берліні, Відні та Празі
перенісся і ординує тепер від 9—1 і 3—7
ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3.
вапор. Віденської кавярні
Тел. 251-68. Сепаратові ждальні.

Примар Д-р ШВАРЦ

Недуги шкірні, венеричні і лікарська косметика
Словацького 4. Тел. 216-61.
(проти гол. почти)
1400 **вернувся.** 5—5

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ СЕРЦА

Др. С. ҐЛЯСЕРМАН

вернувся та ординує від 3—5
при вул. АКАДЕМІЧНІЙ 26.
телєфон: 247-30
ЕЛЕКТРОКАДІОҐРАФІЯ
3—3

Христіянська харчівня

„ГАЛЬКА“

поручає дешево вибагливі **снідання, обіди, вечері**

Львів, вул. Пекарська ч. 1 ц.
1390 Тел. 291-00. 9—15

ВПИСИ

на однорічний, новітній курс кроєння і шиття, а також домашнього господарства з правом видавати свідоцтва і управненим фахової освіти через три роки аж до виконання. Також приймає на тримісячний практичний курс кроєння шиття, шиття білля, також всі роботи з ділянки жіночих одягів.

З пропозиції приймає в цілим утриманням і в наукою за зол. 90.

Інформації дає

Марія Пісарська

Львів, Стшілка 8. II. пов.

Українська Порадня Матерей

ХОДОРОВСЬКОГО 15.
отворена КОЖНОГО ДНЯ від 10—11 год. рано.

—o—

Дентистична Амбулятор я

при Порадні Матерей
від год. 3—6 поп.

ДО П. Т. ФІРМИ М. ФРАЙЛІХА

заведення виробу спеціяльних бандажів
Львів, ул. Городецька 35

Вічливо доношу, що переконався л що опаски Ваші є дуже добрі і усувають пропуклину в коротшім часі.

З поважанням
Д-р КАРОЛЬ БАХМАН
лікар В. Дольських, Бережани.

Подаємо до відома нашим відборцям, що

„ЕТАН“

Львів, 15, вул. Проста 14 а
Ф-ка крейдок, листового і пакункового паку
урухомула відділ
ШКІЛЬНОЇ КРЕЙДИ
Гуртові склади: Кооп. „Рідна Школа“ і Союзний Базар.
2—2

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

В гори — на літнища треба відповідного вбрання; просимо жадати безплатних зразків і цінників; висилаємо відворотно.

ВИСИЛКОВИЙ ДІМ

Е. Ф. БОРИС

Перемишль, скр. 185.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15
куно, продаж, вінаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 490.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Вівторок 31. серпня 1937. Ч. 190

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Румунські партії та українці.

(Передова стаття.)

41 убитих підчас селянського страйку.

Число ранених не устійнили. - Офіційний комунікат про події людовців.

Арештування між ендеками та людовцями

Заборона Окружного Сокільського Свята в Тернополі.

Ґубернаторський уряд на Закарпатті.

Явна інтервенція Совіів у Китаю.

Відгомін матуральної афери перед судом.

Як з малої рибальської кольонії стала столиця

Безцінні скарби.

Спортова сторінка.

Ч. 190 (14.733). Львів, в'івторок 31. серпня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

НОВА КНИЖКА!
БОГДАН ЛЕПКИЙ
ТРИ ПОРТРЕТИ
Франко — Стефаник — Оркан.
Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.
Ці спомини нашого відомого письменника прочитає кожний так, якби читав найцікавішу повість.
Можна дістати у всіх українських книгарнях.

Заборона Окружного Сокільського Свята в Тернополі.

Управа Т-ва „Сокіл" у Тернополі дістала таке письмо:

„Тернопіль, дня 24. серпня 1937. До П. Т. Управи Філії Львівського Рух. Т-ва „Сокіл" у Тернополі. На засаді арт. 2. §. 1. розпорядку Президента Р. П. з дня 27. X. 1933. р. в предметі права про прилюдні розривкові виступи (Д. З. Р. П. № 85, поз. 632), як теж §. 75. уст. 3. перше речення розпорядку Президента Р. П. з дня 22. III. 1928. р. про адміністраційне поступування (Д. З. Р. П. № 36, поз. 341) не прихилююсь до подання Управи Філії тамошнього Товариства з дня 9. VIII. 1937. р. і відмовляю видання Управі Товариства дозволу на улаштування в днях 4. і 5. вересня 1937. р. на площі Товариства при вул. Коперника ч. 13 у Тернополі **„Окружного Сокільського Свята"**, бо улаштування проектованого „Свята" на основі поданої програми може загрожувати безпеці, спокоєві і прилюдному порядкові. Від цього рішення вільно внести відклик до Міністерства Внутрішніх Справ у Варшаві через Воєвідський Уряд у Тернополі до 14 днів, числячи від дня чергового по його дорученні. — За Воєводу: Г. Непокульчицький, Віцевоєвода, в. р."

Явна інтервенція СССР в Китаю.

БОЛЬШЕВИЦЬКО-КИТАЙСЬКИЙ СОЮЗ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

НАНКІН, ПАТ. Китайська влада оголосила такий комунікат: **Китай підписав з СССР договір про ненапад дня 21. ц. м. Договір обіймає такі чотири точки: 1) Обі договірні сторони вирікаються війни як засобу поладнання спірних міжнародніх справ та як засобу національної політики. Обі договірні сторони зобовязуються не нападати на себе. 2) На випадок нападу третьої держави на одну з договірних сторін, ненападена сторона зобовязується не давати допомоги і не підписувати договорів з державою напасником, що могли би принести шкоду нападеній стороні. 3) Права і зобовязання, що повстали з раніше підписаних договорів обох сторін, обовязують далі. 4) Договір про ненапад підписали на 5 років. Якщо його не виповідять на 6 місяців перед вигасненням, буде обовязувати автоматично дальших 5 років.** Китайські політичні кола не криються з думкою, що війна з Японією довела у значній мірі до затіснення приязни між СССР і Китаєм.

У звязку з офіційним оголошенням комунікату у справі договору про ненапад, **міністр закордонних справ у Нанкіні візвав представників чужих держав, щоби вияснити їм нове положення.** Міністр зложить заяву уряду на тему взаємин між Китаєм із СССР. Виходить, **що тайні переговори між Москвою і Нанкіном у цій справі почалися ще в березні або у квітні ц. р. перед вибухом японсько-китайського конфлікту. Невідомо покищо на яких умовинах підписали цей договір. Звертають увагу, що до договору дійшло саме в моменті напруження між Токіо і Льондоном та Вашингтоном.** Здогадуються, що **деякі англійські та американські кола вплинули на зміну взаємин між Китаєм і СССР. Тому то Японія вже тепер концентруе багато війська в Манджу-Ко з огляду на большевицьку небезпеку. Японія переконана, що поза договором про ненапад скривається тайний військовий договір між Китаєм і СССР.** Тому то китайсько-японський конфлікт втягне швидше чи пізніше інші великодержави та може довести до нової світової війни. Кажуть, що марш. Бліхер заложив свою головну кватиру в столиці совітської Монголії Улан-Батор, звідкіля кермує воєнною допомогою для Китаю і відбуває наради з делеґатами нанкінського уряду. Большевицький уряд зобовязався підтримати китайські війська літаками, танками і ґазовими бомбами. Одночасно доставить Китаєві спеціялістів з летунства, панцирної зброї та в диверсійній боротьбі.

СССР ДОМАГАЄТЬСЯ ЛІКВІДАЦІЇ 2-Х ЯПОНСЬКИХ КОНСУЛЯТІВ.

ПАРИЖ, ПАТ. Авас повідомляє з Москви, що **уряд СССР звернувся до японського уряду з домаганням, щоби він зліквідував перед 15. вересня японські консуляти в Одесі і Новосибірську.** Недавно совітський уряд замкнув свої консуляти в Пограничная і Сакгакіян нарікаючи на поведінку манджурської влади. Консуляти в Одесі і Новосибірську замкнуть на основі порозуміння між СССР та Японією, що кожна з цих держав може мати на території другої держави таке саме число консулятів.

Повстання проти комуністів у Барселюні і Катальонії.

ПАРИЖ, ПАТ. „Ле Журналь" подає сенсаційну вістку про вибух революції в Барселюні і в Катальонії проти комуністів. Ці інформації походять від осіб, які приїхали з Еспанії до Перпіньян. Провідником революції є старшина червоної армії полк. Одон, який об'єднав довкола себе військових в активній службі та робітників, переважно анархістів, яким диктатура комуністів дається щораз то більше в знаки. Революція звернена проти комуністів, які захопили уряд у Валенсії. Революцію полк. Одона підтримують синдикалістично-анархістичні елєменти в Катальонії. Полк. Одон відомий у військових колах зі свого ворожого становища супроти ґен. Міяхи, коменданта червоних військ у Мадриді, якого підтримують комуністи.

—o—

Румунські партії та українці.

ЯК РУМУНИ ЗАКИДАЮТЬ ВУДКУ НА УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН.

Чернівці, кінець серпня 1937.

Небавком відбудуться загальні вибори до румунського парляменту і при цій нагоді знову відкличуться партії до „шановних виборців-українців" із Буковини.

Першою із тих зацікавлених голосами наших земляків буде тепер **урядова партія лібералів.** Наскільки вони *ліберали* та демократи, це виявили достаточно розпорядки міністра внутрішніх справ, освіти й віроісповідань та ін. Або по нашому: стан облоги, загострення цензури, вивласнення греко-кат. церкви в Сучаві, заборона Служби Божої в українській мові у православних церквах тощо.

Очевидно, марні були надії тих, що звязували побут мін. Анджелеска у Львові (відвідини української школи!) та наради із міністром Свентославським, з якимись виглядами на поправу відносин на Буковині! Через свою не дуже то *ліберальну* поведінку втратила партія преміера Татареска симпатії не тільки на Буковині, Басарабії, але й у цілому краю. З цього скористала при останніх громадських виборах **найсильніша опозиційна партія: націонал-цараністи.** Цей успіх можна пояснити і тим, що у виборчій пропаганді пригадували націонал-цараністи свої всі минулі „заслуги" в користь українського населення Буковини. Зрозуміло, що такі „заслуги" були можливі, коли провід партії був у руках Ю. Манева, давнього румунського політика, вишколеного на Заході не тільки студіями, але й політичною діяльністю. Ті зміни, яких зазнали українці за уряду Манева, були, на жаль, тільки поверховні і тому тимчасові. А відколи Манів уступив із проводу партії і в ній повстали ріжні суперечки, трудно уявити собі, щоб ця колись популярна партія прийшла ще до керми з такою перемогою, як у 1928. р. Якби вдалося їй тепер, під проводом посла Мігалака, створити свій партійний уряд, — то ще й тоді становище українців у нічому не змінилось би, бо провідною *думкою націонал-цараністичної партії* стали суспільні справи. Значить: своєю лівою програмою „селянської держави" вони зручно виминатимуть невигідні справи й постуляти національних меншин.

А ці справи вирішують румунські партії звичайно „вибором" двох українських „парляментаристів". *Ліберали* мають вірних собі рутенів о. Стусяка та вчителя Мегасюка, що фігурують у парляменті і ні разу ще за чотири роки не забирали слова в справі, не то що в обороні українського населення. Подібні їм побратими і з нац.-цараністичної партії (Андріящук, Алексієвич) ледви чи вділи щось більше. Шкода тих людей, що мають звязки із нашим селом і витрачують їх для чужих партій-

ких інтересів... Але це повоєнне явище стало вже тут звичаєм!

До найближчих виборів виступлять не тільки вище наведені дві провідні румунські партії, але також їх партійні відламки: **молоді ліберали та радикал-цараністи.**

Молодих лібералів веде проф. унів. Жорж Братіяну, в закордонній політиці непримиримий противник совітофіла Тітулеска. Як знавець східно-европейських справ, він радо цікавиться нашою справою за кордоном. Але професор скоріше теоретик, як діяльний політик, і до того, на жаль, має у своєму „конституційному фронті" старечого спільника, маршала Авереска. Ще як генерал Авереску творив один реакційний уряд, по військовому проводив виборами і своїми „охоронними розпорядженнями" дався добре в знаки буковинським українцям.

Радикал-цараністів веде комунофільський посол гр. Юнян, вибраний у черновецькій виборчій окрузі, що забув на свої ліві „демократичні" переконання і в парляменті не забирав ні разу голосу в імени своїх „братів-українців". Видно, як скоро забувають на виборчий союз із У. Н. П....

Але є ще дві „демократизуючі" партії. Невидна **„партія націонал-демократів"** ученого та проф. унів. Н. Йорги і ще невидніша опортуністична **„аграрна партія"** польонофіла Арджентояна. Колись обидва ці панове працювали у спільнім уряді „техніків і спеціялістів". Перший з них надавав повагу цьому урядові своїми професорськими вказівками, другий страшив наших політикою „сильної руки". Цей уряд, зліплений двомв румунськими ендеками, був, правда, коротко тревалий, зате добре відчули його українці.

Зазначимо тут, що й тоді „знову" завелася буковинська У. Н. П., бо покладала за великі надії на цю урядову партію, з якою заключила ще й виборчий союз. Мабуть захоплював наших новостворений нею підсекретаріят меншин. Але скоро виявилося, що цей підсекретаріят був тільки блахманом. Саме підчас формального урядування його міністра, семигородського німця Брандша, почали поступнево касувати українську мову як надобовязковий (!) предмет навчання (лише дозволений по школах північної Буковини)...

Такі розчарування в нас дуже часті, тимто й не звертало на них громадянство особливої уваги. Але перед виборами слід їх пригадати, щоб рутенська легковірність мала вже раз свої межі!

Сумніваємося, чи якась із вище наведених, назверх демократичних партій додержить після виборів *обіцянок*, які нам дає. Бо одна річ — їх партійна програма та користи з виборчого союзу (з У. Н. П.), друга — їх урядова практика.

На кінець згадаймо і ті праві організації, що нерадо звуться партіями, а охоче „лігою", „фронтом", „гвардією", чи „легіоном". Це **Ліга націонал-християнська** (Кузи — Ґоги), **румунський фронт** (Вайди) і **залізна гвардія** (Кодріяна). Не віримо, щоб вони, при всіх заповіджених радикальних реформах, гаслах і закликах до „християн-українців" поставились до розвязки меншинних справ інакше, як їх ліві суперники!

Їх зручний пропаґандивний підхід до українського населення (протижидівська та протисовітська агітка), як також їх „чисті руки" (бо ще не були при кермі!) вможливлюють їм успіхи на Буковині.

Сумне, але правдиве те, що саме в чернівській окрузі зростає на числі залізна ґвардія (тепер залеґалізована партія „Все для батьківщини"), а у сторожинецькій окрузі кузисти (націон.-християнська). Також не виключене, що більшість румунських партій обєднається в один „румунський громадянський фронт" на зразок семигородського (проти мадярів та німців).

Серед таких обставин становище У. Н. П. незавидне, бо самостійний її виступ неможливий. Рішає тут не тільки виборча система та стан облоги, як теж повоєнні настрої буковинських селян, але також організаційні та матеріяльні недостачі партії.

Тільки створення виборчого союзу меншин запевнило би У. Н. П. моральний успіх.

нч.

Перед візитою Мусолінія в Берліні.

Дипльоматичні кола в Берліні запевняють, що у другій половині вересня ц. р. Мусоліні приїде з офіційною візитою до Берліна після конгресу націонал-соціялістичної партії у Нюрнбергу, що буде займатися спеціяльними справами, які не входять в обсяг італійсько-німецьких справ напр. справа взаємин між Німеччиною і Ватиканом. Мусоліні буде на маневрах німецької армії в Мекленбургу, при кінці яких відбудеться військова ревія. Мусоліні буде в Німеччині 5 днів, опісля відїде до Відня.

Політичні кола Берліна дуже вдоволені в візити Мусолінія. Підкреслюють, що від приходу до влади, Мусоліні лише три рази виїздив з Італії, а саме: 1) при кінці 1922. р. брав участь у льондонській конференції у справі німецьких відшкодувань, 2) в літі 1923. р. їздив до Льозанни у справі мирового договору з Туреччиною; 3) в жовтні 1925. р. був у Льокарно з нагоди підписання західнього пакту.

Приїзд Мусолінія до Берліна виявить перед Европою затіснення приязної співпраці між Італією та Німеччиною.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток людини.

Як з малої рибальської кольонії повстала могутня столиця.

У 700-ЛІТТЯ БЕРЛІНА.

Берлін, 24. серпня 1937.

Десь якийсь пильний архівар вишпирав у бранденбурському єпископальнім архіві документ, що став товчком до величавого свята, яке Берлін святкує цього місяця, святкувилею з приводу 700-ліття свого істнування як міста. Документ цей датований з 1237. р. Це контракт між світською і церковною владою, себто між володіючим маркграфом та єпископом бранденбурґським про поділ компетенцій. Один із свідків, що підписали цей контракт, був „Северінус, плебанус де Кольонія", а це доказ що Кольонія була містом ,бо села тоді парохів не мали. Кольонія — це не Кельн над Реном, а Кельн над Шпревою, завязок теперішнього Берліна.

Старовинний торговельний шлях, що йшов від Заходу на Схід, перетинав багнисту широку низину, створену ріками Шпревою та Гавелю на тому місці, де підвищені геольоґічні площини сходу і заходу найбільш до себе зближалися, де болотниста низина була найужча. На тому місці, де шлях перетинав Шпреву, істнувала стара славянська оселя Берлін — маленьке рибальське село. Пізніше, як германські племена асканців почали політично-військово-кольонізаційну експанзію на схід і на північ повстала мабуть на протилежному березі Шпреви нова оселя: Кольонія. Згодом обі братні оселі Берлін та Кольонія творили одно місто й назва Кольонії живе ще й нині в одній дільниці Берліна, що називається Найкельн (Нова Кольонія).

Що предестинувало Берлін стати столицею Німеччини і зрости з маюсенької рибальської оселі до найбільшого міста на европейському континенті, це залишиться в сутінках історіософії. Бо ані географічне ані геольоґічне положення, ані початки німецької історії не уповажнювали Берліна до тієї ролі, яку він нині відграє. Він не лежить в центрі Німеччини, а його околиці були пісковими та водними пустарями. У тяжкій мозольній праці своїх громадян зростало це місто спершу як погранична стація германів (Ді Марк) та сповнювало свою кольонізаційну місію. Згодом залишилися по словянських племенах тільки назви їх старих осель, населення само змішалося з германами та згерманізувалося. Ця мішанина дала знаменитий людський матеріял, пильний, очайдушний, підприємчивий, витревалий та повний гумору, створила людей, що зуміли у столітній праці замінити піски у жайні поля, пустарі та болота в ліси, а безліч озер і русла обох рік Гавелі та Шпреви звязати в густу водну мережу для особового та товарового руху.

Історія Берліна це дві паралелі: історія вільного міщанства з вільним підприємчивим духом та історія володіючого роду Гогенцолернів; це історія конфлікту між міщанськими вольностями і духом абсолютистичних володарів.

В середньовіччі, в часі розцвіту Ганзи, Берлін був вільним ганзеацьким містом у повному розцвіті і через його ринки йшла торговля півдня Німеччини з Ганзою над Балтиком, та заходу зі сходом. Асканці, бранденбурські маркграфи лишили Берлінові його вольности. На початку 15. віку асканці були вимерли, Фридрих фон Гогенцолерн дістав Мархію Бранденбург як леннo від німецького цісаря. Під претекстом буцімто він хоче хоронити Берлін перед нападами славянського племени вендів, він розложився табором на громадському пасовиську, що належало Кольонії, і вступився аж тоді, як дістав площу в самому серці обох міст. На цій площі він вибудував, всупереч умові з містом, укріплений замок, якого Гогенцолерни до 1918. р. не покидали. Згодом відібрали Гогенцолерни Берлінові його ганзеацькі привілеї вільного міста, а камяного Ролянда, символ міської вольности, казали вкинути в ріку Шпреву. Так звязалася історія міста Берліна проти його волі з історією Гогенцолернів.

Пять століть володіли вони в Берліні. Були між ними пересічні та непересічні голови, навіть генії. Одним із найвизначніших був Великий Курфірст. Він переняв володіння, коли 30-літня війна, вогонь, чума та шведи спустошили Берлін так, що з його населення залишилася всього третина. Він, знаменитий організатор, і людина, що творила історію, перетягнув Берлін мережею каналів, що ще досі творять ріжні водні шляхи, розбудував старий замок, заснував нові дільниці, обвів місто фортечними мурами. І в мурах цих місто так розвивалося, що вже його внук король Фридрих Вільгельм I. мусів мури ці розсадити, бо місто розрослося далеко поза них. Король цей — батько Фридриха Великого, положив не тільки фундамент під пізнішу могутність Прусії створивши сильну прусську армію (його називають „Зольдатенкінд"), а причинився теж до зросту міста Берліна, бо змушував громадян будувати. Хто робив заходи, щоб дістати титул чи уряд, мусів ставити собі каменицю, щоб мати виглядн на успіх у своїх заходах. У вислові цього короля: „Він має гроші, нехай будує" міститься цілий конфлікт між міщанською ощадністю населення і доцільною передбачливістю володаря, якому на серці лежала могутність його держави та пишність столиці.

Найвизначнішим, геніяльним гогенцолерном був Фридрих Великий. Він розбив мирівне німецьке цісарство та переніс осередок німецької історії з Відня до Берліна і тимсамим підніс Берлін з провінціонального містечка до столиці німецької нації. Хоч ще не офіціяльно, а фактично, бо від того часу Берлін не перестав уже відгравати провідної ролі в німецькій історії.

Наполеонські війни, визвольна боротьба, революція 48 р. припинюють трохи розвій Берліна аж до часу Бісмарка, залізного канцлера, що був творцем нового німецького цісарства зі столицею Берліном. Бісмарк пішов ще крок дальше ніж Фридрих Великий, бо своєю політикою він зробив Берлін осередком европейських подій. Його щаслива рука у веденні воєн скоїт

ляє європейське становище Німеччини. Край багатіє, Берлін росте в неймовірному темпі. З цілої Німеччини прямує народ до Берліна, де повстають величезні промислові підприємства, процвітає торговля, де можливости спекуляції, розбагатіння, але й економічної руїни безмежні. Ці дільниці ростуть як гриби по дощі, дільниці робучого пролєтаріяту, дільниці багатого міщанства, що своє багацтво маніфестує у вежах та банях на камяницях, у мармурових сходах та великих дзеркалах із позолоченими рамами у вестибулях. В тому часі повстала теж найбільш люксусова вулиця Берліна Курфірстендам. Місто розростається аж до далеких передмість, проковтує їх і росте далі аж до мархських лісів та озер. Це мабуть єдине явище, що посеред найбільшого міста европейського континенту цілі дільниці вибудовані в лісі. Бо берлінець зберіг любов до природи, втягнувши її поміж свої мури.

На мурах берлінських вулиць можна відчитати виразно його історію. Кілька невеликих готицьких церков розказують про його маломістечкове середновіччє. Великий замок, що вічно зростав і добудовувався частинами, свідчить про зріст могучости Гогенцоллернів. Широка парадна вулиця Унтер ден Лінден, що підчас її повстання (Великий Курфірст казав посадити липи в шістьох рядах — це початок „Унтер ден Лінден") лежала поза мурами Берліна, свідчить про великий мистецький хист Фридриха Великого, що зробив її репрезентативною столичною вулицею, обставив її палатами та театрами. Про провідництво Прусії у німецькій історії розказує Вільгемштрассе, вулиця міністерств. Про наглий розвій Берліна в часі т. зв. „Гріндеряре" по виграній німецько-французській війні в 71. р., про скоробагатьків тоді розрослися— розказують цілі одноманітні дільниці Берліна вибудовані в фальшивому, але парадному ренесансі. Про централізацію культурного життя в Берліні розказують велитенські бібліотеки, наукові інститути, високі школи та університет. Про безмежний ситий добробут свідчать цілі величезні дільниці вибудовані на початку нашого століття. Про останні роки оповідають такі грандіозні свідки, як Олімпійське Поле, нове міністерство летунства, що само творить одну дільницю, та новий будинок Державного Банку, що повстав на місці одної зірваної дільниці міста.

Над Шпревою, де колись істнувала маленька оселя Берлін, впали старі дільниці і на їх місці має повстати нова велитенська вулиця. Високі крани, парові молоти, що вбивають в землю залізні стовпи для нових підвалин, це вічна музика берлінських вулиць. Вона надто голосна, одначе висліди її дуже очевидні. Вулиці замкнені для руху свідчать про те, що Берлін будується разючо. Він живе й пульсує, він вічно неготовий, все ще у зрості, живе не тільки минувшиною, а й теперішністю та передусім будучністю і все ще панує в ньому живий, підприємчивий, очайдушний дух колишніх кольоністів — правдиво берлінський дух.

Маріян Шпак.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА І С-ка
у Львові, вул. Кордецького 50,
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і веск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс. в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька мода" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляя помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!
МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75
приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 120—?

Гостра нота Анґлії проти Японії.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Представник анґлійського уряду доручив у Токіо гостру ноту Анґлії з приводу зранення британського амбасадора японськими летунами.

Покликуючись на давно приняту міжнародню засаду про заборону нападати на особи, які непричасні до воєнної акції, нота стверджує, що летунство не звільнене від тієї засади. Про припадковість не може бути мови, тому, мовляв, хоругвки на авті були замалі і японське оправдання не вистарчає. Амбасадор переїздив терени, де не було ніякої воєнної акції, а озброєних китайців зустрінули щойно годину після нападу. Злочинність акту японських летунів збільшує ще факт, що дотепер Японія формально не виповіла ще війни Китаєві. Тому Вел. Британія домагається від Японії: 1) формального перепрошення уряду Вел. Британії японським урядом; 2) примірного покарання справників нападу; 3) ґарантії японських властей, що негайно видадуть необхідні доручення, щоб подібні події в майбутньому не повторилися.

ЯПОНЦІ ПОГРОЖУЮТЬ БОМБАРДУВАННЯМ СОВІТСЬКОГО КОНСУЛЯТУ.

МОСКВА, АТЕ. Японський генеральний консулят у Шанґаю склав новий протест проти дальшого давання сигналів з будинків совітського консуляту для китайських військ. Совітський генеральний консуль заявив, що в будинку совітського генерального консуляту ніхто не мешкає і що це може бути провокація. Японці загрозили збомбардуванням совітського консуляту. Совітський консуль відповів, що японці відповідають за те, що там діється, бо будинок консуляту положений на відтинку, що його контролюють японські війська.

ҐАРАКІРІ ЛЕТУНІВ?

Всі закордонні часописи повідомили, що японські летуни, які обстрілювали самоходи британської амбасади й ранили амбасадора, мали покінчити з життям, зробивши собі ґаракірі.

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

М. РУДНИЦЬКИЙ. 3

Відпочинок на Камені Довбуша

3. СОНЦЕ, МІСЯЦЬ І ПСТРУГИ.

Як минає літникові день на приписовому дозвіллі — цього не знає ніхто, ні він сам. У нашому теремі нема покищо електрики і ми лягаємо разом із сутінками, що кладуться тут раніше, ніж у Львові. В год. 6-ій зранку — страшна річ! — командор нашого захисту вже „робить Міллера", щоб набрати сил до козячого молока. Коли хто не має якоїсь спеціяльної програми, то йде до Ямного за орудками та поштою, хочби не мав що купувати і від нікого не ждав листів.

Кожний тут такий занятий собою, якби мав виконати лікарські вказівки у шпиталі. За прикладом спортовців і кращої половини людського роду ходимо напів голі, байдужі, яким оком зустрінуть нас прохожі. Природа має силу вливати в нас краплину забуття: — не здаємо собі справи, як виглядає міський Тарзан із тілом покорченим і вимятим цілорічним бюрократичним панцирем.

Живемо тільки нинішнім днем. Що треба, щоб його приємно провести? — погоди і доброго товариства. Нема симпатичніших людей під сонцем, як наші, коли вони нічого не роблять і насолоджуються своїм безділлям. Їсти, купатися і спати цілу добу не можна — кажуть люди затроєні книжками і як усі теоретики — переборщують.

Який животворний вплив можуть мати на своє середовище люди Сократової школи, найживішим прикладом цього є такі наші приятелі, яким ніколи ні Ксантипа ні цикута не занадто гірка.

Вони приїжджають що-року на Камінь Довбуша на кілька днів для пляжі і пстругів. Відживають так, що ведмеді непробуджені ще по ґаврах з зимового сну могли б у них учитися. Двацять кілька осіб у пансіоні, де вони зупиняються і всі знайомі сусіди починають від їх появи живіше рухатися.

Приїхали і після чемних привітів пішли просто над ріку. Від ранку до заходу сонця пролежали на каменюках майже натще, бо помідори з гігієнічним цитриновим соком і булки без гуцульської бриндзі не рахуються за харч. Треба-ж було і дієту витримати, коли приїхали на пструги. У ресторані над яремчанським водопадом поруч поетичної вивіски „дансінґ" висить іще друга така: „нині свіжі пструги".

Зайшли туди голодні, як гості, коли приходять на давно заповіджені імянини. Власник ресторану мало не бився у груди від ґріха, що саме сьогодні ще не принесли його доставці Люкулевої страви. Самому ловити пстругів не вільно і гості мусіли поневолі замовити розбратлі з цибулею. Та заки цибулька присмажиться можна ждати довго; треба було замовити таріль шинки. Води з Пруту мали ввесь день забагато і мусіли пити горілку, бо соляшна купіль виробляє страшенну спрагу.

Розбратлі мали ґарний „ґарнір" і смакували дуже. Та ледви голодні спортовці справилися з ними, прибіг задиханий кельнер зі звісткою, що „принесли свіжі пструги". Один із приятелів, ґастроном-мистець, що марнує свій талант як інжинір замість бути директором кухні найбільшого магараджі підчас його відпочинку на Ґаванні, казав собі показати спізнену рибу. Жаль йому стало її, що так бється у ведрі, замість підстрибувати на водопаді і казав присмажити на пробу дві найбільші штуки. Виявилося, що риба вихована в найближчому сусідстві ресторану не хотіла плисти до шлунка без „чистої". Боротьба не була легка з розбратлем і шинкою, але наші ґірські пструги страшенне виспортовані — пролізуть скрізь.

Була чудова місячна ніч. Товариство вертілося поволі, в тому поетичному настрою, що його навіть поети мають рідко, бо звичайно в такій порі сидять у кімнаті і пишуть вірші. Власниця пансіону зустріла своїх симпатичних гостей із винуватим поглядом; — вони щезли на цілий день без слова. Спитала, чи вони вже вечеряли. Один із них відповів скромно, як це робить завсіди, коли розмова сходить на їжу, що вже щось перекусили... Чи напються чаю?... Дякують дуже, коли ласка...

Служниця принесла чай і мариновані пструги. Господиня зберегла цю лакоминку для своїх святошних гостей. Один суддя, що мешкав у пансіоні і ніколи не діставав там пстругів, мало не счинив авантури на таку провокацію.

Приятелі мали коротку нараду. Як признатись, що вони саме вертаються „із пстругів"? „Навіщо-ж ти казав, що ми тільки перекусили?!" — Бо поправді кажучи ми їли на вечерю не пструги, а розбратель, а пструги це був тільки додаток...

Третій із приятелів звернув увагу, що вони зробили ґарний прохід і що від тої вечері минуло вже досить часу. І господиня була така чемна, що не можна було їй ніяк відмовити.

— І чого ми властиво їхали сюди зі Львова, як не на пструги?

Крім цього суддя поводився так нечемно.

Ґубернаторський уряд на Закарпатті.

Як повідомляє ужгородське „Українське Слово", губернаторський уряд на Закарпатті зачне за місяць свою діяльність. Деякі посади вже обсаджені. До губернаторського уряду дістанеться між іншими др Семен Грибовський, теперішній начальник в Перечині. Одночасно з цим іменуванням дадуть йому рангу радника. Так само буде перенесений до губ. уряду і дістане рангу радника др Андрій Марко, фінансовий надкомісар з Ужгороду. Господарські справи уряду перебере Бачинський. З урядників губернаторської канцелярії дістанеться до цього уряду др М. Лацанич, що стане надкомісарем. Пресові справи того уряду буде вести Федір Скраль. Начальником цілого губерніяльного уряду іменовано д'ра Олександра Бескида. Дальші становища ще не заповнені.

—o—

НИНІ ПРЕМІЄРА! Фільмовий архитвір ентузіястично і з захопленням принятий пресою цілого світа ілюстрований безсмертними творами мистця

„ВЕЛИКА ЛЮБОВ БЕТОВЕНА"

Режисерія геніяльного АБЛЯ ГАНСА. Головну ролю відтворює Гаррі Бауер.

УВАГА! З огляду на високу мистецьку вартість просимо прибувати на початки сеансів: 3.30, 5.30, 7.30, і 9.30. — Білєти знижкові не важні.

Зрада між червоними військами.

ПАРИЖ, ПАТ. Делегація баскійського уряду оголосила комунікат зі заявою одного старшини, який займав високе становище у штабі північної армії. Цей старшина між іншим стверджує, що наступ війська ген. Франка на Рейносу був би неможливий або в кожному випадку дуже утруднений, якби пригожий терен використали до зорганізування спротиву. Одначе відділи армії в Сантандері і в околиці не ставили ніякого опору неприятелеві. Рейносу віддали майже без бою і без евакуації фабрики гармат та зброї, що попала в руки противника в такому стані, що можна її негайно урухомити. Єдиний спротив підчас наступу ставили баскійські відділи, що їх постягали з поспіхом з ріжних відтинків фронту. Така поведінка і багато інших фактів, що їх не можна виясинти, переконала команду баскійської армії, що вона впала жертвою зради. Хотіли влекшити наступ відділів ген. Франка та зробити так, щоби неприятель взяв до неволі цілу баскійську армію. Осьвідомивши собі це команда баскійської армії поробила всі заходи при допомозі баскійського уряду, щоби врятувати свої відділи та омминути можливости, що всі баскійські війська дістануться до неволі.

НАЦІОНАЛЬНІ ЛІТАКИ ЗБОМБАРДУВАЛИ ВАЛЄНСІЮ.

ВАЛЄНСІЯ, 30. 8. ПАТ. Авас повідомляє, **що національні літаки налетіли вчора вечором на Валєнсію і скинули бомби. 3 особи вбиті, багато ранених, втрати великі. Протилетунська артилєрія примусила літаки відлетіти.**

Перший процес після страйку людовців.

Дня 24. ц. м. відбулася судова розправа в городському суді в Шамотулах у Познанщині проти 15-ох членів „Стронніцтва Людового" з Острова за те, що дня 16-го серпня ц. р. в год. 5—8 рано в Острові на публичних дорогах притримували селян, які їхали на возах або йшли пішки та примушували їх не доставляти молока до молочарні, бо — як казали — десять днів є страйк. Підсудних судили за провину зі ст. 251. к. к. По розправі засудили **Яна Мацьковяка на 7 місяців вязниці, Альфонса Кампу на 6 місяців** — обох без припинення. Решту обвинуваченых звільнили від вини й кари. Оборона заповіла апеляцію. Суд у мотивах присуду ствердив, що страйкувати й намовляти до страйку справді вільно, але щодо засуджених повірив деяким свідкам і ствердив, що вони змушували терором до страйку.

В Підгаєччині і Бережанщині арештували кількадесять людовців під замітом організування рільного страйку.

Львівський воєвода приняв делеґацію з Ярославщини, яка просила воєводу, щоб дав селянам охорону перед людовцями, які терорізують населення.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

Перемога комуністичних елєментів у Китаю.

Вістка про договір Китаю з СССР викликала велике вражіння. „Ле Жур" подає ближчі інформації на тему спеціяльної китайсько-совітської конвенції. Минулої середи вечором дипльо матичний курієр привіз до Нанкіну копію провізоричної конвенції, підписаної китайським амбасадором у Москві та московським урядом. Вже відомо, що рішено збільшити темпо достави зброї до Китаю з СССР. „Ле Жур" запевняє, що в китайсько-совітській конвенції нема зовсім згадки про безпосередній союз або військову поміч СССР для Китаю, але є постанови про доставу совітського воєнного матеріялу за гроші та концесії в Китаю. Якби великі европейські держави виступили проти політики нанкінського уряду, то дійшло би до інтерпенції Совітів. Щоденник пише, що 23. ц. м. прибуло на летовище в Куанг-Куа-Мен 12 бомбових літаків з кронштадських фабрик разом зі совітськими залогами. Ці залоги підписали договір на 6-місячну службу в китайській армії. Політика совітського уряду змагає тепер до поширення і можливо якнайдовшого протягання конфлікту. Тільки довготривала війна може врятувати Китай і вичерпати противника, який фінансово не міг би витримати довше, ніж 6 місяців. Совіти дуже заінтересовані в перемозі Китаю. Навіть передбачують, що якби китайські генерали зраджували китайський уряд, то начальний провід китайською армією передадуть совітському марш. Блюхерові, що перебуває тепер у Монґолії і має вже тепер спеціяльну безпосередню телефонічну комунікацію з Нанкіном. Поміч Совітів перемінилаєяб тоді в офіційний союз.

В колах европейської кольонії в Шанґаю кажуть, що китайсько-совітський договір про ненапад заплутав ще більше японсько-китайські відносини та що він перекреслює всі японські надії на створення спільного японсько-китайського протикомуністичного фронту. Заключенням цього договору Китай ввійшов до т. зв. протифашистівського блюку.

В берлінських політичних колах запевняють, що китайсько-совітський договір — **це перемога** комуністичних та протияпонських елементів у нанкінськім уряді.

ЗАЙНЯЛИ ВСІ ВАЖНІШІ СТРАТЕҐІЧНІ ТОЧКИ.

ТОКІО, 30. 8. ПАТ. В японських колах впевняють, що японські відділи **зайняли всі** важніші стратеґічні точки в провінції Чагар. Японські літаки бомбардували китайські становища у провінції Шансі. Протияпонські заворушення вибухли в Фучаві.

—o—

ВІЙСЬКОВИЙ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ЛІТАК НАД ЕСТОНІЄЮ.

ТАЛІН, 30. 8. Естонська телеґрафічна аґенція звідомляє, що над Естонією недалеко Нарви появився був большевицький літак, який обстрілювала прикордонна естонська сторожа. Літак завернув на совітську територію.

Анкета одного скептика.

Вже незадовго відбудеться тягнення IV. кляси 39. Клясової Льотерії. В колектурах рух, усі з поспіхом купують льоси, повстають „спілки" для спільного закупу льосу, одним словом — льотерійна горячка в повному ході.

Один скептик, який ставиться критично до всього, поставив багатьом людям питання, чому ґрають на льотерії. Ось які почув відповіди:

Відомий музик відповів:

— Граю лише на клярнеті і на льотерії і як дотепер виходив я на цьому зовсім добре; своїм клярнетом виграваю зовсім незлі заробітки, на льотерії виграваю кількакратно поважніші — як для мене — суми. Якщо зірву з одною з цих двох гор, то напевно не з ґрою на льотерії...

Популярний адвокат:

— Граю на льотерії, бо це єдина ґра, щодо якої можу бути певним, що не зведе мене на манівці... Я виграв уже у своїй практиці тільки справ без ніяких шанс, чому не мав би виграти тоді, коли шанси першорядні.

Один знаменитий бріджист:

— Граю на льотерії, бо це єдина ґра, при якій нема кібіців... А що можна при цьому виґрати поважну суму, отже прошу...

Експедієнтка з відомого магазину:

— Граю на льотерії, бо моя кузинка з нареченим виграли кілька тисяч і могли негайно повінчатися. А я і мій хлопець так спішимося...

Пан Антін з Таргівка:

— Фактично відомо, що граю, бо кожна людина з високою освітою розуміє, що льотерія, це єдина ґра, де нема ні входу ні виходу. За богато ґрати не буду, бо інший ґроші загорне, а я зашпусся як „покиваний" фраєр і наречені повтікають...

Один пан з товариства:

— Граю на льотерії, бо це єдина ґра, при якій пані не оповідають про свої приятельки, служниці та нові сукні. Забув додати, що вже раз виграв грубшу суму...

Молода і гарна акторка:

— Я приєднялася до товаришок, які в трійку купили льос. Боже не пережила би, якби виграли без мене...

Наш скептик пішов потайки по льос Клясової Льотерії.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Е.А.!

що не варт було йому залишати такої вибагливої страви — треба було його покарати. Мариновані пструги щезли під хвилями чаю.

Була 10-а ввечір і товариство з пансіону саме вибиралося на забаву і танці до вчительської оселі. Йти туди без львівських гостей — ні, цього не можна було собі уявити. Доречі мої приятелі, між якими є й лікарі, ствердили, що „з огляду на ґіґієну варт перед сном трохи перейтися". У вчительській оселі давали чай з конфітурами. А гостили конфітурами не так по галицьки — на тарілочці від чорної кави, а по наддніпрянськи: накладали їх великою ложкою.

Один із тої спортової трійки, що виграли цього вечора змагання із пстругами, каже, що подивившись на свого приятеля, як він вистеловав собі сон конфітурами дістав пароксизмів зі страху: чи вони ще вийдуть із тої гостинної салі... Звичайно переборщував у таких випадках із зависти, коли сам не мав уже апетиту.

Я спав у тій самій кімнаті, що мої приятелі. Перед сном вони не заводять ніколи теоретичних дискусій і ніколи не сваряться, бо коли один зробить другому докір, що взяв собі більшого пструга, той другий, заки встигне відповісти — чує вже хропіння. І тої ночі спали вони як люди, що мають чисту совість, коли виконали свій обовязок. Тільки вранці сусіди зпоза стіни питалися, чи не різав хто вночі дощок...

Тому, що найголосніший віддих мають із цієї трійки — два неженаті, обидва на гарних становищах, я не міг їх зрадити. У пансіоні були дівчата, які впевняли, що ніколи не могли би вийти заміж за такого, що хропе.

(Докінчення буде).

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Безцінні скарби.

В одній бездонній прірві в диких і недоступних горах на полудне від Меджеду, на границі перської пустині, пропали скарби, що їх зарабував 200 літ тому перський шах Надір азійському володареві Магометові.

До Персії вибралася велика виправа під проводом молодого англійського інжиніра Мершеля, що хоче шукати за тими скарбами. У тій виправі бере участь двох найкращих альпіністів, що їх заангажував Мершель.

САМОЦВІТ.

Імя Великого Магомета знають у цілому світі з цього приводу, що один з найкращих брилянтів походить із його скарбу. Цей жемчуг зоветься „Когінор" і є сьогодні в англійського короля.

Історія зі згаданою виправою доволі цікава. Вже довший час у Персії перебував англійсько-індійський учений професор Мершель. Він досліджував східну археольогію. У домі одного перського достойника в Кебрисі показали йому стару хроніку (літопис) майстерно прикрашену пригарними мініятюрами, що оповідає про переможну виправу шаха Надіра проти індійського володаря Дельгі, Великого Магомета.

НАЧЕ В КАЗЦІ.

Це було 1739 р. коли перське військо добуло столицю індійської держави. Після кривавої різні почалися грабіжі. Шах зарезервував собі величаву палату Магомета, відому з просто казкових скарбів. Щоб ніщо не пропало, він окружив вояками цю палату й під його особистим доглядом стали зносити на палатне подвіря всі скарби Магомета. Довгі віки зложилися на ті скарби. Тепер зносили перські вояки відомий на цілому Сході престіл з масивного золота. Він був такий важкий, що під ним угиналося шість людей.

СКРИНІ З ДІЯМАНТАМИ.

Цей престіл був прикрашений мистецькими плоскорізьбами, та висаджений обильно величезними рубінами, сафірами й ізмарагдами. Далі принесли вояки корону Великого Магомета прикрашену безцінними клейнотами. Між ними був і згаданий „Когінор". Врешті принесли 130 задізних скринь, повних неоправлених дорогих камінів білих і чорних перел, чудових різьб зі слоневої кости, дорогоцінних китайських шовків та величавої китайської порцеляни (її цінили тоді на вагу золота).

Всі ті скарби запакували під доглядом перського високого урядовця у великі клунки (по 200 г. ваги) й завантежили на верблюдів. Двадцять дві каравани виправилися під сильним конвоєм до Персії.

КАРАВАНА.

З ріжних причин ці каравани вибували подорож окремо. Крім зменшення риска відбиття цих скарбів, річ була теж у тому, що дорога крізь пустиню була дуже важка з уваги на харчі та воду. Остання караван йшла під проводом шахового племінника, князя Ірзук Хана. Це була найцінніше частина добичі.

БЕЗОДНЯ.

Не зважаючи на великі трудноші, караван перейшла через Афганістан і опинилася над кордоном Персії. Вже було тільки два дні дороги до Меджеду. Та тут застукала каравану жахлива сніговія. Девять верблюдів зіштовхнув буревій у безодню. Довго пробував Ірзук Хан віднайти втрату, одначе даремно. Десь у якійсь щілині в безодні пропало 18 двістікільограмових міхів з клейнодами-скарбами. Караван вже не задержувалася ніде по дорозі й уже без ніяких пригод добилась до перської столиці, Тегерану. На вістку про страту скарбу, шах з пересердя велів відрубати голову своєму племінникові Ірзук Ханові. Та щойно після цього прийшло йому до голови, що він велів убити єдину людину, що знала, де пропали скарби...

ДАРЕМНІ ЗУСИЛЛЯ.

З цієї пори й Надір і його наслідники даремне пробували віднайти ці скарби.

Найбільший скарб світа спочиває досі десь у безодні біля білих верблюдиних кісток і ніхто не міг його найти.

Стільки оповіла стара хроніка-літопис. Цю історію переказав Мершель своєму синові, що перебував саме в Індії, як лісовий інжинір. Цей вирішив віднайти згадані скарби. Він виклопотав у перської влади концесію на розшуки. Дозвіл йому дали без зайвих трудноший, бо перси вже мають досить розшуків. Одначе перська влада застерегла собі, що на випадок, як інжинір Мершель найде скарби, то вона одержить половину з них.

Дальша підготова пішла в Льондоні, де інжинір Мершель вистерав гроші на виправу. Багато поважних банкирів не пожаліло грошей на це.

Яка дальша доля цієї фантастичної виправи — невідомо.

18.000 км. перегонів зі смертю.

В единбурській лічниці перевели перед кількома днями операцію, яка завдяки спеціяльним умовинам заслуговує на згадку.

14-літня Евеліна Бері з Йоганесбургу в Полудневій Африці виїхала в товаристві свого батька до Шотляндії, де мала вона піддатися важній операції. Мала пацієнтка стратила з причини якихсь комплікацій очного нерву зір. Вона не втратила його на завжди, одначе привернути зір могла їй тільки незвичайно важка і скомплікована операція. Операція була їй конче потрібна, бо вона могла урятувати їй теж життя. А так малій пацієнтці грозила в кожній хвилині смерть. Майже в останній хвилині, переїхавши 13 тисяч кільометрів поїздом, пароплавом і літаком наспіла мала Евеліна до Единбургу, де їй перевели негайно операцію. Операція вдалася і мала пацієнтка відзискала не тільки зір, але врятувала теж життя. Опісля вернулася зі своїм батьком знову до Африки. Годиться при тім зазначити, що на кошти подорожі зложилося кількох громадян Йоганесбургу, бо батько малої Евеліни не мав на те ніяких засобів.

Край, де сходить сонце.

Перед Японією все гнеться, все поступається їй з дороги, Китай горить.

Перед пяти літами Японія перемогла у женевському бою 47 держав і народів, що домагалися, щоб японці покинули Манджурію. Колиж Ліга Націй стала надто натискати, японський відпоручник покинув салю нарад, ще й дверима гримнув на відхідному. На погрозу санкцій з боку Ліги, японці відповіли підготовою висадження своїх полків у Гонг-Конгу.

Найбільший ворог Японії, Злучені Держави Північної Америки, загадали пильнувати Японію і заняли Філіпіни. Та Японія застановила їх покинути ці становища.

ЛИЦАРІ ДАЛЕКОГО СХОДУ.

Тридять літ тому поклала Японія на лопатки царську Московію. Сьогодні шахує вона большевицьку Московію й тільки вона постачає їй найбільше мороки.

Як усі сильні, як усі найсильніші сьогоднішнього світа, є Японія понад правом. Займає Китай як тільки хоче, держить у своїх руках долю пів міліярда (500 міліонів) людей, відкидає американське гасло т. зв. „відчинених дверей щодо Китаю" та перемінює це гасло на: „Геть руки від Китаю" або „Азія для азіятів!" Мимо великого економічного розвитку, на другому кінці старого світа, европеець почувається в Японії наче в себе дома, таке там дисципліна по містах, такий лад у всіх публичних установах.

ЯМАТО.

Вгорі — почуття й пошанування авторитету, в низах залізна дисципліна. Оце два складники, що характеризують сучасну Японію. Оба ці складники виявляються в японському мілітаризмі. Але це мілітаризм, що зародився з традиції, що виходить зі зовсім інших основ, як европейський мілітаризм. Японське любов батьківщини, політичні погляди, а навіть послух і дисципліна перед начальниками це складові частини віри.

Кожний японець вояк, чи урядовець віддає свою душу й тіло святій особі мікада. Дослівно. Коли трапляються змови й атентати, то вони основуються саме на тому націоналізмі, що є якось получений із актами віри. Це т. зв. „Дух Ямато". „Ямато" велить когось убити, а опісля віддати вое життя для добра краю та слави мікада.

Віра японця сягає глибоко навіть у традицію його домашнього життя. Вона завязана з його буднем. Вона велить йому инакше дивитися на світ, як европейцеві, або американцеві.

СИЛА ЗБІРНОЇ ВОЛІ.

Японський генеральний штаб кинув колись гасло: „Треба нам гарних мужчин!"

Досі японців журила думка, що й про них мали у світі: вони малі, коротконогі й здебільшого клишоногі, широкогруді, вуха в них відстаючі, круглолиці, уявляли собою найпогиніших людей. На поклик генерального штабу край відгукнувся одностайне.

Всі взялися за відповідну відживу молоді, за спорт і руханку. І в висліді щороку японський новобранець на кілька міліметрів вищий, що року менший відсоток кривоногих. Цей здисциплінований нарід зумів перевести найбільше діло: виховати фізично нового чоловіка.

Та цей нарід не може поміститися на своїх островах і шукає місця по всьому світі. Японське кольонізація веде перід перед іншими. Останніми часами у Бразилії оселюються тисячі японців. Під проводом вишколених інструкторів, відповідно вивіновані в усякі засоби є японські кольоністи в Америці, на островах Північного Моря, в Австралії найвірнішими представниками своєї далекої батьківщини.

Саме може ця недостача місця, автім і виховання робить із японців найбільш войовничий нарід на землі. Велитенська військова японська каста бачить у війні найбільш справедливу „політику". Вони змагають до війни навіть такими неповажними засобами, як атентат, що його виконав був у Токіо Ношіо Накамура на фільмового артиста Чарлі Чапліна. Накамура хотів остаток викликати збройний конфлікт між Америкою і Японією.

АТЕНТАТИ.

Атентати на найвищих, державних достойників, збивства, самовбивства, врешті присуди на винуватців — всім відомі. Та не всім відомо, що японські студенти один такий присуд, до речі зовсім легідний, визнали за гострий. На знак протесту переслали вони суддям десятки своїх відрізаних пальців.

12. серпня 1935 р. підполковник Аізава вбив генерала Нагату. Підчас процесу він обвинувачував убитого, за його „моральну гниль" і „договори з шайкою беришників". Він був гордий зі свого вчинку.

Члени трибуналу плакали, студенти пересилали до нього листи подяки, що їх писали своєю кровю.

„Коли суд не зрозуміє вчинку мого клієнта Аізави, інші Аізави прийдуть і повторять його діло!" — мав відвагу заявити оборонець Аізави. І справді так сталося: за три тижні згинуло кілька міністрів, збунтувався ввесь токійський гарнізон. Щойно мікадо велів повстанцям кинути їхню патріотичну демонстрацію. Опісля майже всі змовники відібрали собі життя.

ПРОБОЄМ ДО ВЛАДИ.

У Японії дуже бояться чужого шпигунства. З уваги на те трохи не що другий японець помагає поліції в поборюванні тієї загрози.

Є 70 міліонів японців. Це одностайна сила, що заєдно зростає.

Японці змагають до господарської незалежности й самовистарчальности. Манджурія дає бавовну. Також вовну й олій. Вугілля й залізо є в Шантунгу й Шансі. Каучук з Філіпін, нафта зі Сахеліну. Якщо не стане рижу, то братимуть його зі Сіяму. Японські геольоги вперто шукають за міддю, цинком і ціною.

Водночас Японія збройться, головно на морі. Вона збудувала 45 тисяч тонові пошпирники, що їх Америка не може будувати, бо Панамський канал за вузький.

Цей невеличкий щодо земних просторів край, є сьогодні наймогутнішим на світі. Він держить у своїх руках долю світа й хто зна, чи там, на краю старого Світа, подій, що саме відбуваються, не будуть мати вирішного впливу для цілого людства.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Шляхи модерного фізичного виховання.

Щоб пізнати, як оформлюється модерне фізичне виховання і якими шляхами воно йде, треба слідкувати за подіями, що в цій ділянці людського життя розвиваються в Німеччині й Італії. Бо ці обі держави є творцями модерного фізичного виховання і там постійно поширюється обсяг, засоби й методи фіз. виховання, там йде жива праця над модернізацією фіз. виховання, щоб його достосовувати постійно до нинішнього політичного й суспільного життя. Здобутки, новини та досвід на тому полі осягнені в одній із тих держав — переймає і друга, якщо вважає їх для себе корисними й доцільними. У слід за ними йдуть інші держави, що ведуть фізичне виховання з точки інтересів держави.

СПОРТОВЕ СТРІЛЯННЯ.

Від 1933 р. робили в Німеччині заходи доповнити програму фізичного виховання молоді (Гітлер-югенд) вставленням найбільш мужеської із усіх фізичних вправ: спортового стріляння. І саме недавно думку цю зреалізували, створивши окрему станицю, де виховують інструкторів у стрілянні для організації: гітлерівська молодь. Це перша державна школа стріляння „ГЮ", куди що тижня приїздить на вишкіл 52 юнаків, щоб за вісім днів вивчити теорію і практику стріляння та осягнути ступінь інструктора стріляння для поодиноких округ „ГЮ". Хоч здається, що наука тревае коротко, одначе вона дуже основна. При тому до цієї школи допускають тільки вибранців, тих, що вдачею і фізичним вироблюванням вибилися понад пересічність. Німці прикладають велику вагу до цієї школи, приймаючи засаду: кожний німецький юнак мусить бути пересічно добрим стрільцем!

ГІРСЬКІ СВЯТА.

Від довгих літ приймася в Німеччині звичай уладжувати гірські свята получені із руханковими показами та змаганнями. Сповнилося бажання Яна, бачити фізичні вправи серед вільної, нічим не обмежуваної природи.

І рік-річно мандрують десятки-сотні руховників та спортовців із міст у простір, в гори, щоб там спільно з тамошнім довколичним населенням святкувати гірські свята. Брак технічних уладжень, біжні, скічні і т. д. не є ніякою перешкодою. Бо не йде про рекорди, частинки секунд чи центиметрів. Кожний змагається тільки для природного людині бажання змагатися і перемагати, стадіони дає щедро сама природа — тут і там розкинені між лісами полями.

А по змаганнях — спільне свято із населенням; співи й народні танки серед свобідного та широго настрою, який робить із тих людей „з міста" і тих „з гір" одну родину. В цей спосіб спортовці й руховики реалізують не тільки волю Яна, але і сповняють обовязок супроти батьківщини. Мимоволі нагадується мені одно наше спортове свято на провінції. Для пропаганди виїхала зі Львова дружина легкоатлетів. З яким просто негодуванням вийшли наші спортовці на площу, де ні біжні ні інших уладжень. От пасовисько, переміне недавно на спортову площу. Змагання відбулися — змагуни побігали, накидали — та й поїхали, на жаль таксамо чужі, як і приїхали. Бо не було саме того чинника: **спільности свята.** А до серця народу найлекше добереться тільки молодь.

Добрі приклади все варто наслідувати. Чиж наша природа, наші гори не є чудовим тереном для таких гірських свят?

І. НІМЕЦЬКІ МИСТЕЦТВА В 12-ТИ ЗМАГУ.

Коли в легкій атлетиці маємо такі багатозмаги, як пяти- і десятизмаг, то руханка має 12-ти змаг. Цей т. зв. мішаний багатозмаг, що з уваги на всесторонність стоїть куди вище від легкоатл. багатозмагів, має над ними ще й ту перевагу, що доступний для куди більшої кількости людей (число пяти- і десяти-змагунів є розмірно дуже мале, не тільки в нас). Всеж таки досі спортова конкуренція не здобула собі права приладности. І ось саме тепер німецький союз фіз. виховання визнав руханковий 12-ти змаг за спортову конкуренцію і уладив німецькі мистецтва у 12-тизмагу (12. і 22. 8. ц. р.) незалежно від мистецтв на прикладах, що відбуваються від 1931 р.

Розписання цих перших мистецтв є важною подією в історії німецької руханки. Відзеркалюється тут намагання успортовлення німецької приладової руханки, зворот від засади „тільки приладова руханка", що дійшла до переборщення. Одночасно не означає вона ще повного розриву з приладами, бо ось в Токіо Німеччина буде брати участь у чистій приладовій руханці.

Ці зміни уважають тільки поглибленням і розбудованням нім. руханки.

Дотеперішній 12-тизмаг змінили в тому напрямі, що присвятили більше уваги вправам, які вимагають швидкости й сили відбиття (скоки) та взагалі атлетичної готовости. Три легкоатлетичні конкуренції, що входять у склад 12-тизмагу а саме: біг 100м., **стусан каменем (15 кг.)** і вільний скок вгору вимагають грунтовного опанування легкої атлетики, щоб здобути потрібні пункти, при чому мінімум тепер підвищили. І так в бігу 100 м. 20 точок дає час 11,6 сек. (перше 12 сек.), в стусані каменем із 7.40 м. підвищено на 8,10 м., а хто хоче в скоку осягнути повну скількість точок — цей мусить із віддалі 3.20 м. перескочити висоту 1.70 м. Як видно вимоги дуже високі.

Цікаво, що ціллю цієї зміни 12-тизмагу було по словах державного руханкового провідника, бажання видіти знову „більших руховиків, бо тепер німецька мистецька класа в приладовій руханці складається загально із малих людей". Яка гідна подиву доцільність у всьому! Правда, числяться німці з тим, що для теперішніх мистців нові вимоги дуже важкі. Але зате сподіються осягнути, що ця зміна буде дуже корисна не тільки для нім. приладової руханки (поглиблення і збогаченням форм), але й у дальшому для німецького спорту взагалі. (Д. Б.-

Турнір копаного мяча у Стрию.

Львів добуває перше місце.

У днях 28. і 29. п. м. відбулися у Стрию краєві змагання у копаному мячі при участи трьох фіналістів Львівщини, Коломийщини і Стрийщини. Четвертий фіналіст (Станиславівщина) не приїхав. У першім дні турніру по розьосуванні змагались Коломия — Стрий; Львів без гри увійшов до фіналу.

Коломия — Стрий 4:2 (2:2).

Сокіл-Коломия виступив у своєму найкращому складі і під фізичним оглядом презентувався прекрасно. Найкращою формацією був напад, ведений найкращим змагуном на площі Маруняком; над рівень вибивався також лівий дружин. Найслабшою лінією була помічі; оборона тверда, воротар дуже непевний. Стрий репрезентували Добряни. Дружина, що колись побивала найкращі склади Львівщини, показалася лише тінню. В першій частині гри ще могла задовольнити атартом, зате друга частина по втраті перших воріт заломила дружину психічно, правда, не брали участи у грі два найкращі змагуни, але заступати їх чужими — не Добрянам не личило.

Хід першої частини гри доволі цікавий, гра вирівнана, обі дружини не використовують багато догідних ситуацій. Друга частина гри належить до Коломиї, що заслужено добуває двоє воріт і перемогу. В Добрянах слід підмітити добру гру воротаря та обох крилових. Суддював п. Поважняк зі Львова. Видів к. 500.

Львів — Коломия 2:1 (1:1).

В другім дні змагань Коломия виступила в дещо зміненому складі. Львів фізично представлявся слабше, зате технічно переважав над соколами. В першій частині гра отверта рівнорядна, анемія обох нападів не дозволяє діяти до воріт. В другій частині гри Львів сильно переважає, одначе в добутті воріт стоїть на перешкоді воротар, що того дня був просто феноменальний: виловлював найтяжчі мячі, добре устабілізувався, вчас вибігав і йому соколи завдячують програну у таким малім відношенні. Оборона грала дуже непевно, напад не доходив у тім часі до воріт противника і грав хаотично; сам Марунин не міг дати ради, бо сильно його бив Данилевич. Поміч слабша, як у суботу. В коломийській дружині єдине перетоплення Львів показав гру гарну й на доволі високому рівні. Напад у полі комбінував добре, зате під воротями не давав собі ради. Поміч пересічна, вибивався тут середущий, що паралізував сильно небезпечного Марунина. Найкращою лінією Львова була оборона, де Ярош був найкращий на грищі. Воротар не мав нагоди до поважного виписку.

Вже в 7. хв. Львів добуває ведення зі стрілу крилового по помилці оборонця. Гра доволі нервова. Темпо й скоре, мяч переходить від воріт до воріт, але ані одна не приносить вирівнання для „Сокола" в жаркого меду. До половини високі пересічений. По половині перетоплення сокола використовує Львів і пересиджує часто на половині противника, одначе довго без виходу. Публика денервується і вже рахується з догривкою, аж нарешті Львів добуває другі ворота у 43 хв. По мячі в наріжника лучник Львова переносить мяч за себе, різок і гол. До кінця гри виклід вже незмінений і так Львів став мистцем краю.

Змагання лишили по собі дуже корисне враження, одначе до таких змагань організатори повинні більше підготовитися. Суддював п. Каратницький зі Стрия. Публики коло 700. **В. П.**

Спортові висліди.

РЕСОВІЯ — УКРАЇНА 4:1 (1:1).

Висока програна України у Ґлівіці тим болюче, що наша одинадцятка була вже у кращій формі, ніж на перших своїх змаганнях в Коршеві. Легка перевага в першій половині, закінчений ремісним виклідом, вішувала навіть виграну. На жаль, прийшов другий гол для Ресовії і наші грачі заломилися немов новики, які перший раз прийшли на грище. І тут виявило своє щастя в мішка, цей первородний гріх нашої дружини: легковаження тренінгу і недостача бажання виграти змагання за всяку ціну. Нехай жен науки не йде в ліс і нехай змагуни візьмуться нарешті до праці та видуть вже в найближчу неділю переможцями!

Хід гри: Вже в 5. хвилині Баран стрілив ворота в вільного, але їх судди не признали з причини офсайту. Гра йде у слабому темпі. В 15 хвилині Врубель використовує замішання під воротами України вислідом стрілу з наріжника і здобуває перші ворота. Напад України накидає темпо і вже в 23. хвилині Мікльош вирівнює після прегарної сольової акції. Дальші зміни акцій обох нападів легко ліквідує оборона обох дружин. Так минула перша половина при легкій перевазі України, так само виглядала і перша половина другої. Здавалося, що не дійде до програної України. Тимчасом по других воротах Ресовії в 27. хвилині приходить несподіване психічне заломання дружини, зокрема Скопеня І. на обороні і Романця в помочі. Не диво, що противник умить використав цю слабу сторону нашої дружини і, домінований публикою, підвищив вислід у 40. хвилині до трьох, а в 42. до чотирьох воріт.

Ця перемога Ресовії, яка до того не використала кращого рішуче за висока, коли взяти під увагу хід гри та форму обох дружин. З нашої одинадцятки вибивався на перше місце Гошовський, на середині помочі і ліве тріо в нападу: Мікльош, Хомишинець, Кравєвський. Тяжко ранений Скопень ІІ. був радше статистом на грищі, ніж грачем, а Магопький — обставлений солідно Дильонгом — не міг виявити своїх добрих потягнень. З Ресовії загально подобалися Врубель і Станіславський.

Деяким оправданням для України може бути склад, бо до змагань зі своїм найсильнішим противником виїхала вона без хорого Гупула та без Сирегого і Петрова і виступила до цих змагань у такому складі: Босий, Скопень І, Воробець; Ромадець, Гошовський, Цимбола; Магопький, Скопень ІІ, Мікльош, Хомишинець, Кравєвський. Ресовія виступила без Гагенгофа, Відера та Хвалки.

Судля п. Тіше.

ІНШІ ВИСЛІДИ ЗА МИСТЕЦТВО ОКР. ЛІГИ:

ЛЬВІВ. Другий Сокіл — Р. К. С. 1:0 (1:0).
ЛЬВІВ. Лехія — Гасмонея 1:0 (0:0).
ПЕРЕМИШЛЬ. Чорні — Чуваї 2:1 (2:1).
САМБІР. Погонь (Стрий) — Корона 7:2 (4:0).
ЯРОСЛАВ. Оґнісько — Польонія 2:2 (1:0).
ДРОГОБИЧ. Погонь І Б — Юнак 1:0 (0:0).

Табелі по двох [illegible] виглядає так:

1. Сокіл II	2	4:0	8:0
2. Ресовія	2	4:0	7:1
3. Погонь (Стр[illegible]	2	4:0	12:5
4. Чорні	2	3:1	2:1
5. Польонія	2	3:1	2:1
6. Оґнісько	2	2:2	2:2
7. Лехія	2	2:2	4:5
8. Погонь І Б	2	2:2	1:3
9. Гасмонея	2	1:3	0:1
10. Р. К. С.	2	1:3	0:1
11. Україна	2	1:3	3:6
12. Корона	2	1:3	4:9
13. Чуваї	2	0:4	3:6
14. Юнак	2	0:4	0:5

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖ. ЛІГИ:

ЧЕНСТОХОВА. Польонія — Бригада 3:1 (3:1).
ЛЮБЛИН. Сьмігли — Унія 1:0 (1:0).

ПОЛЬСЬКА ДЕРЖ. ЛІГА:

ЛЬВІВ. Погонь — ЛКС 2:0 (0:0).
КРАКІВ. АКС — Гарбарня 0:0.
ПОЗНАНЬ. Краковія — Варта 3:3 (0:3).
ВАРШАВА. Вісла — Варшівянка 2:1 (1:1).

РІЖНІ:

ТЕРНОПІЛЬ. Поділля — Яніва 1:3 (1:3). Мист. А. класи.

ПЕРЕМИШЛЬ. Сян — Скала (Мостиська) 8:2 (6:0). Змагання товариські.

САМБІР. Дністер (Самбір) — Ватра (Дрогобич) 1:1 (1:1). Змагання за вхід до А-класи. Дністер грав брутально.

РУСЬ ПОЧАЛА ДОБРЕ!

Русь — М. Ш. Е. 4:1. МШЕ — це чи не найгрізніший противник Руси в терені. Вона легко з ними справилася і без Бокшая, якого продала Славія.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА:

Вікт. Пльзен — Братислава 4:1.
Спарта — Шл. Острава 2:2 (1).
Наход — Жіденіце 3:1.
Вікт. Жіжков — С. К. Пльзен 3:1.

АВСТРІЙСЬКА НАЦ. ЛІГА:

Австрія — Фаворіттнер 3:2.
Сіммеринг — Спортклюб 3:3.
Віенна — Флоріздорф 2:2.
Вакер — Адмірa 1:1.
Рапід — Він 5:0.

БІГ НАКОЛЕСНИКІВ

на трасі Львів—Стрий—Дрогобич—Самбір—Рудки—Львів.

І. місце Щотка (Чорні), II. Степанюк (Україна), III. Бабій (Україна).

Біг наколесників за часу дир. Левицького, голови С. Т. Україна, що відбувся у неділю на 220-км. трасі Львів—Дрогобич—Львів, треба зарахувати до найбільш удатних цьогорічних імпрез. Це безперечно заслуга дир. Левицького, що в ньому наколесники України знаходять правдивого мецената й дуже ревного опікуна. Вже нині наколесники України є найкращі в Галичині. Бракує їм ще тільки дещо рутини, але її набрати можна лиш у змаганнях; ще кілька стрічей — і вони будуть на вершках.

У бігу взяло участь 38 змагунів з ріжних клюбів. Україна мала вже, можна сказати, певну перемогу, але зручний маневр Щотки при одночасній помилці лідера наколесників України Степанюка дозволив першому надробити втрачений терен і здобути І. місце.

Змагання були добре зорганізовані і поділені на два етапи з піметою в Дрогобичі. В першому етапі погода була чудова. Другий етап змагань — це боротьба наколесників з розмоклою і ховзькою дорогою. Підчас цілої траси по більших містах і навіть по селах вітали наших змагунів великі маси народу; у Дрогобичі було їх кілька тисяч.

У Львові стартували дві групи. В год. 7.30 змагунюніори, пять хвилин пізніше ліцензіовані. Україну заступало понад десять змагунів. До півмети в Дрогобичі прийшов перший Бабій (Україна) і здобув нагороду С. Т. „Ватра"; другий за ним Степанюк, Щотка і дальші. Після півгодинного відпочинку наколесники рушили дальше. Біг зів увесь час Степанюк і Бабій. Одначе кількасот метрів перед метою Степанюк стараючи допомогти Бабієві, що їхав уже третій, і цю похибку його використав Щотка (Чорні), що на одно колесо випередив його на меті.

Виоліди:

1) **Щотка (Чорні)** 7.49,12; 2) **Степанюк** (Україна) 7.49,12.4; 3) **Бабій** (Україна) 7.49,12.6; 4) **Губер** (ЛТКМ) 7.49,12.8; 5) **Опят** (ЛТКМ) 7.50,45; 6) **Звйонзек** (Чорні); 7) **Федак** (Укр.); 8) **Колтуцький** (Укр.); 9. **Буцик** (Україна); 10) **Брощак** (Чорні).

Юніори:

1) **Бучак** (ЛТКМ); 2) **Лата** (Укр.); 3. **Коцур** (Україна); 4. **Ільницький** (Сколе); 5. **Яким** (Дністер, Самбір).

Пересічна скорість 30 км. на годину. Біг скінчило 19 змагунів.

Вечором відбулась у домівці С. Т. Україна роздача нагород. Дир. Левицький подякував усім змагунам за участь у бігу і за їхню бадьору поставу. З черги відпоручник ЛОЗК подякував дир. О. Левицькому за незвичайно вдалу організацію бігу й підчеркнув її європейський рівень. Звернув теж увагу на Бабія, що виявився революцією, як теж похвалив їзду Колтуцького. Після того розділено нагороди й жетони. Щотка (Чорні) добув чашу дир. Левицького, всі інші дуже гарні й цінні нагороди.

ОКРУЖНІ СОКІЛЬСЬКІ ЗМАГАННЯ У ВІДБИВАНЦІ.

Окружні відбивайкові змагання Львова групи провінціональної відбулися 29. 8. Стануло до змагань 5 дружин побратимів з гнізд: Підберізці, Судова Вишня, Лисиничі, Гаї й Лани. Змагання відкрив сост. голови Сокола-Батька п. Карпінський. Зараз потім почалися змагання. Розіграно 10 стріч від год. 10—13. Виклад такий: 1) Підберізці, 2) Судова Вишня, 3) Лисиничі, 4) Гаї, 5) Лани.

Переможець змагань, дружина з Підберезець — це дружина дуже сильна, яка є класою для себе. Добрий рівень репрезентують дружини зі Судової Вишні та з Лисинич. Слабші Гаї і Ланн, одначе вони не повинні зражуватися невдачею та совісно взятися до дальшої праці. Змагання перевели побратими: Козачок О. і Р. Лисий. Суддювали крім цих двох: О. Вальчик, Залеський і Гавур.

Відгомін т. зв. „матуральної афери" перед судом.

В понеділок — 30. ц. м. почалася розправа перед трибуналом окружного суду у Львові проти підс. Рачека і товаришів у звязку з т. зв. „матуральною аферою". На лаві підсудних засіли: 1) мґр **Казимґр Целестин Рачек**, урядовець львівської кураторії; 2) **Еліяш Мерер**, гімназійний професор у Луцьку та його брат 3) **Йосиф Мерер**, студент політехніки у Львові. Підсудні відповідають з вільної стопи. Трибуналові проводить радн. **Міхалє;** обвинувачує прок. **Треля.** Акт обвинувачення каже, що підс. Рачек зловжив своєю владою зі шкодою для публичного інтересу. Щоби влекшити скласти іспит зрілости своєму братові Евгенові підс. Рачек увійшов до кімнати начальника Юса і з т. зв. американської шафи забрав тайні матуральні теми, зладив відписи і видав їх підс. Е. Мерерові. Крім того Рачек забрав 10 шкільних залізничних легітимацій та 8 целюльоїдових коперт задля матеріяльної користи. Підс. Е. Мерерові закидає акт обвинувачення, що в грудні 1936. і в лютому, березні та квітні ц. р. намовляв підс. Рачека, щоби безправно забрав теми до письменної матури, що мала відбутися з весною 1937. р. нібито, щоби влекшити іспит зрілости своєму братові. Третьому підс. Й. Мерерові закидає акт обвинувачення, що намовив Рачека присвоїти матуральні теми знаючи, що підс. Рачек робить це для іншої особи, щоб осягнути матеріяльну користь. Ці матуральні теми підс. Рачек відбив в пивниці в архіві кураторії і передав їх підс. Е. Мерерові, який знову віддав їх своєму братові Йосифові. Знову підс. Й. Мерер продав матуральні теми абітурієнтові V. гімназії у Львові Людвикові Хільфові за 1.500 зол. та якомусь Райсові за 250 зол. Хільф стягнув згадану квоту від своїх товаришів, які платили від 50 сот. до 150 зол. за поодинокі теми.

Підсудні до вини не признаються. Підс. Рачек оповів широко про свої взаємини з підс. Е. Мерером, який допоміг йому здати університетський іспит у проф. Шельонговського. Тоді Е. Мерер виєднав для підсудного бажані теми, за що заплатив йому 300 або 400 зол. Признав, що з бюра начальника Юса забрав 5 матуральних тем з польської мови, 3 з історії, по кілька тем з латини, німецького і фізики та передав їх підс. Е. Мерерові ,щоби допомогти скласти іспит зрілости його кузинові. Від підс. Е. Мерера дістав 80 зол., що їх по Великодні звернув йому. З 10 легітимацій та 8 целюльоїдових окладинок не мав ніякої користи.

Підс. Е. Мерер заявив, що підс. Рачека не намовляв, щоби він видав йому матуральні теми і з їх продажу не мав нічого спільного. Широко оповів про своє знайомство з підс. Рачеком з університетських часів та про допомогу у зложенні іспиту у проф. Шельонговського. Опісля стрінувся в 1936. р. у кураторії з Рачеком, який просив його, щоб підсудний переробив з його братом Евгеном Рачеком дещо з математики і фізики, бо в тих предметах він слабий. І дійсно підсудний переробляв з Евгеном Рачеком математику і фізику, а по своїм виїзді до Луцька на посаду до гімназії, вчив його далі його брат підс. Й. Мерер. Підс. Рачек стягнув його з Луцька телєграфічно 14. квітня ц. р. і передав йому у трамваю ч. 1 в дорозі на головний двірець матуральні теми з проханням передати їх підс. Й. Мерерові, щоби він переробив їх з його братом Евгеном. Підс. Й. Мерер заявив, що з підс. Рачеком лише один раз стрінувся у справі тем і тоді підс. Рачек порадив йому візвати телєграфічно брата з Луцька .Так теж сталося. Що було між братом і Рачеком не знає. Коли дістав теми, почали до нього приходити ріжні гімназійні ученики і деякі з них купили в нього теми за кількасот золотих. Підчас конфронтації між Мерерами та Рачеком кожний з них обстоював свої зізнання.

35 ПРОВІНЦІЙ У РУКАХ ЕСПАНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

САЛЯМАНКА, 30. 8. ПАТ. Після здобуття Сантандеру під владою ген. Франка є 35 еспанських провінцій, а валенсійський уряд володіє вповні лише над 11 провінціями та почасти над чотирма. Під владою повстанців є крім того всі кольонії.

Арештують ендеків.

У замойськім повіті після численних ревізій серед діячів Стронництва Народового арештували членів окружної управи та діячів тієї партії. В Томашові Люблинськім арештували трьох інтелігентів, а в з Замості дванацять селян. Між арештованими є: начальник окружної управи партії бувший старшина легіонів, земельний власник Жигм. Корчевський, земельний власник Врублєвський, адвокат Генр. Папроцький і ін. Підчас ревізії поліція найшла в арештованих зброю і вибухові матеріяли.

НОВИНКИ.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Початок викладів 1. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 6—10

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телєфон 254-46.

— **Найдешевший сезон у Чєрчі.** Вересень найдешевший місяць у Черчі. Недужі на гостець (ревматизм), ісхіяс, гіхт, киркові, шлункові, нервові та жіночі недуги повинні користати з нагоди дешево і вигідно вилікуватись. Живець отворений до 10. жовтня. 1503 2—10

— **Ідучи до Львова** заберіть зі собою футра до направи або замовте нові у Карпяка, Зибликевича 4. 2—9

— **Медицинальний радник Д-р І. Бережницький,** стоматольог у Львові, Підвалля 7, **вернувся.** **1519**

— **Чому церква св. Духа недоступна для вірних.** З кругів духовної семинарії у Львові повідомляють нас, що церква св. Духа при вул. Коперника не могла бути відчинена від довшого часу для потреб вірних тому, що в ній відбувається подібно як у катедрі св. Юра, ремонт. Дотого підчас ферій відбувалися там три серії реколекцій для СС. Служебниць.

— **Додаткові вписи до вселюдних шкіл.** Тому, що багато ще родичів не вписало своїх дітей до першої кляси вселюдних шкіл у Львові, міський шкільний інспекторат оголосив додаткові вписи в днях 30. і 31. ц. м. Зголошувати діти вроджені в 1930. р.

— **Учать ходити по місті.** У вівторок 30. ц. м. розпочинається у Львові „тиждень ходження і їзди вулицями". Перші практичні лекції відбудуться на просторі від Великого Театру до готелю Жоржа. В дальшому тижні „лекції" будуть в інших дільницях. У тому часі будуть роздавати брошурки та пропаґандові летючки. Після тижневої лекції поліція буде тягнути до відповідальности прохожих і візників, що не держаться приписів.

— **До столиці кн. Осьмомисла.** В суботу, в день Успення Пр. Богородиці відвідало Крилос знову коло 5.000 прочан з усіх сторін краю. Великий наплив народу був теж у неділю без огляду на непевну погоду, яка скінчилася дощем.

— **Окружне кооперативне свято.** В днях 26. і 27. вересня ц. р. відбудеться в Станиславові кооперативне свято, на якому буде посвячений кооперативний прапор О. С. У. К.

— **„День Підгіря".** Освітні й господарські товариства села Глебівки богородчанського району уладжують при допомозі районів: станиславівського, богородчанського, надвірнянського й солотвинського — „День Підгіря" в днях 11. й 12. вересня ц. р. Ці дні, як читаємо в летючці комітету свята, мають бути провіркою досягнень та організаційних спроможностей Підгіря. Програма свята розложе-

на на два дні. Першого дня низка рефератів із ріжних ділянок українського життя, між іншими просвітянський м-ра М. Кушніра, кооперативний інж. І. Семянчука, сільсько-господарський інж. Г. Залізняка.

— **Арештування.** У Крехівцях, пов. Станиславів арештовано рідношкільних діячів Петра Коровайчука, Олексу Петрова та Олексу Дівнича. Арештовано їх у звязку зі слідством, яке ведуть у справі шкільного плебісциту з минулого року. Усіх відставили до слідчої вязниці.

— **Нові „людові доми"** посвятили в Олекситах і Берестянах самбірського повіту і тепер розпочали будову „людового дому" в Корналовичах.

— **Вийшов на волю.** Дня 20-го ц. м. вийшов із вязниці у Станиславові, після відбуття кари, Михайло Остапяк, студент богословії, засуджений на 10 місяців у шкільному радчанському процесі.

— **Червінка в Яворівщині.** В Молошковичах яворівського повіту панує пошесть червінки. Дві особи вмерли. Санітарна влада старається здавити пошесть.

— **Заборони чортківського староства.** В останньому часі чортківське староство заборонило цілу низку українських імпрез. М. ін. заборонено окружний сокільський здвиг, що мав відбутися в днях 28. і 29. серпня, тому, що уладження проектованої імпрези після заподаної програми „може загрожувати безпеці, спокоєві і прилюдному порядкові". Перед згаданим здвигом у Чорткові мали відбутися районові сокільські пописи, що мали стати переглядом сил на здвиг. Такі районові пописи були проектовані у Скородинцях і Заболотівці. Одначе на оба пописи староство не дало дозволу „зе взгляду на безпеченьство публічне". На інші цього роду імпрези, повітовий чортківський „Сокіл" вже навіть не просив дозволу. — В половині цього місяця чортківське староство розвязало „Луг" у Павшівці за те, що впровадило в себе „цьвічення військове", навчало своїх членів „засад бойових" і „шермеркі".

— **Шукають за зброєю.** Пишуть нам із Кремянця: 18. серпня ц. р. поліція з наказу кремянецького староства перевела у п. Б. Козубського основну ревізію, шукаючи за зброєю, одначе без ніякого висліду.

— **„Самостійність" і „Самостійна Думка" припинені.** Румунська влада припинила раз на завжди тижневик „Самостійність" і літературний журнал „Самостійна Думка". Проти припинення „Самостійної Думки" вніс її видавець д. С. Никорович спротив.

— **Справа охорони льокаторів** буде, як повідомляють із Варшави, предметом нарад на найближчому засіданні економічного комітету міністрів. Міністерство справедливости приготовило проект відповідного закону.

— **Львівська хроніка.** Суддя др Франкель зловив у своїм мешканні при вул. св. Миколая трьох злочинників і хоча вони пробували його бити, відлав їх у руки поліції. — Янові Єнджеєвському, дозорцеві дому при вул. Листопаде вкрали дві жінки з кишені підчас нічної забави 1.500 зол. і пропали без сліду. — При вул. Жерельній хотіла розпрощатися добровільно зі світом 29-літня кравчиня Марія Созанська, проковтнувши велику кравецьку голку, яка застрягла їй у шлунку. — Другий випадок самогубства зайшов при вул. Кілінського, де 32-літній Стефан Гринкевич випив якусь отруту.

— **Краєва хроніка.** В ресторані „Львовянка" в Коломиї якась жінка витягнула в ночі із кишені Северина Губичке портфель, з якого забрала 900 зол. і 90 дол. — В Улицьку пов. Рава Руська посварилися два парубки, Іван Чухе і Войтіх Дись, вертаючи в ночі з весілля, при чому вивязалася бійка, в якій Дись вбив кійом свого противника.

—**Смерть за яблока.** В Лятачі, пов. Заліщики 20-літній Стефан Николин з пятьма товаришами вибрався до саду Омеляна Яремчука на крадіж яблок. Коли Николин перелазив мур, який окружує сад, Яремчук стрілив з рушниці грубим шротом. Від одержаних ран Николин незабаром помер. Душогуба арештували.

— **Підпал.** В Лукавці, пов. Броди згоріла на шкоду Параньки Залужки стодола з цьогорічними зборами. Поліція устійнила, що стодолу підпалив Микита Вебер з особистої пімсти. Справою занявся суд.

— **Грім на метчу.** Підчас метчу Гарбарня—ГАКС у Кракові впав зливний дощ, при чому в трибуну, до якої схоронилося коло 4.000 осіб, ударив грім. На щастя обійшлося без поважних жертв, бо кільканацятеро осіб тільки легко поразило.

— **Розчарування на большевиках.** В останньому часі вернулось до Польщі кільканацятьох інжинірів, техніків та інших фахівців, яких заанґажували Совіти до ріжних робіт. Тепер большевики розвязали умови зі „спецами" у звязку з відомою акцією проти чужинців. Одночасно крізь Польщу вернулося багато французьких і швайцарських інжинірів.

— **Пожежа.** У Скотніках, пов. Краків згоріла велика стодола зі землеплодами із 150 моргів. Шкоду обчислюють на 35 тисяч зол.

— **Обікрали вїцестароету.** Підчас польського „Свєнта Жолнєжа" 15. м. м. в Бродниці в часі дефіляди військ. відділів обікрали на офіціяльній трибуні віцестароету з любавського повіту. Вкрали йому портфель з готівкою.

— **Спав коло небіжчика.** Цвинтарний сторож у Калинові Вел. почув у ночи якийсь зойк і хропіт, що добувався із трупарні. А що там лежав небіжчик Іцко Гришпан, наляканий сторож побіг на поліцію і повідомив, що небіжчик ожив. До трупарні прийшло двох поліціянтів і 1 лікар. Відкрили наумерщину, якою було прикрите тіло і ствердили, що живим небіжчиком є син огородника, Андрій Топольський, який заблукав і замісць до дому, попав до трупарні, де й положився біля небіжчика. Коли пробудився і побачив, що лежав поруч трупа, зімлів із переляку.

— **Грім поразив риби.** Підчас бурі над устям Двини вдарив грім у ріку й оглушив багато риб, які виплили на поверхню води. Населення виловило їх руками.

— **Жертви громів.** Обчислено, що на самій Вилепщині згинуло цього року від громів 74 особи. А кілько людей вбили громи в инших сторонах!

— **Небезпека на дорогах.** З Липника до Бельська їхав возом з одним конем Антін Пілярський. За ним їхав з цілим розгоном самохід Н. Смоляржа, кермований шофером Ришардом Гринево, і вдарив із заду на віз. Наслідок був жахливий. Віз розлетівся на кусні, а Пілярського кинуло на шосу, при чому він розторощив собі голову і зломив хребет. Самохід упав у рів а кінь з передною частиною воза пігнав сполошений в напрямі Бельська і аж під самим містом його придержали. Тимчасом Пілярського в безнадійному стані відставили до шпиталю, шофера арештували, а Смолярж утік.

— **Атеїстичний гимн.** Совітський безбожницький союз оголосив конкурс на атеїстичний гимн з нагородами по 25.000, 15.000 і 10.000 рублів. Конкурс має такі вимоги: зміст пісні має бути переповнений атеїстичним духом, причому пісня має бути легка до вивчення на память і до перекладу на чужі мови.

— **Продають колхози з жінками і дітьми.** Рільний виділ одного совіту в Київщині потягнули до відповідальности за згоду на ріжні нелегальні трансакції, а їх продавання колхозів установам. Справа набрала розголосу наслідком скарги, яку вислали члени колхозу „Виноградар" у Пріорках під Київом. Колхоз продано трестові виробу вина разом з землею, нерухомостями, худобою і робучою силою, якою є колхозники і їхні жінки та діти. Директора Михайлова, що перевів цю продаж арештували.

— **Пекольна машина в ганґарі.** На летовищі у Гаврі вибухла пожежа у ганґарі, в якому находилися два заграничні літаки. Один літак згорів до тла, а в другім найшли пекольну машину, що складалася з термосу і якогось вибухового матеріялу, полученого з запальником та електричною батерією.

— **Померли два найбільші багатії.** У Нюйорку помер один із набагатших людей у світі Андрій Мелон, визначний фінансіст і політик, бувший міністр і амбасадор Злучених Держав у Льондоні. Мелон помер у домі дочки, де перебував, щоб викінчити формальности у звязку з уфундуванням великої галерії мистецтв у Вашінґтоні коштом дванацять мільонів долярів. Причиною смерти Мелона було запалення легенів і уремія. Походив Мелон із шотляндської родини, що виемігрувала до Америки. Покінчив університет у Пітсбургу, та вже як 18-літній хлопець взявся спекулювати теренами. Завдяки

41 убитих підчас страйку людовців.

Число ранених покищо точно не означене. — Офіційний комунікат уряду.

ВАРШАВА, 30. 8. ПАТ. На основі матеріялів у справі подій в центральних повітах Галичини та аналізи цих подій уряд оголосив такий комунікат:

„Стронництво Людове", використовуючи дороті всім полякам роковини перемог польського воїска, **скликало на 15. серпня ц. р., багато віч, на яких оголосило 10-денний селянський страйк, щоби підтримати політичні гасла і домагання партії.** Страйк мав довести до дезорганізування господарського життя в державі, внеможливлюючи довіз харчів до міст. Одночасно спеціяльно зорганізовані та озброєні боївки хотіли його перевести при допомозі терору. Страйк мав охопити цілу державу, але не вдався завдяки громадянському почуттю селянських мас, свідомих акції уряду, що змагає до покращання положення села. Ці маси відчувають теж безсумнівну потребу своєго буття внаслідок кращої кон'юнктури. **Страйк вдалось перевести в центральних повітах Галичини при допомозі розагітованої частини членів „Стронництва Людового", які походять здебільша з малоземельного населення або зовсім не звязаних з землею. Вони вживали терору супроти мешканців села, які не хотіли мати нічого спільного зі страйковою акцією. Тому що не вдалися спроби стримати зовсім доставу харчів до міст, ватаги, кермовані членами „Стронництва Людового", намагалися викликати заворушення і довели до багатьох насильств та звичайних кримінальних проступків. Отже барикадували дороги, підпалювали будинки, стинали овочеві дерева, вбивали коні, що належали до осіб, які не солідаризувалися зі страйком; вкінці перерівали телефонічні і телеграфічні дроти та приступали до розбирання мостів. Дійшло до того, що озброєні ватаги почали нападати на відділи поліції повіривши обманливим запевненням своїх провідників, що можуть діяти безкарно, бо поліцаям видали заборону вживати пальної зброї. Щойно втікаючи по першій поліційній сальві, обманені учасники нападів переконалися, що поліція має не лише право, але й обовязок ужити зброї в обороні публичного ладу і спокою.**

Ця обманлива та злочинна акція довела до того, що підчас подій вбито 41 особу, 34 ранено. Число ранених годі вважати остаточним, бо багато ранених нападників скриваються зі страху перед відповідальністю по лісах і відлюдних селянських хатах. На листі жертв нема зовсім провідників та проводирів подій, які запевняли про безкарність учасників. Опісля не дбаючи зовсім про долю ранених опинилися в безпечних криївках. Пролита селянська кров заваготіе на тих, що в ім'я власних політичних інтересів обманливо пхнули невідповідальні одиниці до актів насильства та терору, не рахуючись із жертвами, які це могло потягнути за собою.

Зневажливе для почувань поляків надужиття роковин перемоги польської зброї для проголошення хліборобського страйку та доведення невідповідальних селянських гуртів до актів насильства і терору не може проминути без відгомону та потягне немилучі висновки, передовсім у відношенні до провідників.

Такі виступи, що в наслідку потягають за собою жертви людського життя та нарушують єдність і суцільність народу, не можуть вплинути не дальшу поведінку уряду, що змагає до ступневої поправи матеріяльного положення селянських мас і запевнення ладу та порядку в державі.

Ген. Славой-Складковський
прем'єр ради міністрів.

Збомбардували американський корабель.

ШАНҐАЙ, 30. 8. ПАТ. Чотири літаки збомбардували нині рано американський корабель „Президент Гувер", містоти 21.000 тон.

Райтерова аґенція не подає, до кого належали літаки. Капітан корабля розіслав через радіо сиґнали С. О. С. домагаючись негайної помочі та лікарів і доглядачок. Британський кружляк „Комберленд" відплив негайно на поміч нападеному панцирникові.

скорому зростові міста заробив на теренових спекуляціях мільони, які ульокував у промислі, головно сталевім, опісля вуглевім, деревнім, у будові кораблів, вкінці алюміневім. Заведення і банки Мельона контролювали 80 прц. усього алюмініового промислу. Майно Мелона в 1932. р. оцінювали на десять міліярдів долярів. Галерія мистецтв, яку створив, варта є більше як 500 мільонів долярів. — У Льондоні помер у 69 р. льорд Ротшільд.

— **Ватага, що окрадала залізниці.** На залізничій лінії між Ростовом і Нахічевом викрили злодійську ватагу, що окрадала товарові потяги. Втрати, які вони спричинили, доходять до 5 мільонів рублів.

— **Безбожники проти Сталіна.** Як повідомляють з Риги, Сталін рішив розвязати союз безбожників у Совітах, тому що в цій організації викрило ГПУ протисталінівські групи. Всіх провідників безбожницького руху арештували не тільки в Москві, але й на провінції. Слідство викрило, що союз безбожників управляв протисталінівську пропаганду також на Україні та на Далекому Сході. Членів президії союзу безбожників перевезли агенти ГПУ до вязниці на Лубянці.

— **Кара за слухання московського радія.** В Гамбурзі засудили трьох мужчин і одну жінку за слухання комунікатів моковського радія. Головний обвинуваченій Петро Бух дістав 6 літ вязниці, дальші обвинувачені Новак 2 роки, Кох 1 рік, а його жінка 21 місяців вязниці.

— **Наслідки франко-большевицького братання.** Совітська преса повідомляє про незвичайно скорий зріст числа комсомольців (членів організації комуністичної молоді) у Франції. В 1935 р. було комсомольців лише 18.000, а тепер начисляють їх понад 127.000. В самому Парижі комсомольська організація має понад 50.000 членів, з цього 17.000 жінок.

— **Скочив з висоти 11.000 метрів.** Совітський летун Кайданов установив новий світовий рекорд у скоку з легкопадом, зіскакуючи з висоти 11.370 метрів. Час, який він провів у повітрі, вискочивши із літака, а перед осідом на землі, тревав пів години.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „БУРГТЕАТЕР".

Не дуже оригінальний і на десятки ладів використаний у фільмових сценаріях сюжет: любови славного, але немолодого вже актора до молоденької дівчини, яка цю любов розуміє тільки як дружбу, а сама любить молодого актора-новика. Той сюжет у фільмі „Бургтеатер" найшов непересічну реалізацію завдяки трійці знаменитих артистів: Вернера Краса, Ганса Мозера і Ольги Чехової, що є головними стовпами цілої акції. Крім куліс передвоєнного Бургтеатру бачимо тогочасні сальони т. зв. товариства та маємо нагоду вглянути в приватне життя знаменитого, великого актора, байдужого на тріюмфи і славу, зате спрагненого того, чого саме не може найти: любови та молодости.

✝ Посмертні згадки.

АНДРІЙ ЗЕЛЕНИЙ, б. довголітній директор Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства", в часі світової війни державний мобілізаційний комісар, у часі української визвольної війни шкільний інспектор на львівський повіт, член Центрального Комітету УНДО, помер у Львові 28. ц. м. в 55. р. життя.

Покійний був родом з Камінки Волоської рявського повіту, вчительську семинарію скінчив у Львові, опісля вчителював у Ляшках, Яричові Новім, Підлісках Вел. і Вислобоках. Усюди, де працював, залишив по собі добру память як учитель і громадянин.

Поза школою брав активну участь у просвітному й економічному житті. Цінило Його працю і знання селянство та покликало до громадської ради, на голову кружка „Сільського Господаря" і читальні „Просвіти" у Вислобоках. Там зорганізував він також народній університет для довкільних сіл і вів його як ректор при допомозі товаришів народніх учителів аж до початку світової війни. Селяни Вислобок, Ременова, Підлісок, Сторонятина, Запитова, Руданець, Кукизова і Сулимова до нині з пошаною згадують і цінять високо його працю.

Після переходу УГА за Збруч, як доброволець узяв кріс у руки та як простий вояк відбув усю кампанію проти большевиків на Україні. Вернувшися з війни, обняв становище дир. ВПУВ та чекав терпеливо 17 літ, що влада покличе його до служби, признаючи йому приобіцяну ще в 1920. р. вчительську посаду. З тою нездійсненою мрією, програвши процес у Н. А. Т., зійшов у могилу. В. Й. П.!

Нові книжки й журнали.

„МИ", літературний неперіодичний журнал. Книга VII. Осінь 1937 р. В-во „Вернґ". Редагують: І. В. Дубицький і А. Кримянівський. Зміст: Наталя Лівицька-Холодна: Сім літер. — Микола Зеров: Переклади з Горація. — Андрій Кримянівський: Історія одного вагону. — Святослав Гординський: Галич. — Вернер Вайнельбург: Пруська новела (перекл. І. В. Дубицький). — Ярослав Дригинич: Ліричний епільог. — Св. Гординський: Верґарн, поет і людина. — Е. Вернич: Поезії. — Борис Ольхівський: Вільний народ. — Рецензії.

Простий спосіб, як здобути успіх!

МИЛО Пальмолів спеціяльно вказане для дітей, бо до його виробу вживають оливкового олійку.

Оливковий олійок проходить при теплоті тіла в найменші п о р и, ушляхетнює і зміцнює шкіру. Ось чому мило Пальмолів поручають лікарі і дерматольоги до миття і для купелі дітей. Тим більше є воно конечне для жінок.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗАБОЛОТІВ:
31. VIII. Довбуш.

ГВОЗДЕЦЬ:
1. IX. Цигапський барон.
2. IX. Муж двох жінок.
3. IX. Шаріка.

КОЛОМИЯ:
4. IX. Ніч під Івана Купала.
5. IX. Шаріка.
6. IX. Інваліди.
7. IX. Дівча з Маслосоюзу.

Білєти можна вже набувати в Учит. Спілці.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БРОШНІВ:
31. VIII. Ой не ходи Грицю.

ДОЛИНА:
1. IX. Хмара.
2. IX. Подружній мет.
3. IX. Маруся Богуславка.

ВИГОДА:
4. IX. Хмара.
5. IX. Жайворонок.
6. IX. Вій.
7. IX. Гейша.

ВЕЛДІЖ:
8. IX. Хмара.
9. IX. Воскресення.
10. IX. Маруся Богуславка.

ЖУРАВНО:
11. IX. Ніч під Івана Купала.

Театр перед виїздом на Лемківщину загостить до Львова з народнім репертуаром.

Український Молодий Театр „Заграва"

КУТИ:
31. VIII. Тарас Шевченко.
1. IX. Муравлі

КОСІВ:
2. IX. Тарас Шевченко.
3. IX. Муравлі.

Великий Театр:

Середа 1. IX. год. 8. веч. Премієра! „Король волоцюг" музична комедія.
Четвер, 2. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг" музична комедія.
Пятниця, 3. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг" музична комедія.
Субота 4. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг" музична комедія.

КІНА.

АПОЛЬО: „Бургтеатр".
АТЛЯНТІК: „Тайний плян Р. 8".
ВАНДА: „Рох-Марі", „Соната".
ГРАЖИНА: „Орднят Міхоровський".
ЕВРОПА: „Романтичний мільонер".
КАСІНО: „Герої моря".
КОПЕРНИК: „Підводний човен".
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Зацькована", „Останній перегін".
МІРАЖ: нечинне.
МУЗА: „Пані міністер танцює".
ПАЛЯС: „Дівча з Парижа" (Лілі Понс)
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЙ: „Останній акорд" із Ліль Даговер.
СВІТ: „Буде краще" з Тоньком і Шепком та ревія.
СТИЛЕВЕ: „В тіни самітної сосни" ревія.
ТОН: „Непереможний Робінзон Крузо"
УТІХА: „Анна Кареніна" і ревія „Любовні маневри".
ХИМЕРА: „Варкарола".

ФОТОПЛАСТІКОН:

(пл. Марійська 5).

„Білгород — Букарешт".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 31. серпня 1937.

БЕРЛІН 18.00 Розр. концерт, 20.10, 21.00 Веселий вечір; БІЛГОРОД 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Симф. концерт, 18.30, 22.10 Циг. музика, 18.30 Форт, 19.30, 20.00 Орх., легка музика, 21.00 „Два скупарі" ком. оп. Гретри; ВІДЕНЬ 16.05 Віденські прогульки — розр. концерт, 17.30 Пісні й арії, 19.25, 20.00 Кохання з перешкодами, вес. музавд., 20.25 Баляди. 21.40 Концерт ф-моль на форт. і орх. Шопена; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Пісні з гір, Вольфрам бас, 19.00 Танк. музика. КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.40 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, пісеньки; МІНХЕН 12.00 Орх. концерт, 16.00 Концерт сучасної музики, 21.10 Камер. музика; ПРАГА 16.10 Голяндська музика. 17.05 Військ. орх., 19.05, 20.00, 21.00 „Чародійний флет" оп. Моцарта; РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30, 13.45 Орх. концерт, 13.15, 16.00, 19.00, 19.15, 19.30 Спів, 14.00 Театр Улян, 20.15 Літер. авд., 20.30 Концерт квартету клярнетистів; РИМ 17.15 Симфонована музика на форт., 19.53 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Сіберія" оп. Джордана.

Середа, 1. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 20.10, 21.00 Концерт. музика, спів, БІЛГОРОД 18.00, Орх. концерт, 20.00 Пісні, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні, 22.15 Спів. ресіталь, БУДАПЕШТ 12.05 Хор, 17.00 Скрипка, 17.55, 18.00 Вок. концерт, 19.00 Циг. музика, 20.50, 21.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 17.30, 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25, 20.00 Симф. концерт, 21.45 Скрипка, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика. 18.00 Форт., 19.00, 20.10 Концерт фільг., 21.15 Настроєвий концерт, КОШИЦІ 12.35 Концерт військ. орх., МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 18.50, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Лєоканда аля люна" муз. комедія Кучіни. МІНХЕН 19.00 Давні й нові військ. марші, 20.10 Вечірня серенада, орх. концерт, ПРАГА 14.00 Давні мистці, концерт солістів. 17.40 Веселі пісеньки, 20.50 21.00 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 12.00 Орх. концерт, 13.15, 15.45, 19.30, 19.45 Спів, 18.15 Гумор, 19.0 Історія клявесинової музики в муз. інстр., 20.30, 21.00, 22.00 „Кохання — лікарем" ком. оп. Пасе, РИМ 18.50, 19.53, 20.40, 21.00 Розр. музика, 22.15 Концерт вок. ансамблю „Кантаторі італіяне".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 31. серпня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Інформаційна газетка в українській мові, 12.25 Популярна музика, орх., 13.55 Легка музика з пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Пучіні: 4- дія оп. „Богема" гр. пл., 15.40 Львівські бюлетні вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Коли великі люди були малі: „Авр. Лінкольн" авд. для старших дітей, Вен. Герца, 16.25 Дуети й арії, Софія Фабрі сопр. і Вікт. Брегм, форт., 16.50 Ліда — ключ до

Жіночі торбинки

гречки, портфелі, портмонетки, валіки, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Вильна, фейл., 17.05 Орх. концерт, 17.50 Актуальна туристична гутірка. 18.00 Огляд фін.-госп., актуалія, 18.10 Падеревський грає, гр. пл., 18.25 Літер. хвилина: Львівські балади, 18.40 Програма Актуальна гутірка, 19.00 „Брошка" скеч, 19.15 Квартет піс-моль оп. 131 на завтра, 19.45 Спортові вістки, 19.50 Бетговена, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Концерт легкої і танкової музики, орх., хор, пісонькн, у перерві коло год. 20.45 Вечірній дениик, Хліборобські вістки, 21.45 „Будні п. п. Ковальських", 22.00 Сніп. реціталь Слави Орловської-Червінської з супр. форт., 22.30 Р. Штраус, із гр. пл., 22.50 Останні вістки веч. дениика, огляд преси, метеор. комунікат, 23.00 Концерт бажань.

Зол. 30·— годинник ручний з 14 карат. золота Анкер 15 рубін. тільки у **Б. ГРІНБЕРҐА** Сикстуська 4.

Середа, 1. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ранішній дениик, 7.10 Музика із пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий дениик, 12.15 Пісні Чайковського, гр. пл., 12.25 Орх. концерт, 13.55 Розривковий концерт з пл., 14.45 „Страшні пригоди веприка" опов. для дітей, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Оперова музика з гр. пл., 15.40 Львівські бажучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 З мого верстату, літер. нарис, 16.15 Орх. концерт, 16.45 Відтит, 17.00 Концерт солістів: Конр. Жемховський спів, Павло Гедеонов скрипка у супр. форт., 17.50 Штучна бензина, 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 Сергій Прокофіев, із гр. пл., 18.30 „Віс" монольог, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Обмінні авдиція з Кракова, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 „Біла Африка" репортаж із пл., 20.45 Вечірній дениик, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Розр. концерт у вик. сальон.-джаз. орх., 22.50 Останні вістки веч. дениика, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

РУКАВИЧКИ шкіряні Імітація дунських **шовкові** у великім виборі — дуже лешево **ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів** Сикстуська 2. — (побіч Брами).

БІРЖА.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Львів, 28. серпня 1937.

Звідомлення зі зб'жевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг нькоб вагон стацій заладування.

Пшениця одн.	27·75—28·75
Пшениця зб.	27·25—28·25
Жито зб.	21·00—22·00
Ячмінь паш.	16· 0—17·00
Ячмінь 640	17·00—18·00
Ячмінь 680	18·00—19·00
Овес легко задов.	17·00—18·00
„ незадов.	18·00—19·00
Кукурудза жовта	25·00—25·50
Кукурудза червона	26·00—26·50
Рижи	58·00—59·00
Вика темна нов. збору	18·00—19·00
Насіння льону	46·00—47·00
Гречка	21·00—22·00

Тенденція вдержана.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 28. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . . 14—15 сот.
яйця . . . . 3·40 зол.

Тенденція на масло знижкова на молоко та яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Однорічну приватну **жіночу школу купецької підготови II. ступня** для абсольвенток гімназій даного типу відкриває на основі дозволу Міністерства В. і П. О. з початком шкільного року 1937-38 **Товариство „Український Інститут для дівчат" у Перемишлі.** Вписи приймає Дирекція школи до 7. вересня п. р. при вул. Татарській ч. 4. До школи заангажовано першорядні фахові сили. При школі є зразково уладжений інтернат. 1501 2—

Прив. Кооп. Гімназія ім. О. Маковея У. п. Т. Рідна Школа в Яворові з повними правами державних шкіл оголошує, що додаткові іспити відбудуться по нарадах 1. і 2. вересня п. р. В них двох днях відбудуться також іспити до І. кл. гуманістично-класичного ліцею, що має також права державних шкіл. При гімназії істнує дешева Бурса ім. І. Франка для бідної молоді. Кружок „Рідної Школи" в Яворові веде ще зрім гімназії та ліцею, дві однорічні коед. торговельні школи: вищого і нижчого ступня. — **Дирекція гімназії, ліцею і торговельних шкіл.** 1487 2—3

КУПНО - ПРОДАЖА

НАЙБІЛЬШИЙ вибір нових і передвоєнних каменниць, віль, домів з городами, парцель від найскромніших до найвибагливіших по різних цінах, від кількох тисяч почавши — поручає відома зі солідности українська фірма „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 8—10

ПРОДАМ дубову вживану спальню. Потоцького ч. 138, м. 4, оглядати від 12—2 попол. 1485 3—3

АНТИКВАРНІ

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ нові, вживані, найдешевше в Антикварні „МІЛЬ КНИЖКОВИЙ", Львів, Ваторія 6. Купно — продаж — заміна. 1524 1—5

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ФІЛІЯ „ПРОСВІТИ" В РУДКАХ приймо організатора від зараз, добре обзнайомленого з просвітянською працею. Винагорода по умові. Оферти слати на адресу заст. голови д-ра В. Климишина, адвоката в Рудках. 1496 3—3

НАУКА

ШКОЛА МОВ „Ecole-Francaise", Баторія 34, І. пов., затверджена кураторією, як щороку отворює курси: французького, англійського, німецького, стенографія, бухгальтерія, писання на машині. 3/22 3—3

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО, ведена паризьким моделістом БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає записи, ціни низькі — **Львів, Оссолінських 12.** 1518 1—12

МЕШКАННЯ

ДЕШЕВО візьму на станцію учениця 1-ої кл. акад. гімназії для спільної науки і товариства з моїм сином. Мешкання поруч гімназії. Зголошення слати до Адм. „Діла" під „Дбайлива опіка". 1484 3—3

ПРИЙМУ одну ученицю, 5 хвилин ходу до заведення голов. гімназії і Рідної Школи. Зголошення: Мончинського 45. II. дв. 12. 1500 2—3

КІМНАТА сонячна, гарна, з уряджеиням до винайму Байки 26/12. 1526 1-3

ПРИЙМУ на станцію 2 ученниі. Фортепіян дома. Кохановського 15а І. п. на право. 1—3

УРЯДНИЧА родина прийме двох учнів на станцію з пілим утриманням (60 зол.). Поміч у науці. Жулінського 1/І. п. д. 3. 1525 1—3

УМЕБЛЬОВАНА кімната, сонячна, тепла, вхід зі сходової клітки. Тарновського 86, мешкання 1. 1517 1—2

ЗАМЕШКАЮ як інструктор, найрадше в матуриста. Першорядна рутина, до всіх типів (мат., гр., лат., нім., фр.) — Зголош. до „Діла" під „Студенту". 1521 1—2

РІЖНІ

УЧНІ 5-100

Зближається початок шкільного року.

Все шкільне приладдя купуєте **тільки** у фірм **ЗОЛОТОЙ ЛЬВІВ**

HENRYK ŻAK · POZNAŃ
FABRYKA PERFUM, KOSMETYKÓW i MYDEŁ.

Глинянські килими Ґобеліни, завіски, обруси найкращі і найліпшої якости поручає фабричний склад

Ст. Ґалан Львів, вул. Сикстуська ч. 20 (Народна Гостинниця)

Ціни фабричні. Приймаємо облігації Нар. Позички та інші вартоставі державні папері. Власні крамниці у всіх великих містах 3—6

АДМІНІСТРАЦІЮ РЕАЛЬНОСТЕЙ у Львові, веде солідно, фаховими силами за малою оплатою, а повною порукою „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 8—10

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело вакупу **М. Гаммер і СИН Львів, Зырудля-на 3.** тел. 271-14. 1406 10-19

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фіогармонії знаменит. гарантовані — дешево продає, міняє **Ганан, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 5—20

РОМАНОВА переробляє кождри — **три зол.,** Гродзіцьких 4. біля Ринку. 1365 5-5

ОГОЛОШЕННЯ.

Непромакальні плахти 1-5

І. КОНРАД

Львів, ул. Гетманська 22, тел. 249-83

КІР

Львів, Уйського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Тапети, фіранки, дивани, меблеві матеріяли, тапчани, ролєти, матраци і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сики
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 1—40

Христіянська харчівня
„ГАЛЬКА"
поручає дешево вибагливі **сніданки, обіди, вечері**
Львів, вул. Пекарська ч. 1 ц.
1390 Тел. 291-00. 10—15

Ширіть наш часопис!

SZACH ВАРШАВА.

Незрівняний в якості пудер і крем
ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
завдяки якому стає шкіра ОКСАМИТНО-МАТОВА.
Ціна коробки з пушком зол. 1.25.
2910 90—?

ВПИСИ

на однорічний, повітній курс кроєю і шиття, а також домашнього господарства з правом видавати свідоцтва і управненим фахової освіти через три роки аж до виконення. Також приймає на тримісячний практичний курс кроєю, шиття, шиття білля, також всі роботи з ділянки жіночих одягів.

З провінції приймає в пілим утриманням і з наукою за зол. 90.

Інформації дає

Марія Пісарська

Львів, Стшілиця 8. II. пов.

ХТО?!

хоче купити найліпші **косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах** купує тільки у найсолідшій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7 Філія КОПЕРНИКА 18а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавничa Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Середа 1. вересня 1937. Ч. 191

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229-41.

Неоцінені памятки церковної архітектури на Холмщині

пропадають безслідно.

(Передова стаття.)

Лемківщині грозить голод.

133 роки за приналежність до ОУН.

Налет японських літаків на Кантон.

Масові розстріли в Мінську.

Дальші арештування людовців у Підгаєччині.

Повітові обжинки філії Товариства „Сільський Господар“ у Городку.

2.000 зол. за матуральні теми.

Совіти провокують Японію до війни.

Протижидівські заворушення в Палестині.

Вуличні демонстрації в Югославії.

Правнича сторінка.

Ч. 191 (14.734). Львів, середа 1. вересня 1937 Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
Банку Чеських Легіон.
Права „Діло".
Рукописів не вертають.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Лемківщині грозить голод.

Внаслідок цьогорічної посухи населенню Лемківщини грозить голод. Стан урожаю дуже лихий. Такого злого стану плодів не занотовано тут від кількадесяти літ. До того багато хліба лежить у полі і гниє, бо слота не дозволяє висушити та звезти збіжжа. Капусту, картоплі й іншу городовину знищили гусениці. Щоб унаслідок голоду не повстали на Лемківщині пошесні недуги повинні компетентні чинники завчасу прийти з помічю загроженим селам. Зокрема Український Комітет в Америці повинен прислати на відповідні руки більшу грошеву поміч, щоб зберегти наші села перед голодовою морокою. („Наш Лемко").

Совіти провокують Японію до війни.

Японський генеральний консуль у Владивостоці склав енергійний протест тому, що фльотиля совітських торпедовців затримала японський корабель в кореанському порті Юкі та перевела ревізію. Одночасно японський амбасадор у Москві склав гострий протест на руки заступника Літвінова, — Патьомкіна. Японська преса широко обговорює цей совітсько-японський інцидент підкреслюючи, що Москва починає провокувати на Далекому Сході загально відомими методами. **В Токіо здогадуються, що провокації Москви є першим наслідком підписаного совітсько-китайського договору.**

Японська преса звертає увагу, що така політика Москви може довести вкінці до світової катастрофи.

КОМІНТЕРН ПІДГОТОВЛЯВ ВІД ДВОХ РОКІВ КОНФЛІКТ.

„Матен" пише, що Комінтерн від двох років робив усе, щоб довести до війни між Китаєм та Японією. В Азії всюди діє совітське золото та підбехтування. Обовязком усіх европейських держав припинити акцію московських диверсантів.

БОЛЬШЕВИКИ З ПОСПІХОМ СТЯГАЮТЬ ВІЙСЬКО.

„Сандей Кронікл" подає сензаційну вістку, що Совіти стягають з поспіхом великі війська до Владивостоку, своєї найбільшої пристані на Далекому Сході. У Владивостоці є коло 1.000 літаків і 1.100 швидких повзів. На приказ Сталіна перевезли до Владивостоку частини гармат і підводні човна.

ТАЙНІ ПОСТАНОВИ СОВІТСЬКО-КИТАЙСЬКОГО ДОГОВОРУ.

Японський щоденник „Йоміюро" пише, що китайсько-совітський договір про ненапад має такі три тайні клявзулі: 1) Взаїмна допомога і військова співпраця на випадок інвазії внутрішньої або зовнішньої Монголії. 2) Совіти мають доставити Китаєві зброї, муніції, харчів і плинного палива та дати військових дорадників. 3) Китайський уряд має залеґалізувати китайську комуністичну партію та признати їй право брати участь в уряді. Крім того китайський уряд зобовязався не заключати ніякого протикомуністичного договору з третьою державою.

Вуличні демонстрації в Югославії.

БІЛГОРОД, ПАТ. Перед кількома днями вечором у м. Валіево дійшло до бурхливих демонстрацій, що їх зорганізували протидержавні елементи підчас віча, що його уладив прорядовий „Югославянський Радикальний Союз". **Юрба обкидала камінням поліцію і жандармів, підносила оклики в честь СССР, при чому було багато ранених поліцаїв і жандармів та старшина. Поліцаї вжили зброї і ранили трьох демонстрантів та розігнали юрбу. Влада арештувала багатьох провідників крім головного організатора, комуніста, Радомира Стефановича, який встиг утечи.**

Масові розстріли в Мінську.

ПАРИЖ, 31. 8. ПАТ. Авас повідомляє з Москви: Щоденник „Рабочий Мінск" з 29. серпня ц. р. повідомляє, що військовий трибунал Білоруси засудив на кару смерти 8 троцькістів-шпигунів за затроювання вояків та підпал військових складів. Присуд виконали. Щоденник повідомляє, що кілька днів раніше виконали кілька присудів смерти за отроєння вояків.

Нові протижидівські заворушення в Палестині.

ЄРУСАЛИМ, 31. 8. ПАТ. В останніх двох днях зросла нова хвиля терористичної акції. Підчас атентату на жидівський автобус згинуло двох арабів. **У полі, недалеко міста, знайшли убитих двох жидів. У багатьох місцях Палестини дійшло до виміни стрілів, підчас якої тяжко ранили двох арабів. Ці атентати викликали схвилювання між населенням. Поліція затримує поїзди на дорогах і переводить ревізії між пасажирами.**

Високий комісар Палестини перервав відпустку і вернувся до Єрусалиму з огляду на напружене положення. Підчас похорону жида Барковського, що згинув по дорозі до Єрусалиму, дійшло до маніфестацій сіоністів, у якій взяло участь 3.000 осіб у Тель-Авів. Влада видала відозву з покликом зберегти спокій.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа", що має за собою 55 літ істнування.

Присилайте передплату!

НОВА КНИЖКА!
БОГДАН ЛЕПКИЙ
ТРИ ПОРТРЕТИ
Франко — Стефаник — Оркан.
Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.
Ці спомини нашого відомого письменника, прочитає кожний так, якби читав найцікавішу повість.
Можна дістати у всіх українських книгарнях.

Неоцінені памятки церковної архітектури на Холмщині пропадають безслідно.

Холм, у серпні 1937.

Холмська старовинна церква це символ віри, що трівае і може багато перетрівати. Йшли літа, минали буревійні події, випалювалися щораз то нові десятиріччя та століття, рвачкі хвилі підмивали граничний беріг української Холмщини та Підляшша, а холмська українська (православна — потім греко-кат., — опісля знову православна) церква звитяжно протиставилася всім тим наступам. І хоч із зачиненими (здебільша) дверима та забитими дошками вікнами, таки перетрівала до сьогодні, немов символ того народу, серед якого довелося їй двигати свої похилені хрести. Тимто кожна стара церква на наших північно-західних землях — така дорога тутешньому народові, ось чому лише тут можна було зрозуміти буцім-то парадоксальну мову фактів, що старі жінки з Павлович, Монятич чи іншого села „скомунізованої Засокальщини" по чотири тижні на зміну сторожили з граблями в руках напіврозвалених руїн старовинної пустої церкви, яку їм хотіли забрати чи розібрати. „Ані нам, ані вам, най замкнута стоїть" — кажуть люди, коли їм церкву забірають, бо церква в них це наче Богданова церква-домовина, що і сліпими вікнами може ще спалахнути.

АЛЕ ЦЕРКВИ РУЙНУЮТЬ.

Були три можливі виходи, коли після війни почала розвязувати проблему холмських церков польська влада, як правна наслідниця російської адміністрації: віддати храм Божий українцям, замінити на римо-катол. костел, або замкнути його на необмежений час. Цей третій спосіб побіч із другим переводили найчастіше в життя. Так мало бути і на тому стануло. Але те, що тепер діється з деякими зачиненими владою церквами, видається нам щонайменш незрозуміле і гадаємо, що воно взагалі не може бути зрозуміле. Відкиньмо вже чисто політичні мотиви і моменти тої проблеми та розглядаймо її зі **спокійного життєвого становища.** Доки дана церква ще відчинена — вона може бути через погані чи зовсім недоцільні політичні розпорядження предметом гостріших чи менших народніх хвилювань. Але це не торкається випадків, про які тут станемо говорити, коли вже церква кількадесять років зачинена і призначена на „природну" смерть та залишається лише дорогим для населення памятником минулого. Навіщо **демонстраційно її валити на очах населення, не віддавши її радше під державний консерваторський нагляд, як рідкий памятник ста-**

ровинної архітектури? Та може краще, хай говорять факти. **Факти, що промовляють руїнами.**

Ще два роки тому на Холмщині зустрічалося більше зачинених, але збережених у порядку церков. Були випадки (напр. у селі Богородиці к. Грубешова), що населення самотужки ремонтувало свою церковцю та виднаходило спорадичні дозволи старостинської влади на відправу Служби Божої під церквою (село Забірці). Це заспокоювало бодай частинно релігійно-духові потреби українського населення. Тепер обставини погіршилися (чи не регіональний відгук протинормалізаційного курсу в Галичині?) цілковито, бо влада наказала до тла розібрати деякі церкви. Наказ виконано. Нам самим довелось бачити його наслідки: пусту площу або купку грузовиння серед дерев чи кілька здоровенних підвалин, проданих жидові на хату (!). Свого часу голосним відгомоном відбилася справа розвалення церковці в селі Павловичах на Холмщині, сьогодні про дальший їх незрозумілий реєстр немає кому й написати. Оце за два останні роки розібрано цілковито такі церкви в одній лише Білгорайщині: 1) старовинну св. Богородиці деревляну в селі **Рожанці** білгорайського повіту, якої образи мали на собі дату 1739. В цій церкві находився великої мистецької вартости іконостас, що формою нагадував відомий межигірський.

Цікаве, що перед розбором тої церкви тарногродський католицький ксьондз висвятив її на костел. Чи для... „спасення вічного"?

2) Деревляну св. Богородиці в с. Хмельку того самого повіту, поставлену селянами та замійським ординатом у 1796. р.

3) Деревляну в Тарногроді, збудовану в 1864. р.

А далі розібрано церкви у Люхові, Корхові, Солі, або висвячено на костели: в Замху, Ліпинах і інших.

Колиб цей неповний реєстр доповнити ще тими церквами, які зруйновано у всіх інших повітах Холмщини з Підляшшам, то малиб ми повний реєстр понищених старих святинь.

Коли стверджуємо ці сумні факти, то мимоволі приходить на гадку справа консервації тих святинь, яку чейже можна було перевести. Нам відомо, що наприклад така сама церква в Гребенім на Грубешівщині підлягає державному наглядові. Чому-ж тільки вона стала унікатом?

РЕФЛЄКСІЇ.

Обсервуючи оті всі руїни, мимоволі маєте рефлєксії: для чийого добра знищено високовартісні памятки української церковно-народньої архітектури? Чейже як так далі піде, то на цілому Забужжі не матимемо ніодної дійсно своєрідної забужанської церкви, а ті, що лишаться (камінні) майже всі шабльон російської синодально-консисторської казьонщини. Може нищення церков помагає комусь швидше переводити асиміляцію населення, але чому влада дозволяє безкарно нищити рідкі памятки мистецтва, навіть рубати неоцінені "царські ворота" та виколювати очі св. Миколаям? Не везіть їх конче до українських музеїв, заберіть їх хоча до свого музею, до Кракова, Львова чи Варшави, бо через ці знищені по варварськи незугарні та рідкі предмети мистецтва убожіє загальна християнська культура.

ЩО НА ЦЕ ПРАВОСЛАВНІ ВЛАДИКИ?

Вину за такий стан несе передовсім вища православна духовна влада, яка й не цікавиться тим, що діється з її церквами. **Відданість і льояльність супроти держави можна прегарно погодити зі слушним та гідним збереганням своїх прав.** Якби і не було, не гадаємо, щоб митрополит Валєдинський, аматор і **знавець церковно-християнської археольогії,** свідомо дозволяв винищувати українські памятки православної і по-уніятської архітектури, залишаючи лише церкви, збудовані російською „казною". Зрештою, як видно з наших даних, варварська рука нищить і ці останні. Відомо, що в біді треба хапатися останньої дошки. Коли вже ніяка сила не зможе зберегти нам наших церков в цілости, коли їх мусять конче розкрасти — то хіба можна ще одно зробити: зібрати та заховати всі покинені на поталу св. хрести, євангелії, чаші, образи, ризи, апостоли та інші такі речі так, як пристало культурним народам і церквам.

Відомо нам, що митрополит православної церкви почав організувати у Варшаві музей церковної старовини; відомо нам теж, що на чолі тої акції поставлено молодого українського музеольога, що є ентузіястом рідного, а так страшенне поза Галичиною занедбаного у нас музейництва. Але відомо теж нам, що православна вища духовна влада занедбала цей пре важний почин з матеріяльного боку — нема, мовляв, матеріяльних фондів.

Такий стан повинен би таки негайно переміниться. Нема часу на переливання з порожнього формалізму в пусту фразеоманію. Іменем українського православного населення північних земель маємо повне право домагатися, щоб православна влада бодай дохід з одного відпусту в Турковичах чи Холмі призначила річно на музейницько-консерваторські ціли. До наших музеольогів та археольогів у Галичині кличемо теж: Коли ви вириваєте таємницям землі світлу традицію українських княжих катедр у Крилосі — то не лишайте і старих холмсько-підляських церков. Тут зможете **ще зібрати багато дечого цікавого для українських музеїв,** можете досліджувати галицькі впливи.

Але передовсім маємо повне **право жадати** цього від православної влади. І коли приглядаємося, як безслідно пропадають найдрібніші сліди нашої культури на цих **землях,** коли бачимо, як босі дитиська місцевих **кольоністів** починають по дорозі круглими колєсцятами спускають по дорозі круглими колєсцятами с православних ікон, то не можемо голосно та прилюдно не взивати: **Ексцелєнціє, православний митрополите, не дайте нищити старих церков!**

Гром.

НОВА СУСПІЛЬНА ЗАГАДКА.

(З ПРИВОДУ НЕДОСТАЧІ КАНДИДАТІВ ДО ПЕДАГОГІЧНИХ ЛІЦЕЇВ.)

Недавно облетіла педагогічні кола в Польщі цікава новинка — молодь бойкотує педагогічні ліцеї!

З кінцем минулого шкільного року позакривала шкільна влада дотеперішні учительські семінарії та на їх місце позасновувала педагогічні ліцеї. Мають вони підготовляти кандидатів на учителів народніх шкіл.

Щоб забезпечити народні школи відповідним числом педагогічного персоналу, треба щорічно виховати для цілої держави коло 4.000 кваліфікованих кандидатів. В одній клясі ліцею не сміє бути більше, як 40 учнів. Отже, щоб виховати кожного року потрібне число кваліфікованих кандидатів, міністерство освіти заснувало в цілій державі коло 100 педагогічних ліцеїв.

Повинні вони були прияти коло 4.000 кандидатів. Якеж було велике здивування дирекцій педагогічних ліцеїв, кураторій і міністерства освіти, коли по скінченні вступних іспитів і вписів довідалися, що до педагогічних ліцеїв вписалося в цілій державі всього коло 1.200 кандидатів. З того 50 прц. припадає на саму колишню Галичину. З початком нового шкільного року відбудуться додаткові вписи. Якщо й тепер не зголоситься потрібне число кандидатів, прийдеться деякі педагогічні ліцеї звинути. Яке замішання це внесе в установлену мережу педагогічних ліцеїв, не важко вгадати.

Щоб могла повстати нова кляса ліцею, треба найменше 20 учнів. До деяких ліцеїв вписалося лише по 5—6 учнів. Якщо додаткові вступні іспити та вписи з початком шкільного року не поправлять ситуації — то деякі педагогічні ліцеї мусить шкільна влада зліквідувати.

Шкільна влада, може і громадянство та педагогічні кола заходять у голову, які причини можуть бути, що до педагогічних ліцеїв вписалося так мало кандидатів?!

Причин тут багато і то дуже поважних.

Найперше завинила тут хибна реорганізація середнього шкільництва під програмовим оглядом. Нові 4-літні гімназії перевантажені таким науково-дидактичним балястом та заведені в них такі чудернацько „модерні" методи навчання, що учні виходять з них правдивими неуками. Не вміють вони написати ні одного речення в рідній мові без ортографічних та граматичних помилок, не знають звичайних чотирьох математичних ділань, невсилі зложити правильно одного речення в чужій мові. Через те багато кандидатів (ок) поперепадало при вступних іспитах до педагогічних ліцеїв. Наукові програми 4-літніх гімназій та ще більше методи навчння вимагають грунтовної і то негайної ревізії, якщо молодь не має неповинно падати дальше жертвою неуцтва.

У нас національний шовінізм сповняє блискуче ролю смертної коси. Як ходять слухи ,то ледви 5 прц. нашої молоді попало до педагогічних ліцеїв. Не знаємо певно, скільки в тих случаях правди, але мабуть недалекі вони будуть від нашої сумної дійсности. Значить, ми дальше стоїмо перед прикрою перспективою, що в нашім рідним краю навіть у чисто українських селах ми не матимемо своїх народніх учителів.

Дальше відстрашують молодь від педагогічних ліцеїв дуже тяжкі сучасні умовини вчительської праці. Народній учитель мусить переважно працювати на селі. Він відрізаний вповні від культурного світу та його матеріяльних і духових засобів, не може жити особисто ніяким майже культурним життям. Найважніше — в умовинах свого життя не годен він забезпечити своїм дітям потрібної освіти та виховання. Службове пересічне вимагання народнього вчителя таке низьке (хитається пересічно між 130 і 280 зол. місячно), що як у нього 2—3 дітей у хаті, то він не свилі їх усіх при сучасній дорожнечі посилати до середніх шкіл і вони мусять на очах батьків марнуватися.

Народній учитель хотів би бути тільки вчителем та виховником і більше нічим. На жаль, сучасні суспільні умовини вкладають на нього стільки непедагогічних повинностей, що він їх не всилі виповнити, але мусить за них службово відповідати. Ця відповідальність родить щодень багато конфліктів, що дезорганізують усю виховну працю вчителя та стягають на його голову безліч клопотів.

Найприкріша справа для народнього вчителя на селі — це справа мешкання. Якщо він управитель школи, то користає за відповідною доплатою зі службового мешкання в шкільному будинку; якщо ні, то мусить жити разом з родиною в одній селянській хатині, часто в найближчому сусідстві з курми та поросятами. Такі мешканеві умовини пересічного народнього вчителя не можуть мабуть теж заохочувати молодь масово вписуватися до педагогічних ліцеїв.

Нині народній учитель не знає, хто й де його начальство. Колись учитель знав свого інспектора; якщо в нього було все в порядку у школі, міг він спокійно жити та дальше працювати. Нині не те. Інспектора може учитель задовольнити, але це ще не вменшує його відповідальности та провин перед незліченими органами знаної йому і незнаної, видної та невидної влади. Тут саме найголовніше джерело всіх трагедій і конфліктів життя та праці нинішнього народнього вчителя.

Це загальне тло „гараздів" народнього вчительства. Але на ньому релєфно відбивається мережа специфічних „гараздів" українського народнього вчительства, що впливають органічно в його національної приналежности. Про них говорити тут мабуть не треба — знає їх у нас кожна дитина.

Народній учитель.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

З Совітської України.

(За київським радіом.)

ВЕЛИКІ СОВІТСЬКІ МАНЕВРИ.

У воєнних маневрах харківської округи, що розпочалися перед кількома днями, бере участь комісар оборони марш. Ворошилов і шеф штабу Сапожніков. У маневрах бере участь не тільки військо, але й воєнна сторожа. В часі маневрів мають випробувати нові совітські танки, що мають перейти ріку Дон.

ПОЧАТОК ОПЕРОВОГО СЕЗОНУ.

„Академічний ордера Леніна театр опери та балєту в Києві" зачинає цьогорічний сезон оперою Лисенка „Тарас Бульба", яку виставить 1. ц. м. Чергового дня йде „Запорожець за Дунаєм".

БОЛЬШЕВИКИ ПРО СТРАЙКОВИЙ РУХ ПОЛЬСЬКИХ СЕЛЯН-ЛЮДОВЦІВ.

З великим вдоволенням подавали совітські радіостації, зокрема київська, вістки про селянські заворушення в Польщі. Події змальовувано в яскравому протипольському чи пак протифашистівському змислі.

З польської преси.

Критика політики прем. Складковського і мін. Понятовського.

Варшавський консервативний „Час" з 31. м. м. (ч. 238) помістив передову статтю п. н. „Програна політики „зелених плотів" і демагогії" з критикою політики прем. Складковського і мін. Понятовського.

Автор стверджує на початку, що страйкова акція „Стронніцтва Людового" була засуджена згори на невдачу, бо в Польщі найсильнішим чинником є поліція і ніяка політична партія не осягне своїх цілей при допомозі революції. До того в Польщі нема взагалі добре зорганізованих партій. Вони мають великий вплив на настрої мас, але нема партій, що зуміли би запанувати над масами у критичних хвилинах. Провідники „Стронніцтва Людового" дали гасло до страйкової акції, але розпутаним ними рухом кермував хто інший і тому ця партія зустрінулась з загальним осудом. Одначе

> селянський страйк — читаємо далі — ставить перед нами справу відношення до держави тієї найчисленнішої суспільної верстви, що нею є селяни. Одна річ повинна бути ясна для всіх. Не можна числити на пасивність селян. Пасивність селянського населення належить до минувшини.

Далі автор стверджує, що найбільший вплив на настрої села має „Стронніцтво Людове" — і що під його впливом відношення селян до уряду майже вороже. Тому уряд станув перед альтернативою: або порозумітися зі „Стронніцтвом Людовим" або вирвати село з під його впливів. Уряд пішов на боротьбу з людовцями і протиставив їх акції на селі такі чинники: т. зв. тепер політику „зелених плотів", реформістичну діяльність мін. Понятовського і вкінці акцію хлопополапів.

> „Зелені плоти" є лише символом політики, що змагає до поверховної справности державної адміністрації, зокрема до поверхового заведення ладу і порядку. Цю політику характеризує низка ходів, частинно зовсім слушних, що не могли мати найменшого впливу на політичне положення у краю. Слушно — наприклад, щоб урядовці були точні, були чемні для зацікавлених і побажане теж, щоби міста та оселі були чисті. Але лише наївний міг сподіватися, що під впливом цього роду ходів сільське населення відсунене від впливу на публичні справи, зрезигнує зі своїх аспірацій.
>
> Більше інтелігентна, менше поверховна, хоч з другого боку куди менше моральна була політика Понятовського. Вона змагала приєднати селянську масу соціяльною демагогією. Ми виконаємо рільну реформу, відберемо землю землевласникам, що її між вас поділимо, а ви зрезигнуйте з ваших політичних домагань, покиньте ваших провідників, забудьте ,що існує самоуправа, дайте собі спокій з виборами до парлямент тарних установ. Це провідна думка і дійсний політичний змисл цієї політики.
>
> Характеристичне, що саме — пише „Час" — „хлопський міністр" (читай: мін. Понятовський — прим. Ред.) позбавив „хлопське" населення суттєвих впливів на рільну політику. Селяни мають бути ущасливлені рішеннями з Варшави, але самі не мають зовсім голосу, якщо хочуть висловити думку, що не згоджується з офіційними поглядами.
>
> Про т. зв. хлопополапів нема взагалі що писати. Всі знають, що це кар'єровичі, які для особистих користей перейшли до режиму та які взаміну за щедру допомогу, що її їм не щадили, піднялись переліцитувати опозицію своїм соціяльним радикалізмом, щоби таким чином перетягнути селян на бік режиму.
>
> Одначе селянин є засадничо здоровим елементом і своїх політичних аспірацій не хотів продавати за демагогічні обіцянки соціяльного та господарського характеру. І вибух селянський страйк під чисто політичними гаслами, що його влада безпеки мусить ліквідувати з цілою безоглядністю. Тому в нинішніх важких часах не можуть займати відповідальних становищ люди, які протиставляють слушним домаганням селян політику „зелених плотів", або намагаються приєднати їх демагогічними соціяльними й господарськими обіцянками.

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
в першу річницю смерти бл. п.
ВОЛОДИМИРА БАЧИНСЬКОГО
адюнкта Політехніки
відправиться дня 2. вересня ц. р. в год. 8-ій рано в ЦЕРКВІ УСПЕНСЬКІЙ.

КІНО „АТЛЯНТИК" КІНО „АТЛЯНТИК"

НИНІ ПРЕМІЄРА! Фільмовий архитвір ентузіястично і з захопленням принятий пресою цілого світа ілюстрований безсмертними творами мистця

„ВЕЛИКА ЛЮБОВ БЕТОВЕНА"

Режисерія геніяльного АБЛЯ ҐАНЦА. Головну ролю відтворює Ґаррі Бауер.

УВАГА! З огляду на високу мистецьку вартість просимо прибувати на початки сеансів: 3.30, 5.30, 7.30 і 9.30. — Білети знижкові неважні.

Російські комуністи проти німецьких.

Видаваний у Парижі „Соціялістический Вестнік" повідомляє про переслідування, яких жертвою стали чужинні комуністи, що живуть у Совітах, особливо німці. Усунено визначного члена комінтерну Мінстерберґа, щез без сліду начальник інформаційного відділу Кірхенберґ із жінкою, „пропав" теж німецький комуніст Дітріх, що теж відгравав у комінтерні поважну ролю. Арештовано Роберта Ґальшільда, дальше як „троцькіств" Гайнца, Наймана, Ремеле і Шульберта. Правдоподібно вони вже розстріляні. Запроторили до вязниці Заверлянда, приятеля Мінстерберґа, в таборі на Соловках умер визначний мадярський комуніст Мадяр. У Москві вичисляють ще десятки інших арештованих німецьких комуністів.

Совіти криються перед закордоном.

Боротьба із закордонним шпигунством у Совітах, що нібито криється на кожному кроці, знову дужчає. Недавно вийшов розпорядок, що заборонив вивозити за кордон совітську провінціональну пресу. До заборони причинився факт, що провінціональна преса, не підлягаючи такій строгій цензурі як московська і ленінградська, містила багато інформацій, що позволяли закордонові орієнтуватися в багатьох внутрішніх справах Совітів. Одночасно московську і ленінградську пресу буде цензурувати ґенеральний штаб червоної армії, щоб не передістававлися інформації, якими можуть покористуватися чужинні інформатори.

М. РУДНИЦЬКИЙ. 4

Відпочинок на Камені Довбуша.

(Докінчення).

4. БРИДЖЕВА ПОГОДА.

Не штука хвалити вакації осяяні сонцем, нагріті як канапе кварцовою лямпою; — штука насолоджуватися ними, коли вода добирається до щкарлиток, одноманітна мжичка до здорової печінки. Блаженні ті, які вірують, що найгірша слота в горах краща від найсоняшнішого дня на вул. Руській!

Всі знаємо, який повинен бути дощ на вакаціях: магістратський, щоб покропив пилюку на дорозі, дискретний, себто нічний або післяобідний, коли можна його проспати. Зливи можуть припадати тільки на ті місяці, коли на відпустку виїжджають наші вороги.

Тому, що всякі метеорольоги досі найпевніше передбачували дощ на підставі власного ревматизму і тому що вони не найшли способу на вліявливі хмари, — треба користати із тих технічних здобутків, які є. Один із найморденіших способів придумав Кальбертсон — автор численних підручників, як грати бриджа зранку, пополудне та ввечір, з любови до самотности та товариства, у дні журби та радости.

Ось з небесної поливайки почали одноманітно, систематично та невинно спливати краплі, що сильніше, ніж найсильніша отрута вміють розкладати нерви здорової людини. Один рух руки, як у кращі з розкладаним столиком — і маєш чого хочеш... Кажуть, що бридж поширився в Америці, як лік на економічну кризу; люди сідаючи до карт забували про всі свої клопоти. Бридж має в собі прикмети англо-саксонської раси — вимагає швидкої орієнтації і калькуляції, розрахований на суспільний нерв і на маломовних бізнесменів.

На нашому ґрунті він мусить виглядати трохи інакше. Правда: у дощевий день він розвиває духа підприємчивости, коли треба із сусідніх віль поєбирати партнерів і перепрявлятись болотнистими стежками. Та може і краще, що це не строгий, ритуальний бридж, при якому не вільно додавати зайвого слова. Гра без присідайків і приглядайків, які жартують і виголошують сентенції, занадто нагадує похоронні засідання відомі всім нам із живої діяльности ріжних товариств.

Коли вакаційне небо вкривалося нараз брудною веретою, літники засідали до бриджа, коли так можна висловитись — найчистішої дощевої води. Партнери мали в собі так багато енергій, що стіл подобав на прище. Адвокат кидав дотепами і картами, як стрільнами, прокуратор приговорював ніжно до переловленої карти противника, якби зловив дівчину на гріху, — молода дама сміялася таким сріблистим сміхом, коли вибрала або програла, що можна було спочувати валетам і королям, які не чули й голосу.

Бридж каже забувати за час, що пора йти додому і завдяки йому можна нераз відбити собі на прощений вечері те, що хто втратив у грі. Господиня, з гостинности якої ми користали, належала до того славного роду наших давніх господинь, що не випускали ніколи від себе гостей, не почастувавши їх найкращими препаратами своєї кухонної лябораторії.

Дощ за вікнами — симфонічний супровід до бриджевого квартету.

Можна дивитися на бриджа з ріжного становища, як на все у світі — починаючи від каміння під ногами аж до зір у комічних просторах. А проте нема сумніву, що всі погляди поважних і розумних людей на карти як на втрату часу, грошей та мізкової енергії стають безсильні, коли літники сіли до бриджа підчас вакаційної слоти.

Є такі літники, що радять собі зі слотою вдягаючи кальоші та непромокальник і прикриваючися старим парасолем, якому вода вже не може не то пошкодити навіть від середини. Вони йдуть якнайспокійніше на прохід, щоб спровокувати сонце. Є інші, що два дні не виходять із кімнати і на третій виїжджають демонстраційно до Заліщик. Є навіть такі „десперадос", що хапають за книжку, не конче кримінальну, а навіть таку, що має літературну вартість.

Уже три дні йшов дощ і найбільше закохані в нашій гірській природі тратили гумор. Тільки довкола бриджевого столика панувала погода і ніодна хмаринка не притемнила стелі ясної, як бриджеві правила.

На світі десь шаліла війна — тут на столі теж падали королі, як снопи; дами, що мудрували по кімнатах могли собі думати що хотіли про версальську чемність джентельменів — тут у бриджі дама не мала більшого вальору, як це виходило з комбінації. Зате коли хто приглядався грі і проявляв сяку-таку дозу інтелігенції в цих найспокійніших спортових змаганнях,

Повітові обжинки філії Товариства „Сільський Господар у Городку.

День 29. серпня ц. р. буде довго в памяті не тільки місцевих, але й усіх селян у городецькому повіті. Того дня влаштувала повітова підбудова — філія Краєвого Господарського Т-ва „Сільський Господар" у Городку — обжинки своїм женцям-членам, що принесли вінок своєму „Сільському Господареві", як висліб подяки за працю над культурним піднесенням хліборобів.

Обжинки розпочалися торжественною Службою Божою на дворі коло парохіяльної церкви в місті, яку відправив о. В. Демчук в асисті о. Г. Стасишина й о. В. Паславського. Відповідну до хвилини проповідь виголосив о. І. Крук. Відтак у взірцевому ладі перейшли через місто всі учасники в числі приблизно 5.000 з більше як 20 сіл на площу за місто. На жаль, влада заборонила орхестрі грати в часі походу. Але з приємністю стверджуємо, що похід був дуже взірцевий, хоч була непогода. Велика скількість народу стояла під домами, куди скрилася перед дощем. На чолі походу йшли представники центральних і повітових установ, за ними женці з вінками і квітами, Хліборобський Вишкіл Молоді, сівачі, косарі, женці, машини та знаряддя, алєгоричні вози: весна, літо, осінь, зима — дуже оригінальні, на кінці всі громадяни. На площі всі передефілювали перед представниками установ при звуках орхестри з Керниці. Нагальний дощ. Коротка павза. І зараз таки стає 12 священників до молебня на площі. Відтак посвятили дари: вінки, хліб, зерно і знаряддя, переходячи попри уставлених у полотнянках понад 100 сівачів. Про талан, який дав Господь Бог українським хліборобам — чорнозем медом і молоком пливучий, виголосив проповідь-промову о. В. Демчук.

Перестав падати дощ і обжинки отворив голова філії „С. Г." ради. В. Сухий. Відтак складали привіти: інж. І. Лапчук від Централі „С. Г", підчеркуючи значіння обжинок та організації хліборобів, рев. М. Козланюк від Центросоюзу, підкреслюючи значіння розбудови рідного промислу, др Лопатнюк від Маслосоюзу про силу великої ідеї — двигнення народу. Привіт від Повітового Союзу Кр. „Р. Ш." виголосила п. Цяпкова, дир. Лаптута говорив від Українбанку. Філія „С. Г. в Рудках прислала привіт на письмі.

Через площу передефілювали старші сіячі і Хліборобський Вишкіл Молоді кружків „С. Г." в Городеччині. Понад 100 сівачів у полотнянках з 5 сіл стануло до вправ у 4 рядах, сіючи по цілій площі. За ними стануло понад 100 косарів, що погостривши коси, перейшли під такт музики ключем, косячи зелену траву. Хоч деякі такти сценізовано, видержали косарі, а за ними вязальники в числі коло 80 осіб, що під такт музики виконали дуже гарно й рівно вправи — вязання снопів. Всі вправи виготовив і ними проводив інстр. філії Й. Сідельник.

При найліпшій волі не можна було наражувати на дощ гарно повбираних дівчат у числі понад 300, що мали стануги до вправ: вибирання плоскіні, громаджения сіна та жнив. Відпала через дощ і точка відвічного звичаю складания женцям вінків і побажания при співі старих місцевих обжинкових пісень та народня забава.

Та все таки всі видержали до кінця аж до часу, коли провід зарядив скорочення програми. Всі відходили й відїздили з повною вірою у власні сили народу.

І. Л—ук.

„АТОМ" ВІД 1-ГО ВЕРЕСНЯ 1937 РОКУ
Українська електро-радієва крамниця
Стрий, вул. Костюшка 22 (інж. Юліян Гошовський)
Нові радіоприймачі всіх кращих фірм. **Направа, перерібка, зістроювання** і повна **модернізація** старих приймачів у власній радіо-робітні, вналяженій на німецький взір. Складові частини до радія і **електр. інсталяцій.** Лямпи, ліхтарки, батерійки; направа і ладування **акумуляторів.** Направа **електромоторів. Роверів** і складові частини. Направа роверів. **Ціни конкуренційні.** Виконання солідне. **Фахові поради даром.** 1—10

Китай пропонує відшкодування.

4 КИТАЙСЬКІ ЛІТАКИ ЗБОМБАРДУВАЛИ А МЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Минулого понеділка рано 4 китайські літаки бомбардували американський корабель „Президент Гувер". Одна бомба поцілила чердак. Корабель плив з ГонгКонгу, щоб забрати американських громадян з Шангаю. Китайські літаки бомбардували корабель „Президент Гувер" у місці, віддаленім 80 км. від Вусунг, біля морської ліхтарні, що освітлює гирло ріки Янг-Тсе. В цьому місці стояло кілька японських кораблів з японськими військами.

На чердаку „Президента Гувера" було 320 членів залоги і 257 пасажирів. Відламки бомби зранили 7 осіб, один американський купець Норман Гарріс пропав десь і досі його не відшли. Здогадуються, що він був ранений або вбитий підчас бомбардування та упав до моря. Один ранений моряк помер.

Американський міністр закорд. справ доручив американському амбасадорові в Нанкіні зложити гострий протест з приводу бомбардування „Президента Гувера".

Китайський міністр закордонних справ висловив жаль з приводу бомбардування американського корабля і запропонував негайне відшкодування.

Ранених американців забрав на чердак кружляк „Кемберленд" і відвіз їх до Шангаю.

РОЗПУЧЛИВЕ ПОЛОЖЕННЯ КИТАЮ.

Японська преса широко обговорює значіння договору про ненапад між Китаєм і СССР. Щоденник „Асагі" вважає, що цей договір є новим дипльоматичним кроком, що може довести до поділу світа на два ворожі блюки. Цим договором — пише „Асагі" — хочуть китайці здобути для себе матеріяльну допомогу СССР. Знову Совіти мали на меті не допустити до китайсько-японського зближення, унеможливити заключення протикомуністичного договору між Китаєм і Японією та анулювати наслідки японсько-німецького договору проти комінтерну. Заключення цього договору є природною консеквенцією переваги протияпонських елементів в нанкінському уряді. „Асагі" догадується, що китайсько-совітський договір має тайні клявзулі.

Всеж японські політичні кола зближені до японського міністерства закордонних справ сподіються, що Китай змінить незабаром своє становище та співпрацюватиме з Японією над консолідацією мира на Далекому Сході. Японські політичні кола запевняють, що тільки розпучлива ситуація, в якій опинився тепер Китай, могла змусити його змінити своє ворожe становище проти комунізму, яке займав він від 10-ти років.

НОТА КИТАЮ ДО ЛІГИ НАЦІЙ.

Китайський уряд надіслав до секретаріяту Ліги Націй для всіх членів Ліги інформаційну ноту про „напад Японії на Китай та про бомбардування цивільного населення". Японсько-китайський конфлікт увійде на чергу нарад звичайної сесії Ліги Націй, що починається 10. вересня ц. р.

ПОВІТРЯНИЙ БІЙ ПІСЛЯ БОМБАРДУВАННЯ КОРАБЛЯ.

ТОКІО, 31. 8. ПАТ. Домеї повідомляє з Шангаю, що два японські гидропляни звели бій із трьома китайськими літаками, які бомбардували американський корабель „Президент Гувер". Один з китайських літаків упав до ріки Янг-Тсе.

того шанували як симпатичного та інтеліґентного гостя.

Бувають такі літники, що грають бриджа на траві у повному сонці, над рікою і в сальоні підчас концерту господині дому. Можливо, що таке розуміння гри не є „фер" тому, що сонце, ріка і господиня дому повинні мати першенство. Але супроти дощу на вакаціях літник не має ніяких зобовязань, хочби від цього дощу залежала голодова катастрофа цілого краю. Ще від біблійних часів, від першого виїзду Адама з раю на вакації, прийшло до такого порозуміння з сонцем, що воно має світити тоді, коли людина дістає відпустку від свого шефа та своєї Еви.

Бридж є одним з найсильніших протестів проти безладдя у світі і має риси найгіднішого протесту, на яке може спромогтися раса, яка панує нині над світом — англійці; цей протест зазначується тим, що людина до явища, яким погорджує — відвертається плечима.

Наші літники обраховували робра, коли до кімнати влетів спортовець у штанцях із криком „Сонце, сонце!"

На це один із бриджистів відповів спокійно:

— Добродію! сонце ми бачили тисячі разів, але хто бачив коли таку партію, щоб мати в руці шлем і лишитися без чотирьох?

— Якто без чотирьох? То ви вже граєте тепер бриджа на вісім осіб?

Бриджист мусить відвертатися від сонця, коли воно йому занадто заглядає в карти; ще частіше мусить він відвертатися від дощу. Але з такою погордою, як відвертається плечима бриджист від спортовця, який не розуміє джентельменської терміноґії, відвертається ще тільки читач від вакаційного фейлетону.

МАТЕРІЯЛИ осінні, зимові **на убрання — плащі — костюми — вже надійшли**
СКЛАД „ЛЕЩКІВ" СКЛАД
Львів, ул. Коперника ч. 2. 1—11

МАЛЕ СЛІВЦЕ.

Мале слівце: „колиб", мале, а як багато воно значить, яке важне.

Стрічаємося з ним майже щодня, в розмові, дома, в місті, кавярні, крамниці, у фризієра — всюди. А то навіть досить часто стрічаємо його в часописах, репортажах, інтервю.

„Колиб я мав на освіту, то...", „Колиб мала я гроші, то...", „Колиб повелося мені, то...".

Щож йде за цим слівцем „колиб"?

Багато дуже багато бажань, мрій і сподіваних намірів.

Продавчиня у крамниці говорить: Колиб я могла вчитися в школі драматичній, я дісталась би на сцену або до фільму".

Урядовець каже: „Колиб я мав гроші, я заложив би власне підприємство. Трамваєвий контрольор звіряється: „Колиб я міг дозволити собі на кілька місяців науки на курсах, я дістав би працю механіка. Те саме говорить шофер таксі, це саме повторяє манікюристка, бюралістка, технік, адвокатський аплікант, усі, які бачать кращу як досі будучність, кориснішу працю кращі заробітки, самостійність.

Однак не всі здають собі з цього справу, як саме можна собі помогти. Не всі знають, або пам'ятають про те, як тому кілька місяців пані К., скромна бюрова працівниця, завдяки вигрі на Льотерії добула вимріяну мету: заложила власну крамницю, яка добре розвивається.

А про це повинні памятати всі, що нарікають на свою долю, сумно, незрадно повторяють: „Колиб я мав, то...", хай памятають про великі можливости виграної на Льотерії і придбають льос, а переконаються, що Фортуна не є сліпа, як вони собі уявляють. 38/45

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Прилюдно-правні основи та резиденція
т. зв. апостольської адміністрації для Лемківщини.

Існування т. зв. апостольської адміністрації для Лемківщини спирається на таких двох, прилюдно-правних актах, а саме: 1) на конвенції, заключеній між польським урядом і Апост. Столицею з 1934 року; 2) на декреті Св. Конгреґації для Східної Церкви з дня 10. II. 1934. р.

Внаслідок довгих та сильних заходів москвофільської кліки, зокрема Лемко-Союзу і внаслідок дипльоматичних переговорів, що їх перевела Апостольська Столиця з урядом Польщі, заключено в 1934 р. між обома договірними сторонами спеціяльну, тайну конвенцію (договір), щодо церковних справ на Лемківщині. Конвенція ця торкалась девятьох західних деканатів гр. кат. Перемиської Єпархії, а саме: буківського, горлицького, грибівського, короснянського, динівського, дуклянського, мушинського, риманівського і сяніцького. Польський уряд згодився у згаданій конвенції на створення на території згаданих деканатів спеціяльної, провізоричної, церковно-територіяльної, канонічно- і цивільно-правної одиниці під назвою „апостольської адміністрації" для Лемківщини. Рівночасно постановлено, що цією церковно-територіяльною областю має управляти священник, званий „апостольським адміністратором", залежний у своїх урядових чинитьбах безпосередно від Апостольської Столиці. Апостольського адміністратора має, на основі постанов конвенції, дотувати держ. скарб згідно з тою нормою устійненою для епарх. епископів. Крім цього рішено, що апостольський адміністратор буде тримати при собі до помочі 3 членів Курії, які так само на основі дотичних норм, устійнених конкордатом, будуть оплачувані з державного скарбу. — При кінці документу є клявзуля того змісту, що конвенція має обовязувати 10-ть років, себто від 1934-го до 1944-го року включно. Якщоб перед кінцем цього часу ніодна з договірних сторін не виповіла конвенції, тоді ця конвенція продовжується далі автоматично на такий самий протяг часу. Тим самим на такий самий період часу продовжилосяб й істнування апостольської адміністрації для Лемківщини, для якої повища конвенція є цивільно-правною основою. Цей договір, якого буквальний французький текст — враз з польським перекладом — находиться між іншими в архіві варшавської Нунціятури та риманівської адміністрації, не є досі ратифікований соймом, ані теж в ніякім урядовім органі опублікований.

Зчерги канонічно-правну основу для т. зв. апостольської адміністрації Лемківщини означив декрет Св. Конгреґації для Східньої Церкви з дня 10. II. 1934 р. А саме цим декретом ерігувала Апостольська Столиця т. зв. апостольську адміністрацію на території девятьох деканатів гр.-кат. Перемиської Єпархії, які обіймають згадані вище округи Лемківщини, а саме: Буківсько, Горлиці, Грибів, Коросно, Динів, Дукля, Мушина, Риманів і Сянік. Тим самим декретом Св. Конгреґації для Східньої Церкви був теж призначений перший, апостольський адміністратор Лемківщини в особі о. д-ра Николая Нагорянського, військового капеляна у Варшаві, який не прийняв цієї гідности.

Одночасно постійний осідок для т. зв. апостольського адміністратора Лемківщини та для його „курії" визначено в Римановій-живці, лісистій, гірській оселі в сяніцькому повіті, в риманівському деканаті, на терені родинних дібр гр. Яна Потоцького. При виборі місця цього осідку керувалися здогадом, що Риманів-живець має буцімто центральне положення на Лемківщині, хоч цей здогад далеко відбігає від правди.

На резиденцію для апостольського адміністратора та його „курії" призначено тут у Римановій-живці т. зв. „Віллю під Провидінням". А тому, що ця вілля була в лихому стані, отже уряд Польщі, бажаючи зробити її придатною до замешкання лемківського адміністратора, дав на її відреставрування 20.000 (двацять тисяч) зол. Цю віллю, положену біля публичної дороги, в самому майже осередку Римановаживця, виймає уряд держави для апостольського адміністратора Лемківщини — від гр. Яна Потоцького за ціну 2.000 (два тисячі) зол. річно. Вілля одноповерхова й обіймає загалом 14 кімнат. В цих кімнатах містяться тепер спальні для 6-ти осіб, а саме для апостольського адміністратора та його „канцлера", опісля для шофера, стенотипістки і для двох служниць; опісля „куріяльна" канцелярія з машиною до писання та з уложеними в шуфлядах актами і з довгим столом по середині; зчерги кухня, спіжарка, лазничка, кімната для принять, кімната для принагідних гостей, їдальня та приватна каплиця ап. адміністратора. На стінах висять ріжні образи, фотографії і портрети, між якими нема образу Найсвятішого Христового Серця та подвижника Унії св. священномученика Йосафата.

Крім того має тут апостольський адміністратор до розпорядимости дві балькони, по зах. стороні від прилюдної дороги і два ганки від полудня та стрих. На закупно відповідних меблів для прикрашення рецепційної салі і салюну виасигнував уряд в 1935 р. квоту 5.000 (пять тисяч) зол. Ці меблі закупила для апост. адміністрації пані Потоцька у Кракові, чи теж у Варшаві. Одначе не зважаючи на всі ці заходи, ця резиденція якось не конче надається до замешкання апостольського адміністратора для Лемківщини. Головно, о. д-р Яків Медвецький якось з неї дуже невдоволений. Отже помимо вже далеке, одинадцятькільометрове віддалення цієї резиденції від залізничої стації у Шляхотському Вороблику, в самій віллі сильна вогкість і затуха. І цілий навіть день можна тримати відчинені вікна і двері, а все буде чути затуху, від якої болить голова. Справді в спальні апост. адміністратора не є аж так зле, але в інших кімнатах цієї „владичої", лемківської „палати" годі було би постійно мешкати. І так напр. канцлер „курії" нераз ходить з перевязаною головою, яка його часто болить.

А до того ще якби для побільшення лиха, десь у спідних забудуваннях долішнього, більшого ганку (веранди) криється гніздо шершенів, що постійно прилітають і вилітають зі своєї нори. З цієї причини на долішньому ганку не дуже то безпечно стояти, бо шершені можуть напасти і покусати. Взагалі з якимись недобрими, зловіщими символами звязався сам осередок цієї т. зв. апостольської адміністрації для Лемківщини. Всі ці недостачі і недомагання „владичої" резиденції в Римановій-живці вже так надобли самому, призначеному до вигід о. Медвецькому, що він уже майже від року старається за перенесення свого нефортунного осідку з Римянова-живця до Сянока. Одначе безуспішно, бо не погоджуються на це заінтересовані церковні і цивільні чинники. Ніякі меморіяли ні до Міністерства ні до Нунціятури нічого не помагають.

Вкінці слід згадати, що доволі просторе площа довкола вілли поросла бур'яном і травою, бо відай нема її кому чи за що виполоти, та відповідно уладити... Квітників дуже маленько. На площі стоїть шопа для самоходу апост. адміністратора, до якого зголосив судово претенсії о. Іван Федишин, чи пак його дружина, спадкоємці майна по бл. п. о. В. Масцюху. Отже ще не знати чиєю остаточно власністю буде ще той самохід... Площа довкола обгороджена високим, на синьо пофарбованим, дротяним парканом з трьома входовими брамами: одна головна, що нею виїздить і виїздить авто, а дві побічні. По подвірю перед „палатою" ходить і гавкає непривязана собака.

Характеристична символіка цієї своєрідної „палати" насуває деяким обсерваторам життя апост. адміністрації твердження, що тут семе можна зустріти одинокий у своїм роді зразок комірного не у своїх, але у чужих, та на платній службі у чужих!..

Футра найдешевіше продає **ВОЛЬМАН і КОЛЬ**
Львів, ул. Ягайлонська ч. 5. — Тел. 236-95. 1—3

Що буде з обнижкою комірного?

З днем 30. листопада ц. р. минає дворічний річинець 10% і 15% обнижки комірного, що її вів декрет президента з 14. листопада 1935 р. Виринає питання, чи комірне і льокаторський податок підскочать від 1. грудня ц. р. на 10% і 15%, чи закон про охорону льокаторів перестане обовязувати чи лише частинно буде обмежений. Це питання цікавить не лише широкі верстви комірників, але також власників нерухомостей. І одні і другі роблять всякі можливі заходи перед компетентними чинниками у справі корисного поладнання для них цієї важної справи. До уряду напливають постійно меморіяли, згромаджуються делегації і т. д.

Як відомо, до обнижки комірного дійшло перед двома роками внаслідок спеціяльного податку від платень урядовців, що тимсамим обнизилися. Зменшилися теж заробітки широких мас і тому декрет президента з 14. листопада 1935 р. обнизив комірне на 10% і 15%. Тепер положення зовсім не змінилося. Платні урядовців і спеціяльні додатки та заробітки не збільшилися. Навпаки, вони постійно обнижуються, якщо взяти під увагу звишку харчевих продуктів. Тому-то широкі кола комірників домагаються за всяку ціну, щоб уряд затримав обнижку комірного. Зрештою підвишка комірного і льокаторського податку швидше чи пізніше викликала би необхідність підвишки платень і заробітків, що вплинула би теж на буджетову рівновагу та стійність валюти. Отже не знати, що корисніше для власників нерухомостей: затримання доходів на теперішнім зредукованім на 10% чи 15% рівні, чи теж теоретично вищий дохід при одночасно зменшеній платничій здатности широких верств комірників і можливих ворганнях валюти.

Власники нерухомостей виходять зі засновку, що з хвилинною поправи конюнктури слід скасувати законні обмеження, що їх гнітять, а саме: скасувати обнижку комірного і закон про охорону льокаторів. Тоді висоту комірного буде нормувати право подачі і попиту. Ці міркування були би стійні, якби поправа господарського положення охопила теж уже широкі верстви і будівельний рух розвивався би нормально. Тимчасом саме будівельний рух у Польщі страшенно кульгає, бо державні банки ведуть дуже погану кредитову політику у будівельних справах. Тому теж підвишка комірного і скасування закону про охорону льокаторів не лише що не змінило би заплутаного мешканевого положення, але ще його заплутало би.

Кажуть, що зпід постанов закону про охорону льокаторів будуть вийняті 4 і 5-кімнатні помешкання. Одночасно буде втримана дотеперішня обнижка комірного та закон про охорону льокаторів. Ці справи знайдуть напевно відгомін у недалекій буджетовій сесії сойму і сенату.

Податки платні у вересні.

У вересні платні такі податки: **до 5. вересня** — податок від електричної енергії зужитої в часі від 16. до 30. серпня ц. р.; **до 20. вересня** — податок від зужитої електричної енергії в перших днях вересня ц. р.; **до 7. вересня** — **дохідовий податок** від платень, емеритур та винагород за наємну працю за серпень ц. р.; **до 15. вересня** друга сплата згуртованого промислового податку від обороту за 1937 р., що їх платять дрібні промисловці і торговельні підприємства; **до 25. вересня** місячний зачет на промисловий податок від обороту за 1937 р. у висоті, що припадає від обороту, що його оцінили всі підприємства, обовязані публично оголошувати звіти, а з інших підприємств — торговельні підприємства I. і II. категорії та промислові I—V. категорії, що ведуть правильні торговельні книги. Крім того у вересні платні відложені або розложені на сплати заległости, платні в цьому місяці та податки, на які платники дістали платничі накази з почином платности в цьому місяці.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Тайни диких африканських пралісів.

„Хто тільки раз бував у африканських нетрях, того вони вже будуть завжди держати у своїх кігтях" — сказав Аттіліо Ґатті кілька літ тому, коли то він перший раз забрів був у безкраї простори нетрів Конґа (країна в Африці. Якесь несамовита сила тягнула його постійно до тієї частини Африки, що її найменше проміди-ли, що ховає ще в собі найбільші тайни.

ШЛЯХ У НЕВІДОМЕ.

Аттіліо Ґатті пустився в дорогу крізь Кенію й Танґаньїку до лісів Ітурі в бельгійському Конго. Заки Ґатті добився до справжніх лісів, то він неткнувся по дорозі на якесь племя, що виводило свій рід від египетських фараонів. Кожний член того племени вважає себе князем і тільки тоді проявляє якунебудь діяльність, як у ряди-годи треба добути силою нових невільників. Ці невільники працюють на князів. На думку членів того племени персоніфікацією усього найвеличнішого є корова.

КРАСА.

Коли батуссі (так зоветься член того племени, більше членів, це — ватуссі) хоче змалювати красу якоїсь жінки, то він порівнює її з коровою.

Чим більше лице жінки чотирокутне, чим ширше вона в бедрах, тим краща вона в очах батуссі.

Ця країна лежить дуже високо. Ночі дуже зимні. Аттіліо Ґатті впевняє, що мораль і пристойність у того племени стоїть доволі високо.

ЗВІРІ.

Ліси відрізують зовсім від світа бельгійське Конго Рослинність там густа й непрохідна. Це наче якийсь окремий світ.

Тут живе скарловатіла антильопа (рід серни) й скерловатілий буйвіл. Сотворіння, що по нашому світі давно вже вимерли, тут ще можна стрінути доволі густо. Рогатий хамелеон, величезна безрога, малий слон живуть тут. Крім цього живе тут звір т. зв. окапі, що дуже скидається до передісторичного — самодерія.

Окапі визначається незвичайно сильним черепом, що з нього виростають туті роги. Аттіліо Ґатті бачив, як окапі перебивало головою грубі стіни з дощок, що їх людина моглаб тільки при допомозі відповідних приладів розбити.

Окапі дуже важко зловити. Воно дуже швидко бігає й має сильну зброю — роги.

—o—

Біла гора смерти.

Товариство альпіністів (дослідників гір) у Франції влаштувало мин. року святочні 150-ті роковини перемоги над найвищою горою в Европі, Мон Блянк (Білий Верх). Білий Верх є так само гарний, як і небезпечний. Довгий час пробували його „добути" одначе без успіху. Ці спроби „пожерли" дуже багато жертв. Ще 1870 р. згинуло 11 альпіністів, що намагалися вилізти на Мон Блянк, той „дах Европи".

Заборонена дорога.

На мапах гір Альп є зазначена червоною лінією заборонена дорога (Ансіян пассаж), що веде на Мон Блянк. Перехід тією дорогою є получений з такими небезпеками, що влада вирішила видати заборону лізти туди на Мон Блянк. Та саме тією дорогою 1786 р. вилізли на вершок гори Мон Блянк селянин зі Шемоні, Жан Жак Бальмат зі сільським лікарем, доктором Паккардом.

Почалося з того, що після цілої низки неуспіхів, женевський професор Венедикт Сосіюр визначив нагороду в сумі 20 люідорів для того, хто перший стане на вершку Мон Блянк.

Смільчаки.

Ця нагорода приманила багато смільчаків, що намагалися безуспішно добути „Білий Верх". Декількох із них заплатило навіть смертю свою відвагу.

Врешті трьох селян із Шамоні вирішило спробувати щастя. На дорозі до них прилучився Жан Жак Бальмат. Вони у чвірку пустилися в жахливу дорогу. Вона вела крізь завмерлі околиці, поміж ледівці, скалисті звори й снігові брили. Кожний крок грозив тут небезпекою. Пронизливий вітер дув у лице, що хвилини чутно було оглушливий гриміт камяних та снігових лавин. Нерви мандрівників ставали щораз то дуже напружені. Врешті трьох мандрівників почало відворот. Один Бальмат не завернув.

Під вершком.

Він уперто йшов далі й наче легковажив собі небезпеку смерти. Часто мусів він завертати сотні метрів узад, щоб оминути непрохідні місця. Врешті він щасливо опинився майже під самим вершком. Його перемога вже була дуже близька, та саме в цю хвилину він пригадав собі, що там на долі, дома лежить недужа його жінка. Вона надіялася саме дитини.

Бальмат кинув змагання й пустився домів. Він обіцював собі всетаки вернутися сюди й добути „Білий Верх".

Коли він вернувся додому, то його жінка привела вже на світ сина. Дитина була здорова, одначе мати майже вмирала.

Умова з лікарем.

Бальмат побіг до лікаря, д-ра Паккарда та благав його, щоб рятував жінку. Бальмат обіцяв лікареві, що як вирятує жінку, то заведе його на вершок Мон Блянк по дорозі, що її саме відкрив.

Д-р Паккард не робив надій, одначе взявся пильно за рятунок. Це йому вдалося. Бальматова жінка видужала. Бальмат забрав зі собою лікаря й пустився з ним добувати „Білий Верх". Це було 7. VII. 1786 р.

На другий день вони оба розпалили вогонь на вершку гори Мон Блянк. Одначе заки Бальмат вернувся домів, його дитина померла.

Шевалїє де Мон Блянк.

З тієї пори Бальмат не переставав скитатися по горах. Ще того самого року він подався був на вершок гори Мон Блянк з професором, що визначив був нагороду. Опісля водив сюди ще кільканацять осіб. Товариші цих виправ іноді важко відпокутовували свою дорогу, 3 із них навіть загинули в снігові. Сам Бальмат завжди виходив ціло з таких пригод. Він не кидав альпіністики навіть як 72-літній старець. Влада надала йому шляхотський титул „шевалїє де Монт Блянк". Він згинув підчас одної своєї виправи в гори. Йому поставили памятник у Шамоні й саме під ним святкували роковини перемоги над „Білим Верхом".

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Несамовите вбивство.

Підзорливий Шерлі.

Боб Шерлі був урядовцем допитної бригади не тільки з обовязку, але і з покликання, як зрештою пристало на доброго детектива. Він мав одну хибу, хоч дехто називав цю рису його вдачі радше прикметою, яка надала йому серед товаришів прізвище „шукача". В кожному бюрі, куди його по черзі призначували, находиться низка неполадиних та невисліджених справ, у яких допит застряг на мертвій точці. Такі саме справи незвичайно цікавили Боба Шерлі

Вбивство на вулиці Тудрів.

До таких саме справ належало несамовите вбивство Джона Еллермана. У справу був замішаний Уіліем Льонґ, людина, якої всілякі справи радше оминали денне світло. Раз в його приватному кабінеті доконали злочину. Клієнт, який сидів за бюрком, поцілений стрільном у голову, помер на місці. В цьому менті не було нікого в кімнаті, бо Льонґ саме вийшов до сусідньої каменниці, де мав поладнати якусь важну справу. У хвилині, коли залунав убивчий стріл, що положив край життю Джона Еллермана, Льонґ розмовляв із кількома промисловцями та диктував до машини письмо. Отже він мав повне алібі. Поліція не могла найти винуватця. Було ясне, що стрільно впало крізь відчинене вікно, але хто стріляв, годі було вияснити, тимбільше, що мешкання на протилежному боці камениці було порожне та невинаймлене. Справа пішла до теки із дописком: „неполадинана".

Таємниче мешкання.

Хто зна, чи справа булаб не притихла на віки, якби не судовий процес, на якому Уіліем Льонґ домагався від спалкоємців викупити вексель, виставлений на велику суму саме Джоном Еллерманом. Боб Шерлі прочитав звіт із процесу в часописах і це його дуже зацікавило. Він пішов на вулицю Тундрів та застукав до брами дому, що стояв напроти помешкання Льонґа, питаючи сторожихи, яка йому відчинила, чи нема там часом вільної кімнати. Сторожиха не дуже то ввічливим голосом відповіла, що було, але тому два місяці винаймив її якийсь чудак, бо платить за кімнату, але в ній не мешкає. І тріснула дверима перед носом Боба. Одначе Шерлі постановив „инпорити" далі. Він закрався другого дня на перший поверх і помітив на дверях білет, який указував на те, що кімната винаймлена.

Цікава розмова.

Він миттю приложив до замку кусок пластеліни, а на другий день мав уже доробленій ключ, яким дістався до середини таємничої кімнати. На грубій верстві пороху видно було сліди чоловічого взуття: знак, що хтось тут недавно був. Кімната находилася саме напроти кабінету Льонґа. Вікно до кабінету було відчинене і Шерлі почув уривок розмови, яка його дуже зацікавила: — Отже завтра в годині четвертій, ласкава пані. Тільки, будь ласка, не забудьте принести зі собою всі документи — докинув усміхаючись Льонґ.

Шерлі цікавий був знати, що це за жінка була в кабінеті. Коли вона вийшла з кабінету, він подався слідком за нею, аж вона щезла в одній віллі на Кошней-Гарден. Від власника споживчої крамниці Боб Шерлі довідався, що це багата вдова, пані Гендрю, яка задумує продати свою посілість та переселитись на Рівіеру, де моглаб жити спокійно з процентів від готівки.

Дивним дивом Джон Еллерман був теж багатим вдівцем.

Незвичайна вигадка.

На другий день Боб пішов у 3-ій годині до таємничої кімнати. По свіжих слідах на запорошеній долівці було пізнати, що щойно там хтось був. Врешті біля вікна, яке виходило саме напроти Льонґового кабінету, побачив Шерлі щось, від чого йому волосся на голові стало дубом. На спеціяльній підпорі, яка нагадувала станок для виробу зброї, лежав зрізаний кріс, якого дуло виходило просто на бюрко в кабінеті Льонґа. Язичок кріса полученний був із тягарцем, який знов лучився з годинниковою машиною. Вказівка стояла на годину четверту і пятнацять хвилин!

Шерлі цікаво оглянув вигадливий пристрій. Дуло поставлене було так, що стрільно мусіло поцілити особу, яка сиділа на фотелі, поставленому перед бюрком Льонґа.

Шерлі діле..

Пять хвилин по четвертій ввійшла пані Гендрю. Льонґ дбайливо посадив її на фотелі, сам відступив у глиб кімнати. Шерлі Боб мигцю покинув несамовиту кімнату і задзвонив до бюра Уіліема Льонґа. Влетів просто до його кабінету і крикнув, спираючись на бюрко промисловця.

— Пане Льонґ, маю до вас важне діло!

— Як ви сміли вдертися до мого кабінету? — гнівно крикнув збентежений Льонґ. Шерлі звернувся до пані Гендрю, щоб на хвилю покинула кабінет та залишила їх самих. Пані Гендрю послухала, встаючи з лиховісного фотелю. Уіліем Льонґ стояв схвильований, скаженіючи з люті. Цю хвилину використав Боб Шерлі, схопив його за спину і посадив силою на фотель. Годинник на бюрку показував четверту годину і пятнацять хвилин. Уіліем Льонґ поблід і мав уже схопитися з фотеля, коли в ту саму мить залунав стріл і злочинець, поцілений у голову, повалився на долівку.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

Д-р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ
спец. в жіночих недугах і акушерії
ВЕРНУЛАСЯ і ординує
1547 тел. 105-43. 1—3

Опечатали редакцію „Пяста".

В понеділок 30-го серпня ц. р. поліція у Кракові вела ревізію цілий день у редакції й адміністрації „Пяста" при Малому Ринку в Кракові. По ревізії опечатала домівку редакції та видавництва „Пяста". Опечатала теж „Дом Людови", т. зв. фондацію при вул. Радивилівській, бурсу та домівку „Звйонзку Млодзежи Людовей".

АРЕШТУВАННЯ У ПІДГАЄЧЧИНІ ЗА ОРГАНІЗУВАННЯ ХЛІБОРОБСЬКОГО СТРАЙКУ.

ТЕРНОПІЛЬ, 31. 8. ПАТ. В дальшій ліквідаційній акції хліборобського страйку Стронництва Людового в підгаєцькім повіті придержали та відставили до диспозиції прокураторської влади в Бережанах Вінкентія Пельца, хлібороба, голову повітового комітету Стронництва Людового, Івана Палюха, хлібороба, Антона Гонтажа, хлібороба, Івзна Русіна, хлібороба, всіх із Підгаєччини. Арештованим закидають, що організували хліборобський страйк у Підгаєччині.

Найкорисніше закупите
шкільні підручники
і приладдя до писання в 1—2
Українській Книгарні і Антикварні
у Львові, вул. Рутовського ч. 22.

МУСОЛІНІ ПРИЇЗДЖАЄ 25. Ц. М. ДО БЕРЛІНА.

ПАРИЖ, ПАТ. Авас повідомляє з Риму: Добре поінформовані кола запевняють, що дата подорожі Мусолінія до Берліна визначена на день 25. вересня ц. р.

Шеф італійського уряду зустрінеться з Гітлєром у Берхтесгаден, опісля відїде з ним до Берліна. Мусолині буде в Німечині лише 2 дні.

КНИЖКИ — це найдешевша розвага в часі довгих осінніх і зимових вечорів!
Випозичальня книжок
при УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ та АНТИКВАРНІ
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУТОВСЬКОГО ч. 22.
поручає літературні твори в українській, польській, російській і німецькій мові. — Книгозбірня доповнюється постійно новинами! — Всі шкільні лектури на складі.
Місячний абонамент 1 зол.
Випозичальня відчинена від 9 год. рано до 7 год. веч.
1543 без перерви 1—0

Загадочна подія на Клепарові.

Загадочна подія склалася минулої ночі на Клепарові під Львовом. Поліційна стежа почула на вул. Клепарівській у домі під ч. 30 якийсь крик, опісля побачила якогось мужчину, що втікав у напрямі Клепарова. Два постерункові пустилися за ним у погоню і почали стріляти. Одначе втікач біг дальше аж на вул. Орльонт. На скруті цієї вулиці добіг до втікача поліцай Маньковський, та по хвилині впав стрілений, від якого згинув поліцай Маньковський. Другий поліціянт придержав втікача і завів на поліційний комісаріят на Замарстинові. Тут арештований сказав, що називається Володимир Яценків і є гр.-кат. парохом на Клепарові... Ближчі подробиці цієї загадочної і будь-що-будь сумної справи покищо невідомі.

Слідство в цій справі веде слідчий суддя Ціло та прок. Блашкевич. У вівторок пополудні відбулася секція тіла бл. п. Маньковського. Висліл секції тіла не відомий. Щоб устійнити від якої зброї згинув поліціянт Маньковський знавці рушникарі переводять основну експертизу. Подробиці слідства невідомі.

З зовсім певного джерела довідуємося, що з кінцем попереднього тижня на підставі церковного закону впав в суспензу о. Володимир Яценків.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

НАЛЕТ ЯПОНСЬКИХ ЛІТАКІВ НА КАНТОН.

ШАНГАЙ, 31. 8. ПАТ. Вчора в год. 6.30 шість японських літаків скинуло кілька бомб на військове летовище, де стояли китайські протилетунські гармати. Пізніше японські літаки намагалися бомбардувати Кантон, але під обстрілом протилетунських гармат мусіли завернути в дороги, заки ще долетіли до міста.

—o—

133 роки за приналежність до ОУН.

В Луцьку закінчився великий політичний процес проти 42-ох українців, яких прокуратор притягнув до відповідальности за злочин державної зради зі ст. 97. § 1. к. к. (приналежність до ОУН). Трибунал засудив підсудних на загальну кару 133 роки вязниці. В устних мотивах предсідник трибуналу підкреслив, що суд не повірив підсудним, будьто би завданням ОУН була виключно боротьба з комунізмом.

—o—

НОВИНКИ.

— **Найдешевший сезон у Черчі.** Вересень найдешевший місяць у Черчі. Недужі на гостець (ревматизм), ісхіяс, гіхт, киркові, шлункові, нервові та жіночі недуги повинні користати з нагоди дешево і вигідно вилікуватись. Живець отворений до 10. жовтня. 1503 3—10

— **Ідучи до Львова** заберіть зі собою футра до направи або замовте нові у Карпяка, Зибликевича 4. 3—9

— **В Українському Лікарському Товаристві** перші після ферій сходини у пятницю, дня 3. вересня ц. р. в год. 7-ій вечором. На сходинах читатиме д-р Юліян Кордюк працю, нагороджену на конкурсі ім. Івана Курівця п. з. **„Гігієна молока і молочних продуктів у наших умовинах".** 1532

— **Вистави у міських театрах** починаються 1-го вересня премієрою у Великому Театрі. Йде американська романтична музична комедія „Король волоцюг" двох американських авторів, що мала величезний успіх у нюйорських та европейських театрах. Музика до цієї комедії Рудольфа Фрімля, автора відомої з екранів песи „Рози-Марі". Головну ролю в цій оперетковій комедії гратиме варшавська артистка Яніна Брохвічівна. Брохвічівна відома широкій масі слухачів із радія; вона дала на сцені цілу низку прегарних роль в оперетках „Пепіна", „Баль у Савою", „Щастя на піддаші". Цю песу режисерує дир. Варнецький разом із музичним керманичем театрів Т. Сигетинським. Другою премієрою в „Театрі Ріжнородностей" буде 8-го песа А. Цвойдзінського „Теорія снів Фройда" з гостинним виступом пари варшавських артистів: Машинського та Романівни, що завдяки своїй грі запевнили песі вийнятковий успіх у Варшаві. Нова управа міських театрів прохає публику приходити до театру точно тому, що точно починатиме вистави.

— **Недуга проф. Степана Смаль-Стоцького.** З жалем повідомляємо, що сеніор українських учених акад. проф. д-р Степан Смаль-Стоцький, який постійно живе у Празі, важко хворий. Великою потіхою є звістка, що криза минула та у стані здоровля нашого заслуженого Громадянина прийшло поліпшення, так, що є надія на його поворот до повного здоровля, — чого Йому з серця бажаємо. Проф. Степан Смаль-Стоцький має 77 літ.

— **Нове газове освітлення у Львові.** Міське газове заведення закупило 1.000 дальших групових пальників з 4—5 сітками для вуличних ліхтарень. Їх змонтували на 80 найбільше рухливих вулицях. Крім того при новоперебудованих вулицях уставили новітні 9-сіткові лямпи з автоматами до свічення й гашення. Ці автомати так наладнані, що вечором підчас найбільшого вуличного руху світять лямпи 9-ма сітками, а нічю трьома так, що місто й в ночі освітлене.

— **Гр.-кат. лемківський адміністратор піддержує православних москвофілів.** Як відомо, теперішний адміністратор Лемківщини о. Яків Медвецький силоміць піддержує москвофільських недобитків на Лемківщині. Оце тепер він дав, як повідомляє „Наш Прапор", 5.000 зол. на основання „Русского Союзу Кооператив" у Коросні. Такі „русскі союзи" в Горлицях і Ліську провалилися, а проте о. Медвецький помагає москвофілам основувати інші, хоч нема найменшого сумніву, що й вони не потревають довго. Зачувати, що о. Медвецький задумує перенестися на постійний побут до Сянока до дому „Бескиду", якому позичив 95 тисяч зол.

— **Для забезпечення нічного спокою.** У звязку з наріканнями населення на нічний рух самохідів, що нарушує нічний спокій, львівське староство городське заборонило шоферам вживати від год. 22 до 7. рано звукових сигналів, отже трубок і кляксонів. Замісць звукових сигналів вільно вживати тільки сигналів світильних, які сповнюють свою ролю зовсім добре. Одночасно наказано шоферам підчас їзди містом старатися замикати глушки.

—**Шовінізм польських залізничих кондукторів** Від одного львівського громадянина одержуємо таке письмо: Вертаючи 25. ц. м. з Космача до Львова, мав я неабияку пригоду. До моєї сестри, учениці V. кл. школи ім. Т. Шевченка у Львові, причепився кондуктор поїзду ч. 13297 за те, що її підпис на шкільній легітимації був в українській мові. Не помогли мої вияснення, що підписатися вільно кожному в його рідній мові. Застрашуючи дівчинку викиненням з поїзду, якщо не підпише легітимації по польськи, кондуктор сконфіскував легітимацію. На мою інтервенцію в уряді руху в Станиславові кондуктор віддав легітимацію, відгрожуючися, що „научи розуму, бо тутай нема України" та на тому не кінець. Черговий кондуктор, що перебрав службу в Станиславові (Кучинський зі Станиславова), сконфіскував знову легітимацію і зниженовий білет з Коломиї до Львова, домагаючись від мене належитости за цілий білет. Домаганню кондуктора я рішуче протиставився і зажадав звороту легітимації при помочі контрольора. Та тут знову я зустрів шовінізм чи ігнорацію обовязуючих приписів. Контрольор одобрив становище кондуктора і зажадав заплати за цілий білет в Коломиї. При тому покликувався на якісь „окульніки" міністерства комунікації. Та мабуть здоровий розум і льогіка переконали обох залізничих функціонарів, бо доїзджаючи до Львова, звернув білет і легітимацію, не говорячи ні слова. Виринає питання: чи можна спокійно за свої гроші подорожувати державними залізницями та як довго всякі шовіністичні службовці будуть нехтувати приписи та ображувати наші національні почування? Чи дирекція залізниць й цим разом не повчить залізничий персонал, що треба знати обовязуючі приписи та поводитися культурно у відношенні до українських пасажирів?

І. К.

— **Наплечники здоровіші від течок.** З початком нового шкільного року кураторії мають видати розпорядок, щоб учні з нижчих кляс носили наплечники замісць течок. Лікарські оглядини шкільної молоді ствердили, що великий відсоток дітей має скривлений хребетний стовп наслідком ношення течок із книжками.

— **Фабрика паперу і целюльози в Жидачеві.** У Жидачеві підписали контракт купна-продажі між представниками папірничого концерну „Штайнгаген і Зенгер" та представниками фондації графа Скарбка. Фондація продала згаданій фірмі 100 морґів ґрунту за 350.000 зол. під будову фабрики паперу і целюльози. Проданий ґрунт тягнеться від забудовань залізничого двірця аж до ріки Стрия.

— **Краєва хроніка.** Вибір бурмістра в Дрогобичі не відбувся тому, що на 32 радних явилось до вибору тільки 10. — В Перемишлі почав знову виходити ендецький часопис „Земя Пшемиска". — В Головецьку біля Сколього 19-літній Іван Матулинець застрілив на вишці стайні в часі сну Анну Михайлович. Убивства доконав із заздрости. — У Дрогобичі на адвоката д-ра Гартенберґа напав вечором на вулиці якийсь чоловік і пробив його ножем у карк, лишаючи ніж у тілі. Напасник утік.

— **Лікар ошуканець.** У Лодзі відбувся процес проти доктора медицини, В. Слонецького. Цей лікар обдурив 23-літню кравчиню Стефанію Зайдель, що буде з нею женитись, якщо вона допоможе йому в студіях медицини. Бідна кравчиня посилала йому 5 літ щомісяця 50 золотих і витратила для нього 4500 золотих. Коли Слонецький скінчив студії, написав нареченій, що не хоче женитись з нею, та що зверне їй гроші, як заробить, але цілих 8 літ не звертав грошей. Кравчиня подала справу до суду, а суд засудив лікаря на 2 роки вязниці.

— **Саранча на Україні.** В ріжних сторонах совітської України і чорноморсько-озівського краю появилася масово саранча і наробила великого знищення. Місцева влада, як стверджує совітська преса, бореться „не досить енергійно" із шкідниками. З Москви вислано літаками кільканацять урядовців із широкими повноважствами для зорганізування відповідної акції та усунення недбалих місцевих урядовців.

— **Жертви громів.** Румунська преса повідомляє, що в громаді Балянїяру грім убив листоношу Василя Бойка, в громаді Кагулі убив

священника Івана Ванкса підчас відправи богослуження, а в Ромунченах селянина Теодора Векула, що працював у полі.

— **Не знайшли ще Левоневського.** Із станції „Північний Бігун", що має служити як вихідна точка для глядань за Левоневським, повідомлено, що постійні вітри перенесли її на 400 км. на південь від бігуна. Це робить трудноші у глаганнях. Відомий американський летун Матерн, який в пошуковці за Левоневським перелетів від американських берегів до 75 ступня північної ширини, занехав дальші глядання. Літаки групи Водопянова не розпочали ще взагалі глядань, хоча минуло вже два тижні, як Левоневський пропав.

— **Матн зарізала шестеро дітей.** На фармі в стейті Йова жінка фармера зарізала шестеро дітей, опісля й собі відібрала життя.

— **Новий рекорд швидкости літаком.** Як повідомляє совітська преса, совітський летун Кокінакі встановив новий рекорд швидкости літаком на просторі 5.000 км. з обтяженням 1000 кг. Лет відбувся на трасі Москва—Севастополь—Свердловськ—Москва і цей простір покрито в часі 15 годин 23 мінут. Середня швидкість лету доходила до 329 км. на годину. Попередній міжнародній рекорд, який встановили американські пільоти Бартля і Полінстон, доходив до 274 км.

— **Большевики шафують жінками як худобою.** Як повідомляє совітська преса, большевики вислали на Далекий Схід 50 тисяч молодих дівчат ніби то до праці. Справжньою причиною цього розпорядку була недостача жінок на Далекому Сході, наслідком чого робітники, не могучи заложити домашнього огнища, масово виїздили із цієї округи. Секретаря партійного комітету району, комсомольця усунули із становища за те, що „не вмів зорганізувати допливу жіночого елементу до краю". Тепер совітська влада висилає із центральних районів на Далекий Схід цілі партії, по кілька тисяч жінок відразу.

— **Всюди бачать контрреволюцію.** В Ростові над Доном скінчилася судова розправа проти „контрреволюційної" групи, що вела саботажову акцію, псула комбайни і „переслідувала" робітників стаханівців. Сімох обвинуваченых з директором станції тракторів Матюховом засуджено на 8—10 літ вязниці. Всі обвинувачені займали високі становища в совітській адміністрації.

— **Мурин Люїс переможцем.** Американський мурин Джо Люїс переміг в боксерському метчу за мистецтво світа тяжкої ваги свого противника англійського боксера Томі Фара. Люїс переміг на пункти в 15 рундах. Як відомо, це його мистецтво світа дуже сумнівної вартости, бо торік поконав його німецький боксер Шмелінг, який вважає себе світовим мистцем, тимбільше, що американський боксер Бредок ухилився від стрічі з ним.

— **Ріжні вісткн.** Австрійський уряд заборонив продавати книжку чеського письменника Гашека „Славний вояк Швейк", що висміває давну австро-угорську армію. — Один господар у Познанщині виплекав бараболю, що важить майже два кіля ваги. — В Єгипті живе 26-літній мулляр Могамет Газі, високий на 2 метри і 95 цм.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „РОМАНТИЧНИЙ МІЛІОНЕР".

Великий товаровий дім по смерти власника підупадає. Один із його директорів відшукує молодого сина власника і прохає його рятувати фірму; син, що не має великої охоти до праці, погоджується вступити до фірми як звичайний службовик під прибраним прізвищем, щоб мати змогу краще пізнати недостачі та потреби свого підприємства. Він має гарний і приємний голос і використовує його у музичному відділі, де продають фортепіяни та грамофонові плити. Зрозуміла річ, що молодий міліонер (чому романтичний цього глядач так і не знає) мусить закохатися в молодій бідній дівчині, яка не знає нічого про його міліони. Головний артист у цій фільмі має добрий голос, але його сентиментальні пісеньки зачасті, замало оригінальні — ми чули такі самі вже тисячі разів. Є в цій комедії кілька веселих сцен і тільки один справді добрий тип: клептомана, за якого крадежі багата родина платить точно та систематично.

2.000 зол. за матуральні теми.

У процесі проти м-ра Рачека вже скінчили зізнавати свідки і в найближчих днях слід сподіватися присуду. Св. **д-р Людвик Юс,** начальник кураторії вважає неправдоподібним, щоби підс. Рачек роздобув матуральні теми теж до письменного іспиту, що відбувся в лютому ц. р. Тоді зголосилося до письменної матури 204 кандидатів, у дні матури відступило 100 абітурієнтів, що було би неможливе, якби теми задач були вже відомі. Зі 104-ох іспит зрілости склало 37 абітурієнтів, бо 57 репробовано при письменній матурі, а 10 впало при устній матурі. Підс. Рачека свідок вважає певною людиною.

Св. Войтіх Сліва, возьний кураторії зізнав, що підс. Рачек приходив часто до бюра візитатора д-ра Полянського та вишукував уживані кальки машинові, з яких мабуть можна було відчитати тексти. Підс. Рачек заглядав за кальками деколи зі свічкою навіть до печі, що підсудний заперечує. В кураторії зустрічав часто підс. Мерера.

Св. **Станислав Цали,** возьний кураторії зізнав, що виконував службу на портіерні від 3 до 8-ої год. вечором. Запевнив, що підс. Рачек ніколи не приходив пополудні до бюра начальника д-ра Юса. Одначе підс. Рачек встав і заявив, що 17. квітня ц. р. коло 4. год. взяв від свідка ключ до бюра нач. Юса. На питання предсідника свідок запевняє, що нікому з референтів не видавав ключа до бюра нач. Юса, бо мав такий приказ. Св. **Кароль Щепан,** возьний зізнав, що бачив одного разу течку підс. Рачека у бюрі, але самого підсудного не було. До течки не заглядав і міркував, що підс. Рачек пішов до пивниці, щоби зложити акти. Св. **Фридрих Трегчнер,** абітурієнт зізнав, що на купно матуральних тем зібрав від товаришів 185 зол. Св. **Самуель Мерер,** батько підсудних Мерерів зізнав, що підс. Рачек не приходив до його хати, лише його брат Евген, якого вчив підс. Еліяш Мерер, опісля підс. Йосиф Мерер — мабуть 3 місці. Про матуральні теми довідався на поліції. Св. **Евген Рачек** запевняв, що лише один раз був у помешканні Мерерів, куди його затягнув силоміць підс. Еліяш Мерер. Заявив, що про матуральні теми нічого не знає. Зізнання цього свідка були дуже баламутні. Св. **Оскар Шлайфер,** абсольвент гімназійний зізнав, що заплатив 20 зол. за одну матуральну тему своєму товаришеві Бенкові. Від нього довідався, що за матуральні теми треба заплатити коло 2.000 зол. Підсудних Мерерів не знає.

На цьому закінчено переслухання свідків.

—o—

✝ Посмертні згадки.

МИКОЛА УДОВИЧЕНКО.

генерал-хорунжий армії УНР, помер після тяжкої недуги 21. липня ц. р. в Омекурі у Франції (департамент Мйорт-Мозель).

Небіжчик після закінчення середньої освіти в реальній школі ім. принца Ольденбурського, вступив юнаком до воєнно-топографічної школи в Петербурзі. В 1905. р. в ранзі підпоручника корпусу воєнних топографів вступає до лейбгвардії павловського полку. Як старшина-топограф веде тріянгуляційні та топографічні роботи. В 1908 р. вступає до воєнно-юридичної академії в Петербурзі, але через недугу мусів припинити науку та вернутись до своєї основної праці — топографа. В 1912. р. Микола Удовиченко перебуває на службі у воєнно-топографічному відділі в Києві. З початком великої війни покійний, на власне бажання, виступає в похід у складі 128 Басарабського полку (м. Київ). З цим полком він перебуває у всіх боях, особливо важких на Сяні, під Красноставом, командуючи сотнею, а пізніше курінем. В січні 1915. р. з наказу головнокомандуючого південно-західним фронтом переходить до воєнно-топографічного відділу штабу цього фронту і на цій посаді перебуває до початку революції. З початком революції небіжчик відразу став у лави Української Армії. При Центральній Раді він виконував обовязки українського комісара при штабі південно-західного фронту. Йому припало відповідальне завдання формувати українські частини на цьому фронті. При ворожому ставленні вищого російського командування до створення українських частин ця праця стрічалася з ріжними перешкодами, аж до загроз віддання під полевий суд за „зраду". При діяльній участи покійного, на південно-західному фронті сформовано І. український корпус. Небіжчик брав енергійну участь у скликуванні всіх військових зїздів у Києві, а після створення Генерального Військового Комітету з С. Петлюрою, брав участь в його праці. В серпні 1917. р. з наказу генерального секретаря військових справ С. Петлюри, він бере участь у створенні військового секретаріяту. В січні 1918. р. підчас повстання большевиків у Києві Удовиченко на чолі відділу із співробітників військового секретаріяту бере енергійну участь у ліквідації повстання.

Дальша його служба при Центральній Раді, гетьмані, Директорії, відбувалась у військовому міністерстві в ролі начальника персонального відділу.

Будучи слабого здоровля (туберкульоза), він за цей час переніс тиф, запалення легенів. За листопадової катастрофи 1919. р. хорий на тиф залишився у м. Проскурові, де з неймовірними труднощами врятував себе від арешту контр-розвідкою Добровармії. З відходом української армії на територію Польщі, він якийсь час залишається в Ченстохові, куди евакуовано військове міністерство, а далі перебуває як інтернований в таборі у Каліші. Напівголодне істнування в Ченстохові, умовини перебування в таборі цілковито підірвали його здоровля. В 1924. р. він з партією українських вояків відїздить на роботу до Франції на металюргічний завод в м. Омекур, де в ролі „машиніста" працював до останнього для свого життя.

Боротьба за істнування, праця на заводі в затроєному газами повітрі, фізичні терпіння від хороби розхитали його нервову систему. На еміграції небіжчик не мав сили брати участи в українському житті. 21. липня ц. р. його організм більше не витримав і змучене серце перестало битися. Не довелось йому, тому з перших, що на своїх плечах понесли справу визволення українського народу, що виконали свою „чорну" початкову працю при створенні Української Армії, дочекатись здійснення своїх мрій.

Похорон відбувся 23. липня, при участи адміністрації заводу, численних товаришів по праці та української кольонії. Труна була прикрита українським прапором. Поховали його на кладовищі в Омекурі.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Свято Української Матері в Борщовичах. Заходом Кружка „Рідної Школи" та силами наших найменших з дитячого садка відбулося 22. ц. м. величаве Свято Української Матері в Борщовичах. Входимо на салю і бачимо повно людей, мужчин і жіноцтва, але найбільше таки того „макового цвіту" — дітворн. Саля гарно прибрана зеленню. Нараз чуємо дзвінок — підноситься завіса. Перед нами гарно прибрана цвітами сцена. На середині висить образ Божої Матері, по боках портрети Шевченка та Франка, прибрані рушниками. На хвилину виходить на сцену п. Іван Ковальчук, місцевий молодий громадянський робітник, який у заступстві перешкодженого о. Онишка виголосив коротке вступне слово про значіння дитячого садка та свята матері. По вступному слові дорість відспівав зовсім поправно „Ісусівську Божу Матір". Дуже глибоке враження зробила на присутніх реферат провідниці дитячого садка п. Софії Когут (із Комарна) про культ матері. Старші мами тихо похлипували ві зворушення. Відтак на сцену висипалася, мов пільний горошок, дітвора з дитячого садка і вивела під керівною рукою провідниці різні забави, танки, пісні та деклямації. Удачно вигадала теж інсценізація „Жнива". Під кінець дорість відіграв дві одноактівки: „В дитячому садку" і „Маленькі". Національним гимном закінчилось не мале й погідне свято у підлівівському селі. — З приводу цього свята треба кілька слів присвятити проводові кружка. Із приємністю мусимо ствердити, що заслуга старшинки мізіональна. Цілий час старшина кружка, крім самого голови п. Івана Стадника, зовсім садком не цікавилася. Навіяки не хотіла допустити на ведення дитячого садка, мовляв: „Наші діти й без садка мудрі і добре виховані, до того кружок не має грошей для садівнички". Щойно на двократну інтервенцію голови Пов. Союзу Кружків Р. Ш. проф. Ластовецького на місці рішила старшина кружка вести і цього року дитячий садок. Сором для села, що має такий інертний провід у товариствах — у проводі мусять бути люди праці, люди, що мають на увазі добро своїх членів, добро свого села, не тільки пусту амбіцію! До садку ходило постійно 30 дітей із поширеним і 20 із дороєту. Дітворою дуже дбайливо осі-

вувалася провідниця п-і Когут, доказуючи своєю працею, що навіть серед найгірших обставин можна, як сказав о. Ошинко (місцевий парох) на закінчення, доконати чуда. Громадянин Борщович повинні якнайскоріше перевибрати старшину кружка, яка гідно зумілаби продовжувати започатковану, по довшій перерві працю над доростом і молоддю. Обсерватор.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

СНЯТИН.

Величаве ювилейне свято „Русалки Дністрової" в Снятині. В неділю 22. серпня п. р. відбулося заходом „Рідної Школи" снятинського повіту дуже величаво ювилейне свято „Русалки Дністрової" в честь її головного творця о. Маркіяна Шашкевича. Торжество почалося полевою Службою Божою, що її відправило на цвинтарі коло церкви при гарній погоді 7-х священників в двома діяконами. До палкими за пробудителя українського народу стануло 14-х священників. Дуже добрийно приготовану, розумну і патріотичну проповідь виголосив до численно зібраного громадянства о. Михайло Дольний з Русова. В часі богослуження і палкими співав снятинський міщанський хор. По двогодинній перерві відбулася в салі Української Міщанської Читальні святочна академія у такій переповненій великій салі, що частина учасників мусіла вйдійти домів. Академія почалася гарно приготованою і в чуттям виголошеною промовою проф. Дмитра Николишина з Коломиї про „Русалку Дністрову", її зміст та ідейний вклад. Хоч промова була довга, проте слухачі із зацікавленням та вдоволенням вислухали її; багато в них як тепер довідалося, чим був Маркіян Шашкевич для Галицької Землі. По промові йшли хорові точки снятинського міщанського хору, скріпленого студентами й одна точка злучених хорів. Хорами управляла проф. Орися з Тисмиця Костинюк, яка при своїх інших обовязках вложила багато труду, часу і праці до приготування хору і до гарного виконення хорових точок. За це диригентці та співакам, особливо міщанам, що по тяжкій праці спішили ще вечорами на проби хорового співу, належиться признання і подяка. Хоровий спів переплітали деклямації: „Підлися", „Бандуристе і ;;Русалки Дністрової" М. Матієва-Мельника, які віддано також задовільно. З програми академії відпали тільки дві точки сольоспіву п. Р. Гуминіловичівни, яка в останній хвилині занедужала і не могла приїхати на концерт. З вдоволенням треба означити громадну участь у торжестві міщанства, селянства та інтелігенції, яка майже в комплеті взяла участь і в богослуженні і в академії, хоч організація „Каменярів" непотрібно — як слухи ходять, таки навмисне — не оглядаючись навіть на те, що не серед Богородичного посту, назначила на той сам день повітовий фестин у недалекім селі Устю. Успіх ювилейного свята треба приписати частинно тій підготові, яку „Рідна Школа" перевела в Снятині і в повіті 19-ма відчитами про діяльність Маркіяна Шашкевича, що їх виголосили по кружках і читальнях перед святом члени Старшини кружка і наші студенти.

Спорт.

КАЮКОВА ПРИСТАНЬ СОКОЛА-БАТЬКА У ГАЛИЧІ.

Дня 30. серпня п. р. остаточно завершено вже всі формальности, звязані із купном площі під сокільську каюкову пристань у Галичі та списано контракт. Сокіл-Батько стає власником гарної площі у самому центрі міста, 2 хвилини ходу від ринку, яка одним кінцем прилягає до вул. Каратицької, другим безпосередньо до Дністра.

З весною 1938 р. приступає С.-Б. до будови каюкової пристані на купленій площі. В цей спосіб, хоч частинно, будуть заспокоєні потреби українських водних прогульковців і такий важний шлях, як Дністер, матиме свою пристань.

Пристань у Галичі повстане саме в пору, коли Галич-Крилос стає місцем прощ великих мас українського народу. Всі прогульковці, що приїдуть водою, матимуть змогу причалити до своєї пристані, де найдуть вигідний захист, як теж багато пішо чи наколесників. Пристань ця причиниться також до поширення замилування між українцями в цілому краю.

РУСЬ-УЖГОРОД — М. Ш. Е.-МУКАЧІВ 4:1 (0:1).

Перші змагання Руси за мистецтво східнословацько-закарпатської дивізії в цьому сезоні стягнули на грище Руси ледан 800 видців. У першій половині в Русі ніщо не клеїлось; шойно в другій вона вирівняла й лишивши темню противникові, стрілила ще трох воріт і так вийшла з грища переможцем. Ворота для Руси стрілили: Карман 2, Крик і Мозер.

З ЧЕСЬКОЇ ДЕРЖ. ЛІГИ.

Висліди Чеської Державної Ліги (див. „Діло", ч. 190) справляємо остільки, що Спарта не зремісувала зі Шлеською Острасією 2:2, а програла 2:3. Це незвичайна сенсація! Дальше треба відмітити третю з черги програну цьогорічного мистця Славії в цьому сезоні, а саме з Кладном у відношенні 0:1. Це друга сенсація в чехословацьких мистецтвах. Позатим слід залотувати ще перемогу Простейова над Пардубицями у відношенні 5:1 (3:0).

МАДЯРСЬКА ЛІГА.

Ференцварош — Немзеті 5:4; Теревест — Будай 6:1; Уйпешт — Кишпешт 5:1; Сурветаксі — Фебус 2:2; Гунгарія — Бочкай 4:0; Сегед — Етораб 4:1.

Нові книжки й журнали.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ ч. 17 (71) з 1. вересня п. р. Зміст: Два закони (Інваліди і польські комбатанти мусять дістати працю). — Чужа реклама в українській пресі і розбудова рідної торговлі і промислу; — Завдання банку (з нагоди Надзв. Заг. Зборів „Пром-Банку"). — Про нас на зїзді польських купців і промисловців. — Польські купці підготовляють свій конгрес (Справа купецького „цензусу" наново вирнає. — Повань вишполює польську торговельну молодь із „жерсів"; — На чужині (допис із Франції). — Проблема української торговлі на Волині, — Волинська хроніка. — Абіснія на Поліссі. — Важаємо успіхів у праці! (Торг. школа у Львові перший рік торговельною гімназією). — З організ. життя. — Різні вісти. — Відповідальність нового власника підприємства за залеглий промисл. податок попереднього власника (д-р І. Гриндж). — Податковий календарець. — З української преси. — Ринок і ціни.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:

Як чоловік зійшов на пана.

З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.

Веселе оповідання про молодця, що зводить із собою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „партію", чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.

Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

На викуп „Українського Городу".

Виказ XXXIII.

У Земельнім Банку зложили: Об'єднання Української Організації в Америці 263.25 зол. (50.— дол.).

Зложили в Центробанку в зол.: Українбак, Станиславів 50, Окружний Союз Кооператив, Збараж 30. Повітовий Союз Кооператив, Калуш 20. „Блиск" фабрика хемічних виробів, Станиславів 20 і кличе: „Буркут", фабрика содової води Станиславів, інж. Лисого Ярослава, склад опалу Станиславів і „Купецьку Поміч", українську гуртівню. Коол. „Ощадність", Іванків 15. Інж. Антін Артимович, Перемишль 10. Д-р Іван Лемішка, Камінка Струм. 10. Коол. „Вигода", Турадя 5, Суд. Іван Боркло, Перемишль 5. „Українська Шадниця" Борислав-Тустановичі 5. Салюк Гриць, Львів 5. М-р фарм. Ярослава Зарицька, Луцьк 5. Прис. землемір Корнель Целевич, Рава Руська 5. Д-р Теодор Михайлівський, Львів 5. о. д-р Стасюк Омелян. Львів 5. о. Іван Тигар, Ганчова 3. Адв. м-р Антін Луцький, Старий Самбір 3. Інж. Богдан Михальчишин, Любачів 3. Д-р Осип Утриско, Комарно 3. Павлина Кирилюк, Заланів 2 і кличе на таку саму суму Струкову Марію, учит. в Юнашкові, Онуфрикову Софію, уч. в Кліщівній і Будну Степанію, учит. в Дібринові, Нуся з Гринчишиних Газришкевич, Чернева 2 і кличе: Павла Іванова дир. ПСК у Рудчах, Волод. Гоцького в Передільниці і Стефу Грищик в Хичевичах. Яваний М., Коломия 1. Сагай Степан, Парлев 1.

Зложили в С.-Б. в зол.: Районова Молочарня, Бонівець 10. Достава, Львів 10. Коол. Ощадність, Щирець 10. В. Петрикевич, Бучач 6.30. Союз, Вербиця 5. Д-р Б. Савчак, Щирець 4. Українська Селянська Шадниця, Лиське 2. Василь Головач, Щирець 1.50. Д-р Е. Трешневський, Щирець 1. М-р М. Стецькія, Щирець 1. Марія Карачевська, Щирець 1. Д-р М. Мацюк, Щирець 0.50. Володимир Хмільовський, Щирець 0.50. Володимир Гуменюк, Щирець 0.50. Степанія Пасічник, Львів 0.50. Гнатейко, Львів 0.30.

До виказу XXXII. М. Галібей 15 зол. (поміщений поміж жертводавцями у XXXII-му виказі („Діло" ч. 153 дня 16. 7. п. р.) і кличе: інсп. Шаха у Львові, Северина Сігуровича, Станиславів і Михайла Стефанівського, Львів.

Після малої перерви збіркову акцію знов продовжуємо. В часі цієї перерви придбано два дальші уділи. У році 1937 зібрано до цієї пори всього круглю 4.500 зол., а потрібно до цілковитої заплати за ці два уділи ще 5.500 зол. Суму цю мусимо якнайскоріше заплатити, тому просимо за дальші вплати. Виключним особам і установам вислано в своїм часі відповідні пригадки з чеком ПКО. Дальші пригадки прийдуть. Ще дуже багато громадян і установ не виконали свого обовязку в цьому напрямі. Віримо, що в цьому році вони на наш заклик напевно відгукнуться. Кореспонденцію і гроші слати на адресу „Центробанк", Львів, ул. 3-го Мая 15, конто П. К. О. 503.267 з допискою на „Український Город".

Комітет викупна „Українського Городу" при С.-Б.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ГВОЗДЕЦЬ:
1. IX. Циганський барон.
2. IX. Муж двох жінок.
3. IX. Шаріка.

КОЛОМИЯ:
4. IX. Ніч під Івана Купала.
5. IX. Шаріка.
6. IX. Інваліди.
7. IX. Дівча з Маслосоюзу.

Білети можна вже набувати в Учит. Спілці.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ДОЛИНА:
1. IX. Хмара.
2. IX. Подружий мотл.
3. IX. Маруся Богуславка.

ВИГОДА:
4. IX. Хмара.
5. IX. Жайворонок.
6. IX. Віа.
7. IX. Гейша.

ВЕЛДІЖ:
8. IX. Хмара.

Український Молодий Театр „Заграва"

КУТИ:
1. IX. Муравлі

КОСІВ:
2. IX. Тарас Шевченко
3. IX. Муравлі.

Великий Театр:

Середа 1. IX. год. 8. веч. Прем'єра! „Король волоцюг" музична комедія.

Четвер, 2. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг" музична комедія.

Пятниця, 3. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг" музична комедія.

Субота 4. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг" музична комедія.

КІНА.

АПОЛЬО: „Бурлеатр".
АТЛЯНТИК: „Велике Бетовенове кохання".
ВАНДА: „Роз-Марі", „Соната".
ГРАЖИНА: „Ординат Міхоровський".
ЕВРОПА: „Романтичний міліонер".
КАСІНО: „Герої моря".
КОПЕРНИК: „Підводний човен".
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Запьєвана", „Останній поганин".
МІРАЖ: неділя.
МУВА: „Пані міністер танцює".
ПАЛЯС: „Дівча з Парижа" (Ліліан Гарвей)
ПАЛЯС: „Наречена з припадку".
ПАН: неділя.
РАЙ: „Останній акорд" із Ліль Даговер.
СВІТ: „Буде краще" з Тонькою і Щепком та ревія.
СТИЛЕВЕ: „В тіни самітної сосни" ревія.
ТОН: „Непереможний Робінзон Крузо"
УТІХА: „Анна Каренїна" і ревія „Любовні маневри".
ХИМЕРА: „Баркарола".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Білгород — Букарешт".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 1. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 20.10, 21.00 Концерт, музика, співи, БІЛГОРОД 18.00, Орх. концерт, 20.00 Пісні, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні, 22.15 Співи. реціталь, БУДАПЕШТ 12.05 Хор, 17.00 Скрипка, 17.55, 18.00 Вок. концерт, 19.00 Циг. музика, 20.50, 21.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 17.30, 18.00 Сучасна інстр. музика, 19.25, 20.00 Симф. концерт, 21.45 Скрипка, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика. 18.00 Форт., 19.00, 20.10 Концерт фільг., 21.15 Настроєвий концерт, КОШИЦІ 12.35 Концерт військ. орх., МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 18.50, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Льовканда алі люва" муз. комедія Кучіни, МІНХЕН 19.00 Давні й нові військ. марші, 20.10 Вечірня серенада, орх. концерт, ПРАГА 14.00 Давні мистці, концерт солістів. 17.40 Веселі пісеньки, 20.50 21.00 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 12.00 Орх. концерт, 13.15, 15.45, 19.30, 19.45 Співи, 18.15 Гумор, 19.0 Історія клявесинової музики в муз. ілюстр., 20.30, 21.00, 22.00 „Кохання — лікарем" ком. оп. Поасе, РИМ 18.50, 19.53, 20.40, 21.00 Розр. музика, 22.15 Концерт вок. ансамблю „Кантатрічі італійне".

Четвер, 2. вересня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Романтичні фантазії, форт., кларнет, 19.15 Камеральні твори Бетовена, 20.10, 21.00 Вечір танцю; БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 20.00, 21.00 Скр., форт., 21.30 Співи. реціталь, 22.15 Нар. музика; БУДАПЕШТ 13.30 Концерт балалайк. орх., 17.00 Співи, 18.00 Циг. музика, 19.30 Віол. реціталь Шенти Венета, 22.25

Направа жіночих торбинок

та продаж наймодніщої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в **Робітні Римарсько-Галантеріяній Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

23.00 Концерт військ. орк.; ВІДЕНЬ 12.00, 13.10 Розр. концерт, 15.15 Для дітей, 17.30 Голяндські нар. пісні, 18.20 Індійська й європейська музика. гутірка з муз. ілюстр., 21.00 „Відервальд" вес. муз. авд.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Оперетькові мельодії, 18.00 Соната на скр. і форт., Т. Гавсмана, 21.15 Настроєва муз. авд., КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт. 20.40 Розр. музика, 21.00, 22,00, 23.00 „Льогенгрін" оп. Р. Вагнера; МІНХЕН 8.30, 9.00 Веселий муз. ранок, 10.00 Нар. пісні, 15.00 Н городі орхідей, настроєві муз. образки, у вик. солістів, 20.10, 21.00 Вечір оперетькових мельодій; ПРАГА 16.50 Секстет к-дур Дворжака, 20.00 Орх. концерт; РАДІО ПАРІ 12.30 Орх. концерт. 18,15, 15.45, 19.30 Спів, 16.00 Реципації, 16.45, 18.00 Театр Уяви, 19.15 Форт., 19.45 Клявесинові твори, 21,00, 22.00 „Трістан і Ізольда" оп. Р. Вагнера; РИМ 17.15 Бразил.-італ. концерт із Ріо де Джанейро, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Карльо Гоцці" комедія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 1. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Пісні Чайковського, гр. пл., 12.25 Орх. концерт, 13.55 Розривковий концерт з пл., 14.45 „Страшні пригоди веприка" опов. для дітей, 14.55 Львівська бірка, 15.00 Оперова музика з гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 З мого заротату, літер. нарис, 16.15 Орх. концерт, 16.45 Відчит, 17.00 Концерт солістів: Конр. Желеховський спів, Павло Гедеонов скрипка у супр. форт., 17.50 Штучна бензина, 18.00 Хемічна бюра студій, 18.10 Сергій Прокофієв, із гр. пл., 18.30 „Віс" монольог, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Обмінні авдиція з Краєва, 19.50 Спорт. вістки. 20.00 „Біла Африка" репортаж із пл., 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Розр. концерт у вик. сальон.-джез. орк., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Четвер, 2. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня; 6.18 Руханка; 6.38 Музика з гр. пл.; 7.00 Ранішній денник; 7.10 Музика з гр. пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудневий денник; 12.15 Про глибоке орання; 12.25 Орх. концерт; 13.55 Легка музика з гр. пл.; 14.50 Спортовий порадник; 14.55 Львівська бірка; 15.00 Наші пісенькарі, з гр. пл.; 15.35 Львівські біжучі вістки; 15.45 Господарські вістки; 16.00 На сільські мотоцикля; 16.15 Бетовенова VIII, Симфонія, гр. пл.; 16.40 Лекція про добре співжиття; 16.55 Нар. капеля; 17.50 Спортовий порадник; 18.00 Передучорашній Львів; 18.10 Ерінів хор, гр. пл.; 18.20 Листи та програми; 18.40 Програма на завтра; 18.45 Спортові вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Театр Уяви: „Світанок, день і ніч" Дарія Ніколемія; 19.40 Актуальна гутірка; 19.50 Спортові вістки; 20.00 Нар. музика; у перерві коло год. 20.45 Вечірній денник, Хліборобські вістки; 21.45 „Будні пп. Ковальських"; 22.00 Спів, рецталь Паольо Чіяли; у перервах музика з гр. пл.; 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат; 23.00 Танкова музика з гр. пл.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 31. серпня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·53 89·10, Долари американські 5.29·50, 5.27·00, долари канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени голл. 292·57—290·55, Франки фр. 19·85—19·73, Франки швайцарські 121·80—121·00, Фунти англ. 26·35—26·18, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·80, Кор. дан. 117·54—116·70, Кор. норв. 132·33—131·35, Корони шв. 135·93—134·85, Ліри італ. 23·90—23·10, Марки фінлянд. 11·65—11·20, Марки нім. 132·00 — 127·00, Шилінги австр. 99·00—98·60, Тель Авів 26·1—25·95, Марки нім. срібні 142·00 — 136·05

Яйцп.

4 і пів проп. внутр. 56·65, 55·59, пов. інв. 1 ем. 69·00, серія 68·00 2 ем. 82·25, серія 82·25, конверс. 61·85, 62·00, 4 пр. дол. 39·00, 38·50, консол. 58·25, 58·50, 58·00 58·25, дві ост. дрібні.

Тенденція удержана.

Папери.

Банк Польський 104·50. Цукор 34·00, Вугіль 25·50, Ліяьпоп 51·00, 50·25, Островець 26·50, Стараховичі 32·50.

Тенденція дещо сильніша.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Львів, 30. серпня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг. дьоко вагон стація заладування.

Пшениця оди.	28·50—29·50
Пшениця зб.	28·00—29·00
Жито зб.	21·50—22·50
Ячмінь паши.	16·50—17·00
Ячмінь 640	17·00—18·00
Ячмінь 680	18·00—19·00
Овес легко задощ.	16·50—17·00
„ незадощ.	18·50—19·00
Кукурудза жовта	25·00—25·50
Кукурудза червона	26·00—26·50
Рицак	57·00—58·00
Вика темна нов. збору	18·00—19·00
Насіння льону	45·00—46·00
Гречка	21·00—22·00

Тенденція удержана.

Звідомлення овочевого ринку.

Ціни гуртові за 1 кг. дьоко Ринок.

Яблока I.	0·18—0·25
Яблока II.	0·12—0·15
Яблока III.	0·06—0·10
Грушки I.	0·25—0·45
Грушки II.	0·15—0·20
Грушки III.	0·10—0·12
Сливки угорські грубі	0·25—0·28
Сливки угорські дрібні	0·18—0·20
Помідори	0·12—0·15
Кавуни	0·35
Виноград угор.	1·00—1·10
Горіхи	1·30—1·40

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 31. серпня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . . 14—15 сот.
яйця . . . . 3·40 зол.

Тенденція на масло знижкова на молоко та яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Однорічну приватну жіночу школу купецької підготови II ступня для абсольвенток гімназії даного типу відкриває на основі дозволу Міністерства В. і П. О. з початком шкільного року 1937-38 **Товариство „Український Інститут для дівчат" у Перемишлі.** Вписи приймає Дирекція школи до 7. вересня ц. р. при вул. Татарській ч. 4. До школи заангажовано першорядні фахові сили. При школі є зразково уладжений інтернат. 1501 3—4

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ІНТЕЛІГЕНТНУ панночку прийму на практику до спож. склепу. Згол. до Адм. „Діла" під „Львів". 1545

ХОЧУ СТВОРИТИ ХОР дівчат ревелерсів до ревії. Кандидатки з голосом, молоді оголосяться до управителя місцевого Реф-Рена кіно ревія „Стилево" дня 2. і 3. вересня в годинах між 10—12 полудне. 1—1

АНТИКВАРНІ

НАЙБІЛЬША АНТИКВАРНЯ — найдешевші ціни „МІЛЬ КНИЖКОВИЙ", **Львів Баторія 6.** 1524 1—5

Глинянські килими

Гобеліни, завіски, обруси найкращі і найліпшої якости поручає фабричний склад

Ст. Ґалан

Львів, вул. Сикстуська ч. 20 (Народна Гостинниця)

Ціни фабричні. Приймаємо облігації Нар. Позички та інші вартостеві державні папері. Власні крамниці у всіх великих містах. 4—6

КУПНО - ПРОДАЖА

МАЄТОК власний продам, повіт луцький, 106 гектарів, 65.000. Без довгу, всім загосподарований, Луцьк, Коперника 45, Заброцький. 1536

НАЙБІЛЬШИЙ вибір нових і передвоєнних камениць, віль, домів з городами, парцель від найскромніших до найбагатших по різних цінах, від кількох тисяч почавши — поручає відома зі солідности українська фірма „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 8—10

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ОДРУЖИТЬСЯ молодий, небридкий торговельник — освіта, майно 100.000 зол. — з панною чесною, інтелігентною, небридкою. Придане від 10.000 зол., забезпечене в підприємстві. Зголошення Адм. „Діла": „Поважно". 153 6 1—2

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ гігієнічний винайму дешево емеритові, можливе утримання. Гіпсова 46. 1497 2—2

УЧЕНИКІВ (ць) прийму на станцію. Мешкання сонячне, в городі, коло Високого Замку — вул. Собіщина 14. м. 2 партер. 1446 3-3

ПРИЙМУ одну ученицю, 5 хвилин ходу до заведення голов. гімназій і Рідної Школи. Зголошення: Монтвидського 48. II. дв. 12. 1500 3—3

ЗАМЕШКАЮ як інструктор, найрадше в матурянта, Першорядна рутина, до всіх типів (мат., гр., лат., нім., фр.) — Зголош. до „Діла" під „Отуденту". 1521 2—2

УМЕБЛЬОВАНА кімната, сонячна, тепла, вхід зі сходової клітки. Тарновського 86, мешкання 1. 1517 2—

УРЯДНИЧА родина приїме двох учнів на станцію з цілим утриманням (60 зол.). Поміч у науці. Жулінського 1/I. п. д. 3. 1525 2—3

БЕЗДІТНЕ подружжя приїме в цілим утриманням ученика або ученицю нижчих кляс. Батьківська опіка. Зголошення: Фридрихів 8, партер, м. 1. 1534

ПРИЙМУ 2 учеників (иць) в вищ. гімн. кляс на мешкання з утриманням, евент. 2. студ. унів. Близько шкіл. Фортепіян дома. Н. Бачинська, Мончинського 82. (давн. Мурарська). 1540

ЗА ХАРЧІ і доплату 20.— зол. прийму панночку в фахової або кравецької школи. Зголошення до „Діла" під „Середмістя". 1528

ПРИЙМУ ученицю на мешкання, близько головної гімназії і СС. Василіянок, Мирослава Моровова, Львів, Ходоровського 11, II. 1529 1—2

ПРИЙМУ учня на станцію — поміч у науці, інтелігентна опіка. — Длугоша 26, I. двері 6. 1527

ПРИЙМУ УЧЕНИКА на станцію. Театинська 3, 13. 1537

ДЛЯ 1—2 СТУДЕНТОК, евентуально студентів кімната з окремим входом — вул. Коциюшківська 21. II, бічна Кадецької. 1531

РІЖНІ

УЧНІВ 6-100

Зближається початок шкільного року.

Все шкільне приладдя купуєте **тільки** у фірмі

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „ПРЕЦИЗІЯ", Шайнохи 1 і Рутовського 12. 1477 3—15

ТРИВАЛА опадунція 4 зол. — На вісім місяців гарантія К. Штір, Ринок 29, брама Андрійолього. 1361 9—10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, чергові, виркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА,** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 82-100

НАЙНОВІШІ капелюхи мужеські, шапки військові, студентські і цивільні поручає християнська виробня **ЯН ВІТТМАН,** — Львів, Трибунальська 1. 1479 3—3

АДМІНІСТРАЦІЮ РЕАЛЬНОСТЕЙ у Львові, веде солідно, фаховими силами за малою оплатою, а повною порукою „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 8—10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР СТОМАТОЛЬОГ

Кароль, Густав ШТАПП

б. лікар клініки у Відні

ординує в недугах зубів і ями устної. Робітня Рентґенольогічна дентистично-технічна. 1234 2—5

Львів, вул. Академічна 26. Тел. 211-21.

Довголітній управитель (спільник) завед. дент. др. Левандовського ординує тепер у кл. **заведенні дентистичнім**

УД. ТЕХН. ДЕНТ. І. Бранєвський

Львів, ул. Академічна 18

тел. 287-53 4—5

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ СЕРЦЯ

Примар **Др. УНҐАР**

Електрокардіографічні реселіза серця

Львів, Валова 11. Тел. 296-56

ВЕРНУВСЯ. 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.

Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

Дім дитячої конфекції

„Рай Дитини і Студента"

І. ГІСС, Львів, пл. Марійська 5

Марійська Галерія

Поручає дитячі вбрання, плащики для хлопців і дівчат та для студентів і студенток. Замовлення виконуємо в 24 год.

Ціни низькі конкуренційні. 1—5

Складниця новин і волічки 1—12

„КА — РЕ — WU"

Львів, Галицька 11. Тел. 291-66

поручає на зиму найновіші роди у великому виборі по найнижчих цінах.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинах . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . . . зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Четвер 2. вересня 1937. Ч. 192

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Польський хаос.

(Передова стаття.)

Сталін змінив історичні підручники.

Чому украін. спортовці не поїхали до Парижа на міжнар. студентську олімпіяду?

Дальші арештування між людовцями.

Перед присудом в афері Паралєвичевої.

Впливи совітського військового аташе в Нанкіні.

Провокація еспан. комуністів у Франції.

Напад китайських бандитів на французьку місію.

Скасування закону про охорону льокаторів.

Ідеальна жінка Кєантипа.

Овочі у відживі людини.

Ч. 192 (14.735). Львів, четвер 2. вересня 1937 Оплата поштова uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.050.
„ Віденю Чеських Легіон.
Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвартьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 50 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Японський наступ.

Японці почали велику операцію, що має перешкодити концентрації китайських військ на захід від головного двірця і відтинка Кіянван. Артилерія, летунство і фльота збомбардували становища китайців, які відповіли гарматнім і скорострільним вогнем. Японці намагаються зайняти Чапей. На північ від Вусунку здобули японці місто Поотан, положене над рікою Янтсе.

КИТАЙСЬКІ ВІЙСЬКА ЗОСЕРЕДЖУЮТЬСЯ ПІД ШАНГАЄМ.

В околицю Шангаю приїхали китайські військові резерви з північного Китаю, також до Нанкіну прийшли великі військові транспорти, м. ін. 3 дивізії 1. китайського корпусу, еліта китайської армії. Разом є у Шангаю 14 китайських дивізій; вони мабуть слабо випосажені в артилерію.

ЕПІДЕМІЯ ХОЛЄРИ.

У Шангаю, на території французької концесії, 5 осіб захоріло на холеру; є це перший випадок холери від 4-ох років; занесли її китайські утікачі, що живуть у дуже лихих санітарних умовинах. Влада намагається альокалізувати епідемію у британських військових частинах переводять протихоличне щеплення.

Впливи совітського військового аташе в Нанкіні.

Як подає японська преса, в Нанкіні до щораз то більшого впливу доходить військовий аташе посольства СССР Репін; мабуть це він довів до заключення совітсько-китайського пакту неагресії. Останніми часами він увесь час подорожував по Китаю, переговорюючи з поодинокими генералами. Репін робить сильний натиск на нанкінський уряд через деяких провідників Куоміптангу, що ворожо ставляться до Японії.

ДОМАГАЮТЬСЯ РЕПРЕСІЙ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

Конференція американських професійних спілок у Чікаго ухвалила резолюцію, в якій домагається господарського ембарга проти Японії, доки вона не відкличе усіх своїх військ з Китаю.

ВИВОЗЯТЬ СРІБЛО З КИТАЮ.

До британської кольонії Гонконг привезли з Кантону транспорт срібла вартости 100 міл. долярів; дальші транспорти в дорозі. 20 міл. належить до приватних осіб, решта до китайських фінансових установ.

СТАНОВИЩЕ СІЯМУ ДО ДАЛЕКОСХІДНОЇ ВІЙНИ.

Як подають зі Сінгапуру, Сіям рішений на неатральність супроти китайсько-японської війни. Сіямці заперечують, немов би Японія мала в їхній батьківщині політичні й господарські впливи.

Британські кораблі несподівано відплили на Середземне Море.

Британські воєнні кораблі „Гарді" й „Гіперіон" несподівано відплили минулої ночі з Гібральтару на Середземне Море. Вечором морські стежі ходили по всіх готелях, кавярнях і т. п. та передавали морякам наказ негайно вернутись на кораблі. Причина відїзду невідома.

НА ОБОХ БЕРЕГАХ ЙОРДАНУ НЕСПОКІЙНО.

Серед пустинних бедуїнів у Трансйорданії помітне оживлення, також у Палестині скріпився терористичний рух. Мабуть з цієї причини високий комісар Палестини перервав відпочинкову подорож і вернувся до Єрусалиму.

Становище Малої Антанти

ДО СПРАВИ ДОЗБРОЄННЯ МАДЯРЩИНИ.

Як подають зі Сінаї, мадярський посол у Букарешті переговорював з румунським міністром закорд. справ Антонеску, югославянським премієром Стоядіновічем і чехословацьким міністром закордонних справ Крофтою. Будапештенський „Мадярорсаг" твердить, що темою нарад було питання дозброєння Мадярщини.

Представники Малої Антанти допускають переговори у цій справі, але противляться політиці довершених фактів. Навпаки, Мадярщина не хоче узалежнювати своєї рівноправности від якихнебудь умовин.

НАРАДИ МАЛОЇ АНТАНТИ ПОКІНЧИЛИСЬ.

Вчора покінчились у румунській кліматичній місцевости Сіная наради Малої Антанти. Премієр Стоядіновіч і міністр Крофта вернулись минулої ночі домів.

Провокація еспанських комуністів у Франції.

В одній кавярні у французькому надморському місті Біяріц гурт еспанських комуністів провокував інші особи, що там сиділи і навіть зневажливо висловлювався про Францію. Один із них підпалив французькі банкноти; поліція арештувала його і ствердила, що це один парижанин, Відаль. Населення з Біяріц обурене.

На еспанських фронтах.

Як подає „Радіо Еспанія", на **арагонському** фронті національні війська осягнули повний успіх у наступі на відтинку Бельчіте. На відтинку Сан Матео завзятий наступ червоних **заломився з великими втратами.** На фронті **Сантандеру** операції йдуть добре. Вчора національні частини без бою заняли пристань Сан Вінсенте де ля Баркера.

Валенсійське міністерство військових справ повідомляє, що на фронті **Теруелю** червоні заняли узгіря Санта Барбара, гору 123. та деякі дрібні місцевости; ворог потерпів поважні втрати, м. ін. згинув братанок ґен. Кеіпо де Лляно. На **арагонському** фронті червоні боронять Бельчіте. На інших відтинках нічого нового.

ЖЕРТВИ.

Від 28. липня 1936. р. до кінця липня ц. р. у Мадриді згинуло 294 особи і ранено коло 6.000 осіб.

Кожний дбайливий господар
обезпечує своє збіжжя й пашу від огню в
В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Д-р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ
опец. в жіночих недугах і акушерії
ВЕРНУЛАСЯ і ординує
ЛЬВІВ, УЛ. ЗИБЛИКЕВИЧА 51.
1547 тел. 105-43. 1—3

Польський хаос.

Львів, 1. вересня 1937.

Коли чуємо від наших сусідів зідхання, що — мовляв — „ви, українці, тримаєтесь купи", — то це може в першій хвилині подобає на глум. А проте фактом є, що українська розпорошеність це ідилля в порівнанні з „декомпозицією" (дуже модне слово) по польській стороні. З цього можна вже собі уявити, як виглядають нинішні польські суспільно-політичні відносини.

Виглядають вони так, що найкращі специ від польських справ, навіть не зпоміж „меншин" чи закордонних чужинців, а зпоміж самих таки польських журналістів і політиків, щораз більше тратять орієнтацію — хто з ким, де і чому. Варшаву залила в останніх місяцях така повінь преріжних періодиків, органів преріжних партій, груп, течій, клік і котерій, що визнатись у тому лябіринті справді штука. Крім того у щоденній пресі (головно серед 10-грошівок) безупинні зміни та „еволюції". Орієнтуватись найкраще по особах редакторів. Але ба! Хто хотів би до осіб польських політиків і публіцистів прикладати мірку їхнього світогляду зперед — скажім — двох чи трьох літ, той наразився би на страшну компромітацію. Стара латинська пословиця, що „міняються часи і ми змінюємось із ними", остільки правильна, що нинішній польський день не подібний до вчорашнього...

Нічого заглиблюватись у сутні джерела того хаосу, дарма, що прийдеться про них ще не раз і не два писати, як про вічно актуальну тему. Згадаємо тільки, що найбільш сутнім джерелом польського суспільно-політичного розбиття і розпорошення, що вже доводить до внутрішніх потрясень і криє у собі небезпеку потрясень далеко поважніших, це хибні засновки всього нинішнього державного устрою Польщі, всієї її системи, побудованої на тезі державно-національної однородности, уніфікації і централізму, до якої в останньому часі причеплено тезу тотальности, запозичену у чужинецьких взорів, що ніяк до державного польського взору не підходить. Брак свідомости у польських інтелігентських верств та у широких польських масах, яку небезпеку криє в собі геополітичне положення Польщі; розбіжність між польською закордонною та внутрішньою політикою; брак зрозуміння для цілої низки найповажніших внутрішніх проблем Польщі, між ними у першій черзі для проблеми національної; врешті вічне керування себе почуваннями (яких причини сьогодні здебільша політично неактуальні) як вирішним чинником при вирішуванні найважніших справ, з усуванням на задній плян чинника розумового; з

одного боку вибуялий гін до гасел, що їм поклоняється політично примітивна вулиця, з другого боку легковаження собі прилодної опінії там, де вона дійсно має правду, — це все наприхапцем схоплені, давно відомі, ноторичні причини нинішньої польської „декомпозиції", дарма, що більшість польських громадян ані не є свідома тих причин, ані їх може й не признає.

Більшість польських громадян, включно з політичною ріжнородною верхівкою та найвищими державними чинниками, все ще є в пошуковані доріг, які довелиб до унормування, до якоїсь консолідації чи якоїсь кристалізації в польському суспільному житті. Сьогодні вже нема найменшого сумніву, що ті методи, конкретно: творення ОЗН, — не тільки не довели до комасації дрібних груп та злагіднення форм взаємної боротьби, тільки навпаки, підсилили процес атомізації та внесли до внутрішньогромадянської польської боротьби елемент фанатизму, з такими проявами, як атентат на полк. Коца і останні виступи людовців. Хвос полягає на тім, що в усіх дотеперішніх більш-менше одноцілих польських політичних партіях повстав вахляр тенденцій і настроїв. І так у колишній санації (розуміємо під нею ББ без „четвертої бригади") були й раніш ріжні групи, праві і ліві, „полковники" і „направячи", але не було напр. поділу на „інтегральних пілсудчиків" і тих, які — хоч і колишні члени 1-ої бригади легіонів — тепер бущім то викривлюють ідеольогію легіонів; в ендеції, хоч і були тертя між старими і молодими ендеками та хоч були перебіжчики (Шталь, Грабик і тов.), проте не було аж такої розтяжности, щоб одні клали на 100 прц. ставку на ОЗН, інші трималися старого демократичного принципу, інші знову підтримували давню фанатичну ненависть до режиму і його творця.

Треба признати, що в цій ситуації ще розмірно найбільш одностайно виглядає т. зв. фронт Морж (назва від місцевости у Швайцарії, де у віллі Падеревського мало прийти до порозуміння між ген. Сікорським, Корфантим і Вітосом), що складається з опозиційних груп: хадеції, НПР і людовців. Опозиційний характер того блоку торкається не тільки питань внутрішньої політики (виборча ординація до сойму, справа самоуправи, амнестія для „берестейців" і ін.) але й закордонної політики: це рішуче франкофільська та русофільська орієнтація різко ворожа політиці мін. Бека. Так само розмірно одноцілo виглядає сьогодні ППС, в якому слабшими стали совітофільські тенденції (наслідок московських процесів), а нахили до „фольксфронту" на лівому крилі так само маловартні у реальній дійсности, як нахили правиці ППС до порозуміння з ОЗН. Фактично найбільшому розпорошенню підляг санаційний табор, а „мода на ендеків", що запанувала в ОЗН, довела до такого небувалого досі явища, яким була на останньому легіоновому з'їзді у Кракові повінь летючок, однодневок та спеціяльних чисел ріжних періодиків, редагованих чи виданих ріжними пілсудчиками — проти полк. Коца. Це будь-що-будь характеристичне явище, що як автора одної такої опозиційної летючки, що відзначалась особливо непарлямейтарними висловами, підозрівають — Анджея Морачевського, одного з найближчих співробітників Й. Пілсудського, післятравневого міністра та творця робітничо-професійного санаційного З. З. З.

Нема ніякого сумніву, що не консолідацію, а збільшений хаос викликала ставка ОЗН на ендецію, — на ендецію, як організацію і (ще більше) на ендецькі гасла, на ендецьку програму. Ставка на ту польську ендецію показалась для справи польської консолідації фатальною. Консолідаційним чинником не можна робити табору, який лучить політичний примітивізм з ексклюзивізмом, нетолеранцією і нетерпимістю. Приймаючи щораз більше ендецькі теми й ендецьких людей — ОЗН мусить відштовхувати однаково польську націоналістичну молодь, як також усіх тих, які признають засади демократії, навіть трохи обмеженої у своїх правах і компетенціях, а проте демократії, яка не може погодитись з диктатурою адміністрації у справах законодавства, самоуправи, соймових виборів та взагалі усіх існуючих проблем і конкретних справ. Надто грубе відштовхування ОЗН до дальшої злуки з правими елементами (пресова політика „Часу") спонукала шефа штабу ОЗН полк. Ковалевського навіть до застереження, що — мовляв — ОЗН гадає поширити свої рямці однаково „на право", як і „на ліво", — від ендеції до ППС: чи така оферта під адресою ППС найде відгук — можна сильно сумніватися особливо після останніх подій на терені польського села.

Ці останні події викликали нове загострення. Приглянемось їм ближче у завтрішніх увагах, зазначимо тільки тепер одно: так само, як консолідаційна акція польського громадянства висунула в часом, як базу консолідації фронт проти жидів (відразу) і проти українців (трохи пізніше), так само ці останні події знову викликали — протиукраїнські виступи! Колиб не було так сумно, булоб досить весело: виходить, що протиукраїнський коник може приходитися при всяких можливих нагодах: на нього всіли і після комуністичних авантур у Львові, і після клопотів з монтажем ОЗН і тепер після насильницьких хлопських страйків! Але нам здається, що це страшенне короткозора і направду небезпечна гра — робити українців громовідводом для всіх внутрішньо-польських турбот і гнівів. Можливо, що нерви польських діячів та достойників на ріжних відповідальних становищах прикро реагують на відносини внутрі польського громадянства і труднощі, з якими стрічається держава: але з того не виходить, щоб українські громадяни мовчки погоджувалися зі звичкою, що грозить перейти в політичну систему, — нервовість, викликану польськими причинами, виявляти на українському відтинку.

ік.

Сталін змінив історичні підручники.

Політика Сталіна щораз більше незрозуміла для західно-европейських політиків, стає щораз частіше предметом теоретичних статтей у пресі. У „Курієрі Віленьскім" з 29. серпня находимо передовицю п. з. „Тріюмф Іловайщини", де дуже влучно схарактеризований дух цієї політики у протилежности до дотеперішнього її напрямку.

Нема сумніву, — читаємо там — що націоналістична та імперіалістична Росія зможе колись звеличувати грузина Сталіна як обновника царської Росії. Ніякі генерали не знищили би так цілої діяльности Леніна, як робить це Сталін. Ніхто не зумів би з такою хитрістю та цинізмом як Сталін використати соціялізм для нової русифікації Росії. Маркс, Енгельс і Ленін у руках Сталіна перетворюються з революціонерів в імперіялістів. Совіти починають прибирати зовсім нову ідеольогічну форму. Першою ластівкою цієї зміни є зміна у школах „клясичного" підручника історії, яким захоплювався Ленін.

Коли марксист Покровський написав „Нарис історії Росії", Ленін подивляв його оригінальний підхід і радив перекласти його на всі мови світа. Підручник пішов до шкіл, а вже у 1932 р. Покровського проголосили фашистом. Кілька

ПРОФ. Д-Р ВОЛОДИМИР ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ.

Розкопи в Крилосі.*)

Щедрість І. Е. Митрополита Андрея, що випливає з глибокого пієтизму до памяток нашого історичного минулого, уможливила інтенсивні розсліди на терені старого княжого Галича. Розкопки почав два роки тому директор Музею Т-ва ім. Шевченка доц. д-р Ярослав Пастернак на замковім плято в Крилосі. Минулого року наткнувся він на старі фундаменти, положені на схід від нинішньої парохіяльної церкви Успення Богородиці, побудованої в перших початках XVI. стол., а цього року, завдяки послідовним та енергійним розкопкам, відкрив глибоко в землі сховані фундаментальні, на 2.15 м. грубі стіни, які замикали в собі могутній квадрат на 32.50×32.50 метрів широкий та глибокий, закінчений на сході пятьма півкруглими абсидами. Треба признати, що д-рові Я. Пастернакові пощастило впасти не тільки на слід старих фундаментів, положених на 2 і пів метра глибоко під землею, але, керуючися слушними топографічними здогадами, він пішов слідами мурів та зумів відкрити цілість будівлі. Уможливили це відкриття глибокі сонди, яких, видно, дотепер у тому місці ще ніхто не переводив.

Не тут місце основно застановлятися над значінням цих для історії княжої архітектури незвичайно важних розкопок, бо буде це обширною темою основної наукової публікації, яка розслідить фундаменти цієї нової архітектурної памятки і під оглядом археольогічним і під оглядом історично-мистецьким по закінченні розпочатих розкопок. Не можемо тут теж давати якихсь остаточних оцінок щодо значіння нововіднайденого монументу для історії архітектури княжої доби, бо зробимо це аж по доведенні дальших розкопок до кінця.

Можемо поділитися з нашими читачами тільки тими річевими висліда-ми, які розкопки дотепер виявили, застерігаючи собі повне право ревізії наших поглядів по завершенні розкопок при остаточній оцінці їх значіння з точки погляду історії мистецтва. Ті висновки, до яких управнює нас нинішній фактичний стан розкопок, які я мав нагоду оглядати при ближчих поясненнях дра Пастернака на місці в днях між 23.—25. серпня ц. р., дають уже нині відповідь на отсі незвичайні актуальні питання, звязані з історією архітектури княжого Галича: 1) на питання льокалізації соборної катедри Успення Богородиці в Галичі і разом з нею на питання льокалізації княжого города Галича, 2) на питання часу її повстання.

Уже актуальний стан розкопок уповажнює нас до твердження, що відкопана будівля є дійсно катедрою Успення Богородиці на княжім замку в Галичі, а крім цього це находить своє повне потвердження в топографічних даних та літописних вістках.

Фактичний нинішній стан розкопок: вказує на монументальну церковну архітектуру. Церковне зложення, яке своїми вимірами перевищує вдвоє або втрое всі дотеперішні фундаменти галицьких церков, чи одиноку певно збережену церкву з княжої доби, себто церкву св. Пантелеймона (нині костел св. Станислава під Галичем), вказує на особливість того заложення. Такі особливі монументальні пропорції могли мати тільки катедральні, метрополітальні, як столичні заложення. Дальшим аргументом, що промовляє за катедральним храмом, є його пятинавовість (пятикорабельність), яка на фундаментах уже нині цілком ясно зарисовується паралельними до зовнішніх стін мурами. Мусимо відкликатись до аналогічних заложень. Такими пятинавовими заложеннями були: старе ядро Софійського собору в Києві, Софійського собору в Новгороді та в Полоцьку і катедральний храм у Мокві (Грузія). Прототипом цих пятинавових церков була т. з. нова церква (Неа), побудована цісарем Василієм Македонським у Константинополі. Цей останній прототип, що правда, не зберігся, але зберігався до неї зближений церква Константина Ліпса в Константинополі (т. зв. Фенарі Іза).

Отже пятинавовість нововідкритої церкви в Крилосі промовляє рішуче за тим, що була вона церквою катедральною та метрополітальною, церквою, яка під оглядом величини, монументальности та богатого простірного укладу не уступала в нічім згаданим катедральним церквам. Величиною пропорцій вона зближувалась найбільш до Софійських соборів в Києві та Новгороді.

(Далі буде.)

*) Всі права застережені. Передрук дозволений тільки за поданням джерела.

років пізніше піддали праці Покровського такій критиці, що старий будівничий марксівської держави мусів боронитися як контрреволюціонер.

Тепер маємо вже звістку, що спеціяльна урядова комісія затвердила новий історичний підручник проф. А. В. Шестакова для середніх шкіл. Цей підручничик приймає в основі всі старі тези підручника з царської доби — проф. Іловайського. Все, що завоювала Росія силою та насильством знаходить у цих підручниках своє виправдання. У підручнику Шестакова представлена справа так, що за кожним разом, коли якісь грузинські або українські землі переходили під російський скіптр, то Росія визволювала поневолений нарід зпід чужого ярма.

Ясно, що як довго дослідники історії згадують про якусь справедливість і змагання до свободи то це перешкоджає керманичам держави, які хотіліб проявляти „сильну руку" супроти невдоволених. Сталін хоче проявити цю руку ще енергічніше, ніж його попередник і є мабуть тої гадки, що Ленін занадто довго сидів в... Європі.

Цікаве й те, що деякі російські імперіялісти на еміграції добачують у курсі Сталіна поворот до знехтованого російського патріотизму.

„АТОМ" ВІД 1-ГО ВЕРЕСНЯ 1937 РОКУ
Українська електро-радієва крамниця
Стрий, вул. Костюшка 22 (інж. Юліян Гошовський)
Нові радіоприймачі всіх кращих фірм. **Направа, перерібка, зістроювання** і повна **модернізація** старих приймачів у власній радіо-робітні, владженій на німецький взір. Складові частини до радія і **електр. інсталяцій.** Лямпи, ліхтарки, батерійки; направа і ладування **акумуляторів.** Направа **електромоторів. Ровери** і складові частини. Направа роверів. **Ціни конкуренційні.** Виконання солідне. **Фахові поради даром.** 2—10

Польська преса про українські радієві авдиції.

В часі, коли польські україножерні часописи нападають на львівське радіо за тих кілька авдицій в українській мові, деякі польські часописи дивляться на ту справу річево і підкреслюють потребу та значіння українського слова в польському радіо.

Перед кількома днями польський консервативний „Час", обговорюючи большевицьку радіеву пропаганду в статті „Пірати етеру", дуже логічно обосновував потребу протиділання київській радіевій станції та домагався збільшення українських авдицій у Польщі. Найновіший „Пшеґльонд Фільмови, Театральни і Радіови" хвалить у радіевих рецензіях українські авдиції, зазначуючи, що вони відзначаються річевістю уняття теми і приступною формою.

Врешті „Газета Польска" з 29. серпня ц. р. приносить велику статтю: „На довгій филі", присвячену майже в цілости справі українських авдицій. Обговоривши значіння і ролю львівського радія, автор статті зазначує, що не хоче починати дискусії на тему національної політики, тільки обмежується до представлення й аналізи фактів з ділянки, в якій львівське радіо зустрічається у своїх програмах з неполяками національностями.

„Донедавна — лише „Газета Польска" — ці контакти були тільки випадкові, коли не рахувати авдицій в польській мові, що мали тематику українську. Час до часу трансмісія богослужень з церкви Волоської, проповідь Митрополита Шептицького, коляди й українські хори.

Контакти польсько-українські у львівському радіо перейшли деяку еволюцію і від кількох місяців увійшли у форму зорганізованої співпраці. У львівському радіо працює тепер постійний референт українських програм, українець, у тижні є три авдиції в українській мові на теми господарські, культурні та суспільні, газетку для українців редагує референт варшавський".

Далі говорить автор, що відгомін цих авдицій є негативний тільки в „націоналізмах типу зоольогічного", але поза обмеженою сферою реакція по обох сторонах є скоріше річева і позитивна.

Автор статті вірить, що праця львівського радія дасть позитивні висліди, а запорукою цього є поворот організатора львівського радія, дир. Й. Петрі.

Підчас спеки холодимося
МОРОЗИВОМ
тільки з фабрики
„Фортуна Нова"
Тел. 226-14.

Чому українські спортовці не поїхали до Парижа на міжнародню Студентську Олімпіяду?

Цього року вперше задумав Центральний Союз Українського Студентства вислати Спортову Репрезентацію на Міжнар. Студ. Ігрища. До Парижа мали їхати два легкоатлети та дружина копаного мяча. Остання зокрема визначалася дуже сильним складом, що давало запоруку повного успіху. Широка акція серед українського громадянства та її прихильний відгук серед нього, уможливлювали виїзд українських спортовців.

Вже зараз по зголошенні українців до участи в Ігрищах зустріли нашу репрезентацію труднощі. Організаційний Комітет Міжнар. Студ. Олімпіяди в Парижі запротестував категорично проти участи української спортової репрезентації в Олімпіяді. З уваги на те, що Олімпіяда — це імпреза, яку влаштовує Міжнародня Студентська Конфедерація (CIE), якої членом є ЦеСУС, таке становище Організаційного Комітету наскрізь безправне. І статут CIE і правильник Ігрищ дає можливість українцям брати участь в Олімпіяді.

Організаційний Комітет мотивував своє становище тим, що, мовляв, „поява української репрезентації може викликати небажану реакцію у французькій опінії і пресі". Мотиви, що їх подавав Організ. Комітет, наскрізь політичного характеру і протиукраїнські. Вони ясні, коли поглянемо на сьогоднішнє обличчя Франції та її закордонну політику. На міжнародньому студентському форумі від довшого часу офіціяльний провід французького студентства намагається всякими способами втягнути до Міжнародної Студентської Конфедерації представництво большевицького студентства, що натрапляє на спротив більшости членів Конфедерації. Останній крок Організ. Комітету йде по лінії тих намагань, старається недопустити до Олімпіяди українців як виразний протибольшевицький чинник.

Треба згадати, що щорічно українці беруть участь у ріжних Міжнародніх Студ. Конгресах; останньо взяли визначну участь у Міжнар. Студ. Виставі Мистецтва і Культури в Неаполі, а цього літа брали участь у Конгресі CIE в Парижі та в Конгресі Міжнар. Студ. Помочі у Ніцці і це ніколи не викликувало „небажаної реакції в опінії і пресі".

Справу на домагання ЦеСУС-а передано під рішення Екзекутивному Комітетові CIE. Екзекутивний Комітет, хоч спершу під впливом заходів людово-фронтових чинників у CIE станув на становище Орг. Комітету, як господаря Ігрищ, то опісля на своєму спеціяльному засіданні в Парижі рішив одноголосно допустити українців до Ігрищ. Цей факт приніс нам перемогу, але рівночасно змобілізував ворожі нам чинники, які, програвши на цьому форумі, пішли другим шляхом. Зголосив свій протест проти участи українців в Олімпіяді Міжнародній Футболевий Союз (ФІФА), до якого не належать українці і тимсамим не можуть брати участи у міжнародніх змаганнях членів того Союзу. Останній момент, коли цей протест наспів до Організ. Комітету, як теж натиск урядових французьких чинників, як говорять, у наслідок демаршу амбасад двох заінтересованих в українській справі держав, не дав уже змоги ще раз занятись Екзекутивному Комітетові CIE нашою справою, яка остаточно залишилась невирішеною; але українська спортова репрезентація в таких умовинах участи в Олімпіяді взяти не могла.

Про дальший хід цієї справи, як теж про участь ЦеСУС-а в останніх Міжнародніх Студентських Конгресах подамо до відома українському громадянству в найближчих днях.

—o—

Закарпаття.

СВЯТКУВАННЯ 900-ЛІТТЯ ПРОГОЛОШЕННЯ ПРЕЧ. ДІВИ МАРІЇ ЦАРИЦЕЮ УКРАЇНИ-РУСИ.

З пробудженням національної свідомости українського народу на Закарпатті пробуджується також свідомість культурної єдности з цілою нацією, що між іншим проявляється і у святкуванні загально-національних свят, до них належить у наголовку наведене свято. Це свято всього українського народу почали най-

перше святкувати на Закарпатті (вже у квітні ц. р.). Початок дало Товариство українських католицьких студентів „Борці Христа" в Ужгороді при щирій співпраці невтомного о. Христофора Миськова. Відтак святкували його дівочі школи й інтернат СС. Василіянок в Ужгороді, потім дуже величаво і при великім здвизі народу святкувала церква в Перечині, а 22. серпня в Невицькім заходом місцевого пароха і проф. учит. семинарії о. Дутки, при участи ОО. Василіян, Христофора Миськова і Саболя (знанний поет Зореслав), які посвятили гарний, великий, жовто-блакитний прапор та виголосили відповідні святочні промови. На святочній Службі Божій чудово співав хор „Просвіти" з Пречина.

По Службі Божій уставилося понад 1.000 учасників до походу через село під посвяченим прапором. У поході на переміну грала дута орхестра і співав хор „Просвіти" з Перечина, а також поодинокі групи пластунів і (в гарних одягах з українськими вишивками) дівчат та хлопців з дооколичних читалень, що своїми мальовничими строями чудували своїх і чужих. Були також групи хлопців у козацьких шараварах і шапках, які бадьорим походом відсвіжували думки про давне і недавне минуле. В святочних промовах навязувано до старих традицій і підношено, що раз пробуджений нарід не дасть себе зрусифікувати та не допустить до того, щоб зрадники народу вводили чужу російську мову до шкіл для українських дітей.

Походові приглядалося коло 2.000 осіб, а вечором місцева читальня відіграла під голим небом на подвірі о. Дутки „Невольника" з дуже гарним успіхом. Лише зливний дощ не допустив до докінчення останньої дії.

Теже саме свято відбулося 28. серпня у знаному зі своєї національної свідомости Великому Бичкові, куди ще численніше зібрався цвіт молоді цілої Гуцульщини, хоча не бракувало тут і старих. Приїхали також гості з Ужгороду. На святочній Службі Божій співав хор „Нової Сцени", який закінчив свято вечором амат. виставою з великим моральним і матеріяльним успіхом (сотки людей мусіли відійти з браку місця). По Службі Божій відбувся також похід, який числом і мальовничістю значно перевищав інші. Гарна погода сприяла сильно святові. Гомін українських пісень ніся далеко поза Тису та нагадував сусідові, що може прийти колись відплата за знущання з 1919. р. Також по бистрих хвилях Тиси полинув гомін геть далеко на мадярську низину, щоб сказати і мадярам, що нарід Закарпаття ніколи не зміниться нинішнього положення за давню неволю.

Мам.

Археольоґічні розкопи в Золочівщині.

Пишуть нам:

На терені громади Ремезівці, пов. Золочів, переведено в половині серпня ц. р. пробні археольоґічні розкопи на полі біля хутора Черемховець, де за народньою традицією була оселя, що перестала істнувати підчас татарських нападів. На полі повсякчасно виорювали плугом черепя, кафлі, опрацьовані кусні каменя і т. д. Пробні розкопи на ниві Васля Ґіркого дали зараз першого дня багатий матеріял; відкрито долівку хати з пічю, глиняну посудину великої поемности і людський кістяк. Розкопи переводила представниця одної з польських установ і заповіла приїзд у майбутньому комісії, що переведе систематичні археольоґічні роботи.

Жіноцтво Дрогобиччини при праці.

ПОВІТОВЕ СВЯТО СЕКЦІЙ ГОСПОДИНЬ ПРИ „СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРІ".

День 29-го серпня ц. р. лишиться серед жінок-селянок дрогобицького повіту на довго спогадом. У цей день Філія „Сільського Господаря" в Дрогобичі улаштувала величаве свято „День Української Господині" і тут мали змогу жінки-селянки заманіфестувати свою охоту до праці в організації та свою здисциплінованість.

Хоч уже кілька днів погода була непевна і хоч деякі наші люди і навіть організації вели агітацію проти свята, наші селянки доказали, що вони чуткі лише на добрі заклики. Вже в суботу 28-го почали сходитися жінки з дальших сіл (деякі мали 7—8 миль дороги!) і ставати на призначеній площі до ґенеральної проби масових вправ та злучених жіночих хорів. Не дивлячись на змучення по тяжкій дорозі та непевну погоду, настрій був радісний і бадьорий.

А в неділю 29-го вже з ранніх годин запанував у Дрогобичі живий рух. З усіх напрямів підїздили фіри, переповнені святочно убраними жінками та мужчинами. Близькі села йшли зорганізованими відділами з транспарентами попереду.

В год. 10. почалась торжественна Служба Божа в церкві св. Тройці. Взірцевий порядок у церкві, особливо прекрасний спів хору під дириґентурою о. С. Сапруна, додавали Службі Божій, яку відправляв о. ігумен Бараник, Ч. С. В. В., сильного настрою. Гарна формою і змістом проповідь для жіноцтва о. Г. Кавди та проголошення многоліття всьому зорганізованому жіноцтву, провідникам та всьому українському народові зробили теж сильне враження і створили відразу особливо святочний настрій. Молитви „Боже Великий, Єдиний", що її відіграла дута орхестра, вислухали всі на колінах.

В год. 12. почав упорядковуватись похід. На чолі йшли: представниця Краєвого Господарського Т-ва „Сільський Господар" п-і др Ю. Кононенко, голова Філіяльної Секції Господинь п-і С. Когутова та інструкторка при Філії „С. Г." в Дрогобичі п-а Л. Гриник, що й була головним організатором свята, — всі три в добірних народніх строях. Далі гарна молода дівчина в народнім строю несла національний прапор, за нею йшли жінки — делеґатки сіл. Слідом за ними несли кооперативний прапор та йшли делеґати ріжних товариств, за ними дівчатка з Хліборобського Вишколу Молоді та жінки з таблицями своїх сіл (всіх 35) та два відділи „Просвіти" з передмість Дрогобича. В поході взяло участь коло 3.000 жінок, що в найбільшому порядку чвірками перемашерували через місто під звуки дутої орхестри та передефілювали перед представницями і делеґатами. Закінчувало похід кілька фір з косарями та женцями, на самому кінці їхало бойківське весілля з власною музикою. Площа за яких 10—15 хвилин заповнилась учасниками та глядачами, яких було понад всім тисяч.

Відкрила свято короткою промовою голова Філіяльної Секції Господинь п-і Когутова, підкреслюючи, що праця „Сільського Господаря" в Дрогобичі серед жіноцтва не довга, бо щойно рік, як Філія „С. Г." приступила до організації Секцій Господинь, але та праця дала вже багато доброго для сільських господинь. З черги промовляла представниця ґенералі „С. Г." п. др Кононенко, яка привітала жінок в імені ґенералі та заохочувала до дальшої праці. Передала вона також дрогобицькому жіноцтву і привіт від Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Далі йшли привіти устні та письменні представників ріжних організацій та установ.

По привітах розпочались пописові точки програми. Трудно було повірити, що численний хор, який складався з жінок ріжних сіл, мав лише одну спільну пробу. Відспівано пісні не лише з музичного боку дуже добре, але й із виразом та настроєм. Спільні вправи жінок, до яких стануло коло 350 осіб, робили дуже гарне вражіння своїм точним виконанням та барвистістю народніх строїв, які відріжнювали кожну Секцію Господинь. Шкода тільки, що замала площа не змогла вмістити всіх жінок, що зголосились до вправ і що таке свідоме село, як Східниця, мусіло уступити місце іншим. Гарно вивела Секція Господинь з Гаїв Вижніх гагілки і танки. А бойківське весілля, яке привезли з собою господині з села Орового, захопило глядачів своїми співами, танцями та мальовничістю убрань. Закінчено програму обжинками, що їх вивели жінки з Орового Горішнього, та складанням вінків на руки представниці ґенералі.

По відспіванні національного гимну почали в найбільшім порядку розходитись учасниці та гості з площі. Треба відмітити, що ввесь час панував лад та взірцева дисципліна. Навіть коли почав крапати дощ, вправляючі жінки на приказ впорядничці лишились на площі і вправляли далі.

З бадьорим настроєм та з охотою до дальшої праці розходилось жіноцтво по своїх селах. Почуття вдоволення і сили організації понесли вони з собою. Невідомо тільки, як почувала себе дрогобицька інтеліґенція, яка воліла приглядатися святові з вікон та бальконів і дрогобицького бруку, ніж приєднатись до стрункіх лав нашого свідомого сільського жіноцтва.

Так.

„Хвостик" в якім ніхто не свариться.

Хто з нас любить стояти „у хвостику" перед віконцем в уряді, касі і т. д.? Однак є таке віконце, перед яким стоїть часто довгий „хвіст" і ніхто не нарікає, ніхто не денервується, кожний стоїть усміхнений і признає, що радо приходив би тут якнайчастіше навіть колиб треба було чекати якнайдовше...

Це попросту касове віконце в льокалі Польського Льотерійного Монополю, де виплачують вигри власникам щасливих льосів. Як можна хвилюватись, що перед віконцем така довга черга, коли людина повна радости і веселости, стискає міцно в руці льос, що за кілька хвилин заміниться на пачку колірових банкнотів. І ті всі у черзі — так само щасливі. Більшість з них не бачила у своєму житті десятої частини цієї суми, яку за хвилину має дістати...

Довга черга перед касовим віконцем льотерії, це живий доказ великої скількости осіб, що виграють. Є тут і пан в елеґантнім футрі (може куплене вже на конто вигри) і бабуся старовинка, скромно вбрана і молода паняночка і якийсь робітник. Всі яснїють вдоволенням, веселістю, оптимізмом.

У „хвостику" навязують розмови щасливці, оповідають собі взаємно обставини, при яких купили льос, в яких довідалися за вигру, звірюючися собі зі своїх планів, як ужити виграні льоси і т. д.

„Хвостик" посувається до кінця. Що кілька хвилин нова особа віддає льос і дістає пачку банкнотів. Одні беруть їх в руки з нетаєною радістю, другі гейби з недовірям, інші тремкими долонями... Дістав вже гроші і пан в елеґантнім футрі і бабуся і молода паняночка і робітник...

Кожний з них залишає льокаль з усміхом і вдоволенням. Одні спішать до банку, щоб зложити гроші, другі до реента, щоб зробити акт купна дому, інший біжить оглянути кравницю, яку намірює купити. Але кожний з них піде напевно до колектури, щоб купити льос. Бо знають, що на льотерії можна виграти багато разів і останніми часами таке трапляється дуже часто.

Перед присудом у скандальній афері Парилєвичевої.

Краківський процес у справі скандальної афери Парилєвичевої добігає до кінця. У вівторок 31. м. м. скінчили вже зізнавати свідки і трибунал відложив розправу до четверга, коли то будуть промовляти оба прокуратори та оборонці.

Перед судом пересунувся цілий ряд дуже цікавих і менше цікавих свідків, які своїми зізнаннями висвітлили цю скандальну аферу. Між іншими св. **Вацлав Дльовги,** довголітній директор персонального бюра міністерства справедливости, тепер віцедиректор головного статистичного бюра у Варшаві зізнав, що Парилєвичева підкреслювала при кожній нагоді своє посвоячення з Перацькими. Не грішила великою інтеліґенцією. Товариські розмови зводила звичайно до нецікавої теми, а саме своєї добродійної діяльности. До підлеглих ставилася з легковаженням, перед впливовішими особами була дуже солоденька і маленька. Парилєвич був гостем у дома. Сумнівається, щоб його жінка Ванда мала на нього вплив в урядових справах. Одночасно підкреслив, що чоловік звичайно не знає, що робить жінка. Св. Ґрегер, директор скарбової палати, зізнав, що Парилєвичева інтервеніювала в нього в кількох справах. Св. **др Конрад Зелїнський** зізнав, що през. Парилєвич приїздив раз до нього у справі призначення на нотаря у Стрию майбутнього тестя своєї доньки судді Яніцького і заявив, що має вже згоду шефа персонального бюра *Дльовгого*. **Св. Хехлінський,** персональний референт міністерства справедливости зізнав, що дістав від Парилєвичевої 2 листи у справі відложення кари Янові Канському. В розмові зі свідком у Кракові просила за Ожеховським. З розмов з Парилєвичевою набрав дивного вражіння, бо дуже часто покликувалася на свого брата мін. Перацького і постійно говорила про свою суспільну працю. Останній раз бачив її у Варшаві і тоді Парилєвичева ні сіло ні впало на згадку про брата вибухла плачем. Колиж свідок почав її потішати нагло вибухла сміхом. Парилєвичева робила вражіння психопатки.

Минулого вівторка дійшло до інциденту між прок. Желєнським і обороною з тієї причини, що оборонці домагалися, щоб до актів трибунал долучив протоколи переслухання судді Кави та судового секретаря А. Вайдовського, щоб ствердити відносини та персональну політику, що панувала у краківській апеляції за часів урядування Парилєвичевої. Прок. Желєнський спротивився цьому внескові. Тоді адв. Возьняковський висловив здивування, що прокуратори так дуже дбають про добре імя Парилєвича і питає, чи емеритований президент питав його про це. Прок. Желєнський дав гостру відповідь обороні. Трибунал допустив усі додаткові докази, крім зізнань свідків судді Кави і секретаря Вайдовського. Присуду слід сподіватися з початком чергового тижня.

НОВА КНИЖКА!

БОГДАН ЛЕПКИЙ

ТРИ ПОРТРЕТИ

Франко — Стефаник — Оркан.

Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.

Ці спомини нашого відомого письменника прочитає кожний так, якби читав найцікавішу повість.

Можна дістати у всіх українських книгарнях.

НАПАД КИТАЙСЬКИХ БАНДИҐІВ НА ФРАНЦУСЬКУ МІСІЮ.

Ватага, зложена з 1000 китайських бандитів, напала на французьку місію Брат в Мористів коло Пекіну, яка веде семінар. Бандити зробували місію і схопили 25-ох черців, 2-х з них приславши, домагаючись 700.000 доларів окупу. Японський відділ, до якого приключилися представники французького посольства, вибравши в погоню.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Овочі у відживі людини.

В останніх роках незвичайно поширилося споживання овочів серед ширшої маси. Сталося це головно наслідком великої пропаганди, яку розвели лікарі та гігієністи, коли дослідили, яким цінним складником поживи для людини є овоч. Сьогодні не можна навіть уявити собі відживи людини без овочів.

Донедавна ще овочі легковажено, як складник поживи, бо лікарі, за ними і загал, були переконані, що найцінніщими складниками людської поживи є т. зв. високовартні кальорично страви, себто такі, що дають при розпаді в організмі багато кальорій тепла та енергії.

До пізнання і належної оцінки відживчої вартости овочів причинилась наука про вітаміни. Показалося, що овочі, це невичерпана складниця тих необхідних складників людської поживи, тому фізіольоги звернули пильну увагу на вплив відживи овочами на організм людини.

Хемічний склад овочів.

Овочі показалися ідеальною стравою для здорової і тимбільше хорої людини; в деяких випадках вони є нині просто незаступні. Вони мають оригінальний, інший від решти споживчих продуктів хемічний склад. В овочах майже нема білка і товщу а вуглеводнів (сполуки цукрів, подібні до муки) є всього 12—15 прц. Зате нема в них зовсім кухонної соли, а розмірно багато вапневих солей і що найважніше дуже багато вітамін, головно віт. Ц. Решта овочу (до 80 прц.) це вода, якій завдячують овочі свою соковитість та змогу заспокоїти спрагу.

З цього видно, що овочі майже не мають жадної вартости для організму, а саме для будови його тканок, як напр. багаті в кальорії товщі, білкові та цукрові страви, хіба, що через свій кваскový смак побуджують апетит.

Овочі у відживі хорих.

Без порівнання важніше значіння мають овочі у відживі хорих людей. Тут не йде лише про доставу вітамін для хорого організму, бо вітаміни маємо вже тепер фабриковані у фармацевтичних фабриках і подавані у краплях. Тут овочі стають дуже важним чинником лікувальним. У цілім ряді недуг уживають лікарі лікування т. зв. овочевими днями, або овочево-городовинними, що діють сильніше на організм, ніж навіть добрі ліки.

Причиною того є саме згаданий брак кухонної соли і білка, а достаток вітамін і вапневих солей в овочах. Це й є причиною, що овочі мають велике протизапальне значіння. Тому вони влекшують хід недуги та обнижують високу гарячку при гарячкових недугах. Діється це головно тому, що вони не обтяжують так сильно кормового проводу, як високовартні кальорично страви і не запрягають сил організму, призначених на боротьбу з недугою, до другорядної тоді функції травлення.

Овочі збільшують також в гарячкуючих хорих апетит, якого в них звичайно брак та заспокоюють спрагу.

Відтовщуюча курація та овочі.

Тому, що овочі мають незвичайно малу, майже ніяку відживну вартість, уживають їх лікарі до лікування опасистости. Має тут значіння і брак кухонної соли в овочах, бо сіль є тим складником поживи, що затримує в тканках тіла воду, збільшуючи через те обем та вагу тіла. Убогість овочів на кальорії, змушує організм спалювати власні запаси товщу і тратити на вазі, через утрату надмірних запасів товщу в опасистих. Лікування опасистости овочами має ще ту прикмету, що людина не відчуває сильного голоду, такого неприємного при лікуванні опасистости голодівкою, бо овочі своїм обемом заспокоюють почуття голоду, випхавши добре шлунок та кишки, через що травлінні соки кормового проводу є „при праці" і не домагаються довозу поживи.

Для того, щоб стримати дальший поступ товстіння, вистарчають два „овочеві дні" на тиждень, вставлені посеред інших зі звичайним мішаним відживлюванням.

Овочі у хворих на нирки.

Подібно важне значіння мають овочі у відживі нирково-хорих. В більшости ниркових захорінь у хорих появляються опухи цілого тіла чи поодиноких його частин. Вони спричинені розладдям водної господарки організму — тому, що ушкоджені недугою нирки не перепускають і не викидають із сечею назверх багатьох шкідливих для організму складників, між ними й надміру кухонної соли, що залишається в тканках організму, притягає до них воду і в той спосіб спричинює опухи.

Тому ясно, що безсільні овочі є неоціненою поживою для нирково хорих. Також брак білка підносить вартість овочів як поживи для нирково-хорих, бо ушкоджені нирки не можуть і так затримати білка і перепускають його до сечі.

Тимто овочева віджива є ідеальна для нирково-хорих людей, бо злагіднює хід недуги, зменшує опухи та ощаджує хорим киркам працю.

Цілющий овочевий цукор.

Як згадано, в овочах є пересічно 12—15 прц. вуглеводнів, себто цукровних сполук. Частиною тих овочевих вуглеводнів є т. з. пектинові сполуки, яких діяння пізнали щойно недавно. Найважніше їх ділання протибігункове. Цих пектинових сполук найбільше в яблоках, бананах і грушках. Їх протибігункову силу зміцнює присутність в овочах таніни (гарбникової кислоти) і овочевих квасів. Цю прикмету пектинових сполук використовують часто лікарі, подаючи дітям, хорим на бігунку, яблука обирані і сирі або банани. Головно подають їх дітям хорим на літні бігунки, червінку, паратиф, холеру, коли дитину виснажують постійні бігунки.

До недавна ще панувало (і ще тепер пануе серед бабусь і тіток) упередження, що абсолютно не можна подавати дитині, напр. при червінці тертих яблук, бо це напевне їм пошкодить; одначе досліди останніх літ над діянням вище згаданих пектинових сполук вказують щось зовсім протилежне.

Щоправда, лікування хорих, головно дітей, мусить бути цілком індивідуальне і тому треба це віддати в руки лікаря.

Овочі в цукрівниці.

Цукрівниця (цукриця, діябетес) — це недуга, що характеризується розладдям цукрової господарки організму. Вона спричинена браком чи замалою скількістю гормону т. зв. інсуліни, що її продукують т. зв. „острови" інсулінотворчих клітин у залозі черевослинниці, що лежить у черевній ямині, прикрита від переду шлунком. У цукрівниці організм не всилі притримати цукру, що приходить з поживою, в організмі і зужиткувати його, лише незужитий викидає з кровю.

Природно, через те людина вічно голодна, худне незвичайно і тратить сили. Головним ліком буде тут впорскування інсуліни, якої тоді брак. Одначе дуже важну ролю в тій недузі грають також овочі, що побільшують спромогу організму присвоїти собі і використати цукор, бо овочевий цукор і в цукрівниці організм уміє використати. Тимчасом підчас овочевих днів обнижується рівень цукру в крові його менше або і зовсім нема в хорих нирках, що мають тоді змогу відпочити. Тому в овочевих днях цукрівниці добре хорого годувати грушками, сливками-ренгльотами, морелями, яблуками та ін. В останніх часах виказали фізіольоги, що в тих овочах крім вітамін, є ще якась, поки що незнана субстанція, що має побудливий вплив на інсуліновотворчі острови черевослинниці і тому поліпшують стан хорого. З тої самої причини гормональною дорогою овочі спричиняють обнижку тиску крови в людей з надмірним надтиском крови.

Як видно з цього, овочі є визначним лікувальним засобом, одначе лише лікар може доцільно вести овочеву курацію, бо вона в невмілих руках є зброєю обосічною і може принести навіть шкоду.

Богдан Галібей.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького 50,
Тел. 26 0-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" тера. і воск. у всіх краскax
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс. в тубах у всіх краскax
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біля помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Астрономічний календар на вересень.

Вересня.	Сонце сходить;	заходить;	довг. дня.
9.	5.00 год.	18.06 год.	13.06 год.
19.	5.16 год.	17.43 год.	12.27 год.
29.	5.32 год.	17.20 год.	11.48 год.

— 23 дня вересня сонце вступає в зодіякальний знак Ваги, що означає астрономічний початок осени.

— Місяць у вересні:

4. новик, 12. перша квадра, 20. повня, 27. остання квадра. Підчас першої квадри місяць видно вечором на західній стороні неба. Підчас повні місяць видно цілу ніч, в останній квадрі тільки в другій половині ночі. Місяць-новик видно вдень над овидом.

Планети у вересні.

30. вересня **Меркурій** найдеться в стані західної ельонгації. Тоді він подібний до першої квадри місяця. Того самого дня Меркурій буде дуже близько (перспективічно) до планети Венери, як це видно крізь люнету.

Венера світить у вересні 3 години до сходу сонця як „рання зірниця" над східнім обрієм.

Марс — видніє ввечір над полуднево-західнім обрієм. Він відбуває дорогу через громади звізд Ваги, Медведика, Вужа в напрямі Стрільця.

Юпітера видно в громаді звізд Стрільця. Ця могутня планета посувається повільним рухом серед звізд від Заходу до Сходу до 13 вересня; потім знову у протилежнім напрямку — від Сходу до Заходу. Подорож Юпітера видається нам такою складною тому, що на його рух по небеснім склепінню складаються: правдивий рух планет і рух Землі.

Сатурн — сходить на небі у вересні ще задня. 25-го вересня він стає в протиставне положення до Сонця, а рівночасно є найбільш зближений до Землі і тому того дня його найліпше обсервувати.

Передбачуване погода на вересень.

Столітній календар віщує, що до 10. вересня пануватиме гарна погода з малим захмаренням; опісля похолоднє, прийде дощ, відтак знову тепло і стане погідно, а під кінець хмарно.

—o—

Чого вчить життя...

Більшість людей починає журитися здоров'ям тоді, коли його вже втратили.

Д-р Німаєр.

*

Вояки прагнуть війни, глина води, черці-прошаки доброї „вижирки", а лікарі хороби на людей.

З мудрости Індії.

*

Погода духа, наскільки не є перебільшена, походить усе з добра; зате смуток походить усе з лиха. Чим більше річей наша душа розуміє, тим більше наближаємося до ідеалу.

Піфагор.

*

Кожне дерт щасливий лікар, ніж учений.

Італійська приповідка.

*

Не виноси на яв твоїх почувань, бо терпіння, біль чи гнів — це твоя таємниця. Чи хочеш бути сам своїм зрадником?

Елеонора Штернберг.

—o—

З ЛІКАРСЬКИХ ВИДАНЬ.

„Kalendarz lekarski" на 1937 р. вид. „Книгарні Новостей" у Львові; формату кишеневого. Календар містить на 850 тоненьких сторінках багато пожиточного для лікаря матеріялу, зібраного у 53 розділах, з яких зокрема дуже совісно опрацьований визначними львівськими спеціялістами розділ „Діягностика і терапія недуг".

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Будуча війна та оборона цивільного населення.

Трійливі прикмети боєвих ґазів.

Боєві ґази, розпилені у повітрі в виді ґазових частинок або малесеньких краплинок, з віддихом дістаються до віддихового проводу і спричинюють затроєння організму. Деякі з тих ґазів шкодять організмові не тільки через віддихові проводи, а також впливають шкідливо на очі, викликуючи сльози.

Споміж сціпенілих боєвих ґазів визначується особливо одна ґрупа, що крім діяння на віддихові проводи й очі ще впливає і на всю поверхню тіла, себто на шкіру. Ті ґази називаються парючі. Інші ґази без тої прикмети називаються непарючі.

Ступінь затроєння організму незабезпеченого маскою залежить від роду й кількости боєвого ґазу, впровадженого до організму. Кількість ґазу впроваджена до легенів підчас віддихання, залежить від часу віддихування затроєним ґазом і від кількости того ґазу у повітрі, себто від ступня насичення. Той сам ступінь затроєння повстає при короткому віддихуванню великою кількістю боєвого ґазу (сильне насичення), або впродовж довшого часу при меншім насиченню.

При дуже малих насиченнях віддихування впродовж кількох хвилин, а навіть і довше, не викликує очевидних відемних наслідків, однак устійнення тих нешкідливих насичень боєвого ґазу у повітрі є практично трудне, а звичайно навіть неможливе. Можуть при тому трапитися нещасливі випадки, супроти чого незалежно від насичення повітря боєвим ґазом треба передовсім забезпечитися ґазовою маскою, щоб охоронити орґани найвразливіші на діланни боєвих ґазів, себто віддихові проводи й очі.

Обяви затроєння орґанізму виступають зараз по зіткненню з боєвим ґазом, або по кількох хвилинах, а деколи аж по кількох годинах. З огляду на підступне діяння боєвих ґазів, т. зн. з огляду на появу наслідків затроєння з опізненням, треба зараз в атмосфері боєвого ґазу забезпечитися ґазовою маскою, не ждучи аж на шкідливі наслідки.

Парючі ґази крім ділання на віддихові проводи й очі можуть спричинити на поверхні шкіри зачервоніння, а при сильнішому опаренні також міхурі (опаренину). Парючі ґази тим сильніше ушкоджують шкіру, чим більша їх кількість у виді речовини дісталася на поверхню шкіри і чим довше на ній находиться. Парючий ґаз діє на шкіру тільки тоді, коли зіткнеться з нею безпосередньо, або коли шкіра зіткнеться з якимсь предметом обіллятим парючою речовиною (ґазом). Ділання парючого ґазу в виді пари на шкіру наступає тільки у виїмкових умовинах, а саме, коли перебуваємо на недавно затроєному терені довше як дві години та підчас теплої погоди (при температурі повітря повище 15° Ц). Зимою шкірі не грозить опарення парючим ґазом. Обяви попарення шкіри показуються з опізненням від кількох хвилин до кільканацять годин і тоді не відчувається шкідливих наслідків опарення ґазом.

Попарення поверхні тіла парючим ґазом у стані плинним, а тим більше в стані ґазовім, не загрожує життю, хіба що попарення займає більше як одну третину всієї поверхні шкіри. Ґоєння попарених місць треває навіть кілька тижнів.

Присутність боєвого ґазу у повітрі відчуваємо нюхом і звичайно навіть такі кількости, що ще не шкодить орґанізмові. Запах боєвих ґазів бувае дуже ріжноманітний, бо кожний ґаз має свій питомий запах. Лише деякі боєві ґази в малих насиченнях завдяки своїй подібности в запаху зі свіжо порушеною землею даються тяжко відчути, а тим самим відкрити. Тільки окис вуґлля (себто чад) не має запаху, тому не можна його відкрити нюхом. До того вживають спеціяльного апарату. Та того саме ґазу дотепер ще не уживали до воєнних цілей з причини технічних труднощів.

Підчас світової війни до викривання парючих плям із іперіту — німці й американці вживали деревляних дощинок покритих білою або жовтою фарбою. Ті дощинки, покладені на землю або на предмети затроєні іперитом, змінювали свій колір на червоний або на чорний, що й було доказом присутности того ґазу.

Як вже вище згадано, непарючі ґази впливають шкідливо тільки на віддихові проводи, на очі й на слизні оболони носа. Себто коли ми забезпечимо віддихові проводи, очі й ніс, ґазовою маскою, тоді наш орґанізм вповні забезпечений перед того роду ґазом.

Непарючі ґази, відповідно до їх прикмет, т. ділення на орґанізм людини, ділимо на: задушливі ґази: хльор, фосґен, двофосґен, хльоропікрина й ін.; отруйні ґази: окис вуґлля або чад, пруська кислота, акролеїна, хльороціян і ін.; слізні ґази: бромоацетон, бром ксилілю, каміт, хльороацетофон; ґази, що дразнять горішні віддихові проводи, слизні оболони, себто стериті: двофенільохльороарсина, двофенільоціяноарсина, адамсит і ін.

Парючі ґази впливають найсильніше на віддихові проводи, очі, а також на шкіру. А що протиґазова маска хоронить тільки віддихові проводи й очі, то для охорони решти тіла треба надягнути спеціяльний імпреґнований одяг і відповідне взуття. Парючі ґази діють із довшим опізненням наслідків, напр. іперит, а також негайно, або з коротким опізненням, напр. люзит.

Кожна отрута може затроїти орґанізм тільки в якихсь означених кількостях. Чим менша кількість ґазу може викликати затроєння, то настільки та отрута сильніша. Ту саму прикмету мають також боєві ґази, т. зн. вони впливають на орґанізм тоді, коли є у повітрі у відповідній кількости. Найменша кількість ґазу в повітрі, що вже може зашкодити орґанізмові, називається напасним насиченням. Коли те насичення чимраз меншає, то тоді ґаз стає нешкідливий, хоч він усе ще є у повітрі. Це значить, що наскільки насичення ґазу є менше, настільки сильніший той ґаз, бо вже мала його кількість шкодить людському і звіринному орґанізмові. Те насичення можна обрахувати, беручи за основу кількість боєвого ґазу в 1м.³ повітря. Практично кажеться, що насичення є велике, пересічне, а врешті зі слідами ґазу.

Відповідно до ступня ґазового насичення повітря обдумують протиґазову оборону, про що буде мова в наступних статтях. **(іч).**

Ідеальна жінка — Ксантипа.

Імя Ксантипи стало однозначне із цокотухою, сварливою, старою, поганою жінкою, яка затроювала життя розумному, ідеальному чоловікові. Сократ — один з найідеальніших зразків людини міг тільки завдяки своїм незвичайним прикметам характеру жити з Ксантипою і терпіти її поведінку. Більш як 2000 років має світ такий погляд про жінку Сократа; устійнили його люди поважні — історики.

ІСТОРИКИ НАРОБИЛИ СПЛІТОК.

Та ось виявляється, що все це не історія, а злобний наклеп. Історики помилилися, бо найновіші досліди представляють Ксантипу у зовсім іншому світлі. Найшлися матеріяли, що дозволили ще раз перевірити історію подружжя Сократа. Ксантипа була донькою селянина з провінції і приїхала до Атен. Вона була молода, гарна, симпатична скромна і навіть розумна, з тим здоровим хлопським розумом, що вміє перевищити поверховну освіту дам із вищого товариства. Вона була матеріяльно незалежна і могла жити з доходу свого маленького маєтку, що його залишив їй батько. Не диво, що довкола Ксантипи крутилося багато молодих інтеліґентних людей і вона мала чимало кандидатів до своєї руки. Кажуть, що навіть Алькібіяд — тодішній князь жіноцтва звернув увагу на її красу та наївну простоту і добивався успіхів у ней, але надурно. Вона відкидала залицяння всіх кандидатів.

ЯК КСАНТИПА ВИЙШЛА ЗАМІЖ.

Зовсім протилежним типом до Ксантипи була тодішня атенська красуня Аспазія, королева чоловічого роду Атен. Вона мала високу освіту і перша створила літературний сальон, згуртувавши довкола себе мистців, учених і фільософів. Як попала до її дому селянська дівчина — Ксантипа, невідомо. Не виключене, що її запросив туди хтось із впливових молодців, який хотів почванитися товариством молодої гарної дівчини. Саме тоді сходила слава молодого різьбяра Сократа, як фільософа. Сократ, як усі інші, теж крутився при Аспазії. Але він був такий поганий, що не мав великих виглядів завоювати серце красуні. Він був присадкуватий, неохайний, з випуклястими очима, широким носом та обвислими губами. Аспазія мала придумати таку штуку, що прохала своїх приятелів-поетів, щоб вони оспівували красу Ксантипи з метою звернути на неї увагу Сократа. Таким робом вона хотіла позбутися настирливого залицяльника. І Сократові Ксантипа справді першому дала згоду — вийти заміж.

НЕДІБРАНА ПАРА.

Подружжя Сократа із Ксантипою було непорозумінням. Сократ при всій своїй геніяльности жив як богеміст — не журився домом і ввесь час швендався у товаристві, яке любило добре їсти та випити. Фільософуючи в товаристві рівних собі мудрців, він не мав часу думати про свої діти і в його хаті булаб запанувала нужда, якби Ксантипа сама не була дбала за дім і родину. Ксантипа була дуже терпелива і вирозуміла; можливе, що трапилася неодна така сцена, яка перейшла до історії — як Ксантипа бе Сократа, коли він вертається додому. Неодна добра господиня мусіла бити пяницю, що забував за свої родинні обовязки. Коли історія не каже нічого про те, що Сократ бив Ксантипу то це тільки доказ, що Сократ як людина справедлива, почував за собою вину і давав себе бити. Та Ксантипа мала ще більше терпцю, бо Сократ мав примхи і не хотів виконувати своїх обовязків чоловіка та батька родини.

СЛАВА СОКРАТА КОШТОМ ЙОГО ЖІНКИ.

З цього всього виходить, що образ Сократа — той популярний, який винесли ми із шкільних підручників сильно переборщений і, навіть неправдивий. Його хиби впали на його жінку тому, що історики були захоплені величиною думок Сократа і дошукувалися в його поведінці якнайкращих мотивів. Та сам процес Сократа вказує на те, як щиро та вірно піклувалася Ксантипа Сократом у вязниці. Вона відвідувала його часто із сином на руках і коли почула смертний присуд на нього, була у щирій розпуці. Дарма що Сократ не хотів уже в останніх годинах з нею розмовляти, Ксантипа не втратила до нього серця. Останні її слова, коли вона вмирала далеко від Атен, були згадкою про Сократа, через якого вона так багато перетерпіла. Вона сказала своєму синові: „Твій батько був найкращим чоловіком, якого я знала", бо хотіла, щоб її син мав перед собою ідеальний образ батька. Чи після того всього зміримо нарешті слово „Ксантипа" на означення — гарної, ніжної та доброї жінки?

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ ТРЬОХ БРАТІВ-ТРІЙНЯКІВ

Якийсь несамовитий фаталізм спричинив в Італії смерть трьох братів Бартіні, а яких двох умерло навіть на таку саму недугу.

Смерть постигла братів нагло, в трьох ріжних містах, одного й того самого дня та майже в тій самій годині. Перший упав під авто в Римі. Смерть постигла Бартінія несподівано, не з його вини. Авто надїхало неправильним боком вулиці і штовхнуло трійняка з цілої сили, так, що він упав під колеса. Заки ще привезли його до лічниці, він умер, не відзискавши памяти.

Другого трійняка постигла смерть у тій самій годині, коли брата переїхало авто. Він жив у Фльоренції в якнайкращім здоровлі, бадьорий і повний життевих сил. Він умер нагло й лікарі ствердили, що причиною смерти був удар серця. Третій брат мешкав у Міляно. Він дістав телеґрафічну вістку про смерть обох братів і рішив виїхати з Міляно, щоб двох своїх братів примістити у спільнім гробівці. Свого плану він не виконав, бо ще того самого дня раптом занедужав і в короткому часі умер. Лікар ствердив смерть від серцевого удару.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

Заки зужите свої ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городоцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

Нездорові відносини в міністерстві скарбу.

Присуд у процесі вищих скарбових урядовців у Варшаві.

Минулого вівторка закінчився сенсаційний процес вищих урядовців міністерства скарбу у Варшаві таким присудом: Трибунал засудив: 1) головного підсудного **Антона Любовідзького на 9 місяців арешту і 200 зол. гривни;** 2) підс. **Збігнева Міцнера,** відповідального редактора „Тигодня Роботніка" **на 6 міс. арешту і 300 зол. гривни;** 3) **підс. Владислава Гайка на 3 міс. арешту і 150 зол. гривни;** 4) **підс. Кавецького,** відповідального редактора „Паньства Працы" **на 3 міс. арешту і 150 зол. гривни і 5) підс. Борковського** відповідального редактора „Зачин-у" **на 2 міс. і 100 зол. гривни.** Цьому останньому трибунал припинив виконання кари. В мотивах суд станув на становищі, що підсудні не перевели повного доказу правди. Якщо йде про закиди підсудних під адресою вищих скарбових урядовців, а саме: корупції, зловживання та покривання цих зловживань, підсудні не доказали цих своїх закидів. Усі ці закиди трибунал основно проаналізував. Деякі з них трибунал признав слушними.

І так суд ствердив, що б. інспектор міністерства скарбу, тепер директор скарбової палати в Луцьку не повинен був зазначувати у протоколі, що у члена картелю Сурина не найшли нічого у звязку з ревізією, хоч саме скарбові ревізори попали на докази деяких проступків. Якщо йде про закиди під адресою телерішнього директора податкового департаменту Юрія Любовідзького суд устійнив, що він поладнав неформально справу зловживань лущарні рижу, бо повинен був вимірити гривну особисто власникам та уділовцям цієї фірми, а не самій фірмі. Справді державний скарб внаслідок цього не має ніякої втрати, але ця неформальність обтяжує дир. Любовідзького. Якщо йде про закиди під адресою дир. Серадзького у справі передання актів Міхальського слідчому судді, то могло виринути підозріння, що дир. Серадзький дещо цікавився цими актами, але судова розправа не потвердила нічим цих сумнівів.

У дальших мотивах устійнив, що в міністерстві скарбу істнувала фактично нездорова атмосфера, підсилювана зловживаннями у скарбовім ресорті, підсилювана тимбільше, що цих зловживань не викрила надзірна влада міністерства, але вони вийшли на верх лише завдяки припадкові. Тому між нижчими скарбовими урядовцями повстав здогад, що є такі зловживання, що знову потягнуло за собою недовіря цих урядовців супроти зверхників. До невдоволених скарбових урядовців належав теж підс. Любовідзький. Суд підкреслив, що підс. Любовідзький спершу ділав у публичному інтересі, одначе коли довідався, що зловживання вже осуджені і ведеться карне слідство, а проте оголошував свої інформації, то не ділав уже в публичному інтересі, лише тому, щоб понизити приватних обвинувачів. Отже безпосередньо вдаряв в інтереси скарбових урядовців, посередньо в інтерес держави.

Ціла справа знайде ще відгомін перед апеляційним судом, бо засуджені заповіли апеляцію. Кажуть, що в міністерстві скарбу дійде до персональних змін.

Футра найдешевіше продає **ВОЛЬМАН і КОЛЬ**
Львів, ул. Ягайлонська ч. 5. — Тел. 236-95. 2—3

Присуд у процесі матуральної афери.

У вівторок пополудні по промовах прок. Трелі та оборонців: д-ра Гіртлера, який боронив підс. Рачека і д-ра Гельба, який боронив обох підсудних Мерерів, трибунал пішов на нараду. Опісля предсідник трибуналу Міхалє оголосив такий присуд: Підс. **м-ра Казимира Рачека трибунал засудив на 1 рік вязниці,** але зачислив йому слідчий арешт від 25. квітня до 25. червня ц. р. і припинив виконання кари на 5 років; підс. **Еліяша Мерера засудив на 1 рік безоглядного арешту та зачислив йому слідчий арешт від 25. квітня до 30. червня ц. р.** Третього підс. Й. Мерера трибунал увільнив від вини і кари.

—o—

По широкому світі.

Бритійський амбасадор у Римі припізнив виїзд з Англії з особистих причин; це припізнить англо-італійські переговори.

Шеф французького генерального штабу виїхав до Англії, щоби взяти участь у маневрах бритійської армії та перевести розмови з бритійськими політиками.

Китайський уряд забороняє, під загрозою кари вязниці і смерти, продавати харчі японському війську.

Большевики завзято розбудовують промисл і шляхи на Далекому Сході. Робітники, привезені на Далекий Схід, масово втікають, що неражує уряд на поважні втрати з огляду на великі кошти транспорту.

Румунія хоче домогатися, щоб зменшити компетенції міжнародньої дунайської комісії, бо вона обмежує суверенні права Румунії.

Італія веде переговори з Румунією та Югославією у справі урухомлення летунської лінії Рим-Білгород-Букарешт.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **Найдешевший сезон у Черчі.** Вересень найдешевший місяць у Черчі. Недужі на гостець (ревматизм), ісхіяс, гіхт, ниркові, шлункові, нервові та жіночі недуги повинні користати з нагоди дешево і вигідно вилікуватись. Живець отворений до 10. жовтня. 1503 4—10

— **Ідучи до Львова** заберіть зі собою футра до направи або замовте нові у Карпяка, Зибликевича 4. 4—9

— **Пригадуємо нашим передплатникам у Львові,** що адміністрація нашого часопису висилає для їх вигоди двох інкасентів, які самі зголошуються дома за передплатою. Наші інкасенти мають легітимації на трамваєвих картах ч. 255 і 256.

— **Природничий Музей Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові** після ремонту доступний для ширшого громадянства. Музей має відділи: мінералогічний, петрографічний, геольогічний, зоольогічний, ботанічний та відділ сільського господарства. — Оглядати можна кожного дня в годинах 8—13, у неділі і свята від год. 10—12.

— **Вписи на правничий виділ львівського університету.** Товариство українських студентів права „Правнича Громада" у Львові подає до відома, що студенти, які стараються за приняття на університет у Львові, виділ права, обовязані зложити в квестурі університету (вул. Костюшка 9): оплату за лікарські оглядини 4 зол., маніпуляційну оплату 10 зол. і піддатися лікарським оглядинам, що відбудуться в днях від 13—16. вересня ц. р. Опісля повинні внести до Деканату виділу права (новий університетський будинок, І. поверх) подання в справі приняття, до якого долучити: 1) метрику хрещення (в оригіналі), 2) свідоцтво зі VII. і VIII. кл. (в оригіналі), 3) свідоцтво зрілости (в оригіналі), 4) посвідки зложення вступних оплат, 5) посвідку відбутих лікарських оглядин, 6) виповнену карту індивідуальну, 7) куррікулюм віте та евентуально свідоцтво моральности, якщо студент має перерву в студіях. Крім того на виділі права обовязують вступні іспити: з латинської мови (письменний) і історії (устний), які відбудуться в днях 16, 17, 18, і 20 вересня. Оплата за вступний іспит 20 зол. Виклад полагодження подань подасть деканат до відома на таблиці оголошень виділу права. Студенти приняті на університет платять вписове 30 зол. і річну оплату 200 зол. Рівночасно повідомляється, що вписи для студентів всіх років відбудуться від 27. IX.—2. X. Звертаємо увагу студентам, що всякі подання і вписи доконувати треба цього року особисто. Докладніші інформації дає дижурний Тза кожної суботи від год. 12—13. в канцелярії студентської домівки при вул. Земяковських ч. 2 (Міцкевича 5), партер. Регулямін вписів можна набути в крамниці університету в ціні 10 сотиків.

— **Оперове стаджіоне у Львові.** За минулорічним прикладом починаються у Львові від вересня оперові вистави у формі т. зв. стаджіоне, себто кожного разу з іншими виконавцями й іншими творами. Перше стаджіоне підчас „Східних Торгів" виставить опери: Трубадур, Аіду, Богему й Кармен. Тенорові партії в усіх операх співатиме знаменитий румунський тенор Діну Бадеску; в головних жіночих ролях виступить Ванда Вермінська. Побіч них найкращий польський баритон Чапліцький — востаннє перед виїздом до Америки, наші земляки Зенон Дольницький та Іван Романовський, Роман Врага й ін. Диригентами будуть Бердяєв і Лерер, режисером Улуханов.

— **Розбудова Львова.** Комітет розбудови Львова буде продовжувати акцію робітничого будівництва. Рішено збудувати на Сигнівці дальших 40 домів, так, що робітнича оселя обіймативе 102 доми і захоронку. Тому, що грунти призначені на робітничу оселю на Сигнівці забудуються до краю, рішено вишукати відповідні грунти на основання другої робітничої оселі, що обіймативе найменше 200 домів. Програма блькових домів буде виготовлена в зимі, а тимчасом комітет рішив вистаратися для Львова більші кредити.

— **Обнижка комірного буде продовжена.** У віцепреміера Квятковського відбулося 31. серпня ц. р. засідання економічного комітету міністрів у справі знижок комірного. З огляду на продовження побору спеціяльного податку від пенсій до кінця буджетового року, комітет поручив міністрові справедливости виладити проєкт закону, що продовжує знижку комірного від середніх мешкань до 31. березня 1938. р., а від найменших мешкань (одно і двокімнатних) навіть на довший час. Одночасно проєкт має передбачувати ступневу і повільну ліквідацію охорони льокаторія, виймаючи впродовж кількох літ запід її ділання поодинокі категорії мешкань, починаючи від більших.

— **Хто виграв долярівку?** В нинішнім тягненні долярівки впали м. ін. такі виграні: 40.000 дол. на ч. 533789; 8.000 дол. на ч. 1312096; 3.000 дол. на ч. 354777 474236 1379506; 1.000 дол. на ч. 519325 749989 311301 163490 1426431; 500 дол. на ч.: 221967 670796 513493 498998 909443 670913 791834 978614 1351867 1110617.

— **Йдуть екзекуції.** З днем 1. вересня минув речинець полекш при стяганні податкових заległостей з рільників. Екзекуції, які припинено на 6 тижнів з причини жнив, ідуть дальше.

— **Ціни шкільних підручників без змін.** З новим шкільним роком стає актуальною справа шкільних підручників. Ціни цих підручників мають залишитися без змін. По книгарнях появилися вже наклади дешевих книжок для вселюдних шкіл. Ціни хитаються від 40 до 50 сот.

— **Вовки в Карпатах** появляються частіше. Недавно біля Говерлі два вовки в ясну днину, як була мряка, загризли на Козинецькій полонині семеро овець.

— **Бузьки відлетіли.** Хто вертався 27. серпня ц. р. із Ворохти (знад Прута), бачив цікаве явище. Недалеко Дністра на просторі від Галича до Журавна (біля залізничого шляху)

видно було пять величезних громад бузьків, кожна громада могла мати по кілька тисяч штук. Бузьки летять гуртами, не рядами. Громади були в деякій віддалі від себе; дві громади були на землі, а три в леті в напрямі на Галич, Коломию, Чернівці та очевидячки на Софію і дальше до Єгипту над Ніль. Були це мабуть бузьки з цілої середущої Европи. Бузьки мають правдоподібно завжди постій, чи може і збірний пункт біля Галича. Може від цього і назва б. галицької столиці (багато птиці—галич). Правильно бузьки повинні би відлетіти на другу Богородицю (після осіннього зрівнання дня з ніччю).

— **Хто вбив поліцая?** Арештованого у звязку з убивством поліцая на Клепарові о. Яценкова відставили до диспозиції слідчого судді Цісла. Слідчий суддя переслухав уже в середу о. Яценкова. Вини о. Яценковому ще не доказали та багато залежати буде від експертизи, яка має виказати, чи поліцай Маньковський згинув від кулі з автоматичного револьвера калібру Ф. Н. 6.35, чи із сильнішої зброї калібру 7.65 або 8 мм.

— **Засудили 34 українців.** 14-денний процес в окружному суді в Луцьку скінчився 31. серпня таким присудом (вчора подали ми тільки коротко): 1) Івана Хлимова засудили на 10 літ вязниці; 2) Павла Мигаля 8 літ; 3) Івана Коханського, 4) Василя Савича, 5) Андрія Марченка 7 літ; 6) Віталія Харуцького-Сухозанця, 7) Бориса Пашкевича, 8) Теодора Крука, 9) Івана Халимона, 10) Атанасія Матвійчука по 5 літ; 11) Алексія Комаревича, 12) Петра Джугала, 13) Олену Штукалко, 14) Атанасія Юника, 15) Якова Пенджовського і 16) Сергія Федоровича по 4 роки; 17) Никанора Мандзюка, 18) Григора Антонюка, 19) Іляріона Климюка, 20) Василя Дишканта, 21) Сергія Мартіянова, 22) Теодора Вітковського, 23) Родіона Артищука й 24) П. Марчака по 3 роки; 25) Теофана Кравця, 26) Павла Вишневського, 27) Алексія Левчука, 28) Віктора Вавринчука, 29) Івана Левосюка, 30) Михайла Замкевича, 31) Івана Фіту, 32) Степана Борисюка й 33) Василя Третевича по 2 роки; 34) Теодора Скоповського на 1 рік вяжкої вязниці. Вісьмох підсудних увільнили від вини й кари. Всім засудженим вчислили слідчу вязницю. Що до гострого виміру кари суд станув на становищі що майже всі підсудні інтелігенти.

— **Стемплювання запальничок.** Всі скарбові уряди будуть стемплювати до 1-го жовтня ц. р. запальнички. Оплата 1 золотий від кишеневої запальнички, 2 золоті від бюркової, а 5 зол. від золотої й срібної.

— **Краєва хроніка.** В Залісці чортківського повіту затроївся грибами Іван Совяк та у дорозі до шпиталю помер. — В Яслі кинулася під потяг і згинула на місці 19-літня Гелєна Айнзідлер. Причиною самогубства була нещаслива любов. —

— **Пожежі.** В Улицьку пов. Рава Руська грім ударив у хату Мик. Наконечного, наслідком чого згоріла хата, стайня, стирта соломи, рільниче приладдя і дві безроги. — На фільварку Бренгольців у Сновичі пов. Золочів повстала 24. серпня ц. р. підчас щеплення коней з громад Снович і Чижів пожежа, що знищила велику дворську стайню.

— **Тиф у Чорткові.** Як повідомляють із Чорткова, стверджено там три випадки тифу серед жидівського населення. Справою занялася санітарна влада.

— **Трагічна смерть хірурга.** У Перемишлі в загальному шпиталі секундар д-р Костецький підчас операції ропного запалення очеревної вколовся іглою в палець. До 48 годин кров затроїлася і після однотижневих терпінь д-р Костецький помер.

— **Викопки на Волині.** В районі сіл Конюшки, Косиянець і Липе коло Дубна відкопано гроби, що походять з XI і XII століття. Є це правдоподібно останки половецьких войовників, що в тих часах воювали з українськими князями. Свідчать про це останки зброї та прикраси, знайдені у гробах. Крім того відкрили цвинтарище з епохи неоліту, а в ньому значну скількість кремяних знарядів і кераміки. Розкопки тревають дальше.

— **Еміграційний ошуканець перед судом.** Окружний суд у Катовицях розглядав голосну свого часу справу Андрія Манька, що був замішаний в кримінальну аферу, опісля втік до Франції, заложив там еміграційне бюро і допустився ріжних ошуканств на шкоду багатьох емігрантів із Галичини. Коли довідалася про це французька влада, він утік із Франції до Польщі, але на основі стежних листів його арештували в Катовицях. На розправі не переслухували свідків, бо всі свідки зложили зізнання шляхом

Скличуть сойм у передчасному речинці?

Кружляють поголоски, що у звязку зі справою охорони льокаторів мають скликати сойм у вчаснішому речинці. Розпорядок про обнижку комірного вигасає 30. листопада ц. р., а звичайна сесія сойму мала б зачатися щойно з кінцем листопада, а властиво 1. грудня. Тому соймову сесію мали б скликати скорше, щоб полагодила справи охорони льокаторів.

АМБАСАДОР ЛУКАСЄВИЧ — ВІЦЕМІНІСТРОМ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ?

АБЦ (орган ОНР) повідомляє, що амбасадор Польщі в Парижі Лукасевич буде іменований віцеміністром закордонних справ, а віцеміністр Шембек одержить дипльоматичне становище при Ватикані.

ПОЛК. СЛАВЕК У ПРЕЗ. МОСЦІЦЬКОГО.

Орган ОНР повідомляє, що президент Мосціцький підчас побуту в Юраті над морем приняв на кількагодинній авдієнції Валерія Славека. Була це перша авдієнція Славека від часу, як він уступив із уряду.

—o—

Далі арештують людовців.

Арештували професора університету та двох адвокатів.

У звязку з останніми подіями в Галичині арештували в Закопанім професора університету Станислава Кота, якого під ескортою перевезли до Кракова. В Тарнові арештували адвоката д-ра Станислава Хмеля та визначного діяча Стронніцтва Людового Володислава Вітека. Льокаль Стронніцтва Людового в Тарнові зревідували, опісля опечатали. У Грудзьондзі, в графічних заведеннях Кулєрського, де друкується орган Стронніцтва Людового „Газета Грудзьондзка" і „Гонец Надвісляньскі" перевели ревізію, забрали багато матриц, відливів і частину накладу „Газети Грудзьондзкої".

—o—

П.Е. 37. Приймм лист і пересилку. Не смійся при відборі. Будеш вдячна, коли побачиш, який чудовий полиск надає обуві паста Ердаль. Отже очікую відповіді. Ч. Ж. 37. Її таємниця: Вжити якнайменше пасти Ердаль, але полірувати м'яким сукном аж до лискучого диску. 34.96

АРЕШТУВАЛИ СЕКРЕТАРЯ II. ІНТЕРНАЦІОНАЛУ.

РОТЕРДАМ, 1. 9. ПАТ. Секретаря II. інтернаціоналу Фридриха Адлєра арештували за перехід кордонів Голяндії з фальшивим паспортом.

Торпеда на анґлійський контрторпедовець.

ЛЬОНДОН, 1. 9. ПАТ. **Анґлійські офіційні кола потверджують вістку, що нині рано невідомий підводний човен заатакував британський контрторпедовець „Гевок" на Середземному Морі. Торпеда не поцілила контрторпедовця.** Офіційні кола стримуються покищо від усяких коментарів аж доки слідство не устійнить, в яких умовинах відбувся напад і хто відповідає за нього. Новий напад викликав велике схвилювання в Льондоні. Запевняють, що анґлійський уряд видасть відповідні доручення, щоби припинити ці інциденти. Одночасно на цю тему відбуваються наради між британським і французьким урядом. Останній напад може лише підкреслити їх доцільність. На місце нападу виїхали з Гібральтеру контрторпедовці „Гіперіон" і „Гарді".

реквізицій. Тільки деякі з них вернулись до Польщі решта перебуває ще у Франції. Обвинуваченого Манька привели на розправу під ескортою із слідчого арешту, в якому перебуває від року.

— **Хотів відкрити тайну смерти.** 16-літній Василь Стефанишин у Воскресинцях пов. Коломия хотів знати, як виглядає смерть. Тому пішов вечором, як старші бавилися зі своїм 12-літнім братом Іваном на недалеку леваду. Тут виліз на високе дерево, заложив собі посторонок на шию і скочив. Коли брат побачив, що Василь повис у повітрі і зачинає душитися, виліз також на дерево і перетяв посторонок. Висільник упав на землю і тяжко потовкся, так що його відвезли непритомного до коломийського шпиталю.

— **Замінені літи.** До адміністраційної влади у Варшаві зголосився Яків Айзенберг і зложив письменне прохання змінити йому імя і прізвище на Авраам Рубін-Мондшайн. Одночасно зголосився Авраам Рубін-Мондшайн, просячи, щоби міг називатися Яків Айзенберг. Справа викликала загальне здивування. Показалося, що 36 літ тому в мешканні батька Айзенберга дві мами, Айзенбергова і Мондшайнова вродили одночасно двох синів. Підчас ритуального обряду через помилку обох хлопців заміняли, але на це ніхто не звернув уваги. Аж недавно виринуло підозріння, що щось тут не в порядку. А саме: молодий Айзенберг дуже подібний до старого Мондшайна, а зате молодий Мондшайн подібнісенький до старого Айзенберга. Переведено аналізу крови і показалося, що оба молоді жиди мусять змінити імена і прізвища, бо походять від інших батьків, ніж це записано їм у метрици.

— **Громи в Болгарії.** За статистикою болгарського міністерства рільництва в першій половині ц. р. у Болгарії 19 тисяч овець стало жертвою громів. В липні ц. р. один тільки грім, що вдарив біля монастиря Ріля, убив 865 овець. Одночасно згинуло від громів 49 людей. Болгарське міністерство рільництва видало тепер обіжник до селян і пастухів, щоби підчас бурі не ховалися з чередою на вершках гір, серед поодиноких дерев та в інших виставлених місцях.

— **Совіти марнують релігійне мистецтво.** Мистецький комітет при раді народніх комісарів СССР видав розпорядок, щоби в найблизшому часі зібрати всі твори релігійного мистецтва з усіх російських музеїв. Частину тих творів мають продати за границею, але тільки до музеїв і приватних зборів.

— **Катастрофа в анґлійському летунстві.** В Кембрідж зударилися два військові літаки, при чому один із них розлетівся в кусники і впав. Пільот згинув на місці. Число катастроф в анґлійському летунстві впродовж цього року побільшилось до 57, при чому 91 летунів утратило життя.

— **Ріжні вістки.** У бразилійській провінції Сан Павльо згоріли склади бавовни. Вогонь знищив 2.000 тон бавовни вартости 3 міліонів мільрейсів. — В Космені (стейт Індіяна) зударився автобус з приватним самоходом, при чому погибло 7 осіб а 35 є тяжко ранених.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

З кіна.

Кіно „Атлянтік": „Велика любов Бетговена".

Як у літературі останнього десятиліття пішла мода на спомини та історично-біографічні романи з життя відомих постатей, так і фільма разураз звертається в погоні за сценаріями до історії життя великих людей. Після Наполеона, Марії Стюарт, Рембрандта, Шуберта, Ліста та багатьох інших — прийшла черга на Бетговена. Життя цього „великого самотника", трагедія його глухоти, його геніяльна індивідуальність можуть стати справді небуденним сюжетом для фільми чи драми. Абель Ганс — автор одної з перших великих воєнних фільм, що обігли світ „Обвинувачую!" — намагається показати у своїй бетговенівській фільмі тільки одну сторінку життя великого творця: його любов до „безсмертної коханої", якою, як догадуються дослідники, була Юлія Гюіярді, та його відношення до другої жінки, яка грала велику ролю в його житті і творчости Тереси Брунсвік. У фільмі якої акція йде 20-кілька років, багато немало

тей і неточностей. Незрозуміло, чому напр. Бетговен творить жалібний марш „На смерть героя" — із 3-ої симфонії (як відомо скінченої у р. 1804) у роках куди пізніших, бо кілька сцен передтим бачили ми у фільмі дату р. 1807, при якій подано закінчення Бетговеном 4-ої і 5-ої симфонії! Незрозуміло, чому Бетговен, якого грає найбільший французький актор Гаррі Бор, назверх майже ввесь час не старіється, себто не зміняється від 30-го до 50-го року життя. Врешті ніяк не можемо відгадати інтенцій режисера, який обі жінки фільми — Юлію й Тересу — обсадив страшенно нецікавими акторками — нецікавими як актор ки і жінки.

Польський перекладач текстів очевидно не мав поняття про те, що коли Бетговен говорить про „Вальс діяболік" — річ іде про вальс Діабеллія — і тому ніхто мабуть не розуміє, що це за „дияволський" вальс, як подає один напис. Хоча фільма може дуже розчарувати кожного, хто знає ближче життя та творчість Бетговена, то таки вона досить вірно передає цілий той настрій і трагічну атмосферу, в якій доводилося жити та вмирати великому музиці. Шкода, що перед фільмою з життя одного з найбільших геніїв світа у перерві чуємо тільки „шляґери" замість композиції Бетговена.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:

Як чоловік зійшов на пана.

З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.

Веселе оповідання про молодця, що виходить із собою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „партію", чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.

Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

Відозви й комунікати.

ВАЖНЕ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІҐРАНТІВ ДО АРҐЕНТИНИ.

Редакція часопису „Українське Слово" в Буенос Айрес (Аргентина) звернулася до Головної Управи Рідної Школи з проханням подати до відома українського загалу, зокрема тих, що вибираються до Аргентини, таку інформацію:

Українське Т-во „Просвіта" в Аргентині, як найстарше і визнане аргентинською владою, потрапило виєднати в останньому часі дозвіл у тутешнього уряду на вступ представника аргентинської „Просвіти" до Еміґраційного Уряду. Ціллю такого представника є: зустрічати наших земляків, інформувати про місцеві обставини, протидіяти жидівсько-комуністичним агентам, що вештаються біля еміґрації, перестерігаючи перед ошуканцями і злодіями, що обманюють наших земляків і в міру змоги нести їм поміч.

Про користи такого представництва не потребуємо багато розписуватися. Представником цим є адміністратор „Українського Слова" п. **Ізидор Рибак**, що від 5. серпня ц. р. вже виконує свої завдання. Треба, щоб наші земляки, ідучи до Аргентини, знали, що тут жде їх своя людина, яка безінтересовно дасть їм пораду, а то й поможе.

Читачів часописів просимо повідомити про це інтересованих, що може не мали нагоди прочитати саме цього числа часопису.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 120—7

ВІДГУКИ ДНЯ.

Де їхати?

Цілий божий рік ні думки про це. Адже має міщух і без цього багато клопотів, а вакації так далеко, а в кишені так пусто, а час такий у місті дорогий... Щойно десь у половині травня з'являється думка і настирливо повертає, хоч ви її відганяєте як докучливу муху: Де їхати?

Хто має більше вибирається далі, хто менше — ближче, але всі кудись їдуть.

Це все про мужчин. Бо жінки зараз після вакацій снують пляни поїздки на другий рік.

Менш більш виглядають ці пляни так:

В вересні — Югославія, Італія, Норвеґія.

В жовтні: Румунія.

В листопаді: Ґдиня плюс Данціг і Цопот.

В січні: Заліщики плюс поїздка до Чернівець.

В березні: Заліщики без поїздок.

В квітні: десь у гори.

В червні: загалом десь, бо „слово даю, згину в тім проклятім місті"...

Кінчиться — в ліпшім випадку на Гребенові, в гіршім — на Гологорах, а звичайно — на Зашкові, чи Оброшині коло Львова („ліс не так дуже далеко, а купіль від біди також можлива!").

Я цього року постановив ще в червні, що поїду до тітки на долах.

— Приїдь — казала раз. — Я тебе відгодую трохи, бо ви в тім Львові хіба нічого не їсьте, не спите і загалом... живете безпамятно.

— Приїду напевно, тіточко...

Постановивши вщасливити своєю особою рідну тітку, розділив я відповідно до цього свої вакаційні фонди: посплачував більш пекучі довги, забезпечив рідню і зацитькав на якийсь час власника каменици. Собі лишив на папіроси, преферанса, на вакаційний дарунок (більша табличка шоколяди „Фортуни Нової") і... поїхав у Підлюте.

Поїхав — напрявду кажу правду — на два-три дні подивитися, побалакати зі знайомими, полюбуватися дикими горами і потім назад на доли, до тітки на відпочинок. Поїхав на два-три дні, а був цілий місяць. Нехай усі ті, яким моя безплатна особа доїла до живого будуть вибачні, бо нема на світі — навіть у Румунії — такого дешевого пансіону, щоб можна було в ньому прожити цілий місяць за ті гроші, які я привіз із собою, а з другої сторони я вибачаю їм всі оці дощі, слоти і плюти, що ними вони частували мене щодня, все під вечір запевняючи:

— Завтра погода мурррована!

Мурувалась ця погода цілий місяць, а дощ шумів, а Лімниця ревіла. Навіть рови при гостинці замінялись на рвучкі потоки, а калабаня коло старої школи на озеро, а кладка через калабаню на сплав.

Всеж таки вимолив я собі бодай трохи сонця і воно тим більше буде памятне, тим кращe в споминах. Треба багато-багато сірих днів у сірім Львові, щоб затерся слід того сонця в душі.

Так як багато-багато треба було пасти, щоб затерся слід болота на черевиках з цього річного серпня.

Галактіон Чіпка.

ДО ВСІХ П. Т. ВИДАВНИЦТВ, РЕДАКЦІЙ І АДМІНІСТРАЦІЙ У КРАЮ І ПОЗА КРАЄМ.

Усе, що вже написали і будуть іще писати в українській і чужих мовах про Крилос — Княжий Ґалич у звязку з розкопами д-ра Я. Пастернака, повинно найтися в українських загально-національних бібліотеках і музеях та зокрема теж і в будучому музею у самому Крилосі. Тим-то просимо всі П. Т. Видавництва, Редакції й Адміністрації: надсилати по одному примірникові тих часописів, журналів та окремих видань, де була чи ще буде хочби найменша згадка про Крилос, між іншим теж і на адресу: **Дмитро Герчаніївський**, управитель митрополичих діб у **Крилосі, п. Галич.**

Всі краєві й позакраєві часописи просимо цей заклик передрукувати.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

PION, tygodnik literacko-społeczny. Warszawa. R. V. Nr. 32, 33, 34.

WOJSKOWY PRZEGLĄD SPOŁDZIELCZY „SPOŁEM". Warszawa. R. XVI. Nr. 8.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Lwów. R. XI. Nr. VII.—VIII.

RUCH SŁOWIAŃSKI. Lwów. S. II. R. II. Nr. 7.

ZEITSCHRIFT FüR GEOPOLITIK. XIV. Jahrgang. Heft 7.

PROMETHEE. Nr. 127, Nr. 128—129. Paris 1937.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ҐВОЗДЕЦЬ:
2. IX. Муж двох жінок.
3. IX. Шаріка.

КОЛОМИЯ:
4. IX. Ніч під Івана Купала.
5. IX. Шаріка.
6. IX. Інваліди.
7. IX. Дівча з Маслосоюзу.

Білети можна вже набувати в Учит. Спілці.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ДОЛИНА:
2. IX. Подружий метч.
3. IX. Маруся Богуславка.

ВИГОДА:
4. IX. Хмара.
5. IX. Жайворонок.
6. IX. Віл.
7. IX. Ґейша.

ВЕЛДІЖ:
8. IX. Хмара.
9. IX. Воскресення.
10. IX. Маруся Богуславка.

ЖУРАВНО:
11. IX. Ніч під Івана Купала.

Театр перед виїздом на Лемківщину загостить до Львова з народнім репертуаром.

Український Молодий Театр „Заграва"

КОСІВ:
2. IX. Тарас Шевченко.
3. IX. Муравлі.

Великий Театр:

Четвер, 2. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг" музична комедія.

Пятниця, 3. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг" музична комедія.

Субота 4. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг" музична комедія.

КІНА.

АПОЛЬО: „Бургтеатр".
АТЛЯНТИК: „Велике Бетовенове кохання".
ВАНДА: „Роз-Марі", „Соната".
ҐРАЖИНА: „Орднет Міхоровський"
ЄВРОПА: „Романтичний міліонер".
КАСІНО: „Герої моря".
КОПЕРНИК: „Підводний човен".
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Зацькована", „Останній поганин".
МІРАЖ: неділя.
МУЗА: „Пані міністер танцює".
ПАЛЯС: „Наречена з припадку".
ПАН: неділя.
РАЙ: „Останній акорд" із Ліль Даговер.
СВІТ: „Буде краще" з Тоньком і Щепком та ревія.
СТИЛЕВЕ: „В тіни самітної сосни" ревія.
ТОН: „Непереможний Робінзон Крузо"
УТІХА: „Анна Кареніна" і ревія „Особові маневри".
ХИМЕРА: „Варвароля".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Білгород — Букарешт".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 2. вересня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Романтичні фантазії, форт., кларнет, 19.15 Камеральні твори Бетовена, 20,10, 21.00 Вечір танку; БІЛЬГОРОД 18.20 Нар. пісні, 20.00, 21.00 Скр., форт., 21.30 Співи. реціталь, 22,15 Нар. музика; БУДАПЕШТ 18.30 Концерт балалайк. орк., 17.00 Співи, 18.00 Циг. музика, 19.30 Віол. реціталь Шенти Венеша, 22.25 23.00 Концерт військ. орк.; ВІДЕНЬ 12.00, 13.10 Розр. концерт, 15.15 Для дітей, 17.30 Голяндські нар. пісні, 18,20 Індійська й европейська музика, гутірка з муз. ілюстр., 21.00 „Вінервальд" вес. муз. авд.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Оперетькові мельодії, 18.00 Соната на скр. і форт., Т. Ґавсмана, 21.15 Настроєва муз. авд., КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт. 20.40 Розр. музика, 21.00, 22,00, 23.00 „Льогенґрін" оп. Р. Вагнера; МІНХЕН 8.30, 9.00 Веселий музикорам, 10.00 Нар. пісні, 15.00 В городі орхідей, настроєві муз. образки, у вин. солістів, 20.10, 21.00 Вечір оперетькових мельодій; ПРАҐА 16.50 Секстет а-дур Дворжака, 20.00 Орх. концерт; РАДІО ПАРІ 12.30 Орх. концерт, 13,15, 15.45, 19.30 Співи, 16.00 Репитації, 16.45, 18.00 Театр Улан, 19.15 Форт., 19.45 Клявесинові твори, 21,00, 22.00 „Трістан і Ізольда" оп. Р. Вагнера; РИМ 17.15 Бразил.-італ. концерт із Ріо де Джанейро, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Кармьо Гонці" комедія.

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по вол. 1.40, линки по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519 23-7

Пятниця, 3. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, квінтет, 17.00 Веселі дуети, розр. музика, 19.15 Концерт оп. музики, 21.00 Розр. муз., ВІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні, 19.50, 20.00 Спів, реціталь, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт циг. орх., 13.30 Вок. концерт. 14.00 Форт., 20.30 Циг. музика, 21.30, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.40 Для жінок, 17.20 Форт. квартет Р. Катіка, 18.20 Швайцарські пісні, 19.25 Поворот зі села, вес. муз. авд., 20.00, 21.00 „Камінь під камінем" драма Судермана, 22.20 Розр. музика, ДАЙТШ. ЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 15.15 Дитячі пісні, 18.15 Давні танки і пісні, у супр. лютні та квартету альтівок, 22.30 Розр. і танк. музика, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.00, 21.00 Розр. музика, 22.15 концерт хору. МІНХЕН 8.30, 9.00 Весела музика, 16.00, 18.00 Веселий концерт солістів, 19.00, 20.00 Концерт, форт.-сер., ПРАГА 14.00 Від Штрауса до Бенацького, гутірка в муз. ілюстр., РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30, 13.45 Концерт, 13.15, 17.30 Спів, 14.30, 15.00 Театр Уяви, 16.00 Камер. музика, 17.00 Казки, 18.00 Для жінок, 19.00, 19.30 Форт., 21.00, 22.00, 23.00 „Аріядна в Наксос" оп. Р. Штрауса, РИМ 17.45 Квінтет на смички і форт., 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Сантарелліна" оп. Герве.

ПАНЧОХИ

спеціяльно тонкі зол. 3.50
практичні 1.85
625 „ДІМ ВОЛІЧКИ" 16-7
Львів. Сикстуська 2 (побіч брами)

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 2. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня; 6.18 Руханка; 6.38 Музика з гр. пл.; 7.00 Ранішній денник; 7.10 Музика з гр. пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудневий денник; 12.15 Про глибоке орання; 12.25 Орх. концерт; 13.55 Легка музика з гр. пл.; 14.50 Спортовий порадник; 14.55 Львівська біржа; 15.00 Наші піснярі, з гр. пл.; 15.35 Львівські біжучі вістки; 15.45 Господарські вістки; 16.00 На сільські мотоцикли; 16.15 Бетовенова VIII. Симфонія, гр. пл.; 16.40 Лекція про добре співання; 16.55 Нар. капеля; 17.50 Спортовий порадник; 18.00 Передучорашній Львів; 18.10 Ерінія хор, гр. пл.; 18.30 Листи та програми; 18.40 Програма на завтра; 18.45 Спортові вістки; 18.50 Актуальна гутірка; 19.00 Театр Уяви: „Світанок, день і ніч" Дарія Нікодемія; 19.40 Актуальна гутірка; 19.50 Спортові вістки; 20.00 Нар. музика; у перерві коло год. 20.45 Вечірній денник, Хліборобські вістки; 21.45 „Будні пп. Ковальських"; 22.00 Спів, реціталь Паольо Чівіля; у перервах музика з гр. пл.; 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат; 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Пятниця, 3. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Нар. пісня, з гр. пл., 12.20 Комунікат льв. Хліборобської Палати, 12.25 Сальонова орхестра, 13.55 Вагнер і Верді, з гр. пл.; у перерві о год. 14.03 Гутірка союзів ККО, 14.35 Трохи пісні, трохи слова, скринька для дітей, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Розні, з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 концерт солістів: спів, віол., форт., 16.45 Літаком до Палестини, 17.00 Концерт фільг. орх., 17.50 Мандрівка цінка, 18.00 Туристичний інформатор, 18.05 Орх. Марка Вебера, гр. пл., 18.30 Гутірка про моди, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Камер. концерт: форт., обой, фагот, 19.25 Італійські пісеньки у вик. Й. Волінського, тенор у супр. форт., 19.50 Спортові вістки, 20.00 Розр. концерт; у перерві о год. 20.45 Вечірній денник, актуальна гутірка, 21.45 „Будні пп. Ковальських", 22.00 Скринька, 22.30 Настроєві пісні у вик. сольов.-вок. квартету, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Глинянські килими

Гобеліни, завіски, обруси найкращі і найліпшої якости поручає фабричний склад

Ст. Ґалан

Львів, вул. Сикстуська ч. 20
(Народна Гостинниця)

Ціни фабричні. Приймаємо облігації Нар. Позички та інші вартостеві державні папері. Власні крамниці у всіх великих містах 5—6

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 1. вересня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·68, 86·05, Долярн американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 292·09—290·72, Франки фр. 19·87—19·75, Франки швайцарські 121·90—121·10, Фунти англ. 26·38—26·22, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Кор. дан. 117·74—116·90, Кор. норв. 132·58—131·60, Корони шв. 135·98—135·00, Ліри італ. 23·80—23·10, Марки фінлянд. 11·65—11·20, Марки нім. 132·00 — 127·00, Шиллінги австр. 99·50—97·00, Тель Авів 26·25—25·95, Марки нім. срібні 142·00 — 136·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·75, 55·75, пов. інв. 1 ем. 69·00, серія 68·50 2 ем. 82·25, серія 82·25, конверс. 62·88, 62·00, 4 пр. дол. 38·00, 38·50, консол. 58·25, 58·50, 58·00 58·25, дві ост. дрібні.

Папери.

Банк Польський 104·75 Цукор 34·25 Вугель 24·50, Лільпоп 51·25, 52·00, Острівець 26·50, Стараховичі 32·50.

Тенденція сильніша.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Мука пшен. І. 0-30%	47·50—48·00
Мука пшен. І. 0-30%	45·50—46·00
Мука пшен. І. 0-65 %	43·50—44·00
Мука пшен. ІІ. 30-65%	39·50—40·00
Мука пшен. ІІ. 50-65%	36·00—36·50
Мука пшен. ІІІ. 65-70%	28·00—28·50
Висівки житні	13·75—14·00
Висівки пшеничні грубі	15·00—15·25
Висівки пшеничні середні	14·00—14·25
Висівки пшеничні мілкі	15·75—16·00

Інші курси незмінені.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Львів, 31. серпня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг. дьоко вагон стація заладовання.

Пшениця одм.	28·50—29·50
Пшениця зб.	28·00—29·00
Жито зб.	21·40—22·40
Ячмінь паш.	15·75—16·75
Ячмінь 640	16·75—17·75
Ячмінь 680	17·75—18·75
Овес легко задощ.	16·50—17·50
„ незадощ.	18·00—19·00
Кукурудза жовта	25·00—25·50
Кукурудза червона	26·00—26·50
Рішак	57·00—58·00
Вика темна нов. збору	18·00—19·00
Вика сіра	17·00—18·00
Насіння льону	43·00—46·00
Гречка	21·00—22·00

Гречка подешевіла. Ціни інших продуктів незмінені. Тенденція здержана.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 1. вересня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкд. в опак.	3·00 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця	3·70 зол.

Тенденція на масло і молоко звишкова, на яйця здержана.

ОПОВІСТКИ.

Однорічну приватну жіночу школу купецької підготови II ступня для абсольвенток гімназій дівочого типу відкриває на основі дозволу Міністерства В. і П. О. в початком шкільного року 1937-38 **Товариство „Український інститут для дівчат" у Перемишлі.** Вписи приймає Дирекція школи до 7. вересня п. р. при вул. Татарській ч. 4. До школи заангажовано першорядні фахові сили. При школі є зразково уладжений інтернат. 1501 4—4

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

МЕШКАННЯ

ДВА ПОКОЇ, передпокій, кухня, повний комфорт. Один покій, передпокій, кухня, комфорт — уже вільні на поверсі, до полудня **Остроленцька 17** ріг Потоцького, напроти церкви і шкіл СС. Василіянок. 1549 1—3

ТРИКІМНАТНЕ, сонячне, фронтовеломфортове мешкання зараз до винайму. Театинська 3. 1548

СТУДЕНТЦІ або урядничці винайму окрему, умебльовану кімнату. Інформації в Адміністрації „Діла". 1—3

ПРИЙМУ на станцію 2 учениці, Фортепіян дома. Кохановського 15а І. п. на право. 2—3

КІМНАТА сонячна, гарна, з урядженням до винайму Вайди 26/12. 1526 2-3

УРЯДНИЧА родина прийме двох учнів на станцію з цілим утриманням (60 зол.). Поміч у науці. Жулінського 1/І. п. д. 3. 1525 3—3

ПРИЙМУ учениці на мешкання, близько головної гімназії і СС. Василіянок, Мирослава Морозова, Львів, Ходоровського 11. II. 1529 2—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШУКАЮ праці, учителька до дітей, вихователька, можу теж заняти домашнім господарством. Я скінчила гімназію, школу господарсько-рільничу, курс сільсько-господарських інструкторок у Львові та курс провідниць „дитячих садків" у Львові. Крім цього маю 4-літню практику в „дитячому садку". Відповідь прошу слати на адр.: для Марійки, поштерестанте почта: Ланчин, село Добротів.

АБСОЛЬВЕНТКА семінарії шукає лекцій у Львові або на провінції. „Діло" під „Сирома на". 1552 1—2

НАУКА

В ТОВМАЧІ з днем 1. жовтня ц. р. відбудеться тримісячний курс дириґентів. У програмі: музикольогія на дутих і смичкових інструментах, кооперація, диканство, наука культурно-освітніх діянок. Зголошення до 20. вересня п. р. з марною на відповідь. Проф. Білецький, Тлумач, Шашкевича 2. 1550 1—3

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПАННА пристійна, 32 роки, дипльом, придане, шукає характерного мужчину на відповідному становищі, що бажав спокійного родинного життя. Ціль подружжя. Дискреція. Не анонімн. Перемишль, поште-рестанте, „Доля". 1551 1-1

ОДРУЖИТЬСЯ молодий, жебрицький торговельник — освіта, майно 100.000 зол. — з пашою чесною, інтеліґентною, жебрицькою. Придане від 10.000 зол., забезпечене в підприємстві. Зголошення Адм. „Діла": „Поважно". 153 8 2—2

АНТИКВАРНІ

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ нові, вживані, найдешевше в Антикварні „МІЛЬ КНИЖКОВИЙ". Львів, Баторія 6. Купно — продаж — заміна. 1524 2—3

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „Д І Л О!"

РІЖНІ

УЧНІ 7-100

Збливаються початок шкільного року.

Все шкільне приладдя купуєте **тільки** у фірмі

ПЕРЕРОБЛЯЮ перини на ковдри пухові: Романова, Городецьких 4, біля Ринку. 1465 1—3

РОБОЧІ УБРАННЯ І ПЛАЩІ найдешевше джерело Вербіяя „ПАЛЬОМ", Львів, Гетьманська 22, побіч Музею. 1120 12-?

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу М. Гаммер і СИН **Львів, Зьрудля. на 3.** тел. 271-14. 1406 11-15

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знамениті, гарантовані — дешево продає, міняє **Ганак, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 6—10

ОГОЛОШЕННЯ.

ВПИСИ

на однорічний, новітній курс крою і шиття, а також домашнього господарства з правом складати свідоцтва і управненим фахової освіти через три роки аж до виволення. Також приймає на тримісячний практичний курс крою, шиття, шиття білля, також всі роботи з ділянки жіночих одягів.

З провінції приймає в піляим утриманням і в науков на вок. 90.

Інформації дає

Марія Пісарська

Львів, Сташіца 8. II. пов.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське комп. підпр. самох. - перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 1428 6—10

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Християнська харчівня
„ГАЛЬКА"
поручає дешево вибагливі сніданння, обіди, вечері
Львів, вул. Пекарська ч. 1 ц.
1390 Тел. 291-00. 11—15

БРИТВИ

найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Пятниця 3. вересня 1937. Ч. 193

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

ПІСЛЯ РЕВОЛЬТИ ЛЮДОВЦІВ.
(Передова стаття.)

Самовбивство премієра Совітської України.

Неполагоджені европейські справи.
(Власна кореспонденція з Женеви).

Китай пропонує Японії пакт неаґресії.

Сторпедовано британійський корабель на еспанських водах.

Хіхон піддається національним військам.

Масарик важко хорий.

Сензаційний напад на пошту в Рогатинщині.

Вязниці переповнені людовцями.

Розбудова суспільної опіки над дітьми у Львові.

З лугового життя в Тернопільщині.

Жіноча сторінка.

Ч. 193 (14.736). Львів, пятниця 3. вересня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Китай пропонує Японії пакт неагресії.

Китайський амбасадор відвідав японського міністра закордонних справ і заявив йому, що китайсько - совітський пакт неагресії не має ніяких тайних клявзуль. Китай готов заключити такий пакт з Японією.

ДИМІТРОВ ІДЕ ДО КИТАЮ.

У звязку з недавним совітсько-китайським договором, генеральний секретар Комінтерну Димітров вибирається літаком до Монголії та Китаю, щоб увійти в контакт з урядами обох держав і провірити працю місцевих агентів Комінтерну.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ЛІТАКИ В КИТАЮ.

Як подає Домей, до Сінану (провінція Шансі) приїхав через Монголію транспорт 72-ох большевицьких літаків; дальших 44 літаки є вже в дорозі.

КИТАЙЦІ ВІДСТУПАЮТЬ.

Китайські війська евакували форти Вусун, бо — як подають з китайських джерел — годі було їх довше боронити з огляду на перевагу японської армії.

Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

Перед вирішним японським наступом.

Представник японської маринарки заповів, **що нині японські війська підуть наступ на Паотан, де окружено поважні китайські сили.**

Командант японської частини, яка заняла Нанкав, ген. Ітагакі, заявив, що **японські війська приготовлюють велику офензиву на Суїян.** Інжиніри вже направляють тунель, який китайці затарасували, висаджуючи динамітом 8 льокомотив.

ДАЛЬШІ БОЇ У ШАНГАЮ.

Нині рано обі армії розвинули дуже сильний артилерійський вогонь. Китайці припускають, що японці приготовлюють на шангайському фронті велику офензиву. Розгорілись поважні бої.

ВОДОЮ БОРОНЯТЬСЯ ПЕРЕД ЯПОНСЬКИМ НАСТУПОМ.

Як подає штаб японської армії, китайське військо висадило в повітря шлюзи на каналі, що лучить ріки Дальго і Куанго; цим способом затопили вони ввесь простір на схід від залізниці Тієнтсін—Пуков.

І НА ПІВНОЧІ ЙДУТЬ БОЇ.

Не зважаючи на несприятливі атмосферичні умовини, у північному Китаю ідуть дальші завзяті бої, зокрема в околиці Тсінгай і Фаншан та на залізницях Тієнтсін—Пуков і Пекін—Ганкав.

ПОГОНЯ ЗА КИТАЙСЬКИМИ БАНДИТАМИ, ЩО СХОПИЛИ ФРАНЦУСЬКИХ МІСІОНАРІВ.

Відділ японської кінноти під проводом члена французької амбасади увільнив настоятеля французької місії, 3-ох місіонарів і 50-ох китайців, питомців семинаря, що їх схопили бандити. З рештою заручників вони втекли на північ, користаючи з дощу; 3-ох ранених заручників вони лишили. Французька і британська амбасада намагаються увільнити решту схоплених.

Національні війська здобули вчора 22 місцевости.

Як подає національне командування, національні війська заняли вчора на відтинку **Сантандеру** 22 місцевости, м. ін. Ункеру, Віллю Буеву і Сан Вінсенте деля Баркера.

На арагонському фронті наступ червоних ослаб, на **кордовському** фронті заломався наступ червоних.

Червона головна кватира потверджує, що національні війська заняли позиції довкола Санта Барбара. На фронті Сантандеру червоні відступили на другий беріг ріки Дева.

ЧЕРВОНІ ТРАТЯТЬ РЕШТКИ ПІВНІЧНОГО ПОБЕРЕЖЖА.

Здобувши Сантандер, національні війська постійно йдуть вперед. З кантабрійського побережжа, довгого на 926 км, лише 180 км. є ще в руках червоних, 746 км. опанували вже національні війська, які за минулих 12 днів заняли 170 км. побережжа.

ВЕНЕЗУЕЛЯ ВИЗНАЄ ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

Як подають з Буенос Айрес, Венезуеля визнає уряд ген. Франка. На пропозицію Уругваю в цьому напрямі Аргентина ще не відповіла.

ГОЛОВА II. ІНТЕРНАЦІОНАЛУ У ВАЛЄНСІЇ.

Премієр валєнсійського уряду приняв на авдієнції голову II. Інтернаціоналу де Брукера, який виїхав до Еспанії, щоби познайомитися з положенням і порозумітися з провідниками людового фронту.

Щоби привернути безпеку на Середземному Морі, Франція пропонує міжнародню акцію.

На Середземному Морі щораз то частіше трапляються напади суден невідомої державної приналежности. Крім вчорашнього нападу на британський контрторпедовець слід згадати про бомбардування французького корабля „Теофіль Ґоте", есп*а*нського „Сіюдад Реаль", французької пристані Фронтіньян та інші.

Між Льондоном і Парижем ідуть тепер переговори над тим, як забезпечити плавбу на Середземному Морі. Мабуть кораблі заінтересованих великодержав, прибережних держав та Голяндії патролюватимуть Середземне Море; це патролювання наладнали би буцімто навіть без співучасти Німеччини й Італії.

Французький шарже д' афер у Льондоні Камбон передав мін. Іденові конкретний плян патролювання; переслали його премієрові Чемберленові, що перебуває тепер на відпустці.

Масарик хорий.

Як подає чехословацька телеграфічна агенція, б. президент Масарик дуже важко хорий. Коло його ліжка перебуває през. Бенеш і прем. Годжа.

НОВА КНИЖКА!
БОГДАН ЛЕПКИЙ
ТРИ ПОРТРЕТИ
Франко — Стефаник — Оркан.
Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.
Ці спомини нашого відомого письменника прочитає кожний так, якби читав найцікавішу повість.
Можна дістати у всіх українських книгарнях.

Після революції людовців.

Львів, 2. вересня 1937.

Здавалось би, що це було колись, у замерклій минувшині, коли — тоді ще генерал — Рида Сміґли приймав у Новосільцях дефіляду польських селянських мас, зібраних з нагоди свята у честь навпів мітичного героя з часів нападу татар Міхала Пижа. Тимчасом було це наприкінці червня мин. року. Правда, 14 місяців може минутись в історії держави й народу безслідно, може й виповнитись подіями, переломовими для цієї історії. У даному випадку не треба було ждати аж стільки часу: зараз у початку липня мин. року прийшли криваві події у Кречовичах та Тулиголовському Острові. І хоч після повної невдачі приєднати собі людовців прийшла мода на ендеків, у політичній площині так яскраво заманіфестована участю марш. Ридза Сміґлого у бенкеті студентської корпорації „Арконії", де за одним столом сидів і кн. Четвертинський і адвокат Стипулковський, оборонець Адама Добошинського, — проте сила людовців, як політичного чинника, на цьому не втратила. Навпаки, без перебільшення можна твердити, що Стронництво Людове сьогодні, як політична партія, виявляє найбільш одноцілости та найбільш — активности. І саме ця активність — як завжди у політичній діяльности — надає людовцям значіння організованої сили, якої не можна легковажити хочби тому, що вона сама не доволить, щоб її легковажити.

Сила людовців полягає на двох чинниках, характеристичних для нинішнього обличчя тієї партії: 1) великій популярности й авторитеті її партійного вождя і 2) практичному підході до селянських справ, полученому зі знаменитим знанням селянської психіки. Імя Вінценто Вітоса не перестало бути прапором руху людовців. Здавалося, що його роля після травневого перевороту скінчена: період Хлено-Пяста та однотижневе премієрування, що розпадалось у ресторані „Під Баххом" та скінчилося втечею з Бельведеру на віляновську шосу, страшенне того діяча компромітували. Але хто потім слідкував за поведінкою Вітоса, той бачив у ньому неабиякого політичного грача, що збагнув м. ін. сакраментальну тайну змінливости політичної карієри: мовчати, бути терпеливим і ждати. З центро-правої комбінації „Пяст" перекинувся до центро-лівої, яка заманіфестувала себе краківським конгресом у 1930 році. Прийшли репресії і Берестя. А після Берестя — процес, засуд і втеча за кордон. І знову здавалося, що Вітос раз на завжди скінчений, що польське село і польське політичне життя перейде до денного порядку над людиною, яка очистила поле бою, та що ще раз виявиться стара політична правда, що „неприсутні не мають рації".

Вийшло інакше. Нова партія, що повстала з получення „Пяста", „Стронництва Хлопського" і „Визволення", роблючи формальним

ВСІ **ШКІЛЬНІ КНИЖКИ**
наукові й педагогічні
в КНИГАРНІ
Ґубринович і Син
власн. А. Кравчинський
Львів. Площа Капітульна
Замовлення з провінції полагоджуємо відворотною почтою. — „Бюлєтин Шкільний" — каталіог на бажання безплатно. 1—2

головою визволенського діяча, міністра внутрішніх справ у першому уряді відродженої Польщі, пізнішого віцепремієра в уряді Станислава Ґрабського, Станислава Тугута, та фактично віддаючи керму давнім „пястівцям", відразу розпочала боротьбу за особу Вітоса. Амнестія для „берестейців", що перебувають за кордоном (із них головно для Вітоса, Корфантого і Либермана) була і є надалі першою точкою вимог людовців до уряду. Уряд стоїть на формальному становищі, що судову кару кожний засудженець мусить відтерпіти, а хто від цього відхилився, того пошукують стежними листами. Друга сторона оперує аргументами політичними: Берестя — мовляв — це одна з найсумніших сторінок минулого, на яку пора вже давно кинути занавісу. Часи, в яких вівся берестейський процес, також анахронічні, — сьогодні лунають гасла консолідації, а консолідація неможлива, коли над головою лідера найповажнішого політичного угрупування висить вічно загроза кримінелу. Поруч із такою обороною Вітоса йдуть дві дальші кардинальні вимоги людовців: перевести нові вибори до сейму на підставі нової, демократичної, ординації та зреорганізувати самоуправу на демократичних основах. Активізування польського села злободенними гаслами, що торкаються виключно життєвої екзистенції селян, це тільки засіб для поширювання своїх впливів на маси. Минулорічні хлібороб. страйки, що потягнули стільки жертв у людях, і минулотижневий демонстраційний страйк, що перетворився у справжню революту (офіціяльний комунікат каже про 41 трупів і кількадесять ранених), це акція не соціяльна, а наскрізь політична. Це один із відтинків нинішньої внутрішньої польської боротьби, — боротьби за політичні доктрини і за — владу.

При нашому українському підході до цієї акції людовців мусимо мати на увазі цілу низку ріжних моментів: 1) опозиційний характер людовців до нинішнього режиму, 2) демократичні гасла та низка конкретних справ, трактованих з погляду інтересів демократії, 3) поруч із цією демократичною програмою та рядом демократичних діячів на верхах — насичення рядів людовців на низах, головно серед селянської молоді („Віці") комуністичним чи комунізуючим елементом, який має на увазі „людовий фронт", 4) історійну демагогію, за якою скриваються егоїстичні інтереси польських селян, не тільки не тотожні, але й суперечні з інтересами селян українських (кольонізація!). Таким робом, як бачимо, акція людовців частинно нам симпатична (боротьба за демократизацію устрою, особливо за зміну виборчої ординації), частинно небезпечна (марево „людового фронту"), то знову просто ворожа (зазіхання на українське село, на яке людовці йдуть з демагогічними гаслами „спільних хлопських інтересів").

Маючи на увазі той складний характер людовців, як польської політичної партії, та їхньої акції, мусимо глядіти на їх діяльність, як на внутрішню польську справу, як на внутрішні польські розрахунки. Признаємо слушність консервативному „Часові", що міністр Понятовський своїми „реформами" має на увазі приєднати собі польське село поправою його соціяльних умовин за ціну зречення з усяких політичних амбіцій. Яка чудова анальогія з нашою „нормалізацією": розмінювати велику політичну проблєму на дрібосеньку монету полагоди персональних посад (зрештою, у мінімальній скількости), за ціну зречення українців з їх політичних амбіцій! Очевидно, що та метода, хоч навіть доводить до нової кольонізації, себто до наділювання польських селян напів дармовою землею на українській етнічній території, — все одно тих польських селян не задоволяє, якщо тільки мають вони власні політичні аспірації, власну політичну організацію, власних популярних провідників. Як глибоко вкоріннились ті опозиційні настрої у рядах польських селян у Західній Галичині, на Шлеську (хадеція) і південно-західній „Конгресівці" — доказом цього й були останні події.

Ці події знову страшенне загострили внутрішню ситуацію Польщі. Вони виявили з цілою брутальністю, що виголошувані з такою помпою гасла консолідації мають дуже чудернацький відгук у польських низах. Вони є черговим великим ударом для ОЗН, якого „сільський сектор" показався безсильний супроти популярности пястівського лідера, що зпоза кордону своїм іменем фірмує всі опозиційні виступи своїх фанатичних звеличників.

Сьогодні йдуть репресії проти всієї верхівки людовців. Але репресії — це завжди тільки паліятив, засіб тимчасовий і нетривкий. Які висновки приймуть відповідальні за державу діячі з акції людовців — на дальшу мету — ніхто ще цього не знає. І мабуть довго ще не знатиме, бо акцію польських відповідальних чинників характеризує саме хитність, неминуча при бажанні зберігти і сучасний режім і засаду „тоталізму" і змагати до монопартійности і приєднати собі людей та групи ріжних суперечних світоглядів, м. ін. того світогляду, що витворився в атмосфері передтравневих часів. Репресії проти людовців дехто з польських діячів, і то особи, що займають тепер дуже відповідальні становища у державній ерархії, стараються використати для дальшої мобілізації польського громадянства проти — українців! Ллється — мовляв — кров польських селян, збаламучених демагогією невідповідальних людців тоді, коли найбільше загрожує нам український ворог!

До цієї оригінальної тактики ще повернемо. На цьому місці тільки з притиском перестерігаємо перед такими методами капіталізувати польську селянську революту. Не можна втихомирювати одної бурі, сіючи другу. ік.

ЛІКАР-ДЕНТИСТ
Ірена Рибачек-Кисілевська
вернулася
Приймає: з передше від год. 9—11 і 4—6
при вул. Потоцького 48, партер.
Телефон 232-87.

Неполагоджені та відкладені европейські справи.

Женева, 30. серпня 1937.

Німецьке мудрість говорить: „Що відсунено, те неполагоджено, не лишай на завтра того, що можеш полагодити сьогодні". Західно-европейські політики робили в останніх роках саме навпаки і вершком їх політичної мудрости було полишати рішення дуже поважних справ часові, хоч вони й не мали ніякої певности, що час працює для їх держав. Справжнім мистецтвом стала ця тактика в Женеві, де навіть досить звичайні справи відсували роками від одної сесії Ліги Націй до другої.

Глибша причина такої тактики полягає в тім, що творці версайського миру намагалися вдержати всіми засобами стан витворений ними в Европі; справжнім лихом стала вона для Европи тоді, коли до сторожів непорушности цього стану приєднався й московський уряд. Якби порозуміння чотирьох великих держав були перевели тоді, коли його пропонував вперше Мусоліні, Европа заощадилаб собі багато з того, що вона перетерпіла за останні роки. Поважні зміни в Европі і поза нею наслідком однобічного і самостійного рішення поодиноких держав, могліб бути висліданами їх мирного співробітництва. Перегони в зброєннях, зріст господарської і політичної кризи та занепад значіння Европи в цілому світі зовсім не були неминучими, хоч і були льогічними наслідками повоєнного розвитку нашого суходолу. Своєчасним порозумінням великих держав можна булоб цілком добре уникнути абісинської війни, а своєчасна ліквідація її наслідків, колиб не перешкодила еспанській війні, то у всякому разі могла була її своєчасно спинити. Колиб Великобританія спромоглась здійснити свій початковий плян відновити льокарнеське порозуміння негайно по ремілітеризації Надренщини, англо-італійське порізнення належалоб вже до історії.

Розвиток европейських і світових подій дійшов знову до критичного пункту, який вимагає поважних і негайних рішень, до роздоріжжя, від якого шляхи провадять в ріжні боки. Події ці дійшли до Сантадеру на однім кінці нашого суходолу і до Шанґаю на другім, але центр ваги їх лежить посередині, між входом до Середземного моря і виходом з Червоного моря. Шанґай нагадує Европі, спеціяльно західним великодержавам, що через порізнення вони можуть без порівнання більше втратити в Азії, ніж здобути в Европі. Сантендер доводить, що еспанський і европейський спір на Піринейському півострові вирішується сам собою. Конкретними пропозиціями в еспанській справі є признання національних Еспанії прав воюючої сторони і виключення представництва еспанських большевиків бодай на початок із Ради Ліги Націй. До вирішення центрального питання, справи Середземного моря, причиняється сама еспано-московська делєгація в Женеві, ставляючи на денний порядок справу блєкади Еспанії... і Дарданелів. Окремої сесії Ради для цієї справи не буде. Це розуміється добрий знак як перемога здорового політичного розуму. Але тим певніше поставлять цю справу у програму звичайної сесії. Про те, яку вагу надають у Москві та Парижі 18. Ґенеральній Асамблеї Ліги, свідчить справді гігантична французька делєгація, що містить у собі головних представників французького парляментаризму і проявляє брак одноцільности проводу у зверхній політиці Франції. До цієї делєгації належить окрім самого Шотана, Дельбоса і постійного делєгата Франції, Поля Боннкура, Ерріо, президент парламенту. Додатковими делєгатами призначені Поль Фор, Анрі Беранже, голова комісії закордонних справ сенату і Жан Містлер, голова комісії закордонних справ палати послів. Між помічними делєгатами на першім місці стоїть звичайно Леон Жуо, всемогутній секретар Загального Союзу Робітників, надія Москви і французьких комуністів; до них належать також державний підсекретар закордонних справ Тесан, державний підсекретар фінансів, Рене Бріне, заступник голови парляментарної комісії закордонних справ Ґрумбах, Аршімбо і деякі інші.

Для еспанської справи в Женеві вирішним є не лише саме здобуття Сантандеру, а й те, що його прискорило повстання еспанських націоналістів. До відомостей про переговори між урядом Франка і представниками Каталюнії в Біярріц, чи деінде, можна ставитися ріжно, але приклад Сантадеру може у всякому разі викликати наслідування і в Барсельоні, відносини якої до Валенсії не найкращі. Зрештою подій Женева ніколи не вміла випереджувати. Коли еспано-московській делєгації пощастить перекреслити пляни Великобританії,що заходжуються нарешті допровадити до рішення справу Еспанії і Середземного моря, незабаром побачимо. Станути цілком на бік Москви проти Льондону французька делєгація мабуть не зважиться, тимбільше, що Франція поважно занепокоєна долею своїх індо-китайських кольоній і мусить дбати про те, щоб збройні сили Англії були звільнені в Европі для можливого вжитку на Далекому Сході.

Але впливи Москви та її приятелів в Парижі на французький уряд можуть наробити Франції не менше шкоди в Азії, ніж в Европі. Становище поважної, коли не переважної частини французької преси до Японії неприхильне; москвофільські кола використовують все, зокрема й останні жалюгідні англо-японські інциденти, щоб загострити відносини між цими державами та збільшити протияпонські течії в С. Д. А. Поспішне вирішення спірних европейських справ показується тим більш нагальним, що китайські справи дуже ускладнює все виразніша інтервенція московського уряду. Китайський амбасадор у Парижі запитаний про китайсько-московські відносини відповів досить виразно, що ціллю нападу Японії є СССР, таксамо як і Китай, те що спільна небезпека сприяє зближенню між обома державами. Китайський представник у Парижі говорить справді значно менше, ніж китайсько-совітська умова не-нападу. При сучасній майже отверті інтервенції Москви на користь нанкінського уряду умова ця виглядалаб дуже комічно, колиб своїм несвоєчасним і дуже невиразним змістом не мала далекосяглих планів. Ця умова визнає досить виразно Китай „жертвою нападу" Японії, що потягає цілу низку „зобовязань" московського уряду супроти Китаю, себто дає йому численні нагоди мішатися до японсько-китайських відносин. Зазначене в точці другій зобовязання не робити чогось, що моглоб бути „шкідливе для

жертви нападу", може значити і не забороняти довозу зброї чи допливу „добровольців" до Китаю.

Частина англійської преси, що виступає найгостріше проти Японії, порівнює відносини, що витворюються на побережжі Китаю, з відносинами на Середземному морі, і побоюється аналогічних наслідків на Далекому Сході. Преса ця заявляє, що небезпеки неофіціяльної блькади булиб усунені, якби Японія виповіла формальну війну Китаєві. Добрих порад Японії очевидно не бракує, але вона може й не знати якому китайському урядові треба виповідати війну. Можна би спитати прихильників легальної війни, чи задовольнять теж домагання уряду Франка, щоб визнати його за воюючу сторону після ліквідації північного фронту в Еспанії. Наслідком блькади побережжя большевицької частини Еспанії відпалоб і необхідність для еспанської національної фльоти полювати на московські транспорти зброї та „добровольців" по цілому Середземному Морі. Рішення це тим пильніше, що Москва користаючи з того, що в Англії спрямовано увагу в значній мірі на Далекий Схід, приготовляє інтервенцію в Еспанії.

М. Данько.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Розпад Комсомолу.

Під кінець серпня ц. р. у Москві радив центральний комітет Комсомолу. Секретар Косарев засував у своєму звіті відносини, які панують серед організації совітської молоді. Із звіту виходить, що в останньому часі викрито в центральному комітеті та в провінціональних організаціях комсомолу протиреволюційні і протисталінівські настрої. Пятьох членів комсомолу: Салтанова, Файнберга, Андреева, Бубекіна і Дукланова арештовано як ворогів народу. Крім того переведено масові арештування серед комсомольців на Україні та Білій Русі Принята Центральним Комітетом резолюція стверджує „моральний розклад серед комучістичної молоді", зазначуючи, що „опозиціоністи комсомольці" управляли саботажову акцію, дезорганізуючи мілітаризацію молоді та працю в інших ділянках. „Правда" називає арештованих комсомольців „троцькістівськими і бухарінівськими" агентами та висланниками японсько-німецького фашизму.

Найбільшою принадою квітів є — запах

Найбільшою принадою жінки є
чиста і свіжа цера і гарне пушисте волосся.
Мило TROPIKA дає здорову і чисту церу,
Крем MIAFLOR робить церу делікатною,
Лоціон MIA зміцнює волосся і усуває порпаї,
оригінальні з фірми

ГЕНРИК ЖАК — Познань 10.

ФАБРИКА ПЕРФУМ, МИЛА І КОСМЕТИКІВ

Розбудова суспільної опіки над дітьми у Львові.

Повоєнні умовини життя принесли зі собою переоцінку всяких вартостей, проблеми, якими ніхто не займався, стали важні та актуальні. Одною з таких проблєм є суспільна опіка над дитиною. Всі культурні народи звернули тепер велику увагу на дитину як на майбутнього громадянина.

Створити кожній дитині якнайкращі умовини розвитку — це завдання суспільної опіки над дітьми. Кожна держава призначує на ту ціль великі фонди, бо розуміє, що які нинішні діти, таке завтрішнє громадянство.

Українські діти мало користають з допомоги суспільної опіки, яку ведуть державні чинники, а своєї ми ще не вспіли розбудувати. Ми взагалі мало цікавимось дитиною та обставинами, серед яких вона виростає та що з неї виросте. Брак фондів на розбудову суспільної опіки є причиною, що ми все ще цієї справи не рушили з місця, бо поодинокі спроби наглядати суспільну опіку над дітьми далеко не розвязують цієї важної проблеми.

Т-во „Українська Захоронка" в міру своїх скромних фондів старається наладнати суспільну опіку над дітьми у Львові. Воно веде тепер такі осередки суспільної опіки: дошкілля, захоронки, харчівні та півоселі.

ДОШКІЛЛЯ ТА ЗАХОРОНКИ.

Дошкілля як осередок виховання та підготова до школи підлягає надзорові інспекторату та кураторії. Воно мусить мати приписану домівку і вивінування та вести свою працю згідно з обовязуючим правильником. Управителька мусить мати фахові кваліфікації та приписану практику. Таких дошкіль є у Львові сім. Хоча в дошкіллю не обовязує харчування, наші дошкілля з огляду на убогу дітвору видають друге снідання та обід. Діти перебувають у дошкіллю від годжни девятої до третьої пополудні.

Захоронка — це осередок суспільної опіки й дожившування убогих дітей, тому підлягає надзорові виділу суспільної опіки та санітарним чинникам магістрату. Вивінування не мусить бути таке вибагливе, тому лекше організувати захоронки, бо вони дешевші. Захоронок у Львові є три і дві нові організуються та від листопада ц. р. зачнуть свою працю.

Усі спроби скоординувати нечисленні наші по краю розсіяні захоронки не мали успіху.

Розбудова захоронок — це ділянка, в яку тепер управа Товариства вкладає багато праці, бо щойно цього року, маючи нові сили, які покінчили захоронкарську семінарію СС. Василянок у Львові, можемо цю ділянку розбудовувати. Як що розбудову зможе управа повести, буде залежати у великій мірі від фінансової підтримки нашого громадянства.

Не можемо нічого розбудовувати, бо не можемо вдержати і дотеперішнього стану посідання тоді, коли багато членів Т-ва „Українська Захоронка" вплачує замісць означеної вкладки 1 зол. по 25 сот. місячно. Таке наставлення наших членів довело до того, що членські вкладки зменшились на половину і з такими фондами ніяка управа не вспіє нічого розбудувати.

Дня 5. вересня ц. р. відбудеться за дозволом городського староства вулична збірка у Львові на розбудову захоронок. Українське громадянство міста Львова мусить дати доказ, що розуміє вагу виховання наших дітей і щедрими жертвами підтримає управу Т-ва „Українська Захоронка" в її праці над вихованням тих, які по нас прийдуть.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

ПРОФ. Д-Р ВОЛОДИМИР ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ. 2

Розкопи в Крилосі.

За тим, що нововідкрита церква була дійсно катедральною церквою Успення Богородиці, промовляє конфронтація розкопаних фундаментів з топографічними даними і літописними вістками.

Віддавна топографія місця, де найдено фундаменти церкви, звязана з традиціями катедрального заложення. І так нинішня парохіяльна церква, побудована на самім початку XVI. ст. боярином М. Шумлянським і перебудовна у XVIII. ст. єпископом Йосифом Шумлянським, що находиться оподалік фундаментів нововикопаної церкви, ще до XVIII. ст. мала назву „катедральної галицької"*). Ця церква теж присвячена Успенню Богородиці, як про це свідчить реліеф тимпанону західнього порталю. Отже нема сумніву, що по руїні старої княжої катедри Успення Богородиці перейняла цей титул і назву по ній нова в XVI. ст. Шумлянським збудована церква, церква, що навіть своїми формами до деякої міри наслідувала стару княжу катедру (напр. зберігаючи форми трьох абсид на сході, які в XVI. ст. були уже чимось незвичайним, і гарно тесаним камінням). Про стару „катедральну" традицію говорить дальше факт, що тут находився осідок і палата галицьких митрополитів та вищого духовенства, від чого пішла перекручена з грецька назва Крилосу. Все це зводиться до висновків, що топографічні дані просто вказують на те, що нововідкрите заложення було дійсно катедральною столичною старокняжою церквою.

Дальше потвердження находимо в старих літописних вістках. Катедральна церква в Галичі згадується від 1187—1255 р., отже вона перетривала татарську навалу. Незвичайна грубість стін нововідкопаних фундаментів і незвичайна солідність самого заложення та домари мурів потверджує факт її довготревалої відпорности. Ці грубі, більш як на два метри широкі мури вказують також на те, що церква мала дійсно характер оборонний. Потвердження находимо знову в літописах, особливо в описі облоги Галича волинського літопису та Длугоша з 1219 р. Згадується при нагоді здобуття Галича Мстиславом, що коли князь Мстислав здобув передгороддя, тоді угорський король Кольоман утік з жінкою Соломеєю до церкви св. Богородиці, яка находилася посередині замку, а з укріпленої церкви зробили нову твердиню. Длугош вілріжнює при тій нагоді castellum і arx. Під „castellum" треба розуміти це розлоге перегороддя, що простягалося від полудневої сторони властивого замку, та яке укріплене було ними ще збереженою системою потрійних валів та фос; під „arx" властивий замок*), себто найвищий пункт города, замкнений і донині величезним, місцями 25 метрів високим валом (денеде вже розораним), який замикав від полудня і полудневого сходу найсильніше укріплене місце замку з катедрою Успення Богородиці, що творила наче останнє refugium для оборонців.

Всі ці дані й аргументи промовляють за тим, що із двох церков, які находилися на властивім замку, а саме церкви св. Спаса й Успення Богородиці нововідкриті фундаменти є дійсно ідентичні з галицькою столичною катедрою Успення Богородиці.

Ось і з цих причин актуальні розкопи в Крилосі, навіть у теперішньому стані, представляють велику і непересічну вагу. Вони рішають довгий спір, бо льокалізуючи остаточно положення старої княжої галицької катедри, тимсамим остаточно вказують на історичне положення старого княжого Галича в нинішнім Крилосі.

Ряд старших дослідників ідентифікував положення княжого Галича або з нинішнім містом Галичем над Дністром, як кн. Петрушевич, що в нинішній парохіяльній церкві Рождества Христа в Галичі добачував стару галицьку катедру, або спонукані численними нововіднайденими руїнами церков, переносили положення Галича на залучанську високорівню, як проф. Шараневич. В опозиції до них станули новіші дослідники, як Олександер Чоловський та Йосиф Пелеський. Перший на основі обширних топографічно-історичних, другий на основі глибоких мистецько-історичних студій вказали на Крилос, як на місце положення старого княжого Галича. Ці нові студії збогатили наші відомости про історію Галича, але остаточної розвязки про положення старої княжої катедри ще не дали, хоч вказували на те, що стара катедра находилася *під нинішньою парохіяльною церквою або в її* безпосередній близькости. І хоч ці здогади були дуже близькі правди, то всеж фундаментів старої катедри не найдено. Аж розкопи д-ра Я. Пастернака поклали кінець всіляким здогадам, зльокалізували положення катедри та устійнили остаточно погляд, що старий княжий город Галич находився на місці старого Крилоса.

Друге питання, звязане з розкопами, це час повстання катедри. Тут рішають стилістичні критерії та їх аналіза, бо інших певних критеріїв для датування архітектури нема. Остаточну відповідь на це питання дасть дальший вислід розкопів.

(Докінчення буде).

*) Пор. Статут митр. Льва Шептицького з 1761 р., пятов. за А. Чоловським в його студії про положення старого Галича з 1890 р., ст. 19. (по польськи).

*) Пор. Шараневич: Три описи історичні старокняжого Галича, Львів 1883 і А. Чоловський у згад. праці.

ХАРЧІВНІ.

Від трьох літ веде Т-во „Українська Захоронка" дві харчівні для шкільної молоді: одну на Городецькім, другу на Жовківськім передмісті. В харчівнях видають денно 350 безплатних обідів убогим учням шкіл: народніх, середніх та фахових. Обід складається з юшки, мяса з яриною або мучної страви та кусника хліба. В шкільному році 1936-37 видано 145.000 обідів. Харчівні підпомагав щедро Ексцеленція Митрополит Андрей, даючи місячно 500 зол. на обіди для дітей Жовківської дільниці, бо діти там дуже вбогі й обід у харчівні — це часто одинока тепла страва, яку дитина за цілий день зїсть. Такий обід особливо в зимі — це джерело енергії та сили для тих дітей, які мають учитись і розвиватись.

Доживлювання шкільної молоді в харчівнях у нас щойно започатковане, хоч у поляків та жидів ця акція сильно розбудована і тисячі учнів користують з цієї допомоги. Розбудова харчівень по містах конечна, бо діти, постійно недоїдаючи, виростають хирляві та кволі, а також їх умовий розвиток не може бути правильний, коли вони фізично ослаблені та недоживлені.

ПІВОСЕЛІ.

В часі ферій веде Т-во „Українська Захоронка" півоселі для дітей дошкільного та шкільного віку. Цього року зорганізовано 8 півосель у ріжних дільницях Львова, на які ходило поверх 800 дітей. Оселі тривали 7 тижнів: від 4. липня до 22. серпня. Діти діставали друге снідання, обід та підвечірок. Оселі поставлені під знаком „їдження", тому харч на півоселях багатий, бо вага дітей мусить зрости.

Дня 28. липня відбувся товариський зїзд усіх півосель на площі Сокола-Батька. Не спільних забавах перевели діти кілька годин та мали змогу зі собою познайомитись. Виховне значення таких зїздів велике. Тому управа кожного року їх уладжує.

День 10. серпня був днем подяки їх Ексцеленції Митрополитові Андрееві, Опікунові української дітвори. Діти зїхались до церковці оо. Студитів у Кривчичах, де о. Харина відслужив Службу Божу в наміренні І. Е. Митрополита та виголосив до дітей гарну проповідь, вказуючи їм на любов та доброту нашого архипастиря, який щедро підпомагає півоселі. І поплила сердечна молитва перед престіл Господній, благаючи для нашого Достойного Покровителя здоровля та сили на многі літа.

Широ опікувались півоселями наші молоді лікарі та оо. парохи, які дозволяли на численні збірки під церквами, чим причинились значно до збільшення наших фондів.

Акція доживлювання дітей у харчівнях та на півоселях — це перший наш крок до розбудови суспільної опіки над українськими дітьми дошкільного та шкільного віку.

Одначе до розбудови суспільної опіки не вистане мала горстка людей вразливих на нужду дитини! До цього треба цілої армії суспільних діячів, які широ будуть працювати для цієї благородної ідеї. Вся українська суспільність мусить зрозуміти, що воно несе відповідальність за фізичне та моральне виховання наростаючого покоління.

Софія Ракова.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

З Українського Протиалькогольного і Протинікотинного Товариства „Відродження".

УКРАЇНСЬКИЙ ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНИЙ І ПРОТИНІКОТИННИЙ РУХ У 1936 Р.

Не зважаючи на важкі умовини зовнішнього і внутрішнього характеру серед яких доводиться працювати, одиноке Українське Протиалькогольне і Протинікотинне Товариство „Відродження" у Львові в 1936 р. майже подвоїло свою працю. Коли в 1935 р. Т-во мало оборотів 36.527 зол., то в 1936 р. збільшило їх на 57.145 зол., отже майже подвійно! Пропагандивних видань у 1935 р. появилося 122.500 примірників, зате в 1936 р. вже 136.200 прим. Преса помістила в 1935 р. 500 протиалькогольних статтей і матеріялів, у 1936 р. майже вдвоє стільки, бо 950. У Львові і в краю, по філіях і кружках „Відродження" та інших культурно-освітніх товариствах і по школах відбувалися, головно в місяці лютім, протиалькогольні виклади; у Львові спеціяльний, триденний курс у централі. Членів давніше було 6.000, сьогодні дійсних, сдисциплінованих членів є коло 1.500. Понадто в гуртках молоді по українських школах є понад 1.000 абстинентів, а прихильників „Відродження" разом 25.000. Союз українських студентів-абстинентів має 60 членів, що їздять із рефератами на села. Філій Т-ва було 13, кружків 115. Тепер є філій 14, кружків 118.

СТАН ОРГАНІЗАЦІЇ.

Українське Протиалькогольне і Протинікотинне товариство „Відродження" у Львові є одиноким українським протиалькогольним товариством, яке обединує всі верстви українського народу на західно-українських землях. Напливають тепер щодня нові зголошення на основування нових відділів. Організується секція учителів-абстинентів, що мала б нагляд над гуртками шкільної молоді в школах, і секцію священників-абстинентів.

1. ВЕЛИКЕ СВЯТО „ВІДРОДЖЕННЯ" У ЛЬВОВІ НА ПЛОЩІ „СОКОЛА-БАТЬКА"

відбулося 23. травня 1937 р. з нагоди 55-ліття смерти митрополита Йосифа Сембратовича, великого подвижника українського протиалькогольного руху в XIX. ст. Свято звеличав своєю присутністю Високопреосвященний Митрополит Кир Андрей гр. Шептицький, Преосв. Єпископ Іван, а також інше духовенство та старші й молодь у числі 4.000 осіб. Свято мало ширшу програму: була дефіляда здисциплінованих членів, вправи соколів і сокілок на поручнях, спів хору теольогів і ремісників, протиалькогольні інсценізації і національні танці. Цей перший прилюдний виступ Т-ва під вільним небом, а заразом оригінальний почин нової Ради Т-ва привітала вся українська преса і все громадянство з радістю і підпомагатимуть надалі ще більше, ніж дотепер, працю Т-ва.

ПРОПАГАНДА.

Найважніший засіб праці Т-ва — це пропаганда абстинентських ідей при помочі видавництв (журналів „Відродження" і „Народне Здоровля", книжечок, календарів, листівок і т. п.). Дальшим засобом є влаштовувані курси, виклади, пресова служба, бібліотека і протиалькогольна мандрівна вистава (150 експонатів), яка об'їздить, головно в лютім й березні, цілий край. Журнали виходять правильно що місяця: вже видано 5., 6., 7—8. і 9. число обох журналів. Друкуються календарі на 1938 рік.

ФІНАНСИ.

Матеріяльна сторінка Т-ва представляється як на наші відносини, доволі добре. Готівки з 1936. р. посідаємо к. 1.000 зол. Джерелами доходу є: членські вкладки, видавництва і публична збірка в краю, що дала цього року 2.952.62 зол. (минулого: 1.805.13 зол.). Від уряду не має Т-во ніяких субвенцій, а в деяких областях краю ще й перепони в основанні нових відділів, тоді, коли польські протиалькогольні товариства дістають нераз грошеві підмоги. (Перепони: Волинь, Лемківщина, Станиславів).

МІЖНАРОДНІ ЗВЯЗКИ.

Для успішнішого осягнення своїх змагань Т-во „Відродження" навязало звязки з такими протиалькогольними організаціями в світі:

а) Міжнародне Бюро боротьби з алькоголем — Льозанна;

б) Міжнародній Протиалькогольний Союз — Берлін;

в) Федерація Протиальког. Катол. Товариств Бельгії — Льєж;

г) Інтерколегіяльний Союз для студій альког. питання — Вашингтон;

д) Міжнародня Католицька Протиалькогольна Ліга — Берлін;

е) „Крайцбунд" — Берлін;

є) „Тшезьвосьць" — Варшава та інші.

Контакт з українцями за кордоном (головно в Америці) удержує Т-во завдяки праці щирого співробітника в Римі (Італія), п. Миколи Палія. Навязує контакт із Орденом Добрих Темплярів і з Міжнародньою Жіночою Лігою.

XXI. МІЖНАРОДНІЙ ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНИЙ КОНГРЕС У ВАРШАВІ.

Для українців це буде перший Конгрес, бо вперше візьмуть у ньому участь українці. Делегатів поїде кількох. Голова Т-ва, м-р Микола Ценко, матиме на Конгресі реферат у німецькій мові п. н.: „Український протиалькогольний рух". На Конгресі буде окрема українська протиалькогольна виставка. На Конгрес друкується спеціяльна мала брошура у французькій мові про укрїнське життя у звязку з протиалькогольним рухом — для поінформування закордону. На фонд Конгресу складає все свідоме українське громадянство жертви: досі зложено к. 300 зол.

Тарнів і Ряшів переповнені арештованими.

У звязку з останніми масовими арештуваннями членів „Стронництва Людового" влада мусіла вивезти частину кримінальних вязнів з Тарнова, щоби примістити арештованих людовців.

До староства у Ряшеві привели в середу по полудні коло 120 арештованих селян з ряшівського повіту у звязку з рільним страйком та страйковою агітацією. До староства прийшла сотня поліцаїв, які відвели всіх арештованих на поліцію. Похід такої великої кількости арештованих селян, під охороною сотні поліції, вулицями міста викликав велике враження. Прокуратор негайно почав переслухувати арештованих, щоб зорієнтуватися, хто з арештованих піде до арешту, хто вийде на волю.

ІНТЕРВЕНЦІЯ У СПРАВІ ПРОФ. КОТА.

Сенат Ягайлонського університету у Кракові на спеціяльнім засіданні рішив вислати телеграму до міністра освіти у справі арештування проф. Станислава Кота, якого перевезли до вязничного шпиталю. Крім того ректор вислав телеграму до міністра освіти з проханням інтервенювати у справі проф. Кота. Ректор заручив своєю особою, що проф. Кот після виходу з вязничного шпиталю залишиться у Кракові аж до закінчення слідства.

МИЛА НЕСПОДІВАНКА.

До одного з податкових урядів вплинуло зізнання одного з платників, лікаря П. К., який крім впливів за лікарські гонорарі, за участь в консиліях і постійну платню в одній з приватних банкових інституцій виказав у доході за рік 1936 суму золотих 20.000 (виразно: золотих двацять тисяч), а в рубриці „Джерело доходу" виписав „Дирекція Льотерії".

Цього платника покликали до уряду і запитали, кого лікував він у Дирекції Льотерії і чи переводив там які великі операції, коли в мин. податковім році заінкасував такі великі гонорарі, що переходили майже весь його вплив зі всіх інших джерел доходу.

Приголомшений лікар зізнав на запити податкових урядників, що в бюрах Дирекції Льотерії наскільки він знає, всі Богу дякувати, здорові і що виказаний вплив з Льотерії не є з лікарських гонорарів, але заінкасував він його у бюрах цієї інституції як виграу за четвертину льосу, на який впало 100.000 зол.

Податкова влада з усміхом пояснила платникові, що льотерійних виграш не треба подавати в доході, бо від них платник доходового податку не платить. Цей податок потручений уже при виплаті, бо в противежному випадку цей лікар був би заінкасував за чвертку сто тисяч — 25, а не 20 тисяч золотих.

Врадуваний податник сердечно подякував начальникові уряду. Тим притупав собі гарний кусень грошей, бо більше, ніж половину податку і виходячи з уряду, запевнив усіх, що йде просто до колектури по льос, бо не хоче стратити нагоди до такого приємного впливу, який не треба виказувати в податкових зізнаннях.

Присилайте передплату!

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Перед початком шкільного року.

Матері, що мають діти у шкільному віці, мають нові щоденні турботи вирядкуючи дітей до школи. Треба утримувати всі речі дитини в порядку чи то будуть шкільні підручники, зошитки, одяг та черевики, треба буде знову стежити за тим, аби шкільні вправи були добре і в час приготовані. Ці обовязки будуть тягнутися довгі зимові місяці і забиратимуть багато душевних сил та здоровля. Але чого не зробить мати для своєї дитини, чим не жертвувала і жертвувати ме вона для її добра!

Та тут треба зробити цим дбайливим і добрим матерям одну пригадку. Вони повинні памятати не лише про дітей, а і про себе. Мусять дбати про те, щоб не розтрачувати всіх своїх душевних сил і здоровля на дрібнички, — бо це теж в інтересі їх дітей. Зрівноважена, спокійна і здорова мати дасть своїй дитині далеко більше, аніж мати з розшарпаними нервами, підтятими фізичними силами. Ось чому мусять наші матері розділити свої сили так, щоб їх вистачило на довгу зиму, ось чому треба вже від початку привчити себе не турбуватись дрібницями, а більше присвячувати уваги річам поважним. Як часто бачимо стурбовану, зажурену маму коло вікна, як виглядає свого пестія з усіх вікон та припускає собі ті найгірші випадки, які могли статись. Як часто бачимо маму вже досить великої дівчинки чи хлопця, як вичікує вона в дощ і сніг попід школою, щоб завести дитину до дому! Певна річ, що в місті ждуть дітей ріжні небезпеки, але треба розумно і спокійно привчати до них дитину. Нехай дитина, що має постійно жити в місті змалку знає все, що їй загрожує, а тоді напевно не трапиться їй ніяке лихо. Коли мама навчить дитину при переході вулиці звертати увагу на трамваї, авта та інші небезпеки, коли навчить вона її переходити вулицю у призначеному місці та у відповідний час — то трапиться їй хіба тоді якесь лихо, коли воно може трапитись і кожному дорослому, а навіть і тоді, коли мама триматиме дитину за руку. Привчити діти самостійно ходити по вулиці, усвідомити їм усі небезпеки це вироблює у дитини почуття відповідальности і має вплив на вироблення всього дитячого характеру.

До шкільних підручників і зошитків повинна мама мати відношення тільки тоді, як їх купує. Утримувати підручники і зошитки у порядку повинна дитина сама. Від наймолодших літ, ще тоді, коли дитині вперше даємо книжку з малюнками треба привчати її шанувати книжку, щоб вона розуміла її значіння в житті. Мати мусить найти такі слова, щоб дитина зрозуміла, яку вагу має книжка. У кімнаті, де вчиться дитина все мусить бути поличка чи шуфляда для книжок і зошитків малого учня і коли від перших днів шкільної науки мати привчить його, щоб він складав свої шкільні речі на місце і в порядку, тоді вона заощадить собі часу і турбот на ввесь час шкільної науки.

Щоб дитина могла виконувати всі шкільні припорученя в час, щоб її вправи були виконані дбайливо, мати мусить подбати теж, щоб позашкільний час дитини був відповідно розділений. Часто дбаючи про шкільну науку забувають матері про те, що дитина має свою природну потребу руху і забави, що треба і на це знайти час. Нераз не перестерігають матері і звичайних вимог гігієни, а примушують дитину відразу по обіді забиратись до науки з тим, що „відпочинеш тоді, як вправи поробиш"... Організм дитини вимагає перерви, зміни і випочивши, береться дитина з новими силами до науки і скоріше собі її засвоює. Восени, коли ще є сонце, мусить мама вислати дитину бодай на годину-дві на повітря, щоб воно набралось нових сил.

Роблять часто наші матері ще одну хибу. Багато праці дають дитині поза школою. Музика, чужі мови та інші позашкільні додатки є добрі, але не все нараз. Не можна перетяжувати слабого дитячого організму надмірною духовою працею, бо тоді з годин ритміки можемо мати протилежні наслідки від тих ,що їх хочемо мати, а успіхи у вивченні чужих мов можуть не виправдати витраченого зусилля і грошей на науку.

Про поділ фізичних духових сил дитини мусить подбати кожна розумна мама вже на початку шкільного року. Поділити відповідно день дитини, дати їй змогу в порядку утримувати свої речі і зручне місце для науки — це значить заощадити дитині і собі багато турбот і сил у часі шкільного року. Про це треба подумати вже від перших днів науки в школі.

К.

Молода американка.

Останній проект пані Рузвельт про введення постійної місячної платні для жінки, що є господинею дому та восьмигодинного робучого дня, викликав живу дискусію в цілому світі та звернув знову на якийсь час увагу на американську жінку. Здавалось би, що такий проект може виникнути в країні, де жінки є під утиском та не мають ніяких громадських і політичних прав. Але саме цього про сучасне становище американок ніяк сказати не можна.

Кожна европейка назвала б Америку „раєм жінок". Американки без сумніву належать до тих жінок, які осягли найбільшої рівноправности в світі. Вони дають своїх міністрів (пані Перкінсова — міністр праці), на чолі багатьох орґанізацій і товариств, що мають найбільший вплив на внутрішню і закордонну політику у Вашинґтоні бачимо жінок і вони без сумніву впливають у значній мірі на всю політику Америки. Нема мабуть в Америці ані одного часопису, де не булоб жінки у складі редакторської колегії, а в багатьох випадках є жінки і редакторами. В тижневиках і місячниках на дві третини знайдемо статтей, оповідань, новель і т. п. зпід пера жінок. Куди не глянете в Америці, побачите на провідних становищах жінок, чи в промислі, торговлі, мистецтві чи політиці.

Як допрацювалась американка до такого становища і що було причиною того, що жінка в Америці стала на такім високім рівні?

У великій мірі треба мабуть повсюдити це явище тим, що в Америці більш ніж де інде розвинулась техніка, яка внесла до домашнього господарства багато полекш. Електричні кухні, пральні та інші винаходи упростили і прискорили в значній мірі господарювання жінок. Достава всіх продуктів просто до хати і то вже майже готовими до вжитку заощадили американській господині багато часу, який вона могла використати для себе, своєї освіти, задоволення своїх духових потреб. У той час як чоловік усі свої сили розтрачував на погоню за долярами, жінка, що вела домашнє господарство, мала досить вільного часу, щоб прочитати часописи, ознайомитися з літературою, могла йти до театру, на ріжні відчити, зібрання тощо. Коли змучений щоденними клопотами чоловік волів у літі відпочинок десь у глухому закутку — вибиралась американка в далекі подорожі по ріжних країнах світу. Ось чому без сумніву американська жінка стоїть інтелектуально вище від мужчини і чому вона завдячує мабуть у значній мірі і своє провідне становище в громадському та політичному житті.

Потрохи виробився тип американської жінки, що нічого не боялась, у всьому уміла дати собі раду та вимагала до себе належної пошани. В Америці мужчина не сміє зачіпити жінки на вулиці, бо мусів би або з ображеною жінкою оженитись, або мав би прикрі судові неприємности. Цього часто надуживають жінки-авантуристки, які вміють видерти від заможніх мужчин чималі гроші, це є теж і причиною частих американських розводів. Зате американка цілком спокійно звернеться до прохожого мужчини за ріжними інформаціями, не боїться вона ходити і пізніми вечорами по вулиці, до кавярні та бару.

В родинному житті має американська жінка також провідну ролю. При всій своїй еманципованости дбають американки дуже і про свою зверхність. Ніде на світі нема стільки ріжних „сальонів краси", як в Америці. Бачимо також, як потроху перебирає Америка від Парижа і право надавати моду. Американка вміла все бути привабліва для свого чоловіка і тим утримувати в родині першенство. Може це також ще пережиток з часів піонірства, коли жінка в Америці була рідкістю, але так уже воно в американській родині є, що чоловік старається дати жінці все, чого вона домагається, аби утримати її при собі. Нема сумніву, що в більшости розводових процесів саме жінки стараються розвязати подружні звязки. Є очевидно й негативні сторони такого явища. Американські жінки може часто у свободі своєї поведінки доходять аж до безсоромности, а в турботах про свою зверхність забувають часто про свій вік, ось чому і бачимо нераз старших американок, аж надто молодо та яскраво убраних, але по суті відношення американської жінки до мужчин досить здорове і просте. Негативною стороною таких взаємин є тільки те, що американка не вміє бути віддапою товаришкою свого чоловіка і часто в біді лишає його та не ділить з ним усіх життевих турбот і невдач.

Не дуже дбайливими можна назвати і американських матерей. Заможніші жінки передають виховання своїх дітей найманим особам. Жінки, що заробляють на життя, також не мають часу дбати про родину і часто є лише гостем в хаті та зустрічаються з молодшими дітьми хіба при обіді, а зі старшими, і то не завжди, бо ті скоро вчаться в Америці давати самі собі раду. Ось чому мало в американській родині тепла.

Чи щаслива американська жінка в своєму особистому житті? — трудно сказати. В кожному разі має вона всякі можливости улаштувати своє життя так, як їй хочеться, — отже є творцем власного щастя.

КНИЖКИ — це найдешевша розвага в часі довгих осінніх і зимових вечорів!

Випозичальня книжок

при УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ та АНТИКВАРНІ

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУТОВСЬКОГО ч. 22.

поручає літературні твори в українській, польській, російській і німецькій мові. — Книгозбірня доповнюється постійно новинами! — Всі шкільні лектури на складі.

Місячний абонамент 1 зол.

Випозичальня відчинена від 9 год. рано до 7 год. веч.

1543 без перерви 2-10

Зі світа.

ПЕРША ЛІКАРКА В ПЕРСІЇ.

В Парижі недавно промовано на медичнім факультеті панну Аґґу Емам Задег на доктора медицини. Це перша жінка-лікар у Персії, бо як відомо, ще перед кількома роками ходили жінки у Персії з заслоненими обличчями і тільки мріяли про вищу освіту. Панна Задег вертається тепер до дому, де в Тегерані хоче заложити лябораторію для дослідів над недугою рака.

Практичні поради.

ЧИЩЕННЯ ПІРЯ, ПРАННЯ ВСИПІВ.

До цієї праці беремося нерадо та з деяким недовірям щодо її успіху, бо у нас самостійне виконання цієї роботи ще велика рідкість, а більшість господинь і взагалі до неї не береться, або не вважає за потрібне це робити. А проте відсвіжити, продезинфекувати час від часу подушки, це така сама важна гігієнічна вимога, як і зміни білизни на ліжках.

Найкраще братись до тої праці в літі, коли легше і скоріше можемо все висушити. Практична господиня ніколи не насипає пір'я просто до всипу, а дає його спочатку до тонесенького мішка, а вже з ним разом до всипу. Тоді вимаємо такий мішок разом з пір'ям зі всипу, даємо до густої пошевки і виносимо все на подвір'я, щоб добре висохло. Не даємо пір'я на гаряче сонячне промінння, бо інакше пір'я легко прилипиться. Часто подушку чи перину обертаємо так, щоб усе пір'я добре просохло. Всип за той час добре випереме, вивариме та просушимо і випрасуємо. Щоб всипи не стратили барви вивариємо їх без соди. Коли робимо таку процедуру бодай раз на рік, або хоч раз на два роки то пір'я не збивається і не творить грудок. Інакше мусимо дати пір'я до більшого банька, де вивариємо білизну і разом із всипом випрати та висушити, а потім висипати з всипу до сухого банька добре витрітого і часто міпаючи огрівати та підпушуючи. Так само спушуємо і пір'я майже нове, але яке переховалось у вогкому місці, тільки що старше пір'я даємо потім ще й на сито та обережно пересіюємо. Тоді порох і дрібніші відломлені частинки пір'я просіються через сито, а лишиться тільки пір'я чисте і ціле.

Пір'я з подушки чи перини, яких уживано для хворих треба ще й добре продезинфекувати, але цього вже не робім самі, а даймо до відповідних заведень.

Праця ця не є приємна, а досить зомовплива, зате й вислід варті того.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

200 громадян поза законом.

В Англії живе під цю пору двісті нащадків якогось Мек Дональда, винятих з під закону. Мек Дональд жив у першій половині 18-го століття. Був він змовником, що нераз загрожував життю тодішнього короля. Проте не можна було його схопити. Якийсь час жив він переодягнений за поліцая, який шукав... за самим собою.

Врешті король утративши терпець перевів у парляменті закон, який проголошує всіх Мек Дональдових нащадків поза законом. Кожний англійський громадянин мав право вбити Мек Дональда, при чому це не було ніяким злочином та не грозило нікому карою. Одначе й тепер Мек Дональд оминув кари. Під чужим прізвищем він одружився та щойно на смертній постелі сказав дружині й дітям про жахливу правду. Жінка й діти у власному інтересі стерегли таємниці і щойно на початку 19-го століття Мек Дональди відважилися вернутися до батьківського імени. Ніхто не звернув на це уваги, бо прізвище Мек Дональд в Англії дуже популярне.

Тепер із рідні того Мек Дональда живе в Англії яких двісті осіб, а колишній закон, що всіх засуджує й далі обовязує. Рідко коли традиційний дух Англії зважується касувати старі закони. Інша річ, що той дух не має нічого проти того, щоб цього закону не стосувати, одначе на папері він існує.

Витворилася така ситуація, що ще нині кожний англієць може повбивати когонебудь з усіх тих 200 Мек Дональдів і то безкарно.

Нащадки Мек Дональда, що жив у 1715—1745 роках живуть і досі під загрозою наглої смерти. Недавно всі Мек Дональди подали збірне письмо до короля, в якому просять уневажнити старий закон, бо хоч досі ніхто з Мек Дональдів не згинув із руки вбивника, усеж ніколи не можна знати, чи якомусь не прийде до голови скористати з закону, а право не зможе його покарати за злочин.

„АТОМ“ ВІД 1-ГО ВЕРЕСНЯ 1937 РОКУ
Українська електро-радієва крамниця
Стрий, вул. Костюшка 22 (інж. Юліян Гошовський)
Нові радіоприймачі всіх кращих фірм. **Направа, перевірка, зістроювання** і повна **модернізація** старих приймачів у власній радіо-робітні, владженій на німецький взір. Складові частини до радія і **електр. інсталяцій.** Лямпи, ліхтарні, батерійки; направа і ладування **акумуляторів.** Направа **електромоторів. Ровери** і складові частини. Направа роверів. **Ціни конкуренційні.** Вико нання солідне. **Фахові поради даром.** 3—10

Де осідок інтеліґенції?

Знана річ, що майже кожна людина має ліпше і прецизійніше вироблену праву руку. Є це у звязку з більшим розвоєм лівої півкулі мізку, бо чинностями поодиноких половин тіла завідують протилежні центри в мізку. Нпр. руховий осередок для правої руки поміщений у лівій півкулі мізку. В останніх часах французький невролог Пер Марі поставив свою теорію, що лиш у лівій півкулі мізку находиться осередок мови людини і взагалі центр інтеліґенції.

Права чи ліва?

Одначе є фактом, що коли від дитинства школити ліву руку, так, що вона буде справніша від правої, то можна думати, що в таких людей права півкуля мізку буде більш розвинена, і що в ній буде осередок мови та інтеліґенції.

Зрештою так і є у т. зв. „манькутів“, в яких є вже вроджена перевага і нахил до уживання лівої руки, що свідчить про сильніший розвій правої півкулі мізку.

Одначе досі навіть найдокладніші мікроскопові досліди не виказали якоїнебудь ріжниці в будові обох півкуль мізку, отже нема певности, чому осідком мови та інтеліґенції в людини мала би бути лише одна півкуля мізку, а друга була би позбавлена гідности брати участь в найвищих „душевних“ функціях людини.

Досвід американського лікаря.

Американський лікар Денді описує випадок, де у пацієнта мусіли операцією усунути цілу праву півкулю мізку з причини гудза. Таку небезпечну і рисковну операцію він перевів, як це описує в льондонськім лікарськім журналі „Лянсет“, у трьох випадках. Два пацієнти померли скоро, а один жив ще два роки. Коли усунули праву півкулю мізку, тоді у пацієнта виступило поражіння протилежної частини тіла цілковите з вийнятком очей, мязів лиця, змислу смаку і нюху, де пораження було лиш частинне, бо ці органи мають нервові получення з обома півкулями мізку.

При таких великих змінах у механізмі організму, в того пацієнта не помітили по операції жадних душевних змін. Навіть родина і приятелі не доглянули в ньому більших ріжниць і признали його зовсім за психічно нормального. Він був з фаху проповідником і по видужанні дальше виголошував що неділі свої проповіди, хоча мав лиш одну (ліву) половину мізку. Не втратив він і інших заінтересувань: далі залюбки слухав радія і читав політичні статті в часописах.

З цього виходить, що усунення правої півкулі мізку не нарушує в більшій мірі психіки ні інтеліґенції людини. Тому і надальше залишається правдоподібною теорія Пер Марі, що ліва півкуля мізку є здебільша осідком мови та інтеліґенції людини.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа“, що має за собою 55 літ істнування.

Пригода летуна з каторжником.

Недавно трапилася одному американському летунові дивна пригода, яка могла мати для летуна погані наслідки, якби не притомність згаданого летуна.

Досвіта прийшов на аеродром міста Розенбургу в Тексасі молодий американський летун Роберт Хен. Він сів собі у кабінку свого літака — мав уже пустити мотор у рух, коли раптом побачив якогось чоловіка, що біг крізь летунський майдан просто до літака. Незнайомий виймив раптом перед самим апаратом револьвер і приділившися до заляканого летуна, заявив:

— Я втікач — каторжник! Якщо дороге тобі життя, вези мене негайно до Мексику. Летун не мав іншої ради, як послухати грізного наказу. Ранком не було ще нікого на майдані і летун рад-не-рад пустив мотор у рух. У повітрі каторжник тримав увесь час револьвер скерований на летуна. Одначе Роберт Хен прочуняв уже від першого перестраху і почав роздумувати над дивною ситуацією. Минуло з пів години. Летун звернувся з усміхом до злочинця і сказав:

— Мій коханий, я не сподівався, що мусітиму відвозити вас до кордону, бензини не стане нам аж до Мексику. Що робити?

На лиці каторжника зарисувався перестрах.

— Добре, висади мене денебудь у пустому місці.

Роберт Хен почав шукати за місцем до причалу і пригадав собі, що саме недалеко тієї вязниці, з якої мабуть утік вязень, є доволі пригідне місце до причалу. Причалювання без сумніву притягне вязничу сторожу. І справді літак почав знижувати свій лет коло вязниці. Кілька хвилин після причалення сторожа, схопила каторжника і обезброїла. Виявилося, що втікачем був відомий ґанґстер - убивник Джордж Бенкфорт, який того самого дня досвіта втік був із вязниці.

Найкорисніше закупите
шкільні підручники
і приладдя до писання в 2—2
Українській Книгарні і Антикварні
у Львові, вул. Рутовського ч. 22.

НЕСАМОВИТЕ ОГОЛОШЕННЯ...

В одному бостонському часописі появилося недавно оголошення, надруковане товстими черенками такого змісту: „До продажі людське життя! Продам своє життя поважним набувцям, найрадше дослідникам. Джон Андерсен“.

Джон Андерсен пробував уже щастя у всіх ділянках та дарма: йому ніколи не велося.

По десяти роках важких розчарувань порішив він покінчити з життям. Одначе був він людиною чести. За весь час свого злиденного життя його дохід ріжним знайомим досягнув суми 1.500 долярів. Тимто користуючись останками готівки, дав до часопису оголошення, будучи в переконанні, що прецінь найдеться чоловік, який схоче для наукових цілей вужити життя здорового мужчини. Він готов був піддатися кожному досвідові, в якому треба було на 100 відсотків рискувати своїм життям.

На диво, на це оголошення не зголосився ані один лікар-дослідник, ні технік, ні фільмовий режисер, ні навіть фабрикант газових масок. Проте Джон Андерсен дістав на свою оферту триста відповідей: походили вони від жінок.

Більше як триста жінок із усіх закутків Злучених Держав заявило готовість повінчатися з людиною звеженою на смерть. Всі вони признали Андерсенове життя незвичайно романтичною подією, та кожна з них постановила вможливити йому щасливіше істнування. Можна надіятися, що Джон Андерсен не залишиться вже довше при своєму самогубному намірі, але вибере якісь привабливі освідчини.

—o—

ЛЮДИНА, ЩО ПРАЦЮЄ ДЛЯ ДВОХ ЖІНОК...

В одній каліфорнійській вязниці відсиджує кару незвичайний вязень. Він встає вранці в год. 6-ій, як кожний інший вязень, замітає свою келію, скидає свій вязничний одяг, вдягає цивільну ношу і виходить у місто. Точно в год. 6-ій вечором вертається він до вязниці, де вдягає назад вязничний одяг та йде спати, до десятої години мусить виконувати всі обовязки приписані вязничним правильником. Той вязень, який в приватному житті був колись крамничним продавцем, мусить десять років працювати як вязник поза карним заведенням. Він раз покинув свою жінку, щоб в іншому місті повінчатися вдруге з молодою 19-літньою студенткою. З того часу став він вести подвійне життя. Кілька перших днів у тижні мешкав він з одною жінкою, а другу половину тижня з другою. Одначе припадок виявів злочин на денне світло і двоженець помандрував за решітку. Але на цьому не кінець. Обі жінки згодом покумалися та заскаржили спільного чоловіка до суду за аліменти. Суд був у немалому клопоті, але видав згодом Соломоновий присуд: обі жінки мали своєму спільному чоловікові найти працю, щоб він міг заробляти на їх утримання. Одно з перевозових підприємств прияло його за вязника. Увесь його тижневий заробок віддає підприємство управі вязниці, яка з черги половину зароблених грошей ділить поміж обі жінки. Найсумнішим днем для вязня є неділя, коли він мусить увесь день просидіти у вязниці від суботи вечора до ранку в понеділок.

Перед судовим присудом вів він подвійне життя двоженця, а тепер веде подвійне життя вязня.

КОЛИ ФРИЗІЄР РОЗКАЗУЄ ДОТЕПИ...

Цікавий та жахливий припадок трапився в індійському містечку Сірмур. Один заможний земельний власник подався до місцевого фризіера та велів себе обголити. Під час голення фризіер розказував гостеві цікаві дотепи, а його клієнт був незвичайно вдоволений. Нараз земельний власник, почувши добрий дотеп, зареготався на ціле горло і водночас несамовито крикнув. Як виявилося, фризіер із неосторожности обтяв йому пів губи. Покривджений подав справу до суду, домагаючись високого відшкодування. Суд віддалив скаргу, зазначуючи в мотивах, що фризіер робив те, що роблять усі його товариші по професії: розказують клієнтам дотепи...

Ширіть наш часопис!

Сензаційний напад на поштовий уряд у Рогатинщині.

Минулої ночі перед поштовим урядом у Фірлєєві (Рогатинщина) висіло зі самоходу кількох мужчин, які виважили в будинку двері, роззброїли урядничку (60-літню Анну Лопатинську), що хотіла боронитися револьвером, завязали уста і кинулись шукати за гріш ми. Поштова каса була порожня, тому напасники забрали лише приватні гроші Лопатинської і втікли. Щойно рано возьний найшов зевязану урядничку і зааларгмував поліцію, яка почала погоню.

З ЛУГОВОГО РУХУ.

ЛУГОВІ ПОПИСИ В ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ ПОВІТІ.

Перший цього року луговий попис у тернопільському повіті відбувся 23. травня ц. р. в **Козівці.** До звіту зголошено голові „Повітового Лугa" проф. Малицькому 96 луговиків і луговичок з Козівки та Шляхтинець. Слід підреслити, що Луг зі Шляхтинець прибув на попис, хоча погода була непевна, а зі Шляхтинець до Козівки є 27 км. дороги. По звіті відбулися вправи: мішані луговиків та луговичок, луговиків палицями та луговичок вінками. По вправах руховики передефілювали перед Повітовою Старшиною та запрошеними гістьми. Відтак відбувся фестин з народніми забавами.

Дня 7. червня ц. р. святкувала громада **Кутківці** під Тернополем велике свято посвячення фундаментів під Народній Дім. Місцевий „Луг" і читальня „Просвіти" запросили до участи в тім святі „Луги" зі Шляхтинець та Пронятина. До Служби Божої, що попередила акт посвячення фундаментів, співав хор „Лугу" зі Шляхтинець, при самім посвяченні луговий хор з Пронятина відспівав підхожу до хвилини пісню „Воскресний дзвін". По довершенні акту посвячення складали привіти делегати повітових установ з Тернополя. Від Лугової Організації промовив м-р Мисюк Михайло. Пополудні відбувся на площі під лісом фестин, на якому виступали з пописовими вправами „Луги" зі Шляхтинець і Пронятина. Вправляло 84 луговиків та луговичок. В перервах між вправами лугові хори зі Шляхтинець та Пронятина відспівали вязанки стрілецьких пісень. Дефілядою руховиків перед Повіт. Старшиною закінчився цей наскрізь удалий Луговий виступ.

Дня 10. червня на фестині в **Байківцях** шляхтинецький „Луг" виступав з пописовими вправами. Кожну вправу зустрічала публика бурею оплесків.

Дня 13. червня відбувся у **Шляхтинцях** луговий фестин з пописом. При звіті, який відібрав делегат Повітової Старшини, м-р Гринкевич, зголошено 112 луговиків та луговичок зі Шляхтинець, Пронятина та Кутковець. Вправи „Лугів" випали добре; новиною було виведення луговичками зі Шляхтинець гарної ритмічної вправи „Метелик". Удатний був теж перший виступ хору „Лугу" з Тернополя, що відспівав кілька пісень. Змагання у відбиванці між „Лугом" з Тернополя та комбінованою дружиною інших „Лугів" закінчилися заслуженою виграною (30:15) тернопільського „Лугу". Крім „Лугів" зі Шляхтинець, Кутковець, Пронятина і Тернополя на фестин прибули зорганізовано й інші „Луги", як от з Баворова (понад 20 кільометрів дороги), Чернилева Руського і Воробіївки. Дефілядою перед Повіт. Старшиною та визначнішими гістьми з Тернополя закінчилася пописова частина фестину. Відтак слідувала забавова частина з фантовою льотерією і т. п.

Дня 20. червня відбувся в **Чернилеві Руськім** луговий фестин з пописом, в якім взяло участь 68 луговиків та луговичок з Чернилева Руського та зі Шляхтинець. З Повіт. Старшини присутні були голова проф. Малицький і м-р Мисюк. Звіт відібрав і коротенькою промовою привітав луговиків проф. Малицький. Виконання лугових вправ, приписаних на 1937/38. рік, було задовільне. Гарно випали вежі та трудні вправи на реку, за добре виконання яких належиться луговикам з Чернилева Руського повне признання. Також луговички з Чернилева гарно списались добре виведеними хороводами. По дефіляді перед Повіт. Старшиною розпочалась дальша частина фестинової програми, народні забави і т. п.

Дня 27. червня відбувся луговий фестин з пописом у **Пронятині** коло Тернополя. При звіті, який відібрав проф. Малицький, зголошено 136 луговиків та луговичок з Пронятина, Кутковець, Воробіївки і Чернилева Руського. Вправи переводились, хоч падав дощ. Щойно сильна злива змусила Лугове Брацтво перенестись до лугової домівки, де відбулась дальша частина фестину. Серед бадьорого настрою продовжувалась лугова забава до пізної ночі.

11. липня відбувся луговий фестин з пописом у **Воробіївці.** Хоч падав зливний дощ, на попис прибули „Луги" з Кутковець та Пронятина. Пополудні далі падав дощ, всеж таки попис відбувся. Звіт від лугових відділів відібрав м-р Мисюк. Вправляло 72 луговиків та луговичок. По дефіляді перенеслося Лугове Брацтво враз із гістьми до місцевої читальні, де серед співів і дружнього настрою переведено час до пізного вечора.

8. серпня відбулося в **Покропивній** районове свято лугової молоді. Почалося свято Службою Божою, яку відправив у місцевій церкві о. Кулинич, який теж по Службі Божій виголосив гарну патріотичну проповідь. По 2-годинній перерві уформувався під церквою похід, що скермувався на площу вправ. Відчувався брак дутої орхестри. На площі почалася друга частина свята — академія. На високу щоглу піднято при звуках національного гимну жовто-блакитний прапор. Голова „Повіт. Луга" проф. Малицький отворив академію і привитав присутніх луговиків та гостей. Від УПР. склав привіт посол Болюх. Далі йшли хорові продукції, як „Греми, греми, могутня пісне" хору з Покропивної, „У дві пари несуть мари" хору з Дмухавця, збірні гуртові деклямації: „Конкістадора", „Великдень на волі", індивідуальні деклямації і т. д. По академії відбувався луговий попис. По звіті, що його відібрав голова Малицький, станули до вправ „Луги" з Покропивної, Кутковець і Воробіївки в числі 160 вправляючих. Через брак доброї дутої орхестри були у вправах деякі недотягнення. Гарно випали вправи луговичок з Покропивної серпами. Попис скінчився дефіляду всіх вправляючих. Відтак відбувся фестин з народніми забавами і т. д. Крім морального успіху принесло свято також чималий матеріяльний успіх.

У неділю 29. серпня відбулося в Малашівцях з нагоди 100-ліття появи „Дністрової Русалки" лугове свято. Почалося воно Службою Божою в місцевій церкві, яку відправив о. Піджарко. По Службі Божій була панахида за душу М. Шашкевича, відтак гарна проповідь о. Піджарка про діла пробудника Галицької Землі. Відтак уформувався біля церкви похід, що перейшов на площу вправ, де відбулася друга частина свята. Академію отворив о. Піджарко. Привіт від Повіт. Старшини склав м-р Мисюк. Гарно опрацьований реферат виголосив голова „Лугу" в Малашівцях Пилип Сотник. Хор з Малашовець відспівав кілька пісень, з яких „Гей ви Стрільці Січові" і „Гей на горі" заслуговують на спеціяльне вирізнення. Дві мужеські й одна жіноча деклямація були доказом, що в нашому селі є немалі таланти. По обідній перерві йшли пописові вправи „Лугу" з Малашовець (участь інших „Лугів" у вправах староство заборонило). Вправи вийшли гладко і справно. Попис скінчився дефілядою перед головами товариств Малашовець і сусідніх сіл. Свято вповні удалось та принесло й чималий дохід.

—o—

По широкому світі.

Французька армія починає 13. ц. м. осінні маневри у Нормандії.

У Мексику дійшло до бійки між соціялістами й комуністами; 6 осіб ранених, 50 осіб арештовано.

Американський президент — як подає один італійський часопис — приїде до Італії. Американській амбасаді в Римі про це нічого не відомо.

Альбанія святкує нині 9-ті роковини панування короля Ахмета Зогу.

Французькі залізниці перейме спілка, в якій держава матиме 51 проц. капіталу; 1982 р. перейдуть вони на власність держави.

Самовбивство премієра УССР?

Як подає ПАТ, по Москві розійшлася вістка, що премієр Совітської України Любченко відібрав собі життя.

—o—

ЗАТОПИЛИ БРИТІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ НА ЕСПАНСЬКИХ ВОДАХ.

Невідоме судно сторпедувало британський корабель-цистерну „Вудфорд" у віддалі 18 кільометрів від еспанських побереж; **один моряк згинув, 6 ранено. Корабель пішов на дно, 3(людей залоги вратувалося.**

Корабель плив з Констанци до Барсельони.

—o—

ХІХОН ПІДДАЄТЬСЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ВІЙСЬКАМ.

До Байон дійшла вістка, що представник команди міста Хіхон зголосився до коменданта наварської національної бригади — яка оперує на фронті Сантандеру, — щоб обговорити умови капітуляції.

ЕСТОНСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ІДЕ ДО ПОЛЬЩІ.

В суботу 4. ц. м. приїде до Польщі з офіційною візитою естонський міністр закордонних справ з жінкою і директором департаменту свого ресорту.

Пригадало собі.

Староство в Коломиї щойно при кінці серпня ц. р. пригадало собі, що кружок Р. Ш. в Яблонові вніс ще з весною ц. р. подання у справі заложення дитячого садка. Староство надіслало дозвіл на його заложення саме тоді, коли сезон дитячих садків уже скінчився.

НОВИНКИ.

— **ВПИСИ** до Філії Вищого Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Львові на Личаків вул. Крупярська 15 (домівка Рідної Школи) відбуваються щоденно від 4—6 пополудне. Кляса фортепіяну, скрипки, віольончелі та ритмічного курсу методою Жак Далькроза. Початок науки 3. вересня. 1562

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Початок викладів 1. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 7—10

— **Найдешевший сезон у Черчі.** Вересень найдешевший місяць у Черчі. Недужі на гостець (ревматизм), ішіяс, гіхт, ниркові, шлункові, нервові та жіночі недуги повинні користати з нагоди дешево і вигідно вилікуватись. Живець отворений до 10. жовтня. 1503 5—10

— **Комунікат.** Фірма „ТОП" М. Атаманюк і С. Мурин, механічна фабрика паперового опаковання і склад паперу перенесена з днем 1. вересня ц. р. на вул. Городецьку 36, тел. 283—67.

— **Їдучи до Львова** заберіть зі собою футра до направи або замовте нові у Карпяка, Зибликевича 4. 5—9

— **Новий український дитячий часопис** появився для дітей наших бачванців у Югославії під наг. „Наша Заградка". Часопис поставив собі за мету допомогти виховати діти бачванців (що переселились до Югославії за часів Марії Терези і Йосифа II. із західнього Закарпаття) на свідомих та активних громадян українців. „Наша Заградка", що коштує річно всього 10 динарів, це поруч тижневика „Руски Новини" і двотижневика „Рідне Слово" вже третій часопис, що обслуговує потреби українців у Югославії. Адреса „Нашої Заградки" така: Руський Керестур, Югославія.

— **Катастрофа повені на Покутті.** Зливні дощі, які майже цілий місяць падали на Покутті, спричинили загально господарську катастрофу, при чому піднеслися ціни харчевих продуктів. З ріжних сторін Покуття надходять вістки про шкоди від дощів. Сотки моргів стоять під водою. З піль не зібрали ще вівса та ячменю, а місцями й жита, які зігнили та не представляють ніякої вартости. Бараболя гние у воді, а кукурудза з браку сонця зовсім змарніла. Катастрофи повені зруйнували малоземельні і більші господарства, так що Покуття буде приневолене спроваджувати збіже з інших сторін.

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

— **Заборона лугових свят.** Чортківське староство заборонило повітове лугове свято, що мало відбутися 29. серпня в Чорткові, з огляду на „публичний спокій". Заборонило теж районові лугові свята у Шманьківцях і Шкомороші.

— **Розбудова оздоровищ і літниць у станиславівському воєвідстві.** Дирекція фонду праці призначила на буджетовий рік 1938-9 суму 700 тисяч для станиславівського воєвідства. З тої суми воєвідське бюро праці призначить 400 тисяч зол. на дальші каналові і дорогові роботи у Станиславові, Стрию і Коломиї. Решту мають обернути на піднесення вартости і доходовости уздоровищ і літниць у станиславівському воєвідстві. М. і. в Яремчу докінчать дорогові і хідникові роботи, побудують водотяги і великий спацеровий бульвар над берегом Прута. В Делятині побудують торгову галю, у Ворохті різню і хідники, в Косові водотяги, у Сколім споровий мур з бульваром, в Моршині канали.

— **Пошесть червінки** шириться в Ходорівщині і забрала досі багато жертв. Санітарна влада переводить акцію, щоби здавити цю пошесть. Червінка шириться особливо в Ходорові, де стверджено в останніх днях 20 смертних випадків. Санітарна влада піддає щепленню робітників ходорівської цукроварні, що затруднює поверх 3.000 осіб. В найближчому часі переведе охоронне щеплення серед сільського населення.

— **Ліквідують охорону льокаторів.** У звязку з рішенням економічного комітету міністрів про продовження знижки комірного появилися вістки про постепенну ліквідацію охорони льокаторів. Ліквідувати будуть так: Від червня 1938 р. вилучать зпід охорони льокаторів 5-кімнатні мешкання з кухнею; в 1939 році 4-кімнатні мешкання з кухнею; в 1940 році 3 кімнатні мешкання; в 1941 році 2-кімнатні мешкання й інші.

— **Бджоли вигинули.** Пасічники нарікають на лихий рік, який мали цього року. Стихійні катастрофи і наглі зміни температур причинились до того, що бджоли в багатьох пасіках вигинули. Наслідком того в торговлі нема меду а його ціни звишкують.

— **Влом до „Продукції".** До бюра української фабрики мармеляди „Продукція" при вул. Левинів ч. 16 у Львові вломилися минулої ночі злодії в надії на богату добичу. Вони розпороли залізну касу, одначе грошей не знайшли. Справою занялася поліція.

— **Хмаролім** навістив Сокальщину. Найбільше потерпіли громади Жнятин, Переводів, Гійче і Ліски. Вода знищила землеплоди і забрала багато сіна.

— **Зловживання в самоуправі.** В Перемишлі скінчився процес проти інспектора повітового виділу Вінцента Загурського і солтисів Петра Пеленьчака з Болестрашич та Миколи Головіда з Торок перемиського повіту під закидом урядових зловживань. Загурський пробував ратуватися умовою недугою, одначе лікарі признали його умово осудним. Його засуджено за спроневірення 10.000 зол. на 3 роки безоглядної вязниці з позбавленням прав на пять літ, солтиса Головіда на рік з припиненням кари на пять літ, а солтиса Пеленьчака на 3 місяці арешту, дарованого амнестією.

— **Влом до церкви.** В селі Стецеві пов. Снятин вломилися до церкви злодії і вкрали дві чаші вартости 200 зол.

— **Спроневірив шкільні гроші.** Перед трибуналом окружного суду в Самборі відбулася розправа проти Антона Бендковського, управителя вселюдної школи у Східниці, за спроневірення 300 зол. із шкільних фондів. Обвинуваченій боронився, що зробив це через помилку. Дістав рік вязниці з припиненням кари на три роки.

— **Невже зловили винуватця?** В Кракові арештовано на основі стежних листів і відставлено до Дрогобича 33-літнього Олександра Маєвського, б. залізничого телєграфіста, якому закидують, що тому рік застрілив у парку біля Трускавця краківського купця Бера Еловича, забравши йому 900 зол. Це вже другий чоловік, якого досі арештували у цій справі. У грудні м. р. арештовано під закидом цього злочину якогось Павла Галушку, але по кількох місяцях слідство проти нього припинили.

— **Краєва хроніка.** В Станиславові 16-літній гімназист Зенон Матковський, користаючи з неприсутности родичів, бавився револьвером і пострілив себе в черево. Після операції в шпиталю він помер. — В Яблонові косівського повіту вкрали з пасовиська в білий день дві корови. В сусідному селі Уторопах украли чотири коні. — В Микитинцях 58-літня Олена Атаманчук у приступі падачки впала на розжарену піч і попекла ся на смерть. — В Задвірному Поріччі рудецького повіту скажений пес покусав трое дітей. — В Косеничах перемиського повіту згоріла одна господарська загорода від сірника, киненого в стодолі. — На полонині Скупова коло границі косівського повіту згоріла колиба з безплатним гірним вівчарюком.

— **Тяжка пригода мотоцикліста.** Під Равою Мазовецькою ударився самохід з мотоциклем, яким їхав кс. Цьолковський. Наслідок зудару був тяжкий. Кс. Цьолковський розчерепив собі голову. В безнадійному стані перевезли його до шпиталю.

— **Смерть від бджіл.** В селі Балдово коло Гнєзна на подвірі фільварку Бруно на Клязена вирвався бик і кинувшися на жінку власника маєтку, Гертруду, вхопив її на роги і потолочив ногами, тяжко поранивши. Нещаслива померла за кілька годин.

— **Жертви акули.** В шотляндському заливі Карадаль волітеський акула перевернув вітрильну лодку, причому згинули: керманич, його брат і син, тому, що пригода сталася недалеко берега, а члени залоги лодки вміли знаменито плавати, нема сумніву, що їх пожер акула. Моторова лодка, яка вибралася на місце випадку, наспіла за пізно.

— **Мільони на філянтропійні цілі.** Після похорону американського мільярдера Андрю Мелона отворили тестамент, яким Мелон увесь свій маєток, якого висота ще не устійнена, призначив для заведення бідних дітей, яке сам колись офундував. Наслідком того американський скарб тратить доходи з високого спадкового податку. Мелон записав тільки 180.000 долярів для своїх урядовців.

— **Жахливий тайфун** навістив китайське місто Гон-Кон і наробив великого знищення. Поверх 100 осіб згинуло, а кількасот є ранених. Тайфун ушкодив 20 кораблів, що находилися в пристані. Катастрофа тим страшніша, що в місті панує холєра. Минулого тижня вмерло на цю пошесть 219 осіб. Під руїнами одного дому згинуло 50 осіб. Разом у місті нараховано коло 100 жертв, крім утоплених у морі.

— **Різні вістки.** В одному берлінському шпиталі померла відома німецька артистка Аделя Зандрок у віці 74 літ. — В американській обсерваторії відкрили комету, що світить як зірка 13-ої величини. Нову комету ю світить як зірка 13-ої величини. Нову комету ствердили також европейські обсерваторії.

—o—

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „КОРОЛЬ ВОЛОЦЮГ", музична комедія з музикою Фрімля.

Цією популярною пєсою почала управа міського театру звичайний (неофіціяльний) сезон, рахуючи мабуть на ширшу публику, що приїде на Східні Торги. Є це американська музична комедія чи оперетка, до якої сюжет лібретисти позичили собі з життя славного французького поета Вільона. Хто знає дещо про Вільона, той не найде в цій пєсі нічого характеристичного для великого поета. Американці не церемоняться з поезією і письменниками — навіть під шибеницею не дозволили Вільонові задеклямувати його архитвору. Чи можна уявити собі погідніших авторів, як ті два джентельмени, що з трагічного життя трагічного поета зробили комедію з танцями і куплєтами?

Але саме такого підходу вимагає оперетка; маємо тут волоцюгів, що вміють пити, красти і коли треба ставати патріотами. Маємо романтичну любов аристократки до волоцюги, вирафіновану помсту короля, пісеньки і танці. Хто йде на таке видовище, повинен забути за всякі літературні вимоги і тішитися костюмами, обстановою і правдивим водограєм на сцені. Навіть таких добрих дотепів, як у старих віденських оперетках не почує; актори мусять надробляти циркові жестами і мімікою. Розмови дієвих осіб — короля з поетом або поета з дамою свого серця гідні американських кінових шмір; єдині тексти пісеньок, зроблені наскрізь оригінально великим поетом Тувімом заслуговують на те, щоб їх слухати.

При всьому тому видовище подобалося ріжношерстній публиці, яка побачила нових артистів, нові декорації, почула приємні мельодії та добрі голоси. Подобалася своєю появою та голосом Брохвичівна і оригінальною грою Карін Тіхе; дуже добрим характеристичним актором показав себе Борови, з темпераментом і добрим голосом; знамениту креацію короля Людвика дав Шиманський. Вільон вийшов як герой з бомбоньєрки — занадто солодкавий і прилизаний. Комедієву сторінку пєси рятував Махальський креацією у дусі Шекспірових комедій. Звучні мельодії оплескувала публика, що вже давно у львівській оперетці не чула доброго хору.

м. р.

Відозви й комунікати.

ВПИСИ

ДО ОДИНОКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКО-САДІВНИЧОЇ ШКОЛИ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА" В МИЛОВАННІ.

дня 20. січня 1938 р. починається в Миловані новий 11-місячний сільсько-господарський курс, який буде тривати до 20. грудня 1938 р. Наука в школі відбуватиметься на основі програми навчання, затвердженої міністерством освіти, яка обовязує в державних сільсько-господарських школах.

Навчання в школі є теоретичне і практичне, обіймає всі ділянки сільського господарства та підготовляє учеників не лише до праці на власному господарстві, але також до праці у кооперативних і кооперативних організаціях. При школі є зародова обора молочної худоби, арійські курники, шкілки овочевих дерев, продукція насінь, пасіка, — все це пристосоване до практичного навчання на курсах. У школі працюють 3 фахові учителі-спеціялісти та інструктори для практичного навчання.

1. На курс приймають мужчин у віці 15—24 літ, що покінчили найменше народню школу.

2. Кожний приятий ученик мусить мати два одяги (в тому один до праці при виконуванні практичних вправ у шкільному господарстві). Крім одягу має мати кожний ученик 4 пари білля, 3 рушники, 2 простирала, подушку, покривець, сінник та начиння до їдження (тарілку, миску, пів-літрове поливане горня, ложку, виделки і ніж).

3. Ученики платять одноразово при заголошуванні на курс 10 зол. вписового.

Крім вписового платять ученики місячно 7 зол. шкільних оплат. Ученики харчуються в кооперативній харчівні, яку самі ведуть; прохарчування одного ученика в кооперативній харчівні коштує 18 зол. місячно. В часі курсу ученики користають з 33⅓% знижки при переїзді залізницею.

4. До заголошення на курс треба додучити: а) шкільне свідоцтво, б) посвідку родичів, потверджену парохіяльним або громадським урядом, якою родичі зобовязуються правильно платити кожного місяця належну оплату за ученика у школі. Коли ученик має підмогу від установи, тоді слід додучити до заголошення також від установи, що буде правильно кожного місяця платити оплати за свого кандидата, в) додучити поштову марку за 55 сот. на відповідь, г) вислати поштовим переказом вписове 10 золотих.

5. Про прийняття і день приїзду до школи повідомить Управа школи по 1. січні 1938 р. Неприятим до школи зверне документи і вписове.

6. **Заголошення приймає управа школи до дня 31. грудня 1937 р.**

Школа за 26 літ свого істнування поклала великі заслуги в поширенні сільсько-господарської культури. Кожда Районова Молочарня та кожний Окружний Союз Кооператив повинні вислати хоч по одному ученикові.

Заголошення слати на адресу: Господарська Школа Товариства „Просвіта" в Миловані, почта Рошнів над Дністром.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

Дописи.

ЖОВКВА.

Свято найменших в Жовкві. Повіт. Кружок „Рідної Школи" в Жовкві завернув у цьому році особливу увагу на організацію в повіті дитячих садків, так мало знаних в Жовківщині. А щоб ідею виховання найменших у дитячих садках і захоронках спопулярізувати між громадянством Жовківщини, Повіт. Кр. Рідної Школи рішив уладити при кінці сезону повітові пописи дитячих садків і захоронок у Жовкві, що відбулися в дні 29. серпня п. р. До пописів заголошалося 10 садків і 4 захоронки, але через дощеву погоду чотири садки не прибули. Всеж таки у святі взяло участь 388 дітей. Свято почалося молебнем до Пречистої Діви Марії в церкві оо. Василіян. Поверх три сотні святочно прибраної дітвори перемашерували під проводом своїх провідниць в Повіт. Дому до церкви, де о. парох Віталій Байрак в асисті церковної процесії і численно зібраних громадян відправив молебен. Молебен закінчили діти відспіванням пісні „Ми українські школярі". З малим приспішенням з причини дощу почалися на площі Повіт. Дому пописи дітвори у присутности дуже численно зібраної публики. Свято отворив голова Повіт. Кружка „Р. Школи" д-р І. Романків. Делегат дир. Домбровський зложив привіт від Гол. Управи Р. Ш., підкреслюючи конечну потребу організації дошкільного виховання. Дуже зворушливою була перша точка дитячих пописів, коли то понад три сотні святочно прибраної дітвори в різних рядах з піднесеними малими ручками виголосили збірну де

клямацію „Дитяча присяга". Опісля йшли пописові точки поодиноких садків і захоронок. Дуже миле враження зробив садок з Куликова, якого діти, прибрані в однакову народню ношу, під проводом п. Наталі Долошицької прекрасно вивели забавові точки: „Млинське коло" і „Пчілки". Не менш удатно вивели свої пописові точки садки: з Пристані (танок „Катерина" — під проводом п. П. Хворовівної), з Волі Висоцької („Човник хитається" і „Щоб ти знав" — під проводом п. Мелянії Городиської) з Крехова („Бузьок і жаби" — під проводом п. Люби Заболоцької), з Глинська („Каруселі" — під проводом" п. Нусі Бриківної). З особливою приємністю приглядалася публика пописам дітей із захоронок під проводом сестер-черниць. Діти із захоронки в Мостах Великих, злучені з дітьми тамошнього дит. садку, вивели вдатно ритмічні точки „Дай нам, Боже", „Всюди гарно" та перепівanку „Лєсом, лісом"; захоронка в Боянця вправи: „І шумить", „Гей там дітвора йде" та балет „Що то за грім", а захоронка з Мокротина — забаву „Качки", де діти були в ефектових масках. Вкінці дуже цікаві були точки двох жовківських захоронок, які вивели вправи з косами й серпами: „Вийшли в поле косарі", „Гей, на горі", „Як діждемо літа" та деклямацію „Наша захоронка". Свято мало закінчитися спільним хором усіх дітей „Христе Царю", але з причини негоди цю пісню відспівали лише діти жовківських захоронок. Публика приглядалася вдатним продукціям наших найменших з великим зацікавленням та рясними оплесками давала доказ свого вдоволення і признання маленьким артистам та їх провідницям. Відчас попису пригравала тамборова орхестра „Апостольства Молитви" з Жовкви під проводом бр. Гриневича, ЧСВВ. Буфетом завідали пані, члени кружка „Р. Ш.", в Жовкві. Слід підмітити гідний признання факт, що хоч захоронки незалежні від Повіт. Кружка „Р. Ш.", то всеж таки, беручи участь у пописах дит. садків, дали доказ великого зрозуміння ваги виховання молодого покоління та національної солідарности в такому важному ділі. Начальний наглядач над дітьми та виконанням програми свята мала м-р Міля Орловська, яка вложила дуже багато труду для його переведення. Технічною сторінкою свята заявався м-р Семен Гнатюк. Присутні розійшлися до дому з великим душевним вдоволенням. Це свято найменших причиниться певно до поширення рідношкільної ідеї в Жовківщині.

ГОРОДОК.

Паломництво до Гошева. Заходами церковних братств та Апостольства Молитви в Городку відбулася велика проща з Городка до гошівської Божої Матери з нагоди 900-ліття проголошення Її Царицею України. Проща, в якій взяло участь к. 500 осіб, виїхала окремим поїздом 14. ц. м. в год. 9.30 з Городка під проводом о. Омелина Шараневича. Паломництво відпроваджувала процесія. благословенство на дорогу дав прочанам о. парох Е. Роздольський. Паломники — це здебільша селяни Городеччини та із самого Городка. Дуже мало — на жаль — було інтелігентів. Крім кількох священників із повіту та горстки молодших із Городка можна було всіх інших почислити на пальцях. По приїзді до Болехова паломники пішли в процесію на Ясну Гору в Гошеві, де при вході до святині привитав прочан о. ігумен гошівського монастиря. Опісля прочани оглядали церкву та чудові підгірські околиці. Чергового дня, в неділю 15. ц. м. приступила велика скількість прочан до сп. Причастія та віддала честь чудотворній іконі гошівської Богоматери. Пополудні скріплені на дусі прочани відійшли на залізничий дворець Болехів, звідки вернулися пізним вечором до Городка.

З діяльности Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи" в Городку. Повітовий Союз Кружків „Р. Ш." в Городку минув цього року помітно свою діяльність. Під сьогорічною хвилину гуртує він при собі 29 кружків, з того числа цього року основано 5 кружків: у Вороцові, Волі Добростанській, Любіні Вел., Поріччі Любінським і Завидовичах. Кружки „Р. Школи" розвивають діяльність у багатьох селах, де нема читальень „Просвіти"; а вони почасти першими культурно-освітніми товариствами, як напр. у селах: Вороців, Волі Доброст., Поріччі Любінське — село дотепер доволі окомунізоване й ін. Дуже багато праці у скріплення рідношкільної акції вкладає організатор Пов. Союзу Кружків п. Онуфрій Когут. Про зріст праці на рідношкільному фронті свідчить найкраще цьогорічна організація дитячих садків. Коли минулого року існувало всього 16 дитячих садків, а того 4 в Городку і 12 у повіті, то цього року число їх зросло, бо було їх 22, в того 21 по селах та 1 у Городку. Садки основано в селах: Бартатів, Стинчани, Оброшин, Любінь Вел., Любінь Малий, Малковичі, Годвинівка, Добрани, Пучинчі, Братковичі, Дроздовичі, Річичани, Галичанів, Тучапи, Каменобрід, Добростани, Волі Доброст., Великополе, Мшана, Вороців і Керниця та в Городку. З цих 22 садків основано 17 при кружках „Р. Ш." та 5 при читальнях „Просвіти". Садки обїзджала кілька разів санітарна комісія; лікарську опіку над садками обняв безкорисно д-р Семен Кивелюк із Городка та д-р Гр. Чвартацький із Любіня Вел. Для успішнішого ведення дитячих садків уладжувано кільканайцять разів конференції для провідниць з відповідними рефератами. Загальне число дітвори, яка ходила до садків, перевищає число 800 і творить без сумніву додатній більмо праці П. С. К. „Рідної Школи".

„День Української Дітвори". День 22. серпня був великим святом наших найменших. Того дня уладив Пов. Союз Кр. „Рідної Школи" в Городку величавий зїзд дітвори з повіту, згуртованої в дитячих садках. Ще передполуднем зїздилася до Городка на прикрашених зеленню возах дітвора зі сіл. В 12. год. вполудне відправлено для неї у Благовіщенській церкві Службу Божу, опісля на площі біля Українбанку зібралася дітвора зі садків і знідти в 2. год. попол. вирушив величавий похід. Кожний дитячий садок ніс відповідну таблицю з написом. Похід відчиняла орхестра з Керниці. Мило було глядіти на ті ряди молоденького цвіту нації, що в національних одягах з жовто-блакитними прапорцями в руках маширували вулицями міста. Похід переїшов рином та вулицею Перемиською на площу б. церкви св. Івана, де діти переділювали перед представниками Головної Управи „Р. Школи" зі Львова та виділу Пов. С. Кр. в Городку. На площі з год. 3. відбулася рідношкільна академія. Орхестра з Керниці відіграла національний гимн і тоді згору піднесли жовто-блакитний прапор. На естраду виступив хор з Любіня М. та відспівав гимн „Рідної Школи". З черги виголосив промову делегат Гол. Управи „Р. Школи" зі Львова. Опісля відбувся попис дитячих садків під проводом провідниць. Кожний садок давав звичайно дві-три точки. Добре вийшли національні танки, які вели діти зі садка в Добранах, гарне враження викликали серед гадзачів хороводи, вправи вільноруч, малі сценки, збірні деклямації, інсценізації, забави і гри. Попис мав дуже богату та різноманітну програму і пройшов, не зважаючи на дощ, який дався трохи у знаки малим актором (на сцені під голим небом), з повним успіхом. Хоч унаслідок заборони поліції відпали намічені вправи позашкільної молоді, цілість тривала понад 3 години. Після попису садків подякував голова П. С. Кр. „Р. Ш." в Городку о. О. Шараневич присутнім за участь та провідницям садків і дітям за приготовлення попису. Академію закінчила орхестра гимном „Боже Великий". „День Української Дітвори" довго залишиться в памяти молодого та старшого громадянства Городеччини.

САМБІРЩИНА.

Велика релігійно-національна маніфестація. Традиційний празник Успення Преч. Діви Марії випав ц. р. виїмково величаво. Погода була прекрасна, хоч в усіх попередніх днях падав безперервний дощ. Не диво, що вже напередодні празника напливали маси побожних прочан нашого повіту та дальших і ближчих повітів Бойківщини і навіть Лемківщини. Може бути, що гнала їх до Самбора потреба благословення і сліз потіхи в цих тяжких часах в устах Преосв. Кир Йосафата, що заповів величати це виїмкове свято Самбірщини своєю присутністю. — Богослуження почалися вже напередодні в 6.ій годині. З цих богослужень на особливу згадку заслуговує панахида за фундаторів нашої церкви, українського шляхтича Комарницького і його дружку, дідичів сусіднього села Радлович, та єпископа Атаназія Шептицького, які жили в початках 18.го століття і яких гроби віднайшли щойно м. р. в підземеллях нашої церкви. Чудово вийшли побожні пісні на честь і славу Пречистої Діви, відіграні місцевою орхестрою „Бандурист". Гарно вражала в усіх богослуженнях напередодні масова участь молоді в національних строях. В день самого празника відправлено утренню і свячення води та образів Чудотворної Ікони. В год. 10.30 наїхав Преосв. Кир Йосафат, якого хлібом та сіллю приймали та витали радник Козбур, проф. Сворик та о. парох Плешкевич, як господар нашої церкви. В год. 11. почалася на балконі архиерейська Служба Божа в окруженні багатьох довколишніх священників. Співав гарно міщанський хор. Релігійну проповідь виголосив о. Байрак ЧСВВ. В часі проповіди уділив свого архиерейського благословення Преосвященний зібранім, що вщерть виповнили сумежну площу та сусідні вулиці. Тут слід згадати, що в часі проповіди в сусідньому костелі Бернардинів били весь час дзвони. Здається, що грала тут ролю злоба шовіністично настроєних „браційків", які до того поставили всі двері костела і в притворах продавали латинські девоціоналії. По Богослужбі виголосив глибоко обдуману релігійну і патріотичну проповідь владика, який між іншим згадав про відступство деяких наших шляхтичів від свого обряду і народу. Особливо зворушливі були слова владики, коли говорив, що на слідуючий рік, коли дальше поширюватись буде відступство, наложить чорну краску на ворону Пречистої Діви Самбірської на знак жалоби і зарядить молитви в цілій епархії за навернення відступників. Повріплені на дусі розходилися прочани пополудні у свої сторони.

КРЕМЯНЕЧЧИНА.

Продаж палати князів Вишневецьких. У Вишневі є старовинна палата кн. Вишневецьких, що від кількох років належить до кременецького повітового самоврядування. Тут міститься районовий шпиталь, нижча рільнича та реміснича школа. До палати, в котрій є більше як 100 кімнат, належить парк простору 100 га. Посідлість ця майже ніякого доходу самоврядуванню не приносить і вимагає постійного ремонту. Тому Повітова Рада ухвалила продати ту палату кременецькому ліцеєві, який перебирає на себе удержання ремісничої школи і відчинює у Вишневці польську гімназію. Взагалі за останні роки кременецький ліцей, до якого належить на Волині коло 50.000 га лїса і землі, інтенсивно скуповує садиби у Кремянці і земельні маєтки.

Діти емігрантів на Волині. Завдяки заходам п. генералової Ф. Омелянович-Павленкової вдалося спровадити з Каліша дітей українських емігрантів на Волинь і розмістити їх серед селян с. Міжгринець, кременецького повіту. Ще до цеї пори в калїшському таборі перебувають рештки українських воїнів, що не мають до подітися і дуже там бідують; особливо в тяжкому положенні є їх діти, які на чужині денаціоналізуються. Перебування їх на Волині в часі півтора місяця серед рідного оточення їх переродило. вони скрізь ли фіячно, освідомилися національно і набралися рідного повітря, сподіваючися, що й за рік їм дозволять поїхати на Волинь. Щира подяка п. генераловій за її турботи і заходи, щоб допомогти цій дітворі.

Кременецька гімназія має вже нового концесіонара. Нарешті після довгих заходів удалося знайти для української гімназії у Кремянці нового концесіонера. П. Міляшкевич зрікся вкінці своїх прав на гімназію і відступив їх „Т-ву Лесі Українки" в Луцьку, котре вже має концесію на українську гімназію в Луцьку, яку веде з великим успіхом. Луцька гімназія має вже власний будинок і справа державних гімназій. Після безконечних клопотів шкільна влада погодилася на зміну у Кремянці концесіонера (справа ця тягнулась пів року). Будемо сподіватися, що минули вже чорні дні для кременецької гімназії і новий концесіонер попровадить її до кращої будучности.

Спорт.

УКРАЇНА — Р. К. С.

Змагання цих дружин за мистецтво Окружної Ліги відбудуться в неділю 5. ц. м. на гриші Погоні. Початок в год. 11. передпол. Попередить в год. 9.30 змагання Україна II — Р. К. С. II.

ВІДКЛИКАНІ ЗМАГАННЯ.

Заповіджений на день 5. вересня лєгко-атлетичний двометч К. Л. К. — Сокіл-Батько не відбудеться.

Нові книжки й журнали.

Юрій Горошко: ПІСНІ ПІСЕНЬ. Накладом автора, Кремянець 1936, стор. 23.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ГВОЗДЕЦЬ:
3. IX. Шаріна.
КОЛОМИЯ:
4. IX. Ніч під Івана Купала.
5. IX. Шаріка.
6. IX. Інваліди.
7. IX. Дівча з Маслосоюзу.
Білети можна вже набувати в Учит. Спілці.

Український Народній Театр ім. М Садовського.

ДОЛИНА:
3. IX. Маруся Богуславка.
ВИГОДА:
4. IX. Хмара.
5. IX. Жайворонок.
6. IX. Вія.
7. IX. Гетьта.
ВЕЛДІЖ:
8. IX. Хмара.
9. IX. Воскресіння.
10. IX. Маруся Богуславка.
ЖУРАВНО:
11. IX. Ніч під Івана Купала.
Театр перед виїздом на Лемківщину загостить до Львова з народнім репертуаром.

Український Молодий Театр „Загреба"

КОСІВ:
3. IX. Муравлі.
4. IX. Муравлі.
КУТИ:
5. IX. Муравлі.
ЯБЛОНІВ:
6. IX. Трафіка пані генералової.
СТОПЧАТІВ:
7. IX. Тарас Шевченко.
8. IX. Земля — В. Стефаника.
ПЕЧЕНІЖИН:
9. IX. Трафіка пані генералової.
10. IX. Камо грядеши? І. частина.
11. IX. Камо грядеши? II. частина.
12. IX. Тарас Шевченко.
З Печеніжина театр виступить до Делятина, Надвірної, Богородчан, Солотвини й Отинії. Театр виставить на днях дві премієри: „Слово о полку Ігоря" і „Лицарі ночі".

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Великий Театр:

Пятниця, 3. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг" музична комедія.

Субота 4. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг" музична комедія.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буритеатр".
АТЛЯНТИК: „Велике Бетовенове кохання".
ВАНДА: „Роз-Марі", „Соната".
ГРАЖИНА: „Орднят Міхоровський"
ЕВРОПА: „Один поверх вище".
КАСІНО: „Герої моря".
КОПЕРНИК: „Підводний човен".
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Защькована", „Останній по сонця".
МІРАЖ: „Пенні".
МУЗА: „Клюб жінок".
ПАЛЯС: „Наречена з припадку".
ПАЙ: вечірнє.
РАЙ: „Останній акорд" із Ліль Дагавер.
СВІТ: „Знаменітий ліс" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „В тіни самітної сосни" ревія.
ТОН: „Непереможний Робінзон Крузо"
УТІХА: „Анна Кареніна" і ревія „Любовні маневри".
ХИМЕРА: „Варкарола".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Білгород — Букарешт".

Зол. 30·— годинник ручний з 14 карат. золота
Анкер 15 рубін. тільки у **Б. ГРІНБЕРГА** Сикстуська 4.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 3. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, квінтет, 17.00 Веселі дуети, розр. музика, 19.15 Концерт оп. музики, 21.00 Розр. муз., БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні, 19.50, 20.00 Спів. реціталь, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт циг. орх., 13.30 Вок. концерт, 14.00 Форт., 20.30 Циг. музика, 21.30, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.40 Для жінок, 17.20 Форт. квартет Р. Катніга, 18.20 Швайцарські новий, 19.25 Поворот зі села, вес. муз. авд., 20.00, 21.00 „Камінь під каміном" драма Супермана, 22.20 Розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Розр. музика, 19.00, 20.10 Грігові твори, сопр., форт., КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Грігові твори у вик. солістів, 19.00, 19.40 Розр. і легка музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Орх. концерт, МІНХЕН 14.25, 15.00 Вес. муз. авд., 18.00 Камер. музика на дуті інстр., 20.10, 21.00 Вок.-муз. авд., ПРАГА 15.10 Романтична музика, солісти, 19.15 Словацькі пісні у супр. циг. орх., РАДІО ПАРІ 13.15, 19.15, 19.45 Спів, 15.00 Вільончеля, 15.45 Камеральна музика, 16.15 Для дітей, 17.00 Легка музика, 18.25 Рецитацій, 18.40 Сентиментальний тиждень, 20.00, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Танкова музика, 19.10, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Льогенгрін" оп. Р. Вагнера.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 3. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Нар. пісня, з гр. пл., 12.20 Комунікат льв. Хліборобської Палати, 12.25 Сальонова орхестра, 13.55 Вагнер і Верді, з гр. пл.; у перерві в год. 14.03 Гутірка союзів ККО, 14.35 Трохи пісні, трохи слова, скринька для дітей, 14.55 Львівська бірка, 15.00 Росіні, з гр. пл., 15.35 Львівські бікучі вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 концерт солістів: спів, віол., форт., 16.45 Літаком до Палестини, 17.00 Концерт фільг. орх., 17.50 Мандрівка пісинка, 18.00 Туристичний інформатор, 18.05 Орх. Марша Вебера, гр. пл., 18.30 Гутірка про моди, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Камер. концерт: форт., обой, фагот, 19.25 Італійські пісеньки у вик. Я. Волінського, тенор у супр. форт., 19.50 Спортові вістки, 20.00 Розр. концерт; у перерві в год. 20.45 Вечірній денник, актуальна гутірка, 21.45 „Будий ш. Ковальських", 22.00 Скринька, 22.30 Настроєві пісні у вик. сольов.-вок. квартету, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Субота, 4. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.05 Чого жде Польща від своєї молоді, промова мін. освіти Свентославського, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Хліборобська скринька, 12.25 Розрив. концерт, 14.00 Концерт бажань, 14.58 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вістки, 16.00 „Івась" авд. для дітей, 16.30 „Казочки" у вик. квартету, 17.00 Нар. пісні, 17.15 Грігові твори: Лучай, спів, скрипка, форт., 17.50 Геройське місто Львів, гутірка, 18.00 Сусп. гутірка, 18.005 Моцарт: Скрипкова соната, з гр. пл., 18.25 Актуальна гутірка, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Форт., 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Діти йдуть до школи, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна хліборобська гутірка, 21.05 „Пригода в Гріпіпгу" оперетка А. Ленчевського, 21.55 „Будні пп. Ковальських", 22.10 Танк. музика у вик. малої орх., 22.50 Останні вістки вет. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Куток гумору, 23.05 Танк. музика з гр. пл., 23.10 Монольог Л. Жимпського: „Батько зачумлених", „Гості в емігрунтового бюра" 23.20 Музика з гр. кліт.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 2. вересня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·58, 89·08, Доляри американські 5,29·50, 5,27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 292·82—291·10, Франки фр. 19·87—19·73, Франки швайцарські 121·95—121·15, Фунти англ. 26·37—26·21, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Кор. дан. 117·69—116·85 Кор. норв. 132·43—131·45, Корони шв. 135·88—134·90, Ліри італ. 23·80—23·10, Марки фінлянд. 11·67—11·20, Марки нім. 132·00 — 127·00, Шилінги австр. 98·50—97·00, Тель Авів 26·25—25·95, Марки нім. срібні 142·00 — 136·00

Авіїв.

4 і пів проц. внутр. 56·50, 55·50, поз. інв. 1 ем. 68·75, серія 83·00 1 ем. неност. серія 82·50, консол. 58·25, 58·50, 58·00, 58·25, дні ост. дрібні.

Тенденція удержана.

Папери.

Банк Польський 104·75 Цукор 34·25, Вугель 25·20, Ліяьпон 52·25, 52·50, Старахович 37·75, Габербуш 39·25.

Тенденція сильніша.

Збіжжя.

Ячмінь один.	19·50—20·20
Ячмінь паст.	17·75—18·00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 2. вересня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 вол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·00 вол.
молоко	15—16 сот.
яйця	3·70 вол.

Тенденція на масло і молоко знижкова, на яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Жалуючи, що я дня 28. квітня ц. р. допустився обиди Високопреосвященного Пана Д-ра Івана Гурка в Заліщиках, цією дорогою його прилюдно перепрошую. — **Вл. Пітула.** 1555

НАУКА

ЛЕКЦІЇ з обсягу середніх шкіл — математики і фізики теж з обсягу університету (політехніки) уділяє **приступно** інж. Отава-Погребенко, Львів, Кінги 26, II. п. 1501 1—2

МЕШКАННЯ

СТУДЕНТЦІ або урядничці винайму окрему, умебльовану кімнату. Інформує: в Адміністрації „Діла". 2—3

КУПНО - ПРОДАЖА

МУН ДУРКИ, убранка, фартушки шкільні, дуже дешево „Світ Дитини" („Swiat Dziecka") Львів, Сикстуська 2. 1559 1-3

НАЙБІЛЬШИЙ вибір нових і передвоєнних каменниць, віль. домів з городами, парцель від найскромніших до найзабагливіших по різних цінах, від кількох тисяч почавши — поручає відома зі солідности українська фірма „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 9—10

ПАНСІОНИ

ДОРА пансіон „Малина" біля залізничної станції, сонячні кімнати, відчинений цілий рік. 1557 1—3

АНТИКВАРНІ

НАЙБІЛЬША АНТИКВАРНЯ — найнижчі ціни „МІЛЬ КНИЖКОВИЯ", Львів Баторія 6. 1524 2—5

РІЖНІ

Усе шкільне приладдя: пальчники на книжки й течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові бльоки, числа, відзнаки,

8-100 тощо купите **найкорисніше** в фірмі: Львів, Руська 20

ШУКАЮ СТАНЦІЇ у Львові з утриманням для електротехнічного практиканта. Зголошення з поданням умови Львів'ів Коронович, Сянилів, п. Красне к. Львова. 1565 1—1

АДМІНІСТРАЦІЮ РЕАЛЬНОСТЕЙ у Львові, веде солідно, фаховими силами за малою оплатою, а помочю поручає „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 9—10

ПЕРЕРОБЛЯЮ перини на ковдри пухові: Романова, Городиських 4, біля Ринку. 1465 2—5

МУЗИЧНА ШКОЛА ім. І. Падеревського, вул. Міцкевича 11 (бічна Кохановського) та Задвірнянська 47, тел. 250-01 оголошує запис. — Чесне зниження. — Інструменти та бібліотека до диспозиції учнів. — Полекші залізничні і трамвайні. — Сиротинський додаток. — Економічний додаток для дітей самоуправних урядовців. 4/40 1—2

ЛІКАРСЬКО - ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ д-ра Б. Баранецького у Львові, вул. Миколая 23, ріг вул. Зиблікевича, приймає пацієнтів — по перерві заманційній — в хворобах зубів і устної пащі як звичайно щодня від 11—1 і 3—6. Власна технічно-дентистична робітня. 1559 1—3

В ТОВМАЧІ з днем 1. жовтня ц. р. відкриється тримісячний курс диригентів. У програмі: музикольогія на дутих і смичкових інструментах, кооперація, дирігування, науко культурно-освітніх діянь. Зголошення до 20. вересня п. р. з маркою на відповідь. Проф. Білецький, Товмач, Шашкевича 2. 1550 2—7

ДО ЗАМІНИ середня парохія, добра дотація, за парохію в здоровій околиці. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Парохія". 1563 1—2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЗАВЕД. ТЕХН. **ДЕНТИСТИЧНЕ**

І. БРАНЄВСЬКОГО

ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА Ч. 18.

(над крамницею Мусяловича)

Тел. 237-23.

Ціни низькі. 3—5

ПОРЦЕЛЯНОВІ КОРОНИ.

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 18а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

НОВООТВОРЕНА

Кафлярська робітня ІВАНА ОЛЕКСИНА

при вул. На Байки ч. 7.

Колишнього працівника і управителя знатніших львівських фірм, виконує ставлення печей і кухонь нових; перерібку старих та опадностеві печі.

Фіранки, дивани, меблеві матеріяли, тапчани, ролети, матраци, тапети і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 2—40

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	вол. 0.10
шукаючі праці	вол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	вол. 480.—
Остання сторінка 1/2	вол. 250.—
Остання сторінка 1/4	вол. 130.—
Остання сторінка 1/8	вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Субота 4. вересня 1937. Ч. 194

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229-41.

Після Скрипника і Хвильового -- Любченко.

(Передова стаття.)

Біла інтервенція проти жовтої небезпеки.

Після самогубства Любченка.

Масові арештування. — Новий премієр УССР.

Большевицькі дипльомати не хотять вертатися до Москви.

Революційний рух у Грузії.

Затопили 2 совітські кораблі на грецьких водах

Анґлія скріпила середземноморську фльоту.

Португалія зірвала дипльоматичні взаємини з Чехословаччиною.

Ведмеді проти большевицької влади.

Проф. Кот на волі.

Метеорольоґічні станиці на морі.

Економічний огляд.

Ч. 194 (14.737). Львів, субота 4. вересня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030. Банку Чеських Легіон. Праге „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

На Совітській Україні та в Грузії кипить.

САМОГУБСТВО ЛЮБЧЕНКА ТА МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ.

МОСКВА, АТЕ. Совітська преса оголосила офіційно вістку про самогубство голови ради народніх комісарів Совітської України Панаса Любченка. Самогубство Любченка викликало велитенське вражіння у Москві і в Києві. Любченко належав у 1917. р. до визначних членів української партії соціялістів-революціонерів і перейшов до большевиків з гуртом своїх товаришів. В 1930. р. Любченко виступив у характері прокуратора у голоснім процесі 45-ох українських діячів за приналежність до Союзу Визволення України. Після того політична карієра Любченка була запевнена і незадовго большевики призначили його головою ради народніх комісарів Сов. України. В останньому часі Любченко ввійшов у порозуміння з блъоком української націоналістичної опозиції ,щоб повести акцію проти Сталіна. Як відомо, в останньому часі совітський уряд повів нагальну русифікацію України, отворив нові російські школи і зменшив число українських шкіл. На цьому тлі повстав український опозиційний блъок, до якого мабуть належав Любченко. Він був одним з тих нечисленних українських комуністів, які займали високі становища в адміністрації на Сов. Україні. Перед кількома тижнями арештували одного із секретарів центрального комітету КП(б)У Попова у звязку з викриттям опозиційного блъоку на Сов. Україні. Перед місяцем ГПУ арештувало заступника Любенкча Шелехеса за змову проти Сталіна.

На місце Любченка призначили 34-літнього комуніста Бондаренка. Одночасно совітська преса широко розписується про викриття в Тифлісі терористичної організації, розгалуженої в цілій Грузії, що істнувала за згодою і підтримкою предсідника ради народніх комісарів Мгалюблішвілі, який сидить уже у вязниці. ГПУ арештувало теж секретаря грузинського комітету партії Мелядзе та заступника комісаря легкого промислу Еліяву, який свочасно був шефом грузинського уряду. Брата Еліяви засудили в липні ц. р. у Тифлісі на кару смерти та розстріляли. Викрита організація підготовляла збройне повстання у Грузії. ГПУ переводить масові арештування.

„Чистка" в комісаріяті закордонних справ.

НЕ ХОЧУТЬ ВЕРТАТИСЯ ДО СССР.

ПАРИЖ, 3. 9. ПАТ. „Ліберте" повідомляє, що комісаріят внутрішніх справ відкликав до Москви 3 урядовців торговельного представництва Совітів у Парижі. І так відкликаний др Бєлецький, шеф секції важкого промислу у парижкім торговельнім представництві Совітів. А дійсно він був одним з представників шефа ГПУ Єжова на Францію. Відкликаний теж заступник Бєлецького Грозʼцький та диктатор совітського банку Роуль. Щоденник здогадується, що відклижання трьох урядовців тісно вяжеться з „чисткою" у комісаріяті закордонних справ і промислу. Одночасно пригадує, що один з керманичів торговельного представництва Цамерман, якого відкликали до Москви у червні ц. р., не виїхав до СССР, але волів залишитися у Франції як політичний емігрант.

Затопили большевицький корабель.

АТЕНИ, 3. 9. ПАТ. Авас подає такі подробиці: Совітський корабель „Мараков", містоти 5.500 тон їхав з одного чорноморського порту до Сете з вантажем асфальту. В четвер рано совітський корабель стрінув підводний човен на територіяльних водах Греції між островами Скірос-Псара, менше більше шість миль від острова Скірос. Підводний човен остеріг корабель стрілом. У відповідь капітан корабля вивісив совітський прапор і негайно почав спускати рятункові човни, в яких примістилося 36 моряків і 3 жінки. Тоді підводний човен сторпедував совітський корабель та одночасно викинув еспанський прапор національних військ. Совітський корабель негайно затонув. Вибух торпеди ушкодив один рятунковий човен та вбив моряка. Підводний човен відплив у північно-східному напрямі. Залога корабля перебула цілий день у рятункових човнах і щойно ранком чергового дня стрінула грецький корабель, що їхав до Смирни. Корабель відпровадив шалюпи до порту. Капітан совітського корабля заявив, що після сторпедування „Маракова" підводний човен стрінув корабель-цистерну, невідомої приналежности, але підводний човен не затримував його та дозволив відплисти йому без перешкод.

Надзвичайна сесія японського парляменту.

ТОКІО, 3. 9. ПАТ. Нині рано відбулося святочне відкриття надзвичайної сесії японського парляменту. Він прийме виняткові господарські і фінансові закони у звязку з кампанією у Китаю. Ніхто не сумнівається, що парлямент прийме господарські закони і кредити, бо всі партії однозгідно підтримують уряд у справах закордонної та військової політики.

Розгром на півночі, перемога на півдні.

ШАНГАЙ, ПАТ. Китайський генеральний штаб подає, що 89-та китайська дивізія відступивши з просмику Наккау зайняла район Дзу-Юн-Гуан. Не дивлячись на великі втрати, втримує свої становища перед наступами японців. Зате фронт, що його боронила 29-а китайська армія, заломився. Вся армія пішла в розтіч.

ШАНГАЙ, ПАТ. Після завзятих і кривавих боїв китайські війська відбили здобуті на днях японцями форти Ву-Сун. Недалеко Льотіен ідуть завзяті бої. Нові японські відділи, що висідають на беріг під Лію-Го, попали в китайську засідку.

—o—

НОВА КНИЖКА!
БОГДАН ЛЕПКИЙ
ТРИ ПОРТРЕТИ
Франко — Стефаник — Оркан.
Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.
Ці спомини нашого відомого письменника, прочитає кожний так, якби читав найцікавішу повість.
Можна дістати у всіх українських книгарнях.

Після Свидника і Хвильового - Любченко.

Львів, 3. вересня 1937.

Найбільш неімовірні вістки з країни неімовірних подій — перестають дивувати і хвилювати. Комуністична революція у Совітах перевела переворот у дотеперішніх поняттях про державний устрій, про прилюдний порядок, про підстави суспільної економіки, врешті й про критерій етики. Однак найбільша „заслуга" тієї революції це те, що коміть головою перевернула устійнене ніби поняття, що таке здоровий глузд. Не тільки світ „дрібно-міщанського" світогляду, але й старі та фанатичні соціялісти, яких світогляд побудований на доктрині матеріялізму та які в ідеї соціялізму бачили і бачать спасення світа і людства, — перестали розуміти хід і зміст подій у тому першому царстві соціялізму, яке самою своєю фірмою так страшенне компромітує соціялізм. Можна зрозуміти критерій „ціль освячує засоби", можна зрозуміти (хоч і не погоджуватись та боротись проти того) відкинення всіх гамульців моралі у прилюдному житті, можна розуміти кривавий терор, як засіб приходу до влади і втримування себе при владі, — словом: можна пізнати революційні правди та вглибитись у фільософію кожної революції. Але не можна второпати речей, які є глумом не тільки над ідеєю, що стала підвалиною революційних подій, але просто над здоровим розумом. „Дім божевільних" це не демагогічна фраза, це не кпини ані наклеп. Це єдина льогічна назва того, що відоме під офіціяльною фірмою СССР, це єдине оправдання і вияснення того, що там діється. Масова психоза це стан добре відомий із ріжних суспільних процесів. Стан, в якому находиться Сов. Союз, це той ступінь божевілля, в якому єдиним ліком є каптан безпеки.

Шал, що обхопив совітських володарів, проявляється (як це звичайно бувае) у взаємному їх вирізуванні. Процес винищування „старих большевиків" опрокинув дотеперішню тезу, що в Совітах істнує система олігархії. Можна хіба казати, що ця олігархія це володіння гуртка одиниць, кліки, яка раз-упраз змінюється, при одному тільки постійному члені — Сталіні. Специ від совітських справ намагаються вбрати совітські події в якусь систему, стараються пояснювати їх, дороблюючи постфестум теорії, що їх приходиться щораз змінювати. Таким робом маємо теорію про небезпеку правої і лівої опозиції для сталінізму, теорію про сам сталінізм, теорію про ідеольогічні ріжниці між ленінізмом, троцькізмом і сталінізмом, про ріжні причини „еволюції" закордонної совітської політики по лінії береження великодержавницьких інтересів Росії та у внутрішній політиці по лінії „демократизації" режіму, якою має бути — нова конститу-

ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ
ПРОТИАЛКОГОЛЬНІ ВИДАННЯ ВІДРОДЖЕННЯ

ція. Але найбільш практичної вартости має теорія про страх, панічний страх того володаря і вязня Кремлю, що став наслідником московських царів не тільки щодо необмеженої диктаторської влади супроти мільонів невільницьких підданих, але й щодо їх смертельного ляку перед отими мільонами невільників. Терор, як вислід манії переслідування, кривавою ниткою значить володіння цього сатрапа. Одні люди витримують цю атмосферу, застосовуються до неї, свідомі її або несвідомі, розстрілюють і чекають дня, поки їх розстріляють, а може вчитуються в історію тиранів і революцій минулих століть, потішаючи себе, що малі зразки совітського шалу вже колись бували. Іншим нерви таки відмовляють послуху. Колишні революціонери — не мають відваги ані революційними методами боротися проти революції (чи може її рятувати) ані чекати, поки їх їхня революція розторощить. Втікають із поля бою, збільшуючи собою добровільно скількість жертв шалу одних та безхарактерности других.

Колиб перед війною прийшла звістка, що премієр якоїсь держави відібрав собі життя, бо не міг ані перебороти існуючої атмосфери свого краю, ані не хотів давати себе, як барана, зарізати — ввесь світ ахав би й охав би, не ймучи віри такій макабричній історії. Сьогоднішня звістка про самогубство Панаса Любченка, голови ради народніх комісарів Української Соціялістичної Радянської Республики, промине напевне без великого шуму. Самогубство одного з найстарших большевиків, приятеля Леніна, Скрипника, самогубство чолового українського комуністичного письменника Хвильового, довгий спис розстріляних чи за життя на засланні похоронених чільних комуністів ріжних національностей, що разом працювали ад майорем Московіе гльорієм, вістки про „втрату ласки" дальшої черги совітських достойників на найвищих державних становищах, учорашніх панів життя і смерти мільонів сірих громадян, той божевільний танок позбавив уже орієнтації людей заходу, де початок та де кінець тому безглуздю.

Очевидно, що смерть Любченка це черговий акт не тільки загально-совітської трагедії, але окремої трагедії українців, які щиро захопились комуністичною ідеєю, дарма, що вона була запряжена до возу московського імперіялізму, який у першу чергу мусів нищити українство: не попередній державний устрій УНР та соціяльний уклад народу, а сам український нарід і всі українські національні прояви. Ця засада приймала у своїй реалізації ріжні форми, переходила ріжні ступні, від відомої ленінської нац. політики („українізація"), до зорганізованого страхітливого голоду, від процесу СВУ і розстрілу Крушельницьких, Вязька, Косинки й Фальківського до масового виселювання українського народу з України, до примусового засмічування української мови русицизмами та ліквідації останніх решток колишньої автономії. Панас Любченко, колишній лівий ес-ер „боротьбіст", один із найвірніших слуг московсько-большевицької системи, який активно помагав їй винищувати українських культурників та українських комуністів, прокуратор у процесі Спілки Визволення України, на сторінках сьогоднішнього „Комуніста" є зачислений вже офіціяльно до „буржуазно-націоналістичних агентів фашизму". „Любченки і Хвильові, зрадники, довгими роками вдавали приятелів Рад. Вони лицемірно хвалили партію, з Якірами і Поповими готовили інтервенцію..." Та стаття, відчитана сьогодні вранці у київському радіо, є потвердженням вістки про втечу Любченка на той бік добра і зла від арешту, що грозив йому під замітом націоналізму, петлюрівства, троцькізму та служби польському поміщикам і німецькому Гестапо...

Трагедія Любченків є трагедією української нації, яка в переломовій історичній хвилині не використала нагоди і не здобула собі волі тому, що мала забагато Любченків. Тому, що мала забагато синів, які вірили у силу ріжних імпортованих ідей, а не вірили в силу рідної нації. Тому, що поза жменькою фанатиків рідної справи українські маси ділились на два табори: один із них був повний людей, що в першу чергу хотіли спасати ввесь світ, а щойно потім рідний край; другий табор бачив найвище сягав своїм „локальним патріотизмом" до меж свого повіту, при якому не було прикметника „український". І тому нічого кидати каменем на ще одну свіжу могилу: тих каменів требаб визбирувати так багато, що руки охляліб. Краще бажатиб собі, щоби при найближчій історичній нагоді не було хитань між ідеєю оборони рідного краю та ріжними інтернаціональними ідеями, які казали лучитися з його ворогами, і щоб таким робом не було ані Любченків ані їхніх пізніших трагедій.

ік.

Після нападу на британський корабель.

ПОСТАНОВИ БРИТІЙСЬКОЇ РАДИ МІНІСТРІВ.

У звязку з нападами на кораблі на Середземному Морі на домагання Ідена відбулося засідання ради міністрів під проводом льорда Саймона. Присутні були: льорд адміралиції, міністр війни, мін. доміній, мін. торговлі та мін. кольоній, льорд печатки і віцеміністр закорд. справ Ванситарт.

Уряд рішив збільшити скількість контрторпедовців у західній частині Середземного Моря до 16-ох та приняв французьку пропозицію, щоб у найближчому тижні відбути в Женеві нараду середземноморських держав у справі безпеки плавби. Про постанову повідомлено французького шарже д' афер.

Крім того рада міністрів занималася положенням на Далекому Сході.

Повновласти для американського адмірала.

Американський державний секретар Гол заявив представникам преси, що адмірал Ернель, командант азійської ескадри дістав повновласть робити все потрібне для охорони життя й майна американських громадян у Китаю.

ПРОФ. Д-Р ВОЛОДИМИР ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ. 3

Розкопи в Крилосі.

(Докінчення).

Нинішній стан катедри доводить до таких спостережень:

Прегарно тесаний камінь зверхніх стін (особливо добре збережений на полудневій стороні під каплицею і при абсидах), долішній цоколь, лізени зверхніх стін та деякі деталі різьбленої орнаментики вказують на романську добу. Зате план катедри є чисто византійський (пятинавовий, закінчений на сході трьома абсидами). Отже наша нововідкрита катедра є органічним продуктом синтези византійсько-романського стилю. Маємо до діла з типічним явищем княжої архитектури не тільки Галича, але й цілої Галичини. Є це типічні риси галицької архитектонічної школи, які є рівночасно деякими критеріями для встановлення стилістичного споріднення і для встановлення часу повстання княжої катедри на основі анальогій. Ці анальогії вказували приблизно на 2-гу половину XII. ст., отже правдоподібно на час володіння Ярослава Осьмомисла. Розуміється, не можемо остаточно тут фіксувати точних дат повстання катедри, бо до цього треба всіх даних з цілости завершених розкопів. Дані, які випливають з дотеперішніх відкрить, не протистояться другій половині XII. стол. (або кінцеві XII. стол.) — головно, коли візьмемо під увагу анальогії романських деталів, у дечому зближених до інших галицьких церков, особливо церкви св. Пантелеймона під Галичем.

Деякі критерії для означення часу повстання дають фрагменти декорацій. Деякі фрагменти, як напр. бази півкольонок, профільовані одвірки, бази порталів і деякі фрагменти різьб, вказують на другу половину XII. ст. Те саме торкається полив'яних квадратових та трикутних плиток, які найдено в інших руїнах київських та галицьких церков XII. ст.

Другіж фрагменти провізоричного лапідарда, особливо частини більшого полігонально-круглого ретабля (бальдахим над кивотом, хрестильня??), що спиралися на колюмнах і легкострокінчастих луках з досить делікатно профільованими готицькими ребрами, вказувалиб уже на XIII. стол., а ще один фрагментик у різьбі (масверк з вікна?) має виразний характер пізнього XIII. стол. або може ще пізнішої доби. Ці фрагменти дають деякі критерії для означення часу повстання перебудови і ріжних пізніших добудов та змін у самій катедрі. Остаточне вияснення цих питань дадуть дальші розсліди руїн.

Те саме торкається внутрішньої конструкції катедри. Питання, чи катедра мала копули і яку їх кількість, можна буде вирішити щойно тоді, коли усунуть румовище з середньої частини будівлі. Всі дані зверхньої форми промовляли би за копулями, також фрагменти стінних розписів із круглими вигнутими площами промовляли би за копуловими перекриттями.

Не маємо покищо досить певних критеріїв для ідентифікування найденого під долівкою головної нави саркофагу із саркофагом Ярослава Осьмомисла. І тут треба виждати дальших вислідів розкопів. З мистецького боку саркофаг не представляє більшого значіння; він позбавлений декорацій і тим він ріжниться від подібних княжих саркофагів, найдених у церкві св. Спаса у Чернигові, в Десятинній церкві та в Софійськім соборі у Києві.

Вже нині нема сумніву, що розкопи у Крилосі мають для історії архітектури в княжій добі першорядне значіння. Вони кидають жмут світла на досить темну, мало знану, на памятки мистецтва дуже вбогу добу нашої галицької історії. Понад все сподівання монументальні форми катедри вказують на велич і творчий розмах галицької княжої доби, якої наша історіографія дотепер не доцінювала. Тому їх значіння переходить навіть межі мистецько-історичні і вони набирають значіння загально-історичного. Ці знахідки повинні би стати товчком для інтенсивного розслідування галицької княжої доби, яка чекає ще все на своє основне і всебічне освітлення.

З огляду на значіння цих розкопів треба вміти поставитись до них з повагою і гідністю, на яку вони заслуговують. У першу чергу моральним нашим обовязком є уможливити докінчити розкопи й утревалити їх висліди в науковій монографії, яка всебічно й обективно освітлить їх значіння; по-друге: законсервувати їх матеріяльний стан для майбутніх поколінь, як місце слави старинного города Галича.

Це завдання сповнять покликані до цієї цілі фахові археольоги та дослідники.

Світло, яке впало на історію галицької княжої доби, має і своє ширше виховне значіння. Памятки монументальної архітектури в галицькім столичнім городі окрилюють у нас свідомість традиції — давнього звязку з рідною землею та історією тої землі.

Катедра в Галичі перетрівала татарські напасти, які хотіли здобутки нашої історії, т. зн. княжу добу, стерти з обличчя землі, і це додає нам надії, що й нинішню східну хуртовину, яка хоче нас перемінити в таку саму історичну безтрадиційну масу, ми перетріваємо. Перетріваємо, коли власне свідків нашої історичної диференції будемо зберігати з любовю та пієтизмом.

Крилос, 25. VIII. 1937.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

В першому уступі фейлетону („Діло", ч. 192) злекко помилково, що могутній квадрат муріз (32.50 × 12.50 м.) заключений на сході пятьма півкруглими абсидами. Має бути: трьома півкруглими абсидами.

Біла інтервенція проти жовтої небезпеки.

ПЕРЕД АНГЛЬО-ФРАНКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ІНТЕРВЕНЦІЄЮ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Дипльоматичні зусилля, щоби зльокалізувати китайсько-японську війну похищо не повлаштили: тепер Далеким Сходом цікавиться не лише дипльоматія, але й генеральні штаби — а саме італійський та французький, які розглядають проект збройної інтервенції на Далекому Сході. Очевидно, що Злучені Держави, у першу чергу загрожені японською експанзією, не обмежились би до ролі обсерватора; на цю тему йдуть уже від довшого часу переговори між Льондоном і Вашингтоном. Можливо, що небавом на далекосхідних водах появляться ескадри трьох демократичних великодержав з дулами гармат зверненими на японські пристані. „Гнила демократія підтримує більшевизм у боротьбі з фашизмом". Така — зрештою популярна — формулка у цьому випадку не виясиює постави трьох великодержав до далекосхідної війни. Без сумніву — вся міжнародня лівиця, все, що в нинішній публіцистиці має назву жидокомуни, лібераломасонерії і т. п. — ввесь цей милий світик, що під демократично-туманним плащиком будує шляхи Комінтернові — захлистується від обурення на Японію і проливає сльози над Китаєм. Все таки з цього боку не бачили ми ще сильнішого натиску на уряди, щоби втягнути їх до протияпонської інтервенції, не беремо під увагу Злучених Держав, де чути голоси за ембаргом, проти Японії, бо там всякі протияпонські виступи можна записати на рахунок національного антагонізму.

Зате з подібною інтервенцією „білих" великодержав стрічалась Японія ще давніше — в часах, коли не було ще фашистівських ані протифашистівських бльоків. Не маємо на думці гротескового виступу Ліги Націй, що підчас японського наїзду на Манджурію намагалася загородити японцям дорогу своєрідною „лінією Мажіно" збудованою з комітетів, підкомітетів та комісій експертів. Ми вертаємося у давніше минуле — до 1895. року, коли то інтервенція трьох великодержав: Франції, Росії та Німеччини перешкодила Японії вихіснувати перемогу над Китаєм і прилучити Манджурію.

Значить — коли Европа чи Америка боронять Китай від японського імперіялізму, вони не руководяться модними ідеольогічними мотивами, лише якимись більше трівкими, більше суттєвими.

Якими саме?

1895. року китайські пристані були розпарцельовані на концесії а китайські провінції на области впливів заморських великодержав; Китай був тоді поняттям більше господарським як політичним, бо він становив дуже хитний державний організм, зате дуже певний ринок збуту і збірник сирівців. Тоді інтервеніюючим великодержавам ішло про те, щоби зберігти від японських апетитів Китай як добру дійну корову. Тепер також іде про збереження Китаю — конкретної території перед Японією — конкретною державою, та вже з дещо інших мотивів. Нині Китай вже менш-більш висмикнувся зпід господарських впливів Европи й Америки і завис між двома бігунами: японським і большевицьким. Коли великодержави намагаються загородити шлях японському імперіялізмові, вони не пробують відзискати втраченої позиції, лише хотять забезпечити свої власні володіння перед японським імперіялізмом.

Жовта небезпека? Загроза походу обєднаних монгольських армій на Европу? Все те дуже ефектовне, недавно було дуже модне — але і доволі наївне. В очах сірого европейського громадянина японець і китаєць — два брати, лише хвилево розсварені; так само як китаєць не дуже розуміє ріжниці між европейськими народами та ворожнечу між ними. На ділі паназіятизм — це не менша утопія, як нпр. панславізм і коли в майбутньому навіть китайські вояки машерувати-муть під командою японських старшин, то їхньою девізою буде не „Азія для азіятів", лише „Японець платить — ходя стріляє".

Жахлива нужда витворила у Китаю масове явище жолдацтва. За гроші Японія може зорганізувати так само добре армію з китайців, як зорганізував нанкінський уряд або большевики; японський гріш, зброя, воєнне знання та дисципліна можуть замінити ватаги китайських ляндскнехтів у грізну збройну силу. Правда, коли переможуть не японці, лише большевики, таку саму армію зорганізує Москва, та небезпека буде в цьому випадку настільки менша, наскільки СССР слабший і зокрема менше трівкий. Китайська червона армія стане безголовою бестією у хвилині, коли розклад компартії, або національні сепаратизми доведуть до розвалу СССР. Хоч Японія також переживає внутрішню кризу, її існування нічим не загрожене і тому її володіння над Китаєм таке небезпечне для білих великодержав.

На чім полягає ця загроза? Похід жовтої армії на Европу є утопією з ріжних оглядів: у першу чергу з геогр., зате завоювання Китаю сильно загострило би положення на Тихім Океані. З хвилиною, як Китай стане японською провінцією і Японія опре східні межі своїх володінь об тибетанські гори та монгольські пустині, східноазійські моря стануть японськими внутрішніми озерами. Забезпечивши собі таким шляхом західну флянку, Японія могтиме звернути всі свої сили на схід і на південь: проти островів Тихого Океану, американських Филипинів, голяндської Індонезії, французького Індокитаю — може навіть колись проломить укріплення Сінґапуру і сягне по британську Індію.

І тому саме інтерес білих великодержав вимагає, щоб Японія не станула сильною ногою на азійському суходолі, щоби Китай дальше залишився політичною нетрею, повною необмежених можливостей і несподіваних загроз, щоб Японія не могла спускати ока зі Заходу, де Москва ловить рибу в мутній китайській воді.

(гал.).

ПЕРЕРОБЛЮЄМО

добірну городовину, як: шпараги, помідори, горох, гриби, каліфіори, фасолю, сочевицю, моркву, ряж та інші **природні продукти**, зберігаючи в смаку аутик в кістках КНОРР.

Вибір багатий: 22 роди! Без хемічних домішок! Просимо звертати увагу при купні на бронзово-жовте опакування.

Єдина у Львові християнська фірма

„BIJOU" Тадей Сьлівінський

ЛЬВІВ, КІЛІНСЬКОГО 2.
СХІДНІ ТОРГИ — ПАВІЛЬОН 24.

поручає найновішу паризьку біжутерію, жіночі торбинки, нессесери, течки, вал ки, парасолі і ін.

Клямри і гудзики у великім виборі. — Ціни низькі.

ГЛІБ ЛАЗАРЕВСЬКИЙ.

НА КОРДОНІ.

(З мандрівних вражінь).

„Вішта вйо!"... „Гайта вйо!"... „Вйо!!!"-и — несамовито кричать на чеському боці Попраду, в декількох десятках метрів від нашого вікна... Це стягують берегом аж до самої води зрубані в горах і скинуті звідти вже додолу облуплені велитенські стовбури модрин, смерек та сосон, стягують їх кіньми, щоб потім гнати плотами.

Ще зовсім рано. Ще в густому молошному тумані і високі гори навколо, і гужий бистрий Попрад поміж ними.

„Вішта вйо!!"...

А напівсвідомий мозок, що не зовсім ще прокинувся, мимоволі пригадує:

Бо війна війною...
Вісьта вйо!
В тім є Вожа сила...
Гайта вйо!
Як не забє тебе гостра куля,
Вбє кобила...

Але-ж не по те приїхали ми сюди, щоб лежачи у ліжку слухати крізь відчинене вікно криків з того боку Попраду!

Отже скоріше, по сніданку в гори.

Дотого-ж і сонце встигло вже пробити, розтопити, розігнати мряку.

В гори! Все вище і вище, під гарячим промінням у гори із усе ширшим і ширшим кругоглядом на всі бузкові далекі, далекі боки, з таким надзвичайно чистим гірським — не повітрям, а животворним напоєм, з дивною гірською тишею, що її порушують тільки дзюркотіння численних струменів та калатання дзвінка на шиї корови...

Неначе кози деруться вони по майже вертикальних кручах гір.

Там і там маленькі постаті хлопчиків та дівчаток, що випасають їх.

Ось якраз попід нами у купці чотири дівчатка заспівали.

І раптом прискорено застукотіло серце, бо долетіла ця їхня пісня до мого вуха, бо усвідомив мій слух, що хоч незнайомий мотив її, чужі ніби навіть слова, але спосіб співати ніби трохи скоромовкою, а по закінченні виводити спочатку протяжливо, а потім відриваючи „Гу-у-у-у!" та цеж так само співали такі самі дівчатка, випасаючи свої корови там... ой як же далеко та як давно... там, поза Збручем, поза Дніпром, десь на толоці, по ярках лівобережних степів...

І щодня, не втомлюючися, деремося вдвох ми в гори, майже нікого не зустрічаючи, самі собі намічаючи путь. Ніби вже на саму верховину видряпалися, але це тільки знизу здавалося... А до верховини ще далеко... лісом... і знову вище та вище... Ніби була якась стежка та давно загубили її, а досягти верховини чомусь то треба за всяку ціну.

І таким переможцем відчуваєш себе, стоючи, спираючися на ціпок, прискорено дишучи не шпилі і не надивляться очі, жадібно охоплюючи неосяжний овид з усіх боків.

Проте значно трудніше спускатися навіть ніби якоюсь стежкою. Тутешні гірські стежки це-ж по суті річища колишніх весняних чи подощевих струменів, що голосуючи водоспадами скидалися з круч, несучи з собою мул, каміння, гілля.

Спираючися на ціпок, чіпляючися за чагарник через силу спускаємося з гори. Зіскакуємо на якусь доріжку.

„Заблукалися?" — несподівано запитує нас старий тубілець, що непомітно висунувся з боку, проходячи цією доріжкою.

Справді, виходить, що заблудили, опинилися десь далеко у боці. Дістаємо розяснення, даруємо тубільцеві папіроску.

Поспішаємо додому. А вже сонце заховалося за чеські гори, темніше навколо... а доріжка знову крутить і здається провадить зовсім у інший бік, ніж нам потрібно.

Минаємо якийсь стрімкий яр, увесь у деревах та чагарнику.

Мій енергійний супутник радить скористати з цього яру і спуститися ним, безумовно найдемо в ньому якийсь струмок, що виведе нас до Попрада.

— Все-ж однаково, каже він мені: гірше не буде.

— Е ні, буде гірше — чуємо знову несподівано з боку гори чийсь голос. Обертаємось і бачимо нового тубільця з великим оберемком сіна в руках, а трохи вище на чомусь, цілком неподібному до доріжки, стоїть конячка, запряжена в довгий драбинястий візок: тубільці руками переносять сіно, бо підїхати до складених копиць сіна неможливо навіть для тутешніх коней.

Дякуємо і знову розпитуємо про дорогу.

— Важка, дядьку, ваша праця — каже мій супутник.

— Ще й яка важка — відповідає, сумно посміхаючися дядько — та нічого не поробиш. Бувайте здоровенькі...

Розліплено по деревах і стовпах ріжнокольорові повідомлення про концерт хору в жестівському живецькому будинку, де будуть виконувати лемківські пісні і танці, а також „інші руські пісні".

Сідаємо на віз, щоб поїхати на цей концерт.

— Бувай здорова, Галюню, до побачення!

Не всі польські автори спекулюють на Гуцульщині.

Думки з пограниччя літератури і політики.

Варшава, в серпні 1937.

Пишемо ці рядки у скандальній атмосфері регіоналістичної перехватки, за яку безумовно слід вважати появу чергового „вундерверку" — ославленого „Календаря Гуцульського", що новим своїм томом дає пореченистий доказ все буйнішого процвітання фантазійної концепції „хуцульського народу".

Багато разів доводилося нам, на жаль, реєструвати появу щораз то нових дивоглядів польської літератури, публіцистики та журналістичного репортажу (згадаймо лише обговорюваний нами недавно „твір" п. Оссендовського), що є смішними та тенденційними писульками на послугах такої чи іншої регіональної концепції.

Першенство в тій літанії дістається майже завжди нашій Гуцульщині, з якої нераз вже зроблено екзотичний, папуаський край з півдиким населенням, що скаче навіжено через ватри, виводиться з самих розбійників та проливає коли треба, кров за... державу...

І тому не диво, що ціла українська преса з помітним румянцем передала реклямову замітку ПАТ про появу буцімто ревелюційного твору Шекерика п. з. „Дідо Іванчик", до якого вступ напише С. Вінценз, безумовно найкращий та **найобєктивніший** із сучасних польських знавців Гуцульщини.

Не хочемо пересуджувати згори вартости того твору, про який у Варшаві голосно вже від мин. осени і якого автор буцімто вже більшу навіть суму з конто гонорару заінкасував від видавництва. Використовуємо лише актуальну атмосферу, що витворилась над тим твором та доторкає його авторів, щоб вказати на інший дійсно мистецький твір про Гуцульщину. Твір цей — це „На високій полонині" С. Вінценза, що як ніхто краще опрокинув жалюгідні (на замовлення ріжних „Товариств приятелів" написані) тенденційні „твори", що компромітують середовище і думку з яких народились.

Книжка Вінценза (авторова бабуня походить із знаної козацької української родини Васильків) ще дотепер хвилює майже всіх польських критиків, які не знають як її оцінювати, шукаючи настирливо за ключем до душі твору і... автора.

Та ба! Твір таємний, а автор мовчазний — перечитує всі рецензії та підсміхується, нічого не кажучи, а критика далі ломить собі голову. Варто приглянутися і нам отим безумовно цікавим та актуально характерним розшукам тай від себе докинути дещо, може й небанального.

У записках Українського Наук. Інст. в Берліні (№ 30. з 15. II. ц. р.) знаходимо заповідь появи обширної рецензії д-р З. Кузелі на згаданий твір С. Вінценза, що має бути „першорядним краєзнавчим твором а при тому й повновартісною мистецькою працею".

Залишивши тій фаховій рецензії докладну оцінку Вінцензової праці, хочемо обговорити лише одну ділянку, тепер особливо після непересічних рецензій у швайцарській, італійській, французській, болгарській, німецькій, англійській і румунській пресі та в звязку з полемікою польських авторів — спеціяльно для нас цікаву.

Вже перед роком слушно запримітив український критик того твору (О. Кульчицький у „Назустріч" 1. IV. 1936 р.), що „книжка та свідчить про необмежені спроможности, які українська народня душа мала та могла б мати, якщо її залишити самій собі".

Ріжні концепції ріжних польських рецензентів переконують нас у тому напрямі ще більше. Один із них наприклад згадав про деякий шляхотний культурний імперіялізм, що характеризує твір Вінценза. Рецензент мав на гадці очевидно ...польський імперіялізм.

Та для культурного читача є очевидне, а з певністю відчувають це й самі непробивні духом Гертихів поляки — щось інше і слушніше можна тут говорити про **імперіялізм народньої культури української.**

Тому то помилився відомий польський „хлопський" поет В. Скуза, що відомі символи (Добуш та трембіта), — найдавнішу власність нашого народу — старався прищепити польському народові. Можемо тут висловитися цілком ясно: поема Вінценза є синтезою авторової душі з нашою гуцульською землею. Тому теж помиляється і проф. Бистронь, що прирівнює мистецьке намагання Вінценза із творами Тетмаєра. Пісня Вінценза про Гуцульщину має в собі безперечно більше „голосу народу", ніж суб'єктивні твори Тетмаєра.

Ми, українці, що дійсно знаємо наших гуцулів, пізнаємо їх на кожній сторінці тої книжки, що говорить світові так виразно і голосно про українську Гуцульщину, якби могла лише сказати верховинська трембіта, коли б її мову зрозуміли польські критики. Пригадаймо хочби таке місце з описом мандатарія Берника (стор. 546): „А все для того, щоб навчити цей дитинний народ, що таке державність, що значить держава — був перший у ряді суворих вчителів Берник, чех німецький тай лещької віри. Ще одно слово пізнали тоді цілі гори (навіть діти у колисках), слово, що дотепер напуває їх острахом: успокоєння, тобто пацифікація..."

Для характеристики польської критики треба додати, що є й такі критики, що закинули авторові невміння вводити до польської мови „гуцульський діялект" порівнюючи Вінценза ще раз нещасливо з Тетмаєром. Чиж би забули сердеги, що мова гуцулів не є ніяким польським діялектом?

А зрештою треба тут пригадати ще й таке: від часу появи „Марії" Мальчевського і перекладу „Одисеї" Семенського почерез багато інших творів літератури 19. стол. слід відмітити виразну інфільтрацію українщини до польської мови і то не лише в словнику, але і в духу мови.

Цей цікавий та багатомовний процес не дочекався ще вдячного признання з польської сторони, а свій вершок осягнув хіба в Вінценовому творі.

Можна сказати ще більше: книжка Вінценза не лише тематично, але також з огляду на мову та її ритм є книжкою українською змістом і духом, а польською лише своєю формою.

Слід тільки побажати польським критикам, літераторам та журналістам, які вибираються за Коломию, щоб глибше вчитувались у зміст цього твору.

Тоді може менше буде скандальних „хуцульських публікацій". А з нашої сторони варто, щоб знайшовся талановитий перекладач Вінцензового твору, щоб уможливив йому вернутися туди, звідки вийшов.

КТВ.

МАТЕРІЯЛИ осінні, зимові **на убрання — плащі — костюми — вже надійшли**

СКЛАД **„ЛЕЩКІВ"** СКЛАД

Львів, ул. Коперника ч. 2. 2—11

Це до нашої десятирічної приятельки, що недавно приїхала з мамою до нашого пансіону.

— До побачення! — поважно відповідає карооке дівча, що кінцями зав'язаної великої чорної стрічки на голівці нагадує якесь гариньке зайченятко: — До побачення, до побачення.

Ми теж махаємо їй руками у відповідь на граційні рухи її рученяток.

— А ви з далека будете? — несподівано запитує, обертаючися до нас, кривий візник ту білець ,що чув нашу розмову з Галюнею.

— А зза Києва.

— Та теж за кордоном... Ага то мабуть ви з Великої України, ще з Петлюрою втекли — здогадується наш бесідник.

О, він ще перед війною скінчив українську школу, чим і пояснюється його зорієнтованість.

У великій салі великого Жегестівського будинку влаштовано сцену, встановлено перед нею кілька рядів стільців, але хоч будинок переповнений, переповнені всі місцеві пансіони та віллі (кажуть, цього року зїхалося до Жегестова до 5 тисяч лікувальників), гостей у цій салі дуже мало. Поволі публика трохи прибуває, але переважно це жінки з села Жегестова.

Бачимо серед публики і місцевого панотця, великого, як кажуть, москвофіла. По досить довгому чеканні завіса розсувається і на сцені мішаний хор у національному „лемківському" убранні, дівчата — всі в стрічках та в намисті. Проспівали — і зовсім незле — декілька лемківських пісень. Одна з них робить таке саме враження, як і пісня дівчаток на горі, співають її у такий самий спосіб.

Декілька пар протанцювало національні „лемківські" танці...

І знову хор на сцені, співає тепер також цілком добре, пісні з Наддніпрянщини.

З якою увагою слухають співів тутешні, ані не ворухнуться, очі аж впилися в хор, уста навіть пороззявлювані...

Якось особливо обережно заводить заспівачка:

„Діва Марія
По саду ходила...
Щедрий вечір,
Добрий вечір — (підхоплює хор)
Добрим людям
На здоровячко"...

І вже не має великої салі на літинську, гарячої липневої ночі, що зазирає крізь розчинені вікна, — це вже рипить убитий сніг під чоботами, снігом укриті дахи по низеньких, ніби вросших у снігові кучурги хатках, запорошені намороззю дерева, світиться із позамерзлих віконець, а нагорі темне низьке все зазорене небо... горять гам, палають, грають зорі, неначе ті золоті горішки... пара йде з уст закутаних щедрівників...

Щедрий вечір,
Добрий вечір,
Добрим людям
На здоровячко...

Гаряче плеще публика.

Потім виходять на сцену два добродії з гітарою та мандоліною, сідають і заводять:

Сонце низенько,
Вечір близенько...

І знову оплески,

Добродії, очевидячки на „біс", починають:

Солнце всходит і заходіт,
А в тюрме моей темно...

Експансивний мій сопутник підскакує із стільця і виходить, помітно деяке порушення серед публики, але більшість її, тільки місцеві жінки, ніби таксамо уважливо слухають і далі.

Далі добродії співають уже російською мовою якісь циганські романси. Не витримую й я, виходжу на тепле нічне жегестівське повітря...

Чути, як публика плеще...

Другого дня здибую вчорашню заспівачку, вона вже виконує свої службові обовязки.

— Дуже добре ви вчора співали — кажу я.

— Дякую вам — трохи соромливо відповідає вона.

— Але для чогож ці російські пісні? — запитую я.

— Цеж не ми, це не хористи співали, це хруні — відповідає дівчина, не підносячи очей.

А згодом, сидячи на двірці чули ми, як позза нами в натовпі хтось оповідав, що „українці" ніби побили місцевого священника.

Хоч і бачимо трохи згодом жегестівського панотця, який своєю появою ніби спростовує ці сплітки, але виходить не так уже байдуже поставилися всі до цих російських пісень співаних у Жегестові.

І знову в горах. Чи не востанне вже?

Здибуємо там не старого ще тамошнього селянина, що разом з конячкою, запряженою у віз, пнеться кудись „доріжкою".

— Доброго здоровля — каже мій сопутник.

— А звідкиж це ви? — запитує селянин замість відповіді.

З розмови довідуємося, що наш бесідник був у двацятому році з військом аж у Києві, пам'ятає його і Дарницю.

— Здоровенькі були — закінчує він нашу розмову. — Вішта, вйо! — кричить на свою конячку...

Вішта вйо!
Раз ідемо на Вкраїну,
Раз — назад!...

Економічний огляд.

Брак фахівців і потреба їх вишколення.

В Европі і в Америці, де недавня кріза поробила такі величезні спустошення в господарстві, зжились люди з фактом „масового безробіття". Наше сучасне життя повне парадоксів. Згадати хоч би голодування мільонів в одних країнах і рівночасне нищення величезної кількости харчевих засобів у других країнах або надмір золота в Америці і в Англії та рівночасно брак його в інших державах. Наявний парадокс маємо теж у ділянці праці: в обставинах мільонового безробіття лунають оклики: **брак людей!**

Бракують фахівці. І то не тільки в державах з високорозвиненим промислом, в Америці, Англії, Німеччині, Франції, але навіть у Польщі. Ось на загальних зборах Обєднання Шкляних Гут у Варшаві висказано **догану** гутам за те, що **вони взаїмно відбирають собі робітників-фахівців!** У Чехословаччині завелись абонаменти на учнів, що кінчать промислові і торговельні школи. Німеччина, турбуючись вишколом фахівців, зобовязала тепер підприємців тримати учнів відповідно до числа робітників.

Та навіть у нашому скромному покищо господарському житті починає виступати те саме явище: брак фахівців. Недавно на зборах одної нашої кооперативної централі довідались присутні про необхідність спровадити мясарського фахівця аж з закордону (ЧСР). А прецінь іде тут про ремесло, в якому працювало і працює чимало українців. Щож тоді має бути в тих ділянках, де ставимо перші кроки, де доводиться говорити про справжнє піонірство? Наш господарський розвиток ішов би куди швидше, колиб у нас до всього були кваліфіковані робітники, люди не тільки з теоретичним вишколом, але і з практикою. Що їх часто нема — це знають добре ті, які пробували чи пробують щонебудь організувати. Зокрема знає це Комісія Розбудови Українського Промислу (КРУП) при У. Технічному Т-ві і Пром-Банк, куди частенько звертаються грошевиті люди за порадою та організаційною підтримкою.

Отож і в нас гостро-актуальною є справа вишколу фахівців. Присвячують їй увагу найновіші „Технічні Вісти" (серпень 1937), займаючись передовсім недостаточною в нас кількістю **технічних фахівців**, інжинірів. Автор Е. В. намічує ось такі шляхи в акції вишколювання:

1. Впливати на студіюючу молодь, щоб у програму своїх студій (в першу чергу закордонних) вставляла принайменше два до три роки обовязкової практики на фабриці в означеному напрямку. Щойно практику можна вважати закінченням студій.

2. Студентам, що студіюють у краєвих високих школах, дати змогу доповнювати свое теоретичне знання практично підчас ферій заняттям у своїх чи навіть чужих підприемствах, яких відборцями є українські клієнти. Що цей другий момент можливий до переведення (очевидно організованого), вказують останні події на господарському полі у наших сусідів. Цілий ряд жидівських промислових і торговельних фірм мусів під пресією польської клієнтелі приняти в значній мірі або навіть в цілости польський персонал. Анальогічним шляхом мусять іти і наші господарські установи, наша прилюдна опінія і навіть поодинокі клієнти. Це в наших обставинах буде посередній спосіб виховування фахових сил. Ці справи треба у відповідний спосіб порушувати і в щоденній пресі.

3. Існуючі наші промислові підприемства, навіть і менші мусять завдалегідь подбати про вишколення для себе власним коштом фахівців. Вони мусять зрозуміти, що розбудова підприемства без помочі фахівця нембжлива. А такого фахівця найкраще може вишколити собі саме підприемство.

Немалу ролю має тут відограти КРУП. Вона мусить взяти на себе обовязок кермувати вихованням молодого інжинірського покоління. Це можна буде осягнути тим способом, що увійде вона в контакт зі студентськими організаціями і буде впливати на студентів у напрямі вибору виділу у високих школах і в напрямі практичного вишколення. Далі мусить КРУП впливати на українські підприемства і при помочі їх управительників в них практичний дошкіл молодих інжинірів. Здібніших абсольвентів треба висилати на закінчення практичної освіти за кордон. Фондів на це напевно принесуть користь зайнтересованому підприемству і цілій нашій національній господарці.

Вище намічені шляхи п. Е. В. можна вважати правильними при вишколюванні ріжних фахівців, не тільки технічно-виробничих, але теж торговельних і банкових. Високі фахові кваліфікації потрібні нашим працівникам в усіх господарських ділянках, тимбільше, що конкуренція наших сусідів прибирає щораз гостріші форми і протиставитись можемо їй головно при щонайменше рівних кваліфікаціях. Про те, що на нашу землю йде наступ знавенито вишколених познанських і поморських купців-поляків, ми вже писали. В високій господарській культурі Познанщини дозріває також тип польського фахового купця, що походить також з наших земель і вертається на наші землі для дальшої праці. Найновіше число „Торговлі і Промислу" інформує, що заходом познанської Пром.-Торг. Палати створено вперше цього року в Познані табор практичного торговельного вишколу, до якого стягнено 28 торговельних практикантів з Перемишля, Станиславова, Коломиї, Луцька, Рівного, тощо. В Польщі розбудовують також густу мережу фахових шкіл, а величезна їх фреквенція вказує на поважний перелім у думках поляків щодо фахової освіти.

Щоправда і ми розбудовуємо тепер наше фахове шкільництво. Зростає в ньому також фреквенція молоді (згадаємо хочби величезний наплив молоді в цьому шк. році до нашої нової торговельної гімназії Р. Ш. у Львові). Але все те ще дуже — дуже скромне. До того, наша молодь, по закінченні фахової школи, шукає відразу бодай скромненького хліба (хочби доводилось працювати не по фаху), не вважаючи практику продовжуванням студій для осягнення повного фахового знання (в тому, очевидно, найбільше винні злидні, серед яких учиться наша молодь, а також нерідко помилковий погляд родичів, що закінчення теоретичної науки дає вже „фах"). Для практичного вишколу не треба конче їхати за кордон. Чимало можливости для такого вишколу можна найти на нашій національній території, а ще більше в корінній Польщі, зокрема в Познанщині і на Шлеську. Високої господарської культури в західній Польщі ми не вміли досі якслід використати для піднесення наших господарських кваліфікацій. Ця справа, очевидно, все ще актуальна і повинні ми її мати на увазі, коли обмірковуємо потребу вишколювання фахівців.

Вертаючися до статті, яка появилась у „Техн. Вістях", згадаємо, що автор нарікає на нашу господарську дійсність, в якій панує тип нефахівця на верхах, а через те є він і в низах. Автор пише:

„Дипльомований інжинір має відразу проявитися в нашому господарському житті, в якому може сам навчитися дуже мало, тому, що в його проводі є звичайно люди нефахові, які ведуть справи по дилетантськи, бо й де могли вони цього навчитись? Тому й не дивно, що мають вони дуже мало зрозуміння для ролі направду вишколених людей у розбудові нашого господарського життя. Коли усеж можемо занотувати поважні успіхи на господарському полі, то треба віднести їх радше до незвичайно пригожих умовин для господарської ініціятиви в нас, які дозволили дійти до поважних осягів навіть при помочі цілком примітивних метод господарення. Це тільки доказує, що колиб ми вийшли із свого примітивізму, ці осяги булиб куди більші і триваліші. І в таких обставинах вимагають від новодипльомованого інжиніра чогось надзвичайного. Це цілком неоправдане".

З цих слів пробивається глибокий жаль, з яким зрештою можна зустрінутись частіше в кругах наших інжинірів, які в українських установах нерідко сповняють підрядні функції і яких теоретичної освіти провід — бувае — що не доцінює. Цеж є матеріял на висококваліфікованих фахівців! А в нас він часто марнується, бо в міродайних чинників нема доброї волі допомогти йому дозріти в повному того слова значінні. Яка з того шкода для нашого національного господарства — про те нема мабуть двох думок.

Зясовуючи обективно цю справу, годі не зазначити, що жаль наших не вповні ще зрілих фахівців є часто однобічний. Вони мають жаль до своїх батьків, шефів, установ, навіть цілої нації, а рідко мають жаль до себе за те, що покінчили свою фахову освіту з осягненням дипльому і що не йдуть дальше вперед, повертаючись нерідко назад у своєму знанню. А прецінь багато є таких, що недбайливо ставляться до дальшої фахової освіти, що не стараються її поглибити хочби лектурою фахової преси і літератури, що не пробують навіть дістати коротку відпустку для практичного заокруглення свого знання. Є й такі, що виявляють тільки фальшиві, а не справжні амбіції в тому, щоб перебороти всі труднощі і зайняти місця, де потрібні фахові кваліфікації.

Потреба вишколювання фахівців мусить стати одним із ударних гасел господарського виховання українського громадянства. В цьому пункті нездужає це громадянство дуже сильно і лікувати його треба починаючи від самих кандидатів до повних фахових кваліфікацій.

В. Несторович.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

УКРАЇНСЬКЕ ЕКОНОМІЧНЕ БЮРО НЕ ПРИПИНИЛО ВИДАВАННЯ СВОЇХ „РІЧНИКІВ".

Обговорюючи шарше новий випуск польського „Малого Статистичного Річника" ми з жалем зазначили, що „в цьому році не появився вже варшавський „Річник" У. Екон. Бюра, що так корисно започаткував нашу національну статистику". Як відгук на цю нашу замітку, дістали ми на днях письмо від У. Ек. Бюра в Варшаві з повідомленням, що „IV. Річник" таки появиться і то може вже незабаром. Залежить це від друкарні Н. Т-ва ім. Шевченка. Цього року згадане Бюро видає свій „Річник" спільно з Науковим Т-вом ім. Шевченка. З правдивим вдоволенням подаємо цю вістку. Однак мусимо зазначити, що такі видавництва не повинні спізнюватись, бо це дуже некорисно впливає на їх вартість.

З нашої кооперації.

УСПІХ III. ВАКАЦІЙНОГО КУРСУ Р. С. У. К. ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ КООПЕРАЦІЇ.

III. Вакаційний курс Ревіз. Союзу Українських Кооператив відбувся цього року в Гребенові і пройшов з повним успіхом.

Постійних учасників курсу було 48, в тому числі 10 жінок. Доходячих постійних учасників було 4. З того 41 учасників це активні кооперативні працівники, а саме 26 осіб з Окружних Кооперативних Союзів, 2 з Народної Торговлі, 4 з Українбанку, 6 з міських кооператив (спож. і інших) і 2 з Районових Молочарень. Осіб, що не були на платній праці в кооперації („прихильників") було 8, отже більше як попередніми роками. Найчисленніше були заступлені Стрий 8 і Жовква (з Камінкою) 8, Теребовля, Збориів і Перемишль по 3, Львів 5, Рогатин, Сокаль, Винники, Городенна по 2, по 1 зі Збаража, Тернополя, Калуша, Радехова, Коломиї, Яворова, Тустонович, Щирця та зі сіл: Гушавки і Ременова. Вдруге прибуло на курсі 5 осіб. Між учасниками був 1 рільник-господар, решта з інтелігенції.

Одним із завдань цьогорічного вакаційного курсу, як і двох попередніх, було: збогатити знання господарських і кооперативних справ, яких життя приносить чимало кожного року, так на полі українського, як і міжнародного кооперативного руху. Властиво не це навчання, а товариський зїзд, де шляхом гутірок і розмов випливується ширше захоплення кооперативною працею.

З цією метою уложено програму курсу, в яку увійшли виклади з ділянки кооперативної ідеольогії, доповіді наших кооперативних централь, актуальні питання і плани розбудови поодиноких ділянок кооперативного будівництва, враження з поїздок до чужих країн і т. д.

Учасники курсу відбули ряд прогульок на довколичні верхи та до поблизьких місцевостей. На закінчення курсу, який тривав 20 днів, улаштували учасники святочну академію на дохід місцевого Нар. Дому. В письмовній анкеті висказали всі учасники велике задоволення з курсу і виявили навіть побажання, щоби на будуче умовлювати на таких курсах побут з родинами.

РЕЧИНЕЦЬ КОНКУРСУ ГОСП. КООП. ЧАСОПИСУ ПРОДОВЖЕНИЙ.

Редакція Госп. Кооп. Часопису продовжила речинець надсилання статтей на свій другий конкурс на статті до кінця 1937 р. Статті мають означену тему: Домашній промисл у моїй околиці. Досі два конкурсові гарні вислідн. Г. К. Ч. опублікував уже досі 9 основних статтей про домашній промисл в різних околицях західніх українських земель.

ДЕКЛЯМАТОР НА КООПЕРАТИВНІ СВЯТА.

Накладом Р. С. У. К. вийшла на днях книжочка віршів „Слово". Вірші призначені до деклямації підчас Кооперативних Свят. академій та концертів.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Метеорольоґічні станиці на морі.

Модерне повітреплавство ставить величенські вимоги до науки про погоду, до метеорольоґії. Майже всі летунські лінії дістають радіотелефонічні вістки про погоду у правильних відступах з метеорольоґічних станиць. Ці радіотелеграфічні вістки є для летунів такі необхідні, як для залізничників залізнодорожні сиґнали. Вони звертають летунові увáґу на всі небезпеки і перешкоди, що їх він повинен перемогти або оминути.

Метеорольоґічні станиці над океаном.

Метеорольоґічна служба так зорґанізована, що летун дістає постійно вістку про погоду підчас лету над океаном. Його дорогу значать йому метеорольоґічні станиці радіотелеґрамами про негоду, що надходить, сиґналізують йому кожне тиснення повітря, щоб він міг у кожному випадку перелетіти або оминути небезпечну смугу. Прибережні стації тісно співпрацюють у справі висилки вісток про погоду з морськими ліхтарнями. Над океанами є густа мережа сиґналів про погоду і тому летун порушається з великою певністю від континенту до континенту. Летунські катастрофи є наслідком несподіваних негод та великого віддалення поодиноких метеорольоґічних стацій. Дослідники на суші не можуть охопити величенських просторів над океанами. Дотепер недоставало плаваючих метеорольоґічних станиць, що можуть дістатися до найдалі віддалених околиць, де віє вітер з одним і тим самим напрямом, щоби доповнити своїми вістками дослід континентальних метеорольоґічних стацій.

Чудодійний корабель „Карімар".

Летунське трансатлянтійське товариство збудувало з „Національною Метеорольоґічною Службою" першу на світі плаваючу метеорольоґічну станцію, що вже виконує свою службу. Це корабель „Карімар", який виїхав до найдалі віддалених частин Атлянтійського океану. Учені, які виїхали в подорож, приготовляють метеорольоґічні мапи про погоду, що їх передаватимуть радіотелеґрафічно стаціям на суші, щоб таким чином заповнити всі прогалини у дотеперішній трансокеанічний метеорольоґічній службі. Корабель „Карімар" має крім усіх приладів до дослідів погоди на суші, ще зовсім нові прилади, при допомозі яких зможе перевести правильні метеорольоґічні досліди на широкому морі і до пересилання цих вісток. „Карімар" везе штаб метеорольоґів та фахівців від радія. Знаменита висильна стація втримує звязок з усіми метеорольоґічними стаціями світа. Зібрані вістки пересилає негайно короткими хвилями до метеорольоґічної централі в Парижі. Вістки про погоду великих кораблів порівнюватимуть у париській централі з вістками з „Карімара", щоб опрацювати по змозі до найменших подробиць мапи про погоду. Опісля висилають радіотелеґрами до летунів над океаном.

Автоматичні досліди стратосфери.

Крім усіх метеорольоґічних дослідів плаваюча метеорольоґічна стація „Карімар" переводить ще основні досліди тиснення повітря та температури. З тією метою корабель має велике число бальонів, що можуть піднестися до висоти 20.000 метрів. Їх приладдя складається з одного тепломіра, приладу до міреня тиснення повітря, та малої висильної радіостації. Вони осягають бажану висоту і радіостація пересилає автоматично поміри тепломірів та приладу до міреня повітря. Дотепер зі згаданим приладдям бальон осягнув висоту 17.000 м. та надіслав дуже цінний науковий матеріял з висот стратосфери.

Вже надійшли
останні осінні новинки
у **вовнах і шовках**
у великім виборі до фірми
Адольф Авербах ЛЬВІВ РИНОК 20

В овочевому сезоні.

Тепер при кінці літа наші ринки та крамниці засипані стиртами всяких овочів, яких можна купити масово за дешеві гроші. Цей час в нашому кліматі пора, коли дозрівають всякі овочі і коли їх споживають найбільше.

Овочі — здоровим кормом.

Овочі дуже здоровий корм, головно сирі овочі, які мають деяку перевагу над варенимиґ одначе сирі овочі можуть їсти лише ті люди, що мають цілком здоровий кормовий провід, себто шлунок і кишки. Зате варені овочі (зупи, компоти) можуть їсти ті, що мають хоровитий чи ослаблений кормовий провід. Овочі, які їмо на сиро, мусять бути зовсім **дозрілі**. Перед споживанням треба їх обовязково обмити, найліпше гарячою водою. Таким чином очистимо овоч з усякої нечистоти, та бактерій, бо, як відомо, при помочі овочів часто можуть переноситися усякі хороби та епідемії, що панують у місці, де зірвано овочі (напр. черевний тиф).

Сирі овочі треба **докладно погризти** і змішати зі слиною, а щойно тоді полякати. Ясно, що нездорово є їсти нараз велику скількість сирих овочів, бо тоді обтяжуємо надмірно свій шлунок. Не треба також пити безпосередньо по овочах багато води, (один-два ковтки не шкодять), бо тоді частини овочів у шлунку і кишках пучнявіють і спричинюють всякі немилі прояви (біль, кольки, почування переповнення тощо).

Коли споживати овочі?

Овочів не треба споживати в якійнебудь порі дня, але найліпше їсти їх по обіді чи вечері **на десер.** Що іншого овочеві соки, напр. сік з помаранчі, які навіть добре пити натще. Шклянка звіжо витисненого соку помаранчі буває часто зіданням дам на Заході, головно в Америці, де його вживають як один із найліпших засобів на гарну „церу".

Особи з вражливим шлунком чи кишками (напр. нежит кишок чи затяжний нежит шлунка) не повинні їсти сирих овочів, зате можуть (і повинні) без страху їсти варені овочі та компоти. Овочі в такій формі є багато лекше стравні і не мучать змі не подражнюють навіть хоровитого кормового проводу. Овочів крім у сирому стані треба споживати багато в зупах та лакомінках, бо з ними впроваджуємо великі запаси вітамін та солей, потрібних нам на зиму.

Боротьба за скарби джунґлів.

Віліям Ля Вар, ще як малий хлопець на малій фармі Віржинії, живо цікавився вістками з часописів, які закликували учасників до експедиції до Борнео або до Африки. Як можна стати дослідником? Кожний, кого лише малий хлопчина засипував своїми питаннями міркував, що відважний дослідник мусить наперед вивчити географію, геольоґію, мінеральоґію, ботаніку і зоольоґію. Підчас студій цих ділянок знання молодий хлопець міркував практично, як багато американців, про скарби, що їх відважний подорожник може привезти з незнаних країв. Там напевно жде золото і срібло, діяманти і міль на відкривника, щоб він став міліонером.

Пізніше, в університеті, ця віра до скритих багатств пущ постійно міцніла. Аж ось надійшов лист приятеля з полудневої Америки з пропозиціею. Експедиція підготовлена, щоб вишукати казкову копальню золота, що її богатствами чванилися прастарі індіяни. Захоплення молодого студента було велитенське. Має 19 років і вже є дослідником.

Рідкі орхідеї.

Подорож увінчалася великим успіхом. Тягнулася тижнями крізь дикі джунґлі, але дійсно знайшли копальню золота; опісля знайшли ще багато більше: малі, лискучі діяманти, рідкі грійливі ростини, ґумові дерева, головки орхідей, футра, що для дослідників приносять славу, для шукачів золота експедиції означають лише чудовий кусень золота, що його можна швидко діждатися. Одна льондонська фірма плятила за рідкі орхідеї чеками на високу суму фунтів штерлінґів, а хемічна фабрика годилася закупити вагонові транспорти цих зелених листків, що їх недбало зривали з невідомих дерев і пакували до мішка.

Ля Вар вернувся знову до університету. Він писав листи до підприємств, що цікавилися, скарбами прелісів. Він не був романтиком, як студент, але хотів стати багатим.

Чому ні?

Пізніше Ля Вар стрінув шукача комах. І він не був дослідником, але працював для торговців рідких звірів, що їх продавав до музеїв. Він міркував: Якщо ви, молодче, підете в найближчому часі до джунґлів, принесіть мені тут цього хруща з 10-ма живими ґусеницями. За це заплачу вам 10.000 долярів. Ми потребуємо цих тварин, бо вони є ворогами одного роду мурашок, що нищать цукрову тростину. Ось так Ля Вар почав студіювати ентомольоґію, згодом фізику, хемію та астрономію, щоби всюди міг орієнтуватися по зорях. Рік пізніше вибрався він сам один до джунґлів Венезуелі з 22 нагими гребцями. У великому човні віз він 5.000 кґ. харчів, маленьку лябораторію, приладдя, фільмову камеру, геть усе, що молодий подорожник мав, забрав зі собою.

32.000 долярів за одну подорож.

60 днів заглублювався він постійно у невідому пущу. Опісля заложив табор, що був вихідною точкою до ловів і довгих мандрівок. Вкінці запаси вичерпалися. Але човен був більше переповнений, ніж підчас приїзду. Ля Вар вернувся вичерпаний зовсім, мов скелет, але щасливий. Подорож принесла йому 32.000 долярів. Тому він якийсь час мусів відпочивати та оглянутися за новими подорожами з пригодами. Він діставав тисячі листів від молодих людей. Всі вони схотіли бути „дослідниками" і просили ради, куди мають вибратися. Відповідь не була тяжка. Цілий світ уже майже досліджений науково. Але цілі країни, піконтиненти недосліджені ще торговельно. Аляска, Канада, середуща Америка, середуща Африка, велитенські простори в Азії та острови на полудневому океані жлуть ще на „своїх дослідників".

Нині Ля Вар не мандрує вже сам. Хемічне підприємство в Англії вислало свого часу 12 експедицій, щоби збирали рідкі ростини для медицини. Знов американські товариства висилають рік-річно в джунґлі експедиції за золотом, мідю та футрами. Ля Вар та інші зробили з пригод інтерес. Зате для тих, які дають їм доручення, їх інтересом є пригоди.

КІНО В КИТАЮ.

Найновіші політично-воєнні вістки з Далекого Сходу наводять м. ін. думку про кінову справу в Китаю. І ось довідуємося з достовірних джерел, що батьком китайського кіновиробництва є американець Дженсен, який у р. 1922-гім організував у Хан-Чао кіностудію з метою... реклями своїх тютюневих виробів. Він спровадив американських механіків та режисерів, які навчили аматорів сяктак поводитися перед обективом камери. Це й дало почин китайській кінематоґрафії, яка раніше мала тільки випадковий характер: у р. 1909-ім накрутили в Шанґаю — теж при допомозі американців — дві картини, які цілком не вдалися.

Тепер у Китаю є тисячі кінематоґрафічних саль; загальна скількість місць у них доходить до пів міліона. У 72 містах є 433 кіна зі звуковою апаратурою; решта ще висвітлює німі фільми.

Китайські передові фільмові артисти дістають 600 долярів місячної платні; статисти по 50 центів за день праці; сценарист — 50 долярів у місяць. В середньому коштує накручення німої китайської фільми 10 тисяч долярів. Більшість фільм основана на народніх леґендах. Щойно від недавно почали писати сценарії на тему війни, революції, нового ладу у Китаю і т. ін. Китайський уряд і володіюча партія Куоміптан почали власне звертати особливу увагу на розвиток родинної кінематоґрафії — та розгоріла війна мабуть на довший час відсуне їх реформаторські наміри.

Живіть наш часопис!

Чи о. В. Яценків суспендований?

У звязку з заміткою „Діла" про те, що о. Володимир Яценків суспендований, чуємо з деяких сторін застереження, а один часопис подав від себе спростування, що та вістка „вигсана з пальця". Подаємо до відома, що ту замітку помістили ми на виразне бажання наших церковних чинників, які самі в цій справі до нас звернулися. Ми не є від того, щоб переводити канонічне слідство, ані щоб входити в інтенції церковних кол, не можемо теж відмовити бажанню церковних чинників. Годі нам теж квестіонувати вірогідність їх інформацій.

Футра найдешевіше продає **ВОЛЬМАН і КОЛЬ**
Львів. ул. Ягайлонська ч. 5. — Тел. 236-95. 1—3

Ще про напрям освіти нашої молоді.

(З педагогічних кол).

На цю тему написано в нас чимало фахових і пропагандових статтей. Особливо багато статтей появилося на сторінках щоденної політичної преси. Навіть може більше, як щоденна преса могла на це присвятити місця.

Це явище можна хіба пояснити тим, що умовини нашого національного істнування дуже ненормальні. Питання,що їх у державних народів розвязує сам культурний і господарський процес розвитку народів, у нас вимагають спеціяльної пропаганди, ба, навіть окремої тактики політичної боротьби.

Ще недавно, в половині цьогорічної весни, треба було повести спеціяльну пропаганду й формальну політичну боротьбу за тип українських ліцеїв. Як знаємо, Міністерство Освіти призначило для нашого народу в більшості самі тільки клясичні ліцеї, менше гуманістичних та ніодного фахового. Наші політичні і педагогічні кола зоріентувалися скоро в небезпечній ситуації та розпочали відповідну пропаганду проти виключного типу клясичних ліцеїв. Сама навіть молодь під впливом відповідних пояснень батьків заняла дуже неприхильне становище до чистого типу клясичних ліцеїв. Під впливом цих загальних настроїв шкільної молоді та батьків повинна мабуть прийти ревізія первісної постанови Міністерства Освіти.

Але не в цьому справа. Навіть якщоб Міністерство Освіти змінило на 100% свою первісну постанову в справі типу українських ліцеїв та признало для нас навіть фахові ліцеї, то й у такій вигідній ситуації мережі середнього українського шкільництва освіта нашої молоді була би ще грубо однобока. Ми виховалиб собі за кілька літ тоненьку плівочку інтеліґенції з фаховою купецькою, промисловою чи іншою технічною освітою.

Алеж самі тільки купці, промисловці, ремісники, кооператори, лікарі, інжиніри не можуть обслужити всіх потреб народу, що їх висуває з дня на день стан сучасної техніки. Ще залишаються широкі ділянки суспільної праці, як летунство, мореплавство, теле- і радіофонія, кінова, поштова, залізнична та моторова служба ріжних родів. Розумію дуже добре, що ці ділянки суспільної технічно-фахової праці тимчасом мало доступні для нашої молоді, як молоді недержавного народу. Але з того ще не виходить, що ці ділянки праці непотрібні народові, що нарід може без них обійтися. Навпаки, може прийти така ситуація, що від цих ділянок праці та від людей, що могли б їх обслуговувати, залежатиме доля великого народу.

Отже наша молодь повинна рішуче пірвати з дотеперішньою освітньою традицією та старатися добути собі фахову освіту й у вище згаданих ділянках суспільної праці — летунство, мореплавство, теле- і радіофонія, кінова, поштова, залізнича та моторова служба ріжних родів.

Скаже може хто, що в цих ділянках праці нема для нашої молоді вічних майже виглядів і що час, витрачений на цього роду студії, можна назвати змарнованими безповоротно молодими літами. Добре. А чи спитаємо, в сто по черзі, в яких інших ділянках суспільної праці, навіть у нас тепер традиційної кооперативної, є певні виглядн? Чиж наша молодь, що покінчила середні фахові і вищі загально-освітні студії, не чекає терпеливо цілими роками на мірну посаду за 50—60 зол. місячно в нашій кооперативній установі? Чи задоволений сьогодні лікар, адвокат, інжинір? Чи його заробітки, якщо вони взагалі є, забезпечують усі найпримітивніші потреби його особистого та родинного життя?

Крізь сучасне тверде життя треба вперто пробиватися. Треба заповнювати своїми людьми всі ділянки суспільної праці, і духової і матеріяльної, щоб наш нарід міг стати повновидою нацією, самовистарчальною та незалежною і в найтяжчих хвилинах життя.

Особливо молодь повинна вважати цю національну вимогу заповітом своїх молодечих змагань. Вона ще не мала часу розгубити на шляху життя ні енергії, ні своїх надій. А саме енергія, надія та жива індивідуальна ініціятива повинна стати одиноким компетентним дорадником молоді в її твердій боротьбі за право на життя — одиниці і народу.

Учитель.

Франція за тісною співпрацею з Анґлією.

ПАРИЖ, ПАТ. Поїздка французького шефа генерального штабу ген. Ґамелєна до Англії викликує щобаз більше зацікавлення. Гамелєн має не тільки взяти участь у маневрах англійської армії, але він відбуде низку незвичайно важних розмов з представниками англійського генерального штабу.

В Парижі переконані, що розмови будуть торкатись не лише еспанських справ, але порушуватимуть актуальні питання, звязані з міжнародньою ситуацією та конфліктом на Далекому Сході. В міжнародніх колах запевняють, що якби тепер Англія та Франція замоталися у збройний конфлікт, на Францію впав би всеціло тягар війни на суші, бо Англія ще не підготовила остаточно своїх сухопутніх сил. Зате якщо йде про оборону моря Англія вже тепер могла би розвинути достаточну акцію. У звязку з конфліктом на Далекому Сході панує в Англії деяке затривоження, бо випадало би перевести деяке перегрупування боевих одиниць. Англія бажає запевнити охорону своїх інтересів і вимінути конфлікт. Найкращим засобом до того було би тісне порозуміння між французьким і англійським генеральним штабом.

—o—

Постійна тема.

Не конче треба бути бистрим обсерватором, щоб спостерегти, що постійною темою товариських розмов є нарікання на тяжкі часи. Навіть тоді, коли хто навіть старається підтримувати розмову на безжурнім абстракційнім ґрунті і завжди вона зійде на особисті теми, а тоді вже маємо широчезне поле до зідхань і нарікань. А якщо найдуться такі, для яких доля була ласкавіша і які мають запевнене істнування — то знову вони нарікають на сірину життя, на брак сильніших вражінь. Вони мріють, щоб могти вирватися на якийсь час з одноманітної буденщини, хотілиб виїхати, зазнати чогось нового, чогось іншого.

Як бачимо, багато невдоволення, багато бажань, трудних до заспокоєння. Але є на це рада. Клясова Льотерія дає великі можливости для кожного з нас, бо кожна кляса має ряд ріжних виґр, отже шанси виґри і поправи свого істнування або здійснення мрій — великі. Треба тільки бути терпеливим і не перейматись, коли навіть в початках кому не пощаститься.

Отже перестаньмо бідкати і нарікати, зате засобімся в льос державної льотерії, а тоді темою наших розмов стануть напевно проекти і пляни радісної майбутности, полученої з виґрою.

ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АҐРОНОМІЇ
при Українському Технічно-Господарському Інституті
приймають студентів та курсантів.

Програма курсів: І. Підставні та загальні методи праці громадської аґрономії; ІІ. Спеціяльні методи праці громадської аґрономії.

Підручники до І-ої частини курсів складли: проф. К. Маціевич, проф. д-р І. Витанович, проф. Л. Білецький, доц. О. Бочковський, доц. Вікт. Доманицький, інж. аґр. А. Романенко, д-р інж. Е. Храплівий. Підручник до ІІ-ої частини складають 12 фахівців.

Редаційна комісія: проф. В. Чередіїв, проф. К. Маціевич, доц. Вікт. Доманицький, доц. д-р інж. К. Осауленко.

На дійсних студентів приймають на курси особи з **закінченою високою та середньою сіль.-госп. освітою;** особи без такої освіти — в характері курсантів. Абсольвенти, що кінчили курси в характері студентів, дістають дипльоми.

Такси за навчання на курсах (з підручниками) — 175 корон чеських (прибл. 33 зол. п.); самі підручники — 125 зол. п. (прибл. 24 зол. п.).

Проспекти курсів — безплатно. На першу відповідь приладати міжнародній поштовий купон. Звертатися на адресу:
Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut. Podebrady Tzechoslovaquie, — або Товариство „Сільський Господар" — Львів, Ринок 10. II. п.

На ту саму адресу надсилати прохання й запити в справі студій на Високошкільному Економічно-Кооперативному Відділі, Високій Школі Політичних Наук, Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости та курсах: Українознавства, Бухгальтерії, Чужих мов (нім., франц., англ.), Пасічництва, Американ. Промисл. Пасічництва, Садівництва, Городництва, Птахівництва, Конзервації й переробляння садовини та городини. Оброблення шкіри, Миловарства, Фотографії, Радіотехніки.

ПРОФ. КОТ НА ВОЛІ.

Слідчий суддя звільнив професора краківського університету С. Кота, арештованого в Закопанім у звязку зі страйком людовців.

—o—

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ВІДКЛИКАЛА СВОГО ПОСЛА З ЛІСАБОНИ.

Чехословацький посол виїхав нині з Лісабони до Сен Жан де Люз. У Празі португальського дипльоматичного представника вже нема, — дипльоматичні взаємини між обома урядами вже зовсім зірвані.

—o—

ТОРПЕДОВАНО ЩЕ ОДИН БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Недалеко грецьких територіяльних вод торпедовано 3.000-тоновий совітський корабель „Благоєв".

ПРИХИЛЬНИКИ ЕСПАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ ЗАХОПИЛИ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

У туніській пристані Бон стояв на якорі большевицький корабель „Чорне Море", ждучи на воєнні кораблі валенсійського уряду, що відескортували би його до Валенсії. Капітан приняв на чердак кількох еспанців, які заявили, що є прихильниками червоного уряду і хотіли би дістатися до Еспанії. Ці еспанці нечайно стероризували капітана і залогу та вийшли кораблем на повне море. На основі іншої версії капітан сам зорґанізував схоплення корабля, який тепер, здається, є десь недалеко Сардинії.

НОВИНКИ.

— **„ГАРМА", спедиційно-перевозова кооператива,** виконує: перевози меблів, товарів і т. п. та полагоджує всякі спедиційні чинности. Адреса: Львів, ул. Потоцького 11 а, м. 2. (II. брама). Тел. 111—21. 1575

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254-46.

— **Найдешевший сезон у Черчі.** Вересень найдешевший місяць у Черчі. Недужі на гостець (ревматизм), ішіяс, гіхт, ниркові, шлункові, нервові та жіночі недуги повинні користати з нагоди дешево і вигідно вилікуватись. Живець отворений до 10. жовтня. 1503 6—10

— **Ідучи до Львова** заберіть зі собою футра до направи або замовте нові у Карпяка, Зибликевича 4. 6—9

— **Відкриття Східних Торґів у Львові** відбудеться в суботу, 4. ц. м. в полудне. Виставові павільони будуть отворені для публики щодень від год. 9. до 19.30, в суботи і неділі до год. 20. Білет вступу від особи коштує 1 зол., по год. 19.30 або 20. (суботи і неділі) вступ на площу

Торгів коштує 20 с. Вечором виставові павільони будуть освітлені рефлекторами. Додатковий вступ на торг коней і показ дробу в часі 7—10. вересня 20 с. У днях 12. і 13. вересня буде показ расових псів за додатковим вступом 50 с.

— **Трамваї підчас Східних Торгів у Львові.** На час Східних Торгів у Львові будуть дві додаткові трамваєві лінії: зі знаком „Г" з Гетьманських Валів через Марійську Площу, Галицьку, Баторія, Зибликевича, Софії, Рацлавицьку до брами площі Сх. Торгів; зі знаком „11 А" з Гол. Двірця через вул. Сапіги, На Байках, Набеляка, Лєнартовича, Пелчинську, Софії, Рацлавицьку до Сх. Торгів. У свята будуть туди курсувати ще й автобуси М. К. Е. Вози ліній „10" будуть скріплені з Гетьманських Валів до Стрийської рогачки возами зі знаком „П". В часі від 3—16-го вересня ц. р. в павільонах М.К.Е. коло Гол. Двірця й на Гетьманських Валах можна купити трамваєві карти „3 дні у Львові" по ціні 2.50 зол. За цими білетами можна їздити три дні по Львові трамваями, скільки бажано. З днем 1-го вересня припинили автобус М. К. Е. від Замарстинівської рогачки до міського купелевого заведення.

— **Свій до свого!** Пусте гасло, коли навіть „свідомі" українці та українські фірми не придержуються його. Ось наприклад: п. Андріїв Григорій, співвласник друкарні, що виконує українські роботи, найшов собі синдика в особі неукраїнського адвоката — д-ра Йосифа Мелера. Чи нема у Львові українських адвоктів?

— **Театр ім. Тобілевича** повідомляє, що заповіджена преміера відзначеної на драматичнім конкурсі пєси Івана Зубенка п. н. „Орленя" відбудеться в Коломиї в днях 11. і 12. вересня ц. р. Стилеві костюми XVIII віку: французькі, татерські, московські. Старовинні західні й орієнтальні танці. Нові стилеві декорації. Постановка Миколи Бенцаля.

— **Далі розвязують спортові товариства.** Староство в Городенці розвязало на днях філію К. Л. К. у Серафинцях і припинило в діяльности У. С. К. „Пробій" в Городенці. Оба товариства були дуже діяльними.

— **Кредити на закупно паші.** Щоб зарадити бодай почасти бракові паші наслідком посухи, міністерство рільництва признало для хліборобів станиславівського воєвідства суму 125.000 зол. На конференції у воєвідськім уряді розділено цей кредит на закупно паші між поодинокі повіти.

— **Годинники на залізничих двірцях.** Міністерство шляхів видало розпорядок у справі годинників по залізничих двірцях. Всі будинки особових двірців мусять мати годинник, приміщений назовні від сторони залізничих шляхів, щоб виділи його подорожні. Нічию ці годинники будуть освітлені.

— **Новий поштовий уряд у Львові,** „Львів 10." уруxомлено при вул. Личаківській 69.

— **Злодійський похорон** відбувся у Львові. Ховали із крипти Вірменської катедри „віцекороля" касових вломників Маріяна Каспшака на Янівський цвинтар. Каспшака закололи ножами його спільники підчас сварки в шинку. За домовиною йшло коло 1500 злодіїв з вінками. На переді касові вломники несли вінець із написом: „Товаришеві від товаришів". За ними йшли делеґації склепових, мешканевих і кишеневих злодіїв, пасерів і т. д. Над гробом Каспшака один злодій виголосив довшу прикладну промову.

— **Епільог убивства задля дівчини.** Апеляційний суд у Львові розглядав справу Йосифа Стельмашка, Стефана Конарського і Казимира Рура, засуджених окружним судом за вбивство Михайла Андрушка з причини дівчини. Суд затвердив присуд першої інстанції, яким Стельмашка і Конарського засуджено по 3 роки вязниці, а Рурі підвищив кару з двох літ на три.

— **Брат убив брата.** Перед стрийським окружним судом на виїздній сесії у Скольому відповідав Федір Кепун із Синевідська Вижнього за вбивство свого брата Василя. Обвинувачений боронився тим, що в часі сварки вдарив брата кулаком так нещасливо в око, що цей упав трупом на місці, однак не мав наміру позбавити його життя. Братовбивника засуджено на 2 роки вязниці з припиненням виконання кари на три роки.

— З кругів „**Учительської Громади**" довідуємося, що **Проєкт програми навчання української мови в ліцеях** вже, як заповіджено свого часу, надрукований і в цих днях можна його отримати через книгарню „Рідної Школи" (вул. Сикстуська ч. 20). Деяке припізнення друку цієї програми вийшло через конечність узгіднити її з другим виданням державних Програм для ліцеїв, що появилося щойно під кінець серпня.

— **Багно у скарбових урядах.** З доручення золочівської прокуратури арештовано у Бродах контрольора скарбової палати у Львові, Льва Куриловича, що перебував там на інспекції.

— **Небезпечна інспекція.** Віцеміністр шляхів Пясецький перевів інспекцію стаційного уряду і дорогового відтинку у Бродах. Інспекція скінчилася усуненням від урядування урядовця руху Яна Саре.

— **Бараболяний рак.** В Порогах надвірнянського повіту появився на полях засаджених бараболею, бараболяний рак, що спричинив велике знищення. Населення відчуває це тим сильніше, що бараболя це головна його пожива. На зиму прийдеться йому купувати бараболю. Рак дістався до цієї громади з іншого повіту при закупні бараболь під садження.

— **Залізничі катастрофи.** З вантажного потягу, що їхав із Чорткова до Білої Чортківської, відорвалося кілька вагонів, які почали по спадистому терені котитися назад до Чорткова. На скруті перед мостом на Сереті вагони вискочили із шин і завалившись із насипу, розбилися. Відорвані вагони знищили на значному просторі сигналізаційні уладження, так що комунікація перервалася на 5 годин. — На шляху Білосток Барановичі особовий потяг зударився з товаровим, причому згинули дві особи, а вісім осіб вийшло з ранами.

— **Крайова хроніка.** В лісі коло Ярослава вбили Андрія Пельца, господаря з Кидалович. — В Подільцях рудецького повіту Ілько Лакота пробив на смерть свого брата Олексу підчас сварки за маєток. — У Станиславові застрілився урядовець міської каси ощадности Яків Тендлер, тому, що виповіли йому посаду. — У Вільхівцях пов. Сянік ударив грім у загороду б. солтиса Михайла Міховського і спалив її зі всіми цього горічними зборами. — У лісі коло Турі Великої (Долинщина) хтось застрілив з рушниці 33-літнього дикого стрільця С. Романка; коло нього лежав убитий дик. — Трьох бандитів стероризувало родину Любів у Ручках (Коломийщина) та зрабувало 200 золотих. — У звязку з крадіжю портфелю з грішми у Сев. Губчака в Коломиї арештували Зиновія Горука, чоловіка власнички реставрації та кельнера Йосифа Крилика під замітом участи в тій крадежі. — В Корноколомийського повіту державний автобус переїхав 9-літнього Мих. Чабана, який перевезений до шпиталю помер.

— **Арештований згинув у сільському арешті.** В селі Краснім коло Грималова війт волосної громади Адам Міхальський замкнув якогось бідного подорожного до громадського арешту тому, що не мав при собі ніяких документів. За арештанта всі забули. Минув місяць і аж дня 23. серпня ц. р. отворили шпихлір та найшли вже розложеного трупа. Бідачисько пробував їсти черевики, гриз мішки, але з голоду мусів померти. Хто він, не можна довідатися, бо ніяких паперів при собі не мав.

— **Злодії випили церковне вино.** До церкви в Чемеринцях пов. Перемишляни добулись крізь вікно злодії й забрали зі стола в захристії 2.50 зол. та випили фляшку богослужебного вина. Злодії втікли, сполошені вартівниками.

— **Потяг наїхав на самохід.** На дорозі з Білостоку до Волковиск потяг наїхав на вантажне авто, що везло 7 осіб. Наслідки були жахливі. Паровіз випав із шин, а самохід розбився. Всі пасажири потерпіли тяжкі рани, як поломання рук, ребер, вибиття очей і т. п. Катастрофа склалася серед густої мряки. Всіх ранених відвезли до шпиталю в Білостоці.

— **Летунська катастрофа** склалася в Александровичах під Бельським. Приїхав там пільот інструктор Владислав Жак у звязку з фільмуванням пропагандивної летунської фільми про діяльність польської летунської організації. Коли після лету він мав осідати, попсулося одно крило, і машина, попавши в коркотяг і впавши на землю, спалахнула вогнем. Одначе суваючись ще коло 100 метрів по землі, вона сама згасла і це врятувало пільота, який тільки трохи попікся.

— **Відкопують місто на Кримі.** Совітська преса повідомляє, що археольогічна експедиція викрила біля Керчу на Кримі засипані піском руїни старинного міста Дій, основаного у VI. ст. перед Христом. Відкопано вже цілі вулиці міста, міські мури, вежі і т. п. Знайдено багато предметів домового вжитку і поверх 2.000 монет з III. століття по Христі.

— **Медведі не признають совітської влади.** Як повідомляють із Москви совітська полярна експедиція дісталася до острова Генрієти на Льодовім Океані і зголосила полученння цього острова до СССР. На острові почали будувати вже полярну станцію. Тимчасом полярні медведі подерли совітський прапор, застромлений на верхку гористого острова. Знищили теж совітські орієнтоційні знаки.

— **Населення Франції.** Французький уряд оголосив офіціяльні дані, що торкаються населення Франції. На основі тих обчислень Франція має 41.907.056 мешканців, між ними 2,453.507 чужинців.

— **Ріжні вістки.** Для голяндської наслідниці престолу, кн. Юліянни куплено шляхом прилюдної збірки величавий яхт за 665 тисяч гульденів. — Жертвою тайфуну, що перетягнув над містом Гонконом, впало 200 осіб. — Населення Берліна одержало газові маски по ціні 5 марок. — Над прибережними скелями біля міста Гель впали на скелі два військові літаки і згоріли. Погибли чотири особи.

— **Виняток з одного листа...** „Я захоплена новочасним влаштуванням Ваших заведень. Підчас оглядин фабрики я переконалася особисто, що до виробу знаменитих круп Кнорр уживають виключно природних продуктів, як: гороху, фасолі, шпарагів, калафіорів, помідорів, а навіть шинки і червоні вина без жадних хемічних домішок. Ціла продукція відбувається направду у взірцевім порядку і гігієнічних умовинах". Це признання одної з пань надіслане безпосередньо після оглядин Заведення Кнорр у Познані-Стародінці. Радимо також і Панам оглянути фабрику Кнорр, щоб переконатись про правду слів висказаних до дирекції фабрики учасницею прогулки.

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

✝ Посмертні згадки.

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР ЛИСЯК, емеритований суддя і адвокат, член Союзу Українських Адвокатів, б. синдик Нар. Дому і т. д., помер 2. ц. м. у Львові в 73. році життя. Похорон відбудеться в суботу 4. ц. м. з крипти вірменської катедри в год. 4.30 попол. на Личаківський цвинтар.

З Покійним відійшов від нас назавжди відомий староруський діяч, що в останніх роках, як і багато інших, еволюціонував виразно до українства. Належав теж до тих одиниць „старорускього" табору, що намагалися разом з усім українським громадянством ратувати Народній Дім у Львові від погубної для нього комісарщини, і з цього приводу він завязав боротьбу проти останнього комісаря Нар. Дому та його господарки, через що мав і довольо всяких неприємностей. Зближившися в останньому часі цілковито до українського національного табору, став працювати в тому напрямі, щоб притягнути до того табору й інших своїх приятелів та знайомих зпоміж москвофілів, що йому частинно і вдалося перевести В. И. П.!

Дописи.

РУДЕЧЧИНА.

40-ліття чит. „Просвіти" і 10-ліття т-ва „Сонця" у Якимчицях. Дня 28. серпня п. р. оба товариства разом відсвяткували свої ювілеї. Почалось це свято в год. 3. попол. Похід з кількох сотень на чолі з послом Терлецьким рушив з читальні на площу, де всі уставились до молитви. Орхестра з Керниці (Городеччина) відіграла „Боже Великий Єдиний" і піднесено прапор. Отворив свято і вложив привіт від філії „Просвіти" в Комарні адв. д-р Утриско О. Член-основник посол І. Терлецький пригадав у своїй промові часи вперед 40 літ, вказав на осяги праці „Просвіти" за той час та вістав теперішню молодь до дальшої праці. П-ні Дарія Бабюкова (донька пок. о. А. Бачинського, пароха і члена-основника) вложила привіт від Рогатинської Землі та вказувала на велику ролю жінки у вихованні молодого покоління. Прислали привіти: філія „Просвіти" в Рудках, „Сільський Господар" в Рудках, Т-во „Сокіл" у Гуменні та з родин Якимчиць п. Копур Іван, Хлопецький Антін, Тронин Іван і Ковжун Петро. Вічні привитав соколів голова Терлецький Зиновій. По дефіладі перед прапором і членами-основниками та апелем відбулися вправи вільноруч побратимів, посестер і дорослу. Злучений хор (дириг. А. Карабин) з Якимчиць-Підзвіриня відспівав „Просвітянський гимн" і „Вязанку стрілецьких пісень та „Засяло сонце". Деклямували Андрій Шавла „Пісню Відродження" і Я. Чернин „Великі Роковини". Всі учасники відспівали „Ще не вмерла Україна", після чого стягнено прапор. Свято не стягнуло багато публіки (понад 1000 осіб). Прибуло багато молоді з поодиноких сіл, щоб взяти участь у вправах, одначе епідемія не заборонила, як теж заборонила співати деякі пісні. Свято це викликало в учасниках відповідний настрій і підйом духа. Прикро було, що від Матірнього Товариства і також й від споріднених установ Комарна не було ані делегатів ані привітів.

Учасник.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Поворот до забутих звичаїв. У суботу 28. серпня п. р. влаштував кружок „Сільського Господаря" в Малковичах при чинній співучасти кружка „С. Г." з Дуньковичок давно вже забуті в перемиському повіті обжинки. Дуже миле та незатерте враження в учасників (коло 500 осіб) викликало вручення голові місцевого кружка „С. Г." пшеничного вінка цвітів, що його довершили дівчата-жнеці повбирані в гарні українські національні строї. Вручаючи вінок, дівчата виконали кілька відповідних обжинкових пісень. На дальшу програму обжинків зложились обжинкові пісні у виконанні хорів з Малкович і Дуньковичок та деклямації. Правдивою атракцією був попис маленьких діточок з дитячого садка. Справді дуже приємно було дивитись на них наших найменших, як вони, гарно прибрані, виконували ритмічні вправи та деклямували. На закінчення заст. голови Філії „С. Г." в Перемишлі д-р М. Рибак виголосив змістовний та добре обдуманий реферат про збіжеву і господарську кон'юнктуру в цьому році, а повіт. агр. інж. В. Мосора говорив про значіння Хліборобського Вишколу Молоді у піднесенні сільськогосподарської культури. Обжинки, хоча дуже скромно влаштовані, всеж таки випали гарно. Молодь побачила дуже гарні наші обжинкові звичаї, а старші пригадали собі, як то колись бувало.

Попис наших найменших. За ініціятивою та заходом недавно прибулого о. декана Пантелеймона Малецького відбувся в неділю 29. серпня п. р. кінцевий районовий попис дитячих садків у Міжинці. В попису взяло участь 186 дітей, усі гарно прибрані в національні строї, з садків: Міжинець 84, Зоротовичі 25, Дроздовичі 18, Пацьковичі 32, Грушатичі 29, Библо 30 і Стронковичі 18. У садках, очевидно, було багато більше дітей. До попису станули тільки найкраще підготовані. Враз з дітьми на попис до Міжинця прибули провідниці садків, родичі і гості, яких було понад 1000, та групки дівчат — кандидатки на нових членів кр. „Р. Ш.". Попис почався молебнем у церкві, що його відправив о. декан П. Малецький. По молебні вся дітвора та гості зібрались на площі коло кооперативи, де о. Малецький виголосив гарну й повчальну промову, а діти, відспівавши кілька пісень, станули до попису з того, чого за два місяці вивчились. Та, на превеликий жаль і дітей та гостей, попис треба було по кількох точках закінчити, бо надтягнула чорна дощева хмара. На закінчення голова Пов. Кр. „Р. Ш." д-р М. Рибак дякував, скоротуючись, вагу дитячих садків і захоронок та рідношкільні ідеї. Другий делегат д-р М. Козак вже не міг говорити, бо почав падати дощ. З болем серця мусіла дітвора покидати площу вправ та ховатись по сусідніх хатах. Не здійснились їхні мрії похвалитися здобутками. Але і цих кілька точок були доказом, що діти в садках не дармували, але вже з малку заправлялися до майбутньої суспільної праці.

В память 31. серпня 1919 р. У 18-ті роковини героїчного здобуття українськими злученими військами матері українських городів — Києва — дня 31. серпня п. р. в салі „Української Бесіди" у Перемишлі відбулась заходом ініціятивного гуртка студентської молоді скромна академія. На програму зложились дві пісні, виконані студ. хором під управою студ. Я. Ощудлика, повний змісту реферат студ. Б. Вітошинського та збірна деклямація при символічній картині проекту Я. Андруховича й інж. Р. Загайкевича. Свято, хоч скромне, полишило в учасників незабутнє враження. К-к.

НАДВІРНЯНЩИНА.

З лугового руху. Використовуючи коротку перерву в зливах і хмароломах, що навістили цього року Надвірнянщину, улаштував „Луг" у Перерослі попис у неділю 29. серпня. Це одно з найгарніших підгірських сіл, положених над річкою Стримбою. Село з традиції дало родів української шляхти (Тростинських, Голинських, Калитинських, Синоверських, Клюфінських), поширилося значно в останніх роках, розпарцелювавши між себе фільварок гр. Шенборнової. Перше в цілім повіті перевело воно у себе комасацію, має кооперативу, читальню „Просвіти" з гарним будинком і родієм. А тепер розбудовує „Луг". На попис прийшлося старшині змінити майдан, бо давній залила повінь зі Стримби, що перервалась під Тарновицею і залила полудневу частину села, добираючись до хат. Хоча по полях ще стояла вода, „Луг", як тільки трохи обсохли дороги, покінчив приготування до свого свята. Попис розпочав молебень, відправлений місц. парохом о. Совяковським. По перерві, коли надійшли делеговані „Повіт. Лугом" чети зі сусідніх сіл Тарновиці, Назавісова, Волосова і Цуцилова та чета з Грабівця, перебривши щасливо кілька заливів, зроблених розлитою під Грабівцем Бистрицею, піднято на гриці луговий прапор. Слідував звіт голови місц. „Лугу", перегляд частин делегатом „Повіт. Лугу" головою д-ром Банахом, привітання прибувших гостей та промова тогож делегата, який вказав на працю в місцевім „Лузі" та на її вартість. З села було 9 відпоручників на краєвім попису у Львові, що вернувшись узялися з новим запалом до роботи, усуваючи передовсім непорозуміння зі старшою четою. Нині вся молодь у Перерослі обєднана у спільній праці в „Лузі". Радісним явищем було також прибуття „Луга" з Волосова, який врешті пробудився з кількалітнього сну, вказолився з опіки „організатора" та поспішно організується під проводом голови сот. Бориса. До вправ стануло 140 луговиків і 80 луговичок. Вправи вів особисто делегат д-р Банах, використовуючи при цій нагоді придатність старшини з рівних частин до командування. Вправи випали дуже добре. Попис закінчила вже смерком ритмічна вправа луговичок „Боже Великий". Акомпанювали їй вимовно далекі громи і дисканя тучі, що перевалювалась бомами, не зачіпаючи Перерослі. По вправах і подяці місцстаршини Федоришина перейшло Лугове Братство до читальні на вечерницю.

ЛУЦЬК.

Темнота і безпросвітність волинського села. Дня 19. серпня п. р. в Берестянах луцького повіту сталася така пригода: Солтис (на відході) Гаврило Величко з Берестян зібрав товариство для гри в карти — трьох робітників з центральної Польщі. Трапилось так, що з ними він грав торік і виграв 80 золотих. Отож у новій грі пошкодувані хотіли відіграться, але знову програли понад 10 золотих. Жінка солтиса, інтуітивно відчуваючи лихо, вигнала цілє товариство з хати, а потім зі стодоли. Грачі пішли тоді до крамаря Миколи Шульського, у котрого була і горілка. Отож там почали грати і пити. Випили добре по „берестянськи" і ті трохи знову програли. Як виходили на двір, то один з пошкодованих взяв у крамниці величезний ніж, чого не помітив солтис. Аж на дворі він побачив одного з товаришів гри з піднятим колом проти нього, а другого з ножем. Завдяки незвичайній притомности і силі Гаврило Величко не є на смерть порізаний, а дістав тільки один раз ножем у спину, а другий у стегно. Після цього напасники втікли з Берестян невідомо куди. Так скінчилися карти і пиятика. — Берестяни — велике, напівполіське село. Нема тут ні кооперативи, нема й культурно-освітньої організації, де можна було чомусь доброму вчитись, попрацювати над собою та мати приємну, шляхотну розвагу. Чи в свято, чи в будень крамар спокою темних несвідомих селян та тягне з них величезні користи. Замість „Народнього Дому" берестяни через пиятику та свою безглуздя збудували Шульському поверховий дім та наповнили його товаром на десятки тисяч золотих. Також і жид недавно приїхав, спочатку не мав нічого, а вже має повно товарів. Молоде боролюдство, схаменіться! Замість карт та пиятики візьміться до науки, освіти, підійми видатність господарства через переведення комасації та розвиток рільничої культури! Нехай вівторок буде село Силенки, де старші і молодь, жіноцтво і мужчини, працюють згідно і йдуть великими кроками вперед до культури і матеріяльного добробуту. Місцевий.

Доповніть свою бібліотеку!

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

	ціна зол.
Д-р Кость Левицький: УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ — спогади	1.20
Д-р Василь Маковський: ГМІНД — спогади	1.40
Д-р Е. Олесницький: СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ — спогади	2.00
Е. Чикаленко: СПОГАДИ, том II—III. — спогади	2.20
Валерія О'Коннор Вілінська: ЛИСЕНКИ Й СТАРИЦЬКІ — спогади	0.80
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Василь Софронів: ЛИПНЕВА ОТРУТА — новелі	1.00
М. Рудницький: МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ — з теорії літерат. критики	1.20
Проспер Меріме: БЛАКИТНА КІМНАТА — новелі	1.20
Володимир Островський: СМІХ ЗЕМЛІ — оповідання	0.50
Микола Матіїв Мельник: КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР — новелі	0.40
Гордій Брасюк: БЕЗПУТНІ — оповідання	0.40
Михайло Возняк: ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА — літ. нарис	0.50
Михайло Возняк: БЕЛЕЙ І КОНИСЬКИЙ — літ. нарис	0.40
М. Рудницький: ВІД МИРНОГО ДО ХВИЛЬОВОГО — літ. нариси	4.00
Остап Грицай: ВІДЕНЬ — опис	0.60
Іван Чернява: НА СХОДІ МИ — повість	1.25
М. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ — повість	2.00
Д. Луніянович: Я З БІЛЬШІСТЮ — повість	1.30
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
С. Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ — репортаж з Китаю	2.00
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.00
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.00
В. Масютин: ДВА З ОДНОГО, т. I—II. — повість	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ, том I—II. — повість	3.60
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.00

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОЛОМИЯ:
4. IX. Ніч під Івана Купала.
5. IX. Шаріка.
6. IX. Інваліди.
7. IX. Дівча з Маслосоюзу.

Білети можна вже набувати в Учит. Спілці.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ВИГОДА:
4. IX. Хмара.
5. IX. Жайворонок.
6. IX. Вій.
7. IX. Гейша.

ВЕЛДІЖ:
8. IX. Хмара.
9. IX. Воскресення.
10. IX. Маруся Богуславка.

ЖУРАВНО:
11. IX. Ніч під Івана Купала.

Театр перед виїздом на Лемківщину загостить до Львова з народнім репертуаром.

Український Молодий Театр „Заграва"

КОСІВ:
4. IX. Муравлі.

КУТИ:
5. IX. Муравлі.

ЯБЛОНІВ:
6. IX. Трафіна пані генеральової.

СТОПЧАТІВ:
7. IX. Тарас Шевченко.
8. IX. Земля — В. Отефанина.

ПЕЧЕНІЖИН:
9. IX. Трафіка пані генеральової.
10. IX. Камо грядеши? I. частина.
11. IX. Камо грядеши? II. частина.

З Печеніжина театр вступить до Делятина, Надвірної, Богородчан, Солотвина й Отиній. Театр виставить на днях дві премієри: „Слово о полку Ігоря" і „Лицарі ночі".

Великий Театр:

Субота 4. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг" музична комедія.

Неділя 5. IX. год. 8.30 попол. „Король волоцюг".

КІНА.

АПОЛЬО: „Бургтеатр".
АТЛЯНТИК: „Велике Бетовенове кохання".
ВАНДА: „Роз-Марі", „Соната".
ГРАЖИНА: „Ординат Міхоровський"
ЕВРОПА: „Один поверх вище".
КАСІНО: „Герої моря".
КОПЕРНИК: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Закохана", „Останній по полиці".
МІРАЖ: „Пенні".
МУЗА: „Клюб жінок".
ПАКС: „Герої Сибіру".
ПАЛЯС: „Наречена з приладдя".
РІЯЛЬТО: „І перше кохання".
РАЙ: „Палата у Фляндрії" з М. Егерт.
СВІТ: „Закаменілий ліс" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „В тіни самітної сосни" ревія.
ТОН: „Непереможний Робінзон Кузо"
УТІХА: „Анна Кареніна" і ревія „Любовні маневри".
ХИМЕРА: „Молодий ліс".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Білгород — Букарешт".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 4. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 15.30 Дівчата співають, 19.00 Веч. гомін, 19.15 Грігорові твори, 20.10, 21.00 „Дон Цезар" оп. Делінгера, 22.30 Танк. музика, БІЛЬ. ГОРОД 18.00 Концерт квартету, 18.30 Нар. пісні, 20.00, 21.00 Муз. розр. програма, БУДАПЕШТ 17.00 Мадярські мельодії на форт., 19.30 Співи, реціталь, 21.35, 22.00 Циг. музика, 22.40, 23.00 Концерт військ. орк., ВІДЕНЬ 10.50 Нар. музика, 15.15 Австр. пісні, хор, капеля, 19.25, 20.00, 21.00 „Розведена" оп. А. Фаля, 21.40 Пісні й арії, відсп. Ф. Формахер, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Розр. музики, 19.00, 20.10 Грігові твори, сопр., форт., КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Грігові твори у вик. солістів, 19.00, 19.40 Розр. і легка музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Орх. концерт, МІНХЕН 14.25, 15.00 Вес. муз. заб., 18.00 Камер. музика на дучі інстр., 20.10, 21.00 Вок.-муз. заб., ПРАГА 15.10 Романтична музика, солісти, 19.15 Словацькі пісні у супр. циг. орк., РАДІО ПАРІ 13.15, 19.15, 19.45 Співи, 15.00 Віольончеля, 15.45 Камеральна музика, 16.15 Для дітей, 17.00 Легка музика, 18.25 Рецитації, 18.40 Сентиментальний тиждень, 20.00, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Танкова музика, 19.10, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Льогенгрін" оп. Р. Вагнера.

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах **робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саляндра.

Неділя, 5. вересня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Орх. акордеоністів і форт., 16.00 Розр. музика, 19.15 Вальси, 20.00, 21.00 Концерт дуової орх.; БІЛГОРОД 18.00 Пісні, 19.50 Орх. концерт, 21.00 Пісні та мельодії, 22.00 Розр. музика; БУДАПЕШТ 13.00 Концерт оп. орх., 17.00 Вок. концерт, 18.30 Цит. музика, 21.30, 22.00 Концерт сальон. орх.; ВІДЕНЬ 12.30 Концерт на скр. і орх. а-моль Глазунова. 15.40 Давня італ. камер. музика, 16.45 Мале попурі, солісти, 19.30 Пісні й арії у вик. М. Гуси, сопр., 20.00 Музика надунайських країн, 20.30, 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Для дітей, 14.30 Баварський ліс співає, вок. вад., 18.00 Гарні мельодії, орх., 20.00, 21.00 З гостиною у Мілєжера, китиця мельодій і сценка з життя композитора, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15, 18.00 Джез, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер: „Ле преклез рідікіль" оп. Літуаді, „Сальоме" оп. Р. Штравса; МІНХЕН 19.15 Веч. музика, 20.00, 21.00 Вок.-муз. концерт; ПРАГА 17.00 Музика на діточі теми, орх., діточий хор, 17.50, 18.00 Обзинки, 22.30 Джез; РАДІО ПАРІ 19.30, 19.45, 20.15 Спів, 20.30, 21.00 Театр Улан; РАДІО РОМАНІЯ 20.15, 21.00 „Мандрівка по Європі" орк. концерт (у прогр. Морена: Українська Суїта); РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Орг. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 4. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.39 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 11.05 Чого жде Польща від своєї молоді, промова міністра освіти Свєнтославського, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Хліборобська скринька, 12.25 Розрив. концерт, 14.00 Концерт бажань, 14.53 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вісти, 16.00 „Івась" авд. для дітей, 16.30 „Казочки" у вик. квартету, 17.00 Нар. пісні, 17.15 Грігові твори: Лучай, спів, скрипка, форт., 17.50 Геройське місто Львів, гутірка, 18.00 Сусп. гутірка, 18.005 Моцарт: Скрипкова соната, з гр. пл., 18.25 Актуальна гутірка, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вісти, 18.50 Актуальна гутірка. 19.00 Форт., 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вісти, 20.00 Діти йдуть до школи, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна хліборобська гутірка. 21.05 „Пригода в Гріпінгу" оперетка А. Ленчевського, 21.55 „Будні пп. Ковальських", 22.10 Танц. музика у вик. малої орх., 22.50 Останні вісти веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Куток гумору, 23.05 Танц. музика з гр. пл., 23.10 Монольог Л. Жиповського: „Батько зачумлених", „Гості з шматрункового бюра" 23.20 Музика з гр. пл.

Неділя, 5. вересня 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.03 Ранішній денник; 8.15 Для села: Хліборобська газетка, Музика з гр. пл.., Сільське будівництво; 9.00—10.45 Богослуження,опісля музика з гр. пл.; 10.45 Музика з гр. пл.; 11.00 Орх. концерт; 11.30 Легка музика з гр. пл.; 13.10 Розр. концерт, орх., спів, два вібрафони, скрипка; 14.40 Потіха батьків, гумореска От. Брандовського, 15.00 Для села, 16.00 Великопольські пісні й танки, 16.40 Остання авдиція літнього конкурсу П. Р., 17.00 „Підвечірок на Торгах", орх., піснями, Щесно і Тонько, хор, 19.00 Авд.: Продам азимів, 19.35 Вогнева сторожа при праці, 20.00 Концерт солістів, форт., Мюсаль-Чайковський тенор, 20.35 Спортові вісти, 20.40 Політичний огляд, 20.49 Веч. денник, 21.00 Пожежа в міністерстві, вес. авд., 21.25 Репортаж, 21.40, 21.41 Спортові вісти, 22.00 Брамс: Форт. соната Фмоль оп. 5., 22.35 Дж. Росачевський співає, гр. пл., 22.50 Останні вісти веч. денника, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Глинянські КИЛИМИ

Гобеліни, завіски, обруси найкращі і найліпшої якости поручає фабричний склад

Ст. Ґалан

Львів, вул. Сикстуська ч. 20 (Народна Гостинниця)

Ціни фабричні. Приймаємо облігації Нар. Позички та інші вартостеві державні папері. Власні крамниці у всіх великих містах 6—5

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 3. вересня 1937.

Купно-продажа: Бельгія белъг. 89·48, 89·05, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·32—291·30, Франки фр. 19·87—19·75, Франки швайцарські 122·05—121·25, Фунти англ. 26·38—26·22, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Кор. дан. 117·79—116·95 Кор. норв. 132·53—131·55, Корони шв. 135·93—135·95, Ліри італ. 23·80—23·10, Марки фінляндс. 11·65—11·20, Марки нім. 132·00 — 127·00, Шилінги австр. 98·50—97·00, Гель Авів 26·25—25·95, Марки нім. срібні 140·00 — 134·00

Яйця.

4 і пів проц. внутр. 56·45, 55·50, поз. інв. 1 ем. 68·00, серія 82·00 2 ем. ненот. серія 83·75, консол. 58·25, 58·50, 58·00, 58·25, дві ост. дрібні.

Папери.

Банк Польський 105·00 Цукор 35·00, Вугель 27·00, Ліденон 53·75, 52·50, Стараховичі 33·75, Габербуш 39·75.

Тенденція сильніша.

Збіжжя.

Гречка	22·00—20·50
Ріпак озим.	57.75—58·25
Ріпак літній	5·.00—52·50
Каша гречана	40·00—42·00

Інші курси незмінені.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Львів, 2. вересня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг. льоко вагон стація заладування.

Пшениця озим.	28·00—29·00
Пшениця зб.	27·50—28·50
Жито зб.	21·25—22·25
Ячмінь пашн.	16·50—17·00
Ячмінь 640	17·50—18·00
Ячмінь 680	18·50—19·00
Овес легко задощ.	17·00—17·50
„ незадощ.	18·50—19·00
Кукурудза жовта	25·00—25·50
Кукурудза червона	26·00—26·50
Ріпак	56·50—57·50
Вика темна нов. збору	18·00—19·00
Вика сіра	17·00—18·00
Насіння льону	45·00—46·00
Гречка	18·00—19·00

Пшениця і жито подешевіли на 25 гр. Ячмінь подорожів на 50 гр. Ціни інших продуктів незмінені. Тенденція на жито і пшеницю легко занижкова. На овес здержана. На ячмінь признано експортову премію у висоті 3. зол. тому ячмінь легко звишкує. При теперішніх цінах виключно з премією можливість експорту.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ОПОВІСТКИ.

Наталія з Дуцьків і Юрій Сінгалевичі складають 20.— зол. на похіт, внесків замість повідомлень про своє вінчання, що відбулося 5. серпня 1937.

ПІДПРИЄМСТВА

ДО РЕАЛІЗАЦІЇ знакомого винаходу шукаю спільника з квотою 3000 зол. Зголошення під „Реалізація" до Адміністрації „Діла".
1569 1—2

АНТИКВАРНІ

КНИЖКИ шкільні, уживані і нові продає найдешевше відома **Книгарня Гельцля** тепер **Баторія 32.** Замовлення з провінції виконуємо відворотно.
1576 1—3

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ нові, вживані, найдешевше в Антикварні „МІЛЬ КНИЖКОВИЙ". Львів, Баторія 6. Купно — продаж — заміна.
1524 3—5

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО, ведена паризьким модельєром БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає записи, ціни низькі — **Львів, Осссолінських 12.**
1518 2—12

АБСОЛЬВЕНТКА семінарії шукає посади у Львові або на провінції. „Діло" під „Скромна".
1552 2—2

В ТОВМАЧІ з днем 1. жовтня ц. р. відкриється тримісячний курс диригентів. У програмі: музикольогія на дутих і смичкових інструментах, кооперація, диригування, наука культурно-освітніх діляночь. Зголошення до 20. вересня ц. р. а марками на відповідь. Проф. Білецький, Тлумач, Шашкевича 2.
1550 3—3

МЕШКАННЯ

КІМНАТА сонячна, гарна, з уряджеником до винайму Байки 26/12.
1526 2—3

ДВА ПОКОЇ, передпокій, кухня, новий комфорт. Один покій, передпокій, кухня, комфорт — уже вільні на поверсі, до полудня **Остроленцка 17** ріг Потоцького, напроти церкви і школи СС. Василіянок.
1549 2—3

КУПНО - ПРОДАЖА

КОВДРИ найдешевше тільки у Виробі Ковдер Кентшинського 4.
1568 1—6

НАЙНОВІШІ капелюхи мужеські, шапки військові, студентські і цивільні поручає **християнська виробня ЯН ВІТТМАН. — Львів, Трибунальська 1.**
1479 4—6

ПРОДАМ єдину українську крамницю з волічками і галантерією, в окр. місті, при головній вулиці, з добірним товаром і виробленою клієнтелею. Нефахових впроваджу в деталі торгівлі. Зголошення до Адм. „Діла" під „Волічки 7.500".
1574 1—2

ФАРТУШКИ шкільні, мундурки, убранка „Сфіт Дитини („Swiat Dziecka") Сикстуська 2, Львів.
1559 1—2

ОКАЗІЙНО продає кушнір Карпяк, Зиблікевича 4 жін. футро крети, кангуру і муж. тхірі.
1578 1—2

РІЖНІ

Усе шкільне приладдя: наплечники на книжки й течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові блюки, числа, відznаки,

9-100 тепло купите **найкорисніше** з фірмі Львів, Руська 20

ЛІКАРСЬКО - ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ д-ра Б. Бораневського у Львові, вул. Миколая 23, ріг вул. Зиблікевича, приймає пацієнтів — по перерві вакаційній — в хоробах зубів і устної ями як звичайно щодня від 11—1 і 3—6. Власна технічно-дентистична робітня.
1559 2—

ДО ЗАМІНИ середня парохія, добра дотація, за парохію в здоровій околиці. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Парохія".
1563 2—2

НАЙДЕШЕВШЕ повдри власного виробу Романова, Гродзіцьких 4. — біля Ринку. —
1465 2—5

НОВИНА ДЛЯ ПАНЬ. Відомське стриження в волочком і вос. Трівка ондуляція 5 зол. Салон чесання пань — Сикстуська 8, в подвірі.
1567 1—2

ГОДИННИКИ старі на нові та біжутерію замінює найкорисніше ВАНДЕР, Шайнока один. Прецінійша, дешева направа годинників і біжутерії.
1571 1-11

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменитої, гарантовані — дешево продає, міняє **Ганак, Пілсудського 21, І. пов.**
1456 7—20

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ СЕРЦЯ
Примар **Др. УНҐАР**
Електрокардіографічні розсліди серця
Львів, Валова 11. Тел. 296-58
ВЕРНУВСЯ. 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Непромакальні плахти 2-5
І. КОНРАД
Львів, ул. Гетманська 22, тел. 249-83

Дім дитячої конфекції
„Рай Дитини і Студента"
І. ГІСС, Львів, пл. Марійська 5
Марійська Галерія
Поручає дитячі вбрання, плащики для хлопців і дівчат та для студентів і студенток. Замовлення виконуємо в 24 год.
Ціни низькі конкуренційні. 2—5

ВПИСИ

на одорічний, новітній курс кроєння і шиття, а також домашнього господарства з правом надавати свідоцтва і управненим фахової освіти через три роки аж до виволення. Також приймає на тримісячний практичний курс кроєння, шиття, шиття білля, також всі роботи в ділянки жіночих одягів.

З провінції приймає в пільним утриманням і в науком за зол. 90.

Інформації дає

Марія Пісарська

Львів, Стшілка 8, II. пов.

Шкільні книжки

для всяких типів шкіл, — вимінює за мінімальною доплатою. Також купує — продає найкорисніше.

КНИГАРНЯ БАРДАХА

ЛЬВІВ, КРАКІВСЬКА Ч. 1.

Замовлення з провінції полагоджую 1573 емо відворотною почтою. 1—5

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціального певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

Нічо дивного

що всі радо купують всяке біле мужеське, жіноче, дитяче і постелеве у фабриці

„ПАВ" Львів, Сикстуська 1

бо гарна, тривала й недорога

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0·60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по кушно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.15
шукаючі праці . . . . . зол. 0.10
слова товстим друком подвійно. зол. 0.05

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Неділя 5. вересня 1937. ч. 195

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229-41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ВАЖЛИВІ ПИТАННЯ І ЩОДЕННІ ТУРБОТИ.

(Передова стаття.)

Програма побуту Мусолінія в Німеччині.

Великі осяги національних військ.

Самогубство Тугачевської.

цілий японський відділ зробив гаракірі.

Найстрашніша панщина в СССР.

Засудили б. преміера Морачевського.

Два канарки. (Фейлєтон д-ра О. Надраґи).

Східні Торги вже почалися.

Коли вмер Фавст?

Манія великости.

(Фейлєтон Галактіона Чіпки).

Літературна сторінка.

Ч. 195 (14.738). Львів, неділя 5. вересня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Програма побуту Мусоліні у Німеччині.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецьке інформаційне бюро оголосило такий комунікат про приїзд Мусоліні до Німеччини:

У другій половині вересня шеф італійського уряду Беніто Мусоліні зложить візиту канц. Гітлерові у Німеччині на його прохання. Це подія незвичайного і небувалого значіння, що творець фашистівської Італії і творець націонал-соціялістичної Німеччини стрінуться особисто. Ця стріча причиниться до того, щоб на ново потвердити тісне ідейне споріднення і звязок тих могутніх революційних рухів, які в обох краях довели до переоцінки цілого національного і державного життя. Цілий німецький нарід, обєднаний у націонал-соціялізмі зі своїм вождом глибоко радіє, що незадовго зможе повитати на німецькій землі вождя фашистівської Італії.

Міродатні берлінські кола здогадуються, що Мусоліні приїде 25. ц. м. до Берхтесґаден з мін. закордонних справ Чіяно, мін. культури Альфієрі та трьома вищими старшинами: армії, мариварки і летунства. В Мінхені Мусоліні зложить вінці на гробах 16-ох полеглих націонал-соціялістів дня 9. листопада 1923 р. В Берліні Мусоліні буде присутній на великій маніфестації всіх партійних організацій, зорганізованої в його честь на олімпійському стадіоні. На стадіон приїде Мусоліні з канц. Гітлером у відкритому авті. Крім того Мусоліні зі своїм почотом буде присутній при кінці великих маневрів у Мекленбургії і на Балтійському морі. Ці маневри своїми розмірами перевищать усі маневри у Німеччині від часу війни. Маневрами проводитиме міністр війни марш. Бльомберг. В маневрах візьмуть участь два корпуси армій, панцирна дивізія, воєнна мариварка та летунські ескадри. Підчас маневрів літаки виконають напади на більші міста. Маневрам буде приглядатися публика, щоби призвичаїти її до подібних воєнних видовищ. На маневри німецький уряд запросив велику делеґацію вищих старшин В. Британії.

ЗДЕМЕНТОВАНА ПОГОЛОСКА ПРО ЗАМАХ НА МУСОЛІНІЯ.

По Римі розійшлась була вчора поголоска про замах на Мусолінія, але урядовий комунікат її здементував. На ділі було воно ось як: 4 військові літаки перелітали понад вілею Мусолінія, з одного з них через необережність впала цементова куля, що її уживають летуни підчас вправ замісць бомб. Куля впала на дах забудовань вілли, але нікого не ранила.

НАРАЖУЄТЕ СЕБЕ й СВОЮ РІДНЮ на непотрібну втрату майна, якщо не обезпечуєте від огню свойого збіжжя і паші в Товаристві Взаїмних Обезпечень

„Дністер"

у Львові, вул. Руська 20. Тел. 205-47.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

Д-р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ
спец. в жіночих недугах і акушерії
ВЕРНУЛАСЯ і ординує
ЛЬВІВ, УЛ. ЗИБЛИКЕВИЧА 51.
1547 тел. 105-43.

ГАЛИЦЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
НАЙСТАРША ОЩАДНОСТЕВА ІНСТИТУЦІЯ У ЛЬВОВІ ОСНОВАНА В РОЦІ 1843
ОЩАДНОСТЕВІ КНИЖЕЧКИ З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ
ЗАСЯГ ДІЛАННЯ — ЦІЛА СХІДНА ГАЛИЧИНА
ЗАМІСЦЕВІ ВПЛАТИ П. К. О. 500.191.

Великі здобутки національних військ.

САЛЯМАНКА, 4. 9. ПАТ. Останній комунікат головної кватири національних військ повідомляє: На астурійському фронті від самого ранку інтенсивна виміна стрілів. На фронті Леон на відтинку Ріяно національні війська посуваються наперед і здобули Пассо ді Сан Ґльоріо та опанували Портільо де ля Рейна. **На фронті Сантандер національні війська здобули велитенські склади воєнного матеріялу коло місцевости Потес, що її заняли вчора. Комунікат закидає, що червоні війська перед втечею з цього міста розстріляли полонених та допустилися варварських актів. Населення згаданої місцевости витало ентузіястично відділи національних військ, які ліпше далі наперед.** Передні стежі заняли нині місцевість Бегес, не стрічаючи більшого спротиву противника. **Національні війська здобули великий воєнний матеріял, м. ін. 8 гармат.** На арагонському фронті на відтинку Ебро національні війська відбили наступ червоних і посунулися наперед. Усі наступи червоних військ на відтинку Бельчіте національні війська відбили. Червоні мають великі втрати. Підчас повітряної боротьби національні літаки скинули три червоні літаки.

Японська маринарка збомбардувала китайську пристань.

Як подають із Токіо, фльотиля японських торпедовців вплинула до китайської пристані Амой та збомбардувала тамошні укріплення. Стрільна зробили в місті чимало шкоди.

ЩОРАЗ ТО НОВІ ЯПОНСЬКІ ВІЙСЬКА ПРИЧАЛЮЮТЬ ДО КИТАЮ.

У Шанманаві, коло гирла ріки Вайпо, причалили нові японські частини. Покищо невідомо, які вони великі та до чого призначені.

ГАРАКІРІ ЦІЛОГО ЯПОНСЬКОГО ВІДДІЛУ.

У Шангаю цілий вчорашній день ішли бої за дільницї Льотіен і Кіятін; цю останню японці втратили. Цілий японський відділ, що боронив Кіятіну, зробив собі гараківі.

БОЛЬШЕВИКИ ВИСЛАЛИ 70 ЛІТАКІВ ДО КИТАЮ.

70 большевицьких літаків осіло у провінції Шан-Сі, щоби допомогти китайській армії. В Токіо, переконані, що большевицький уряд буде інтервеніювати активно в японсько-китайському конфлікті. Населення японських міст побоюється налетів совітських літаків. В Токіо здогадуються, що большевики розпічнуть війну без виповідження. Японці затрівожені великими маневрами совітської морської і повітряної фльоти у Владивостоці.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа", що має за собою 55 літ істнування. Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

Важливі питання і щоденні турботи.

(З ПРИВОДУ ПОЧАТКУ НОВОГО ШКІЛЬНОГО РОКУ.)

Львів, 4. вересня 1937.

Вчора почався новий шкільний рік. Маси дітвори і родичів попали в крутіж нових журливих справ, зацікавлень, умовин. Деякі з цих турбот були давніше, деякі є нові. Одні — це звичайна, злободенна метушня, як ось вибір школи чи приміщення для дитини, інші сумують у суспільні явища, що мають свої вже втерті окреслення, як ось „безробіття абсольвентів шкіл", або „міліон дітей поза школою". Все-те широке віяльце суспільних питань і дрібних справ неначе мобілізує одно слово: школа.

Нас ціказлять, очевидно, в першу чергу ті шкільні справи, які мають загальніший характер. Новий шкільний рік 1937/38 видвигнув їх цілу низку. Не всі вони нові. Українське громадянство стоїть далі перед цілою низкою старих, неполадманих питань, які болючим скрегітливим акордом скінчили мин. шк. рік. Пригадаємо, що справа підручників до навчання української мови і деяких інших предметів не поладнана. Справа програм в українських середніх школах має свою окрему історію, в якій є багато елементів для здорового глузду просто незрозумілих. Не поладнана справа т. зв. „малих матур", що так потрясли українським громадянством, не поладнана справа неоправданого відібрання прав державних шкіл українській приватній гімназії Рідної Школи в Тернополі, не поправлено непризнання тих прав Міністерством Освіти кільком іншим приватним українським гімназіям — усупереч позитивній пропозиції львівської Кураторії. Чи потребуємо до цієї низки „свіжих", хоч не нових, справ додавати старі, з яких деякі істну-

ВСІ **ШКІЛЬНІ КНИЖКИ**
наукові й педагогічні
в КНИГАРНІ
Губринович і Син
власн. А. Кравчинський
Львів, Площа Капітульна
Замовлення з провінції подаговуємо відворотною почтою. — „Бюлетин Шкільний" — каталог на бажання безплатно. 2—2

ють, від коли істнує відновлена Польща? Адже ще „пишаються" написи на українських державних школах, що це школи „з руською мовою навчання", адже йдуть далі містерії з „лемківським букварем", гідні кольоніяльної політики, є далі кількасот народніх шкіл, у яких мову навчання змінено, хоча істнує виразне оречення Найвищого Адміністраційного Трибуналу, яке каже, що ця зміна не мала ніяких правних підстав. Все те речі відомі до болю, до знудження. Вони, здавалось би, наверх зі собою неповязані. Та проте вони творять органічну цілість, льогічну систему польської сучасної політики супроти українців, політики — шкільної.

З новим шкільним роком хочемо українському громадянству звернути увагу на деякі нові загальніші явища зі шкільного відтинка, які, хоч мають свій неначе універсальний, державний характер, то проте зраджують і свій український відхил. Заломані в українській дійсности, вони, так би мовити, розщіплюються: їхній загальнодержавний, обективний характер затрачується, у пристосуванні до нашої дійсности проявляється їхне протиукраїнське вістря.

Перше явище звязане з новим типом середніх шкіл, які повстали 1. вересня ц. р. і мають назву ліцеїв. Поділимо їх — у наших розважаннях — на два роди. До першого зарахуємо загальноосвітні ліцеї і фахові, до другого педагогічні ліцеї і педагогії. Вписи до цих шкіл виказали в цілій Польщі величезний надмір зголошень до першого роду шкіл, головно до загально-освітніх гімназій і ліцеїв, зате виказали теж непередбачений, просто катастрофальний брак зголошень до другого типу шкіл, головно до педагогічних ліцеїв. Це створює дві загально-державні проблеми, незвичайно трудні до розвязання. Перша — це потреба поширити сітку середніх шкіл. Друга — це майбутня недостача учительських сил. Підносяться голоси, що треба будувати нові шкільні будинки в Гдині, Пінську, Рівнім і навіть Варшаві, що слід би удержавнити цілу низку приватних шкіл та допомогти громадянству при закладанні нових приватних шкіл у цілому ряді місцевостей Польщі. Як-же розщіплюється це питання в українській дійсности? До українських приватних шкіл недоступна, як знаємо вже, ніяка державна допомога, бо навіть така, яка державу майже нічого не коштує, себто право прилюдности, стала для українського приватного шкільництва з новим шк. роком нездійсненою мрією. Стверджуємо, що на терені львівської Кураторії, **на кільканацять українських приватних шкіл, не признано на шкільний рік 1937/38 не лише ані одній приватній школі нового права прилюдности, але навіть відібрано таке право одній!** Ось так розвязують проблему збільшеного напливу молоді з народніх шкіл до середніх на українському відтинку! Українському громадянству, яке власними силами старається ступити вістря цього суспільного лиха, просто перешкоджують. Та на цьому не кінець! З усіх сторін доходять до нас вістки, що між неприйнятими до ріжних, перш усього вартісних, себто фахових ліцеїв находяться головно українці. Сакраментальне „з браку вільних місць", яке стелою лягло на середньому державному шкільництві цілої Польщі, заплатила на терені середнього шкільництва нашої території — українська молодь. — А тепер другий відтинок цієї самої проблеми, себто зголошення кандидатів до педагогічних ліцеїв і педагогій. Їх у цілій Польщі зголосилось катастрофально мало. Як-же це явище виглядає в нашій дійсности? Себто, чи може бодай тут українська молодь уже не мала перешкод? Де там! Що торкається педагогічних ліцеїв, то бракує ще нам точних даних, щоб поробити висновки. Зате маємо точніші дані, які торкаються львівської педагогії. Отож у цій педагогії відчинено з шк. р. 1937/38 чотири відділи, до яких прийнято 120 кандидатів, **у тому лише приблизно 10% українців.** Знаємо, що українських зголошень було дуже багато, бо поверх сотні. Як-же це сталося? Зовсім просто: прийшов розпорядок, що в першу чергу мають бути прийняті ті, які покінчили військову службу. Здавалось би — мотив раціональний. Бо краще, щоб будучі вчителі мали військову за собою. Та саме в цьому „невинному" і навіть раціональному мотиві є протиукраїнське вістря, яке позбавляє його всієї його невинности і раціональности: до війська не приймають майже нікого з тих, що покінчили 8 кляс середньої школи старого типу, себто нікого із студентів університету. Всіх майже студентів українців, які стають до війська, переносять автоматично до резерви, або просто не приймають. А тепер пригадаємо, що до педагогії можуть цього року поступити лише ті, які мають гімназійну матуру давнього типу, або є студентами університету. Чи потребують ці два зіставлення ще якогось пояснення?

Пригляньмося другій проблемі, яка має загально-державний характер та особливо гостро виступає саме з новим шкільним роком після катастрофально малих вписів до педагогічних ліцеїв і педагогій. Маємо на думці майбутню недостачу вчительських сил у народніх школах. Цю недостачу можна усунути лише сильнішою розбудовою сітки педагогічних ліцеїв і педагогій. Без довших вивнешень стверджуємо, **що з новим шкільним роком не відчинено ані одного відділу з українською мовою навчання в педагогічних школах на терені цілої держави,** хоч на території лише одої львівської Шкільної Кураторії відчинено десять польських педагогічних ліцеїв та одну педагогію. Стверджуємо далі, **що з новим шк. роком не дозволено ані на одну українську приватну школу цього типу (педагогічного).** Те, що не дозволено теж і на відчинення польських приватних педагогічних ліцеїв, нас ніяк не потішає. Недостаточні вписи до державних ліцеїв виказують, що польське громадянство їх не потребує*) і що відчинення польських державних ліцеїв є просто відтяженням для тих кол польського громадянства, які колись удержували приватні вчительські семинарії. Зате українське громадянство мало перед реформою шкільництва з 1932 р. 7 приватних семинарій та 7—8 державних з українською мовою навчання або утраквістичних і добивалося того самого тепер. Сьогодні все те не лише перекреслено, але й унеможливлено українській молоді доступ до державних педагогічних шкіл, як свідчить приклад державної педагогії у Львові.

Та є ще одна сторінка цього останнього питання, себто **майбутньої** загрози недостачі учителів. Цією другою сторінкою є ліквідація **сучасного** вчительського безробіття. Наслідком побільшення вчительських етатів за два роки на 6.000 сил зменшилося безробіття польських учительських кандидатів до одної третини. Були навіть — на днях — випадки, що деякі Кураторії, як ось поліська, волинська і виленська, забирали просто кандидатів з інших, напр. з краківської і познанської. Однак на відтинку сучасного українського безробіття панують інші закони. Прийнято на службу в останніх двох роках лише приблизно одну десяту безробітних українських учительських кандидатів. Отже треба ще ждати 10 років, щоб, коли темпо ліквідації буде те саме далі, прийшло до ліквідації **дотеперішнього вчительського безробіття.** Нові абсольвенти будуть — тимчасом — знову безробітні. З другого боку про те, щоб якась Кураторія „позичила" собі кандидатів українців з львівської — ми не зачували. Навпаки! Є розпорядок, який **забороняє** кандидатам, що покінчили школи в одній Кураторії, старатися за посади в другій. Цей розпорядок не торкається, як бачимо, польських кандидатів. Зате він торкається українських. Очевидно в силу закону, що кожне явище в Польщі мусить бути в українській дійсности розщіплене...

Врешті, для браку місця, порушимо ще лише справу навчання української мови в державних ліцеях з польською мовою навчання. Досі те навчання обовязувало в старій, 8-річній гімназії і в новій, чотирорічній. Здавалось би, що в загальноосвітніх ліцеях, які чейже не є нічим іншим, як давніми 7-ми й 8-ми клясами, себто продовженням теперішньої чотирорічної гімназії, потреба цього навчання **не викликуватиме** ніяких сумнівів. Просто, здавалось би, льогіка вимагає, щоб українську мову введено в державних загальноосвітніх польських ліцеях, **що заступають давні кляси, в яких ця мова була.** Та це лише здавалось би... На шкільному відтинку для українського народу льогіка не обовязує. І тому про навчання української мови в держ. польських ліцеях — глухо. Нема ніякого розпорядку, державні школи польські у своїх планах навчання української мови не знають. Закон розщіплення збережено й тут.

Жмінка вище наведених фактів заслуговує на ширшу аналізу, яку зробимо в свому часі. Сьогодні обмежимось до може й зайвого підкреслення, що шкільний відтинок висувається чимраз більше на чоло всіх українських загально-національних справ. Не підлягає найменшому сумнівові, що він вимагає якнайбільшої мобілізації та узгіднення української національної енергії. Бо лише так можна буде спаралїжувати загрозу, яка повисла над нашою молодю і далі над цілим нашим життям. Початок нового шкільного року пригадує це нам новими фактами, які разом з ним заістнували. Шкільні дзвінки, які знову взивають нашу молодь на науку, повинні нам знову пригадувати, що зі школою звязані не лише дрібні справи щоденних учнівських турбот і щоденної метушні. Там, під поверхнею безжурного, метушливого життя виставлені на небезпеку найважніші проблеми нашого національного істнування.

*) Не відчинено напр. педагогічних ліцеїв з приводу малого числа зголошених у Каліші, Плоцьку, Кротошині, Пултуску, Бидгощі, Любліні і т. п.

САЛЬОН МУЖЕСЬКОГО КРАВЕЦТВА
ФЛЯЙШМАНА
Львів, ул. Академічна 18. І. п. — Тел. 243-48
тепер звангажований крайчий першорядних віденських фірм, який виконує крої найновішою закордонною системою. Заведення від 1—3 дуть надалі ті самі ціни, що раніше.
На складі найновіші матеріяли красні та закордони.

Найстрашніша форма панщини в СССР.

ВИСОТУВАННЯ ОСТАННІХ СИЛ З НЕЩАСНОГО НАСЕЛЕННЯ.

В СССР не платять податків. Це один з головних аргументів — читаємо у виленському „Слові" з 1. ц. м. у статті п. н. „Совітська економіка торощить сіру людину" — що ними послуговується большевицьке радіо та агенти Комінтерну в баламученні українських селян та робітників. І деякі наївні вірять, що за Збручем дійсно „рай", бо там не треба платити податків: ні грунтового, ні дорогового, ні від нерухомостей і т. д. Забувають ті легкодухи, що совітський уряд стягає зі своїх громадян такі страшні **посередні податки,** що життя цих нещасних громадян, зокрема на селі, стало правдивим пеклом. Совітський уряд стягає посередні податки від усіх продуктів, необхідних до життя совітському громадянинові. Як відомо, ціла торговля в СССР змонополізована. Отже держава є єдиним посередником між продуцентом і консументом і заробляє на цьому неймовірні лихварські відсотки. Ось напр. за кільограм пшениці уряд платить селянинові 6 (шість) копійок, а булка, випечена з цього кільограма коштує три рублі. За кільограм масла колхоз дістає 2.50 рубля, уряд продає у своїх крамницях по 20 рублів. За гречку уряд платить 7 копійок, продає по 5 рублів за кільограм. В останньому часі гречані крупи подешевіли на 4.30 руб. Не краща теж справа з промисловими виробами, бо большевицькі підприємства продукують дуже дорого зовсім лихий товар, але продають його ще дорожче. Напр. виріб лихого мужеського убрання коштує 50 рублів, а совітський громадянин мусить заплатити за нього 200 рублів. Таксамо на кожній іншій річи **совітський уряд спекулює так по лихварськи, що пересічний відсоток посереднього податку від консумційних продуктів доходить до 2.500 відсотків. Державний буджет СССР спирається зовсім на цьому посередньому податку.** І так французький часопис „Журналь де Економік" пише, що **в 1936. р. посередній податок дав большевицькому урядові 63 мілїярди прибутків на загальну суму 76 мілїярдів буджету, в 1937. р. большевицький уряд сподіється витиснути 78 і пів мілїярдів рублів на загальну суму 98 мілїярдів рублів.**

Картки на хліб та інші продукти скасував большевицький уряд лише тому, щоби збільшити доходи з цього джерела, що і так зростали з

року на рік. У 1934. р. податок від консумції дав 38 міліярдів рублів прибутку, в 1935. р. уже 52 міліярди, в 1936. р. 63 міліярди, 1937. р. вже 78 і пів міліярда.

Тому слушно економісти вважають цю систему найстрашнішою формою панщини, тимбільше, що заробітки совітських громадян дійсно страшенно низькі.

Найменші заробітки у хліборобстві. За „трудодень" платять у колхозі 1½ кг. жита. Одначе норми праці такі високі, що голодний і збідований селянин мусить працювати 3—4 дні, щоби заробити один „трудодень". Пересічно денно заробляє селянин ½ кг. жита. Якщо хоче купити собі нові совітські штани мусить запрацювати 200 „трудоднів". До того якість матерії дуже погана. Пересічний заробіток робітників вагається між 100 до 40 рублів; купна сила рубля відповідає купній силі 10 сот. У СССР живеться добре лише новій совітській бюрократії, чекістам в ГПУ та війську. Життєва стопа нової совітської бюрократії доволі висока. Тому широкі верстви населення в СССР радіють, що Сталін з Єжовом розстрілюють на право і на ліво ріжних маршалів, генералів та всяких головачів, бо сподіються, що швидше прийде кінець знеавиженому совітському режімові.

—o—

Не є за дорого те, що для здоровля є конечне. При болях голови, прослуді, гарячці, ревматизмі, пострілі.

ASPIRIN'A BAYER

Виріб краєвий.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм **майном.** 121—?

Напій майбутности.

(З ПРИВОДУ II. МІЖНАРОДНЬОГО КОНГРЕСУ ДЛЯ ПЕРЕРІБКИ ОВОЧІВ НА БЕЗАЛЬКОГОЛЬНІ НАПОЇ).

I.

ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗАВДАННЯ КОНГРЕСУ.

При світовім Союзі боротьби з алькоголізмом повстав у 1932 р. окремий відділ для пропаганди овочів і їх перерібки на безалькогольні напої. Осідком цього Відділу є Бад Гомбург у Німеччині, його предсідником є д-р Гонзер з Берліну. Заходом цієї дуже рухливої організації відбуваються щороку міжнародні конференції для перерібки овочів, а що кілька літ міжнародні конгреси. Перший такий конгрес відбувся в 1933 році в Парижі.

Цьогорічний II. з черги конгрес відбувся в першій половині серпня при небувалій досі участи делегатів. Були представлені 34 держави з 250 офіційними делегатами, а число учасників конгресу перевищало 2.000. На конгрес запрошено також Т-во „Відродження", та як мені відомо воно не взяло участи. Наради конгресу відбулися в парляменті, (опера Кроля) під протекторатом мін. рільництва Дарре.

Організатори конгресу поставили собі за завдання подати наукові досліди, які досі переведено в Німеччині, показати всі технічні винаходи з ділянки перерібки овочів, подати способи якнайбільшого їх поширення, переконати компетентні чинники в усіх европейських державах про великі господарські користи та можливости піднести стан здоровля в широких народніх масах, як також зблизити продуцентів з абстинентами цілої Европи.

Наукові реферати виголосили знані фахівці, головно прелегенти з Німеччини, Швайцарії та Франції, як д-р Гонзер, д-р Геупке з Франкфурту, дир. Бавманн з Оберерленбах, д-р Гато із Стрєсбургу і д-р Гартманн із Швайцарії. Важніші проблеми порушені на конгресі такі: **яких способів уживати при стерилізації напоїв:** парою, електрикою, чи низькою температурою, чи до клярування безалькогольних напоїв давати хемічні сполуки, як нпр. желятину? Чи приняти одну систему виробу як у Швайцарії, чи ріжні способи, як у Німеччині. Переважала думка більшости, — що найліпша стерилізація парою, і щоб при клярованні не вживати ніяких штучних засобів та в виробі приняти одну систему як у Швайцарії. — Велику вагу присвячено на конгресі пропаганді овочів і їх перерібок між шкільною молодю. Перед у цій ділянці веде Швайцарія, де вчителі абстиненти мають найсильнішу в Европі протиалькогольну організацію — яких 2.000 членів і випрацювали вже спеціяльні методи праці в цій ділянці між шкільною молодю. Великі заслуги поклали вчителі М. Жаве і д-р Етлі, з якими мають контакт українські вчителі абстиненти.

Не меншу увагу звернено на **техніку перерібки.** Учасники конгресу крім теоретичних рефератів на цю тему, мали змогу оглянути величаву виставу, де були зібрані всі найновіші модерні апарати та прилади, оглянути в околицях Берліна в Еден та Далєм огороди, сади та заведення, щоб переконатися наглядно, як налагоджена в Німеччині продукція цього напитку майбутности. Найближчий конгрес має відбутися за три роки у Швайцарії і на ньому думаю, будуть вже численно заступлені також українці.

II.

ГОСПОДАРСЬКІ МОЖЛИВОСТИ.

У деяких державах перерібка овочів і продукція безалькогольних овочевих напоїв відограє вже поважну ролю в господарстві. На велику скалю розвинений не тільки домашній промисл, але і фабричний. Перше місце в продукції займає Швайцарія. Там у 1935. р. річна продукція дала 20 міліонів літрів; на одну особу припадало річно 5 л.; у Німеччині 43 міл. літрів, на особу 0.6 літра, в Австрії 7 міл. літрів, на особу 0.5 літра, в інших державах в Данії,

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР НАДРАГА.

ДВА КАНАРКИ.

Кілька годин по мому приїзді з літнища повідомив мене телєфон, що старенький Спіридіон Баньковський помер, установивши універсальним спадкоємцем мого клієнта „Народну Лічницю". При цьому полишив кілька більших легатів для наших культурно-освітніх установ, бо був нежонатий.

Спіридон Баньковський.., так, це той самий емеритований надрадник тут, магістрату, який був у роках 1915—1917. російським заручником міста Львова (за що воно зложило на його гробі вінець), якого всі знали з „Бесіди", де він у раніших годинах читав дуже пильно денники та дискутував гаряче з іншими старшими панами на тему політичних актуальних подій, зрештою дуже скромна та ощадна людина.

Все це добре, але звідки запис на „Народню Лічницю", та на наші установи від вищого урядовця львівського магістрату?

Читаю заповіт, що його мені ласкаво передав правний заступник покійного д-р Михайло Волошин і знаходжу там такий уступ: „Я служив як урядовець магістрату тій установі чесно і вірно, а не маючи змоги краще прислужитися моєму народові, — якого вірним сином я залишився і залишуся до кінця мого життя — бажаю бодай наслідами мого ощадного життя помогти тим нашим культурноосвітнім та гуманітарним інституціям, які без субвенцій ведуть важку і корисну суспільну роботу".

Так стала спадкоємцем „Народня Лічниця", Українська Захоронка, Рідна Школа, Просвіта, Сокіл Батько, Інваліди, Ремісниця Бурса і „Діло".

Хочу шанувати маєстат смерти, тимбільше, що в домі жалоби находяться найближчі свояки покійного, між ними двох священників і тому назначуємо з нотарем речинець списання спадкового інвентаря на дві години по похоронах. Входимо. — Два нотаріяльні апліканти, судовий знавець і я до мешкання, де саме похоронна прислуга кінчить розибрати катафальк, відставляє на бік свічники, здіймає чорну кирею.

Витаємося тихо з рідною і починаємо списувати та оцінювати поодинокі предмети. Старі речі, як старий був їх власник. Тут цілком так само, як у старому священничому домі, як воно певно мусіло бути у батьків покійного, в його рідній Полонній, сяніцького повіту. Старий плюшевий гарнітур в сальонику, старе горіхове дзеркало, старі ліжка, старі „ляндшафти", килими, диванки, столики, старі альбоми з репродукціями творів мистецтва, видівками і пожовклими фотографіями, гіпсові фігурки, старі книжки, а на вікнах вазоники з фікусами, пеларгоніями та іншими звичайними хатніми квітами.

Десь те все лишилося по батьках, свояках, щось докупилося, з чогось хтось зробив дарунок...

Огорнули мене спомини моїх хлопячих літ і я пригадав собі, як у мого діда, тіток і вуйка сидів я на такому самому фотелі, як той, де тепер сиджу, оглядав фотографії з такими самими старими єгомосцями з кольоратками, панями з „фатермердерами", панами в кренолінах, австрійськими старшинами у ваффенроках з могутніми вусами, образки в оправлених річниках ріжних німецьких фамілійних і гумористичних журналів. Пригадую собі, як мене дуже цікавили ілюстрації з французько-німецької і грецько-турецької війни, з окупації Босні, як мене розвеселяли до сліз ріжні німецькі „віци" про Міллєрів і Маєрів та буршів і „пумпованих" ними їх вуйків та тіток.

Оглядаємо поодинокі річи, отвираємо шафи, відмикаємо шуфлядки, сховки, пересуваємо столи, фотелі, крісла. Судовий знавець диктує нотаріяльному аплікантові опис поодиноких річей і подає їхню вартість:

„Одна стара комода з трьома шуфлядами — зол. 3, один столик з приладдям до курення — зол. 2.50, металева плякета Шевченка — сот. 50, два альбоми з видівками — без вартости, таксамо два альбоми з родинними фотографіями"..

Якось стає мені прикро. Ті більші речі і ті дрібнички, які виповняли зміст довгих літ покійного, з якими вязалися може найкращі спомини його життя, пориви його „юних днів, днів весни", його найбільші радощі, щирі сльози того самітника, а яких, — як я дізнався від його старенької господині — не дозволяв покійний рушити з місця, тепер так безсердечно трактують як маловартну або зовсім безвартну старовину, порпають у них оглядають їх з усіх сторін зви-

Комунікат.

Фірма „ТОП" М. Атаманюк і С. Мурин, механічна фабрика паперового опакування і склад паперу перенесена **з днем 1. вересня ц. р.** на вул. Городецьку 36. Тел. 283-67.

Швеції, Естонії, Франції, Чехословаччині, Югославії від 2—5 міл. літрів річно.

Виробляють безалькогольні напої з ріжного роду овочів, залежно від підсоння. У середущій і північній Європі, з яблук, ягід, порічок, малин, афин, винограду, в полуденній із винограду, помаранч, цитрин.

Поодинокі держави вбогі на виноград і на продукцію вин, мають великі можливости заступити їх своїми своєрідними напоями з овочів, дотого здоровими. Можуть і в цій ділянці бути самовистарчальні.

III.

ПОПРАВА РАСИ.

Безалькогольні овочеві напої звернули увагу не тільки господарських кол, які в їх продукції добачують нові можливости, але також серед лікарів-евгеників, педагогів, навіть державних чинників, яким здоровля народу лежить на серці. В Німеччині, де проблема чистоти і здоровля раси покладена в основу гітлеризму, це питання особливо актуальне. В останніх роках у Німеччині цілий ряд визначних хемічних інститутів працює над тим, як випродукувати безалькогольне пиво і усунути в цей спосіб корінь дегенерації цілих поколінь.

Коли в Німеччині та в інших державах вдасться заступити алькогольні напої — безалькогольними, то проблема алькоголізму як суспільного лиха буде в частині розв'язана.

В чому їх вартість?

Безалькогольні овочеві вина не тільки освіжують організм, але мають і велике лікувальне значення. Їх не можна ніяк рівняти ні з алькогольними напитками, ні навіть із загально вживаними: кавою і чаєм. Алькогольні напитки скріпляють нас не тільки у першій хвилині, тому, що затроюють наші чутеві осередки і ми на якийсь час не відчуваємо втоми. Кава і чай усувають з крови зужиту через переміну матерію, але часто вживані спричинюють ріжні затяжні недуги. Овочеві безалькогольні напої скріпляють і відсвіжують наш організм, бо влекшують травлення, приспішують скорішу переміну матерії, а зужиту усувають. Деякі з них мають не тільки велику відживчу, але і лікувальну вартість: яблочник зменшує гарячку, лікує нежит шлунка і кишок, ревматизм та звапнення жил; порічняк, знаменитий на хороби печінки і нирок, афиняк лік на шлункові недомагання, на недокровність, на червінку, вино з винограду лікує ревматизм, гіхт та нервове виснаження.

IV.

ЧИ МОЖЛИВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ БЕЗАЛЬКОГОЛЬНИЙ ПРОМИСЛ?

У Польщі початки для такого промислу вже зроблені. Перерібку овочів веде державна огороднича школа в Познані і кілька приватних підприємств, як мені відомо, з добрим успіхом.

В нас, на українських землях під Польщею, на яких йде пропаганда за абстиненцією, організація того роду підприємства незвичайно актульна. Часто чуємо від інтеліґенції і селян: радо заступили би ми алькогольні напитки іншими, та їх немає. Умовини для розвитку, особливо в нас, в Галичині, також на Волині догідні. Є в нас осередки плекання овочів на великі розміри: є ними Косів, Кути, Заліщики та ін. Дністра. Є сирівець у великій кількости і незвичайно дешевий.

Uaral

Кооперативи і Галянтерійні Крамниці

головний склад трикотажових виробів як

СВЕТЕРИ мужеські, жіночі, дитячі та шалі і реформи в найбільшім виборі, по цінах найнижчих

поручає варшавська фірма

М. І. Міцнер

Львів, пл. Голуховських ч. 5

(над крамницею Брандштетера)

ПРИЙДИ І ПЕРЕКОНАЙСЯ 1—8

Треба тільки найти охочих підприємців, які вложили би капітал.

Моглаб цією справою занятися кооператива „Продукція", яка вже веде перерібку овочів на повила і мармоляди, міг би занятися „Центросоюз", щоб виперти із своїх кооператив пиво, а з „Народної Торговлі" алькоголь.

Крім продукції на ринок збуту, конечне поширити домашній виріб безалькогольних овочевих вин. Це вдячне діло для „Сільського Господаря", який може це переводити у своїх господарських школах у Милованні, Шибалині і державному господарському ліцею, де можнаб увести досвідні стації та вчити теоретично і практично, як перероблювати овочі на безалькогольні напої. Інструктори чи професори садівництва моглиб практично підготовитись до цього діла в огороднічій державній школі в Познані, або в єдиній на цілу Европу школі в Оберерлєнбах над Реном, яку веде дир. Бавман.

Поле до праці вдячне і корисне.

Ю. Каменецький.

ЗАГАДКОВИЙ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН НА ЧОРНОМУ МОРІ.

Як подають з Царгороду, недалеко чорноморської пристані Інебомо появився підводний човен невідомої приналежности, який скоро відплив на повне море і сховався під водою.

—o—

КИЇВСЬКІ ШКОЛИ.

Як подає „Правда" з нагоди початку шкільного року, в Києві є 165 народніх шкіл, з того 91 українських, 58 московських і 9 жидівських. В Одесі, дальше в Харкові та у Дніпропетровську відсоток московських шкіл більший.

Важне для тих, що купують срібло

Фабрика срібних виробів

Д. Л. Нойман — Львів

Тільки **КОХАНОВСЬКОГО 21.** Тел 206-74

звертає увагу заінтересованих, що її взори срібла нею проектовані і засобовані у фабричний знак та напис фабрики, а подібні взори продавані в торговлі без цього знаку є лише незручними копіями її оригінальних моделів. Дістанете у Львові лише безпосередньо у фабриці та у всіх більших ювілерських крамницях у цілій Польщі.

рають заслону може найсвятіших почувань покійного.

Знавець диктує дальше: три клітки і два канарки — золотих пятнацять. Аж тепер доглянув я їх серед маси річей, що їх поскидано до малого сальонику з кімнати, де стояв катафальк. Два пташки, оба в таких самих, гарних мосяжних клітках в цілковитою обстановою для таких екзотичних льокаторів. Є навіть камінчики до гострення дзьобиків. Пташки чогось набундюшені, сумні, мовчазні, майже не рухаються з бантів. Господиня пояснює, що надрадник піклувався ними як своїми дітьми: годував і напував їх та цілими годинами розмовляв з ними. Вони, здається, так за ним банують.

Може і справді відчувають смерть свого добродія ті бідні, полишені пташенята. Якщо пес часом гине з голоду на гробі свого пана, то чому не мають розуміти ті шляхотні сотворіння, що відійшов від них хтось, для кого вони були усім, якому своїм співом розсівали ту страшну самоту старого кавалїра, якому заступали щебетання малих діточок, якими він ніколи не тішився, яких ніколи не пестив і про яких будуччину ніколи не леліяв золотих снів, ані не пересиджував безсонних ночей біля їх ліжечок, коли вони були хорі. І чи той самітник таксамо не тішився тоді, коли ніс до свого мешкання поживу і ласощі для своїх канарків, як тішуся я, коли купую для моїх дітей овочі чи солодощі?

А може власне лише ті канарки продовжили життя надрадника у ті страшні осінні вечорі, коли холодний дощ бє немилосердно об шиби вікон, коли в проникливій, непроглядній осінній мряці ховаються кігті костухи-смерти готові кожної хвилини здавити смільчака-старика, що відважився би вийти на вулицю. Чи ті малі пташки не заступали йому в розспівані соловейками і заквітчані запашними бузками маєві вечорі в саду його рідного приходства чи в лугах і лісках Пратеру, Кобенцлю і Каленбергу — його університетського міста?

Щось важкого впало по тій позиції спадкового інвентаря на серця нас усіх, що виконували суху судову формальність. Якось тяжко йшла нам робота, хоч небавком треба було отворити бюрко, де знаходилася найцінніша частина спадщини — вкладкові книжечки і готівка.

Пів до 10-ої в ночі покінчили ми врешті нашу прикру працю. Треба було замкнути всі кімнати і забрати зі собою ключі.

Але що зробити з канарками? Господиня, якій я лишив кухонку, згодилася перетримати канарки ще день-два, бо не було там місця і кухонка була темна.

Здається, доля тих пташок-сиріток лягла на серця цілої урядової комісії.

— — — — — — —

Другого дня вранці розповів я моїм домашнім про мою вчорашню функцію і про бідні канарки. Вернувшися зі суду помітив я, що моя доня, Оленка, занадто до мене усміхається та примилюється, знак, що буде чогось просити. Так воно й є... Жінка підготовляє „терен" до успіху свого прохання

І справді товаришка „м'ра Рома", до якої мала дипльоматка звернулася за „посередництвом" (мама тоді не була дома) просить іменем Оленки, щоб я взяв канарки до нас, а Оленка бере на себе обовязок піклуватися ними.

Я прирік вволити проханню моєї пестійки і представив його на конференції у нотаря, який з найбільшою радістю згодився на те, бо і сам — як признався мені — цілу ніч журився долею канарків. Зараз пополудні принесла Оленка зі служницею канарки до нас і занялася ними так ревно, як це може зробити лише дівчинка.

Канаркам ведеться якнайкраще, але вони ще не співають, лише кілька разів на день цвірінькають.

Як тільки наш шпиталь передадуть до публичного вжитку, оба канарки підуть до одної із саль для недужих і там своїм співом розвеселятимуть нещасливих самітників, таких, яким був їх власник.

Може тоді часом хтось спитається, звідки вони там узялись. І тоді можна буде пригадати життя того старого самотника, який помер у сумних і тяжких часах, коли так багато наших людей без характеру забуває за свій рід і родину. Той тихий, скромний магістратський радник не забув тої лемківської церковці під крилами якої уродився і яка його виховала, він віддав своєму поневоленому народові все, що мав і тому найдальші покоління читатимуть його прізвище на стінах Українського Шпиталю ім. Митрополита Андрея Шептицького.

„Потрібний зорганізований відпір в усіх ділянках..."

ГОЛОС РЯДОВОЇ ГРОМАДЯНКИ З КРАЮ В АНКЕТІ „ДІЛА".

Передаємо з черги (див. „Діло" чч. 150, 152, 155, 161, 164, 167, 170, 173, 176, 179, і 184) голос-статтю громадянської діячки з Городка і при цій нагоді пригадуємо питання, які Редакція сформулювала у своїй анкеті так:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка існує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?"

Редакція.

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА, Львів, Личаківська ч. 1.

Зміна національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому та яка висловилась т. зв. нормалізацією, прийшла запізно, бо в 15 літ по партійним хаосі та пошукуванні різних спасенних рецепт. Історія вчить нас, що кожна війна кінчається перемогою одної з воюючих сторін, а після війни приходять переговори між обома противниками, при чому обовязує стара максима „горе переможеним"; переможець диктує умовини, які переможений мусить приняти. У нас сталось інакше, ми в 1920. р. війну програли, а наші політики та за ними і ціле наше громадянство не хотіло чомусь признати програної. Верх узяв сентимент, а наш тодішній провід, замість навязати переговори і заключити пакт з поляками, який у 1920. р. міг ще може принести нам якісь користи, чекали змилування і спасення у закордонних держав. І треба було аж 15 літ часу, щоби зрозуміти: раз, що з сусідами треба найти якийсь „модус вівенді", а друге, що тільки на своїх власних силах треба спиратись.

Так отже „нормалізація" прийшла запізно і саме тому вона не могла і не може мати дні дати ніяких поважних реальних користей для нас. Зате „нормалізація" є корисна для поляків, раз тому, що через неї поляки дістали спокій в краю і за границею, і по друге, що польська преса й ціле польське громадянство, ведучи проти нас нагінку, рахує на наші замкнені „знормалізовані" уста.

Треба застановитися, чи т. зв. нормалізація взагалі існує між нами і поляками. Для нас це питання дуже важне, та для поляків це питання навіть не другорядне. Словами а навіть на папері взаємно можемо собі компліменти складати, про рівність і вільність фантазувати, можемо може навіть вчитися гладких дипльоматичних форм, яких нам дуже бракує — але чейже в дійсности, у практиці, [illegible]. Якщо можна говорити про нормалізацію то хіба між румунами і поляками, але ми можемо хіба тільки приймати те, що нас клепають по рамени.

А і для внутрішніх українських відносин позитивні висліди „нормалізації" — ніякі. Серед загалу інтелігенції вже від самого початку була недовірчивість получена з вичікуванням, серед міського міщанства і пролетаріяту комплетна байдужність, а село пішло своїм шляхом і булоб тим самим шляхом пішло без огляду на політику нашого проводу.

Що торкається політики в останніх двох роках, то слід ствердити, що спочивала вона в руках УПР і то здебільша як і в минувших часах в руках наших адвокатів. Своєрідна система польської держави, уподібнювана до системи деяких інших держав сучасної Европи, хоче ввести військову дисципліну до суспільно-політичного життя, ще більше обмежує свободу політичної діяльности. І наші посли дійсно обмежуються до виголошування промов, до нечисленних інтерпеляцій та до посольських звітів у краю. Наші посли ще й розмовляють з міністрами, але українські виборці про зміст тих розмов нічого не знають. Позатим — політики у нас мало, і на верхах і на низах. Колиж наша „нормалізаційна" політика супроти поляків не мала виглядів на більші зміни в найближчій будуччині, то наша внутрішня політика і тактика тим більше вимагає поважної призадуми.

Як уже я зазначила, годі нам сподіватись якихсь більших здобутків і прав для себе, хоч би тому, що уряд дістав знаменитий аргумент, що проти цього є нині ціла польська опінія. Польське громадянство йде [illegible]

подібно і польське громадянство через пресу підносить гвалт, що мусить „боронитися". Факт, що десь часом якийсь українець здобуде клаптик землі чи новий скромний варстат праці, виростає в очах польської преси до страшних розмірів „пануженя сен гайдамацтва", до криків, алярмів, „оборони стану посіданя", а ця польська „оборона" полягає на протиукраїнській експансії. Будова костелів, домів людових „кольонізація земель, [illegible], затруднювання навіть при будові наших доріг імпортованих робітників, все це не „оборона", а зорганізований протиукраїнський наступ. У таких обставинах не можна дурити ні себе ні других „нормалізацією", і якщо вона взагалі є, то тільки для поляків. На „загрожену польськість" і „польську оборону" треба і нам відповісти дійсною **„обороною"**, на консолідацію польських сил треба відповісти і нам консолідацією і діловою працею. Та на жаль, наша інтелігенція по провінціональних містах, а може і в самім Львові, витрачує багато часу й енергії на пусту взаємну боротьбу, якої джерелом є инколи непорозуміння і персональні наклепи, кидані на приподних місцях чи зборах у палких промовах. Побіч сплетень приватні інтереси ділять і розбивають нашу інтелігенцію по містах у краю на гуртки і кліки, які взаємно під собою риють і де можуть підривають. Доходить до того, що навіть гасло „свій до свого" ганебно викривлюється і під кутом інтересів різних осіб прилюдно в церкві чи кооперативі поручається тих чи інших „достойників". Маємо вже такі дивогляди, що в однім місті поборюють себе взаємно два українські адвокати, лікарі та ремісники, а „той третій" в кулак сміється і користає. На такій дорозі українське громадянство нічого путнього не здобуде.

Консолідацій, згоди і праці нам треба, а попри це все і всюди такту і належної пошани національної чести й гідности. Під цим оглядом наша інтелігенція має поважні недостачі. Коли бувати в польських установах, можна зауважити звичайно дві екстреми, як поводяться там наші інтелігенти: або незвичайно бундючно, вперто і нечемно, або принизливо і трусливо. Що оба наведені способи поведінки для нас шкідливі, не треба доказувати. Самопевність як вислів свідомости своєї сили і чемний, культурний жест демобілізують найбільшого ворога і змушують належно респектувати.

Зміст і спосіб праці треба мати для кожного повіту особно, а повинні тим занятись чоловіві представники всіх наших товариств на спільних зборах у рямцях статутів поодиноких товариств. У першій черзі треба тямити, що **наша сила в селі і тому фронтом треба станути до села.** На селі чекає нас різна робота, і шкільно-освітня і кооперативна і консолідаційна, але ця праця мусить бути обдумана, згармонізована, реальна; через працю на селі мусимо здобути довіря і провід села, довіря, яке тепер захитане. В містах мусимо при помочі священників і церкви звернути пильну увагу і протидіяти всякими засобами мішаним подружжям і латинізації. В кожнім повітовім місті повинна працювати народня повітова канцелярія, яка збиралаб всякі матеріяли, потрібні для зорганізованого відпору теперішньому наступові. Цими матеріялами повинна відповідно цікавитися та вміти вихіснувати їх наша УПР. М. ін. вважаю, що соймові промови повинні завсіди, в кожній справі спиратися на багатім фактичнім ілюстраційнім матеріялі і на цифрах. Голословні фрази і заяви в соймі не роблять враження, а инколи ослаблюють навіть нашу політичну повагу.

Вкінці не можна промовчати завдань преси, бо преса нині виховує і виробляє загальну опінію. На чолі польської преси, яка взяла собі за ціль і мету оплюгавлювати все, що українське, це краківський „ІКЦ". Газетки цієї, котра розходиться тисячами і яку читає кожний польський інтелігент в Галичині, не можна нехтувати. Українська преса повинна зорганізувати систематичну полеміку з брехнями тої поганої газети. Взагалі наш відпір мусить бути зорганізований у подробицях в усіх ділянках життя, на всіх відтинках фронту, який з „нормалізацією" не перестав істнувати, лише ще дужче загострився.

Ірина Козаневич.

Городок, 20. липня 1937.

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі
дістанете завжди у мясарських крамницях
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
2939 65—50
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8.
Личаківська 50, Жовківська 175,
Кентшинського 21, Замарстинівська 36.

З нашої кооперації.

КУРС ДЛЯ КООПЕРАТИВНИХ ІНСТРУКТОРІВ Р. С. У. К.

В дні 15. жовтня розпічнеться під управою Р.С.У.К. зимовий курс для кооперативних інструкторів, який буде тривати до кінця січня 1938 р.

На цей курс будуть приймати:

а) Вже практикуючих кооп. інструкторів („люстраторів"), яким не достає теоретичного кооп. вишколу;

б) Абсольвентів торговельних, господарських шкіл та абітурієнтів курсів, що мають крім того найменше 3-місячну практику в кооперативі 1. ступня і коротку практику в організаційнім відділі Окр. Кооп. осередка.

Предметами навчання на курсі будуть: історія й теорія кооперації, організація і практика упр. кооперації всіх видів, вибрані питання з нар. господарства, вибрані питання з кооп. книговедення, методика кооп. інструкторської праці, методика кооп. інструкторської праці, методика кооп. пропаганди, уряджування кооп. курсів, ведення культ.-освітньої діяльности в кооперації, кооперативне, адміністраційне і податкове право. Крім теоретичних занять будуть практичні вправи в ділянки повищих предметів.

ЗАОЧНИЙ КООПРАТИВНИЙ КУРС Р. С. У. К. У II. ЧВЕРТЬРОЦІ 1937 Р.

В 2-ім чвертьріччі 1937 скінчило науку на заочних кооперативних курсах Р. С. У. К. 30 курсантів. З того в року 1935 було 5; в 1936 р. 25.

Після курсів, які кінчили курсанти, припало на курс книговодів заг. закупу і збуту 10, курс книговодів кредитових кооператив 1, курс книговодів молочарських кооператив 2, курс крамарів і справників 17.

Коли зіставити число курсантів з І. і ІІ. чвертьріччя разом, то курс скінчило в півроці 48 курсанти, а після років було: в 1935 — 9, в 1936 — 34.

З цього числа було: на курсі книговодів з закупу і збуту 17, на курсі книг. мол. кооператив 2, на курсі книговодів кред. кооператив 1, на курсі крамарів і справників 28.

Oleum Petrae „Glimar"

усуває парші та ідеально плекає волосся. Завдяки своїм приметам та низькій ціні має в краю щораз більше застосування. Шпиталі та лікарі після застосування „Oleum Petrae Glimar" ствердили успішність його діяння. Зацікавтесь численними оцінками.

Зкин зужнете свої ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Гродзіцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

Про що радитиме Середземноморська Конференція?

Як подають з льондонських політичних кол, у проекті конференції середземно-морських держав передбачено, що ці держави: 1) рішуче виступлять проти нападів на торговельні кораблі, 2) заберуть свої підводні човни з означеної на конференції смуги, 3) ужнють передбачених на конференції засобів, якщо у згаданій смузі появиться підводний човен. Покищо невідомо, чи обов еспанські уряди візьмуть участь у конференції.

Проект, щоби забрати зі Середземного Моря підводні човни, вийшов від британського уряду. Якщо всі середземноморські держави стягнуть свої підводні човни до доків, кожний підводний човен, який появиться на морі, буде піратським човном, тому корабель якоїнебудь середземноморської держави матиме право й обовязок знищити його.

ЧИ ІТАЛІЯ ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ?

У Льондоні сподіються, що Італія вишле делегацію на конференцію середземноморських держав. Якщоб вона того домагалася, конференцію скличуть не до Женеви, лише до іншого міста.

Італійська публична опінія рішуче реагує проти вісток із закордону, немов би женевська конференція для середземноморських справ згідно з проектом Франції малаб відбутись у участи Італії.

Льондонський кореспондент „Трібуни" називає провокацією проект обговорення питання Середземного Моря з участю Франції, Англії, Совітів і скандинавських держав, однак без Італії. Така конференція була би ще більш ворожим актом проти Італії, ніж санкції.

Льондонський кореспондент „Джіорнале д' Італія", обговорюючи французький проект про взаїмну поміч без участи Італії, уважає цей проект підозрілим; він має всі прикмети протифашистівського маневру.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

„АТОМ" ВІД 1-ГО ВЕРЕСНЯ 1937 РОКУ
Українська електро-радієва крамниця
Стрий, вул. Костюшка 22 (Інж. Юліян Гошовський)
Нові радіоприймачі всіх кращих фірм. Направа, перерібка, зістроювання і повна модернізація старих приймачів у власній радіо-робітні, владженій на німецький взір. Складові частини до радія і електр. інсталяцій. Лямпи, ліхтарки, батерійки; направа і ладування акумуляторів. Направа електромоторів. Ровери і складові частини. Направа роверів. Ціни конкуренційні. Виконання солідне. Фахові поради даром. 4—10

Важне для П. Т. Власників друкарень.

На цьогорічних Східних Торгах перший раз беруть участь фірми **Тадей Дроздовський і С-ка, сп. з огр. відп. у Варшаві** і **Ян Ідзіковський і С-ка в Варшаві** і будуть виставляти у спільному стійлі машини до складання „LINOTYPE", нової конструкції і крайової продукції черенок, косяжних ліній, регалів і т. п. друкарського приладдя.

Це стійло поручаємо спеціяльній увазі пп. друкарів і видавців, яких у часі великої поправи кон'юнктури в бранжі графічній і видавничій повинна зацікавити можливість завести необхідні інвестиції на догідних умовинах.

1591

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

МАТЕРІЯЛИ осінні, зимові **на убрання — плащі — костюми — вже надійшли**
СКЛАД **„ЛЕЩКІВ"** СКЛАД
Львів, ул. Коперника ч. 2. 3—11

Простий спосіб.

— Мамі, купи мені морозиво з кремом! — напрошується малий муринок, Джонні.

— Дістанеш, коли буду мати гроші! — відповідає чорна мамми.

— Мамі, а скільки морозив може зїсти міліонер? — знову питання.

— Скільки захоче!

— Я хочу бути міліонером! — повторяє з притиском Джонні.

І може ним колись буде. Бо і серед чорних є в Америці міліонери. А як стати міліонером?

Таке питання завдавали нераз і не два багатьом американським міліонерам. Недискретно приставали за цим до них журналісти.

Різні були відповіди, а часом відповідю був усміх повний значіння.

— Я починав від заняття розношика часописів, — відповідав пресовий король, Вілїям Герст, один з найбагатших людей у Злучених Державах.

— Я заробляв 10 долярів тижнево, з відкладав 5 долярів до скарбонки, від ощадности я починав — коротко і скромно оповідав про початки своєї карієри король американських міліонерів поважний Джон Д. Рокефелер.

— Я хапався кожної праці в молодих літах, а піднесла мене мала спадщина по моїй неті, — признався Карнегі, багатократний міліонер, король сталі.

Одначе мало хто з цих міліонерів признається, як Карнегі, до ролі, яку відограв в їх життевій карієрі припадок, льос. Більшість говорить про свої зусилля, приписуючи цілу заслугу собі і своїй праці.

Однак це не таке легке і просте, якби здавалось з оповідання. Не вистане сказати собі „хочу бути міліонером". Без пари не рушиться найліпша льокомотива. Коли не „зловимо за полу" припадку чи фортуни, тоді і найліпший кандидат на міліонера далеко не зайде.

Очевидно, треба хотіти, треба старатись. Але де і як натрапити на щасливий припадок? На якому розі вулиці приловити за полу фортуну?

За цим до Америки не потрібно вибиратись. Шкода часу і труду. Фортуна є і колесом точиться тут побіч нас. Вистане ввійти до колектури Державної Льотерії і купити льос до першої кл. и трицять восьмої Льотерії. А толі прийде з помічю щасливий припадок. Кожна вигра в добрих руках може бути шляхом до великого майна, до міліона.

—o—

Підручники для народніх шкіл

ДО НАУКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ:

	ціна зол
І. Петрова і Я. М. Романківська: МОЯ ПЕРША КНИЖЕЧКА. Буквар зовсім нового типу, опертий на довголітнім досвіді педагогічнім авторок, а також на здобутках дидактичної науки, з багатьома ілюстраціями відомого українського графіка І. Куриласа.	1.60
ЧИТАНКА ДЛЯ II. КЛЯСИ ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ	2.—
ЧИТАНКА ДЛЯ III. КЛЯСИ ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ	2.50
ЧИТАНКА ДЛЯ IV. КЛЯСИ ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ	3.—
ЧИТАНКА ДЛЯ ВИЩИХ КЛЯС ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ. Нове справлене видання	3.70
В. Косовський і І. Огоновський: МЕТОДИЧНА ГРАМАТИКА руської мови для IV. кляси вселюдних шкіл	1.—

ДО НАУКИ МАТЕМАТИКИ:

Рахунки для I. відділу вселюдних шкіл	1.30
Рахунки для II. відділу вселюдних шкіл	1.30
Рахунки для III. відділу вселюдних шкіл	1.50
Рахунки для IV. відділу вселюдних шкіл	1.60
Руссцький і Зарицький: МАТЕМАТИКА. Підручник для учнів вселюд. шкіл Відділ V.	2.—
Хвілковський: АРИТМЕТИКА з геометрії для IV. кляси вселюдних шкіл	

ДО НАУКИ ПРИРОДИ:

Казимир Квєцінський: ПРИРОДОПИСНІ ЧИТАННЯ І РОЗМОВИ, для III. відділу вселюдних шкіл	0.60
Казимир Квєцінський: ПРИРОДОПИСНІ ЧИТАННЯ І РОЗМОВИ, для IV. відділу вселюдних шкіл	0.60

поручає:

Державне Видавництво шкільних книжок у Львові!

1457 3—3

Як приймають наших дітей до державних шкіл?

Довідуємося, що в державних фахових гімназіях при вул. Сконківській у Львові прийнято цього року лише двох українців. Як відомо, технічну школу на Сконківській ліквідують і на її місці відчинили ще минулого року дві гімназії, електричну і механічну. До І. кляси механічної гімназії прийняли двох українців, до електричної ані одного! Так виглядає на практиці рівноправність у державних школах.

—o—

Східні Торги вже почалися

Нині, в суботу, в 12. годині вполудне відбулося у Львові відкриття 17. Східних Торгів у присутности міністра торговлі та промислу, львівського воєводи, президента міста, голов Торговельно-Промислових Палат, торговельних аташе з амбасад і посольств, акредитованих при польському уряді, місцевих консулів, предетавників преси та ін.

Цього року на площі Торгів появилися два нові невеличкі, але гарні павільони державних монополів. Досить цікаві павільони самоходовий, німецький, металевого промислу, ремесла й ін. Для нашої публики цікаво буде оглянути павільон народнього промислу (павільон 3а), якого середущу частину, проти входу, заняло стійло Секції домашнього промислу при „Сільському Господарі". На жаль, той павільон приміщений, хоч і недалеко від входу, але в такій закутині, що не легко його найти, тимбільше, що нема на ньому ніякого напису, а персонал Торгів не вміє дати ніяких інформацій.

Складниця воєнна і волічна
„КА — РЕ — WU"
Львів, Галицька 11. **Тел. 291-66**
Поручає на зиму найновіші роди у великому виборі по найнижчих цінах.

СЛІДСТВО ПРОТИ АВТОРА БОГОХУЛЬНОЇ СТАТТІ.

Німецька амбасада у Варшаві повідомила польський уряд, що німецька влада почала слідство проти автора богохульної статті проти культу ченстоховської Богоматері. Редакція часопису „Дер Арбайтсман", що помістив ту статтю дістала сувору остороrу.

Літературна сторінка.

Поет зневірений у життя — співець сили.

Соті роковини смерти Леопардія.

У червні цього року минуло 100 років від смерти одного з найбільших італійських і світових поетів Джіякома Леопардія. Роковини небуденні, як і небуденна сама постать поета. За життя мало його знали; його цінили тільки в тісному гуртку приятелів — учених і письменників; тепер він — найбільший в Італії після Данта і зазнає винятково культу.

Його життя — цікаве, дарма що не бурхливе, дуже мало романтичне як на романтичну добу. Він урод. 29. червня 1898 р. у Рекнаті, у давній графській родині. Його батько — провінціяльний учений провів ціле своє життя в бібліотеці і видав багато ріжних книжок. Він був гордий, що „останній в Італії носив завсіди при собі шпаду". Був це чудак, що підлягав по рабськи деспотичній скупій жінці, яка ціле своє життя працювала, щоб поправити зруйнований родовий маєток.

ХЛОПЕЦЬ, ЩО ВСЕ ЗАВДЯЧУЄ СОБІ.

Життя молодого поета було незвичайно тяжке. У 22-му році життя він писав так про себе: „Я відрікся всіх приємностей молодих. Від 10-го року я проводив увесь свій час на студіях, роздумуючи та пишучи. Я не тільки не мав ніодної години відпочинку; у науці я не прохав ніколи нікого помочі і завдячував усе власній терпеливости і посидючости. Увесь хосен з моїх зусиль був такий, що мною страшенне погорджували у мому середовищі, головно там, де я жив. Коли всі покинули мене, моє здоровля теж пішло від мене. Почавши від дитячня і від терпінь з ранніх літ, я за двацять один років перейшов самі нещастя, і морально я старий, чи точніше підтоптаний. Час умирати, час уступити долі — це найстрашніша з резигнацій для молодця у віці з найкращими надіями. але і єдина осолода для того, що після довших зусиль побачив, що вродився під лиховісною звіздою".

МОЛОДИЙ УЧЕНИЙ.

Леопарді жив сам і не чув від нікого теплого слова. Змалку він убиває свою нудьгу і вже в 14 р. його вчителі не вміють більше від нього. У 16 р. — він знає так грецьку мову, що думає її словами. Він відтворює текст „Життя Пльотина" Порфірія з таким знанням і дає до нього такі коментарі, що німецький фільольог Кройзер, що присвятив ціле життя студіям Пльотина, користає з нього, коли видає „Еннеади". Три повні роки він пише коментарі до грецьких і римських класиків і для забави пише сам анакреонтські оди, які оголошує як оригінал відкритий буцімто у ватиканській бібліотеці. Деякі вчені повірили. Крім латини і греки, Леопарді володів свобідно мовою німецькою, французькою, англійською. еспанською та... старогебрейською...

ПАТРІОТИЧНІ ПОЕМИ І ЗНЕВІРА.

Як 20-літній молодець Леопарді працює у поважних журналах, перекладає грецьких поетів, першу книгу „Одиссеї", другу „Енеїди" та робить знайомство з визначним письменником Піетро Джіордені, що стає довіреним його планів і праць. Мабуть під його впливом Леопарді пише свої перші патріотичні поеми „До Італії" і „Памятник Данта". Завдяки ним він стає відразу славний. Ріжні признання дають йому лекше переносити свої фізичні та моральні терпіння (туберкульоза їдає йому легені і добирається до кісток). У 1818 р. він пише до Джіордані: „Я знищив себе 7-літніми божевільними студіями у віці, коли я фізично розвивався і коли мій організм повинен був зміцнитися... Через те знаю, що моє життя може бути тільки нещасливе. А проте я не лякаюся; я перейшов такі погані роки, що вже не вірю, щоб могло мені трапитися щось гіршого!" Згодом він скаже, що нема такого поганого становища, яке могло б стати ще гірше.

НЕДУГА І МАТЕРІЯЛЬНІ КЛОПОТИ.

Леопарді мріє про виїзд до Риму, але його батьки відгадавши його плани ще сильніше замикають його у своїй „печері". Недуга очей не дозволяє йому читати ні писати — він просиджує у кімнаті роздумуючи. Крізь вікно понад мур саду він приглядається двом молоденьким сусідкам — донці візника і робітниці. Тим єдиним двом істотам, які він бачить присвячує свої мрії і згодом присвятить їм свої поезії. З того часу походять його найчорніші рефлексії про життя: „Наше життя, що воно варте? Хіба ним погорджувати".

У 1822 р. батько Леопардія годиться на його виїзд до Риму. Та тут зазнає він розчарувань. Його заходи, щоб дістати посаду при папському уряді — даремні; його переконання не дозволяють йому вдягнути духовних риз. Один видавець пропонує йому перекласти збірні твори Платона, але на це треба мати здоровля і сили.

ВИКОРИСТАНЕ ПОЧУВАННЯ ПОЕТА.

У квітні 1823 р. він вертається розбитий до дому і приготовляє до друку збірку поезій. Цензура робить йому спочатку труднощі і збірка виходить аж на другий рік. За коментар до поезії Петрарки Леопарді виїжджає до Больоні. Тут він уперше закохується. Його вибрана вже не молода. Графиня Керніяні Мальвеці грає супроти нього ролю опікунки, але сама потребує його для своїх літературних праць; вона перекладає Цицерона і пише вірші. Леопарді вигладжує її поеми і вона використовує його як спеціяліста. Та коли він хоче вести з нею сентиментальні розмови, вона позбувається його різко та скоро. Так після першого захоплення, в якому Леопарді писав, що „вона відчарувала його від розчарування" — приходить нове, ще гірше. Леопарді вертається на зиму до рідного Реканаті, на весну приїжджає до Больоні, потім їде до Фльоренції.

ФЛЬОРЕНЦІЯ І НЕАПОЛЬ.

У Фльоренції Леопарді почуває себе, немов відродженим. Тут він знайомиться з Манцонім і італійським Беранжером поетом Джіюсті. Щоб рятувати здоровля виїжджає до Пізи, потім до дому, де не може ні читати ні писати і мучиться. Його фльорентійські приятелі складаються на нього, щоб він міг утриматися у Фльоренції. Тут видає він свою збірку „Канті" і виїжджає до Риму за одною фльорентійською дамою, в якій закохався. У Римі веде злиденне життя на мансарді. У 1832 р. у Фльоренції видає „Моральні твори" — дрібні діяльоги повні песимістичної фільософії з усіма найкращими прикметами стилю. Ця книжка дала гострий привід до критики його поглядів, в яких дошукувалися впливу його особистих терпінь. У Фльоренції знайомиться Леопарді з великими франц. письменниками Стандалем і Лямене. Дружба із неаполітанським князем спонукує його до Неаполю, куди приїжджає теж його сестра, щоб його доглядати в недузі. Неаполітанський клімат зміцнює його здоровля так, що він мріє про подорож до Парижа. Раз вибрався оглянути катакомби і Везувій. Саме тоді, коли здавалося йому, що сили до нього вертаються — 14. червня 1837 р. у товаристві сестри, сидячи в повозі, прохає відчинити вікно, щоб міг побачити світло... вмирає.

У ГРОМАДСЬКОМУ РОВІ.

Витворилася легенда, що тіло Леопардія спочиває у сільській церкві Сан-Вітале біля Неаполю і це місце більш як пів століття стало місцем прощі для звеличників його генія. Недалеке сусідство гробу Вергілія додавало особливого чару цьому поетичному закуткові. Та недавно ствердили категорично, що тіло Леопардія вкинули до громадського рову з сотнями інших тіл, бо саме тоді в Італії панувала холера. Не виключене, що Леопарді не встиг навіть умерти якслід і впав жертвою масової реєстрації покійників.

Останні слова Леопардія дивно зближені до передсмертних слів Гетого. Він умер у 39 р. життя, як Паскаль. Хто знає його життя не дивується, що він став поетом розпуки. А проте його песимізм не має в собі нічого особистого у вислові і він не є плаксивою мелянхолією. Джерелом його надхнення була фільософічна теорія про „інфелічіта". У його поезії нема нічого з „Вельтшмерцу" Вертера, Ортіса, Ляри або Рене — романтичних героїв; він не вибухає плачем, проклонами, сарказмами, ані не попадає у знесилення: він наскрізь мужеський, зрівноважений, спокійний як фільософ, що знає ціну радощів і причину нещастя людини.

ІДЕАЛІСТ.

Довгий час в Італії не вміли його якслід оцінити, вважаючи, що його песимізм протисуспільний, непатріотичний. Щойно досконалість його літературної форми звернула увагу на зміст його поезії. Великий італійський критик Франческо де Санктіс присвятив окрему студію паралелі Леопардія з Шопенгауером. Леопарді належав до таких винятків між поетами, як Гете, що передаючи свої вражіння та настрої мали під ними глибоко передумману ідею. У своєму болю він має в собі багато з грека або римлянина, що не любили у терпіннях деклямації. Найчорніші думки переплітаються в нього з поривами ідеалізму.

Трапляються такі часи, що мають сміливість робити все у мистецтві та науці — не кажучи вже про всі інші справи — тільки тому, що не вміють робити нічого.

*

Цікаво звернути увагу, що всі люди великої вартости — повні простоти і що майже все простоту вважається загально доказом малої вартости.

*

Хитрощі якими користується розум уживають люди дуже часто, щоб заступити недостачу розуму власного і щоб перемогти його перевагу в інших.

*

Дитячі роки залишаються в нашій памяті казковими роками нашого життя, таксамо як казкові часи народу є його дитячими роками.

*

Найпевніший спосіб, щоб скрити перед іншими межі свого знання — не переходити їх.

*

Нема у світі рідшого явища як те, щоб хтось був завсіди симпатичний.

*

Перша основа для сприятливих обставин серед яких людина може себе продати така: високо цінити себе.

*

Багато людей хоче, щоб могли з тобою поводитись нечесно, але щоб ти водночас лякаючися їх ненависти розумно не перешкоджав їх нечесній поведінці і ще щоб уважав їх за чесних.

Леопарді.

Хроніка.

ЩОБ БАЛАМУЦТВО НЕ ШИРИЛОСЯ.

В „Курієрі Варшавському" з 21. серпня появилася відомість, що накладом Товариства Приятелів Гуцульщини та при допомозі „Інституту Культури Села" та „Українського Інституту в Варшаві" має появитися книжка оповідань Петра Шекерика Доникова в гуцульському говорі. Довідавшися про це шойно з преси, Дирекція Українського Наукового Інституту подає до відома, що у виданні белетристичних творів Український Науковий Інститут взагалі не бере участи.

ПОВІНЬ КНИЖОК.

У Парижі відбувся конгрес дослідників літератури, що займалися спеціяльним питанням „джерел" до творів, т. зв. документації. Йшло про те, як улекшити спеціялістам контакт із книжками. За 400 останніх літ вийшло більш як 30 міліонів книжок; тепер щороку виходить 200.000 книжок, не рахуючи матеріялів у 80.000 журналах і 40.000 газетах. Деякі бібліотеки мають уже повад 4 міліони томів і що року дістають нових 100 тисяч томів. У самих німецьких бібліотеках є вже більш 35 міліонів книжок. Про самого Наполеона є досі 70.000 творів, про Гетого 20.000, про Жанну Д' Арк 12.000, про Шекспіра не менш як про Наполеона. Представники Америки Дейвіс виступив на конгресі із внеском, щоб рідкі книги фотографувати у мініятурних виданнях. Їх можна буде читати тільки в побільшальним шклом, але можна буде їх легко помістити в бібліотеках.

ДРІБНІ ВІСТКИ.

— Чільні французькі письменники вгодилися щотижня давати для публики виклад, щоб розвинути, як вони пишуть свої твори, як доходять до теми і як використовують матеріял, з якого складається повість, поезія чи драма. Поперше записані у цій серії виклади Марсель Прево, Андре Моруа, Анрі де Монтерлян, Поль Кльодель, Поль Валері, Франсоа Моріяк, Жіль Ромен, Жорж Дюгамель і Поль Моран.

— У Румунії повстало нове видавництво румунських класиків із коментарами. Останній том містить „Гріхи молодости" Негруцця, творця історичної новелі, з монографією Вікторія Гіяцією.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Музей з 4-ма мільонами метеликів.

50 миль від Льондону в тихому замку „Трінг Парк", у старому містечку мешкав льорд Ротшильд здалека від біржі і взагалі від світа. Він умер недавно в Льондоні і залишив єдиний свого роду музей. Дуже мало подорожніх блукалося в цій колиці і замок лежав самітно в управному парку, що межував з полями і сіножатями земельної посілости Ротшильда. Старий пан з білою бородою, якого сільські діти називали „Санта Клаус", боронився в листі до журналіста, якого запросив до свого замку, ось так: „Я є справді Ротшильд, але не є ні банкиром ні політиком, я є дослідником природи. Приїдте, якщо хочете поговорити зі мною про чуда природи..."

У просторій салі при широкому столі старий Ротшильд оповідав журналістові, що в молодості був фінансістом, політиком і спортсменом. На старість зацікавився наукою.

Улюблена тема.

Вкінці балачка на наукові теми зійшла на улюблену тему Ротшильда: на метеликів. З гордістю показував він свій славний музей метеликів, один з найбільших і найбагатших на світі, як він з усмішкою додавав. Чотири мільони найкрещих метеликів призбирав він підчас довголітньої праці, посортував і скатальогував. Студенти, які студіювали життя метеликів, умілиоцінити його скарби. Для широкої публики були вони замкнені. Світло нищить ці ніжні тканки — пояснював льорд Ротшильд і замикав кожну касетку, в якій зберігав тузин чудових метеликів з близьких і далеких країв. І знову отварав нову касетку зпоміж сотень-тисячів, щоб показати новий спеціяльний рід метеликів. Подивіться на ці чудові крила, на їх колір. Думаєте, що якийнебудь маляр може суперничати з природою. Це є своєрідні картини природи, що їх ніякий Тіціян, ніякий Рубенс та ніякий Ботічеллі не зможе наслідувати. В Амстердамі є один з найкращих парків звірів в Европі. При вході до нього видніє на брамі такий напис, що найбільше промовляє мені до душі та обіймає все знання життя: природа є учителькою мистецтва. Гляньте на ці чуда і скажіть, що сумнівається.

Життя метеликів.

Підсланці льорда Ротшильда їздили по цілому світі, щоби зловити літаючі чуда усіх країв. За 40 років своєї збірки льорд Ротшильд упорядкував 300.000 мішків з птицею. Сотки скринь стояли недалеко з чудовим пірям, в яких вони переховувались метелики. Не було такого роду птиць на світі, від малесенької колібри до величенського кондора, що не були би заступлені в цій чудовій збірці. По смерти впорядників птиць льорд Ротшильд закупив цілу колекцію для природничого музею в Ню Йорку.

Він показав чудову річ своєї збірки — метелика з Нової Гвінеї. Крила виглядали немов мапи країв. Деякі з цих чудових картин з околиць, де повно квітів і мерехтіли чудовими колірами квітів своєї батьківщини; інші походили з монотонних степів. Чим вище сонце мандрує по небі в їх околиці, тим більше чудові є коліри метеликів. В зимових околицях вони є маленькі і безбарвні. Де живуть люди, метелики інакше виглядають, ніж з незамешкалих околиць. Цивілізація їх винищує. Навіть у гарних городах не можна зустрінути таких метеликів як у прелісах.

Льорд Ротшильд відкрив тисячі метеликів та описав їх характеристичні риси. Він написав життєписи мерехтливих метеликів з тропічних околиць, що на їх великих крилах обединялися усі коліри.

Енцикльопедія бліх.

Крім 4-ох мільонів метеликів льорд Ротшильд зібрав 300.000 птиць, понад 20.000 бліх. Вони творять велику частину його збірок. Його брат Чарльз започаткував цю збірку, що від 15 років має велике наукове і медичне значіння. Ротшильд зібрав ріжні роди бліх так, що тепер можна написати велику енцикльопедію в користю для медицини. Лікарі тропікальних країв післали йому деякі окази бліх, що висмоктують хижаків і Ротшильд означив негайно їх небезпеку, бо вони переносять недуги. Лише деякі роди цих скакунців не є небезпечні, деякі не є шкідливі, деякі дуже маленькі, інші дуже великі. Здебільша блохи є каштановаті, дуже маленька частина бліх є зелена або ясно жовта.

Молодий помічник льорда Ротшильда барон Віктор є теж зоольогом. Його молода дружина теж живо цікавиться життям звірів. Вони хочуть доповнити збірки свого стрийка парком звірів себто створити приватну менажерію для звірів.

Коли вмер Фавст?

Кожний чув дещо про Фавста, але мало хто знає, що це не тільки герой ріжних літературних творів — це дійсна історична постать. Історики мали сумніви щодо точної дати його смерти; німецький професор д-р Е. Кадль упевняє, що минуло точно 400 років від його смерти. У 1587 році вийшла перша німецька повість про нього. У ній виступав д-р Фавст як віттенберський громадянин. Десять років пізніше прийшла з Англії драма, де д-р Фавст був теж доктором теольогії в університеті Віттенберга. Тодішні лютеранці цього міста вважали це за образу церкви і свого славного міста. З віттенберського університету повиходили такі правовірні люди як Лютер і Мелянхтон. У книжці Штайнфельдена з 1597 р. є точне вказівка про д-ра Фавста, „коли його чорти взяли". Цю звістку потверджують інші тогочасні джерела — підручники гигієни, астрольогії та ворожбитства.

Мандрівки і знайомства.

Маємо теж урядові документи про його життя. Є вони в магістратських протоколах Нірнбергу та Інгольштадту, де він зветься д-р Ерг Фавстус. Два гуманісти, що з ним сходилися звали його Георгіюс Фавстус Гельмстетензіс. Коло 1489 р. він покинув Гайдельберг і почав практику чудотворного лікаря. Він мав зв'язки з князями церкви, затримувався в їх палатах і читав їм будуччину із звізд. У 1536 р. мешкав він якийсь час у д-ра Стівара у Вірцбургу (приятеля славної родини Гуттена) і там віщував, як скінчиться війна Карла V. з французьким королем Франціом I. У тому часі один учений приятелським листом демаскував усякі гріхи молодости Фавста з помсти, що став його суперником.

Звідки взялася легенда про чорта?

Ріжні сучасники потверджують тодішне таємниче знання д-ра Фавста, що мав великий куншт не тільки в лікарствах, але і в хіромантії, нігромантії, візіономії, візіях у кришталі, тощо". Він не заперечував свого знання і того, що підписувався „фільософ фільософів". Зате багато було таких, що нарікали на нього, бо їх ошукав. Є й записи про те, як він хвалився, що якби всі твори Платона та Аристотеля разом з цілою їх фільософією пропали то він міг би їх наново відтворити з памяти і що він у Вірцбургу у приваті ріжних людей заявив, що Христові чуда зовсім не є чудами, бо якби він хотів, то міг би їх також зробити. Та не було це богохульство в його устах, а висліз раціоналістичного переконання, якому підлягали тоді ріжні німецькі та італійські гуманісти. У цьому є теж ключ легенди, чому Фавста вважали союзником діявола засудженим на вічне пекло: хто не вірить у чудо, того не може ніже чудо спасти.

—o—

Новий турнір шахістів.

На Семерінгу зіходяться шахісти на міжнародній турнір. Кубайський мистець Капабланка зустрінеться у цих днях з мистцем Голяндії.

У Семерінгу та в Бадені стануть проти себе найсильніші европейські та американські мистці. Знову вимовляють прізвище Хозе Равля Капабланки як кандидата на перше місце. Він має нині 49 років і неодну перемогу за собою. Як 23-літній приїхав він до Европи і в Сан Себастіяно здобув першу нагороду. Безпосередньо перед війною дістав друге місце у Петербурзі після майстра д-ра Ляскера. У 1921 р. переміг на Гаванні Ляскера і щойно у 1927 р. у Буенос Айрес уступив своє мистецтво д-рові Альохінові, щоб у 1936 р. у Москві та Ноттінгам поділити лавр перемогою з російським грачем Ботвінніком.

Суперники Капабланки.

Які інші кандидати будуть його найбільшими суперниками?

З американців — Режевський і Фін останній мистець Спол. Держав. На недавньому конгресі шахових союзів у Стокгольмі на перше місце висувається чех Фльор, учасник численних турнірів. Естонець Керес визначується сильною комбінаційною грою. Крім Ботвінніка Росія висилає ще Рагозіна. Латвія має Кемері, що цього року поділив одну перемогу з Фльором і Режевським. Австрія має нову молоду силу Елісказеса. Із старших шахістів найбільше досвідчений шахіст Голяндії.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького 30.
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляння помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

ДИВОГЛЯДИ.

ГЕНІЯ.

В американському місті Монро (Мічіген) комісія переводила психотехнічний дослід для означення інтелігенції дітей. 3-літня дівчинка Роксана Геррік дістала на підставі своїх відповідей найвищу цифру 189. Оця цифра ставить її нарівні з Дарвіном, Гетем і Айнштайном.

ЯК СМЕРТЬ ПРИХОДИТЬ САМА.

У Льондоні переїхав наколесник на вулиці 65-літнього Джорджа Гарріса Гатчінгса. Старець помер від ран. У останніх місяцях він пробував пять разів покінчити самогубством надаремне.

ВЯЗНИЦЯ БЮРОМ ПОСЕРЕДНИЦТВА ПОДРУЖ.

Американський стейт Оклагома вибудував нову вязницю для дівчат. Влада хотіла зробити їм якнайбільшу вигоду і дозволила влаштовувати у головній салі баль, на які можуть приходити молоді мужчини з околиці. Коли хто з гостей ожениться з арештанткою, тоді їй дарують решту кари.

СИЛЬНІ СПОРТОВІ ВРАЖІННЯ.

Підчас останнього боксерського змагу в Ню Йорку 31. серпня — мурин Льоіса проти Фарра чотири глядачі вмерли на серце від надмірного зворушення. Який драматург може похвалитися таким успіхом своєї песи?

ВОРОГ РУЛЄТКИ, ПРИЯТЕЛЬ ЛЮДСТВА.

Паріський денник „Ентрансіжан" дістав такого листа: „Маю честь повідовити вас для інформації, що від 30 років я зберігаю таємницю, що варт бодай 50 мільонів. Я готов за посередництвом вашого часопису передати перед своєю смертю до вжитку людства оригінальні документи, необхідні подробиці і повну програму. Я певний, що мільони людей бажає пізнати правдиву правду". Редакція вислала свого співробітника для цікавости, щоб оглянув чудака. Виявилось, що ним є вчитель чужих мов Адольф Боку (Багато), який придумав собі сам такий скромний псевдонім, щоб не виявляти свого справжнього прізвища. Він заявив:

„Я той, що відкрив таємницю гри в рулєтку. З ненависти до неморальної гри та в інтересі людства я передам людям свою таємницю. Я маю 59 років і більш як половину свого життя я студіював рулєтку. Я переглянув усі числа журналу видавані касином у Монте Карльо за останніх 15 років і перевірив 480 систем гри. Тільки моя дає певну виграну; з капіталом 8.000 фр. можна заробити 40—50 фр. на годину."

— То ви мусите мати велике майно?

„Як ви можете?! — обурився Боку. — Я не грач і волію скромне життя вчителя. У 1938 р. я, коли схочете, подам свою таємницю до загального відома.

Не знав бідолаха, що більшість тих, які завзято грають у рулєтку мають саме таку власну систему, як виграти.

САМОГУБСТВО ТУГАЧЕВСЬКОЇ.

Вдова по маршалі Тугачевськім, що після розстрілу чоловіка жила в крайній нужді, бо майно його сконфіскували, зажила кілька пастильок сублімату, щоб покінчити із життям. У безнадійнім стані забрали Тугачевську до шпиталю. Тугачевську якийсь час держали у вязниці під закидом, що брала участь у протидержавній змові.

ЯПОНСЬКА ГЕНЕРАЛЬНА ОФЕНЗИВА НА ПІВНОЧІ.

Японські війська почали генеральну офензиву здовж залізниці Тієнтсін-Пукав; у першу чергу заатакували вони китайські становища під Ганкватуном і Манганом. Летунство розвинуло енергійну активність.

У Шангаю японські літаки збомбардували ворожі становища.

ЗАСУДИЛИ БУВШ. ПРЕМІЄРА ЄНДЖЕЯ МОРАЧЕВСЬКОГО.

Окружний карний суд у Варшаві розглядав справу бувшого премієра і міністра Єнджея Морачевського, обвинуваченого в тому, що очорнив бувшого прокуратора в Гродні, Клясу та що закинув йому, що вживає нестемпльованої запальнички. Розправа йшла при зачинених дверях. Морачевського засудили на три місяці арешту і сто зол. кари. Від другого закиду Морачевського увільнили. Виконання присуду припинили.

КНИЖКИ — це найдешевша розвага в часі довгих осінніх і зимових вечорів!

Випозичальня книжок

при УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ та АНТИКВАРНІ У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУТОВСЬКОГО ч. 22.

поручає літературні твори в українській, польській, російській і німецькій мові. — Книгозбірня доповнюється постійно новинами! — Всі шкільні лектури на складі. Місячний абонамент 1 зол.

Випозичальня відчинена від 9 год. рано до 7 год. веч. без перерви

1543 3-10

НОВИНКИ.

— **Найдешевший сезон у Черчі.** Вересень найдешевший місяць у Черчі. Недужі на гостець (ревматизм), ішіяс, гіхт, ниркові, шлункові, нервові та жіночі недуги повинні користати з нагоди дешево і вигідно вилікуватись. Живець отворений до 10. жовтня. 1503 7—10

— **Ідучи до Львова** заберіть зі собою футра до направи або замовте нові у Карпяка, Зибликевича 4. 7—9

— **Косметичні курси Добрянської**, Львів, Кохановського 15, а. Професійна школа коедукаційна — дає право отворення власного інституту у краю. Проспекти даром. Практика в інституті „Слава". 2—10

— **Ученики!** Книжки нові і вживані та всяке шкільне приладдя купуйте в **книгарні „Рідної Школи", Львів, Снкстуська 20.** 1599 1—2

— **Курси** ритмічної гімнастики методою Жак-Далькроза ведуться як що року у Вищому Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові окремо для дітей і для дорослих. Ближчі інформації в секретаріяті В. Муз. Інституту вул. Шашкевича 5, тел. 237-15. 1595

— **Клюб „Труду" і „Нової Хати"** починає свої понеділкові сходини дня 6. вересня ц. р. в домівці, Ринок ч. 39. На першому вечорі — гутірка п. Марійки Дольцов: „Враження з паризької виставки". Початок в год. 18. Просимо прибути! Окремих запрошень не висилаємо. 1579

— **Припиняють діяльність Т-ва „Сокіл" і „Просвіта".** Зборівське староство припинило діяльність т-ва „Сокіл" у Залісцях і чит. „Просвіти" у Загірю. В мотивах староство подало, що обі товариства переступили межу своєї статутової діяльности. Т-во „Сокіл" внесло відклик до воєвідства.

— **Потрібні підручники для фахового шкільництва.** Міністерство освіти звернулося до Т-ва вчителів середніх і вищих шкіл з проханням зацікавитись справою постачання фаховому шкільництву підручників і допомічних книжок. Слід вишукати відповідних авторів, зорганізувати видавничу акцію, визначити нагороди й оголошувати конкурси на твори з ділянки промислового, торговельного і рільничого шкільництва та домового господарства.

— **СС. Василіянки в Тернополі.** Довідуємося, що в Тернополі осіли СС. Василіянки, які отвирають ще в цьому шкільному році інститут для дівчат. Дім на приміщення сестер (при вул. Дорога) відступив безплатно о. Кордуба.

Скажи люба, яким дивним - дивом улітку манить,
Матово-ніжне твоє личко, а моє блестить?
На це щиро: — Не дивуйся! — відповіла Славка,
Відсвіжує личко чудесно ЖАКА „ПШЕМИСЛАВКА"

ВІДГУКИ ДНЯ

Манія великости.

Буває часом, уроїть собі чоловік, що він не є якийсь там перший-ліпший раб божий, а сильно визначна особа. Задирає тоді високо голову, а ще вище ніс, навіть хід свій змінює. Досі ходив попід мур щораз хапаючи за капелюх, а тепер суне серединою пішоходу, зрідка тільки притикаючи палець до криси капелюха. Підмічуйте — мов — що за парсуна!

Трапляється таке не тільки з людьми...

От недавно наш, місцями симпатичний, Львів уроїв собі, що він велике місто. Прилучивши силоміць кілька підльвівських громад до себе — глянув довкола і надувся. Мало що не Льондон! Навіть на ту саму букву імя...

А який рух по вулицях... На кожнім розі більших артерій по кілька таксівок, що пів години котрась проїздить, а про возіїв то й не казати: майже що чверть години.

І сказав собі Львів: треба людей навчити ходити вулицями, бо ще — не дай Бог — який карамболь чи випадок трапиться.

І одного дня взявся до науки.

В першу чергу подумав про безробітних, про вапнярки, щіткарні і бляхарні. Заангажував білильників, накупив вапна, щіток та коновок і пустив малярську братію на місто: „Йдіть і малюйте в моє імя довгі паси впоперек вулиць та побілюйте в тому місці тротуари. Нехай буде всім ясно, куди переходити!" Білильникам не треба було два рази говорити — рушили як один з квачами в правій, а з коновками в лівій. І малювали, аж порох ішов.

Сторожі публичного порядку наглядали, щоб хто з прохожих не топтав свіжих знаків і знагяли людей на боки.

Щойно як усе було готове і сяк-так присохло — втиснули всіх на вимальовану доріжку: хочеш перейти на другий бік — тримайся знаків. При кожнім переході, крім поліцієнта станула зворушлива афіша: громадянин міста Львова тікає вулицею, очі вибалушені, волосся дубом, а губа кричить: рятуйте. За ним, перед ним, з боку і наскіс женуться авта, дорожки, ровери і два пси. Відповідний напис поясняє в приступний і очевидний спосіб, що з таким громадянином за хвилину станеться. Шницель, дрібно посічений колесами вегікулів великого міста.

Народ у першу чергу оглядав афіші. Збивався коло них у такі громади, що спинював ловий рух.

Сторожі ладу мали клопіт: одно — мусять люди прочитати і запамятати собі наслідки злого ходження, два — спиняють комунікацію. Тому робили, що могли: казали помалу розходитися.

Врешті, коли вже всі познайомилися зі змістом афіш, почалася правдива наука:

Хто йшов собі куди хотів — мусів завертатися і йти, куди наказали.

Вийшли з цього цілі історії.

На вулиці Легіонів переходить якийсь добродій вулицю, простуючи до памятника Міцкевича. Сторож порядку біжить за ним:

— Прошу вернутися! — кричить до добродія.

— Чому?

— Бо туди не вільно. Треба дійти до Пасажу Міколяша, там перейти по назначеній стежці під Баєра, а звідтіля правильно на другий бік.

— Але я хочу оглянути памятник Міцкевича!?

Сторож порядку задумується:

— Памятник Міцкевича?... Зараз! — і витягає якісь пляни.

Розмова відбувається на середині вулиці. За той час надіздить з імпетом авто і малощо не створює перших жертв неосторожности на вулицях великого Львова.

В другім місці, коло фігури Матери Божої, публика дуже здисциплінована. Перше — кожний одинцем то сюди, то туди, тепер усі разом визначеною стежкою. Народу крутиться там багато, то й вулиця ввесь час заложена рогачкою з людей. Кажуть, що як позволять фонди, то буде там регулятор руху: надіде в рядигоди авто — регулятор спинить публику і тоді авто зможе переїхати. А так — труби пів години, заки хтось намовить прохожих перепустити терпеливий віз.

Під „Віденкою", де зіздяються всі трамваї великого Львова і видають собі аустрічки всі жертви великої любови, там з наукою ходження найгірше.

Якась пані з провінції з малою донечкою і з великою валізою перебігла вулицю, вихопившись щасливо зпід авта і тарабанилась безпечно до трамваю. Побіг за нею сторож порядку:

— Прошу пані завернути! Пані йшли неправильно.

І повів бідолаху назад та показав, куди має переходити.

За той час трамвай рушив, а другий прийшов за десять мінут, а поїзд хто зна чи зачекав...

Якби там не було — наука ходження дасть львовянам багато користи. Колись може заїдуть до направду великого міста, а тоді знатимуть як поводитись.

Тому пропоную завести такі курси і по провінції: Перемишль, Станиславів, Жовква, Куликів, Отинія... Галактіон Чіпка.

Машини до писання нові й уживані з управительськими та польськими черенками.

Найвища якість! Низькі ціни!

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

машин до писання, рахування і шиття

ЮЛІЯН ЛОМАҐА

Львів, Валова 11. — Тел. 228-70.

Найбільший вибір складових частин.

Прецизійна направа машин.

Машини до шиття марки „ПФАФФ" світової слави.

840

— **Хто має право вчити в гімназіях і ліцеях?** Міністр освіти вияснив, що вчителі середніх шкіл, які мають дипльоми, видані на основі закону з 26. вересня 1922 р., що управнюють вчити у всіх клясах середніх загальноосвітніх шкіл і вчительських семінарів, мають фахові кваліфікації вчити в гімназіях і загальноосвітніх і педагогічних ліцеях. Вчителі, що мають дипльоми, які управнюють вчити дані предмети тільки в кількох клясах середніх шкіл або вчительських семінарів, мають кваліфікації вчити ці предмети у всіх клясах загальноосвітніх гімназій.

— **Дівчата вчаться краще ніж хлопці.** За урядовою статистикою загальне число середніх шкіл у шкільному році 1935-6 в порівнянні з роком попереднім зменшило на 15 проц. і виносило 755 (державних 303, самоврядних 44 і приватних 108). Зате число молоді зросло на 15.000 і давало 181.138 (в державних школах 98.846, самоврядних 9.838 і приватних 72.454). Більше ніж половина цього приросту, головно в клясах нового типу, припадає на школи приватні, не державні школи менше ніж половина. У шк. році 1935-6 виладжено вперше статистику абітурієнтів, що одержали свідоцтво зрілости, на основі

віроісповідання і матірної мови. Отже в 1934-5 видано загалом 12.820 матур. В цьому абітурієнти римо-кат. віроісповідання творять 73 проц., мойсеєвого 15 проц., греко-кат. 3.1 проц., православного та евангелицького по 2.3 проц. В 1934-5 р. промоції одержало загалом 82.9 проц. учнів (81.8 проц. хлопців і 84.8 проц. дівчат), в р. 1933-4 86.7 проц. (85.3 проц. хлопців і 88.8 проц. дівчат), арешті в р. 1934-5 86.7 проц. (84.8 проц. хлопців і 89.2 проц. дівчат). З тієї статистики виходить, що процент промованих учнів зростає постійно, при чому звертає увагу більший процент промованих дівчат ніж хлопців.

— **У поштовій агенції в Рахині** (Долинщина) заведено телєграфічну і телефонічну службу в обмежених годинах.

— **Краєва хроніка.** Слідчий виділ у Стрию уладив поліційну облаву, в часі якої придержано коло 200 осіб. — На горі Розверш коло Головецька (Скільщина) застрілився Іван Матулинець, убивши передтим свою любку в селі. — На забаві в Корчині Рустикальнім біля Сколього *покололи ножами* Стефана Демянчука із Синевідська Нижнього. — В Петликівцях Старих пов. Бучач повісився в лісі 21-літній Павло Гуркевич з причини родинних непорозумінь.

— **Вовки на Поліссі.** В селі Тимощевичі пов. Лунинець вовки напали на 10-літнього Тадея Стражовця, а кілька годин пізніше на Агату Григорович. Хлопця вовки легко покусали, а дівчинку тяжко, так що її в безнадійному стані відставили до Пинська. Перед кількома днями вовк ухопив і поніс до ліса 3-літню дівчинку з хутора Купка. Негайні глядання не дали успіху. Як відомо, підчас недавньої облави вбили 11 вовків. Як видко, залишилося їх ще багато.

— **Арештували польського актора** Йосифа Савіцького, режисера покутсько-подільського театру ім. Монюшка в Станиславові. Причина арештування невідома.

— **Трагічна статистика.** У серпні згинуло у Варшаві трагічною смертю 71 людей. Найбільше з них (33) умерло наслідком самогубства, дальше від самоходів, трамваїв, мотоциклів та інших нещасливих пригод. Убито в тому місяці 5 осіб, утонуло в ріці 4 особи.

— **Смертний присуд.** Виленський апеляційний суд затвердив присуд смерти на Вольфа Щербовського, що убив поліційного агента Кендзьору. Як відомо, це вбивство було причиною протижидівських заворушень.

Ердаль паста до обуви
чистить обуву і відсвіжує
В таємниці вжити якнайменше пасти Ердаль, але полірувати мягким сукном аж до лискучого полиску.

Спорт.

НЕДІЛЬНІ ЗМАГАННЯ.

Грище Погоні, год. 9-а: **РКС II. — УКРАЇНА II**; год. 11-а: **РКС — УКРАЇНА**, змагання за мистецтво Окр. Ліги.

Грище Цитаделі, год. 10.30: **Гасмонея II — Степ**, змагання товариські.

Грище Чорних, год. 11: **II. Сокіл — Чорні**, змаг. за мист. О. Л.

Грище Погоні, год. 14: **Корона (Самбір) — Погонь І Б.**, змаг. за мист. О. Л.; год. 16: **Варта — Погонь**, змагання за мист. Держ. Ліги.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в **Робітні Римарсько-Галантеріїній Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОЛОМИЯ:
5. IX. Шаріка.
6. IX. Інваліди.
7. IX. Дівча з Маслосоюзу.
Білети можна вже набувати в Учит Спілці.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

БРОШНІВ:
5. IX. Гими нужди.
ВЕЛДІЖ:
6. IX. Хмара.
7. IX. Гими нужди.
8. IX. Маруся Богуславка.
9. IX. Ніч під Івана Купала.
ВИГОДА:
10. IX. Хмара.
11. IX. Жайворонок.
12. IX. Гейша.

Український Молодий Театр „Заграва"

КУТИ:
5. IX. Муравлі.
ЯБЛОНІВ:
6. IX. Трафіка пані генералової.
СТОПЧАТІВ:
7. IX. Тарас Шевченко.
8. IX. Земля — В. Стефаника.
ПЕЧЕНІЖИН:
9. IX. Трафіка пані генералової.
10. IX. Камо грядеши? І. частина.
11. IX. Камо грядеши? II. частина.
12. IX. Тарас Шевченко.

З Печеніжина театр вступить до Делятина, Надвірної, Богородчан, Солотвин й Отинії. Театр виставить на днях дві премієри: „Слово о полку Ігоря" і „Лицарі ночі".

Великий Театр:

Неділя 5. IX. год. 3.30 попол. „Король лопуг"; год. 8. веч. „Трубадур".

Зол. 7.— Щасливі обручки з 14 кар. золота тільки у **Б. ГРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

КІНА.

АПОЛЬО: „Бургтеатр".
АТЛЯНТИК: „Велике Бетовенове кохання".
ВАНДА: „Роз-Марі", „Соната".
ГРАЖИНА: „Ординат Міхоровський"
ЕВРОПА: „Один поверх вище".
КАСИНО: „Герої моря".
КОПЕРНИК: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МАРУСЕНЬКА: „Привечання".
МЕТРО: „Заприсяжена", „Останній по гонитві".
МІРАЖ: „Пенні".
МУЗА: „Клюб жінок".
ПАКС: „Герої Сибіру".
ПАЛЯС: „Нарічена з припадку".
РІЯЛЬТО: „Й перше кохання".

РАЙ: „Палата у Фляндрії" з М. Егерт.
СВІТ: „Закаменілий ліс" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „В тіни самітної сосни" ревія.
ТОН: „Непереможний Робінзон Крузо"
УТІХА: „Анна Кареніна" і ревія „Любовні маневри".
ХИМЕРА: „Молодий ліс".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Білгород — Бухарешт".

ВОВНИ — найновіші тканини і колірн — ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів, ул Сикстуська ч 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 5. вересня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Орх. акордеоністів і форт., 18.00 Розр. музика, 19.15 Вальси, 20.00, 21.00 Концерт дутої орх.; БІЛГОРОД 18.00 Пісні, 19.50 Орх. концерт, 21.00 Пісні та мельодії, 22.00 Розр. музика; БУДАПЕШТ 13.00 Концерт оп. орх., 17.00 Вок. концерт, 18.30 Циг. музика, 21.30, 22.00 Концерт сальон. орх.; ВІДЕНЬ 12.30 Концерт на скр. і орх. а-моль Глазунова. 15.40 Давня італ. камер. музика, 16.45 Мале попурі, солісти, 19.30 Пісні й арії у вик. М. Гуси, сопр., 20.00 Музика надунайських країн, 20.30, 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Для дітей, 14.30 Баварський ліс співає, вок. анс., 18.00 Гарні мельодії, орх., 20.00, 21.00 З гостиною у Мількера, критика мельодій і сценка з життя композитора, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15, 18.00 Джез, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер: „Із преклна рідківь" оп. Лятуади, „Сальоме" оп. Р. Штравса; МІНХЕН 19.15 Веч. музика, 20.00, 21.00 Вок.-муз. концерт; ПРАГА 17.00 Музика на дітячі теми, орх., дітячий хор, 17.50, 18.00 Обмінки, 22.30 Джез; РАДІО ПАРІ 19.30, 19.45, 20.15 Спів, 20.30, 21.00 Театр Уяви; РАДІО РОМАНІЯ 20.15, 21.00 „Мандрівка по Європі" орх. концерт (у прогр. Морена: Українська Суїта); РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Орг. музика.

Понеділок, 6. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 16.30 Хор молоді, 17.00 Камер. музика, 20.10, 21.00 Вок.-муз. Концерт, БІЛГОРОД 17.00 Дута орх., 19.50, 22.15 Пісеньки, 20.00, 21.00 Симф. концерт, БУДАПЕШТ 12.15 Форт. 13.00 Циг. орх., 17.00 Спів, 21.00 Концерт, 22.05 Танк. музика, ВІДЕНЬ 10.50 Нар. музика, 17.35 „Образки з вистави" цикль форт. творів Мусоргського, 19.25, 20.00 Опера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 20.10 Форт., КОШИЦІ 18.0 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00, 20.40, 22.10 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, МІНХЕН 16.00 Пісні у вик. солістів, 21.10 Комер твори Гайдна, 22.30, 23.00 „Нюрнберґські співці" оп. Вагнера (1. дія), ПРАГА 17.40 Форт. тріо п-моль Брамса, 18.15 Музика літа — концерт солістів, РАДІО ПАРІ 19.30 Солісти, 20.30 Сольо на альтівці, 20.45, 21.00, 22.30, 23.00 Фестіваль фр. музики, РИМ 17.15 Розр. концерт, 22.10 Віольончеля, 22.45 Танк. музика

Вівторок, 7. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 18.00 Веселі мельодії, БІЛГОРОД 18.30 Комер. музика, 20.00 Оп. музика, 22.15 Концерт солістів, БУДАПЕШТ 17.00, 18.00 Циг. орх., 19.30 Форт., 21.25 Сальон. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 15.15, 16.00 Музика, 18.00 Сучасні пісні, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, 19.30 Легка музика, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.00, 20.40, Розр. музика, 21.00 Комедія, МІНХЕН 19.30 Нар. пісні, 20.00, 21.00 Партійний конгрес у Нюрнберґу (промовляють мін. Розенберґ, Гебельс, канц. Гітлер), ПРАГА 20.20 „Антін Дворжак" словно-муз. авд., 20.55, 21.00 Концерт орх., спів, 22.20 Соната на альтівку і форт., РАДІО ПАРІ 19.00, 20.45 Скрипка, 20.30 Вок. дуети, 21.00, 22.00 Симфонія ч. 9. Бетовена, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер.: „Із преклна рідківь" оп. Лятуади, „Сальоме" оп. Р. Штравса.

НОВИНИ

в 5 нових виносячає тільки **„VITA"** пл. Марійська 8 (Гмах Шпрехера)

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 5. вересня 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.03 Ранішній денник; 8.15 Для села: Хліборобська газетка, Музика з гр. пл.., Сільське будівництво; 9.00—10.45 Богослуження, співи, музика з гр. пл.; 10.45 Музика з гр. пл.; 11.00 Орх. концерт; 11.30 Легка музика з гр. пл.; 13.10 Розр. концерт, орх., спів, дво вібрафони, скрипка; 14.40 Потіха батьків, гумореска От. Брандовського, 15.00 Для села, 16.00 Великопольські пісні й танки, 16.40 Останні авдиції літнього конкурсу П. Р., 17.00 „Підвечірок на Торгах", орх., піснями, Шенко і Тонько, хор, 19.00 Авд.: Продам камінь, 19.35 Вогнева сторожа при праці, 20.00 Концерт солістів, форт., Мосціль-Чайковський тенор, 20.35 Спортові вістки, 20.40 Політичний огляд. 20.40 Веч. денник, 21.00 Пожежа в міністерстві, вес. авд., 21.25 Репортаж, 21.40, 21.41 Спортові вістки, 22.00 Брамс: Форт. соната ф-моль оп. 5., 22.35 Дж. Рогачевський співає, гр. пл., 22.50 Останні вістки веч. денника, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Понеділок, 6. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.15 Для шкіл: „Джемборі", 11.40 Менуети, з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Мацербер: увертюра „Табор на Шлеську" гр. пл., 12.25 Пісеньки з гр. пл., 12.40 „Футро на зиму" авд. „Від верстату до верстату", 13.55 Година Чайковського, з гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Мадярські контрасти та несподіванки, 15.10 Стравінський: Фрагмент із балету „Петрусь", гр. пл.; 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 15.55 Вісті із Східних Торгів, 16.00 Антошко хоче бути техніком: „Як творити електричну струю", опов. для старших дітей, 16.15 Легкі пісеньки та форт. твори, 16.45 Як подорожували давні поляки, 17.00 Нар. капеля, 17.50 Нова доба у ловецтві, 18.00 Сьогоднішня пісня Югославії, 18.30 Технічна скринька, 18.40 Програма на вівторка, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Квартетові мініятури: скрипка, альтівка, віольончель, 19.40 Спортова гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Розр. концерт: сальон.-джез. орх., скрипка, тенор, цитра, муз. вок. квартет; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник, актуальна гутірка, 21.45 Фрагменти з „Пана Тадея" режитує От. Ярач, 22.00 Пісні вилєнських татар, 22.20 Пісні Гайдна, Шуберта та Шумана у вик. Шлезінської, в супр. форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 із сінкерового альбуму.

Вівторок, 7. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.15 Для шкіл: Фрагменти з оп. „Мадам Батерфляй", з гр. пл., 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудневий денник, 12.15 Інформаційна газетка в українській мові, 12.23 Концерт малої орхестри, 13.55 Розр. концерт з гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Дебесі, з гр. пл., 15.25 Мистецтво повістевої техніки, 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Підвечірок під липою, словно-муз. авд., для старших дітей, 16.20 Легкий камер. концерт: обой. трубка, фагот, 16.45 Гори середущої Польщі, 17.00 Концерт фільг. орх., 17.50 Туристичні гутірка, 18.00 Огляд фін.-госп. актуалій, 18.10 Концерт орх., спів, форт., 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 „Від до випадку" — оповід. Г. Ервіс; 19.20 Пісеньки та вальси, А. Вдовчак баритон, форт., супот артист. 19.50 Спортові вістки, 20.00 „Богема" оп. Пуччіні (трансм. із льв. Великого Театру), у перерві коло год. 20.45 Вечірній денник і хліборобські вістки, коло год. 21.45 Фрагмент із „Пана Тадея" режитує От. Ярач, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Концерт бажань.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 4 вересня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43, 89·00, Долари американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени год. 293·12—291·40, Франки фр. 19·83—19·71, Франки швайцарські 122·05—121·25, Фунти англ. 26·33—26·17, Гульдени голл. 169·20—99·80, Корони ч. 17·60—17·00, Кор. дан. 117·51—116·70 Кор. норв. 132·11—131·35, Корони шв. 135·75—134·75,Ліри італ. 23·80—23·10, Марки фінлянд. 11·64—11·20, Марки нім. 132·00 — 127·00, Шилінги австр. 98·50—97·00, Тель Авів 26·25—25·95, Марки нім. срібні 140·00 — 134·00.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Львів, 3. вересня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг. льохо вагон станція назначення.

Пшениця озн.	27·75—28·75
Пшениця зб.	27·75—28·25
Жито зб.	21·25—22·25
Ячмінь пашн.	16·50—17·00
Ячмінь 640	17·50—18·00
Ячмінь 680	18·50—19·00
Овес легко задот.	17·00—17·50
„ нелегкий	18·50—19·00
Кукурудза жовта	25·00—25·50
Кукурудза червона	26·00—26·50

Ріпак	56·00—57·00
Вика темна нов. збору	14·00—15·00
Вика сіра	17·00—18·00
Насіння льону	45·00—46·00
Гречка	18·00—19·00

Пшениця дальше подешевіла. Брак на неї відбиртів і ціни інших продуктів незмінені. Тенденція на загал здержана.

Що ціна ріжниці в вагах вівса є дуже значні і овес незадошений в 2 до 3 зол. дорожчий від вівса задошеного, буде можна продавати овес тільки після пробок. Просимо при диспозиціях продажі виписати більшу пробку як еленкованого вівса.

Звідомлення овочевого ринку.

Львів, 3. вересня 1937.

Ціни гуртові за 1 кг. льодо Ринок к.

Яблока I.	0·18—0·25
Яблока II.	0·10—0·16
Яблока III.	0·07—0·10
Грушки I.	0·35—0·45
Грушки II.	0·20—0·28
Грушки III.	0·10—0·12
Сливки угорські грубі	0·20—0·25
Сливки угорські дрібні	0·15—0·20
Помідори	0·05—0·10
Виноград угор	1·15—1·20
Горіхи	1·10—1·20

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 4. вересня.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·20 зол.
колоко . . . . 15—16 сот.
яйця . . . . 3·80 зол.

Тенденція на масло зміцнова, на яйця та колоко спадна.

АНТИКВАРНІ

НАЙБІЛЬША АНТИКВАРНЯ — найнижчі ціни „МІЛЬ КНИЖКОВИЙ", **Львів Баторія 6.** 1524 3—3

КНИЖКИ шкільні, уживані і нові продає найдешевше відома **Книгарня Гельцля** тепер **Баторія 32.** Замовлення з провінції виконуємо відворотно. 1576 2—3

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ нові й вживані поручає „Книгарня Новости", Львів, Коперника 8. 1601 1—1

МЕШКАННЯ

СТУДЕНТЦІ або урядничці винайму окрему, умебльовану кімнату. Інформації в Адміністрації „Діла". 3—3

ДВА ПОКОЇ, передпокій, кухня, повний комфорт. Один покій, передпокій, кухня, комфорт — уже вільні на поверсі, до полудня **Остроленцка 17** ріг Потоцького, напроти церкви і шкіл СС. Василіянок. 1549 3—3

СТАНЦІЯ при урядничій рідні для учениці або ученика з нижчих гімназійних кляс — найрадше із священничої або вчительської рідні. Здоровий харч, дбайлива, виховна опіка, також поміч у науці. Пять хвилин ходу до головного заведення академічної гімназії. Зголошення: **Ґрунвальдська 8, мешкання 2.** 1-3

2 КІМНАТИ кухня в прим. зараз до винайму. Театинська 8. 1592 1—1

КІМНАТА до винайму Театинська 8 м.13. 1600 1—1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

СОРОКЛІТНІЙ власник маєтку, понад сто тисяч золотих, оженився з українкою подібних прикмет. Листи Адміністрація „Спільними силами". 1584 1-1

НАУКА

МУЗИЧНА ШКОЛА ім. І. Падеревського, вул. Мілковського 11 (бічна Кохановського) та Задвірянська 47, тел. 250-01 оголошує запис. — Чесне зниження. — Інструменти та бібліотека до диспозиції учнів. — Полекші залізничі і трамвайні. — Сиротинський додаток. — Економічний додаток для дітей самоуправних урядовців. 4/40 2—3

ЛЕКЦІЇ з обслугу середніх шкіл — математики і фізики теж з обсягу університету (політехніки) уділяє **приступно** інж. Отава-Погребенко, Львів, Кінги 26. II. п. 1561 3—2

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО, ведена паризьким моделістом БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрездні, Відні. Професор патронату. Приймає записи, ціни низькі — **Львів, Осолінських 12.** 1515 3—12

РУТИНОВАНА інструкторка шукає лекцій до кляс з народньої школи. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Совісна". 1581 1—2

ПІДПРИЄМСТВА

ДО РЕАЛІЗАЦІЇ знакомого винаходу шукаю спільника з квотою 3000 зол. Зголошення під „Реалізація" до Адмін. „Діла". 1560 2-2

ПРОДАМ єдину українську крамницю з волічками і галантерією, в окр. місті, при головній вулиці, з добірним товаром і виробленою клієнтелею. Нефахових впроваджу в деталі торгівлі. Зголошення до Адм. „Діла" під „Волічки 7.500". 1574 2—2

КУПНО - ПРОДАЖ

НАЙДЕШЕВШЕ ковдри власного виробу **Романова**, Городецьких 4. — біля Ринку. — 1465 3—3

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер і СИН Львів, Зярудляна 3.** тел. 271-14. 1409 12-13

НАЙБІЛЬШИЙ вибір нових і передвоєнних камениць, вілль, домів з городами, парцель від найскромніших до найзабагатших по різних цінах, від кількох тисяч почавши — поручає відома зі солідности українська фірма „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 10-10

ОКАЗІЙНО продає кушнір Карпяк, Зиблікевича 4 жін. футро крети, кангуру і муж. тхірі. 1578 2—2

ПРАЛЬНЯ МЕХАНІЧНА, нове урядження до продання. Львів, вул. Жовківська ч. 30. 1582 1—1

„СВІТ ДИТИНИ" („Swiat Dziecka") — Львів, Сикстуська 2: мундурки, убранка, фартушки шкільні у великім виборі. 1559 1—2

ГОЛОСНИК детекторовий зол. 5.—, жарівки від 5—25 ват 70 сотиків, лямпа двополумінна зол. 6.—, лямпа кухонна зол. 2.—, „Централя жарівок", Львів, Ринок ч. 21. 1593 1—3

РІЖНІ

Усе шкільне приладдя наплечники на книжки й течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові бльоки, числа, відзнаки, 10-100 тощо купите

найкорисніше в фірмі Львів, Руська 20

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ширкові, проти усування матиці від гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 83-100

АДМІНІСТРАЦІЮ РЕАЛЬНОСТЕЙ у Львові, веде солідно, фаховими силами за малою оплатою, а повною порукою „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша один. 1431 10-10

ЛІКАРСЬКО - ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ д-ра Б. Баранецького у Львові, вул. Миколая 28, ріг вул. Зибликевича, приймає пацієнтів — по перерві вакаційній — в хоробах зубів і устної ями як звичайно щодня від 11—1 і 3—6. Власна технічно-дентистична робітня. 1559 3—5

НОВИНА ДЛЯ ПАНЬ. Віденське стрижання з валочком 1 зол. Трівка ондуляція 5 зол. Сальон чесання пань — Сикстуська 8, в подвірі. 1567 2—2

ГОДИННИКИ старі на нові та біжутерію замінює найкорисніше ВАНДЕР, Шайноха один. Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерії. 1571 2-11

ТРИВАЛА ондуляція 4 зол. — На вісім місяців гарантія К. Штір, Ринок 29, брама Андрійолього. 1361 10-10

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „ПРЕЦИЗІЯ", Шайнохи 1 і Рутовського 12. 1477 4—10

КОВДРИ перероблюю в одним дні за 3.50 Виробник ковдер, Кентшинського 4. 1588 1—5

Кравецьке Заведення
ІВАНА КЕРНИЦЬКОГО
перенесене
з вул. Личаківської ч. 1 **на вул. Пілсудського 20.** Тел. 281-88. 1598 1—2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

СПЕЦІЯЛІСТ НЕДУГ СЕРЦЯ
Примар **Др. УНҐАР**
Електрокардіографічні розсліди серця
Львів, Валова 11. Тел. 296-58
ВЕРНУВСЯ. 3—3

ЛІКАР СТОМАТОЛЬОГ
Кароль, Густав ШТАПП
б. лікар клініки у Відні
ординує в недугах зубів і ким устної. Робітня Рентгенодіягічна дентистично-технічна. 1254 4—5
Львів, вул. Академічна 26. Тел. 211-21.

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики
Д-р ФІШЕР
б. довголітній лікар асистент дерматольог. клініки
у Берліні, Відні та Празі
перенісся і ординує тепер від 9—1 і 3—7
ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3.
напр. Віденської кавярні
Тел. 251-68, Сепараткові ждальні.

ДО П. Т. ФІРМИ М. ФРАЙЛІХ
Львів, Городецька 35.
Уділяю повідомляю, що з Вашого бандажу я дуже задоволений. Це спонукує мене сердечно Вам подякувати й запевнити, що як довго буду цей бандаж носити, буду Вас благословити. З поважанням
Іван Свєнціцкий — Борислав.

ІХТІОМЕНТОЛЬ: Відомий і випробований від 30 літ, повновартісний засіб до натирання, не лише лікує і втихомирює ревматичні і невральгічні болі, але також при щоденнім кількахвилинновім натиранні, хоронить і запобігає простуді і грипі. У склад Іхтіоментолю входить крім інших, також і засоби дезинфекційні і бактеріобійні. Можна дістати у всіх аптиках і аптичних гуртівнях. 1

Дивани, меблеві матеріяли, тапчани, ролети, матраци, тапети фіранки і т. п.
Проектування і виконання
комплетного путра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 2—40

Елегантний забавовий льокаль
PALAIS DE DANSE **„БРІСТОЛЬ"**
під новою управою
Бронислава Флявма
1—2 і Мак Дана. 1589

Арт. столярська робітня
Г. ГАЛЬОВ
Львів, ул. Потоцького 58

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику ДІЛО"

Шкільні книжки

для всяких типів шкіл, — вимінює за мінімальною доплатою. Також купує — продає найкорисніше.

КНИГАРИЯ БАРДАХА

ЛЬВІВ, КРАКІВСЬКА ч. 1.

Замовлення з провінції полагоджую 1373 єнс відворотною почтою. 2—3

НОВООТВОРЕНА

Кафлярська робітня ІВАНА ОЛЕКСИНА

при вул. На Байки ч. 7.

Колишнього правівника і управителя знатніших дьвівських фірм, виконує ставлення печей і кухонь нових; перерібку старих та опадностеві печі.

Нічо дивного

що всі радо купують всяке білля мужеське, жіноче, дитяче і постелеве у фабриці

„ПАВ“ Львів, Сикстуська 1

бо гарна, тривала й недорога

Кооп. „БАЗАР“ у Львові

продає для шкільної молоді: білля, панчішки, скарпетки, рукавички, краватки, шалики, тощо

в найкращій якости по низьких цінах.

Великий вибір найновіших зразків жіночої і мужеської галянтерії. Власна робітня білля. 1585 1—3

ПОВІДОМЛЯЮ П. Т. ГОСТЕЙ,

що з днем 1. вересня перенесена продажа цукорничих виробів фірми

Станислав Кшановський

з вул. Чарнецького 10 до нового льокалю при

вул. Валовій 29.

ОСІНЬ

вимагає теплішого вбрання. Маємо вже на складі нові матеріяли; жадайте зразків — висилаємо даром.

ВИСИЛКОВИЙ ДІМ

Е. Ф. БОРИС

Премишль, Францішканська 16.

ЗАПРОШУЄМО ВСІХ!

Оглянути наш найбільший склад на осінній сезон. — Багатий вибір светрів, білля, панчіх, рукавичок і т. п.

„ГАЛЯНТЕРІЯ“

С. ДУЧИНСЬКА

ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 26.

Великі новости! — Ціни новинки!

ВУГОЛЬ — КОКС — ДЕРЕВО

в найдобірніших якостях доставляє

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

Львів, Ринок ч. 36.

Тел. бюра 103-27, тел. складу 269-68.

Інформації: Бюро — Ринок 36, та склади: Ринок 36, Личаківська 115, пл. Більчевського 3 і Солодова 14

Точна вага. — Солідна обслуга.

Всі українці купують добірний і дешевий товар, як новни, шовки, полотна і батисти у фірмі **„МАНУФАКТУРА“** Львів, пл. Капітульна ч. 3.

Жалюзії склепові всіх родів також **МЕТАЛЕВІ МЕБЛІ**

поручає Фабрика „FABROL“ Львів, вул. Б. Гольдмана 3. тел. 206-29

Ціни конкуренційні. Цінники на бажання.

Лв. Муз. Консерваторія ім. Шимановського

Головне заведення: вул. Коперника 9 (будинок кіна Коперник) тел. 257-98. Відділи: вул. Листопада 29, вул. Яблоновських 6, вул. Личаківська 99. Левандівка: вул. Грунвальдзка 2.

ВПИСИ на всі предмети. — Спеціяльний приготовчий курс до держ. іспиту з музики на муз. учителів у школах вселюдних і середніх загально осьвітніх. — Концертовий курс ведуть: Адам **Дідур** (співу сол.), **Збігнев Джевицькі** (фортепіян), Йосиф **Цетнер** (скрипка).

Інформації дає Канцелярія Головного Заведення і Відділів в год. 10—1 і 3—7 попол.

МОТИЛИЦЮ

лікує цілковито за 24—48 годин

E T R O N A L

єдиний красний засіб.

Дістанете в аптиках або безпосередньо в

Хем. Лабораторії — Львів, ул. Театинська ч. 16

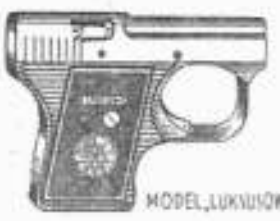

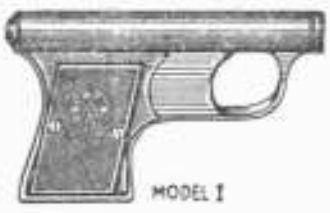

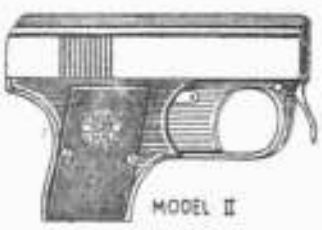

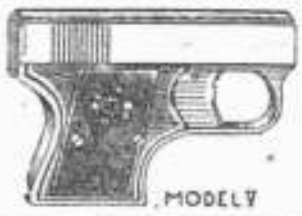

7 РІЖНИХ МОДЕЛІВ АЛЯРМОВИХ ПІСТОЛЕТІВ МАРКИ

„M U B I S“

1) Модель „Спортовий“ одностріловий кал. 6 мм.
2) Модель „Люксусовий“ одностріловий кал. 6 мм.
3) Модель I. одностріловий кал. 6 мм.
4) Модель II. восьмистріловий кал. 6 мм.
5) Модель III. двостріловий кал. 320 мм.
6) Модель IV. пятьстріловий кал. 320 мм.
7) Модель V. шістьстріловий кал. 6 мм.

Можна дістати всюди без дозволу.

Виріб першої в Польщі фабрики алярмових пістолетів „МУБІС“ Інж. Неполомський і С-ка, що дає гарантію за кожну штуку.

На дайте себе обманути оголошеннями невідомих фірм, що висилають безвартісну тандиту невідомого походження.

Купуйте тільки в крамницях і зверніть увагу на фабричний знак з написом „МУБІС“, бо тільки тоді можете бути певні, що дістаєте повновартісний, гарантований товар, по помірковані ціні. Набої „Фльоберт“ 6 мм. дістанете в крамницях по ціні зол. 2.50 за 100 шт.

Якщо у Вашім місті замешкання нема крамниці, що продає алярмові пістолі марки „Мубіс“, напишіть до нас, а вкажемо Вам найближче місце продажі, де будете солідно обслужені.

ФАБРИКА МАШИН І МЕТАЛЕВИХ ВИРОБІВ

„M У Б І С“

Інжинір Неполомський і С-ка

Спілка з обмеженою відповідальністю

1594 Варшава, Огородова 50. 1—3

Присилайте передплату!

Незрівняний в якості пудер і крем ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ завдяки якому стає пера ОКСАМИТНО-МАТОВА. Ціна коробки з пушком зол. 1.25. 2910 90—7

ВПИСИ

на ТРИМІСЯЧНІ КУРСИ КРОЮ І ШИТТЯ — наука індивідуальна, новою системою — успіх з науки певний — „АННА“, ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20. 1308 2—3

1428 **Повідомлення** 3—4

Відома солідна вирібня меблів металевих і залізних під фірмою

Йосиф Рішелєс

ТЕПЕР ЛІНДОГО 6

поручає: ложка, ліжечка, вкладки спружинові, тапчани і т. п. у великім виборі від найскромніших почавши. На складі все **матраци волосіні** і з **морської трави**. Виконує всякі замовлення для пансіонів, готелів і інтернатів по низьких цінах і на догідні сплати. Перерібка матраців в тім самім дні.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самоперевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обсугою — дають гарантію 1428 найкращої достави. 7—10

КІР

Львів, Усійського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ.

Христіянська харчівня

„ГАЛЬКА“

поручає дешево вибагливі **снідання, обіди, вечері**

Львів, вул. Пекарська ч. 1 ц.

1390 Тел. 291-00. 12—15

БРИТВИ

найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Вівторок 7. вересня 1937. Ч. 196

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Іде до нових виборів.
(Передова стаття.)

Хто такий новий преміер УССР?

Поклін Камінеччини М. Шашкевичеві.

Велике свято вулецької дільниці у Львові.

Єпископ Чарнецький в Анґлії.

Останній з могіканів.
Трагічна карієра Панаса Любченка.

Велика самостійницька змова в Грузії.

Поліся зблизька. (Репортаж).

Зміни у львівській шкільній Кураторії.

Наюнами до Берестя. (Фейл.)

Воришилов розводиться.

Спортова сторінка.

Ч. 196 (14.739). Львів, вівторок 7. вересня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 604.030. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартирічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Хто такий новий преміер У. С. С. Р?

Новий голова ради народніх комісарів УССР Михайло Ілїч Бондаренко прийшов на світ 1903. р. в робітничій родині. 1925. р. вступив він до КП(б)У і там займав по черзі ріжні становища. Якийсь час працював він на Закавказзі, опісля на Україні як секретар окружного комітету у Харкові та у Виннищі. Він належить до центрального комітету і політбюра КП(б)У та має ордер „червоного прапору праці".

ЛЯКОНІЧНО.

„Вісти" й „Комуніст" з 1. ц. м. подають на долі 1. сторінки, без наголовку, товстим друком таку вістку:

„Любченко замотався у своїх протисовітських контактах і боявся відповідальности перед українським народом; тому 30 серпня, коли пленум центрального комітету КП(б)У мав розглядати його поступування, він відібрав собі життя."

Велика самостійницька змова у Грузії.

ВИСОКІ СОВІТСЬКІ ДОСТОЙНИКИ МІЖ ЗМОВНИКАМИ.

Льондонська преса подає подробиці про смертні присуди на грузинських самостійників.

„Морнінг Пост" з 31. серпня пише: „Перед найвищим судом совітської Грузії ведеться тепер розправа, яка своїми розмірами і вагою дорівнює процесові маршала Тугачевського. Одинадцять совітських достойників, з яких девять занимало високі становища в комуністичній партії, призналися, що вони належали до „контрреволюційної терористично-диверсійної організації". Ту організацію, як заповняє всечуйний комісаріят внутрішніх справ (себто ГПУ — прим. ред.), вспіли „зліквідувати". Обвинуваченим закидують, що вони були у змові з „грузинським контрреволюційним центром правого ухилу" та виконували його поручення. У проводі організації були недавно арештовані члени закавказького уряду. Згідно з актом обвинувачення, викрита організація хотіла скинути совітську владу і запровадити „капіталістичний" лад. Щоби дійти до своєї цілі, послуговувалась вона саботажем і терором. Збройне повстання мало вибухнути вже в цьому році, змовники хотіли захопити владу і проголосити відірвання Грузії від Совітського Союзу."

Як подає дальше тойже кореспондент, на чолі самостійного уряду мав стати віцепреміер теперішнього закавказького совітського уряду, Аняшвілі. Голову комуністичної партії Грузії мали вбити.

„Морнінг Пост" з 2. вересня повідомляє вже про закінчення процесу і засуд всіх обвинуваченых на смерть. Присуд виконано негайно. (УКБЮРО, ЛЬОНДОН.)

—o—

Англія і Франція запрошують 10 держав на середземноморську конференцію.

Британський уряд наказав своїм дипльоматичним представникам разом з французькими запросити на середземноморську конференцію, що відбудеться 10. ц. м. (у пятницю) у Швайцарії, уряди 10-ох держав, а саме:

середземноморські: Італію, Югославію, Грецію, Туреччину, Альванію та Єгипет.

Чорноморські, які мають вихід також через Середземне Море: СССР, Болгарію та Румунію та

Німеччину, яка потерпіла від нападів на її кораблі, крім того грає важну ролю в акції неінтервенції.

БРИТІЙСЬКИЙ ПРОЄКТ.

На цій конференції Велика Британія предложить такий проект: Учасники конференції накажуть своїм воєнним кораблям знищити кожне підводне судно, яке стрінуть на Середземному Морі.

З огляду на те середземноморські держави мають тримати свої підводні судна у пристанях або на територіальних водах. Якщо якесь підводне судно мусітиме виплисти на повне море, мусить воно плисти по поверхні і з вивішеним прапором.

Крім того конференція занялась би забезпекою перед летунськими нападами на кораблі. **Якщо деякі держави спротивляться цим постановам, Франція і Англія введуть їх в життя, не зважаючи на це.**

НЕ ІТАЛІЙСЬКІ, ЛИШЕ СОВІТСЬКІ ПІДВОДНІ СУДНА НАПАДАЮТЬ НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ.

Каїрський щоденник „Мокаттан" твердить, що напади на кораблі на Середземному Морі роблять совітські підводні судна, бо СССР хоче поширити війну на інші держави та довести до великого міжнароднього конфлікту.

—o—

Велика японська офензива
на шангайському фронті.

Нині рано в год. 7.30 почалась японська офензива, яку очікували вже здавна. Японці перевели інтенсивну артилерійську підготову з батерій та воєнних кораблів, китайська артилерія відповіла.

Кружляк „Ізумо" веде наступ до бульвару Юкон (між Шангаєм і Вусуном). 20 японських літаків та маринарка співділає зі сухопутніми військами в наступі на всі відтинки.

ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ.

З японські літаки перелетіли над Сватов і скинули 8 бомб; не відомо, які наслідки бомбардування. Інші японські літаки збомбардували в год. 7.30 залізничу лінію Шангай—Ганчев, намагаючися знищити панцирний поїзд, що обстрілював японські становища в Чапеї від год. 5. до 7.50. Японський контрторпедовець бомбардував Путун.

НАСТУП НА ПІВНОЧІ.

Як подає японський офіційний комунікат, японські війська посуваються на південь здовж залізниці Тієнтсін—Пекін; вони заняли вже Мачан.

БЛЬОКАДА КИТАЮ.

Японський уряд проголосив учора блькаду китайських побереж і заборонив китайським кораблям плавати; лише кораблі постороних держав вільні від блькади.

Д-р СОФІЯ ПАРФАНОВИЧ
спец. в жіночих недугах і акушерії
ВЕРНУЛАСЯ і ординує
ЛЬВІВ, УЛ. ЗИБЛИКЕВИЧА 51.
1547 тел. 105-43.

Іде до нових виборів.

Львів, 6. вересня 1937.

Розвиток подій у Польщі веде простим шнурком до нових виборів. Така бодай є льоґіка тих подій і льоґіка всієї ситуації у державі. Інша річ, чи політична практика буде стосуватись до цієї льоґіки: сумний і пребагатий досвід із ріжних ділянок польського держ. життя каже бути обережним, коли приходиться ставити прогнози, бо льоґіка не є тут єдиним критерієм.

Ситуацію можна в той спосіб схарактеризувати: не знати, чи можнаб на пальцях руки порахувати у Польщі людей, які ще перечилиб, що обовязуюча виборча ординація виказалась фатальною та що істнуючий сойм є ще гірший від тієї ординації. Ніхто з цього сойму не вдоволений, і хоч впевняє дехто, що такий сойм і сенат урядові таки вигідний, проте можна почути теж погляд, що й сам уряд уже втомлений цією надто великою вигодою. Коли тільки розпочалась каденція, автор цих рядків дозволив собі предсказати, що той „експериментальний" сойм буде зраджувати амбіції претендувати до ролі „дійсного" сойму, бо його невідомі величини схотять стати відомими, та що з другого боку уряд, на якому тяжить і сама ординація виборча і її переведення, схоче показати, що він той сойм респектує. Ті тенденції можна було дійсно помітити по обох сторонах. Але їхні висліди досить жалісні. І нині одна і друга сторона відчуває, що на вул. Вейскій пусткою стоїть величаво перебудований колишній будинок „Інституту благородних девіц", навіть коли він вщерть повний, а перед ним стоїть довгий шнурок авт.

Творці нової виборчої ординації може й нічого більше не бажали собі, як саме такої пустки. Однак нині чуємо з ріжних польських ідеольогічних кутиків нарікання, що нещастям польського державного життя є пустка. І чейже від смерти Йосифа Пілсудського не бачимо нічого іншого, як тільки гарячкові спроби чимось ту пустку заповнити. Нічим іншим не є теж ОЗН, — а що досі викликав він тільки ще більше роздрібнення польського громадянства й у висліді ще більшу пустку, — це вже інша справа. В кожному разі у відповіді на гасло консолідація — залунало гасло нових виборів, а й самі провідники ОЗН мабуть здають собі справу, що так чи інакше буде завершена їхня праця, таким чи іншим успіхом чи може повною невдачею, — все одно цей сойм не може репрезентувати „сконсолідованого" народу.

Нових виборів домагається вся польська опозиція, і та посадовича, і та, що готова на розмови з представниками режіму, і самі люди режіму, які мають за собою деякі суспільні організації та працю в терені чи популярність імен. Проти виборів є ті, які лякаються провалу при якихнебудь свобідніших виборах, і ті, які лякаються повороту до часів передтравневого „соймовладства". І це найбільший камінь преткновення: коли навіть здорова оцінка ситуації каже, що необхідною річю є демократизувати режім, що треба відчинити вікно і не лякатись продуву ріжних ідеольогічних течій, то зараз виринає острах перед „партійництвом", ототожнюванім у Польщі з поняттям

демократії. Колиб так можна і сойм розв'язати і ординацію змінити і спонукати партії, що бойкотували вибори у 1935. році, взяти у нових виборах участь, і одночасно усунути небезпеку, що новий сойм стане відразу демонструвати проти обовязуючої конституції та захитає підвалинами реж..., — о, тоді ми малиб вибори вже, негайно...

Але, що погодити засаду тотальности держави і мрію однопартійної ситеми з виногою рахуватися з польською міжпартійною та міжнаціональною дійсністю, — дуже важко, то й найти вихід з цього зазороженого кола не так легко. І коли нинішній сойм ще існує та існуватиме далі, то не тому, що він добрий, навіть не тому, що він вигідний, тільки тому, що невідомо, що на його місце поставити! Подібна ситуація бувае частенько при ріжних нагодах, але щоб на таких примусових „ерзацах" зискувало прилюдне життя, то це річ високо сумнівна. Правдивим соймом цього сойму годі назвати не тільки тому, що його ролю й компетенції обмежила конституція, а решти доконав соймовий регулямін, складений ще в атмосфері, в якій самі назви „партія" і „клюб" були викляті. І може навіть не найважніше річ у тому, що в нинішньому польському соймі нема ані визначних фахівців, ані визначних промовців, з кількох тих, що є, мовчать. Найважніше те, що невідомо, кого і що той сойм репрезентує, бо коли й змонтувала його державна адміністрація, то й тоді годі казати, що у тому соймі живе ідея сильної бюрократії: він взагалі ніякої ідеї не репрезентує.

Останні події на терені польського села знову зактивізували питання нових виборів. Парламентарні вибори, цеж легальний і природний вентиль настроїв і суспільних темпераментів, нові вибори, це арена, на яку завжди урядові вигідно випустити ріжних претендентів до впливу на державне життя, якщо вони ті свої амбіції починають проявлювати у спосіб, що примушує поліцію стріляти. І тому безпосередньо після подій польська преса знову повна міркуань на тему сойму і можливостей нових виборів, — а коли й деякі провідні польські часописи тієї драливої теми не торкаються, проте це тема, яку страшенне поквапню підхопить вам хтонебудь із польських розмовців при якійнебудь пригагідній зустрічі.

Чи нові вибори нам, українцям, бажані? Здається, що тут взагалі не може бути двох думок. Коли нові вибори потрібні польській стороні для кристалізації таборів, для перевірки сил, для перекреслення ефемерид, для переведення консолідації під справді здоровими гаслами та на платформі конкретних програм, то щож казати про українську сторону! Нові вибори булиб чудовою нагодою для переведення консолідації всіх здорових національних сил, булиб чудовою нагодою заманіфестувати незалежність української національної політики, сбтяженої фактом односторонього узгідненння кандидатур (бо коли поль. сторона мала вплив на українські кандидатури, то українська не могла чи не старалася перешкодити, щоб до сойму не ввійшли ріжні пп. Відацькі, Екерти й Жиборські, дерма, що українські виборці дістали доручення голосувати на них), — нові вибори може закінчилиб період політичної байдужности наших мас, що настала від минулих виборів.

Тому українське громадянство, не забуваючи про протиукраїнський характер таких польських опозиційних партій, як людовці чи ендеків, те зберігаючи глибокий скептицизм до суттєвої вартости польської демократії, ставиться все-таки прихильно до заходів польської опозиції і деяких проурядових кол щодо можливо швидкого переведення нових парламентарних виборів. І без огляду на те, чи ті вибори відбудуться чи ні, наш погляд не вартість теперішнього сойму залишиться незмінний, мало підхлібний.

Ік.

Останній з могіканів.

Трагічна карієра Панаса Любченка.

Ще так недавно доводилося бачити на шпальтах совітських газет світлину з підписом: „Вожди українського народу", чотири їх було, тих „вождів" на цій світлині!

Кудлатий росіянин Павло Постишев, лисий як більярдова куля, великоголовий карлик поляк Станіслав Косіор, старий Григорій Петровський, gente ucrainiensis, natione sovietieus, і четвертий, невисокий на зріст, добре збудований, з буйним чубом темнорусявого волосся на голові, з яснішими вусами та борідкою, з гарного кольору блакитними великими очима, завжди чепурно одягнений Панас Любченко з чорних земель Київщини, син селянина з містечка Кагарлика, що вибився на багатенького коршмаря.

Невідомо, яка чекалаб доля молодого народнього вчителя Панаса Любченка, колиб не загуркотіли громи революції. Дуже здібний, прегарний промовець, зі знаменитою, суто акторською мімікою обличчя та тембром голосу, з легким пером, з кольосальною памяттю, безмежно амбітний і шанолюбний, егоїст вдачею — Панас Любченко ніби створений був для революційних часів.

Але йому бракувало індивідуальности — він був надхнений виконавець, але не ініціятор, не творець ідеї, тому то він і не висунувся на чільне місце за перших часів революції. Зрозуміло, його місце було в лавах партії українських есерів і без усякого сумніву він був перший у других ролях великого театру революції, але треба це підкреслити, революції не загально російської, а революції української, визвольної.

Член Центральної Ради, він належав до лівішого її крила, але в грудні 1917. року він не пристав до так званого харківського уряду, який ще занадто був тоді для нього російський; отже залишився був Любченко у Києві.

Надалі він разом з усім лівим крилом українських есерів, на чолі з гарячим Михайличенком, експансивним Блакитним, мрійником Заливчим та розумним, на цілу голову вищим від інших членів партії, Шумським, перейшов до новоутвореної політичної партії так званих боротьбістів. За якийсь рік боротьбісти разом з так званими незалежниками з української соціял-демократичної робітничої партії створили — для нинину часові — українську комуністичну партію — своєрідний конгльомерат з найлівішого, комуністичного чинника з суто націоналістичним. Цеж укапісти вимогли створити національне українське військо, самостійний, незалежний від Москви провід у господарстві і фінансах України, негайно форсувати стовідсоткову українізацію на Україні. Зрозуміло, нічого не вийшло з цієї, далеко не першої спроби створити щось національне українське під егідою жадібної Москви. Комінтерн, до якого наївно сунулися укапісти зі своїми скаргами на російських комуністів, цикнув на них, і укапісти, як оповідав один з них, струнко-слухняно вступили до лав КП(б)У.

Панас Любченко не відігравав у тих часах головної ролі, але коли Директорія і її військо залишили військо на початку лютого 1919, а в Києві призначено тимчасових комісарів для міністерств, то комісарем військового міністерства посадили Панаса Любченка. На початку року 1920. він голова Київцукру, потім голова чернігівського губревкому, потім голова київського губвиконкому.

В. С

Каюками до Берестя.

В одному з чисел „Діла" найшов я цікавий репортаж з прогульки на Волинь і Підляшшя. Автор нарікав, що українці з Галичини зовсім не цікавляться нашими північними землями і не відвідують тих сторін. Богато в тому правди, але теки рікрічно багато наших прогульковців йде та їде на північ ногами, залізницею, колесом і каюками.

Майже кожного року уладжують прогульки на Волинь, Полісся, Холмщину і Підляшшя львівські соколи. До прогульок уживають вони каюків, яких сам С-Б має вже шість. Бачили їх вже Верещиця, Дністер, Серет, Стир, Прип'ять, Пина, Буг, Мухавець і Володавські Озера. На північних землях були соколи трикратно. Цього року Бугом з Камінки до Берестя — поїхали двома каюками чотири особи.

Цьогорічна прогулька не заповідалася надзвичайно. Невпинні дощі і бурі у першій половині липня знеохотили багатьох, так що лишилася лише чвірка. 16-го липня у погідний день розбіглися хмари, виглянуло сонце і від тоді, з малими винятками, не покидала нас погода до самого Берестя.

16. ІІІ. передполуднем ми вже з каюками в Камінці. Буг показався негостинний, бо ми не застали його там, де находився перед двома роками. Утік на яких 200 м. дальше. Суха весна зробила своє і тому забракло води; не помогли нічого дощі у першій половині липня, з Бута залишилася лише вузька стяжка. Низький рівень води сильно утруднював плавбу, місцями годі було найти навіть 20 цм. води, кілько потребує каюк.

Сам Буг на просторі від Камінки Стр. до Кристинополя дуже нецікавий. Є він тут урегульований, має сильну течію, але береги високі, густо зарослі лозами, так що світа божого не видко і пливеться, мов у тунелі. При тім багниста вода та мільони мух у лозах, зовсім не заохочують до купелі. Утікаємо з тих околиць якнайскоріше.

Від Кристинополя кращає. Буг підсилений водами двох найповажніших річок стає ширший, береги розступаються, зникають лози і краєвид стає веселіший. Піскові береги дозволяють на купіль, з якої при кожній нагоді користаємо. Здалека видно Сокаль, де стаємо на нічліг другого дня вечором. Заопікувалися там нами незвичайно гостинно.

У Сокалі прикрий час. У місті йшли саме арештування у звязку зі сокальськими подіями. Мешканці пригноблені, місто притихло. Тяжка атмосфера.

В понеділок покидаємо Сокаль. Зараз за Ультівком осягаємо давню австро-російську границю і вже до вечора пливемо здовж давньої границі. По правій руці — Волинь. Появляються численні, характеристичні для Волині, вітряки. Поволі, без поспіху обертаються крила. Легенький вітрець, сильна спека. Огортає нас дивне лінивство, не хочеться рушити веслом. Збирається на сон.

Нічліг у Старгороді, на лівому березі, ще у Галичині. Найбільше на північ висунена місцевість Східної Галичини, — село свідоме, гостинні люди. Вчора в неділю, відбувся тут фестин, були хори, деклямації. Наша господиня показує нам гарно вишивані ручники з винятками з віршів Шевченка, які прикрашували сцену підчас фестину. Незвичайно горда, бо власноручно це вишивала і ніхто у селі ще таких не має.

На Волині Буг дається нам порядно у знаки. Пливе ввесь час меандрами, при тім закрути такі наглі, що 50 м. наперед нічого не видко. Пливемо дослівно в ріжні сторони світа, раз на схід, раз на захід, для відміни дещо на північ, а то завертаємо на 180° і пливемо назад у сторону Галичини. Спершу нас це бавить і сміємося з вихилясів ріки, одначе зчасом почало нас це дратувати, тимбільше, що тяглося кілька днів. Трапилося таке, що пливемо пів дня, а під вечір ми на другому кінці села, з якого випливли по обіді. Не є це величаві закрути Дністра, якими теж можна плисти цілий день, щоби вечір опинитися 5 км. від місця випливу, де видко перед собою на кілька кільометрів, але це сотні дрібненьких закрутів, від яких аж руки терпнуть у боротьбі з течією. Дещо відпочинку маємо під Амбуктовом, де є мілий прорив Буга і на просторі кількох км. пливемо незвичайно скоро. Течія дуже сильна, береги камінисті, без закрутів.

За Амбутковом Буг вернувся на своє. Знову всякі закрути. Осолоджують нам плавбу чудові пляжі і чистенький пісок, які находимо майже на кожному закруті. Користаємо з тих пляж кілька разів денно, тимбільше, що погода ідеальна, сонце парить немилосердно.

Дещо цікавого є у Стрижові. Над берегом розсілася велика цукроварня, а ріка на просторі цілого км. завалена барками, якими довозять до фабрики бурячки та розвозять цукор. Барок тих є тут понад 50. Стоять також при березі два пароплави, які служать за льокомотиви. Начіпає такий пароплав кілька барок, як вагонів у поїзді і тягне їх куди треба. Тепер усе мертве і порожне — очікує осінньої кампанії.

По тижневій плавбі ми вже в Устелузі, містечку знаному дещо галичанам. Буг дістає доплив Лугу і помітно ширшає. Зате чекають нас інші прикрощі — мілини. Ріка так висохла, що майже у кожному місці можна перейти її вбрід, при чім рідко коли вода сягає вище пояса. Дотого приходять ще тні і паличи, якими Буг засіяний та які кожної хвильини можуть передіравити тоненьке дно каюка. Пливемо ду-

Своїми здібностями, своєю віддамістю для влади, Любченко звернув на себе увагу і його призначили на дуже відповідальне становище у тому часі — голови правління „Сільського Господаря" — всеукраїнського обєднання сільськогосподарської кооперації.

Річ у тім, що за революції буйно, майже стихійно, розвинулася по свій Україні, сільськогосподарська кооперація, суто селянська та являла собою могутню, хоч і за мало зорганізовану силу, з якою треба було вже цілком поважно числитися окупаційній владі. Отже розпочали майже безупинні реформи в цій галузі, диктовані згори, кооперативні обеднання то ліквідували, то відновлювали, то цілком реформували, а кооперативна сітка примушувана була платити щораз нові членські вкладки і ліквідувати заборгованість своїх членів. У наслідку таких „реформ" чи лак шикан, кооперативні станиці приходили до висновку, що бути нескооперованими може економічно вигідніше, ніж скооперованими.

І в реалізації цього хитро задуманого пляну на знищення української кооперації Панасові Любченкові належала львина частина роботи. У нагороду за це після ліквідації самого „Сільського Господаря", обрали Панаса Любченка на одно з найпочесніших становищ в УСРР, на секретаря ЦК КП(б)У.

Це були часи ферментації в лавах КП(б)У після ліквідації шумськізму, максимовичизму, хвильовизму (як партійного явища), треба було за всяку ціну мати в секретаріяті партії не тільки свою, віддану Москві людину, але і таку, яку вважалиб за свою і всі ці тоді ще численні в партії колишні боротьбісти, укапісти, що завжди з

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевіше у фірмі
І. ШАПІРА, Львів, Личаківська ч. 1.

незадоволенням ставились до надсиланих з Москви емісарів, треба було, щоб ця своя людина могла бути в курсі українських настроїв в партії.

Любченко умів бути вдячним за нагороду не тільки словами, але й ділами.

На весні 1930. року він виступив у голосному судовому процесі СВУ, як громадський обвинувач в імені Центральної Ради Професійних Спілок України, тобто ніби від усього зорганізованого українського громадянства. На тому процесі Любченко вважав за відповідне виступити під маскою звичайного брутального большевика з демагогічними закликами, з цинічною поведінкою, з отвертим знущанням над беззахисними

же обережно та не надто помагає, бо східньовене плесо ріки не дозволяє скоро зорієнтуватися, де мілина і де скриті під водою палі. Час до часу треба висідати з каюків та перетягати їх через мілину на глибшу воду.

Минаємо славне колись Городло, тепер незамітне жидівське містечко та дальше боремося з мілинами. Під Дорогуськом з трудом перетягаємо каюки попід міст, бо ціла ріка на просторі кількасот метрів заволена дарабами. Перед кожним мостом мусять її розбирати і лише частинами перепускати попід міст, а це забирає через цілий день часу. Друга переправа жде нас в містечку Свіря (цікаве містечко з двома солтисами — католицьким і жидівським). Є тут міст заставлений на понтонах, якого середня частина рухома та відчиняється, коли пливуть більші судна, причім переплив можливий лише тою середною частиною, бо бічні задротовані кільчастим дротом. Міст такий низенький, що сидячи в каюці рукою дістаємо до стелі. Течія така сильна, що тяжко потрапити між понтон. В останній хвилині, вже під мостом, бачимо, що якийсь мудрий рибалка розвісив собі на мості довжезні сіти, які звисали майже до волй. Вертатися не було змоги, течія не пустила би нас, можна би розбити каюк. Натискаємо ще раз з цілої сили веслом і в повному розгоні наїжджаємо на сіти. Сухий, короткий тріск і ми пробившися виплили на чисту воду.

Ми вже на Холмщині. Ще одно „цікаве" містечко — Опалин. Повно тут жидів з Холму, які зїхалися сюди на свіже повітря. Хати нужденні, дерев'яні, ринок забудований мікроскопійними хатинками. Дещо стає нам веселіше, коли в самім ринку стрічаємо гарну кооперативу, а в ній повно людей. Ночуємо тут у дуже інтелігентного господаря, який брав участь ще у російсько-японській війні у світовій війні був уже прапорщиком. По революції у Росії сам зголосився до української армії. До пізньої ночі слухаємо його цікавих оповідань.

(Докінчення буде).

МАТЕРІЯЛИ осінні, зимові **на убрання — плащі — костюми — вже надійшли**
СКЛАД **„ЛЕЩКІВ"** СКЛАД
Львів, ул. Коперника ч. 2. 4—11

підсудними. Але його добре літературно збудована, майже талановита промова дуже відріжняла ся від промов інших обвинувачів: тоді, як жид Михайлик, як росіянин Биструкоз виявляли у своїх промовах зоольогічну ненависть чужинців до „жовто-блакитщини", до „петлюрівщини", Любченко висловлював ту свою ненависть, як українець, так само, як український селянин, що часом ненавидить рідного брата за заорану межу, за зрубану вербу на городі...

Промова та була промовою стовідсоткового українця, але українця яничара, ренегата. У промові тій він говорив про перемогу, але не про перемогу Росії над Україною, а червоної України над Україною жовто-блакитною... І голосно, впевнено, переможцем вигукував Панас Любченко, що „залізна мітла ДПУ вимела назавжди з України всю націоналістичну наволоч". Здавалося, що справді червона Україна, Україна Хвильового, Скрипника, Любченка перемогла жовто-блакитну Україну, Україну Арсеналу, Крут, Мотовилівки, Базару. Здавалося, що засудженням членів СВУ закінчено ферментацію на Україні, що це кінець всяких хвилювань.

Але незабаром виявилося, що це був тільки початок, але незабаром виявилось, що вся селянська Україна єдиним фронтом економічного саботажу повстала проти московських окупантів.

Ситуація для Москви ставала справді грізна, і вона мобілізувала дослівно все, щоб локалізувати, здушити, пригасити цей вибух.

Пощастило.

А щоб викорінити рештки жовтоблакитної зарази на Україні, з Москви відрядили туди з надзвичайними уповноваженнями Постишева і Балицького з цілим штабом певних партійців, спритних чекістів.

Отже на чолі України став московський емісар-диктатор, секретар ЦК КП(б)У Постишев зі своїми найближчими помічниками: Станіславом Косіором, Миколою Поповим і Панасом Любченком. Разом вони, з допомогою спритного „старого чекіста" Балицького, учня самого Дзержинського, вогнем і мечем випікали заразу, проводючи чистку в партії та по установах, разом цькували в пресі оточеного вже з усіх боків старого Скрипника, що теж захворів на цю заразу, разом знущалися з нього по смерті його.

Наприкінці 1933. року Панас Любченко на партійному з'їзді знову виголосив блискучу промову про перемогу над жовто-блакитною Україною, про славний рік перемоги, рік 1933. І знову нагорода: призначили його на чільне становище на Україні, головою уряду рядянської України, головою ради народніх комісарів УСРР!

І знову промови, віддана праця, пошана, фотографії по газетах, часті подорожі до Москви, Кремль, ласкава протекція самого „вождя партії і народу"!!

Чогож уже більше чекати навіть амбітній людині: досягнено все, можна спокійно і віддано продовжувати працювати, дякувати за нагороди...

Проте, на „квітнучій Україні" ставало все неспокійніше і неспокійніше, ніщо не помагало в боротьбі з „жовтоблакитною гидрою петлюрівщини": наче в легенді замість одної зрубаної голови виростало кілька нових і дослівно в кожному місті, в кожній установі виглядали ці голови...

Ніщо не помагало...

Непевний, невідповідальний був ЦК КП(б)У, довелося заслати за кару самого Постишева, непевне було ДПУ, довелося заслати самого Балицького...

Посадили на стілець секретаря ЦК партії мудрого Менделя Хатаєвича.

Непевне виявилося військо на Україні, довелося розстріляти командира військової київської округи, ніби легендарного хороброго колись Якіра, довелося розстріляти його помічника, основоположника і довгочасного командира українського червоного козацтва, чернигівця Примакова...

І ніби якимсь туманом прикрито Україну зовні, нічого не видко, нічого не чути, що саме робиться там...

Але і мудрого Менделя Хатаєвича вже проголошено ворогом народу, ворогом народу став ся уже і такий певний, відданий ще недавно Микола Попов. А це найкращі з найкращих, секретарі ЦК партії, щож казати за всю партію!

І нарешті крізь цей туман знов пролунав уривчастий стріл!

Це не розстрілювали когось за чергою, ні, це голова уряду радянської України Панас Любченко вважав за краще, за гідніше для себе забити себе, ніж іти на каяття, на комедію суду над ним... Дивна річ, ішли на це і жид Якір і росіянин Тугачевський і безліч інших, але українці, навіть не військові, Хвильовий, Скрипник, Любченко вважають за краще забити себе, ніж іти на це. Не знаємо, що саме там сталося, але знаємо, що й у яничарів і ренегатів настає час, коли вони хочуть виправити свої помилки, очистити свої гріхи...

Зі смертю Панаса Любченка розвіялась остання легенда, остання фікція про можливість співіснування України з Москвою, зі смертю, з самогубством Панаса Любченка впала вже ли-

тера „У" з назв УСРР та КП(б)У, з самогубством Панаса Любченка починається доба вже нічим незамаскованої Малоросії, правда, ще з „Запорожцями за Дунаєм", з „Безталанними", з гопаком, з „Закувала та сива зозуля", з [illegible] Тичини:

Чуєм слово Леніна —
Україні жити!
Чуєм слово Сталіна —
В одній сімї жити!
Леніна, Сталіна
Будем боронити !

Наступником Панаса Любченка став нікому невідомий якийсь Бондаренко, якого єдина вартість у тому, що його назвисько кінчається на „енко". Те „енко" все таки Московщині потрібне, може нині, після самогубства Панаса Любченка більше, ніж колинебудь.

Своїм самогубством Панас Любченко може і не викупив усіх гріхів своїх перед батьківщиною, але показав ясно, що в жилах його текла все-таки українська кров. І при всіх репресіях окупаційної влади не вдасться в народі українським змінити його української крови...

Гл. Л.

КНИЖКИ — це найдешевша розвага в часі довгих осінніх і зимових вечорів!
Випозичальня книжок
при УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ та АНТИКВАРНІ
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУТОВСЬКОГО ч. 22.
поручає літературні твори в українській, польській, російській і німецькій мові. — Книгозбірня доповнюється постійно новинками! — Всі шкільні лектури на складі.
Місячний абонамент 1 зол.
Випозичальня відчинена від 9 год. рано до 7 год. веч.
1543 без перерви 4-10

Полісся зблизька.

ЩО МОЖНА ПОБАЧИТИ З НАГОДИ „ПОЛІСЬКОГО ЯРМАРКУ".

За два-три дні кінчиться т. зв. „Тиждень Полісся" і хто не скористав з 66 проц. залізн. знижки — довго ждатиме на чергову таку нагоду. Полісся належить до тих областей Польщі, в які дістатись сірій людині — дуже важко. А поїхати було варто.

Нереклямований у Львові (бути може, в цьому є теж своя політика, бо українців на Поліссі „бояться"), сам „Поліський Ярмарок" — ніщо надзвичайне й не переходить трафарету подібних імпрез. Кілька павільонів з претенсіями на модерний стиль і багатомовними написами „Гандель", „Рольництво", „Пшемисл" і т. д. багато діяграм і мало цікавих експонатів, павільони з капелюхами, галянтерією, порцеляною й іншим крамом, який можете легко побачити на кожній вулиці в місті. Новий є тільки репрезентативний павільон Полісся з мапами, фотографіями й образами тієї землі, новий є тільки камяний, різьблений поліський дядько в личаках, капелюсі і з веслом у руках, три-чотири клітки з представниками звірні (лис, тугач, вивірка і малий дик) та бюра побіч, у якій мав бути сом. Позатим павільон „Орбісу" з ідіотично вчепленою вежею і ріка біля виставової площі, на якій стоять брудні, неохайні пароплави з колесами по боках. Ось і все і щоб їхати оглянути це все цілу ніч — не виплатиться. Але Полісся!..

На виставі побачите його у чотирьох-п'ятьох стійлах: з народніми тканинами, виробами з дерева, з керамікою, зрештою нештудерною. Найцікавіші з цього народні тканини: біль, перетикані червоними, ріжноманітними доріжками та кольорові, роблені гейби у вишивку, такі цікаві взорами, що просто не хочеш вірити в їх простолюдну роботу. Є в них червоно-чорні, фіолетово-жовті й зелено-сірі кольори — і біля них, отих сорочок, рушників, наміток, спідниць, переміток — найбільше публики. Поза тим Полісся не побачите ні на виставі, ні в Пинську, ні навіть там, куди вам скажо поїхати „туристична обслуга": в Пинковичах, що має характер фабричної оселі, Городищу-літнищі, Дубої з II хліборобською школою і типовому жидівському нині містечку Давидгородку. Оглянувши це все, ви дивитеся здивовано на тих, що обіцяють Вам у летючці показати Полісся з його доробком (?), буйним життям (?), звичаями (?) і т. д. Треба йти шукати Полісся самому.

Це значить: підїхати 45 км. пароплавом „Ладни", „Павлом", „Ягеллом" чи іншим „Пеліканом", висадитись у першому скраю селі, найняти перевізників-веслярів і вйо! На Піну, на Струмень, на Припять, Гнилу Припять і озеро Нобель!

*

Трицятьшість і пів тисячі квадр. кільометрів землі — це пів Галичини, одна пята з цього — неужитки і це називається поліське воєвідство. Міліон стотрицять тисяч душ, з того 78 відс. анальфабетів — це населення того воєвідства. Яке воно — цього з книжки не вичитаєте: статистика офіціяльна начислить Вам 164 тисячі поляків і 54 тис. українців. Білорусів у цім воєвідстві більше, як нас, бо офіційно 75 тис. Зате є тут аж 707 тисяч — три чверти міліона! — таких, для яких щойно шукають назви. Урядовці адміністрації звуть їх „полєщуками", їх мову „полєщуцкою", „Мали Рочнік Статистични" й Опйола „тутешніми", а „Орбіс" у своїх летючках ще простіше: „тубильцами". Ще кілька цифр? Жидів 133 тисячі і в Пинську вони творять 64 проц. населення, самоходів на все воєвідство 4 (так, чотири!), дороги такі, що на будову їх треба 450 міліонів золотих, а темпо їх будови таке, що будуть за 140 літ. Вісімнацять тисяч кв. кільометрів лежить поза можливістю експльоатації і хліборобської культури. Чи тоді дивно, що серед цього всього живе собі якесь плем'я „тутешніх" та так тягнеться до західної культури, що аж пан Опйола був тим зворушени?..

Я бачив сотки тих „тутешніх" і тих „тубильців". Нічого собі люди, як ми. Пустили напр. на „Ярмарку" перед публику „тубильче веселе". В перших лавках сидять поліцаї. Бороватий „дятько" в личаках і кашкеті грає на скрипці, парубіка в білих штанах і такій сорочці — на гармошці. Якась „культуртрегерка", міцна, крижиста баба в капелюсі, з папіроскою в зубах, шпіцрутою в руці й поглядом плянтатора дає знак рукою. Скрипка грає, гармошка грає. На сцені дівчата, баби, в чудових поліських строях. Враз починають:

„Ой, кувала зозуля, по лісі ходила,
Сидить, сидить наша Ганна, руки заломила,
Ой, не лом-же руки, Ганю, не ломи.." —

а ви слухаєте і не можете з дива вийти: От, клят! українці! Куди зайшли! Винародовлюють „тутешніх" тай годі! Так-так, пане Опйола і пане генерале Галіцо! Бо ніби чому ввесь час співають чисто-українською, дзвінкою мовою з домішкою двох-трьох місцевих слів, чому свати, свахи, молодята — всі також тією мовою говорять і то навіть поза сценою, наприклад у „порті", на доріжках „Ярмарку"? Чому спеціяльно балакають по українськи, коли немає тієї „культуртрегерської" язі, а навіть до неї „дятька" зі скрипкою каже: „Прошу старосьціни, я вже їй-бо не можу грати!" Не саботаж тобі?

Коли ми після 8-годинної їзди під вечір серед ночі (дві панни Г., пані Г., ред. К., дир. Е. і нас двох) побачили світла на березі і наказали кораблеві „Павлові" причалити, до берега підійшов гурт „тутешніх тубильців". Ці були вже „цивілізовані" і хоч ми до них говорили по їхньому, відповідали по польськи. Бо „культура" йде швидко, навіть цими бездоріжними поліськими багнами. Але десять хвилин пізніше ми вже всі говорили однаково: по українськи і бідному „тубильцеві" тремтіли губи під сивими, як сніг, вусами:

Фірма КРАТЦ і РАЙС
ЛЬВІВ, КАЗИМИРА ВЕЛИКОГО 22.
дістала вже і поручає на цей сезон найновіші матеріяли з першорядних бельських фабрик, як Моргенштерн і ін. та ориг. англійські. 1—5

ЛЄОН АНДОР.

Таємничий князь.

У малому містечку діялися рідко незвичайні речі. Життя плило страшенно одноманітно. Аж нараз, одного дня — сензація! На ринку уполудне зібралася на корсі публика перед величезною афішею, поруч якої стояв мужчина у фраку з маскою. На афіші можна було прочитати:

Таємничий князь Салямандер!!

Його обличчя не бачив досі ніхто. Найкращий гіпнотизер і телепат. Дає єдиний вечір у великій салі „Культури". Салямандер не приймає нікого приватно! Салямандер не видає ніяких автограмів! Салямандер з ніким не розмовляє!

Білєти вступу у передпродажі у крамниці Шпатца!

Крамниця Шпатца вже давно не бачила так багато клієнтів. Кожний хотів довідатися щось ближче про Салямандра, але Шпатц не знав нічого. Вечір зорганізував листовно Салямандровий секретар. Урядовий дозвіл та афіші теж прийшли поштою.

Публика не задовольнялася такими інформаціями і цікавилася таємничим гостем. Нарешті всі дізналися, що це член одної королівської родини, яка втратила престіл, через що він не хоче відкрити свого обличчя. Білєти розкупили митю. Саля була повна. У такому містечку це нагода для дам показати свої нові сукні та старі дорогоцінности. Жіноцтво у вечірніх сукнях, панове у смокінгах. Бриліянти, що сяли на пальцях, шиях і в ухах були доказом, що і тут є багаті люди.

Таємничий князь приїхав до міста на пів години перед виставою. Під довгим сірим плащем, покритим пилом, мав він фрак. З маскою на лиці, подав недбайливо руку Шпатцові і щез у гардеробі. Його секретар був теж якийсь чудак. Коли робив обрахунки із Шпатцом — не відповідав на його запити, якби його навіть не чув.

Точно в 8-ій два удари в гонг заповіли початок вистави. Завіса пішла вгору. На салі чути було таємничий шум. На сцені було напів темно — тло і боки мали чорні драперії. Що-третя лямпа горіла і вона теж була за жалібним серпанком. Посередині сцени стояла т. зв. еспанська стіна, перед нею столик і крісло — більше нічого.

Князя Салямандра зустріли слабі оплески. Його гарно скроєний фрак охоплював із грацією його стрункий, елєгантну стать. Маску, яку мав на собі, всі знали із плякатів. Він сів свобідно за стіл, заложивши ногу за ногу і мав коротенький виклад про гіпнозу та телєпатію. До цього додав трохи вражінь із своїх індійських подорожей, описуючи таємничі святині, фанатичні секти, чудотворні будійські статуї і жертви, які приносять поганські священники з людей своїм кровожадним богам. Виклад був першорядний; прелєгент мав приємний голос, оповідав свобідно і вмів зміцнювати враження. Підчас того видко було, як його очі стежать за публикою.

Його телєпатичні експерименти були зручні, але не нові. Після них прийшли продукції гіпнотичні. Хто хотів сам зголошувався на сцену, але деяких гіпнотизер вибирав сам. Вибрані йшли неохоче, але соромилися сказати „ні". Князь вів кожного за еспанську стінку і звідти кожний за хвилинку виходив у сомнамбулічному стані. Накази, які видавав князь були невинні та нешкідливі для загіпнотизованих. Цікаве було те, що особи загіпнотизовані вернувшися на свої місця зараз там засипляли.

Салямандер пояснив глядачам чемно:

— Вони мусять бодай десять хвилин виспатися, щоб не мати болів голови. Я не міг би це брати на свою совість.

У першому ряді вже всі спали спокійно. Нараз два удари в гонг дали знак, що князь хоче сказати щось важне. На салі запанував святочний спокій.

— Мої пані і панове! Дозвольте на десять хвилин перерви, щоб сонні могли прокинутись. За той час я приготую для них деякі несподіванки...

І щез за завісою, яка переділяла сцену від салі.

Публика бавилася на перерві сонними, які прокидалися з тяжкого сну. Кожний із них протирав очі і питався, що з ним трапилось? Тоді була нова притока до сміху для сусідів. Кожний шукав за чимось, що йому бракувало... „Мій годинник... моя папіросниця... мої перли... Мій Боже! Мої ковтки! Мій портфель!"

Саля ставала щораз гамірливіша.

Бурмистр, якби щось злого передчуваючи, вибіг перший до роздягальні, кажучи:

— Він нас усіх ограбив!

За ним побігли деякі сусіди.

У роздягальні можна було бачити цікаву сцену. Перед дзеркалом на підлозі лежав новісенький фрак Салямандра, його лякери та його перука. Одно слово: вся зверхня таємнича поволока князя... На отомані лежав його секретар у глибокому сні.

У метушні хтось відкрив на маленькому столику лист до бурмистра. Коли його роздерли — прочитали таке:

„ВПоважані Панство! Вибачте мені, бо я сам цього жалую, що в заміну за Вашу гостинність зробив Вам таку неприємність. Але таке вже — життя. В останньому часі я мав великі втрати і фінансові клопоти і мусів собі якось порадити. Кожний з вас може легко перенести малу втрату. Не раджу за мною шукати. Мій „секретар" нічого не винен і не знає про мене нічого. Я заангажував його два дні тому під гіпнозою і він усе робив, не знаючи, що робить. Дозвольте вложити подяку вашому гостинному містові.

З високим поважанням
Салямандер".

P. S. - Пані бурмистровій прошу сказати, що дами з вищого товариства не носять фальшивих ковтків"

Переклав В. Г.

— Ви нам, пани, вибачте. Такі пани, як от ви, не приїздять ніколи. А тамті вимагають, щоб до них по польськи, тай ми вже так до панів звикли говорити...

Жінки „тубильців" стояли в куті і перешіптувались:

— Йой-бо, ці пани так говорять, як ми! — А одна відважніша підійшла до стола, за яким ми їли: — Хіба воно можливе, щоб пани були та й так говорили, по нашому?

Ми підтвердили: — Чуєте-ж, газдине, ні?

— Боже, як хорошо! — й аж руками сплеснула.

Потім ми довідалися, що в селі від літ ніхто не бачив і тепер не бачить української газети. Що польська кооператива, польська школа і в крамниці „Новіни Полеске". Але водночас ми довідалися, що рік тому паляч з одного тартаку був у Луцьку і привіз пять книжок.

— Українські були. Ой, хороші! Тай читали-ж, читали! Сходилися тай слухали. Як почали по селі ті книжки читати, геть порозносили. А до Луцька далеко!..

Ред. Л. дав „Діло", яке взяв був надорогу, одному з „тубильців". Всі побігли розглядати:

— Йой-бо, таке саме, як у тих книжках! Наше!..

Як ми тоді жалували, що кожний з нас не взяв по книжці-дві! Аж сором нам був і гріх вичувався нам за душею. Але коли я їхав на Полісся, радили мені нічого не брати, мовляв: „До Берези недалеко, скажуть, що агітуєш..."

— Ото тільки жаль, що діти вже не вміють читати по українськи. Старші, що вміють, своїх дітей учать. Тільки букваря нема. Друковане навчили, а писати трудніше...

*

За стодолою, в якій на гострім поліськім сіні поклали нас на свого виробу рядна спати, шуміли вільхи. Типові дерева цього краю. Дерева, як ці брати знад Прип'яті: видержують у таких умовинах, в яких нормальне життя з першого погляду неможливе.

Десь біля четвертої вранці я вийшов зі стодоли, просто на вікно в хаті вліз. Світилося. Два сини нашого господаря, якого пан Опйола зарахував би до „тутешніх", читали — хоч може й незрозуміле їм у всьому — „Діло". Чи не лягали ще, чи вже встали — не знаю.

Далеко, десь далеко світало.

Осип Матейко.

—o—

Величаве свято вулецької дільниці у Львові.

В неділю 12. вересня ц. р. відбудеться у Львові давно вичікуване врочисте посвячення угольного каменя під будову церкви св. Івана Богослова при монастирі СС. Василіянок. Чину посвячення довершить Митрополит Кир Андрей Шептицький, при співучасти численного духовенства та процесій усіх львівських церков.

На програму свята зложаться м. і.: 1) Посвячення і вмурування в запрестольну стіну грамоти, яку виготовив наш молодий мистець п. Св. Гординський. Текст грамоти глибоко обдуманий і зредагований д-ром М. Чубатим. 2) Учасники свята впишуться у „пропамятну книгу" цієї церкви. Представники наших установ та організацій зволять прибути на свято з печатками своїх установ; у кого це звязане з труднощами, то на телефонічне повідомлення „пропамятну книгу" принесуть заінтересованим установам чи особам до їхньої домівки в ціли вміщення підписів і стемпілі. (Телефон Монастиря СС. Василіянок).

Багато вже є ктиторів і благодітелів, котрі зложили на будову цієї церкви найменше по 500 зол. При помочі Божій мури церкви сягають вже до половини вікон, а до найближчої неділі матиме наше громадянство змогу оглядати дальші поступи будови. Та до витягнення мурів під дах треба ще коло 30.000 зол. Тому Комітет просить далі складати жертви, бо іншої дороги і засобів до здвигнення нашого храму Божого не має.

Сподіємось, що в першу чергу наші економічно-господ. установи прийдуть з підмогою нашій роботі; деякі з установ уже дали поважні жертви чи то в готівці чи в натурі, деякі обіцяли дати, тому просимо памятати, що двічі дає, хто зараз дає! Як здобудем потрібну готівку, то до зими церква наша буде під дахом.

Свято посвячення угольного каменя повинно стягнути на вул. Потоцького в найближчу неділю десятки тисяч вірних зі Львова й околиці. Віримо, що кожний з учасників, побачивши прегарну будову, докине до неї теж рядо свою цеглку.

Величаве всенародне свято в Камінц. Струм.

ПОКЛІН ПРОБУДИТЕЛЕВІ ГАЛИЦЬКОЇ ЗЕМЛІ. — ПОСВЯЧЕННЯ ПРАПОРУ ФІЛІЇ „ПРОСВІТИ". — ПОХІД І ДЕФІЛЯДА. — ЮВИЛЕЙ НА АКАДЕМІЯ.

Рідно віддало поклін громадянство Камінеччини пробудителеві Галицької Землі незабутньому Маркіянові Шашкевичові, який працював і закінчив передчасно своє життя в 1843 р. у с. Новосілках цього повіту. Неділя 5. ц. м. на довго залишиться у памяти українського громадянства Камінеччини і сумежних повітів, що взяло масову участь у всенародньому святі з нагоди 100-літньої річниці появи „Русалки Дністрової" та посвячення прапору Філії „Просвіти" ім. М. Шашкевича у Камінці Струмиловій. Під столітніми липами на цвинтарі біля старенької церкви св. Миколая, в якій колись молився о. Маркіян, відправив торжественну Службу Божу о. **мітрат Базюк** в асисті заступників декана о. **П. Задворняка, о. М. Сиденького, о. І. Андрушишина та о. Пелеха.** Діяконували **о. Любінець** і студ. богослові **Давидович.** Перед престолом, прибраним національним і папським прапором, зеленю та килимами засіли два представники Матірнього Т-ва „Просвіта" з головою **проф. І. Бриком,** представник УПР **пос. В. Кузьмович,** старенький о. шамбелян **Цегельський,** голова Філії „Просвіти", представники місцевих повітових товариств та сумежних повітів, представник „Діла" та куми філіяльного прапору. За ними уставилися просвітяни з кільканадцять сіл з таблицями з назвами місцевостей. Негайно по Службі Божій відправлено ще панахиду за душу Маркіяна. З черги о. крил. **Ю. Дзерович** виголосив зворушливу проповідь про переломове значіння появи „Русалки Дністрової" в історії відродження українського народу. В доказ пошани і глибокого пієтизму до діла М. Шашкевича склав символічний цілунок усіх присутніх на його „Русалці Дністровій". Величаве Богослуження і проповідь зробили на зорганізовані маси, що залягли просторий цвинтар, незатерте вражіння. Підчас богослуження співав увесь час мішаний хор читалень „Просвіти" з Камінки Струмилової і Сільця Бенькова під управою п. Лехнюка.

Після того о. мітрат Базюк з духовенством посвятив прегарний прапор Філії Т-ва „Просвіта" ім. М. Шашкевича, що його тримав підчас богослуження один із найстарших членів основників читальні і філії в Камінці п. **Прокіп Свенціцький.** На одному боці прапору, що його вигаптували в „Українськім Народнім Мистецтві" у Львові, видне портрет покровителя філії М. Шашкевича, кисти відомого мистця проф. Буцманюка з чотирьома гербами старої галицько-волинської держави і Запоріжжя. На другому боці розгорнена книжка з написом: „Учітеся, брати мої, думайте, читайте" і т. д., а по боках вигаптовані назви 28-ох сіл з читальнями „Просвіти", що їх обединує тепер Філія „Просвіти". Береги прапору обрамовані національним золотистим гербом на блакитному тлі. Вершок жердки прапору закінчений позолоченою книжкою з биритим написом „Учітеся, брати мої", що її виконав наш золотник Степан Фединський. Посвячений прапор передав о. мітрат Базюк до рук голови Матірнього Т-ва „Просвіта" проф. І. Брика та голови філії старенького о. шамбеляна Цегельського. По пригадній промові голови Матірнього Т-ва та многоліттях вирушив зпід церкви уформований похід через місто. За добре вишколеною орхестрою з Мостів Великих і філіяльним прапором, що його ніс **м-р Б. Лавинович** у товаристві двох дівчат у прегарних національних строях з Незнанова, ступали: голова проф. І. Брик, пос. Кузьмович, о. крил. Ю. Дзерович і голова ділового комітету адв. д-р Мінко. За ними йшли представники товариств і делегати зі Львова, Жовкви, а далі просвітяни з 25-ох сіл.

Коли похід дійшов до трибуни напроти великої мурованої церкви, голова Матірнього Т-ва і Філії, о. мітрат Базюк, о. крил. Ю. Дзерович, пос. Кузьмович та голова ділового комітету і представники зі Львова заняли з правом місце на трибуні та відобрали дефіляду. Зорганізовану участь у поході взяли читальні з таких місцевостей: 1) Камінки Струмилової, 2) Батятич, 3) Добротвору, 4) Сільця Беньокова, 5) Братишева, 6) Соколі, 7) Желехова Великого, 8) Незнанова, 9) Руди С. Габлин, 10) Руди С. За Бугом, 11) Банюнина, 12) Стриганки, 13) Нагірців, 14) Тишиці, 15) Спаса, 16) Якимова, 17) Ямного, 18) Стрептова, 19) Дернова, 20) Лапів Польських, 21) Соколова, 22) Вирова, 23) Таданя та 24) Деревлян. У поході взяло участь коло 5.000 осіб. Не менше наших людей йшло на жаль хідниками вулиць, бо староство заборонило взяти зорганізовану участь читальням Бузеччини. Численно зібрана публика горячо оплескувала головно тих учасників (ць) походу, які були в народніх строях. Похід перейшов попри трибуну на громадський острів на ріці Бузі, де в год. 2.15 пополудні голова Філії о. шамб. Цегельський відкрив бадьорою промовою ювилейну академію. Його трикратне „слава" в честь М. Шашкевича підхопили присутні так, що воно відбилося могутнім відгомоном у цілому місті. Після того збірний хор уложений з членів (ок) майже усіх читалень „Просвіти", понад 1000 осіб, відспівав під орудою п. **Гіжевського,** філіяльного організатора, „Просвітянський гимн". На дальшу програму склалися: вступне слово голови І. Брика, який закінчив його присягою на просвітянський прапор; виступи міш. хору, що відспівав пісні „Підлися", „Не згасайте, ясні зорі" та „Єднаймось, діти України"; одногодинний реферат о. Ванчицького про історію „Русалки Дністрової", збірні деклямації дівочих і мужеських гуртків та виступ дутої орхестри, що відограла вязанку народніх пісень. Вдатний виступ дуже добре зіспіваних хорів і слова присяги, що її повторили всі присутні за головою Матірнього Т-ва, зробили велитенське вражіння. На свято наспіло кілька письменних привітів від місцевих повітових установ, з Буська, Жовкви і від Головної Управи Рідної Школи у Львові. Це дійсно величаве свято закінчилося відспіванням національного гимну.

Слід згадати, що діловий комітет свята під проводом адв. д-ра Мінка виявився дуже добре зі свого нелегкого завдання. Зате масова участь нашого громадянства у святі, зразковий лад (треба завдячувати головно д-рові Сайкевичеві), дуже добре вишколення хорів (заслуга невтомного філіяльного організатора п. Гіжевського) були найкращою винагородою і признанням за кількамісячну працю. Декоративна сторінка свята вповні гармонізувалась із добірною програмою. Металеві відзнаки, що їх видала Філія з нагоди цього свята і що їх розкупили учасники свята, жовто-блакитні прапори на обох церквах, при входовій брамі до церкви і на площі, на маштах великої амфітеатральної естради, прибраної зеленю та просвітянськими гаслами з великим написом „Русалка Дністрова" радували усіх присутніх і дали найбільше вдоволення тим усім, що напрацювалися чимало і при будові естради, трибуни, престолу і т. д. Одначе найбільше мабуть радів старенький о. шамбелян Цегельський, який уже 62 роки працює невсипущо над двиганням нашого громадянства на вищий щабель національного життя. Вірний ідеям М. Шашкевича зумів обеднати працю на церковній та народній ниві. Його бадьорі слова на академії наповнили гордістю серця усіх присутніх і одночасно викликували подив та глибоку пошану до цього зразкового провідника та виховника.

м. х.

ВШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Від чорної праці по лаври мистецтва.

КАРІЄРА БОКСЕРА БРЕДДОКА.

Вже тепер американські часописи друкують цілі шпальти теоретичних міркувань на тему боротьби двох відомих боксерів, Бреддока і Шмелінга. Бреддок, який втратив був свою популярність, не сходить тепер зі шпальт американських часописів і з уст спрагнених спортових емоцій американців. Довкола його прізвища і кар'єри повстала ціла література. В ілюстрованих журналах і часописах можна найти таку його шабльонову фотографію: Джім Бреддок сидить у клюбовім фотелі, на одній коліні тримає свого синка, на другім донечку Роз-Марі, яка обіймила батька своїми рученятами за шию. Біля чоловіка сидить його жінка зі щасливою усмішкою і дивиться з любовю на свого чоловіка і дітей. П-і Бреддок є не лише доброю господинею, примірною матірю, але і найкращою пропаґандисткою для свого чоловіка. Вона попала на зовсім нову ідею, щоби зворушити серця ентузіястів боксерського спорту.

В чому лежить тайна успіху реклямових засобів п-і Бреддок? Америці остогидло вже читати та слухати ріжні менше або більше сенсаційні історії муринського боксера Джо Люіса. Америка не хотіла вже слухати ні про любовні пригоди муринського велитня ні про його скандалики ні про пияцькі авантури. Це знала дуже добре п-і Бреддок. Тому оповіла вона репортерам історію свого кохання та історію боротьби з голодом, нуждою і безробіттям зі своїм чоловіком.

Боксерські метчі Бреддока проходили з повним успіхом. Ще два-три змагання і Бреддок міг би вже був спочити на лаврах. Обоє вже думали про подорож до Ірляндії (жінка Бреддока походить з Ірляндії) і до Еспанії, де Джім хотів навчитися боротьби з биками. Нагло доля відвернулася від них. Підчас одних боксерських змагань за мистецтво зломив собі боксер обі руки. На довший час був нездібний до ніякої боротьби.

Нещастя за нещастям почало спадати на родину боксера. Всі добрі приятелі, які ще недавно вияваляли Бреддокові на кожному кроці свою прихязнь, не хотіли тепер зовсім чути про свого приятеля.

Прізвище Бреддока, яке часописи містили завжди на першому місці товстим друком, почали спихати на щораз дальші місця і чимраз меншим друком. Одного дня часописи обмежились до короткої вістки: Бреддок скінчений.

Гроші топилися мов сніг під весняним сонцем. Лікарі давали щораз нові поради, хірурги експериментували, але безуспішно. Ціла родина стануло перед маревом голоду. За той час вродились два хлопці. Приятелі дальше трималисъ осторонь. Родина боксера завзято і з загисненими зубами терпіла всі злидні. Так минали дні, тижні; так минув теж цілий рік. Бреддок, щоб рятувати свою рідню перед голодом, мусів важко працювати як пристановий робітник.

Коли вродилась йому мала Роз-Марі, Бреддок лежав важко хорий у ліжку. Ситуація була справді трагічна. І тоді цей сильний і загартований перший раз заплакав.

Від тоді все змінилось на краще. Те чого не доказали ні лікарські інструменти, ні ліки, зробила важка праця у пристані. Руки набрали давньої сили. Один із давніх приятелів, який залишився вірний, боксерський менаджер, зорганізував малий метч. Бреддок переміг і його ім'я почало знову поволи відзискувати давню славу та значіння у боксерському світі. Його шанси на спортовій американській біржі сильно підскочили. Одночасно вернулось і щастя. Бреддок, який ще перед шістьома місяцями працював у пристані, переміг зовсім мистця світу Бера.

Ця гарна зворушлива історія боксерської кар'єри, зробила Бреддока популярним. Але цій Бреддоковій славі поклав край мурин Люї. Довгого Шмелінг упорався легко з тогорічним переможцем Бреддока.

Чи Бреддок переможе Шмелінга? Це питання хвилює усіх американців.

—o—

Славні невідомі.

Слава буває химерна. Не одне прізвище переходить до майбутніх поколінь, завдяки випадкові; Герострата згадують усі тому, що спалив святиню, Нерона, що спалив Рим. Сучасні історики твердять, що наші погляди про Нерона фальшиві та кривдячі для цього шляхотного імператора. Та є й слави — осіб невідомих. Хоч їх життя, часто і прізвище, потонуло у хвилях забуття, їх постать не щезає з людської пам'яті, наче легенда або символ.

ГЕРОЙКИ СЛАВНОЇ ПОВІСТИ.

Всі знають оперу Пучінія „Богему". Вона написана на підставі повісти франц. письменника Міржс „Сцена з життя богеми". Вже за життя автора читачі гадали, що постаттю цієї повісти, головно центральна — Мімі, видумана. Тимчасом тепер один дослідник літератури стверднв, що молода фабрикантка цвітів Мімі мала за собою живий модель; вона звалася Люсіля Любе і вмерла у 1848. р. в одному паризькому шпиталі на сухоти. Деякі інші сцени змальовані в повісти Міржс запозичені від приятельки Любе — Марії Вімаль. Вімаль мав звязки з паризькою бандою вломників; коли поліція почала за нею шукати, поет змилосердився над нею і заховав її в одного приятеля. Міржс не мав до неї щастя, ані до її приятельки Любе, що йому так само подобалася і так само воліла іншого. Аж коли вона смертельно занедужала, Міржс доставив її до шпиталю, де вона вмерла. Її похоронили разом з іншими бідними так, що вона не має навіть свого гробу. Друга геройка повісти Міржс — Мюзетта — звалася Христина Ру. Приїхавши з Ліону вона стала славною модельку, завдяки своїй красі і веселій вдачі. Вона доробилася маєтку і мала власну віллю. Жадна подорожей і ще більших грошей вибралася до Альжиру. У 1863. р. вона потонула разом з усіма пасажирами корабля „Атлас".

ТОРЕАДОРКА — МОДЕЛЕМ МИСТЦІВ.

Кілька років тому померла в бідній кімнатці на бідній вулиці паризького Монтмартру старенька дама Дебріеж. Від довгого часу ніхто не відвідував її і навіть давні знайомі позабували давню красуню. Щойно звичайна звістка про її смерть пригадала знавцям мистецтва особу, що вела колись сальон і збирала довкола себе письменників, малярів і різьбарів. Багатьох із них увіковічнили її риси у своїх творах. Вона походила з Барсельони, де була цирковою акробаткою і тореадоркою. У 18-ому році вже знав її Париж. Ще й досі в Люврі оглядають відвідувачі постать „Салямбо" у творі Рівіера, і в Люксембургу різьбу Фрипе — що мають її тіло та її риси. Як довго вона була молода — а молодість її тягнулася довго — довкола неї не вгавали поєдинки та самогубства.

ПОСМЕРТНА МАСКА.

Кожний, хто приїде до Парижа і поблукає по крамницях з мистецькими памятками, той звернє увагу на одну дешеву різьбу, яку купують собі на спомин подорожні. Вона висить у неодній кімнаті паризького мистця та студента. Це посмертна маска якоїсь дівчини, що втопилася в Рені. Коли рибалки виловили раз із ріки молоду потопельницю, всіх вразила її незвичайна краса. Якийсь різьбар захоплений її класичними рисами зняв з неї посмертну маску. Від того часу ріжні письменники присвятили їй свої твори, надхнені її ідеальним обличчям. Щойно недавно один провінціяльний французький часопис приніс звістку, що ім'я цієї дівчини відоме. Саме тоді, коли вона покінчила самогубством, у Парижі щезла безслідно молода дівчина Сімона Пастеллі. Поліція стверднла тоді, що вона була в товаристві одного молодого міліонера. Молодий міліонер доказав, що він не бачив її вже від місяця. Минуло багато років, аж до редакції денника „Малий Провенсалець" зголосилася якась сповічка Сімони Пастеллі і принесла фотографію на якій були написані такі слова: „Він мене покинув. Я не можу без нього жити і волію вмерти. Вибачте мені!" Коли прирівняли фотографію Пастеллі з посмертною маскою славної жінки, стверднли, що схожість незвичайна. А проте світ уже на другий день забув, хто була ідеально гарна потопельниця. Вона живе тільки як твір мистецтва.

Увага!
Кооперативи і Галянтерійні Крамниці
головний склад трикотажових виробів як
СВЕТЕРИ чоловічі, жіночі, дитячі та шалі і реформи в найбільшім виборі, по цінах найнижчих
поручає варшавська фірма
М. І. Міцнер
Львів, пл. Голуховських ч. 5
(над крамницею Брандштетера)
ПРИЙДИ І ПЕРЕКОНАЙСЯ 2—8

Паризькі сенсації.

В одному з паризьких нічних льокалів під час виступу одної танцюристки вибіг з авдиторії один пан із криком: „Вона не зветься Рена Сільва, а віцеграфиня Ебрар!" Аристократичне прізвище зелектризувало публіку. Сенсація висіла в повітрі. На другий день преса відкривала її таємницю.

Аристократка в кабареті.

Багато років тому батько гарної Рени став директором будови залізниць в Аргентині. Його родина виїхала з ним. Його донька у 18. р. життя вийшла там заміж за одного з найбагатших плянтаторів півден. Америки. Але життя серед дикої природи, без товариства, хутко знудило молоду аристократку. Вона хотіла виїхати кудись. І чоловік гадав, що без грошей і дорогоцінностей, вона не зважиться пуститися в далеку дорогу. Але після одної суперечки, вона несподівано щезла, не забравши із собою ані франка. Всі розпорядки були надаремні. Минуло багато часу, заки детективне бюро не повідомило плянтатора, що в одному паризькому кабареті танцює молода жінка дуже подібна до тої, яку шукають. Плянтатор виїхав до Парижа, справді віднайшов свою жінку і благав її, щоб вернулася до нього, але вона відмовила. Він гадав, що відкриваючи прилюдно її прізвище, засоромить її перед публікою. Але його вигуки не збентежили її і вона докінчила спокійно свою програму. На другий день вона щезла з Парижа, коли інцидент у кабареті перемінився у „товариський скандал". Плянтатор мусів вернутися сам до Америки. Паризька публика чекає, поки Рена Сільва знову не появиться десь під зміненим прізвищем.

Корсиканка завойовує Францію.

Найбільше популярним іменем у французьких надморських літниськах цього року було Россі. Ніна Россі була гардеробною у театрі в Аячіо на Корсиці. Хтось з паризьких директорів театрів зупинився там недавно і відкрив, що ця дівчина має прегарний голос. Щодо краси теж не було сумніву, бо вона мала вже за собою славу брата Тіна Россі, теж співака тенора і славного „Дон-Жуана". Після свого першого концерту, що приніс Ніні величезний успіх, вона обїхала всі купелеві місцевости і зразу збирала оплески. Вона ніколи не вчилася співати і не знає нот, а співає з душі. Її брат Тіно дуже невдоволений її успіхами, бо від часу її виступів пішов у тінь. Ніна теж не дуже прихильно висловлюється про нього і відмовилася принципіяльно колинебудь виступати з ним спільно. Зате імпресарії вже вивідали, що співоча пара ще має шестеро братів і сестер. Не виключене, що ще одне з них має гарний голос.

Глухий скрипач.

Третьою „сенсаційною" особою паризької хроніки є російський скрипач Борис Голомбє (r). З початку революції він виїхав із батьками в Париж і тут почав у консерваторії брати лекції на скрипці. Але тому, що підчас московських морозів відморозив собі вуха щораз тяжче було йому грати і за якийсь час він стратив зовсім слух. Покинувши консерваторію він грав тільки для себе, для власної приємности. І хоч не чув нічого, дійшов до такого мистецтва, що став мистцем. Він дає тепер концерти, які мають величезний успіх. Учені та лікарі займаються ним як рідким феноменом.

НОВИНКИ.

— **Найдешевший сезон у Черчі.** Вересень найдешевший місяць у Черчі. Недужі на гостець (ревматизм), ісхіяс, гіхт, ниркові, шлункові, нервові та жіночі недуги повинні користати з нагоди дешево і вигідно вилікуватись. Живець отворений до 10. жовтня. 1503 7—10

— **„ГАРМА", спедиційно-перевозова кооператива,** виконує: перевози меблів, товарів і т. п. та полагоджує всякі спедиційні чинности. Адреса: Львів, ул. Потоцького 11 а, м. 2. (II. брама). Тел. 111—21. 1575

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Початок викладів 1. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 8—10

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254-46.

— **Абітурієнти** академічної гімназії у Львові з 1887. р. будуть святкувати 50 ліття матури 15. вересня 1937. р. — Збірка в будинку гімназії при вул. Льва Сапіги 14. в год. 9. рано. Ярослав Витошинський, Володимир Козакевич, д-р Кирило Студинський. 1—1

— **Ученики!** Книжки нові і вживані та всяке шкільне приладдя купуйте в **книгарні „Рідної Школи", Львів, Сикстуська 20.** 599 1—2

— **Заборона імпрез.** Підгаєцьке староство з причин останніх відомих подій не видає дозволів на імпрези в цілому повіті аж до відкликання.

—**Знято заборони з завішених читалень.** При кінці липня ц. р. староство в Сокалі припинило діяльність шістьох читалень в районі філії „Просвіти", а то: в Костяшині, Лісках, Переводові, Хлопятині, Осердові та Перемислові. Проти того розпорядку філія внесла рекурси і читальні в означених річницях вислали їх до воєвідства через повітове староство. Наведені мотиви в рекурсі воєвідство прийняло і з днем 15. серпня привернуло до діяльности завішені читальні.

— **Арештування.** В Сокалі 30. серпня ц. р. поліція арештувала Миколу Марцинюка. В селі Лучицях, сокальського повіту, по переведеній ревізії арештували Володимира Короля, якого відставили до Сокаля.

— **Любка Колесса приїде до Льондону.** Льондонське концертове бюро Гольта повідомляє нас, що як минулого року, так і цього запросило воно на низку концертів нашу славну піяністку, Любку Колессу. Перший її концерт має відбутися 5. листопада в Гротріян Гал. Англійська публика дуже високо цінить мистецьку гру нашої піяністки.

Просимо Пана Кузьмінського Івана, або хто знав би його адресу подати до адміністрації „Діла" для знайомого з Чехословаччини. 1604

— **Зізд загонової шляхти** має відбутися в половині жовтня ц. р. у Львові. Польські організатори цього зізду задумують надати йому патріотичний характер, уважаючи загонову шляхту „бастіоном на кресах" та не числячися з фактом, що більшість цієї „шляхти" греко-католицького обряду.

— **Театр ім. Шевченка в Москві.** Московська преса захоплюється виставами українського національного театру імени Шевченка, який обїздить тепер Росію, і підкреслює, що цей театр єдиний у своїм роді, бо може однаково виставляти драми, опери та оперети. Театр засновано з ініціятиви українських артистів за часів Центральної Ради і до нього увійшли найкращі тодішні артистичні сили. За часів гетьмана та Директорії він зробився Українським Національним Театром і обеднював у собі більшість тогочасних українських артистичних труп. По уступленні українського уряду большевики знищили театр, а артистів поділили між полками, де вони мали розважати червоноармейців. Так було до кінця війни. Театр відновлено в 1924. р. і від того часу він істнує як державна установа. Московські часописи підкреслюють, що артистичному успіхові театру сприяє в значній мірі факт, що проводить ним „визначний український режисер Нухим Соломонович Йофе"...

— **Велика крадіж на пошті.** В поштовому уряді в Дрогобичі, Августові Ангельському, вязничному сторожеві карної вязниці на Гірці, підчас надавання грошей хтось украв з кишені пачку грошей в загальній сумі 1.000 зол. Коли стверджено крадіж, заалярмовано поліцію, замкнено всі виходи з будинку і вилегітимовано всіх людей, але злодія не знайшли.

— **Львівська хроніка.** В готелі „Сіті" при вул. Сикстуській отроїлася люміналем 25-літня Станислава Худівна з причини нещасливої любови. — На фестині при вул. Жовківській прийшло до бійки, в якій пробили ножем Влад. Кринського із Знесіння. — До шпиталю привезли Гад. Лисковського, якого на метчу в копаного мяча один із змагунів копнув у груди.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. БАТОРА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 121—7

— **Пропало 34.000 зол.** Поштовий уряд в Освенцімі вислав до філії Банку Польского в Бельську запльомбовану металеву скриньку зі сумою 34.800 зол. у банкнотах. Дирекція банку одержала пересилку з ненарушеною пльомбою, але після відкриття ствердженo брак цілої готівки. Про крадіж повідомлено негайно поштовий уряд в Освенцімі, який перевів у себе при помочі поліції дохождення та перевів пробу пакування і пльомбування грошевих посилок. Остаточно арештовано одного нижчого поштового службовика.

— **Краєва хроніка.** У Скольому померла жінка люстратора дібр братів Гредлів Стефанія Колова, нібито на серцевий удар. Наслідком донесення влада наказала ексгумацію тіла, бо заходить підозріння, що її отроєно. — В Лубянці пов. Стрий ударив у церкву підчас вечірні грім і пробивши стіну впав до середини і пробігши зигзаком щез, не зробивши ніякої шкоди. З людей одна жінка зімліла зі страху, а кількоро дітей попадало на землю. — На залізничім шляху між Рогатином і Ходоровом біля села Залужне знайшли переїхане тіло 42-літнього Адама Вонсовича, залізничого дорожника із Рогатина, що скінчив самогубством.

— **Що діється за Збручем.** Населення села Пукляків борщівського повіту над Збручем було свідками такої події по совітському боці. Зараз за Збручем, недалеко сов. прикордонного стовпа жінки і діти пасли корови. Нараз надійшов червоноармієць і велів їм відігнати худобу від Збруча. Одна жінка, що не хотіла відігнати корови, сказала: „А чому за Збручем інакше поводяться з людьми?" і до цих слів додала ще кілька слів проти червоноармійця. На те червоноармієць крикнув: „Стій, бо стріляю!" Жінка не затрималася, а тільки відповіла: „Як хочеш — стріляй!" Тоді червоноармієць стрілив двічі до неї, кладучи її трупом. На відгомін стрілів надбігла стежа з совітської застави, два старшини та два вояки. Вони забрали тяжко ранену, чи вбиту на віз і відвезли на стражницю. Це все діялося на очах населення з цього боку Збруча, кількадесять метрів від кордону.

— **Знов одна жінка змінила пол.** До шпиталю в Битомі зголосилася 22-літня Павлина Н., заявляючи, що від трьох літ завважила у себе органічні зміни в користь мужеського пола і просила, щоби перевести на ній відповідну операцію. Після щасливо переведеної фізичної корректури вона зголосилася в метрикальному уряді, де на основі лікарського свідоцтва змінено її імя Павлина на Павло. Тоді вона вбралася в мужеський одяг і стала рівною з мужчинами.

— **Медвідь роздер хлопця.** Сталося це в зоольогічному городі в парку „Зырудліска" під Лодзею, де міститься зоольогічний город. Медвідь, що находився у клітці, кинувся крізь крати на 9-літнього хлопця. Притягнувши хлопця до крати, покалічив його тяжко на голові й обох руках. Хлопця перевезли до шпиталю, де він незабаром помер.

— **Клопіт з московським годинником.** У звязку з близьким святкуванням 20-ліття большевицької революції московські часописи порушили знову питання про славнозвісний годинник на Спаській Брамі в Москві, який перед революцією що півгодини вигравав молитву „Коль славен". Ленін, почувши цю музику, наказав переробити годинник, щоби він грав Інтернаціонал. Большевицькі майстри негайно взялися до праці, але вже 15 років не можуть викінчити її, бо годинник хоч і грає Інтернаціонал, але дуже подібний до молитви, збиваючись часом на стару мельодію. Тому, що в Москві почали кружляти дивні поголоски про упертий годинник, який не хоче грати Інтернаціоналу, совітський уряд наказав дати старий механізм до музею, а на вежі помістити новий, замовлений у Празі, який справно грав би революційний гимн. Але через спізнення цього рішення не знати, чи механізм встигнуть поставити, чи Спаська вежа все таки буде вперто мовчати і в часі ювілею.

— **Велика залізнича катастрофа** склалася під Нойсом у Вестфалії. Особовий потяг вискочив із шин, при чому один вагон зовсім розбився і кілька ушкодилось. Згинуло 14 осіб, а 12 є тяжко ранених.

— **Ворошилов розводиться.** З Москви повідомляють, що совітський комісар військових справ маршал Ворошилов розвівся зі своєю жінкою Анною Михайловною. Справа тяглася поверх рік. Пані Ворошилова не хотіла згодитись на розвід і апелювала до партійних судів. На днях Ворошилов женився з 22-літньою гарною дівчиною б. танцюристкою московської опери, підпорою прімабалеріни Семйонової, жінки Карахана та приятельки Сталіна.

ВЕЛИКА КАТАСТРОФА У КОПАЛЬНІ.

СОФІЯ, 6. 9. ПАТ. У містевості Цириль (болг. Македонія) нині в копальні вугля наступив вибух земного газу. Досі видобули 26 шахтярів. Двох є вбитих а кілька тяжко раненних. Доля решти шахтярів невідома.

—o—

ВЕДМЕДІ ВТІКАЮТЬ ІЗ СССР.

ГЕЛЬСІНКИ, 6. 9. ПАТ. У північно-східній Фінляндії показались масово ведмеді. Число їх значно збільшилося тому, що до Фінляндії перейшлися ведмеді із совітської Карелії. Ведмеді ті, що втікали перед горючими лісами, схоплюють у білий день худобу фінляндських селян. Із Оулю повідомляють, що ведмеді схопили 16 овець.

—o—

ПРОМОВА МІНІСТРА ОСВІТИ В РАДІО.

Минулої неділі міністр освіти проф. Свєнтославський виголосив в радію промову до молоді на тему „На порозі нового шкільного року", в якій торкнувся теж акції полк. Коца.

—o—

ПЕРСОНАЛЬНІ ЗМІНИ У ЛЬВІВСЬКІЙ КУРАТОРІЇ.

Польська преса повідомляє, що начальника виділу середніх шкіл д-ра Юса перенесли до поморської кураторії в Торуні; начальника виділу народнього шкільництва д-ра Зайдлера і начальника загального виділу Шульца перенесли до інших виділів у львівській курторії. Начальником загального виділу призначений д-р Г. Вражей, б. урядовець університетської бібліотеки.

—o—

ЄПИСКОП ЧАРНЕЦЬКИЙ В АНГЛІЇ.

До Англії загостив Апостольський Візитатор, Преосв. д-р Микола Чарнецький. Його запросили до Ліверпулю на посвячення найбільшої католицької митрополичої катедри в Англії. Преосв. Чарнецький відправив там у дні посвячення, в неділю 5. вересня, архиерейську Службу Божу. Архиепископ Ліверпулю розіслав окремий лист по всій архидієцезії, запрохуючи священників і мірян на ту „прегарну літургію східного обряду". Українська кольонія в Манчестері вислала свій церковний хор, який складається з близько 70 осіб. Він співав до архиерейської Служби Божої.

Разом з Преосв. Чарнецьким приїхав до Англії також о. Л. Боський з Брукселі.

В неділю 29. серпня відправив Преосв. Чарнецький архиерейську Службу Божу в Манчестері для тамошньої української кольонії. Англійська преса подала обширні звідомлення про це свято, про самого Преосв. Чарнецького і про манчестерських українців.

(УКБЮРО ЛЬОНДОН).

СПОРТОВА СТОРІНКА.

УКРАЇНА — Р. К. С. 2:2 (1:1).

Україна в складі: Босий, Скрегота, Воробець; Цимбала, Гошовський, Скоцень І; Магоцький І., Скоцень ІІ, Мільош, Магоцький ІІ, Краєвський.

І знову не потрапила Україна перемогти противника, і то слабого. Дружина грає тепер дуже слабо, до того без всякої амбіції. І щож поможе добра воля Виділу і заслужений, дорого оплачуваний тренер, коли не всі грачі ходять на тренінги? Провід секції копаного м'яча мусить гостріше взятись до необовязкових грачів, бо виданий гріш піде на марне. Ще такі одні змагання — Україна готова стратити своїх численних симпатиків.

Щодо поодиноких грачів, то воротар Босий непевний, оборона за м'яка і зовсім не вдоволила, у Скреготи замітний брак тренінгу. В помочі грав добре і з серцем лише Скоцень І., Гошовський не мав свого дня, а Цимбала грав таки цілком слабо. Нападу не можна тепер просто пізнати, це лише тінь такої ще недавньої світлости. Вставлення Магоцького ІІ. було промахом; цей грач до першої дружини в Окружній Лізі вині цілком не надається; він дуже повільний, з примітивною технікою, тому паралізував усі заграння своїх співграчів. Скоцень і Мільош зовсім не у формі. Ще найкраще розмірно грали Краєвський і Магоцький І.

Р. К. С. представляється слабо. Грачі технічно невироблені, але мають бодай амбіцію й охоту до гри. Найкращий грач у них — це Найман у помочі.

Хід гри: З початку перевага Р. К. С-у, але напад його стрілає весь час нецільно. Україна переводить кільна наступів, яким бракує викінчення. Мільош і Скоцень пробують комбінувати, але акції рвуться на Магоцькім ІІ., Краєвський, здавний на власні сили, небагато може зробити. У 27. хвилині стріл Краєвського в стовп добиває Мільош і 1:0. У 32. хв. вирівнює противник з карного за руку Скреготи. До кінця першої половини без змін.

В другій частині Краєвський грає на лучинку, а Магоцький ІІ. на крилі. Чорво-червоні мають перевагу, але всім, врештою останнім акціям нападу бракує пляну і скорого, негайного рішення. У 23. хв. Магоцький І. стріляє скісно на ворота й оборонці Р. К. С-у випадають мяч до власної брами. Україна веде 2:1. Здавалося, що Україна ще побільшить брамкове конто, але несподівано Р. К. С. має більше з гри і в 35. хв. вирівнює з вини задів України.

Видів коло 1.500. Судив п. В. Кухар.

УКРАЇНА II — Р. К. С. II. 4:1 (3:1).

Добра гра резерви України, для якої ворота добули Кіндій 2, Король і Зубач. В Україні ІІ. подобалася трійка нападу, Лісевич і Король у помочі та Олійник в обороні.

ІНШІ ВИСЛІДИ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ЛЬВІВ. **Погонь І Б. — Корона 5:4 (1:1).** Ці змагання могли бути доброю лекцією для змагунів України, як треба грати. І Корона і Погонь І Б (дружина юніорів) змагалися з подивугідною амбіцією й запалом до самого кінця і боролися твердо за кожний мяч. Корона була дружиною ліпшою, але Погонь мала більше щастя і тому виграла. Корона вела в другій половині мяч 4:1 і мала, здавалося, певну перемогу. Тимчасом, Погонь натиснула і стріляла в коротких відступах часу двоє воріт, а потім прийшла несподіванка: буквально в двох останніх мінутах зуміли юніори Погоні не тільки вирівняти, але й стрілити пятого гола і так зійшли з грища переможцями.

ЛЬВІВ. **Чорні — ІІ. Сокіл 3:0 (2:0).** Цим разом ІІ. Соколові не повелося і він мусів провід у табелі віддати Ресовії. Чорні виявилися дружиною більше вирівняною і твердшою, тому виграли заслужено.

СТРИЙ. **Гасмонея — Погонь-Стрий 3:0 (1:0).** Вислід є великою несподіванкою, бо виграти чужій дружині на горячому стрийському терені не так то легко, тимбільше, що Погонь перемогла минулої неділі високе (7:2) самбірську Корону, яка виявляє значну поставу форми. Жидівська дружина мала весь час перевагу, до того її напад стріляв багато і цільно. Суд. вав п. Романець з Перемишля.

ГУШІВ. **Ресовія — Чувай 3:1 (2:1).** Третя з черги програла Чувая в цьогорічних мистецтвах. Перемиська дружина грала, не зважаючи на програну, добре й жертвенно та виказала неабу фізичну кондицію. Але виграти з Ресовією, яка вже відпочила по тяжких змаганнях за вхід до Ліги, нестало сили.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Лехія 4:1 (0:0).** Лехія трималася добре повних 50 мінут, граючи гостро й амбітно. Заломилася щойно в другій половині, коли грач Польонії Клиїн стрілив ворота, помагаючи собі при цьому рукою, чого судія, видно, не завважив. Після того посипалися голі, при чому Польонія стрілила дальших двоє воріт з карного і так виграла змагання. Лехія не використала одного карного.

ДРОГОБИЧ. **Юнак — Огніско 4:2 (0:0).** Перша виграна Юнака в мистецьких змаганнях Окр. Ліги, і виграна заслужена. Перевага Юнака була така, що якби в його напалі був один добрий стрілець, то міг був вислід своєї дружини легко подвоїти. На тлі доброї гри дрогобицької 11-ки Огніско випало доволі бліло і програло заслужено.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1. Ресовія	3	6:0	10:2
2. Чорні	3	5:1	5:1
3. Польонія	3	5:1	10:5
4. Сокіл ІІ.	3	4:2	5:3
5. Погонь (Стрий)	3	4:2	12:8
6. Погонь І. Б.	3	4:2	6:7
7. Гасмонея	3	3:3	3:1
8. Р. К. С.	3	2:4	4:6
9. Огніско	3	2:4	2:8
10. Україна	**3**	**2:4**	**5:8**
11. Юнак	3	2:4	4:7
12. Лехія	3	2:4	5:9
13. Корона	3	1:5	8:14
14. Чувай	3	0:6	5:12

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ЛЬВІВ. **Погонь — Варта 6:0 (3:0).** Погонь грала незвичайно брутально, розбиваючи по черзі аж трьох грачів познанської дружини, так, що Варта грала вже від 10. мін. в 10-ку, згодом у 9-ку, а при кінці у 8-ку. Не дивно, що Погонь осягнула перевагу і стріляла аж 6 воріт. Якби не розумна тактика, застосована в другій половині познанцями, що стягнули всіх грачів до оборони, то Погонь булаб у такій ситуації стріляла легко і два тузини воріт. Для Погоні стріляли аж 5 воріт Матіяс ІІ. і Ціммер 1. Видів в числі до 6.000, явили найбільші фанатики львівської дружини, відходили по змаганнях з найбільшим несмаком.

КАТОВИЦІ. **Рух — Гарбарня 8:1 (6:0).** Рух розгромив у себе дома краківську Гарбарню цілковито, бо гості не доходили там просто до голосу. Тепер Гарбарня опинилася на самому кінці табелі.

КРАКІВ. **Краковія — Вісла 1:0 (0:0).** Краківські мичеві дерби закінчилися щасливою виграною Краковії, що веде тепер у табелі. Видів 7.000.

ЛОДЗЬ. **Л. К. С. — А. К. С, 2:0 (0:0).** Несподівана, але заслужена перемога Л. К. С-у, що грав незвичайно завзято й жертвенно. Видів 9.000.

ТАБЕЛЯ ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

1. Краковія	15	22:8	38:12
2. А. К. С.	15	22:8	30:16
3. Рух	14	20:8	26:17
4. Вісла	12	16:8	27:11
5. Варта	13	14:12	25:25
6. Погонь	13	13:13	18:16
7. Л. К. С.	14	12:16	29:27
8. Варшавянка	14	12:16	23:33
9. Гарбарня	14	11:17	20:33
10. Домб	18	0:36	0:34

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

ВАРШАВА. **Польонія — Унія (Люблин) 6:0 (2:0).**

ВИЛЬНО. **Сьмігли—Бригада (Ченстохова) 5:1 (3:0).**

Табеля виглядає так:

1. Польонія	3	6:0	10:1
2. Сьмігли	3	4:2	6:2
3. Бригада	3	2:4	5:9
4) Унія	3	0:6	1:10

Польонія має певні виглади ввійти знову до Ліги.

ЛЬВІВСЬКА А-КЛЯСА.

З. З. К. — Стшелки 5:0 (2:0).

Т. Ш. Л. — Знесєньчанка 3:1 (3:0).

Білий Орел — Зеніт 1:0 (1:0).

Світязь — Рекорд 1:1 (1:0).

ТЕРНОПІЛЬ. **Спарта (Теребовля) — Кресы 3:2.** Сенсаційна перемога новика А-кляси над мистцем групи.

ЗА ВХІД ДО А-КЛЯСИ.

ДРОГОБИЧ. **Ватра — Дністер 0:0.** Відплатні змагання за вхід до А-кляси поміж двома нашими дружинами дали знову нерішений вислід. Тому треті рішальні змагання відбудуться в найближчу неділю в Стрию або Бориславі. Гра була назагал нервова і нецікава. Перші хвилини заповідали перемогу Ватри, але справа кінчиться на підворітних шансах. Етап переваги Ватри минав довелі цікаво і до голосу доходить Дністер, маючи до кінця І. половини замітну перевагу. В ІІ. половині гра вирівнина, при чому і в цій половині Дністер зазначує легко свою перевагу. В сумі Дністер того дня був дружиною кращою.

Обі дружини грали фер. З Дністра подобалися Левицький і Мельницький на воротах. У Ватрі добре заграла оборонна трійка і Дорожівський у нападі.

Судив п. Ґрабовський. Публики ок. 2000.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ. **Зоря — Сіонід 8:1 (2:0).** Зоря довела в неділю, що є найсильнішою дружиною у львівській Ц-кляси. Гра велася весь час під великою перевагою української дружини, хоч вона виступила з 5 резервовими.

Львів. Стеф—Гасмоея І. Б. 1:6 (1:3). Заслужена програна української дружини, що не вміла вислід протиставитись резерві Гасмонеї. Почесні ворота добув Величишин. Судив п. К. Бик.

—o—

ПЕРЕМИШЛЬ. **Сян — Польна 2:1 (1:1).** Сяну прийшлося нелегко вибратися з Ц.клясовим противником. Оба ворота для Сяну стрілив Побіджанський.

СТРИЙ. **Скала — Погонь І. Б (Стрий 4:2 (2:2).** Скала грала в резервовому складі.

З УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ НА ВОЛИНІ.

Два товариські змагання „Гарту".

Гарт — Верхова 4:0. Гарт — Дермань 4:1.

По довгій перерві розпочав „Гарт" знову свої бої на зеленій мураві, але цим разом товариські. Що правда, перерва була у змаганнях, але тренінги відбувалися правильно що-неділі та в більші свята.

Перший матч розіграв „Гарт" з двома сільськими дружинами одного дня, бо одна, не маючи матеріяльної змоги звернути кошта подорожі, запросила на спілку з другою „Гарт" до себе. Майже 20 кільометрів треба було їхати на фірі, а з 5 км. їти пішком на село до грища. На перший вогонь пішла сільська дружина „Верхова", що вкладувала весь запас енергії і сили на маленьких „гартенят" у першій половині гри, зате в другій половині „гартенята" показали добру гру технічну і за 10 хвилин стріляли 4 голи. Дальше вже лише показували, як між лісом ворожих ніг „вуличками" слід підводити мяч під чужі ворота. При стані 4:0 в користь „Гарту" матч закінчено.

На другий вогонь пішов „Дермань". Гра була веселіша. Дерманська дружина теж слаба і вживала мале темпо, але більшу вагу звертає на гру технічну, що їй згодом вийде на добре. При стані 4:1 у користь „Гарту" закінчилася ця полюбна імпреза.

ГАРТ — К. П. В. 0:1 (0:0).

Тяжча переправа чекала „Гарт" 29. м. м. коли то несподівано дружина мусіла звести тяжкий бій з А-клясовим К. П. В. Тими очима гляділи „гартенята" на повний склад К. П. В., самі виступаючи з двома резервовими. Але свисток судді сконцентрував увагу на мячі. Гру розпочинає „Гарт" і дивне диво: замість гнітучої переваги К. П. В. над „Гартом", чим відзначались подібні матчі, гра йде весь час на половині К. П. В., де дрібні „гартенята" роблять зі старшими К. П. В., що хочуть. Наступи противника вінчаються на лінії помочі „Гарту". Одначе під воротями переслідує гартенят „пех": то не долосять, то переносять. Воно й не диво, бо в горячіших підворітних ситуаціях летить малі напасники „Гарту" разом з мячем — від почастунків оборонців К. П. В. До перерви стан 0:0 заскочив досить численно зібрану публіку, бо всі сподівалися двоцифрового вислідy. Кібіци К. П. В. сподівалися, що „Гарт" лише трупом у другій половині, але і в другій половині гра йшла отверта, правда, вже з частішими проривами К. П. В. Одначе всі ті прориви аліквідувала притомна оборона „Гарту" і воротар. Щойно у 20. хвилині вдалося К. П. В. в підворітному замішанні настрілити руку правому помічникові „Гарту" і подиктовану одинадцятку використати. При стані 1:0 для К. П. В. гра прибирає на темпі; крім темпа К. П. В. вносить до гри брутальність, судія дав би упімпекая. В останніх хвилинах стріл правого крайника „Гарту" на пару центиметрів пішов над поперечкою. При стані 1:0 гру закінчено. Грали в „Гарті" всі добре й амбітно, тому осягнули такий почесний вислід.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

Пльзно. Вікторія Пльзно—Пльзно 2:3 (0:3).

Брно. Жіденіце — Простейов 5:3 (3:0).

Пардубиці. Пардубині — Вікторія Жіжков 1:1.

Шлеська Острава. Шл. Острава—Кладно 0:3 (0:1)

Перша поразка новика ліги і до того на власному грищі.

Наход. Наход—Славія 1:4 (0:2).

Перша перемога мистця ліги.

Братислава. Спарта—Братислава 1:1.

Спарта тільки з великим трудом зремісувала.

Вислід дотеперішніх змагань:

Спарта	4	7 : 6	5
Жіденіце	4	9 : 5	4
Кладно	3	4 : 2	5
Шл. Острава	3	7 : 6	4
Вікторія Жіжков	3	4 : 2	4
Пльзно	4	12 : 11	4
Наход	4	7 : 8	4
Вікторія Пльзно	3	6 : 4	3
Пардубиці	3	4 : 7	3
Братислава	4	6 : 11	3
Славія	4	7 : 7	2
Простейов	4	9 : 13	2

АВСТРІЙСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ЛІГА.

Австрія — Адміра 3:1; Спортклюб — Рапід 2:1; Ф. К. Відень — Вакер 1:0; Вісна — Сімеринг 1:0; Флоридсдорф — Фльоріядсдорф 3:2.

[illegible] веде Австрія без втрати пункту.

МІЖДЕРЖАВНІ ЗМАГАННЯ.

Латвія — Литва 5:1; Естонія — Литва 1:1.

—o—

ПОДЯКА.

Перевести змагання наколесників виключно своїми силами і коштом С. Т. „Україна" не була би в силі. Але коли тяжкі змагання на трасі Львів—Стрий—Дрогобич—Самбір—Рудки—Львів пройшли з повним успіхом, до того на лад европейський, то у великій мірі належиться щира подяка тим спортовим товариствам і промисловим фірмам, котрі до цього радо причинилися своєю допомогою та нагородами для змагунів.

У першій мірі щира подяка С. Т. „Скала" в Стрию, С. Т. „Ватра" в Дрогобичі та С. Т. „Дністер" у Самборі за то, що зарядили і вдержали взірцевий порядок на місцевих трасах, як і за нагороду, признану першим змагунам, що прибули до їх міст.

Зокрема дякуємо прихильникам С. Т. „Україна" за високе почуття обовязку бути рано того дня при старті і вечором на меті та всім здовж траси.

Щира теж подяка промисловим фірмам за нагороди для змагунів, а саме: Фабрика Роверів „Святовід" — Сосновець; Кооператива „Плаєт" — Львів; Дир. І. Тиктор — Львів; Вп. П. Глушевський — Львів; Фабрика „Пястув" — Варшава; Фабрика „Санок" — Санок; Фабрика Батя — Хелмек; Фабрика „Даймон" — Старогард; Ігнаци Роман — Львів; Фабрика „Центра" — Львів.

Щиро дякумо Дирекції Маслосоюзу — Львів за датки в товарах для прохарчункового станка та за авта для послуг змагань фірмам: О. Левицька і С-ка, Львів (фабрика пасти Елеґант), Інж. Кіндій (гарбарня Персіяна), Дир. Паньків (фабрика Даймон), Фабрика „Центра" у Познані та Фірма С. Дісендорф у Львові.

Виділ С. Т. „Україна" Львів.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
у Львові, вул. Кордецького 50.
Тел. 260-04. ПКО 503.681.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біллл помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:
Як чоловік зійшов на пана
З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.
Веселе оповідання про молодощі, що зводить із собою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „партію", чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.
Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

Зрозумів.

— Самі гроші не приносять щастя, однак тяжко жити без грошей. Тому зовсім природне, що кожна людина старається нагромаджувати якнайбільше майна і не видавати грошей на непотрібні речі.

Таку саме теорію все викладав п. Каєтан, коли звертался до нього, щоб дав один сотик на добродійну ціль і зрозуміле — не давав. Ніколи нікому нічого не позичив. Ніколи не виділи його, щоб платив у цукорні або в ресторані. Колиж був у цукорні або в ресторані, так напевне чиїмсь гостем. Одним словом: п. Каєтан був осоружним скупарем.

Нагло щось змінилося.

П. Каєтан почав щодня правильно ходити до наріжної кавярні. Навіть, коли ніхто його не просив, гостив сусідів сам папіросками. Навіть трапилося, що своїх двох знайомих, стрінувши припадком на вулиці, запросив до ресторану на перекуску.

Всі, хто тільки знав п. Каєтана, ламали собі голову, що трапилося, яка саме причина цієї зміни. Випитували себе взаїмно, однак ніхто не знав нічого певного. А п. Каєтан сам не хотів дати жадного вияснення.

Може він залюбився? Може жениться? А може дістав якусь американську спадщину? Може виграв на льотерії?

Коли раз запитали його, п. Каєтан усміхнувся таємничо:

— Покищо не виграв, але виграю!

— А ти граєш?

— Я зрозумів — поважно вияснював п. Каєтан — одну річ, що щоб збирати, треба посіяти. Підставою, щоб добути майно не є скупство, не є відмова на пожиточну ціль, але розумна інвестиція. А саме гра на льотерії є такою інвестицією. І тому саме купив я льос та тепер чекаю нетерпеливо тягнення.

О. З. Н. ЗА ЗМІНОЮ ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ.

Минулої неділі відбувся у Кракові зїзд сільської організації О. З. Н. краківської округи. На зїзді виголосив примирливу промову ген. Галіца до селян у звязку з останніми подіями в західній Галичині. Заявив, що О. З. Н. змагає до господарської перебудови села, а саме: основного переведення земельної реформи, меліорації та комасації селянських грунтів, створення догідних кредитів на родинні сплати і т. д. Витягаємо руку до згоди — говорив ген. Галіца — до всіх розумних і чесних хлопів. Будуємо Польщу народню, демократичну, далеку від тоталізмів, сперту на державнім інстинкті і добрій волі поляків. Будемо змагати до зміни виборчої ординації до сойму і сенату.

ЗАЯВА ЕСПАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ.

Уряд ген. Франка проголосив офіційну заяву, в якій рішуче заперечує, немовби його фльота брала участь у нападах на чужинецькі пароплави на Середземному Морі. Національна фльота дістала суворий приказ не нападати на чужі пароплави.

Заява звертає увагу, що це не перший випадок, що напередодні сходин комітету неінтервенції чи Ліги Націй уряд з Валенсії намагається при помочі провокаційних актів затроїти міжнародню атмосферу та знівечити симпатії, що їх европейські держави проявляють для національного повстання.

Всі дотеперішні напади на пароплави — це діло червоної Валенсії, яка програвши справу в Еспанії, хоче таким чином поширити конфлікт на всю Европу.

Посмертні згадки.

Д-р Сергій Богданівський, адвокат у Луцьку, член Союзу Українських Адвокатів, помер 30. серпня ц. р. Без огляду на московське окруження покійний не покинув українства і зійшов у могилу вірний своєму народові. В. Й. П.!

Михайло Гнатковський, ем. учитель промислової школи в Коломиї, член українських товариств і установ, помер 3. п. м. В. Й. П.!

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича.
ГВОЗДЕЦЬ:
8. IX. Ніч під Івана Купала.
9. IX. Дівча з Маслосоюзу.
10. IX. Довбуш.
КОЛОМИЯ:
11. IX. Премієра „Орлеяна", драматичні картини на 6 картин Ів. Зубенка.
12. IX. вранці „Орлеяна".
З Коломиї їде театр до Отинії і Ставчанова.
КОЛОМИЯ:
7. IX. Дівча з Маслосоюзу.
Відети можна вже набувати в Учит. Спілці.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
ВЕЛДІЖ:
7. IX. Гнеш нужда.
8. IX. Маруся Богуславка.
9. IX. Ніч під Івана Купала
ВИГОДА:
10. IX. Хмара.
11. IX. Жайворонок.
12. IX. Гейша.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНОЇ
„Charmes" — матові РЕФОРМИ 3·55
„Milanes" — тривалі „ 1·85
„ДІМ ВОЛІЧКИ" 8-го
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

Український Молодий Театр „Загреба"
СТОПЧАТІВ:
7. IX. Тарас Шевченко.
8. IX. Земля — В. Стефаника.
ПЕЧЕНІЖИН:
9. IX. Камо грядеши? І. ч.
10. IX. Камо грядеши? II. ч.
11. IX. Трафіка пані генеральової.
12. IX. Тарас Шевченко.
З Печеніжина театр завітає до Делятина, де виставить премієрою історичну пєсу з часів зруйнування Січі С. Ордієвського п. з. „Лицарі Ночі".

Великий Театр:
Вівторок 7. IX. год. 8. веч. „Богема" — опера.
Середа 8. IX. год. 6 веч. „Король волоцюг" — музична комедія.

Театр Рівнородностей:
Середа, 8. IX. год. 8. вечором — премієра „Фрайдна теорія снів"

КІНА.

АПОЛЬО: „Бургтеатр".
АТЛЯНТИК: „Велике Бетовенове кохання".
ВАНДА: „Роз-Марі". „Соната"
ГРАЖИНА: „Ординат Міхоровський". „Прокажена".
ЄВРОПА: „Один поверх вище".
КАСІНО: „Герої моря".
КОПЕРНИК: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МАРУСЕНЬКА: „Пригорення".
МЕТРО: „Шифра ч. 77". „Королівство за цілунок".
МІРАЖ: „Пенні".
МУЗА: „Клюб жінок".
ПАКС: „Герої Сибіру".
ПАЛЯС: „Наречена з припадку".
РІЯЛЬТО: „І перше кохання".

ГОДИННИКИ Longines
Omega, Doxa, Cyma
по найнижчих цінах
у В. ГРІНБЕРҐА Сикстуська ч. 4.

РАЙ: „Палата у Фландрії" з М. Егерт.
СВІТ: „Петро Ібертсон" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „В тіни самітної сосни" ревія.
ТОН: „Шаржа легкої бригади".
УТІХА: „Анна Кареніна" і ревія „Любовні маневри".
ХИМЕРА: „Молодий же".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Аляска"

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 7. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 18.00 Веселі мельодії. БІЛЬГОРОД 18.30 Камер. музика, 20.00 Оп. музика, 22.15 Концерт солістів, БУДАПЕШТ 17.00, 18.00 Цик. орх., 19.30 Форт., 21.25 Сальон. музика, ДАНТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 15.15, 16.00 Музика, 18.00 Сучасні пісні, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття. 19.30 Легка музика, МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.00, 20.40, Розр. музика, 21.00 Комедія. МІНХЕН 19.30 Нар. пісні, 20.00, 21.00 Партійний конгрес у Нірнбергу (промовляють міністр Розенберґ, Гебельс, канц. Гітлер). ПРАГА 20.20 „Антін Дворжак" словно.-муз. авд., 20.55, 21.00 Концерт орх., опів, 22.20 Соната на альтівку і форт., РАДІО ПАРІ 19.00, 20.45 Скрипка, 20.30 Вок. дуети, 21.00, 22.00 Симфонія ч. 9. Бетовена, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер.: „Ле прошез рідіколь" оп. Лятуадп, „Сальоме" оп. Р. Штравса.

Середа, 8. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 15.35 Квінтет, 18.00 „Гайдн-Моцарт" орх. концерт, 21.00 Гумор, 22.15 Пісеньки. БУДАПЕШТ 12.00 Концерт оп. орх., 15.30 Са-

Шкільні книжки
для всяких типів шкіл, — вимінює за мінімальною доплатою. Також купує — продає найкориснішe.
КНИГАРНЯ БАРДАХА
ЛЬВІВ, КРАКІВСЬКА ч. 1.
Замовлення з провінції полагоджую 1573 exo відворотною почтою. :—5

льокова музика, 18.45, 19.0, Популярні мадярські арії в супр. цит. орх., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Композ. концерт Вальт. Німаєк (форт.), 22.30 Соната а-моль по клявесин Генделя. КОШИЦІ 18.15 Цит. музика. МІЛЯНО 18.50, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00. „Акробати" оп. Ґанна. МІНХЕН 12.30 Орх. концерт, 16.00 Концерт давньої музики, 20.10, 21.00 Конгрес у Нюрнбергу (промова Гітлера). ПРАҐА 14.00 Мельодії зі звуковиків, 17.40 Рапсодія ф-дур Томашека, 19.20 Віденські вальси, 21.20 Форт. квартет ес-дур Дворжака. РАДІО ПАРІ 18.00 Для молоді, 18.15 Гумор. 19.00 Форт., 19.15, 19.30 Спів, 19.45 Скрипка, 20.15 Рецитації, 20.30, 22.00 „Люіза" оп. Шарпентіера (дир. комп.) у скороченні. РИМ 17.15 Класична музика, 18.30, 20.40 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.10 Вок. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 7. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній дennик, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.15 Для шкіл: „Чародійна лекція", 11.40 Пучіні: Фрагменти з оп. „Мадам Батерфляй". з гр. пл., 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудневий дennик, 12.15 Інформаційна ґазетка в українській мові, 12.25 Концерт малої орхестри, 13.55 Розр. концерт з гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Дебісі, з гр. пл., 15.25 Мистецтво повістевої техніки, 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки. 16.00 Підвечірок під липою, словно-муз. авд., для старших дітей, 16.20 Легкий камер. концерт: обой. трубка, фагот, 16.45 Гори середущої Польщі, 17.00 Концерт фільг. орх., 17.50 Туристичні ґутірка, 18.00 Огляд фін.-госп. актуалій, 18.10 Концерт орх., спів, форт., 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна ґутірка, 19.00 „Віля до винайму" — скеч, Г. Ервіс; 19.20 Пісеньки та вальси, А. Вдовчак баритон, форт., єдист артист. 19.50 Спортові вістки, 20.00 „Богема" оп. Пучіні (трансм. із льв. Великого Театру), у перерві коло год. 20.45 Вечірній дennик і хлєборобські вістки, коло год. 21.45 Фрагмент із „Пана Тадея" рецитує Ст. Ярач. 22.50 Останні вістки веч. дennика, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Концерт бажань.

Середа, 8. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня. 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній дennик, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Для шкіл, 11.15 Для шкіл: „Із пригод лісових людей", Музика з гр. пл., 11.40 Чайковський: „Лебединє озеро", фрагм. із балету, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий дennик, 12.15 Хоральна пісня, з гр. пл., 12.25 Розр. концерт у вик. орх. манд.,

БІРЖА.

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Львів, 4. вересня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг льохо вагон стація завадування.

Пшениця оди.	27·50—28·50
Пшениця зб.	27·00—28·00
Жито зб.	21·00—22·0
Ячмінь паш.	16·50—17·0
Ячмінь 640	17·50—18·00
Ячмінь 680	18·50—19·0
Овес легко задощ.	17·00—18·00
„ незадощ.	19·00—20·00
Кукурудза жовта	25·00—25·50
Кукурудза червона	26·00—26·50
Ріпак	56·00—57·00
Вика темна нового збору	18·00—19·00
Вика сіра	17·00—18·00
Насіння льону	45·00—46·00
Гречка	17·00—18·00

Пшениця, жито, гречка подешевіли Тенденція на ці роди збіжжа знижкова.

За овес в Рздехова і Перемишляни не можна було осягнути без прібки ціни 17 зол. Сьогодні продано після присланих прібок по ціні зол. 19·50 льоко стація завадування Чекаємо на прібки вівса в Камінки і Збаража.

Ми просимо вже кілька разів ПСК. поклопотатися все на евіденц. число проданих вагонів збіжа. Є конечно рівнож подавати евід. число при висилці дуплікатів. Задля браку такого числа зайшла сьогодні прикра ошибка яка могла спричинити Городенці поважну страту.

ЦЕНТРОСОЮЗ

13.55 Година Фр. Ліста. з гр. пл.; у перерві коло год. 14.00 Дівльог ККО, 14.45 „Забава в Індіях" Корн. Макушинського, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Оперова музика з гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Із мого варстату, літер. парце Остапа Ортвіна, 16.15 Пісні у вик. хору, 16.45 Відчит: Самооборона Вильна і Ґродна, 17.00 Концерт симф. орх., 17.50 Ґальвані — батько електричности (у 200-літні народин), 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 Казка для темних шоферів, скеч Сидора Бекметова, 18.25 Англійська пісонька з гр. пл., 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна ґутірка, 19.00 Пісні у вик. хору в супр. форт.; у перерві куток гумору: Фільософічні каламбури, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Калейдоскоп. муз. авд.: спів, скрипка, саксофон, два фортепіяни, 20.45 Веч. дennик, 20.55 Актуальна ґутірка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Фрагм. із „Пана Тадея" рецитує Ст. Ярач, 22.00 Концерт. 22.50 Останні вістки веч. дennика, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Радіокутик.

КОСМІЧНЕ ПРОМІННЯ — НАЙКОРОТШІ ХВИЛІ ЕТЕРУ.

Космічне проміння є ніби альхеміком природи: воно спричиняє зміну або трансмутацію первнів та цілу низку явищ, про які не снилося вченим. Воно находиться у міжзоряних просторах і приблизуючи до нас в пустих, темних міжгалактичних просторів, вони бомбардують землю кулю просто з незвичайною енергією, якої проникливість перевищує в сотні разів проміння Рентгена.

Щоб зрозуміти характер космічних промінів, варто пригадати, що звичайні тепер засяг хвиль етеру починається від коло 30.000 метрів, що відповідає частоті тремтінь 10.000 періодів на секунду, тобто 10 кільоциклів. Відки, аж до 0,04 центиметра або до частоти 7.500 мегациклів містяться хвилі Гертца тобто радіові хвилі. Потім приходять теплові хвилі, хвилі підчервоні, видне світло, ультра-фіолетові промені, проміні Х (Рентгена) — альфа, бета і гама і врешті космічні проміні з найкоротшою довжиною хвилі і найбільшою частотою.

Частота промінів Х рівна коло 2 трильонів мегациклів. Проміні ільфа, бета і гама повстають при розкладі радіоактивних тіл і мають частоту до 300 трильонів мегациклів. Космічні промені відзначаються найбільшою знаною досі частотою до 30.000 трильонів мегациклів.

Внаслідок нечувано великої частоти тремтінь, енергія проникання космічних промінів незвичайно велика. Для порівнання варто навести, що найтвердші проміні Рентгена, добуті в лабораторії, можуть проникати через олив'яну стінку завгрубшки щонайбільш 18 міліметтрів, тоді як космічні проміні, після переходу через цілу земну атмосферу (що рівнається верстві ртуті завгрубшки 75 мм.) мають ще досить енергії, щоб проникнути через 60-метрову верству води (що рівнається півтораметровій верстві олива. Отже, нічого дивного, що проміні з такою великою енергією мають вплив на хід немих явищ, зокрема на фізіольогічні процеси.

Космічним променям завдячуємо між ін. творення нових родів. Зрештою, приємет цих промінів не знаємо ще докладно і вони є тепер предметом наукових дослідів.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

[illegible] питно [illegible] інтої. Давніше працював як „номерований" у готелі. Зголошення до Адм. „Діла" під „Чесний" 1603 1—1

АПЛІКАНТ з правом субституції і письменним на машині шукає патрони. Зголошення під „Обізнаковий". 1605 1-3

РІЖНІ

Усе шкільне приладдя вдалечними на книжки й течки, записники, вічні пера, олівці, рисунові бльони, числа, відznаки, 10-100 тощо купите **найкорисніше** в фірмі Львів. Руська 20

МУН ДУРКИ, убранка, фартушки шкільні, дуже дешево „Світ Дитини" („Swiat Dziecka") Львів, Сикстуська 2. 1559 1-3

ГОДИННИКИ старі на нові та біжутерію замінює найкорисніше ВАНДЕР, Шайноха один. Прешизійна, дешева направа годинників і біжутерії. 1571 3-1

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменити, гарантовані — дешево продає, міняє **Ганак, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 7—20

ПЕРЕРОБЛЯЮ перини на ковдри пухові: **Романова,** Ґродзіцьких 4, біля Ринку. 1465 3—5

НАУКА

МУЗИЧНА ШКОЛА ім. І. Падеревського, вул. Міяковського 11 (бічна Коханівського) та Зиґмунтівська 47, тел. 250-01 оголошує записи. — Чесне зниження. — Інструменти та бібліотека до диспозиції учнів. — Полекші залізничі і трамвайові. — Сиротинський додаток. — Економічний додаток для дітей самоуправних урядовців. 4/40 3—3

РУТИНОВАНА інструкторка шукає лекцій до кляс з народньої школи. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Совісна". 1561 1—2

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО, ведена паризьким моделістом БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає записи, ціни низькі — **Львів, Оссолінських 12.** 1518 4—12

МЕШКАННЯ

СТАНЦІЯ при урядничій рідні для учениці або учениці з нижчих гімназійних кляс — найрадше із „дашенчої або вчительської рідні. Здоровий харч, дбайливе, виховна опіка, також помічі у лекції. Пять хвилин ходу до головного заведення академічної ґімназії. Зголошення: **Ґрунвальдська 8, мешкання 2.** 1-3

АНТИКВАРНІ

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ нові, вживані, найдешевше в Антикварні „МІЛЬ КНИЖКОВИЙ", Львів, Баторія 6. Купно — продаж — заміна. 1524 4—5

ПАНСІОНИ

ДОРА пансіон „Малина" біля залізничої станції, сонячні кімнати, відчинений цілий рік. 1557 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Шкіряні каганці
і ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519 24-

Меблеві матеріяли, тапчани, ролети, матраци, тапети, фіранки, дивани і т. п.
Проектування і виконання
комплетного путра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 3—40

Непромакальні плахти 2-5
І. КОНРАД
Львів, ул. Ґетманська 22, тел. 249-83

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Нічо дивного
що всі радо купують всяке біле мужеське, жіноче, дитяче і постелеве у фабриці
„ПАВ" Львів, Сикстуська 1
бо гарне, тривале й недороге

Незрівняний в якості пудер і крем
ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
завдяки якому стає шира
ОКСАМИТНО-МАТОВА.
Ціна коробки з пушком вок. 1.25.
2910 2—7

Кооп. „БАЗАР" у Львові
продає для шкільної молоді:
білля, панчішки, скарпетки, рукавички краватки, шалики, тощо
в найкращій якости по низьких цінах.
Великий вибір найновіших зразків жіночої і мужеської галянтерії. Власна ремонтня білля. 1585 1—2

ПОВІДОМЛЯЮ П. Т. ГОСТЕЙ,
що з днем 1. вересня **перенесена продажа цукорничих виробів фірми**
Станислав Кшановський
з вул. Чарнецького 10 до нового льокалю при
вул. Валовій 29.

Христіянська харчівня
„ГАЛЬКА"
поручає дешево вибагливі
снідання, обіди, вечері
Львів, вул. Пекарська ч. 1 ц.
1390 Тел. 291-00. 12—15

Арт. столярська робітня
Г. ГАЛЬОВ
Львів, ул. Потоцького 58

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах
купує тільки у найсолідніщій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Кожний покупець, що покличеться на оцю оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Приписові друки і книжки до вжитку часописів
які кожне видавництво мусить відновити в новім році для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції вислемо за післяплатою.
Ціннік друків:
Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
luzetowa książka nadawcza
оправлена (130 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів, оправлена зол. 2.50
на 960 урядів оправлена зол. 5.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавничa Спілка „Діло" В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Середа 8. вересня 1937. Ч. 197

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229–41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

На службі великої ідеї.

(Передова стаття).

Архиепископство на Закарпатті.

Причина самогубства Любченка.

Арештування в Рогатинщині.

Пірати гуляють по морю і по дипл. кабінетах

Величаве Лугове Свято в Борщеві.

Плянують блькаду Японії.

Здемасковане душегубство.

Вакаційна рибка Фейлєтон Гал. Чіпки

Мої далекі вакаційні подорожі. (Фейл.).

Тунель під Панамським каналом.

Червоні тратять кораблі.

Розвал больш. установ

Ч. 197 (14.740). Львів, середа 8. вересня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Архиєпископство на Закарпатті.

ПРАГА, 7. 9. ПАТ. Вчора оголосили тут папську буллю у справі співжиття між Чехословаччиною і Ватиканом. Булля устійнює межі католицьких дієцезій на кордонах Мадярщини й Австрії. Покищо не поладнали справи достосування меж дієцезій до державних кордонів на відтинку німецького кордону та внутрішнього поділу дієцезій.

РИМ, 7. 9. ПАТ. Папська булля, що устійнює межі католицьких дієцезій у Словаччині і Закарпатській Руси, творить два архиєпископства: одно для Словаччини, друге для Закарпатської Руси (останнє греко-кат. обряду). Таким чином булля управильнила положення католиків на кордонах Мадярщини та Австрії. Справа католиків, які мешкають на кордонах Німеччини, не управильнена тому, що не дійшло до порозуміння в цих справах між Ватиканом та Німеччиною.

Плянують блькаду Японії.

ВАШИНГТОН, 7. 9. ПАТ. Авас повідомляє, що анлійсько-американські розмови не обмежились лише до звичайного домагання, вислати до Японії і Китаю ноту у справі евакуації Шанґаю. Ці розмови торкаються теж співпраці обох народів у випадку, якби Японія перешкаджала американській і британській фльоті. Розмови мають офіційний характер.

Злучені Держави висунули домагання, щоб В. Британія вислала бодай 6 панцирників зі Середземного Моря на Далекий Схід. В. Британія вагається міркуючи, що на Середземнім Морі більше пекучі справи.

Американська адміраліція каже, що британські інтереси на Середземнім Морі краще берегтимуть лекші одиниці, ніж панцирники. За те висилка панцирників на Далекий Схід зміцнить значно престіж В. Бртанії і буде поважною осторогою для напасників.

Представники В. Британії і Злучених Держав передискутували теж засаднично проект блькади Японії на випадок, якби діяльність японської фльоти була шкідлива для інтересів торговельної маринарки Злучених Держав і В. Британії, головно, якби Японія затримувала кораблі обох держав на повнім морю. Адміраліції підкреслюють, що блькаду Японії можна би легко перевести, бо кораблі, що їдуть до Японії, мусять переїздити через дві великі морські бази: в Сінгапур і Панамі. Представники англійської й американської фльоти ствердили, що блькада осягне свою ціль за 4 місяці, бо зломить господраські сили Японії.

Блькаду можна би ввести на основі ст. 16. пакту Ліги Націй. Авас додає, що Злучені Держави ще не заангажувалися і що широкі верстви американського громадянства виступають проти участи у конфлікті на Далекому Сході.

СССР „торпедує" середземноморську конференцію.

ЛЬОНДОН, ПАТ. В британських офіційних колах стримуються від коментарів у звязку з дипльоматичним інцидентом, що трапився в Римі. В Льондоні запевняють, що нота СССР у Римі та італійська відповідь є дуже небажаними подіями напередодні середземноморської конференції.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Англійська преса пише, що совітська акція з обвинуваченням Італії за затоплення обох совітських кораблів, сторпедує конференцію в Ніон. **Англійська преса присвячує велику вагу до вимін нот між Москвою і Римом в цій справі та передбачує зірвання дипльоматичних совітсько-італійських взаємин. Сподіється, що стріча Мусолінія з Гітлєром започаткує спеціяльну протисовітську акцію,** що її вестиме Німеччина та Італія. Преса запевняє, що мін. Чіяно висловив сумнів, чи Італія зможе брати участь у цій конференції з огляду на совітську провокацію. Неприязність Італії доведе до відсутности Німеччини і конференція стане під знаком запиту.

ПАРИЖ, ПАТ. „Птіт Парізієн" стверджує, що **цей інцидент може потягнути за собою необчислені наслідки.**

РИМ, ПАТ. „Пополью ді Рома" запевняє, що **СССР намагається викликати міжнародні заворушення, щоб відвернути увагу від свого внутрішнього дуже напруженого положення.**

ІТАЛІЯ ЗІРВЕ ДИПЛЬОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ З СССР?

РИМ, ПАТ. Совітська амбасада в Римі переслала минулого понеділка міністрові закорд. справ гр. Чіянові ноту, в якій уряд СССР скидає на Італію відповідальність за затоплення двох совітських кораблів на східних водах Середземного Моря. Крім того домагаються большевики відшкодування та покарання винуватих.

На цю ноту відповів мін. Чіяно негайно заявляючи, що Італія відкидає відповідальність за випадки затоплення совітських кораблів та відкидає в цілости всі домагання, що про них згадує нота.

Кола зближені до італійського уряду, коментуючи совітську ноту, бачать у ній маневр, звернений проти середземноморської конференції, що має занятись вияснениям ситуації на Середземнім Морі.

Крок СССР є тимбільше знаменний — кажуть у Римі — що зроблено його тоді, коли Італія з найкращою волею приготовлялася розіслянути запрошення на цю конференцію.

—oo—

Повний розвал і банкроцтво большевицьких установ.

МОСКВА, 7. 9. ПАТ. В розпорядку, що його видав теперішний нарком важкого промислу Лазар Каґанович в справі управи вуглевого тресту „Главуголь", нарком стверджує: „Главуголь" систематично нехтує розпорядки центрального комітету компартії і совнаркому з дня 8. квітня 1933. р. Увесь апарат тресту працює на бюрократично-канцелярський спосіб. Не виконують пляну робіт і не ведуть боротьби з катастрофами. Число катастроф по копальнях не те, що не зменшило, але ще більше зросло.

Каґанович доручив перевести реорганізацію цілого вуглевого промислу. Бюра „Главугля" переносять до будинку комісаріяту важкого промислу.

„Заря Востока" повідомляє, що машинотракторні стації у Грузії засмічені „ворогами народу", що довели ці установи до банкроцтва. У трьох місяцях першого півроку машинотракторні стації перевищили буджет покад 2 мільйони руб., а проте не виплачують заробітків робітникам. Трактористи-стаханівці плитко орять землю 5 до 6 цм., щоби здобути рекорди. Тому колхози мають низькі уможаї (3 сотнари з гектара).

НОВА КНИЖКА!
БОГДАН ЛЕПКИЙ
ТРИ ПОРТРЕТИ
Франко — Стефаник — Оркан.
Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.
Ці спомини нашого відомого письменника прочитає кожний так, якби читав найцікавішу повість.
Можна дістати у всіх українських книгарнях.

На службі великої ідеї.

КІЛЬКА СЛІВ ДО НАШОГО ВЧИТЕЛЬСТВА ТА ШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ НА ПОРОЗІ НОВОГО ШК. РОКУ.

Львів, 7. вересня 1937.

Школи зароїлися знов дітьми та молоддю. Зустрічаються знов осмалені сільським повітрям і сонцем личка. Всюди повно гамору та молодечої втіхи. Взаємні запити, відповіди, оповідання. Розповідають собі товариші (шки) свої вакаційні пригоди, переживання, вражіння. Очі самі сміються; вони повні надій на життя, на якесь краще майбуття.

Зявилися вчителі. Вони також відсвіжені фізично й духово. Здається, не такі поважні, як звичайно, зустрічають весело свою молодь та споглядають спокійно очима душі на новий етап своєї громадянсько-виховної праці.

Цього тижня почалася вже нормальна цілорічна виховна праця вчительства та молоді. Нехай-же нам буде вільно при цій нагоді звернутися із зазивом до нашого вчительства та всієї шкільної молоді.

Давно вже належить до історичного минулого пословиця, що кого боги хотіли покарати, того зробили вчителем. Сьогодні дивимося на вчителя з найбільшою пошаною, цінимо його навчально-виховну працю високо та вважаємо становище вчителя у громадянстві за дуже почесне. Всі добре розуміють, що майбуття народу криється в добре вихованих дітях, а виховання це складає громадянство в руки своїх учителів.

Учителі повинні собі пригадати з початком шкільного року деякі педагогічні правди. Перша з них: основою кожної навчальної та виховної праці повинна бути любов, та велика, творча, суспільна любов, що все розуміє, передбачує та прощає. Кожний свій крок, кожне слово повинен учитель оцінювати крізь призму цієї любови. Крізь цю саму призму повинна також і молодь зустрічати кожну вимогу свого вчителя, всі його виховні акти. Учитель мусить памятати, що підготовляє до життя майбутніх громадян, молоде покоління на зміну старшому. Молодь повинна у свою чергу розуміти, що всі вимоги вчителя, вся його поведінка має на меті майбуття народу. Отже між учительством і молоддю повинен запанувати найвищий моральний регулятор міжлюдських відносин і поведінки — любов, взаємна пошана, довіря.

Сучасна школа ставить собі на чоло своїх найвищих суспільних завдань не саму лише науку, не нагромаджування якнайбільшої скількости формальних знань, але виховання молодої людини та підготову її до життя. Виховання зовсім не залежить від скількости формального знання. Можна бути не дуже вченою людиною, але тим не менш активним, цінним і корисим громадянином. У житті суспільств найбільше значіння має чистий характер, тверда воля, активність, витревалість, ініціятива та почуття громадянської відповідальности. Ці духові ці-

Складниця новин і новички
„КА — РЕ — WU“
Львів, Галицька 11. Тел. 291-66.
Поручає на зиму найновіші роди у великому виборі по найнижчих цінах.

ности людини є фактичною основою сили й розвитку народів.

Ми живемо на переломі великої історичної епохи. В цілому світі дуже неспокійно. Всюди панує хаос та непевність. Що епоха, що хоче дати початок [illegible]у політичному ладові у світі, що поклич[illegible]життя нові держави. В цій епосі — тільки [illegible]ати певно дня, місяця та року — мусить остаточно вирішитися й наша національна проблема. Мусить бути розв'язане кардинальне міжнародне європейське питання — бути чи не бути українському незалежному народові, бути чи не бути Україні, як незалежній державі. Ніщо в людському світі не приходить несподівано само від себе. На всі суспільні і політичні досягнення складається праця тих цілих поколінь. Ми не знаємо, котрому поколінню прийдеться завершити наш національний ідеал. Знаємо тільки одно, що для цього ідеалу всі мусять працювати, до служби йому всі мусять підготовлятися.

Служити ідеалові можуть лише люди, виховані по громадськи, з чистим характером, твердою волею, активні, витривалі, з ініціятивою та почуттям відповідальности. Такі суспільні цінности повинна розвивати в собі молодь, таких молодих громадян повинні виховувати нам учителі.

Учителі повинні памятати, що кожне їхне слово, кожне діло, всі їх ходи будуть записані на скрижалях рідної історії в чинах їх учнів по десятках, а може й сотках літ.

Свою долю, своє майбутнє, свої діти від дає нарід у руки своїм учителям у тій глибокій вірі, що учителі долю цілого народу вважають за свою власну.

—o—

Пірати гуляють по морю

і... по дипльоматичних кабінетах.

СТОРПЕДОВАНІ КОРАБЛІ СТОРПЕДОВАНА КОНФЕРЕНЦІЯ.

Переживаємо романтичні часи. Часописи пишуть річи, про які дотепер читали ми хіба у повістях Стіфензона чи Купера: по Середземному Морю гуляють пірати! Правда — вони нікого не рабують ані не беруть в ясир, ані не закопують скарбів на безлюдних островах, та цього всього не треба, щоби стати піратом у розумінні теперішнього права народів. Воно уважає піратським усякий корабель, який нападає на судна держав, що не ведуть війни. Тому до довгого ряду піратських галер, фрегат та корвет, що непокоїли моря у минулих століттях, прилучилося ще одно судно, а саме підводний човен, який від тижня нападає на кораблі, які плавають по Середземному Морі.

Морські інциденти підчас еспанської війни —не новина; тямимо, яка гаряча була міжнародня атмосфера, коли літаки червоної Еспанії збомбардували були німецькі й італійські военні кораблі, або коли національна военна фльота атакувала британські кораблі, що намагалися переломити блокаду Більбао. Вже тоді загрожував міжнародній конфлікт, але лише посередно: Можна було боятися, що напр. німецькі репресії за збомбардування „Дойчланду“ матимуть форму військової експедиції, що Німеччина пічне фактичну війну з Валенсією. Тоді ціла система неінтервенції заломилась би і СССР а може й Франція і навіть Англія чинно виступили би в оборону захитаної рівноваги по боці червоних. Таким способом дійшлоб було до війни Німеччини й Італії проти СССР і Франції.

Все таки тоді небезпека міжнароднього конфлікту не була така гостра, бо було можливо — хоч і не легко — здавити її у зародку: вистарчило, щоб дипльоматія трохи прохолодила гнів нападеної держави, стримуючи її від надто гострої реакції. Ці зусилля вдавалися: спровоковані держави вдоволювалися якоюсь такою сатисфакцією, якщо було їх на це стати (німці збомбардували Альмерію, большевики мусіли обмежитися до крикливих протестів), але ніяких формальних консеквенцій з інциденту не витягали. Не визнаю — мовляв — уряду, що його корабель чи літак мене спровокував, тому й не можу входити в ніякі переговори з ним — навіть на тему перепросин чи відшкодування.

Тепер положення куди поважніше з огляду на особу нападника. Хто він? До кого належать таємничі підводні судна, що гуляють по Середземному Морі? Большевики твердять, що їхні моряки бачили на Чорному Морі підводний човен з еспанським національним прапором. При цій нагоді цікаво пригадати, що коли перед кількома місяцями невідома торпеда ушкодила британський военний корабель на еспанських водах і большевики хотіли цим інцидентом обтяжити Німеччину, вони твердили, що еспанська національна фльота взагалі ніяких підводних суден не має. Тоді виявилося, що має вона одно витягнене з морського дна і направлене підводне судно червоних — та годі припускати, щоб одно судно могло відбути такий довгий рейд, наробити стільки бешкету за один тиждень. Зрештою якщо навіть його машини та його залога настільки справні, воно мусіло би мати базу у східній частині Середземного Моря, відділя до Еспанії дуже далеко. Таку базу могла дати хіба прихильна національному урядові Італія, тому обвинувачення проти Салямаски обтяжує рівночасно і Рим. Та Москва не обмежується до посередніх обвинувачень: вона зовсім формально, спеціяльною нотою, закинула Італії сторпедування двох совєтських кораблів.

Обвинувачення видається неправдивим о стільки, що користь, яку дало би затоплення

Вибори у Бразилії.

У Бразилії відбуваються вибори президента. Хід виборів на загал спокійний за винятком кількох місцевостей; у Доррего 300 радикалів облягало ратуш, уживаючи панцирних і вантажних самоходів; згинуло 10 осіб. У Сан Мартін при ревізії у радикалів найшли багато зброї та муніції.

Як твердять прихильники „национального фронту“, їхній кандидат Ортіз дістав на провінції 900.000 голосів, його противник 550.000.

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

Мої далекі вакаційні подорожі.

1. ВСТУП.

Є тепер така мода, що коли хто в часі вакацій поїде кудись недалеко, то зараз це описує, щоб всі знали. Отже чому й мені не описати своїх вакаційних подорожей, тим більше, коли я оглянув паризьку виставу, коли я купався в Чорному Морі, був у Царгороді, мчав по Адріятику, купався в нових озерах, які повстали в 1937. році і яких на жадній мапі ще не знайдете, коли я пережив страшний вибух Везувія, з якого хоч із стратами, та все таки вийшов здоровий, вкінці був у Львові. Іще одна причина, чому описую це все. В нас часто нарікають: — О, дивіться, подорожував, випасав своє око, а нам і не описав!

2. ПАРИСЬКА ВИСТАВА.

Щоб виїхати за кордон, треба: 1) охоти, 2) пашпорту, 3) часу, ну і 4) грошей. Охота є, пашпорт є, час є, ще тільки гроші. Але і з грішми цим разом легка справа. В часі вакацій викладав я кілька годин денно з великим запалом. Ті виклади не були мабуть злі, бо мої слухачі — кандидати на учителів міських шкіл — насіли на мене, щоб я видав ці виклади друком.

— Наше товариство купує рукопис і зараз видає.

— Добре — кажу — як бачите, річ у мене вже готова, ще тільки на чисто переписати і до друку. Таку зробім умову, ви платите мені згори, бо тепер вакації, хочу до Парижа на виставу.

— Алеж добре. Пишім умову.

Коли вже умова списана, секретар товариства:

— Умова готова, формально ще тільки на засідання виділу, але я ручу, що виділ затвердить. Отже приготовляйтеся до дороги, а гроші до кількох днів принесу.

Я до подорожнього бюра. Жадаю проспектів подорожі до Парижа. Чехословацьке бюро подорожей — зване в скороченні Чедок — улаштовує різного роду мандрівки до Парижа. Хапаю всі проспекти і деж найліпше їх переглянути— як не в кавярні, по дорозі?

Став я оглядати проспекти сюди й туди — не йде. Гроші ніби якби вже мав, але коли по правді їх буду мати на руці, то таки не вистане, хоч крути, хоч верти, хоч туди, хоч сюди, а таки не йде. Отже до Парижа, на виставу не їду. Але глип, мені принесли паризьку „Ль' Ілюстрацйон“, а в ній образки з вистави. Чудові, як живі, ні, ще кращі, як живі! Акварелі. Тут є вже поставлені павільони і всі ті, що їх — щойно мають виставити. Переходжу з павільону в павільон, поволі, оглядаю точно, основно.

Звичайно оглядини вистави, а ще світової! —нас дуже виснажують, ми пересичені надмірною кількістю нових вражінь і вже по кількох годинах наші очі самі замикаються, наш слух спочити хоче. Але цим разом я свіжий, бадьорий. І ще одно — це все коштувало всього 2.20 чеські корони — за чорну каву. Чи можна ще дешевше їздити?!

3. ЧОРНЕ МОРЕ, ЦАРГОРОД, АДРІЯ.

Іду де Чедоку.

— До Парижа не їду. Ось мій пашпорт, прошу мені виробити переїзне візо через Мадярщину і купелеве до Варни. Це небагато буде коштувати, а я тимчасом рішуся, куди поїду.

При цій нагоді дістаю цілу бібліотеку ілюстрацій побережжя Чорного Моря, Царгороду, побережжя Адрії, Італії... Дома їх оглядаю.

Побережжя біля Варни. Там я був і давні образки оживають. Чудове побережжя. Кількометрами висипане грубим зернистим піском, дно моря теж піскове. А яке химерне море, хвиля бє об беріг і тут вимиє пісок, там його нагорнули валами і де вчора було море по коліна — там нині пропадеш, а де вчора не міг станути, там нині високий висипаний вал!

Із Варни в Царгород... В ночі на корбалі... який був би ти українець, щоб не задеклямував собі — по тихо: — „Ой нема, нема ні вітру, ні хвилі“... Із Пери — европейської частини — трамваєм до Золотого рогу і через міст вгору до святої Софії.

— Земляче, ти відки тут узявся? — витає знайомий галичанин-емігрант, продавач цукорків.

...Ні, радше над Адрію, инакша культура, більша вигода, ліпша залізнича лучба. Ідемо до Сушаку, чи у Сплїт? Обраховую — щоб чорт побрав ті рахунки! І не рушишся з місця, щоб не потребував зараз лічити на папері. Ну, якось виходить. Коли до Сушаку, то вже й до Італії, Льоврани, Венеції і далі, далі... Із Сплїту до Дубровніка. Варта там бути, і побережжя гарне і в місті останки римської давньої культури. — І знов проба, чи кишеня не урветься. Ще витримує. Отже їдемо ще й далі...

Пашпорт вже з візами. Заплатив всього 50 чеських корон. І одночасно лист з товариства. Дуже жалують, що тепер грошей ще не мають, але нехай сяду до роботи й приготую рукопис... А я думаю собі так: — Не мають вони грошей, то чоґоб спішитися з рукописом? На рукописи слотлива осінь, зима. Тепер літо — час прогульок.

4. НОВІ ОЗЕРА.

Щоб тепер вже напевно вибратися в дорогу, вибираю найліпше знаряддя комунікації — свої власні ноги. Раз: нічого не коштують, доторого залізниця і авто порушаються на колесах, з колесом не всюди дістанешся, колесом не вийдеш ні на сходи, ні не вилізеш горі каміням, ні не перейдеш вузенькою стежечкою. Отже: власними ногами.

Мій новий план: залізницею та автобусом дістатися до Волового, в горах, а відти куди душа забажає. З наплечником добре напханим і з шатрами стаю у Воловому в доброго приятеля дра Д—ча. Вже неодин відбували ми відси подо

дьох большевицьких кораблів, не стоїть у ніякій пропорції до ризику, з яким получений такий крок. Якщоби справді італійська фльота торпедувала совітські кораблі, на неї впало би підозріння нападу на британські судна і тим самим перед Римом станулаб небезпека конфлікту з Льондоном, з яким Італія таки хоче вже раз дійти до порозуміння.

Єгипетська преса — отже преса держави, що лежить над Середземним Морем і візьме участь у середземноморській конференції — боронить перед большевицьким замітом Італію і кидає це підозріння, що „піратське" підводне судно належить до самого таки СССР. Подібно пишуть турецькі часописи „Думкуріє" і „Тан". Обставина, що сам СССР потерпів на цьому „середземноморському піратстві", захитує ці обвинуваченння, хоча не повалює їх. Хіба ж не трапляється, що власник підпалює свій дім, щоби дістати асекураційну премію? Не знаємо, яка була вартість затоплених кораблів, але відомо, що Москва не грішить „дрібноміщанською" ощадністю і не жаліє грошей, коли має виглядн на поважніші політичні успіхи.

Про які успіхи йде в цьому випадку? На яку „асекураційну премію" рахують большевики? Ген. Франко, відповідаючи на замітт, немов би це його підводні судна гуляли по Середземному Морі, звернув увагу на обставину, що подібні морські інциденти трапляються чомусь усе напередодні сесій Ліги Націй, коли Москва мобілізується до диверсій проти Саляманки, Риму, Берліну та Лісабони. Здається, що останній крок Москви потверджує таку інтергретацію середземноморських подій: Наркомвнудел вислав до Риму ноту з обвинуваченнями негайно після того як Італія дістала від Англії та Франції запрошення на конференцію середземноморських держав, що має устійнити засоби боротьби проти „середземноморського пиратства". Пригадаймо собі, що це запрошення мало подекуди ультимативний характер, що Льондон і Париж обіцювали перевести акцію проти „піратів" на власну руку, якщо деякі держави до неї не прилучаться — тоді зрозуміємо тенденцію большевицької дипльоматії. Ця тенденція проста: обиджена на большевиків Італія не схоче засісти з ними при одному столі на конференції, Німеччина буде з нею солідаризуватися. Тоді Льондон і Париж здійснять свій плян без співділання Риму й Берліну, які приймуть це як провокацію. Большевицький клин розділить націоналістичні великодержави від демократичних, що зближаться до Москви і приєднаються до акції проти „фашистівської загрози для миру і демократії". Щож — перспектива гарна, варто для неї посвятити і два кораблі.

Чи це большевицькі торпеди ширять тривогу на Середземному Морі — того ще напевно не знаємо. Зате, здається, нема сумніву, що большевицька дипльоматія вже сторпедувала середземноморську конференцію.

(гал.).

Московська господарка по козацьких містах.

Ростовський „Молот" з 21. м. м. пише: „Дібравшись до проводу міських рад Ростова, Таганрогу, Шахт, Новоросійська та інших міст східно - чорноморського краю, фашистівські шпигуни й диверсанти розвалювали мешкання господарку, витрачували мільони рублів на блискучий зовнішній вигляд, полишаючи невпорядкованими не лише передмістя, але й більшість вулиць і площ міських центрів. Вони витворювали штучні труднощі в постачанні води і світла, дезорганізували совітський торг. Ліквідація наслідків цієї ворожої роботи є головним завданням нового проводу міських рад краю. Але практична робота багатьох рад має ще великі хиби. Головна з них це повільність і незручність у розвязанні найважніших питань. Таганроська міська рада дістала 440.000 рублів на будову нової великої камяниці, але ще не розпочала її, хоч сезон кінчиться. В Краснодарі плян направи мешкань виконано лише на третину. В Шахтах направу робітничих мешкань виконано лише на 24 проц. А каменська, мілерівська, туапсинська і ін. ради цієї направи навіть ще не розпочали. Апарати міських рад ще далеко не вільні від ворожих і чужих людей. У Нефтегорську під опікою голови міської ради, Ліхачева, при потуранню райкому ВКП (б) уладили собі тепле кубельце клясово ворожі елементи, волоцюги і шахраї. В Ростові і Краснодарі президії рад не уважають навіть потрібним ансувати виборцям, чому їх наказів не виконується..." Так виглядає господарка московського уряду на окупованих землях, яку намагається виправдати дурними байками про шпіонів і диверзантів. (Офінор).

—o—

Заклад.

Англійці й американці відомі з того, що закладаються за щонебудь. Нема прямо події, що не дала би нагоди до закладу. Хто отже міг би сподіватися, що рекорд незвичайности всіх закладів побють таки в Варшаві, що я возьму в цьому участь та що переможцем буде таки мій приятель, названий популярно Бімбо.

Бімбо — щоби так без докору висловитися — не міг би ривалізувати бистротою свойого розуму — з Наполеоном. Уцтивий хлоп з кістками, має невластивий звичай — давати дурні питання.

Одного то дня сідає в цукорні коло мене й питає:

— Чи граєш на льотерії?

— Ні.

— А я граю і можу заложитися з тобою за що схочеш, що виграю.

— Як можеш закладатися за такі справи, Бімбо?

— Що тебе це обходить. — Заложімся!

Я постановив його провчити і заложився. Щоби бути певним — записав я собі число лису Бімба.

Представте, панове, собі, що за кілька днів на це число впало 10.000 зол. Зрідла в мене міна, але не було ради. Я програв і мусів заплатити. Хотів однак довідатися від Бімба, звідки він знав, що його число виграє.

Тут мушу додати, що Бімбо, хоч не мав мабуть ніколи стрільби в руках — удавав загорілого ловця й оповів мені ось-таку історію:

— Як я останнього разу був на полюванні, було нас 97 стрільців і 13 заяців. Я обчислив: 97 помножити через 13 — разом буде 1333 і я купив лис з цим числом.

Я сміявся до розпуки з аритметики Бімба, але одно зрозумів я; кожний лис має однакові вигляди, щоби виграти, але треба лише мати лис, щоб виграти.

—o—

рожі в гори. Наповнені наплечники — наші гостинниці, шатра — готелі під синім небом, часом женемо ще й барана, щоб коли харчів не стане, його зарізати і спекти. Баран під верх не хоче йти, на мене припадає тоді доля його тягнути. Промовляю: — Іди, йди баранчику, я вже багацько таких як ти вивів в люди. Ну, йди, йди! — І він йде.

Нарада і готовимо велику прогульку, а покищо питаю:

— В околицях Волового повстало цієї весни нове озеро. Були ви там, бачили ви його?

Дехто каже: — Ще не був — тоді я даю: — Про це озеро писали европейські часописи, писали й американські, ба навіть азійські, а ви тут під боком і ще не були?! Це скандал XX. віку! Завтра вранці йдемо.

Перейшли ми Волове в напрямі Соймів, через Ріку і до Лозянського. Лозянське як усі наші села — ногами до дороги. Це так: німецькі села одна рівна лінія, дім при дорозі, щоб було видно в кожній хвилині, що діється на дорозі. Висока огорожа, щоб не було видно, що діється у дворі і знов дім при дорозі і знов висока огорожа. Це німці головами лежать при дорозі, а ноші ногами. При дорозі садок, обістя, а голова далеко. При кінці Лозанського ліворуч, гори зближуються. І з цього боку гора і з того, середнюю потік і хатки над ним. У відлалі по правому боці медвідь обдер козі широкий зелений пас від хребта по самі ноги й тепер до сонця сіріє голий, камінний, незугарний бік.

Бік гори зісувався на просторі майже кільометра. Гей, зісувався він не по гладкій скелі — а зїздив по рапатих боках гори, підносився вгору, спадав униз і знов підносився вгору. На його дорозі корчі, а він корчі потягнув за собою; високі старі буки — він їх теж за собою. По дорозі ниви — там купила я низку за 7.000 корон! — і нивка і одна і друга, а тепер і слід пропав.

Ця вся маса натрапила в долині на дорогу, на потік, через нього й зупинилася аж у підніжжя протилежної гори. Потік загачений, нижче насипного валу щез з лиця землі, щойно мусів виповнити ново утворену кітловину і через вершок греблі знов побіг. Серед першого озера бук, він там вирс на сухому, тепер по шию у воді — топиться, не має чим віддихати і з жалю пожовк. Вище другий вал і друге озеро, а з боку третій вал і трете озеро. У всіх ростуть дерева, деякі у воді аж по ніс.

— Ми втікали з хат, як це вночі зачало сунутися, гуділо, стогнало і земля дрожала. Ми думали, що то вже кінець світа, виносили все з хат. А сірку та якісь сморід було чути, якби з самого пекла.

Зісунений обвал — як нива потята скибами. Скиби біжуть рівнобіжно з потоком. Скиби високі декуди і більш пяти метрів, на них трава, корчі, малі дерева. Присядеш при землі — та цеж в мініятурі Татри, Альпи, чи хочби й Гімаляя — залежно від твоєї уяви. О, мати, природо, тепер ми збагнули одну твою тайну. З дна моря підносиш вгору скелі по довгих літах праці, покриваеш їх родючою землею, засіваеш траву і садиш дерева. Дощева вода всякає вглиб і одної ночі — все наложене віками стрімголов летить вниз, гатить річку, творить озеро. Вода тече верхом природної загати, рве каміння, несе пісок і землю вниз до моря, його засипує. На землі і у всесвіті мандрує не тільки краплинка води, а й гори... А покищо ми перейшлися і хочемо їсти.

5. ВИБУХ ВЕЗУВІЯ.

Зварили ми собі їсти, на мене припало зварити чорну каву на турецький лад. Ватру розложили на прибережному камінню.

Я давно знав, що між камінням наших гір є якийсь брунатний камінь — хеміки знають його назву і нехай стидаються за нього. Цей камінь розпечений на вогні вибухає як бомба — нехай хеміки вияснять тому. Коли часом музар неуважно вбудує такий камінь в піч, то в зимі щось гукне як з гармати і нечистий розсадить піч. Кілько на селі після цього оповідають собі всячини. кілько вимовляють і розясняють! Це все я знав, та не знав одного — що саме на такому камінні варю свою каву.

Нахилився я до вогню, тримаючи довгий держак турецького горняти — як тут щось не гукне як з гармати. В ушах залящало, розкинуло ватру і посіяло в очі попелом. Камінь вгору, та сила його гніву вже минулася й не міг підлетіти вище як курка і геп на землю. За ним як з гармати другий і знов пробує летіти.

Відскочив я від ватри з одною потіхою: — Добре, що не в голову! — Найспокійніше розмовляємо далі, про всякі нещасливі випадки, про гармати, про вулькани, аж нараз малий Богданко як не крикне:

— Вуйку, з вашого сурдута куриться!

Я до сурдута — три метри від ватри лежав, вхопив та у воду. Вуголь викинений з ватри, впав на рукав і пропалив — раз, перепалив на другий бік рукава — два, відси вогонь дістався на полу і пропалив полу наскрізь — три, відти на другий рукав і пропалив його — чотири і перейшов на другий бік — пять і знов пропалив другу полу наскрізь — шість. Коли я гасив з великим поспіхом вогонь в шости місцях, мої приятелі щиро сміялися. Ясна річ, що якби я був мав пропалений сурдут не в шости місцях, а в десяти — вони булиб сміялися ще більше.

— Люди добрі! — кажу. — Цих вакацій був я в Парижі на виставі, був у Царгороді, в Спліті, Венеції і Римі, тепер пережив я вибух Везувія і ось як попалила мене лява! Правда, може дехто скаже, що це не правдивий Везувій — але чого нині ґаже не підмінюють?! Та за такі малі гроші, чи можна домагатися ще ліпшої підмінки Везувія?! Не це важне, що перед нами, але що бачимо, що переживаємо, як відчуваємо. А вірте мені, що коли вистрілило й коли розпечений камінь летів попри мою голову, я пережив вибух правдивого Везувія.

6. ПРОГУЛЬКА ДО ЛЬВОВА.

Другого дня йдемо в гори, великою виправою, з бараном, я знов маю його вести — але впав дощ. І третього дня — дощ і четвертого

ПРИЧИНА САМОГУБСТВА ЛЮБЧЕНКА.

Берлінський „Ангріф" у телеґрамі з Москви подає такі подробиці про самогубство Любченка: Любченко застрілився 30-го серпня у своєму бюрі в Києві у хвилині, як начальник київського ГПУ Іванов прийшов арештувати його.

ГПУ обвинуватило Любченка в опоз. змові з Тугачевським і Якіром. На весні ц. р. **Любченко домагався у Москві, щоби підвищити відсоток українців — службовиків державного й партійного апарату на Україні.** Причиною остаточного напруження між Москвою і Києвом була **русифікація частини української преси,** та іменування головного начальника ГПУ. Еркона комісаром внутр. справ УССР.

—o—

БУДОВА ТУНЕЛЮ ПІД ПАНАМСЬКИМ КАНАЛОМ.

ПАРИЖ, 7. 9. ПАТ. „Парі Соар" повідомляє з Ню Йорку, що зі стратегічних оглядів беруть під увагу справу будови тунелю під панамським каналом. На випадок війни та перерваня комунікації на каналі, військо і зброю можна перевезти тунелем. Цей проект розглядають тепер спеціялісти.

—o—

ІТАЛІЯ ПРИСТУПАЄ ДО ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКОГО СОЮЗУ.

Віденська преса пише, що підчас побуту Мусолінія в Німеччині приступить Італія до німецько-японського протибольшевицького союзу. Одночасно кружляють поголоски, що Мусоліні переведе розмову з братом японського цісаря кн. Шішібу, який саме тоді перебуватиме в Німеччині. По тій розмові взаємини між Італією та Японією мають ще більше поправитися. Все має залежати від розмови, що її переведе з кн. Шішібу канц. Гітлер у Нірнберґу.

—o—

Зі світа.

Румунським міністром війни став ґен. Ілієсевич, б. маршал королівського двору, віцеміністром — ґен. Теодереску.

Мадярська меншина в Румунії відбуває тепер конґрес у семигородській місцевости Соранта Ґеорге.

У **СССР** арештували під замітом шпигунства англійського громадянина Бесла. Британський амбасадор у Москві дістав наказ інтервенювати в цій справі.

дня — дощ і пятого дня — дощ і шостого дня дощ і сьомого дня дощ і восьмого. Сидимо собі й казки з 1919. р. пригадуємо. Девятого я не витримав і вернувся домів.

Вже з Ужгороду вибрався на полонину Сенторію. Лежу собі в траві, бачу мандрує мурашка. Вилізла на високе стебло, на сам верх, розглянулася довкруги, злізла, перейшла землею, на нове стебло і знов догори і знов на сам верх і знов вділ. Думаю собі: — Колиб так ми, люди, могли лазити, тоді я виліз би на дім Товариства ім. Шевченка у Львові, звідси йшов би ось так до Зем. Банку: найперше виліз би я на Ставропігію і на вежу Волоської церкви, розглянувся би на всі боки і зліз по мурі вдолину, перейшов би вулицю і знов муром догори. Через комин заглянув би я до редакції „Діла", з кого сміється тепер і кого бритвою чеше Галактіон Чіпка і кого гребенем голить Мих. Рудницький. І знов муром вдолину і на вершок ратуша, зліз собі і далі так Львовом походжаю. По дорозі заглянув і до „Де ля Пе". Донцов оглядає ілюстровані часописи і мабуть як і я звиджує виставу, при другому столі Тиктор списує на столі рахунки, записав уже ввесь стіл...

Звіялася буря, рясний дощ і я до нитки змок на полонині. А мені здавалося, що я на терасі львівської „Де ля Пе". Дома обрахунок.

Як не казати, а я в часі моїх подорожей — добре бавився, прегарно почувався, багацько пережив. Заспокоїв свою тугу за небуденним і незвичайним і не жалів за неготовим рукописом. Не штука забавитися, коли є гроші, а забався без грошей і мій добрий гумор. Мурашкою лізь по Львові, коли не можеш літаком ширяти!

Моя забава мене мало коштувала. Париж — 2,50 кор. ч., Чорне море і ціла подорож по Адріятику — 50 кч., а нові озера й Везувій — тільки шість дір у старому сурдуті.

Ужгород, серпень 1937.

—o—

Вже надійшли ориґ. анґлійські матеріяли
на мужеські убрання, жіночі плащі і костюми
у великім виборі
ДІМ МОДИ
Львів, Ґотель Европейський

Бельчіте в руках національних військ

Ген. Кеіпо де Лляно заявив перед мікрофоном, що не зважаючи на твердження червоного командування і ґратуляції міністра нар. оборони для ген. Озаса, Бельчіте є дальше в руках національних військ.

—o—

Студентські справи

ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТУДІЇ НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ ЯҐАЙЛОНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ В КРАКОВІ.

Подання про приняття на Медичний Виділ Ягайлонського Університету приймає Секретаріят Деканату тогож Виділу до 15. IX. включно. До подання залучити: 1) метрику уродження, 2) свідоцтво зрілости, 3) свідоцтво громадянства, 4) військовий документ, 5) хід життя з поданням імен батьків, як теж їхні адреси, 6) посвідку здоровля, видану Лікарською Комісією, яка оглядає петентів від 8.—11. IX. ц. р. в унів. клініці при вул. Коперника ч. 15, 7) карту індивідуальну що її видає Секретаріят Деканату, 8) в разі перерви в студіях з інших мотивів, як відбування військової служби, треба залучити „посвідку некаральности", видану міністерством просто на руки петентові, 9) квіт за зложення маніпуляційної оплати в сумі 10 зол., 10) квіт з квестури, як таксу за вступний іспит у сумі 10 зол.

Кандидати на І. рік студій підлягають вступним іспитам, що відбудуться по 15. IX. Іспит полягає в тому, щоб передати зміст передтим виголошених викладів. До іспиту треба принести із собою папір, прибори до писання і доказ особи („довуд особови"). На І. р. студій призначено 125 місць. На вищі роки приймають кандидатів в обмеженому числі і тільки з університетів краєвих. Першенство прийняття мають ті, що при всіх вище згаданих кваліфікаціях викажуться, що: а) відбули чинну військову службу, б) військові охотники, що їх у часі служби звільнено. Окрім того першенство мають кандидати з воєвідств: краківського, келецького і шлеського; кандидати з матурами з інших воєвідств мають мінімальні дані на приняття. Відповідь у справі приняття можна дістати при кінці вересня ц. р. Інформації подає: Володимир Конрад, Львів, вул. Війтівська 10. У Кракові: вул. Ягайлонська ч. 10. III. (в домівці У.С.Г.).

За Виділ Медичної Секції при УСГ в Кракові:
В. Конрад, голова.

Лікар Д-р Теодозія Надрага
І АДВОКАТ Д-Р ОЛЕКСАНДЕР НАДРАГА
тепер у Львові, вул. Баденіх ч. 12. (б. Техніки).
Телефон 273—78. 1—3

ФРАНЦУСЬКА ДИПЛЬОМАТІЯ ОСУДЖУЄ БОЛЬШЕВИЦЬКУ НОТУ ДО ІТАЛІЇ.

Авас повідомляє, що французькі дипльоматичні кола здивовані і невдоволені нотою, якою московський уряд обвинувачує Італію у затопленні двох кораблів — того самого дня, коли Франція і Англія запросили Італію на міжнародню конференцію. Большевицький дипльоматичний представник не сказав нічого про це міністрові Дельбосові, хоча вчора з ним говорив, так само совітський уряд не попередив французького шарже д' афер у Москві. У Парижі дізналися про все щойно з французької амбасади в Римі. На думку французької дипльоматії наслідки большевицької ноти можуть бути дуже поважні.

ЧЕРВОНІ ТРАТЯТЬ КОРАБЛІ.

Еспанський пароплав „Люіза" піднявши повстанців вчора й поплив мабуть до Бермео, що є під нац. владою.

—o—

ПРИГОТОВЛЮЮТЬ ВИРІШНИЙ НАСТУП НА ХІХОН.

Авас повідомляє, що нац. війська з відтинку Леон навязали вчора лучбу з відділами, які йшли зі Сантандеру. Вони на північ від Ріяно дійшли до шляху, що лучить Портільяс із Вехас де Ліевана й вернувши через село Вехо між Ріяс і Соварео, вернулись на свої становища не стрінувши спротиву.

Ця акція має бути початком наступу з півдня й півночі на вершок гори Европа і, після злуки з кольонами, що йдуть зі сходу в околиці Вілла Вісіоне, — до остаточного наступу на Хіхон.

—o—

УСПІШНА БЛЬОКАДА ХІХОНУ.

Анґл. торговельний пароплав „Дортея", що плив із Валенсії до Хіхон з вантажем, не міг допасти до місця призначення з уваги на прилягність перед пристанню нац. военної фльоти. Цей пароплав приплив учора до Байон. До пристані ввійшло вчора ще 8 баскійських барж, так, що число еспанських пароплавів виносить 75.

Доповніть свою бібліотеку!
КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

	ціна зол.
Д-р Кость Левицький: УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ — спогади	1.20
Д-р Василь Маковський: ГМІНД — спогади	1.40
Д-р Е. Олесницький: СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ — спогади	2.00
Е. Чикаленко: СПОГАДИ, том II—III. — спогади	2.20
Валерія О'Коннор Вілінська: ЛИСЕНКИ И СТАРИЦЬКІ — спогади	0.80
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Василь Софронів: ЛИПНЕВА ОТРУТА — новелі	1.00
М. Рудницький: МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ — з теорії літерат. критики	1.20
Проспер Меріме: БЛАКИТНА КІМНАТА — новелі	1.20
Володимир Островський: СМІХ ЗЕМЛІ — оповідання	0.50
Микола Матіїв Мельник: КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР — новелі	0.40
Гордій Брасюн: БЕЗПУТНІ — оповідання	0.40
Михайло Возняк: ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА — літ. нарис	0.50
Михайло Возняк: БЕЛЕЙ І КОНИСЬКИЙ — літ. нарис	0.40
М. Рудницький: ВІД МИРНОГО ДО ХВИЛЬОВОГО — літ. нариси	4.00
Остап Грицай: ВІДЕНЬ — опис	0.80
Іван Чернява: НА СХОДІ МИ — повість	1.25
М. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ — повість	2.00
Д. Лукіянович: Я З БІЛЬШІСТЮ — повість	1.30
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
С. Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ — репортаж з Китаю	2.00
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.00
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.00
В. Масютин: ДВА З ОДНОГО, т. I—II. — повість	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ, том I—II. — повість	3.60
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.00
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — пов.	2.50
Э. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.00
Юрій Косач: КЛУБОК АРЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50

ХТО ЗАМОВИТЬ В АДМІНІСТРАЦІЇ „ДІЛА" ВСІ КНИЖКИ — ПЛАТИТЬ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 30. — АДРЕСА: „ДІЛО". РИНОК 10/II.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Зміна закону про екзекуційну процедуру скарбової влади.

Розпорядок ради міністрів з 15. травня ц. р. (Денник Законів ч. 43, поз. 340) вводить великі зміни до розпорядку ради міністрів з 25. червня 1932. р. про екзекуційну процедуру скарбової влади. Новеля обнизила передовсім екзекуційні оплати при менших грошевих сумах, підвищила при більших сумах кошти пригадок, як унагляднює ця табеля:

Належитости понад	до	Кошти упімнення
—	5 зол.	0.25 зол.
5—	20 „	0.50 „
20—	50 „	0.75 „
50—	300 „	1.— „
300—	600 „	1.50 „
600—1000	„	3.— „
1000—1500	„	4.50 „
1500—2000	„	6.— „
2000—2500	„	7.50 „
2500—3000	„	9.— „
3000—4000	„	12.— „
4000—5000	„	15.— „

Від суми понад 5.000 зол. оплата завжди 20 зол. (раніше найвища оплата 10 зол., найнижча 0.50 зол.).

Основою обчислення коштів упімнень є загальна сума належитости, обнята кожним поодиноким упімненням. При устійненні основи обчислення коштів упімнень не береться під увагу відсотків, коштів упімнень та екзекуційних коштів, якщо ці відсотки і кошти стягається разом з головною сумою. Обовязок заплати коштів упімнення повстає з хвилиною доручення довжникові цього упімнення. Незаплачені кошти упімнення можна примусово стягнути так, як головний довг.

ЕКЗЕКУЦІЙНІ ОПЛАТИ.

Належитість		Якщо екзекуційний орган побирає належну суму, або її частину на місці в того, хто до заплати цієї квоти зобовязаний	Якщо екзекуційний орган прийде на місце до довжника і ствердить, що перешти екзекуцію неможливо, чи так буздо нова безуспішна (§ 58 уст. 1, б. a, б, 4)	Якщо заяти рухомости або грошеві вірительности або інші маєткові права	Якщо розписки ліцитації або написано продаж в інший спосіб (§ 80)	Якщо переведена ліцитація або продаж в інший спосіб (§ 80)
—	5	0.25	0.50	0.50	0.25	0.50
5—	20	0.50	0.50	1.—	0.50	1.—
20—	50	1.—	1.—	1.50	0.75	1.—
50—	100	1.50	1.—	2.50	1.—	1.50
100—	150	2.—	1.50	3.75	1.—	2.25
150—	200	2.50	2.—	5.—	1.—	3.—
200—	250	3.—	2.50	6.25	1.—	3.75
250—	300	3.50	3.—	7.50	1.—	4.50
300—	350	4.—	3.50	8.75	1.50	5.25
350—	400	4.75	4.—	1.—	1.50	6.—
400—	450	5.50	4.50	11.25	1.50	6.75
450—	500	6.25	5.—	12.50	1.50	7.50
500—	600	7.50	6.—	15.—	1.50	9.—
600—	700	8.75	7.—	17.50	3.—	10.50
700—	800	10.—	8.—	20.—	3.—	12.—
800—	900	11.25	9.—	22.50	3.—	13.50
900—	1000	12.50	10.—	25.—	3.—	15.—
1000—	1200	15.—	від суми	30.—	3.—	18.—
1.200—	1.400	17.—	понад 1.000	35.—	4.20	21.—
1.400—	1.600	20.—	зол. опла-	40.—	4.20	24.—
1.600—	1.800	22.—	тн завжди	45.—	5.40	27.—
1.800—	2.000	25.—	10 зол.	50.—	5.40	30.—
2000—	2.200	27.—		55.—	6.60	33.—
2.200—	2.400	30.—		60.—	6.60	36.—
2.400—	2.600	32.—		65.—	7.80	39.—
2.600—	2.800	35.—		70.—	7.80	42.—
2.800—	3.000	37.—		75.—	9.—	45.—
3.000—	3.200	40.—		80.—	9.—	48.—
3.200—	3.400	42		85.—	10.20	51.—
3.400—	3.600	45.—		90.—	10.20	54.—
3.600—	3.800	47.—		95.—	11.40	57.—
3.800—	4.000	50.—		100.—	11.40	60.—
4.000—	4.500	56.—		112.—	13.50	67.—
4.500—	5.000	62.—		125.—	15.—	75.—
5.000—	5.500	69.—		137.—	15.—	82.—
5.500—	6.000	75.—		150.—	18.—	90.—
6.000—	6.500	81.—		162.—	18.—	97.—
6.500—	7.000	87.—		175.—	21.—	105.—
7.000—	7.500	94.—		187.—	21.—	112.—
7.500—	8.000	100.—		200.—	24.—	120.—
8.000—	8.500	106.—		212.—	24.—	127.—
8.500—	9.00	112.—		225.—	27.—	135.—
9.000—	9.500	119.—		237.—	27.—	142.—
9.500—	10.000	125.—		250.—	30.—	150.—
10.000—	20.000	250.—		500.—	60.—	300.—
20.000—	30.000	375.—		750.—	84.—	450.—
38.000—	40.000	500.—		1000.—	120.—	600.—
48.000—	50.000	від сум по-		1250.—	150.—	850.—
55.000—	60.000	верх 40.000 зол.		1500.—	180.—	900.—
65.000—	70.000	оплата завж-		1750.—	210.—	1050.—
75.000—	80.000	ди 500 зол.		2000.—	240.—	1200.—
85.000—	90.000			2250.—	270.—	1350.—
90.000—	95.000			2875.—	270.—	1425.—
95.000—	100.000			2500.—	300.—	1500.—
		від сум по-		від сум по-	від сум по-	
		над 100.000		над 100.000	над 100.000	
		зол. оплата		зол. оплата	зол. оплата	
		завжди 2.500		завжди 300	по 15 зол.	
				зол.	від кожної	
					повної ти-	
					сячки понад	
					100.000 зол.	

ОСНОВОЮ ОБЧИСЛЕННЯ ЕКЗЕКУЦІЙНОЇ ОПЛАТИ:

1) з колюмни 2 табелі квота належитости з кожного виконавчого титулу;

2) з колюмни 3 і 4 табелі належитість, обнята кожним поодиноким виконавчим титулом;

3) з колюмни 5 табелі загальна сума належитостей, обнятих одним оповіщенням про ліцитацію, або рішення у справі продажі в інший спосіб (§.80);

4) з колюмни 6 табелі основою є сума з ліцитації, або з продажі в інший спосіб (§ 80), якщо ця сума не перевищає загальної суми належитостей; загальна сума належитостей, якщо сума з ліцитації, або з продажі в інший спосіб перевищає загальну суму належитостей.

ОБОВЯЗОК ЗАПЛАТИ ЕКЗЕКУЦІЙНОЇ ОПЛАТИ:

1) з колюмни 2 і 3 табелі Б. повстає з хвилиною, коли на місце до довжника прибув екзекуційний орган, щоб виконати заняття;

2) з колюмни 4 табелі повстає з хвилиною заняття рухомостей, вірительностей грошевих або інших маєткових прав;

3) з колюмни 5 табелі повстає з хвилиною доручення довжникові рішення скарбовим урядом відпису оповіщення про ліцитацію або рішення продажі в інший спосіб (§. 80);

4) з колюмни 6 табелі повстає з хвилиною продажі на ліцитації або в інший спосіб;

Якщо екзекуційний орган дістане до рук лише частину заплати на рахунок належитости, а не решту суми переведе заняття, тоді оплату побирають тільки згідно зі ставками, означеними у колюмні 4 табелі від цілої суми належитости.

Якщо стягнення належитости буде вимагати, щоби переведено заняття кілька разів або побіч заняття рухомостей зайде потреба заняти грошеві вірительности або інші маєткові права, тоді оплату заняття побирають лише раз від належитости, обнятої кожним поодиноким виконавчим титулом.

Оплату за розписання ліцитації або за рішення продажі з вільної руки побирають тільки раз.

—o—

ЗВІЛЬНЕННЯ ПРЕДМЕТІВ ТРЕТЬОЇ ОСОБИ ВІД СКАРБОВОЇ ЕКЗЕКУЦІЇ.

Як повинна поступити третя особа, якщо скарбова влада підчас екзекуції у свого довжника записала предмет, що належить до третої особи?

Відповідь у цій справі находимо в §. 38 розпорядку з 1932. р. про екзекуційну процедуру скарбової влади, зновелізованого розпорядком з 1937. р. Отже третя особа, що має претенсії до занятого майна або його частини може виднати звільнення зпід екзекуції лише на основі судового присуду. Тому мусить внести позов проти вірителя (себто влади або установи, що веде екзекуцію) і проти довжника за звільненням зпід екзекуції.

Перед внесенням позву третя особа повинна зголосити письменне домагання до скарбового уряду, щоби звільнив занятий предмет зпід екзекуції. Одночасно мусить подати всі заміти, що їх задумує піднести в позві. Скарбовий уряд обовязаний до місяця видати рішення в цій справі. Одночасно обовязаний припинити екзекуції щодо занятого майна або його частини на випадок зголошеного домагання у справі звільнення зпід екзекуції до часу видання згаданого рішення, хіба що предмет швидко псується.

Якщо третя особа не збереже згаданих постанов у справі письменного домагання, щоби звільнити заняті предмети зпід екзекуції, заплатить кошти спору навіть тоді, якщо виграє справу.

840.

Найкращий матеріял і довголійній досвід

створили найвищої якости машину до шиття марки „ПФАФФ" для домашнього вжитку і кравецтва.

Генеральне представництво і продаж — **ЮЛІЯН ЛОМАҐА** **Львів, Валова 11.** Тел. 228-70

Прецизна направа машин у власному варстаті.

Коли вдова не має права до вдовичої платні.

Чи вдова по державнім урядовці або державнім емериті має право до вдовичої платні, якщо дійшло до розводу подружжа або до сепарації між ними? Щоб відповісти на це питання слід взяти під увагу три можливости:

1) **Якщо суд рішив про розвід подружжа й обтяжив чоловіка обовязком утримувати дружину** — в такому випадку вдова має право до вдовичої платні.

2) Якщо суд рішив про розвід подружжа **без обовязку** втримувати дружину — в такому **випадку вдова не має права** до вдовичої платні.

Якщо **дійшло до розводу подружжа фактично,** а не внаслідок присуду суду — в такому випадку **вдова має право до вдовичої платні без огляду на те,** чи чоловік зобовязався чи не зобовязався утримувати свою дружину.

Про ці обовязки постановляє ст. 69 емеритального закону державних урядовців та військових, які постійно залишилися при війську і **§ 84 виконного розпорядку до цього закону.** Згаданий §. 84 виконного розпорядку признає вдові право до нормальної вдовичої платні, хочби навіть сума визначених їй аліментів була менша. Далі §. 84 постановляє, що судовий розвід з обовязком чоловіка утримувати свою дружину заходить не лише тоді, коли такий обовязок накладає на чоловіка судовий присуд, але й тоді, коли цей обовязок випливає з подружних договорів, що їх підписано перед судовим присудом у справі розводу згідно з відповідними постановами цивільного закону. Вдова має теж право до вдовичої платні тоді, коли суд рішив про розвід подружа, а обовязок чоловіка утримувати жінку устійнено в судовій угоді.

Найвищий Адміністраційний Трибунал устійнив, що вдова не позбавлена права до емеритури з тієї причини, що з чоловіком заключила договір ще за його життя, в якому обоє згодилися на переведення сепарації і **дружина зрікалася аліментів** до свого чоловіка.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Американки невдоволені своїми чоловіками.

Американська письменниця і феміністка Мерджорі Доббінс виступила минулого місяця із статтею в нюйорському місячнику „Форум", де пояснює причини щораз частіших розводів в Америці. Вона твердить, що американці не мають таких прикмет як европейці, що надавались би на добрих чоловіків. Европейський мужчина не тримається засади, що існують зовсім спеціяльні форми забави призначені виключно для мужчин і не полишає для цих забав жінки самої. Через те, що заміжня американка мусить проводити свій вільний час сама, в Америці повстає безліч жіночих клюбів, подібних до мужеських клюбів, — чого в Европі нема. Коли жонатий американець переконується за якийсь час, що спосіб життя його жінки поза домом йому не подобається, він не може вже змінити звичаю і звички — тоді приходить до гострих непорозумінь у подружжі.

ПРИКМЕТИ ЕВРОПЕЙЦЯ.

В Европі подружна пара старається проводити час спільно; чоловік бодай частинно знайомить свою жінку із своєю працею, а в найкрещому разі ділить із нею час свого відпочинку і своєї розваги. Американець має інший погляд у цій справі: жінці треба дати гроші і нехай вона з ними проводить собі час по-своєму. Це становище вигідне, але факт, що жінка за гроші чоловіка мусить шукати собі іншого товариства, не дуже добре свідчить про неї і про нього. Европеєць уміє краще задовольняти духові потреби своєї жінки, як американець. Він відчуває більшу потребу перебувати в товаристві, де може бути теж його жінка і має більші товариські прикмети, як американець. Темпо життя европейця повільніше, як американця; він має час на родину і цікавиться її заняттям та щоденними дрібними справами, не виключаючи господарства.

АМЕРИКАНЕЦЬ НЕ МАЄ ЧАСУ.

Американець має дуже рідко час на поважну розмову зі своєю жінкою і не уважає таку розмову за потрібну. Ідеал американця — щораз більше працювати, щоб заробляти щораз більше грошей. Разом зі зростом маєтку приходять щораз нові фінансові клопоти і чоловік має щораз менше часу для своєї жінки. Багато жінок воліли би, щоб їх чоловік заробляв менше, але частіше бував дома. Часто можна чути в Америці думку, що американець перестає дивитись на жінку сорока років, коли він може мати двадцятьлітню. Американець не соромиться відкрито заявляти, що жінка існує для його приємности і він шукає в ній передовсім молодости. В Европі перевагу мають жінки між 30 і 40-им р. життя, досвідчені, інтелігентні, з більшими духовими потребами, ніж двадцятьлітні, що думають тільки про спорт і приємности. Европеєць, коли жениться не шукає головно молодости і краси у своєї жінки; він думає про те, чи вона має риси характеру, які йому відповідають. Американка позбавлена духового зв'язку з чоловіком розтрачується на всякі дрібниці. Вона не має теж впливу на нього і не може остерегти його перед щораз більше матеріяльним життям і низькими інстинктами. А мужчина стає щораз менше цікавий для жінок, коли щораз менше підлягає їх впливам. Через те американська жінка обертається у ворожого йому колі, бо не має змоги здобути впливу на мужчину, що творить собі зовсім інший світ, ворожий для неї.

Здемасковане душегубство.

Недавно помер у Ню Йорку великий промисловий магнат Альбер Картрайт. Ніхто не сумнівався, що він помер природною смертю. Лише в нюйорській централі поліції міркували інакше. Часописи подали передполуднем про смерть промислового маґната. Ввечір покликали до телєфону поліційного урядовця, який стверджує смерть, і він почув тремкий голос якоїсь жінки, що прошепотіла: „Ви вже чули, що Картрайт помер. Підозріваю, що його позбулися потайною отруєю. Добре булоб, якби ви перевірили цей випадок." Урядовець хотів довідатися ще прізвище цієї жінки, але вона відложила саме в цій хвилині слухальце. Кілька хвилин пізніше інспектор поліції Брамлі їхав дуже швидко до віллі померлого на Льонґ Айленд. З ним їхав теж славний детектив Франс Кірд, який брав участь у слідстві. В домі померлого застали велике схвилювання. Сестрінка Картрайта, гарна Ліліяна Пері, мала заплакані очі. Вона завела обох поліційних урядовців до кімнати, де лежав її дядько. Бородатий, воркітливий мужчина піднісся зі свого місця. „Д-р Босток" — представила його Ліліяна. — „Домашній лікар мого дядька." „Чи могліб ви мені сказати, з якої причини помер Картрайт?" — запитав інсп. Брамлі. — „В кожному випадку його смерть прийшла з природних причин" — відповів домашній лікар. Оглядач тіла теж є тої самої думки. „Незрозуміле для мене, чому до цієї справи втручується поліція. В кожному випадку я не найшов нічого підозрілого. Секція потвердить без сумніву мій погляд."

ДАРОВАНИЙ КАПЕЛЮХ.

Детектив Кард прислухувався уважливо до розмови свого товариша з лікарем. Він спершу не думав просліджувати справи, бо вже майже від року не був в активній службі. Він мав намір піти зі своїми товаришами цього вечора до клюбу і несподівано приїхав на цей „випадок". Тепер пробудився в ньому старий детектив.

Кард відкрив покривало, що ним було прикрите тіло помершого і почав пильно приглядатися йому. Густе, сиве волосся звисало йому над чоло заплутаними жмутками. Кард приглядався задумливо обличчю помершого. Опісля звернувся до старого слуги Давида з питанням: „Ви знаєте напевно всі звички і діла Картрайта. Чи в останніх тижнях не трапилося нічого цікавого в його поведінці?"

„Він нарікав на біль голови" — відповів старий слуга. Д-р Босток записав йому кілька разів порошки. Зрештою Картрайт не поводився інакше, ніж минулими днями, коли ще був зовсім здоровий. Може вас буде цікавити ще маленький випадок. Учора пополудні Картрайт вернувся без капелюха зі свого щоденного проходу по городі. Прийшовши сказав: „Я подарував свій проклятий капелюх! Я відчував увесь час, якби мене пригнітав великий тягар. Тепер мені лекше." Я здивувався — говорив далі слуга — цими словами Картрайта. „Чи не знаєте, хто носить тепер цей капелюх?" — спитав Кард. — „Міркую, що шеф подарував його нашому городникові Віллі."

Підчас коли інсп. Брамлі поставив ще кілька питань слузі, Кард покинув віллю і пішов стежкою до хатинки городника. В помешканні світилося світло і мужчина зачитувався в часописі. На стук детектива він відчинив і витріщив на чужинця очі, який відсунув його на бік і ввійшов безцеремонно до хати. Його схвилювання на вид влізливця негайно втишилося, як лише Кард назвав своє ім'я і подав свою функцію. Зір детектива спочив на чорному капелюсі, що старанно вичищений висів на колку. „Гарний капелюх маєте" — сказав Кард і сягнув по нього. „Тепер хапаєте вже за цей проклятий капелюх" — відозвався нерадо городник. — „Учора хотів його безумовно взяти д-р Босток. Одначе я йому не дав його, бо це памятка по бідним Картрайті." Тимчасом пальці Карда обережно перешукували підшивку. — „Слухайте, чоловіче, — заявив він поважно, майже різким голосом. — „Ви мусите розстатися з цим старим капелюхом, якщо вам дороге ваше життя. Я не можу вам дати нині ніякого ближчого пояснення; завтра довідаєтеся про все. Те, що бачите, є доказом душогубства; це капелюх смерти." Городник витріщив перестрашено очі на Карда. Тимчасом він витягнув зі шкіряної, перепоченої стяжки капелюха малу металеву капслю. Опісля вложив її знову на первісне місце і швидко вийшов, забираючи капелюх зі собою.

ДРАМАТИЧНА РОЗМОВА.

Кілька хвилин пізніше відбулася у віллі драматична розмова. Кард звернувся зовсім несподівано до домашнього лікаря: „Але ви граєте докторе Босток?" Цей відповів схвильований: „Як ви смієте ставити мені такі питання, пане Кард? Мої приватні справи не обходять ні вас, ні поліцію." „Може" — додав Кард і показав йому нагло схований капелюх. „Ви знаєте, що ця справа вяжеться з цією старою річю?"

Зарослe волоссям лице лікаря то білило, то червоніло. „Я не розумію, що ви думаєте, пане Кард". — Тому я поможу вашій памяти, докторе Босток. Але наперед мушу попросити свого приятеля Брамлі, щоб обставив своїми людьми виходи, щоб нам не втікла правда крізь двері. Так, і щойно тоді зможемо продовжувати нашу балачку.

ДЕ Є РАД?

„Ви пригадуєте собі, мої панове, що перед кількома тижнями зникла нагло з великого шпиталю тубка з радом. Тоді візвала мене дирекція шпиталю на приватну нараду. Я підозрівав спеціяльний обман у звязку з цією крадіжю і казав подати собі точний спис помічників. Десять днів вистачило мені зовсім, щоб точно поінформуватися про приватні відносини лікарів та допоміжного персоналу. Про вас, докторе Босток, я довідався, що ви є налоговим картяром і сидите по вуха в довгах. Щойно нині я відкрив, що ви є домашнім лікарем Картрайта і тоді зародилося в мене негайно підозріння. Історія з капелюхом зацікавила мене спеціяльно. Чому для його власника він став нагло тяжкий хоч він носив його довший час, не відчуваючи тягару? Чому ви, докторе Босток, хотіли відобрати цей капелюх від городника? І звідкіля походять ледви замітні малі плямки на чолі Картрайта?"

РОЗВЯЗКА.

Смертельна тиша запанувала в кімнаті. Очі всіх звертались на доктора Бостока. Він збілів мов крейда, а його уста порушалися так, що не було чути ні слова.

„Тут розвязка загадки" — чути було твердий голос детектива. „В цій маленькій тубці скривалася смерть, що її жертвою впав бідний Картрайт. Це був вкрадений рад. Ви, докторе, Босток, змайстрували все під підшивкою капелюха покійного. Лише ви знали смертельне діляння цієї малесенької зброї. Ви є вбивником Картрайта".

Тимчасом лікар вернувся до своєї рівноваги. В його голосі не можна було побачити схвилювання. „Ви забуваєте одно, пане Кард. Я не мав найменшої причини вбивати свого найкращого пацієнта і вищити таким чином найкраще джерело доходу".

„І це вияснення не згоджується, докторе Босток. Ви сподівались, що Картрайт обдарує вас записом, як домашнього лікаря, як це звичайно буває в людей його стану. Цими грішми ви хотіли сплатити свої пекучі довги. Як бачите, вашу гру ми розкусили. На жаль, ми не можемо привернути життя вашій жертві".

Д-р Босток позволив себе відвести без спротиву. Пізніше виявилося, що на слід злочину навела поліцію Ліліяна Пері, головна спадкоємиця Картрайта. Вона відчула жіночим інстинктом скритого ворога, що сховався під маскою д-ра Бостока. По смерти свого дядька снувалася їй думка за думкою, що його мабуть отруїв домашній лікар. Одначе боялася виявити своє підозріння і перервала негайно свою телєфонічну розмову, як лише урядовець поліційної централі запитав її за ім'я. Щойно геній Карда розвязав її підозріння.

ЄДИНА ЖІНКА ФІЛЬМОВИМ РЕЖИСЕРОМ.

У цілому світі є тільки одна жінка фільмовим режисером. Вона зветься Дороті Атимер, була колись студенткою медицини і почала в Голівуді свою карієру як стенотипістка. Згодом написала вона фільмовий сценарій і гри виведенні його вивчила режисерський хист. Від того часу вона пустила у світ 13 фільм під своїм проводом, усі з великим успіхом.

ПАПІР, ЩО НЕ ГОРИТЬ.

Одна американська фірма випустила на ринок винахід молодого техніка — папір, що не горить. Його почали вже вживати до вектслів і важних документів. Фабриканти різних родів паперів роблять застереження, що досі таких винаходів було багато і ніодин з них не був правдивий.

Величаве лугове свято в Борщеві

Борщів — це прикордонне місто, віддалене тільки 14 км. від Збруча. Через прикордонні обмеження праця в ріжних товариствах дуже важка, передовсім у селах, що віддалені тільки 6 км. від кордону. В борщівському повіті веде працю Повітовий Луг з головою п. Баглаєм Іваном. Усіх „Лугів" у повіті є 49. Мають вони дві власні орхестри. Луги в більшости в лугових одностроях.

У неділю 29. серпня ц. р. мала Лугова організація Борщівщини своє дорічне свято. Вже вранку ціле місто Борщів зароїлось луговими одностроями та дівочими народніми ношами. Крім луговиків та луговичок надтягнула до Борщева й маса селянства з цілого повіту. Свято відбулось на гарно прибраній площі, в специфічнім подільськім ярі, через який перепливає доплив Дністра.

У святі взяли участь такі „Луги": Борщів — 90 луговиків і 50 луговичок, Турильче — 30 луговиків і 20 луговичок, Вербівка — 40 луговиків, Бурштин — 50 луговиків і 16 луговичок, Пищатинці — 60 луговиків, Гунтинок — 40 луговиків і 20 луговичок, Слобідка Мушкатівська — 24 луговиків і 12 луговичок, Козаччина — 60 луговиків і 20 луговичок, Шишківці — 18 луговиків і 12 луговичок, Мушкатівка — 37 луговиків і 33 луговички, Худіївці — 30 луговиків, Лосяч — 28 луговиків і 20 луговичок, Цигани — 54 луговиків і 26 луговичок, Грабівці — 10 луговиків, Стрілківці — 158 луговиків і 46 луговичок, Ланівці — 40 луговиків і 24 луговички, Пилатківці — 20 луговиків, Підфилипе — 36 луговиків, Глубічок — 20 луговиків, Висічка — 120 луговиків, Худиківці — 24 луговиків, Боришківці — 18 луговиків і Вільховець — 4 луговиків. Разом 1.362 луговиків та луговичок.

В 11-ій год. передполуднем приїхав зі Львова голова Великого Лугу д-р Роман Дашкевич і Василь Дзуль. Голова Повітового Лугу дир. Баглай разом з четою луговиків привитав делегатів зі Львова. Орхестра відіграла луговий гимн і відійшла разом з почесною сторожею на площу вправ.

Тимчасом на площі йшли останні приготування до свята. Девкі „Луги" переводили ще пробу вправ, „Луги" лучено в сотні, дальше уставлено всіх луговиків і луговичок у лави до звіту. Витягнулося пять стрункіх лав лугових: на лівім крилі лави луговичок. Заст. голови Повітового Лугу д-р Шалаута здав звіт голові Повітового Лугу дир. Баглаєві, а він знову голові Великого Лугу. З тринацять соток грудей понеслось грімке лугове поздоровлення і лугова орхестра зі села Цигани відіграла луговий гимн. Дальше голова Великого Лугу разом із Старшиною Повітового Лугу в Борщеві переглянув лугові лави. Після перегляду голова Великого Лугу виголосив промову, взиваючи всіх луговиків до інтенсивної праці та дисципліни супроти своєї Старшини.

По промові приступлено до виконання вправ, приписаних на цей рік. Вправи вийшли на диво дуже добре. Рівночасно з пописовими вправами розіграли дві дружини між собою змагання копаного мяча, а саме „Луг" Борщів і „Луг" Стрілківці. При кінці свята „Луг" зі Слобідки Мушкатівської пописувався ставленням веж що випали зовсім добре. Свято закінчено дефілядою Перед головою Великого Лугу і Повітовою Старшиною. Погода ввесь день була напричуд гарна. Це величаве свято залишиться довго в памяті всіх присутніх, яких було понад 6.000.

Вечором при звуках орхестри відбулась товариська забава, що при милій гутірці протягнулась до пізної ночі.

Лугова організація під проводом голови Повітового Лугу дир. Баглая розвивається добре, не зважаючи на обмеження у прикордонній смузі. Так напр. підчас свята два „Луги" мусіли вже в 4-ій год. відмашерувати, бо перед заходом сонця мусять бути вдома. Та все те не спиняє праці, не ломить гідности здисциплінованих лугових чет.

З білоруського життя.

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМІТЕТ У СПРАВІ БІЛОРУСЬКОГО ЛІЦЕЮ.

Справа единого білоруського ліцею у Вильні живо цікавить зорганізоване білоруське громадянство. Надзвичайні загальні збори Білоруського Національного Комітету у Вильні рішили дня 14. серпня ц. р. звернутися ще раз до центральної влади у Варшаві (до премієра і до міністра освіти) з спеціяльним меморіялом. Якщо влада не відкриє білоруського ліцею ціле білоруське населення болюче відчує початок ліквідації останньої у Польщі середньої білоруської школи, бо відобралиб йому останню можливість здобути середню освіту в рідній, білоруській мові. Тому Національний Білоруський Комітет звернувся з проханням до премієра, щоб незалежно від управильнення білоруського народнього і середнього шкільництва, з початком шкільного року відкрили у Вильні білоруський ліцей гуманістичного типу. Комітет вислав меморіял 16. серпня ц. р. центральній владі у Варшаві. Слід згадати, що ні в грудні 1936 р. ні в червні ц. р. у Варшаві не приняли делегації в цій справі.

КОНФІСКАТИ І ЛІКВІДАЦІЇ.

Городське староство у Вильні сконфіскувало 12. серпня ц. р. увесь наклад білоруського господарського часопису „Самапомач" (ч. 12) за вступну статтю п. н. „Абое рябое" про кооперацію. Дня 28. серпня ц. р. староство сконфіскувало цілий наклад часопису білоруської молоді „Шлях Моладзі" (ч. 8). Дня 20. серпня ц. р. воєвідський уряд у Вильні наказав зліквідувати „Союз Білоруського Учительства". Як причину воєвідський уряд подав недіяльність союзу.

ОЗН. І БІЛОРУСИНИ.

Провідник сільської організації О. З. Н. ген. Галіца зясував так відношення О. З. Н. до білорусинів:

...Щож торкається білоруського населення, яке тут спільно замешкує з нами цю землю, деклярація полк. Коца дає виразні вказівки як слід поводитися. Взаємини з цим населенням повинні відзначатися бажанням братерського співжиття, що спирається на спільну історичну минувшину і на основні права, що їх загарантувала держава громадянам. В інтересі держави, щоби білоруське населення виєднало кращі життєві умовини в межах згідної господарської співпраці з польським населенням, бо держава обороняє своєю силою всіх тутешніх громадян.

Після того промовляв предсідник сільського сектора О. З. Н. на поставський повіт д-р Курковський, який з місця зробив зворот на цілих 180 ступнів і щиро заявив, що О. З. Н. буде працювати з вірою в те (як подає „Шлях Моладзі" ч. 9):

...що державна влада, себто адміністрація, суди і військо будуть очищені від нельольських елементів; ...що буде забезпечений перехід ґрунтів з парцеляції при виконанні земельної реформи до нових власників виключно для поляків. Це — говорив далі д-р Курковський — основи, що випливають з програми полк. Коца, що одночасно найбільше лежить нам на серці.

Дійсно, „не знає правиця, що робить лівиця". А може це лише оман, може ген. Галіца і д-р Курковський погоджуються зі собою? І це мабуть найбільше правдоподібне... (В. Б.)

Де ля Рок скаржить за клевету.

Провідник „французької суспільної партії", полк. де Ля Рок заскаржив до суду кількох політиків і низку щоденників за клевету. Недавно вони закинули йому, що він брав субвенції від уряду з тайних фондів. Між обвинуваченими є пра вицевий посол Анріо, начальний редактор щоденника „Жур", Бельбі, провідники „Аксіон Франсез" — Морас і Доде та б. визначний член „Вогненого Хреста", кн. ді Борго. Свідком у процесі буде б. премієр Тардіє. Процес викликує чималу сензацію.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа", що має за собою 55 літ істнування. Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

В. С.

Каюками до Берестя.

(Докінчення.)

За Опалином маємо найтяжчу дорогу за цілу прогульку. Буг звузився та почав викручуватися неможливо, при чім на дні росте цілий ліс пеньків. Дерева лежали напоперек ріки або сторчали стовбурами вгору. Сильна течія недозволяла ні на мить спочити. Це була правдива боротьба. Найгірша частина була під Битинем, де Буг прорвав велику петлю та скоротив собі дорогу із 3 км. на один км. Каюки женуть стрілою, перескакують якісь гаті, обтираються об пеньки. Часто здається, що нема вже куди переплисти, що каюкові кінець, бо перед нами десятки пеньків на цілу ширину ріки, але в останній хвилині якийсь вузенький просмик находиться. Дві години тревала така переправа; ми зробили за цей час 18 км. аж зимний піт зросив нам ціле чоло.

Ще один день і ми у Володаві. Недалеко звідси чудові озера, однак час не дозволяє нам туди вибратися. Хотілось би відвідати старенького священника у Пулемці о. Зінкевича, який так по батьківськи занявся нами перед двома роками. На жаль, маємо лише пів дня часу. Полагоджуємо найконечніші орудки та пошту і пливемо далі.

Від Володави, а радше ще перед Володавою, околиця незвичайно цікава і гарна. Буг розливається широко, місцями на 200—300 м., творить численні рукави і острови. Береги низькі, видно далеко та широко. Користаємо часто з островів, щоб зварити обід, викупатися та відпочити. Правий беріг ріки вже чисто поліський — піскові видми поросли лісом. На лівому березі чимраз більше поляків, хоч усі говорять з нами по українськи.

З високого берега в сільці Білогори оглядаємо гарну панораму містечка Коднь. З близька воно менше цікаве. В селі Білогорах, яке має всього 11 хат є рільнича школа у місцевому фільварку найнижчого ступня. Крім цього зїздяться туди з Берестя літники на відпочинок. Зближаємося до Берестя. Цілий день чуємо гарматні вистріли, над нами кружляють літаки. Недалеко находиться артилерійський полігон. Останній нічліг у селі Муравець 10 км. від Берестя. Перед селом розсаджений Бугом бетоновий форт — останки зі світової війни. Буг підмулив беріг, де був збудований форт і він звалився у воду. Кількаметрові мури з бетону загатили частину ріки, а решткі грізно звисають над водою і ждуть своєї долі.

На другий день передполуднем ми вже у Бересті. Перепливаємо через цілу твердиню, де повно горбків, порослих травою і деревами, під якими криються казамати, відтак попри касарні узьким каналом впливаємо на Мухавець. Переносимо каюки через першу шлюзу і вмить переносимося зі спокійного Буга на важний торговельний шлях. Повно тут ріжного роду суден — пароплави, дараби і сотні каюків та човників. По обох боках Мухавця гарні пристані; вперше бачимо також жидівську пристань. На жаль, ми на таке ще не спромоглися. Ще три км. плавби Мухавцем до самого міста і тут кінчиться наша 15-денна мандрівка водою. Каюки висилаємо до Львова, а самі розходимося у ріжні сторони. Ночували ми ввесь час по селах, стрічали багато нових людей, довідалися багато цікавих новин. Стрічним людям залишаємо дещо на спомин. Кількома наворотами заїздили ми до знайомих селян аперед 2-ох літ. Все нас пізнавали і якнайщиріше витали та запрошували ще приїхати. Приїзд прогульковців до села, а ще українців, є свого роду сензацією. Про сокільську прогульку Бугом у 1935. р. розказували ще цього року львовянам аж у Рівному.

—o—

НОВИНКИ.

— **Найдешевший сезон у Черчі.** Вересень найдешевший місяць у Черчі. Недужі на гостець (ревматизм), ішіяс, гіхт, ниркові, шлункові, нервові та жіночі недуги повинні користати з нагоди дешево і вигідно вилікуватись. Живець отворений до 10. жовтня. 1503 7—10

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю, 10. ц. м. в год. 7-ій веч. На сходинах виголосить інж. В. Яцишин реферат п. н. „Дрібна оощадність як масовий засіб внутрішньої капіталізації". 1608

— **Вже появилася** накладом нашого В-ва драма Б. Жарського п. н. **„УКРАЇНА В КРОВІ"**, що дає картину недавно минулих часів проти більшевицького повстання. Ціна 1.50 зол. — Замовляти у В-ві „Дніпро" Станиславів, Перацького 86. — П. С. Видавництво шукає совісних заступників для краю. 1—3

— **Курс для підготови кооперативних інструкторів.** В 35. числі „Господарсько-Кооперативного Часопису" поміщена оповістка про вписи на зимовий курс підготови кооперативних інструкторів. В оповістці подані ближчі умовини для вношення прохань. Речинець для прохань 18. вересня ц. р.

— **Виділ Т-ва „Основа"** у Львові звертається до всіх, що мають вільні мешкання та хотілиб піднаймити студентам-українцям, подати письменно свої адреси та умовини піднайму до домівки Т-ва, площа св. Юра 5.

— **Український Нац. Хор Дм. Котка** з початком вересня ц. р. виїхав в обіздове турне на Волинь. З огляду на те, що в признаному дозволі точно означені міста, в яких хор має право виступати, адміністрація хору отсим подає до загального відома П. Т. Громадянству, що хор у своїй подорожі відвідає лише такі місцевости: Вишгородок, Вишнівець, Шумськ, Кремянець, Дубно, Мізоч, Здолбунів, Рівне, Тучин, Олександрія, Костопіль, Сарни, Рафалівка, Маневичі, Володимир, Ковель, Матіїв, Любомль, Турисък, Володимирець, Устилуг, Рожище, Луцьк, Олика, Горохів і Берестечко. Тому всі, що бажають почути хор, можуть скористати з його виступів лише у вище поданих місцевостях. — Хор виступає в оригінальних гуцульських строях з відповідно уложеною програмою, в яку входять теж характеристичні гуцульські танки в супроводі оригінальної гуцульської орхестри.

— **Виявляти цїни!** Функціонарі львівського магістрату в супроводі поліції перевели контролю крамниць зі шкільними приладами. Укарано 62 власників крамниць і виготовлено 7 донесень до городського староства за те, що не держались приписів про виявлювання цін.

— **Водно-меліораційний ліцей.** З початком нового шкільного року повстав ще один тип фахової середньої школи, а саме водно-меліораційний ліцей. Головним завданням цього ліцею приготовити молодь до ведення робіт у ділянці водного будівництва та рільних меліорацій. Програма навчання обчислена на три роки і спирається на 4-літній загально-освітній гімназії. Водно-меліораційний ліцей отворено в Кракові і Познані.

— **Студія суспільної праці**, у Львові приготовляється на основі дозволу і під наглядом міністерства суспільної опіки та львівської шкільної кураторії освітніх інструкторів, бібліотекарів і т. п. Укінчення студії управнює займати становища управителів і фахових працівників державних, самоврядних і приватних установ. Шкільний рік зачинається 4. жовтня ц. р. Зголошення приймає секретаріят від 1. до 18. ц. м. в женській школі ім. Сташіца при вул. Підвалля 17.

— **Конгрес інжинірів** відбудеться в днях 12—14. ц. м. у Львові. Організаційний комітет уряджує в будинку польського політехнічного т-ва при вул. Зіморовича ч. 9.

— **Плямистий тиф.** В неділю. 12. ц. м. відбудеться у Львові при вул. Булярда ч. 4. в год. 12. з домівці музею гігієни показ і демонстрація способу приладжувати щіплянку проти плямистого тифу методою проф. львівського університет-ра Рудольфа Райбля Вступ до музею в неділю 25 сот.

— **На Богданівці повстане новий костел.** На передмісті Львова Богданівці відбулося перекання площі під будову костела для тієї дільниці. Площу подарував на ту ціль магістрат м. Львова. На площі поставили покищо хрест, який справила дирекція міських трамваїв. На Богданівці живе багато трамвайових службовців.

— **Арештування в Рогатинщині.** Поліція арештувала двох синів о. Шербанюка з Вербилівець, мр Ошитка, Шмігеля, Скробача, Ляльку, Гринчишина, всіх із Рогатина та одного склепаря з Фірлеєва. Всіх арештованих держать у Рогатині.

— **Людовий дім у Старуні.** Заходом повітової управи „Товариства школи людовей" в Надвірній будують у Старуні людовий дім, в якому знайдуть приміщення всі місцеві польські організації.

— **Як урядують у судах.** У Львові розпочався судовий процес проти канцелярійного помічника в городському суді в Бібрці Миколи Луца за спроневірення 578 зол., які виекзекковано від Повітового Союзу Кооператив у користь ЗУПУ. Луц не признається до вини, мовлячи, що гроші виплатив помилково іншій інституції.

— **Краєва хроніка.** У Вовчатичах біля Ходорова цегольняного робітника Теодора Дідуха вбила сокирою його жінка, коли він вернувся пяний додому і розпочав з нею сварку. — В Самборі 25-літній муляр Микола Мольфа пробив на смерть ножем свою 20-літню любовницю Пачовську.

— **Самоходова катастрофа** склалася в Мишині під Коломиєю. Особовим автом їхали чотири пасажири. Нараз тріснула опона переднього колеса і сила розгону викинула авто на поле кількасот метрів від місця випадку. Всі пасажири тяжко потовклися, так що їх мусіли відставити до коломийського шпиталю.

— **Трагічна смерть туристки.** Англійська туристка Рут Гель приїхала до Закопаного і хотіла з двома товаришами дістатися на верх Чубрин над Морським Оком. Майже під самим верхом вона посовгнулася і впала з висоти 80 метрів у пропасть. Оба товариші рушили негайно на місце упадку і знайшли її без життя. Вона була завзятою альпіністкою і щороку приїздила в Татри, де робила високогірські прогульки.

— **Львівська хроніка.** У шпиталі помер вломник Стер, якого поліцай пострілив підчас погоні на вул. Лешинського, де він намагався вломити до мешкання. — Три вломники, користаючи з жидівського Нового Року, намагалися обікрасти мешкання рабіна Шапіри при Стрілецькій площі ч. 12. Перешкодив їм сторож дому. Два з них утікли, третього Сиротюка Петра сторож придержав. — У суперечці з чоловіком застріляла жінка майора польських військ.

— **Два вломи.** Вломники дістались до бюра гімназії в Бережанах і вкрали 1.050 зол., що були призначені на ремонт будинку. — До бюра комірника в Бережанах на першому поверсі судового будинку дістались вломники крізь відчинене вікно та вкрали 120 зол.

— **Бомбовий замах на кольонсіта.** ПАТ повідомляє, що в Ланівцях пов. Борщів виконав хтось бомбовий замах на хату кольоніста Івана Міса. Бомба, зладжена з гільзи артилерійської гранати, вибухла а відломки її зранили жінку Міса та заподіяли в хаті шкоди на 150 зол. Місову відвезли до шпиталю.

— **Дива природи.** В селі Мощениця пов. Здолбунів зацвили вдруге цього року яблуні, покриваючись густим цвітом. Цікаве, що поруч цвітів находяться незірвані ще овочі.

— **Диверзія з сірчаним квасом.** „Ізвестія" повідомляють з Ростова про диверзію отруйників на залізниці ім. Ворошилова, в Новоросійську. На чолі групи ворогів стояла буфетова Введенська, колишня жінка польського шляхтича, яка й до останнього часу вдержувала звязки з Польщею. До групи належав начальник комори та інші. Комсомолка взяла при буфеті карафку води до вагону, але смак її їй не сподобався. По переведених дослідах показалось, що вода при буфеті була частинно чи цілком затроєна сірчаним квасом. „Ізв." заповідають великий процес отруйників і голосять розпучливо, що диверзійні бази є тепер навіть при залізничних буфетах. Підкреслення польської національности головної обвинуваченої тим більш підозріле, що й провідником отруйників гинілими ковбасами в Новоросійську був також поляк. З великим натиском підкреслює совєтська преса й акцію польських „шпіонів і диверзантів" на Білорусі. На велику скалю ведеться тепер в СССР цькування також і інших чужинців, німців, мадяр, австрійців, фінляндців та інших.

— **Трагічна туристична прогулька.** В Остероде в горах Гарцу вантажний самохід з туристами впав до глибокої калабані, виповненої водою та болотом. Дві особи врятувалися, шість утопилося.

— **Нові способи боротьби проти релігії в Совітах.** Як повідомляє „Заря Востока" большевики розстріляли в Ташкенті одного муллу та двох учителів, обвинувачених за провадження діяльність. Як з остаточних мотивів присуду видно, обтяжено їх тим, що вони говорили дітям про Бога та про кари належні грішникам. Це мало так лякати дітей, що вони не могли вчитися. Таким чином Совіти знайшли новий та радикальний спосіб боротьби проти релігії: розстрілювати священників, бо вони не дають дітям вчитися на добрих комуністів.

— **„Парилевичева ч. 2".** У Гчеві викрили аферу жінки місцевого достойника, похожу на аферу Парилевичевої. Згаданий достойник і його жінка були дуже задовжені у місцевих купців, які позичали їм за обіцяну протекцію. М. ін. „пані президова" одержала 4.000 зол. від одного купця, якому обіцяла виробити велику позичку в банку. Коли не виробила позички, купець повідомив владу.

— **Пожежі.** Під хату Миколи Білинського в Зухові пов. Золочів підложив хтось вогонь, який заздалегідь погасили. Здогадного палія зловили. — У Лянеріації пов. Камінка пожежа в господарстві кольоніста Йосифа Заворського заподіяла шкоди на 5.000 зол. — У Должанці пов. Тернопіль вибухла пожежа в середині хати Михайла Рачинського. Попеклася 4-літня дитина Рачинського та 16-літня дочка, яка хотіла рятувати дитину.

— **Жахлива самоходова катастрофа** склалася в ночі під Люблином. Вантажний самохід, що їхав із Варшави, вдарив на мості на віз, яким їхав купець з Люблина Яків Мендельзон. Віз розбило на кусники, при чому Мендельзон з розчепленою головою повис на поручі. Коні теж убило. Шофер заголосився добровільно на поліцію.

— **Фальшують образи.** У Варшаві арештовано Давида Маєра, що ходив по фірмах і приватних мешканнях, оферуючи на продаж образи визначніших польських малярів, які показались опісля фальсифікатами. Арештований походить зі Львова, де находиться централа фальшівників, які поширювали спершу свої образи у Львові та на провінції, опісля збували їх у Варшаві. До спілки фальшівників належало кількох здібніших малярів, що робили вірні копії творів Косака, Фалята, Жмурка і ін., подаючи їхні підписи, так що тільки дуже добрі знавці могли стверднти ошуканство. Жертвою спритних фальшівників стало кількадесять варшавських фірм.

— **З Польщі.** На Кашубах зацвили вдруге груші, декуди навіть побіч незірваних ще овочів. — В Радомі померла 35-літня Рухля Варцель зі страху перед операцією. — Власника фільварку Радківщина пов. Свенцяни, Мих. Чеховича, вбили в ночі бандити і зрабували 3.000 зол., які він дістав за продаж ліса. — При вул. Лешно у Варшаві згоріла наслідком експльозії фабрика хемікалій, причому власника ін. Літвінського і трьох робітників тяжко попарило нуло.

— **Левоневський пропав.** Минає вже третій тиждень від часу, як пропав Левоневський з товаришами, а властиві глядання за ним ще не почалися. Літаки рятункової акції наслідком несприятливих атмосферичних умовин не можуть дістатися до стації „Північний Бігун", з якої переводитимуть глядання. Чотири працівники, що находяться на тій стації виконали в останніх 10 днях важку працю, приготовляючи летовище для літаків рятункової експедиції та працюючи ломом та рискалем по 15 годин денно. А що чужинні рятункові виправи теж припинили свою акцію, то Левоневського з товаришами можна вважати пропащими.

— **Большевики не вірять нікому.** Вістка про усунення начальника пресового виділу Наркомінделу, Міронова потверджується. Міронов написав книжку про Гітлера з багатьома цитатами з його автобіографії. Хоча автор поставився до Гітлера і фашизму дуже критично, самі цитати з Гітлера не подобались большевицькій владі, яка закинула йому „скриту пропаганду ідеалів гітлерівської партії". Що сталося з Міроновом, не знати.

— **Добувають корабель із золотом.** Румунський уряд позволив Совітам видобути російський корабель „Петро Великий", затоплений у 1916. р. на Чорному Морю в обсязі румунських територіяльних вод. На кораблі находилася велика скількість золота. Спеціяльна совітська експедиція працює над видобуттям корабля.

— **Нові сліди полярної експедиції Андре.** Північний ледовий океан зрадив нову тайну голосної свого часу полярної виправи Андре до північного бігуна. У проливі Гінльопен на Шпіцбергені залога шведського китового корабля знайшла мідяну пушку, яку скинено з корабля Андре, з комунікатом, зложеним із 50 слів, з датою 12. липня 1897 р. Андре повідомляє там м. ін., що балон находиться на висоті 20 метрів над ледом під 82 ст. 30 мін. широти

і 28 ст. довжини. Бальон порушується дуже поволі. „Зрештою все гаразд" — такими словами кінчиться комунікат. Два дні пізніше бальон осів на ледівці, звідки експедиція вирушила дальше на північ. Одначе не судилось їй осягнути намічену ціль. У боротьбі з природою згинули Андре та його два товариші подорожі Стріндберг і Френкель.

— **Дівчата в руках бандитів.** Як повідомляють з Пекіну, бандити, які тому кільканацять днів напали на французький місійний семинар Ля Кювет і вхопили кільканацять дівчат, випустили вже четверо дівчат без окупу. Дівчата, що прибули до Пекіну, оповіли, що банда складається з 20 втікачів із вязниць, а почасти з комуністів. У справі випущення решти взятих дівчат китайська влада навязала переговори з бандитами. Вони обнизили свої домагання викупу до 50 тисяч долярів.

— **Японія не хоче робити Олімпіяди.** Французька преса довідується з Токіо, що Японія зреклася організувати в себе Олімпіяду в 1940 р.

— **Совітський урожай пропадає.** З надволжанських околиць повідомляють, що наслідком недбалої праці при зборах нищаться величезні скількости збіжжа. Урядові репресії не можуть переломити пасивного опору селян. В оренбурській окрузі 370 тисяч гектарів збіжжа скошено машинами, але селяни не звозять збіжжа з поль, наслідком чого воно зігнило. В цілому районі звязали в снопи тільки пяту частину скошеного збіжжа. З тих причин страти збіжжа вже тепер величезні.

— **Зголосився добровільно на поліції.** На дім Софії Жендзіняк у Гвоздзянці ряшівського повіту напали перед кількома тижнями три бандити і стероризувавши домівників, зрабували кілька тисяч зол. За бандитами рушили в погоню селяни на конях. Двох утікачів зловлено, третій, Станислав Біль, який відстрілювався і вбив брата Жендзіякової, утік у ліс. Глядання за ним були даремні. Аж тепер бандит Біль зголосився добровільно на поліції в Ряшеві.

—o—

Дописи.

КОЛОМИЯ.

Народня забава й аматорська вистава. 28. серпня управила канцелярія Повітового Союзу Кружків „Р. Ш." в Коломиї велику народню забаву в салі Щадничої Каси для гостей-селян із поблизької околиці. Від 2-ої год. пополудня йшла забава з ріжними танцями, переважно міськими, які сьогодні все дужче завойовують село; але були й чисто сільські народні танці. Приграваля сільська музика. Богатий тверезий буфет заспокоював голод і спрагу танцівників. Перед год. 8. веч. забаву перервано і салю приладжено для вистави Черкасенкової драми „Ніо що тирса шелестіла". Про саму драму нема що говорити. Вона загально відома. А все таки можна сумніватися, чи корисний вплив на слухачів лишає річ, в якій конфлікт сина з батьком за дівчину доводить до зради національної справи, а батько з туги за сином-зрадником, покараним дівчиною, вбиває її. А саме так зрозуміє та інтерпретував цю драму місцевий драматичний гурток, що взявся за сценічне оформлення Черкасенкового твору. Треба зазначити, що він рішуче за трудний для сільських аматорів і через те вийшло багато непорозумінь та недотягнень. Без сумніву, інтенції були найкращі, отже й було багато вдатних, щасливих місць і в А. Мельничука (Сірко), і в П. Остафійчук (Оксана) і в А. Полюх (жінка Сірка) і в Л. Кочтюся (свинар) і в інших. Були і в гуртових сценах гарні моменти. Але цілість залишала багато до бажання. Кілька місць, коли всі чекають на слова одного було повно. Деякі виявляли необзнайомлення зі сценою. А про співи нема що і згадувати, бо з такими співами не можна в місті виступати. Взагалі можна порадити гуртові не виступати в місті з речами, що переходять його сили і — не томити глядачів (цим разом переважно селян) безконечними перервами.

Обжинкове свято Балиневичини. Заходом Кружка „Сільського Господаря" в Балиничах коло Гвізда відбулося в неділю 29. серпня в сусідньому селі Трофанівці районове свято обжинків. Почалось воно богослуженням у місцевій церкві, скінченим молебнем і посвяченням рільних плодів коло хреста на памятку внесення панщини під високими липами на просторій площі. Церковно-релігійну частину закінчив о. парох Мендюк гарною пригадною проповіддю на тему благословення праці. Після обідньої перерви почалась (по 1-ій год.) концертово-програмова частина свята. Велике число селян з усіх сусідніх сіл (понад 2.000 осіб) обступили спеціяльно на це свято побудовану трибуну, поділену на дві частини: ліва — для лунтої орхестри з Балинців, права — для виступів. Заміщевих гостей з Коломиї і Гвізда (яких, на жаль, було за мало) витав напис на тріюмфальній брамі: „Слава дорогим побратимам". І брама і трибуна були прибрані дубовою зеленню, національними та сільсько-господарськими хоругвами. Прекрасно уложена гірлянда з пшеничного колосся, серпи й коси, пшеничний та вівсяний, над ними високий кукурудзяний сніп — все те прикрашувало фронт трибуни, стіни заступали довгі взористі верети, а на килимах у глибині ліпої частини були образи Шевченка, Франка і Драгоманова, обвішані ручниками. Після привітання гостей-учасників сеніором села Василем Семотюком та відіграння орхестрою гимну „Сільського Господаря", що його учасники вислухали з пошаною, почалася (доволі обкроєна старостом) програма. Найперше промовив голова філії „С. Господаря" в Коломиї родн. В. Кобринський. У своїй гарній і палкій промові дав ясний образ праці „Сільського Господаря" на нивві сірій, ворожій буденщини сучасних днів, вказав на дотеперішні осяги й на великі та важні завдання теперішньої хвилини, до яких зачислив перш за все організування в радах товариства жіноцтва, того найбільш відповідального за виховання молодого покоління елементу, та дорослу — того буйного, але — на жаль — часто беззмістовного цвіту молоді. Тут не міг промовець не спартати групи молодиків, яка трималася здалека від трибуни та, вештаючись по толоці в шапках та з цигарами в зубах, заколотувала поважний настрій сільсько-господарського свята. В них саме добачив він (і зовсім правильно) той розагітований ворожими платними агентами елемент, який вогнем (численні підпали в Балиневичині) та мечем (розбишацькі виступи запаморочених ліваків у Печеніжині) намагається знищити національну працю та занархізувати село. Отже організування жіноцтва й виховання молоді — це підставове завдання товариства. А організація має бути побудована на безпартійній загально-національній основі. Таким товариством є „Союз Українок", в якім „Сільський Господар" стоїть у постійному звязку. До того товариства закликав промовець усе свідоме жіноцтво. Палку промову прийняли всі гучними оплесками. Дальше чергувалися продукції музики, хорів, деклямацій, в яких майже всі були дуже гарні (передовсім Марії Савчак — Франкове „Перший Великдень на волі", за нею прекрасна деклямація малого Дмитра Симотюка і Дорі Драган (Семена), вправ віями і талія, які теж залишили миле враження. При кінці заїхали перед трибуну заквітчані вози з женцями, які співаючи принесли обжинковий вінок господарям Кр. „Сільського Господаря". Після того о. парох теплою промовою попрощав усіх гостей, а обжинковий вінок передав голові філії ради. Кобринському. Національним гимном закінчено це миле свято.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Вакаційна рибка.

Я не рибалка, але на рибах визнаюся не гірше від Миколи Джері чи рибалки Панаса Крутя з повістей Нечуя-Левицького. Знаю наприклад, що в нас виводяться риби різдвяні, празникові, іменинові, вакаційні і найгрубші з риб — бюрові.

Цей фейлетон буде вакаційний — тому напишу і про вакаційну рибку, а точніше: про вакаційних рибаків.

Міщух виїжджає на вакації, щоб дихнути свіжим повітрям на так званім лоні природи. Колиж він ще й рибак, то має подвійну приємність: дихає і ловить.

Бачив я цього року немало таких літників. Щойно, ледви сонце піднялося понад землю, вони вилазили зі своїх перин чи інших коців, узброювались у довжелезні патичиська та йшли над Лімницю. По сіножатях розлягався крик тривоги: „Спасайся, кому життя миле!", а з води долітав іронічний сміх: „Го-го-го! Знову йдуть на нас!" В першім випадку кричали стрибущі, мухи та комашки, в другім реготалися хитрі пструги.

А рибаки повагом, як найповажніші чаплі, бродили спершу по сіножатках, потім понад воду і врешті закидали вудки.

„З одного боку хробак, а з другого дурак" — каже про вудкарів насмішлива приповідка. Але це не відноситься до високогірських приклонників рибацького спорту. Так само і чеська насмішка „тіхи блазен" тут ніпричім. По перше — з одного боку не хробак, а стрибунець, по друге зовсім не тіхи, бо весь час у підскоках та вихилясах. Вже скорше: „З одного боку стрибунець, а з другого скакунець!", бо хто хоче хочби тільки вдавати, що ловить пструги — мусить добре набігатися по недбережних камінюках, а то й час до часу побродити і по воді. Буває, в старшім віці, рибалка часом здрімнеться, змучений бігониною, але про це опісля.

Молодий рибалка ні ока не зажмурить. Він добре зорить оком, чи не ловиться якась рибка. І — треба признати — рідко коли не зловиться. Я сам бачив як зловилася. Рибак стояв серед кущів верболозу і пантрував, аж ось гульк — і вилигнула з корчів рибка, брунеточка, в жовтій суконці та червоних виступцях.

Старший рибалка — як я згадував — часом здрімнеться. Був і такий випадок. Сонце немилосердно парило, ріка монотонно шуміла. Скинув рибалка старі капці, всунув ноги в воду, а вода така зелена, зелена, зеле... Заснув... Прийшов хтось без совісти, але з гумором, начіпив один капець на гачок, кинув у воду і пішов. Збудився рибалка, бачить — поплавець пірнув зовсім, от він на радощах і на гордощах тягне рибку вгору. Притягнув, поглянув, закляв і не розглядаючи довго шварґонув капець на середину ріки. Але вже спати не міг. Зденервований кепським дотепом вирішив іти на друге снідання. За капцями — а тут тільки один. Зрозумів і ще більша лють обхопила рибацьке серце. Нема два — не треба одного! — сказав до себе і шварґонув другий капець у воду. Аж ось підходить бойко: „Ци пан ни згубили ховачка? Я віловив з води. Либонь панцкий, бо — ади — босі!" — і передає йому його перший капець...

Буває часом, що якийсь здекларований пструг-десперат кинеться з замкненими очима на певну смерть і повисне на гачку. Тоді радісний крик рибалки сповіщає цілу околицю про небувалу подію, а літники збігаються як на дивовижу. Являється і благословення кожного літника — фаховий світлівець, цик-цик з усіх боків і історичний момент зафіксований, по 50 гр. за штуку.

Я цього року ловив теж пструги, щоправда без вудки, але з успіхом. Вистала мені телефонограма: „Нині до нас на пструга." Залізничкою, мотором, а то й звичайним візочком, узброєний тільки в апетит, їхав я чимскоріш на означене місце і ловив скільки вдалося: один, два, навіть три. Бо найлекше зловити пструга коли він плаває в маслі, а ще коли його приголомшити добрим вином — успіх запевнений.

Галактіон Чіпка.

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА, Львів, Личаківська ч. 1.

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „ПОВЕРХ ВИЩЕ".

У кам'яниці, якої власником є пан Пончек живе другий молодий Пончек — радіовий спікер. Перший любить класичну музику і спокій, другий джезбенд. Боротьба власника з комірником переходить у щораз більше драматичні сцени. Незнайомі, що заходять до кам'яниці часто плутають двох ворогів. Таку саму помилку робить сестріниця каменичника, коли приїжджає вночі у відвідини до вуйка. З того першого непорозуміння родиться не тільки любов, але і низка комічних сцен. Радіовий спікер перепалтує сестрінку свого власника з її знайомою. Головні ролі грають Бодо та Гросівна. Фільма легка, дотепна, справді весела, не гірша від добрих американських.

НОВЕ КІНО „РІЯЛЬТО".

На місці дотеперішнього кіна „Пан" відкрито нове, відновлене кіно „Ріяльто" під новою управою. Це нове кіно має не тільки зовсім нову звукову апаратуру та всю нову обстанову, але і у програму входять крім одної фільми численні додатки. Саля нова і приємна. У програмі дуже гарна фільма з Робертом Тейльором і Льоретою Юнг.

—o—

Спорт.

КОШИЦІ. КАЦ (КОШИЦІ) — СК. РУСЬ (УЖГОРОД) 2:1 (1:1).

На горячому терені в Кошицях не могла Русь сфорсувати свого противника і зійшла з грища переможена. Русь показала гарну гру, але її напад стріляв нецільно і взагалі грав слабше. Ворота для Руси стрілив Відмон. Видпів 2.500.

Інші виспіди у східнословацько-підкарпатській дивізії так: ЧСК (Ужгород) — Спішська Нова Весь 1:0; МІПЕ (Мукачів) — БФТЦ (Берегів) 5:0; ЧСК (Кошиці) — УАЦ (Ужгород) 7:2.

МАДЯРСЬКА ЛІГА.

Гунгарія — Сіркетавсі 7:0; Ференцварош — Кішпешт 4:3; Уйпешт — Будафок 3:0; Немзетї — Бочкай 1:0; Терекхеш — Ето 3:0; Електромош — Сегед 2:1; Фехервар — Будай 3:0.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Театри.

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича.

ГІВОЗДЕЦЬ:
8. IX. Ніч під Івана Купала.
9. IX. Дівча з Маслосоюзу.
10. IX. Довбуш.

КОЛОМИЯ:
11. IX. Прем'єра „Орлена", драматичні картини на 6 картин Ів. Зубенка.
12. IX. вдруге „Орлена".
З Коломиї їде театр до Отинії і Станіславова.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ВЕЛДІЖ:
8. IX. Маруся Богуславка.
9. IX. Ніч під Івана Купала.

ВИГОДА:
10. IX. Хмара.
11. IX. Жайворонок.
12. IX. Гайдамаки.

Український Молодий Театр „Заграва"

СТОПЧАТІВ:
7. IX. Тарас Шевченко.
8. IX. Земля — В. Стефаника.

ПЕЧЕНІЖИН:
9. IX. Камо грядеши? І. ч.
10. IX. Камо грядеши? ІІ. ч.
11. IX. Трафіка пані генералової.
12. IX. Тарас Шевченко.
З Печеніжина театр завітає до Делятина, де виставить прем'єрою історичну пєсу з часів зруйнування Січі С. Орлівського п. з. „Лицарі Ночі".

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

СТАНІСЛАВІВ:
9. IX. Подвійна бухгальтерія — музична комедія Гріна.
10. IX. Нітуш — оперетка Герве.
11. IX. год. 3.30 попол. виставa для шкіл Тартюф — комедія Мольєра; год. 8. веч. Жінка, що знає чого хоче... — оперетка Р. Штрасса.
Дирекція театру заангажує дві панночки та двох мужчин з голосами. Зголошуватися: Львів, Вронозська 18.

Великий Театр:

Середа 8. IX. год. 8 веч. „Король волоцюг" — мучична комедія;
Четвер, 9. IX. год. 8. веч. „Аїда" опера.
Пятниця, 10. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Ріжнородностей:

Середа, 8. IX. год. 8. вечором — премієра „Фрайда теорія снів"
Четвер, 9. IX. год. 8. веч. „Фрайда теорія снів".
Пятниця, 10. IX. год. 8. веч. „Фрайда теорія снів".

КІНА.

АПОЛЬО: „Бургтеатр".
АТЛЯНТИК: „Велике Бетховенове кохання".
ВАНДА: „Дім ч. 56", „Ловець пригод".
ГРАЖИНА: „Ординат Міхоровський", „Проклята".
ЕВРОПА: „Один поверх вище".
КАСИНО: „Герої моря".
КОПЕРНИК: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МАРУСЕНЬКА: „Привидення".
МЕТРО: „Шифра ч. 77", „Королівство за цілунок".
МІРАЖ: „Пенні".
МУЗА: „Клюб жінок".
ПАКС: „Герої Сибіру".
ПАЛЯС: „Наречена з припадку".
РІЯЛЬТО: „Її перше кохання".
РАЙ: „Палата у Фландрії" з М. Егерт.
СВІТ: „Петро Бертсон" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Дівча з Парижа", ревія
ТОН: „Шаржа легкої бригади".
УТІХА: „Анна Кареніна" і ревія „Любовні маневри".
ХИМЕРА: „Молодий ліс".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Аляска".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.
Середа, 8. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 15.35 Квінтет, 18.00 „Гайдн-Моцарт" орх. концерт, 21.00 Гумор, 22.15 Пісеньки. ВУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.30 Сальонова музика, 18.45, 19.0, Популярні мадярські арії в супр. цим. орх., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Комгов. концерт Вальт. Німана (форт.), 22.30 Соната а-моль на клявесин Генделя, КОШИЦІ 18.15 Цим. музика, МІЛЯНО 18.50, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00. „Акробати" оп. Ганна. МІНХЕН 12.30 Орх. концерт, 16.00 Концерт давньої музики, 20.10, 21.00 Конгрес у Нюрнбергу (промова Гітлера), ПРАГА 14.00 Мельодії зі зпуковиків, 17.40 Рапсодія ф-дур Томашека, 19.20 Віденські вальси, 21.20 Форт. квартет ес-дур Даожака, РАДІО ПАРІ 18.00 Для молоді, 18.15 Гумор, 19.00 Форт., 19.15, 19.30 Спів, 19.45 Скрипка, 20.15 Рецитації, 20.30, 22.00 „Люіза" оп. Шарпентєра (дир. комп.) у скороченні, РИМ 17.15 Клясична музика, 18.30, 20.40 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.10 Вок. концерт.

Четвер, 9. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 17.00 Розривкова музика, 18.00 Балетова музика, ВІЛГОРОД 13.30 Військ. орх., 17.00 Концерт цим. орх., 18.15 Квартет, 19.25 Сальон. музика, 21.10, 22.00. 23.00 „Аїда"; ВІДЕНЬ 10.30 Нар. музика, 13.45 Співає К. Ерг, тенор, 15.15 Для дітей, 17.30 Пфіцнерові пісні у вик. солістів, 19.25 Розр. концерт, 22.20 Танкова музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕРДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Пісні на форт. твори Шумана і Франца, 19.00 Концерт; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вокальний концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Норма" оп. Белліні; МІНХЕН 10.00 Нар. пісні, 17.00, 18.00 Концерт, 19.00 Музика для слуху, 20.10, 21.00 Конгрес у Нюрнбергу; ПРАГА 19.10 Студентські пісні, 20.00 Нар. пісні, 20.30 Пісні до поезій Врхлицького, солісти. 22.25 „Пан" поема Новака та форт.; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Улан, 19.15, 19.45, 20.30 Сюїта, 20.45 „Трістан і Ізольда" опера Вагнера; РИМ 17.45 Камеральна музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.
Середа, 8. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній дениик, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Для шкіл, 11.15 Для шкіл: „Із пригод лісових людей", Музика з гр. пл., 11.40 Чайковський: „Лебедине озеро", фрагм. із балету, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий дениик, 12.15 Хоральна пісня, з гр. пл., 12.25 Розр. концерт у вик. орх. манд., 13.55 Година Фр. Ліста, з гр. пл.; у перерві коло год. 14.00 Дядьог ККО, 14.45 „Забава з індіян" Корн. Макушинського, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Оперова музика з гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Із мого варстату, літер. шарже Остапа Ортвіна, 16.15 Пісні у вик. хору, 16.45 Відчит: Самооборона Вильна і Гродна, 17.00 Концерт симф. орх., 17.50 Гальвані — батько електричности (у 200-літні народин), 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 Казка для чемних шоферів, скеч Сидора Бекметова, 18.25 Англійська пісонька з гр. пл., 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Пісні у вик. хору в супр. форт.; у перерві куток гумору: Фільософічні каламбури, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Калейдоскоп. муз. вад.: співа, скрипка, саксофон, два фортепіяни, 20.45 Веч. дениик, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Фрагм. із „Пана Тадея" репитує Ст. Ярач, 22.00 Концерт. 22.50 Останні вістки веч. дениика, огляд преси, метеорольог. комунікат. 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Четвер, 9. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній дениик, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Шкільна авдиція. 11.15 Для шкіл: Танки й пісні Підгалля, муз. поранок, 11.40 Два квартети альтінки: Лайонель Тертіс і Вільям Прімроз, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий дениик, 12.15 Дума оркестра, гр. пл., 12.25 Сальонова музика, квартет, 13.55 Розривковий концерт з гр. пл., 14.50 Спортовий поралник, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Мусоргський, музика з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 16.00 Вересень, гутірка для старших дітей, 16.15 Розр. концерт, 16.45 Жіноча справа на форумі Ліги Націй, 17.00 „Співаючі експонати" — легкий концерт (сопран, тенор, форт., джез), 17.50 Спортовий поралник, 18.00 Митущі із Східних Територій, 18.10 Оперова музика, хор, з гр. пл., 18.30 Листи та програми, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Улан: „Лізаветине весілля", 19.40 Сирівці на Сх. Торгах, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Концерт солістів, скрипка, співа, форт., 20.45 Вечірній дениик, 20.55 Хліборобські вістки, 21.05 Танкова музика у вик. орх., 21.45 „Пан Тадей" фрагм. репитує Ст. Ярач, 22.00 Концерт симф. орх., 22.50 Останні вістки веч. дениика, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Студія молодих: Адам Асник.

Радіокутик.

РАДІОВА МЕРЕЖА ДЛЯ ЗАЛІЗНИЦЬ.

Італійські залізниці працюють тепер над впровадженням власної радіової мережі. Проби з цим були такі успішні, що рішили збудувати 3 радіові лінії і 5 переносних станцій. Сполучення йдуть між централею в Больоні та іншими пунктами. Далекобіжні поїзди мають також дістати переносні станції. У майбутньому передбачують залізничну провідову радіофонію, що вже існує в Німеччині поміж Берліном і Гамбургом.

Франція також хоче заступити дотеперішню систему сигналізацій новою системою при помочі радія.

ПОДВІЙНЕ ОБЛИЧЧЯ РАДІЯ.

Обговорюючи наслідки недавнього конгресу радіового мистецтва преса стверджує, що цей конгрес підкреслив окремий міжнародній характер радіового мистецтва.

Радіо має вже 40 літ, але радіове мистецтво має ледве 12. Мікрофонову естетику можна створити лише на підставі дослідів, які можна придбати за довший час. Нічого дивного, що радіове мистецтво знаходиться ще в початках.

Радіове мистецтво відповідає потребі особистого контакту, бажанню автентичности і швидкости. Поцо вірші поета має декламувати лектор, коли сам поет може стати перед мікрофоном і назвати особистий контакт зі своїми читачами і слухачами. Правдоподібно завдяки трансмісіям і можливостям утривалити людське слово — радіо щораз то менш буде послуговуватися посередниками. Слухачі будуть діставати живі документи.

Це — одне обличчя радія.

Фотографія з метою подібности дошко побила малярство. Але малярство дає нам що іншого, а саме — субєктивний образ предмету, живий твір.

Тут радію може багато зробити, створюючи власне окремішне мистецтво, оперте на чинниках, що розбуджують фантазію слухачів. Брак візуальних вражінь може бути власне для радіового мистецтва додатним елементом, що створює ще більші можливости.

Отже радію має два окремі обличчя: — або може бути фотографічною відбиткою життя, або автономічним творчим мистецтвом, одним з підставових елементів якого є фантазія слухача.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 7. вересня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·45 89·05, Долярн американські 5.30·00, 5.27·50, долярн канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 291·07—291·35, Франки фр. 19·82—19·70, Франки швайцарські 122·00—121·20, Фунти анга. 26·33—26·17, Гульдени данц. 100·20—99·50, Корони ч. 17·50—17·00, Кор. дан. 117·54—116·70 Кор. норв. 132·35—131·55, Корони шв. 135·78—134·80, Ліри італ. 23·80—23·10, Марки фінляндз. 11·64—11·20, Марки нім. 132·00 — 127·00, Шіллінги австр. 98·50—97·00, Тель Авів 26·25—25·95, Марки нім. срібні 140·00 — 134·00

Яєць.

4 і пів проц. внутр. 56·45, 55·50, поз. інв. 1 ем. 68·00, серія 82·00 2 ем. ценот. серія 82·75, консол. 58·25, 58·50, 58·00, 58·25, дві ост. дрібні.

Папери.

Банк Польський 105·00. Цукор 35·00, Вугоаь 26·00, Лільпоп 53·75. 52·50, Стараховичі 32·50, Габербуш 39·75.

Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 7. вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·15 вол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·20 вол.
молоко . . . . 15—16 сот.
яйця . . . . . 3·80 вол.

Тенденція на масло знижкова, на яйця та молоко сильна.

Львівська Рільнича Палата повідомляє; В часі від 1—5. ц. м. ціни набічу, нотовані комісією при львівській Рільничій Палаті були такі: А) ціни детайлічні у склепі за літр: молока повного 20 с., пастеризованого в бутельці 24 с., з доставою 26 с., квасної сметани 1.20 вол., солодкої 80 с. — За 1 кг.: десерового масла з бльоку 3.60 вол., столового 3.40, кухонного 3.20, за 1 копу яєць повище 50 гр. 4.50, поникче 50 гр. 3.90, за 1 кг. яєць 1.40 вол.

Конкурс-

Муз. Т-во ім. М. Лисенка у Львові розписує отсим конкурс на стипендії ім. Олександра Мишуги (сольоспів), Анатолія Вахнянина (фортепіян) і д-ра Петра Сушкевича (скрипка) — у формі безплатної науки тих предметів. Речинець вношення подань до Виділу (вул. Шашкевича 5) до 25. вересня 1937. 1607 1-1

КУПНО - ПРОДАЖА

НА ОСІННІЙ І ЗИМОВИЙ СЕЗОН має. кращі новини дитячої, жіночої і мужеської галантерії купите найдешевше в кооп. „Базар" у Львові, Руська 3. 1—2

ФАРТУШКИ шкільні, мундурки, убрання „Світ Дитини (»Swat Dziecka«) Сикстуська 2. Львів 1559 2—2

НАЙНОВІШІ капелюхи мужеські, шапки шкільні, студентські і цивільні поручає християнська виробня ЯН ВІТТМАН. — Львів, Трибунальська 1. 1479 3—6

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15 2946 84-100

АНТИКВАРНІ

НАЙБІЛЬША АНТИКВАРНЯ — найнижчі ціни „МІЛЬ КНИЖКОВИЙ", Львів Баторія 6. 1524 3—3

КНИЖКИ шкільні, уживані і нові продає найдешевше відома Книгарня Гельцля тепер Баторія 32. Замовлення з провінції виконуємо відворотно. 1576 3—3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАРСЬКО - ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ д-ра Б. Баранецького у Львові, вул. Миколая 28, ріг вул. Вибиткевича, приймає пацієнтів — по перерві лабораційній — в хоробах зубів і устної ями як звичайно щодня від 11—1 і 3—6. Власна технічно-дентистична робітня. 1559 4—5

МЕШКАННЯ

СТАНЦІЯ при урядничій рідні дам учениці або ученика з нижчих гімназійних клас — найрадше із священичої або вчительської рідні. Здоровий харч, доглядна, виховна опіка, також поміч у науці. Пять хвилин ходу до головного заведення академічної гімназії. Зголошення

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

23-ЛІТНІЙ шукає праці як льокай або іншої. Давніше працював як „комерсовий" у готелі. Зголошення до Адм. „Діла" під „Чесний". 1603 1—1

РІЖНІ

Усе шкільне приладдя:

наплечники на книжки й течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові бльоки, числа, відзнаки.

10-100 тощо купите **найкорисніше** в фірмі Львів, Руська 26

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „ПРЕЦИЗІЯ", Шайнохи і Рутовського 12. 1477 3—10

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер і СИН Львів, Зьрудля-на 3.** тел. 271-14. 1406 13-13

Довголітній управитель (спільник) завед. дент. др. Левандовського ординує тепер **у вл. заведенні дентистичнім УЛ. ТЕХН. ДЕНТ. І. Бранєвський Львів, ул. Академічна 18** тел. 287-53 3—5

Арт. столярська робітня Г. ГАЛЬОВ Львів, ул. Потоцького 58

ПІТ НІГ, РУК, ПАХВИН

і т. п. зникне при вживанні спеціального певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.** Пробний пакет. **Перфумерія С. ФЕДЕРА**

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7. Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.

Четвер 9. вересня 1937. Ч. 198

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Проти нетолеранції в українському житті.

(Передова стаття).

Націоналістичні настрої серед поневолених народів СССР зростають

Український „Народній Дім“ у Торонто.

Окружне Сокільське Свято у Станиславові.

Український Еміґрантський Конґрес у Варшаві.

Напрям зміни виборчої ординації.

З німецького калєйдоскопу.

СССР дальше провокує Італію.

Дві морські битви.

Дивні пригоди в парку звірят.

Чи здорово спускати кров?

Дівчина з парасолькою Фейлєтон

198 (14.741). Львів, четвер 9. вересня 1937 Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертають.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартирічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Націоналістичні настрої серед поневолених народів СССР зростають.

„Ізвестія" у редакційній статті нарікають на „меншинних націоналістів": На Україні вони ширили неприхильність до Росії, тому „фальшували правдиву історію України"; на Кавказі пропагували вони османізм і арабізм, на Білорусі намагалися ввести примусову польонізацію (?).

На Україні, в Грузії, Азербейджані, Узбекістані та у Білоруси впливи націоналістів ростуть. Вони занимають високі становища в адміністрації та у промисл і всіми способами ширять гасло: поширити автономію республик і **ослабити їхній звязок з Москвою.** „Ізвестія" гвердять, що це троцькісти під націоналістичним плащиком ведуть діяльність проти СССР.

„Правда" погрожує суворими карами націоналістам, які в національних республиках доводять до „занедбання московської мови".

(АТЕ).

СССР дальше провокує Італію.

ТАСС подає: Совітський уряд наказав своїй амбасаді в Римі заявити, що він не вдоволюється італійською відповіддю і дальше підтримує своє обвинувачення.

ЩО БОЛЬШЕВИКИ ВІДПОВІЛИ АНГЛІЇ ТА ФРАНЦІЇ?

ТАСС подає большевицьку відповідь на запрошення Англії та Франції на середземноморську конференцію:

СССР признає, що напади деяких военних кораблів, **у першу чергу італійських** на торговельні кораблі є недопустимі і противляться засадам права народів та гуманности, тому він готов узяти участь у середземноморській конференції. Він просить вияснити, **чому на конференцію запрошена Німеччина** — держава, що не лежить над Середземним Морем та висловлює думку, що **треба туди запросити червону Еспанію,** якої інтереси найбільше загрожені піратською акцією военних кораблів.

АНГЛІЯ ПО СТОРОНІ ІТАЛІЇ.

Англійська преса стверджує, що совітська відповідь на запрошення на конференцію має дуже багато застережень, тому ледви чи можна уважати її доцільною. З британської сторони підкреслюють, що середземноморська конференція в Ніон має заниматися не минулим, лише тим, як забезпечитися перед піратськими нападами на майбутнє.

Британський шарже д' афер у Римі запевнив учора італійський уряд, що в Ніон Італію не поставлять у ролю обвинуваченого.

З огляду на те у Льондоні сподіються, що Італія прийме запрошення на конференцію.

—oo—

Дві морські битви.

5 ЧЕРВОНИХ ВОЄННИХ КОРАБЛІВ УТІКЛО ПЕРЕД ОДНИМ НАЦІОНАЛЬНИМ.

Національний кружляк „Балеарес" стрінув у Кантабрійському заливі 5 червоних военних кораблів та звів з ними бій, у якому сильно ушкоднв корабель „Лібертад". Усі червоні кораблі відступили.

Вчора перед вечором у Альжирі чули відголос канонади від моря, з околиць Тенесу. Виявилося, що там дійшло до битви між національним кружляком „Канаріяс" і 7-ма червоними кораблями; битва тривала від год. 18. до 20.

З французьк військові кораблі виплили з альжирської пристані, щоби запевнити безпеку кораблям нейтральних держав.

2 ЧЕРВОНІ КОРАБЛІ ОСІЛИ НА МІЛИНІ.

Два еспанські червоні кораблі „Альдекоа" і „Антоніо де Сотрустегі", втікаючи перед національним кружляком „Канаріяс", осіли на мілині недалеко альжирських побереж.

В кожну хату. в кожні руки для розваги і науки піде цього року **Ювилейний Календар „Просвіти" на 1938 РІК.**

Потрібний і цікавий для всіх! Понад 250 сторінок друку. Ціна тільки 1·20 зол.

Питайте у всіх Книгарнях, Читальнях, Кооперативах! Голосіться на продавців Календаря, за відповідною винагородою.

Адреса: Книгарня „Просвіти", Львів, Ринок 10.

Японсько-совітський конфлікт на кореанських водах.

ЩО ПРО ТЕ ЯПОНЦІ?

Японське міністерство закордонних справ повідомляє, що на кореанській ріці Туменуля большевицькі стежні судна затримали дальших 7 японських рибацьких човнів. Дотепер большевики затримали разом 26 рибацьких суден. Міністерство вислало до совітської влади протест.

ЩО БОЛЬШЕВИКИ?

ТАСС подає з Хабаровська: 5. ц. м. совітські стежні кораблі затримали 150-тонове японське озброене судно „Осака Мару" 283 милі від берега, між островом Фуругуелья і гирлом ріки Туменуля. На кораблі найшли скорострільні кріси і гранати. Залога — 13-ох японців і 3 кореїці — заявила, що її вислав генералгубернамій околиці було під ту пору коло 10 японських рибацьких човнів та не дозволювати їм впливати на совітські територіяльні води. ТАСС підмічує, що це неправда, бо в цій самій околиці було під ту пору коло 10 японських рибацьких човнів. Ще минулого року большевики помітили, що на їхніх територіяльних водах є чимало японських риболовських човнів, і то в околицях мало пригожих для риболовлі. Совітська влада затримала кільк японських суден і веде слідство; капітани стануть перед судом.

ЗБІЖЖЯ І ПАШУ заасекуруєте під найкорисніщими умовами тільки
В ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Спеціяліст жіночих недуг і акушер
Д-р мед. Володимир Станецький
вернувся і ординує
Львів, вул. Хорущини 12, II. пов.
Телефон 289-89. 1—7

Проти нетолеранції в українському житті.

Львів, 8. вересня 1937.

У „Соціял-Демократі", що його в Подебрадах видає гурток українських еміґрантів, соціял-демократів, які живуть у Чехословаччині, появилась палка оборона українських соціялістів перед модним нині ворожим підходом до них. Автором тієї оборони не хто інший, а О. І. Бочковський, сам соціял-демократ, один із найпалкіших сучасних боєвиків національної ідеї. О. І. Бочковський це нинішній наш безумовно найкращий знавець соціяльних і національних рухів, особливо цих останніх; його книжка „Боротба народів за національне визволення" не має собі в нашій літературі рівної і в книжці тій ніхто не добачить пропаганди марксівського матеріялізму; зате О. Бочковський пропагує тезу, що „світ змагає до націократії", — не до панування кляс, зокрема кляси робітничої, тільки до панування націй; О. І. Бочковський врешті є одним із тих нечисленних українських діячів-учених, який послідовно, сам, на власну руку, з власного почину і власної енергії веде українську пропагандивно-інформаційну службу серед чужинців, а його своєчасний отвертий лист до Еріота, з протестом проти совітофільських пеанів, відбився голосним відгуком у світовій пресі. Тому вже хоч би з огляду на автора тієї статті, — вона заслуговує на пильну увагу.

Автор опрокидує найбільший закид, що його роблять нинішні фанатичні вороги соціялізму, що — мовляв — соціялізм є течією інтернаціональною, тому суперечить духові нації. Автор звертає увагу, що універсалізм та інтернаціоналізм є питомий усім великим ідеям, від християнізму і католицизму починаючи, через капіталізм — аж до сучасного націоналізму, який дістає потвердження свого міжнароднього характеру у відомих практичних спробах створити націоналістичний бльок ріжних держав і народів світа. Далі автор полемізує з тезою, немов соціялізм є у своїй істоті протинаціональний, та вказує на довгий спис імен чільних соціялістів, які присвятили поважні праці позитивного характеру — національному питанню. Зокрема вичислює соціялістів-українців, які поклали вікопомні заслуги для відродження і поступу української національної ідеї: М. Драгоманів, В. Левинський, В. Старосольський, Ю. Бачинський, соціялістами заснований і здебільша з соціялістів зложений „Союз Визволення України"... Пригадує приклад польських соціялістів, що збройно боролися за Польщу, звертає увагу, що Фінляндія, Латвія, Естонія завдячують свою самостійність активістам-соціялістам. Наприкінці перестерігає перед

САЛЬОН МУЖЕСЬКОГО КРАВЕЦТВА
ФЛЯЙШМАНА
Львів, ул. Академічна 18. І. п. — **Тел. 243-48**
тепер заангажований **крайчий** першорядних віденських фірм, який виконує крої найновішою закордонною системою. Заведення ве- 2—3 дуть надалі ті самі ціни, що раніше.
На складі найновіші матеріали краєві та закордонні.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!
МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75
приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 124—7

легкодушним відкиданням усього, що походить від соціялістів, бо ось напр. конструктивізм скандинавського соціялізму признаний нині цілим світом, так само признана вартість бельгійського господарського пляну Де Мана, нинішня муніципальна господарка лейбуристів у Лондоні та колишня господарка соціялістів у Відні...

Ось короткий зміст тієї статті, якої квінтесенція у такому її реченні: „...Лише цілковиту неграмотність в цих справах та нехтуванням історії недавньої доби можна пояснити модне тепер „соціялістоїдство". Молодь цього не знає, бо між нею і цими подіями лягла світова війна, що цілковито змінила перспективу історії. Зрештою, теперішня молодь читає небагато й лише те, що дозволене ідеольогічною цензурою..."

Очевидно, настрій ентузіязму для соціялізму та огірчення супроти всіх, що наосліп соціялізм поборюють, може бути зрозумілий тільки у самих соціялістів. Тому ми, хоч розуміємо його у статті О. І. Бочковського, того настрою не маємо. Однак беручи справу „на зимно", мусимо безперечно признати ш. авторові чимало правди. „Соціялістоїдство" пояснює він неуцтвом та ідеольогічним конформізмом, таким релігійним привязанням до спільних ідей, яке виключає вглиблюватися у якінебудь інші ідеї та їх розуміти. Нам здається, що поруч із цими причинами існує ще одна причина такої нетолеранції та озлоблення супроти всього, що походить від соціялістів, особливо питома на нашому галицько-українському грунті: привичне переяскравлювання і самих фактів і метод боротьби та давній, „традиційний" у нас гін — виливати дитину разом із брудною водою у миску..

Тому, що наддніпрянські соціялісти-революціонери видали із себе „боротьбістів" а соціял-демократи „незалежників" — дехто поквапно генералізує справу і готов твердити, що взагалі тамошні українські соціялістичні партії докотились до комунізму. Тому, що Михайло Грушевський виступав спершу проти творення регулярної української армії, а українські соціялістичні діячі стояли ще під свіжим враженням співпраці з російською революційною демократією, є у галичан тенденція зараховувати гуртом всіх наддніпрянських соціялістів взагалі або до категорії зрадників або недотеп, що загирили українську революцію. Лихо тільки в тому, що перекресливши всіх тодішніх соціял-демократів і соціял-революціонерів (залишаємо вже на боці всі несоціялістичні партії, які тільки з революційної моди дочіпили собі прикметник „соціялістичний"), дуже прикро булоб казати тоді про свідомий український колектив, бо колективом не є одиниці, що їх можна зараховувати на пальцях, — дуже важко теж було би назвати той політичний елемент, який взагалі був тоді активний.

Те саме діється супроти нашого вужчого, галицького терену. Тому, що напр. світогляд і роля Драгоманова підлягає сьогодні критичній аналізі, є фанатики, які взагалі всього Драгоманова перекреслюють, не завдаючи собі труду на відповідь, як довго ще мусілаб чекати кристалізація галицьких суспільно-політичних течій і модерне політичне оформлення галицько-українського громадянства, колиб не було Драгоманова. Тому, що Франко був соціялістом, є у нас люди, які не хотять навіть вступити до Товариства Письменників і Журналістів, яке зветься іменем Франка! Тому, що УСРП належить до II. Інтернаціоналу, а в II. Інтернаціоналі існує тепер сильна тенденція до „людового фронту", дехто з нашої молоді насилу вмовляє у наших радикалів людово-фронтові симпатії. Тому, що всі соціялістичні організації у світі є сьогодні в першу чергу терном експансії III. Інтернаціоналу, який намагається їх розложити й захопити, поборюється у нас засадничо все, що творять наші соціялістичні партії, ставлючи й самі ті партії поза скобкою спільної конструктивної національно-громадянської праці. Супроти соціялістів починають у нас стосувати якийсь своєрідний остракізм, і так само, як у доброму тоні є дочіпловати до всього прикметник „націоналістичний", так само нинішня мода виключає признаватися до якоїнебудь спільноти з якимнебудь соціялістом. Дійде до того, що не то дискусія на політичні теми, а й товариська зустріч за кавовим столом з д-ром В. Старосольським, В. Темницьким, М. Стаховом чи М. Матчаком належатиме до проступків мало не супроти національного вірую! Можливо, що в чималій мірі до тої залости причинились і наші радикали, такі поквапні лаяти „фашистами" і „фашаками" несоціялістичну молодь та взагалі дуже непереконливі у пресовій полеміці. Але дошукуватися джерел і початків демагогії, казати, хто більший демагог і „хто перший зачав" — це направду недоцільна робота...

Наше національно-громадянське життя доходить до абсурдів, з якими пора зірвати. Остання пора відмежовувати справу **природної ріжниці світоглядів та природної боротьби ріжних суспільно-політичних течій від справи співпраці там, де та співпраця не тільки допускальна, не тільки можлива, але й конечна, необхідна, де її імперативно вимагає інтерес нації, що не складається тільки з одної партії ані одної ідеольогічної течії.** На цю тему була вже неодноразово у нас мова і неодноразово ще до цієї теми будемо вертатись, вважаючи її найбільшою проблемою нинішнього українського дня. Бо без вирішення цієї проблеми **нема мови про практичне переведення ніякої національної консолідації**, дарма, що її домагаються всі наші громадяни, всі найширші українські маси!

Треба вміти відріжнити наш підхід до нинішнього міжнароднього соціялістичного світа, як того, з яким **нам нині політично не по дорозі**, від підходу до українських соціялістичних партій і організацій, які так само як усі українці-несоціялісти політично ріжняться від французьких чи еспанських соціялістів, що нині найшлись під командою Москви. Який наш український інтерес у тому, щоб заганяти українських соціялістів, ворогів большевизму і Москви, до тогож большевизму і тої Москви?! Який наш інтерес у тому, щоб не побільшувати скількости конструктивних українських сил, лиш поменшувати її, керуючись доктринерськими формулами?! Чому ми маємо згори, а пріорі, аподиктично відмовляти

ЖОРЖ РЕЄР*).

Дівчина з парасолькою.

I.

Звідки ця біля хмаринка над великою алеєю саду цього вечора?

Мені здається, що бачу білу сукню, парасольку і якесь личко.

Це Рената!

Чи це запах свіжо покроплених травників у вечірній мряці чи пахощі свіжого сіна розбуджують у мені спогад так давно затрачений?

Рената Лямі...

Який новий, зовсім інший світ приносять мені ці два ясні слова!

Я мав тринацять років, коли я побачив Ренату вперше. Було це на вакаціях в одної моєї тітки, що в долині Шеврез мала маєток і дім, який видавався мені тоді замком.

Бідний замок! Велика вітальня в ньому була колись стодолою. Місце, де вона стояла, було таке чудове, що мій вуйко з огляду на вид переробив стодолу на кімнату для мисливців і згодом на літнінку. Щороку додавав цій провізоричній будівлі нові крила, кімнати, корилори — раз їдальню, раз лазничку то знову сальоник для гостей. За десять років давня стодола перемінилася у дивоглядно-величезний будинок, без стилю, але не без своєрідної краси із своєю верандою, терасою і двома бічними вежами.

Парк і сад зїли половину маєтку мого вуйка. Коли він умер, моя тітка — з вдячности для свого чоловіка, а може через свої великопанські нахили — зробила дурницю, бо рішила затримати цей маєток, хоча її скромненькі доходи не дозволяли їй на такі вибаги. За кілька років податки і видатки на квітники зруйнували її зовсім.

У часі, коли Рената приїзджала до Санліс, моя тітка дала маєток під гіпотеку, щоб зберегти його давню пишноту.

Що-суботи один із садівників із двома помічниками приходили робити „велику туалету" в саді.

Це свято нагадувало мені старовинні поганські звичаї — свята землі та води. Я сидів тоді ввесь час у саді. Як тільки скосили траву, я падав на травник і перекидався, сідав на тачки, а часом попросту їздив животом по землі з божевільної радости.

Найбільше подобалось мені поливати грядки, зливати пилюки і бігати босоніж по травниках. У суботу за спеціяльним тітчиним дозволом я міг бруднити себе по вподобі і я був тоді невимовно щасливий. Щойно вечір мене вмивали цілого. Не диво, що ті „дні садівника" залишили в моїй памяті дуже живий образ свіжости та свободи.

II.

Одної суботи, коли сільське свято кінчилося, Рената зявилася в маєтку.

Її батько був давнім приятелем мого вуйка. Він був колись режисером одного паризького театру і на старість рішив перенестися до Санліс, щоб доживати спокійно своїх днів при рожах.

Рената була всього на рік старша від мене, але в моїх очах смаркача вона була вже дорослою панною. Висока, стрункa, чорнява, вся в білому, із стяжкою у волоссі, у ніжних черевичках нагадувала еспанку, таку мала золотисту шкіру і такі іскристі очі. У руці тримала парасольку з граціозним рухом дами і так само ніжно вміла вимінати воду, що залишалася на стежці у надмірно политих місцях.

Коли вона глянула на мене всього заболоженого від землі, з розкуйовдженим волоссям, вона злобно усміхнулася. Щойно тоді я відчув свій бруд і свою погань. А проте я не жалував ні трохи, що так виглядаю. Я придивлявся їй з насолодою і подумав собі тоді, що булоб приємно служити такій гарній дівчині в ролі чури Мурзи. Я саме прочитав був „Собор Богородиці" В. Гюго і ввесь романтично настроєний мріяв про те, якби стати Квазімодом при такій Есмеральді.

Есмеральдо! Як дуже подобалось мені таке імя! Одного дня я чув, як тітка говорила про родину Ренати до одної своєї приятельки:

— Ті Лямі то страшенні богемісти!

Рената зі своєю смаглявою шкірою, з кучерявим волоссям та огнистими очима нагадувала мені циганку — немов би була сестрою тої дівчини з „Собору Богородиці", що танцювала зі своєю козою в золотих чобітках.

Вона підійшла до мене і чемно, у такому трохи погірдливому тоні, як питаються старші дітей, спитала, чи моя тітка дома. Я відповів, що тітка є десь у саді.

Я бачив, як Рената відходила. Коли вона щезла за закрутом алеї, я встав і побіг за нею. Та враз я зупинився засоромлений своїм заболоженим одягом. Бідний Квазімодо вже почав відчувати свій непристійний вигляд.

Мені так гаряче захотілось побачити ще раз Ренату, що я почав нашвидку переодягатись у своїй кімнаті. Я вмивався і ввесь час визирав крізь вікно. Я побачив, як тітка верталася з нею додому. З остраху, що Рената може відійти швидше, ніж я встигну одягнутися, я надягнув на себе перше убрання, що було під рукою. На лихо було це убрання з білого перкалю призначене виключно на неділю.

*) Автор цієї новели дістав цього року „Премію Ренодо" у Парижі.

конструктивних прикмет тим українським групам та окремим громадянам, які вже неоднократно доказали свій конструктивізм при активній громадянській праці і свою льояльність на терені спільних установ?

Очевидно, з того далеко не виходить, щоб не пягнувати ті анархічні виступи поодиноких клітин чи гуртів, які належать до соціялістичного табору та нпр. в деяких околицях краю намагаються внести нині замішання у просвітянське життя на долах. Але — спитаємо — чи це тільки монополь наших радикалів?! Чи Головному Виділові „Просвіти" не доводилось уже розв'язувати низові просвітянські організації за виступи, які походили з цілком протилежного ідеольогічного табору?! Можемо боротися проти методів взаємного суперництва, можемо виступати за санацію прийомів пресової полеміки, зокрема полеміки з проводом загальнонаціональних культурних установ. Можемо доказувати анахронізм цілих ідей, які творять підставу деяких політичних організацій. Але наслідувати на нашому, бідному галицько-українському ґрунті одно-партійну та одно-ідеольогічну ексклюзивність німецького чи італійського ґрунту, це — як казав Талєйран — щось більше, як злочин, бо це глупота.

Віримо, що світ іде до поділу на два табори: комунізму і націоналізму. Знаємо, що **наше українське місце по стороні націоналізму.** З глибокого переконання і політ. льогіки співчуваємо нині націоналістичним державам, бажаючи їм перемоги у поході проти комунізму, що є запряжений сьогодні до воза російського імперіялізму і є месіяністичним покликанням та розгоновою силою великоросійської експанзії. Але так само глибоке наше переконання і політична льогіка диктує нам тезу, що **тільки консолідація всіх українських національних сил може нам сьогодні допомогти, що та консолідація можлива тільки при застосуванні демократичного принципу толєранції і згідливости, та що тільки платформа демократії може бути базою боротьби за покращання долі українського народу у Польщі.**

ік.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
у Львові, вул. Кордецького 50.
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляя помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА, Львів, Личаківська ч. 1.

З німецького калєйдоскопу.

Берлін.

ЗІЗД ХОРІВ.

З ранку до ночі гуділо радіо Бресляв цілий тиждень від пісень ріжних німецьких хорів, що зїхалися з усього світу на свято німецької пісні. Співало 50.000 німецьких співаків. Таке свято пісні відбувається щороку в Бресляві, та цьогорічне свято не було звичайною службою для музи Полігимнії, а було воно грандіозною політичною маніфестацією, стихійним зривом німців, що живуть поза межами Німеччини. Хорові делегації німецьких меншин з ріжних країв Европи, ба навіть зпоза Европи принесли овації Гітлерові, який уперше появився на цьому святі. Сама його поява вказує, яку вагу привязує уряд до такого свята. Одна група дівчат із заграничних хорів, що дефілювали перед трибуною Гітлера, перервала поліційний кордон, облягла трибуну простягаючи руки до Гітлера, руки, які він стискав. Всі дальші хори пішли за її прикладом, група за групою облягала трибуну, заявляючи сердечний звязок з матірнім краєм і Гітлєром. Годинами тягнулася ця дефіляда, годинами співало 50.000 співаків у хорах і 300.000 присутньої публики німецький гимн.

ЕКОНОМІЯ ПРАЦІ.

На початку серпня появився в пресі ряд статтей про економію робучих сил. Йшли дискусії на тему, чи в сучасній німецькій господарці не можна би ще деяку ручну працю заступити машинальною і чи в той спосіб, не можнаб звільнити ще частини робучих сил, яких так брак у галузях промислу, що тепер розбудовуються.

Перед пяти роками, нотувалося навіть в літі, коли ринок праці стоїть найкраще, міліони безробітних. Цього року виринає вже питання, звідкіля взяти потрібних робучих сил. Цілковите усунення безробіття це найбільший політичний успіх теперішнього уряду. Зброєння, будова автострад, військова служба проковтнули міліони безробітних. Тепер у звязку з чотироліткою, підчас коли повстають нові галузі промислу, що мають освободити Німеччину від залежности від чужих сирівців, потрібні нові маси робучих сил. На ринку праці взагалі вільних робучих сил вже нема.

Якщо під цю пору конюнктури німецьке господарське життя підлягало би законові про достачу та попит, на якому оперте вільне господарство, істнують закони, що не дозволяють поодиноких підприємств в підвищуванні заробітків, перегони, що наглядно відбились би на цінах продуктів. Почалась би тоді теж деморализація робітника, що не привязувався би до верстату праці, а покидав би його, щоб перейти за найменшу підвишку до конкурента. Щоб цьому запобігти, істнують закони, що не дозволяють покидати місця праці без поважної причини. Брак робучих сил відчувається найбільше в колах фахівців, однак і невишколеного робітника, спеціяльно на селі, нема, так що у великоміських часописах появилися під кінець серпня зазиви до всіх, щоб, хто може 4—6 тижнів іти на село, зголосився до комісій для збору картоплі.

ЗАОХОТА ДО ЛЮБОВИ.

Сучасні клопоти з огляду на брак робучих сил змушують людей думати про будуче. Від літ заохочує уряд молодих людей засновувати родину. Одним з перших підбадьорливих жестів гітлерівського уряду була постанова давати 1.000 марок позички молодим незаможним парам, що хотять одружитись. Якщо в такому подружжі до року появляється нащадок, дарує йому держава четвертину позички. За другу дитину в другому році дістають батьки другу четвертину і т. д. Такими позичками користувалися робітники, ремісницькі челядники тощо. Верства населення з академічною освітою женяться пізно, бо їх скрутне матеріяльне становище підчас довгих років студій не дозволяє їм раніше женитись і виходити заміж. На початку серпня проголошено перший т. зв. „закон для підтримки молодих подруж". Цей закон підвищує платню жонатим правникам і фільософам уже в першому році їх практики на 50, у другому понад 70 марок в порівнянні до їхніх нежонатих товаришів.

ПОЛІТИКА В ОБЕРЗАЛЬЦБЕРГ.

Оберзальцберг, донедавна може тільки альпіністам знана маленька оселя на узбіччях герхстесгаденських Альп, стала осередком важних політичних подій, відколи Гітлер захопившися горами та в любові до давної австрійської батьківщини, переніс туди свою канцелярію. Помістив він її у своєму новому домі, вибудованому в альпейському стилі на узбіччі, звідки видно вже Австрію і місто Зальцбург. Б-го ц. м. приняв він в Оберзальцбергу нового еспанського посла Маркеза де Магац. Приняття було дуже тепле, повне запевнень з обох сторін про взаємну співпрацю. Вже перед роком, скоро по вибуху громадянської війни в Еспанії, Німеччина заявила свої симпатії ген. Франкові та признала офіціяльно його уряд, бо війна в Еспанії показалась війною двох ідеольогій, що після світової війни зросли на румовищах демократій. Тоді перед роком підтримувати ген. Франка було політичним ризком з виглядами на фіяско. Тоді Франко був іще в очах світу збунтованим ватажком. Тепер навіть у своїх рішеннях обережний Ватикан визнав його шефом еспанської держави.

Маріян Шпак.

Коли я так показався у саді, моя тітка була страшенне здивована:,

— Що з тобою, Альберте? Чи ти кудись вибираєшся, чи тобі щось помикитилось?

Рената приглядалася мені вдоволена. А моя немилосерна тітка картала мене далі:

— Якто? То ти вдягся по недільному і навіть не пішов під туш?

Рената ледви стримувала сміх. Вона прикусила уста і сказала дуже поважно:

— Я дуже горда, що ваш сестрінок так прибрався, щоб мене привитати!

Тоді сестрінок був би сховався до мишиної діри. Я зненавидів ту глумливу Ренату. При цьому я сподівався, що тітка запросить її на підвечірок і що після цього ми підемо разом до саду бавитися. Але вона хутко попрощалася і тітка навіть не пробувала її затримати.

Коли вона відійшла, я відчув нераз свою велику самотність у саді, що втратив для мене ввесь чар. Такий сонячний день, якби померк нежданно. Я не мав охоти йти до садівників. „Свято води" перемінилося для мене у звичайну функцію поливання трави водою. Я попрямував у куток, де росли яблуні та порічки і знехтувавши свій недільний стрій простягся як довгий на траві.

Надходив вечір. Коли задзвонили на вечерю, я ані не рушився. Я чув оклики старої Марії, як вона шукала за мною і серед них наказовий голос моєї тітки. За якийсь час вони віднайшли мене у моєму сховищі. Моя тітка помітила сльози на моєму обличчі і бачила, як мої білі штани позеленіли. Вона була особою імпульсивною: попала в лють і не спочувала мені ні трохи. Вхопила мене за плече, піднесла на рівні ноги і крикнула, що не дістану вечері і зараз піду спати.

Так виглядала моя перша зустріч з Ренатою.

(Далі буде).

Одна з наймиліших хвилин...

Багато льотерійних грачів цікавиться дуже всякими ближчими випадками, які є звязані з виграми на льотерії і власниками щасливих льосів. Майже кожний з нас має якогось знайомого, що виграв на льотерії. Кожного цікавить, як цей щасливець довідався про вигру, як зареагував на цю вістку та як зужив виграні гроші і т. д. Вістки про ці події мандрують потім від уст до уст, а кожний бажає, щоб про нього говорили, як то він довідався про вигру.

В дійсности люди довідуються про вигру на льотерії в ріжних споминах — найпростіших і найдивоглядніших, нераз і комічних. Один молодий урядовець, що в останній льотерії виграв зі своєю нареченою одну з головних вигр, оповідав, що вертаючися з бюра трамваєм переглядав часопис і мимоходом поглянув на таблицю вигр. В одній хвилині просто онімів, бо число льосу, на яке впала одна з великих вигр видалося йому ідентичним з його льосом. Сягнув рукою до кишені, щоб відшукати льос, однак був такий поденервований, що довшу хвилину не міг його віднайти. По кількох хвилинах переконався, що числа ті самі. А проте дальше не вірив, при зупинці вибіг з трамваю, всів до таксівки та казав везти себе повним бігом до колектури. Вже здалека бачив на шибі вистави своє число вимальоване великими буквами. Щойно тепер повірив!

Купець з великого міста на провінції, на якого число впало недавно 100.000 золотих, — оповідав, що ціла його рідня знала вже про вигру, всі приятелі вже знали, а він сам не знав нічогісінько про своє щастя. Він виїхав був на кілька днів до інших місцевостей за торговельними справами, не лишивши дома адреси, і щойно вернувшися домів, довідався, що його жінка підняла вже його вигру.

Інший щасливець згадує, що одного дня застукав хтось до його мешкання. У дверях зявився якийсь старець та запитав, чи говорить з паном К. Діставши потверджуючу відповідь, заявив з повагою: „Завитало щастя до вашого дому!" Пан К. в першій хвилині думав, що має до діла з людиною несповна розуму, однак по хвилині переконався, що незнайомий є урядовцем колектури, де постійно купував свій льос — та зорієнтувався, що цей квітисто-поетичний вислів означує для нього велику вигру. І справді виграв 50.000 золотих.

Без сумніву, хвилина, коли довідуємося про вигру на льотерії це один із наймиліших і найбільш радісних моментів. А щоб мати в житті таку хвилину, треба передовсім грати всім на льотерії. Чим будемо грати витривалійше, тимбільше наші виглядиростимуть, згідно з теорією імовірности. А на хвилину, коли довідаємося про велику вигру, оплатиться навіть дещо довше почекати.

—o—

Вкажіть зужиткуйте свої спадщини
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городоцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

Український „Народній Дім" у Торонто

З НАГОДИ 10-ЛІТТЯ ЗАСНОВИН.

(Від власного кореспондента.)

Багато дечого пишеться про канадійських українців, про їх життя, про їх організації в пресі на рідних землях і тут у Канаді, але про це товариство дуже рідко попадеться згадка. Тимчасом це мабуть єдине українське товариство в Канаді, що про нього найбільше писалося й пишеться в англійській пресі, не тільки в місцевій, але, завдяки місцевій, від океану до океану. Такі „Т-во „Український Народній Дім" підняло високо престіж української нації, головно на Сході Канади — між неукраїнським елементом.

Коли ми з пошаною говоримо про тих, що корчували ліси та обертали їх в управні поля, тих, що опановували безмежні західні канадійські прерії та засівали їх, неначе острівцями на безмежному океані, привітними фармами, то згадаймо і тих, що серед темряви були світильниками.

Т-во „Український Народній Дім" у Торонто, Онт. Канада саме цього року святкує 10-ліття переходу до своєї власної величавої домівки на 191 Ліппінкотт ст. До того часу Товариство під іменем Т-ва ім. Т. Шевченка скиталося по всяких винаймлених салях, а інколи навіть по приватних домах. Всеж і серед таких обставин завдяки незломности та послідовности своїх членів Т-во сповняло своє завдання. Воно переходило всякі релігійні та політичні кризи так довго, доки погляди членів не викристалізувалися так, що йому тепер ніяка така криза не загрожує. Над Т-вом перехрещувалися всякі впливи релігійні — були члени, що хотіли зробити його частиною місцевої греко-кат. парохії, опісля були намагання зробити його завязком православної громади, — перехрещувалися й політичні впливи, почавши від большевизму, поміркованого соціялізму, скрайного націоналізму тощо, отже Т-во віддавало дань духові часу.

Тепер ідеольогічно стоїть т-во на тому становищі, що звідсіль, із Канади, не слід накидати рідному краєві якунебудь політичну лінію, а в Канаді не протегувати ніякого релігійного віроісповідання, даючи членам повну волю вибору церковної приналежности; не мішатися в ніяку партійну гризню, що доводить українців до непотрібних поділів на всякі групки та гуртки, що зужикають свої зусилля на взаємне поборювання, занедбуючи рівночасно свої обовязки супроти нації, а навпаки — всю увагу спрямувати на культурно-освітню працю та на поширення доброго національного імені між неукраїнцями.

Але в чому полягає „піонірське" значіння Українського Народнього Дому?

Двацять кілька літ тому українців на Сході Канади офіційно не було. Були поодинокі особи, що визнавали себе українцями, але в міродатних колах такого признання не було. Не знала цього ні місцева чужинецька преса, ні ширший загал, що звичайно живе відомостями із преси.

Далі — по Канаді, головно на Сході, де є густіше населення і більше міст, вештались всякі московсько-жидівські „балети", що використовували український танок та музику, називаючи його російським, вештались усякі донські та інші московські хори, що у своєму репертуарі завсіди мали добру частину українських пісень, але ніколи не признавали, що це українські та й так інформували публику — одним словом розкрадали наше добро на всі боки.

Отже нічого українського в засаді не було. Правда — були греко-католицькі парохії, але вони — зокрема їх духовні провідники — зовсім про такі справи не дбали (ще й до цього часу офіційна печатка українського греко-кат. епископату звучить „Епископ Канадійських Русинів", хоч більшість парохій назву „русин" давно вже віддала до музею) — отже були українці, жили по різних містах на Сході, але офіційно їх не було. Не було організації, що змігаб надати тон їхньому громадянському життю, що могаб їх гідно репрезентувати перед чужинцями, що високо піднялаб прапор української культури та національної гідности.

І от зійшлися „прості, невчені" люди (ми розуміємо — без дипльомів) і почали спробу внести трохи світла в цю темряву. Спершу заснували допомогово-асекураційне т-во ім. Св. Михаїла, бо це в початках найлекше, опісля — рівно 20 літ тому — заснували товариство ім. Т. Шевченка, що через брак власної домівки вешталося по всяких винаймлених салях. І почали роботу відповідно до своїх скромних сил. Появилися аматорські вистави, зорганізували гарний хор під орудою бл. п. Ю. Гассана, колишнього співака із Кошицевого хору та заопікувалися українським танком, що його вперше на американському континенті почав учити в Торонто В. Авраменко. Навіть двічі робили спробу видавати перший на Сході український часопис („Пробій" та „Вісти зі Сходу"), але цю справу попсували інтелігенти з дипльомами. Вдатні виступи хору зацікавили чужинців українською піснею. Зросло зацікавлення українським танком завдяки масовим виступам українських танцюристів, убраних у квітчасті, справжні українські національні строї, під проводом В. Авраменка.

Це все промостило українській пісні та танкові шлях до ширшої публіки. Заговорила прихильно англійська преса і хор Т-ва та танцюристів запрошено до виступів на Канадійській Національній Виставі, що рік-річно відбувається в Торонті у двох перших тижнях вересня. Від того часу хор т-ва щороку виступає на згаданій виставі за відповідною винагородою, здобуваючи серед відвідувачів зпоміж різних народів щораз то більше признання для української пісні.

Від того часу чар московських балетів погас, а всякі московські хори не зважуються більше обманювати публику та й таки рідше загощують до Канади. Організаційне життя поміж українцями не тільки в Торонті, але й по околиці, оживилося, хоч товариству доводилося із цього приводу переживати всякі внутрішні потрясення до того часу, доки поділ української громади в Торонті на різні течії політичного та релігійного характеру не устався.

Але Т-во у своїй діяльности відчувало один головний брак — а саме брак своєї власної домівки, власної театральної салі, відповідної сцени, гардероби тощо. Та в такому великому місті, де кожна пядь землі вартує десятки, навіть тисячі долярів, — дуже коштовна річ будувати свій власний будинок. Одначе й тепер завдяки щедрій жертвенности членів (деякі жертвували по кількасот долярів) та грошевій допомозі ширшого торонтського загалу закуплено старий будинок, який відреставровано. В ньому помістилася вигідно велика театральна саля на 600 місць, саля для Рідної Школи, саля для забав; відповідно уладжено сцену, доповнено гардероб тощо. Отворилося нове поле для попису перед драматичним гуртком. Аматори зважилися (перший раз на Сході Канади!) поставити „Запорожця за Дунаєм" з добре підобраними співочими ролями та доброю орхестрою. Коротко кажучи — за десять літ, немов у калейдоскопі, пересувалися по сцені Народного Дому преріжні кращі та трудніші українські драми й оперети. Розуміється, що це знайшло свій відгомін не тільки в місцевій англійській пресі, але і по дальших закутках Канади. Нпр. про виставу оперети „Вій", яку виставлювано тричі, писала преса цілої Канади, передруковуючи її зміст, оцінку та фотографії важніших сцен із місцевого англійського щоденника „Ізінінг Телєграм".

Але товариство попри те зробило дещо такого, що дійсно гідне згадки. Заходом жіноцтва воно здобуло доступ для українського народнього мистецтва — головно ручних робіт і вишивок — на Канадійській Національній Виставі, де українцям що-року віддають окремий більший простором куток без ніякої грошевої оплати, ще й звертаючи кошти, сполучені із упорядковуванням цього кутка. Таку саму виставу Т-во влаштовує для чужинецької публики у своїй власній домівці, додаючи до цього відповідний, дбайливо підготований концерт, де звичайно попписуються молоді мистецькі сили, яких поміж українцями в Торонті не бракує. Заведено ще один шляхотний культурний звичай і то перший раз поміж американськими українцями — а саме: „Свято українського друкованого слова", сполучене із виставою книжок та української преси. Таке свято Т-во влаштовує щороку у м. жовтні, виставляючи при тому деколи кілька тисяч книг та кількасот примірників української преси, зібраної з усіх кінців світа.

Це ще не все. Т-во, маючи власну простору салю, влаштовувало, коли цього потреба вимагала, протестаційні та інформаційні віча, ухвалюючи відповідні резолюції та поміщуючи їх у місцевій англійській пресі. Завдяки цьому можна було прочистити погляди на національну справу серед українського місцевого загалу. Цим способом знищено загальне упередження тутешніх неукраїнських чинників, неначебто всі українці були большевиками. Моральний здобуток величавий!

Оце були докази „піонірського" значіння Товариства „Український Народний Дім" у Торонті.

Тепер Т-во може справді гордитися своїм дорібком. Воно розпоряджає майном вартости 50.000 дол., має бібліотеку 13.000 прим., найкращу в Канаді (поміж українцями!) театральну гардеробу, має дві філії — одна в Ню-Торонто (передмістя Торонта) з гарною будівельною площею, друга в Брентфорд, Онт., що 1. серпня ц. р. святкувала відкриття своєї власної домівки вартости 8.000 дол.

Наприкінці годиться додати, що на чолі цього Товариства від часу, як воно перейшло до свого власного будинку, весь час стоїть гром. Маріян Кунікевич, що враз із своєю дружиною був головним двигуном громадської роботи. Оцінюючи його заслуги, члени Т-ва наділили його гідністю почесного члена. Рівночасно почесним членом Т-ва став редактор місцевого англійського щоденника, що безкорисно пропагував добре українське імя, С. Н. J. Snider.

Мазурик Гр.

Лікар Д-р Теодозія Надрага
І АДВОКАТ Д-Р ОЛЕКСАНДЕР НАДРАГА
тепер у Львові, вул. Баденіх ч. 12. (б. Техніки).
Телефон 273—78. 2-3

„АТОМ" ВІД 1-ГО ВЕРЕСНЯ 1937 РОКУ
Українська електро-радієва крамниця
Стрий, вул. Костюшка 22 (Інж. Юліян Гошовський)
Нові радіоприймачі всіх кращих фірм. **Направа, перебірка, зістроювання** і повна **модернізація** старих приймачів у власній радіо-робітні, владженій на німецький взір. Складові частини до радія і **електр. інсталяцій.** Лямпи, ліхтарки, батерійки; направа і ладування **акумуляторів.** Направа **електромоторів. Ровери** і складові частини. Направа роверів. **Ціни конкуренційні.** Виконання солідне. **Фахові поради даром.** 5—10

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Чи здорово спускати кров?

Вже дуже давно, бо ще в старинних часах лікарі знали, як спускати кров. Кров спускали тоді майже при кожній недузі, щоб зменшити кількість „шкідливих соків", як казали. У середньовіччі робили те саме. Так було до найновіших часів; аж при кінці 19. стол. цей засіб лікування майже усунули з лічництва. Одначе скоро признали знов йому велике місце і він займає його досі.

Тепер радять спускати кров головно в недугах, при яких збільшується тиск крови. Спущена кров часто рятує життя хорого підчас апоплектичного нападу і тоді, коли вилив крови загрожує тілу в середині.

Колись спускали кров залюбки у людей, що мають звапнення кровоносних судин (склерозу), при опасистости та ін. Одначе в тих випадках це тільки тимчасова поправа, бо після утрати крови організм витворює її ще більше.

Тепер віденські лікарі спускають кров навіть у багатьох недугах, які безпосередньо не є звязані з кровю, напр. в жіночих недугах, заразливих, а навіть умових.

Пявки.

До менших спустів крови служать пявки, які живляться кровю. Вони своїми трикутними щоками перегризають шкіру і смокчуть кров, аж зовсім не наситяться. Тоді вони відпадають, а ранки, що повстають по пявках, кровавлять ще деякий час. Пявки, як лік, були знані від непамятних часів в офіціяльній медицині і в „народнім лічництві". Бували такі випадки, що сільські „дохтори" приставляли своїй жертві 20 пявок, так що майже обезкровлювали хорого.

Тепер пявки вернулися знов до лічництва як засіб до відтягання крови. Крім витягнення крови, вони діють ще хемічно, бо смокчучи вони вливають до ранки свою спеціяльну виділину т. зв. **гірудину**, яка зміняє липкість крови (зменшує її) і тому діяє теж лікувально.

Одначе не можна уживати пявок по вподобі, чи за радою ляїків, лише тоді, коли їх поручить лікар.

Баньки.

Може ще частіше ніж пявок вживають до відтягання крови баньки. З огляду на спосіб їх ужитку маємо „тяті" і „сухі" баньки. Баньки — це малі шкляні посудини, що мають звужену шийку. Баньку приставляємо в той спосіб, що підгріваємо в баньці повітря над спіртовою лямпкою і прикладаємо її на шкіру. Тоді розріжене гаряче повітря в баньці всмоктує шкіру, яка наливається кровю, через тріскання малих кровоносних судин.

Баньки залишаються на тілі пацієнта яких 16—15 мін., потім їх делікатно здіймають. Сухі баньки лишають на тілі чорні плями, що повстали з виливу крови до підшкірної тканки.

Ті плями переходять згодом у синій і жовтий колір, подібно як синці. Баньки відтягають кров із внутрішніх органів до шкіри. Кров, яке вилилося тоді, діє як впорскнення власної крови хорого, а це діяє побудливо на збільшення сил хорого.

Крім сухих баньок уживають ще т. зв. тятих баньок. В тім випадку натинають спеціяльним апаратом т. зв. скарифікатором легко шкіру, а потім прикладають звичайну баньку, яка всисає кров з натятої ранки.

Одноразово ставляємо 20—30 баньок. Найчастіше уживають баньок при запаленні легенів, олегочної, при нападі жовчевих каменів тощо.

Лікарі спускають тепер кров, коли треба, просто з жил. Буває це напр. при опуху легенів, в часі апоплектичного нападу, при затроєнні сечовою кислотою, при важких ниркових схоріннях та ін.

Новий овоч нашого клімату.

В останніх роках наші садівники прослідили, що у деяких околицях нашого краю може рости і доспівати виноград. Ті околиці — це головно місцевости положені в ярі Дністра на Поділлі, де панує клімат, зближений до полудневоєвропейського, головно в околицях коло Заліщик та Окопів св. Трійці.

Щоправда, виноград у нас щойно кліматизується, але вже тепер є деякі його відміни, що при теплій весні, літі та погідній осени доспівають навіть у Львові. Безумовно, що по кількох роках проб можна буде пристосувати деякі роди винограду до наших кліматичних умовин і тоді наш край дістане ще один цінний овоч, як це сталось з невідомими у нас давніше помідорами.

Годівля нашого доморослого винограду здасть змогу користати з нього і біднішим людям.

Виноградне лікування.

Кожний знає виноград, як овоч, з якого виробляють від часів предка Ноя вино. Одначе мало хто знає, що виноград має ще лікувальну силу в багатьох недугах і тому лікарі часто поручають його при т. зв. виноградній куращї.

Виноградний сік, що має в собі багато води і гронового цукру, в малій давці побуджує апетит і причинюється до збільшення ваги тіла; зате виноградний сік у більшій кількости побуджує переміну матерії (приспішує травлення), діяє прочищуючо і злегка сечогінно.

Дієтетика (наука про відживу здорової та хорої людини) поручає виноградні курації при затяжних сухотах легенів, а виноград у великій скількости при опасистости, заперті стільця та розладдю кровообігу. Також виноград зазначує свій добродійний вплив у нежитах кормового проводу, при затяжнім нежиті ниркових мисничок і сечового піхура.

Як бачимо, вплив того здорового овочу дуже великий і обіймає собою важні для здоровля людини органи.

Як їсти виноград?

Виноград як лік, треба споживати без шкірки й кісточок 1—6 кг. на добу в трьох порціях. Найліпше розпочати куращю від 1 кг. денно, і потім кожного дня збільшати денну кількість.

Першу порцію найкраще спожити вранці натще, другу перед обідом, третю по обіді. Замість цілих овочів можна теж уживати витисненого соку. Виноградна курація повинна тревати 4—6 тижнів, найліпше в осінніх місяцях, коли винограду багато і коли він найдешевший.

Подібний лікувальний вплив на організм мають інші овочі напр. морелі (1 кг. денно, суниці 1—2 кг. та порічки 1 кг.). Для нас важні головно ці останні, бо порічки в нашім краю родять дуже добре і рясно.

Б. Г—й.

Міські та сільські діти.

Загально панує думка, що сільські діти значно здоровіші та більш відпорні на всякі недуги ніж міські. Адже сільські діти мають свіже, незіпсуте димами та віддихом мільйонових мас людей повітря, — багато сонця, води та інші сільські насолоди.

Зовсім протилежну думку проголосив недавно на публичному викладі міський лікар у Нюйорку Ч. Конклін; на підставі його дослідів саме міські діти є здоровіші та більш видержливі на всякі захоріння, ніж діти, що живуть на „лоні природи". Цей лікар каже, що мірою доброго стану здоровля є відпорність, з якою дитина протиставиться всяким хоробовим заказженням, на які так дуже наражені малі діти.

З усіх дітей Нюйорку, — цього 7-мільйонового міста-велитня, найбільш відпорні на захоріння є діти з дільниці нуждарів т. зв. Мангеттена. Вони ціле своє життя віддихають димами, які розсівають численні димарі фабричної дільниці, — живуть серед велитенської маси заразнів, що клубиться в негігієнічних житлах. Одначе через це безнастанне перебування серед тих шкідливих та отруйливих чинників витворюються в їх організмі відповідні протиотрути, що не дають цим дітям занедужати.

Далі цей лікар помітив, що коли таких дітей висилати в літі на село, то вони там тратять у значній мірі придбану в місті відпорність, бо коли вертаються до Нюйорку, попадають у всякі недуги лекше, ніж діти, що з міста не виїздили.

Чи істнують лєпориди?

Багато годівельників звірят подавало вістки, що вони, виділи, а деякі навіть, що виховали нову породу звірят — лепоридів. „Лепориди" — це мають бути мішанці нашого заяця (лепус) зі звичайним кріликом.

Життя заяця і крілика.

Кожний мебуть видів заяця, якого можна зустрінути і на полі і в лісі, на рівнині і в горах. Попелясто-бронзова, під сподом білява шерсть зливається з окруженням. Єдиною його обороною перед ворогом є його скорі, сильні і довгі ноги. Крім цього помагає йому незвичайно вражливий слух, на що вказують довгі уха.

Заяць живе самітно або парами. Його житло буває на поверхні землі, часто десь під межею. У гнізді самиця заяця по 40-денній вагітности родить 1—4 молодих, які скоро покидають гніздо.

Інший спосіб життя має крілик. Він живе по товариськи у більших громадах, в норах, які сам вигребує, найрадше в сухій пісковій землі. Він будовою коротший від заяця, має передні ноги та вуха коротші від заяця; через те він не вміє так довго і витревало бігати як заяць. Коли він непокоїться, бе задніми ногами об землю, це є остережливим знаком для цілого „товариства", яке старається тоді „зникнути". Сіра шерсть крілика зливається знаменито з землею. З інших різниць між заяцем і кріликом треба вказати на мясо, яке в заяця є червоне, у крілика біляве. Кріляча самиця родить по 30 дн. вагітности 4—12 молодих наги х і сліпих (заяць обросліх і з отвертими очами). Молоді щойно до 3—4 днях поростають шерстю, а по 10 щойно видять. Молоді крілики звичайно три перші тижні свого життя не виходять з нори, не так, як заяці. Крім цього ще є визначні різниці в будові кістяка між цими, здавалось би, братніми гатунками гризунів.

Заяць не любить крілика.

Заяці не зносять кріликів і навпаки. Коли напр. крілик появиться десь у природі в терені, де живе заяць, то цей зараз покидає ту околицю, куди прийшов несимпатичний „кузин". Коли виховувати заяця і крілика в спільній загороді, тоді вони скоріше чи пізніше кидаються один на одного і звичайно крілик убиває заяця, перегризаючи йому шию.

Тому природники, знаючи взаїмну ненависть та нехіть обох цих гатунків звірят, сумнівалися в те чи істнують їх мішанці т. зв. лепороди, про яких свого часу писали. Найновіші досліди виказали, що ці звірята не проявляють найменшої охоти до взаємного запліднення. Таксамо не вдавалось і штучне запліднювання одного гатунку насінням другого. Один з дослідників, Нахтгайм, досліджував „лепориди", яких йому показували, як правдивих кріликo-заяців і робив їх секції. Одначе показалося, що ці „лепориди" це або чисті домашні крілики, що якоюсь своєю прикметою (напр. довгі вуха, шерсть, барва) зближені виглядом до заяців, — або дикі крілики, в яких виступає якась прикмета, що пригадує заяця, врешті мішанина домашнього крілика з диким. Він каже, що при випадках схрещування „заяця" з кріликом, „заяцем" був дикий, лісовий крілик.

Нинішня наука не признає істнування „лепоридів" і зачислює їх до тих самих казкових творів, як славна потвора зі шотляндського озера Льоч Несс.

ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ

повість.

Матільде Серао: „Покинена", опов. у перекладі М. Островерхи. — Антоніо Фогацаро: „Недокінчені ідиллі; Едмондо де Амічіс: „Зустріч" у перекладі П. Карманського. **Ціна 2. зол. Порто 30 с.**

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Дивні пригоди в парку звірят.

У славному звіринці в Бальтімор служба закінчила першу працю раннім-ранком. При чергових звітах поодиноких сторожів інспектори віддихали лешке, якщо звіти були одноманітні: „нічого нового". Одначе декодн траплялися випадки, що викликували схвилювання або лише цікавість. Згадатиб лише ось такі.

КЛОПІТ ЗІ СЛОНИХОЮ.

Служба знала, ждала вже з години на годину на порід, що мав трапитися Кітті, велитенській африканській слонисі. Подія затягалася аж до пізної ночі. Вже від раннього ранку було чути рев матері та інших слонів. Ці добродушні звірі були немов відмінені. Вони не хотіли допустити нікого до маленького слонятка; була небезпека, що всіх розчавлять своїми лапами і треба було багато зусиль та всяких хитрощів, щоб ветеринар міг бодай дещо помогти матері і слоняткові. Минуло багато днів, доки мешканці твердині слонів не втихомирилися. Одначе всі слони далі берегли запопадливо слонятко. Горе тому, хто противився би чимось найменшим супроти слонятка.

КРАДІЖ БАЖАНТА.

Як це і не дивне, а проте таке трапилося: одної ночі вломився хтось до парку звірів. Не до бюра, не до помешкання урядовців, але до клітки крилатої птиці. Сторож, який їх берігі, повідомив уранці, що бракує дуже вартісного золотистого бажанта. В одному місці перепилував дротяну сітку і виніс одного бажанта мабуть у мішку.

Виринуло питання, як могло дійти до крадежі вночі в парку звірів. Поодинокі звірі мусіли би повідомити своїм ревом, гавканням і вереском про присутність чужої особи. Цієї самої думки була теж поліція і звернула підозріння на одного, видаленого зі служби сторожа, якого знали звірі. Він продав золотистого бажанта власникові замку. Пишну птицю відобрали.

ПОДРУЖЖЯ ЛЕОПАРДІВ.

Леопард, що у короткому часі повдовів, повинен був дістати нову подругу. Перша зустріч обоїх відбулася зі спеціяльною церемонією. Клітку переділено посередині залізними кратами, щоб звірі наперед добре могли оглянути одне одного, але не могли себе негайно розірвати. Рев самця при появі самиці заглушила вона форкаїнням. Кожне зі звірів лягло у своєму куті і недовірливо приглядалося новому сусідові. Так минуло 8 днів. Вкінці обоє хижаки так зжилися, що зблизнилися до грат і пестливо воркотіли. Тепер можна було відважитись усунути крати, що їх відділяли. Одначе служба озброєна залізними дрючками, мусіла уважати, як звірі будуть далі поводитися. Щойно коли стверджено, що подружне життя обоїх уложиться згідливо, можна було залишити їх самих.

ІМІТАТОР ПЕРЕД ОРИГІНАЛАМИ.

Одної днини один зоольог передав дирекції прохання кабаретового артиста, який наслідував голоси звірів. Він хотів простудіювати вплив імітатора на звірів, що їх наслідував. Його прохання радо сповнено.

Його величність лев та його подруга не звернули на наслідувача найменшої уваги. Навіть тоді ні, коли артист наслідуючи їх голоси, зміцнив їх при допомозі циліндра лямпи. Легке позіхання лева заглушило негайно рев людини.

Тигри були скажені. На жаль годі було устійнити, чи їх лють була наслідком наслідуваного реву чи з якоїсь іншої причини. Вовк і лис поводилися добродушно. Медвідь звівся на задні лапи і просив передніми лапами, немов песик, цукру. Інакше було з птахами. Птаиики, що співають, реагували негайно та інтенсивно. В деяких була це гра в питання і відповіді. Найтрагічніше було з малпами. Вони були спершу сгудовані, що їх хочуть наслідувати саме тоді, як вони почувались покликані наслідувати людей. Шимпанс — найпроворніший між звірами, глянув спочутливо на скрегітливого наслідувача, показав плечі людині, яка зле і незрозуміло говорила і зверещав щось, що в перекладі на людську мову означає тяжку зневагу.

КНИЖКИ — це найдешевша розвага в часі довгих осінніх і зимових вечорів!

Випозичальня книжок

при УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ та АНТИКВАРНІ У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУТОВСЬКОГО ч. 22.

поручає літературні твори в українській, польській, російській і німецькій мові. — Книгозбірня доповнюється постійно новинами! — Всі шкільні лектури на складі. Місячний абонамент 1 зол.

Випозичальня відчинена від 9 год. рано до 7 год. веч. без перерви

1543

Зірки про свою емеритуру...

Питати когось про те, що він задумує робити, йдучи на емеритуру, це відома річ, не дуже то приємне питання. Особливого несмаку мусіло воно набрати у відношенні до голівудських щасливців. Усеж один дописувач до фільмового журналу рішився перевести на цю тему кілька розмов із передовими зірками, шукаючи до цього відповідної нагоди. Коли-ж її не було, або коли не мав просто відваги звернутись із таким „несамовитим" питанням безпосередньо до молодої акторки, робив це — телефонічно.

Відповіди були дуже ріжнородні та цікаві. Одні говорили про свою емеритуру з великою байдужністю, інші закукурічувалися, мовляв, ще не так скоро дадуть зіпхнутися у забуття, ще інші говорили про неї, як про щось любе, щось таке, за чим тужать.

Джоан Крофорд носиться з наміром провести час своєї емеритури на... оперових виступах. Кар'єра оперової співачки це просто її недосяжна мрія. І тому вона завзято у вільних від фільмової праці хвилинах вправляє свій голос у одного професора співу. Ще три роки працюватиме для фільми, відтак пробуватиме щастя на дошках оперового театру.

Постійних кінових бувальців може счудувати становище Клерка Гейбла. Цей актор постановив невідмінно в 1941 р. раз на завжди закінчити свої виступи перед фільмовою камерою. Він і так ніколи не любив Голівуду. Його життя всім відоме: не бував ніколи в товариствах, оминав ресторанів і веселих льокалів і найкраще почувався за межами цього — на його думку — пекольного міста. В 1941 р. матиме він уже досить грошей, щоб зажити безжурно. Він гадає купити собі маєток десь в Арізоні і зайнятися годівлею худоби. Задумує теж уладити для приятелів спортовий майдан.

Уіліем Повел мріє про французьку Рів'єру, з Голівудом. Автім цей актор мріє, подібно як Джоан Крофорд, про кар'єру оперового співака.

Найбільшу прикрість зробило питання про емеритуру популярному акторові, Воллесові Бірі. Цей голівудський ветеран, який перед 25-ти роками забрив до Голівуду, де щойно сходило фільмове життя, задумує працювати для фільми так довго, поки йому стане сил. Не так скоро дасть він себе перемогти молодим „жовтодзюбам". За ввесь час своєї праці він вилів неодного ідола на вершку слави, що впав відтак дуже-дуже низько. Він надіється ще багато таких випадків пережити. Автім, коли Каже, що накрутить іще кілька фільм, а далі поїде туди і купить собі віллю та зживе в добре заслуженому відпочинку.

Джон Болес теж хоче небаром попрощатися прийде остаточний кінець і на нього, виїзд до стейту Айдаго, де має свою власну фарму та заживе з рідпею.

Фредрік Мерч хоче зробити так, як це кілька років тому зробив популярний колись комік Гарольд Льойд: заложити позичкову касу і заробляти відсотками. Ще три роки праці для фільми, а відтак до банкового діла.

Елеонор Повел впевнює, що танцюватиме до... 60-того року життя, зате Елісса Ланді вже думає покинути фільму. Її подобається професія летунки, що зрештою не перешкоджує їй писати книжки, до речі: не без літературного таланту. Відомі в Америці коміки, брати Маркс теж працюють на літературному полі і в недалекій будуччині наміряють кинути фільму, де поправді не показали вони нічого надзвичайного.

Зате найбільше завзяття виявила Бетті Дей-віс. Про цю акторку говорили вже неараз, що вона „викінчується". А проте завади доводилось їй виплисти на чисту воду. Дві останні фільми витяснули її знову на одно із чільних місць між американськими зірками. Але коли направду прийде її кінець, тоді вона гратиме ще бодай менші, характеристичні ролі, а коли й це скінчиться, тоді хіба вмре десь під мостом, бо й таке вже бувало з фільмовими зірками...

БІБЛІЯ В 1000 МОВАХ.

Цього місяця лондонське біблійне товариство, що має за завдання видавати Біблію у всіх можливих мовах цілого світу, видало вперше переклад Біблії в мові саката, якою володіє в бельгійському Конго 70000 людей. Це тисячна мова, на яку досі перекладено Біблію. У 1804. р. коли згадане біблійне товариство почало свою діяльність, Біблія була перекладена на 72 мови. За 133 роки це товариство видало нових 713 перекладів. Інші біблійні товариства зладили переклади в 215 мовах. Ясно, що лондонські видавці не роблять різниці між мовами і говорами, стараючися приготовити святе письмо навіть для найменшого племени, коли воно порозумівається мовою незрозумілою серед сусідів. Цю Біблію роздають задурно.

СТОЛЯР БЕЗ РУК І НІГ.

В одному бретанському містечку живе 58-літній столяр Матіє, який не має ані рук ані ніг. Коли він уродився каліко лікарі заявили, що не віщують йому довгого життя — не довше кілька тижнів. Природа показалася сильніша. Дитина, що мала всього кадовб, виросла на дорослого мужчину і Піер Матіє рішив не спроневіритися традиції свого роду; його батько і дідо були столярами, тимто він рішив теж вибрати собі цей фах. Від 13-го року життя він працює і утримує своїх батьків. Крім рук і ніг не бракує йому нічого; він має гумор і заробляє на життя зубами. Він має спеціяльний стіл і зовсім спеціяльне приладдя, щоб міг виробляти забавки. Дитячі забавки його спеціяльність. Він продає їх більше, ніж його суперники не тому, що люди милосердяться над каліко, а тому, що вони краще зроблені. З його очей пробивається енергія та сильна воля. Треба справді кохати життя і мати багато енергії, щоб 45 років виконувати своє ремесло як каліка на одному місці!

Єдина у Львові християнська фірма

„BIJOU" Тадей Сьлівінський

ЛЬВІВ, КІЛІНСЬКОГО 2.
СХІДНІ ТОРГИ — ПАВІЛЬОН 24.

поручає найновішу паризьку біжутерію, жіночі торбинки, нессесери, течки, валізи, парасолі і ін.

Камеи і гудзики у великім виборі. — Ціни низькі.

АФРИКАНСЬКА РАБИНЯ У ФРАНЦУСЬКІЙ ШКОЛІ.

В одній паризькій приватній школі з пансіоном приняли нову ученицю — молоду мурінку, що походить із пралісів східної Африки. Вона продовжує там свої студії початі в Америці. Підчас одної наукової виправи американка Амі Гіллерс побачила, як на полі працює як рабиня молода гарна дівчина. Виявилося, що її схопили підчас нападу на одне село, яке згоріло. Один власник плянтації забрав її зі собою як рабиню. Американка хотіла відкупити дівчину від плянтатора, але цей зробив з неї дарунок ученій дослідниці. Гіллерс узяла молоду рабиню до Америки, почала її вчити і стверднла, що дівчина має великий талант. Мала чорна Німон перейшла американську школу дома і тепер хоче засвоїти собі французьку мову та культуру. У Франції не ставляться до мурінів з погордою і мурінка буде серед француженок почувати себе як між товаришками.

З польської преси.

Смертельна недуга.

На тему двох скандальних процесів — у Кракові і в Варшаві находимо передову статтю у виленському „Слові" з 6. ц. м. п. н. „По процесі скарбовців". Автор статті Ал. Б. стверджує, що процес Фляйшерової викликав куди більше галасу в Польщі, ніж процес „скарбовців". Автор погоджується з прокуратором, що за мало говориться у справі Парилевичевої.

Система, що замазує і потурає великим скандалам, є зігнилою системою. Лише там, де система не відступає навіть перед болючими процесами, де кара радше сувора ніж легка, там є завдатки законности і довір'я до групи при владі.

...Якщо про процес Фляйшерової можна сказати, що він відкрив дуже загрозливий болак і болючу рану, що в багатьох людей викликувала обурення та здивування, то про процес скарбовців можна сказати, що виявив скриту хоч смертельну недугу, на яку хоруе наше (читай: польська — прим. Ред.) бюрократія. Її прояви є хронічні і не надто різкі. Тому рідко викликують увагу, що й слід присвятити лихові. А недуга день по дневі розвивається і підтинає бюрократичний організм, на якому спирається держава і публичний порядок.

Преса переповнена вістками про радикальні персональні зміни в централі міністерства. Дійсно було би дуже дивне, якби до таких змін не дійшло.

Розправа виявила, що в централі панувала вкрайгірша атмосфера.

Всемогучість кліки, протекція для своїх, шикани і навіть репресії для чужих надто говірливих і надто впертих, які доходили своєї правди. І тепер виринає питання. Чи присуди, що ними засипано скарбовців, причиняться до витворення здоровішої атмосфери в централях?

Треба бути сліпим і глухим або дуже залежним від деяких чинників, щоб запевняти, що вже не існують ніде кліки і мафії... Чи тепер по присудах у процесі скарбовців не завагається два рази кожний урядовець, який має намір здемаскувати атмосферу, що її вважає некорисною? Чи не буде міркувати, що якщо розпутає бурю, жде його спершу втрата посади, опісля присуд за наклеп, хоч санацію відносин переведуть саме вчасліпок розправи?

Автор радить ввести доконче новий елемент до контролі бюрократичного апарату.

Бож ясно, що або в міністерстві скарбу все було в порядку і в такому випадку непотрібно засипується цілий край поголосками про зміни, або не все було в порядку і в такому випадку треба було дати змогу скарбовцям виявити правдиве лихо, не ражуючись на присуди за наклеп. Іншого виходу нема.

—o—

Напрям зміни виборчої ординації.

„Дзенник Людовий" пише у звязку з поголосками про задумману зміну виборчої ординації.

Проект нової виборчої ординації внесе група послів, які належать до О. З. Н. Проект ще не опрацьований, подробиці ще не узгіднені, лише устійнений загальний напрям змін ординації. Отже в ординації до сойму змінять постанови про зголошування кандидатів та скасують виборчі колегії. Одночасно йде дискусія у справі введення національних курій та голосування на листи чи на особи. Щож торкається самих виборів то в цій справі є два становища: одні бажають собі нових виборів ще перед 1940 р., коли то минає кінець каденції теперішніх палат, при чому президент розпізнав би сойм і сенат, інші хотіли би виборів щойно по закінченні каденції теперішніх палат, себто аж у 1940 р. За другою концепцією є більше прихильників в О. З. Н.

„Век Нови" пише, що

проект зміни виборчої ординації послів, які репрезентують легіонову лівницю і проект послів зближених до О.З.Н. внесуть до сойму вже в першому дні буджетової сесії ц. р. Проект послів легіонової лівниці спирається на засади пятиприкметникового виборчого права, проект послів з О.З.Н. звертає увагу на національні курії.

Наперед відбудуться самоуправні вибори, а щойно за два роки відбудуться вибори до парляменту.

Поживемо, побачимо.

—o—

Окружне соколиське свято у Станиславові.

Пробу своїх сил перед IV. Краєвим Здвигом відбуло українське сокільство Станиславівщини на окружному сокільському святі, що відбулося 5. вересня ц. р. у Станиславові.

Вже ранком зароїлися вулиці Станиславова соколами, що з усіх усюдів спішили чи то фірами, чи пішком на площу Каси Ощадности, що прикрашена жовто-блакитними прапорами та зеленими стрічками гірлянд очікувала їхнього прибуття. По Службі Божій, яку відправив на майдані вправ для руховиків о. кат. Менцінський, переведено пробу вправ для остаточного вигладження деяких ріжниць і неточностей у вправах ріжних гнізд.

Головне свято почалося точно в 14. годині звітом, що його здав голова філії Сокола-Батька у Станиславові дир. О. Трач голові Сокола-Батька інж. М. Хроновятові. По привитанні змагунів голова С.-Б. інж. Хроновят зі сокільською старшиною відібрав дефіляду руховиків, що з піднесеними долонями правої руки перейшли почесним ходом під проводом начальника округи проф. О. Заславського попри степеницю. Ішли вони четами в порядку: 150 голов, членів старшин і соколів без однострою, 81 учасників, 48 наколесників, 660 посестер і 405 побратимів — разом 1.344 осіб.

Майже без проволоки ввійшло на площу 7 кольон побратимів, що розступилися на означену віддаль та виконали спільні вправи п. н. „Зрив". На чергу прийшли вправи посестер п. н. „У лісі літом...", опісля вправи учасників пручком п. н. „В єдности сила". Всі ці три масові точки, що їх виконали побратими, посестри й учасники, призначені на IV. Краєвий Здвиг у Львові в 1938. р. і це була немов проба сил, як далеко поступила підготова соколів Станиславівщини до здвигу. Треба з признанням ствердити, що іспит цей випав для руховиків удачно. Вишкіл руховиків, коли порівняти його з вислідами з попередніх років, виказав великий крок уперед. Вправи вільноруч, головно побратимів і посестер, перейшли з повним успіхом, з добрим памятевим опануванням рухів та вичуттям ритму. Завданням зимових курсів буде остаточно вигладити і поправити поставу, що її деякі руховики ще не зовсім опанували. Ще одно додатне явище треба тут підчеркнути, а саме, що руховики придбали вже цього року сокільські руханкові однострої, чим значно підносили ефект виконаних вправ та доказували скріплення в сокільських рядах організаційної дисципліни.

Як чергова точка виплили на площу танковим рухом 19 пар соколів з Черніева, що з грацією відтанцювали нац. танок. Краса руху впарі з добірним однострою викликували гарне враження. По цім танку площу заповнили ріжні гурти, з яких одні вправляли на дручнику (Станиславів I. та Угорники), інші на поручні й коні, ще інші ставили вежі, грали відбиванку (Станиславів I. і III.) та переводили долівкові вправи. Попри це знаний силач Черняхівський пописувався ломанням цвяхів і підков та підношенням тягарів. Рівночасно відбувся біг навпростець на трасі 3 км., до якого стануло 20 змагунів з гнізд цілої округи. Найкращим бігуном виявився побр. Деренько з Дригомирчан, що перший прибіг до мети, осягаючи час 12 мін. і 20 сек. Багато емоцій викликав австралійський біг наколесників на біжні з участю 27 змагунів на трасі 10 км., з якого вийшов переможцем побр. С. Зубаль зі Станиславова, що перетяв тасьму на меті у часі 18 мін. 17 сек. Руханкову програму закінчив танок соколів зі Стриганець.

На закінчення відбулася роздача почесних дипльомів тим гніздам, що себе найкраще на святі представляли. У висліді перші місця здобули: Чернїїв, Стриганці, Угринів Горішній, Рошнів, Радче, Тязів і Побереже. По відіграній орхестрою національного гимну площа вправ опустіла. Піднесені на дусі соколи вертались домів з думкою дальше кріпити свої духові й тілесні сили для служби Батьківщині.

М. Тріль.

—o—

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: М. Тимяків зол. 2.—, О. Моровик зол. 1.—, Оселя „Взаїмної Помочі Українського Вчительства" в Черчі 36 зол.

—o—

✝ Іванна з Коралевичів Біберовичева.

З Коломиї дістаємо вістку, що 7. ц. м. померла там дуже заслужена артистка українського театру Іванна з Коралевичів Біберовичева, жінка колишнього директора театру „Бесіди", опісля одного з директорів Каси Ощадности в Коломиї, пок. Івана Біберовича. Похорон заслуженої громадянки відбудеться 9. ц. м. (четвер) в год. 4. пополудні. Вічна їй Память!

—o—

НАСЕЛЕННЯ ХІХОНУ ДОМАГАЄТЬСЯ КАПІТУЛЯЦІЇ.

До Байон приїхали втікачі з Хіхону, які оповідають, що в місті нема харчів. Населення завзято маніфестує, домагаючися капітуляції перед національними військами.

ПРИХИЛЬНИКИ НАЦІОНАЛІСТІВ У ПЕЧЕРАХ.

БІЛЬБАО, 8. 9. ПАТ. Авас повідомляє, що національні війська найшли в печерах біля міста Селеріо 26 молодих людей, прихильників родин націоналістів у Лянес. Як націоналісти ввійшли до Більбао, вони рішилися покинути Лянес, забрали зброю, муніцію та харчі і схоронилися у печерах, де ставили спротив червоним аж поки націоналісти не ввійшли до Селеріо.

ТУРЕЧЧИНА НА СЕРЕДЗЕМНОМОРСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

СТАМБУЛ, 8. 9. ПАТ. Турецький уряд одержав запрошення взяти участь у середземноморській конференції. Британському та французькому урядові відішлють нині відповідь із згодою на участь у конференції.

ПОЛІТИЧНА НАРАДА У ВАРШАВІ.

7. ц. м. вполудне відбулась у Варшаві велика політична нарада, в якій взяли участь: прем. Складковський, віцемін. Пацьорковський, віцемін. Корсак і полк. Коц, що день передтим вернувся з відпустки. Нарада тривала коло двох годин. Ближчі подробиці з неї невідомі.

Ч. Ж. 37.

Лист одержала. Дуже дякую за виявлення таємниці. Дійсно гарний полиск має моя обува. Відтепер уживати буду виключно пасти Ердаль і розумію тепер твій знак Ч. Ж. (Червона Жаба) знак фабричний на кожній коробці Ердаль. І таємниця: Вжити якнайменше пасти Ердаль, але полірувати миттям сукном аж до лискучого лиску.

Зі світа.

У СССР народнім комісаром легкого промислу назначили Шостакова на місце Любімова.

Італія підписала з арабським королем Еміну пакт приязни.

У Палестині арештовано чимало арабів і жидів, щоб не допустити до нових заворушень. Підчас бійок в Єрусалимі вбито 18 осіб і ранено понад 60.

Бразилія святкувала вчора 115 роковини незалежности.

Еспанський премієр Негрін приїхав до Парижа, щоби переговорювати з французьким урядом у справі середземноморської конференції.

Комунікат.

Фірма „ТОП" М. Атаманюк і С. Мурин, механічна фабрика паперового опакування і склад паперу перенесена **з днем 1. вересня ц. р.** на вул. Городецьку 36. Тел. 283-67.

НОВИНКИ.

— Редакція „Ниви", повідомляє, що з приводу конфіскати 9-го числа (за вересень ц. р.) воно не появиться у свій час, зате при кінці цього місяця вийде „Нива" в подвійнім обемі за вересень і жовтень. 1614 1—1

— **Найсолідніші футра тільки у Юльяна Глушевського,** Львів, пл. Каїтульна 3. І., телефон 254-46.

— **Найдешевший сезон у Черчі.** Вересень найдешевший місяць у Черчі. Недужі на гостець (ревматизм), ішіяс, гіхт, ниркові, шлункові, нервові та жіночі недуги повинні користати з нагоди дешево і вигідно вилікуватись. Живець отворений до 10. жовтня. 1503 8—10

— **Проф. Стефанія Надрага,** Лекції сольового співу, фортепіяну і приготування до консерваторійних іспитів. **Орльонт 26, І. п.** (бічна Крупярської) між 15—17. 1621 1—2

— **Українські вислухи у львівському радіо.** Дня 10. ц. м. в год. 18.30—18.40 львівське радіо надаватиме виклад інжиніра Романа Крохмалюка на тему: „Небезпеки електричного струму". тема не тільки цікава змістом, але й дуже актуальна з огляду на щораз то більшу розбудову електротехнічного промислу, та поширення електрифікації на міста і села.

— **Арештування.** У Львові арештували студента політехніки, Рогожу, українця, якого відставили до слідчої вязниці в Бережанах. Туди привезли теж студента Богдана Бігуса із Стрия. Причини арештувань невідомі.

Першорядний кравецький сальон жіночих костюмів і плащів

1615 **О. КІКТИ** 1—15

Львів, вул. Пілсудського ч. 12. І. пов.

поручає П. Т. Клієнтелі. Виконання солідне і дешеве.

— **Червінка і „Маслосоюз".** В Мединичах пов. Дрогобич шириться пошесть червінки, причому було вже 9 смертних випадків. Влада наказала охоронне щіплення і позамикала всі збиральні молока „Маслосоюзу".

— **Сумне суспільне явище.** В мешканні родичів при вул. ген. Пронґзинського у Станиславові пробував відобрати собі життя 24-літній Володимир Лукач, студент вищої торговельної школи, повісившись на ручнику. На щастя домівники завчасу відратували його. Лукача відставили до шпиталю. Причиною самогубства було скрутне матеріяльне положення і неможливість дістати посаду.

— **Арештували люстратора.** Як відомо, у Бродах арештували Льва Кириловича, радника львівської скарбової палати, під закидом спроневірення. Люструючи брідський скарбовий уряд, Кирилович підчас хвилевої неприсутности касієра взяв із каси 400 зол. і після повороту касієра вложив на його руки рівну вартість зреалізованих уже купонів державних облігацій, при чому сказав: „Я виручив Вас і виплатив стороні готівку за купони". Повідомлена про це скарбова палата у Львові розвела слідство й звеліла арештувати Кириловича, що має за собою 30 літ служби. Стверджено, що Кирилович прийшов у безправне посідання тих купонів підчас подібної люстрації в іншому скарбовому уряді.

— **Велика пожежа.** В селі Шавкові костопільського повіту згоріло 30 мешкальних домів і 19 стоділ і з цьогорічними зборами та мертвим інвентарем. Пошкодованих є 34 господарів. Підчас пожежі попеклася Анна Пинчук і незабаром померла. Вогонь повстав від іскор з куэні, що притикала до господарської загороди.

— **Львівська хроніка.** На Городецькім і околицях Сигнівки появився скажений пес, якого убив гицель у Жовківській дільниці. Особи, яких покусав той пес, мають зголоситися негайно до міського уряду здоровля, вул. Бурлярда 2. — До гарізонового шпиталю привезли сержанта, який, їдучи на вул. Янівській мотоциклем, зударився з ровером і тяжко потовкся. —

— **За фальшування чеків.** Перед суддею д-ром Бітнером у Львові відповідав Омелян Ярослав Масляк за фальшування чотирьох чеків. Обвинуваченого засудили на 6 місяців вязниці з применением кари на два роки.

— **Граничник застрілив пачкаря.** Граничний сторож у Розтоках пов. Косів стрілив з віддалі 150 метрів від границі до невідомого пачкаря і вбив його на місці. При вбитому знайшли наплечник, виповнений фляшками румунської горівки. З доручення прокуратора на місце трагічного випадку виїхала з Кут судово-лікарська комісія.

— **Горять стирти зі збіжжам.** Міську пожежну сторожу в Луцьку заалярмовано про пожежу великої стирти пшениці на фільварку Городище в громаді Полонка. Пожежна сторожа припинила вогонь і не допустила до знищення кількох сусідніх стирт. За кілька годин згоріла у значній віддалі також стирта пшениці.

— **Засудили постерунікового.** Луцький окружний суд на виїздній сесії в Ковлі засудив постерункового Антона Костша на 6 місяців вязниці та позбавлення прав на два роки за те, що вживаючи безплатної підводи, виставив дві посвідки на 10 зол., сфальшувавши два підписи.

— **Самоходова катастрофа.** Біля Бидгощі їхав автом інжинір Боруховський з матірю і сином. Нараз тріснула опона на заднім колесі і самохід ударив у придорожне дерево. Всі троє тяжко потовклися, причому стан матері є безнадійний.

— **Сибір за слухання релігійної авдиції.** Совітський суд у Смоленську засудив на три роки вязниці і вигнання на Сибір радіоабонента за те, що слухав релігійних трансмісій, надаваних радієм із заграниці. Большевицька справедливість уважає це протиреволюційною діяльністю. А наші люди слухають безкритично большевицьку агітаційну гидь, яку подає щодень совітське радіо!

— **Ворошилов пише протирелігійну брошуру.** Шеф червоної армії марш. Ворошилов заявив на засіданні центральної ради союзу безбожників, що пише брошуру п. з. „Червона армія і попи". Брошуру мають поширити масово серед війська і то в кількох мовах та в накладі 9 мілионів примірників.

— **Большевицька патріотична дурійка.** На Бородинському полі під Москвою відбулися великі паради, звязані із 125-літтям бою з Наполеоном. Совітська влада розвела при цьому велику пропаганду в давнім патріотичнім стилю. На поле бою привезли десятки тисяч шкільної молоді, делегатів фабрик і колхозів, червоної армії і т. п. Виголошувано до мікрофонів відповідні промови, трансмітовані радієм на цілу Росію. На полі бою совітська влада поставила памятник з написом „Фельдмаршалові Мих. Кутузові" і з цитатом „викиньмо ворога із святої рідної землі". Памятник представляє огненний меч, піднесений до гори. Совітська преса містить з цього приводу довгі статті, гльорифікуючи російську армію з 1812. р. та її бої з Наполеоном.

— **Урядові поштівки з есперантським текстом у Голяндії й Чехословаччині.** Міністерство пошт і телеграфів у Голяндії й Чехословаччині, ідучи за приміром Австрії, Бразилії, Мадярщини й Ліхтенштайну, видало урядові поштові листівки тільки з рідномовним і есперантським текстом. Листівки прикрашені гарними краєвидами. Взагалі урядові кола Голяндії й Чехословаччини прихильно ставляться до есперанта як міжнародньої мови. В Голяндії поштові урядовці, які знають есперантську мову, дістали таблички з написом „Oні пароляс Есперантон" — „Говорить-ся по есперантськи"! В часі свого дижуру урядовець завішує таку табличку над своїм віконцем. Чехословацькі й інші радіостації дуже часто дають есперантські авдиції. Радіостація в Брні має навіть назву „Зелена (кольор есперантського прапору є зелений) Радіостація". 7-го жовтня ц. р. „Зелена Радіостація" у Брні (Чехословаччина) надаватиме по есперантськи оперу Сметани „Цілунок". Французька державна радіостація Ліон П. Т. Т. ретрансмітуватиме цю авдицію для французів.

— **Безбожницька пропаганда у школах.** З новим шкільним роком у совітській Росії у всіх школах привернено комсомольські комітети, зложені з учнів і учениць. Комітети мають занятися введенням у школах безбожницької пропаганди та зорганізуванням „кружків політичної чуйности", що мають слідити і демаскувати „ворогів партії, та уряду" у школах.

— **Жахлива катастрофа** трапилася на озері Маракайбо у Венезуелі. Надмірно переладоване судно, на якому плило 200 пасажирів, затонуло. 100 пасажирів утратило життя. Дотепер виловили 62 трупи.

— **Самовбивство 15-літнього хлопця.** В селі Ганцевичах барановицького повіту повісився в стодолі 15-літній Іван Найда. Хлопець через помилку вивіз гній на чуже поле і батько загрозив йому за те биттям. Хлопець так тим перенявся, що відобрав собі життя.

— **Епільог смертельного скоку крізь вікно.** У львівськім окружнім суді відбулася розправа ем. пшодовніка польської поліції Филипа Вавжинюка, який у серпні м. р. під неприсутність своєї жінки приняв у своїм мешканні при вул. Вірменській жінку невідомого прізвища. Саме тієї ночі вернулася з літнища Вавжинюкова жінка, тому він хотів випустити невідому жінку крізь вікно III. поверха, перевязавши її дротом електричного проводу. Дріт перервався і жінка впала на хідник, де згинула на місці. Вавжинюк боронився на розправі, що не брав участи у вискакуванні тієї жінки крізь вікно. Вавжинюка засудив трибунал на півтора року вязниці з припиненням на пять літ.

— **Різні вістки.** На островах Соломона почав вибухати вулкан Багана, причому клуби дыму підносяться на 5.000 метрів. В копальні Арса біля Полі у глибині 300 метрів під землею склалася експльозія, від якої згинуло 9 робітників.

— **Під замітом намаганого вбивства** полковника української армії Єфимовича стає нині перед варшав. судом б. хорунжий Назар Силіцький. Як подає польська преса, Силіцький хотів помститися на Єфимовичеві за те, що 1918. р. він казав його вбити.

Чому уступив ред. Островський?

Як нас інформують, з днем 1. ц. м. Т-во ім. Петра Могили в Луцьку на Волині виповіло працю редакторові церк.-громадського журналу „Шлях" п. В. Островському, відомому національно-культурному дячеві Холмщини й Волині. Знаючи льояльність ред. Островського супроти Православної Церкви, не можемо зрозуміти, що має означати цей „жест" петро-могилівців.

Український Еміґрантський Конґрес у Варшаві.

(КТВ.) Як зачуваємо, в останніх днях жовтня й перших днях листопада ц. р. відбудеться у Варшаві загальний еміґрантський конґрес, скликаний Українським Центральним Комітетом для перевиборів управи У. Ц. К. й обговорення низки пекучих справ української політичної еміґрації у Польщі.

УРЯДОВИЙ ЗВІТ ПРО ПОДІЇ В ГАЛИЧИНІ ПОЯВИТЬСЯ НЕБАВОМ.

„Дзенник Польскі "пише, що в середу або в четвер оголосять т. зв. тези про останні події в Галичині. Ці тези дадуть ревеляційний документарний матеріял, що насвітлюватиме справжнє тло подій.

ПЕРЕД ЯПОНСЬКИМ ДЕСАНТОМ НА ОСТРОВІ ГАЙНАНІ?

У Гонконі бояться, що японці хотять занятн великий острів Гайнан, положений коло південних побереж Китаю. Як подають з китайських неофіційних джерел, у проливі Гайнан було 3 японські воєнні кораблі, коло Кванґуан — 6. Китайська залога острова наборзі укріплюється.

ЯПОНЦІ ЗАНЯЛИ КИТАЙСЬКІ ОСТРОВИ.

З Гонкону повідомляють, що японська фльота заняла острови Пратас, положені 200 миль на південний захід від Гонкону.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ЗАМИКАЮТЬ КОНСУЛЯТИ В КИТАЮ.

З огляду на небезпеку японських морських і летунських атаків, амбасада Злучених Держав у Китаю наказала замкнути американські консуляти в Амой, Фучу та в інших південно-китайських місцевостях.

Членам американських частин, розміщених на Филипинських островах, заборонено підчас відпусток виїздити до Китаю, доки не вигасне китайсько-японський конфлікт.

ЯПОНЦІ ЗАТРИМАЛИ БРИТІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Як подаютьз Гонкону, нині в год. 6.45 японський контрторпедовець затримав на межі територіяльних вод британської кольонії Гонкон британський корабель „Тайшан". Один японський старшина з кількананцятьма моряками увійшов на чердак „Тайшана", справдив документи і після 35-ох мінут дозволив кораблеві плисти дальше.

Дописи.

САМБІРЩИНА.

Студентські вечерниці. В день празника Успення Пр. Діви Марії відбулися вечором традиційні вечерниці студентів. Кожного року були вони великою атракцією для довколичної інтелігенції, яка цього року прибула в дуже малім числі, хоч дбайливий комітет подбав і про мистецьке удекорування салі і про добірний безалькогольний буфет та інші несподіванки. Може тому, що студентство в останніх роках не проявляється у нас зовсім у громадянському житті. Громадянство домагається, щоби студентство нашого повіту, яке є зорганізоване в студентськім кружку „Р. Ш." і якого є понад півсотні, навязало до тих добрих часів, коли наші студенти були направду громадянами. Праці в нашому повіті дуже багато, тому всі сили треба використати в організаційній праці.

Окружне Сокільське Свято відбулося в Самборі 29. серпня (в неділю) на власній площі з нагоди 25-ліття істнування сокільської організації в Самборі з багатою програмою. По Службі Божій на балькові церкви і привагідній проповіди о. Івашка відбувся похід на площу. В 3. годині пополудні відбувся рухливий поспис, попереджений відкриттям свята, звітами, привітами і дефіладою 170 побратимів, 140 посестер і 50 дорослу. Програму поспису виконано вдатно й ефектовно в цілости, не зважаючи на зливний дощ. Свято мало величезний моральний успіх і тільки негода й дощ вплинули на малий успіх матеріяльний.

Вияв єдности і сили. В неділю 29. серпня п. р. в Литовиських і Блажові відбулися величаві окружні свята обжинок і кооперації. Взяло в них зорганізованому і масову участь по кількасадцять сіл. Програма свята в обох випадках була ідентична, бож свята ці планували і формували філія „С. Г." й О. С. К. у Самборі. По Службі Божій на церковній площі і проповіди, що їх учасники вислухали в різних рядах, розпинувся похід чайрками з орієтаційними таблицями на площу, де відбулася святочна академія, опісля фестин. До походу стануло в Литовиських понад пять тисяч людей, у Блажові понад чотири тисячі. Дисципліна і послух провідникам та впорядчикам були подивугідні. На площі відбулася дефіляда, піднесення національного прапору на щоглу під звуки національного гимну, привіти, промови, ритмічні вправи кількох сот дівчат у народніх строях з вінками, продукції хорові й оркестри „Бандурист" зі Самбора та прадавній церемоніял обжинок а врученим вінка господареві свята. В обох випадках через зливний дощ церемоніял обжинок випав не дуже ефектовно. Не відбулися теж фестини на вільнім воздусі, тільки забави в читальнях. Не зважаючи на це, ці свята причинилися до великого підйому духа всіх учасників і показали, що наші селянські маси вже дозрілі до дисципліни вміють у масових рухах і не лінуються відбути й далеку дорогу пішки, щоб тільки маніфестувати свою єдність і силу. — Подібні свята відбудуться ще в Кульчицях Шиях., Лупі і Вищовичах. — Тут слід ще замітити, що в районі Литовиськ каменярська організація в сусіднім селі Раковій намагалася того самого дня зробити своє окружне свято в цілі розбиття свята обжинок у Литовиських. Цю роботу партійників, які намагаються розбити загально-національне свято, що в ньому беруть участь усі без огляду на політичні переконання — треба якнайгостріше потіпувати. Свято „Каменярів" не відбулося, бо здоровий інстинкт селянських мас велів їм йти там, де проявляється єдність і сила наші, а не вузько-партійні інтереси групки радикалів.

ТУРЧАНЩИНА.

Незвичайно вдалий попис дитячого садка. Дня 28. серпня ц. р. відбувся в Лужку Гор. (пов. Турка) попис дитячого садка під проводом п-ни Зоні Терешевич. Попис цей пройшов із незвичайним успіхом і залишив у всіх присутніх дуже гарні враження. На його програму ложилися: 5 хорових точок, 10 деклямацій, 3 діяльоги, 2 вправи дівчат, 2 вправи хлопців, дитяча опера „Галю маленька...", дитяча забава, інсценізація віршика „Гей, гей під лісом...", вені хлопців і подяка родичам та організаторам садка — усе у виконанні членів садка у віці 3—5 літ. Дитячі садки, їх високий культурно-виховний вплив та ідейна, повна гинбового пожертвування праця їхніх провідниць здобули собі вже серед нашого громадянства добру, заслужену славу. Але те, що ми бачили й чули на згаданому попису, перевищало навіть найбільші наші сподівання. Усі без виїмку малі декляматорки виголошували свої віршики незвичайно виразно, голосно, із знаменитим наголошуванням; хор, що ним із великою бравурою диригував 4-літній Владько, співав знаменито; „опера" виглядала наче казка, а в інсценізації не бракувало навіть рефлекторів та оптичних ефектів. Крім цього усі діти були дуже чисто й гарно прибрані у національні строї, поводилися на сцені свобідно, весело і жваво, а сама програма проходила точка за точкою ідеально справно, без найменших зайвих перерв. Справді, важко було більше рішитися на згаданому попису, що більше подивляти: величезний педагогічний талант дружелької провідниці і високо розвинений естетичний змисл, чи її працьовитість та ідейність. І тому теж у словах еслинки, представниці місцевого Кружка „Союзу Українок" та у словах місцевого пароха о. Ю. Татомира, що дякували провідниці по закінченні попису за жертвенну працю, чули ми стільки найсердечнішого признання і вподної фрази.

Присутній.

БУРШТИНЩИНА.

Великий день Бурштинщини в 30-ліття праці Філії Просвіти. В дні 5. вересня Бурштинщина пережила небуденне свято. Свідомі громадяни і читальні зійшлися численно, щоб відсвяткувати 30-ліття істнування своєї Філії „Просвіти". Бурштинщина донедавна дуже слабка під оглядом організаційним і щодо змістовности праці по установах, в останніх часах почала проявляти щораз-то більше заходів в організаційній праці передовсім по читальнях. Це вже й далося відчути на цій імпрезі. День гарний, погідний. На площі „Попова" за містом внесена естрада в убраним зеленню провізоричним престолом, приготована до Служби Божої. Щораз-то більше напливають із сіл маси народу в гарній народній ноші, передовсім жіноцтво; опівдня валки підвод читальняннів із дальших сіл. Службу Божу правили оо. Сорокевич, Сигул. ка і Папамар, співав хор із Колоколина. На Службі Божій були прибувні відпоручники Гол. Т-ва „Просвіта" Татомир Володимир, відпоручник У. П. Р. посол Великановнч Дмитро, багато інтелігенції місцевої і з повіту, численно зібране міщанство Бурштина і члени читалень. Після Служби Божої — панахида за померших членів „Просвіти" і похід вулицями Бурштина аж до домівки читальні „Просвіти", де примішується і канцелярія Філії. Здисциплінованими радами проходили члени читалень перед відпоручниками своїх центральних і повітових установ у гарному ладі і порядку. Передовсім дуже численно заступлені читальні в Бурштині, Сернках, Свитільниках, Линниці Долішній, Колоколині, Кокольниках, Демнинові, Своморохах Старих, Горбатові, Ганівцях і Черневі. В поході взяло участь понад 3.000 членів читалень. Слід підмітити, що жіноцтво із сіл було в гарних народніх строях. В год. 3. на площі „Попова" почалась ювілейна академія, яку відчинив короткою промовою довголітній голова Філії д-р Лішинський Андрій. Збірний хор читалень відспівав просвітний гимн, слово від Гол. Т-ва „Просвіта" виголосив п. Татомир Володимир, від У. П. Р. склав привіт посол Великановнч Дм. Далі промовляло багато делегатів, між ними о. Сорокевич від читальні в Свистільниках. і п. Нахоцький Микола із Слобідки Болшовецької. Дуже добре враження робили виступи чит. хорів, між якими на перше місце вибився хор з Линниці Долішньої та мужеський хор з Чернева. Академія пройшла вдатно і в приявних лишила добре враження та охоту до кращої праці у своїх читальнях. А все таки Філія „Просвіти в Бурштині мусить ще докласти великих зусиль, щоб наладнати постійний зв'язок із своїми читальнями, ввести в них змістовну працю та провірювати її. Вислід тої праці у великій мірі залежний від меткости і солідної роботи філіяльного урядовця та всіх членів видїлу.

Спорт.

КРАЄВІ СОКІЛЬСЬКІ ЗМАГАННЯ 11. І 12. ВЕРЕСНЯ

у відбиванці й легко-атлетиці викликали у Львові та в краю зрозуміле зацікавлення. Дві сотні змагунів, зголошених до цих змагань — це небуденний обяв у нашому спортовому житті. Найкращі спортовці-соколи дають запоруку, що дістанемо й непересічні вислідн. Зголошення надіслали всі округи в краю, що свідчить, як поставилися соколи до цих змагань.

В суботу 11. ц. м. в год. 9-ій починаються відбиванкові змагання за першенство краю і тривatимуть до полудня. Після обіду в год. 3-ій починаються легко-атлетичні змагання. В неділю рано початок змагань в год. 9-ій, після обіду в год. 3-ій.

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ.

Змагання за мистецтво Окружної Ліги між позашними дружинами відбудуться у неділю 12. п. м. на грищі Чорних. Як зачуваємо, Україна, маючи за собою прикрий досвід з Коровою і Р. К. С., приготовляється до цих змагань дуже збайливо і виступить в Петровим на середині нападу і Якимовим на помочі. Хочемо надіятися, що одинадцятка України, хоч перемучена попередніми змаганнями за мистецтво і гижкими виїздами на провінцію підчас вакацій, наверне знову боєвого духа і вирішить ці престіжеві змагання у свою користь.

А тепер кілька слів на адресу української публики. Коли Україні „ведо" — тоді публика емоціонується й окликами „Україна темпо!" підбадьорує нашу дружину до ще більшого запалу й жертвенности, що часто дає добрі наслідки. Коли ж Україна грає слабо — тоді публика, замість підбадьорити дружину гучними окликами, мовчить мов води в рот набрала і клене в душі. Куди інакше поступає публика в Перемишлі чи навіть у Ярославі, де Україна вигравала тяжкі змагання головно завдяки підбадьоренню своєї публики. Тому всі враз: „Україна темпо!"

Початок змагань в год. 4. попол. Попередять в год. 2.15 змагання резерв

„ВАРТА" ЗІРВАЛА СПОРТОВІ ВЗАЄМИНИ З „ПОГОНЕЮ".

ПОЗНАНЬ, 8. 9. ПАТ. Управа спортового клюбу „Варта" відбула вчора своє засідання у справі подій підчас мичевих змагань з „Погонею" у Львові. Управа „Варти" заложила рішучий протест тому, що кільох познанських Трачів у Львові важко розбили і вони тожуть залишитися каліками. Одночасно управа „Варти" рішила внести протест проти верифікації цих змагань, що відбулися в ненормальних умовинах і закінчилися неформально при участи ледви 7-ох її гравців. Управа рішила звернутися з внеском до управи Ліги, щоб дозволила віддати цілу справу прокуратурі, щоб потягнула до карної відповідальности всіх винуватців за свідоме зранення змагунів „Варти". Вкінці управа клюбу звернулася до Ліги з домаганням, щоб управа Ліги пересунула змагання „Варти" за мистецтво Ліги в Гарбарнею та Вислою, бо по розбитті гравців „Варта" не диспонує повною ліговою дружиною. Аж до часу, доки „Варта" не дістане повної сатисфакції, познанський клюб рішив зірвати всі спортові взаємини з „Погонею".

ФІНЛЯНДІЯ ЗОРГАНІЗУЄ ОЛІМПІЯДУ?

Тому, що Японія резигнує з уладження Олімпіяди в 1940 р., організацію Олімпіяди перебере на себе мабуть Фінляндія.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „ПАНОВЕ З ТОВАРИСТВА".

Одна з останніх фільм бідної Джін Гарльов, що у розцвіті молодечих сил померла на брак крови у своїх жилах. Це перша її фільма з Робертом Тейльором, що заступив від якогось часу в Голівуді Валентіна. Сальонова комедія без тріків, навіть без цікавих ситуацій, побудована виключно на діяльогу. Багатий гарний молодець, що вийшов із вязниці за якусь грошеву неточність, не хоче покинути Льондону, де він живе безжурно та легкодушно на ганьбу своєї родини — бізнесменів, які шукають щораз-то нового джерела грошей. Комічна ситуація витворюється тоді, коли молодець попадає зовсім випадково як льокай до дому молодої жінки, з якою має женитись його старший брат. Ані він ані брат не прочувають зустрічі, що витворює дуже комічну ситуацію. У фільмі повторена дуже стара американська штука, як мужчина нахабством і влізливістю зєднує собі симпатію жінки.

ВИРІБНЯ ШКІРЯНИХ РУКАВИЧОК
ШИМОН ВОЛЬКЕН 1—4
Львів, ул. Валова 11 а. Тел. 274-51
поручає найновіші вироби. — Виконання солідне

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

О. Марден: ХАРАКТЕР — ЦЕ МОГУТНЯ СИЛА. Переклав Петро Франко. Бібліотека практичного знання. Український Видавничий Інститут. Львів 1937. Стор. 75, 16°.

Роман Леонтович: НА ПРЮ! Повість з української старини. З передмовою Л. Нигрицького. Українська Бібліотека ч. 56. Львів 1937. Стор. 128, 16°.

СЛОВО. Збірка віршів на кооперативні свята. Зібрала Е. Вербицька. Бібліотека РСУК ч. 62. Львів 1937. Стор. 48. 8°.

Як зазначено у передмові, зредаговано цю збірку тому, щоб дати в руки кооператорам декламатор, з якого користатимуть при уладжуванні свят кооперацій. Одначе ввесь добір віршів у „Слові" такий, що й аранжери „свят селянки", просвітянських та інших масових національних свят можуть легко підібрати відповідну деклямацію на свої імпрези. В збірці поміщено вибрані поезії поетів старшої генерації і сучасних поетів. Усі ці поезії повні бадьорого, запального тону й підвищуватимуть мистецький рівень свята та водночас скріплятимуть підйом духа всіх учасників. Низька ціна 60 сот. (з пересилкою 75 сот.) і дбайливе зверхнє оформлення причиняться до того, що „Слово" напевно найдеться в руках усіх, що аранжують народні свята.

ОБЖИНКИ. Обрядова картина у двох відслонах. За народніми обжинковими звичаями склав Петро Дужий. Мельодії пісень із збірки Філярета Колесси. Сценічний порядок, режисерські помічи й рисунки декорацій Волод. дислав Ковальчук. Видання Т-ва „Просвіта" у Львові ч. 844. Львів 1937. Стор. 12, вел. 8°.

Богдан Гошовський: КНЯЖИЙ ГОРОД ПЛІСНЕСЬК Львів 1937. Стор. 15. 8°.

Юрій Ганчаковський: ЯК НА ШВИДКУ РУКУ ВИЗНАЧАТИ ТОВАРОВУ ЯКІСТЬ ЗЕРНА. Бібліотека РСУК ч. 59. Львів 1937. Стор. 52, 16°.

Жіночі торбинки
течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах **робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Український Народній Театр ім. І. Тобілєвича:
КОЛОМИЯ:
11. IX. Під курателею.
12. IX. Прем'єра „Орлеяк", драматичні картини на 6 відслон Із. Зубенка.
ОТИНІЯ:
13. IX. Княжна чардаша.
14. IX. Під курателею.
15. IX. Ніч під Івана Купала.
16. IX. Шалапут.
17. IX. Орлеяк.
З Отинії їде театр до Станиславова і Галича

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
ВЕЛДІЖ:
9. IX. Ніч під Івана Купала.
ВИГОДА:
10. IX. Хмара.
11. IX. Жайворонок.
12. IX. Гейша.

Український Молодий Театр „Заграва"
ПЕЧЕНІЖИН:
9. IX. Камо грядеши? І. ч.
10. IX. Камо грядеши? II. ч.
11. IX. Трафіка пані генералової.
12. IX. Тарас Шевченко.
З Печеніжина театр завітає до Делятина, де виставить прем'єрою історичну пєсу в часів зруйнування Січі С. Ордівського п. з. „Лицарі Ночі".

РУКАВИЧКИ шкіряні
Імітація дунських **шовкові**
у великім виборі — дуже дешево
ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів
Сикстуська 2. — (побіч Брами).

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).
СТАНИСЛАВІВ:
9. IX. Подвійна бухгальтерія — музична комедія Гріна.
10. IX. Нітуш — оперетка Герве.
11. IX. год. 3.30 попол. вистава для дітей Тартюф — комедія Мольєра; год. 8. веч. Жінка, що знає чого хоче... — оперетка Р. Штрауса.
Дирекція театру заангажує дві панночки та двох мужчин з голосами. Зголошуватися: Львів, Вронковська 15.

Великий Театр:
Четвер, 9. IX. год. 8. веч. „Аїда" опера.
Пятниця, 10. IX. год. 8. веч. „Король веселощі".

Театр Різнородностей:
Четвер, 9. IX. год. 8. веч. „Фрайда теорія снів".
Пятниця, 10. IX. год. 8. веч. „Фрайда теорія снів".

КІНА.

АПОЛЬО: „Бургтеатр".
АТЛЯНТИК: „Велике Бетовенове кохання".
ВАНДА: „Дім ч. 56", „Ловець пригод".
ГРАЖИНА: „Ординат Міхоровський", „Проклажена".
ЄВРОПА: „Один поверх вище".
КАСІНО: „Полове з товариства".
КОПЕРНИК: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МАРУСЕНЬКА: „Привечення".
МЕТРО: „Шифра ч. 77", „Королівство за цілунок".
МІРАЖ: „Пєснь".
МУЗА: „В високість танцює вальса".
ПАКС: „Антко поліцмайстер" з Димшою.
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „В перше кохання".
РАЙ: „Палата у Фландрії" з М. Егерт.
СВІТ: „Петро Ібертсон" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Дівча з Парижа", ревія
ТОН: „Шаржа легкої бригади".
УТІХА: „Анна Кареніна" і ревія „Любовні маневри".
ХИМЕРА: „16-літка" з Ліль Даговер.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Аляска".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 9. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 17.00 Розривкова музика, 18.00 Балетова музика, БІЛГОРОД 13.30 Військ. орк., 17.00 Концерт цит. орк., 18.15 Квартет, 19.25 Сальон. музика, 21.10, 22.00, 23.00 „Аїда"; ВІДЕНЬ 10.50 Нар. музика, 13.45 Співає К. Ерг, тенор, 15.15 Для дітей, 17.30 Пфіцнерові пісні у вик. солістів, 19.25 Розр. концерт, 22.20 Танкова музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕРДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Пісні на форт. твори Шумана і Франца, 19.00 Концерт; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вокальний концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Норма" оп. Белліні; МІНХЕН 10.00 Нар. пісні, 17.00, 18.00 Концерт, 19.00 Музика для слуху, 20.10, 21.00 Конгрес у Нюрнбергу; ПРАГА 19.10 Студентські пісні, 20.00 Нар. пісні, 20.30 Пісні до поезій Врхліцького, солісти, 22.25 „Пан" поема Новака та форт.; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Улми, 19.15, 19.45, 20.30 Співа, 20.45 „Трістан і Ізольда" опера Вагнера; РИМ 17.45 Камеральна музика.

Пятниця, 10. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.35 Розр. музика, пісні на баритон, 18.00 Баранє китиця мельодій, 19.00 Розр. концерт; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Пісеньки, 20.00 Концерт, 22.15 Форт.; БУДАПЕШТ 13.30 Скрипка, 15.30 Хор. 18.30 Сальон. музика, 20.00 Форт. реціталь Дорнанія, 21.00 Популярні мад. арії в супр. инг. орк.; ВІДЕНЬ 15.15 Концерт для дітей, форт. творн, 17.00 Гутірка для дітей, 17.35 Твори стирійських композиторів. 19.25 Весела муз. авдиція; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Скрипка, 18.30, 19.00 Концерт орк., співа, 22.30 Легка й танк. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття. 20.30 Співа; МІЛЯНО 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт; МІНХЕН 16.00 Європейські нар. пісні, 19.000 Оп. музика, 20.00, 21.00 Конгрес у Нюрнбергу; ПРАГА 20.15 Моравські нар. пісні, 20.35 21.00 „Пен Твардовський" муз. повна Врхліцького, 22.25 Квартет; РАДІО ПАРІ 19.45 Скрипка, 20.30 Співа. 21.00, 22.00, 22.00 „Аріядна на Наксосі" оп. Р. Штрауса; РИМ 17.15 Камер. музика, 20.40 21.00, 22.00 „Тутті" оп. Бенацького.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 9. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній дзенник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Шкільна авдиція, 11.15 Для шкіл: Танки й пісні Підгалля, муз. поранок, 11.40 Два віртуози альтівки: Лайовель Тертіс і Вільєм Примроз, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий дзенник, 12.15 Дума оркестра, гр. пл., 12.25 Сальонова музика, квартет, 13.55 Розривковий концерт з гр. пл., 14.50 Спортовий порадник, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Мусоргський, музика з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 16.00 Вересень, гутірка для старших дітей, 16.15 Розр. концерт, 16.45 Живча справа на форумі Ліги Націй, 17.00 „Співаючі експонати" — легкий концерт (сопран, тенор, форт., джез), 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Мигнувці із Східних Торгів, 18.10 Оперова музика, хор, з гр. пл., 18.30 Листи та програми, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Улми: „Лизаветине весілля", 19.40 Сирівці на Сх. Торгах, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Концерт солістів, скрипка, співа, форт., 20.45 Вечірній дзенник, 20.55 Хліборобські вістки, 21.05 Танкова музика у вик. орк., 21.45 „Пан Тадей" фрагм. рецитує Ст. Ярач, 22.00 Концерт симф. орк., 22.50 Останні вістки веч. дзенника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Студіо молодих: Адам Асник.

Пятниця, 10. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній дзенник, 7.19 Музика з гр. пл., 8.00 Шкільна авдиція: 11.15 Для шкіл: „Як старий Відаль дякував богам за осінні дари", 11.40 Бетовен: Соната ес-дур оп. 81 (гр. пл.), 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий дзенник, 12.15 Музика з гр. пл., 12.20 Комунікат льв. Хліборобської Палати, 12.25 Концерт військ. орк., 13.35 Забуті пробоєвики, музика з гр. пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слова: Не складай на комаря, оповід. для дітей, Пісеньки та рецитації, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Концерт солістів із гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Гутірка для хорих, 16.15 Нар. капели, 16.45 З пустині — обітована земля, репортаж із Палестини, 17.00 Найгарніші оперетькові мельодії, орк., сопр., тенор, 17.50 Красуха та охоронне щеплення, 18.00 Туристичний інформатор, 18.05 Із російської музики, гр. пл., **18.30 Про вмілу поведінку з електричним струмом, гутірка в українській мові, вик. інж. Роман Крохмалюк,** 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки. 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Бетовен: IX Симфонія д-моль, оп. 125 (гр. пл.), 20.10 Спортові вістки, 20.20 Легка музика, пісеньки, 20.45 Веч. дзенник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Танк. музика, рефрени, гавайська гітара, 21.45 „Пан Тадей" фрагм. рецитує Ст. Ярач. 22.00 Концерт солістів: форт., віол., 22.50 Останні вістки веч. дзенника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танк музика з гр. плит.

БІРЖА.

Гроші.

Львів дня 8 вересня 1937.

Купно-продажа: Бельгія бельг. 89·48 89·95, Долярн американські 5.30·00, 5.27·50, долярн канад. 5.29·50—5.27·50 Фльорени гол. 292·65—290·90, Франки фр 19·80—19·68, Франки швайцарські 121·85—121·05, Фунти англ. 26·31—26·15, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80 - 17·60 Кор. дан. 117·44—116·60 Кор. норв. 132·23—131·25, Корони шв. 135·68—134·70, Ліри італ. 23·80—23·10, Марки фінлянд. 11·64—11·20, Марки нім. 132·00 — 127·00, Шилінги австр. 98·50—97·00, Тель Авів 26·25—25·95, Марки нім. срібні 140·00 — 134·00.

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·35, 55·00, 56·40 3 пов. инв. і ем. нвнот.. 1 ем. 68·25 серія 83·50, 5 валіян. 58·00, 4 прем. дол. 38·00, 4 консол. 28·25, 58·50, 58·25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 105·00 Цукор 24·75, Вуголь 25·75, 16·00, Ліяпоп 53·50, Моджейо 9·50, Островець 26·25, Габербуш 40·25, 41·00.

Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 8. вересня 1937.

1 кг. масла десер. більон. без оп. 3·15 вол. 1 кг. масла бочков. инд. в опак. 3·20 вол. молоко . . . 15—16 сот. яйця . . . . . 3·80 вол.

Тенденція на масло занижова, на яйця та молоко сильна.

МЕШКАННЯ

ПОТРІБНА КІМНАТА район Личакова, умебльована (кабінет), гарна, як можливо повне утримання, в інтелігентній родині, лікареві кавалірові, що дома не ординує. Відомости телефоном 249-65. 1618 1—2

КІМНАТА, кухня, город на Вульці, 25 золотих. Зголошення Длугоша 1 „Трансакція". 1613

4 КІМНАТИ і 3 кімнати з кухнею в околиці Личакова негайно до винайму. Інформації вул. Осссолінських 6. II. поверх ч. дв. 11. 1611 1—2

КУПНО - ПРОДАЖА

„СВІТ ДИТИНИ" („Swiat Dziecka") — Львів, Сикстуська 2: мундурки, убранка, фартушки шкільні у великім виборі. 1559 2—2

НАУКА

УРОДЖЕН НІМКА дає лекції правильної німецької мови. Зголошення до Адміністрації під „Німка". 1620 1—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ з правом субституції і писанням на машині шукає патрона. Зголошення під „Обовязковий". 16052—3

АНТИКВАРНІ

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ нові, вживані, найдешевше в Антикварні „МІЛЬ КНИЖКОВИЙ", Львів, Баторія 6. Купно — продаж — заміна. 1524 3—3

ПАНСІОНИ

ДОРА пансіон „Малина" біля залізничної стації, сонячні кімнати, відчинений цілий рік. 1557 1—3

РІЖНІ

Усе шкільне приладдя:
наплечники на книжки й течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові бльоки, числа, відзнаки,
10-100 **тиша купите**
найкорисніше в фірмі Львів, Руська 20

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменитої, гарантовані — дешево продає, міняє **Ганак, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 9—20

РОМАНОВА переробляє ковдри — три зол., Городіщьких 4. біля Ринку. 1565

ГОДИННИКИ старі на нові та біжутерію заміняє найкорисніше ВАНДЕР, Шайноха один. Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерії. 1571

ОГОЛОШЕННЯ.

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське комп. підпр. самох.-перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціальні авта для перевозу меблів, а відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 1425 8—40

НОВООТВОРЕНА
Кафлярська робітня ІВАНА ОЛЕКСИНА
при вул. На Байки ч. 7.
Кожушнього працівника і управителя знатніших львівських фірм, виконує стандення печей і кухонь нових; перерібку старих та ощадностеві печі.

ВУГОЛЬ — КОКС — ДЕРЕВО
в найдобірніших якостях доставляє
НАРОДНА ТОРГОВЛЯ
Львів, Ринок ч. 36.
Тел. бюра 103-27, тел. складу 269-68.
Інформації: Бюро — Ринок 36, та склади: Ринок 36, Личаківська 115, ул. Вільчевського 3 і Солодова 14
Точна вага. — Солідна обслуга.

Христіянська харчівня
„ГАЛЬКА"
поручає дешево вибагливі **сніданя, обіди, вечері**
Львів, вул. Пекарська ч. 1 ц.
1390 Тел. 291-00. 14—15

Нічо дивного
що всі радо купують всяке біле мужеське, жіноче, дитяче і постелеве у фабриці
„ПАВ" Львів, Сикстуська 1
бо гарна, тривала й недорога

Кооп. „БАЗАР" у Львові
продає для шкільної молоді:
білля, панчішки, скарпетки, рукавички, краватки, шалики, тощо
в найкращій якости по низьких цінах.
Великий вибір найновіших зразків жіночої і мужеської галянтерії. Власна ротація білля. 1585 3—

ПОВІДОМЛЯЮ П. Т. ГОСТЕЙ,
що з днем 1. вересня **перенесена продажа цукорничих виробів фірми**
Станислав Кшановський
з вул. Чарнецького 10 до нового льокалю при
вул. Валовій 29.

БРИТВИ
найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавниче Спілка „Діло" В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Пятниця 10. вересня 1937. Ч. 199

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229-41

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Два страйки 1902 і 1937

(Передова стаття).

По нарадах Малого Порозуміння.

Протисовітські настрої серед військ на Совітській Україні.

Націоналізм в Туркестані і на Кавказі.

Німеччина й Італія збойкотували середземноморську конференцію.

Червона армія під Шангаєм.

Перемога параґвайського уряду.

18 старостів пішло в дубину

Присуд у скандальній афері Паралєвичевої.

Афера залізничників.

Ліґа Націй і правний стан жінки.

Дівчина з парасолькою Фейлєтон

Ч. 199 (14.742). Львів, пятниця 10. вересня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką PIK LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
" Віденю Чеських Легіон. Праге „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Націоналізм в Туркестані і на Кавказі.

Як подає совітська преса, в центральному комітеті компартії совітської республики Узбекістану націоналісти занимали провідні становища. Переведено там чистку й усунено редактора „Правди Востока" та начальників двох відділів: пропаганди і культури. Вони належали до тої самої націоналістичної організації, що і президент Узбекістану Файсуля Ходжаєв, якого арештовано перед 3-ма місяцями.

„Правда" повідомляє, що в партійному комітеті чеченсько-інгутської области викрили контрреволюційну націоналістичну організацію, якої головним завданням було нищення колгоспів.

Німеччина й Італія не приняли запрошення на середземноморську конференцію.

Як подає британська преса, Німеччина й Італія відмовились від участи в середземноморській конференції, що завтра має зібратись у швайцарській місцевости Ніон. Британські кореспонденти з Нірнберґу довідуються, що Німеччина уважає окрему конференцію у справі піратських нападів зайвою, бо цим повинен зайнятися комітет неінтервенції — подібно як нападом на „Ляйпціґ". Як твердить „Таймс", німецький уряд заявив також, що без представників еспанського національного уряду конференція буде неповна.

ІТАЛІЯ ПРИСТУПИТЬ ДО НІМЕЦЬКО-ЯПОНСЬКОГО ПАКТУ?

Японський щоденник „Йоміюрі" довідується з Риму, що італійський уряд рішив приступити до німецько-японського протикомуністичного пакту.

Чому марш. Сьміґли-Ридз не поїхав до Румунії.

Як відомо, марш. Сьміґли-Ридз мав виїхати на маневри до Румунії, але не виїхав. У Варшаві пояснюють це так: Первісно марш. Сьміґли-Ридз мав бути одиноким закордонним гостем на маневрах, опісля Румунія запросила шефів генеральних штабів Югославії, Чехословаччини та Франції. Вийшло питання, чи генеральний інспектор збройних сил відповідає становищем голові французької воєнної ради — до порозуміння в цій справі не дійшло. Тимчасом прийшли польські маневри на Поморі, тому марш. Сьміґли-Ридз не міг виїхати.

Японія зірвала торговельні взаємини з СССР.

Японська палата арматорів анулювала вчорашній контракт, на основі якого мала достарчити совітському урядові 17 кораблів, покриваючи це закупно доходами з експльоатації східнокитайської залізниці, які належаться большевикам. Цим способом Японія зірвала останній торговельний контакт з СССР.

Червона армія під Шангаєм.

Японські телеґрами принесли вістку, що на шангайський фронт приїхала 8. китайська армія. Є це одна з червоних армій, які тепер підчинились нанкінському урядові для спільної боротьби проти Японії. На руки маршала Чанкайшека зложили вони присягу вірности і послуху.

БОМБИ І ПРОКЛЯМАЦІЇ.

Три японські гидропляни бомбардували Нантао; три інші літаки, які з ними летіли, розкинули багато проклямацій, які обвинувачують нанкінський уряд і запевнюють, що одиноким завданням японської армії є запевнити добробут китайському населенню.

КИТАЙЦІ ПРИГОТОВЛЮЮТЬСЯ ДО ОБОРОНИ ТАЙНАНУ.

Як повідомляють з Гонкону, командант квантунської армії ген. Юганму заявив, що коло острова Гайнан кружляють японські кораблі та літаки, тому він наказав китайським залогам острова приготовитися до оборони евентуального наступу. З інших джерел подають, що залогу Гайнан поважно скріплено.

—o—

Перемога параґвайського уряду над повстанцями.

В Параґваю вибухло повстання, але урядові війська здавили його та роззброюють повстанців. Як подає уряд, у краю привернено спокій, сконсиґновані у столиці військові відділи вернулись до своїх ґарнізонів. Влада видала постанови, що мають не допустити до нових заворушень. Провідники повстанців арештовані.

На вістку про це, б. президент Франко, який летів літаком до Параґваю, перервав подорож.

З еспанських фронтів.

Комунікат національного командування подає, що на **астурійському** фронті національні війська йдуть вперед і заняли чимало місцевостей, м. ін. Хункарес, Турбіну, Араборес і Пену Меллеру. На східному відтинку астурійського фронту вони пішли на 5 км. вперед, займаючи м. Посаду. Тепер національні становища віддалені лише на 2 милі.

Валєнсійське міністерство оборони повідомляє, що його війська проявили активність на всіх відтинках північного фронту та в деяких місцях пішли до переможного протинаступу.

—o—

НОВА КНИЖКА!
БОГДАН ЛЕПКИЙ
ТРИ ПОРТРЕТИ
Франко — Стефаник — Оркан.
Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.
Ці спомини нашого відомого письменника, прочитає кожний так, якби читав найцікавішу повість.
Можна дістати у всіх українських книгарнях.

Два страйки — 1902 і 1937

Львів, 9. вересня 1937.

Нічого нового під сонцем — або те все вже бувало, як казав Бен Акіба. І недавній страйк польських селян у повітах середущої і західної Галичини, аранжований Польським Стронництвом Людовим (ПСЛ), на галицькому політичному овиді теж ніяка новина. Новиною є хіба близько пів сотні трупів польських хлопів людовців, що впали від поліційних куль серед обставин, про які ширше сказано в офіційному комунікаті премієра Складковського. Видано його пізно, вже після кривавих подій, що зайшли невдовзі по святі „хлопського чину" 15. серпня ц. р. На побоєвищі залишилися хлопські трупи, до того з нього відвезли до шпиталів чимало важко ранених і цілі сотки до вязниць у ріжних містах від Сяну по Краків. Багато має сьогодні праці і поліція і прокуратура з приводу цього „свята", а незадовго зачнуть урядувати і карні суди, що перед публикою відкриють ширше тло небуденних і в Польщі подій.

Та вже й нині слід нам над ними дещо застановитися. Саме собою насувається порівнання з подібним суспільно-політичним явищем, що зайшло на терені Східної Галичини 35 літ тому — літом 1902 р. Тим явищем, що насуває нам аналогію, були селянські рільничі страйки. На ті часи була це справді небувала подія. Нечувано лихі умовини праці наших хліборобських робітників та неприхильні нам політичні відносини стали приводом до того, щоб у східногалицькому селі сказати публично, що страйк є законно дозволеним засобом боротьби.

Зачалося рільничим страйком у Чижикові, львівського повіту, з початком жнив 1902 р., що став начеб сигналом для подібних страйків у тисячах сіл цілої Східної Галичини на схід від Львова. Був це справді великанський масовий рух з підложжям не тільки суспільно-економічним, але й національно-політичним. В українському східно-галицькому селі йшла тоді боротьба не тільки за десятий чи восьмий сніп збіжа, але й за здійснення українських національно-політичних постулятів тодішньої доби і була вона великою школою для національного перевиховання нашого села та першою нагодою, де до активної боротьби станули побіч себе український селянин з українським інтелігентом.

Заворушилася тоді польська шляхта і жидівські арендарі. Заскочені цією невиданою в краю подією у самі жнива, зажадали вони допомоги від державної влади, щоб силою зломити страйк. І уряд — вже й тоді в польських руках — під проводом каменика графа Леона Пінінського послухав голосів польських дідичів і польської шляхотської та ендецької преси й розпочалися масові репресії. Пустили в рух жандармерію і вислали в край пацифікаційні військові відділи. Були теж проби провокацій. Очевидно, були й масові арештування і всі східногалицькі вязниці заповнилися тоді сотками й тисячами арештованих селян та молодих інтелігентів, що часто були організаторами хліборобських страйків. Але нарід держався спокійно й

поважно і застосовані репресії не спинили зовсім розгону його волі. Хліборобський страйк ширився лявіною і нераз був відповіддю самих селян на протиукраїнські виступи деяких бутних дідичів, як це напр. було з послом Целецьким з Гадинковець, коничинецького повіту, де місцеві страйкарі пригадали йому його виступи проти „Просвіти".

Пригадано теж і університетську справу — було це саме після повороту українських студентів зі сецесії — і це також характеристичне — висунено домагання зміни виборчої ординації до галицького сойму та до палати послів австрійського парляменту. Не був це дикий страйк, але вповні плянова акція, якою кермував Народній Комітет як виконавчий орган української національно-демократичної партії, тодішня наша невідклично рішальна політична установа. Він то візвав публично українське громадянство до солідарности і підтримки хліборобського страйку в інтересі загально - національних змагань.

Відносини були справді напружені. Польська шляхта звернулася до намісника графа Пінінського та до центрального уряду у Відні за поміччю та рішучою інтервенцією. За польськими дворами заявилася москвофільська „Русская Рада" і в інтересі дідичів видала вповні безуспішний маніфест до народу проти страйків. Як сказано, почалися величезні репресії, масові арештування і не обійшлося навіть без жертв у людях, хоч і не в таких розмірах, як це було у серпні ц. р. на Мазурщині. Остаточно страйк скінчився перемогою страйкуючих, що дістали значну підвишку своєї заробітної платні.

Були теж безсумнівні й політичні успіхи страйкового руху. Польсько-український конфлікт уперше набрав масового характеру, який має і досі. Попри консолідацію української сторони — почалася тоді й видна консолідація польського табору у Східній Галичині у протиукраїнській площині. Вперше на ширшу політичну арену виступила тоді молода польська народово-демократична партія (ендеція), що взяла у свої руки керму протиукраїнського походу, яким кермує й досі.

Широким відгомоном відбилися хліборобські страйки також у віденському парляменті, при нагоді дебати в справі наглого внеску посла Романчука про рільничі страйки у Східній Галичині і поведінку органів краєвої влади. В обороні намісника Пінінського виступив при тій дебаті вшехпольський провідник пос. д-р Гломбінський. Він сказав, що українська партія хоче перенести до Галичини ірландську боротьбу страйками й бойкотами та загрозив, що поляки не допустять до розірвання свого національного організму. Йому відповів пос. Василько та напятнував його клеветником українців і фальшівником подій, заявляючи, що доки закони не дістануть належного значіння і пошани, так довго ніяка сила не здержить вулканічного вибуху заворушення українського народу.

Порівняймо тепер галицькі рільничі страйки з 1902 р. з цьогорічним страйком. Оба явища масові, але підмет і терен — інші. Перші мали виразну українську національну рису й українські політичні цілі, другі — польські і польські цілі; тереном перших східна, тереном других головно середуща і західна Галичина. Перші звернулися проти польських дворів і тодішнього польського режиму, другі проти міст і проти теперішнього польського державного режиму. Страйки з 1902 р. були вихідною точкою для політичної боротьби українських мас за демократичну реформу виборчого права до сойму і парляменту, при цьогорічних знову польські хлопи, згуртовані у П. С. Л., домагаються не тільки амнестії і повороту до краю свого провідника Вітоса, але теж демократичного виборчого права без номінацій старостами їх людей до сойму і сенату та до самоуправних територіяльних установ.

Є й очевидна аналогія між репресіями, які в деяких подробицях може і гостріші, як це було в 1902 р., а огляду на справді насильний характер страйкової акції людовців, що дуже поважно загрожувала публичному ладові й порядкові та часто колідувала з цілою низкою постанов карного кодексу. При найближчій нагоді буде й дебата над цьогорічними страйками в соймі і то — слід сподіватися — горяча. Які політичні наслідки принесуть страйки, покаже вже недалека майбутність. Безсумнівний рефлекс мали рільничі страйки і в краківській промові сенатора Ґаліци мин. неділі зі заповіддю домагання сільського сектора Озону щодо зміни виборчої ординації до сойму й сенату. Слід теж думати, що цьогорічні мазурські рільничі страйки, які мали виключно тільки політичний характер, причиняться до значного радикалізування і так уже радикального польського села.

А те все ускладнить та утруднить положення теперішнього урядового режиму на польському селі в середущій і західній Галичині.

Цьогорічні рільничі страйки — чисто польська акція, диктована польською політикою і для польських політичних цілей, нам чужа, хоч ця акція може мати вплив і на події у східногалицькому, польському чи мішаному, селі, чого вже й були докази в повітах Підгайці, Бережани і Бучач. Тому й ми стежимо за дальшим розвоєм подій на тлі недавнього страйкового руху.

Д-р Степан Баран.

Лікар Д-р Теодозія Надрага
І АДВОКАТ Д-Р ОЛЕКСАНДЕР НАДРАГА
тепер у Львові, вул. Баденіх ч. 12. (б. Техніки).
Телефон 273—78. 3-3

По нарадах Малого Порозуміння.

Букарешт, 5. вересня.

Минулого тижня відбулися в Сінаї наради представників держав Малого Порозуміння. Міністри Антонеску, Крофта і Стоядінович стрічаються дуже часто і тому може їх сходини не звертають особливої уваги заграниці. Цим разом наради не обмежились тільки до традиційної заяви про „безумовну солідарність середньо-европейського блоку 50 мілионів", а заторкнули нові, дотепер невирішені справи.

Такою суттевою справою була проблема визнати чи ні зброєння Мадярщини.

Мадярщина починаючи зброїтися явно нарушила договір з 1918. р., а це викликало перед роками голосні протестаційні виступи. У Румунії повстала навіть „Ліга протиревізіонізму". Створив її колишній мін. С. Попеску (вісник шовіністичного щоденника „Універсул"). Небавом дістала ця ліга півофіційний характер, бо до неї вступили румунський православний патріярх, міністри, урядовці та військові.

Ще перед трьома роками згадали ми в „Ділі" про діяльність цієї ліги на Буковині. Її ціль „знищити зародки рутенського ірредентизму, що не менше грізний, як мадярський ревізіонізм". Улаштовано по більших містах виставу, де в діяграмах та мапах представлено „дійсний стан меншинних відносин на Буковині". Але крикливе діяльність цієї Ліги не принесла ніякої видної користи: заграницею вона викликала збільшену пропаганду мадярських ревізіоністів, (навіть у самій Франції!), а у краю загострила відносини між румунами і мадярами.

Аж по відході Тітулеска з міністерства закордонних справ, прийшло до зміни тактики супроти мадярського ревізіонізму. Цю зміну можна собі вияснити тим, що Тітулеску як побратим женевського пацифіста Літвінова, не міг стерпіти зросту впливів Італії та Німеччини в середущій Европі і тимсамим ставився крайньо вороже до їх „експозитур": Мадярщини та Болгарії.

ЖОРЖ РЕЄР.

Дівчина з парасолькою.

III.

Тих самих вакацій я побачив її ще раз.

На другу суботу вона знову нас відвідала. Коли вона тільки зявилася — сад ожив, травники зайскрилися вогнями. Цим разом тітка приняла нас підвечірком і хоч звичайно ця церемонія нудила мене страшенне — ті вилки до тістечок і серветки до чаю! — видалася мені приємною забавою.

Рената мала гумор і з усього вміла робити жарти. Хоч я незграбно поводився і відповідав їй на ріжні запити, я насолоджувався веселими моментами немов той цирковий блазень, що після поличників дістає цілунок від красуні-амазонки.

Під кінець підвечірку тітка пішла з дому, залишаючи нас під опікою старої Марії, якій дала поважне доручення уважати на нас. Не була це дуже сувора доглядачка. Вона мала повне довіря до нашої чемности і ввесь час сиділа в кухні так, що ми могли в саді робити, що хотіли.

Як тільки ми зєлишились самі, я здивувався, що Рената озвалася до мене:

— Ну, і прийшло тобі в голову одягатися на біло останній раз.

Я почервонів.

— Бігати босо по мокрій траві це розумію приємність! — сказала вона усміхаючися.

— Але тут не вільно!

— Саме тому! Я роблю завсіди те, що не вільно!

Таке зізнав очарувала мене.

Ми скинули черевики і почали бігати по гравнику. Передімною була зовсім інша особа — не та чемно-поважна дівчина з парасолькою. Вона кричала, скакала, перекидалась по траві, тицяючи носом до землі.

Я сказав їй щиро, що не уявляв собі, щоб вона була така.

— А ви уявляли собі, пане Альберте, що я поважна провінціональна гуска? — відповіла вона на це.

Коли тітка вернулася, побачила, як ми місимо болото в баюрах і як кидаємо одне на одного кусниками травника. Біла сукня Ренати втратила свою чистоту, а я був заболочений. Тітка почала кричати, що віддасть мене до карного заведення і покликала до себе на розмову Ренату, скартавши її суворо.

Та на найближчу суботу Рената вернулася до нас, щоб закінчити, як сказала, „водяну забаву". Від того часу ми зустрічалися кілька разів на тиждень: або вона приїзджала до Санліс, або я їздив у гості до неї. Й батьки мали на селі палату призначену головно для гостей у минливському сезоні; старий Лямі, що був захоплений театром, перемінив свій маєток в опереткову декорацію.

Рената мабуть по батькові дістала у спадщині хист до костюмольогії. Вона часто затягала мене до стодоли, де ми переодягалися, якби до виступів у театрі. У лляні спеки там можна було задушитися від пороти. Там був склад усяких старих предметів і ми повіднаходили в ньому пожовклі прапори та венецькі ліхтарні, яких уживали для прикраси домів під час державного свята. Найшлися там теж куфри з театральними костюмами. Гардероба з позолітками та сріблистими блищками мала ще запах куліс. Ми переодяглись як актори і грали самі для себе імпровізовані пєси в дусі „Комедія дель арте".

Одного дня, коли пані Лямі приймала в себе гостей ми ввійшли до сальону переодягнені як вівчариків. Цей наш виступ мав великий успіх. Батьки Ренати були поступові люди і не звертали так уваги на старі товариські форми, як моя тітка.

Фантазія і сміливість Ренати захоплювали мене. Її найбільшою приємністю було нишпорити по шопах і повітках і бігати босо по баюшанім даху, розпеченім сонцем.

— Ах, ти мокра курко, майстре Альберт! — глузувала вона собі з мене, коли я несміливо помагав їй в її збитках. — Ти вічно тремтиш: „А що скаже тітка, а що буде, як побачить тітка!" Чи ти не можеш ніколи охоти зробити їй щось на злість, нехай гіршиться? Ануж спробуй раз відповісти їй: „А мені не хочеться!" — нехай знає!

Я не мав найменшої охоти слухати рад Ренати і журився, до чого доведе її неприборкана вдача. Одного разу вона сказала мені:

— Я тобі ніколи не вибачу, що волієш мене в ролі панни з парасолькою і білій суконці, а не ту, що жертвувала своєю сукнею для приємности, щоб вивалятися з тобою на траві!

— Але-ж Ренато, ти мене — — —

— Не крути! Ти любив у мені дурну гуску, а та друга тобі не подобається. Мій тато правду казав, що на світі є тільки два роди людей: урядовці і всі інші. Щодо тебе, маестро Альберте, то я боюся, щоб ти не став одного дня податковим інспектором або цвинтарним сторожем.

— А ти, Ренато, чим будеш?

— Я? може великою артисткою або фабрикантков соломяних крісел.

Задумалася на хвилину, потім розреготалася:

— Та на кожний випадок не вийду замія за цвинтарного сторожа! (Д. б.).

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА, Львів, Личаківська ч. 1.

Коли виявилися дійсні заміри Москви використати свій доступ до Середущої Европи цією державою Малого Порозуміння, тоді нагло прохололи зносини Румунії із Совітами. А це тим більше, що Югославія кількакратно відмовила їм увійти в зносини, а Чехословаччина явно віднокутує її первородний гріх: москвофільство.

Совітські впливи у Чехословаччині не скріпили і так її границь, як загострили її зносини із Німеччиною та Польщею.

Це вже ствердив і премієр Годжа. І може для врятування своєї „дунайської федерації" від передучасної загибелі — бо така федерація, без Німеччини, Мадярщини та Болгарії є лише дивоглядом — премієр Годжа згодився на уступки. Покищо ці уступки тільки тактичні.

Мабуть це спричинило несподівану стрічу (не 21. VIII. ц. р.) румунського та чеського премієра в Мармарош-Сиготі, а потім їх спільну прогульку у буковинські гори.

Але і премієр Стоядінович, розстроєний вічними клопотами у краю (конкордат, хорвати, македонці), під впливом більш реальної італійської політики нерадо хотів би продовжувати „престіжові" тертя із Мадярщиною та Болгарією і то ще задля — Малого Порозуміння! І має на це поважну причину: недавно прийшло до союзу між Югославією та Болгарією, а потім до торговельного порозуміння з Мадярщиною.

Ці змінені настрої Білгороду та Праги, відбилися на нарадах у Сінаї.

Правда, в офіційній відозві, виданій по тих нарадах, — дійсний стан, як звичайно не вийшов на верх, бо були в ній тільки старі, загальникові формулки. Зате кружляли вістки про „непрограмові наради".

Чули ми, що цим разом вдалося Італії вплинути на рішальні чинники Малого Порозуміння щодо полагоди давніх порахунків із ревізіоністичними сусідами. Сумніваємося, чи такий дипльоматичний успіх Італії сподобається Німеччині або Польщі, які дотепер старалися за першенство впливів у Середущій Европі та на Балкані.

Ця виключність впливів Італії цілком зрозуміла, коли брати на увагу те, що Німеччина та Польща не мають доступу до Малого Порозуміння, саме задля тої самої Чехословаччини.

Все-ж трудно ствердити, чи цей успіх Італії остаточно запевнений, бо Мадярщина ставить як умову співпраці не тільки правне визнання її озброєння, але і зміни в політиці супроти мадярської меншини. Правда, ці мадярські умови дуже невигідні, зате користи із майбутньої „дунайської співпраці" будуть значні. Втягнуть не тільки Мадярщину до конструктивної співпраці із Малим Порозумінням, але приневолять Болгарію вийти із свого дотеперішнього відокремлення і приступити до „Балканського Союзу".

У такий спосіб Мале Порозуміння та його продовження Балканський Союз, дістане водночас правне визнання із сторони їх досі непримирних сусідів — ревізіоністів. Окрім технічних нарад Малого Порозуміння відбулися ще цікаві стрічі.

У Сінаї був теж начальник італійського летунства генерал Пелегріні та італійський посол у Букарешті Соля. Висліл: нова летунська лінія: Рим—Білгород—Букарешт.

А міністра Крофту цікавили не тільки теоретичні питання закордонної політики, але й оглядини фабрики румунського военного промислу у Брашеві. Мадярський посол у Букарешті п. Бардоссі, щасливіший як його попередник надибав замість рішучої постави деяких членів Малого Порозуміння, визнання домагань мадярської меншини.

Успіх Італії трохи стрівожив чутливу Францію і тому зрозуміла пропозиція французького посла Тієрі: військовий союз Малого Порозуміння з Францією. З цією думкою вже заповіджено на першу половину жовтня ц. р. відвідини в Букарешті французького президента Лебрена та його міністра Дельбоса. Всі ці ходи покищо закриті ріжними суперечними заявами. Не місце тут над ними ширше розводитись.

Вкінці зазначимо, що дійсно прийшло до значного поліпшення зв'язків між поодинокими „ревізіоністичними" державами та Малим Порозумінням. Передовсім скористають з цього чехи, коли Італія справді допоможе здійснити план Годжі. Чи це так легко піде без застережения та спротиву Німеччини — побачимо.

Висліл нарад додатний і для сербів, бо вони звільняться на якийсь час від закордонних справ, аби полагодити свої внутрішні клопоти. Порозуміння із Мадярщиною має для Румунії далекосягле значіння. Мир на Тисі не менше важний як мир на Дністрі. А співпраця із Будапештом природніша та певніша, як та із червоною Москвою.

Дж—о.

Полісся зблизька.

II.

В КРАЇНІ ПРИМІТИВУ, ВІДСТАЛОСТИ Й НЕГРАМОТНОСТИ.

Поліське село, яке нам удалося бачити без окулярів п. Опйоли й „Орбісу" підчас майже 200-кільометрової прогульки звичайним поліським човном — ні трохи не подібне до галицького села. Над ним повисло проклоном марево багатовікового перебування в обіймах „матушки" з її східною „культурою", а хоч як чванивться Польща своєю західністю і робить себе носієм її — на Поліссі цього майже зовсім не видно.

Піски, болота, вода, що тільки цього року через довшу посуху трохи осіла, брак заробітку — головна причина цього відставання Полісся, „Польскі Ц", як її назвав один варшавський чапис. Брак комунікаційних шляхів — ще більше. Адже на діяграмах на Поліському Ярмарку я вичитав, що за останніх пять літ (1932—36) не збудували на Поліссі ніодного кільометра залізної дороги і не дали йому ні кільовата електроенергії. Освітня справа стоїть не краще, про організацію життя, що відповідала би душі поліщука — нема мови.

От через те, коли підїздите до поліського села, відразу бачите його нужду. Серед стріх з трощі й очерету рідко де побачите дахівку чи бляху. Хати деревляні, чорні, збиті з балків, поміж якими шпари заткано мохом і побілено. На мене робили ці хати враження чорно-біло мальованих домовин. Даремне будете шукати огорожі в селі; на подвірях нема ні сліду хліборобської культури: усе тут попороскидуване, засмічене, плуг стоїть на купі гною, сади — хоч і є — то з дрібним паршивим овочем, ростуть, як ліс — дико й запущено. Багато каже вже таке типове явище поліського села, як гарбузи на стрісі. Їх побачите десятками на кожній хаті, жовті й зелені, як достигають у сонці. Поліщукові чогось важко догадатися, що чейже, як іде дощ, то стріха під гарбузами не висихає і загниває. Чи продають ці гарбузи? Ні. Це на „семячко" — таку типову прикмету московського побуту, в якому на кожному „сході" чи вечірці всі лузають насіння і заплювують хату.

В хаті поліщука — ми були в добрих двох десятках цих хат — жахливий сопух. Вікна не відчиняються, а що вечорами світять „вюном" (рибутвюна, що має багато товщу, просилюють здовж ниткою, сушать і дістають найпримітивнішу свічку, яку людина будь-коли мала), то й хата закопчена, брудна. В Галичині, на Поділлі й Підгірї, всі наші хати внутрі чисті, вибілені, з багатьома образами в божнику, з квітками та образами біля них, з чистими, часто лякерованими лавами й ліжками. Чогонебудь з цього не бачив я і в найбагатіших селян на Поліссі: в старого Павловича, до якого заїздив, як він чванився, навіть [illegible], були в куті три образи, закопчені й почорні, а на них накинула чиясь рука для прикраси шматок колись білого буфрованого паперу — ось і все. Кілька маленьких рямок з фотографіями були поприбивані купою, без симетрії, або на стіні в такому місці, де їм зовсім не місце бути. Мухи, брудна постіль, липка від бруду долівка, сопух — і в цій хаті старий Павлович дожив 87 літ, тримався крепко, мав трьох унуків і пятьох правнуків. У хаті і другій, синовій хаті на подвірі було кілька жіночих патріотичних та кольорових календарів, якби їх хто видав по православному?!

Не знаю: я питав, чи багато дітей умирає на селі — відповідали, що ні. Діти були справді осмалені, здорові, хоч і з підбитими очима. Ред. К. роздавав цим бідним дітям дешеві цукорки (інших у цім селі годі було дістати) і всі відповідали: „Дзенькую". „Культура" йде. В селі вчителі — одинокі ітеліґенти — поляки, силоміць накинена „спулдзельня" чи „коло господинь вейскіх" (так само). Але водночас ми бачили друге цікаве явище поліського села: хрести в селі і по полях пообвішувані рушниками, що прибиті чи привязані до хреста, стоять так, поки негода й вітри не зроблять з них лахів. Навіщо це? Оповідали нам, що в селах лютували дитячі пошести і матері вимолювали дітей, вішаючи в жертву рушники на хрест. Гадаю, що так само деревляни, прапредки нинішнього поліщука, вішали свої рушники-жертви на кумирі Перуна. А було тих рушників багато. Бідні діти Полісся!...

Позатим на Поліссі побачите багато худоби. Зведена раса, ніякої молочарської культури і — як нам оповідали — поліщук тримає 4—5 биків замість корів. Важко йому вияснити, що з корів більша користь і він тримає-годує все, що вродиться, рахуючи, що все це — прибуток. Та взагалі: важко мабуть поліщукові витовкмачити й те, що ступу може мати не таку, біля якої він виглядає, як мурин на ілюстрації (ступа з довбаного пня). Важко зрозуміти йому мабуть, що американський чи словянський вулик кращий, як довбана в пні колода-борть, що її бачите, їдучи рікою, на деревах та поза якою іншого вулика не побачите. Врешті, гадаю, поліщукові важко вияснити багато річей: що деревляна соха й деревляна борона, зв'язана вербовим ликом — пережиток, що його личаки — паршиво сплетений з кори кошик, від якого його ноги й онучі завжди мокрі — ніяк не впливають на його здоровля і роботодайність, а вже куди кращі гуцульські ходаки зі шкіри — і взагалі багато-багато річей, які ми швидко зліквідували би, якби проміж нас і них не поставили непрохідної, як китайський мур, Возяні та якби дехто не хотів робити з поліщуків поляків коштом їх відсталости й неграмотности.

Та мусимо вірити в силу народу. Коли в них жахливих умовинах поліщук зберіг свою мову, пісню й тугу за українською книжкою, зберіг так, як утратив і тратить у користь жидівської гандити свою народню ношу — то ясно, що хрестити на цю землю ставити не можна. Не

МАТЕРІЯЛИ осінні, зимові **на убрання — плащі — костюми — вже надійшли**
СКЛАД **„ЛЕЩКІВ"** СКЛАД
Львів, ул. Коперника ч. 2. 4—11

Нині в Аполло

НАЙКРАЩА КОМЕДІЯ СЕЗОНУ! Вирібня Нац онал Фільм Корпорац он
ПОГОНЯ ЗА КАВАЛІРОМ
В гол. ролях: М ріем Гопкінс і Джоел Мек Крей
Багато сміху, несподіваних ситуацій і казкових помислів.

можна його ставити тим більше нам, українцям — і більший контакт з поліщуками-братами, чи то через осідання наших лікарів та вільної інтеліґенції на Поліссі, чи то через посилання газет, книжок та прогульки — напевно зможе їх двигнути з примітиву, в якому вони живуть, хочби тому, що це буде рука й акція — братня, не обчислена на ніякі політичні „махльойки" та експерименти.

Осип Матейко.

—o—

Зміни на становищах воєводів.

У звязку з протижидівськими заворушеннями та „страйковою акцією" людовців уряд звільнив трьох воєводів з їх становищ. І так відійшов взагалі білостоцький воєвода Стефан Кіртікліс і люблинський воєвода д-р Йосиф Ружнецький; краківський воєвода М. Гноїнський перейшов до міністерства внутрішніх справ. Одночасно люблинським воєводою призначений дотеперішній поліський воєвода Ю. Трамекур; на становище поліського воєводи вертається В. Костек-Бернацький; краківським воєводою призначений дотеперішній прокуратор окружного суду в Перемишлі д-р Йосиф Тимінський; білостоцьким воєводою призначений дотеперішній староста в Каліші Генрих Осташевський.

Крім того відбудуться зміни на становищах старостів у всіх цих повітах, де були протижидівські заворушення, або виступи людовців.

Проєктують сензаційні зміни у виборчій ординації.

Польська преса пише, що проєкт нової виборчої ординації змінить основно обличча сойму. І так частину послів малиб вибирати професійні і господарські організації. Послів будуть вибирати в загальному і тайному голосуванні. Кандидатів буде устійнювати комісія професійних і господарських союзів. У голосуванні будуть брати участь лише члени професійних і господарських організацій. Другу частину послів до сойму буде вибирати загал громадян у звичайному загальному голосуванні. Таким чином у новому соймі опинились би посли, які репрезентувалиб інтереси зорганізованого громадянства і політичні тенденції загалу громадян.

Виборчу ординацію до сенату мають змінити так, що право вибирати сенаторів признають ширшим колам громадянства. Політичні кола здогадуються, що з проєктом нової виборчої ординації не будуть дуже поспішати.

18 старостів

Міністр внутрішніх справ звільнив зі становищ таких старостів: М. Белявку з Опочні, В. Вишковського (з огляду на вік у стан спочинку) у Влощовій, **д-ра Р. Клімова в Горлицях**, Л. Маньковського в Лімановій, **Ст. Станевича у Білій Підляській, А. Тилька в Березові, К. Стемпеня у Короснi, Ст. Гонсовського у Перевторську, Л. Скуревича в Камені Коширським**, Ю. Вольфарта в Гостині, И. Віммера в Коломиї, **Я. Візера у Снятині, В. Складовського в Товмачі, Р. Кульпінського у Зборові**, К. Кособудського в Гостинині, В. Недзьведзького у Вильні, **Г. Стемповського в Любомлі та Ю. Марошанія в Ярслі.**

Старосту в Яворові **Станислава Косовського** переніс міністр внутрішніх справ на становище старости в Кобрині. Повітовим старостою у Яворові іменований референдар суспільно-політичного виділу при воєвідстві у Львові м-р Болеслав Гавенда.

—o—

Лемківщина живе!

ЯК ВИГЛЯДАВ ЮВИЛЕЙ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ У ВОЛОДЖІ.

Дня 29. серпня ц. р. святкувала читальня „Просвіти" у Володжі (Лемківщина) 30-ліття свого істнування. Село Володж не велике. Має власну домівку читальні „Просвіти", Народній Дім, в якому приміщена районова молочарня, кооператива та інші товариства, що істнують при „Просвіті". Півколом замикає село Сян, що надає селові повного чару.

В год. 9.30 під гомін дзвонів спішать усі до церкви на Службу Божу, бо нею починається ювилейне свято. Товпиться нарід з цілої Лемківщини — з подальших і ближчих сіл, щоб тільки відповідно заманіфестувати та показати всім, що Лемківщина — живе.

При престолі о. кан. Калужняцький з Іздебок, о. Шевчук з Павлокоми, о. Гайдукевич з Доброї Шляхотської; як диякони о. Німіцович з Яблониці Руської та о. Гайдук з Глудна. Підчас Служби Божої співав місцевий хор. Скінчилася Служба Божа і похід з процесією та духовенством спрямував під домівку „Просвіти", щоб там згадати тих, які поклали підвалини під цю святиню знання й освіти. Панахида скінчена.

Уставляється похід, в якому беруть участь тисячні маси. Впорядчики вивязалися як слід зі свого завдання, бо за 30 мінут був похід взірцево уставлений. Похід рушив з місця. Попереду орхестра, за нею прапор, біля якого йшов посол д-р Ст. Витвицький в окруженні представників читалень цілої Лемківщини. Далі духовенство і тисячі народу.

На площі трибуна, перед якою уставлено прапор і перед ним пересунувся похід-дефіляда. По годинному перемарші дефіляда скінчена.

При звуках національного гимну прапор піднято вгору. Почалась академія, яку відкрив голова о. Марків Теодор, витаючи представника У. П. Р. та представників читалень цілої Лемківщини. Після того забрав слово посол д-р Ст. Витвицький, якого промова викликала сильне вражіння, головно на молодь, бо вона не чула й не мала нагоди чути тут ніколи подібної промови. Окликам „Слава", здавалося, не було кінця. Далі виступив на естраду хор, все в народніх строях, у числі до сто мужчин і жінок. Це злучені три хори Улюча, Глудна та Володжа, що відспівали „Вкраїно Мати" під диригентурою Мих. Добоша. Опісля йшли привіти та деклямації, переплітувані на переміну вище згаданими хорами. Диригенти: Глудна о. Гайдук Мих., Улюча Солтикевич Роман та Володжа Добош Мих. Академію закінчено грімким „Ще не вмерла".

По академії на цій самій площі відбувся великий фестин з ріжноманітною програмою, що її вивела п-ля Евгенія Сорочак на загальне вдоволення.

В дні 29. серпня цього року вся Лемківщина виказала свою національну зрілість. Який вислід цієї небувалої тут досі маніфестації, маєте нагоду слухати щодня від окруження польської национальности, яке не сподівалося, що „Просвіта" обєднує стільки українського населення Лемківщини. Тому то здалосяб більше таких свят на Лемківщині.

НАЦІОНАЛ-СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ ПАРТІЙНИЙ ЗІЗД У НІРНБЕРГУ.

Як щороку, у Нірнбергу відбувається великий зізд національ-соціялістичної партії. Зізд отворив віцеканцлер фон Гес, програмову заяву Гітлера відчитав „гавляйтер" Баварії Вагнер. Як і минулих років, Гітлер гостро осуджує комунізм і заповідає йому безпощадну боротьбу. Дальше він підкреслює, що Німеччина мусить дістати свої давні кольонії, без яких важко прохарчувати населення. Під кінець заяви підкреслює німецько-італійську приязнь, що забезпечує Европу перед комунізмом.

Нині перед Гітлером передефілювало 50.000 членів „служби праці". До Нірнбергу виїхав на конгрес берлінський дипльоматичний корпус.

—o—

Присуд на спільників Паралевичевої.

ДРАМАТИЧНІ СЦЕНИ ПО ОГОЛОШЕННІ ПРИСУДУ.

У четвер 9. ц. м. вполудне предсідник трибуналу оголосив присуд у скандальному процесі спільників Ванди Паралевичевої серед великого зацікавлення публики, що виповнила салю по береги.

1) Гінду чи пак Гелену Фляйшерову суд засудив на 3 і пів року вязниці, 100 зол. гривни зі заміною на 10 днів арешту на випадок нестягальности і **на втрату** громадянських та почесних прав на 10 років; 2) **Ізидора Фляйшера та 3) Ерну Фарберову** суд засудив по **1 році вязниці** і позбавив громадянських прав на 3 роки; 4) **Йосифа Гохмана на 2 роки** вязниці і на втрату громадянських прав на 6 років; 5) **Йосифа Гольцендра на півтора року вязниці, 60 зол. гривен** і на втрату громадянських прав на 6 років; 6) **Ляйба Ізаєра на 1 рік вязниці**; 7) **д-ра Шнайда** трибунал **увільнив** від вини і кари.

Опісля предсідник майже цілу годину подавав обширні мотиви присуду. З черги прок. Гарбачинський зголосив сензаційний внесок, щоб арештувати тих всіх засуджених, які дотепер відповідали з вільної стопи. Трибунал по довшій нараді рішив затримати в арешті Гохмана, доки не зложить кавції у висоті 2.000 зол. та Гелену Фляйшерову. Інших засуджених трибунал залишив покищо на волі.

По оголошенні присуду на салі розіграялися драматичні сцени. Фляйшерова вибухла спазматичним плачем, а Ізлер занедужав так, що спровадили до нього лікаря.

—o—

Відозви й комунікати.

КООПЕРАТИВНІ КУРСИ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ Р.С.У.К. У ЛЬВОВІ.

Для вишколення практичних працівників у кооперативах першого ступня ведуться при Ревізійнім Союзі Українських Кооператив кооперативні курси заочного навчання. Курси діляться на кілька родів: для крамарів і книговодців усіх родів кооперації, для справників і членів надзірних рад. Наука трівае від 1. жовтня до 30. червня. Лекції та випрацювання курсантів пересилаються поштою. Оплати за курс від 7 до 20 золотих (зележно від курсу). Програму курсів та ближчі пояснення висилає Управа курсів при Р.С.У.К., Львів, вул. Технічна 1.

Окрім фахових курсів заводимо цього року перший раз **„Курс Кооперативного Освідомлення"** для широкого загалу. На цьому курсі окрім кооперації викладають також історію українського народу, географію українських земель, українську мову і правопис.

ДОПОВНЮЮЧИЙ КУРС ГОСПОДИНСЬКИХ ІНСТРУКТОРОК ПРИ КРАЄВІМ ГОСПОДАРСЬКІМ Т-ВІ „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР".

Повідомляємо всіх тих, що зголосилися на наш доповнюючий курс господинських інструкторок, який ми розпочнемо 15. вересня ц. р., що по змозі приняли ми всіх кандидаток.

Одначе не могли ми приняти тих, що зле зрозуміли наше оголошення й не покінчивши попередніх наших двох курсів для господинських інструкторок „Сільського Господаря" та не маючи практики при одній з наших Філій, на курси **хотіли вступити.**

Цей курс призначений для всіх інструкторок, що працюють при „Сільськім Господарі" і вони його мусять обовязково закінчити без огляду на те, чи були на попередніх курсах чи ні. Також можуть у ньому взяти участь абсольвентки попередніх двох господинських курсів „Сільського Господаря".

Третій курс для господинських інструкторок (6-місячний) розпічнеться в другій половині жовтня ц. р., про що своєчасно оголосимо.

Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:
Як чоловік зійшов на пана.
З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.
Веселе оповідання про молодощі, що зводить їх собою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „партію", чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьороети.
Ціна книжки 2 зол. 50 ст.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Ліга Націй і правний стан жінок.

Вісімнацята сесія Ліги Націй у вересні розглядатиме справу, яка особливо живо торкається жінок — справу правного стану жінки.

Ця справа для Л. Н. вже не нова і цьому питанню вже тому три роки присвячено багато уваги. Вирішено тоді було, що це питання неабиякої ваги і що треба добре його простудіювати. Вже тоді розділили цю справу на дві частини: вистудіювати і розробити справу становища жінки з погляду політичного, правного і цивільного доручено секретаріятові Л. Н., а становище економічне та охорони праці робітниці доручене Бюрові Праці, що працює при Л. Н.

Обидві ці установи розіслали ріжним державам анкетні листки, які дали дуже багато цінного і цікавого матеріялу. Ріжні жіночі організації, особливо міжнародні, зібрали теж багато інформаційного матеріялу, часто користуючись і приватними відомостями та окремими випадками.

Хоч сучасна жінка і визнає, що для неї найсвятішим обовязком є материнство, але не може вона обмежити своїх обовязків тільки на обовязки дружини-матері. З розвитком техніки домашні роботи не можуть виповнити її часу. З другого боку дістає вона тепер ширшу освіту і має бажання використати свої здібности на ширшому полі. Але найбільше спонукала її кинути родинне огнище необхідність заробляти чи дорабляти на своє життя і життя своєї родини. Сучасне економічне становище вимагає праці жінки, а вона дала вже докази, що у багатьох випадках її праця доцільніша, ніж праця мужчини.

Одначе праця жінок не змінила справи їх заробітньої платні. В більшости країн і в більшости професій жінки за рівнорядну з мужчиною працю дістають далеко нижчу платню, хоч від них вимагають і того самого знання, точного та скорого її виконання. Часто праця жінки вимагає і таких самих духових чи навіть фізичних сил, що і праця мужчини. Жінки всього світу домагаються, щоб за однакову працю була й однакова платня. Здається, що це справедливе домагання, але на жаль, в більшости країн зрівняння платень є недосяжною мрією, хоч теоретично, ніби воно і признане, але в практиці не переводиться. (Скільки то цікавого і цінного матеріялу в цій справі могли б дати уряднички та робітниці наших установ!)

Великі феміністичні організації стараються також управнити перед законом оба поли, але хоч і це домагання здається справедливим, то лише в кількох країнах його переведено в життя. В багатьох країнах із стародавньою культурою жінка не має політичних прав. Яка не булаб її освіта, яку цінну працю вона не виконувалаб, перед законом вона є лише платником податків, за якими вона ані не голосувала в парляменті і про які взагалі її не питали. Зате мужчина і той навіть найпримітивніший, без освіти, без фахового знання має право виборче тільки тому, що він є мужчиною. Як часто жінка і заробляє на життя родини і виховує дітей і несе взагалі всі життєві тягарі, а її чоловік тільки займається політикою!

В Европі, в країнах дуже близьких собі, правний стан жінки дуже ріжний. На півночі жінки досягли всіх прав тоді, як на півдні правний стан жінок є ще дуже незрівняний з мужчинами. Зате на сході жінки, що донедавна були упосліджені і навіть не могли ходити в товаристві чужого мужчини, тепер мають доступ до найвищих становищ, є членами парляменту та беруть живу участь в політичному житті. І від того вони не втратили нічого зі своєї жіночости ані ніжности! Ті мужчини, що їм доводиться працювати разом з жінками знають, як багато уваги і серця вкладають жінки в кожну справу.

Вереснева сесія Л. Н. розбиратиме всі ці питання і ще багато з ними звязаних. Так наприклад розглянуть і справу державної приналежности заміжньої жінки, що внаслідок останньої війни стало таким пекучим.

Всі жіночі організації дуже зацікавлені цією сесією Ліги. Міжнародні жіночі організації використають з її приводу навіть такі засоби пропаганди, як радіо. Так напр. у Женеві від 23. серпня введено постійні радієві авдиції на цю тему, а промовцями є найвизначніші представниці жіночого міжнароднього руху. Хто має добре радіо, може тих авдицій слухати щодня від год. 16-15.

К.

—o—

На кооперативнім вакаційнім курсі.

Тільки вже говорилося про ці вакаційні курси, зокрема про III. Вакаційний Курс РСУК, що моїх „три грейцарі" може й зайві те жіноча балакливість мене оправдає.

Я не хочу, борони Боже, говорити про конечність таких курсів, про великі користи, які вони дають; навіть не буду говорити про ці всі гарні реферати, які доповняють знання кооператора. І як то гарно дбають організатори курсів, щоб кооператор міг придбане знання використати! Але для того мусить бути він здоровий.

Мене спонукало до балачки щось інше. Оце вже третій з черги такий кооп. курс за нами. Я на попередніх не була, бо не була членом великої кооперативної родини, а не знала, що й прихильниць там радо витають. Поїхала на нього, щоб зблизька побачити тих всіх, що працюють у кооперації, на низах і в верхівках і які беруться перебудовувати та перевиховувати нарід. Поїхала і думала, що нас жінок буде сила, хочби тому, що нас у світі чомусь більше. І як я розчарувалася, коли зустріла на курсі 10 жінок, на 48 учасників курсу! 10 жінок і це тільки 4 кооператорки. Розчарувалася, — мені було до болю прикро, бо, чи нема у нас жінок кооператорок, не кажу вже кооп. піонірок, але хочби кооператорок-прихильниць!

У кооперації поле до попису для жінки, що з такою посвятою вміє робити муравлину — невдячну роботу. Для жінки, матері з її великим серцем, для жінки-громадянки, для жінки-господині.

Мимоволі йду думками до наших тихих сіл. І з подивом витаю ту жінку селянку, яка соромиться віднести свій продукт до чужинця, а яка йде за свій гріш по свої закупи до своєї кооперативи. Може мало ще таких, в порівнянні до цілої маси, але кілько їх булоб, якби вони мали добрий приклад від тих, на яких нині очі села звернені.

Учасниця.

—o—

Господарські поради.

Зближається час, коли треба дбати про запаси на зиму. Господині квашать огірки, капусту, рижики та роблять ріжні консерви. Хоч як чисто та старанно ходять коло овочів, бочок та слоїків, купують найкращу городовину та овочі, хоч заходяться, нераз не мають бажаних успіхів. Головно при квашенню огірків господині мають прикрі несподіванки. Часами огірки замість киснути гниють, іншим разом знову ніби то правильно спочатку квашаться, а щойно за якийсь час зачнуть рідніти, опісля зовсім розливаються. Деякими літами і мені, хоч як я сіркувала та випарювала бочки та слоїки, дуже часто не вдавалися консерви. Що найбільше мене застановляло — те, що огірки того самого походження квашені у слоїках добре квасилися, а в бочці зовсім погано. Цей факт казав мені шукати помилки квашення у самій бочці, а не в овочах, бо бочку з її нерівною поверхнею грудніше докладно вимити. Зачала я оглядатися за добрими дезинфікуючими засобами, та зі задоволенням стверджую факт, що по кількох невдалих пробах з іншими засобами, знайшла я остаточно такий препарат, а саме таки нашу українську Моту.

Вже зараз першого року, коли то я мою бочку від огірків перед квашенням докладно кілька разів випарила розчином Моти, помітила я далеко краще квашення огірків. Не були ще вони такі ідеально тверді по укваженню, переважно горішні трохи рідли. Минулого року після випорожнення бочки з огірків я її зараз добре випарила розчином Моти, як і перед квашенням огірків ще кілька разів розчином Моти, і як каже припис на коробочці — добре випарила.

Моїм досвідом ділюся тут з іншими господинями.

Маю оправдану надію, що й вони переконаються про незвичайно корисне та хосенне діяння Моти при приготовлюванню бочок, фляшок та слоїків на ріжні консерви як соки, мармоляди, огірки, капусту та помідори.

Стара господиня.

—o—

Балачки про моду.

ОСІННЯ НЕПЕВНІСТЬ.

У природі непевність і в цьогосезоновій моді теж непевність. Щось ніяк не може наважитись Мода сказати своє останнє осіннє слово. В кольорах іде якесь суперництво між ріжними париськими сальонами. Одні висувають на перше місце зелений із ржавим відтінком колір, другі фіялковий у ріжних відтінках, треті ржаво-бронзовий, зеленкаво-бронзовий та червоний, що є властиво чимось посереднім між червоним і рожевим, схиляючись більше до цього останнього — взагалі і у відтінях кольорів якась невиразність. Носять на вулицях багато синіх у ріжних відтінях, але чи це апробують модні сальони в Парижі, ще невідомо.

Такаж непевність і в оздобах. На перших осінніх моделях багато вишивки та гафту. Матеріял вишивки дуже ріжноманітний від кольорового шовку і волічки починаючи і кораліками кінчаючи. Кораликів властиво то ще у вишивках найбільше, матових і блискучих і більших і менших. Поруч із вишивкою — ляма. Найбільше вживається ляма золота і то у вузьких лямівках, стоячих комірчиках, хустинках у кишенях гарсонок.

У фасонах — зміна у крою спіднички, яка не тільки покоротшала, але рівночасно поширилась. Тенденція до дзвону. На полудневих суконках і до ношення „у всіх випадках" дзвін той ще не широкий, але вечірні суконки заповідаються з дуже багатими дзвонами і в легких матеріялах, як муселіна, тюль, що добре до дзвонових вечірніх суконок надаються. Вечірні суконки теж коротшають, але покищо спереду. Новина при вечірній туалеті оздоба голови — раєрами і то раєрами у всіх колірах.

Кнут Гамсун:

ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ

Повість, стор. 152 + 18 стор. передмови.

Переклад Івана Ставничого. З передмовою М. Рудницького. Ціна 2·50 зол., порто 25 сот.

Історія бурлаки — написана одним із найбільших сучасних повістярів — великим психольогом та майстром слова, автором „Голоду", „Пана" та „Вікторії", лавреатом Нобеля".

Капелюхи і далі дуже ріжноманітні, хоч ніби найбільший успіх мають так звані „тиціяни". Є це капелюшок дуже від чола з високою, піднесеною рискою, що творить ніби корону спереду. Ззаду той капелюшок міцно охоплює голову, а нераз творить закладки притиснені пасом так, що зпід долішнього кінця виходить якийсь рід фальбани.

Зявляються потрохи й моделі пізне-осінніх та зимових плащів. Вони суто оздоблені футряними комірами та великими футряними кишенями, а навіть і манжетами, що за останні роки було вже цілком немодне. Тимчасом футра низькі — найбільше сельскіни, баранок, ченчіля і попелиця.

В осінніх моделях плащів нерідко зявляється, як основний матеріял шкіра. На цей раз ця шкіра тоненька, мягка і в преріжних колірах. Є досить таких шкіряних плащів довгих, грічвертівок і коротших жакетиків так, що трудно сказати, що буде наймодніщим. Підшиті такі шкіряні плащі теплими фляневими підшивками.

Стільки наказує осіння мода тим, що можуть дозволити собі на переходові речі. Але ми ті, що мусимо дуже рахуватись з кожною новороблено туалетою ще мусимо трохи вичекати, аж все те остаточно викристалізується та встановиться якийсь стиль для звичайних смертельниць.

Рита.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Таємниці краси колись і тепер.

Жінки всіх міст у Злучених Державах пильно ходять до інститутів краси. Зокрема на терені столиці фільми — Голівуд — ці підприємства ставють місцем сходин для всіх зірок, статисток та інших дівчат, які за всяку ціну бажають узяти участь у кожному конкурсі краси. Краса має в Голівуді першорядне значіння. Вона рівняється питанню „бути чи не бути", із передумовою всіляких заходів, щоб дістатися перед оператороний обектив, здобути працю та успіх.

У плекованні краси найважливішою основою є руханка і спорт. Ці дві не допускають до небажаної ваги, а відома річ: вага для молодої акторки це щось таке жахливе, що — покищо, як довго наказує мода — нераз доводить до зірвання контракту.

Крім спорту, який на думку голівудських жінок творить першу умову краси, існує ще ціла низка своєрідних рецепт, з яких кожна акторка вживає іншу на свій лад. Можна не довіряти Фей Рей, коли вона запопадливо збирає пелюстки рож та ромен, сушить їх, а відтак мочить у гарячій воді та прикладає до очей. Вона впевняє, що це певний засіб на втому очей та заспокоєння нервів. Дивоглядно теж справляє свій хід Джоан Беннет, який у цієї акторки дуже складний та граціозний: вона вранці кладе на голову три або чотири книжки, відтак схрещуючи руки на спині ловить лівою рукою правий лікоть і так проходжується по кімнаті 10 до 15 хвилин. Іншу методу стосує Каролина Льомбард, плекаючи обличчя. Вона накладає на нього грубу верству оливи, а по кількох хвилинах натирає шкіру кухонною сіллю. Згодом змиває сіль холодною водою, оливу витирає ручником. Це, мовляв дає чудесні успіхи.

Кожна із фільмових зірок має цілу хмару наслідувальниць, які свято вірять у те, що коли робитимуть те саме, що робить славна зірка, тоді успіх неминучий.

Оці сучасні секрети, як плекати вроду, можна б порівняти із заходами для краси, що їх уживали в XVIII віці. Читаючи книжку „Про зберігання краси" із 1775. р., находимо цілу китичку дивоглядних рад, які хоч і смішні, проте може й нині були б незвичайно практичні та гідні наслідування.

Для жінок із блідими устами радили червону стяжку замочити у звичайній воді або горілці, відтак натирати нею уста, які діставали чудовий природний колір. Коли личко молодої жінки не було біле та гладке, тоді треба було вивертіти діру в молодій березі та вмитися березовим соком. Можна було теж умитися вивaром із молодих листочків цього дерева. Автор книжки вказує на чистоту, як на першу основу краси. Молоді селянки та пастушки, яким панянки заздрять свіжого личка, „не знають іншої купелі, крім води з гірського потока, іншого дзеркала, як плесо чистого джерела, не вживають іншої одежі, як згрібне полотно, вибілене сльозами весняного світанку. Видається, що чистота прикрашує їхне тіло, виставлене на гостре повітря та промені сонця".

Добродійний автор цікавої книжки подає цілу низку рад, як позбутися немилого запаху тіла „злого віддиху", парплів, товщу у волоссі та інших недомагань людської породи. У книжці можна найти приписи на всілякі масти, „чародійні" олійки, течива, які „запевняють сніжнобілу шию, груди та оксамитні руки".

Дуже гостро картав автор тодішню моду. Це було справжне нещастя, коли молода жінка вязала своє змучене тіло сталевим панцирем корсетів, тісним станичком кринолїни і тяжкою робороною, дотого змучене, часто недомите тіло скроплювала перфумою, що радше могло довести людей до памороків, ніж зробити їм приємність своїм запахом.

—o—

Поліційні турботи з мандрівними зірками.

Перед літньою відпусткою у Голівуді дістали цього року всі визначні фільмові зірки обіжник, де дирекція поліції, чи пак: її департамент безпеки, просив подати йому можливо якнайточніше всі вакаційні проекти зірок... А ці, хоча й не дуже охотно беруться до пера, у цьому випадку скоро та точно сповнили бажання поліції. Бо йшло не про будьщо, а про охорону зірок підчас їх літніх поїздок і забезпечення їх цінних осіб перед — гангстерами.

В давніших часах американська поліція мала найбільше турбот, коли вряди-годи відвідував Америку якийсь коронований чи некоронований володар держави. Сьогодні турботи збільшилися стократно: тепер кожну з відомих фільмових зірок треба охороняти та слідкувати за її безпекою не менше, як за яким шахом, мікадом чи князем Велсу. Навпаки, ще більше: бо досі не трапився ще випадок, щоб гангстери вимагали викупу від якогось володаря, але такі випадки часті з фільмовими зірками.

Роберт Тейлор, якого нині вважають першим фільмовим амантом, зазнайомився недавно, їдучи до Мексика, з прегарною молодою бльондинкою. Недалеко мексиканської границі, вона намовила Тейлора вийсти з поїзду і перевести з нею вечір у граничному містечку. Фільмовий амант (такий самий і в буденщині), вже пакував свої речі, коли йому вручили спішну телеграму голівудської поліції, яка його перестерігала перед знайомством з такою-то прегарною молодою бльондинкою... Тейлор повірив телеграмі й поїхав далі. Зараз потім арештували цю чарівну паночку і всіх її спільників-гангстерів у поїзді: ціле знайомство з Тейлором і намірена „вечірня пригода" у малому містечку були змовою, щоб шантажувати багатого актора.

Джоан Крофорд їздить, як і всі її фільмові товаришки, завсіди в товаристві детектива. Раз він запримітив, що підчас довгої поїздки зірки ввесь час їхали з ними ті самі пасажири, які, хоч і незвичайно елегантні та поважні, на ріжних стаціях розмовляли з якимись підозрілими типами. Не довго думаючи, детектив велів цих співпасажирів арештувати. Виявилося, що це члени небезпечної банди гангстерів, які чекали на догідний момент, щоб схопити фільмову зірку.

Кароля Льомбард, яка тепер підписала умову на шість фільм з гонораром 900.000 доларів, впала раз жертвою гангстерів, які хотіли її вивезти на Аляску і там чекати на гроші. Тільки випадок допоміг їй по дорові втекти і спастися, — а американська поліція стала після випадку довгий час предметом насмішливих і глумливих напастей з боку преси: мовляв, гарно вона піклується безпекою передових акторів!

Ось і чому кожний виїзд фільмової зірки спричинює біль голови у начальника відділу безпеки голівудської дирекції поліції!

Горе пяницям.

У деяких державах карний закон уважає пянство обставиною, що впливає на менший вимір кари, в інших загострює кару. Так чи інакше для суду найважніше: чи винуватець був під впливом алькоголю у хвилині виконання проступку. До цього часу не було простого і чуткого приладу, щоб виявнити цю обставину і поліційні урядовці, які списували перший протокол, приходили до висновку на основі власного вражіння: якщо людина кивається і плете несотворені речі, значить — пяний. Відома і клясична проба: „дихни!"

Цей емпіричний період тепер скінчився. Американський лікар Гарпер відкрив простий спосіб, що дасть змогу устійнити нетверезість. Його вживає вже офіційно американська поліція. Отже нетверезість устійнюють так: Людині, яку допитують, дають гумовий мішечок і доручують йому надути його. Опісля випускають повітря з мішечка до посудини, наповненої червоною рідиною. Якщо рідина покривається синім коліром, — доказ, що у віддиху допитуваної людини була спиртова пара. Якщо рідина не змінюється — доказ, що допитувана людина тверезa. Ступень пянства легко устійнити на основі швидкої перемін коліру, і на підставі інтенсивности синьої барви.

Таємниця ділання цього „алькогомїра" в тому, що рідина, через яку перепускають повітря, обіймає хемічну речовину т. зв. „індикатор", що змішана з алькоголем дає реакцію і під її впливом змінює колір.

—o—

ТАМ, ДЕ РОЗІГРАЛАСЬ ЛЮБОВНА ТРАГЕДІЯ РОМЕО І ДЖУЛІЄТИ.

Праця над ремонтом італійського замку Монтекі недалеко Вінченци дала змогу устійнити деякі нові дані, звязані з легендою про Джулієту та Ромеа. Як відомо, Шекспір уяв сюжет до своєї відомої трагедії „Ромео і Джулієта" з італійської хроніки зперед ренесансової епохи. Італійська хроніка не стверджувала точно, що трагедія розігралася в родинах Капулетів і Монтеків. У народі кружляли поголоски на цю тему тимбільше, що обі родини мали свої замки у Вероні і недалеко Вінченци. Тепер ці здогади справдились і легенда виявилась історичною правдою.

Згідно з переказом з замку Монтекі вів підземний коридор до замку Капулетів. Ромео користувався цим підземним ходом, щоб вночі закрастися до спальні своєї любки Джулієти. Одначе в істнування цього підземного коридору ніхто не вірив. На днях робітники, які направляли замок, відкрили потайник. У ньому найшли багато ріжноманітної середньовічної зброї і камінні бомби. Всі найдені предмети належать до епохи, коли розігралася любовна трагедія Ромео і Джулієти.

Один підприємчивий італієць вже влаштував при самих воротах замку невеличку печеру, з ресторанчиком, де туристи можуть оглядати замок за пляшкою вина.

—o—

БУДЖЕТ ВЕЛИКОГО ВЧЕНОГО.

Університет у Кембріджі купив від одного приватного бібліофіла записник Нютона з часу, як він був студентом у рр. 1665—9. Записник має 34 сторінки. Це справжній денник, де великий учений сповідається із своїх гріхів, але теж і записує речі для памяти. До гріхів належить відвідування ресторанів. Є там теж подана сума, яку він витратив на таке грішне діло: — один фунт. Спочатку була там інша сума, імовірно фіктивна, потім поправлена. У позиції „На фільософічні студії" находимо дуже скромний видаток — 9 шилінгів. Черевики коштували тоді 4 шилінги; він мав їх купити, але для ощадности носив старі, подерті. Кошти Різдва були 5 шилінгів. Нютон робив теж довги; вони зійшли до 15 шилінгів; це була велика сума на ті часи. Відомо, що геніяльний учений був дуже розсіяний і навіть не памятав, що мав собі купити. Вже за його життя кружляла анекдота про те, як він приготовляючи собі вечерю, вкинув до гарячої води годинник замість яйця, а на яйце глянув, щоб знати, як довго воно має лежати в кипятку.

ПЕРЛИ ЗАМІСТЬ РИБИ.

Один англійський рибалка витягнув цими днями на ріці Іден замість риби всякі дорогоцінности. Виявилося, що злодії положили їх якийсь час на дно ріки, щоб захувати їх перед поліцією.

ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ

повість.

Матільде Серао: „Покинена", опов. у перекладі М. Островерхи. — Антоніо Фогацаро: „Недокінчені ідилії; Едмондо де Амічіс: „Зустріч" у рекладі П. Карманського. **Ціна 2. зол. Порто 30 с.**

ГОЛІВУДСЬКА ЛІТЕРАТУРА.

Голівудські фільмові фірми дістають щоденно тисячі фільмових сценаріїв від невідомих авторів з усіх кінців світа. Із них 90 відсотків зразу мандрує до коша; за деякий час там опинюються й останні десять відсотків. В останніх роках великі голівудські фірми не використали ніодного з цих надісланих сценаріїв. Своє „запотребування" покривають вони в інший спосіб. Передовсім фільмують нові популярні романи та театральні песи, далі твори відомих письменників, врешті сценарії власних письменників, які постійно працюють у фірмах. Їх є у Метро Гольдвін-Маєр вісімдесять, у Фокса — сімдесять, у Парамавнті — шістьдесять. Кожний із них зобовязаний написати кілька сценаріїв, а з них щойно вибирають найліпші. На 10.000 рукописів використовують не більше як пятьсот; решта гине в архівах.

Повітові обжинки філії „Сільського Господаря" у Снятині.

Дня 29. серпня ц. р. пережила Снятинщина радісні хвилини великого підйому духа, національної гордости і незломної віри у краще майбутнє. Того дня уладила філія „Сільського Господаря" у Снятині велике рільниче свято, зв. „обжинки", яке своїми розмірами, числом учасників і повагою переросло всякі сподівання Ради Філії.

Вже від вчасного ранку спішили всіми шляхами до Снятина цілі валки зорганізованих кружків „С. Г." і Гуртків Хліборобського Вишколу Молоді. Кожний кружок хотів показати свій добірок: тут прекрасні коні тягнуть молотілку, там сівалку, коні і машини прибрані зеленню, люди в святочних одягах з гордими поглядами. Чим ближче до Снятина, тим тісніше на шляхах; на міській торговиці море людських голов, коней і возів.

Точно в год. 10 рано на великій площі „Сокола" почалась полева Служба Божа, яку відправив о. проф. Йосиф Проць в асисті о. Піка Василя, пароха Будилова й о. Максимюка, сотрудника у Снятині. Співав снятинський міщанський хор. По Службі Божій виголосив до вібраних прекрасну промову о. Дольний, парох Русова. По проповіді відбувся вулицями Снятина величавий похід, який своїм порядком зробив на своїх і чужих велике враження. Повних 40 хвилин твердим мужицьким кроком пересувалися члени кружків „С. Г." Сім тисяч людей взяло участь у поході. На переді їхала кінна бандерія з 300 коней (їздці і коні з поблизьких сіл). Дальше під звуки дутої орхестри з Карлова машерували кружки „С. Г." з поодиноких сіл. На чолі голова філії „С. Г." др Гриць Ганкевич з агрономом Василем Фодчуком і членами Ради Філії. Кожний кружок і Вишкіл Хліборобської Молоді зі своїми таблицями, прикрашеними вінками з пшениці. Серце наповнювалось радістю, коли ми бачили в поході дітей і старців — м. ін. три 77-літні господарі йшли на чолі кружка з села Тулови. Цілі покоління пересунулись перед нашими очима і засвідчили, що хліборобська організація „Сільський Господар" стає справді силою на селі. За пішими котились повагом вози, сівалки, молотілки, плуги, борони, культиватори, на переді прекрасно удекорований віз Районової Молочарні у Видинові. Похід переходив двома головними вулицями Снятина і вертався на площу „Сокола", де по дефіляді перед старшиною Філії розвязувався.

Потім зачалася друга частина свята. Серед непроглядних мас народу, які заповнили цілу площу, отворив д-р Гриць Ганкевич короткою промовою свято обжинків. З черги пішли привіти від повітових установ. Від Філії „Просвіти", Окружного Союзу Кооператив у Заболотові й Українбанку в Снятині зложив привіт Михайло Кантимир, що відчитав теж привіт від відділу Взаїмної Помочі Українського Учительства в Снятині. Від Рідної Школи витав присутніх о. проф. Йосиф Проць, від Союзу Українок п. Орися Костинюкова, від Повітового Союзу „Каменярів" у Снятині Іван Стефаник, від Районової Молочарні у Видинові член дирекції Василь Федюк, що вручив голові Філії д-рові Г. Ганкевичеві хліб і сіль. Вкінці голова кружка „С. Г." в Карлові п. Семотюк Федір подякував д-рові Г. Ганкевичеві за працю для села і серед традиційних побажань дві жінки з Карлова вручили голові Філії як господареві свята великий вінок з пшениці.

На дальшу програму свята зложились виступи хорів, вправи членів „Сільського Господаря" і Хліборобського Вишколу Молоді. З великим успіхом співали хори: з Карлова, Снятина, Попельник, Джурова, Красноставець і Задубровець. Загальну увагу учасників свята звернули на себе пописи Хліборобського Вишколу Молоді з села Тулови. По мистецьки виконала молодь з того села вправи вільноруч, серпами, вінцями й хоругвками; буря оплесків і загальне признання були нагородою для виконавців. Особливо гарне виконання веж найменшими села Тулови було атракцією свята. Богату програму свята вичерпано аж перед заходом сонця. Др Г. Ганкевич подякував усім за участь і відспіванням національного гимну закінчено обжинки.

Вдоволені та з розсміяними лицями вертались учасники свята до своїх сіл. Голосно переповідали собі подробиці свята і тішились, що пережили радісні хвилини. Велика це радість для Снятинщини, бо від світової війни не було тут подібного здвигу. Це вперше від непамятних літ затихла партійна гризня, на яку Снятинщина така богата. Прапор „Сільського Господаря" зєднав усі партії: показалося, що на цім терені є багато праці для всіх і що в єдности велика сила.

Велику працю у підготову цього свята вложили: др Гриць Ганкевич, агроном Василь Фодчук і п. Аронець Йосафат. Два останні повні два тижні ходили по селах і на місцях підготовляли грунт під цей небуденний здвиг.

—o—

Цікава трансакція.

Жінка одного шлеського промисловця продала недавно своє уживане авто. Серед кандидатів на покупців було кілька осіб, що давали досить високі ціни молодій автомобілістці, однак власниця вперлася при тому, що авто, якому завдячує багато милих хвилин у житті, віддасть тільки в добрі руки.

Тоді виступив пан Віктор Болеста з Мисловиць і сказав, що на останній льотерії виграв 5.000 зол. і готов їх видати на гарне авто.

Автомобілістка мала довіря до цього покупця і годилася на пропоновану ним ціну, тільки хотіла бути певна, що пан Віктор є людиною статочною та розважною.

Застановлялися над доказом, коли пан Б. витягнув з портфелю лист льотерії клясової і... переконав продаючу цілковито.

Прошу брати моє авто, — сказала з переконаням. — Знаю, що ви ані йому ані собі в ньому кривди не зробите. Інший легковажний чоловік розбив би його скоро, але той, хто раз виграв і грає далі, є напевно мудрий і розважний. Це мені вистачає.

Пан Болеста є вже від кількох днів власником авта і їздить ним щоденно до праці з Мисловиць до Катовиць. Часом пристає перед деякими колектурами, але ніколи не перевищує 50 км. на годину.

Вже надійшли ориг. анґлійські матеріяли
на мужеські убрання, жіночі плащі і костіюми
у великім виборі
ДІМ МОДИ
Львів, Готель Европейський

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ.

Через границю.

Сидимо в колибі, що притулилась до масивного туловища старої смереки і крізь шпари в „дильованій" покрівлі виглядаємо смерку. А день „як нанявся", жарить розсміяним сонцем, розписує темними тінями малу, низьку і зовсім поруділу траву, — дрочиться пакосний.

Коли хтось хоч раз спробував переходити „зелену" границю, той без труду зрозуміє наші настрої. Ідеш перенятий якимсь дивним неспокоєм. Трівожні, несміливі погляди вискакують крізь шпари, в стінах колиби, здається ось-ось нанесе лихо недоброго гранічера і... брр!!! Всі радо аріклися би цієї рисковної ескапади та ніхто не має відваги перший запропонувати відступ. Тоді д-р Н., званий у нас „Вуйцьом", витягає із кишені свого мандрівного одностроєю злаштованого точно з усіма правилами туристичного кравецтва, коротку, чорну люлечку, набиває її пахким „капітаном" і намагається підбадьорити нас:

— Це ще ніщо, мої дорогі. Не таке перейшли ми. Ось, хочби, тямлю як нині, такий епізод, що трапився мені в цих сторонах. Було це в часі, коли останки нашої армії маніщями, хто кудою знав, продиралися на Чехословаччину. Я з моїм товаришем пустилися через ліси. Говерлею. Ідемо, ідемо і не счуємся, як почало смеркати. Трохи нам моторошно, але нема як вертатися. Грабіжників не боїмось, бо тих пару метріз сукна, що маємо в наплечниках і книжки не вартують багато. Нараз — уявіть собі — запоміж дерев висуваються три дула і, лунає грімкий голос:

— Стати!

Стоїмо. Зпоміж дерев виходить трьох дядьків, гуцулів із лагідно всміхненими повними обличчями, з люльками в зубах із рушницями спрямованими на нас. Двох стоїть коло дерев, а третій, струнький, гарний мужчина підходить до нас.

— Хто ви будете?

— Січові стрільці.

— Ах, так...

І махнув рукою на своїх товаришів. Митю дула перестали грізно заглядати нам в очі, а ще коли опришки щиро з нами звітались, ми зовсім успокоїлись. Іхній провідник частував нас запашним тютюнцем і розпитував про всячину. Вкінці зачали з нами прощатись. Провідник кріпко стиснув нам долоні і гордим голосом заявив:

— А як будете на долині, скажіть жандарам, що вас чіпав Микола Шугай!

„Вуйцьо" затягнувся димом і дивився на нас. Його оповідання трохи розворушило цю тяжку атмосферу неспокою. Тимбільше, що й сонце видно змучилось так увесь час горіти і стало ховатись в долину. Тіні стали видовжуватись, витягалися, боязкими рамєнами сутінків обіймали щораз більший простір. А далі останні промені сонця загасли й повіяв холоднавий вітрець. Зашумів ліс. А ліс у літі шумить довго-довго, проймає таємністю. Здається тисячі недоговорених слів пробудилось, недомрійні мрії наново затанцювали в пянкій завії. Здається десь із долини повінь котиться. Десь дзенькне глухим, розбитим бренькотом калатальце, завішене кольоровою вузькою стяжкою на шиї поважної корови, десь протнеться дзвінкий витук пастуха, що босий, в обштрімпаних ногавицях, із різьбленою химерно сопілкою в устах цілий день Божий виспіває свої композиції без знання найпримітивніших правил гармонії, сумовиті пісні. А потому вибігає моторний легінік і дивиться на нас великими синіми очима.

Вуйцьо виставляє з колиби свою лису голову й каже:

— А ну-ко заграй нам.

— Нема чьису.

Але вуйцьо не перший раз у горах. Знає, як заохотити гуцула. Виймає півзолотову монету. Одначе цим разом вуйцева метода не помогла. Легінь нахмурився, ласим оком подивився на гроші, але вкінці махнув рукою.

— Від чужих грошей не бируй...

— Та-ж ми не чужі. Свої...

— Ба, ци як? Ая! Ніби тому, що по нашому говорите? Знаю. Знаю.

І відходить. Ми ніяково дивимось на себе. А рівночасно радіємо, що він так зробив.

Коли між стрільчастим верховіттям сосон показується бліде світло місяця ліс затихає. Помалу перестає шуміти холоднавий вітрець, не чути глухих калаталець, тільки десь здалека несеться тужливий звук сопілки. Стелиться лісом, спливає разом із місячним світлом удолину. Де далі сопілка вмовкає, а доходить до нас дзвінка пісня.

Ой, на дебри, ой, на ріки, ой на звори
плини, плини моя пісне в Чорногори...

Вуйцьо зараз починає і собі підспівувати під носом.

— Знаєте, як почую пісню, так зараз сумно під серцем робиться. Пригадуються давні часи, давні роки, давні мандри. А ходили ми, ходили далеко. Не мусіли крізь свою, рідну землицю перекрадатись ночами, мов злочинці...

Вуйцьо дивиться далеко в темінь ночі. Мі-

НОВИНКИ.

— **Проф. Стефанія Надрага.** Лекції сольового співу, фортепіяну і приготування до консерваторійних іспитів. **Орльонт 26, І. п.** (бічна Крупярської) між 15—17. 1621 2-2

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Початок викладів 1. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 9—10

— **„ГАРМА", спедиційно-перевозова кооператива,** виконує: перевози меблів, товарів і т. п. та полагоджує всякі спедиційні чинности. Адреса: Львів, ул. Потоцького 11 а, м. 2. (II. брама). Тел. 111—21. 1575

— **Плучи до Львова** заберіть зі собою футра до направи або замовте нові у Карпяка, Зиблікевича 4. 8—9

— **Мистецька виставa,** уладжена з нагоди Східних Торгів Т-вом Прихильників Мистецтва в салях Європейського Готелю у Львові, викликає велике зацікавлення в широких культурчих колах. Дві гарні колекції Бр. Рихтер-Яновської (Краків) і Мартина Кіца (Львів), овіяні малярською поезією і богатий загальний сальон з новими, незвичайно ефектовними працями найвизначніших львівських мистців творять гармонійну, фасцинуючу для ока цілість. Виставa отворена щодень від 9 до 19 год.

— **Арештування.** В Пониквi пов. Броди арештовано Евгенію Чорнобай, якій закидують протидержавну діяльність. Арештовану відставили до Золочева.

— **Розбудова львівської політехніки.** Справа будови будинків для механічного виділу львівської політехніки переходить у стадію реалізації. Конкурс на будову вже розписано. Міська рада має дарувати державному скарбові під будову 8 гектарів ґрунту біля кадетської школи. Будова обійме 5 триповерхових блюків і верстатову галю. Механічний виділ поділять на два виділи: механічний та електротехнічний. Виконання цілого комплексу будинків розложено на три будівельні сезони.

— **Вийшли на волю.** З бережанської вязниці вийшли: Павло Підлужний, Василь Потягач, Василь Наконечний, Микола Вельгош, усі з Дрищева, арештовані 4. VI. Крім того вийшов Василь Ковальчук, засуджений на 6 місяців за злогадний стріл до постерункового. Останніх 3 місяці відсидів у люблинській вязниці, де працював при водних роботах на ріці. Вийшли також Олесь Масляк і Михайло Моравський з Підгаєччини, арештовані в звязку з подіями в Завалові. З тої справи остало ще 9-ох у вязниці.

— **Засудили 6 дівчат.** Влада покарала 6 дівчат зі села Конюхи пов. Бережани карою десять діб вязниці за те, що вони співали рево-

люційні пісні. Всі вони кару відсиділи та вийшли вже на волю.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішньому тягненні Клясової Льотерії впали такі більші виграні: Постійна денна вигра: 5000 зол. на ч. 6376; 50.000 зол. на ч. 13325, 5462; 10.000 зол. на ч. 32434; 5.000 зол. на ч. 7823, 94310, 189389; 2.000 зол. на ч. 12322, 33119, 47842, 49718, 67764 93122, 93220, 108333, 108875, 109634, 112332, 161126, 62682, 172383, 182258, 194835; 1.000 зол. на ч. 10797, 16661, 20910, 47751, 49529, 55390, 57216, 70769, 70187, 71862, 71935, 72769, 76396, 82008, 83074, 0904, 95453, 100562, 103111, 123092 126920, 130524, 136439, 136439, 136830, 150630, 154622, 161697, 167249, 175623, 179261, 189553.

— **На залізничій лінії Львів-Рудки** установлено нову пару потягів. Відїзд з Рудок до Львова в год. 13.09, приїзд зі Львова до Рудок год. 20.24. Доси від год. 8 до 18 веч. не було ніякого потягу до Львова, а зі Львова, хто не вспів до потягу на год. 14.40, мусів чекати аж пізно північ.

— **На залізничій стації Снятин-Залуче** мають побудувати поштовий будинок. У цій справі приїздив туди віцедиректор поштової дирекції зі Львова.

— **Ліки мають подешевіти.** Міністерство суспільної опіки покликало три підкомісії, що мають проаналізувати ціни ліків у промисловій, гуртовій і подрібній ділянці. Лікування широких мас у Польщі стало неможливим, бо ліки за дорогі. Різниця між фабричними і детайлічними цінами доходить нераз до 200, 400, а навіть 600 проц.

— **Шукають за залізом у Надвірнянщині.** У надвірнянському повіті перебуває група геольогів-інжинірів, глядаючи за залізною рудою, головно піритом, якого поклади находяться в долині Прута, в околиці Ямної та в долинах обох Бистриць. Кількадесять літ тому в Пасічній, 16 км. від Надвірної, находилися спеціяльні гути заліза, в яких працювало кількасот робітників.

— **Пожежі.** В селі Загірю зборівського повіту згоріло 7 господарств на шкоду коло 10.000 зол. — В Куликові пов. Рудехів згорів шкільний будинок.

— **Саранча на Волині.** Міністерство рільництва одержало звідомлення про появу саранчі, яка появилася масово в луцькому повіті і знищила 1.000 гектарів овочевих дерев та окопових ростин. Саранча прилетіла з Азії.

— **Львівська хроніка.** Кревецького помічника В. Голодняка засуджено на рік безоглядної вязниці за знасилування 5-літньої дівчинки. — На вул. Сербській авто наїхало Юліяна Дубіса і тяжко його потовкло. — При замкнених дверях відбувся в окружному суді розправа проти 6-ох гімназійних учеників з Левандівки за те, що пускали в обіг фальшиві 50-сот. монети. По розправі предсідник трибуналу Міхалє згадав лише підсудних з уваги на їх молодечий вік. — У четвер вполудне 18-літня Станислава Шеи зранилася вистрілом з револьвера в помешканні при вул. Старонесінській ч. 49 підчас суперечки зі своїм чоловіком.

— **Краєва хроніка.** З компетентного джерела повідомляють, що причиною самогубства Якова Гендлера, касіера міської щадниці в Станиславові, було не виповідження йому посади, але викриття в касі браку готівки 2.605 зол. — До домівки стрілецького союзу в Коломиї добулися в ночі непрошені гості і зїли приготовлену на забаву вудженину та випили 25 фляшок пива. — У Швайковичах пов. Чортків 70-літня Юстина Копистинська вбила свого 75-літнього чоловіка. Причиною душогубства був маєтковий спір. — Степан Будний із Слобідки Джуринської пов. Чортків пострілив Йосифа Калівошку, що крав гречку на його полі. Перевезений до шпиталю Калівошка помер. — В Адамах пов. камінецького згоріли будинки Керда Вакснана та ще одного господаря. Шкоди є на 5.700 зол.

— **Велика афера залізничників.** На приказ слідчого судді поліція арештувала в Сосновці та Ченстохові 14 залізничників за зловживання на шкоду державного скарбу. В цю аферу є замішаних понад 100 осіб.

— **Політичний підпал.** Велику сенсацію серед поляків викликала пожежа в селі Рожкі-Земакі високомазовецького повіту (середуща Польща). Вогонь повстав одночасно в чотирьох місцях і при сильному вітрі знищив майже ціле село з усім мертвим і живим інвентарем та цьогорічними зборами. Кажуть, що під село заїхав був самохід і незабаром швидко відїхав, після чого на чотирьох кінцях села почало горіти. Нема сумніву, що пожежу спричинив підпал на підкладі політичних порахунків. Націоналістично-радикальне „АБЦ" стверджує, що в селі

ПРОТИСОВІТСЬКІ НАСТРОЇ СЕРЕД ВІЙСЬК НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

До Льондону наспіла вістка про сильні протимосковські настрої в українській совітській армії. Московська влада арештувала 3-ох генералів та 7-ох старшин-українців, закидуючи їм змову проти теперішньої влади з метою відірвати Україну від СССР і знищити комуністичний режим. Арештування серед військових кол в УССР звязують тісно з останніми сенсаційними подіями на Україні, головно зі самовбивством Любченка.

нема ніодного жида та що всі мешканці належать до польських націоналістичних організацій. Поліція шукає винуватців серед ворожого партійного табору.

— **Кат при роботі.** На подвірю карної вязниці в Познані виконано смертний присуд на 42-літнім Яні Ткачу, що був герштом бандитської шайки і мав на своїй совісти кілька грабункових убивств. Страчення на шибениці виконав кат Брави.

— **Згоріло двоє дітей.** В Роджах ковельського повіту вибухла пожежа в мешканні Дометі Ткачука. В тім часі двоє його дітей спало на горищі. Вогонь поширився так швидко, що рятунок був неможливий. У вогні знайшли смерть 10-літній Гринько і 7-літній Петро Ткачуки. Доньку Анну вдалося в останній хвилині врятувати.

— **Неетичне діло чи злочин?** Варшавський апеляційний суд розбирав справу Стефана Яблонського, доктора ветеринарії, якого перша інстанція засудила за матримоніяльне ошуканство. Будучи студентом медицини, Яблонський завязав з одною своєю товаришкою знайомість, опісля заручився з нею, а що не мав грошей на докінчення студій, його наречена перестала ходити на виклади і віддалася заробковій праці, даючи йому гроші на студії. Щоби скорше скінчити студії, Яблонський перенісся на ветеринарію, одначе осягнувши свою ціль, не хотів дотержати обіцянки подружжа. Він заручився з іншою дівчиною, удержуючи одночасно першу наречену в переконанні, що ніщо не змінилося. Аж після вінчання з другою все виявилось. Заведена дівчина оскаржила Яблонського за матримоніяльне ошуканство. Окружний суд засудив нечесного ветеринаря на півтора року вязниці з припиненням кари та зворот коштів, які студентка давала на його удержання. Засуджений відкликався до вищої інстанції, доказуючи, що не допустився ніякого ошуканства, тільки неетичного діла, яке не підлягає карі; не мав тільки відваги повідомити першу свою наречену, що вже її не любить. Заапелював теж прокуратор, домагаючись додаткової кари — позбавити засудженого ветеринаря права виконувати свій фах. Апеляційний суд відложив справу до суботи.

— **Большевики розстріляли 44 большевиків.** У ленінградській окрузі на основі судових присудів розстріляно впродовж місяця серпня ц. р. 44 особи. Переважають між ними провідники колхозів, промислових заведень і т. п. Всі були старими членами комуністичної партії й багато з них мало високі совітські відзначення.

— **Замість проповіди звукова фільма.** Льондонські часописи повідомляють, що в 200 англійських церквах наладнають вже в найближчих тижнях апарати звукових фільм. Під час богослуження будуть висвітлювати фільми релігійного змісту. Звукові фільми мають заступити проповідь, хоча читання біблії та співи залишуться.

— **Може купите слона?** Англійське міністерство війни оголосило, що має на продаж 10.000 слонів, які служили досі в індійських кольоніяльних арміях в Бурмі. Моторизація армії довела до того, що слони вже непотрібні при військовій службі.

— **Підвязка, що хоронить перед комарами.** Одній фабриці штучного шовку вдалося зладити підвязки, що хоронять ноги перед комарами. Завдяки деяким хемікаліям вони видають зі себе запах, між іншим гвоздиків, якого комарі не виносять. Можна теж мати запах проти іншої комашні. Нема сумніву, що на ноту підвязки буде великий попит.

— **Різні вістки.** Японське посольство у Відні заперечує вістку, будьтобн Японія зреклася організувати Оїлімпіяду в 1940. р. — На французьке летовище в Мериняк упав бомбовий літак і згорів до тла. — Біля Штайн у Голяндії впав до каналу паровіз із 10 вагонами, при чому згинуло кількох людей.

сяяць уже зовсім сховався між клубастими звалами хмар. Десь, неначе зпід землі виринула висока, кремезна стать гуцула. Нахилився і тихо шепнув:

— Тепер саме добре. Темно, хоч в око стрелити. Ідемо.

Наш провідник, що його замовили ми зранку, не перший раз веде прогульку через границю. Дорогу знає напамять. Він іде попереду, ми за ним. Тихо — ні шелесне, бо кожний необережний рух може зовсім погано закінчитись. По дорозі гуцул дає нам ще вказівки.

— Пани, як що до чого, кожний хай сам рятується.

Нежданно хтось зачепив на стежці за камінь. Зашорохкотіло. Ми пристали, насторожились. Чутно, як серця гупають неспокійно. Чути, як кров пливе. А потому йдемо далі. Сходимо між деревами надолину. Зпоміж дерев заблисло світло. Це галява. Простора поляна з колибою. Знову пристаємо. З колиби доходить притишений сміх, а далі тиха пісня.

Не батька я гуцулочки,
від коли вродився,
аж тепер я на гуцулку
добре придивився.

Провідник махає рукою.

— Безпечно.

Ще кілька хвилин напруження і ліс зникає. Далі, серед мряк слабими вогниками блимають світла.

— Ми вже на місці.

Немов стокільограмовий камінь спадає нам із грудей. Границя за нами. Перший етап мандрівки закінчений.

Умовляємося з гуцулом, що за три дні має ждати на нас, коли будемо вертатися.

Дописи.

СТАРИЙ САМБІР.

Окружний луговий попис. Молода старосамбірська лугова організація відбула 29. серпня п. р. свій другий річний окружний попис. Програму цього лугового свята виповнили: Служба Божа, що її в 9. годині відправив місцевий парох о. Венціх; генеральна проба вправ від год. 10. до 12. на площі „Сокола“ і властивий попис, що почався в год. 3. пополудні. Пополудньова частина програми почалася звітом і переглядом „Лугів“, що його доконав делегат Великого Лугу ред. З. Пеленський. Опісля йшли: промова голови старосамбірського лугового гнізда інж. Мороза; луговий гимн; гимн і вправа „Боже Великий“ у виконанні жіночого лугового дорослу із Лужка Гор.; вправи луговиків палицями; вправи луговичок вінками; вправи луговичок серпами; національні танки у виконанні лугового дорослу із Стрільбич; вежі у виконанні лугового дорослу із Лужка Гор.; мішані вправи луговиків і луговичок; промова делегата Головної Старшини; розадача „Лугам“ дипльомів за участь у цьогорічному луговому краєвому здвизі у Львові; відспівання національного гимну і дефілада. Зорганізовану участь у попису взяли „Луги“ із Стрільбич, Лужка Гор., Туря, Лаврова, Лінники і Нанчілки, що дали разом 810 луговиків і луговичок. Інші села, що в них лугова праця щойно наладжується, прибули на свято незорганізовано. Теж незорганізовано могла прибути на попис молодь із Топільниці, де турчанське староство недавно розвязало т-во „Луг“, одно з найактивніших у нашій округі. Найкраще запрезентували себе „Луги“ із Стрільбич і Лужка Гор. Перший передовсім скількістю членів, дисципліною і запалом у праці, в чому головна заслуга місцевого голови Сеньчишака і начальника Вершевського; другий передовсім виглядом. — Цей II. окружний попис старосамбірських „Лугів“ дав доказ, що молода Лугова Організація Старосамбіршини росте і кріпшає у живому темпі та що вона здобула вже для себе серед місцевого громадянства признання й авторитет. **Учасник.**

КОПИЧИНЦІ.

Повітовий попис дитячих садків у Копичинцях. Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи“ в Копичинцях улаштував 28. серпня п. р. на спортовій площі в Копичинцях повітовий попис дитячих садків з нагоди 15-літнього істнування Р. Ш. в Копичинеччині. Свято відкрив голова адв. м-р Трояк, що виголосив довшу д. тарну промову. Письменний привіт на попис, пересланий Головною Управою „Р. Ш.“, відчитав студ. медицини з Чабарівки Іван Малиновський. Присяжні прийняли його рясними оплесками й окликами: „Слава!“ На пальшу програму зложились чотири збірні вправи вільноруч дітей з 7 садків, вправи поодиноких садків зокрема, деклямації і кілька національних танків, при чому дуже захопили й зацікавили публіку своїми вправами також дівчата дорист — вихованки Р. Ш. в числі до 40 з Чабарівки, які виконали вправи вільноруч, хоругвами, рушниками і національні танки „Катерину“, „Коломийку“ та „Чумака“. Ці останні у великій мірі причинились до звеличання попису та вдержання на ньому ладу і порядку. І з трибуни й з площі гляділа публіка з радістю на румяненьких хлопчиків у гарних червоних шараварах і вишиванках, як дівчатка, убрані теж у національні строї з віночками та з голубими стяжками на головах, яких було коло 180. Присутні на попису гості обдаровували рясними оплесками маленьких діточок-хлопчиків з діточих садків, як також вихованків дівчат Рідної Школи з Чабарівки, як виконавців обширної програми. Зорганізуванням і підготовою попису занялася президія Ради Повітового Союзу Кружків Р. Ш. в Копичинцях з головним ініціятором того ж попису і членом Контрольної Комісії Ради п. Іваном Малиновським, студ. медицини з Чабарівки, якому, як також учительським провідницям Ользі Мельниківній, Володимирі Маршачуківній, Монїці Шелегей, Ізабелі Кацан, Лідії Софії Головківній і Константині Винницькій належиться за не повне признання і щира подяка. Участь у цьому попису мали взяти діти зі всіх садків повіту, на яке то свято зразу адміністраційна влада приречила була дати дозвіл. Одначе на два тижні перед річницем адміністраційна влада дала дозвіл на цей попис тільки із участю 7 найближчих садків. Інші мусіли сидіти дома. **Учасник.**

СТРИЙ.

900-ліття віддання українського народу Ярославом Мудрим Пречистій Діві Марії в опіку відсвяткувало Стрийщина величаво 28. серпня в Стрию. В год. 9.30 відслужив торжественну Службу Божу о. прелат Василь Дубицький, ем. гімназ. катехит з Бережан, в асисті оо. декана Івасюка Степана й Охримовича Богдана. Прегарну змістом і формою проповідь виголосив о. Зиновій Нарожняк. Співав хор в Дуліб під управою п. Паньківки. Непрогляднні маси народу залягли площу і вулиці біля церкви. Атракцією була також Сестра Василіянка Марія Настя Волошин, яка збирала датки на перлину ОО. Василіянок у Львові. В годині 13.30 у парку Йордана відбулася святочна академія. Розпочала її кантата в честь Пр. Діви Марії, відспівана хорами з Добрян, Дуліб і Конюхова під проводом о. Зиновія Нарожняка, сотрудника з Добрян. Від комітету привитав зібраних громадян і запрошених гостей адв. д-р Антін Гарасим'яв пояснюючи вагу цьогоювилею та заохочуючи присутніх вірно стояти при заповітах Ярослава Мудрого. Злучені хори відспівали кілька гарних точок, при чому найгарніше випало інспенйоване „Слово Іларіона“, виведене хором молодшого церковного брацтва під проводом о. Зиновія Нарожняка. Вправи шкільної молоді повіту до арії молитви „Боже Великий“ у супроводі злученої сокільської орхестри зі Стрия й Угорська викликали захоплення у всіх присутніх. Багато праці вложила тут учителька ритміки п. Паславська, яка за дозволом інспекторату обїхала кілька сіл і вивчила молодь. Хор шкільних (800) дітей з цілого повіту в супроводі орхестри з Угорська під управою проф. Кульчицького показав, що при змішій праці можна і в найтрудніших обставинах по мистецьки вивести трудні точки. Пресарна була промова ред. Глібовицького зі Львова, який у своїх красномічних словах вказав, що дорога до відродження українського народу веде через віру у Бога і береження Божих та церковних заповідей. Католицьким і національним гимном, відіграним злученими орхестрами, закінчилася академія. Підготова цього релігійно-національного свята була солідна, бо й комітет з 14 найчільніших стрийських громадян уважав, що належне приготування цілого свята дасть гарний успіх. Всі українські освітньо-економічні установи делегували до комітету найкращих своїх робітників, які поділились на секції та всю підготовчу працю якнайкраще виконали. На академії явилися численно всі чільніші українські громадяни, представники влади, духовенство і дуже численно дооколичне селянство й міщанство. По академії відбувся спільний обід у ресторані в Нар. Домі. Ввесь час була гарна погода.

Презента для пароха Стрия підписана. Дня 2. вересня міська рада в Стрию підписала презенту на пароха у Стрию дотеперішньому завідателеві о. Гавриляшинові Іллі. Митроп. Ординаріят прислав терно, в якім були: о. Сухий Волод. з Болехова, о. д-р Цегельський Ігнат та о. Гавриляшин. Сподіємося, що новий о. парох і дальше буде продовжувати свою успішну душпастирську працю для добра церкви й українського народу.

Українські учениці державного педагогічного ліцею в Стрию мусіли розпочати шкільний рік богослуженням у костелі, бо так зарядила нова управительза ліцею П. Галашинська з Яворова. Дивно тільки, що українські вчителі й ученині на це згодилися. Що на це скаже Кураторія і Митрополичий Ординаріят?

Концерт арт.-співака Дуди. Дня 1. вересня відбувся у Стрию концерт співака п. Дуди. Саля Народнього Дому вібрала велике число слухачів, які змушували нашого співака до численних наддатків.

Новий престіл Преч. Діви Марії на Ланах. Заходами пароха Ланів о. Цурковського має стрийське громадянство змогу любуватися працею артиста-різьбаря п. Коверка, який до старинного (з XVI. століття) образу Преч. Діви вирізьбив чудовий недрогий престіл. Стилева церква на передмісті Лани дістає знову артистичний престіл і в цей спосіб підноситься культурне надбання й артистичний смак нашого міщанства. Добре було би вирізьбити ще по другій стороні церкви такий сам престіл для Христового Серця, щоб гармонія обох престолів взаємно себе доповняла.

ВІДГУКИ ДНЯ.

З нагоди „Торгів“.

Стільки літ відбуваються у Львові „Східні Торги“, на яких як щось є, то все з заходу, а я не знаю чи був більше як два рази на них. Люди приїздили бувало з далекої провінції, з найбільше східних окраїн, приїздили, робили закупи на... Академічній чи Легіонів і відїздили назад, легко нарікаючи. На Торгах нічого не сторгували, бо там усе було „англо“, а на Академічній платили більше як звичайно, бо там використували кононктуру.

Потім змінилося дещо. Самі „Торги“ почали робити конкуренцію Академічній, спустивши з гросістівського тону на детайлічний та продаючи „шварц, мидло, повідло і ружні деліктеси“. Декуди навіть вино на чарки, але по такій ціні, що за одну чарку на „Торгах“ купив би одну літру на Мадярщині, а три чарки на Академічній. Давнішими часами давали ще дещо покушати, часом реклямовий бальоник чи паперову парасольку, нині такої дармохи нема. Хочеш покушати — плати, хочеш бальоника — покушай. Деякі фірми роблять навпаки: хочеш бальоника — покушай, хочеш покушати — плати.

— Йдете на „Торги“? — питаю вчора одного знайомого.

— Щож то, чи я приїхав до Львова?! Ніби як перейдуся вулицями не побачу того самого? Навіть більше!

Я признав йому слушність, але ні я ні він не подумали про одно: жидівський календар. На самі „Східні Торги“ випав новий рік ще більше східного народу і щойно тоді показалося, чому Львів має марку східнього міста: десь-не-десь світилася крамничка вітрина, решта — як підчас антисемітських демонстрацій: на глухо заперте.

Казав мені один український купець:

— Щойно в велике і довге жидівське свято чоловік орієнтується, хто купує не в своїх. До моєї крамниці приходять нові лиця, хоч і типово наші. Притиснув їх жидівський новий рік. А купивши щось, виголошують довгі промови про потребу гасла „Свій до свого“ і... прийдуть знову на жидівський новий рік.

Мій знайомий цього року здається таки поманджав на Торги, бо ні на Академічній, ні на Легіонів не мав що оглядати.

Вибираюся цього року і я.

Коли не бачите когось кілька літ, то легко пізнаєте ріжницю. Тут волос побілів, там зморшка виповзла — змінився чоловік. Думаю, те саме і з „Торгами“. З року на рік менше крику довкола них, менше паради при відкритті. Львів — до всього легко звикає, звик і до Торгів, а припускаю — колиб їх нараз не стало — не відчув би страти. Тоді, хто любить схід — поїхав би до Белза, до рабіна, а хто любить торги — до Улєшковець.

Все таки піду подивитися. Цікавлять вони мене тим більше, що, кого не запитаю — ніхто ще не був. Фама ферт, що з більших атракцій з там катеринка, а на ній папуга, що тягне лосси з пророцтвами на будуче і порошок на плями, що чистить навіть найбільш заплямлену репутацію.

Кажуть, що коло папуги товпиться ціла маса політиків, а коло порошку — краща частина людського роду.

Галактіон Чіпка.

Спорт.

СОКІЛЬСЬКІ КРАЄВІ ЗМАГАННЯ

у легкій атлетиці та відбиванці відбудуться на площі Сокола-Батька в суботу 11. і в неділю 12. п. м. До змагань зголосилося понад 200 змагунів, у тім 50 жінок, з цілого краю. Змагання ці викликали велике зацікавлення, чого найкращим доказом те, що з провінції крім змагунів зголосилось к. 100 гостей.

Програма змагань:

В суботу в год. 9. рано починаються змагання за сокільське першенство краю у відбиванці. До цих змагань висилають всі округи своїх першунів мужчин та 4 округи жіночі дружини. Перше місце буде боронити Сокіл IV — Львів, минулорічний першун та Сокіл-Перемишль посестри.

Пополудні в год. 3. відбудеться святочний звіт і перегляд змагунів. Відтак підуть легкоатлетичні конкуренції:

Побратими: передбіги 100 м., стусан кулею, біг 3000 м., скок удовжінь, передбіги гінців 4×100 м. та передбіги 400 м.

Посестри: передбіги 60 м., стусан кулею, скок удовжінь, передбіги гінців 4×60 м.

Неділя 12., год. 9. рано:

Побратими: півфінали 100 м., скок жердкою, півфінали 400 м., мет диском, півфінал гінців 4×100 м., біг 1500 м.

Посестри: мет ратищем, передбіг 100 м., скок увисочінь, фінал 60 м.

Неділя, год. 3. попол.:

Побратими: фінал 100 м., фінал 400 м., мет ратищем, фінал гінців 4×100 м., скок увисочінь, олімп. гінці 800+400+200+100 м.

Посестри: фінал 100 м., мет диском, фінал гінців 4×60 м., біг 800 м.

Вечором відбудеться роздача грамот у руханковій салі Сокола-Батька та вечірка з танками.

Змагання відбудуться без огляду на погоду.

СТЕП — СТШЕЛЄЦ (ПЕРЕМИШЛЯНИ).

В неділю 12. п. м. розіграє дружина Степу змагання за мистецтво II-класи з дружиною Стшельца з Перемишляни. Українська дружина повинна доложити всіх старань, щоб виграти ці змагання, які відбудуться на грищі 40. п. п. (Погулянка). Початок в год. 10. рано. Ціни вступу дуже низькі.

ПРОЛОМ — СТШЕЛЄЦ (БРОШНІВ) 1:2 (1:1).

БРОШНІВ, 5. 9. Перші змагання за мистецтво А-класи станівл. округи в осінній рунді програв Пролом незаслужено, маючи бодай 75 проц. з гри. Перемогу Прохому випустив із рук Куліба, що не використав карного мету і воротар Васильківський, що фатально пропустив другі ворота. Нападові Пролому нещастило. Ворота для Пролому добув Урсакій, для Брошнева Прідун. Судив п. Квецінський д. добрий.

КОЛОМИЯ. 5. 9. **Покуть — Стшелец-Ґурка 3:1 (2:0).**

СТАНИСЛАВІВ, 5. 9. **Ревера — Раз-Два-Тжи 1:5.** Змагання за чашу станиславівської округи принесли певбійку сенсацію у вид погрому мистця округи Ревери.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в
Робітні Римарсько-Галантерійній Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2,
побіч фірми Саламандра.

Театри.

Український Народний Театр ім. І. Тобільевича:
ВОЛОМИЯ:
11. IX. Під журителем.
12. IX. Премєра „Орленя", драматичні картини на 6 відслон Ів. Зубенка.
ОТИНІЯ:
13. IX. Княжна чардаша.
14. IX. Під журителем.
15. IX. Ніч під Івана Купала.
16. IX. Шаланут.
17. IX. Орленя.
В Отинії іде театр до Станиславова і Галича

Український Народний Театр ім. М. Садовського.
ВЕЛДІЖ:
9. IX. Ніч під Івона Купала.
ВИГОДА:
10. IX. Хмара.
11. IX. Жайворонок.
12. IX. Гейша.

Український Молодий Театр „Заграва"
ПЕЧЕНІЖИН:
10. IX. Кімо грядешиґ? II. ч.
11. IX. Трафіка пані генералової.
12. IX. Тарас Шевченко.
З Печеніжина театр залітає до Делятина, де виставить премієрою історичну пєсу з часів зруйнування Січі С. Ордівського п. з. „Лицарі Ночі".

РУКАВИЧКИ шкіряні
імітація дунських **шовкові**
у великім виборі — дуже дешево
ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів
Сикстуська 2. — (побіч Брами).

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).
СТАНИСЛАВІВ:
10. IX. Нітуш — оперетка Герве.
11. IX. год. 3.30 попол. вистава для шкіл Тартюф — комедія Мольєра; год. 8. веч. Жінка, що знає чого хоче... — оперетка Р. Штравса.
Дирекція театру заангажує дві панночки та двох мужчин з голосами. Згодошуватися: Львів. Вронівська 18.

Великий Театр:
П'ятниця, 10. IX. год. 8. веч. „Король волощюг".
Субота, 11. IX. год. 8. веч. „Король волощюг".
Неділя 12. IX. год. 3.30 попол. „Король волощюг"; год. 8. веч. „Король волощюг".

Театр Різнородностей:
П'ятниця, 10. IX. год. 8. веч. „Фройда теорія снів".
Субота, 11. IX. год. 8. веч. „Фройда теорія снів".
Неділя 12. IX. год. 3.30 попол. „Фройда теорія снів"; год. 8. веч. „Фройда теорія снів".

КІНА.

АПОЛЬО: „Погоня за кавалєром".
АТЛЯНТИК: „Велике Бетовенове кохання".
ВАНДА: „Дім ч. 56", „Повень пригод".
ГРАЖИНА: „Ординат Міхоровський", „Прокажена".
ЕВРОПА: „Одна поверх вище".
КАСІНО: „Пенове з товариства".
КОПЕРНИК: „Пасажирка найцем" із Перлі Темпль.
МАРУСЕНЬКА: „Привєтєнія".
МЕТРО: „Шифра ч. 77", „Королівство за цілунок".
МІРАЖ: „Пенні".
МУЗА: „П'ять високість танцює вальса".

ЗОЛ. 7·— ГОДИННИК РУЧНИЙ швайцарський
тільки у
Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4

ПАКС: „Антко поліцмайстер" в Димшою.
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „П перше кохання".
РАЙ: „Палата у Фляндрії" з М. Егерт.
СВІТ: „Петро Ібертсон" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Дівча в Парижа", ревія
ТОН: „Шаржа легкої бригади".
УТІХА: „Пєсіч кличе" та ревія.
ХИМЕРА: „16-літня" з Ліль Даговер.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Аляска".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 10. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.35 Розр. музика, пісні на баритон, 18.00 Баварська китиця мельодій, 19.00 Розр. концерт; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Пісеньки, 20.00 Концерт, 22.15 Форт.; БУДАПЕШТ 13.30 Скрипка, 15.30 Хор. 18.30 Сальон. музика, 20.00 Форт. рецітель Догнанія, 21.00 Популярні мад. арії в супр. циг. орк.; ВІДЕНЬ 15.15 Концерт для дітей, форт. твори, 17.00 Гутірка для дітей, 17.35 Твори старійських композиторів, 19.25 Весела муз. авдиція; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Скрипка, 18.30, 19.00 Концерт орк., спів, 22.30 Легка й танц. музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття. 20.30 Спів; МІЛЯНО 19.00, 20.10 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт; МІНХЕН 16.00 Європейські нар. пісні, 19.000 Оп. музика, 20.00, 21.00 Конгрес у Нірнбергу; ПРАГА 20.15 Моравські нар. пісні, 20.35 21.00 „Пан Твардовський" муз. поема Врхліцького, 22.25 Квартет; РАДІО ПАРІ 19.45 Скрипка, 20.30 Спів. 21.00, 22.00, 22.00 „Аріядна на Наксосі" оп. Р. Штрауса; РИМ 17.15 Камер. музика, 20.40 21.00, 22.00 „Тусі" оп. Венацького.

Субота, 11. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Розр. музика, 16.00, 18.00 Веселе пополудне для старших і молодших. 19.00 Нар. пісні на хор і інструм.; БІЛГОРОД 18.00 Арії, 20.00, 21.00 „Баядера" оп. Кальмана; БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. музика, 17.30, 18.00 Вок. концерт, 19.00 Циг. музика, 21.25, 22.00 Концерт. військ. орк.; ВІДЕНЬ 10.30 Нар. музика, 19.10 Концерт Вінерзенгерканабен, 19.45, 21.00 Веселий муз. вечір. 21.30 „Ді Кунст дер Фуге" Баха; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00, 18.00 Музика, 19.00 Гарні мельодії; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 Комедія, 21.40 Розр. мельодії, МІНХЕН 18.00, 19.00 Спів, два форт., 20.00, 21.00 Конгрес у Нірнбергу, 22.20 Танк. музика, марші; ПРАГА 12.40 Сальон. квартет; РАДІО ПАРІ 19.15, 19.45 Спів, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт; РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Норма" оп. Белінія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 10. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Деліюс: „Ярмарок у Бріжі" з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник. **12.15 Переводимо меліорацію, гутірка в українській мові, виг. інж. Іван Лапчук**, 12.25 Розр. оркестра, 14.00 Концерт бажань, 14.53 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Театр уяви для дітей: „Як парівна кухаркою стала", 16.30 Прощання літа, пісні й музика, 19.05 Дванадцять хвилин вальсів, музика, співи з гр. пл., 19.25 Репортаж: Зїзд ОЗН у Львові, 19.45, 19.50 Спортові вістки. 20.00 Як живуть і працюють поляки в Парані, 20.45 Веч. денник, 20.55 Огляд хліборобської преси, 21.05 „Ліс грає" баляди та пісні Шумана й Шуберта вик. подвійний вок. квартет, форт., 21.45 Літературні новини, 22.00 Славянські танки у вик. орк., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика в гр. пл., 32.10 Дідівський монольог, 23.20 Танкова музика в гр. пл.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 9. вересня 1937.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·54, 89·15, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00, Фльорени гол. 292·47—290·75, Франки фр. 19·74—19·62, Франки швайцарські 121·85—121·05, Фунти анґл. 26·26—26·10, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Кор. дан. 117·24—116·40 Кор. норв 131·93—130·95, Корони шв. 135·45—134·50, Ліри італ. 23·80—23·10, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 132·00 — 124·00, Шилінги австр. 98·50—96·50, Тель Авів 26·25—25·95, Марки нім. срібні 137·00 — 131·00

Яйця.

4 і пів проц. внутр. 56·25, 55·00, 55·00 3 поз. ін. і см. ненот.. 2 см. 67·75, серія 82·75, 5 заділи. 58·00, 4 прем. дол. 38·25, 4 консол. 58·00, 58·25, 58·00, дві ост. др.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 9. вересня 1937.

1 кг. масла десер більок. без оп. 3·15 зол
1 кг. масла бочков вид. в опак. 3·20 зол
молоко . . . . . 15—16 сот
яйця . . . . . 3·80 зол.

Тенденція на масло, молоко та яйця сильна.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАРСЬКО - ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ д-ра Б. Баранецького у Львові, вул. Миколая 23, ріг вул. Зиблікевича, приймає пацієнтів — по перерві вакаційній — в хоробах зубів і устної ями як звичайно щодня від 11—1 і 3—6. Власна технічно-дентистична робітня.
1559 5—5

АНТИКВАРНІ

НАЙБІЛЬША АНТИКВАРНЯ — найнижчі ціни „МІЛЬ КНИЖКОВИЙ", **Львів Баторія 6.** 1524 5—5

КУПНО - ПРОДАЖА

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер і СИН Львів, Зырудля-на 3.** тел. 271-14. 1406

НА ОСІННІЙ І ЗИМОВИЙ СЕЗОН найкращі новини дитячої, жіночої і мужеської галантерії купите найдешевше в кооп. „Базар" у Львові, Руська 3. 2—2

БРИЛЯНТИ, діямянти, перли, срібло, золоту біжутерію, годинники купує, платить найбільше Вандер, Шайнохи один. — Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерії. 1571 1—4

МУН ДУРКИ, убранка, фартушки шкільні, дуже дешево „Світ Дитини" („Swiat Dziecka") Львів, Сикстуська 2. 1550

МЕШКАННЯ

СТАНЦІЯ при урядничій рідні для учениці або ученика з нижчих гімназійних клас — найрадше із священичої або вчительської рідні. Здоровий харч, забавлива, виховна опіка, також поміч у науці. Пять хвилин ходу до головного заведення академічної гімназії. Зголошення: **Грунвальдська 8, мешкання 2.**

4 КІМНАТИ і 5 кімнати в кухнею в околиці Личакова негайно до винайму. Інформації вул. Оссолінських 6, II. поверх ч. дв. 11. 1611 2—2

ДО ВИНАЙМУ негайно покій з передпокоєм, кухня і лазничка. Крім цього від 1. листопада до винайму 2 покої з передпокоєм, кухня, лазничка, Окружна 63. 1622 1—1

КІМНАТА, кухня, город на Вульці, 25 золотих. Зголошення Длугоша 1 „Трансакція". 1613

КІМНАТА з окремим входом, з уживанням лазнички для двох (або одного) панів (студ. медицини, ветеринарії) зараз до винайму, вул. Вітовська 8. II. п. (біч. на Личаківської). 1624 1—2

ПОТРІБНА КІМНАТА район Личакова, умебльована (кабінет), тиха, як можливо повне утримання, в інтелігентній родині, лікареві каналірові, що дома не ординує. Відомости телефоном 249-65. 1618 2—2

НАУКА

АБСОЛЬВЕНТ майстерської школи державної консерваторії у Празі дає лекції гри на фортепіяні та всіх теоретичних предметів. Ціни за науку помірковані. І. Симович, Гнилова 44. 1623 1—3

УРОДЖЕНА НІМКА дає лекції правильної німецької мови. Зголошення до Адміністрації під „Німка". 1620 1—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ІНСТРУКТОРА на село, який приготовив би учениню до матури (класичний тип) у німецькім речинці. Зголошення до Адм. „Діла" під „Солідний". 1627 1-3

ВПРАВНОГО ОРҐАНІЗАТОРА для станового товариства з вищими торговельними студіями за постійною платнею і провізіями шукаємо. Зголошення під „Організатор" до Адміністрації. 1623

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ІНТЕЛІҐЕНТНА ВДОВА приймє посаду господині у священника або у самітних людей. Зголошення Адміністрація під „Інтелігентна". 1626 1—1

РІЖНІ

Усе шкільне приладдя:
наплечники на книжки й течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові бльони, числа, відznаки

10-100 тощо купите
найкорисніше в фірмі Львів, Руська 20

ГОЛОСНИК детекторовий вол. 5.—, вел. різки від 5—25 зат 70 сотиків, лямпа двоподумінна вол. 6.—, лямпа кухонна вол. 2.—, „Централа жарівок", Львів, Ринок ч. 21. 1598 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Шкільна лектура і книжки
для молоді випозичає
„Vita" пл. Марійська ч. 8
(гмах Шпрехера)

Тапчани, ролєти, матраци, тепети, фіранки, дивани, меблеві матеріяли і т. п.
Проектування і виконання
комплетного вутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 3—40

Арт. столярська робітня
Г. ГАЛЬОВ
Львів, ул. Потоцького 58

ЗАВЕД. ТЕХН. **ДЕНТИСТИЧНЕ**
І. БРАНЕВСЬКОГО
ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА Ч. 18.
(над крамницею Мусяловича)
Тел. 237-23.
Ціни низькі. 4—5
ПОРЦЕЛЯНОВІ КОРОНИ.

ХТО?!
хоче купити найлїпші косметичні і ґлєґієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніїшій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 18а
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Субота 12. вересня 1937. Ч. 200

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

НІОН І НІРНБЕРҐ.

(Передова стаття).

Арештування преміера Совітської Білорусі.

Поголоски про зміни в уряді.

„В умовах української совіт. дійсности наростають нові сили..."

Окружне Сокільське Свято в Перемишлі.

Націоналізм на совітському Дал. Сході.

„Німці не є ворогами словян, лише жидів".

Персія боронитиме палестинських арабів.

Велика битва коло Шангаю.

В Тернопільщині арештували 39 людовців.

Спомин вязня Таверу.

Над яром Мозолевого потока.

(Фейлєтон Катрі Гриневичевої).

Ч. 200 (14.743). Львів, субота 11. вересня 1937 Optisk pozwolona uiszczona gtówską Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Арештування премієра Совітської Білорусі.

У Мінську арештували премієра Совітської Білоруси Волковича — що обняв це становище перед двома місяцями та кількох вищих державних урядовців. Їм закидують, що вони

підтримували контакт з українською опозицією, щоби спільно поборювати московський централізм.

Наслідником Волковича став молодий комуніст Ковалев.

10.000 ШПИГУНІВ.

Як подає „Правда", за минулих 10 літ на границі СССР приловлено 10.000 шпигунів, що намагались нелегально дістатися до СССР. За той самий час на Далекому Сході зліквідовано коло 150 терористично-шпигунських організацій („банд"), що рекрутувалися головно зпоміж російської еміграції.

За минулий рік переловлено на всіх совітських кордонах 562-ох шпигунів

—o—

Націоналізм на совітському Далекому Сході.

В автономічній совітській республиці бурято монголів викрило ГПУ велику організацію „буржуазних націоналістів", що буцімто служили монгольській розвідці. Вона поширювала панмонгольську ідею та націоналізм і займалася шкідництвом і шпигунством. До організації належали вищі совітські достойники. Арештували секретаря партійного центрального комітету, директора інституту культури, одного редактора, начальника промислу, 4-ох монгольських духовників і коло 20-ох інших „націоналістів", шпигунів та білогвардійців.

Персія боронитиме палестинських арабів.

Як подає арабське інформаційне бюро в Єрусалимі, делегація іранського (перського) уряду в Женеві офіційно боронитиме інтереси палестинських арабів.

ПАЛЕСТИНСЬКІ АРАБИ КОНСОЛІДУЮТЬСЯ.

Арабська „партія національної оборони" (т. зв. партія Наташібіе) ухвалила співпрацювати з арабським начальним комітетом і взяти участь в панарабському конгресі в сирійському місті Блюдан.

—o—

„Німці не є ворогами словян, лише жидів".

Німецький міністр Гес заборонив усякі маніфестації, що можуть нарушити національні почування інших народів; м. ін. заборонено співати пісню „Зіграйх воллен вір Франкрайх шляген". Зокрема націонал-соціялізм не воює зі словянами, що терплять большевицький гнет, лише з Комінтерном; вони не є ворогами словян, лише жидів та комунізму, що його принесли жиди.

—o—

В кожну хату. в кожні руки для розваги і науки піде цього року **Ювилейний Календар „Просвіти" на 1938 РІК.**

Потрібний і цікавий для всіх! Понад 250 сторінок друку. Ціна тільки 1·20 зол.

Питайте у всіх Книгарнях, Читальнях, Кооперативах! Голосіться на продавців Календаря, за відповідною винагородою.

Адреса: Книгарня „Просвіти", Львів, Ринок 10.

На еспанських фронтах.

Національне командування повідомляє: На фронті **Леону** національні війська вирівнали становища, на відтинку Сан Педро де Люна (фронт **Сантандеру**) і Барро також. На **астурійському** фронті зістрілено два червоні літаки.

Червоне міністерство оборони подає, що національні війська наступають здовж північного берега, але їх наступи відбито. **На відтинку Поля де Гордон національні війська здобули Пенас, Блянкас і Магдалену.**

ПЕРЕМОГА НАЦІОНАЛЬНОЇ ФЛЬОТИ.

Як подає „Радіо Еспаня" з Більбао, битва між національним кружляком „Балеарес" і червоними кораблями тривала дуже коротко, бо вже на початку битви „Балеарес" поважно ушкодив червоний корабель „Лібертад", який утік разом з іншими кораблями.

Валенсійське міністерство народньої оборони твердить, що стрільно з „Лібертаду" впало на „Балеарес".

КАТАЛЬОНІЯ ВЕДЕ ПЕРЕГОВОРИ З НАЦІОНАЛЬНИМ УРЯДОМ.

Три невідомі каталюнці, що репрезентують Каталюнію, відбули в Біярріці в віллі „Ля Фрегат" розмови з представниками ген. Франка. Вони заявили, що предметом нарад була справа здачі Каталюнії національним військам. Дотеперішні переговори не дали ще позитивних вислідів, але представники барсельонського уряду вернуться в найближчому часі знову до Біярріц.

Велика битва коло Шангаю.

В околиці Юмону (на половині дороги між Гусуном і Янтсеу) йде завзятий бій. По обох сторонах чималі втрати.

За вчорашній день японці здобули кілька важних позицій, але не осягнули цілі офензиви, себто не перемогли китайських становищ. Японцям йде про те, щоби навязати контакт між двома кольонами, переломлюючи сильно укріплені китайські становища під Кіянваном.

Ніон і Нірнберґ.

Львів, 10. вересня 1937.

Закордонно-політичні події знову висуваються на перше місце тих справ, що цікавлять широкий загал читачів щоденної преси. Еспанська громадянська війна, яка почала „нудити" світ просто тому, що триває задовго, будучи від самого початку ареною зустрічі й боротьби чужинецьких міжнародніх інтересів, стала у свою чергу відбивною для нових подій, джерелом нових конфліктів. Ті конфлікти заточують щораз ширше коло та актуалізують знову — навислу над Европою небезпеку нової военної пожежі.

Події розгортаються довкола двох осередків 1) совітських заходів підтримувати якнайдовше оборону червоного еспанського уряду перед наступом переможних повстанчих військ та одночасно сіяти неспокій на Середземному Морі і 2) італійсько-англійського конфлікту, який все ще від часу абісинської справи тривае та по всім знакам — буде далі загострюватись. А тому, що той останній конфлікт торкається фактично італійської кольоніяльної експанзії, яка тепер проявляється у забезпеці за Італією супрематії на Середземному Морі, — Середземне Море є центральним питанням і еспанської проблеми і всієї европейської політики.

З хвилиною, коли не тільки німецькі й італійські военні кораблі на Середземному Морі, але й англійські стали предметом напастей — байдуже чи ті напасти йдуть з воздушних просторів, як це мало місце з німецьким кружляком „Дойчлянд", чи з морських глибин, як це сталось з англійським кружляком, — англійська прилюдна опінія, дуже стримана, коли річ іде про кого іншого, але дуже вразлива, коли зачеплені власні інтереси, — сильно захвилювалась. Англійці раптом відчули, що дійсно панування над Гібральтаром, Суезом і Аденом, трьома ворітьми на морському шляху між Атлянтиком і Індійським Океаном, — не дає ще гарантії повної безпеки. Хто пускається на ці провокації — нема ніякого сумніву: преса подавала докладно назву совітського підводного човна, яке — ушкоджене англійським стрільном — появилось для направи в одному французькому порті.

Однак у дипльоматії бувають інколи використовувані методи, опатентовані людцями, які — втікаючи „з поля бою" — кричать „лови злодія". Офіціяльна совітська нота, передана у Римі, обвинувачує італійську военну фльоту, що вона допускається морського розбишацтва. (Таким робом повстав новий „італійсько-совітський інцидент", який має ту добру сторону, що страшенне озлобив всю прилюдну італійську опінію та мабуть рішить про те, щоб Італія приступила до німецько-японського протикомуністичного порозуміння та щоб тому порозумінню надати не лише ідеольогічний, а й військово-політичний характер. Погана сторона тієї свіжої совітської провокації є те, що той совітський крок дійсно перешкодив спробам Англії найти з Італією якусь спільну мову, або, кажучи конкретно — мирно вирішити поділ взаємних інтересів і морських впливів.

Ці спроби йдуть офіціяльним і неофіціяльним шляхом. Після таких періодів гострих суперечок, як провід Англії в акції міжнародного господарського бойкоту Італії підчас абісинської війни, — як видалення англійських журналістів з Італії та відкликання власних з Лондону з забороною дебіту провідним англійським газетам. — пойшло вже було помітне

злагіднення атмосфери. Англійська політика — найреальніша у світі. Вона не цурається робити різких поворотів, коли так каже реальний уклад сил і змінена ситуація. Перемога Італії в Абісинії стала фактом, з яким англійці не можуть не рахуватись. Вони не можуть теж не рахуватись зі зростом італійської та німецької великодержавної сили, а маючи перед собою Італію і Німеччину — в першу чергу пробують порозумітись з Італією, як тою державою, з якою мають нині найбільший клопіт; зрештою, після самовільного дозброєння Німеччини Англія теж признала була той доконаний факт і санкціонувала його морським двостороннім англьо-німецьким порозумінням.

Англійський премієр звернувся з чемним власноручним листом до італійського дуче. Відповідь була теж чемна, але конкретного в ній не було нічого.

Вакаційний період ніби перешкодив негайним переговорам, дарма, що для державних діячів і дипльоматів вакацій нема — коли треба, щоб їх не було. Зате замість англьо-італійських розмов прийшли великі італійські маневри з бойовою промовою Мусолінія у Палєрмо про те, що Середземне Море є власністю середземноморських держав. Очевидно, така промова не могла причинитись до злагіднення відносин з Англією. Англія ту промову проковтнула, зате — порозумівшись з Францією — заініціювала конференцію середземноморських держав, запросивши туди й Німеччину та Совіти, зате виелімінувавши Еспанію й Португалію. Конференція мала відбутись у Ніоні під Женевою та вирішити передовсім справу безпеки на Середземному Морі. Нема сумніву, що при тій нагоді англійські делегати булиб намагалися перевести теж ширші розмови на актуальні морські теми.

Однак Італія і Німеччина відмовились від участи у тій конференції. Вони покликуються на свіжий конфлікт з Совітами, на відсутність серед запрошених Польщі і Португалії, які — мовляв — зацікавлені у середземноморських справах не менше від Совітів, що теж з Середземним Морем не межують, та відсилають всі справи до існуючого вже Комітету неінтервенції, в якому вони льояльно співпрацюють. Відмова Італії і Німеччини безумовно звужує характер і значіння конференції: це буде по суті нарада трьох великодержав, Англії, Франції і Совітів, — а рішення такої наради, річ ясна, не можуть мати авторитету в усьому світі. Відмова Італії і Німеччини зрозуміла й льогічна: вони досі даремне домагаються признати ген. Франкові права воюючої сторони, — вони стоять теж на становищі, що в Еспанії йде війна за встановлення чи повалення совітської експозитури на европейському заході і тому вони не можуть допустити, щоб у тих справах мав рішальний голос СССР, а не мав його уряд ген. Франка чи сусідня, найбільш заінтересована, Португалія. Через те, як довго Англія воліє толєрувати в европейському концерті СССР та з Совітами співпрацювати — Італія і Німеччина від таких колективних нарад і пактів усуваються.

Очевидно, що автоматично затіснюються взаємини між Італією і Німеччиною. У безвісти забуття канули розмірно недавні ще італійсько-німецькі суперечки, викликані тоді австрійським питанням: острахом Італії перед „аншлюсом" та пенетрацією німецьких впливів на Балкані. Джентельменська позиція Німеччини супроти Італії підчас абісинської війни була зручним маневром. Небезпека комуністичного устрою в Еспанії остаточно обидві держави примирила. Від деякого часу Італія і Німеччина маніфестують спільноту своїх інтересів тотожніми, а то й спільними міжнародніми виступами, заявами, відповідями на анкети й меморіяли. Рука в руку йдуть у льондонському комітеті неінтервенції, однаково поставились до справи середземноморської конференції, а невдовзі заманіфестують свою приязнь — відвідинами Мусолінія у Гітлєра. Нема сумніву, що ті відвідини стануть теж протикомуністичною та протисовітською демонстрацією і підчеркнуть лінію поділу, що існує між світом комунізму й націоналізму.

Що йде до такого поліду з тим трагічним додатком, що по стороні комуністичного світу можуть опинитися і деякі демократичні держави з чисто егоїстичних інтересів (острах В. Британії за зріст сили Японії на Далекому Сході), це різко підчеркнув і останній нірнберський „партійний день" німецьких націонал-соціялістів. „Хто сьогодні ще не хоче бачити чи просто заперечити, що ми находимось тепер у середині боротьби, яка горнеться не границь поміж народами й державами, лише проблеми збереження чи руїни всього людського суспільного ладу та всієї людської культури?!" — кликав учора у пламенній промові німецький канцлер. „Організація всесвітської спільноти загрожена! Це не заломиться якась одна державницька вежа, — це повстане нове замішання людських мов, бо серед народів настане подія людськости!"

Націонал-соціялістичні конгреси у Нірнберзі давно вже втратили характер зїздів одної партії, ни навіть маніфестаційного свята одної держави. Їхній міжнародній характер полягає теж не тільки у тому, що на тому конгресі лунають звичайно гасла, що стають напрямними для реальної внутрішньої і закордонної німецької політики. Їх сутнє значіння у тому, що вони мобілізують всіх, хто тільки духово почуває себе споріднений з протикомуністичним табором, і всіх, чий інтерес є по стороні ворогів Совітів.

Кріпшає у світі протикомуністичний і протисовітський фронт. Булоб справжньою трагедією, колиб у світі християнської культури не прийшло до поладнання внутрішніх спорів до того часу, коли антисовітський фронт стане вже настільки сильний, щоб активно дати відпір великоросійській комуністичній експансії. Сьогодні ми є свідками великої міжнародньої гри і кристалізації тих міжнародніх сил, які будуть рішальні у найближчій світовій війні. У тій війні, в якій і українська справа найде чергову нагоду вирости в увесь ріст,—якщо знову самі українці не покажуться нездібними вибувати свою волю..

Ік.

Найліпший кандидат.

В одному зі щоденників недавно появилося оголошення поважної фірми, що шукає освіченого торговельника на провідне становище з розмірно великою винагородою і зі застереженням, щоб кандидат визначався підприємчивістю, розумом та енергією. Коли на оголошення зголосилося до згаданої фірми кільканацять молодих людей з першорядними кваліфікаціями, шеф фірми, перепросивши всіх якнайчемніше, попросив, щоб кожний з кандидатів показав йому, що має у своїм портфелі. Більшість рефлектантів на проголошену посаду, вволила бажанню директора, а тоді той переглянувши їх портфелі, звільнив їх, крім одного, з котрим негайно підписав контракт.

Ущасливлений торговельник, підписавши умову, не гаяв запитатися свого шефа, що такого найшов він у його портфелі, що саме його вирішив зпоміж кандидатів. Директор не робив з цього секрету і отверто признав, що „тим чимось" був лєс класової льотерії. Не дарма вважав це директор за доказ розуму і підприємчивости свого будучого помічника.

На зроблену увагу що прецінь інші кандидати могли мати свої льоси дома директор відповів що воліє такого, котрий цей цінний доказ можливости свого щастя носить обережно при собі.

Тепер молодий чоловік працює вже на новій посаді у фірмі і поважно числиться з тим, що після тягнення зможе внести до неї якийсь власний пай.

Нема в цьому нічого неможливого.

—o—

КАТРЯ ГРИНЕВИЧЕВА.

Над яром Мозолевого потока.

Завжди, коли дорогою в гори поїзд минав Галич, перелітав понад мерехтливу плахту Дністра, я ждала заздалегідь біля вікна, не всилі відірвати зору від трагічного краєвиду. Здавалося, шелестять сторінки галицько-волинського літопису й не було просто чим розуміти великої мовчанки, там, на обріях.

Обзнайомлена з усім здогадним цих місць, я ждала пильно висліду розкопів, які далиб реальний підклад цій чи іншій версії, а мені, — реальне особисте пережиття.

І ось з кінцем липня ц. р. часописи повідомили, що на Крилосі, під проводом молодого археольога, дра Я. Пастернака, лопати робітників видобули наверх велитенські зовнішні мури катедри Осмомисла а там, саркофаг зі святими Осмомисловими кістками...

Я переписалася негайно з д-ром Пастернаком і захоплена подією, ждала першої погідної днини для виїзду у Крилос.

А дощі били, повсилися бистреці, ріки. Разом із жінками, що у церкву в Ямному прийшли просити небесної ватри на ріпу, на косовицю, ставляли по кутах обмоклі парасолі, і припалали захололими губами до шибки анголя, була й я, слухала, як із великої бані біжать краплі дощу й розбризкуються під паникадилом у промінисту хлющу. Не вгавали дощі, дорогами рвали уже спінені потоки. Але там, у Крилосі, праця навіть у таких умовинах не зупинялася.

Вночі з 15. на 16. серпня я ніяк не могла заснути. Якже-ж! Цілого мого життя треба було, щоб я діждала цієї вісти, цієї дороги! Під ранню зорю зійшлись ми обидвоє, мій брат, адвокат у Надвірній, і я. Ми спішили крилатим, молодечим ходом, повним віддихом грудей, будьто в нас ніколи не було оцієї „ангіна пекторіс", що питома добі. Прихилені до себе схвильовані, ми говорили півголосом й дорогою на двірець і в поїзді аж до Галича, про одно тільки: розкопи. І ще трохи про містику подій, в час, коли люди останком сил верстають острий камінь, з Монсальватом, що на висотах, перед очима.

Довжезний міст на Дністрі, розлитим каламутно й далеко, дише глибиною. Отам, лівобіч, місце, як сотворене на пристань. Перед восьми сотнями літ таксамо напевно лежали там човни обернені проти сонця чорним, обсмоленим дном. Ждеш рибалки з ковтком в усі, як із піснею про „сині моря, про перевози", закине ось сіти на ніч. Та деж це ділося гомірне й розспіване, сите і буйне ремісницьке підгороддя? Декілька хатинок тут, може й курних, критих соломою, виявом найбільшої убогости. Вони мріють в очах, як запороха ні, як зовсім непривдоподібний епільог.

Візник минає Галич: стирту нужди, асиметрії, випадковости. Над сном архитравів і котьон заквітчаних акантом, над відхненням фресок і розкішю емалій розстелилося покривало простацького тинку.

Віджджемо між гористий, з обидвох боків крилоської дороги дубовий ліс, першу сторожу далекої княжої садиби. Перед нами довга, на ціду милю, незаселена ніким дорога до вірлиного гнізда — прастарий шлях володарів. Не трудно підмітити, що в давнину вона була ширша й лежала нижче: дощі та вітри не насунули ще на неї землі з лісового спохилля, не вигребали ще ровів обабіч. Чарівна, владна дорога, гідна Осмомисла і Шостикрилля. Нею йшли з давні літаврія Ярославові полки під проводом його воєводів та згодом Романові, вслід його власного безсмертного списа. „Не мало-ж Зо поте, втер він за землю руську!"

Нею, цією дорогою гуготівши колись ковані вози, везли дорогий набір на „золотий тік", щоб князь міг виконати, коли захоче, право первокупівлі. У тих лісах дубових, гомоніло боярство, нетерпеливилися ловчі котюги, супилися люто у чічкованих ошибниках соколи з півночі, ждали, коли націлять їх лет у небо, чи в трави, зірвуть колпак знад проворих повік. А над тим усім небо як туркус і хороводи розволочених церковних бань над розгульним, у ярі, у чорноземті Мозолевим потоком, над Лімницею, Луквою, Дністром...

Та дорога, зо східним, суворим відмежуванням від демосу, має виразно збереження, державницьке обличчя.

Плавними лініями підносимося невинно вгору. В якійсь хвилині кидаємо вигідні місця: йдемо пішки, читати буква за буквою пожовклий, народній палімпсет, розгорнений ще на всю ширину. Відріжнемо з любовю, де новітній текст і де під ним блякить, чернець і золото померклої стеровини.

Ідемо більш голими: десята зранку, вітер пахне медом, розсуває щораз дзвінко дубове листя, немов його счіплюють невидимі руки на героїські вінки шоломам у прикрасу.

Як проймаюче гарно довкола! Краєвид такий, з войовницьким задумом, на світі єдиний!

А тоді шлях повертається нараз круто й високо: потрійні перстені валів та фос, Галицька могила. Крилос. Нарешті. (Докінчення буде.)

„В умовах української совітської дійсности наростають нові сили..."

У серії творів Українського Наукового Інституту у Варшаві вийшла ювілейна, як XXXIX том, книжка чільного українського економіста, колишнього члена редакції „Діла", Валентина Садовського, п. н. **„Національна політика Совітів на Україні"**. Автор є мабуть найкращим нинішнім знавцем справ Совітської України. Поруч із збірними творами **„Українська людність СССР"** та **„Сучасні проблеми економіки України"**, де В. Садовський був співавтором, видав він у вище названому Інституті ще дві окремі обемисті публікації: **„Праця в УССР"** та **„Робоча сила в сільському господарстві України"**.

У звязку з останніми подіями на Сов. Україні — нещастю Постишева, розстрілом ген. Якіра, врешті самогубством П. Любченка — остання книжка В. Садовського є особливо актуальна й цікава. Тому передруковуємо з неї її остаточні висновки, в яких вдало подана суть політично-економічної політики центральної московської влади на Україні і в яких проаналізовані причини тої трагічної ситуації, в якій опинилися одиниці типу пок. М. Скрипника та П. Любченка.

Редакція.

Першим і основним питанням серед нерозвязаних національних проблем СССР є українська справа. Головним етапом у процесі поділу Совітського Союзу є сепарація України, відбудова української державности. Свідомість тої першорядної ваги, яку для майбутньої долі СССР має Україна, представники сучасної влади засвоїли собі в повній мірі. Раз-ураз у своїх деклараціях за останні роки вони вертаються до української проблеми і намагаються переконати себе й інших, що Україна назавжди лишиться невідємною частиною Совітського Союзу. Постійне повторювання тих самих тверджень про невідривність України від СССР свідчить якраз про протилежне: про те, що самі совітські провідники цієї певности не мають.

ГОСПОДАРСЬКИЙ ВИЗИСК

Своєрідність становища України в порівнанні із становищем інших поневолених національностей у СССР полягає в фактї того надмірного господарського визиску, що виявляється тут у таких інтенсивних формах, яких, мабуть, не можна стрінути ні в одній з інших частин Совітського Союзу. Багатства України використовувались і використовуються для здійснення загально-союзних господарських завдань у найширших розмірах із величезними втратами для нормального розвитку витворчих сил України і при найвищій експльоатації населення України. Протягом майже цілого періоду панування совітської влади Україна була основним джерелом для постачання збіжжя для російських міських та промислових центрів. Оскільки система державних заготівель збіжжя побудована на величезній експльоатації селянства — урядова ціна збіжжя, як відомо, не стоїть у ніякому відношенні до коштів виробництва — постійне відбирання всіх лишків збіжжя на Україні мало й має за свій наслідок систематичний підрив можливостей розвитку сільського господарства. Коли совітська влада в цілях піднесення тої кількости збіжжя, яку вона одержувала від селянства, стала на шлях переведення колективізації, Україна була тою частиною Союзу, де колективізація переводилася з особливим поспіхом і в найширших розмірах. Періодичні голодівки, які переживала Україна за совітських часів, стоять у найтіснішому звязку з загальною системою господарської політики сучасної влади.

Промислова політика совітської влади на Україні, передовсім політика в обсягу камяновугільної промисловости, базувалася на хижацькому використовуванні українських сировців для промислової відбудови центральних російських районів СССР. З того часу, коли на порядок денний совітської політики була поставлена справа реконструкції господарської структури СССР і створення промислових осередків на сході, Україна що далі, то виразніше починає відогравати ролю району, інтереси якого занедбуються і сили якого використовуються для створення нових промислових східніх осередків. В інвестиційній промисловій політиці центральної влади вражає отверте трактування України, як країни, що належить до Совітського Союзу лише тимчасово: в залежності від цього визначається характер і розподіл промислових інвестицій по окремих частинах України, в звязку з цим стоїть виразне й систематичне занедбання господарських потреб Правобережжя і Лівобережжя.

Економічний визиск України, що виявляється в дуже різких і очевидних формах, надає національній проблемі на Україні специфічний характер. Сепарація України і відбудова української державности є справою не лише реалізації національно-визвольних змагань української нації, але в такій самій мірі справою можливости нормального економічного розвитку української території, справою, в якій однаково зацікавлене ціле населення України, не лиш українці, але й усі національні меншости, що перебувають на території України.

НОВА КОНСТИТУЦІЯ

Вузла економічних і національних суперечностей між Україною і Росією в жадній мірі не розвязано оголошенням нової конституції. Довершення господарської централізації, зафіксоване в ній, у звязку з сучасною лінією господарської політики СССР, що має на увазі дальшу розбудову східніх районів Союзу і величезні інвестиції стратегічно-господарського характеру на Далекому Сході, в дальшій мірі збільшують визиск України, зроблять ще виразнішим її характер кольонії, якої природні багатства і господарські можливости використовують в інтересах митрополії.

Підкреслення російського напряму в політиці центрального уряду згідно з старими тенденціями російської влади проявляється в першу чергу на Україні поруч із Білоруссю. Не може підлягати сумнівові, що в ходах совітської нац. політики останніх років на Україні відживає — свідомо чи несвідомо, це нас цікавити не може — традиційна російська концепція єдности „русского" народу, виплекана протягом століть російською державною думкою. У звязку з тим справа розвитку української національної культури, навіть в едино тепер визнаним соціялістичним змістом, у совітських колах зустрічає чи не гірше трактування, ніж справа розвитку національних культур інших національностей СССР. Довершення уніфікаційного процесу, переведене новою конституцією, не може відкривати розвиткові української національної культури жадних сприятливих перспектив.

ГАСЛО УНР ТА УССР.

Під оглядом політичним нова конституція переводить оформлення ліквідації УССР. Ця ліквідація, яка здійснювалася впродовж ряду років, закінчена тепер без усякої боротьби і спротиву. Навпаки, її проголошують у супроводі врочистих заяв повної згоди і признання представників совітського українського народу П. Любченка й Ко. (Ті слова були писані ще перед самогубством П. Любченка — Ред.). Думаємо, що ця безболісна ліквідація української совітської державности не випадкове явище і що в цьому факті має місце своя закономірність. Довгої і впертої боротьби протягом десятків років вимагала від Москви ліквідація української державности XVII—XVIII. віків. Відбудована в 1917—18 роках українська національна державність стала різкою і виразною межею в українському розвитку: її гасла стали основою збройного чину української армії, збройна боротьба регулярної української армії і повстанчих загонів тяглася цілий ряд років, гасло української національної державности далі лишається тим основним і єдиним осередком, коло якого концентруються всі українські змагання, ціла українська національна справа. Не так було і не так є з українською совітською державністю. Знаємо обставини, за яких вона виникла. Висунено це гасло в противагу гаслові української національної державности при повній непідготованості для його прийняття тих кол, що стояли за владу совітів на Україні. Воно було піднесене за тих обставин, коли загалом ті сили, які стояли за владу совітів на Україні, були остільки незначні і незорганізовані, що без визначної допомоги російської совітської влади не могли б удержати совітський устрій на Україні. Це не могло не відбитись виразно і рішально на цілому ході творення української совітської державности. Прихильником і проповідником цієї концепції в її властивому розумінні був лише невеличкий гурток української комуністичної інтелігенції, який спирався на дуже обмежені кола комуністично настроєного українського селянства й робітництва. Цей гурток ані організаційно, ані ідейно не уявляв собою жадної єдности. Входили до нього найріжнороднішї елементи: колишні члени української соціял-демократії (Галичини й Наддніпрянщини), партії соціялістів - революціонерів, які свою еволюцію до комунізму в його російському виданні відбули одні через УКП, другі через партію боротьбістів. До цих елементів, після того, як їх залеґалізовано і прийнято до російської комуністичної партії, приєднався ще невеликий гурток свідомих національно українців із поміж членів ВКП(б), які перебували в ній ще до революції або були приняті в революційні роки. Цей чисельно незначний гурток, незвязаний поза межами офіційної програми ВКП(б) тіснішими організаційними або ідейними звязками, при тих умовах, які існували на Україні, не міг створити з проклямованої української совітської державности реально існуючого факту, зробити з неї щось більше, ніж експозитуру Москви.

БЕЗ ҐРУНТУ, БЕЗ ІДЕЇ, БЕЗ КОНЦЕПЦІЙ...

Був спільний момент, спільна риса, яка свого часу єднала українських і російських комуністів: їх віра в світову соціяльну революцію, до якої революція на сході Европи мала бути лише прольогом. Перейняті цією вірою українські комуністи зреклися концепції української національної державности, яка їм видавалася вже пережитим етапом соціяльного розвитку, й увірували в союз соціялістичних республик, який у міру розвитку соціяльної революції мав до свого осередку, утвореного на сході Европи, приєднувати щораз нові держави і нові народи. Надії на соціяльну революцію завели. Російські комуністи в своїй більшості дуже швидко перебудували свої концепції і стали під фірмою СССР здійснювати ідеали і завдання російської державности, визначені її попередньою історією та її геополітичним становищем. Цю перебудову російські комуністи могли перевести з тим більшою легкістю, що в їх захопленні утопією соціяльної революції за перших років совітської влади були виразні елементи російського месіянізму. Для них концепція соціяльної революції при провідній ролі Москви була більш або менш свідомим виявом їх російського патріотизму, їх національного почуття. В іншому становищі опинились українські комуністи з крахом надій на світову революцію, з початком відбудови під фірмою СССР російської державности з її традиційними цілями, — вони опинилися без ґрунту, без ідеї, без концепцій. Дуже характеристичне з цього погляду те, що головний і чи не єдиний ідеольог української совітської державности М. Скрипник після довгих і впертих шукань місця для неї в рямцях совітської системи в тих її формах, які вона прибрала в результаті свого розвитку, скінчив самогубством. Та група, яка щиро стояла на позиціях української совітської державности, збанкрутувала. Зафіксування ліквідації УССР в новій конституції вносить у положення на Україні новий елемент виразности й ясности. Совітська влада опинається тут без жадної опори, без жадної соціяльної бази поза адміністративним апаратом і тими колами, існування яких звязане з його перебуванням на Україні. По цілій лінії — під оглядом господарським, національним і політичним — відносини на Україні з заведенням нової конституції стали надзвичайно виразні. Загострення суперечностей між Росією і Україною досягло свого апогею.

Сучасний епізод з установленням совітської влади на Україні за допомогою російської червоної армії, — який для нас, що його переживаємо, виглядає надто затяжним, але який в історії націй все таки лишається епізодом, — не змінив і не в силі змінити тих шляхів, якими йшла і йде історія українського відродження. В умовах української совітської дійсности, наростають і формуються сили, які освідомлюють собі ті суперечности, що існують між Україною і Росією. Вони роблять із фактів цих суперечностей належні висновки і на них базують свою акцію. Сила пробудженого національного почуття, яка у висліді сучасної совітської політики може лише зростати, дає і буде давати свої наслідки. Проблема поділу СССР і відбудови української державности в процесі дальшого розвитку подій на сході Европи знайде свою розвязку.

В. Садовський.

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Оригінальний ювилей.

15-ЛІТТЯ ЄПИСКОПСТВА ПЕРШОГО ПІСЛЯ ДОВГИХ ЛІТ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО АРХИЄПИСКОПА НА ВОЛИНІ ОЛЕКСІЯ (ГРОМАДСЬКОГО).

На день 3. вересня ц. р. припало 15-ліття єпископської хіротонії (висвячення) архимандрита Олексія (в світі Олександра Громадського), настоятеля дерманського монастиря й ректора кремянецької духовної семинарії, з призначенням на луцьку катедру, що 210 років не мала свого єпископа. Вже по 5 місяцях після цього єпископа Олексія покликано кермувати городненською епархією, а по вбивстві митрополита Юрія й виленською. Волинською архиєпископією кермував тоді, одночасно з холмсько-варшавською, митрополит Діонізій.

15. квітня 1924 р. архиєп. Олексій одержав призначення на відновлену, самостійну українську волинську катедру й тижнем пізніше прибув на Волинь, де українське населення вітало його власне як українця-архиєпископа.

З іменем архиєп. Олексія зв'язане не лише відновлення луцької єпископії та самостійної волинської архиєпископії, але теж праця св. Синоду (канцлер) та переведення автокефалії (поїздка разом з митр. Діонізієм) на схід з метою виєднати згоду на автокефалію у східних патріярхів.

Коли додати грунтовні наукові праці з ділянки початків християнства на західніх українських землях та інші, педагогічну працю в гімназії (законоучитель), як куратора (епархіяльний наблюдатель, духовник шкіл холмської і кишинівської епархії), як члена холмської і предсідника кремінецької духовної консисторії, та те, що архиєп. Олексій вийшов з дяківської родини (з Підляшшя), — то треба сказати, що рідко Православна Церква мала „правлячих" архиєпископів з таким всебічним знанням церковного життя та практикою і знанням українського народу різних областей.

Власне життєвий досвід і знання справи очевидно і є джерелом особливої тактики та обережности, при очевидній послідовності, що характеризують діяльність архиєп. Олексія на Волині. Треба зазначити, що ця обережність і в деякій мірі повільність у прямуванні до наміченої мети — відродження й оздоровлення місцевої церкви — викликають деякі нарікання серед горячіших „розмоскопленців" церкви. Але це справа особистого погляду. Проте є об'єктивним фактом, що „русскій дух" на Волині має скрізь і всюди тиху міцну підтримку, а наверх толероване розмословлення церкви на кожному кроці зустрічає різні перешкоди.

В таких умовинах прийшов день 15-ліття єпископства арх. Олексія і, можливо, ці умовини, як і демократичне наставлення та дипльоматичне чуття ювилята раптом надали цій події несподіваного напрямку. Хоча склався спеціяльний ювилейний комітет під патронатом митр. Діонізія і духовенство зібрало гроші на ювилейний дарунок — коштовну панагію та готовилося до урочистости, архиєп. Олексій відмовився від святкування свого ювилею та від принятя панагії, порадив зібрані гроші обернути на утворення стипендії на теольогічному відділі варшавського університету для незаможного студента-волиняка, а сам день свого ювилею провів у візитаційній поїздці по епархії.

І ті, що сподівалися звичайного, казьонного ювилейного свята, приємно розчарувалися.

Не знаємо чи це правда, але кажуть, що архиєп. Олексій сказав одному з близьких людей:

„Не поздоровлення мені складайте, а висловіть співчуття, що на 15-му році єпископства не можу зробити для церкви того, що повинен би і що хотів би зробити".

В кожному разі такий несподіваний зворот ювилейного свята зміцнив популярність архиєп. Олексія та симпатії низшого духовенства за те, що гроші цього духовенства підуть не на зайву прикрасу, а на підтримку одного з тих молодих волиняків, що хочуть учитися.

Відлюн.

Погомоски про зміни в уряді.

Польська преса пише, що демократичні кола роблять заходи, щоби президент Мосьціцький прийняв їх представників на авдієнції. Делегація звязує президентові руки в новій виборчій ординації в пацифікації краю.

Одночасно кружляють погомоски про недалекі зміни в уряді прем. Славой-Складковського. Одні кажуть, що міністром внутрішніх справ буде ген. Кордян-Заморський, який є головним командантом державної поліції, інші запевняють, що ген. Заморський обійме становище віцеміністра внутрішніх справ на місце віцеміністра Пашорковського, який перейде на становище воєводи. Кружляють теж погомоски, що віцеміністром внутрішніх справ буде львівський воєвода Альфред Бінк, який виїхав до Варшави разом з тернопільським воєводою Т. Маліцьким. Кажуть, що уступить теж мін. Понятовський. На його місце прийшов би теперішній віцеміністр військових справ ген. Голуховський, який обстоює негайне переведення парцеляції у східних воєвідствах.

•

Міністр внутрішніх справ призначив повітовим старостою в Любачеві Еразма Стефанюка, дотеперішнього старосту в Кобрині.

Зі Східних Торгів".

„УКРАЇНСЬКИЙ ДОМАШНІЙ ПРОМИСЛ НА ЦЬОГОРІЧНИХ „СХІДНИХ ТОРГАХ".

Секція домашнього промислу при Тві „Сільський Господар" у Львові уладила в цім році виставу домашніх виробів на „Східних Торгах" у Львові в павільоні 3 а під назвою: Домашній промисл.

У виставі беруть участь чотири кооперативи, які належать до Секцій домашнього промислу при Тві „Сільський Господар" у Львові: Українське Народне Мистецтво — Львів, Повітова Торговельна Спілка — Яворів, „Гуцульщина" — Косів і „Гуцульська Різьба" — Косів-Москалівка.

Фронтову частину стійла займає Українське Народне Мистецтво, яке артистично виконаними вишиваками прикрасило головну стіну стійла. Видно там гарно вишиті блюзки, обруси, серветки, ручники, подушки і т. д., а вже найбільше вражіння на кожного глядача робить лялька, прибрана в городенський народній стрій. Не меншу увагу публики звертає представниця Українського Народнього Мистецтва, убрана в народній стрій заліщицький, яка дає цікавим вияснення і бажаючим дещо купити продає гарні вироби.

На лівій стороні стійла кооператива „Гуцульщина" розложила артистично виконані гуцульські вироби, які притягають кожного глядача. Видно там керамічні і різьблені вироби на тлі гуцульських килимів.

По правій стороні стійла помістилась Повітова Торговельна Спілка — Яворів зі своїми яворівськими виробами. Знаходимо там різного роду забавки, кухонні вироби та інші господарські вироби, як сита, решета, кошики і т. п. А дальше кооператива „Гуцульська Різьба" — Косів-Москалівка не гірше, як попередні, прикрасила своє стійло інкрустованими й різьбленими гуцульськими виробами.

Як цілість вистава гарно гармонізує та звертає на себе спеціяльну увагу глядачів. Зацікавлені інформуються про походження товарів, інші знову закуповують гарні памятькові річи. Але не бракує також таких, що побачивши українські написи, навіть не збліжаються до стійла, або, зблизившись, переходять з насмішкою, не беручи до рук подаваної їм реклями.

В. К.

В Тернопільщині арештували 39-ох людовців.

ДАЛЬШІ АРЕШТУВАННЯ ЛЮДОВЦІВ В ЯРОСЛАВЩИНІ.

ПАТ повідомляє: Внаслідок ліквідаційного страйку на терені тернопільського воєвідства поліція арештувала і відставила до суду 2-ох людовців з бережанського повіту, 7 осіб з копичинецького повіту, 20 з підгаєцького повіту і 10 з бучацького повіту. І так у бучацькому повіті поліція арештувала голову повітової управи „Стронництва Людового" П. Ожеховського, секретаря Казимира Островського та членів управи: М. Сову і Ст. Кордика. **Арештованим членам управи та багатьом іншим діячам людовців закидають напад на станицю поліції, знищення повітового авта, знищення жидівських крамниць, протидержавну діяльність і недозволену агітацію**

ЯРОСЛАВ, 10. 9. ПАТ. Вчора арештували Я. Каспшака з Павлосева, другого заступника голови повітової управи „Стронництва Людового", який кермував страйковою акцією в повіті по арештуванні Віктора Єдлінського. Каспшак скривався дотепер і щойно вчора заголосився добровільно до прокуратора, який урядує в Ярославі. Недавно поліція арештувала теж Яна Муца, голову кола „Стр. Людового" в Дунковичах, організатора страйкової акції в околицях Радимна і в яворівському повіті.

—o—

Окружне Сокольське Свято в Перемишлі.

В неділю 5. вересня перевела перемиська сокільська округа передбачений програмою діяльности окружний руханковий попис. Участь у цім пописі взяли сокільські гнізда з Хирова, Черниева, Коровник, Перекопаної, Трійчиць, Дуньковичок, Гнаткович, Дрогоєва, Манкович, Стібенця, Тисової, Негрибки і Мацькович. До вправ вільноруч стануло 131 побратимів, 138 посестер і 25 учасників. Вправи, призначені на Краєвий Сокільський Здвиг у 1938. р., виконали всі три групи вправляючих бездоганно. Ефект був би ще більший, якщо музика грала би певніше.

Організація попису дбайлива. Публики — як на розмірно далі ще мале зацікавлення тіловиховними справами — доволі, бо понад 1000 осіб. По поведенні публики легко було догадатися, що програма викликує немале зацікавлення, бо сокільська організація у нас від літ руханкових пописів не уладжувала. Дбайлива підготова та виконання вправ доказували, що в сокільській організації гуртується найінтеліґентніший елемент нашої сільської молоді. Жінки виказували повне опанування вправ, при чому впадала в очі мягкість виконуваних рухів, не зважаючи на тяжкі фізичні заняття. Окремий виступ гнізда з Коровник був милою несподіванкою. Група руховиків цього гнізда уставила поправно кілька веж та виконала кілька ефектових вправ на скрині.

Приписаний вступний церемоніял перевів іменем Сокола-Батька заст. голови О. Карпінський та О. Козачок у заступстві начальника вправ; іменем перемиської округи м-р Навроцький, місцевий адвокат, дир. Сенечко і п. Зацінський, як місцеві організатори цієї імпрези. Зокрема м-р Навроцький у добре обдуманій промові представив часи панування князя Осьмомисла, якому присвячено цей руханковий показ.

БЛЬОКАДА КИТАЮ І ДИПЛЬОМАТИЧНІ УСКЛАДНЕННЯ.

З огляду на те, що Японія поширила блькаду на ціле китайське побережжа, британський уряд виїс протест, покликуючися на міжнародне право. Внаслідок британської інтервенції Японія вилучила пристань Сінтсінтао з блькованої смуги. У британських колах сподіються, що блькада обніматиме тільки китайські пароплави.

Японські воєнні кораблі затримали вчора між Гонконгом і Пакгої китайський митний пароплав.

—o—

Кнут Гамсун:

ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ

Повість, стор. 152 + 18 стор. передмови.
Переклад Івана Ставничого. З передмовою М. Рудницького. Ціна 2·50 зол., порто 25 сот.
Історія бурлаки — написана одним із найбільших сучасних повістярів — великим психольогом та майстром слова, автором „Голоду", „Пана" та „Вікторії", лавреатом Нобеля"

КИТАЙЦІ БОРОНЯТЬСЯ.

На відтинку Янтсену японці стрінули дуже поважний опір китайських військ. Китайська агенція подає, що китайські мисливські літаки відбили нині рано налет 5-ох японських бомбометів, що під осльоною 4-ох мисливських літаків намагалися збомбардувати Квантун. 2 японські бомбомети зістріляно.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Спомин вязня Таверу.

Гвардійського старшину Нормана Бейлі-Стюарта военний суд засудив на 5 років вязниці в Тавері за видачу военних тайн державі. Засуджений відсидів свою кару і два місяці тому вийшов уже на волю. Бейлі Стюарт жив короткий час у своїх батьків на провінції. Тепер покинув Англію так, що його місце побуту невідоме навіть для найближчих приятелів.

Процес Бейлі Стюарта викликав свого часу велику сензацію. До справи була причасна молода і гарна дівчина, мабуть німка, яка писала до нього листи і прислала йому кілька десятків фунтів поштою. Сам Бейлі Стюарт був передтим у Німеччині. На цих фактах збудовано акт обвинувачення, але розправа не виказала вини підсудного. Бейлі Стюарт заперечив вину, але военний суд таки засудив його на 5 років вязниці.

З початком вересня ц. р. „Дейлі Експрес" почав друкувати автобіографію Нормана Бейлі Стюарта. Вязень Таверу вияснює чому, „освідомляв" німецький ґенеральний штаб. Бейлі Стюарта призначив батько, сам старшина, до військової служби. Вже у військовій школі ставився прихильно до Німеччини, з якою повелися жорстоко і несправедливо, накинувши ій версайський договір. Підчас поїздки до Полудневої Африки він залюбився в одній німкині і це ще більше звязало його з Німеччиною. Вернувшись до Льондону Стюарт звернувся до німецького консуля з пропозицією своїх послуг, але не дістав відповіді. Тоді рішився виїхати до Німеччини і переговорювати на місці з військовими. На цьому кінчиться перша частина його споминів.

—o—

80-ліття морського телєграфу.

Дня 5. вересня ц. р. минуло 80 років від хвилини, коли закінчено закладати головний трансатлянтійський кабель, що обеднує Злучені Держави з Великою Британією. Заложення кабля коштувало дуже багато грошей і тяжко було його перевести. Це завдання виконували два найбільші военні кораблі: англійський „Агамемнон" та американський „Ніягара", з яких перший плив з Ірляндії, другий з Нової Фунляндії, щоб получити оба континенти постійним підморським каблем. Одначе ця перша спроба не вдалася. Кабель перервався у глибині океану. Чергового року „Атлянтійська Телеграфічна Компанія", заснована 1856. р., підняла нові спроби, що увінчалися успіхом. У Грініч виконали велитенський кабель, що його навинули і помістили на чердаку спеціяльно збудованої з тією метою фрегати. Підготовою цієї подорожі цікавились найширші верстви населення Европи та Америки. Князь Валії, майбутній король Едвард VII. часто відвідував верстати у Грініч. Щойно в 1856. р. В. Британія збудувала спеціяльний корабель з наймодернішими, як на ті часи, приладами. Цей каблевий корабель „Грейт Істерн" мав виконати дві великі речі: мав заложити новий кабель і витягнути затоплені в 1857 і 1858. р. Знову новий кабель перервався на широкому океані і щойно на другий рік англійська морська техніка могла почванитися повним тріюмфом. Саме закладання кабля було дуже примітивне. Корабель „Грейт Істерн" плив з Ірляндії (полученої вже підморським каблем з Англією), розвивав на своїм чердаку кабель і запускав його на дно.

Пересилка дитини поштою.

До Сан Франціско приїхав залізницею шестилітній хлопчина Артур Кох, який мандрував з Німеччини до Америки як... поштовий пакунок. На плечах його плаща був пришитий більший кусник полотна з написом: „Пані Дж. В. Еліот для Катерини Кох, 5334, Грейт-авеню, Сан Франціско, Злучені Держави".

Мати Артура Коха походила з Гамбургу і виемігрувала минулого року до Америки. Тому, що не знала, чи вдасться їй найти відповідну працю, залишила свого сина під опікою своєї рідні. Недавно написала листа, що заробляє стільки, що може вдержати сина, але не має покищо грошей на заплату його подорожі до Америки. Тоді її свояки пішли до управи німецького корабельного товариства і заявили, що хочуть вислати хлопчиська... поштою до Америки. Розглянувши матеріяльне становище матері, дирекція товариства згодилася на це, тимбільше, що поштові постанови передбачують посилки живини поштовими пакетами, себто не забороняють посилки поштою дітей.

Хлопчина Артур Кох переїхав море з Гамбургу до Нюйорку у поштовім відділі, де він теж їв і спав.

Хлопчина був сензацією для всіх пасажирів корабля. Пасажири фотографували його навипередки і випрошували в нього автографи. У Нюйорку перевезли його поштовим автомобілем у пристані на залізничу стацію і передали до поштового вагону, яким він переїхав цілі Злучені Держави зі сходу на захід. В Сан Франціско вже ждала на сина затрівожена мати. Хлопчина заявив, що був би зовсім вдоволений дорогою, якби „так дуже ним не цікавилися".

В обіймах ледів.

Гренляндська полярна експедиція у складі данського корабля „Густав Гольм", двох норвеських кораблів „Весле Карі" і „Поляр Берн", опинилася в дуже скрутному становищі. Всі три кораблі замерзли серед криг. „Густав Гольм" — це міцний деревляний корабель, спеціяльно збудований для полярної плавби. Тепер небезпека така, що пасажири рішили покинути корабель і на совгах та сінчатах зі собаками дістатися до материка. З корабля винесли вже все приладдя і харчі. Лиш деякі пасажири зелишилися на леді сподіваючись, що „Густав Гольм" видержить натиск ледів і весною продовжуватиме свою подорож.

Оба норвеські кораблі у дещо кращій ситуації. Вони ще мають свобідний вихід на північ. Хоч плавба останньою порою получена з риском, але з північної частини океану можна дістатися до берегів Гренляндії. На чердаку „Густава Гольма" находиться кількох учених, між ними німецький учений проф. Рейзінгер. Учені задумують перезимувати на березі Скоресбізендфйорда, де переведуть наукові досвіди.

—o—

Прокажений шукає свободи.

25. червня ц. р. паріська поліція арештувала невідомого, що назвав себе Альбертом Лянгером. Стверднли, що це каторжник Леон Буше, якого засудив у 1913. р. суд присяглих департаменту Сени на 10 років каторжних робіт у Гваяні. Буше відслужив свою кару і адміністрація каторги виставила йому якнайкраще свідоцтво. Його призначили на санітара до шпиталю на острові Рояль і там доглядаючи недужих він заразився проказою. Коли його звільнили, він, згідно зі законом повинен був ще залишитися якийсь час у Гваяні, але не найшовши роботи втік до Франції і в Парижі служив у ріжних аптиках. Всі його шефи дали йому якнайкращі свідоцтва, як працьовитому та чесному співробітникові. Перед судом він мусів відповідати за волокитство і за фальшиві документи. Суд узявши на увагу його зразкову поведінку на службі та його недугу, звільнив його від кари. Тепер його адвокат вніс прохання, щоб звільнили його від служби, яку мав доповнити як каторжник. Та найцікавіше в усьому тому те, що серед парижан жив собі чоловік із проказою і не лікувався.

Кооп. „БАЗАР" у Львові

вул. Руська ч. 3

продає для шкільної молоді:

білля, панчішки, скарпетки, рукавички, краватки, шалики, тощо

в найкращій якости по низьких цінах.

Великий вибір найновіших зразків жіночої і мужеської галянтерії. Власна робітня білля.

ТАКИХ КЛІЄНТІВ НЕБАГАТО.

Десять днів тому приступив до льондонського шофера таксівки Джемса Скотта новозеляндець Ренсимен і спитав його, чи він не згодиться на довшу їду з ним. „Моя дружина — говорив новозеляндець — шотляндка і вже 40 років не бачила рідного краю. Ми приїхали до Англії з Нової Зеляндії і хочемо поїхати до північної Шотляндії, звідкіля вернутися назад до Льондону. Я буду вам платити згідно з рахунком".

Шофер згодився і другого дня вранці заїхав перед готель, де жили подруги Ренсимен. Він виїхав з пасажирами в дорогу. Таксівка переїхала вже 3.000 км. При кінці кожного дня Ренсимен виплачує точно йому гроші згідно з рахунком.

—o—

ОСЕЛЯ З ЛЕДНЯКОВОЇ ЕПОХИ.

При археольогічних розкопах над берегом Дону біля села Костенки відкрили хату ледняковой епохи. Це обширна землянка з останками предметів з кости і кременя. На основі знаходів спеціялісти кажуть, що перед 30—35.000 років до нашої ери жили там люди. Дотепер у Росії не найшли ще ніде таких деревляних осель. До села Костенки виїзджають спеціяльні прогульки визначних археольогів. Дальші розкопи вияснять розміри осель людини з ледняковой епохи і відкриють предмети, подібні до тих, що їх найшли 80 років тому французькі археольоги, відкривши таку оселю у Франції.

—o—

ШУКАЮТЬ НОВОГО НЕЛЬСОНА.

Для нинішніх англійських настроїв дуже характеристичний напис крейдою, що появився на будинку „Льойда". „Нам потрібний новий Нельсон". Напади в останньому часі на кораблі на Середземному Морі дуже хвилюють прилюдну англійську опінію. Не слід забувати, що у свободі мореплавства і долі кораблів зацікавлені широкі верстви населення, бо акції корабельних товариств закуповує дуже багато бідних англійців. Пригадують, що коли за Наполеона французькі корсарі почали загрожувати британській торговлі, затоплювали кораблі і грозили блькадою В. Британії, Льойд, власник каварні в Льондоні ,де сходилися судді, маклери і т. п., запропонував Нельсонові підтримку. В колах „Льойда" говорять, що і тепер повинна вийти ініціятива з кол, зближених до „Льойду". Це приневолить уряд зрозуміти, що терпець англійської прилюдної опінії вірвався.

—o—

НА ЗРАЗОК МІЛІОНЕРІВ БЕЗ СОТИКА ПРИ ДУШІ.

Бельгієць Еміль Морен та його подруга Катря Роже розвязали собі просто справу дорожнечі і жили два місяці мов міліонери, хоч не мали ні сотика при душі. Обоє приїхали до Парижа і зупинилися в дорогому готелі недалеко Опери. Морен підписав договір з власником готелю у справі найму помешкання на один місяць.

У міжчасі Морен і Роже замовляли собі самі дорогі обіди, вибирали старі вина і нічого собі не відмовляли. Минуло дві неділі. Коли власник предложив рахунок на 10.000 фр. — сума невелика на такий готель, де спинився Морен і Роже — пара щезла. Одначе з Парижа не виїздила. З готелю на площі Опери бельгієць та його любка перейшли до готелю на вул. Шосе д'Антен. За десять днів повторилася та сама історія, що в готелю на пл. Опери і парочка шмигнула до третього готелю дуже недалеко, бо в тій самій дільниці біля стації Сен-Лязар.

У Парижі готелів тьма тьменна і Морен та Роже булиб вели мабуть довго таке життя, якби припадково не стрінув їх на Більших Бульварах один з пошкодованих власників. Обоїх арештувала поліція і передала до суду.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа", що має за собою 55 літ істнування. Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

Перед посвяченням основ нової церкви у Львові.

ЯК ПРИЙШЛО ДО БУДОВИ ЦЕРКВИ СВ. ІВА НА БОГОСЛОВА ПРИ ВУЛ. ПОТОЦЬКОГО

Думка здвигнути церкву на Вулецькім Передмісті біля монастиря СС. Василіянок при вул. Потоцького 95. зродилася таки в самім монастирі. Вже від літ горнулося довколичне населення, зокрема родичі дітей василіянських шкіл, до шкільної молитовниці на Служби Божі та інші богослуження з огляду на значне віддалення парохіяльної церкви св. Юра. Молодь, учительський збір та ще й гості зпоза школи ніяким чином не могли поміститися в маленькій шкільній каплиці, тому ігуменя монастиря м. Віра Слободян уважала, можна сказати, ціллю свого життя здвигнути при монастирі невеличку церковцю в першу чергу для власних потреб. Деякі підприємчиві сестри вже й підхоплювали думку своєї ігумені та стали вже здавна то ручними роботами то малюванням тканин, що їх продавали, збирати невеличкі суми на будову тої так дуже для них бажаної церковці. Одначе реально думати про будову навіть невеличкої церкви не могли зважаючи, що таке підприємство переходить фінансову спроможність монастиря, до речі: ще й не зовсім без довгів.

ПОТРЕБА ЦЕРКВИ НА ВУЛЬЦІ. — ПЕРШИЙ ПЛЯН

З тими своїми задушевними бажаннями звірювалася мати-ігуменя ріжним приятелям монастиря та шкіл СС. Василіянок, між іншими теж своєму бувш. директорові д-рові М. Чубатому, який бачучи просто катастрофальний брак церков у Львові, радив не зражуватися браком гроша, тільки приготовити тимчасові пляни майбутньої церкви на Вулецькім передмісті, очевидно, вже не малої монастирської церковці для приватного вжитку монастиря, тільки більшої церкви, призначеної і для вжитку монастиря, і для публичного вжитку українців греко-католиків тої частини Львова. Мати-ігуменя радо пристала на такий проект та стала підшукувати архітекта, що створив би тимчасовий рисунок майбутньої церкви, яким можнаб зацікавити загал. За порадою о. мітрата Сліпого вибір упав на спосібного архітекта інж. Романа Грицая, автора гарного проекту розбудови Національного Музею. До кількох тижнів дав арх. Грицай тимчасовий плян задуманого храму; мала це бути трьохбанна церква у стилі українських деревляних церков, така, яку можна було бачити на перших листівках, що їх згодом пустив Комітет будови церкви у розпродаж.

УСТАНОВЧІ ЗБОРИ І ВИБІР КОМІТЕТУ БУДОВИ.

Маючи вже готовий провізоричний плян, постановила мати-ігуменя при співпраці д-ра М. Чубатого скликати нараду громадян м. Львова за окремими запрошеннями до руханкової салі монастирських шкіл. Приготовано сходини ширшого гурта громадян на неділю Мироносиць 8. травня 1932. р. Розіслано понад триста запрошень, на які явилося к. сто осіб; в імени недужого Високопреосв. Митрополита явилися оба єпископи-помічники. На референта запросили ініціятори сходин ред. д-ра Івана Німчука, що й виголосив незвичайно цікавий реферат про пекучу потребу розбудови церков у Львові, виказуючи статистичними даними, як дуже змінилося відношення обох обрядів у Львові на нашу некористь саме з браку церков. Після реферату розвинулася жива дискусія, серед якої зазначувався бадьорий тон присутніх робітників та дрібноміщан.

На закінчення дискусії на внесок д-ра М. Чубатого вибрано 24-членний Комітет будови церкви з о. крил. Юліяном Дзеровичем як головою. На першому засіданні Комітет уконституювався в той спосіб, що заступниками голови вибрано інж. Ю. Мудрака та Іванну Шепаровичеву, секретарем Антона Павенцького, скарбником с. Марію Рутковську. Комітет подівився відразу на 5 комісій праці з власними предсідниками-референтами, а саме на комісію організаційну (предс. п. Григорій Гануляк), фінансову (предс. с. Марія Рутковська), будівельну (предс. інж. Юл. Мудрак), пресової пропаганди (предс. д-р М. Чубатий) та комісію імпрез (предс. о. Ол. Бучацький). Кожна комісія працювала самостійно, продумувала проекти, як найуспішніше збирати фонди та зацікавити загал наміченою будовою церкви. Тільки з важнішими справами, особливо тими, що вимагали тимчасових видатків, приходили референти комісій на повний Комітет, що збирався дуже точно кожного місяця (постійно кожної першої суботи місяця)

ЯК ПРАЦЮВАВ КОМІТЕТ БУДОВИ.

В комітеті під умілим та невтомним проводом о. Дзеровича заведено строгу дисципліну праці. На кожнім засіданні Комітету провірювано, чи всі попередні постанови Комітету переведено в життя та які проекти праці на черговий місяць предкладає кожний предсідник комісії. Почалася жвава збіркова акція готівкових жертв, деклярацій на більші суми, що їх опісля точно стягано, жертв на чеки ПКО, доходів з ріжних імпрез та готових матеріялів на будову. Цілу свою душу у працю Комітету вложив зокрема п. Гр. Гануляк, все готовий до праці, все скромний, дарма, що всі свої сили, труд та досвід безкорисно вкладав у це діло. Сестри Василіянки розвинули у своїм кругі діяння збіркову акцію по відпустах та за посередництвом своїх монастирів у Галичині і поза Галичиною. О. Бучацький підготовляв одну імпрезу за другою, щоб тільки конто Комітету росло. Улаштовування щорічного свяченого та просфори, що стали вже майже традиційними, приносило теж не тільки матеріяльний успіх, але і причинялося до консолідації вулецьких міщан в один гурт, одушевлений однією ідеєю: служби ріднй Церкві та народові. Постійний успіх тих імпрез — це вже заслуга пань Комітету І. Шепаровичевої, Раковської, Бачинської, Рогожевої та інших, що їх через брак місця годі тут вичислити. Ентузіязм праці одних порівав других та притягав нових людей; слабодухи уступали незамітно, що їх браку ніхто не запримічував. Не диво, що ту скоординовану працю стали цінити й деякі установи, що зі значнішими жертвами поспішили з помічю Комітетові, як ось Центросоюз, що жертвував вагон цементу, Земельний Банк, що зложив жертву 5.000 зол., або монастир оо. Василіян у Лаврові, що віддав до диспозиції Комітету значну кількість будівельного деревного матеріялу.

Призбираний гріш пильнували члени Комітету краще, як своє приватне добро, зокрема в часах, коли загрожувала девалюація та коли заломився доляр; завдяки цьому майно громадське в руках Комітету не понесло майже ніякої страти. Ті сточилі стоси призбираних запасів цегли, ті повні ями гашеного вапна, що роками чекали дозволу на будову, це доказ як доцільно орудувала народнім та церковним добром президія Комітету. Ось і тут секрет, яким чином малий гурт людей потрапив стягнути на будову церкви за той час к. 80.000 зол.

ТЯЖКЕ ЗАВДАННЯ БУДІВЕЛЬНОЇ КОМІСІЇ.

Та преважке завдання мала будівельна комісія; їй припало завдання приготовити подрібні пляни, потрібні до будови церкви та видобути дозвіл на будову у львівськім магістраті. Кілько то ріжних переробок планів треба було зробити! Кілько інтервенцій піднятися! Кілько ріжних побажань будівельного уряду вислухати і з того дещо виконати, за інше торгуватися!

ЖОРЖ РЕЄР.

Дівчина з парасолькою.

Після такої щирої сповіді, вона вилізала на якесь високе деревo, щоб показати мені, як вона нехтує всякими конвенансами, не дбаючи про сукню або перескакувала плоти, хоч як це журило її стару пістунку Марію.

Та наші молодечі розмови попадали часом у ніжніший настрій. Коли ми гралися в піжмурки з іншими дітьми, виходило якось так, що ми завсіди ховалися обидвоє в те саме місце. Я тримав тоді Ренату за руки, прилягав до неї без віддиху і вдихував запах її волосся. Нераз у розгарі такої забави ми мчали як навіжені перед себе через грядки засаджені шпарагами або кущі далекого саду. Ми вміли заховатись у гайку, коли всі інші нас шукали. Я підстелював Ренаті на землі свою хустину, щоб вона не поплямила суконки — це завсіди дратувало її — і ми сідали під якимсь порічковим кущем, над яким нахилялись гиляки старої яблінки. Сонце світило згори, а з боку подував вітрець. Тоді я не знав, чи пахощі довкола мене плили від сухої конюшини, від недалеких грядок полуниць, чи від Ренатового волосся.

Я був би тоді глибоко щасливий, якби я був відчував, що Рената вдоволена таким тихим щастям. Але вона ніколи не була більше понижувата, як саме у хвилинах такого супокою, коли літні спеки і тиша пів відокремлювали нас від решти світу. Тоді вона сповідалась із своїх чудернацьких планів, що розбивали весь мій захисний настрій. Раз вона мала охоту втікати кудись із циганами, що розтаборились недалеко, то знову піддавала думку, щоб побрататися з товариством, яке відвідувало шиночок у Дампієр „Під наколесниками".

Я брав зовсім поважно всі ці її забаганки і хвилювався.

— Ах, який ти дурепа, Альбертинцю! — потішала вона мене. — Чи ти не розумієш, що я кепкую собі з тебе?

IV

При кінці вакацій ми розстались. Тоді, як я приїхав до Парижа, Рената виїжджала до Англії, щоб там покінчити свої студії. Розстаючися ми присягли одне одному, що будемо писати і небавком зустрінемось. За рік я дістав від неї три листи- один по англійськи. Я слабо розумів Шекспірову мову, рішив, що Рената сяомудра і не мав охоти їй відповідати.

Аж чотири роки пізніше я вернувся до Санліс, кілька тижнів після смерти її батька. Я не пізнав своєї колишньої збиточної товаришки, коли побачив поважну дівчину за жалібним серпанком, як вона слухала терпеливо нудних промов моєї тітки.

Рената мала 18 років, а я 17. Але мене — молокососа відділював від дівчини, що стала вже жінкою, вже не один рік. А всеж уважав я її за дурненьку і не вірив у її велику будуччину, коли вона у вільній хвилині, як ми залишились самі спитала:

— Скажи мені, маестро Альберте, чи ти ще й досі любиш ходити босо по траві і лазити по дахах?

Це питання мене здивувало і я відповів картаво:

— Не знаю, Ренато. А ти?

— О, зі мною кінець! Я мушу стати чесноти вою міщанкою.

Більше нічого я від неї не довідався. Вісімнацять місяців пізніше я почув про її шлюб. Ця новина мене не здивувала ані не зворушила. Образ дівчини з парасолькою вже тоді затерся в моїй памяті.

Маєток у Санліс продали. Моя тітка не могла пережити такої катастрофи. Минуло десять років

V.

Кілька тижнів тому, коли я був на вечері в одних приятелів, господині дому звернулася до мене з жертвливою усмішкою:

— Чи ви знаєте, хто буде вашою сусідкою праворуч? Пані Бльомер!

— Не знаю такої.

— Не знаєте Ренати?

Але це імя не сказало мені багато, бо за той час я вже знав інші Ренати.

— Де ваша голова, пане Альберте? Це ж Рената Лямі, ваша товаришка з дитячих літ у Санліс.

Я наче впав із хмар на землю. Очунявши я тважився спитати:

— А звідки ви можете знати, що це моя товаришка з дитячих літ?

— Вона сама оповідала мені про це! Оповідала про забави у саді, про свято води, про ямпіони у стодолі, про проходи на даху, про сованку в гайку... Так, так... вона була захоплена вами... але ви були вітрогон. Це була чудова дівчина. Ось і вона!

Чи я був би пізнав Ренату, якби мене не були попередили, що вона прийде сюди? Напевне пізнав би по її теплих очах і глузливій усмішці. Але час перемінив худощаву дівчину в жінку 30-літню з заокругленими лініями пліч. Хоч обличча її не мало таких самих виразних рис, проте від нього йшов якийсь примхуватий чар той самий, що полонив мене від першого дня знайомости з нею.

— Маестро Альберте! ах, як ти змарнів. І який сумний стан і взагалі... все, все!

За нею йшов якийсь округленький бльондин.

Прийшла вимога основно переробити первісний проект, і знов довгі конференції з архітектами, знавцями мистецтва, аж доки не видонився новий проект, зовсім неподібний до первісного, зате майже ідентичний з нинішнім пляном будови. Вже здавалося, що всі бажання будівельного уряду сповнені, аж по трьох роках заходів приходить несподівано на Комітет болючий удар — міський уряд прохання про дозвіл на будову та справлені вже пляни відкинув. Вже й зневіра стала закрадатися декому у душу, аж рекурс до воєвідства вирішив справу в нашу користь. Пляни знову вернулись до ратуша, і знов нові поправки, нові доповнення та вимога зрезигнувати з проєктованої салі у підземеллі, що була призначена на поміщення церковно-національних організацій Вульки. По повних чотирьох роках ми врешті дістали так довго очікуваний дозвіл на будову храму Божого.

ЗАВЯЗОК НОВОЇ ПАРОХІЇ.

Та рівночасно вже у першому році праці Комітету твориться під його опікою завязок нової парохії коло молитовниці, що її СС. Василіянки безкорисно що неділі відступали для вжитку вірних Вулецької округи. Душпастирство обняв голова Комітету о. крил. Дзерович, помагав йому о. Бучацький. Вже й повстав завязок парохіяльного комітету з невтомним міщанином Данилом Божемським, головою читальні на Вульці — дяком та старшим братом в одній особі при новій душпастирській станиці. Це сірий громадянин з народу, що своєю ревністю та завзятістю так дуже нагадує нам старі типи львівської Руси зперед чотирьох соток літ. Щонедільні богослуження в останніх пятьох роках при постійно більшаючій фреквенції — це найвимовніший і найбільш переконливий доказ на на те, що величезна парохія при архикатедральнім храмі св. Юра вже рішуче не всилі обслуговувати своїх периферій та що її поділ принаймен ше на три душпастирські станиці став давно постулятом самого життя, якщо вірні грекокатолицької Церкви не мають дальше розгублюватися.

Може колись друковане звідомлення своїми цифровими даними кине ясніший сніп світла на працю незгаданих тут членів Комітету та на жертвенність сотень незнаних людей з одного, як і на байдужість для справи нашої церковно-національної відбудови від самих основ теж численних, може й заможних одиниць з другого боку..

Правне упорядкування новоздигненого храму та відношення монастиря СС. Василіянок до новоствореної душпастирської станиці в руках Митрополичого Ординаріяту. Тут слід тільки зазначити, що Ігуменат монастиря дає свою цілковиту згоду на те, щоб нова церква св. Івана Богослова стала для теперішнього українського Львова тим, чим була її попередниця зперед трьох соток літ.

Боротьба за Бога, батьківщину, честь, свободу.

ПРОМОВА МІН. ГЕБЕЛЬСА У НІРНБЕРГУ.

Вчора пополудні й вечором ішли дальші наради конгресу нац.-соц. партії; день закінчився дефілядою „політичних керманичів" перед Гітлером. Гебельс виголосив велику промову про Еспанію і большевизм, у якій навів яскраві факти й цифрові дані про панування большевизму в Еспанії. Він схарактеризував ролю та грізне значіння еспанської проблеми і висловив жаль, що інші нації не виказують належного зрозуміння для факту, що в Еспанії воює тепер „міжнародній жидівський фронт знищення". Комінтерн уже від років підготовляв збройне повстання комуністів у Еспанії; тим плянам перешкодив в останній хвилині патріотичний відрух ген. Франка. Москва заєдно намагається використати еспанський конфлікт для своїх міжнародніх цілей, а одночасно дає еспанським большевикам військову поміч; деякі демократичні держави чомусь толерують це. Виглядає, що світ заплющив очі на цю виразну спробу Комінтерну зробити з Еспанії досвідне поле комуністичної революції на цілий світ; війна в Еспанії — це генеральна проба такої революції. Бємо на алярм — казав мін. Гебельс дальше — закликаємо Европу до зрозуміння й чину. Ще не запізно. В 1933. р. Німеччина здержала смертельний удар зі Сходу проти Европи, ставши на бій з ворогом світу; Німеччина колись остаточно здавить цього ворога. Врятував її Гітлер вождь і коли за 500 років хтось писатиме історію, його імя заясніє серед імен великих людей Заходу, бо він врятував Европу перед червоним заливом. Гебельс закликає інші нації, щоб зробили те саме. В Німеччині націонал-соціялізм змобілізував оборонні сили, а подібні сили є в руху на цілому світі. Ще не все стрячене, ще все можна виграти. В багатьох державах ця боротьба вже наявно почалася; Німеччина горда, що вона стоїть на чолі цього оборонного фронту. Почалася боротьба за батьківщину, свободу, честь, Бога, родину, дитину, жінку, школу, виховання, лад, мораль, культуру й цивілізацію, за наше життя й насущний хліб, за найсвятіші добра Европи. Німеччина вже перемогла в цій борні.

— Ага! дозволь представити собі мого чоловіка: Жан Бльомер.

— З фірми Бльомер, Ворфільдс і Спілка — додав він стискаючи мені руку по американськи.

Усміхнувся якось механічно і сказав:

— Рената оповідала мені багато про вас. Санліс. Хованка. Гайок. Прегарні місця. Ну, я йду, бовтеся самі...

Як тільки відійшов, Рената каже до мене:

— Правда, який він приємний?

Я потвердив дуже слабо. Її чоловік мені не подобався.

Підчас обіду ми згадували Санліс. Поправді більше говорила Рената. В її спогадах давні сцени так перетворювалися, що я ледви пізнавав їх. Я не пізнавав теж знайомих осіб, які вона мені пригадувала. Коли я так слухав її, то виходило, що я був тоді страшенне сміливий хлопчище, а вона наївненька гусочка. Коли я доповнював деякі неточні риси подій, вона була дуже здивована. Але вкінці ми дійшли до згоди і нам було трохи ніяково від почування, як ми дуже змінилися за той довгий час.

— Якто Ренато! нема вже у вас бажання мандрувати, зазнавати пригод? Нема охоти протиставитися всім довкола, робити все навсупереки, гіршити інших?

— Маестро Альберте, чи ви забуваєте, що маєте перед собою голову родини, маму?

— Чи ви маєте діти?

— Так, дві дорослі доньки, які ростуть собі в Турені, на селі. Але чому ти говориш мені „ви", Альберте? Чи ти став дорослий на те, щоб зробитися зовсім нецікавим старшим добродієм?

Це було ясне та рішуче. В цьому останньому реченні я пізнав свою давню Ренату з Санліс і зараз почував себе у ролі блазна поруч циркової акробатки, якою вона була у тих часах для мене.

(Далі буде).

КНИЖКИ — це найдешевша розвага в часі довгих осінніх і зимових вечорів!

Випозичальня книжок

при УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ та АНТИКВАРНІ У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУТОВСЬКОГО ч. 22.

поручає літературні твори в українській, полоньській, російській і німецькій мові. — Книгозбірня доповнюється постійно новинами! — Всі шкільні лектури на складі.

Місячний абонамент 1 зол.

Випозичальня відчинена від 9 год. рано до 7 год. веч. без перерви

1543

ПЕРЕМОГА ВАН ЗЕЛЯНДА У СЕНАТІ.

Бельгійський сенат ухвалив 121 голосами проти 6-ох (17 не голосувало) вотум довіря для уряду Ван Зелянда.

ШПИГУНСЬКА АФЕРА У ФРАНЦІЇ.

Вчора викрили у Франції шпигунську аферу, яка щораз то більше поширюється; арештовано дві дальші особи, треба сподіватись дальших арештувань.

РИМ ІГНОРУЄ СОВІТСЬКУ НОТУ.

Італійський уряд не дасть відповіди на другу совітську ноту, яку дістало в середу італійське міністерство закордонних справ. Як відомо, ця друга нота повторює совітські обвинувачення під адресою Італії, а саме, що італійці сторпедували совітські кораблі на Середземному Морі та домагається відшкодування і кари для винуватих. Італійські політичні кола впевняють, що якби совітський уряд надіслав дальші ноти в цій справі, то всі вони залишаться без відповіди.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **Комунікат Нар. Організації.** Взиваємо всіх наших Вп. Членів (-ок) взяти участь у посвяченні будови церкви св. Івана Богослова при монастирі СС. Василіянок при вул. Потоцького ч. 95 у Львові дня 12. вересня ц. р. Посвячення, попереджене Сл. Божою, відбудеться в год. 13. пополудні. — **Президія Народньої Організації Українців м. Львова.**

— **Вистави Українського Народнього Театру ім. М. Садовського у Львові.** Повідомляють нас, що перед відїздом на Лемківщину загостить до Львова на кілька днів Український Народній Театр ім. М. Садовського. Вистави будуть відбуватись у салі Жидівського Театру при вул. Ягайлонській. Репертуар театру — історично-побутовий. Як перша вистава піде 1. X. ц. р. народня песа Суходольського „Хмара". Білети скоріше можна набувати в Союзнім Базарі при вул. Руській.

— **У львівській Опері** в понеділок 13. („Кармен") і в середу 15. („Фавст") диригує А. Рудницький. В обох операх співає феноменальний румунський тенор Діну Бадеску. Його партнерами в „Кармен" будуть: Вєнда Вермінська (загол. роля) і Зенон Дольницький (тореадор), у „Фавсті" Марія Фіоренце (Маргарита) і Роман Врага (Мефісто).

— **Зудар льокомотиви з автобусом.** У Стажицах на передмістю Томашева Мазовецького наїхала льокомотива на вантажний автобус з товарами Ф. Кіндермана з Ченстохови. Льокомотива розбила автобус, тяжко зранила помічника шофера Ф. Кураса, який їхав на верху автобуса. Його перевезли до шпиталю і негайно ампутували йому ногу. Шофер врятувався. Поліція арештувала дорожника Стефана Гембалу.

— **Страшна смерть дітей.** У Дембиці діти селянина Я. Барща 5-літній Чеслав і 3-літній Адам залишилися без опіки і викликали пожежу будинку. Між згарищами спаленого будинку найшли звуглені тіла нещасливих дітей.

— **Трагедія у Бруховичах.** Минулого четверга пополудні пішла жінка різника Михайла Пенкалі зі своїм братом Григором Поліщуком та сусідом до шинку Штамера в Борках Домініканських. Вечором підхмелене товариство вертаючись до дому, стрінуло різника Пенкалю, який почав докоряти своїй жінці, що має любчика. На цьому тлі дійшло до суперечки, підчас якої Пенкалю побили. Озлоблений Пенкаля побіг до дому, вхопив великий ніж і тяжко зранив свого шварґа Поліщука, який за годину помер. Вбивника арештували.

— **Львівська хроніка.** В пятницю рано кинулася з третього поверху при вул. Гетьманській ч. 3 25-літня учителька Ева Френкель з Підгаєць і тяжко потовклася. В тяжкому стані відвезли її до шпиталю. Причиною намаганого самогубства сильний нервовий розстрій з того приводу, що її батько вдруге оженився дуже швидко по смерти жінки. — Недалеко головного двірця у Львові льокомотива переїхала 24-літнього робітника Т. Подлесевича з Левандівки. Нещасливий робітник помер.

— **Здичавілі діти.** Перед двома тижнями знайшли застріленого власника дібр М. Чеховича-Міхаловського в його помешканні під Свенцянами. Виявилось, що Чеховича застрілив робітник Павло Глюк з мисливської стрільби за намовою сина вбитого землевласника Ярослава та його доньки Евгенії. Обоє приреклн вбивникові нагороду 400 зол. і виплатили на завдаток 120 зол. Донька уможливила навіть вбивникові вхід до спальні свого батька, де Глюк теж його застрілив. По вбивстві діти загарбали 3.000 зол., що їх дістав убитий батько за проданий ліс. Здичавілих дітей та вбивника арештувала поліція.

— **Велитенський стадіон у Нірнбергу.** Минулого четверга у присутности канц. Гітлера положили вугольний камінь під будову нового велитенського німецького стадіону в Нірнбергу. При цій нагоді шеф С. А. Люце виголосив велику промову кажучи, що німецька армія програла у світовій війні тому, що німці не мали сильних характерів. Нова Німеччина не може допустити до подібної трагедії і тому мусить виховати молодь зі сильними характерами. З цією метою будують новий стадіон на приказ канц. Гітлера.

— **Молоденький король не має грошей.** Молоденький 14-літній король Югославії Петро II., який перед кількома днями святкував роковини своїх уродин, жалувався нераз перед своїми товаришами, що за мало має грошей на свої дрібні видатки. Тому звернувся до своєї матері ко-

ролевої Марії з проханням, щоби дозволила йому н'вчитися якогось ремесла. Тоді молодий король зможе заробляти і матиме власні гроші на свої дрібні видатки. Королева згодилася на бажання свого сина і доручила уладити столярську робітню в королівській палаті в Білгороді, де молоденький король буде вчитися столярства. Сподіюся — заявив король Петро II. — що столярський майстер навчить мене робити гарні речі з дерева. Їх буду продавати, бо потребую доконче грошей. Молодий король дуже любить свою матір і молодших братів. Недавно застали його в палаті, як він бавився зі своїм молодшим братом Томиславом. Молоденький король почервонівся, кажучи: Не я бавлюся забавками, але мушу забавляти свого братчика Томислава, якого дуже люблю.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні держ. кляс. льотерії впали такі більші виграні: Стала денна виграна 5.000 зол. на ч. 160468. 15.000 зол. на ч. 174411. 10.000 зол. на ч. 39052 160345. 5.000 зол. на ч. 53899 191291. 2.000 зол. на ч. 12046 30730 31397 45663 62550 65180 73055 76564 78577 129649 162186 164116 176159. 1.000 зол. на ч. 9719 10404 16125 16902 18637 25334 34472 38578 42294 54321 58281 62295 79090 80189 80519 84453 84534 106566 112820 114169 117959 123080 124572 125922 128013 130308 130925 135065 137285 144300 165883 172489 177459 177623 181172 181784 188304 194606.

— **Пожежа кооперативи у Перемишлі.** В пивниці дому при вул. 3. Мая ч. 49, вибухла і пізня пожежа. Вогонь повстав від недокурка на землі, де були сліди бензини чи пак нафти, що її в цьому місці переливали з бочок до менших посудин. Підчас пожежі важко попарився управитель кооп. „Надія" Юліян Процик, якого перевезли до шпиталю.

— **Знищення від хмаролому.** Над Перемишлем обірвалася хмара і вода залила багато пивниць навіть у високо положених домах. На Торговиці шосою плила правдива ріка, піз м. глибока. В Ринку вода вирвала каналові крати, дісталася до крамниці і заподіяла великі спустошення. Шкоди від хмаролому дуже великі.

— **Краєва хроніка.** Вантажний самохід переїхав поручника Г. Шрубарського, якому розчерепив голову. Тіло поручника перевезли до Борщева, де відбувся похорон. — По дорозі до Ясениці Росільної пов. Переворськ дійшло до бійки між Л. Фродимою і Ю. Косткою, який йшов з двома товаришами. Ранений Фродима помер від упливу крови. — У Перемишлі напало трьох напасників на пл. Конституції на урядовця фонду праці Г. Якліча, який відстрілюючись зранив одного з напасників у лівий бік. Раненого відвезли до шпиталю. — Дня 26. вересня ц. р. починається процес б. ярославського старости Г. Вонса і товаришів і триватиме майже два тижні.

— **Різні вістки.** Шлюб 18-літнього египетського короля Фарука з молоденькою 16-літньою донькою судді відбудеться 21. жовтня ц. р. — В найблизчих днях слід сподіватися полагодження конфлікту між урядом Югославії і сербською православною церквою у справі конкордату з Ватиканом. — Регент Мадярщини Горті виїхав на відпочинок зі своєю дружиною до північної Італії. — Один з визначних американських лікарів ствердив, що у Злучених Державах зростає нагально число умово хорих. На думку лікаря 61 проц. ліжок американських шпиталів займають умово хорі.

— **Втеча на безлюдні острови.** В останньому часі багаті англійці з поспіхом викуповують безлюдні англійські острівці і платять за них від 1.000 до 20.000 фунтів штерлінгів. Англійські багатії міркують, що найдуть на безлюдних островах безпечне пристановище перед повітряними нападами на випадок вибуху европейської війни. Дотепер багатії закупили 40 таких острівців в околицях побережжа В. Британії.

— **Шпигунська афера у Франції.** В Нансі влада викрила припадково шпигунську аферу. До виявлення афери причинився крадіж 40 франків Петра Шмітбуля в його працедавця. Переведена ревізія виявила, що Шмітбуль та урядничка інтендантури вдержували взаємини з чужою державою і дістали 52.000 франків.

— **5 міліонів ен на олімпіяду.** Японський олімпійський комітет заявив, що не резигнує з організації олімпійських ігрищ у Токіо в 1940 р. з причини воєнної акції. Осудив рішуче виступи в японськім парляменті, щоб занехати організацію олімпіяди. Одночасно міська рада Токіо призначила демонстраційно 5 міл. ен на організацію олімпійських ігрищ у Токіо в 1940 р.

—o—

Оперове стаджіоне.

ВЕРДІ: „ТРУБАДУР". — ПУЧЧІНІ: „БОГЕМА". ВЕРДІ: „АІДА".

Як минулого року, так і тепер львівська опера животіє у формі стаджіоне, себто має кілька вистав місячно тільки півроку. Справа відновн колишньої доброї „оперової" традиції у Львові у формі, єдино гідній такого великого міста і самого оперового мистецтва: постійного, цілорічного сезону, з репертуаровим пляном, з постійною трупою, з реорганізованою орхестрою й хором, ця справа не рушиться з місця, поки нею не займуться найвищі кола у Варшаві. А що на це не заноситься, бо у Варшаві є багато інших справ поза музичними, то не лише оперова, але й ціла музична культура запала нижче всякого рівня у цілій Польщі. Ну, а очевидно і у Львові... Оперові вистави енергійно зорганізовані Р. Врагою, дають бодай можливість час до часу послухати добрих співаків, як це напр. мали ми нагоду цього тижня. В операх „Трубадур", „Богема" та „Аіда" виступив румунський тенор **Діну Бадеску**, що залишив по собі якнайкращі враження з минулого року. Тепер він їх зовсім потвердив: це „справжній" тенор, такий, якого у Львові ми не чули від довгих, довгих літ. Під його адресою можна висказати всякі суперлятиви, як блискучий голос, музикальність, акторське вироблення та ідеальний зверхній вигляд. На його дальші виступи — у „Кармені" і „Фавсті" — можна чекати зі щирою цікавістю. Побіч нього цілком рівнорядним був баритон **Ю. Чапліцький**, до якого без застереження відноситься і все захоплення висловлене про Бадеску. Чапліцький це також один із цих рідких „справжніх" співаків, себто таких, які у високій мірі наділені всіми згаданими прикметами, характеристичними для поняття „справжнього" співака. **Роман Врага** (комік у „Богемі" і жрець у „Аіді") відомий уже у Львові з тих креацій, які в його виконанні є наскрізь мистецькі з вокального і сценічно-акторського погляду. **Зенон Дольницький** (у „Трубадурі") заслужив на велике признання; в ролі графа де Люни він виглядав і почував себе знаменито. Про **Івана Романовського** писали ми часто: це один із тих співаків, на яких „тримається" кожна оперова вистава.

Із гарного полу — побіч **Ванди Вермінської** (Леонора і Аіда), яка, головно з акторської сторони, могла інколи викликувати неабияке враження — почули ми вперше в ролі Мімі **Марію Фіоренца.** Це дуже симпатична, музикальна, талановита артистка та співачка, у якої можна було м. ін. відкрити рідку в більшости співаків прикмету: вона розуміє значіння довгого віддиху для музикальної фрази, наслідком чого співає власне цілими фразами, а не лише кусочками. Знаменито вивязалася з трудної партії Азуцени **Стефанія Гінглєріва**; своїм співом і грою вона дала доказ своєї здатности на такі характеристичні великі партії. В „Аіді" виступила дуже вдало в ролі жрекині **Ольга Лепкова.** Після II минулорічного оперового дебюту вона вдруге на великій оперовій сцені; хотілось би цю артистку з поважними голосовими даними побачити та почути у більшій і більш відповідальній партії.

Завдяки режисерії **Улуханова** і його хистові за всім слідкувати на сцені, все „трималося купи". Беручи на увагу обставини праці — рідкі оперові вистави це вже дуже багато!

Диригував усіми операми **Юзеф Лєрер**; його нервам і рутині завдячують потрохи всі учасники опери успіх, який вони мали.

ант. руд.

—o—

З театру.

Театр „Ріжнородностей": „Фройда теорія снів", комелія на 3 дії А. Цвойдзінського.

Драматург закінчив читати свою песу знайомій артистці з думкою про те, що вона повинна б у ній грати головну ролю. Артистці роля не подобається, вона не розуміє провідної думки песи і тоді автор починає їй вияснювати, яку велику силу мають несвідомі спонуки та інстинкти в нашому духовому житті. Під впливом свіжої лектури Фройда, він починає для прикладу аналізувати останній сон артистки і доказує їй, що її психічний стан у загрожливому стані. Дівчина мала саме зустрітися із своїм нареченим і на смерть забула про цю зустріч; для психоаналізи такі „дрібниці" мають першорядне значіння.

Викладач психоаналітичної теорії, хоч новик, так захопився пережиганнями своєї знайомої, що передав їй самій свою цікавість. Ми стежимо за їх діяльогом з неменшим напруженням. Забуваємо, що їх тільки двоє, — телефон заступає ще дві особи втягнені в цю акцію і цього досить. Якби на афішах не було дівних осіб, глядач увесь час чекав би на появу дальших дівних осіб і... ні разу не жалував би, що вони не являються.

Написати песу на три дії з двома особами — чи не найважче драматична форма. Комедія Цвойдзінського може бути зразком цієї форми. Мюссе, Меріме і сучасні французькі драматурги дали неодин такий зразок на одну дію, — діяльогом на три дії рідко мали тривкий успіх. Песа Цвойдзінського має запевнене місце в репертуарі чужих театрів, завдяки оригінальності підходу до теми та своїй легкости, при певній повазі проблеми. Вложити дещо з Фройдової психоаналізи без пеланства, ясно і приступно не зависіди може навіть той, хто заглибив її основно.

Ясно, що не можна уявити собі такої песи без співучасти першорядних, конгеніяльних артистів. Марії Машинський та Яніна Ромнічна, що приїхали на гостинні виступи з Варшави, дають нам дует повний мистецької насолоди. Хвилинами слухаючи Машинського забуваємо, що маємо перед собою сцену та артистів: здається, що сидимо в кабінеті поруч нього. „Фройда теорія снів" — річ для вибагливої публики, високого інтелектуального та літературного рівня.

м. р.

НОВА КНИЖКА!

БОГДАН ЛЕПКИЙ

ТРИ ПОРТРЕТИ

Франко — Стефаник — Орлан.

Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.

Ці спомини нашого відомого письменника прочитає кожний так, якби читав найцікавішу повість.

Можна дістати у всіх українських книгарнях.

Дописи.

САМБІРЩИНА.

Анкета філії „С. Г." відбулася 30. м. м. Взяло в ній участь повищ пятьдесять представників кружків і кооператив. Наради відкрив голова філії проф. Филипчак, організаційний реферат виголосив м-р Іван Кульчицький. В повіті істнує 57 кружків „С. Г.", а того є 7 зовсім неділальних. При кружках істнують різні секції, одначе кружки не виконують своїх обовязків супроти надбудов і не платять вкладок. Філія удержує урядовця, агронома і ветеринара. Опісля агроном говорив про свою агротехнічну працю. В дискусії забирали голос пп. Яремко з Викот, Чижович з Лютовиськ, Кульчицький з Бикова, п-ні Хомишова з Самбора й о. Петик з Вишкович.

ТЕРНОПІЛЬ.

„Далой грамотних!" Осередком запекавленя тернопільських міщан є під цю пору фундація князя Костянтина Острожського, у якій урядує ще від березня 1936 р. тимчасова управа під проводом міського радного і будівничого Андрея Фалендиша, іменована львівським воєводою Бединою Прахмовським за місцевим розвязанні досмертної управи. Згадану фундацію основано ще в 1593 р. і вивиновано її значним майном, що ще сьогодні має 286 моргів орного чорнозему у місті Тернополі. Метою фундації була підмога для збіднілих і окалічілих тернопільських міщан грецької віри, себто для постійних тамошніх українських мешканців. Оригіналу грамоти й оригінальних записок з історії і діяльности цієї фундації за ввесь час аж по 90-і роки мин. століття нема, відомо тільки, що власне усі фундаційні грунти забрали для свого користання місцеві греко-кат. пароси, подібно як це зробили і місцеві польські римо-кат. пароси з грунтами аналогічної польської фундації, які в цілости розпродали. Завдяки заходам старостинського комісара України Ганнешького (звався тоді ще Микитка) і тодішнього бурмистра адвоката д-ра Володимира Лучківського, свідомого і діяльного українця, відновлено в 1884 р. цю фундацію, для якої теперішній статут напрацював д-р Вол. Лучківський, що й став першим головою управи. За його управління побудовано відповідну кам'яницю для приміщення бібліотеки, в якому старі білні і знеможілі міщани й міщанки дістали мешкання, зараз та одне — синій інвалідський відділ. Після смерти д-ра Лучківського довгі літа головою управи був міський асесор адвокат д-р Ста-

вислав Чикалюк, після його смерти почтовий урядовець Пашьо Чубатий як формальний голова, а як фактичний — проф. Ілярій Брикович. Більшість управи (всіх 10 членів) творили міщани, здебільше рільники, посередньо чи безпосередньо зацікавлені в аренді ґрунтів фундації. Членство в управі було досмертне, а щоб колись майно фундації не дісталося знову місцевому парохові, помішено у статуті демонстраційну постанову, що парох не може бути членом управи. Одначе для зазначення, що ця постанова не спрямована проти духовенства, вибрано вже до першої управи місцевого катехита пох. о. Вашика. Досмертність членства в управі виявилася дуже шкідливою для інтересів фундації, бо вітворила вона фамілійну господарку, в якої були дуже невдоволені ті міщани-рільники, яким не пощастило винарендувати хоч пару моргів поля. Вони то бунтувалися проти останньої управи, висилаючи депутації і письма до адміністраційної влади, яка виконувала нагляд над фундацією. Такою владою був давніше краєвий виділ, сьогодні є нею воєвідський уряд у Львові. Про ці заходи міщан міг би неодно сказати довголітній референт цієї справи у краєвому виділі, опісля у воєвідському уряді у Львові, радник д-р Ривюк. Остаточно заходи невдоволених міщан мали свій успіх. Управу розвязано й іменовано тимчасову управу для впорядкування фундаційних справ. До неї покликано тоді і двох українців інтелігентів зпід прапору Польсько-Українського Християнського Обєднання (прибудівка ББ) — нотаріяльного асесора Коблюка й учителя Рачуня, які невдовзі виїхали з Тернополя. На місце учителя Рачуня іменовано додатково ем. управителя складу Народньої Торговлі Миколу Турина і сьогодні в управі нема поза ним ніодного інтелігента. Найбільше пекучою справою є справа зміни статуту і її вже перевела тимчасова управа на своєму засіданні 31. серпня п. р. у цей спосіб, що виключила з управи всіх інтелігентів, як і тих, що не вродилися в Тернополі. Прийнято постанову на внесок міщанина-рільника Володимира Литвина, що членом управи або його заступником (упрева має урядувати пять літ) може бути тільки українець мужчина греко-нат. обряду, рільник, купець або ремісник, що уродився в Тернополі і постійно там мешкає. Проти цієї диковинної постанови заявився тільки один Микола Турин, що й зазначено в протоколі ухвал управи. Виборчий регуляміи має обовязувати такий, як при виборах до міської ради в Тернополі, одначе з тим обмеженням, що право голосування мають тільки греко-католики мужчини, що скінчили 30 літ життя. Так відвдячилися міщани-рільники своїй інтелігенції, якої заходами привернено до життя теперішню фундацію і які безкорисно кермували нею близько пів століття. Проект зміни статуту потребує очевидно затвердження фундаційної влади і треба сумніватися, чи вона згодиться в інтересі самої фундації на пробктовані Вол. Литвином зміни з гаслом „Геть з інтелігенцією!"

ПЕРЕМИШЛЬ.

40 літ важкої праці. В неділю 29. серпня п. р. святкувала читальня „Просвіти" в Пикуличах 40-ліття свого істнування. В год. 10. відправив о. декан Маєцький О. з Медики в асисті місцевого пороха о. декана Войтовича П. Службу Божу. Відповідну високопатріотичну проповідь виголосив о. декан Войтович. Опісля оба отці відправили панахиду за померших членів читальні. З церкви вирушив зібраний нарід на площу коло читальні, де один із найстарших читальників привяв делегатів перемиських установ, під проводом голови Філії „Просвіти" д-ра М. Хробака, старокраїнським звичаєм хлібом і сіллю. Академія почалася просвітянським гимном. Обширний, дбайливо опрацьований нарис історії читальні подав абс. філософії Ст. Микита. За 40 літ читальня „Просвіта" в Пикуличах пройшла справді тернистий шлях. Дня 20. червня 1897. р. відбулися перші загальні збори читальні в громадському домі (де приміщено пізніше читальню), на які прибули майже всі українці Пикуличі та з великою увагою ловили кожне слово д-ра Т. Кормоша і проф. Прийми. З того часу розпочалась у селі жива діяльність. Небавком заложено при читальні крамницю і кредитівку. Корчми (4) пустіли, нарід забрався до праці. Та на жаль, ці гарні відносини довго не тривали. В 1899. р. Матірне Товариство виникнуло зі своїх видань „йор" „йорн" і „ір", а завело фонетичний правопис. Більшість членів читальні „Просвіти" в Пикуличах не хотіла з ним погодитись і покинула читальню „Просвіти", перестала читати видання „Просвіти" і народовецькі часописи та стала зачитуватися у виданнях „общества ім. Качковського". Злочинні впливи капланських агіток показуються скоро. В селі настав роздор. Більшість зірвала з чит. „Просвіти" і завклала кацапську читальню. Чит. „Просвіти" поволі нидіє. Боротьба двох груп, української і кацапської, прибирає щораз гостріші форми і тривав 10 літ; українська група загартовується та поволі кріпшає. В 1910. р. знову відновлено діяльність читальні „Просвіти" та примішено у приватному домі, бо в громадському містилась тоді читальня кацапська. В рік пізніше згорів громадський дім, з якого пожарищ капланська читальня вже більше не двигнулася. Світова війна застановила всяку діяльність. По війні відновлено діяльність читальні та поширено, вибудовано тимчасовий дерев'яний дім, у якому приміщено читальню, споживчу та кредитову кооперативу. Одначе в 1925. р. відносини починають псуватися. Прийшли поворотна хвиля москвофільства, але вже під червоним прапором. Ті, що колись мріяли про обєднання під білим царем, мріють тепер про „визволення працюючих мас" під проводом червоних царів в Кремлю. Большевицько - жидівська агітація знаходить серед національно хитких і слабо вироблених одиниць широких симпатиків. Ці одиниці кільнакратно стараються, згідно з інструкціями Комінтерну, захопити читальню у свої руки — та безуспішно, бо стрічаються зі сильним опором тих, що цей большевицький рай бачили у практиці. Тоді ті большевицько-жидівські наймити рішаються на Каїнів учинок і дня 5. січня 1930. р. нападають з колами на загальні збори читальні. Виділ читальні, щоб не допустити до проливу крови, перервав заг. збори і члени покинули салю. Напасники вибирають свій виділ. Законний виділ звернувся під опіку права і процес виграв. В часом, частинно завдяки читальняній праці, частинно внаслідок політичних подій впливи большевицько-жидівської агітації зовсім зникають. Коли в 1935 р. читальня „Просвіти" враз зі всіми установами села приступила до будови нового дому, не було вже в селі, крім двох багатших господарів, нікого, хто не помагав би при будові дому. Праця при цьому домі обєднала всіх. Посвячення цього дому в дні 30. серпня 1936 р. було символом перемоги національної ідеї над всякими чужинецькими затіями та завершенням тяжкої 40-літньої праці над культурно-освітнім та економічним підпесенням села і над національним відродженням. Дім станув на тому місці, де стояла перша читальня „Просвіти", пізніше капланська. Отже це знак, що ніяка порожа сила не зможе нас усунути з того місця, як ми раз займили. Від Філії „Просвіти", Української Шадниці та О. С. У. К. у Перемишлі промовляв голова Філії д-р М. Хробак, якого слова глибоко врізувались у серця зібраних на академії селян та гостей з Перемишля. Дальше складали привіти: проф. І. Гентарський від Пов. Союзу Кр. „Р. Ш.", п. Сенечко О. від Народнього Дому і П. Н. К. У. Н. Д. О., полк. Красіцький від б. членів УГА, п. М. Чумер від установ Дрогобич. та делегати сіл — Коровники, Германовичі, Циків. Голова читальні В. Кебуз відчитав цілу низку письменних привітів, м. ін. від Матірного Товариства. На дальшу програму академії зложились продукції хорів читалень в Бушкович, Германович, Дроздович, Цикова, Яхсманич і Пикулич та деклямації. Свято закінчено відспіванням національного гимну. К-н.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

о. Ст. Демко: КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА. Накладом і друком оо. Василіян у Жовкві 1937 р. Стор. 28, ф. 16°.

CATALOGUS Ordinis Basiliani S-ti Iosaphat Provinciae SS. Salvatoris In eunte Anno 1937. Żowkwa 1937. Стор. 56. ф. 8°.

ПІДСТАВИ І ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИ ПРАЦІ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. Подобрати 1937/38. Стор. 28. ф. 4°.

ЖУРНАЛИ.

ШЛЯХ ВИХОВАННЯ Й НАВЧАННЯ, тримісячник. Львів, квітень—вересень 1937. Р. XI. Ч. 2—3.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для всіх. Львів, 1 вересня 1937. Р. VI. ч. 17. Зміст: До праці! — Товаришу, не страшне! — Д. Коренець: Фахові школи. — Господарська школа в Шибалині. — Д. Коренець: Засновуйте крамарські школи. — Як писати протокол Заг. Зборів Кружка Р. Ш. — Свято Матері Р. Ш. у Відні. — Справа арештованих гімназистів у Тернополі. — О. Терлецький: Як повстала Велика Україна. — Як збирати насіння. — † Спіридон Баньковський. — З життя Рідної Школи. — Бібліографія. — Різні вісти. Додаток: Д-р Василь Пачовський: Українознавство у вихованні молоді.

ПРОСВІТА. місячник освіти, виховання, культури. Львів, березень—червень 1937. Ч. 3—4.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ. Львів, серпень 1937. Р. XIII. ч. 6. Зміст: Виховання фахівців. — І. Кошур: Організація книговодства. — Азбука організаційної науки. — Інж. В. Шнирикевич: Будова сали Народнього Дому в Дрогобичі. — Інж. П. Франко: Виріб казеїну. — М-р М. Тимошик: Земний газ. — Технічно-господарський огляд. — Бібліографія.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Львів, вересень 1937. Р. XII. ч. 9.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ. Йорктон, Сакс., вересень 1937. Р. IX. Ч. 9.

ТРИЗУБ. тижневик. Париж, 8. і 22. серпня 1937. Ч. 30—33.

ШЛЯХ МОЛАДЗІ. Вільно, жовтень 1937 г. Ч. IX № 9.

MORZE, Warszawa, wrzesień 1937. R. XIV. Nr. 9

СІВАЧ, місячник. Львів, вересень 1937. Р. II. Ч. 9. Зміст: о. В. Попадюк: Експорта на початок шкільного року. — о. Д-р ос. Застирець: Пропов. на XI. нед. після Зісл. св. Д. — о. П. Дзедзик: Ідеал проповідника. о. Ом. Горчинський: Пропов. на Нед. XII. п. Зісл. св. Духа. — о. А. Галандюк: Про високе завдання учителя релігії. — о. П. Да.: Катехизи для II. кл. всем. школ. — о. П. Дзедзик: Чи і як стосувати методу „школи праці" при навчанні релігії? — о. Вол. Рабій: Пропов. на Воздвиження Ч. Хр. — о. М. Годунько: Пропов. на Пр. Різва Д. Марії. — Рецензії.

НАШ ПРИЯЄТЕЛЬ. Львів, вересень 1937. Ч. 1.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:

КОЛОМИЯ:
11. IX. Під курателею.
12. IX. Прем'єра „Орлеяна", драматичні картини на 6 відслон Ів. Зубенка.

ОТИНІЯ:
13. IX. Княжна чардаша.
14. IX. Під курателею.
15. IX. Ніч під Івана Купала.
16. IX. Шалапут.
17. IX. Орлеян.
З Отинії їде театр до Станиславова і Галича

Український Молодий Театр „Заграва"

ПЕЧЕНІЖИН:
11. IX. Трафіка пані генералової.
12. IX. Тарас Шевченко.
З Печеніжина театр завітає до Делятина, де виставить премієрою історичну пєсу з часів зруйнування Січі С. Ордівського п. з. „Янцарі Ночі".

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

СТАНИСЛАВІВ:
11. IX. год. 3.30 попол. вистава для шкіл Тартюф — комедія Мольєра; год. 8. веч. Жінка, що знає чого хоче... — оперетка Р. Штравса.
Дирекція театру заангажує дві панночки та двох мужчин з голосами. Згошуватися: Львів, Вронівська 18.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ВИГОДА:
11. IX. Жайворонок
12. IX. Гейша.

ЖУРАВНО:
13. IX. Хмара.
14. IX. Жайворонок.
15. IX. Гимн. нужди.
16. IX. Маруся Богуславка.
17. IX. Ніч під Івана Купала.

СТРИЙ:
18. IX. Хмара.
19. IX. Маруся Богуславка.
20. IX. Гейша.
21. IX. Ніч під Івана Купала.

Великий Театр:

Субота, 11. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".
Неділя 12. IX. год. 3.30 попол. „Король волоцюг"; год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Різнородностей:

Субота, 11. IX. год. 8. веч. „Фройда теорія снів".
Неділя 12. IX. год. 3.30 попол. „Фройда теорія снів"; год. 8. веч. „Фройда теорія снів".

КІНА.

АПОЛЬО: „Погоня за кавалєром".
АТЛЯНТИК: „Велике Бетовенове кохання".
ВАНДА: „Дім ч. 56", „Ловець пригод".
ГРАЖИНА: „Ординат Міхоровський", „Прокажена".
ЄВРОПА: „Один поверх вище".
КАСІНО: „Панове з товариства".
КОПЕРНИК: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Геройська бригада", „Веселе шаленнй".
МІРАЖ: „Пенні".
МУЗА: „В високість танцює вальса".
ПАКС: „Антко поліцмайстер" з Димшою.
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „Матура".
РАЙ: „Палата у Фландрії" з М. Егерт.
СВІТ: „Петро Ібертсон" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Дівча з Парижа", ревія
ТОН: „Шаржа легкої бригади".
УТІХА: „Північ кличе" та ревія.
ХИМЕРА: „16-літка" з Ліль Лаговер.

Шкіряні каганці

і ремінні для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 60 сот., гарди по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519 25-?

ФОТОПЛЯСТИКОН:
(пл. Марійська 5).
„Аляска".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 11. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Розр. музика, 16.00, 18.00 Весело пополудне для старших і молодших. 19.00 Нар. пісні на хор і інструм.; БІЛГОРОД 18.00 Арії, 20.00, 21.00 „Баядера" оп. Кальмана; БУДАПЕШТ 12.03 Сальон. музика, 17.30, 18.00 Вок. концерт, 19.00 Циг. музика, 21.25, 22.00 Концерт. військ. орк.; ВІДЕНЬ 10.50 Нар. музика, 19.10 Концерт Вінерзенгернабен, 19.45, 21.00 Веселий муз. вечір. 21.30 „Діявол дер Фуге" Баха; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00, 18.00 Музика, 19.00 Гарні мельодії; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 Комедія, 21.40 Розр. мельодії, МІНХЕН 18.00, 19.00 Спів, два форт., 20.00, 21.00 Конгрес у Нірнберґу, 22.20 Танк. музика, марші; ПРАГА 12.40 Сальон. квартет; РАДІО ПАРІ 19.15, 19.45 Спів, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт; РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00. 22.00, 23.00 „Норма" оп. Белліні.

Неділя, 12. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.00, 15.00, 18.00, 19.15 Веселі розривкові мельодії, БІЛГОРОД 18.50 19.00 Пісні й арії, 20.00, 21.00 Нар. вечір, БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орк., 15.50 Форт., 18.20, 19.00 Нар. музика, солісти, циг. орк., 22.00 Орк. концерт, ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Симф. концерт, 15.40 Камер. музика, 19.30 Скрипка, 20.05 Фр. Легар — Попурі, музика, спів, 22.30 Танц. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 17.00, 18.00 Гарні мельодії, 19.00 „Щось для кожного", орк., сол.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15, 18.00, 19.00 „Княжна чардаша" оп. Кальмана, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Дон Карльос" оп. Заздонай, МІНХЕН 9.30 Форт. музика, 11.00 Баварські марші і танки, 16.00 Веселе муз. пополудне, 20.10, 21.00 Конгрес у Нірнберґу, ПРАГА 9.45 Легка музика, 11.00 Військ. орк., 17.35, 18.00 „Дон Цезар" оп. Делінгера, 20.20, 21.00 „Збір вина" оп. Недбаля; РАДІО ПАРІ 18.00 Орк. концерт. 20.15 Спів, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Уяви, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Марші та вальси.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 11. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Деліюс: „Ярмарок у Брівкі" з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник. **12.15 Переводимо меліорацію, гутірка в українській мові, вик. інж. Іван Лапчук.** 12.25 Розр. орхестри, 14.00 Концерт бажань, 14.58 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Театр уяви для дітей: „Як парінна кухаркою стала", 16.30 Прощання літа, пісні й музика, 19.05 Двайцять хвилин вальсів, музика, спів з гр. пл., 19.25 Репортаж: Зїзд ОЗН у Львові, 19.45, 19.50 Спортові вістки. 20.00 Як живуть і працюють полини в Парані, 20.45 Веч. денник, 20.55 Огляд хліборобської преси, 21.05 „Ліс грає" баляди Шумана і Шуберта вик. подвійний вок. квартет, форт., 21.45 Літературні новини, 22.00 Славянські танки у вик. орк., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл., 32.10 Дідівський монольог. 23.20 Танкова музика з гр. пл.

Неділя, 12. вересня 1937.

8.00 Сигнал часу, пісня, 8.03 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліборобська газетка, музика з гр. пл., Організуємо продажу рільних продуктів, 8.35 Музика з гр. пл., 9.00 Орк. концерт, 9.30 Трансм. з Холма: Народні пісні у вик. церковних хорів, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Подвірній орхестри Львова, муз. авд., 12.30 Музика з гр. пл., 13.00 Оком пластина по Ох. Торгах, 13.10 Коли звенять мандоліни, популярний концерт орх., хор, 14.10 Фрагмент „Обжинок" із фільварку Вірки, виленсько-трошкого повіту, 14.40 „Іванко музика" Г. Сенкевича, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів; Трансм. із Сх. Торгів; Як збільшити видатність наших садів, 16.00 Концерт симф. орх., сопран, баритон, хор; у перерві в год. 17.00 „На чорному суходолі", 18.30 Репортаж із життя, 19.00 Театр Уяви „Велика вигра" Г. Л. Вайса, 19.20 Нар. капеля, 20.00 Форт. реціталь, 20.05 Легар — попурі, спів, форт., орх., 20.35 Спорт. вістки, 20.40 Політичний огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.00 „Гумдрібс", муз. авд., 21.35 Спортові вістки, 22.00 Спів. реціталь Сергія Гагаріна, бас-баритон, 22.55 Фрагменти з міждерж. матчу копаного м'яча Польща-Данія. 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Радіокутик.

ТРАНСМІСІЇ З ПІВНІЧНОГО БІГУНА.

Американське радіове т-во підписало умову з полярною експедицією Мак Грегора, в силу якої застерегло собі виключність у трансмітуванні комунікатів надсилаючих від експедиції. Ця експедиція має висильну та відбірну апаратуру і принаймні раз на тиждень буде надавати комунікати. В день Нового Року 1938 р. імовірно відбудеться безпосередня трансмісія з Північного Бігуна.

ПОСТУПИ ТЕЛЄВІЗІЇ НА СВІТІ.

Розвиток телевізії приймає щораз то більші форми. У **Німеччині** існують три телевізійні станції: В Берліні, на горі Брокен і на горі Фельдберґ.

В Англії. Найближча радіова виставка покаже стан телевізії. Радіовий промисл випустив на ринок 14 моделів телевізійних приймачів, сподіваючися доброго збуту.

У **Сполучених Державах** П. А. телевізія не зробила таких поступів і — судячи із заяви радіової корпорації, — на більшу скалю телевізія буде впроваджена щойно в 1939 р. Мабуть призначено 1 мілїон долярів на пілі досліди і працю над телевізією, щоб привернути Америці відібрану від неї Европою пальму першенства в практичних висліди над опануванням телевізії.

Австрія не впровадила ще в себе телевізії, вона одна на паризькій виставі задемонструвала в своєму павільоні осягнені нею вислідн.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 10 вересня 1937

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·50, 89·07, Долярн американські 5.29·50—5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 292·27·—290·55, Франки фр. 19·85—19·63, Франки швайцарські 121·85—121·05, Фунти англ. 26·27—26·11. Гульдени данц 100·20—99·80, Корони ч. 17·90—17·10. Кор. дан. 117·29—116·45 Кор. норв. 131·98—131·00. Корони шв. 135·43—134·55, Ліри, італ. 23·80—23·10, Марки фінлянд. 11·65—11·20, Марки нім. 132·00 — 125·00, Шилінги австр. 98·50—96·50, Тель Авів 26·25—25·95, Марки нім. срібні 136·00 — 13·00)

Яйця.

4 і пів проц. внутр. 56·00, 54·50, 56·13 3 поз. інв. 1 ем. неког. 2 ем. 67·00, серія 83·00, 5 заліз. 58·00, 4 прем. дол. 58·00, 4 консол. 57·25, 58·25, 57·50, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 105·75. Цукор 34·00, Вугель 24·75, 24·50, Ліліпон 52·50, Модна 9·50, Островець 25·75, Габербуш 40·75, 41·00.

Тенденція дещо слабша

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Львів, 9. вересня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг льоко вагон стація заладування.

Пшениця оди.	27·00—28·00
Пшениця зб.	26·50—27·50
Жито зб.	20·75—21·75
Ячмінь паш.	16·75—17·25
Ячмінь 640	17·25—17·75
Ячмінь 680	18·00—18·50
Овес легко задощ.	17·50—18·00
„ незадощ.	19·00—20·00
Кукурудза жовта	25·00—25·50
Кукурудза червона	26·00—26·50
Рїпак	56·00—57·00
Вика темна нового збору	18·00—19·00
Вика сіра	17·00—18·00
Насіння льону	43·0—44·00
Гречка	16·00—16·50
Конопляне сїм'я	32·00—33·00
Соняшникове сїм'я	34·00—35·00

Пшениця, жито, насіння льону подешевіли. Тенденція на загал знижкова.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ПРОМ-БАНКУ

Кооперативного Торговельно - Промислового Банку з відповідальністю удільми у Львові

відбудуться **в неділю, дня 12. вересня 1937 в год. 10.30**, в домівці СУКіП, вул. Городоцьких 1., з отсим порядком:

1) Відчитання протоколу зі Звич. Заг. Зборів з дня 28. II. 1937.

2) Зміна статуту у статті 5 та 45.

3) Інформаційний звіт Дирекції в дїяльности за 8 місяців 1937.

4) Означення найвищого кредиту для члена.

5) Означення найвищої межі зобовязань Банку.

6) Рїжне.

Надзірна Рада.

МЕШКАННЯ

ОКУЛЬСЬКОГО 8. Трикімнатове повнокомфортове мешкання, цілий другий поверх, разом 10 убікацій або загально 20 убікацій з прин. негайно до винайму. Відомість у сторожа. 1629 1—3

КУПНО - ПРОДАЖА

НАЙНОВІШІ капелюхи мужеські, шапки військові, студентські і цивільні поручає **християнська вирібня ЯН ВІТТМАН. — Львів, Трибунальська 1.** 1479 6—6

МЕБЛІ всілякого роду, догідні умовини „МЕБЛЬОСКЛАД", Калїмпрівська 25. 1632 1—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ІНСТРУКТОРА на село, який приготовив би ученицю до матури (класичний тип) у зимовім речинці. Зголошення до Адм. „Дїла" під „Солідний". 1627 1-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ з правом суботитуції і письменним на машині шукає патрона. Зголошення під „Обовязковий". 1605 3—3

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО, ведена паризьким моделістом БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає записи, ціни низькі — **Львів, Оссолїнських 12.** 1518 3—12

РІЖНІ

Усе шкільне приладдя:

наплечники на книжки й течки, записники, вічні пера, олівці, рисункові бльоки, числа, відзнаки,

10-100 **тощо купите найкорисніше в фірмі Львів, Руська 20**

КОВДРИ переробляю в одним дні за 3.50 Вирібня ковдер, Кентшинського 4. 1568

ПЕРЕРОБЛЯЮ перини на ковдри пухові: **Романова, Городецьких 4. біля Ринку.** 1465 4—

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменити, гарантовані — дешево продає, міняє **Ганан, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 10—10

Спец. шкірних і венеричних недуг та косметики

Д-р Генрик Розмарін

Львів, тепер Коперника 19

вернув. 1—3

Пробуджуємося гарні, радісні і горді —

Пятенята Пальмолів!

Зовсім як у казці Одного дня вродилися всі пять, повні життя. Однак їх шкіра була дуже делікатна! Якжеж її плекати? Маслиновим олійком — рішили ліварі. А потім? Тільки милом на маслиновім олійку: Пальмолів! Яка вартісна рада для мам! Завдяки Пальмолівові шкіра стає елястична, гладка і свіжа. Так ужитане мило Пальмолів стало звичаєм кра ен!

„Із хвилиною, коли можна було вжити мило з водою, ми вибрали виключно мило Пальмолів до щоденної купелі цих славних в цілому світі дітей"

Dr Allen Roy Dafoe

Дім дитячої конфекції
„Рай Дитини і Студента"
І. ГІСС, Львів, пл. Марійська 5
Марійська Галерія
Поручає дитячі вбрання, плащики для хлопців і дівчат та для студентів і студенток. Замовлення виконую в 24 год.
Ціни низькі конкуренційні. 2—5

Непромакальні плахти 4-5
І. КОНРАД
Львів, ул. Гетманська 22, тел. 249-86

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціального певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
Львів, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 в.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Неділя 12. вересня 1937. Ч. 201

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41

Чому українець на державній посаді не може займатись українською громадянською роботою?

(Передова стаття).

Здержали платню 30 гр.-кат. священникам.

Кріза нормалізації.

(Голос посла В. Кузьмовича в анкеті „Діла“).

Коли Закарпаття діждеться автономії?

Провокаційна промова Літвінова і відповідь Ідена.

Дві перемоги японців.

Амнестія для басків.

Золотий день. (Фейл. Гал. Чіпки).

Полісся зблизька. (Репортаж.)

Лавреат Ґетевої премії.

Незнані птахи над Прутом

Ч. 201 (14.744). Львів, неділя 12. вересня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 3.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

НЕДІЛЯ 19. IX. **Окружний Сокільський Показ** **площа С. Б. година 15-та**

ПРИ УЧАСТИ УСІХ ГНІЗД ЛЬВІВСЬКОЇ ОКРУГИ.

Провокаційна промова Літвінова

на середземноморській конференції.

Вчора в год. 4.35 почалась у салі громадської ради малого швайцарського місточка Ніон конференція присвячена справі поборювання піратства на Середземному Морі. На внесок мін. Ідена вибрали предсідником мін. Дельбоса, який у вступній промові висловив жаль, що Німеччина й Італія не беруть участи в конференції.

Перший промовляв нарком Літвінов, який заявив, що **СССР первісно думав виступити на власну руку, реагуючи на піратство.** Незважаючи дуже виразно на Італію, він заповів, що СССР виступить самостійно в обороні свого майна, загроженого піратством, покищо СССР прилучується до спільної акції. „Деякі держави — сказав Літвінов — не беруть участи в конференції, бо піратство є їхньою політичною програмою". Свою промову закінчив Літвінов внеском, щоби запросити на конференцію представників валенсійського уряду.

Виступ Літвінова, повний провокаційних вискоків і нетактів, зробив прикре враження. Зареагував на це мін. Іден, підкреслюючи, що завданням конференції не є доводити до конфлікту між її учасниками і Німеччиною та Італією.

ЩО ЗНАЧАТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКІ ПОГРОЗИ?

Виступ Літвінова мабуть був обрахований на ефект у Москві. Все таки заходить питання, чи справді СССР думає про якусь індивідуальну збройну акцію. Можливо, що цим способом Літвінов хоче робити натиск на конференцію, змушуючи її до рішень звернених проти Італії.

ПЛЯН БОРОТЬБИ З „ПІРАТСТВОМ".

Після явного засідання представників 10-ох держав у Ніон почалося тайне, на якому застановлялися над технікою боротьби з „піратством". При тому брали під увагу такі проекти:

1) щоби торговельні кораблі плавали під конвоєм военних;

2) щоби поділити Середземне Море на смуги, які контролювали би поодинокі держави, репрезентовані в Ніон;

3) щоби визначити на Середземному Морі „шляхи безпеки", які хоронила би военна фльота і якими могли би плавати торговельні кораблі.

ЗБІЖЖЯ І ПАША
це велике майно кожного господаря, тому слід обезпечити його негайно від огню
В ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

Спеціяліст жіночих недуг і акушер
Д-р мед. Володимир Станецький
вернувся і ординує
Львів, вул. Хорущини 12, II. пов.
Телефон 289-89. 2—7

Чому українець на державній посаді

НЕ МОЖЕ ЗАЙМАТИСЬ УКРАЇНСЬКОЮ ГРОМАДЯНСЬКОЮ ПРАЦЕЮ?

(Голос народнього вчителя про причину упадку громадянської активности нашого вчительства).

Львів, 11. вересня 1937.

В нашій політичній пресі стверджено два безсумнівні суспільні явища: 1) величезне чисельне зменшення українського народнього вчительства в порівнанні з довоєнним станом посідання, 2) повний майже занепад його громадської активности. Ствердив це найкомпетентніший чинник у нашому народі — саме народне вчительство, письмом на сторінках преси та словом, на станових зборах.

Зменшення чисельности українського народнього вчительства поступало рік за роком, рівнорядно до зменшення чисельного стану українського народнього шкільництва.

Офіціяльна статистика твердить, що ми повинні ще мати на терені нашого краю (про інші українські землі в Польщі не говоримо, бо там українського народнього шкільництва взагалі нема!) коло 450 народніх державних шкіл з українською мовою навчання. Дійсність говорить що інше, а саме, що в нас **нема нині більше як 100 народніх державних шкіл з українською мовою навчання.** Але й у них більшість наукових предметів навчає вчительство в польській мові, щоб задовольнити вимоги шкільних надзірних органів у ділянці знання польської мови в слові та письмі.

Вже в статтях, оголошених давніше на сторінках „Діла" (чч. 39 і 147) їх автор, сам народній учитель, оперуючи джерельним статистичним матеріялом, виказав, що в нашому краю нема нині навіть 1000 народніх українських учителів. Це в той час, коли компактна маса українського населення цього краю рахує около 4 міліонів душ. Отже при теоретичній конституційній „рівноправности" та вповні забезпеченому праві на „незалежний" національно-культурний розвиток ми дожили до того, що нині маємо ледви одну українську державну народню школу на повних 40.000 україн-

ГАЛИЦЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
НАЙСТАРША ОЩАДНОСТЕВА ІНСТИТУЦІЯ У ЛЬВОВІ ОСНОВАНА В РОЦІ 1843
ОЩАДНОСТЕВІ КНИЖЕЧКИ З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ
ЗАСЯГ ДІЛАННЯ — ЦІЛА ГАЛИЧИНА
ЗАМІСЦЕВІ ВПЛАТИ П. К. О. 500.193.

Рада Ліги Націй.

98. сесія Ради Ліги Націй почалась учора в год. 11. під проводом Негріна, премієра еспанського червоного уряду. Рада затвердила денний порядок, скреслюючи тільки на внесок делегатів Іраку й Ірану, справу спору між цими двома краями. Опісля на внесок румунського міністра закорд. справ Антонеску постановила Рада іменувати комітет, що має розглянути звіт мандатової комісії у справі Палестини. Найближче засідання Ради відбудеться у вівторок о год. 5. попол. Дискусія про господарські справи йтиме довкола звіту економічного комітету, і звіту комісії для справ сирівців. Є в проекті заява, в якій держави мали би ствердити, що готові вести свою господарську політику по лінії постепенної лібералізації міжнародніх оборотів.

Положення в Північному Китаю.

Японські війська, що оперують здовж залізниці Пекін-Сесоан, увійшли до провінції Шансі та запустилися вже на 50 кільометрів у глибину тої провінції. Японська офензива здовж лінії Пекін-Ганкоу припинилася — там зосереджено головні китайські сили.

Треба сподіватися, що небавом дійде до великого бою між 180-тисячною японською армією і 400-тисячною китайською.

Амнестія для баскійських вояків.

Ген. Франко оголосив декрет, яким дозволяє воякам і підстаршинам баскійських частин т. зв. „гвардіс" вернутися на територію, підчинену Саляманці, не наражуючись на репресії. Це не відноситься до осіб які мають на совісти злочини — вони відповідатимуть згідно з карним кодексом. Провідники сепаратистичного руху мусять складати спеціяльні прохання, які компетентна влада подрібно розгляне.

Воякам у віці 20 до 28 літ підуть до війська інші могтимуть вернутися домів.

—o—

САЛЬОН МУЖЕСЬКОГО КРАВЕЦТВА
ФЛЯЙШМАНА
Львів, ул. Академічна 18. І. п. — Тел. 243-43
тепер заангажований крайчий першорядних віденських фірм, який виконує крої найновішою закордонною системою. Заведення ведуть надалі ті самі сили, що раніше.
На складі найновіші матеріяли краєві та закордонні

ського населення та може одного українського народнього вчителя на 4000 населення. Так виглядає на практиці дійсного життя найелементарніша культурна основа політичного польсько-українського „порозуміння". Промовляє вона мабуть досить виразно до розуму й переконання читача без дальших зайвих аргументів.

Неменше яскраве друге суспільне явище — повний занепад громадської активности українського народнього вчительства. Явище тим більше яскраве, що наше народне вчительство тішилося в довоєнних часах славою ідейних і метких народніх робітників. Незаперечна це правда, що сотні, а може й тисячі наших освітніх та господарських станиць виросли з пропагандивної праці нашого народнього вчительства. Ці вчителі працювали, як голови читалень, вели хори, аматорські гуртки, давали безліч відчитів у своїх і сусідніх громадах. Нині все це належить до історичних гарних споминів. **Сьогодні нема народнього вчителя на фронті національно-культурної праці.** Нема, хоча національно-суспільне життя українського народу в усіх напрямках поглибилося й поширилося та вимагає щораз більше інтеліґентних і свідомих провідників. Нині громадська активність українського народнього вчителя так завмерла, що один народній учитель, запитаний у товариській розмові, чи є в його селі Союз Українок і Кружок Рідної Школи, відповів щиро, що не знає! (автентичне!!). А треба знати, що цей учитель ще в силі віку та колишній підстаршина УГА.

Де та яка причина такого сумного явища? Чи нинішнє народне вчительство не має ніякої суспільної ідеї? Чи не почувається воно може до кровних звязків з українським народом, чи не спочуває може його всебічному національному розвиткові?

Причин цього безумовно чимало. Однак одна причина найбільша і мабуть таки для всього того стану вирішна: страх перед утратою хліба, страх перед службовими наслідками якої-небудь української громадянської діяльности, про яку шкільний повітовий інспектор та кураторія шкільної округи довідається, та ще й у такому освітленні, як його подасть місцевий чи сусідський постерунок поліції або якийсь польський рефлектант на ту саму вчительську посаду.

Очевидню, що винувата тут система, яка каже, що ввесь учительський апарат (так само, як увесь взагалі апарат державної адміністрації) мусить бути якнайбільш „усуспільнений", але одночасно розуміє під цим виключно тільки польську суспільну роботу, вважаючи всяку найбільш аполітичну суспільну роботу українську — проявом якоїсь антидержавности, протипольського „націоналізму" а то й просто зорохобництва. Це одна з таких аномалій, з якими мусить найрішучіше боротись уся українська політика та все українське громадянство.

Це абсолютно неможлива річ, щоб мовчки годитися з таким станом річей, коли українцеві на державній посаді, який льояльно, чесно, совісно, своє фахове знання і професійний досвід вкладає у працю, щоб тому українцеві не вільно було одночасно, у вільних від службової праці годинах, займатись громадянською працею для свого рідного народу: в культурних, господарських, добродійних організаціях, які існують легально, підлягають державній контролі, та — згідно з найглибшим переконанням більшости українського громадянства є і для цілої держави корисні, як станиці конструктивної праці частини державних громадян! Знаємо випадки, коли навіть за передплачування українських газет потягали до відповідальности державних урядовців української національности, головно тих, що перенесені далеко на захід: бувало, що українець державний урядовець (не конче вчитель) терпів за те, що передплачував газету, яка доказувала потребу порозумітись з поляками та осуджувала революційні методи боротьби! Чи це не абсурд?!

Правда, скаже хтось, таких абсурдів у нинішніх відносинах більше і на це „нема ради". Певна річ, що розумні аргументи не завжди доходять туди, куди повинні дійти, а вся українська дійсність є одним великим доказом на це. Але ми, народні вчителі-українці, маємо враження, що український політичний провід та взагалі весь український загал замало протестує проти умовин, серед яких приходиться нам жити і працювати і що це є одною з головних причин, чому дійшло аж до того, що вчителі українці не знають навіть, що діється в їх середі. Українські вчителі будуть напевне самі активніші, а бодай мають більшу відвагу боротися за саме право бути активними суспільними діячами, коли знали, що це є справа, за яку бореться весь український національний колектив і що вони, учителі, мають у цьому загальну підтримку. Не можна від учителів вимагати української громадянської активности, а одночасно не цікавитись вчительською долею і не брати масової участи в боротьбі за ті зміни його життєвих відносин, від яких залежить ціла одна кардинальна проблема: чи український молодець, з хвилиною, як скінчить вчительську семінарію і дістане (чудом) державну вчительську посаду — має відразу відректися всякого зорганізованого звязку з рідним народом?!

Народній учитель.

XXI. Міжнародній Протиалькогольний Конґрес у Варшаві.

Майже вся українська преса подала короткі вістки про протиалькогольний конґрес, який зачинається у Варшаві 12. вересня ц. р. Тому, що він відбувається в Польщі і що в ньому бере активну участь поважна числом українська делеґація, до речі буде подати ближчі інформації про організацію та праці, що їх собі намітив конґрес.

Ініціятиву до скликання конґресу подав Світовий Союз боротьби з алькоголізмом, який має свій осередок у Лондоні. Протекторат над цьогорічним конґресом обняв президент Польщі, організує його комітет, на чолі якого стоять найвизначніші польські протиалькогольні діячі, як б. міністр д-р Ходзько, д-р Шульц, ред. Я. Шимановський та ін.

Конґрес відбудеться у Варшаві від 12. до 17. вересня з такою програмою:

Неділя, 12. вересня: богослуження в католицьких, протестантських та православних церквах. Після богослуження пленарне засідання, на якому привітні промови виголосять представники міжнародніх протиалькогольних організацій, польських протиалькогольних організацій, представники запрошених урядів. По привітних промовах виголосять реферати: проф. д-р Ґраф з Дортмунду на тему: Сучасне становище науки про алькогольне питання та ред. Я. Шиманський: Боротьба з алькоголізмом у Польщі. У звязку з цим рефератом буде відчитаний реферат на тему: Український протиалькогольний рух у Польщі. Тогож дня відбудеться ще отворення протиалькогольної міжнародньої вистави, у рямцях якої буде: **українська протиалькогольна виставка**, зорганізована Т-вом „Відродження".

Понеділок, 13. вересня: реферати на пленарному засіданні матимуть виключно медичний характер. Будуть говорити на теми: проф. Розе з Вильна: Вплив алькоголю на мізкові функції; французькі лікарі Дофен, Філіо-Ру і Фесан: Вино як важний чинник зросту алькоголізму; проф. д-р Вермейлен з Брукселі: Алькоголь та умові недуги (з особливою увагою на вплив пива на т. зв. алькогольну психозу).

Вівторок, 14. вересня буде присвячений виключно протиалькогольному вихованню молоді. Реферати на тему: Нові методи протиалькогольного навчання виголосять: міс Бекер з Летоміністер, проф. Гашо із Страсбургу, д-р М. Етелі з Льозанни. Пастор Кертер з Льондону поінформує про цікаві психольоґічні чинники, які впливають на приєднування молоді до абстиненції, а п-і Аріенс з Утрехту, як виховувати молодь до активної боротьби з алькоголізмом.

Середа, 15. вересня буде мати різнородний характер. Будуть такі реферати: др Шульц з Варшави: Алькоголь і фізичне виховання; д-р Енґлюнд із Стокгольму: Алькогольний податок і його вплив на консумпцію алькоголю; Карпіо з Фінляндії: Радіо і кіно в боротьбі за і проти алькоголю.

Четвер, 16. вересня: д-р Черінґтон: Сучасний стан боротьби з алькоголізмом у Злучених Державах.

Пятниця, 17. вересня: Проф. д-р Ґантковський з Познання: Соціольоґія, евґеніка й алькогольне питання.

На цих пленарних засіданнях протиалькогольні діячі і вчені порушать цілу низку актуальних, життєвих питань, які піддадуть дискусії та приймуть резолюції, що мають стати напрямними у практичній праці для державних, протиалькогольних та суспільних діячів. Ось які актуальні проблеми порушить конґрес: **соціяльне законодавство й алькогольне питання, сучасний стан лічення алькоголіків, алькоголь і комунікація.**

Крім пленарних засідань буде відбуватися праця в секціях. В секціях будуть виголошені такі цікаві реферати: Алькоголізм і раса; Алькоголізм і психічні недуги; Розвій дитини й алькоголізм; Морфольоґічні зміни мізку під впливом алькоголю; Алькоголь і самогубства; Алькоголь і почуття відповідальности. Більшість цих рефератів виголосять польські вчені, які вже від двох літ працюють у лабораторіях, клініках, заведеннях для умово хорих та зібрали багатий науковий матеріял.

У рямцях світового конґресу відбудуться наради таких міжнародніх протиалькогольних організацій: Учителів - абстинентів, Міжнародньої Католицької Ліги боротьби з алькоголізмом, Світового Союзу Синього Хреста, Світового Союзу жінок-абстиненток. Для нас, українців, особливого значіння набирає зїзд учителів-абстинентів, та жінок-абстиненток, як і католицький протиалькогольний зїзд, в яких наші делеґати певно візьмуть активну участь.

З конґресом звязані також і розради для учасників. Передбачені: концерт польської музики, театральна вистава, протиалькогольна фільма, принятя у президента держави і міста тощо.

Ю. Каменецький.

Вже надійшли ориґ. анґлійські матеріяли
на мужеські убрання, жіночі плащі і костюми
у великім виборі
ДІМ МОДИ
Львів, Готель Европейський

Кріза нормалізації.

ГОЛОС В АНКЕТІ „ДІЛА" ПОСЛА ПРОФ. В. КУЗЬМОВИЧА.

(Закінчення нашої анкети).

Передаємо з черги (див. „Діло" чч. 150, 152, 155, 161, 167, 170, 173, 176, 179, 184, 187 і 195 голос-статтю чільного громадсько-політичного діяча, посла В. Кузьмовича і при цій нагоді пригадуємо питання, які Редакція сформулювала у своїй анкеті так:

„1) Який Ваш погляд на саму засаду щодо зміни національно-політичної тактики, яка прийшла два роки тому?

2) Який Ваш погляд на дотеперішні наслідки тієї зміни та всю ситуацію, яка існує у польсько-українських відносинах?

3) Який Ваш погляд на наслідки т. зв. нормалізації у внутрішніх українських справах?

4) Який Ваш погляд на хід української політики за минулі два роки?

5) Як, на Ваш погляд, розвинуться політичні події і які завдання стоять перед українським національно-політичним табором?"

Одночасно заявляємо, що циклем статтей п. В. Кузьмовича (сьогодні поміщуємо тільки першу з них) **закінчуємо нашу анкету,** після чого — в найближчих днях — приступимо до заслухання **підсумків анкети та власних рефлексій**, які вона викликала.

Редакція.

Відповідь на анкету Шан. Редакції мушу обмежувати, з природи річи, двома застереженнями. Першим, що не про все, що робиться в політиці, можна одночасно дискутувати прилюдно, особливо, коли ця політика не є у своїй засаді негативне і має контрагента. Другим, що вичерпуючу відповідь на деякі питання Хв. Редакції можна буде дати аж тільки тоді, коли ці питання дозріють до відповіди на терені установ, які мене організаційно звязують, себто УПР і Ц. К. УНДО.

I.

ПОГЛЯД НА ЗАСАДУ ЩОДО ЗМІНИ НАЦ.-ПОЛ. ТАКТИКИ, ЯКА ПРИЙШЛА ДВА РОКИ ТОМУ.

Зміна національно-політичної тактики У.Н.Д.О., яка прийшла тому два роки і носить сьогодні назву „нормалізація", мала свою політичну логіку і своє політичне оправдання в існуючих тоді умовинах.

„Нормалізація", про яку йде мова, це одна зі спроб у безконечній черзі тих спроб замирення, яких стільки знає історія польсько-українських взаємин. Українська повоєнна політична думка спиралась довгий час у відновленій Польщі на гіпотезі її тимчасовости, на провізорії української державно-політичної приналежности. Історичний процес цілення польської державности та головно внутрішня польська державна еволюція і зріст питомої ваги польської держави за кордоном наказував рахунок на провізорію заступити іншим, який з того історичного процесу випливав.

Практична політика не може оперувати фальшивими даними. Не могла теж ними послуговуватися й українська, коли хотіла бути політикою та не хотіла наражувати українського громадянського життя на щораз нові несподіванки й розчарування. Реальні умовини наказували рахунок на провізорію щораз частіше перекреслювати. Устрій і апарат польської держави врізувався чимраз виразніше і почав мати чимраз більший, бо навіть вирішний вплив на зорганізоване українське життя. З уваги на те українська — за це життя відповідальна — політика, чи того хотіла чи ні, мусіла шукати „модусу вівенді" з тою державою.

1930 рік має під цим оглядом рішальне значіння. Він саме показав, що гострий стан боротьби з польською державою для української організованости незвичайно коштовний. Події з його осені були прикрим наслідком вагань української легальної політики і терористичної акції українського підземелля. Психольогічно це було обопільне — українське і польське —

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі
дістанете завжди у мясарських крамницях
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8.
Личаківська 50, Жовківська 175,
Кентшинського 21, Замарстинівська 36.
2980 16—20

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

вилядування пристрастей, після якого мусіла прийти рефлексія. Було ясно, що треба було доконче шукати якогось розумного виходу зі створеного положення. Так повстала атмосфера пригожа для „нормалізаційних" спроб. Про дві з них, першу Голувка-Галущинського з 1931 р. і другу д-ра Д. Левицького з лютого 1935 була в анкеті вже згадка. Спроба з травня-червня 1935 р. була з черги третя після 1930 р.

Політичні умовини вперед двох років казали легальній українській політиці „нормалізацію" приспішити. Тодішнє непевне міжнародне положення і нещадна ліквідація всіх, навіть найневинніших проявів національного українства на Совітській Україні подиктувала для „нормалізації" вступну політичну формулку, якою можна було — перед українським громадянством — нову спробу замирення з польською державою оправдати та вжити її у переговорах, як свого роду атуту. Тією формулкою була: „ліквідація поль.-українського фронту, як у даній ситуації менше важного". Були поважні аргументи, що це не лише в інтересі українців але й поляків. В інтересі поляків тому, 1) бо український націоналізм показався могутнім чинником у боротьбі з комунізмом, бодай на українській території; 2) бо в інтересі т. зв. оборонного потенціялу польської держави краще, щоби польсько-українські національні енергії, паралізовані взаємною боротьбою за справи — з погляду державного інтересу іноді другорядні — були визволені. В інтересі українців була ліквідація польсько-українського фронту тому, бо тоді можна було лекше мобілізувати українські сили не лише на протикомуністичному, але навіть на протисовітському фронті, можна було

КАТРЯ ГРИНЕВИЧЕВА.

Над яром Мозолевого потока.

(Докінчення)

За деревляною огорожею видно церкву, пару будівель у глибині, стару дзвінницю на шмаровгадовім майдані, звали розсипаної, немов просіяної землі, тут і там над глибинами перекладинця — оперті об старі дерева останки пілястрів, відламки кольон.

Повідомлений д-р Пастернак спішить назустріч (він знайомий з братом із часів цуцилівських розкопів) — його лице сяє успіхом. Він пояснює невтомно все гідне завваги від перших хвилин своїх тут зусиль. Глибоченні ями, де дрімають фундаменти собору, дишуть імпонуючою міццю. Чую пароксизми, мимохіть довідую свого шановного провідника за рукав і тек посуваюся понад глибинами. Який вклад сил, який чарівний великотворчий замисел оформлений тут не віки!

Від сходу притвор, — долівка із квадратних плит алябастру, розбурхує мою уяву шумом княжих кроків. Татарська пожежа у сто літ пізніше, буквально зварила дорогі плити, камінь позвивався як із болю, витріснув, або збився і матово набряк. Д-р Пастернак сходить увічливо униз і подає мені бажаний амулет: кусок плити, що лежав окремо.

(Прочани забирають більше скромно, ніж я навіть оці, розсипані під ногами грудки землі, що торкали мурів катедри...).

Саркофаг. Пережиття, якому немає рівні. Перед нами примітив, виразно призначений у підземелля катедри. Символ Осмомислової християнської покори, а може... може ознака паніки після наглої Романової смерти? Зійтиб туди, доторкнути святощів, зачерпнути ліку для кволої волі. Сходимо.

Д-р Пастернак витає щораз то нових гостей: ровери, мотоцикліст, селянські вози, лімузини. Там скінчив пояснення, тут нестружено починає. Я дивлюся тимчасом на сходи, півокруглі, як сьогодні виковані в граніті. З тесових бльоків найнижчої верхної кондигнації катедри, як учора покладених будівничим, таких чистих і незнищених ніякими космічними силами, зорить радісна легенда про повне щастя народу.

А там і абсида: трьома півеліпсами вона вінчає чоло грандіозного храму. Священники, приїжді стоять там довго у німій задумі віч-на-віч з померклими віками. Цеж місце, де старокняжого часу стояло горне сідалище галицьких митрополитів.

Над рештою собору простерлася покищо зелена, весела мурава. Новий рік відкриє і там лоно землі, що вже доспіло до свого часу. Думаю, не один оцей саркофаг криє воно у своїх глибинах.

Суздальський літопис оповідає: „Коли над Вислою князь (Роман) відлучився від табору (ѣха самъ у малѣ дружинѣ отъ полку своего"...) і поляки його вбили разом з тою малою дружиною, його військо забрало трупа Романа, та вернулося з ним у Галич, і його поховано в Галичі, в церкві Богородиці".

М. Грушевський додає від себе, що „це оповідання джерела, сучасного, в цій частині взагалі багатого дуже докладними звістками про Україну й Галичину, варто повного нашого довіря"...

Сонце стоїть високо. Робітники не спочивають як приворожені, мабуть під впливом магнетизму, що плине з оцих нечуваних мурів, вони копаліб і в громовицю, і вніч, і у свято. Лопати розсипують землю, нічого в ній не затаїться.

На боці стануля з немовлятком на руках змаргана, проте як чисто вдягнена жіночка! Гладжу головку дитини, мати всміхається. Думаю про жінок, що носитимуть у лоні дитя: о, колиб побували тут, в атмосфері народньої гордости, підему, якого не опишеш, щоб уродити опісля будівничих та вождів новій добі!

Але ось передімною дерев'яний крилоський музей. Це хатина-каплиця, теж збудована перед віками. З хаотичних останків катедри, для богослужб, поки із чудових катедральних бльоків, що залишилися після татарської пожежі, побудовано теперішню крилоську церквуу, величну ще зверха, вбогу як ясла у середині. Багато у цій хатині археольогічних цінностей, завязку справжнього майбутнього музею. Вразив мене зокрема шмат оливяної бляхи, покрученої від полумені — видно, як скапували, десь по мурах катедри, оливяні, важенні сльози...

Полудне. Покріплюємося під прастарим деревом на церковнім майдані. Припікає. Д-р Пастернак залишає на часок працю, просить до себе, на лісничівку. Там увихається тихенька мила пані дому, ставляє на стіл високий, чорний, немов теж старинний, глек із гарним, зимним молоком, витає гостей привабою сором'язливих слів.

Я задовго вже хилююся княжною, якої не видно, — аж тепер господар дому вказує на дорогий клейнот розкопів. Це темний, як брунатний алябастер череп молоденької княжни у золотім чільці. Чарує оця голівка, привикла колись розказувати, вірте мені. І мусите любити, усе посмертне княжни не відштовхує. Череп із золотим чільцем, з византійським узором, що самотужки вінчає чоло, є живим твором великого, яке дарує себе нащадкам. Зворушує видний у щічці здоровий, міцний зуб мудрости. Він втулений ще цупко до середини, — смерть перебила...

— — — За столом іде розмова про незнані профанам пережиття археольога. Як сонда вчорашнє потрапила на мур півтретя метрової ши-

Машини до писання нові й уживані з українськими та польськими черенками.

Найвища якість! Низькі ціни!
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
машин до писання, рахування і шиття
ЮЛІЯН ЛОМАҐА
Львів, Валова 11. — Тел. 228-70.
Найбільший вибір складових частин.
Прецизійна направа машин.

Машини до шиття марки „ПФАФФ" світової слави.

узгіднювати в ньому вою розпорошеність українства та врешті акумулювати його енергії на найближчий світовий зудар. **Каноном української національної політики і тоді і сьогодні є те, що в цьому найближчому зударі вирине справа української державности і що, коли ми до цього часу не будемо краще підготовлені, як у 1914 році, можемо поставити хрестик на якийнебудь глузд самого поняття „український" як політичної категорії.** Ці міркування доповнював тоді ірраціональний, недоказаний мотив, що відновлена Польща, навчена власним історичним і австрійським досвідом, не захоче у своїй власній державі повторювати помилок минулого в підході до українського питання і приступить до його розв'язки згідно з холодним наказом свого державного інтересу. Таким робом поруч пригожої атмосфери були для „нормалізації" поважні нові політичні засновки, аргументи.

З тих засновків треба було зробити практично-політичний висновок. Хвилю, коли це мало статися, могла диктувати лише кон'юнктура. Здавалося, що внутрішньо-польські події з весни і літа 1935. р. були саме такою кон'юнктурою. На кожний випадок вони приспішили українське рішення змінити тактику політики супроти польської держави. До цих подій зараховую: 1) ухвалення нової польської конституції; 2) смерть маршала Пілсудського; 3) нову виборчу ординацію і парляментарні вибори; 4) врешті, виборчу абстиненцію польських політичних партій. Це речі загально відомі, тому не буду їх повтаряти. Пригадаю з цього лише декілька моментів. У цьому часі вперше в польських законодатних палатах галицькі українці своїм поведенням (здержалися від голосування над проєктом конституції) причинилися до здійснення того важного державно-політичного польського акту. Тим своїм становищем і поведенням після смерти маршала Пілсудського уможливили собі безпосередній контакт з тодішнім премієром Славеком, а потім, після уступлення з проводу УНДО д-ра Д. Левицького, теж і зустріч з тодішним міністром внутрішніх справ, М. Коспяльовським, який у лютім 1935. р. зовсім пірвав був зносини з тодішніми українськими парляментарними чинниками. Новий провід УНДО рішив, з уваги на вгорі наведені загальні засновки, взяти у виборах участь, наліть на основі нової виборчої ординації, хоч вона не давала майже Галичини, коли, далі сама участь у виборах боротьбі. З цього, льогічно, мусіло прийти до виборчого компромісу з урядом.

Для дальшої аналізи важні тут два моменти: 1) участь у виборах без виборчої боротьби і голосування на польсько-українських кандидатів разом. Це були акти в історії парляментаризму на наших землях перші; 2) концепція проводу УНДО, що виборчий акт це перший з етапів польсько-українського замирення, мовляв, вибори на шляху до наладнування польсько-українських взаємин є тільки епізодом. Коли сьогодні теоретичних засновків, які попередили „нормалізацію", не можна вважати помилковими, а навпаки їх можна навіть уживати далі як засіб політичного впливу, чи політичного виховання обох громадянств Східної Галичини, коли, далі сама участь у виборах показалася доцільною і покінчилася навіть подекуди успішно, то голосування на двох кандидатів і політичну концепцію, що вибори це лише вступ до дальшої „нормалізації", треба сьогодні вважати помилковими. З перспективи двох років видно, що це перші тактичні потягнення, які разом з іншими, пізнішими, спричинили кризу „нормалізації".

Сьогодні неважне те, чи вдалосяб тих помилок оминути. Важне те, що вони були і залишили важкі політичні наслідки. Після цілої низки розмов, помічень і зустрічі з широкими українськими масами, яких політичне вироблення сьогодні — це слід підкреслити — дуже високе, можу стверднти, що участь у виборах 1935. р. без боротьби прилюдна опінія цих мас справдує. Вонаж має безпосередній наглядний приклад на самоуправних виборах і бачить, що може сучасний режім. Агітація політичних противників УНДО, що посли „ржондові" або що найвище, що це „урядники", не має великого послуху серед тверезо думаючих сірих людей. Зате голосування на двох кандидатів, польського й українського разом, хоч відбулося згідно з інструкцією, не находить до сьогодні достаточного виправдання. Воно до того пе-те залізом ображеної гідности, особливо після відомих виступів деяких східно-галицьких польських послів. Спільне голосування не мав-об може того відемного політичного посмаку — підорвання поваги виборчого акту, а за тим політичної умови, яка його попередила, — коли-б поведінка цих польських послів була... знормалізована.

Концепція, що вибори це лише епізод, чи вступ до дальшого замирення, ще поважнішим наслідком лягла на дальшій долі „нормалізації". Після виборів тактично можна було вибрати два шляхи організації політичної боротьби, себто скупчення по змозі найбільшої суми енергії свого громадянства довкола означеного політичного пляну. Можна було рішитися або на „нормалізаційний" максималізм або мінімалізм. Може це не цілком відповідні окреслення, одначе вони найбільш ядерно віддають думку, яку хочу висловити. На випадок „нормалізаційного максималізму" треба було спрямувати ві-

трила „нормалізації" на великі води польсько-українського вирівнання, зі спільним протисовітським фронтом, з концепцією „балтійсько-чорноморського межиморя", західно-українського Піємонту і т. п. Або поставити собі далеко скромніші завдання ступнево усувати дрібні перешкоди на шляху польсько-українських [illegible], в тихій морочливій праці серед свого і польського громадянства та на терені парляменту, рішитися на політичну гру і т. п. В першому випадку політичне обтяження „нормалізації" булоб незвичайно велике, велике теж й ризико, але й великі евентуальні успіхи, а навіть при невдачі можна було зберігти політичний капітал. У другому випадку („мінімаліяму") ризико булоб менше і дрібні заходи не обтяжувалиб політично самої ідеї „нормалізації". Вони зійшлиб просто до професійних обовязків послів і низових політичних діячів.

Вибрано з початку перший шлях, іноді, як у парляментарних виступах, мішанину першого і другого. Згодом залишилась лише тактика „дрібних діл". Однак вона була вже обтяжена вступними обітницями, пресовими статтями та виступами в терені, себто сама створила собі атмосферу кріси і скептицизму. Повстав „імпас нормалізації", який політичні противники УНДО зручно використали до підорвання його поваги серед українського громадянства.

Ілюстрацію цих думок залишаю на пізніше. На тому місці хочу підкреслити лише той момент, що **політична льогіка не наказувала доконче робити з виборчого компромісу вступ до діла, закроєного на історичну мірку.** Сьогодні показується, що витідніше було і безпечніше звести значіння виборів до конечного в даній дійсности практичного кроку, а не створювати з цього приводу і авкаувати з ними велику концепцію „нормалізації". Можна було приступити

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА І С-ка
у Львові, вул. Кордецького 50,
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляння помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

після виборів до полагоди цілої низки справ, що справді потім роблено. Однак це булоб діялося в політично-скромнішій атмосфері. А тоді кожна добута дрібниця булаб пішла на конто посольської праці, а не цілої концепції, яка скоро стала неспівмірною з фактичними досягненнями. Колиж виставлено вже у звязку з виборами велику концепцію польсько-українського замирення чи то своєрідного вирівнання, то треба було консеквентно цю концепцію держати у площині великої ідеї, а не розмінювати її на дрібну монету. Наслідком цього мусілоб було, правдоподібно скоро, прийти до поважної кріси, може зложення мандатів цілої УПР. Аналіза, чи кращий був би такий вихід, чи сьогоднішній стан, не є темою моєї відповіди. Стверджую, що наступила „акомодація" (пристосування) до скромних умовин політичної дійсности. Ціла енергія проводу і поодиноких членів УПР почала сходити на те, щоби добитися здійснення дрібних здобутків для оправдання початкової політичної лінії, яка тимчасом почала викликувати серед українського громадянства щораз більші застереження. Однак „здобутки" теж не приходили. **Мені не відома ні одна проблєма, вирішена, чи устійнена у Варшаві в міністерських кабінетах, яку автоматично переведеноб у життя на долині, в краю.** Приклад терміну „український", Народнього Дому, тернопільської гімназії і цілої низки інших справ не лише підтверджує сказане, але доказує, що ці вирішення були для українців **або без практичного значіння або просто політично шкідливі.**

Таким робом моя відповідь на перше питання шан. Редакції є: деякі події з 1935. р. і тодішній історичний процес наказували українській національній політиці зміну політичної тактики. З природи річи вони не накидали меж, змісту і шляхів її здійснювання. Психольогія обох громадянств „польського й українського, політика уряду, фактичні спроможности УПР і проводу УНДО та реальний уклад політичних сил на українській території наказував радше обережність, а не розмах у розгорненні самої ідеї тієї тактичної зміни.

В. Кузьмович.

рини, як закипіла праця, — як „метри" не хотіли ніяк у довжину кінчитися, аж ставало незамовито, як в один мент оторопілі з радости робітники крикнули в один голос: „Вінкель!"

Ділю разом з моїми господарями підем цієї години.

Це друга пополудні. Дикуємо, утомлені, проте повні нових духових сил. Не збираємося їхати на цей раз, — підемо. Бо хіба не видно на поляні, на тлі проріджeного ліса, вінка дерев, які немов ховають аздро щось поміж собою?

— Прокалїв сад, — пояснює др Пастернак, що відводить нас увічливо на шлях. Чорні чуби смерек над яром Мозолевого потока темніють нарівні зі стежками, якими йдемо.

Не забудемо для повноти вражінь Прокалївого саду, ні! Шмат дороги від Крилоса притулився любовно до себе золотокорі від сонця, здалеку видні яблуні. Останки там мурів, яма видерта довкола глибокого фундаменту...

Княжі яблуні, — послухайте! — родять і досі. Ми потрясли гилькою дерева зі старим пнем, у траву впали мягко два великі яблука. Вони замість пастелевою барвою, блідозеленою, як хризопас, — з еліптичним шляхотним обрисом, з соковитим загаром. Яблуко самосівне, що не хотіло вмерти разом із мурами пророка Ілії. Воно те саме мабуть — і напевно! — красило княжі столи.

Ми везли дивні яблука на розвагу собі, зерята найдуть у нас дбайливу опіку.

— — — І ось витає осінь, ключі диких гусей ширяють під небом. Ще трохи, — опаде листя, вдарять снігові тучі. Але я броджу вже загостреною думкою, (хочби не за сміливо!) у новім, з Божою поміччю, літі, у нових розшуках. Жду ще одної великої вісти з крилоських глибин, ще одного саркофагу: Шестикрильця.

—o—

Полісся зблизька.

„ПХНУТИ ПОЛІССЯ НА ІНШІ ШЛЯХИ НЕ ВДАСТЬСЯ".

III.

Коли ми були в селі П. й сиділи в хаті поліського дядька, один з моїх товаришів подорожі спитав:

— Ви хто такий? Поляк?

— Ні — слідувала відповідь. — Ми „рускі".

— Які „рускі"? Хіба тут є „рускі"? А як ви називаєте тих, що говорять „что", „как"?

— Це кацапи — відповів поліщук.

Ця розмова дуже характеристична. Поліський українець підсвідомо чує себе іншим, як поляки й „кацапи". „Рускі" — стало в нього синонімом цієї окремішности, на якій можна би збудувати швидко, при догідних умовинах, тверду українську національну свідомість. Маю враження, що поліщук доробив би під цим оглядом свої занедбання семимильовими кроками, якби ми могли йому допомогти і якби на цю його нескристалізованість не ставили високої ставки (700 тисяч переробити на поляків!) панове Галіци, Опйоли

Як реалізують цю ставку? Перш за все Полісся доручено сепарувати від українських впливів. Бісмарківське „абшперен" найшло завзятих прихильників: пішли у гріб останні „Просвіти", „Рідні Школи" й „Рідні Хати" Полісся, потім відтяли поліську кооперацію від українського центру у Львові, а мин. року до цього дійшли конфіскати українських календарів (на Волині й Поліссі). Хоч ген. Галіца пропонував поставити китайський мур перед Поліссям, то цей мур вже давно існував та існує; на Поліський Ярмарок зробили в цім мурі тільки фіртку. А за тим муром?

За нього дуже важко дістатися в „неярмаркових", буденних часах. Волинь переїхати куди тяжче, як Сагару. Інтеліґентів-українців, зокрема незалежних (лікарі, адвокати, купці), на Поліссі майже нема. Не знаю, чи вся українська преса має на Поліссі більше, як тисячку передплатників. Школа виключно польська і вчителі загори наставлені на „цивілізацію" дітей: коли ред. К. роздавав в однім селі цукорки дітям, їх збіглася добра півсотка, але кожне відповідало „Дзенькуе", хоч на вулиці сиділи їх мами, з якими ми зовсім добре говорили по українськи і самі діти скликувалися та тішилися теж тією мовою. В поліщука виростає в душі поняття, що є панська і його мова: старі жалувалися нам, що з молодого покоління не вміє вже майже ніхто читати „по своему"; вміють це тільки нечисленні старі, що виховалися в російській школі і вони поза школою подекуди вчать своїх дітей, хоч не мають дослівно з чого. В чисто поліських селах, де винародовлення наставлене на основи, від дітей, ми не зустрічали „сгшельців" чи яких інших юнацьких організацій. Зате подибували ми іншу форму „пенетрації" Полісся, дуже хитру й важну: при помочі жіноцтва, що, як відомо, є основою села й на ділі надає йому характер (це знає дуже добре м. ін. Католицька Церква, яка на жінку ставить головну вагу). Отже поліські села наїздять „Кола господинь вейских", там роблять курси, оманою збільшеного прибутку намагаються захопити жіноцтво під свій виключний вплив. Навіть „Веселе полеске" на Ярмарці, яке ми бачили, робило таке „коло" зі Стригоня пов. Косів Поліський і брало в ньому участь 4 чи 5 селян та яких 18—20 жінок, навіть старих. Дівчина, що заповідала, або — як ми її на місці охрестили — „спікерка" на закінчення „веселя" говорила таке, перекручуючи польську мову:

— „Прошем панства! Тераз бендо млодон дароваць, бо у нас є такі звичай! Просіми панства йон обдароваць, бо та млода — то є наша спулдзельня ткацка „кола господинь вейских", а ні мами пенендзи, аби она добже пошла"...

Отже „спулдзельня ткацка" зробила з цього гурта людей жебраків, на яких прикро було дивитись: баби підскакували, танцювали, здавали пяних, публика дивилася, як на мурині, а коли один з нас спитав „доглядчку" — паню з папіроскою і шпіцрутою, що кермувала „веселем", по якому вони співають, відповіла:

— Цалкем по полещуцку. Я пільнуен, жеби не спевалі цось українъскего люб росийскего...

Можна гратулювати цій „плянтаторці" і публиці, що чуючи чисто українські пісні, вірила, що це „по полещуцку". Але впарі з тим — це характеристичне, типово-регіональне: створити штучно поруч хуцулуф, лемкуф і шляхти — ще один нарід: „полещуцкі" — окремий від українського. Чи це вдасться — інша справа. Перевізники, що їхали з нами і теж зразу говорили до нас по польськи, хоч потім співали з нами разом „Гриця", „Чумака" й інші пісні та оповідали широко, як перед братами, про свою долю й недолю, кляли це весілля:

— Дурнів з людей роблять, от що. Візьмуть гроші, а ти скачи, як недоумний. І сорому нема в них...

Бачили ми ще один бастіон польщини на Поліссі: кооперативу „Сполем". Ні букви в ній, ні сліду українського духа. Все по польськи, від торгового цінника, до етикет, афішів і самого справника, що зразу, коли ми до нього говорили по українськи, вважав це „панською забаганкою" і щойно згодом розговорився рідною мовою. В цій кооперативі були навіть добрі торги, була стінна газета „Новіни Полеске" і — що нас здивувало — селяни купували сіру, худобячу сіль до страви. Дивувалися ми, але й дивувалися вони, коли ми заявили, що у нас такої соли в селах не вживають...

І оце вже все: йде на Полісся наступ, про який мало, або й нічого не знаємо, бути може тому, що не має він таких форм, як у нас. Там

Про це повинні Ви постійно памятати:

Не тільки тому вживати Аспірину, що її виробляють у краю, — але передовсім тому, що вона успішна.

ASPIRIN'A BAYER

Засіб проти болів вироблюваний в краю.

Нові модерні радіоприймачі

на сезон 1937/38 вже появилися і є у великому виборі до продажі в українській фірмі

„e-comp"

На бажання демонструємо дома.

Львів, Сикстуська 29. Тел. 203-30.

ЖОРЖ РЕЄР. 4)

Дівчина з парасолькою.

— Бачиш, Альберте, життя зробило з мене гідну товаришку тієї „дівчини з парасолькою", що тобі так подобалась.

— Я волію ту неуговкану дику...

І усміх посумнів:

— Та, Альберте, згинула підчас одного веселого свята... осел із прапором на голові перейшов по ній і розтолочив її.

— Вона вмерла?

— Ще й як! Нема навіть надії, що воскресне.

По обіді й чоловік присівся до нас у сальоні. Він говорив мені всякі компліменти, але в якоюсь злобною усмішкою політика, що після всяких махінацій повинен був попасти у вязницю і спас себе тільки „посольською недоторканістю".

— Я мав велику охоту присвятити себе політичній карієрі! — сказав Бльомер.

Той тип видавався мені циніком і я дуже дивувався Ренаті, як вона могла вийти за такого пересічного свата.

„Він мусить заробляти багато грошей" — подумав я у хвилині, коли він запропонував мені своє авто, щоб мене відвезти.

VI.

Всю ніч я думав мимоволі про свою несподівану зустріч. Я знову з насолодою пірнув у той давній світ із Санліс — „обливані суботи", прогульки, затишки і захопливий настрій Ренати. Та пані Бльомео мене розчарувала. Що сталося з цією розгнузданою дівчиною, що скакала босо по цвітах і дахах?

Прощаючи мене Рената сказала мені:

— Як тільки ми вернемося з Англії, ти мусиш нас відвідати зовсім свобідно, як добрий приятель. Годишся? Я тебе запрошу.

Я чекав пів року на ці запросини.

Одного вечора, коли я вже зовсім забув за неї, я дістав від неї білетик, де вона без ніяких вступів, якби ми розсталися щойно вчора, прохала мене, щоб я прийшов до них на вечерю післязавтра.

Бльомери мешкали недалеко Бастилі, в новім великім домі, де чути ще було вапно і лякер. Коли я ввійшов до них, я мав враження, якби вони щойно порозставляли меблі. Самі меблі без ніяких дрібних цяцьок виглядали як предмети на виставових стійках. Навіть служниця поводилася так, якби її приняли щойно напередодні. Вона шукала електричних гудзиків і не була певна, якими дверима повинна виходити.

Може хто скаже, що я прибільшую, але Рената робила на мене таке саме враження, як її свіжо обставлене помешкання. І одяг, таксамо як уся її обстанова, виглядав якби спеціяльно приготований на ці відвідини.

— Чи ви мешкаете тут давно? — спитав я її по хвилині.

— Чому ви питаетеся, Альберте?

Вона переловила мій погляд, що даремне шукав за дрібницями на меблях.

— Чи ти може жалуеш, що нема тут портретів моїх предків? — глузувала.

Я приготовив відповідь, але тоді ввійшов її чоловік. Підчас вечері Бльомер підтримував розмову досить погідними жартами і то так, що я не вважав його вже за такого дурня, як після першої знайомости. Зате він був ще більше несимпатичний. Він сміявся щиро з незручности своєї служниці, яка дратувала його жінку і зазначучував іронічно, „яку то велику жертву мусить узяти на себе той бідний приятель, що проводить вечір в парою дрібних бідних буржуїв, які не знають ніяких великосвітських сплітків".

Його злоба та цинізм грали мені на нервах і я бачив, які вони неприємні для Ренати. Ми саме кінчили вечерю, коли озвався телефон. Бльомер устав і вийшов до другої кімнати. За хвилину вернувся кажучи:

— Мусите мені вибачити, мої діти! Мушу вас залишити. Забавляйтеся своїми дитячими спогадами. Ви розумієте: інтереси...

Обличчя Ренати викривилося.

— Ізасю! що тобі? — спитала вона зворушена і то таким голосом, що мене здивував.

Він відповів ухильчиво:

— Але-ж нічого поважного... Морїс хоче зі мною бачитись. Більше нічого!

Коли він відійшов, Рената якби нараз посумніла. Вона думала про щось увесь час і тільки з трудом пробувала бути безжурна та легка. Та за якийсь час забула про свої клопоти. Коли успокоїлась я сказав:

— Диана річ! Ти у глибині своєї душі зовсім інша від дівчини з парасолькою, якась зовсім інша...

— Знаеш, Альберте, що ти не дуже чемний. Чи я не грала якнайкраще вміла ролю господині дому? Зараз виправдайся передімною!

— Як тобі це виясинти? Цей твій дім зовсім не відповідає твоїй вдачі і способові твого життя. Нема тут при тобі ні дітей ні свекрухи ні свояків ні фотографій твоєї родини. Попросту

Фірма **КРАТЦ і РАЙС**

ЛЬВІВ, КАЗИМИРА ВЕЛИКОГО 22.

дістала вже і поручає на цей сезон найновіші матеріяли з першорядних бельських фабрик, як Моргенштерн і ін. та ориг. англійські. 2—5

Комунікат.

Фірма „ТОП" М. Атаманюк і С. Мурин, механічна фабрика паперового опакування і склад паперу перенесена з днем 1. вересня ц. р. на вул. Городецьку 36. Тел. 283-67.

не розвязують читалень, не забороняють свят, не видають „окульників" — бо нема що розвязувати й забороняти. Але напр. школа, „Доми Людове" (вони на Поліссі теж ростуть і напр. за 1932—37. рр. зросло їх число в одному тільки пинському повіті з 53 на 102!), „кола" і „спулдзельне" взялися за руки зі спільною метою: переробити українців, скажім точніше: українську етнографічну масу, на якийсь „полещущкі" дивогляд, польський духом і поняваннями, хоч і з українською мовою. В цім змаганні підтримує їх-адміністраційна влада, яка створила штучні кордони й цідить через них усе, що може винародовити поліщука та стримує насильно все, що може його отверезити і збудити з його сну. Брак преси, книжок і нашого зацікавення Поліссям помагає всьому цьому до решти. Один з чужинців, якого знаю добре і який знає добре Полісся, відповів мені на мій запит про його враження з тієї країни таке:

Єдина у Львові християнська фірма

„BIJOU" Тадей Сьлівінський

ЛЬВІВ, КІЛІНСЬКОГО 2.
СХІДНІ ТОРГИ — ПАВІЛЬОН 24.

поручає найновішу паризьку біжутерію, жіночі торбинки, нессесери, течки, валізи, парасолі і ін.

Камеи і гудзики у великім виборі. — Ціни низькі.

— Поляки ведуть там зручну й хитру політику, обчислену на одне покоління. Інша справа, чи час одного покоління буде пригожий для цього...

Інша справа... Коли чую ще, як співають з нами наші пісні перевізники, пригадую собі очі поліщуків у розмові з нами і їх слова — то рівночасно привиджується мені інший образ: фірмовий знак „Сполему", який можна бачити часто на Поліссі. Це — гурт людей, що пробує пхнути земську кулю.

Той гурт нагадує мені всіх, що завзялися на Полісся. Тільки ж гадаю: як земську кулю, так і Полісся пхнути на інші шляхи — не можливо. Тим більш, коли до цього беруться люди по плянтаторськи, з плянами на прибутки, хоч би й політичні.

Осип Матейко.

не бачу ніодної речі, що нагадувалаб мені дрібнобуржуазне життя!

Воня відповіла мені з усміхом:

— Мої діти в Турені, свекруха лікується на літниську, фотографії у шафі. Може тобі їх показати?

Вечір був дуже приємний. Я мав враження, що вона поволі застановлювалась і її колишній настрій, який так мене захоплював, вертався. Та дивна річ: чим більше вона набирала тону і манер „шаленої дівчини" з Сенліс тимбільше проявляла вона спокійної байдужости розсудливої міщаночки, що сміється із своїх дівочих мрій.

VII.

Ми зустрічалися часто і чомусь завсіди самі. Рідко траплялося, щоб коли за столом сидів й чоловік, його не кликали за якийсь час до телефону і щоб він не мусів виходити з хати. І виходячи з дому завсіди жартував собі:

— Но, мої санліські смаркачі, залишаю вас із своїми спогадами!

Той чоловік мав у своїх манерах щось скритого, що мене бентежило. Рената не розмовляла ніколи зі мною про нього і не казала, які він веде інтереси.

— Ти судиш його занадто строго — сказала вона раз. — Я признаю, що він трохи вайлуватий, але він має дуже добре серце...

Я дуже слабо погоджувався з такими твердженнями. Я закохався за той час у Ренаті і почвала її чоловіка не могла мені подобатись.

Чим ближче я з нею знайомився тим живіше я відчував, що поза завдро скритою душею дрібної міщаночки сиділа романтична дівчина з Санліс, яку все ще приваблювали далекі при-

(Докінчення буде.)

Як виглядає жертвенність нашого громадянства.

(З нагоди будови церкви Івана Богослова у Львові).

Коли ми перед 5 роками задумали будувати церкву при вул. Потоцького у Львові, маючи тільки дрібну суму грошей, зібраних на ту ціль СС. Василіянками, то мало хто з нас вірив у те, що наші мрії так скоро здійсняться. Ми лише одне відчували, а саме, що церква нам необхідна. А коли ми приступимо до будови, то речинець той закритий був мрякою далекої майбутности. Оптимісти говорили, що почнемо будову за 3—5 літ, а скінчимо за 10—20 літ. А песимісти то навіть не уявляли собі, що ми власними силами взагалі почнемо якунебудь роботу. Хіба, говорили, що хтось змилується над нами та дасть більшу підмогу, бо без неї — нема що зачинати.

Тимчасом дійсність перевищає найбільш оптимістичні сподівання. Бо на будову нашої церкви ми не дістали від нікого поважнішої суми — думаю про таку суму, яка відразу дає всі можливости негайно розвязати справу, — але дрібними жертвами нашого громадянства у Львові та в краю зібрали ми (рахуючи жертви в „натурі") поверх 80.000 зол. А що жертви постійно пливуть далі, а на витягнення мурів під дах і покриття даху бляхою потреба коло 100 тис. зол., то віримо, що до зими церква буде під дахом. Найновіша, княжа жертва Зембанку (5.000 зол.) наповнює наші серця золотими мріями, що коли наше високопатріотичне громадянство так розумітиме свої завдання й обовязки, як це розуміли дотеперішні наші жертводавці — „ктитори і благодітелі" нового храму Божого, то з весною матимемо й потрібну готівку на внутрішне викінчення святині і з перші роковини розпочаття будови наша дільниця вже у викінченому храмі Божому буде молитись до Всевишнього Творця.

Так хотілось би мені золотими буквами записати кожну вдовину лепту, кожний гріш, та на оголошення всіх жертв ледви чи вистало місця в сьогоднішньому числі часопису. Тому обмежуся до вичислення поважніших жертв, а саме від 100 зол. вгору, щоб менше місця в газеті забрати.

По 500 зол. жертвували: П-тво Ю. і З. Рутковські, Львів; Т-во св. Петра, Львів; бл. п. С. Матковська, Львів. — Вп. І. Терещук, Тернопіль; п-ні Ю. Федевич, Чернява; Марія і Петро Кульчицькі, Ч. С. Р. Як бачимо, половина „ктиторів" зі Львова, а друга половина зпоза Львова.

Приглянемося дальшим жертвам.

Зложили досі по 100 зол.: інж. Дурбак; А. Ставчикова; Нар. Торговля; В. Литвинова; Ів. Витковицька; Щирба; Гр. Гануляк, що декларував других 100 зол.; радн. Терентюк, теж декларував другу сотню; Анна Вентикова; пп. Гошовські; С. Хандерис; І. Калинець; Дзедзінський; Е. Тишинська; Ксеня Легодинська; радн. Костишин, що декларував другу сотку; Ю. Маркевичева; О. Бачинська; д-р М. Чубатий; п. Гладилович; о. Ю. Дзерович; о. Бучацький; бл. п. о. Громницький; А. Ониськова, Перемишль.

Більше ніж 100 зол. жертвували: о. В. Лициняк 200 зол.; М. Грицак 200 зол.; Маслосоюз 150 зол.; д-р Маріян і Ольга Панчишини 400 зол.; радн. Гамота 120 зол.; бл. п. П. Кучабська 200 зол.; М. і Кат. Ярки 250 зол.; А. Тірова 200 зол.; **Земельний Банк 300 зол. + 100 зол. + 5.000 зол.** Всі повищі жертводавці зі Львова.

З позальвівських жертводавців на більші квоти слід відмітити: о. Березовський з Бережниці 200 зол.; Ева Дудяк з Америки 132 зол.; Монастир СС. Василіянок Словіта 265 зол. 50 сот.; Мати Мокрина ЧСВВ. з Америки зол. 177+35 зол.

З повищого зіставлення бачимо, що жертви від 100—500 зол. походять переважно від львівських жертводавців, між якими є поверх 95% інтеліґенції (часто-густо лихо матеріяльно ситуованої) і ледви неповних 5% належить до середнього стану, який, до речі, ліпше матеріяльно стоїть, ніж працююча інтеліґенція.

З жертвами на нашу церкву спішать усі громадяни Львова без огляду на те, чи вони належатимуть до нашої парохії, що треба вважати дуже похвальним явищем.

З жертв в натурі слід відмітити: дар Центросоюзу півтора вагона цементу; парохіяни жертвують церковні ризи, чаші, образи, хрести (тут вже переважає середній стан); в цій ділянці жертв є одна з провінції (М. Бумба зі Сколього — два образи в рамах зі своєї арт. робітні).

Між жертводавцями нижче 100 зол. теж стоїть вище трудова інтеліґенція від міщанства й нижчих верств громадянства. Цих останніх можна ще випрошати безробіттям, але не знаходжу виправдання для байдужости засібного міщанства, між яким є заможні власники реальностей, купці, ремісники, промисловці, котрі на духові і національні потреби так слабо чулі. І що ще гірше: деякі з них живуть у нашій парохії, для них будується цей храм Божий...

Недавно читав я в „Ділі" статтю Гр. Марусина про вартість нашого міщанства. І з жахом стверджую, що це сумна правда. Факти і цифри потверджують на 100 відсотків цю сумну правду. Коли я між жертводавцями на нашу церкву знаходжу учителів „Рідної Школи" з голодними пенсіями, які виплачують їм в кілька місяців здолу, — то що маю думати про купця,

Увага!

Кооперативи і Галянтерійні Крамниці

головний склад трикотажових виробів як

СВЕТЕРИ *мужеські, жіночі, дитячі та шалі і реформи в найбільшім виборі, по цінах найнижчих*

поручає варшавська фірма

М. І. Міцнер

Львів, пл. Голуховських ч. 5

(над крамницею Брандштетера)

ПРИЙДИ і ПЕРЕКОНАЙСЯ

який добре торгує і має власну нову реальність, або про різника, що має кілька реальностей, а навіть між дрібними жертводавцями його нема?

Вулецький.

* * *

Запрошення.

Запрошуємо отсим усе українське громадянство города Львова, зокрема Вш. Представників українських установ та організацій на ТОРЖЕСТВЕННЕ ПОСВЯЧЕННЯ і зложення пропамятної грамоти під угольний камінь запрестольної стіни

Церкви св. Івана Богослова

при монастирі СС. Василіянок (вул. Потоцького 95), котре відбудеться в неділю 12. вересня ц. р.

В год. 12-ій буде відслужена торжественна Служба Божа; при погоді — під голим небом біля мурів нової церкви, в непогоду — в монастирській салі.

В год. 13.30 довершить Її. Е. Митрополит Кир Андрей чину благословення грамоти, після чого отся грамота буде вмурована в запрестольну стіну церкви.

На це наше історичне свято запрошуємо уклінно Церковні Братва усіх львівських і позальвівських парохій з процесіями.

Вш. Представників установ та організацій просимо прибути по змозі з печатками своїх товариств, щоб можна було вмістити оригінальні підписи даної установи в пропамятній книзі, яка буде переховуватися при храмі по вічні часи, на память грядучим поколінням, хто, якими силами, якими жертвами, будував нашу вікопомну святиню.

ЗА КОМІТЕТ БУДОВИ ЦЕРКВИ СВ. ІВАНА БОГОСЛОВА У ЛЬВОВІ:

Голова: о. Юліян Дзерович. Секретар: Григорій Гануляк.

Віра Слободян ЧСВВ.
Ігумена Монастиря.

Літературна сторінка.

Лавреат Гетевої премії.

Між ріжними політичними і щоденними сенсаціями промигнула недавно однорядкова новинка, що в Німеччині признали за цей рік „Гетеву премію" Ервінові Гвідо Кольбенгаерові. Цей письменник, мало відомий на чужині, має вже за собою яких 20 книжок і деякі з них грубезні, як сучасні моди повісти. Премію признали йому головно за повість з життя Гетого „Карльсбадська новела", де змальований побут Олімпійця в тому славному живці. Кольбенгаер вибрав зовсім протилежну методу для такої теми, ніж це роблять численні сучасні повістярі, які показують нам велику людину в її буденщині з усіма тими недостачами і смішними рисами, що їх мають звичайні смертники. Гете протиставлений усім іншим як незвичайна людина — навіть найвищим достойникам, що крутилися довкола нього. Навіть те людське почування, що таке близьке великим і малим: звичайна любов, у даному випадку до Шарльотти Штайн, у цій повісти дістає трагічних рис боротьби великої індивідуальности з досить буденним почуванням, від якого Гете хоче визволитися задля вищої цілі — творчої праці. Маємо в цій повісти чудову картину, як Гете скидає із себе путо всіх звязків з близькими і дальшими знайомими, коли відчуває потребу втекти потайки до Італії, де хоче обновити свої поетичні пориви.

В інших своїх творах Кольбенгаер залюбки вибирає як тему боротьбу великої людини із своїм середовищем. Тимто находимо між героями його творів Спіноцу, Джіордано Бруна і Парацельсія. Доля таких величин трагічна: вони не зміють виборити собі сприятливих умов праці серед юрби, що обмежує їх і пригнічує громадською опінією.

В одній з останніх своїх пес Кольбенгаер представляє трагедію вченого хеміка, який винайшов спосіб заступити у фабриці працю тисячі людей новою машиною, коли її введе в рух нова хемічна сполука. Своїм винаходом він хоче визволити людство від проклону механічної праці і не хоче цього винаходу передати в нікі руки, що могли б ним зловживати зі шкодою для інших. Автім його не розуміють. Робітники фабрики, де він працює, вважають його так само своїм ворогом, як і ті підприємці, що хотіли б придбати винахід для власної користи.

Цікаве, що Кольбенгаер не чистокровний німець; його мати чешка, дитячі роки він провів у Будапешті. Одна з його найкращих книжок про Спіноцу дуже далека від духа расизму, і всі інші теж звеличують вагу одиниці протиставленої масовим гаслам, що рубнують творчого духа

—o—

Стирійський народній поет.

Австрійський письменник Петер Розеггер дочекався у 20-ліття смерти памятника... у своєму родинному селі в Кріглях, де уродився як селянський син 1843 р. Якби не те, що він писав селянською говіркою, то його популярність була б багато більша навіть у самій Німеччині. Хлопчина вже в 15-му році життя почав писати і навіть почав складати свій життепис п. з. „Опис життя Петра Розеггера, селянського сина в Кріглях у Стирії". Родина і сусіди сміялися з нього, що ввесь день сидів дома і шкрабав. Люди казали, що з нього буде маляр, священник або вчитель. „У 16-му своєму році — писав він — мушу собі сказати, що сам не знаю, що Пан Біг з мене створив!"

Прикрашене прізвище.

Чотири роки пізніше йому вже ясніше, який фах вибере, бо видає рукописний журнал „Весела година". Там читаємо: „Я знаю аж шість осіб, що звуться Петер Розеггер. А що я хочу мати прізвище для себе і щоб люди відріжняли його від інших, то додам до нього малий знак, пояснюючи точніше своє імя і буду називатися Петер Кеттенфаер Розеггер. За цим прізвищем пізнаєте письменника".

По 32 роках із бідного невідомого письменника став відомий і прізвище Розеггер не потребувало вже додатків — усі знали тільки одного. 50-літній письменник оглянувшися взад на своє життя ствердив, що сам не знає як пішов уперед. „Це була майже однопрямна лінія, без великих колихань. Припадок? Для цього моє життя було занадто систематичне, занадто доцільне. Щастя? Але щастя — сліпе і не доцільне. Щастя? Але щастя — сліпе і не може так довго працювати доцільно. Якже-ж назвати те, що мене вело, кому маю дякувати? Нині немодерно називати це імя".

Мандрівка до Відня і календарі.

Розеггер був ціле життя побожний. Із найдавніших його творів залишилися дві проповіді на великий піст, інші релігійні письма попропадали. Як хлопчина мріяв про те, щоб стати священником. 28. жовтня 1858 — памятна дата в його життєписі — він вибрався навіть уперше до Ґрацу з одним із своїх товаришів, але побачив, що до семинарії його не приймуть. Отже вступив до кравця. А в суботу ввечір і неділю сідав за стіл і розмальовував та записував власні календарі та журнали. Він заносив їх до одної сільської крамнички і там за два крейцарі, хто хотів, міг їх позичати на лектуру.

Багато писанини при поганій свічці зіпсувало малому Петрусеві очі. У квітні 1862 р. пише він у своєму „Календарі для часу і вічности" гарячу просьбу, щоб хто дав йому підмогу, бо він хотів би поїхати до якихось „лікувальних вод". Читачі зложилися всього на 85 крейцарів: від свого коваця дістав 8 гульденів, від якоїсь селянки позичив іще два і з тим іде пішки, щоб оглядати Відень та дати себе оглянути окулістові.

Стаття у грацькому деннику.

У 1863 р. кравецький майстер „визволює" свого практиканта з тим, що обіцяв йому 90 крейцарів місячної плати. При кінці лютого 1864 р. суне пішки снігами разом із своїм вуйком і ще якимсь селянином до Грацу і заходить до редакції „Грацер Тагеспост" із проханням, щоб міг часом прислати туди свій рукопис. Головний редактор приймає його дуже щиро, Розеггер починає перед ним сповідатись із своєї праці і „відкриває йому всі куточки свого серця". 13. грудня 1864 р. появляється в цьому деннику стаття редактора п. з. „Стирійський народній поет". Від тоді Розеггер стає офіціяльно тим, для чого його Бог призначив — поетом.

Не всі його твори писані говіркою. З 40-томової його спадщини найбільше відомі „Богошукач", „Вогонь на висотах", „Останній Яків", „Мартин — мужчина", „Вічне світло", „Ідилії світа у занепаді", „Земне благословенство", „Світова отрута" і спомини „Моє світове життя" та „Моє небесне царство".

Літературна хроніка.

КОЛИ ПОВІСТЯР БАВИТЬСЯ У ПОЛІТИКА...

У французькій літературі трапився своєрідний скандал. Поважаний і заслужений письменник Альфонс де Шатобріян вибрався в подорож по Німеччині і написав на її підставі книжку „Жмут сил" (Нова Німеччина). Шатобріян добачує в Гітлері нового спасителя людства: „Він — там читаємо — проголошує нового Христа і нову евангелію". Ясно, що всі розпорядки і установи та плани Гітлера мають „передовсім на меті божі справи". Талановитий повістяр пустився на містичну фільософію і натеребив сім мішків гречаної вовни. Французька поважна критика рішила, що таку книжку найкраще промовчати. У Швайцарії не завагалися висловити голосно здогаду, що Шатобріян мусів дістати одної з тих атак параліжу, які не омінають навіть найбільших талантів і що можна про нього говорити як про покійного автора першорядних повістей „Пан Люрдін", „Брієр", „Тічнк".

РОКОВИНИ В. СИРОКОМЛІ.

15. ц. м. припадають 75-літні роковини смерти польського поета Владислава Сирокомлі (справжнє прізвище Людвік Кондратович). Він жив ціле життя на селі, здебільша коло Вильна, а великою рідкістю, серед злиднів і вмер у нужді. Писав епічні поеми прості, невигадливі, оспівуючи красу природи та т. зв. гавенди, з яких найбільше відома „Уроджений Ян Демборуг". Його історична поема „Маргер", що змальовує боротьбу Литви з німецькими хрестоносцями — слабша, як і його драматичні спроби. Сирокомля стоїть далеко від великого літературного руху, що видав романтичних поетів.

600-ЛІТТЯ СЛАВНОГО ХРОНІКАРЯ.

Французька Валянсія святкуватиме 600-ліття уродин одного з перших і найбільших історичних хронікарів Жегана Фроассара. Його історичні повісти мають велику літературну стійність і можнаб їх уважати першими зразками відродженої нині „повістевої історії". Щоб зібрати відповідний матеріял до своїх описів Фроассар мандрував по місцях історичних подій — по Франції, Італії, Шотляндії, Англії, Люксембургу, що не було в ті часи легке. Був це великий „репортер" з письменським талантом.

НОВА ПОВІСТЬ ФОЛЬДЕШ.

Перекладли на чужі мови нову книжку Йолани Фольдеш, авторки „Вулиці Кота-Рибалки". Зветься вона „Була собі раз студентка". Це денник 16-літньої мадярської ученці Марії. Дівчина незвичайно зріла, як на свій вік, справжня громадянка такої столиці як Будапешт. Вона закохана у своєму вчителі літератури, але вдає собі дуже ясно справу в дійсного життя. Її улюблена мама померла і Марія хоче описати її життя—сильної, незалежної жінки, що боролася з пересудами свого середовища. Молода дівчина драматизує всі події довкола себе, але при цьому вміє, як усі молоді дівчата, розважувати себе такими дрібницями, як нові сукні та капелюхи. Повість написана сміливо, живо, без зайвих, завидго довгих епізодів.

НОВА ПОВІСТЬ МОНТЕРЛЯНА.

Один із чільних французьких письменників Анрі де Монтерлян видав повість „Дівчата", перекладену вже на ріжні мови, а дуже оригінальним підходом до проблеми. Як у більшости його повістей дія та інтрига займають мало місця, а головним матеріялом є психологічна аналіза. З усім тим книжка написана дуже живо; автор з різкою щирістю, як в усьому, що пише, змальовує боротьбу з почуваннями. Як і в інших своїх повістях він дає здебільша автобіографічний матеріял — героєм є письменник. Кілька жінок довкола цього письменника, з великими успіхами, ще й модного, старається залевнити йому щастя. Одна релігійна мрійниця засипує його заперушливими листами з провінції, друга — стара панна, що не хоче банального подружжя, шукає собі романтичної історії у знайомости з автором. Третя паризанка виступає в ролі повірниці-приятельки, — четверта молода дівчинка вся у мріях. Пер Коста з досвідом і примхуватим смаком сам не здає собі справи, котра з них цікавить його найбільше. З цієї гри намів літературної родиться несподівано глибше почування саме до наймолодшої, до найбільше наївної, що проникає в письменнику найбільше вадій на нове життя. Повість складена з листів, рефлексій і денника. Найзвичайніші буденні прояви виведені тут на світло з такою простотою, що романтична історія хвилинами не відріжняється нічим від звичайної буденщини.

САТИРА НОРВЕСЬКОЇ ПИСЬМЕННИЦІ

Мало відома норвеська письменниця Йоганна Остедаль написала сатиру на романтичні мрії дівчат, які уявляють собі, що Ню Йорк приносить нове життя і небувалу карієру. В її повісти „Константина здобуває Ню Йорк" бачимо дівчину з доброго дому, що після студій, їде за море і у великій американській столиці починає шукати заняття. Не є це легко і заняття остаточно не дуже почесне у „хмародері" між мільонерами. Знайомість з метким молодим американцем родить спільну думку, щоб зробити в Ню Йорку рекляму для нового типу молодої жінки „Ноль ме тангере". Інтерес удається, бо Нед Тортон знає всі секрети реклями і вміє все перекласти на долари. Та коли після великого успіху приходить момент, коли треба рішитися на подружжя, бідна Константина бачить, що той молодий бізнесмен не розуміється зовсім на жіночій психольогії і ні трохи й не розуміє, хоч як щиро її кохає. Поважна тема оброблена в легкій приємній формі з сатиричним хистом.

Ж. САНД І ШОПЕН.

У Парижі відкрили виставу присвячену Шопенові та Жорж Санд в нагоди... сторіччя їх зустрічі. Роман цієї славної пари — мужеської повістярки і жіночого композитора описували багато разів; недавно польський письменник Івашкевич мав успіх пєсою на таку тему. Критика стверджує, що глядачі звертають головну увагу на Шопена, бо Жорж Санд як письменниця втратила за 100 років зовсім на значінню, тоді як музика Шопена звучить тепер так само як колись

А. ЖІД ЗНОВУ ІДЕ У СВІТ

Після повороту із Совіцької Росії Жід мав багато клопотів через свої вражіння, якими розпрощався із своїми симпатіями для російського комунізму. Мусів до своєї книжки додавати ще „пояснення" і вкінці рішив, що пора покинути тут преси і паризької вистави. Міністерство кольоній прийняло його пропозицію, що він виїде до Екваодору, щоб перевірити, чи тамошня адміністрація працює корисно для добра тубільців.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Російська протирозвідка підчас війни.

Юрба нищить архів протирозвідки.

На полицях париських книгарень появилася цікава книжка шефа російської контр-розвідки полк. Нікітіна з часу російської революції.

Коли в 1917. році запанувала у Росії революція, війна трівала дальше і треба було доконче продовжувати військову розвідку, що на кожному кроці стрічала незвичайні перепони. Члени проти-розвідки опинилися у становищі, подібному до гри „в кота і мишку": раз були котами, другий раз мишами. Взаємно себе поборювали, слідили, схоплювали злочинця, якого їм згодом виривали з рук. Громадянство, що не орієнтувалося в ріжних настроях, утотожнювало розвідку з відділом охрани. Архів і документи спалили, а на шпигунів настали золоті часи.

Підчас лютневої революції випущено на волю з самої тільки петроградської вязниці 10.000 кримінальних злочинців. Між ними найшлися на волі люди, увязнені за шпигунство. Один із славних німецьких шпигунів, Карль Гібсон, підбурив раз юрбу і під покришкою, що веде її до архіву охрани, повів її до архіву розвідки, де вона довершила справжнього погрому. Юрба порозбивала і спалила шафи, подерла всі папери, знищила яких 30.000 реєстраційних карт. Хоч Гібсона пізніше знову увязнили, але страти не можна було повернути.

КОМАНДАНТ ПОЛІЦІЇ У ПЕТРОГРАДІ ШПИГУНОМ.

В нормальних обставинах можна було зловити річно кількох шпигунів. У добі заколотів, такій як у Росії в 1917. р. шпигунами були люди на високих становищах. Коли знищено архів та документи і щезли канцелярії розвідних відділів, боротьба з тими аматорами-шпигунами була незвичайно важка. Це саме й було причиною, що коли по лютневій революції захоплене російське воярство рвалося до боротьби, почалося чимало жахливих невдач на всіх фронтах.

Полк. Нікітін розказує про такий випадок:

До Петрограду прибув зі Стокгольму якийсь Колін і мешкав у першорядному готелі. Він вів гуляще життя; це дало підставу проти-розвідці розвести над ним інформаційну службу. Невдовзі устійнили, що Колін є німецьким шпигуном. Згодом перехопили кілька шифрованих телеграм до Стокгольму на назвище жінки, відомої агентки генерального штабу. Це вистачило й Коліна арештували. В його кімнаті в готелі перевели докладний трус, який дав багато доказів. М. ін. найшли проекти окремого миру, який Німеччина задумувала заключити з Росією.

Справу передали ген. Корніловові. Він сховав усі доказові документи до панцирної каси, і тільки один знав її таємницю. Була година 11 передполудням. В год. 11.15 Корнілов вийшов із кабінету, а коли вернувся у год. 11.40 — панцирна каса була отворена, течки з актами не було. Водночас щезли всі папери дотично Коліна й людей, що були з ним у звязках на території Росії. Тільки тому, що Колін був російським громадянином, можна було його задержати у вязниці. Усеж доказів проти нього не було.

Комендантом петроградської поліції був тоді Серов. На нього вплинув донос до протирозвідки, що він на службі німецької розвідки. Інформаційна стеже дала кілька доказів. Потрібні документи находилися в Таврицькій палаті, перед якою вдень і вночі стояла сторожа. На дві години перед арештуванням Серова — течка з документами щезла. Коли в його кабінеті завилася жандармерія, Серов усміхнувся іронічно: йому нічого не могли доказати. Скінчилося на тому, що його усунули із становища коменданта поліції.

Таких випадків описує полк. Нікітін багато.

НЕВДАЛІ СПРОБИ АРЕШТУВАТИ ЛЕНІНА І ТРОЦЬКОГО.

Окремий розділ присвячує полк. Нікітін у своїй книжці большевикам, непровадячи цікаві подробиці. Коли не вдалася перша большевицька революція, Керенський рішився арештувати Леніна. Рішення приняли в найтіснішому гурті. Усеж, коли годину пізніше агенти протирозвідки застукали до мешкання Леніна, стрінула їх усміхнена Крупська. Леніна дома не було. Його вже попередили і він зумів заховатися. На другий день Корнілов постановив арештувати Троцького. Мав це виконати Нікітін. В год. 10 зранку Нікітін візвав до себе двох найздібніших агентів та казав їм арештувати Троцького. У моменті, коли він це припорученя видавав, нікого більше в кімнеті не було. Колиж агенти прибули до помешкання Троцького, вже не застали його дома. Годину пізніше прибув до Нікітіна сам Троцький і показав глейт, підписаний Керенським, яким він заборонив арештувати Троцького. Виявилося, що в Нікітиновому кабінеті був мікрофоновий підслух. Пять хвилин по приказі Нікітіна арештувати Троцького, довідався про те Чернов, відшукав Керенського, виднав у нього глейт та з черги вручив його Троцькому, який агенти змогли виконати припорученя.

У таких умовинах усі заходи паралізувати ворожу акцію розбивалися об непередбачені перешкоди. Протирозвідка не мала змоги вкласти ділати. Щоб устійнити нитки, які лучили шпигунів-москалів із німцями, приділили до протирозвідки двох старшин чужинців, приятельських держав: англ. майора „Інтеліджанс Сервіс" Нокса і старшину французької розвідки капітана Льорена. По двох тижнях оба вони зрекалися своїх становищ, а в письмі до полк. Нікітіна заявили:

„В таких умовинах праця неможлива. Ми ставемо майже нічними свідками крадежі тайних військових документів і продажі їх німецьким агентам, а не можемо цьому перешкодити, ти через безсилля військової влади. Наші звіти залишаються без відомону".

Чаплін — Наполєон.

Найбільший фільмовий актор Чарлі Чаплін, час до часу виявляє пресі дещо зі своїх намірів та артистичних проектів і тоді ці, здебільша скупі, вістки, відбиваються голосним відгомоном у пресі цілого світа. Одну з таких нових вісток про Чапліна приносять власне американські часописи: Чаплін знову працює над „Наполеоном!".

Віддавна відомо, що цей великий артист мріє про ролю Наполеона та досі не пощастило йому здійснити свою мрію. Вперше почав він цікавитись тою думкою ще в 1920-ім році, коли тогочасне фільмове виробництво шукало підходячого виконавця Наполєона у могутній історичній фільмі, яку хотіли накручувати. Несподівано для всіх заявив тоді Чаплін, що він візьметься за цю ролю. Вістка миттю облетіла ввесь світ — та з фільми нічого не вийшло. В 1926. р., коли до Голівуду приїхала велика французько-еспанська артистка Рахель Мелєр, Чаплін почав знову думати про Наполєона та запропонував Рахель Мелєр грати у цій фільмі ролю Жозефіни. Він сам хотів грати Наполєона в часах його молодости, підчас італійських виправ. Та скоро Чаплін передумав: він рішив, що вже за старий на молодого Наполєона. І замісць фільми „Наполєон та Жозефіна" світ побачив „Цирк". Але особа та доля великого полководця не перестала цікавити великого актора. Він пильно збирав матеріяли до життя „малого капрала" та скупо вував усе, що було йому потрібне до креації. Згодом Чаплін передумав засадничий підхід до майбутньої наполєонівської фільми: він рішив, що фільма буде передовсім фільмою психольогічною, а не історичною. Ролю Наполєона у ній мав би грати інший артист; сам Чаплін хотів тільки написати сценарій і режисерувати фільму.

Після кількох переробок сценарія, тепер власне приходить вістка про фільму „Велич і упадок Наполєона". У ній сценарій вводить фантастичну фігуру: двійника великого корсиканця, який як двійник залишається на острові св. Олени, тоді, як сам Наполєон потайки їде в Париж підготовляти свій новий, тріюмфальний поворот. Та довідавшися про несподівану смерть свого двійника, Наполєон вмирає від розриву серця. У цій версії Чаплін хоче грати ролю Наполєонового двійника. Коли здійснить свій проект і закрутить цю фільму, світова кінематографія збагатиться напевно на одну небуденну фільму.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** повністю денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 125—/

Маріґуана — новий наркотик.

Недалеко площі Пікаділлі Цірку, де зосереджується нічне життя Льондону, окремі продавці продають постійним бувальцям нічних локалів новий наркотик у папіросах, т. зв. маріґуану. Спроваджують його до Англії, Китаю та Полудневої Америки окремими кораблями, що мають звязки з агентами міжнародньої організації торговців наркотиками.

На основі статистичних обчислень тайної поліції (Скотленд Ярду) більше сотні тисяч самих льондонців затроюється наркотиками. Велика Британія споживає річно 100.000 кільограмів, причому число жертв жахливої звички постійно зростає. Осередок торговлі наркотиками находиться на вузьких вуличках злочинців, в ділянці Сого. Наркотики перепачковують до Англії найріжнороднішими особами, при чому пачкарі визначаються незвичайним спритом. Митні урядовці безрадні, не маючи змоги заглядати до кожної плящинки, де імовірно находяться ліки, а які жінки носять у своїх торбинках, мужчини у кишенках від камізольки. У багатьох випадках устійнили, що пачкарі послугувалися при перевезенні наркотиків пошотовими голубами. Слід зазначити, що пачкувании маріґуани навіть у малій кількости приносить незвичайні доходи. Гуртівник у Сого платить за двокілеву пачку маріґуани 100 фунтів, себто на наші гроші 2.600 зол., а відтак відпродує одно кільо за 6000 зол.! На тому не кінець. Агент розпродує цю отруту дрібним покупцям, заробляючи на цьому по кількасот відсотків. Самі ж „клієнти" у нічних локалях платять за одну десяту частину маріґуани один фунт. Нічого дивного, що пачкарство маріґуани процвітає та обіймає щораз то більші кола.

Маріґуана — не один із найгрізніших наркотиків, що руйнує життя та майно своїх жертв. Тимто англійська поліція бореться з незвичайною рішучістю з пачкарями. Вперше спровадили маріґуану до Англії муринські джезбендисти з Гарлему у папіросах, висланих до Англії під оправою найдорожчих родів тютюну.

—o—

ЮРІЙ ІВАН СОЛТИКЕВИЧ

помер 3. вересня 1937 р. в домі своїх батьків в Улючі по довгій і тяжкій недузі, принявши Найсв. Тайни.

Похорони відбулися 5. вересня 1937 на місцевий цвинтар. В. Й. П.!

ПОХОРОН ІВАННИ БІБЕРОВИЧЕВОЇ.

Дня 9. ц. м. відбувся в Коломиї похорон відомої артистки Іванни Біберовичевої. Перед хатою Покійної прощала її сердечними словами артистка Совачева, на цвинтарі від громадянства о. прелат О. Русин. У поході, що його вів о. прелат Русин в асисті кількох священників, взяла участь уся місцева українська інтелігенція, артисти театру „Заграва" й Тобілевича і делегати різних установ. Похід пересунувся попри „Народній Дім", покритий кіром і затримався в церкві, де співав хор „Колом. Боян". Пізно вечором закінчився сумний обряд і свіжу могилу вкрило багато вінців від родини, театрів „Заграва" й Тобілевича, „Союзу Українок" і т. д.

ПРИВЕРНУТЬ МІНІСТЕРСТВО ПУБЛИЧНИХ РОБІТ.

Кружляють поголоски, що господарські кола О. З. Н. опрацювали проект привернення міністерства публичних робіт. Міністерство приступило би до праці в найближчому часі. У звязку з тим дійде до зміни і реорганізації статуту Фонду Праці.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС СУХЕНКА.

Велику сензацію викликало свого часу арештування Вацлава Сухенка-Сухецького, б. начальника виділу безпеки у Станиславові, пізніше правного дорадника православного синоду у Варшаві. Акт обвинувачення закидає Сухенкові-Сухецькому, що як начальник слідчого уряду у Варшаві, опісля у Станиславові, присвоїв собі коло 10.000 зол. зі складок поліцаїв, призначених на „дім здоровля". Крім того закидають йому, що післав чек на 200 зол. урядовцеві міністерства внутрішніх справ з „національного" виділу, щоб намовити цього урядовця до прихильної полагоди справи православної церкви. Сухенек-Сухецький перебуває тепер на волі. В роках 1927—1929 він був начальником слідчого уряду; опісля вислали його на два роки на поліційні студії до Льозани. 1934-го р. перенесли його на емеритуру. Вкінці став правним дорадником Православного Синоду з платнею 1250 зол. місячно, хоч не мав фахового знання. Процес проти нього зачнеться 7-го жовтня ц. р. Між свідками є митрополит Діонізій, мін. Косцялковський та інші.

Першорядний **кравецький салон жіночих костюмів і плащів**

1615 **О. КІКТИ** 2—15

Львів, вул. Пілсудського ч. 12. І. пов.

поручається П. Т. Клієнтелі.
Виконання солідне і дешеве

ВІДГУКИ ДНЯ.

Золотий день.

Кожна відпустка складається з днів, а дні бувають ріжні — на небі й на землі. Бувають сонячні як цьогорічний червень і слотливі як серпень, веселі як прогулька в гори і нудні як офіціяльна візита.

А серед того буває один день — золотий. Розвертається тоді душа відпустковаця як звій полотна і натягає в себе стільки сонця, що має його потім на довгі-довгі години сірих буднів.

Великий, а старий сад на приходстві. Тінисті яблуні, розложисті груші стоять задумані, двигаючи на собі благословення теплої весни. На зелений килим травника постелило сонце золоту парчу. Просовгнулось мовіть крізь гущу листя і відбилося на тінистих місцях узорами вітражів.

Сад як храм, величний а тихий, тільки-недесь упаде яблуко як сльоза, з надміру радости: кап! кап! — і знову тиша.

Стара служниця Анна виносить мені накрило і стелить під грушею.

— Тут і холод і трава мягка! — каже діловито.

— Ні, Анно, я хочу тут, де сонце.

— На сонці? — дивується. Та там не заснете, бо дуже нині парить.

— Не на спання я приїхав, а по сонце, Анно.

— Про мене.

Геморроїди

є причиною злого самопочування і т. п. Треба конечно усунути ті дошкульні недомагання. При геморроїдах вживаємо

чопків **Anusol** -GOEDECKE-

Дістанете в аптиках
12 чопків 5 зол. — 6 чопків 3 зол.

— Нешкідливий літник! — сказало собі і поклалася перед будою. Коло неї дві її цьогорічні потіхи — одно жовте, друге чорне — перевертаються по траві. А з боку, на колоді, неофіціяльний садівник — Яківцьо. Очкур при штанцях тісно стягнений, аж сорочина випустась. З широкої пазушки визирає спалене на бронз тіло, ноги босі, але виглядають якби в черевиках. Чорними очентятами поглядає щораз на мене і по мистецьки підморгує носом. Жде на мої накази.

— Яківцю! Можеб ти мені стряс грушку!?

МАТЕРІЯЛИ осінні, зимові **на убрання — плащі — костюми — вже надійшли**

СКЛАД **„ЛЕЩКІВ"** СКЛАД

Львів, ул. Коперника ч. 2. 6—11

Стелить і кутиками уст посміхається з міських дивчків...

Сонце в другій половині серпня не таке страшне. Це не липень, що поглядом палить як любка, а підосінній час, коли воно вже тільки ласкаво всміхається як добра знайома.

Кладуся горілиць, дивлюся в безхмарну синяву і нагадую Павла Тичину:

„Думами, думами,
Наче море кораблями,
Переповнилась блакить —
Ніжнотонними..."

Пускаю думи-човники по глибокій синій воді, нехай собі пливуть куди захочуть. Море спокійне, вітрець спить — нема страху за них.

На право від мене кущ ліщини, а горіхи на ньім як каплі роси. По гадузці скаче волове очко і приглядається до горіхів. Вдає, що якби захотіло, то розібє маленьким дзьобиком тверду лушпину.

На ліво сторож саду — трохи фокса, трохи шпіца, якась далека ремінісценція вовчура, а назагал кундель. Лиска! Спершу міряє мене підзорливим оком, навіть гавкнула на острах, але потім успокоїлася.

Зривається з колодки, задоволений, що може мені зробити прислугу і біжить до великої груші-спасівки. За ним катуляються два песики, а Лиска тільки вухом моргнула.

Звертаю знову очі на сине небо і пускаю по ньому думки.

Щось дзьобнуло мене в ногу. Вертаюсь на землю... То курятко дзьобнуло муху на моїй нозі...

Приходить Яківцьо з пригорщею грушок і кладе їх коло мене. Два псячі бахори прибігли за ним і зацікавилися мною. Один обнюхує вухо, а другий тягне за шнурівку від черевика.

— А підеш, їден з другим! — скрикує Яківцьо, але песики не дуже слухають.

— Лиши, нехай бавляться...

Високо на небі показався шуліка. Прилетів з недалеких гір на лови до села. Десь на подвірю крикнув остережливо когут, загегали чуйні гуси. Курятко, що весь час крутилося коло мене, звернуло на бік головку і подивилося на небо.

— Нема страху! — сказало собі і знову дзьобнуло мене в ногу. Два пси, Яківцьо і я — достаточна оборона на випадок чогось.

Небесне світило чимраз нижче і нижче... Видовжувались тіни яблунь та груш, а поміж ними сонце — як дукатове золото. Розливалося щедро по зеленій траві, золотило стіни старенького приходства і всміхалося до мене крізь його маленькі віконця.

Неповнилася тим сонцем душа як божою благодаттю, а цілий світ довкола був добрий і веселий.

Галактіон Чінка.

Певна система.

Підміська залізниця. У переділі повно — люди їдуть до праці. Знаються на око: щодень їздять ті самі.

Йде повільна, півголосна розмова: про мороз про грипу. Врешті тема, що інтересує всіх, без винятку: мільон, виграний в останній льотерії групою бідних людей. Про те, що льос справедливо нагородив тим разом тих, що справді потребують. Після того, про льотерію взагалі, хто що виграв, де хто який льос тримає, та які любить числа.

— Я, то все шукаю, щоб були сімки — сказала панна Стася, машиністка приватної фірми.

— Що там сімка! — перебив їй експедитор мануфактурної фірми. — Найкраще, щоб сума цифр була подільна через три.

— З горбатим добре мати спілку — докинула добродійка, що досі мовчала.

— Я це роблю так — оживився худий старший пан у бекеші. — Ховаю собі табелі із двох останніх льотерій. Потім вибираю таке число, на яке в попередніх льосуваннях не впала жадна виграш; навіть ставка. Бо після теорії правдоподібности повинна впасти вигра на таке число, котре довго не виходило.

— Що там теорії! Мій шваґер, то майже в кожному тягненні виграє без жадних теорій. Має хлоп щастя тай тільки.

— Тож то і є! — зітхнула добродійка. — Треба мати щастя. А я то не маю. Дві льотерії я грала, думаючи, що виграю мільон. Но і впала раз ставка, другий раз нічого. Тож я позлостилася і підчас трьох тягнень не мала льосу.

Добродій, що сидів при вікні й досі мовчав, порушився і обернувся в сторону розмовців.

— В той спосіб, пані, ніколи не виграєте, прошу вас. Люди не хочуть зрозуміти того, що на те, щоб виграти, треба грати постійно. Не можна раз узяти льос, і знову не взяти, бо акуратно тоді, коли ви не взяли, може впасти вигра. Я граю постійно.

— Но, і як ви на цьому виходите?

— Дуже добре! Це мені дуже виплачується і назагал я є виграний, хоча було кілька таких льотерій, в котрих я нічого не виграв. Це мене не зражує і я граю далі. Світ належить до витривалих!

— Варшава Головна! — почули голос кондуктора.

— До побачення панство. Їду до колектури купити чвертку льосу на клясову льотерію, ю

—o—

ВИРІБНЯ ШКІРЯНИХ РУКАВИЧОК

ШИМОН ВОЛЬКЕН 2—4

Львів, ул. Валова 11 а. Тел. 274-51

поручає найновіші вироби. — Виконання солідне

Коли Закарпаття дождеться автономії?

Делегація, вложена з українського соц.-дем. посла Юлія Реная і москвофільського сенатора Бачинського прибула до Праги, щоби в імени постійного комітету закарпатських проурядових партій інтервеніювати в чехословацькім уряді у справі автономії. Здійснення її першого вже законного етапу стримують ріжні чинники, що викликує невдоволення серед населення.

Зажи зужиете своі ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городоцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

Здержали платню 30 священникам.

ЯК ЦЕ НАЗВАТИ?

В останньому часі наспіли з Лемківщини вісти, що о. Яків Медвецький, теперішній апост. адміністратор Лемківщини, здержав місячну пенсію за серпень тридцятьом священникам. Має це бути пімста за читання „Нашого Лемка" й „Українського Бескиду". Про це виразно говорить письмо о. Медвецького до згаданих священників: „— понеже... якъ ствержденно урядово — не подчинивъ ся заряженю тут. Ординаріяту, оголошеному въ ч. XI. тут. „Вѣстей" въ справѣ пренумераты, читаня і поширюваня часописей „Наш Лемко" и „Украинский Бескид". А дальше: „...повѣдомляетъ ся, что на случай дальшой отмови... будемъ принуждени примѣнити дальши больше строги дисциплінарни кары."

І на що підуть оці гроші, видерті з рук українських священників? Чи на дальшу підтримку гнилого москвофільства й москвофільських читалень, що в них ведеться комуністична пропаганда (як у Лубкові, Чорноріках і т. д.)?!

Поворот „православних християн" до католицької Церкви, після такого заряджения, певно скоро побачимо...

—o—

НОВИНКИ.

— **Ідучи до Львова** заберіть зі собою футра то направи або замовте нові у Карпяка, Зибликевича 4. 9—9

— **Косметичні курси Добрянської**, Львів, Кохановського 15 в. Професійна школа коедукаційна — дає право отворення власного інституту у краю. Проспекти даром. Практика в інституті „Слава". 3—10

Складниця вовни і волічки
„КА — РЕ — WU"
Львів, Галицька 11. Тел. 291-66.
Поручає на зиму найновіші роди у великому виборі по найнижчих цінах.

— **Хто є ген. Франко і Дегрель,** книжки про них можна набути у квартярічнику Вістника, Львів, Чарнецького 26. 1633 1—1

— **Календар-Альманах „Дніпро" на р. 1938** (видання Т-ва Допомоги Емігрантам з України у Львові — Ринок 10) вже вийшов і розісланий Вш. Відборцям з чеками ПКО ч. 504-782. Ціна 1.50 зол. Календар присвячений 20-літтю української державности й вийшов при участи 17 авторів. 1640 1—3

— **Синенька-Іваницька заангажована до румунської опери.** Черновецька „Рада" приносить вістку, що відома українська співачка з Буковини п-і Іванна Синенька-Іваницька заангажована до одної з найбільших румунських опер після успішного концертування в радіо.

— **До чого доводять спортові пристрасти.** Пишуть нам: У неділю 5. IX. ц. р. на метчі Льотт-Ягельонія в Городку пробив ножем кільканазтилітній Юрій Супрун ученика IV. кл. гімн. Юрка Хиляка, сина городського судді в Городку. Ця подія вийшла наслідком суперечних коментарів про обі дружини. Ю Супруна виключила минулого року гімназійна влада за невідповідне поведення з гімназії. Дивне тут те, що наша молодь так горячо дебатує про гру чужих національно дружин. Додаємо ще, що вже рік нема з Городку греко-кат. релігії в гімназії. І наслідки такого стану вже появляються. Що на це висока шкільна влада?

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Класової Льотерії впали такі більші виграї: Денна виграна 5.000 зол. на ч. 43812; 30.000 зол. на ч. 47647; 15.000 зол на ч. 89759; 5.000 зол. на ч 133569, 179536; 2.000 зол. на ч. 47324, 48882, 49075, 87687, 96025, 99754, 103106 120547, 124205, 151360, 161464, 165081, 191733; 1.000 зол. на ч. 2537, 6070, 7263, 18290, 32288, 32609, 33538, 37806, 38614, 66277, 70420, 75108 85235, 87129, 87614, 89560, 103351, 107652, 119544, 122278, 124557, 125905 126385, 142998, 141867, 149959, 155010, 171137, 171931, 182296, 191648.

— **Біда з дитячими садками.** Станиславівське повітове староство не хоче видавати дозволу на уладження пописів дитячих садків кружкам „Р. Ш." стан. округи. Попис — це поважне джерело фінансів на удержания садка. Знає про це і станиславівське староство, яке в цьому році на 105 кружків „Р. Ш." станиславівської рідношкільної округи дало з тяжкою бідою дозвіл на відкриття ледви 14 садків. Але й тих кілька садків — сіллю в оці станиславівського староства. Звідсіль і заборона. Рада Повітового Союзу Кружків „Р. Ш." потребує ще інтервенювати в цій справі у воєвідстві. Але, чи це тільки щось поможе? („Станиславівські Вісті").

— **Зловживання старости і коморника.** В окружному суді у Вильні починається дня 27. вересня ц. р. процес за великі зловживання проти б. дубенського старости Ю. Баньковича-Сітавера, заступника старости Маріяна Клемовича і двох урядовців цього староства: Чеслава Бадовського і Константина Будзеєвського. Розправа триватиме 6—7 днів. Цей процес викликав на Волині велику сензацію. — У Варшаві поліція арештувала коморника Й. Янушовського за великі грошеві зловживання на шкоду державного скарбу і третіх осіб.

— **Наради у справі поширення польської торговлі.** В суботу 11. ц. м. почався у Львові господарський зїзд представників міського сектора ОЗН зі Сх. Галичини, що триватиме два дні. На зїзді радили у справі зміцнення польського міщанства, експанзії польської торговлі і ремесла.

— **Вистава образів.** Дня 12. ц. м. в год. 12. вполудне відкриють виставу олійних образів і гвашів у Промисловому Музею. У виставі беруть участь: С. Борачок, В. Яль (Париж), С. Мікула та С. Тайсер.

— **Пошесть червінки.** В Лисятичах пов. Стрий, вибухла пошесть червінки, головно серед дітей. Досі померло вже пятеро дітей. З цього приводу розвязали в селі діточий садок.

— **Стада невідомих птахів над Прутом.** Над береги Пруту в околицях Матієвич і Семаковиць біля Коломиї злетілися стада невідомих птахів похожих на чаплі, з білим пірям. Птахи цілими днями ловлять рибу в Пруті.

— **В який спосіб купити вартісну річ?** Рішитися на купно предмету, який притягає наше око, який нам потрібний і має служити нам дещо довше — перед дуже тяжко. Велика різнородність тканин, розбіжність опінії, осудів, неоднаковий зверхній вигляд не влекшують, а утруднюють купно. Однак є й на це спосіб. Порівняти, переконатися особисто та рішитися, що нас найбільше цікавить в цім предметі, того від нього вимагаємо, тоді вибір буде неохибний. Є предмети, які вимагають доброго смаку, є і такі, як радіо, в яких рішає тон. Виконання технічне радіоприймача мусить бути таке, щоб передовсім його тон і барва звуку була найвищого рівня. Це дасть голосник з широкостіжковою мембраною та відповідно дібране, шляхотне дерево. Чулість і селективність завдячи висококвартісним цівкам з залізними стрижнями, це дальші прикмети, про які треба памятати при купні. Третя прикмета, це естетичний зверхній вигляд і проста обслуга. Цінність уряджения в приймачі мусить бути так дібрана і повязана, щоб покращання одної прикмети не впливало, але на інші, як не досі траплялося. Зокрема добрати одночасно добру селективність і добрий тон перед дуже тяжко. Вдалося це зробити саме з приймачем Телефункен, завдячи зменшеній кількости, однак за те висококвартісних обводів з залізними стрижнями, спеціяльної будови, вільної від електричних втрат. А дальші прикмети нових приймачів Телефункен? Найбільша селективність, уклад опорук, протиінтерференційний пристрій для 9 шт., широко-стіжкова мембрана голосника Телефункен Цікві, найкраще уярмлене магічне око AM 2 з трьома, зрівноважена справлене магічне око AM 2 з трьома, зрівноважена звукового засягу, тихе строєння, плавна регуляція селективности і барви звуку, залізні стрижні, масові, ін. беглина, повітря деревина скринька із знаменитими акустичними прикметами і багато інших нових спів працюють дещо з собою та відносять до максимальної шість цих приймачів, випробуваних на ринку. Тому радимо послухати їх, оглянути і порівняти.

—o—

Спорт.

ПРОГРАМА НА НЕДІЛЮ.

Український Город, год. 9. рано і 3. попол.: волейбольські легко-атлетичні змагання.

Грище Чорних, год. 10: змагання за мист. II-клясу **Зоря — П. С. Н.**

Грище 40. п. п. (Погулянка), год. 10: змагання за мист. II-клясу **Стяг — Стшелец (Перемишляни).**

Грище Чорних, год. 14: змагання за мистецтво в-ці **Україна — Стшелец.**

Тамка, год. 15.30: змагання за мистецтво Окружної Ліги **Україна — Лехія.**

—o—

Театри.

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:

КОЛОМИЯ:

12. IX. Прем'єра „Орлеяна", драматичні картини на 6 відслон Ів. Зубенка.

ОТИНІЯ:

13. IX. Княжна чардаша.
14. IX. Під курателею.
15. IX. Ніч під Івана Купала.
16. IX. Шалапут.
17. IX. Орлеяна.

З Отиній їде театр до Станиславова і Галичу.

Український Молодий Театр „Загравач

ПЕЧЕНІЖИН:

12. IX. Тарас Шевченко.

З Печеніжина театр завітає до Делятина, де виставить премєрово історичну пєсу з часів зруйнування Січі С. Ордівського п. з. „Лицарі Ночі".

Український Театр Йосифа Стадника (семіора).

СТАНИСЛАВІВ:

шия Тартюф — комедія Мольєра; год. 8. веч. Жінка, що знає чого хоче... — оперетка Р. Штрауса.

Дирекція театру заангажує дві панночки та двох мужчин з голосами. Згоди допускаються: Львів, Вронковська 18.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ВИГОДА:

12. IX. Гейша.

ЖУРАВНО:

13. IX. Хмара.
14. IX. Жайворонок.
15. IX. Гицьк. дружба.
16. IX. Маруся Богуславка.
17. IX. Ніч під Івана Купала.

Елегантний забавний льокаль
PALAIS DE DANSE „БРІСТОЛЬ"
під новою управою
Бронислава Флявма
і Мак Дана.
2—2 1583

СТРИЙ:

18. IX. Хмара.
19. IX. Маруся Богуславка.
20. IX. Гейша.
21. IX. Ніч під Івана Купала.

Великий Театр:

Неділя 12. IX. год. 3.30 попол. „Король волоцюг"; год. 8. веч. „Король волоцюг".

Понеділок 13. IX. год. 8. веч. „Кармен" опера.

Вівторок 14. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Різнородностей:

Неділя 12. IX. год. 3.30 попол. „Фройда теорія снів"; год. 8. веч. „Фройда теорія снів".

Понеділок 13. IX. год. 8. веч. „Фройда теорія снів".

Вівторок 14. IX. год. 8. веч. „Фройда теорія снів".

Ердаль паста до обуви
є добродійством для обуви чорної і колірової
її таємниця: вжити якнайменше пасти Ердаль, але полірувати мягким суконом аж до лискучого полиску..

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ки „Саламандра„

КІНА.

АПОЛЬО: „Погоня за кавалєром".

Шкільна лектура і книжки

для молоді випозичає

„Vita" пл. Марійська ч. 8

(гмах Шпрехера)

АТЛЯНТИК: „Тайна жовтого міста".
ВАНДА: „Антін Адверз", „Віскі і доляри".
ГРАЖИНА: „Ординат Міхоровський", „Програна".
ЕВРОПА: „Один поверх вище".
КАСІНО: „Панове з товариства",
КОПЕРНИК: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МАРУСЕНЬКА: „Привиддя".
МЕТРО: „Геройська бригада", „Весело шаління".
МІРАЖ: „Пенні".
МУЗА: „І високість танцює вальса".
ПАКС: „Антко поліцмайстер" з Дим-шою.
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „Матура".
РАЙ: „Палата у Фландрії" з М. Егерт.
СВІТ: „Клопоти спортовця" і ревія.
СТИЛЬОВЕ: „Дівча з Парижа", ревія
ТОН: „Шаржа легкої бригади".
УТІХА: „Кавіч кличе" та ревія.
ХИМЕРА: „16-літня" з Ліль Даговер.

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська 6).

„Аляска".

ПАНЧОХИ

спеціяльно тонкі зол. 2.50
практичні 1.85
625 **„ДІМ ВОЛІЧКИ"** 16-?
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 12. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.00, 15.00, 18.00, 19.15 Веселі розривкові мельодії, БІЛГОРОД 18.50 19.00 Пісні й арії, 20.00, 21.00 Нар. вечір, БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Форт., 18.20, 19.00 Нар. музика, солісти, циг. орх., 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Симф. концерт, 15.40 Камер. музика, 19.30 Скрипка, 20.05 Фр. Легар — Попурі, музика, спів, 22.30 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 17.00, 18.00 Гарні мельодії, 19.00 „Щось для кожного", орх., сол.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15, 18.00, 19.00 „Княжна чардаша" оп. Кальмана, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Дон Карльос" оп. Верді, МІНХЕН 9.30 Форт. музика, 11.00 Баварські марші і танки, 16.00 Веселе муз. пополудне, 20.10, 21.00 Конгрес у Нірнберґу, ПРАГА 9.45 Легка музика, 11.00 Військ. орх., 17.35, 18.00 „Дон Цезар" оп. Делінгера, 20.20, 21.00 „Збір вина" оп. Недбала; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 20.15 Спів, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Уяви, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Марші та вальси.

Зол. 7.— Щасливі обручки з 14 кар. золота тільки у **Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

Понеділок, 13. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.15, 17.00 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.30 Нар. пісні, 20.00, 21.00, 22.00 Опера; БУДАПЕШТ 17.00 Циг. музика, 18.20 Спів, 19.20 Соло на гармонії, 20.15, 21.00 Концерт, 22.00 Танк. музика, ВІДЕНЬ 10.50 Нар. музика, 12.12 Марші, вальси, 14.00 Арії і дуети; 15.15 Для дітей, 16.40 Для жінок; 17.40 Спів; 21.30 „Ді Кунст дер Фуґе" Баха, форт. на 4 руки; 22.30 Розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Концерт малого хору, 22.45 Танк музика; МІНХЕН 12.00 Розр. концерт. 16.00 Концерт, 17.00 Німецька музика, орх., 18.00, 19.00, 20.00 21.05, 22.00 Трансм. з Нірнберґу промова Гітлера; ПРАГА 17.40 Славні твори у перерібці на органи, 19.20 Пісні; РАДІО ПАРІ 19.03, 20.30 Спів, 19.15 Форте-п., 19.45 Скрипка, 20.45, 21.00, 22.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Вок.-інстр. концерт, 20.40 Розр. музика, 22.40 Танк. музика.

голосники з широко-стяжковою мембраною, врівноваження звукового засягу, вибагливі акустичні скриньки зі спеціяльно добіраного дерева, максимальна селективність, протиінференційний уклад получень для 9 кн., удосконалене магічне око з тріодою, прозора скала, залізні стрижні, тихе строєння і багато інших приймет складаються на **останній вираз світової радіотехніки,** яку гідно репрезентують нові **супергетеродини Телефункен на рік 1938.** Проспекти, описи і демонстрації у всіх більших радіових складах.

Radio **TELEFUNKEN**

ГАРМОНІЯ ТОНІВ — СИМВОЛ ЯКОСТИ

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 12. вересня 1937.

8.00 Сигнал часу, пісня, 8.03 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліборобська газетка, музика з гр. пл., Організуємо продажу рільних продуктів, 8.35 Музика з гр. пл., 9.00 Орх. концерт, 9.30 Трансм. з Холма: Народні пісні у вик. церковних хорів, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Подвірові оркестри Львова, муз. авд., 12.30 Музика з гр. пл., 13.00 Оком пластика по Сх. Торгах, 13.10 Коли зазвенять мандоліни, популярний концерт орх., хор, 14.10 Фрагмент „Обжинок" із фільварку Вірки, виленсько-троцького повіту, 14.40 „Іванко музика" Г. Свнкевича, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів; Трансм. із Сх. Торгів; Як збільшити видатність наших садів, 16.00 Концерт симф. орх., сопран, баритон, хор; у перерві о год. 17.00 „На чорному суходолі", 18.30 Репортаж із життя, 19.00 Театр Уяви „Велика вигра" Г. Л. Вайса, 19.20 Нар. капели, 20.00 Форт. ресіталь, 20.05 Легар — попурі, спів, форт., орх., 20.35 Спорт. вістки, 20.40 Політичний огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.00 „Гумідрікс", муз. авд., 21.35 Спортові вістки, 22.00 Спів. ресіталь Сергія Ґагаріна. бас.-барит., 22.55 Фрагменти з міждерж. матчу копаного м'яча Польща-Данія, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Понеділок, 13. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 8.00 Авдиція для шкіл, 11.15 Для шкіл: „Поглянемо в небо" гутірка для старших дітей, Музика з гр. пл., 11.40 Бетовен: Соната ц-моль оп. 90, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Пополудневий денник, 12.15 Орхестра Ейнти Льоран, з гр. пл., 12.25 Оперові попурі, гр. пл., 12.40 Мікрофон у каменярським варстаті, 13.55 Оперові фрагменти, з гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Давні годинники, фейл. ілюстрований курантами, 15.15 Концерт солістів, гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45, 15.55 Господарські вістки, 16.00 „Риба курочка та нуждрка Агата" опов. для молодших дітей, 16.15 Орх. концерт, 16.45 Львів на чорноморсько-балтійському шляху, 17.00 „Дядько Франя", муз. репортаж, 17.50 „Олень", гутірка, 18.00 Концерт муж. хору, 18.20 Техн. скринька, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.40 Спортова гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 „При вині" розр. концерт: квартет, спів, форт., 21.45 Оповідання Е. Ожешкової. 22.00 Пісні у вик. М. Салецького тенор, у супр. форт., 22.20 Г. Мельцер: форт. тріо оп. 2.: форт., скр., віол., 22.50 Останні вістки зеч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Із спікерового альбуму.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ.

Враження з подорожі до Парижа і з конґресу „Пакс Романа" ілюстровані фільмою, виголосить М. Донцова у вівторок 14. 9. на ширших сходинах Кр. Р. Ш. ім. Г. Барвінок у шк. домівці Мохнацького 12. Початок год. 6. веч. Гостям раді. 1642 1—1

Вписи до однорічної жіночої школи купецької підготови II. ступня для абсольвенток гімназій давнього типу продовжує Товариство Український Інститут для дівчат у Перемишлі до 20. вересня 1937. 1643 1—2

КУПНО - ПРОДАЖА

ОДНОПОВЕРХОВУ каменичку, невеличчу (шкелет), 8 убікацій, кльозети, спіжарки, електрина, 200 сажнів городу, продам оказійно. Львів (Яловщ) вул. Тракт Ґлинянський 26. Господар. 1-3

НА ОСІННІЙ І ЗИМОВИЙ СЕЗОН найкращі новинки дитячої,жіночої і мужеської галантерії купите найдешевше в кооп. „Базар" у Львові, Руська 3. 2—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ВДОВА по священнику здорова, лагідна, середніх літ, підійметься вести хатню господарку самітних осіб. Місто або село. Кухня ощадна, люксусова, дієтетична. Займеться хорою особою, шкільними дітьми, крамницею. До Адміністрації під „Зараз". 1635 1—1

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО, ведена паризьким моделістом БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає вписи, ціни низькі — **Львів, Оссолінських 12.** 1518

АБСОЛЬВЕНТ майстерської школи держ. вищої консерваторії у Празі дає лекції гри на фортепіяні та всіх теоретичних предметів. Ціни за науку помірковані. Р. Сімович. Гнісова 44. 1625

ГРИ на фортепіяні вчить дипльомована консерватористка учениця концертового курсу Шляхтіна, Йосафата ч. 12. 1634 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ІНСТРУКТОРА на село, який приготовив би ученицю до матури (класичний тип) у зимовім семестрі. Зголошення до Адм. „Діла" під „Солідний". 1627

ВПИСИ

на ТРИМІСЯЧНІ КУРСИ КРОЮ І ШИТТЯ — наука індивідуальна, новою системою — успіх з науки певний — „АННА", ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20. 1508

ДОБРЕ ВИХОВАНИЙ, з гарним виглядом, сильний, інтелігентний молодець, не лякаючись також фізичної праці в саді, може заголоситись зараз із долученням життєпису, знимки до villa semper florens, Tuchola — Pomorze.

РОКИ цілі будеш шукати і не найдеш таких корисних можливостей заробку як у нас. Wytwórnia „Nowości Praktyczne", Warszawa, oddział 7, Złota 37.

МЕШКАННЯ

КІМНАТА з окремим входом, з уживанням лазнички для двох (або одного) панів (студ. медицини, ветеринарії) зараз до винайму, вул. Вітовська 8. II. п. (біч. ва Личаківської). 1624 2—

ОКУЛЬСЬКОГО 8. Трикімнатне повнокомфортове мешкання, цілий другий поверх, разом 10 убікацій або загально 20 убікацій з прин. негайно до винайму. Відомість у сторожа. 1620 2—3

РІЖНІ

КОВДРИ найдешевше тільки у Виробні Ковдер Кентшинського 4. 1568 1—6

ПЕРЕРОБЛЯЮ перини на ковдри пухові: **Романова,** Городоцьких 4, біля Ринку. 1465 2—1

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 84-100

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „ПРЕЦИЗІЯ", Шайнохи 1 і Рутовського 12. 1477 6—10

ДИКТИ, ФОРНІРИ найдешевше джерело закупу **М. Гаммер і СИН Львів, Зырудляна 3.** тел. 271-14. 1405 15—15

БРИЛЯНТИ, діямянти, перли, срібло, золоту біжутерію, годинники купує, платить найбільше Вандер, Шайнохи один. — Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерії. 1571 2—4

Кравецьке Заведення

ІВАНА КЕРНИЦЬКОГО

перенесене

з вул. Личаківської ч. 1 **на вул. Пілсудського 20.** Тел. 281-88. 1598

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. шкірних і венеричних недуг та косметики

Д-р Ген ик Розмарін

Львів, **тепер Коперника 19**

вернув. 2—3

До Хв. Ф рми

М. ФРАЙЛІХ

Льв в, Городоцька 35.

Заведення спеціяльних бандажів

Складаю Вам щиру подяку за пропукциновий бандаж, який заложив я перед 5-ма місяцями і з радістю повідомлю Вас про його несподівану поміч. Я його вже відложив і почуваюся зовсім добре.

Шлю щиру подяку за врятування мені здоровля.

з високим поважанням
МИХАЙЛО КОРЖА
Сороцько, п. Скалат.

Косметичний інститут і Лабораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28

УСУВАЄ: аномалії цери, зрогівтіння, пігменту волосся, бризки, дзьоби по лиці і плями. Масажі, тривале усування морщин, жилників і відморожень власною методою. Тривале усування своволосіння під катафорезою. Сталі румянці підшкірним запусканням краски (татуювання). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми.

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики

Д-р ФІШЕР

б. довголітній лікар асистент дерматольог. клініки
у Берліні, Відні та Празі

перенісся і ординує тепер від 9—1 і 3—7

ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3.

взпр. Віденської кав'ярні
Тел. 251-68. Сепараткові жадальні.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох - перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, в відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 9—40
1428

НОВООТВОРЕНА

Кафлярська робітня ІВАНА ОЛЕКСИНА

при вул. На Байки ч. 7.

Колишнього правівника і управителя знатніших львівських фірм, виконує ставлення печей і кухонь нових; перерібку старих та ощадностеві печі.

ВУГОЛЬ — КОКС — ДЕРЕВО

в найдобірніших якостях доставляє

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

Львів, Ринок ч. 36.

Тел. бюра 103-27, тел. складу 269-68.

Інформації: Бюро — Ринок 36, та склади: Ринок 36, Личаківська 115, пл. Бідьчевського 3 і Солодова 14

Точна вага. — Солідна обслуга.

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і рагляни — наймодніші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає

МАНУФАКТУРА

ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч 3.

ЗАПРОШУЄМО ВСІХ!

Оглянути наш найбільший склад на осінній сезон. — Багатий вибір светрів, білля, панчіх, рукавичок і т. п.

„ГАЛЯНТЕРІЯ“

С. ДУЧИНСЬКА

ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 26.

Великі новости! — Ціни невисокі!

ОСІНЬ

вимагає теплішого вбрання. Маємо вже на складі нові матеріяли; жадайте зразків — висилаємо даром.

ВИСИЛКОВИЙ ДІМ

Е. Ф. БОРИС

Премишль, Францішканська 16.

Жалюзії склепові всіх родів

також **МЕТАЛЕВІ МЕБЛІ**

поручає Фабрика „FABROL“ Львів, вул. Б. Гольдмана 3. тел. 206-29

Ціни конкуренційні. Цінники на бажання

MODEL „SPORTOWY“

MODEL „LUKSUSOWY“

MODEL I

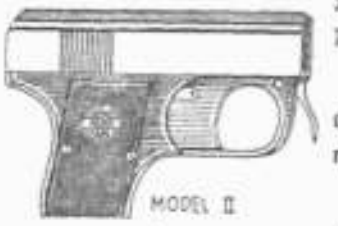
MODEL II

MODEL III KAL 320

MODEL IV KAL 320

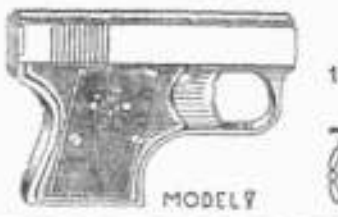
MODEL V

7 РІЖНИХ МОДЕЛІВ
АЛЯРМОВИХ ПІСТОЛЕТІВ
МАРКИ

„MUBIS“

1) Модель „Спортовий“ однострільний кал. 6 мм.
2) Модель „Люксусовий“ однострільний кал. 6 мм.
3) Модель I. однострільний кал. 6 мм.
4) Модель II. восьмистрільний кал. 6 мм.
5) Модель III. двострільний кал. 320 мм.
6) Модель IV. пятьстрільний кал. 320 мм.
7) Модель V. шістьстрільний кал. 6 мм.

Можна дістати всюди без дозволу

Виріб першої в Польщі фабрики алярмових пістолетів „МУБІС“ інж. Неполомський і С-ка, що дає гарантію за кожну штуку.

Не дайте себе обманути оголошеннями невідомих фірм, що висилають безвартісну тандяту невідомого походження.

Купуйте тільки в крамницях і зверніть увагу на фабричний знак з написом „МУБІС“, бо тільки тоді можете бути певні, що дістаєте повновартісний, гарантований товар, по поміркованій ціні. Набої „Фльоберт“ 6 мм. дістанете в крамницях по ціні вол. 2.50 за 100 шт.

Якщо у Вашім місці замешкання нема крамниці, що продає алярмові пістолі марки „Мубіс“, напишіть до нас, а вкажемо Вам найближче місце продажі, де будете солідно обслужені.

ФАБРИКА МАШИН І МЕТАЛЕВИХ ВИРОБІВ

„МУБІС“

Інжинір Неполомський і С-ка

Спілка з обмеженою відповідальністю

1594 Варшава, Огородова 50.

Присилайте передплату!

ПУДЕР З ПУШКОМ

в наймодніших кольорах

Й. ШАХ ВАРШАВА

Незрівняний в якости пудер і крем

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ

завдяки якому стає цера

ОКСАМІТНО-МАТОВА

АДВОКАТ

М-р Володимир Василькевич

отворив канцелярію

в Порохнику

Ролєти, матраци, тапети, фіранки, дивани, меблеві матеріяли, тапчани і т. п.

Проєктування і **виконання** комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21983 4—40

Нічо дивного

що всі радо купують всяке біле мужеське, жіноче, **дитяче** і постелеве у фабриці

„ПАВ“ Львів, Сикстуська 1

бо гарна, тривала й недорога

Християнська харчівня

„ГАЛЬКА“

поручає дешево вибагливі **снідання, обіди, вечері**

Львів, вул. Пекарська ч. 1 ц.

1390 Тел. 291-00. 13—15

КІР

Львів, Усійського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані. світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, **Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а**

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	вол. 0.05	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по	вол. 0.15
1 мм. одношпальтовий в тексті і вісниках	вол. 0.60	купно, продаж, винаєм і т. п.	вол. 0.10
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	вол. 0.80	шукаючі праці	вол. 0.05
		слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	вол. 480.—
Остання сторінка 1/2	вол. 250.—
Остання сторінка 1/4	вол. 130.—
Остання сторінка 1/8	вол. 70.—

Ва редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.

Вівторок 14. вересня 1937. Ч. 202

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229-41

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Дві нації.
(Передова стаття).

Радісний день Львова.
Посвячення будови церкви св. Івана Богослова при вул. Потоцького.

Домагання льокаторів у справі обнижки комірного.

Ґенеральний відворот китайців на півночі.

Два бомбові замахи.

Чи Італія прийме договір у Ніон?

Хроніка Совітської України.

Ґ. П. У. арештувало сина Каменєва.

Дівчина з парасолькою фейлєтон

Літаки зі скорострілами проти рекінів.

Спортова сторінка.

Ч. 202 (14.745). Львів, вівторок 14. вересня 1937 Opłata pobierana uiszczona główką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячне . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічне . . . . 15.00 „
Піврічне . . . . . 30.00 „
Річне . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Постанови „протипіратської" конференції

Як подає офіційний комунікат, середземноморська конференція в Ніон ухвалила такі постанови: Кожна держава положена над Середземним Морем, має запевнити безпеку на своїх територіяльних водах і порозумітися з іншими державами для співпраці на морю. На найважніших морських шляхах нагляд перейнуть французько-британські морські сили.

Підчас дискусії представники чорноморських держав заявили, що на випадок загрози з боку підводних суден на Чорному Морі вони порозуміються щодо спільних кроків.

Цього тижня збереться конференція на засідання у справі підписання порозуміння.

ЩО НА ТЕ ІТАЛІЯ?

Як твердить „Дейлі Експрес", Італія й Німеччина займуть негативне становище до постанов конференції у Ніон. Вони не годяться на те, щоби контролю над цілим Середземним Морем віддати Франції та Англії; Італія навіть обиджена, що вона має контролювати лише власні побережа, так само як другорядні держави.

БРИТІЙСЬКІ ЗБРОЙНІ СИЛИ НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ.

Як подає паризька преса, Велика Британія має під цю пору на Середземному Морі: 2 панцирники, 2 боєві кружляки, 1 летунську базу, 3 великі кружляки, 3 легкі, 7 підводних суден, 23 контрторпедовці, 6 торпедовців та чимало помічних кораблів.

Дальші розстріли в СССР.

МОСКВА, 13. 9. ПАТ. Суд у Чернишевську засудив 3-ох членів контрреволюційної організації, що змагала до розбиття колхозів, на розстріл, двох по 10 років вязниці. В цілому районі скликали на віча селян, щоби приймали резолюції з апробатою присуду.

Г. П. У. арештувало сина Каменєва.

До Парижа надійшли вістки, що Г. П. У. арештувало в Ленінграді сина Каменєва Олександра. Йому закидають, що зорганізував нібито ватагу терористів з метою висадити в повітря підчас війни військову лабораторію. Арештований Олександер Каменєв був дотепер керманичем військової лабораторії.

—o—

Італія не заключила з Японією
протибольшевицького пакту.

Японське міністерство закордонних справ заперечує поголоски, немовби Японія заключала з Італією протикомуністичний пакт. Ці поголоски походять мабуть відтіля, що між обома урядами йдуть переговори у справі торговельного договору.

Японці заняли китайську оперативну базу на Дал. Сході.

Японські війська заняли нині рано Тантун у північній частині провінції Шансі. Військові кола привязують до цієї події чималу вагу, бо Тантун був оперативною базою китайських військ провінції Шансі.

ВЕЛИКІ БОЇ У ПРОВІНЦІЇ ШАНСІ.

Китайська телеграфічна агенція подає, що **в Гайюан (у північній частині провінції Шансі) йде зовзятий бій.** Японці зовсім знищили один китайський курінь, та китайські резерви втримали загрожені становища. **З обох сторін згинуло разом коло 4.000 людей.**

КИТАЙЦІ ВТРАТИЛИ МАЧАН.

Комунікат китайського командування потверджує, що китайці евакуували Мачан і затрималися на лінії Гсінчі (10 км. на північ від Тсанчав).

КАЛГАН В ЯПОНСЬКИХ РУКАХ.

Перед кількома днями розійшлися вістки, що китайці прогнали японців з Калгану. Як подає китайська телеграфічна агенція, ці вістки неправдиві.

НАМАГАЮТЬСЯ ОКРУЖИТИ КИТАЙЦІВ.

У провінції Шансі одна японська кольона посунулася до Кванліну (на схід від Татуну), щоб окружити китайські війська, які відступили на південь від Калгану.

—o—

Підсумки операції під Шангаєм.

Авас робить ось які помічення після одномісячних боїв під Шангаєм: Японське командування не доцінювало китайських сил, висилаючи проти них малу „кольоніяльну експедицію", з кількох кораблів і кількох тисяч людей. Щоб не допустити до катастрофи, мусіла Японія наборзі вислати більші сили.

Перша фаза боїв за Шангай принесла японцям успіх: вони закріпилися на побережу, займаючи досить велику територію, щоб вивантажити военний матеріял до дальшої офензиви.

ВТРАТИ ЯПОНЦІВ.

Японські військові знавці обраховують, що від початку боїв під Шангаєм 30.000 китайців згинуло і 20.000 ранено. Крім того китайці втратили 200 літаків, себто 2/3 своїх повітряних сил.

БАКТЕРІОЛЬОГІЧНА ВІЙНА?

У Шангаю сильно шириться епідемія холери: **в міжнародній концесії занотовано 500 випадків холери, у французькій — 300 випадків. Хорують самі китайці,** хоча тепер епідемія перекидується і до японських військ:

в Паочан 80-ох японських вояків захорувало, 20-ох померло. З огляду на те, що санітарний стан японських військ усе був дуже добрий, підозрівають, що китайці ведуть бактеріольогічну війну.

Пошесні недуги лютують!
Бережіться їх
і пийте тільки
ПАСТЕРИЗОВАНЕ МОЛОКО
МАСЛОСОЮЗУ
позбавлене
всіх хороботворчих
бактерій.

Спеціяліст жіночих недуг і акушер
Д-р мед. Володимир Станецький
вернувся і ординує
Львів, вул. Хорущини 12, II. пов.
Телефон 289-89. 5—7

Дві нації.

Львів, 13. вересня 1937.

З останнього числа „Землі і Волі" (з 12. ц. м.) довідуємося про цілком несамовиту історію, що трапилася на засіданні Державної Кооперативної Ради у Варшаві у перших днях цього місяця. На конференції представників Ревізійних Союзів була точка про поділ членів відповідно до національности. Проект Ради був такий, щоб поділити так: 1) поляки, 2) українці (русини), 3) білорусини і т. д. Присутній на тій конференції представник Рев. Союзу Русских Кооператив п. К. Ганасевич виступив проти такого поділу, мотивуючи, що „українці і русини то не одно і те саме і тому проєкт повинен виділити русинів в осібну точку і не змішувати їх з українцями". Покликався при цьому на офіціяльний термін „руські", навіть на обіжник міністерства внутрішніх справ, який мав бути „нормалізаційною" концесією для українців, на становище чеської влади до національної термінольогії на Закарпатті, на Лера-Сплавінського, вкінці на те, що „справа терміну „український" не має історичного опертя". Ця промова, читаємо у „Землі і Волі", викликала на присутніх поляків „велике впечатлінє", якого видно не захитала репліка представника РСУК-а, так, що присутні **одноголосно рішили прийняти внесок представника москвофільського Рев. Союзу і при національному поділі кооператив внести окрему та самостійну національність „русини".** Два представники РСУК-а, як читаємо, стримались від голосування. Їхнє становище нам не відоме, зрештою маємо вражіння, що вони були заскочені такою наскрізь політичною дискусією; мабуть цим, а також недугою п. сен. Ю. Павликовського та виїздом за кордон п. сен. Луцького, треба пояснити, чому на такому засіданні, при вирішуванні такої засадничої з національного боку справи не було наших чільних кооператорів-політиків, яким булоб страшенне легко виказати весь абсурд „аргументів" п. К. Ганасевича, поставити йому питання, чи він „русин" чи „русскій", запитати присутніх поляків, що значить, на їх думку, „русскій" по польськи, і всю дискусію звернути проти кирпи.

Очевидно постанова Державної Кооперативної Ради є черговою цеглиною у величавій

Вже надійшли ориг. англійські матеряли
на мужеські убрання, жіночі плащі і костіюми
у великім виборі
ДІМ МОДИ
Львів, Готель Европейський

будівлі всієї нинішньої національно-політичної системи [illegible] Мусимо, зрештою, признати, що дійсно — з хвилиною, коли на кивок якоїсь чародійної палочки, яка нам так і досі ближче невідома, перекреслено засаду переписного аркуша „I A", в якому була тільки одна рубрика для національности „український (руский, русинський)" та поділено українців і русинів, як якісь **дві існуючі у Польщі нації**, — з тою хвилиною відкрито дорогу і для тієї останньої дивоглядної постанови.

Зрештою, процес розмножування скількости національних меншин у Польщі йде і на інших відтинках. Коли існує кардинальна шкільно-педагогічна засада, що дітей учать у школі літературної мови і через те нема науки кашубської чи шлеської „мови", а є наука „лемківської мови" (лемківський Буквар та дві читанки), то це вже один крок від вписання до національної рубрики окремої лемківської нації. Гадаємо, що не так важко булоб доказати, що й гуцули та бойки, ба навіть волиняки, не кажучи вже про поліщуків, це все окремі нації, які — очевидно — вимагають теж окремої національної політики.

Це — одна сторона медалі, не вперше на тому засіданні Кооперативної Ради відкрита і нам досить добре відома. Друга сторона — це поведінка наших москвофілів. Становище п. К. Ганасевича творить тут своєрідне „новум": воно, що правда, зберігає традиційну лінію при всякій нагоді і з кимнебудь пакостити українцям, але одночасно свариться з засадничими тезами „ідеольогії" РСО, виложеної свого часу дуже подрібно п. Карениним у „Русскім Голосі".

Та ідеольогія каже передовсім, що існує **один** „русскій" нарід (чи пак одна русска нація з кількома народами), від Попраду по Камчатку. В кожному разі нема там мови про якийнебудь національний поділ непольських і нежидівських автохтонів Галичини. Ми, українці, стоїмо на становищі, що москвофіли — це частина спільної з нами нації, це наші люди, тільки відсталі у своїй національній свідомости, при чому головну вину несе тут інгеренція російських політичних чинників від 60. рр. мин. ст., які використали тодішній низький культурний рівень галицьких мас; післявоєнні політичні умовини знову шкодили процесові завершення національно-політичної кристалізації. Тому ренегатами ми не називаємо москвофільської маси, тільки нечисленні одиниці, зпоміж інтеліген-

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького 50,
Тел. 26 0-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляни помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

ції, які прийняли до щоденного родинного вжитку російську мову і виховують у ній своїх дітей. Зате офіціальна москвофільська теза каже звати ренегатами українців, бо вони — мовляв — відпекуються своєї „русскої" нації, але одночасно так само як ми з москвофілів, так і з нас, українців — не резигнує. Навпаки, москвофільська теорія українців утотожнює з „малоросами" і племінно вважає їх абсолютно частиною спільної нації. З такого засновку виходила льогічно практична політика, яка казала раніш москвофілам солідарно боронити інтересів народу, без огляду, як хто його звав: у шкільній, аграрній, соціальній ділянці, підчас „пацифікації", всяких масових репресій і т. п.

Аж раптом маємо на внесок москвофіла — поділ на дві нації! Української нації, очевидно, неповажна постанова Кооперативної Ради не зашкодить: нація залишиться нацією, буде розвиватись, за свої права боротися, при всяких обставинах шукати собі всяких можливих способів вияву, буде зареєструвати на сторінках своєї історії моменти здвигу й заломлювань, але буде жити, як кожний живий національний організм. Зате поведінка пп. Ганасевичів наносить смертельний удар самим москвофілам: та поведінка перекреслює взагалі всякий ідеольогічний характер їхніх теорій та всякий ідейний зміст їхнього табору. Вона робить з того табору просто знаряддя чужої політики, позбавлене власної думки і волі, робить з того табору збір одиниць, які конвульсійно тримаються власть імущих і сліпо йдуть за їх політичною думкою та практичними заходами, звернутими — проти цілого нашого народу!

З того погляду останній геройський подвиг п. Ганасевича причиняється до вияснення ситуації. Хоч історія москвофільства в Галичині не залишає багато сумнівів щодо обличчя того табору, проте ніколи не завадить, коли ясности буде якнайбільше. ПП. Ганасевичі сьогодні радіють, що їм удалось „відділитись". Може прийде ще момент, коли український нарід їх від себе відділить, — коли відмежується різко від породи людей, які в моменті національного лихоліття грали в чужу дудку, самі несвідомі того, що творять.

ік.

Українці одні з перших
на XXI. Міжнародньому Протиалькогольному Конґресі.

(Власна кореспонденція.)

Варшава, 12 вересня 1937.

(КТВ.) Варшава живе вже від кількох днів під знаком XXI. Міжнароднього Протиалькогольного Конґресу, що відбувається тут разом з кількома іншими аналогічними з'їздами абстинентських організацій цілого світу.

Офіційну участь у Конґресі беруть такі держави: Швеція, Норвеґія, Швайцарія, Голяндія, Франція, Німеччина, Чехословаччина, Греція, Єгипет, Аргентина, Чіле, Уруґвай, Мексик, Австрія, Ліхтенштайн, Апостольська Столиця, Фінляндія, Японія, Латвія і делегати Ліґи Націй.

Вже в мин. суботу зачалися наради І. Міжнар. Конґресу католиків прогібіціоністів, на якому один з польських промовців назвав Т-во „Відродження" — північно-польською (!) протиалькогольною організацією. Одначе при кінці нарад забрав голос одинокий український делегат, що прибув уже того дня, **о. д-р Ігнатій Цегельський** (Камінка Струмилова), наш відомий протиалькогольний діяч, що в прекрасній промові (по французьки) накреслив славну історію українського антиалькогольного руху в Галичині, здобуваючи — як одинокий промовець — гучні оплески закордонних гостей.

У вечорі тогож дня в репрезентаційних салонах Купецької Ресурси відбулося І. товариське зібрання усіх учасників конґресу (з добірною артистичною програмою), на якому українців крім о. д-ра Цегельського репрезентували запрошені варшавські кореспонденти усієї української краєвої щоденної преси, що й сповняють одночасно ролю інформаторів про український протиалькогольний рух та українців узагалі.

Але само відкриття конґресу відбулось у неділю. Після торжественної Служби Божої в усіх християнських церквах зібралися всі делеґати, запрошені гості та представники краєвої і закордонної преси у величавій авлі варшавського університету. В атмосфері піднесеного настрою, серед прапорів та емблем усіх — крім нашого — народів провідник Польського Орг. Комітету мін. В. Ходзько відкрив конґрес, покликуючи на предсідника голову Міжнар. Протиальк. Союзу проф. Едґара Цунцу й запрошуючи почесну президію.

Опісля вітали м. ін. конґрес ще й такі делеґати: від польського уряду — мін. Косцялковський, від закордонних урядів — єгипетський посол Р. Сльотемакдо де Бруїне, монсіньйоре Кортезі від Ап. Столиці, кард. Гльонд, від Правосл. Церкви — архимандрит Теофан; від англійських протиалькогольних товариств — д-р Роберт Геркод. Крім згаданих привітів на конґрес наспіло дуже багато ґратуляційних телеґрам, м. ін. від нашого „Відродження", власноручні привіти від президента Фінляндії та шведського престолонаслідника Ґустава привезли з Гельсінґфорсу і Стокгольму делеґації молоді на роверах.

У неділю прибула до Варшави й решта **української конґресової делеґації** в отсьому складі: від Т-ва св. Андрея крім **о. д-ра Цегельського** ще й **о. д-р Сопуляк Михайло** зі Стрийщини; від Т-ва „Відродження": голова **м'р Микола Ценко, проф. Степан Горницький** (Дрогобич), **ред. Василь Глібовицький** і **п. Ярослав Дзиндра**; від „Учительської Громади" — **проф. Юліян Каменецький** (Рогатин); від Українського Лікарського Т-ва: п. **д-р Олеся Носковська.**

Наша делеґація, не зважаючи на цілковиту дорожнечу, уся взяла активну участь у сьогоднішніх нарадах конґресу, імпонуючи здивованим розмахом нашої протиалькогольної акції чужинцям — великими традиціями й осягами на цьому полі.

Рівночасно з конґресом і в тих самих залях відбувається прецікава **міжнародня протиалькогольна виставка**, на якій не бракне теж станків та експонатів **українських протиалькогольних товариств.** Наш куток улаштувало львівське „Відродження" при активній допомозі варшавських українців. Тут слід підкреслити особливі заслуги родини п-ва Мицьків, Пеленських і нашого студентства. На жаль, були і куріозні випадки національної апатії — оце ніодна з варшавських українських фірм не хотіла випозичити на кілька днів гуцульських килимів для прикраси українських стін (!). Дійсною атракцією нашого відділу, в якому ролю інформаторок згодилися безінтересовно сповняти наші приятельки-чужинки, **є перша книга нашого І. протиалькогольного Т-ва з Камінки Струмилової з р. 1844 (!).** На жаль, „Відродження" не подбало дотепер про відповідну пропагандивно інформаційну літературу, за якою чужинці розпитують, як теж не надлетіли до цієї пори мистецькі афіші арт. Чорнія, що їх мали вислати літаком зі Львова.

Але поминувши ці зайві мінуси, треба підкреслити, що приявність численної української делеґації серед багатьох державних націй гідно **репрезентує нашу національну і гігієнічно-суспільну культуру.** В окремих кореспонденціях подамо докладний хід конґресу та насвітлимо його завдання й осяги. Тимчасом обмежимось до короткої інформації, що перший Протиалькогольний Конґрес відбувся в 1885. р. в Антверпії, славний був IV. Конґрес у Христіянії, під науковим оглядом вирізнився V. Конґрес у Базилеї, де вперше виступили учені Сміс та Фірер з висліданами своїх епохальних дослідів про вплив малих алькогольних давок на працю мозку.

Варшавський конґрес **вивінтований у всі** модерні засоби і здобутки. На місці постійно урядує інформація, пошта, міжнародні телеґрафічно-телефонічні сполучення для вжитку численних кореспондентів і т. і. Деякі чужинці **розпитують за виробами нашого народнього мистецтва,** так що прийдеться повести їх до крамниці У. Н. М.

Слід підкреслити, що організатори Конґресу, особливо ґенеральний секретар Конґресу ред. п. І. Шиманський, дуже вичільно і прихильно поставився до потреб і домагань української делеґації, зокрема представників української преси. Багато учасників з'їзду вертається зі Львова — вони висказуються з признанням про „Просвіту" і нашу пресу, — багато то поїде туди після закінчення нарад.

Ширіть наш часопис!

Товариство Кредитове Міське у Львові
ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 21. — ТЕЛЄФОНИ 27603, 20896.
Переводить конверсію гіпотечних зобовязань
затягнених в комунальних касах ощадности, Галицькій Касі Ощадности і „Щадниці" в Перемишлі
на дозготермінові позички в 5% заставних листах.

Радісний день у Львові.

ПОСВЯЧЕННЯ БУДОВИ ЦЕРКВИ СВ. ІВАНА БОГОСЛОВА ПРИ ВУЛ. ПОТОЦЬКОГО.

День 12. вересня ц. р. запишеться добре в памяті львівських українців. Серед прегарної осінньої погоди відбулося того дня величаве, радісне торжество посвячення і змурування пропамятної грамоти під угольний камінь церкви св. Івана Богослова біля монастиря СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького ч. 95.

Сестри Василіянки уставили престіл під північною стороною свого монастиря та прикрасили його живими цвітами. Над престолом пишалася ікона Богородиці на великому полотні, розмальованому так, що нагадувало мармур. По обох боках престолу уставилися делегації, представники багатьох українських установ і преси. Кордони держали питомці Ремісничої Бурси та шкільна молодь. Окреме місце було призначене для процесій, братств і вірних, що зійшлися у великому числі з цілого Львова.

В 12. год. Преосв. Іван Бучко зачав торжественну Службу Божу в асисті голови Комітету будови о. крил. Ю. Дзеровича й о. крил. В. Лициняка; діяконували о. І. Каюс та о. д-р В. Фіголь. Співав хор СС. Василіянок. На свято прийшли процесії з церкви св. Юра, з Богданівки, Левандівки, села Скнилова та з церкви при вул. Зибликевича. (Чому не прибули процесії з інших львівських церков? Чи може обідова пора невідповідна для львовян на таке свято?).

В год. 13.30 прибув самоходом І. Е. Митрополит Андрей з о. крил. В. Ковальським.

Після Служби Божої відспівано многоліття і „Боже Великий". Відтак о. пралат Леонтій Куницький виголосив з балькону монастиря піднеслу проповідь. У ній згадав про велику виховну ролю монастиря СС. Василіянок при вул. Потоцького 95, про його школи та сиротинець і підкреслив, що нова церква у Львові будується завдяки великій жертвенности українського громадянства. Вкінці попросив ВПреосв. Митрополита поблагословити фундаційну грамоту.

Митрополит поблагословив пропамятну фундаційну грамоту (пергамінову), на якій списано всю передісторію будови нової церкви. Опісля вложено грамоту в шкляну та бляшану урну. Відтак Преосв. Іван з духовенством покропив мури нової церкви та після приписаних молитов вложив урну з пропамятною грамотою під угольний камінь запрестольної стіни нової церкви і перший наложив вельнею цемент. Опісля мулярі замурували грамоту.

Свято скінчилося. ВПреосв. Митрополит Андрей серед співу „Многая літа" та рясних оплесків відїхав, після чого розійшлися всі вірні та процесії.

—o—

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Хроніка Совітської України.

Від Редакції: З нинішнім днем заводимо спорадичну „Хроніку Сов. України", в якій будемо подавати обективно звістки з усіх царин життя Наддніпрянської України, без огляду на їх позитивний чи негативний характер. Робимо це в тім переконанні, що наше громадянство взагалі дуже мало знає про тамошнє життя, а дихолїття наших братів під московсько-большевицькою окупацією спонукує нас не тільки до протестів політичного характеру, але й до тіснішого духового звязку з тамошнім народом, до більшого зацікавлення подробицями його боротьби та стихійних виявів живучости. Совітську хроніку вестиме окремий референт, добрий знавець совітських відносин, користуючись найновішим джерельним матеріялом (у першу чергу совітською пресою і сов. періодиками).

ШКІЛЬНІ ПІДРУЧНИКИ.

Видавництво „Радянська Школа" дістало з Москви текст і віддало до перекладу українською мовою **„Короткий курс історії СССР".** „Радянська Школа" випускає підручник українською мовою в кількости 1.700 примірників, крім того в Москві замовлено 300.000 цього підручника **російською** мовою для шкіл України з викладовою **російською** мовою. З якого підручника будуть вчити в українських школах — про це нема у тій звістці мови.

МАСОВИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС ДІТЕЙ.

У Києві відбувся український огляд літературної творчости школярів, в якому взяли участь понад 4 тисячі учнів від сільських до столичніх шкіл. Зрозуміло, переважна більшість тих творів це — про вождів революції, про міжнародню пролетерську солідарність, фашистівське бузувірство тощо, але чимало серед робіт укрїнського фольклорного матеріялу: тут і віршована казка про Котигорошок, віршована народня казка про Івасика-Телесика. Як не нагинати життя — а перегнути його годі.

ШКІЛЬНІ БОЛЯЧКИ.

Розпочалося на радянській Україні навчання по школах. Чимало дітей через перевантаженість деяких шкіл у Києві, цілком несподівано для них переведено до шкіл, іноді дуже далеких від мешкання учнів. Не дивлячись на категоричну заборону провадити навчання на дві зміни, по багатьох школах заведено навчання старших кляс на другій зміні, нових навчальних програм нема. Запровадили з цього року викладі астрономії, але нема ні підручників ні вчителів, нема теж учителів чужих мов.

В Одесі виявилося, що будову 8 нових шкіл ще не закінчили, будують їх по малонаселених районах, а по густонаселених районах школи перевантажені.

З УКРАЇНСЬКИХ ТЕАТРІВ

Київський державний театр опери та балету відкрив сезон „Тарасом Бульбою" Лисенка, надалі йде „Запорожець за Дунаєм"; київський державний драматичний театр ім. І. Франка відкрив сезон „Безталанною" Карпенка Карого. Ки-

---

ЖОРЖ РЕЄР. 5)

Дівчина з парасолькою.

(Докінчення).

Я говорив їй, як вона говорила колись до мене:

— Чи можливе, щоб ти могла бути задоволена теперішнім своїм життям? Чи не маєш ти вже охоти робити наперекір старшим, гіршити їх? Чи не мала ти ніколи бажання зробити щось безглуздого, небезпечного?

Вона всміхнулася гірко і відповіла:

— Ах, який дует могли ми були скласти. На нещастя я відспівала свою пісню колись, а ти щойно нині хотів би її почати!

Я щоб помститись критикував її дрібничково-міщанське животіння без ніякої пристрасти, без нічого несподіваного.

— Без пристрасти це правда — вона виправдувалася — але щодо несподіванок...

Хвилинами, коли я говорив їй про свої почування і про те майбутнє життя — палке, доцільне, змістовне, яке ми могли б разом вести, її очі заіскрювалися і уста ворухались так, ніби хотіли промовити.

— Ренато! — я казав до неї — зважся стати собою, завернути до минулого.

Вона відповідала мені мельодраматично:

— Це нечесно, старий спокуснику зводити з простої дороги бідне романтичне дівча!

— Романтичне! Якби ти вміла нею бути!

— Але-ж я вмію бути романтична, саме тоді, коли опираюся твоїм намовам. Чи все не скінчилось би прозаїчно, якби послухала тебе?

І так ми фліртували довгі місяці, а я не міг ніколи відкрити тої таємничої Ренати, яку прочував, що повинна бути.

VIII.

Одного дня я дістав від неї телеграфічну записку: „Приходи зараз. Хочу тебе бачити. Ввечір виїжджаю".

Сама відчинила мені двері. У сальоні були валізи, меблів ніяких. Я прочував якесь нещастя.

— Куди ти їдеш? — питаю її.

— Небавком довідаєшся. Ах, який ти нині гарний. Що за убрання, яка чудова краватка.

Її веселий настрій слабо закривав її вигляд. Очі були червоні від безсонности.

— Вибач мені, — вона казала — що приймаю тебе у своїй кімнаті, але це єдине місце, де залишилися ще крісла.

Вона сіла на ліжко і комічним жестом показала мені місце, де маю сідати.

— Бачиш! Як нам добре?

Але що сталося?

— Нічого незвичайного. Мала несподіванка...

— Ти жартуеш, Ренато.

— Яка я щаслива, що ти прийшов, Альберте. Було би мені прикро виїжджати не побачившися з тобою.

— Їдеш надовго?

— Так. Може... Але тепер оповідай мені про нашу молодість, про Санліс, про те, що не дівчину з парасолькою ти любив, а ту другу, трохи навіжену з шопи і даху.

Вона сміялася нервово, ніби хотіла плакати.

— Ренато! Скажи мені, що з тобою. Маю таке враження, ніби ми не мали вже зустрітися!

Вперше від часу, як я її відшукав, вона була така, якою я хотів її бачити завжди. Вона не мала злобного сальонового тону, а щось таке, що пахне пригодою.

— Ах, Альберте, чи ти пригадуеш собі — —

І вона заплелася спогадами, а я слухав її з усіма своїми надіями і якимсь невимовним жахом. Була пізня ніч. Вона хотіла пустити електричний огрівач.

— Ах, я забула, що сьогодні вилучили нам струм — засміялася.

— Ренато! Благаю тебе, їдь зі мною. Ще час! Не знаю, що тобі бракує, але відчуваю, що якби ми тепер розстались, то вже на віки.

Її усміх був колючий:

— Їхати разом? Бідний Альберте! Я знищила би тобі кар'єру. Ти мав би виректися родини, приятелів, праці і длячого? Для малої, дурної міщанки, що теж мусіла б терпіти...

Скочила з ліжка і сказала зі сміхом:

— Я люблю тебе за сильно, щоб зробити тобі такого збитка, Альберте.

Я помітив сльози в її очах.

— А тепер поцілуй мене! — сказала тихо — но, швидше! Прощаємося.

Я вийшов від неї приголомшений.

На другий день уранці з часописів я довідався про банкротство фірми Бльомер, Ворфільд і С-ки. Бльомер адефраудував три мільони і втік. Зі статті я довідався, що чоловік Ренати був відомим ошуканцем, засудженим кілька разів, за яким шукала поліція в ріжних краях. „Бльомер" це був тільки один із численних псевдонімів цього авантюриста.

Я побіг до мешкання Ренати і довідався, що вона теж виїхала.

IX.

Два тижні пізніше я дістав лист від Ренати. Печатка була з Бордо, де, як писала Рената, вона і чоловік сідають потайки на корбель, що завезе їх до Аргентини.

„Мій добрий, дорогий Альберте! Мій щирий товаришу!

ївські рецензенти підкреслюють чудовий чоловічий ансамбль з Борисоглібською, Ужвій, Шумським та Барвінською на чолі, але закидають постанові непотрібний етнографізм і побутовщину. Харківський драматичний театр ім. Шевченка дає „Правду" Корнійчука в постановці Крушельницького. Крім того театр працює над поновленням в новій сценічній редакції пєси Кропивницького „Дай серцю волю — заведе в неволю" на 12. вересня, коли в Харкові розпічнеться „совітський театральний фестіваль". Другою виставою з цього приводу буде в харківському державному театрі опери і балету „Наталка Полтавка". В репертуарі харківського „Театру революції" нові пєси: „Дума про Британку" Юрія Яновського і „Шлях слави" Прута, „Сава Чалий" Тобілевича і „Вій" Кропивницького за Гоголем. В репертуарі харківського ТРОМ бачимо „Падиводу XVIII сторіччя" Карпенка Карого, „Катерину" за Шевченком в інсценізації Герасимовича, „Кармелюка", „Наймичку", „Сватання на Гончарівці". Прем'єра харківського „Театру для дітей ім. Горького" „Назар Стодоля".

Колектив „самодіяльної опери харківського канатного заводу ім. Петровського" виставив „Наталку Полтавку", де приймали участь фабрична балетна студія, робітнича консерваторія і хорова фабрична капеля, разом понад 100 осіб.

Бачимо з цього, як стихійно тяготить населення радянської України до свого українського театру, як влада мусить хоч в цьому йти йому на зустріч, очевидячки дуже добираючи пєси

ПРОЦЕСИ ПРОТИ МІСЦЕВИХ СОВ. ДОСТОЙНИКІВ.

По багатьох районах радянської України в золочівському (харківської области), кролевецькому (чернігівської области), гайсинському (винницької области), підвисоцькому (київської области) тільки що відбулися майже ідентичні судові процеси: на лаві підсудних були голови райвиконкомів, секретарі, райпарткомів, директори машинотракторних станцій, голови правлінь колгоспів тощо; всіх їх обвинувачувано в „шкідництві", ломанні статуту с.-г. артілі, брутальній поведінці з колгоспниками, знущанні над ними, тощо. За заведеним ритуалом підсудні признавалися до вини і „каялися", після чого їх засуджували або на довголітню в'язницю, або на смерть. Московський уряд цими процесами ніби хоче спрямувати незадоволення населення проти деяких місцевих „шкідників", які причинилися до того, що ніяк не може розпочатися заповіджене краще, веселіше життя...

„Ах, якби ти знав, кілько мене коштувало енергії, щоб підчас нашої розмови не впасти у твої обійми, не притулитися до тебе і не прохати тебе, щоб ти мною заопікувався! А кілько разів я мала охоту сміятися і плакати, коли ти говорив до мене про моє дрібноміщанське життя без несподіванок! Від десяти років, від часу, як я вийшла заміж, я живу ввесь час серед алярмів, утеч, загрожена власниками готелів, яким не маємо чим платити, зацькована поліцією! Ти вже певне знаєш, хто такий мій чоловік? Це слабе, нещасливе створіння. Я боялася його покинути і жаль мені його було, бо крім мене він не має нікого більше. Чи ти повіриш, що від десяти років я ніразу не лягла спати без думки, що мене може розбудити комісар поліції? А кілько разів він справді будив мене! Чи ти знаєш, що ввесь той час я пережила найбільше схвильовання та пронизливі пригоди...

„Коли я віднайшла тебе — чесного, щирого, зрівноваженого, мені здавалося, що я прокинулася після якогось кошмару. Ах! Як я мусіла боротися проти твоїх слів... не тих, де ти виступав як спокусник, що заохочував мене до небезпечного життя — я і так знала його занадто добре! — але проти тих ніжних, спокійних слів, що нагадували мені мого зрівноваженого батька, з яким я могла вести затишне, чесне життя.

„Та яка я нині горда, що я не захиталася і що залишила тобі твоє несплямлене, чисте життя. Що ти зробив би — адвокат! — якби оженився з розведеною жінкою ошуканця? Наше романтичне молодече кохання заслужило на гарне закінчення. Забудь за Бльомерову, про яку читаєш у газетах, а памятай про ту, що завсіди була для тебе і лишиться для тебе єдиного виступала як

Дівчина з парасолькою".

Переклв. а. б

З ЛІТЕРАТУРНИХ НОВИНОК.

У „Держлітвидаві" вийшли з друку нові книжки: „Дитинство" — нова повість Юрія Смолича, „Інженери", друга частина роману Юрія Шовкопляса. В серії „Театральна бібліотека" видано „Безталанну" Карпенка-Карого.

Максим Рильський здав „Держлітвидавові" збірку поезій „Україна", видавництву „Молода Гвардія" поему „Україна", закінчив два варіянти опери „Щорс", закінчив переклади „Евгенія Онегіна" Пушкіна, „Орлеанську діву" (La Pucelle) Вольтера, російську байку „Конька Горбунка Єршова, „Синю птицю" Метерлінка, переклав також оперу Дзержинського „Підйом цілини" і дав нову редакцію опери Лисенка (текст Старицького) „Тарас Бульба".

З НАРОДНЬОГО МИСТЕЦТВА.

Незабаром відкривається у Києві обласна вистава самодіяльного образотворчого мистецтва; в ній бере участь 400 осіб, які виставляють 3000 відібраних експонатів — живопису, скульптури, вишивок, тканин. Понад 200 жінок київської области подали до 500 сорочок рушників, пошивок, накривок, скатерок. В селі Бехах коростенського району вишивають всі колгоспниці; в минулому вони вишивали чорною ниткою, потім стали додавати темно-бронзову, ясно-бузкову, рожеву і червону. Бехівці рідкі майстри свого узору і своїх фарб. Таких вишивок немає ніде на рядянській Україні. Колгоспниці слєзського району вишивають тільки червоною ниткою, узори здебільшого ще трошки. Прегарні вишивки з переяславського району.

Оригінальну виставу 500 експонатів української народньої вишивки XVIII і XIX. ст. підготовив дніпропетрівський Історичний Музей.

З МУЗИКИ ТА ФІЛЬМИ.

Об'єднаний хор на 300 осіб та оркестру народніх інструментів організують в Житомирі до XX. роковин комуністичної революції. Відкриють також велику виставу народньої творчости (живопису, графіки, вишивок, тощо).

Українська студія „Союзкінохроніки" почала знімати звукову фільму „Золота осінь" — „розквіт колгоспного достатку в осені року 1937" і звукову фільму „На рубежі", де буде показане „заможне культурне життя колгоспників прикордонної західньої смуги". Цікаво, які міни матимуть ті „заможники", коли оглядатимуть ту фільму". **Л.**

—o—

В авангарді нашої розбудови.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОРГОВЕЛЬНО-ПРОМИСЛОВОГО-БАНКУ.

Вчора відбулися в домівці Союзу Українських Купців і Промисловців у Львові загальні збори Торговельно-Промислового Банку, який за короткий час свого істнування виявився активною, надійною установою.

Збори отворив голова Надзірної Ради дир. Скопляк, опісля відчитано і прийнято одноголосно протокол попередніх зборів.

Зі звіту **директора Банку** інж. Мілянича довідуємося, що Банк під цю пору має власних капіталів 41.000 тисяч, оборотових фондів загально 316.000. Значить засоби праці банку скромні, зате вони ростуть у дуже скорому темпі. За вісім місяців діяльности збільшив Банк власні фонди на 135 прц., (з 17.500 на 41.000), в тому запасні фонди о 42 прц. (з 8.600 на 12.000), уділовий капітал о 225 прц. (з 8.800 на 28.600 зол.) чужі фонди о 280 прц. (з 72.300 на 275.000 зол.), разом фонди о 253 прц. (з 89.800 на 316.600 зол).

В порівнянню з попереднім роком збільшив Банк касові обороти 8 разів (касовий оборот за серпень рівняється цілорічному оборотові за 1936 рік — 283.500 зол. вийшло з каси), а загальні обороти 9.5разів (722.000 за 1936. рік — і 4.400.000 зол. за вісім місяців 1937. р.).

Цими капіталами обертав Банк в 1937. році пересічно 2,9 разів у місяць; це вказує на дуже великий рух в банку. За вісім місяців 1937. р. банк полагоджував пересічно 103 оруджи денно. Розвиток діяльности спричинив збільшення платних працівників з 3-ох бюрових сил і 2-ох організаторів на 10 бюрових сил і 5-ох організаторів; крім того є постійно 3—4 організаторів на практиці.

При помочі організаторів банк активно працює над **збиранням капіталів**. Капітали, які прийшли до банку, як дрібна ощадність (48.300 зол.) та вклади на біжучих рахунках (117.400 зол.) — разом 52 прц. всіх оборотових фондів — це вислід праці організаторів, активного добування оборотових капіталів, які дотепер здебільша непродуктивно лежали в кишенях власників.

Як уживає банк придбаних цим способом фондів, які його **активні операції**? Клієнти банку, заразом його члени, дістали за вісім місяців цього року біля одного мільона отвертого короткоречинцевого кредиту; доброму клієнтові його легко дістати без формальностей та коштів. Поза кредитом з біжучого рахунку банк дав своїм членам і довшеречинцеві позички у висоті 589.000 зол. З того уділено 350.000 зол. есконтового кредиту (купно купецьких векслів — ремес і фактур, задаткування замовлень, претенсій, тощо), 36.600 акредитивів (допомога при закупні більших партій сировцю та товарів зі забезпеченням на товар), 4.300 позичок на підклад дрібних ощадностей і 198.000 звичайного вексльового кредиту. Цей останній кредит довшеречинцевий (6—18 місяців) має характер радше інвестиційний (закладовий), ніж оборотовий, — у противенстві до всіх попередніх. Клієнтеля банку виконує зобов'язання на півтора мільона уділених позичок до скарги пішло всього 523 зол. Клієнтелю банку становлять майже виключно — купці, ремісники, промисловці й видавництва та почасти робітники. Треба ствердити, що з міщанського елементу найбільші звязки з банком мають ремісники, головно на провінції. Нашого ремісництва по містах є значно більше, як ми собі це уявляємо, та вони обслуговуючи чужу клієнтелю та не маючи фінансової опори в наших установах — тримаються здалека від нашого життя. Цьому слід протидіяти. Зрештою початки співпраці банку з ремісництвом зовсім гарні. Банк або задатковує їхні замовлення і в цей спосіб даємо їм змогу закупити за готівку матеріял та негайно приступити до виконання замовлень, або есконтує їх рахунки чи векслі на відборців. Ремісники виконують свої зобовязання добре.

Для організації **дрібної ощадности** Банк під цю пору має на провінції 4-ох кореспондентів. (Стрий, Тернопіль, Перемишль та Сокаль), себто урядовців, які організують та посилюють на місці дрібно-ощадностеву акцію, переводять технічно уділювання кредиту, посередничать у веденні біжучих рахунків місцевими фірмами і взагалі є звязковими між банком і клієнтами на провінції. Крім того у 20-ох місцевостях банк має т. зв. „Проводи Ощадностевих Збірниць", які складаються з трьох місцевих громадян, дуже часто з виділових філії СУК і П-у. Провід ділить місто на райони і назначує туди збирачів, які що тижня обходять щадників та збирають ощадности. Крім того Провід опінює старання щадників про кредит у Банку або сам розділює між щадників хвилівки, а грошей, які банк лишає проводові до диспозиції. Працю на провінції розпочав банк щойно цього року. Висліди є добрі: дрібна ощадність дала на провінції за пів року 17.883 зол., коли усієї ощадности зібрано 48.357 зол.

Банк не обмежується до кредитової діяльности, але започатковує нову: він підготовляє основування нових підприємств, веде необхідні досліди та збирає капітали. Взагалі своєю працею Торговельно-Промисловий Банк заповнює поважну програму в нашому господарському житті, тим самим не робить він конкуренції іншим українським банкам.

Після звіту начальний книговод інж. Яцишин звязував кредитову політику банку. З його змістовного, фахово опрацьованого реферату присутні довідалися, що банк, установлюючи висоту ставок і провізій, протегує такі форми кредиту, які відповідають потребам торговлі та промислу і уможливлюють систему безготівкових розплат: есконт, кредит на біжучий рахунок, акредитиви, вінкуляції. Звичайний позичковий кредит — як малоеластичний та недогідний для банку і для клієнта є у Промисловому Банку найдорожчий; зате дешеві є позички під застав дрібних ощадностей.

Опісля Загальні Збори одноголосно ухвалили деякі зміни статуту, яких домагався суд.

або яких вимагає поширення діяльности банку.

Інж. Я. Цімура описав працю банку над ворганізуванням фонду **безвідсоткового кредиту.** Ця установа на взір подібних польських і жидівських дасть нашим дрібним купцям і ремісникам змогу станути на ноги і перебути перший важкий період істнування підприємства, заки воно здобуде клієнтелю. Вагу і потребу безвідсоткового кредиту оцінимо, коли візьмемо під увагу, скільки наших безробітних земляків могло би найти прожиток у ремеслі й торговлі та з другого боку, як важко у наших умовинах роздобути хоча би скромний капітал.

Крім того Загальні Збори ухвалили максимальний кредит для одного клієнта на 20.000 золотих, максимальні зобовязання банку — на 600.000 зол. Банк зрезигнував з привілеїв установи дрібного кредиту і викупив промислове свідоцтво; зате дістав він право давати кредити понад 2.000 на одного клієнта.

Коротка дискусія закінчила збори, які мали дуже діловий характер. Присутніх було 120-ох членів та 19-ох представників преси і ін. гостей.

(гал.)

Два бомбові замахи в Парижі.

Вночі у домівці „Генеральної конфедерації французьких промисловців" при вул. Пресбург і „Союзу металевого промислу" паріської округи при вул. Боасієр вибухли бомби, які поробили великі шкоди. В руїнах згинули два поліцаї, які в часі вибуху були на вулицях недалеко висаджених будинків.

Виявляється, що якась невідома людина принесла до дому при вул. Пресбург скриньку, адресовану до барона Петіє віцепрезидента конфедерації французьких промисловців та передала її сторожеві, заявляючи, що це тканина. Сторож задержав у себе ту скриньку якийсь час і у нього вона вибухла; сторож втратив мову від переляку. Подібна машина, наставлена на той сам час, вибухла теж у другому домі, де її мабуть поставили на сходах.

ХТО ІХ ВИКОНАВ?

Уся французька преса від крайно лівої до комуністичної гостро осуджує замахи і виступає проти їхніх справників. Коли йде про моральну відповідальність за ті замахи, ліва преса підозрівае фашистівські елементи, праві кола — крайну лівицю, яка своєю політичною агітацією витворила атмосферу, підхожу для цих замахів. Зрештою ніяка сторона не приписує своєму противникові формальної відповідальности. Піротехнік інж. Клінг, який оглядав решткн пекольних машин, твердить, що вибуховий матеріял, яким вони були виповнені, вживають радше за кордонами Франції. Тому слідство обійме правдоподібно політичну еміграцію.

Вночі на неділю заведено гостру контролю на всіх граничних станицях і облави та ревізії в Парижі. Кажуть, що франц. слідча влада має уже докладний опис обох мужчин, що принесли пекольні машини.

—o—

Тріюмфальний похід нової української косметики „МЕРІДА" з місця добуває признання наших гарних пань „МЕРІДА" це краса здоровля довіря.

(ДОПИС З НОВОСАНДЕЧЧИНИ.)

Шкільний інспектор у Новому Санчі розіслав до шкіл на Лемківщині новий розклад годин на 1937-38 рік, у якому касує цілковито навчання української мови в останній, себто в IV. клясі; всі предмети (крім релігії) мають бути ведені в тій клясі виключно в польській мові.

В I. клясі впроваджує він вже від 1. лютого науку читання і писання в польській мові, інші предмети — крім релігії й української (лемківської) мови — треба вести у двох мовах. Те саме і в II. клясі. В III. клясі всі предмети по польськи — виїмок релігія та українська мова.

Всі школи на Лемківщині в 1922. р. були затверджені з українською викладовою мовою. Тепер лишився з того лише спомин.

Дітей польської народности в тутешніх школах (за дрібними виїмками) нема. А все таки користуються вони аж такими привілеями.

Чи виступить хто в обороні навчання наших дітей у рідній мові? **Підписи батьків.**

Загадка.

У двох кінах у Мельбурн і в однім у Сідней відбулася перед кількома місяцями премієра великої сучасної фільми під досить банальним наголовком „Усміх щастя".

Ця фільма, яка дотепер держиться на прем'єрових екранах, а крім цього перейшла вже половину австралійських кін, має незвичайно цікавий, хоча повний життевий зміст, а інтрига полягає на тому, що якийсь молодий мужчина, що хоче вженитись, дає оголошення до часописів і находить молоду Мабель, дівчину, хоч і гарну, але бідну, з якою ні його рідня, ні становище не дозволяє йому оженитись. Треба припадку, що цей молодий дивак вигриває половину великого льосу австралійської цифрової льотерії, а щоб підняти вигру (як також поробити пропаґандові знимки) треба конче, щоб власники обох половинок зявилися в льотерійнім уряді разом.

Половину фільми виповняють надзвичайно цікаві розшуки „другої половини", в чому бере живу участь і управа льотерії та репортери і сам „вибранець фортуни", і штаб дедективів, кожний потрохи на власну руку. Публика довідується в архимистецько поданий спосіб, що власничкою другої половини є саме відтручена гарна Мабель, але вона сама, вражена за відмову її руки, хоча також бере участь в розшуках, перекручує їх у превеселий спосіб. Інтрига вияснюється, але тільки на фільмі і то в зовсім несподіваний, хоч цілком життевий спосіб. Зате — австралійська публіка є від кількох місяців надалі зацікавлена, бо не може збагнути чи „Усміх долі" є мистецькою пропаґандовою фільмою австралійської льотерії, чи твором талановитого автора, що писав з безкорисної мистецької спонуки.

Дотепер справа не вияснена, хоча є фактом, що задум сценариста, який застеріг свої авторські права у всіх краях Европи, закупило вже кільканацять льотерійних управ на цілому світі, очевидно не так з експльоатаційною метою, як пропаґандовою.

—o—

Окружне Сокільське Свято в Раві Руській.

По кількамісячних приготуваннях у сокільських гніздах відбулося дня 29. м. м. в Раві Руській окружне сокільське свято. Вже рано вулиці Рави Руської заполнились бадьорими сокілками і соколами, що з усіх закутків Равщини, Сокальщини і Любачівщини, підводами й пішком спішили на визначену площу вправ, ми місте на площу Народнього Дому. В поході взяли участь сокілки і соколи з Потелича Річок, Верхрати, Журавець, Махнова, Вербиці, Угринова, Нового Села, Дикова Старого та Рави Руської. Похід виглядав імпозантно.

Головне сокільське свято почалося а год. 14. звітом, що його склав побратим Чіх Михайло, відпоручникові Сокола-Батька д-рові Карпевичеві Богданові, котрий в імени Сокола-Батька привитав соколів та доручив відбувати вправи. До вправ стануло понад 120 соколів і 100 сокілок. Усі вправи, призначені на 4-тий Краєвий Здвиг у Львові, виведено із зрозумінням та дуже дбайливо. На окрему згадку заслуговує вправа учасників з Вербиці дручками та національний танок „Аркан", виведений соколами і сокілками з Нового Села. Вежі, спортові гри та забави відпали з програми через дощ.

Слід підчеркнути, що не зважаючи на дощ, який падав у тому дні, сокільське окружне свято в Раві Руській пройшло з великим моральним успіхом та заохотило присутніх кріпити дальше свої тілесні і духові сили для добра і служби українського народу.

С.

—o—

МАСАРИК УМИРАЮЧИЙ.

Останні лікарські бюлетини про стан здоровля б. президента Масарика знову затривожили цілу Чехословаччину. В суботу йому несподівано погіршилось. Масарика доглядає 4-ох лікарів, професорів університету в Празі, син і дочка. Перед палатою Масарика збираються маси народу, які чекають відомостей про стан здоровля „президента визволителя".

—o—

заряджения бувшого старости на Лемківщині.

Пишуть нам: Горлицький староста д-р Ромуальд Клімуф, що отсе мусів уступити, видав у часі свого урядування зарядження до всіх гр.-кат. парохіяльних урядів у Горличчині, щоб українські парохіяльні печатки змінити на польські.

Це самовільне зарядження, бо **справа зміни парохіяльних печаток належить виключно до компетенції церковної влади.** Під цим оглядом Католицька Церква має повну автономію і лише вона може видавати такі зарядження

—o—

Домагання льокаторів.

У Варшаві закінчився зїзд союзу льокаторів. Спеціяльна делеґація передала прем. Славой-Складковському резолюції з домаганнями, щоб уряд зберіг закон про охорону льокаторів, продовжив закон про обнижку комірного і дав достаточні кредити на будову малих одно, дво- і трикімнатних помешкань. Для придбання такого фонду слід би обтяжити нерухомости вищим податком. Вкінці делеґація домагалася, щоб закон про охорону льокаторів розтягнути на торговельні і промислові підприємства, що перед виданням декрету президента з 14. листопада 1935 р. купували свідоцтва в торговельній групі IV категорії, у промисловій групі до VII. групи.

—o—

ЧИ ІТАЛІЯ ПРИЙМЕ ДОГОВІР У НІОН?

ЛЬОНДОН, 13. 9. П. А. Т. Райтер повідомляє з Риму, що Італія мабуть прийме договір у Ніон як основу дискусії в льокарненському комітеті неінтервенції. Офіційні кола зберігають у цій справі мовчанку, — а політичні кола переконані ,що не дійшло до ніякого рішення.

—o—

ПРАЦЯ ДЛЯ ПРАВНИКІВ В АДМІНІСТРАЦІЇ.

Шораз то нові закони передають вирішування карних справ старостам, ось хочби згадати закон про лісові і полеві шкоди. Тому міністерство внутрішніх справ доручило всім воєводам, щоби порозумілися з президентами апеляційних судів у справі призначення частини судових аплікантів в адміністрації. Ці апліканти діставатимуть винагороду як діетарі.

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Доля „чудесних дітей".

Вже пять років минуло, як американська преса перестала згадувати ім'я міс Стонер, що свого часу не сходило зі сторінок часописів. Як однорічна дитина Стонер вимовляла вже слова з кількох складів; у пятому році писала вірші, що їх друкували журнали і грала на кількох інструментах. Як дванацятьлітня скінчила американський університет, говорила девятьома мовами, була великою спортсменкою і стала відома на цілу Америку як феноменальна дитина на цілу країну. Одначе від того часу пропала, мов камінь у воду і нічого замітнішого не зробила. Цей випадок потверджує давно устійнену думку про те, що передучасно розвинені діти тратять свою геніяльність осягнувши зрілий вік.

ЛЬОРД МЕКЕЛЄЙ.

Лише деякі „чудесні діти", головно хлопці, залишаються на високому рівні ціле життя. Клясичним прикладом в цьому відношенні є славний англійський історик льорд Мекелей, який в семому році життя написав огляд всесвітньої історії, а в осьмому році розвідку про навернення на християнство населення Малабару.

ДЖОН СТЮАРТ МІЛЬ.

Фільософ Джон-Стюарт Міль став учитися грецької мови, коли мав три роки. В шостому році читав уже Ксенофонта і Геродота в оригіналі та знав напамять шість діяльогів Платона. В 12-ому році був уже знавцем латинської мови, вивчив усю геометрію, альгебру і приступив до науки диференціялів. Одночасно почав писати історію Риму. Навіть між геніями такі випадки вчесного розвитку дуже рідкі.

ВІЛІЯМ СТРІС.

Небуваалим зразком є американська чудесна дитина Вілінм Джемс Стріс, якого виховав його батько д-р Сідіс спеціяльною системою. Як дворічний хлопчина вмів читати і писати. В семому році володів аритметикою і в медичній школі здав іспит анатомії. В осьмому році говорив по французьки, англійськи, німецьки і по російськи та добре володів латинською і грецькою мовою. В тринацятому році Сідіс мав лекцію перед авдиторією, зложеною з учених математиків, про четвертий вимір. У вісімнацятому році скінчив з відзначенням університет. Одначе в двацятому році Сідіс уже постарівся і працював в одному бюрі за винагородою 20 долярів тижнево. Він додавав і відіймав при помочі аритметичної машини, бо голова його ослабла.

ЕДВАРД ГАРДІ.

Така сама доля і більшости інших чудесних дітей, які незамітно щезають і доживають свій вік у повному забутті. Публика нічого не знає про долю наприклад Едварда Гарді, який 10 років тому дивував американців. В 12-ому році він вже був студентом Гарвардського університету, знав пречарно 12 мов і для приємности займався асирійською та египетською мовою.

ЧУДЕСНІ ДІТИ МУЗИКИ.

Дуже часто стрічаємо чудесних дітей-музик. Замітнішим між ними був Моцарт, який почав учитися грати на клявесині вже в 4-ому році життя; в 7-ому році давав концерти в Европі. З роками його геній розвивався, але смерть скосила його в 35-ому році життя.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 126—?

Літаки зі скорострілами проти рекінів.

Перед кількома днями розігралася одна трагічна подія на західному побережжі Шотляндії недалеко місцевости Кемпбелтавн. Велитенський рекін напав нагло на великий рибальський човен, де було пять осіб. Хижак мав майже 9 метрів довжини. Залога човна бачила, що велике тіло виставало з води на кілька стіп. Своїм ударом хижак розбив човен і пять осіб упало до моря. З негайною допомогою нещасливим поспішило швидко кільканацять рибальських кораблів, яких залога бачила нещасливий випадок. Одначе вони могли врятувати ледви дві особи: моряка і 12-літню доньку капітана. Три інші особи пропали назавжди у глибинах моря.

Змагання на життя і смерть.

Ця трагічна подія зробила сильне вражіння; хоч у цій порі року появляються хмари рекінів на побережжі Шотляндії, але назагал вони менші і не такі настирливі. Зовсім інша справа з цими хижаками у тропічних околицях океану, а саме недалеко Австралії. Там пошесть рекінів прибрала таку загрозливу форму, що австралійський уряд зовсім поважно обмірковує тепер велику виправу проти цих хижаків. До боротьби з хижаками використають усі здобутки техніки.

Маленький передсмак „радости", що її мають у веселій купелевій місцевости, ілюструє найкраще такий випадок. У морській купелевій місцевости Коґі відбулися недавно великі плевацькі змагання, в яких взяло участь теж багато славних спортовців. Як охорону проти хижаків відгороджено морський басен, де відбувалися змагання, низькою дротяною сіткою від моря. Крім того стежили моторові човни і гидропляни, щоб в пору остерегти пливаків.

Підчас змагань жінок, що їм приглядалася з зацікавленням велика маса відців, пописувалася одна плиначка, яка здобула мистецтво. У своїм схвилюванні мигнула вона понад охоронні дротяні сітки і плила далі в море. Нагло пронісся несамовитий крик з грудей тисячної юрби. З усіх боків почали напливати пажерливі тигри моря. Почалися плиацькі перегони на життя і на смерть, бо хижаків не могли відстрашити ні моторові човни ні гуркіт літаків. В останній хвилині вдалося плиначці висмикнутися хижакам і знайти охорону за дротяною сіткою.

Бомби проти рекінів.

Всеж вдається деякому рекінові пролізти крізь діру в дротяній сітці головно, коли вода нарушить сітку в деякому місці. Минулого року повстала з цієї причини страшна паніка між купальниками. На перший сигнал втікали вони на пісок стрімголов. Майже на 5 метрів довгий рекін гонив за ними навіть на мілкій воді. Він відкусив стопу вище кістки одній молоденькій дівчині, яка була вже майже на березі. Одначе саме тоді прийшов хижакові кінець, бо на нього кинулася купелева служба з усякою можливою зброєю і вбила його, заки встиг відплисти до моря.

У широковакроєній акції, що її плянує австралійський уряд проти цієї пошести хижаків, припаде головна роля військовим летунам. Деякі літаки будуть переслідувати хижаків водними бомбами і скорострілами. Недавно переведено таку акцію проти хижаків на морі Тімора, що його залюбки відвідували рекіни. Летуни з гидропляпів устійнили велику кількість цих хижаків і вбили тисячі рекінів бомбами та зі скорострілів. Невважаючи на ці засоби вини-щування стверджено, що хмари рекінів дуже мало зменшилися.

Електричні крати під водою.

До забезпеки купелевих гостей ужинають у більших купелевих місцевостях Австралії нової охорони, що її поширять пізніше і на інші частини побережжа. Кратами, що відділюють прибережні морські води від решти моря, плистиме електрична течія. Хто доторкнеться такої небезпечної огорожі вистане, щоб покласти кінець найсильнішому хижакові. Чи ця охорона покажеться доброю, стверднть майбутній досвід. Слід побоюватися, що теж інші Богу-духа вищі морські сотворіння будуть гинути масово. Також пливаки мусять уважати, щоб не наближуватися до охоронної сітки. Щоб оминути нещасливих випадків, попри електричну сітку проведуть ще охоронну сітку, без електрики. Крім того змінять охоронні станиці, що сигналізуватимуть приплив хижаків. Підчас купелі літатиме постійно над морем гидроплян. Таким чином сподіваються, що небезпеку від хижаків акінці усунуть бодай від берегів купелевих місцевостей.

—o—

ТЕРМОМЕРТ ВСЕСВІТНЬОЇ ВИСТАВИ

На всесвітній виставі у Парижі звертає на себе увагу велитенський шклянний термометр, довжини 18 м., з нсоновим світлом і поділкою на 50 частин. Кожна частина поділки получена з електродою, достосованою до автоматичної рахівниці, що реєструє кількість людей, які входять на виставу. Кожних 200 відвідувачів викликують світло одної частини трубки. Коли кількість учасників дійде до 10.000 засвічуються всі 50 частини поділки; в тому моменті трубка затихає, число 10.000 міняється і знову починає світити світло.

Таким чином кожної хвилини можна устійнити кілько людей відвідало виставу від першого дня її відкриття і кілько відвідувачів находиться в даному моменті на її території. В середу 8. ц. м. термометр виказував, що виставу відвідало дотепер 14,650.000 людей.

—o—

100-ЛІТТЯ ТЕЛЄГРАФУ МОРЗЕ.

Америка уряджує низку свят з нагоди 100-ліття винаходу електромагнетного телєграфу, що його винайшов в 1837. р. малар Самуель Морзе. Дім у Балтіморі, де Морзе переводив свої винаходи, переміцений на музей як національна власність. За життя Морзе ніхто не вірив у його винахід і винахідникові довелося попродати за безцінь усі свої картини, щоб придбати засоби до дальших досвідів. Першу телєграму переслано проводами, довжини 2 км., що обведено дім Морзе; висильний і приймальний апарат стояли поруч себе на невеличкому столі. Винахідник вистукав телєграму і переконався, що приймальний апарат точнісенько її записав. Морзе зі схвилювання змалів.

Академія наук, до якої він звернувся зі своїм винаходом, поставилася до нього з іронією. Один з академиків заявив: „Ця забавка може в найкращому випадку зацікавити спіритистів."

Всеж Морзе добився того, що між Вашінґтоном і Балтіморем заведено першу телєграфічну лінію. На телєграму надано один вірш із псальмів царя Давида: — Яка безмежна величність Творця.

Вступаймо масово в члени Товариства „Рідна Школа", що має за собою 55 літ існування. Закладайте кружки і Філії „Відродження"!

НОВИНКИ.

— Харчівня українських студентів львівської політехніки „Основа", пл. Юра 5, по вакаційній перерві з днем 15. вересня ц. р. видаватиме знову снідання, обіди і вечері по найнижчих цінах. 1647 1—2

— **Вже появилася** накладом нашого В-ва драма Б. Жарського п. н. **„УКРАЇНА В КРОВІ"**, що дає картину недавно минулих часів протибольшевицького повстання. Ціна 1.50 зол. — Замовляти у В-ві „Дніпро" Станиславів, Перацького 86. — П. С. Видавництво шукає сумісних заступників для краю. 2—

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурдевича та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Початок викладів 1. вересня ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 10—10

— **„ГАРМА", спедиційно-перевозова кооператива**, виконує: перевози меблів, товарів і т. п. та полагоджує всякі спедиційні чинности. Адреса: Львів, ул. Потоцького 11 а, м. 2. (II. брама). Тел. 111—21. 1575

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3, І., телефон 254-46.

— **Календар-Альманах „Дніпро" на р. 1938** (видання Т-ва Допомоги Емігрантам з України у Львові — Ринок 10) вже вийшов і розісланий Вш. Відборцям з чеками ПКО ч. 504.782. Ціна 1.50 зол. Календар присвячений 20-літтю української державности й вийшов при участи 17 авторів. 1640 2—3

— **Загальні Збори Т-ва Письменників і Журналістів.** Рада ТОПІЖ-у подає до відома, що Загальні Збори Т-ва відбудуться 17. жовтня ц. р. в салі „Української Бесіди" у Львові в 5. год. попол. Просимо всі українські часописи передрукувати цю вістку. У звязку зі скликанням Заг. Зборів скарбник ТОПІЖ-у пригадує усім Вп. Членам Т-ва обовязок вирівняти залеглі вкладки. — На засіданні Ради Т-ва з дня 8. вересня ц. р. прийнято до Т-ва таких нових (дійсних) членів: Вп. п. п. Олену Федак-Шепарович та о. д-ра Ярослава Левицького і члена-кандидата інж. Харитю Кононенко.

— **Нова українська фірма у Львові.** 12-го ц. м. посвятили домівку нововідкритої фабрики оцту „Винниця" при площі Бема 1. Вона є власністю м-р Олександри Чижович, що має хемічні фармацевтичні студії з кількалітньою добрею практикою в чужих фірмах. Фабрика — концесіонована і зорганізована не тільки за всіми необхідними вимогами закону, але і використовує найкращі здобутки продукції за чужинними зразками. Відомо, що на ринок попадає часто оцет, вироблюваний провінціональними підприємцями не зовсім певного походження. Наші більші торговельні установи та ріжні фірми у краю можуть із повним довірям звертатися до рідної фірми у Львові і повинні її підтримати.

— **Протиєврейські ексцеси у Львові.** В салі польського Сокола влаштували ендеки маніфестаційне віче у справі погорільців одного ендецького села в корінній Польщі. Після віча учасники злучилися зі студентами і рушили походом по місті, бючи тут і там жидів. Заалярмовано більший відділ поліції, що зробив кінець вибрикам, причому кілька осіб арештовано.

— **Москвофільські опікуни.** До читальняного будинку „общества" ім. Качковського в Мацошині пов. Жовка добулися в ночі невідомі люди і знищили куртину театру та портрети. Опісля винесли бібліотеку, зложену з 500 томів і спалили. Польська преса, що патронує москвофілам, дуже обурена на українців, приписуючи їм ці вчинки. Чи так воно було справді, поляки не мають доказу, але було краще тямити безліч фактів, як москвофільські громили нищили українські установи на Лемківщині та в інших сторонах краю. Чи це не було „варварство"?

— **Проти визиску селянської праці.** Між посесором фільварку в Цуцилові пов. Надвірна, Авраамом Шлехтером і селянами з тогож села дійшло до конфлікту з приводу винагороди за сінокоси. Робітники зажадали більшої платні і застрайкували. Коли посесор спровадив робітників з Коломиї, місцеве населення не допускає їх до праці, причому приходить до ріжних інцидентів.

— **Розвязали спортове т-во.** Городенське староство розвязало спортово-освітнє т-во „Каменярі" в селі Топорівцях.

— **Розвязання „Сокола" в Хирові.** В Хирові і сусідніх селах поліція перевела масові ревізії, м. ін. також в домівці т-ва „Сокіл" у Ходоро-

Фірма КРАТЦ І РАЙС

ЛЬВІВ, КАЗИМИРА ВЕЛИКОГО 22.

дістала вже і поручає на цей сезон найновіші матеріяли з першорядних бельських фабрик, як Моргенштерн і ін. та ориг. англійські. 3—5

ві. Глядано за якоюсь протидержавною літературою. В результаті це т-во розвязали, а домівку опечатали. В Посаді Хирівській арештували двох братів Пертаків і абсольвента гімназії Остапа Коропея.

— **Волинські Торги** відкрито минулої неділі в Рівному при участи маршала сенату Пристора, воєводи Юзефського і ін. Гостей повитав голова організаційного комітету Волк. Торги, влаштовані в дусі районової імпрези, оглянуло тогож дня кілька тисяч осіб.

— **Львівська хроніка.** На Левандівці застрілився Франц Соя, посварившись із жінкою. — На Богданівці повісився емер. залізничник Генрик Грос. — На забаві в т-ві „Праця" в Рінку 23-літній робітник Збігнєв Паньчук зробив собі „гаракірі" в самогубному намірі. Його відвезли в грізному стані до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** В Зеленій пов. Надвірна Федір Максимчук знайшов на полі гарматне стрільно з часів світової війни, що нагло вибухло і розірвало його на кусники. Частини його тіла знайшли у промірі коло 70 метрів. Максимчук збирав стрільна з часів війни, що їх багато є в лісі Буковинка під Надвірною і продавав мідяні частини стрілен. — В Павелчі Долішнім пов. Станиславів пожежа знищила шопу зі збіжжам арендаря Й. Гольда. Частина збору була обезпечена на 12.000 зол. — У Дрогомирянах пов. Станиславів невідомі справники підпалили стоги зі збіжжам та обороги зі сіном і млин Мозеса Нахмана. Шкода сягає 784.000 зол. Пожежу зльокалізувала пожежна сторожа при допомозі населення. — У Текучій біля Яблонова повісилася на клямці від дверей Анна Попович. У листі написала, що відбирає собі життя, тому що не може на себе дивитися, що нездужає на жовтачку. — Під Люкс-торпеду, що їхала зі Львова до Стрия, підложив хтось великий камінь. Торпеда наїхала на камінь, наслідком чого ушкодився охоронний плуг. — В окружнім суді в Коломиї почалася розправа проти ем. майора австрійської армії за образу польського народу. Розправу відложили для покликання свідків. — В Бережанах на вул. Кор. Ядвиги ограбили в ночі ем. професора гімназії А. Ольберка, якому грабіжники забрали 12 зол., після чого відвели його під його дім і побажали доброї ночі.

— **Політичне вбивство.** У Вашківцях на Буковині хтось застрілив 9. ц. м. бурмистра цього міста, Дмитра Усатюка. Вбивство має без сумніву політичний підклад, бо Усатюк, українець, дістався на своє становище при помочі румунської влади, зробивши при виборах до румунського уряду компроміс з румунами і допустивши до міської управи в чисто українському містечку румунів.

Першорядний кравецький сальон жіночих костюмів і плащів

1615 **О. КІКТИ** 3—15

Львів, вул. Пілсудського ч. 12. І. пов.

поручається П. Т. Клієнтелі.
Виконання солідне і дешеве.

—**Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали м. ін. такі більші вигри: 50.000 зол. на ч. 57217; 10.000 на ч. 29923, 74953, 78926, 105531; 5.000 зол. на чч.: 143791, 146052, 166142; 2.000 зол. на чч.: 29083 46331, 56414, 64985, 105983, 107119, 107738, 126612, 130413, 140454, 153797, 163173; 1.000 зол. на чч.: 16943, 29156, 46888, 59417, 56410, 58505, 104477, 107586, 108986, 114311, 119734, 125436, 140518, 141611, 142136, 147515, 161122, 170605, 173050, 192707.

— **Матримоніяльний ошуканець.** У справі ветеринаря д-ра Яблонського, якого б. наречена, п. Віра Ч. заскаржила до суду за надужиття довіря та матримоніяльне ошуканство, варшавський апеляційний суд затвердив присуд першої інстанції. Як відомо, окружний суд засудив Яблонського на два роки вязниці з припиненням виконання кари та на зворот коштів позовниці.

— **Ріжні вісти.** — Всі міста у Злучених Державах святкували дня 6. вересня ц. р. 180-ті роковини уродин Ляфаєтта. — Управа м. Тель-Авів гостила 44-ох членів жидівського шкільного вітрильника „Сара", що належить до організації сіоністів-ревізіоністів. Влада не дозволила вийсти залозі в порті Тель-Авіву — незважаючи на інтервенцію жидівських чинників, лише в Гайфі. — В Неаполі спустили на воду новий контрторпедовець „Пляяра". В найближчих місяцях закінчать будову ще трьох контрміноносців. — Згідно з договором між робітниками та управою порту в Антверпії від 1. жовтня обовязує 40-годинний тиждень праці. — На весну 1938. р. англійський король з родиною поїде з офіційною візитою до Брюселі. Це буде перша офіційна візита англійського короля закордоном. — Де Валєра стане в найближчому часі президентом вільної Ірляндії. Премієром ради міністрів стане між. О'Келлі. — Богата американка Кіян, що приїхала на паризьку виставу, забула в авті торбину з клейнотами вартости двох мілюонів франків. Торбинка пропала без сліду. — В Баварії впав сніг. — Південно-західні околиці Японії навістив тайфун і знищив понад 3.000 домів.

— **Шлюб 90-літньої з 19-літнім.** В Коломиї живе при вул. Ясній ч. 3. ще кріпка 90-літня Хана Зінгер, власничка великого майна, дуже вразлива сексуально. Цю її слабість постановив вихіснувати купець Борух Кантор. Намовив свого 19-літнього субєкта Браєра, щоб „оженився" із старенькою Зінгеровою. Сам дав їм шлюб у винаймленій салі, бо в рабіна булоб підозріле. 19-літній чоловік жив із 90-літньою жінкою тиждень. За той час вимантив у Зінгерової 300 долярів і намовив її, щоб продала поле за 400 дол., після чого сказав їй забиратися до сина. Колиж - тепер „чоловік" не хотів звернути грошей, Зінгерова і син віддали справу поліції.

КНИЖКИ — це найдешевша розвага в часі довгих осінніх і зимових вечорів!

Випозичальня книжок

при УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ та АНТИКВАРНІ У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУТОВСЬКОГО ч. 22.

поручає літературні твори в українській, польській, російській і німецькій мові. — Книгозбірня доповнюється постійно новинами! — Всі шкільні лектури на складі.

Місячний абонамент 1 зол.

Випозичальня відчинена від 9 год. рано до 7 год. веч. без перерви

1543 7-10

— **500-ліття циганських мандрівок.** В Кошицях відбулося велике свято циганів, на яке прибуло коло 900 циганських родин. Цигани святкували 500-ліття перших циганських мандрівок з Індії до Европи. Міська влада і населення прихильно поставилися до циган, які весело забавлялися при заставлених їдою і напитками столах. На закінчення відбувся у міських салях і на ринку великий циганський бал, в якому брало теж участь місцеве населення.

— **Старі і милі приятелі.** Ті, що відвідали в цьому році терен Східних Торгів мали нагоду стрінути більше старих знайомих і приятелів між виставцями як у попередніх роках. Загальна поправа кон'юнктури спонукала цілий ряд фірм шукати перервані кривою торговельні взносини і шукати нових клієнтів. До найстарших і найбільш відомих фірм на терені Східної Галичини належить безперечно фірма ШІХТ — ЛЕВЕР С. А., яка влаштувала на Східних Торгах дуже ефектовне і дбайливо виконане стійло. Реалістично відтворена фігура проект пригадує за широке застосування новочасних засобів до прання в домашнім господарстві. Висвалїфіковані інструкторки, знані у Львові зі своєї діяльности в Порадні Прання на пл. Смольки, дають інформації відвідуючим господиням з провінції, які пожвавно користають з нагоди пізнати таких цінних помічників, якими є в господарстві Радіон і Вім. Пільне уваги є те, що Фірма Шіхт — Левер Сп. А. була єдиним виставцем у своїй бранжі. Це є доказ зрозуміння конечности утримати постійний контакт з відборцями. Сильнійший як досі рух, по відкритті Східних Торгів, у Порадні Прання при пл. Смольки доказує, що Пані Господині, які не мали ще нагоди користати з Порадні, тепер, познайомившися з виробами фірми Шіхт-Левер С. А. на Торгах, бажають дістати ближчі вказівки щодо прання Радіоном.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Сокільські Краєві Спортові Змагання

відбулися в днях 11. і 12. IX. п. р. на площі Сокола-Батька при участи **202 змагунів і змагунок із цілого краю. Рано**, в суботу відбулися ІІІ. Краєві відбіжанкові змагання, до яких зголосили своїх першунів 11 о. круг краю, а саме: Камінка Стр., Вербиця, Хир-в. Стрий, Підберізці, Станиславів, Зборів, Самбір, Коломия, Тернопіль, Сокіл-Батько і С. IV. Львів — минулорічний першун. Змагання розіграли елімінаційною системою та трьох фіналістів — кожний із кожним.

У висліді: Камінка Стр. — С. IV 1:2, Хирів — Стрий 0:2 в-о., Підберізці — Станиславів 0:2, Зборів — Вербиця 2:0, Самбір — Коломия 2:0, Тернопіль — Сокіл-Батько 0:2. **У півфіналах:** С. IV — Стрий 2:0, Станиславів — Зборів 2:0, Самбір — Сокіл-Батько 2:0, **У фіналі:** Сокіл IV — Станиславів 0:2, Самбір — Станиславів 0:2. Самбір — Станиславів 2:0, Самбір — Сокіл IV 2:1. Першуном виїшов **Сокіл Самбір.** Другий **Сокіл Станиславів,** третій **Сокіл IV Львів.**

У жіночих відбіжанкових змаганнях висліди такі: Сокіл III (Львів) — Тернопіль 2:0, Коломия — Сокіл III 1:1, Тернопіль — Коломия 0:2. **Фінал: 1) Сокіл III. — Львів. 2) Коломия, 3) Тернопіль.**

В суботу пополудні відбулися Сокільські Краєві Легкоатлетичні Змагання голова Сокола-Батька **інж. Хрооват.** Під звуки сурм піднесено прапори. По промові голови відбулися такі конкуренції, які дали висліди:

У передбігах **на 100 м.** мужчин, до яких стануло 42 побратимів, перші місця заняли: Куровицький — Стрий 12, Тичинський Коломия 12.1, Сас Камінка Стр. 13.2, Кочій Коломия 12.4, Никорак Косів 12.6, Вельчик С-Б 12.5, Комаринський С. IV 12.7.

У кулі побратимів перше місце заняв Семенюк Василь 11.55 м., 2) Синтинський Стрий 11.53, 3) Гнатів Самбір 11.41, 4) Данчевський С-Б 10.93, 5) Мирош В. С. IV 10.80, 6) Бокенський І. Збараж 10.51. (Стартувало 21).

У бігу **на 3000 м.** перший прибіг **Лободич Д.** Стрий 10.13,6, 2) Кузь В. Зборів 10.18,0; 3) Стефуравчин Косів 10.19.4. (Стартувало 7).

У передбігах **гінців 4 × 100 м.** (Старт. 9 дружин): 1) Сокіл IV 51,0, перед Стрием 51,2 і Косовом; у II. перша Коломия 49,8 перед Камінкою і Збаражем, у третьому Сокаль 53,0 перед Соколом-Батьком і Тернополем.

У передбігах **на 400 м. побратимів** стартувало 15 побратимів. Перші прийшли побратими: Гнатів Самбір 61.2. Савдиницький Сокаль 58.6, Марунин Коломия 61.3. Никорак Косів 58.8, Мельничук Коломия 61.4.

У **скоці вдовжінь** стартувало 42 побр. на двох скічних рівночасно. У фіналі: 1) Куровицький Стрий 6.20 м., 2) Кочій Коломия 5.85, 3) Чехут Стрий 5.82, 4) Вальчик С-Б 5.54, 5) Тичинський Коломия 5.52, 6) Керничний Тернопіль 5.32 м.

У передбігах посестер **на 60 м.** стартувало 23. До фіналу дійшли: Лозинська Ю. С-Б 8.9, Сенин Стрий 10.0, Гукевич Косів 9.1, Хміль Тернопіль 9.8, Стеткевич С. IV 9.2.

У **стусані кулею** посестер стартувало 11. 1) Гоянюк Коломия 8.86, 2) Гукевич Косів 7.59, 3) Журавівська Коломия 6.73, 4) Запутович Коломия 6.62, 5) Брилка Тернопіль 6.55, 6) Пасічник С. С-Б 6.44.

У **скоці вдовжінь** посестер старт. 18. 1) Гатум С-Б 4.25 м., 2) Лозинська С-Б 4.07, 3) Лата Борислав 4.00, 4) Гоянюк Коломия 3.86, 5) Стеткевич С. IV 3.83, 6) Зварочок Тернопіль 3.69 м.

У передбігах гінців **4 × 60 м.** старт. 4 гуртки. І. 1) С-Б 37.2 перед Коломиєю 37.8. II. 1) Тернопіль 40.5 перед Грибовичами В.

У неділю рано відбувся дальший хід легкоатлетичних змагань.

До **фіналу 100 м.** посестер дійшли пос. Лозинська 14.4. Запутович 15.0, Гукевич 14.8, Гоянюк 15.4.

До фіналу 100 м. побратимів дійшли Куровицький 11.9, Тичинський 12.0, Кочій 12.8, Дмійняк 12.4.

У фіналі **на 400 м.** побратимів 1) Никорак Косів 59.1, 2) Мельничук Коломия 61.2, 3) Марунин.

У **скоці вваножінь** пос. (старт. 12). 1) Татум 1.38 м., 2) Запутович 1.28,5, 3) Мисевич 1.24, 4) Лата Борислав і Журавівська Коломия 120.5 м.

У **меті ратицем пос.** 1) Николишин Коломия 23.80 м., 2) Журавівська 19.93,5, 3) Гоянюк 19.55.5, 4) Гемська С-Б.

У фіналі **60 м. пос.:** 1) Лозинська С-Б 8.9, 2) Гукевич Косів 9.1, 3) Сенин Стрий 9.2, 4) Хміль Тернопіль 9.2, 5) Стеткевич С. IV.

У **бігу на 1500 м.** (старт. 33): 1) Гарасимюк Коломия 4.44,8, 2) Чайківський Сокаль 4.46.0, 3) Лободич Стрий 4.47.0, 4) Кузь Зборів 4.47.1.

У **меті диском** побр. (старт. 21): 1) Семенюк С-Б 39.13.5 м., 2) Яцишин Коломия 35.55, 3) Синтинський Стрий 35.10,5, 4) Гнатів Самбір 33.95, 5) Білинський Лука 33.07, 6) Гарасимюк 31.69.

У **скоці жердкою** (старт. 9): 1) Беркещук Коломия **2.90 м., 2) Козачок С-Б 2.80. 2) Яцишин і Стефуравчин** по 2.65 м. Поза конкурсом Беркещук і Козачок **обтягнули** 3 м.

Пополудні у **фіналі пос. на 100 м.** 1) Лозинська 14.7. 2) Гукевич 15.2, 3) Запутович 15.4, 4) Гоянюк.

У **фіналі 100 м. побр.:** 1) Куровицький 12.0, 2) Кочій 12.4, 3) Двійняк 12.5, 4) Тичинський.

У **меті диском пос.**. 1) Гоянюк 26.72 м., 2) Запутович 23.11, 3) Николишин 22.60, 4) Оксана Косів 21.71, 5) Татум 21.58, 6) Журавівська 20.46 м

У фіналі гінців 4 × 60 м.: 1) С-Б 38.3, 2) Тернопіль 40.0.

У фіналі гінців побрат. 4 × 100 м. 1) Коломия 49.8, 2) С. IV Львів 50,3, 3) Сокаль.

У меті ратицем побр.: 1) Білень В. С-Б 46.94, 2) Паюк Е. Підберізці 44.51, 3) Куровицький 42.91, 4) Яцишин 41.24, 5) Чехут Стрий 40.18, 6) Беркещук 39.24.

У скоці вависочінь побр. (старт. 14): 1) Козачок С-Б 1.66 м., 2) Кочій 1.66, 3) Литинська Самбір 1.56,5 м.

У бігу на 800 м. посестер (старт. 11): 1) Журавівська 2.57,6, 2) Зварочок Тернопіль 3.05,0, 3) Оксана Косів 3.06.0.

Олімпійські гінці 800 + 400 + 200 + 100 м.: 1) Сокаль 3.58,0, 2) Коломия І. 4.00, 3) Коломия II. 4.01,0, 4) Косів 4.02, 5) С. IV Львів

—o—

Україна — Лехія 1:1 (1:1).

Могорошно стає на саму згадку, до того будоб дійшло мин. неділі на грищі Чорних підчас мистецьких змагань Україна — Лехія, якби не гідна постава змагунів, виділових та впорядників України. Моральна відповідальність і вина за інциденти на цих змаганнях спадає перш усього **на львівську суддівську колегію, яка, маючи вже сумний досвід із рівнимен змаганнями Лехії, все таки визначила суддю нерутинованого, примітивного і при тім безмежно нервового.** Якби не п. Драбіковський із Перемишля, змагання будоб зовсім іначше виглядали, бо матч почався направду на гарному рівні і в гострому темпі. Зокрема Україна по останніх невдачних висліди, в яких грачам недостаювало амбіції та охоти до гри, заграла дійсно жертвенно і на дружині слідно було сильну волю перемогти. Та дарма, на перешкоді цьому стануа знаменитий воротар Лехії і згаданий вище судія, який не тільки сам став по якомусь часі жмутком пошарпаних нервів, але й схвилював обі дружини (в першу чергу Україну) та випровадив з рівноваги публіку. Окрема згадка належиться публіці. Незвичайно відрадним явищем є те, що українські гандлячі не знеохотилися попередніми невдачами України, прийшли у значнім (2.000) числі на матч і незвичайно вміло та спонтанічно допінгували грачів. Одначе від публики можна вимагати одного: грище — не цирк і не торговиця, тому на ньому не вільно виявляти самосудом свого невдоволення. Найприкріше те, що багато людей, від яких можна вимагати більшого нервового опанування, замість успокоювати розжарений до краю темперамент маси, самі його збільшували. Правда, як ми вже замітили, рішення судді були такі безнадійні і помилкові, що й людину найбільш обмотивну обурювали, але між між виявом обурення і самосудом та чинними вневагами мусить бути різке розмежування. Адже всі ці гандлячі, що обкидали по матчу суддю (обіралося при тім і Богу духа винним грачам України—Сиреготі, Мікльошеві, Магоцькому) не теж або колишні спортовці, або прихильники спорту, які всі спортові напрямні приймають за свої, творячи таким чином спортову спільноту. А найбільш гидким і просто заперечинням спортових ідей мусить бути дим спортовця насилля над безборонним. Судді, який сходив під опікою грачів України з грища, уявляв собою направду жалюгідну картину. Це була людина, яку всевладно опанував страх, людина, над якою можна було тільки милосердитися...

Тому від нашої публики мусимо рішуче вимагати більше опанування. Справедливе оборона своєї дружини перед кривдою не сміє перемінюватися в напасть, яка може принести власній дружині тільки шкоду.

Окрема згадка належиться теж Лехії, яка всі технічні й тактичні недостачі покривала брутальністю. Мабуть минулорічні дискваліфікації небагато помогли. Не вадилоб, щоб львівський Видія гор і дисципліни знову більше заопікувався тою дружиною.

По цих вступних увагах, які найкраще ілюструють цілий матч, небагато вже можна додати до звідомлення. Україна виступила в такому складі: Боєнь, Сирегота, Воробець; Якимів, Гошовський, Романець; Магоцький, Скопень II, Петрів, Мікльош, Краєвський.

Найкращою лінією нашої дружини була оборона. Сирегота і Воробець грали гостро й відважно, не придержуючи непотрібно м'яча. Десь вавався давіть виконпи. Босий крім кількох небезпечних ситуацій, які виникли доволі певно, безробітний, що теж є найкращим доказом повної переваги України підчас майже цілого матчу.

Дуже приємно розчарував цим разом Романець, що в деяких моментах сильно скріплював оборону, щоб за кілька хвилин підсилювати добрими м'ячами напад. Якщо добра форма цього грача не буде тільки короткотривала, то ця позиція в Україні буде добре обсаджена. Гошовський розігрався аж у другій половині, коли Лехія обмежувалася виключно до оборони. У першій половині не видно його було на грищі. Перший виступ Якимова після військової служби випав бліде. Недостає цьому грачеві певности й рішучости. Він все вагається й іноді не знає, що зробити з м'ячем. Крім того грає пасивно, дефензивно, забуваючи зовсім про напад. Він теж властиво заломив однією воротаре, які здобула Лехія, залишивши Шустерпіка зовсім без опіки. Проте Якимів, в якого без сумніву військова служба причинилася до ослаблення форми по відповідному тренінгу і по зіграній з дружбою буде позитивним помічником.

У нападі куди краще клеїлися небезпечні акції, як минулими разами. У всіх нападників була замітна амбіція і запал до гри, але... не обійшлося й цим разом без „але". Магоцький у першій частині придержував за довго м'яч, Мікльош, хоч працьовитий, завжди спізнюється зі стрілом і гайнує таким чином без'ліч добрих нагод. Петрів дуже мудро керував нападом, але майже зовсім не стрілив. Найгрізнішими нападниками були Скопень II. і Краєвський. Особливо перший імпонував бочним запалом, гострим (як за давніх добрих часів його грача) стартом і ручучого на ворожі ворота. Його теж найкраще пильнували і лягли і вміщі викінчили.

Хід гри: Від перших хвилин завважується перевага України, яка переводить кільна небезпечних акцій правою стороною. Скопень II має кільна моментів, які виносить поперечка, оборона або знаменитий воротар. Просто ідеальну нагоду здобути ворота має наша дружина у 17 хв. По мудрій акції нападу Скопень II дістає м'яч до перелу, перебивається крізь оборону, зіжає під ворота, залишивши оборонців за собою, спіпається віч-на-віч з воротарем Лехії... і самостоя судді ратує Лехію від найпевнішого у світі гола. Конфузія між грачами, гураганний вибух протестів на трибуні і судія диктує з невідомих причин вільного до Лехії якраз дві пози карного. По ній компромітований судді його роля скінчилася. Одну помилку поправляє ще більшою помилкою, піддається теророві публіки, словом: із м'ячу робить пародію спортових змагань. Перші ворота добуває Лехія зі стрілу Шустерпіка, який спокійно, непильнований, вигіляв із кількох кроків м'яч до воріт. Протинаступи України не давали жадних час нікого успіху. Аж у 28. хв. вирівнює Сирегота з карного за руку помічника Лехії. До перерви вдержується стан 1:1.

Після перерви Україна переходить до генерального наступу, одначе пех переслідує наших нападників, або безнадійні ситуації ратує феноменальний воротар Лехії Шарома. У 15 хв. Бедрило в Лехії ефалював Краєвського і м'ячем те його вдарив, на що теж зреванжувався і Краєвський. Цим разом судія виключив справедливо обох грачів. У 20. хв. відмістав був судія змагальний і шойно на інтервенцію бічного судії і видіових направив свою другу карпінальну помилку та вів ці нещасливі змагання дальше. При самому кінці грач Лехії розбив Скопеня II., якого внесено з грища. Та все таки Україна переважала до самого кінця і бомбардувала ворота Лехії — без успіху. Після змагань мусіли грачі вінести судію під охороною до хати.

Недільні змагання були найкращою пропагандою спорту. Хочемо вірити, що більше подібного матчу оглядати не будемо.

—o—

ІНШІ ВИСЛІДИ ОКР. ЛІГИ.

ЛЬВІВ. **Чорні — Погонь І Б. 8:0 (4:0).** Ворота для Чорних добули: Адамович і Шаттер по 3, Журовський і Малодобри по 1.

ЛЬВІВ. **Гасмонея — II. Сокіл 2:0 (1:0).** Ворота для Гасмонеї добули Шляф і Пінус.

ЛЬВІВ. **Огніско — Р. К. С. 2:1 (1:0).** Для Огнісна добув ворота Літинський, для Р. К. С-у Городинський.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Чувай — Погонь (Стрий) 2:1 (2:0).** Чарнецький і Білик були стрільцями для Чувая. Василишин для Погоні. Судив п. Телесьніцький.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Рассавія 3:2 (0:1).** Ворота для Польонії добув Дмитрів (2), для Рассавії Баторжинський.

САМБІР. **Корона — Юнак 4:1 (2:1).** Для Корони добули ворота Лукович (2), Миколько і Трельна. Для Юнака Фальковський. Судіював п. Гловат з Перемишля.

НИНІ В АПОЛЬО фільма-архитвір, осно ваний на тлі відомої пєси Гавптмана: „ПЕРЕД ЗАХОДОМ СОНЦЯ“ найновіша і найбільша фільма, в якій після кількалітньої перерви виступить знову найславніший трагік екрану

ВОЛОДАР

ЕМІЛЬ ЯННІГС

Фільма, що навязує традицію до таких архи творів як: Портієр Готелю Атлянтік, Непотріб. на Людина, Варієте, Блакитний Ангел.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1. Чорні	4	7:1	13:1
2. Польонія	4	7:1	13:7
3. Ресовія	4	6:2	12:5
4. Гасмонея	4	5:3	5:1
5. Погонь (Отрий)	4	4:4	13:10
6. П. Сокіл	4	4:4	5:5
7. Огнісно	4	4:4	6:7
8. Погонь І Б	4	4:4	6:15
9. Україна	4	3:5	6:9
10. Лехія	4	3:5	6:10
11. Корона	4	3:5	12:15
12. Чувай	4	2:6	6:10
13 Р. К. С.	4	2:6	8:5
14. Юнак	4	2:6	5:11

А-КЛЯСА.

СТАНИСЛАВІВ. **Ревера — Пролом 2:0 (0:0).**

83 хвилини був Пролом рівнорядним противником мистця станисл. А.кл. і до 83 хв. стан гри був 0:0. Але тоді поповнила залога Пролому ошибку і дружина вийшла в границя переможена. Гра, що стояла на високому рівні й мала гостре темпо, ведася зі змінною перевагою раз одної — раз другої сторони. Напад Пролому має уже в І-ій частині дві ідеальні позиції, але Якібчук і Лесюк фатально „переносять“. У другій половині удається Ревері в 83 хв. добути ворота, коли то заложник Пролому Семанів висувається задалеко вперед, а Рудаяк утікає і стріляє. У ряди Пролому вкрадається здезорієнтування, що використовує Ревера й добуває зараз другі ворота. З Пролому знаменито грав воротар Приймак. До його рівня доходили моментами помічники Куліба й Демянчук. У нападі найкраще грав Урсакий. Судив п. Денсенфельд — безнадійний.

ТЕРЕБОВЛЯ. **Поділля — Спарта 3:3 (1:1).**

На гарячім грунті осягнуло Поділля з важким трудом заслужений висліл. Вже в 4. хв. правий лучник Спарти стріляє перші ворота. Вирівнання приходить у 15 хв. Чумак гарно центрує і Доля сильним низьким стрілом добуває ворота. У другій половині переважає Поділля, одначе ворота добуває Спарта в 10 хв. зі стрілу Зиха. У 15 хв. Борецький вирівнює по гарній сольовій акції. Треті ворота добуває знову той самий грач, випущений Крохмалюком Ш. Три хвилини перед кінцем вирівнює Спарта підчас підворітного замішання.

МИСТЕЦТВА ЮНІОРІВ.

Україна (юніори) —Стшелєц (юніори) 7:2 (2:1).

Напад юніорів України заграв концертово і мав перемогу у ще вищому відношенню. Україна перевищала свого суперника під кожним оглядом, а на окреме вирізнення заслуговує Лісевич у помочі. Ворота для наших найменших добули: Зубач 3, „Юрчик“ 3 і Кучма 1.

Ц-КЛЯСА.

Зоря — П. К. С. 0:0.

Перші змагання за мист. Ц-кл. між українською дружиною і П. К. С-ом дали нерішений висліл, без огляду на перевагу „Ворі“, якої напад не умів використати багато підворітних ситуацій. Дружина П. К. С-у надробляє технічні недостачі дуже часто фізичною силою. В „Ворі“ заслуговують на похвалу воротар, оборонці і крайняк Бернацький.

Луг — Праца Польська 8:1 (5:1).

Перші змагання за мистецтво Ц-кляси, які покінчилися високою перемогою відмолодженої дружини лугівників над сильно польською дружиною, розіграла наша дружина в такім складі: Шибінський, Завінська, Дацко II, Маківський, Загородний, Стельмах, Кацюкевич, Яцульчак, Дельманович, Дацко І і Миколь. Ворота добули Дельманович 3, Яцульчак та Миськ 2 і Кацюкевич.

Степ — Стшелєц (Перемишляни) 4:0 (1:0).

Українська дружина перемішала брутального противника у всіх лініях. Найкраще заграла помічі і воротар. Напад мав деколи добрі заграння, одначе запоротав багато добрих ситуацій. Ворота добули: Павлястин багато добрих ситуацій. Ворота добули: Павлястин багато, Гриндай, Райдух і Ощудляк. Судив п. Худикевич.

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

Польща — Данія 3:1 (2:1).

ВАРШАВА. Міжнародній матч Польща — Данія оглядав на стадіоні В. П. біля 20.000 глядачів. Ворота для Польщі добули Відімовський, Круль і Пец. Для Данії Іверсен.

СОФІЯ. **Польща — Болгарія 3:3.**

ПОГОНЬ У ЧЕРНІВЦЯХ.

ЧЕРНІВЦІ. Гостювала тут в суботу і неділю львівська Погонь. Суботнішні змагання з Вавельом (Черніївці) виграла Погонь у відношенні 9:1. Зате в неділю програла з мистцем Буковини, румунською дружиною Драгош-Вода у відношенні 2:0 (1:0). Ворота для господарів добули Папенько (!) і Шмідт (!). Румуни грали брутально. Глядачів ок. 3.000.

ПЕРЕМОГА РУСИ.

УЖГОРОД. **Русь — УАЦ 5:1.** Треті мистецькі змагання виграла Русь у високім відношенні.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ПРАГА. Вікторія Жіжков — Жиденіце 1:0.
ПЛЬЗНО. Вікторія Пльзно — Спарта 0:2 (0:0).
ПРОСТЄЙОВ. Простєйов — Славія 1:3 (1:1).
НАХОД. Наход — Шл. Острава 3:1.
КЛАДНО. Кладно — Братислава 1:0.
ПАРДУБИЦІ. Пардубиці — Пльзно 3:3.

ПЕРЕМОГА — ФЕРЕНЦВАРОШУ.

БУДАПЕШТ. Ференцварош — Рома 4:2.

НАКОЛЕСНИЦТВО.

ЩЕ ОДИН СКАНДАЛ.

Містерії на наколесницьких змаганнях.

ЛЬВІВ, 12 IX. Наколесницькі змагання Східнього Торгів покінчилися небувалим скандалом: Змагунів Чорних випустили швидше зі старту, а під Миколаєвом побазали змагунам України довшу дорогу. Та в дальшому діялися ще дивніші містерії. В часі повороту до Львова підвозило змагунів Чорних авто (!). Таким чином „перемігт“ Желяза з Чорних, який „добуває“ неймовірно високу перемогу над Степанником з України (час Желяза 3:06,5 — Степанка 3:16,5 год.).

Україна внесла протест, на який „відповідальні чинники“ відповіли: Мусите ж зрозуміти, що воно не випадалоб, щоб українець виграваз чашу Схід Торгів“. У відповіді на це Україна загрозила виступленням із наколесницького Союзу, якщо не дістане відповідної сатисфакції. Одночасно заповіла протест до централі Союзу у Варшаві.

—o—

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО“: „ПОГОНЯ ЗА КАВАЛІРОМ“.

Цей заголовок неточний, бо тут зовсім не йде про нежонатого молодця, а про міліони, які має син у спадщині по своїй мамі і які потрібні його батькові. Батько — колись мілїонер розтратив свій мілїон і розтрачує дальші гроші вже сина на всякі дрібні винаходи без практичного значіння, як нпр. автомат, що відчиняє шуфляди або підписує нараз пять векслів. Саме тоді, коли батько потребує 100.000 дол. на будову якоїсь палатигсаду зявляється в нього безробітна молода дівчина, що має талант архітекта і таксамо як мілїонер-фантаст не має сотика при душі. Вони вдвійку складають плян, щоб добути 100.000 долярів від сина. Син приїжджає з нареченою, що теж тільки летить на гроші. Повстає багато комічних ситуацій після приїзду сина до дому батька, що збанкрутував. Головні ролі грають енергійні: Джуель Мек Крі із своєю частою партнеркою Міріям Гопкінс і дуже добрий комік Віннігер, знаний нам із ролі батька у фільмі „Пенні“.

Кіно „Паляс“: Трафальгар“.

На перший погляд це історія дружби двох хлопців на зразок Діккенс. Тимчасом фільма, якої центральною подією є морська битва англійської фльоти під Трафальгаром під проводом Нельсона проти Наполеона, є головно історією одного з наймогучіших англійських товариств „Льойда“, що приймало від двох століть усякого роду обезпечення від нещасливих випадків (з виїмкатком обезпечення на випадок смерти). „Льойд“ (якого не треба змішувати з другою могутньою банковою установою такої назви) має справді романтичну історію, як на підприємство чисто торговельне. У 1689. р. якийсь Едвард Льойд, що був власником малої кавярні в центрі Льондону, порозумівся з кількома іншими промисловцями, щоб приймати обезпечення від власників кораблів, на випадок, якби їм трапилося якесь нещастя на морі. Власники кораблів і купці приходили до кавярні Льойда, де могли на місці полагоджувати всі формальности обезпечення свого товару. Навіть коли в 1720 р. англійський уряд надав привілей деяким товариствам приймати такі обезпечення, приватна ініціятива агентів Льойда зуміла витримати суперництво з офіціяльними установами. У 1870 р. Льойд дістав дозвіл творити власні закони для обезпечення і видавати документи, якби був урядовою установою. У фільмі дуже живо зображені роки від 1774 р. аж до битви під Трафальгаром, що були добою найбільшого риску і найбільшого розвитку цієї фірми „Льойд“ мав головно на меті розвиток британської торговельної фльоти, приймаючи за основу два принципи, яким служив: давати швидкі та чесні інформації. У фільмі дуже зручно змальований звязок одного з агентів „Льойда“ з Нельсоном, колись приятеля дитячих років, що заключили пакт дружби. Після Наполеонових перемог єдина надія Англії була на свої кораблі. Таке могутнє підприємство як „Льойд“, утративши підчас війни багато кораблів, домагалося від адміралїції охорони своїх торговельних суден — военними. Але це перед головною морською битвою могло ослабити силу Нельсона; його приятель найшов спосіб допомогти йому рискуючи своїм маєтком і життям. Фільма „Трафальгар“ не має нічого спільного з діловою документацією, а є справді поетичною, дуже гарною фільмою, як це тільки можливе в Англії, „бізнес“ уміє найти свої підстави в чесности, дружбі та коханні.

—o—

Дописи.

БУЗЕЧЧИНА.

Районові „Обжинки“ і „День Українських Господинь“ у Гумниськах. Дня 5. вересня відбулися районові „Обжинки“ і „День Українських Господинь“ у Гумниськах в Бузеччині, в яких взяли участь, крім Гумниськ, села Чучмани і Вербляни. В год. 10. відправив парох о. Матвієйко Службу Божу. Співав гарно хор з Гумниськ під управою п. Калиневича, управителя місцевої школи. о. парох виголосив відповідну до хвилини проповідь. Опісля ввесь час зібраний нарід у врядовому поході перейшов на громадське пасовисько, де відбулося властиве свято. Похід поступав у такому порядку: На чолі йшов голова кружка „С. Г.“ з Гумниськ і п. Калиневичева, голова повітової секції господинь, опісля представники філій „С. Г.“ і повіт. кооперативи та інші делегати і гості. Далі воли і коні з плугами і сівачі, віз з боронами, женці з серпами й вінками та китицями збіжжа, віз з мішками зерна і муки, господиня з хлібом, дівчата з колачами, косарі з косами і граблями і далі ввесь нарід твірками. Всі в місцевих народніх одягах, що робило приємне враження. При звуках орхестри відбулася дефіляда перед делегатами, що установилися на трибуні на площі. Свято відкрив голова кружка з Гумниськ. Хор співає національний гимн — підноситься прапор — вистрій святочний — все стоїть на „позір“. Делегати складають привіти, а саме: о. Матвієйко від церкви, п. Чучман Прокіп від філії „С. Г.“ в Буську, п. М. Туркевич від повіт. кооперативи, п. Калиневичева від філіяльної секції господинь. Відтак ішли продукції хору з Гумниськ під проводом дир. Калиневича, деклямація дівчини з Гумниськ М. Вороновської (Богдана Лепкого „В жнива“), вправи дівчат з Вербляни, Чучманів та Гумниськ вільноруч і серпами та національні танці і попис дитячого садка. І продукції хорові, і деклямація, і вправи й танці вийшли дуже гарно та зробили на присутніх незатерте враження. Опісля женці в супроводі обжинкових пісень складали вінки до рук представника філії п. К. Мацюка. При кінці забирав слово п. К. Мацюк і в довшій промові завзував піти й завдання „С. Господаря“ та вказав на дороги, якими має поступати господарська праця. Його гарну, річеву добре виголошену промову прийняв зібраний нарід довготривалими оплесками й окликом: „Слава Краєвому Т-ву „С. Господар“ у Львові!“ Подяку, яку вложив п. К. Мацюк нестружденій організаторці п. Калиневичевій, закінчено свято і відспівано національний гимн. Потім молодь ще довго бавилася на площі, справляючи традиційну „толоку“, а делегатів і гостей гостив кружок „С. Г.“ скромною перекускою. — К. М.

СНЯТИНЩИНА.

Спростування Повіт. Ради „Каменярів“. У ч. 191 „Діла“ з 1. вересня п. р. в допісі: „Величаве свято „Русалки Дністрової“ в Снятині. поміщено устуи: ...хоч організація „Каменярів“ непотрібно — а як слухи ходять, таки навзаємне — не оглядаючись навіть на те, що серед Богородичного посту, назначила на той сам день повітовий фестин у недаленім селі Устю. — В імя правди просимо помістити наше спростування: Повітовий Союз „Каменярів“ у Снятині уладив був повітовий адепт „Каменярів“ дня 1.го серп. ав. А що того дня погода була погана, то вже 3-го серпня проголошено афішами, що згадочний адепт перенесено на день 22. серпня п. р., бо Повітова Рада дістала на цей день дозвіл від влади. Арранжери юнилейного свята самі в тім часі не знали про речинець юнилейного свята, бо тільки зачали підготовлятися до нього. З глибоким поважанням: Пов. Рада „Каменярів“ у Снятині.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Жіночі торбинки
течки, портфелі, портмонетки, валізи, ве. сесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салямандра.

Театри.

Український Народній Театр ім. І. Тобілсвича:

ОТИНІЯ:
14. IX. Під курателею.
15. IX. Ніч під Івана Купала.
16. IX. Шалапут
17. IX. Орлеяня.
З Отиній іде театр до Станиславова і Галича

Український Народній театр ім. М. Садовського.

ЖУРАВНО:
14. IX. Гейша.
15. IX. Маруся Богуславна.
16. IX. Жайворонок.
17. IX. Ніч під Івана Купала.
18. IX. Гимн нужди.

СТРИЙ:
19. IX. Хмара.
20. IX. Маруся Богуславна.
21. IX. Ніч під Івана Купала.

Вистави відбудуться в Німецькім Домі, бо в салі Нар. Дому грає кіно.

Зелений Театр:

Вівторок 14. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Різнородностей:

Вівторок 14. IX. год. 8. веч. „Фройда теорія снів".

КІНА.

АПОЛЬО: „Володар".
АТЛЯНТИК: „Тайна жовтого міста".
ВАНДА: „Антія Адвера", „Вісні і доляри".
ГРАЖИНА: „Орднват Міхоровський", „Прокажена".
ЕВРОПА: „Один поверх вище".
КАСІНО: „Кінець пані Чені".
КОПЕРНИК: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МАРУСЕНЬКА: „Привечення".

Зол. 2·50 медалик з ланцюшком з правдивого срібла тільки у **Б. Грінберґа**, Сикстуська 4.

МЕТРО: „Геройська бригада", „Весе. ле шаленця".
МІРАЖ: „Пенні".
МУЗА: „П високість танцює вальса".
ПАКС: „Антко поліцмайстер" з Дим-шою.
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „Матура".
РАЙ: „Тато женитьси".
СВІТ: „Клопоти спортовця" і реви.
СТИЛЕВЕ: „Право молодости" і ре-вія Рефрена.
ТОН: „Шаржа легкої бригади".
УТІХА: „Орел летить до Китаю", ре-вія „Торги життя".
ХИМЕРА: „16-літка" в Ліль Даговер.

ВОВНИ — наймодніші гатунки і колірн — **ДІМ ВОЛІЧКИ** — Львів, ул Сикстуська ч 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Китай".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 14. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 15.00 Муз. дрібнички. 17.30 Поезії, оповідання, 20.10 Розр. концерт, 21.Фільг. концерт; БІЛГОРОД 18.30, 19.00 Орх. концерт, 21.00 Нар. пісні, 22.20 Скрипка, 22.45 Танк. музика; БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика 13.30 Орх.-концерт, 17.00 Форт., 19.50, 20.00 Сальон. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ріголето" оп. Вердія, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 16.05 Розр. концерт, 17.30 Двофорт. музика, 19.45 Оркестра Гавайт. мана (трансм. з Америки), 20.10 Легка форт. музика, 21.00 „Оцер із Каптервілло" драма О. Вайльда, 22.20 Розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 16.00 Концерт камер. хору, 18.40 „Гогелід дер Нахт" пісні Р. Стефала у супр. форт., 19.00 Розр. музика, 21.15 Розр. концерт; КОШИЦ 16.10 Концерт військ. орх., 18.00 Для Закарпатти, МІЛЯНО 17.15 Камер. музика, 19.00, 19.40 Розр. музика, 20.30 Арії, пісні 2100, 22.00 Комедія 22.10 Розр. концерт; МІНХЕН 9.00 музика, 15.00 Вок. авд., 15. 50 Орх. концерт, епів, 20.10, 21.00 Веселий вечір; ПРАГА 17.05 Квартет д-моль Вольфа, 18.20 Твори Ф. Фінке, солісти, 22.20 „У горах" форт. твори Фібіха; РАДІО ПАРІ 19.00,19.45 Форт., 20.15, 21.00,22.00, 22.00 Опера; РИМ 17.15 Танк. музика, 18.30, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 22.00, 24.00 „Дон Карльос" оп. Вердія.

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і рагляни — наймодніші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає **МАНУФАКТУРА** ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

Середа, 15. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібнички, 18.00 Розр. музика, 20.10, 21.00 Вечір оперетових мельодій; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні, 20.00 Концерт, 21.00 Гумор; БУДАПЕШТ 13.30 Спів, 17.30, 18.00 Циг. музика, 18.35, 19.00 Сальон. музика, 21.40, 22.00 Концерт квартету; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30,18.00 Сучасна австр. музика (Іван Непомук Давід, Гаазегер, Пахерпег) у вик. сол., 19.25, 20.00 Концерт сучасної музики, 21.40 Спів, Рокита соор., 22.20 Веселі віденські мельодії, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Для дітей, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Віольончела, Бернко Маймарді, 19.30 Шумяи - Чайковський, орк. концерт; КОШИЦ 18.15 Концерт військ. орх.; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Музіка" оп. Таліяферія; МІНХЕН 21.30 „Симфонія прощання" Гайдна, орх.; ПРАГА 14.00 Шубертові пісні, 17.40 Соната н-дур Бурліна на форт., 20.25, 21.00 Симфонія ч. 2. н-моль Малера на сол. голоса, орх., хор; РАДІО ПАРІ 18.15 Гумор, 19.15 19.45 Спів, 19.30 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 „Ле Шалет" ком.-опера Ададама; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Сим. фон. концерт, 22.15 Концерт хору баяніки.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 14. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика в гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика в гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл 11.15 Для шкіл: „У пастухів на полонині", 11.40 Масене: Мельодичні сцени, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Інформаційна газетка в українській мові, 12.25 Концерт фільг. орх., 13.55 Оркестра Стоковського, гр. пл.; у перерві в год. 14.03 Гутірка ККО, 14.30 Концерт легкої і танк. музики у вик. орх., спів, устна гармонійка, форт., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Продовження легкої і танк. музики, 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Цікаві речі з пятьох частин світа — авд. для старших дітей, 16.20 Шуберт: 6. Момент муз. оп. 96., 16.45 У найбільшому парку Польщі, фейл., 17.00 Концерт солістів: спів, віол., форт., 17.50 Актуальна туристична гутірка, 18.00 Осланд фін.-госп. актуалій, 18.10 Моцарт: Серенада „Майне кляйне Нахтмузік", гр. пл., 18.25 Літер. хвилина: „Валентин" новели Бжози, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 „Найкращий спосіб", скет, 19.15 Камер. концерт, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Танк. музика у вик. малої орк., реферат, 20.40 Репортаж зі пляжу ремісничої молоді, 20.45 Вечір. денник, 21.00 Транс. з Риму: „Дон Карльос" оп. Вердія; у перерві: Оповідання Е. Ожешкової. 22.50 Ост. вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Концерт бажань.

Середа, 15. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика в гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика в гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.15 Для шкіл: „Пітеро в одній стручку" казка Андерсена; Музика в гр. пл., 11.40 Фр. Ліст, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Музика в гр. пл., 12.25 Сальон. орх., 13.55 Легка музика в гр. пл., 14.45 Вень у грибового короля, опов. для дітей, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Концерт дутої оркестри, 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Різні письменницькі вправи, літер. нарис Г. Лоренговича, 16.15 Популярний концерт: хор солістів, Харламповичівна сопран, форт., 16.45 Партизанська відділи на Виленщині в 1919. р., 17.00 Концерт фільг. орх., 17.50 Штучна гума, 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 Обережно на скрутах, словно-муз. авд. присв. пропаганді вул. руху, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальні вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 „Побід-марево" авд. на осн. драми А. Ріджея, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Танк. музика у вик. малої орк., 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка. 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Оповідання Е. Ожешкової, 22.00 Концерт легкої музики, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика в гр. плит.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Радіокутик.

КОНЦЕРТИ СОЛІСТІВ.

14. вересня год. 16.20 піаніст З. Ладомірський виконає кілька творів Шуберта. Год. 17.00 виступить співачка Г. Карпінська і віольончеліст Т. Ліфан.

15. вересня год. 21.00 в Шопенівському концерті виступить знаний піаніст Г. Штомпка.

17. вересня год. 22.00 виступить перед мікрофоном скрипак Фелікс Ейлє. У програмі твори Сібеліуса, Стравінського. Після цього концерту виступить співачка С. Грабовська; виконає народні еспанські пісні.

ПОВАЖНА МУЗИКА В РАДІО.

Після літнього відпочинку всі вертаються до поважніших занять і більш скупченого вистрою. Також і програми радія приносять поважніші авдиції, хоча й дуже доступні і легко зрозумілі. 13. вересня відбудеться в год. 22.20 концерт камеральної музики. У програмі — фортепіянове тріо Мельцера.

16. вересня заслуговують на увагу три концерти поважної музики. Перший з них в год. 16.15 принесе музику на два фортепіяни у виконанні авдиторних піаністок: М. Вільхомірської і М. Донської. В програмі твори на два фортепіяни Шопена і Брамса. Прихильників доброго співу зацікавить співочий речиталь в год. 22.00 Л. Левіцької. Вретті в год. 22.30 буде взято з кружків сюїту Тоссмана.

17. вересня год. 17.00 оркестра П. Р. виконає під диригуванням З. Гольцівської твори Вебера, Вагнера і Симфонію Гайдна ре-дур.

18. вересня год. 16.30 радіослухачі почують сонату Бетговена на віольончелі і фортепіяні № 2 оп. 5.

БІРЖА.

Львів 11. вересня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг. зьоко вагон стація завладування.

Пшениця одн.	27·25—28·25
Пшениця зб.	26·75—27·75
Жито зб.	21·00—23·00
Ячмінь паш.	16·75—17·25
Ячмінь 640	17·25—17·75
Ячмінь 680	18·00—18·50
Овес легко вадош.	17·50—18·00
„ невадош.	19·00—20·00
Кукурудза жовта	24·50—25·00
Кукурудза червона	26·00—26·50
Рінак	56·00—57·00
Вика темна нового збору	17·00—18·00
Вика сіра	16·00—16·50
Насіння льону	43·00—44·00
Гречка	16·00—16·50
Конопляне сім'я	32·00—33·00
Соняшникове сім'я	34·00—35·00
Просо	15·00—16·00

Вика і просо подешевіли. Ціни інших продуктів незмінені. *Тенденція вдержана.*

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 13 вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·00 зол.
молоко	16—17 сот.
яйця	3·90 зол.

Тенденція на масло зниження, на яйця сильна, на молоко слаба.

НАУКА

АБСОЛЬВЕНТ майстерської школи державної консерваторії у Празі дає лекції гри на фортепіяні та всіх теоретичних предметів. Ціни за науку помірковані. Р. Сімович, Гнисова 44. 1625 1—3

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО, ведена паризьким моделістом ВІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрездні, Відні. Професор патронату. Приймає записи, ціни низькі — **Львів, Оссолінських 12.** 1518 7—12

МЕШКАННЯ

ПРИЙМУ на мешкання ученицю або учениця, сонячний покій, адорований харч, опіка старанна. Марка 7, II. поверх, двері 6, бічна Длугоша. 1660 1—2

ОКУЛЬСЬКОГО 8. Трикімнатне повно-комфортове мешкання, цілий другий поверх, разом 10 убікацій або загально 20 убікацій в прим. негайно до винайму. Відомість у сторожа. 1629 3—3

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
ПУДЕР З ПУШКОМ

ціна зл. 1.25
в найнов. пашіїх кравках
Й. ШАХ ВАРШАВА
Незрівнянний в якости пудер і крем
ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
завдяки якому стає цера
ОКСАМІТНО-МАТОВА

ОПОВІСТКИ.

Міністерство перенесло мене „для добра школи" в Кальни почта Витинця (Волинія), тому кореспонденцію до мене прошу слати на адресу: **Роман Могетич,** у Рішкові почта Тишківці Тустковce ad Horodenka). 1651

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

„СИНЯЯ ПТИЦА". Потребую піяніста-гармоніста, скрипала, співака-тенора. Рівне Wol., Ukańska 7. 1650 1-2

РІЖНІ

ГОДИННИКИ, обручки, перстені, дарунки, накриття, біжутерію поручає найдешевше Вандер. Шайнохи один. — Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерії. 1571 1-1

НА ОСІННІЙ І ЗИМОВИЙ СЕЗОН найкращі новини дитячої, жіночої і мужеської галянтерії купите найдешевше в кооп. „Базар" у Львові, Руська 3. 2-3

РОМАНОВА переробляє ковдри — три зол., Городоцьких 4. біля Ринку. 1365 4-

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії інструменти, гарантовані — дешево продає. міняє **Ганак, Пілсудського 21, I. пов.** 1456 11-20

Матраци, ролети тапети, фіранки, дивани, меблеві матеріяли, тапчани і т. п.
Проектування і виконання комплетного путра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 4—40

Непромакальні плахти 4-5
І. КОНРАД
Львів, ул. Гетманська 22, тел. 249-83

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 18а
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА-ДУРНО гарний дарунок.

Середа 15. вересня 1937. Ч. 203

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

ПОМЕР МАСАРИК.

(Передова стаття).

Кріза нормалізації.

(Голос посла В. Кузьмовича в анкеті „Діла“).

Шеста Унійна Конференція в Пинську.

Перед похоронами през. Масарика.

Т. Ґ. Масарик і національні меншини.

Чому перервано телефонічний звязок між Валенсією і Францією?

Перемога нац. військ на півночі.

Японський десант коло Кантону.

Криваві події в Рацлавицях перед судом.

Коло нової церкви.

(Фейлєтон Галактіона Чіпки).

Правнича сторінка.

Ч. 203 (14.746). Львів, середа 15. вересня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Rik LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 228-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

НЕДІЛЯ 19. IX. **Окружний Сокільський Показ** **ПЛОЩА С. Б. година 15-та**

ПРИ УЧАСТИ УСІХ ГНІЗД ЛЬВІВСЬКОЇ УКРУГИ.

Звязок Валєнсії з Европою перерваний.

Як подає Авас, від вчорашнього вечора телєграфічний і телєфонічний звязок Парижа з Барсельоною і Валєнсією перерваний з невідомої причини. До Парижа не дійшли комунікати червоного командування.

ХІХОН ЗБОМБАРДОВАНИЙ.

Радіо Еспаня подає з Більбао, що національні кораблі збомбардували фортифікації пристані Хіхон.

БОЇ НА АРАГОНСЬКОМУ ФРОНТІ.

На відтинку Зуера (арагонський фронт) національні війська заняли нові становища в Сієрра Алькубієре; під Вальдескалерою національні війська відбили ворожий наступ.

ПЕРЕМОГА НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК НА ПІВНОЧІ.

На фронті Леону національні війська заняли: Ель Кусто, Ель Льомберо та всі місцевости між Ель Льомберо, Маталяна і горою Бредон на північ від Вега де Гордон, Пелля Кусто, Пенас де Люескар, Террон, Сієрра Чабос і Коллябо де Карріон.

Японський десант коло Кантону?

До Гонкону дійшла вістка, що японські війська причалили в заливі Біяс, збомбардувавши сусідні фортифікації. З китайських неофіціяльних джерел подають, що недалеко від місця десанту японці зосередили 3 кружляки і чимало інших кораблів.

Завданням десанту є мабуть перетяти залізницю з Кантону, що лежить на території бритійської кольонії Гонкон; нею китайці засобляються у воєнний матеріял. З огляду на блькаду китайських побереж успіх японського десанту міг би мати поважні наслідки: китайці втратили би головне джерело постачання.

ЯПОНСЬКА ФЛЬОТА ЗБОМБАРДУВАЛА УКРІПЛЕННЯ КАНТОНУ.

Нині рано 5 японських воєнних кораблів бомбардувало форти між Гонконом і Кантоном. Китайські фортечні батерії та літаки збомбардували японські кораблі.

Як подають з китайських джерел, японські кораблі ушкоджені, форти також, але легко.

„ПРИЯТЕЛІ ЛІГИ НАЦІЙ" В ОБОРОНІ КИТАЮ.

Рада міжнародньої уніі товариств приятелів Ліги Націй ухвалила домагання, щоби на випадок, як Японія не схоче піддатися постановам пакту — члени Ліги Націй висловили готовість дати Китаєві поміч, (грошеву або якучебудь іншу) та взяти участь у всякій збірній акції, зверненій проти японського наїзду.

—o—

Большевики насильно ліквідують
2 японські консуляти.

ТАСС повідомляє: 11. травня ц. р. московський уряд зажадав, щоби Японія зліквідувала 2 зі своїх 8-ох консулятів на території СССР, бо в Японії є лише 6 совітських консулятів, а 1926. р. держави погодилися мати рівну кількість консулярних станиць, СССР запропонував Японії зліквідувати консуляти в Одесі й Новосибірську, мовляв: там нема японських громадян.

Японський уряд відповів, що у майбутньому в цих двох містах можуть поселитися японські громадяни, крім того до Одеси можуть причалювати японські кораблі. Не зважаючи на це, московський уряд заявив, що від 15. ц. м. не признає японським консулятам в Одесі й Новосибірську права виконувати консулярні функції.

Білоруський промисл недомагає.

МОСКВА, 14. 9. ПАТ. „День Рабочій" алярмує в передовиці, що білоруський промисл не виконує пляну продукції. В серпні ц. р. цей плян виконано тільки в 57 прц. Найгірше працюють підприємства державного і лісового промислу та харчевих продуктів. Вину за те все часопис приписує провідному апаратові, який не тільки не вміє, але й не хоче кермувати повіреними йому підприємствами. В адміністраційнім апараті ділають „вороги народу, троцькісти, бухарінівці та агенти фашиму".

—o—

Нездарність совітської збіжевої політики.

МОСКВА, 14. 9. АТЕ. З наказу комісії контролі арештовано в СССР ряд найвищих урядовців рільного уряду, що своїм недбальством змарнували десятки тисяч тон збіжа нового прожаю. Між арештованими находяться окружні рільні директори Коренєв, Потапенко, Антіпов, Чайковський і інші. Совітська преса підкреслює, що це початок дальших репресій.

Чистка в совітській адміністрації.

МОСКВА, 14. 9. АТЕ. Чистка на вищих становищах совітської адміністрації тревае дальше. Президія ЦИК у СССР затвердила в останньому часі такі нові іменування: народнім комісарем комунальної господарки став Іван Кабанов і предсідником державної плянової комісії Конст. Тріерской; його заступниками Коновалов і Чадаєв; віцекомісарем публичного здоровля Вебер. Усі вони не відограли досі більшої ролі в політичному житті.

НОВА КНИЖКА!
БОГДАН ЛЕПКИЙ
ТРИ ПОРТРЕТИ
Франко — Стефаник — Оркан.
Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.
Ці спомини нашого відомого письменника прочитає кожний так, якби читав найцікавішу повість.
Можна дістати у всіх українських книгарнях.

Помер Масарик.

Львів, 14. вересня 1937.

Ані вождь-полководець, ані вояк-герой, не пломенний поет і не партійний політик, що захоплює красномовними фразами. Професор, публіцист, фільософ і політик, творець політичної думки, виховник нації і будівничий держави — і все разом в одній особі. І крім того — велика людина, великий характер. Постать яких небагато у всесвітній історії, в історії людського духа та в історії народів і держав.

В уяві сучасних Тома Масарик живе як президент держави, зрівноважений старець, обдарований найвищою почестю вдячними земляками, але й спутаний обовязками того високого становища, якого врешті, під кінець свого віку зрікся, щоб у повному спокою передумувати давні і нові проблеми. І люди призабули вже, ким і чим був Тома Масарик у своєму дитинстві, у своїй молодості, у розквіті мужеських сил: бо президентом Чехословаччини став тоді, коли вже мав 68 років! Це було 19 літ тому, в три тижні після віднови чеської державної самостійности, нерозділько звязаної з його іменем.

Аж дивно стає, коли представляємо собі того велетня духа, як бідного хлопчину, сина візника, шлюсарського помічника, що покинув ремесло і записався до середньої школи головно тому, що не міг швидко дістати челядницького свідоцтва і не міг стерпіти прикрощів від своїх сильніших фізично товаришів. Аж дивно стає, коли вичитуємо у докладних життеписах, що Тома Масарик ходив до німецької гімназії, де його національність означували як „словіш", — що хотів гечком від вугля вдарити свого директора, за що „порадили" йому змінити школу, що був спершу „заступником учителя" а німецькій гімназії у Відні, що мусів довгий час боротися з матеріяльними труднощами, що врешті — вже як професор чеського університету у Празі — довгі-довгі роки жив в атмосфері недовіря власного громадянства, мав вічні конфлікти з земляками та був предметом злих і безоглядних особистих атак. Адже ще у 1887 році „Народні Листи" звали його іронічно „фільософом самогубства", причеплюючись до одного з перших його творів та кричали з обуренням: „Іди до біса, огидний зрадниче!" Кепкували собі з його замилування до спорту, ремствували на його республіканізм, обурювались на нього за його кампанію проти історичних рукописів-фальсифікатів, шанованих земляками, як національні святощі. Сам безкомпромісовий — не глядів Масарик на те, чи кому нараджується чи ні, — не перебірали супроти нього у засобах і його противники-земляки. Компромісовости ненавидів ще у 90-их рр. мин. століття, і через те подався перед інтригами та зрікся першого посольського мандату до віденського парляменту і празького сойму. Компромісовости навчила його аж практична політика і дипльоматична діяльність на закордонному ґрунті. Але все своє життя до кінця своїх днів залишився вірний засаді, яку гордо кинув в очі ще

як ученик своєму директорові гімназії: „Хто діє проти свого переконання — той не має чести".

Все своє життя зберігав пошану для героїв і культ для науки. Все своє життя був трибуном свободолюбної ідеї та осоружний був йому всякий гнет. „Не в тому річ, щоб бути старо- чи молодочехом, а річ у тому, щоби правди шукати та її проповідувати". І він проповідував правду так довго, аж здобув послух, пошану, любов і відданість усього свого народу, в якому нема і ледви чи колинебудь буде більша індивідуальність, як Тома Масарик.

Чи Тома Масарик був приятелем українців? Нам здається, що в той спосіб взагалі не слід формулувати питань, коли річ іде про чужинецьких політиків і державних діячів, та ще й фільософів і науковців. Тома Масарик був чехом (хоч походженням словак — проте пропагував національну чесько-словацьку єдність, виходячи з засновків державного інтересу) і як чех чехословацький інтерес добачував у силі Росії. Тому стояв на становищі, що українці своїх свободолюбних змагань не повинні перетягати поза межі найширшої автономії в межах якоїсь федерації з Росією. Через те й признав III. Універсал Центральної Ради, але відкинув IV. Універсал, ще й тому, що тодішня Українська Народня Республика спиралась на політичній орієнтації берестейського мира. Але для Масарика було поза дискусією право українців на культурний і політичний розвиток. Тому для Масарика було річю самозрозумілою — дати українській політичній еміграції найширшу підтримку без огляду на її яскраве протиросійське політичне обличчя.

І тому на Тому Масарика будемо й ми, українці, глядіти як на велику людину, велику індивідуальність, якій належиться пошана всього культурного світа, без огляду на такі чи інші взаємини з Чехословаччиною, як державою, і чехами, як народом, у даному часі. Чехословаччині, як державі, і чехам, як нації, висловлюємо щире співчуття, що втратили ту велику людину, якої світогляд сягав ген поза межі злободенних потреб політики дня. І ві смутком чехів вяжеться сьогодні і наш смуток: яка шкода, що ми не мали і не маємо такого Томи Масарика.

Ік.

З польської преси.

Поляки мусять змінити політику супроти українців.

В тижневику „Політика" (раніше: „Бунт Młodych") з 10. ц. м. (ч. 23) находимо дуже розумну передову статтю відомого публіциста Олександра Бохенського п. н. „Скінчити з божевіллям". Автор стверджує, що з польською меншиневою політикою дуже зле. На доказ наводить статистичні дані про розвиток народнього шкільництва у Сх. Галичині. Сухі числа виказують, що польських шкіл було в 1911/12. р. 1,511, а 1924/25. — 2.598, в 1930/31. — 2.663 і 1919 утраквістичних шкіл, що є теж фактично польськими школами, бо в них учать лише української мови і теоретично ще один або два предмети. Одночасно статистика виказує, що число українських народніх шкіл в тому саме часі впало до смішної цифри. І так у 1911/12. р. українці мали ще 2.418 шкіл, в 1924/25. р. уже тільки 2.176, а в 1930/31. р. ледви 135 шкіл і теоретично 1919 утраквістичних шкіл, в дійсности польських шкіл. Українці — пише автор — бачать, що число їх народніх шкіл постійно зменшується при одночасному зрості польських шкіл.

У 1911 українці мали більше шкіл ніж тепер. Цей факт кидає темне світло на можливість доброго розвитку взаємин обох народів. Ясно, що зі зменшенням і нищенням культ. розвитку зростає терор. рух. Не треба дошукуватись „большевицьких" чи німецьких „агентів" при кожній протипольській змові. Аж надто матеріялу дають числа для українських шовіністів (??), які бажають відорвати маси від легальної праці, від льояльности...

Ще гірший стан у середнім і вищім шкільництві, де українці, не вважаючи на 20-літні заходи, не мають ще університету. Ба що більше. Українці заснували свого часу, ще давно перед тривневим замахом, тайний університет. Просто професори викладали в наняних помешканнях, студенти вчилися. Хоч цьому університетові не доказали ніяких протидержавних прикмет, але професорів і студентів, ще за часів правління нашої (читай: польської — прим. Ред.) демократії, вязнили і засудили на довгі роки вязниці за... навчання без дозволу.

На дні того всього істнує інтелігентне переконання, нібито дозвіл на українські школи, гімназії, пісні і т. п., українську мову в урядах і на інші основні культурні прерогативи „зміцнює" український рух. „Дамо їм усе, опісля вони від нас відорвуться" — ось формула відмови всього і на кожному кроці. Вистане лише хвилинку подумати, щоби переконатися про її вартість. Народу, себто національної свідомости не зміцнить ні не ослабить вже ні така ні інша політика. Радше політика відмови всього і настрій боротьби зміцнює ніж ослаблює національну свідомість.

Поляки повинні — пише автор — змінювати угодові течії в українському громадянстві і поборювати терористичні. Ясно теж, що деякі вязниці і статистика про повний упадок українського шкільництва ослаблять українських угодовців і зміцнить сепаратистів.

Такий стан, що за нього відповідають всі польські колишні премєри і міністри внутрішніх справ, потягає за собою почуття нижчости, покривдження і реакцію в українських масах. З цієї теж причини ширяться духові течії сепаратизму.

В таких то умовинах — читаємо далі — УНДО, отже організація, що при всіх давних виборах (навіть при тих, де деякі польські чинники підтримували проти нього большевицький Сель-Роб) осягала велитенську перевагу, склало заяву льояльности і започаткувало т. зв. нормалізацію. Автор ставиться з признанням до ряду найповажніших українських політиків з УНДО за їх незвичайну відвагу і признає їм високий політичний рівень.

Можна би здогадуватися, що ця заява вплине корисно на культурне і політичне положення українців...

Тимчасом нічого не змінилося, бо міністри не мали ніколи цивільної відваги, щоби призадуматися над положенням. До того від кількох місяців „І. К. Ц." веде знову невідповідальну кампанію проти українців. Автор наводить цілу низку наголовків та головні думки протиукраїнських статтей і пише, що за деякі з них прокуратура повинна притягнути відповідального редактора „І. К. Ц." до відповідальности за підбурювання до національної боротьби. Дійсно не відомо над чим більше ломити руки, над дурнотою чи ординарним стилем цих статтей з підбурюванням. Протиукраїнські статті містить „І. К. Ц." майже щодня.

Невже не можна собі уявити зросту стяну польського посідання без відбирання елементарних прав українцям? Чи не можна мати 3.000 поль. шкіл і 3.000 українських тих, щоби кожна дитина могла вчитися у своїй мові? Чи не може одна висильна станція говорити по польськи для поляків, друга по українськи для українців? Чи направду той, хто здорово думає, міркує, що такими методами поляки спольщать когонебудь з такого освідомленого народу, яким є українці?

Стільки років поляки вимагали знаки льояльности. Коли вкінці прийшла ця заява льояльности — кінчить автор, — не даємо їм шкіл, ні гімназій, ні університету, ні не позволяємо вже на їх мову в радіо, ні на кременці по містах.

Тому поляки мусять нарешті змінити цю політику.

Т. Г. МАСАРИК.

Національні меншини.

(З золотих думок Т. Масарика).

Політична самостійність для нації свідомої і культурної є життевою потребою, бо політично підчинену націю навіть у найкультурнішій державі досі пригноблюють та господарчо і соціяльно визискують. Чим більше свідомий нарід, чим більше він енергійний, тим тяжче зносить надвладу, а є приклади, що політичний пан — менше культурний, менше здібний від завойованого народу. Найбільші польські поети з великими успіхами аналізували постійний революційний настрій пригнобленої свідомої нації. Міцкевич висловив це ядерно словами: „Єдина зброя невільника — зрада".

Насильне пригноблювання, винароднювання та перенароднювання у всіх змішаних державах — це величезна страта сил і пониження морального рівня. Пануюча нація, що гнобить інші нації, шкодить собі тим, що допускається насильства та тим, що від пригнобленої нації забирає не найкращі прикмети й вдачі. Мадярська держава зі своєю мадяризацією є для знавців відстрашливим прикладом винароднювання безхарактерних одиниць.

Політична самостійність стає, розуміється, щораз то більше умовна, але це ще не аргумент проти усамостійнення пригноблених націй. Колишня суверенність абсолютистичних держав, беручи під увагу зростаючу міждержавність та міжнародність, занепадає. Цю суверенність підтримувала у великій мірі ізольованість. Сучасні політичні союзи (напр. потрійний союз) — це явне ослаблення колишньої суверенности.

Можна приймити, що малі держави є під тиском великих сусідів — напр. відношення Австро-Мадярщини до балканських держав. Тому часто вирікали заміти, що для малих держав та націй краще булоб стати просто частиною великої ворожої держави. Сербія — так казали її противники — приєднана до Австро-Мадярщини, збільшилась би, бо навіть обєднала б південних славян та протиставилась би своєму противникові успішніше, ніж самостійна Сербія.

Такі й подібні заміти випливають із засад нинішньої макіявельської політики. Розвиток Европи та людства прямує до демократизації, себто гуманізації міждержавних та міжнародніх відносин. Політика перестає бути пристановищем для макіявелізму. Національна самостійність і самобутність буде непорушно розвиватися при зрості міжнародности.

В новішій добі оборонці істнуючих мішаних держав, особливо Австро-Мадярщина, проєктують національну автономію, як засіб для розвязки національних спорів. Це теж програма багатьох соціялістів (австрійські соціялісти Шпрінґер, Ренер, Бавер випрацювали доклад ну програму та й в Англії деякі соціялісти ще підчас війни поручали подібні національні автономії).

Як слід переведена національна автономія, признання мови у школі, в урядах і в парляменті вистачалиб у деяких випадках, особливо для національних меншин, але не вистачилиб для національної більшости, чи пак для цілих націй, таких, як чехословацька, польська та інші, яким відібрано безправно самостійність та які домагаються повної самостійности.

Европу організували старі держави й церкви в минулім, коли національного принципу не визнавали в такій мірі, як визнають його в новітній добі і через те, як сказано, майже всі держави національно змішані та занепокоєні тепер національним питанням.

Багато консервативних політиків, хоч і признають правосильність національного принципу, погоджуються на радикальну розвязку національних проблем. Вони допускають створення деяких нових держав національних, але більше бажають берегти, якщо можна, політичне статус кво, проєктуючи, щоб вирішування національних питань обмежити справами мови та національної автономії.

Ми вже говорили, що деякі національні меншини та деякі нації менше або більше розвинені, бодай покищо мусілиб вдоволитися автономією. Правда, є кілька націй, що взагалі ніяких політичних змагань не мають. Автім маємо приклад, що свідомі фламандці підчас цієї війни заявили, що не бажають відділюватися від своїх вальонських співгромадян. Одначе не про ці народи мова, а властиво про ті, що не вдоволюються автономією в чужій державі і домагаються політичної самостійности.

Якщо Европа має бути справді демократична і якщо має настати тривкий мир, то до того треба радикальнішого вирішення національних проблем. Не вважаючи на те, при такій ситуації треба надіятися, що і в обновленій Европі залишаться національні меншини, значить і мішані держави. Одначе річ у тому, щоб ті меншини були якнайменші, щоб держави були, по змозі, однонаціональні. Коли дві нації (Бельгія) або три (Швайцарія) самі вирішать про залишення своєї мішаної держави, то

Кріза нормалізації.

ГОЛОС В АНКЕТІ „ДІЛА“ ПОСЛА ПРОФ. В. КУЗЬМОВИЧА.

Закінчення нашої анкети.

Погляд на дотеперішні наслідки зміни національної політики зперед двох років та всю ситуацію, яка існує в польсько-українських відносинах.

Як уже була згадка, з дволітнього „нормалізаційного“ періоду не можна нічого заміт ного записати на добро тези, що розв'язка польсько-українського питання є можлива на платформі т. зв. „великої політики“. Після того, як пропозицію польсько-української співпраці проти Совітів, зроблену д-ром Д. Левицьким у лютім 1935 р., польська політична думка поминула мовчанкою, а то й кпинами (мовляв, волимо на сході Росію з її внутрішніми клопотами і... з Україною, ніж незалежну Україну і тоді на наших східних землях — клопіт), — пропозиції на більшу скалю були в часі „нормалізації“ чимраз скромніші. Вони зводились на початках до польсько-українського протикомуністичного співдіяння — очевидно без практичного ефекту. Про що говорено у вступних балачках і що тоді устійнено — не моє діло писати. До тієї категорії великої політики належала теж одна думка в промові голови нової УПР., п. В. Мудрого, підчас генеральної дискусії над буджетом у соймі 6. XII. 1935. Він аргументував, що полагода українських постулятів у Польщі „матиме корисний вплив на уклад незвичайно важних і для польської держави польсько-українських відносин у майбутньому, в перспективі відродження й віднови Української Національної Держави“. Скоро стало ясним, що в стадії „дрібних діл“ незручно і нереально взагалі сягати до арсеналу великих аргументів.

Зате куди важніший і багатший у досвід є період „нормалізації“ для спроб безпосередньої поправи польсько-українських відносин у Польщі. На мою думку, цього досвіду **досить щоб ствердити, що можливости політичного польсько-українського порозуміння є сьогодні менші ніж були тому два роки.** Саме впродовж цих двох років період вагань польської національної політики покінчився. Вона не ... вже якихсь політичних концепцій, щоби звязати українську національну ідею з польською державною. Навіть ідея державної асиміляції перейшла деяку еволюцію. Польська державна ідея не змагає до зросту, скажім, українського національного потенціялу в цілости та — рівнобіжно з тим — до того, щоб українські змагання вкласти в рямці польської великодержавности.

З цілою ясністю виступили в останніх двох роках три доповнюючі себе польські національно-політичні пляни: 1) зденаціоналізувати ті етнічні (Полісся), соціяльні (українська шляхта) чи віроісповідні групи (латинники) українського етносу, які дають надію на це; 2) відділити деякі частини української території (Гуцульщина, Лемківщина, Волинь) від високо національно свідомого українського пня і надати тим частинам свою польську політичну ідею; 3) наситити польською національною субстанцією ті території, які не дають на це надії, отже є надто національно освідомлені. Це останнє торкається в першу чергу сх. галицьких воєвідств, до яких врешті-решт обмежено „від факті“ „нормалізацію“, себто ідею політичного вирівнання національних змагань. Думка, що політичний змаг за цю територію вирішить в остаточній інстанції не якесь польсько-українське вирізнання, лише цивілізаційна польська експанзія, стала саме в останніх двох роках власністю широких кол цілого польського народу, його громадянських організацій, його преси і публіцистики, а навіть науки (вкажу напр. на створення терміну „етнічний дефетизм“ для Полісся). Це не припадок, що з початком грудня 1935. р., коли в соймі голова УПР проголосив постулят автономії, один з польських публіцистів писав: „не стріли ОУН-ців і не гасло незалежности української держави кидає колоди на шляху польсько-українського порозуміння, лише гасло автономії“. Теж не припадок це, коли приблизно в два роки після проголошення „нормалізаційного“ курсу, саме в розгарі дискусії про кризу нормалізації, інший польський орган писав: „не міністри і виконавці їхніх розпорядків, але ми, що тут живемо, відповідаємо за те, чи за 50, 100, 200 років Львів буде польським містом“. Отож теза польської цивілізаційної пенетрації нашої території, думка, що Польща, на випадок, коли Україна повстане, буде „спокійніше і зичливіше“ дивитися на свого нового сусіда, якщо матиме на своїх східних окраїнах „непоборний вал людности, культури і сили польської“, — стала сьогодні безконкуренційною. Вона побила на голову всякі „нормалізаційні“ „мрожонки“, всякі концепції політично звязати цю територію з польською державою. Коли давніше її голосили сміло лише ендеки, а відпекувалась полякам й чехи є рівноправні й рівноцінні, ніщо не стоять вище над ними і тому це буде справедливіше, коли в Польщі чи в Чехії залишаться свобідні меншини, що будуть менші від теперішніх славянських частин, пригноблених німцями.

Треба ще замітити, що нема правдивої національної статистики. Панівні нації всіма можливими способами зменшували число пригноблених ними націй, вишукуючи демографічно сервільні, несуттєві категорії нац. мови (напр. мова „розговірна“). Створення точної демографічної статистики — це взагалі нагальна вимога не лиш історії і науки, але властиво політики та адміністрації.

Установлення етнографічних меж після Військової штовхяннини буде в деяких випадках можливе тимчасове й дочасне. Як тільки заспокояться народи і приймуть засаду самоозначення, то виправлення етнографічних меж і управнення меншин можна буде перевести без розлютовування їх, на основі річевих уваг. Тим швидше це прийде, коли меншини не будуть пригноблені і притоптані. Вільні меншини будуть грати визначну ролю в організації Европи, допомагаючи розвиткові справжнього міжнародного духа.

ЛІКАР СТОМАТОЛЬОГ
Кароль, Ґустав Штапп
б. лікар клініки у Відні
ординує в недугах зубів і ями устної.
Робітня Рентгенольогічна дентистично-технічна.
Львів, вул. Академічна 26. Тел. 211-21.

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

волю таких національних частин направду будуть шанувати.

Національні спори є до деякої міри питанням про національні меншини. Нпр. поляки у Прусії творять, як на цілу Прусію меншину, але на бувшій польській території знову німці є меншиною і т. п. Зокрема йде про спорадичні меншини, розкинені на чужо-національній території, особливо по містах або у промислових осередках. Такі меншини залишаться і в реконструованих державах.

Правилом до реконструкції мусить бути те, щоб меншини були якнайменші і щоб зберігати їх громадянські права. Для того можна буде приняти на конґресі миру міжнародній закон для меншин та міг би існувати окремий міжнародній, національний, мировий трибунал (у Лізі Націй).

Пангерманісти проектували часто переселення, навіть доволі великих національних меншин. Сіоністичний приклад та еміґрація взагалі підсувають такий засіб. Одначе дуже сумнівне, чи вдасться перевести таке без примусу і справедливо. В дійсности пангерманістичні політики мають на меті ослабити цим проєктом німецькі меншини, а зовсім їх національно не заспокоїти.

При етнографічному визначенні кордонів будуть кермуватися демократичним та парляментарним принципом більшости. Приклад: у відновленій Польщі та Чехії будуть німецькі меншини, в Чехії будуть ці меншини навіть доволі значні. Одначе число німецького громадянства у вільній Польщі та у вільній Чехії буде куди менше, як число польського, чи чеського громадянства на польських чи чеських землях під німецькою чи австрійською владою. Поважніша польська публіцистика та офіційні чинники то сьогодні в обороні політичної розвязки польсько - українського суперництва за західно-українську територію виступають лише одиниці без реально-політичного впливу, а вирішують офіціяльні чинники під впливом вулиці.

Реально-політично і тверезо річ беручи — це природне право кожної нації поширюватись на области цивілізаційно слабші. Нам хіба нічого скаржитись, лише самим закусити зуби і — змагатись. Та в даному випадку не те є суттю справи. Суттю справи є те, що ця цивілізаційна польська експанзія, внаслідок напору польського громадянства, йде під опікою і за допомогою польського державного апарату і польських державних чинників, себто одного з контрагентів політичного порозуміння. Можна сказати, що концепцію нормалізації, продиктовану політичним розумом і кон'юнктурою, валить польська сліпа стихія.

Не тверджу, щоби ця опіка і допомога були безоглядно явна і офіціяльна, щоби вона була навіть елементом державної політики. [illegible] Чимраз частіше і більше затирається ріжниця — у зовнішніх виступах — поміж характером державного урядовця і польського громадянського діяча з націоналістичного табору. Виступи відповідальних чинників ОЗН в українській справі (ген. Ґаліци) і ціла низка законодатних актів (виконання земельної реформи, виконний розпорядок до закону про охорону границь і т. п.) вказує, що живемо в новому періоді державної політики, в періоді, коли польським державним актам і польській державі взагалі стає чужий понадпартійний об'єктивізм. Вона стає виразно національно субєктивна в законодавстві, в устроєвих засадах і в виконуванні своїх функцій. Тут можна спарафразувати одну старинну засаду: quod nationi placuit, legis habet vigorem (має примус правний те, що є в інтересі нації). Очевидно, що з приводу поодиноких актів, чи потягнень, чи навіть виступів урядових чинників почуємо з польського боку застереження та навіть оправдання. Однак поза дискусією є те, що опіка польського державного апарату над польською цивілізаційною експанзією на наших землях є щораз більша. Тут не є рішаюче те, чи це діється наслідком „декомпозиції“, в якій польський політичний світ опинився, чи наслідком придуманого центрального пляну, чи більшу ініціятиву має тут Варшава чи терен. Важне те, що чимраз менше, а то й взагалі нема спроб офіціяльних чинників **впливати** на збереження польсько-української національної рівноваги і не спрямування національних амбіцій чи розвитків обидвох народів не рівнобіжні рейки, на засадах державної рівноправности і справедливости. — отже в сенсі нормалізації.

З цього приводу „нормалізація“ опинилась у сліпій вулиці навіть у дрібних справах. Уряд — поза дуже загальними заявленнями — **не виявив прилюдно ні разу свого становища до українських постулятів і до нормалізації.** Стає ясно, що лише під натиском польської прилюдної опінії і згідно з „новою“ національною політикою не виповнено навіть таких українських вимог, які польської держави нічого не коштують (термін „український“, двомовні написи на державних і самоуправних будинках). Зрозуміло теж, чому саме тепер проводять у життя закон про номенклятуру українських місцевостей, чому кладуть такий натиск, — у багатьох випадках урядовий, — при зміні обряду і т. п. Врешті з тієї площини треба оцінювати факт, що не вважаючи на безперечно довгі і настирливі заходи УПР в урядових чинників від найвищих в державі починаючи, не далося добути **майже нічого**, що можна би записати **на конто зросту української національної субстанції.** Аналіза дотепер зроблених „уступок“, головно в сенсі резолюцій Краєвої Наради УНДО з 3. XII. 1937. каже, що вони належать або до ряду особистих дрібних справ, або до майже виключно політично невтральних, або врешті до політич-

но „нормалізацію" компромітуючих (Народний Дім, необсадження однієї кроєвської катедри).

В світлі сказаного не підлягає сумніву твердження, що стан польсько-українських відносин не покращав, лише навпаки, в останніх двох роках погіршився і що виглади на політичне польсько-українське порозуміння стали сьогодні без порівнання менші, а шанси нереальні. По польському боці взяла верх національна агресія, **счезла атмосфера холодної призадумн.** Українська сторона в даному випадку пасивна, мусить з природи річи переходити подібний стан, де зростає подразнення і пристрасть. **За це дбає головно галицька польська преса та метушня й екстремістичні гасла польських суспільних і напів урядових громадянських організацій.**

Лишається відповісти, скільки в тому завинила сама ідея нормалізації, або помилки при її тактичному проведенні, та скільки з цього треба записати на конто обективних умовин. Це питання не є темою анкети, тому я лише зареєструю причини погіршення польсько-українських відносин саме в часі „нормалізації". До них, на мою думку, належить: 1) те, що не узгіднено чи не зближено точок виходу для найважніших практичних справ так, щоби це устійнення обовязувало обі сторони. Наслідком цього кожна сторона — в широкій опінії — почала розуміти „нормалізацію" інакше. Українська, як спромогу свого національного розвитку, польська як політичну деградацію української національної ідеї. 2) Другим наслідком цього був брак політичної „нормалізаційної" концепції, в імя якої уряд повинен би був вести пресову, адміністраційну і законодатну політику, а український контрагент переконати своє громадянство про правильність тієї концепції; 3) брак відповідної української акції серед польського, головно східно - галицького громадянства і його рішальних чинників; 4) рухливість деяких польських чинників на нашій території, які в перспективі поділу політичних впливів і обмеження свого, здебільша галасливого життя на організмі держави, змобілізували прилюдну польську опінію, нездібну, як кожна опінія, до спокійного політичного думання на дальшу мету; 5) хаос і брак одного дисциплінованого осередка державної волі в польському державному житті; 6) те, що історичні реміністенції польсько-української безпосередньої збройної боротьби, сильні на нашій території, вплинули на зріст опінії, що польсько-українських змагань не можна полагодити мирним шляхом; 7) те, що психологія східно-галицької льокальної боротьби за мову, людей і землю опанувала й державну політику.

(Далі буде).

З. Кузьмович.

ДРУКАРСЬКА ПОМИЛКА.

У першій статті трапилась друкарська помилка через двократне поміщення того самого рядка. Має бути (стор. 4. ч. 201 „Діла". 2-га шпальта, 3-ий рядок згори):

„Новий Провід УНДО рішив взяти участь у виборах на основі нової ординації, хоч вона не давала майже ніяких виглядів добути мандати у виборчій боротьбі..."

VI. Унійна Конференція
в Пинську.

В днях 1.—3. вересня ц. р. відбулася в Пинську шеста з черги конференція духовних кругів зацікавлених церковною унією на землях Волині, Полісся і Підляшша. Хоча реферати, які заздалегідь поміщено в запрошеннях на цю конференцію, не викликували особлившої цікавости, то сама конференція принесла багато несподіванок. І так першою несподіванкою була **привність усіх польських „кресових" єпископів** з виїмком люблинського епископа Фульмана та привітні телеграми від епископів, які давніше зовсім справою унії не цікавилися. Другою несподіванкою була **нова інструкція Східньої Конгрегації** в справі унійної праці з дня 27. V. 1937., яку за попередньою згодою польського епископату (на евхаристійнім зїзді в Познані) відчитано і проаналізовано в рефераті о. Мистковського (Варшава) п. з. „Правне положення византійсько - славянського обряду в Польщі". Ця інструкція після відомої попередньої інструкції з 1929. р. означає величезний крок вперед у нормуванні унійної праці під юрисдикцією латинського епископату. Третьою несподіванкою була **неприявність на конференції епископа Миколи Чарнецького,** який прислав привітну телеграму з Бельгії. Також не було нікого з наших оо. Редемптористів які мають у Ковлі свою станицю. З уваги на те відпало торжественне східне богослуження в латинській катедрі, яким завжди кінчився унійний зїзд у Пинську.

З нашого духовенства взяли в конференції участь представники Богословської Академії зі Львова (о. ректор Сліпий, о. д-р Іщак, о. Фурикевич), чотири оо. Василіяни (о. Скрутень, о. Теодорович, о. Пушкарський, о. Дацишин) та три оо. Студити, що працюють у сідлецькій і пинській дієцезії. Програму зїзду виповнило вісім рефератів, між якими замітний був реферат оо. ректора Сліпого про унійну працю за останне 50-ліття. З інших рефератів два були присвячені ювилеям фльорентійської унії і 300-літтю смерти Рутського, два відносилися до сучасних подій, як „Польщення православної церкви" о. Урбана та „Правне положення обряду византійсько-славянського" о. Мистковського. Деяке зацікавлення викликав реферат о. Воронецького про святих православної церкви. Зате немило вразив учасників непольської народности реферат о. Доната Новіцького, в якому цей унійний робітник вихвалював свою мудрість в унійній праці, яку опер виключно на польській культурі, бо російська чи українська мова й культура не булиб милі державним чинникам і/ викликалиб з їх сторони перешкоди. В дискусії над цим рефератом забрав голос о. д-р Іщак, виказуючи незгідність такої лінії з останньою римською інструкцією та з резолюціями давніших конференцій. Кілька все таки два польські дискутанти взяли в оборону о. Новіцького та стали говорити на тему льояльности, якої влада має право домагатися, дістали належну відправу від о. ректора Сліпого, який у річевій і добре видержаній промові повчив своїх переїбесідників, що льояльність не касує природних прав польського громадянина іншої народности та що давній досвід самих поляків під Москвою і Прусами повинен був навчити їх толеранції супроти чужих народностей.

При кінці предложила вибрана від гок комісія учасникам збору такі резолюції до одобрення:

1. Шеста пинська конференція постановляє приступити до того, щоб 300-ліття фльорентійської унії замкнуто в цілій Польщі.

2. Шеста пинська конференція постановляє заложити подачу пленарній конференції епископів Польщі за її участю в 24. серпня в справі приготування до торжественного ювілею 300-ліття фльорентійської унії та рівночасно просить, щоби в короткім часі покликано спеціяльну комісію, зложену з представників обох обрядів, яка устійнилаб час і спосіб організування ювилейного свята.

3. Шеста пинська конференція пропонує розпочати приготування до згаданої урочистости в цілій Польщі 5. червня, як у дні зіслання св. Духа.

4. Шеста пинська конференція висказує свою радість з приводу ньогорічного збору Про Оріенте християнь в Римі у справі покликання Міжнародньої Ради такої самої назви і сподівається, що представники всіх католицьких народностей Польщі будуть покликані до названої Ради.

5. Шеста пинська конференція висказує побажання, щоб видано у формі окремих брошур реферати епископа Пшездецького про фльорентійську унію й о. Урбана про положення православної церкви та можливо найширше їх серед православних.

6. Шеста пинська конференція просить першому кліру розпочати вступні кроки до реактифікації реального шпрителя унії Йосифа Рутського в 300-ліття його смерти.

7. Шеста пинська конференція пропонує, щоб на будуче унійні конференції відбувалися що 4 роки в Пинську, а в міжчасі в інших містах Польщі по вибору сс. епископів.

Учасники розїхалися з Пинська з переконанням, що найближчого року уладить унійну конференцію ближчий до нас Луцьк. **Х.**

Масарик помер.

Нині досвіта помер у замку в Лани б. чехословацький президент Томаш Масарик.

В годині 3.27 Масарик втратив притомність, в год. 3.29 його серце перестало бити.

Вістка про смерть б. президента появилася в лікарському бюлетині в год. 4-40; у Празі появилися жалібні прапори, радіостація почала надавати жалібні авдиції.

* * *

Масарик прийшов на світ у Годонині (Словаччина) як син цісарського візника. У ранній молодости він працював як шлюсарський терминатор, щойно у 15. році життя вступив до 2. кляси німецької гімназії у Брні, опісля на віденському університеті студіював він клясичну фільольогію, анатомію та орієнталістику. В 1878. р. став він доцентом віденського університету, 1882. р. надзвичайним професором празького університету, опісля звичайним.

Політичну карієру почав Масарик 1891. р. коли вибрали його послом як кандидата молодочеської партії. Під впливом політичної кампанії Масарик зложив мандат, але 1911. р. знов ув став послом. Підчас світової війни Масарик виступив за кордоном як чеський провідник; передбачуючи програну Центральних Держав, він завязав справу чеської незалежности з Антантою.

У травні 1917. р. Масарик виїхав до Росії опісля відбув з чехословацьким легіоном відому „анабазіс" крізь Сибір і відтіля дістався до Америки. Там, у місті Пітсбургу, заключено відому чесько-словацьку умову, що стала підвалиною нинішньої республики. Вернувши до освобожденої батьківщини, Масарик дістав уряд президента; уступив з нього щойно минулого року з огляду на поважний вік.

Криваві події в Рацлавицях
перед судом.

В понеділок 13. ц. м. на виїздній сесії келецького окружного суду в Мехові почалася розправа за криваві події у Рацлавицях. 60 підсудних відповідає за провину зі ст. 163 к. к. (участь у збіговищі), що дня 18. квітня ц. р. в Рацлавицях—Яновичах, мехівського повіту, брали участь у публичному збіговищі, що начислювало 5.000 осіб і спільними силами допустилося насильства супроти поліцаїв, сконсигнованих у згаданих місцевостях. Отже стріляли до поліцаїв з револьверів і крісів, обкидали їх камінням, били кольбами, буками та залізним приладдям, окружили їх і внеможливили свободу рухів, погрожуючи розброєнням і побоями.

До рацлавицьких подій дійшло ось так: „Стронництво Людове" зорганізувало в Рацлавицях на день 18. квітня ц. р. маніфестаційний зїзд ,щоб вшанувати перемогу Костюшка. Цей зїзд влада заборонила. Акт обвинувачення каже, що зїзд заборонила влада тому, бо побоювалася, що він „може стати загрозою для безпеки і публичного спокою, бо в тому часі комуністична партія Польщі розвинула серед робітників і селян усієї Польщі, зокрема в околицях Гарнова і Ряшева, сильну агітацію за участю у зїзді, стараючись під притокою пошанування перемоги Костюшка зорганізувати низку масових виступів і маніфестацій політичного характеру".

Про заборону зїзду влада повідомила управу „Стронництва Людового" в Кельцах і повітові управи людовців на терені келецького воєвідства.

Не дивлячись на заборону, маса людей дісталася вночі з 17. на 18. квітня до Рацлавиць і там прийшло до кривавих подій.

З 60 селян, арештованих за рацлавицькі події, 29 сидить у вязниці.

Складниця воєнних і військових
„КА — РЕ — WU"
Львів, Галицька 11. Тел. 291-66
Поручає на зиму найновіші роди у великому виборі по найнижчих цінах.

СОВІТСЬКА „СТАТИСТИЧНА АЛЬХЕМІЯ".

МОСКВА, 14. 9. АТЕ. „Ізвестія" гостро атакують совітську статистику, головно діяльність головного статистичного уряду, що подає зовсім неправдиві дані про видатність праці, висоту продукції і т. д. Напр. совітська статистика подала, що у вугленому промислі 90 прц. робітників виконує планові завдання з надвишкою, яка доходить до 30 прц., коли по правді продукція вугля безупинно спадає. „Ізвестія" домагаються зробити кінець тій „статистичній альхемії", що дискредитує СССР.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Юрисдикція апостольського адміністратора для Лемківщини.

Декрет Св. Конгрегації для Східньої Церкви з 10. лютого 1934 р., еригуючи т. зв апостольську адміністрацію для 9-ох західніх деканатів гр. кат. Перемиської Епархії, впровадив зміну в области епархіяльної юрисдикції на переважній частині території української Лемківщини. Ця зміна дотичить так підмету, тривання, як теж і характеру цієї Епархіяльної юрисдикції.

Щодо підмету, то замість гр.-кат. Перемиського Ординарія має тут виконувати епарх. юрисдикцію спеціяльно для тої цілі назначений, апостольський адміністратор ад нутум Санкте Седіс. На яких правах?... На таких самих правах, що й епархіяльний єпископ. Одначе тому, що апостольський адміністратор для Лемківщини не має свячень епископа, а в чині є тільки пресвітером, отже з цієї причини не може він тут виконувати тих духовних чинностей, які силою рукоположення (свячень) випливають із влади епископського чину. Отже не може він передовсім уділяти ні піддіяконських, ні діяконських, ні пресвітерських свячень клерикам; не може благословити антимінсів — з мощами Святих — ані св. мира, уживаного при уділюванні св. Тайни Миропомазання; не має теж права уживати піюски (малого, фіолетного накриття голови), ані брати омофору при відправі церковних богослужень. Позатим прислугують йому всі реальні і почесні права епархіяльного епископа-ординарія.

Далі!... Епархіяльна юрисдикція перемиського гр. кат. Єпископа-Ординарія не є ні знесена, ні відкликана, ні скасована на території Лемківщини. Вона є лише часово припинена. Це знову часове припинення Епархіяльної юрисдикції Перемиського, гр. кат. Єпископа-Ординарія на области Лемківщини має на підставі конвенції з 1934 року тревати 10 літ, до 1944 включно. Воно має продовжитись на других 10 літ, якщо ні одна з договірних сторін, себто ні Апостольська Столиця, ні уряд Польщі, не виповіли би згаданої конвенції перед її першим десятиліттям, себто перед 1944 роком включно. Значить: Апостольський адміністратор виконує свою юрисдикцію на підпорядкованій собі, церковній території Лемківщини лише тимчасово, провізорично, т. зн. до закінчення цього періоду, на який то час має обовязувати конвенція з 1934 року. Тимсамим існує потенціяльно правна тенденція до привернення чинного виконування цієї епархіяльної юрисдикції назад до рук гр. кат. Перемиського Єпископа-Ординарія. Отже апостольська адміністрація для Лемківщини не є постійна, тільки провізорична.

Вкінці Епархіяльна, церковна юрисдикція апостольського адміністратора над Лемківщиною не є нормальна, але надзвичайна. А саме в каноничо-правному значінні виконує її властиво не апостольський адміністратор, але сам Папа через апостольського адміністратора, який йому безпосередньо підлягає. Таким чином апостольський адміністратор для Лемківщини не є звичайним Ординаріем суї юріс, як кожний Епархіяльний Єпископ, але Ординаріем надзвичайним, у безпосередній, каноничо-правній залежности від Апостольської Столиці. Він є — так сказати б — безпосереднім знаряддям у руках Апостольської Столиці до виконання епархіяльної юрисдикції на означеній згаданою вище конвенцією, лемківській церковній території. Звідси то походить, що теперішній, лемківський, чи риманівський Ординарій титулується „апостольським адміністратором Лемківщини ад нутум Санкте Седіс", т. зн. адміністратором, чи управителем до довільного, безпосереднього розпорядження Папи. Тимсамим Папа може кожної хвилини цього свого відручного службовика-адміністратора відкликати, чи змінити, а покликати на його місце іншого священника. А це тому, що такий є в каноничо-правній силі і значінні характер уряду папського адміністратора, а саме характер тимчасовий, і надзвичайний, а не звичайний.

Тимсамим і апостольська адміністрація для Лемківщини, як провізоричний і тимчасовий, каноничо-правний, територіяльний твір, не може теж мати постійної капітули, як це є у звичайних, упорядкованих Епархіях. Вона може і повинна мати лише орган, — що заступає катедральну Капітулу, а саме т. зв. дієцезальних консульторів, призначуваних лише на три роки, після чого їх уряд вигасає та мусить наступити нове призначення консульторів.

Вкінці слід тут завначити, що т. зв. апостольську адміністрацію зі спеціяльним адміністратором на чолі установляє Апостольська Столиця лише у надзвичайних випадках. А саме тоді, коли згідно з призначенням тої самої Апост. Столиці — вимагають цього важні справи Церкви, та коли для заспокоєння тих справ треба скорого і надзвичайного, а не нормального способу полагоди. Коли ті наглі потреби заспокоєні, тоді дух церковного права вимагає, щоб вернутися до нормальної, епархіяльної управи дотичної церковної території. Такого самого обороту справи вимагає змисл церковного права та душпастирська второпність також і тоді, коли у практиці покажеться, що апостольська адміністрація навіть у такій мірі не вміє заспокоїти релігійних потреб вірних, що звичайна епархіяльна церковна управа.

Такий збіг обставин маємо тепер на Лемківщині. Про витворену тут надто та незвичайне загострення релігійно-церковних відносин через розполітикованих фактичних керманичів т. зв. апостольської адміністрації — зайве і говорити. Це речі загально відомі і знані. Треба тільки, щоб наше громадянство, зокрема українське громадянство Лемківщини поінформувало про усі ці справи докладно Рим, та зажадало негайного привернення попереднього канонічно-правного порядку на своїй церковній території.

—o—

За підвишку мінімум прожитку умових робітників.

В листопаді минає два роки від оголошення декрету президента про спеціяльний податок від платень з публичних і підвищений доходовий податок від винагород приватних умових робітників. Слушно підкреслює польська преса, що умові робітники живуть на дуже низькій життевій стопі, але за те платять нечувані податки. Ці податкові обтяження зідають майже 30 відсотків їх доходів. Вищих податків не платять в ніякій культурній державі. Я. Лібіцький у своїй праці п. н. „Межа оподаткування" стверджує, що в 1929. р. податкове обтяження на одного мешканця в Польщі зїдало 12 відсотків доходу, у Злучених Державах 15 відсотків. Здавалось би, що у Злучених Державах більші податкові тягарі ніж у Польщі. Тимчасом справа виглядає саме навпаки. Чому? Це найкраще зілюструє такий факт: Річний дохід одного мешканця у Злучених Державах сягав пересічно 6.227 зол., у Польщі 836 зол. Отже по відтягненні 15 відсотків податку — залишилося ще американцеві 5.276 зол., а по відтягненні 12% податку мешканцеві у Польщі залишилося лише 738 зол. Постійні обнижки платень довели до того, що широкі верстви умових робітників видають на кошти прожитку куди більше ніж пересічний робітник у Злучених Державах. Про українських приватних умових робітників навіть не згадуємо. Вони не заробляють навіть на найскромніший прожиток. Податкові декрети про спеціяльний податок добивають умових робітників. Не диво, що багато наших умових робітників не може дозволити собі на такі необхідні культурні потреби, як книжки і часописи. Театр і кіно та радіо стали для нашого бідного брата просто недосяжним „люксусом", бо не вистає навіть гроша на помешкання, харч і на освіту дітей.

Увага!
Кооперативи і Галянтерійні Крамниці
головний склад трикотажових виробів як
СВЕТЕРИ мужеські, жіночі, дитячі та шалі і реформи в найбільшім виборі, по цінах найнижчих
поручає варшавська фірма
М. І. Міцнер
Львів, пл. Ґолуховських ч. 5
(над крамницею Брандштетерів)
ПРИЙДИ І ПЕРЕКОНАЙСЯ

Тому крайня пора скасувати всякі спеціяльні податки, щоби дійсно підвищити мінімум прожитку цих „білих невільників", якими є тепер широкі верстви українських приватних умових робітників тимбільше, що ціни на харчі в останньому часі зросли.

Речинець заплати комірного.

Льокатор платить довший час комірне здолини. Власник не противиться цьому. По якімось часі винаймаючий хоче змінити цей речинець платности. Чи, та як може довести до такої зміни?

Згідно зі ст. 384 кодексу зобовязань льокатор обовязаний платити комірне в договірному речинці; якщо цього речинця не означено в договорі — в речинці, устійненім звичаєм. Одначе якщо речинця платности не означає ні договір ні звичай, комірне платиться згори, а саме: якщо наєм триватиме не довше ніж місяць — за цілий час найму, якщо договір заключений на необмежений час — місячно.

Тому то винаймаючий не може накинути льокаторові обовязку платити комірне згори, якщо він платив його довший час здолини, бо заплата здолини відбувалася або основі виразної постанови в договорі, або на основі звичаю. Зрештою якщо винаймаючий не спротивився заплаті здолини, то цей речинець слід уважати по думці ст. 29 к. з. складовою частиною договору. Тому то в даному випадку зміну речинця платности комірного можна перевести лише за згодою льокатора, себто на основі нового договору щодо речинця платности між винаймаючим і наємцем-льокатором.

м-р М. Х.

—o—

Якість рішає!
Прецизія виконання і сильна конструкція рішають про першенство машин до писання
ЕРІКА і ІДЕАЛЬ
Генеральне представництво і продаж — **ЮЛІЯН ЛОМАҐА** **Львів, Валова 11.** Тел. 228-70

Винагорода домашньої служби на випадок безправного розвязання договору.

Що слід розуміти під винагородою домашній служби на випадок передчасного і безправного розвязання договору праці?

Згідно зі ст. 471 к. з. домашній службі в такому випадку належиться не лише грошева винагорода за час, що лишається до розвязання договору при правильному виповідженні, але також винагорода, що її дістає домашня служба у формі харчу, помешкання і т. п. Тому подавець обовязаний на випадок передчасного і безправного розвязання договору праці виплатити домашній службі теж відповідну грошеву винагороду за харч, помешкання і т. д.

За тим промовляє теж льогіка і справедливість, бо винагорода у формі харчу і помешкання представляє для служби куди більшу вартість ніж невеличка грошева винагорода.

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Пригоди з поштовими марками.

У Відні відбувся на днях міжнародній зїзд торговців поштовими марками, в якому взяло участь коло 300 визначних осіб з усіх держав Европи та інших країн світу. В головній салі готелю, де відбувалися наради, примістилася біржа поштових марок. На довгих столах розгорнули філятелісти з різних держав свої скарби, ці малі, сорокаті задруковані папірці, що для лїків не мають ніякого значіння, а для інтелїгентних збирачів представляють неоцінені скарби. Учасники цього зїзду оповідали про різні цїкаві пригоди з поштовими марками.

Загострена конкуренція.

В останньому часі щораз то менше на ринку „класичних" марок, себто старих, відомих марок, за якими пошукують філятелісти. Здебільша вони в руках збирачів, які не хочуть з ними розстатися. Цей факт довів не лише до наглої зниски ціни на ці марки, але і загострив конкуренційну боротьбу. Вістка про появу якоїсь рідкої марки на ринку викликує просто формальні перегони. Кілька годин, що їх присвятив торговець поштовими марками, запевняють йому нерідко дуже багату збірку. При такій нагоді торговці поштовими марками користають з літаків і поспішних поїздів, щоб лише захопити найкращі збірки.

Хто має найцінніші збірки марок, — годі устійнити. Відомо лише, що одні з найбільших колекцій — крім збірок покійного англїйського короля Юрія V, през. Рузвельта і барона Ротшильда — находяться в руках приватних осіб. Між іншими збірка поштових марок французького фабриканта папіросок осягла світовий рекорд. Частину з тієї збірки, що недавно була на виставі, оцінюють на мілїонову суму.

100.000 шилінгів за одну марку.

Найдорожчими марками, є славні червоні і сині англїйські марки „Маврикія", бо їх взагалі є ледви 24. Кожна така марка, якщо збережена в доброму стані, представляє нині вартість майже 100.000 шилінгів. Ці марки з половини XIX. віку, що завдячують свою славу розсіяности гравера марок, не цїкавлять занадто торговців, бо ці марки зміняють дуже рідко своїх власників. Одначе якщо така марка попаде до обороту, тоді на біржах поштових марок правдива сензація. Одначе почесний титул „найрідшої марки світу" має 1-сотикова марка з британської Гвайни, бо є їй лише единий примірник.

Дуже смішну пригоду оповів один американський торговець. Недавно прийшов до нього один чоловік, щоб купити для своєї дитини безвартісні марки. Він зовсім не розумівся на марках, але виявив зацїкавлення у розмові з купцем і просив, щоб йому показав декілька цїкавіших марок. Найблизшого дня згаданий мужчина купив збірку марок за 30.000 доларів для забави свого сина.

Мілїоновий заробіток на коронаційних марках.

Торговці з Англії оповідали про велитенські заробітки британського поштового міністерства на коронаційних марках. Воно заробило на цьому інтересі на чисто мілїон фунтів штерлінгів.

Фальшування марок.

Поле до попису фальшівників марок тепер дуже зменшилося. Розвиток модерної криміналістики утруднив їм значно їх ремесло. Багато грошні кварцові лямпи та інші допоміжні засоби не дають великих шанс на успіх широко закроєної акції обманців тимбільше, що інформаційні звязки між збирачами і торговцями поштових марок затіснюються. Тому фальшівники шукають щастя на малих обектах і тут мають деякі успіхи. Одна ватага почала наслїдувати дешеві марки, що появляються на ринку „пакетами". Вони заробили дуже мало на поодиноких марках. Тому, що пустили на ринок коло 100.000 таких марок, їх жертви не потерпіли теж великої шкоди. Вкінці деякі учасники конгресу оповідали, що найславніші лікарі доручують збирати марки людям проти надмірної нервовости.

Щасливе місто.

Невеличке містечко Сенері Гіль у стейті Пенсильвенія стало славним на цілу Америку, бо в ньому ніхто не потребує грошей. Тому одинокий банк у цьому місті мусїв замкнути.

Дирекція банку оголосила обширну відозву до акціонарів, в якій стверджує, що: 1) біжучі рахунки і щадничі вкладки в банку постійно зростають; 2) протягом одного року не було ні одного мешканця в Сенері Гіль, який потребував би позички; 3) при таких умовинах банк не може істнувати, бо мусить платити відсотки і покривати кошти адміністрації, а доходів не має ніяких. Навіть ті мешканці міста, які грають на біржі, ніколи не переводять своїх операцій на кредит, лише купують цінні папери за готівку, хоч дирекція банку оголосила такі корисні умовини, яких нема ніде на цілій території Злучених Держав. Капітал віддадуть акціонарам. Одначе вони дістануть ледви 75 відсотків вартости акцій, бо частина піде на покриття коштів адміністрації та інших видатків, звязаних з ліквідацією.

УДАР СЕРЦЯ В РАДІО.

Перед кількома днями радіостація в Льондоні передавала удари серця олїмпійського спортсмена Джека Льовельока так, що їх чули на просторі 6.000 миль, отже у Капштаді і на розі Доброї Надії. Лікарі кажуть, що Льовельок має „стовідсоткове серце", себто зовсім нормальне. Удари його серця схоплено підчас бігу при допомозі спеціяльного апарату, що його тепер уживають у льондонському університетському шпиталі.

Вірний усміх долі.

Як несподівано усміхається до людини... щастя.

Багато тяжкої праці, багато непроспаних ночей, голодних днів пройшли в житті п. Катерини І., щоб виховати пятеро діточок, дати їм освіту, приготовити їх до тяжкої мандрівки на непривітних шляхах життя.

Овдовівши підчас европейської війни, не вгнулася ні на хвилину в боротьбі за будучність своїх дітей. Однак тяжка праця геройської жінки не дала сподіваних гарних, подивугідних овочів.

Діти розбіглися по світі, легко і скоро забули про... матір. І хоча всі три сини, що перебувають за кордоном, є багатими людьми, хоча обі доньки вийшли прекрасно заміж і нікому з них не зробило би великої різниці, коли вже не взяти до себе матір, то бодай відложити дещо на її утримання — пані Катерина лишилася і надалі самітною.

З початку мала ще працю, однак з часом здоровля, підорване довголїтньою важкою працею, щораз частіше почало недомагати, очі почали відмовляти послуху. Кріза довела підприємство до ліквідації та Катерина І. найшлась без праці та без найменших виглядів на добуття для себе куска хліба.

Всі заходи про поміч від дітей, які переводили сусіди старушки, не дали нічого тому, що годі було устійнити місце замешкання як синів, так і доньок. Довший час утримувалася старушка виробом штучних квітів, одначе щораз ральше недомагання очей відняло їй і цю останню дошку рятунку.

Перед старушкою стануло марево голодової смерти. В розпуці почала вона продавати найріжніші речі, які лишилися ще їй в давніх „добрих часів". Призначивши більшу частину грошей на утримання, старушка не забула і про... усміх долі. Постійно і точно, з якоюсь фанатичною вірою, купувала... льотерійні льоси.

В останнім, січневім тягненні 4-ої кляси Державної Льотерії на чвертку льосу пані Катерини впала одна із більших виграш.

Ущасливлена старушка підняла ту, майже з неба впавшу суму, яка запевнить їй спокій і добробут, незалежний від дітей, котрим стільки присвятила, а котрі так легко про неї забули...

—o—

ХРАМ ЦАРИЦІ САВСЬКОЇ.

Управа американського музею природничої історії вислала на днях наукову експедицію для розслідів „храму царици Савської" (звідкіля пішла ця назва — невідомо). Так називається таємний кусень землі — високорівня у провалах ріки Кольорадо. Високорівня спадає в рівнину прямовісними стінами, високими на 1.000 м. і виглядає немов башта. Сильні вітри не дають змоги перевести над нею досліди в літаків. Усі заходи в цьому напрямі скінчилися невдачею, бо летуни попадали у „повітряний круговіж" і мусіли осісти, не осягнувши бажаної висоти.

Чомуж цією високорівнею цїкавиться так дуже наука? Відповідь проста. Тому, що високорівня відрізана зовсім від решти землі, зоологи здогадуються, що на ній ще збереглись животини, що вже всюди вимерли. Подібна гіпотеза не є звичайною видумкою. На відокремленім морями австралійському суходолі зашилися животини, що деінде вигинули. Слід теж згадати, що в басейні ріки Кольорадо відкрили недавно останки мастодонта. Деякі американські учені здогадуються, що на високорівні, окутаній таїною можуть зустрінути живого мастодонта.

У склад наукової експедиції, що виїхала на відкриття „храму царици Савської" вийшли геольоги, природники, декількох досвідчених подорожників і знаменитий американський мисливий на диких звірів Джозеф Дельмонт.

—o—

ПОЇЗД ЗІ ШВИДКІСТЮ 180 КМ. НА ГОДИНУ.

Хоч поїзди, порушувані нафтою і бензиною, розвивають дуже велику скорість, інженіри компанії „Нор" у Франції працюють над проектом нового поїзду, що розвинув би ще більшу швидкість. Будова першого такого вагону — поїзду нового типу вже закінчена. Новий вагон буде їхати зі середньою швидкістю 180 км. на годину, але підчас їзди розвине ще більшу скорість. Вагон — поїзд має пропелери зперед і взаду. Його довжина — 44,5 метра. Він може перевезти 90 пасажирів.

—o—

НОВА ВЕЛИКА НАУКОВО-ЛІТЕРАТУРНА ПРЕМІЄРА.

Шведський промисловець Аксель Веннер-Грін пішов за прикладом свого земляка Нобеля і призначив 30 мілїонів шв. корон як основний фонд, з якого проценти підуть щороку на науково-літературні премії. Річно 1 мілїон корон буде розданих за найкращі твори з соціольогії, природознавства, економії та медицини, що сприяють підвищенню життєвого рівня та боротьби з недугами. Окрема премія призначена за твори, що зміцнюють незалежність скандинавських народів. Веннер-Грін хоче роздавати премії вже за свого життя. Він сам буде головувати у комітеті, де засідати буде старший стокгольмський бурмістр Нотін, головний директор суспільної забезпеки Зігфрід Ґансон, директор шведського товариства целюльози Гернод, проф. Сігурд Курран і директор тов-а „Електро-Люкс" Залїн. Веннера-Гріна ще недавно не знали навіть у Швеції. Він має 56 років. У 1921 р. з капіталом 16.000 корон основав тартак і в рр. 1928—30 заробив на біржі 65 мід.

—o—

ТОРГОВЛЯ ЗМІЯМИ.

В Японії нарід вірить дотепер, що м'ясо змії має цілющі прикмети і помагає головне проти чахотки. В самій столиці Японії Токіо є понад 100 крамниць, які продають м'ясо гадюк у порошку, а в деяких ресторанах можна дістати печене і варене м'ясо гадюк. Доставцем цих гадюк є Зенкічі Азана, що має свою гуртівню в одній з головних дільниць Токіо — в Асакуса. В його пивницях є завжди понад 1.000 гадюк різних розмірів та коліру і за один рік він продав не менше ніж 100.000 штук.

Недавно Азана відповідав за те, що продав дві їдовиті гадюки, що їх власник кинув на сцену на знаменитого актора Садандзі. Згаданий артист вернувся щойно з Москви і власник гадюк хотів таким чином запротестувати проти його співпраці з комуністами. Крім того один японець кинув живу гадюку, що її теж купив в Азани, до парляменту підчас наради послів. Тепер в кожного, хто входить до парляменту поліція переводить особисту ревізію. Азану суд засудив на грошеву кару і дозволив йому продавати свій товар лише до ресторанів і аптик.

—o—

По дорозі на світову виставу в Парижі.

(Від спеціяльного кореспондента).

I.

У ПРАЗІ НА ТОРГАХ.

Вибрав я дорогу на Прагу і Відень, щоб рівночасно відвідати празькі „Вельотрги" і віденську „Мустермессе".

Сірим ранком шезнав в Пардубицях останній пасажир з мого переділу. Це молодий чеський німець, який, користаючи під кінець з нашої самоти, гостро критикує чехів і їх політику щодо німців, громадян ЧСР. Вважає, що такі інформації можуть придатись чужому журналістові. Підкреслює теж небезпечну чужому журналістові гру, яку затіяли чехи зі своїм „совітофільством".

На дверці Вільсона великі афіші реклямують Торги. Є написи в різних мовах, між іншим і для Закарпаття („ярмарка"). Подаговджую формальности і зосереджую увагу на виставовому терені.

Чехи дуже гордяться своїми „Вельотргами", і виводять їх початок від 14. століття. Щоправда в середньовіччі і пізніше до XVIII. ст. торговельним обектом празьких ярмарків були товари, а не їх зразки, взори. Цей характер дістали Торги щойно в 1920. р. Вже в першому році свого існування виказали вони великий успіх і зацікавили чужий торговельний світ. У черговому, 1921. р., це вже справжні **міжнародні торги**, на які зїжджаються заграничні купці в поважному числі. До 1925. р. відбувались Торги на терені королівського городу, де дещо з приміщень і досі залишилось. Залишилась також височезна вежа (з етногр. виставки в 1895. р.), з якої можна оглядати прекрасну панораму Праги. Завдяки достойній родині ректора Д. Антоновича, точніше його доні, п. Лялі, яка в кількох годинах познайомила мене з усіми памятками старої Праги, мав я теж нагоду подивляти Прагу з „птичої перспективи", яку дає вершок згаданої вежі.

Швидкий і постійний ріст празьких Торгів спричинив те, що їх перенесено на просторі терени в сусідстві парку Стромовки. В 1925. р. почали будову розкішної **палати** з залізо-бетону і шкла. Сягає вона два поверхи вниз і вісім поверхів уверх: має 140 м. довжини, 75 метрів ширини, яких 40 метрів височини. Будівельна її композиція дуже цікава. Північна частина містить просторий голь, який сягає через усі поверхи. На тих поверхах ідуть галерії, які є частинами пасажів, що оббігають увесь будинок, залишаючи в середині вільний простір над шкляним дахом центральної салі, призначеної для тяжкого промислу. В цій салі розташовувались різні машинові фірми, показуючи там усі технічні осяги в цій бранжі. В пасажах усіх поверхів багато приміщень для фірм чисто експортових, щодо бранж — дуже різнородних.

„Вельотргна" палата — це тільки один із виставових обектів, але своєю монументальністю притягає до себе всіх відвідувачів. Почав і я від неї мої оглядини, які заняли мені майже ввесь перший день.

Промисл поділений в палаті на 18 груп. Найбільша з них — це шкло і порцеляна. Прекрасні експонати дав не тільки північно-чеський шкляний промисл (головно Гайда-Штайншенав), але теж шкляні гути з Бемервальду, Моравії і Словакії. Вперше довелось мені оглядати таке багатство у шкляній композиції, починаючи від кришталевих посудин, безліч виробів з теракоти, майолїки і фаянсів, а кінчаючи гротесковими шкляними цяцьками в різних кольорах (фігури, поодинокі і цілі групи, квіти, тощо). Порцеляновий промисл — як чую — в порівнянні з весняними Торгами (в Празі відбуваються Торги двічі в рік: на весну і восени) не мав успіху, особливо ґабльонцькі вироби далеко не в комплеті. Незвичайно сильно заступлене виробництво дитячих забавок. Багата є виставa шкіряних виробів, але перевищує її показ текстильних виробів. Не диво: текстильний промисл — це **еліта** всіх чехо-словацьких промислів, це гордість чехів і джерело заробітку мільонів. Про якість виробів свідчить факт, що славна з текстильного промислу Англія є одним з найповажніших покупців чеських хустинок до носа, а деякі чеські текстильні товари реекспортує Англія з наліпкою „мейд ін Інґленд". У текстильці є кілька груп: хустинки до носа (найсильніша), сукна, полотна, штучний шовк, білля та одяги (конфекція), волічкові вироби, краватки (готові і матеріял), стяжки, коци, дивани і килими. У цьому відділі довелось мені зустрінути мабуть єдине, що пригадувало державну приналежність Закарпаття до ЧСР. Це „Русінка", сп. з обм. пор. в Ужгороді, що виставляє гуцульські килими й ліжники (доречі останні куди гірші від ліжників галицьких гуцулів). Ця мабуть жидівська фірма на реклямових візитівках в 4 мовах (чеська, фран., англ. і нім.) представляє свої вироби, як вироби нар. промислу **Підкарпат. „Росії"**. Мимохіть бунтуємось, хоч можна було вже звикнути до безглуздої термінольогії нашого Закарпаття, що її приняли чехи. Подумати тільки — **ким не роблять гуцулів наші сусіди** з цього і з того боку Карпат...

Дальше зустрічаємо масу виставових крамниць із бранж: галянтерійна, паперова, домашне і кухонне приладдя, металева, меблева, тощо. Про технічний показ вже згадано вище. Варто підкреслити велику кількість графічних машин, справжній рай для друкарських фахівців.

Коли я так оглядав поверх за поверхом, починаючи з найвищого, з розкішною терасою — ресторяном повним у квітках, то передовсім зопримітив велику **діловість глядачів**, чого не зопримітив на львівських Торгах ані в цьому ані в попередніх роках. Глядачі є не тільки глядачами, але поважними клієнтами. Майже скрізь ідуть переговори купна-продажу, пишуть замовлення, ангажують представників, тощо. Як нас поінформували в прес-бюрі Торгів — багато фірм осягнуло стільки краєвих і заграничних замовлень, що на довгий час мають забезпечену роботу.

Цікаво прослідкувати, якими предметами продажі цікавиться закордон. Про це нехай скажуть ці побіжні інформації:

1) **Шкло і біжутерія** — Півд. Америка, Єгипет, Італія, Франція, балт. держави, віденські і гамбурські реекспортери, частинно також Зл. Д. П. Америки, Канада, Швайцарія, Литва, Данія, Голяндія і Балкан.

2) **Порцелянa і люксусова кераміка**: Півд. Африка, Бельгія, Болгарія, Швайцарія, Литва, Франція, Канада.

3) **Дитячі забавки**: найбільше Америка (головно ляльки і візочки), — галялітові і целюлоїдові вироби головно Польща і Голяндія.

4) **Шкіряні вироби:** Півд. Африка, Франція, Єгипет, Німеччина, Голяндія, Швайцарія, Палестина, Індії та інші.

5) **Металеві товари:** (головно мет. меблі, кухонне приладдя, ножі, алюмінієва посудина) — Франція, Бельгія, Голяндія, Норвегія, Швеція, Єгипет, Марокко, Палестина, балт. держави, тощо.

6) **Текстильні вироби** (головно хуст. до носа, краватки, шлийки, корсети, конфекція і мужеське білля) — Франція, Англія, Голяндія, Єгипет, Судан і багато інших.

Це тільки найважніші бранжі. Назагал участь заграничних покупців є — як мене інформували — задовільна; приїжджають навіть екзотичні гості, як напр. індійський князь Рая Дженаналь.

З палати переходжу на найновішу частину Торгів, яка тут нагадує своїм розташуванням Сх. Торги у Львові. Це площа 1848 кв. метрів, забудована численними (18) павільонами фірм (49), що продають радія (сила силенна моделів!).

Окреме місце займають меблі і пяніна на площі 7.000 кв. м., хоч найшли ми їх також у великій кількости на 5. і 6. поверхах палати. Найбільшою атракцією для публики є нові меблярські винаходи в роді подружих чи дитячих ліжок у кредансах (у день креденс, вночі ліжка), тощо.

Врешті приходжу під величезну браму на краю парку Стромовка. Брама веде серед реклямової всячини (вона тут скрізь багата і незвичайно винахідлива та ефектовна!) на виставовий терен, де почались колись Торги, коли перенесено їх сюди з королівського саду. В головному павільоні багато стійлищ з дорогоцінними виробами, з бюровими виробами. Крім того футра, килими та великий відділ під спільною назвою „Що цікавить жінку". Деякі стійла нагадують у дечім Сх. Торги, але є і чимало дрібних винаходів, уліпшень, кращих я не зустрічав у Львові.

З боку — у подібному великому павільоні — справжній рай квітів і овочів. Під голим небом — машини (чимало в руху), транспортові засоби, промислові печі, тощо. А дальше у зелені парку що хочете: кавярні — ресторанчики, що нагадують у мініятурі віденські винярні на Ґринцінґу і маєв приладків, де переважають на рожнах на ваших очах печені ковбаски, мясо, й інші суто-чеські присмаки. Ярмарочний гомін, що тут панує, йде на нерви. З приємністю насолоджуюсь тишею „Модерної галерії" (будинок ліворуч входу), втягаючи в себе рівночасно мистецький кисень, що всупереч прикметникові „модерна", має в собі чимало серединовічча.

В останній вечір їду на терасу „Музею Богемії", щоб ще раз (кожного вечора) глядіти з десять хвилин на бульвар Вячеслава, прекрасний у сяйві неонової реклями.

В. Несторович.

—o—

НОВИНКИ.

— **Харчівня** українських студентів львівської політехніки „Основа", пл. Юра 5, по вакаційній перерві з днем 15. вересня ц. р. видаватиме знову снідання, обіди і вечері по найнижчих цінах. 1647 2—2

— **Повітова господарська ревія в Жовкві** відбудеться в неділю, 19. ц. м. заходом філії „Сільського Господаря". Після богослуження під церквою Св. Трійці, яке відправить перемиський епископ в асисті оо. деканів рушить в год. 10-30 похід на площу Українського Повітового Дому, де Преосвященний епископ і представники „Сільського Господаря" відберуть дефіляду. Опісля буде відкриття виставки хліборобських плодів у салях дому, сполучене з промовами, співами і привітами навіть від ростинного та звіринного світа.

— **Позір, Самбірщина!** Звертаємо увагу цілої Самбірщини і взагалі Бойківщини, щоб наше селянство не випродувало за щобудь своєї худоби через брак паші до половини жовтня, бо від 10. до 17. жовтня ц. р. відбудеться в Самборі **гижневий ярмарок на худобу.** Урядові кола хотять воскресити традицію давніх ярмарків, які в Самборі при кінці XVIII і на початку XIX ст. відбувалися цілими тижнями. Вони запевняють, що на ці ярмарки прибудуть купці з цілої Польщі, які рефлектуватимуть на більший закуп худоби. При цій нагоді буде можна продати в Самборі по ліпшій ціні гриби, овочі, лісокові горіхи, льняне полотно та інші вироби домашнього промислу тутешнього нашого населення. Інші українські часописи просимо повторити цю вістку.

— **Винозбір у Заліщиках** відбудеться в днях 15—30. вересня ц. р. Дня 16. ц. м. буде відкрита виставa овочів, народнього промислу і подільського краєвиду в будинку місцевої вселюдної школи, дня 20. ц. м. виставa овочів у Борщеві, а 26. ц. м. збір на винниці в Чорткові. В інших днях передбачені прогульки в околиці заліщицького, борщівського і чортківського повіту, кінні перегони та різні імпрези на Дністрі.

— **Чехословацький консулят** повідомляє, що кондоленційні аркуші з приводу смерти бл. п. Томи Масарика виложені в бюрі консуляту у Львові, при вул. Уейського 4.

— **Бернардинська гімназія перестала істнувати.** Відома загально бернардинська державна гімназія у Львові, звана так тому, що кількадесять літ містилася в монастирському будинку оо. Бернардинів, перенеслася з днем 13. ц. м. до іншого будинку при вул. Охоронок. До опорожненої домівки бернардини мають перенести свою теольогічну школу із Сокаля.

— **Смерть Б. Вислоуха.** У Львові помер у 82-році життя Болеслав Вислоух, відомий свого часу польський людовий діяч. Родом був із Полісся, студіював у Петербурзі, належав до революційної партії і сидів три роки у варшавській цитаделі. Осівши у Львові, був членом редакції „Куріера Львовского" за Ревяковича (разом із Франком) і видавав людовий тижневик „Пшиязель Люду". Після війни був якийсь час сенатором у Варшаві, опісля відтягнувся зовсім від політичного життя.

— **„Прагер Прессе" про книжку Б. Лепкого.** У 245. числі з 7. вересня помістила „Прагер Прессе" у відділі „Література" довшу теплу замітку останній книжці Б. Лепкого „Три портрети". Автор замітки дає інформацію читачам, хто такий Оркан — один із тих нечисленних, що цікавились українською літературою і що 30 років тому дав перекладну антольогію українських новелістів, книжку, якої досі ніхто не наслідував, хоч українська новеля в останніх часах сильно розвинулася. Портрети трьох поетів вийшли в Лепкого різно: дуже інтимно та тепло супроти своїх краківських приятелів і трохи з дистансом і пошаною супроти львівського майстра. Всі портрети — мистецькі, сильні тим, що передають людські прикмети всіх трьох письменників.

Товариство Кредитове Міське у Львові
ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 21. — ТЕЛЕФОНИ 27603, 20895.
Переводить конверсію гіпотечних зобовязань
затягнених в комунальних касах ощадности, Галицькій Касі Ощадности і „Щадниці" в Перемишлі
на довготермінові позички в 5% заставних листах.

— **Польський стан посідання „корчиться".** З Узені, станиславівського повіту, засновано з ініціятиви оо. Домініканів польську безвідсоткову позичкову касу. Головою цієї каси обрано ігумена о. Клеменса Колву. Рішено також основати споживчу крамницю (хоча в Узені є українська кооператива), зорганізувати взаїмну поміч, вибудувати цегольню і млин. Це так у малому українському селі, де є ледви кілька польських родин і жмінка дворських форналів, залежних від оо. Домініканів. А що діється там, де є 10—15 польських родин?

— **Червінка в Тернополі.** Від якогось часу в Тернополі ширится червінка, що потягнула досі багато жертв. Було вже понад двацять випадків смерти.

— **Велика пожежа у Львові.** У львівських броварах при вул. Клепарівській вибухла минулої ночі пожежа. Вогонь повстав у 6-поверховім будинку, т. з. солодівні, де находиться магазин ячменю, одночасно на найвищому поверсі та в пивниці, і почав швидко ширитись. Пожежна сторожа працювала до рана над гашенням вогню. Всеж таки пожежа знищила поважну частину будинку і значні запаси ячменю, на загальну шкоду 100.000 зол. Причиною пожежі була коротка злука електричних проводів.

— **Булова нового костела.** В Надвірній розпочали будову костела, якою кермує інж. Дайчак зі Львова. План передбачує довжину костела на 54 м., висоту 52 м.

— **Лік на червінку.** Одна із наших читачок пише нам: Прочитавши в „Ділі", що по деяких селах ширится червінка, подаю до відома, що певний і випробований мною лік, поручуваний також лікарями, є вивар (чай) з насіння щавлику, куща, який росте скрізь по полях, садах, городах і межах. Вже по дворазовім випитю того чаю червінка уступає. Запевнюю, що успіх неминучий.

— **Пожежа.** В Корчині біля Сколього вибухла пожежа, що знищила хату і господарські будинки. Від вогню згинула ялівка, коза і порося. Шкоду обчисляють на 8.000 зол.

— **Краєва хроніка.** На залізничому шляху між Камінкою Стр. і Сокалем особовий потяг наїхав на купу каміння, яке хтось уложив на шинах, при чому ушкодилася машина. — На полонині біля Дземброні в Косівщині хтось застрілив 22-літнього Івана Шатрука з Рівни, відомого пачкаря, що переносив товари із Чехословаччини до Польщі. — В Надвірній помер у шпиталі на плямистий тиф постерунковий Вишковський з Ланчина, заразившись від місцевого населення. — В Синевідську стрийського повіту скажений пес покусав багато псів і котів. Застрілив його поліцієнт у шкільному будинку, куди він сховався. — В державному лісі в Болехові калуського повіту знайшли тіло дикого стрільця Стефана Романова, якого хтось застрілив. Біля нього лежав убитий дик. — На пасовиську в Розгірчу знайшли тіло Феськи Дидюк з пострілювою раною. В душогубстві підозрівають її чоловіка, що пропав без сліду.

— **Епільог одного грабунку.** В ночі на 3 п. м. до мешкання 73-літньої Анни Креховець у Замочку жовківського повіту, впали якісь бандити й зрабували готівкою 120 зол. та інші річи вартости 400 зол. Під замітом цього грабунку станули перед судом присяжних у Львові Ілько Маслюк й Василь Макоринський, оба із Замочка. По переведеній розправі на основі вердикту присяжних суддів, які ухилили питання щодо рабунку, засуджено Ілька Маслюка за злочин крадіжі на півтора року вязниці, а Василя Макоринського уневинено. Ілька Маслюка боронив адвокат Гуральський, Василя Макоринського д-р Лев Ганкевич.

— **Шкільний страйк** вибух у селі Вільчицях пов. Луків при участи 70 дітей. До страйку причинилися родичі шкільної дітвори, протестуючи в той спосіб проти місцевого учителя та домагаючись його уступлення, тому що зле поводиться з дітьми. Поправді страйк викликав

Перед похороном Масарика.

Б. президента Масарика поховають здається щойно в понеділок. До того часу його тіло, забальсамоване, зложать у празькому замку. Мабуть похоронять його в Лянах — зрештою невідома ще остання воля покійного президента. У краю проголошено національну жалобу.

місцевий діяч людової партії Ян Турек, політичний противник учителя.

— **Трагічна редігійна прогулька.** З Ковна повідомляють про велику автобусову катастрофу біля містечка Вількай, куди їхало 160 осіб, переважно жінок, на врочисту процесію. Вони їхали одним особовим самоходом і двома вантажними. На скруті один самохід ударив на телеграфічний стовп і викинув усіх пасажирів. Другий самохід при наглому здержанні перевернувся. Чотири особи згинули, а 70 потовклося, між ними 40 тяжко.

— **Летунська катастрофа.** З Ольхуше повідомляють, що біля Піліци розбився літак з Кракова, при чому згинув пільот Тадей Струминський та його товариш подорожі, покищо невідомого прізвища. Наслідком густої мряки літак летів дуже низько і вдарившись з цілим розгоном об горбок, розбився. Треба було пилувати всі частини кабіни, щоби добути з неї розторошені тіла летунів. Їх відвезли вантажним самоходом до Кракова.

— **Трагічна смерть польського журналіста.** Редакційний співробітник „Іл. Курієра Щоденного", Ян Кісілевський, носив при собі револьвер ,але не вмів цим орудувати. Виймаючи з кишені рукавички, потягнув так незручно за язичок револьвера, що спричинив вистріл і згинув на місці. Був родом зі Львова.

— **Цікава передісторична находка.** В печері Сан Теодоро біля Месини знайшли кістяк чоловіка з четвертичної епохи 2 метри завдовшки. Череп зберігся знаменито і має всі зуби. Крім того знайшли останки звірят величезних розмірів.

— **Залізнична катастрофа** склалася на стації у Велюню в Познанщині, де наїхали на себе два товарові потяги. 31 вагонів розбилося на тріски, причому згинув керманич поїзду й один почтовий урядовець, а 5 інших залізничих службовців вийшло тяжко ранені.

— **Жертви довкола Левоневського.** З Аляски наспіла вістка, що літак, на якому совітський летун Василь Задков глядав за Левоневським над арктичним океаном, упав у море і затонув.

— **Летунська катастрофа.** Німецький пасажирський літак, що заблудив серед густої мряки, розбився в часі осідання біля Фрівальдав на Шлеську. Пільот погиб на місці. Один пасажир тяжко ранений, два інші легко потовклися.

—o—

По широкому світі.

18. збори Ліги Націй почалися вчора в Женеві, председником вибрали делегата Індії. Збори дістали протест від ген. Франка проти участи у нарадах представника валенсійського уряду і від панарабського конгресу проти поділу Палестини.

Туреччина кандидує на постійне місце у Лізі Націй.

Китай вислав до секретаріяту Ліги Націй ноту, в якій домагається, щоби до Японії пристосувати санкції, передбачені в пакті Ліги.

Німецька національ-соціялістична партія покінчила вчора свій конгрес у Нірнберґу. Після дефіляди військових частин Гітлер виголосив промову

Українські діячі у Женеві.

У зв'язку з нарадами Ліги Націй зїхалися до Женеви численні УНР-овські діячі. А саме: проф. Р. Сендь-Стоцький, п. Микола Лівицький, від Комітету Українсько - Кавказько - Туркестанського — проф. О. Шульгин та відомі журналісти Єремій і Данько. Має приїхати теж до Женеви голова еміграційного уряду УНР. Вячеслав Прокопович.

—o—

Конкурс на стипендії.

Заходом Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар" та краєвих кооперативних централь повстав при цьому Товаристві під протекторатом І. Е. Митрополита А. Шептицького Стипендійний Комітет допомоги студіюючим агрономічні та економічні науки за кордоном, що працює в порозумінні з Католицьким Комітетом допомоги українській студіючій молоді при Т-ві „Апостолят Зєднення" у Голяндії.

На акад. рік 1937-38. проголошує Комітет на студії в університеті у Лювені (Бельгія) частинні звороти стипендії:

1) для двох студентів агрономічних наук,
2) для одного студента економічних наук.

Подання для одержання цих стипендій вносити до дня 22. вересня 1937 р. до Стипендійного Комітету при „Сільському Господарі" з такими прилогами: 1) відпис свідоцтва зрілости (велика матура), 2) опис життя, 3) поручення Філії „Сільського Господаря" або Окружного Союзу Кооператив чи інших повітових установ, 4) поручення від катол. духовника, пересланє ним просто до Комітету, 5) узасаднення, чому петент хоче студіювати агрономічні або економічні науки (пише кандидат власноручно найдовше на двох сторінках паперу). В поданні треба зазначити, в якій сумі сам кандидат буде покривати видатки на удержання поза стипендією.

КРАЄВЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО
„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР"
Львів, Ринок 10.

—o—

Відгомін рільного страйку перед судом.

В городському суді у Ряшеві відбулася друга розправа за рільний страйк. Перед судом стануло 9 підсудних: Станислав Возняк, Тадей Томака, П. Пудло, Ф. Шибістий, Ян Цесьля, Ф. Августин, Владислав Джал та Йосиф Колч, за те, що дня 20. серпня ц. р. в год. 6-ій рано станули як зорганізована боївка на публичній дорозі в Мілоцині під Ряшевом. Вони не допускали до міста фіри з харчами і силою змушували вертатися до дому тих, які хотіли їхати до міста. На лаві підсудних засів теж голова кола „Стронництва Людового" в Мілоцині М. Рядз за намову підсудних, щоби пильнували дорогу. На питання прокуратора, чи він знає, що управа „Стронництва Людового" у Ряшеві прирікла старості, що відкличе з дороги всі боївки, підсудний відповів, що день передтим розмовляв з головою і секретарем „Стронництва Людового" у Ряшеві і вони про це нічого йому не говорили. Переслухані свідки потвердили акт обвинувачення кажучи, що підсудні станули поперек дороги і не пустили їх до міста. На внесок прокуратора суд постановив переслухати ще поліцаїв, які розганяли боївку і тому справу відложили.

—o—

КОНФЛІКТ МІЖ СЕРЕДУШО-АМЕРИКАНСЬКИМИ РЕСПУБЛИКАМИ.

Між Гондурасом і Нікарагуєю дійшло до конфлікту, бо Нікарагуя видала поштові марки, на яких частина Гондурасу зазначена як спірна територія. На посольство Нікарагуї виконали напад і Нікарагуя скріпляє збройні сили.

—o—

ТЕЛЕФОНІЧНИЙ ЗВЯЗОК З ЕСПАНІЄЮ НАЛАДНАНИЙ.

Паризька телефонічна централя повідомляє, що звязок з Валенсією і Барселльовою наладнано. Правдоподібно перервали його два національні гидропляни, що вчора вечором бомбардували Порт Бу та знищили залізничу лінію. Ці гидропляни відлетіли неушкоджені, не зважаючи на погоню ворожих мисливських літаків і пальбу вартівничого корабля.

Вже появилась у продажі „Серія симфонічна 38" відбірників філіпса

З театру.

Великий Театр: „Кармен", опера Бізета.

На цьогорічний осінний оперовий сезон припала теж і вистава „Кармен" Бізета. Обсада головних ролі не зовсім відповідала усім вимогам цієї вічно живої, сильної драматичними моментами опери. П-ні **Вермінська** (Кармен), яка голосово вибилалась на перше місце, у грі перевеселювала тип темпераментної і незрівноваженої циганки. Дуже культурною грою виріжився зпоміж усіх Д. Бадеску (Дон Хозе). Його мельодійний, звучний голос у драматичних моментах ставав повним і виразистим. З. **Дольницький** (Ескемільо), відомий нашій широкій публиці талановитий співак польських і закордонних сцен, збірав при відкритій сцені оплески за бравурну арію тореадора. З побічних виконавців Поповичівна і Романовський причинились чимало до мистецького заокруглення цієї вистави. Режисура щодо масових сцен вивязалась добре, хоч у першій дії розмові Кармен із дон Хозе зовсім непотрібно прислухуються вояки. Диригентура орхестри, яка була в досвідчених руках п. Ант. Рудницького, була дуже коректна, памятаючи те, що деякі викочазці на сцені робили місцями диригентові несподіванки.

М. О.

—o—

З кіна.

Кіно „Касіно": „Кінець пані Ченей".

Льорди і злодії — видається: зовсім невідповідне товариство, але коли льорди не знають, що сидять у товаристві злодіїв, тоді злодійка може грати ролю чарівної, великосвітської леді і в ній можуть швидше закохатись, ніж у справді чесній правдивій аристократці. Ця ніби-то леді Ченей працювала колись як квітникарка і не могла в цього вижити. Знайшовся молодий джентельмен, колись студент Оксфорду, що теж волів легкий хліб і намовив її ввійти до шайки, що окрадає багачів — дотепно, з усіма манерами великосвітських бувальців. Але любов стає на перешкоді кандидатці на злодійку, хоч вона не вірить у сентименти аристократів і має тверду постанову виконати свій злодійський плян. Уся ця фільма перероблена з комедії Льонсдейля, дуже дотепна головно в діяльогах. Чотири дуже добрі актори додають їй приємного тону: Джоан Крофорд, Роберт Монтгомері, Франк Морган і найкращий з них Віліям Пауел.

Кіно „Світ": „Петро Іббертсон" та ревія.

Крім відомої фільми, яка йшла вже давніше у Львові з Гейрі Купером у заголовній ролі, йде в цьому кіні ревія під арт. проводом Ф. Куліговського, колись режисера львівської оперетки. Здавалось би, що з огляду на відповідну сцену (кіно міститься в салі давнього Малого Театру) та на імя відомого режисера можна буде оглядати програму на належному мистецькому рівні. тимчасом те, що показують на сцені кінотеатру, далеко не мистецьке. Старі дотепи, шабльонові та безліч разів показувані вже у Львові танки, ані одного нового скетчу — все це разом нагадує шміру провінційного театру. Одинока ясніша точка програми, що її репрезентує інтелігентний акторський елемент — це ревелерси „Евгена", яких, правду кажучи, шкода до такої саламахи. **(ет.)**

—o—

Дописи.

ГАЛИЧ.

Свято пісні. Мин. неділі відбулося в Галичі Свято пісні з такою програмою: 1) „Слава героям" — муж. хор „Думка". 2) Промова: м-р Гуцало. 3) „Співаймо, співаймо..." — хор „Думка" Купчинського. 4) „Ода до пісні" — декл. Л. Каратницька. 5) „В горах грім гуде", „Що то за грім" — „Думка". 6) „Вже буря" — Бобинського — декл. Чемеринська. 7) „Вже буря воло хати", „Дума про зруйнування Січі" — муж. хор „Думка". 8) „Сонети" Кравцева у виїмках — декл. В. Умрин. 9) „Засяло сонце золоте", „Заспівімо разом братця" — „Думка". Закінчилося свято національним гимном. Ціле свято вийшло дуже добре особливо завдяки гостям із Станиславова. П. Лідо Каратницька деклямувала прекрасно, вчуваючися знаменито в деклямований твір. Станиславівський хор „Думка" потвердив свою добру опінію, бо він справді непересічний хор. Не зважаючи на те, що „Думка" виступала в ослабленому складі, відзначився хор силою. Як цілість стоїть хор на високому технічному рівні і сміло може суперничати з нашими львівськими хорами. В кожному разі „Думка" — це вже не як. кась глуха провінція, а його вже дуже багато. Концерт зробив на нас дуже миле враження. Дозволимо собі лише зазначити, що закінчувати цього роду концерт національним гимном нема потреби. — **Один із глядачів.**

—o—

Спорт.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Важка недуга Хомишинця. Відомий нападник „України", який грав кілька разів у першій дружині, занедужав важко на ропне запалення слїпої кишки і перейшов небезпечну операцію. Безпосередня небезпека вже минула і є вся надія на повне уздоровлення, чого йому щиро бажаємо.

Бокшай до Славії. Празька Славія залангажувала знаменитого воротиря С. К. Русь з Ужгороду Бокшая. С. К. Русь дістане кілька тисяч чеських корон відступного. Бокшай з покликання учитель поставив домагання, щоб міг дальше учити. На прохання С. К. Славії, міністерство шкільництва приобіцяло Бокшаєві посаду у Празі.

100 тисяч за грача. Більшість чеських спортових клюбів це професіональні клюби. Їхні грачі побирають платню та є невільниками клюбу. Бо клюби торгують грачами, як їм до вподоби. Ось Славія купила грача Біклана за 100 тисяч чеських корон, що є рекордом навіть на чеські умовини.

—o—

Нові книжки і журнали.

КНИЖКИ:

К. Осипів: ЦЕ ПОВІСТЬ ДАВНІХ ЛІТ... Вибрані оповідання з літописів княжої доби в перекладі. Львів. 1937. Накладом „Рідної Школи". Стор. 88, ф. 8°.

ЖУРНАЛИ:

ВІСТНИК, місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Львів, вересень 1937. Р. V., кн. 9. Зміст: Ю. Клен: В дорозі. — Конкістадори. — Бернард Шов: Свята Іванна. — Ю. Клен: Черм. — Є. Маланюк: Ф. К. Шальда. — Мирослав Гоца: Слово живе і мертве. — Олена Теліга: Сила через радість. — К. М.: Богдан І. Антонич. — Херсонець: „Ліцом к' Сонцю". — Денис: Чи консолідація? — Д-р Філярет Колесса: Поезії Ів. Франка складані за ритмічними взірцями українських народніх пісень. — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія. — Від Адміністрації.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Коло нової церкви.

Нова церква у Львові — це така нечувальщина, що вірити просто не хочеться. Коли не рахувати спровадженого на Кривчичі бойківського архітвору, то львівські церкви вже давно-давно не мають молодшої сестрички, хоч як дуже хочуть і хоч як дуже її треба.

Аж ось вістка: В неділю 12. вересня 1937. відбудеться замурування грамоти в угольний камінь нової церкви при вул. Потоцького.

Треба, думаю, піти, а трапити не тяжко: всі знаємо великий масив будинку СС. Василіянок, що не так гарними, як знаними вежечками врізався в око львовянина. На який горб за Львовом не вийти, з кожного буде видно св. Юр і будинок Василіянок.

Коло цього будинку має станути церква, що ще зараз почала будуватися, мала вже багато клопоту з магістратом, багато конференцій з комісіями, комітетами та пресою і багато виглядів на популярність.

Не диво, що коли врешті почала рости, а ще проголосила вмурування грамоти — виліз львівський греко-католик, а то й православний, на вул. Потоцького і почимчикав на місце небувалої події.

Пішов і я...

Зближаюся і своїм очам не вірю: церква вже майже під дахом! Гарно, що вже майже під дахом, але де?! Перед самісіньким будинком СС. Василіянок! Між церквою і будинком є, що правда, перехід, для піших, навіть для піхвод вигідний, але чи справді не було вже на величезнім городі ліпшого місця на церкву? Може це, думаю, з оглядів господарських!? Наше підсоння, як відомо, вітряне, а в зимі таки добре холодне — церква заступить трохи. Кімнати, що знайшлися тепер за церквою, будуть у затишку. Але не виглядає! Дерева, що росли перед будинком, досить добре хоронили його від вітру. В такому разі може це з архітектурного огляду?! Може нова церква творитиме гармонійну цілість з будинком?! Придивляюсь на плян — не виглядає. Будинок гуцульсько-полтавського стилю, а церква модерного — щось ніби крематорія, ніби астрономічна обсерваторія. (Пишу це не тому, що мені не подобається проект, а тому, що не люблю модерного стилю загалом, а в церквах спеціяльно!). Знавці кажуть, що проект церкви гарний, але я хотів би знайти такого, який сказав би, що вона в тім місці, де станула, буде добре стояти. Дехто каже, що дім поганий, але я хотів би знайти такого, що ще не привик до нього, не вмістив його у своїх зорових споминах з українського Львова, так як „Дністер" з його голубниками, Академічний Дім з його придашком, чи Інститут Лисенка з його...

Розпитував я про причину такого близького сусідства гуцульсько-полтавсько-американської архітектури, але ніхто мені добре не пояснив.

Десь-хтось бомкнув, що це тому, бо монахині хочуть зробити критий коридор з будинку до церкви. Не вірю, бо нинішня техніка зробить критий коридор і на сто метрів довгий. Не можна припустити, щоб критий коридор був причиною відкритої дискусії, на жаль... пост фактум.

Хтось інший знову сказав:

— Це навіть добре. Церква закриє половину поганого будинку.

Воно так, якби хтось поганий помалював половину лиця на біло. Не знаю, чи прикрасив би себе!?

Але... це все — мустарда по обіді. Церква росте, церква буде, нова церква у Львові! А це така радісна подія, що все решта — другорядне.

Галактіон Чіпка.

Тріюмфальний похід нової української косметики „МЕРІДА" з місця добуває признання наших гарних пань „МЕРІДА" це краса здоровля довіря.

НАЗУСТРІЧ. Двотижневик. Література. Мистецтво. Наука. Громадське життя. IV-тий рік. Число 17 (89). За 1. IX. 1937. Зміст: Володимир Залозецький: Визначні мистецькі твори в галеріях образів у Відні. Богдан Стефанишин: Ніч. У лісі. Богдар Жеребний: Поезія Чи підготовляємо фахових артистів? (Розмова з Лесею Кривицькою). Рой: Едвард Гріг. Юрій Косач: Кондотьєр. М. Рудницький: Чи театр Карпенка Карого постарівся? (У 30-ліття смерти драматурга і артиста). Франц Коковський: Микола Лисенко про галицьких композиторів у 90-тих рр. м. ст. Осип Боднарович: Твоє щастя у твоїх руках. Роман Ромен: Над Ефратом. Стефан Конрад: Заступні родини для бездомних дітей. Горобці на дротах. Нові видання. За два тижні. 18 ілюстрацій. Ціна 50 сот.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ. Ч. 9 (120) за вересень 1937. Зміст: В. Дорошенко: Іван Тобілевич Карпенко-Карий (з приводу тридцятиліття смерти, 1 порт.).) — Василь Пачовський: Живі пам'ятники книжих часів (7 обр.). — Антін Рудницький: Едвард Гріг (з приводу тридцятиліття смерти великого норвеського композитора, 1 порт.). — Музей визвольної боротьби України. — Петро Подвірський: Історія вина (4 обр.). — Євген Грицак: Перемиський єпископ Іван Снігурський (з приводу 90-их роковин його смерти — 1 порт.). — М. Войтенко: Мітогенетичне проміння. — Іван Маркус: „До шлюбу ідемо". — М. С.: Як мірити людську силу. — Євген Малик: Пташине пір'я — прикраса для наших жінок (3 обр.). — Володимир Барагура: Давня й нова школа. — З. Я. Федьків: Дещо про національні меншини в сучасній Польщі. — Гр. Бобик: Шувар (легенда). — Д.: „Зелена" пров. — хе!.ль: Червоний глухий перець — лік на золотуху. — Р. Крохмалюк: Гібельмо Маржані (1 обр.). — Михайло Соневицький: Театральна справа у старовині (7 обр.). — Володимир Савченко: Політична рівновага та світова війна. — Євген Дурделло: Як проявляється французька недуга та як її берегтися (3 обр.). — Франц Коковський: Фальшиві сайки. — Пп.: Чисте вино — найкраще. — Ярослав Рудницький: Богдан Ігор Антонич. — дв.: Тяжка доля. — Максим Ст. Малиш: Дещо про вазелїну у промисловости. — Те, що від нас відійшли... (Богдан Ігор Антонич, Антін Клим, 8 порт.). — Бібліографія.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ Gminy król. stol. m. Lwowa. Lwów, 15. sierpnia i 1. września 1937. R. VI. Nr. 16 i 17.

CONTRA KOMINTERN, Berlin, September 1937.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкірян. каганці

...ремінці для ноги в найкращім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лишки по 60 ст., гетри по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:

ОТИНІЯ:
15. IX. Ніч під Івана Купала.
16. IX. Шалапут.
17. IX. Орлеяк.

З Отинії іде театр до Станиславова і Галича

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖУРАВНО:
15. IX. Мируся Богуславка.
16. IX. Жайворонок.
17. IX. Ніч під Івана Купала.
18. IX. Гимн нужди.

СТРИЙ:
19. IX. Хмара.
20. IX. Маруся Богуславка.
21. IX. Ніч під Івана Купала

Вистави відбудуться в Німецькім Домі, бо в салі Нар. Дому грає кіно.

Український Молодий Театр „Заграва".

ДЕЛЯТИН:
15. IX. Ліпарі ночі — премієра.

НАДВІРНА:
16. IX. Трафіка пані генеральової.
17. IX. Ліпарі ночі
18. IX. Муравлі.

БИТКІВ:
19. IX. Трафіка пані генеральової.

Великий Театр:

Театр Ріжнородностей.

КІНА.

АПОЛЬО: „Володар"
АТЛЯНТИК: „Гайна жовтого міста".
ВАНДА: „Антія Адвера", „Вісні і долари".
ГРАЖИНА: „Орднват Міхоровський". „Прокажена".
ЕВРОПА: „Один поверх вище"
КАСІНО: „Кінець пані Чені".
КОПЕРНИК: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МАРУСЕНЬКА: „Прокляття"
МЕТРО: „Геройська бригада", „Весе.е шалиня".
МІРАЖ: „Пенні"
МУЗА: „Відень-Льондон'.
ПАКС: „Антко поліцмайстер" в Димшов.
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „Матура".
РАЙ: „Тато жениться".
СВІТ: „Клопоти спортовця" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Право молодости" і ревія Рефрена.
ТОН: „Шаржа легкої бригади".
УТІХА: „Орел летить до Китаю", ревія „Торги життя".
ХИМЕРА: „16-літка" в Ліль Даговер.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Китай".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 15. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібниці, 18.00 Розр. музика, 20.10, 21.00 Вечір оперетових мельодій; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні, 20.00 Концерт, 21.00 Гумор; БУДАПЕШТ 13.30 Сніп, 17.30, 18.00 Циг. музика, 18.35, 19.00 Сальон. музика, 21.40, 22.00 Концерт квартету; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30,18.00 Сучасна австр. музика Іван Непомук Давід, Гавзегер, Пахернег) у вик. сол., 19.25, 20.00 Концерт сучасної музики, 21.40 Спів, Рокита соспр., 22.20 Веселі віденські мельодії, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Для дітей, 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Віольончела, Енріко Майнарді, 19.30 Шуман - Чайковський. орх. концерт; КОШИЦІ 18.15 Концерт військ. орх.; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Музика" оп. Таліаферія; МІНХЕН 21.30 „Симфонія прощання" Гайдна, орх.; ПРАГА 14.00 Шубертові пісні, 17.40 Соната п.дур Буріяна на форт., 20.25, 21.00 Симфонія **ч. 2.** н-моль Малера на сол. голоси, орх., хор; РАДІО ПАРІ 18.15 Гумор, 19.15 19.45 Спів, 19.30 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 „Ле Шалюр" ком.-опера Ададама; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Сим. фон. концерт, 22.15 Концерт хору баз. ліки.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Четвер, 16. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Весел. мельодії, 14.15, 15.00 Розр. музика, 19.15 Камер. концерт; БІЛГОРОД 21.30 Цісні й арії, 22.20 Розр. музика; БУДАПЕШТ 12.05 Сальон музика, 17.30 Спів, 18.30, 19.00 Два форт., 19.25 Циг. музика; ВІДЕНЬ 17.30 Австр. сучасна форт. музика, 19.25. 20.00 Австр. мельодії і пісні, 21.00 Алегро із мого перпетуо, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 16.00 Музика, 18.00 Вражіння з подорожі по Мароку, 18.20 Солісти, спів, форт., 19.00 Розр. музика; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.40 Музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Таїс" оп. Масенета. МІНХЕН 16.00 Нар. пісні, 16.00 Солісти, 17.00, 18.00 Орхестра, солісти; ПРАГА 18.05 Пісні й танки, концерт солістів, 21.25 Форт. квінтет а-дур Шуберта; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Ужас. 19.03, 19.30, 19.45 Спів, 20.30, 21.00 Камор. музика, 21.45, 22.00 „Ля фабль де Перет" оп. Гранжана; РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 22.15 Скрипка.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 15. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авдиція для шкіл, 11.15 Для шкіл: „Петеро в одним стручку" казка Андерсена; Музика з гр. пл., 11.40 Фр. Ліст, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Музика з гр. пл., 12.25 Сальон. орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.45 Біль у гриба короля, опов. для дітей, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Концерт дутої орхестри, 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки. 16.00 Різні письменницькі варстати, літер. варше Г. Лєрентовича, 16.15 Популярний концерт: хор солістів, Харламповичівна сопран, форт., 16.45 Партизантськ. з'їзділи на Виленщині в 1919. р., 17.00 Концерт фільг. орх., 17.50 Штучна гума, 18.00 Хвилина бюра студій. 18.10 Обережно на скрутах, словно-муз. авд. приєв. пропаганді вул. руху, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальні вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 „Побад.марево" авд. на осн. драми А Рідлея, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Танк. музика у вик. малої орх., 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка. 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Оповідання Е. Ожешкової, 22.00 Концерт легкої музики, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат. 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Четвер, 16. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Давні класики, муз. поранок для гімназій. 11.40 Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, **12.15 Домашня птиця у селянському господарстві, гутірка в українській мові вик. дир. Орест Радловський,** 13.55 Популярна музика з гр. пл., 14.50 Спортовий порадник. 14.55 Львівська біржа, 15.00 Хоральний концерт з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки. 16.00 На сільські мотоцикли, гутірка для старших дітей, 16.15 Твори на два форт.. 16.45 „Спінні, що бачать" репортаж із Лісок, 17.00 Весела пісенька — розр. концерт: орх., хор ревелер. сів. 17.50 Спортовий порадник, 18.00 Із лірою почерез Татри, фейл. Генр. Збихговського, 18.10 Ок. Вородія, гр. пл., 18.30 Листи та програми, 18.40 Програма на завтра. 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Каспро Карлінський" драма Вол. Сиромолі, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортов вістки, 20.00 „Рік 1885". Найновіші танки, грані в Театрі Ріжнородностей у Варшаві на балях, маскарадах і городах мнер. вод. 20.45 Вечірній денник. 22.55 Хліборобські вістки, 21.05. „Рік 1937". Найновіші танки, грані в ревіях, фільмах і дансінгах. 21.45 Оповідання Ел. Ожешкової, 22.00 Спів. реціталь Л. Лєнінської, у супр. форт., 22.30 Ок. Танеман: Сюїта — Дівертісман, гр. пл., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат. 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Радіокутик.

„ПАЛАТА ТЕЛЕВІЗІЇ" НА ПАРИСЬКІЙ ВИСТАВІ.

Загальні вистави з кінця XIX ст. урядкувані були під знаком механіки й електрики, а тепер — під знаком радіотехніки. Можна сміливо сказати, що світова паризька виставка 1937 р. дала перший огляд цілости здобутків у дотичній телевізії. У великій салі знаходиться 4 телевізори; екрани добре видно. Вимальна апаратура знаходиться за шклом, так що відвідувачі можуть особисто приглядатися цілій техніці передачі образів. Коли очі звикають до напівтемного в салі зменшеного світла, відвідувачі водночас вислухують відповідних пояснень щодо телевізійної інсталяції. Ці пояснення награно на кружках, які потім пускаються в рух підчас демонстрації.

Образи на екрані мають преписаю збільшену до кінової: є вони 300-лінійні при 25 обр/сек.

Екран у другій салі дозволяє бачити образи багатьом особам, завдяки застосуванню дзеркал, уставлених під кутом 45 ст. В середині павільону знаходиться мала телевізійна сценка і дві кабіни з візійно-телефонічними сполучниками.

Сподіваються, що удоступнення всім знайомство з „телевізійними лаштунками' вплине на більше зацікавлення публіки цим найбільш новочасним винаходом.

БІРЖА.

Гроші.

Львів, дня 14 вересня 1937.

Акції.

4 і пів проц. в купо. 55·60, 54·50, 55·75, 3 поз ощ. 1 ем немот.. 2 ем. 67·00 серія 82·50, 5 задіжн. 58·00, 4 прем. дол 38·0., 4 консол. 57·38, 57·13, 57·25, дві ост. др

Папери.

Банк Польський 105·75 Цукор 34·00, Вугель 25·00, 24·50, Ліяпоп 22·50, Моджейів 9·50, Островець 25·50, Габербуш 41·00, 41·50.

Львів, 14. вересня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг. льоко нашої стації складування.

Пшениця оди.	27·00—28·00
Пшениця зб.	26·50—27·50
Жито зб.	20·75—21·75
Ячмінь пашн.	17·00—17·50
Ячмінь 640	17·50—18·00
Ячмінь 680	18·00—18·50
Овес легко задост.	17·50—18·00
„ невадост.	19·00—20·00
Кукурудза жовта	24·00—24·50
Кукурудза червона	25·50—26·00
Рипак	56·00—56·50
Вика темна нового збору	16·00—17·00
Вика сіра	15·00—16·00
Насіння льону	45·00—47·00
Гречка	15·00—16·00
Конопляне сім'я	32·00—33·00
Соняшникове сім'я	34·50—35·00
Просо	15·00—16·00
Фасоля Корона руч виб з міш.	49·00—50·00
„ Гіпси „ „ „	38·00—40·00
„ Цимальцівка „ „	29·00—30·00
„ Цісарівна „ „	26·00—27·00
„ Краса рафована	22·00—23·00
„ Біла (дефонсераф)	22·00—23·00

Тенденція вдержана.

ОВОЧІ:

Звідомлення овочевого ринку.

Ціна гуртові за 1 кг. льоко г'инок.

Яблока І.	0·10—0·28
Яблока ІІ.	0·12—0·16
Яблока ІІІ.	0·07—0·10
Грушки І.	0·25—0·45
Грушки ІІ.	0·13—0·20
Грушки ІІІ.	0·10—0·12
Сливки угорські грубі	0·30—0·33
Сливки угорські дрібні	0·18—0·20
Помідори	0·06—0·10
Виноград угор	1·12—1·15
„ румун.	0·90—1·00
„ вал.пицьк.	0·67—0·70
Цибуля за 100 кг.	8·00—9·00
Горіхи	6·00—70·0

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 13 вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак.	3·00 зол.
молоко . . .	16—17 сот
яйця	3·90 зол.

Тенденція на масло знижкова, на яйця сильна, на молоко слаба.

ОПОВІСТКИ.

Вписи до однорічної жіночої школи купецької підготови II. ступня для абс. сольвенток гімназії дальшого типу продовжує Товариство Український інститут для дівчат у Перемишлі до 20. вересня 1937. 1643 2—2

Надзвичайні Загальні Збори Відділу У. Ц. К. у Львові скликаються на день 26. вересня 1937 р., в неділю, на годину 9. рано, в малій салі «Бристоль у Львові, вул. Шашкевича 5, з таким порядком нарад: а) Відкриття збору, б) Обрання президії збору, в) Затвердження порядку денного збору, г) Доповідь Управи відділу про розпорядження Головної Управи в справі скликання Зїзду делегатів та заходи Управи відділу про роздобуття засобів на подорож і утримання своїх делегатів, д) Обмін думками з приводу доповіді Управи відділу та усталення числа делегатів, що їх мають право обрати загальні збори (вимог. чення кандидатур і обрання делегатів, а) Директиви або побажання делегатів на Зїзд щодо питань, які вони мають порушити на Зїзді, з) Вільні внески. — **Управа У. Ц. К.** 1652

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

„СИНЯЯ ПТИЦА". Потребуємо піяніста-гармоніста, скрипала, співака-тенора. Ковпе Wol., Ulańska 7. 1650 2-3

ПОТРІБНА молодша вчителька, що вміє добру методу вивчити około 35-літнього урядника говорити і писати по українськи. Листи з ціною, по польськи, до Адміністрації „Діла" від „Покоївка". 1654 1—1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Довголітній управитель (спільник) завед. дент. др. Левандовського ординує тепер

у вл. заведенні дентистичнім

УЛ. ТЕХН. ДЕНТ. І. Бранєвський

Львів, ул. Академічна 18

тел. 287-53 4—5

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заопатрує чи займу подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-вистава „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, керамїку й дрогоцінку риббу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1632 1—15

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА.** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 8?-10

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „ПРЕЦИЗІЯ", Шайнохи і Рутовського 12. 1477 7—10

ПЕЧІ залізні і частини, замки безпечні Сальво, виправи кухонні, приладдя ощадні Рентгнер, Легіонів 37. 1—6

ІЛЬКІВ МИХАЙЛО, майстер будівельний, повідомляє Вп. клієнтелю, що переїхав на вулицю Отечковського 1 (Филипівка) телеф. 118-61. Виконує всякі роботи будівельні, плани, кошториси і т. д. 1655 1—3

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

т. п. зникне при вживанні спеціального певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

Львів, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавниче Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Четвер 16. вересня 1937. Ч. 204

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

Совітський патріотизм.
(Передова стаття).

Історія з календарями повторюється.

Староста в Золочеві проти заснування „Орлів".

Поголоски про акцію проти уряду ґен. Складковського.

„Подивляємо вашу культуру і завзятість..."
(Кореспонденція з Міжнар. Протиалькогольного Конґресу).

Похорони Масарика.

Смерть анґлійсь"ого пацифізму.

Червоні розстрілюють совітських старшин.

З українського життя в Югославії.

Великий бій у Північному Китаю.

Людина і мертвий світ.

Школа подружжа.

Ч. 204 (14.747). ЛЬВІВ, ЧЕТВЕР 16. ВЕРЕСНЯ 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Rik LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 225-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.00 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Історія з календарями повторяється.

КОНФІСКУЮТЬ УКРАЇНСЬКІ КАЛЄНДАРІ ЗА СОКАЛЬСЬКИМ КОРДОНОМ

Ще памятаємо загальне здивування та пригноблення нашої прилюдної спільноти з приводу минулорічної конфіскати українських календарів на Волині, Холмщині, Поліссі й Підляшші. На місці коментарів до вісток про ці конфіскати залишилися тоді як сумний спогад білі плями на сторінках української преси. А тепер маємо початок анальогічних випадків.

Нам пишуть з Холмщини: Дня 31. м. м. селянин Іван Салдачук з Лазісків замойського повіту дістав з адміністрації календаря „Золотого Колосу" кількадесять примірників цих календарів для розпродажі між односельчанами. Начальничка почтового уряду в Скірбишові видала пачку з календарями Салдачуковому сину-ві, але негайно повідомила командантa місцевого постерунку поліції, що наказав двом роліціянтам забрати усі — ще не розпаковані — календарі. Наказ виконано. Селяни живо коментують цю подію.

Стільки лаконічна інформація нашого кореспоидента. Тут додамо, що Лазіска — це одно з сіл, де рік тому перекотився ураган польсько-українського хлопського найдивачнішого під сонцем бунту. Чи українські, дійсно українські, але суто релігійні, будуючі, поважні й чисто господарські календарі на тих селах вам пошкодять? Чи краще, щоб на їх місце чиясь рука підсунула щось, що пошкодить і вам і нам і цілій християнській цивілізації?

ПОДБАЙТЕ НЕГАЙНО

про обезпечення Вашого збіжжя і паші від огню, яке заключите під найкориснішими умовинами в

В ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Поголоски про акцію проти уряду ґен. Складковського.

Польська преса пише, що консерватисти підготовляють акцію проти цілого уряду ген. Складковського на терені парляменту. З тією метою вже на першому засіданні сойму в осени посли заголосять внесок згідно зі ст. 29. конституції з домаганням, щоб уряд прем. Славой-Складковського уступив. Консерватисти закидають, що уряд ген. Складковського не має ніякої програми в ніодній з важних для Польщі справ. Уряд не має рішуче програми в **українській** і жидівській справі, не веде послідовної політики у справі рільного устрою, у справі перенаселення села і безробіття

—o—

Націоналізм у Таджікстані.

У таджікській совітській республиці йдуть дальші переслідування „буржуйських націоналістів". Арештували двох заступників голови уряду Таджікстану як „трбцькївських шпигунів", секретаря уряду, голову міської ради Сталінабаду та інших. Невідомо, яка доля стрінула премієра Таджікстану, що його преса називає „зрадником і політичним злочинцем". (АТЕ).

—o—

Новий адміністраційний поділ наших східних окраїн.

Центральний виконавчий комітет поділив „Озівсько-Чорноморський край" (який обіймав Кубанщину і Донщину) на дві окремі округи з осередком в Катеринодарі і в Ростові. Перша округа, з українською більшістю обіймає Кубанщину, друга — Донщину.

Червоні тратять решту території на півночі.

Валєнсійське міністерство оборони признає, що на північному фронті національні війська заняли ряд місцевостей і дійшли до села Мазуко; на фронті Леону заняли Піко Куанто. Наступи на Сієрра Кулєра відбито.

Національне командування також повідомляє, що на астурійському фронті національні війська пішли на кількапацять кільометрів вперед, займаючи місцевість Мазуко і гору на захід від Віллянена і Пеналябрес. На фронті Леону заняли нац. війська копальні Санта Мосія і Вільяр дель Пуерто.

НА ІНШИХ ФРОНТАХ.

Як подає національне командування, на **арагонському** фронті (відтинок Вальдес Калєра) червоні безуспішно атакували національні війська, які опісля перейшли до протинаступу, наражуючи ворога на чималі втрати. На побоєвищі найдено 300 червоних вояків.

КУБА, ЧІЛЄ Й АРГЕНТИНА НЕ ВИЗНАЮТЬ ЕСПАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ?

Державний департамент довідується, що Аргентина і Чілє відповідять відмовно на внесок Уругваю щодо визнання уряду ген. Франка. З Гавани подають, що таку саму відповідь дасть уряд Куби.

Над Катальонією обстріляли французький літак.

Валєнсійське міністерство оборони подає, що національний літак обстріляв над Катальонією французький комунікаційний літак, що курсує між Марселем і Барсельоною. Французький літак поважно ушкоджений.

В 1. годині вночі товариство, до якого належать літаки, що курсують між Марселем і Барсельоною, заявило, що йому нічого не відомо про цей напад. Вчора згаданий літак відбув свій лет нормально і в год. 15.22 причалив у Марселі неушкоджений. Тимчасом з летунського майдану Маріняне (під Марселем) повідомляють, що над Катальонією до літака стріляли, але безуспішно.

У Данціґу арештують польських листоношів.

Вчора (у вітерок) поліція Данціґу арештувала 7-ох листоношів польського поштового уряду, перевела ревізію в їхніх торбах та забрала кількапацять примірників краківського „Курієра" та „Балтійського Курієра"

Польська преса з обуренням пише про цей факт, покликуючись на договори, що забезпечують польську пошту перед ревізіями і вилучують польських державних урядовців зпід компетенцій влади вільного міста.

Спеціяліст жіночих недуг і акушер

Д-р мед. Володимир Станецький

вернувся і ординує

Львів, вул. Хорущини 12, II. пов.

Телефон 289-89. 4—7

Совітський патріотизм.

„Вивчення історії, особливо історії рідної країни озброює знанням історичного розвитку людського суспільства, виховує любов до свого народу, до своєї батьківщини".

Це не цитата, запозичена зі шпальт якоїсь „буржуазної", „фашистівської" газети, ні це цитата з передової статті московської „Правди", офіційного органу Центрального Комітету всесоюзної комуністичної партії большевиків.

І далі „Правда" в цій статті додає: „Вивчення історії СССР має величезне значіння для виховання справжніх совітських патріотів, щиро відданих справі Леніна-Сталіна!"

Отже мабуть справді минули ті часи, коли складалися тем, може ще й досі актуальні, але цілком вже теоретично, такі пісні як:

Я хату покинув, пішов воювать
Щоб землю селянам в Гренаді віддать.
Прощайте-ж ви, рідні, прощай-же сім'я!
„Гренада, Гренада, Гренада моя"...

Мабуть справді не може вже бути тем перманентна, світова революція гаслом, в ім'я якого все населення СССР ішлоб на руйнування свого особистого життя, ішлоб на війну, на смерть! Отже доводиться ці гасла революції, любови до неї, оборони її замінати на щось зовсім зрозуміліше, реальніше, конкретніше, особливо для покоління, яке взагалі про революцію чуло тільки з оповідань.

І ніби новим таким гаслом проголошено з Синайської гори секретаріяту центрального комітету партії нові ніби розуміння: „наша соціялістична батьківщина — наш СССР", любов до них, оборона їх.

Але водночас треба-ж зробити цю батьківщину привабливою заповіданим „веселішим, кращим життям" тепер, безмежно щасливими перспективами в майбутньому, силою її, міццю в минулому.

Час вже зняти маску, час відкинути ці всі, заапробовані ще не так давно в томуж секретаріяті центрального комітету революційні літовирахування, початок сучасности з дня жовтневої революції, відкинути цю ще недавно таку „революційну" теж заапробовану історію Покровського, яку вважають тепер тільки „вульгарною соціольогією". Час показати справжню історію минулого з її привабливою силою, міццю, дарма, що створили її уряди, проти яких роблено революцію. Отже обличчям до минулого! Обличчям до „справжньої наукової історії" СССР!

І справді захоплюються вже в СССР (тобто в совітській Росії!) перемогою Олександра Невського над німцями-хрестоносцями на леді Чудового озера. Приємно хоч в аспекті минулого

Вже появилися у продажі доступні для кожного супергетородини високої кляси ФІЛІПС СУПЕР 4-38

лишатися цією перемогою, мати можливість назвати німців пройдисвітами та псами-лицарями!

Хмельниччина — цеж боротьба українського народу проти польських панів і султанської Туреччини, а водночас братерський звязок з російським народом!

Вихвалюють, перекладають іншими мовами твори письменника графа Олексія Толстого, не теперішнього, ні, а царедворця часів Олександра II., автора драм „Смерть Івана Грозного", „Федір Іванович", „Борис Годунов", роману „Князь Серебряний" часів Івана Грозного...

Реставрують, ремонтують „цінні історичні памятники" на шведській могилі під Полтавою...

Створено і поширено по всьому СССР фільму „Петро I", герой якої не колектив, не російський нарід, а „видатний державний муж", „реформатор варварської дійсности, перетворювач країни, що зумів змобілізувати її поступові сили на велику творчу роботу, фільму, в якій змальована „знаменита Петрівська доба, доба невтомного творення могутности російської державности"...

А водночас сам голова жюрі урядової комісії для конкурсу на найкращий підручник історії СССР, сам генеральний секретар партії, гримає на всіх тих істориків, що ідеалізують наприклад повстання стрільців проти Петра I., бо був це рух не революційний, а реакційний, скермований проти його намагань реформувати Росію.

Вихвалюють і славлять „героїчну сторінку з нашого минулого — Бородинський бій та війну 1812 р.", і разом з цим „славетного полководця Михайла Кутузова", соратника великого полководця Суворова (доведеться мабуть знову ставити памятник Суворову, скинутий по жовтневій революції!), „обережного" Барклая де Толлі, „хороброго" князя Багратіона...

Величають графа Льва Толстого, але не з приводу його революційного за часів царату пацифізму та антимілітаризму (який підтримували тоді большевики, виступаючи проти воєн взагалі), ні, вишукують у його „Війні та мирі" уславлення безмежного опору ворогові, оспівування батьківщини, покликуються на „доньку старого російського генерала „Марію Волконську", на „скромного, тихого російського старшину" Тімохіна, на невідомого солдата, ...них ніхто ніякими силами не зможе примусити служити іноземному насильникові... Як гасло наводять слова цього солдата: „Усім народом навалитись хочуть; одне слово — Москва. Один кінець робити хочуть!"...

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького 50,
Тел. 26 0-04. ПКО 503.881.
пропонує власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх кольорах
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх кольорах
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (Фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біллю помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Ну, і зрозуміло вихвалюють ролю большевицької партії і совітської влади, які підняли ввесь нарід проти нападу чужоземних буржуазних держав, урятували країну від чужоземної кабали і поневолення імперіялістичних держав, забезпечили державну незалежність, оборонили свою землю („Владивосток далеко, проте це місто нашенське", наводяться слова Леніна) і створили умовини для розвитку народів СССР!..

Всі ці варіяції на тему „Гром победи раздавайся, веселися храбрий Росс", взято-ж не з московських, не з російських газет, все це друкується в українських газетах, „Вістях", „Комуністі", „Пролетарській Правді", новий підручник Шестакова перекладається на мову українську. Отже й на Україні хотять створити совітських (чому не отверто казати: російських!) патріотів. Щож, проблема створити „елику неподільну" чи то Росію, чи то СССР, давно вже була спокуслива. Хто тільки не брався за її виконання, та щось не щастило...

І коли не створено завдяки Історіям Карамзина, Полевого, Соловйова, завдяки підручникові Іловайського за майже сто літ російських патріотів на Україні, то чи можна створити їх тепер за допомогою хоч і підручника Шестакова!?

В яких би умовинах там не виховували українську молодь, але вона вже твори Шевченка добре знає і знає, що таке уявляла собою Хмельниччина, яку ролю для України відіграв Петро I..

Можна собі уявити, як мусить діяти там, на Великій Україні, оце одверте скинення маски, оце розперезання російського шовіністичного патріотизму!

Всяка акція створює протиакцію, і нема нічого дивного, що там, на Великій Україні, російський патріотизм наштовхується на патріотизм український, з яким у ніякий спосіб не може дати собі ради. І ніколи, в ніяких умовинах, нарід український не погодиться на фальшування його історії, його минулого!

Можна тут навести одну цитату з „Війни і миру" Толстого. „Филя народньої війни піднявся з усією своєю грізною величною силою і не питаючи нічийого смаку і нічиїх правил, а користуючи нічого підіймався, спускався і валював французів доти, доки не загинула вся навала".

Це писане з приводу навали французів. Але водночас це відноситься до всякої чужоземної навали.

Гл. Л.

—o—

Закажіть ваші ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Гродзіцьких 1 І. п.
Тел. 262-15 П. К. О. 506-778.

Смерть англійського пацифізму.

(Від власного кореспондента).

Париж, 11. вересня 1937.

Найважнішою політичною подією дня, чи пак наших бурхливих днів, є без сумніву висліл голосування англійських робітничих союзів (трейд-юніонів), що масовою більшістю заявилися за безперервними і гігантськими збройними Великої Британії.

Сьогоднішній „Таймс" витає ухвалу Генеральної Ради Трейд-юніонів ось так: „Відважне рішення англійського робітництва вказує на його патріотизм і добрий змисл". Всю нинішню лондонську пресу заповнює менш-більш ось така фраза: „Провідники робітничих союзів солідаризуються з консервативними міністрами".

Англійський інтегральний пацифізм, який за часів соціялістичного уряду Мекдональда-Гендерсона дійшов до абсурду, бо соціялістичний уряд розброював тоді Велику Британію на суходолі й на всіх океанах та морях і то в часі, коли цілий світ зброївся, помер учора, і то остаточно, рішенням жерців і носіїв ідеї роззброєння Великої Британії, щоб дати добрий приклад світові! Міжнародня анархія на Середземному Морі, на тому розбишному і найспокійнішому морі Европи, де Велика Британія тримає морську поліцію і де появилися таємні підводні судна-пірати, що любуються у нищенні англійських кораблів, є найповажнішим ударом у престіж Великої Британії. І перед силою та грозою тієї події блідне навіть спогад абісинського конфлікту, коли то роззброєна Англія скаржилася на Італію перед Лігою Націй, наче якась національна меншина!

Як Франція будувала свою „лінію Мажіно", то майже вся англійська преса вказувала на Францію як на великодержаву, що заколочує мир в Европі. Англійська публична опінія вимагала тоді роззброєння Франції! Нині англійські генерали є приявні на всіх французьких маневрах, між Францією й Англією існує теж якнайтіснійша співпраця морських боєвих сил — пересічний англієць зовсім цьому не дивується, Франція має знамениту англійську пресу ліву і праву, яка славословить французьку націю, як найбільше миролюбиву на світі.

Вся та нерішучість західних демократій в усіх міжнародніх сучасних проблемах є безпосереднім наслідком англійського зрештою дуже шляхотного пацифізму, що лютував довгі роки, мов якась суспільна пошесть, у країні гордого Альбіону та відібрав йому на довгий час екзекутивну силу.

Французи твердять, що їх збройня врятували Велику Британію, бо вони дали чи, краще сказати, дають англійцям час надігнати збройня европейських і позаєвропейських держав.

Якби воно й не було, одно певне і наглядне: англо-французька співпраця проявляється щораз більшою силою в тій велитенській світовій грі на просторі від Далекого Сходу до Іберійського півострову — в тій партії, що щойно розпочалася. І західні демократії грають на проволоку.

Юрій Студинський.

Староство в Золочеві не дозволяє
на заснування Товариства „Орли".

Організація Католицької Акції Української Молоді, яка від кількох літ розвивається серед нашого народу, дістала цього року нове статутове оформлення через затвердження статутів Воєвідством під назвою „Орли".

Здавалося, що ця організація, так нині пропагована Апостольською Столицею і так поширена серед ріжних західних народів, організація, як відомо, аполітична, якої головним завданням є виробляти та поширювати католицьку ідеольогію у практичному житті, — не найде перепон у своїй діяльности.

Кружок К. А. У. М. у Сасові, діставши отсей новий статут, вислав його через Головну Раду до зареєстрування в золочівському Старостві. На велике здивування дістали ми зі староства в Золочеві письмо, яке подаємо тут в оригіналі:

Złoczów, dnia 8. września 1937. Starosta powiatowy Złoczowski Nr. B. 42. Do Założycieli Oddziału Stow. p. n. Koło „Orłów"; K. A. U. M. w Sasowie na ręce P. Romana Lipki w Sasowie. Na podstawie art. 14. prawa o stowarzyszeniach z dnia 7. października 1932 (Dz. U. R. P. Nr. 94. poz. 808) zakazuję założenie zgłoszonego Oddziału p. n. Koło „Orłów" K. A. U. M. w Sasowie, albowiem istnienie tegoż może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego, a w szczególności ponieważ Pilicz Józef karany był sądownie i administracyjnie, zaś Czypak Michał administracyjnie a raz [illegible] prawa o wykroczeniach. Od niniejszej decyzji przysługuje Panu prawo wniesienia odwołania do Wojewody Tarnopolskiego za moiem pośrednictwem w ciągu 14 dni, licząc od dnia następnego po dniu jej doręczenia. — Starosta powiatowy: w z. Wrześniowski, wicestarosta.

Отже в часі завзятої комуністичної агітації, яку переживаємо також у нас, мотив заборони такий, що істнування католицької організації „może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju i porządku".

Зазначуємо ще, що Йосиф Піліч і Мих. Гипак є визначними членами інших місцевих товариств, а були карані адміністраційно за уладження могили в церкві в день Зелених Свят.

Товариство Кредитове Міське у Львові
ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 21. — ТЕЛЄФОНИ 27603, 20896.
Переводить конверсію гіпотечних зобовязань
затягнених в комунальних касах ощадности, Галицькій Касі Ощадности і „Щадниці" в Перемишлі
на дозготермінові позички в 5% заставних листах.

„Подивляємо вашу культуру і завзятість..."

Українська делегація на XXI. Міжнар. Протиалькогольному Конгресі. — Українській молоді не дозволили зложити привіту. — Небувалий успіх нашої вистави.

(Власна кореспонденція).

Варшава, 14. вересня.

(КТВ.) Наради Конгресу відбуваються згідно з поданою вже в „Ділі" програмою і розподіляються на багато секцій та спеціяльних зїздових комісій.

Ще 10. й 11. ц. м. відбулися в готелі „Бристоль" великі збори европейської секції Всесвітнього Протиалькогольного Союзу, які між іншим вирішили отсі справи: проект улаштувати всесвітні протиалькогольні дні одночасно відкинено, створено спеціяльну комісію для досліджування проблеми: спорт і алькоголь і врешті вирішено, що XXII. Міжнар. Конгрес відбудеться в 1940. р. в Гельсінгфорсі (Фінляндія).

В неділю після обіду врочисто отворено перший Міжнародній Католицький Протиалькогольний Конгрес, при чому монсіньйоре Кортезі відчитав листа від папи з благословенням для учасників.

У переповненій салі августинського збору радять численні делегати протестантів-абстинентів, майже щодня відбуваються реферати в Світовій Конференції жіночого протиалькогольного руху. Взагалі учасники Конгресу мають час цілковито заповнений. Крім засідань і конференцій — сама прецікава протиалькогольна вистава, яку подрібно опишемо в окремій кореспонденції — забірає глядачам і студіюючим дуже багато часу. Поза чисто науковою працею усі вільні години абсорбують учасникам Конгресу симпатичні товариські зібрання.

Симпатичний настрій панував уже відразу в суботу на запізнавчій вечірці, де виступали такі славні артистки, як п. Ромен і танцюристка Бучинська. На недільному раяті у президента міста була вже й ціла наша делегація, що увесь час навязувала контакти з чужинецькими делегатами. В понеділок перевели всі абстиненти вечір на прекрасному концерті польської музики у Великому Театрі, слухаючи продукцій симфонічної орхестри П. Р. під батутою композ. Фітельберга.

РОЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕЛЄГАЦІЇ.

Українська делегація під духовим проводом **о. д-ра Цегельського** бере активну участь у всіх нарадах, забіраючи часто голос у дискусії. М. ін. у понеділок 13. ц. м. на секції священників (у рямках І. Міжнар. Католицького Конґресу) при нагоді дискусії над рефератом про алькоголізм і завдання душпастирства забрав голос представник Т-ва св. Андрея *о.* **д-р Ігнатій Цегельський** та вказав, які користи для населення може мати праця душпастиря-апостола тверезости, зілюструвавши свої тези цікавими прикладами з історії нашого тверезницького руху. Загальне зацікавлення чужинців викликало оповідання нашого репрезентанта про **бюро посередництва праці** для українського робітництва, що істнувало в рр. 1910—1914 у Найберґу на давнішій австрійсько-німецькій границі, куди переходила вся сезонова робітнича еміґрація до Прусії. Управителі бюра були чимало здивовані, коли дідичі жадали від них робітників з точно означених повітів, кажучи, що вони є кращі, ощадніші, совісніші. Показалося потім, що в повітах, які мали у німців таку добру репутацію, переведено перед 40 роками духовну акцію в справі тверезости. Не менш цікава була згадка тогож делегата про серію великопістних проповідей на тему тверезости, що — як напр. у парохії Городок — потрапили зеднати 200 дійсних членів до брацтва тверезости.

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

В дискусії над рефератом у Союзі учителів-абстинентів беруть участь від українців пп. **проф. Ю. Каменецький та проф. Горницький,** інформуючи чужинців обширно про антиалькогольний рух поміж українським учительством. Особливо тривкі звязки навязали ці делегати зі **шведськими, швайцарськими та балтійськими** делегатами, що живо цікавляться українськими справами.

ДЕЛЄГАТОВІ НАШОЇ МОЛОДІ НЕ ДАЛИ ПРОМОВИТИ!

У вівторок 14. ц. м. пережили всі учасники Конгресу незабутні хвилини передачі молодою всіх країн, що зїхалась наколесними штафетами, почесних грамот, привітів та дипльомів. Серед ліса ріжнобарвних прапорів — у присутности цілої президії — стануло кількадесять молодців і дівчат, синів і доньок усіх европейських народів у спортових та національних одягах. На поклик председника кожний з репрезентантів поодиноких держав виходив на трибуну й вітав представників усіх націй своєю матірньою мовою.

У хвилині, коли репрезентат Німеччини скінчив відчитувати письмо Бальдура фон Шираха, вождя німецької молоді, встав представник української молоді п. **Я. Дзиндра** і зложив на руки председника **д-ра Роберта Геркода,** дир. Міжнар. Бюра боротьби з алькоголізмом у Льондоні, текст (у німецькій мові) промови, якою хотів повітати товаришів-абстинентів інших націй. **Але д-р Геркод відкинув пропозицію і не допустив до голосу української молоді. Провідник поляк д-р Ходзько заакцептував одним кивненням голови** постанову д-ра Геркода. Для підкреслення, що та постанова **цілковито необоснована,** наводимо повний текст невиголошеної промови:

„Як делегат Українського Протиалькогольного та Протинікотинного Т-ва „Відродження" у Львові і як репрезентат української академічної молоді вітаю найсердечніше високий Конґрес, що є спільною стрічею молоді цілого світу, яка поставила собі за ціль боротьбу з одним із найбільших лих людства. Іменем тої молоді заявляю, що ми готові співпрацювати над визволенням людства з кайдан алькоголізму. І коли постанови високого Конґресу покладають на молодь цілого світу якісь зобовязання, українська молодь є одна з перших, що співпрацюватиме над їх здійсненням,

П. ЕЛЬБОГЕН.

Розмова на 10.000 миль.

У поїзді на лінії італійської Рівієри сиділа в ресторанному вагоні молода гарна жінка і пила чай. Саме хотіла вона заплатити, коли у дверях показався стрункий мужчина, охопив ясними очима вагон, шукаючи місця і попрохав дозволу у цієї пані присістися. Дама, що виняла вже була калитку з торбинки, завагалась і вложила її наново, бо мужчина, що сів перед нею видався їй знайомим, хоч вона ніяк не могла пригадати собі, звідки його знає. Вона задумалася на хвилину і він теж якби шукав фрази, щоб почати розмову. Дивився всміхнений перед себе, а коли його сусідка витягнула папіроску, він подав їй поквапно сірник.

Коли він подавав їй сірник, його жест нагадав їй якусь сцену з театру і в тій самій хвилині, вона пізнала його:

— Сіньор Тореллі? — спитала півголосом, червоніючи так, що її дівоче личко ще помолодшало від блиску її очей коліру пармеських фіялок.

Він притакнув:

— Чи ви пані, весь час шукали в думках хто я?

— Но так — засміялася вона. — Я чула вас принайменше пять разів у „Богемі", „Казках Гофмана". „Мерті", а крім цього маю дуже добре радіо і грамофон...

Він широ сміявся і зпоза широких уст показував свої здорові зуби:

— Щодо партії з „Марти" то це булоб дивно... Я співаю в ній дуже рідко. Чи ви чули мене минулого року у Стокгольмі? Чи ви шведка?

І дивився на неї проникливо моргаючи очима, як людина трохи схвильована, що не може пригадати собі якесь добре знане слово.

— Ні, я — француженка, паризанка.

Тепер він щиро засміявся:

— О, тепер знаю, хто ви. Тільки єдина жінка в цілій Европі виглядає водночас як дама і дівчинка, саме так і то точнісінько таксамо як ваш голос, ніжний, пестливий — пані Жеральдино Лятур! Я маю щонайменше десять ваших плит, і одна з них краща від другої.

Він зовсім по великосвітському, трохи комічно передав їй почерез стіл руку, щоб представитись формально: „Тореллі".

Вона легко встала:

— Так, як ви вже самі вгадали: Лятур. Я дуже горда, що великий італійський співак любить мої маленькі пісеньки.

Він говорив далі у захопленому тоні:

— Чи це правда, що ви самі пишете свої тексти?

— Так, здебільша. Тепер їздить зі мною мій композитор, що дороблює до них відразу музику... гарну музику, правда?

— Так? Ваш композитор? — посоловів він трохи і погладив своє чорне як лякер волосся.

— А де він тепер, коли вільно спитати?

— Виїхав попереду... я зустрінуся з ним ніні в Монте Карльо.

— Чи ви маєте там гостинний виступ? — спитав якби сумним тоном.

Вона кивнула головою.

— Так, і потім у Ніцці і Марсейлі. Де далі — про це вже рішить мій манаджер... Може в південній Америці.

Він усміхнувся мелянхолійно:

— А я їду завтра вранці з Генуї до Каіро, звідти до Індії та Австралії. Турне щонайменше на два роки.

— Ви кажете це так сумно... — і вона не могла відорвати свого погляду від його прегарних глибоких очей.

— Коли кажу, то це відповідає тому, що так відчуваю... Маю чомусь таке враження, що за цих кілька хвилин я трохи задурився у фіялкових очах одної Жеральдини.

— Жарти... — засміялася — нема кохання від першого погляду, маестро!

— Коли істнує кохання то тільки від першого погляду... бодай у мене — заявив поважним тоном.

Поїзд затримався дві хвилини і знову пірнув у тунель. Тоді Тореллі почав говорити напів пошепки:

— Моє життя нагадує таку подорож. Раз-у-раз темні тунелі і тільки вряди-годи блисне який гарний краєвид перед очима. Наприклад тепер: те, що бачу перед собою — прегарне.

І поцілував її в руку.

— Яке це дивне — відповіла пісеньєркарка — я зовсім таксамо уявляла собі Карла Тореллі, як він виглядає. Я знала, що це не той героїчний тенор, як усі інші з позою, гордий, себелюбний, а якийсь більше людський, молодечий... — при цьому якби в заміну глянула теж у його очі.

— Чому я не можу їздити з вами... хоч трохи, ні, хочби один рік, кілька років... як довго би дозволили б... Мене супроводить віддавна моя жінка, з якою я так мало маю спільного... Але навіщо я говорю вам про це? Ви-ж маєте вже товариша подорожі і то композитора.

Вона заплющила очі:

— Він не має для мене значіння.

Кельнер підійшов до стола:

— За кілька хвилин будемо у Генуї.

Співак устав нервово, заплатив і сказав пошепки:

— Бувайте здорові, Жеральдино... особо з

Вже надійшли ориг. анґлійські матеряли
на мужеські убрання, жіночі плащі і костюми
у великім виборі
ДІМ МОДИ
Львів, Готель Европейський

як теж відродженням людства до нового, шляхотного, тверезого і піднеслого життя."

Сподіємося, що ця дивна й незрозуміла заборона провідників Конґресу не перешкодить зацікавленим нами чужинецьким приятелям познайомитися зі змістом цієї промови, про що свідчать м. ін. вислови **багатьох закордонних делегатів**, що приходили інформуватись, чому українців не допустили скласти привіт. **Наші делегати, зберігаючи гідність і такт супроти господарів, не роздмухували цієї справи.** Але й так негайно після заборони у пропам'ятну книгу нашої вистави вписалось багато чужинців, написавши м. ін.: „Подивляємо Вашу культуру і завзятість. Слава Братам-українцям!"

УКРАЇНСЬКІ КОНДОЛЕНЦІЇ З ПРИВОДУ МАСАРИКОВОЇ СМЕРТИ.

На вістку з Праги про смерть б. президента Чехословаччини зібралося у вівторок вранці пленарне засідання Конґресу, на якому всі делегати складали кондоленції на руки чехословацького посла у Варшаві. Від українського абстинентського руху склав спочуття проф. Ю. Каменецький, підкреслюючи у промові, що покійний президент **ставився позитивно до українців, допомагав розвоєві наших академічних шкіл та цікавився всесвітнім абстинентським рухом, чого слід маємо м. ін. в українських перекладах його протиалькогольних творів**

*

Сьогодні зголосили свою участь у Конґресі Іран та Венезуеля. Усі кореспонденти закордонної та польської преси відфотографували українську виставу, але про це та про все інше — завтра.

*

Крім нашого „Діла" лиш один шведський часопис „Свенска Моргенбладет" приніс уже сьогодні свою спеціяльну кореспонденцію з Конґресу, де м. ін. згадується і про участь української делегації.

Усі однакові.

Відомий паризький фейлєтоніст, Ґ. де Ф. часто оповідав своїм знайомим про свій подвиг зперед кількох літ. Діялось це після славної крадежі в одній зі саль паризького Люврy, цінного образу кисти Тиціяна. Справника не віднайдено.

Журналіст рішив переконати знайомих, що при істнуючих у музею порядках і йому вдасться такий самий жарт. Як рішив, так і зробив. Пішов у товаристві приятеля по пері до Музею Інвалідів і тут користаючи з неуваги дозорця, стягнув з вітрини славний кіпелюх Наполєона. З цінною памяткою вернувся тріюмфально до своєї редакції, де товариші подивляли його, а він приготовив до друку фейлєтон, начинений злобними замітками під адресою музейної адміністрації.

На другий день Ґ. де Ф. в товаристві того самого приятеля йде знову до Музею Інвалідів, щоб положити назад у вітрині історичний капелюх малого капрала. І тут, о жах! — стверджує, що у вітрині є на тім самім місці... капелюх Наполєона!

Певно Наполєон мав кілька тузинів запасових капелюхів! — сказав злосливо фейлєтоніст, прохолонувши зі здивування. Наскільки та подія не правдива, то в кожному разі, добре подумана.

Однак значно гірше передумав свою справу пан інжинір Р., коли прийшла йому думка заміняти свій льотерійний льос на інший, що мав його бюровий товариш п. Ст. Ні сіло ні пало видалося панові Р., що льос товариша має щасливіше число, ніж його власний льос. І так довго настоював, так витревало забігав, що врешті заміняв свій льос на льос пана Ст. Кільканайсолодшим голосом у світі. Я вже мушу йти. Хто зна, чи ще колись зустрінемося. Але відтепер я буду співати тільки для вас... Ви маєте радіо і грамофон... Щасливої дороги!

Він поцілував ще раз її холодні як лід руки і вийшов із вагону.

Кілька хвилин пізніше, коли вона підійшла до вікна вагону, вона побачила його на пероні поруч сильно нашмінкованої дами і старшого пана. Він відвернувся, ще раз підійшов до неї, щоб поцілувати її ніжно в руку. Вона відповіла:

— Адіо, маестро Карльо! Я теж співаю в радіо.. і коли буду наспівувати нові плити, тоді...

У тій самій хвилині два носії переділили їх і поїзд відїхав.

Три тижні пізніше сиділа Жеральдина на терасі кавярні в Річмонді б. Льондону і дивилася на Темзу у сонячній мряці. Нараз почало грати радіо.

— Це співає Каїро — сказала якась старша дама.

За хвилину почула Жеральдина мужеський голос Тореллія, який співав по німецьки ту рідку арію з „Марти": „Ах, як ніжно образ твій..." Вона мала враження, що він звертається виключно до неї і що бачить його перед собою.

Як тільки він скінчив співати, вона торкнулася плеча свого композитора:

— Мусите зараз порозумітися з управою радія. Я не хочу співати нині ввечір, тільки аж позавтра. Я саме найшла дуже приємний текст, до якого зараз мусите скомпонувати мені музику.

І зараз почала писати на списотраві.

— Ви зовсім необчислені — сказав музика. Вона притакнула головою.

Тенор увійшов до голю люксусового готелю в Каїро і сказав до портіра:

— Я вже завтра виїжджаю... Сьомого співаю в Бомбаю, дванадцятого в Калькуті... Чи кабіна для мене замовлена?

Розпорядчик готелю прийшов до Тореллія і повідомив:

— В годині восьмій буде завтра радіова передача з Льондону пані Лятур... Ви хотіли про це знати.

Тенор сидів на другий день перед апаратом і слухав: „Ти — далеко, а я тебе кохаю..." І пісенька говорила про те, як він із віддалі повинен би відчути тремтіння серця.

Жеральдина чула його на кораблі, коли їхала до Ріо, як він співав з якоїсь індійської станції: „Ох, як тужить мое серце!... Я шлю тобі привіт далекий!"

Коли приїхала до Бразилії кілька днів пізніше дістала грамофонові плити наспівані нею у Льондоні. У Монтевідео, в останньому південному місті своєї подорожі вона почула його ще раз. На другий день сама сиділа в радіо і співала до мікрофону одну з найдавніших своїх пісеньок: „Як кохаєш мене і з туги тремтиш, приїжджай у Париж..."

Коли місяць пізніше вона приїхала до своєї віллі у Парижі, її господиня зустріла її з усміхом:

— Прошу пані! Від трьох днів дзвонить з готелю Ріца якийсь пан цілий день і питається, коли пані вже вернеться. Він обіцяв мені пятьсот франків, коли я дам йому негайно знати про пані приїзд.

Жеральдина відповіла.

— Чи має вимову чужинця?

— О, так... говорить як італієць або росіянин...

Тоді Жеральдина пригорнула свою опікунку до себе і сказала радісно:

— Телефонуй відразу до Ріца. А коли це сіньор Тореллі, тоді дістанеш теж від мене пятьсот франків!

перекл. в. г.

—o—

ка днів ходив пан Р. гордий і веселий, подібно як цей паризький фейлєтоніст з автентичним капелюхом Наполєона.

Аж прийшли дні тягнення. І тоді, в останнім дні на льос пана Р. впало пятьдесять золотих, а на льос пана Ст. якраз тисячу разів більше.

Тепер п. Р. не шукає вже цифрових комбінацій у льотерійних числах і за ніщо на світі не дасться намовити замінити свій льос на інший, нібито щасливіший.

Добре є кожне число, бо кожне має однакові шанси.

—o—

З українського життя в Югославії.

ЮГОСЛАВЯНСЬКІ УКРАЇНЦІ ДБАЮТЬ ЗА СВОЮ ПРЕСУ.

З „Руских Новин" довідуємося, що ще цього місяця вийде друком культурно-освітній часопис „Думка", призначений для світської і духовної української інтеліґенції в Югославії. „Думка" друкуеться в друкарні Т-ва „Просвіта" в Руськім Керестурі і буде її органом; редактором „Думки", що появлялася досі як орган молоді в Загребі літографовано, є о. С. Саламон.

Таким робом наші брати в Югославії мають тепер чотири пресові органи: тижневик „Руски Новини" (в бачванському діялекті), двотижневик „Рідне Слово", місячник для дітей „Наша Заградка" (в бачван. діялекті) і щоденну вгорі „Думку". Дуже тішимося, що українці в Югославії дбають так ревно за власну пресу.

„ДЕНЬ ПРОСВІТИ" І ВИСТАВА В РУСЬКІМ КЕРЕСТУРІ.

„Лень Просвіти" відбувся 15 серпня ц. р. в Р. Керестурі. Того дня отворено в Нар. Домі виставу народніх виробів, вишивок, старої народньої носні й інших памяток з минулого Керестурє. Були теж виставлені українські газети з Галичини й Америки. Виставу відвідало понад 1.500 людей і всім вона подобалася. Ввечорі дали наші школярі дві амат. вистави: „Ой та Просвіта" і „Мати", котрі добре вдалися. Студентський хор відспівав кілька українських народніх пісень. Чистого приходу з вистави нар. виробів та з амат. вистави було 2.500 динарів. Тим „Днем Просвіти" зробила „Просвіта" наших бачванських братів великий крок вперед.

ВИРІБНЯ ШКІРЯНИХ РУКАВИЧОК
ШИМОН ВОЛЬКЕН
Львів, ул. Валова 11 а. Тел. 274-51
поручає найновіші вироби. — Виконання солідне

ПРАЗНИК В ПРИЯВОРІ.

Дня 19 серпня ц. р. відбувся у Прияворі храмовий празник церкви — празник Преображення. Прияворський празник відбувався все при великому здвизі народу. І цього року зійшлися понад 3 тисячі людей, щоб заманіфестувати свою відданість греко-католицькій вірі та привязаність до української нації. Було досить людей з банялуцького деканату, як теж зі Славонії. Це певне, що такі здвиги народу мають немалу користь для нашої свідомости і приносять великі моральні успіхи. Для цьогорічного празника була наша церква гарно впорядкована. Довкола парохіяльного дому та церкви зроблено підмурівку і тим церква дістала величавий вигляд, що мало де такий найдеться. Теж помальовано і вікна на церкві. На празник прибули отці священники: о. Орос, о. Юристий, о. Якимів, о. Думка, о. Матус та о. Білик. Порядок був ось такий: у навечерія празника відправилось Всенічне, Суплікація і потім була проповідь. Проповідував о. Думка. У сам день празника відправилося 5 читаних Служб Божих та Утреня. Торжественна Служба Божа була на дворі, щоб могли всі люди бачити і чути. Відправляли: о. Орос та о. Юристий, діяконував о. Матус і богослов Білецький. Проповідь мав о. Якимів. Моральний успіх празника був великий, до сповіди та до св. Причастія приступило коло 700 вірних. Після торжественної Сл. Божої відбувся соборчик священників під проводом о. декана Гр. Білика.

ЗА БУДОВУ ЦЕРКВИ В ДЕРВЕНТІ.

Українці греко-католики в Дервенті не мають своєї церкви, тому наші богослуження відбуваються у римо-католицькій церкві. Тепер купують наші люди гарну площу під церкву, яка лежить зараз поруч парохіяльного дому. До будови власної церкви приступлять у найближчому часі.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Людина і мертвий світ.

Для існування людини і звіринно-рослинного світу є потрібний світ неорганічний, що є підставою для всякого життя, неначе шпихлірем, з якого живий світ черпає поживу. Тому, як це стверджує палеонтольогія, будова життя на землі йшла поступнево від найнижчих форм до найвищих. Перед появою вищих ссавців та людини на нашій землі були вже рослини і нижчі звіринні форми, які дають змогу існувати вищим формам. Нині, коли глянемо на живу і мертву природу землі, бачимо, що живий світ нашої планети цілком залежить від мертвої природи. Знову на мертву і живу природу мають вплив такі чинники як сонце, місяць, вода і повітря, що безнастанно діють на нашу землю і утримують її у стані, пригожім для життя людини.

ЖИТТЄДАЙНЕ СОНЦЕ.

Сонце є конче потрібне до життя. Без сонця не було би необхідної до життя кількости світла ні тепла, ані водної пари, ні атмосферичних струй (вітри), дощу, рік — тоді завмерлоб усе органічне життя на землі. Наше життя є пристосоване до віддалі землі від сонця і до тої кількости світла і тепла, яку дістає земля від сонця. Земля крутиться коло сонця по еліпсі, аближеній до кола, тому не має великих ріжниць в насвітленні її поверхні і нагріттю. Земна вісь є нахилена на 23.5° до поземy своєї дороги навколо сонця, і той нахил є причиною пір року, бо в кожній порі року наша земля дістає іншу кількість світла та тепла, що є причиною змін погоди в нашім кліматі.

Неменш важне для життя на землі соняшне проміння. Соняшне проміння має три роди променів: світляні, теплянi та хемічні. Так нпр. до кільчення рослин треба передовсім світляних і хемічних променів; до росту рослин ще й тепляних, а до дозрівання головно цих останніх.

У нашім кліматі маємо на весну, коли кільчаться рослини найбільше променів хемічних, а мало тепляних. У літі маємо багато всіх родів променів, бо тоді вісь землі уставлена так, що соняшні промені падуть на землю прямовісю. Зате восени на землю діють головно теплянi промені, що сприяють дозріванню плодів

МІСЯЦЬ І ЗЕМНІ ВОДИ.

Місяць — це друге важне для нашого життя небесне тіло. Найважніший його вплив на землю у приливі та відливі морей. Приплив та відплив моря має дуже важне, просто життєве значіння для всіх живих істот, що живуть у морі. Колиб не той вплив місяця і звязаний з ним рух велитенських водних мас нашої планети, то нерухоме, стійке море сталоб джерелом зарази через гниття занечищуваної постійно трупами морських звірят та рештками завмерлих морських рослин води. Саме приплив та відплив моря цілком відсвіжує та перемішує верстви морських вод. Ось чому місяць є неначе чистилищем вод нашої землі.

ЗЕМЛЯ МАТІРЮ ЖИТТЯ.

Одначе основою життя на нашій планеті — це земля. Земельний грунт має у собі цілий ряд первнів і солей, з яких рослина будує своє живе тіло. Ці рослини живлять в дальшу чергу рослиножерних звірят; цими останніми відживляються знову мясожерні. В той спосіб цілий ланцюг живих створінь з людиною на чолі черпає найважніший чинник життя — поживу з лона нашої землі.

У поживі людини одним з найважніших чинників є вода. Вода — як рідина, поїть усі живі істоти і кормить їх, подаючи їм постійні відживні субстанції в розпущеній, лекше стравній формі. Вода є також найважнішим складником тіла живих істот. Деякі тканки людини (нпр. мясо) мають до 80 прц. води. Вода злагіднює клімат у формі моря, рік, хмар, дощів і рівноважить ріжнородні клімати ріжних частин нашої землі.

Вода ріжниться від інших фізично-хемічних тіл ще тою цінною прикметою, що тоді, як вони розширяються від тепла, а стягаються і згущуються від зимна, доки не замерзнуть, тоді вода осягає свою найбільшу густоту не в температурі замерзання, але при чотирьох ступнях тепла. Це виняткове фізичне правило хоронить життя істот, що живуть у водах перед загибіллю, бо коли взимі вода замерзає, осягаючи температуру зера і нижчу, тоді вона стає лекша і лід йде вгору неначе панцирем вкриває глибші верстви води, в яких ще є запаси тепла, що вистачають на життя підводним істотам.

ПОВІТРЯНИЙ ПЛАЩ ЗЕМЛІ.

Наша земля оточена з усіх сторін верствою повітря, грубою, як догадуються учені, на яких 210 км. Атмосфера нашої землі складається з газів азоту, кисня і малої примішки вуглевої кислоти (двоокису вугля). Життя людини та інших живих істот є пристосоване до того складу повітря. З того складу повітря користає в інший спосіб людина та звіринний світ, а в інший рослинний. Людина і звірята побирають з повітря потрібний їм кисень, а виділюють до нього непотрібний і шкідливий для них двоокис вугля. Колиб не було рослин, то атмосфера нашої землі булаб скоро так насичена двоокисом вугля, що люди і звірята мусілиб вигинути з браку повітря до віддихання, цілком подібно, як гинуть моряки підводного судна, затопленого на дні моря. Одначе рослинний світ нашої землі рятує нас від тої небезпеки, бо рослини вдихають двоокис вугля (CO_2) і розкладають його на вуголь (C), який собі присвоюють, а видихають кисень (O_2), що є конче потрібний для людини і звірят. В цей спосіб рослинний світ прочищує повітря з отруйного двоокису вугля, що його видихує людський і звіринний світ.

МЕРТВИЙ ФУНДАМЕНТ ЖИВОГО СВІТА.

Всі ці явища вказують, що мертвий і неорганічний світ є основою для існування рослинного та звіринного і людського. Він є основою життя і шпихлірем поживи для усього живого. Органічне життя на нашій планеті, життя звірят, рослин та людей є нероздучно звязане з фізично-хемічною будовою нашої землі і йшло та йтиме все разом з тією долею, яку перебула і яка чекає нашу життєдайну матір — землю.

Б. Г—ей.

—o—

КНИЖКИ — це найдешевша розвага в часі довгих осінніх і зимових вечорів!

Випозичальня книжок

при УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ та АНТИКВАРНІ

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУТОВСЬКОГО ч. 22.

поручає літературні твори в українській, польській, російській і німецькій мові. — Книгозбірня доповнюється постійно новинами! — Всі шкільні лєктури на складі.

Місячний абонамент 1 зол.

Випозичальня відчинена від 9 год. рано до 7 год. веч. без перерви

1543

МАТЕРІЯЛИ осінні, зимові **на убрання — плащі — костюми — вже надійшли**

SKŁAD „ЛЕЩКІВ" SKŁAD

Львів, ул. Коперника ч. 2. 7—11

Нове джерело вітамін.

Досліди совітських і німецьких лікарів оголошені в лікарській пресі, вказали на нове джерело вітамін для людини. Вони винайшли новий вітаміновий лік проти шкорбуту (цинга, згнивання ясел). Автори витискають сік з брукви і потім його заквашують 0,2 проц. сільною кислотою і відпаровують в порожнечі без доступу повітря в темп. 40—45° Ц., в атмосфері двоокису вугля.

Поступаючи так можна добути з брукви 79 гр. маси з 1 літри соку; мєса має брунатний колір і солодкавий смак.

Новий лік проти шкорбуту випробували наперед на морських свинках. Їх годували стравою, в якій не було вітаміни Ц,нпр. зівсом і сіном. Так годовані морські свинки скоро попадали у шкорбут. Коли лікарі подавали їм загаданий витяг по одній десятій денно, тоді ці дівки не могли ще заступити потрібної для здоровля цих звірят кількости віт. Ц; зате вже давки по чверть грама витягу з брукви діяли на звірятка сильно лікувально.

Витяг з брукви є дуже тривалий, бо навіть коли стоїть пів року, не тратить нічого на силі.

—o—

Чи окапі такі рідкі?

Окапі — ці дивні звірята, що будовою подібні до жирафи і антильопи живуть в Африці в диких джунглях Конга.

В останніх часах у пресі появилися звістки, що вони вигибають і незадовго вже зникнуть зі спису звіринних мешканців нашої землі. Тому бельгійський уряд Конга видав заказ вбивати ці рідкі дивні звірята.

Тимчасом природник А. Гатті твердить, що за його дослідами в подорожі по Конго, окапі є ще доволі багато, бо нпр. у 1936. р. пігнеї-карлики, мешканці непрохазних джунглів Конга, схопили в пастки і „вовчі доли" більш як 100 окапі.

Для охорони жирафо-антильоп пропонує Гатті, щоб утворити для них спеціяльний заповідник у тих просторах джунглі, куди не вступають забобонні пігмеї, боячись „духів джунглі" — а також поручає викуповувати здовлені ними окапі і поміщувати їх у спеціяльних парках.

—o—

Відкрили нове звіря.

Донедавна природники думали, що знають добре всі роди пявок, які живуть у Польщі. Тимчасом в останнім часі найшли нову відміну дих звірят т. зв. Бореобделля верруката, яку тепер дуже рідко находили в Европі. Цей рід пявки має сплощене тіло, загострене до переду, а на хребті має вісім рядів добре розвинених бородавок, що відріжняє її від інших пявок, які мають лише по шість рядів. Тіло цієї пявки велено-жовтаве, а на хребті розмальоване темними плямами і плямками. Ті плямки походять від нагромадження клітин, в яких багато темного барвника.

Ця незвичайна пявка живиться слимаками і носить дуже довго свої молоді на собі. Коли вона скорчена, має 23—37 мм. довжини, а може видовжити своє тіло аж до 55 мм. Цю рідку звірину виділи природники досі дуже рідко. Ось нпр. у Німеччині не виділи її від 1844. р., себто від хвилини, коли її відкрили для науки.

В Польщі найшли цю рідку та незвичайну відміну пявок в сувальському повіті, в озерах Вігри і Лещувек, де живуть під каменями або в гущавині прибережних водоростів.

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Засоби боротьби з панікою
підчас війни.

В Льондоні вийшла автобіографія ген. С. П. Крозера п. н. „Люди, яких я убив". Ген. Крозер признається, що підчас світової війни власноручно вбив кількох людей, щоб спинити паніку між військом. Правду кажучи — пише ген. Крозер — я не жалую, що вбив англійського старшину. Ця подія трапилася коло Страсель. Старшина втікав перед погонею німця, який наступав йому на пяти. Я вихопив револьвер і двома вистрілами убив спершу англійця, опісля німця".

Іншим разом генерал приказав стріляти зі скорострілів до португальців, які почали відступати, хоч з доручення вищої команди треба було втримати ту боєву лінію без огляду на наслідки.

Ген Крозер додає, що інші генерали теж не загалися розстрілювати власноручно вояків і старшин, щоб спинити паніку, що захоплює військові частини зі швидкістю стихії, головно на вид утікачів.

Крозер зі сарказмом висловлюється про генералів, які — на його думку — не розуміли ваги становища і рішуче не надавалися до того, щоб вести воєнні операції. Головний англійський командант Хейґ в останньому часі уявив собі, що Всевишній вибрав його на винищення німців-гунів.

Про майбутню війну ген. Крозер каже, що вона буде вестись не в Англії, лише над Англією і скінчиться громадянською революцією.

—o—

Летун-герой.

20 років тому, 11. вересня 1917. р. французький летун Гінемер, який знищив 53 ворожі літаки, вилетів до Фландрії і більше не вернувся. Дня 16. жовтня 1917. р. імя Гінемера згадано востаннє у приказі до армії. Він згинув у 23-ому році життя.

Кожного року у Франції вшановують його память. Цього року в 20-ліття смерти память Гінемера вшанували дуже святочно. На аеродромі Бурже ціла церемонія відбулася у присутности президента республики, членів уряду, членів летунських комісій сенату і палати послів, чужинних летунських аташе і вищих представників військової та цивільної влади. У святі взяли теж участь ученики летунських шкіл і народніх летунських секцій. Летунською армією командував ген. Келлер.

По відчитанні останнього приказу до армії, в якому було згадане імя Гінемера, перший летунський корпус у повному виряді під командою ген. д' Арку зявився вгору і виконав ріжні покази над базою в Дюні. Після того всі ескадри полетіли до Комнен та кружляли кількома поворотами над домом, де живе родина Гінемера. Такі свята відбувалися на всіх аеродромах Франції. З доручення міністра летунства Пера Кота публика мала доступ до всіх летунських баз.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.

Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 127—

Сонлива війна.

„Тоталітарній війні" ген. Людендорфа американські хеміки протиставляють „сонливу війну". Її наслідки не будуть в кожному випадку такі страшні, як ділання трійливих газів і бомб з бацилями. Зате вислід сонливої війни може виявитися куди радикальнішим. Отже американські хеміки винайшли окремий наркотик, що його назвали „ацетіль-голін". Мала кількість цього наркотику вистане, щоб людина запала в глибокий сон. Бомби будуть виповнені мінятурними голками з невеличкою давкою сонливого наркотику. В одній бомбі може помістися більше ніж 1.000 голок. Легке проколення такої голки заспить людину. Армія, що її збомбардують наркотиком „ацетіль-голін"-ом, заспить. Ворогові залишиться лише перевезти на лоших і санітарних самоходах вояків, доки вони не прокинуться зі сну. Наркотик не викликує ніяких ран. Людина, що збудиться зі сну, стане знову здорова і нормальна.

Школа подружжа.

Двоє американських дівчат із Стефенвіль у Тексасі рішили підготовитись до подружжа поважно та науково. Коли подружжя така сама трудна річ, як фізика або історія, то треба простудіювати все те, що до нього належить. Вони заснували школу, де будуть ріжні вчителі вчити всяких предметів, навіть таких як добрий тон, організування пікніків, танців і.. розводовий процес. Дівчат зголосилося багато. Учитимуть — мужчини. Вони мають відкривати своїм слухачкам усі хиби мужеського характеру та хоронити їх перед мужеською тиранією. Чи вони будуть робити це щиро чи за добрі гроші? — інша справа. Як довго із такої школи кількасот дівчат не вийде заміж і статистика не ствердить, що вони щасливіші від неприготованих жінок — нічого про успіхи таких студій не можна сказати

Актор пізнає себе в повісти.

Вісім років тому Англія живо цікавилася одним душегубством. У червні 1929. р. убили купця Олівера в місті Рідінг. У звязку з цим арештували відомого англійського актора Філіпа Ейдя Дрю. Він доказав своє алібі і його звільнили. Іншого винуватця не знайшли. Півтора року пізніше вийшла детективна повість Мільварда Кенеді, що мала за тему це вбивство. Книжка мала великий успіх: з неї продали більш як 100.000 у перших місяцях. Героєм повісти був актор Гаві Бін, що як виходило із сліства, убив купця. Недавно те саме видавництво, яке за останні роки видало інші повісти, ще раз пустило на ринок повість Кенеді. Один з примірників книжки попав випадково в руки актора Дрю, який ствердив, що змальований там актор це його вірний портрет. Він подав скаргу в суд проти автора повісти, але за якийсь час задовольнився малим відшкодуванням, коли автор і видавець доказали йому, що з читачів ніхто не пізнає його на підставі виведеного там героя.

Першорядний кравецький салон жіночих костюмів і плащів

1615 **О. КІКТИ** 4—13

Львів, вул. Пілсудського ч. 12. І. пов.

поручається П. т. Клієнтелі. Виконання солідне і дешеве.

РЕСТОРАН СЛАВНИЙ 170 РОКІВ.

Один із найславніших паризьких ресторанів Райо — закінчить у жовтні. р. р. своє життя. Недуга: криза. 170 років мав він найкращих гостей: королів, дипльоматів, артистів, аристократів, скоробагатьків. Можна там було дістати найвибагливіші страви, найдорожчі вина та лікери. Райо був оригінальний тим, що не мав списостравів. Кожний порозумівався з джентельменом-келнером, великим смакуном, що міг би зїсти. Ніхто не питався за ціну, бо ті, що туди входили були приготовані платити за все дорого. Найбільший розвій ресторану припав на 1848. р., коли після великої французької революції кухарем у ньому став — кухар короля Людвика Филипа. Від 1768. р. ресторан не змінив свого льокалю напроти люксембурської палати. Ті що люблять давні добрі страви кажуть, що з рестораном Райо вмерла ціла гастрономічна доба.

—o—

БОРОТЬБА З ГАЛАСОМ У ПАРИЖІ.

Призначена міською радою м. Парижа спеціяльна комісія до досліду галасу столиці і вироблення пляну боротьби з ним почала свою працю від того, що устійнила відношення міського галасу. Комісія перевела дослід при помочі дуже чутливих приладів, що дали змогу зміряти не лише інтенсивність галасу, але й означити „дозу" кожного окремого галасу в загальному реві. Виявилося, що більшу половину всього паризького галасу, викликують ріжні засоби комунікації. Автобуси і самоходи дають 30,28 відсотків загального міського реву, вантажні авта — 20 відсотків, підземна залізниця і трамваї — 16·29 відсотків, всякі фабрики — 10,09 відсотків, вуличні продавці часописів і вуличні балачки — 9,46 відс. Радіо-апарати дають 9,34 відсотків загального реву, вкінці на галас ріжного роду припадає 4,54 відсотків.

Щодо інтенсивности паризького галасу, то комісія прийшла до сумних висновків: людина може перенести без шкоди для своїх нервів лєдви 5 відсотків найбільшого галасу. Тимчасом найбільший галас у деяких дільницях Парижа перевищає 11 разів нормальну межу.

—o—

КЛОПІТ З КАВОЮ.

В Гавані закінчився на днях конгрес головних плянтаторів кави. Їм не вдалося вирішити всіх питань, звязаних з „кризою кави", що тягнеться вже кілька років. Конгрес рішив зменшити світові ціни кави на 10 відсотків але лєдви чи ця обнижка усуне причини цієї кризи.

Щоб протидіяти катастрофальній обнижці цін на каву, Бразилія, яка доставляє на світовий ринок 80 відсотків кави, хопиться такого засобу: палить мішки з кавою. Дотепер спалила понад 50 міліонів мішків з кавою. Одначе лєдви чи Бразилія зможе продовжати цю політику. Палення кави спричинює подвійну втрату державі: зменшує дійсне майно і збільшує державний довг, бо за знищену каву треба заплатити плянтаторам.

Всеж хоч зменшено площу плянтацій кави, урожай у Бразилії цього року такий великий, що надлижки кави буде 8 міліонів мішків.

—o—

ЗА СКАРБАМИ ПІРАТА КІДДА.

З початком серпня ц. р. з Ню Йорку виїхала експедиція кількох інжинірів з найновішим технічним приладдям, щоби віднайти скарби відомого пірата Кідда, що їх він закопав на „Дубовому Острові" на Атлянтійському Океані. Цю експедицію фінансує кілька американських банків. Давніше подорожні находили на цьому острові золоті монети та інші золоті предмети. Один з них найшов теж шифрований пергамен, подібний до того, що про нього згадує Едгар По у своїм оповіданні „Золотий жук", де саме згадується про скарби пірата Кідда.

На „Дубовому Острові" є печера, що її постійно заливає вода підчас приливу моря. Вхід до печери замулений піском. Цю печеру відкрив кілька років тому один подорожний на основі знаків, що їх підглянув на старих деревах.

Теперішня експедиція прорубує вхід до печери від суші тому, щоб могла в ній працювати навіть підчас приливу моря.

—o—

По дорозі на світову виставу в Парижі.

(Від спеціяльного кореспондента).

II.

МІЖ ПРАГОЮ І ВІДНЕМ.

Прощання моє з Прагою не скінчилось останнім тільки поглядом на прекрасну реклямово-світляними ефектами площу Вацлава з тераси музею Богемії. Подбав про те несподівано гурток нових праських приятелів. Та сідаючи до вагону, не каявся я ні трохи, що піддався їх провідництву дарма, що повіки тяжіли, а в очах було мрячно, хоч день був напрочуд сонячний і гарний.

Поїзд мчав стрілою, підгірським тереном, відкриваючи щораз нові краєвиди. В голові блукали ще зовсім свіжі спогади про Прагу, про її кипуче життя, про знамениті автомати з найвибагливішими навіть стравами, про Торги і господарську пасивність Закарпаття. Згадував теж я не без зависти свобідну атмосферу, якою дихають усі громадяни ЧСР. Їм дозволено навіть сприймати і перетравлювати большевицько-московську пропаганду, читати — якщо хто має бажання — щоденно московські „Ізвестія", „Правду" і „Вечерною Москву" та книжки з Большевії, яких чимало є по праських книгарнях*).

На граничній стації Чеське Велєніце поїзд зупиняється довше для пашпортової, валютової і митної контролі. Для мене зявляється наразгрізний момент: мундурований чеський урядовець відбирає мені пашпорт, бо не маю чеської посвідки на гроші (1.000 фр. франків, себто рівновартість 200 зол., найвищої суми, яку дозволяє нормально вивезти Польща). Заявляє мені, що без такої посвідки можу мати тільки 50 австр. шілінгів (себто майже рівновартість 50 поль. золотих). Поїду — мовляв — дальше тоді, коли решту грошей вишлю на своє конто до Нац. Банку в Празі. Ради Бога: таж мені такої посвідки ніхто з чеського боку не пропонував. Як можна знати, що вона потрібна? Показую легітимацію на париську світову виставу. Хібаж я можу їхати туди таки вже зовсім без грошей?

Та урядовець був невблаганний. Такі приписи і кінець. А які вони ріжні в ріжних державах! Саме коли я переговорював з чехом, австр. урядовець повідомляв з тирольським акцентом у мові, що з Австрії можна вивезти без окремого дозволу рівновартість 400 шілінгів у чужій валюті і 200 австрійських шілінгів. Просто рай для подорожників!

Чеський митний урядовець повів мене до вищого, а той до ще вищого. І на щастя остання інстанція — дуже культурний пан у цивільному одязі — довідавшись, що я український журналіст, віддав мені негайно пашпорт, дозволяючи їхати без перешкод.

При цій нагоді почав він зі мною балачку. На його бажання пішли ми разом здовж перону і він поклав мені на серце справу упорядкування могил у Гмінді. „Ви будете напевно щось писати про свою подорож — говорив він. Не забудьте тоді згадати про тисячі могил ваших утікачів у час війни. Вони позападались, ними ніхто не цікавиться. А прецінь ці безталанні люди заслужили на якусь память".

Я зняковів. Цей вияв пієтизму до наших жертв воєнної завірюхи був приємний, але докір за нашу байдужість був прикрий. Я згадав про книжку „Гмінд", яку видало „Діло", згадав про наші заходи впорядкувати передовсім воєнні могили в краю, та це не виправдувало. І я був вдоволений, коли цей чужинець перейшов на іншу тему: на підюджування деяких польських журналістів чи пак газет проти ЧСР.

Найближча стація — це був Гмінд по австрійському боці. Я ствердив, що граничні стовпи мають великий вплив на хід думок. Те, що досі бушувало в моїй голові, звязане було зі „золотою Прагою", а те, що тепер там зявилося, вязалось уже з Віднем, з тамошніми знайомими (чи живуть ще вони?) з буйним студентським життям років 1921—1925. „Відень, Відень, тільки ти один будеш містом моїх мрій"... Цю так добре знайому пісеньку мимохіть заспівав я собі під носом. І коли зявилась широка (щоправда не синя, а каламутна) стяжка Дунаю) — серце таки надобре почало приспішено гріпотатись. У вікні пересовувались памятні з колишніх прогульок місця, винарні, стаційні будинки. Пригадав я собі між іншим один момент, що глибоко застряг у памяті: на пероні стацій Кльостернайбург чекаємо на поїзд — чотирьох нас студентів і чотири студентки, багато віденців та між ними трьох музикантів. Ми намовляємо музикантів грати та перші починаємо на пероні танцювати. Одну-дві хвилини вся публика на пероні танцює і це триває аж до приїзду поїзду. Публика довідується, що ми українці і довго в нашому вагоні вихвалюють нас за нашу веселість. А ми хвалили віденців, що взяли негайно участь в імпровізованій забаві. Бо і справді: чи можлива деінде така забава на пероні?

Спогади про минуле рвуться, коли поїзд з розмахом заїзджає на двірець Франца Йосифа. Треба примістити речі в готелю, зійтися зі знайомими, взагалі ділово думати. Очі шукають цікаво всього, що відоме з давніх часів, зперед 12-ти років. І находять назагал небагато того: Чи це тільки перші враження, — але Відень куди інший, особливо, коли йде про настрої, темпо життя, не згадуючи вже про стан української колонії.

В. Несторович.

*) Серед виставлених большевицьких книжок стрінув я тільки одну українську. Була це Шарлемання: Зоогеографія УСРР. Видання Академії Наук УСРР з року 1937.

—o—

„Протипіратський" договір уже підписаний.

ІТАЛІЯ ЙОГО НЕ ВИЗНАЄ.

Англія, Болгарія, Єгипет, Франція, Греція, Румунія, Туреччина і СССР підписали у Ніон договір у справі поборювання піратських нападів на Середземному Морі. Договір складається зі вступу і 9-ох статтей; його зміст подали ми вже давніше на основі офіційного комунікату. Розмежування контрольних смуг можна кожночасно змінити. Договір увійде в життя негайно, його зареєструють у Лізі Націй.

Французький і англійський уряд повідомили про це італійський уряд, долучивши запрошення виконувати контролю на Тирренському Морі, як це вирішила конференція. Італійський уряд, порозумівшися з німецьким, відповів учора Льондонові та Парижеві таке:

„Фашистівський уряд розглянув зміст договору, випрацьованого представниками держав, що брали участь у конференції в Ніон та додані до нього залучники. З тих документів виходить, що лише Тирренське Море віддано під італійський нагляд тоді, коли в практиці нагляд над цілим Середземним Морем припав би французькій та англійській фльоті.

На таке рішення Італія не може погодитися. Італійські життєві інтереси на Середземному Морі і живий рух на італійських корабельних лініях вимагають, щоб Італія мала такі самі права як кожна інша держава".

БРИТИЙСЬКИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ ЗЛОВИВ НА ЕГЕЙСЬКОМУ МОРІ ТАЄМНИЧЕ ПІДВОДНЕ СУДНО?

Як подає білгородський щоденник „Політика" на основі інформацій зі Солуня, недалеко Вольосу британський воєнний корабель затримав якесь підводне судно після того, як воно сторпедувало совітський корабель-цистерну. Під загрозою гармат підводне судно піддалося, залога попала в полон. До кого належало підводне судно — про це „Політіка" не згадує.

Британська адміралиція не має про той інцидент ніякої вістки.

Ще вчора кружляли у Льондоні вістки на ту тему, а саме, що підводне судно зловив корабель „Маляя". Тимчасом учора він причалив до Вудросу і повідомив про це адміралицію, не згадуючи про підводне судно.

„АТОМ" ВІД 1-ГО ВЕРЕСНЯ 1937 РОКУ
Українська електро-радієва крамниця
Стрий, вул. Костюшка 22 (Інж. Юліян Гошовський
Нові радіоприймачі всіх кращих фірм. **Направа, перерібка, зістроювання** і повна **модернізація** старих приймачів у власній радіо-робітні, владженій на німецький взір. Складові частини до радія і **електр. інсталяцій.** Лямпи, ліхтарки, батерійки; направа і ладування **акумуляторів.** Направа **електромоторів. Рооври** і складові частини. Направа роверів. **Ціни конкуренційні.** Виконання солідне. **Фахові поради даром.** 6—10

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **Календар-Альманах „Дніпро" на р. 1938** (видання Т-ва Допомоги Емігрантам з України у Львові — Ринок 10) вже вийшов і розісланий Вш. Відборцям з чеками ПКО ч. 504-782. Ціна 1.50 зол. Календар присвячений 20-літтю української державности й вийшов при участи 17 авторів. 1640 3—3

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів в пятницю 17. ц. м. в год. 7. вечір. На сходинах читатиме д-р Т. Е. Бурачинський працю під наголовком „Новіші погляди на лікування запалення шпіку костей". 1662

— **Зарваниця.** Празник Різдва Пр. Богородиці стягає до Зарваниці щорічно тисячі прочан. Цього року фреквенція прочан заповідається дуже велика, бо на день Різдва Богородиці прийде до Зарваниці знана стигматичка, Сестра Маріям-Настя Волошин, Всч. Отців, що на цей день організують прощі-процесії до Зарваниці, ввічливо прохаємо повідомити зарваницький парохіяльний уряд, щоб він завчасу міг подбати про відповідне число оо. сповідників, як також приготовити приміщення для прочан. — **Зарваницький Парохіяльний Уряд.** 1659

— **Поворот з маневрів.** У всіх більших містах Сх. *Галичини* відбувся 14. і 15. ц. м. поворот місцевих військ із маневрів. У Львові витали військо публика та шкільна молодь.

— **Львівська хроніка.** З кишені Станислава Кравса, аптикаря з Мостів Великих, вкрали підчас коли він асідав до трамваю портфель з готівкою 800 зол. та щадничою книжечкою на 6.000 зол. — Власника керамічної фабрики Йосифа Віняржа засуджено на 6 місяців вязниці і його спільника Владисл. Сказу на 7 місяців за злочинні гомосексуальні практики на залізничому службовцеві Мих. Мазярі, якого увязнили в мешканні Віняржа. — В парку Кілінського пробував відобрати собі життя 23-літній Ніль Мельник із Велюня, заживши якоїсь отруї. Його відставили до шпиталю.

— **Арештували „косинерів".** ПАТ повідомляє: В бучацькому повіті переводять поліційні органи дальші арештування в звязку з останніми подіями. Чимало людей скривається перед властями в довколичних лісах. Постеруникові найшли й арештували м. ін. чотирьох т. зв. косинерів, які групою кількасот осіб, озброєних в коси, засаджені руба, спішили на „відсіч" села Бариша. Арештовані походять з Ковалівки коло Монастириськ. Арештованих відвезли до Окр. Суду в Чорткові.

— **Яблуні знову цвітуть.** У Слобідці Джуринській, пов. Чортків зацвіла вдруге цього року яблінка в саді селянина Шевельницького. І з інших сторін того повіту повідомляють про подібні випадки, спричинені дуже теплою і погідною осінню.

— **Червінка** шириться пошестно в Жовківщині. До повітового шпиталю зголошується по кільканацять хорих. Дивно, що в селах, навіщених цею пошестю, не замкнули шкіл, з причини „браку законного числа занедужань". Чекають, аж пошесть прийме більші розміри та потягне більше жертв.

— **По трьох роках злочин виявився.** Перед трибуналом присяжних суддів у Львові розпочалася карна розправа, що є спільником голосного злочину, якого доконано тому чотири роки в Городку під Львовом. Жив там ем. залізничий шльосар Ян Плонка, що навязав романс з Маріею Купінською, сепаровзною жінкою скарбового урядовця. Вона мала дім і кілька моргів поля в Керниці. В її домі Плонка

навіть мешкав і то з жінкою. Спершу жінка Плонки покинула його і кудись виїхала, але згодом вернулась і погодилася з чоловіком. Особе придумали жахливий план. Вони вбили Купінську, закопали її під підлогою і пустили вістку, що вона виїхала до Домброви. Кілька днів пізніше Плонкова приїхала до Домброви і при помочі документів убитої зголосилася там як Купінська. Незабаром приїхав там і Плонка, якому вона нібито продала дім у Городку за 5.000 зол., при чому фіктійну продаж перевели в нотаріяльній канцелярії в Тарнові. Опісля Плонка жив із жінкою три роки спокійно в Городку, маючи під своєю спальнею закопане тіло вбитої власниці дому. Тимчасом чоловік Купінської рішив перевести з нею розвід і почав шукати за нею. Справою зайнялася поліція і Плонкам почала грозити небезпека. Аж торік нагло справа вияснилася. Сама Плонкова, посварившись з чоловіком, тому що він мав любовницю, пішла на поліцію і виявила, що Купінську вбив її чоловік, щоби присвоїти собі її маєток. Показала навіть місце під підлогою, де її закопав. Так справою зайнявся нарешті суд. На розправі Плонка удає божевільного.

Новини у кількох словах.

Хеміки остаточно стверднли, що паста до обуви Ердаль має субстанції, що запобігають тріскати шкірі, завдяки чому обува чищена пастою Ердаль є значно дешевша.

— **Вбили поліцієнта.** Комендант поліційної станиці в Динові березівського повіту Ян Кунік у товаристві поліцієнта Міхаляка стрінув у ночі на дорозі в Гарті двох людей, яких хотів вилегітимувати. Підчас легітимування один із них добув револьвера і почав стріляти, кладучи трупом на місці Куніка і ранячи тяжко трьома стрілами його товариша. Міхаляка перевезли до шпиталю в Перемишлі. За невідомими людцями роблять облаву і одного з них мабуть уже арештовано.

— **Пожежі.** В господарстві Івана Сливи в Хмельських пов. Скалат згоріли господарські будинки і збіже. Вогонь перекинувся на сусідне господарство, де також згоріли будинки і збіже. Загальної шкоди є на 6.100 зол.

— **Краєва хроніка.** Невідомі злодії зокралися крізь вікно до каси Стефчика в Добрівлянах пов. Заліщики та забрали 288 зол. — Над рікою Стрием у Розгірчі стрийського повіту найшли застрілену Фесю Дідюк. Як підозрілого в убивстві арештували в Бориславі чоловіка вбитої Дмитра. Він не жив із своєю жінкою і процесувався з нею за аліменти. — В Тухлі (Скільщина) занедужало 41 шкільних дітей на кашлюк. — У Гарті пов. Березів чотири бандити напали нічю на хату Антона Хшана, побили його та його дочку до непритомности. Колиж до хати Хшана ввійшов зять Хшана із вилами, постріляли його в бік. Щойно як збіглися сусіди, бандити втікли.

— **Совітські осінні маневри** відбуваються в цілій Росії. Скінчилися маневри фльот, балтійської та чорноморської. Тревають маневри на Україні, під Ленінградом, Москвою та в інших військових округах. Совітська преса оцінює дотеперішній вислід маневрів як „добрий".

—**За зраду військової тайни.** У Братиславі засуджено на 16 літ тяжкої в'язниці Імріха Крамара за зраду військової тайни в користь сусідньої держави.

— **Сніговія в Італії.** Північну Італію навістили сильні бурі зі сніговіями. Гори повище 1000 метрів покрилися снігами, при чому припинилася всяка комунікація. Під Міляном буревій кинув циклїста під потяг, спричинюючи його смерть. Кілька осіб згинуло від удару грому.

— **Нова мільонова фондація для вчених.** Відомий шведський промисловець Аксель Венер-Грей утворив фондацію і зложив цінні папери, що приносять проценти у висоті понад мільон шведських корон річно. Ті мільонові проценти призначені на праці, що мають на меті поліпшити положення населення в північних державах і довести до порозуміння поодиноких суспільних кляс. Наукові праці можуть торкатися суспільних господарських і санітарних справ. Нагороди можуть діставати скандинавські та фінські вчені, у виїмкових випадках також учені з інших країв, що працюють для спільного добра країв півночі. Слід пригадати, що Венер-Грен зложив тому пів року жертву 400 тисяч шведських корон на заснування у Стокгольмі інституту експериментальної біології.

Похорони Масарика.

Похорони б. президента Масарика відбудуться 21. вересня. В суботу, неділю і понеділок тіло Масарика виставлять на публичний вид у замку на Градчанах у Празі. Зі замку в день похорону жалібний похід перейде головними вулицями Праги. До остаточного рішення Масарика похоронять на малім цвинтарі в Лянах коло могили його жінки.

В четвер пополудні відбудеться жалібне засідання чеської ради міністрів, його будуть транесмітувати крізь радіо. Тіло Масарика перевезуть з Лян до Праги в ночі з четверга на пятницю при світлі смолоскипів, в асисті двох кінних полків. Здовж цілого шляху з Лян до Праги стоятимуть кордони війська.

—o—

Невтральність Америки
в японсько-китайській війні.

ВАШИНГТОН, 15. 9. ПАТ. През. Рузвельт по нараді з державним секретарем Гулом і представником морської комісії парляменту Кеннеді заборонив усім кораблям, що плинуть під американським пралором, перевозити зброю, муніцію та воєнні матеріяли до Китаю або до Японії. Уряд Злучених Держав не бере на себе ніякої відповідальности за кораблі на повному морю, якщо їх затримають японці або китайці. Власники тих кораблів не зможуть домагатися відшкодування від уряду, який в порі їх остеріг. Корабель „Вічіта", що від 19 літаків до Китаю, затримався у Сан Педро в Каліфорнії. Заборона през. Рузвельта є першим кроком невтральности Злучених Держав в японсько-китайській війні.

Велика битва в півн. Китаю.

ТІЄНТСІН, 15. 9. ПАТ. В Гонан дійшло до великої битви. **Японські війська наступали на просторі 80 км. і здобули Чієн-Чун-Таї, Тафенг-Шан, Чо-Чов і Куан.**

ТОКІО. 15. 9. ПАТ. Міністерство війни повідомляє, що ген. Терачві обняв команду японських військ у півн. Китаю, ген. Матсуї командує японськими військами на шангайському фронті.

—o—

Червоні розстіляли совітських старшин

ПАРИЖ, 15. 9. ПАТ. Утікачі з Хіхон повідомляють, що владу в місті захопили екстремісти і переводять масові розстріли. **Вони переслідують головно республиканів і москалів. Совітський консуль і багато совітських старшин утікли в гори.**

Куди подівся анархіст Тамбуріні?

„Матен" довідується з Тулюзи, що там щез відомий італійський анархіст Тамбуріні, який був замішаний колись у справу замаху на італійський консулят у Марсей і на залізничий тунель у Сербер. Цю подію вяжуть з паризькими бомбовими замахами.

Проти поділу Палестини.

Арабська телеграма до Ліги Націй.

ЄРУСАЛИМ, 15. 9. ПАТ. Арабський комітет вислав до Ліги Націй телеграму з протестом проти пляну поділу Палестини. Згідно з телеграмою, араби, що живуть у Палестині від 1300 літ, домагаються справедливої розвязки палестинської проблеми, головнож признання права арабів до повної незалежности, відкинення спроб створення народньої жидівської держави, видачі заборони жидівської імміграції, заборони продажі землі жидам, а далі заключення пакту приязни між арабською державою в Палестині та В. Британією, вдержання й охорони святих місць і вкінці правної охорони для жидів і інших національних меншин.

— **Торговлю жіночим товаром** викрили в Ніцеї. Управляла її на великі розміри шайка корсиканців, оперуючи на терені Франції та інших европейських країн. Торговці дівчатами цікавились особливо учасницями конкурсів краси в ріжних краях. Вони зголошувалися до визначених красунь і пропонували їм світлі посади у великих магазинах мод, вивозили їх на Корсику, де показувалося, що контракти, які підписували вивезені дівчата, не мають ніякої вартости. Дівчата лишались на чужому терені без засобів до життя, здані на ласку і неласку торговців. Поліція впала на їх сліди через те, що торговці, пропонуючи кільком учасницям останнього конкурсу краси в Ніцеї, застерігалися дуже рішучо, щоби дівчата не згадували про це своїм батькам.

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ
Д-р Ст. Дмоховський
ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 35.
Лябораторія рент.-технічна
год. принять 9—12, 3—6.

— **Бразилія нищить каву.** Бразилійський кавовий уряд оголосив, що в першій половині ц. р. призначено на спалення в Бразилії 51,247.198 мішків кави. Нищення надмірного врожаю кави має управильнити подажу й запевнити плянтаторам відповідні ціни на світових ринках.

— **Збіжжа гине на полях.** В північному Казакстані змарнувався майже ввесь цьогорічний збір збіжжа, що гине на полях. В кількох совхозах пропало таким чином понад 100.000 сотнарів збіжжа. В совховах нема зовсім коней та потрібної кількости вантажних самоходів, щоб ними звести збіжжа. Ось до чого довела політика московського уряду.

— **400.000 рублів на пиятику.** У відпочинковому домі для працівників у Ташкенті урядовці міської ради зі секретарем Васілєвом уладжували постійно пиятику, на що видали коло 400.000 рублів, що їх здефраудували. У звязку з тим перевели масові арештування між місцевими урядовцями та управителями колхозних господарств.

— **Нещасний батько не прийняв мільонової спадщини.** До старця Джіліо в Римі надійшла вістка, що перед кількома тижнями помер у полудневій Америці його син і залишив йому величезне майно. На велике здивування влади Джіліо відповів, що не приймає спадщини і воліє до кінця свого життя жити з ласкавого хліба. Нещасний старець висловив, що єдиний син був його прокляттям. Перед 30-ти роками Джіліо мав велике майно і крамницю. Одначе легкодушне і розтратне життя його 20-літнього сина довело батька до повної руїни. Батько мусів продати крамницю і все майно, щоби заплатити довги за сина. Одначе саме тоді, коли батько опинився у крайній нужді, син вимігрував з Італії і зовсім не журився, з чого його батько буде жити. 30 років батько не знав, де перебуває син. Тепер обурення батька було таке велике, що він рішив не прийняти ніодного ліра навіть по смерти свого сина.

Український склад лікарських інструментів, ветеринарійного приладдя,
перевязок, бандажів черевних і пропуклинових і артикулів для плекання хорих
Олександер МАЦЯК **ЛЬВІВ, ВАЛОВА 27.**
доставець укр. шпиталю Тел. 116-60 (П. К. О. 505.778, Пром-Банк рах. біж. 85). 1—25

— **Нечуваний хаос у звіринці.** Совітська преса б'є у дзвін на тривогу у звязку з нечуваними непорядками у московськім звіринці, що має багато ріжних родів звірів. Некормлені звірята гинуть з голоду, багато дорогих звірят продають приватним людям, які відпродують їх за кордон. Вкінці багато звірят служба зобила на мясо і зїла його. Таким чином пропав рідкий тибетанський медвідь.

— **Французькі робітники розчаровані совітським ладом.** На днях верталося з СССР. 130 французів, здебільша робітників, які протягом двох тижнів оглянули Київ, Харків, Крим, Ленінград і Москву. Прогулька переїхала через Здолбунів, Рівне і Варшаву до Парижа. Робітники, заявили, що вертаються з СССР. сильно розчаровані. Хоч большевики намагалися показувати їм нові будинки фабрик, шкіл і робітничих помешкань, всежтаки підчас індивідуальних прогульок переконалися, що у великих містах панує голод по вулицях обдерті і босі бездомні діти.

— **120 мов в Европі.** Статистичні дані стверджують, що в Европі її мешканці говорять 120 мовами. І так німецької мови вживає 80 міліонів осіб, російської мови 70 міліонів, італійської — 47 міліонів, французької — 43 міл. і т. д.

ЛІКАР СТОМАТОЛЬОГ
Кароль, Ґустав Штапп
б. лікар клініки у Відні
ординує в недугах зубів і ясен устної.
Робітня Рентгенольогічна дентистично-технічна.
Львів, вул. Академічна 26. Тел. 211-21.

З кіна.

Кіно „Апольо": „Володар"

Фільми з Яннінгсом не бачили у Львові давно. „Володар" це перерібка з відомої пєси Ґергарта Ґавптмана „Перед сходом сонця". Сценарій написала відома авторка сценаріїв Теа Ґарбу що колись дебютувала „Метрополісом". Маємо тут чисто психольогічну драму: родина великого організатора фабричного промислу бунтується вся проти нього, коли він у 60 р. життя хоче вдруге оженитись із своєю молодою секретаркою, бідною дівчиною, повірницею його планів, що рабськи до нього привязаною. Факт, що він купує собі яхту, на якому вибирається в подорож із нею і що дарує їй дорогоцінний родинний перстень — колись власність його жінки та мами, стає підставою для судової скарги, яку складають його сини, доньки та зять, щоб установити над ним курателю як над ненормальним маргнотратником. Яннінгс має нагоду в цій ролі показати свою силу, головно у сценах вибуху та стриманої рішучости. Його партнерка, що нагадує зверхнім виглядом Елисавету Бергнер, не залишає відповідного враження, яке переконувало би глядача, чому „володар" 20.000 робітників та урядовців вибрав собі саме таку товаришку життя. Драма має кілька брутальних сцен, що грають на нервах.

Кіно „Стилеве": „Право молодости" та ревія.

У фільмі зображене суперництво батька зі сином за кохання до молодої жінки. Дія складена зручно та цікаво, зрештою про цю фільму була вже мова давніше, коли вона йшла вперше у Львові.

На сцені ставлять у цьому кінотеатрі нову ревіову програму під проводом Реф Рена. Участь беруть: К. Островський із своєю балетною групою, який недавно вернувся з Румунії. Ґося Негро, відома варшавська пісенькарка та танечниця та інші, відомі вже з попередніх програм, актори. Бачили ми тут кілька номерів, які можуть направду захопити. Ґося Негро дуже зручно та приємно інтерпретує сентиментні пісеньки новочасного репертуару. К. Островський вивів дуже добру танкову інсценізацію з єгипетського життя при співучасти М. Превговського, знаного радіового тенора, що крім цього виступив у сольовій точці. Дуже дотепно випала пародія російського хору п. з. „Хор княжни Саверіної", яку актори мусіли на домагання публики повторити. Цілість програми дуже вдатна, головно завдяки новому репертуарові та добрій грі акторів. (ет.)

Дописи.

ТУРКА н. СТР.

Розбудова українського купецтва. Останніми часами повстали в Турці дві споживчі крамниці О. Меглика і Т. Гомон, шкіряний базар З. Яворського і книгарня видавництва „Дешева Книжка"; також Окружний Союз Кооператив у Самборі відчинив свою складницю в Турці, яка є надбудовою сільських кооператив Гуцульщини. Українські приватні купці, яких нараховують у повіті 68 осіб, підписали вже і внесли до староства статути для основання гуртка „Союзу Українських Купців" у Турці. Щоби спопулярнизувати гасло „Свій до свого", плянована є на день 10. X. ц. р. нарада, яка певно причиниться до скріплення нашого приватного й кооперативного купецтва.

Нарада українських інтелігентів. Дня 28. серпня т. р. відбулася нарада української інтелігенції Турщинни, на якій було присутних 45 осіб, у тому 9 священиків, 10 студентів та ін. Метою наради було засудити ролю української інтелігенції в громадянському житті повіту та обговорити способи, як сконсолідувати інтелігенцію для оборони перед сучасним лихолітям. Цю ціль нарада, якою керувала президія, вложена з д-ра М. Кондрата з Турки, о. М. Конюшка з Розлуча і Н. Шийки з Яблінки Вижної, вповні осягнула, чого виявним доказом є факт одноголосно прийнятої постанови, щоб цього роду наради влаштувати що 3 місяці. Що дискусія після рефератів д-ра Д. Марцева і Б. Соболя була вельми оживлена та зачіпала всі болячки українського життя Бойківської Землі, це теж заслуга ініціятивного комітету, якому кореспондент „Нової Зорі" в числі з 29. VIII. (ч. 65.) зовсім неслушно закидає непорадність. Загалом стаття цього часопису про хід наради в колючками з бік президій, референтів і дискутентів та з заввагами про хаотичність і недоцільність наради, стаття, яка не прецизує позитивно програми діяльности і висказується з дивним упередженням до проводу, до світської інтелігенції, ба, навіть до частини духовенства — значить: до всіх і вся — є несмачною спробою поширити недовіря української турчанської інтелігенції. Та нема сумніву, що така спроба не вдасться і ніяк не здержить національної праці зорганізованого українського громадянства!

Учасник.

✝ Посмертні згадки.

О. Олексій Пясецький, офіціял Митрополичої Консисторії, помер 15. ц. м. над раном на 66. році життя. Перенесення тлінних останків з дому жалоби при пл. Юра ч. 5 до Преображенської церкви при вул. Краківській відбудеться в четвер 16. вересня в год. 6. веч., а з церкви на Янівський цвинтар в пятницю 17. вересня в год. 11. передполудням після похоронного богослужения.

Олімпія з Курівців Лучаківська, вдова по ем. професорі гімназії, померла 13. ц. м. в Перемишлі в 73 році життя. В. Й П.!

Нові книжки і журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСТНИК, Львів, 1. серпня 1937. Р. XV. Ч. 4. Зміст: Ю. Липа: Лічничі ростини в давній і сучасній українській медицині. — М. Качалуба: Гонадотропні гормони. — Н. Сінгалевич-Мазепа: Гонококовий фільтрат як антиген при реакції преципітації. — Н. Воронич: Виразка-повязунка в сільській практиці. — Я. Маляс: Поранення волінного суглобу та їх лікування. — Хроніка сходин У. Л. Т. — З медичної преси. — Новинки.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ, ілюстрований журнал історії та побуту. Львів, вересень 1937. Р. IX. Ч. 9. Зміст: О. Думін: Пора працювати зорганізовано. — П. Мигович: При VII-ій Бригаді УГА. — Святослав Шрамченко: Рідкий Ювилей. — Михайло Середа: Українська жінка у визвольних змаганнях. — Вартоломей Євтимович: До „Споминів розвідчого старшини 1919 до 1923 рр. на Великій Україні". — І. С.: 1918 і 1919 рік у селі Пристань пов. Жовква. — Ф. Ш.: З пробоєвою сотнею УСС. під Львовом. — О. Думін: Українська військова і воєнна література. — З листів до Редакції. — І. Ш. Бібліографія. — Від Адміністрації.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ, місячник. Відень, липень-серпень 1937. Р. XIII. Ч. 7.8. Зміст: М. Слобода: Українські державні грошові ноти. — М. Секретар: Пошта на Західній Україні. — А. Штоман: Рублеві марки царської Росії. — Нові марки. — Дрібні вісти. — Критика і бібліографія. — Переписка Редакції. — Пресовий Фонд „У. Ф.". — Дарові премії.

✝
о. Алексій Пясецький
Схоластик Капітули, Домовий Пралат Його Святости Папи Пія XI., Офіціял і Председник Митрополичого церковного Суду, Радник і Референт Митрополичої Консисторії, Председник Інституту вдів і сиріт по священниках Архієпархії, провінціальний іспитувателъ, заст. председника Надз. Ради „Дністер", Предс. Надз. Ради кооп. „Достава, Предс. Надз. Ради „Краєвого Т-ва Кредитового", член багатьох українських установ і пр.
помер після приняття Найсв. Тайн дня 15. вересня 1937 у 66 р. життя.
Вынос тіла відбудеться 16. ц. м. в год. 18 з дому жалоби при площі св. Юра ч. 5 до Преображенської церкви.
Дня 17. ц. м. в год. 8. відбудеться єрейський похорон, в год. 9-ій Архієрейська Служба Божа, в год. 11-ій спровадження тлінних останків на Янівський цвинтар.
На ці сумні обряди запрошують
Діти, Внук і Рідня.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, економічно-суспільний місячник, Львів, вересень 1937. Р. X. Ч. 9. — Зміст: На окраїнах днів. — В. Тотомянц: Шарль Фур'є, в столітя смерти. — Б. Мартос: Доба гарантизму. — В. Іванис: Нафтове господарство на Сході Европи за влади СРСР. — З книжки комуніста про СРСР. — І. Ольховий: Організаційні справи української кредитової кооперації. — Кооперація в ЧСР. в 1936 р. — Французька споживча кооперація. — Міжнародній кооперацій (С. Вородаєвський). — Всячина. — Додаток: Володимир Січинський: Нариси з історії української промисловости.

СОКІЛЬСЬКІ ВІСТИ, орган Українського Сокільства. Львів, вересень 1937. Р. X. Ч. 9. Зміст: Брем. (С. IV): Більше пошани для сокільського гимну. — Як пізнати праздних соколів. — Суперництво 1937 р. — О. Вальчик: Що це Сокільський Здвиг? — О. Вальчик: Знакування хоругвою на сокільських виступах. — Б. В. Уєброзоймося в сокільське знання. — Грубий: Проба. — Галич.Крилос. — Зі сокільського життя. — Сторінка учасника. — З краю і світу. — С. Гайдучок: Пів століття сокільських видань.

СВІТ ДИТИНИ. Львів, серпень-вересень 1937. Р. XVIII. Ч. 8-9.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО, ілюстрований журнал української молоді. Львів, вересень 1937. Р. V. Ч. 9.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД. Львів, серпень 1937. Р. I. Ч. 2.

ВІДРОДЖЕННЯ, ілюстрований журнал українського протиалькогольного й протинікотинного руху. Львів, вересень 1937. Р. X. Ч. 9.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:
Як чоловік зійшов на пана.
З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.
Веселе оповідання про молодощі, що зводить із собою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „партію", чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.
Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

Театри.

Великий Театр:

Четвер, 16. IX. год. 8. веч. „Король водоцюг".
Пятниця 17.IX. год. 8 веч. „Король водоцюг".
Субота 18. IX. год. 8. веч. „Король водоцюг".

Театр Різнородностей:

Четвер 16. IX. год. 8. веч. „Фройда теорія снів".
Пятниця 17. IX. год. 8. веч. „Фройда теорія снів".
Субота 18. IX. год. 8. веч. премієра: „Де чорт не може".

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:

ОТИНІЯ:
16. IX. Шалапут.
17. IX. Орлеяя.
З Отинії їде театр до Станиславова і Галича

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖУРАВНО.
16. IX. Жайворонок.
17. IX. Ніч під Івана Купала.
18. IX. Гимн нужди.

СТРИЙ:
19. IX. Хмара.
20. IX. Маруся Богуславка.
21. IX. Ніч під Івана Купала.

Вистави відбудуться в Німецькім Домі, бо в салі Нар. Дому грає кіно.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ки „Саламандра„

Український Молодий Театр „Загра-ва".

НАДВІРНА:
16. IX. Трафіка пані генералової.
17. IX. Лицарі ночі.
18. IX. Муравлі.
БИТКІВ:
19. IX. Трафіка пані генералової.

КІНА.

АПОЛЬО: „Володар".
АТЛЯНТИК: „Тайна жовтого міста".
ВАНДА: „Антін Адверс", „Вісві і доляри".
ГРАЖИНА: „Ординат Міхоровський", „Провалена".
ЄВРОПА: „Одна поверх вище".
КАСІНО: „Кінець пані Чені".
КОПЕРНИК: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНО!
„Charmes" — матов. РЕФОРМИ 3·55
„Milanes" — тривалі „ 1·85
„ДІМ ВОЛІЧКИ
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

МЕТРО: „Геройська бригада". „Весе-ле шалення".
МІРАЖ: „Пенні".
МУЗА: „Відень-Лондон".
ПАНО: „Королева джунглів".
ПАЛЛАС: „Трафальгар".
РІАЛЬТО: „Матура".
РАЙ: „Тато женеться".
СВІТ: „Клопоти спортовця" і рев.
СТИЛЕВЕ: „Право молодости" і ревія Рефрена.
ТОН: „Шаржа легкої бригади".
УТІХА: „Орел летить до Китаю", ревія „Торги життя".
ХІМЕРА: „16-літка" в Ліль Даговер.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Китай".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 16. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 14.15, 15.00 Розр. музика, 19.15 Камер. концерт; БІЛГОРОД 21.30 Пісні й арії, 22.20 Розр. музика; БУДАПЕШТ 12.05 Сальон музика, 17.30 Сніо, 18.30, 19.00 Два форт., 19.25 Циг. музика; ВІДЕНЬ 17.30 Австр. тумачна форт. музика, 19.25, 20.00 Австр. мельодії і пісні, 21.00 Алегро із мото сернегуо, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 16.00 Музика, 18.00 Вражіння з подорожі по Марокю, 18.20 Солісти, спів, форт., 19.00 Розр. музика; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.40 Музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Таїс" оп. Масенета. МІНХЕН 10.00 Нар. пісні, 16.00 Солісти, 17.00, 18.00 Оркестра, солісти; ПРАГА 18.05 Пісні й танки, концерт солістів, 21.25 Форт. квінтет а-дур Шуберта; РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяв. 19.03, 19.30, 19.45 Сніо, 20.30, 21.00 Камер. музика, 21.45, 22.00 „Ля фабль де Перет" оп. Гранжана; РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія 22.15 Сирінга.

Пятниця, 17. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 19.00 Вечірній гомін, 20.10, 21.00 Концерт орк., форт.; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Хор, пісні. БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 13.00 Циг. музика, 17.00 Танк. музика, 18.30 Скрипка, 19.30 Сальон. музика, 21.00, 22.00 Концерт оп. орк., ВІДЕНЬ 15.15, 17.00 Для дітей, 17.25 Форт. тріо. 19.30 Музика та пісні різних народів, гутірка з муз. ілюстр., 20.05, 21.00 „Ганс Гункбайн" ком. Блюменталя; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Форт., 19.00 Розр. музика, 20.10 Веселий вечір, 22.30 Концерт; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.53 Розр. музика, 21.00 Симф. джез, 22.00 Орк., 17.00, 18.00 Вок.-муз. концерт, 19.00, 20.00 „Німецький романтизм", концерт орк., хору, солістів, сопр., тенор: ПРАГА 14.00 Нім. авд.: дітні пісні, 20.30, 21.00 Симф. концерт: РАДІО ПАРІ 19.15 Форт., 19.45 Спів, 20.15 Дивьог, 20.30 Словно-муз. авд., 21.00, 22.00 Франція у пісні, розр. програма: РИМ 17.15 Камер. музика, 21.00, 22.00 „Контрольор спальних вагонів" оперетка Альгіяніні.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 16. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.28 Музика в гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика в гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Дзвні класики, муз. порадок для гімназій. 11.40 Музика в гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Домашня птиця у селянському господарстві, гутірка в українській мові вит. дир. Орест Радловський, 12.35 Популярна музика з гр. пл., 14.30 Спортовий порадник, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Хоральний концерт з гр. пл., 15.35 Львівські бжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 На сідельці мотоциклом, гутірка для старших дітей, 16.15 Твори на два форт., 16.45 „Слініі, що бачить" репортаж із Лісок, 17.00 Весела пісенька — розр. концерт: орк., хор реневер. сів. 17.50 Спортовий порадник, 18.00 із лірою почерез Татри, фейл. Генр. Збежховського, 18.10 Ол. Бородія, гр. пл., 18.30 Листи та програми, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Каспро Карлінський" драма Вол. Сирокомлі, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вістки, 20.00 „Рік 1885". Найновіші танки, грані в Театрі Різнородностей у Варшаві на балях, маскарадах і городах мінер. вод. 20.45 Вечірній денник. 22.55 Хліборобські вістки, 21.05. „Рік 1937". Найновіші танки, грані в ревіях, фільмах і дансінгах, 21.45 Оповідання Ел. Ожешкової. 22.00 Сим. рецталь Л. Лешіцької, у супр. форт., 22.30 Ол. Танесман: Сюїта — Дівертісман, гр. пл., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат. 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Радіокутик.

РАДІО В РЯТУНКОВІЙ СЛУЖБІ.

В розшуках совітського летуна Левченківського велику ролю сповнює радіо.

Совітська експедиція заінсталювала на північному бігуні спеціяльну радіостанцію. Звідники діяльности радіо, яке встановлено приблизно місце примусового осіду літака Левченківського. Численно розсіяні в полярних околицях совітські радіостації навязали між собою живий контакт.

6 паділ, що Левченківський буде врятований, бо його літак засоблений у достаточну кількість спожівчих продуктів, а крім того члени експедиції Левченківського мають з собою ловецьку зброю. Таким чином зможуть вони продержатись довший час заки прийде поміч.

ВЕЛИКИЙ ЛІТНІЙ КОНКУРС ПОЛЬСЬКОГО РАДІЯ.

Великий літній конкурс Польського Радія, призначений для тих абонентів, котрі за літні місяці слухали радіові авдиції, перейшов усякі сподівання. По кожній конкурсовій авдиції, в часі котрих співали найбільш популярні артисти, приходили до Польського Радія тисячі відповідей. У своїх відповідях радіослухачі встановляли чергу популярности співаків на підставі своєї одінки. Це само давало право здобути одну з тисячі загород, на першому місці авто.

Досі надійшло вверх 100.000 листів у цій справі. По всій імовірности найближчі дні принесуть нові оголошення. Загальне число конкурсантів перейде мабуть 150.000. Є це найбільш популярний радіовий конкурс, зорганізований в Европі.

БІРЖА.

Львів, дня 15 вересня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·30, 89·48. Доляри американські 5.29·50, 5.27·00. доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени голл. 292·52—290·80, Франки фр. 19·13—18·78. Франки швайцарські 122·05—121·25. Фунти англ. 26·32—26·16. Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·90—17·10. Кор. дан. 117·44—116·60 Кор. норв. 132·28—131·10, Корони шв. 135·73—134·75, Ліри італ. 23·80—23·10, Марки фінлянд. 11·63—11·20, Марки нім. 132·00 — 120·00, Шилінги австр. 95·50—96·50, Гель Анія 26·32—25·90, Марки нім. срібні 136·00 — 130·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 54·83, 55·60, 3 пів пов. 1 ем. ненот. 2 ем. 88·25, серія 83·00, 5 залізн. 58·00, 4 прем. дол. 38·50, 4 консол. 57·75, 57·50, 57·25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 105·25 Цукор 34·00, Вугель 25·30, 24·50, Ліліпол 23·50, Моджейо 9·50, Островець 25·50, Габербуш 42·00, 43·50.

Львів, 14. вересня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг., льоко вагон стація заладування.

Пшениця одн.	26·75—27·75
Пшениця зб.	26·25—27·25
Жито зб.	20·75—21·75
Ячмінь паш.	17·00—17·50
Ячмінь 640	17·50—18·00
Ячмінь 680	18·00—18·50
Овес легко задош.	17·50—18·00
„ незадош.	19·00—20·00
Кукурудза жовта	24·00—24·50
Кукурудза червона	25·50—26·00
Рушак	36·00—36·50
Вика темна нового збору	16·00—17·00
Вика сіра	15·00—16·00
Насінина льону	43·00—44·00
Гречка	15·00—16·00
Конопляне сім'я	32·00—33·00
Соняшникове сім'я	34·50—35·00
Просо	15·00—16·00
Фасоля Корона руч виб з міш.	49·00—50·00
„ Гізен „ „ „	38·00—40·00
„ Цімальціяна „ „	29·00—30·00
„ Цукрівка „ „	26·00—27·00
„ Краса рафована	22·00—23·00
„ Біла (анрооенерраф)	22·00—23·00

Пшениця подешевіла на 25 сотиків. Тенденція слаба.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 15 вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·93 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·00 зол.
молоко	16—17 сот
яйця	4—4·10 зол

Тенденція слаба на масло і молоко, на яйця впермана

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ВДОВИЦЮ — русинку, інтелігентну, симпатичну, до 50 літ, матеріально незалежну бажає пізнати бездіт. вдовець під „Емерит 200" рестанте гол. пошта, Львів. 1663 1—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

КООПЕРАТОР, вправний книговод-бухгалтер з довголітньою працею в кооперативах різного роду і кооперативних осередках, шукає в кооперативній установі праці книговода, люстратора, магазинера тощо. Зголошення слати до д-ра Гердецького, адвоката в Косові к. Коломиї. 1—4

КУПНО - ПРОДАЖА

ФОРТЕПІЯН першорядний 7¼, продам за догідних умовинах. Райковський, Фрідріхів ч. 10. 1663 1—2

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

ПОСТЕ РЕСТАНТЕ Станиславів „М. Г." Лист спізнений, відібрати зголоситися „Доля". 1661 1—1

ОПОВІСТКИ.

Заходом Кружка „Рідної Школи" в Зборові і за дозволом адміністраційної влади переведено в дні 19. серпня п. р. публичну збірку по вулицях міста Зборова. Зібрано 28 зол., які призначено на ремонт будинку 7-кл. приватної школи „Р. Ш." в Зборові. — Старшина Кружка „Рідної Школи" в Зборові.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. шкірних і венеричних недуг та косметики

Д-р Генрик Розмарін

Львів, **тепер Коперника 19**

вернув. 3—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

„СИНЯЯ ПТИЦА". Потребуємо піяніс. та-гармоніста, скрипака, співака-тенора. Równa Wol., Uladaka 7. 1650 2

РІЖНІ

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменит. гарантовані — дешево продам, міняю **Ганак, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 19-29

НА ОСІННІЙ І ЗИМОВИЙ СЕЗОН найкращі новини дитячої, жіночої і мужеської галантерії купите найдешевше в магаз. „Базар" у Львові, Руська 3. 3-3

НАЙДЕШЕВШЕ ковдри власного виробу **Романова,** Городницьких 4. — біля Ринку. 1465

БРИТВИ

найліпші, гарантовані. світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

КІР

Львів, Уйського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

НОВООТВОРЕНА
Кафлярська робітня
ІВАНА ОЛЕКСИНА
при вул. На Байки ч. 7.
Колишнього працівника і управителя знатніших львівських фірм, виконує ставлення печей і кухонь новіх; перерібку старих та ощадностеві печі.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 10—10 1428

ВУГОЛЬ — КОКС — ДЕРЕВО

в найдобірніших якостях доставляє

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

Львів, Ринок ч. 36.

Тел. бюра 103-27, тел. складу 269-68.

Інформації: Бюро — Ринок 36, та склади: Ринок 36, Личаківська 115, пл. Більчевського 3 і Соколова 14

Точна вага. — Солідна обслуга.

Ширіть наш часопис

Ва редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Ділo". З друкарні Вид. Спілки „Ділo", Львів, Ринок 10.

П ятниця 17. вересня 1937. Ч. 205

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Зелене і червоне.

(Передова стаття).

В чию користь?

Угода в Ніон та експльозія в Парижі.

Ґанґстери у Львові.

Поліційний старшина згинув підчас облави на Волині.

Схопили сина Сталіна

Валєнсія збомбардована.

Китайський фронт перерваний на півночі.

Курди капітулюють.

Після цікавого метчу.

(Фейлєтон Гал. Чіпки.)

Чи „Їй“ вільно бути старшою від „нього“.

Славні люди у кривому дзеркалі.

Ч. 205 (14.748). Львів, пятниця 17. вересня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.050.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартальне . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Астурія — незалежною анархістичною республикою.

КРОВАВИЙ ТЕРОР У ХІХОНІ.

Владу в Хіхоні, осередку червоних на півночі, обняв Тома Балярміно. Він проголосив Астурію незалежною дєржавою, зірвав звязки з Валєнсією та зорганізував директорію з членів „іберійської анархістичної федерації". Нова директорія видала кілька декретів, якими наказує арештувати штаб північної червоної армії та совітських військових спеціялістів і розстріляти всіх професійних старшин.

Як подає „Матен" з Андеї, диктатор Хіхону казав перевезти на старий корабель усіх політичних вязнів, між якими є чимало жінок, старців і дітей. Цей корабель негайно затоплять, якби національні війська збомбардували Хіхон.

ПЕРЕМОГА НАЦІОНАЛЬНИХ ВІЙСЬК В АСТУРІЇ.

Авас подає, що цілий вчорашній день національні війська йшли вперед, наступаючи на гору Коллерос. Національне командування повело криловий наступ. Нац. частини стрінулися на перших узгірях зі сильним опором і навіть з протинаступами червоних, які відбила національна артилерія; червоні втікли в неладі. З огляду на те, що червоні не мають гірської артилерії, втрати національних військ невеликі: вчора втратили вони 58-ох убитих.

Валєнсійське міністерство оборони признає, що на східньому відтинку астурійського фронту червоні подалися перед завзятими наступами національних військ і покинули становища коло Елькаберо.

—o—

Валєнсія збомбардована.

5 національних літаків, які вилетіли з бази на Мальорці, бомбардували вчора пристань Валєнсії та околицю. Вони скинули коло 10 бомб, які заподіяли великі втрати в людях і в майні; кількість жертв покищо невідома.

Крім того національне летунство було дуже активне на всіх фронтах; між іншим збомбардувало воно Хіхон.

ВАЛЄНСІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ЯВНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ПОМОЧІ.

Голова валєнсійського уряду Лярго Кавалєро заявив у інтервю представникові „Матена", що він приїхав до Парижа, щоби вплинути на справу неінтервенції та дістати явну збройну поміч для червоної Еспанії.

—o—

Китайський фронт перерваний на півночі.

Авас подає з Пекіну, що на тамошньому фронті йде завзятий бій; японці в кількох місцях перервали китайський фронт.

З китайських джерел заперечують вістку, що японці заняли Куан.

КИТАЙЦІ ВІДІБРАЛИ ЛЬОШІЄН.

Авас подає, що китайські війська завзятим наступом відібрали нині рано місцевість Льошієн під Шангаєм.

ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ.

Японські літаки бомбардували вчора двічі столицю провінції Шансі, Тайюан. Рано 15 літаків скинуло бомби, від яких поважно потерпіло населення; матеріяльні шкоди невеликі. Другий налет японських літаків, вечором, уневажнила сильна пальба протилетунської артилерії. Також від Кантону китайська артилерія прогнала японські ескадри.

ХОЛЄРА В ШАНГАЮ.

Влада міжнароднього концесії в Шангаю повідомляє, що до цього часу занотовано лише 50 випадків смерти на холєру на 650-ох хорих. Хорують здебільша китайці; чужинців хворувало лише 51, з них 5-ох померло: 4-ох москалів і один чех. Сподіються, що як прийде холод, епідемія ослабне.

ПОСТОРОННІ ДЕРЖАВИ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗАБЕЗПЕКИ ДЛЯ СВОЇХ КОРАБЛІВ.

Коменданти фльот американської, британської, французької, італійської та голяндської, які стоять у пристані Шангаю, зажадали від японського начального коменданта і посадника Шангаю, щоб обі воюючі сторони перестали стріляти понад чужими кораблями, які стоять на якорі у Шангаю. Від тої перестрілки потерпіло чимало громадян держав, до яких належать ці кораблі — як на чердаках кораблів, так і на терені концесій.

Совітська воєнна маринарка безборонна навіть супроти бурі.

Буря перешкодили осінним маневрам совітської воєнної фльоти на Балтійському Морі. Чимало кораблів потерпіло шкоди, м. ін. одно підводне судно прийшлося відчалювати до Кронштаду. Буря розігнала фльоту на всі сторони, кораблі мусіли ховатися на фінські й естонські територіяльні води.

Ці маневри виявили, що, не зважаючи на всі зусилля Москви, рівень воєнної фльоти дуже низький. (АТЕ).

„КОНТРРЕВОЛЮЦІЯ" НА НАШИХ СХІДНИХ ОКРАЇНАХ.

В Озівсько-Чорноморському краю відбувся процес проти „контрреволюційної" організації, що вела шкідницьку акцію в машиново-тракторних стаціях. Директора стації та двох інших підсудних засудили на смерть, одного на 8 літ вязниці. Колгоспники на спеціяльних зборах заапробували присуд.

ЧИСТКА У КІРГІЗЬКІЙ СОВІТСЬКІЙ РЕСПУБЛИЦІ.

Як подає „Правда", після ревізії в киргізькій ССР центральний комітет компартії усунув багато партійних і державних достойників тої республики; їх усіх арештовано. Державний апарат республики зовсім розбитий.

НОВА КНИЖКА!
БОГДАН ЛЕПКИЙ
ТРИ ПОРТРЕТИ
Франко — Стефаник — Оркан.
Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.
Можна дістати у всіх українських книгарнях.
*
„Всі три портрети це зразки мистецького літературного малюнку та характерольогії. Їх головна вартість лежить у виведених наскрізь людських прикметах трьох письменників". „Прагер Пресзе".

Зелене і червоне.

Львів, 16. вересня 137.

На днях помер у Львові у глибокій старости і майже в забутті один з основників та ідеольогічних керманичів польської людової партії (П. С. Л.) і б. сенатор — Болеслав Вислоух. Народнім трибуном у роді пок. Гната Дашинського, що вогненним словом умів потягнути за собою маси, не був Вислоух ніколи і взагалі на трибуні виступав дуже рідко. Був політичним учителем-педагогом польських селянських мас як редактор „Пшияцеля Люду", біля якого гуртувалися перші кадри польських селян, над якими дещо пізніше обняв команду людовий трибун демагог Ян Сталінський, учень найбільше меткого мазурського демагога екс-єзуїта ксьондза Станіслава Стояловського. З цієї школи й вийшли перші мазурські посли провідники у хлопській сукмані: Якуб Бойко, брати Поточки, Кремпа і щойно ген пізніше теперішній мазурський божок Вінценти Вітос.

Польське Стронництво Людове у своїх починах, ведучи боротьбу зі всемогучою тоді в Галичині шляхотською мафією та її союзником римо-кат. клиром, з природи річи не могло ставитися вороже до українського руху і наших змагань у Галичині; зрештою наша практична політика і соціяльна програма була дуже зближена до програми людовців. І ще одно. Між першими, так сказати, практичними іструкторами наростаючої польської хлопської сили були і деякі українці, що перші в краю розпочали політичну працю серед мас і мали вже деякий досвід. І на терені галицького сойму наші посли, численніші від людовців та з без порівнання більшою політичною рутиною, були теж у неодному вчителями — особливо посол д-р Евген Олесницький — своїх товаришів з П. С. Л.

Часи змінилися. З поліційно проскрибованої колись і безпощадно клиром поборюваної партії (зокрема тарнівським єпископом Валентою) виросло П. С. Л. на керманича мазурських мас у Західній Галичині під проводом Яна Сталінського вже в довоєнних часах — після уведення в Австрії загального виборчого права до австрійського парляменту, куди вже в 1907. р. дісталася поважніша скількість людовцевих послів. Станули вони зразу поза Польським Колом, як офіціяльною і всемогучою польською репрезентацією у Відні. Та їхній провідник Ян Сталінський, замаєний ріжними обіцянками, здається, і зовсім реального характеру, перевів невдозі своїх однодумців до Польського Кола, що остаточно й було початком кінця його політичної карієри.

За якийсь час в опозиції до Сталінського станув молодий, здібний, дуже амбітний і непереборчивий у засобах боротьби з противником, але з малою — навіть як на хлопського провід-

Навіть при **скромній платні** можна дістати на **догідні рати супергетеродину високої кляси** **ФІЛІПС СУПЕР 4-38**

ника — освітою, Вінценти Вітос, хлоп-бідняк з Вежхославіц біля Тарнова. В партії счинився розлом. Проти „Пшияцеля Люду" повстав „Пяст", якого напрям у мазурському селі остаточно переміг. І з цим вже з самих початків відродженої Польщі виплив на верхи й обняв керму Вінценти Вітос, „хлоп з секерком за пасем", як дехто з польської ендеції згірдно про нього висказувався. Дійшов він і верхів влади як трикратний премієр і самі людовці стали пануючою партією та найбільше рішальною в парляменті і в коаліційних урядах. Остаточно скінчилося так, як сказано у „Веселю" Виспянського: „Мялесь хаме злоти руг, зостал ці сен ено шнур". Прийшло Берестя, процес, засуд і втеча на політичну еміграцію. Занепала і партія, в якій знайшлося багато „іберлайферів" у табор правлячої санації. Зродилася опозиція серед людовців — на думці маю територіяльно тільки Галичину — у всіх злучених після Берестя відділах віджила на тисяч відсотків демагогія. Після коротких періодів флірту почалися і репресії, що знову у свою чергу зродили своєрідне підпілля у мазурському селі. В допомогу людовцям прийшла затяжна криза з нуждою на селі і нові виборчі закони до територіяльної самоуправи і парляменту з внелімінуванням людовців; прийшла ще спроба флірту людовців до маршала Сьміглого Ридза — і відомі події з половини серпня ц. р. з масовим арештуванням людових провідників та енунціяцією премієра ген. Славой-Складковського.

На вершку своєї могучости думав Вітос про зелений інтернаціонал для противаги третьому московському інтернаціоналові. Відбув навіть подорож до Болгарії для відвідин тамошнього селянського премієра Стамбуїйського. До спілки мав станути і хорватський селянський провідник Степан Радіч. Оба останні згинули насильною смертю і розвіялися Вітосові мрії про панування зеленого прапору.

Сьогоднішнє політичне життя серед поляків розбите. Не вдалися спроби з рр. 1928 до 1935, з веденням державного польського судна без участи політичних партій. Восени 1935. р. розв'язано формально Безпартійний Блок співпраці з урядом і його творець полк. Валеріян Славек відійшов у цілковиту політичну тінь. На політичному овиді в Польщі появився новий чудотворець і — як це сталося майже звичаєм у Польщі — теж високий військовий старшина, полк. Адам Коц. Зродилася концепція Обозу Зєдночення Народового (ОЗОН), яку монтують від місяця, на сільському відтинку при допомозі сенатора ген. Галіци. Невідомо ще, які остаточно круги польського громадянства обхопить нова організація, зате з промов ген. Галіци відоме її становище проти нас. По суті не відбігає воно далеко від знаних резолюцій ріжних „Звйонзків" офіцерув резерви" чи концепцій проф. Ромера.

Нема і дальше єдности також по стороні польської опозиції, що її творять три головні польські політичні угрупування — ендеція з прибудівками з права та ПСЛ і ППС зліва. Не вдалися досі заходи комуністів для створення т. зв. людового фронту як і суцільного тактичного обєднання людовців і пепесівців.

Польська опозиційна правиця — ендеція — і польський опозиційний центр — людовці — вже здавна обєднані на протиукраїнському і протижидівському фронті. Ніхто інший, як Вітос був одним з головних авторів кольонізаційного походу на „креси", ніхто знову інший, як мазурські селяни — і то саме передовсім зпід зеленого прапору Вітоса — користали й користають ще й сьогодні з практичного виконання закону про земельну реформу. В копичинецькому повіті є навіть окрема кольонія-громада Вітосувка, названа в його честь.

Величезна більшість польських селян невдоволена з теперішнього режиму. Це, здається, і для уряду не є ніякою таємницею. Невдоволені є і кольоністи на „кресах", що сподівалися великої допомоги для себе від уряду, якої він з фінансових причин дати їм не може. А більшість серед кольоністів у Східній Галичині творять беззастережні прихильники Вітоса. І вони саме несуть високо його зелений прапор та творять підставу розкладового елементу у східногалицькому селі, хоч мають без порівняння далеко менше причин до невдоволення, як їх українські сусіди-автохтони, яких предки і вони самі зрошували своїм потом панські лани, що їх тепер дістали кольоністи. Останні засіли теж і в самоуправних установах, що часто є під їх впливом, бо не допущено там українців. Нема тут сімбіози між українським селянином і кольоністом. Причин цього явища не треба виявнювати. Вони, думаю, зрозумілі для кожного.

Очевидно, кольоністи не мають і політичного впливу на наше селянство, не зважаючи на крайне радикальні гасла соціяльного характеру, які воно чує нераз від кольоністів. З психольогічного боку при загальному національному свідомленні нашого східно-галицького села і не дивно, що з дуже маленькими винятками наше село протиставилося недавньому страйкові людовців і тому він і не вдався від Ярослава на схід. На цьому саме терені не було ніколи теж колишнього провідника мазурських селян Шеліз різнею панів 1846 р., як і не було перших великих жидівських погромів у 1898 р., для здушення яких австрійський уряд увів був нагальні суди, одиноке цього роду явище в Галичині в австрійських часах. І Шеля і жидівські погроми були тільки в Західній Галичині! Там теж тільки були масові пікети-стійки по дорогах, які насильно громили тих, що їхали до міста і розброювали поліцію. Епільог відомий — 42 трупи, маса арештованих і суди. На основі офіціяльного звідомлення ПАТ-а арештованим членам управ П. С. Л. та багатьом іншим діячам людовців закидають напади на станиці поліції, знищення повітового авта, знищення ріжних фірмочок, знищення жидівських крамниць, протидержавну діяльність і недозволену агітацію. Масові арештування були передовсім у ярославському повіті. На терені цілого тернопільського воєвідства арештовано 39 людовців і відлано в руки суду.

Як сказано, влада пристосувала репресії, що у своїх розмірах дуже й дуже ще далекі від відомих нам репресій у Східній Галичині з 1930 р., хоч тоді тут не було нападів на поліційні станиці та розброювання поліції. Остаточно страйкову акцію людовців влада зліквідувала. Зелений прапор ще не затріюмфував, а у Східній Галичині виявилося наглядно при цій нагоді, що людовці окружені українським морем і ніяка масова акція тут їм не вдасться.

Не вдасться, не зважаючи на крайне радикальні гасла і допомогу червоного елементу, який відограв без сумніву свою ролю у стрейковій акції людовців. Людовці селяни радикалізуються дуже помітно при помочі свого скритого червоного союзника і зелена барва їх прапору прибирає щораз більше барву червону.

Які підсумки політичної натури з недавньої акції людовців зробить влада, зокрема на українському відтинку, покаже недалека майбутність.

С. Б.

Ширіть наш часопис!

ДОМІНІКА.

Пацієнт ч. 23.

Недільне сонце мало весняні промені і вони падали на шпитальну салю і навіть найбільше безнадійним вливали краплину надії. На білих лякерованих стінах відбивалося каштанове волосся молодої лікарки, що переходила від ліжка до ліжка, терпеливо та приязно, залишаючи кожному якесь слово ради або потіхи.

Коли вийшла із салі, присіла на лавочці в коридорі і закурила папіроску.

— Чи вже скінчили свій ранішній обхід, панні Дітмар? — спитав її перший асистент, проходячи мимо.

— Ні, трохи відпочиваю перед найнеприємнішою працею — відповіла з усміхом.

— Найнеприємнішою? Це хіба пацієнти першої кляси? Чи я відгадав?

— Це не було важко, пане доценте. Зрештою сама не знаю, чому я люблю їх менше, ніж інших недужих. Поправді то я даю собі з ними легко раду.

— Ви й так досить енергійні. Найкраще буде, коли будете поводитися з ними таксамо як з усіма іншими. Вони-ж ріжняться від бідніших тільки тим, що мають гроші, бо так то не менше нещасливі та безпомічні як усі недужі. Коли приходжу до вашої салі після вас, то бачу, як пацієнти тужать за вами...

— Але-ж, пане доценте — боронилася д-р Ева Дітмар червоніючи — я попросту люблю своїх пацієнтів, ось і все. Мушу ще послухати вашої ради і таксамо поводитися з гістьми з першої кляси... Но, до побачення за обідом, правда?

— Так, так... ми нині їмо разом... так виходить зі служби. Я вже голодний.

У кімнаті ч. 23 пацієнт спав. Це був зовсім новий недужий. Коли лікарка відчинила двері, він прокинувся. На столику біля нього сніданок стояв нетиканий.

— Але-ж це нечуване!

— Що таке? — спитав недужий.

— Ви взагалі нічого не їли. Мені здається, що пацієнтам першої кляси ведеться за добре. Попросту розпещені. Може би завести для них голодівку на один день? — перейшла вже у лагідніший тон, після першої спроби проявити свою енергію.

— Я не маю апетиту, пані доктор. Я живу тільки любовю.

Д-р Ева Дітмар поглянула на молодця трохи здивована і трохи зацікавлена. „Дуже гарний мужчина..." подумала мимохіть і спитала:

— А когож ви так любите, пане... — і тут поглянула на табличку, що висіла вголовах недужого — пане інжинір Ендрсен?

— Кого? От хочби всі молоді, гарні блондинки... головно тоді, коли вони вміють чудово червоніти.

— Коли ви гадаєте, пане інжинір, що такими словами мене зворушите, то дуже помиляєтеся. Ви здається забуваєте, що перед вами стоїть лікар.

— А чи лікарка не може тішитися, коли який молодець, хочби такий як я, ясно — в нормальному стані, починає подивляти її і навіть закохується в ній?

— Ні! хіба, що не було б поза шпиталем! А що вам бракує крім хоро розбурханої уяви? Я мушу вас оглянути.

Вона випитувала, що йому бракує, прислухалася до його серця, обстукувала. Її погляд був дослідчий, уважливий як погляд лікаря, що не пропускає нічкої дрібниці. „Дуже симпатичний, нещасливий молодець!" подумала, а тоді сказала поважно і ділово:

— Ви мусите добре відживлятись, пане інжинір.

— Але я не можу.

— Навіть тоді ви не могли б, якби цим ви мали мені велику приємність?

— Коли так, то я буду дуже старатися, пані доктор.

Увечір, коли лікарка після служби положилася на твердому службовому ліжку у дижурнім кабінеті, вся одягнена, витягнула руку по журнали на столику. Вона лежала із заплющеними очима і думала про пацієнта з кімнати 23 інжиніра Валентина Ендрсена.

„Якби я тільки могла зробити його здоровим, зовсім здоровим... Але він здається ніколи не видужає з таким серцем... Поправа можлива і це може тягнутися довгі роки... але чи він може стати зовсім здоровий? Такий симпатичний і приємний хлопець!"

І почала думати над роками своїх студій, як вона день за днем, ніч за ніччю силіла над книжками, щоб усе знати, щоб усім допомогти... Вона думала про недужих, про свою власну молодість, якої вона не мала і з якої залишилась їй тільки та приємність, яку має лікар коли нещасливій людині може допомогти.

Вона мала довкола себе — мужчин-товаришів, що звертали на неї увагу, навіть пропонували їй своє серце, але вони всі були такі здорові, такі життєрадісні, що для них треба було мати багато часу, щоб підтримувати знайомість. Але ввесь її час належав недужим. „А той недужий інжинір — її думки знову звертали до того самого кола — міг би мене вже більше цікавити. Чи тому, що він пацієнт? Ні, тому, що я хотілаб дарувати йому життя... трошечки поправити його здоровля... Та чи цього самого я не бажаю собі з усіма іншими пацієнтами? Ні, тут трохи інакше... я хотілаб його мати здоровим — для себе...

Православна Волинь

осуджує москвофільську політику прав. єпископату.

10. вересня в день св. Йова, в Почаєві відбувся відпуст, на який прибуло до 30.000 прочан зі всіх кінців православної Волині, Полісся і Холмщини. Після Служби Божої відбулося на площі середмістя з дозволу волинського воєводи народне зібрання, на якому посли Скрипник, Тимошенко і сен. Маслов виголосили перед кількатисячною юрбою реферат про сучасне положення Православної Церкви в Польщі. Після того одноголосно прийнято резолюції, де в різкій формі осуджено політику митрополита Дениса і православного єпископату в Польщі, поставлено домагання негайно скликати церковний Собор для упорядкування справ Православної Церкви і візвано церковну владу не робити перешкод до відмосковлення Православної Церкви на українських землях. Прийняття цієї резолюції зустрінуто гучними оплесками і ворожими вигуками на адресу митрополита Дениса, котрий мав бути в Почаєві цього дня, але довідавшися про це віче і не чекаючи від нього для себе нічого доброго, відкликав свій приїзд.

—o—

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Перед Святом Поляглих у Раві Руській.

Подаємо до відома, що деканальні уряди в порозумінні з парохіяльним урядом у Раві Руській визначили традиційний День Поляглих на неділю 26. IX. з таким самим порядком, як і в минулих роках. Назначене Свято Поляглих відбудеться 26. 9. ц. р. без огляду на погоду.

Інші часописи прохаємо цей комунікат передрукувати.

Угода у Ніон та експльозія у Парижі.

Париж, 12. вересня 1937. р.

I.

Наради ніонської конференції закінчилися повним успіхом для Франції й Англії і то в одну мить. Браво дипльомати! — пише нині майже однозвучно вся париська преса, а тут можна би додати зовсім спокійно: Браво адмірали, бо коли ця конференція закінчилася так скоро, то це сталося завдяки попередній угоді великобританської і французької адміралиції, а дипльомати тільки підписали вже заздалегідь уложений текст.

СССР не допустили до контролі Середземного Моря. Англійська і французька адміралиція були однозгідні в цій справі. Туреччина, Грецїя і Югославія станули теж лавою проти появи воєнних кораблів Совітщини. Отже Велика Британія і Франція беруть на себе обовязок завести лад на Середз. Морі. Італія і Німеччина, якщо забажають можуть прилучитися до тієї акції, але, без огляду на рішення Риму й Берліна, Англія і Франція заведуть морську воєнну поліцію та охорону торговельних кораблів усіх національностей поза межами національних вод Еспанії.

Майже в тій самій хвилині — це перший рішучий і мабуть не останній спільний виступ Великої Британії та Франції — в год. 10-ій в ночі вилітають у Парижі у воздух два будинки — домівки французького патронату (працедавців великого промислу).

II.

Мимохіть насувається на думку досить недавній спогад: кривава ніч у Кліші прийшла наче у відповідь на блискучий успіх воєнної французької позички. Чиж та сама темна мафія діє і тепер на терені Франції? Французька публична опінія домагається якнайскорішого арештування атентатчиків. Ліва преса вказує на фашистів, як на спричинників того замаху, а слово „провокація" великими буквами займає цілі газетні кольони. Національна преса, навпаки, твердить, що ті бомби є природнім наслідком демагогії „людового фронту".

Наведемо для відзеркалення тих протилежних думок два голоси:

„Ліманіте": Чиж замаховці міжнароднього фашизму не є в додатку і людьми міжнароднього капіталістичного патронату"? І „Ліманіте" приписує всі замахи в Европі провокаційній роботі інтернаціонального фашизму.

Президент „Конфедерації Французького Патронату" п. Жіню відповідає з місця комуністам у „Журнє Індустріель": „Ось вам найклясичніша метода „прямої акції".

Доступ до місця замахів при вулицях Пресбург і Буасіер замкнений у хвилині, як пишемо ці рядки, поліційними кордонами.

Юрій Студинський.

—o—

Міжнародній Протиалькогольний Конгрес

доходить до кінця.

Варшава, 15. вересня.

XXI. Міжнародній Протиалькогольний Конгрес добігає до кінця. Вчора закінчили теж свої наради жінки-абстинентки, взиваючи жіноцтво цілого світу до скріпленої боротьби з алькоголізмом та домагання введення в усіх школах обовязкового навчання алькогольогії.

На Конгресі є одинока українка п. **д-р Носковська,** яка — що при нагоді простуємо — не не репрезентує Українського Лікарського Т-ва, але бере в Конгресі добровільну участь, навязуючи контакти з чужоземними абстинентками.

У середу закінчився теж І. католицький абстинентський конгрес, який радив при участи папського нунція і стягнув представників цілого католицького світу.

Врешті замкнув свої наради також евангелицький протиалькогольний зїзд.

Українська мистецько оформлена вистава і надалі притягає багато чужинців. Закордонні журналісти докладно фотографують усі українські експонати.

Рада „Відродженя" подбала вже про д. гарно видану (дійсно по европейськи!) пропагандивну протиалькогольну літературу у французькій мові, що вичерпуюче інформує про наш абстинентський рух.

Загальну увагу на жалібній чеській виставі звертали сьогодні, присвячені памяті Масарика, числа „Діла" й „Н. Часу", які хтось з українців поклав між квітами перед портретом великого чеха.

Вся українська делегація взяла сьогодні участь у цікавій прогульці до Вілянова.

Як нас інформують, опізнення присилки нашої відродженецької літератури сталось через деякі застереження львівської цензури, що либонь не хотіла пустити відбитки малої карти українсько-етнографічних земель, яка виготовлена строго науково і має на меті лише виказати терен діяльности наших абстинентських товариств. (КТВ.)

—o—

Кімната ч. 23 не належала до д-ра Дітмар. Вона заступала в ній тільки своїх товаришів у неділю. А все-ж і в будень, коли скінчила свою працю залюбки навідувалась до нього. Навіть коли була дуже втомлена, сідала при його ліжку, бо вони мали одне одному завсіди щось сказати. Вони будували плани, що буде, як він зовсім видужає, як вони виберуться на далеку прогульку автом.

Ева вже не оглядала Ендрсена більш як пацієнта. Вона лякалася ствердити поганий стан у нього, і так уже його бліде обличча говорило їй за багато, а уста інколи видовжувалися у таку синю стяжечку, що мала охоту їх поцілувати.

Настала справжня весна і вони обидвоє стали щирими приятелями. Одного вільного вечора лікарка сиділа при інжинірі, коли нараз почула, як він несподівано схопив її руку.

— Ево! — сказав він тихцем — ціле своє життя я мріяв тільки про те, щоб зустрінути таку жінку, як ви, Ево, змилосердіться наді мною і поцілуйте мене!

Щось стиснуло її в горлі і вона не могла йому відповісти. Вона підтримала його голову, нахилившись до нього. По його всьому тілі перейшли судороги. Здавалось їй, що ціла вічність тягнеться, заки вона відтулила уста від його уст.

На подушку глибше впав труп молодця.

*

Лікарка склала сторінки свого рукопису, який відчитала письменникові. Письменник мовчав, зворушений справжньою історією, яку почув. Не було в цій історії нічого видуманого і нічого дилетантського.

Вона перервала мовчанку:

— Бачите, як це все кінчиться, коли лікарка залюбується... Позавчора його поховали. І відвернулася.

Пепескл. а. б

—o—

Всеж таки це найкращий шлях.

— Забезпечити собі завтра, це найважніше і... найважче.

— Чейже заробляєш і тому не маєш причини нарікати, а відложити дещо на чорну годину теж можна.

— Так тобі здається, мій дорогий, але це не так легко. Коли маєш жінку, дітей, видатки зїдають цілу платню. Ге, колиб то так в Америці...

— Ти непоправний оптиміст! Так, начеб в Америці діялися чуда! А може ти думаєш про славного Товнсенда, що виступаючи як кандидат на президента Зединених Держав проти Рузвелта, обіцював усім 50-літнім американцям доживотну ренту по 100 долярів місячно? По проекті д-ра Товнсенда кожний мав мати запевнене майбутне.

— Знаєш, це направду був дуже гарний проект.

— Приманчивий то так, але не реальний, бо щоб його зреалізувати, як доказав проектант, треба булоб сконфіскувати три четвертих доходів великих підприємств і баагтїв.

— Всежтаки мусів зеднати собі багато голосів кандидат, що обіцював таку матеріяльну забезпеку людям у краю, де границя віку є границею зарібків.

— Нічо подібне. Др Товнсенд одержав таке мале число голосів, що сам усунувся з виборів. Він побачив безцільність своєї агітаційної кампанії. Американці практичні: Це було за гарне, щоб могло бути дійсне.

— Гм, так кажеш, а однак ці практичні американці попадають в ентузіязм з приводу найідіотичнішого рекорду й завжди находять час і гроші на того роду пописи. Були конкурси з великою нагородою для того, хто зуміє найдовше висидіти на брилі леду, для рекордиста, що їсть найбільше пайок мяса, вкінці тепер був і такий попис: два аматори перішили себе взаїмно по лиці півтора доби. Переможець одержав 500 долярів нагороди.

— Якщо вже маємо говорити про рекорди, то лишаючи на боці американські дивацтва, щиро признаймо, що в нас є рекорди в іншій ділянці, що більше імпонують і перш усього мають зовсім інше значіння.

— Направду зацікавлюєш мене! Що маєш на думці?

— Інституцію, що з рекордовою точністю розділює щомісяця поміж широкі круги громадян великі суми й приспорює краєві щороку тисячі вдоволених і матеріяльно забезпечених людей. Якщо ти таки ще не додумався, то знай, що маю на думці Клясову Льотерію. Мабуть пригадуєш собі, що наш знайомий інж. К. виграв тому пів року більшу суму на Клясовій Льотерії і заложив фабрику, що знаменито просперує.

— Ах, так, це правда! Добре, що ти мені це пригадав. Зараз куплю в колектурі льос. Остаточно щасливих не сіють, самі родяться.

— Краще скажи: щасливих не сіють, самі щасливий жереб вибирають! Бажаю успіхів!

—o—

Міжпарляментарна Унія в Парижі.

У часі між 30. серпня і 8. вересня ц. р. відбувалися в Парижі наради Міжпарляментарної Унії. Міжпарляментарна Унія — це організація, що обединує всі парляменти світу. Належить до неї і польський парлямент. Українську Парляментарну Репрезентацію заступав на цих нарадах її голова **пос. Василь Мудрий.** Його вибрали на засіданні, яке відбулося 7. вересня у Фонтенеблю, членом субкомісії для справ національних меншин.

По дорозі на світову виставу в Парижі.

(Від спеціяльного кореспондента).

III.

ВІДЕНСЬКІ ТОРГИ.

Мої сподівання були слушні: празькі Торги кращі від львівських, а віденські ще кращі від празьких. Це степенування вражінь найде своє безперечне завершення на Світовій Виставі в Парижі.

Як у Празі, так і у Відні зголошую свій приїзд у пресовому бюрі Торгів. Велика ввічливість, з якою зустрічають у цих бюрах закордонних журналістів, є природним обявом доцінювання реклями. Завдяки цій ввічливости дістаю грубезний катальог безплатно і також потрібні інформації.

Віденські Торги відбуваються у двох місцях: у т. зв. „Ротунді" в Пратері і в „Мессепаляст" у I. окрузі. Оба виставові терени дуже просторі. Щоб перейти їх уважно, треба чимало часу. Два-три дні побути у Відні — мало, дуже мало. Стараюсь бути пильний та оглядаю зранку до вечора, не рахуючися з фізичною спроможністю, а з годинами, в яких Торги працюють.

„Ротунда" представляє квадратовий пасаж в круглим будинком у середині, який має 5 виставових перстенів з ядром — кругленьким павільончиком, що його в цілости заняла фірма „Телефункен". Крім того від сторони західнього порталю стоїть на великій площі велика маса павільонів, від маленьких — самостійних до великих збірних.

Перше, що я розглядав з великою цікавістю — це пластичне представлення гамбурського порту з поодинокими пристанями, кораблями і човнами. Це щось дійсно гарне, величини 15×7 метрів. Подібну пластику, хоч у значно меншому розмірі, зате зі світляними ефектами, дали італійці у своєму відділі. Є це пластика Трієсту і Фіюме. Остання за натисненням відповідного гудзика показує електричним світлом бажаний обект (при гудзику він зазначений).

Зупинятися при цілій тій ріжноманітности експонатів, що їх виставляють на „мессі" працьовиті австрійці означалоб дати величезний, хоч може декому й цікавий реєстр усяких артикулів. Обмежуюсь до більш поверхових вражінь, що їх залишили в мене оглядини цілого виставового багатства, зважаючи, що наші люди, які **ділово** цікавляться якимись артикулами чи шукають за господарськими можливостями, повинні старатися попасти на Торги до Праги і до Відня. Тут вони можуть багато довідатись, навязати взаємини і — навіть найти вартат праці, коли мають якусь готівку. Діло в тому, що багато виставляючих фірм, особливо на віденських Торгах, **шукає звязків із закордоном.** Вони готові віддати **заступництва, продати ліценції для виробництва,** тощо. Це міг я ствердити в багатьох моїх розмовах, при чому зустрічав артикули, на яких можна добре заробляти. Вважаю, що передовсім наш **КРУП** при Технічному Т-ві і **Промбанк** повинні висилати туди рік-річно, чи навіть двічі в рік*) свого представника, який досліджував би ріжні можливости, що їх можна через аналогію мати також на українському ґрунті, який збирав би інформації про представництва, технічні винаходи і машини, тощо. Ці відомости можнаб навіть добре „згрошевити", як теж і заробити на посередництві у навязанні звязків. Навіть у господарських справах повинні ми черпати зразки безпосередньо також із закордону, не відкидаючи очевидно і зразків польських (особливо західної Польщі).

Для прикладу: При одній з виставлених машин Зінгера (багато з них є саме в руху) зупиняюсь. Це спеціяльна машина до мужеських ковнірців. Зпід зручних рук працівниці щораз виходить новий ковнірець (очевидно, був уже скроєний). Питаю: кілько за годину їх викінчить? Відповідає: 90 до 100 шт., рівнодушно

*) Віденські Торги, як і празькі, відбуваються двічі в рік: на весну і восени.

видно, що стійлище в облозі. Збут кольосальний. Багато особливо чужинців, питає за рецептами і дещо дістає друком. Загалом у харчевій „мессі" дістанете все, чого забажаєте, навіть жусень гарячої гуски чи курки, яка смажиться на ваших очах у великій електричній печі. В одному з окремих павільонів зустрічаю виставу австрійського „Імкергеноссеншафт"-у. Мимохіть нагадую наш „Рій" у Львові. **Які великі можливости виробництва дає мід!** Згадана кооперетива виробляє і виставляє масу ріжнородного печива, медових напитків, медових цукорків. Загалом коли ми при кооперації, то кооперативи вросли дуже сильно в австрійський ґрунт. Вистане згадати, що до 4.067 кооператив належить 1 міліон членів. З правдивою приємністю оглядаю опатентовані моделі збіжевих сільосів, складових кооп. домів, установ, на які ми ще досі не спромоглися.

Незовні „Ротунди" — як я вже згадав — є маса окремих павільонів. Між ними найбільші **сільсько-господарські:** два з расовою худобою (багато з кокардами на хвостах або шарфами через черево, як відзначення) й один „Райхбаверибунд"-у, де агроном мав би бодай два дні що студіювати. Там також квітам відано стільки місця (для троянд окрема саля, неймовірно запашна), що хочби ви не знали віденця, то легко відгадаєте його любов до квітів. Незвичайно цікавий теж павільон з австрійськими винаходами. Що за помисли! Годі їх тут згадувати, бо їх дуже багато. Ліценції на виробництво можна дістати. Отож бюро інформаційне має чимало роботи з полагоджуванням запитів і заголошень. Особливо велика кількість машинових експонатів: промислових і сільсько-господарських: мотори Діселі і деревно-газові, гидравлічні праси, помпи ріжного роду, будівельні машини і дальше: сівалки, молотілки, тощо. Бачите тут промисловців-багатіїв і тирольців-селян як ходять журливо між машинами та збірковують, рішаючись урешті на купно. Є також чимало покупців зза кордону.

„Мессепаляст" — це одноповерховий величезний обект за памятником Марії Терези. Тут найбільший попит має шкіряна галянтерія, якою захоплюються англійці й американці. І дійсно: чудеса можна найти в цій галянтерії! (Для пань буде цікаво почути що у Відні починають лянсувати вже... деревляні торбинки). Великий попит є теж на мистецькі фаянси і теракоту, на мистецько - промислові бронзи, на краватки і краваткові матеріяли (мужчинам для інформації: шлафроки з краваткового матеріялу є тепер останнім криком моди), на забавки (які чудесні стійлища з ялиновими окрасами — мов у казці!), на альпейські строї (ідуть також до Англії й Америки)!), на зимальнички (яка ріжнородність комбінацій!), на жіночі строї, футра, меблі (також спеціяльно селянські), тощо. Великою популярністю тішаться окремішні виставки п. н. „Молодь при праці" „Мистецтво в ремеслі", тощо. На ваших очах працює чимало людей. Взагалі треба зазначити, що скрізь можна запримітити **тенденцію динамізму** на виставах. У Празі на Торгах, щоб показати людям дивачки, два хлопці безупинно їх перекладають і ви маєте змогу побачити замісць 10—15 зразків — 50 до 100. Ще сильніше момент динамізму виступає у Відні. Тут на ваших очах працюють машини, обробляють металі, оправляють книжки, печуть печиво, роблять тутки, наповнюють їх тютюном та пакують і т. ін. Це відвідувачеві значно влекшує оглядання і менше його мучить а краще інформує.

Два дні але тут дощ безупинно. Це, очевидно, некорисне для такої імпрези, як Торги, тим більше, що вони тут розділені на дві далеко від себе положені партії, а частинно відбуваються й під голим небом. Та не вважаючи на дощ фреквенція велика. Це свідчить, якою атракцією є віденські Торги.

Відень 11. IX. 1937. **В. Несторович.**

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: Іван Совків, ем. упр. школи в Коломиї, зол. 3.—, Студентська молодь у Радехові з вечерниць зол. 20.—. — Нині виказуємо зол. 23.—. Досі зложено разом на фонд допомоги українській академічній молоді в Адміністрації „Діла" 1.215.20 золотих.

Курди капітулюють.

Зі Стамбулу прийшла вістка, що шейк Різа, 90-літній провідник курдійських повстанців, який вів партизанські операції проти Туреччини, піддався туркам. Припускають, що тепер покінчаться постійні курдійські повстання.

300 курдійських провідників стане небаром перед судом в Анкарі за участь у повстанню.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Що робити?

Початок шкільного року не для всіх був однаково радісний. Тоді коли одні йшли до дальшої кляси і зустрічали там товаришів минулорічних, знайому атмосферу, з якою вяже вже попередній, а то й попередні шкільні роки, іншим доводиться починати шкільний рік з товаришами молодшими, незнайомими, яких ще минулого року вважали за „смаркачів", з якими і говорити не варт було. Тут упокорення і почуття меншевартности є товаришем такого невдачника. Є ще одна категорія учнів — це ті, що їх повакаційні іспити скінчились фіяском, яких недопущено до мурів середньої школи. Коли батьки тих, що через невдачі в науці, недугу чи яку іншу причину вже примирились з тим, що дитина буде „репетувати", звикли до тої думки і прийняли вже якесь рішення в тім напрямі, то батьки другої категорії невдах часто тратять просто голову і не знають, що далі робити. Мами часто світу за слізми не бачуть і здається їм, що вже все життя дитини назавжди зіпсоване.

А саме тут треба найбільшого спокою і розсудливости. Мама (боже вона найліпший знавець своєї дитини) мусить тут енергійно стати на боці дитини і знайти причину невдачі та розумно з отвертими очима, відкидаючи всі пересуди і свої мрії про головокружну карієру, яку мав би зробити її пестій, направити життя дитини так, щоб у майбутньому ця шкільна невдача не мала далекосяглих наслідків.

Та наші мами роблять щось протилежне. Прийшла до мене цими днями молода дівчинка по пораду, що має далі робити. Не знаю її і бачила того дня вперше, але розум, з яким вона говорила про свою дальшу науку відразу прихилив мене до неї. Не йде їй наука в гімназії, не знає вона якогось одного предмету, а без нього не пускають до дальшої кляси. Що робити? Мама конче хоче, щоб доня скінчила гімназію, а доня розуміє, що це їй тяжко буде тай не знає, що по гімназії робитиме. Випитую про маєтковий стан, про родину. Довідуюсь, що родина досить заможна, є досить поля і взагалі господарство немале. Булоб на чім господарювати, навіть по поділі всіх інших дітей. Починаю допитуватись, чи любить моя молода знайома господарювати. Здається, що досить любить і в кожному разі не має нічого проти господарства. А що, якби вона пішла до господарської школи? Та вонаб і пішла, але мама конче тої матури хоче. Сама вона за матурою не дуже і видко, що до тої клясичної науки з ріжними латинами та іншим не дуже її тягне. Порішуємо, що поїде додому і буде умовляти маму, щоб дозволила їй іти до господарської школи. Ще обговорюємо, які може мати потім наслідки її господарська наука, навіть деякі пляни складаємо і дівчинка (поправді вже панна) відходить з надією і оживлена. Аби тільки мама погодилась!

І скільки таких випадків можна зустріти щоденно. Дітя до науки нахилу не мають, волілиб щось іншого робити, а мами чи тати конче до тої „клясичної" науки змушують. Забувають такі батьки, що тепер інший лад на світі настав, інші вимоги життя ставить і що господарство чи ремесло тепер має не менший успіх, а забезпечення то в багатьох випадках дає ліпше, ніж середня освіта, після якої не має дитина змоги дальше вчитись. Матура не забезпечує посади — про це вже говорилось і писалось нераз. Нехай середню освіту кінчить той, хто має нахил до науки та той, хто і далі буде вчитись та в чомусь одному спеціялізуватись. Бути продавачкою у крамниці з матурою не більш почесно, ніж бути доброю господинею на своєму господарстві чи власничкою якоїсь робітні або підприємства, а матеріяльно воно напевно ліпше забезпечить.

Пишу ці рядки для тих, що їх дітям „не йде" якось в школі, що тепер або мусять другий рік науку в тій самій клясі повторювати або чекати ще рік, поки знову будуть вступні іспити, які ще невідомо як випадуть. Нехай рідні тих дітей добре застановляться над сучасним становищем у світі та над здібностями і нахилами своїх дітей а також над власними матеріяльними засобами та не марнують даром часу і сил дітей, а відразу направляють їх життєву підготову на правильний шлях.

Х. К.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:

Як чоловік зійшов на пана.

З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.

Веселе оповідання про молодця, що вводить із собою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „парлію", чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.

Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

Чи „їй" вільно бути старшою від „нього"?

Як часто це питання виникає в житті! Як часто було воно причиною не одного попсованого життя. Як багато ріжних аргументів „за" і „проти" висувається, коли зайде десь дискусія на цю тему. Страх перед тим, „що скажуть", „як на це подивляться люди" спинив уже неодну жінку, що була може старша на кілька років від людини, що їй поза тим віком цілком відповідала. У нас, на жаль, ще й досі застановляються над цим поважно не тільки ті, що побіраються, але головно ріжні „приятельки", тітки та „добрі знайомі" і тим затроюють неодну щасливу хвилину та посилають бідну відданицю, що є старшою від свого нареченого відразу в нове життя з осудом — „з того не буде нічого доброго". А проте в більш поступових народів це питання вже відійшло в далеку минувшину.

В Англії, Америці та й в інших краях шлюб старшої на рік-два чи й більше жінки з мужчиною, якого вибрало собі її серце зовсім не дивниця, а скоріше є на денному порядку. Там навпаки, таким подружжям пророкують далеко краще і довше співжиття. Вважають там, що молодший мужчина все потребує опіки і добре, коли таку опіку він найде у досвідченій, розсудливій жінці. Жінкаж все має потребу кимсь опікуватись, про когось дбати, комусь догоджувати і когось пестити.

Сучасна жінка цілком інше сотворіння, ніж були її сестри кількадесять років тому. Навчилась вона сама боротись з життям. Як часто заробляє вона не тільки на власне життя, але й життя родини. Не потребує вона тепер чоловіка тільки для того, щоб утримував її, забезпечив її родину. Не дивиться вона на нього як на „вище єство", яке може подивляти, коритись йому. Що вміє „він" те вміє і „вона". Той, якого шукає сучасна жінка не може бути тільки „володарем", але мусить бути другом, товаришем у всіх життєвих радощах і болях, які жінка потребує з кимсь ділити. Не хоче сучасна жінка бути тільки „лялькою" для прикраси сальону свого пана і його потіха. Вміє вона сама працювати і давати собі раду в житті, має вона і своє самостійне становище в громадянстві чи то завдяки своїй освіті, чи займаючи самостійно якусь посаду, чи врешті як громадська діячка, суспільна праця якої приносить користи для загалу і за це її шанують.

Інакше виглядає сучасна жінка, ніж виглядали її сестри колись у тому самому віці. Спорт, гігієнічні умовини життя, про які кожна культурна жінка дбає, а навіть і розумна косметика, яку тільки провінціялки відкидають ще як щось згіршуюче — дозволяють сучасній жінці бути довго свіжою, сильною і привабливою. „Зловленням" жениха не кінчається завдання сучасної жінки, вона хоче ще й „утримати" при собі свого товариша на завжди, а тому дбає, щоб і в щоденному житті бути все для нього привабливою і цікавою.

Своєю освітою і розумом не уступає сучасна жінка мужчині і може бути йому дійсно товаришкою, з якою він поділиться і своїми поглядами на літетатуру, мистецтво, політику та ріжні суспільні проблеми. Тут уже не мовчить вона як колишня „гусочка", а має щось і сама сказати, уміє свій погляд обстояти та викликати цікаву дискусію, за чим часто йшов чоловік шукати десь між товаришів. Давніше шукав мужчина у жінки краси фізичної, тепер у неменшій мірі шукає краси духової, змісту та зрозуміння своїх потреб. Цим стоїть сучасна жінка на височині, про яку не дбали жінки минулого століття, хоч і були вони чесними, гарними та дбайливими мамами родини і господинями дому.

Отже дивно, коли у нас ще й тепер часто виникають дискусії на тему „її" та „його" віку та коли цей вік буває перешкодою щастя двох людей. Такі дискусії аж надто часто трапляються в нашому товаристві і може спиняють тих несміливіших в їх намірах.

Може за далеко ненормальніше явище требаб уважати подружжя на багато років старшого мужчини з молоденькою дівчиною, що не знає ще життя і якою здебільша кермує тільки матеріяльний інтерес. До таких жінок повинно би громадянство ставитись з гострішим осудом, ніж до тих, що в подружжі шукають дійсної повноти життя.

Тепер у світі все йде прискореним темпом і може у цих поглядах зайдуть в нашім громадянстві радикальні зміни.

Т. Доля.

Тріюмфальний похід нової української косметики „МЕРІДА" з місця добуває признання наших гарних пань „МЕРІДА" це краса здоровля довіря.

Ріжне.

Вітаміна В. засобом проти сивини.

Досліди над вітаміною В. американського інституту гігієни принесли позитивні висліди. Вітаміна В. знаходиться в збіжжі, дріжджах, жовтку, горіхах, печінці, серці і у нирках. Взагалі находиться у нашій поживі і виходилоб, що на нашому терені не повинніб сивіти голови, які дотепер уважають, що сивіють від турбот і клопотів, і особливо з дідичности. Нові відкриття перечать тому частинно. Певно малі наслідки ділання у нас вітаміни В. походять з того, що лишається вона нестравлена.

Як відживлювати дітей у шкільному віці. Першою засадою повинна бути ріжноманітність поживи з перевагою вуглеводнів і товщів. У списі страв для шкільних дітей треба передовсім взяти на увагу картоплю та городовину. Хліб, булки, мясо та яйця відограють у тім віці скоріше другорядну ролю. Тепер модна дієта т. зв. сирівкова для дітей шкільного віку є невідповідна з огляду на недостатню кількість кальорій, позатим шлунок дитини в тім віці не гравить добре кормів сирівкових, таке відживлення спричинює часто недуги дітей в органах травлення. Мясо стосоване помірковано не приносить жадної шкоди дитині, навпаки — ситить воно, побуджує апетит і підтримує справність організму, особливо при інтенсивному спорті. На підставі досвідів усталено, що у дитини старшого віку припадає на 100 кальорій, 10 — на білок, 30 — на товщі, 60 — на вуглеводні. Молоко треба давати в кількости 300—400 гр. денно (на сніданок, на вечерю, на підвечірок) і у формі молочних кормів на вечерю. Треба оминати лакомство, що звичайно проявляється у дітей шкільного віку. Діти поза кормами передбаченими нормою дня не повинні у міжчасі споживати: морозива, тісточок, чоколяди, цукорків і т. п.

Практичні поради.

ЯК НАПРАВИТИ ЛІНОЛЕУМ.

Для того вживаємо кіту, що складається з 7 частин шлемованої крейди, 1 частини деревляного трачиння і відповідної кількости покосту. Барвником може служити відповідна мінеральна фарба. Застосування в практиці такого засобу дуже добре.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Мати, що хотіла вмерти
разом із 6-літнім сином.

Перед віденським судом станула недавно молода жінка, 32-літня Олена Елер, обвинувачена в тому, що бажаючи виконати самогубство вона хотіла потягнути на той світ теж свого 6-літнього синка. Її обвинувачували в намірі-ному вбивстві свого сина.

Одного дня мешканці дому ч. 39. при вул. Копштрассе почули в помешканні механіка Едера голосний плач шестьлітнього Ериха: „Мамо!... Я не хочу вмирати!..." Сусіди вломилися до помешкання і задержалися на порозі: кімната була повна газу, оба корки від газу були відкручені. В кімнаті було дві особи: мати й синок. Обоє ще живі. Мати останками сил доволікалася до вікна й відчинила його. Хотіла вискочити вікном, але вже не мала сили. Сусіди врятували матір і дитину.

Тайна цієї великої родинної драми виявилася пізніше. Мати постановила відобрати собі життя. Одначе не хотіла лишати свого сина, хотіла і його „забрати" зі собою. Але коли він став благати рятунку, вона відчинила вікно, бажаючи скінчити тільки зі собою. Це їй не вдалося — а коли вона прийшла до здоровля, її поставили перед суд.

Причиною її розпучливого кроку було те, що її муж в грубий спосіб обходився з нею. Саме критичного дня він прийшов пяний до дому, вибив її і поплентався назад до коршми.

Перед судом вона викликала у всіх дуже глибоке співчуття. Суддя спитав її: „Чому ви були такі дуже нещасливі? Адже часто трапляється, що чоловік обходиться зле з жінкою, але це ще не достаточна причина до самогубства, а тимбільше до такого подвійного злочину, який ви намагалися довершити". Підсудна: „Мої сили були вичерпані... Я більше не могла витерпіти..." Суддя засудив її на 24 години арешту зі заміною на 10 шилінгів гривни, з припиненням кари на рік.

Еспансько-мексиканська любовна трагедія.

В Тампіко, центрі мексиканських нафтових піль, розігралася сенсаційна драма. Героями цієї драми були: американський нафтовий магнат Джон Бульварк, його гарна молода жінка й один авантурник, відомий речкар кокаїни. Поодинокі акти цієї драми розігралися в еспанській Гранаді і в портовій спелюнці в Ріо де Жанейро, де американський нафтовий король знайшов свою велику любов.

ГАРНА ЕСПАНКА.

Джон Бульварк, президент американського нафтового товариства в Мексику, відбув перед кількома роками подорож до Европи в торговельних справах. Вертаючися назад, він задержався на якийсь час в Еспанії. Одного вечора він прийшов до одної кавярні в Гренаді, де він зацікавився одною молодою дівчиною, що там співала. Сорокліткий багач, що свою блискучу карієру зачав як готелевий хлопець, залюбився від першого погляду в гарній еспанці. Третього дня він заявив їй свою любов і запропонував їй спільну подорож до Америки, де він з нею одружиться. Еспанка, після короткої надуми згодилася й тільки просила його кілька днів відпустки, щоб полагодити свої родинні справи в портовім містечку Аліканте.

Бульварк дав їй значну суму, щоби приготовилася якслід до подорожі, а сам виїхав до Сан Себастіяну. В дні відїзду параплаву з Кадиксу, мали стрінутися разом у Гренаді. Американець очікував її в готелі, але дівчина не прибула. Тому він пішов до кавярні, де він її стрінув перший раз, а коли її там не найшов, він змобілізував цілу армію детективів. Все даремно. Дівчина, що імовірно подала фальшиве прізвище, пропала без сліду.

У ПРИСТАНЕВІЙ НОРІ.

Літом 1935. р. поїхав Бульварк до Ріо де Жанейро, щоби відвідати філію свого концерну, яка находилася в столиці Бразилії. Вечором у товаристві свого приятеля прибув до одної портової спелюнки, де збиралося найгірше шумовиння, всякі злочинці й торговці кокаїни. На сцені співала молода дівчина. Бульварк зблід. Він пізнав свою еспанську любов. Співачка помітивши американця — зімліла. Бульварк занявся нею. Серед сліз наступило поєднання й еспанка обіцяла, що його більше не покине. Просила тільки, щоб не говорив з нею про її минувшину.

ПРИМАРИ МИНУЛОГО.

Побралися на Фльориді. Щаслива пара вернулася до Тампіко, де замешкали в величавій віллі. Бульварк представляв свою дружину як дочку еспанського маляра. Вони провадили достатне життя, влаштовували гучні приняття. Всі гості захоплювалися чарівною панею дому.

Одного листопадового дня зайшов Бульварк разом із жінкою до одного елегатного бару. Леді всіли, зявився якийсь чужинець, який усів зараз них при столику. Молода жінка смертельно зблідла. Вона сказала своєму чоловікові, що почувається хора і просила відвести її до хати.

ПІВДЕННО-АМЕРИКАНСЬКА ТРАГЕДІЯ.

Другого дня підчас проїздки автом якийсь молодий вуличник подав їй лист. Пізнала письмо. Це був приятель її молодости й давний товариш молодости, що з ним прибула до Ріо і з якого рук видерлася, щоб зачати нове життя. Її товариш шукав її цілими місяцями і врешті знайшов її у Мексику. Коли він довідався, що вона замужня, зажадав окупу в квоті 50 тисяч долярів, погрожуючи, що в іншому разі розповість чоловікові про її багату минувшину. Бачучи, що її щастя загрожене, нещаслива жінка продала свої дорогоцінности й вирішила зробити собі фальсифікати, щоби затаїти це перед своїм чоловіком. За продажу дістала 50 тисяч долярів, які зложила в означеному місці. Але на другий день отримала другий лист, в якому еспанець домагався останньої, як заявив, розмови. Вона згодилася, вони зустрілись в малій коршмі, де її одурманено наркотиком. Потім еспанець перевіз її на малий корабель, що відходив до Ріо.

Скоро світ зявилася на кораблі поліція, яка шукала кокаїни і в кабіні найдено непритомну жінку нафтового мільонера. Еспанець застрілив одного поліцая і в загальній стрілянині, яка повстала, сам згинув.

Невідома дівчина з Ріо, якій мільонер тепер усе простив, оповіла йому свою минувшину. Обоє постановили покинути Мексик і перенестися до Злучених Держав.

Славні люди у кривому дзеркалі

Про славного польського піяніста Падеревського оповідають таку подію:

В Женеві якась молода кандидатка на піяністку добивалася в мистця доволі довго тієї ласки, щоб він подав їй кілька своїх цінних порад та завваг. Нарешті по довгих заходах вдалося їй добитися того, що мистець не тільки прийняв її, але вислухав теж сонату Шумана в її виконанні.

Після того Падеревський помовчав трохи і згодом заговорив:

— Ви мабуть знаєте, що Шуман думав про жінку, коли писав цю річ?... Про жінку, значить про любовницю, про наречену... Чомуж ви граєте так, буцімто ви хотіли доказати, що він думав про свою тещу?

ПІМСТА ПОЛІЦАЯ

Жорж Мішель оповідав таку подію про італійського письменника Ґабріеля д'Анунціо:

Було це підчас перших днів війни. На вулицях Парижа арештували на право й на ліво прохожих під замітом шпигунства. В більшости підозрілі були невинні і їх пускали негайно на волю.

Одного дня привели на поліційний комісаріят якогось мужчину, який робив на вулиці записки у своїм записнику.

— Ваше прізвище?

— Ґабріель д'Анунціо.

Комісар мало не зімлів. Д'Анунціо був тоді на вершку своєї слави. Його імя в Парижі викликувало захоплення.

Очевидно почалися перепрошування, надскакування, поклони і т. д. Комісар відпроваджує поета до дверей і відтак звертається до поліцея:

— Сподіюсь що ви не поводилися з ним нечемно?

— О, ні... Я знав, хто він.

— Як ви знали, що це д'Анунціо, визначний італійський поет? Пошож ви привели його сюди?

— Перше, то щоб вирятувати його від корби, друге... взтім це особиста справа...

— Нема ніяких особистих справ. Прошу відповідати.

— Бачите, пане комісаре, я був якось у театрі на службі і мусів тому вислухати до кінця песу добродія д'Анунціо. Признаєте хіба, що я мав право до пімсти.

ЧЕРЕПАХА ГОРКОГО

Як подають італійські часописи рибалка із Кочелі недалеко Палермо зловив велику черепаху, яка важила 98 кг. На панцирі черепахи віднайшов рибалка напис у якійсь невідомій мові. Сільський учитель скопіював цей напис і післав його до академії написів.

Виявилося, що цей напис був московський. Його зміст був такий:

„Я випустив на волю свою черепаху Тото І. травня 1912. р. Вона важить 52 кг., довга має 90 цм. і вона рада їсть сардинки. Максим Горкій — Капрі".

—o—

Жахлива пожежа кінотеатру без жертв.

У Ліль вибухла перед кількома днями жахлива пожежа в одному з кінотеатрів, яка на щастя й на превелике диво обійшлася без паніки. Пожежа вибухла в годині 10.30 вечором. Раптом занялася завіса з рекламами й оголошеннями. Саме під цю пору було в кіні 700 людей. По кількох хвилинах пожежа перекинулася на сцену. Поліційний комісар, який був на салі і власник кіна зорганізували негайну евакуацію салі з такою холоднокровністю і спокоєм, що не було ніякої паніки і все відбулося в найкращім спокою. За той час вогонь перекинувся на інші частини кіна й поширювався з незвичайною швидкістю. Коли останній глядач виходив із кіна, горіла вже ціла саля. Всі зусилля пожежної сторожі пішли на марне і по кількох годинах цілий кінотеатр згорів до тла.

—o—

Місто на продажу.

Голеветслоі — це місто, яке можна купити. Це місто положене годину їзди поїздом від Ротердаму, положене над берегом моря.

Іде тут про справді небуденну подію, бо колись відогравало це місто величезну ролю, зокрема як морська пристань. Там стояли величезні морські ескадри давньої нідерляндської республики, узброені та грізні, ескадри, що перемагали нераз найсильніші фльоти европейських держав, зокрема далися вони у знаки англійським та французським фльотам. Тому, що Голеветслоі мало незвичайно догідну пристань, вантажили там товари з Ротердаму і вимагажували їх і відтак перевозили до Ротердаму. Ясно, що в так догідних торговельних умовинах місто розвивалося якнайкраще, мало численне й багате населення. Перший удар дістало місто перед 60. роками, коли Ротердам дістав безпосереднє полученя з морем. Населення відразу зменшилося, коли торговельні кораблі перестали заїздити до давньої пристані. Одначе все таки місто було ще воєнною пристанню. Тому, що в місті була ще доволі велика військова морицька залога, та ріжні воєнні морські уряди. Інтереси йшли ще не найгірше і в місті було приблизно 6.000 мешканців. Коли згодом вибудували канал від Гарінгвліту і старі воєнні укріплення почали затрачувати своє оборонне значіння, воєнну фльоту перенесли в інше, догідніше місце, до Гельдеру. Разом із фльотою перенесли також усі арсенали, уряди і цілий гарнізон. Місто завмерло немов за ударом чародійної палички. Вояки, моряки, купці, робітники, готелярі все те покинуло негайно місто, в якому не мали найменшої надії на прожиток. Церкви замкнули свої ворота, тому що не стало вірних, школи опустіли, бо не стало учнів і таким чином місто могло ледви начислити 700 мешканців, які теж думали над тим, куди мандрувати, щоб найти для себе джерело прожитку. Таким чином місто виставили на продажу. Покупці почали спішити з усіх сторін Голяндії, щоб за дешеві гроші набути навіть цілі доми. Один амстердамський промисловець заплатив за школу 1600 гульденів. Деякі доми можна було купити за 60—80 гульденів. Такий це куріоз XX. стол., що за пересічні гроші можна купити ціле місто.

Мимоходом...

В чию користь?

Від якогось часу „Діло" вдостоюється особливої ласки „Українських Вістей": не тільки „незле тихе слово" (читай: ідкі і злобні уваги) в оглядах преси, але цілі вступні статті, присвячені виключно „Ділові". Метода при тому досить стара, питома для морального підходу деяких часописів: бити газету via особисті атаки на її редакторів. Атаки теж мають своєрідний характер: не полеміка з поглядами, лише лайки на особу.

Але все це булаб маловажна річ, колиб не одно цікаве явище: Пригадуємо собі, що в той час, коли „Діло", маючи старі звязки з проводом УНДО, поміщувало все, що надсилав партійний секретаріят включно зі статтями проти п. Д. Паліева, коли теж „Діло" активно ще підтримувало спробу нормалізації нац.-політ. відносин, а потім довший час тієї теми не зачіпало, — тоді „У. Вісти" „Діла" не атакували, а того члена Редакції „Діла", який сьогодні стає такий для „У. Вістей" нестравний, назіть инколи й компліментували. Колиж „Діло" почало критикувати „нормалізацію" і вказувати на помилки при її веденні, особливо у рамцях анкети, тоді раптом „У. Вісти" заметушилась і почали з „Ділом" так завзято воювати, причеплюючись до кожної дрібниці та борючись з вітряками.

Характеристичний приклад тієї поведінки:

Кілька днів тому появилась у „Ділі" стаття п. н. „Іде до нових виборів". Стаття була на внутрішню польську тему та мала інформаційний характер: казала про зріст польських настроїв у користь ревізії теперішньої виборчої ординації та у некористь теперішнього сойму. Наглядним доказом, що стаття появилася в пору та спіралась на добрих, правильних інформаціях, це факт, що якурат після написання тієї статті прийшли звістки про виступ у Кракові відповідальних представників ОЗН із заповіддю праці над зміною виборчої ординації, а вся польська преса заговорила про нові вибори, як про актуальну справу у польській політичній дійсности. Тому, що існує в українській пресі добра засада кожну тему, порушувану на передовому місці, звязувати з українською тематикою та пояснювати своїм читачам, наскільки український національний інтерес у цьому заторкнений, — і в даному випадку „Діло" ствердило, що нові вибори були би в інтересі українців бо кожні вибори є нагодою активізувати політично маси, а спеціяльно ці вибори давалиб добру нагоду порушити питання, які хвилюють український загал, м. і. питання національної консолідації. Не писали ми, очевидно, ані про те, чи українці бралиб у тих виборах участь, чи ні, в яких взаємних групових комбінаціях, з яких причин і на підставі яких політичних засновків, — словом, про ніщо з цього не було в нас мови, бо і з природи річи ще дуже передчасно про все те казати. Говорили ми найширшими загальниками та стверджували безспірні річи.

Інакше прийняв ту статтю ш. передовик „Українських Вістей": він потрактував її немов якийсь декляративний виступ з якоюсь новою політичною кампанією і — вдарив з розмахом по „Ділі" та персонально по його редакторі. Старою звичкою — розшифровує ініціяли, що ними була підписана стаття „Діла" та всю „полеміку" зводить до лайки на особу її автора: „перестерігає" перед ним українське громадянство, ремствує, кидає громи. Пощо, нащо і за що? — невідомо...

Але люди всетаки причини дошукуються. Існують три здогади: 1) у теперішній кампанії „У. Вістей" проти „Діла" треба шукати того джерела, про яке говорить стара латинська максима: „іс феціт, куі продест" (зробив той, кому це корисно). Кампанія проти „Діла" акурат в нинішньому моменті — **багато декому приємна й корисна.** Не знати тільки, чи це свідома чи несвідома робота. 2) „У. Вісти" — чуємо — виведені з рівноваги, бо сподівалися мати „монополь на опозицію", і страшенне лихі, що того монополю в пору не опатентували, і 3) видавець і фактичний редактор „У. Вістей" просто (кежуть) робить дурниці, бо відколи став „провідником нації" виступив з усіх товариств і організацій (не лицює йому підпорядковуватись організаційно-статутовим ригорам та приставати зі звичайними смертниками), з ніким не стрічається, ніде не буває і нічого не зна, що довкруги нього діється, бо і його прибічники-інформатори належать до кляну...

Не знаємо, котра з поданих причин правдива, але — здається — трохи правди в усіх трьох здогадах. Трохи воно дивно і смішно, але до чудасій в „У. Вістях" люди вже привикли. Коли напр. вони лаються на змінливість поглядів „Діла", то варте пригадати „провідникові нації" українську народню пораду, щоб „не ходити по сонці з маслом на голові". Штука булаб і тепер дошукатись якоїсь програми чи орієнтації в „У. Вістях": проти поляків там статті не знайдете, до „нормалізації" ставляться з великою делікатністю, одночасно претендують на монополь націоналізму і воюють з усіми існуючими українськими націоналістичними групами, політики проводу УНДО не аналізують і не критикують, але є „проти всіх партій", самі є „фронтом єдности", але найбільше кепкують собі з усяких міркувань на тему національної консолідації і — мають проти себе всі організовані громадсько-політичні клітини української нації!

Нам здається, що всетаки теперішній час для всього українського національного колективу такий страхітливий, що можна би і треба би стриматись від полемічних герців, та ще й таких, в яких є більше лайки, а менше думки, більше злоби й негації, а менше обективности й конструктивізму. Через те й ми рішили нікого без необхідної потреби не чіпати, припинили були газетну полеміку і не відповіли на стріли й камінчики, що сипались і далі сиплються в нашу сторону зпоза ріжних плотів. З свого боку ми виступали проти звілої кампанії проти соц.-демократів і радикалів, дарма, що вони ніколи особливими приятелями „Діла" не були. Так само напятнували ми методи іронізування і лайливого відношення до націоналістичної молоді, яка може в неодному помилятись, але говорить національний актив, який є і якого не можна легковажити. І коли й ми писали з приводу засновин ФНЄ, то не чіпалися минулого п. Паліева та не атакували його особи, лиш критично аналізували ідеольогічні та організаційні засновки тієї організації.

Може би й „У. Вісти" призадумались над нинішнім ментом та відступили бодай на деякий час від засади, що тільки той, хто складе присягу слухати „провідника" та вірити в нього, має якунебудь громадську вартість, — все інше й усіх інших можна змішувати з болотом...

НОВИНКИ.

— **„ГАРМА", спедиційно-перевозова кооператива**, виконує: перевози меблів, товарів і т. п. та полагоджує всякі спедиційні чинности. Адреса: Львів, ул. Потоцького 11 а, м. 2. (II. брама). Тел. 111—21. 1575

— **Українська авдиція в радіо.** В пятницю 17. ц. м. передає Львівське Радіо перший концерт новозорганізованого українського хору при музичній накладні „Торбан". Хором проводить Микола Сидорак, а в програму концерту входять українські й популярні пісні в гармонізації Омельського, Лукова і Ярославенка — всього 7 пісень. Концерт, яким новий хор запрезентується вперше українській співолюбній публиці, почнеться в год. 18.05 і триватиме до год. 18.25.

— **Звичайні річні Заг. Збори Кружка „Р. Ш." ім. Б. Грінченка у Львові** відбудуться в неділю 19. вересня ц. р. в малій салі ім. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5 зі звичайним порядком нарад. Початок в год. 4. попол.

— **Ювилейне церковне свято.** Абсольвенти гр.-кат. Богословської Академії у Львові під проводом парохіяльного уряду в Росільній, пов. Богородчани, при співучасти місцевих українських товариств уладжують у днях 20. і 21. ц. м. в Росільній окружне ювилейне торжество в 300-ліття проголошення Пресв. Діви Марії Царицею України з такою програмою: в понеділок 20. ц. м. в год. 6 вечір похід до старої церкви, богослуження і проповідь; у вівторок 21. ц. м. в год. 10. рано полеза Служба Божа; в год. 3. великий процесійний похід до Марійської каплички, богослуження і проповідь; в 9. год. вистава „Марія в храмі".

— **Зложення вінка на могилі пок. С. Петлюри.** З нагоди свого побуту в Парижі голова УПР В. Мудрий зложив у неділю 5. вересня на могилі пок. гол. Отамана Симона Петлюри вінець живих квітів від Української Парляментарної Репрезентації. У святочному складанні вінця взяв участь і сенатор О. Луцький, що перебував тоді теж у Парижі на конгресі міжнародньої кооперативної організації, та група паризьких українських емігрантів.

— **Вистава львівського Союзу Мистців Плястиків** обіймає колекцію олійних образів і гваші. У виставі беруть участь: Северин Борачок, Влад. Яль з Парижа та малярі Стан. Мікула і Стан. Тесер. Виставу відвідує численно львівська публика і приїжді гості. Отворена щодень від год. 10—15 в домівці Союзу при вул. Дідушицьких ч. 1. Для шкільної молоді вступ безплатний.

— **В Українській Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі** відбулися три цікаві реферати. Проф. Яковлів з Праги читав про „Перестороrу Теофіля Бобровича". Композитор Ю. Понамаренко реферував про музичні твори на тему Мазепи: „Легенди про Мазепу у світовій музиці". Проф. Дм. Дорошенко, вертаючись з Канади, поділився своїми цікавими враженнями зі свого побуту в Канаді. Всі реферати викликали велике зацікавлення і зібрали повну салю слухачів.

— **Відгомін процесу Ольги Біди.** В процесі ОУН Ольги Біди виступав як свідок Юліян Гаврилюк. Його потягнули до судової відповідальности під замітом фальшивих зізнань. Тепер по розпрові у Львові засудили Гаврилюка на 7 місяців вязниці.

— **Бють жидів у Львові.** На клініці при вул. Пірів у Львові дійшло 15. ц. м. до протижидівських ексцесів. Зібралися там до лікарських оглядин кандидати на студентів права і медицини. Нараз появилася там ендецька боївка і почала бити палицями та кастетами жидів. Одному розбили голову і зломили руку, так що треба було відвозити його до шпиталю. — Того самого дня на вул. Осолінських біля пошти група громил зпід того самого знаку побила до крови збіжевого купця Ляйба Альтшілера, якого теж відставлено до шпиталю. Врешті на вул. Академічній побили ще одного жида, який звернувся за лікарем до поблизької аптики.

— **Арештування.** Пишуть нам зі Станиславова: В понеділок вечором 13. ц. м. арештували ненадійно Андруховича Романа й вивезли до Бережан. Причина арештування невідома.

— **Хто виграв на льотерії.** У вчорашньому тягненні Держ. Класс. Льотерії впали такі більші виграні: 30.000 зол. на ч. 20845. 15.000 зол. на ч. 73259 77870. 10.000 зол. на ч. 119832 125967 167730. 5.000 зол. на ч. 722 138708 157949. 2.000 зол. на ч. 7843 25169 56931 66158 83520 89962 94521 103766 106430 119900 148068 180272. 1.000 зол. на ч. 1241 1252 2568 2602 5430 7612 14669 16889 26992 30571 47855 58814 73318 75910 80445 82215 85525 86453 86583 88284 90725 91873 97146 120313 125630 126692 127533 128673 142354 153357 153929 156297 166191 187182 188750 191841. Після перерви: 20.000 зол. на ч. 40735. 10.000 зол. на ч. 38883. 5.000 зол. на ч. 2221 173410. 2.000 зол. на ч. 2238 2306 42341 42341 42777 42778 70003 92634 126945 127878 140394 146121 152772 157096 158191 161778 165712 172693 17932. 1.000 зол. на ч. 2968 16588 17218 30751 39163 40440 41219 47474 48534 50741 60565 71507 72730 96780 100705 105794 110397 115885 116990 122467 134605 134632 134821 140523 141724 148765 161488 177175 178560. — Нині впали такі більші виграні: 30.000 зол. на ч. 147881, 10.000 зол. на ч. 41689 147748. 5.000 зол. на ч. 68446 106334 149121 168122. 2.000 зол. на ч. 32441 47665 49713 71752 74179 75034 123520 125087 152823 160668. 1.000 зол. на ч. 7562 9535 11375 12998 16281 28899 32149 43368 63249 68564 84011 85207 105755.

— **Зміна шкільних інспекторів.** Інспектор Маєр з Коломиї переймає урядування в Бережанах. Шкільним інспектором у Коломиї іменували п. Лея.

— **Краєва хроніка.** В Рафайловій пов. Надвірна посвячено лещетарський захист, побудований коштом варшавського лещетарського т-ва. — В Ямному пов. Надвірна звинули з днем 15. ц. м. поштову агенцію. — В Ременові пов. Львів згоріло пять стоділ з інвентарем. — Люкстороpeда ч. 402 переїхала в год. 9.30 коло Підборець 9-літнього Василя Ормоту і 13-літнього Михайла Скшидловського. — У Перемишлі земля засипала робітника Петра Стася; вдалося йому врятувати життя.

— **Осінні хрущі.** Як повідомляють із Познання, на міських плянтаціях у Могильні зявилися масово хрущі. Вони й замандрували до познанського парку. У звязку з тим місцеве населення вішує дуже лагідну зиму.

— **Поворот із Росії по 20 роках.** До Сивки Калуської вернувся із Совітської Росії Йосиф Хоміцький, що попав у 1917. р. в російський полон і там перебував досі. Привіз зі собою

Як чеський уряд вшанував память Масарика.

В четвер, в год. 19. вечором зібрався чеський уряд на надзвичайне жалібне засідання зприводу смерти през. Масарика. Прем'єр Годжа виголосив жалібну промову по словацьки, серед дуже зворушливого настрою. Він просив присутніх міністрів, щоби старалися бодай на цю хвилину здавити в собі великий біль з приводу смерти найбільшої і найліпшої людини, яку мала Чехословаччина. В дальшій своїй промові насвітлив прем'єр життя, працю і творчість през. Масарика. Масарик голосив чеському народові новий світ, запалив молоду генерацію до боротьби, він впоював незломну волю — бути вільним і самостійним народом.

Ми вдячні йому за його діло — казав дальше д-р Годжа. — Він виробив у нас почуття порядку, організації, карности, послуху — карну демократію. Це був демократичний фільософ, який зрозумів поняття демократичного життя. Він видвигнув приспані життєві цінності нашого народу; тому саме чеський народ проявляв до нього таку безмірну любов.

Масарик був фільософом-державником. Як великий гуманіст, він мусів довго боротися зі собою, заки рішився на воєнне діло.

Відходячи від нас, сказав през. Масарик: „Дасть Бог, що я ще буду дивитися якусь хвилю на вас, як будете себе проводити". Й чеський нарід в цій пробі добре видержав. Він усе буде здійснювати ідеали свого президента-визволителя.

—o—

Криленко пішов у дубину.

Центральний виконавчий комітет РСФСР звільнив зі становища наркома справедливости Криленка і назначив на його місце Антонова Овсеенка.

—o—

З театру.

Театр ім. Тобілевича: „ОРЛЕНЯ", драматичні картини І. Зубенка. Прем'єра в Коломиї.

Вже та сама обставина, що річ цю вілана чимо на драматичним конкурсі такої поважної установи, як „Товариство Письменників і Журналістів ім. Франка" у Львові, вказує на те, що маємо до діла з песою, яка вибилась понад пересічний рівень ріжних присланих творів. Це й стягнуло публіку на прем'єру у такому числі, що при вступах на балькон мусіла аж інтервеніювати поліція, а на салі доставлено цілий ряд крісел до перших місць.

На афішах було зазначено, що театр відограє драматичні картини з XVIII-го віку з життя Григора Орлика. Тимчасом глядачі були свідками такої доброї позакулісової інтриги на королівському дворі, що якби не деякі „обовязкові" атрибути, то „Орленя" можнаб сміло назвати історичною драмою. Драма воїна-провідника, який здає собі справу, що єдиним рятунком для України може бути тільки збройний виступ проти Москви, а який приневолений жити на еміграції, служити чужому королеві, а вся його „збройна сила" це кількох козаків, що служать в його регіменті в французького війська. Драма українського політика-дипльомата, який шукає для України союзників у дипльоматичних переговорах і наочно переконується, що високі дипльоматичні слова, ба навіть писані договори мають тільки тоді якесь значіння, коли за ними стоїть сила. А в України після битви під Полтавою зовсім не було сили і тому... Здавалось би, що кінець песи мусить бути такий трагічний, як хід нашої історії після того моменту. Але автор, видно, як і ми всі, має досить трагічних фіналів, тому й закінчує песу рішенням Григора Орлика брати активну участь у французькій армії, щоби збройно поборювати союзників Москви Пруссію. Щодо гри артистів, то перед у ній вели пані: Бенцалева, Кемпова та Посацька. Всі три були дуже добрі і справді не можна виріжнити хочби одної з них, щоб не зробити кривди двом іншим. Щось, як історія з гарною Оленою і яблуком богині незгоди. Під адресою пані Бенцалевої треба сказати ще те, що вона в цій песі винятково чарівно виглядала. Це думка цілої салі й мені здається, що пані Бенцалевій буде приємно її почути.

Григор Орлик (Теплий) був добрий. Досить стриманий, як на графа, часами може трохи замало імпульсивний, як на воїна і в міру теплий, як на коханця. Його гарна постава — цікаве, мужеське, обличчя здавались ідеальним втіленням Григора, сина Пилипа Орлика. Дуже добрий був Яковлів. Ті, що звикли його бачити в ролях коміка були мило розчаровані і здивовані. Але ті, що бачили, як він грав цю саму роль на генеральній пробі, незашмікованій, мають деяке маленьке застереження щодо характеризації. Маска старого чоловіка навче перешкоджає в виразистости міміки, яка в Яковлева доходить до мистецьких вершин. Яковлів як черкеський принцюрист в гаремі султана — знаменитий. Усі, що хочуть учитись мистецтва танку, повинні піти на цю виставу, щоб побачити... скільки змісту можна вложити в танок і як можна його удохотворити.

Граф Ягужинський (Радванський) зовсім добрий. Може в деяких ментах замало експресії, але це напевно „прийде" в чергових виставах. Рубчака нема що оцінювати, бо його вже багато років перед нами признали знаменитим. Він і збирав на цій виставі сальви сміху. Решта незла і вони напевно будуть ліпші, бо цю преміеру (яка підготовлялась американським темпом) треба поправді вважати генеральною пробою. Деякі дрібні технічні недотягнення, ми переконані, в чергових виставах цілковито усуне вправна і тонка рука режисера Бенцали. Танки дуже оригінальні, виконані справді по мистецьки. Строї такі, що їх не скоро буде оглядати публіка на нашій сцені. Шляхть робить симпатичне, миле враження. І. В-е.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

жінку, з якою оженився в Росії та троє дітей. В Сяноці мав кількаморгове господарство.

— **14-літній гангстер у Львові.** Мозес Б., купець і власник реальности при вул. Пісковій дістав анонім такого змісту: Якщо дня 16. ц. м. до 11. години не зложиш в означеному домі під витирачкою до ніг 3.000 зол. або як повідомиш поліцію, згинеш у страшних муках. Пан Мозес дуже налякався, цілий день не виходив з дому. В означеному місці сховався нині передполуднем поліційний агент, який небавом побачив, що до витирачки скрадається... 14-літній Казимир Г., ученик 2. гімназійної кл. Кандидат на гангстера на поліції розплакався і заявив, що ділав під впливом одної кримінальної повісти і фільми. Його звільнили, справу передали поліції.

— **Пропало в таємничий спосіб 400 кг. воску.** Пишуть нам із Кремянця: При Волинській Духовній Консисторії у Кремянці є епархіяльний свічний склад, котрий постачає для всіх 700 парохій на Волині свічки, вино, ладан, оливу і т. д. та має тисячні обороти, бо ніодин священник під загрозою кари не має права поза цим складом нічого купувати. Завідателем цього складу дотепер був Петро Улін, один з войовничих недобитків російського урядництва, що загніздилися ще з післявоєнних часів у Консисторії і відіграють активну ролю в Рос. Нац. Обединанні. Недавно стали ходити по місті чутки, що серед жидів розпродається по досить дешевих цінах віск невідомого походження. Коли перевели ревізію в епархіяльному складі, ключ від котрого був постійно у п. Уліна, то виявилася недостача 400 кг. воску на суму коло 2.500 зол. Де поділася така кількість воску, Улін вияснити не міг. Його звільнили з посади і справу передали поліції.

— **Присуд на душогуб'в.** Судова розправа против Яна та його жінки Катерини Плонків, що вбили в Городку під Львовом Марію Купінську і заграбили її маєток, скінчилася в середу пізним вечором. Плонку засудили на кару доживотної вязниці, а його жінку на 15 літ тяжкої вязниці. Оборона зголосила касацію.

— **Пожежа в Надвірній.** В стодолі Н. Бавера в Надвірній вибух вогонь і швидко поширився довкола, знищивши будинки не тільки Бавера, але й сусідів Кляйнгертнера і Нагалевича. Між іншим згоріло теж одно авто. Шкоду обчисляють на 40 тисяч зол. При гашенні вогню показалися великі недостачі місцевої пожежної сторожі. Поліція вжила до рятункової акції фіри і селян, що прибули до міста на торг.

— **Польща пропиває річно 1 мілірд 444 мілюни золотих.** Це значить, що що годинни пропивають 164.830 золотих. За ці гроші можнаб набути шлорічну продукцію польського волоконного, шкіряного й шевського промислу, ще й даючи заняття 140.000 робітникам.

— **Смерть поліційного старшини.** До Варшави привезли з Волині літаком раненого поліційного підкомісаря Володислава Хелмінського, який перед операцією помер. Польська преса пише, що Хелмінського ранено підчас *облави на одного „українського агітатора".*

— **Схопили Сталінового сина?** У Москві говорять, що противники Сталіна схопили його 12-літнього сина Михайла; мабуть хотять вони цим способом вимусити помилування для чиїхсь арештованих „контрреволюціонерів" або піместитися.

— **Большевицькі вигуки.** У промові, виголошеній з приводу „міжнародиього дня молоді", голова комсомолу Косарев у приязні Сталіна та інших совітських провідників заповів загострення репресій в Совітах проти всіх ворогів теперішнього ладу та комуністичної партії. Косарев між іншим запевнював, що „виловимо і знищимо всі до одної троцькістівсько-бухарінівсько-фашистівські гадини. Викуримо їх з усіх дір. Не дамо їм жити, будемо їх цькувати, як цькується скажені пси". Косарев заповів також, що ніяка сила не зможе відорвати совітську молодь від „улюбленої комуністичної партії."

— **Безсильність безбожників.** „Комсомольская Правда", нарікаючи на повільну акцію організації безбожників, пише, що комсомольці піддаються релігійним впливам. Нпр. у вороніжській окрузі 15 комсомолок вступило до тайного монастиря. В багатьох селах можна ствердити факти потайного відмикання церков.

— **Хто обікрав грецький банк?** Вислід слідства у справі влому до Національного Банку в Атенах і крадежі 18 мілюнів драхм показався сензаційним. Величезної крадежі допустилися: головний касієр банку Гатос, лікар Дульгераріс і власник кабарету Семізос. Гатос, загально знаний в Атенах, був двічі послом а навіть префектом.

— **Що чувати з Левоневським?** Московські „Ізвестія" помістили розмову свого дописувача з Ню Йорку з д-ром Стівензоном, головою клюбу американських дослідників підбігунових околиць в справі глядань за Левоневським. Д-р Стівензон ствердив, що шукати за Левоневським трудно, бо в місці, де осів Левоневський, є густа мряка. Паде там дощ і мокрий сніг, але незабаром наступить охолодження й мряка щезне. Д-р Стівензон певний, що Левоневський разом із залогою осів щасливо на леді й чекає помочі. Харчів йому не забракне, бо незалежно від забраних запасів він має змогу полювати на білі медведі. Від кінця листопада до квітня околиці, де е, здається, Левоневський, будуть вільні від мряки. На думку д-ра Стівензона, шукати за Левоневським треба цілу зиму, бо в цей час (10—12 днів у місяць) можна літати літаками ніччю. Д-р Стівензон є переконаний, що в найближчих тижнях Левоневського віднайдуть.

— **Совітські сцизорики.** Совітська фабрика ножів у Кірові випустила недавно сцизорики по ціні 15 рублів за штуку (відповідає 15 зол.). Високу ціну „Красная Газета" поясиює тим, що хоч денна продукція фабрики дає 200—300 штук, то тільки 10—15 штук надається до вжитку, а решта нідочого та йде на шмельц.

— **Серце барона Кубертена в Олімпії.** Відновник олімпійських ігрищ, барон Кубертен, якого похорони відбулися в Женеві, залишив у своїм завіщанні бажання, щоб його серце забальсамували та перевезли в урні до Греції, де поховалиб його в Олімпії. Там, на старогрецькому історичному стадіоні, де були в старині славні олімпійські ігрища, урну з серцем барона Кубертена мають зложити по цій стороні стадіону, де горіло звичайно олімпійське вогнище.

— **Задля побільшення населення.** Італійський уряд оголосив декрет, що має на меті помагати італійським родинам при помочі позичок. Кожна позичка може бути не менша від тисячі ліврів і не вища від трьох тисяч. З хвилиною, як уродиться перша дитина жива і здібна до життя, виплачують 10 прц. позички, після вродження другої дитини 20 прц., третьої 30 прц. і четвертої 40 прц.

— **Ріжні вістки.** Біля Стокгольму впав військовий літак, причому згинули дві особи. — В Тукседо Парку вмерла голосна американська мілюнерка Наталія Куш, яка увесь свій маєток записала своїй послугачці, що служила в неї 29 літ і льокаєві, що служив 17 літ. — В Кордиліерах на пограниччі Чілі лявіна засипала дім, причому 5 осіб згинуло — Біля Глесгова пожежа знищила фарму Кінкінтільоч, причому знайшло смерть 9 ірляндців. — У Вігавкен (стейт Ню Джерзі) наслідком експльозії згоріла велика хемічна фабрика, причому тяжко попеклося кількадесять робітників. Пожежа знищила ще чотири мешкальні доми.

Допкси.

КОЛОМИЯ.

Гостина театру ім. Тобилевича. Позакаційний театральний сезон почав у нас цього року театр ім. Тобилевича, який дав у днях від 4. до 12. вересня шість вистав. На початок пішла стара етнографічна драма „Ніч під Івана Купала"; за нею відома й мило витана Барвінчева „Шаріка", одна з кращих наших модерних опереток, де автор, ідучи в основі за німецькими взірцями, дав цікавий образ із недавньої стрілецької бувальщини з національно-виховними акцентами. Третя була драма М. Лужницького „Інваліди" — уривок з життя УГА. Цей твір своєю акцією і богатством думок (не вважаючи на деякий відгомін у них лектури а ля Ремарк) вибивається корисно зпоміж драматичного надбання останніх літ. Він збогачує щасливо той відділ сценічних творів, який займається долею колишніх активних борців за наші найвищі національні ідеали. Сценічне оформлення режисера М. Бенцаля дуже дбайливе, гра артистів (Бенцаль, Радванський, Кемпова) переконлива. Четвертий вечір виповнило в. доме, симпатичне „Дівча з Маслосоюзу" Паплусевича-Барвінча цим разом може й краще відігране, як перший раз. Пятого вечора бачили ми веселу комедію Арнольда й Баха „Під курателею" в перекладі Е. Цісика. Типова віденська вигадка для тих, що люблять реготатися з заплутаних ситуацій та веселих двозначних дотепів, на які богате великоміське (тут віденське) життя. Артисти (в першу чергу знаменитий Яковлів, дальше п. Кемпова, Слюзарівна, Стрийська й ін.) своєю зразковою грою рівноважили плохенький зміст комедійки. На закінчення виставив театр „Орлеяна", історичні картини І. Зубенка, написані за монографією Боршака п. з. „Григор Орлик". Була це найзамітніша вистава-премієра, новинка на українській сцені. (Про неї поміщуємо окрему оцінку. — Ред.). Фреквенція в театрі була дуже нерівна, в загальному недостатня. Така річ, як „Інваліди", не вважаючи на пояснення, що це уривок із життя членів УГА, стягнула таку масу скількість гостей, що було соромно і прикро. Д. Н.

ГОРОДЕЧЧИНА.

Прощання п-ва Ковальчуків. 17 літ перебував на становищі управителя нар. школи в Річничанах городецького повіту п. Володимир Ковальчук. Була це людина великої суспільної вартости, що вміла получити свої педагогічні обовязки з громадянською працею. Ввесь вільний час присвячував дир. Ковальчук праці над культурним піднесенням села Річничан та цілого городецького повіту. Як довголітній голова філії „Просвіти" своєю безкорисною, чесною та жертвенною працею причинився немало до того, що Городеччина дігнала під культурно-освітнім оглядом інші повіти. Та нежадано приходить сумна вістка — переносять! Шкільна влада перенесла невідкличним рішенням дир. Ковальчука з Річничан до Мишина в Коломийщині „з огляду на добро школи". Видїл Філії „Просвіти" в Городку, щоб хоч у малій мірі дати вислів признання для громадянської діяльности п-ва Ковальчуків, уладив у неділю 29. серпня в год. 20. у салі „Поміч" прощання для родини п. Ковальчука, де промовляли представники видїлів культурно-освітніх установ Городка. Дир. Ковальчук був тихим, та невтомним нар. працівником і не фразами, а ділами доказував свою любов до праці над просвічуванням села. Що селянство Городеччини розуміло й цінило його працю, свідчить найкраще факт загального признання для нього та бурхливі овації на його честь на Заг. Зборах філії „Просвіти" цього року. З відходом п. Ковальчука тратить Городеччина одного з найкращих просвітянських дїячів. На новому місці бажаємо йому такого довіря місцевого громадянства, яке мало до нього українське громадянство Городецької Землї.

Попис дитячого садка в Городку. В неділю 5. вересня п. р. відбувся в Городку закінчення дитячого садка, що його вела С. Служебниця Пр. Д. М. Садок мав приміщення в новонабутій домівці біля церкви св. Івана Хр. на передмісті Чернинським та гуртував понад 50 дітей з передмістя Чернинського і Скітника. Попис дитячого садка почався з опізненням цілих в год. 3-ій тому, що не прибула на час орхестра. Розпочався він молитвою дітей, опісля дітвора відспівала кілька релігійних пісень. Дальшу програму виповнили збірні співи, забави, хороводи, вправи й деклямації та кілька гарно виконаних танків під звуки орхестри з Керниці. Дітвора виступила в гарних національних строях, вправи були добре підготовлені. На Чернинстроях, вправи були добре підготовлені. На Чернянському передмісті, яке ще далеко не дорівнює під культурно-освітнім оглядом іншим частинам Городка, була це перша цього року імпреза. Гарно випав попис дітей, добре підготовили також буфет пані з Міщанської Братства, означе, на жаль, багато передмішан, навіть родичів дітей, які вправляли, замість піти на площу та дрібним датком засвідчити свою зрозумінність для справи виховання наших найменших, волїли ся для справи виховання наших найменших, волїли ся вистоювати за огорожею. По попису вимощено спільну знимку дітвори, опісля відбулася забава з танцями для старших. Попис був полученій з фестином та фантовою льотерією, одначе що хвилини стрічали аранжери перепони від представників влади безпеки, які заборонили в перервах між поодинокими точками попису танцювати та вже в год. 7. казали покинути площу танцюючим парам. З приводу цього попису слід підмітити, що садок організував не кружок „Р. Ш.", але Український Католицький Союз. Виховання релігійне дітей ішло тут упарі з національним, одначе не розуміємо, чому організатори і провід садка не подбали, щоб діти зі садка виступали на повітовім святі „Рідної Школи" в „Дні української дитвори" 22. серпня. Відсутність городецького садка на повітовім попису в самому Городку завважали селяни та різно коментували. Цього в будуччині треба оминати.

Місія і канонічна візитація в Добростанах. Заходом о. М. Думанського, адміністратора Добростан городецького повіту, відбулася там 10-денна місія під проводом оо. Редемптористів. Глибокі вмістом проповіди, що нераз зворушували до сліз, виголошували кількакратно щодня два місіонарі: о. Ван де Мель та о. Ковалик. Село Добростани в Волею Добр., яка належить до добростанської парохії, були ще донедавна одними з темніших сіл Городеччини. Всеж таки добростанці знані з завзяття і впертости. Ще давно перед війною вели вони кільканадцятлітній процес в дідичем за громадські права до ліса та толоки, аж остаточно таки виграли. Село зачало підноситися культурно, коли до нього прийшов молодий, енергійний о. Думанський. Громадянська діяльність його не подобалася дідичеві-полякові і він відмовив дотації на церкву, внаслідок чого з матеріяльних причин церковна влада перенесла о. Думанського на іншу парохію. Та тут вирнуло завзяття і впертість селян. Тягнулося це цілий рік, аж остаточно дідич уступив селянам і з кінцем минулого року вернувся знову до Добростан оо. М. Думанський. Через конфлікт селян з духовною владою не було на весні 1936. р. канонічної візитації в Добростанах. З нагоди закінчення місії 6. вересня п. р. прибув до Добростан Преосв. Іван Бучко на канонічну візитацію. Свого владику привитали на станції о. декан Крук з о. Думанським. Опісля в асисті великої кінної бандерії в гарних народніх строях прибув владика до Добростан. У німецькому селі Вайсенберг (Білогора) виставили місцеві римокатолики тріюмфальну браму та широ його витали. Другу браму виставили в українській частині села. Перед церквою в Добростанах привитали владику селяни та представники культурно-освітніх товариств. У церкві відправив владика архиєрейську Службу Божу в асисті о. Царя з Малкович, о. Антонишина з Мальчиць та п. Шуста з Каменоброду й о. Жолкевича з Любіня як діяконів. У часі Служби Божої виголосив проповідь Редемпторист о. Ковалик. Гарно співав новозорганізований добростанський хор під упр. С. Гумецького. По Службі Божій виголосив зворушливу проповідь сам владика. Святочна була хвилина, коли всі добростанці з піднесеними руками присягали бути вірними Богові й Церкві та не признавати ніякої влади, яка виступала би проти Божих законів. Проповідь закінчив владика благословенням. По Службі Божій відспівано „Боже Великий, Єдиний", опісля процесія відпровадила владику в асисті духовенства аж під двері приходства. Молодь провожала владику оклисами „Слава!". Цей урочистий день закінчено величавим походом через село з місійним хрестом, що його закопали пізним вечором на церковнім цвинтарі. День 5. вересня був великим святом Добростан, днем обнови духа, відсіч національних почувань та маніфестації на честь представника Української Католицької Церкви.

Обжинки в Любіні Великім. Дня 5. вересня п. р. відбулися в Любіні Вел. заходом місцевого кружка „Сільського Господаря" обжинки. На їх програму складалися крім хорових точок ще й вправи дівчат, які відбули на повітових обжинках філії „Сільського Господаря" в Городку в дні 29. серпня п. р., як вибирання плоскінню, вправи серпами, снопами і т. д. Вправи підготовляв агр. С. Сідельник, інструктор філії „С. Г." в Городку.

—o—

Нові книжки і журнали.

ЖУРНАЛИ.

ШЛЯХ. релігійно-громадський часопис для народу. Р. І. ч. 5. за вересень 1937.

СЛУЖБОВИК. Львів, вересень 1937. Р. XIV. Ч. 9.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж, 5. вересня 1937. Р. XIII Ч. 34.

—o—

TELE FUN KEN Radio TELEFUNKEN
гармонія тонів — символ якости.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Після цікавого метчу.

Вчора прийшов до мене мій приятель, визначний спортовець. Я глянув і зжахнувся: Голова в бандажах, рука в шині, а на одній нозі замість черевика — кальош. Налягаючи на ногу приштигулькав до мене і подав ліву руку.

— Сервус! — сказав бадьоро і зойкнув. — Ох, рамя болить, мовби це щойно нині.

Потім обережно-обережно сів на крісло і знов зойкнув.

Що тобі такого? — питаю. — Напад? Катастрофа в залізниці, чи карамболь з автом?

— Метч „Лехія" — „Україна"!

— А ти що? Грав?! Перший раз чую, що ти граєш у копаний мяч!

— Зовсім ні. Але я люблю копаний мяч і все ходжу на цікавіші метчі.

— О, видно, цей мусів бути дуже цікавий.

Мій приятель, аж засяв. Здорове око засвітилося, а незабандажована часть лиця зацвіла усміхом на згадку минулого.

— Незвичайно цікавий. Уяви собі: лехіт фавлює нашого, ординарно фавлює. Суддя ні пари з уст. За хвилину другий те саме, а суддя (канарки йому доїти, блощиці лоскотати, одним словом: кальош!) диктує вільного до... України. Подумай!... Ми тоді в крик.

— Як то? І з крику тобі око запухло?!

— Е, ні! Крик тільки з початку. Потім пішла баталія. Хто чим мав і кого попав. Публіка публіку, грачі грачів, а суддя тільки відмахувався, але не дуже помагало. Коло мене якийсь панок на „Україну": Фуй! Фуй! Я йому як фуйкнув, а він сторчака — по сходах трибуни і просто на поліцієнта. Не розглянув добре хто і що і вкусив його в ногу. Поліцієнт за ковнір, наші думали, що то наш, давай відбивати, хтось замахнувся і калать якогось грача по голові. Пішла баталія як під Альказаром.

— І ти, бачу, в ній брав визначну пасивну участь.

— Чому пасивну?

— Судячи по твоїм вигляді.

— Смішний чоловік. Я ще вийшов сяк-так. За два-три тижні буду здоровий як риба. Але інші — їм не пішло так гладко. Копачук — зломана нога й обойчик, Брамович — пять ребер і вибране око, Автоскі — відбиті нирки й обірване вухо, Фореньгефка — висипані передні зуби і заломаний ніс, а ран січених, колених і товчених то й не зчислити.

— Справді ти ще добре вийшов. Як рука?

— Тільки вивихнена в суставі.

— Нога?

— Розтовчений палець. Ніготь злізе і, думаю, не буде знаку.

— А око?

— Окуліст запевняє, що рогівка ненаруше-на. Тільки внутрішнє кровавлення.

— Деж тебе так спорядили.

— Стидно сказати: при самім плоті. Я, бачиш, коли зміркував, що воно недобрим пахне, пробився крізь обидва фронти і смикнув на паркан. Уже був майже на другім боці, коли чую — хтось мене за ногу тягне. „Пусьць пан! Цо пан хце?! — кричу. „Тягни його, він був наших!" — командує хтось на долині. Потягли, ввірвали штанку (новісеньке убрання!) і стягнули мене назад. Заки прийшов до слова, вже був готовий. Потім щойно все виясилося, просто помилка, через те, що я кричав „Пусьць пан!". Але був і ще смішніший випадок: Якийсь прихильник „Лехії" не зорієнтувався, хто на нього пре і крикнув по українськи: „Панове! Дайте спокій!". Зле вибрався бо це власне не були українці. Стратив, кажуть, ліву руку, кутний зуб і два чи три ребра.

— І як це все скінчилося?

— Один на один. Але „Україна" мала багато більше з гри.

Галактіон Чіпка.

Жіночі торбинки

чечки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах **робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Зелігзандра.

Театри.

Великий Театр.

Пятниця 17.IX. год. 8 веч. „Король волоцюг".

Субота 18. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Різнородностей:

Пятниця 17. IX. год. 8. веч. „Фройда теорія снів".

Субота 18. IX. год. 8. веч. премієра: „Де чорт не може".

Український Народній Театр ім. І. Тобільчика:

ОТИНІЯ:
17. IX. Орлеяя.

СТАНИСЛАВІВ:
18. IX. Орлеяя.
19. IX. Шарїка.
20. IX. Під курателею.
21. IX. Ніч під Івана Купала.

Білєти на всі виставн можна вже набувати у Базарі.

ГАЛИЧ:
22. IX. Циганський барон.
23. IX. Муж двох жінок.
24. IX. Дівча.а Маслосоюзу.
25. IX. Книжна чардашка.
26. IX. Шарїка.

З Галича іде театр до Ходорова, Жидачева, Рогатина і Бережан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖУРАВНО:
17. IX. Ніч під Івана Купала.
18. IX. Гимн нужди.

СТРИЙ:
19. IX. Хмара.
20. IX. Маруся Богуславка.
21. IX. Ніч під Івана Купала.

Виставн відбудуться в Німецькім Домі, бо в салі Нар. Дому грає кіно.

Український Молодий Театр „Загра-ва".

ЧАДВІРНА:
17. IX. Ліхарі ночі.
18. IX. Мураві.

БИТКІВ:
19. IX. Трафіка пані генеральової.

КІНА.

АПОЛЬО: „Володар".
АТЛЯНТИК: „Тайна жовтого міста".
ВАНДА: „Антін Адвера", „Вікі і доляри".
ГРАЖИНА: „Ординат Міхоровський", „Прокажена".
ЄВРОПА: „Одна поверх вище"
КАСІНО: „Кінець пані Чені".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Пророчення".

24 шт. столового накриття 17 зл.
правдивої алюпаки
дасть у **ь. ГРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

МЕТРО: „Чорні рожі", „Вапусь" із Дяпшою.
МІРАЖ: „Пенні"
МУЗА: „Відень-Льондон".
ПАКС: „Королева джунглів".
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „Матура".
РАЙ: „Тато женпться".
СВІТ: „Клопоти спортовця" і рев.
СТИЛЕВЕ: „Право молодости" і ревія Рефрена.
ТОН: „Шарика легкої бригади"
УТІХА: „Орел летить до Китаю", ревія „Торги життя".
ХИМЕРА: „16-літка" з Ліль Даговер.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Китай".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 17. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 19.00 Вечірній гомін, 20.10, 21.00 Концерт орх., форт.; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Хор, пісні. БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 13.00 Цит. музика, 17.00 Танк. музика, 18.30 Сюїта, 19.30 Сальон. музика, 21.00, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.15, 17.00 Для дітей, 17.25 Форт. тріо, 19.30 Музика та пісні різних народів, гутірка з муз. і. двстр., 20.05, 21.00 „Ганс Гукебайн" ком. Блюменталя; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 19.00 Форт., 19.00 Розр. музика, 20.10 Веселий вечір, 22.30 Концерт; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.53 Розр. музика, 21.00 Симф. джаз, 22.00 Орг., 17.00. 18.00 Вок.-муз. концерт, 19.00, 20.00 „Німецький романтизм", концерт орк., хору, солістів, сопр., тенор; ПРАГА 14.05 Нім. авд.: літні пісні, 20.30, 21.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 19.15 Форт., 19.45 Спів, 20.15 Дискот, 20.30 Словно.-муз. авд., 21.00, 22.00 Франція у пісні, розр. програма; РИМ 17.15 Камер. музика, 21.00, 22.00 „Контрольор спальних вагонів" оперетка Алєксіяніяа.

Субота, 18. вересня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Вечірній гомін, 10.15 Розр. музика, квінтет, 20.10, 21.00 Весела мандрівка, орх., сол., 22.30 Танк. музика; БІЛГОРОД 20.00 Російські пісні, 20.30, 21.00 Орх. концерт, 22.20 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Спів, 17.00 Сальон. музика, 18.30, 19.00 Цит. музика, 19.45, 20.00, 21.00 Оперетнова музика; ВІДЕНЬ 13.10 Концерт, 14.00 Свіная Міліна Корюс, 19.25, 20.00, 21.00 „Циганське кохання" оп. Легара, 21.40 Нові нім. пісні; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Концерт фільг.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 20.40, 21.30 Розр. музика, 22.00 Комедія. 22.40 Танк. музика; МІНХЕН 12.00 Концерт із Байройту, 14.25 Розр. концерт, 20.10, 21.00 Веселий вечір, 22.30 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 19.15 Спів, 19.45 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 Фестіваль Равеля; РИМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Таїс" оп. Масснета.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 17. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: „Заручини в Чорнолісі", 11.40 Фельдеші: Вільончель, гр.пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Айхгайм: Японський ноктюрн, гр. пл., 12.20 Комунікат лъв. Хліборобської Палати, 12.25 Орх. концерт, 13.55 Рапсодії, гр. пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слова. Відповіди на листи, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Стравінський: Свято весни, гр. пл., 15.35 Львівські бажучі вістки, 15.42 Господарські вістки, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Сальонова музика. 16.45 Життя, як тому двадцять століть, репортаж із Палестини. 17.00 Орх. концерт. 17.50 Чи бактерії хорують, 18.00 Туристичний інформатор, **18.05 Українські нар. і популярні пісні: міш. хор „Торбен" під дир. Мик. Сидорака,** 18.25 Намисловський: Два танки, гр. пл., 18.30 Три знаки запиту, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки. 18.50 Актуальна гутірка. 19.00 Концерт солістів: форт., баритон, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Із оперет, розр. концерт, музика, сюїта; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник, Актуальна гутірка, 21.45 Князь поетів (Верлен), 22.00 Скрипка, 22.25 Пісні Карменчіти (осп. нар. пісні), сопран. форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Субота, 18. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Польонези, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Осінне гноєння сіножатей і пасовищ, 12.25 Концерт військ. орх., 14.00 Концерт бажань, 14.53 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Ми також улаштовуємо концерт, авд. у виконанні дітей, 16.30 Сонати на віол. і форт., 17.10 Суїти Чайковського та Сібеліуса, орх., 17.50 У замку Завіши Чорного, 18.00 Суспільна гутірка, 18.05 Гленвунов, з гр. пл., 18.25 Актуальна гутірка. 18.40 Програма на завтра. 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Гірник у пісні, словно-муз. авд., хор. 19.40 Актуальна гутірка. 19.50 Спортові вістки, 20.00 „Були й будуть" — про Марію Родзевич. 20.45 Вечірній денник. 21.05 Розр. концерт. квартет ревелєрів, форт., 21.45 Огляд видань, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси. метеорольог. комунікат. 23.00 Куток гумору. 23.05 Танцова музика з гр. пл., 23.10 Зразки промов. монольог. 23.20 Продов. жепня танцової музики з гр. пл.

Радіокутик.

ГІТЛЄРІВСЬКА ПРОПАГАНДА В АМЕРИЦІ.

Гітлєрівські агенти ведуть в Америці оживлену пропаганду, вживаючи до цього радія. З тою метою використовують вони в поодиноких радіостаціях певні години, на торговельну рекляму. Інтервенціоністи вони тоді в німецькій мові промови, котрі не мають нічого спільного з торговлею.

В часі таких виступів часто можна чути утревожені на кружках гестапівські промови Геббельса. Внаслідок протестів, Федеральна Комунікаційна Комісія Сполучених Держав вимагала від північно-американських станцій — уневажнення контрактів із представниками Ш. Німеччини.

Е. САРНЕТ ПІОНІРОМ РАДІОВИХ АКУСТИЧНИХ УЛІПШЕНЬ.

В останніх часах у різних краях повстав цілий ряд вчених, які займаються справами радія, акустики і утривалення звуків.

В січні цього року було таких вчених лише два, а в липні — вже сім. В Німеччині такі школи основано за взірцем молодого французького музики Ерика Сарнет. Сарнет знав докладно електроакустичні проблеми. Він спершу при виході електричної регуляції резонансу при помочі апаратури Бернарда Ру. Ця апаратура вже заінстальована Паризькою Поштою в палаті Радія на Світовій Виставі і замовлена для всіх державних французьких радіостацій. Застосування цієї апаратури, яка помітно улішує акустику студій, є у великій мірі ділом Сарнета. Е. Сарнет працює тепер в Німеччині над оркестрацією кількох творів Баха, що спеціально призначені до програм популярної музики.

На думку Сарнета, саме розв'язання електро-акустичних проблем не вистає, треба ще достосувати склад оркестри та її технічні пінності до потреб мікрофону.

ПАМЯТИ ҐРІҐА.

Дня 4. вересня п. р. минає 30 літ від смерти норвеського композитора, Ґріґа. Багато европейських радіостанцій присвятить йому спеціяльні авдиції.

Родина Ґріґа походила зі Шотляндії, виемігрувала до Берген, де наш композитор побачив світ. Першу науку музики давала йому мати, потім композитор вчився в Музичній Академії в Лайпціґу. Музика Ґріґа має характер чисто норвеський. Для своєї темятики брав він багато з народніх пісень, а їх простотою і щирістю. Тепер його творчість дуже популярна у цілому світі.

БІРЖА.

Львів, дня 16 вересня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·30, 89·38. Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени голл. 292·12—290·88. Франки фр. 18·55—18·20, Франки швайцарські 121·95—121·15, Фунти англ. 26·29—26·13, Гульдени данц. 100·22—99·80, Корони ч. 18·40—17·90, Кор. дан. 117·34—116·50 Кор. норв. 132·13—131·15, Корони шв. 135·53—134·55, Ліри італ. 23·50—22·60, Марки фінлянд. 11·62—11·20, Марки нім. 128·00 — 122·00, Шилінги австр. 98·00—96·00, Тель Авів 25·29—25·90, Марки нім. срібні 134·00 — 128·00

Яйцп.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 55·00, 56·00, 3 поз. зам. 1 ем. непот.. 2 ем. 68·25, серія 83·00, 5 заліян. 58·00, 4 прем. дол. 58·50, 4 консол. 58·00, 57·50, 57·75, дві ост. др.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 16 вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·00 зол.
молоко . . . 16—17 сот
яйця . . . . 4—4·50 зол

Тенденція слаба на масло і молоко, на яйця вдержана

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Львів, 16. вересня 1937.

Звідомлення овочевогоринку.

Ціни гуртові за 1 кг. льоко Рінок.

Яблока I.	0·15—0·25
Яблока II.	0·12—0·15
Яблока III.	0·05—0·10
Грушки I.	0·25—0·45
Грушки II.	0·15—0·20
Грушки III.	0·10—0·13
Сливки угорські грубі	0·28—0·32
Помідори	0·06—0·10
Виноград угор	1·15—1·20
„ задчищпськ.	0·55—0·65
Цибуля за 100 кг.	8·00—9·00
Горіхи	0·55—0·65

ЦЕНТРОСОЮЗ

Подяка.

Висоцьпол. Панові Д-р М. Стрівському, старшому лікареві Львів, пл. Більчевського ч. 11 щиро дякують за безпоспе виліковання пса в недузі, яку на вітер, клініці схваліфіковано як невилічну. **А. В. Чури.**

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ОПОВІСТКИ.

Крайове Т-во Кредитове — Львів зв. місить вклад на доменову бл. п. ч. Адольфа Шнайдера складає на Ринку Шевчу. ду вул. 23.—.

КУПНО - ПРОДАЖА

ОДНОПОВЕРХОВУ каменичку, невелику, чепу сімейні, в убраній, кльоветі, сінжатрі, електрика, 200 сажнів городу, продам негайно. Львів (Яловщ) вул. Трак. Гликинський 26. Господар. 2-1

МАШИНУ писальну Адлер українсько-польську, майже нову, продає Івашкевич. Львів, Городецька 23. 1667 1-3

АНТИКВАРНІ

ВЖЕ НАДІЙШЛИ всі книжки, що бракували в антикварні „Міль Книжковий", Катерія 6. 1666 1—3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

КООПЕРАТОР, вправний книговод-цінзист з довголітньою працею в кооперативах різного роду і кооперативних осередках, шукає в кооперативній установі праці книговода, дистратора, магазинера тощо. Зголошення слати до д-ра Гердецького, адвоката в Косові ч. Коломиї. 2—1

МЕШКАННЯ

СТАНЦІЯ для студентів (тів). Умови на договір. Личаківська 21, І. п. двері 6. 1668 1—2

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджує часи майку подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, доріжки, вишивки, керамїку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 2—6

БРИЛЯНТИ, діямянти, перли, срібло золоту біжутерію, годинники купує платить найбільше Вайлер, Шайнохи один. — Преципіяна, дешева направа годинників і біжутерії. 1571 3—4

ПЕЧІ заліяні і частини, лавки безплатно Сальво, направи кухонні, приладдя поручає Рентгнер, Легіонів 37. 2—

ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАВЕД. ТЕХН. **ДЕНТИСТИЧНЕ**

І. БРАНЕВСЬКОГО

ЛЬВІВ, УЛ. АКАДЕМІЧНА Ч. 18.
(над крамницею Мусяловича)
Тел. 237-23.
Ціни низькі.
ПОРЦЕЛЯНОВІ КОРОНИ. 3—3

Ролєти, матрацн, тапети, фіранки, дивани, меблеві матерїяли, тапчани і т. п.
Проєктування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях таніцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 3—40

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніших
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 1
Філія КОПЕРНИКА 15а
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Субота 18. вересня 1937. Ч. 206

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

„Далой ґрамотних!"

(Передова стаття).

Кріза нормалізації.

(Голос посла В. Кузьмовича в анкеті „Діла")

Большевики уладжують піратські напади на Середземному Морі.

Комінтерн шахує нанкінський уряд.

Ніон і Женева.

(Власна кореспонденція з Женеви).

„Серед руїн старого Галича".

Чехословаччина в жалобі.

В Совітах переслідують вже й жидів.

Квіти, ремінісценції і такт...

Вражіння з Ґібральтару.

Жінка, якої ніхто не хоче розуміти. (Фейл.).

Ґеніяльні злочинці.

Ч. 206 (14.749). Львів, субота 18. вересня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартально . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

НЕДІЛЯ 19. IX. **Окружний Сокільський Показ** ПЛОЩА С. Б. година 15-та
ПРИ УЧАСТИ УСІХ ГНІЗД ЛЬВІВСЬКОЇ УКРУГИ.

Большевики уладжують піратські напади на Середземному Морі.

Як подає „Матен", еспанський національний уряд передасть комітетові неінтервенції інформації, які недвозначно стверджують, що **піратські напади на Середземному Морі переводили два большевицькі підводні судна.** Вони оба недавно вплинули до пристані Аліканте; конвоював їх большевицький пароплав під командою капітана Василева, який тепер поплив до Одеси по новий транспорт муніції.

Оба підводні судна мають по 950 тон поемности і по 22 апарати до викидання торпед.

АНГЛІЙСЬКА І ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА ДОМАГАЄТЬСЯ РІВНОПРАВНОСТИ ДЛЯ ІТАЛІЇ ПРИ КОНТРОЛІ СЕРЕДЗЕМНОГО МОРЯ.

Деякі французькі й англійські часописи, домагаються, щоб до участи в контролі Середземного Моря допустити італійську фльоту нарівні з французькою та британською. Французька преса підкреслює можливість дальших нарад у цій справі, але звертає увагу на технічні труднощі в цьому напрямі; англійська преса домагається повної рівноправности для Італії.

Як виглядають японсько-китайські фронти?

Як відомо, на Далекому Сході повстали два фронти: північний та південний. На північний японці наступають зі сторони Манджурії та підчинених японським впливам північно-китайських провінцій; крім того японська фльота висадила десант під Шангаєм і так повстав південний фронт.

Характер обох фронтів наскрізь різний. У **північному** Китаю японські кольони оперують на дуже великих просторах: одні з них займають Ташун — 300 км. на захід від Пекіну, інші Тсанчев — 100 км. на південь від Тієнтсіну, ще інші воюють у провінції Чагар. Одноцілого фронту там нема. Уживати змоторизовані частини важко з огляду на труднощі у постачанні бензини.

Щоб окупувати заняті терени і забезпечити транспорти, японці посилають до північного Китаю великі війська. Не зважаючи на те, напади китайських партизанів на крила і запілля японських військ стають щораз то частіші.

ЯПОНЦІ ЗАНЯЛИ ЩЕ ОДИН КИТАЙСЬКИЙ ОСТРОВ.

Як подають зі Шангаю, японські війська обсадили острів Чеміншен, який лежить недалеко берегів провінції Гайчов.

КИТАЙСЬКІ УКРІПЛЕННЯ.

Китайське командування вибудувало на півночі сильну лінію укріплень між Паотінфу і Чанчов. 350-тисячна китайська армія обсадила ту лінію.

ВЖЕ НА ДНЯХ
появиться у продажі
Великий Український Календар-Альманах

КРИНИЦЯ
на 1938 рік.

Всесторонній, багатий зміст — мала інформаційна настільна книга — енциклопедично опрацьовані питання нашої доби. — 13-ть аркушів друку. — Мистецька обгортка Павла Ковжуна.
Вже можна замовляти
„ДІЛО" ЛЬВІВ, РИНОК 10, II. пов.

Комітерн шахує нанкінський уряд.

До Сіяну, столиці провінції Шансі, приїхало через зовнішню Монголію з Москви 20 китайських комуністів, які мають обняти контролю над червоними військами, які недавно перейшли на протияпонський фронт. Вони мають **слідкувати за політикою нанкінського уряду та зорганізувати демонстрації, терор і повстання на випадок, якби нанкінський уряд не хотів співпрацювати з комуністами, або якби намагався заключити мир з Японією.**

У столиці зовнішньої Монголії, Улан Батор створено міжнародню комуністичну бригаду на взір еспанських. Ця бригада візьме чинну участь у боях на Далекому Сході.

КОМУНІСТИЧНА ДИВЕРСІЯ НА ФОРМОЗІ.

Як подає німецька преса, Комінтерн підготовляє нову акцію в Японії. Він хоче зревольтувати неяпонське населення острова Формози і довести до збройного протияпонського виступу.

З такою метою заложили комуністи „Союз визволення Формози", який зачав уже свою діяльність; він видав летючки, що їх поширюють на Формозі. Цілою акцією кермує Дімітров.

Наради єпископату.

13. і 14. ц. м. відбулася в „Католицькім Домі" у Варшаві конференція епископату Польщі, в якій взяло участь 30-ох епископів. Темою нарад була розбудова Католицької Акції, наладнання паломництв, активізація організацій молоді та деякі застрашуючі обяви в суспільному житті. У першому дні нарад брав участь папський нунцій

НОВА КНИЖКА!
БОГДАН ЛЕПКИЙ
ТРИ ПОРТРЕТИ
Франко — Стефаник — Оркан.
Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.
Можна дістати у всіх українських книгарнях.

„Всі три портрети це взірці мистецького літературного малюнку та характерольогії. Їх головна вартість лежить у виведених наскрізь людських прикметах трьох письменників". „Прагер Пресзе".

„Далой грамотних!"

Львів, 17. вересня 1937.

Під повищим наголовком поміщено в „Ділі" (ч. 200. з 11. ц. м.) допис з Тернополя про те, що тимчасова управа найстаршої і найбагатшої в краю української гуманітарної фундації князя Константина Острожського в Тернополі на своєму засіданні 31. серпня ц. р. рішила змінити її статут, виключуючи з управи інтелігенцію й обмежуючи членство в управі тільки до рільників, ремісників і купців, які родилися і постійно мешкають в Тернополі. Ця постанова незвичайно характеристична, бо не тільки прогомоніло нею гасло „геть з інтеліґенцією", але й рівночасно проголошено засаду виключности „автохтонів", до яких не зараховано постійно осілих в Тернополі рільників, ремісників та купців, що припадково не мали великої чести народитися у цьому славетному місті.

Подібна постанова у нашому східно-галицькому селі виключена. Наше село не лише перевищує національною свідомістю і зорганізованістю наше східно-галицьке місто, але в додатку є і більше відпорне на чужонаціональні впливи і безнастанний ворожий натиск. Міст і містечок у Східній Галичині є коло сотні і за винятком кількох з дуже маленькою кількістю українського населення, усюди є поважний його відсоток, з більших міст найвищий якраз у Тернополі. Та великого помітного сліду у розвитку нашої духової і матеріяльної культури не залишають вони сьогодні по собі. А якщо й у дечому двигаються, то справили не завдяки місцевому автохтонному міщанству, дуже відсталому, тільки в першій мірі завдяки праці місцевої інтелігенції, здебільша немісцевого походження і більше меткого наплинового міщанського елементу.

У першу чергу треба це сказати про Тернопіль, відомий і поза ним з так званих „кавунів", але не тих смішних і соковитих, лише з окремої породи людей, про характер яких висказується відомно ще з 70 літ мин. віку і д-р Евген Олесницький у своїх друкованих в „Ділі" спогадах. На жаль, тернопільські „кавуни" не виїмкові, бо подібних їм можна знайти і в інших містах та містечках, про яких неодно міг би сказати дехто з наших тамошніх діячів, а саме їх невиправдану нічим ненависть та недовіря до інтеліґенції, особливо тієї, що не вийшла з неї, або у ній не омоталася.

Та річ не у тому, як ставиться до провідної духової верстви якийнебудь темний чоловік, але якраз у тому, що гасло „далой грамотних!" поширював і поширює серед наших мас наш противник у своєму інтересі і використовує ще й досі для себе. Очевидно, слово „грамотний" треба розуміти ширше, а саме інтеліґенцію чи пак провідну верству народу.

Усі є захоплені чарівно гарним тоном і далеким засягом нової супергетородини

ФІЛІПС СУПЕР 4-38

Сумні маємо з цього огляду історичні реміниценції. Ще царська історична Москва своїми агентурами на Україні ширяла недовіря і ненависть — головно під фірмою оборони православія і соціяльних інтересів мас — серед низового козацтва, міщанства і посполства проти козацької старшини як толішньої української провідної верстви, зі своїм остаточним успіхом під Полтавою та остаточним закріпощенням сємих мас.

Ще нагаданіше повторилося це і за наших вже часів. Большевики, прийшовши перед 20 роками до влади, кинули в маси гасло „далой грамотних!" і „граб награбленное". І мали успіх, у себе на Московщині, а при допомозі преріжних Махнів мали його і на Україні. Підюджені большевицькими агентами маси допомагали їм винищувати фізично інтелігенцію, а по селах „кулаків" чи як їх ще звали „куркулів". Робили це у першу чергу комнезами (комбеди) комітети незаможних, на ділі сільські босяки і гільтаї.

На цьому не кінець. Впоравшися масовою різнею зі значною частиною освіченого громадянства, що не співчувало й не могло співчувати з новою владою, большевики в якийсь час пізніше заліквідували і самих комбедів, що як нездисциплінований і руйницький елемент були їм перешкодою в організації їх режиму. Це на Московщині. На Україні, що довший час чинно виступала проти нової червоної окупації, комнезамів як своє погромницьке знаряддя оставили большевики ще довший час. Треба було ліквідувати до решти і то буквально і ці недобитки української інтелігенції (у ширшому розумінні грамотних), що спаслася ще від розстрілів і погромів. Для цього у значній мірі помічними були тут ті нетямучі «бо злобні земаячки, що кричали, як от недавно в Тернополі, „далой грамотних"!" Однак на цьому не заробили зовсім ті, що були виконавцями повищого гасла. Зацарювало там незнане в історії кріпацтво і духова неволя, що поглотили і тих, які дали себе запрягти до большевицького воза і нацькували проти рідного інтелігентського проводу.

Подібне було, лише у цілком іншій формі, і по західній стороні ржавської лінії. Тут кількакратно проголошували тезу, що українську інтелігенцію треба помінути і зігнорувати та понад її головами порозумітися безпосередньо з народніми масами, які „вдоволені" і нічого іншого собі не бажають, як того, що є. Було це отже своєрідне „далой грамотних!"

І чи на українських землях в Польщі приняло ся це гасло, кинене противником у свому інтересі? З дуже, а дуже незначними виїмками — ні! Зокрема в Галичині. Не вдалися тут спроби з так званими хлібоїдами, не вдаються і остаточно напевно не вдадуться сучасні спроби на Гуцульщині при допомозі усяких Шекериків і Доменських. Східно-галицьке село у своїй величезній більшості морально і національно здорове і добре оцінює вагу та значіння інтелігенції як провідної духової верстви у житті і розвитку нашого народу як цілости, або і хочби не сільському відтинку. Хліборобн селяни без порівнання і більше безкорисні і щедрі на національні цілі, як наші східногалицькі хлібороби міщани. Наглядно доказує це хочби спис пожертв.

Відносини нашої історії у Східній Галичині склалися вже так, що давне наше міщанство, яке колись давно відгравало на місцях позитивну ролю, витиснене з осередків міста на далекі периферії, стало здебільша бідними хліборобами, або ремісниками. Виставлене рівночасно на деморалізаційний вплив міської вулиці і міських магістратів та шинків, спершу дуже мало давало пригожого грунту для творчої організаційної національної роботи. Очевидно й тут були виїмки у цілому ряді менших міст, як напр. Яворів, Комарно, Угнів, Буськ, Калуш, Городенка. З отих ремісничих домів вийшло чимало нашої інтелігенції, не кажучи вже про найбільше щодо українства місто — Тернопіль.

Та ба — виходили священники і народні вчителі, дещо іншої світської інтелігенції, та не виходили майже зовсім новочасні міщани, якими є кваліфіковані та освічені ремісники, промисловці і купці. На місці оставались на дальше спролетаризовані хлібороби і ремісники, мало зацікавлені новочасним життям. Як хто з них матеріально і дещо вибився, то здебільша був цілковито глухий на національні гасла, а його кишеня замінена на національні пожертви.

Щастям для нас був приплив до міських варстатів — виїмково і до купецтва — бідного але духом здорового сільського елементу, в повоєнних часах інтелігентного та нераз і високо кваліфікованого. Він сьогодні творить перші кедри нашого справдішнього міщанства, що гуртується головно в Союзі Українських Купців і Промисловців, а частинно і в ремісничому товаристві „Зоря" та „Міщанському Братстві". А перші підвалини під теперішню організацію нашого міщанства клали вже давно ніхто інший як українські інтелігенти, згадати хочби пок. Василя Нагірного і з живучих д-ра Костя Левицького і Мик. Заячківського і ті міщани, які є сьогодні поважними і поважаними громадянами, йдуть рука в руку з інтелектуальною елітою в усіх національних справах.

Є вже деяке — на жаль ще дуже мала — добайдивість про виховання — міщанського дорасту. А які практичні осяги може зробити нова міщанська організація, доказом цього розвиток Українського Торговельно-Промислового Банку у Львові, що став можливий тому, що у його проводі не „хлопуни", але справдішні інтелігенти та солідні фахівці.

Міщанське середовище мені добре відоме і я працював і серед нього, та знаю, що і там є ще дейні одиниці. Особисто дивлюся в повною вірою у розвій і успіхи нашого зморганізованого міщанства, до яких причиниться без сумніву і сучасне лихоліття. А тоді до неповоротної історії перейде в рядах нашого міщанства гасло кинене недавно в Тернополі: „далой грамотних!"

Д-р Степан Баран.

—o—

Ніон і Женева.

Женева, 13. вересня 1937.

Географічна термінольогія політичної історії Европи збогатилася ще одним назвищем. Пакт прибережних держав про безпеку плавби на Середземнім Морі буде носити очевидно ім'я невеличкого міста Ніону, віддаленого два десятки кільометрів від Женеви. З ним мальовничим містом, оздобленим старим замком на горі, зилим здалека, коли пароплав простує до нього, буде звязаний спомин про момент великого замішання в міждержавних відносинах Европи, а може й із початком їх впорядкування. Вилучення конференції з комплексу женевських справ та перенесення її до Ніону мало, як відомо, на меті зробити приємність Італії. Численні памятки старої римської культури й могутности в Ніоні гармонізувало дуже добре із сучасним значінням відновленої римської імперії. Але варварські методи старо-східної дипльоматії Москви надто вразили римську гідність. Італійці і німці відмовилися брати участь у ніонській конференції. Офіціяльного повідомлення про це зрештою не було до останньої хвилини, і представники преси з усіх кінців світа даремне думали в журналістичній салі Ліги Націй, чи доведеться їхати під зимним дощем до Ніону, чи може конференція буде перенесена до Женеви. Але Ніон вже приготовано для конференції з швидкістю і зручністю, питомою для Швайцарії, що все готова приняти чужоземних гостей. В салі ратуша синдик привитав високих політиків і фахівців мариварки західних великодержав сердечною промовою і вислухав не менше щиру відповідь Дельбоса. Салю в замку і готель дали захист представникам преси для їх короткої роботи. Побут конференції в Ніоні трівав не довше, ніж ним треба було заманіфестувати тверде рішення західних держав не відступати від зазначеної програми. А позатим зроблено все, щоб великодержави, які відмовилися спонукати своїх представників сидіти поруч з п. Літвіновим, брали фактично участь у конференції. Відкликати запрошення, післане до московського уряду, чи обмежити поважно волю слова Літвінова в Ніоні, не було очевидно можливо. На перешкоді цьому стояли вплини комуністів на уряд „людового фронту" в Парижі та змагання Льондону уможливити за всяку ціну дальше політичне співробітництво з Парижем. У всякім разі Літвінову заборонили зазначувати виразно Італію в його промові, і він мусів спрямувати свої провокаційні закиди на адресу держави, „імя якої всім добре відомо", що викликало вражіння безглуздої люті. Промова його була гідним продовженням двох московських нот до Риму, але полишивши другу з них цілком без відповіди, не мають у Римі потреби реагувати й на літвіновську промову. В Льондоні і навіть у Парижі промова Літвінова викликала наскрізь негативне вражіння й поважний неспокій. Ця промова, як і московські ноти до Риму, викликують у західних держав переконання, що московський уряд має намір вести свою політику, не числячися з їх політичними планами й тактикою в европейських справах, але шантажуючи Францію та Англію при допомозі крайніх москвофільських кол у цих державах.

Але цим разом по думці „Журналь де Женев" тактика Москви принесла їй політичну поразку, „вона поповнила фундаментальну [illegible] хибу, не зрозумівши зміни, яка зайшла в Льондоні, та уробивши собі, що перемінює карти гамірливим виступом. Англія здогадливо використала цей маневр незвичайно зручно та швидко. Добавлено приготована конференція в Ніоні осягла за два дні свою мету. Не зважаючи на свою грізну промову, мусів Літвінов згодитися на застереження, згідно з яким Італії не лише не осудили, як цього бажали собі Совіти, але навіть запросили взяти участь у середземноморській поліції проти „морських бандитів"... „Угода має подвійне значіння, безпосереднє і конкретне, відновлення безпеки на Середземнім Морі, і посереднє — вона відкриває шлях до порозуміння з Італією та показує урядові СССР, що московські укази не мають значіння на заході".

В Женеві висловлюють надію, що Італія пристане до постанов ніонської конференції і не відмовиться перебрати на себе охорону запропонованої їй частини Середземного Моря. Надію цю скріплюють і повідомлення з Риму, що постанови конференції прийнято там прихильно. Особливо добре вражіння мала зробити в Римі та обставина, що СССР виключено зовсім з контролі на Середземнім Морі. Зокрема „Коріере делля Сера" підкреслює, що держави Балканської Антанти прийняли проект ніонської конвенції при тій умовині, що й Італія пристане на нього, бо инакше вони опинились би в тім становищі, яке було витворене свого часу в добі санкцій.

Німецька преса підкреслює також з вдоволенням московську поразку в Ніоні, а „Фелькішер Беобахтер" звертає увагу на те, що умовини охорони кораблів на Середземнім Морі дають урядові генерала Франка фактично права воюючої сторони. І справді, ця охорона відноситься лише до кораблів, які „не належать до воюючих в Еспанії сторін". Отже підводні човни національної Еспанії можуть з повним правом топити кораблі большевицької Еспанії не лише в територіяльних водах Еспанії, а й на відкритім морі. Позатим постанови ніонської конференції можна розуміти дуже широко. До кораблів воюючих сторін належать очевидно й такі, які плинуть під чужим, звичайно англійським прапором, що його дуже охоче надужівають большевики. До кого належать кораблі, завантажені зброєю для воюючих партій, питання також досить сумнівне. Остільки-ж невиразно замічені й умовини, при яких вартові кораблі мають право топити підводні човни.

Тимчасом у колах Л. Н. переважає думка, що успішне закінчення ніонської конференції спричинило поліпшення відносин між великими державами та вирівняло шлях для їх дальшого порозуміння. Сподіваються, що Англія використає успіх цієї конференції в напрямі полагоди й етіопської справи. Відкриття Ради Л. Н. минуло досить непомітно, заслонене подіями в Ніоні, а саме в Раді готується Літвінов зреванжуватись за свою останню поразку. Спритливою обставиною для нього є те, що невблаганний альфабетний порядок віддав провід Радою до рук еспанського большевицького запажка Негріна, який нікого каганця на красномовність представника Москви очевидно не має. При обговорюванні самої еспанської справи проводити нарадами буде хтось інший. Але боротьба в Раді заповідається тим більш

лалка, що на денним порядку стоїть і усунення представника „Еспанії" з Ради, присутність якого там стоїть у надто різкім противенстві до реального відношення сил в Еспанії.

Доброю нагодою для пописів московської дипльоматії в Женеві буде очевидно й китайська справа, поставлена на денний порядок цієї сесії. Цьогорічна китайська делегація з причин зрозумілих дуже численна й поважна, як звичайно з Велінгтоном Ку на чолі. Декларація передана ним генеральному секретареві Л. Н., опирається на 17. артикулі пакту, який відноситься до конфлікту між двома державами, з яких одна не належить до Л. Н. Ця декларація як і поклик до Л. Н. та інших держав, не містять властиво нічого нового. Вигляди китайців знайти симпатії в Европі тим менші, чим виразніше робиться їх співробітництво з Москвою. Коли в Китаю забули, що большевицький „мир" коштував країну більше, ніж сучасна протияпонська війна, тим гірше для цієї нещасливої країни. Память европейців відсвіжена еспанськими подіями.

Тимчасове злегіднення атмосфери в Женеві зрештою тут заспокоєння не викликує. Поважні несподіванки уважають зовсім можливими.

М. Данько.

Квіти, реміпісценції і такт...

(З ПРИВОДУ ПРИВИТАННЯ ВІЙСЬКА, ЩО ВЕРТАЛОСЬ З МАНЕВРІВ.)

Дістаємо такого листа:

В середу дня 15. вересня ц. р. крізь тріюмфальні ворота при кінці Городецької вулиці вертались до Львова з літніх маневрів польські війська. Як це мало місце в цілій Польщі, також і у Львові відбулось овацийне привитання вертаючих військових відділів. Цілу трасу від кінця Городецької вулиці, через вулиці Льва Сапіги, Сикстуську і Легіонів обставлено шпалірами шкільної молоді, що квітами й окликами витала повертаючі до міста полки. Усі львівські школи, хлопячі й дівочі, під проводом своїх учителів і зі шкільними прапорами, з барвистими наруччями квітів перед 12. год. пол. вмережали вулиці, що ними мало переходити військо.

Переходжу вулицею і бачу знайомі обличчя гімназійних учителів українців, що стоять при довгому ряді гранатових шкільних однострої в. Це українська гімназія. У руках квіти.

А вечором слухав я радія зі Львова, що передавало утривалений на плиті хід привитання львівського гарнізону. Інформував спікер львівської висильні п. К. Вайда, попри це виголосив промову-подяку до мешканців Львова сотник Хендзинський.

Репортаж п. Вайди, монотонний і недолад-ний, переплітаний був для декорації ріжними ремінісценціями про Львів і його недалеке минуле: оборона Львова, відсіч і т. п. Цього роду вискоки львівського радія мають свою традицію і годі їм дивуватися. Тимбільше п. Вайді-Щепкові, який був видно залізний продумати щось оригінального і волів зачерпнути з готового мішка гурра-патріотичних фраз.

Обсерватор.

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1

Найліпше обезпечення.

Іван Рак приїхав з Америки. Повелося йому, має заняття, тяжко працює, але відповідно заробляє на утримання. Оповідає знайомим направо і наліво чудні чуда в американському стилі, підмальовуючи дещо, час від часу.

— У нас бізнес — каже це не щобудь. Гріш — це не лише час, це право. Слухайте!: В Шікаго входить до крамниці багатий купець, вибирає собі велику коробку з цигарами. З цією орудкою біжить до товариства обезпечень і асекурує свої цигара від вогню. За тиждень, як уже викурив усі цигара — голоситься в товаристві обезпечень і жадає, щоб йому виплатили полісу. Стрічається — річ ясна — з відмовою. Отже починає проти товариства процес; суд признає йому слушність і засуджує товариство на виплату купцеві повної суми обезпеченевої поліси.

— Не хотів би я бути на місц американських обезпеченевих товариств — втручується приятель Івана, добродій К-ич.

— Чекай, братіку, це ще не кінець! Що-ж діється? По кількох днях цей купець дістає повідомлення до суду на розправу: обезпеченеве товариство скаржить його за злісний підпал обезпеченої речі! Право є правом! Купця засудили на 2 роки тюрми! Ну, і як це вам подобається?

— Мені це зовсім не подобається, якщо лише те, що оповідаєш — ти не переборщив — відповів добродій К-ич — Щоб ти таки знав, що це мені зовсім не імпонує. Оповім тобі навіть іншу історію. Чи тямиш Влодка С., того чесного Володка, якому доля наробила так багато збитків?

— А якже, я собі пригадую... Що з ним діється?

—От що, клепав Володя біду досить довго, аж спромігся на відвагу. Купив колись пів льосу на державну льотерію. Говорили йому, що він зі своїм „пехом" програє на амінь. Він нічого, завзявся й грає. В першій класі — нічого, у другій — нічого, в третій — те смає, аж тут гоп! — в четвертій виграв половинку від сто тисяч!

— Я дуже тішуся! Дай йому Боже!

— Підожди! Це ще не кінець. Заложив собі Володко за виграні гроші комісове бюро, працював за трьох й доробився. Тепер поширив інтерес і дає в себе працю кільканацяти особам. Та що біда навчила його розуму, а виграна вдячности, отже всім своїм співробітникам дає до кожної класи на купно чвертки льотерійного льосу. Це — каже кожного разу — найліпше обезпечення на життя. Хто нині не виграє, цей може завтра виграти!

Переконаєтеся Пані

про кращу якість буліону, коли приладжуватимете буліон іншого фабрикату. Для зуп, городини, сосів та інших страв кістка буліонова **КНОРР** є найвідповіднішою заправою, бо щойно вона дає справжній повний смак.

ФРАНЦ ГЕРЦЕГ.

Жінка, якої ніхто не хоче зрозуміти.

Слава про паню Сердай іде в околиці така: це дуже горда, незвичайно нервова дама, що веде чесне життя. Але вона — кокетка. Вона любить подобатись і то на свій спосіб; вона не кокетує мужчин, як це роблять пусті красуні, але як молода сентиментальна дівчина, що хотілаб вийти заміж. Пані Сердай справді хотілаб вийти заміж. Річ ясна, що за якогось дуже елегантного, багатого, з характером і — це треба тут виразно підкреслити — мужчину, що вмів би в ній закохатись по вуха. Її вибранець не мусить бути красунем — вона навіть погорджувала гарними мужчинами; вона воліла привязувати вагу до зверхнього вигляду. Вона уявляла його собі так: трохи поважний, дуже ніжний, сміливий до очайдушности і несамовито завдрісний.

Після того ви певно будете здивовані почувши, що пані Сердай була заміжня; так, вона жила дуже мирно із своїм чоловіком. Пан Сердай був дуже симпатичний, трохи флегматичний, увесь час занятий своєю працею: осушуванням мочарів на маєтку Ретгатер.

Від двох років не цікавило його нічо більше як оті багна, де він працював. Коли минули перші роки бурхливого кохання і він побачив, що його жінка вважає себе покривдженою життям і важко з нею порозумітись щодо цієї справи, він почав з нею поводитись, як з гарною, розпещеною дитиною.

Пані Сердай була вийнятково чесна, а проте вона раз-у-раз закохувалась або бодай шукала за кимось, ким моглаб бодай цікавитись, стежити за ним, чи він не належить до тих, що моглиб її розуміти.

Одного разу трапилось те, що трапляється тільки в казках: найшовся відповідний мужчина. Між довколишніми землевласниками був один, що звався Тімон; він почав цікавитися роботою Сердая у висушуванні багон. Тімон мав сельонові манери, смагляве обличчя та іскристий погляд, що впливав на жіноцтво магічно. Він мав теж трохи романтичну минувшину. Його родина була багата, але він пересварився з нею ще як хлопчина і виемігрував до Бразилії, де почав плекати каву і власною працею доробився маєтку. Він не оповідав ніколи про свої заморські пригоди, але видко було з його лиця, що він пережив неодну бурхливу хвилину.

Аранка Сердай закохалася в Тімоні від першої зустрічі з ним. Як довго він був її гостем, вона розмовляла з ним у байдужому тоні, — та як тільки залишилась з ним, зараз відчинявся в її серці малий вентиль. Одного дня для неї стало ясно, що всі ті мужчини, яких вона знала досі це не були справжні мужчини і те, що вона почувала для них не було коханням.

Пані Аранка ставала щораз більше мрійлива, щораз частіше заводила розмову про Тімона і червоніла, коли сама зміркувала, що говорить про нього за часто. Індіянин — так пестливо називала вона Тімона — імовірно не мав великого досвіду з жінками, бо довгий час уважав — вона відчувала це — їх розмови за звичайну дружбу і поводився зовсім спокійно. Він зорієнтувався щойно після одної пристрастної сцени.

Пані Сердай зранила собі руку зриваючи рожу. „Індіянин" витягнув хутко свою хустинку, обтер їй кров і почав гладити спочутливо зранену руку. Дама аж підскочила.

— Чи ви маєте дріжаки? — спитав Тімон нервово.

Цього дама не могла вже знести. Якась колода не чоловік! Вона розгнівалася і розплакалась. „Боже мій! що з вами?" спитав Тімон таксамо здивований.

Щойно у сльозах вичитав він почування цієї жінки. Після такої сцени кілька тижнів не показався: передумував, що робити? Те за той час ствердив, що він увесь час думками при ній. Коли побачив її знову, порозуміння пішло швидко. Тепер Аранка відчула жіночим інстинктом значіння спокійної поведінки Тімона.

— Чому ви гнетесь зі мною? Чому скриваєте свої думки? Чи це гріх казати те, що відчуваємо?

— Так, я довше не можу мовчати: я кохаю вас. І ви кохаєте мене, правда?

Дама всміхнулася збентежена:

— Я повинна б сказати: ні. Я повинна б цінити себе більше... але не можу. Чи ви не будете мною погорджувати?

Тімонові здавалося, що так промовляла Джульєта до Ромея.

— Але що скаже на це пан Сердай?

— Я не маю чоловіка! Він був би щасливий, якби мене позбувся... Я є тягарем для нього.

І почала змальовувати його як людину, що не розуміє її, що не бачить її страшної нудьги та одноманітности.

Тімон боронив свого приятеля:

— Карло не є злою людиною, тільки не відповідає вам.

Від того дня Тімон почав відвідувати Аранку, як наречений. Коли вони були самі — скла-

Кріза нормалізації.

ГОЛОС В АНКЕТІ „ДІЛА" ПОСЛА ПРОФ. В. КУЗЬМОВИЧА.

(ЗАКІНЧЕННЯ АНКЕТИ.)

III.

ПОГЛЯД НА НАСЛІДКИ Т. ЗВ. НОРМАЛІЗАЦІЇ У ВНУТРІШНІХ УКРАЇНСЬКИХ СПРАВАХ.

Реагуючи на „нормалізацію", частина українського громадянства поставилася до неї позитивно, частина вижидаюче, частина негативно. Для оцінки політичних наслідків і змін, які „нормалізація" могла викликати, найважніша очевидно остання група. Отож слід підкреслити, що, хоч в опозиційній пресі була кампанія проти виборів і хоч справді частина українського громадянства свідомо абсентувалась підчас самого виборчого акту, то проте ця опозиція не виставила означеного політичного плану, який — на її думку — слід би, замість „нормалізаційного", проводити в життя. Також не повстала ніяка зорганізована політична група, яка рішуче поборювалаб саму концепцію „нормалізації". Таким робом, можна сказати, само проголошення „нормалізації" не викликало досі на зовні поважніших змін у партійно-політичній конфігурації українського громадянства. Далеко більш безпосередня політична реакція наступила напр. після невдачі т. зв. автономічної резолюції в 1923. р.

Зате останні два роки незвичайно причинились в українському громадянстві до зрозуміння його сучасного національного положення, зокрема польсько-українських взаємин і до поширення його громадянської активности, хоч з другого боку вони одночасно скріпили його знеохоту до політики. Це парадокс та лише позірний. Сьогодні — за виїмком одиниць — нема нікого, хтоб поважно вірив у первісну концепцію нормалізації, себто в можливість скорого **політичного** польсько-українського порозуміння. І ця невдача нормалізаційного курсу це черговий важкий досвід української національної політики за дуже короткий час. Бо ще в 1934. р. обовязувала негація польської держави, ще в червні того року було вбивство міністра Перацького в майже кульмінаційній точці терору на більшу скалю, якого куліси дещо відслонив варшавський процес осінню 1935. р. Та вже у вересні 1935. р. відбулися вибори з голосуванням на спільних кандидатів, опісля наступили медові місяці „нормалізації", з голосуванням за повновластями для уряду і за буджетом та з декларацією в справі польської армії — отже політичні акти діяметрально протилежні до попередніх. Врешті прийшли передвісники фіяска нормалізації — резолюції УПР з липня 1936 — і резолюції з липня 1937., які цього фіяска не скривали. Як на три роки справді досить! У наслідках — громадянство стало майже нечутке на політичні події. Темпо зовнішніх змін стало надто скоре, щоби могло одночасно політично ріжничкувати те громадянство. Всеж таки здоровий його організм мусів заповнити пустку, викликану політичними ваганнями. Він її виповнив збільшеною аполітичною рухливістю.

З черги хочу висловити погляд, як широкі кола українського громадянства зареагували на саму невдачу „нормалізаційної" спроби. Не погоджуюся з думкою, що поважний вплив мав на ці кола брак негайних досягнень, чи політичних концесій. Знеохоту до „нормалізації" з цього приводу виявила лише невелика частинка українського громадянства, яка — вживаючи терміну з польської публіцистики — визнає „емеритальний світогляд". Мало на думці одиниці, залежні від держави або жертви лихоліття, які надіялись на її допомогу, або врешті тих, що бажали собі негайних „успіхів" „нормалізації" у вигляді посад і ріжних полекш збоку держави. Зате загал політично зрілого українського громадянства, отже однаково того, яке ставилось до „нормалізації" позитивно, невтрально чи негативно, оцінював глибше сенс „нормалізації". Він хотів бачити якісь **політичні наслідки** тієї радикальної зміни національно-політичної тактики. При одночасній польській національній і державній політиці, яку я старався схарактеризувати у відповіді на друге питання, дрібні уступки тим більше не могли цього громадянства вдоволити. Воно зрозуміло, що істотний політичний сенс „нормалізації" не лежить у її матеріяльному ефекті, ані навіть у радикальній зміні польської національної чи державної політики, якої зрештою ніхто відразу не надіявся. Українське громадянство хотіло цей істотний сенс нормалізації бачити у змаганні **вложити національне суперництво в навіть боротьбу обох народів в рямці легальних можливостей польської держави і ступнево усувати перешкоди, які роблять цю боротьбу ненормальною.** Коли ж такого домагання не було, тоді в очах нашого громадянства затратився весь істотний сенс нормалізації.

Ясно, що „ступневе усування перешкод" моглоб лише тоді бути для обох сторін політично корисне, коли поодинокі практичні спроби давалиб у своєму ефекті зріст національної сили так польського як і українського громадянства і також сили польської держави. Отож — або це є в засаді неможливе, або можливе теоретично, зате практично потребувало перевірки. Очевидно, що рішаючою для тих сумнівів мусіла стати така практика. Коли ж вона була того роду, що лише один контрагент творив політичні акти, які скріплювали другого (голосування УПР за буджетом і її становище в справі армії безперечно скріплювали польську державу; успокоєння наших земель — без порівняння більше ніж деяких корінно польських — скріпило польську націю, бо поширило рямці для її цивілізаційної творчости), за те другий робив те, що ослаблювало його партнера (опіка держави над тією польською громадянською творчістю, її законодавство, шкільна, господарська політика і т. д.) — тоді сумнівів не могло вже бути: **дворічна практика „нормалізації" перекреслила в 1937. році те, що було теоретично можливе в 1935. р.** Адже ніяким чином не можна заперечити того, чого польський контрагент „нормалізації" навіть не скривав: що він змагає в майбутньому змінити вовсім національний вигляд території, на якій обовязує засада „нормалізації". Підтвердив те, як виходить з промов у соймі та резолюцій і український контрагент.

Здається, матеріялу досить, щоб українське, політично думаюче громадянство мало право домагатися відповіді на такі питання: Коли концепція нормалізації засадничо помилкова, то чому проте вона далі є підставою політичної тактики? Коли ж вона практично скріплює одного контрагента, який остаточно вияв уже свій план політичної ліквідації партнера, то чому цей партнер тримається концепції, яка його політично ліквідує? Чи дрібні досягнення, отже можливости контакту з урядовими чинниками, деяка свобода в діяльности українських установ і т. п. — рівноважать очевидні великі користи, які нормалізація дає урядові? Коли є якісь невідомі рації, які всеж проводові УПР кажуть далі вести „нормалізаційну" політику в сьогоднішньому виді, то які ці рації?

Ці питайники поставила над українським громадянським життям дворічна практика „нормалізації". На них українське громадянство відповіди не має, і це викликує в його рядах оправдану, глибоку трівогу. Бож річ іде вже про загрозу для цілого українського життя, для цілого змісту українства, який попав на нашому клаптику землі в небезпеку, отже саме на клаптику, де цей зміст найцінніший. І цю загрозу добачує українське громадянстве не в наслідках своїх органічних недостач, лише як наслідок політики, яка всеж за його організоване життя відповідає.

Спроби розвязки цих питань стануть — на мою думку — в найближчому часі джерелом політичної активности українського громадянства. Те громадянство мусить уже вийти з політичної апатії і дати товчок до політичних перегрупувань. І лише ті політичні групи матимуть в українському громадянстві вплив, які викличуть у нього віру, що їхня тактика цю загрозу зменшить, себто, які творитимуть умовини зросту його сили. — Та це окрема тема.

IV.

ПОГЛЯД НА ХІД УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ ЗА МИНУЛІ ДВА РОКИ.

На дещо з того, що *хоче це питання*, я вже відповів. Тут порушу лише одну справу, яка, хоч в ще предметом дискусії в партійно-політичних тілах УНДО, проте вже стала предметом і прилюдної дискусії. Маю на думці відділення політичного проводу УНДО від проводу Української Парляментарної Репрезентації.

Прихильнику до погляду, що кумуляція цих функцій була помилкою. Навіть чи не тактично найбільшою. При засадничій негації політика подібна до простої геометричної лінії. Труднощі не в збереженні її напряму, лише у створенні політичних ситуацій, які можнаб уложити в цей напрям. Тоді зединення обох функцій додає проводові ваги та не створює конечної потреби партійної контролі. Цієї контролі не вимагає прямолінійність тактики, яку можна було на цілі роки устійнювати. Зате при „нормалізаційній", отже в засаді опортуністичній політиці, те, що там було силою, стає тут слабістю. Тактика мусить бути більш

дали плани спільного майбутнього. Тімон як ділова людина мав готовий план:

— Найкраще, моя кохана, буде, коли я попросту з тобою несподівано вирву. Не маєш чого лякатись, я завезу тебе просто до моєї мами. Моя добра мама прийме тебе з відкритими обіймами. Тоді я поговорю з Карлом і я певний, що він згодиться на розвід. Зараз по шлюбі виїдемо за кордон і там пробудемо бодай пів року. За той час люди звикнуть до сенсації, а потім вернемося до мого маєтку.

Після цього вони обговорювали подробиці, як улаштувати свій дім. Тімон мав навіть вже готовенького коня для прогульок Аранки.

— Коли-ж це буде? — спитала Аранка.

— Раніше, ніж ти собі уявляєш. Можеш мати до мене повне довіря. Я вже виберу відповідну хвилину.

Пані Сердай мала тепер дома багато праці: вона порядкувала свої сукні, вибирала дорогоцінности та улюблені книжки з бібліотеки. Служниці не могли зрозуміти цього нагого нахилу до порядку своєї пані.

Нарешті прийшла довго сподівана хвилина: лист від Тімона:

„Я чекаю тебе завтра в 10 год. зрана з возом при цвинтарі. Вийди з дому так, якби ти йшла на прохід. Може буде дощ, але будь точно!"

Пані Сердай відписала тремкою рукою: „Буду точно!"

Тімон не спав цілу ніч. Вже від півночі сильно хвилювався. З свого маєтку виїхав до маєтку Аранки; — бачив, як цілу ніч в її кімнаті було ясно. Досвіта почав іти дощ.

Вже від 9-ої год. повіз Тімона чекав перед цвинтарем. До 10-ої чекав Тімон терпеливо. Пів години ходив нервово у вряді... Вибила одинацята — Аранки не було.

Щойно по 11-ій зявилася якась постать під парасолею. Це була служниця Аранки. Тімон читав лист написаний олівцем:

„Дорогий друже! Ні, я не можу! Я хотіла сповнити Ваше бажання і бодай десять разів виходила з дому. Але коли побачила таку страшну мряку на дорозі, завагалася. Не уявляю собі, що сказав би на це мій добрий, бідний чоловік. Я скоріше вмерла би ніж могласб це зробити. Молю Вас! вибачте мені і не нарушуйте більше мого спокою. Бувайте здорові!"

Тімон прочитав тричі лист, заки зрозумів, нарешті крикнув візникові: „До дому!"

Пів року ніхто його не бачив. Казали, що виїхав в чужину. Раз після повороту випадково зустрівся з Аранкою. Гарна дама трохи схвилювалася, але успокоїлася, коли помітила його чемний спокій. Тімон мусів нераз переїжджати попід її вікнами, коли їхав до міста. Аранка Сердай сиділа тоді спокійно у сельоні, настроєна сентиментально, як давніше і вела теоретичні дискусії з одним молодим професором про те, як рідко мужчини розуміють жіночу психольогію. Вночі під її подушкою лежав том поезій цього молодого професора.

І чоловік — Сердай дивився на цю нову дружбу з усміхом. Він найшов був лист Тімона і віддавна знав усе. І тепер знав, що його жінка знову закохана і насолоджується небезпекою — якої не буде. Бо саме такі жінки, яких ніхто не розуміє бувають зразковими, чесними дружинами.

Перекл. а. б.

—o—

еластична, отже часто змінлива, та разом з тим мусить стати більшою контроля. Адже тут іде про безпосередні політичні користи. На таку еластичність не може дозволити собі тіло, яке одночасно репрезентує та зосереджує в собі елементи престіжу нації. Це останнє саме його обтяжує, бож одночасно треба „робити" політику. Стає утруднена всяка політична гра. Та що найважніше кумуляція обох функцій технічно утруднює працю. В стадії „дрібних діл" можна було бодай частинно „відбитись", організуючи справжню посольську „нормалізаційну" систему праці. Однак конечній у тому випадку організації системи оборони і взагалі партійного життя, врешті політичній організації цілої низки громадянських питань перешкоджав брак постійного краєвого політичного осередка.

Над цією справою довше розводитись не буду. Якнебудь розвинуться дальші події, український національний інтерес вимагає сьогодні, щоб контакт з урядовими чинниками, інтервенції і т. п. були лише одним з відтинків політичної діяльности. (Докінчення буде).

В. Кузьмович.

—o—

Хроніка Совітської України.

НОВІ ВІЙСЬКОВІ ТА ПАРТІЙНІ ДОСТОЙНИКИ.

Одна з характеристичних подій на Совітській Україні за останнього часу — це призначення на командира харківської військової округи командарма 2-ого ступня, Семена Тимошенка, який передтим, з осені 1935 до липня ц. р., був на становищі заступника командира київської військової округи, а з липня по вересень на становищі командира північно-кавказької округи (воно підтверджує поголоски про неласку попереднього командира тої округи, Кашіріна, який ще 11. червня в складі інших засудив Тугачевського та інших).

Доля попереднього командира харківської округи, члена ЦК КП(б)У з вибору 3. червня ц. р., Івана Дубового, залишається покищо невідомою, — він теж мабуть у „неласці", дарма, що це один з героїв большевицьких воєнних походів; за мирних часів він командував 14. корпусом у Києві, потім був заступником командира війська української військової округи, а потім, коли вирішено українську військову округу поділити на 2: київську та харківську, — його призначили командиром тієї останньої.

Невідомо, коли саме впав Дубовий в неласку, але недавно відбувалися маневри військ харківської округи, і вітав військо при його повороті з маневрів до Харкова — тільки член військової ради Озолін.

Характеристична ця подія тому, що це вже друга зміна (після Якіра) військових командирів на Україні; вона підтверджує вістки про фермент серед війська, розташованого там. Характеристично далі, що чомусь то Москва вважає за потрібне призначати на командирів українських військових округ саме українців з походження — Федько (київської) і Тимошенко (харківської).

Так само, коли 8. вересня пленум київського обласного комітету партії вибрав нового 2-го і 3-го секретаря обкому, Михайлова і Файбишева (замість скиненого Мирошниченка і Геращенка, що їх вибрали щойно в травні цього року і то як дуже певних партійців), то вважав за потрібне виразно у своєму комунікаті підкреслити, що нововибрані обидва — українці (раніше цього ніколи не робили).

НОВИЙ СКАНДАЛЬНИЙ ПРОЦЕС.

Нема ще відомостей про закінчення трафаретного судового процесу над „контрреволюційною шкідницькою організацією", яка оруднувала в уманському районі. На чолі тієї організації стояли не якісь підпільні бандити, а секретар уманського райпарткому (а це за тамтешніми умовами — цар і Бог для свого району) Цицарев, директор машино-тракторної станції Косяченко, заступник його Колетович та інші, всі вони, „провадили шкідницьку роботу в сільському господарстві" та всі вони признаються у цьому!

Мимохіть повстає думка, що коли той процес інсценізовано, щоб відвернути незадоволення населення від вищих органів влади та звернути його на нижчих, то дуже зле мусить стояти в Совітах справа; колиж це були справжні „шкідники", то зновуж зле мусить стояти тамошня справа...

Мабуть небагато довіря там не тільки до місцевого адміністраційного апарату, але й до суду, бо ось наприклад суддя в Кременчузі, Повша, вирішував справи у себе в кабінеті, нікого не викликаючи, на присудах підробляв підписи „народніх засідателів", давав цим мітичним „нарзасідателям" судові доручення, а винагороду за це ховав до кишені.

ЗІ ШКІЛЬНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ ХРОНІКИ.

Історичний кабінет Київського державного університету склав, як допомічний засіб при вивченні історії у вищих шкільних заведеннях „фотоальбом"... „Петро І. і його доба" має 115 репродукцій, картин російських мистців, присвячених життю й діяльності Петра І. Дуже добре, але причім тут київський університет?!

— Українські радянські композитори Йориш, Лятошинський і Жданов, які рівнобіжно працювали аж над трьома варіянтами опери „Щорс" (большевицький ватажок з років 1918—1919 на Чернігівщині та Київщині), між іншим широко використовуючи українські народні пісні, закінчили роботу. Опери підуть на розгляд та затвердження музичних радянських та партійних організацій.

— В УССР розпочали навчання по школах, але з нових 169 шкіл, які мали бути збудовані на початок шкільного року, закінчено тільки 22.

— У Києві розпочали перебудову будинку ч. 57 на вулиці Короленка, де колись містилася Центральна Рада. В тому будинку буде українська філія „Центрального Музею Леніна".

— Український драматичний робітничо-колгоспний театр Молдавії розпочинає театральний сезон песою „Кармелюк"; намічено надалі „Коварство і любов" Шіллера, „Дума про Британку" Юрія Яновського, „Лісову Пісню" Лесі Українки, тощо.

— Микола Бажан закінчив переклад з грузинської мови „Витязя в барсовій шкурі" Шоти Руставелі і віддав його до друку.

— Українські радянські газети відмічають тридцятиліття від дня смерти Карпенка Карого і недалекі столітні роковини смерти Івана Котляревського.

Л.

Поминальне Богослуження

в перші роковини смерти бл. п.

ЕВГЕНА ПЕРФЕЦЬКОГО,

проф. Вищ. Муз. Інституту і члена Муз. Т-ва ім. Лисенка та члена-основника і члена Ради Союзу Укр. Проф. Музик у Львові

відбудеться в неділю дня 19. вересня о год. 12-ій в полудне в Архикатедр. церкві св. Юра

на яке запрошує українське громадянство

Виділ Муз. Т-ва ім. Лисенка, Учительський Збір Вищ. Муз. Інституту і Рада Союзу Укр. Проф. Музик у Львові.

„Серед руїн старого Галича".

Навіть „Век Нови" зацікавився культурною старовиною Галича і в статейці під повищим наголовком (17. IX. ц. р.) підносить памятки і руїни „своєрідного стилю галицького", який виробився на землі, де від XI. століття змагалися впливи византійського Сходу з романським Заходом. З приводу відкопаних фундаментів і камінного саркофагу в Крилосі завважує він, що саркофаг з кістками мужчини по всій правдоподібности є домовинною фундатора відкопаної катедри — князя Ярослава Осьмомисла († 1187), а святиня була подивугідна з уваги на свою величність і красоту тесаної камінної архитектури, що саме становить одну з характеристичних признак галицького будівництва.

„Основну працю — пише м. ін. „Век Нови" — присвятив Галичові історик мистецтва др Йосиф Пеленський. У творі п. н. „Галич в історії середньовічного мистецтва", виданому Академією Наук у Кракові 1914. року з численними рисунками, плянами і знимками, звеличав автор всі прикмети цікавої галицької архитектури, що стиль византійський з романською орнаментикою злучила в гармонійну цілість. З тої архитектури збереглася в цілости тільки одна церква св. Пантелеймона, потім костел св. Станислава, — зразу як катедра рим.-кат. архиепископів у Галичі (перед їх перенесенням до Львова), а тепер костел францішканський. У цій книзі своїй на підставі основних дослідів археольогічних та архівальних підтримав д-р Пеленський важними доказами теорію дра Ал. Чоловського, що княжий замок з церквою митрополитів був на тій горі, котра здавна і до нині зветься Крилос (Капітула)."

„Руїни Галича — кінчить „Век Нови" — без сумніву криють ще неодну гідну пізнання тайну Червенської Землі."

З Ліги Націй.

Нарели Ліги Націй йдуть пинявo. Підчас загальної дискусії над діяльністю Союзу Народів предсідник Зборів Ліги не міг визначити чергового пленарного засідання, бо по промові італійського делегата ніхто не записався до голосу. Подібні настрої панують теж у комісіях. У четвер рано мало відбутися під проводом Політіса засідання правничої і статутової комісії, але його треба було відкликати, бо ніхто не записався до голосу.

Заклик китайського уряду не викликав більшого зацікавлення. Його рішено відіслати до дорадчого комітету з 1933 р., який тоді займався справою окупації Манджурії японськими військами.

Рада Ліги рішила доручити англійському урядові справу дослідів над проблемою поділу Палестини.

На засіданні Ради, що відбулося в четвер, виголосив промову голова валенсійського уряду Негрін, передаючи на той час провід Радою еквадорському делегатові Кевдові. Він запротестував проти того, що Валенсію не запросили на нянську конференцію, як теж проти того, що з контролі на Середземнім Морі не будуть користати еспанські кораблі та твердинь, що напади на еспанські червоні кораблі робили італійські кораблі. На атаки Негріна проти нянської конференції відповідав мін. Дельбос. Делегат Нової Зеландії заявив, що Еспанія сама повинна рішати про свою долю.

Літвінов домагався, щоб Рада Ліги також занялася справою піратських нападів.

В СССР вже переслідують і жидів.

Як подає совітська преса, підчас жидівських свят Нового Року на совітській Україні і Білорусі та в Біробіджані дійшло до поважних протижидівських заворушень. У Харкові безбожники напали на жидів, які молились і примусили їх замкнути синагогу. Безбожники розігнали жидів зі синагоги та переслідували тих жидів, які молились у приватних домах. В Києві ГПУ арештувало кількох рабінів; в Житомирі арештували рабіна, кревного Літвінова. В Борисові на Білорусі арештували рабіна Вольфсона за те, що на Новий Рік відправляв богослуження. За релігійну пропаганду влада розвязала на Білорусі 21 жидівських кагалів, а синагоги замкнула.

ВІДЗНАЧЕНІ ЧЕКІСТИ.

„За образцовое і самоотверженное выполнение важнейших задач правительства" дістали ордери Леніна і червоної звізди такі чекісти: Л. Н. Бельський, С. Г. Волинський, С. Г. Гендін, З. Н. Глебов-Юф, А. К. Заульпетер, Л. В. Каган, І. М. Леплевський, М. І. Літвін, М. П. Альтман, Л. С. Фріновський, І. А. Аронсон, В. М. Бріль, І. С. Візель, К. Б. Гейман, А. В. Гуминський, А. С. Красовський, М. А. Лістенгурт, А. М. Хатанавер, М. М. Рубінштайн, І. С. Хозе, Е. Л. Естрін.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ

СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ

АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?

ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Геніяльні злочинці.

Так як і в буденному житті чесних людей, так теж і між злочинцями є люди більше або менше здібні, талановиті й недотепи. Можна їх назвати мистцями або ремісниками професії, беручи під увагу засоби якими вони користуються при виконуванні своїх злочинів. Бо хіба величезна ріжниця, коли бандити нападуть на банк і помордувавши прислугу, загарбають гроші і дорогоцінності і коли злочинці придумають такий складний плян, що без ніякого насильля зуміють підступом вломитися до банку чи до якогось багатія.

ДОРОГОЦІННА КНИЖКА.

До одної паризької книгарні прийшов якийсь молодий чоловік і хотів купити том старого видання Бальзакових творів, люксусово оправлених і прикрашених ріжними дорогими ілюстраціями. Тому теж ця книжка коштувала 200 франків. Одначе покупцеві була ця ціна зависока. Тоді продавець порадив покупцеві піти до другої кімнати до шефа фірми і поторгуватися з ним. Покупець пішов справді до кімнати шефа, який не мав найменшого поняття про те, що в сусідній кімнаті діялося. Клієнт запропонував шефові книжку за половину ціни, на що очевидно купець урадований таким несподіваним інтересом, негайно погодився. Щойно пізніше, коли за покупцем уже й слід застиг, переконався він, що купив свою власну книжку.

ЛЬОКАТОРКА З МИСТЕЦЬКИМ СМАКОМ.

В латинській дільниці Парижа стояв свого часу пргарний дім, що його вживали як звичайного чиншового дому. Одного дня прийшла якась молода англійка винаймити мешкання. Вона виявила багато мистецького смаку, бо вибрала собі помешкання, в якому порозміщувані були картини ріжних славних малярів. Одначе вона вимогла, щоб усі картини були підчас її побуту закриті полотном, щоб непотрібно не нищилися. По кількох місяцях вона випровадилася і коли з картин позділяли знову полотно, виявилося, що по картинах і слід застиг. Льокаторка з мистецьким смаком вспіла за той час якслід упоратися.

ВЛОМ ДО БАНКУ.

Один незвичайно здібний та інтелігентний шлюсар працював у нюйоркській фабриці кас. Його уліпшення були такі помислові, що вкінці відали йому провід цілої фабрики. Одначе доходи, які він з тієї нагоди мав, не вдоволяювали його зовсім і він рішився відразу за одним замахом розбагатіти. Найновішу касу, яку тоді вважали за непарушну, мав Нортгемтонбанк. Головний тресор можна було відчинити тільки трьома ключиками, які мало трьох урядовців. Цей шлюсар, на прізвище Портер, уявив собі двох помічників, яким запевнив участь у лавах. У домі, що стояв побіч банку винаймив він кімнату, що притикала до тієї кімнати, де стояла каса. В ночі провертів він діру до банку і вмів шов до середини. У міжчасі спільники напали на головного касіера в його власному помешканні і відібрали йому ключик. Очевидно, що підчас цілої роботи касіера мусіли пильнувати. Портер відчинив одним ключиком усі три замки. В касі було 3 мільони в готівці, золоті, паперах і в дорогоцінностях. Відтак Портер позамикав незвичайно дбайливо всі замки і щойно тоді попсував їх. Коли Портер разом із своїми спільниками були вже безпечні, підняв касір алярм. Тому, що замки були понищені, всі думали, що вломники відійшли без нічого, не відчинивши каси.

Щоб відчинити касу, мусіли спровадити фахівця із Шікаго, що тривало знову цілий день.

На Портера не впало навіть найменше підозріння і він виконував ще повних три роки уряд управителя фабрики, доки „зароблені з боку" гроші не розплинились.

ФАЛЬШИВИЙ ДВЕРНИК.

Коли не стало грошей, звернув Портер увагу на Мангатенбанк. Величезні дзеркальні тафлі давали змогу найдокладнішої обсервації скарбниці з вулиці. В ночі була кімната, де стояла скарбниця освітлена таким яскравим світлом, що видно було як у білий день. Здавалось, що вломитись до банку просто неможливо. Портер знову заангажував собі спільників, які перш усього напали й обезсилили дверника. Коли запанувало світло, тоді один із Портерових помічників одягнув однострій дверника й почав зі щітками і стирками прятати в освітлених кімнатах. За той час Портер разом із другим помічником добре забезпечений доволі швидко опорожнив касу. Цілий труд оплатився, бо у скарбниці знайшли вломники 900.000 долярів. Одначе цим разом уже впало на Портера підозріння, та його швидко випустили, бо поліція не мала ніяких доказів його вини. Після цієї події рішив Портер припинити свою діяльність в Америці і переїхати до Европи. Тут теж жив він довший час із „праці своїх рук" викінчуючи цілу низку ріжних помислових вломів.

Аж у Тулюзі повинулась йому нога, його арештували і замкнули до вязниці.

КРАДІЖ 400.000 ФРАНКІВ У БІЛИЙ ДЕНЬ.

Перед будинками паризького північного залізничого двірця стоїть віз навантажений мішочками грошей. Урядовці банку, для якого гроші були призначені, обступили віз, щоб непокликаних „клієнтів" тримати здалеку від грошей. Раптом надійшло кілька осіб із двох ріжних сторін і спрямувалось просто до прислуги. Один запитав скарбника, котра дорога веде до Булевар де Маджента, другий попросив візника возиво до папіроски. Підчас того наблизився незамітно до цієї групи третій і користаючи з неуваги прислуги, „свиснув" швидко один мішочок із 400.000 фр.

Вже надійшли ориг. анґлійські матеряли
на мужеські убрання, жіночі плащі і костіюми
у великім виборі
ДІМ МОДИ
Львів, Готель Европейський

Невідома земля.

До Парижа повернулась після 18-місячної неприсутности французька географічна місія, яка відвідала непрослідженні досі землі середущої Азії Гібо й Ліотаром.

Головним завданням місії було прослідження долини ріки Салюен, яку теж називають Тангієнгом. Випливає вона в тибетанських горах, пливе відтак по китайській території провінції Юнану, повертається до англійської Бірми і впадає до океану.

Тибетанська частина ріки Салюен була до цієї пори непрослідженa. Туди не продісталася ще ні разу нога европейця і на карті творив ця територія білу пляму. Пояснювали це тим, що племя Ліссу, яке там живе, зустрічало дуже ворожо всіх чужинців.

ПЛЕМЯ ЛІССУ

Всі спроби европейських експедицій добитись до джерел Салюени кінчилися невдачами, іноді навіть трагічно. В 1889 р. князь Генрик Орлеанський, який із важкими трудами добився до границь території Ліссу, мусів з нічим завернути. Тяким самим успіхом покінчалася експедиція англійців Літтона і Фореста в 1909 р. Німецьких дослідників Брунгубера і Шмітея рік пізніше туземці по звірськи помордували. Від того часу ніхто не пробував перейти долину Салюени.

ЕКСПЕДИЦИЯ ГІБО Й ЛІОТАРІЯ.

Експедиція Гібо й Ліотарія перейшла 2.500 км. по найдикших закутинах Тибету, з того 800 км. пішком. Ця гірська долина така непрохідна, що по ній можуть перейти ледви мули. Французькі вчені перейшли цілу територію і привезли тепер незвичайно багатий і цікавий науковий матеріял.

Скарб піратів.

Із Мельбурну повідомляють, що там зорганізували цілий синдикат для розшуків скарбу, який буцімто захований в одній із печер Кліфу, маленького місточка в Австралії. Цей скарб закопали 139 літ тому пірати. Довгі часи думали всі, що заховали вони свої скарби на Кокосовім острові на Тихому Океані, однак австралійці Річардс та Ельдрі, які стоять у проводі синдикату запевнюють, що вони мають певні докази буцімто скарби заховані саме у Кліфі.

Після того, як пірати заховали скарби, їх зловив британський военний кліпер і тільки 9-літньому хлопчині вдалося втекти. На плечах того хлопчини був витатуований плян печери, де захований скарб.

Річардс і Ельдрі вже перешукували згадану печеру й при помочі чоловіка, який має прикмети, що може відшукувати метали, знайшли чотири більші статуетки з золота.

Два мільони в таксівці.

Подія справді небувала навіть у такому повітряному Вавилоні, яким є Париж. До Парижа приїхала американка Магда Кльом разом із своїм мужем на світову виставу. Молода американка була в метрополії світу така розгублена, що забула в таксівці дорогоцінности на „маленьку й незначну" суму 2 мільонів франків. Найбільшу вартість мало намисто, яке складалося з 57 дорогих та рідких діямантів.

Поліція повідомила негайно всі гаражі, подавши, що машина якою їхала американка буде жовтого кольору. До цієї пори дорогоцінностей не знайшли.

ВЕСЕЛЕ.

КРАЩІ ЧАСИ.

В добірному товаристві говорять про загальний упадок моральности. На те замітила одна стара пані:

— Говоріть собі, що хочете, одначе мужчини нині моральніші, як давніше.

— Чому?

— Сорок літ тому не могла я перейти сама спокійно вулицею, а сьогодні ніхто навіть на мене не дивиться.

НЕМА РЯТУНКУ.

— Я оповів учора своїй нареченій цілу свою минувшину.

— Ну... і?

— Нема рятунку... Вона все таки хоче вийти за мене замуж.

АМЕРИКАНСЬКА РЕКЛЯМА.

На цвинтарі в Шікаго на одним гробівці помістили такий напис:

„Тут спочиває блаженним сном Джон Дікон, який притулив запалену сірничку до вірника в авті, щоб переконатися, чи є ще в ньому бензина. Бензина з фірми Стандард Ойль що була. Прожив він 50 літ".

ЖИВИЙ КЛУНОК

До трамваю сідає якась жінка з величезним клунком. Кондуктор каже:

— За той клунок мусите викупити білет.

— Конче?

— Конче! Такі приписи.

— Добре. Як мус то мусі — каже жінка і розвиваючи клунок каже:

— Вилази, синку і сядь собі. І так мушу купити білет.

КРОКОДИЛІ.

В товаристві говорять про крокодилів.

— Чи в Нілю направду так небезпечно купатися? — питає панна Ірка. — Чи крокодилі такі пажерливі, що зїдають людей?

— Вони зовсім не є такі пажерливі. Навпаки — можуть їсти раз на 3 місяці.

— То тоді, як крокодилі найдеться, можна купатися безпечно?

— Так, тільки треба важати на тих крокодилів, що ще нічого не їли і скінчили вже свій 3-місячний піст.

Тільки освітою, культурою і вихованням злобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Враження з Гібральтару.

Альжир, 11. IX. 1937.

Хто подорожує, як ми у групі німецьких та австрійських журналістів через Атлянтійський Океан та Біскаю навколо Іберійського півострову, той очікує певно побачити принаймні з далека дещо з еспанської війни. Ба треба нам, пасажирам елегантного та люксусового корабля товариства „Галаг" (Гамбурсько-американської Лінії) — „Мільвокі" пильно приглянутися, щоби хоч дещо видіти. Про ескадри літаків, кинені бомби, галас та гарматні блискавки з недалекого берега Астурії, при переїзді не чути нічого. Зате бачимо довгий ряд англійських кружляків на висоті Капу Фіністери, бачимо малі пароходи наповнені аж до границі вантажної лінії (Ляделініє) якимсь матеріялом, будьто би воєнним, бо навмисне не показують вони свого прапору. Лишаючи Португалію позаду, витають нас недалеко Капу Тариди перші національно-еспанські прапори та вартові вежі. Скоро показуються ще й малі швидкі митні човни уряду Франка, контролюючи майже кожний підозрілий їм корабель у дорозі до Гібральтару. Та нараз надибуємо могутнього, залізного велитня — німецький кружляк „Адмірал Шер", той самий, що бомбардував кілька місяців тому Альмерію. Це для кожного з нас незабутні хвилини. Тут один з найкращих кораблів німецької торговельної фльоти „Мільвокі" з кількасот пасажирами з усіх народів, там прегарний білий кружляк зі своїми гарматами, торпедами та водяними літаками. Його моряки стоять у густих рядах на чердаку. Тут маємо образ змагання Німеччини відвоювати собі давне становище в міжнародньому мореплавстві, там символ новозростаючої сили німецької воєнної маринарки. А тут і там лунає ніким не наказаний, несподіваний і одночасний звук могутнього національного гимну „Дойчлянд, Дойчлянд ібер аллєс"...

Світ знову як колись респектує сьогодні Німеччину. В Лісабоні на кожному кроці, на далекій Мадейрі у кожній вулиці витають гостей із „Мільвокі" німецьким привітом. А навіть тоді, як у самому Гібральтарі, вуглеві робітники у пристані показують їм навмисне „стиснений кулак" большевицького фронтового привіту, то це тільки злість проти сильного противника. Сильний ще „народній фронт" серед еспанського населення Гібральтару, ще не ховає велика його частина своїх симпатій для уряду у Валенсії та демонстративно читає мадридські газети. Але англійські пани Гібральтару знають, як тримати залізний порядок. А порядок є в цій британській кольонії, більший порядок, як денебудь на іберійському півострові. Нема жебраків по вулицях, нема бруду та неладу, не видно всякої бездільної наволочі. Зате є безнастанне, пульсуюче життя на „Мейн Стріт" — головної вулиці міста. Там особливо численні крамниці індійських купців, які продають по незвичайно дешевих цінах шовкові матеріяли з Китаю, дешево тому, що Гібральтар, як вільна пристань не знає ніякого мита. Впадають в око — бо ніде в полудневих країнах їх так часто по вулицях не видно — численні гарні жінки, що проходжуються в день, англійки та еспанки. Якби не було стільки воєнних кораблів у пристані, стільки моряків та жовнірів по вулицях та якби не чути живої будівельної діяльности у військовій окрузі аж геть до самої висоти гібральтарської скали, ніхто і не подумав би, що за нею кишить кривава братовбивча війна. Коли в темряві лунає ціле місто серед моря світла, то яскраво червоно відбиває на небі лінія лямп на прикордонному беріжку. І дивимося на це як на червоний смолоскип, що виріс понад могутньою скалою, над якою панує британська сила в Середземному Морі.

Віденець.

ІТАЛІЯ ЗАБОРОНИЛА СВОЇМ КОРАБЛЯМ ПРИЧАЛЮВАТИ ДО ЧОРНОМОРСЬКИХ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ПРИСТАНЕЙ.

Як подає румунська преса, агенція італійського мореплавського товариства в Констанці дістала з Риму **наказ спинити відїзд італійських кораблів до большевицьких чорноморських пристаней.** Італійський корабель „Веста", який віз 4.000 тонн вантаж до Батуму, має негайно вернутись до Італії.

Говорять, що Італія рішена зовсім зірвати морські звязки зі СССР.

—o—

КИТАЙСЬКО-ЯПОНСЬКІ БОЇ.

Агенцію „Централь Нюс" повідомляють із Тайюану, що вчора велися нагальні бої на пограниччі Чагару. В районі Куан-лін і Лін-гію китайці стримали японський наступ. По обох сторонах є доволі великі втрати в людях.

Та сама агенція повідомляє, що китайська протилетунська артилерія зістрілила три японські літаки, які виконали рейд на Потін.

Після сокальських подій.

ПРОТЕСТНІ ЗБОРИ УКРАЇНСКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Відомі події в Сокальщині, які спричинили масові репресії влади, викликали живу реакцію українського громадянства Сокальщини і Белзчини. Її виявом були збори представників нашого громадянства в **Сокалі** 19. липня ц. р. безпосередньо по кривавій масакрі з 12. липня, з осудом спричинників і домаганням потягнути їх до судової відповідальности. Відтак були масові збори з округи тартаківської волости в **Бобятині** 29. серпня та повітові збори в **Сокалі** 5. вересня і в **Белзі** 9. вересня ц. р. В міжчасі відбув інтервенції посол сокальської округи д-р Роман Перфецький і заст. голови УПР посол Володимир Целевич у воєводи Білика, начальника безпеки Харевича та в міністерстві внутрішніх справ. Була також у повітового старости п. Костоловського депутація зорганізованого українського громадянства повіту.

Всі згадані вище збори відбулися в повному спокою і на них прийнято **одноголосно** резолюції, в яких стверджено, що з одиничними і відокремленими актами особистого терору невідповідальних одиниць у Бобятині і Солі зорганізоване українське громадянство і Сокальщини і Белзчини не тільки не має нічого спільного, але теж їх осуджує як крайне шкідливі, бо вони параліжують легальну боротьбу українського громадянства за здійснення національних постулятів. Враз з цим всі повищі збори запротестували якнайрішучіше проти застосовування владою в сокальському і белзькому повіті кругової відповідальности супроти загалу українського громадянства за вчинки невідповідальних одиниць, при чому стверджено, що масові репресії влади були на цілому терені повіту, навіть у Белзчині, далекій від місця подій, та в таких селах Сокальщини, в яких навіть спорадично не було якихнебудь нелегальних виступів.

Побіч цих резолюцій ухвалили збори в Бобятині резолюції в земельній справі, а повітові збори в Сокалі, Белзі і Бобятині резолюції з зазивом до уряду негайно припинити масові репресії до заказу всяких імпрез на терені цілого сокальсько-белзького повіту включно. Вкінці стверджено, що дотеперішній дволітній період нормалізаційної політики не дав позитивних успіхів з вини урядових кол та з причини протиукраїнського наступу зорганізованого польського громадянства в краю.

В Бобятині побіч резолюцій у земельній справі ухвалено вислати негайно меморіял до Міністерства земельних реформ з протестом проти невинного переводження в Бобятині кольонізації тамошнього двірського обшару кольоністами виключно із західних польських повітів львівського воєвідства, не зважаючи на всі дотеперішні протестаційні заходи в повітовім старостві та у воєвідстві. Цей меморіял негайно підписано і вислано. В ньому **вказано на катастрофальне роздрібнення селянської посілости Бобятино, де на 1131 душ населення аж 857 душ, себто три четвертини загалу населення живуть на безземельних, карловатих і малоріллних господарствах.** До цього меморіялу долучено відповідні посвідки та поіменний спис власників господарств з кількістю посіданого грунту й осіб.

Вся повища акція в обороні українського населення повіту виказала наглядно, що воно в дійсности не мало нічого спільного ані з убивством Дрізни й пораненням Харчуна в Бобятині, ані з петропавлівськими подіями в Сокалі, анонімними погрозами і смертю Душки, яка, як показується, не мала ніякого звязку з тими подіями і була актом особистої пімсти його власних „камратів" з ріжних його ножівничих виступів. Тут з прикрістю приходиться ствердити, що досі привернено тільки діяльність безпідставно завішених 6-ти читалень „Просвіти" в Белзчині й частинно виевакуовано поліційні кадри з сіл. Також ріжні адміністраційні кари ще далі не перевелися і ріжні імпрези наших культурно-освітніх організацій дальше забороняють, хоч польським організаціям дозволяють відбувати всякого роду імпрези.

На згаданих зборах референтували: в Бобятині пос. д-р Перфецький та адв. Осип Демчук, промовляли в дискусії пп. Микола Марцинюк, адв. д-р Лев Хомінський і Р. Новосад; у Сокалі референтували пос. д-р Перфецький і ред. З. Пеленський, у дискусії промовляли пп. Матвій Вавринчук з Горбкова, Нестор Дмитерко з Нисмич, о. Іван Кашубинський з Угринова, Петро Воробець з Хороброва, Микола Вареніця з Нинович, дир. Юрій Шеперович з Сокаля, Н. Шкляйка з Комарова, Гнат Цар з Добрачина, о. Кулинич з Розджалова, д-р Лев Хомінський та о. декан Стефан Ничай зі Сокаля; в Белзі референтував пос. д-р Перфецький, у дискусії промовляли о. Ріпецький з Лісок, о. Гаук з Варяжа, о. Менціньский з Ванева, о. Жук з Зужеля, Йосиф Павлюк з Белза, Н. Жюн зі Сокаля, Миколо Заліський з Переводова й Андрій Шудло з Лісок.

Чехословаччина в жалобі.

Перевезення тіла Масарика з Лян на празький замок, що мало відбутися мин. четверга, відложено на пятницю пополудні. Перед замком у Лянах згромадилися в четвер десятки тисяч людей. В празькім замку приготовляють салю, де від суботи до дня похоронів буде виставлене тіло Масарика. На суботу пополудні заповіджено 2-мінутову мовчанку й припинення всякого руху на знак жалоби.

—o—

Не можуть найти виновників

бомбових замахів у Парижі.

Під замітом участи в бомбових замахах у Парижі арештовано анархіста Тамбурінія, але він виказав своє алібі. Слідство в інших напрямах також не дало ніяких вислідів.

І НА ПРОВІНЦІЇ БОМБИ.

В одній фабриці пуделок у Марсель, яка унерухомлена з огляду на страйк, хтось підложив бомбу, яка зрештою не вибухла, лише спричинила пожежу. Поліція енергійно шукає людей підозрілих у тому замаху.

Бельгійська поліція веде розшуки в анархістичних кругах, щоби провірити інформації закордонних часописів немовби ініціятива замаху на будинок союзу промисловців у Парижі вийшла з Брюсселі.

При Тамбурінію найдено багатий матеріял, який передано судові.

Анґлія і Франція покидають контролю еспанських берегів.

Райтер повідомляє, що Велика Британія і Франція рішили покинути виконування морської контролі еспанських берегів. Оба уряди прийшли до переконання, що кораблі заняті виконуванням контролі повинні бути призначені до важнішої справи, а саме до поборювання піратства на Середземнім Морі. Систему обсервації при помочі міжнародних контрольорів у пристанях і на кораблях залишать дальше. Обі держави рішили це без скликування комітету неінтервенції, бо вважають, що як держави, які самі цю контролю переводять, мають повне право рішати про призначення своїх кораблів. Неінтервенційній контролі буде підчинений тільки французько-еспанський кордон.

—o—

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **Заходом філії С. У.** відбудеться у вівторок дня 21. вересня ц. р. в год. 7. вечором, реферат Вп. п Олени Субтельної-Штогрин, делегатки С. У. з Філядельфії в Америці. Цим цікавим рефератом починаємо цикль рефератів і звертаємося до всіх членів С. У., щоб численно прибули. Гостям раді! Відтепер відбуватимуться реферати, кожного вівторка в год. 7. вечором у домівці С. У. при вул. Сикстуській 46. **Вилід.**

— **Що діється у Крилосі?** Нас повідомляють, що Управа Столових Дібр Митрополії приступила вже до прикривання фундаментів княжої катедри на зиму, до часу підняття дальших робіт у черговому році. Тому тепер можна буде оглядати лиш цікавий терен колишньої столиці з його могутніми укріпленнями.

— **Хто черговий?** Поширена археольогічна праця Музею Наукового Товариства ім. Шевченка в терені добула багато нових, цінних для української науки матеріялів, але водночас спричинила і брак відповідної кількости габльот в археольогічному відділі цьогож музею. Зрозумів це на днях п. Юліян Глушевський, власник складу футер у Львові при пл. Капітульній ч. 3, і поставив своїм коштом у згаданому відділі одну нову габльоту, за що Управа Музею НТШ складає йому на цьому місці щиру подяку.

КНИЖКИ — це найдешевша розвага в часі довгих осінніх і зимових вечорів!

Випозичальня книжок

при УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ та АНТИКВАРНІ

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУТОВСЬКОГО ч. 22.

поручає літературні твори в українській, польській, російській і німецькій мові. — Книгозбірня доповнюється постійно новинками! — Всі шкільні лектури на складі.

Місячний абонамент 1 зол.

Випозичальня відчинена від 9 год. рано до 7 год. веч. без перерви

1543 9-10

— **Українська преса на паризькій виставі.** Українське Т-во Прихильників Ліги Націй влаштовує український віддія преси на світовій виставі в Парижі. Бібліотека ім. С. Петлюри передає для виставн всі періодичні видання. Таких видань є вже 130 назв. Тому, що не всі видавництва надсилають до бібліотеки свої органи, просимо редакції всіх видань, що не присилають їх до бібліотеки, надіслати негайно бодай по одному примірнику на адресу бібліотеки, щоби вмістити їх на виставу. Цю нагоду треба використати негайно, бо ні в одному павільоні не видно українського друкованого слова. Адреса бібліотеки: Bibliotheque Ukrainienne S. Petlura 41, rue de la Tour d' Auvergne. Paris 9. France.

— **Нова радіостація.** Польське Радіо має вибудувати в Глубокому, 200 км. на північний схід від Вильна, переказову радіостацію. Нова радіостація буде поборювати большевицьку пропаганду з Минська.

— **Урядничі авянси.** Як повідомляють з Варшави, з днем 1. січня нового року будуть переведені авянси в державній службі. Авянси обіймуть головно нижчі групи платень, а перш усього тих урядовців і нижчих державних службовців, яких наслідком нерекламування зачислено до нижчої категорії від тої, до якої перше належали. Авансуватимуть також урядовці в державних підприємствах і обезпечених установах.

— **Вийшли на волю.** До Стрілиси Нових пов. Бібрка вернулися із вязниці в Ходорові Федь Дацун і Павло Баковський, де просиділи три місяці у слідстві у звязку із Зеленосвяточними подіями. З бережанської вязниці вернувся Олександер Штурміта і Стефан Баковський, де сиділи по 6 місяців.

— **Хто виграв на льотерії?** Стала денна виграна 5.000 зол. на ч. 7146; 15.000 зол. на ч. 108215; 10.000 зол. на чч. 6129, 26993, 64459, 144694; 5.000 зол. на чч. 47034, 50001, 89099; 2.000 зол. на чч. 4996, 7275, 8306, 52602, 53387, 111170, 116701, 157325, 186413; 1.000 зол. на ч. 8273, 10997, 16547, 28540, 39959, 40359, 44271 53373, 71992, 74185, 74888, 87544, 89520, 89926 96267, 97169, 100559, 102160, 102495, 118520 12237, 129181, 131640, 131708, 134654, 136677, 157402, 161384, 162774, 174600 177537, 180142, 183244, 190630.

— **Доповняючі іспити зрілости.** Куратерія львівської шкільної округи повідомляє, що доповняючі іспити зрілости для осіб, які хотять доповнити одержані свідоцтва зрілости, зачнуться 22. ц. м. в І. державній гімназії у Львові.

— **Політичні процеси.** Перед судом присяжних у Львові відбуваються два політичні процеси. Водному на лаві обвинуваченых засідає 22-літній Василь Ледній з Камінки Стр. під заглядом приналежности до КПЗУ. В другому є обвинуваченій Михайло Івашин з Мальчич, що 13-літньому хлопцеві дав летючку про Біласа і Данилишина.

— **Доплати за лікарську поміч у суспільних обезпечальнях.** У звязку з масовими занедужаннями з початком холоднішої пори з компетентної сторони пригадують, що члени обезпечальні обовязані до таких доплат: 1) за кожну лікарську пораду по 20 сот., 2) за кожний лікувальний захід по 10 сот., 3) за кожний лік по 10 сот. і 4) за кожний медичний специфік по 30 сот. Не побирається ніяких доплат: а) від хорих і нездібних до праці довше як 4 тижні і членів родин воєнних інвалідів; б) коли недуга повстала через випадок при праці; в) від осіб, що мають право до чинитьб; г) від осіб, що нездужають фаховою хоробою; ґ) від осіб, за які цілу вкладку платить працедавець. Крім того не береться доплати від усіх обезпечених за: 1) хірургічні заходи, 2) розпізнавальні заходи, 3) насвітлювання лямпою дітей до 5 літ, 4) охоронне щіплення, 5) за лікарські поради в таких недугах: заразливі хороби, всі хороби дітей до кінця 3-го року життя, гострі умові хороби, інші гострі хороби та наглі випадки.

— **Львівська хроніка.** На Янівському цвинтарі повісився на дереві 32-літній Александер Мозірер, робітник фабрики „Контакт". — На вул. На Байках під колеса таксівки дістався М. Ігнатович, що їхав мотоциклем.

— **Любовна трагедія.** При вул. Жеромського в мешканні друкарського працівника Гавриліва застрілився 31-літній абсольвент гімназії Александер Гофрик. Він залюбився в 23-літній студентці філософії Марії Гавриляв, але родичі обох спротивилися його женячці, тому що не мав ніякого заняття. Особливо противний був його намірам батько, власник кількох камениць, що намовляв його взятися до праці та пошукати собі багату панну. Колисьтут молодий Гофрик прийшов до мешкання Гавриляівної і коли дівчина заявила, що не хоче його знати, він добув револьверу і хотів її застрілити та себе. Вона врятувалася, сховавшись під стіл, а тоді він відобрав собі життя.

— **Штучні зуби причиною смерти.** У Станиславові померла 47-літня Анеля Дмитрик серед позвак затроєння. Ці прояви виступили особливо в роті, де Дмитрикова мала штучні зуби, виконані з металю, що заступав золото.

— **Кроєва хроніка.** В Моршині помер на серцевий удар б. староста в Чорткові, а давніше віцестароста у Стрию Август Згода. — В Жовкві 17-літній шлюсарський учень Тадей Ленартович, відкручуючи жарівку, доторкнувся рукою оправки так нещасливо, що впав трупом, поражений електричним струмом.

— **Зміни старостів у тернопільському воєвідстві.** На терені тернопільського воєвідства відбудуться такі зміни на становищах старостів: На місце перенесеного в нечинний стан зборівського старости Р. Кульпінського прийде віцестароста камінецький Казимир Павліковський. Підгаєцького старосту Вл. Сардецького перенесли на становище старости щучинського до Граєва. Його місце обійме Юрій Сухарський, дотеперішній скалатський староста. До Скалата прийде на старосту Т. Рутковський дотеперішній віцестароста в Тернополі. Золочівський староста Ян Плахта міняється місцем з чортківським старостою д-ром Я. Качковським. Тернопільським віцестаростою має стати д-р Ст. Зайонц, дотеперішній збаразький віцестароста.

— **Присуд апел. суду на Хасклевича.** Варшавський апел. суд проголосив присуд у справі Юдки Хасклевича, обвинника вахмистра Бунка. Апел. суд анулював смертний присуд і замінив його на досмертну вязницю.

— **Трагічний кінець бандитів.** Після вбивства поліцінята Яна Куніка в Липинках коло Динова березівського повіту стверджено, що стріляли два кримінальні проступники, Йосиф Вельц, який втік із рящівської вязниці, та Ян Качмарчик. Підчас облави поліція попала на їх сліди в селі Забратівці рящівського повіту. Бандити сховалися до одної стодоли, звідки почали стріляти до поліційного відділу. Поліцінята відстрілюючися кинули до стодоли ручну гранату, щоби спричинити вогонь і примусити бандитів вийти з будинку. В часі пожежі обо бандити згинули.

— **Перейшов на жидівське.** В Ковлю велике вражіння викликала справа Стефана Харкевича, який перейшов у Кракові на жидівську віру, щоб оженитись з Хавою Гінзбург, мешканкою містечка Ратне.

— **Книжкова продукція Чехословаччини** в 1935. р. (за 1936. р. статистики ще нема) зачилася числом 7678 книг (1934. р. було 7922). Чеських і словацьких книг було 5159, німецьких книж. одиниць є 999, мадярських 172, „подкарпаторуських" 20, російських 45, українських 18, польських 18, лужицько-сербських 2, латинських, романських, англійських та ін. 166. Мап видано 75, нот 886. На чеську або словацьку мову перелюжено 593 творів. Перекладів іншими мовами 100.

— **Різні вістки.** Підчас дефіляди полевих відділів у Кельні, що її відбирав генерал Фріч, завалилася трибуна, на якій находилося 7.000 осіб. Кількадесять осіб потовкалося. — Біля Ліми впав пасажирський літак, причому згинуло 8 осіб.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:

Як чоловік зійшов на пана.

З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.

Веселя оповідання про молодця, що виходить із собою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „партію", чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.

Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

— **Метеор.** В околиці Казані впав метеор у супроводі гуку, що тревав чотири мінути. Один відломок метеору ваги 54 кг., що зарився півтора метра в землю, добули.

— **13-та дитина.** У французькому селі Сен Брує ле Фосе подругам Брунр уродиться 13-та дитина. Хресним батьком хлопчика буде сам президент Франції Альберт Лебрен, а хрестити ме епископ Шоле. Батьки дитини ще дуже молоді. Митір має щойно 34 роки.

— **Новинка для смакунів! Клюсочки у млі зка замість м'ясних пульпетів.** Не дорогі клюсочки у млі зка приладжуємі легко додався: 1 яйце, малу цибульку, петрушку, 1 ложку масла, дещо перцю, пів кістки бульонової КНОРР, 3—4 столові ложки вівсяних платків Кнорр (2 кістки бульонові Кнорр розпустити в 3/4 л. тр. води і в цьому варити клюсочки). Дрібно посіканую цибульку і петрушку подушити в маслі. В миснці розтерти яйце, додати решту додатків (вівсяні платки покрушити), все це вимішати і уформовані дрібненькі клюсочки додати до кипячого бульону. У кількох хвилинах клюсочки виплинуть, що значить, що вони вже зварені.

ВОЛОДИМИР БІРЧАК:

Золота скрипка

Нова збірка оповідань відомого письменника

Обсервація, нові теми,

гумор і дотеп

Можна дістати в Адміністрації „Діла"

Ціна 2 зол., поштова пересилка 30 сот.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

ІНФОРМАЦІЇ ПРО СТУДІЇ В КАТОЛИЦЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В ЛЮБЛИНІ.

Є це приватний університет, удержуваний коштом католицького епископату, з повними правами державних університетів. Має покищо 4 виділи, а саме:

I. **Два богословські факультети:** 1) теольогічний і 2) канонічного права, призначені **тільки для священників,** які по скінченні духовної семинарії присвячуються вищим богословським студіям. Священники - студенти мешкають в окремому конвікті, студії тривають 3—5 роки. Обі богословські виділи надають абсольвентам ступінь ліценціята і доктора. Під цю пору студіює тут тільки один священник греко-катол. обряду який виконує рівночасно душпастирські обовязки для української греко-катол. колонії в Любліні і відправляє богослуження в церкві св. Йосафата при вул. Зеленій. З уваги на те, що цей священник буде тут ще тільки один рік, булоб дуже вказане, щоб з котроїсь галицької діецезії вислано в цьому році знову одного священника на студії до Любліна, щоб любдинська гр.-кат. громада (колонія) не залишилась на будуче без священника.

II. **Два світські виділи:** 1) права й суспільно-економічних наук (поділений на 2 секції: права й економії) та 2) гуманістичних наук (з групами: фільософії, польської класичної і французької філольогії та педагогіки). Обі

світські факультети надають дипльом магістра, який має в Польщі ті самі права, що дипльом державного університету. Вимоги приняття такі, як у державних університетах, тільки нема вступних іспитів ані лікарських оглядин, ні інших обмежень. Приймають християн без огляду на віру, також православних.

Подання про приняття слід складати особисто в часі до 15. IX. і від 1. до 2. жовтня ц. р. на спеціяльних друках. Потрібні документи: 1) свідоцтво зрілости (оригінал), 2) метрика, 3) свідоцтво моральности, коли була перерва в студіях, 4) військові документи, 5) три фотографії (37×52), 6) посвідка, що заплачено зол. 110.— Оплата за 1. рік враз із вписовим зол. 265.—.

Інформації з надісланням почт. марки подає: Євген Мороз, студент прав, Люблин, Університет, вул. Алее Рацлавіцке.

Приняти можуть виняткове і по речениці вписів (важне для тих, що їх не принято в інших університетах).

ПРО АГРОНОМІЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ В ЛЮВЕЇ (БЕЛЬГІЯ).

У звязку з проголошенням конкурсу на стипендії на агрономічні й економічні науки (в люванському університеті, Бельгія) Стипендійним Комітетом при Т-ві „Сільський Господар" подаю до відома, що Агрономічний Інститут при люванському католицькому університеті має отсі відділи спеціяльности: 1) загально-рільничий, титул — інжиніра по 4-ох роках; 2) хемічний, титул — інж.-рільника по 4-ох роках; 3) рільничої індустрії, титул — інж. рільничої індустрії по 5 роках студій; 4) лісово-водний, титул — інж. агр. вод і лісів по 5-ох роках; 5) кольоніяльний, титул — інж. агр. кольоніяльних наук по 5-ох роках; 6) рільничої інжинірії (рільнича механіка, конструкцій, гідротехніка іригації, дренування, меліорації і т. п.) титул — інжиніра тих наук по 5-ох роках; 7) городничий, титул — інж. городника по 5-х роках; 8) загально-рільничий, титул — магістра рільничих наук по 5-ох роках.

Економічні науки в люванському університеті можна студіювати у ВТШ, яка має такі відділи спеціяльности: 1) загально-торговельний, 2) фінансово-банковий, 3) консулярний, 4) економічний, 5) кольоніяльний. Студії трівають 4 роки у всіх відділах і дають титул ліценціята (магістра). Можна робити докторат. Ті, що мають уже академічний титул (як: м-р прав, інжинір, д-р відповідних наук і т. д.), можуть студіювати політичну економію в Інституті Політичної економії при люванському університеті. Студії тут трівають 2 роки і ведуть до дипльому м-ра політ. економій. Можна промуватися з цих наук на доктора.

Люванський Університет має два мовні відділи (два повні університети в дійсности): французький і нідерляндський (флямандський).

Матура (старого типу) вистачає, щоб бути зачисленим на повищі студії.

ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ
при Українському Технічно-Господарському Інституті
приймають студентів та курсантів.

Програма курсів: І. Підставні та загальні методи праці громадської агрономії; ІІ. Спеціяльні методи праці громадської агрономії.

Підручники до І-ої частини курсів склали: проф. К. Мацієвич, проф. д-р І. Витанович, проф. Л. Білецький, доц. О. Вочковський, доц. Вікт. Доманицький, інж. агр. А. Романенко, д-р інж. Е. Храпливий. Підручник до ІІ-ої частини складають 12 фахівців.

Редакційна комісія: проф. В. Чередній, проф. К. Мацієвич, доц. Вікт. Доманицький, доц. д-р інж. К. Осадченко.

На дійсних студентів приймають на курси особи **з закінченою вищою та середньою сіль.-госп. освітою;** особи без такої освіти — в характері курсантів. Абсольвенти, що кінчили курси в характері студентів, дістають дипльоми.

Такси за навчання на курсах (з підручниками) — 175 корон чеських (прибл. 33 зол. п.); самі підручники — 125 зол. п. (прибл. 24 зол. п.).

Проспекти курсів — безплатно. На виршу відповідь приладати міжнародній поштовий купон. Звертатися на адресу:
Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut. Podebrady. Tschechoslovaquie, або Товариство „Сільський Господар" — Львів, Ринок 10. II. п.

На ту саму адресу надсилати прохання й запити в справі студій на Високошкільному Економічно-Кооперативному Відділі, Вищій Школі Політичних Наук, Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости та курсах: Українознавства, Бухгальтерії, Чужих мов (нім., франц., англ.), Пасічництва, Американ. Промисл. Пасічництва, Садівництва, Городництва, Плекінництва, Консервації й переробления садовини та городини, Оброблення шкіри, Миловарства, Фотографії, Радіотехніки.

Українські студенти, стипендисти Українсько-Голяндського Стипендійного Комітету, будуть жити в акад. домі бельгійських студентів „Колегії Св. Белярміна" в Любені.

Інж. А. Кішка.

—o—

Допкси.

ЛЬВІВЩИНА.

Вдатна імпреза в Пустомитах. Читальня „Просвіта" в Пустомитах улаштувала для своїх членів 12. ц. м. чайний вечір, що пройшов з великим моральним і матеріяльним успіхом серед святочного настрою. Жіноча секція гостила своїх гостей різними присмаками і чаєм. В біленьких стін, прикрашених вишиванками і зеленню, позагом гляділи на зібраних Шевченко, Шашкевич і Франко, що їх дух витав над усіми. Всі відчували й розуміли, що в членами великого народу і які завдання мають супроти Батьківщини. Велике одушевлення між присутніми викликала сердечна промова і теплі слова о. пароха Слижа, якими загрівав людей до праці над собою і своїми дітьми у своїх національних установах. Оркестра відграла кілька патріотичних пісень. Серед бадьорого настрою і співу пісень минав скоро час. Присутні переконались, як гарно можна забавитись і без алькоголю. З чистого доходу призначено частину на сплату довгу за дім, а частину на наші рідні установи, як „Рідна Школа" й ін.

Учасник.

РАВА РУСЬКА.

Районовий попис дитячих садків. Заходом Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи" в Раві Руській уладжено в дні 29. 8. п. р. у Щевиці районовий попис дитячих садків, у якому взяли участь діти з садків із Щевиці, Васильова Вел., Річиці й Корчмина. Не зважаючи на непогоду, в попису взяло участь коло 200 дітей із згаданих місцевостей та к. 3.000 громадян з доокольичних сіл і відпоручник Повітового Союзу Кружків п. Совик Степан з Рави Руської. На програму попису зложилися вправи, деклямації, пісні, танки і сценічні картини. І так діти з садка у Річиці під проводом провідниці п. Литвин Осипи виконали вправу прапорцями до пісні „Гей не спати і дармувати", танок „Катерину" і „Гупулку" та сценічну картину „Малі козаки". Діти з Корчмина під проводом провідниці п. Предунівної Катерини — національний танок, вправу до пісні „Боже Великий" та сценічну картину „Дитячий сон". Діти в Кревиці під проводом провідниці п. Крисо Евгенії вправу вільноруч, відспівали „У горах Карпатах", „Сій поду я по плаю" та відтеклямували „Що діти знають", „Україно" і „Я дитина українська". Діти з Васильова під проводом провідниці п. Чичкевич Анастазії виконали лиш одну вправу та деклямацію „Слово української дитини" і „Україна", бо не всі діти приїхали на попис через злинний дощ. Назагал усі точки виконала дітвора здайлино, за що провідницям належиться повне признання. Такі районові пописи слід на будуче організувати частіше тому, бо вони найкраще поширюють поміж громадянством значіння Рідної Школи взагалі та зокрема значіння дитячих садків і дають змогу прослідити вислід праці провідниць. Але такі пописи треба організувати в початках місяця серпня.

ТУРЧАНЩИНА.

Районове сокільське свято. В дні 5. п. м. відбулося в Турці н. Стрием районове сокільське свято. Сама сокільська організація в турчанському повіті малочисельна. Існують тут тільки три гнізда: в самій Турці і далеких селах Терпів та Бусовиська, які належали до злікідованого тепер старосамбірського повіту. (Ці два села належать до найкраще зорганізованих сіл повіту, але організаційно вони з огляду на віддаль дальше тяготіють до Старого Самбора. Не зважаючи на це, гнізда цих сіл взяли участь майже в цілости в сокільськім святі в Турці і цим причинилися до звеличання і спопулярнаування сокільської ідеї серед турчанського громадянства. Програма свята була дуже багата. Рано відбулася Служба Божа з пригадною проповіддю. Опісля був похід на площу вправ, вірцево зорганізований. Попол. відбувся руханковий попис, до якого стануло 50 побратимів, 40 посестер і 20 учасників. Свято отворив голова гнізда в Турці п. Горечко Андрій, який своєю бадьорою промовою відразу викликав відповідний настрій у всіх учасників свята. По звітах і піднесенні прапору під звуки сокільського гимну почалися привіти від Товариств та інших гнізд. Вокрема склав привіт від гнізда в Самборі м-р Антін Сілецький. Потім була дефіляда перед старшиною окр. гнізда і делегатами поодиноких товариств. Після того побратими виконали гарно вправу „Зрив" і їхні, посестри „В лісі літом", а учасники вправи на дручниках. Слід підчеркнути, що вправи були дуже добре вивчені і тому випали ефектовно. Ен. гузіястичними оплесками нагородила публіка побратимів з Бусовиськ за вежі та побратимів з Терпова за трійкові вежі. Треба признати, що ця точка була найкраща. Менше вдатно, але не менш гарно й ефектовно випали вправи з 1936 р. „Будуймо" побратимів з Бусовиськ і Турки та жіночі вправи з 1936 р. посестер з Бусовиськ. З легкої атлетики були скоки вдале. чіпь. Найкращий осяг (4.90 м.) приніс Шпортакові зі Сколього. Свято заключив коротенькою промовою п. Горечко. Публіки, як на турчанські відносини, було дуже багато. Одначе з жалем треба стверднти, що майже вся ця публіка була заміщева, зате громадянство самої Турки участи в святі не взяло.

Гість.

СТАНИСЛАВІВ.

Театр Йосифа Стадника — сеніора. Театр Й. Стадника перебував у Станиславові кілька днів, здобуваючи для себе повне признання від усіх. І як кожний з наших театрів має „щось" своєрідне, наприклад: „Тобілевич" — оригінальні українські оперетки, „Заграва" — пробує ставити драму, так і театр Стадника здобуває собі публіку доброю оперетковою настроєвою музикою та сентиментальним і повним гумору лібретом. Нема потреби братись „рецензувати" оперетки Штравса („Манон") чи Герве („Нітуш"). Імена авторів та успіхи на заграничних, тепер і на українській сцені, говорять самі за себе. Треба тільки підкреслити, що ці оперетки добре виведені і що дир. Стадник, як режисер, теки в нас ще не знайшов свого наслідника, хоч апід його руки вийшли майже всі наші сили молодшого покоління. Тону цілій оперетці надає наша вдала артистка Стефа Стадниківна, що своїм гумором, безпосередністю та легкістю викликує бурю оплесків. Вона в деяких моментах нагадує фільмову артистку, головно в куплетах і балетних партіях. Коротко сказавши: Стадниківна має свій „стиль" і свій „клімат". У „Манон" збирала лаври Софія Стадникова. Про її гру можна висловлюватись тільки в суперлятивах. З мужеських сил симпатично презентується Гетко, що своїм мельодійним голосом викликує відхання слухачок. Його голос сильний і чистий, та вимагає ще доброї школи, щоб міг заблисиути цілою своєю повнотою. Шафаровський — знаменитий. Чи як органіст („Нітуш"), чи як „приятель дому" („Манон"); усе пізнаний, новий. У характеристичних ролях й. Стадник уміє заграти артистично; додержує йому пріку Мельник. До успіху театру причиняються у великій мірі декорації В. Бобинського та оркестра під проводом молодого композитора Бава.

б. жар.

—o—

Спорт.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Україна виїздить цієї неділі до ярославського Огниска на мистецькі змагання. Мечі буде напрасду важкий, одначе віримо, що наша дружина доложить усіх зусиль, щоб вийти із цих змагань переможцем та переломити той якийсь дивний пех, що переслідує вашу дружину від довшого часу.

Легкоатлетичні змагання. У дні 26. п. м. відбудеться на площі Сокола-Батьки легкоатлетичний двобій у мужеських і жіночих конкуренціях між сокільською репрезентацією і К. Л. К. Ближчі подробиці подамо у чергових числах.

В суботу й неділю грає товариські змагання у Львові Погонь із Гапоелем з Тель-Авів (Палестина). За мистецтво Окружної Ліги відбудуться ще такі мечі: РКС — Погонь І В. (як передмеч), Рессвія — Лехія і Чорні — Гасмонея. У Дрогобичі гратиме Юнак — Польонія, у Отрию Погонь — ІІ. Сокіл.

Степ — Луг. Змагання за мистецтво Ц-кляси між цими дружинами відбудуться в Луговому Городі при вул. Вуленькій. Початок в год. 13.30.

Успіхи Довбуша. В останніх часах дружина Довбуша (Чернівці) дещо поправилась та осягнула кілька успіхів. У мистецтвах дивізії Ц осягнув Довбуш такі вислідн: Довбуш — Стадіон Банан 3:3 і Довбуш — Макабі 1:1.

Ужгородська Русь займає по останніх мечах третє місце в табелі своєї дивізії з 4 пунктами здобутими і 2 стратеними.

Протест Варти (Познань) проти висліду і переведення змагань із львівською Погонею Видін гор Ліги відкинув. Грача Погоні Нехцьова (Майовського) покарав Видін двотижневою дискваліфікацією.

Стадіон на 405 тисяч глядачів збудують у найблизчому часі в Ніренберзі (Німеччина). Буде це значно більший стадіон від стадіону олімпійського, який міг помістити „тільки" 100 тисяч видців.

—o—

Нові книжки і журнали.

RUCH SŁOWIAŃSKI. Lwów 1937. R. II. Nr. 8.

WIADOMOŚCI KOMITETU ORGANIZACYJNEGO UNJI CZYNNEJ POLITYKI GOSPODARCZEJ. Warszawa 1937. Nr. 1.

PION, tygodnik literacko-społeczny. Warszawa, 2. i 9. września 1937. R. V. Nr. 35 i 36.

Bohdan Hordyński, lekarz: HYPERICUM PERFORATUM I SYMPHYTUM ASPERUM W LECZENIU WRZODU ŻOŁĄDKA. Odbitka z „Archiwum Medycyny Biologicznej". Warszawa, 1937.

Inż. Marcin Mańlanka: NIEBEZPIECZEŃSTWO TECHNIKI I CYWILIZACJA PRZEMYSŁOWA. Legenda XX. wieku. Lwów, 1937.

Inż. Tadeusz Wereszczyński: DWA POSTULATY WOBEC ZAGADNIENIA PRZYSZŁEJ ORDYNACJI WYBORCZEJ. (Szkic dyskusyjny). Lwów, 1937.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в
Робітні Римарсько-Галантеріяній Н. ФАЙЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Субота 18. IX. год. 8. веч. „Король волощит".

Неділя, 19. IX. год. 3.30 попол. „Король волощит"; год. 8. веч. „Король волощит".

Понеділок 20. IX. год. 8. веч. „Король волощит".

Театр Різнородностей:

Субота 18. IX. год. 8. веч. премієра: „Де чорт не може".

Неділя 19. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Понеділок 20. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:

СТАНИСЛАВІВ:
18. IX. Орлеяк.
19. IX. Шарка.
20. IX. Під курителем.
21. IX. Ніч під Івана Купала.
Білети на всі виставн можна вже набувати у Базарі.

ГАЛИЧ:
22. IX. Циганський барон.
23. IX. Муж двох жінок.
24. IX. Дівча з Маслосоюзу.
25. IX. Княжна чардаша.
26. IX. Шарка.
З Галича їде театр до Ходорова, Жидачева, Рогатина і Бережан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЖУРАВНО:
18. IX. Гимн нужди.

СТРИЙ:
19. IX. Хмара.
20. IX. Маруся Богуславка.
21. IX. Ніч під Івана Купала.
Виставн відбудуться в Німецькім Домі, бо в салі Нар. Дому грає кіно.

Український Молодий Театр „Заграва".

НАДВІРНА:
18. IX. Муравлі.

ЖИТКІВ:
19. IX. Трафіка пані генеральової.

КІНА.

АПОЛЬО: „Володар".
АТЛАНТИК: „Тайна жовтого лотоса".
ВАНДА: „Антін Адвера", „Вісні і доляри".
ГРАЖИНА: „Орднят Міхоровський", „Проважена".
ЕВРОПА: „Один поверх вище".
КАСІНО: „Кінець пані Чеші".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Пригочення".
МЕТРО: „Чорні роми", „Вапуєь" із Домшою.
МІ'АЖ: „Пенні".
МУЗА: „Відень-Львадон".
ПАКС: „Королева джунглів".
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІАЛЬТО: „Матура".
РАЙ: „Тато женитьси".
СВІТ: „Клопоти спортовця" і ревія.
СТИЛЬОВЕ: „Право молодости" і ревія Рефрена.
ТОН: „Шарка легкої бригади".
УТІХА: „Орел летить до Китаю", ревія „Торги життя".
ХІМЕРА: „Зрадник" (уперше у Львові.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Китай".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 18. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 19.00 Розр. музика, квінтет, 20.10, 21.00 Веселка; БЛҐОРОД 20.00 Російські пісні, танка, 21.00 Симф. джаз, 22.00 Орк., 17.00, 20.30, 21.00 Орх. концерт, 22.20 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Спів, 17.00 Сальон. музика, 18.30, 19.00 Циг. музика, 19.45, 20.00, 21.00 Оперетова музика; ВІДЕНЬ 13.10 Концерт, 14.00 Співає Міхіна Корікс, 19.25, 20.00, 21.00 „Циганське кохання" оп. Легара, 21.40 Нові нім. пісні; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Концерт фільг.; КОШИЦЬ 18.00 Для Закарпаття; МЮНХО 20.40, 21.30 Розр. музика; МІНХЕН 12.00 Концерт із Байрейту, ам. 22.00 Комедія, 22.40 Танк. музика; 14.25 Розр. концерт, 20.10, 21.00 Веселий вечір, 22.20 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 19.15 Спів, 19.45 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 Фестиваль Равеля; РІМ 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Таїс" оп. Масснета.

Неділя, 19. вересня 1937.

БЕРЛІН 18.00 Розр. концерт, квінтет, 20.00, 21.00 Любовні сцени з опер, БЛҐОРОД 21.30 Орк. концерт, 22.20 Нар. пісні. БУДАПЕШТ 12.30 Орк. концерт, 15.50, 21.30 Циг. музика, 18.30 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 13.05 Веселі віденські мелодії, 15.40 Концерт квартету, 18.00 Альпейська нар. музика, спів, 21.10 Настроєві віденські образки, музика, спів, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Авд. для дітей, 14.30 Весела авд., 15.30 Спорт і розривка, 17.20 Пісні і поезії, КОШИЦЬ 17.55 Для Закарпаття, нар. пісні, хор, МІЛЯНО 17.15, 18.00, 19.00 „Ля редзіна дель Фонографо" оп. Льомбарда і Дзіоль Блюза, 21.00, 22.00, 23.00 Твори Дж. Мудестр. музика, спів, МІНХЕН 15.00 Казка для дітей, 16.00 Розр. концерт, Вайль кольоратур. сопр., 20.00, 21.00, 22.00 „Сила долі" оп. Верді, ПРАГА 16.00 Концерт військ. орх., 17.35, 18.00 Концерт фільг. орх., музика, спів, 19.05 Галевий вечір, 21.25 Чеська оп. музика, 22.35 Джез, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Уніа, РІМ 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00 Розр. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 18. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика в гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика в гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Польщени, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Осінні гноєння сіножатей і пасовищ, 12.25 Концерт військ. орх., 14.00 Концерт бажань, 14.58 Наша програма, 15.00 Концерт бажань, 15.45 Господарські вісти, 16.00 Ми також улаштовуємо концерт, авд. у виконанні дітей, 16.30 Сонати на віол. і форт., 17.10 Сутн Чайковського та Сі. бехіоса, орх., 17.50 У замку Завіши Чорного, 18.00 Суспільна гутірка, 18.05 Гавнунов, в гр. пл., 18.25 Актуальна гутірка, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вісти, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Гірник у пісні, словно-муз. авд., хор, 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спортові вісти, 20.00 „Були й будуть" — про Мар'ю Родзевич, 20.45 Вечірній денник, 21.05 Розр. концерт, квартет ревелерсів, форт., 21.45 Огляд виставь 22.50 Останні вісти веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Кутон гумору, 23.05 Танкова музика в гр. пл., 23.10 Зразки промов, монольог, 23.20 Пропов. ження танкової музики в гр. пл.

Неділя, 19. вересня 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліборобська газетка. Ніколі: Увертюра оп. „Веселі кумоньки в Віндсору", гр. пл., Як прокормити худобу через зиму, 9.00—11.00 Богослуження, опісля музика в гр. пл., 11.00 Орх. конц., 11. 57 Сигн. часу, 12.03 Іде осінь, конц. симф. орх., Шлемінська співа, 13.00 Фільм. огляд, 13.10 Оперет. мельодії, орх., спів, 14.40 „Пан Дамалій у міністра" фрагм. гуморески Брандовського, 15.00 Для села: Огляд ринків різних продуктів, Ой дячко, ой румяне дячко, авд. Організація хліборобства його сила, 16.00 Концерт солістів: мецо-сопран, форт., 16.40 Анатоль Лядов, в гр. пл., 17.00 Підвечірок із радіовистави у Вальні; у перерві коло год. 17.55 Офіцина у Фльордорфі, 19.00 Театр уяви: „Два весілля" водевіль на осн. ком. Лебіша і Рене Клярк, 19.47 Репортаж, 20.00 Трансл. із Ціріху та Львова: оркестра, форт., скрипки, Петер Віхті співа, муз. хор, 21.00 Політичний огляд, 21.10 Вечірній денник, 21.20 Кляніка співа, словно-муз. гротеска, 21.20, 21.51 Спорт. вісти, 23.05 Танк. музика в гр. пл.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

БІРЖА.

Львів, 17. вересня 1937

Гроші.

Купно-продажа. Банкноти банк. 99.35, 99.90, долари американські 5.32.50, 5.37.50, долари канад. 5.29.50—5.37.50, Фльорени голл. 202.02—290.30, Франки фр. 13.05—13.53, Франки швайцарські 121.60—122.15, Фунти англ. 26.28—26.42, 4 уявдени данські 100.20—99.80, Корони ч. 18.40—17.30, Корони дан. 117.20—116.45 Кор. норв. 121.40—121.97, Корони шв. 115.45—114.10, Ліри італ. 23.50—22.60, Марки фінляндз. 11.62—11.20, Марки нім. 128.00 — 122.00, Шилінги австр. 98.00—96.00, Песо Аргентини 26.20—25.90, Марки нім. срібні 134.00 — 129.00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55.60, 55.00, 56.00, 4 пів пол. 1 ем випуск. 1 ем 98.50 серія 2.75, 5 позик. 61.75, 4 прем. дол 38.75 консол. 36.25, 38.50, 36.25, дві ост. др

Папери.

Банк Польський 103.75 Цукор 35.00, Вугель 28.50, 29.50, Ліліпут 22.50, Мокжеїв 9.75, Островець 26.25, Габербуш 44.00, 43.75,

Львів дня 17. вересня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг дньово явіон стація завладування.

Пшениця одн.	26.50—27.50
Пшениця зб.	25.75—26.75
Жито зб.	20.75—21.75
Ячмінь паш.	17.00—17.50
Ячмінь 610	17.75—18.25
Ячмінь 660	18.50—19.00
Овес легко вадощ.	17.50—18.00
„ невадощ.	19.00—20.00
Кукурудза жовта	23.75— 4.00
Кукурудза червона	25.00—26.00
Рипак	36.00—36.50
Вика темна нового збору	16.00—17.00
Вика сіра	15.00—16.00
Насіння льону	43.00—44.00
Гречка	15.50—16.00
Конюшине сіно	32.00—33.00
Тимошникове сіно	35.50—35.25
Просо	15.00—16.00
Фасоля Корона руч виб з міш.	48.00—50.00
„ Рівен „ „ „	38.00—40.00
„ Шпальщина „ „	29.00—30.00
„ Цукрінка „ „	26.00—27.00
„ Краса рафована	22.00—23.00
„ Біла (нерафінов) раф	22.00—23.00

Пшениця дальше подешевіла на 50 грошів Ціни інших продуктів незмінені, тенденція на пшеницю слаба, на інші вдержана

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 17 вересня 1937.

1 кг. масла десер. блюк без оп.	2.95 зол.
1 кг. масла бочков вид. в опак.	3.00 зол.
молоко . .	16—17 сот
яйця	4—4.50 зол

Тенденція слаба на масло і молоко, на яйця вдержана

Приписові друки і книжки до вжитку часописів

які кожне видавництво мусить відновити з новим роком для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції виконуємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (130 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів, оправлена зол. 2.50
на 960 урядів оправлена зол. 5.—

ОПОВІСТКИ.

† В перші роковини смерти інж. Марійна Козака відбудеться Богослуження за його душу дня 19. 9. 11. год. в церкві ОО. Редемптористів при вул. Зеблікевича. — **Мати і брат.** 1678

На Рідну Школу вложило Вп. Товариство „Дністер" квоту 50 зол. замість квітів на домовину місгопрезидента „Дністра" о. Прелата Пасешного.

АНТИКВАРНІ

ВЖЕ НАДІЙШЛИ всі книжки, що бракували в антикварні „Між Книжками", Катерія 6. 1666 2-3

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО, вчителя пп. рядним моделістом ВІНДЕРОМ, дипломованим у Парижі, Дрездні, Відні, Професор патронату. Приймає вщодня, крім неділі. — **Львів, Оссолінських 12.** 1518 6—12

РІЖНІ

МЕБЛІ всілякого роду, дотичні умеблювання „МЕБЛОСКЛАД", Казимирівська 21. 1582 1—3

НОВИНА ДЛЯ ПАНЬ. Відмолоджуючий засіб для обличчя і шиї. Тривка скорупка 5 зол. Сальон чесання пань — Сикстуська 8, в подвірі. 1672 1—2

РОМАНОВА переробляє ковдри — три зол., Продаються 4. біля Ринку. 1660 1-3

ФОРТЕПІЯН першорядний 7¼, продам на дотепних умовинах. Равлівський, Фредрівська ч. 10. 1663 1-3

НА ОСІННІЙ І ЗИМОВИЙ СЕЗОН найкращі кожухи дитячі, жіночі і мужеські галантерії купите найдешевше в кооп. „Базар" у Львові, Руська 2. 6-?

КОВДРИ переробляю в одним дні за 2.50 Перебив ковдер, Кентшинського 4. 1568 1-?

МЕШКАННЯ

КІМНАТА, вхід з передпокою, окремий, до винайму одному або двом панам. Липова 16, ч. 6. 1—1

ПРИЙМУ на мешкання учениню або учениця, сходячий поміж, здоровий харч, окрема старанна. Марка 7, II. поверх, дзвоник 8. біля Длугоша. 1650 2—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ДАЮ ДОБРУ нагороду за бюрову посаду у Львові. Зголошення в Адміністрації „М.р ірна". 1670 1—2

КУПНО - ПРОДАЖА

МАШИНУ писальну Адлер українсько-польську, майже нову, продає Іваницький, Львів, Городецька 28. 1667 1-3

ВІДСТУПИМО книжки „Епілєпсія" д-р М. Зелінський. „Нервові реактивні" д-р Артишевський та інші. Проспекти висилаємо після одержання марки на порто. Зголошення Адміністрація „Діла" для „Б. К." 1669 1—1

КАМЕНИЦЯ нова, трьоверхова, вигідне середмістя, дотіг річний 10.800, довг Банку Господарства 12.000, ціна 90.000.

КАМЕНИЦЯ нова двоповерхова, сходи Листопада, довг 9.000, вклад 25.000.

ВІЛЛЯ нова, 4 кімнати кухня, комфорт, город, при трамваю, довг 5.000, вклад 17.000 — продасть бюро Андрія Саєка, лопа Вернердинська два. 1674 1-3

Дім дитячої конфекції
„Рай Дитини і Студента"
І. ГІСС, Львів, пл. Марійська 3
Марійська Галерія
Поручає дитячі вбрання, пакунки для хлопців і дівчат та для студентів і студенток. Замовлення виконуємо в 24 год.
Ціни низькі конкуренційні. 1—5

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
т. п. зникне при вживанні спеціального певного і нешкідливого патенту пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
Львів, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 2.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і привят. кореспонденція по	зол. 0.15
куплю, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костин Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Неділя 19. вересня 1937. Ч. 207

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Дзядек і татічек.

(Передова стаття).

Протибольшевицький рух на всій Україні.

Протест української політичної еміґрації в Лізі Націй.

Плавба на Чорному Морі загрожена.

Большевики заняли італійський "орабель.

Методи й засоби ліквідації українського вчительства.

Як у нас розвивалось політиканство в лихолітті.

(Спогад д-ра Костя Левицького).

Червоні втратили третину літаків.

Нас не злякають ні зливи, ні тучі.

(Фейлєтон Галактіона Чіпки).

Холмські святощі і свято Пречистої.

Що може одна збірка поезій.

Ч. 207 (14.750). Львів, неділя 19. вересня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Пальта ориг. англійські продає просто **консументам**

ФАБРИКА ОДЯГІВ **Рот і Рудерфер**

Львів, Легіонів 3/І. п. (над кіном Паляс)
1—3

ЗБІЖЖЯ І ПАША
це велике майно кожного господаря, тому слід обезпечити його негайно від огню
В ГОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу

Спеціяліст жіночих недуг і акушер
Д-р мед. Володимир Станецький
вернувся і ординує
Львів, вул. Хорущини 12, II. пов.
Телефон 289-89. 5—7

АДВОКАТ
М-р Осип Васильчишин
відкрив і веде адвокатську канцелярію
в Стрию, вул. Голувка ч. 7.
(давніше Трибунальська) біля Суду. 1—2

Протибольшевицький рух
на всій Україні.

НА СХІДНИХ ОКРАЇНАХ.

В Калушкіно (в Озівсько-чорноморському краю) почався процес проти 7-ох членів „контрреволюційної" диверсантської організації, **що вела шкідницьку акцію в колгоспах, виконувала терористичні акти і підготовлювала погром червоної армії на випадок війни.** Між обвинуваченими є голова і секретар районового виконавчого комітету, політичний начальник тракторної стації, начальник районового рільничого виділу та інші.

Небаром відбудеться в Калушкіно ще один подібний процес. (ПАТ).

НА ПОДІЛЛІ.

ГПУ арештувало цілу президію виконавчого комітету вінницької округи: Трилінського, Смолянського, Літвінова й інших та редакторів щоденника „Большевицька Правда" Капцана, Пейсехмана, Газемана і Воробева. Їм закидують шкідництво і троцькізм. (АТЕ).

У ДОНЕЧЧИНІ.

Урядова ревізія, що мала прослідити причину зменшення продукції вугілля в Донеччині, викрила там велику „шкідницьку акцію". Річний плян будови нових копалень виконано там лише на 39 проц., зате, видатки перевищили на 5,168.000 рублів буджет. Ні одної копальні не викінчено: розпочаті копальні залишають „у консервації" та беруться до будови нових. Як подає преса, „винновників арештовано і вони потерплять як найбільш сувору кару." (АТЕ).

Плавба на Чорному Морі
загрожена.

Власники кораблів щораз то більше занепокоєні рухом совєтських кораблів на Чорному Морі. Як подають з Констанци, страх перед торпедами поважно ослабив плавбу на Чорному Морі. У нафтовому басені в Констанці рух постійно маліє від 10-ох днів. Британські кораблі, що стоять у чорноморських пристанях, дістали наказ вивішувати дуже великі національні прапори, щоби підводні судна здалека їх помітили.

Залога грецького корабля „Пегаз" стріляла 2 совітські підводні судна далеко від берегів.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАНЯЛИ ІТАЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Як подають з Констанци, влада совітської пристані Батум **засеквеструвала італійський горговельний пароплав, який там стояв.** Це мабуть має бути застав за шкоди, заподіяні совітській фльоті буцімто італійськими підводними суднами.

Большевики заборонили італійським кораблям причалювати до їхніх пристаней.

—o—

Валєнсійський уряд хоче зревольтувати цілу Европу.

Б. голова валенсійського уряду, теперішній делегат на міжнародній зїзд професійних спілок у Парижі, Ларґо Каваллеро, заявив у інтервю представникові „Матена", що

коли Ліга Націй рішучо не виступить в обороні червоної Еспанії, „еспанський нарід" звернеться до обох Інтернаціоналів з домаганням, щоби через обєднані організації перевели „безпосередню акцію" у всіх державах та цим способом змусили демократичні уряди до боротьби з фашизмом.

БАРСЕЛЬОНА НЕ ВЕДЕ ПЕРЕГОВОРІВ ЗІ САЛЯМАНКОЮ.

Барсельонські офіційні кола рішуче заперечують вістки, які недавно появилися, немовби валенсійський уряд переговорював з еспанським національним урядом у справі капітуляції.

Дзядек і татічек.
Пілсудський і Масарик.

Львів, 18. вересня 1937.

На сторінки історії не тільки свого власного народу перейшли на наших очах дві великі індивідуальности, два геніяльні відновники і творці та керманичі своїх держав — Йосиф Пілсудський і Тома Масарик. Дві історичні постаті наших часів, що своєю діяльністю захопили і частину нашої історії та заважили на нашій долі. Два зовсім ріжні типи, ріжні не лише походженням і середовищем, у якому вродилися, зростали й ділали, але і своєю внутрішньою психольогією, зацікавленням, поглядом на світ і його появи та людей, способом і кольоритом своєї діяльности та безпосереднім відношенням до подій і світа.

Підпольний конспіратор, соціялістичний партійний діяч, якому не чужа терористична, [illegible], тайний організатор збройної сили проти гнобителя своєї батьківщини, полководець першого національного війська ще у чужій державі, творець армії і конструктор відновленої власної держави, перший військовий маршал Польщі і переможець над східною навалою, по суті польський націоналіст без якоїнебудь зоольогічної закраски, зненавиджений і поборюваний до кінця життя та ще й після смерти частиною власного громадянства — це Йосиф Пілсудський. Далекий від підпілля, ще дальший від партійної злоби і невпрозумілости, хоч при цьому довголітній парляментарний діяч і публіцист, зрівноважений професор фільософ і політик в одній особі з питомою собі оригінальною політичною думкою, виховник молодого покоління і цілої нації, творець держави, патріот з найбільшою дозою гуманности і духа вселюдської культури, величаний і шанований своїм і чужим громадянством — це знову Тома Масарик. Якщоб можна назвати їх святцями,

ГАЛИЦЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
НАЙСТАРША ОЩАДНОСТЕВА ІНСТИТУЦІЯ **У ЛЬВОВІ** — ОСНОВАНА В 1843 Р. —
ОЩАДНОСТЕВІ КНИЖЕЧКИ З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ. ОБСЯГ ДІЯЛЬНОСТИ: ЦІЛА ГАЛИЧИНА. Замісцеві вклати П. К. О. 500.188

Усі чільні ф-рми продають уже на дуже догідні рати в домі
супергетеродини на рік 1938-мий
ФІЛІПС СУПЕР 4-38

НЕДІЛЯ 19. IX. **Окружний Сокільський Показ** **ПЛОЩА С. Б. година 15-та**

ПРИ УЧАСТИ УСІХ ГНІЗД ЛЬВІВСЬКОЇ ОКРУГИ.

го Пілсудський залишиться тільки і лише польським національним святим, коли Масарик буде святим свого народу і цілого культурного світа.

Для дослідників-істориків обі постаті — і Пілсудського і Масарика — будуть завжди цікавою темою наукових дослідів і творчости. Є і будуть такі, що напишуть обширні джерельні монографії та подадуть синтетичні висновки у паралелі обох вождів двох народів. Ми приглянемось нині коротко тій їх діяльности, що так чи інакше торкалась нас чи пак нашої найновішої історії.

Йосиф Пілсудський, молодший на 17 літ від Масарика, вродився на білоруській етнографічній території у поміщицькій сімї з живими традиціями збройних зривів проти московського поневолення Польщі. Національні традиції і безкомпромісову ненависть до московського наїзника виссав він вже з грудей своєї матери, великої польської патріотки, що у польському патріотизмі виховала свої численні діти. З роду шляхтич, не знав Пілсудський у своїй молодости матеріяльних злиднів і в школі не потребував перебиватися тяжко власними силами. Московська школа і безпощадний московський режім після свіжого ще в памяті сучасників здавлення останнього польського повстання з 1863. р. розпалили у Пілсудського ще більше його і так горячий польський патріотизм і дали товчок до протимосковської діяльности в цілому його житті. Вони теж і спричинили, що Пілсудський ще як молоденький студент І. року медицини у харківському університеті на Україні пішов у підпілля і загальним тодішнім звичаєм пристав до соціялістичного руху. Одначе не пристав, як польський національний патріот, до московської соціялістичної організації, що робили справила наші тодішні молоді земляки.

Мав за собою визначну революційну карієру. Організатор польської соціялістичної партії (ППС) і редактор її нелегального органу „Роботнік", перший організатор боївок проти московського окупанта, попав у московську вязницю, з якої чудом удалося йому втекти. Як член підпілля жив конспіративно, що й залишило по собі деякі психічні риси до кінця життя. Боровся і з тоді пануючим у Конгресівці курсом угодовства, репрезентованим головно народовою демократією і деякими другами духовенства. Вони теж не щадили Пілсудського і у відновленій Польщі, не щадять і сьогодні по його смерти.

Історична заслуга Пілсудського — створення польських легіонів, яких став комендантом під популярною назвою „дзядка" при чинній підтримці Начального Народового Комітету в Кракові. Як ворог Москви співпрацював з центральними державами, головно з Австрією, яка допомогла створити легіони. Поріжився потім з ними і був вязнем Магдебурга. Став опісля першим начальником польської держави і першим маршалом Польщі, переможцем над большевиками і від 1926. р. фактичним диктатором та реорганізатором Польщі. Не лякався навіть найбільше різких форм — згадатиб хоч би Берестя, ну і подїї у Східній Галичині з осени 1930. р. Внутрішня реорганізація скінчилася скріпленням армії та теперішньою конституцією, зовнішня політика союзом з гітлерівською Німеччиною з виразним наставленням проти большевицької Москви.

Протимосковське наставлення Пілсудського було теж джерелом його українських ходів, завершених квітневою варшавською уміовою з 1920 р. з урядом УНР і походом на Київ. Уважав інтересом Польщі істнування самостійної і незалежної Української Держави як противаги Москві. Подробиих планів його української концепції покищо не знаємо. Після рижського миру дуже мало цікавився українською справою і навіть як кількакратний керманич уряду не старався знайти зв'язків з парляментарною репрезентацією українців у Польщі і чимнебудь причинитися до розвязки польсько-української справи в границях Польщі, хоч нею безвідклично кермував останніх 9 літ свого життя. А всеж таки залишиться він і на сторінках нашої історії у кожному випадку не як ворог нашого національно-державного визволення і як живий приклад безпастанної та остаточно успішної протимосковської боротьби. З цього огляду його життєпис для нас буде завжди дуже повчальний і в неодному таки симпатичний сам його тип.

Тома Масарик у неодному антитеза Пілсудського. Син пролетаря — словацького коваля і німецької пральні, зазнав нужди від раннього дитинства. Уроджений на моравсько-словацькому пограниччі, з німецької школи чудом виніс славянську душу. Науки скінчив власними силами у віденському університеті, що тоді мав славу ліберального, доступного для всіх славян. І став професором етики і філософії у новостворенному чеському університеті в Празі мало що скоріше, як став там про-

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі
дістанете завжди у мясарських крамницях
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8, Личаківська 50, Жовківська 175, Кентшинського 21, Замарстинівська 36.

Український склад лікарських інструментів, ветеринарійного приладдя, перевязок, бандажів черевних і пропуклинових і артикулів для плекання хорих
Олександер МАЦЯК **ЛЬВІВ, ВАЛОВА 27.** Тел. 116-60 2—25
доставець укр. шпиталю (П. К. О. 506.778, Пром-Банк рах. біж. 85).

ФР. ПОРГЕС

Поступ назад.

Легким ударом крил Маріянна осіла на терасі свого даху. Вужковатий пропелер шумів тихесенько. З літака вискочила стрункa дівчинa у спортовім костюмі і підійшла просто до дверей свого мешкання. Кімната була притемнена; у кутку якийсь мужчина говорив у простір доповнюючи свою промову жестами.

— Гальо! Гельгар! — крикнула дівчина.

— Гальо, Маріянно! — і вже в освіченій кімнаті показався молодий мужчина. — Вибач мені: я приглядався саме змаганням на стадіоні. Дивне, що я не доглянув твоєї особи, коли ти літала над грищем.

— Це булоб трудно! Я сиділа в лабораторії у газовій масці. До моєї лабораторії трудно булоб вмурувати телевізійний апарат. А я працюючи — мовчу, мене не чути.

— Ах, щоб ти вже раз позбулася своєї клятої професії!

— Ти знаеш, що я можу бути без праці. Ти теж був раніше тої самої думки, поки ти познайомився з тим божевільним Періготом, якому так сліпо віриш.

— Це інтелігентна людина!

— Божевільний чудак, що не відповідає нашим часам. Саме, коли я летіла сюди, помітила маленький домик...

— З садочком?

—Чи так колись називали збірник квітів?

— Колись у містах були сади з травниками і грядками, дерева в них, навіть цілі левади. Періго оповідав мені дуже точно, як це виглядало: вичитав у книжках. Він придумав спосіб, як поміж сталевими стінами може зелень, навіть малесеньке деревце. Він пропонує додавати до них одну таку площину...

— Смішна історія! Не розумію, як у наших часах може розумна людина займатися такими дрібницями? Чи 2137-ий рік не дає нам досить клопотів? Летунська армія Східньої Азії чекає тільки на знак, щоб напасти на нас. Мирові переговори не дають ніякого позитивного висліду... Приготовування до одногодинного стратосферичного перелету Америка—Европа припинені, бо показалось, що нове хемічне топливо ще не зовсім певне, а блакитний газ ЦТ ще не готовий. А діти з реторт? — усе ще справа невирішена. На сто народин ледви тридцять удатні.

— Періго твердить, що єдиний рятунок вернутись до природних народин! — сказав Гельгар.

— Так? — закричала Маріянна — на те, щоб жінки не могли виконувати своєї професійної праці?

— Періго твердить, що чоловіки повинні працювати на своїх жінок!

— Ага, то на його думку жінки повинні втратити свою незалежність і після двісті років свободи знову стати рабинями мужчин?

— Але ж ні! Тоді мужчини саме булиб рабами жінок, як це було у минулих віках.

— А я гадаю, що ані жінка ані мужчина не повинні тратити своєї людської гідности і свободи...

— Яка гідність і свобода? — кричав Гельгар — ми всі вічно заняті по бюрах, фабриках і лабораторіях, хоч апарати „роботів" ніби-то працюють на нас... Уночі всі ви жінки виходите із своїх машинових робітень такі перетомлені, що мусите зажівати нервокапутін, щоб заснути. Періго хоче покінчити з цим безгаздям!

— Ясна річ — відповіла Маріянна — він на все має час. Кажуть, що він і досі носить якийсь прадідний годинник замість секундника. З нього сміються діти, бо він ходить пішки, коли нині навіть шостлітні мармизи мають свої авта. Кажуть, що він має намір купити собі коня, бо чув, що ще в якомусь цирку показують цю передпотопову диковижу. А вранці миється звичайною водою, бо каже, що наші хемічні засоби чистоти негігієнічні!

Маріянна аж почервоніла від обурення.

— Ах, яка ти гарна! — сказав Гельгар. — Чи ти віриш, що я щойно тепер це помітив. Часу не мав... Але фільософ Періго каже, що треба передовсім мати відкриті очі на красу, а не на інтереси.

Дівчина сіла на металеве крісло.

Гельгар зробив рух рукою, якби запрошував дитину:

— Ходи сюди, тут вигідніше.

— А ти звідки взяв такий кумедний мебель? — спитала Маріянна, придивляючись лїжку з подушками.

— О, це антик... віденський вперед двох століть. Найшли десь у музею підчас подорожі. Сідай тут... це пух гусячий, дуже мягкий.

Маріянна сіла поруч нього з недовірям. Почувалася так, якби виконувала якийсь неприємний експеримент.

— Це зветься вигода — пояснював Гельгар.

При цьому торкнувся легко рукою її плеча.

— Ти що робиш? — спитала вона.

— Хочу тебе обняти.

— А навіщо?

— Періго каже, що коли людина щось відчуває, то повинна це висловити свобідно, а не здушувати почування в собі.

Гельгар притягнув Маріянну ближче до се-

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

фесором лікарської хемії наш славний земляк Іван Горбачевський. Подружжа з американкою Гарріковою, від якої і друге його прізвище, мало величезний додатній вплив на Масарика, бо попри німецький світ отворився перед ним і другий, теж дуже багатий духом англьо-саксонський світ. Не чужий був для нього і московський світогляд, що його пізнав як професор в Одесі і Москві.

Учений фільософ лишив у своїй ділянці кілька тривалих творів і був одним з найвидніших фільософів сучасного світа. Не працював тільки в царині метафізики ,але сходив і працював також у реальному світі як публіцист, політик і парляментарист, при кінці і як перший дипльомат створеної ним двоєдиної чесько-словацької нації і Чесько-Словацької Республики, якої став першим президентом.

Модерний гуманіст-чоловіколюбець, не мав у собі Масарик ексклюзивности чи нетерпимости супроти противника, хоча теж не був і компромісовцем, тим паче опортуністом. Знав і шанував римську засаду — suum cuique tribuere, nemini facere iniuriam — — (віддати кожному, що його і нікому не робити кривди) і то в приватному і в суспільному житті.

Переконаний республиканець і справжній демократ, бачив Масарик, зрештою як кожний майже чех, що майбутність рідної батьківщини слід оперти на Росію, вірячи у її демократичний перестрій. Союз з Росією мав бути охороною перед німецьким заливом. І тут саме одна з найбільших і засадничих ріжниць у політичному світогляді між Пілсудським і Масариком. У соціяльних і політичних концепціях та навіть у дечому теж і в характері є деяка схожість між Пілсудським і Мусолінієм та Гітлєром; такої схожости з двома останніми у Масарика ніяк не можна доглянути.

Як президент держави зберіг Масарик велику поміркованість і питому його великому духові толеранцію та у своїх урядових обіздках на привіти депутацій відповідав завжди тою мовою (навіть польською у Тешині), у якій його витали. Був понадпартійний і як голова держави понаднаціональний. Довів до того, що Чесько-Словацька Республика є сьогодні одиноко справді демократичною державою в центральній Европі, що є доказом, що демократичні форми правління таки ще не пережилися.

Імя Масарика залишиться в нашій історії. Як чех був він за повним розвитком — культурним, господарським і політичним — української нації, бажав тільки, щоб політично-державне оформлення майбутньої Української Держави спиралося на широкій територіяльній автономії чи навіть федерації з Московщиною. І тут знову засаднича ріжниця між ним і Пілсудським, прихильником розбиття Росії і створення незалежної від неї самостійної Української Держави.

В часі свого побуту на еміграції в Америці при кінці світової війни Масарик увійшов у звязки з представником угро-руських еміґрантів д-ром Жатковичем (пізніше першим губернатором Підкарпатської Руси) і при його допомозі постарався за виспід плебісциту, у якому більшість еміґрантів заявилася за приключенням Закарпатської України до Чесько-Словацької Республики як автономної одиниці. Це й було вихідною точкою для заістнування теперішнього стану за Карпатами. Бажав він і національного розвою цієї етнографічної української землі, теперішня тамошня суматоха — вже не його особиста вина.

Історичні заслуги має Масарик передовсім для української політичної еміґрації, якій дав захист і якій допоміг матеріяльно створити високе українське шкільництво. І це було тоді, коли воно у Львові мусіло ховатись у підземелля й остаточно під репресіями заникнути, хоч сама Польща для шести міліонів своїх громадян української народности не спромоглася досі створити ніодної високої української школи.

Ще одно для нас галичан. Памятна для нас залишиться велика промова Масарика у віденському парляменті в нашій обороні перед поляками й австрійським урядом 20. травня 1908. р. з нагоди наглого українського внеску про зловживання державної адміністрації в Галичині, у якій він підніс свій голос і в оборони Січинського та висказав бажання, щоб ця молода людина не заплатила життям за свій учинок.

І память про великого чоловіколюбця, чесько-словацького татічка, буде у нас назавжди жива!

Д-р Степан Баран.

—o—

НА ВИБАГЛИВЕ ПОСТЕЛЕВЕ БІЛЛЯ НОВЕ, НЕЗНИЩАЛЬНЕ ПОЛОТНО

ARLEN,

БЕЗ АПРЕТУРИ, не БРУКАЄТЬСЯ легко, є лискуче і гладке.

НОВЕ ГАРНЕ ПОЛОТНО **ARLEN**

Виріб фірми БРАТИ CZECZOWICZKA

Можна дістати в першорядних блаватних крамницях.

!! ЧЕРЕЗ ДОМАШНЮ ОСВІТУ ДО ПОКРАЩАННЯ ІСТНУВАННЯ !!

КОРЕСПОНДЕНЦІЙНІ КУРСИ КНИГОВОДСТВА

СОЮЗУ КНИГОВОДЦІВ У ПОЛЬЩІ

I. — для знавців книговодства — 2-річні (4. семестрові)
II. — для самостійн. книговодців — річні (2. семестрові)
III. — для новинів книговодців — річні (2. семестрові).

ВПИСИ ПРИЙМАЄ СЕКРЕТАРІЯТ КУРСІВ: ВАРШАВА, ЗЛОТА 6, СОЮЗ КНИГОВОДЦІВ У ПОЛЬЩІ
Програми даром. Тел. 266-00.

бе, а вона дивилася на нього непевними, заляканими очима. Зовсім машинально вона присунулась до нього.

— Якось дивно... — сказала, якби відкрила невідоме почування.

Вона хотіла щось сказати, щоб поділитись своїм новим враженням, але забракло їй слів. Коли Ельгар приложив до її уст свої уста, вона не розуміла.

— Чи всі ті експерименти ти взяв теж від Періґота? — спитала вона по хвилині.

Гельгар кивнув головою:

— А чи тобі це подобається. Це зветься цілунок. Періґо твердить, що він повинен вернутись до людей як символ любови.

— Любови? Знаю, що щось таке було давно у наших предків... Кажуть, що це було і гарне.

— Гарне? Періґо каже, що любов єдина перетріває віки і не може змінитися. Як довго на світі будуть жити хоч дві особи — чоловік і жінка, які думають одне про одного, вона не вмре. Маріянно, чи ти не гадаєш, що ми обидвоє саме такі вибрані для себе?

— Я гадаю — відповіла дівчина природно.

— Чи ми не могли б разом працювати і жити?

— А моя праця?

— Людина може лекше жити без праці, як без любови!

Маріянна присілася ближче до Гельгара і задумалася. По хвилині сказала:

— Коли це теж говорить Періґо, то він має рацію. Я вже давно це відчувала...

*

Таким способом у 2137 році, коли невпинний аріст техніки загрожував розвиткові людства, одна пара вирятувала його, завернувши до старого, забутого звичаю-

перекл. **а. б.**

Методи й засоби ліквідації українського вчительства.

(З кругів українського нар. вчительства).

Справі скорого і небезпечного зменшування чисельного стану нашого народнього вчительства „Діло" присвячує чимало уваги. Цьому питанню присвячена стаття „Де і скільки українського учительства?" в ч. 39. „Діла", до нього повернулись ми в статті „Після зборів В.П.У.В" в ч. 140. „Діла", а недавно порушили ще раз у статті „Нова суспільна загадка" в ч. 191 „Діла".

Це поменшування чисельного стану українського народнього вчительства не припиняється й по нинішній день. Не виключена можливість, що за яких 10—15 літ ми залишимось зовсім без нашого народнього вчительства. Булаб це найбільша загроза українській національній справі на культурному відтинку, зокрема на вужчому відтинку виховання й освіти дітей. Отже не диво, що за цим поважним національно-суспільним питанням повинна стежити з найбільшою увагою вся преса, нотувати пильно всі явища з цієї ділянки та вказувати на зарадчі засоби.

В недавній нашій статті „Нова суспільна загадка" (ч. 191. „Діла") звернули ми увагу громадянства, що теперішня молодь не горнеться до педагогічних студій, бойкотує педагогічні ліцеї, не захоплюється учительським званням. В цій статті вказали ми на „гаразди" народнього вчительства, що не заохочують молоді присвячуватися учительській праці. Ці „гаразди" пригноблюють особливо українське народне вчительство та є також поважною причиною, що чисельний стан нашого народнього вчительства маліє на наших очах.

Розглянемо ці гаразди. Найперше повернімся думкою в недавне минуле.

Українське народне вчительство зложило щедру дань молохові війни. Чимало цього вчительства згинуло на полях світової війни та підчас визвольних рухів українського народу, чимало, хоча залишилося при житті, не повернулося вже більше в рідний край, а хоча й повернулось, то так пізно, що поворот до праці на попередньому місці служби був уже неможливий. Ті, що залишилися на своїх місцях, або повернулись під рідні стріхи впору, мусіли перейти густий фільтр льокавтів і т. зв. регабілітацій. Саме льокавти та регабілітації були найважчим коже життевим ударом для вчительства, бож воно ставало перед судом і приймало кари від влади й держави, що перед ними не могло й не поповнило ніяких індивідуальних ні службових, ні громадянських провин. От-так війна та безпосереднє повоєнне лихоліття забрали в українського народу кількасот народніх учителів.

Молоде вчительство не прибувало. В перших повоєнних роках затяжіла над нашим рідним краєм знана й історично славна гра Станіслава

ЩЕ ПРО ВИПАД ВОЛОССЯ І ПАРПЛІВ!
OLEUM PETRAE „GLIMAR" веде верх над усіми іншими засобами поручуваними до гігієни волосся, тому, що про додатне ділання цього препарату висловилося 20 лікарів спеціялістів у Польщі. Тільки Oleum Petrae „Glimar" усуває радикально парпілі і запобігає випадові волосся. Жадати разом із лікарськими оцінками в аптиках і перфумеріях або у фірмі **„ГЛІМАР", Львів, Баторія 26.** 1588

Вже надійшли ориг. анґлійські матеряли
на мужеські убрання, жіночі плащі і костіюми
у великім виборі
ДІМ МОДИ
Львів, Готель Европейський

Грабського, що проголосила ліквідацію української проблеми до 25 літ. Ця гра лягла незабиякою вагою на шкільництві й учительстві. Система розвязки української справи витичила між політичними засобами, що прямували до цієї мети, конкретні правила, як позбутися у Східній Галичині українського народнього вчительства. До учительських семинарій не приймали зовсім, або приймали дуже мало українських кандидатів. За ославленої ери Грабського, що тривала формально до 1926 року, не прибуло українському народові навіть і 100 молодих народніх учителів. Навіть якщо колись українському кандидатові вдалося проскизнутися через учительський іспит зрілости, то, все одно, він не дістав учительської посади в рідним краю та мусів відходити або до запасу безробітних учителів, або мандрувати для куска хліба далеко від рідної землі. Кожний український учитель, молодий чи старий, заслужений чи незаслужений для справи виховання молоді, вже тимсамим, що був українець, був також і „нельояльний". Як такий він не міг дістати вчительської посади на своїй рідній землі, та, звичайно, не дістававь. І попрвді на пальцях одної руки можнаб порахувати тих українських народніх учителів, що дістали в нас у тому часі вчительські посади.

Від українського народнього вчительства, старшого й молодшого, заслуженого й незаслуженого, вимагали кожного дня й на кожному кроці доказів „льояльности". Ця зловіща „льояльність" була довгі роки правдивим скорпіоном для всього українського народнього вчительства. Ніхто не знав ні дня, ні години, коли міг попасти в категорію „нельояльних" громадян. А горе тому вчителеві, що його без його відома зарахували до цієї категорії.

Учительство та його професійні організації довго ломили собі голови над питанням, що це є „льояльність"" і „нельояльність", які їх зверхні суспільні ознаки та внутрішні передпосилки і звертались до нижчої, вищої та найвищої шкільної влади за інтерпретацією. Ніхто не міг нічого певного сказати. Що тут багато думати, — раз учитель українець, так значить: він нельояльний.

Тепер виринуло нове питання: „Щож робити учителеві-українцеві, щоб він був льояльний? Щоб він і українцем залишився та водночас був і льояльний?"

Довший час не було ніздвки та від нікого ні поради, ні ясної відповіди. Аж вкінці виявилося — учитель повинен віддати свою душу. Переложення на мову будня національно-суспільного життя означало це, що український народній учитель повинен зовсім відгородитися від зорганізованого національного життя свого народу, від його суспільного та культурного руху. Слабі характери, одиниці меншої моральної внутрішньої вартости зорієнтувалися скоро в ситуації, почули, куди вітер віє та почали грунтовно „перероджуватися" в надії, що таким чином позбудуться тавра „нельояльности". Все одно, — ніщо їм не помогло. Тверда система скоріше їх зліквідувала, ніж вони могли сподіватися. Більшість, що правда, не зломилася явно, але мусіла випивати майже до дна гірку чашу. А на дні цієї чаші густий осад суспільної пасивности, притаєної національної неактивности.

Одна і друга тактика стала погубна для нашого народнього вчительства, бо вона, все одно, вела та веде до повної ліквідації вчительства, як реальної суспільної вартости в народі.

Про цю ліквідацію в цифрах — у черговій статті.

Старший учитель.

Увага!
Кооперативи і Галянтерійні Крамниці
головний склад трикотажових виробів як
СВЕТЕРИ мужеські, жіночі, дитячі та шалі і реформи в найбільшім виборі, по цінах найнижчих
поручає варшавська фірма
М. І. Міцнер
Львів, пл. Голуховських ч. 5
(над крамницею Брандштетера)
ПРИЙДИ І ПЕРЕКОНАЙСЯ

ІНВЕНТАР ДЛЯ ДРУКАРЕНЬ
як
машини друкарські і для переплетні, черенки, регали та інше друкарське приладдя
поручає
ГРАФІКА
Марко Зайде
ЛЬВІВ, — СВ. МИХАЙЛА Ч. 8.
Телефон ч.: 218.03 і 226-43.
Власна виробня вальцевої маси і пневматична відливня вальців. Єдина у Східній Галичині фабрика друкарських фарб, чорних і кольорових.

АТОМ" ВІД 1-ГО ВЕРЕСНЯ 1937 РОКУ
Українська електро-радієва крамниця
Стрий, вул. Костюшка 22 (Інж. Юліян Гошовський
Нові радіоприймачі всіх кращих фірм. Направа, перевірка, настроювання і повна модернізація старих приймачів у власній радіо-роботні, владженій на німецький взір. Складові частини до радія і електр. інсталяцій. Лямпи, дихтарки, батерійки; направа і надування акумуляторів. Направа електромоторів. Роверн і складові частини. Направа роверів. Ціни конкуренційні. Виконання солідне. Фахові поради даром. 7—10

Як у нас розвивалось політиканство в лихолітті.

(СПОГАД ЗПЕРЕД 10-ТИ ЛІТ.)

Першим образом застрашливого політиканства у повоєнному часі був у нас рік 1927. Нагадую той рік, щоб наше громадянство вдумалось і розпізнало на віддаль, як витворюються невідрадні події у нашому лихолітті...

Елементарна катастрофа, що навістила була велику смугу нашого краю в 1927. році, поставила перед нами, українцями, важке завдання: **нести конечну поміч нашим жертвам повені** — без ріжниці політичних переконань, бо недоля не знає партій. Так бувало у нас перед війною і так робиться у всіх культурних та розумних народів. Але інакше тоді діялось, на жаль, у нас, у нашому українському громадянстві, бо в цьому тяжкому лихолітті замість ставати разом і негайно рятувати рідний нарід — вишукувалися всякі тактичні перепони, здогадні перечеркування засад політичного віруання та підбиралися вже національні шкідники, — щоб тільки демагогічним способом виправдувати нашу національну розбіжність і громадянську несолідарність.

Зокрема, коли в дні 3. вересня 1927. р. основувався Український Краєвий Комітет допомоги жертвам повені як **наш Центральний Комітет у Львові**, то здавалося, що тут приступлять представники всього українського громадянства і без огляду на партії будуть разом працювати, щоб нарід у великому нещасті рятувати.

Тимчасом склалось інакше, б. саме звідси **почалась нова крамольна метушня** — в тому катастрофальному нещасті українського народу. І так соціялістично-комуністичні партійники пішли в окремий комітет; за ними відійшли радикали; за радикалами пішли так звані партійники праці; вкінці й генеральний секретар УНДО пішов на бік, щоб Центральний Комітет допомоги жертвам повені **став неполітичний.**

Таким чином залишився дійсно сам діловий **Український Центральний Комітет** допомоги жертвам повені у Львові, що без допомоги політичних партій робив своє діло і безнастанно зарятовував нарід допомогами в грошах і харчах (збіжжу). Та при цьому ділі і в таких обставинах зайшла у нас незвичайно **відрадна подія,** що наш нарід у тих громадах, котрі оминуло нещастя повені, **збирав сім у себе дітки в збіжжу, одягах і грошах** на навіщених повінню та відставляв свої жертви добродійности безплатно на місця, призначені нашим Центральним Комітетом. Отсе була незвичайно благородна признака душі нашого народу, що самочинно проявлялася ділом соціяльної гуманности і самопомочі.

Як воно різко відбивалося від тої невідрадної розбіжности нашої інтеліґенції! Одним заваджувало те, що наш митрополит Андрей Шептицький перший розпочав допомогову акцію, щоб розслідити розміри шкід і дати бідному населенню першу поміч. Іншим не сподобалося те, що наш Центральний Комітет мав зв'язок з комітетами, що їх творять офіціяльні чинники, — щоб узгіднити рівномірне і справедливе розділювання допомог та безпроцентових позичок. Ще іншим знову видавалося грішним черпати фонди з тих засобів, у котрих складав і складає наш нарід всякі податки й данини. Та ще найшлися і такі невідповідальні чинники, що не стидались у своїм демагогічним завзятті кинути таке слово, начеб при нагоді національного нещастя представники наших економічних установ узялися пекти власну печеню, щоб видістати гроші від польських чинників і тільки якусь частину цих грошей розділити опісля у формі безпроцентових позичок для потерпівших. З уваги на те треба було прилюдно ствердити, що такого занепаду політичної моралі у нас не було...

Хто не хоче разом працювати, — казалось тоді, — щоб наш нарід у тяжкім лихолітті рятувати, той нехай іде на бік, але вжеж не пристало пускатися ще на свавільне політиканство, щоб перепиновати роботу тих громадян, які станули до праці в Українському Центрально-

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ
Д-р Ст. Дмоховський
ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 35.
Лябораторія рент.-технічна
год. принять 9—12, 3—6

му Комітеті допомоги жертвам повені.

А при цьому Комітеті станула була здорова частина нашої преси, передовсім „Діло" під редакцією Федя Федорцева

Так воно діялось.

Отсю громадянську роботу я рішив пригадати сучасному громадянству у роковини десятиліття (1927—1937), бо той час минув, а наслідки залишились і їх збираємо далі... Прев. Володимир Децикевич був тоді головою Центрального Комітету і він має у себе записаних більше випадків свавільного політиканства, що їх пережив у недовгому часі.

Д-р Кость Левицький.

Дбаючи зужите свої спадщини
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городоцька 1 І. п.
Тел. 202-15 II. К. О. 506-778.

На рятунок нашій академічній молоді.

Свідомість великої небезпеки змушує нас кликати все громадянство на рятунок нашій академічній молоді.

Всі знаємо, що без постійного припливу молодих людей з високою освітою грозить нам занепад усіх ділянок нашого національного життя та що вслід за тим мусів би прийти упадок української нації на рівень безпомічної етнографічної маси. Всі знаємо, що без кадрів молодого дорослу власної освіченої інтелігенції нація перестала би бути новітньою нацією і не могла б бути творцем своєї кращої будучности. Знаємо і те, які перешкоди зустрічає наша академічна молодь у своєму поході на вершини знання і що ті перешкоди дуже часто перерастають сили тої молоді і нищать її або спиняють на половині дороги.

Українське громадянство може усунути багато тих перешкод. Темна і холодна хата, невідповідний харч, брак опіки в недузі і брак грошей на лікарські та іспитові оплати — це ті буденні перешкоди нашої академічної молоді, що їх українське громадянство мусить усувати. Це наш національний обовязок і ніхто зі свідомих українців не може від нього відмовлятися. Не тільки тут у краю, але й там далеко за океаном всі українці повинні взяти на себе цей обовязок. Не тільки наші установи, але й кожна приватна одиниця мусить прийти з допомогою нашому найбіднішому студентству. Спільним зусиллям допоможемо нашій молоді досягти високого рівня освіти, даючи їй можливість з відповідними силами і з високою думною станути колись у проводі нації.

Грошеві жертви на ту ціль просимо пересилати Краєвому Комітетові Допомоги Українському Студентству, що повстав у висліді консолідації всіх допомогових гуртків, на його конто в Пром-Банку, Львів, вул. Гродзіцьких 1 — складанками ПКО 506778 на рахунок ч. 140 та в Центробанку, Львів, вул. Третього Мая 15 — складанками ПКО 503267 на рахунок ч. 13060. Усі давніші жертви просимо теж спрямовувати на подані конта. Закордонну пресу просимо цей заклик передрукувати.

КРАЄВИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ:

Дир. Олександер Барилик, ред. Василь Глібовицький, о. д-р Іван Гриньох, д-р Іван Гижа, д-р Евген Давидян, ред. Микола Дужий, дир. Степан Кузик, о. прелат Леонтій Куницький, ред. Роман Купчинський, о. д-р Василь Лаба, студент Омелян Логуш, інж. Андрій Мельник, інж. Атанас Міллнич, д-р Маріян Панчишин, дир. Орест Радловський, Анна Рижевська, інж. Антін Романенко, д-р Іван Рудницький, дир. Володимир Сінгалевич, дир. Ярослав Скопляк, Олена Федан-Шепарович, дир. Іван Филипович, дир. Михайло Хроновят, д-р Павло Цимбалістий, д-р Константин Чехович.

Льва-город, 10. вересня 1937.

ЧЕРВОНІ ВТРАТИЛИ НА ПІВНОЧІ 1/3 ЛІТАКІВ.

„Радіо Еспаня" подає на основі документів, найдених у Сантандері, що за минулу кампанію червоні втратили на північному фронті 63 мисливські літаки, 22 бомбові, 11 пасажирських і 5 гидроплянів. Є це 70 прц. всього червоного летунства на північному фронті, бо червоні мали там разом 137 апаратів.

МАТЕРІЯЛИ осінні, зимові **на убрання — плащі — костюми — вже надійшли**

СКЛАД **„ЛЕЩКІВ"** СКЛАД

Львів, ул. Коперника ч. 2. 7—11

Невдатний китайський протинаступ

ПІД ШАНГАЄМ.

Як повідомляє представник японської марінарки, китайські війська розвинули вчора на шангайському фронті протинаступ. Японці допустили їх близько, опісля почали сильну пальбу, спричинюючи ворогові чималі втрати.

Японські війська дальше причалюють, але не в тих місцях, які подають китайці.

ВІДСІЧ.

Японська армія дальше окружує 50.000 китайських вояків, ізольованих між Ліянсіяном і Чучев. Японські летуни помітили, що сильна китайська армія йде на відсіч окруженим військам і вже зближилась до них на 20 миль.

Японський відділ заняв місто Гайюан, на 50 миль на північний захід від Паопінфу.

КАНТОН ЗАГОРОДЖЕНИЙ МІНАМИ.

Остережено всі кораблі, що на ріці Кантон заложено міни, тому до пристані можна вплисти лише з помічю державних кораблів.

АМБАСАДИ НА КОРАБЛЯХ.

Французька й італійська амбасада в Нанкіні перенеслись на чердаки своїх кораблів, що стоять на якорах на ріці Янтсе.

Золота рибка.

В одній з дуже вдалих і веселих американських фільм недавно ми оглядали серію знаменитих залицянь молодого репортера до дочки мільонера. Гордого й великоможного мільонера ніби переслідує манія риболовлі. На тему риб, вудок і про спосіб їх ловлі може говорити цілими годинами. Слабу сторону мільонера використовує для себе прихильник неприступної дідички батьківських мільонів і симулює, що знає вудкарське мистецтво та представляється, як досвідчений риболов. Тим способом здобуває ласку в батька і наперекір волі панни стає товаришем, випрази на ловлю пстругів.

Пригода рибалки з неправдивої події, що полює на пструги в бистрій, бурхливій гірській річці, могліб надхнути до створення нової приповідки: „риба сміялася би". Хоч репортер махав вудкою гейби хлоп ціпом, то таки зловив золотого пструга. Тим урятував свою добру славу перед панною, що не дуже то вірила в його рибальський талант і здобув приязнь батька-мільонера. Золотий пструг приніс рибакові щастя і серце мільонерки.

— Такий дурний, а зловив і рибку й панну! — каже молодець, що недалеко сидів.

— Не той мудрий, хто сидить у куті, але той, що рискує! — на те йому його товаришка.

— І сліпій курці часом трапиться зерно. У фільмі все йде гладко, але в житті інакше буває...

— Навпаки теж буває: в житті буває, як у фільмі.

— Романтизм, дорога панно!

— Де там, я з ним не маю нічого спільного, але вірю в чуда, що їх робить сильна воля. Рибак-аматор зловив своє щастя тільки тому, що дуже хотів... Колиб ви Романе, хотіли, то і ви зловилиб свою золоту рибку.

— А це як?

— Розказувала я вам про мого кревняка, що сидів кілька літ на бідненькій посаді і вкінці добився свого та сьогодні має свій дім...

— Жінку, діти, ревматизм... Пощо це говорите, панно Зоню?

— На те, щоб ви помудріли й виловили якнайбільше з життя, що треба.

— Яж не рибак і чейже ми не вибіраємося на лови.

— Цього від вас не вимагаю. Нагода зловити золоту рибку буває і в Америці тільки раз у рік, а нагода здобути маєток у нас часто й постійно буває.

— Зацікавлюєте мене. Якщо не йде про відкриття копальні діямантів або золота, радо зарискую.

— Догадливістю не грішите, пане Ромку. Чейже не висилаю вас ані до Каліфорнії, ані до Трансвалю, але найзвичайніше і найпростіше до колектури по льос Клясової Льотерії.

— А як так, то що інше, тільки що тепер уже запізно. Але завтра саненько біжу по білет.

— І сніть про золоту рибку. Сни здійснюються!

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Зимова поміч.

В суботу 18. ц. м. у великій салі воєвідства у Львові відбулось ліквідаційне засідання воєвідського Комітету Зимової Помочі з минулого року. На ту конференцію були запрошені й представники преси.

Проводив голова Комітету інж. Папара, який пригадав важкі умовини праці Комітету, головно тому, що це була перша того роду імпреза у Польщі на широку мірку, не були устійнені норми ані засадничі напрямні, крім того запізно вся акція розпочалась. Вже у ході акції прийшлось багато сутнього зміняти, напр. перевести децентралізацію всієї акції. Акція воєвідського Комітету зібрала ок. 2 міліони золотих (докладні дані подані у широкому звіті, розісланому до всіх членів Комітету та Редакцій), користало з зимової помочі впродовж цілої акції ок. 20.000 родин, а того поверх 20.000 дітей. Найбільше доходу було з датків урядовців (потручення з платень), далі з торговельних оборотів фірм, і „різне" — датки в натурі, головно хліборобські продукти. У руках Комітету не було ніякої екзекутиви, вся акція спіралася головно на моральній пресії. Голова підкреслив потребу витворити таку атмосферу в громадянстві, щоб ніхто не відмовлявся від наложеного на нього обовязку скласти якусь суму на зимову поміч. Отвертою залишилась справа чи ті, які користали з тої помочі, мають відробити її: у мин. році цього не реалізовано. 20.000 зол., які ще залишились, роздано на дигячі півоселі (скільки дістали українські півселі?!).

Після того голова ревізійної комісії давав пояснення, в який спосіб ведено контролю над повітовими комітетами та зголосив внесок на абсолюторію.

Безпосередньо потім відбулась у воєвідстві нарада у справі зимової помочі на найближчий зимовий період.

Дбайлива Мати

дає дитині до школи

ТАБЛИЧКУ ЧОКОЛЯДИ

ВЕДЛЯ

яка має вибагливий смак і є дуже поживна

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА,
СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ зручна фірма „Кераміка“
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі“.

Протест української політичної еміґрації у Лізі Націй.

Предсідник зборів Ліги Націй дістав меморіял, підписаний головою еміґраційного уряду Д. Н. Р. Прокоповичем, що відмовляє Совітам права репрезентувати перед Лігою Націй Україну. Большевики збройним нападом завоювали Україну, ввели там устрій противний засадам пакту Ліги та гноблять населення жахливим терором. Гноблення України й інших поневолених народів становить небезпеку для світового мира. Тому автори меморіялу домагаються, щоби Ліга Націй доложила зусиль, щоби привернути на Україні давний устрій.

Крім того українська політична еміґрація запротестувала перед сигнатарями договору в Ніон проти участи большевицького делегата в ніонській конференції, бо СССР став чорноморською державою лише через завоювання України, Дону, Кубані та Грузії.

Холмські святощі
і свято „Пречистої“ 8. IX. ст. ст.

I.

Є речі безсумнівні, про які можна лише говорити „так“ або — мовчати. До таких історично безсумнівних річей належить український Холм з усією його історично-археольогічною спадщиною, з усіма переказами й реліквіями, той Холм, що був столицею-городом короля Данила, одного з найвизначніших володарів Европи XIII. століття.

Два роки до великої війни російський археольог Покришкін, що з доручення петроградської археольогічної комісії переводив розкопи „Холмської Гори“, відкрив фундаменти дзвінової палати та сліди колишнього собору — кусень стопленої міді з підлоги (після пожежі, про яку згадується в літописі) та цінні решітки кераміки византійських взірців.

Недавно, як повідомляла преса, в Холмі відкопано величні підземні ходи з княжих часів, які свідчать, що Холм, не тільки був важним военно-стратегічним пунктом, але й багатим культурним українським осередком.

Літописні згадки про Холм скупі, як взагалі скупі літописні згадки про міста й події кінця X-го і дальших двох-трьох століть. Зате народні перекази з тих століть, записані відомими істориками зпереду сотки років, більше правдиво передають події, ніж сьогоднішні „історики“ з різних „бруковців“ та ніби вчених гуртків.

Холм, а з ним і Холмщина, мають свого відомого історика, якого не може обминути ні один сучасний дослідувач холмської старовини й до якого вчені ставляться з повним довірям. Був це холмський уніятський єпископ Якив Суша (XVII. стол.), що записав багато віродостойних переказів про старі часи в Холмі й на Холмщині.

Якив Суша цікавився між іншим початками Холму і твердив, що на місці сьогоднішнього Холму ще перед хрещенням Руси-України було сільце, і в ньому церква; очевидно, християнство було поширене на Холмщині, зокрема в Холмі, з моравської Кирило-Методіївської епархії, про що кажуть і інші цілковито певні історичні дані. Але цього мало. Суша твердить, що князь Володимир київський у часі свого походу на Волинь і Холмщину знайшов у Холмі християн і потім пожертвував їм на память образ Божої Матері византійського письма, власне той образ, що його майже тисяч років холмщани й сумежні українці шанують під іменем „образу Холмської Божої Матері“.

Історія холмського чудотворного образу Богоматері дуже цікава. Досить згадати, що королівська влада наказала вислати його на фронт у часі козацьких війн, що був він якийсь час після цього у Варшаві в королівськім замку, що його знову повернули холмщанам і що нарешті в 1915 році його російни евакуювали до Росії, де він десь перебуває і сьогодні.

Холмський образ Божої Матері належить до тих рідких релігійних реліквій, що їх знають усі — старі й малі, знають мільони, та в яким звязують своє найбільше релігійне й національне свято. На Холмщині шанування образу холмської Божої Матері звязують з давніх часів з Різдвом Пресвятої Богаматері 8. вересня по ст. ст. — найбільшим відпустом у Холмі і святом цілої Холмщини. В цьому дні у Холмі збиралися десятки тисяч прочан з Холмщини, Підляшша, Полісся, західної Волині і навіть з Галичини (царська влада охоче перепускала галичан).

Сьогодні Холмська Гора й собор у чужих руках, але — дивні шляхи Твої, Господи! — український нарід не забув свого свята і не перестав його всенародньо святкувати — невидно в глибинах своєї душі, а видно — в маленькій холмській церковці св. Івана Богослова, що є для холмщан тим самим, чим є для жидів „Стіна Плачу“ в Єрусалимі. І тепер тягнуться до Холму, до тієї церковці, тисячі холмщан та інших прочан. Але на свою Святу Гору не йдуть, бо вона вже не своя. Лише здалека зі слізми погладають на неї.

II

І в цьому році, як і в попередніх роках, заздалегідь готовилися холмщани до свого великого свята „Пречистої“. Заздалегідь старші умовлялися разом їхати, молодь вибиралася йти пішки, діти слухняністю й доброю поведінкою та працею старалися забезпечити собі згоду батьків узяти їх на „Пречисту“.

Але найбільше турбувалася і працювала холмська інтелігентська молодь, що заходилася біля видання спеціяльної однодівки на холмське свято. Гей-гей! Для молоді це незвичайна справа — порозумітися з авторами в різних кінцях краю, зібрати матеріял, проредагувати, видрукувати й нарешті наладнати кольпортаж. У цій хвилині ще не знаємо, чи ця однодівка побачить світ, чи ні, та як вона виглядає.

І ось уже на кілька тижнів перед „Пречистою“ вістка з Холмщини: на стінах та плотах сіл і містечок появились афіші польською мовою із закликом населення на „свенто Матки Боскей Хелмскей“ дня 8. вересня по новому стилю, себто на тринацять днів раніше свята „Пречистої“. Це вже кілька літ під ряд нові мешканці „Холмської Гори“ хочуть ввести в блуд українське православне населення: холмські святі місця мають послужити засобом для притягнення до себе православних українців. Адже відомо, що римо-католики тепер Різдва Пресвятої Богородиці у себе не святкують.

І справді „свенто“ відбулося. Хто на ньому був і під впливом якої сили, не знаємо. Але реклями зроблено широко. Вранці 8. вересня варшавське радіо надавало репортаж якоїсь надхненної пані, як „ідом, ідом полещукі“, як „москале вивезлі наш цудовни хелмскі образ Матки Боскей“ і т. д. і т. д.

КИТАЙЦІ ПЕРЕРВАЛИ ГРЕБЛІ БІЛЯ ПЕКІНУ.

ТОКІО, 18. 9. ПАТ. Китайці перервали греблі на ріках на південний захід від Пекіну, щоб заливши терен, здержати наступ японських військ і врятувати 50.000 китайських вояків, що їх окружили японці.

АБО ПІДДАТИСЯ, АБО ЗГИНУТИ.

ПЕКІН, 18. 9. ПАТ. Райтер повідомляє, що китайські війська на південний захід від Пекіну є в повнім відвороті. Китайська залога в Чочіав стоїть перед питанням: або піддатися або їх зовсім знищать.

АНГЛІЙСЬКІ ГИДРОПЛЯНИ НА СЕРЕДЗЕМНІМ МОРІ.

ЛЬОНДОН, 18. 9. ПАТ. Пять перших гидропляній, що призначені до акції на Середземнім Морі, згідно з ухвалою конференції у Ніоні, відлетіло вині рано на Мальту.

ЗЕМЛЕТРУС.

ПАРМА, 18. 9. ПАТ. Вчора пополудні відчули тут землетрус. Багато домів ушкоджених. Жертв у людях не було.

Безсмертний Лев Толстой, що сказав: „Нема такого святого, що його люди не використовували би для своїх цілей“,

Кому могло би прийти в голову, що холмський чудотворний образ Божої Матери не наш? Тим більше, що від заложення Холму аж до останнього часу ніякої римо-католицької святині на Холмській Горі не було й ніколи ніодин римо-католицький дослідувач не казав, щоб холмський образ Божої Матері був колинебудь римо-католицький.

А проте — і плякати, і торжества, і радіо, і „ідом полещукі“...

Не знаємо лише, чи вони такі самі автентичні, правдиві, як „історичні дані“ орґанізаторів свята та інформаторів про „образ Матки Боскей Хелмскей“.

Знаємо лише те, що автентичних холмщан-українців на цьому святі не було, бо вони знають від віків тільки одно свято „Пречистої“ 8. вересня по старому стилю (21. вересня по нов. ст.).

В. О—ський.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:
Як чоловік зійшов на пана.
З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.
Веселе оповідання про молодця, що вводить із собою тишу боротьбу: що вибрати — добро і добру „партію“, та працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.
Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

Спорт.

ЛЬВІВ. ПОГОНЬ — ГАПОЕЛЬ (ПАЛЕСТИНА) 4:2 (1:1).

У першій половині гарна гра обох дружин. Погонь грала в цілим резервовим складом, яким по-правді керував середущий помічник Васевич. Ворота для Погоні стрілки Дрегер 2, Волянін і Клюс. Судив п. Гуліч.

Збірка на гарну ціль.

Багато людей нашого громадянства, ближче не заінтересованих, мало що знає про Жіночу Ремісничу Бурсу Українського Краєвого Товариства охорони дітей та опіки над молоддю у Львові, що за 7 років свого істнування випустило понад 30 зрілих ремісничок, які з користю працюють для себе й народу в різних частинах краю. Ця важна національна станиця міститься в одноповерховому будинку при вул. Кошаровій 12, закупленім на цю ціль 1930 р. Належитість за нього заплачено частинно готівкою понад 3.000 долярів, які зібрала в Америці п. Говиковичева Михайлина; решта довгу сплачується піврічними ратами.

Бурсу веде і займається сплатою довгу комітет пань, що повстав при централі в році закуплення реальности. Його головою є п. Говиковичева, членами: Донцова Марія, Залізнякова Олена, Левицька Іванна, Малицька Констянтина, Ржевська Анна, Стефанівська Стефанія, Федорчакова Софія і Шафранська Емілія.

У власному будинку можуть вигідно примістити 22 учениці, що за оплату 35 зол. міс. дістають гігієнічне мешкання, здоровий хар, педагогічний нагляд і лікарську опіку. У тому числі утримує Бурса значну скількість дівчат за зниженою та 1—2 безплатно. Ця скількість учениць не стоїть у ніякому відношенні до числа зголошених, яких у цьому році було понад 40 крім приміщених, хоч не оголошувано ніякого конкурсу. Лише мала частина з кандидаток примістилася по приватних станціях; більшість зовсім не приїхала до Львова та жде на прихильну відповідь управи Бурси.

Найпекучіше тепер завдання комітету — коли не закупити, то бодай найти відповідний льокаль і вивінувати його в конечний інвентар, щоб могти прийняти бодай частину зголошених. Щоб здобути на це хоч частину фондів, уладжують пані з комітету дня 21. IX. публичну збірку під церквами та українськими установами. При цій нагоді звертається комітет з гарячим проханням до нашого громадянства допомогти йому щедрими датками виконати намічену ціль.

Літературна сторінка.

Що може одна збірка поезій.

РОКОВИНИ Ш. БОДЛЄРА.

Зпоміж ріжних роковин, які множаться на сторінках літературних і бульварних органів, свіжо згадана дата смерти Шарля Бодлєра є більше, ніж актуальна. 70 років тому помер поет, якого вплив не ослаб досі; 80 років тому видав він свої „Нечестиві квіти", про які в нинішніх часах деяких рекордів, можемо сказати, що вони здобули рекорд щодо кількости поважних студій присвячених їх значінню для розвитку модерної поезії. Колись появу цієї книжки супроводив судовий процес дуже ріджий у Франції — за образу моральности. Публіка мусіла бути розчарована, шукаючи у книжці соромніцьких місць. Те саме трапилося із повістю Фльобера „Мадам Боварі". Автори вийшли переможцями з процесу ...за якийсь час, бо конфіскату з їх книжок зняли, видавці заробили гроші, а дискусія про вартість їх книжок перейшла перед трибунал літературної критики. Ця дискусія не скінчена й досі.

НУДЬГА БАГАТОГО СИНА.

Передовсім кілька слів про Шарля Бодлера. Він уродився у 1821 р. у Парижі в заможній рідні; його батько був професором університету. Виховувався серед книжок і вигоди. Та вже в 6-му році тратить батька. Спомини про постать батька, його поведінку та ніжність залишаються поетові на ціле життя. Мати виходить удруге заміж за вищого військового — капітана, пізніше генерала, що згодом займає ріжні дипльоматичні становища на чужині. Його мати — освічена та розумна жінка, надмірно побожна. Бодлер виховується сам серед чужої для нього атмосфери. Він не потребує журитись про прожиток і не думає вибирати собі професію. Скінчивши гімназію шукає товариства серед письменників, мистців і тої ріжношерстої богеми „студентської дільниці", що заповнює довгими ночами кавярні. Він більше нудьгує як працює. Сварки з вітчимом є причинною, що вітчим висилає 20-літнього молодця на торговельнім кораблі до Індії, під опікою одного свого приятеля. Але Бодлер не має ніякого хисту до торговлі, не розуміє навіть вимог практичного життя.

ЕКСТРАВАГАНТНИЙ СМАК.

Десять місяців побуту в екзотичних краях розбуджують ще більше його поетичну уяву. Вернувшись у Париж, він може вести життя „вільного артиста" — бездільника, завдяки поважній спадщині по батькові. Він одягається як сепурун, навіть ексцентрично, звертаючи на себе увагу своїми манерами та одягами. Бодлер уже тоді має екстравагантний смак, який можна назвати „ненормальним". Предметом його закоплення стає молода мулятка — без інтеліґенції, без краси і без духових прикмет, повна грубої змисловости. Вона використовує його та ошукує, — проте коли вона занедужує на параліж — він опікується нею з великою ніжністю.

ПОЛІТИКА І Е. ПО.

Бодлер починає в 1845 від публіцистики, поміщуючи рецензії з малярських вистав. Малярство знав замалку і ним цікавився. У той час половина його майна пішла вже на гулянки і друга є під курателею: — треба з чогось жити. У 1848 р. хоч має він велику ненависть до політики, бере участь у революції — на вулицях. У 1851 р. має намір вступити до політичної газети, але рік пізніше зовсім перестає цікавитись політикою.

Від кількох років Бодлер уже читає в оригіналі Едгара По — непризнаного тоді геніяльного американського письменника. Він віднаходить у ньому неодну рису спільну із своєю психікою: хочби нахил до холодної аналізи при будові творів повних розбурханої уяви.

ЛІТЕРАТУРНІ ТВОРИ.

Дещо із своїх поезій починає Бодлер розсипувати по журналах; пише студії про сучасне малярство, висловлюючи зовсім нові погляди про ролю лінії та коліру. Та імя його стає славне щойно після появи цілої збірки поезій „Нечестивих квітів" у 1857 р. Бодлер ні на хвилину не сподівається, що може за свої поезії ставати перед судом і дістати засуд на грошеву кару „за злочин проти публичної моралі і добрих обичаїв".

У дальших роках Бодлер видає переклади Е. По разом із студією про нього, студії з мистецтва та літератури, есеї про наркотики, про Вагнерівську музику і збірку „Малі поеми прозою". У його посмертній теці залишився цікавий щоденник і трохи дрібного оригінального матеріялу.

СУПЕРЕЧНІ ОСУДИ.

Все, що написав Бодлер — оригінальне, нове, має на собі ознаки його непересічної індивідуальности. Та в історії літератури вистачає йому місце, яке здобув він собі як автор єдиної великої збірки поезій. „Нечестиві квіти" — найоригінальніші і найтривкіші квіти доби „декаденства". Їх перекладали і перекладають досі не ріжні мови найбільші поети. Сам їх переклад напр. зроблений Стефаном Георге був для німецької поезії — вже за наших часів — подією. Незвичайно важко здати собі справу із враження, яке залишають ці поезії: все в них буцім-то ясне, — форма майже класична, — порив має в собі щось ледяного, — пристрасні настрої перемішані з холодними рефлексіями. Найважче здати собі справу з того духового дна, з якого пливуть і настрої і рефлексії поета. Пригадаймо, що найвизначніші критики своєї доби Брюнетієр і Фаге відмовляли Бодлерові талант і вважали його позером, який силоміць хоче вдертися на Парнас. Жіль Леметр нарікав на вбогість його думки, невиразність, банальні та невідповідні вислови. А вже критика одного покоління пізніше прирівнювала Бодлера з найбільшими поетами Франції — Віктором Гюго і Лямартіном.

Не інакше виглядає справа з його релігійними мотивами. Професор університету в Берні католик Гонзет де Ренольд, у своїй великій студії, що появилася після його викладів про Бодлера, вважає його не тільки правовірним католиком, але прирівнює „Нечестиві квіти" з „Божеською комедією" Данта заявляючи, що це найзамітніша збірка поезій за цілий XIX-ий вік. Додаймо, що така сама думка неодного з великих сучасних французьких критиків, навіть тоді, коли вони вважають деяких поетів вищими від Бодлера з огляду на цілість їх творчости. Критика погодилася, що „Нечестиві квіти" мали на розвиток поезії за останніх 80 років більший вплив, ніж будьякий другий том великого поета. Це вже одна з найвищих похвал. У студіях про модерну поезію — ніхто не може поминути Бодлера; одна з найбільших таємниць його поезії в тому, що вона привабліює своєю несамовитою силою.

м. р.

—o—

Літературна хроніка.

ПРОФЕСІЙНИЙ ВЛОМНИК ПИСЬМЕННИКОМ.

Польська література має сензацію відкривши талант у криміяльника засудженого за бандитизм на довголітню вязницю. Книжка Пєсєцкого „Любко Великої Ведмедиці" вивалила його з вязниці; літературний талант вивалив теж духово професійного контрабандиста. Подібну сензацію має тепер Льондон. Найбільше читана там книжка це повість Марка Беннет „Низьке товариство". Беннет відсидував трьохлітню кару за численні вломи; тільки до деяких він признався. Сидів уже четвертий раз. Чи нудилося йому у холодній (хто зна, чи в Англії не опалюють келій для злодіїв...), чи нараз відчув, що в його совісти щось заворушилось, чи попросту хотів попробувати свого таланту — написав криміяльну повість з того, що пережив. Найшовся видавець. Петер Дейніс, що вмів оцінити його талант і книжка пішла на ринок... не пішла, а поплила як сензаційна летучка всіма кіосками у підземельній залізниці. Величезна приємета такої книжки — безоглядна щирість. Беннет не сповідається як блудний син і не чваниться своїми подвигами. Він уважає за природне, що серед даних обставин, у нашому віці, коли всі вихваляють насильство — він став злочинцем і побратався з людьми збунтованими проти соціяльного ладу побудованого на облуді. Та він не обвинувачує суспільности ні обставин, що довели його до такої сумної кар'єри і вязниці: він попросту змальовує середовище, в якому жив і це „низьке товариство": злодіїв, вломників, бродяг, богемістів нічні нетлі — всяку шушваль а т. зв. льондонського їсту або Сого.

Коли повість появилася й автор уже був на волі, перед ним відчинилися аристократичні сальони; більшість уважала повість за фікцію і автора за павернення грішника. Тимчасом Беннет не випирається своїх злочинів, хоч і не каже про ті, за які його не покарали. (Могло би трапитись, що мусів би знову вернутись до вязниці!). Беннет ще зовсім молода людина, з гарним зверхнім виглядом і щирими очима. Критику найбільше дивує факт, де він так добре вивчив літературну мову, коли він не має ніяких студій. Досі він володів попросту вуличним жаргоном т. зв. „кокней", від якого не легше перейти до літературної мови як з вязниці до літератури. Славний повістяр Велс назвав „Низьке товариство" попросту класичним романом. Син колишнього премієра Болдуіна запропонував Беннетові переробити з ним до сцени цю повість на сцену.

ШАРЛЬ БОДЛЄР.

ПОЛЕТ.

Понад потоки і над узбережжя,
Над гори, море, хмари та ліси,
Ген понад сонце, над просторів сяйво
І над сузір розіскрені безмежжя

Пливеш, мій духу, в небесах ясних
І мов плавець, що в хвилях поринає,
Ти бороздиш по глибині безкраїй
З невимовності міцних утіх.

Від випарів тікай же летом орлім,
Щоб віддихнути в сяйвах ясній,
Там нектар божеський, пречистий пий,
Що вогневіє в осяйнім просторі.

Покинувши нудьгу і тих турбот
Що нам буття обтяжують злиденне,
Щасливий, хто зуміє крилом надхненним
Торкнутись опромінених висот!

І хто думками вільний, невгамовний
У найворонну сяйвну сягнув,
— Хто, над життям ширяючи, збагнув
І мову квітів і речей безмовних.

БУНТАР.

Сердитий Янгол вдав в одвічному розгоні,
Вчепився нещадному в волосся свій кулак
І прикипів трясучи: „Навчу тебе законів!
(Я добрий Янгол твій. Чи чуєш?) Хочу так!

„Бо знай, що без гримас ти всіх любити мусиш:
Кривих, осліплених, нужденних та дурних,
Щоб ти прославився при приході Ісуса
Величним хилимом із милосердя міг.

Така Любов! Тобі жалю я: для обнови
На славу Господа горіти будь готовий;
Красу тих Розкошів пізна душа твоя!"

І так навчаючи любови, Янгол мучить
І бє проклятого його пястук могучий;
Та охаянний все своє: „Не хочу я!"

Переклав Святослав Гординський.

ВИРІБНЯ ШКІРЯНИХ РУКАВИЧОК
ШИМОН ВОЛЬКЕН
Львів, ул. Валова 11 а. Тел. 274-51
поручає найновіші вироби. — Виконання солідне.

ПРУСТ НА СЦЕНІ.

Як відомо славний французький повістяр Марсель Прост (якого саме тепер перекладає на поль. мову Бой) дав тип психольогічної повісти без подій, майже статичної. Відомий французький режисер Гастон Баті, директор наскрізь модерного, експериментального театру, що виставив недавно власні переробки „Вини і кари" Толстого та „Мадам Бовари" Фльобера заявив, що переробить на сцену Пруста повість „Шукаючи втраченого часу". Критики і письменники не вірять у це, заявляючи, що коли це буде добра пєса, то не буде Прост. Баті каже: „Я спокійний за виставу". Критики: „Ми неспокійні за літературу".

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Акробати, що не бояться смерти.

Американські глядачі мають сильні нерви. Карколомні штучки, що їх постійно показують в американських цирках та різних розважових парках стають чимраз більше стрімголовні та небезпечні для життя. Ми маємо іноді нагоду бачити їх в американських фільмах. Жорж Гамід колишній акробат доставляє на кожне тетефонічне замовлення відповідний пописовий нумер. Він є під цю пору найкращим манаджером американських акробатів. Коли треба доставляє він мотоцикліста, що переїздить крізь виставову шибу зі скорістю сто кільометрів на годину, їздців, що скачуть із високих мостів, або навіть очайдуха, який підпалює своє авто і виконує з ним „сальто мортале".

Найбільша штука вміти впасти.

Кожного року — каже Гамід — ломлять собі люди у своїм власнім помешканні ноги на диванах, або коли виходять із ванни. Вони розбиваються, бо не вміють найважнішої штуки, яку мусить опанувати кожний акробат: уміти впасти. Якщо звичайний смертник розібється зі своїм автом, яким їде деяви зі скорістю 60 км. на годину, то він напевно сильно поранитьця, або згине на місці. А Люкі Тітер, король американських акробатів їде спокійно зі скорістю 100 км. на годину, паде спокійно на плечі і встає, якби ніколи нічого не сталося.

сить він перешкоди взяти у відповідному місці під найдокладнішим прямим кутом. Відхилення від цього правила — це відхилення між життям і смертю.

До своїх пописів мусять акробати щоденно вправляти.

Кожна людська помилка стає причиною смерти. Слабше закручена шрубка, недокладне споєння, чи якийсь незамітний металевий кусник спричинюють катастрофу. Лілліяна Лішель найбільша повітряна акробатка всіх часів згинула перед кількома роками тільки тому, що малесенький сталевий перстень був зле зроблений.

Пописи зі звірятами.

Акробатичні пописи зі звірятами вимагають довгого і витревалого тренінгу. Льорена Карвер, яка від 12 року життя пописувалася з кіньми скоками із мосту, або якоїсь високої площини, тренувала своїх звиринних співпартнерів довгі роки. Спершу скакали коні без їздця з якоїсь означеної висоти. Відтак із вершником, при чому збільшували їм все височінь. Іноді коні починали хвилюватися і тоді треба було закинути на якийсь час тренінги. Іноді, щоб не розчаровувати публики, організатори уставляють різні штучні перешкоди. Найнебезпечніший для коня і вершника є момент, коли вони підчас скоку майже прямовісно спадають у глибінь.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм **майном.** 128—7

Вирішна десята секунди.

Найважнішою штукою — це вміти у відповідному моменті вирахувати цю десяту секунди. Тільки по кількалітній вправі можна осягнути цю штуку.

Нпр., коли звичайний автомобіліст має випадок-зудар, тоді силою розгону летить він уперед. Він ударяє головою у шкло і грудьми до керівниці. Статистики нещасливих випадків подають, що таким чином найбільше автомобілістів найшло свою смерть. Люкі Тітер їздить уже кілька літ із швидкістю 70 км. на годину по бетоновій стіні і не зломив собі досі навіть малого пальця. Його вози — це очевидно старі машини, або зовсім дешеві авта. Він уміє оцінити значіння тієї десятої секунди. У цій найважнішій секунді скаче він із швидкістю лискавки на задне сідало, одначе глядачі мають враження, що діється це внаслідок удару.

Незичайно важку штучку показує Тітер на похиленій залізничці, яка жене зі скорістю 110 км. на годину. Коли колеса одної сторони підносяться 2 м. вище від коліс із другої сторони, тоді віз розбиваєтьця на дрібні кусні. Частини розбитого возу можна відтак знайти у промірі 100 м. Тітер виходить із тієї карколомної їзди досім ненарушений, без найменшої рани. Своє життя рятує він завдячи незичайно прецизному обчисленому на десяті секунди, упадкові.

Їзда у пропасть.

Улюбленим, мистецьким тріком є їзда у пропасть: авто жене зі скорістю 100 км. на годину у пропасть. Воно мигне в повітря і приземлює спершу передніми, відтак заднім колесами у глибині. До цього попису треба не тільки різновеги та тямости але теж надлюдської відваги, бо при такій їзді діються іноді різні непередбачені випадки. А відваги, людям, що не лякаються смерти, ніколи не хибує.

На фільмах бачимо дуже часто, як мотоциклісти переїздять повним розгоном крізь виставові шиби, або горіючі плоти. Як одиноку охорону вживають мотоциклісти шолому, такого, як його бачимо в американських футболістів. Їздець мусить їхати із такою швидкістю, щоб кусники розбитого шкла, або горіючі дошинки летіли в напрямі їзди. Крім цього му-

Одинокою опорою для вершника є тоді кінська грива. Коні нераз при тім сильно раняться. Згодом відчувають вони у таких скоках велику приємність. Ясно, що й вершники не все виходять при тому ціло. За цілий час своєї каріери Льорена Карвер мала 32 зломань різних костей і кісточок. А різних, болісних стовчень, то вона не могла собі навіть пригадати.

Коли хтось запитав Жоржа Гаміда кількох його акробатів постигла несподівана смерть, то він відповів: „Від 1923—1934 р. тільки один. Від того часу до недавна було 7 смертних випадків.

СОБАКА РЯТУЄ ВІД ПОЖЕЖІ

В домі муніципального радника у Греноблі вибухла серед ночі пожежа. Причиною пожежі була якась хиба в електричному світлі. Всі мешканці дому спали кріпким сном. Пожежа вибухла на долішньому поверсі. Спальні кімнати містилися на другім поверсі. Вогонь поширювався чимраз дужче і почав уже загрожувати мешканням горішнього поверху, на якому мешканці й господарі спали спокійним сном, не прочуваючи найменшого нещастя. Уже обгоріли штукатерії, обвалилися балькі й загородилась доступ до сходів. Собака господарів, яка спала внизу в кухні, не зважаючи на дим та перешкоди вибігла нагору й почала дряпати під дверима так довго, аж господарі прокинулися. Таким чином собака врятувала господарів від неминучої смерти в полумях.

—o—

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА І Ска
у Львові, вул. Кордецького 50
Тел. 280-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" (чер. і віск.) у всіх кольорах
ПАСТУ до взуття „Елегант" (крем), в тубах у всіх кольорах
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до шкіряних — СИНКУ до білих понадсонку і коронку — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

МАЛИЙ МОРЯК РЯТУЄ НА МОРІ ТРЬОХ ЛЮДЕЙ.

У Бульоні трапилась недавно така подія: Малий 14-літній хлопчина Жан Бовуазен служив на малому кораблі шкуні „Нотр Дам де Люрд". Підчас останньої подорожі шкуна почала тонути. Малий Жан спав. Власник шкуни розбудив хлопчину і велів йому повідомити цілу дружину, щоб усі повдягали на себе рятункові пояси і кидалися в море. Корабель затонув. Затонуло також у хвилях і кількох моряків. Щойно по годині наспіла поміч, яку подав нещасним англійський вантажний корабель. Малий Жан не тільки вдержався на воді, але урятував ще й життя трьом іншим морякам: двом робітникам і механікові шкуни, які зовсім вибилися зі сил. Вони почали уже потопати. Запримітив це малий Жан і зловив на хвилях бочівку та підплив із нею до одного моряка. Потопаючий вхопився її і так передержав найкритичніший час. Другому морякові і механікові подав він кусень дерева і таким чином, хоч сам був уже до краю виснажений, урятував трьох людей.

Зате стрінула його нагорода. Рятунком товариство Па де Кале уладило окреме свято підчас якого молодого героя удекорували бронзовою медалею і вручили йому дипльом фонду Карнегі.

Першорядний **кравецький салон жіночих костюмів і плащів**
1613 **О. КІКТИ** 2—2
Львів, вул. Пілсудського ч. 12. І. пов.
поручається ІІ. І. Клієнтелі виконання солідне і дешеве.

ШАХОВИЙ КЛЮБ СЛІПИХ.

Останніми роками можемо запримітити багато різних спроб облекшити незавидну долю й життя сліпих. Одною із таких спроб є теж заснування в Австралії шахового клюбу сліпців.

Альберт Ріссель осліп щойно перед п'ятьома роками в наслідок нещасливого випадку. Тому, що він завжди був дуже добрим шахістом, почав при помочі дотику проби гри в шахи. Ці спроби випали незичайно добре і Ріссель присвятив усю свою увагу цій гарній грі, не маючи змоги використати своїх здібностей для громадської праці. Згодом став він розвязувати найтрудніші шахові проблеми і став звичайним членом шахового клюбу в Аделяйді, так як і священник Радкліф, доцент теольогічної колегії св. Варнави, який теж був сліпцем. Вони оба стали основниками нового клюбу, який поширив свою діяльність на цілу Австралію і згуртував під цю пору 10 членів в Аделяйді, 8 у Брісбрані та кількох членів в інших околиць Австралії. Шахові партії грають вони при помочі листування і найкращі шахові листи творять правдиві шахові мистецькі тво-

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ЗАСЛУЖЕНА КАРА

Двох хлопців товче на вулиці а усіх'сял третього. Якийсь добродій розборює їх і питає:

— Чому ви його так побили?

— Бо він написав погану задачу

— Це-ж вас нічого не обходить. Адже це справа вчителя.

— Так, але ми від нього відписали наші задачі.

РОЗЧАРУВАННЯ.

— Панно Славцю, — каже новий молодий шеф бюра — мчете ви недільний вечір вільний?

— Так, пане начальнику — відповідає з чарівним усміхом, повна надій панна Славця.

— Так? То підіть, будь ласка, швидше спати, щоб у понеділок прийшли ви точно до бюра.

—o—

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **Косметичні курси Добрянської,** Львів, Кохановського 15-а. Професійна школа коедукаційна — дає право отворення власного інституту у краю. Проспекти даром. Практика в інституті „Слава".

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделя та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Додаткові записи приймаємо до 5. жовтня. Окремі курси лічничого масажу тіла і руханки. 1685 1—6

— **Кишеневий календарець-термінар на 1938 р. „НА СЛІДІ"**, необхідний для вільних звань, купецтва і молоді можна набути у книгарнях або у Видавництві „Вогні", Львів, Потоцького 11 А. Ціна зол. 0.40, в оправі в англ. полотно зол. 0.70. 1690 1—1

— **Перевози меблів, машин, багажів та товарів** виконує дешево та солідно **українська перевозово-спедиційна** кооп. „Гарма", вул. Потоцького 11 а (II. брама) тел. 111-21. 1575 1—7

— **Отворення інтернату для студіюючої молоді.** Довідуємося, що Високопреосвященний Митрополит Кир Андрей, бажаючи прийти з поміччю українській студіюючій молоді та йдучи назустріч бажанням тієї молоді і громадянства, постарався отворити з днем 1. жовтня 1937 в бувшому Академічному Домі вул. Супінського 21 християнський інтернат для студіюючої молоді. Зголошення приймає Управа при вул. Супінського 21. До прохання треба долучити поручення о. пароха чи пак катехита та одної з місцевих установ. Докладніші інформації появляться у пресі в найближчих днях.

— **Консулят Чехословацької Республики у Львові** повідомляє, що в день похоронів Президента-Освободителя Т. Г. Масарика у вівторок 21. вересня ц. р. не буде урядувати. Консулят буде отворений тільки для осіб, що складатимуть співчуття.

— **Зміни у львівській Кураторії.** Кураторія львівської шкільної округи повідомляє: Міністр освіти прихилився до прохання начальника відділу середніх шкіл Кураторії Людвика Юса і відкликав його з дотеперішнього становища, привертаючи його до вчительських обовязків у II. гімназії ім. Шайнохи у Львові. Управу відділу середніх шкіл міністр повірив д-рові Меч. Земновичові, дотеперішньому директорові державної педагогії у Львові. Крім того повірив візитаторські обовязки д-рові Стеф. Папе, дотеперішньому візитаторові шкіл у Катовицях і Влад. Даєвському, директорові гімназії ім. П. Скарги в Рогатині. Дотеперішні візитатори Ст. Шедіви і Людвик Тулея повертають на давні директорські становища.

РАДІЯ ДЛЯ ПРОВІНЦІЇ
поручає фірма **В. МІХЕВИЧ**
Львів, пл. Галицька ч. 7.
Батерійні апарати найновішої системи — 3 лямпові — комплет зол. 145—.

— **Чесне в трьох ратах.** З початком нового академічного року має вийти розпорядок у справі платности чесного. Сплата чесного буде розложена на 3 рати. Крім того будуть запомоги і беззворотні позички. Тому при вписах студенти мають зазначити маєтковий стан родичів.

— **За комунізм.** Розправа проти Василя Медвідя з Камінки равського повіту за комуністичну діяльність скінчилася засудом обвинуваченого на 4 роки вязниці.

— **Електризація Жовківщини і Равщини.** Електричні заведення львівської округи приступають до будови електричної траси Жовква-Рава Руська, довгої на 32 км. Траса переходитиме через місто Жовкву і ділянницю Винники, громади Воля Висоцька і Крехів жовківського повіту та Камінку Волоську, Магерів і Гійче равського повіту, врешті саму Раву Руську до будинку при вул. Фредра.

— **Нові школи в Тернопільщині.** Тернопільська шкільна округа одержала 13 нових шкіл із 70 шкільними салями. До вжитку віддано вже 30 нових саль. Нові школи повстали в Біркох, Буцневі, Кокутківцях, Шлехтинцях, Воробіївці, Богданівці, Хмелиськах, Фастівці, Галущинцях, Горах Стрийовецьких, Кійданцях, Новім Рогівці і Новиках.

— **Стшельци будують дім.** В українському селі Лубяниках пов. Стрий відбулося посвячення угольного каменя під будову стрілецького дому. На посвячення прибув стрийський староста Гармата та інші повітові достойники.

ВІДГУКИ ДНЯ.

„Нас не злякають зливи ні тучі".

Назагал не люблю гірських прогульок. Пригадують мені зараз часи тяжких военних походів, часи небезпечних стеж серед слот і морозів, з порожним шлунком і повною обшівкою.

Але цього року було в Підлютім таке альпіністичне завзяття і таке симпатичне товариство, що я згодився взяти участь у тридневній ескападі на Яйце. Стидно мені було відмовлятись, коли сам генерал Тарнавський вирушав на прогульку.

— Спробую — казав — чи ноги ще сяк-так служать.

Погода була вимріяна. На долі мряшив дощик, а горою снувалися мряки, мов би хто на горах гнилу солому палив.

— Ух! Перемокнемо до сорочки — ствердив я. — Дощ щойно розмахується.

— „Нас не злякають зливи ні тучі, Нас не злякає ясний грім"... — зацитував з ловецького гимну провідник прогульки і — ми рушили.

Доки дорога йшла залізничкою — було ще пів біди. Я змок тільки з одного боку, бо... мотор мав спереду шибу, а зверху дах. Але, коли прийшлося висісти і йти звичайним гірським плаєм — ситуація сильно погіршилася. Дощ не тільки мав до нас приступ з усіх сторін, але й зміцнив свій наступ.

— Співаймо! — закомандував провідник „Нас не злякають зливи ні тучі"...

Пісня вийшла якось блідо і непереконливо, а що дорога вела ввесь час під гору, то й голос стряг у горлі як ноги в розмоклій глині.

— Трудно, щоб ми нині добилися на Яйце! — пробував я знеохотити товариство.

— Що вам?! — закричали голосно молоді верхолази, а ще голосніше молоді верхолазниці. — Стидайтеся, старушку!

І я застидався.

Ми йшли а дощ падав, дощ падав а ми йшли, врешті ми почали лізти а дощ почав лити як з цебра.

— Справді... хто знає... — сказав по годині один молодий.

— І ви також крячете?! — обурювалась жіноча часть прогульки — Беріть собі приклад з нас.

І ми брали. — Себто: як показалась мисливська хатка жіноцтво з одушевленням ствердило:

— А ось, хатка.

Тоді ми собі:

— Фактично хатка! І певно суха в середині.

— Навіть з печами — додав провідник.

Ніхто навіть не запрошував скрутити до неї і всі шнуром просто до... хатки. Сталося це зовсім припадково, так як припадково знайшовся в кишені провідника ключ від хатки.

Хатка, властиво хата, а ще точніше вілля стоїть у кедровім заповіднику. Входиться до неї крізь кедрову браму і чудову лісову алею. Там десь тепер сидить мисливий, вислухуючи оленів і готуючи на найкращого смертну кулю. Там засіли ми тоді слухаючи монотонного шепоту слоти і готуючи ріжноманітну вечерю.

Зайшовши у мисливську хатку, ми очі забули. На стінах висіли великі афіші з гаслами: „Пролетарюше вшистких краюв лончцесен!" „Роботніци! Панове полюйом, а ви есьць не маце цо!" „Преч з клерем!" і тим подібне. На столі лежала книга відвідувачів заповідника, а в ній: протокол з засідання „Лісової Льожі" і ріжні проекти як відібрати митрополичі добра

— Хто то такий міг бути? — дивувались ми.

— Я знаю, прошу — обізвався побережник. — То певно та жидівська прогулька, що два дні тому тут крутилася. Ех! Коби я був їх тут застав... і погладився по щоці.

Симпатики Сталіна влізли до хати зробивши діру в даху і вирвавши дошку в стелі а бажаючи прислужитися всесвітній революції, повиписували на стінах і на мапах страшні гасла. Потім засвинивши хатку — відійшли вдоволені з себе і горді зі свого діла.

Але це не попсувало нам настрою. Тридневна прогулька на Яйце лишиться на довго в моїй памяти. Десь там ховався в мряці шпиль гори (якого ми не здобули), довкола нас шумів кедриновий ліс (якого ми не бачили), а з верху падав і падав дощ (якого ми не боялися).

А коли вернулися в Підлюте — всі нас подивляли.

— В таку слоту три дні на прогульці!..

— Видержали б ще довше, але харчів не стало — відповідали ми і позволяли себе подивляти.

Галактіон Чіпка.

„Бажаю Тобі, щоб усі Твої прикрости так скоро промнули — як біль голови після „Аспірини".
І мала рацію!
ASPIRIN'A
ЗАСІБ ПРОТИ БОЛІВ ВИРОБЛЮВАНИЙ У КРАЮ.

Фірма КРАТЦ і РАЙС
ЛЬВІВ, КАЗИМИРА ВЕЛИКОГО 22.
дістала вже і поручає на цей сезон найновіші матеріяли з першорядних бельських фабрик, як Моргенштерн і ін. та ориг. англійські. 4—5

— **Червінка в Радехівщині.** Пишуть нам: В Завидчі пов. Радехів від трьох тижнів ширится епідемія червінки. Нема родини, де не булоб 2—3 осіб хорих, було навіть кілька смертних випадків. Досі влада не зробила нічого, щоби запобігти поширюванню цієї недуги, навіть наука в школі дальше відбувається, хотяй д-р Антін Жуковський, лікар із Щурович, тричі повідомляв про це староство, а навіть раз телефонував. Недуга переноситься також на сусідні села і вже занотовано випадки захоріння в Щуровичах і в Сморжеві. Крайня пора видати відповідні розпорядки і замкнути школи.

— **Політична неграмотність польських селян.** „Нове Село" наводить одну веселу, але правдиву подію з останнього страйку, яка заразом є доказом цілковитої політичної неграмотности польських селян. В Бучаччині при кінці недавнього страйку пустили якісь провокатори вістку, що „пан староста" позводив грабувати місточко Золотий Потік. Влада — казали — „назначила" грабунок на середу. В це очевидне місцеві польські селяни повірили. Тому в середу вранці зібралася велика юрба селян з мішками, сокирами, вилами та гайда до міста користати з „позволеня" пана старости. На передмістю стрінули поліцая, який їх здержав. „Доконд?" — спитав. Всі разом відважно відповідають: „Рабовець, пшепе пан староста зезволіл" Поліцай був хитрий і скоро зміркував в чому діло і тому спокійно, але рішуче заявив: „Вращаці! Пан староста одеслал. Рабунек одбендзе сен в пйонтек". Зібрані мазури зекали сердито, але як староста пересунув рабунок на „пйонтек", то треба вернутися і прийти в „пйонтек". Тимчасом влада поробила відповідні приготування, спровадила до Золотого Потока більшу скількість поліції та не допустила до грабунку. Цей випадок свідчить не тільки про цілковиту політичну неосвідомленість польських селян, але ще про одне: Завдяки спеціяльній політиці у відношенні до осадників, яким ще тільки одного птичого молока недостає, вони вже навіть не вміють розріжнити, що можна, а що неможливе.

— **Уважати на дурисвіта.** У Львові увихається по домах якийсь мужчина, що представляється як Маріян Сливінський, урядовець львівської скарбової палати і видурює від легковірних людей гроші, обіцюючи звільнити їх від патентів. Деякі особи натягнув навіть на 10 зол. і більше не показався.

— **Крадіж у книгарні.** У книгарні Т-ва ім. Шевченка у Львові із шуфляди директора Василя Пальєва вкрадено в день між 12 і 1 год. готівку 1.200 зол. В книгарні находилося в тім часі більше число осіб.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішньому тягненні держ. кляс. льотерії впали більші виграні на такі числа: стала денна 5.000 зол. на ч. 32744. 50.000 зол. на ч. 151301. 15.000 зол. на ч. 170232. 10.000 зол. на ч. 63490 73113 91015 97928 144802 172606. 5.000 зол. на ч. 34927 65010 193965 32744. 2.000 зол. на ч. 1391 9646 44936 46402 53208 55803 69029 75714 83962 89203 100466 104135 115664 119624 122889 125235 133525 138378 153105 167827 173160 189290. 1.000 зол. на ч. 5461 9310 21419 38721 66156 74020 86452 89337 93652 95371 112398 136630 146936 149574 152678 189235 191390 193288.

— **Львівська хроніка.** На вулиці Городецькій особове авто із поморського воєвідства наїхало на трамваєвий віз і ушкодило його. — На Городецькій вулиці таксівка наїхала на мотоцикліста Жигмонта Качоровського і потоптала його тяжко. Рятункова стація забрала раненого до шпиталю. — Григор Зайонц із Малехова на вул. Личаківській віхав у розкопаний канал. Кінь забився. — Анастазія Пукалець із Левандівки повідомила поліцію, що її чоловік вийшов із дому ще 1926 р. (!) і досі не вернувся. За посередництвом поліції просить зажурена жінка, щоб хто знає що про її пропавшого тому 11 літ чоловіка, дав про те знати. — Поліція арештувала шофера Ст. Гроновського, який перетяв гуму на колесі авта свого товариша по фаху Вол. Зайонца та хотів його застрілити.

— **Епільог яворівських зловживань.** Перед львівським судом відбулася розправа у справі зловживань, яких доконано тому шість літ в Яворові. Розправа скінчилася засудом Л. Чермака, ем. секретаря повітової ради на 2 і пів року вязниці, Теодора Метафіра, б. члена повітової ради на рік і б. війта Івана Янчишина на 8 літ вязниці.

— **Арештували ворожбита.** У Львові арештовано 27-літнього Павла Бацинського, власника реальности при вул. Церковній, що присвоївши собі імя Абдель Ганіма, реклямувався як ясновидець і натягав людей на гроші. Він держав окреме бюро з кількома урядовцями і вів широкі інтереси в цілому краю. Бюро висилало масово своїм клієнтам друковані гороскопи і віщування та відбирало з пошти кількасот зол. денно. Аж коли клієнти зміркували, що стали жертвою ошуканства, справою занялася поліція, яка закрила „бюро", а самого „ясновидця" відставила до слідчої вязниці.

— **Смерть поліцая і бандита.** У Кракові на вул. Черняковській прийшло двох поліцаїв, щоб арештувати ошуканця, що там мешкав. Його не застали, а був у мешканні підозріли осібняк без документів. Поліції він сказав, що зветься Бренер і торгує худобою. Поліцаї відвели підозрілого до поліційного комісаріяту. Перед будинком комісаріяту арештований виняв із кишені револьвер і пострілив обох поліцаїв. Один із них, Станислав Копачинський, ранений у серце, помер. Бандит пустився втікати, сів на вантажне різницьке авто, загрозивши шоферові. За ним пустилася в погоню поліція мотоциклями й автами. По дорозі бандит зранив іще поліційного шофера, що керував мотоциклем. Біля кінця Косцюшка бандит зіскочив і став утікати пішки. Тут його окружили й убили. Справжнє назвище бандита невідоме.

— **Краєва хроніка.** На лінії Львів-Снятин поспішний потяг наїхав біля Слобідки Болшовецької на однокінну фіру, якою їхав Герман Айлен з Деліева. Паровіз розбив фіру та вісім пеньків, але візник і коні вратувалися. — В Перемишлі повісилася 63-літня Анна Голод з причини нещасливого купна дому. — На залізничому шляху біля Нижанкович знайшли переїхане тіло якогось молодого чоловіка. — У Сяноці поліцай застрілив небезпечного бандита, Володислава Богачевича, який у ресторані викликав бешкет і хотів ножем убити поліцая, коли той хотів його арештувати.

— **Мазури проти міст.** В новосанчівському повіті було знову кілька випадків, де людові агітатори пробували силою недопускати селян з довозом харчів на торг. В Новому Санчі засуджено за те якогось Шаблю на 6 місяців вязниці без припинення кари.

— **В інформаціях про агрономічні та економічні студії в Любені,** що появилися у вчорашньому числі „Діла", вкралися дрібні помилки, а саме: має бути під: 2) відділ хемічний, титул — інж. рільника хеміка; під 8) загально-рільничий, титул магістра (ліценціята) рільничих наук по 3-ох роках (а не по 5-ох).

Складниця вовни і волічки
„КА — РЕ — WU"
Львів, Галицька 11. Тел. 291-66.
Поручає на зиму найновіші роди у великому виборі по найнижчих цінах.

З кіна.

КІНО „КОПЕРНИК": „ЗНАХОР".

Ця фільма зроблена на підставі повісти Доленги-Мостовича, автора дуже читаного в тих колах, що не цікавляться літературою ні галантами, а хотять мати зворушливу лектуру, яка у кращій формі нагадувала би кримінальні часописні сензації. Хоч кіно має теж свої мистецькі домагання, воно шукає передовсім повістей, де є багато подій - перипетій і конфліктів. „Знахор" має дуже добрий матеріял для фільми і він використаний при помочі першорядних артистів. На цій фільмі бачимо, як значно поправилася технічна сторінка польської фільми. Коли польські комедії можуть суперничити з американськими, польські драми досі не виборли собі відповідної марки і публика не має до них повного довіря. „Знахор" перевищує дотеперішні польські драми багатством свого сюжету і кількома дуже добрими типами. Ідея, якою так часто користувався Піранделло: про життя людини, що втратила память своєї минувшини, переведена тут дуже природно. Юноша-Стемповський у головній ролі дає могутню креацію, поруч нього зворушує своєю ніжністю та жіночістю Баршевська. Дуже добрі характеристичні ролі (Цвіклінська та інші). Фільма показує аж кілька нещасливих випадків і витискає сльози з очей вражливіших глядачів так, що на салі чути шелест від хустинок.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Неділя, 19. IX. год. 3.30 попол. „Король волоцюг"; год. 8. веч. „Король волоцюг".

Понеділок 20. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Вівторок, 21. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Різнородностей.

Неділя 19. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Понеділок 20. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Вівторок 21. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:

СТАНИСЛАВІВ:
19. IX. Шаріка.
20. IX. Під курателею.
21. IX. Ніч під Івана Купала.
Білети на всі вистави можна вже набувати у Базарі.

ГАЛИЧ:
22. IX. Цигаиський барон.
23. IX. Муж двох жінок.
24. IX. Дівча з Маслосоюзу.
25. IX. Книжка чардаша.
26. IX. Шаріка.
З Галича їде театр до Ходорова, Жидачева, Рогатина і Бережан.

Вол. 7.— Щасливі обручки з 14 кар. золота тільки у Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СТРИЙ:
19. IX. Хмара.
20. IX. Маруся Богуславка.
21. IX. Ніч під Івана Купала.
Вистави відбудуться в Німецькім Домі, бо в салі Нар. Дому грає кіно.

Український Молодий Театр „Загравa".

БИТКІВ:
19. IX. Трафіка пані ґенералової.

КІНА.

АПОЛЬО: „Володар".
АТЛЯНТИК: „Пратер".
ВАНДА: „Антін Адвера", „Вісні і долари".

Шкільна лектура і книжки
для молоді виносимо
„Vita" пл. Марійська ч. 8
(гмах Шпрехера)

ҐРАЖИНА: „Блєнд Кармен" з Мартою Егерт.
ЕВРОПА: „Одна поверх вище".
КАСІНО: „Кінець пані Чеві".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Чорні рожі", „Вапусь" із Дімшою.
МІРАЖ: „Пенні".
МУЗА: „Відень-Льондон".
ПАКС: „Королева джунґлів".
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „Матура".
РАЙ: „Тато женитьси".
СВІТ: „Клопоти спортовця" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Право молодости" і ревія Рефрена.
ТОН: „Шарва легкої бриґади".
УТІХА: „Орел летить до Китаю", ревія „Торги життя".
ХИМЕРА: „Зрадник" (уперше у Львові.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 19. вересня 1937.

БЕРЛІН 18.00 Розр. концерт, квінтет, 20.00, 21.00 Любовні сцени з опер, БІЛГОРОД 21.20 Орх. концерт, 22.20 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.30 Орх. концерт, 15.50, 21.30 Циг. музика, 18.30 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 13.05 Веселі віденські мельодії, 15.40 Концерт квартету, 18.00 Альпейська нар. музика, опів, 21.10 Настроєві віденські образки, музика, спів, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Авд. для дітей, 14.30 Весела авд., 15.30 Спорт і розривка, 17.20 Пісні і поезії, КОШИЦІ 17.35 Для Закарпаття, нар. пісні, хор, МІЛЯНО 17.15, 18.00, 19.00 „Ля реджина дель Фонографо" оп. Льомбарді і Джіль Блаза, 21.00, 22.00, 23.00 Твори Дж. Муле інстр. музика, спів, МІНХЕН 13.00 Казка для дітей, 16.00 Розр. концерт, Вайль кольоратур сопр., 20.00, 21.00, 22.00 „Сила доли" оп. Верді, ПРАГА 16.00 Концерт військ. орх., 17.35, 18.00 Концерт фільг. орх., музика, опів, 19.05 Галевий вечір, 21.25 Чеська оп. музика, 22.35 Джез, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Уяви, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.30, 22.00 Розр. концерт.

Понеділок, 20. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.15 Розр. музика, 19.00 Веч. гомін, 21.00 Концерт, БІЛГОРОД 18.20 Концерт, 20.10, 21.00, 22.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 13.30 Концерт війська. орх., 18.00 Скрипка, ВІДЕНЬ

це вислід правильної співпраці всіх удосконалень, які мають приймачі Телефункен. Голосник з широко-стіжковою мембраною, акустична скринька із спеціяльного дерева, шасі і багато інших новин дають цей ніде нечуваний музичний ефект. **Найкраще, найпевніше, найвірніше оцінити можна приймачі, коли слухаючи їх, будемо оглядати і порівнювати. Демонструють у всіх більших радієвих складах.**
РАДІО TELEFUNKEN
TELE FUN KEN
ГАРМОНІЯ ТОНІВ — СИМВОЛ ЯКОСТИ.

Король гумору — незрівняний
ОСИПЧЬО (Юзко)
БЄЛЯВСЬКИЙ
виступає в кавярні Дансінг-бар
„ЛІДО"
Личаківська 24 а.

ЧЕРЕЗ ДОМАШНІ СТУДІЇ ДО ПОПРАВИ СВОГО ІСТНУВАННЯ

Кореспонденційні Курси Технічного Креслярства

інж. Г. Гаєвського, Варшава, пл. Трьох Хрестів 8.

РІЧНІ — вчать технічних рисунків, виучують креслярів (ок).
ВІДДІЛИ: машиновий, будівельний, мірничо-дороговий. По укінченні свідоцтва.

Наука слухова або кореспонденційна.

Слухачі курсів дістають підручники і приладдя (цирклі тощо) даром.

Оплата 15 зол. місячно. — Для бідних полекші.

Програми та інформації висилаємо даром. Почтова марка на відповідь.

7.35 Скрипка, 19.25, 20.00, 21.00 „Турандот" оп. Пуччінія, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика різних народів, 19.00, 20.00 Фільг. концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Концерт хору, 21.45, 22.00 Орх. концерт, МІНХЕН 12.00, 13.15 Орх. концерт, 16.00 Солісти, 18.00 Пісні музика, промова Бальдура ф. Шираха, 19.00 Оперові мельодії, 20.10, 21.00 Концерт орх., сопр., тенор. ПРАГА 21.25 Форт. квінтет Новака, РАДІО ПАРІ 19.03 Сольо на альтівці, 19.15 Пісні. 19.30 Скрипка 21.00, 22.00 „Ріп" ком. оп. Плянкета, РИМ 17.15 Розр. концерт, 20.40 Розр. музика. 21.00 Концерт солістів, форт., скрипка, 22.00 Муз. вечір.

Вівторок, 21. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, квінтет, 14.15, 15.00, 19.00 Розр. музика, 20.10 Концерт військ. орх., 21.00 Орх. концерт, БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні, 20.00, 21.00 Концерт орх. і солістів, БУДАПЕШТ 13.30 Вок. квінтет, 17.20 Форт., 18.20 Нар. пісні у супр. цит. орх., 19.40, 20.00 Сальон. музика, 21.00, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30 Італ. арії та пісні, Тобальді барит., 19.55, 20.00 Найновіші фільм. мельодії, 21.35 Одноактівка. 22.20 Веселі віденські мельодії. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. величина, 16.00 Концерт, скр., 18.00 Пісні давніх часів, хор., ком. Аркса, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.20 Солісти, скр., форт., МІНХЕН 16.00 Концерт солістів, 17.00, 18.00 Концерт військ. орх., 19.00 „Вальс — любовна пісня", розр. концерт, 20.10, 21.00 Комедія, 21.30 Форт. квартет Р. Штравса, 22.20 Розр. концерт, ПРАГА 17.30 Скрипка (балади), 18.10 Музичні гуляшки по давній Празі, Концерт солістів. 19.55, 20.00 Розр. музика, 20.30, 21.00 Симфонія ч. 2. п.-моль Малера, хор, солісти. 22.15 Легка музика, РАДІО ІАРІ 19.00 Форт., 19.30 Сценка, 20.30 Звукові карикатури. 20.45 Пісні, РИМ 17.15 Концерт хору, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, Вечір присв. Дж. Мулє.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 19. вересня 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліборобська газетка, Ніколі: Увертюра оп. „Веселі кумоньки з Віндсору", гр. пл., Як прокормити худобу через зиму, 9.00—11.00 Богослужіння, співи музика з гр. пл., 11.00 Орх. конц., 11. 57 Сигн. часу, 12.03 Ідо осінь, конц. симф. орх., Шлемінська співа, 13.00 Фільм. огляд, 13.10 Оперет. співа, 14.40 „Пан Дамазій у міністра" фрагм. гуморески Брандовського, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Ой ничко, ой румяне личко, авд., Організація хліборобства його сила, 16.00 Концерт солістів: мецосопран, форт., 16.40 Анатоль Лядов, з гр. пл., 17.00 Підвечірок із радіовистави у Вильні; у перерві коло год. 17.55 Офіцина у Фльоренції, 19.00 Театр уяви: „Два несмілив" водевіль на оси, ком. Лебіша і Рене Кляра, 19.47 Репортаж, 20.00 Транс. із Ціріху та Льозанни: оркестра. форт., скрипка, Петер Віллі співа, муж. хор. 21.00 Політичний огляд, 21.10 Вечірній денник, 21.20 Клініка співа, словно-муз. гротеска, 21.20, 21.51 Спорт. вістки, 23.05 Танк. музика з гр. пл.

Понеділок, 20. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: Летунська новеля, Музика з гр. пл., 11.40 Бетовен: Соната ес-дур оп. 27, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 В. Груби: „З Відня по світі", гр. пл., 12.25 Оперові фантазії з гр. пл., 12.40 Від варстату до варстату: Танцюр, 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Великі увертюри, з гр. пл., 15.55 Львівські бажучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Скандинавські казки, словно-муз. авд. для дітей, 16.20 Орх. концерт, 16.50 Про культуру господарів, 17.05 Танк. музика з вик. спк., 17.50 Морська станція на Гелі, 18.00 У країні замків, озер і смугастих спідниць, 18.10 Сарасате, гр. пл., 18.30 Техн. скринька, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спорт. вістки, 18.50 Акт. гутірка, 19.40 Спорт. гут., 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Нар. капели, 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Вальс і пісенька, квартет, сол., 21. 45 Поезії Корн. Уйського, рецитує Альф. Шиманський, арт. театру у Львові, 22.00 Скрипка, 22.30 Співа. реціталь Фр. Плятівни, 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеор. комунікат. 23.00 Із співочого альбума.

Вівторок, 21. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: Останнє огнище. 11.40 Глазунов: Фрагменти з балетових сцен оп. 52, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Інформаційна газетка в українській мові, 12.25 Марш у вик. військової орхестри, 13.55 Розривкова муз. з гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Росіні: Фрагм. оп. „Семільський цирульник" гр. пл., 15.40 Львівські бажучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Хто є твій тато: Залізничний машиніст, 16.20 Форт. твори на 4 руки Мавр. Мошковського, 16.45 Фейх.: Земля повна солі, 17.00 Успіхи Відня: подвійний квартет, співа, форт. на 4 руки, 17.50 Актуальна туристична гутірка, 18.00 Огляд фін.-госп. актуальностей, 18.10 Муз. транскрипція, з гр. пл., 18.25 Літ. нарис: Нова популярність повісти, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка. 19.00 „Чесність" оперет. 19.15 Скрипка. 19.50 Спорт. вістки, 20.00 „Сесі" оперетка Е. Крайзлера; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник, Хліборобські вістки, 22.10 „Про Віскунів у 15-ох мовах світа, авд., гр. пл., 22.25 Концерт солістів (сучасна музика); форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Концерт бажань!

ПЕРЕДОВА

Фабрика фортепіанів і піяніно

І. Беттінґ і С-ка

лєшно познанське

поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.

1687 1—30

БІРЖА.

Львів, 18. вересня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 89·90, Долярн американські 5.29·50, 5.27·00, долярн канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 292·42—290·70, Франки фр. 18·16—17·16, Франки швайцарські 122·00—121·2, Фунти англ. 26·32—26·16, Гульдени данц. 99·20—99·80, Корони ч. 18·47—17·50, Кор. дан. 117·49—116·65 Кор. норв. 132·23—131·25. Корони шв. 135·73—134·75, Ліри італ. 23·50—22·60, Марки фінлянд. 11·62—11·20, Марки нім. 128·00 — 122·00, Шіллінги австр. 98·00—96·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 134·00 — 125·00

Яйцп.

4 і пів проц. внутр. 55·60, 55·10, 55·88, 4 поз. інв. 1 ем неност.. 2 ем. 68·00, серія 52·75, 5 залізн. 57·25, 4 прем. дол. 38·50 консол. 58·50, 58·00, 58·25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 106·00. Цукор 35·50 Вуголь 26·50, 26·00, Ліспоп 52·75, Моджеїв 9·75, Островець 26·25, Габербуш 44·00,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 18 вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·00 зол
молоко . . . . 16—17 сот
яйця . . . . 3—4·0 зол

Тенденція слаба на масло і молоко, на яйця вижидана.

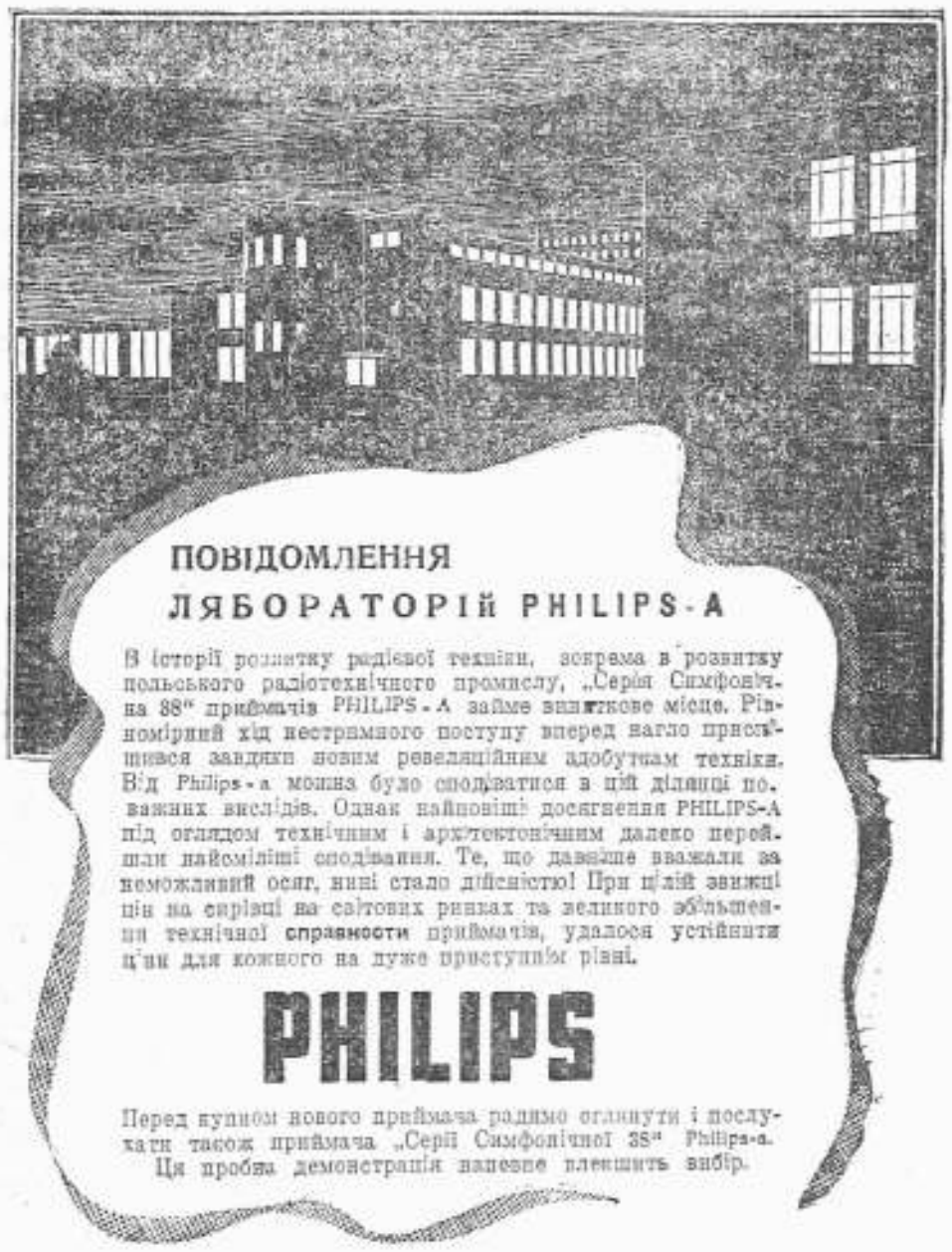

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЛЯБОРАТОРІЙ PHILIPS-A

В історії розвитку радіової техніки, зокрема в розвитку польського радіотехнічного промислу, „Серія Симфонічна 38" приймачів PHILIPS-A займе виняткове місце. Рівномірний хід нестримного поступу вперед нагло присвоївся завдяки новим революційним здобуткам техніки. Від Philips-a можна було сподіватися в цій ділянці поважних висліджів. Однак найновіші досягнення PHILIPS-A під оглядом технічним і архітектонічним далеко перейшли найсміліші сподівання. Те, що давніше вважали за неможливий осяг, нині стало дійсністю! При цілій звижці цін на окремі на світових ринках та великого здосконалення технічної **справности** приймачів, удалося устійнити ціни для кожного на дуже приступній рівні.

PHILIPS

Перед купном нового приймача радимо оглянути і послухати також приймача „Серії Симфонічної 38" Philips-a. Ця проба демонстрація напевне пленшить вибір.

Жалюзії

(ролети)

ажурові

і хвилясті

В. Белінський

ЛЬВІВ

Городецька 43

тел. 248-27

Власна спеціальня. Ціни фабричні.

ОПОВІСТКИ.

На Поліссі. — Відчит інж. Білінського ілюстр. світлинами, відбудеться у вівторок 21. 9. на ширших сходинах Кр. ім. Г. Барвінок Мохнацького 12. Початок год. 6. веч. Ростем ради. 1688

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО, ведена паризьким моделістом ВІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає записи, ціни низькі — **Львів, Осссолінських 12.**

1518 9—12

АНТИКВАРНІ

ВЖЕ НАДІЙШЛИ всі книжки, що бракували в антикварні „Міль Книжковий", Баторія 6. 1666 3-3

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ВДОВИЦЮ — русявку, інтеліґентну, симпатичну, до 50 літ, матеріяльно незалежну бажає пізнати безділ. вдовець під „Емерит 200" ресторанте гол. пошта. Львів. 1663 2—2

ІНЖИНІР-кавалір одружиться з інтеліґентною, приємною, шляхотної вдачі панною до літ 35. Побожане поважніше придане для спільного дуже рентовного промислового підприємства. Дискреція запевнена! Неанонімові оферти до „Діла" під „Фортуна". 1676 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ДЛЯ ЛІКАРЯ вільне місце у любельськім воєводстві; бажаний гр.-кат. або православний обряд. Зголошення Тер. могуч — антика. 1675 1—1

ЖАДНА посада, ні праця рук не может Тобі дати того, що самостійний почин, виняткова можливість заробітку серіоз. Також для Пань. „Nowości Praktyczne" Warszawa, oddział 7, Złota 37. 1—1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ДАЮ ДОБРУ нагороду за бюрову посаду у Львові. Зголошення в Адміп. під „М-р прав". 1670 1—2

КООПЕРАТОР, вправний книговод-білянсіст з довголітньою працею в кооперативах різного роду і кооперативних осередках, шукає в кооперативній установі праці книговода, люстратора, магазинера тощо. Зголошення слати до д-ра Гердецького, адвоката в Косові н. Коломиї. 3—4

КНИГОВОДЧИЦЯ з практикою в промисловім підприємстві шукає праці. Зголошення під „Обовязкова" до „Діла". 1669 1—1

КУПНО - ПРОДАЖА

ОДНОПОВЕРХОВУ каменичку, незакінчену (шкелет), 8 убікацій, кальозети, спіжарки, електрика, 200 сажнів городу, продам оказійно. Львів (Ядовці) вул. Транґ Гнилицький 26. Господар. 3-3

МАШИНУ писальну Адлєр українсько-польську, майже нову, продає Іванишин, Львів, Городецька 28. 1667 3-3

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, керамізу й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).**

1652 3—8

НОВИНА ДЛЯ ПАНЬ. Віденське стриження з валочком 1 зол. Тривка ондуляція 5 зол. Сальон чесання пань — Сикстуська 8, в подвірі. 1672 1—2

КОВДРИ перероблюю в одним дні за 3.50 Вербіни ковдер, Кентшинського 4. 1568 2-2

ПЕЧІ залізні і частини, замки безпеки Сальво, вправи кухонні, приладдя ін. поручає Рентвер, Легіонів 37. 6—

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці з гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 87-100

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „ПРЕЦИЗІЯ" Шайнохи і Рутовського 12. 1477 8—10

ІЛЬКІВ МИХАЙЛО, майстер будівельний, повідомляє Вп. клієнтелю, що переніс ся на вулицю Стечковського 1 (Филипівка) телеф. 118-61. Виконує всякі роботи будівельні, плани, кошториси і т. д. 1655 2—3

ФОРТЕПІАН першорядний 7/, продам за догідних умовинах. Райковський, Фрідріхів ч. 10. 1663 14-20

БРИТВИ

найліпші, гварантовані світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

Матраци, ролєти, тапети, фіранки, дивани, меблеві матеріяли, тапчани і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 5—40

КІР

Львів, Уйського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ.

НОВООТВОРЕНА

Кафлярська робітня ІВАНА ОЛЕКСИНА

при вул. На Байки ч. 7.

Колишнього правівника і управителя знатніших львівських фірм, виконує ставлення печей і кухонь новіх; перерібку старих та ощадностеві печі.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самохперевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, в відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 11—40 1428

ВУГОЛЬ — КОКС — ДЕРЕВО

в найдобірніших якостях доставляє

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

Львів, Ринок ч. 36.

Тел. бюра 103-27, тел. складу 269-68.

Інформації: Бюро — Ринок 36, та склади: Ринок 36, Личаківська 115, пл. Більчевського 3 і Солодова 14

Точна вага. — Солідна обслуга.

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і рагляни — найновіші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає

МАНУФАКТУРА

ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

ЛІКАРСЬКА ПОРАДА

Косметичний Інститут і Лабораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28

УСУВАЄ: аномалії цери, зрогівтіння, пігменту волосся, бліжни, дзьоби по носі і плями. Масажі, тривале усування зморшки, жилляїв і відпорожень власною методою. Тривале усування овалосіння ніг катафорезою. Сталі румяниці підшкірним запускання краски (татуування). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми.

Спеціяліст венеричних та шкірних недуг і лікарської косметики

Д-р ФІШЕР

б. довголітній лікар асистент дерматольог. клініки

у Берліні, Відні та Празі

перенісся і ординує тепер від 9—1 і 3—7

ЛЬВІВ, ВУЛ. КІЛІНСЬКОГО 3.

напр. Віденської кавярні

Тел. 251-68. Сепаратові ждальні.

Подяка.

До Хв. Ф-ми М. ФРАЙЛІХА

Львів. Городецька 35.

З приємністю посвідчаю Вам, що заложений мені пропуклиновий обосторонній бандаж вилікував мене зовсім а пропуклини і нині нема в мене ні сліду а ніякої недуги.

З високим поважанням

Володислав Шимков.

П. Держ. Поліції, Зимна Вода.

Д-р Ігнатій Левенгек

в недугах міхура і сечового органу

ЛЬВІВ, ТРИБУНАЛЬСЬКА 4. Тел. 248-11

1—10

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

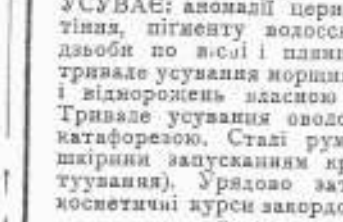

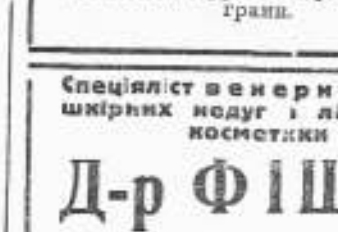

7 РІЖНИХ МОДЕЛІВ

АЛЯРМОВИХ ПІСТОЛЕТІВ

МАРКИ

„MUBIS"

1) Модель „Спортовий" одностріловий кал. 6 мм.
2) Модель „Люксусовий" одностріловий кал. 6 мм.
3) Модель I. одностріловий кал. 6 мм.
4) Модель II. восьмистріловий кал. 6 мм.
5) Модель III. двостріловий кал. 320 мм.
6) Модель IV. пятьстріловий кал. 320 мм.
7) Модель V. шістьстріловий кал. 6 мм.

Можна дістати всюди без дозволу.

Виріб першої в Польщі фабрики алярмових пістолетів „МУБІС" інж. Неполомський і С-ка, що дає гарантію за кожну штуку.

Не дайте себе обманути оголошеннями невідомих фірм, що висилають безвартісну тандету невідомого походження.

Купуйте тільки в крамницях і зверніть увагу на фабричний знак з написом „МУБІС", бо тільки тоді можете бути певні, що дістанете повновартісний, гаранто-ваний товар, по поміркованій ціні. Набої „Фльоберт" 6 мм. дістанете в крамницях по ціні зол. 2.50 за 100 шт.

Якщо у Вашім місті замешкання нема крамниці, що продає алярмові пістолі марки „Мубіс", напишіть до нас, а вкажемо Вам найближче місце продажі, де будете солідно обслужені.

ФАБРИКА МАШИН І МЕТАЛЕВИХ ВИРОБІВ

„МУБІС"

Інжинір Неполомський і С-ка

Спілка з обмеженою відповідальністю

1594 Варшава, Огородова 50.

Незрівняний в якости пудер і крем

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ

завдяки якому стає цера

ОКСАМІТНО-МАТОВА

ЗАПРОШУЄМО ВСІХ!

Оглянути наш найбільший склад на осінній сезон. — Багатий вибір светрів, білля, панчіх, рукавичок і т. п.

„ГАЛЯНТЕРІЯ"

С. ДУЧИНСЬКА

ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 26.

Велині новости! — Ціни невисокі!

ОСІНЬ

вимагає теплішого вбрання. Маємо вже на складі нові матеріяли; жадайте зразків — висилаємо даром.

ВИСИЛКОВИЙ ДІМ

Е. Ф. БОРИС

Премишль, Францішканська 16.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,25
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
куно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Вівторок 21. вересня 1937. Ч. 208

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Око за око, зуб за зуб.

(Передова стаття).

Величаве Сокільське Свято у Львові.

Чехословаччина в жалобі.

(Власна кореспонденція з Праги).

Відгуки самогубства Любченка за кордоном.

100 тисяч китайців окружених.

Вістки із Закарпаття.

Наккін збомбардований.

Червоної Еспанії не вибрали до Ради Л. Н.

Турки зловили таємне підводне судно.

Футболеві судді викривлюють засади спорту.

Жахлива ніч у Камеруні.

Ч. 208 (14.751). Львів, вівторок 21. вересня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
„ Банку Чеських Легіон.
Права „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

6 розстрілів на Східній Україні.

В Колюшкіні (Озівсько-Чорноморський край) засудили на смерть 6-ох членів контрреволюційної диверсантської організації, що вела шкідницьку протидержавну акцію в колгоспах, виконувала терористичні акти і підготовлювала невдачу червоної армії на випадок війни. Лише один підсудний залишився в живих — його засудили на 8 років вязниці.

Китайський протинаступ.

Китайська північна армія дістала підмогу з півдня і розвинула протинаступ на залізничій лінії Тієнтсін-Пуков. Йдуть бої.

КИТАЙЦІ ВІДСТУПАЮТЬ.

Внаслідок невдатних операцій на північному фронті китайські війська відступають на всіх південних і східних відтинках. Не зважаючи на те, що шляхи розмокли, японці йдуть вперед. Японська офензива покінчилась перемогою; японці дійшли до Паотінфу, що є головною японською базою на півночі.

Китайські війська укріплюються на лініях Пекін— Калган і Тієнтсін—Пуков: там мабуть дійде до поважних боїв.

Відступаючи, китайці залишають великі припаси воєнного матеріялу.

На південному фронті японські літаки виконали великий рейд, в якому знищили 26 китайських літаків.

НАНКІН ЗАСУДЖЕНИЙ НА ЗАГЛАДУ

Японська влада в Шангаю повідомила представників чужих держав, що від завтра (21. ц. м.) японське летунство бомбардуватиме Нанкін, який став осередком китайських військових операцій. Японці домагаються, щоб дипльоматичні місії покинули Нанкін.

ЯПОНЦЯМ НЕ ПОЩАСТИЛО ОКРУЖИТИ КИТАЙСЬКУ АРМІЮ.

Японським військам не пощастило окружити 50-тисячну китайську армію на захід від Пекіну, бо вона пробилася і втікла. Більша частина відступила на південь, решта на захід.

Японську невдачу спричинили дощі, які зробили дороги непрохідними; тим більше, що китайці відступаючи, нищили їх.

ТРІЙЛИВІ ГАЗИ?

Японці твердять, що в битві під Шулігао (шангайський фронт) 17. і 18. ц. м. 14. китайська дивізія ужила трійливих газів

ЯПОНСЬКІ МАНЕВРИ ВІДКЛИКАНІ.

Японський цісар затвердив рішення уряду, що відкликує маневри.

Кількадесять тисяч китайських партизанів у японському запіллі.

Посуваючися скоро вперед на північному фронті, японці розбили китайські відділи, які стрінули на своєму шляху, але залишили за собою дрібні нерегулярні частини, які тепер нападають на японські задні сторожі. Тих партизанів є тепер 25 до 50 тисяч, отже вони чисельно перевищують північну японську армію, але вони не уявляють собою поважнішої загрози для японців, бо дуже слабо озброєні.

Взагалі — як це підмічують в японських військових колах — китайці мають дуже мало літаків, тому зовсім не зорієнтовані у рухах японських військ. Навпаки могутня японська повітряна армія точно слідкує за ворогом і унеможливлює йому концентрацію бомбами та скорострілами.

Постава Франції до блькади Китаю.

Французька влада заняла ось яке становище до блькади китайських побереж, що її проголосив японський уряд: Французькі судна, які вибираються на води, що їх японці блькують, мають повідомити про це командування французької далекосхідної ескадри, яка подасть японському командуванню назви кораблів та необхідні інформації про них.

Авас підкреслює, що французький уряд не признає Японії права вмішуватися до французької плавби, лише хоче цим способом не допустити до інцидентів.

Турки зловили таємниче підводне судно?

Царгородський щоденник „Короїн" подає з Ізміру, що недалеко острова Тенедос над морським плесом появився перископ підводного судна. Прибережні батерії знищили перископ, тоді підводне судно вирнуло на поверхню і турки його зловили зі залогою, що складається з 22-ох людей.

До тепер тієї вістки ще офіціяльно не потвердили.

НИНІ ПОЧИНАЄТЬСЯ КОНТРОЛЯ СЕРЕДЗЕМНОГО МОРЯ.

На основі постанов ніонської конференції французько-англійські кораблі починають нині котролювати Середземне Море.

Віцеадмірал Естева кермуватиме французькими морськими силами, ужитими до контролі. 2 французькі кружляки і 6 контрторпедовців переплило Гібральтарський пролив у напрямі Середземного Моря. Тепер Естева має під своїм командуванням 22 морські одиниці, м. ін. 8 контрторпедовців, 13 торпедовців та 1 летунську базу.

ПОШИРИЛИ НІОНСЬКИЙ ДОГОВІР.

Ніонський договір доповнено додатковими умовами, на основі яких поняття напасника поширено також на кораблі й літаки, а під охорону підтягнено також еспанські судна.

ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КРУЖЛЯК ЗДОБУВ КІЛЬКА ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ.

Національний кружляк стрінув недалеко Барсельони червоний воєнний корабель, що контролював торговельні кораблі. Після короткої битви червоний корабель утік; національний кружляк забрав усі торговельні кораблі

Заворушення в Альжирі.

Вчора дійшло до поважних сутичок між членами арабської національної партії та поліцією. Ранено кільканацятьох поліцаїв та коло 200 арабів.

АДВОКАТ
М-р Осип Васильчишин
відкрив і веде адвокатську канцелярію
в Стрию, вул. Голувка ч. 7.
(давніше Трибунальська) біля Суду. 2—2

АДВОКАТ
Д-р РУДОЛЬФ СКИБІНСЬКИЙ
переніс свою канцелярію **до Львова**
і веде її при
вул. Рутовського ч. 7. I. п. 1—3

ОКО ЗА ОКО, ЗУБ ЗА ЗУБ!

Львів, 20. вересня 1937.

Польські східноталицькі організації не визначалися ніколи і не визначаються тимбільше і сьогодні політичним тактом і якимсь передбачуванням майбутніх політичних подій, якщо йде про українські справи. Зокрема просто зоольогічною ненавистю проти нас і всіх наших змагань та починів дишуть ~~усі польські~~ організації чи установи, звязані з найновішою польською воєнною традицією на терені Східньої Галичини, згадати хочби „Звйонзек оборонцув Львова" та інші, не кажучи вже про „Стшельца", що спеціяльно у нашому селі має свою питому вагу при „розвязці" місцевих польсько-українських конфліктів, головно між сільською молодю, які часто відбиваються голосним відгомоном у салі розправ східно-галицьких карних судів. Ніхто інший, а саме польські комбатанти та ріжні їхні організації йшли та йдуть у проводі протиукраїнського польського походу. І ніхто інший у більшій мірі, як вони, були й є противниками наладнання нормальних відносин, відносин опертих на правопорядку та глибокому почутті законности і моральної відповідальности за свої вчинки суспільного характеру. І вони теж були гробарями так званих нормалізаційних ходів, що не вдалися саме через їхне наскрізь вороже становище до самої думки нормалізації польсько-українських відносин у краю.

На сторінках нашого щоденника нотували ми нераз та аналізували резолюції ріжних східноталицьких польських зїздів. Сьогодні нотуємо новий, що своєю нагальністю — здається — перевищає всі давніші. Секундує їм частина польської преси, і то не тільки з вшехпольського табору, наставленого зі засади вороже проти нас, українців, яких навіть не визнають за окрему самостійну націю і саму нашу назву подають у лапках. У протиукраїнській нагінці беруть дружню участь і відомий „Іл. Курієр Цодзенни" і органи санаційної ендеції, як львівський щоденник „Дзенник Польскі" та тернопільський тижневик „Глос Польскі". Вони мають рішальний голос на польській вулиці і вони теж виховують „кресове" польське громадянство, що поза тими газетами зправила й не читає інших польських прес. органів. Не диво, що ментальність „кресового" польського громадянства — виїмками є лише одиниці — дуже далека від якогонебудь почуття дійсної культури й гуманности, якщо мова про українців та їхні змагання.

Подаємо свіжий вицвіт кресової ментальности.

В неділю 19. ц. м. відбулось у Львові надзвичайне зібрання „Звйонзку оборонцув Львова" — як подає нинішній „Дзенник Польскі" — „в справі останніх українських виступів на те-

рені Східної Малопольщі і саботажів, доконаних українською національною організацією."

Подаємо дальше за „Дз. П.":

„В осідку „Звйонзку" при вул. Рутовського зібралися майже всі оборонці Львова. Зібрання отворив і проводив [illegible] Юзеф Кліщ, референував інж. Маріян Жеребецький, вказуючи на зростаючі акти саботажів на терені південно-східних воєвідств. Після реферату вибрано президію зібрання, до якої увійшли: д-р Анджей Матковський і Генрик Ставнічи. З черги забрало слово кількох промовців, що згідно підносили нельояльність українського населення. При кінці предсідник піддав під голосування резолюцію, яку прийнято через аклямацію".

Оголошена в „Дз. П." резолюція стверджує, що „злочини ОУН б'ють у добро і честь Річипосполитої, її громадян і польське громадянство на південно-східних землях. Зібрання осуджує ті факти і звертається до **українського громадянства, твердячи, що воно мусить понести цілковиту відповідальність за той стан, що заістнував, коли не вміє чи не хоче протиставитись актам ОУН** (підчеркнення наші).

Надзвичайне загальне зібрання членів „Звйонзку оборонців Львова" з листопада 1918. р., відбуте в дні 19. вересня 1937 р., стверджує, що в останньому часі щораз частіші випадки терору, саботажу і злочинів ОУН та УВО, спрямовані проти поляків і проти льояльних громадян держави руської народности, б'ють у добро і честь Річипосполитої, її громадян і польське громадянство на південно-східних землях.

Осуджуючи якнайгостріше ті факти та визнаючи, що вони мусять стрінутися зі солідарною та рішучою реакцією польського громадянства, оборонці Львова стверджують, що ніякий терор не вспіє нарушити історичні права Польщі до Червенської Землі, ані польський стан посідання на тих землях, які окуплено неодноразно в історії, останньо в 1918. р., кров'ю найліпших поляків. Признаючи дотеперішню акцію органів влади, що ліквідує ті факти, надзвичайне загальне зібрання стверджує, що супроти становища того відлому українського громадянства, що укриває справців, це протиділання стрічає великі трудноші, одначе воно мусить бути ведене з цілою рішучістю й безоглядністю — для вдержання ладу і спокою та охорони життя і майна громадян.

Надзвичайне загальне зібрання стверджує, **що українське громадянство мусить поносити цілковито відповідальність за злочинні діла своїх земляків, коли всупереч своїм зобовязанням і запевненням, не потрапить або не вміє їм протиставитися** (підч. наші).

Незалежно від цього оборонці Львова, уважаючи, що все без винятку польське громадянство Східної Малопольщі мусить станути до акції — взивають усіх поляків **до зорганізування одноцільного фронту при порозумівав чому секретаріяті та заповідають, що коли факти злочинів і саботажів будуть повторюватись далі, відповідять безпосереднім виступом проти справців і співвинних, хоча чужою їм була досі засада: „Око за око, зуб за зуб!"** (підч. наші).

Надзвичайне загальне зібрання стверджує з другої сторони, що жертвам терору треба давати опіку і підтримку цілого громадянства так, щоб кожну шкоду, спричинену злочинною діяльністю, негайно направити, при чому запевняє, що ведений терор не відстрашить нікого з постерунку, а проріджені ряди будуть доповнені подвійно.

По думці цього надзвичайне загальне зібрання „Звйонзку оборонців Львова" взиває своїх членів, усі організації, як і все громадянство до сторожкої акції особової і матеріяльної і на цю ціль призначує до диспозиції порозумівавчої секції квоту 250 золотих.

Надзвичайне загальне зібрання пересилає землякам, що стоять твердо на окраїнах Річипосполитої Польської вислови жовнірського поздоровлення із запевненням, що стоїмо при них зі зброєю при нозі."

Ми навели в цілости резолюції славетного „Звйонзку оборонців Львова" і питаємося: „Спіш, чи о дроген питаш?". Коли, хто і серед яких обставин ухвалював повищі резолюції, яких змісту і не треба аналізувати? Якщоб такі резолюції оголошено десь у часах Сенкевичівського Заглоби в часі облоги Збаража, то сьогодні ми ще сяктак могліб розуміти їх зміст і тенденцію

Не розуміємо вкінці і того, що ті боєві резолюції ухвалено саме в часі, коли у Східній Галичині притихла акція українського підпілля і не чувати про якунебудь більшу його протипольську терористичну акцію. А навпаки. Ціла Західна Галичина і ті місцевости Східної Галичини, де живуть польські кольоністи, були щойно перед місяцем тереном великої зорганізованої терористичної акції польських селян зпід зеленого прапору Польського Стронніцтва Людового, що потягнула десятки трупів та сотки арештованих за тяжкі взвичайні і протидержавні злочини. Про цю польську терористичну і масову акцію частини польського громадянства і то навіть на терені Східної Галичини резолюції „Звйонзку оборонців Львова" зовсім мовчать, хоч ця акція грозила цілковитою анархією в краю та упадком авторитету влади. Що вона тут у Східній Галичині не прибрала тих розмірів, що в Західній, слід приписати поставі українського громадянства, зокрема українських селян, що самі протиставилися рішуче терористичній акції людовців.

В проголошених резолюціях є одно, що підважує усякий правопорядок і всяке правопочуття. Це **публичне проголошення засади збірної відповідальности цілого українського громадянства за вчинки підпілля.** Автори резолюції знають добре наше становище і становище цілого зорганізованого українського громадянства супроти терористичних ходів підпілля, яким воно протиставилося голосом своїх відповідальних установ і яких ані не інсценізує, ані тим більше не підтримує. Засаду „око за око, зуб за зуб" знає Мойсеєвий закон, знає корсиканська вендета, але не знає її новочасна культура і не знає її теж і польський карний кодекс за кількома тільки виїмками.

Проголошені резолюції мають чисто погромницький характер і сумніваємося, чи державна влада апробує їх зміст. Зате маємо право думати, що так не буде і що ця влада у своєму інтересі не допустить до того, щоб замість неї управляли державою і видавали публичні прикази ріжні невідповідальні люди, хочби зпід стягу новочасних Заглобів зі „Звйонзку оборонців Львова".

Д-р Степан Баран.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА В ЖАЛОБІ.

(Від спеціяльного кореспондента).

Прага, 18. вересня 1937.

Світла великого міста горять серед білого дня, на автобусах і трамваях — чорні прапорці, великі чорні прапори мають зі всіх державних, громадських і величезної більшости приватних будов, у вікнах — портрети й погруддя в жалобній оздобі. Це столиця Чехословаччини схиляє чоло перед своїм першим президентом, що перед кількома днями тихо спочив по довгім, працьовитім, повнім боротьби й великих досягнень житті.

А день видався прегарний, сонячний, теплий, тихий. Ще недавно було холодно й похмурно, накрапав дрібний дощ, наче глибокої осени. Здавалося, що вже не буде літа, що прийшла осінь, люди ходили застібнувшись на всі гудзики, незадоволені, непривітні. А тепер у часі національної жалоби, на обличчах грають відблиски сонця, місто знов має літній вигляд, від недавньої похмурости нема й сліду.

Є глибокий символічний звязок між цими двома, здавалосяб, випадковими явищами. Щоб його побачити, треба трохи сягнути до шкільної премудрости, до того, чого ми колись училися в школі, читаючи Геродота, а саме його оповідання про розмову між королем Крезом та атенським мудрцем Сольоном. „Достойний мужу", мав сказати Крез, „ми чули багато про тебе, про твою мудрість і твої подорожі... Отож хочеться мені тебе спитати, чи ти знаєш кого, хто є найблаженнішим серед усіх людей?" Крез думав, що Сольон назве його, але той назвав цілком невідомих людей. Незадоволений Крез вимагав виразнішої відповіди, конче бажаючи, щоб Сольон дав йому хоч третє місце серед найблаженніших людей. Тоді той сказав йому виразно: Доки людина не вмерла, доти не можна про неї сказати, чи була вона блаженна. „Хто має постійно найбільше добре і потім кінчає життя з приємністю, той, королю, є в моїх очах достойний називатися блаженним".

Колиб сучасний Крез запитав сучасного Сольона, кого він уважає найблаженнішим серед людей, той без вагання міг би вказати на Т. Г. Масарика. Життя Масарикове, як усім відомо, було повне тяжкої праці, впертої боротьби, особистих утрат і розчарувань. Найтяжча була боротьба зі своїм власним окруженням, боротьба з брехнею, лінивством, дрібничковістю, міщанським духом. Потім, уже по перемозі, довелось поборювати тих, що з національної і державної справи робили справу своєї кишені, свого гуртка, своєї партії. Особисті, родинні справи також не завсіди були відрадні.

Але вже в останніх роках свого життя Масарик майже цілком осягнув той ідеал бажанства, що його накреслив Сольон. Він бачив перед собою державу, у великій мірі діло його рук, внутрішньо сконсолідовану і назовні скрізь поважану. На кілька місяців перед смертю він міг прочитати в одній американській книзі (John Gunther: Inside Europe), що Чехословаччина в очах чужинців належить до найспокійніших, найкраще зорганізованих держав нинішньої Европи. За дальшу долю своєї держави він міг бути спокійний, бо йому пощастило передати державну керму до рук свого найкращого учня й найвірнішого приятеля: Едварда Бенеша. Особисто він був окружений глибокою, щирою пошаною і навіть любовю. За життя називали його загально „президентом-визвольником", парлямент ухвалив особливий закон: „Президент Т. Г. Масарик заслужився перед батьківщиною", місце його старечого відпочинку — замок Ляни коло Праги — було ціллю всенародного паломництва.

Смерть застала його в глибокім віці, оточеного родиною, приятелями, найвищими представниками держави. Ціла країна в тих кількох днях його останньої хороби стежила із затаєним віддихом за його останньою боротьбою. Його похорон у понеділок буде маніфестацією всенародньої, вседержавної єдности, якої Чехословаччина ще ніколи не бачила і може ніколи більше не побачить. Чи це не блаженна смерть?

Тому теперішня жалоба не робить враження пригноблення, вона радше забарвлена бадьорістю, надією, певністю себе та своїх сил. У побожній пошані хилити голови — але не плекати, не ридати, а скоріше радуватися, що доля судила найбільшому громадянинові Чехословаччини таке життя і таку смерть. Тому й теплі сонячні дні так гармонійно злилися з загальним настроєм і забарвили глибоку всенародню жалобу ясним, бадьорим відблиском.

М. Г.

Український склад лікарських інструментів, ветеринарійного приладдя, перевязок, бандажів черевних і пропуклинових і артикулів для плекання хорих

Олександер МАЦЯК **ЛЬВІВ, ВАЛОВА 27.** Тел. 116-60 3—25

доставець укр. шпиталю (П. К. О. 506.778, Пром-Банк рах. біж. 85).

Закарпаття.

ПРОСВІТЯНСЬКИЙ ЗІЗД І ЗАГ. ЗБОРИ Т-ВА „ПРОСВІТА" ВІДЛОЖЕНІ.

З приводу смерти президента-визвольника Т. Г. Масарика, з огляду на великі його заслуги для нашого народу і Т-ва „Просвіта" на Закарпатті, зїздовий комітет на нараді, яка відбулася 16. ц. м., ухвалив переложити Просвітянський Зїзд і Загальні Збори Т-ва „Просвіта" з 26. вересня на 17. жовтня ц. р.

Першорядний кравецький сальон жіночих костюмів і плащів

1619 **О. КІКТИ** 6—15

Львів, вул. Пілсудського ч. 12, І. пов.

поручається П. Т. Клієнтелі.
Виконання солідне і дешеве.

АРХИЄПИСКОПСТВО В УЖГОРОДІ.

Дня 2. вересня ц. р. появилася папська булля, яка встановляє границі греко- і римо-католицької Церкви в чехословацькій республиці з огляду на змінені політичні границі держав. По думці тої буллі словацькі римо-католицькі епископства не будуть далі належати до мадярського остригомського архиепископату, але будуть мати окремого свого архиепископа. У звязку з цим українці греко-католики дістануть також окремий архиепископат з осїдком в Ужгороді. Цей архиепископат буде підлягати безпосередньо римському папі.

До цього архиепископату будуть належати епископати у Пряшеві та в Хусті. Хустський епископат має бути оснований у найближчому часі. До румунського епископату будуть належати ті громади, які належали досі до мукачівської єпархії, але прилучені політично до Румунії. Це громади: Бистрий, Петрово, Леордіна, Русково, Вишавель, Рапідь, Руська Поляна, Рівна, Сигіт, Крачуново. Усього 11 громад. Зате до ужгородської, чи пак пізніше хустської єпархії мають належати Біла Церква, Солотвинські Копальні, Нижня і Середня Апша. Є це парохії румунські. Так само до ужгородської єпархії будуть прилучені: Середа над Бодрогом, Земплин, Мала Добра, Лелес, котрі дотепер належали до гайдудорогської греко-католицької мадярської єпархії.

Отже ужгородські епископи по думці цієї буллі стануть митрополитами. І ужгородська (мукачівська), і пряшівська єпархія дістане від держави по 4000 кат. угрів (моргів, голдів) землі на удержування своїх установ та покриття єпархіяльних видатків. (У. С.).

ПЕРЕНОСЯТЬ УКРАЇНСЬКИХ УЧИТЕЛІВ.

З початком нового шкільного року багато нарікають учителі на переношення їх на нові місця. Сталося це без просьби дотичних учителів та без їх вини. Впадає в очі, що перенесені учителі належать до народовецького напряму, а є між ними і визначні культурні працівники. Кілька випадків наведемо й тут. Михайла Андрашка із Севлюша нагло перенесли до Раківця. Відомий з „Нової Сцени" культурний працівник Евген Шерегій був довгі роки учителем в Хусті. Ні сіло ні пало перенесли його до школи в Кіреших. Микола Вайда, редактор „Карпатської Молоді" з Велнкої Копані, перенесений з одного дня на другий до Ясіня. Сам Вайда в Копані має хату, землю і т. д.

Уважаємо за потрібне звернути на такі випадки увагу п. губернатора і начальника шкільного реферату. (У. С.).

„НОВА СЦЕНА" ПОЧАЛА ОСІННІЙ СЕЗОН.

На відкриття сезону відіграла „Нова Сцена" 28. VIII. у В. Бичкові драму Старицького „Маруся Богуславка". Нові костюми, декорації і балетові вставки причинились до повного успіху докладно підготовленої тяжкої драми. Режисерував як гість дир. М. Аркас. Дня 11. IX. відіграла „Н. Сцена" в Тересві попол. Кропивницького „Пошилися в дурні", а ввечорі комедію „Земний рай" Ю. Горсте. 12. IX. відіграно в Бедевлі „Земний рай", 18. і 19. IX. завітала „Н. Сцена" до Ясіня, де відіграла „Неофавстіяду", музичне ревю М. Чирського, 5 картин, балет та „Марусю Богуславку".

УКРАЇНСЬКА ГРАМАТИКА.

Друкується в Ужгороді граматика і правопис української мови для середніх шкіл та самонавчання. Частина І. (Фонетика й морфольогія). Зладив проф. Ярослав Неврлі, видає Іван Роман.

ТАБЕЛЯ АБОНАМЕНТІВ МІСЬКИХ ТЕАТРІВ У ЛЬВОВІ.

В СЕЗОНІ 1937/38 РОКУ

РОДИ МІСЦЬ:	ЦІНА АБОНАМЕНТУ: 10 білєтів
ГРУПА А — категорія І. партер від IV—IX ряду і балькон І. п. від І—II ряду	зол. 32.50
ГРУПА А — категорія ІІ. партер від X—XVI ряду, балькон І. п. ряд III і дальші, балькон II п. І. р.	зол. 25.—
ГРУПА А — категорія ІІІ. партер від XVII ряду і дальші балькон II. ряд II і дальші	зол. 16.—
ГРУПА Б — категорія І. партер від IV—IX ряд. і балькон І. п. від І—II ряд	зол. 26.—
ГРУПА Б — категорія ІІ. партер від X—XVI ряд. балькон І. ряд III і дальші балькон II п. І. ряд	зол. 18.50
ГРУПА Б — категорія ІІІ. партер від XVII ряду і дальші балькон II. п. II. ряд і дальші	зол. 10.—

УВАГА! Продаж і інформації в касах передпродажі вул. Академічна 28, тел. 281-12 і Великий Театр, тел. 281-10.

Абонаменти для Товариств полагоджує тільки Адміністрація Великого Театру в год. 18—20.

Світ, що за шість днів не випив чарки алькоголю.

ОЧИМА УКРАЇНЦЯ НА XXI. МІЖНАРОДНЬОМУ ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНОМУ КОНГРЕСІ.

(ВЛАСНА КОРЕСПОНДЕНЦІЯ.)

Варшава, 17. вересня.

(КТВ) Сьогодні по обіді врочисто замкнули XXI. Міжнародній Протиалькогольний Конгрес, що ним так живо цікавилося наше громадянство. Ми докладно інформували читачів „Діла" про всі важніші події того великого зїзду европейських, американських та азійських абстинентів, тож бажаємо довести їх прецікавий реєстр до кінця.

Отже в мин. середу ввечір радив V. Всесвітній протиалькогольний Зїзд Студентів під проводом поляка Ольпінського. Промовляли делєгати всіх держав. Хоча у програмі не було місця для українського промовця, в дискусії **як перший забрав голос українець ред. Глібовицький, виголосивши при ентузіязмі цілої салі палкий привіт від українського студентства.**

Удруге мали чужинці нагоду почути про наші антиалькогольні й антинікотинні осяги в пятницю, коли то при великій скількости сцеціяльно прибулих українських слухачів цей самий делєгат іменем Т-ва „Відродження" прочитав (по німецьки) реферат на тему: „Український абстинентський рух".

Взагалі оцінюючи наші здобутки, спостереження та осяги на щойно проминулому Конгресі, мусимо ствердити, що перша зорганізована участь українських абстинентів на того роду величавій міжнародній імпрезі принесла йому при малих промахах (про які нижче) величезний моральний здобуток у формі навязання ближчого контакту з закордоном та виказала, що наш антиалькогольний фронт у нічім не уступає (крім матеріяльних засобів), коли не перевищає. заграничним, державним, багатим і сильним організаціям.

ЗАГАЛЬНА ВИСТАВА.

А тепер відсуньмо від себе на кілька хвилин настрій організаційного критика і з записником у руках (як усі, що сюди прибули), перейдімся по великих салях та павільонах міжнародньої абстинентської виставн, щоб хоч поверховно оглянути і придивитись, як поодинокі народи борються за моральне здоровля своїх громадян. Куртуазія наказує нам починати свою візиту від господарів, себто поляків. Польські експонати. афіші, пояснялні таблиці, графікони, картограми і статистичні викази займають пів виставн; вони дуже подрібно та прецизно виготовлені. Зате мнотецька сторінка того відділу при всьому оригінальному задумі виклеїти стовпці у графіконах народніми стяжками — не робить бажаного враження згармонізованости та величі.

Чудово виступили **японці**, що заняли малий куток під українським павільончиком-стіною. Ціла їх виставa зложена з 13 кольорових, дуже мистецьких плякат з відповідним повчальним текстом. Завдаймо собі труду і при помочі чемного японця, що говорить добре по англійськи, переведім деякі з них на нашу мову: „Ощаджуйте риж, нашу поживу!", „Витраченими за чотири місяці на алькоголь грішми моглиб ми сплатити всі наші воєнні довги!" „Абстиненцією бороніть Японію перед сучасною економічною скрутою!", або ще: „У сьогоднішніх тяжких часах нехай цілий нарід перестерігає і хоронить право, а передовсім проти-налоговий закон! Щоб наша молодь і діти мали здорове тіло і чисте серце — ось ціль життя Японії".

Відходите з цього місця цілковито переконані. Цілу довгу стіну в сусідстві Японії заняла її занепокоєна суперниця на полудневих морях — **Англія.** Пізнаєте англійців здалека. Делєгати, старші панове, їдять обід завжди у капелюхах, виставa складається з великих кольорових, експресійних плякат із тверезими і п'яними футболістами, при чому п'яні завжди програють.

Переходите до двох саль і вашу увагу відразу зупиняє цікава стіна **Бельгії**, де розвішено м. ін. прецікаві вправи та рисунки шкільної дітвори на тему алькоголю. Напроти хвалиться дійсно знаменитими осягами мала, але суцільна **Фінляндія**, що на своїх картах дійсно невідомо чого має більше: озер чи ріжних зразкових абстинентських організацій? Вся шкільна фінська дітвора виріклася горілки і пива. Поглянувши ще на друковані діяграми **Австрії**, **Канади** і цікаві пресові видання **Болгарії та Уругваю**, переходите чимскоріше на перший поверх, куди вас тягне милий звук рідної мови, що долітає сюди із внутрішніх бальконів. Але в малому коридорі мусите пристанути, щоб подивляти хвилину дійсно дотепно зроблену плякету, де пляшка горілки, пива та меду з палаючими електричними очима — танцює страшний танець смерти. Тут — якщо ви не стовідсотковий абстинент — можете дещо відітхнути і від когось з численних журналістів та фотографів, що облягають цю промовисту плякату, прикурити папіроску.

Уваґа!

Кооперативи і Галянтерійні Крамниці

головний склад трикотажових виробів як

СВЕТЕРИ **мужеські, жіночі, дитячі та шалі і реформи в найбільшім виборі, по цінах найнижчих**

поручає варшавська фірма

М. І. Міцнер

Львів, пл. Ґолуховських ч. 5

(над крамницею Брандштетера)

ПРИЙДИ і ПЕРЕКОНАЙСЯ

Загальне захоплення розбуджує „Серія Симфонічна 38“ відбірників ФІЛІПСА

Але вже на третьому сході вгору починається знов абстинентська держава. Відкидаєте геть лапіроску і з приємністю читаєте, йдучи вгору, великі транспаренти по італійськи та еспанськи, щоб опісля переконатися, що ви помилились, бо тут голос має Мексик та інші під-американські держави.

Біля скромної швайцарської стіни пристанете, щоб поклонитися портретові великого алькогольога д-ра Фореля. Усміхнені обличчя бльондинок лотишок запрошують вас просто у гарний кіоск Латвії, що з гордістю покаже вам ряд пляшок з чудовими безалькогольними напитками власної продукції та обклеїть ваші книжки-дарунки, яких уже чимало назбиралося, новими філятелістичними серіями.

Подякуєте білявим дітям надбалтійської Латвії, обернувшись, похилите голову: на протилежній стіні у жалібній мовчанці видніє старече Масарикове обличчя. Повно тут цвітів, вінків, адрес, між ними вся наша щоденна преса.

УРАЇНСЬКА ВИСТАВА.

І врешті ви дійшли туди, куди вас особливо тягнуло. Гамір багатьох відвідувачів і великий напис (по французьки) пояснює вам, що ви в українському відділі. Перше враження: скромний, чепурний куточок, але згодом, побачивши мистецькі плякати та багато добрих видань, книжок, брошур, календарців, летючок, листівок — починаєте цікавитись і радуватись. А оце що? Це дуже рідка приватна збірка о. д-ра Цегедь-ського з Камінки Струмилової. Пів години перечитуєте і не можете начитатись — у першій книзі нашого першого протиалькогольного т-ва з 1844 (!) р. Знайдете там дуже цікаву протиалькогольну поезію, писану латинкою, знайдете старі грамоти, сторінки з підписом митрополита Сембратовича.

ПРОПАМЯТНА КНИГА.

Оглянувши все до зразкових фотографічних і пресових альбомів включно (цього ніхто крім нас не має), не можете собі відмовити приємности вписатися до пропамятної книжки Т-ва „Відродження“, що є теж укітатом цілої вистави. А видно люди люблять писати однаково на цілому світі. З певністю всі абстинентські організації будуть заздрити нашій делегації такої книжки. Хто тут тільки не вписався! Англійці, білоруси, фіни, болгари, мексиканець, американці, чехи, шведи, німці, знов мексиканець, шотляндці, лотиші, естонці, французи.

Усі вони бажають нам найкращого розвою і залишають свої адреси з просьбою писати до них. А все це президенти протиалькогольних товариств, пресові референти, провідники молоді, міністри, єпископи.

Тут мусимо підкреслити, що найбільше понаписували польські відвідувачі вистави, особливо католицьке духовенство та академічна молодь. Усі записки поляків говорять про бажану „згоду між обома народами“. Для прикладу зацитуємо одну з тих відповідей у повноті (очевидно в перекладі): „Я заскочений такими прекрасними висліда̀ми діяльности української інтеліґенції серед народу. Оце приклад гідний наслідування. Треба конче оголосити в часописах методи, що їх уживають українці, щоб захопити інших до наслідування. Вл. Дронет, Варшава“.

Відповідь — серед сьогоднішнього протиукраїнського гону серед отуманованого ендеками польського громадянства, як не як — характеристична.

У пятницю відвідав виставу мін. Косцялковський. Довго оглядав експонати, читав конгресові кореспонденції в „Ділі“, „Н. Часі“ й „У. Вістях“, що їх щоденно вивішували на видному місці, слухав пояснень українських журналістів, з усіма привитався, дивувався, що так багато українських студентів студіює право, вписався теж до книжки.

Спеціяльно щиро цікавилися нами фіни, лотиші, німці. Англійці позабирали на памятку марки „Відродження“ і пресу. Шведські кореспонденти перевели на нашій виставі кілька годин. Українська Студ. Громада влаштувала навіть на честь делегацій і запрошених чужинецьких гостей вечір з піснями і танцями. Було дуже симпатично. Чужі пані обдаровувано виробами українського національного мистецтва. Словом, у світ поїхало багато людей, докладно з нами обзнайомлених.

НЕДОСТАЧІ.

Не вважаліб ми нашого обовязку за сповнений, якби не зазначили теж відємних сторін нашої участи. Передовсім видно було брак систематичної підготови до конгресу. На початку було трохи неладу. Неприязність відомої серед чужинців дівчки п. д-р Парфанович лише нам пошкодила. Стверджуємо з прикрістю, що наші делєгати, як і молодь знають за мало чужих мов. А без цього в світі ані руш. Не вистарчить лише охота і посвята, треба мати для корисної пропаганди студії і підготову. Конгрес на якому ми зробили багато, нехай стане для нас лекцією!

—o—

НАНКІН ЗБОМБАРДОВАНИЙ.

Нині в год. 10.30 над Нанкіном появилися 3 японські мисливські літаки, а год. 10.50 — 10 бомбових, які скинули на місто дуже багато бомб, не зважаючи на завзятий вогонь китайської артилєрії. В год. 11.50 літаки відлетіли але небавом надлетіла інша ескадра, що бомбардувала місто чверть години. Невідомо покищо, які жертви в людях і шкоди спричинило бомбардування.

КНИЖКИ — це найдешевша розвага в часі довгих осінніх і зимових вечорів!

Випозичальня книжок

при УКРАЇНСЬКІЙ КНИГАРНІ та АНТИКВАРНІ У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУТОВСЬКОГО ч. 22.

поручає літературні твори в українській, полоньській, російській і німецькій мові. — Книгозбірня доповнюється постійно новинами! — Всі шкільні лектури на складі.

Місячний абонамент 1 зол.

Випозичальня відчинена від 9 год. рано до 7 год. веч. без перерви

1543

ПРОТЕСТ СССР.

Як подає ТАСС, совітський амбасадор у Токіо зложив японському міністрові закорд. справ протест проти нападів невідомих осіб на урядовців амбасади і торговельного представництва СССР.

16. X. ПЕРШІ ОСІННІ

СТУДЕНТСЬКІ ВЕЧОРНИЦІ

В САЛЯХ НАРОДНОГО ДОМУ

100.000 КИТАЙЦІВ ОКРУЖЕНИХ.

Японське міністерство війни повідомляє, що японські війська окружили в долині Шого 40 км. від Пекіну приблизно 100.000 китайських військ.

Складниця вовни і волічки

„КА — РЕ — WU“

Львів, Галицька 11. Тел. 291-66.

Поручає на зиму найновіші роди у великому виборі по найнижчих цінах.

НЕВДАЛИЙ ЗАМАХ НА ЕСПАНСЬКЕ ПІДВОДНЕ СУДНО.

До підводного судна еспанської червоної фльоти, що його направляють у французькій пристані Брест, причалило на човні 12-ох мужчин, які стероризували залогу і намагалися виплисти з підводним судном на повне море. Коли портовий сторож счинив алярм, напасники втікли, схопивши зі собою капітана і механіка, але французька поліція притримала їх в околиці Бордо.

НОВА КНИЖКА!

БОГДАН ЛЕПКИЙ

ТРИ ПОРТРЕТИ

Франко — Стефаник — Оркан.

Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.

Можна дістати у всіх українських книгарнях.

„Всі три портрети це зразки мистецького літературного малюнку та характерольогії. Їх головна вартість лежить у виведених наскрізь людських приметах гльох письменників“. „Прагер Пресе“.

ДО РАДИ ЛІГИ НАЦІЙ НЕ ВИБРАЛИ ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ АНІ ТУРЕЧЧИНИ.

На нинішніх зборах Ліги Націй відбувся вибір одного члена Ради Ліги. За червоною Еспанією голосували 23 держави на 47; тому, що Еспанія не дістала 2/3 голосів, її кандидатура упала; переважили голоси азійських і американських держав. Також Туреччина не дістала вимаганої скількости голосів. На три вільні місця в Раді залишилося 2-х кандидатів: Персія та Перу.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 129—7

Ненадійна „амнестія.

Мужі, зокрема бездітні, не мають багато прикрощів, вертаючися пізно до дому. Такий поворот кінчиться щонайменше суперечкою, а частіше авантурою, якої мимовільними свідками є сусіди, що мешкають „за стіною“. Подібні випадки траплялися теж в однім мешканні при вулиці Сенкевича, однак з тою зміною, що жінка була невирозуміла і авантурувалася не тільки при нічних поворотах мужа, але також тоді, коли муж вертався з бюра, спізнившись кілька хвилин.

Про це знала ціла камениця так добре, що одночасно сторож каменици, сусідські служниці, а також деякі цікавіші мешканці, з подиву гідною докладністю припильновували годину пів четвертої, коли то муж пані Х. ще не вертався до дому. Тішилися завчасу неминучою авантурою.

Все складалося на те, що передучора прийде до невідкличної поважної бучі. Була вже година четверта пополудні, а пані Х. все ще чекала в дворях на поворот свого мужа, з нахмареним чолом, грізно стягненими бровами та із старою, минуловіковою парасолею в руці. „Галерія“ сусідів жила надією неабиякого видовища, — одначе все вийшло нінащо. Пан Х. прийшов кілька хвилин по четвертій і на диво не тільки не прийшло до жадної бучі, але навіть, взявшись під руки, того самого вечора пішли вони разом, у найкращій згоді, до театру.

Другого дня рано „приязні“ сусідки почали питати грізну „дружиноньку“ про причину такої ненадійної „амнестії“. Справа вияснилася відразу: пані Х. заявила, що чоловік спізнився кількаицять хвилин саме тому, бо вертаючися з бюра купував льотерійний льос. Зрозуміле, що я мусіла йому простити — додала пані Х. „Гніваюся на нього тільки за легкодушність, коли ж робить щось розумне, я є не тільки вдоволена з нього, але навіть беру його зі собою до театру“ — додала з усміхом.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Жахлива ніч у Камеруні.

Пригоди молодої англійки. — Жінка пострахом слонів. — У безвістях Камеруну.

Африка, чорний суходіл, що його прорізують сьогодні, довгі на сотні кільометрів, залізничі лінії та автомібілеві дороги, стала модним прогульковим краєм, не затративши нічого зі своєї підзворотникової екзотики й романтики. Тільки малі, невеликі клаптики території залишилися неторкнені. Небагато в Африці таких місць, куди не забрилаб нога европейського мандрівника, куди не досягнулаб рука цивілізації, куди не простягалась би кольоніяльна влада.

Там, де подорож тривала колись цілі тижні непрохідними пралісами й дівичими пущами, стоять комфортові велитенські гостинниці, гаражі різних великих нафтових фірм, поліційні стениці й казарми кольоніяльних військ.

Одначе ще й сьогодні можна у глухих закутинах лісів та степів стрінути диких, проте й гарних великих африканських хижаків і то в доволі ще великій скількості. Африка є ще й нині правдивим раєм для мисливих і подорожників.

Лови на хижаків за вступами.

Одначе не так легко полювати в Африці. Не легко дістати право стрілу до львів чи до слонів, або носорогів. Щоб можна спокійно полювати в африканських джунглях, треба спершу дістати по важких трудах і заходах відповідний дозвіл від спеціяльного уряду, який дбає про те, щоб дика звірина Африки не вигинула від стрілів европейських стрільців-мисливих та щоб зовсім не перевелась. Полювання у африканських джунглях управильнюють незвичайно гострі приписи. Африканська дичина стоїть тепер під контролею держави, яка намагається створити свого роду заповідник.

На кожний рід диких звірів призначили окремий сезон до ловів, у якому можна тільки відповідне число звірів убити. На ці лови треба мати окремий письменний дозвіл.

Такі ловецькі карти незвичайно дорогі й самі лови є незвичайно дорогою і незвичайно вибагливою розвагою, на яку тільки багаті люди можуть собі позволити. Тому, що дозвіл важний тільки на докладно означений час, набирають лови ще більшої приманчивости і ніколи не бракує охотників.

Правдивим раєм африканських диких звірів є північно-східний Камерун. Туди приїздить кожного року багато ловців, одначе найбільш ще відома та найславніша ловкиня — це міс Мабель Северн, хоч вона не має ще навіть тридцять літ. Молода ця жінка, яка покінчила університет в Оксфорді, приїздить від десяти літ кожного року. Сьогодні ніодин мужчина не може її перевищити. Найбільші штуки, які втекли іншим мисливим, творять ловецькі трофеї панни Мабель Северн. Її кожнорічна експедиція у камерунські степи є найбільшою сензацією і правдивим завершенням ловецького сезону.

Погоня за слоном.

Минулого року взяла міс Мабель зі собою довгоногого мурина Гумакі на кухаря. Той мурин був загально відомою фігурою в Камеруні. Люди з племени Кольбірарі, які супроводили відважну стрілкиню, негодували на товариство довгого мурина, вважаючи його чарівником і приписуючи йому причини всіх невдач. Йому теж приписували й те, що слон, якого гонили вже кілька тижнів, усе щезав у найкращому моменті. Найбільшим ворогом довгоногого мурина був інший мурин, такий же чорний як той, який був провідником каравани і всі свої помилки звалював „на конто" чародійських штучок кухарчука.

Цілоденні, безнадійні перегони за слоном і його чередою так виснажили ловецьку каравану, що люди й звірята валилися просто з ніг. А хитрий провідник слонячої череди якби навмисне колував по розпеченім сонцем степі. Щойно перед вечором череда станула на відпочинок. Міс Северн ствердила з переляком, що хитрі звірята вибрали собі на місце відпочинку майже непрохідні багна.

Вирішний стріл.

Міс Северн рішила переждати ніч на багнах. Тому серед темноти відважилася разом із своїми людьми посунутися у глибину багна, щоб бути якнайближче слона. З безконечним важким трудом посувалася ціла група вперед. Коли ловкиня побачила раптом при місячнім світлі велитенську постать слона у безпосередній стрілової віддалі, мусіла сціпити всі свої нерви, щоб якнайспокійніше прицілитися. Стріл хибив і слон піднісся на рівні ноги зі свого багнистого ложа та посунув просто на очайдушну жінку. Міс Северн зрозуміла, що тільки чудо зможе її врятувати перед певною смертю під ногами розюшеного раненого слона.

Те, що пережила цієї несамовитої ночі молода англійка, моглоб і найвідважнішого мужчину вивести з рівноваги.

Щастям у нещасті було те, що слон підчас свого розгону, в середині дороги від свого леговища до відважної англійки стратив твердий грунт під ногами і запався майже по саму пащеку в багно. Слон попав у таке дивне положення, що міс Северн не могла його вбити другим вистрілом, тільки могла його хіба знову зранити і ще більше довести до скажености і так уже розбішеного слона. Крім того міс Северн попала теж у таку ситуацію, що не могла на своїм місці навіть свобідно ворухнутися. І люди повтікали негайно при першім порусі слона і всі накликування ловкині за поміччю, були безуспішні.

Вона потребувала цілих годин, щоб досягнути рукою недалеку гиллю і притягнути її до себе та врятувати себе таким чином від повного занурення а то й затоплення у багні.

А слон працював міжтим над своїм освобожденням, яке мало одночасно стати кінцем відважної англійки.

Вкінці над самим ранком удалося слонові знову викарабкатися з багна і станути на рівні ноги. Це сталося в цій самій секнуді, в якій міс Северн останками сил і нервів вспіла вбити свою рушницю.

Прегарний стріл поклав у майже останній секунді велитня трупом і врятував життя обезсиленої уже до краю англійки, яка при денним світлі не тільки могла викарабкатися з багна, але й побачила докладно розміри тієї небезпеки, що їй грозила.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Революціонер електрики.

Ввесь науковий світ святкував цього місяця 200-ну річницю уродин знаменитого італійського фізика Люіджі Гальвані, якого відкриття зроблене при кінці XVIII. ст. викликало правдиву революцію в теорії електричної фізики. Без перебільшення можна сказати, що радіо і телефон завдячують своє істнування винаходам Гальвані-я. Гальвані, згодом професор анатомії в больонськім університеті уродився 9. вересня 1737 р. Він присвятився медичним студіям. Коли мав 22 роки, скінчив медицину, дістав лікарський дипльом і 6 літ пізніше став професором університету у родинній Больонії.

1791 р. приніс науці революційні досліди над впливом електрики на мязи. Проголошені висліди праці започаткували науку про електричний струм, названий гальванізмом.

Так як у більшості наукових винаходів, так теж і в тому випадку було з Гальванієм.

Одного дня професор, який мав між слухачами величезну популярність, обговорював докладно вправу, звязану з нервовою системою жаби.

Як завжди, жаба лежала на столі від електричної машини, не маючи з нею ніякої стичности. Один з учнів, братанич Гальванія, доторкнувся зовсім припадково крайчиком ляцету нервової системи жаби. В цій самій хвилині мязи сильно скорчилися — ці рухи були у безпосереднім звязку з викликанням електричної іскри.

Гальвані зацікавився тим явищем і 6 літ студіював рухи жаб під впливом електрики. Його праця зацікавила А. Вольта, винахідника евдіометру, якому теж треба завдячувати такий гарний розвиток гальванізму.

Співпраця цих двох ученних дала знамениті висліди.

НАРАМЕННИК КОРОЛЯ РАДАМАНА I.

Англійська журналістка, яка подорожувала по Франції, зголосилася перед кількома днями в поліційному комісаріяті Сен Рафаель у Тульоні та заявила, що з авта, яке вона залишила на вулиці, вкрав хтось дорогоцінний талісман Радамана, першого короля племени Говаса.

Цей талісман виконаний був цілий із чистого золота. Історія того нараменника така цікава, що заслуговує на те, щоб її оповісти.

У XVIII. ст. моряк Бонне виправся в далеку подорож, надіючися роздобути для себе багатство. Доля кинула його на остров заселений дикунами племени Говаса.

Королева острову, яка була єдиною, всевладною власницею, закохалася у французькому морякові. Таким чином по якомусь часі Бонне став королем, прийнявши імя Радамана I.

Остров був багатий у золото й молодий король став швидко власником величезних багатств. Англія, яка хотіла загарбати всі багатства, викликала при помочі різних дипльоматичних ходів повстання. Короля скинули, одначе дозволили йому виїхати до Европи і забрати своє майно.

Він умер в Індії архимільонером. З його багатства не залишилось нічого крім нараменника, який став був власністю англ. артистки Бонне де Естнель. Тепер цей талісман украли.

—o—

РАДІО-ГІМНАЗІЯ.

З Шікаго повідомляють, що від минулого понеділка почали надавати в радіо гімназійні лекції для 300 тис. учнів. Ці передачі — це покищо тільки спроба. Від 7. год. ранку надаватимуть у радіо географію, історію, англійську мову і математику. Часописи подаватимуть кожного дня програму авдицій і учневі вистане наставити тільки апарат на відповідну хвилю, щоб слухати потрібної йому лекції.

На такий спосіб вчили в Шікаго з причини пошести дитячого параліжу, який панує в Шікаго. Всі школи закриті.

—o—

ВИНАХІДНИК ЧАСОПИСУ.

А. М. Шошат пише у своїй книжці п. н. „Цікава й велика постать Теофраста Ренандота" про чоловіка, який „винайшов газету" у 1631 р. Перший часопис був виданий незвичайно дбайливо. Містила вона тільки одну, за те доволі велику статтю, яка славила мінеральні води Сен Жермен у Ляй. Треба зазначити, що ще перед появою того першого часопису видавав Ренандо періодичні листки, які містили в собі оголошення, серед яких можна було знайти і оголошення такого змісту: „Пошукую товаришки на 15-денну подорож до Італії".

Хто міг би подумати, що в епосі Людвика XIII. Ренандо створить у своїм часописі відділ політичних дискусій, відділ безплатних лікарських порад і т. д. Одначе перший часопис зустрічав у своїй діяльності чимало перешкод. Одною з найбільших перешкод був сам Людвик XIII., якому не подобалися вістки, що їх передавав часопис, вістки, які повинні були бути затемнені.

ВЕСЕЛЕ.

ХИТРИЙ ДОН ЖУАН.

Кельнер у ресторації завважив, що якийсь гість пише щось на карті страв. Підходить до гостя й питає:

— Може панові добродієві принести листового паперу?

— Ні, мені не треба.

— Бо пан добродій пише на карті...

— Я тільки викреслюю усі страви дорожчі від одного золотого, бо я запросив на обід одну жінку.

НА ПРЕМІЄРІ.

Одного разу Трістан Бернар був на премієрі якогось початкуючого автора.

Підчас другої дії до льожі, де сидів знаменитий гуморист, увійшов автор і запитав шепотом:

— Маестро, як вам подобається моя пєса?

— Мою враження — відповів Бернар, — що саме тепер мусить на вулиці [illegible] як із цебра...

— Не розумію, чому?

— Бо ще ніхто не покинув [illegible]

ЗНАВЕЦЬ МИСТЕЦТВА.

Гість: „Коли приглядаюся вашим картинам то стою і дивуюся.

Маляр: „Ви певно хочете знати, як я то роблю?

Гість: „Ні, тільки чому ви це робите!"

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Величаве Окружне Сокільське Свято

У ЛЬВОВІ.

В неділю 19. п. м. відбулося в пополудневих годинах на площі Сокола-Батька Окружне Сокільське Свято Львівської Округи. Свято, яке випало під кожним оглядом величаво, мало характер пропагандивно-показовий.

При відспівах національних і сокільських прапорів вимаршерувало на кільва хвилин перед 3-ою год. дисциплінувані члени побратимів і посестер на площу, після чого голова С.-Б. інж. Хроновят відібрав звіт. 18 голів гнізд, 222 вправляючих побратимів, 186 посестер і 30 учасників були справою свята, яке доповнив барвистий перестрій публики, що в числі 3000 душ сколовзав границі.

Технічна сторінка свята почалася ефектовними **вільноручними вправами 186 посестер**, після чого кількадесять сільських сокольок виконало **масовий танок (гопак)**.

Черговою точкою програми був **показ гінців 4×100** які виконали справно побратими Сокола-Батька й Сокола IV.

Вручність, силу і снагу задемонстрували прихильним глядачам сокольта у дальшій точці — **приладових вправах.** Вправляли побратими на двох поруччах, учасники на кільці, побратими на дручнику, учасники на поруччах і побратими на коні (високому і низькому). Далі виконали львівські посестри **показовий прорух і соколи в числі 222 осіб вільноручні і долівкові вправи.**

Національним гимном і стягненням прапорів скінчилося це свято, яке полишило серед глядачів дуже поважне й естетичне вражіння.

Ширіть наш часопис!

Україна — Огніско 2:2 (1:1).

СУДДІ ВИКРИВЛЮЮТЬ ЗАСАДИ СПОРТУ.

Із звідомлень з інших метчів зможуть собі читачі змагати справу в дивних умовин, які настали у футболі. Ці дивні, просто неймовірні умовини створюють погані судді, які своєю сторонничістю то недарністю викликують не тільки негодування серед глядачів, але й ріжні інциденти на границях. Ці уваги диктує нам не невдоволення, що ця чи інша українська дружина не виграла. Ні, ці заміти диктує нам ця очевидна правда, що деякі спортом судді стосують до українських дружин зовсім неспортову тактику, керкучися при веденні змагань не обективністю, але шовінізмом.

Отсі завваги можна теж застосувати у 100 відсотках до судді змагань Україна — Огніско в Ярославі п. Бжуховського, який скорегував виспід цього метчу, скривдивши нашу дружину, що повинна була виграти у відношенні 4:1. Бо мабуть ніхто навіть з польських глядачів у Ярославі не знав, чому судди не признав Україні двох найправильніших голів, що їх стрілив Петрів. Тому нерішений виспід, що його в таких умовинах здобула Україна, треба вважати успіхом.

Як грала наша дружина? Вона грала у всіх лініях добре, перевищувала як цілість рішуче свого противника і мала цілу першу половину та частину другої половини замітну перевагу. Зокрема напад чорно-червоних переводив небезпечні акції і постійно загрожував воротареві Огніска. У нападі найкращий Петрів, хоч інші теж вивязались виспід із свого завдання. Краєвському можна закинути непотрібне придержування мяча, Магощькому зайву нервовість і... трусливість у безпосередній сустрічі з противником. Помічі грала назагал без помилок, хоч Гошовський не міг у перших хвилинах гри освоїтися. Згодом грав чимраз краще і другу половину награв зовсім добре. Обі помічники Скоцень І. і Романець д. добрі, хоч останній при кінці трохи осмак. Оборонне тріо грало незвичайно певно, при тому Воробець дивував усіх своєю знаменитою формою: установою, рішучою інтервенцією та далекими, чистими виносами. Також Скрегота і Босий інтервенювали завжди швидко та успішно. Ця форма, що її наша дружина виявила як цілість у недільних змаганнях з Огніском, може сподіватися чергових успіхів та минухорічних виспідів.

Хід гри: Україна натискає від самого початку, одначе Краєвський та Скоцень ІІ. гайнують кілька нагод. Перші ворота добуває Україна у 27. хв. зі стрілу Краєвського, який перебився ефектовно під ворота і стрілив гостро не до оборони. Огніско вирівнює в останній хвилині першої половини, так, що після здобутих воріт судді не починав уже навіть гри від середини. Друга половина знову починається перевагою нашої дружини. У 15 хв. Петрів стрілає ворота, але судди їх не признає. Та тій хвилини пізніше і судія не міг нічого порадити і Петрів таки підвищує виспід до 2:1. Перевага України росте й в 28 хв. Петрів знову стрілає найправильніші у світі ворота, тимчасом судди свище вісторонь. Це рішення має такий успіх, що Україна резигнує в офензивної гри й обмежується до оборони. Використовує це Огніско, яке по розпучливих акціях вирівнює знову перед кінцем і здобуває таким чином зовсім незаслужено 1 пункт.

На цих змаганнях було приблизно 1.500 глядачів, багато українських селян прибуло на метч із сіл, віддалених 15 і більше км. від Ярослава.

ІНШІ ВИСЛІДИ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ЛЬВІВ. **Лехія — Ресовія 9:0 (5:0).** Найбільша сенсація тижня і мабуть цілого сезону. Мистець Окружної Ліги програв катастрофально в незвичім пасинком Ліги. Програна зовсім заслужена, бо Лехія перевищала Ресовію у всіх лініях. Ворота стрілили Коваль (4), Шустерпіл (2), Охендушко (1), Пержинський (2). Видів в. 1000.

ДРОГОБИЧ. **Юнак — Польонія (Перемишль) 3:1 (1:0).** Несподівана, одначе заслужена програла Польонії з амбітним Юнаком, для якого ворота добув Яницький, Стецько і Гурський.

САМБІР. **Корона — Чувай 2:1 (1:1).** Ворота для Корони здобули: Глухий і Барбара, для Чувая Кобежинський. Судди пор. Шиба.

СТРИЙ. **Погонь — ІІ. Сокіл 4:1 (1:0).** Ворота для Погоні здобули: Валіцький 2, Гофман і Стефанишин, для Сокола Коцак.

ЛЬВІВ. **Гасмонея — Чорні 3:1 (1:1).** У першій половині рівнорядна гра, у другій перевага Гасмонеї. Ворота для Гасмонеї здобув Фрідман із вільного. Пінус і Вільбер, для Чорних Мазур. Судди п. Северин.

РКС — Погонь І. Б. 2:0 (1:0). РКС здобув ворота із стрілів Желязка і Паламарчука. Судди п. Пшибильський.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1. Гасмонея	5	7:3	8:2
2. Чорні	5	7:3	14:4
3. Польонія	5	7:3	14:10
4. Погонь (Стр.)	5	6:4	17:11
5. Ресовія	5	6:4	12:14
6. Лехія	5	5:5	15:10
7. Огніско	5	5:5	8:9
8. Корона	5	5:5	14:16
9. Р. К. С.	5	4:6	5:5
10. Україна	5	4:6	3:11
11. Сокіл П.	5	4:6	6:9
12. Юнак	5	4:6	8:12
13. Погонь І. Б.	5	4:6	6:17
14. Чувай	5	2:6	7:12

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ВАРШАВА. **Варшавянка — ЛКС 2:1 (1:0).** Виспід заслужений. Обі дружини грали на пересічному рівні. Суддював п. Люстгартен.

КРАКІВ. **Рух — Вісла 2:2 (2:0).** У першій половині переважав Рух, у другій Вісла. Рух не використав карного. Судця п. Круковський.

ПОЗНАНЬ. **Варта — Гарбарня 3:1 (2:0).** Варта грала без Шерфкого і виграла заслужено, одначе за високо. Суддював п. Ріхтер.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖ. ЛІГИ.

Бригада (Ченстохова) — Унія (Люблин) 4:1 (0:0).
Польонія (Варшава) — Сьмігли (Вильно) 6:1 (4:1).

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

І тут судця.

КОРОСНО. **Сян — Легія (Коросно) 1:1 (1:1).** Перші мистецькі змагання Сяну в Коросні закінчилися виспідом 1:1. Виспід цей може завдячувати Сян тільки судді Ястшембському з Рашева, який подиктував проти нашої дружини аж два карні (на щастя невикористані), за провини, які лише він міг бачити. Кожний рух нашого змагуна стопував вразу судця так, що годі було говорити про якусь гру нашої дружини.

У Сяні вибилася на перший плян залога Ходань-Медвіть. Помічі слабша (головно Буш), у нападі добре грали обі крайники — Медицький і Рашівський. Турко й Партика на означайному рівні, а Гібалевич не все у формі. Ворота для Сяну здобув Партика.

ТЕРНОПІЛЬ. **Легіон — Поділля 2:2 (0:2).** Треті з черги змагання Поділля за мистецтво Тернопільської А-кляси, покінчилися ремісовим виспідом, хоч Поділля провадило 2:0. Одначе вітер змінив виспід і зелено-чорні віддають один пункт противникові. Гру розпочинає Поділля й вже в 9. хв. здобуває перші ворота, стрілені Борецьким із центри Королюка І. У 29 хв. добуває Борецький другі ворота і тим виспідом закінчує першу половину. У другій половині Доля не тратить до порожніх воріт. Легіон починає наступати і добуває двоє воріт зі стрілів Френкля. Судця п. Божицький добрий.

Інші виспіди такі:

ЗОЛОЧІВ. Кресо — Яніна 0:2

ТЕРЕБОВЛЯ. Сгуда — Сокіл 4:2

Юніори Поділля — Юніори Сгуди 5:0.

СТАНИСЛАВІВ. **Гурка — Пролом 3:2 (1:1).** Черговий змагання за мистецтво кл. А, помічилися черговою поразкою Пролому. Наша дружина, яка виступила в нападом у складі: Лесюк, Тарафанюк, Марицький (з Роксоляни), Урсакій, Лісьневич, грала добре й мала у другій половині гри перевагу. На ворота Гурки в 1 хв., відповідає Пролом голем Марцького. У другій половині Гурка не вважаючи на перевагу Пролому, підносить стан до 3:1, на що Пролом відповідає знову голем Марцького. У Проломі найкращий Лісьневич, до його рівня підтягалася залога й воротар Прийма. Найслабші Лесюк і Куліба.

Ревора — Рапне 2:2.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польна — Скала (Мостиська) 2:1 (1:1).** Мистецтва В-кляси. Виспід приводить українську дружину, одначе найбільше справедливий п. судця, який не признав одних правильно здобутих воріт та викинув за дрібницю одного змагуна з границь.

ДРОГОБИЧ. **Сокіл — Ватра 4:2 (2:1).** Ватра злекковажила слабшого противника і зовсім несподівано програла з дружиною, яка саме вийшла до Б-кляси.

Ватра ІІ — Юнак ІІ 2:2.

ДОБРОМИЛЬ. **Дністер (Самбір) — УСК 4:0.** Товариські змагання двох українських дружин.

Ц-КЛЯСА.

ЛЬВІВ. **Степ — Луг 3:0 (3:0).** Заслужена перемога Отечу, який був рішуче дружиною лінією і не використав багато підворітних ситуацій. Ворота для Отечу стрілив Ощудляк.

Святогор — ПКС 2:2 (0:2).

ПАЛЕСТИНЦІ У ЛЬВОВІ.

Погонь — Гапоель 4:2 (2:1) і 7:2 (4:1).

Виступ жидівської палестинської дружини вийшов зовсім слабо. Другого дня Гапоель не був ні на хвилину рівнорядним противником для Погоні. Ворота для львівської дружини здобув Матіас 4, Шмигт. Ціммер і Воровський, для жидівської дружини Лямм і Фуфа.

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

РИГА. **Латвія — Естонія 3:1 (2:1).**

ВІДЕНЬ. **Австрія — Швайцарія 4:2 (4:2).**

ВІДЕНЬ. **Австрія ІІ — Мадярщина ІІ 6:3 (2:2).**

БУДАПЕШТ. **Мадярщина — Чехословаччина 3:3 (2 : 2).**

ОСЛЬО. **Норвегія — Швеція 3:2 (1:0).**

ЖАЛОБА В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

В Чехословаччині не відбулися ніякі змагання з приводу жалоби по смерти б. през. Масарика.

ЛЕГКОАТЛЕТИКА.

Перемога Сяну.

ПЕРЕМИШЛЬ. 18. IX. У легкоатлетичних дружинових мистецтвах Перемиської Підокруги, добув Сян після незвичайно завзятої боротьби перемогу над фаворитом мистецтв Польонією у відношенні 43:41. На змаганнях тих осягнули переможні гінці Сяну 4×100 знаменитий час 46,1 сек. Інші цікавіші виспіди тих змагань були 100 м.: 1) Бінецький (Сян) — 11,0 сек., 2) Гібалевич (Сян) — 12.1 сек.

КОМУНІКАТ.

Програма легкоатлетичного двометчу.

Легкоатлетичний двометч між Сокільською Репрезентацією та К. Л. К., який відбудеться в неділю 26. с. м. передбачує у своїй програмі такі конкуренції:

І. Мужчини: а) біги: 100 м., 200 м., 400 м., 1500 м., 5.000 м.; гінці: 4×100 м. і 400+300+200+100 м. (шведські); б) мети: диском, кулею і ратищем; в) скоки: здовжінь, увисочінь і трисок.

ІІ. Жінки: а) біги: 60 м., 100 м., 200 м., гінці: 4×60 м. і 200+100+75+60 м.; б) мети диском, кулею і ратищем; в) скоки: здовжінь і увисочінь.

У кожній конкуренції стартує по двох змагунів із кожної дружини. В гінцях по одній дружині.

В індивідуальних конкуренціях буде точоване: І. місце — 4 точки, ІІ-ге — 3 т., ІІІ-тє — 2 т., ІУ-те — 1 т., перше місце в гінцях приносить 8 точок, друге 4 точки. Метч виграє дружина, яка добуде більше точок у жіночих і мужеських конкуренціях разом.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА,
СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ рекомендує фірма „Кераміка“
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі“.

Відгуки самогубства Любченка за кордоном.

Несподіване смерть голови уряду УССР викликала чимало відгуків у европейській пресі. Нпр. берлінський „Ангріф“ подає повідомлення свого московського кореспондента під наголовком „Терор на Україні“ з підтитулом „Боротьба Москви проти „автономних“ республик“. Любченко — писав „Ангріф“ — застрілився у своїй робітні в Києві, коли керманич київського ГПУ Іванов, хотів його заарештувати. Смерть його тримали в тайні до четверга. Центральний уряд закидав Любченкові між іншим, що він вимагав збільшення українського елементу в державному і партійному апараті.

Життя Любченка та його кінець типові для політичного розвитку немосковських комуністів СССР, а особливо українців, які бачили в совітському режимі можність вільного культурного розвитку своєї народности. Смертна листа колишніх українських соціялістів-революціонерів (боротьбістів) доказує, що вони втратили надію розвязати українське питання в рямках большевизму. Далі дописувач згадує про смерть Шумського, Полоза, Чечеля, Скрипника та Хвильового, і про увязнення Шелехеса, обох секретарів ЦК КП(б)У та керманича українського Комсомолу. Він зазначує, що відносини між Києвом та Москвою загострились, після переведення частини української преси на московську мову та зміщення московського шкільництва на Україні коштом українського. Це загострення відносин збільшили увязнення та розстріли і воно допровадило до обмеження компетенцій ЦК КП(б)У та до підпорядкування українського наркому внутрішніх справ безпосередньо Єжову. „Берлінер Берзен-Цайтунг“ повідомивши про самогубство Любченка та про прихід Бондаренка, зазначує, що „національний рух на Україні все був живий, незважаючи на переслідування. Любченкові закидали, що він „не виявив досить чуйности“. „Дортмундер Цайтунг“ пише: „Між московськими та українськими урядами все приходило до супречок.“ Далі говориться там про український національний рух у війську, про спротив українського селянства та увязнення українських комуністів. Подібно пишуть і деякі інші німецькі часописи.

Льондонський „Таймс“ звертає увагу на те, що Скрипник згинув у подібних підозрілих обставинах як Любченко і також відкидає московські твердження, немов би Любченко був німецьким шпіоном і вказує на те, що увязнення та розстріли відбуваються й на Білоруси та в Грузії, бо ці країни не годяться на московське панування. „Нюс Кронікл“ з одного боку вказує на відданість Любченка большевицькому урядові та твердить, що населення стрінуло спокійно вістку про його смерть, бо рішило позбутися всіх ворогів совітської держави.

(Офінор).

Фірма КРАТЦ і РАЙС
ЛЬВІВ, КАЗИМИРА ВЕЛИКОГО 22.
дістала вже і поручає на цей сезон найновіші матеріяли з першорядних бельських фабрик, як Моргенштерн і ін. та ориг. англійські. 5—5

НОВИНКИ.

— „ГАРМА“, спедиційно-перевозова кооператива, виконує: перевози меблів, товарів і т. п. та полагоджує всякі спедиційні чинности. Адреса: Львів, ул. Потоцького 11 а, м. 2. (II. брама). Тел. 111—21. 1575

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделя та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Додаткові записи приймаємо до о. жовтня. Окремі курси лічничого масажу тіла і руханки. 1685 2—6

— **Вже появилася** накладом нашого В-ва драма Б. Жарського п. н. **„УКРАЇНА В КРОВІ“**, що дає картину недавно минулих часів проти большевицького повстання. Ціна 1.50 зол. — Замовляти у В-ві „Дніпро“ Станиславів, Пецацького 86. — П. С. Видавництво шукає совісних заступників для краю. 3—

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3, І., телефон 254'46.

— **Чергове число „Діла“** з причини завтрішнього свята Різдва Пр. Богородиці вийде в середу вечором, з датою 23. вересня.

— **З радія.** Львівська радіостація передає в четвер 23. вересня від год. 15.00 концерт українських пісень із грамофонових плит: 1) а) Чорна ріля ізорана, б) Ой, по горі, горі (нар. пісні), в) А хто хоче війну знати, г) Ой, видно село — вик. хор „Сурма“; 2) Прийди до мене Хомо — з оп. „Вій“ — арт. укр. театру К. Рубчакова; 3) Де ти бродиш моя доле — дует у вик. артистів українського театру; 4) а) З окрушків (І), б) З окрушків (ІІ), в) Лемківські пісні (ч. І). В пятницю від год. 18.30 до 18.40 відчит д-ра Ярослава Рудницького в українській мові „Взаїмні українсько-польські впливи у царині мови“.

— **Посвячення будинку фабрики скринок „Зоря“** на Богданівці довершив у неділю 19. ц. м. після богослуження в місцевій церкві о. Я. Миделевич. Принагідні промови виголосили о. Миделевич та інж. Витковицький, голова надзірної ради кооперативи „Зоря“. Після того в домівці читальні „Просвіти“ зійшлися запрошені делегати наших центральних установ, де обмінялися думками з керманичами новопосвяченої господарської станиці. Скринькарня кооп. „Зоря“ повстала в 1933 р. Спочатку продукувала вона 800 скринок місячно і перший рік замкнено продукцією 2000 скринок у грудні. З кожним роком продукція більшає і в 1936 р. місячна продукція скринок доходить до 5000 штук. „Зоря“ має спроможність виробити місячно до 10.000 скринок, якщо тільки було би запотребування. Консументом скринок є у 2/3 українські промислові установи, решту запотребовують чужинці. Покищо затруднює „Зоря“ 23 фізичних робітників.

— **Кооперативне Свято у Станиславові не відбудеться.** Нас повідомляють зі Станиславова, що заповіджене на 26. і 27. ц. м. велике кооперативне свято у Станиславові, получене з посвяченням прапора, не відбудеться через заборону влади.

— **Хто виграв на льотерії.** 5.000 зол. на ч. 65754. 30.000 зол. на ч. 72585. 10.000 зол. на ч. 72535 172886. 5.000 зол. на ч. 24280 69355 108852 128439 163291. 2.000 зол. на ч. 30099 31076 40679 75379 115834 155798 172801 177848 180011. 1.000 зол. на ч. 5311 17315 36700 54296 61158 86352 88230 101342 117472 124826 129307 130882 135508 141214 142379 146412 153336 162635 167265 187247 684 189779 190698 194246.

— **Провідники розвязаних спорт. клюбів перед судом.** Дня 17. ц. м. відбулася в городському старості у Львові карно-адміністраційна розправа проти провідників розвязаних клюбів львівської округи УСС, а саме: УРСК-у, Тризуба, Черника, Буйтура, Буревія і Чорноморців. У висліді розправи всіх провідників названих клюбів покарано карою по 10 зол. із заміною на одну добу арешту.

— ***Убийство дівчини під Львовом.*** Вчора вечором хтось застрілив 16-літню Стефанію Яремчуківну в Полянці коло Львова. Припускають, що стріл був звернений до 19-літнього Михайла Пелеха, який ішов кілька кроків перед Яремчуківною.

Пробуджуємося гарні, радісні і горді —

Пятенята Пальмолів!

Зовсім як у казці Одного дня вродилися всі пять, повні життя. Одная їх шкіра була дуже делікатна! Якжеж її плекати? Маслиновим олійком — рішили лікарі. А потім? Тільки милом на маслиновім олійку: Пальмолів! Яка вартісна рада для мам! Завдяки Пальмолівові шкіра стає еластична, гладка і свіжа. Так уживане мило Пальмолів стало засобом краси!

„Із хвилинок, коли можна було вжити мило з водою, ми вибрали виключно мило Пальм оліа до щоденної купелі цих славних в цілому світі дітей“.

Dr Allan Roy Dafoe

— **Напад на ред. Палієва.** „Українські Вісти“ повідомляють, що в неділю пополудні якийсь Федорук (Федорчук, Федорик?), який назвав себе „членом групи Голосу“, напав на вул. Стрийській у товаристві кількох молодих людей на ред. Дм. Палієва, що вертався разом з ред. Катамаєм із сокільського попису, намагаючись їх обох побити. Нападені оборонилися при помочі громадян, що верталися із майдану С.-Б. — Очевидно, що з такими методами боротьби не можна погодитись.

— **Новий людовий дім.** На пограниччі двох сіл, Старуні і Журак надвірнянського повіту відбулося минулої неділі в присутності повітового старости Стеф. Вольського та інших повітових діячів посвячення угольного каменя під польський людовий дім, що має стати осередком польського організаційного життя цих громад.

— **„Не розумєм“.** Дня 11. ц. м. в год. 19.30 надавав один український громадянин телєграму в почтовім уряді у Стрию і просив в уряднички українською мовою одної інформації. Бажаної інформації не дістав, бо на 3 чи навіть 4 рази виразно повторюване ним питання була одна відповідь: „Не розумєм“. — Чи не краще було би примістити цю урядничку в такій околиці держави, в якій вона не мала би обовязку розуміти українську мову?!

— **Гарний повноласник.** Дня 15-го ц. м. відбулася у станиславівському суді ліцитація дому п. Ф. Мандзюка. До ліцитаційного купна зголосилася також греко-католицька Духовна Семінарія у Станиславові, висилаючи як свого повноласника п. Кароля Хамайдеса, бувшого нотаріяльного писаря, засудженого свого часу за об-

Вже надійшли ориг. англійські матеряли
на мужеські убрання, жіночі плащі і костіюми
у великім виборі
ДІМ МОДИ
Львів, Готель Европейський

ман на 4 роки тяжкої вязниці. („Станиславівські Вісти").

— **Присуд на грабіжників.** Перед львівським судом присяглих відбулася розправа проти Василя Дідуха і Влад. Єгера з Оброшина під Львовом за грабіж 315 зол. і 15 кг. солонини на шкоду Івана Гасюка. Дідуха засудили на 2 і пів року, а Єгера на півтора року вязниці, зачисливши їм слідчий арешт.

— **Комісер магістрату натягав людей.** В окружному суді у Львові відбулася карна розправа проти комісаря львівського магістрату, м-ра Михайла Депяка за зловживання. Ведучи в магістраті спедиційний і льокалевий відділ, він видурював від петентів різні патріотичні датки, що пропадали в його кишені. Дістав за те рік вязниці з припиненням кари.

— **За комунізм.** Перед судом присяжних у Тернополі відбулася розправа проти 16 селян із Токів збараського повіту під закидом комуністичної діяльности та звязків із совітською владою. Трибунал увільнив шістьох обвинувачених, справу двох вилучено, і засудив Василя Флінту на 3 роки, Евгена Литвина на 2, а Олександра Дзюбановського, Романа Сікору, Олександра Безкоровайного, Василя Янкового, Петра Штогрина і Ол. Безкоровайного на півтора року вязниці з позбавленням громадянських прав на 5 літ.

— **Страйк садівників.** В Косівщині застрайкувало кількасот робітників, занятих при зриванні овочів у садах. Робітники діставали досі денну винагороду від 1.50 до 2.25 зол. і домагаються підвищки до 3—4 зол.

— **Процес за рільний страйк.** У звязку з відомими подіями підчас рільного страйку, зорганізованого людовцями, в Перемишлі розпочалася судова розправа проти двох селян із Вишатич, Леона Кохановського і Рудольфа Раконського за те, що в дні 19. серпня ц. р. силою завертали селян, що везли до Перемишля харчеві продукти. Обвинувачені до вини не признаються. Розправу відложено, щоби покликати нових свідків.

— **Спорт чи розбій.** Після метчу в копаного мяча між станиславівською Реверою і спортовим клюбом Рипне в Рипнім частина симпатиків Рипного, невдоволена ремісовим вислідом (2:2), кинулася на суддю Вартенберга і так його побила, що він утратив три зуби. Побили теж поліціянта, що хотів інтервеніювати.

— **Протижидівські заворушення.** У Бельську дійшло до суперечки між робітником Вонутом і шинкарем Норманом, підчас якої Норман застрілив Вонута. Після убивства і підчас похорону убитого дійшло в місті до поважних протижидівських заворушень, на яких поважно потерпіли шиби жидівських крамниць. — По Варшаві розійшлася вістка, що жиди зранили кількох поляків, м. ін. одного поліцая. Тоді на вулицях появились юрби демонстрантів, які потурбували жидів у Саському городі та на Краківському Передмісті. Соціялісти уладили контрдемонстрацію. У Воломині підпалили синагогу.

— **Львівська хроніка.** Арештовано Казимира Шпунара, що вирвав у багатьох випадках різним жінкам із рук торбинки з грішми. Арештовано теж його жінку Павлину Шпунар, що переховувала зрабовані річи дома. Деякі пошкодовані відобрали свої торбинки. — У Кракові помер др Антін Матакевич, б. професор львівської політехніки, державний комісар м. Львова і довголітній соймовий посол. — В Ринку ч. 5 люнатичка Павлина Кметек упала в ночі зі сходів III. поверху на I. поверх і тяжко потовклася. — З ювілерської робітні М. Шнайдра в Ринку вкрали злодії касету зі срібними річами вартости 20.000 зол.

— **Краєва хроніка.** Станиславівський суд присяглих засудив на 10 місяців вязниці робітника Ореста Янкового за те, що напав на дорозі біля Вістової на Авраама Фіша і зрабував йому 14 зол. — З вікна другого поверху при вул. Францішканській у Перемишлі кинулася на хідник кавярняна дансерка Марія Фіялковська і тяжко потовклася. — В потязі між Яремчем і Делятином хтось украв на шкоду коломийського адвоката др Л. Шульбавма портфель з більшою готівкою і цінними паперами. — В Задубрівцях, пов. Снятин зловили Василя Матіяка, що ще в липні ц. р. втік із вязниці в Городенці, де відсиджував кару 4 і піврічної вязниці. — В Бориславі застрілилася 16-літня Гелена Чайковська. Коли покликали до неї лікаря, вона мала ще силу сказати: „Забирайтеся, бо ще й вам пальну в голову". — В Поляниці пов. Львів побилися на весіллі парубки і підчас стрілянини куля попала в 16-літню Стефанію Яремчук, яка згинула на місці. — В загороді Йосифа Комарницького в Крушельниці, пов. Стрий вибухла пожежа, що знищила три загороди. — На Мих. Красняньского, що вертався з ярмарку із Сморжа, біля Сколього, напало коло Козьової кількох бандитів і побивши його до безтями, забрали йому 78 зол. — Біля рафінерії Габерів під Станиславовом кинувся під потяг 30-літній Іван Боровіч, залізничний городник із Коломиї, з причини нещасливої любови. Колеса відтяли йому голову. — В Рихтичах, дрогобицького повіту Теодор Мищишин, бавившись револьвером, пострілив тяжко Михайла Косака, який помер незабаром у шпиталі.

— **Як живий небіжчик натягнув асекурацію.** Власник каменици при вул. Лешно у Варшаві, Арон Ш. заасекурувався кілька літ тому на життя. Торік помер його брат Шмуль і спритний Арон зробив на тім інтерес. Користаючи з великої подібности обох братів, він постарався що акт смерти зробили на ім'я асекурованого, поховали його як Арона й опісля його родина відобрала від асекурації кільканацять тисяч долярів. І небіжчик Арон був би заживав спокійно свого богацтва, якби його другий брат Хаїм, що перебував у Франції, не приїхав до Варшави. Він зголосився до „небіжчика" Арона і зажадав частини грошей, здобутих підступом, грозячи одночасно донесенням до суду. Живий небіжчик не дуже рад був ділитися своєю добичею і дав йому 200 долярів відчіпного. Одначе Хаїм зажадав незабаром 3.000 долярів. Між обома братами почалися завзяті торги, при чому певний себе Хаїм підвищив свою претенсію на 4.000 долярів. Коли брат „небіжчик" не хотів про це навіть чути, Хаїм повідомив справді про все поліцію. „Небіжчика" арештовано й асекураційне товариство відобрало всі свої гроші. Крім того потягнули до відповідальности всіх його спільників.

— **Велика пожежа на Віденських Торгах.** В одному з найбільших будинків у Відні, славній „Ротунді", що находиться у Пратері, вибухла 17. ц. м. попол. пожежа й охопила в короткому часі цілий будинок, так що всякий ратунок змобілізованої віденської пожежної сторожі був даремний. Величезна копула завалилася, присипаючи вогнем все, що находилося в середині. Сильний вітер перекинув пожежу на сусідні будинки. Замкнено доплив газу до Пратеру і цілої дільниці. На місце випадку прибув президент держави Мікляс і канцлер Шушніг. Вечором вогонь припинено. Будова ротунки коштувала свого часу чотири мільони австрійських корон. Тепер відбувалися в ній Віденські Торги. Багато виставлених товарів згоріло. Жертвою вогню став італійський павільон і павільон фірми Майнля. Підозрівають, що причиною пожежі був підпал, хоча невиключене, що в гру входить коротка електрична злука. Шкоди йдуть у мільони.

— **Різні вістки.** Біля Стокгольму ударилися два самоходи, при чому три особи згинули, а 7 тяжко потовклося. — В Москві вилетів у стратосферу бальон, який з висоти 800 метрів з причини ушкодження газів мусів негайно спуститися на землю. Залога, яка не вжила легкопадів, тяжко потовклася. — З другого поверху вежі Айфля в Парижі впав 24-літний швайцарський громадянин Отто Маєр і погиб на місці.

— **Чому вживаємо дерева у радіоприймачах.** Кожний музичний інструмент, чи це чабанська сопілка, багатострунна бандура, чи скрипці, в останній своїй досконалій формі, має різну барву звуку. Теж і тон, що з хвилиною виходу камертону найшов у фізиці точно означений вирез, подаючи кількість тремтінь на секунду, має свій окремий естетичний вигляд при характеристичнім настрою. Властивий вияв музичного інструменту є саме тому одиною турботою його творця. Цілі роки проминули відомим італійським музикам на дослідах, які осягнули такий верх досконалости виробництва скрипок, що заневнило їм довговічову славу. Коли переглянемо історичні джерела, переконаємося легко, що саме дерево в будові музичних інструментів відгравало рішальну ролю. І правильно. Одною з важніших рис акустики є пропущення звуків та глушення низьких. Показалося, що дерево є одним з небагатьох матеріялів, що має дуже мало прикмет приглушування 0.03 (дерево лажерозане) коли напр. липівка має 0.31, диван 0.20, корки 0.16, шафа 0.21. Іншою важною прикметою музичного інструменту є т. зв. ревербація, час, коли чути ще залишки звуку по завмиранню його джерела. При малій ревербації голос сухий і безбарвний, при великій звуки зливаються з собою й тоді чути бурчання. Середню ревербацію дає саме дерево. Уклад і будова дерева, його шарів, велика опірність при одночасній еластичности і м'якости, що впливають на лагідність і тягість тону, це прикмети, що висунули дерево далеко перед іншими матеріялами. Радіоприймач, що посередничить при пересилці далеко поза ним вироджених звуків, до слуху, є одночасно передовсім музичним інструментом, якого завданням є відтворювати відібрані тони у форму зовсім незмінену. І вже давно переховалися, по багатьох пробах з іншими матеріялами, що саме дерево є першим і єдиним щодо добірности матеріялом. Зрозуміле, що гатунок дерева, його грубість, оформлення, кількість і величина площин впливають на акустику і подібне та відіграють неостанню ролю. Засади будови музичного інструменту як і колись далі вирішують при помочі досвідів. Це саме є при будові радіоприймачів. Чим більше зроблено проб і дослідів і чим довше вони тривали, тим правильніші є ближчі до досконалости є висліди в оформлюванні прикмет і матеріялів радіоприймачів. Заведення Телефункен десятки літ працюють на полі радіотехніки і тому теж тон і барва відомого загально голосника в приймачах Телефункен ще більше підкреслені через двайцяно подуману і роками випробовану форму скриньки зі спеціяльно дібраних гатунків дерева.

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: „ДЕ ЧОРТ НЕ МОЖЕ..." комедія на 3 дії Р. Невяровича.

Молодий лікар сидить від кількох місяців у своєму новому кабінеті, чекаючи на пацієнтів. До нього зголошується молода інтелігентна дівчина, від кількох місяців безробітна, що готова з матурою приняти посаду служниці. З симпатії для скрути молодого товариша недолі і примушена хапатися кожного даху над головою, вона силоміць залишається в нього з постановою притягти йому пацієнтів американською реклямою. Хоч молодий лікар бунтується проти тріків своєї співробітниці — він не може її позбутись. Рекляма помогла: він став директором модної санаторії, має гроші та імя, але таки не витримує принизливої спілки, поки це все не скінчиться... з іншого боку, з іншим мотивом необхідним для „геппі-енду".

Комедія має актуальну тему, матеріял на добрі типи і веселі ситуації. Автора знаємо вже з інших комедієвих спроб і не дивуємось, коли ця остання песа має у Варшаві великий успіх. Але саме в таких пєсах успіх чисто сценічний касовий залежить від акторів. Увесь час уявляємо ми собі, як головну ролю відограв би сам автор — першорядний артист, що вміє передавати нюянси. Новий молодий артист, якого ми побачили в цій пєсі замазав саму провідну думку комедії: ані не розуміємо, чому він несподівано покидає своє добре розвинене підприємство, ані як може він таксамо несподівано подати руку дівчині, яку ввесь час ненавидів. Його вигляд наївного молокососа не настроює глядача ні на хвилину симпатично до героя, який повинен зєднувати собі нашу симпатію.

Друга головна роля, яку грала п. Поповичівна — була вже вдатніша; артистка проявила чимало рутини та темпераменту, але теж не мала всіх потрібних прикмет у психольогічних нюянсах. Оплески збирав своєю прекомічною креацією Леліва.

м. р.

840
Найкращий матеріял і довголійній досвід
створили найвищої якости машину до шиття марки „ПФАФФ" для домашнього вжитку і кравецтва.
Прецизна направа машин у власному варстаті.

Відозви й комунікати.

ДО ГРОМАДЯН ДОБРОЇ ВОЛІ!

Весною ц. р. появився у нашій пресі заклик Т-ва „Просвіта", всіх львівських музичних установ і центральних хорів п. н.: **Пошануймо 25-і роковини смерти композитора-громадянина о. Віктора Матюка, здвигненням памятника на його могилі в Карові, селі равського повіту.** Одначе досі, крім Карова й родини композитора, тільки невеличка горстка громадян із краю прислала свої датки на цю висококультурну ціль. Посвячення памятника має відбутися вже **3. жовтня ц. р.,** та на покриття коштів будови памятника і на його викінчення **потрібні ще поважні фонди.** Тимто Комітет із згаданих установ звертається іще раз **до всієї української суспільности** й передовсім до духовної та світської інтеліґенції, до всіх музичних та співочих товариств і хорів із горячим закликом: зараз таки наділати свої ласкаві жертви на згадану ціль до рук Центрального Комітету, на адресу: **Центробанк,** Львів, вул. Третього Мая ч. 15, чекове конто П. К. О. ч. 503.267 на вкладкову книжечку ч. 12.900 (памятник Ґ. В. Матюка), або і просто на руки місцевого Комітету, на адресу: Андрій Сайчук, Карів, п. Угнів.

Всі українські часописи прохаємо цей заклик передрукувати. **Комітет.**

Кишеневий календарець-термінар на 1938 р.

„НА СЛІДІ"

необхідний для вільних звань, купецтва і молоді

можна набути у книгарнях або

у Видавництві „Вогні", Львів, Потоцького 11 А. Ціна зол. 0.40, в оправі в англ. полотно зол. 0.70. 1690 1—2

Дописи.

САМБІРЩИНА.

Дезорієнтація на святі обжинок і кооперації в Кульчицях Шлях. По величавих святах обжинок і кооперації в Лютовисках і Блажові мали відбутися подібні замічені районові свята в Кульчицях Шлях. (5. IX.), Вишковичах (12. IX.) і Луці (19. IX.). Одначе сам. бірський староста станув в чомусь на становищі, що дальші районові свята не можуть відбутися і позволив у вичисленних місцевостях тільки на льокальні свята без організованої участи інших. Викликало це велику дезорієнтацію особливо в Кульчицях Шлях. Коли взяти під увагу, що повідомлення про таке становище старости насіпло на руки організаційного комітету щойно 3. IX. не дивниця, що подальші села не знали до останньої хвилини, що свято тільки льокальне і тому 5. IX. поспішали села до Кульчиць зорганізовано, деякі навіть з орієнтаційними таблицями. Дало це непотрібно притоку поліції до інтервенцій і списування протоколів. Був уже в цій справі переслухуваний у старості голова філії „Просвіти" проф. Филипчак, як відповідальний за хід свята. Того всього можна було оминути, коли б староство було не зволікало до останньої хвилини з дозволом. Не зважаючи на це, участь у святі сусідніх і дальших сіл була масова. Сміло можна твердити, що всіх учасників було до 4.0000. З приємном треба підчеркнути, що особливо зацікавлені святом були шляхотські села, як самі Кульчиці Шлях., Городище, Гординя Шлях. і Сілець. З цих сіл було найбільше учасників. Цим наша шляхта дала доказ, що вона кість від кости і кров від крови українського народу та поклала кінець вовкам теревеням про її неукраїнське походження. Шляхта показала, що їй підкоп непотрібні вовкові непрошені опікуни в роді панів Екертів і Пульнаровичів, які на шляхотських справах стільки розуміються, що вовк на звіздах, і що по шляхотських селах зайшні всякі „завйонзкі шляхецке", бо вся без виїмку шляхта організована в українських господарських і культурно-освітніх організаціях. — В самій організації свята було багато недотягнень. Не організувались самі кульчичани, яким на похід влада дозволила. Вину за це треба приписати тертям між молодю, організованою в „Каміннрах" і т. зв. націоналістами. Особливо прикро вражало те, що багато молодих хлопців замість взяти участь у поході, стояло на воротах і байдуже приглядалося походові старших. На площі відпала теж через неорганізованість дефіляда перед представниками повітових установ. Одначе пізність академії робила загально гарне враження. Пописувався чудовими продукціями хор з Місткович, який своїм виробленням і голосовою технікою може сміло конкурувати з вколиним міським хором. Гарно виглядали теж вправи дівчат з вінками п. з. „Покаїн земні". На жаль, було цих дівчат дуже мало. На особливу згадку заслуговує виведення старовинного обряду обжинок з врученням вінка господареві свята пров. Филипчакові. Святочні промови виголосили п. Володимир Чижович з Лютовиск, проф. Филипчак і м-р Іван Кульчицький. По святі відбувся фестин, в якому було дуже мало учасників, а вечером у салях кооперативного дому вечерниці для молоді. Організація цих імпрез, а яких дохід мав покрити видатки на свято, полишала теж багато до побажання. В цього видно, що організаційне життя Кульчиць, які досі мали міру взірцево зорганізованого села дещо кульгає. Тому кульчичанам треба взятися до праці на організаційним полі. Передовсім слід полишити всякі особисті і партійні порахунки і цільно працювати в культурно-освітніх та господарських установах, бо на Кульчиці передовсім спрямований наступ.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

у Львові, вул. Кордецького 51, тел. 280-04. ПКО 503.961.

поручає власні вироби найкращої якости:

ПАСТУ до взуття „Елегант" тюбик і воск. у всіх кольорах

ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх кольорах

ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)

ВІСК до підлоги — СИНКУ до білля помадкову коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

SAMODZIAŁY LESZCZKÓW

МАТЕРІЯЛИ осінні, зимові **на убрання — плащі — костюми — вже надійшли**

СКЛАД **„ЛЕЩКІВ"** СКЛАД

Львів, ул. Коперника ч. 2. 5—11

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок, 21. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".
Середа 22. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".
Четвер 23. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".
Пятниця 24. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Різнородностей:

Вівторок 21. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Середа 22. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Четвер 23. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Пятниця, 24. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:

СТАНИСЛАВІВ:
21. IX. Ніч під Івана Купала.
ГАЛИЧ:
22. IX. Циганський барон.
23. IX. Муж двох жінок.
24. IX. Дівча з Маслосоюзу.
25. IX. Княжна чардаша.
26. IX. Шаріка.

З Галича їде театр до Ходорова, Жидачева, Рогатина і Бережан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СТРИЙ:
21. IX. Ніч під Івана Купала.

Виставки відбудуться в Німецькім Домі, бо в салі Нар. Дому грає кіно.

МИКОЛАЇВ:
22. IX. Хмара.
23. IX. Гейша.
24. IX. Маруся Богуславка.
25. IX. Жайворонок.

КІНА.

АПОЛЬО: „Володар".
АТЛЯНТИК: „Пратер".
ВАНДА: „Конґомарк", „Жінка без маски".
ГРАЖИНА: „Бльонд Кармен" в Мартою Егерт.
ЕВРОПА: „Один поверх вище".
КАСІНО: „Благословенна земля" (Павло Муні).
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Малий льорд" і „Циганське дівча".
МІРАЖ: „Пеппі".
МУЗА: „Відень-Льондон".
ПАКС: „Королева джунглів".
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „Матура".
РАЙ: „Тато жениться".
СВІТ: „Відгомін давнього Відня", ревія „Опир на продаж".
СТИЛЕВЕ: „Право молодости" і ревія Рефрева.
ТОН: „Рамона".
УТІХА: „Пострах опери", ревія „Арабські авантури".
ХИМЕРА: „Зрадник" (уперше у Львові.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5)
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 21. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, квінтет, 14.15, 15.00, 19.00 Розр. музика, 20.10 Концерт військ. орх., 21.00 Орх. концерт, ВІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні, 20.00, 21.00 Концерт орх. і солістів, БУДАПЕШТ 13.30 Вок. квінтет, 17.20 Форт., 18.20 Нар. пісні у супр. циг. орх., 19.40, 20.00 Сальон. музика, 21.00, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30 Італ. арії та пісні, Тобольні баритон., 19.55, 23.00 Найновіший фільм. мельодії, 21.35 Одноактівка. 22.20 Веселі віденські мельодії. ПАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. всячина, 16.00 Концерт, скр., 18.00 Пісні давніх часів, хор., ком. Аркел, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.20 Солісти, скр., форт., МІНХЕН 16.00 Концерт солістів, 17.00, 18.00 Концерт військ. орх., 19.00 „Вальс — любовна пісня", розр. концерт, 20.10, 21.00 Комедія, 21.30 Форт. квартет Р. Штравса, 22.20 Розр. концерт, ПРАГА 17.30 Скрипка (балади), 18.10 Музичні гуляшки по давній Празі, Концерт солістів. 19.55, 20.00 Розр. музика, 20.30, 21.00 Симфонія ч. 2. ц-моль Малера, хор, солісти, 22.15 Легка музика, РАДІО ПАРІ 19.00 Форт., 19.30 Сценка, 20.30 Звукові карикатури. 20.45 Пісні, РИМ 17.15 Концерт хору, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, Вечір присв. Дж. Мулр.

Середа, 22. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібнички, 17.00 Твори Леве у вик. солістів, 18.00 Розр. музика, 20.10, 21.00 Музика до слуху й до танцю, ВІЛГОРОД 18.20 Скрипка, 18.50, 19.00 Нар. пісні, 21.00 Гумор, 22.20 Форт., БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. муз., 17.30 Циг. музика, 19.10 Форт., 20.00 Солісти, 21.10 Квартет п-моль Брамса. ВІДЕНЬ 13.10 Концерт, 15.15 Для дітей, 17.15 Сучасна австр. музика, 19.25, 20.00 Симф. концерт, 21.15 Вес. віденська авд., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз. всячина, 18.00 Форт., 20.15 Солісти, 22.30 Концерт, МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 18.50 Розр. музика, 19.00, 19.53 Легка і розр. музика, 21.00, 22.00 Радіофантазія з муз. ілюстр., МІНХЕН 17.00, 18.00 Розр. муз. орх., сол., ПРАГА 16.55 Розр. музика, 19.25 Радіофільма, РАДІО ПАРІ 18.15 Гумор, 19.00 Арфа, 19.15 Пісні Піерне і Руселя, 19.45 Скрипка, 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 „Гамлет" оп. Томаса, РИМ 17.15. Муз. казка, 20.40 Розр. музика, 22.10 Концерт хору.

Четвер, 23. вересня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 1.30 Літо в Альпах, авд., 17.00 Камер. концерт, 19.15 Смичк. квартет д-дур Піпетія, 20.10, 21.00 Вечір танцю. ВІЛГОРОД 18.00 Пісні, 18.30, 19.00 Орх. концерт, 20.00 Чеська форт. музика, 21.30 Спів, БУДАПЕШТ 17.00 Віольончеля, 19.00 Сальон. музика, 21.00, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 16.05 Офенбахові твори, 17.30 Віольончеля, 21.00 Концерт церковної музики, 21.45 Форт. реціталь Дарія Мільо, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.00 Нар. пісні, 14.00, 16.00 Муз. всячина, 18.00 Нар. вок. дуети, 18.20 Сонати б-дур Моцарта, 19.00, 20.00 Вальси і марші, 22.30 Концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.40 Легка музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ісабо" оп. Масканія, МІНХЕН 15.00 Казка для всіх. 17.00 Розр. музика, 19.00, 20.00 Концерт із уч. Ерни Зак, 21.10 Скрипка, форт., ПРАГА 17.10 Музика для дітей, 17.50, 18.00 Муз. авд. для дітей, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Буря" оп. Фібіха до Шекспірового тексту, РАДІО ПАРІ 18.00 Театр. Уляни, 19.50 Пісні, 19.15, 20.30, 21.00 Камер. музика. 21.45, 22.00 Легка музика, РИМ 17.15 Вок. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Весела авд., форт. реціталь.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 21. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.39 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: Останнє огнище. 11.40 Глазунов: Фрагменти з балетових сцен оп. 52, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Інформаційна газетка в українській мові, 12.25 Марш у вик. військової орхестри, 13.55 Розривкова муз. з гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Розкі: Фрагм. оп. „Севільський цирульник" гр. пл., 15.40 Львівські бібчучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Хто є твій тато: Залізничний машиніст, 16.20 Форт. твори на 4 руки Мавр. Мошковського, 16.45 Фейл.: Земля повна солн, 17.00 Успіхи Відня: подвійний квартет, спів, форт. на 4 руки, 17.50 Актуальна туристична гутірка, 18.00 Огляд фін.-госп. актуальностей, 18.10 Муз. транскрипція, з гр. пл., 18.25 Літ. нарис: Нова популярність повісти, 18.40 Програма на завтра. 18.45 Спортові вістки.

ЛЮДЯМ КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Шкірянi каганцi

з ремінці для ніг в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лишки по 90 сот., гарнір по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

18.50 Актуальна гутірка. 19.00 „Чесність" скеч, 19.15 Скрипка, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 „Сесі" оперетка Е. Кравзюра; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник, Хліборобські вістки, 22.10 „Про Бісмупін у 15-ох мовах світа, авд., гр. пл., 22.25 Концерт солістів (сучасна музика); форт., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Концерт бажань!

РУКАВИЧКИ шкіряні
імітація дуньких шовкових
у великім виборі — дуже дешеві.
ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів
Сикстуська 2. — (побіч Брами)

Середа, 22. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.35 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: „Приятелі" опов., Муз. з гр. пл., 11.40 Грає Міша Ельман, скрипка, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Келер-Бела: „Ранковій" увертюра з гр. пл., 12.25 Концерт фльг. орк., 13.55 Легка музика з гр. пл.; у перерві коло год. 14.00 Гутірка Союзу ККО, 14.45 З нашої бібліотечки: „Кастальський" Каден.-Бандровського, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Балетова музика з гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Дітер. варис: З мого паротягу, 16.15 Горішньошлеські пісні, муж. хор, 16.45 Морські події в Еспанії, 17.00 Стан Голостая: Квартет ас-дур у вик. смичк. квартету, 17.30 Пісеньки у вик. вок. ансамблю, 17.50 Авто і його мотор, 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 Концерт солістів з гр. пл., 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка. 19.00 Екзотичні мелодії, концерт, орк., спів; у перерві коло год. 19.00 Куток гумору. 19.50 Спортові вістки. 20.00 Оповідання короля шпигунів, словно-муз. авд., скрипка, спів, муж. хор, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка. 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Батьки та діти, 22.00 Танк. музика, орк., 22.50 Останні вістки веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Зол. 11·50 медалик з ланцюшком з 14-каратового золота тільки у **Б. Грінберга** Сикстуська 4.

Четвер, 23. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.35 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: Найгарніші мельодії Моніушка, хор, спів, 11.40 Гумпердінк: фрагм. з оп. „Івась і Ґануся", гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Супе: Легка кавалерія, увертюра, гр. пл., 12.25 Розр. орк., 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.50 Спорт. порадник. 14.55 Львівська біржа, 15.00 Українські пісні, з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 „Отріва" опов. В. Герца для дітей, 16.15 Сальон. музика, тріо, 16.45 Фейл.: Радіо у школі, 17.00 Концерт солістів, форт., Евгенія Зарицька мецосопр., 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Нар. мистецтво та сучасне малярство, 18.10 Веселі співаки у фільмі, гр. пл., 18.30 Листи та програми, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Мужчина в жіночім капелюсі", 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Концерт легкої музики, орк., 20.45 Вечірній денник, 20.55 Хліборобські вістки, 21.05 Танк. музика у вик. малої орк., рефрени; у перерві коло год. 21.25 Скеч „У саді", 21.45 Батьки та діти, 22.00 Німецька музика, вок. концерт, 22.50 Останні вістки, веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 „Я вмішався в неї на девяту" вес. фейл. Раорта, 23.15 Легка музика з гр. пл.

БІРЖА.

Львів, 20. вересня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг. зелено вагон станція завантування.

Пшениця одн.	26·75—27·75
Пшениця зб.	26·25—27·25
Жито зб.	20·75—21·75
Ячмінь пашн.	17·25—17·75
Ячмінь 640	17·75—18·20
Ячмінь 680	18·50—19·05
Овес легко задощ.	17·50—18·00
„ незадощ.	19·00—20·00
Кукурудза жовта	23·50—24·00
Кукурудза червона	24·50—25·00
Рижак	56·50—57·00
Вика темна нового збору	16·00—17·00
Вика сіра	15·00—16·00
Насіння льону	43·00—44·00
Гречка	15·00—16·00
Конопляне сім'я	33·00—34·00
Совашникове сім'я	35·50—36·00
Просо	15·00—15·50
Фасоля Корона руч. виб. з міш.	50·00—51·00
„ Різен „ „ „	39·00—40·00
„ Цімадьцівка „ „	28·00—30·00
„ Цукрівка „ „	26·00—27·00
„ Краса рафована	22·00—23·00
„ Біла (лавбонен) раф.	22·00—23·00

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 20 вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·65 зол.
1 кг. масла бочков. вкд. в опак. 2·90 зол.
1 кг. експорт. зачет. . . 2·90 зол.
молоко . . . 15—16 сот.
яйця . . . . 4·10—4·15 зол.

Тенденція на масло і молоко зниження, на яйця сильна.

Подяка.

Прибиті горем по втраті нашої найдорожчої Мами і Бабусі бл. п. **Івашни Біберовичевої**, складаємо щиру подяку всім Сповкам, Знайомим, коломийським українським установам, Філії „Союзу Українок", Артистам театрів „Загрова" й ім. Тобілевича за устні і письменні вислови співчуття, як теж за участь у похороні. Зокрема дякуємо Вир. о. Прал. Русинові, о. сов. Гриньовському, о. Кисилеві й о. Островському за провід у похороні, Вп. арт. Совачевій і Вир. о. прал. Русинові за теплі прощальні слова, виказані на похороні. Щиро дякуємо „Колом. Боянові", який опівом причинився до увеличання похорону. Вкінці щире Спасибіг Вп. д-рові Білозорові за лікарську опіку.

Коломия, у вересні 1937 р.

Діти і внуки.

ОПОВІСТКИ.

Торговельна Гімназія Рідної Школи у Львові, Куркова 14 А, приймає записи на **однорічний торговельний курс** для Абсольвентів (-ок) середніх шкіл, до кінця **вересня ц. р.** Вписове зол. 10.— місячна оплата зол. 20.—. Початок викладів 4. жовтня. 1602 1—8

Звичайні Загальні Збори „Кружка Родичів" при українській державній гімназії в Перемишлі відбудуться в неділю 3. жовтня 1937 р. о год. 9.30 в гімназійній світлиці в таким порядком: 1. Отворення Загальних Зборів. 2. Вибір президій і секретаря. 2. Слово Вп. Пана Директора гімназії. 4. Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів. 5. Звіт секретаря з діяльности Кружка Родичів. 6. Звіт опікунки, секції доживлювання й шк. крамниці. 7. Звіт скарбника. 8. Звіт Провірної Комісії і внесення про уділення абсолюторій. 9. Вибір нового Виділу. 1694

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО, ведена паризьким моделістом БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрезні, Відні. Професор патронажу. Приймає записи, ціни низькі — **Львів, Оссолінських 12.** 1518 10-14

КУПНО - ПРОДАЖА

ФОРТЕПІЯН першорядний 7¼, продам за догідних умовинах. Райковський, Фрідріхів ч. 10. 1668 15-20

НА ОСІННІЙ І ЗИМОВИЙ СЕЗОН найкращі новини дитячої, жіночої і мужеської галантерії купите найдешевше в кооп. „Базар" у Львові, Руська 3. 7-?

КАМЕНИЦЯ нова, триповерхова, недалеко середмістя, дохід річний 10.800, довг Банку Господарства 12.000, ціна 95.000.

КАМЕНИЦЯ нова двоповерхова, околиця Листопада, довг 9.000, вклад 25.000.

ВІЛЛЯ нова, 4 кімнати кухня, комфорт, город, при трамваю, довг 5.000, вклад 17.000 — **продасть** бюро Андрія Саяки, доцна Бернардинська два. 1674 2-3

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і рагляни — найновіші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає **МАНУФАКТУРА** ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

ПЕЧІ залізні і частини, замки безпеки Сальво, вправи кухонні, приладдя поручає Рентгнер, Легіонів 37. 7—8

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО! З огляду на побільшення продукції видрукуємо також в таможній околиці роздільню (без крамниці) і шукаємо відповідного пана. Місцевість і заняття байдуже. Дохід щонайменше 520.— зол. місячно. Зголошення під „61" до Brigol, Box 9, Poertschach-See (Austria).

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

КООПЕРАТОР, вправний книговод-бі-лянсист з довголітньою працею в кооперативах різного роду і кооперативних осередках, шукає в кооперативній установі праці книговода, люстратора, магазинера тощо. Зголошення слати до д-ра Гердецького, адвоката в Косові п. Коломиї. 1—4

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заопаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, джинги, вишивки, кераміку й дерев'яну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 4—8

ІЛЬКІВ МИХАЙЛО, майстер будівельний, повідомляє Вп. клієнтелю, що переніся на вулицю Отечковського 1 (Филипівка) телеф. 118-61. Виконує всякі роботи будівельні, плани, кошториси і т. д. 1655 1—3

КОВДРИ перероблюю в однім дні за 3.50 Вирібни ковдер, Кентшинського 4. 1568 2-?

ГОДИННИКИ, обручки, перстені, дарунки, накриття, біжутерію поручає найдешевше Вандер. Шайнохи один. — Пращайна, дешева направа годинників і біжутерії. 1571 2-?

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 88-100

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „ПРЕЦИЗІЯ", Шайнохи 1 і Рутовського 12. 1477 6—10

Ролети, тапети, фіранки, дивани, меблеві матеріяли, тапчани, матраци і т. п.
Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 6—40

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Готель „МЕТРОПОЛЬ"
Львів, Пілсудського ч. 1
(ріг Пекарської) тел. 106-02
після комплетної відновн, під новою управою знову відчинений
Комфортові кімнати в д зол. 2·50
Винаймаємо також **місячно** по дуже низьких цінах. 1—3

ПЕРЕМИШЛЯНИ
ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
ПУДЕР З ПУШКОМ
ціна зл. 1.25
в найновіших красках
Й. ШАХ ВАРШАВА
Незрівняний в якости пудер і крем
ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
завдяки якому стає цера
ОКСАМИТНО-МАТОВА

Король гумору — незрівняний
ОСИПЧО
ЮЗЬКО БЕЛЯВСЬКИЙ
виступає в каварні Дансінг-Барі
„ЛІДО" Личаківська 24 а.
1—3

ПУДЕР
МЕРИЛА

перевищає все

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИНСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 18а
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діло" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Довголітній управитель (спідьних) завед. дент. др. Леандовського
ординує тепер
у вл. **заведенні дентистичнім**
УП. ТЕХН. ДЕНТ. І. Браневський
Львів, ул. Академічна 18
тел. 287-53 5—5

Ва редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Четвер 23. вересня 1937. Ч. 209

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ВОЛИНСЬКА МОЛОДЬ НА БЕЗДОРІЖЖІ.

(Передова стаття).

Самовбивство українського совіт. достойника.

Похорони през. Масарика.

Большевики закатували жін'у Любченка.

Окружний „День Просвіти“ у Войнилові.

Можливости української національної реальної політики.

(Стаття посла В. Кузьмовича).

Після нападу на ред. Дмитра Палієва.

Всі нац. республики й области Совітів у руках націоналістів.

Літнищеві ліногці. (фейлетон).

Священник оженився з жидівкою.

Як довго треває сон?

Суд доброї волі.

Ч. 209 (14.752). Львів, четвер 23. вересня 1937 Оплата рахункова uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Самовбивство українського совітського достойника.

Голова одеської окружної комісії партійної контролі Шепко відібрав собі життя після ревізії, яку перевело в його помешканні ГПУ. Він замішаний у справу арештованого секретаря наркому освіти УССР Цупка.

Також арештовано голову партійної контролі Озівсько-Чорноморського краю Шадунця.

Всі національні республики
й области СССР у руках націоналістів.

У ЧЕЧЕНО-ІНГУШЕТІЇ.

Як подають офіційно з Грозного, столиці чеченсько-інгуштської автономної области, там викрили „ворогів народу" поміж секретарями районових партійних комітетів. „Буржуазних націоналістів" уважають виновниками злої господарки в колгоспах, яка довела до того, що в 1935—36. рр. селяни нічого не дістали за свою працю. Ціле бюро обласного партійного комітету вмішане в цю справу — богатьом його членам загрожує арештування. (ПАТ.)

У КАЗАКСТАНІ.

„Правда" подає з Алма-Ати, столиці Казакстану, що найважніші становища в цій республиці захопили козацькі націоналісти. Виявилося, що голова виконавчого комітету республики Кулумбетов, секретар алмаатинського окружного комітету Садвакалов, прокуратор краєвого партійного комітету Мірзоян та чимало інших достойників — це все „буржуазні націоналісти й вороги казакського народу". (ПАТ.)

У ДАГЕСТАНІ.

Як подають „Ізвестія", націоналісти опанували „Науково-дослідний інститут національних культур" Дагестану та народній комісаріят освіти дагестанської атвономної республики; націоналісти усувають зі шкіл російську мову. „Ізвєтія" закидають партійному комітетові республики та його секретареві, що вони потуряють дагестанським націоналістам. (ПАТ.)

НА КРИМІ.

На Криміі викрили недавно чимало „шовіністів татарської орієнтації". На приказ з Москви усунено всіх урядовців, що брали участь в татарському культурному русі, мовляв: він мав усе „буржуазно-шовіністичний" характер. (АТЕ.)

В БУРЯТО-МОНГОЛІЇ.

У Бурятсько-монгольській совітській автономній республиці йдуть репресії проти націоналістів, що пропагують панмонгольські ідеї. Совітська преса денунціює низку найвищих достойників республики та центральний комітет партії, закидуючи зраду, шпигунство, контрреволюцію і т. д. (АТЕ.)

Повітряний бій.

40 ЯПОНСЬКИХ ЛІТАКІВ БОМБАРДУЄ СТОЛИЦЮ КИТАЮ.

Перед 11. годиною над Нанкіном появилося 30—40 японських літаків, які засипали місто градом бомб; інша ескадра збомбардувала Пуков по другому боці ріки. Завдяки алярмовим сигналам прохожі в пору поховалися, так що вулиці були зовсім пусті.

Японські літаки летіли серед соняшного світла, зовсім не ховаючися. Проти них вилетіло 12 китайських літаків, крім того посипались гарматні стрільна. Китайці твердять, що зістрілили 4 ворожі літаки.

Японська ескадра вилетіла з Шангаю. Вона збомбардувала Нанкін, не зважаючи на те, що китайські літаки бомбардували її ввесь час по дорозі.

ЧАНКАЙШЕК НАЛОЖИВ НА СЕБЕ РУКУ?

Як подає щоденник „Асагі", у Шангаю говорять, що марш. Чанкайшек намагався відібрати собі життя. Ген. Чіеншагун увійшов до кімнати маршала у хвилині, коли він хотів пробитися кинджалом.

ЯПОНІЯ ЛІКВІДУЄ НАПРУЖЕННЯ З АНГЛІЄЮ НА ТЛІ ЗРАНЕННЯ БРИТІЙСЬКОГО АМБАСАДОРА.

Британська амбасада в Токіо дістала від японського уряду відповідь на протест проти зранення британського амбасадора в Китаю. Японія відмовляється покарати виновників, бо слідство не доказало безсумнівної вини японських летунів. Зрештою нота зредагована компромісово: японський уряд висловлює симпатію для раненого амбасадора і жалує, що взагалі дійшло до інциденту.

Чому Італія приступила до участи
в контролі Середземного Моря.

Як подає британська преса, Італія взяла участь в патролюванні Середземного Моря проти піратських суден і літаків у висліді ініціятиви мін. Чіяна, який в неділю заявив британському й французькому шарже д'афер, що Італія є готова до співпраці на рівних правах з обома великодержавами.

Причину цього кроку пояснюють так, що Муссоліні не хоче, щоб Італія була ізольована, бо це ослабило би його становище супроти Гітлєра підчас недалекої візити в Німеччині.

НЕВІДОМИЙ ЛІТАК ЗБОМБАРДУВАВ ПАСАЖИРСЬКИЙ ПАРОПЛАВ.

Вчора коло 18. години воєнний літак невідомої державної приналежности заатакував на південь від Балеарів пасажирський пароплав „Кутубія", що віз 700 подорожних з Корсики до Марока. Ніяка бомба не влала на чердак пароплаву, який завізвав на поміч британські воєнні кораблі. Літак утік, „Кутубія" пливе під ескортою воєнних кораблів.

Офіційний комунікат про виїзд Мусолінія до Німеччини.

У Римі появився офіційний комунікат, який повідомляє, що на запрошення Гітлєра Мусоліні виїде 24. ц. м. з офіційною візитою до Німеччини в товаристві мін. Чіяна, мін. Стараче, мін. Альфієрі та урядовців кабінету й особистого секретаріяту. Він буде один день на маневрах у Мекленбургу, до 29. ц. м. буде в Берліні.

—o—

ПОДБАЙТЕ НЕГАЙНО

про обезпечення Вашого збіжжя і паші від огню, яке заключите під найкориснішими умовинами в

Товаристві Взаїмних Обезпечев

„Дністер"

у Львові, вул. Руська 20. Тел. 205-47.

Волинська молодь
на бездоріжжі.

Луцьк, у вересні 1937.

I.

Події, що відбуваються на північно-західних землях, особливо на Волині, повинні звернути увагу ширшого українського громадянства, бо за цими подіями скриваються глибші течії, головним чином серед молодого покоління. Через те, що на тих землях перед веде Волинь і в її ширших відрухах видні ті самі (лише в менших розмірах і більш укриті від людського ока) відрухи Поліся та Холмщини, будемо говорити тут лише про Волинь.

Але мусимо згори зробити одно поважне застереження: рідко хто з українців має право казати, що знає сучасну Волинь. Ще менше права на це мають ті, що бачили Волинь перед кількома роками. Інше темпо життя людського збору, що живе життям давно уормованим, уведеним у тривкі береги, а інше тих, що лише прокидаються до життя. Відмінна психодинаміка пробуджених мас, відмінні їхні шляхи. Кожна весна народів має риси революційности, і саме такий революційний характер має життя сьогоднішньої молодої Волині. Такого самого характеру поволі набирає життя й Холмщини, а навіть і Полісся.

Коли кажемо про революційний характер молодої Волині, не маємо на увазі виключно його політичного забарвлення. Ця своєрідна відродженецька революція пронизує й розпирає всі ділянки й клітинки життя: родини, громади, церкви, старих традицій, старого „доброго тону", прадідівської етикети, толстоївського „непротивления злу", батьківського „прагнення спокою", прадідівського кріпацького безхребетництва, рабського безвільного послуху, принизливого шапкоскидання і т. д.

І тут починається драма не тільки української молоді північно-західних земель, але й їхніх батьків, всього нашого життя і взаємин із сусідами.

II.

Боротьба „батьків і дітей", так влучно описана Тургеневим на тлі російської дійсности, в наших відмінних умовинах набирає особливо гострих, дивоглядних і шкідливих форм.

Батьки українського молодого покоління з свого, чисто „батьківського" погляду можуть вважати себе найщасніщими батьками в світі. Їхню долю ділять і ті старші громадяни, що їх ще не так давно вважали якби за „батьків-народу" — за його провідників і репрезентантів. Між цими батьками — першими й другими — та молоддю майже цілковито зірвані духові звязки; коли тут чи там збережено „старі добрі" відносини, знайомства, чемність тощо, то це лише зовнішня поволока, за якою криється пустка.

Духова розірваність між „батьками" й „дітьми" Волині дає себе відчувати особливо сильно в останніх двох-трьох роках. За цей час молоде покоління цілковито зізолювалося

ТАБЕЛЯ АБОНАМЕНТІВ МІСЬКИХ ТЕАТРІВ У ЛЬВОВІ.

В СЕЗОНІ 1937/38 РОКУ

РОДИ МІСЦЬ:	ЦІНА АБОНАМЕНТУ: 10 білетів
ГРУПА А — категорія І. партер від IV—IX р. і балькон І. п. від І—ІІ ряду	зол. 32.50
ГРУПА А — категорія ІІ. партер від X—XVI р балькон І. п. ряд ІІІ і дальші, балькон ІІ п. І. р.	зол. 25.—
ГРУПА А — категорія ІІІ. партер від XVII ряду і дальші балькон ІІ. ряд ІІ і дальші	зол. 16.—
ГРУПА Б — категорія І. партер від IV—IX р балькон І. п. від І—ІІ ряд.	зол. 26—
ГРУПА Б — категорія ІІ. партер від X—XVI р балькон І. ряд ІІІ і дальші балькон ІІ п. І. ряд	зол. 18.50
ГРУПА Б — категорія ІІІ. партер від XVII ряду і дальші балькон ІІ. п. ІІ. ряд і дальші	зол. 10.—

УВАГА! Продаж і інформації в касах передпродажі вул. Академічна 28, тел. 281-12 і Великий Театр, тел. 281-10.

Абонаменти для Товариств полагоджує тільки Адміністрація Великого Театру в год. 18—20.

від старших і завтономізувалось у своїх національногромадських і політичних змаганнях та методах діяльности. Між нововитвореними двома світами, що кожний живе собі своїм життям, виринула немов би стіна з того нового американського шкла, крізь яке видно тільки з одного боку: молодь бачить життя старших, але „не знаходить" у ньому для себе нічого цікавого; старші цікавляться, що там за тією стіною молодь думає й робить, але нічого не бачать.

Тих організацій, де колись працювали молодші зі старшими, нема, і нема площини для зустрічі. Все нове, що тепер повстає, молодь уважає за плід компромісу з совістю, плід опортунізму, і цурається його; батьки не приложили старань, щоб створити такі нові форми життя, такі станиці, де могліб зійтися зі своїми дітьми, — і залишилися покинутими, самітними, майже забутими. Справді, чи чуємо тепер про тих, імена яких перед пяти-десяти роками лунали над волинськими селами й містами та далеко поза межами Волині, як репрезентантів, як оборонців?!

Кожне явище має свої причини. Причини відходу старших дівчів від життя й доживання віку десь у закутках, криються не лише в самих тих дівчах, — ці причини глибші, загальнолюдські. Старші дівчі не були приготовані до нових метод праці, ризика й небезпек; не пройшли вони належного політичного, а тим менше „дипльоматичного" вишколу, щоб у несприятливих умовинах спромогтися використати й найменш сприятливі моменти та кон'юнктури; бракувало їм необхідної гнучкости й сприту, щоб не випустити ініціятиви із своїх рук і не почати відступу, — і в найтяжчі хвилини маси залишилися без проводу, а молодь без духових батьків.

III.

Останній великий луцький політичний процес „дітей", до якого „батьки" придивлялися із своїх закуткових фортець, та нові масові арештування, про які, з відомих причин, не можемо розписуватись у пресі, змушують до критичного огляду тих шляхів, якими пішли ті волинські „діти" після відмежування від „батьків".

Всім засудженим закинули приналежність до відомої націоналістичної організації та ту чи іншу роботу по ІІ лінії. Новим арештованим, як подала польська преса, закидають ті чи інші звязки з тою самою організацією. Чи так воно є, не знаємо. Але колиб дійсно було так, то українське громадянство мусілоб застановитися над питанням, куди йде волинська молодь і до чого вона доведе і себе і власний нарід?

Якби це явище продовжилося, то привелоб до цілковитого позбавлення українського народу Волині приросту нових лікарів, правників, інжинірів, кооператорів, купців, поступових рільників і т. д.; залишились би хіба, як у старі часи, самі „хлопи й попи".

Чи такий майбутній наш культурний стан відповідає бажанням цих молодих політиків?

А до такого стану ми наближаємось швидкими кроками.

І ця власне обставина повиннаб змусити застановитись над поділми на Волині не тільки батьків цих молодиків, але й усіх, кому лежить на серці добро українського народу. Кожна боротьба мусить мати якийсь сенс і вести до якихось практичних користей. Тутже Волинь має самі втрати, яких ніхто надолужити нам не буде всилі — треба чекати на нові дорости молоді, що ще колись почне записуватись на вищі студії та здобувати собі фахове знання іншими способами. А що завдяки сьогоднішнім подіям вона матиме ще менше можливости здобути собі освіту й фахове звання, то грозить нам зійти до рівня народу анальфабетів і недоуків. Отже чи великі наміри й жертви цієї молоді не стануть для Волині медвежою прислугою?

Не хочемо тут переконувати в цьому нашої молоді, бо знаємо, що переконати можна тільки того, хто сам хоче в чомусь переконатись. Ставимо собі іншу мету: насвітлити раптовий і дуже різкий ухил частини волинської молоді в бік революційних поривів.

IV.

Отже:

Загального національного проводу на цих землях нема. Станиць, де можна булоб прикласти молоді сили до конструктивної праці в ділянках народньої економіки, освіти, добродійности, прикладного знання, мистецтва тощо — нема. Старої гвардії дівчів у проводі — нема. Духовних отців, що кликалиб до церкви, до відродження християнського життя — нема. Жадної помочі, жадної потіхи, жадної надії на ліпше завтра — нема. Навіть взірців, як і що робити (як напр. у Галичині) нема.

Ось роздоріжжя, на якому опинилась волинська молодь. Ось грунт, з якого виростають цілковито відмінні, суто волинські настрої і відрухи молоді, що нагадують старокозацьку очайдушну байдужність до всяких цінностей, як життя, воля, наука, краса і т. п., та — відвагу, що зросла з розпуки:

„Або пан, або пропав".

Психічні обпали безумовно хоробливі, а до того ще й заразливі. Наростання подібної реакції, витвореної сучасною дійсністю, нам доводиться спостерегати на кожному кроці. Маємо до діла зі свого роду психозою, молоді, що на практиці виливається в самовинищування.

Безкритична молодь, не маючи належного проводу, приймає гасла „боротьби" як одиноко спасенні думки, розуміючи боротьбу по свому й обминаючи нагадування про необхідність боротьби і праці в усіх конструктивних ділянках життя. До витворення цього „світогляду" молоді причинилися й ті необережні „ідеольоги", що конструктивну працю проголосили опортунізмом.

І справді, волинська молодь (не тільки та, що „живе" виключно підпільною працею) цілком перестала цікавитися культурно-практичною стороною життя українського народу; справи агрикультури, кооперації, самоуправи, торговлі, промислу, бібліотек, театральних гуртків, хорів, церковного життя і т. д. для нашої молоді майже не існують. Не кажемо вже про такий „опортунізм", як праця в ділянці історії краю, збирання предметів старовини, зразків народньої творчости, реферати, тощо.

Від викривленої ідейности до безідейности один крок. Приклади цього можуть залякати й найспокійнішого громадянина. Та частина молоді, що наслухалася оцих „мудрих" річей про „опортунізм" та єдиноспасенну підпільну роботу, але не мала нагоди чи відваги пристати до неї, теж махає на все рукою й шукає собі забуття в байдакуванні та в молодечих розвагах і гуляйках.

А одночасно — помічається сильний зріст провокаторства й „сипання" друзів та знайомих задля тих чи інших особистих користей. Сьогодні дійшло до того, що молоді люди бояться говорити навіть із найближчими товаришами та знайомими.

Нещональний рух у православній церкві все йде й поглиблюється. Цей рух має своїм джерелом волю й гін цілого українського православного суспільства, особливо — молоді. Але та сама молодь у релігійному почутті та в практиці все більше відстає від своїх батьків, бо нема тих родинних і церковних чинників, які запалилиб її вірою, притягли її серця до церкви щирим, гарячим християнським чином — нема християнських товариств молоді, нема гуртків при церквах, нема духового звязку „церковників" з молоддю. Волинська молодь відходить від Бога, байдужніє до релігійного життя. Це в найбільшій мірі відноситься до інтелігентної молоді. Родинні вогнища, побудовані цією молоддю в майбутності, будуть християнські лише формально.

Коли поставити волинську молодь поруч із холмською, то можна ріжницю між ними окреслити такою фразою: холмська молодь в останньому часі знайшла Бога, волинська губить його.

V.

Картина назагал — сумна й зловіща, але найсумніший її фрагмент — це, як висловився колись Ів. Мазепа, оспалість батьків цієї молоді — кровних і духових, їхня пасивність, безголосність, застиглість. Усі інші національні групи Волині — жиди, росіяни, німці, чехи, — коли їх що болить, рухаються, кричать, рятуються. Лише українці стискають зуби й скам'яніло сидять мовчки. А найгірше, що навіть не подумають, щоб порозумітися між собою, обєднатися, розпочати якісь спільні заходи. Навпаки, ще ворчать один на одного, а то й гризуться.

Сумна доля розгубленої, розпорошеної по ріжних шляхах молоді повинна підняти з цієї осталости волинське громадянство. Тим більше, що не зважаючи на всі блудні стежки, на всі помилки, волинська молодь у своїй масі здорова й душею гарна та привабліва. Чи українське громадянство Волині нарешті не зацікавиться долею своєї молоді?

В. Островський.

Українська преса

НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ У ПАРИЖІ.

Париж, 18. вересня 1937.

Сьогодні вранці 18. ц. м. у „Палаті Преси" на Паризькій Виставі отворено відділ української преси, де зібрані українські часописи з усього світу поза межами СССР. Український відділ приміщений на 2-ому поверсі, його мистецьке оформлення є ділом артиста-маляра Перебийноса.

Ю. С.

БАДОЛІО В НІМЕЧЧИНІ.

Шеф італійського генерального штабу маршал Бадоліо, виїхав до Німеччини, щоби приглядатися маневрам.

Чарівний тон, імпозантний засяг
і вибагливий зверхн й вигляд... це ФІЛІПС СУПЕР 4-38

Можливости української національної реальної політики.

ГОЛОС В АНКЕТІ „ДІЛА" ПОСЛА ПРОФ. В. КУЗЬМОВИЧА.

(Докінчення).

V.

ПОГЛЯД НА ТЕ, ЯК РОЗВИНУТЬСЯ ПОДІЇ І ЯКІ ЗАВДАННЯ СТОЯТЬ ПЕРЕД УКРАЇНСЬКИМ НАЦІОНАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИМ ТАБОРОМ.

Цю статтю, написану як цілість, Редакція примушена з технічних причин подати у 2-ох частинах. Завтра подамо закінчення. — **Ред.**

Це питання таке обширне, що мені ніяково чвіть ризикувати вичерпуючу відповідь на нього. Тому обмежуся головно до тих справ нашої практичної політики, які стали актуальними впродовж останніх двох років.

Здається, я досить ясно висловився на тему, що спроба у 1935 р. порозумітись з польською стороною потерпіла невдачу. З цим слід у реальній політиці рахуватися як із фактом і з цього факту треба витягнути відповідні висновки. Зле цієї невдачі не доцінювати, але зле теж і її перецінювати. Розумію це так, що не можна в „нормалізаційній" атмосфері — зперед двох років — організувати сьогодні політичного життя, але не можна теж кидатися в обійми політики катастроф і думати, що в українському національному інтересі є вести таку політику, яка всяке наближення, або всяку співпрацю обох народів, українського і польського, в майбутньому перекреслювалаб. Іншими словами, ствердження невдачі нормалізації і ствердження, що ця невдача є реальним фактом, не означає, що тепер приходить черга на політику прямо протилежну. Ані теж не виходить з того, що вже створився вільний простір для негайної нової „нормалізації", та ще й із політично нижчими офертами.

Висновок з невдачі нормалізації треба зробити лише такий: досвід останніх двох років і сьогоднішні обективні умовини кажуть, що ми для поляків **політичним партнером не є.** В цій хвилі не важне, чи ми тим партнером були в 1935. р., чи лише нам тоді так здавалося, чи ми, врешті, будучи ним тоді, — сьогодні перестали бути. Важне ствердження, що так воно є і важні причини, чому це сталося. Натугу боротьби чи політичного миру накидують умовини. Отож відповідь на те, які причини нашої, скажім, меншевартности в політичних комбінаціях, в нашому громадянстві незвичайно популярна: **Ми не представляємо з себе достаточної політичної сили.** Цю відповідь приймаю за свою. Вона справді може бути ниткою, яка дає змогу вийти зі сьогоднішнього українсько-польського лябіринту, хоч всеж і вона ще упрощує складну справу — (напр. кому з українців у 80-их роках минулого століття снилося, що вони творять політичну силу? — та всеж Бісмарк інспірував реальну тоді концепцію київського королівства).

І кон'юнктура і внутрішній польський хаос і психольогія обох громадянств і пороблені помилки є сьогодні проти політичної розвязки польсько-українських взаємин. Сьогодні працюють проти неї, особливо в польському громадянстві — сили, яких воно навіть не старається опанувати. Тому надія на політичне порозуміння і дальші заходи, щоби його здійснити, є сьогодні зайвою втратою часу й енергії. Польське громадянство не хоче сьогодні порозуміння, воно змагає до **накинення** своєї концепції розвязки польсько-українських взаємин. Коли ж ми не маємо сили цього змінити, ані не проявив тієї сили впродовж двох останніх років партнер УПР — польський уряд — то одинокий політичний висновок: **мусимо самі створити таку політичну ситуацію, в якій накинення однобічної розвязки польсько-українських взаємин стане неможливе.** Коли нам удасться допровадити до такого відношення сил, що польський диктат не виплатиться польському громадянству, лише тоді наступить реальний момент для здійснювання якоїсь нової нормалізації, якоїсь майбутньої концепції польсько-українського вирівнання.

Таким робом дальше істотне питання є: чи в сьогоднішній нашій політичній дійсности, от же в умовинах держави з тотальними тенденціями, коли її апарат виразно підчиняється на нашій території польським не державним, а національним інтересам — є можливо збільшувати українську політичну силу? Відповідаю: так, — при двох засновках, які, на мою думку, виростають до справжніх елементів сьогоднішньої української національної реальної політики: 1) Коли в нашій практичній політиці будемо вести боротьбу з режімом та його національною політикою в легальних формах, і 2) коли навіть у сьогоднішніх її рямцях створимо такий плян боротьби за зріст української національної субстанції і так будемо проводити його в життя, що державний апарат не зможе успішно йому протиставитися — без нарушення правних підстав, на яких спірається ввесь правовий устрій.

В українському громадянстві мусять закріпитись такі правди: в сучасних умовинах українська революція на наших землях це утопія. Дуже небезпечна сьогодні взагалі нелегальщина, бо вона підтягає до ролі політичного чинника невідповідальні елементи і наражує нас на величезні втрати. Тому треба протидіяти настроям, які в останніх часах витворюються, що легальна боротьба безцільна чи безвиглядна. Серед молоді повертає нехіть до систематичної національної праці. Ця небезпека повинна витворити сильну прилюдну опінію, яка забезпечилаб українське життя перед усякими несподіванками. Це ще сьогодні не зовсім можливе. Мусить зникнути стан, який існує від 8 років, що політичні ситуації може нам накидати невідомий або невхопний посторонній чинник. Це прийде тоді, коли в прилюдній українській опінії запанує — зі силою морально-національного примусу — **думка, що революційна боротьба на нашій території недоцільна,** що легальна національна боротьба конечна і що **вона не використала ще всього простору,** який у сьогоднішніх легальних рямцях **можливий.** Катастрофою грозить нам запанування протилежної думки. Боротьба „на життя і смерть" це „ультіма раціо", якої наслідків ніколи ніхто не може передбачити. Хочби ріжні чинники нас до тієї рації перли — під наказом національної загибілі в теперішній момент не можемо до цього допустити.

Рівнобіжно мусить наступити властиве зрозуміння легальности і громадянської льояльности супроти держави, в якій живемо. Право до національної праці не конче мусить бути узалежнене від політичної угоди! Німецько-польське порозуміння не перешкаджає обом народам змагатися буквально за кожну людську одиницю, за кожний квадратовий метр землі. Воно теж не стоїть на перешкоді, щоб у Польщі існувала гітлєрівська партія зі своєю величезною духовою агресією.

Тактичні форми національної боротьби, яку провадять німці в Польщі і Чехословаччині та жиди в Польщі, повинні в нас найти належне зрозуміння. Політична культура і тверезе оцін-

Не рискуйте красою
ВАШОГО ЛИЦЯ!
Признають, що найбільш ніжний і гідний довіря
є тепер
ПУДЕР „МЕРІДА"

ІЛ. ЧОЛГАН.

Літнищеві лінощі.

З ПОДІЛЛЯ В КАРПАТИ

На Поділлі по Зелених Святах пахне жнивами. Хоч ще кінець червня, ночі теплі аж душні. І розквітлі липи пахнуть тьмяно. Повні колоски сріблистих збіж, що ось-ось дозріють, дивляться вночі на темносине небо дивуючися, чому це ніхто не здійме отого золотого серпа, що повис у горі, і не пічне вже жнив.

А вранці з другого боку Дністра, із Буковини нараз шарне жвавий вітрець і сповістить, що Ясновельможний Пан Липень уже не за горами. Чути дзенькіт серпів...

Стрівайте — таж на жнива чекає серпень!

Може де й чекає, але на гарячому Поділлі, над Дністром жнива починаються в перших днях липня, а то й наприкінці червня. Тоді то усмішка блакитного неба стає якась повна, досріла і сонце пече сильніше, завзятіше.

Подільськими шляхами швендяються усякі туристи та безробітні. Для одних — прегарні печери в Більчі Золотім та Кривчі. Окопи св. Трійці з баштами з часів татарських нападів, переправа через Дністер до Басарабії, до Хотиня із руїнами старої монументальної твердині, Заліщики... Є що оглядати й чим захоплюватися. Для других — заможні обійстя. Є теж що оглянути і що захопити...

І коли тобі „расовому" подолякові доля призначить провести дозвілля не на подільськім Придністрові, а в неменше принадних і гарних Карпатах, не можеш опертись спокусі і замісць вигідної їзди залізницею вибереш інакшу дорогу. Трохи пішки, трохи возом, трохи примітивною залізницею. Головне, щоб мандрівка цікава.

Не береш ані фотографічного апарату, ані записника. Вакації — час лінощів. Пощо затрою вати їх квасами й чорнилом? Зате несеш зі собою те, що найважніше — серце, вражливе на найменші подуви і скоботи.

З Іваня Пустого на захід дорога біжить у Дністровий Яр. Дністер завжди той самий, спокійний і широкий вється синяво-срібним вужем між полями. А ріжнокольорова шахівниця подільських піль манить до себе око і немов просить присісти край дороги. Сісти і прислухатись до гиші полудня над Дністром.

А ось там, на самому узбіччі блиснули серпи. Дивіть — це вже в Усті почались жнива.

— А-гей! Помагай Біг! — гукаєш утішно і якась підсвідома радість співає тобі в груді.

Ноги самі рушають у дальшу дорогу й ти всміхаєшся без причини до якогось цигана, що вилів на придорожне дерево і рве скоро в кошик черешні мов свої.

Минаєш Устя, Колодрібку. Здалека всміхається Горошова, облита з трьох сторін рікою, неначе півострів. Синьків. І дальше не можеш уже опертись спокусі викупатись у Дністрі „за всі часи". Потім не можеш опертись запросинам „лишитися хоч на два-три дні" відпочити і підкаєшся.

Купіль, вишні, відбиванка. Навіть газету кидаєш у кут. Тільки по вечері, коли з радіоприймача заячить ненадійно мельодія муринського сльовфокса, слухаєш охотно, бо мовляв, музика впливає добре на травлення. Чи джезова? Дурниця! На вакаціях усе йде на здоровля. Автім — хто бачив, щоб при джезовій музиці ще й думати?

(Далі буде).

Модерні радіоприймачі „PHILIPS-a"

Високої кляси на сезон 1937/38 вже появились і є у великому виборі до продажі в українській фірмі

„e-comp"

На бажання демонструємо дома.

Львів, Сикстуська 29. Тел. 203 30.

ка існуючих умовин доведе до того, що перестане в нас мати доказову силу думка, неначе легальне відношення до держави дискваліфікує вартість національної праці, а не сама праця і її зміст. Мусить врешті зникнути примітивізм, що те відношення повинно обмежувати чи припиняти національну активність. Українське громадянство повинно зрозуміти, що боротьбу з польською цивілізаційною експансією не можемо обтяжувати ще боротьбою з польською державою. Не вільно нам занехувати своїх національних змагань — під загрозою національної смерти. Однак наш державницький інтерес (вклад нашої національної території у приспішення реституції Української Держави) наказує нам ці змагання організувати в усяких політичних умовинах, відбудовуючи назад таку нашу політичну силу, яка приверне нашу вагу — політичного партнера.

В. Кузьмович.

Дайте лужите своїй ощадності

дозвольте їм працювати творчо в

Пром-Банку

Львів, ул. Городіцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

Величаве Свято Пречистої у Холмі.

(Власна кореспонденція).

Холм, 21. вересня 1937.

Ціла українська Холмщина й сумежні землі переживали вчора і сьогодні своє велике свято, відоме під назвою Пречистої у Холмі.

Вже в понеділок 20. ц. м. від самого ранку почали напливати до Холму тисячі українських прочан з найдальших закутин Холмщини, Волині і Підляшша. Прибуло поверх двацять хресних ходів під проводом священників. З Варшави приїхав на це свято, що було здавен-давна величенським народнім здвигом, еп. Симон. В обох днях відбувались у маленькій (залишеній православним) церковці о. Івана Богослова та довкруги неї у тісній огорожі під голим небом Служби Божі, молебні, проповіди та процесійні обходи. Усі пан-очці проповідували по українськи. Нарід, якого зібралося понад 12 тисяч, мов до цілющого джерела спішив теж на „Холмську Гору", де стоїть замінена на католицький костел давніша катедра православних та грекоуніятських владик. Її цілковито здеформовано архітектурно, а величну дзвінницю взагалі розбирають. Люди плакали та рвали мов святощі... траву, що росте довкруги забраної церкви.

До особливої величі свята причинилась у великій мірі прегарна погода. Кульмінаційною точкою свята було врочисте посвячення хоругви церковного брацтва, відновленого у 1852 р. З тої нагоди братчики й сестриці влаштували для прочан гостинну трапезу і подбали про дешеве прохарчування зголоднілих.

На свято прибула українська дооколична інтелігенція і кількох холмських діячів на чолі з пп. Рочняком, Косоноцьким, Любарським та іншими. Не збракло теж репрезентантів української преси. Словом — цьогорічна Пречиста у Холмі стала ще одним міцним та переконливим доказом відродження забутої і забитої Холмської Землі.

Гром.

ВЖЕ НА ДНЯХ
появиться у продажі
Великий Український Календар-Альманах

КРИНИЦЯ
на 1938 рік.

Всесторонній, багатий зміст — мала інформаційна настільна книга — енциклопедично опрацьовані питання нашої доби. — 13-ть аркушів друку. — Мистецька обгортка Павла Ковжуна.
Вже можна замовляти
„ДІЛО", ЛЬВІВ, РИНОК 10, II. пов.

Поворот до грамотности.

В дописі з Тернополя під наголовком „Дальшої грамотних!" („Діло" ч. 200 з 11. ц. м.) та в передовій статті посла д-ра Степана Баранського під цим самим наголовком („Діло", ч. 206 з 18. ц. м.) порушено справу, що тимчас. управа фундації князя Константина Острожського в Тернополі на своєму засіданні 31. серпня ц. р. при нагоді дебати над проектом зміни статуту цієї фундації рішила на внесок Володимира Литвина, що членом управи може бути тільки українець, рільник, купець або ремісник греко-кат. обряду, уроджений у Тернополі і там постійно замешкалий, що скінчив 30 літ і має активне й пасивне виборче право при виборах до міської ради в Тернополі. Цією ухвалою зовсім виразно виключено місцеву інтелігенцію, навіть уроджену й постійно замешкалу в Тернополі від всякої участи в управі фундації, хоч саме українські інтелігенти, і то не місцевого походження, відновили цю фундацію і десятки літ проводили в управі (покійні д-р Вол. Лучаківський і д-р Стан. Чикалюк) і від 1884 аж по 1936 рік безперервно у проводі управи був завжди тільки інтелігент. І саме тільки й виключно безкорисній праці тих українських інтелігентів, що досі засідали в управі, треба приписати ту обставину, що неістнуюча яких сто літ фундація князя Константина Острожського, основана ним ще в 1593 р., не лише наново відкрила, але й виконувала свою корисну гуманітарну службу.

Проти внеску п. Вол. Литвина, міщанина-рільника, заявився на згаданому засіданні одинокий п. Микола Турин, ем. управитель складу „Народньої Торговлі", що був за полишенням інтелігенції і на будуче в управі фундації. Предсідник тимчасової управи п. Андрій Фалендиш, будівничий і міський радний, не брав тоді участи в голосуванні супроти факту, що всі члени тимчасової управи (самі міщани) крім одного п. Турина були за внеском п. Литвина, а статут постановляє, що предсідник голосує тільки у випадку рівности голосів. Не голосуючи проти внеску п. Литвина, п. Фалендиш, який — як вище сказано — й не міг формально голосувати проти більшости членів тимчасової управи, не висказав своєї особистої думки, чи він за, чи проти внеску п. Литвина. Вправді внесок п. Литвина запротоколовано як ухвалу тимчасової управи в книзі II ухвал, але п. Фалендиш, що удержує постійні товариські взаємини з місцевою українською інтелігенцією як член „Української Бесіди", у якій бував щоденно та як член інших місцевих українських установ, — був і є виразно проти виключення інтелігенції з управи фундації. Тимсамим п. Фалендиш був і є рішуче проти згаданого внеску п. Вол. Литвина і як предсідник тимчасової управи не дав йому своєї апробати; отже такого проекту зміни статуту як його пропонував п. Литвин, був би ніколи не предложив до затвердження воєвідському урядові у Львові як начальній фундаційній владі і сам від себе на найближчому засіданні тимчасової управи був би постарався анулювати ухвалу з 31. серпня ц. р.

Тому, що допис і передова стаття посла д-ра Ст. Баранського в „Ділі" на тему повищої ухвали з виключенням української інтелігенції в управі фундації князя Кон. Острожського в Тернополі знайшла свій відгомін не тільки в Тернополі, але самозрозуміло і в цілому краю, п. Фалендиш з власного почину скликав нове засідання тимчасової управи фундації для вияснення й остаточного полагодження справи. Таке засідання під його проводом вже відбулося і на ньому анульовано в цілости ухвалу з 31-го серпня ц. р. та приверено первісний текст проекту зміни статуту, так, що і на будуче тернопільські українські інтелігенти нарівні з іншими членами місцевого українського громадянства можуть входити і напевно будуть входити у склад майбутніх управ фундації.

В цей спосіб зліквідовано остаточно з користю для загалу громадянства прикрий інцидент, що стільки наробив шуму в Тернополі та в краю.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА І Ска
у Львові, вул. Кордецького 51,
Тел. 26 0-04. ПКО 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляння помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Ген. Ґаліца на Волині.

В мин. неділю на зїзді волинської округи сільського відтинку ОЗН-у в Луцьку ген. Галіца у своїй промові м. ін. сказав:

„Як я вже зазначив на окружних зїздах ОЗН-у, у східно-галицьких воєвідствах, поляки, спираючись на великий вклад крови і культури у кресові землі, є і мусять бути на цих землях на правах господарів. Торкається це вирішування загального ходу публичного життя, за яке польський нарід передовсім відповідальний. Зате нічим це не обмежує обсягу громадянських прав, загарантованих усім мешканцям Польщі конституцією, в нічім теж не стоїть на перешкоді будуванню добрих та необхідних взаємин між населенням ріжної національної приналежности. Бо існує велике поле збірної праці, де добрі взаємини не тільки можуть, але й повинні витворюватися. Існує ділянка спільної згідливої праці над двиганням загального господарського рівня, а поруч того існує теж ділянка спільної праці в самоуправі територіяльній, господарській і професійній."

ДРУГА АВДІЄНЦІЯ ПРЕДСТАВНИКА ЛЮДОВЦІВ У ПРЕЗ. МОСЬЦІЦЬКОГО.

У варшавських політичних колах кружляють чутки, що през. Мосьціцький прийме небаром удруге генерального секретаря людового університету в Ґаці інж. Соляжа.

На першій авдієнції інж. Соляж поінформував президента Польщі про домагання селян і про селянські страйки. Після цієї візити на Замку відбулися розмови през. Мосьціцького з найвищими чинниками держави.

Слід пригадти, що інж. Соляж є одним з ідеольогів людовецької організації молоді „Вісь", яку праві кола атакують за її радикалізм.

Новини у кількох словах:

Конкурс для готелевої служби дав дуже цікавий вислід: завдяки пасті до обуви Ердаль одержали найкращу барву і полиск обуви при найменшім зусиллю і в найкоротшому часі.

ПРЕМІЄР СКЛАДКОВСЬКИЙ У ПРЕЗИДЕНТА ПОЛЬЩІ.

21. ц. м. президент Польщі приняв прем. Складковського і віцепрем. Квятковського, які поінформували його про біжучі справи уряду.

Тисячі вмірають від пиття, коли один помре від спраги.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Отрути екзотичних країн.

Токсикольогія — наука про всякі отрути, прослідила в останніх часах багато нових незвичайних і таємних отрут, про які досі ми читали хіба в казках. Багато опянлиних отрут-дурманів увійшло віддавна у спис ліків до лічництва як опій, гашиш та ін.

Одначе багато є ще таких таємних отрут, яких фармакольогія (наука про ліки) не знає, хоча вони відомі деяким племенам, що живуть далеко від нашого цивілізованого світу. В останніх роках два учені Черда-Байон з Боготи і мексиканський учений проф. Реко ствердили що в Полудневій Америці, головно в Мексику, індіяни вживають багато таємних отрут-дурманів, що мають просто нечувану чародійну силу.

Загадка аяґваски.

Як відомо, в країнах середущої та полудневої Америки живе багато червоношкірих індіян, що творять там у деяких середньо- і південноамериканських республиках переважну більшість населення. Серед них ще й досі мають великий вплив чародії, що є їх священниками, лікарями та суддями. Серед тих індіян, головно серед чародіїв, є дуже поширене вживання таємного напою т. зв. аяґваски, що має незвичайну прикмету. Коли його випити, тоді в душі людини немов пробуджуються якісь таємні сили. Затроєний цим дурманом впадає у транс, підчас якого його душа мандрує по незнаних далеких краях, чує всякі звуки, які й не снилися ніколи спокійному індіянинові, що ціле життя не виглянув поза межі свого села в дикій верховині. В такім аяґвасковім трансі затроєний блукає душею по великих містах, де кипить життя і панує несамовитий рух; збудившись, оповідає він незвичайні речі про велитенські палати, звисні залізнички та інші чудеса великого міста. Як подають згадані дослідники затроєні аяґваскою мають мати силу видіти навіть крізь мури і грубу верству землі.

Чар-зілля, що змушує говорити правду.

Особливо багато чарівних рослин, з яких виробляють опянливі напої, росте в Мексику. З рослини, званої тубильцями ольолюкі, виробляють там напій, що має гіпнотичну міць. Коли хтось напеться вивару з ольолюкі, тоді в нього відпадають всякі душевні пута, що змушують людей ходити немов із маскою. Затроєний таємним напитком відповідає тоді на найбільш інтимні питання, на які не відповів би ніколи у нормальному стані.

Цю прикмету використали індіянські чародії, що подорожують гуртками по індіянських селах Мексику і лікують та судять своїх земляків.

Коли напр. в індіянськім селі трапляється якась крадіж чи убийство, тоді „слідча комісія", зложена з чародіїв, скликує всіх мешканців села; кожний з них мусить напитися напитку ольолюкі, потім впадає в стан дрімоти.

В такім стані запомочорений індіянин на кожне питання чародія відповідає щирою правдою і навіть провадить його на місце злочину.

Муринське „люби мене".

Напроти середущої Америки лежить острів Гаїті, заселений майже виключно муринами, що походять з давніх американських негрів-невольників. Тамошні муринки уживають якогось таємного напитку, якого походження досі дослідники не викрили. Напій має велику суггестивну силу; він робить мужчину сліпим знаряддям жінки, яка йому його подала. Хоча вона часами буває стара та погана, то засугерований незвичайним напитком мужчина, стає покірним невільником чарівниці, видить у ній найгарнішу істоту, і живе в тій омані до кінця свого життя, короткого життя, бо ця отрута скоро нищить організм і заганяє затроєного серед проявів виснаження в могилу.

...Стають перед очима давні, добрі часи...

В тім самім Мексику знають також напій званий „сініквічі", після якого затроєна людина забуває про теперішнє, а перед її очима стають образи дитинства, призабуті і припалі порохом забуття. Вони такі живі, що затроєному здається, неначе він вернувся у ті добрі гарні і щасливо-безжурні часи. Душа попадає в стан щастя, а з неї щезають журби, страх і терпіння. Цей напиток зовсім незнаний дослідникам щодо свого складу.

Чари кактусового соку.

Особливо в кактусах, яких є так багато відмін, находиться багато рослин отрут з групи т. зв. алькальоїдів, а з них найбільше знаний пейотль, що походить з кактуса „Ангальоніюм Віліямсоні".

Коли зажити витягу з того кактуса, тоді затроєному ввиджаються незвичайні образи. Перед його очима появляються чудові салі пишних теремів, чудові килими, ткані перлами, самоцвітами, а перед очима літають якісь дивні то гарні то жахливі примари. Чудові картини чергуються з жахливо-страшними образами, а тоді затроєний впадає у несамовитий страх і кидається ошалілий на всі сторони, хапає за усякі предмети і бореться з жахливими примарами. По кількох годинах затроєний будиться з почуванням полекші, так начеб вернувся з іншого світа до нашого нормального.

Несамовита „шкляна домовина".

До найбільш несамовитих американських рослинних отрут належить витяг з коріня гельзенію, який південно-американські індіяни називають „ксомі ксіюте", а американці „шкляною домовиною".

Вона подібна своїм діланням до алькальоїду „курара", який відомий офіціяльній медицині, хоча його не вживають в лічництві через його трійливість.

Коли хтось напється витягу з „шкляної домовини", тоді при повній свідомости його тіло деревіє. Затроєний бачить і чує усе, що діється навкруги, одначе він не всилі і кивнути пальцем. Він почуває несамовитий жах перед смертю, хоче кричати та не може рушити устами. Кажуть, що затроєний переживає тоді найстрашніші муки, які лиш можна собі уявити. Ця сама отрута в більшій давці вбиває людину. Індіяни вживають її залюбки, щоб позбутися ворогів.

Давніше затроювали нею стріли.

Чому ці отрути мало знані?

Дослідники знають таких отруйливих рослин небагато, а ще менше з них є нині зужиткованих в лічництві, як напр. стрихніна, опій, гашиш, курара та ін.

Причина таємниці тих отрут в тім, що тубильці неохоче дають інформації про них, і воліють залишити собі знання отрут. Індіянські чародії втаємничують в це тільки своїх дітей та рідних. Знання цих несамовитих отрут мають індіянські ворожбити від непамятних часів, ще з тоді, як Америка не оглядала білої людини, а середною і полудневою Америкою володіли висококультурні червоношкірі ацтеки і маї, предки нинішніх убогих, підних індіян. Нині по старій індіянській культурі, знищеній першими еспансько-португальськими завойовниками Америки, остали лиш величаві міста-святині, поросші пралісом, і ті решткі знання лікування і чарів отрутами, яке йшло від старих жреців-лікарів ацтеків і маїв, з роду в рід до нинішніх індіянських чародіїв, що заздро їх бережуть.

Живокіст — цілюща рослина.

Зпоміж рослин, яких лікувальне ділання цінять щораз більше, звернули лікарі увагу на живокіст (Синфітум офіцінале). Цю рослину вже давно вживали в народнім лічництві, головно при лікуванні хирлявих дітей. Лікарські досліди виказали, що живокіст дійсно має побудливе значіння на переміну матерії в людському організмі.

Подібна до нього інша відміна живокосту т. зв. Синфітум есперум є знана вже давно годівельникам молодих звірят у середущій Европі; домішка цього живокосту до паші збільшує помітно вагу й ріст молодих звірят.

Малі діти і живокіст.

З огляду на це, лікарі спробували вплив живокосту на ріст і вагу малих дітей. Відповідні досліди над лікувальним впливом живокосту перевів м. ін. з українських лікарів Ю. Липа. Він досліджував вплив свіжого соку живокосту на приріст ваги в дітей у віці 4 міс. до 3,5 літ. Досліди обняли групу 45 дітей, що походили з найбідніших сфер Варшави і тревали три місяці. Частина дітей не діставала живокосту (для порівнання з дітьми леченими живокостом).

Показалося, що діти, які приймали свіжий сік з живокосту прибули скоріше на вазі ніж ті, які не приймали витягу з цієї рослини.

Живокіст і шлунок.

Інші досліди (м. ін. нашого молодого дослідника Б. Гординського) підносять цілющий вплив витягу з живокосту (Синфітум асперум) в лікуванні шлункового чиряка.

У склад живокосту входить цілий ряд цілющих складників, що приспішують та алекшують лікування чиряка шлунка. Крім них важний вплив має тут і слиз, якої багато в живокості. Вона покриває собою чиряк і хоронить схоріле місце шлунка від подразнення масами поживи.

Живокіст пють у формі напару з покраяного кореня рослини. Не вільно його варити, бо тоді тратить свою лікувальну міць.

Б. Г-й.

ЯК ДОВГО ТРЕВАЄ СОН?

Американські фізіольоги перевели недавно цікаві досліди над тим, як довго тревае сон.

Один дослідник впроваджував студента в сон при помочі гіпнози. Коли досліжувана особа вже спала тоді дослідник дражнив змисли людини у сні напр. якимсь запахом чи звуком. Відтак міряв секундовим годинником дорогу часу від подразнення сплячого до початку сну, який в гіпнозі оповідав сплячий. Пересічно час сну рівний 39 сек. — найкоротший тревав 5 сек, найдовший 90 сек.

Одному студентові напр. кликали над вухом слово „помогти". Тоді йому снилося (як він це пізніше оповів), що він їхав автом недалеко свого дому. Нараз почув крик і стримав ато. Він побачив тоді, що якийсь самохід впав у пропасть. З нього випав якийсь мужчина і сказав, що йому нічого не бракує, зате під возом лежить друга особа. Показалося, що під возом лежить важко поранена жінка, яку вони разом відвезли до лічниці.

Коли дослідник збудив сонного, він пригадав собі сон і оповів його таксамо як підчас сну. Цілий описаний сон тревав 20 сек.

Як видно з позицого, сон — це неначе таємна країна чарів, де час ані віддаль не грають майже жадної ролі, бо напр. підчас сну, що тревае 5 сек., сонний може пережити випадки, на які треба би цілих років.

З таємниць людського орґанізму.

При кожнім скорчі викидає серце 50—100 гр. крови.

*

Для людей, що терплять на збільшений тиск крови, найздоровіше місце побуту лежить між 400—500 м. над рівнем моря.

*

При спокійнім віддиханні втягає людина пересічно коло пів літри повітря, і стільки видихає.

*

В Англії на 10 випадків смерти з апоплексії 9 — це мужчини, а всього одна жінка.

*

Бацили дифтерії живуть у грубших верствах 3—4 міс. Висушені цілком живуть ще 6—7 міс. Звідсіля їхня велика зараз ливість.

*

Коросту знали вже на 1120 р. перед Христом в Китаю.

*

Підчас праці витворюється за 24 год. в організмі людини на 1000 гр. вуглевого квасу (двоокису вуглю, CO_2) більше ніж у спокою.

*

Побільшене серце буває при надмірному перевантаженні серця працею (серце спортовців, аматорів пива), також при серцевих хибах, щоб побільшенням вирівняти розладди кровообігу. Інші причини — це затяжне запалення нирок, звапнення кровоносних судин (артеріосклероза) і затроєння організму ґлютом.

Найважнішим ліком при гострих побільшеннях серця є рослина наперстник (Дігіталіс).

*

Недужого болить те, що він відчуває, а не те, на що хорі його орґани.

*

Як каже А. Бір, якась частина тіла є тоді хора, коли повідомляє нам, що вона існує.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Суд доброї волі.

Як ми вже повідомляли, нюйорська центральна радіостація завела перед кількома місяцями у своїх програмах новинку, яка здобула собі велике признання і має справді гарні успіхи.

Кожного вечора, точно в год. 8. вечором спікер повідомляє, що починається засідання „суду доброї волі".

Ця установа має наскрізь приємне значіння, не зважаючи на те, що склад того „суду" творить двох нюйорських державних суддів.

АНОНІМОВІ КЛІЄНТИ.

Функцій „суду доброї волі" є такі: На кожному засіданні суд розглядає справи людей, які просять поради у своїх турботах, жалуються на своїх кривдників і т. д.

Усі справи клієнтів та поради суддів відбуваються перед мікрофоном, так, що їх слухають міліони людей.

Одначе ні судді, ні клієнти не подають своїх прізвищ. Повна дискретність і здержання анонімности сторін є основними прикметами успіху „суду доброї волі".

До радіо-суду звертаються люди за різними справами: люди оповідають про свої родинні клопоти, жалуються на адміністрацію, питаються як позбутися поганих недогів, вказують на різні недотягнення почти, телеграфів, залізниць, телефонів і т. д. Суд відразу дає поради, вказівки, навчає як у таких, чи інших випадках поступати, словом дає не тільки правні поради, але й технічні. У 50% суд має до діла зі складними родинними справами, в непорозуміннях між чоловіком і жінкою і т. д.

ЖІНКА Ч. 2.

Для прикладу подамо одну таку справу:

Якась жінка, з якою чоловік поводився дуже брутально, звернулася до суду з запитом, що має робити. Суддя порадив їй почати розводовий процес, одначе попередив її, що такий процес коштуватиме її не менше як 400 долярів. Жінка почала плакати і заявила, що вона ніколи в житті не зможе зібрати стільки грошей. Не минуло і 18 хвилин, як до радіостації прислали слухачі 400 дол. і спікер мусів негайно заявити, що дальша збірка грошей для „жінки ч. 2" припинена, тому, що потрібна сума вже зібрана.

ВИПАДОК ІЗ МОЛОДЦЕМ.

Якийсь молодець зголосив, що керуючись за часописним оголошенням він звернувся до такої то і такої школи. Його обманули, бо взяли від нього гроші, не давши зате ніякого знання. На другий день до радіостації прийшло 1.000 писем від осіб, які теж хотіли піти за згаданим часописним оголошенням. Вони дякували судові, що дав їм змогу пізнати обман та перешкодив стати їм жертвою обманців.

РАДІЯ ДЛЯ ПРОВІНЦІЇ
поручає фірма **В. МІХЕВИЧ**
Львів, пл. Галицька ч. 7.
Батерійні апарати найновішої системи — 3 лямпові — комплет зол. 145—.

ПАМЯТНИКИ ПАРИЖА.

Дирекція музеїв, памятників та історичних будинків проголосила статистику відвідин цікавих памятників Парижа за літні місяці 1937 р.

Виявляється, що на першому місці щодо відвідувачів стоїть Палата Інвалідів, що в її церкві лежить могила Наполеона. Попри неї переходить денно 14.000 людей, головно чужинців.

На другому місці треба поставити Тріюмфальний Лук із 10.000 відвідувачів денно; на третім Лювр (9.000 відвідувачів). У Люврі продають денно 16.000 ілюстрованих листівок з репродукцією картин і статуй.

—o—

САМОВБИВСТВО 11-ЛІТНЬОЇ ДІВЧИНКИ.

Робітник Йосиф Бугайський, який живе в Обервілле, передмісті Парижа, насварив перед кількома днями на свою 11-літню донечку Іванну за те, що вона нишпорила щось пальцями у гречику зі стравою. Амбітна дівчинка так сильно взяла собі батькові докори до серця, що втекла з дому й більше не вернулася. Чергового дня прохожі добули трупа дівчинки з каналу, куди вона кинулася з огірчення й сорому.

—o—

Фільмова хроніка.

Новий фільмовий голівудський альманах подає дати народин відомих зірок. Якщо їм можна вірити, то Клерк Гейбл уроджений в р. 1901, Кльодет Кольбер у 1905, Джон Крофорд — у 1908, Роберт Тейлор — у 1911, Сімона Сімон — у 1914, Соня Гені — в 1912 р.

*

Шерлі Темпль так перестрашилася, коли побачила слонів, які беруть участь в її фільмі „Гейді", що закричала на сцені.

*

У Голівуді накручують нову версію „Мадам Батерфляй" з участю японських артистів. Музичним дорадником і провідником буде відомий японський диригент граф Хідемаро Коное, брат теперішнього премієра і близький свояк мікада.

*

Мері Пікфорд рішила вернутися до фільмової діяльности. Вона виступить у фільмі „Суд над Порцією", в ролі дружини Брута, яка організувала змову проти Цезаря. Мері Пікфорд має буцімто дістати за цю фільму чотири міліони франків — і цей фантастичний гонорар є причиною, що вона погодилась для фільми перервати свою пошлюбну подорож.

*

Метро-Гольдвін рішило накрутити в найближчому часі в Англії аж пять фільм. Туди виїде група технічна та артистична. Серед останньої находяться: Клерк Гейбл, Роберт Тейлор, Спенсер Трасі, Віктор Мек Ленглен, Чарльс Лафтон і Люіза Райнер. Буджет цієї експедиції (включно з виведеним фільм) — пять міліонів долярів.

—o—

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II **Відділи** при вул. Городецькій 10 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 120—7

Кар'єра й недоля летуна винахідника.

Поліційний агент арештував перед кількома днями на льондонськім двірці Ватерльо старого, бідно зодягненого чоловіка, який добував при помочі гачка з автомату б'пенсову монету.

Два дні по арештувані злодія судили. Він назвав себе Альбертом Стиль і оповів жалюгідну історію свого життя.

Стиль був одним із піонірів летунства в Англії. Разом із полковником Коді вибудував він перші летунські апарати тяжчі від повітря і сам на них літав. За заслуги вибрали Стиля почесним членом королівського повітреплавного товариства. Як один із спеціялістів летунства у його початках, виголошував він реферати в різних краях Европи.

Війну перебув Стиль на французькому фронті як летун. Після війни не міг він довго знайти ніякої праці. Вкінці примістили його в якомусь державному заведенні, одначе небаром після редукції Стиль опинився на вулиці. Він попав у жахливу нужду, спадав усе нижче, просив у парках милостині і вкінці пустився навіть на таке, що намагався вийняти монету з автомату.

Не зважаючи на те, що поліційне слідство виказало правдивість усіх слів Стиля, суддя мусів застосувати закон: вісім місяців вязниці.

Першорядний **кравецький сальон жіночих костюмів і плащів**

1615 **О. КІКТИ** 7—15

Львів, вул. Пілсудського ч. 12. І. пов.

поручається П. Т. Клієнтелі.

Виконання солідне і дешеве.

Із возьного університету професором.

Із Ню Йорку повідомляють про правдиву американську подію, яка останніми часами і в нас виглядалаб не дуже по американськи.

Возьний пітсбурського університету мурин Едвард Лео Гарріс замітав саме долівку в одній із викладових саль, коли його повідомили, що його вибрали професором у Вільберфорськім університеті, найбільшім науковім заведенні для мурінів.

Гарріс служив 6 літ як возьний у пітсбурському університеті і по ночах приготовлював докторську дисертацію з фільософії. На весну цього року він покінчив свою працю і тепер дістав катедру в університеті.

Найсправедливіший американський суддя.

Недавно один із відомих американських правників, суддя Уіліем Ґрін із Пітсбургу перевів незвичайно цікаву розправу. Він залишив своє авто перед одним домом, в якому засидівся до пізного вечора, коли вийшов із хати, змірkував, що світла в самоході були погашені. В Америці карають за те, що автомобільові світла погашені навіть тоді, коли вони стоять, дожидаючи на шофера чи власника.

Уіліем Ґрін повернувся до своєї канцелярії, в якій розглядав такі саме справи між громадянами міста та державною владою і сам написав на себе донос. Зараз же став сам розглядати справу. Щоб одначе обвинувачувати й засудити Уілема Ґріна, мусів мати свідка, яким виявився... саме Уіліем Грін.

У висновку суддя Уіліем Ґрін засудив власника самоходу Уіліема Ґріна на 10 долярів кари. Одначе коли свідок Уіліем Грін порахував собі 10 долярів коштів за те, що прийшов на розправу, тому то суддя Уіліем Грін сховав до калитки 10 долярів, які передше вийняв був усе докладно протоколуючи.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

У СІЛЬСЬКІЙ ШКОЛІ.

Учитель вчить творити приказові форми:

— Івасю — каже він — скажи мені речення: „Кінь тягне віз" у приказовій формі.

Івась думає хвилинку, відтак говорить відважно: Вйо, гейта!

ДИТЯЧА ФІЛЬОСОФІЯ

— Кілько літ має твій братчик? — питає малий Славко свого товариша.

— Рік — відповідає Петрусь.

— Мій песик має щойно пів року і бігає краще від нього.

— Велика штука! — Адже має дві ноги більше, як мій брат.

ВІЙСЬКОВА ДИСЦИПЛІНА.

Генерал вибив одного разу свого чуру по лиці. Чура огірчений та розпалений гнівом схопив пістолю і скермував його просто у груди генерала. Одначе пістоль затявся й не вистрілив.

— Шість тижнів гострого арешту — зверещав тоді генерал. — За поганий догляд і чищення зброї.

Вже надійшли ориг. англійські матеряли
на мужеські убрання, жіночі плащі і костюми
у великім виборі
ДІМ МОДИ
Львів, Готель Европейський

Чому ми не помістили листа п. Федорика?

ВІДГУК НАПАДУ НА РЕД. ДМИТРА ПАЛІЄВА.

В попередньому числі „Діла" подали ми за „Українськими Вістями" інформаційну новинку, що один молодець приступив на вулиці до п. Д. Паліева і після короткої виміни слів — вдарив чи намагався його вдарити. До тої вістки ми додали одно речення, що з такими методами боротьби не можемо погодитись.

На другий день після появи того числа „Діла", вчора у вівторок, явився в нашій Редакції п. Федорик, представився та приніс ширшу замітку у формі листа до Редакції, з просьбою помістити її. У тій замітці він вияснював причини, чому приступив до п. Паліева на вулиці, подав запити, які дав п. Паліеву і його відповідь та „спростовував", що не п. Паліїв його, а він п. Паліева двічі вдарив.

Редакція „Діла" з місця відмовила п. Федорикові помістити йому того його листа. Ми зазначили, що нам зовсім байдуже, хто кого вдарив, байдужні нам подробиці вуличної пересправи. Фактом є, що журналіста хтось намагався побити за те, що той журналіст у своїй газеті на другу газету написав, і що ображена сторона вважала фізичні побої єдиним можливим засобом сатисфакції, бо не старалась навіть передати раніш справу громадянському судові. З таким підходом до писаного слова і робітників пера ми — так ми заявили п. Федорикові — рішуче не можемо погодитись. Не грає тут ролі, хто кого образив, а хто реагував побоями, себто партійна чи ідеольогічна приналежність інтересованих осіб: сьогодні „кравцівець" набє „паліївця", завтра „палівець" „штикалівця; були вже напади на редакторів „Діла" і на редактора „Нової Зорі", — може це завтра трапитись з іншим часописом, — це простісінька дорога до македонізації українських відносин. З моментом, коли хтось вибірає пястук — не може найти на сторінках „Діла" місця для своїх п ясснень.

Нам здається, що таке становище єди можливе у тій теперішній атмосфері, коли культ пястука грозить анархізацією українському життю, і то акуратно в моменті широкого наступу на все українство ворожих нам елементів. У такій хвилині, здається нам, треба відмежувати політичні симпатії й антипатії та нашу внутрішньо-ідеольогічну боротьбу від засадничих справ, якими є етика та пошана до друкованого слова, хочби навіть те друковане слово стояло на дуже низькому рівні і дехто недопускальний спосіб зловживав ним. І тому з правдивою прикрістю ми зауважили, що інший український щоденник заяву п. Федорика таки видрукував.

—o—

АТОМ" ВІД 1-ГО ВЕРЕСНЯ 1937 РОКУ
Українська електро-радієва крамниця
Стрий, вул. Костюшка 22 (інж. Юліян Гошовський
Нові радіоприймачі всіх кращих фірм. **Направа, перерібка, збудування** і повна **модернізація** старих приймачів у власній радіо-робітні, влаштованій на німецький взір. Складові частини до радія і **електр. інсталяцій.** Лямпи, ліхтарки, батерійки; направа і ладування **акумуляторів.** Направа **електромоторів. Роверів** і складові частини. Направа роверів. **Ціни конкуренційні.** Виконання солідне. **Фахові поради даром.** 8—1

Окружний „День Просвіти" у Войнилові.

„День Просвіти" у Войнилові відбувся в неділю 19. вересня ц. р. заходом Філії „Просвіти" у Войнилові за чинною допомогою місцевої читальні „Просвіти".

Осіння прегарна погода. Містечко в передполудневих годинах наповнюється гістьми зі сіл, молодь вмашерове зорганізовано до церкви в Сільці (передмістя Войнилова), де місцевий парох о. декан Л. Зарицький відправляє торжественну Службу Божу. По відправі в церкві зорганізувався величавий похід, що при звуках орхестри з Хотіня перейшов вулицями Войнилова та зайшов на громадську площу, де перед національним прапором відбулася дефілада. Академію отворив голова Філії „Просвіти" у Войнилові о. декан Зарицький, вітаючи щиро присутніх. Святочний настрій спричинило піднесення прапору, що підчас національного гимну залопотів високо над площею. Високопатріотичне просвітянське слово, перериване оплесками, виголосив д-р Нестор Рудницький. Привіт від українських повітових установ Калущини зложив п. Дацко. З черги гарними продукціями пописувалися злучені хори Войнилівщини під проводом організатора Філії п. Теодора Олійника; збірні вправи дівчат і хлопців округи в національних строях лишили по собі теж гарне враження.

Вся імпреза, забарвлена бадьорістю, надією, певністю себе та своїх сил була величавою маніфестацією Войнилівщини.

—o—

Знову погроза збірною відповідальністю.

Після „Союзу оборонців Львова" забрав още голос також „Союз резервових старшин" в українській справі. На надзвичайному зїзді в днях 15. і 17. ц. м. резервові старшини занялися „мордами і нападами на поляків, що живуть на південно-східніх землях" і приняли резолюцію, в якій остерігають українське громадянство перед консеквенціями, бо інакше „польське громадянство буде приневолене взятися до найгостріших засобів самооборони".

Яким правом ті панове беруться виручати поліційну і судову владу та погрожують українцям „консеквенціями"?

—o—

Большевики закатували жінку Любченка.

Як подає Нім. Інформ. Бюро, в Києві дальше лютує „чистка" між високими урядовцями. ГПУ масово вирешутовує інтеліґенцію.

Арештованих тортурують, щоб вимусити зізнання. Арештована цими днями жінка б. голови ради нар. комісарів України, Любченка, який застрілився, померла у вязниці внаслідок жахливих знущань над нею

В московській „Правді" появляються обвинувачення проти щораз то нових сов. республик у „націоналізмі" й „контрреволюційності". Ці обвинувачення є найгіршою шовіністичною нагінкою проти поневолених Москвою народів.

Подібна, як на Україні, чистка йде тепер у Таджікістані.

У ФРАНЦІЇ АРЕШТУВАЛИ ВИЩОГО ЕСПАНСЬКОГО СТАРШИНУ.

Французька поліція арештувала отамана Тронсово, коменданта еспанського міста Іруну (підчиненого Саляманці) у хвилині, як він переходив міст на франко-еспанськім кордоні; його замкнули у вязниці в Байон. Це арештування вяжуть з нападом на червоне еспанське підводне судно у Бресті.

проф. д-р. Г. Гілярович
Львів, Пілсудського 18. Тел. 262-37
вернувся.

НОВИНКИ.

— Затверджені владою **КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Іврисевич під проводом д-ра Е. Дурделя та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Додаткові записи приймаємо до 5. жовтня. Окремі курси лічничого масажу тіла і рухавки. 1685 3—6

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-45.

— **Показ для господинь.** Клюб „Нової Хати" і „Труд" започатковує в цьому році серію практичних показів із ділянки домашнього господарства. Веде їх найновішими методами п. Наталка Гаврих, абсольвентка Школи Домашнього Господарства у Варшаві. Найближчий показ відбудеться 23. ц. м. в домівці клюбу Ринок 39. У програмі: Консервування при помочі солі, оцту та цукру. Гостям раді.

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 24. ц. м. в год. 7. ввечір. На сходинах прочитають реферат д-ра П. Герасименка п. н. „Полярографічний дослід до серольогічної діягнози пістряка.

— **Проби хору Т-ва „Львівський Боян"** починаються 24. вересня ц. р. це є в пятницю в домівці Т-ва при вул. Шашкевича 5, III. і відбуватимуться кожного вівторка й пятниці в год. 7.30 вечором. Приявність всіх Вп. членів хору обовязкова. Нових членів приймає секретар Т-ва безпосередньо перед кожною пробою. — **Видїл.**

— **Загальні Збори Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові** відбудуться дня 17. жовтня ц. р. в 5. год. попол. в салі „Української Бесіди", вул. Рутовського 22, у Львові. Всіх Вп. членів, що залягають із чл. вкладками, просимо вирівняти залеглости. Гроші висилати на адресу Т-ва, Львів, Ринок 10, „Діло".

— **Збірка на будову церкви і захоронки „Р. Ш." у Знесінні.** В найближчу неділю (26.) і понеділок (27. IX. — свято Воздвиження Чесного Хреста) відбудеться у Львові перед церквами й українськими установами за дозволом Митрополичого Ординаріяту і Городського Староства збірка до лушок на будову церкви і захоронки „Рідної Школи" у Знесінні Новім. Сподіємося, що ніхто з наших громадян не відмовить своєї лепти на отсю гарну ціль.

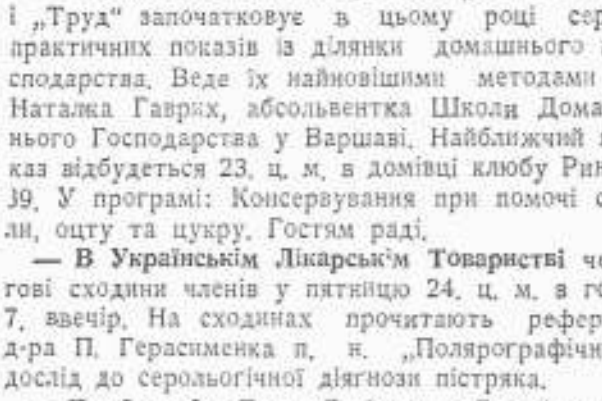

— **Зїзд делегатів союзів професійних артистів-плястиків** Гдині, Кракова, Львова, Лодзі, Познання і Варшави під протекторатом воєводи А. Білика і президента Ст. Острозького відбудеться у Львові в днях 25. і 26. вересня в салі засідань промислово-торговельної палати у Львові, вул. Академічна 17.

— **Іменування д-ра М. Кордуби.** Президент Польщі на внесення міністра освіти іменував м. і. д-ра Мирона Кордубу звичайним професором історії України у варшавськім університеті.

— **Загальний військовий обовязок.** На мурах м. Львова розліпили оголошення про загальний військовий обовязок. Цьому обовязкові підлягають мужчини, вроджені 1911, 1912, 1913, 1914 і 1915 р., признані за здібних до служби в загальному ополченні зі зброєю або без, звільнені частинно від військової служби (єдині хлібодавці родин і власники одідичених рільних

господарств) та зачислені до запасу (понадконтингентові). Листи осіб, що підлягають цьому обовязкові, можна буде переглядати від 25. вересня до 9. жовтня від 10—12. години в бюрі військового виділу в ратуші у Львові. Особи, затягнені на листи праці, обовязані виконувати працю продовж пятьох років по 6 днів річно. Їх можуть покликати кожночасно.

— **Чистка у львівській Куратор'ї.** У звязку з персональними змінами у львівській шкільній Кураторії має теж уступити, як повідомляє польська преса, колишня соймова посолка а тепер шкільна візитаторка Марія Яворська. Пригадують їй давні нібито українофільські виступи

— **Рух населення Львова.** Статистика стверджує, що в місяці червні ц. р. заключено у Львові 345 подруж, а саме: 151 римо-кат., 106 жидів, 82 гр.-кат. і 2 евангеликів. Мішаних подруж було 41. Вродилося в тім місяці 359 дітей, 183 хлопців і 176 дівчат, 157 римо-кат., 68 жидів, 56 гр.-кат., 76 нешлюбних. Умерло 270 осіб, а саме 137 жінок і 133 мужчин.

УСЕ ДЛЯ ДІТЕЙ!
нововідкритий магазин вибагливої дитячої конфекції
„ПАЛАТА ДИТИНИ" 1-10
Львів, Рутовського 1 (гмах Шпрехер)

— **Гнати худобу гостинцями не вільно.** Одною з перешкод, з якими стрічається нормальний рух на публичних дорогах, є звірята, що ходять по дорогах групами а то й цілими чередами. Звірята унеможливлюють правильний рух механічних поїздів, а часто спричинюють ріжні нещасливі випадки. З огляду на те міністр внутрішніх справ наказав таке: На публичних дорогах з твердою наверхнею гнати звірята чередою не вільно. Можна гнати тільки поодинокі звірята, але тільки на привязі і правим боком дороги, щоб не гальмувати нормального руху. Стадом або чередою вільно гнати звірята виїмково тільки з теренів, що прилягають до дороги з одного боку, на терени, що прилягають до дороги з другого боку, або там, де нема іншої дороги виводити звірята з обори, стайні і т. п. на пасовисько і назад. Винуваті будуть відповідати в карно-адміністраційній дорозі.

— **Зловживання у студентській кухні.** В управі кухні Братньої Помочі при львівськім університеті викрито грошеві зловживання у висоті поверх 5.000 зол. Ревізійна Комісія стверднла крім того, що видано з каси безправно коло 1.000 зол. залишивши безвартісні бони. Переведені доходження ствердили вину члена харчевої комісї, студента Роберта Штекера, якому закидують спроневірення 5.283 зол. Крім того потягнено до відповідальности студента Роберта Петерака за недостачу догляду.

— **Львівська хроніка.** В лисинецькому лісі під Львовом застрілився на коні Станислав Чоловицький, підпоручник уланів. Коли самогубник упав на землю, кінь вернувся сам до касарні. — До шпиталю привезли Марію Вазеліну, яка розбила собі голову, наїхана мотоциклістом. — На паркані одного городу на Клепарові знайшли якогось висільника у віці коло 30 літ. Покищо не вдалось ствердити, хто він.

— **Хто виграв на льотерії.** 50.000 зол. на ч. 178712. 15.000 зол. на ч. 51122 94460. 10.000 зол. на ч. 878 10303 18806 63328 160709. 5.000 зол. на ч. 67610 101111 12642. 2.000 зол. на ч. 2443 6779 20831 30884 36313 55590 72136 112513 117785 153681 167757 173564 175 684 182342 193750. 1000 зол. на ч. 377 2300 18845 24117 25548 43492 47041 48623 50420 60867 64075 66682 67937 83372 83510 98102 103611 106676 111976 114946 116522 129251 154761 156731 159859 183574 189882 194354.

— **Весна в осени.** З цілого краю повідомляють, що з причини надзвичайно лагідної температури зацвили овочеві дерева, малини, суниці і т. п. Віджила масово комашня, на полях множаться мишки. У Львові зацвили вдруге каштани і липи. Горячу осінь завдячуємо південним вітрам, що тягнуть аж з Африки, знад Сагари і приносять нам хвилі горячого повітря.

— **Червінка.** В кількацятьох громадах бридського повіту шириться пошесть червінки. Справою занялася санітарна влада. — У Синевідську Вижному стверджено 8 випадків червінки.

— **Поляки й українці на мадридському фронті.** На мадридському фронті в рядах еспанської червоної армії бється відділ ім. Паляфокса. У склад цього відділу входить польська компанія ім. Варинського та компанія українська (?) ім. Тараса Шевченка. Командантом відділу є Ян Ткачов (діяч б. Селянської Самопомочі, прибудівки КПП) а політичним комісарем Томашевіч, діяч комуністичної партії західної Білорусн. (АПА)

— **Чехословацькі радія нехтують українську мову.** Ужгородська „Народня Сила" пише, що вістку про смерть Масарика подали чеські радія в чеській, словацькій, німецькій і російській мові, але радія на Закарпатській Україні не подали тієї вісти по українськи. Українці на Закарпатті зовсім слушно обурені таким фактом.

— **150 км. пішки за посадою.** Як повідомляє польська преса, одна з абсольвенток учительського семинара в Ярославі чекала 6 літ надармо на посаду. Аж цього року взялася на спосіб. Вона вибралася пішки з Ярослава до Львова, беручи з кожної місцевости по дорозі посвідку, що йде пішки до Львова. Йшла цілий тиждень, аж нарешті дійшла до своєї цілн. Так як прийшла, ставила перед персональним шефом львівської кураторії й предложила своє прохання, щоб дали їй посаду вчительки. Цим разом їй повелось. Вона дістала посаду і з початком шкільного року обняла свої обовязки.

— **Напад на плебанію.** На парохіяльний дім у Рокитниці ярославського повіту напало в ночі пятьох озброєних і замаскованих бандитів і стероризувавши священника, забрали готівку 450 зол., револьвер і рушницю. Опісля пішли до недалекого мешкання сотрудника і хотіли те саме зробити, одначе сотрудник почав до них стріляти і заалярмував сусідів, які збіглися на рятунок. Бандити втікли. Повідомлена поліція пустилася за ними в погоню.

— **Пожежа ліса.** В Якторові, пов. Перемишляни в лісі львівської гр.-кат. митрополії згоріло 2 гектари молодняка і 6 кіп хворосту, загальної вартости 1.000 зол. Вогонь повстав від недокурка, який хтось кинув у суху траву.

— **Арештували дефраданта?** З доручення прокуратури в Золочеві арештовано 50-літнього Франца Голячка, начальника рахуби золочівського окружного суду за спроневірення цінних паперів вартости 5.000 зол. на шкоду судових урядовців.

— **Напад на поліцянта.** Постерунковий державної поліції Курек підчас нічної стежі в Пониковиці стрінув якогось чоловіка, який у відповідь на заклик поліцянта стануги дав до нього два стріли з револьверу. Ранений тяжко в око поліцянт упав без памяти на землю, а напасник утік.

— **Після 20 літ неволі.** До села Острова, ярославського повіту, наспіла вістка, що вертаються з російського полону три мешканці того села: Михайло Криса, Микола Голович та Іван Галка, яких уважали за небіжчиків. Вони перебували довгий час на якомусь безлюдному острові.

— **Крадежі на пошті.** У поштовім уряді в Освенцімі хтось вкрав тому кілька тижнів з грошевого мішка, заадресованого до філії Польського Банку в Бельську, суму 34.800 зол. Доходження ствердили, що крадежі допустився 32-літній поштовий урядовець Франц Носаль. Арештований признався не тільки до цієї крадежі, але до давнішої крадежі 12.690 зол., за яку засуджено урядовця Яна Лесняка на 2 і пів року вязниці. Носаль зірвав пльомбу в мішку, виняв банкноти і заложив нову, заздалегідь приготовану. Вкрадені гроші сховав у городі реставратора Гандліка в селі Дворах під Освенцімом. Поліція знайшла ті гроші, бракувало тільки 190 зол. Засуджений за першу крадіж урядовець Лесняк, на якого присуд затвердили три інстанції, буде тепер зрегабілітований.

— **Безвиглядність судових аплікантів.** До президії варшавського апеляційного суду вплинули письма від 50 іспитованих судових аплікантів, що зреклися своїх становищ. Сензаційна збірна димісія стоїть у звязку з безвиглядністю їхньої служби в судівництві. Після іспитів вони старалися за посади суддів, одначе дя-

Останній шлях чеського президента-освободителя.

Вчора відбулися похорони през. Масарика. В годині 10. під гомін дзвонів у всіх костелах і під звуки жалібних сурм, похід з тілом вирушив із замку на Градчанах через ціле місто до двірця Вільсона, де домовину уставили на перонї, прибраному чорними прапорами. Перед пероном стояли відділи соколів, легіонерів і спортових товариств а далі безчисленні маси народу.

Похід отвирав ген. Сірови, генеральний інспектор чеської армії, за ним відділ війська, що ніс прапори всіх полків і орхестра та 90-ох легіонерів, які під наказами Масарика боролись підчас світової війни, в одностроях з 1917. р. Домовину уложили на лафеті, яка була запряжена 6 кіньми. За труною ішов син Масарика, дві дочки, внуки і дальша родина та президент Бенеш, за ними представники чужих держав, уряду, генерали і ін. достойники. Похід замикало 5 куренів піхоти, полк драгонів і 4 батерії артилерії.

Коли Масарик востанне виїзджав з Градчанів, батерія дала сальву, над замком перелетіла ескадра літаків. Жалібний похід затримався тільки перед гробом невідомого вояка і перед памятником Гуса, де Масарика прощало духовенство „евангельської церкви чеських братів", до якого Масарик належав.

Коли труну здіймили з лафети, генерал Сірови віддав Масарикові в імені армії останню військову почесть і перед труною дефілювали всі військові відділи. Над двірцем Вільсона перелетіло рядом 160 літаків.

Вищі старшини перенесли домовину з перону до спеціяльного поїзду, покритого чорним сукном і прапорами, який відвіз її до Лян, де пополудні тіло Масарика зложили в гробниці біля його дружини.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Як треба шукати числа льотерійного льосу?

Восени минулого року Дирекція Польського Льотерійного Монополю, щоб на запит грачів, де находиться число льосів, які вони шукають, відповісти найскоріше і найдокладніше, ввела нову систему, а саме: запит грача прямує безпосередньо до відповідного колектора, з відповідним дорученням зарезервувати число і порозумітись з ним.

Та система дала дуже добрі наслідки, але якщо її додатня сторона для грачів має ділати вповні, то конечно, щоб зі свого боку грач спрямовував запити у такій формі, яка дала б змогу скоро і докладно відповісти. Передовсім запит повинен торкатися дійсного числа, на яке хочемо грати, а не цілої серії, з якої щойно пізніше якийсь один собі вибирає.

Тому, що запити за льоси надходять усі підчас 3—4 тижнів і торкаються великої їх скількости, а крім цього не всі колектури беруть вчасно льоси в Дирекції, в інтересі грачів, що мають намір грати на кілька чисел, лежить, щоб запити ставили у такий спосіб, який давав би змогу Дирекції скоро спрямовувати їх до відповідних колекторів. Отже якщо запити надсилають в листах, треба, щоб кожне число з адресою і прізвищем було написане на окремій картці, якщо пишуть на листівці, щоб листівку ту можна було роздерти і частини переслати колекторам.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

стали відповідь, що не мають ніяких шанс на іменування.

— **Польський священник оженився з жидівкою.** До Варшави перенесли шкільного візитатора давніше в Сандомирі, опісля в Цеханові, б. кс. Адама Білецького. Він виїхав недавно за кордон і оженився таки із шкільною лікаркою, жидівкою, польською громадянкою. Після заключення подружжя зложив духовний одяг і вбирався по цивільному. Одначе в Цеханові його бойкотували і тому він перенісся до Варшави.

— **Тайна злодійська газета.** Підчас ревізій у світі варшавського шумовиння поліція викрила редакцію тайної злодійської газети „Наще Жице". Газета давала описи більших злочинів, вломів і крадіжей, та фахові поради для вломників і злодіїв. Редакторкою злодійського органу була 46-літня Фрайндля Любнер, б. студентка права київського університету, а її помічником був Павло Закшевський, б. магістратський урядовець. Кольпортували газету Сергій Попов, б. співробітник „Нового Времени" і Хаїм Маковер. Усіх арештували.

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ
Д-р Ст. Дмоховський
ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 35.
Лябораторія рент.-технічна
год. принять 9—12, 3—6.

— **Зі судової салі.** Апеляційний суд у Познані затвердив присуд окружного суду в Лешні на членів „Юнгдойче Партай", засуджених на 10 місяців до 3-ох років. — Суд в Пліщі засудив 5-ох членів „Стронництва Людового" на 2 до 6 місяців вязниці зі завішенням за те, що підчас селянського страйку будували барикади; 4ох обвинуваченых увільнено. Суд у Ліманові засудив одного обвинуваченого на 4 місяці безоглядної вязниці за участь у тому самому страйку. — Литовського поліцая, що недавно нелегально перейшов польський кордон, засудили на місяць вязниці. Небавом буде він відповідати за нищення граничних знаків і погрози.

— **Ціла родина згоріла живцем.** У присілку Нова Кресівка під Бервятами на Виленщині вибухла вночі пожежа в загороді Ізидора Рутковського. Вогонь заскочив цілу родину в хаті підчас сну, так що згоріла ціла родина, а саме родичі, 16-літній син і 11-літня донька. З родини врятувався тільки 20-літній Йосиф, що пильнував на пасовиську коней.

— **Комуністичний присуд смерти.** В селі Мутиця пинського повіту вбили в ночі на основі комуністичного присуду команданта стрілецького союзу Гаврилюка. Під закидом убивства поліція арештувала Максима Максимчука, Владислава Лозовського та кілька осіб із служби довколишніх фільварків.

— **Архів Масарика.** Президент Чехословаччини Масарик, що помер недавно, лишив на замку в Лянах багату бібліотеку і величезний архів, зложений в 310.000 примірників. Загальну вартість приватної бібліотеки Масарика оцінюють знавці на 250.000 чеських корон.

— **Після пожежі в „Ротунді".** Як подає віденська преса, слідство у справі великої пожежі в „Ротунді" у Відні виявило, що вогонь підложили невідомі особи. Перед самою пожежою сторож бачив якихось двох мужчин, що відходили скоро від тієї будівлі. Поліція має докази, що цей підпал це діло комуністів.

— **Бунт вязнів.** У керному заведенні у Фольсомі (Каліфорнія), в якому перебуває 2.800 вязнів, дійшло до кривавого бунту. Збунтовані вязні розброїли сторожу і пробували дістатись на волю. Виявязався довгий кривавий бій, в якому 4 вязні й один сторож згинули. Директорові вязниці тяжко ранили. На поміч прийшло військо, що привернуло порядок.

— **Зловили дефравданта.** Румунська влада арештувала Владислава Галічського, урядовця поліської рільничої палати в Бересті н. Бугом, і відставила в розпорядження польської влади. Галічський спроневірив більшу суму на шкоду Т-ва рільничих „кудок" і втік до Румунії.

— **Спростування.** У звязку з новинкою, поміщеною в ч. 194 „Діла" з 9. ц. м. п. з. „Арештований згинув у сільському арешті" надіслали нам від тернопільського воєвідського уряду на основі пресового закону таке спростування: „Неправдою є, немов то придержаний в громадськім арешті в Краснім скалатського повіту незнаний з прізвища бідний подорожний помер забутий в арешті з голоду, пробуючи перед смертю живитися власними черевиками і мішками, зате правдою є, що придержаний в арешті тієїж громади волоцюга, який проявляв божевілля в гострому стані, рвав на собі вбрання, кидався на окруження, гриз, відмовлявся приймати поживу і т п., будучи в арешті під опікою спеціяльно винаятого громадською управою чоловіка, помер дня 23. серпня ц. р. природною смертю наслідком запалення легких, що в спосіб, не підлягаючий ніякому сумнівові, устійнила вислідом секції тіла судово-лікарська комісія". Від себе завважимо, що ця вістка появилася передтим в інших часосах.

TELEFUNKEN Radio
гармонія тонів — символ якости.

Останні вісти.

ДЕМЕНТІ

Китайські державні достойники заперечують вістку про самовбивчий замах марш. Чанкайшека.

ЖЕРТВИ БОМБ.

Як подає Райтер, скількість жертв бомбардування Кантону невідома; приблизно обраховують їх на кілька соток.

З японських джерел подають, що в Нанкіні збомбардовано головну кватиру куоміптангу, командування воєнного летунства і 3 воєнні кораблі. 48 китайських літаків вилетіло до бою з японськими.

НАПРУЖЕННЯ МІЖ ПАРИЖЕМ І САЛЯМАНКОЮ.

Еспанський національний уряд заборонив французьким громадянам переходити франко-еспанський кордон. Французькі сторожі над рікою Бідасоа скріплено.

Французького генерального консула в Малязі інтерновано в його власному мешканні.

—o—

По широкому світі.

У Тунісі дійшло до сутички між тамошніми італійськими емігрантами та італійськими моряками, які здемолювали домівку протифашистівської організації.

Британський уряд розглядатиме справу визнання італійської імперії у Східній Африці.

Німецькі меншини з цілої Европи уладжують небавом конгрес у Семигороді.

Франція — як кажуть — покине комітет інтервенції, якщо до Еспанії виїдуть більші контингенти італійських добровольців.

Югославянські маневри, найбільші від світової війни, почались нині в Хорватії. На них будуть делегації генеральних штабів 6-ох держав.

6 совітських літаків перелетіло фінляндський кордон; фінляндська прикордонна сторожа обстріляла совітські літаки, один з них ушкоджений причалив.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „БЛАГОСЛОВЕННА ЗЕМЛЯ".

Є це фільма на підставі песи зробленої з великої повісти славної нині американської письменниці Перль Бак, що змальовує китайський побут. Героями цієї повісти є звичайні китайські селяни, що переживають усі свої радощі та трагедії головно в боротьбі за землю, від якої залежить добробут або нужда родини. Можемо подивляти роботящість, скромність, ніжність і незвичайну міру у слові у селян, що приймають удари долі з незвичайним супокем. Колишня невільниця-дитина продана батьком до багатого двора підчас голоду, виходячи заміж за селянина без власної волі та вибору, відроджується від гордого почування, що стає матірю та помічницею свого чоловіка в найтяжчій роботі. Фільма показує нам китайську природу з її стихійними нещастями, серед яких наїзд сарани на врожайні поля перевищає своїм жахом деякі сцени з вуличної революції. Небагато бачимо своєрідних китайських звичаїв, зате два головні типи подружньої пари відтворені Паолем Муні та Люізою Райнер з таким мистецтвом, що хвилинами забуваємо про їх гру, маючи враження картин із дійсного життя. Муні дав після свого Пастера нову подиву гідну креацію, Люіза Райнер зуміла так перемінити своє обличчя і звести гру до такої невеличкої кількости рухів, що не уявляємо собі кращої артистки для такої невдячної ролі. Вся фільма має трагічний подих повісти — залишає довше не тільки перелетне „кінове" враження. Не диво, що довгі ряди кіно-аматорів чекали на свою чергу у день премієри цієї непересічної фільми.

Кишеновий календарець-термінар на 1938 р.
„НА СЛІДІ"
необхідний для вільних звань, купецтва і молод
можна набути у книгарнях або
у Видавництві „Вогні", Львів, Потоцького 11 А.
Ціна зол. 0.40, в оправі в англ. полотно зол. 0.70.
1690 2-2

Дописи.

ЛЬВІВ.

Личаків у 900-ліття посвяти України під омофор Богородиці. Заходами Братва Матері Божої Неустанної Помочі святкувала личаківська дільниця 21. IX. ц. р. урочисто 900-ліття посвяти України під омофор Богородиці. В церкві св. Петра і Павла на Личакові відправлено велику Службу Божу, підчас якої відповідну проповідь виголосив о. нач. Новосад. В год. 5. попол. відбулася святочна академія в чит. „Просвіти". У претарно прибраній салі, виповненій по береги всіми кругами личаківської публики, відкрив академію гарним вступним словом голова читальні „Просвіти" о. Дутківич. Реферат проф. Редька, поданий у глибокій, та проте зрозумілій формі, зобразив культ Богородиці на українських землях від найдавніших часів до сьогодні. Три гарні деклямації учениць школи ім. кн. Льва на Личакові — Ярослави Полюгівної „Квіти Марії", Дані Демчук „Похвали Діві Марії" та Наталі Голембйовської „Цариця України" — захопили всіх слухачів. Діточки цієї-ж школи доповнили ці деклямації співами. Цілість численно зібрана публика відспівала з одушевленням католицький гимн. Хорами проводила п. Заперковна, всю організаційну працю вела п. Е. Теодецька.

БЕРЕЖАНИ.

В справі допомоги студентству. Громадянство Бережан, зібране на анкеті 11. IX. п. р., скликаній у справі допомоги українському студентству, по докладному обміркуванні справи ствердило, що 1) Матеріяльне положення українського студентства справді невідрадне і впливає на його поведінку, що дуже важне для цілої нації. 2) До поміни цього стану потрібна негайна поміч українського загалу. Тому анкета звернулась до всіх наших товариств та громадян Бережан і бережанського повіту із закликом станути до боротьби за ліпші умовини праці українського студента; зокрема взивала всіх: 1) складати на цю ціль грошеві добровільні датки, які слід слати на адресу Пром-Банку у Львові, вул. Городоцьких 1, склад. П. К. О. ч. 500778 на рахунок ч. 140; 2) складати харчеві продукти, які слід пересилати до Львова на адресу Студ. Харчівні, вул. Міцкевича 11; 3) створити збірними силами хоч одну стипендію.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ (СТРИЙ).

Змагання обох цих дружин за мистецтво Окружної Ліги відбудуться в неділю 26. ц. м. в год. 3.30 попол. на гриші Чорних.

Змагання заповідаються незвичайно цікаво, бо обі дружини репрезентують високий рівень в Окружній Лізі, зокрема Україна схоче на своїм гриші показати не тільки гарну гру, але й здобути 2 пункти та виграти перший мечт в осінній руші. Сподіймося, що наша дружина переломить на цих змаганнях дивний пех, що її тепер переслідує.

Як передмеч відбудуться змагання молодших дружин.

СТЕП — ПРАЦА ПОЛЬСКА.

Змагання за мистецтво Ц-кляси відбудуться в неділю 26. ц. м. на гриші Погулянки. Початок у год. 10. рано.

Ширіть наш часопис!

ШАФКОВІ КУФРИ
валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає
Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**
Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Салямандра"

Театри.

Великий Театр:

Четвер 23. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".
П'ятниця 24. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".
Субота 25. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".
Неділя 26. IX. год. 3.30 попол. „Король волоцюг"; год. 8. веч. „Король волоцюг"

Театр Різнородностей:

Четвер 23. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".
П'ятниця, 24. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Субота 25. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Неділя 26. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:

ГАЛИЧ:
23. IX. Муж двох жінок.
24. IX. Дівча з Маслосоюзу.
25. IX. Княжна чардаша.
26. IX. Шаріка.
З Галича іде театр до Ходорова, Жидачева, Рогатина і Бережан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МИКОЛАЇВ:
23. IX. Гейша.
24. IX. Маруся Богуславка.
25. IX. Жайворонок.
26. IX. Ніч під Івана Купала.

Король гумору — незрівняний
ОСИПЧЬО
ЮЗЬКО БЄЛЯВСЬКИЙ
виступає в каварні Дансінг-Барі
„ЛІДО" Личаківська 24 а.
2—3

КІНА.

АПОЛЬО: „Володар".
АТЛЯНТИК: „Пратер".
ВАНДА: „Кенігсмарк", „Жінка без маски".
ГРАЖИНА: „Вільний Кармен" з Мартою Егерт.
ЕВРОПА: „Один поверх вище".
КАСІНО: „Благословлена Земля" з Павлом Муні.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Пророчення".
МЕТРО: „Малий лорд" і „Циганське дівча".
МІРАЖ: „Пропаще місто".
МУЗА: „Королева танку".
ПАКС: „Прозріння" і „Орднінат Міклоровський".
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „Під твоїм чаром".
РАЙ: „Тато жениться".
СВІТ: „Супр на продаж" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Чарівниця зі Салему", і ревія.
ТОН: „Рамона".
УТІХА: „Пострах опери", ревія „Арабські авантури".
ХИМЕРА: „Зрадник" (уперше у Львові.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 23. вересня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 1.30 Літо в Альпах, авд., 17.00 Камер. концерт, 19.15 Смичк. квартет д-дур Піцетія, 20.10, 21.00 Вечір танку, ВІЛГОРОД 18.00 Пісні, 18.30, 19.00 Орх. концерт, 20.00 Чеська форт. музика, 21.30 Спів, БУДАПЕШТ 17.00 Вільончеля, 19.00 Сальон. музика, 21.00, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 16.05 Офенбахові твори, 17.30 Вільончеля, 21.00 Концерт церковної музики, 21.45 Форт. рецісталь Дарія Мільо, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.00 Нар. пісні, 14.00, 16.00 Муз. всячина, 18.00 Нар. вок. дуети, 18.20 Сонати б-дур Моцарта, 19.00, 20.00 Вальси і марші, 22.30 Концерт, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 19.40 Легка музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ісабо" оп. Масканія, МІНХЕН 15.00 Кавка для всіх. 17.00 Розр. музика, 19.00, 20.00 Концерт із уч. Ерни Зак, 21.10 Скрипка, форт., ПРАГА 17.10 Музика для дітей, 17.50, 18.00 Муз. авд. для дітей, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Буря" оп. Фібіха до Шекспірового тексту. РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Ужви, 19.53 Пісні, 19.15, 20.30, 21.00 Камер. музика. 21.45, 22.00 Легка музика, РИМ 17.15 Вок. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Весела авд., форт. рецісталь.

П'ятниця, 24. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Весели мельодії, 17.00 Солісти, 20.10 Розр. концерт, БІЛГОРОД 20.00 Нар. музика, БУДАПЕШТ 12.05 Скрипка, 17.35 Сальон. музика, 19.50 Форт., 20.40, 21.00 „Циганська фантазія" оп. мельодій, ВІДЕНЬ 10.25 Муз. новини (невидані) у вик. орх. і сол., 20.05 21.00 Нар. драма, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 Композ. концерт проф. Кочака Ямади (Японія), КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.40 Розр. музика, 21.00 Концерт квартету, ПРАГА 16.30 Форт. твори Сметани, 19.10 20.00 Популярний концерт. РАДІО ПАРІ 19.00 Форт., 19.30 Фр. сонати, 20.30 Спів, РИМ 21.00, 22.00 „Весела вдова" оп. Легара.

ПАНЧОХИ
спеціяльно тонкі зол. 3.50
практичні 1.85
625 **„ДІМ ВОЛІЧКИ"** 17-?
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 23. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: Найгарніші мельодії Монюшка, хор, спів, 11.40 Гумпердінк: фрагм. з оп. „Ївась і Гануся", гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Супе: Легка кавалерія, увертюра, гр. пл., 12.25 Розр. орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.50 Спорт. порадник. 14.55 Львівська біржа, 15.00 Українські пісні, з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 „Стріча" опов. В. Герца для дітей. 16.15 Сальон. музика, тріо, 16.45 Фейл.: Радіо у школі, 17.00 Концерт солістів, форт., Евгенія Зарицька меццосопр., 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Нар. мистецтво та сучасне малярство, 18.10 Великі співаки у фільмі, гр. пл., 18.30 Листи та програми, 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спорт. вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Ужви: „Мужчина в жіночім капелюсі", 19.40 Актуальна гутірка, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Концерт легкої музики, орх., 20.45 Вечірній денник, 20.55 Хліборобські вістки. 21.05 Танк. музика у вик. малої орх., рефрени; у перерві коло год. 21.25 Скеч „У саді", 21.45 Батьки та діти, 22.00 Німецька музика, вок. концерт, 22.50 Останні вістки, веч. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 „Я вмовився в нею на девяту" вес. фейл. Раорте, 23.15 Легка музика з гр. пл.

Шукаєте праці? —
Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

П'ятниця, 24. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.15 Для шкіл: У пустині та пущі, 11.40 Сен Саенс: Септет оп. 65, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 легка музика з гр. пл., 12.20 Комунікат дир. Хліборобської Палати, 12.22 Концерт військ. орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., у перерві в год. 14.03 Гутірка ККО, 14.35 Трохи пісні, трохи слова: „Ідемо до Теребовлі" опов. і пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Оркестри та хори, з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Вільончеля, форт. 16.45 На емігрантськім кораблі, 17.00 Концерт фільг. орх., 17.50 Вплив людини на підсоння землі, 18.00 Туристичний інформатор, 18.05 Популярна музика з гр. пл., 18.15 Пробовинки з гр. п., **18.30 Українсько-польські взаємини в царині мови, вигл. д-р Ярослав Рудницький,** 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Зі світа оперетки, концерт орх., спів, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Легка і танк. музика, орх., спів, форт.; у перерві в год. 20.45 Вечірній денник актуальна гутірка. 21.45 Батьки та дти, 22.00 Концерт: орх., спів, 22.50 Останні вістки вот. денника, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

БІРЖА.

Львів 22. вересня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43, 89·90, Долярн американські 5.29·50, 5.27·00, долярн канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 295·02—291·30, Франки фр. 18·17—17·67, Франки швайцарські 122·00—121·2 , Фунти англ. 26·33—26·17, Гульдени данц. 100·25—99·80, Корони ч. 18·40—17·50, Кор. дан. 117·54—116·70 Кор. норв. 132·28—131·33, Корони шв. 135·73—134·75, Ліри італ. 23·50—22·60, Марки фінлянд. 11·04—11·20, Марки нім. 138·00 — 122·00, Шилінги австр. 98·00—96·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 134·00 — 125·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 55·10, 56·50, 4 поз. інв. 1 ем. неност.. 2 ем. 68·75, серія 2·75, 5 залізн. 58·00, 4 прем. дол. 38·50, консол. 38·25, 38·50, 38·25, дві ост. др.

Папери

Банк Польський 106·50. Цукор 35·40, Вугель 26·25, 26·05, Лільпоп 23·25, Моджейо 9·75, Островець 26·25, Габербуш 44·00,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 22 вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок, без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·90 зол.
1 кг. експорт. зачет. . . 2·90 зол.
молоко . . 13—16 сот.
яйця . . . . . 4·10—4·15 зол.

Тенденція на масло і молоко зниження, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Заміть окремих подяк близьким і знайомим за слова співчуття з приводу смерти бл. п. **Олімпії Лучаківської** складають на Українську Захоронку у Львові 15.— зол. **Стельмахова і Лучаківські.** 1700

За дозволом Староства в Дрогобичі з 18. VIII. ц. р. ч. Пол. 7/167/37 уладила кооператива „Бар" у Лішні публичну збірку в Лішні, в днях 19. і 22. VIII. ц.м. на вибудування власного дому. Зібрано суму 208.76 зол. і закуплено за цю суму потрібний будівельний матеріял. — **Управа.** 1705

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ВЛАСНИЧКА реальности познайомиться з інтелігентним емеритом до літ 50 Зголошення до „Діла" під „Симпатична". 1704 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ХЛОПЦІВ на практику прийме радіова ф-ма „Ергон", Сикстуська 48. 1709 1-1

МЕШКАННЯ

ВИНАЙМУ спільну кімнату з осібним входом студентці. Зголошуватись між 14. і 16. площа Гославського 4 помещк. 3 партер коло Експортівки. 1708 1-1

ТРИ КІМНАТИ, кухня, передпокій, сонячні, комфортові, другий поверх 1. жовтня вільне. Комірне зол. 73.— Потоцького 110. Оглядати 1—3. 1706 1-1

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковеська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 5—15

ГОДИННИКИ Омега, Тіссо, Цима, дешево у фірмі Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів Академічна 2, Готель Жоржа. Годинникарсько-ювілерські роботи. 1707 1-10

НА ОСІННІЙ І ЗИМОВИЙ СЕЗОН найкращі новини дитячої, жіночої і мужеської галантерії купите найдешевше в кооп. „Базар" у Львові, Руська 3. 8-?

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменити, гарантовані — дешево продає, міняє **Ганак, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 15-20

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ
АКУШЕР ОПЕРАТОР
Д-р Ігнатій Шварц
ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 3 (над кіном Палляс)
1698 ВЕРНУВСЯ. 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ КОНКУРСУ.

Філія „Сільського Господаря" в Тернополі оголошує конкурс **на посаду агронома.** Реферати на кандидатів із кількалітньою практикою при повітових осередках. Платня на підставі умови. Посада вільна від 1. листопада 1937. Зголошення з відповідними документами вносити до Філії „С. Г." в Тернополі через Тов. „Сільський Господар" у Львові до 10. жовтня 1937.

Тернопіль, 16. вересня 1937.

Ів. Брикович, голова Філії С. Г.
1703 1—2

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру **„CSAVE" 50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. санітарно-перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 12—40 1428

НОВООТВОРЕНА
Кафлярська робітня ІВАНА ОЛЕКСИНА
при вул. На Байки ч. 7.
Колишнього працівника і управителя знатніших львівських фірм, виконує стандення печей і кухонь нових; перерібку старих та ощадностеві печі.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Готель „МЕТРОПОЛЬ"
Львів, Пілсудського ч. 1
(ріг Пекарської) тел. 106-02
після компетної відновн, під новою управою знову відчинений
Комфортові кімнати від зол. 2·50
Винаймаємо також **місячно** по дуже низьких цінах. 2—3

ПЕРЕДОВА
Фабрика фортеп ян'в п'янін
Т. Беттінґ і С-ка
ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ
поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у Фабриці.
1687 2—30

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Пятниця 24. вересня 1937. Ч. 210

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

ПРИВАТНІ СЛУЖБОВИКИ І ГРОМАДЯНСТВО.

(Передова стаття).

Можливости української національної реальної політики.

(Стаття посла В. Кузьмовича).

Обжинки „Сільського Господаря“ в Ст. Самборі

З українського життя за Океаном.

Хроніка Совітської України.

Американська амбасада не покидає Нанкіну.

Два московські ґенерали -- щезли.

Націоналісти у пресі сов. Туркестану.

„Ау!“ (фейлетон Галактіона Чіпки).

Жінка в житті Масарика.

Шість кісток цукру зрадило вбивника.

Смерть хлопця в вогні.

Ч. 210 (14.753). Львів, пятниця 24. вересня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Кріза валєнсійського уряду.

ЛЯРГО КАВАЛЛЄРО НАМАГАЄТЬСЯ ПОВАЛИТИ НЕГРІНА.

Політичне положення у Валенсії нині помітно погіршилося; урядової кріви тоді буде омину ти. Неуспіхи уряду Негріна в Женеві (зокрема факт, що валенсійського представника не вибрали до Ради Ліги Націй) приписують проурядові кола пропаганді б. премієра і лідера лівиці Лярга Каваллєра, який недавно їздив до Парижа на збори соціялістичного Інтернаціоналу; деякі урядові часописи навіть подали це півофіційно, викликуючи живу реакцію лівиці.

Недавно дійшло на вулицях Валенсії до кровавих сутичок між військом і анархістами. Це прискорить димісію Негріна; на його місце прийде Лярго Каваллєро, що утворить уряд з представників усіх крайно-лівих партій.

„ХЛІБА І СПРАВЕДЛИВОСТИ" — КРИЧАТЬ ДЕМОНСТРАНТИ НА ВУЛИЦЯХ БАРСЕЛЬОНИ.

Як подає паризький „Ле Журналь", між 17. і 18. ц. м. дійшло у Барсельоні до поважних заворушень на тлі голоду; служба з трудом здавила їх, арештуючи коло 1000 осіб. В ночі з понеділка на вівторок на вулицях Барсельони знову появились юрби жінок, що демонстрували, викрикуючи: „хліба і справедливости", опісля кинулися рабувати крамниці.

УСПІХИ ІТАЛІЙСЬКОГО ЛЕТУНСТВА В ЕСПАНІЇ.

Як подають італійські півофіційні джерела, від початку еспан. громадянської війни італійське летунство знищило 400 червоних літаків, а втратило лише 15 апаратів.

УРУГВАЙ ВИЗНАЄ КОНСУЛЯТ ЕСПАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ.

Уругвайський уряд повідомив представника ген. Франка і свої дипльоматичні станиці, що він визнає консулярні документи уряду зі Саламанки та консулярних представників того уряду в державах, що його визнають.

Американська амбасада не покидає Нанкіну.

Американський державний департамент оголосив звіт американського амбасадора в Нанкіні, такого змісту: Нанкінська амбасада зовсім не дістала з Вашингтону приказу виїхати з Нанкіну. Амбасадор забрав цілий свій персонел на чердак „Люзону" не щоби ним відплисти, лише щоби охоронитись від небезпеки підчас бомбардування. З „Люзону" американська амбасада тримала постійний контакт з китайським урядом.

ЯПОНЦІ ОКРУЖУЮТЬ КИТАЙЦІВ.

Японські війська почали окружувати китайські становища під Поатін-Фу. Дві японські кольони машерують з ріжних сторін, одна з них вже почала бій з китайцями.

КАНТОН ЗНОВУ ЗБОМБАРДОВАНИЙ.

Як подає Райтер, 12 великих японських бомбових літаків під охороною мисливських почало знову бомбардувати китайську дільницю Кантону.

КРІВАВІ БОЇ ПІД ШАНГАЄМ.

На північному відтинку шангайського фронту японці 8 разів атакували безуспішно китайські становища. Коло 600 японців згинуло, заки дісталось до китайських становищ, решта (100) згинуло в рукопашній боротьбі. Китайці перейшли до протинаступу і також потерпіли дуже поважні втрати

Хто такий отаман Тронкозо?

Директор французької служби безпеки дав учора пресі кілька інформацій на тему нападу на еспанське підводне судно у Бресті. Назвисько Тронкозо не є правдиве; арештований уживав його від хвилини, коли поліція звернула увагу на його діяльність. 14. ц. м. замешкав він в одному готелі у Бресті під назвиском Супрелля. Недалекий процес терористів у Серет виявить нові подробиці тої афери, яка в'яжеться зі замахами у Сербер і Тусю.

Націоналісти у пресі совітського Туркестану.

Як подають з Ташкенту, арештували начального редактора тамошнього передового часопису „Правда Востока", а цілу редакцію усунули за „буржуазний націоналізм". Під управою нового начального редактора, якого прислали з Москви, „Правда Востока" розпочала завзяту кампанію проти партійних органів у Туркестані, проводу тамошнього комсомолу, урядів туркестанських республик і т. д. З огляду на те слід сподіватись дальших переслідувань проти туркестанських націоналістів.

—o—

Syga. VI. 1. Pr. 186/37. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Przewodniczący Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O.: P. Dysiewicz i D-r J. Locker, w sprawie konfiskaty Nr. 201 czasopisma p. t. „Dło" z daty Lwów, dnia 12. września 1937 r., do Syga. VI. 1. Pr. 186/37, — na posiedzeniu niejawnym w dniu 18 września 1937 r., po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 14 września 1937 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dło", Nr. 201 z daty Lwów, dnia 12 września 1937 r., zawierającego w artykule p. t.: „Senzacyjnyj proces Surbenka", — znamiona wyst. z art. 159 k. k., — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. nakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z dnia 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymieniony wyżej artykuł ma na celu ujawnienie wyników śledztwa przed rozprawą główną bez zezwolenia właściwej władzy. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37. ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Ł. Malicki, wr. Protokulant: Stachurski, wr. Za zgodność: Lipanowicz, kier. sekret.

—o—

НОВА КНИЖКА!
БОГДАН ЛЕПКИЙ
ТРИ ПОРТРЕТИ
Франко — Стефаник — Оркан
Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.
Можна дістати у всіх українських книгарнях.

„Ці три портрети це зразки мистецького літературного малюнку та характерології. Їх головна вартість лежить у виведених наскрізь людських прикметах трьох письменників" „Прагер Пресзе"

ПРИВАТНІ СЛУЖБОВИКИ І ГРОМАДЯНСТВО.

Львів, 23. вересня 1937.

Польща належить до тих держав, де розбудовано бюрократію до величезних розмірів, яка разом з численною армією і не менше численною службою публичної безпеки тяжить на суспільній господарці, забираючи на свої потреби найвищий відсоток суспільного доходу. Наша участь у цій бюрократії мінімальна, у деяких ділянках рівна буквально нулі, а цієї причини, що кандидатів української народности навіть з найліпшими фаховими кваліфікаціями не приймають (з дуже дрібними виїмками) до служби в державних чи самоуправних установах, або в установах напів публичного характеру. Цей ринок праці, що в Польщі є найбільшим відборцем, для нас майже зовсім замкнений і для життя нашої інтеліґенції зачинає він мати щораз менше практичне значіння, як для неї під цю пору дуже мало або й зовсім недоступний.

Давніше бувало інакше, бо понад 90 відсотків української інтеліґенції в Галичині було на державній та взагалі публичній службі як у рядовці, учителі тощо. Розмірно численна була перед війною теж і нижча українська державна служба як возні, листоноші, жандарми та нижчі залізничі функціонарі. Нині здобуття т. в. сталої пенсії й емеритури, що до війни було мрією — і то легко досяжною — у неодного з наших громадян, перейшло в країну казок.

Залишилися грекокатолицькі священники і вільні інтеліґентські фахи: адвокати, лікарі, інжиніри тощо. Священники незвичайно спролетаризувалися не тільки внаслідок загальної господарської кризи, але теж і внаслідок конкордату, в додатку добре підскубані матеріяльно своєю церковною ерархією. Ще без порівнання більше спавперизувались адвокати, давніше звання з найвищими у нас доходами; їх сучасна нужда — це наслідок не самої кризи, але свідомо теж і політики влади. Не гаразд і членам інших вільних інтеліґентських фахів, обмежених здебільша на власну зубожілу клієнтелю. Невідрадний матеріяльний стан величезної більшости вичисленої інтеліґенції відбився і відбивається дуже відемно на її суспільній громадянській праці, на яку не стає й буквально ніяких матеріяльних засобів. А всеж є серед неї ще численні одиниці, що при своїй нужді віддають безкорисно свою працю нашій загально-національній справі. Це справді тихі, невідомі герої!

Найчисленнішу сьогодні категорію працівників у національній роботі творять у нас приватні службовики українських установ, у пер-

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА,
СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає Ф-ка „Кераміка“
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі“.

шу чергу кооперативних, рідношкільних, освітніх, вкінці нечисленних ще приватницьких підприємств. До війни поза „Дністром“, „Народною Торговлею“, деякими іншими більшими кооперативами, почасти теж поза рідношкільною організацією — і то щойно в останніх передвоєнних роках — приватні службовики як більший помітний гурт у нас майже не існували. Забирала і годувала всіх інших державна служба. Попасти на приватну службу вважали за свого роду особистий деспект і її брали здебільша хіба ті одиниці, що вже ніяк не могли приміститися при державному жолобі. Неорганізовані, зрештою і нечисленні, не мали приватні службовики ніякого помітнішого значіння у нашому громадянстві. Службу в наших національних установах у краю робили переважно добровольці дилетанти з ріжних інших фахів — адвокати, священники, учителі, дещо і державні службовики — найчастіше цілковито безкорисно з посвяти і пієтизму для самої справи. І самозрозуміло, що й видатність праці тих добровольців-нефахівців не могла бути і не була надто велика.

Прийшли інші часи й інші відносини. Здержання доступу до державної служби і самі потреби життя у скрутному сучасному лихолітті приневолили нашу молоду повоєнну інтеліґенцію, з якої більшість здобула фахову освіту у закордонних — пізніше і польських — високих школах, оглянутися за варстатом праці для себе. Розбита війною українська кооперація, як і інші установи, була тоді в стадії реорганізації та розбудови. Там і примістилася деяка частина молодих висококваліфікованих фахівців. Вони й перевели реорганізацію та розбудували нашу кооперацію, „Сільський Господар“, „Просвіту“, рідне шкільництво, дали ініціятиву та й самі здійснили при творенні нових варстатів праці та багатьох інших установ загального національного значіння з ріжнородних ділянок. Історична заслуга цієї генерації, як очевидно і декого зі старших, для створення теперішнього нашого національного стану в Польщі просто величезна. На спеціяльну згадку заслуговує і наша преса, яку по війні поширено теж на станову та фахову і навіть суто пропагандивну, бо і вона зважила чимало у позитивних вислідах нашої нової творчої праці.

Зродилися по війні і нові станові організації, зорганізувалися теж і українські приватні службовики у своїй „СУПРУЗ-і“. А число їх на наші відносини, зокрема і передовсім кооперативних працівників, як теж рідношкільних, сільськогосподарських та освітніх, вже сьогодні дуже поважне і має свою питому вагу та загально-суспільну вартість, яка не меншає, тільки збільшується і то з кожним роком. Є це першорядний чинник дальшого правильного розвитку нашого загально-національного будівництва

У цьому будівництві були і більші потрясення. Зробила це господарська криза, а у нас ще спеціяльно і відома пацифікація з 1930. р. Що її передержано і зроблено ще й нові поступи, треба це приписати не лише нашій національній тугости й енергії, але в неменшій мірі також праці та посвяті приватних службовиків наших установ. Кажу виразно: посвяті, бо працювали вони жертвенно здебільша при дійсно голодових платнях, часто нижче сто золотих місячно для працівників з високою фаховою освітою і на відповідальних становищах!

Господарська криза в загальному значно зменшилась, але заробітки приватних службовиків наших установ таки не поправились. І не тільки залишились і дальше голодові та в додатку неправильно виплачувані „платні“ рідношкільних службовиків, але голодовими залишилися теж заробітки великої скількости працівників українських господарських установ, що відчули вже й у своїх білянсах поправу свого положення.

Добре платних начальних становищ у наших установах нема багато й очевидно не дорівнюють вони далеко-далеко аналоґічним платням напр. у поляків, не кажучи вже про заграницю. А всеж у нашої службової верхівки нема цієї безпросвітної нужди, що панує у звичайних низових службовиків. Поправу відчула хіба сама верхівка, а не низи, нераз — як сказано — люди з високою освітою. Буває і таке, що й особисті відносини між верхівкою і низами та поведінка з низами не завжди коректні. Правда, це виїмки, але вони є. Автім і напр. кооперативна верхівка на провінції є лихо платна, але і їй завидує дехто з місцевих матадорів, мовляв, і триста золотих місячно забагато.

Прикро писати, а треба, що слідний наш поступ, чи хочби задержання дотеперішнього стану, окуплені ціною нужди широких кругів службовиків наших установ. Загал громадянства мало цікавиться їх невідрадним положенням при місячних заробітках — бо і такі бувають — від 50—80 зол. Є випадки, що цим положенням небагато цікавляться і ті, що статутово покликані дбати про установу та її службовиків. Зрозуміла річ, що така поведінка викликує у службовиків огірчення та знеохочує їх до праці, зокрема ще й там, де службовики бачать самі, що фінанси установи можуть дати їм матеріяльну поправу. А чейже на службовиках — від гори в долину — лежить передовсім доля установи.

Загал громадянства і члени установ повинні зрозуміти і те, що приватні службовики не парії, а повноправні громадяни, які виконують корисну і творчу громадянську працю, за яку належиться їм не лише признання, але і в інтересі самої установи і відповідна матеріяльна винагорода

Д-р Степан Баран.

ЗА ОКЕАНОМ.

КОНҐРЕС ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ.

Наради V. Конґресу Українських Професіоналістів відбулися в готелі „Алертон“ у Кливленді 4. і 5. вересня ц. р. Голова Т-ва д-р В. Галан на Конґрес не прибув. Відкрив його заступник голови адв. І. Скварко. Головував адв. Роман Смук, секретарювала адв. Анна Чопик. Присутнім делеґатам адв. М. Дудум предложив адресар українських професіоналістів у виді книжечки. Зі звітів і дискусій виходило, що Товариство не проявляло в останнім році відповідної діяльности. І тому наради відбувалися в тім напрямі, щоб намітити Товариству такі завдання на найближчий рік, які могли б бути виконані. З предложених адв. Скварком планів виходило, що є можливости відкрити українське академічне товариство („фратерніті“), в якому можнаб удержувати постійно українських студентів. Переведення цієї справи поручено адв. Скварові, який має дібрати собі до помочі, кого буде потребувати. Рішено щодо цього ще увійти в порозуміння з тими нашими організаціями, що дають молоді стипендійні допомоги і передано цю справу адв. О. Мелицькому. Вирішено теж продовжувати видавання адресаря українських професіоналістів, як теж обговорювано способи, як і кому це виконати. Багато уваги присвячено справі навязання тіснішого звязку між молоддю і професіоналістами, зокрема, щоб допомогти українській молоді, що студіює в каледжах. Обговорено потребу видавання заходами Товариства квартальника з науковим підкладом. Та найбільше уваги присвячено справі притягнення всіх українських професіоналістів до Товариства. Рішено організувати філії Товариства по місцях, в яких живе принайменше пятьох українських професіоналістів. Такі філії поручено організувати отсим делеґатам: адв. Дудунові в Філядельфії, д-рові Кібзеєві в Дітройті, адв. Яцеву у Віндзорі, адв. Яремієві в Торонті, адв. Скварові в Мекаду й окрузі, адв. Тарнавському в Кліфленді, д-рові Канчірові в Шікаго, адв. М. Пінакові в Ню Йорку й околиці. До нового уряду Товариства Українських Професіоналістів увійшли: адв. Роман Смук (Шікаго), председник; адв. Михайло Пізнак (Ню Йорк), заступник председника; д-р В. Яремій (Торонто), другий заст. предс.: д-р Павло Канчір (Шікаго), секретар-скарбник.

СВЯТО І ЗІЗД КАТОЛИЦЬКОЇ МОЛОДІ У СТЕМФОРДІ.

IV. Конґрес Ліґи Української Католицької Молоді відбувся у Стемфорді, Конн., 4., 5. і 6. вересня в будинку Української Вищої Школи. Були спортові змагання, реферати, концерт і танці. Присутні взяли участь у посвяченні Музею і Бібліотеки, якого доконав еп. К. Богачевський і яке відбулося в неділю по архиерейській Службі Божій. На посвяченні було коло 3.000 народу. В неділю попівдні був концерт української орхестри з Філядельфії під проводом проф. Ф. Дубаса. Виступали теж сироти, що є під опікою С.С. Василіянок у Філядельфії, і відіграли театральну виставу „Марія в храмі“. Промовляли о. М. Залітач, впорядчик свята, і п-на Ева Підлубчишин, передсідниця Католицької Ліґи. Другу частину концерту виконали злучені хори з нюйорської околиці, що виступили під проводом проф. Олександра Кошиця. Їх виступ був мистецькою атракцією. Диригент і співаки збирали рясні й заслужені оплески. Жаль тільки, що саме підчас цієї дійсно гарної частини програми не було стільки публики, скільки повинно було бути. Це мабуть тому, що падав дощ. Вечором у неділю відбувся бенкет, на якім тостмайстром був п. Миронюк з Канади. Промовляли: еп. Богачевський, о. Пик та о. Процько. В понеділок відбувалися наради Ліґи, підчас яких виявилося, що Ліґа має поважні довги, головно через видавання „Юкраініен Ют Мегезин“. Гості й публика не могли прислухуватись тим нарадам, бо їх президія проголосила тайними. До нового уряду вибрано тих самих, що були у минулому році, крім другої заступниці голови. Чергова конвенція відбудеться в 1938 р. у Пітсбурґу на початку серпня.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ НА СХОДІ.

Український День на Сході, який відбувся 6. вересня в парку Деніш Гом Гров у Меточен (Ню Джерзі), стягнув поважну скількість народу. Архиерейську Службу Божу відправив православний еп. Богдан. Впорядчиком свята був о. І. Гундяк, що був теж тостмайстром на обіді. В концерті взяли участь два хори: з Алентавн під проводом І. Зазворського і з Картерет під проводом Д. Зазворського. На свято прислав привіт губернатор стейту Г. Дж. Гофман, промовляли: еп. Богдан, посадник міста Картерету Дж. В. Миттак, Роман Слободян та о. Й. Филима.

ПОДОРОЖ ПРОФ. ДМ. ДОРОШЕНКА ПО КАНАДІ.

Проф. Д. Дорошенка запросили були до Канади зробити виклади з української історії і він перебував там від початку липня та вернувся 2. ц. м. до Европи. В Едмонтоні зробив він цілий курс української історії та в усіх головніших містах Канади по кілька викладів. У більших містах виклади ці стягали по 400—500 слухачів. Майже всюди роблено збірки на Український Музей у Празі.

Відвідини проф. Д. Дорошенка в Канаді викликали в тамошнім українськім громадянстві велике зацікавлення загально-українськими справами та причинилися до обединання окремих частин цього громадянства. На викладах та приняттях на пошану „дорогого і славетного гостя“, як величали канадійські українці проф. Д. Дорошенка, сходилися люди всіх партій, орієнтацій та обрядів, як це було особливо в Торонто.

У Вінніпеґу зробив проф. два виклади: про культурну працю української еміґрації в Европі та про визначніші жінки на Україні. За 50 днів, які проф. Д. Дорошенко перебув у Канаді, зробив він 48 курсових викладів та 12 публичних відчитів, не числячи промов з нагоди ріжних свят.

У своїх викладах, як і в своїх звязках з українським громадянством Канади стояв проф. Д. Дорошенко все понад місцевими порізненнями, які поважно зменшують політичне значіння тамошнього українства, що має дуже поважні матеріяльні засоби і політичні впливи, які могліб сильно помогти цілій українській справі.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

Перед зміною турецького уряду?

Турецький премієр Ісмет Інону дістав на власне бажання відпустку. З огляду на те появились поголоски про зміну уряду. Авторитетних вісток у цій справі нема.

Обовязки премієра виконує тимчасом міністр господарки.

Можливости української національної реальної політики.

ГОЛОС В АНКЕТІ „ДІЛА“ ПОСЛА ПРОФ. В. КУЗЬМОВИЧА.

(Докінчення).

Організація національної боротьби в усяких політичних умовинах вимагає 1) незвичайного поширення громадянської активности і притягнення до неї якнайбільшої скількости одиниць; 2) переведення засади, що не можна занедбати ні одної комірки державного життя, в якій би не ставити й не боронити українських інтересів. Зневіра в себе, абстиненція, бойкот — це найгірша методика боротьби для недержавної нації. Всюди проникнути, все використати — найкраща. Класичним прикладом може тут бути закон про шкільний плебісцит. Його створено тоді, коли в українському громадянстві панувало гасло абстиненції від участи в державному житті. Сьогодні видно, що найбільшою помилкою був би тоді бойкот закону. Тодішні українські політичні чинники вагалися, що робити. Побідила думка — використати закон. Це не лише незвичайно спопуляризувало боротьбу за рідну мову в школі, втягнуло в боротьбу за неї сотні тисяч, але ступило вістря самого закону: він став невигідний і для польської держави, його виконування нарушувало й правні підстави.

В найширших колах українського громадянства зростає зрозуміння для висловлених тут поглядів. Якщо є під цим оглядом вагання, то скоріш серед інтелігенції або серед націоналістично настроєної молоді. Однак і до неї, особливо до селянської, можна підійти з розумним аргументом з історії, чи з політичної практики інших народів. Українські маси розуміють потребу розбудови власного життя навіть у тих рямцях, які сьогодні можливі. Досвід зі самоуправою, з виборами без боротьби на заздалегідь устійнених кандидатів, з Лугами і т. п. підтверджує те. Розуміють теж значіння політичної чи національної боротьби. Вони дуже докладно придивляються, а навіть співчують, боротьбі польських хлопів за владу в державі. Доводиться нераз стрінутись зі закидом, чому провід УПР не організує напр. акції за зміною виборчої ординації, конституції, тощо. При тому наші люди вміють відріжнювати легальні змагання за політичні права від безцільної боротьби з державою — без виставлення конкретних домагань. У зрості того, скажім, реалізму серед наших низів можна добачити зменшення їх сентименту до терористичних актів. Випадки в Радехівщині, чи Бережанщині — спорадичні. Не бачу можливости вкласти їх в якусь політичну систему — реальну і всеобіймаючу. Політична адміністрація знає, як українські маси дорожать можливістю легальної праці у своїх установах. Заборонюючи нераз цілим районам на вияв національного життя, вона не лише карає в той спосіб за виступи нелегальщини, але й робить натиск, щоби ці виступи не повторювались.

Підсумовуючи: в народніх масах є широке місце для ріжнородної активности української верхівки. На мою думку, це сталося не наслідком актів високої натуги, які створювала націоналістична течія, лише наслідком заломання „нормалізаційного курсу“. Факт зросту агресивности польського громадянства саме в добі „нормалізації“ мусів викликати здвиг настроїв найширших наших кол („коли навіть така політика не помагає, то не поможе нам ніхто, як ми собі не поможемо“). І вже помічуємо наслідки цього здвигу. Їх можна назвати інтенсифікацією українства на нашій території, себто стихійного поширення й поглиблення української національної свідомости. Серед мас української селянської молоді зростає почуття національної гідности, самопевности й вартости, та навіть ексклюзивности, помічуємо нестримний гін до самотужних спільних маніфестацій, там кріпшає справжній сентимент до українських організацій, які виростають власним зусиллям і саме тому стають твердою опорою проти зовнішнього натиску. На слово „Маслосоюз“, „Сільський Господар“, „кооперація“ відзиваються серед українських низів глибші тони гордости і солідарности, ніж на слово ФНЄ, чи навіть УНДО.

Не потребую доказувати, що завданням української національної політики є такий сьогодні розбуджений розгін широких кол нашого громадянства скріплювати і вкладати його у ритм національних змагань. Однак при сьогоднішньому стані тієї політики це не лише неможливе, але й безвиглядне в майбутньому. Коло нинішнього „нормалізаційного“ курсу скупилась сьогодні — в активному сенсі — **незначна меншість** українського громадянства. Величезна більшість, або опинилась у безплідній опозиції до „нормалізації“, однак не співпрацює з іншою конкретною політичною програмою, — або розбилась на гуртки, які себе взаємно поборюють і переконують у національній правовірности, до УНДО ставляться негативно, та проте „політику“ залишають йому; або — врешті — уважає, що осторонь політики, в аполітичній активности можна стримати польську агресивність. Нема більшої помилки, як саме останній погляд! Адже без створення політичного відпору рямці кожної, навіть найбільш невтральної (напр. протиалькогольної та навіть товариської в „Бесіді“) діяльности будуть чимраз вужчі, аж поки не заступлять їх рямці чужі. Політична апатія, аполітичне розбиття й аполітична активність в умовинах держави з тоталістичними тенденціями — рівновартні явища. Ріжниця між ними лише в часі. Перші два мають негайний шкідливий ефект, останнє матиме його — пізніше.

Осьтак найважнішим завданням сьогодні є політично активізувати українське громадянство. Яканебудь **реально-політична активізація** можлива сьогодні лише на грунті **конкретного** відношення до діючої на нашій території політичної сили — польської.

На мою думку те відношення у позитивному сенсі **сьогодні** не сконкретизоване, дарма, що офіціяльно ще істнує „нормалізація“. **Стару концепцію з 1935. р. перекреслило польське громадянство, нової нема.** Поправне відношення до урядових чинників не вважаю політичною концепцією. Мудрий, Кравців, Паліїв — уживаю назвиськ лише як символів на означення маркантних відхилень в українському національному таборі — сьогодні в однаковому ступні „нормалізатори“. Їх не ділить те, що вони **хочуть**, ані навіть те, що вони реально-політично **можуть**. Національні, ними репрезентовані, відхили однаково хочуть збільшення української політичної сили в істнуючих легальних умовинах. Можуть вони теж, як виказує практика, однаково не багато. Зате те, що їх назовні повинно ділити, є більший або менший фіговий листок, яким вони закривають готовість

Не рискуйте красою
ВАШОГО ЛИЦЯ!
Признають, що найбільш ніжний і гідний довіря
є тепер
ПУДЕР „МЕРІДА“

Л. ЧОЛГАН.

Літнищеві лінощі.

Колиб тобі хто був сказав, що в XX. столітті, столітті електрики, радія і літаків можна подорожувати почтовим, примітивним диліжансом, тому напевне ти був би засміявся у лице. А проте вранці 30. червня Р. Б. 1937-ого поштар цьвігнув батогом і сухоребра коняка потягла диліжанс (селянський, тяжкий віз) до Заліщик. За малою оплатою візьме поштар і тебе, щоб ти міг налюбуватися „подільською Швайцарією“ і вдихати хмари пилюки з подільських доріг.

І знов поля і село, село і поля... Вогниста куля на небі й синя стяжка вдолі, наліво. У твоїх ногах квакають качки (теж пасажири „диліжансу“), а боки болять від драбин. Та ти стараєшся навіть цим захоплюватись. Поштар закурить, заведе балачку: від качок до Еспанії і ти не помітиш, як скоро мине тих кілька годин і перед очима замайорить барвиста панорама Заліщик.

Літнищевий сезон тут щойно „в пеленках“, а що вже час до залізниці, обіцяєш собі „глибше кинути оком“ на Заліщики при повороті. Купуєш тільки кілька напівчервоних помідорів і прямуєш на стацію. звідкіль зараз переїдеш шматок „Великого Королівства Румунії“, щоб дістатись на... рідну Городенщину!

Два румунські жовніри в трохи театральних одностроях (із краватками!) позіхають знуджені. Вкінці стають на ступнях вагону. Поїзд їде.

Зараз за великим залізничим мостом на Дністрі стація: „Schit“. Та це жаден Шіт, а Скит: таксамо як дальші, „Штефанешті“ це рідні Стефанівці. Навіть румунські урядники в червоних, округлих „генеральських“ шапках не годні затерти того враження.

Спокійний буковинський краєвид, білі селянські хатки, смуга лісу на овиді. Проте звідись береться оптиміам і ти звертаєшся до якоїсь грубої варшавянки, що її незвичайне цікавить „Романія Маре“:

— О, прошу пані, а отам чистокровні румуни жнуть жито.

Добродійка переводить очі на буковинських селян на полі. Потім дивиться на тебе і знов на женців. Перед очима мигають граничні стовпи й засапана льокомотива пробігає рівні поля Городенщини.

В Коломиї ще раз доводиться зустрітись із румунськими емблемами. Залізничий двірець прибраний зеленню і прапорами на привітання короля Карла II. Якісь дівчата несуть вінки соняшників на перони й гукають по... українськи. Страх, як далеко по обох боках залишла та капосна „рутенізація“!

Із Коломиї треба „скочити“ до поблизького села над Прутом — Перерова. Спершу гостинцем, а потім полями „навпрямці“. Перед очима зеленіють розлогі толоки, де пасуться стада коров та отари овець. Пригадуєш собі місця, де давніше на вакації малим хлопцем заводив з братами забави. Засідки, напади, стрілянина з дерев'яних крісів. Навіть малу сусідську Анничку затягали до „війни“ і силоміць її мілітаризували.

А це що таке? Болото? Спостерігаєш, що ти заліз у якісь буряки. Стежка вривається і перед носом блищить калабаня. На полях по тощі стали води. Шукаєш стежки сюди-туди й щораз більше грузнеш у болото. Пригадуються подібні сцени з екзотичних фільмів, де герой западається у тропікальному трясовинні щораз глибше. По коліна, пояс, рамена...

На щастя Коломийщина вже ти ще не джунглі і ти по якомусь часі, хоча заболочений, доплентуєшся до села.

Коли в тетиній комоді доглянеш бриндзю (таки правдиву, не символічну), а в вікні, за стрункими соснами сині сильветки Карпат — почнеш вірити, що ти вже „майже в горах“.

(Далі буде).

вступити в реально-політичні комбінації в існуючих можливостях. Темперамент, ідеольогія, пропаганда не грають під цим оглядом ніякої ролі, або грають підрядну. Все тут або зрозуміле, або не вартне справжньої боротьби.

На мою думку, українське громадянство можна сьогодні **політично активізувати** та притягнути його більшість до реальної праці (під нею не розумію поборювання взаємних світоглядових ріжниць). Однак те громадянство треба переконати, що даний політичний плян є реальний і в засновках і у висновках. Ніякий плян не є переконливий, коли його політичні засновки примадні, зате наслідки імлисті.

На нашій території в конкретній дійсности а не в утопії є два пляни реальні: 1) або **негайна** політична комбінація з Польщею, як національно-політичним партнером; 2) або така комбінація в **майбутньому**, у пригожій кон'юнктурі. Перечення **всякої** комбінації — ще раз підкреслюю, що ми є на **реальному** грунті — мусить довести льогічно до революції. Іншого розумного виходу нема. Признавання на ділі і хочби в теорії негація Польщі **в одному часі** це політичний нонсенс.

Політична організація, яка проводитиме в життя перший плян, мусить проводити його в усіми консеквенціями. Отже розбудовувати й організувати ті сили, які будуть творитися в опертю о польську державу. І надати їм **політичну** надбудову, оформлення, яке засвідчуватиме, що це український плян, а не капітуляція.

Однак велика частина українського громадянства вважає неможливим творити сьогодні рідне національне життя в оперті о польську державу, хоч і мусить рахуватися з її реальним істнуванням. Ті всі зорганізовані українські групи чи незорганізовані течії мусять бути в опозиції до тактики, яку репрезентує сьогоднішнє УНДО. Очевидно, і ця опозиція не є революційна. Тому з нею теж мусить польська національна політика рахуватися, якщо тільки вона не буде вічно триматися конвульсійно теперішніх примітивних тенденцій — все українське підпорядковувати собі, без огляду на наслідки в майбутньому.

Сьогоднішній момент оцінюю як **критичний**. У ньому вирішується, чи в Польщі взагалі можлива реальна українська політика. Ставка йде на велику гру: за долю обох народів. **В такому моменті не вільно творити неясних політичних ситуацій і не вільно зберігати політичної невтральности.** В неясній ситуації находиться УПР, яка голосує за буджетом і повновластями та одночасно виступає у ролі репрезентанта опозиційного громадянства. В неясній ситуації находиться теж те опозиційне громадянство, яке зберігає політичну „невтральність" у справах, з якими не погоджується, — бо не виявляє своєї опозиційности в ніяких зорганізованих формах.

Лише ясні ситуації спроможні наше громадянство активізувати. Лише політично активне громадянство зможе сконсолідуватися довкола реальних планів. Лише тоді повстане українська політична сила, себто твердий грунт для організованого обхоплювання тих здвигів, що їх сьогодні помічуємо серед наших низів та які маркуються в політичному сенсі.

У виконанні цього політичного пляну бачу завдання, що стоять перед українським національним табором. Їх здійснення припинить хаос, в який чимраз більше погружується наша територія. Хаос, що сьогодні серпанком таємного Незнаного закриває майбутне обох народів Українського і польського

В. Кузьмович.

Хроніка Совітської України.

СПРАВА ЗДОГАДНОЇ ДИМІСІЇ КРИЛЕНКА.

Як відомо, на підставі нової конституції СССР народний комісаріят судівництва Совітської України, що до того часу був (хоч може тільки формально, „де юре") незалежний від Москви, став тепер підпорядкований новоутвореному наркоматові судівництва СССР. Отже зміна народнього комісаря юстиції СССР, якщо така трапилась би, не може не відбитись і на Совітській Україні. Польська преса цими днями подала вістку про димісії (зрозуміло не з доброї волі) наркома юстиції СССР, „земляка" Миколи Криленка і про призначення на його місце також „земляка"-чернигівця Володимира Антонова-Овсеенка (це колись ще Ленін, виряджаючи Антонова на чолі війська проти України, порадив йому причіпити собі прізвище матері — Овсієнко, — і в такий спосіб стати „справжнім" українцем). Ця вістка не відповідає правді. Річ у тім, що Криленко до призначення його наркомом юстиції СССР (всього Союзу) був наркомом юстиції совітської Росії, яким залишився і надалі, обеднуючи у своїх руках дві посади: наркомів судівництва Союзу і совітської Росії. Тепер його звільнили з посади наркома юстиції Совітської Росії, куди призначили Антонова-Овсеенка, що перед своїм виїздом до Еспанії був прокурором (прокуратором) Криленко і надалі залишається, як „наркомюст" СССР. Чому саме обох їх вважають правниками, невідомо. Криленко був хоч на першому курсі правничого факультету, а Антонов не придбав і таких „кваліфікацій"!

До цього треба додати, що знову таки на підставі нової конституції становища „наркомюстів" не тільки окремих „республик", але і всього Союзу, значно втратили своє значіння. Головну ролю тепер в СССР відіграє „генеральний прокурор" СССР, цілком незалежний від „наркомюста" СССР, якому безпосередньо підлягають всі прокурори і слідчі (судді) цілого СССР, цілком обминаючи народні комісаріяти судівництва.

„ЕНКО" І „ОВ".

На голову київського обласного виконного комітету затвердили Василя Єременка, літ 36, українця. На його заступників: Михайлова та Єгорова (тут вже не зазначено, що вони українці, воно і зрозуміло: голова столичного українського облвиконкому мусить бути покицо „енко", ну а заступники його можуть бути „ов").

БЕЗКОНЕЧНІ ПРОЦЕСИ.

Закінчився судовий процес над уманською „контрреволюційною шкідницькою бандою", як звичайно — присудом на розстріл. „Трудящі" зустріли присуд оплесками.

Розпочався судовий процес над жупанською „контрреволюційною шкідницькою бандою". На лаві підсудних засіли колишні: секретар місцевого райпарткому, голова райвиконкому, директори машинотракторних станцій тощо; вони всі ніби намагалися підірвати міць сільського господарства.

ПОРЯДКИ ПО УСТАНОВАХ.

Приїхали до Киева, до столиці, до наркомату освіти дві вчительки з Черкас, приїхали пароплавом, що приходить увечорі, випросилися „пересидіти" ніч на річковому двірці, а зранку до наркомісаріяту. Але в інформаційному відділі приймають тільки в 2 год. попол. Дочекалися. Дістали інформацію, що в їхній справі треба звернутися до завідувача педагогічних кадр („педкадр"), який приймає від 1 до 2 години. Пересиділи ще ніч на двірці. Завідувач „педкадрів" спрямував до референта сектору кадрів, але тим прийом від 11 до 12. Пересиділи ще ніч. Референтка сектору кадрів відразу заявила, що вони мусять звернутися до обласного відділу освіти, а не до наркомату... „Але-ж нам казали, що до вас"... — „Та у нас усі люди свіжі, можуть же і помилитися"...

А ось „порядки" в київській жовтневій (колишній олександрівській) найбільшій на Україні хірургічній лікарні: тупі, іржаві ножиці, якими не стрижуть, а рвуть волосся на голові, ванна наповнюється водою один раз на день, і всі, хто її потребує, мусять користати з неї, вражає неохайність і сміття, на підлозі валяються шматки брудної вати й бандажів.

З МИСТЕЦЬКИХ СПРАВ.

Народній художній музей в Одесі розташували в колишній палаті графа Потоцького. Є там розкішна мозаїчна підлога, що свого часу коштувала 45.000 карб. золотом, дорогі килими на підлозі, стилеві меблі, а крім того багато дорогоцінних експонатів: картини, зброя, посуда ріжних епох. Проте ніхто цього не охороняє, ніхто не дбає про музей — обрези розкрадають, даху ні разу не ремонтували, крізь нього на мозаїчну підлогу ллється вода, двері потріскали, ніяк залатано у них щілини.

Інститут українського фольклору Академії Наук УССР надіслав до Москви на виставу музичних інструментів народів СССР зразки українських народніх інструментів. Серед них є бандура кобзаря Петра Скокоря з села Сорочинець на Миргородщині, ліра, вироблена на Волківщині, українські цимбали, сопілки, ріжки, дримби, виготовлені з глини півники-свистуни тощо.

Л.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:

Як чоловік зійшов на пана.

З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.

Веселе оповідання про молодця, що вводить із собою тяжку боротьбу: то вибрати — любов і добру „партію", чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.

Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

Перші обжинки Філії Товариства „Сільський Господар" у Стар. Самборі.

Всім знані важкі відносини на цьому відтинку нашого Підкарпаття. Економічні, освітні, тимпаче політичні відносини у Старо-Самбірщині невеселі. А проте Старо-Самбірщина ріжрічно робить підсумки громадянської праці. Виставa с.-г. плодів, „День української селянки", попис „Лугів" та в останньому часі слідом сусідніх повітів. „Обжинки", влаштовані 19. вересня ц. р. спільними силами місцевих установ, що випали дуже гарно. Найважніше, що задоволені ними ініціятори і виконавці. Взяло в них участь яких 2.000 осіб з 11 сіл, зорганізованих у кружках „С. Г." і кооперативах. У першу чергу подобались гуртки Хліборобського Вишколу Молоді, 5 кружків „С. Г.", які бадьоро несли свої таблиці — зелені з золотими написами. А косарі зі Стрільбич своїм давнім строєм і піснею косарів захопили видців.

Обжинки почались походом з міської площі через місто до церкви. На переді бандерія з великим прапором, за нею представники установ, відтак хліборобська молодь, женці на драбинястому возі, які співали обжинкові пісні, кружки „С. Г." — дівчат з серпами і вісяними віночками, хлопці-косарі, господарі й господині, кооперація і район молочарня в Ст. Самборі. Кожне село відзначалось своїм строєм. За кожним кружком їхали реклямові вози, клінок, трієр і т. д., далі йшов молочарський промисл, на кінці віз женців. У поході зорганізовано йшла яка тисячка осіб. Не менше народу йшло або стояло на хідниках і не менше стояло коло церкви. Молодь увійшла до церкви, де привитав її з хрестом місцевий парох о. А. Бенцін в асисті двох священників. Всі інші учасники поставали довкола церкви.

По богослуженні пішли учасники походом дальшими вулицями міста на міську площу з хоругвами та образами. На площі перед гарно прибраним престолом уставилися в порядку учасники походу. Молодь і хор по обох боках престолу, дівчата з вінками напроти престолу, а кружки і кооперативи одні побіч других з таблицями на переді. Молебень відправив о. А. Бенцін в асисті 8 священників. Патріотичну проповідь виголосив о. Татомир; відтак відбулося посвячення вінків.

Дальшу частину програми почав хор піснею Хліборобського Вишколу Молоді. Через заборону влади промовляв тільки делегат централі Т-ва „Сільський Господар" інж. І. Лапчук. Промовець підкреслив осяги „Сільського Господаря" та візвав усіх з нагоди перших „Обжинків" вступати у члени Товариства. Злучені хори пяти сіл і Ст. Самбора відспівали під умілою управою свого диригента дуже гарно обжинкові пісні, а по перерві вивели дівчата з пяти сіл і Ст. Самбора вправи серпами й вінками, хлопці-ж зі Стрільбич дуже гарні вправи косарів. На кінці відбулася народня забава, ввечір вечерниці.

В часі свята панував зразковий порядок завдяки вмілому проводові, передовсім нашій інтеліґенції у Ст. Самборі, що не жалувала труду і разом спільно занялася підготовою та переведенням „Обжинків". Багато праці вклав головно др І. Кульчицький, голова і С. Саварин, інструктор Філії „С. Г.". Нехай-же успіх свята і власне задоволення будуть нагородою за їх труди! Не можна тут не згадати, що до звеличення свята причинився у значній мірі кружок „С. Г." у Стрільбичах, який вислав на „Обжинки" понад 200 осіб, що взяли участь у всіх точках програми. Віримо, що за їх прикладом підуть теж інші села.

І. Л—ук.

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Жінка в житті Т. Ґ. Масарика.

„За кожним великим чоловіком стоїть велика жінка".

Ледви чи були коли ці слова більш правдиві, як у відношенні до Т. Т. Масарика, і ледви чи багато з великих людей уміло так справедливо їх оцінити.

Про свою матір, просту селянку, згадує Масарик як про найкращого приятеля та дорадника. По ній одідичив свою бистроту та інтелігенцію, від неї вчився завзяття, гідности та пошани правди. Духовий звязок з нею не ослаб в нього і тоді, коли він став доцентом, молодим ученим і політиком. Масарик залюбки цитує у своїх творах її вислови та придержується в житті її наук. Його відношення до матері повне пошани та тепла. Улюблена пісня простої селянки, стає улюбленою піснею цілого народу, завдяки її великому синові, та як добрий спомин неслася над його труною в часі величавого похорону.

Другим, найближчим його товаришем і другом була його жінка. Нелегко сказати, хто більше заслужився в тому, що подружжя Масариків було небуденно гармонійне. Шарльотта Ґаррік — американка, походила зі старої родини англійських і французьких політично-релігійних еміґрантів, тому визвольні змагання чеського народу були для неї самозрозумілі, а ролю товаришки борця за волю приняла з повним зрозумінням, добачуючи саме у цьому велике особисте щастя. Подружжя Масариків не було змаганням двох протилежних первнів, а самозрозумілим їх доповненням. Навіть таке тяжке до розвязання питання як ріжниця національностей, релігій і осередків виховання, здається тільки поширило їх спільний світогляд. Про якунебудь асиміляцію не може бути й мови. Масарикова до кінця життя залишилася американкою і віруючою унітаркою; надзвичайно вміло та тонко доповнюючи своїми чужинецькими первнями виразно чеську атмосферу свого дому. Масарик зчаста зазначує у своїх творах позитивний вплив жінки на його погляди та на свою працездатність, приписуючи багато саме цьому чужинецькому світоглядові, вмало поданому, як новий рід зброї, у слушний час.

Сучасники згадують Масарикову як жінку з великою пошаною. Її поважна, достойна вдача, характерність та тонкість відчування йшли упарі з надзвичайною сумлінністю у виконуванні буденних обовязків. Вихована в багатстві та мистецькому оточенні, вона мужно боролася ціле життя зі злиднями, щоб створити найбільш пригожі умовини для праці свого чоловіка та розвою дітей. Одною з найбільш людяних рис Масарика та заслуг його для гармонійности подружжя було те, що він надзвичайно справедливо ділив з жінкою всі тягарі буденного життя, почавши від кухонних розрахунків, скінчивши на догляді дітей. На його погляд найдоцільнішим і найкращим місцем праці для жінки це родина, завершенням її життя — подружжя та материнство, але тому, що буденні клопоти пригноблюють і нищать людську душу міліонів жінок, не дають їй виконати своє високе завдання. Кухня, прачкарня й обрахунки нищать гармонію подружжя, тому ці обовязки не можуть спочивати виключно на плечах жінок. В найкритичніший для карієри Масарика час, коли він обняв доцентуру та почав політичну кампанію, уважав не тільки можливим, але й конечним чергуватися з жінкою в догляді дітей. Охоче вставав уночі до немовлят, щоб сповнити свій батьківський обовязок та відтяжити свого найкращого товариша — дружину, якої моральна поміч була йому в той час дуже потрібна.

Духового звязку Масариків не знищила кількалітня розлука, коли Масарик виїхав у світ підготовляти основи для чеської держави. Троє дорослих дітей було теж за границею, одна донька у вязниці. Безсильна злоба австрійської поліції звернулася вся на самітну жінку. Від чоловіка не було ні вісток ні листів... Масарикова не заломилася, бо там десь далеко творив велике діло її чоловік і потребував її моральної помочі. Дорогий спомин вірного товариша кріпив Масарика в найтяжчих хвилинах. Хоробро та вірно підтримувала Шарльота Масарикова тяжкі зусилля свого чоловіка і покинула його щойно на порозі успіху. Вмерла зломлена тяжкою нервовою недугою внаслідок переслідувань як жінка президента новоствореної держави.

Президент держави плакав часто вечорами на гробі своєї жінки, тихого воїна, що впав для успіху його справи. Його остання дорога після всіх обовязків була на тихий цвинтар у Лянах, до найвірнішого товариша-жінки.

Світла жіноча постать стоїть за неодним великим чоловіком. Більшість з них радо ділить із своєю дружиною славу і неодин признає, що не доконав би всього без її помочі. Тома Масарик долучив навіть прізвище жінки „Ґаррік" до свого, щоб цим зазначити рівність сторін у подружжі та вплив жінки на його життя. Так підписувався він теж і будучи президентом на всіх державних документах.

У своїх творах вважає Масарик найбільш доцільним місцем для жінки родину, одначе його справедливий і наскрізь свободолюбний світогляд не знає обмежень у розвою жіночої праці. Глибоко моральний не осуджує навіть жінок, що впали морально, вважаючи, що і в цьому винні мужчини — організатори суспільного ладу.

Оксана Дучимінська.

Жінка з Тибету.

Відома подорожничка по Тибеті, Олександра Девид-Ріллє, у своїх враженнях з подорожей по Тибеті подає цікавий образ тибетської жінки. Слово „жінка" означає в тибетській мові те саме, що „нижчого походження". Тибетці вважають, що людина родиться жінкою за кару за гріхи в попередньому житті. Ось чому тибетські жінки часто моляться: „Якби я так сміла тіло жінки відкинути, а знову прийти на світ як мужчина". Та без огляду на це тибетська жінка поводиться з мужчинами досить гостро. Часто бувають там між жінками і мужчинами бійки, з яких мало коли мужчини виходять переможцями.

Теж і при щоденній праці не роблять ріжниці між фізичною силою мужчин та жінок. При переношенню тягарів звичайно йде голосування в той спосіб, що жінки і мужчини кидають свої ремені на купу, а провідник бере ремінь за ременем і кидає їх на окремі клунки. Власник чи власничка ременя без протесту бере тягар на свої плечі.

Тибетська жінка не мусить боятися, що з нею мужчина одружиться з матеріяльним розрахунком. Нареченій не дістає там за жінкою ніякого віна а навпаки дуже часто платить за неї велику суму. З тої причини між рідною нареченої і нареченого йдуть часто гострі торги. Батьки вихвалюють здоровля і силу молодої, батьки молодого бороняться, вказуючи на такі хиби, як занадто велика худість, або „опасистість" молодої.

Молодий вихвалює родичам молодої всі вигоди майбутнього спільного життя, щоб вони тільки знизили ціну. Чим дорожче молоду „продадуть", тим вона гордіша.

Розвід у Тибеті дозволений і вертає жінці повну волю. Тільки часто чоловік домагається звороту заплаченої ціни за жінку і це бувае найбільшою перешкодою при розводах. Батьки тоді пропонують покривдженому чоловікові свою другу доньку і така заміна є частим явищем між тибетанськими сестрами.

В родині грає тибетська жінка визначну ролю. Бере участь у всіх умовах купівлі та продажу і хоч там нема жіночих шкіл — тибетянки є добрими рахівничками. Вміють засвоїти собі і те, чого не вчились.

Мають тибетянки цікавий звичай. Коли тибетська дівчина виходить заміж на друге село, то мае вона при відвідинах батьків принести їм дарунок, а батьки мають відлячитись. Часто з того повстають великі непорозуміння. Батько дарує напр. доньці телятко, але тому, що воно ще мале, то доня мусить прийти за ним ще раз, очевидно знову з дарунком, а тоді теличка досить дорого її коштує.

—o—

Балачки про моду.

„МОДНА ЛІНІЯ".

Ах та „лінія"! Скільки то клопоту вона справляє не одній з нас. Яких нераз зусиль вимагае від нас, якого самовідречення, жертв і сили волі! Бо хочемо бути „модні", а мода наказуе стрункy лінію, вузькі бедра та плоскі груди...

Здавалось, що цей рік буде нарешті переломовим у „лінії". Та ба! Стрункa лінія і надалі буде вимогою моди. Так принаймні заповідають цьогорічні фасони суконок, що вже дихають на нас зимовим сезоном.

Сукні обтислі в бедрах, а розширені „дзвоном" удолині. Рукави вузькі, з невеликою буфкою при рамені, з тісно обтислим високим манжетом. Рамена ще трохи поширені, але незначно. Пас вище природньої лінії дуже підкреслений ріжними оздобами та „драперіями". Декольт „на гостро". Вечірні сукні дзвонкі, або тісно прилягають до фігури на зразок старо-єгипетських або широкі, майже кринолінові з оздобними фальбанами та ріжними „буфами" при долині сукні, а це теж вимагае стрункої лінії від тої, яка таку сукню вбиратиме. Капелюхи дуже піднесені зперед так, що ще видовжують і прибільшують поставу — отже також стрункість ліній. (Тільки борони Боже, щоб високі ростом пані не переборщували при виборі капелюха висотою форми, бо вийде вже не струнка лінія, а довга! Тільки дуже добра модистка зближуе їм високу форму, яка їх не подовжить).

А назагад горе нам — тим, що стрункої лінії осягнути не можемо. Мода викреслює нас зі списку живих, хоч саме ми найбільше живучі...

Рита.

З нашої хроніки.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ.

Клюб „Нової Хати" й „Труду" вже почав свої понеділкові сходини. Місяць вересень присвячений враженням із подорожей членинь. І так говорила п. Марійка Донцов про паризьку виставу, п. Ірина Бонковська про свої враження з Царгороду, а останнього понеділка реферувала п. Олена Залізняк конгрес Жіночої Кооперативної Гільди в Парижі.

Жіноча Кооп. Гільда сходиться що три роки в іншому европейському центрі. Належать до неї кооперативні дівчки ріжних країн, згуртовані в національні Гільди. У нас Жіноча Кооперативна Гільда повстала при Союзі Українок і саме її відпоручницею була п. Олена Залізняк. Референтка розказувала про хід Конгресу. Найповажніше представлялись англійки, що зявилися в числі 350 учасниць. Далеко менше численні були ірляндки і шведки, а вже по кілька осіб приїхало лише з Болгарії, Чехословаччини та Австрії. Німеччина та Італія не мали представниць. Цікаві були помічення прелегентки з відвідин кооперативних крамниць та кооперативного павільону на виставі в Парижі. Вечір протягнувся поза означену годину.

Черговий клюбовий вечір, у понеділок дня 27. ц. м. з гутіркою п. Ірини Гургули: На ярмарку в Пинську.

Господарські покази. Клюб „Нової Хати" та „Труду" почав свою діяльність новинкою — господарськими показами.

Господарські покази вже віддавна популярні у світі. У Львові влаштовує їх із успіхом організація „Пань Дому". Метою їх є обзнайомити господинь із новими методами та в домашньому господарстві. Найбільше реформ переведено тепер у куховарстві, то й покази ці торкаються звичайно нашої кухні.

Друге, ще важніше домагання — це фахова сила, що переводилаб покази найновішими методами. Таку придбав клюб в особі п. Наталки Гаврих, абсольвентки Школи Домашнього Господарства у Варшаві. В четвер, дня 16. ц. м. відбувся перший показ із програмою: Консервування сливок і помідорів на зиму.

—o—

Практичні поради.

ЯК ЗБЕРІГТИ ЗАПАХ РОЖІ В КІМНАТІ.

До слоїка мармурового або шкляного з герметичною покришкою вложити листя з рожі, що цвіте, посипати кухонною сіллю, скропити кількома краплями міцного спірту. Все разом добре змішати, пригнітити і герметично закрити. Тримати у холодному місці. Коли хочете мати запах рожі в кімнаті — відкрити на кілька хвилин корок і запах наповняе кімнату.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Шість кісток цукру зрадило вбивника.

Нюйоркська поліція прослідила недавно дивне вбиство, яке може послужити як тема до сенсаційного фільмового сценарія.

— Ходіть швидко, я відкрив страшний злочин! — з такими словами вбіг одного дня на поліційну стоницю східної дільниці Ню Йорку якийсь автомобіліст, який ледви міг промовити зі зворушення слово. З його вривних слів можна було тільки те зрозуміти, що він попав саме перед кількома хвилинами на слід якогось злочину.

— Це якась молода й гарна жінка — оповідав він, коли кілька хвилин пізніше їхали на місце злочину поліційні агенти й комісар.

Небавом прибули вони на місце. Цілу околицю, в якій сколився злочин, докладно перешукали і поробили світлини того місця й трупа молодої жінки. Одначе при небіжці не знайшли нічого, що вказувало би чимнебудь на тотожність убитої. Ніякого документу, ніякого листа, навіть найменшої прикраси з монограмом не могли поліцисти знайти. Із великої шкіряної торбинки витрясли вбиті ледви пудреничку, олівець до брів і шість кусників цукру.

Убивник викинув імовірно свою жертву після злочину з авта і сам утік у напрямі міста. Смерть постигла молоду жінку від револьверового вистрілу.

Урядовці, які вели слідство, станули перед незбагнутою загадкою і просто не знали з якого кінця забиратися до тієї дивної справи. Шість кусників цукру були єдиною точкою зачепу для поліційного слідства. І справді на підставі тих шістьох кусників цукру почала поліція вести слідство у тій жахливій нічній драмі.

ДЛЯ КОГО БУВ ПРИЗНАЧЕНИЙ ЦУКОР?

Спершу поставили собі найвизначніші криміналісти питання: для кого був призначений цукор? З яким призначенням носила його при собі убита? Щоб заспокоїти свій голод? Адже могла це зробити при помочи куди смачніших ласощів. Імовірно була вона великою приятелькою звірят і мабуть тому вона носила завжди при собі цукор, що була приготована на постійну зустріч зі своїми любимцями, щоб за кожним разом заспокоїти їх зобагнянки. Яких звірят кормимо цукром? Ясно, що перш усього коней. Але коней у Ню Йорку стільки, що міг наплакав. Небагато примірників тих звірят можна тепер у добі моторизації знайти. До вантажних транспортів уживають уже тільки вантажних авт. Найскорше можна ще знайти гарних коней при столичній кінній поліції.

В тому теж напрямі повели слідство урядовці кримінального відділу нюйоркської поліції. Спершу почали вони розпитувати усіх кінних поліцистів, чи припадково котрийсь із них не бачив молодої, приблизно 35-літньої жінки, яка мала цю дивну привичку, що кормила на вулиці зустрічних коней цукром. Відповідь була незвичайно успішна. Кількадесять поліцистів заявило, що вони бачили цю молоду жінку, яка кожного дня в одній і тій самій околиці кормила підчас проходу коней поліцистів кістками цукру. При тому підкреслили вони, що молода жінка говорила зі сильним французьким наголосом. Вкінці один із мундурових поліціїв заявив таке:

— Запитайте ще про неї нашого товариша Артура Шальмера. Він знався мабуть доволі добре з нею.

У ХРЕСНІМ ВОГНІ ПИТАНЬ.

— Гальо, Шальмер! — поздоровив інспектор поліції вершника, який міг почванитися великим поводженням серед нюйоркського гарного поху. Чи ви знаєте якусь француженку, яка фліртувала з кінними поліцистами і годувала коней цукром?

— Якщо ви хочете мене „брати на бас", то знайдіть собі до того кращий час інспекторе, бо я тепер зовсім не настроєний до жартів.

— Чи ви знаєте цю жінку — запитав інспектоор удруге й підсунув поліцаєві світлину молодої жінки під ось ніс. — Саме її убив хтось перед кількома днями і ми попали вже на правильний слід.

Шальмер оторопів на мент, коли побачив світлину вбитої, одначе по хвилині опамятався і відповів, намагаючись надати своєму голосові якнайбільше спокійних ноток:

— Дуже мені прикро, що її вбили. Чи маєте вже якесь підозріння або може знаєте її вбивника?

— Ходіть зі мною Шальмер — відповів коротко інспектор — маю ще до вас кілька питань.

На поліції взяли Шальмера у перехресний вогонь питань. Виявилося, що він знав убиту куди більше, як він спершу до того признавався. Незнайома відвідувала його доволі часто на стійці та іноді виїздила з ним на довші прогульки автом. Ірма Брадлє — таке було імя вбитої — мешкала в Ню Йорку при одній багатій родині. Шальмер почав вести з нею, хоч сам був жонатий і мав троє дітей, флірт, який згодом перемінився на правдиву любов. Одначе про саму смерть не хотів він навіть нічого чути, не признаючися до злочину.

ОСТАННЯ ПРИГОДА.

Та детективи почали заганяти його чимраз більше в тісний куток. Вони доказали йому, що саме тоді, коли молоду жінку вбито, мав він день вільний. Вони почали його допитувати, як провів він цілий той день. Згодом устійнили, що Шальмер відбув того дня з Ірмою довшу прогульку за місто своїм автом. Та шальмер все ще не здавався і брехав далі.

— Пополудні привіз я її знову до міста і відтак поїхав сам до Коней Айленд — заявив він.

Тоді інспектор ужив останнього атуту. Він виймив із кишені кулю й положивши її на столі перед Шальмером, сказав:

— Цю кулю виймили ми зі серця вбитої. Неша лябораторія докладно це прослідила. Куля походить із вашого револьверу. Щож ви скажете на цей дивний випадок?

Шальмер зрозумів, що програв і понуривши голову почав свою сповідь:

— Ваша правда, інспекторе. Я убив Ірму. Одначе не в тім замірі, що ви думаєте. Я не є звичайним убивником. Вона хотіла в найближчих днях виїхати до Санта Моніка. Припадково на той час припадала теж і моя відпустка. Ірма хотіла, щоб я покинув свою родину і виїхав з нею над море. Цього не хотів я і не міг зробити. Я заявив їй те підчас нашої останньої прогульки, одначе вона втратила тоді глузди, вирвала мені револьвер із шкіряної торби і загрозила смертю, якщо я не послухаю її. Тоді я стримав віз і схопив її за передручча, щоб вирвати їй зброю. Підчас метушні револьвер випалив. Ірма впала не озвавшися навіть словечком на своє місце. Вона була мертва! Я збожеволів просто зі страху. Адже ціла моя карієра, ціле моє родинне щастя входило в тім випадку у гру. Хто мені повірить, що ця жінка застрілилася сама у метушні. Я хотів защадити собі всіх прикрощів і болючого слідства. Тому викинув трупа з авта на вулицю. Оттака ціла правда!

Поліційні кола не давали багато віри оповіданню Шальмера. Його суспендували і арештували під замітом злочину. Дуже можливо, що невинні кісточки цукру заведуть ще й поліциста Шальмера на електричне крісло

Штучний мармур.

Камінь є одним із найдавніших будівельних засобів, які знає людина, одначе є теж одночасно одним із найменше відомих. Щойно розмірно найновіші петрольогічні досліди дозволили вченим пізнати будову і склад ріжних каменів, але до повного пізнання їх внутрішньої будови ще доволі далеко.

А таке пізнання внутрішньої будови незвичайно потрібне, бо щойно тоді можна буде на тій підставі витворювати штучні, дорожчі та рітші роди будівельного каміння.

Це зрозуміли дуже добре американські фірми і вложили чимало грошей в наукові досліди. Спершу сліпання ріжних учених над мікроскопами і каміннями було для підприємців куди менше поплатне, ніж будова з тих самих каменів домів і палат для американських мілїонерів, одначе терпеливість уже почасти дістала нагороду. А саме інститут Мелльона в Пенсильванії веде досліди над мармуром, на доручення і за гроші великої фірми, яка будує з мармуру.

Досліди дали позитивні висліди і вченим вдалося створити три роди штучного, дуже гарного мармуру. Цей успіх завдячують учені докладному пізнанню будови того гарного каменя.

Із тих трьох родів найкращі два. Один, що його винахідники назвали „Люмер" є напів прозорим мармуром, значить, що світло гарно крізь нього пробивається, даючи прегарні опалізуючі ефекти. Доми з того мармуру виглядатимуть імовірно у соняшному світлі прегарно. Матеріял цей створили завдяки пізнанню внутрішнього укладу кришталів в мармурі.

Учені навчилися по довголітніх безуспішних дослідах впливати навіть на уклад кришталів, і зуміли через те вплинути на оптичні прикмети такого на перший погляд непрозорого каменя, як мармур.

Цю справу ускладнювало те, що кришталки в мармурі лежать у найріжнородніших напрямах, що має сильний вплив на оптичні прикмети.

Другим прегарним штучним мармуром є „Етмар" — чорний мармур. Також і той мармур випродукували завдяки докладному познайомленню із внутрішньою будовою кришталів у мармурі.

Для американського будівництва цей винахід ще й тому важний, що чорний мармур був у Злучених Державах дуже дорогий, бо мусіли його імпортувати із закордону.

Таким чином лябораторійні, здавалось би зовсім теоретичні й некорисні досліди дають дуже практичну користь, яку можна легко замінити на долари.

СЕМИМІСЯЧНИЙ СОН.

Із Ню Йорку повідомляють, що молода дівчина, яка заснула ще в березні ц.р. перед кількома днями пробудилася.

Рут Гейдекук має 18 літ і спричинила багато клопоту не тільки своїм родичам, але й лікарям, які її доглядали. Вона попала ще на весну у глибокий сон з якого щойно перед кількома днями пробудилася. Коли вона вкінці по сімох місяцях пробудилася й відчинила очі, могла ледви два-три слова сказати і тільки з вежким трудом і напругою перебігла кілька кроків. Рут була вже від пятого року життя під доглядом лікарів, бо ще малою дитиною впала вона нещасливо зі сходів і сильно потовклася та поранилася. Від тієї пори терпіла мала постійно важку втому, якої лікарі не могли ніяким чином вилічити. Коло неї заходилися найкращі лікарі й не могли нічого порадити, бо мала втратила так багато крови, що западала постійно на важку анемію. Лікарі стратили вже були навіть надію на повне вилічення своєї пацієнтки, коли вона заснула несподівано довгим сном. Тепер, коли вона пробудилась віщують їй лікарі повне видужання, бо організм набрав по такім довгім сні доброго відпочинку.

ВЕСЕЛЕ.

СЛУХНЯНИЙ ЛЬОКАЙ.

Граф Петро Мірський приймав на службу нового льокая. Ранком першого дня подзвонив на нього:

— Прошу принести снідання!

Новий льокай приносить філіжанку кави, дві бужи з маслом та дзбанок молока. Граф лихий та повчає льокая:

— Коли замовляю снідання, тоді бажаю собі мокку, масло, двоє яець, грейпфрут, мармоляду, пляшку води з ледом та свіжі овочі.

Льокай слухняно склонився: — До послуг!

Чергового дня льокай дістає нове доручення:

— Прошу приготовити мені купіль!

Новий слуга напускає до ванни води, приладжує рушник та мило. Граф лихий, як і за першим разом, викрикує:

— Коли замовляю купіль, тоді потребую термометру у воді, свіжого біліля, огрітого рушника до витирання, бритву, крем до голення та папіроски із сірниками під рукою.

— До послуг!

Третього дня рано граф нездужав трохи. Покликав льокая та велів привести до себе лікаря.

Хоч лікар мешкав недалеко, проте льокай повернувся аж за дві години.

— Деж ти був так довго?

— Голошу слухняно: я замовив лікаря, у передпокою дожидає масажист, фельчер, каретка готівлі, клініка теж повідомлена, врешті пвинтер та грабарі теж уже приготовані...

Ширіть наш часопис!

Вже появилась у продажі „Серія Симфонічна 38" відбірників Філіпса

Той має щастя!...

Кожний з нас має напевне в колі своїх знайомих когось такого, про котрого говорить з заздрістю:

Той має щастя!

Бож просимо послухати: йому все вдається. Зредукували його, а він дістав ще кращу посаду. Оженився з любови з бідною дівчіпною, а кілька літ пізніше, якийсь далекий дядько записав йому дімок на провінції. Дімок палиться — одначе виявилось, що був він обезпечений. Шаліє грипа — він ходить здоровіський. Грає у бріджа — виходять йому всі імпаси. Має успіхи у жінок і все веселий. Має чвертку льосу і все щось виграє.

Знаєте такого?

Напевне так! Інколи буває це мужчина, деколи жінка, одначе тип є все той сам. Тип чинний, переможний, зокрема оптимістичний. Такий, що вірить, що все йому вдається — і таки вдається. Не чекає на чудо, але влекшує щастю добру нагоду. Такий, що все йде подіям назустріч.

Спитайте такого, як це він робить — здивується.

— Щож — ніколи не падаю духом і все вірю, що мусить бути добре. Коли щось втрачу, беруся з ще більшою енергією до праці і вірю, що добуду це в такій чи іншій формі. Мусить бути якась рівновага. Риксую — і то тому, що вірю в добрий успіх. І то у великих річах і малих, наприклад у бріджу... А ви, пане, граєте в бріджа?

— Ні... властиво не дуже добре. Бо й карта ніколи не йде мені... І взагалі не маю щастя...

— Так... так. Найгірше так казати! Якщо так говорите постійно, що не маєте щастя, то вкінці так спешите долю, що справді її не буде! Чи ви вважате, що вічно повторювані слова не відіграють ніякої ролі? Можна вмовити в себе і також в інших, часто повторюючи те саме, що щось такого станеться. Чоловік, що сідає до карт змучений, злий, поденервований, певний, що не піде йому, що цілий вечір не бачитиме доброї карти і колиж прийде йому врешті велика корона з двома бічними асами, то напевно лежатиме без двох! Треба бути переконаним, що таки гра мусить вдатися. Треба наставити себе на те, що добре прийде та мати нерви в поготівлі на приняття добрих новин! Це саме буває з льотерією: треба ставитися до льосу прихильно і погідно. Не виграв я цим разом, то виграю другим. А виграю напевне! Цим засобом притягаємо щастя...

— Колиж мені все те йде як із каміння...

— Тихо... тихо...! — перервав оптиміст. Не вільно так говорити. Викиньте із свого словника такі слова: я таки не маю щастя! Всі виграють, тільки я ні! і т. п. Ви самі шкодите собі. Побачите, що буде краще. Не можна мати претенсій до цілого світа за те, що хтось інший виграє. Не треба бути заздрісним. Треба приймати долю погідно і дещо легковажно. Одначе все треба мати доріжку до щастя: бодай чвертку льосу. Саме тепер є нагода випробувати своє щастя і то з успіхом. Починається саме 40 кляса Льотерія. Можна купити чвертку до І. кляси. І вірити! Вірити!

Хай песимісти, недужі на жовч нарікають на брак щастя. Вони не виграють напевне, бо переважно не знають вони найпростішої засади, що щастя не ввійде, коли перед ним зачинені двері!

НОВИНКИ.

— **Перевози меблів, машин, багажів та товарів** виконує дешево та солідно **українська перевозово-спедиційна** кооп. „Гарма", вул. Потоцького 11 а (II. брама) тел. 111-21. 1575 —?

— **Проби хору Т-ва „Львівський Боян"** починаються 24. вересня ц. р. це є в пятницю в домівці Т-ва при вул. Шашкевича 5, III. і відбуватимуться кожного вівтірка й пятниці в год. 7.30 вечором. Приявність усіх Вп. членів хору обов'язкова. Нових членів приймає секретар Т-ва безпосередньо перед кожною пробою. — **Виділ.**

— **Перші осінні великі вечерниці!** Широкі кола старшого громадянства та молоді з приємністю приймуть до відома, що 9. жовтня ц. р., в суботу, відбудуться у Львові перші цьогорічні великі осінні вечерниці та що це вечерниці рідношкільні, уладжені заходом Кружка „Рідної Школи" ім. Т. Шевченка. Протекторат над ними прийняли Вп. Пані Іванна Левицька та Панове дир. Денис Коренець і др Маріян Панчишин. Вечерниці відбудуться у салях Народнього Дому („У. Бесіди" та „жовтій салі"). Вступ виключно тільки за поіменними запрошеннями. Хто не дістав запрошення, зволить вибачити та подбати за нього у „Рідній Школі", Сикстуська 46, або в книгарні „Р. Школи", дім „Народньої Гостиниці". Добірний буфет в управі Пань. Одяг візитовий. Музика Гуменного. Початок в 9. год. вечора. З огляду на фірму, яка уладжує вечерниці та на знамениту забаву, яку гарантує дбайлива організація вечора, в салях Народнього Дому повинні зібратися 9. жовтня ц. р. маси старших і молодших громадян та громадянок!

— **Зїзд господинських інструкторок при Товаристві „Сільський Господар" у Львові.** Подаємо до відома, що в неділю 3. жовтня ц. р. відбудеться у Львові зїзд господинських інструкторок, що працюють при Філіях „Сільського Господаря" з такою програмою: 1. Відкриття зїзду. 2. Обговорення організаційної і фахової праці інструкторок. 3. Обговорення професійних справ. 4. Внески і запити. Зїзд відбудеться в помешканні Т-ва „Сільський Господар", Львів, Ринок 10, II. пов. Початок зїзду в год. 10 рано. У зїзді можуть взяти участь як гості абсольвентки обох господинських курсів для інструкторок, які улаштовувало Т-во „Сільський Господар". — **Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові.**

— **Установчі Загальні Збори Рух. Т-ва „Сокіл І" на Галицькій дільниці** відбудуться в неділю 26. вересня ц. р. в салі чит. „Просвіти", вул. Супінського 21, точно в год. 6. веч. На Збори громадян цієї дільниці запрошують члени основники.

— **Вистава** львівського професійного Союзу артистів пластиків, що обіймає праці Северина Борачка, Владислава Яля, Станислава Тесер і Станислава Мікули, буде замкнена 2. жовтня ц. р. Вистава отворена щодень від год. 10—15, для шкільної молоді вступ безплатний.

— **Зміни в староствах.** Старостою в Скалаті став м-р Тадей Рутковський, дотеперішній віцестароста в Тернополі. Попереднього скалатського старосту Суховського перенесено на рівнорядне становище до Підгаєць.

— **Захист для бездомних.** У Голоску Малім під Львовом побудовано три доми для бездомних коштом 60.000 зол. із уличної жертвенности. Це партерові будинки, муровані і блясхою криті, поділені на 10 однокімнатних мешкань. Знайдуть у них приміщення 42 бездомні родини.

— **Слаба фреквенція студентів.** При вписах у краківському університеті зазначилася слаба фреквенція. Тільки на виділі медицини вписалося досі 360 кандидатів.

— **Пожежа костела під Станиславовом.** У присілку Суха Ліщина громади Боднарів під Станиславовом згорів до тла костел, побудований осторонь місцевости, пів кільометра від найближчих хат. Повідомляючи про цей факт, „І. К. Ц." зробив собі очевидно новий жир для протиукраїнського юдження. Не маючи ніяких доказів і не ждучи на доходження, українофобський орган назвав цю пожежу відразу „збродничем подпаленем" і виїхав з цілою літанією шовіністичних вигуків проти довколишнього українського населення. Секундує йому „Век Нови", що називає цей факт „рукавичкою, киненою польщині на кресах, і провокацією". Покищо поліція перевела на терені станиславівського повіту багато арештувань. [illegible]

— **Підпал із пімсти.** Під мешкальний дім Тедора Залеха в Яблівчику пов. Броди хтось підложив вогонь. Дім згорів разом зі стодолою, що була повна зборів. Причиною підпалу були майткові непорозуміння.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тяганні Державної Клясової Льотерії впали такі вигри: 10.000 зол. на ч. 81803, 132723; 5.000 зол. на ч. 127332, 138756, 181394, 186640, 193689 2.000 зол. на ч. 17778, 46745, 49240, 75199, 77771 82545, 84530, 93080, 94672, 127900, 142009, 157749, 179031; 1.000 зол. на чч. 3885, 6850, 1428, 20504, 29053, 33518, 36176, 73518, 79067, 81681, 82862, 85778, 89576, 95831, 100829, 10240, 112005, 112036, 134393, 135016, 146737, 170293, 170713, 180766.

— **Пожежа на грищі спортового клюбу „Єгуда" в Коломиї.** В ночі на вівторок хтось підложив вогонь під магазин, що стояв на грищі жидівського спортового клюбу „Єгуда" в Коломиї при вул. Крашевського. Магазин з інвентарем згорів. Втрата є понад 1.000 зол.

— **Камінням до потягів.** На просторі громади Вістова хтось кинув каменем у вікно особового потягу, що їхав з Калуша до Станиславова і вибив шибу. Подібне трапилося в Голині з прогульковим потягом, що їхав з Калуша до Стрия.

— **Смерть у вогні.** У присілку Кругляк громади Конюшків бріджського повіту горіла загорода Івана Табінського, зложена з хати, стайні і стодоли. У вогні знайшов смерть син Табінського, якого не доглянули люди, що рятували, а в стайні кілька штук худоби. Пожежу спричинив 7-літній син Табінського, бавлячись сірниками.

— **Підпалили дім поліціянта.** У Пятковій, пов. Новий Санч згорів дім поліціянта Івана Шевчика. Виявилось, що вогонь підложили люди, які свого часу були арештовані за якусь провину і поліціянт Шевчик нібито кривдив їх. Отже підпал був актом пімсти. Палїв арештували.

— **Краєва хроніка.** На дорозі за селом Доброміркою пов. Збараж хтось убив 28-літнього коваля Івана Шурина забрав йому черевики та ровер, на якому він їхав. — Того самого дня під Стояновом пов. Радехів чотири незнані циклісти напали на фіру Франца Ліпца і вкрали йому 150 зол. — В Гавоні Долішній пов. Тернопіль 39-літній Роберт Щепанський підчас копання картопель на полі стрілив кілька разів з револьверу до Марії Дуль, що працювала коло нього, і вбив її на місці. Причиною вбивства були непорозуміння між нареченими.

— **Вовки в Лунинщині** лютяться дальше, нападаючи на людей і звірята. В селі Малі Стеблевичі вовк ухопив 6-літню дівчинку Евгенію Луцевич і тягнув до ліса, одначе люди її врятували. В інших селах лунинського повіту вовки нищать худобу, вівці, гуси і т. п. З зимою язва вовків погіршиться.

— **Виступають з Польської Академії Літератури.** Відомий польський письменник Карло Губерт Розстворовський оголосив у краківській пресі заяву, в якій повідомляє про зложення достоїнства члена Польської Академії Літератури. Розстворовський виступив із ПАЛ наслідком скандального відкриття, що голова тієї інституції Серошевський виявився плягіятором.

— **Впав із ченстоховської вежі.** На вежу костела на Ясній Горі в Ченстохові виліз якийсь мужчина і перехилившись необережно крізь поручччя, впав з висоти близько 100 метрів на дах монастиря. Очевидно вбився на місці. Його тіло пробило дах і опинилось на поді. Показалося, що це 35-літній Станислав Конярський, що прийшов із Лодзі до Ченстохови з прощею.

— **Пяниця спалив село.** В селі Дальминовичах б. Баранович якийсь Воронов пішов пяний до стодоли і спричинив пожежу. Вогонь поширився на сусідні будинки, так що остаточно згоріли 23 хати, 7 стоділ з цьогорічними зборами і кільканацять хлівів з живим інвентарем.

— **Большевицькі розстріли.** Совітська преса повідомляє, що на основі присуду найвищого судового трибуналу розстріляно в Ленінграді чотирьох урядовців торговельного бюра „Рок". Розстріляних Яблошкова, Ларінова, Відельського і Замиславського обвинуватили за протиреволюційну діяльність і затроювання харчевих припасів, призначених для червоної фльоти. — Після 4-денної розправи спеціяльна колегія московського окружного суду в Готощині засудила всіх підсудних числом 8 осіб, яким закидували шкідництво в рільництві та контрреволюційну акцію, на розстріл. Присуд є остаточний і не підлягає апелящї

— **Літак-велитень.** У фабриці Юнкерса в Дессаві викінчили комунікаційний літак, що має місце для 40 пасажирів і швидкість 430 км. на годину. Літак довгий на 26 метрів, широкий у крилах на 35 м. і призначається комфортовим внутрішнім уладженням.

— **Жахлива залізнича катастрофа** склалася в Румунії. Особовий потяг, що виїхав передчасно із стації Чучея, зударився з потягом товаровим. Наслідки були жахливі. Слід румовища добули 10 убитих пасажирів і 22 ранених. Здогадуються, що під румовищами розбитих вагонів находяться ще вбиті.

— **Ріжні вістки.** В Констанці ширяться пошесть шкарлятини, наслідком чого закрито всі школи. Досі стверджено 80 випадків. — В гмунській місцевости Шінтені коло Клюжа ширяться плямистий тиф і потягнув за собою багато смертних жертв. — Недалеко залізничої стації Ангулем у Франції наїхали на себе два поспішні потяги, причому згинуло 8 осіб і 25 є тяжко ранених.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ПРАТЕР".

Бідна дівчина, що виступає в одній буді у Пратері опинюється без даху над головою і мусить скористати з гостинности бідного маляра, що має при своїй мансарді вільну маленьку кімнатку. З щирої дружби повстає щира любов, на дорозі якої мусить стояти інтрига багатого панка з темним характером. Бачимо побіжно Пратер, його ріжні атракції з каруселями та шаленими залізничками, бачимо теж гарний баль, напів маскараду, під проводом малярської братії і стежимо за симпатичною грою Магди Шнайдер. Пересічна віденська песа з перевагою трагізму, хоч він кінчиться обовязково добре. Заголовок фільми більше реклямовий, бо справжнього Пратеру в ній мало.

Дописи.

РАВА РУСЬКА.

Величаве релігійне свято в Раві Руській. В неділю 12. вересня п. р. відбулося врочисте посвячення відновленої і новорозмальованої коштом коло 30.000 зол. парохіяльної церкви св. Юрія в Раві Руській, яку побудовано ще в 1846 р. у формі простокутній без хорів за пароха бл. п. о. Гавриіла Паславського. Недуги ця глибоко вріжеться в память і багатотисячних мас громадянства, що воліло участь у врочистому посвяченні, і місцевому парохові о. кан. Твердохлібові Антонові, бо це неділя великого, як на раївські відносини успіху кільлітніх його змагань за відновлення і розмальовання церкви в повітовому осередку. Акту посвячення доконав Кир Йосафат Коциловський, що прибув до Рави Руської в асисті о. канцлера Гриценяка й о. ігумена Пелеха. Владику на границі міста Рави Руської привитав відділ кінноти під проводом дар. Чіха. Відтак біля церкви перед гарно збудованою і прикрашеною в національні барви брамою в імені духовенства привитав о. декан Михайло Дорощький, від повітових установ д-р Б. Карпевич, від католицьких — п. Приймова Ольга, від міщанства — п. Гринь Косоноцький та від найменших з місцевої захоронки — Ю. Богачевський і Славця Бучинська. Крім того витали владику латинський парох кс. Підчервінський, староста Гаврат, начальник суду Божемський, шкільний інспектор Яніщевський, бурмистр Голембйовський та іменем неприсутнього кн. Сапіги інж. Раганович, а під самою церквою місцевий парох о. Твердохліб Антін. По привитанні в асисті численного духовенства й маси народу, серед гомону дзвонів владика увійшов до церкви. Треба признати, що іконостас із частиною церкви над престолом, розмальований повійним мистцем Ю. Магалевським на зразок нашого старого церковного мистецтва, як і дальше розмалювання церкви відомим мистцем проф. Ю. Буцманюком своєю гармонійною мистецькою цілістю захоплює кожного. І тому за дійсно мистецьке розмалювання раївської церкви, яке тривало з перервою кільна літ, належиться повне признання не лише обом мистцям, але й місцевому парохові о. А. Твердохлібові, що в таких тяжких на ґріш часах зумів поміж своїми парохіянами зібрати таку поважну квоту. Після торжественного посвячення церкви та пояснення у приступній формі обряду посвячення владика відслужив архиерейську Службу Божу та виголосив незвичайно ліднесу проповідь. У часі Служби Божої по евангелії проповідувала о. ігумен Пелех в Жовкви. Ціле торжество, зокрема посвячення церкви, зробило на присутніх могутнє враження. Тому, що в цьому році о. А. Твердохліб, заслужений парох та заслужений громадянський працівник, святкує теж 30-ліття своєї душпастирської праці, складаємо йому з цього приводу сердечний привіт і побажання, щоб ще якнайдовше працював для добра церкви й усіх українських повітових установ.

Два московські ґенерали щезли в Парижі.

Приятелі ген. Мілєра, наслідника ген. Кутєпова на становищі Союзу б. московських комбатантів повідомили поліцію, що генерал Мілєр щез десь від учора вполудне (22. 9.). Генерал мав своє бюро при вул. Колісей. Його несподіване щезнення пригадує щезнення ген. Кутєпова в січні 1931. р.

ГЕН. СКОБЛІН ТАКОЖ ЩЕЗ.

„Парі Міді" подає, що представник того часопису дістав у помешканні ген. Мілєра інформації, що генерал вийшов вчора рано до свого бюра, яке покинув в год. 12.30. Він повідомив своє окруження, що ще вернеться пополудні і заявив при тім, що має ще кілька курсів.

Від цієї хвилини ніхто його вже не бачив. На засідання, яке мало відбутися вечором не прийшов.

Ген. Мілєр залишив лист із повідомленням, що має зустрінутись із ген. Скобліном, який черги має його завести до німецького старшини, військового аташе в одній із сусідніх держав. Ґенерал заявив, що лишає листа, бо побоюється членів Гестапо. Коли вчора вечором з питали в цій справі ген. Скобліна, він заявив, що не знає, що те все має означати.

В останній хвилині повідомляють, що ген. Скоблін також щез.

ЛИСТ ГЕН. МІЛЄРА.

Паріська слідча поліція дістала в год. 3. в ночі повідомлення від ґен. секретаря моск. союзу комбатантів ген. Куссонського, що ген. Мілєр залишив на своїм бюрку лист адресований до Куссонського такого змісту: „Маю сьогодні в год. 12.30 стрінутися з ген. Скобліном на розі вулиці Жасмін і Раффе. Він має піти зі мною на зустріч з німецьким старшиною і військовим аташе одної з сусідніх держав, Штроманом і Вернером. Вернер є аджутантом в тутешній амбасаді. Вони оба говорять добре по московськи. Стріча відбудеться з ініціятиви ген. Скобліна. Можливо, що вони є членами Гестапо, тому залишаю цю вістку".

У звязку з тим листом ген. Куссонський скликав сходини членів союзу в пізних пополудневих годинах. Скоблін прийшов на збори і заявив, що з Мілєром не мав ніякої зустрічі. Дискусія на зборах тривала до год. 2. в ночі. У міжчасі щез ген. Скоблін. Тоді повідомлено поліцію, яка негайно заалярмувала всі місцеві і прикордонні поліційні станиці.

Досі нема про обох ґенералів вістки.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Значіння італійської рівноправности на Середземнім Морі.

Дипльоматичний редактор агенції Стефані пише, що признання рівноправности Італії на Середземнім Морі Англією і Францією має особливе значіння, бо воно ствердж**у**є, що Італія грає велику ролю на Середземному Морі, завдяки розвиткові своїх морських, сухопутніх і повітряних сил. У міжнародній опінії замітне деяке відпруження.

Матеріяльна поміч спосібним учням. Заходом Мацюйської Дружини Пань у Раві Руській зорганізовано матеріяльну поміч на удержання вбогої та здібної діяспори у гімназії Рідної Школи в Яворові. Минулого року удержувано в згаданій гімназії ученика Івана Михальця с. Теодора, вбогого рільника з Пійча. На удержання того ученика минулого року зложили отці громадини (в золотих): Бабій Теофіль 20, Білозор Василь 10, м-р Білозор Корнило 20, д-р Богачевський Данило 18, д-р Гоцький Роман 9, Депутатова Евгенія 5, Зелючівський Іван 6, Кандир Іван 20, д-р Карпевич Богдан 20, м-р Котовський Володимир 10, Котович Степан 0.50, Лещіва Доміцеля 20, о. Летуч Осип 20, о. Модрицький Ев. 9, Нейова Марія 7, Приймова Ольга 5, Сахрань Гриць 10, Совик Степан 10, о. Тарасович Іван 20, о. Твердохліб Антін 14, Тер. пелюкова Ольга 2, Целевич Корнило 20. Разом зібрано 275.50 зол. Батько ученика зложив 48 зол. — Разом вплинуло 323.50 зол. Вислано на удержання (і порто) 286 зол. В касі лишилося 37.50 зол. Подаючи це до відома громадянству повіту, просимо цією дорогою всіх Вп. Громадян та установи повіту, щоби і в цьому році не відмовились від жертв, тому, що і в цьому році звернулися по таку поміч спосібні хлопці з цієї гімназії, а саме Грицина з Теметись, Заугольний із Синьковичів та Дмитро Думич з Камінної Горн. Всі вони є направду дуже вбогі та спосібні і заслуговують на поміч.

КОМАРНЯНЩИНА.

Свята-концерти в 75-ті роковини смерти Т. Шевченка. Літом цього року оживилось культ.-освітнє життя в Комарнянщині. До гарних проявів того життя слід передовсім зачислити перший концерт.свято Т. Шевченка в селі Бірче, влаштоване місцевим кружком „Р. Ш." та під проводом управителя хору Б. Кревешка. Свято стягнуло чимало учасників: селян та інтелігенції, бо це вперше у відомім до-недавна з крадежей селі молодь зорганізувала хор, який у гарних народніх строях відспівав низку пісень на святі, на якому з промовою виступив д-р О. Утриско з Комарна. Свято лишило по собі гарне враження в селі, з якого хлопці й дівчата брали також участь у виправах на свята філій „Просвіти" в Комарні 18. VII. п. р. — Дня 22. VIII. п. р. влаштувала таке свято у себе і читальня „Просвіти" в Мостах. Зорганізований у короткому часі міш. хор. під проводом учит. М. Пеленського бездоганно відспівав низку пісень, які враз з гуртовими деклямаціями зробили гарне враження на учасників, між якими пановажили ми і чимало громадян зі сусідніх сіл та з повіту дрогобицького. Промову на святі виголосив адв. д-р О. Утриско. Під проводом тогож таки учит. М. Пеленського читальня влаштувала дня 5. IX. п. р. аматорську виставу „Давно те діялось". Похід з обох імпрез призначено на культ.-освітні цілі.

До ювилею філії „Просвіти" в Комарні. Погода, винятково цього літа, добра й уміла підготова до свята ще від зими причинились до того, що воно вийшло імпозантно (18. VII). У святі взяла участь ціла Комарнянщина за винятком Порча, де [illegible] темних духів, замовила музику в селі. Свято це перейшло в якнайкращому порядку. Про похід висказуються всі з найбільшим признанням. Жаль тільки, що на свято не прибули ані теж словечком не відозвались, хоч були запрошені, численні родимці з Комарна й околиці. Разила теж на святі відсутність нашої інтеліґенції зі сусіднього Рима та Колодруб. Свято числом учасників (коло 5.000) і поважним настроєм дало незбитий доказ, що не має вже тут місця поширена донедавна у великій мірі большевицька дурійна, яку переломив уже вповні в Комарнянщині сильний національний фронт. Після того вдатного свята прийшло багато заборон, чи нак обмежень зі староства щодо виправ хлопців і дівчат на фестинах та інших цього роду імпрезах у Комарнянщині.

Попис дитячого садна. Заходом кружка „Р. Ш." в Комарні відбувся 15. VIII. в Комарні на майдані під старою церквою попис дитячого садка, в якому взяло участь коло 50 дітей. Гарні виправи, получені зі співами та різного роду дитячі ґри й забави та вкінці спільна дитяча перекуска при столах просто захопили численну публіку. Слід тут згадати, що цього року не пощастилось у Комарнянщині з дитячими садками, бо крім Комарна ведено їх лише в Новім Селі (під умілим проводом М. Юзичівної і в Колодрубах (провідниця Байцарівна). Зате в середині літа перервано ведення садка в Новосілках Оп. а до Горожанин Вел. зовсім не приїхала провідниця і садка, хоч був дозвіл — не ведено.

Заборона оснувати читальню „Просвіти" в Крукавці Перед кількома тижнями члени-основники чит. „Просвіти" у Крукавці (присілку, віддаленім на кільканайсть кільометрів від Конюшок Тулиголовських), в якому вже є коло 30 чисел домів, дістали вже вдруге заборону зі староства оснувати читальню. Не помогли вияснення голови філії „Просвіти" в Комарна у староствї, що істнування цієї читальні є конечне з уваги на сусідні комунікуючі громади рудецької суд. округи. В мотивах заборони підчеркнено таке: „Istnienie Tow-a w Krukawcu mogłoby spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju lub porządku publ. Przysiółek ten leży zupełnie odosobniony od innych osiedli, liczy kilkanaście domów i mała ilość członków stowarzyszenia mogłaby być łatwo opanowana przez zamiejscowy element, nie cieszący się wśród ludności dobrą opinją i skłonny do zakłócenia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publ. Poza tym jako przysiółek, przynależny do gromady Koniuszki Tul., gdzie istnieje oddawna dobrze rozwinięte Tow-o Czytelnia „Proświty" i gdzie drobna garstka członków z Krukawca może dla celów kulturalno-oświatowych łatwo się skupiać"...

КОЛОМИЯ.

Вечір сучасної української поезії. Читальня „Просвіти" ім. Гр. Сковороди в Коломиї, себто наша молодь університетського ступня, уладила в суботу 18. п. м. „Вечір сучасної української поезії" під гаслом: „Нам треба пісні, бурі, грому"... Програму почала М. Кузьмівна добре, хоч дещо однобічно щодо змісту, вложеним і з чуттям виголошеним вступним словом, попередженим деклямацією „Поетові" О. Влизька (зазначити, в якій містяться програмові слова. Дальше

йшли деклямації поезій: М. Терещенка „Чайка" (Р. Нагорський), „Плач Ярославни" (мельодекл. Св. Витвицька), Янева „Експрес" (Е. Малащук), Ю. Клена „Прокляті роки" (Харжевський), О. Влизька „Гуман" і „Будемо море" (збірка), О. Теліги „Поворот" (О. Кандобинська), М. Бажана „Слово о полку" (Харжевський), Ольжича „На полях сторожкого сьогодня." і Б. Кравцева „Твердих годин" (В. Стадничснко), Ат. Гальківського „Полісся" (Е. Малащук), І. Наріжньої „Присвята" (М. Кузьма), вінця І. Мосендза „Вічний корабель" лірична драма (збірна сценічна деклямація). Фортепіянозий дострій і режисерія були в руках М. Витвицької. Сам задум такого вечора та його зміст треба вважати щасливим. Був він справді збужений до згаданого гасла, виписаного золотими буквами на темній задній стіні сцени салі Нар. Дому, але вірно характеризував бадьору самопевність виконавців, які намагалися влити її в серця слухачів, на жаль, досить нечисленних. Зате виконання програми викликало деякі застереження. Сьогодні ставимо до декляматорів високі вимоги: чистотою інтонації, правильними наголосами, ритмічним фразуванням та широкою передачі вони мусять нас переконати, взорушити, захопити. Під цим оглядом тільки В. Стадничснківна, М. Кузьмівна та А. Харжевський можна сказати, задовольнили слухачів, подекуди Е. Малащук та Нагорський. Мельодеклямації („Плач Ярославни", „Полісся") прогомоніли без вражіння. Їх закрила музика. Була й одна вовсім невдатна деклямація. Також збірна деклямація не зробила сподіваного вражіння. Лірична драма Мосендза, з глибоким ідейним змістом, добре підібрана до вечора й виконана непогано, булаб залишила куди краще вражіння, якби не половична характеризація виконавців; а то строї з XVI. століття були, а характеризації —нінні... Так не годиться. На програмах подано теж короткі відомости про авторів деклямованих поезій — і це добре. На майбутнє такі вечорі повинніб мати одну-дві музичні точки для відпочинку думки.

Дм. Н.

Спорт.

СОКІЛЬСЬКА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ — К. Л. К.

Легкоатлетичний двометч між цими обома товариствами, визначений на неділю 26. ц. м., викликав зрозуміле зацікавлення не тільки серед чинних спортовців, але й серед усіх тих, які цікавляться найкращою ділянкою спорту: легкоатлетикою. По знаменитих виступах, які осягнули соколи на своїх крайових змаганнях, будемо мати нагоду побачити, як будуть вони боронити своїх барв у змаганнях із таким сильним противником, як К. Л. К. Обі товариства приготовляються дуже дбайливо до цих змагань, щоб перекинути перемогу на свою сторону.

Як довідуємося, склад сокільської репрезентації уже вложений і він зуміє стати справді грізним для противників. Входить до нього всі сокільські рекордисти й мистці з Гонцюківною, Гатум, Семенюком і Куровицьким на чолі. К. Л. К. не устійнив ще своєї репрезентації і відбуває остаточні еліміняції. Сподіватися треба, що він виставить дружину, яка, памятаючи про спортові традиції К. Л. К., буде гідно протиставитись соколам. Запевнене місце в дружині К. Л. К. мають уже нині рекордисти Ніжанковська, д-р Круль та О. Мартинович.

Організацією змагань займаються спільно обі товариства і не дає запоруку, що програма буде переведена швидко й точно, без томлячих публику провокацій та перерв.

Докладну програму змагань подамо в черговому числі.

Початок змагань: рано в год. 10., пополудні в год. 15-ій

ПРОПАГАНДОВІ ЗМАГАННЯ НАКОЛЕСНИКІВ.

Секція наколесників С. Т. „Україна" улаштовує в неділю 3. жовтня наколесницькі змагання на шляху Львів—Пісочна к. Миколаєва—Львів (70 км.). Змагання відбудуться за участю бл. п. О. Стефановича і видавництва „Діло".

У змаганнях можуть брати участь тільки наколесники, зорганізовані в українських спортових товариствах. Ці змагання відбудуться під гаслом популяризування наколесницького спорту між українськими спортовцями й товариствами. Організатори запевнюють усім заміщеним змаганням безплатний нічліг.

Зголошення приймає Секретаріят С. Т. „Україна", Львів, Сапіги 49, до четверга 31. вересня.

Точніші дані про ці змагання подамо в черговому числі.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ (СТРИЙ).

Україна виступить до цих змагань, що відбудуться на гриді Чорних, у своїм найкращім складі в Кравецьким на лівім крилі, якого Виділ гор і дисципліни на останнім засіданні уневинив. Сподіємося, що цей матч вирішить українська одинадцятка у свою користь.

Як передматч відбудуться змагання дружин молодших:

Україна II. — Юніори.

На цих змаганнях матимуть видіті змогу оглянути ввесь футбольний доріст України, разом із змагунами, які не будуче гратимуть у першій дружині, а

ВІДГУКИ ДНЯ.

АУ!...

Чи є в нас правдивий мисливий, що не хотів би поїхати в Карпати, коли вони дрожать від рику оленів?! І чи є такий мисливий, що не мав би себе за правдивого?! Тому, думаю, кожний, хто з картою на зброю чи без ходив хоч раз на засідку, чи підстрілив першу-ліпшу сойку, летить думками туди, де в вересні гомонить відвічний зов кохання і боротьби за нього. Боротьби не обмовою, протекцією, чи викупленими векслями будучого тестя, а отвертою і чесною — на роги і ратиці.

Нас трьох від ряду літ має себе за правдивих мисливих і тому не диво, що від ряду літ зітхаємо за тим, щоби поїхати на риковисько.

Аж цього року рішили невідклично, а рішивши почали заздалегідь мобілізувати валюту. Бо їзда на риковисько не така дешева як комусь здається. Залізничий білет — капля не кажу: в морі, але в ставі. Пробути треба тричотири дні, в далеких горах, на алпєнім харчі й напитках (ці останні як лік!) і з доданими адютантами (ці знову як ангели-хоронителі перед незнаними пралісами та... недозволеними стрілами!).

Поїздку назначили ми на половину вересня, коли риковисько в самім розгарі, а олені звертають очима як закохані актори. Місце — Підлютe, одно з найкращих риковиськ у світі.

Вересень удався природі, тій химерній галицькій природі, що вміє зробити з весни літо, з літа глибоку осінь, а з осени весну. Вдруге цвітуть бози, зародили суниці, а Стрийський Парк аж гуде! На дворі день у день безхмарна синява, золоте сонце і лагідний вітрець — як не їхати?!

І поїхали..

Про те як заїхали — не цікаво розказувати, бо вже було стільки описів їзди до Підлютого, що тяжко щонебудь нового додати.

На стації в Підлютім чекав на нас побережник Микола і кашовар Петро Корнутич, знаний мені особисто ще з вакацій як незрівняний мистець кулінарної творчости від гречаної каші до кулеші. включно.

Швидко полагодивши всілякі формальности, ми рушили в гори...

Гори! Якіж вони прекрасні восени! Ранні приморзки підмалювали одноманітну зелень літа, то червінню на буках, то золотом на берегах, то бронзом на дубах. Замовкли щоправда літні співаки, та зате заграли на органах королі наших гір — олені. І хоч не рикають саме тепер, але немов якийсь далекий відгомін їх рику блукає по лісах і каже стихнути всім іншим мешканцям пущі.

Дві години тяжкого ходу і ми вже.. на дві години ближче до цілі. А ціль — маленька мисливська хатина, притулена до спадистого ребра гори, що здається одинока в цілім світі має український мисливський поздоров на своїм причілку: „Много Стріч!"

Але ніщо не триває вічно. Радісно задихані і весело помучені добиваємось урешті до своєї хатини. Кашовар Петро змісця береться за вечерю, а побережник Микола йде на розвідини.

Сонце поклало голову на недалекий шпиль, хвилю пригадалося нам і врешті почало ховатися за горою. З долів піднялася синя мрака, а на склони гір простелив вечір фіолетні дивани.

Сидимо перед хаткою і надслухуємо...

Тиша...

Десь тільки потік журчить і злегенька помугикують ялиці.

— Ау! Ау!...

Славко нервово стрепенувся і вхопив мене за руку.

— Чуєш?... Рикає!...,

— Чую! — відповів я більше устами як голосом.

В тій самій хвилині, їзза горбка показався побережник. В будний день пригаслі, байдужі очі старого лісовика — світилися тепер як два вуглики...

— Ходіть сюди! — махнув до нас рукою.

Миттю збігли ми стежинкою і покралися вслід за ним. Від дерева до дерева, від горбка, до горбка, вважаючи добре, щоб не наступити на всохлу галузь, або не потрутити камінчик.

— Ау-у! Ауф!..

Гомін покотився лісом як хвиля на озері, напоявши кожну закутину і влився в наші груди. Незнана досі мисливська розкіш сколихнула серцем як малим дзвіночком.

А побережник Микола вже стоїть і показує на щось.

На зрубі, при стрімкім обриві стояв — він. Останні промені сонця падали на його королівську величність, золотили кирею, обсипували зубцями корону.

— Ау! Ау! Виходи хто дужий, хто хоче стати зі мною на чесний смертельний бій за право до кохання! Ау!..

Далеко, десь у гранатовій ярузі озвався другий:

— Я!...

Ще трохи булиб ми свідками чудової сцени двобою королів гір, на жаль не могли, бо... не поїхали.

Наше товариство „Тур" не має вже ловища в Підлютім...

А шкода.

Не кажу я, але може хтось із правдивим талантом дав би врешті українській літературі добрий опис риковиська.

Галактіон Чіпка.

Продовження зі стор. 8.

саме: Каратницького й Давева (з Пролому) та Майхера (з Дніпра). Початок передметчу в год. 2. попол., метчу в год. 3.30 попол.

ЛУГ — СТШЕЛЄЦ (ПЕРЕМИШЛЯНИ).

Змагання цих дружин за мистецтво Ц-класи відбудуться в неділю 26. ц. м. в Луговому Городі (Івашкевича, ріг Вулецької). Початок в год. 11. рано.

СТЕП — ПРАЦА ПОЛЬСКА.

Змагання за мистецтво Ц-класи обох цих дружин відбудуться в неділю 26. ц. м. на Погулянці (40 п. п.). Степ, який тепер веде у своїй групі, є в дуже добрій формі і напевно не схоче іншій дружині віддати першого місця в табелі.

Початок змагань в год. 10. передполуднем. Ціни вступу найнижчі.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Дискваліфікація судді. Довідуємося, що Виділ судейських справ при ЛОЗПН-і дисквалліфікував п. Дрожковського, який від скандально метч Україна — Легія, та відібрав йому раз на завжди право вести якінебудь змагання вопаного мяча. Хоч рішення В. С. С. дуже гостре, проте справедливе, бо припинить може на якийсь час самоволю деяких п. суддів, які є іноді головними спричинниками авантур на грищах.

Русь — А. Ц. Спішська Нова Весь. Дуже важні мистецькі змагання у східній групі словацько-підкарпатської дивізії відбудуться цієї неділі на гарячому грунті у Новій Весі.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Микола Голубець: КНЯЖИЙ ГАЛИЧ. Бібліотека для молоді „Ранок", ч. 9. за вересень 1937. Стор. 32, 16°

Михайло Романишин: У ГРАНАТОВИХ ГОРАХ. Львів 1937. стор. 196.

На Фонд XII. Міжнар. Протиальногольного Конґресу у Варшаві.

III. Виказ П. Т. Жертводавців (у золотих).

Пов. Союз Кооператив, Борщів 20, Українбанк „Вітчизна", Перемишль 10, Українбанк Калуш 5, Пов. Союз Кооп. Калуш 20, Українбанк Берестя н. Б. 5, Кредитова „Власна Поміч" Делятин 3, Районова Молочарня Отинія 1, Вл. п. Зельський Іван Влоплавек 1, Маслосоюз Львів 20, Українбанк Станиславів 30, Кооперативна „Згода" Львів 5, Українбанк Броди 5, Українбанк Ходорів 2, Кооперативна „Верховина" Сколе 3. Разом досі зложено 332 зол.

Головна Рада Т-ва „Відродження" широ дякує всім П. Т. Жертводавцям, вичисленим вгорі та заразом звертається ще раз із горячим проханням до поіх П. Т. Установ, що не відгукнулися ще на перший заклик — складати дальше датки на покриття коштів XXI. Міжнародного Протиальногольного Конґресу у Варшаві (12.—17. IX. ц. р.), в якому взяла активну участь численна українська делегація з незвичайним успіхом.

Усім, що заплатили досі датки і тим, що заплатять хочби найдрібніший датох у найближчих днях, видасть Головна Рада брошуру про український відродженський рух, видану у французькій мові спеціяльно на Конґрес, як також жовтневе число журналу „Відродження", в якому буде докладний звіт з участи української делегації у Конґресі.

Головна Рада Т-ва „Відродження".

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Жіночі торбинки
течки, портфелі, портмонетки, валізи, нессесери, поручаз і направлям по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірма Салямандра.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 24. IX. год. 8. веч. „Король волощюг".
Субота 25. IX. год. 8. веч. „Король волощюг".
Неділя 26. IX. год. 3.30 попол. „Король волощюг"; год. 8. веч. „Король волощюг"
Понеділок 27. IX. год. 8. веч. „Король волощюг".

Театр Різнородностей:

Пятниця, 24. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Субота 25. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Неділя 26. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Понеділок 27. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:

ГАЛИЧ:
24. IX. Дача с Маслосоюзу.
25. IX. Княжна чардашу.
26. IX. Шаріка.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МИКОЛАЇВ:
24. IX. Маруся Богуславка.
25. IX. Жайворонок.
26. IX. Ніч під Івана Купала.

ДНІПРЕПЬ:
27. IX. Хмара.
28. IX. Маруся Богуславка.
29. IX. Гейша.
30. IX. Ніч під Івана Купала.

ЛЬВІВ (Павільон Жид. Театру):
1. X. Хмара.
2. X. Маруся Богуславка.
3. X. год. 3.30 попол. Ой не ходи Грицю...; год. 8.15 Ніч під Івана Купала.

ЛЬВІВ-ЗНЕСІННЯ:
4. X. Воскресення.
5. X. Гейша.
Білети в Союзному Базарі.

від 6·50 ЗОЛОТІ ПЕРСТЕНІ з 14 кар золота тільки у Б. ГРІНБЕРГА, Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Володар".
АТЛЯНТИК: „Пратер".
ВАНДА: „Кенігсмарк", „Жінка без маски".
ГРАЖИНА: „Більонд Кармен" з Мартою Егерт.
ЄВРОПА: „Один поверх вище".
КАСІНО: „Благословлена Земля" з Павлом Муні.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Прокляття".
МЕТРО: „Малий лорд" і „Циганське дівча".
МІРАЖ: „Пропаще місто"
МУЗА: „Королева танку".
ПАКС: „Проклята" і „Ординат Міхоровський".
ПАЛЯС: „Трафальгар"
РІЯЛЬТО: „Під твоїм чаром".
РАЙ: „Тато женитьси".
СВІТ: „Опір на продаж" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Чарівниця зі Салему", і ревія.
ТОН: „Рамона".
УТІХА: „Пострах опери", ревія „Арабські авантури".
ХИМЕРА: „Зрадник" (уперше у Львові.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 24. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 17.00 Солісти, 20.10 Розр. концерт, БІЛГОРОД 20.00 Нар. музика, БУДАПЕШТ 12.05 Скрипка, 17.35 Сальон. музика, 19.50 Форт., 20.40, 21.00 „Циганська фантазія" оп. мельодії, ВІДЕНЬ 19.25 Муз. новини (невидані) у вик. орк. і сол., 20.05 21.00 Нар. драма. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.10 Композ. концерт проф. Козака Ямади (Японія), КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.40 Розр. музика, 21.00 Концерт квартету. ПРАГА 16.30 Форт. твори Сметани, 19.10 20.00 Популярний концерт. РАДІО ПАРІ 19.00 Форт., 19.30 Фр. сонати, 20.30 Співи, РИМ 21.00, 22.00 „Весела вдова" оп. Легара.

Субота, 25. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.30 „Бабське сіто" осінні пісні, 19.15 Кінтет, 22.30 Танк. музика, БУДАПЕШТ 17.30,18.00 Сальон. музика, 19.05 Мадярські нар. пісні у супр. інг. орк., 22.00 Військ. орк., ВІДЕНЬ 15.15 Нар. мельодії, 19.10 Концерт військ. орк., 21.40 Соната на віол. і форт., фдур Р. Штравса, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Мельодії і ритм. розр.концерт, 19.00, 20.00 Концерт: орк. сир., КОШИЦІ 17.40 „Польська кров" оп. Недбали (фрагм.), 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 21.00 Джаз, ПРАГА 17.55, 18.00 „Чорний павук" оп. Сутермайстера, 19.20, 20.00 Концерт військ. орк., 20.55, 21.00 „Виноборця" оп. Недбала, РАДІО ПАРІ 19.15 Вірменські пісні у вик. Міяр.-Любаль, 19.45 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Вок. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Ісабо" оп. Масканія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 24. вересня 1937.

6.15 Ранішня пісня. 6.18 Руханка, 6.38 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній дениик. 7.10 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл. 11.15 Для шкіл: У пустині та пущі, 11.40 Сен Санс: Септет оп. 65, 11.57 Сигнал часу. 12.03 Полудневий дениик, 12.15 Легка музика в гр. пл., 12.20 Комунікат упр. Хліборобської Палати, 12.22 Концерт військ. орк., 13.55 Легка музика з гр. пл., у перерві в год. 14.03 Гутірка ККО, 14.35 Трохи пісні, трохи слова: „Ідемо до Теребовлі" опов. і пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Оркестри та хори, з гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Віольончеля. форт. 16.45 На емігрантському кораблі, 17.00 Концерт фільг. орк., 17.50 Вплив людини на підсовння землі, 18.00 Туристичний інформатор, 18.05 Популярна музика з гр. пл., 18.15 Пробоєвини з гр. п., **18.30 Українсько-польські взаємини в царині мови, вик. д-р Ярослав Рудницький,** 18.40 Програма на завтра, 18.45 Спортові вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Зі світа оперет, концерт орк., співів, 19.50 Спортові вістки, 20.00 Легка і танк. музика, орк., співів, форт.; у перерві в год. 20.45 Вечірній дениик актуальна гутірка. 21.45 Батька та дти, 22.00 Концерт: орк., співів, 22.50 Останні вістки вен. дениика, огляд преси, метеорольог. комунікат, 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Субота, 25. вересня 1937.

6.15—7.10 Ранішня авд., 8.00 Для шкіл. 11.15 Співаймо пісеньки, 11.40 Е. Герман: Цигейська сюїта, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. дениик, 12.15 Охорона овочевих дерев перед шкідниками, 12.25 Оркестра мандр., 14.0, 15.00 Концерт бажань, 14.58 Наша програма, 15.45 Господарські вістки. 16.00 Театр Уяви для дітей: „Казка про тисяченого" з муз. із., 16.30 Пісні: меццосопр., форт., 16.50 Італ. сбразці, 17.50 У борах Цісни, 18.00 Сусп. гутірка, 18.05 Невідомі симфон. твори, 18.25, 18.50, 19.40 Актуальна гутірка, 18.40 Завтр. програма, 18.45, 19.50 Спорт, 19.00 Нар. музика, 20.00 „Осінь" словно-муз. авд., 20.45 Веч. дениик. 20.55 Хліборобська преса, 21.05 Передвоєнні сальон. вальси та пісеньки, співів, форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танкова музика; у перерві в год. 23.10 „Снобн" монольог.

Радіокутик.

КУПУЄМО РАДІОВИЙ ПРИЙМАЧ.

Без огляду на виразну стандаризацію радіових приймачів, яка полягає на продукції серіями більших партій приймачів, у продажі знаходиться ще така велика кількість різних родів і типів, що не тільки звичайний радіослухач, але навіть досвідчений радіоаматор нелегко може зробити вибір. Користання з помочі фахівця можливе лише для небагатьох, а більшість покупців мусить полягати лише на запевненнях продавця, що не завжди має задовільну фахову підготову і до якого покупець не завжди має довіря.

Особливо тепер, у часі фінансової кризи, питання ціни приймача відограє при купівлі рішальну ролю. Тому при виборі приймача треба передовсім знати, яке саме суму можемо призначити на купівлю апарату. Потім треба собі висувати домагання, які ставимо нашому приймачеві. Тут слід памятати, що пристаткований прибор служить виключно для відбору місцевої станції, або тої станції, в засягу якої знаходиться приймач. Коли нам іде виключно про вибір одної станції на слухальця, то найкращим і найдешевшим, бо таким, що не вимагає жадних коштів експлоатації, буде кристалковий приймач. Коли хочемо вадиції одної станції відібрати на голосник, то найкращий вибір дасть нам кристалковий приймач зі вмішувачем і голосником.

Друга класа приймачів, ціна яких перевищує вже 120—150 зол. — це лямпові прибори, які діляться також на кілька категорій. Першою з них буде класа одноосьодових приймачів. Це — прибори з невеликою селекцією, двох або трьохлямпові, виконані звичайно в одній скрині з голосником, що мають елімінатори, призначені для виключення місцевих станцій. Коли ці прибори засилюються з мережі освітлення змінного струму, то мають ще крім відбірчих лямп — лямпу простовничу, яка стачає постійний струм для підсилювання відбірчих лямп.

Прибори батерійні і одноосьодові, тобто такі, що мають один комплекс цівок і один конденсатор для наструювання приймача на дану довжину хвилі, повинні бути так збудовані, щоб вужизали якнайменш струму і то в батерії анодової, як і з батерії жаріння.

Дальша категорія приймачів — це з двома або трьома обводами, також трьох або чотирьохлямпові, ціна яких починається від 300 зол. Завдяки більшій кількости строєних обводів, тобто більшій можливости фільтрування індукованих в антені струмів, є вони селективніші, тобто лесше відбирають окремі висильні станції зі зближеною довжиною хвилі.

Ці прибори виконані в більш люксусовий спосіб і мають динамічні голосники, що передають дуже правдиво відібрану адцицію.

Найвищою категорією радіових приймачів, ціна яких починається від 400 зол. — є супергетеродини. Вони також діляться на категорії залежно від кількости лямп і спеціяльних властивостей уладжень. Класична супергетеродина має сім строєних обводів. Бувають супергетеродини з 5-ма обводами, що завдяки спеціяльно дібраним цівкам не уступають класичним супергетеродинам.

Селекція, тобто здібність окремого відбору висильних станцій, що різняться мінімально довжиною хвилі, є в супергетеродинах доправджена до практичного максимум. Великий засяг, завдяки застосуванню новочасних лямп, що дають велике вміцнення, та ряд технічних уряджень, з яких перше місце займає протизанникове уряджения — ставлять супергетеродину на першому місці відбірних радіофонічних систем.

Крім протизанникових уряджень, що ладодять прикрі вагання при силі відбору, які походять від атмосферичних причин (так зв. федінги), супергетеродини мають ще уряджения для тихого строєння, тобто для наставлення апарату на відбір даної станції без шумів, трісків і свистів, при помочі оптичних вказників.

З огляду на те, що всі фабрики приймачів виробляють всі вказані вище категорії, покупець приймача залишається тільки рішитися на якусь клясу приймача і особисто порівняти приймачі тої самої класи продукції різних фабрик, щоб набути той приймач, якого тон, звук і естетичні властивости найбільш відповідають покупцеві.

БІРЖА.

Львів, 23. вересня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Беньги бельг. 89·43, 89·60, Доляри американські 5.30·00, 5.27·50, доляри канад. 5.29·50—5.27·50. Фльорени гол. 293·22—291·78, Франки фр. 18·40—17·90, Франки швайцарські 122·00—121·25, Фунти англ. 26·34—26·18, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·20—17·40, Кор. дан. 117·54—116·70 Кор. норв 132·33—131·35. Корони шв. 135·78—134·80, Ліри італ. 23·10—22·30, Марки фінлянд. 11·66—11·20, Марки нім. 125·00 — 121·00, Шіллінги австр. 98·00—96·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 132·00 — 126·00

Акції.

4 і пів пром. внутр. 55·65, 55·53, 55·60, 4 поз. інв. 1 ем непот., 2 ем. 68·50 серія 83·00, 5 вадівн. 58·00, 4 прем. дол. 58·50, консол. 58·25, 58·50, 58·25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 107·50. Цукор 35·50, Вугель 26·00, 26·05, Ліпьпоп 23·50, Моджейів 9·75, Острович 26·25, Габербуш 44·00,

Львів, 22 вересня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг льохо вагон станція завадування.

Пшениця одн.	27·00—28·00
Пшениця зб.	26·25—27·25
Жито 1. штанд. (військ. відб.)	22·25—23·00
Жито зб.	20·75—21·75
Ячмінь пашн.	18·00—18·50
Ячмінь 650	18·50—19·00
Ячмінь 650	19·00—19·50
Овес легко задощ.	17·50—18·00
„ незадощ.	19·00—20·00
Кукурудза жовта	23·50—24·00
Кукурудза червона	24·50—25·00
Рішак	56·50—57·00
Вика темна нового збору	16·00—17·00
Вика сіра	15·00—16·00
Насіння льону	44·00—45·00
Гречка	16·00—16·50
Конопляне сім'я	34·00—34·50
Соняшникове сім'я	36·00—36·50
Просо	16·00—16·50
Фасоля Корона руч. виб. з міш.	52·00—53·00
„ Різен „ „ „	40·00—41·00
„ Шманьцівка „ „	30·00—31·00
„ Цукрінка „ „	27·00—28·00
„ Краса рафована	23·00—24·00
„ Біла (диярбонея) раф	23·00—24·00

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 23 вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	2·90 зол.
1 кг. експорт. зачет „ „	2·90 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця	4·30 зол.

Тенденція слаба на масло й молоко на яйця звишкова.

РІЖНІ

СРІБЛО столове та китайське, великий вибір, дешево у фірмі Л. Розважевський Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707 1-10

ГОЛОСНИК детекторовий зол. 5.—, жарівки від 5—25 ват 70 сотиків, лямпа двополумінна зол. 6.—, лямпа кухонна зол. 2.—, „Централя жарівок", Львів, Ринок ч. 21. 1598 3—3

СМАЧНІ, здорові, домашні обіди дістанете у Міри Влащької, вул. Голуба ч. II. пов. м. 5. 1711 1—3

АРТИСТКА ДІНА КОРАЛЕВИЧ, нехай подасть негайно свою адресу до Редакції для М. С.

ПЕЧІ залізні і частини, замки безпекн Сальво, направи кухонні, приладдя поручає Рентнер, Легіонів 37. 5—5

ОГОЛОШЕННЯ.

ВИДАВНИЦТВО „ДНІПРО" шукає совісних і метких кольпортерів і представників, що займалиб продажею книжок і образів. Провізія велика. Видавництво поручає:
1) Ю. Косач: „Тринадцята Чота" (новелі) 2 зол.
2) Ю. Косач: „На варті нації" 1.50 зол.
3) В. Жарський: „Смерть за араду" драма 1.50 зол.
4) Б. Жарський: „Україна в крові" 1.50 зол.
5) Б. Жарський: „Тривога" поезія 3.00 зол.
Замовляти і заголошувати у Видавництві Станиславів, Перацького 86.

Арт. столярська робітня
Г. ГАЛЬОВ
Львів, ул. Потоцького 58

Тапети, фіранки, дивани, меблев матеріяли, тапчани, матраци, ролєти і т. п.
Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 7—40

БРИТВИ
найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

Ва редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Субота 25. вересня 1937. Ч. 211

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

Найважніші завдання нашої внутр. політики.

(Передова стаття).

Полковник Коновалець у Римі?

Воєв. Юзефський уступає?

Еспанія, Китай і Туреччина промовляють до Ліґи Націй.

(Власна кореспонденція з Женеви).

Полк. Коц на авдієнції у през. Мосціцького.

Ґен. Міллера схопили большевики?

Совітський промисл нищить машини.

Голяндія подвоює армію.

Димісія віцемін. Світальського.

Масаринова бібліотека.

30-ліття смерти Ґріґа.

Вістки з Долини, Рудок і Жовкви.

Поза межами дійсности.

Ч. 211 (14.754). ЛЬВІВ, СУБОТА 25. ВЕРЕСНЯ 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
Віденську Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Убрання і пальта продає просто **консументам**
ФАБРИКА ОДЯГІВ **Рот і Рудерфер**
Львів, Легіонів З/І. п. (над кіном Паляс)
1—3

Полк. Коновалець у Римі?

Польська преса повідомляє: До Риму приїхав голова ОУН полк. Коновалець, який перезів розмови зі своїми прихильниками та деякими італійськими політиками, використовуючи підготову свого уповноваженого представника в Римі, Евгена Онацького. Полк. Коновалець дальше уживає литовського паспорту.

Ген. Міллєра схопили большевики?

Як подає Авас, французька поліція довідалась, що передучора коло 16. год. з Парижа приїхав до Гавру пароплав з 3-ма особами, в год. 19.20 він вернувся з 1 пасажиром. В год. 20. 40 совітський пароплав „Марія Улянська" несподівано відплив з Гавру до Ленінграду. Є підозріння, що це ген. Міллер приїхав тим самоходом і відплив.

ТАЄМНІ КУЛІСИ МОСКОВСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ.

Оба генерали пропали серед дуже загадкових обставин.

Виявилося, що назвиська німецьких старшин, які подав у своєму листі Міллер, є фіктивні.

Неясна роля ген. Скобліна, про якого була згадка в Міллеровому листі. Цей генерал — що підчас світової війни відзначився підчас операцій під Галліполі — дуже змішався, коли його запитали про ген. Міллера та заявив, що йому нічого невідомо. Після довгої наради б. російських старшин ген. Скоблін мав піти разом з іншими на поліцію, тимчасом він вийшов на вулицю перший і в тої хвилини слід по ньому загинув.

Цікаво, що зараз 6. воєки повідомили про все поліцію, дуже довго радились: засідання скликали вони, ствердивши, що ген. Міллер пропав, на 11. годину вечором, щойно в год. 2.30 пішли на поліцію.

Ген. Міллер, що 1918. року командував російськими білими військами на мурманському фронті, дуже зле жив з ген. Денікіном; щойно недавно перепросився з ним при посередництві ген. Скобліна.

Отамана Тронкозо арештували на еспанській території?

ФРАНЦІЯ ПРОТЕСТУЄ.

З еспанських національних кол подають, що отамана Тронкозо арештували вже на еспанській території; він мав від ген. Франка інструкцію облегшити граничні взаємини. Це арештування викликало обурення в еспанських національних колах. Щоденник „Ля Дренза" також твердить, що арештування відбулось на еспанській території.

У французькому міністерстві закордонних справ відбулася конференція, на якій рішено вислати протест до ген. Франка проти інтернування французького генерального консуля у Малязі. У Парижі підкреслюють, що це арештування годі уважати репресійним актом, згідним з правом народів, бо отаман Тронкозо не виступав у Франції як офіційна особа.

Голяндія подвоює армію.

Голяндський уряд предложив парляментові законопроект, що передбачує продовження часу військової служби з 5 і пів на 11 місяців. Це майже подвоїть річний континґент рекрутів (з 19.500 на 32.500). Продовження військової служби збільшить військовий буджет на 12 міліонів ґульденів, збільшення платень — на 5 міліонів. Крім того уряд буде домагатись 22 міліони ґульденів на будову касарень.

Японія, Німеччина й Америка проти встрявання Ліґи Націй у китайсько-японську війну.

Японський уряд не приняв запрошення до участи в „комісії 23-ох", що в імени Ліґи Націй має розглянути японсько-китайську війну, бо „Японія противиться встряванню Ліги в японсько-китайський конфлікт, який слід полагодити безпосередньо між обома державами".

Щоденник „Ніші-Ніші" подає, що від участи в „комісії 23-ох" відмовилась також Німеччина як „держава заприязнена з Японією", а Злучені Держави рішили не виконувати рішень комісії, бо американське поняття невтральности не погоджується з поглядом про напасника і нападеного, що його приняла Ліґа Націй.

МАРШАЛ ЧАНКАЙШЕК ВІДКЛИКУЄТЬСЯ ДО АМЕРИКИ.

Марш. Чанкайшек заявив, що бомбардування Нанкіну не зломить духа китайського народу. При тій нагоді він натякнув, що теперішне становище Америки не відповідає справжнім намірам тої держави. Маршал висловив переконання, що американський уряд і нарід все підтримуватиме право, лад і справедливість, не забуваючи про довголітню китайсько-американську приязнь.

100,000.000 РУБЛІВ КРЕДИТУ ДЛЯ КИТАЮ.

Японська преса твердить, що СССР отворив Китаєві кредит у висоті 100 міл. рублів на закупно муніції, літаків і повзів. Рівночасно большевики вишлють до Китаю летунів та військових спеціялістів.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

НОВА КНИЖКА!
БОГДАН ЛЕПКИЙ
ТРИ ПОРТРЕТИ
Франко — Стефаник — Оркан
Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.
Можна дістати у всіх українських книгарнях.
*
„Всі три портрети це зразки мистецького літературного малюнку та характерології. Їх головна вартість лежить у виведених насаріяз людських прикметах героїв письменників". „Прагер Пресзе".

Найважніші завдання нашої внутрішньої політики.

Львів, 24. вересня 1937.

Проминають нормалізаційні гасла та минули вже два роки політичних змагань на терені нового польського сойму у Варшаві. І вже йдуть у наших сусідів міркування щодо майбутнього сойму Річипосполитої, а в нас вирінають думки, чи наша парляментарна репрезентація цим разом використала парляментарну трибуну в боротьбі за право народу та що важніше — чи здобула дещо для своєї нації.

Та без огляду на те, яка буде політика у найближчій сесії польського парляменту, годі нашому громадянству вижидати і випочивати у партійницьких загонах та аж тоді ставати до національної праці, як знову прийдуть вибори, щоби простягнути руку по посольські мандати. Навпаки, нам треба негайно ставати до зелиненого виконування наших найближчих завдань, щоби власною працею безнастанно витворювати **підставові вартости** суспільно-національного значіння, конечні для нашого життя.

Парляментарна політика, хочби найліпша — сьогодні вона у всякому разі тяжка і невдячна — не зробить того за нас, за громадянство, за нарід. Політика може тільки усувати перепони в нашій національній роботі та її облегшувати або обтяжувати, але вона не година заступити самої органічної і творчої праці в масах громадянства і цілого народу. Так було давніше і воно є мабуть сьогодні, щоб ті **насущні, але зате підставові роботи** постійно виконувало само громадянство, ввесь нарід, бож цього ніхто інший за нього не зробить.

Зокрема ми потребуємо вдержувати і поширювати свою **просвіту і культуру** та мусимо туди всі одним фронтом прямувати самочинно. Як бажаємо дійти до **вищої освіти і науки знання**, то мусимо у своїх школах їх щодня здобувати; як хочемо мати **матеріяльний добробут і господарську незалежність** у самостійному житті народу, то мусимо також здобути їх власною працею, зорганізовано і доцільно.

Це тим важніше в сучасних відносинах, як хочемо вдержати наш нарід на становищі **живої нації**, що є спроможна до відпорности на всякі лихоліття і до передержання тяжкого часу. Тож не можемо ні на хвилину легковажити ані забувати цих трьох основних справ: **народньої просвіти, рідної школи і національного господарства!** Бо перша з них дає свідому ду-

шу людини і моральну культуру нації; друга поглиблює знання, конечне для розвою і поступу нації; трети заспокоєнням матеріяльних потреб життя нації дає змогу здійснити першу і другу, і так вони всі три взаємно себе доповнюють.

Ці справи нашої **внутрішньої політики** є навіть важніші від голосної політики, бо без них не може бути ані угрунтованої національної свідомости ані моралі в громадянській діяльности ані незалежної і розумної політики.

Та коли парляментарна політика не все здійснює покладані на неї надії, ба навіть часто заводить, то у просвіті, науці і національному господарстві, значить — у політиці внутрішній — праця все дає овочі й користи, все витворює більше або менше і **творить цінні вартости для добра нації.**

Це значить, що тут є своя питома нива нації, і котрий нарід її занедбує, той запропащує свою долю!

Тому не можемо забувати, що в сучасних обставинах маємо собі добувати **спроможність** працювати в цих ділянках з вірою в успіх. І як ми бажаємо, щоб наш український нарід перебув тяжке лихоліття, то мусимо поставити **на сторожі життя нашої нації ті три животворні правди:** свою просвіту, свою рідну школу і свою економічну силу!

До цього неминуче треба нам зберігти наші сили та **безоглядну єдність і згоду,** щоб разом і зорганізовано працювати для добра своєї української нації і нашої спільної будучности без огляду на партії. Задля того мусимо покинути гріхи: незгоди і самолюбства, пімсти і зухвальства, бо єдність і сила нації можуть спиратися тільки **на моральній основі:** любові і жертві для своїх найближчих та для свого народу.

А нагадаймо собі ті нападисті збори останніх років: „Просвіти", „Рідної Школи" і навіть деяких наших кооператив, що не принесли нам ніякої користи, тільки втрати і сором... Всякі напади і наїзди на свої громадянські установи з приводу особистих чи партійних порахунків мусимо залишити, зате з тим більшим завзяттям і розмахом віддавати нашу працю й жертву для піднесення розвою і діяльности своїх головних установ.

Подбаймо ось про те, щоб наша **„Просвіта"** дійшла до ста тисяч членів, що платять вкладки; щоб у всіх читальнях „Просвіти" був рух життя членів, зацікавленя освітніми справами і громадянським життям; щоб філії „Просвіти" через своїх представників безкорисно **виконували** свої організаційно-освітні завдання; щоб твори нашої гарної письменности і часописи поширювались серед добрих платників у всіх закутинах українських земель; щоб до **„Рідної Школи"** приступали члени не тільки тоді, як захочеться робити бучу на зборах, але щоб постійно якнайбільше членів приступало до „Рідної Школи" та вплачувало свої вкладки і датки, а кружки „Рідної Школи" і батьки дітей виконували як слід свої обовязки супроти патріотичного виховування дітей і супроти „Рідної Школи"; щоб наше громадянство у відношенні до українських ремісників, купців, промисловців і всяких українських станів придержувалось дійсного гасла **„Свій до свого"** та піддержувало розвій наших кооператив усіх видів; щоб нарід масово вміщував дрібні ощадности у касах своїх установ, так, щоб угрунтовані на ювому національному капіталі наші кредитові установи могли прийти з дійсною допомогою господарському життю нації. І так далі і завжди послідовно й постійно співпрацюймо, а тоді тими найближчими завданнями самі собі створимо безпечні основи до новітнього життя української нації.

Д-р Кость Левицький.

Еспанія, Китай і Туреччина

ПРОМОВЛЯЮТЬ ДО ЛІГИ НАЦІЙ.

Наради XVIII. Асамблеї.

Женева, 20. вересня 1937.

Асамблея почалась як звичайно в будинку Генеральної Ради, як запевняє женевська преса — в останнє. Найближчі загальні збори Л. Н. вже відбудуться у власній палаті. Крайня пора, на її будову витрачено до 30 мілїонів добрих швайцарських франків, не числячи ріжних додаткових видатків. Зверхній вигляд церемонії, добре відомий світові, що відвідує кіна, також був як звичайний — площа повна авт, поліцаїв і руху, юрба, що цікаво придивляється зїздові дипльоматів, дипльомати, що поспішно висідають з авт, фотографи, що поспішають увічнити їх на плівках своїх апаратів.

Між дипльоматами добре відомі постаті Ідена, Дельбоса, Сандлера, Політіса, Велінґтона, Ку, Аг Хана, що користає з загальних симпатій у Женеві і служить темою для численних карикатур, загально поважаний президент Швайцарії — Мотта. Поруч з ними дивний витвір хоробливої доби, сучасної політичної кризи, представник лівої частини Еспанії, Негрін, президент Ради Ліги Націй. Ще більше відокремлюється від загального тла, численніша між звичайною, московська делегація, люди неспевні завтрішнього дня з придушеною нервовістю рухів. Пані Колонтай видається сестрою Літвінова, молодшою чи старшою, тяжко навіть сказати. Хтоб міг пізнати в ній авторку еротичних новель і теорій „вільного кохання" прикрашених її світлиною з давніх літ! Високі становище Суріца і Штайна більш зясовують, ніж виправдують їх присутність між іншими дипльоматами... А поза тим Асамблею відкрив привітною промовою Негрін як президент Ради Ліги. Добрим коментарем до цієї та до інших його промов може служити нота генерала Франка до Ліги з такими датеми: „300.000 убитих на цілій червоній території, зруйнування майже всіх церков, переслідування та вбивства доконані на священиках, тортурования вязнів у державних і таємних вязницях, напади на приватні доми і дві амбасади, замордування дипльоматів, нарушення засад найприроднішого права..."

Привітна промова Негріна була зрештою дуже поміркована і загальна, як промова цього роду звичайно буває; він промовляв про минулу діяльність Ліги та її завдання, торкаючись еспанських справ лише посередньо, маючи очевидно на увазі, що уряд Валенсії має намір вдержати свого представника в Раді Ліги. Відтак майже одноголосно вибрали президентом Асамблеї, представника Індій, Аґа-Хана. Почесним президентом при загальних оплесках вибрано заступника Швайцарії — Мотту. Місця італійської та етіопської делегацій залишилися порожніми. Ані в мандатній комісії, ані на Асамблеї ихто не запропонував уважати Етіопію за неістнуючу чи виключену із складу Ліги. „Ізвестія" повідомляють між іншим, що таку неофіціяльну спробу мав би зробити в мандатній комісії представник Туреччини, не беручи відповідальности за це повідомлення, але додаючи, що з огляду на сучасні італійсько-турецькі відносини та майбутні близькі відвідини графа Чіяно в Анкарі, цьому можна вірити.

Першою поважною справою поставленою на денний порядок Ліги був довжелезний поклик представника Китаю до Ліги, до якого доручено обширний огляд китайсько-японського конфлікту. Китай вимагає від Ліги застосувати проти Японії 10. розділ пакту щодо непорушности території кожного із членів Ліги. 11. розділ, де сказано, що Лігу цікавить кожна війна чи лише загроза війни, яка дотикає когось з членів, і 17. щодо непорозумінь між двома державами, з яких одне належить до Ліги. Справу передано до Комітету утвореного ще в 1933 р. для вирівнання китайсько-японських суперечок, і там він буде лежати.

Дальші засідання виповнені були мало цікавими справами, як реформи Ліги, щоб надати їй універсальність та справа Палестини. У своїй промові про цю справу Ілен зазначив між іншим, що вона цікавить Лігу та просив Раду ухвалити проект студій та нарад із представниками жидів і арабів. Дня 15. ц. м. зголосив представник Туреччини її кандидатуру, щоб вона надалі полишилася в Раді Ліги. Те саме зробив і представник лівої Еспанії. Для поставлення цієї кандидатури потрібна згода двох третин присутніх членів Асамблеї. Коли згоду дали, тоді приняття держави до Ради стає вже звичайною формальністю. Приняття Туреччини ані для неї самої, ані для інших держав ніякого особливого значіння не могло мати, Туреччина настоювала на ньому просто з причини престіжу. Щодо уряду Валенсії то це було питання засадниче, а саме большевицької акції Москви в Еспанії. Представникам Туреччини відповіли, що московська делегація турецьких заходів у цьому напрямі підтримувати не буде, бо надії на приняття обох кандидатів не було. Але московсько-турецьких відносин це не поліпшило. Сучасна сесія Асамблеї перейде може до історії як звороний пункт у московсько-турецьких відносинах. За лайкою совітських офіціозів на адресу турецької преси, прийшло до поважного поріжнення в Ніоні, де турки не виявили ніякого бажання бачити совітську фльоту на Середземному Морі. Це поріжнення поглибилось тепер у Женеві.

Яке значіння мав би вибір Еспанії до Ради, показують виразно жадання Негріна спрямовані в його промові до Ліги Націй, а саме визнати Німеччину та Італію нападниками та розглянути заходи проти цього нападу, визнати право Еспанії вільно набувати зброю та все, що вона вважає потрібним для війни, відкликати неспанських комбетантів, розтягти на Еспанію заходи забезпечення на Середземному Морі та приняти її участь в оборонні плавби. Наскільки ці жадання еспанських большевиків були фантастичні, міг побачити Негрін уже в промови Дельбоса, який забрав слово негайно після нього і говорив про засоби втримання миру в Европі, але зовсім не про те, щоб підтримати „республиканську" Еспанію. Але остаточний удар еспанські большевики у Женеві дістали на позаділковім засіданні Асамблеї, коли Еспанія замість потрібних для вибору до Ради двох третин — 32 голосів, дістала лише 23 на 50 важних, отже навіть менше половини. Промова Ідена після голосування близька в засаді до промови Дельбоса була наскрізь примирна і не полишала большевикам ніякої надії на зміну в дотеперішній політиці неінтервенції Англії.

М. Данько.

З польської преси.

„1648-1937".

Після недавньої статті Олександра Бохенського у „Політиці", яку ми своєчасно зреферували та яка викликала фурію „ІКЦ", маємо рідку у польській публіцистиці чергову відважну та розумну статтю у „Мисьлі Польскій". Автор — В. Бончковський — розвиває далі свою думку, висловлену вже на сторінках „Бюлетину Польсько-Українського", що „йдемо до нової Хмельниччини". Він переводить паралелі поміж „двома датами": роком 1648 (початок Хмельниччини) та роком 1937 (кінець „нормалізації" і нове велике загострення польсько-українських взаємин). Стаття замітна і змістом і формою. Цитуючи голоси польських істориків, автор дає понурий образ відносин у Польщі XVII століття, коли легкодушність і шляхетська фанфаронада та нетерпимість у національній політиці йшла в парі зі зростом хмар над польським державним організмом. Вся тенденція статті — перестерігти земляків перед повторюванням історичних помилок, які вже раз пімстились утратою державної самостійности Польщі. Пригадка, що й тоді, у XVII ст., діячі типу Оссолінського були у меншості та не мали вирішного впливу на хід подій, — набирає на тлі всієї статті своєрідної актуальности.

„Один із найживіших польських молодих інтелектів висловив думку, що треба виемігрувати з Польщі, щоб видавати часопис, який був би незалежним сполмовим дзвоном, який вказував би на нещастя, що грозить Польщі... ...А. Мицкевич казав: „Славяни, ми любимо ідиллі". Загляньмо до Фредрівських „Поговірок буденної мови": „Котрі поляки ганять Польщу, ті найскорше її погублять. Хто що ганить, той того не любить, а чого не любить, за те не дбає".

Найбільш пірова переога найде в Польщі величезне признання, невдача й найслушнішої і найкращої справи може погребати її на цілий ряд поколінь..."

Автор пригадав, як лаяли Пілсудського перед його виправою на Київ, і як ті самі поляки славили його, коли прийшла вістка про здобуття Києва. Демагогія та плоскість політичної думки — це, на думку автора, прикметні риси польського громадянства. Далі цитує автор цілу низку історичних фактичних подробиць, як явні прояви безпардонної шляхетщини йшли рівнобіжно з невидними для ока проявами монтування ворожого Польщі табору, зложеного з найріжнородніших чинників, які вкінці довели до розподілів Польщі. Пригадує, що тоді, у XVII ст., Польща була ще остільки в кориснішій ситуації, бо мала за собою світове жидівство, те, яке сьогодні мобілізується проти Польщі.

Є ще одна анальогія, може найстрашніша між 1648 та 1937 роком. Упадок політичної культури в краю. Ось кілька прикладів: На совітськім пограниччі, підчас селянських заворушень, розкидали з аеропляпів летючки, що накликували польських хлопів до бо-

ротьби з т. зв. українськими фашистами. Повторяємо: на прикордонній смузі з Совітами. Ось цитата з передової статті „Мисьлі Народової" (5. IX. ц. р.) про православне населення Волині, що його „веде клир нешкідливої вже нині російської меншини, льояльної, яка ненавидить Совіти та українізм... „Такі дурниці пишеться після голосної заяви Денікіна про кількамільйонову меншину росіян у Польщі та після навороту цілої російської еміграції на державний фільосовітизм... Ось цитата з репрезентаційної познанської „Культури": „...одну третину польського населення творять племена: русини, білорусини, українці, лемки, гуцули, бойки (зі статті И. Бандровського 29. VIII).

Подаємо приклади головно зі сходу Польщі. Робимо це свідомо. Тамошній стан річей рішає про стан річей у цілій Польщі. Там маємо джерела всіх розкладових процесів у Польщі...

...Про наш олімпійський спокій супроти найгрізніших і пекучих проблем і про наше позне неопанування себе у випадках, коли тріскають віддавна наболілі чиряки, — кажуть всі чужинці, які глядять на польське політичне життя...

Автор далі дає образ занепаду нинішньої польської культури та стверджує „генеральну декомпозицію, в обличчі кривавої композиції на сході і заході. Мусить бути у Москві і в Берліні — у нас як хто хоче..."

Автор доходить до висновку, що перед Польщею перспектива: або велич або упадок. „І одно і друге на велику мірку. Велич на мірку імперії Ягайлонів та упадок на мірку розподілів".

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

ПРИСУД НА ТЕРОРИСТІВ.

Французький суд засудив на 3 роки вязниці італійця Кантелія (Гарделльо), зловленого 31. травня ц. р. у хвилині, коли він підкладав бомбу в залізничому тунелю в Сербере. Двох його спільників засудили позаочно на 5 років вязниці.

ЗА ОКЕАНОМ.

V. КОНҐРЕС ЛІҐИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В АМЕРИЦІ.

Клівленд (Огайо), 8. IX. 1937.

Понад чотириста української молоді, що прибула з ріжних міст і ріжних кінців Америки (почавши від Льос Енджелес, скінчивши на Бостоні) і зареєструвала себе учасниками на V. Конґресі Ліґи Української Молоді Північної Америки, виявило, що ми вже маємо в Америці поважні ряди активних і свідомих українських молодечих сил. Виявилося це при спортових змаганнях, що відбулися в суботу рано, 4. вересня, у змаганнях молодечих хорів у радіовій програмі, як теж у виступах на „Грейт Лейкс Експозишен", в українській виставі мод, далі у нарадах над проблемами загально-української натури і проблемами української молоді в Америці.

Наради зачалися в суботу пополудні в готелі „Алертон" привітом Гаролда Г. Бертона, посадника міста, що згадав за ту молодь, що колись полягла в бою над поблизьким озером Ірі та живе в памяті всіх тих, котрих не лякає ніяка небезпека й котрі готові працювати та боротися за ідеали. Бо тільки такий є дійсно молодий, не зважаючи на те, скільки йому років. Наради конґресу вів Степан Шумейко, секретарювали Цецилія Хавлюк і Марія Кос.

ОЖИВЛЕНА ДИСКУСІЯ.

Доброю стороною конґресу було безперечно те, що молодь мала нагоду свобідно висказувати свої думки і з цієї свободи вона дійсно широко користала. Адв. Іван Панчук, уступаючий предсідник Ліґи, виголосив виклад про український націоналістичний рух і його вплив на молодь. Він добачував у цім русі впливи фашистівські і націстичні. На його думку Організація Державного Відродження України (ОДВУ) є фашистівською організацією, і в часописі „Свобода" та в „Обеднанні" є теж слідні впливи гітлерівські і мусолінські. А це є загрозою для розвою української молоді. Підчас дискусії над цим відчитом покликано відпоручника ОДВУ, Евгена Ляховича, для вияснення ідеольоґії українських націоналістів. Покликаний подавав аргументи на доказ, що український націоналізм не має нічого спільного з націзмом чи фашизмом. Пізніше, при іншій нагоді, коли покликано до слова д-ра Л. Мишуґу, він представляв політичний світогляд часопису „Свобода" в такий спосіб, що він опертий на таких демократичних ідеалах, які заставляють людину менше говорити за демократію, але зате вимагають виказувати свій демократизм у чині, в посяті для здійснення тих ідеалів та в боротьбі за них. Правдивими виразниками правдивих демократичних ідеалів є для „Свободи" ті, що вміють працювати за ті ідеали боротись, а в потребі ґинути. При ухвалюванні резолюцій адв. Панчук пояснював свій виклад. Конґрес Ліґи рішив, що висказані ним погляди не є поглядами Ліґи Української Молоді Північної Америки. Степан Шумейко мав реферат на тему публікацій для нашої молоді українською мовою, виказуючи трудноші таких публікацій, як теж вимагаючи від молоді не тільки моральної, але й матеріяльної допомоги у формі передплати. Іван Романишин говорив про потребу видавання окремого молодечого журналу заходами Ліґи. Підчас дискусії запрошено присутнього на салі гостя, предсідника У. Н. Союзу М. Мурашка, щоб подав інформації про кошти такого молодечого видавництва, що він виконав. Попрошено до слова ред. Марію Гамбаль, яка теж висказувала свої завваги про молодечі видавництва та про їхню ідеольоґію. Марія Сарабук викликала велике зацікавлення своїм відчитом про працю у молодечих клюбах, про що подала цікавий звіт іще й Марійка Боднар. Живу дискусію ведено теж над відчитом Івана Мукла про спорт як обєднальний чинник. Над усіми згаданими відчитами дискутували десятки з наймолодшої ґенерації молоді й зі старшої, до якої можнаб зачислити адв. Михайла Пізнака, адв. Степана Ярему, проф. Королишина й ін.

ПРИВІТИ.

На Конґрес Ліґи насліли ріжні привітні телеґрами і письма. Устні привіти зложили: М. Мурашко від У. Н. Союзу, Т. Миник від У. Робітничого Союзу, В. Душник від Центрального Союзу Українського Студентства (ЦЕСУС), адв. Р. Смук від Товариства Українських Професіоналістів.

ПОПИСИ МОЛОДЕЧИХ ХОРІВ І НАЦ. ТАНКІВ.

Атракцією Конґресу були пописи українського молодечого хору з Ню Йорку й околиці, що виступив під проводом Степана Марусевича, й дітройтського молодечого хору, що співав під проводом Ольги Блажовської. Обидва хори були доволі численні й виступили в українських

Не рискуйте красою
ВАШОГО ЛИЦЯ!
Признають, що найбільш ніжний і гідний довіря
є тепер
ПУДЕР „МЕРІДА"

ЛЛ. ЧОЛГАН. 3

Літнищеві лінощі.

ПЕРША НІЧ У ГОРАХ.

Та дістатись до гір не так легко. Щойно другого дня під вечір приїжджаємо коломийською „льокалькою" до Делятина й тут довідуєшся, що найближчий поїзд „угору" йде аж зя 3 години. Гарна робота!

Якийсь запальний турист іде оглядати місто й тягне тебе. Та ти резигнуєш з цього і нудишся в ждальні, оглядаючи по її стінах нецікаві псевдогуцульські орнаменти. З нудьги хочеться написати модерні вірші без ритму і рим.

На щастя зустрічаєш товариша гуцула, що через туристичні нахили мусів попрощатися з теольогією. Має він усе гумор та фантазію і ви починаєте разом укладати плян „літнищевої кампанії".

Хоча „затягнулось" і гори виглядають підозріло, не звертаєш на це уваги. Як їдемо у гори, погода мусить бути!

Ось ще трохи й заблистять вікна широких „пульманів". Дора, Яремче, Ямне. Перша ніч у горах! Витайте старі знайомі й нові незнайомі! Прут, що шумить безупину і скаче сваволько з каменя на камінь; горді верхи, що в місячнім сяйві скидаються на чарівні, шкляні замки; кохане Ямне, що вечором усміхається світлами своїх хиж і несвоїх пансіонів! Витайте й будьте певні, що цієї ночі серед вас я не зможу спати. Сяду денебудь на узбіччі і впиватись буду чудовими пахощами смерек, слухатиму музики Пруту. Нічної серенади гір... Або піду ще дальше, вгору. Аж до Довбушевих Комор. Шукати скарбів, яких ще ніхто не знайшов... Чи не геніяльна думка?

— — — — — — —

Справді першої ночі в горах я довго не міг заплющити повік; дощ лив як з цебра і я клював „на чім світ стоїть".

ЯМНЕ 1937.

Та дощ у горах не таке велике лихо. Води стечуть, сонце пригріє — і аж любо.

Неділя. Ідеш привитатись із доброю знайомою — старою, стилевою церковцею. Поважні ґезди в писаних килтарях стали вінком перед „царськими вратами". Посередині вівтр у червоних штанах хрест тримає. Знайомий учитель читає Апостола. Помічаєш, що літників у церкві більше, ніж гуцулів. І попід церквою стоять. Чимало вже і світлявців із оклеєним „цик-цик". Ловлять цікаві типи, хоча найцікавішими типами є саме вони. Знайомі здороваються зі знайомими. Незнайомі пізнаються і стають скоро „старими знайомими". На літнищі найлекше сприятелюватись, а вже одні тягнуть на пляжу, другі замовляють на денсінг.

Та ти покищо не вибираєш ні одне, ні друге. Найперше треба привітатись з Ямним. На жаль Ямне щороку більше уподібнюється до Яремча. Ріжнородні крамнички, інтернаціональні пансіони з крикливими гістьми, авта, що разурая шугають попід носом і лишають хмари пороху. Ідеш на пошту, куди сходиться чимало людей. Як хто хоче посміятись, знайде собі тут легко предмет веселощів, комуж сіла на ніс муха, може комунебудь стати не вигідку і ще здорово вилаятись.

Чим вище — атмосфера чистіша. Тихо шумлять смереки. Запрошують сісти на якійсь полонині і подихати свіжим, гірським повітрям. Денеде чорніє ґрунт, хижа, ворилля.

Прямуєш лісом у сторону ґігантських каменюломів. Пахне живицею. Здається, що це вчора проходив ти сюдою. І кожний камінь ґлядить на тебе синіми очима.

— Це тобі лиш так здається — сміється якийсь злобний. — Тих синіх очей тепер немає...

— Ще прийдуть. — відповідаєш переконливо й шукаєш того каменя-свідка, що чув, як сині очі обіцяли прийти. Немає його.

„Сентиментальщина" — махаєш рукою і пробуєш скінчити з оцим настроєм. Сідаєш на якійсь камінь і хочеш слухати, що ліс говорить.

А ліс мовчить і дивиться прижмуреними синіми очима...

ДВІ МАКОВИЦІ.

Ямне лежить у ямі, між трьома більшими верхами: Явірником, Свинцею і Маковицею. Найменший, зате найпопулярніший із них — Маковиця. Хто не був на Маковиці, цей і маківника не варт.

Отже лізуть від ранку ріжні експедиції з наплечниками і без, серед святошної туристичної мовчанки і зовсім нетуристичним галасом, в убранні й без (спортові штанці на всякий випадок треба мати). Щодо національного обличчя тих „альпіністичних" експедицій, то вистане сказати, що оріентаційні знаки на Маковицю в біло-синіх барвах.

Подорові треба пройти мимо ще одної Маковиці. Покрита вона не травою, а червоною черепицею. Замість пільних коників та комашок скачуть і лазять по ній всякі літнищеві мухи, що не дають спокою директорові цієї оселі та — собі взаїмно.

Але як хто мешкає в „Маковиці", то пощо так дуже спішитись на Маковицю? Аж коли молода гуцулка, що носить щоранку молоко з маковицької полонини до Яремча, спитає лукаво: „А ви чьому не прийдете коли на Маковицю?" — рішаєш, що на верхах можуть рости кращі твори природи, як у пансіонах і в тебе прокидається туристична жилка.

строях та з гарною програмою. Підчас їх співу у радію передано короткі змістовані інформації про український нарід. Виступали вони теж і на клівлендській виставі, де їх слухали тисячі. До пісень додавано пояснення англійською мовою. Хоч оба хори співали добре, то першенство здобув нюйорський хор, згідно з осудом судді Глена Р. Монтгомері, голови музичного департаменту при клівлендській Виховній Раді.

Разом з хорами виступали на виставі й українські танцюристи з Клівленду під проводом Степана Германа, здобуваючи оплески.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОЇ НОШІ.

Новиною, яка викликала широке зацікавлення серед чужинецької публики, була вистава української ноші, яку влаштовано заходами д-ра і п-і Вахно з Торонта (Канада). Виступали українські дівчата з Торонта в ріжних селянських строях з ріжних околиць України. На сцену виходили по дві модельки, з яких одна представляла дійсний селянський стрій, друга такий стрій у модерному пристосуванні для щоденного чи балевого вжитку. Все це відбувалося при гарнім освітленні та при акомпаніяменті української музики, з відповідними поясненнями п-і Вахно. Кожний показ ноші приймали присутні горячими оплесками. Найбільше оплескували стрій полтавський і гуцульський.

ТОВАРИСЬКІ ЗАБАВИ.

Конгрес використано теж для затіснення знайомств між присутньою на ним молоддю. В тій ціли влаштовано спільний обід, забаву в Українськім Народнім Домі, як теж по конгресі спільну вечерю в готелі з промовами, музикою і танцями, на якій був посадник міста і понад 400 гостей.

НОВИЙ УРЯД ЛІГИ.

В понеділок пополудні закінчено наради Конгресу діловими звітами уступаючого уряду і вибором нового, до якого війшли: Іван Романишин, голова; Марія Сарабун і Степан Добридень, заступники голови; Іван Косбин і Мілред Зин, секретарі; Петро Захарчук, касієр; Іван Іванчук, фін. секретар; лава дорадників: Степан Шумейко, Анастазія Олеськів, Степан Ярема, Петро Дутчак та Іван Панчук. Конгрес закінчено означенням міста Пітсбургу місцем Конгресу Ліги в 1938. р. та ухваленням резолюцій і відспіванням українського національного гимну.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Масарикова бібліотека.

Т. Г. Масарик ще з дитячих років любив, як висловився сам у своїй автобіографії, поринати в книжки. (Див. книжку К. Чапка: „Розмови з Т. Г. Масариком". Т. І.). З тої самої автобіографії дізнаємося, яке велике горе переживав Масарик підчас свого учення — за хлопячих років — у віденського шлюсаря: один зпоміж учнів того шлюсаря украв у Масарика його власні книжки. Залишившись без своїх улюблених книжок, особливо без атласу, Масарик так засумував, що незабаром утік з Відня додому на Словаччину.

Любов до книжки Т. Масарик беріг до кінця свого життя. Як свідчить бібліотекар приватної бібліотеки Т. Масарика д-р Оскар Одстрчіл, одного разу Масарик напів-поважно, напів-жартовливо сказав, що найбільше радіє з свого уряду президента Чехословацької Республики тому, що може купувати книжки, скільки хоче. (Див. статтю д-ра О. Одстрчіля: „Т. Г. Масарик як читач" у чеському журналі „Масарикув лід", ч. 5, 1937. р.).

Масарикова бібліотека в березні 1937 р. мала 108 тисяч томів. Більша частина тих книжок знаходиться у президентській палаті на празькім Граді, частина — в замку у Лянах, де Масарик перебував в останніх роках.

Масарикову бібліотеку скатальоговано за системою, що її встановив сам Масарик на основі своєї клясифікації наук*). Бібліотека має к. 400 відділів та підвідділів. Найбільшим відділом у Масариковій бібліотеці є відділ релігії, потім іде російський відділ.

Т. Масарик увесь час поповнював свою бібліотеку. Будучи президентом, Масарик щотижня переглядав цілі купи нових книжок у ріжних мовах, щоб вибрати з них потрібні для своєї бібліотеки. І цей перегляд книжок Масарик робив, за свідоцтвом д-ра О. Одстрчіля, з такою любовю, з якою заводив знайомства з новими людьми.

Всі книжки, які пройшли через руки Т. Масарика, повні його нотаток, бо завжди він читав книжки з олівцем у руках. Важливі місця в книжці звичайно підкреслював; кожне поняття уводив у рямці та сполучував лінією з іншими поняттями; деякі витяги з книжки переписував на титульну сторінку; туди-ж вписував ріжні додатки бібліографічного характеру. Якщо нотаток було багато, то Масарик вклеював декілька сторінок чистого паперу. Про свої нотатки у книжках Т. Масарик якось висловився, що вони є кращим джерелом для пізнання його світогляду, ніж ціла низка грубих книжок про нього.

Т. Масарик ще за свого життя подбав про збереження своєї бібліотеки як цілости та надання їй публичного характеру. А саме 23. липня 1932. р. Масарик окремою грамотою записав свою бібліотеку, свій архів та музей, що складається зі збірки привітних адрес, почесних дипльомів, даруйків з нагоди його ювілею і т. п., спеціяльному Інститутові ім. Т. Масарика та забезпечив його грошевим фондом.

Куратория того Інституту, на чолі якої стоїть президент Е. Бенеш, уже визначила місце для будови Інституту. За пляном, що його виготовили архітекти проф. Гочар та д-р Б. Кобак, вартість будови Інституту разом з його внутрішнім урядженням сягає суми к. 5 міл. кч. (Див. статтю д-ра О. Одстрчіля: „Майбутність бібліотеки Президента-Освободителя" в чеському журналі „Масарикув лід", ч. 25, 1936 р.).

Інститут ім. Т. Г. Масарика має своїм завданням продовжувати наукову працю його основника. Масарикова бібліотека й архів будуть доступні для всіх наукових працівників без огляду на їх академічний титул. Книжки та матеріяли з бібліотеки й архіву Інституту будуть до послуг наукових працівників лише в будинку Інституту.

Куратория має намір пристосувати відкриття Інституту до свята 20-ліття Чехословацької Республики (28. жовтня 1938 р.). Але може зайти таке, що до того часу ще не буде закінчена будова Інституту ім. Т. Г. Масарика.

Ст. Сірополко.

*) Первісну свою клясифікацію наук Масарик подав у своїй відомій праці „Конкретна льогіка", що вже давно стала бібліографічною рідкістю. Від осени 1925 р. Масарик займався підготовленням нового видання „Конкретної льогіки", де мав намір виложити свій філософічний світогляд у систематичній цілості.

Кнут Гамсун:

ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ

Повість, стор. 152 + 16 стор. передмови.

Переклад Івана Ставничого. З передмовою М. Рунишького. Ціна 2·50 зол., порто 25 сот.

Історія бурлаки — написана одним із найбільших сучасних повістярів — великим психольогом та майстром слова, автором „Голоду", „Пана" та „Вікторії", лавреатом Нобеля".

З жіночим товариством тому добре йти на прогульку, що тоді можна вдавати сміливця, дряпатись попереду (зн. не гору) і дивитися спочутливо на гарний пол: „де вам до туристики!" Маковиця нічого страшного — можна жінок пустити вперед, а потім дігнати.

Широкий, прегарний плай. Струнчасті ряди високих смерек з одного й другого боку. А осьтам, у глибокій дебрі, кудою навесну женуть певно бистрі води, лежать два зломані бурею потужні дерева. Якась невисловленна краса б'є від цієї картини.

За лісом пнуться угору полонини. „Промисловий" гуцул стягне від особи по 10 сот. Бущімто за толочення трави. Вище підбігають обдерті, напівголі дітиська і просять „пару гроше". Вони навмисне так убрались, щоб викликувати спочуття. Під самою горою найбільша „атракція": старий гуцул дує в бляшану трембіту. Розуміється — незадурно. Побіч „продає зуби" гарненька русявка. А на самім верху гуцули поставили будку з содовою водою, овочами, молоком. І цінять як за рідну маму. А кажуть, що ми мало купецький народ!

Оттак задивившись на всякі атракції, погаяша частина прогульки залишилась зовсім і верх добула стрункa „платинова бльондинка". Не лишалось нічого іншого, як зробити для переможниці велику китицю з — будяків (заадрість!) а лисий гінекольог вручив їй ще гудзичок від спідниці, що воно його сама запальчива туристка згубила подорозі.

Інжинір показує гранатове пасмо Чорногори, а осьтам гострий верх Добошанки, а там... малий Ромчик бігає і обдаровує кожного чоколядою. А „платинова бльондинка" взяла руч-об-руч кучерявого хлопця. Ходять від одної копиці сіна до другої і — нюхають. Пахощі верховинного сіна переливаються неменшими нюансами, ніж дорогі перфуми.

І коли знехотя кинеш оком униз і побачиш, як там якась пара забула про цілий світ і застигла в поцілунку, тебе огорне не будьякий настрій, а радощі життя!...

У нинішніх часах це на вагу золота.

S. O. S.

Доля буває химерна й часто завдає удар тоді, коли людина найменше цього сподіється.

Над Ямним гарний липневий ранок. Вікна настіж, сонце заглядає крізь них:

— Агей, сплюхи! Досить вилежуватись! Простягаєшся як довгий під покривалом і гоп! — рвучким скоком з ліжка. Дивись — Івась уже встав!

Твій „співльокатор" заглядає крізь двері з характеристичною, невиразною усмішкою:

— Кава вже зовсім вистигла. Не йдеш на ріку?

— Хіба пізніше. Маю написати листа, піти на почту...

— Я зараз іду. На „Гуцульську пляжу". Там, де так глибоко, чудово плавати. Я вже там учора купався.

— То до побачення — покидаєш його у дверях і преш над струмок робити „ранішню гуалету".

Сонце підіймається щораз вище і щораз гедріше розсіває свої гарячі промені. „Гарний день" думаєш, відірвавши зір від листового паперу. Нахиляєшся знову над столиком і починаєш писати.

Нараз удолині якісь крики. Вихиляєшся крізь вікно.

— Слухайте, Івась утопився! Біжіть скоро!!

— Що?!

Стежка, перелаз, дорога, пошта... Біжиш чимскоріше над Прут, а в голові б'ється безнастанно думка:

— Якже це? Як це сталось?

Збігаєш стрімкою стежкою до Пруту. Якісь обличчя; одні перейняті нещастям, другі цікаві на „сензацію" перескакуєш каміння: де він?

Лежить на тінистому камені. Чотири товариші без упину роблять йому штучне віддихання. Ось лікар похилився: щось впорскує. Рятункова акція не вгавае. Обличчя потопельника синє аж фіолетне. Крізь розкриті очі тупо дивиться смерть.

— Раз, два, три... Раз, два, три — вибиває лікар темпо штучного віддихання.

Підходиш до другого лікаря:

— Є надія на рятунок?

— Невелика. Бачите над оком рану? Мусів ще вдеритись до скали під водою. Усе залежить від серця.

А зелена вода зрадливого Пруту летить нестримно згори і білогривими хвилями б'ється об скали. Шумить грізно і дико. Священник став над водою і шепоче молитву. А темна глибінь мовчить.

Змінюєш свого товариша і сам схиляєшся над холодним тілом. Береш руку і знов рівномірне: раз, два..., раз, два...

Та стихія не віддала жертви. Не відрятували.

Жінки хитають головами й розказують собі, хто „покійник дивився в воду, дивився, а потім встав і вона його потягнула..."

Журналіст, що не надіявся і на літниці мати роботу, пише вже „вічним пером" на листівці: „Трагічний випадок у Ямнім. 6-го липня..."

Сьогодні шостого, а завтра сьомого. Свято, Івана. Його іменини. І коли під трупарнею стрічаєш щирого, вражливого на чуже нещастя доктора філософії, що показує тобі картку з тихим тремтінням голосу: „Дивіть, передав почтар. Дістав Івась від дівчини іменинові бажання"... — тебе огорне дивно трагічне почування.

Докторова дружина стирає сльозу зпід ока

(Далі буде).

Музична сторінка.

30-ліття смерти Ґріґа.

4-го вересня ц. р. минуло 30 літ від смерти Едварда Ґріґа, композитора, що й досі репрезентує норвеську творчість і якого твори стали популярні в цілому культурному світі. Уроджений у Берген, звернув він на себе увагу передового музики своєї батьківщини Оле Буля і за його намовою виїхав на музичні студії до консерваторії у Лайпціґу. Тут користав з лекцій фортепіяну у Плеєля і Мошелеса, композиції у Ґартмана і Райнеке. Повернувшись у Скандинавію почав захоплюватися народньою музикою і під її впливом находить свій власний творчий стиль, який стає основою дальшого розвитку цілої скандинавської, зокрема норвеської музики. Для цього розвитку причинилася побіч творчої праці Ґріґа, у рівній мірі його організаторська та виконавча. Він основує та організує музичні товариства і симфонічні орхестри, сам диригує, грає і т. і. Коли його імя як композитора стає відоме у цілій Европі, його запрошують до всіх метрополій, де він з величезним успіхом виступає як виконавець — піяніст і диригент своїх власних творів.

Із творів Ґріґа популярних і скрізь поширених, найбільш відомі його „Ліричні пісни" (у численних зшитках), „Соната", „Баляда" і концерт для фортепіяну, скрипкові сонати, пісні (зпоміж яких „Люблю тебе" була свого часу справжнім козирем), хори та врешті, бодай найпопулярніший його твір: музика до Ібсенівського „Пер Ґінта", де Ґріґ сотворив низку настроєвих і кожному зрозумілих картин („Танок Анітри", „Смерть Ази", „Пісня Сольвейґи" і ін). Музика Ґріґа у порівнянні з музикою сучасних йому таких самих виразників національних течій, якими були у чехів Сметана, у москалів Римський-Корсаков та Мусоргський, назагал тратить чимало: їй брак тої глибини, яку бачимо в деяких творах тих композиторів, як і самому Ґріґові бракувало тої ширини талянту та й всебічности творчого знання, яка характеризує Сметану чи Мусоргського. Але хоча про значіння Ґріґа, чи про його вплив на хід подій у загальній світовій творчости не можна говорити, то все таки його значіння для рідної культури ще й досі непереверщене.

анг. руд.

Вже надійшли ориґ. анґлійські матеріяли
на мужеські убрання, жіночі плащі і костіюми
у великім виборі
ДІМ МОДИ
Львів, Готель Европейський

Нова опера Масканія.

Коли в р. 1890-ім, на конкурсі на оперу в одній дії, розписаним мілянським видавцем Едвардом Сонцоніо, дістав першу нагороду 27-літній Петро Маскані за оперу „Сільська честь" („Кавалєрія рустікана"), він міг надіятися, що тріюмфальний успіх, який його опера мала незабаром на всіх сценах світа, це тільки початок, тільки вступ до дальших, таких самих, а може й більших успіхів і тріюмфів. Та ані його власні надії, ані надії, які покладав на нього ввесь „оперовий" світ, не сповнились: ніодин з його пізніших оперових творів не зазнав навіть у найменшій мірі цього успіху, як „Сільська честь". Масканія „Богема" провалилася, коли появилася опера Пучінія під цим самим наголовком; його „Заза" та „Іріс" мало відомі поза границями Італії. Такі його опери як „Чатертон", „Молодість Фіґара" чи замовлена Вільгельмом II. „Ролянд з Берліна", зникли з театральних афіш скоро по премієрах... Написана в останніх роках опера „Нерон", здобула великий успіх, покищо тільки в Італії; в решті культурного світа назвище Масканія все ще відоме тільки завдяки одному його твореві — „Сільській чести".

Та ось приходить вістка, що сьогодні вже 74-літній композитор закінчує власне нову оперу; оперу, яка на його думку, повинна стати не меншою сензацією, як нею стала свого часу „Кавалєрія". Ця нова опера написана на лібретто Ґісальбертія, називатиметься „Чорні й білі". Маскані трапив зовсім випадково на це лібретто: підчас побуту в Ціріху, куди приїхав диригувати концертом, він зустрівся з Ґісальбертім. В балачці показалося, що Маскані не взявся після „Нерона" до нової праці тому, що не міг найти відповідного лібретта; Ґісальберті знову, написавши лібретто, шукав композитора, який ним поцікавився би. Маскані так захопився змістом, що негайно приступив до праці над оперою і незабаром вона буде вже готова. „Чорні й білі" це історія двох братів, Ваноццо та Доменіко, котрі проводять двома ворожими партіями у своїй батьківщині. Поміж ними — трагічна поява дівчини Джіневри, котра гине наслідком ворожнечі обох братів. Врешті четверта головна особа опери, мати обох героїв — тип справжньої патріотки, що персоніфікує ідею сильної, обєднаної батьківщини.

Маскані працює над оперою по своїй давній звичці: він проходжується пізно вночі самітними вулицями, деклямуючи вірші лібретта. Ця деклямація піддає йому музичні, головно мельодійні ідеї, які ступнево укладаються в цілі фрази та уступи. Вернувшись додому, він так точно памятає усе передумане, що сівши при бюрку, він пише все скомпоноване підчас проходу, немов би з чогось відписував... Цікаво, чи надії славного маестра сповняться і чи „Чорні й білі" таксамо розславлять 74-літнього Масканія, як колись „Кавалєрія рустікана" розславила 27-літнього?!

Музична хроніка.

У НАС.

Товариство „Просвіта" у Львові (Централя) замовила у звязку з ювилеєм 70-ліття свого істнування, яке, як відомо, святкуватимуть у 1938 р., у наших композиторів низку творів для просвітянських хорів і для дутих орхестр і пічне друкувати ці твори вже цього місяця.

*

Управителем філії Муз. Інституту ім. Лисенка в Перемишлі став, на місці д-ра В. Витвицького, що відійшов добровільно, д-р Евген Цегельський. Цьому молодому музиці, який вернувся по закінченню музичних студій в Празі (поруч з музикольоґічними студіями на університеті, він скінчив празьку консерваторію як скрипак) починає вперше поважну музичну діяльність у краю, треба побажати якнайкращих успіхів на новому становищі.

*

Довідуємося, що організацію музичних справ (дуті орхестри та хори) серед своїх численних провінціональних філій задумує Лугове Товариство („Великий Луг") у Львові.

*

На Совітській Україні вийшла у Держ. Видавництві „Мистецтво" серія сольоспівів п. н. „Українська народня пісня". Між ними находимо пісні оброблені Ревуцьким, Лятошинським, Косенком, Борисовом, Тіком, Смекаліном і Богуславським.

*

Пилип Козицький, відомий український композитор у Києві, написав — як довідуємося з анонсів нових совітських музичних видань — оперу „Невідомі солдати". Досі не дійшли до нас чутки про виставу цієї опери.

У СВІТІ.

З величезним мистецьким успіхом пройшов цьогорічний театрально-музичний фестіваль у Зальцбургу. Його центральною постаттю був Артуро Тосканіні, найвизначніший диригент світа, під якого проводом пройшло декілька опер (м. і. Бетговена „Фіделіо" і Моцарта „Чарівна флейта") і концертів. Побіч нього виступали — із диригентів світової слави — Бруно Вальтер (Ґлюка „Орфей" і Моцарта „Дон Джіованні" і „Фіґарове весілля"), Ганс Кнеперцбуш (донедавна головний диригент опери в Мінхені) та Вільгельм Фуртвенґлер (IX. Симфонія Бетговена).

*

Артуро Тосканіні, який дістає за кожний виступ у Зальцбурзі 2500 долярів, зрікся гонорару за свій останній виступ для необхідних направок в будинку зальцбурського театру.

*

Часописи повідомляють про інцидент поміж двома корифеями зальцбурґського фестівалю: диригентами Тосканіні і Фуртвенґлером. Підчас гутірки в кавярні, коли розмова зійшла на актуальні музичні теми, Фуртвенґлер (до речі: найвизначніший німецький диригент, відзначений Ґітлером усякими почестями) боронив думку, що музика в теперішній Німеччині мусить і може розвиватися тільки під гаслами національно-соціялістичної партії і політики і тільки під її покровом. Тосканіні, ворог усякої „політики" в музиці взагалі, а ґітлерівського режіму зокрема, виведений з рівноваги, сказав Фуртвенґлерові, що цей повинен — при своїх поглядах — обмежити свою діяльність тільки до Байройту, себто до Німеччини і не псувати висловлюванням подібних своїх поглядів атмосфери Зальцбурґа, де плекають свобідну, чисту, аполітичну і понадпартійну музику...

Інцидент між цими двома передовими диригентами світа ще не закінчений.

*

Ріхард Штравс закінчив нову оперу п. н. „День миру". Лібретто до неї написав відомий віденський театрольог Ґрегор. Премієра відбудеться у Мінхені під проводом Клеменса Кравса. Досі усі премієри Штравсівських опер — починаючи від „Сальоме" на початку нашого століття йшли у Дрездені.

*

Передовий модерний німецький композитор Павль Ґіндеміт, якого творчість викликала перед двома роками цілу бурю в німецькій пресі — мовляв, вона не відповідає ідеалом національ-соціялістичної партії — покинув Німеччину. Його запросив турецький уряд організувати й вести клясу композиції в держ. консерваторії в Анкарі.

Танечниця, яка перша зрозуміла вагу музики для танку.

Була нею Ісадора Дункан, американка ірляндського походження, яка згинула трагічною смертю якраз перед десяти роками (14. вересня 1927). Вона перша відкрила своїм „новим" танком тогочасному культурному світові (було це наприкінці м. ст.) все це бездоріжжя, на яке зійшов танок і балет за останне півтора століття. Тоді царював шабльон і бездушність і все танкове мистецтво зводилося виключно до механічно вивчених, трафаретних балетових поз і якнайбільшого числа піруетів. Музика не грала при цьому всьому ніякої ролі, чи радше виключно ролю помічну, другорядну: ритмічної основи. Ісадора Дункан почала творити нові шляхи танку власне починаючи від музики, бо вважала її основним для танку і найважнішим для нього чинником. Тільки з музики — твердила — може повстати танок, тільки у ній може він найти джерело свого надхнення. Застосовуючи цю теорію в практиці, Дункан творила свої тонки — і в цьому дусі виховувала свої учениці і все нове танкове покоління — до великої, найглибшої музики великих творців: вона танцювала симфонії Бетговена, Шуберта, твори Шопена, цілі частини музичних драм Вагнера... Захоплена культурою старої, клясичної Греції, шукала й находила вона і в її проявах інспірацію для своєї праці.

Ще й до нинішнього дня слава й значіння Дункан для танкового мистецтва ніким не перевищені і ввесь цей поступ, яким воно може пишатися в останньому 25-літтю, всі нові шляхи та можливости, які перед ним розкрилися — все це має свій початок в діяльности та мистецькій спадщині Ісадори Дункан. А те, що вона зуміла звязати мистецький танок з доброю музикою, записало її імя золотими буквами і в історії музики.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Поза межами дійсности.

Дуже часто стрічаємо в нашому житті явища, яких ніяк не можемо витолкувати собі розумом. Торкається це передовсім до позагробового життя, себто тієї царини, яка завжди ще для нас замкнена, хоч і не перестає нас цікавити. Інша річ, що колись самі ми цю таємницю пізнаємо, усеж таки за життя приходимо над такими явищами до денного порядку, бо не завжди любимо над ними застановлятися. Зате залюбки слухаємо таких несамовитих історій, які проймають нас емоційним жахом...

ТАЄМНА ЗЯВА.

Було це на одному дворі в галицькому селі біля Чорткова. При столику зібралося чимало гостей, переважно тамошніх інтелігентів, так що крім пари господарів були там парох, лікар із сусіднього містечка та емеритований полковник. Гості вели між собою живу дискусію на вічно живу тему між лікарем та священником: про метафізичне питання.

Лікар, до деякої міри недовірок, любив таку тему. Сеє доказував переконливо, що коли душа взагалі існує, то по смерти губиться й повертається у щось таке, чого нема, і пропадає зовсім так, як ріка в морі. Парох, дуже схильований, виказував на основі догм, що з душею діється по смерти саме навпаки; вона надалі задержує свою індивідуальність і, залишаючись собою, відповідає перед Богом за те, що робила на землі.

Хто зна, як була би закінчилася цікава дискусія, якби не прийшли люди із сусіднього села поза рікою, та не візвали священника до недужого. Парох схопився із свого місця, збираючись, куди взивав його обовязок, заявляючи на відході, що небаром повернеться, щоби „до решти висварити ся з лікарем". Решта гостей далі бавилася безжурно, завела партію бріджа, а господиня подала чайок.

Минуло може півтора години. Раптом хтось застукав до дверей. До кімнати увійшов поволі парох. Із змоченої реверенди скапувала вода, залишаючи на долівці справжню калабаню. Присутні схопились із своїх місць. Стали сипатись від кожного питання: „Що сталося?" „Невже який випадок?" „Треба зняти мокру одежу!"

Священник не відповів нічого. Він підійшов скоро до лікаря й витягаючи до нього руку, з якої стікала вода, промовив: „Я прийшов тобі сказати, що це я маю слушність, а не ти". І наглo постать священника щезла у загадковий спосіб. Великі калабані води на дивані вказували, що зява була правдива.

Присутні отетеріли. Згодом вони довідалися, що човен, яким парох переправлявся ріку, повертаючися від недужого, перевернувся й священник утонув, не вміючи плавати. Сталося це саме в той менг, коли в кімнаті господаря появилася його постать.

ПЕРЕД ОСТАННІМ ЛЕТОМ „ГІНДЕНБУРГА".

Юрба, яка зібралася на летовищі в Берліні, прийшла прощати подорожніх, що саме мали відлетіти „Гінденбургом". Наближалася хвилина відлету. Серед подорожніх звертала особливу увагу молода, пристійна жінка, незвичайно елегантна, що держала в руках китицю чудових рож. Мабуть дістала її від судженого, що саме стояв біля неї та сумовито вдивлявся їй увічі. Молодець давав їй на дорогу останні перестороги, раз-у-раз цілуючи її дрібну руку.

Наразі на денний знак зібрана юрба метнулася до містка, бажаючи дістатися до кабін. Останнє „будь здоров" і молода жінка, замішавшися між юрбу одна з перших станула на містку. Дійшовши до дверцят гондолі, востаннє відвернулася та посилаючи судженому цілунок рукою, мала вже поставити праву ногу на порозі гондолі, коли раптом із її уст видобувся несамовитий оклик „Олена!"... Була би повалилася вона на землю, якби не юрба, що іззаду її придержала. Счинилася метушня. Одні цікаві були довідатися, що такого скоїлося, інші тислися до гондолі. Молода жінка бліда, наче полотно, за ніщо у світі не хотіла вернутися на місток, повторюючи раз-у-раз дрожачими устами: „Там стоїть моя, небіжка сестра Олена, та схрещеними руками боронить мені вступу до гондолі. Не піду туди за ніщо у світі".

Даремне намагалися її переконати, що в гондолі нема нікого, що інші подорожні безпечно входять до середини. Молода жінка вернулася на летовище, де суджений теж не настоював, щоби вона їхала. Сам почав її заспокоювати, переконуючи ніжно та пестливо, що їй небіжка напевно привиділася, що ціла подія є радше наслідком її буйної уяви. З уваги на рішучу заяву молодої жінки, що вона за ніякі скарби не поїде, відчепили місток, перестерігаючи її, що грошей за куплений білет їй не звернуть.

Молода жінка байдуже слухала всіх тих слів. Вона рада була, що не поїде. Тимчасом повітреплав відбився від землі. Він маєстатично колибався в повітрі над летовищем, коли орхестра грала німецький гимн. Тисячна юрба гляділа за велитенською птицею, на якій миготів до сонця срібними буквами напис „Гінденбург".

Молода жінка вернулася зі судженим домів, не розуміючи покищо, що чудом вирятувалася від неминучої смерти. Щойно згодом довідалася, яка доля постигла повітреплав підчас причалювання.

ЖІНКА З ПОРТРЕТУ.

Марія Федорчуківна, яка саме дістала на університеті дипльом магістра фільософії, виїхала за запрошення своєї багатої товаришки до її фільварку на замок у Добрівлянах. Вона була дуже втішена, бо здавна мріяла про те, щоби коч кілька днів побути в такому романтичному місці.

Їй визначили окрему гостинну кімнату, що находилася у крайній башті. Кілька днів перебула вона на відвідуванні старинних памяток та чудово-гарної околиці. Якось раз, забавившися з гостями, пообіцяла їм показати свій альбом із світлинами. Мерщій побігла сходами до своєї кімнати. Саме тоді був пізний вечір. Вона переходила крізь крутий, деревляний коридор. Крізь круглі вікна місяць кидав зеленкуваті блиски до середини. В цьому таємному світлі побачила Марія дивну постать, що без руху стояла на середині коридору. Була це жінка, одягнена в широку кринолїну, з високою зачіскою, з якої спадали на обнажені груди білі кучері. Несамовита поява повернулася лицем до Марії. У світлі місяця можна було бачити й ніжне, кругле лице, рожеві та рівно викроєні уста й великі, чорні очі. Марія стояла, наче зачарована. Так гарного лиця вона досі не бачила. При тому не відчувала вона ніякого жаху. Навпаки: хотіла підійти ближче до таємної жінки. Одначе вона стала чимраз більше віддалюватися і згодом зовсім розплилася в місячному світлі. Марія, задумавшись, пішла до своєї кімнати. Взяла альбом і прочунявши вже зі свого схвилювання зійшла назад до вітальні, не згадуючи нікому про подію, щоб не псувати гостям та господині настрою.

Раз якось товаришка намовила Марію піти до бібліотеки, де обі могли побачити чимало старих писем, книжок та місцевих літописів. Обі дівчини потонули серед цілої стирти пергамінів, коли нараз Марія відвернула голову та побачила портрет, що був задньою стороною припертий до стіни. Вона підійшла до портрету, відвернула його і скрикнула. Це був портрет тієї самісінької жінки, яку вона бачила кілька днів тому в коридорі.

Товаришка почала її розпитувати про причину крику. Тоді Марія розказала про свою пригоду. Товаришка дивно посумніла. „Це зле" — сказала до Марії — „жінка, яка тобі показалася, не ворожить нічого доброго. Це моя прабабуня. За кожним разом, коли комусь появить ся, приносить смерть, або нещастя".

І цим разом ворожба справдилася. Кілька днів пізніше помер нагло в самоходовій катастрофі стрий товаришки. (ет.)

Фільмова зірка шукає кухарки.

Під таким титулом появилося оголошення на шпальтах незвичайно поширеного льондонського щоденника „Дейлі Мель". Тою людиною, яка шукала кухарки, була гарна зірка англійської фільми Ліліяна Тейльор.

До мешкання зірки зголосилось більше як 130 охотниць працювати в гарної пані. Згодом зявилось, що з того числа понад 100 дівчат не мало нічого спільного з господарською працею. Були це просто ученици і біжні пенсіонарки, які хотіли просто для почести працювати в кухні англійської зірки. Багато з них заявило одноголосно, що не фізична праця, ані варення, але бажання познайомитися з артисткою, пізнати всі її норови й забаганки, жести та поведінку — були головною причиною їхніх зголошень на кухарку. Дотепна акторка відіслала всіх дівчат знову до школи, заявляючи, що готова кожної суботи вчити їх і приготовлювати до майбутніх успіхів на срібнім екрані. На посаду кухарки прийняла звичайну сільську дівчину зпід Ліверпулю.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:

Як чоловік зійшов на пана.

З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.

Веселе оповідання про молодця, що заводить із собою завзяту тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „пару-бою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „пару-бою тяжку боротьбу: що вибрати — любов і добру „пару-бою

Вже появилися у продажі доступні для кожного супергетеродини високої кляси

ФІЛІПС СУПЕР 4-38

Японці заняли Паотінфу.

Домеї подає: Нині в год. 9.45 японські війська увійшли до Паотінфу.

ЛЕТУНСЬКІ НАПАДИ.

Японські літаки бомбардували вчора чимало місцевостей по всьому Китаю; м. ін. знищили вони протилетунську батерію в Кіянюїні та поважно ушкодили китайський воєнний корабель. У Сієнсієні (Гопей) кілька бомб упало на монастир Єзуїтів та на жіночий шпиталь. Товариство „Експортова Компанія" просить британську амбасаду запротестувати проти бомбардування його понтону.

ЯПОНЦІ НАМАГАЮТЬСЯ ВИСАДИТИ ДЕСАНТ?

Як подає китайська телеграфічна агенція, коло побереж Чекіяну помітили кілька японських воєнних кораблів та літаків, які мабуть пробуватимуть висадити вояків на сушу. Ще давніше японці намагалися зробити десант у пристані Ліенюн, відкіля виходить залізниця до Льонгай, але не вспіли цього зробити, хоча мали 4 воєнні кораблі та 20 літаків.

УСПІХ КИТАЙЦІВ.

На шляху зі Шангаю до Тачану китайські війська пішли на 10 км. вперед. Постійні японські наступи не дали висліду — японці не перервали ніде китайських становищ. Японській офензиві так під Шанагем як і на півночі поважно перешкоджують дощі.

ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ
при Українському Технічно-Господарському Інституті
приймають студентів та курсантів.

Програма курсів: І. Підстави та загальні методи праці громадської агрономії; ІІ. Спеціяльні методи праці громадської агрономії.

Підручники до І-ої частини курсів склали: проф. К. Маціевич, проф. д-р І. Витанович, проф. Л. Білецький, доц. О. Бочковський, доц. Вікт. Доманицький, інж. агр. А. Романенко, д-р інж. Е. Храпливий. Підручник до ІІ-ої частини складають 12 фахівців.

Редакційна комісія: проф. В. Чередіїв, проф. К. Маціевич, доц. Вікт. Доманицький, доц. д-р інж. К. Осауленко.

На дійсних студентів приймають на курси особи з **закінченою високою та середньою сіль.-госп. освітою;** особи без такої освіти — в характері курсантів. Абсольвенти, що кінчили курси в характері студентів, дістають дипльоми.

Такси за навчання на курсах (з підручниками) — 175 корон чеських (прибл. 88 зол. п.); самі підручники — 125 зол. п. (прибл. 24 зол. п.).

Проспекти курсів — безплатно. На ширшу відповідь прикладати міжнародній поштовий купон Звертатися на адресу:
Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut. Podebrady Tschechoslovaquie, або Товариство „Сільський Господар" — Львів, Ринок 10, ІІ. п.

На ту саму адресу надсилати прохання й запити в справі студій на Високошкільному Економічно-Кооперативному Відділі, Високій Школі Політичних Наук, Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости та курсах: Українознавства, Бухгальтерії, Чужих мов (нім., франц., англ.), Пасічництва, Американ. Промисл. Пасічництва, Садівництва, Городництва, Птахівництва, Консервації й переробки садовини та городини, Обробляння шкіри, Шкіряства, Фотографії, Радіотехніки.

По широкому світі.

Бельгійські соціялісти на конгресі ухвалили вотум довіря урядові Ван Зеланде; на випадок його упадку вони домагаються, щоби премієром став соціяліст.

Румунський міністр промислу і торговлі Пон заявив, що всі чужинці, які поселилися після 1918. р. будуть мусіти покинути Румунію, щоб уможливити ународовлення господарського життя держави.

В Іраку новим шефом генерального штабу іменували ген. Шакіра Шах Бані, що має опінію англьофіла.

Італійську організацію молоді „Опера Національ Баліллл" зліквідовано; всі організації молоді обєднано в одну „Джіовенту Італіяно чель Літторіо".

Австрія не кандидуватиме до Ради Ліги Націй, як це твердили деякі часописи.

З Малярської вистави.

СЕВЕРИН БОРАЧОК.

У „Союзі Пластиків" осінній сезон почався виставою „чотирьох": є ними — Борачок, Мікула, Тесар і Яль. Хоч сама вистава не дає чогось незвичайного — причиною тут безперечно брак одноцілости і майже тотожній стиль усіх чотирьох — імпресіоністичний, з усякими відхиленнями в бік експресіонізму чи поантилізму, всеж вистава цікава для нас тим, що можемо змогу на ній зустріти знову „старого" знайомого Борачка.

Борачок старий „капіст". Так названо групу краківських мистців, що свого часу зірвала із старими мистецькими засобами і за новими зах.-европейськими зразками пішла в напрямку сутомалярських прикмет. Кольор і площина, зорганізована ним, мають у їх малюнках перше і найважніше значіння. Вже імпресіоністи, такі, як Пісарро, а передусім Ренуар надали барві зовсім самостійне значіння, незалежне від рисунку, що цупко обрисовував форми і забарвлював їх потім фарбою. Та вони виходили з того, що напр. листя на дереві дає на нас не так своєю формою, як мінливістю і цілою скалею тонів, незалежних від обрису. Ті малярі навчили саме нас вражливости на найменші кольорові вібрації, навчили нас справжньої і суттєвої вартости малярства — гармонійної насолоди барвою.

Пейзажі, композиції, фігури Борачка зовсім у цьому стилі. Під легко накладеною, немов посіченою фарбою чуємо, що мистцеві не чужа й композиційна підбудова, а чистота гарячих рожево-зеленьо-жовтих барв приємно вражає в порівнянні з неохайними і брудними малюнками, які так часто бачимо на виставах. Єдиний закид, що його можнаб зробити мистцеві, це те, що він не старається вийти поза коло раз осягнених здобутків. Признаймо, що його малюнки зразкові у своєму стилю, але подібні він малював уже кілька років тому. Надхнення не слід використовувати так, як просто технічного хисту при ланцюговій продукції автомобільного підвозя.

С. Г.

„Клюб демократії".

У Варшаві повстав організаційний комітет „Клюбу Демократії" під проводом проф. унів.-д-ра Мігуловича. Подібний організаційний комітет повстав теж у Кракові під проводом полк. Вояковського і б. сенатора Сенка. Такі комітети мають повстати і в інших центрах Польщі.

В інтервю на тему створення табору цього клюбу проф. Мігулович м. ін. сказав: „Будуча чина належить до демократичного табору. Маємо могутній людовий рух, могутній робітничий рух та інтеліґенцію. Процес кристалізації демократичного табору є структурним процесом."

Воєвода Юзефський уступає?

У звязку з останіми подіями на Волині знову виринули поголоски про уступлення волинського воєводи. Скільки правди в цих поголосках — годі знати, хоч треба зазначити, що вони вийшли зпоміж людей, зближених до воєводи Юзефського. Противники воєводи твердять, що урядування на Волині воєводи вже от-от скінчиться, бо, мовляв, він вів „занадто україножильську політику".

—o—

Еміґраційні справи.

ОСТОРОГА В СПРАВІ ЕМІГРАЦІЇ ДО ФРАНЦІЇ.

Загальні часописні вістки про еміґрацію до якоїсь країни дуже часто стають причиною небажаних еміґраційних явищ. Таке є тепер з еміґрацією до Франції. Появилася вістка, що Франція має спровадити з Польщі 5 тисяч робітників до праці в копальнях і вже деякі повіти охопила попросту еміґраційна гарячка. Десятки людей приходять до Львова, обходять усі бюра редакцій і годі їх переконати, що нічого на річ нема. Масово теж приходять письменні запити.

Подаємо до відома, що єдино можливий сьогодні спосіб виїзду до Франції на заробітки — це письменне запотребування або контракт праці. Цього роду документи видає французький уряд лише для рільних робітників. Збіжних запотребувань тепер нема, а якщо вони є, то обіймають дуже мале число робітників. Зрештою в кожному випадку збірного запотребування рішає Міністерство Суспільної Опіки, і воно визначує, звідки брати робітників. Воно в порозумінні з Фондом Праці вибирає повіти, у яких має відбутися рекрутація і кандидати з інших повітів не входять у гру. Зокрема коли йде про копальняних робітників, то з засади все їх беруть лише з промислових округ і те, що хтось уже був у Франції та працював у копальні, не грає ніякої ролі.

Подаючи це до відома зацікавленим у виїзді до Франції, звертаємо увагу, що всякі прикди до Львова в цій справі є безпредметові.

ЕМІГРАЦІЯ ДО БРАЗИЛІЇ ПРИПИНЕНА.

Недавні загострення при видаванні віз для еміґрантів до Бразилії, як також обмеження транспорту на поодинокі бразилійські кольонії, припинили цілковито еміґрацію до Бразилії.

Спираючись на інформаціях просто із Бразилії, Еміграційний Синдикат повідомляє, що ця акція не спрямована виключно проти еміґрації з Польщі, але пристосовувана також до еміґрації з інших країв. З огляду на час виборів нового президента бразилійської республики не можна сподіватися, щоби справа еміґрації до Бразилії була упорядкована перед січнем 1938 р. Потім це бразилійський уряд приготовляє новий імміграційний закон, який з огляду на витворену ситуацію не може бути скоро ухвалений.

Не зважаючи на ті перепони, всеж таки виїзд родин на кольонії в обмеженій кількости буде допущений.

ПАРАҐВАЙСЬКІ ВІЗИ.

Параґвайський консуль повідомив Еміграційний Синдикат, що буде давати транзитові візи під умовною, що: 1) виїджаючий буде мати паспорт з міцною візою того краю, куди він їде; 2) до подання будуть долучені всі документи, потрібні для одержання візи; 3) виїджаючий зложить у консуляті письменне зобовязання, що не задержиться довго в Параґваю; 4) заплатить вонти візи у висоті 23.75 зол.

—o—

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **Позір Личаківська дільниця!** З днем 1. жовтня ц. р. відкривається при філії В. Муз. Інституту ім. М. Лисенка при вул. Крупярській 15 (домівка Рідної Школи) наука сольо-співу. Ближчі інформації в канцелярії філії — кожного дня від 3—7, крім понеділка і четверга.

— **В доповненні до комунікату про отворення Християнського Інтернату** для студіюючої молоді у Львові подаємо до відома: Місячна оплата: 1) за мешкання враз із сніданням зол. 18; 2) за мешкання зі сніданням і вечерою зол. 30, 3) за мешкання зі сніданням, обідом і вечерою зол. 50. Прохання в справі приняття до згаданого Інтернату треба вносити на адресу Управи, Вул. Супінського ч. 21, із зазначенням, на котрий рід приміщення з трьох вище поданих прохаючий рефлектує. Повне удержання в Інтернаті залежить від вистарчальної кількости зголошень, тому прохаємо спішитись зі зголошеннями.

— **Мистецька вистава.** Живою атракцією в салях Европейського готелю є все ще мистецька вистава Т-ва прихильників мистецтва, яку публика повитала з великим признанням. Дві збірки праць Брон. Рихтер-Яновської (Краків) і Мартина Кіца (Львів) та гарно згармонізований загальний салон, де виступають визначні львівські малярі і графіки, є для видців джерелом небуденних естетичних переживань. У виставі беруть участь: З. Альбіновська-Мінкевичева, І. Глязнер (Бельсько), М. Гавзнерове, А. Кляр, Кратохвіля-Відімська, Г. Лянг, Р. Лотоцький, М. Опольська, І. Труш та інші. Вистава тревае щодня в годинах 9—19. Групи і прогулки мають знижки.

— **З мухи зробили вола.** Як звідомляє ПАТ, в присілку Суха Лішина біля Болеарова станиславівського повіту згорів не костел, але деревляна капличка, що находилася в будові. На місце приїхав станиславівський воєвода ген. Паславський і пообіцяв місцевому будівельному комітетові помогти матеріяльно до докінчення будови. Поліція шукає за винуватцями здогадного підпалу, але досі не арештувала нікого.

— **Летунська катастрофа** сталася минулої ночі під Львовом. Розбився літак, на якому два офіцири робили вправи. Летуни врятувалися дуже похочі легкодадів.

— **Звільнення від 10-хвилинних вправ.** М-ство освіти ствердило, що 10-хвилинні руханкові вправи дають часто некорисні висліди з причини невідповідних умовин у багатьох вселюдних і середніх школах. Тому зарядило, щоб ці вправи відбувалися лише в тих школах, які мають відповідні умовини. Рівночасно м-ство поручило вчительству шкіл усіх степенів і типів, щоб кляси та робітні підчас шкільних занять були відповідно провітрювані. Підчас провітрювання повинна бути перерва у праці, щоб молодь могла свобідно відпочати та випростувати все тіло.

— **Хто виграв на льотерії.** 50.000 зол. на ч. 34396. 10.000 зол. на ч. 105280 106986 134045 175247. 5.000 зол. на ч. 34805 80335. 2.000 зол. на ч. 4362 15313 15975 33059 33898 42708 4407 58908 65875 68215 72223 79728 89732 92646 99379 105000 169041 177332 194168 188600 192212. 1.000 зол. на ч. 5556 19120 22042 22144 21501 27976 30334 30625 38528 44264 46274 50682 55937 58990 64864 73780 75417 81237 82489 83172 88255 88914 91247 98857 99536 109288 110032 121953 127102 131641 155518 163588 181804 192763.

— **Дві церковні книги зі Скита** (Манявського) є в церкві в с. Маняві. Хоча священник говорив одній прогульці, що в цій церкві нема нічого зі Скиту, але проф. Мих. Кіт знайшов у дяківській лаві 2 книги (з яких дяки співали над гробом гетьм. Виговського) з написом одного почерку: „Еклезія Манявіензіс" і в одній книзі на долі на кількох картках записку: „Сію книгу купи Раб Б. Григорій Проданъ... Оддасть въ храм Престо Богородици Покрови за отпущеніе грховъ. Дѣялося в монастиру Скиту (отже монастир звався лише Скит, описля додали Манявський, бо біля с. Маняви) за игумена Іеромонаха Серафима стго Собору Скитскаго нащо одручае... ахто би смѣлъ (слово з околиць Супрасля) оукрасти альбо отдалити от цкві той проклятъ... октября дня 4 (рік мабуть афся). Виходить, що церква в Скиті мала празник (відпуст) на Покрови, а не на св. Івана; тепер є в Скиті відправа 1 раз у році на св. Івана. — **М. М.**

— **Відпустка львівського воєводи.** Львівський воєвода д-р Альфред Білик почав від 24. ц. м. чотиритижневу відпустку.

— **Ошуканці за кратами.** Львівська поліція арештувала Яна Качона, який на спілку зі Семеном Бокрчуком з Радехова влаштував при вул. Личаківській ч. 9 „бюро посад", яке поправді займалося посередництвом у подружжях. Розуміється, що „посередництво" закінчувся до ошуканства і натягання легковірних жінок на гроші. Обоє спільники опинилися за кратами. Крім того арештовано Юліяна Котовича з Винник, що увихався між безробітними і здирав із них гроші, обіцюючи їм заняття, службу та посади.

— **Жертва покутного лікування.** До шпиталю в Жовкві привезли у безнадійному стані 26-літню Олену Кучер, яка дістала зараження крови наслідком недозволеного заходу і незабаром померла. Справою занялася поліція.

— **За кусничок носа.** Перед дрогобицьким судом станув 31-літній Мечислав Ярема, колишній судовий урядовець, а тепер асекураційний агент, обвинуваченій за те, що в травні ц. р. підчас суперечки зі своєю нареченою Оленою Олексій відрізав їй ножиком до голення кусник носа. На розправі оправдувався, що наречена зраджувала його і тому покарав її, щоби не подобалася нікому. За те дістав рік вязниці і має заплатити 200 зол. за біль і лічення. Панна Олена домагалася за свій ніс більше, бо 1.334 зол.

— **Кривавий відпуст.** Підчас відпусту в селі Трофанівці коломийського повіту дійшло до бійки у звязку з особистими порахунками. В часі одної бійки застрілено з кріса Петра Грицюка з Трофанівки. Підчас дальших бійок тяжко ранено Івана Пернаровського, який описля помер у шпиталі, і Дмитра Семенчука. Арештовано кільох осіб.

— **Краєва хроніка.** На залізничній лінії Львів-Стрий біля стації Глинна Навгрія вискочив із шин і перевернувся один вагон товарового потягу, загарасовуючи шлях. Подорожні мусіли в цьому місці пересідати. — На ярмарку в Надвірній якийсь злодій вирвав з рук інкасента одної станиславівської фірми Безема течку з готівкою 1200 зол. і серед юрби пропав без сліду. — В Черняхині пов. Городенка 25-літній Михайло Стецюк пострілив тяжко з револьвера 17-літню Анну Григорук і 23-літнього Мих. Франкова, яких відставлено до шпиталю. Стецюк укривається перед поліцією. — На весіллі у Звенигороді пов. Бібрка Іван Рибак пробив ножем на смерть Андрія Головатого. — Самбірський суд присяжних засудив на 8 літ вязниці Петра Бандуру, господаря з Ольшаника, за вбивство своєї жінки. — Василя Мушинського в Синевідську Вижньому побили тяжко якісь два люди, так що його в безнадійному стані відставлено до шпиталю.

— **Незвичайний ювилей галицьких німців.** Справді гарний ювилей святкувала громада галицьких німців, які хоч розсіяні незеличкими групками серед чужонаціонального моря, зуміли такий довгий час вдержати свій пресовий орган, тижневик, поставлений на відповідному рівні. „Остдойтше Фольксблят" — така назва цього німецького тижневика — виконував за ввесь час свого істнування незвичайно важку і просто муравлину працю; бо вдержати в національній свідомости малі о стрівчики німецьких поселенців, здебільшо рільників— це справді нелегке завдання. Нелегке воно ще й тому, що передвоєнна польська адміністрація дуже радо бачила націоналыну асиміляцію німецьких поселенців і тому зусилля „Остдойтшес Фольксблят-у" зустрічались із не дуже прихильним наставленням тієї адміністрації. Всеж таки зберіг такий культурний елемент, яким були німецькі поселенці, теперішньому ювилятові вдалося успішно повести працю. Що поодинокі остріпці німецьких поселенців не потонули — це перш усього заслуга того часопису, що саме недавно видав своє ювилейне число з нагоди 30-ліття свого істнування.

— **За погрози свідкові.** Підчас процесу 43 українців у Луцьку мав зізнавати як свідок, Леонід Шклярук проти одного з підсудних Бориса Пашкевича. Один із поліційних агентів повідомив прокуратора, нібито він підслухував, як із Шкляруком розмовляв батько підсудного Бориса Пашкевича Леонід і загрозив Шклярукові, що на нього видадуть присуд смерти та застрілять члени української тайної організації коли він буде зізнавати в некористь його сина Бориса. Прокуратор приказав арештувати Леоніда Пашкевича. Небаром у цій справі відбудеться судова розправа в окружнім суді у Луцьку.

— **Окремі лавки для жидів.** До варшавської шкільної кураторії напливають масові скарги від жидівських організацій тому, що в багатьох вселюдних і середніх школах на провінції й у самій Варшаві вводять окремі лавки для жидів. В цій справі їде до міністерства освіти жидівська делегація.

— **Трансакція окраденого зі злодіями.** В одному варшавському бюрі кольпортажі газет украдено дві машини до числення вартости 2.000 зол. Власник бюра довідався, що до крадежі причинився колишній його помічник Шермахер і запропонував йому зворот украдених машин за винагородою 450 зол. І справді після зложення окупу злодій звернув йому машини. Поліція арештувала Шермахера, ствердивши, що він має за собою вже кілька таких „інтересів", а крім того потягнули до відповідальности власника бюра за те, що входив у трансакції зі злодіями.

— **Пожежі.** В Сандовичах пулавського повіту згоріло 28 мешкальних домів, 56 господарських будинків, багато худоби, рільничого знаряддя і т. п. У вогні, що повстав наслідком необережности попався смертельно 6-літній хлопець. — У Дрогичині грубешівського повіту жертвою пожежі стало 12 господарств. — На Поліссі було в одному дні 16 пожеж. — В містечку Висоцьку пішло з димом майже 11 громадян. — Біля Олтуша згоріло 25 гектарів ліса.

— **Маєтки без власників.** В місті Білостоці є 43 реальностей, яких власники в часі війни пропали без вісти, не залишивши спадкоємців. Тепер ті реальности переходять на власність державного скарбу.

— **Грабунковий напад на лікаря.** До кабінету лікаря д-ра Гершевського у Тчеві прийшов якийсь мужчина і коли всі клієнти вийшли, зголосився з болем голови. Лікар оглянув його і написав рецепту, а тоді „пацієнт" добув нагло револьвер, сказав, що є бідний і крикнув: „Гроші або смерть!" Лікар вийняв спокійно портфель, в якому було 20 зол., зняв з руки годинник і дав усе те бандитові, який вклонився і швидко вийшов. Вправді д-р Гершевський пробував заалярмувати крізь вікно другого поверху людей, але серед вуличного гамору і гуркоту возів ніхто його не чув. А тимчасом бандит утік.

— **Шукають за Левоневським.** Провідник ратункової експедиції, що глядає за Левоневським, Шевелев заявив, що час, пригожий для ратункової акції, вже дуже короткий. Від 26. ц. м. на бігуні зачинається полярна ніч. Глядання будуть вестися на невеликому просторі в промірі 150 км. на 88 ст. 35° ширини і 120 ст. західної довжини. Там повинен находитися літак Левоневського. На богатьох островах архипелягу Франца Йосифа влаштовано провізоричні рятункові стації, на випадок катастрофи з літаками експедиції Шевелева.

— **Совітський промисл нищить машини.** Орган „Інародного комісаріяту тяжкого промислу „Індаустрія" нарікає на кепський стан машин, що викликує застій у продукції. Це наслідок несовісних і лихих ремонтів. У деяких фабриках машини спочивають по 16—27 днів у місяці. В донецькому басейні в липні стояло бездільно 500 машин. Вони псуються передчасно через варварську експльоатацію. Подібна справа в хемічному промислі, де ремонт машин взагалі не істнує. До передчасного зужиткування машин причиняється рух стаханівців, які дбають тільки про рекордові норми продукції, а не про машини. Тим дається пояснити відраза фабрик до ремонту машин.

— **Жалібні Масариківські марки і листівки.** У Празі на Градчанськім замку почтовий уряд Х. владив почтову печатку з приводу смерти президента Масарика з написом: „Прага, 10. Град. Т. Г. М. 14. IX. 1937 Жалоба Чехословачини" Цією печаткою перебивали три дні жалібні листівки, що їх висилали ті, які бажали поклонитися тлінним останкам пок. президента Масарика.

— **Ріжні вістки.** В Сан Франціско величезна пожежа знищила частину магазинів „Стандард Ойль Комп." Вибухи великих збірників ропи потрясали цілим містом і перемінили вулиці в море вогню. — Знаменитий італійський письменник Габріель д' Анунціо став головою італійської академії на місце, опорожнене після смерти сен. Марконія.

Останні вісти.

ПОЛК. КОЦ НА АВДІЄНЦІЇ В ПРЕЗИДЕНТА МОСЦІЦЬКОГО.

Президент Мосціцький приняв нині шефа Обозу Зєдиненя Народового полк. А. Коця.

ДИМІСІЯ ВІЦЕМІНІСТРА СВІТАЛЬСЬКОГО.

З Варшави повідомляють, що в найближчих днях покине імовірно своє становище віцеміністр фінансів Фердинанд Світальський, який обійме мабуть становище комісарського президента Познаня, на місце полк. Венцковського, який дістане номінацію на генер. директора фабрики вагонів Цегельського в Познані.

Нема сумнівів, що зміна на становищі віцеміністра скарбу є наслідком недавнього процесу проти головачів міністерства фінансів.

ЯПОНІЯ ДАЛІ „КАРАТИМЕ" КИТАЙ.

Японське міністерство війни виявило сьогодні, що здобуття Паотінфу є закінченням першого етапу японських операцій у Півн. Китаю. Одначе тому, що не зважаючи на дотепер рішні поразки Китай зовсім не виявляє охоти змінити своєї протияпонської політики, японські військові кола подвоять свої зусилля, щоб відповідно покарати Китай. Дальші операції будуть скермовані на полудне від Паотінфу.

МУСОЛІНІ ВИЇХАВ ДО МІНХЕНУ.

Мусоліні виїхав нині в год. 12.30 окремим поїздом, який складається з 9 вагонів до Мінхену.

ПОЛІЦІЯ ВІДНАЙШЛА ЖІНКУ ГЕН. СКОБЛІНА.

Авас подає, що урядовці поліції стрінули недалеко вул. Деля Фесандері п-ю Скоблін, яка вчорашнього дня щезла без сліду рівночасно з Мілером і своїм мужом. Паню Скоблін відвезли до дирекції поліції.

Дописи.

ДОЛИНА.

Село Мізунь Старий на допомогу студентству. Культурно-освітні і господ.-економічні установи та їх службовики села Мізуня Старого, долинського повіту, доцінюючи належно велику роль українського студентства в українському національному житті тепер та в майбутньому, з неминовною радістю повитали остаточне уконституування Комітету допомоги студентству та складають на цю ціль свої скромні датки (в зол.): кооп. „Український Нар. Дім" 25, кружок Р. Ш. ім. гетьм. І. Мазепи 10, кружок „С. Г." 10, читальня „Просвіти" в присілку Пшеничник 5, чит. „Просвіти" в прис. Кропивник 3, Безділь Теодор 3, Гладун Михайло 2, Клим Павло 2, Курус Михайло 2, Микулин Михайло 2, Пилипчук Іван 2, Хомин Іван 2, Винник Василь 1. Крім того кооп. „Український Нар. Дім" деклярує на цю ціль постійний місячний датох у квоті 5 зол. Вище згадані установи та їх службовики гаряче кличуть усі нац. установи, головно кооперативні, піти негайно за їх приладом. Не допустім, щоб наше студентство жебоніло в злиднях або покидало студій.

ВЖЕ НА ДНЯХ
появиться у продажі
Великий Український Календар-Альманах

КРИНИЦЯ
на 1938 рік.

Всесторонній, багатий зміст — мала інформаційна настільна книга — спеціяльно опрацьовані питання нашої доби. — 13-ть аркушів друку. — Мистецька обгортка Павла Ковжуна.
Вже можна замовляти
„ДІЛО", ЛЬВІВ, РИНОК 10, II. пов.

але негайно хоби й найскромнішими датками створім постійний фонд на їхню допомогу. Одинока і єдино правильна допомога українському студентству в рунах українського громадянства!

РУДКИ

Похорон штундистки з перешкодами. У Ваньковичах рудецького повіту є коло 40 штундистів на 600 душ всього населення. В сусідньім селі Болозві Долішні є 12 штундистів також на 600 душ населення. Штундисти цілковито не цікавляться народними справами, хоч в обох селах живуть самі українці та працюють такі установи, як чит. „Просвіти" кр. „Рідної Школи", споживча кооператива, хор, амат. гурток і т. д. Штундисти запалені сектанти, вірують лише в св. Письмо, а відкидають св. Тайни, церкву, обряди, хрест, хоругви, які називають „ідолами". Тому два роки померла у Ваньковичах дитина штундиста і щойно за інтервенцією старости і жандармерії дала громада кусник громадського пасовиська далеко від села на їх цвинтар, бо ціле село виступило проти того, щоб штундистів хоронили на кат. цвинтарі. Цього року померла жінка штундиста в Болозві. Люди знов не дозволили похоронити її на цвинтарі і померлу похоронили на її власному полі. Дня 18. ц. м. померла в Болозві дівчина, донька провідника штундистів. Вона ходила до школи з братом на науку гр.-кат. релігії. Брат лишився завзятим католиком, а дівчину родичі перетягнули на штунду, хоч староства не повідомляли про зміну віроісповідання. А що люди не дозволили знову в Болозві похоронити її на цвинтарі ані в сусідстві цвинтаря, то 20. ц. м. повезли небіжку два кільометри до Ванькович, щоб похоронити її на штундистськім цвинтарі. Та кількасот (пів села) людей вийшло з села і не пустили фіри з домовиною до Ванькович. Коли два місцеві постеруньові не помогли, щоб небіжку запровадити на місце вічного спочинку, зателефонували з двора до Рудок, звідки приїхав комісар поліції з 5 постеруньовими. Тимчасом зробилась була тяганина, домовину люди викинули з воза на землю... Та комісар зробив лад і штундистку похоронили на їх цвинтарі. Але ваньковецькі люди відгр... ся, що небіжку відкопають з гробу і викинуть під претекстом, що вона з чужого села. Поліція поставила сторожу в селян і 21. ц. м. арештувала двох парубків з Ванькович, а 22. ц. м. ще кільканадцятьох селян молодих і старих, навіть жінок.

ЖОВКВА.

Повітові обжинки в Жовкві. Дня 19. вересня ціла Жовківщина жила під знаком „Сільського Господаря". Назначені на той день обжинки перемінилися у величаву селянську маніфестацію. З самого ранку надягали групи селян і селянок у народній ноші, з граблями, косами, серпами і всякими господарськими приладдями. Все громадилося біля церковці Св. Трійці, де наші оо. декани (о. Пастернак, о. Пазлюх М. та о. Мухнацький Я.) стали до відправи торжественного соборного Богослужения в асисті двох оо. ЧСВВ як діяконів. Співав жовківський хор. По відправі Служби Божої посвячено вінці принесені в дари представниками централі „Сільського Господаря". Відтак дуже гарну, достосовану до хвилини проповідь виголосив о. шамб. Погорецький Омелян. По вислуханні проповіди уформувався похід, на чолі якого йшли делегати центральних та повітових установ і гості. За ними під такт 4 оркестр промаширувала коло 5-тисячна маса організованого селянства. Похід своєю оригінальністю був для Жовківщини досі невиданою новинкою і зробив дуже приємну несподіванку не тільки своїм глядачам, але й чужим, що масово вилягли на вулицях міста. В поході можна було оглядати живу історію розвитку селянської культури від найдавніших часів, кінчаючи на нинішній добі, за ними йшли сівачі, борони, жниварки, косарі, плянети і всякого роду прилади до управи рослин. Далі була алегорія — земля, а символікою багатства Жовківської Землі, яку представила по вказівках проф. Буцманюка Ю. п. О. Волинцівна в товаристві дівчаток у народніх строях — все це на прибраному у цвіти возі. Окремою групою промашерували плантатори цикорії, яких найбільше прибуло із Замочку. Великою несподіванкою була гарна реклама пекарні п. Цюропайловича, яку він представив на прибраній зеленню возі-площадці вряд зі своїм персоналом та великим рекламовим печивом. Вершком зацікавлення і веселости тішилася „делегація" світу рослинного (цикорія, буряк, картопля, капуста) та звіринного, як корова, бугай, цеприк, когут і курка, які, розложившись на тягаровому авті „Суспільного Промислу", своєю оригінальністю та помисловістю викликували загальну веселість у всіх видців, які виталн їх живими оплесками, бо такого в Жовкві ще не бувало. Дальше машерували читальні „Просвіти", за ними йшли мальовничі ряди кружків „Союзу Українок", опісля к. 300 душ Хліборобського Вишколу Молоді, вінці за своїми гостями, як властиві господарі цього світа, йшли поважним кроком кружки „Сільського Господаря", господині і господарі. Кількісно тут найкраще представлялися Боянець і Мокротин. Господарську імпрезу Жовківщини звеличали численні делегати центральних та повітових установ і гостей. Голова Краєвого Т-ва „Сільський Господар" п. Мирон Луцький при співі обжинкових пісень відібрав вінці від кружків „Сільського Господаря", отворив показ хліборобських плодів Жовківської Землі (тревае від 19. до 23. IX. включно) та зложив привіт господарям, який присутні привітали в одушевленням. Відтак промовляли: від РСУК посол В. Пеленський, від У. П. С. посол д-р Роман Перфецький, від Маслосоюзу інж. Йовик, від Суспільного Промислу інж. С. Павлик, від Матірнього Т-ва „Просвіта" і від філії „Просвіти" в Жовкві д-р Романків Іван, від ПСК в Жовкві дир. Дорота І., від філії „Союзу Українок" п. Пеленська Марія, від Пов. Кружка „Рідної Школи" о. Бейрак Вітр., від філії „С. Г." Львів п. Фур, дир. Р. М. в Ременові. Відтак відчитано численні письменні привіти в краю та з заграниці. Гучними оплесками прийнято привіт від Т-ва „Просвіта" в Ужгороді та від Українського Технічного Господарського Інституту в Подебрадах. Після того в легкій, але повчальній формі складали привіти „делегати" від світа рослинного та звіринного, що їх публика вислухала з надзвичайною увагою. В тих привітах порушено найважніші хиби при управі рослин чи годівлі звірят. Голова філії „Сільського Господаря" закінчив ту велику та вдатну імпрезу подякою численним делегатам і гостям, а господарів взиває до твердої праці, щоб у слушний час спромогтися на кращі обжинки. Всю програму імпрези передавано мегафонами, які виповнічено із Східних Торгів у Львові та які безкорисно інсталювала фірма Брит і С-ка в Жовкві. Цим способом дано змогу вислухати докладно привіти не тільки всій масі на площі, але й людям за площею. Підчас перерви надавано пісні українських пісень, як теж реклямовано наші фірми кооперативні та приватні. Всі учасники були дуже вдоволені своєю імпрезою і певно довго будуть про неї говорити. Очевидець.

Доповніть свою бібліотеку!
КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

	ціна зол.
Д-р Кость Левицький: УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ — спогади	1.20
Д-р Василь Маковський: ГМІНД — спогади	1.40
Д-р Е. Олесницький: СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ — спогади	2.00
Е. Чикаленко: СПОГАДИ, том II—III. — спогади	2.20
Валерія О'Коннор Вілінська: ЛИСЕНКИ И СТАРИЦЬКІ — спогади	0.60
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Василь Софроніз: ЛИПНЕВА ОТРУТА — новелі	1.00
М. Рудницький: МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ — з теорії літерат. критики	1.20
Проспер Меріме: БЛАКИТНА КІМНАТА — новелі	1.20
Володимир Островський: СМІХ ЗЕМЛІ — оповідання	0.50
Микола Матіїв Мельник: КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР — новелі	0.40
Гордій Брасюк: БЕЗПУТНІ — оповідання	0.40
Михайло Возняк: ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА — літ. нарис	0.50
Михайло Возняк: БЕЛЕЙ І КОНИСЬКИЙ — літ. нарис	0.40
М. Рудницький: ВІД МИРНОГО ДО ХВИЛЬОВОГО — літ. нариси	4.00
Остап Грицай: ВІДЕНЬ — опис	0.60
Іван Чернява: НА СХОДІ МИ — повість	1.25
М. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ — повість	2.00
Д. Луків'янович: Я З БІЛЬШІСТЮ — повість	1.30
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЯ РАЯ — новелі	1.60
С. Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ — репортаж з Китаю	2.00
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.00
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.00
В. Масютин: ДВА З ОДНОГО, т. I—II. — повість	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ, том I—II. — повість	3.60
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.00
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — пов.	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.00
Юрій Косач: КЛУБОК АРЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50

ХТО ЗАМОВИТЬ В АДМІНІСТРАЦІЇ „ДІЛА" ВСІ КНИЖКИ — ПЛАТИТЬ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 30. — АДРЕСА: „ДІЛО", РИНОК 10/II.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Івання Блажкевич: ОПОВІДАННЯ. Ілюстрації Мик. Фартуха. Дитяча Бібліотека, ч. 8. за серпень 1937. — Стор. 68, 16°.

Теофіль Коструба: ПРЕСВЯТА БОГОРОДИЦЯ ЦАРИЦЯ УКРАЇНИ. Наклад Марійського Т-ва Молоді. Львів 1937. Стор. 36, 16°.

Вано Кантарадзе: НА ПУТЯХ К КОНФЕДЕРАЦИИ КАВКАЗА. Варшава 1937. Друкарня П. Шведе, вул. Варецька 9.

Т. Якимчук: СВІТЛОННИК. Париж 1937, стор. 222.

ЖУРНАЛИ.

LE MOUVEMENT ANTIALCOOLIQUE DES UKRAINIENS, par B. Halaytchouc. — Видання Товариства „Відродження", Львів.

NASZ WYRAZ, miesięcznik literacko-artystyczny młodych. Kraków, sierpień—wrzesień 1937, R. IV Nr. 5—6.

ОГОЛОШЕННЯ
За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:
Субота 25. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".
Неділя 26. IX. год. 3.30 попол. „Король волоцюг"; год. 8. веч. „Король волоцюг"
Понеділок 27. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".
Вівторок. 28. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Різнородностей:
Субота 25. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Неділя 26. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Понеділок 27. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:
ГАЛИЧ:
25. IX. Княжна чардаша.
26. IX. Шаріка.
З Галича їде театр до Ходорова, Жидачева, Рогатина і Бережан.

Шукаєте праці? —
Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
МИКОЛАЇВ:
25. IX. Жайворонок.
26. IX. Ніч під Івана Купала.
ЩИРЕЦЬ:
27. IX. Хмара.
28. IX. Маруся Богуславка.
29. IX. Гейша.
30. IX. Ніч під Івана Купала.
ЛЬВІВ (Павільон Жид. Театру):
1. X. Хмара.
2. X. Маруся Богуславка.
3. X. год. 3.30 попол. Ой не ходи Грицю...; год. 8.15 Ніч під Івана Купала.
ЛЬВІВ. ЗНЕСІННЯ:
4. X. Воскресення.
5. X. Гейша.
Відсти в Союзному Бавари.

КІНА.
АПОЛЬО: „Володар".
АТЛЯНТИК: „Володарка пущі" (у природних барвах).
ВАНДА: „Кенігсмарк", „Жінка без маски".
ГРАЖИНА: „Ельвонд Кармен" з Маргою Егерт.
ЕВРОПА: „Один поверх вище".
КАСІНО: „Благословлена Земля" з Паулем Муні.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Малий лєрд" і „Циганська дівча".
МІРАЖ: „Пропаще місто".

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в **Робітні Римарсько-Галантерійній Ч. ФАРБЕР, Львів, Сикстуська 4,** поруч фірми Саламандра.

МУЗА: „Королева танку".
ПАНО: „Іпрожена" і „Ординат Міхровський".
ПАЛЯС: „Трафальгар".
РІЯЛЬТО: „Під твоїм чаром".
РАЙ: „Королівський вальс".
СВІТ: „Окіяр на продаж" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Чарівниця зі Салему", ревія.
ТОН: „Рамона".
УТІХА: „Пострах опери", ревія „Арабські авантури".
ХИМЕРА: „Зрадник" (уперше у Львові).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Наринтія"
Вертерзе — Гмінд — Озіяхерзе.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 25. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.30 „Бабське літо" осінні пісні, 19.15 Концерт, 22.30 Танк. музика, БУДАПЕШТ 17.30,18.00 Сальон. музика, 19.05 Мадярські нар. пісні у супр. циг. орх., 22.00 Військ. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Нар. мельодії, 19.10 Концерт військ. орх., 21.40 Соната на віол. і форт., фугур Р. Штрауса. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Мельодії і ритм. розр.концерт, 19.00, 20.00 Концерт: орх. скр., КОШИЦІ 17.40 „Польська кров" оп. Недбала (фраг.), 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 21.00 Джаз, ПРАГА 17.55, 18.00 „Чорний павук" оп. Сутермайстера, 19.20, 20.00 Концерт військ. орх., 20.35, 21.00 „Виноробри" оп. Недбала, РАДІО ПАРІ 19.15 Вірменські пісні у вик. Мізір.Люваль, 19.45 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Вок. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Ісабо" оп. Масканія.

Неділя, 26. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Італ. музика, 18.00 Розр. музика, 20.00, 21.00 „Дер Вільдшіц" оп. Льорцінга. БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Сальон. музика, 17.00 Сольо на тарогато, 19.00 Форт., ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Симф. концерт, 15.40 Смичк. квартет, 18.00 Віденські перли, вес. муз. анд., 19.35 Спів, Тавбер оспр., 20.05 Веселі мельодії. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Весела авд. для дітей, 14.30 Мадярська нар. музика, 22.30 Танк. музика, КОШИЦІ 16.00 Концерт військ. орх., 18.00 Для Закарпаття, 19.10 Циг. музика, МІЛЯНО 17.00, 18.00 „Вондер Бар" оп. Качер-Фарраш-Гершеса, ПРАГА 17.00 Сальон. квартет, 20.05, 21.00 Галевий концерт, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Уяви, РИМ 20.40, 21.40 22.00 Розр. музика, 21.00 Комедія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 25. вересня 1937.

6.15—7.10 Ранішня авд., 8.00 Для шкіл. 11.15 Співаймо пісеньки, 11.40 Е. Герман: Циганська сюїта, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Охорона овочевих дерев перед шкідниками, 12.25 Оркестра манд., 14.0, 15.00 Концерт бажань, 14.53 Наша програма, 15.45 Господарські вістки. 16.00 Театр Уяви для дітей: „Казка про тюпченого" з муз. іл., 16.30 Пісні: мецосопр., форт., 16.50 Італ. образки, 17.50 У борах Пісни, 18.00 Сусп. гутірка, 18.05 Невідомі симфон. твори, 18.25, 18.50, 19.40 Актуальна гутірка, 18.40 Завтр. програма, 18.45, 19.50 Спорт, 19.00 Нар. музика, 20.00 „Осінь" словно-муз. авд., 20.45 Веч. денник. 20.55 Хліборобська преса, 21.05 Передвоєнні сальон. вальси та пісеньки, спів, форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танкова музика; у перерві в год. 23.10 „Сноби" монольог.

Неділя, 26. вересня 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.06—8.37 Ранішня авдиція, 8.35 гр. пл., 8.45 Що я бачив у Познанщині, 9.00 День залізничника (промова мін. Ульріха), 11.00 Музика для всіх із гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Вересень у львів. театрі, 13.10 Розр. концерт; у перерві коло год. 14.00 „Обезпечення" спеч, 14.00 Новели Сенкевича, 15.00 Хори, 15.30 Дан села: Огляд ринків рільних продуктів, Свято винозборів у Чорткові та Заліщиках. Музика в гр. пл. Фіз. виховання це здоровля села, 16.30 Курпівські пісні, хор, капели, 17.00 Театр Уяви: „Мандрівник і любов" комедія Поль Морана, 17.38 Репортаж із життя, 18.00 Підвечірок при мікрофоні, музика і спів; у перерві коло год. 18.55 „У столиці нової Португалії", 20.00 Концерт солістів: спів, 20.35, 21.40. 21.41 Форт., Спортові вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 „Залізний чорт" на основі Нов. Камінського написав Й. Маєн, з муз. із., 22.00 Скрипк. реціталь Марії Марко, 22.30 Пісні у вик. Е. Бендера (бас) у супр. форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. муз.

Радіокутик.

ОПЕРА З 1818 РОКУ.

Дня 27. ц. м. в годині 21.00 Львів відтворює оперу „Чаромисел" Карла Курпінського. Автор написав цю оперу в 1818 році і в цьомуж році виставив її в Народовому Театрі у Варшаві. Текст до опери подав Курпінському А. Сулковський, видатний тоді артист і автор багатьох творів. Зміст опери романтично-фантастичний. Характеристичним моментом в музичній структурі цього твору є арія, якої текст заповідає форму „орації", добре нам знану з опер Монюшка. Музика „Чаромисла" має всі прикмети своєї доби. Всяк є в ній чинники польської народньої музики, а саме мельодій, ритмів, навіть гармоній.

Прекрасна стара опера буде без сумніву цікавою авдиційою для радіослухачів.

ЖІНКА І ПРИЯМАЧ У ФРАНЦІЇ.

Недавно зайшла в одному з паризьких судів сенсац. засуд, який стверджує, що заміжня жінка не має права набувати радіового апарату на кредит. Зміст цього засуду не є вигідний для купців, які на випадок закупу жінкою приймача на сплати, мусять довідуватися, чи клієнтка є мужатка і чи має на заключення такої трансакції дозвіл свого мужа на письмі.

НЕ СПІЗНЮБАТИСЯ З ОПЛАТОЮ РАДІОАБОНАМЕНТУ.

Міністер Почт і Телеграфів встановив 1 проц. кари загальна за незаплачену в терміні оплату радіоабонаменту. Тим то у власному інтересі абонамент треба платити точно.

БІРЖА.

Львів 24. вересня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·28. 88·85, Долярн американські 5.30·00, 5.27·50, долярн канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени голл. 293·02—291·30, Франки фр. 18·30—17·80, Франки швайцарські 121·95—121·15, Фунти англ. 26·27—26·11, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·20—17·40, Кор. дан. 117·29—116·45 Кор. норв. 131·93—130·95, Корони шв. 135·38—134·40, Ліри італ. 23·10—22·30, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 123·00 — 121·00, Шилінги австр. 98·00—96·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 132·00 — 126·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·60, 55·40, 55·88, 4 поз. інв. 1 ем непот.. 2 ем. 68·75, серія 82·75, 5 заліз. 58·00, 4 прем. дол. 38·13, консол. 58·25, 58·50, 58·25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 107·00. Цукор 35·50, Вугель 26·25, 26·05, Лільпоп 53·50, Моджейів 9·75, Островець 26·20, Габербуш 42·50,

Львів, 23. вересня 1937.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Ціни Центросоюзу, Львів, за 100 кг. дрібно вагон стація завантування.

Пшениця одн.	27·20—28·20
Пшениця зб.	26·50—27.50
Жито і. штанд. (військ. відб.)	22·25—23·00
Жито зб.	20·75—21·75
Ячмінь пашн.	18·00—18·50
Ячмінь 640	18·50—19·00
Ячмінь 680	19·00—19·50
Овес легко авдот.	17·50—18·00
„ незадощ.	19·50—20·00
Кукурудза жовта	23·50—23·75
Кукурудза червона	24·50—24·75
Рішак	57·00—58·00
Вика темна нового збору	16·00—17·00
Вика сіра	15·00—16·00
Насіння льону	44·00—45·00
Гречка	16·00—16·50
Конюшинне сім'я	34·00—34·50
Сонішникове сім'я	36·00—36·50
Просо	16·00—16·50
Фасоля Корона руч виб з міш.	52·00—53·00
„ Різен „ „ „	40·00—41·00
„ Шмаьцівка „ „	30·00—31·00
„ Цукрівка „ „	27·00—28·00
„ Краса рафована	13·00—14·00
„ Біла (жирбовен) раф	24·00—25·00

Пшениця подорожіла на 25 сот. Тенденція на загал легко зміцнілна.

ЗМІНА ЧИСЛА ТЕЛЄФОНУ ЗБІЖЕВОГО ВІДДІЛУ. ТЕЛ. 274-52.

Для справнішого телеф. порозуміння з Кооп. Союзами заінсталювано сьогодні в бюрі збіж. відділу окремий телефонічний апарат для замісцевих розмов. Тому просимо від сьогодні лучитися в справі збуту збіжжа і фасолі тільки телефоном ч. 274-52. **Центросоюз.**

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 24 вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	2·90 зол.
1 кг. експорт. вачет . .	2·90 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця	4·30 зол.

Тенденція слаба на масло й молоко на яйця зміцнілна.

МЕШКАННЯ

СТУДЕНТКУ або урядничку приймe самітна на спільне мешкання. Адреса в Адміністрації „Діла". 1-3

ДО ВИНАЙМУ покій з балконом і кухнею, сонячний, Вічна Дорога Любінської 8. Сигнівка Мала, напроти крамниці „Рольник"— дім інжиніра. 1712 1-2

СТАНЦІЯ для студенток (тів). Умовини догідні. Личаківська 21, І. п. двері 6. 1668 2—2

КУПНО - ПРОДАЖА

КАМЕНИЦЯ нова, триповерхова, недалеко середмістя, дохід річний 10.350, довг Банку Господарства 12.000, ціна 95.000.

КАМЕНИЦЯ нова двоповерхова, околиця Листопада, довг 9.000, вклад 25.000.

ВІЛЛЯ нова, 4 кімнати кухня, комфорт, город, при трамваю, довг 5.000, вклад 17.000 — продасть бюро Андрія Сави, лоша Бернардинська два. 1674 3-3

ФОРТЕПІЯН першорядний 7¼, продам на догідних умовинах. Райковський, Фрідріхів ч. 10. 1668 16-20

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

СЕПАРОВАНА (або. гімн.), молода, пристійна, з готівкою 30 тисяч золотих, у матримоніяльній цілі пізнає легідного, пристійного мужчину на вищому становищі до літ 34. Першенство мають лікарі та адвокати з готівкою до 10 тисяч. Неанонімові листи до „Діла" під „Ніоба". 1713 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ІНТЕЛІГЕНТНА господиня . куховарка негайно потрібна до ведення великої кухні у виховній установі. Прохання з умовинами і порученнями зносити до Адміністрації „Діла" під „Інтелігентна господиня". 1715 1—2

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО, ведена паризьким моделістом ВІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає записи, ціни низькі — **Львів, Оссолінських 12.** 1518 11-14

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олена Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (кілими, хліники, вишивки, керамїку й деревляну рельєф). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 6—15

НА ОСІННІЙ І ЗИМОВИЙ СЕЗОН найкращі новини дитячої, жіночої і мужеської галантерії купите найдешевше в кооп. „Базар" у Львові, Руська 8. 9-7

ГОДИННИКИ Омега, Тіссо, Цюна, дешево у фірмі Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів Академічна 2, Готель Жоржа. Годинникарсько-ювілерські робітні. 1707 2-10

КОВДРИ перероблюю в одним дні за 3.50 Виробня ковдер, Кентшинського 4. 1568 4-5

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

АКУШЕР ОПЕРАТОР
Д-р Ігнатій Шварц
ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 3 (над кіном Паляс)
1698 ВЕРНУВСЯ. 2—3

ЛІКАР ДИТЯЧИХ НЕДУГ
Дир. Д-р С. Майзельс
ЧАРНЕЦЬКОГО 3. — Тел. 215-50.
ВЕРНУВСЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

Арт. столярська робітня
Г. ГАЛЬОВ
Львів, ул. Потоцького 58

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Готель „МЕТРОПОЛЬ"
Львів, Пілсудського ч. 1
(ріг Пекарської) тел. 106-02
після комплетної віднови, під новою управою знову відчинений
Комфортові кімнати від зол. 2·50
Винаймаємо також **місячно** по дуже низьких цінах. 5—3

Дім дитячої конфекції
„Рай Дитини і Студента"
І. ГІСС, Львів, пл. Марійська 5
Марійська Галерія
Поручає дитячі вбрання, плащики для хлопців і дівчат та для студентів і студенток. Замовлення виконуємо в 24 год.
Ціни низькі конкуренційні. 5—5

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Сьогоднішнє число має 16 сторін.

Неділя 26. вересня 1937. Ч. 212

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

1917 рік у Галичині.

(Передова стаття).

Після великих жертв -- несповнені надії.

(Спомин о. Савина Дурбака).

В окупованім Тернополі.

(Спомин Іл. Бриковича).

Китай у большевицьких сітях.

Ґен. Скоблін на службі ҐПУ.

Українці і похорон Т. Масарика.

Ракета в темряві. (Фейлєтон Г. Чіпки).

Мусоліні в Мінхені.

7.500 нац. змовників мало заняти Мадрид

Напружене положення в Іраку.

За викупно дому Лесі Українки.

Це число має 16 сторін.

Ч. 212 (14.755). Львів, неділя 26. вересня 1937 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 226-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Півроку . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

ЗБІЖЖЯ І ПАША
це велике майно кожного господаря, тому слід обезпечити його негайно від огню
В ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

7.500 національних змовників мало заволодіти Мадридом.

Як подає Райтер, у Мадриді викрили змову, в яку було вмішаних 7.500 осіб, які у порозумінні з національним урядом мали заволодіти Мадридом. **5.000 змовників мало зaатакувати червону армію, решта мала опанувати важніші будинки**; рівночасно національна армія мала розвинути завзяту офензиву.

Дотепер арештовано понад 160 осіб, м. ін. двох урядовців аргентинської амбасади. Урядовий комунікат подає, що два провідники змовників схоронились у чілійській амбасаді.

Вечором появився у Мадриді офіційний комунікат, який стверджує, що м. ін. арештовано чілійського громадянина Мануеля Асенсіо Сурію, в якого найшли теж розміщення червоних військ на відтинку Брунете. У змову м. ін. вмішана організація, що зоветься „біла фаланга".

ПЕРЕГОВОРИ НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ З АНГЛІЄЮ ТА ФРАНЦІЄЮ.

Вчора вечором шеф дипльоматичного кабінету ген. Франка, Сангроніз, довший час розмовляв з британським і французьким амбасадором в Андеї; він заявив, що з розмови задоволений. Який був її зміст, покищо невідомо.

Спеціяліст жіночих недуг і акушер
Д-р мед. Володимир Станецький
вернувся і ординує
Львів, вул. Хорущини 12, II. пов.
Телефон 289-89 6—7

Чи отаман Тронкозо брав участь у замаху
НА ПІДВОДНЕ СУДНО?

Французькі слідчі органи стараються стверднти, чи отаман Тронкозо брав особисто участь у замаху на червоне підводне судно у Бресті. Розійшлася була поголоска, що моряки з підводного судна пізнали його на світлині. Тимчасом моряк, який стояв у пристані, заявив, що ніч була така темна, що годі було когонебудь пізнати; він сам стріляв навманя.

ЗБЛИЖАЄТЬСЯ КІНЕЦЬ КОНФЛІКТУ МІЖ ПАРИЖЕМ І САЛЯМАНКОЮ.

Отаман Тронкозо заявляє, що безпосередньої участи в замаху не брав, лише морально за нього відповідає. З огляду на розбіжности в зізнаннях свідків у політичних колах сподіються, що отамана Тронкозо небавом звільнять, а це зліквідує конфлікт між Парижем і Саляманкою. Зрештою цими днями його вістря вже поважно затупилося, знад кордону відкликали відділи рухомої гвардії.

Комуністична преса завзято атакує отамана Тронкозо, намагаючись представити його як ворога Франції.

Ґен. Скоблін на службі ҐПУ?

Виявилося, що перед кількома роками ґенералові Скоблінові закинули були контакт з большевиками, але старшинський суд його уневинив. Тепер його роля у схопленні ґен. Міллера дуже загадочна. М. ін. коли він вийшов з домівки союзу російських комбатантів, позичив у книгаря Кривошеїна кількасот франків. Скоблін мав контакт з німецькими колами і кілька разів виїздив до Берліна.

Публична опінія і преса атакує Москву, обвинувачуючи її у замахах на терені Франції.

Жінка ґен. Скоблінa, яка недавно найшлася, заявила, що вона провела ніч у знайомих. З огляду на непевні зізнання та на неясну ролю Скобліна у схопленні Міллера, поліція затримала її.

Жінка Скобліна — це відома артистка Плевінська. Підчас революції уладжувала вона концерти в червоній армії як представниця „пролетарського мистецтва". 1919. р. під Курськом вона попала в полон до Денікіна разом із першим чоловіком, старшиною червоної армії; вона обіцяла працювати для білої армії. На еміграції вийшла вона за ґен. Скобліна.

МУСОЛІНІ В ДОРОЗІ.

В год. 5.55 поїзд Мусолінія переїхав італійсько-австрійський кордон під Бренером і там затримався 15 хвилин, щоби змінити машину. У Бренері та в Інсбруку (куди поїзд приїхав у 7. годині) Мусолінія витали представники австрійської влади.

АДВОКАТ
Д-р РУДОЛЬФ СКИБІНСЬКИЙ
переніс свою канцелярію **до Львова**
і веде її при
вул. Рутовського ч. 7. I. п. 2—3

1917 рік у Галичині.

Львів, 25. вересня 1937.

Весною цього року Редакція „Діла" прийняла засаду, щоб час до часу використовувати роковини поважних історичних подій на те, щоб присвячувати їм окремі побільшені числа часопису. Ми виходили з того засновку, що наші громадянки, зокрема Читачі „Діла", залюбки читають історичні спомини, та крім того такі числа газети — поза цікавою лектурою і виховною місією — мають свою питому історично-літературну вартість. Виконуючи той наш плян — ми видали цього року окремі побільшені числа, присвячені 20-им роковинам вибуху російської революції у Петрограді, роковинам основання Центральної Ради та Армії У. Н. Р. Сьогодні даємо Ш. Читачам низку споминів і матеріялів, що торкаються одного короткого, але дуже цікавого періоду історії Галичини: долі східно-галицьких повітів, що були під російською окупацією, за час від вибуху революції у 1917 році до остаточного відвороту російських військ за Збруч.

Мартирольогія Галицької Землі під російською окупацією у рр. 1914—17 чекає ще історично-літературної обробітки. Досі лише Дмитро Дорошенко присвятив цій темі ширшу увагу, видавши ввесь перший том своїх „Споминів про недавнє минуле" під наголовком „Галицька Руїна 1914—17" (Вид. „Червона Калина", Львів 1928). Але й оті спомини — це записки наддніпрянського діяча про особисті переживання і помічення з автопсії щойно від 1917 р., бо раніш ш. автор сам московських страхіть у Галичині не переживав. Покищо нема ще широкої, на джерельних матеріялах опертої, літературно написаної монографії про ввесь хід і різні сторінки російської окупації в Галичині — про адміністраційну, військову, церковну, шкільну, господарську політику, про поведінку і ролю наших москвофілів, про становище різних кол польського громадянства (особлива роля Ст. Грабського!) і т. д. і т. д. Це надзвичайно цінна і вдячна тема і для українських істориків та бібліофілів радісний буде той день, коли такий твір появиться.

Наше нинішнє завдання — дуже скромне: дати низку цікавих нарисів, які кинуть жмут світла на долю-недолю східних окраїн нашого краю, на час, коли українська національна думка жила лише у душах громадян і коли можна було проявляти її в актах матушливої праці. Такі спомини відірвуть нас бодай на мент від нинішньої нашої дійсности та перенесуть в інші часи — не такі сірі і не такі безнадійні. Гадаємо, що наші Читачі не візьмуть нам за зле такої зміни тематики та приймуть нашу нинішню спробу дати їм у руки число газети для розваги й науки — з таким самим призначенням, з яким ми стрінулись після попередніх згаданих спроб.

20 літ тому (точної дати годі триматися) галичани бачили відворот останніх російських військ. В рік пізніше гадалося, що Збруч перестане бути границею. Став він нею знову, а після короткого періоду, коли по тому боці річки мали рідні прапори — став нас знову відмежовувати від „єдиної неподільної", тільки у нових формах. Для надзбручанської смуги, якій голосно присвячені ці спомини, ті часи — це щось дуже давне, повне романтичного чару!

Як добре злинути інколи на мент у сферу чарівної романтики!

ГАЛИЦЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
НАЙСТАРША ОЩАДНОСТЕВА ІНСТИТУЦІЯ **У ЛЬВОВІ** — ОСНОВАНА В 1843 Р. —
ОЩАДНОСТЕВІ КНИЖЕЧКИ З ПОРУКОЮ ДЕРЖАВИ. ОБСЯГ ДІЯЛЬНОСТИ: ЦІЛА ГАЛИЧИНА. Замісцеві вклати П. К. О. 500.198

О. ГРИГОРІЙ СКАСКІВ.

1917 рік у Галичині,

окупованій російськими військами.

(СПОМИН.)

Світова війна заскочила мене в Кутківцях біля Тернополя і там пережив я всі її перипетії аж до большевицького нальоту включно. Я рад би списати з того часу свої спомини, — на жаль усі мої записки знищили большевики, коли арештували мене в 1920. році як „контрреволюціонера" і треба виключно послугуватись пам'яттю. Тому й тепер, у цих моїх споминах з 1917. р., який я пережив в Тернополі, можуть трапитись неточности в означенні часу або назвиськ осіб.

ТРИ ЕТАПИ ПІД РОСІЙСЬКОЮ ЗАЙМАНЩИНОЮ.

Східна Галичина від Стрипи по Збруч була під російською окупацією повні три літа. За цей час пережили ми три етапи нашої історії в російській займанщині. Перший, це час від серпня 1914. р. до осені 1915. р., коли то слідком за „визвольними" російськими військами посувалася цивільна політична адміністрація. Вона не признавала самого істнування українців, а все українське переслідувала й нищила. Другий етап, то час від прориву під Горлицями в 1915. р. і від устійнення фронту над Стрипою, до вибуху революції в березні 1917. р. В тім часі політичну владу в окупованій частині Галичини виконували військові чинники, які українців трактували дещо інакше. Дозволили нпр. отворити українську гімназію в Тернополі та школи по селах, де були вчителі. В Тернополі почав грати український театр і був постійно переповнений військовими, тоді, як російський театр світив пусткою. Старий артист Рубчак говорив мені, що ніколи за його памяти галицький театр не мав таких гарних часів, як тоді! Ставало дещо лекше жити.

Але те, що дав нам березень 1917. р., перейшло всякі сподівання і мрії. День за днем пересувалися перед очима такі події, що враження від них годі передати словами. Нераз чоловік сам себе питав: а може це лиш сон або привид?

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
у Львові, вул. Кордецького 31.
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх красках
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх красках
ПАСТУ до підлоги „Французька мода" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до білля помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

ПЕРШІ ПОДИХИ РЕВОЛЮЦІЇ.

Перші подихи революції, які нахлинули з Росії до Галичини вже після доконаного перевороту, стрінули мене в Тернополі. Моє село Кутківці було евакуоване за ріку Серет осінню 1915. р., коли під Тернопіль підходив австро-німецький фронт, і відтоді я жив у Тернополі аж до приходу німців. За тиждень селяни вернулись, але приходство було заняте під полевий шпиталь і я мусів парохію обслуговувати з Тернополя.

Почалося так. Одного дня не прийшли часописи. Я читав постійно вже третій рік „Кіевскую Мысль", яку приносив мені щодня хлопець з кіоску, як постійному передплатникові, і коли одного дня не приніс, я пішов спитати, що сталося? Сказали мені, що сьогодні не прийшов з Києва ніодин потяг. Другого і третього дня те саме. Всяка комунікація була перервана. В місті настала якась дивна зловіща тиша. На вулицях припинився рух. Резерви стягнули під фронт. Поліція поводилася якось дивно, кривася. Відчувалося, що діється щось незвичайне.

Аж четвертого дня прибіг до нашої хати д-р Якимчук, тепер адвокат в Тернополі, з надзвичайним виданням якоїсь газетки в руці і скачучи по кімнаті, так, що мало не пробив головою стелі (він дуже високий ростом) викрикував: „Далой царат! В Росії революція! Нема вже царя! Хай живе вільна Україна!"

Я поважно злякався, чи той добряга не збився з глузду. Аж газетка, яку поставив передо мене, переконала мене, що це лише обяв правдивої радости. Дійсно стояло чорним по білому, що переворот довершений, є вже революційне „Тимчасове Правітельство", цар абдикував та інтернований в Царськім Селі.

Збираємось чим скорше і виходимо на вулицю. Саме в тій хвилині надіжджає з Проскурова 5—6 тягарових авт, виповнених по береги салдатами з червоними кокардами на шапках і грудях. На переді кожного авта червоний прапор. Співають революційні пісні. Ніхто їх не задержував, хоч у Тернополі стояла тоді команда X-ої і XI-ої армії і було чимало війська. Аж самі зупинилися біля дому „Кулка Рольнічого" на розі вулиці Тарнавського і Міцкевича, де містився комісаріят поліції, і почали перебирати адміністраційну владу „революційним порядком".

Складниця воєнних і волічки
„КА — РЕ — WU"
Львів, Галицька 11. Тел. 291-66.
Поручає на зиму найновіші роди у великому виборі по найнижчих цінах.

Всіх урядовців поліції, які не встигли втекти або переодягнутись, а також „городових" розброювали, здирали з них „пагони", всаджували до грузовиків і під ескортою — на фронт! Деяких старшин і поліціянтів просто ловили на вулицях і змісця деградували, зривали „пагони" і кидали об землю. Інші знову ставали на лавки в городі перед костелом і виголошували промови про переворот у Росії. Коло них збиралися юрби салдатів і прохожих. На вулицях замісць поліцаїв появилися салдати з червоними кокардками, на мурах розліплювали революційні маніфести, які касували всякі політичні обмеження та проголошували для всіх повну свободу живого і друкованого слова, зборів і т. д.

На вулицях вже того дня продавали відзнаки з написами: „Да здраствует революція!" „Да здраствует свабода!" і інші подібні. Продавали їх салдати і жиди в брамах майже кожного дому. Наші люди поводилися пасивно, бо терорізовані третій рік ворожою воєнною владою, не мали відваги виступати активно, ані не бачили в цьому й потреби, бо в початках нам видалася революція домашньою російською справою. Кілька днів пізніше відбулося велике військове віче на майдані перед домініканським костелом. Приїхали на нього представники всіх частин із фронту. Ім представлювали хід революції в Росії, оплюгавлювали царську родину і проголошували новий уряд з кн. Львовим на чолі.

ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСТВА У ВІЙСЬКУ.

Зараз у перших днях революції почало проявлятись у Тернополі у військових частинах українське життя. Так як за царського режіму трудно було почути, щоби хто у військовому плащі говорив голосно по українськи, або голосно признавався, що він українець, так тепер маніфестували себе як українці старшини і салдати.

Ось така подія. В кілька днів по безкровній революції, переведеній в Тернополі приїхали до Тернополя з Підгаєччини гості, з якими ми вечором пішли до театру. Йшла, здається „Сулета". По скінченій виставі несподівано музика вдаряє тріюмфальним тоном „Ще не вмерла". Слухаємо і вухам не віримо. Саля була виповнена вщерть, як звичайно, майже самими військовими, яких ми вважали москалями, бо ніколи не можна було від них почути слова українського. Аж тут всі, як на команду, підносяться з місць, все стає на „струнко" і так стоять аж до кінця гимну. А коли музика скінчила, сильні оклики: „Ще раз!" змусили її гимн повторити. Ціла саля старшин і салдатів дальше стояла на „позір". Ми не могли з нашими гістьми з дива вийти і питалися: „Чи це дійсність, чи привид?" Тяжко було зрозуміти, як за два дні така маса „москалів" перемінилась в українських патріотів! Ніколи в житті перед тим ні потім не видавався мені наш гимн такий могутній і не зробив на мене такого сильного вражіння, як тоді.

На другий день іду рано до церкви і бачу, що з поверха одної каменици звисає великий жовто-блакитний прапор, з великим написом: „Хай живе вільна Україна". Підходжу до вояка, що стоїть при входових дверах і питаю, хто вивісив цей прапор? Пояснює мені, що тут міститься „Клюб українських старшин".

Або пригадую собі такий інцидент. На приходстві в Кутківцях закватирувалася обслуга протилетунської батерії, що стояла в ліску за селом, для оборони Тернополя від ворожих літаків. Стояла там цілий рік. А я майже щодня приходив до села і був на приходстві, тож був уже зі всіми добре знайомий. Звичайно я приходив під піддашшя, де була приміщена „майстерня", та приглядався, як майстер з Царицина, салдат, направляв або робив нові колеса до батерійного табору. Зараз сходилися всі вояки і просили оповісти, що в „городі новенького" або, „батюшка прочитайте газетку, что там на фронтах слишно". Я витягав „Кіевскую Мысль" і читав всі воєнні бюлетини з фронту та цікавіші річи з запілля. Всі слухали дуже радо, навіть телефоніст, що чванився походженням „з Петербурга" і грав панича. Лиш фельдфебель, що був тут комендантом та мешкав на краю села близько батерії, держався здалека. Вояки, що походили здебільша з Київщини і Полтавщини, казали мені, що він також походить з України, але служив при жандармерії, говорить лиш по російськи і є дуже „серіозний і строгий". Він, бувало, також находив собі якусь роботу ближче нас і так і видно було, що слухає, але сам не відзивався. Вдавав, що його ніщо не цікавить.

Аж раз, уже по революції, я читав воякам газету, після чого зійшла якось мова на те, як то нам, українцям, жилося під Австрією: що

Увага!
Кооперативи і Галянтерійні Крамниці
головний склад трикотажових виробів як
СВЕТЕРИ мужеські, жіночі, дитячі та шалі і реформи в найбільшим виборі, по цінах найнижчих
поручає варшавська фірма
М. І. Міцнер
Львів, пл. Голуховських ч. 5
(над крамницею Брандштетера)
ПРИЙДИ і ПЕРЕКОНАЙСЯ

ми мали свої ріжні освітні й економічні установи, народні і середні школи та булиб мали й університет, тільки війна перешкодила. Те все мусіли наші батьки (я був ще замолодий, щоб казати „ми") з трудом добувати, бо в автономній Галичині мали поляки адміністрацію у своїх руках та робили нам постійно опозицію. А тепер, кажу, як у Росії свобода, (про Україну ще годі було казати), то у вас також будуть свої українські установи, народні школи і гімназії скрізь по цілій Україні, а в Києві певне буде український університет.

На це кинувся телефоніст з „Петербурга", як опарений: „ето не возможно, чтоби в Рассеї учілі в гімназіі і на університеті на хахлацком наречіі".

— Іш! какой ті неверной кацап, — вибухнув фельдфебель. І відіт батюшку, что кончил украінскую гімназію і університет і гаваріт тебе: „не возможно!" Та і не у тебя в Маскве а на Украіне, гаваріт батюшка, будут украінскія гімназіі і унівезітет. Так правільно і должно быть! — вирішив фельдфебель і телефоніст, як непишний, чим скорше вийшов до своєї кімнати з телефоном. Для нього видно виступ фельдфебля був такою несподіванкою, як для нас усіх. Відтоді він уже часто говорив з нами і слухав по людськи „газетки". Воно характеристичне, як навіть у „малоросів" прокидався, ще підсвідомо, український патріотизм.

— А ви що за таке евангеліє маєте під пахою. — питаю салдата, який жене коні на пашу

до ліса і держить під пахою велику книжку в синій оправі з золотими витисками.

— То „Кобзар", батюшка! Я був вчора в українськім клюбі в Тернополі та визичив читати.

І так скрізь бачилося, як будиться зі сну в довгій неволі — українська стихія...

А тимчасом приносили часописи щодня свіжі вісти з Киева, про творення української державности, про Український Національний Конгрес і Центральну Раду, військовий зїзд, про маніфестації й наради, які промощували дорогу самостійності України.

Пригадую собі також, яке вражіння зробив військовий зїзд у Києві з травня 1917 р. на одного старшину Павла Титаренка, що був начальником сотні, яка стерегла залізницю. Він мешкав довший час в о. Кочія, катехита в Тернополі, і в них ми познайомились. Це був укінчений семінарист, начитаний і свідомий українець, лише в одним не міг погодитися з нами: що Україна може істнувати без федерації з Москвою. Аж як поїхав на проголошений військовий зїзд до Киева, вернувся звідтіль „сепаратистом". Мовляв, всі маси селянства проти Москви! Просто зекричали всіх: самі підем добувати волю Україні, як ви не захочете!

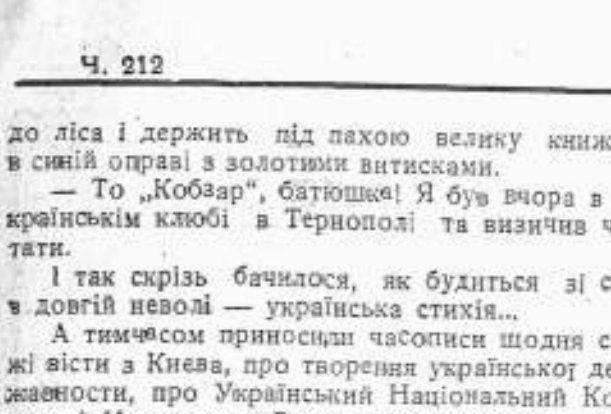

НОВА ПОЛІТИЧНА АДМІНІСТРАЦІЯ.

Гимчасом наладналась революційна адміністрація. Генеральним (краєвим) комісаром для окупованих частин Галичини і Буковини був назначений Дмитро Дорошенко, який резидував чомусь в Коломиї. На губернського комісаря в Тернополі прийшов білорусин Каменський, по фаху гімназійний учитель. Він ставився до українців прихильно. Знав, що наше політичне життя в автономній Галичині було у вічному конфлікті з польською адміністрацією і лиш крок за кроком ми добували собі належні права. Тому тепер, коли нова влада хотіла відновити в Галичині громадську самоуправу, яка впродовж 3-х літ цілковито зовмерла, він усе приватно нас інформував, як треба нам використати нові розпорядки влади, щоби не дати скривдити себе.

Виданий був новою владою, таки мовити, рамовий закон, який нормував вибір рад громадських, повітових і краєвої в окупованих частинах Галичини і Буковини в той спосіб, що кожна національна група даної місцевости вибирала зпоміж себе трьох людей і делегувала їх до громадської ради. Право вибору мали всі повнолітні мужчини і жінки. Такі громадські ради делегували по одному членові кожної національности до Рад Повітових, а ті знову тим самим способом творили Краєву Раду. Проект цього закону був виготовлений спершу для Буковини і там він показався менше-більше добрий, бо була там справжня національна мозаїка, серед якої годі було робити ріжниці. Але для Галичини він був несправедливий і дуже кривдив нас українців. Бо ось кільканадцять летинників і кількох жидів у подільському селі нарівні з кількасот українськими родинами делегують по 3-ох членів до громадської ради. Їх 6-ох мало переголосувати на раді велику українську більшість. Каменський мав виконати приказ своєї влади. Він афішами візвав всі три національности Тернополя, щоби вибрали собі свої національні Ради і з неї виделегували по трьох людей на конференцію до губернії, щоб обговорити технічну сторону виборів по селах.

Та рівночасно на чайних сходинах у д-ра Вітошинського, міського лікаря, сам радив нам, щоб ми домагались зміни того розпорядку.

На поклик влади вибрано в Тернополі Національну Раду, в якої склад вийшли, оскільки собі сьогодні можу пригадати: проф. Ілярій Брикович, д-р Вітошинський, д-р Степан Брикович, адвокат, Андрій Фаендиш, будівничий та о. Гр. Скасків.

В короткім часі були покликані на конференцію до губернського комісаріяту по три представники всіх трьох національностей. Від українців були виделеговані: проф. Ілярій Брикович, адвокат д-р Ст. Брикович і о. Гр. Скасків. З польської сторони прийшли: дир. гімназії Ленкевич, бувший посол до сойму і дир. учит. семінарії Міхаловський та один з директорів Каси Ощадности в Тернополі, якого назвище я вже забув. Від жидів прийшли д-р Шварц, як представник віроісповідної громади, д-р Златкес, адвокат і д-р Шметерлінг, здається адвокатський депендент, як представник жидівських соціялістів.

Комісар Каменський предложив нам розпорядок нового уряду про віднову самоуправи, ствердив, що давні громадські і повітові ради з через війну такі здекомплетовані, що годі їх негайно реактивувати, тимбільше, що вони були вибрані на недемократичних основах. Тому населення вибере на місцях нові управи безпосереднім і тайним голосуванням. Представники Національних Рад мають постаратися за переведення вибору делегатів до громадських рад і повітових, які знову виберуть Краєву Управу.

Над способом переведення цього розпорядку в життя вивязалась дискусія, на якій ми відразу заявили, що для Галичини розпорядок мусить бути змінений, бо наш нарід, який становить велику більшість населення, ніколи не згодиться, щоб його справами фактично кермували національні меншини. Є громади, казали ми, що треба би їм позичати поляків чи жидів з сусідніх місцевостей до громадських рад. Тому у нас самоуправні установи можуть мати представників поодиноких національностей лише в числі пропорціональним до їх населення. Польські представники стояли знову на тому, щоби назначити згори комісарів по селах і повітах і дати їм назначених дорадників.

Пригадую собі, як Каменський відповідав речникові поляків дир. Ленкевичові, мовляв, „наш революційний уряд не хоче іти слідами царського режиму і накидувати народові свою волю. Тому звертаємося до вас, як представників Національних Рад і хочемо, щоби нарід сам вибрав собі владу. За те ми підняли революцію! Інакше ми не потребували би звертатися до вас за радою". Жиди поділилися. Д-р Шварц станув по стороні поляків, а д-р Златкес і д-р Шметерлінг були за вибором нових органів адміністрації.

Каменський дуже докладно і тактовно зрезюмував хід нарад і — зазначуючи, що наші наради мають лиш дорадчий характер — признав домагання українців за зовсім справедливі і слушні, обіцяв подати їх до вирішення урядові, а про вислід нас в своїм часі повідомити.

Справа пішла до генерального комісара Д. Дорошенка. Ми були певні, що вона буде вирішена позитивно і приготовляли матеріяли й апарат до переведення самоуправних виборів. Я дістав доручення від Національної Ради виготовити статистику населення окупованих частин Галичини відповідно до повітів і національности. Одиноким джерелом до того були шематизми за останній рік до війни. На його підставі я вже був приготовив статистику повітів: Тернопіль, Збараж, Скалат і Чортків. Треба було ще робити: борщівський, більшу частину зборівського і брідського, по фронтову лінію.

Розуміється, що це мало характер інформаційний, для визначення числа мандатів для кожної місцевости. На дальший плян мала Національна Рада при помочі мужів довіря зібрати дані про дійсний стан населення на місцях, зладити спис повнолітніх до голосування і перевести вибір. Тернопільська Рада навязала були звязки з іншими повітами і відбула щось два спільні зібрання. Але висланий до коректури розпорядок вернувся аж перед проривом німців під Залізцями і перевести вибори було вже неможливо. А шкода!

УКРАЇНСЬКЕ БУДІВНИЦТВО ТА РЕВОЛЮЦІЙНИЙ РОЗКЛАД.

Тимчасом події наростали. Ми не могли зрозуміти, чому нами зовсім не цікавиться Центральна Рада в Києві. Писали письма з чолобитнею і передачею себе під її владу, — не діждалися ніякої відповіди. Аж коли один наш громадянин поїхав до Киева і спитав за цю справу, йому сказали, що як довго невирішена доля Галичини ходом воєнних подій — галичани самі хай кермують своїм життям.

Тоді ми почали формувати щось на взір Краєвого Виділу, до якого входили, крім місцевої Національної Ради, між іншими: д-р Білинський зі Збаражчини, від Чортківщини директор школи в Кобиловолоках Ковальський і делегати зі Скалатщини, яких собі напевне не пригадую, відай пок. о. Плакида і о. Дяків.

Серце раділо, що ми творимо хоч на маленькій частині української землі своє життя. Хотілося дати вислів нашій радости та по трилітній неволі зійтись гуртом тай показати, що нас не зломив царський режим і по його упадку бадьоро й енергійно кладемо основи під свою державність. Бажали переконатися, чи нарід затуркваний воєнним лихоліттям та тероризований три роки невиданою у нас досі нагайкою, не втратив охоти здобувати волю. Надходив 28-ий травня, перші роковини смерти великого сина Галицької Землі, Франка, про якого смерть ми лиш читали замітки в російських часописах. Національна Рада рішила відсвяткувати ті роковини урочисто, народнім здвигом у Тернополі*).

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі дістанете завжди у мясарських крамницях „ЦЕНТРОСОЮЗУ"
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8, Личаківська 50, Жовківська 175, Кентшинського 21, Замарстинівська 36.

Задумана маніфестація відбулась величаво і для нас галичан це був найкращий день в 1917. році. Нам могло слушно видаватися, що сворохиявіла Росія, домовина народів, розсипалася.

Та хід російської революції вносив так багато морального розкладу в маси, що відразу годі було щонебудь тривкого осягнути. Той розклад лишив своє пятно і на галицькім Поділлі і тому в пізніших наших визвольних змаганнях воно не дало з себе того, що дали галицькі повіти на захід від Стрипи і що воно могло дати! Провідники революції старалися всякими способами знищити авторитет царської влади і тою роботою нищили поняття авторитету взагалі, анархізували маси.

Раз бачу, як сотня за сотнею, розуміється, кожна з червоним, на скору руку зробленим, прапором, машерують без крісів на двірець. Питаю якогось військового, що ця маніфестація має означати. Він пояснює мені, що тепер з фронту щодня приводять кілька сотень до кіна і там висвітлюють фільми, що знеславлюють царську родину: „показують оргії „Грішки Распутіна" з царицею, увязненого царя Миколу, як салдати зривають генералам „погони" і все інше, що може знищити Росію". Не знаю, чи він сказав ці останні слова з насолодою, чи з болем, бо він пішов дальше, не маючи, видно, охоти говорити більше на цю тему.

А вже просто руйнуючий вплив мало заведення у сотнях і полках рад салдатських депутатів, які приказ команди затверджували або відкидали. Вони то, ті салдатські ради, знищили мілітарну силу російського кольоса, а викликаним ними анархістичним підходом сірих салдатських мас заражувалися наші люди, особливо молодь.

Тому в 1918. р. сотні з Тернополя не доїздили під Львів, або до Гнилиць треба було посилати карну експедицію, бо около 90 хлопців, покликаних вже нашою владою до війська в Тернополі, умундуровані і з крісами ішли собі до дому. Здається мені, що настасівські сумні події з минулого року також не булиб трапилися, колиб Настасів лежав на захід від Стрипи

*) Докладний, гарний та поетичний, опис української маніфестації 28. травня 1917 у Тернополі — пропускаємо, бо він подобий також у споминах д. І. Брикновича, що їх друкуємо на іншому місці. — **Редакція.**

Як салдатські ради знищили боєздатність російських армій, можна було спостерігати на щоденних прикладах кожному ляікові.

НЕЩАСЛИВИЙ НАСТУП КЕРЕНСЬКОГО.

Був кінець червня або початок липня. Тимчасовий уряд під натиском Антанти розпочав був наступ. Сам Керенський об'їздив фронт, був і в Тернополі, виголошував перед дивізіями промови, заохочував до оборони здобутків революції воєнним наступом. Під фронт стягнули маси добре вивінованих військ. Не так, як у 1915. році!

Це був час пильних полевих робіт і я перебував цілий день у Кутківцях. Гарматчики на мому приходстві відступили мені одну кімнатку,щоби часом можна і переночувати, а коні я примістив у коморі на дереві.

Були між салдатами поголоски, що армії „свобідної Росії" йдуть переможно вперед, Корнілов вже добув Калуш, старшини деякі вже пакували річи на виїзд до Львова.

Аж нагло прорив німців на північ від Тернополя десь коло Залізців. Чомусь ніхто не брав його поважно, а радше ним не журився. Війська було, як сказано, всюди повно. До того сполудня прийшли до Кутковець резерви і то славні полки: преображенський і семйонівський, які вирішили були долю революції в Петербурзі. Казали, що до Тернополя прийшли свіжі дві дивізії та що „виключене", щоб тут могли прорватись німці. Я теж так думав, розмовляючи з ними. Хлопці один в одного рослі, сильні, мов вилиті з бронзу, а числа їх не злічити! Заняли всі доми, моїх гарматчиків вигнали з приходства, а самі заняли навіть стрих. І по садах їх повно і по городах. А всюди кладуть вогонь і в „котьолках" варять чай. Вечором лягаються: і під будинками в підвірі палять, і під деревами в саді, ба, зі стриху куриться вікном, бо й там палять! Думаю — піде з дим мом приходство і село! Прошу їх, щоб не палили бодай на стриху. — Не безпокойтесь, батюшка! Ми самі вважаєм, а тоб' перші спекли ся! — Коби хоч недовго тут стояли, гадаю, а то все понищать!

Підходжу до одного, що під щепою в саді варить чай, частую папіроскою і навязую знайомство. Поволі розпитую обережно, звідки приїхали, куди йдуть, а найважніше для мене, коли? Відповідає без скрупулів, що йдуть впрост із Петербурга і мають іти під Зборів, бо кажуть, щось там „германець нажимає". Приказ був ще сьогодні йти, але салдатський „камітет" вирішив, що народ змучений і підуть аж завтра досвітком.

Ну, слава Богу, думаю, що лиш одну ніч не буду спати!

Та ранком не пішли, бо був дуже гарячий день! Мали йти перед вечором, щоб ніччю зайти до окопів. Та перед полуднем мусіли вийти, бо фронт наближався вже до Кутковець. Коло полудня вже бились на должанецьких полях з власними салдатами, які в паніці втікали перед німцями.

Уявляю собі розпуку того команданта, що мав такі добрі резерви, в час міг відбити наступ, а салдатські ради не дали виконати плянy, бо сонце надто пекло! Тому большевики знали, що лише „стєнкою" можна опанувати такі здеморалізовані маси.

Ось так морально розложилась армія, а з розкладом армії пішла деморалізація і в нарід, бо понесли її в маси самочинно „здемобілізовані" вояки. Чиж можливо було потім перепровадити на Україні мобілізацію і створити здисципліновану армію, яка не пустилаб більше виків, з такого елементу, що вернувся морально знищений з фронтів?

Знищення всякого авторитету серед мас у часі революції не дало нам збудувати своєї держави. Це було — на мою думку — найгірше, що нам приніс 1917. рік. Приніс волю, але й приніс зародки упадку тієї волі

Машини до писання нові й уживані з українськими та польськими черепками.

Найвища якість! Низькі ціни!
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
машин до писання, рахування і шиття
ЮЛІЯН ЛОМАҐА
Львів, Валова 11. — Тел. 228-70.
Найбільший вибір складових частин.
Прецизійна направа машин.

Машини до шиття марки „Пфафф" світової слави.
PFAFF
840

Ил. БРИКОВИЧ.

В окупованім Тернополі

ПІСЛЯ РОСІЙСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

(Спомини зперед 20 літ).

I.

Від 1915 р. австрійсько-російський фронт стояв на Стрипі. Місто Тернопіль лежало в близькій прифронтовій смузі і робило вражіння військового табору. Всюди повно було російських салдатів і старшин, обозів, шпиталів, магазинів. На залізничій стації величезний рух, одні частини відходять на фронт, інші вертаються в запілля, часто переїздять великі групи полонених.

Такий самий зверхний вигляд задержало місто і після березневої революції 1917. р. Дальше всюди повно військових шинель, але щезли на них старшинські відзнаки, на пагонах мундурів тільки пізнати, що вони передше там були. Вояцька маса волочилася без діла по місті і політикувала. Особливо коло залізничого двірця, де найбільше було салдатів, або більші мітінги з „ораторами", або групки з часописами в руках, що живо дискутували. Не рідко можна було бачити, як відділ, що відходив на фронт, зупинявся перед двірцем і зачинав мітінгувати, при чім густо лунали оклики „Далой войну!" Очевидно, не треба було бути аж знавцем военних справ, щоби скептично ставитися до боевої вартости таких вояків.

II.

В одягненого в салдатську шинелю мужика не було военного запалу й охоти рискувати своїм життям, коли довкруги нього лунало гасло „земля і воля". Щоб його перенять думкою про війну аж до переможного кінця, треба було сильніших інекцій. Такими були поїздки на фронт визначних промовців і передових людей революції, або представників союзних держав. Тернопіль бачив у себе між іншими також шефа тимчасового уряду Керенського та бельгійського міністра Вандервельде.

Салдатська маса витала їх з ентузіязмом. До нині живо стоїть перед очима картина, як до Тернополя приїхав Керенський. З трудом посувалося його авто вулицею 3-го Мая, що вщерть забита салдатами. Вони тиснуться до авта, вискакують на його ступені і раз-ураз стискають руку Керенському серед окликів „ура". Він стоїть в авті та з усмішкою витає юрбу. Вкінці авто опинилося перед будинком, звідки мав промовляти шеф уряду. За хвилину появляється він на бальконі і юрба приймає його появу оплесками й окликами „ура". Зачинає говорити. Всі слухають з напруженою увагою. Бесідник уміє захоплювати і порівати слухачів. Говорить про гнилі старого режиму, про кривди і терпіння народу, про рівність і волю, що тепер настала та про щасливе життя Росії, коли війна покінчиться. Та й треба довести до переможного кінця. Авдиторія приймає поодинокі уступи промови оплесками та грімким „ура" нагороджує міністра по скінченні промови. Після нього забирають голос і інші промовці від ріжних партій. Від поляків вищий офіцер, представник польської аристократії, Ржевуський. Він підкреслює, що революція зняла окови з усіх поневолених і відтепер всі народи свобідні й рівні і він, шляхтич, представник катованого і переслідуваного польського народу, нині щиро стискає руку демократа Керенського, представника вільного російського народу.

Мітінг тягнувся понад дві години. Як скінчився, салдатська маса ентузіястично прощала міністра, що відїздив дальше на фронт, і після того в гуртках живо дискутувала над тим, що говорили бесідники, але боевого запалу у величезної більшости не було видно. Приїзд міністра роздував огонь, але соломяний. Він скоро погасав.

dh A.GEPNER METALE
WARSZAWA UL. KRÓLEWSKA 43
TEL. 660-27 635-25 CENTRALA 560-30
БЛЬОКИ
БЛЯХИ
ПРУТИ
ДРОТИ
РУРИ
ЦИНА • ЦИНК • ОЛОВО • МІДЬ • АНТИМОН
НІКЕЛЬ • АЛЮМІНІЙ • БІЗМУТ • МАНГАН
КАДМ • МАГНЕЗІЙ • КОБАЛЬТ • РТУТЬ
МОСЯЖ • БРОНЗ • ЛОЖИСЬКОВІ СТОПИ
ДРУКАРСЬКІ СТОПИ ТА ІНШІ
МІНЯ І ГЛЕЙТА ОЛОВЯНА
БЛЯХА ЦИНКОВА • БЛЯХА БІЛА • БЛЯХА ЧОРНА • БЛЯХА ПОЦИНКОВАНА
СТАРІ МЕТАЛІ (ВЛАСНА РАФІНЕРІЯ)

Десь при кінці червня був у Тернополі з Керенським бельгійський міністр Вандервельде. Знов ентузіястичне привітання гостей і знов зібрання з промовами з того самого місця. Говорив теж і Вандервельде, при чому поодинокі уступи його промови передавав перекладчик по російськи. Очевидно тому, що тої промови загал не розумів, вона такого захоплення не могла викликати. Коли бесідник зупинявся, здіймалася буря оплесків більше з привітливости до гостя, але на лицях не слідно було спеціяльного одушевлення.

III

Найвищою військовою владою в місті після революції був „Исполнительний Комітет", якого предсідником був резервовий старшина Іозефи, здається член міської Думи в Києві, родом москаль, людина розумна і тактовна. З ним мав автор цих споминів нагоду стрічатися на терені міської харчевої управи, до якої входив Іозефи як відпоручник війська. Пізніше стрінувся з ним ще в Україні як з полоненим у большевиків в Роздільній по розгромі Денікінської армії.

Цивільну окупаційну владу в Тернополі репрезентували губернський комісар, повітовий комісар і начальник міліції.

Губернським комісарем, наслідником старорежімного губернатора Чарторижського, був білорусин І. Красковський, людина незвичайно симпатична і тактовна, що все з прихильністю ставився до українців; його затупником — українець Кость Лоський, секретарем — молоденький москаль з Петербурга.

Повітовим комісарем і начальником міліції були українці, цей останній називався Рибко.

Це все люди, що прийшли до урядування після революції. Урядовці, що ще залишилися з часів старого режиму, почували себе дуже непевно і навіть нераз звертались до представників населення, щоб інтенціонували за ними у нових зверхників.

До окупованої области належали тоді повіти: Тернопіль, Збараж, Скалат, Теребовля, Копичинці, Борщів, Чортків, Заліщики, Городенка, Снятин і частина Буковини. Верховна влада над тою територією належала до краєвого комісаря. Ним був Дмитро Дорошенко, знаний вже на Поділлі зі своєї діяльности за старого режиму у всеросійськім союзі городів. Коли в місяці травні він приїхав до Тернополя як краєвий комісар, тернопільське громадянство рішило привітати його через своїх відпоручників. Ними були Іл. Брикович, д-р Вол. Вітошинський і ще два громадяни. Повитання відбулося в кімнатах „Подільського Готелю", де замешкав Дорошенко. Іменем делегації привитав його Іл. Брикович, даючи вислів радости тернопільської громади, що саме йому припав важний пост краєвого комісаря, та висказуючи надію, що він, як давніше, так і тепер, буде прихильним заступником тої частини української території, що найшлася під окупацією. Дорошенко відповів коротко, що не має потреби впевняти, що наша доля лежить йому дуже на серці, але він, як представник влади, мусить ставитись однаково до всього населення. По короткій розмові про найбільше пекучі громадянські справи, делегація з ним розпрощалася.

IV.

Революційна влада, особливо цивільна, рахувалася дуже з населенням окупованої території та не робила нічого, що не було би в згоді з вимогами широко понятої демократії. Режім був дуже ліберальний. Зразком того може послужити факт, що коли аранжери свята в перші роковини смерти І. Франка звернулися до губерніського комісаря з проханням дозволити на публичний похід, він не тільки його не заборонив, але навіть дивувався, що за дозволом до нього звертаються. А не треба забувати, що це діялося в безпосередній прифронтовій смузі,

УСЕ ДЛЯ ДІТЕЙ!
нововідкритий магазин вибагливої дитячої конфекції
„ПАЛАТА ДИТИНИ“ 2-10
Львів, Рутовського 1 (ґмах Шпрехера)

де без упину день і ніч чути було гуркіт гармат і де майже щодня появлялися німецькі й австрійські літаки, що бомбардували місто.

Не бажаючи йти слідами старого режиму, нова влада проектувала допустити до участи в управі окупованої території представників населення у формі прибічних рад при повітовім, губернськім і краєвім комісарі. У краєвім комісаріяті в Чернівцях вироблено навіть проект виборчої ординації на широкій демократичній основі, одначе він мало рахувався з фактичними національними відносинами. На основі того проекту не тільки польська, але й жидівська меншість могла вибрати собі репрезентацію більшу, як їм належась би на підставі кількости польського чи пак жидівського населення. Тому цей проект стрінувся зі спротивом українських представників на кількох конференціях у губернського комісаря. В цій справі мала відбутися також конференція в Чернівцях, але події на фронті зробили її безпредметовою.

Управа міста Тернополя була в руках директора учит. семинарії, поляка Міхаловського, назначеного комісарем міста російською владою ще 1914. р., бо бурмістр міста, др. Мандль, виїхав був з Тернополя разом з представниками австрійської влади. Після революції представники українців і жидів домагалися вибору міської ради. Влада цьому не противилася, йшло тільки про те, як її вибрати. Українці і жиди бажали оперти її на загальнім виборчім праві, поляки обстоювали австрійську ординацію, оперту на виборчих колах. Кілька нарад у губернського комісаря не довели до порозуміння представників усіх трьох національностей, тимчасом прорив на фронті і цю справу зробив неактуальною.

З доручення окупаційної влади була при магістраті вибрана харчева управа, до якої входили представники українські, польські і жидівські, як також відпоручник влади адміністраційної цивільної, представник відділу міністерства рільництва Шапошників і представник військового „исполнительного комітету“ Йозефи. Багато шуму викликав вибір на голову харчевої управи українця Іл. Бриковича, бо польські відпоручники навіть вийшли зі засідання, коли перепав їх кандидат, та внесли протест до губернського комісаря, покликуючись на те, що до цього часу не було ще такого, щоб головою поважної міської комісії був не-поляк. Але їх протест не мав ніякого успіху і головою харчевої управи залишився українець (заступником був поляк). Та наслідком подій на фронті і її урядування було не довго.

V.

Російська революція принесла зі собою велику зміну для українського життя на окупованій области. До того часу все, що українське, було проскрибоване, бо мазепинське, і назверх українське життя нічим не виявлялося. Ще від заняття Тернополя 1914. р. всі українські товариства були закриті і доми українських установ заняті військом. За згодою губернатора чинна була тільки „Народня Торговля“, якою по вивезенні на Сибір дир. Турина управляла колегія, зложена з Осипа Ковальського і Петра Чубатого, працював теж український театр.

В 1916. р. театральний гурток, зложений з професійних акторів, що опинилися на завойованій території і були без хліба, частинно з місцевих людей із замилуванням до сцени, перетворився у справжній театр і давав вистави в салі Міщанського Брацтва в Тернополі. Провід був у руках Леся Курбаса, у склад гуртка входили між іншими з артистів Стадникова, Бенцаль, Рубчак, з аматорів Калин та ін. Театр тішився великою фреквенцією в першій мірі військових, для котрих був у прифронтовій смузі єдиною культурною розривкою, і мав теж успіх матеріяльний. Визначні фахові сили підняли його і на високий мистецький рівень. Він сповняв теж велику ролю у ширенні національної свідомости між українцями російської армії, бо вистави притягали до нього багато „тоже малоросів“. Вони робили знайомства з акторами, через них з іншими тутешніми громадянами і незамітно під їх впливом ставали у пригоді й самому театрові, бо помагали добувати йому все, що потрібне до вистав.

Після революції впали, що правда, всі обмеження й окови з українства як такого, але час від березня до липня був закороткий, щоб було можна розвинути ширшу діяльність, а до того небагато було людей до праці, бо одні були в австрійській армії, інші на еміграції. Ті, що лишилися, також не мали зовсім вільних рук, бо мусіли у своїй роботі виминати все те, що могло ставити їх у підозріння в австрійської влади, як вона вернеться. А багато було таких, що ті всі річи точно реєстрували.

Та все таки, коли певне стало, що царат упав, пішла живіша громадянська робота. Вона

Лощо терпіти і час маркувати?
При болях вживає пречінь кожна розумна пані попросту 1—2 таблетки Аспірини. Вони помагають.
ASPIRIN'A
є краєвим продуктом.

зверталася в першій мірі до шкільництва, бо громадянство розуміло, яка велика шкода з того, що в місті і по селах дітвора не побирала правильної шкільної науки. Одні діти зовсім школи не бачили, інші науку переривали. Правда, леди вже проломано в другій половині 1916. р., коли то окупаційна влада — здається, під впливом вшехполяків, що старалися відкрити польські школи — згодилася врешті на школи „малоруські“, коли показалося, що нема охочих вести науку в російській мові.

Користаючи з цього дозволу, відкрили українці народню школу для хлопців і дівчат під управою проф. Якова Миколаєвича і коедукаційну семинарію під управою проф. Івана Боднара та гімназію під управою проф. Петра Ріпнійського. Цей останній як „старорусин“ мав доступ до окупаційної влади й інтервеніював у неї в шкільних справах.

У веденні шкіл треба було поступати дуже обережно, щоб з одного боку не викликати підозрінь у російської влади і не довести до закриття шкіл, та з другого виминати деякі її домагання, за котрі треба би колись відповідати перед австрійською владою, напр. усувати зі шкільних підручників портрет австрійського цісаря.

З упадком царату відносини основно змінилися. Не треба було скривати українського характеру школи і наука у всіх заведеннях велася повним темпом. Голосилися щораз нові учні, з котрих значна кількість училася приватно, складали вступні іспити і діставали змогу без страти літ продовжувати свою науку. З новим режімом

А всеж випробувані ПУДРИ і КРЕМИ **незрівняні** **АЛЬОЕ** **АЛЬОЕ** **не нищать** лиця і надають йому **молодечої свіжости**
1—3

МИКОЛА БЕНЦАЛЬ.

У вязниці і на сцені.

ОДИН СПОМИН З 1915. РОКУ.

Було це влітку у році 1915., як австрійці гнали москалів з Карпат. Мешкав я тоді в Довжинці (селі біля Тернополя) і переживав медові місяці. Але не довго я ними тішився, бо в короткому часі переходили російські війська через село і довелося нам цілими днями і ночами пильнувати хати та господарства. Правда, це господарство було не наше, але тоді пильнувалося не тільки свого, але й чужого, бо господарі повтікали з австрійцями.

Раз уночі чую: хтось стукає у вікно. Я зірвався з ліжка, відчиняю двері і бачу перед собою дуже високого чоловіка. Питаю його, чого він хоче? А він як не грюкне як з гармати:

— Тут має бути кватира на 40 чоловік. — У першій хвилині я не зрозумів. Аж побачив я на його плечах кріс. Тут мені зараз стало ясно. Прошу його до хати. Він заходить. Прошу його сідати, але він подякував мені і дальше каже, що у мене буде кватирувати 40 солдатів. Я звичайно, дуже чемно почав протестувати, але він на мій протест таким поглядом подивився, що я зразу замовк. Постояв він ще хвилину мовчки, по хаті роздивився тай пішов. Моя дружина лежала в ліжку і мовчки слухала тої розмови, а коли солдат вийшов з хати, вона підвелася з ліжка та почала збиратися, бо скоро має прийти до хати аж 40 солдатів.

Зібралась вона і почали ми думати над тим, де ми будемо досипляти ночі, бо була щойно північ. По хвилині входить до хати „зводний“ і каже, що він тільки буде мешкати в хаті, а решта буде спати у стодолі. У нас дух вступив. Я з тої радости кажу йому, що зараз жінка розпалить, чай зробить і погостимо його. На це він мені каже, що у них чай за хвилину також буде і дуже дякує.

Я в дусі дуже радий був з того, що жінка не потребує опівночі працювати. Сів він при столі та починає мене випитувати, чим я займаюся тут на селі. Я кажу йому, що нічим, що я тільки випадково тут на селі та скоро поїду до Тернополя, бо я актор, граю в театрі.

А він мені на це: „А може ти шпіон?“ — Я аж присів і почав до нього дуже мило всміхатися і жартувати. Але він на мої жарти нічого не відповідав, строго стежив за мною. Я так заграв ролю невинного зі страху, що він мусів повірити мені.

Зрештою і моя совість була чиста. Небавком полягали ми спати. Зводний хропе, аж хата труситься. А я з жінкою не сплю, все думаю над закидом „шпіон“. Нараз чую на дворі якийсь рух. Встаю легенько, щоб не розбудити зводного і йду на двір. Дивлюся, на дворі стало ясно. А то австрійці почали рекфлектором освічувати російські позиції. Біжу я в хату, буджу свого гостя, тай кажу йому, що австрійці мабуть недалеко, бо освічують ваші позиції. Він зірвався тай до мене: „А ти звідки знаєш?“ Я кажу йому, що бачив на дворі як світили. А він до мене: „Ага! То ти „шпіон“! Бере мене, арештує і веде до команданта. Цей каже відпровадити мене до Тернополя. Привели мене до тернопільської тюрми, де я просидів аж два місяці.

Одного дня дивлюся через вікно на вулицю — побачив свою дружину і Леся Курбаса, який замахав до мене рукою і сказав, що він скоро мене визволить з тої неволі.

Сидів я ще там чотирнадцять днів. Нараз приходить „околодочний надзиратель“ і каже, що я вільний. Боже! Який я радий був. Бо два місяці сидів я з одним жидом, який у вязниці таки збожеволів. А з божевільним не дуже то приємно сидіти.

Як тільки я вийшов з тюрми, почали ми з Курбасом давати театральні вистави в Тернополі. Сиділи ми там майже рік. По році Лесь Курбас виїздить до Києва до театру Садовського, а театр лишився під моєю режисурою.

Одного разу дає наш театр „Невольника“. Перед виставою приходить до театру якийсь російський старшина і питається за директорм. Я приходжу, а він каже мені, що сьогодні буде на виставі генерал.

„О, йой! — думаю собі — це щось зле.“ Каже він мені поставити замість крісла фотель, та щоб на салі був порядок. Я звичайно пообіцяв, що все буде в якнайкращому порядку.

Прийшов час вистави. Я вже почав хвилю

зайшла невелика зміна в гімназії: з початком травня проф. Рівнійський, підтоптаний віком і почуваючи себе не зовсім добре в нових відносинах, віддав управу гімназії в руки проф. Іл. Бриковича, що саме вернувся з села до Тернополя. Під його проводом гімназія закінчила шкільний рік та перевела матуру, видаючи свідоцтва зрілости близько 50 абітурієнтам. Свідоцтва матуральні і всі свідоцтва, видані гімназією, австрійська влада признала важними. Так само правильно покінчилася наука в семінарії і народніх школах.

VI.

Замітною подією цього часу було свято, уладжене в червні 1917. в роковини смерти Івана Франка. Такої величавої маніфестації не бачив Тернопіль ані до війни ані після неї. Аранжуючи свято, ініціятори мали на меті викликати підєм духа в селянських масах, додати їм віри у власні сили, показати, що лихоліття воєнне нас не зломило, задемонструвати свідомість українського селянства перед наїзниками-москалями та перед братами з того боку Збруча, в яких стихійно пробуджувалась та розвивалась українська свідомість. Тому приготовлено свято на широку скалю, беручи в його програму богослуження в церкві, урочистий похід вулицями міста та концерт.

Звичайний до села заклик знайшов дуже добрий відгомін. Два і пів року воно жило прибите, замкнене в собі, і тепер радо скористало з нагоди себе належно виявити. Всі стали жваво приготовлятися, щоб маніфестація вийшла величаво. Особливо молодь. А було її досить, бо не треба вабувати, що на тій смузі відбулася тільки перша мобілізація.

Дійсність перейшла всі сподівання аранжерів. У день свята зібралися в Тернополі величезні маси народу не тільки з Тернополя, але й сусідніх повітів. Учасників рахували понад 15.000. Величезна кількість бандерій — коло 1.000 коней, на них сиділи жваві юнаки в козацьких строях.

Від вчасного ранку всіми дорогами плили до міста святочно повбирані селянські маси. Збиралися коло парохіяльної церкви. Між цивільними одягами велика кількість російських мундурів. Це сини Великої України, що в них революція збудила українські національні почування, прийшли зложити поклін геніеві Галичини.

В часі богослуження виголосив порівнюючу, високопатріотичну проповідь нині вже покійний о. Михайло Світенький з Ладичина. Своєю проповіддю глибоко зворушив серця до того часу

Першорядний **кравецький салон жіночих костюмів і плащів**

1615 **О. КІКТИ** 8—15

Львів, вул. Пілсудського ч. 12. І. пов.

поручається П. Т. Клієнтелі.

Виконання солідне і дешеве.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА СЕРВІЗИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає ф-на **„Кераміка“**

Львів, Галицька 5 (в підвірю).

Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі“.

роєднаних синів України з цього і того боку Збруча — не диво, що в очах багатьох заблисли щирі сльози.

По церковній відправі уформувався величавий похід і рушив з церкви головними вулицями міста. На переді кінні бандерії з жовто-блакитними прапорами, між ними в історичних костюмах члени театральної трупи, дальше групи з міста і поодиноких сіл, і як окрема одиниця йшли українські військові відділи з жовто-блакитними кокардками на грудях. Низько над походом кружляло кілька літаків з жовто-блакитними прапорами. Таку несподіванку зладив аранжерам свята Український Військовий Клюб. З балькону дому при вул. Святоіванській виголосив святочну промову селянин зі Збаражщини, сойм. посол Андрій Шмігельський. Перейшовши головні вулиці міста, похід розвязався коло Міщанського Брацтва. Всі були під вражінням свята, всі радувалися, що воно так величаво випало. Вечором відбувся концерт у салі Міщанського Брацтва, в якім головна роля припала театральній дружині. Зі сольоспівами виступала п. Стадникова

VII.

Майже на три роки завмерло було національне життя на окупованій території і щойно революція дала можливість ширшої праці. Треба було взятися за справи найбільше пекучі. Ними була справа відношення до нової революційної адміністрації, справа адміністрації громадської та шкільництва. Це вже були справи не локального характеру, але обходили цілу окуповану територію. Тому тернопільська українська організація рішила скликати до Тернополя зїзд відпоручників усіх повітів, занятих російськими військами. Він відбувся 10. липня. Запрошені були всі повіти, та не всі прислали своїх відпоручників. Присутних на нараді було: з Тернополя 19 людей, з Копичинець 5, з Теребовлі 4, зі Збаража 2, зі Снятина 1. Нарадами проводили: д-р Володимир Білинський зі Збаража й о. Волянський з Острівця. Реферат у справах політичних виголосив д-р Степан Брикович, у справах шкільних — проф. Яків Миколаєвич. Над рефератами розвинулася дуже обширна і жива дискусія, в якій забрали голос відпоручники всіх повітів. Про той зїзд та його постанови пишу ширше на іншому місці. (Через обмаль місця в нинішньому числі примушені ми помістити вже зложену статтю Шан. Автора на цю тему в чергових числах „Діла“. — Ред.).

Та всіх тих і інших намічених справ не довелося переводити в життя, бо вже тиждень після цього зїзду прийшов прорив фронту під Зборовом, і наслідком цього російська армія відступила на лінію між Серетом та Збручем. До Тернополя прийшла австрійська влада, під окупацією залишилась тільки частина тернопільського повіту та повіти збараський і скалатський.

о. САВИН ДУРБАК.

Після великих жертв -- несповнені надії.

(Спомин очевидця)

1. ВТЕЧА І ПОВОРОТ ДО ДОМУ.

Страх має великі очі, а самозбережний інстинкт найсильніший з усіх; тому не дивниця, що коли в серпні 1914 р. загуділи від сходу гармати, надлетіли ворожі літаки, а мадярські гузари, наші „оборонці“, без шапок на спінених конях, навскоки відступили на „раніше приготовані позиції“. Навіть ті, що твердо собі постановили не рушатися з місця, на вид паніки, яка всіх охопила, з малими клунками на плечах чи на возах — покидали і собі домові огнища. Але вони скоро жалували цього; коли дісталися в ляву людей, возів, худоби, що збитою масою плила дорогами, при реві гармат і відступі австрійського війська зрозуміли, що коли загибати треба, то вже ліпше на своїм власнім сміттю.

Щасливі ті, яким вдалося з того рвучкого русла видобутись, відтхнути свіжішим повітрям і стріпати дорожній пил, назад вертатися додому. Але знов огортав нас новий страх, яка

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

то буде перша стріча з москалями, бо власна фантазія і людські язики змальовували їх нам у найгіршому світлі.

Так зле не було. Вони питалися звідки ми і що за одні, де і чого втікали, сміялися з нашої дурноти, що в лісі ночували, бо там могли нас як ворогів шрапнелями до ноги вибити, дали нам перепустки і ми вернулися до дому на приходство в Новосілці Ленч, пов. Підгайці.

Вистарчило двох діб, щоб застати дім і господарство у повній руїні. Зараз за селом величезна маса війська розбила собі табор. Варта було видіти тих перших „штандових“ російських жовнірів, правдивих Голіятів у порівнанні з нашими. Але свого азійського духа руїницького, що має вдоволення в самому нищенні без жадної розумної цілі, відразу показали. Йшли наперед, а палили фільварки і стирти по полях, хоч це все самі могли зужиткувати; в домах, де нікого не застали, били шиби, образи, дзеркала; перевертали печі, „верки“ зі стінних годинників вломлювали, кожну пляшку випорожнили, все, що їм могло придатися забирали, а решту дерли. Головно напосілися на книжки. Жадної цілої не лишили — може шукали там за гріщми; картки по хаті і по подвірю порозкидані; конфітури їли, кілько могли, а решту, щоб нікому не лишити, викидали, розбиваючи слоїки на подерте білля і книжки.

А якого страху нагнали при тім нищенню навіть німій тварині, свідчить таке, що коли ми вийшли на подвіря і заглянули до отвертого хліву, то не побачили ніодної безроги. Аж тут нараз, на звук нашого знайомого голосу, дві штуки — одна шаблею наздовж глибоко назначена — що зі страху зарилася в солому, з веселим хрюканням всскочили і якби поскаржитися хотіли, що дві доби нічого не їли. Кітка, що сховалася в кутку за бовдуром в кухні, як почула наш голос, одним скоком опинилася на грудях тещі, впялила пазурі в тіло і вже не можна її було відірвати.

Коли так стоїмо і думаємо, що тут робити, надходить кількох офіцирів і як побачили цю

ватись. Точно в год. 8.30 почув я рух на салі. Дивлюся: суне на салю поліція, жандармерія, полковники, підполковники, всякі старшини і адютант з генералом. Вус в генерала сивий, волосся теж, хлоп як дуб. Роздивився він по салі, сів у фотель, а адютант біжить до мене за куліси і каже, щоб починати.

Вистава в нас йшла дуже гарно. Генерал сидів та пильно слідив за кожною сценою. Після першої дії, приходить знову адютант і каже мені, що зі мною хоче говорити генерал. Я знову почав хвилюватись. Прибрав дуже поважну міну і жду на генерала. Входить він на сцену і каже: „Ви директор?“ „Я! Чим можу ланові генералові служити?“ А він мені: „Звідкіля ви знаєте, що я генерал?“ Я кажу йому, що я чув. Генерал знову спитав: „А ви знаєте, як я називаюся? Я кажу, що звідкіля мені знати. Генерал каже: „Я називаюся Ничай. Ви чули про такого?“ Я кажу, що з історії знаю Ничая, а він мені каже, що він з тих самих Ничаїв.

Почастував мене папіроскою, сів на сценічній лавочці і довго ми з ним говорили. Пізніше старий попрощався, поцілував мене в голову і сказав мені, що як буду потребувати чогось, щоб я прийшов до нього. Я йому на це кажу: „Пане генерале, я вже звертаюсь до вас з проханням. Наш театр дотепер був під фірмою „Тернопільські театральні вечорі“. Тому що не дозволила нам російська влада назвати себе „Український Тернопільський Театр“. На це він відповів, що завтра буде в команданта міста і полагодить цю справу. На другий день прийшов вояк з команди міста і попрохав мене туди. Я приходжу до команданта, а цей каже, що від завтра може наш театр називатись „Український Тернопільський Театр“.

Більше я того симпатичного генерала не бачив.

Театр довший час працював під своєю фірмою. Аж вибухла революція. У Тернополі величезний рух. Всі українці салдати приходять до нас до театру і отверто заявляють, що вони українці. Приносять Кобзаря, дехто з них напамять деклямує цілі поеми. В кожного веселе обличчя, цілий Тернопіль радіє. В короткому часі улаштовує Тернопіль свято Франка, організуючи цілий повіт.

Соколи приїхали на конях до міста, щоб узяти участь в поході. Всі актори теж на конях у синіх та малинових жупанах, Рубчак на переді, як гетьман з булавою. Всі звертаються до нього, а він бідака не знає, що робити і тільки булавою покаже то вліво та вправо.

Бельгійці стоять на хідниках з фотографічними апартами.

Мені здавалося тоді, що я справді козак на коні і що не виступаю як артист, а попросту перемінився в іншу людину.

І тоді я бачив уперше, як товариші-артисти плакали не на сцені, а таки справді, з радощів.

Карло Янковський і Син

фабрика сукна Бельсько

1—3 поручає 1725

ОСТАННІ НОВИНИ

фабричний склад

Львів, пл. Марійська 1. Готель Жоржа.

руїну і наші зажурені лиця, навіть не бралися нас потішати, а тільки один з них сів до фортепіяну і вдарив: „Ще не вмерла Україна", ще й заспівав.

Зразу своїм вухам не вірили ми, а потім якийсь цілющий бальсам сплив на наші душі, бо зрозуміли, що ми є свідками великих подій, які відкривають несподівані перспективи, супроти яких страчений маєток — дрібниця.

2. ДУШПАСТИРСЬКА ПРАЦЯ.

Такий був початок війни, що нагнав нам страху, нас матеріяльно зруйнував, але зродив надію, що це не надурно. Страх не покидав нас увесь час війни і ми майже з ним зжилися та надія росла. Вал, що через нас перейшов, затримався трохи під Перемишлем і докотився до Карпат. Ми мали розмірно спокій, бо повного спокою ніколи не було.

В місяці березні 1915 р. я перебрав парохію Налуже пов. Теребовля. Парох (бл. п. о. Мандичевський) перед інвазією виїхав, а уряд опечатав церкву і хотів спровадити православного батюшку. По двотижневих пертрактаціях з начальником теребовельського повіту я дістав згоду.

У товаристві пристава жандармерії зі Струсова заїхав я до Налужа, пристав відпечатав церкву, дав мені ключі і я став „настоятелем прихода" в Налужу. Тоді, як москалі загналися аж під Краків, ніхто над Серетом ані не припускав, щоб якась зміна могла прийти. Ми господарили, робили жнива, купували від салдатів чай, цукор, тютюн, англійські черевики, можна було від них купити навіть гармату. Одного разу запропонував мені салдат цілий вагон цукру.

Аж тут нараз офензива ген. Макензена. У другій половині серпня 1915 р. москалі опинилися над Серетом. Спалили ціле Налуже — лишилася тільки церква і ушкоджений парохіяльний дім. Недурно заповідали, що відступаючи не лишать каменя на камені. Два тижні ми жили в льохах, пивницях і кулі з одної та другої сторони перелітали нам понад головами.

Вкінці боєва лінія зарисувалася над Стрипою, а рік пізніше, по офензиві ген. Брусилова, відсунулася над Золоту Липу.

Настало тяжке життя. До вислуги літ ті два роки повинні зараховувати за десять. Безупину кватирувало військо; що одні відійшли, на їх місце приходили другі, а ці зміни були найгірші, бо діялися найчастіше вночі серед криків, проклонів, грабіжі.

Заповідають „квартирмахери", що приходить „дика", то знову татарська дивізія; не були вони в дійсности такі страшні, як називалися. „Дика" дивізія мала офіцирів зпоміж аристократії, а татари були більш людяні, як наші брати-славяни; все-ж нам шкіра терпла.

Дальшою пошестю були підводи. До того дійшло, що люди відрікалися коней, возів і приходили домів пішки, бо гнали їх углиб Росії за харчами, амуніцією або висилали під сам фронт без віддиху. До направи доріг, відгортання снігу, копання окопів виганяли зі села всіх здатних до праці, причім славна нагайка йшла в рух. Великий лемент счинявся, як забирали дзвони; хоч били людей, щоб помагали їм скидати дзвони із дзвінниць, вони мусіли це робити самі. Видавали всілякі „мудрі" розпорядки, між іншими такий, щоб до 24 години під карою смерти видушити всі голуби, а за дві доби, як невинні голуби вже не жили., цей розпорядок відкликали.

Час до часу вели полонених; тоді ми бігли шукати знайомих між ними і питалися, що з „того боку" чувати. А над тими всіми „приємностями" якби завершення всього — безперестанний майже грюкіт гармат, що доходив із близького фронту — і так повних два роки.

В Налужі, де згоріло також усе збіжжя на пні, поставили дві польові кухні Червоного Хреста; я побирав свою пайку в натурі (чай, цукор, крупи, мука і сало). Крім двох церков налуської парохії, прибуло мені до обслуги ще 4 церкви струсівської парохії, бо струсівський сотрудник що з початком війни був залишився, коли в 1915 р. австрійські стежі дійшли були до Струсова, щасливо відступив з ними на австрійський бік. Зі старим Гірняком, дяком зі Струсова (бже небіжчиком), ходили ми до тих церков пішки; про підводи ані думати не можна було, бо москалі зараз їх забрали б.

Як прийшли Великодні Свята, від досвіта до пізньої ночі ми закладали плащаниці а потім таксамо святили паску. А старий Гірняк, хоч не мав з того жадної користи, хоч не стравало йому духу, не тільки не нарікав, але тішився, як мала дитина, коли вдавалася нам штука, по дорозі жартував, ще й мене підганяв. На тім світі нема для нього ортеру.

3. ДОБРІ ЛЮДИ І СТРАХІТТЯ.

Війна з одної сторони показала нам людську бестію у своїй наготі, а з другої сторони видобула наверх бриліянти. При тій нагоді не можу не згадати директорів школи у Варваринцях, пенства Пелліхів. В їх надзвичайно гостинним, якби у власнім родиннім домі, вся інтеліґенція — наша і польська мала збірний пункт. Ми там зносили всілякі відомости, політикували, запомагалися і потішалися. А добра, як рідна мама і працьовита, як бджола маленька „бебця", як ми п. Пелліхову називали, тільки над тим промишляла, якби нас угостити і якимсь чудом завсіди якнайкраще це їй вдавалося. Чи живете Ви там ще обоє? Чи знаєте, що згадуємо Вас як найбільших наших добродіїв, бо випробуваних у тяжкій біді?

Між москалями також находилися небуденні люди; між офіцирами, духовниками, простими салдатами і навіть в адміністрації був неодин, але правдивих патріотів було між ними мало. Для них Росія була така велика, багата і неперебрана, що „хватить" (вистане) її для всіх. З поляками ми жили в найліпшій згоді; спільний обух нас поєднав.

Це були тільки ясні проблиски на темному тлі війни. Зрештою все так нам нераз докучило, що ми щиро заздрили тим, які завчасу вивтікали і не переживали тих страхіть. Але тепер, коли ми з тої халепи вийшли живі і цілі, дякуємо Провидінню, що ми лишилися на місці, бо Відень ще нині і завтра оглянути можна, а такі враження і пригоди, які ми переживали, трапляються раз на сто літ. Зрештою ми мали винагороду: революцію в першій її фазі.

4. МЕДОВІ МІСЯЦІ РЕВОЛЮЦІЇ.

Нараз — гармати перестали гудіти. Зачали доходити до нас чутки, що сталося щось великого, але що таке — ніхто нічо певного не міг довідатися. Ми цілим своїм єством бажали собі кінця війни і позатим нічого більше не сподівалися.

Вкінці довідалися: революція, абдикація царя, Тимчасовий Уряд, близький кінець війни.

Це так на нас вплинуло, що ми відразу стали інакшими людьми. Як довго болить зуб, і раптом перестає боліти, то хоч ви розбиті, відразу стаєте здорові. Нам життя обридло, безнадійність нелягла на нас, нерви ступіли, а проте в одній хвилині віджили, приплила нам енергія та охота до життя. Те само діялося із вояками; скакали, співали, цілувалися, тішилися не так з революції, як з кінця війни. І якби Тимчасовий Уряд зараз був заключив мир і пустив їх додому, революція напевно на саме дно була би не скотилася. А так революція їх розчарувала — не дала того, чого найбільше хотіли і сподівалися: закінчити щасливо війну і вернутися домів. Не відчув того Керенський, хоч об'їздив фронт з промовами за війною, був у Тернополі, у Микулинцях і міг переконатися про настрої війська. І війни до „победоносного конца" не виборов і облекшив працю більшевицьким агітаторам, що за гасло взяли тоді: „Далой война!"

Фатальні наслідки показалися щойно пізніше, але яких два-три місяці ми святкували медові місяці революції. Люди стали якісь ліпші і приязні, веселі, повні надій, почувалися свобідні. Жадних перепусток не треба було, жандармерії, доносів і Сибіру не боялися; отверто говорили, що думали і чого хотіли. Ціла природа виглядала краща, як у закоханих.

У тому часі я пережив прекрасний момент у своєму житті, що своєю неждяністю заскочив, а своєю виразистою мовою моє патріотичне почування розігрів на білий вогонь.

Прекрасний травневий ранок, що сам собою настроював поетично. А тут — серед найбільшої тиші — здалека долітає пречудний спів, який стає щораз то голосніший. Вибігаю на дорогу і бачу і не розумію: сон, казка чи чудо яке?

Цілий полк салдатів у російських шинелях, з жовто-блакитним прапором на переді і з такими самими кокардами на грудях і з українською піснею на устах!

Шкода марнувати слів, щоб описати враження; досить сказати, що сльози мимоволі текли з очей, якісь слова стихійно з горла добувалися і падали під ноги салдатам. Хотілося за ними бігти, та ноги відмовляли послуху.

Щось подібного переживали ми в Тернополі підчас перших роковин смерти Івана Франка і трохи пізніше в Микулинцях і в Теребовлі. Не те важне, з якого приводу ці свята відбувалися, ані не те, хто і що говорив, але цей ентузіястичний підем духа, який огорнув всіх, що виділи в масовім поході збратаних придніпрянців і придністрянців, військових і цивільних, інтеліґенцію і селян.

Варта було три роки всі воєнні страхіття перебути, щоби бути свідком незабутньої картини, як на переді походу — на правдивих козацьких конях і в козацьких одягах, їхали члени театральної трупи, а за ними військові частини, що чергувалися з групами наших дівчат і хлопців у народніх одягах і з групами старших громадян, зложеними з інтеліґенції, міщан і селян.

5. ВІДВОРОТНА СТОРОНА МЕДАЛІ.

Але прийшла друга фаза революції — відворотна сторона медалі, як це звичайно діється в кожній революції. Доки керму у своїх руках тримають ідеалісти, що хочуть добра для всіх, поправи відносин, двигнення ширших шарів на вищий ступінь культури і добробуту, можна з їх тактикою і способами не погоджуватися, але зі самим рухом мусимо симпатизувати. Коли-ж приходять до голосу щораз то радикальніші елементи, „санкюльоти", що суспільну драбину тільки догори ногами перевернути хочуть, щоб при цій нагоді самим наверх дістатися, а других гнобити, що мститися хочуть на своїх дійсних чи уявних гнобителях — тоді революція стає страшна.

Большевики використали фатальну помилку Керенського, що не заперестав війни і не заключив миру і на тім конику опанували маси. Я був на двох таких „мітингах", які тоді дуже були в моді. Большевицький агітатор з фуражкою на бакир, з червоною кокардою на грудях, заповідає „войну войне". Ми — каже — скинули царя, але лишилася буржуазія, що в інтересі капіталістів пре до дальшої війни; тої буржуа-

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 131—7

Навіть при **скромн й платні** можна дістати на **догідні рати супергетеродину високої кляси**

ФІЛІПС СУПЕР 4-38

зії представниками і речниками у війську є офіцири, тому спершу з офіцирами треба порядок зробити...

І взялися до офіцирів. Жадної честь їм не віддавали, на мітингах до голосу не допускали, епольети публично з них здирали, у правах нижче від себе поставили, нелюблених виганяли або деградували.

Раз їду залізницею до Тернополя. У передній другої кляси сидить генерал; приходить простий салдат, честь не віддав, сів собі близько генерала, махорку йому під ніс навмисне пускає, слину через зуби „цикає". Один раз я глянув на генерала і більше не міг, такий біль і сором малювався на його лиці.

Це вже не було військо, але банда і ми були щасливі, коли німці в місяці серпні 1917 р. по дводенним бою над Серетом вигнали їх у „Суздаль".

Німець по скінченім бою попросив води до миття, витягнув з наплечника свій гуречник і мило, перебрав білизну, витріпав з пороху убрання, вичистив черевики і не тільки, що не попросив їсти, але чемно відмовив, бо — каже — я взяв свою порцію з менажі дістану, витягнув свіжу газету і сів у холоді читати. Де з таким німецьким жовніром міг виграти російський салдат!

•

Я не люблю згадувати, ані говорити, ані писати про свої воєнні переживання, навіть не люблю читати чужих споминів, бо вислід випав для нас сумний. Але пожиточна, потрібна і конечна річ пригадувати нинішньому і майбутнім поколінням, щоб знали і памятали, що сучасне воєнне покоління зі своїх жертв, з витрачених сил, з пролитої крови, лишило для них капітал. Ніщо на світі дурно не приходить, але також ніщо дурно не пропадає. Наше гаряче побажання і молитва, щоби цей капітал не змарнувався і щоб найближчі покоління цей капітал відібрали і використали разом з процентами.

МАТЕРІЯЛИ осінні, зимові **на убрання — плащі — костюми — вже надійшли**

СКЛАД **„ЛЕЩКІВ"** СКЛАД

Львів, ул. Коперника ч. 2. 10—11

Українці і похорон Т. Ґ. Масарика.

Прага, 22. вересня 1937.

Для достойної участи у жалібних обрядах українська кольонія у Празі утворила зі всіх своїх організацій Жалібний Комітет. Іменем цього Комітету на мистецько виконаних листах за підписом представників товариств вислано вислови співчуття родині президента Масарика, президентові республики д-рові Е. Бенешові і премієрові ради міністрів М. Годжі. 20. ц. м. окрема делегація разом з президією Чесько-Українського Т-ва і на чолі з сеніором української кольонії акад. І. Горбачевським поклала вінок біля домовини Масарика. Вінок був переповитий українськими нац. барвами з великим золотим тризубом, і надписом: **Т. Г. Масарикові — українці**. Вінок несли українські соколи, а ленти притримували дівчатка в українських народніх уборах. За вінком ішли зі своїми національними прапорами з відкритими головами у кількости двісті душ представники української кольонії. Цей сумний похід пройшов головними вулицями Праги поміж двома стінами народу аж до Граду, де в повному складі продефілював перед домовиною.

Ще перед цим поклав вінок на домовину свого постійного опікуна і добродія Т. Г. Масарика Український Університет у Празі.

Той сам Комітет улаштовує 25. ц. м. жалібну академію (тризну) для вшанування памяти президента Масарика. Окрім того цими днями у празькому радіо має відбутися радіо-промова, яку виголосить учень проф. Масарика проф. О. Бочковський в українській мові

Д. А—ук.

РАДІО НА РАТИ

довгоречинцеві доставляє дешево

Українська Вирібня Радіоприймачів

ЕРҐОН, Нова адреса: Сикстуська ч. 45, ЛЬВІВ

Сорок літ при одному станку.

ЮВИЛЕЙ ПРАЦІ ДИР. МИХ. ЛАЗОРКА.

Дня 18. вересня ц. р. в мурах Народньої Торговлі у Львові відбулося негомінке й ширшому загалові невідоме свято, яке дир. Михайлові Лазоркові уладили співтовариші для вшанування його 40-літньої праці у Народній Торговлі. Направду був це рідкий у наших відносинах ювилей, бо так мало маємо випадків, щоб людина стільки літ видержала на одному становищі.

Молодим хлопцем станув дир. Лазорко при своєму станку та відразу виявив стільки привязання до вибраної, в тому часі такої непопулярної професії серед українського громадянства й одночасно стільки прикмет свого характеру, що не зважаючи на його вік, його установлюють швидко начальником складу Н. Т. в Золочеві, опісля в Перемишлі й у Львові, де врешті у повоєнних роках входить у склад Дирекції як торговельний референт, виконуючи цю працю по нинішній день.

Хоч цілу душу вложив Ювилят у свою професійну працю, ніколи не стояв осторонь українського громадянського життя, цікавився всіми його проявами і ніколи не відмовляв ніколи своєї помочі. В добі відкапащування Золочівщини, головно в часі перебування в Золочеві пок. М. Галущинського, працює не лише в міських українських освітніх установах, але їздить і по селах, де тоді можна було чимало прикростей зазнати від русофільських загорільців. Перебуваючи в Перемишлі, неодну цеглинку вложив при будові тамошніх українських економічних установ. У Львові брав і бере по сьогодні участь у цілій низці установ, засідаючи в їх управах.

Скромна, тиха постать Ювилята, але шанована й цінена за ідейність, товариськість, такт і ввічливість всіми, що його ближче знають і з ним стрічаються.

У дні ювилею склав дир. М. Лазоркові привіт і побажання від службовиків Н. Т. інсп. П. Кіт, опісля в часі товариського прийняття виголосили промови: през. д-р К. Левицький, сен. інж. Ю. Павликовський, п. Яросевичівна, пп. Рудницький, Галяревич і Кузик.

—o—

Китай у большевицьких сітях

Як подають з добре поінформованих китайських кол, недавно заключений китайсько-совітський пакт обіймає між іншим зачіпно-відпорний військовий договір. Його підписав совітський військовий аташе Левін і представник китайських комуністів Шуенляй; Чанкайшек заапробував його. Важніші постанови договору такі:

1. розділ: Обі держави утворять спільну комісію оборони з осідком в Улан Батор (совітська Монголія).

2. розділ передбачує співпрацю з метою: довести до інтервенції чужих держав у далеко-східньому конфлікті.

3. розділ постановляє, що Китай дістане від большевиків таку підмогу: 362 літаки, 100 протилетунських і 300 полевих гармат, 150.000 крісів, 60,000.000 набоїв, 100 повозів, 1.500 панцирних авт, 1.500 трактрів та вантажних самоходів, 2.500 мотоциклів і 2.000 залізничих возів.

4. розділ запевнює свободу акції для китайських комуністів, зокрема у провінціях, які межують зі совітською Монголією та в китайському Туркестані та вичислює концесії, що їх СССР дістане в Китаю (м. ін. на будову трансмонгольської залізниці через китайський Туркестан і Кансу аж до властивого Китаю).

У 5. розділі Китай зобовязується усунути зі своєї території всі впливи за винятком большевицьких.

36 ЯПОНСЬКИХ ЛІТАКІВ ЗБОМБАРДУВАЛО НАНКІН.

Нині рано над Нанкіном появилося 36 японських літаків, які скинули чимало бомб; лишіщо невідомо, які великі шкоди. Китайці твердять, що вони зістрілили 4 ворожі літаки.

ПОВІТРЯНИЙ БІЙ

Підчас налету японської ескадри над Нанкіном дійшло до повітряного бою, в якому взяло участь 10 китайських літаків; як подає Райтер, вони зістрілили 3 японські літаки. Населення міста не зважаючи на небезпеку від легунських бомб, вилягло на вулиці та цікаво приглядалося битві.

АДВОКАТ

Д-р І. Голубовський

переніс канцелярію і веде її у Львові

ВУЛ. ВАЛОВА 11,

побіч Міської Каси Ощадности. 1—2

Напружене положення в Іраку.

Проти теперішнього уряду поширюється не лише в Іраку, але й у інших арабських краях. Міністерство внутрішніх справ поробило відповідні заходи, щоб охоронити членів та прихильників уряду перед замахами. Армія домагається чинної участи у виборах до парляменту.

ЄГИПЕТСЬКЕ ЖІНОЦТВО В ОБОРОНІ ПАЛЕСТИНИ.

Єгиптянки з впливових домів хотять скликати в Каїрі конгрес жінок всіх арабських країв, який вислав би до всього жіноцтва світу протест проти поділу Палестини та обдумав би засоби оборони цілости арабських країв.

ЗАМАХ НА ЕМІРА ТРАНСЙОРДАНІЇ.

В самоході еміра Трансйорданії найшли бомбу, яку усунено перед вибухом. У звязку з тим переведено чимало арештувань змовників, яких превенційно позасилали до далеких місцевостей; між ними є директор арабського банку в Аммані. При ревізіях у помешканнях членів опозиції найдено зброю та муніцію.

—o—

НАРАДИ МОРСЬКИХ ЕКСПЕРТІВ

Італійські, британські та французські морські експерти відбудуть в понеділок у Парижі нараду у справі поборювання піратства на Середземному Морі..

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

ТЕРНОПІЛЬ ДІСТАНЕ ЛЕТОВИЩЕ.

Тернопільське воєвідство матиме 3 летовища, бо крім Бережан і Бродів дістане ще й Тернопіль небавом летовище ЛОПП-у.

Спершу важко було знайти відповідні терени. Тепер ці труднощі вже усунені і нівеляційні праці терену пічнуться вже в черговому році.

ОТАМАНА ТРОНКОЗО НЕ ВІДКЛИКАЛИ.

Сотника Охорена, який виконує покищо обовязки військового коменданта Іруну, принявши сьогодні представника агенції Аваса і заперечив вісти, буцімто отамана Тронкозо мали відкликати.

ПАНЮ СКОБЛІН ПЕРЕСЛУХУЄ СЛІДЧИЙ СУДДЯ.

Паню Скоблін, яка перебула ніч на поліції, віддали до диспозиції слідчого судді Маршата. Одначе передтим відбулася конфронтація із кельнером з одного ресторану при вул. Льоншамп тому, що в зізнаннях пані Скоблін ствердили багато суперечностей.

Приписові друки і книжки до вжитку часописів

які кожне видавництво мусить відновити з новим роком для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Awiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza oprawiona (130 карток) зол. 2.50

Książka rozsyłkowa na 480 урядів, оправлена зол. 2.50 на 960 урядів оправлена зол. 5.—

Щоб зберегти у розквіті красу

Канадійські Пятенята

вживають тільки мила ПАЛЬМОЛІВ, мила на лагіднім маслиновім олійку

ЯКІ ГАРНІ! Їх великі очі, головки в кучерах, довгі вії, усточка як пелюстки рожі!... Жадна знимка не передасть справжньої краси канадійських пятенят. Свій чар завдячують вони зокрема прегарній дівочій цері... делікатній і чистій взимі і вліті, яку завдячують впливові мила ПАЛЬМОЛІВ.

Коли канадійські Пятенята прийшли на світ, лікарі-спеціялісти не хотіли наразити їхніх делікатних тілець і мили ці славні в цілому світі діти, для яких нема нічого за дорогого, в чистім маслиновім олійку. Завдяки цим засобам і пізнішому щоденному вживанні мила ПАЛЬМОЛІВ, вироблюваного на маслиновім олійку — Пятенята мають гарну церу, якої заздрять їм жінки цілого світу.

Це саме лагідне мило запевнить також і Вам, Пані, гарну церу. Чому не почати вживати мила ПАЛЬМОЛІВ уже від нині?

Щоб зберегти гарну церу, вживайте цього ідеального мила вибраного для Пятенят.

Українське Т-во Ліги Націй до ін. Дельбоса.

Українське Т-во Ліги Націй вислало за підписом свого секретаря, проф. Р. Смаль-Стоцького, до французького міністра закорд. справ Дельбоса таке письмо:

Ексцеленціє!

Члени Українського Товариства Ліги Націй, присутні в Женеві, з великою увагою слідкували за вашою визначною промовою на Зборах Ліги, 18. ц. м. На них зробили велике враження ваші слова про „перший і найважніший етап на шляху до міжнародньої співпраці", а саме про „пошану для зобовязань, що є основою цивілізації".

Зокрема ми вам вдячні за слова: „Шанувати свій підпис — це не лише питання чести; це питання життя і смерти для всіх народів".

Ці слова нагадали нам трагічну долю нашої батьківщини. Офіційним актом, що його підписав Ленін, визнав совітський уряд незалежність України — так само як і Грузії; та це вовсім не перешкодило московським військам силою занятн ці краї. Тому ми вам дуже вдячні за те, що ви під кінець промови пригадали п. Літвінову, що „кожний напад є заразом злочином і самовбивством".

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

Д-р Кривокульський Степан

ДЕНТИСТ І СТОМАТОЛЬОГ

ординує від год. 3—5

ЛЬВІВ, ВУЛ. АСНИКА 2, II. ПОВ.

Рентгенівська робітня. 1—2

МАРІЯ КАРАНОВИЧ.

Кілька споминів

ПРО БЛ. П. ІВАННУ БІБЕРОВИЧ.

Вістка про смерть бл. п. Іванни Біберович, колишньої артистки нашого театру, збудила в мені спомини з давніх, минулих щасливих дитячих днів. Пригадалася старенька бабця, обі тітки, також артистки нашого театру і при них ясна, молоденька постать недавно помершої Іванни. Покійна була рідною сестрою мого вуйка Михайла Коралевича,*) женатого з рідною сестрою мого покійного тата Льонгина Рожанковського, Теофілею, по театральному Романович. У моїй родині по стороні батька плекалося театральне мистецтво, а мої тітки Теофіля і Марійка Романовичі були першими священничими донъками в Галичині, що посвятились рідній сцені.

Наш театр підчас своїх мандрівок у 1870-их роках загощував у Сокалі до дому моїх родичів, де природно находили приміщення і згадані мої тітки разом з бабцею, що помагала їм пильно у всім і шила для театру гардеробу. У великій салі збиралися артисти не лиш на проби, а також вичучували там свої ролі. Пямятаю ще добре Льору, пізніше Стечинську, як також **Йогасю Ляновську,** пізнішу Біберовичеву. Покійна Йогася стала дружиною артиста і пізніше директора нашого театру Івана Біберовича, тільки завдяки зусиллям моєї покійної матери Осипи з Шухевичів Рожанковської.

Той її життевий крок лежить мені найбільше в памяті, бо я як дванацятьлітня дівчина була її дружкою на весіллі.

Покійна Йогася осиротіла дуже скоро. Батько її Коралевич був малярем церковним і жив у Гошові. По його смерти вступає вона зараз до нашого театру під дирекцією моєї тітки Теофілі Романович, де вже грав брат Йогасі Михайло, студіюючи при цьому і права. Йогася була красна блъондинка, з ніжним голосом, талановита артистка, що виступала у головних драматичних родях. Її гра залишила у мені нестерті враження і не раз ронила я сльози підчас її виступу. Її ніжність у звичайнім житті, охота кожному помогти, дуже подобалася моїй мамі і покійна находила в ній щиру опікунку у всіх справах. В цім саме часі запізналася Йогася з артистом Іваном Біберовичем та обоє постановили подружитися. Одначе цьому стала на перешкоді директорка театру, моя тітка Теофіля, боячися, що з того не буде користи театрові. Так само не дуже радий був цьому її брат Михайло, бо не було нічого готового до весілля, а крім цього скорий виїзд театру зі Сокаля не давав змоги все приготовити як слід. Тоді моя покійна мама усунула всі перешкоди з дороги. Змякшила серце тітки Теофілі, згодилася сама справити весілля і навіть з огляду на виїзд театру постаралася прискорити всі церковні формальности (виголошення оповідей). Так і прийшло тоді до подружжя з Біберовичем, при чому на весіллі — як я вже згадала — була я їй дружкою.

Побоювання моєї тітки Теофілі, що через подружжя Йогасі наш театр багато втратить, не сповнилися, бо Біберовичева була дальше душею нашого театру та служила йому з повною посвятою. Колиж пізніше Іван Біберович виступив з театру і перейшов на банкову службу, Йогася дуже тужила за театром.

З домом моїх родичів зустрічалася Іванна Біберович і пізніше, коли вони на початку 80-их років перенеслися зі Сокаля до Золочева. По приїзді театру її перші кроки були до нас. Почувала себе дуже щасливою, особливож тішилася своїми дітьми. По одним з таких побутів мусіла вона залишитися в Золочеві кілька місяців, бо тяжко захворіла; моя мама пильно її доглядала, поки вона не виздоровіла.

По довгих-довгих роках стрінулися ми з Іванною Біберовичевою у Відні, де перебували у нас і мої родичі. Яка приємність була знову всім нам разом стрінутися, скільки то споминів тоді відновилося! І знову літа минали і я Йогасю випадково стрінула вже як стару вдовицю в Коломиї перед кількома роками. Лице, вид, глад старечі, але коли розговорилася, її голос звучав такими мягкими мельодійними тонами, як колись у театрі при кінці 70-их років. Сердечно ми собі говорили і розходилися з тяжким серцем та зі словами:

Ледви чи коли ми ще побачимося...

І сповнилося!

*) В Українській Загальній Енциклопедії подано хибно: Королевич.

Памяти пок. о. Ол. Пясецького.

Є всякі вдачі людей: одні буйні з розмахом, як той гірський потік, що йдуть крізь життя перебоєм, інші знову наче той потік у долині — тихі, заслухані в голос свого серця, живуть у гармонії та дружбі з рідною природою...

До цих других належав і покійний о. Олексій Пясецький. Уродився 1871. року в Скваряві, як син священника. По скінченні гімназії у Львові, пішов теж там на теольогію. Опісля був парохом у Великополі, а від 1915. року працював у Митрополичій Консисторії у Львові і на цьому місці залишився до кінця свого життя.

Вже в зарані свого життя пізнав він, що нашому народові не прийде ніщо даром — і тільки те, що здобуде він своєю працею, буде його кріпити. Тому потреба безнастанної праці та почуття справедливости й обовязку були тими заповідями, яким залишився він вірний до самого кінця. А праця його — то ціле його життя, яке віддав на службу Богові і нації, на службу ближнім...

Скрізь, де тільки треба було — спішив він з добрим прикладом, поміччю і заохотою до витревалости!

Сильний дух, незломна воля та хрустальний характер — це прикмети, завдяки яким зайшов о. Ол. Пясецький так високо в церковній єрархії та в громадянському житті. Мов жива стоїть перед нами його постать і стають його добрячі очі, що на все дивились так мудро, лагідно і спокійно... У них відбивалась ціла його життєва мудрість, стоїчний спокій у горю, вирозумілість для іншої людини, доброта і заразом погідна веселість.

Ще малим хлопцем звертав він на себе загальну увагу своїм голосом. Хто не спішив на церковну відправу, коли довідався, що о. Олексій Пясецький буде брати в ній активну участь?! Його спів-молитва виходив так гарно, так зворушливо, так промовляв до серця, що потім ще довго-довго залишався у памяти вірних. Недавно ще, бо на Зелені Свята цього року, його спів лунав на цвинтарі, благаючи у Всевишнього вічного спокою для тих, які життя своє поклали на жертівнику Батьківщини.

Був ясний соняшний день 17-го, чудового цього року, місяця вересня. Гарний день дала мати природа на останню земську мандрівку своєму Синові! Немовби саме небо хотіло віддплатити йому за всі хмари й бурі, що перелітали над його життям... Поховали його у рідній землі, а дух його залишився невміручим поміж тими всіми, які мали змогу віддати йому останню прислугу, і тими, що своїм духом були над його могилою. Честь і слава памяти доброго Сина Української Землі!

Галицький Маґазин Новин

Галицька 15

повідомляє, що **по скінченні реконструкції отворено** льокаль де продаємо **у великому виборі всякі блаватні матеріяли.**

ВІДГУКИ ДНЯ.

Ракета в темряві.

Були темні, теплі, тихі ночі — як звичайно на весну і як рідко на фронті. Ми стояли під Бережанами, над річкою Ценівкою, в маленькім піску. В долі бовваніли розвалини села Куропатник, а за річкою на горбах щораз то вицвітали на небі різнокольорові ракети. То москалі перериали і темінь і тишу, щоб розглянути передпілля. Розглянули, переконались, що нічого нема і знову западали в сон.

Аж ось одного разу вістка, ясніша від сто ракет, вицвіла над окопами і осліпила нас своїм сяйвом:

— Царат упав!

Закишіло в нашім полку як у муравлиці. Що? Де? Як? Коли? А може це неправда? А може це ворожий підступ?

Бо вістка прийшла до нас таки від ворогів, у темну, тиху, теплу ніч. Хтось із російських окопів сповіщав нас дужим голосом:

„Браття! Українські Січові Стрільці. Немає вже царя!"...

Ми слухали і горіли радісним полумям як весільні смолоскипи.

А після того виринуло питання, чи далі маємо триматися Австрії? Тепер, коли там — над Дніпром-Славутою, над безкраїми степами, над Кавказом „високим та гремучим", одним словом над усім, що ми в школі навчилися про зазбручанську Україну, коли там тепер рідна воля встає!...

Вирішили ми, що не подорозі нам з Центральними Державами, але як осторожні галичани додали до цього рішення одно маленьке слово: вичекати.

І як почали вичікувати, то потім змінили рішення.

Всіткі про революцію, про універсали, про підйом духа — плили і плили і наповняли наші серця радістю сповненої мрії. Все, що було в нас велике і важне — змаліло, принишкло від величини подій, там — де ясні зорі світ повідали.

Часом тільки було нам трохи неясно: то від червоних плахт, що маяли над російськими окопами, то від тарабарщини в летючках, що приходили до нас від команди російської дивізії.

Я особисто загрився більше чим іншим: у Києві стотисячна товпа у хвилині найбільшої радости гукнула... „Як умру, то поховайте"... Так, ніби не було щось веселішого!

А потім прийшла офензива Керенського, чеські легіонери зловили українських легіонерів, а дика дивізія обловилася в Станиславіщині годинниками, перстенями і барилами „сильної з моцною".

Але Галичина дивилася понад те все, на схід, де творилося нове, велике, радісне. Дивилася і серцем линула, а далі й сама пішла туди творити спільно спільне.

Що вийшло з цього — кожний бачить, хоч не кожний знає, як тяжко творити нове на недовалених руїнах. Робітники добре взялися до праці, тільки приспівували зле. „Як умру то поховайте" — ніяк не підходило під такт переможного маршу, ні під темпо радісної творчости.

Галактоін Чіпка.

Український склад лікарських інструментів, ветеринарійного приладдя, перевязок, бандажів черевних і пропуклиновних і артикулів для плекання хорих

Олександер МАЦЯК **ЛЬВІВ, ВАЛОВА 27.** Тел. 116-60 4—25

доставець укр. шпиталю (П. К. О. 506.778, Пром-Банк рах. біж. 85).

ІЛ. ЧОЛГАН. 4

Літнищеві ліногці.

ТОВАРІЩ КАЦ.

Приїхав він з Бібрки чи Бродів. Але міг таксамо бути з Борислава, Бережан чи Сокаля. Молодий жид — кравецький челядник чи щось таке. Приїхав у гори подихати „свіжим люфтом" з сильною вірою, що цей бальсам вилікує його груди.

Зустрів я його в їдальні пенсіону. Із друге снідання. Я звернув увагу на заялозену книжку, що стояла побіч нього на столі. Була це: „Брунатна книга — реєстр гітлерівських звірств і злочинів".

І ми познайомились. Кац випитувався, чи гірське повітря в слоту має ту саму вартість; бо він вимів у своїй кімнаті геть вікно, щоб мати його якнайбільше. „Прецінь і за те платиться".

А потім про Гітлера, Сталіна, Магатму Гандія.

— Ну, я зараз вам скажу, що Ленін і Ганді кочуть того самого. Вони тільки ріжняться...

І молодий фанатик з запальними очима починає торочити фрази, нахапані з різних агітаційних брошур. Таких жидівських челядників є багато. Вдарено в чутливе місце:

— А що властиво з Палестиною сіоністів?

— Ну, дай Боже, щоби з того що було. Але я в то не вірю. Тільки всесвітній пролетаріят...

Далі можна не слухати. Мельодія і слова цієї пісеньки знані, аж банальні.

— До побачення, товаріщ Кац! — гукаю на відхіднім.

— Може підете зі мною трохи в ліс, подихати свіжим люфтом?

Та я не можу; маю важну справу „на долі". Тоді він іде сам. Під пахою коц і „Брунатна книга". Іде подихати свіжим повітрям, „за яке прецінь платиться" і подумати про світову революцію, „яка мусить прийти".

Товаріщ Кац, сухітничий жидок з Бібрки, — живий символ галицького комунізму.

СТОЛИК Ч. 2.

Був цей столик як добре зіграна футбольова дружина. Кожний приходив, займав своє місце і гра починалась. Кожний мав змогу популисувались своєю рутиною, технічними і тактичними здібностями в гастрономії і товариській гутірці. Звичайно сидить при ньому чотири особи, але коли сезон у повному розгарі і в оселі повно „ніде голці впасти" — тоді коло столика ч. 2. збиралась компанія невелика, але чесна — 7 осіб.

... — Чи чули ви, яка вчора ввечір була авантура? Пані Х. робить сцени заздрощів своєму половікові за паню У....

... — Ах, яка чудова була сьогодні купіль! А той Б. „мурово" збудований!..

... — Я вчора накропив Мірка у теніс 3:0! Я йому покажу!...

... — Що вам стріляє до голови читати тепер фільософію? То гріх або ще гірше — глупота при такій погоді!

Слова стрибають між „дружиною" мов соняшні промені-мячики.

Студентка фільософії, що на літнищі цікавиться тільки дансінгами і своїми партнерами, та магістер фільософії (теж у спідниці) снують здогади, хто це може ночами на оселянській лавочці воркувати до місяця? Цією таємною „нічною парою" заінтересована ціла оселя (особливо її краща половина).

Сивавий директор, що бавиться у Шерлюка Гольмса, всміхається таємно:

— Вчора просиділи до третьої години ранку. Починало світати. А сьогодні я знайшов коло тієї лавочки сім поломаних сірників.

— Видно „він" хвилювався — вирішує чорнявий доктор і поправивши окуляри звертається до молодшого товариша:

— По цьому обіді рішуче пемо по два чаї лягаємо, щоб „село завязалось".

— Ви хіба забули, що по обіді жде вас одна партія шахів?

— Ах, так!

І по обіді на зеленій мураві, в тіні високого дерева два доктори-україністи сідають „по-турецьки" і починають гру в шахи. Один імпульсивний, робить ходи скоро й нагально; другий флегматично водить долонею по голові. Але — контрасти притягаються. Вже їх „кібіци" задрімали, а вони все починають „ще одну".

По вечері до столика присідається фільольог-ідеаліст. Каже, що любить оці „літнищеві симпозіони". Гутірка невимушена, жива. Фільольог і магістер дискутують над якоюсь книжкою:

— Пане докторе, то таке наївне, що направду дивуюся...

— Але, пані, коли брати з іншої точки погляду...

— Вистане мати точку погляду, щоб нічого не бачити! — паде звідкись афоризм і всі сміються, не застановляючись над його оригінальністю.

Русявий Ромко дивиться в очі своїй товаришці-гімназистці з вічно здивованим виразом обличчя. Цей бодей має „точку погляду..."

Настає мовчанка немов при каварняному столику пізно вночі. Втім хтось дзвонить у тарілку:

— Платити!

— Чудесний дотеп! — підскакує на кріслі фільольог і всі знову сміються, бо „сміх — це здоровля".

А чогож ми шукаємо тут, як не здоровля і радощів?

(Далі буде).

Літературна сторінка.

Література у вітринах і діяґрамах.

Париж, Світова вистава 1937.

Можна булоб сперечатись, чи дотепна ця думка („виставляти літературу") матиме якісь реальні наслідки, хочби в тому, що від тепер почнуть глядачі більше ніж досі читати, чим журився недавно Р. Доржелес. Хто не читає взагалі, тому нічащо показувати народини літературних напрямків і виписки із майстрів. Хтож читає, того може прикро аразити Бальзак чи Доде реклямований у свому стійлі як перувіянська нафта чи совітський автомобіль.

Але наша переходова доба багата в суперечности і з цікавости можна дивитись на цей літературний відділ, приміщений в одному із крил Нового Трокадеро. Тим більше, що впорядковано його з великим мистецьким смаком і оригінальністю.

Показано тільки французьку літературу та її поширення у світі, головним чином перелому 19. і 20. ст. На головних місцях — корифеї: Гюго, Бальзак, Фльобер, Стендаль, Бодлер, Ренан, Доде, Золя, Сент-Бев, Франс, Пруст та інші. Біля велитенського портрету кожного з них біографічні та бібліографічні дані, нариси вдач і звязків, збільшені автографи, збільшення обгорток, фотографії улюблених місць перебування, рідні, друзів, діяграми скількости видань, перекладів, врешті чіткіші афоризми й іноді дотепні приписки впорядчиків.

Так напр. у Стендаля взято великими буквами його відоме речення, що читати його будуть у 1880, 1900, а може навіть 1935 р. Речення пророче, бо дійсно нове зацікавлення Стендалем припадає без сумніву на післявоєнні роки. Уміщені в вітрині листи сучасних письменників це потверджують — П. Валері вважає Стендаля „без віку", Барес признається, що автор „Чорного й Червоного" його чарує безупинно. А Пруст бере Стендалеву психольоґічну методу. Ш. Бодлер представлений тут у всій химерности його літературної карієри. Світлини показують цікаво змінливе обличчя поета. Коректа його вірша хвилює нервовим письмом автора й замітками вгорі — „добре до друку". І справді затримує вас образ успіху Бодлерових „Нечестивих квітів", в рр. 1868-1916 вони мали всього 12 видань, зате в рр. 1917—36 число перевидань переходить 93. Видно, що й Бодлер як і Стендаль ближчий до нас ніж до своєї сучасности.

Покидаємо творця „Душі вина" і переходимо до великого стійла — маніфести, вістники, ґрупування. Недаремно вони близько до Бодлера — його непереможний вплив почувається у всіх трьох підвідділах: парнасизму, символізму, післясимволізму. Ось рр. 1867—1882. Це Нерваль, Леконт де Ліль, Оревілі, Ліль Адам. Ось їх видавництва — „Вістник літератури", „Республика літератури", „Новий Світ", „Мистецтво"...

Нема часу зупинятись довше над цією пожовклою вже, але завжди промінною сторінкою французької поезії. Пригадуємо культ форми, найбільш притаманний парнасівцям. Пригадуємо незрівняного Ередію, що в школі Хартій, поміж старезними середньовічними актами точив вістря своїх сонетів, песимістичного та докладного Леконт де Ліля, залюбленого лиш у старовині, у віаіях оглушливого варварства. Проте — хто вернеться до них нині?...

Переходимо далі. Чи згодились би за життя бути так близько біля себе: парнасизм і символізм? Спокій і революція, позитивізм і „декаденство", „перестаріле" й „нове" — тоді на схилі XIX. ст. Ось органи тих, що повставали проти В. Гюго, проти мармурової непорушности Л. де Ліля, проти натуралістичного роману Е. Золі — „Меркур Франції", „Перо", ось маніфести їх з 1886 у „Фігаро" — „ворожа навчанню, деклямації, фальшивій чуттевости, об'єктивному описові символістична поезія бажає найти для ідеї форму... таку, що не буде ціллю ідеї, а в службі їй залишиться підметом..." Імена: Кан, Мореас, П. Адам, П. Фор, Малярме і над усіми — **П. Верлєн, Артур Рембо.**

По смерти Леконта де Ліля (1894) „князем поетів" — його наступником, обрано П. Верлєна, що його бурхливе життя і досі журить фіґлістрів. Бачимо фотографію Верлена за чаркою абсинту в одній з кавярень Латинської дільниці, з пером і папером на столі. Уокдовець, вій ськовий, арештант, бурлака — своїм життям нагадує скитання великого бувальця паріських коршем у році 1468...

У вітринах пороэкидано кілька Верленових памяток: вірші на рахунку, веселий лист до приятеля, несамовиті рисунки. Поруч них — спогади про такого самого бунтаря — Рембо: його шапка, в якій ходив службовиком в африканській поліції, його малюнки та портрети з Абісинії, яку проміняв на поезію, блиснувши мов метеор.

Багата та плідна доба символізму кличе до життя творчість найближчу нашим часам. Ось бруньки футуризму — маніфест з 1913 року підписаний тими, для яких нині футуризм це або шумлива молодість або поважний етап творчости. Кличуть критиків, педаґоґів, професорів тощо в імя „доброго смаку, орієнталізму (?), дандизму, академізму"... Маріннетті, Пікассо, Стравінський, Брак, Карко, Мак Орлян, а між ними находимо теж земляка — **Олександра Архипенка.**

По футуристичному „Дівані", „Червоному Півні", „Тепер" і „Паріських вечорах" — вістниках і однодневках, над якими зринає дух Аполінера (чи знає хто з українців Аполінерову *поему про лист запорожців до султана?*) приходить повоєнний час. **Це Дада,** заснований у Швайцарії дезертиром Т'зарою, кубізм, — безпосередня дитина футуризму та сюрреалізм. На цьому перегляд новітньої поезії (від Бодлера) кінчиться. Бачимо сюрреалістичну плеяду на чолі з Андре Бретоном, оглядаємо видання сюрреалістів („Соціяльна революція", „Каннібал", „Бюлетен інституту сюрреалізму" тощо) проспекти вистави сюрреалістів, рукопис маніфесту Бретона — творця цієї течії та духового прабатька її д-ра Фройда, частину листування Фройда з Бретоном — речі химерні та хвилюючі як сьогоднішній день.

І знов переходимо до стійлів окремих Майстрів. Ось співець національної енергії М. Барес, ось патрон критиків і майстер критики Сент-Бев, ось автор „Шукань за втраченим часом", з думкою, що як сверло вверчується у всі закутки людської душі, майстер точности подробиць — аналітик, що відхиляє таємниці людини — Марсель Пруст. Його стійло мабуть найцікавіше, із уміло змонтованими світлинами біографічного характеру, що ілюструють відповідно генезу творів майстра. Цікава таблиця впливу Пруста у світі — числа статтей про нього, зразки перекладів. Даремно шукатимемо там Україну, хоч Пруста популяризували в нас по змозі культурники з Життя й Революції за добрих часів Київського підему рр. 1921—1930.

З черги може нас зацікавити вистава творів письменників, що вважають французьку мову своєю рідною, хоч самі вони чужинці. Це передусім бельґійці (Метерлінк, Вергарн), найдемо там і М. Р. Рільке, гр. Сфорцу, Мореаса, Кармен Сільву, Кіку Ямату, Бібеско, Істраті, Башкірцеву й ін.

Є ще звіти з діяльности Пен клюбів, літературних товариств, академій. Є виказ перекладів з французької на чужинні мови й навпаки. Бачите з нього, що читати французів найбільше люблять англійці та росіяни, а французи саме також на першому місці для перекладів ставлять англійські та російські твори.

На цьому кінчиться відділ, що є якби до цілого ряду саль вступом, присвяченим книзі (графіка, оформлення, бібліотечна справа тощо). Задум цікавий і добре виконаний. Картину синтези новітньої літератури глядач таки матиме. Вона зоріентує його хоч і поверховно серед химерних стежок творчости від Стендаля до сьогоднішнього дня. Література неначеб заговорила у дусі доби — просто та брутально. Кличе, щоб її знали, любили та звикали до неї. Хоче переконати, що й вона поміж діяграмами про експльоатацію та годівлю худоби може дати свої діяграми і захвалити їх гаслами, таксамо як захвалюють себе по своїх пільонах ріжні, нераз протилежні господарські режіми. Та яку силу і для кого має гасло Бодлера виписане великими буквами в цій салі — „бачу **нескінченість** із усіх вікон", з чим цікаво зрівняти Сент-Бева з його окликом — „Піду на край світа, мов маніяк геольог зі камінцем, щоб знайти дрібницю для вдоволення мого демона **точности**"...

І через те воліємо читати сторінки з „Нечестивих квітів" на полицях антикварів на надбережній Сени, ніж побільшені до величезних розмірів із них цитати на стінах. Література таки не підходить до метод торговельної реклями.

Юрій Косач.

СТОМАТОЛЬОҐ-ДЕНТИСТ
Д-р Ст. Дмоховський
ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 35.
Лябораторія рент.-технічна
год. принять 9—12, 3—6.

„ВОЛИНЬ" УЛАСА САМЧУКА ПЕРЕД ЗАВЕРШЕННЯМ.

Нас інформують, що Улас Самчук викінчує нову повість-роман п. н. „Батько і Син", що творить третій і останній том його відомої трилогії „Волинь".

ДІМ ЛЕСІ УКРАЇНКИ.

Останне число „Нової Хати" приносить репортаж з Колодяжного, де жила і працювала Леся Українка. Дім цей перейшов у чужі руки. Перед українським громадянством виринає питання цей дім викупити. Це можливе, зваживши, що ціна розмірно невисока. Гадаємо, що самі жінки повинні дати почин комітетові, який занявся би тією справою і якнайскорше будинок викупив. Додаймо, що сам дім має чималу архітектурну вартість як зразок українського стилю.

ЗБІРКА ОРИҐІНАЛЬНИХ НОВЕЛЬ.

Це новелі франц. письменника Марселя Арляна „Найкращі з наших днів". Французька критика звертає увагу, що Арлян відходить від клясичного типу французьких новелістів, що вважали за свій обовязок оповідати і звертається до методи англійки Менфільд, що була під впливом Чехова. Новелі Арляна мають на меті відтворити людське життя в його сірині, в незмінности і серед загальних рис віднаходити те, що можна назвати долею, призначенням. Одне з цих оповідань „Свідок" змальовує у незвичайно ніжно почування дружби між двома приятелями з приводу заручин, тоді, коли одного з них зідають заздрощі. Тема — стара і читач не може вийти з дива, як автор творить з неї цілу низку нових почувань.

—0—

Літературна хроніка.

НОВЕ ЧИСЛО „МИ".

Відомий літерат. журнал, що виходить у Варшаві, видав свій VII.ий том за осінь 1937 р. Є це гарна книга на 224 ст., на доброму папері, як і попередні, зразково типографічно. З поезій заємо вірші Н. Л'вицької-Холодної з останньої її збірки „Сім літер", що й досі не дійшла до наших рук; переклади з Горація М. Зерова з незнаного рукопису, вірш Гординського і його переклади з Вергарна зроблені із справжнім розмахом, до яких додана вдумчива студія про бельґійського поета, крім цього є вірші Я. Дригинича. Л. Крижівський продовжує свою повість „Історія одного вагону". В. Ольхівський продовжує свої роздумування про „Вел.ний нарід" на тему державництва й народництва. Повних 60 сторінок займає переклад новелі сучасного німецького письменника Бойменбурга, утриманої в дусі давнього прусського імперіялізму. Незалежно від літературної вартости поодиноких речей і деякого свідомого їх добору в одному дусі, вивсь том робить враження випадкового альманаху з надто малою кількістю співробітників. Якби те саме видавництво давало в кожному томі якийсь твір одного письменника то могло би справді збагатити нашу літературу і допомогти авторам, що не можуть найти видавців.

ВЕЛИТЕНСЬКА ПРАЦЯ ВРХЛІЦЬКОГО.

У „Прагер Прессе" з 11.го п. м. находимо прецікавий лист славного чеського письменника Ярослава Врхліцького написаний до німецького історика мистецтва А. Доната, коли той прохав деякі бібліографічні дані для своєї статті про Врхліцького. „В останніх 10 роках (від 1893—1903) я видав назагал: оригінальних поезій 25 томів, драм 8, оперових текстів 4, проз 3 томи, перекладів з поезії 47 томів — разом 87 томів. ...Щодо моїх планів на майбутнє то не можу вам нічого важнішого сказати, бо живу в дня на день, охоплюю те, що приносить мені хвилина і не роблю ніяких планів, головно великих..." Врхліцький нагадував своєю невтомною працею Франка і засвоїв чеській літературі багато з архітипів всесвітньої поезії.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Карлики.

В Льондоні недавно появилася книжка „Зі світа карликів" двох авторів В.Болдіна й Б.Гершея, яка являється справді дивною, бо вперше автори займаються цікавим малим народом. Автори кілька літ працювали й збирали потрібний матеріял в різних архівах і музеях, всюди де тільки находяться сліди найменших людей.

МІЛЮН ЛЮДЕЙ — ОДИН КАРЛИК.

Зі статистики, яку автори подають, виявляється, що щойно на мілюн нормальних людей припадає один карлик-ліліпут. Кожна нормальна людина може стати батьком або матірю карлика й ніяке дитя, очевидно нормального вигляду, не має певности, що не стане ліліпутом. Одначе діти ліліпутів завсіди є нормального росту й перевищають ростом своїх батьків вже в дитячому віці.

ЗІСТЬ ЗА ОДНОГО Й ПИВ.

Хоча карлики невеликі ростом, все-таки у них більший апетит як у дорослої людини. Причину великого апетиту у карликів треба добачувати в тім, що їхній метаболізм (перемінa матерії) є вищий півтора разу. Наслідком цього карлик їсть нараз двацятьпяту частину своєї ваги й випе стілько води, що міг би в ній втопитися. Один такий мужчина, високий 3 стопи й 9 пальців, зїв вечерю, що складалася з 7 страв (був в цім і порядний кусник „бефштеку") й випив одну літру вина і на ньому не можна було нічого замітити.

МАЛІ БАБУСІ.

У Злучених Державах живе тепер десять жінок не більших як чотирилітня дитина, які одначе є матерями чудових, правильно розвинених дітей, дві з них є вже навіть бабусями. Одна з них висока на 1 метер; саме стільки висока трилітня дівчинка. Друга, висока як девятьлітня дитина. Найвища з цих матерей має 128 цм., найменша тільки 84 цм.

НАЙМЕНШИЙ БАТЬКО.

В Америці живе також і найменший батько на світі та імовірно ще й в історії людства взагалі. Високий тільки на 63.20 цм. 22 відсотки ліліпутів женяться, з того 56 відс. бере собі ліліпутки і 44 відс. женяться зі звичайними великими жінками. Відома подія в цілім світі про славного віденського ліліпута Германа Ульптіса, що на початку цього століття зробив велике турне по Америці. Він мав двоє дітей, сина й дочку.

Його син, високий 186 цм., брав дуже часто зі собою до театрів батька, якого ніс на руці немов малу дитину й платив білет тільки за себе. Батько їшов даром. Одначе найчудачніше є життя шотляндської велитенки, пані Фріманової, її мужа-ліліпута та любовника велитня. Обманюваний муж був високий 101.8 цм., його дружина, саме удвоє стільки, себто 203.6 цм., а й еспанський любовник 221.2 цм. Очевидно, що це скінчилося трагічно!

ІСТОРИЧНІ КАРЛИКИ.

Книга наводить безліч випадків з історії фенікійців, єгиптян, греків і римлян. Тиберій, Доміцій. Олександер Строгий і Геліогабаль мали на своїх дворах багато карликів. Доміціян навіть приказав їх вивчити на гладіяторів і з цілим двором узяв участь на їх виступах на арені і від сміху аж на землю падав. Марк Антоній мав ліліпута, на ім'я Сизиф, який був нижчий, як 62 цм. Ціцеро мав найбільшого суперника в красномовстві — ліліпута, високого на три стопи. Це був Ліцінній Кальв, римський шляхтич. Коли він говорив на площі до народу, мусів завсіди вилізти на підставець стовпа, щоб було його видно.

ІСТОРИЧНІ КОРОЛІ КАРЛИКИ.

Історія згадує кількох королів-карликів. Одним із них був Пилип Малий, батько Карла Великого. Другим був Атилля, король гунів, дальше Володислав І. польський, званий „Локетек", якого прізвище характеризує його величину. Дальше згадує книжка про Карла III., короля Сицилії й Неаполю. Всі ці володарі, хоч були невеликі ростом, все таки відважними воїновниками і переможцями.

ДВОРЯНИ КАРЛИКИ

В старім віку, а також і в новім ліліпути були необхідні на дворах шляхтичів і королів. До найцікавіших ліліпутів XVII. століття безсумніву належить Р. Гібсон, малар мінятур і також Джефрей Гудсон. Образи першого висять в галеріях поруч з образами Рафаеля, Ван Дайка, Рембрандта та інших. Оба ліліпути були власністю королеви Генріети Марії, дружини Карла I-го, англійського короля. Королівна мала ще й гарну ліліпутку Іванну Шеферд, яка була висока на 3 стопи й 10 пальців, саме стільки, що й Гібсон. Тому, що вони закохалися в собі, королівна зробила для них парадне весілля. Ці карлики мали опісля девять нормально розвинених дітей. Гібсон умер в 1690 р. маючи 75 літ, його жінка умерла 19 літ пізніше, маючи 89 літ.

Ізабеля Д'Есте мала на своїм дворі цілу колонію карликів, яким дала окремі кімнати на мешкання. Ці кімнати можна ще й тепер оглядати в королівській палаті в Мантові. Її сестра Беатріче назвала крило замку, де жили карлики „мешкания велитнів". Її облюбленою карличкою була Моргантина, яка була дуже гарна, але при тім трохи дурна. Беатріче цілі дні перебувала в товаристві цих карликів і бавилася з ними наче дитина зі своїми ляльками. Найбільша забава на дворі була тоді, коли хтось крикнув: „Моргантино, перейди потік!" Тоді вона у своїй дурноті підносила суконку вище голови, зовсім не встидаючись своєї наготи.

ГАРІБАЛЬДІ Й КАРЛИК.

Коли Гарібальді був на Сицилії, починаючи свою боротьбу за обєднання Італії, зголосився як доброволець один карлик. Військова комісія вважела його за дитину й тому не приняла його до війська. Це розгнівало карлика так, що він почав домагатися авдієнції у самого Гарібальдія Він похвалив карлика за його патріотизм, але теж не приняв його до війська. По перших боях зголосився карлик знову і то просто до Гарібальдія. З гордістю показував на рану, яку мав на спині. Гарібальді на це відповів, що нарід не потребує таких вояків, які були поранені в спину, утікаючи з поля битви. По слідуючій битві прибіг карлик знову перед Гарібальдія, випрямив своє тіло високе 3 стопи й 9 пальців, і показуючи на груди, сказав: „Я знову, генерале, ранений — але тепер у груди..." Сказавши це, впав і умер. Згінув за батьківщину, яка буде найбільшим його ідеалом... (Б).

Мері й Лілі — дві амбітні слонихи.

Перед кількома днями відбувалася в одному з паризьких цирків вистава, підчас якої трапилася подія, що накоїла багато клопоту цирковій прислузі та поважно занепокоїла публику. Підчас точки, в якій виступало шість слонів, чотироножні актори показали публиці направду гарні штуки. В одному менті 45-літня слониха Мері затанцювала на арені вальса. У тій самій хвилині інша слониха Лілі (33 літ) підняла свою трубу й почала силоміць випихати Мері з арени у напрямі стайні.

Ясно, що на таку несподівану інтервенцію Мері не хотіла ніяким чудом погодитися і між слонами вивязався гарячий бій. Перемогла Мері і випхала Лілі на коридор перевертаючи при тому буфет розложений на коридорі, який провадив до стаєн. Потерпіли при тому ще й інші предмети та уладження приміщені на коридорі. Одначе обі слонихи не пускали одна другої, счіпившися трубами і не зважаючи на перестрашених несамовитим гамором інших звірят, дійшли аж до своїх пристановищ у стайні. На щастя там звірі замоталися в дротяну сітку, яка висіла згори.

Із сітки не легко було освободити обох слонів, одначе приневолені спільною бідою до згоди, оба слони швидко успокоїлися. Лілі була вдоволена, що не дала Мері танцювати вальса, який уважала своїм привілеєм, зате Мері почувала себе переможцем, бо викинула Лілі з арени до стайні.

Перелякана спершу публика швидко успокоїлася, вдоволена, що замість шабльонової циркової програми мала змогу побачити двобій амбітних слониць. Обі противниці також швидко успокоїлися і в якнайкращій згоді докінчили після перерви свою пописову точку.

—o—

РАДІО-ЧИСЕЛЬНИК.

В англійському парляменті зголосили внесок, щоб увести в ужиття спеціяльні радіо-чисельники. Автор цього законопроекту доказує, що брати всіх радіоаматорів під одну мірку несправедливо, бо один користується своїм приймачем кілька разів денно, інший ледви два-три рази на тиждень.

Проект передбачує створення нового чисельника, що його інсталюватимуть при радіоприймачах. Коли власник апарату пустить свій приймач у рух, одночасно урухомлює теж і чисельник, який починає числити час слухання авдицій. У точно означених речинцях ходитимуть по домах власників радіоприймачів окремі урядовці, які відчитуватимуть радіочисельники. На тій підставі власник дістане згодом рахунок за вживання приймача і платитиме за радіо так, як платить за воду, електрику, газ і т. д.

Представники англійської центр. радіо спілки („BBC") заявилися проти проекту. Вони доказують, що інсталяція чисельників на всіх апаратах, буде дуже дорога. Крім того власники апаратів почнуть користуватися ними куди менше, як досі. Це відібється, очевидно і на самих авдиціях, коли їх мало хто буде слухати і на інтересах радіових фірм, які матимуть обмежені замовлення.

РАДІЯ ДЛЯ ПРОВІНЦІЇ

поручає фірма **В. МІХЕВИЧ**

Львів, пл. Галицька ч. 7.

Батерійні апарати найновішої системи — 3 лямпові — комплет зол. 145·—.

БІБЛІЯ У НОВІЙ РЕДАКЦІЇ.

Небаром вийде в Англії біблія в зовсім новій редакції. Видавці хочуть дати біблії форму повісти, яку можна буде читати з більшим зацікавленням як досі. Всі повторення та нудні списи імен викинуть зовсім.

Прозу друкуватимуть так, як прозу, але вірші окремими рядками. Старий заповіт буде виданий окремими томами, починаючи від історії і кінчаючи на пророках. Текст збережуть давній, одначе для деяких книг, як напр. для Соломонової „Пісні Пісень" зладили новий переклад.

На вступі кожної нової книги буде поданий час, коли вона й ким була написана. Всі неясні місця матимуть окремі пояснення.

—o—

БАНДИТИЗМ У МЕКСИКУ.

До Ню Йорку прийшла перед кількома днями телеграма про незвичайно очайдушний і незвичайно жорстокий бандитський напад на ціле містечко. Цей напад незвичайний навіть як на американські умовини. На містечко Амеайко, яке начислює 2.000 населення, напала банда розбишак і зруйнувала місто не залишивши дослівно каменя на камені.

Грабіжники перерізали спершу телеграфічні проводи і перервали телефонічне полученння, відтак підпалили мерію, били мера, розграбили більшість магазинів, банк і вкінці кинулися на ресторани і шинки.

Після того почалися в місті правдиві вакханалії. Розбійники переходили з дому до дому, вбивали й насилували жінок, не ощаджуючи при тім малолітніх.

Тільки відсіч відділу кінноти перешкодила в дальших грабежах і оргіях та розбишаки пустилися чимшвидше на втеки.

Мусоліні в Мінхені.

У суботу в год. 10. передполуднем Мусоліні із почотом приїхав до Мінхену.

На двірці ждав на Мусолінія канцлер Гітлер в окруженні всього уряду. Після привитання Мусоліні всів до повозу та переїхав вулицями Мінхену до приготованих для нього апартаментів. Здовж усієї дороги стояли рядами обабіч вулиць відділи СА і СС, що витали Мусолінія окликами в його честь. Вулиці міста прибрані тисячами німецьких та італійських прапорів. По дорозі, куди переїздив Мусоліні, стояли орхестри, що грали італійський і німецький гимн.

Із двірця Мусоліні серед невмовкаючих окликів і звуків музики приїхав до палати князя Карла, де приготовили для нього апартаменти. В палаті ждав Мусолінія президент баварського уряду Зіверс, який ввів гостя до призначених для нього апартментів.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

НОВИНКИ.

— **Чергове число „Діла"** з причини свята Воздвиження Чесного Хреста, яке припадає в понеділок, появиться у вівторок з датою 29. ц. м.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделе та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Додаткові записи приймаємо до 5. жовтня. Окремі курси лічничого масажу тіла і руханки. 1685 4—6

— **Фабрика суконних матеріялів „Лешків"** має всі дані на те, щоб виперти з краєвого ринку чужинні вироби першої якости. Вовна вживана нею має такі прикмети тривкости, що швидше комусь знудиться убрання, ніж зношиться. Зверхній вигляд виробів із Лещкова не ріжниться нічим від англійських матерій — вони звертають увагу своєю непересічною елегантністю, оригінальними і дискретними колірами. Відомо, що наші селяни з околиць Белза, заняті в цій фабриці, дають свою совісну працю. Матерії з Лещкова це не дешеві вироби обчислені на легкий збут, а найкращі зразки волоконного промислу.

— **Вкоротці появляться на ринку ШТУЧНІ КОВБАСНИЦІ,** виробу одинокої української механічної фабрики паперового опакування і складу паперу **ТО-П,** М. АТАМАНЮК — СТ. МУРИН, Львів, Городецька 36.

— **Важна пригадка Батьківським Кружкам.** Батьківські Кружки, що ведуть акцію доживлювання шкільної молоді, повинні раз-ураз мати на увазі, що в тій акції перше місце мусить займати пастеризоване молоко „Маслосоюзу". Чому? Тому, бо воно є не тільки знаменитою поживою, але рівночасно — позбавлене всіх хороботворчих бактерій — дає достаточну запоруку перед пошесними недугами, які кожнорічно, головно восени, є великою загрозою для нашої молоді.

— **Панам — панням — панночкам і молодцям** пригадуємо, що в суботу 9-го жовтня в салях „Народнього Дому" у Львові всезагальна зустріч на Рідношкільних Осінніх Вечерницях, уладжених Кружком ім. Шевченка. Початок в 9. год. вечора. Першорядна музика, добірний і дешевий буфет, знаменита забава, а в додатку — заробить на цьому Рідна Школа! Тому хай добре всі затямлять собі, що 9-го жовтня мають вже занятий вечір: ідуть на Осінні Рідношкільні Вечерниці Кружка ім. Шевченка!

— **Краєвий Комітет Допомоги Українському Студентству у Львові** повідомляє, що канцелярія Комітету міститься при вул. Чарнецького 26, І. пов. Урядові години кожного дня від 11 — 13 і від 16—18 год. В неділі і свята від год. 11—12. Канцелярія полагоджує всі справи, **звязані з допомогою українському студентству. За Президію Краєвого Комітету Допомоги Українському Студентству: Д-р Павло Цимбалістий,** голова. **Д-р Константин Чехович,** секретар.

— **Загальний зїзд Союзу Українок.** Дня 9-го й 10-то жовтня ц. р. відбудеться у Львові загальний зїзд Союзу Українок з такою програмою: 1) Відкриття загального зїзду; 2) Звіти з діяльности головного виділу; 3) Реферат голови М. Рудницької: Союз Українок у звітовому році. (Підсумки праці й напрямні на майбутнє); 4) Дискусія над звітами; Академія в честь Лесі Українки. Неділя: Богослуження. Продовження дискусії з попереднього дня; 5) Ухвалення членської вкладки; 6) Звіт контрольної комісії; 7) Вибори нового виділу і контр. комісії; 8) Звіт резолюційної комісії й ухвалення резолюцій; 9) Внески.

Усі прикмети великої супергетеродини

має

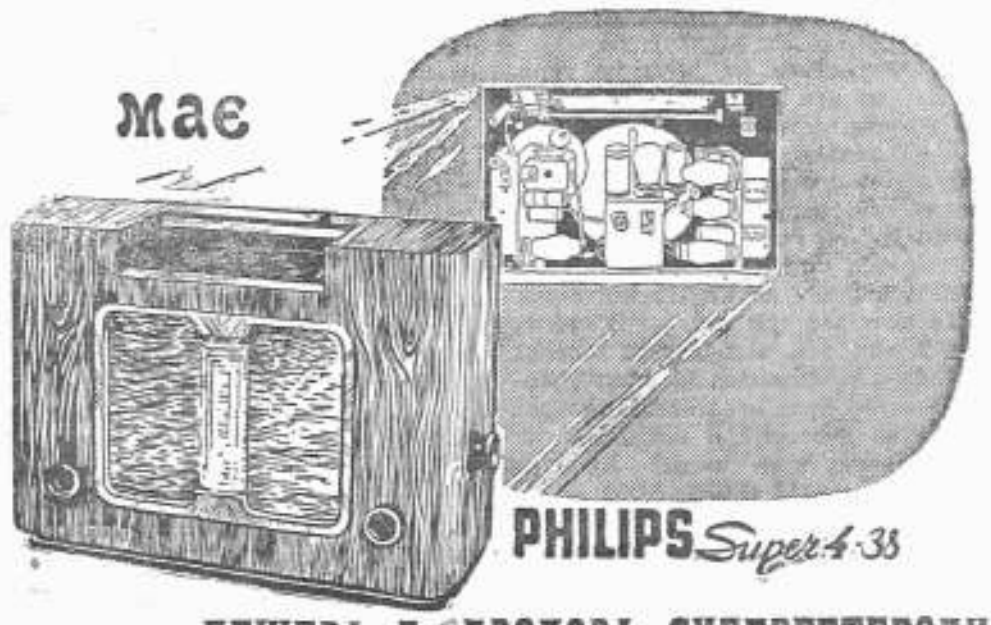

PHILIPS Super 4-38

ДЕШЕВА 7-ОБВОДОВА СУПЕРГЕТЕРОДИНА

Очевидним доказом, що можна випродукувати у краю новочасну супергетеродину із захопливими прикметами, в ціні доступній для кожного є Philips Super 4-38.

Чистий, сильний і природний відбір великої скількости далеких станцій з цілого світу! Зовсім нова засада конструкції — трьохбльокове chassis — дозволило устійнити таку низьку ціну.

PHILIPS „Seria Symfoniczna 38" 83

Осіння вогкість спричинює терпіння.

Осіння погода, дощі, вогкість у повітрі, холод — це сезон, коли відзивається ревматизм суглобів, біль і ломота у кістках. Артретики і ревматики мусять бути сторожкі, щоб не набратися всяких недомагань. Не можемо нездужати і терпіти, коли треба працювати. У цих всіх недомаганнях, яких причиною — зокрема в артретизмі — є зла переміна матерії, коли то організм замість віддавати сечовий квас, збирає його в осад — прийдуть нам з поміччю зела проти ревматизму, артретизму, подагри і ісхіясу Оскара ВОЙНОВСЬКОГО, із словним знаком ARTROLIN. Вони розпускають сечовий квас і нормують переміну матерії та приносять полекшу в терпіннях. Дістати можна в аптиках і аптичних складах. Адреса для безпосередніх замовлень: **OSKAR WOJNOWSKI, Warszawa, ul. Wojciecha Górskiego 3. m. 4.**

Дбаючи зужите свої ощадности

дозвольте їм працювати творчо в

Пром-Банку

Львів, ул. Городоцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

Повідомлення.

Отсим повідомляємо, що з днем 25. вересня перебрали ми ВИКЛЮЧНЕ ЗАСТУПНИЦТВО фабрики поворозничих виробів „По лотно" під фаховою управою О. Білоуса. На складі постійно маємо: кінську упряж, лини, линви, спортові та рибацькі сіти та всякого роду мотузя.

„Т О - П"
М. Атаманюк — Ст. Мурин, Львів, Городецька 36.

— **Дня 28. IX. ц. р.** в год. 19. відбудеться в домівці Союзу Українок (Сикстуська 46) реферат п. О. Залізнякової про Міжнародній жіночий кооперативний конгрес у Парижі. На реферат запрошує всіх членів **Головний Виділ.**

— **Посвячення памятника о. Віктора Матюка.** Гр.-кат. парохіяльний уряд і читальня „Просвіти" в Карові, пов. Рава Руська, залізнична стація Угнів, уладжують в неділю 3. жовтня ц. р. церковно-народнє торжество посвячення памятника на могилі композитора-громадянина о. Віктора Матюка, колишнього пароха в Карові, з нагоди 25-ліття його смерти. Програма торжества: На церковному майдані в 11. годині передполуднем: Торжественну Службу Божу відправить Перемиський владика Йосафат Коциловський в асисті духовенства при співі львівського хору „Сурма" під орудою дир. О. Плешкевича. Коло нагробного памятника в 1. годині вполудне: заупокійна панахида, складення вінків; відкритя і посвячення памятника з промовами і співами. В місцевій читальні „Просвіти" в 5. годині звечора: концерт із творів о. Віктора Матюка. Виконавці: д-р Ст. Людкевич (відкритя) і д-р Б. Кудрик (реферат); львівський чоловічий хор „Сурма" під орудою дир. О. Плешкевича (12 пісень); оперовий співак д-р В. Тисяк (3 сольоспіви); фортепіяновий дострій — д-р Б. Кудрик. Добровільні датки на торжестві та вступи на концерт (50 сот. до 1.50 зол.), призначені на кошти памятника.

— ***Річне свято української кооперації у Львові.*** З нагоди річного свята української кооперації відправиться заходами Товариства Українських Кооператорів у четвер 30. вересня в год. 8. рано в Успенській церкві при вул. Руській

Нині в „Аполло“ пробій французької кінематографії **ВИНУВАТИЙ** на підставі повісти Франсуа Коппе

торжественне богослуження на інтенцію української кооперації, на яке Товариство запрошує своїх членів і ширше українське громадянство міста Львова. — В неділю 17. жовтня в год. 12. аполудне відбудуться сходини членів Товариства Українських Кооператорів і запрошених гостей у домівці РСУК, Технічна 1, присвячені святові кооперації, при чім буде влаштована в салях РСУК виставa кооперативної книжки і преси, яка потріває три дні. — В суботу 23. жовтня від 9. год. веч. відбудеться в салях Народнього Дому „Кооперативний Равт“, подрібна програма якого буде оголошена пізніше.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні впали виграні на такі числа: 5.000 на ч. 68980; 10.000 на ч.: 8413 69976; 5.000 на ч.: 13637 14664 92799; 2.000 на ч.: 9804 36530 54514 54772 60073 80028 82924 84115 93603 125666 129734 153336 159278 188391; 1.000 на ч.: 4309 7180 14372 22422 29317 33269 34352 42149 59079 59901 62084 66408 75111 78845 103626 127069 135711 140548 144651 149826 159165 163852 173734 173906 174053 174845 174867 175487.

— **Звільнили зі слідчої вязниці в Станиславові** (22. ц. м.) арештованого перед 3 і пів місяцями п. Михайла Дяченка, директора районової молочарні в Боднарові, жертву голосного кривавого нападу збаламученої шляхти на місцеву читальню „Просвіти“. Звільнений має двічі в тижні зголошуватися на постерунку поліції в Боднарові.

— **Заклик університетської влади до академічної молоді.** У звязку з протижидівськими ексцесами, які почались знову у львівському університеті, ректорат видав відозву до академічної молоді, звертаючи її увагу на недопускальність всякого роду насильств. Одночасно ректорат повідомляє, що в університеті побільшено порядкову сторожу і скількість возних та закликає молодь підпорядкуватися всім розпорядкам університетської влади.

— **Які в нас поштові урядовці.** На лаві обвинувачених перед окружним судом у Стрию як апеляційним судом засіли: о. Олександер Ілевич, греко-католицький парох Спаса, його жінка Марія, донька Олена Желехівська та зять Ст. Желехівський, громадський секретар у Спасі. Їх потягнули до відповідальности за зневагу урядовця Гуґона Карста, управителя поштової агенції, підчас урядування. Обвинувачені заперечили вину й заявили, що цілу подію викликав якраз Карст своєю нетактовною поведінкою у відношенні до обвинуваченых як сторін у будинку поштової агенції. Карст викрикував під адресою обвинуваченых: „Гайдамаци, безсоромні, марш“ і інші епітети. З актів виявилося, що Карста вже раз засудили за тяжку зневагу обв. Желехівських. Городський суд у Рожнітові, що розглядав справу в першій інстанції, не дав віри зізнанням Карста і приняв, що подію викликав Карст своєю поведінкою та звільнив усіх обвинуваченых від вини й кари. Окружний суд у Стрию затвердив присуд першої інстанції.

— **За грошеві зловживання** арештовано в податковім уряді в Завєрцю двох скарбових урядовців, Юрачка і Красновську. Подробиці держать покищо в тайні.

— **Нові вигляди для радіослухачів.** Коли ще недавно переєчний слухач радія не міг дозволити собі на купно супергетеродини через дуже високу ціну, нині мрій про такий приймач уже легко адійснити. Завдяки заходам лябораторій краєвої фабрики Телєфункен, випродуковано супергетеродини в ціні звичайних радіоприймачів. Це суперфеномен, правдивий феномен техніки і ціни, збудований на солідним пристрою, що є підставою кожного доброго приймача. Сам пристрій дає змогу зібрати і пляново розмістити цілий ряд прецизійно-технічних удосконалень, що забезпечують на довгі літа якнайкраще діяння приймача. Коли йде про тон, то так він став вже широко відомим добрим тоном Телєфункена, який добули завдяки прецизійности голосника з широко-стяжковою мембраною, спеціяльною акустичною скринькою і багатьом іншим удосконаленням, що все це разом дає гарантію доброго і чистого відбору. Зокрема на увагу заслуговує велика селективність, до якої дійшли не через побільшени обводів, але через пристосування спеціяльних високочастотних обводів з півками на залізних стрижнях. Цим забезпечено максимальну селективність при добрім тоні. Саме це треба оцінити самому і то тільки тоді, коли будемо їх слухати, оглядати і порівнювати.

—o—

Спорт.

СТАТУТ

чаші, яку жертвувала Редакція „Діло“ у Львові, для переможців у змаганнях наколесників на шляху: Львів Пісочна—Львів, 90 км.

1) Чаша є нагородою перехідною для переможця у змаганнях на шляху: Львів—Пісочна—Львів, 90 км.

2) Чашу на власність добуває змагун, який тричі під ряд добуває перше місце, або у 5-ох роках тричі перше місце.

3) Якщо один і той самий змагун не добуде чаші тричі у 5-ох роках, тоді чаша переходить на власність Спорт. Т-ва, котрого змагуни добули найбільше перших місць.

4) Чашу на перехованння бере рікрічно Товариство переможця.

5) На 14 днів перед змаганнями чаша мусить бути звернена організаторам змагань.

6) Організатором змагань кожноразово є С. Т. „Україна“.

7) У змаганнях можуть брати участь тільки наколесники, члени українських спортовних товариств.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Грище Чорних: год. 2. попол. перегляд копунів **України: Україна II — Юніори;** год. 3.30 попол. змагання за мистецтво Окружної Ліги: **Україна — Погонь (Стрий).**

Грище на Погулянці: год. 10. рано. Змагання за мистецтво Ц-класи: Сеп — Прага Польска.

Луговий Город: год. 11 рано змагання за мистецтво Ц-класи: Луг — Отшелец (Перемишляни).

Грище на Клепарові: год. 11.30 рано мист. П-класи: Зоря — Ютшия.

ПРОГРАМА ЛЕГКОАТЛЄТИЧНОГО ДВОМЕТЧУ СОКІЛЬСЬКА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ — РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ К. Л. К.

Неділя дня 26. вересня 1937:

1) Відкриття змагань год. 10; 2) Мет диском жінок 10.30; 3) Скок увисочінь мужчин 10.30; 4) 60 м. жінок 10.50; 5) 100 м. мужчин 11; 6) Стусан кулею мужчин 11.10; 7) Скок удовжінь жінок 11.10; 8) 1.500 м. мужчин 11.30; 9) 200 м. жінок 11.40; 10) Стусан кулею жінок 11.40. 11) Тристок мужчин 11.50; 12) Гінці 4x60 жінок 12.10, 13) Мет диском мужчин 12.15; 14) Гінці 400x300x200x100 м. мужчин 12.35; 15) Метч у відбиванці С.-Б. — К. Л. К. 12.45. — Перерва.

1) Скок удовжінь мужчин год. 15; 2) Мет ратищем жінок 15.10; 3) 100 м. жінок 15.20; 4) 200 м. мужчин 15.30; 5) Скок увисочінь жінок 15.40; 6) 40 м. мужчин 15.45;7) Мет ратищем мужчин 15.55 8) 5.000 м. мужчин 16.10; 9) Гінці 200x100x75x60 м. жінок 16.30; 10) Гінці 4x100 мужчин 16.45; 11) Закриття Змагань і вручення загороди.

Ердаль паста до обуви
ПОСТІЙНО вживана робить обуву тривалу
В таємниця: вжити якнайменше пасти **Ердаль**, але полірувати м'яким сукном аж до лискучого полиску.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 26. IX. год. 3.30 попол. „Король волоцюг“; год. 8. веч. „Король волоцюг“

Понеділок 27. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг“.

Вівторок, 28. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг“.

Театр Ріжнородностей:

Неділя 26. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може“.

Понеділок 27. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може“.

Вівторок, 28. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може“.

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича:

ГАЛИЧ:

26. IX. Шарівка.

З Галича їде театр до Ходорова, Жидачева, Рогатина і Бережан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МИКОЛАЇВ.

26. IX. Ніч під Івана Купала.

ШИРЕЦЬ:

27. IX. Хмара.

28. IX. Маруся Богуславка.

29. IX. Гейша.

30. IX. Ніч під Івана Купала.

ЛЬВІВ (Павільон Жид. Театру):

1. X. Хмара.

2. X. Маруся Богуславка.

3. X. год. 3.30 попол. Ой не ходи Грицю...; год. 8.15 Ніч під Івана Купала.

Білети в Союзному Базарі.

КІНА.

АПОЛЬО: „Винуватець“.

АТЛЯНТИК: „Володарка пущі“ (у природних барвах).

ВАНДА: „Кешіґсмарк“, „Жінка без маски“.

ГРАЖИНА: „Бльонд Карман“ з Мартою Егерт.

ЕВРОПА: „Атака досвіта“.

КАСІНО: „Благословлена Земля“ з Павлом Муні.

КОПЕРНИК: „Знахор“ на осн. повісти Доленґа-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Привечення“.

МЕТРО: „Малий льорд“ і „Циганське дівча“.

МІРАЖ: „Пропаще місто“.

МУЗА: „Королева танку“.

ПАКО: „Прокажена“ і „Ординат Міхоровський“.

ПАЛЯС: „Княжна“.

РІЯЛЬТО: „Під твоїм чаром“.

РАЙ: „Королівський вальс“.

СВІТ: „Опір на продаж“ і ревія.

СТИЛЕВЕ: „Чарівниця зі Салему“, і ревія.

ТОН: „Рамона“.

УТІХА: „Пострах оперн“, ревія „Арабські авантури“.

ХИМЕРА: „Зрадник“ (уперше у Львові).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Каринтія“
Вертерзе — Гмінд — Озіяхерзе.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 26. вересня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Італ. музика, 18.00 Розр. музика, 20.00, 21.00 „Дер Вільдшіц“ оп. Льорцінга. БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.50 Сальон. музика, 17.00 Содьо на тарогато, 19.00 Форт., ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Симф. концерт, 15.40 Смичк. квартет, 18.00 Віденські перли, вес. муз. авд., 19.35 Спів, Таубер сопр., 20.05 Веселі мельодії, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Весела авд. для дітей, 14.30 Мадярська нар. музика, 22.30 Танк. музика, КОШИЦІ 16.00 Концерт військ. орх., 18.00 Для Закарпаття, 19.10 Циг. музика. МІЛЯНО 17.00, 18.00 „Вондер Бар“ оп. Качер-Фарнаш-Герцега, ПРАҐА 17.00 Сальон. квартет, 20.05, 21.00 Галевий концерт, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Уази, РІМ 20.40, 21.40 22.00 Розр. музика, 21.00 Комедія.

Понеділок, 27. вересня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Для дітей, 14.15, 15.00 розр. музика, 19.15 Смичк. квартет ім. Бруна Двожака, 21.00 „Гайдн-Моцарт орх. концерт, БУДАПЕШТ 12.05 Хор, 13.00 Циг. музика, 19.25 Форт., 20.30 Сольо на гітарі, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 16.00 Музика, 18.00 Сопран, форт., 22.30 Легка танк. музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 9.00, 19.40 Легка і розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40, 22.00 Орг. музика, ПРАҐА 17.15 Шведська музика у вик. військ. орх., 18.15 Давні веселі пісеньки, 19.00, 0.00, 21.15 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 9.03 Форт., 19.30 Вок. концерт, 19.45 Вільончеля, РІМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт.

Вівторок, 28. вересня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Розр. музика, 19.15 Квінтет, 20.10, 21.00 Орх. концерт, БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. музика, 13.30 Спів, 17.30, 18.00 Циг. музика, 22.15 Розр. музика, ВІДЕНЬ 17.30 Спів, 19.40, 20.00 Веселі мельодії, 20.15 Легка музика, акордеон, гітари, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 22.30 Тріо на флєти, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 19.40 Легка музика, 21.00 Розр. концерт, 22.15 Концерт кору рим. баптіяк, МІНХЕН 20.10, 21.00 „Прециоза“ оп. Вебера, ПРАҐА 12.20, 16.00 Орх. концерт, 17.20 Камер. музика, 19.10, 19.50 Концерт військ. орх., 19.35 Нар. пісні, 22.20 Легка музика, РАДІО ПАРІ 19.30 Форт., 20.30 Фр. пісеньки, РІМ 17.15 Танкова музика, 19.58 Розр. музика. 21.00, 22.00 Муз. вечір: „Прімавера фіорентіна“ муз. ком. Педроля „Нотурно романтіко“ муз. твір Піз-Манджагалїя.

Середа, 29. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 18.00 Розр. музика, 17.00 Романтична музика, 20.10, 21.00 Віденські мельодії, 21.10 Орх. концерт, БУДАПЕШТ 12.05, 20.40 Циг. музика, 13.30 Сальон. музика, 17.25 Форт., 18.20 Скрипка, 22.05 Квартет, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 19.25, 20.00, 21.00 „Люіза Міллер“ оп. Вердія, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Пісні Вольфа і Штрауса, 20.10 Концерт дуетів інстр., 22.5 „Епізоди“ Регера на форт. КОШИЦІ 20.20 „Сократ“ муз. авд., МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ромпіколло“ оп. Пєтрія, ПРАҐА 16.35 Концерт дутого квінтету, 21.00 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.15 Гумор, 19.30 Пісні, 19.45 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 „Беатріче“ лір. легенда Месажера, РІМ 17.15 Лір. пісні 18.30 Розр. музика. 21.00 Віольончеля 21.50, 22.00 Орх. концерт.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 60 сот., гарди по 1.50 — продає Роб'тня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 26. вересня 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.03—8.37 Ранішня авдиція, 8.35 гр. пл., 8.45 Що я бачив у Познанщині, 9.00 День залізничника (промова мін. Ульріха), 11.00 Музика для всіх із гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. поранок, 13.00 Вересень у львів. театрі, 13.10 Розр. концерт; у перерві коло год. 14.00 „Обезпечення" скеч. 14.00 Новеля Сенкевича, 15.00 Хора, 15.30 Для села: Огляд ринків різних продуктів, Свято винозборів у Чорткові та Заліщиках, Музика з гр. пл. Фіз. виховання це здоровля села, 16.30 Курпіївські пісні, хор, капеля, 17.00 Театр Уяви: „Мандрівник і любов" комедія Поль Морана, 17.38 Репортаж із життя, 18.00 Підвечірок при мікрофоні, музика співи; у перерві коло год. 18.55 „У столиці нової Португалії", 20.00 Концерт солістів: співи, 20.35, 21.40, 21.41 Форт., Спортові вістки, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 „Залицяння чорта" на основі Нел. Камінського написав Й. Маєн, в муз. із., 22.00 Скрипк. рецталь Марії Марко, 22.30 Пісні у вик. Е. Бендера (бас) у супр. форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. муз. пл., 14.45 Із нашої бібліотечки: Історія одної книжки „Країна діточих літ", 14.55 Льв. біржа, 15.00 Верді: І. дія з „Аїди", гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Поетичний відгомін „Лялька" (Сонети С. Годлевської), 16.15 Хор і дуета орк., 16.45 Зміни з червоній армії, 17.00 Спів, скрипка, форт., 17.50 Про авто та шофера, 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 Естонська музика в гр. пл., 18.40 Програма на завтра, 18.45, 19.50, 19.52 Спорт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Гумор, 19.05 „Моцартові мельодії" муз. монографія, гр. пл., 20.00 „Гура! Увертюра" легка муз. авд., муж. хор, 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт у вик. Л. Мінцера. 21.45 „Доктор Петро" опов. Жеромського, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика в гр. пл.

Шкільна лектура і книжки для молоді випозичає „Vita" пл. Марійська ч. 8 (гмах Шпрехера)

Понеділок, 27. вересня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шкіл: Білий вугіль. Твори Носковського з гр. пл., 11.40 Бетовен: Соната ф-дур оп. 10. ч. 2., 11.57 Сигнал часу, 12.03 полудн. денник, 12.15 Р. Штраво: Вальс — Інтермецо, гр. пл., 12.25 Легар: Попурі з оп. „Царевич" і „Фридерика", гр. пл., 12.40 Електротехніки, 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Великі співаки, з гр. пл., 15.35 15.45 Господарські вістки, 16.00 Мала важна історія, 16.15 Розр. концерт, мандоліністи. 16.45 Фейл.: Спортові звичаї, 17.00 Форт., спів, 17.50 Пуща восени, 18.00 Фейл.: Бурса і церковця нагорі, 18.10 Сучасна симф. музика з гр. пл., 18.20 Радіотехнічні актуалії, 18.40 Програма на завтра, 18.40, 19.45, 19.50 19.52 Спорт, 18.50, 20.55 Актуальна гутірка, 20.00 Танк. музика, 20.45 Веч. денник, 21.00 „Німфи над озером Гоплом" опера К. Курпіньского; у перерві коло год. 22.00 „Доктор Петро" опов. Жеромського, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Із спікерового альбума.

ВОВНИ — найновіші гатунки і кольори — **ДІМВОЛІЧКИ** — Львів, ул. Сикстуська ч 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

Вівторок, 28. вересня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шкіл: „Тратва на Черемоші" словномуз. авд., 11.40 Грік: Ліричка сюїта оп. 54., гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Інформаційна газетка в українській мові, 12.25 Легкий орх. концерт, 13.55 Легка музика з гр. пл.; у перерві в год. 14.03 Гутірка ККО, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Римський-Корсаков: „Шехерезада" симф. поема в гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Історична загадка, для старших дітей, 16.20 Спів, форт., 16.45 Фейл.: „У Мацейовицях", 17.00 Концерт фільг. орх., 17.50 Гурист. гутірка, 18.00 Фінансові актуалії, 18.10 Ванда Ляндовська грає, гр. пл., 18.25 Літературні хвилини: „Народини пісні" на осн. Коцюбинського в опрацюванні д-ра Кисілевського, 18.40 Програма на завтра, 18.45, 19.50, 19.52 Спорт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.04 „Буде краще" скеч, 19.15 Вільсончелл, форт., 20.00 Розр. концерт, орх., Данів хор; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник, хліборобські вістки, 21.45 „Доктор Петро" опов. Жеромського, 22.00 Камер. концерт. 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

Зол. 7·— ГОДИННИК РУЧНИЙ швайцарський тільки у Б. ГРІНБЕРГА, Сикстуська 4

Середа, 29. вересня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шкіл: Де живуть недуги, Веселі пісеньки з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Грамхіттедген: Попурі з оп. „Орлов", гр. пл., 12.45 Концерт розр. орх., 13.53 Розр. музика з гр.

БІРЖА.

Львів, 25. вересня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги белг. 89·33, 89·90, Доляри американські 5.30·00, 5.27·50, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени голл. 293·22—291·50, Франки фр. 18·32—17·82, Франки швайцарські 121·90—121·10, Фунти англ. 26·26—26·10, Гульдени данц. 100·24—99·80, Корони ч. 18·20—17·40, Кор. дан. 117·24—116·40 Кор. норв. 131·93—130·95, Корони шв. 135·38—134·40, Ліри італ. 23·10—22·30, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 124·00 — 120·00, Шилінги австр. 98·00—96·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 131·00 — 125·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 55·40, 55·88, 4 поз. зяв. 1 ем ненот., 4 ем. 68·60, серія 81·75, 5 заліз. 58·00, 4 прем. дол. 38·25, консол. 58·75, 58·50, 58·25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 107·25 Цукор 36·00 Вуголь 26·25, 26·05, Ліліпоп 53·57, Моджеїв 9·80, Островець 26·25, Габербуш 42·50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 25 вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·90 зол.
1 кг. експорт. зачет . . . 2·90 зол.
молоко . . . . 15—16 сот.
яйця . . . . . 4·30 зол.

Тенденція слаба на масло й молоко на яйця вайшкова.

ОПОВІСТКИ.

Торговельна Гімназія Рідної Школи у Львові, Куркова 14 А. приймає записи на **однорічний торговельний курс** для абсольвентів (-ок) середніх шкіл, до кінця **вересня ц. р.** Записове зол. 10.— місячна оплата зол. 20.—. Початок викладів 4. жовтня. 1692 2—3

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО, ведена паризьким моделістом ВІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Древні, Відні. Професор патронату. Приймає записи, ціни низькі — **Львів, Оссолінських 12.** 1518 12-12

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ІНТЕЛІГЕНТНА, добре уложена панночка займеться вихованням дітей. Провадила садок, знає кравецтво. Зголошення до Адміністрації для „Галі". 1718 1—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ІНТЕЛІГЕНТНА людина ніколи не є безробітна! Вирібня: Nowości Praktyczne, Warszawa, oddział 7 Przedstawicieli zamiejscowych, Złota 37. 1—1

БЮРО ТОРГОВЕЛЬНЕ „ДНІСТЕР" — приймає представників в усіх повітах, постійна платня або процент. Докладно інформуємо після одержання почтової марки. Львів, Замойського 6. 1724 1—10

ХЛОПЦІВ на практику прийме радієва ф-ма „Ергон", Сикстуська 48. 1709 1-1

ІНТЕЛІГЕНТНА господиня - куховарка негайно потрібна до ведення великої кухні у виховній установі. Прохання з умовинами і поручennями вносити до Адміністрації „Діла" під „Інтелігентна господиня". 1715 2—2

ПРИЙМЕМО мягких заступників на всі повіти Галичини і Волині. Зголошення з референціями і маркою на відповідь до ф-ми „ТО-П" Львів, Городецька 36. 1—2

ФЕНОМЕН

Техніки і ціни

СУПЕРГЕТЕРОДИНА ТЕЛЄФУНКЕН - ФЕНОМЕН величавий твір створений на підставі найновіших здобутків радіотехніки. Має вона фундамент можного доброго відбірника — солідне шассіо, що є гарантією бездоганного діяння на довгі роки. Дальші прикмети: велика селективність, загально вже відомий тон відбірників Телефункен і багато вживання, акустична деревляна скринька. А ціна... тепер доступна для всіх. Радимо оглянути, послухати і порівняти.

TELEFUNKEN

Radio TELEFUNKEN

гармонія тонів — символ якости

МЕШКАННЯ

ЛЬОКАЛЬ на крамницю до винайму Домініканська 7, відомість у господині. 1733 1—1

ПОМЕШКАННЯ з харчем в околиці Кохановського шукає студент. Зголошення до Адм. „Діла" під „Недорога". 1723 1—1

ЧОТИРИ або пять кімнат, комфорт, до винайму, Висповського 12. 1714 1-1

У ВІДНІ — вдова по адвокаті, українка, піднаймає кімнати, з харчем, приступні ціни, центральне положення. золоту біжутерію, годинники купує.

ВИНАЙМУ спільну кімнату з осібним входом студентці. Зголошуватись між 14. і 16. площа Госевського 4 помеш. 3 партер коло Експортівки. 1708 1-1

ДО ВИНАЙМУ покій з бальконом і кухнею, сонячний, Бічна Дороги Любінської 8. Сигнівка Мала, напроти крамниці „Рольник"— дім інжиніра. 1712 2-

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ДЛЯ СЕСТЕР: двадцятьлітньої панни, котра має 3.000 і пятнацятьлітньої, що теж має 3.000, шукаю мужів. Зголошення слати: О. Варунок, Rzadwiany, pocz. Buraetyn. 1—1

ВДОВЕЦЬ середнього віку, з академічним титулом, на доброму становищі, пізнає старшу, пристійну, інтелігентну панну або бездітну заможну вдову в цілях матримоніяльних. Довірочність безумовно задержана. Поважні листи прошу слати до Адміністрації „Діла" під „Ксенофонт". 1731 1-1

КУПНО - ПРОДАЖА

СРІБЛО столове та китайське, великий вибір, дешево у фірмі Л. Розважевський Львів. Академічна 2 (готель Жорна). 1707 2-10

РІЖНІ

СМАЧНІ, здорові, домашні обіди дістанете у Міри Блавацької, вул. Голувка 6. II. пов. м. 5. 1711 2-3

ШКЛЯРСТВО В. Стельмах шибн, дзеркала, рами, оправа образів виконує найдешевше. Львів, Коперника 22, тел. 245-79. 1727 1—7

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „ПРЕЦИЗІЯ", Шайнохи 1 і Рутовського 12. 1477 16-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумов., черевні, нирков., проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИЛА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2916 89-100

КОВДРИ найдешевше тільки у Вирібці Ковдер Кентшинського 4. 1568 2—6

БРИЛЯНТИ, діямянти, перли, срібло, золоту біжутерію, годинники купує, платить найбільше Вандер, Шайнохи один. — Преціозійна, дешева направа годинників і біжутерії. 1571 4—4

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

АКУШЕР ОПЕРАТОР

Д-р Ігнатій Шварц

ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 3 (над кіном Палас)

1698 ВЕРНУВСЯ. 3—3

Д-р Ігнатій Левенгек

в недугах міхура і сечового органу

ЛЬВІВ, ТРИБУНАЛЬСЬКА 4. Тел. 248-11

2—10

ЛІКАР ДИТЯЧИХ НЕДУГ

Дир. Д-р С. Мазельє

ЧАРНЕЦЬКОГО 3. — Тел. 215-50.

ВЕРНУВСЯ.

В. П. ФІРМА М. ФРАЙЛІХ,

дажів

Заведення для виробу спеціальних бандажів

ЛЬВІВ, ГОРОДЕЦЬКА 35.

Оцією дорогою висказую Шановній Фірмі свою найширшу подяку за мистецьке виконання пояску на пропуклину, який мені дуже скоро поміг і тимсамим причинився до скорого видужання моєї тяжкої недуги. Цей пояс перемінив усі мої сподівання. Нашу його без трудности і недомагання так, що ляпарська операція стала непотрібна.

З високим поважанням

М. Боднар,

довголітній посадник, член „Ради Шк.", б. державний комісар, власник дібр і промисловець.

Надвірна, 27. XI. 37 р.

ВІДБІРНИКИ НАЙВИЩОЇ КЛЯСИ

PATRIA

Ультра селективний відбірник зі синхронізованими обводами. 4 лямпи. Люксусова скринька.

TEMPO

Богато обводовий люксусовий відбірник. Мінімальна податливість на перешкоди. 4 лямпи. Вдосконене строєння. Інструктована скринька.

MAESTRO

5 лямпова класична супергетеродина. 7 обводів. Змінна селективність. Телефонічний строєвий щит. Компенсація басів. Магічне око.

OPERA

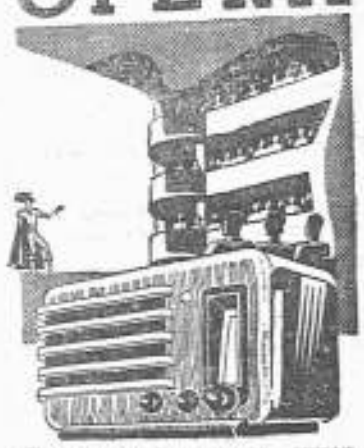

Люксусова 6 лямпова супергетеродина. 7 обводів. 2 динамічні голосники. Компенсація басів. Магічне око. Змінна селективність. Телефонічний строєвий щит.

ELEKTRIT-RADIO

Можна дістати у фірмі ФОТО-РАДІО-ПАЛЯС, Львів, площа Марійська ч. 8.

Косметичний Інститут і Лабораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 285-28

УСУВАЄ: аномалії цери, зрогівтіння, пігменту водосся, бліззни, дзьоби по лиці і плями. Масажі, тривале усування морщин, жилляків і відморожень власною методою. Тривале усування овалосіння ніг катафорезою. Сталі румянці підшкірним запускання краски (татуювання). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми.

ПЕРЕДОВА

Фабрика фортепіянів і піянін

Т. Беттінґ і С-ка

ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.

1687 5—30

Арт. столярська робітня

Г. ГАЛЬОВ

Львів, ул. Потоцького 58

ч. тел. 205-60

ЗАПРОШУЄМО ВСІХ!

Оглянути наш найбільший склад на осінній сезон. — Багатий вибір светрів, білля, панчіх, рукавичок і т. п.

„ГАЛЯНТЕРІЯ“

С. ДУЧИНСЬКА

ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 26.

Великі новости! — Ціни невисокі!

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ

ПУДЕР З ПУШКОМ

ціна зл. 1.25

в найкращих краєвах

Й. ШАХ ВАРШАВА

Незрівняний в якости пудер і крем

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ

завдяки якому стає цера

ОКСАМІТНО-МАТОВА

КІР

Львів, Усійського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4

ПЛЯНИ

НОШТОРИСИ

БУДОВИ

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самохідне перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, в відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 1428 13—40

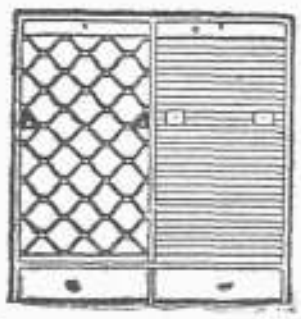

Жалюзії

(ролєти)

ажурові

і хвилясті

Н. Белінський

ЛЬВІВ

Городецька 43

тел. 248-27

Власна спеціяльність. Ціни фабричні.

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і рагляни — найновіші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає

МАНУФАКТУРА

ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

ЧЕРЕЗ ДОМАШНІ СТУДІЇ ДО ПОПРАВИ СВОГО ІСТНУВАННЯ

Кореспонденційні Курси Техн. чного Креслярства

інж. Г. Гаєвського, Варшава, пл. Трьох Хрестів 8.

РІЧНІ — вчать технічних рисунків, виучують креслярів (ок).

ВІДДІЛИ: машиновий, будівельний, мірничо-дороговий. По укінченні свідоцтва.

Наука слухова або кореспонденційна.

Слухачі курсів дістають підручники і приладдя (цирклі тощо) даром.

Оплата 15 зол. місячно. — Для бідних полекші.

Програми та інформації висилаємо даром. Почтова марка на відповідь.

Жалюзії склепові всіх родів

також МЕТАЛЕВІ МЕБЛІ

поручає Фабрика „FABROL“ Львів, вул. Б. Гольдмана ч. 3. Тел. 206-29

Ціни конкуренційні. Цінники на бажання.

ЯК БУТИ ЩАСЛИВИМ У ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ З ЖІНКОЮ? Жадайте брошурки (безплатно „Дністер“. Львів, Замойського 6, 1724 Тел. 217-04. 1—2

Модні й дешеві

матеріяли на осінні вбрання, плащі, костюми, покриття футра — у великому виборі колірів дістанете в

МАНУФАКТУРІ

Е. Ф. Борис і Ска

Перемишль, скр. пошт. 185.

Прохайте безплатних зразків.

Фіранки, диванн, меблеві матеріяли, тапчани, матраци, ролєти, тапети і т. п.

Проєктування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 8—40

НОВООТВОРЕНА

Кафлярська робітня

ІВАНА ОЛЕКСИНА

при вул. На Байки ч. 7.

Колишнього працівника і управителя знатніших львівських фірм, виконує ставлення печей і кухонь нових; перерібку старих та ощадностеві печі.

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE“ **50 сот.** Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

Львів, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.

Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

Ва редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.

Середа 29. вересня 1937. Ч. 213

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

Польські події та протиукраїнський вітер.
(Передова стаття).

Підсумки анкети та власні рефлєксії.

Мусоліні в Німеччині.

Дводенне засідання У. П. Р.

Процес за участь в ОУН.

Археольоґічні досліди в Теребовлі.

Берлін під летунською атакою.
(Власна кореспонденція.)

Замах на ґен. Денікіна.

Присуд у „рацлавицькому“ процесі.

Загадкові подорожі та доходи жінки ґен. Скобліна.

Український Робітничий Університет.

Геройство чотирьох робітників.

Ч. 213 (14.756). ЛЬВІВ, середа 29. вересня 1937 Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Півріччно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

1,200.000 рублів на вязниці для Совітської України.

Як подає совітська преса, московський уряд асигнував 1,200.000 рублів на будову вязниць у Києві та Харкові. Будуть вони належати до найбільших карних заведень СССР. (АТЕ.)

ГРУЗИНСЬКІ СЕПАРАТИСТИ ПЕРЕД БОЛЬШЕВИЦЬКИМ СУДОМ.

У Батумі почався процес 11-ох членів „контрреволюційної" повстанчої і диверсійно-шкідницької організації, яка підготовлювала повстання і займалася шпіонством. Тереном її активности була автономна аджарська республика, частина Совітської Грузії; змовники намагались відірвати Аджаріо від СССР збройним повстанням, вихісновуючи евентуальну війну зі СССР.

Між обвинуваченими є голова центрального виконавчого комітету Аджарії.

МУСОЛІНІ В НІМЕЧЧИНІ.

Як це ми згадували в суботу рано Мусоліні переїхав італійсько-австрійський кордон. Опісля віхав він на німецьку територію. На двірці

У МІНХЕНІ

повитав Мусолінія Гітлер. По полудні Гітлер приняв Мусолінія обідом, куди запрошено чимало італійських і німецьких достойників, опісля відбув з ними одногодинну нараду. Гітлер дістав титул „почесного вістуна фашистівської міліції", себто найвище фашистівське відзначення.

В неділю передполуднем приїхав Мусоліні в Гітлєром до Меклембурга і взяв участь в останній стадії

МАНЕВРІВ.

Вертаючися, вступили оба диктатори в понеділок рано

ДО ЕССЕН

і оглянули відому залізну фабрику Круппа.

В год. 17.30 приїхав Мусоліні

ДО БЕРЛІНА

та переїхав величаво прибраними вулицями до дому, в якому мешкав Гінденбург; там він замешкав на час побуту в Берліні.

ЦІЛЬ ВІЗИТИ.

Британська преса твердить, що Гітлер хоче наставити вісь Берлін—Рим прихильно до Англії, тому намагатиметься довести до англо-італійського порозуміння на Середземному Морі. Також думає він про зближення до Франції, що уможливило би здійснення призабутого „пакту 4-ох".

Говорять також, що йшло би тут про „пакт 5-ох", до якого належалаб і Польща. Припускають, що Італія приступить до японсько-німецького протикомуністичного пакту.

Предметом нарад обох диктаторів має бути також справа Еспанії. Англія і Франція намагаються залєквідувати еспанський конфлікт, усуваючи німецьку й італійську поміч.

Французька преса за виняткоm лівої та „Еко де Парі" уважає, що візита Мусолінія має чисто маніфестаційний характер і не доведе до ніякого військового договору.

МУСОЛІНІ В ОБОРОНІ НІМЕЦЬКИХ КАТОЛИКІВ?

Лондонський „Сандей Таймс" дізнається з вірогідних джерел, що на прохання папи Мусоліні інтервеніюватиме у Гітлєра у справі положення католиків у Німеччині. Він дістав широкий звіт від нунція з Берліна.

НІМЕЦЬКЕ ДЕРЖАВНЕ СВЯТО.

Нинішній день матиме в Німеччині характер державного свята; працю всюди припинять. Вечором відбудеться велика маніфестація, підчас якої промовлятиме Гітлер і Мусоліні. Їхні промови мабуть матимуть сильний протикомуністичний характер.

Загадкові подорожі жінки Скобліна.

Щоденник „Ле Жур" пише, що жінка ген. Скобліна, Плевіцька, їздила з концертами по прибалтійських державах і там буцім то заробляла по 20—25.000 франків що кілька місяців. „Жур" сумнівається, чи це правда і припускає, що Плевінська під парваном концертів виїздила до балтійських держав, щоби комунікуватися з представником комінтерну в Ковні.

НЕЯСНІ ДЖЕРЕЛА ДОХОДІВ РОСІЙСЬКОГО ГЕНЕРАЛА.

Слідчий суддя переслухав Плевіцьку та затримав її в арешті як підозрілу в схопленні ген. Мілера. Він видав також наказ арештувати її чоловіка, Скобліна, як головного винозника. Слідство зосереджується м. ін. коло матеріяльних умовин Скобліних, які жили на дуже широкій стопі, мали власний дім під Парижем і самохід. Критичного дня Плевінська замовила тоалету за 2.700 фр.

Рівночасно з ген. Скобліним пропав і його брат.

СКОБЛІН ХОТІВ СХОПИТИ ДЕНІКІНА?

Два дні перед тим, як пропав Міллер, ген. Скоблін запропонував ген. Денікінові поїхати разом до Брюселі на російське військове свято; Денікін відмовився.

СЛІДСТВО У СЛІПІЙ ВУЛИЦІ.

Подрібні пошукування, які перевела паризька поліція, не дали поки що ніякого висліду. Не вдалося стверднти м. ін., куди подівся був на 3 тижні ген. Скоблін, який появився у Парижі щойно 3 дні перед тим, як пропав.

Вся французька преса за виїмком лівої обвинуває у схопленні Мілера большевиків.

ЯПОНСЬКЕ ДЕМЕНТІ.

Японське міністерство маринарки категорично заперечує вістку з Гонкону, немовби японське підводне судно затопило кількадесять підводних човнів.

ЛІГА НАЦІЙ ОСУДЖУЄ БОМБАРДУВАННЯ КИТАЙСЬКИХ МІСТ.

Ліговий „комітет 23-ох", що має занятись китайсько-японським конфліктом, дискутував нині над бомбардуванням отвертих китайських міст. Представники Англії і Франції в гострій формі осудили Японію.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

До Впов. Передплатників

Складанки П. К. О.

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на жовтень 1937 р.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Польські події та протиукраїнський вітер.

Львів, 28. вересня 1937.

Безпосередньо після польських селянських демонстрацій, що прийняли характер кривавої револьти, т. зв. „Комітет порозуміння польських суспільних організацій" розкидав масово по селах і містах Східної Галичини — протиукраїнські летючки. Коротко потім „Звйонзек обронцув Львова" уладив надзвичайні збори, присвячені виключно українським справам, чи — вірніше кажучи — організації протиукраїнської нагінки. Резолюції, прийняті на тих зборах, кажуть про якийсь шалений протипольський терор українців, відріжнюють „порядних русинів" від українців, що „крнють і толерують" замаховців, та погрожують, що вони, члени „Звйонзку обронцув Львова", виступлять чинно, якщо надалі будуть траплятися акти протипольського терору. В якому характері вони виступлять, як вони розмежують свої функції і компетенції від компетенцій державної прокуратури та судейського стану, проти кого виступатимуть і кого „карати" — про це у тих резолюціях не кажеться, але й воно дійсно зайве.

Одночасно польська преса з „ІКЦ" на чолі роздуває до несамовитих розмірів кожний дійсний чи здогадний виступ ОУН, кожний інцидент, який з акцією ОУН не має нічого спільного, кожний дітвацький вибрик і кожну сільську бійку та кожний відрух української селянської молоді на пануючі льокальні відносини. Не знаємо, чи це у польському державному інтересі витворювати у всьому чужинецькому світі вражіння, що у Східній Галичині кипить і що тутешній польський стан посідання дійсно находиться „на вулькані", як це буквально висловлюється польська преса. Але та частина польської преси з цим моментом не рахується: їй залежить на витворенні специфічної атмосфери неспокою, остраху і — бажання пімсти. Пімсти за „польські кривди", за які має поплатитися — все українство. Словом, образок наче відфотографований з літа 1930-го року.

Ріжниця та, що у 1930-ому році дійсно акція ОУН була закроєна на широку мірку, були експропріяційні напади на почтові станиці й амбуляиси, був стосований індивідуальний терор, у широких розмірах були поведені акти саботажів проти державних заведень прилюдного вжитку. Все одно „ІКЦ" записував тоді на конто ОУН без розбору абсолютно все, що тоді траплялось у краю, і то не лише у Східній, але й у Західній Галичині: до історії перейшов дивогляд, що згодом відбувались судові розправи за деякі підпали, які показались чи то асекураційною спекуляцією чи сусідською пімстою, а в офіціяльному комунікаті ОУН, оголошеному в американській пресі,ОУН признавалася до тих учинків, яких вона не зробила. Звідки вона прийшла до них? За посередництвом ІКЦ, з якого сторінок дбайливо виписувала всі страхіття, складала реестр та капіталізувала у свою користь. Таким робом найбільше виграла тоді українська підпольно-революційна організація,

найбільше втратила за кордоном польська держава. Але погромницька польська преса з „І. К. Ц." на чолі була вдоволена: бо прийшла „пацифікація" і потерпіли українці в краю, кооперативні крамниці, просвітянські читальні, чільні громадянські діячі.

Нинішній протиукраїнський пресовий та польсько-суспільницький вітер користується тими самими методами. А що нема масової акції ОУН — то ІІ польська преса фабрикує. У Сокалі хоронили як польського національного героя, з маніфестаційним походом, співом „Роти" на могилі та промовами найчільніших польських місцевих громадян, — одного візника, який нібито впав жертвою українського терору. Сьогодні вже виявилось, що він згинув серед особистих розрахунків з шумовинням. Кілька днів тому „ІКЦ" заалярмував усіх своїх підголосків вісткою про черговий злочин українців: жертвою українських фанатиків — читали ми — упав костел під Боднаровом на Станиславівщині! Щойно в два дні пізніше наспіла друга вістка, вже багато скромніша і писана петітом на задніх сторінках газети, а то й зовсім деким із попередніх Єремій промовчана, що це був малий дерев'яний костел („косцюлек") ще у будові, так, що могла бути тисяча інших причин пожежі, поза саботажем. Колиж показалось би, що дійсно це українська рука приклала сірник — нема найменшого сумніву, що ввесь український нарід, все зорганізоване громадянство з таким самим обуренням осудилоб такий непочитальний дітвацький вибрик, як осудило спробу підпалу мистецької церкви у Кривчичах. Який же глузд у тому, щоб у таких речах обвинувачувати українців, як національно-політичний колектив?!

Бажання нищити українське життя, підготовляючи грунт під якісь нові масові репресії, все-таки мусить мати якийсь глибший підклад. Той факт, що протиукраїнська кампанія йде саме в часі [illegible], в якому маємо вже такі прояви, як згадана вгорі акція людовців, напади зорганізованої боївки ОЗН-івського Зайонзку Młodej Wsi на варшавські редакції та ІІ бешкети по селах, повний міжпартійний розгардіяш, повінь поголосок про всякі зміни, поголосок, які згущують атмосферу непевности, факт, що той протиукраїнський вітер повіяв саме тепер, мимохіть насуває здогад, чи не діється все воно тільки для того, щоб відвернути увагу свого громадянства від палких внутрішніх спорів та звернути ІІ на — „українську небезпеку"?! Прецеденси у всесвітній історії вже бували. Іншими словами — українці мають бути тим громозводом, яким мав би сплисти надмір енергії польського громадянства, що сьогодні виладовується у шкідливих для держави актах свавілля на внутрішньопольському терені. Можливо, що та концепція видається декому хитрою і дотепною. Але це неглибока хитрість, коли всі ІІ бачать, а мало дотепу у такій політиці, яка — відвертаючи бурю з одного державного поля — сіє ще більшу на другому. Коли російські гурра-патріоти та російські „ІКЦ" і „Веки" у постатях ріжних „Кіевлянин-ів" проповідували гасло „бий жидів, спасай Росію", то вправді жидів били, але Росія від того не спаслась; та й жидівство, ставши жертвою засади збірної відповідальности і ролі громозводу — як національно-політичний чинник тоді не загинуло.

Не є правдою, що „історія є вчителькою життя". Існує ціла порода людей, яких досвід історії не цікавить. Засліплені ненавистю, тупі у своїй штучній доктрині, вони намагаються насилу валити правила, що ними кермується світ: для них нема канонів соціольогії, нема правд про розвиток націй, нема розумових критеріїв про нормування відносин між державою і громадянами та між поодинокими національними групами ріжнонаціональної держави. Бо вони кермуються виключно своїми почуваннями і політику зводять до вакханалій зоольогізму.

Коли читати статті й замітки „ІКЦ" чи недавню статтю „Веку Нового" про „дими пожарищ" у Східній Галичині, то не про політику треба думати, лиш про патольогію і зоольогію. Коли ми, українські діячі і провідники, які маємо безпосередній зв'язок з українським громадянським життям та українськими масами, знаємо подрібно всі українські течії та тенденції, коли ми обективно ствердуємо, що: 1) в усьому українському народі існує непохитне привязання до леґалізму, до леґальних форм боротьби, і 2) [illegible] — то всі ті польські часописи бачать лише „дими пожарищ"! Дим ом ненависти запаморочений їх світогляд і чадом їх пресової діяльности окутують все життя краю. На превелику радість тих, які про нічо інше й не мріють, як тільки про те, щоб увесь край сповив дим пожарищ.

ік.

—o—

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і Ска.
у Львові, вул. Кордецького 51
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх кольорах
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх кольорах
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біллля помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Перехід замкнений. „Що горить?" — питаю якогось добродія.

— Не знаю, мабуть якесь міністерство.

— Саме переїздить вогнева сторожа. „Це вже восьмий чи девятий віз, найвищий ступінь аляр му вогневої сторожі". Їду дальше, от якийсь добродій в однострою. Він мусить знати, що горить. „Нічого, це тільки вправи у димі".

Приходжу до мого приятеля в редакції. „Здоров був" кажу. Жадної відповіді. „Ти гніваєшся, чи що?" Жадної відповіді. „Чогож ти образився? Я не почуваюся до ніякої вини". „Чи не бачиш, — каже мій приятель — що мене вже нема?" „Що це має значити?" питаю. „Нас уже нема. Ми знищені цілковито до решти. Камінь на камені не залишився з нашої редакції. Ворожі літаки появилися над нами і скинули бомби. Поки наші почали їх здогоняти літаки відлетіли замінивши дільницю міністерств і наше видавництво у руїну". На потіху я подав духові папіроску і на моє здивування він її приняв і закурив. Відходячи я подав йому руку. Думав рука духа розбіжиться в моїй долоні, але він щирим стиском попрощався зі мною. „Зайди до мене пів до шостої, підемо на каву".

З пів до шостої зробилося пів до сьомої, бо мій приятель не міг скоріше покинути редакції. „Чи ти притемнив свою хату?" „Ні — кажу — не притемнив, вікон не заклеїв, ані відповідної лямпи із синім світлом або чорним парасолем не маю. Читати і так при такому світлі не міг би". „Но то підемо до Вертгайма, мої лямпи на авті теж не затемнені і мені доведеться залишити авто на вулиці, як не знайду чорних шапочок на лямпи".

Великий магазин Вертгайма стояв чорний, неприступний. „Замкнув Вертгайм" кажу. Пробуємо один із входів. Відчинений. У середині сяє все від світла. Ми прижмурюємо очі, що звикли вже до темноти. „Де маєте всякі причандали до затемнювання?" питаємо. „На першому поверсі". На першому поверсі все випродане. Ані чорного паперу, ані нічого іншого підхожого нема. Знеохочені покидаємо магазин, але подорозі відкриваємо на одному столику рульон чорної церати. „Нехай буде церата". Вікравуємо з неї квадратові кусні, вирізуємо маленьку дірку посередині й заліплюємо цим лямпи авта.

На вулицях рух йде як звичайно, тільки зовсім наомацьки. Авта хоч малесенькими світляними точками миготять з отворів затемнених лямп, та трамваї зовсім темні, а омнібуси освічені темно-синіми малими лямпками. Ідемо до одного ресторану на Курфірстендам, куди ми часто заходимо на вечерю. Вулиці зовсім темні. Доми, як вимерлі, ніде ані промінчика світла. Лише на важних перехрестях миготять сині малі ліхтарні — сині та темні, бо їх літаки не бачать. Наш ресторан зовсім темний. Замкнений? Ні, в середині повно гостей, і так ясно, що спершу звикнути треба. Пізніше проходжуємося ще на Курфірстендам. В кожному домі тут кавярні, ресторани, кіна. Всюди з вулиці виглядає так, якби все було замкнене, а проте ціле великоміське вечірне життя пульсує, йде у звичайному темпі поза затемненими фасадами. Тисячі людей проходжуються на вулицях у світлі повного місяця. Настрій майже карнавальовий. Всі очікують чогось. На барієрах терас курфірстендамських кавярень сидить рядками молодь як на сходах на академічних балях. Балачки їх певно теж подібні як на балях, балачки в сяйві місяця, що своїм змістом не ріжняться між собою у цілому світі. Берлінці подивляють свій Берлін без світляних реклам, без

Про якість порошку до зубів рішає його лікувальна спроможність 1—3
Запорукою здорових зубів є пінистий порошок „МЕРІДА"

Берлін під летунською атакою.

Берлін, 21-го вересня 1937.

Правда, що я запізно встаю. Як три на восьму зранку будильник дзвонить, то я все ще обертаюся на другу сторону і потішаю себе: „Ще десять хвилин, зате сьогодні скоріше буду одягатися". Вчора дзвонив будильник як звичайно і я потішившися щоденною вимівкою, обернувся ще на десять хвилинний сон. Ледви — здавалося мені — очі примкнув аж тут несамовите виття примусило мене зірватися на ноги. Глипнув на годинник: 8.20. Зпросоння пригадав собі, що сьогодні починається поготівля повітряної охорони. Виття не вгавало. Летунський алярм. Я старався по порядку пригадати собі, як повинен кожний громадянин поводитися на випадок летунського алярму, але рев сирени перешкоджав мені думати.

У всіх часописах, на афішах, всюди стояло, що треба робити, а я все забув. Шукаю за капцями: все стояли коло ліжка аж нагло десь пропали. Вдягаю раз-два убрання і капці, що нарешті найшлися, аж тут дзвонить хтось на входових дверях. „До пивниці, два доми дальше" — кличе добродій перед дверима і вже біжить далі. „Нехай тебе", проклинаю сам себе, чому я не встав скоріше, хоч кави був би напився, а то натще йди в чужу пивницю!" Беру пальто і на вулицю. „Ах! — думаю, чому мені йти в пивницю два доми дальше, от подивлюся на площу, що там роблять". Сирена перестала вити. Люди йдуть приспішеним кроком і зникають в найближчих входах. Вже майже доходжу до площі. Якийсь добродій в уніформі задержує мене: „Куди йдете? ховайтесь зараз у найближчу збірну охоронну пивницю". Що робити? йду куди він мені показує. При вході дому стоїть візник і в кожній руці тримає за уздечку одного коня. Віз лишив на вулиці. Пропасти йому мабуть не пропаде, бо вулиці якби вимерли.

Входжу до пивниці. Темно. Чую притишені розмови. Зараз при вході стаю комусь на ногу. Прошу вибачення, очі звикають тимчасом до сутінків. Пізнаю, що добродій, якому я станув на ногу витягає з кишені пляшку і покріпляється. Біда, що саме йому я на ногу став, а то може погостив би! Здалось би, бо... „Прошу, покріпіться". Добродій подає мені пляшку. Я дякую сердечно. „Не церемоньтеся, кріпіться і подавайте далі". Коло мене стоїть гарна молода дама в елеґантнім шляфроку і старається не показати по собі, що дзвонить зубами. „Прошу" я подав їй пляшку з коняком. Довкола в пивниці стояли та сиділи на ріжних пачках групи та поодинокі особи, переважно в рановому вбранні. Десь хтось узяв з собою термос з гарячим червоним вином, одна дама пачку помадок, всі взаємно гостилися. Діти почали в одному кутку завзяту війну всіх проти всіх. Як за пів години сирена знов дала знак, що алярм скінчився, і небезпека минула, то публика тільки повільно почала розходитися, а я зі своєю сусідкою умовився, що стрінемося в тій самій пивниці підчас другого алярму.

Вже ранком трохи підхмелений вийшов я на вулицю, вернувся ще раз додому, бо відкрив, що ввесь час був тільки в капцях. Поснідавши, рішив поїхати до міста відвідати одного приятеля в редакції. На стації, де мені треба було висісти, підземельниця не зупинялася. Висівши одну стацію дальше бачу, що все в димі. Виходжу на вулицю — все в димі. Все нові хмари диму вибухають понад урядовими будинками Вільгельмштрассе. На вулицях — юрба.

вистав, ідуть до кін темними вестибулями може й не знаючи програми, бо плякати відчитати тяжко і мусять признати, що те місто у звичайному а такому незвичайному блідому сяйві місяця може ще краще, як у різкому сяйві електричних лямп.

Раптом на небі появляється низка світляних снопів. Рівночасно чути воркотіння літаків. Світляні сноли як довжезні пальці шукають по небі. Нараз один з тих пальців схопив літака: літак летить у світлі. Інші світляні пальці вказують теж на літак. Шість чи вісім світляних снопів перетинаються на небі в одній точці. Тою точкою є ворожий літак. Як опалевий мерехтливий орел летить він щораз скоріше, та з перехрестної точки світляних снопів уже втекти не може, чути стріли. Літак підноситься все вище, все вище все у світлі шукачів. Стріли не вгавають. Літак іде щораз вище. Знайшов хмару і сховався за неї.

Йду до хати. А що з куска чорної церати аж завтра зможу зробити собі чорний парасоль на лямпу, бо нині часу не найшов, то аж завтра зможу ввечір засвітити світло. Нині мушу сидіти в померках. І як ви, шановний Пане Редактор, може не все зможете прочитати з мого рукопису, то цим разом я маю оправдання: Місяць винен — за слабо світив.

Маріян Шпак.

Товариство Кредитове Міське у Львові

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 21. — ТЕЛЕФОНИ 27603, 20895.

Переводить конверсію іпотечних зобовязань

затягнених в комунальних касах ощадности, Галицькій Касі Ощадности і „Щадниці" в Перемишлі

на довготер тінові позички в 5% заставних листах.

Археольоґічні досліди у Теребовлі.

З Теребовлі пишуть нам, що в останньому часі д-р Ярослав Пастернак переводив там від Музею НТШ археольоґічні розкопи на терені колишньої княжої столиці і розкрив при цьому високо на горбі камяні фундаменти деревляної церкви св. Пятниць з XVI. ст. та кілька нагробних плит з датованими написами. В іншому місці розкопав він тілопальну могилу так зв. „нордійської" культури" з кінця камяної доби та прослідкував просторе селище народу „мальованої кераміки" з початку бронзової доби (к. 2.000 до Хр.). Показалося, що найближча околиця Теребовлі дуже багата у памятки глибокої старовини з ріжних часів. Розкопи фінансувала кооператива „Будучність", власниця фабрики паперів „Калина" у Тернополі.

ЯПОНСЬКА АМБАСАДА У ВАРШАВІ І ПОЛЬСЬКА В ТОКІО.

Від 1. жовтня ц. р. польське посольство у Токіо і японське у Варшаві піднесуть до ступня амбасад. Шефи обох дипльоматичних станиць залишаться на своїх становищах, лише авансуватимуть з послів на амбасадорів

БУНТ У МАДРИДІ.

Як подає Еспанське Національне Радіо, в Мадриді збунтувалися проти червоного уряду пробоєві частини і цивільна ґвардія.

Ширіть наш часопис!

А всеж випробувані ПУДРИ і КРЕМИ **незрівняні** АЛЬОЕ АЛЬОЕ не **нищать** лиця і надають йому молодечої **свіжости**

2—3

Підсумки анкети та власні рефлєксії.

I.

Причини, які спонукали Редакцію „Діла" розписати анкету на тему „нормалізації", були зясовані у редакційному вступі до першого анкетного голосу: не тільки ґазетна актуальність „теми", але й справжня живучість питання шляхів національної політики і тактики, щодо яких унаслідку двох останніх літ запанувала у нашому громадянстві повна дезорієнтація, повна розтіч. З формальної сторінки анкети зазначимо тільки те, що ми вислали запрошення до гурту чільних наших громадян головно з табору УНДО, без огляду на їх позитивну чи негативну позицію до „нормалізації" і ролю, яку в чій відіграли. У першу чергу ми запросили членів президії УПР і УНДО. Факт, що на наше запрошення не відгукнулися одиниці, безпосередньо відповідальні за „нормалізаційний" період, може свідчити про нехіть даних діячів дискутувати про ці справи прилюдно. Вже й у ході анкети доходили до нас голоси невдоволення що — мовляв — це ані відповідне форум, ані відповідна пора про такі речі говорити, аналізувати їх та на сторінках ґазети доходити до висновків, що мали б політичне значіння. З цим поглядом ми не погоджуємось. Прилюдна дискусія над шляхами політики й тактики ведеться в усьому культурному світі, і така дискусія — ведена, очевидно, у відповідному поважному та діловому тоні — не тільки не шкодить, а помагає політичному проводові, даючи йому образ настроїв найширших кол громадянства та матеріял для самокритики. Факт, що на терені партійних установ УНДО витворилась була швидко після започаткування „нормалізаційного" курсу атмосфера, яка спутувала свобідні вияви критицизму чи просто до їх вияву не допускала, був безумовно явищем, яке у великій мірі причинилось до тої сліпої вулиці, що в ній сьогодні опинилась українська національна політика. Признаємося, що й „Діло" теж подекуди підпало тій атмосфері та не порушувало тих питань тоді, коли вже пора була їх порушити. Всеж, ми перші звернули увагу, що громадянство пронизують настрої невдоволення і що неґоброю є метода вічно впевняти, що „на Шпаке всьо спакойно". Зрештою від тої методи відступили частинно резолюції УПР з мин. року та Краєвої Наради з 3. VII. 1937. Маємо враження, що і широкі кола громадянства і преса, яка стоїть на платформі УНДО або є з нею близько споріднена, достаточно довгий час зберігала тактику льояльно вичікувати та не робити нічого, що проводові УНДО видавалось би утрудненням йому ситуації, хоч — як кажемо — були і є тої думки, що найдалі навіть посунений критицизм не шкодить національному інтересові. Англії не пошкодила прилюдна критика поведінки Едварда VIII-го, а теперішній англ. премієр атакував був, як посол, свого партійного товариша, шефа уряду, з трибуни палати громад. І партія не розлетілася і держава виграла .

З отих засновків ми саме виходили при розписуванні нашої анкети. Ми вважали і вважаємо, що така пресова анкета це не тільки вентиль для настроїв і поглядів, які не мають де виладуватись, виявитись, але і найвідповідніший терен для започаткування санації відносин. Однако в ділянці загальної національної політики, як теж у ділянці наших партійних відносин. Хід анкети, зміст анкетних голосів, відгук анкети на українському та чужинецькому ґрунті, величезне зацікавлення нею у своїх і чужих — наші міркування потвердило на 100 відсотків.

Помістили ми тільки частину голосів, що надійшли до Редакції. Запевнюємо, що ми не кермувались при їх виборі ніякою тенденцією. В усякому разі у редакційній теці не залишився затаєний ні один голос, який виступав би в **оборону** „нормалізації". Не видрукували ми тільки тих голосів, яких автори застерегли собі анонімовість, бо виходили ми з погляду, що це надто поважна справа, щоб можна забірати у ній голос — анонімово. Не подали ми теж голосів, які нічого нового не вносили та були повторенням сказаного у попередніх статтях, або торкались анкетної теми тільки як вихідної точки до міркувань на теми цілком окремі. Не помістили ми теж статтей явно нецензурних, як також тих, що зраджували демонстраційно-демаґоґічні тенденції.

Вважаємо, що оголошені у нас статті дають уже величезний матеріял не тільки для орієнтації у настроях і для дискусії над актуальною політичною ситуацією, але і для висновків конкретного характеру. Очевидно, перечислювати по точках все те, що сказали ш. учасники анкети — було б недоцільно. Будемо старатися подати квінтесенцію їх міркувань у власних рефлєксіях, деякі моменти підкреслюючи та власними увагами доповняючи.

1. ЗАСАДА.

Цікава річ: ні один дискутант не виступив проти самої засади порозуміння з польським народом, дарма, що й ні один голос не одобрив вислідів тактики з 1935. року. Це — на перший погляд — парадокс і тому на сторінках інших часописів ми читали з цього приводу іронічні уваги. А проте воно видається нам саме правильною поставою, в якій нема нічого взаємно-суперечного та нельоґічного. Річ іде про те, щоб устійнити, що розуміємо під **засадою нормалізації**, під самим **поняттям нормалізації зперед весни 1935 року** та під **„нормалізацією"** (уже в „лапках"), себто конкретною політичною дійсністю, яка прийшла у висліді реальної політики, у висліді здійснювання тієї засади.

Модні пальта жіночі і мужеські та убрання найдешевше у фірмі І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Засада змагати до порозуміння з польською стороною шляхом безпосередніх розмов з її відповідальними представниками була і є правильна. Само-ж поняття нормалізації у її першому задумі це: усунути з польсько-українських відносин елемент безплідної боротьби, що паралїжує обосторонню енергію, через устійнення за обопільною згодою правних норм для продуктивного розвитку національних сил. Іншими словами: устійнити з польською стороною таку „мінімальну програму" розвязки української проблеми у Польщі, яка вміщалась би у рямцях польської державности та одночасно давала українцям повноту прав, змогу виявити бодай частинно свої культурні, господарські й політичні аспірації. Гадалося відділити речі великі, яких рішення не залежить від нинішнього дня та які не є актуальні у площині реальних-політичних можливостей, — від речей „малих", які можна полагодити негайно законами, розпорядками, пресовою політикою, свідомим формуванням громадянських настроїв по обох сторонах. Так подумана нормалізація не нарушує українського національного ідеалу, як не колідує з польським державним інтересом, — навпаки, в аспекті широких історичних концепцій дає і українським самостійникам і польським державникам аргументи, що виправдують їхню актуальну тактику.

Зате **згодом** та нормалізаційна теорія була скомпромітована практикою. Але, коли у практиці сам термін „нормалізація" став для публики неприємний, то тільки тому, що суттє поняття того терміну викривилось, змінилось, набрало цілком іншого політичного змісту. Очевидно, що всі учасники анкети виступили проти того **нового** змісту „нормалізації", різко його осуджуючи та відкидаючи, зате признаючи, що **первісна** засада порозуміння була — слушна.

Не хочеться повторяти речей відомих. Політичне вироблення широких кол українського

За зол. 24'10 місячно можеш дістати **супергетородину високої кляси** **Philips Super 4-38**

громадянства поступило в останніх роках так вперед, що сьогодні історією вже є тяжка старої української дилеми: Польща або Росія. Ця дилема надалі актуальна, а гітлерівський переворот у Німеччині, польсько-німецький пакт, резолюції VII. конгресу Комінтерну та їх практичні наслідки, розвиток відносин на терені Совітів, зокрема на Совітській Україні і ввесь хід міжнародніх справ актуалізував цю дилему у всеукраїнській площині. Одночасно і громадянська еліта і широкі маси були втомлені тактикою засадничої опозиції, а спроби революційного підпілля втримувати український загал у стані вічного нервового напруження та примусити польську сторону до політичних уступок — дали непередбачені й наскрізь протилежні наслідки. Тут не місце вказувати, наскільки завинила у цьому поведінка й самого підпілля. Фактом є лише, що в її наслідку настрої мас пішли в сторону легальної боротьби, а безупинні інекції патріотизму, родячі власним і чужим терором, що наступав як реакція на дії ОУН доводили до щораз частіших випадків ренегатства, політичного хрунівства та упадку громадянської активности. Одночасно Польща скріпилась і внутрі і назовні. Таким чином усі моменти: і внутрішньо-польський і всеукраїнський і міжнародній і внутрішньо-український — казали змінити тактику.

Тактика порозуміння є в засаді правильна, хоч у ході реалізації у двох останніх роках дала наскрізь негативний вислід. Як це так, чуємо, цеж невидана річ, щоб хвалити те, що не вдалося. Ми говоримо тільки про засаду, а не про її реалізацію. Реалізування засади може йти завжди дуже ріжно і давати може дуже ріжні висліди. У ході реалізування засади порозуміння з польською стороною може виявитися, що в даних обставинах, з даними людьми, серед даних настроїв, після таких то промахів та з ріжних інших причин — треба з реалізаційними спробами стриматись, треба проголосити тезу, що проведення засади в життя є політично неактуальне. Можна явно і славно ствердити невдачу спроби. Але з того не виходить, що тратить вартість ціла засада.

По широкому світі.

Французькі робітники залізних гут у Нант застрайкували.

Аргентинський віцеміністр закорд. справ заявив, що ніякий член аргентинської амбасади у Мадриді не є вмішаний у національну змову.

У Латвії почався процес проти 33 членів знаменито законспірованої та випоєженої комуністичної організації.

Румунський премієр заборонив усякі грошеві збірки на сіоністичні цілі.

На французького генерала Прешеля, члена найвищої военної ради невідомі справники намагалися виконати замах. Вони помістили перед його дверями бомбу, яка не вибухла, бо льонт погас.

У Палестині хтось убив британського комісаря Галилеї у хвилині, як він виходив з церкви. В місті проголосили виняткový стан і ведуть енергійне слідство.

Словацькі автономісти домагаються, щоб у мовному законі слова „чехословацька мова" замінити на чеська і словацька.

Дводенне засідання Української Парлям Репрезентації.

ПОСТАНОВИ У СПРАВІ ПРОТИУКРАЇНСЬКОЇ НАГІНКИ З ПОЛЬСЬКОГО БОКУ.

У днях 23. і 24. вересня ц. р. відбувалися наради Української Перляментарної Репрезентації у Львові. На них розглянено положення українського народу в Польщі та намічено плян організаційної праці в краю.

Українська Парляментарна Репрезентація зокрема присвятила багато уваги польсько-українським відносинам та познайомившись докладно з інтенсивним процесом мобілізації польської прилюдної опінії проти українського національного руху взагалі і проти українського зорганізованого господарського, культурного й передовсім політичного життя такими органами польської преси, як „Ілюстровани Курер Цодзенни" з Кракова, „Дзенник Польскі" і „Век Нови" зі Львова та ендецькі органи преси з Варшави; проаналізувавши далі протиукраїнські резолюції „Звйонзку офіцерув резерви", ухвалені на надзвичайному зїзді в днях від 15. до 17. ц. м. у Львові та резолюції „Звйонзку оборонцув Львова", прийняті на надзвичайних загальних зборах тієї організації дня 19. ц. м., приняла такі постанови:

1) Українська Парляментарна Репрезентація протестує проти систематичної нагінки названих органів польської преси на українські господарські, культурні та кооперативні установи, які працюють легально над господарським та культурним піднесенням українського народу, і так само проти всяких нападів та інвектив, спрямованих на адресу українських легальних політичних організацій, які не мають нічого спільного з нелегальними і законспірованими чинниками.

2) Українська Парляментарна Репрезентація осуджує всі ті резолюції названих польських організацій, яких автори намагаються погрожувати українському громадянству за вчинки невідповідальних одиниць, і навіть підіймаються чисто поліційних функцій, до яких покликані відповідні державні органи, та протестує проти пропагування у польській суспільности засади збірної відповідальности у відношенні до українського населення і його керуючих чинників за речі, за які це громадянство не може нести ніякої відповідальности, бо всяким актом саботажів і провокаційних вчинків незнаних чи законспірованих чинників воно завжди протиставилося і протиставиться, доказом чого хочби оголошені в пресі резолюції у цій справі Краєвої Наради Українського Національно-Демократичного Обєднання з 3. липня ц. р.

3) Українська Парляментарна Репрезентація звертає увагу урядових чинників на такий подійсний стан і закликає їх, щоб вони вплинули на названі органи польської преси та на керманичів польських суспільних організацій у тому напрямі, щоб не заогнювали польсько-українських відносин такими виступами і тимсамим не копали пропасти між двома народами, яким довелося жити на одній території та в одній державі.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 132—7

Українське робітництво на правильних шляхах.

УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ.

В суботу 25. ц. м. українське робітниче товариство „Сила" у Львові мало небуденне свято: основання робітничого університету у Львові. Домівка Т-ва, приміщена в Народнім Домі, заповнилася в год. 7. вечором ущерть робітничою публикою, серед якої переважала молодь; численно явилися також представники українських установ і преси.

Відкрив це свято в імени виділу голова п. Музика і в короткім вступнім слові вказував завдання новоосновaного Українського Робітничого Університету. Опісля член Т-ва п. Здановичь виголосив із запалом Франка „Каменярі". Мужеський хор робітників, який диспонує доволі добрим, хоч ще може сирим співочим матеріялом, відспівав зовсім добре Степенка „Прометея". Опісля п. Сліпенький виголосив вірш Шевченка „Учітеся". На закінчення п. Ніклович виголосив дбайливо опрацьований реферат „За нове обличчя українського робітника". У першу чергу підкреслив референт, що українські робітничі маси завжди стояли на національній платформі та що захоплення соціялістичними ідеями не випливало з маси, тільки від гуртка провідників. Українське робітництво завжди було здисциплінованe і слухняне своїм провідникам, які надуживали нераз довіря мас. Тепер український робітник пізнав уже соціялістичну правду якслід і знає, що соціяльний добробут залежний від національної свідомости і національного визволення. І тільки тому, щоб якнайкраще вміти віддавати свої сили на службу нації, український робітник хоче вчитись та піднести свій інтелектуальний рівень.

Відтак представники поодиноких установ виголосили привіти. В імени Матірнього Т-ва „Просвіта" виголосив привіт ред. Таранько, від Н. Т. Ш. проф. Раковський, від Рідної Школи адв. Криштальський, від Сільського Господаря інж. Романенко, від УПР. пос. д-р Перфецький і від робітництва басейну м-р Підгородецький, від лекторів робіти. університету д-р Андрусяк, від братньої організації Т-ва „Воля" п. Королик.

Виклади в робітничому університеті будуть відбуватись у вечірніх годинах. Кожний, хто запишеться до робіт. університету, мусітиме точно ходити на виклади в рідної і всесвітньої історії, гігієни, письменства. Хто без оправдання не ходитиме на виклади, того викреслять із списку членів Т-ва „Сила".

На курсах викладатимуть такі лектори: д-р Андрусяк, д-р Е. Ю. Пеленський, д-р Щуровський та проф. В. Пачовський.

Почин робітничого Т-ва „Сила" заслуговує не тільки на признання, але й на повну підтримку всього українського громадянства. Українське робітництво стануло на правильний шлях і треба йому помогти цим шляхом витревало йти.

Першорядний **кравецький сальон жі" ночних костюмів і плащів**

1615 **О. КІКТИ** 9—15

Львів, вул. Пілсудського ч. 12. І. пов.

поручається П. Т. Клієнтелі.

Виконання солідне і дешеве.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Гумористична пригода Ваґнера.

Один із паризьких тижневиків помістив на своїх шпальтах розмову свого співробітника з Морісом Лефевр, відомим письменником і публіцистом, колись ген. секретарем Національної Музичної Академії.

З нагоди ювилею німецької музики в Парижі Лефевр пригадав зовсім невідомі й досі ніде не проголошувані подробиці першого побуту Вагнера в Парижі. Вагнер був тоді диригентом в одному з бульварових театриків. Одного разу директор доручив йому доробити музику до якогось куплету, який мала співати його протегована артистка. Коли співачка почула перші такти вагнерівської композиції, вилаяла композитора. Очевидно Вагнер також не мовчав (ця композиція ввійшла згодом до Валькірії, як „Пісня Весни") і стратив негайно посаду.

Давший час тинявся Вагнер по паризькому бруку, без праці й пристановища. Вкінці, коли не міг ніде знайти праці, звернувся до Херубінія, який тоді був директором паризької консерваторії, з проханням по поміч. Херубіні дав йому листа до дирекції театру в Бордо в урядовій коперті консерваторії, запечатаній червоним ляком. Вагнер помандрував до Бордо пішки. Де він за той час спав і що їв — важко сказати.

Вкінці цілий у стріпіхах і без обуви добився до своєї цілі. Очевидно до театру не хотіли його впустити. Одначе урядова коперта мала своє значіння. Коли він сів у кімнаті директора, з биттям серця дивився на лист, що мав йому дати спокійний куток та кусок хліба. Те все мав йому дати той лист, що він його носив довгі тижні підчас своєї мандрівки на грудях. Директор зірвав печатку. У тій самій хвилині відкликали його за куліси. Розпечатений лист лежав на столику. Вагнер кинув мимоволі на нього оком. Там було теке написане:

„Дорогий приятелю — писав Херубіні — посилаю тобі того гидкого брехуна, якого я ледви спекався і раджу тобі зробити те саме..."

Дальших слів пізніший композитор „Трістана" й „Персіфаля" не читав...

—o—

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА,
СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає Ф-ма „Кераміка"
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі".

Поліція інтервеніює підчас шлюбу.

Старе голендерське місто Амстердам мало недавно небуденну подружню сенсацію, що поліція інтервеніювала підчас шлюбу в цивільнім уряді. У тій хвилині, коли пара наречених стануле перед урядовцем, який мав дати „молодятам" шлюб, до кімнати ввійшла група поліцистів. Поліцаї схопили силою молодого і випровадили його до поліційного авта, яке ждало вже перед будинком. Відтак авто пігнало швидко до поліційної станиці, там у присутності родичів і рідні відбулася трагікомічна сцена конфронтації. Виявилося, що молода наречена має ледви 17 літ, коли її наречений був уже підстаркуватим мужчиною, що перескочив уже пятдесятку. На це подружжя не могли погодитися родичі нареченої, які були незвичайно солідними передміськими господарями. Бо на підставі прастарого голендерського звичаю, який вдержався ще на селах і якого всі традиційно придержуються, ріжниця віку між нареченими не може бути більша, як 15 літ. Того звичаєвого права не хотіли придержуватися „молодята" і проти волі родичів хотіли таки повінчатися. Тому на бажання родини мусіла інтервеніювати поліція.

SAMODZIAŁY LESZCZKÓW
МАТЕРІЯЛИ осінні, зимові на убрання — плащі — костюми — вже надійшли
СКЛАД „ЛЕЩКІВ" СКЛАД
Львів, ул. Коперника ч. 2. 11—11

Штучні перли з уклії.

Мала риба Біла уклія є рибою незвичайно поширеною по наших ріках. Довжина уклії є звичайно 10—12 цм., найбільші уклії можна стрінути на Виленщині, де вона доходить до довжини 18—20 цм.

Рибалкам доволі легко ловити уклії, бо вони беруть на кожну приману. Зовсім непотрібно беруть на кожну приманю. Зовсім непотрібно беруть на кожну приману. Зовсім непотрібно беруть на кожну приману. Зовсім непотрібно беруть на кожну приману

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Спортові висліди.

СОКІЛ — К. Л. К. 125:113.

Легкоатлетичні змагання що відбулися в неділю, 26. IX. на площі С.-Б. за перехідну нагороду Маслосоюзу — „Прометей" між двома репрезентаціями краю, а саме між Соколами й Карпатським Лещетарським Клюбом покінчилися перемогою Соколів. Таким чином першого року нагороду дістали Сокoли. До змагань стануло понад 40 змагунів і змагунок з обох репрезентацій. Боротьба була дуже завзята, але „фер", бо справді змагались рівні з рівними. У висліді:

МУЖЧИНИ:

100 м.: 1) Мартинович О. (К) 11.5. 2) Мартинович Я. (К) 11.9. 3) Куровицький (С) 12,0; **200 м.:** 1) Мартинович О. (К) 24,5. 2) Куровський (С) 25,2, 3) Косій (С) 25.4, **400 м.:** 1) Козачок О. (С) 58,5, 2) Свидницький (С) 58.6, 3) Крупка (К) 58,8, **1.500 м.:** 1) Гаврилюк (К) 4.24,2. 2) Чайківський (С) 4.46,6. 3) Кузь (С) 4.49,6. **5.000 м.:** 1) Кравець (К) 17.49,5, 2) Кузь (С) 18.10,2, 3) Панкевич (К). **Гінці 4x100 м.:** 1) К. Л. К. (Гнатейко, Мартинович О. і Я., Сайкевич) в часі **47,9** (новий український рекорд). 2) Сокіл 50,2. **Шведські гінці** 400+300+200+100 м.: 1) К. Л. К. в часі 2.13.9. 2) Сокіл 2.15.8. **Скок в довжінь:** 1) Мартинович О. (К) 6.17 м., 2) Куровицький (С) 6,16 м., 3) Шеретило (К) 5,74 м. **Скок увисочінь:** 1) Кочій (С) 1.63 м., 2) Козачок (С) 1,58, 3) Шеретило (К) 1.58 м. **Трискок:** 1) Кочій (С) 12,54 м. новий український рекорд, 2) Куровицький (С) 12,34, 3) Шеретило (К) 12.29. **Мет диском:** 1) Семенюк (С) 37,76 м., 2) Гнатейко (К) 36,90 м., 3) Круль (К) 32,75 м. **Мет ратищем:** 1) Сайкевич (К) 44,87 м., 2) Пазюк (С) 43,71 м., 3) Билень І. (С) 40,33. **Стус. кулею:** 1) Гнатейко (К) **13,02 м.,** (осяг кращий від рекорду, однак брак відповідної ваги кулі), 2) Круль (К) 12,58, 3) Семенюк (С) 11.85 м.

ЖІНКИ:

60 м.: 1) Ніжанковська (К) 9,1 с., 2) Гатум (С) 9,1.5, 3) Цьонка (К) **100 м.:** 1) Лозинська (С) 14,6 с., 2) Стеткевич (С) 15,4, 3) Цьонка (К) 15,5. **200 м.:** 1) Стеткевич (С) 32,9 с., 2) Цьонка (К) 33,2, 3) Дарка (К) 33,3. **Гінці 4x100 м.:** 1) Сокіл (Тося. Стеткевич, Гатум, Лозинська) **55,7,** новий український рекорд. 2) К. Л. К. — 56,3. **Гінці** 200+100+75+60 м.: 1) Сокіл — **54,6.** 2) К. Л. К. — 56,8. **Скок у довжінь:** 1) Лозинська (С) 4,24 м., 2) Гатум (С) 4,23 м., 3) Ніжанковська (К) 3,86 м. **Скок увисочінь:** 1) Гатум (С) 1,30 м., 2) Ніжанковська (К) 1,15 м., 3) Лозинська (С) 1,10 м. **Мет диском:** 1) Гоянюк (С) 25,58 м., Ніжанковська (К) 25.81 м., 3) Николишин (С) 24,55 м. **Мет ратищем:** 1) Николишин (С) 25,30 м., 2) Гоянюк (С) 24,70 м., 3) Ніжанковська (К) 21,02 м. **Стусан кулею:** 1) Ніжанковська (К) 8,58 м., 2) Гоянюк (С) 8,06 м., 3) Колтунюк (К) 7,11 м.

Всі ці висліди дали нові українські рекорди у гінцях 4x60 м. жінок, гінцях 4x100 м. мужчин і трискоку (Кочій).

Змагання почалися привітом обох дружин промовою голови Сокола-Батька інж. Хроновята, вимінною прапорів, та врученням квітів п. Ніжанковській, за 10-літнє старшування, від Соколів і К. Л. К. Змагання закінчились сумерком при смолоскипах, що їх несли змагуни обох репрезентацій. У тій такій святочній хвилині представник Маслосоюзу вручив перехідну нагороду „Прометей" переможній дружині на руки п. Козачка О. як провідника. Цими змаганнями закінчено легкоатлетичний сезон. Приходить черга на біги навпростець, що їх повинні уладжувати всі товариства і клюби. **В. Т.**

УКРАЇНА — ПОГОНЬ (СТРИЙ) 3:0 (2:0).

Перед цим метчом можна було почути між публікою сумніви, чи Україна взагалі переможе і переломить свій пех, чи сильна стрийська дружина, яка стала революцією сезону, переможе нашу дружину у неї дома. Такі були настрої серед публики. Одначе дружина України вийшла на грище зі сильною волею перемогти та проломити дивний пех, що переслідував її від самого початку осінніх розгривок.

І справді наша дружина перемогла вовсім заслужено, хоч може в за низькому відношенні, бо вже по кількох хвилинах гри осягає перевагу на гриші та здержує її аж до кінця змагань. Це ще не значить, що Погонь грала але; навпаки, коли порівняти її гру з Гасмонеєю у Стрию з недільним метчом, то мусимо признати, що Погонь грола ці змагании куди краще та з куди більшою амбіцією. Одначе як цілість, Погонь була дружиною значно слабшою і тільки в деяких моментах загрожувала поважніше воротареві України.

Коли йде про гру України, то цим разом заграла майже ціла дружина добре. Напад набрав, вдається, давньої агресивности і легко підходив під ворота. Одначе стрілова диспозиція все ще таки д. далека від минулорічної, або хочби від весняної. Найкращий у цій лінії був Петрів, який мудро керував цілим нападом, не придержуючи непотрібно мяча і при тім небезпечно стріляв. Ослаблення форми можна завважити в Магонького, який ще крім того не підлягував своєї позиції і постійно пхався до середини, так що дуже часто мячі, заграні на праве крило, марнувалися. Мільош вертається до форми, але грає боязливо і все за пізно. Красовський і Скоцень II. вдовольнили. Поміч грала цим разом добре і як цілість була доволі зрівнана. Найлішчий був тут Гошовський. Цимбала трохи слабший від Гошовського і Романця. Оборона — це найкраща лінія чорно-червоних. Незвичайно приємну несподіванку зробив Скоцень І., який заграв замість Скреготи на обороні і був правдивим пострахом для нападників Погоні. Коробець, як завжди, спокійний та зрівноважений і творив разом зі Скоценем І. непрохідний мур. Босий не мав багато роботи, хоч і зловив кілька небезпечних стрілів.

Хід гри: Україна відразу переводить гарні та грізні акції, що кінчаться на знаменитому воротареві Погоні Отоновському, який теж увесь час був найтяжчою перешкодою для наших нападників. Перевага України збільшується, одначе без ефектового успіху. Щойно у 40 хв. Скоцень добував близька перші ворота та 2 хвилини пізніше Петрів гарним стрілом підвищує вислід до 2:0. Після перерви наступи України не зменшують, одначе тільки один такий наступ приносить ворота, добуті в підворітному замішанні. Добив мяч до сітки Мільош.

Суддював п. Головя із Перемишля, до якого публіка (2.000 осіб) мала здебільша неоправдані претенсії.

УКРАЇНА II — ЮНІОРИ 1:0 (1:0).

Реванш 22 молодших грачів нашої дружини треба завважати вповні вдатним. І рівень гри і форма поодиноких змагунів кажуть сподіватися, що Україна матиме у своїх запасних дружинах правдиве джерело добрих грачів. На обох дружинах слідна праця тренера. У запасній дружині треба відмітити добру гру помочі у складі: Майхер, Каратницький і Данів. Ця лінія могтиме по добрім тренінгу і при кращій рутині в кожній хвилині заступити дотеперішню репрезентаційну поміч нашої дружини.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1. Гасмонея	6	9:3	10:3
2. Чорні	6	9:3	18:6
3. Польонія	6	9:3	16:11
4. Ресовія	6	8:4	16:16
5. Лехія	6	6:6	18:13
6. Погонь (Стрий)	6	6:6	17:14
7. Україна	6	5:6	11:11
8. Р. К. С.	6	5:7	9:8
9. Огніско	6	5:7	10:13
10. Корона	6	5:7	15:20
11. Юнак	6	5.7	11:15
12. II. Сокул	6	4:8	7:11
13. Погонь І. Б.	6	4:8	7:19
14. Чувай	6	3:9	10:15

ІНШІ ВИСЛІДИ О. Л.

ЛЬВІВ. **Гасмонея — Погонь І Б 2:1 (1:1).** Гра нецікава й нудна. Ворота для Гасмонеї здобув Фрідман і Ротштайн, для Погоні Волинія. Судця п. Далецький з Перемишля.

ЛЬВІВ. **Польонія (Перемишль) — II Сокіл 2:1 (2:0).** Польонія виграла заслужено. II Сокіл із 4 запасними грачами. Грач Польонії Клайн зломив на ліві метчу ногу. Ворота для П. стріляли Бартошинський і Дикий, для Сокола Пальді. Судця п. Бжуховський.

ДРОГОБИЧ. **Юнак — Р. К. С. 3:3 (1:1).** РКС мав майже увесь час перевагу і повинен був виграти. Юнак добуває двоє воріт 5 хв. перед кінцем. Суддював п. Романець з Перемишля.

РЯШІВ. **Ресовія — Корона 4:1 (1:1).** В першій половині гра налагал вирівняна. В другій половині перевага господарів, для котрих ворота добули: Гогендорф (3) і Гайслер (з карного). Почесні ворота для Корони добув Глухий (Миколько). Суддював п. Рейзя з Перемишля.

ЯРОСЛАВ. **Чорні — Огніско 4:2 (1:0).** Ворота для Чорних добули Мігас і Журковський по 2. Для Огніска обидві Дитко.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Чувай — Лехія 3:3 (0:1).** Ворота для Чувая добули: Мартині (2) і Біляк, для Лехії Литвинович. Кунцевич і Самонбийця (Біляк).

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ВАРШАВА. **Варшавянка — Погонь** 4:1 (2:0).
ЛОДЗЬ. **ЛКС — Рух 4:3 (1:3).**
ХОЖУВ. **АКС — Варта 5:0 (1:0).**
КРАКІВ. **Гарбарня — Вісла 2:0 (1:0)**

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖ. ЛІГИ.

ЛЮБЛИН. **Польонія (Варшава) — Унія 4:0 (0:0).**
ЧЕНСТОХОВА. **Бригада — Сьмігли 3:1 (2:0).**

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

ТЕРНОПІЛЬ. **Поділля — Креси 3:1 (1:1).** Поділля вийшло до цих змагань із сильною волею перемогти і ця сильна воля принесла справді нашій дружині зовсім заслужену перемогу над б. мистецом. Найкраще грало оборонне трio, зокрема Королюк II, який саме повернувся з війська. Також напад грав добре і спричинив чимало клопотів дефензиві Кресів. Гру починають Креси, натискають і вже в 4 хв. добувають зі стрілу Дерення ворота. Заохочені успіхом осягають перевагу, яка триває до 10 хв. Згодом Поділля отрисається з переваги і гра вирівнюється. В 14 хв. Ворецький по гарній сольовій акції вирівнює. Та вже 18. хв. приносить знову загрозу для Поділля. За руку Королюка II. судця диктує карного, одначе Дерень стріляє в аут. Друга половина починається наступами Поділля, поки що безуспішними. Гра ведеться із змінною перевагою і щойно в 15 хв. Королюк добуває ворота. Кресівці пробують, що використовує українська дружина і в 35 хв. Доля по комбінації з Королюком III. добуває капітальною бомбою найкращі ворота дня. Суддював пор. Гіль. Видців к. 1000. Після цих змагань Поділля знову, будось на третє місце в табелі.

Інші висліди: **Поділля (юніори) — Спарта (юніори) 3:0 (в.-с.).** Золочів: **Яніна — Спарта (Теребовля) 3:2.**

ПЕРЕМИШЛЬ. **Сян — СКС 28 5:1 (3:0).** В суботу, 25. в. відбулися одночасно два метчі: легкоатл. і футбольний, в яких Сян був заангажований амбіцією та пунктовими інтересами. Як цілість, заграв Сян слабше, ніж нормально, зокрема в II. половині. Понад рівень вибивався Медвідь в залозі, Турко в нападі і Бут в помочі. Ворота добули: Турко (3) і Партика (2).

Сян (юніори) — Електрівня (юніори) 3:1. Мистецтво кл. Б. Сян грав дуже добре у всіх лініях, зокрема середуща трійка нападу і залога. Ворота для Сяну добули Корінець (2) і Антонин.

СТАНИСЛАВІВ. **Раз Два Три — Пролом 2:1 (1:1).** Ситуація Пролому стає трагічна, бо на чотири метчі стратити 8 пунктів — не початок кінця. Якщо станиславівська дружина, яка вміє грати не вкреше зі себе потрібного бойового запалу та амбіцій, то — на жаль — стане перед сумною дійсністю безнадійної вегетації в Б-класі.

МИСТЕЦТВА Ц-КЛЯСИ.

МОСТИСЬКА. **УСК (Добромиль) — Стшелєц (Мостиська) 2:2 (2:0).** До останньої хвилини метчу від УСК 2:0. Але... судця метчу п. Стшелецький продовжив змагання і в часі продовження подиктував два карні з яких Стшелец вирівняв.

ЛЬВІВ. **Луг — Стшелєц** (Перемишляни) 2:4 (1:2). Змагання за мистецтво кл. Ц. закінчилися заслуженою перемогою Стшельца. Луг дав декільки прибок продуманих ходів, але мінерна постанова фізичної сторінки марнувала всі починання.

Степ — Праца Польсна 2:0 (1:0). Степ виграв заслужено, а брутальним противником і здобув після цих змагань осінне мистецтво своєї групи. Ворота здобув Гайдук і Ощудляк.

Зоря — Ютшня 4:1 (3:1). Зоря повинна була виграти у вищому відношенні, одначе напад Зорі запровадив багато догідних ситуацій. Ворота добули: Крушельницький 3 і Юськевич.

НА ЗАКАРПАТТІ.

ОП. НОВА ВЕСЬ. **Ск. Сп. Н. Весь — Русь 4:3 (3:1).** Русь програла на гарячому грунті Сп. Н. Всі і втратила вже 4 пункти на чужих грищах. Ворота для Руси здобули Мовер, Кринж і Карман.

Відозва.

Без особливішого розголосу, за те при інтенсивній праці невеликого гуртка спортовців і прихильників української молоді, вже четвертий рік будує УСК „Сян" у Перемишлі власним зусиллям свій спортовий майдан у Перемишлі.

Жертвенністю членів і симпатиків клюбу переведено вже одну третю частину немічної праці (нівеляція площі, опарканення площі 2 і пів м. високим парканом, барієра довкола гриша). Минулого року приступлено до будови сторожівки, одначе доведену під дах будову припинено з причини браку фондів.

Спортовий майдан є покищо в уживканні клюбу, на правах десятьлітньої аренди з тим, що 1/10 частину, бо всі доходи, які вливали з надвишок уладжуваних товариством імпрез і добровільних жертв невеликого гурта осіб із Перемишля і деяких місцевих товариств, ішли теж на дотеперішні інвестиції площі, як і на вирад нашої дружини, що своєю грою заняла в краю почесне місце.

Якщо довершення першого етапу в будівництві спортового майдану в Перемишлі може бути достаточною легітимацією для прохання за піддержною в такому тяжкому ділі, то нехай нам вільно буде просити Вас, Український Громадянине, що розумієте виховне значіння власної площі, за фінансову допомогу.

Товариство, яке має до диспозиції свою власну площу, може дати запоруку, що не лише не уступить з занятого місця в українському спорті, але буде змагати до ще кращих осягів у своїй праці.

Всі назвіть найдрібніші жертви будуть поіменно поміщені в історії товариства, яка появиться з нагоди 10-ліття істнування Товариства.

Гроші слати на чекове конто „Міщанської Каси в Перемишлі" число 507452 з допискою: на площу „Сяну".

ЗА ВИДІЛ: **Д-р М. Старух** — голова. **А. Маринович,** секретар.

ЗА КОМІСІЮ ПЛОЩІ: **інж. В. Корженьовський** — голова, **М-р Р. Водичко** — секр.

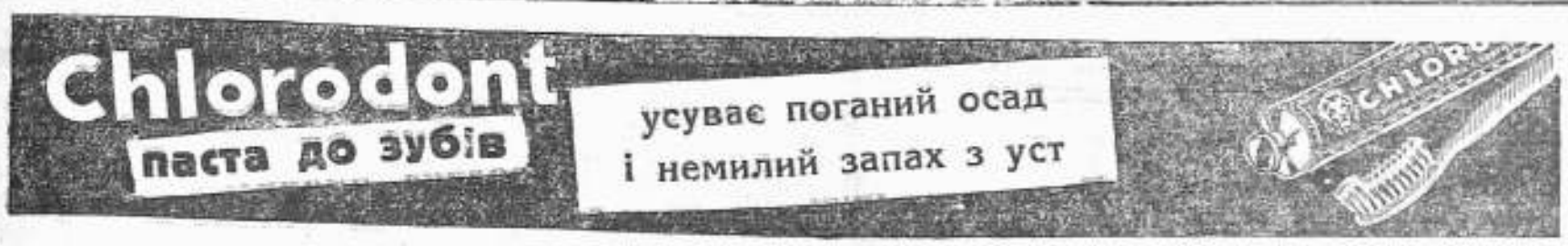

ЧЕСЬКА ЛІГА.

ОСТРАВА. СК Шл. Острава — Простейов 2:2 (1:1).
ПЛЬЗЕНЬ. СК Пльзень — Жіденіце 2:1 (2:0).
БРАТИСЛАВА. СК Братислава — СК Наход 3:2 (2:0).
ПРАГА. Спарта — Кладно 4:2 (1:2).
ПРАГА. Славія — Вікторія Жіжков 1:0 (0:0).
ПАРДУВИЦІ. СК Пардубіце — Вікторія Пльзень 2:1 (0:1).

НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ БІГ ЗА НАГОРОДУ „ДІЛА".

В неділю 3. жовтня відбудеться на трасі Львів — Щирець — Миколаєва — Львів сенсаційний біг наколесників за мандрівну нагороду нашої Редакції — срібну чашу. До цього бігу мають право ставати всі українські наколесники, згуртовані в наших спортових товариствах. Подробиці цього бігу будемо подавати в черговіх числах.

Увага!

Кооперативи і Галянтерійні Крамниці

головний склад трикотажових виробів як

СВЕТЕРИ мужеські, жіночі, дитячі та шалі і реформи в найбільшім виборі, по цінах найнижчих

поручає варшавська фірма

М. І. Міцнер

Львів, пл. Голуховських ч. 5

(над крамницею Брандштетера)

ПРИЙДИ І ПЕРЕКОНАЙСЯ

НАНКІН ЗБОМБАРДОВАНИЙ.

80 японських літаків збомбардувало нині у Нанкіні арсенал і летунський майдан. Жертви і втрати невідомі.

АДВОКАТ

Д-р І. Голубовський

переніс канцелярію і веде її у Львові

ВУЛ. ВАЛОВА 11.

побіч Міської Каси Ощадности. 9—2

Зїзд відпоручників

УКРАЇНСЬКИХ ПОВІТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТЕРИТОРІЇ, ОКУПОВАНОЇ РОСІЙСЬКИМИ ВІЙСЬКАМИ В ТЕРНОПОЛІ 1917. Р.

За царського режіму українство окупованої Галичини, калятноване назвою сепаратистів-мазепинців, не мало можливости чимнебудь себе виявити, українське життя — здавалося — зовсім завмерло. Основно змінилися відносини після березневої революції в Росії, бо вона змінила ввесь адміністраційний апарат та його духа. На начальні становища прийшли нові люди, з революційним способом думання і новими методами правління.

До революції повіти Збараж, Скалат, Тернопіль, Теребовля, Гусятин, Чортків, Заліщики належали до тернопільського губернаторства. На місце губернатора прийшов тепер губернський комісар в особі білорусина І. Красковського. Другий губернський комісар для Буковини був у Чернівцях. А всі окуповані области були під владою краєвого комісаря, що ним був знавний вже на Поділлі з широкої діяльности в користь окупованої области за царських часів Дмитро Дорошенко.

Нові адміністратори, самі демократи в найширшім цього слова значінні, старалися правити згідно з демократичними принципами. Нікому не ставлено ніяких обмежень за виїмком тих, що були продиктовані умовинами военного часу і прифронтової смуги. Але й вони були далеко не такі тверді, як по другій стороні фронту.

Тепер відпали очевидно і всякі обмеження для українства як такого. Воно не тільки не було проскрибоване, але й бадьоро підносило голову, будучи свідком сильної української стихії за Збручем та в армії. Зараз-же по повітах стали творитись українські повітові комітети чи ради для ведення громадянського життя, все, що було хоч трохи активне, з запалом бралося до віднови життя, що три роки було приспане, до заспокоєння тих потреб, що були найбільше пекучі. На перший плян висувалася справа навчання молоді, що три роки була без школи й науки. В цьому напрямі, правда, вже дещо зроблено і за старого режіму, але тільки в самім Тернополі, де ще від осени 1916. р. окупаційна влада дала дозвіл вести гімназію і народню школу, очевидно, як приватні заведення. Не менше пекуча була і справа громадської господарки. Всі ті та інші справи, що їх приносив зі собою военний час, були однаково актуальні в кожнім повіті на цілій території, вони вимагали плянованого упорядкування. Якось сама з себе давала себе відчувати потреба спільно порадитись і вирішити всі питання дня, виринала думка скликати нараду відпоручників усіх повітів. Зреалізування цієї думки приспішяла сама адміністраційна влада, що плянувала перевести вибори прибічних рад для губернських і повітових комісарів. До того виготовлено в Чернівцях виборчу ординацію, дуже ліберальну, одначе вона не рахувалася з фактичними національними відносинами і національним меншостям запевнювала куди більшу участь у радах, ніж би це припадало їм на основі їх чисельного відношення до української більшости. Не диво, що українці не уважали за можливе на такій платформі брати участь у виборах. Треба було, щоб у цій справі висказалося зорганізоване українське громадянство цілої окупованої території. Тому тернопільська українська організація під проводом місцевого лікаря, д-ра Володимира Вітошинського рішила скликати до Тернополя краєвий зїзд відпоручників українських галицьких повітів.

Такий зїзд відбувся в Тернополі 10. липня 1917. р. в льокалі українських приватних шкіл при вул. Мішкевича 43. Взяли в ньому участь відпоручники таких повітів: а) збаразького: лікар д-р Володимир Вітошинський і селянин Андрій Шмігельський; б) гусятинського: Гриньо Бохонко, селянин з Чорнокінців Великих, Петро Пазюк, абсольвент прав з того самого села, Омелян Дорош і Стефан Сафіян з Копичинець та б. Северин Матковський, парох з Босир; в) снятинського: о. Юліян Кисілевський; г) теребовельського: о. Іван Волянський з Острівця, Демидас Павло з Будзанова, Ковальський Павло, упр. школи з Кобиловолок та о. Стефан Мохнацький, парох з Теребовлі; е) тернопільського: проф. Іван Боднар, проф. Іларіон Брикович, д-р Степан Брикович, Микола Ващик, робітник з Тернополя, д-р Володимир Вітошинський, д-р Антін Герасимів, д-р Іван Калин, Евген Камінський, о. Іван Колянковський з Білої, Степан Кучерський, міщанин з Тернополя, проф. Яків Миколаєвич, проф. Андрій Музичка, проф. Петро Пелех, інж. Володимир Постригач, Сеньків Ярослав, студент з Тернополя, о. Григорій Скасків з Кутковець, Микола Турин, дир. „Нар. Торговлі", Андрій Фаленди, будівничий, проф. Іван Франчук, о. Іван Хавалка з Івачова і студ. Яцкевич Ярослав з Тернополя. Разом 33 представники інтеліґенції, селянства, міщанства і робітництва.

(Далі буде).

Старости мають уступити з проводу

В СУСПІЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ.

Премієр ґен. Складковський як міністер внутрішніх справ розпорядив, щоб повітові старости до двох місяців уступили із провідних становищ у суспільних організаціях, з виїмком летунської. Дотепрішне їхне головство припинювало ініціятиву і вязало самостійність тих організацій

ТАБЕЛЯ АБОНАМЕНТІВ МІСЬКИХ ТЕАТРІВ У ЛЬВОВІ.

В СЕЗОНІ 1937/38 РОКУ

РОДИ МІСЦЬ:	ЦІНА АБОНАМЕНТУ: 10 білетів
ГРУПА А — категорія І. партер від IV—IX р і балькон І. п. від І—ІІ ряду	зол. 32.50
ГРУПА А — категорія ІІ. партер від X—XVI р балькон І. п. ряд III і дальші, балькон ІІ п. І. р.	зол. 25.—
ГРУПА А — категорія III. партер від XVII ряду і дальші балькон ІІ. ряд II і дальші	зол. 16.—
ГРУПА Б — категорія І. партер від IV—IX р. балькон І. п. від І—ІІ ряд	зол. 26—
ГРУПА Б — категорія ІІ. партер від X—XVI р балькон І. ряд III і дальші балькон ІІ п. І. ряд	зол. 18.50
ГРУПА Б — категорія III. партер від XVII ряду і дальші балькон ІІ. п. І. ряд і дальші	зол. 10.—

УВАГА! Продаж і інформації в касах передпродажі вул. Академічна 28, тел. 281-12 і Великий Театр, тел. 281-10.

Абонаменти для Товариств полагоджує тільки Адміністрація Великого Театру в год. 18—20.

НОВИНКИ.

— Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделя та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Додаткові записи приймаємо до 5. жовтня. Окремі курси лічничого масажу тіла і руханки. 1685 5—6

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 234-46.

— **Перевози меблів, машин, баґажів та товарів** виконує дешево та солідно українська пересувово-спедиційна кооп. „Гарма", вул. Потоцького 11 а (II. брама) тел. 111-21. 1575 —і

— **В Українськім Лікарськім Т-ві** чергові сходини членів у пятницю, 1. жовтня ц. р. в год. 7. ввечір. На сходинах читатимуть реферати д-ра Мирослава Поповича з Лютовиськ п. н.: 1) „Психіка пацієнта, Етика в медицині, і ми — лікарі українці"; 2) „Статистичні дані про частіші заховування на Бойківщині.

Евгенія з Заячківських
БОНКОВСЬКА

вдова по реві денті Магістрату в Коломиї, померла по довгій і тяжкій недузі в 70 році життя дня 26. ц. м. у Пнаках коло Коломиї. Похорони відбулися в Коломиї дня 28. ц.м.

Син, Донька, Зять, Внучка і Брат.

ФІЛІЯ КРАЄВОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" У ДРОГОБИЧІ

сповіщає з жалем українське громадянство, що

інж. Володимир Гоздава Дидинський

член Головної Ради Т-ва „Сільський Господар", довголітній голова Філії „Сільського Господаря" в Дрогобичі, б. радник міста Дрогобича та діяльний член усіх українських установ, один з найкращих провідників українського селянства та невтомний організатор хліборобів Дрогобиччини

упокоївся в Бозі 26. вересня 1937 року в 62-ому році трудолюбивого життя

Похорони відбудуться в Дрогобичі 29. вересня ц. р. в год. 14-ій з дому жалоби при вул. Вартоломея, на які запрошує українське громадянство

РАДА ФІЛІЇ ГОСПОДАРСЬКОГО Т-ВА „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" У ДРОГОБИЧІ.

— **Гостре стріляння на Замарстинові.** Впродовж цілого місяця жовтня ц. р. на військовій стрільниці на Замарстинові будуть тревати вправи військових відділів, получені з гострим стріляннем. Довколичне цивільне населення має зважати на вказівки військової сторожі, що обсадить терен загрожений стрільнами.

— **Ревізії, арештування.** Поліція перевела у вівторок, 21. ц. м. в Хирові й Посаді Хирівській ревізії та арештувала в Посаді Хирівській Івана Пертака та Ярослава Коропея. В Хирові арештували Івана Цебенка, Володимира Гулика, Івана й Миколу Мацуських і Михайла Савчака. Всіх держали через цілий день на поліції, а вечірнім поїздом відставили до слідчої вязниці в Самборі. Рівночасно поліція перевела ревізію в читальні „Просвіти" і в кружках „Рідної Школи" в Посаді Хирівській та в Хирові та забрали з цих товариств усі книги протоколів, касові, бібліотечні, списи членів і інше.

— **Масові ревізії в Коломийщині.** У звязку з останніми кривавими нападами, що покінчилися декуди смертю, поліція коломийського повіту перевела в Трофанівці, Балинцях і Бучачках 26 ревізій у осіб, на яких паде підозріння, що брали участь у нападах. Ревізії викрили зброю, набої і предмети, що походять із крадежі.

— **Польські костели ростуть.** У Боянцях пов. Сокаль відбулося 26. ц. м. посвячення костела, якого доконав кс. Шукальський із Сокаля при участи повітового старости Костоловського та інших гостей з повіту. Костел побудувано заходом комітету будови каплиць і людових домів при допомозі власниці дібр Зиберк-Плятерової, що жертвувала грунт під будову і помагала фінансово. — В українському селі Тухлі у Скільщині мають побудувати римо-кат. каплицю і дошкілля. Повстав організаційний комітет, що фінансує справу.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали такі більші виграї: 50.000 зол. на ч. 181744; 10.000 зол. на чч. 110238, 110516, 126715; 5.000 зол. на чч.: 22206 37991, 132102; 2.000 зол. на чч.: 256, 337370, 40381, 47028, 54228, 56253, 56937, 70757, 101195 109394, 124282, 127356, 138765, 192097, 192904; 1.000 зол. на ч. 6001, 29209, 41024, 43385, 46816 54531, 55706, 68775, 73140, 76288, 78054, 78162 7931, 84584, 85323, 93765, 99519, 107681, 112946 143392, 144239, 147854, 149053, 153401, 182756 186129, 189031.

— **Цвитуть каштани.** При вул. Янівській у Львові зацвили знову каштани. Дивно виглядають майже нагі стовбури дерев, з яких падуть останні овочі, а рівночасно галузя є покрите рідким листям блідо-шмарагдової барви та ліхтарями білого квіту.

— **Компромітація польської шовіністичної преси.** Недавно подала була польська преса вістку, що у Варшаві помер від ран підкомісар поліції, керовник слідчого відділу в Луцьку Владислав Хелмінський. Ранено його „в одній з місцевостей на Волині підчас облави на українського терориста". Таке мячене поставлення справи вимагає окремого вияснення, бо з вісток польської преси можна здогадуватись, що вбивства мала докончати якась українська організація. Тим часом підк. Хелмінський впав від кулі, як подає часопис „Волинь" (з 19. ц. м.) „комуністичного проступника". Ціла ця подія відбулася в селі Скірчі, чаруківської волости, луцького пов., дня 14. вересня, підчас облави на комуністичного провідника, який в той час переховувався в тому селі. Підчас облоги хати, де мав скриватись згаданий вбивник, посипались стріли, від яких упав смертельно ранений підком. Хелмінський. Вбивника досі не зловили, бо він, користаючи з замішання, втік. Так представляється справа вбивства підком. Хелмінського в освітленні півофіціяльного часопису „Волинь". Польська шовіністична преса використала, як відомо, цю подію до побитукраїнської нагінки.

— **Масова продукція запальничок.** Як повідомляють з Варшави, спілка, яка експльоатує сірниковий монополь, розпочала продукцію і гуртівну продаж запальничок, що разом зі стемплем коштують: за один тузин 43.20 зол., при купні 5 тузинів по 42 зол. за тузин, при купні 10 тузинів по 40.80 за тузин. В подрібній продажі ціна одної запальнички не може перевищати 4 зол.

— **Львівська хроніка.** Арештовано Моріца Трінкгавза, який на ровері вул. Костюшка вкрав золоте перо на шкоду проф. університету д-ра Буяка, коли всідав до трамваю. — На шосі за Стрийською рогачкою наїхав особовий самохід на фіру Івана Смоли з Підсадок львівського повіту, наслідком чого згинув один кінь а шофер і дві особи з пасажирів вийшли з ранами. — До львівського шпиталю привезли в тяжкому стані 25-літнього Бронислава Брока, якого порізали парубки на забаві в людовому домі в Зубрі.

— **Нагла смерть.** У Самборі на вулиці помер нагло, вертаючись з урядування 46-літній Матій Мельнарович, начальник шкільного інспекторату для самбірського, турчанського й рудецького повіту. Лікар ствердив смерть від внутрішньої кровотечі.

— **Шукають за вуглем і залізом.** В околиці Порохника ярославського повіту одна з більших горішньо-шлеських фірм розпочала пробні верчення, глядаючи за покладами камінного вугля і залізної руди.

— **Новий дім Кулка Рольніч-ого у Фірлеєві.** У Фірлеєві в рогатинському повіті посвятили новозбудований дім „Кулка Рольніч-ого". Був присутній староста д-р Янецький, який виголосив промову.

— **Осушують Полісся.** В міністерстві рільництва розглядають проект осушення терені між ріками Стоходом і Стиром у пінському та ковельському повіті. Терени обіймають поверхню коло 200 тисяч гектарів. Першим етапом цього підприємства будуть меліораційні роботи на просторі 60 тисяч га. На днях приїде на Полісся міністерська комісія з фахівцями.

— **Шукають за нафтою.** В горлицькому повіті зросло в останніх часах заінтересування нафтою. Довертівшись ропних джерел на терені Кригу, Кобилянки і Доминковець, нафтові промисловці законтрактували передмістя Горлиць, зване „Магдалина". Тут після відкриття в невеликій глибині ропи зачинають рости нафтові закопи.

— **Поліцієнт застрілив арештованого.** Поліційна стежа із Старяви пов. Мостиська перевела ревізію в домі Івана Пуцика у присілку Польська Марина, глядаючи за Іваном Халайком. Коли цей привитав їх трьома револьверовими стрілами, один із поліцієнтів стрілив теж до нього і положив його трупом. При вбитому знайшли пістолю, револьвер і 200 набоїв.

— **Обікрали церкву.** В Худиївцях пов. Борщів добулися до місцевої церкви крізь вікно злодії і вкрали позолочувану чашу, різні ризи та богослужебні річи на шкоду 1.400 зол. Справою занялася поліція.

— **Краєва хроніка.** В копальні нафти Альдона в Бориславі згинув побітник Іван Гиля, дістався під машину. — На залізничому шляху під Дрогобичем знайшли трупа коло 30-літньої жінки з відтятою головою. Була вбрана по міськи. — Коломийський суд засудив Сару Фіберову з Косова на півтора року вязниці за те, що зводила до дому розпусти малолітні християнські дівчата, які не мали домової опіки. — У Ярославщині арештували 7-ох бандитів, які в половині цього місяця виконали низку нападів. — Самбірський окружний суд засудив на 8 років вязниці 28-літнього злодія Володиславa Пенязя з Борислава, що у березні ц. р. ранив з револьвера поліцієнта. — У криниці в Мололятині (Коломийщина) найшли розложене тіло Івана Сметанюка, який мабуть відібрав собі життя. — У Коломийщині та в Косівщині поліція переводить облави на бандитів.

— **Нещасливі випадки.** Лісова бувкоторівка між Надвірною і Зеленою виколіласъ і придавила молодого робітника Дмитра Дубіщака; його життя в небезпеці. — У Залішниках самохід переїхав 29-літню урядничку з Лодзі Олену Сьметану, яка після кількох годин померла. — Підчас пожежних вправ на львівському газовому дворі 33-літній залізничник упав з 2. поверху і поломив собі руки.

— **Торговля краденими книжками.** З видавничої фірми Тшаска, Еверт і Міхальскі у Варшаві щезали масами нові книжки. Показалося, що ці книжки крали таки її власні працівники. Шість із них засіло на лаві обвинуваченых. Крадені книжки складали вони в одного фризієра, де їх пакували в скрині й відки їх розсилали по книгарнях по цілій Польщі. Фірма втратила при тім 50.000 зол. Справу в суді припинили до 2-го жовтня.

Доповніть свою бібліотеку!

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

	ціна зол.
Д-р Кость Левицький: УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ — спогади	1.20
Д-р Василь Маковський: ГМІНД — спогади	1.40
Д-р Е. Олесницький: СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ — спогади	2.00
Е. Чикаленко: СПОГАДИ, том II—III. — спогади	2.20
Валерія О'Коннор Вілінська: ЛИСЕНКИ Й СТАРИЦЬКІ — спогади	0.80
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Василь Софронів: ЛИПНЕВА ОТРУТА — новелі	1.00
М. Рудницький: МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ — з теорії літерат. критики	1.20
Проспер Меріме: БЛАКИТНА КІМНАТА — новелі	1.20
Володимир Островський: СМІХ ЗЕМЛІ — оповідання	0.50
Микола Матіїв Мельник: КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР — новелі	0.40
Гордій Брасюк: БЕЗПУТНІ — оповідання	0.40
Михайло Возняк: ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА — літ. нарис	0.50
Михайло Возняк: БЕЛЕЙ І КОНИСЬКИЙ — літ. нарис	0.40
М. Рудницький: ВІД МИРНОГО ДО ХВИЛЬОВОГО — літ. нариси	4.00
Остап Грицай: ВІДЕНЬ — опис	0.80
Іван Чернява: НА СХОДІ МИ — повість	1.25
М. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ — повість	2.00
Д. Лукіянович: Я З БІЛЬШІСТЮ — повість	1.30
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
С. Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ — репортаж з Китаю	2.00
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.00
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.00
В. Масютин: ДВА З ОДНОГО, т. I—II. — повість	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ, том I—II. — повість	3.60
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.00
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — пов.	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.00
Юрій Косач: КЛУБОК АРЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50

ХТО ЗАМОВИТЬ В АДМІНІСТРАЦІЇ „ДІЛА" ВСІ КНИЖКИ — ПЛАТИТЬ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 30. — АДРЕСА: „ДІЛО", РИНОК 10/II.

— **15.000 зол. гонорару за лікарську пораду.** До Варшави прибув голосний віденський лікар, спеціяліст серцевих недуг, проф. Векенбах, що лічив свого часу найвизначніших державних достойників. Проф. Векенбах приїхав до Варшави покликаний родиною власника багатого транспортового підприємства і власника кораблів на Вісні, З., що тяжко занедужав на здоровлю і пере-

бував в санаторії в Отвоцьку. За лікарську пораду він одержав, крім звороту коштів дороги, рекордовий гонорар у висоті 15.000 зол. Хоча на вістку про його приїзд багато осіб шукало в нього поради, віденський вчений, оглянувши пацієнта, виїхав негайно до Відня.

— **Учителя засудили за вбивство.** Окружний суд у Ліді засудив учителя із села Дубинці Воложинського повіту, Константина Жизневського на 6 літ вязниці і втрату прав за те, що застрілив двох селян. Була це пімста на селянах, які побили його на вечерницях.

— **Міжнародній шаховий турнір** у Бадені (Австрія) скінчився 27. ц. м. Першу нагороду дістав 21-літній естонець Керес, що мав 9 пунктів, другу Файн 8 пунктів, третю й четверту Капаблянка і Решевський, по 7 і пів пунктів. Без нагороди залишилися: Фльор 7 пунктів, Рагозін і Елісказес по 6 пунктів, останній Петров 5 пунктів. Цікаве, що Фльор, якого міжнародний шаховий союз пропонував на кандидата до боротьби за світове мистецтво з переможцем відплатного метчу Еве-Альохін (що, як відомо починається 4. X. в Голяндії), програв дві партії в тому турнірі з найсильнішими грачами, а саме з Капаблянкою й Кересом, а виграв тільки дві й то з грачами, що в табелі занимають останні місця (Петров й Елісказес).

— **Проковтнув металеві гроші і вмер.** Як повідомляє черновецька преса, у вязничному шпиталі в Ботушанах помер вязень Миколя Манолеску. Секція тіла викрила в його шлунку 200 левів у 10 і 20-левових монетах, що спричинило затроєння крови. Манолеску вкрав ті гроші одному із співвязнів і проковтнув їх.

— **Катастрофальні перегони.** Підчас великих самоходових перегонів у Берні (Чехословаччина) шофер Герман Лянґ вїхав автом на публику, що стояла здовж перегонового шляху. Наслідки були жахливі. 3 особи згинуло на місці і 7 осіб тяжко ранених.

— **Совітські саботажники нищать машини.** У сталінівських металюргічних заведеннях під Кузнецком саботажники зіпсули одну з найбільших прас у Совітах, яка виробляла денно 3.400 брил металю по 6.5 тон кожна. Направа ушкоджень потребує довший час. Під закидом саботажу арештовано багато робітників.

— **Масові смертні присуди.** Колегія окружного суду в Новосимбірську засудила сімох членів протиреволюційної організації на кару смерти. Між розстріляними находиться предсідник районового екзекутивного комітету і секретар. Організація мала на меті саботування торговельної господарки. Крім того члени накладали високі податки і кари на членів колхозів, признаючи одночасно податкові полекші індивідуальним господарствам. — У Володимирі окружний суд засудив на розстріл ряд службовців державних бюр збіжевого постачання за те, що навмисне заражували збіже.

— **Затроювали зерно і муку.** „Ленінградская Правда" повідомляє, що прокуратор ленінградської округи скінчив розглядати справу, в якій обвинувачено членів „протикомуністичної банди", що ділала в тресті „Заготзерно". Обвинувачені Іванов, Савельніков, Тенкаєв, Спальський, Завґалов, Лігогов, Столяров і Любощський від 1931. р. систематично затроювали зерно і муку. Стверджено, що вони затроїли понад 60.000 тон збіжа. Часопис висловлює надію, що „вороги" будуть розстріляні.

— **Повість, яку пише 11 авторів.** Чеський журнал „Говори о книгах" (Розмови про книжки) зорганізував оригінальну письменницьку співпрацю. Він рішив оголосити детективну повість, якої авторами буде 11 визначних чеських письменників. Повість буде складатися з 11 розділів, кожний писаний іншим автором, причому ніхто з них не знає, хто писав попередній розділ. Авторам не вільно робити небіжчиками в одному розділі більше ніж одну особу, що виступає в попередніх розділах. Часопис буде оголошувати цю повість розділами в чергових числах, причому для читачів розписано конкурс, який полягає на тім, щоби відгадати, хто є автором поодиноких розділів.

— **Ріжні вістки.** У вязниці Алькатраз, що находиться на острові біля Сан Франціско, збунтувалося сто вязнів і побили кількох дозорців. — Швецію навістили в останньому тижні сильні бурі, що знищили в лісах коло 250 тисяч штук дерев.

TELEFUNKEN
Radio
гармонія тонів — символ якости.

З кіна.

Кіно „Европа": „Атака досвіта".

Двох англійських старшин працює на відповідальному становищі на тих окраїнах, де англійське володіння на пустині межує із осідками арабів. Їм доводиться постійно обороняти престіж Англії. Шеф станиці виїжджає на відпустку і в подорожі знайомиться з гарною молодою жінкою, в якій закохується. Вона не кохає його, але має для нього багато симпатії і годиться допомагати йому в небезпечному житті. Її наречений летун згинув колись у катастрофі. І саме тут на пустині серед військової атмосфери вона зустрічає другого молодого старшину, приятеля свого чоловіка, який незвичайно нагадує їй давнього нареченого. Хоч як вони обидвоє борються із своїм почуванням і хотіли б покинути своє місце побуту — обставини приневолюють їх бути разом. Фільма має гарні сцени геройської боротьби і зворушливі діяльоги закоханих. У головних ролях Ерроль Флін, завсіди оригінальна Кей Франсіс і дуже симпатична Інверскорт.

Кіно „Атлянтік": „Володарка пущі".

Великі ліси, пущі, де вирубують старезні дерева і спускають їх на воду, ріжуть у тартаках на колоди, експортують. Власники двох сумежних просторів ворогують один з одним віддавна. Власницею одного підприємства є молода дівчина, що тримає всіх робітників у залізній дисципліні і не хоче відступити ні на пядь у переговорах із своїми сусідами. І противник находить дуже дотепний спосіб, як покорити її. Вся фільма кольорова — має прегарні краєвиди і повні емоцій сцени боротьби між рубачами. Дівоці особи з Джорджем Брентом у головній ролі дають своєрідну драму з геппі ендом.

—o—

Зі судової салі.

ПІД ЗАМІТОМ ПРИНАЛЕЖНОСТИ ДО ОУН.

Перед львівським судом присяглих нині стануло: 1) **Олена Жарська**, літ 23, 2) **Василь Ваврук**, літ 28, 3) **Іван Кравчук**, літ 29, 4) **Степан Гайошка**, літ 24, 5) **Іван Грунтас**, літ 23, 6) **Гриць Бойчук**, літ 21, 7) **Гаврило Морхало**, літ 28, 8) **Семен Саддак**, літ 24, 9) **Кость Луків**, літ 36, 10) **Іван Смулка**, літ 31. Жарська — це абсольвентка вчительської семинарії, Ваврук — гімназійний абсольвент, походить з Себечова, пов. Сокаль, Грунтас купець, решта — селяни зі Сокальщини.

Усіх підсудних обвинувачують у приналежности до Організації Українських Націоналістів, а Олену Жарську ще й у переховуванні „Бюлетину Краєвої Екзекутиви ОУН" та „Юнака".

Трибуналом проводить с. **Дисевич**, воюють: сс. **Бендашевський і Капецький**. Підсудних боронять: **д-р В. Старосольський, д-р Ст. Шухевич, д-р К. Паньківський і адв. Бобинський.** Розправа розписана на 4 дні.

ПРИСУД У „РАЦЛАВІЦЬКОМУ" ПРОЦЕСІ.

Нині в год. 13. келецький окружний суд видав присуд на учасників заворушень у Рацлавіцах: двох підсудних дістало по рокові вязниці, двох по 8 місяців, вісімнацятьох по 6 місяців, 33-ох увільнено.

—o—

Відізви й комунікати.

ЗА БУДОВУ ДОМУ ДЛЯ МУЗЕЮ „БОЙКІВШИНА" В САМБОРІ.

До Українського Громадянства!

Українське громадянство З. У. З. від багатьох десятків років складає великанські суми на народні цілі. Багато монументальних будівель стануло в краю завдяки цим жертвам, що не перериваються навіть тепер — у часі великої фінансової скрути. Через цю скруту не кожний новий заходик до жертвенности виправданий, та є такі національні конечности, що вимагають цієї жертвенности. Нею теж є тепер будова домівки для українського обласного музею „Бойківщина" в Самборі, що в найближчих роках може опинитися без приміщення. Поки що користується музей безплатною домівкою, що її на приміщення музею на 10 літ жертвував д-р Данило Стахура, це є до 1942. р.

Музей „Бойківщина" вів досі і веде дальше серед своїх злиднів важну наукову працю: збирає, зберігає й опрацьовує цінний етнографічний матеріял, українські ікони, рукописи, стародруки, веде важні археольогічні роботи, що поширюють овиди нашої доісторичної старовини, й осяги своїх дослідів поміщує у „Літописі Бойківщини". Матеріял збережений у музею досягнув числа 31.186 предметів, вичислених у 4.556 позиціях катальогу. Ця праця мусіла би припинитись і майно моглоб піти на розтрату, коли до двох років не стане домівка музею, що веде важну роботу загально-українського, не обласного значіння!

В розумінні ваги справи Т-во „Шкільна Поміч" у Самборі призначило під будову музею одну зі своїх будівельних парцель.

Старшина Музею звертається до українського громадянства в краю та на еміґрації з проханням поспішити негайно з жертвами на цю ціль. Двічі дає той, хто дає скоро!

Жертви просимо слати на конто Українбанку в Самборі. Чекове конто П. К. О. — 508.060 з допискою: „Фонд будови 109".

Старшина Музею Т-ва „Бойківщина".

—o—

‡ Посмертні згадки.

Інж. Володимир Дидинський, інжинір-землемір, голова філії „Сільського Господаря" в Дрогобичі, член Головної Ради Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар" у Львові, член Українського Технічного Товариства, член багатьох українських установ та визначний народній діяч Дрогобиччини, помер у Дрогобичі 26. вересня ц. р. у 62-ому році життя. Похорон відбудеться 29. вересня ц. р. в год. 2. попол. в Дрогобичі. В. Й. П!

О. Петро Шанковський, гр.-кат. парох Копичинець, совітник еп. консисторії, ювілят помер 25. вересня ц. р. у 86-ому році життя і 55-ому р. священства. Перенесення тлінних останків з дому жалоби до парохіяльної церкви в Копичинцях відбулося 26. вересня ц. р. в год. 3. попол. Похоронні обряди відбулися у вівторок 28. вересня. В. Й. П!

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ПАМЯТКА З ВІДПУСТУ В ЯРОСЛАВІ. видана в 900-ліття проголошення Матері Божої Царицею України 1037—1937. Ярослав 1937. Стор. 40, 16°.

МИНУЛЕ УКРАЇНИ ВІРШОМ. Книжка доба, частина І. Написав Володимир Переяславець. Львів 1937. Стор. 32, 16.

Театри.

Великий Театр:

Середа, 29. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".
Четвер, 30. IX. год. 8. веч. „Король волоцюг".
Пятниця, 1. X. год. 8. веч. „Легенда".
Субота 2. X. год. 8 веч. „Легенда".

Театр Ріжнородностей:

Середа, 29. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Четвер, 30. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Пятниця, 1. X. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Субота 2. X. год. 8. веч. „Сині вальтонники" комедія Ясножевської-Павліковської.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ХОДОРІВ:
30. IX. Шаріяк.
1. X. Під курателею.
2. X. Ніч під Івана Купала.
3. X. Оплєня.
4. X. Шалапут.
5. X. Довбуш.
З Холорова іде театр до Жидачева і Рогатина.

ЛІМ МОДИ має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.
Львів — будинок Готелю Европейського
ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 1—20

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, віза на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня ремарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Салямдрана"

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ШИРЕЦЬ:
29. IX. Гейша.
30. IX. Ніч під Івана Купала.

ЛЬВІВ (Павільон Жид. Театру):
1. X. Хмара.
2. X. Маруся Богуславка.
3. X. год. 3.30 попол. Ой не ходи Грицю...; год. 8.15 Ніч під Івана Купала.
Бійся в Сонячному Базарі.

ЛЬВІВ ЗНЕСІННЯ:
4. X. Воскресення.
5. X. Гейша.

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНО!
„Charmes" — матові РЕФОРМІ 3·55
„Milanes" — тривалі „ 1·85
„ДІМ ВОЛІЧКИ
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

КІНА.

АПОЛЬО: „Винуватець".
АТЛЯНТИК: „Володарка пущі" (у природних барвах).
ВАНДА: „Пастер", „Бюро пропавших людей".
ГРАЖИНА: „Наш директор шалів".
ЕВРОПА: „Атака досвіта".
КАСІНО: „Благословлена Земля" з Павлом Муні.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Приречена".
МЕТРО: „Герой", „Любовні пєсподіванки".
МІРАЖ: „Пропаще місто"
МУЗА: „Діти вулиці" із Бартольомю.
ПАКС: „Проклята" і „Ординат Міхоровський"
ПАЛЯС: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Посвята".
РАЙ: „Королівський вальс".
СВІТ: „Я невинний" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Король Бродвею" та ревія „Те, що найгарніше".
ТОН: „Іде 27 проти Г-14".
УТІХА: „Останній поганин" і ревія.
ХИМЕРА: „7 линок, 7 підпунків" із Ліл. Гарвей і Віллі Фрічом.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Каринтія"
Вертерзе — Гмінд — Озінхерзе.

Зол. 6·50 ЗОЛОТІ ПЕРСТЕНІ
з 14 кар золота тільки
у Б. ҐРІНБЕРҐА, (вигуська 4.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 29. вересня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 18.00 Розр. музика, 17.00 Романтична музика, 20.10, 21.00 Віденські мельодії, 21.10 Орх. концерт, БУДАПЕШТ 12.05, 20.40 Цит. музика, 13.30 Сальон. музика, 17.25 Форт., 18.20 Скрипка, 22.05 Квартет, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 19.25, 20.00, 21.00 „Люіза Міллер" оп. Верді, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Пісні Вольфа і Штравса, 20.10 Концерт дутих інстр., 22.5 „Епізоди" Регера на форт., КОШИЦІ 20.20 „Сократ" муз. авд., МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Розміколо" оп. Пістрія, ПРАГА 16.35 Концерт дутого квінтету, 21.00 Орх. концерт. РАДІО ПАРІ 18.15 Гумор, 19.30 Пісні, 19.45 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 „Беатріче" лір. легенда Месажера, РИМ 17.15 Лір. пісні, 18.30 Розр. музика, 21.00 Віольончеля, 21.50, 22.00 Орх. концерт.

Четвер, 30. вересня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 16.30 Смішковинки, 18.00 Розр. мельодії, 20.10, 21.00 Танк. музика, БУДАПЕШТ 18.00 Цит. музика, 19.00 Сальон. музика, 21.30, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 19.25, 20.00 Тирольські пісні, музика, 20.25 Концерт на форт., орх., ДАЙШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз., 18.00 Соната на скр. Гавсмана, 21.15 Розр. концерт, КЕНІГСБЕРҐ 20.10 „Орфей і Еврідика" оп. Глюка, КОШИЦІ 18.00 Для Заварпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Адріана Лекуврер" оп. фор. Чілєї, ПРАГА 17.10 Спів, рецаль Піль Ігн (Румунія). РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Уяви, 19.15, 19.45 Спів, 19.30 Ґітара, 20.30, 21.00, 22.00 „Пелеас і Мелісанда" оп. Дебісі, РИМ 17.15 Танкова музика, 18.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.15 Вибір пісеньок.

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і реглани — наймодніші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає

МАНУФАКТУРА
ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч 3.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 29. вересня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шкіл: Де живуть недуги, Веселі пісоньки з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Похудн. денник, 12.15 Граніштедтея: Попурі з оп. „Орлов", гр. пл., 12.45 Конц. перт розр. орх., 13.53 Розр. музика з гр. пл., 14.45 Із нашої бібліотечки: Історія одної книжки „Країна діточих літ", 14.55 Льв. біржа, 15.00 Верді: І. дія з „Аіди", гр. пл., 15.40 Львівські біжучі вістки, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Поетичний відгомін „Ляльки" (Сонети С. Годлевської), 16.15 Хор і дута орх., 16.45 Зміни в червоній армії, 17.00 Спів, скрипка, форт., 17.50 Про авто та шофера, 18.00 Хвилина бюра студій, 18.10 Естонська музика з гр. пл., 18.40 Програма на завтра, 18.45, 19.50, 19.52 Спорт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Гумор, 19.05 „Моцартові мельодії" муз. монографія, гр. пл., 20.00 „Гура! Увертюра" легка муз. авд., муж. хор, 20.45 Веч. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 Шопенівський концерт у вик. Л. Мінцера, 21.45 „Доктор Петро" опов. Жеромського, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Четвер, 30. вересня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Муз. поранок для ліцеїв: Пісні з історичним розвитку спів, музика), 11.40 Делюс: „В городі літом", гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Осінне гношпи левад і пасовиськ, 12.25 Сальон. музика, 13.55 Для розривки. гр. пл., 14.50 Спорт. порадник, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Двожак: Віол. концерт оп. 104, гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Госп. вістки, 16.00 На сідельні мотоцикля, 16.15 Хор, орх., 16.45 Збирають плоди. 17.00 Солісти: спів, скрипка, 17.50, 18.45, 19.50 Спорт, 18.00 Спогади про Г. Реваковича, 18.05 Сусп. гутірка, 18.10, 18.15 Музика з гр. пл., 18.30 Листи та програми. 18.40 Програма на завтра, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Пастка", 19.30 Держава будується працею, боронитьея кровю, 20.00 Розр. концерт (у перерві в год. 20.45 Веч. денник, 20.55 Хліборобські вістки), 21.45 „Доктор Петро" Жеромського, 22.00 Спів, рецаль Роз. Бамптон у супр. форт., 22.30 Сонати на форт., 23.00 Танкова музика з гр. пл.

БІРЖА.

Львів 28. вересня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельгія бельг. 89·38·98·95, Долярн американські 5.30·00, 5.27·50, долярн канад. 5.29·50—5.27·50. Фльорени гол. 293·62—291·90, Франки фр. 18·37—17·87, Франки швайцарські 121·95—121·15, Фунти анга. 26·30—26·14, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·20—17·40. Кор. дан. 117·30—116·35 Кор. норв. 132·18—131·20. Корони шв. 135·58—134·60, Ліри італ. 23·10—22·30, Марки фінлянд. 11·62—11·20, Марки нім. 124·00 — 120·00, Шилінги австр. 98·60—96·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 131·00 — 125·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·60, 55·40, 55·88, 4 пов. інв. 1 ем неког.. 2 ем. 68·75, серія 81·75, 5 заділн. 58·00, 4 прем. дол. 58·50, консол. 58·50, 58·75, 58·50, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 108·00 Цукор 56·00, Вуголь 25·50, 26·10, Ліяьпон 53·57, Модженів 9·80, Островець 26·25, Габербуш 42·50,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 28. вересня 1937.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 2·90 зол.
1 кг. експорт. зачет . . 2·90 зол.
молоко . . . . 15—16 сот.
яйця . . . . 4·30 зол.

Тенденція слаба на масло й молоко на яйця звишкова.

ОПОВІСТКИ.

Деканат Теольогічного Відділу Гр. кат. Богословської Академії у Львові подає до відома заінтересованих, що передординаційні і передконкурсові іспити в місяці жовтні відбудуться в першу середу місяця, себто дня 5-го в полудневих годинах. Зголошення вносити до дня 2-го жовтня 1937.

ПІДПРИЄМСТВА

СПІЛЬНИКА до добре впровадженого інтересу бляхарсько-шльосарського цехи Райцес, Боїмія 7. 1737 1—1

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

ПОСТЕ РЕСТАНТЕ, Коломия, лег. 143705. Ваше оголошення коштуватиме вол. 4.— за один раз. Належність треба прислати згорн. **Адміністрація.** 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ІНТЕЛІҐЕНТНА, добре уложена паняночка займеться вихованням дітей. Пропадила садок, знає кравецтво. Зголошення до Адміністрації для „Галі". 1718 2—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПРИЙМЕМО метких заступників на всі повіти Галичини і Волині. Зголошення з референціями і маркою на відповідь до ф-ми **„ТО-П" Львів, Городецька 36.** 2—2

КУПНО - ПРОДАЖА

НА ОСІННІЙ І ЗИМОВИЙ СЕЗОН найкращі новини дитячої, жіночої і мужеської галянтерії купите найдешевше в оп. „Базар" у Львові, Руська 8. 10-?

МЕШКАННЯ

СТУДЕНТКУ або урядничку прийме самітна на спільне мешкання. Адреса в Адміністрації „Діла". 2—2

У ВІДНІ — вдова по адвокаті, українка, піднаймає кімнати, з харчем, приступні ціни, центральне положення. O. L. Wien VIII. Josefstädterstr. 73/6 1728 1—3

РІЖНІ

ГОДИННИКИ старі на нові та біжутерію замінює найкорисніше ВАНДЕР, Шайноха один. Преципійна, дешева направа годинників і біжучерій. 1571 11-11

ПЕЧІ залізні і частини, замки безпеки Сальво, направи кухонні, приладдя поручає Рентчнер, Легіонів 37. 6—

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменит. гарантовані — дешево продає, міняє **Ґанак, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 16-20

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-вистава „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й дерев'яну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 7—15

ГОДИННИКИ Омега, Тіссо, Цима, дешево у фірмі Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів Академічна 2, Готель Жоржа. Годинникарсько-ювілерські роботи. 1707 3-10

СМАЧНІ. здорові, домашні обіди дістанете у Міри Блавацької, вул. Голуха 6. II. пов. м. 5. 1711 3—3

ШКЛЯРСТВО В. Стельмах шиби, дзеркала, рями, оправа образів виконує найдешевше. Львів, Коперника 22, тел. 245-79. 1727 3—7

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА,** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2046 90-100

КОВДРИ перероблюю в одним дні на 3.50 Виробня ковдер, Кентшинського 4. 1568 5-5

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ
ЛІКАР ДИТЯЧИХ НЕДУГ
Дир. Д-р С. Майзельс
ЧАРНЕЦЬКОГО 3. — Тел. 215-50.
ВЕРНУВСЯ.

ОГОЛОШЕННЯ.

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
ПУДЕР З ПУШКОМ

ціна зл. 1.25
в найнодніших красках
Й. ШАХ ВАРШАВА

Незрівняний в якости пудер і крем
ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
завдяки якому стає цера
ОКСАМІТНО-МАТОВА

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Арт. столярська робітня
Г. ГАЛЬОВ
Львів, ул. Потоцького 58
ч. тел. 205-60

ЯК БУТИ ЩАСЛИВИМ У ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ З ЖІНКОЮ? Жадайте брошурки (безплатно „Дністер", Львів, Замойського 6, 1724 Тел. 217-04. 2—2

БРИТВИ
найліпші, гарантовані. світових марок продає по найнижчих цінах оказійно Фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7
Коперника ч. 15 а

Фіранки, диванн, меблеві матеріяли, тапчани, матраци, ролети, тапети і т. п.
Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях таніцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 9—40

Супергетеродина „ҐЕНЕРАЛ"
це найліпший радіоприймач батерійний, тринасяговий, сім обводовий
„ЕКРАВОКС"
Львів, Академічна 11.
1—3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Четвер 30. вересня 1937. Ч. 214

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

У чому і як обвинувачують письменників на Совітській Україні.

(Передова стаття).

„Український буржуазний націоналізм".

Прем. Складковський і мін. Квятковський у през. Мосціцького.

Відкликаний дозвіл на Кооперативне Свято.

Промови Гітлера і Мусолінія.

З життя Закарпаття.

Львів -- Пісочна.

(Фейлєтон Галактіона Чіпки).

В порі катару і простуди.

Вбили жінку над Збручем.

Мисливський календар на жовтень.

Білий хунхуз.

Ч. 214 (14.757). Львів, четвер 30. вересня 1937 Ортз рассгочки uiszczana gotowką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертають.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Пальта ориг. англійські продає просто консументам
ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер
Львів, Легіонів 3/І. п. (над кіном Паляс)
1—3

„Український буржуазний націоналізм".

„Правда" гостро критикує „українських буржуазних націоналістів", які викликують серед населення настрої неприхильні для Росії. Нпр. в одному київському музею виставили портрет „польського князя Вишневецького" і „козацького сотника Туптала", що змагав до самостійности української церкви; є це „вороги українського народу". Зате не виставлено спроваджених з Ленінграду документів і мистецьких творів, що є „свідоцтвом нерозривних вузлів, які лучать український нарід з російським, свідоцтвом їхнього духового побратимства". „Фашисти" представляють Шевченка як ворога Росії і т. д.

„Правда" домагається суворих репресій проти „фашистівських агентів" і осуджує центральний виконавчий комітет КП(б)У, який їх толерує. (АТЕ).

Промова Гітлєра і Мусолінія.

Вчора Мусоліні звидів берлінський арсенал і потсдамську палату Сан Сусі, опісля провів якийсь час серед італійців, що мешкають у Німеччині. Вечором переїхав він разом з Гітлером на „Майфельд", де оба диктатори виголосили промови перед безчисленними масами, які з ентузіязмом слухали їх, не зважаючи на зливу.

Гітлер

ствердив, що цей день є радісною маніфестацією 115-ох міліонів німців та італійців: Німеччина витає одного з людей, які творять історію. Найвищим бажанням обох народів є запевнити мир, що випливає зі свідомого відповідальности переконання про власну вартість.

Після 15-ох сумних літ, коли під демократичним режімом Німеччина пережила найгірші пониження, німці не забувають, що одинока Італія не брала участи у гнобленні Німеччини.

Між двома націоналістичними народами повстала спільнота не лише ідеольогії, але й акції, що забезпечить Европу перед ділянням марксівсько-демократичних розкладових чинників. Ніяка сила не розірве тої німецько-італійської спільноти; до того не допустить бажання 115-ох міліонів та воля обох державних мужів.

Мусоліні

підкреслив, що його подорож не має характеру звичайних дипльоматичних відвідин, за нею не криються ніякі тайні пляни. Йде про те, щоб потвердити вісь Рим—Берлін, яка не є проти нікого звернена: оба диктатори змагають до мира. Мусоліні хотів звидіти нову Німеччину, яка стала основним елементом европейського життя.

Обі держави змагають до господарської самовистарчальности, щоб на випадок війни не піддатися бльокаді, яку Італія відчула болюче Вона ніколи не забуде, що Німеччина не приучилася до протиіталійських санкцій.

Італійсько-німецька спільнота проявляється у боротьбі проти большевизму. Тисячі італійців полягло в Еспанії в обороні европейської культури, яка відродиться, коли відкине фальшивих богів Женеви і Москви. Завтрішня Европа буде фашистівська.

Нові бої на індійському пограниччі.

На північно-західному пограниччі Індії дійшло до нових сутичок між повстанцями факіра з Іпі та англьо-індійськими військами. На захід від Рагмук англійці розбили повстанчий загін, зложений з 300 туземців. Також у південному Вазірістані повстанці нападають на британські частини.

Австралія вірна Великій Британії.

Австралійський премієр заявив у промові, що на випадок війни Австралія рішуче стане по боці Великої Британії. Сепарація від британської імперії значила би для Австралії стільки, що самовбивство; лише співпраця британської та австралійської фльоти може оборонити Австралію.

У цій заяві слідний вплив сучасних подій на Далекому Сході.

Кілько італійців воює в Еспанії?

Кеїпо де Льяно заявив перед мікрофоном, що у національних відділах „чорних стріл" є лише 15 прц. італійців, яких у цій армії є до 15.000. Ніяких німецьких ні італійських ескадр в національному летунстві нема; є лише німецькі летуни й техніки. Зрештою по боці червоних є куди більше совітських, чеських та інших чужинецьких летунів.

ЧЕРВОНІ РОЗСТРІЛЯЛИ 300 РОБІТНИКІВ.

На відтинку Віллявердe до національних військ перейшло кількадесять червоних міліціонерів разом з політичним комісаром. Вони заявили, що їх переслідували як членів національної конфедерації праці. Головних провідників професійних спілок помордували серед загадкових обставин совітські агенти, які є на службі Валенсії. У вересні розстріляли в Мадриді коло 300 робітників членів національної конфедерації праці.

КОВДРИ І МАТЕРАЦИ.

На основі декрету валенсійського міністерства національної оборони кожний громадянин, що має більше ніж одну ковдру і один матерац, мусить віддати решту військовій владі.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„Д Н І С Т Е Р"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.
приймає до обезпечення від вогню і від крадежі-алому всякого роду рухоме майно, стосуючи найнижчі тарифові оплати.

У чому і як обвинувачують письменників

НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Чи ти знаєш, читачу, що ніколи і ніде в світі в історії людства не стояло так високо, не було таке почесне, не оберегалося так звання і становище письменника, як у країні Совітів, як на совітській Україні?

Ні, мабуть цього ти не знаєш.

Так ось про це найкатегоричніше свідчить у вересні 1937 р. один з чільних сучасних письменників совітської України, Іван Микитенко, лікар з фаху, член партії.

Може і справді варт придивитися поближче до цього щасливого письменницького життя за Збручем.

Почнемо, наприклад, з особи самого Микитенка.

Син незаможнього селянина з Кировщини (раніше вона звалася Зиновевщина, а ще раніше Лисаветщина), він за 20 років своєї літературної праці (а почав він працювати з 20 років), дав дуже багато — не можна в цьому йому відмовити — талановитих поезій (безумовно тендеційних!), справді доброї прози, драматичних творів.

Завдяки умілій тенденційности своїх творів він мав змогу виступати на XIII. зїзді рад УССР, у січні 1935 р., виголошуючи найвірнопідданішу промову, славлячи „великого Сталіна". Зазначав він тоді, що вся радянська Україна пишається із своїх найкращих синів, письменників, Кириленка, Ле, Кулика, Первомайського та багатьох інших; казав він, що таке своїм розквітом радянська українська літертура завдячує „дорогому Павлові Петровичу Постишеву". Під оплески всієї салі цитував він вірші Булатовича, що

Миле дітвора в саду
Виводить пальчатами (на снігу)
„Павел Петрович",
Як вияв улюблених дум...

По цій промові обрали Микитенка членом Центрального Виконавчого Комітету УССР, а цього року 1937 пощастило Микитенкові дістати дуже рідке визначення — його відряджено на II. міжнародній зїзд письменників в Еспанії.

„Але не має нічого постійного під сонцем" — сказав китайський фільософ.

І Микитенко вернувшись, коли мав реферат у Києві про свою подорож, не почув несполівано оплесків, зустрів холод серед слухачів.

Бо за часів (у УССР хронічних) нищення „недобитків з гадючих кубел націоналістичної, петлюрівської контрреволюції" кожен бажає відвести від себе можливе підозріння на когось іншого, використовуючи для цього хочби і щось з давно минулого.

„ЗОРЯ“ ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА І С-ка
у Львові, вул. Кордецького 51.
Тел. 260-04. ПКО 503.381.
пропонує власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант“ терп. і воск. у всіх кольорах
ПАСТУ до взуття „Елегант“ люкс. в тубах у всіх кольорах
ПАСТУ до підлоги „Французька мода“ (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до білля помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

І на зборах київських письменників дехто вже кидав прості обвинувачення в обличчя Микитенка, згадуючи його минуле.

Річ у тім, що року 1927, по ліквідуванні на совітській Україні націоналістичних (першої доби) літературних гуртів, як „Плуг“, „Ваплітє“ (Всеукраїнська асоціяція пролетарської літератури), „Авангард“, „Літературний ярмарок“, тощо утворено нову правовірну, але виключно українську, літературну групу „Вуспп“ (Всеукраїнська спілка пролетарських письменників). 1933 р. це саме „Вуспп“ зліквідовано, як націоналістичну групу (другої доби), багато з його членів, замішаних у „Скрипниківщині“ загинуло, тільки спритнішим пощастило урятуватися.

Так ось тепер пригадали, що ніхто інший, як Микитенко був перший секретар цього самого „Вуспп“, що цей самий Микитенко висловлювався тоді, що „Вуспп“ (українська організація!) стоїть вище за „Рапп“ (всесоюзна організація), виявляючи в такий спосіб свій націоналістичний шовінізм, що цей самий Микитенко читав на З'їзді Рад підлабузницького вірша Постишеву та ще вірша розстріляного потім націоналіста Булатовича і т. і. і т. і.

Отже треба боронитися, треба оборонити себе за всяку ціну!

І Микитенко спочатку визнає свої численні провини, кається в них, але потім зручно завважує, що й колишній секретар комфракції „Вусппу“, письменник Іван Кириленко дуже завинив. Цеж він рекомендував і запроведив до „Вусппу“ цілу зграю контрреволюціонерів-скрипниківців із ворогом народу Гірчаком на чолі, цеж він, Кириленко, знав себе вихованцем Постишева...

А крім того дуже ненадійна постать і письменника Івана Ле, який завжди тримав зв'язок з націоналістами, та і письменник Микола Бажан, який тепер так обвинувачує його, Микитенко, чомусь то мовчить про постійні свої зносини з ворогами народу, з націоналістами!..

Надалі Микитенко виступає з приводу цього з великою статтею в Київській „Літературній Газеті“, де вихваливши життя письменника на совітській Україні, зазначає, що, усвідомивши свої численні помилки, він робить для себе поважні висновки і по новому мобілізує свої сили.

Але несподівано дістає на це відповідь, що редколегія вважає статтю його за недостатньо самокритичну і чекає від нього нарешті справжньої, більшовицької критики своїх політичних помилок.

А коли додати до цього гостру критику драматичних творів Микитенка, що раптом з'явилися на шпальтах московської „Литературной Газеты“, то, здається, це вже і для Микитенка надходить „мементо морі“.

Бо таке „морі“ вже охопило і Кириленка і Ле. Зникли вони зі сцени недавньої своєї слави, популярности.

А в Києві на зборах харківських письменників розглядали справу письменника Галушки, який 'працював колись серед „націоналістичних ворогів народу“, який ввесь час продовжує „замазувати сигнали про націоналістичну наволоч“, потурає їй — і вирішено виключити з партії Галушку, як „активного посібника (!) ворогам“. Надалі виключено з партії письменника Дмитра Бузька, що нераз виступав на прилюдних зборах з партійними наклепницькими виступами, що „морально розклався“, що має вороже совітському народові минуле — як активний есер і колишній петлюрівський аташе.

На тих самих зборах висловлено догану багатьом членам, як Юхвід, Байдебура та інші, запропонувавши їм виявити зразок боротьби з „націоналістичним охвістям“.

І зараз після цього Юхвід виступає із статтею-актом обвинувачення проти Володимира Коряка, який свого часу вихваляв „запеклого ворога народу“ Поліщука, пропагував буржуазно-націоналістичні гасла, який написав воровжо-шкідливу своїм змістом „історію літератури“, який каже тепер, ніби йому ще кілька років тому було ясно, що Щупаки, Кулики, Первомайські — це вороги народу, отже який підозрівав, але відмовчувався, мабуть боявся, щоб в боротьбі не викрили і його злочинних рук...

Виключено Коряка і з партії і з членів СРПУ (це теперішня назва — Спілка радянських письменників України — правовірного літературного угруповання на совітській Україні).

Є (а може вже був) там молодий досить плодючий письменник Вадим Собко.

І написав цей Собко пєсу „Лють“ на цілком актуальну тепер тему — про боротьбу з „фашистівськими шпигунами і диверсантами“, про те, як молодий видатний летун-„випробувач“ Ковач попадає, закохавшись, у лабети замаскованої шпигунки Іванової, видає їй державні таємниці, передає фотографію нового літака, але наприкінці — „гепі енд“ — викриває цю Іванову.

Здавалось би все цілком добре. Так мабуть подивився на цю пєсу і Головрепертком УССР (головний репертуарний комітет, що має за завдання розглядати пєси і апробувати чи забороняти їх) і дозволив її до вистав по театрах, і багато театрів вмістили її у своєму репертуарі.

Але знайшовся колектив харківського театру революції, який добачив у цій пєсі „мерзенний пашквіль“ на „сталінських соколів“, на кращих синів совітського народу, наклеп на їхнє героїчне життя (чи немає ще контрреволюції і в тому, що Ковач протиставиться Іванові?!), і вимагає від влади „зацікавитися“ твором Собка.

Є там (а може вже теж був) молодий поет Євген Фомін, який, хоч і не має українського прізвища вже від 1927 р. пише українською мовою і написав він цього року поему „Рафаель“ та надрукував у „Радянській літературі“ (відомо, що вся періодична література в СССР проходить через попередню цензуру так зв. „літів“ („Укрліт“, „облітів“, тощо) — комітетів у справах літератури), і стали пригадувати, що цей самий Фомін ще 1932 р. випустив книжку „Засідання героїв“, де виступав з „підлими націоналістичними гаслами“, а тепер, що ж він пише?

Які б тяжкі не зносив я негоди,
хоча кипить в мені одвічна боротьба,
люблю я дивний світ безсмертної природи,
завжди розчулений спішу сховатись в ній...

Що це за „тяжкі негоди“, дозвольте спитати? що за „одвічна боротьба? чому він хоче „ховатись“?..

А потім знову:

У час безрадісний, тривожний і сумний...

Про який такий „безрадісний і сумний“ час говорить Фомін, адже він живе і пише за часів після великої жовтневої революції, коли життя таке щасливе?!

І знову порада „кому слід“ звернути увагу на діяльність Фоміна...

Може і справді це все зветься там „щасливим життям“, але нехай йому всячина такому „щастю“! Ні, не заздримо тамошнім письменникам!

Гл. Л.

Закарпаття.

ПОСВЯЧЕННЯ ШКОЛИ ГР.-КАТ. ДІВОЧОЇ СЕМІНАРІЇ В УЖГОРОДІ.

Будинок дівочої семінарії був уже затісний і при великих жертвах удалося вибудувати і другий поверх; дня 12. IX. ц. р. відбулося посвячення добудованих частин.

По Службі Божій під проводом еп. Стойки посвячено будинок, після чого почалася програма. Хор під проводом дир. М. Аркаса відспівав державні гимни. Дир. Лар у дуже гарній промові змалював минуле й сучасне цієї школи. З його промови довідуємося, що будинок під цю школу здобув колись великий наш патріот пок. еп. Фірцак, що за свої гроші, в тому часі нечувано високу суму — 5.000 гульденів, купив будинок, щоб здобути приміщення для школи дівчат. Але мадяри й ці фахові жіночі школи заборонили і домагалися, щоб наші дівчата виховувалися в мадярських школах. Були часи, що о. А. Волошин давав до диспозиції свій дім (там, де тепер сиротинець) для науки наших дівчат.

Переломовим роком в історії школи, зокрема виховання нашого жіноцтва, був 1922. рік, коли великий наш покійний єпископ Петро признав Сестер Василіянок і доручив їм виховання наших дівчат. У нинішньому будинку крім учит. жін. семінарії і горожанки найде приміщення також нововідкрита школа для жіночих професій та семінарія захоронниць.

Після того виголосила дуже гарну промову-привітання кандидатка 4. р. Е. Пайкошівна. По ній промовив еп. Стойка в релігійнім дусі. Останньою точкою були співи: кантата С. Кушніра і марш Аркаса. Як у церкві при співанні Служби Божої, так і на святі хором проводив дир. Аркас. Добре підібрані голоси викликували гарне враження. Шкода, що цей дійсно гарний жіночий хор не виступає публично, ані не дає концертів у радіо.

Було в очі, що на свято не були запрошені передові люди наших культурних установ, навіть „Просвіти“ не запрошено... Запрошення друковано компромісовим правописом, а це вже не поступ, але назадництво. (У. С.).

КЛЯСИЧНА ГІМНАЗІЯ ОО. ВАСИЛІЯН В УЖГОРОДІ.

Клясична гімназія оо. Василіян в Ужгороді, якої організаційний статут потвердило міністерство шкільництва розпорядком з 30. червня ц. р. ч. 70564/37-II/2, отворила в І. шк. році кляси I. і III. Вступні іспити, що відбулися перед феріями 30. червня і 1. липня та по феріях 1 і 2. вересня, дали такий несподівано корисний вислід: до 1. кляси принято 47, до 3. кл. 58, разом 105, у тім 103 звичайних та 2 приватних учеників. По званню родичів є: 41 синів селян, 10 — учителів або професорів, 8 — робітників, 6 — священників, 6 — залізничників, по 5 синів урядовців, купців, лісників або пенсіоністів; інші звання заступлені меншими числами (1—2). 3 учеників не мають батька. Зі Словаччини походить 14, з Підкарпат. Руси 91 і то з усіх сторін аж до Ясіня, Волового й Ужка. В інтернаті живе 42, доходить або доїзджає 48, інші живуть у родичів (10), або на приватних станціях (5). Професорський збір складається з 4 інтерних та 2 екстерних учительських сил. Гімназія диспонує вже досить багатою збіркою мап (завдяки жертві одного нашого патріота), збіркою метилів (також жертва нашого прихильника рідної школи) і збіркою мінералів Підк. Руси (жертва першого патріота, що подарував мапи всіх частин світа і пляніґльоби). Внутрішне уладження (лавки, таблиці, скрині й т. д.) набув Чин оо. Василіян у найліпших фірм. Нова школа прийме дуже радо й дальші жертви громадянства в книжках, кабінетних збірках (особливо до кабінету природописного) та в грошах, щоб створити допомоговий та стипендійний фонд для бідних учнів.

ВЕЛИКА НЕВДАЧА „РУССКИХ“ У БЕРЕГОВІ.

19-го вересня відбулися батьківські збори при держ. реальній гімназії в Берегові. На зборах по принятті звіту з минулого року і по виборі нової президії досі невидано велике число родичів цілої Берегівщини одноголосно висловило своє бажання не зміняти і надалі мови навчання. Три „русскіе“ професори пробували провокативно і вороже ставитися до народньої течії, та дарма! В Берегові не пощастило їм! У національних почуваннях уже віддавна свідомі батьки шк. дітей Берегівщини з елєментарним обуренням унеможливили дальші провокації тих трьох „русских“ панків, які ще все не опам'яталися і не бачать, що на Берегівщині свідоме українське громадянство ніколи не зігне шиї в ярмо мадяро-московської трійки.

При кінці зборів родичі одноголосно висловили бажання замість терміну: „руський“, „малоруський“, „русинський язик“ узаконення назви: „українська мова“ і заведення до науки (тому, що заведенням „русских“ учебників дотеперішня компромісова етимольогія свою важність утратила) фонетичного правопису.

Родичі Берегівщини на цих зборах запевнили дальший, незмінений народній напрям у гімназії, яка дала вже і досі стільки свідомих і культурних працівників та непохитних борців за народні права української суспільности Закарпаття.

НОВИЙ АДВОКАТ-УКРАЇНЕЦЬ.

Др Михайло Стахура, молодший син нар. д-ра Данила Стахури, дня 16. вересня ц. р. отворив адвокатську канцелярію в Севлюші при вул. Вербовецькій, напроти окружного суду. Молодого, солідного, симпатичного адвоката сердечно витає українське громадянство на Закарпатті і надіється, що його діяльність не буде обмежуватися лише до солідного і сумлінного полагоджування канцелярійних справ, але поширеться і на наше занедбане культурне, господарське та навіть і на політичне поле.

Підсумки анкети та власні рефлєксії.

2. ЩЕ ПРО ЗАСАДУ НОРМАЛІЗАЦІЙНОЇ ТАКТИКИ.

При переведенні в життя нормалізаційної засади зроблено цілу низку важких помилок з обох сторін, — починаючи від самих початків, себто від змісту та обстанови виборчого компромісу. Чи з того виходить, що колиб тих помилок не було, вислід „нормалізації" був би інший, ліпший, для українців корисніший? Не знаємо, — дуже можливо, що й тоді нічого не вийшло би з цієї спроби вбгати національні відносини на українських етнічних землях у Польщі в якісь упорядковані й усистематизовані рямці, інші і ширші, ніж їх дає теперішнє законодавство та теперішня польська державна система. Можливо, що й тоді прийшлось би казати про нехіть другої сторони мирно поладнати існуючий конфлікт чи про якісь інші українські помилки. Але такі міркування не входять уже в площину політичного думання. Політична думка устійнює фактичний стан, бере під увагу цілу низку невідлучних моментів та доходить до конкретних висновків: думати про те, „що би було, якби було", це казуістичне політиканство.

До побічних моментів, про які в даному випадку безумовно не слід забувати, це історія польсько-українських взаємин у давньому і недавньому минулому. І Казимирівські часи, і доля Виговського, і зборівської угоди, і вся політика передрозбірної Польщі на Правобережжі, і дипльоматичні заходи Мазепи та помазепинської еміграції, і історія польсько-українських відносин від 1772. до 1918. в Астро-Угорщині та історія переговорів в рр. 1918-19, і доля польсько-українського союзу на підставі варшавської конвенції з 1920. року і Рига з її наслідками для українського союзника і польська національна політика від 1919. року, це все речі, відомі не тільки для противників засади польсько-українського порозуміння, але й для прихильників цієї концепції. І напевне про факти не будемо спорити та напевне устійнимо всі однозгідно фактичний стан у тих давніх і наших нових часах.

Але й тоді устійнимо безумовно безспірний факт, що впродовж всесвітньої історії не був відомий ні один спір, який не переходив би еволюції та не давав можливости порозумітись між учорашніми найбільшими непримиримими ворогами. Нема у світі конфліктів, яких не можна би розвязати, і не є правдою, що війна є тим єдиним остаточним засобом, який рішає про невирішені міжнародні спори. Війна бувае здебільша не засобом для розвязання конфлікту, лише для добуття певних конкретних цілей, яких зачіпна сторона здебільша раніш і не виявляла. Ясна річ, коли говорити про остаточну й вирішну полагоду польсько-українського спору, то того спору ми нині не всилі поладнати. Історичний польсько-український спір є таким спором за територію, якого вирішування лежить у площині міжнародніх проблєм. Чи з того виходить, що ми взагалі не маємо нічого робити, щоб облекшити свою долю?! Політика не є засобом продукувати героїв: політика є штукою робити своєму народові лекше, краще життя, — розуміючи під цим, очевидно, не тільки культуру матеріяльну, але й духову, ту культуру, яка є невідлучним чинником культури політичної. Політична тактика може бути ріжна. Обективні обставини можуть, повторяємо, накидати тактику вижидання, „блискучої ізоляції", тактику найгострішої опозиції, чи навіть само розвязання легальних партійних організацій і проголошення відозви з відмовою вести у даних обставинах активної політики, себто — з залишенням вільної руки стихійним силам. Але навіть тоді засада, що — при зміненних, цілком інших умовинах, треба би знову навязати безпосередні розмови з польською стороною і в них устійнити широкі рямці національних взаємин, та засада залишається стійкою. Опрокидує її тільки 1) русофільська орієнтація з засадою перетривати якнебудь до часу війни, в якій всі українці стануть по стороні Росії, і 2) засада **перманентної революції**, яку проповідує (чи проповідувала) ОУН. Все інше поза цими трьома засадами — це тактичні гасла, а не політичні концепції.

Між Німеччиною і Польщею існує від століть ненависть, якій трудно найти рівної між двома народами. Мають теж ті два народи і дві держави взаємні претенсії не тільки щодо минулого, але й сучасного такі, яких ані німець ані теж ні один поляк не зречеться. Але й мають гостро актуальні вимоги, які казали обом сторонам шукати порозуміння: відсунути безплідні сварки на тлі того історичного спору та повести розмови про таку нормалізацію (без лапок) відносин, яка вможливилаб займатись тепер іншими справами. Польська ендецька політична думка такої постанови справи не признає: вона завзято поборює ту концепцію, яку перевів покійний Й. Пілсудський та яку веде далі спадкоємець його концепцій — мін. Бек. Намагається сторпедувати її однаково німецька гаката провокаційними вискоками проти польської меншини у Німеччині і Данцігу, намагається це робити польська ендецька преса, роздуваючи до несамовитих розмірів кожний інцидент. На сторожі великої концепції стоїть всетаки індивідуальність тої міри, що Бек, з авторитетом фірми Пілсудського. На сторожі подібної концепції супроти українців — не стоїть ніхто і тому вона бере в лоб, переходить (по суті вже перейшла) з ділянки практичної політики в ділянку теоретичної політичної думки.

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Очевидно, можна кожну справу звульгаризувати, спримітивізувати, демагогічно викривити. Робить це напр. один український часопис, який голоси анкети формулує так: „1) те, що УНДО почало робити від 1935. року, є конечне і потрібне, 2) воно у висліді є для нас шкідливе, 3) треба робити те саме далі..." Може таке сформулування справи є дотепне, але поза дотепом нічого більше у ньому нема, — крім шкоди, яку наноситься, вносючи хаос у політичні поняття, дезорієнтацію у громадянські течії та обнижуючи через те рівень політичної думки. **Треба точно відмежувати те, що робилось від 1935. року, від засади безпосереднього порозуміння. Не була шкідлива засада, тільки спосіб її переведення, за який у першу чергу відповідає польська сторона, але за який відповідальний є теж український партнер. Минулого поверх дволітнього періоду не можна трактувати, як щось одноціле, тільки треба в ньому відріжнять речі правильні від неправильних, а повторювати чи продовжувати до безконечности речі неправильні — було б самогубством.**

Ті, які ввесь отой минулий період трактують, як щось одноціле та переплутують концепцію з тактикою, засаду з її реалізацією, врешті ідею з політикою, — ті громадяни роблять одну велику помилку: вони забувають, що у новітній історіософії відпала вже теорія історичного фаталізму. Ревізіоністичні історіософічні гасла, що їх проповідує м. ін. польський історик проф. Ольґерд Гурка, не є теж відкриванням Америки. Можна в більшій або меншій мірі спорити, поскільки обставини, себто всі

Про якість порошку до зубів рішає його лікувальна спроможність 2—3 **Запорукою здорових зубів є пінистий порошок „МЕРІДА"**

Л. ЧОЛГАН. 5

Літнищеві лінощі.

ОРИГІНАЛЬНА МУЗИКА.

Всякі музики швендяються в долині Пруту. Маленькі хлопчики-гуцулики, що під українськими віллями грають стрілецькі мельодії а під чужими чужі і правдиві джез-банди (більше банди, ніж джези), і сліпі скрипаки-жебраки.

Та в одній віллі концертувала найоригінальніша музика. Хоча в репертуарі мала й модерні твори, то найкраще виходили старі „шлягери". Грачі сходилися повагом, займали свої місця, брали інструменти в руки і починали.

На першу скрипку грав диригент-директор, що вже чимало переграв і тепер блестів рутиною. Пристійний ветеринар, що сам не знав до чого має більше щастя: до жінок чи до скрипок — перебирав пальцями мов по клявішах саксофону; лікар із легко-цинічною міною кидав немов фортепіянові акорди, а вилегантований професор бив такт неначе на бубні.

Починали увертюрою в модерному стилі — бриджем.

Відповідно до вечорів, настрою і публики („кібіців") репертуар змінявся: ішло сентиментальне танго — тарок, веселий вальчик — преферанс, фокстрот — лябет. А кінчилося звичайно темпераментною румбою: з „коротким" тактом...

І часто блідли зорі, ранок заглядав зза гір, а музиканти грали.

Бо були це правдиві жерці музичної культури.

ВІД ВОДОПАДУ ДО ФОКСТРОТА.

Тепле надвечіря. Гостинець між Ямним і Яремчем найпопулярніша траса проходів. Найгарніша частина корита Пруту, Камінь Довбуша, Водопад-Яремче.

Зустрічаєш студентку фільософії, що йде зі своїм професором до водопаду Прута. Прилучуєшся до них, щоб показати їм стежку. Сивий професор університету, льогік, естет, артист-маляр, критик і літератор — на проході тільки симпатичний жартун.

— Я відпочиваю в цей спосіб, що нічого не думаю — каже. — Зміна місця, нові люди — все це мене відсвіжує. А найбільше дансінги.

Минаємо гарний віядукт і скручуємо вліво. Стежкою, потім поміж каміння, два-три скоки і ми коло водопаду.

Сідаємо всі троє на великому надбережному камені. Професорові починають світитись очі і в ньому відзивається маляр.

— Чудово, чудово! — тільки повторює.

Якийсь спортовець вилізає раз-у-раз на високу скалу над самим водопадом і шугає мигом у пінистий вал, щоб за хвилину виплинути на плесі і повторити штуку.

— Чудово! — захоплюється теж професор.

— Чи відчуваєте, як пахне вода? Немов морська.

Сонце ховається за віядукт і останніми променями золотить білозелені буруни водопаду, неначе покриває їх чарівною лускою. Тихий вечір перемальовує небо на рожевий фіолет.

Аж тепер спостерігаємо, що трохи вгорі, на каменях якісь дві малярки розложили полотна і відмальовують водопад. Завтра можна буде купити в Яремчі той „ляндшафт" за два-три золоті.

— Знаєте — відзивається знову професор — Ямне подобається мені не менше від Закопаного.

І розмова сходить на коломийковий ритм гуцульських співанок, якими професор теж цікавиться.

Вертаємось. Щораз виразніше чути музику. За хвилину напис: „Пструги — Морозиво — Дансінг".

— Вступимо на ці два останні — рішає професор. — Знаєте, в французькій літературі трапляється дуже частий „пструговий мотив": чоловік ловить пструги, а тимчасом жінка його зраджує.

Професор тонує завзято; ніодного танку не даруе. Підчас перерви обтирає піт з чола:

— Властиво ціль нашої ескапади осягнена: ми спітніли ґрунтовно.

Потім розказує, як у його пансіоні є якесь молоде подружжя, дуже анемічне:

— Витягнув я їх колись-то на дансінг, а потім не знав, що з ними робити.

За хвилину, коли по паркетах стрибає скочна мельодія фокстрота, підходить до сусіднього столика і просить якусь молоду паночку до танку. Кожну хвилину хоче використати, бо дансінг — каже — відсвіжує людину втомлену умовою працею.

(Далі буде).

Навіть при скромній платні можеш стати власником **новочасного відбірника** високої кляси, купуючи на догідні рати

Philips Super 4-38

матеріяльні і моральні обективні чинники впливають на хід подій. Однак є вже річю аксіомою, що вирішним чинником таки бувають люди, себто ті, які творять, формують, кидають ідеї, надають ідеям вираз і їх реалізують, люди, які кермують світом, а не які дають обставинам собою кермувати. Автоматизм у політиці не істнує. Автоматизація чи бюрократизація політики перекреслює само поняття політики і мусить звести на манівці політичну діяльність та у практичних вислідах скінчитись повною невдачею.

Ніщо недіється само. Національною політикою у Польщі хтось кермує, хтось її реалізує. Або добре або зле. Те саме торкається української сторони: хтось справи формулює, надає їм зміст, переводить у життя, — так або інакше. Буває, що справа є поставлена дуже добре і — не дає позитивних вислідів. Але толі є з неї вихід, вона не залишає по собі несмаку, вона не викликує дезорієнтації, розтічі, хаосу, не залишає по собі негативних наслідків у політичній атмосфері. Приклад: невдала спроба пок. М. Галущинського і пок. Голувка, про яку була згадка у нашій анкеті. Тоді були залишені всі двері до відвороту, тоді українська сторона відразу витягнула політичні консеквенції з поставленої їй умови, тоді теж і польська сторона ставила справу — для нас невідповідно, але ясно і недвозначно. Зате сьогодні всі бачимо і відчуваємо, що українська політика найшлась у сліпому куті, а пошуканки виходу з нього викликують саме той внутрішній фермент, який істнує.

Чи інші люди по польській стороні та інші по українській булиб перевели ту спробу налагодити міжнаціональні взаємини — краще, з більшим успіхом? Приходиться знову повторити: не знаємо, може булиб зробили інші помилки, може булиб загнали ту спробу у ході її реалізації також у сліпий кут. Але з того не виходить, щоб не ствердити нині істнуючого стану.

На такому власне становищі станули всі учасники анкети. Вони слушно відповіли поставлене на перше питання Редакції, зате найбільш негативно висловились на друге питання.

—o—

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 73

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.

Щоби дати змогу **кулцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 133—2

В справі пожежі римо-кат. каплички

в Сухій Ліщині біля Майдану, стажславівського повіту

Від Української Парляментарної Репрезентації ствердив я в дні 26. вересня ц. р. на місці пожежі в Сухій Ліщині, що в тій кольонії не було ніякого римо-кат. костела, тільки в будові була маленька римо-кат. капличка, яка очевидно ще не була посвячена і в ній ще не відбувалося ні разу богослуження. Положена вона була менш-більш по середині згаданої невеликої кольонії, серед невикорчуваних ще лісів, на перехресті лісових ліній, які становлять заразом місцеві дороги. Побіч є одинока хата кольоніста, а дальші хати розкинені далеко від каплички серед лісів, при яких досі викорчувано на управні поля тільки невеликі площі. Від капличкн до найближчих українських сіл і присілків є півтора до три і більше кільометрів. Згоріла ця недокінчена капличка з 21. на 22. вересня ц. р. коло год. 2. вночі. Познаками підпалу згідно з твердженнями місцевих кольоністів були, мовляв, 2 пляшки з бензини, чомусь покинені на місці згарищ. На місце пожежі прибув небаром станиславівський воєвода, який опісля ствердив перед о. сенатором Лободичем, що на підставі тих познак, які є, він як старий боєвик прийшов до переконання, що **тут не виходить випадок підпалу, доконаного боєвою організацією.**

Склалося саме так, що критичного вечора відбувалася в селі Майдані, віддаленім від місця пожежі більше як 3 км., аматорська вистава в місцевій читальні „Просвіти" і після вистави забава з танцями. На цю забаву вдерлося кільканацятьох молодих поляків зпоза Майдану, не виплативши вступу. Ім казали забиратися і тоді місцевий солтис за чотирьох заплатив вступ, одначе решта не хотіла ні заплатити, ні вступитися. Тоді викинули інсургентів зі салі, при чому двох незначно потурбували.

Обі ті зовсім окремі справи чомусь злучено разом і 23. та 24. ц. м. слідчий поліцай зі Станиславова перевів в обох справах слідство та після численних ревізій поарештовано і замкнено у волосній арешті оних українців: **Романа Яськевича**, голову читальні „Просвіти" і сина місцевого пароха, хоч він після вистави пішов до дому і на забаві та при згаданій бійці в читальні не був, **Стефана Шуляра**, с. Миколи, **Михайла Шуляра**, с. Миколи, **Олексу Яремича, Олексу Бенька, Василя Федуняка, Стефана Федуняка**, с. Олекси, **Федя Сенева, Миколу Антоняка, Йосифа Кучеру**, с. Дмитра, **Михайла Дзіковського, Василя Войцеховського**, с. Ілька і **Федя Кучеру** — всіх з Майдану, а також **Василя Попадишина** і **Н. Ковча** з Павелча.

Посол д-р Роман Перфецький.

Відкликаний дозвіл на Кооперативне Свято.

(Допис з Борщівщини).

Борщівський Повітовий Союз Кооператив призначив неділю 26. вересня ц. р. на окружне кооперативне свято в **Мельниці**. Пороблено всі заходи, щоби свято випало якнайвеличавіше. Староство дало письменний дозвіл на свято.

Борщівський повіт у великій частині є прикордонною смугою і, тимсамим у звязку зі законом про прикордонну смугу і відповідні розпорядки має цілу низку обмежень в рухах населення. У прикордонній смузі, а властиво в цілому повіті у всіх справах має рішальний голос гранична сторожа, себто КОП.

Дійсно тяжко жити громадянам у прикордонній смузі. Зі заходом сонця не вільно нікому вийти на вулицю. В хатах вільно світити лише при щільно закритих вікнах. Не можна виїхати зі села, не маючи „особистого доводу", та ще й відповідної перепустки. Гранична сторожа пильнує дуже строго, навіть як селяни ідуть у поле на роботу. Буває і таке, що при виході з церкви домагаються легітимацій від стареньких бабусь, а коли вони їх не мають, забирають їх на станицю. Розуміється, що завмирає там і всяке культурно-освітнє життя, бо вмирає там і всяке культурно-освітнє життя, бо вечором, коли наш селянин має час піти до читальні, не вільно вийти з хати.

Тому-то і всяке **легальне** громадянське й товариське життя майже завмерло на наших селах. Під охороною темної ночі уміють порушатись тільки ті, що не хотять користати з легального життя села. Користають з цього комуністи. Вони уміють ширити свою літературу, яка знаходить серед населення чимраз-то більший послух, бо, як сказано, всяка леґальщина недозволена, а в додатку дуже строгий режім дає відповідне психічне підложжа під комуністичну пропаганду.

Тому не дивниця, що прикордонні села як спасення чекають війни, бо кажуть, що тоді напевно не буде так тяжко жити. Серед таких умовин живуть усі наші прикордонні повіти. Кому це виходить на користь, не тяжко вгадати. В додатку нема надії, щоби прийшли полекші. Навпаки — маємо чимраз більші заострення.

Не менше дивна процедура з видаванням у борщівськім старостві перепусток для кооперативних і просвітянських працівників, котрі мусять чекати нераз місяцями на перепустку; зате неукраїнці, хочби знані зі своїх східних переконань, дістають перепустку негайно... Видно, що українці більше небезпечні...

Серед таких невимовно тяжких умовин приходиться вести господарську й освітню працю в повіті. Як сказано, Повітовий Союз дістав письменний дозвіл на свято в Мельниці, видрукував афіші і розіслав їх по селах. Нарід тішився, що зможе раз свобідніше відітхнути на кооперативнім святі. Та сталося інакше. В суботу 25. ц. м. в год. 3-тій попол. напередодні свята, коли вже все було готове, прийшла до Союзу телефонічна заборона свята. Не помогли ніякі інтервенції і представлення. В додатку зі самим старостою не можна було говорити. Вже в пятницю в Мельниці, де робили приготування до свята, постерункові і жовніри з КОП-у радили не робити приготувань, бо свята не буде. Коли люди покликувались на письменний дозвіл старости, діставали відповідь: „Зобачиці, же не бендзе". І так сталось. Не знати тепер, хто править повітом: староста чи ріжні стшельци та шовіністичний секретар Повітової Ради зі своєю компанією. Кажуть, що ця заборона це ніби репресія за намагний підпал кольоніста та стріли якихсь невисліджених дотепер людей. Про ці події публична опінія має вироблену думку, одначе декому треба скинути все на українців та пристосувати збірну відповідальність.

З приводу заборони свята настало велике обурення серед селян. Тимбільше, що селяни бачать усякі імпрези „вінобраня", а в додатку борщівський „Сільський Господар" бере участь у садівничій виставі, улаштованій Повітовим Виділом. Без участи „С. Г." і наших селян вистава була би дуже мізерна.

Так живеться у нас на „кресах". Прикази „Звйонзку оброньцуф Львова" виконуються точно за урядування п. воєводи Маліцького. В минулому році величаве кооперативне свято в Борщеві відбулося без перепон.

Найвищий час вглянути покликаним чинникам у відносини в прикордонній смузі, бо зле діється.

А. А.

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ

Д-р Ст. Дмоховський

ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 35.

Лябораторія рент.-технічна

год. принять 9—12, 3—6.

ПРЕМІЄР СКЛАДКОВСЬКИЙ І ВІЦЕПРЕМІЄР КВЯТКОВСЬКИЙ У ПРЕЗИДЕНТА МОСЦІЦЬКОГО.

28. ц. м. президент Польщі у присутності міністрів. Ридза-Сьмігілого приняв на авдієнції прем. Складковського і віцепрем. Квятковського, які поінформували президента про праці уряду.

В політичних колах твердять, що ця нарада на Зємку була присвячена м. і. теж останнім подіям у ріжних сторонах краю, головно на терені Варшави.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

В порі катару і простуди.

Настала осінь, а з нею дощі, болота, мряки та інші „приємности", які приносить нам осінь у нашім кліматі. У висліді химерної осінньої погоди багато людей ходить закатарених, одні кашляють, другі пчихають, інших „душить флегма". Відзиваються старі ревматизми, „стрикає" і ломить у кістках.

Простуда — причиною недуги.

Власиво, то нинішня медицина не вважає простуди „причиною недуги". На це мають монополь всякі бактерії; простуда займає тепер другорядне місце, а саме т. зв. „сприятливого чинника" себто такого, що влекшує хороботворчим бактеріям атаку на людину.

Про це мабуть кожний уже переконався, коли одного дня перемочив та простудив ноги, бо другого дня мав катар і хрипку як „мурована".

Простуда, головно холод у ноги спричиняє у вражливих людей такі неприємні прояви, як катар, хрипка, кашель чи гарячка.

Організм людини пристосований більш-менше до постійної температури, в якій вона почуває себе найліпше. Тоді людина почуває себе здоровою, її організм функціонує добре і не боїться мільярдів бактерій, яких все повно на шкірі нашого тіла і на слизній болоні носа, устної ямини та горла. Ті бактерії бувають ріжні. Нормально зустрічаємо там заразки грипи, катару, запалення легенів та ін. Одначе звичайно вони для нас нешкідливі. Зате коли обнижиться відпорність нашого організму напр. підчас простуди від холодного повітря чи перемочених ніг, тоді мікроби користають з такого ослаблення нашої відпорности і здобувають над організмом перевагу.

Дослід Пастера.

Вплив температури на відпорність організму проти хороботворчих заразків досліджував ще славний Пастер. Він займався питанням чому напр. один з найбільш хороботворчих заразків т. зв. бацілюс антрацис є незвичайно грізний для худоби і овець, а зовсім нешкідливий для курей. Пастер упав на думку, що може тут має вплив вища температура курок ніж овець, що хоронить їх перед недугою. Він занурював тоді лапки курок на довший час до води, а тоді вони попадали в ту саму недугу, що вівці, коли дослідник впорскнув їм згаданого заразка.

Теплошкірі звірі і людина пристосувалися в той спосіб до мікробів, що в нормальній температурі співжиття людини з мікробами їй нічого не шкодить. Зате досить цю постійну температуру обнижити, щоб улекшити заразкам прихід недуги.

Як реагують поодинокі люди?

Одні особи більше, другі менше вражливі на простуду тіла. Ось напр. підчас маневрів вояки мусять перебувати годинами у холодних мочарах у перемоченій обуві і нічого їм не станеться, а другим разом міщух піде за місто на прогульку, перемочить черевики і на другий день в нього появляється кашель чи біль горла.

Таксамо неоднаково реагують люди на продуви. Більшість людей зносить без жадної шкоди холодні продуви, інші більш вразливі нарікають зараз на болі зубів, мязів і т. п.

Що робити в зимних порах року?

Восени треба все звертати увагу на відповідну температуру нашого тіла і мешкання. Повітря кімнати, де буваємо при праці не повинно бути ні за холодне ні за тепле; найліпша температура це 17—18° Ц. Убрання має бути сухе та тепле. На підлозі мешкання повинні бути диваники.

Повітря в кімнаті треба часто змінять, щоб було чисте. Тому, що найчастіше катари та болі горла чи нежит озявів (бронхіт) походить з перемочення чи перемерзнення ніг, треба уважати, щоб панчохи чи скарпитки і черевики були завсіди сухі та теплі. Підчас дощів добре є носити гумові „ботки" чи кальоші. Особи, що мають зимні ноги, повинні по приході до дому скупати ноги кілька хвилин у теплій воді, потім убрати теплі скарпитки і капці.

До цих запобіжливих засобів належить ще й гартування тіла холодними змиваннями чи тушами, одначе гартування треба зачинати ще влітку і продовжувати безнастанно. Таким робом шкіра нашого тіла звикне до змін температури і тоді будьяка простуда не дається їй так у знаки, як дня незагартованої людини.

Б. Г-й.

Смертність меншає.

Як виказує статистичний матеріял ріжнородних установ та організацій, що займаються справами здоровля і гігієни населення, смертність, особливо в містах, зменшується з кожним роком. Це зменшення доходить нерідко до 50—70%. Причиною того відрадного явища є з одної сторони щораз більше усвідомлювання населення про відповідний спосіб життя й нові здобутки медицини, а поруч того великий поступ гігієнічних умовин у виробництві ріжних родів поживи. При тому з приємністю слід зазначити, що в тім загальнім світовім шляхотнім змаганні за поліпшення здоровельних умовин, за зменшення пошесних недуг, що десяткують нераз населення, за продовження віку — чималу участь беруть і численні українські установи та підприємства, як наші порадні здоровля, Українське Гігієнічне Т-во, Відродження, тіловиховні організації, тощо.

З другої сторони є вже у нас чимало підприємств, що незвичайно дбайливо стежать за постійним уліпшуванням способів виробництва. Мають вони на увазі передовсім добро та здоровля консументів, дарма що ці уліпшення вимагають нераз дуже поважних додаткових грошевих витрат, які або слабо рентуються, або й деколи зовсім не рентуються. Ось згадатиб для прикладу — введення пастеризації „Маслосоюзом" у Львові й поширювання її на інші більші міста: Стрий, Станиславів, Перемишль, Дрогобич. Кошти заведення нових, спеціяльних уладжень ідуть в десятки, ба й сотки тисяч, а консументи, на жаль не все здають собі справу з того добродійства, яким є пастеризоване молоко та наскільки воно — позбавлене всіх хороботворчих бактерій (сухоти, шкарлятина, дифтерія і т. п. (впливає на зменшення головно пошесних недуг і смертности. Незбиті докази на це дають міста Америки і зах. Европи, де впровадивши обовязкову пастеризацію — зменшили смертність і пошесні недуги, головно серед дітвори, нерідко на 50—70%.

Це повинні мати на увазі головно батьки і численні „Батьківські кружки" по наших школах, що займаються акцією доживлювання молоді.

Вони повинні не тільки освідомлювати дітвору про вартість і значіння пастеризованого молока, але і стати водночас реалізаторами якнайбільшого поширення консумції пастеризованого молока і таким чином сповнити вдячне діло — а саме причинитися до піднесення здоровельного стану нашої молоді.

З ЖИТТЯ ІНШИХ...

ВЕНЕРИЧНІ НЕДУГИ В ДАНІЇ.

Данія, дуже багатий край, впровадила у себе безплатне лікування венерично хорих. Це показалося незвичайно доцільним, бо число хорих на сифіліс (пранці) впало помітно в цілім краю. Так напр. коли в 1918 р. в столиці Данії, Копенгагені, було записаних 3 тисячі випадків занедужання на сифіліс, то після безплатного лікування в р. 1933 було всього 200 випадків.

На венеричні недуги хорують у Данії найбільше моряки, що привозять ці недуги з чужини. У нас на жаль цих недуг ніхто офіціяльно не лікує і вони дуже поширюються.

ГАМІР — ПРИЧИНОЮ НЕВРАСТЕНІЇ.

Швайцарське Гігієнічне Т-во займалося питанням, який вплив має гамір, що панує у великих містах на душевну рівновагу людини. Показалося, що у великих містах дуже трудно за спокійний відпочинок, якого так дуже потрібно головно умово працюючим людям. Дослідники цієї справи ствердили великий звязок міського гамору з неврастенією, недугою, такою частою в умово працюючих. Вона проявляється в них дражливістю, вічною перевтомою і нездібністю до видатної праці. Тому для психічної гігієни наших часів велитенське значіння має боротьба з великоміським гамором, що затроює мішухам супочинок і подрожує безупинно їх нервову систему.

ДОЖИВЛЮВАННЯ ДІТВОРИ В АНГЛІЇ.

Навіть у такій заможній країні, як Англія, питання дожившування шкільних дітей займає важне місце. Недавно британське міністерство освіти поручило завести у школах такі огляднности, щоб доживлювати лише такі діти, яким це поручать шкільні лікарі на основі ствердженних у них проявів недоживи. Досі в Англії було так, що в школі видавали молоко всім дітям незаможніх родичів.

Цей розпорядок англійського міністерства викликав серед громадянства велику дискусію, в якій робили заміти, що його тяжко застосовувати, бо шкільні лікарі, перевантажені опікою над великою кількістю дітей, не можуть сумлінно прослідити поодиноких припадків недоживи.

Цей стан подібний до стану в наших школах, де на одного шкільного лікаря для народніх шкіл припадає кілька тисяч дітей.

ДОБРОДІЙСТВА ФУНДАЦІЇ РОКФЕЛЄРА.

Фундація пок. американського міліярдера Дж. Рокфелєра видає щорічно велитенські суми на суспільні цілі. За один 1935 р. видала ця фундація яких 13 міл. долярів на всякі суспільні цілі. З того 2,200.000 зол. на міжнародне публичне здоровля, головно на поборювання пошесних недуг, 2,733.000 на дослідні праці і на всякі лікарські доповняючі студій.

Придалась би і в нас така фундація, бо публичне здоровля нашого краю стоїть незвичайно низько, наслідком біди населення і його гігієнічного неосвідомлення.

Ширіть наш часопис!

Першорядний **кравецький сальон жіночих костюмів і плащів**

1615 **О. КІКТИ** 10—11

Львів, вул. Пілсудського ч. 12. І. пов.

поручається П. Т. Клієнтелі.

Виконання солідне і дешеве.

Телєфономан я.

На конгресі лікарів умових і нервових недуг у Філядельфії в Півн. Америці подав один директор санаторії для нервово хорих свої спостереження про появу нової недуги. В його санаторії перебуває двох хорих, в яких недуга проявляється тим, що вони мусять безупину телефонувати цілий день. Хорі — з фаху промисловці, не можуть жити без телефону, бо коли їм не дати змоги провадити телефонічних розмов, тоді вони впадають у стан нервового подражнення, що проявляється пригнобленням і приступами шалу.

Лікарі пояснюють це тим, що в деяких людей, що вживають телефону, появляється якесь „самозакохання" у своєму голосі, що змушує жертву до безупинних балачок телефоном. При тому для телефономана є важне й те, що він, не бачучи свого співрозмовця, може цілу свою увагу зосередити на своїм голосі. Ця нова манія є дуже сильним налогом; її порівнюють до морфінізму, бо таксамо як морфіна скоро тратить на своїй силі при частім уживанні свою прикмету втишувати болі, а стає налогом, якому тяжко опертися, так і аматор частих телефонічних розмов згодом мимоволі попадає у своєрідну манію.

Нова недуга є дошкульна і для тих здорових, на яких „скроплюється" запал телефономанів, що не дають жити знайомим та незнайомим. Добре булоб над телефонами друкувати поклики: „Бережіться недуги телефономанії, що є недугою нервів".

Мисливський календар на жовтень.

У місяці жовтні мисливські приписи установляють на терені польської держави охоронний час на осьяку звіринну і птицю: лосі-бики, лосі-самиці і телята, вивірки, олені і ланюки-самиці та телята, ланюки-рогачі (до 16. X.), серни-козли (у воєвідствах поморським і познанським), серни-кози і кізлята, медведі, медведиці з малими, рисі, сірі заяці (до 16. X. у воєв. виленським, новгородським і поліським на цілий місяць), заяці-біляки, глухарі (готури), когути і курки; тетеревакикури, фазани-когути (до 16. X.), фазани-кури, дикі індики — самці і самиці (до 16. X.), чорні бузьки, дрохви і стрепети, туречі, зубри, бобри, козиці і свистуни.

Сторінка без політики.

Білий хунхуз.

ПРИГОДИ НА МАНДЖУРСЬКІЙ ЗАЛІЗНИЦІ.

На шпальтах Вінер Журналь оповідає Г. Ф. Беніш, який колись служив розвідчиком у східносибірській залізниці, свої пригоди при ліквідації банди хунхузів, що довгі літа грабила залізничні транспорти і якби не щасливий випадок, поліції не вдалось і досі тієї банди ліквідувати.

З початком серпня 1914 р. дістав міський поліційний уряд (московська поліція) повідомлення, що відомий багатий торговець футрами Володимир Ніколаевич Блотніков, який виїхав разом із своєю жінкою та дочкою до свого сільського дому у Винсінгу (положеного добру годину їзди від Харбіну), щез кудись без сліду. Блотніков їздив звичайно зі своїм візником Фантіном, одначе цим разом поводив кіньми сам, звільнивши візника без ніяких причин.

Міська поліція, яка повела слідство в порозумінню і при допомозі старшин залізничої сторожі, стануло перед незбагнутою загадкою. Хоч багато із домашньої прислуги купця зрештували і дуже гостро переслухували, влада не могла попасти навіть на найменший слід, який міг би її напровадити на загублену рідню. Він пропав разом із своїми пасажирами. По ліві році оба доми купця продали на ліцитації. Урядовці цілого інтересу рішили його самі ліквідувати, бо контроля книг виявила, що підприємство стояло на дуже крихких підставах. Таким чином акти цієї таємничої сенсаційної драми зачинила влада без ніякої розв'язки. Одночасно воєнні події у світі, що в них Московщина заплуталася, присипали цілу справу пилом забуття.

Минали літа, московська імперія переживала ріжні воєнні удари, революцію і прихід нової червоної влади...

ГАРНА МАША.

Прийшов 1919 р. Коли, як за давніх часів, так теж і тепер організація охоронної служби перед постійними нападами хунхузів кликала — пише Беніш — покликали мене з моїми людьми до Санупану, малого перестанку віддаленого приблизно 100 кільометрів від Харбіну.

З дощевою і несприятливою погодою приїхали ми вантажним поїздом на місце призначення. Ніхто майже із присутнього стаційного персоналу не запримітив нашого приїзду, так, що ми могли незапримічені прийти на нашу квартиру.

Коли я ще вовтузився із вантаженням свого подорожнього куфра — я заквартирувався в канцелярії станиці залізничої охорони, де теж дотеперішний командант, підстаршина Шаверев спав — раптом відчинилися входові двері і до кімнати ввійшла 25—26-літня молода гарна дівчина-московка і заскочене моєю несподіваною присутністю, стануло очудована на порозі. Одначе по хвилині закинувши гордо головою, підійшла спокійно до Шаверева, обняла його рукою і поцілувала. Я не добачував у свобідній поведінці нічого злого, світим московки не такі дуже соромливі і скромні. Я не думав більше про неї і дальше розпаковував свої клунки.

Раптом почув я, як дівчина запитала підстаршину, в якім напрямі піде сьогодні пополудні охоронна залізнича стежа. Шаверев, який уже на перший погляд ока не зраджував глибокої інтелігенції, мабуть привик уже до таких питань, бо з найбільшою байдужністю відповів:

— Очевидно, на схід. Уже вчора натрапили ми там на підозрілі сліди.

Небавом, на мою думку за швидко, дівчина попрощалася, подала тепер і мені руку та вийшла.

На мій запит, що вона за одна, пя Маша, відповів мені підстаршина, що вона є дочкою селянина, колишнього засланця, який поселився приблизно 2 км. на північ і доволі гарно розгосподарився. Він тримає тепер кількох китайських найманців, має багато худоби і коней, якими торгує.

НАПАД НА ВАНТАЖНИЙ ПОЇЗД.

— Так, гм...!

Ще цієї самої ночі, коли вже сіріло, нас побудили: На схід від Санупану хунхузи висадили вантажний поїзд із рейок. Одначе тому, що поїзд був навантажений майже в цілості тільки вугіллям, бандити не обловилися і небавом по нападі щезли в темінї ночі.

Три години після нападу, коли — на щастя — ніхто крім машиніста і двох топників не був ранений — станув я зі своїми людьми на місці випадку. Та ми не мали вже там що робити.

Зате сліди бандитів, а радше їх коней були такі свіжі і так докладно зарисувалися у мягкій землі, що показували якнайкраще напрям, куди може йти погоня. Автім навіщо я мав Нарбунова, одного з найкращих слідчих, який із слідів коней чи возів, читав як із відчиненої книжки? Такої доброї нагоди випробувати його здібності напевно другий раз не будемо мати. Я хотів уже його покликати, коли він сам підійшов до мене зі запитом, чи не пустимося ми слідами в погоню за бандитами. Тому, що ми не мали коней, Шаверев порадив звернутися до батька Маші, який напевно позичить нам потрібну кількість коней.

Один із залізничої сторожі, який добре знав дорогу, повів нас у напрямі хутора багатого селянина, який називався Бутурлін. По півгодинним ході по вибоїстій і камінистій дорозі побачили ми соломяний дах дому. Трьох або чотирьох китайців, які працювали на полях, відвернули голови, коли побачили наші однострої.

Бутурлін і Маша привитали нас майже радісно, одначе — так бодай мені здавалося — з якоюсь неспокійною цікавістю запитали нас про причину наших несподіваних відвідин. Відтак дуже радо дав нам господар потрібну кількість коней, винозичив нам теж сідла. Хоч ці сідла були невигідні, зроблені на китайський лад, проте всеж таки облекшували їзду.

ЗРАДЛИВА ПІДКОВА.

По чвертьгодинній зупинці їхали ми вже швидко з поворотом, щоб якнайшвидше опинитись на місці випадку. Одначе як на злість кінь Нарбунова налягав на праву ногу. Похитуючи головою, приглядався неспокійним поглядом Нарбунов хорій ході коня. Раптом стягнув поводи, пустив ноги зі стремен і зіскочив із коня. Відтак почав оглядати кінську підкову.

— Пане булавний! Придівіться цій підкові. Хай мене повісять, якщо цей кінь не був ще цієї ночі підчас нападу. Вже там запримітив я по слідах, що один із коней грабіжників налягав на праву ногу, що має виломану підкову... Голову даю, пане булавний, що хунхузи сидять там у того Бутурліна, чи як він там називається..!

Мене, немов хтось по голові вдарив — батько Маші? Алеж!.. Про що вчора Маша питала підстаршину — куди пополудні поїде стежа? До чорта, одже...

— Назад!

Ми з місця завернули. Міжтим я склав собі в голові на швидку руку плян акції. Нас було всього пять чоловіків і ми не знали, кілько бандитів там може скриватися. Одначе несподіване заскочення промовляє в нашу користь. При тому я здався на своє, випробуване в ріжних залізничих пригодах щастя.

Бутурлін саме робив щось на дворі, коли ми надїхали, його дочка була мабуть у хаті. Я скермував коня в напрямі господаря, який стояв не знаючи, що наш поворот означає — і вже в найближній хвилині кинувся я на нього і тягарем свого тіла повалив його на землю. Зараз він видав зі себе голос, лежав уже звязаний. За той час мої люди вдерлися до хати.

Крик — проклони — лайка — метушня — і відтак настала тиша. По хвилині випровадили Машу зі звязаними на плечах руками. Дівчина кидалася як скажена між узброєними людьми. Коли побачила свого батька звязаного — заломилася.

При дальшій ревізії зловили ми ще трьох найманців, одначе хунхузів ми не знайшли. Вони скрилися в іншому місці. Зате попало в наші руки чимало ріжних річей, які доказували вину Бутурліна та його звязок з хунхузами. Ми знайшли там ріжнородну зброю, кріси, пістолі, револьвери, крім того дорогоцінності, одяги, однострої і дуже мало готівки. Готівку розділювали бандити негайно після нападу поміж себе.

НЕСПОДІВАНЕ ВІДКРИТТЯ.

Коли ми чергового дня приїхали з нашими в'язнями до Харбіну, настало загальне счудування. Бутурлін і Маша — це були запропащені ще в 1914, торговець футер Плотніков і його дочка. Слідство виказало, що він уже тоді був керманичем банди хунхузів і зі страху, щоб його не здемаскували, втік із міста. Він поселився в Санупані, де його ще не знали і там організовував нову банду. Його жінка за той час померла.

Бутурліна засудили на смерть і присуд виконали в Харбіні. Машу засудили на досмертну вязницю. Одначе тому, що в Харбіні не було жіночої вязниці, її мусіли завезти до Владивостоку. Підчас їзди вона намагалася втікати і командант ескорти — до речі пиний — застрілив її...

ЦЕНТРАЛЯ ЯПОНСЬКОЇ ПРЕСОВОЇ СЛУЖБИ.

В теперішній китайсько-японській війні велику роль грають т. зв. помічні засоби. Одно з перших місць займає пресова служба. Завдяки японському міністерству закордонних справ, зосереджується вона в могутній телеграфічній агенції „Домеї". Про величезний розмах цієї агенції найкраще свідчить те, що вона вислала на фронт 130 воєнних кореспондентів. Агенція має теж окремий радіо-висильний апарат, який користується 18 найновішої конструкції „супрами". Ці апарати висилають телеграфічні, шифрові і відкриті комунікати з поля бою. Кожний комунікат переходить через докладну селекцію штабових старшин і журналістів, які урядують у відділах агенції в Тієнтсіні і Шангаю. Агенція має телеф. лінії довгі на 16.000 км.

РАДІО-ЛІКАРСЬКИЙ ЦЕНТР.

У Римі будують перший на світі „міжнародній радіо-лікарський центр". Його завданням буде співпраця всіх радіо-станцій, які дають поміч на морі пасажирам і членам залоги.

Таких окремих станцій чимало: в Америці 37, в Канаді 11, в Англії 10, у Франції 5 і т. д. Римський центр буде звязковим зеном між тими всіма станціями. У тому центрі будуть постійно дижурувати лікарі-спеціялісти, які дають поради в чотирьох мовах: французькій, англійській, італійській і німецькій. У всіх випадках — по змозі — центр буде лучитися з пароплавами радіотелефоном, при чому недужих будуть вислухувати при помочі стетоскопа. Кораблі, які не мають радіо-телефонічної інсталяції, будуть діставати радіо-телеграфічні поради.

Щоб провірювати правильність діягнози, римський центр буде піддержувати звязок із лічницею, куди завезуть недужих по причаленню корабля до пристані.

Складниця новин і вістей
„КА — РЕ — WU"
Львів, Галицька 11. Тел. 291-66.
Поручає на зиму найновіші роди у великому виборі по найнижчих цінах.

МАЛПИ ПЕРЕШКОДОЮ У ШКІЛЬНІЙ НАУЦІ.

Мешканці більших міст Полудневої Америки мають чимало клопотів кожного року восени, коли малпи з близьких лісів і гаїв вертають ся до людських осель і до домів. Недавно у Стільвуті вдерлися дві малпи до шкільної кляси. Малпи користаючи, що молодь саме тоді відбувала лекцію руханки в іншій клясі, покрали всі сніданки, покладені під шкільними лавками. У Капштаді малпи вдерлися до фізикального кабінету, потовкли ріжні шкляні прилади та прецизні інструменти.

РЕВІЗІЯ В „СОЮЗІ ПОЛЬСЬКОГО УЧИТЕЛЬСТВА".

Нині в ночі поліція перевела ревізію в домівці „Союзу Польського Учительства" у Варшаві. Як подають деякі польські часописи, там викрито поважні грошеві надужиття.

—o—

УСПІХ „ПІРАТСЬКОЇ" КОНФЕРЕНЦІЇ.

Нині рано делегації Англії, Франції та Італії дійшли до повного порозуміння щодо охорони торговельної плавби на Середземному Морі та опрацювали проект договору в цій справі.

—o—

НОВИЙ ПРЕМІЄР ТУРЕЧЧИНИ.

Урядово повідомляють, що президент Туреччини прийняв димісію премієра Ісмета Інону. Його наслідником є міністр господарки Шедяль Баяр.

НОВИНКИ.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Іаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделя та инж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272-18. Додаткові записи приймаємо до 5. жовтня. Окремі курси лічничого масажу тіла і руханки. 1685 6 —

— **Інавгурація академічного року** у львівській політехніці відбудеться в понеділок, 4. жовтня ц. р. Після богослуження в костелі св. Марії Магдалини проф. д-р Т. Малярський виголосить в головній бібліотечній салі виклад на тему „Теорія і практика в розвою радіотехніки".

— **Справа шкільних організацій.** Міністерство освіти оголосило обіжник у справі шкільних організацій. Педагогічні ради обовязані до нагляду над шкільними організаціями, делегуючи своїх членів. Всі організації молоді, що істнують при школах, мусять мати виразно самодопоможовий та освітній характер. Навіть батьківські кружки не можуть вести діяльности, що переступала би ті рямці.

— **Судових аплікантів не потребують.** Подібно як у Варшаві львівська апеляція виповіла 26 іспитованим судовим аплікантам службу з днем 31. жовтня. Після трилітньої безплатної служби вони дістали в останньому часі по 150 зол. місячно, аж нагло звільнено їх з посад. Судівництво має стільки молодих суддів, що апліканти не мали би ніяких виглядів авансувати на суддів. Деякі з них мають понад 30 літ життя і тепер лишились без посад. Зачувати, що в найближчому часі підуть дальші звільнення платних аплікантів, так що лишаються тільки безплатні, яких згодом постигне доля їх старших товаришів.

— **Спускають з тону.** Ендецький „Дзєнник Польскі" приносить щойно тепер коротку вістку про відому пожежу деревляного „косцюлка" в Сухій Лищині пов. Станиславів, причому зазначив, що „причина пожежі невідома". Якто? А чейже тому тиждень україножерні комбатанти „І. К. Ц." і „Век Нови" горлали з великим обуренням, що цей „косцюлек" спалили українці і домагались навіть пімсти на цілому українському народі!

— **Знайдено нові рукописи Ів. Франка.** В київській Академії Наук знайшли підчас порядкування фондів відділу рукописів невідомі рукописи Ів. Франка. Рукописи це короткі реферати літературознавчих праць письменника, призначені для київського археольогічного зїзду 1899. р. Є то реферати про карпато-руське письменство XVII—XVIII. ст., про відомого письменника XVI. ст. Ів. Вишенського, про апокрифи тощо. При рефератах — лист письменника до проф. В. Антоновича. Франко між іншим сповіщає, що йому не дозволено виїхати для участи в археольогічнім зїзді.

— **Патріотичний діяч дефравдантом.** Стрийський суд займався голосною свого часу справою польського діяча й організатора патріотичних парад у Роздолі тамошнього касієра каси Стефчика, Франца Длуголятого. Показалося, що він є звичайним злодієм, бо вкрав із каси 21 тисяч зол. Він не пощадив навіть черниць, які складали на щадничі книжечки гроші під ріжними придуманими прізвищами. Книжечки давали до рук Длуголятого, якому довіряли як членові ріжних костельних організацій. Дефравданта засуджено на 2 роки вязниці без припинення кари.

— **Неопубліковані листи Карпенка-Карого.** В рукописному відділі бібліотеки Академії Наук УССР знаходяться цікаві листи відомого драматурга, писані ним у рр. 1880—1897. У колективному листі, адресованому М. Костомарову, Карпенко-Карий та інші письменники звертаються до історика з проханням старатися в Петербурзі про скасування цензурного уставу, який не дозволяє друкувати книжок українською мовою. Пізніші листи до П. Житецького у справі роботи драматурга над поставою комедії „Чумаки".

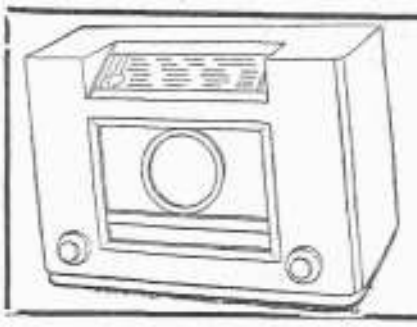

Модерні радіоприймачі „PHILIPS-а"

Високої класи на сезон 1937/38 вже появились і є у великому виборі до продажі в українській фірмі

„e-comp"

На бажання демонструємо дома.

Львів, Синстуська 29. Тел. 203-30.

Зїзд відпоручників

УКРАЇНСЬКИХ ПОВІТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТЕРИТОРІЇ, ОКУПОВАНОЇ РОСІЙСЬКИМИ ВІЙСЬКАМИ В ТЕРНОПОЛІ 1917. Р.

(Продовження).

Нараду відкрив іменем тернопільської організації о. Гр. Скасків, зясувавши причини, що заставили ініціяторів її скликати. До президії вибрано: д-ра Володимира Білинського на голову, о. Івана Волянського на заступника голови, студ. Ярослава Яцкевича на секретаря.

На зїзді виголошено два реферати: про політичне положення українського народу в тім часі і справи, звязані з адміністрацією окупованої території та про справи шкільні.

Реферат *про політичне положення* виголосив д-р Степан Брикович. Бесідник представив розвиток українського народу в австрійській державі і давлення всього українського життя в царській Росії, зазначуючи, що і в Австрії не мали ми, що правда, необмежених можливостей, розвитку, бо були віддані під польську гегемонію та мусіли добувати собі права національні і політичні впертою боротьбою, але все таки могли розвивати свою національну культуру і плекати національні ідеали. В Росії до 1905. р. не признавали навіть істнування української нації, а після того року була, правда, можливість обмеженого культурного розвитку, але з вибухом війни все українське життя мусіло припинитися та зійти в підпілля. Тому природно, що у війні галицькі українці без виїмку станули по стороні Австрії, а й значна частина російських українців приняла таку орієнтацію, бо бачила, що тільки програна Росії може визволити Україну. Тепер положення в Росії змінилося. Після революції українці мають змогу розвитку: вони ставлять домагання автономії України в межах російської держави, але ледви чи їх домагання будуть здійснені. Не можна обманювати себе надією, що російські установчі збори погодяться на автономію. Росія не позбудеться з легким серцем богацтв України і доступу до Чорного Моря. Тому нашим змаганням у війні мусить бути довести до злуки всі українські землі. Коли не можна до того дійти у формі самостійної держави, то треба будувати її в опертї на одну з воюючих сторін, а нею можуть бути тільки центральні держави. Покищо повинні ми в границях Австрії домагатися поділу Галичини і створення окремого українського коронного краю зі соймом у Львові, а також домагатися допущення на мирову конференцію українських представників для оборони інтересів української нації.

Переходячи до справ окупованої території, згадав бесідник дві справи, що повинні бути в найближчім часі вирішені, а саме справу громадської адміністрації і шкільництва. Для упорядкування громадських справ треба домагатися переведення нових виборів по селах до громадських рад на основі давньої австрійської ординації, бо виготовлення ліст не представляє ніяких трудностів, а по містах вибору тимчасових міських управ на основі загального виборчого права.

Для оборони українських національних інтересів потрібна політична організація і тому бесідник пропонував вибрати краєву раду з представників окупованих галицьких повітів з осідком у Тернополі та постаратися, щоби для Буковини повстала така сама рада в Чернівцях.

(Докінчення буде).

— **Нові радіостації.** В Барановичах будують нову польську радіостацію з надавчою силою 50 кільоватів. Біля будинку стане антеновий маштт 150 м. заввишки. Апаратура буде змонтована з найближчою весною. Подібну радіостацію мають побудувати теж у Ковлі, покищо здовж східного кордону повстане, як подає польська преса, ланцюг із чотирьох радіостацій (Львів, Ковель, Барановичі і Вильно) який параліжуватиме комуністичну пропаганду совітських радіостацій.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали такі більші вигри: 1,000.000 зол. на ч. 6424 виграний у Бендзіні; 20.000 зол. на ч. 65318; 30000 зол на ч. 417; 10.000 зол. на ч. 116152, 144121; 2.000 зол. на ч. 11493, 18204, 21486, 40165, 262, 52232, 79506, 92581, 123098, 125558, 127816, 133762, 135693, 142415, 150506, 153348, 171884, 184169; 1.000 зол. на ч. 3037, 7672, 11467, 16164, 21577, 22897, 28522, 34358, 722, 35001, 247, 41377, 42512, 51005, 64258, 66258 66128, 353, 67946, 71502, 78097, 721, 81284, 82247, 89720, 90135, 92191, 98907, 106152, 116557, 118861, 122823, 124561, 131490, 140314, 397, 141872, 142092, 144986, 154231, 153322, 157340, 171098, 371, 172807, 175717, 178980, 180378, 184377, 185741.

— **Рудроф має заплатити міліон золотих.** Серія скарбових процесів проти власника маєтку Броди, Станислава Рудрофа, якого справи розглядали багато разів ріжні судові інстанції і з найвищого суду вертались до нового розгляду, скінчилися нарешті виданням на Рудрофа збірного присуду. На основі цього присуду Рудроф має остаточно заплатити за ріжні податкові зловживання грошеву кару у висоті 1 міліона золотих.

— **Львівська хроніка.** При вул. Головінського ч. 8. отруївся каменичний сторож Яків Грінкин, б. вояк російської армії, що дістався в австрійський полон. До самогубства довело його пияцтво. — На вул Сапіги авто потрутило 84-літню Апольонію Мокрицьку зі Замарстинова. Непритомну забрали до шпиталю.

— **Краєва хроніка.** В Ярославі 27-літня Марія Ядовницька вибила дві виставові шиби вартости тисячі зол. на шкоду фірми Батя, щоби дістатися до вязниці й охоронитися перед своїм чоловіком, з яким живе у незгоді. — В Дрогобичі зударився роверист Михайло Антоневич із самоходом і так сильно потовкся, що його в безнадійному стані відставили до шпиталю.— В Купні пов. Перемишль убив грім 15-літню Марію Біряк, що стояла під деревом.

— **Лікар без дипльому перед судом.** У львівськім окружнім суді відбулася розправа проти 67-літнього Болеслава Барта, власника фільварку під Камінкою Стр., що мешкав постійно у Львові. Хоч не мав медичних студій, він називав себе доктором медицини і лічив людей, переважно з успіхом. Аж в одному випадку йому не пощастилось і справа взяла некорисний для нього оборот. Він лічив одну жінку на горло, а коли недуга погіршувалась і покликано справжню лікарку, вона ствердила у хорої дифтерію. За кілька годин пацієнтка померла і справою занявся суд. Розправа скінчилася присудом, яким Барта засуджено на 2 роки вязниці з припиненням кари.

— **Самогубство начальника пошти.** Начальник поштового уряду в Тернополі, Едвард Пйотровський одержав номінаційний декрет, що переносить його на посаду поштового контрольора в Перемишлі. Цієї деградації на нижче службове становище він не міг пережити і коли до бюра прийшов його наслідник, Пйотровський пішов до вивниці і повісився.

— **Вбили жінку над Збручем.** Большевицька гранична сторожа вбила жінку, що хотіла перейти Збруч і передістатися до Калагарівки. Тіло добули з ріки по польському боці. Граничні большевицька сторожа зажадала видачі тіла. Назвище жінки покищо невідоме.

— **Любовна трагедія.** В шинку на Гиравці під Дрогобичем забавлявся в ночі сторож карного заведення Казимир Мілер з Бронславою Вишатицькою а над ранком обоє вистріляли з револь-

Заки зужиєте свої ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городіцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

вірів відібрали собі життя. Він був жонатий, а вона замужною. З подишених листів виходить, що спільне самогубство мало любовний підклад.

— **Самохід розбив селянську фіру.** Із Залужа під Яворовом їхав до Львова 33-літній Михайло Мурин, везучи на фірі порожні бочки з пива. На 35-му кільометрі наїхав на фірманку самохід і вбив обоа коні та ушкодив віз. Шофер Белецький каже, що завинив селянин, який їхав лівим боком і дрімав на возі.

— **Поворот з Гренляндії.** До Львова вернулися з наукової виправи на Гренляндію львівські вчені, а саме провідник виправи проф. д-р Ал. Косіба і м-р Ян. Після оброблення зібраного матеріялу висліди наукової виправи будуть оголошені друком у збірній публікації. Проф. Косіба задумує вибратися за кілька днів знову на Гренляндію.

— **„Такого балагану, як у Польщі, я ніде не бачила"!** Перед окружним судом у Самборі на виїздній сесії у Дрогобичі відповідала Катерина Лесів, робітниця, обвинувачена за те, що дня 18. травня ц. р. викликувала в Бориславі у присутності кількасот людей перед будинком Фонду Праці: „Я обїхала Росію й Німеччину, але такого балагану, як у Польщі, ніде не бачила". Суд взяв під увагу, що обвинувачена говорила у здерервованні, спричиненому браком праці, і засудив її на 2 місяці арешту.

— **Масова бійка на метчу.** Підчас змагань в Радомі між польською дружиною Спарта і жидівською дружиною Гекоах один із грачів Спарти ударив грача противної дружини. Щоб не допустити до дальшого розярення, суддя перервав змагання. Тоді публика з криком вибігла на грище і поділившись на дві ворожі групи почала битися. Пішли в рух кулаки, палиці, кастети і т. д. Багато осіб побито по лиці і покалічено на цілому тілі, аж врешті поліція привернула порядок і спокій.

— **Стрілянина в редакції.** В редакції „Курера Варшавского" прийшло до сварки між директором друкарні Гаспарським та редактором С. В. Редактор був невдоволений, що з причини повільної праці друкарні спізниться газета. Коли після словної перепалки редактор зневажив Гаспарського чинно, директор друкарні Гаспарський витягнув револьвер і стрілив до редактора двічі, але оба рази слїпими набоями. Редактор кинувся втікати, а тоді Гаспарський стрілив за ним ще чотири рази гострими набоями. Одна з куль зранила редактора в плечі. Раненого перевезли на клініку. Стан його не є грізний. Гаспарського арештували.

— **Внук Л. Толстого злодієм.** На пляжі в Каннах арештовано 16-літнього хлопця, що крав гроші з убрань купільників. Показалося, що це внук славного російського письменника Льва Толстого, Іван. Він у третьому році життя став сиротою і виховувався у своєї бабусі в Ніцеї, яка вмерла, коли йому було 13 літ. Не маючи з чого жити, молодий Толстой пустився на злодія. Арештований сказав: „Присягаю, що буду чесною людиною, тільки дайте мені працю!"

—o—

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „КНЯЖА"

В основу цієї чергової, польської комедії ляг безліч разів повторюваний на полотні сюжет, коли молода жінка передягається за мужчину. Таку спробу бачили ми вже навіть у польській продукції. Усеж цим разом нема чого нафільму нарікати. Хоч нових дотепів ні цікавих діяльогів нема у ній, але деякі актори зуміли дати доволі комічні типи. Капітальний був Фертнер в ролі метр д'отель та Селянський у ролі закоханого аптикаря. Бодо в ролі аманта пересічний, а К. Любенська краща у хлопячій креації, як у жіночій. Цілість приємна і в богатьох місцях таки розсмішує публику. **ет.**

КІНО „АПОЛЬО": „ВИНУВАТЕЦЬ".

Син суворого судді, прокуратора, що не признає ніяких сентиментів і знає тільки закон та обовязок, виховується під твердою рукою батька. Коли він їде з міста Кан у Париж на правничі студії, то й тоді мусить скривати перед батьком спосіб свого життя. Закохується, як інші його товариші, в бідній дівчині, має тверду постанову з нею оженитись, але вибухає війна. Коли дівчина без звістки від нього за радою товаришки звертається до батька свого улюбленого, щоб поміг дитині, яку вона має від його сина, батько заявляє їй, що син пропав без звістки. Після війни син женеться за тою, яку вибрав йому батько: з донькою багачки. Покинена і призабута дитина колишнього студента — тепер уже прокуратора — стає бездомною великомісською волоцюгою, попадає до карного заведення і після 10 років стає перед судом обвинуваченій у душогубстві. На розправі його батько виступає в ролі прокуратора. Ця французька фільма у французькій мові, у головній ролі з Пером Бляншаром, зроблена на підставі повісти відомого франц. письменника Франсуа Коппе під тим самим заголовком. Уся дія повна драматичної напруги, з добрими типами. Невідомо чому частину дії у фільмі перенесли на добу останньої війни, тоді як усе це діється на кількадесять літ раніше.

КІНО „АТЛЯНТІК"

починає новий зимовий сезон 2-го жовтня великою шпигунською фільмою виробництва Парамавнт п. а. „В сіти розвідки". У головних ролях Герберт Мерчель і Гертруда Міхель. Фільму цю висвітлює під цю пору 29 держав

РАДІЯ ДЛЯ ПРОВІНЦІЇ
поручає фірма **В. МІХЕВИЧ**
Львів, пл. Галицька ч. 7.
Батерійні апарати найновішої системи — 3 лямпові — комплет зоа. 145 —.

Відозви й комунікати.

ДО ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ МІСТА ЛЬВОВА!

В порозумінні з Дирекцією Ревізійного Союзу Українських Кооператив — Товариство Українських Кооператорів у Львові організує річне свято української кооперації для міста Львова.

В четвер 30. вересня, в день св. Віри, Надії, Любови і матери їх Софії, що їх українська кооперація визнала своїми патронами, відбудеться в Успенській церкві при вул. Руській в год. 8. рано торжественне богослужения на інтенцію української кооперації, з панахидою за померших кооперативних працівників.

У суботу 23. жовтня відбудеться в салях Народнього Дому при вул. Рутовського 22 Кооперативний Равт, програма якого буде подана в пресі. Дохід з равту призначений на культурні цілі.

Подаючи це до відома Хвальних Управ українських кооператив міста Львова, Товариство Українських Кооператорів просить подбати, щоб по змозі всі члени управляючих органів кооперативи враз зі службовим персоналом взяли участь у богослуженні і равті.

Незалежно від того день української кооперації слід би відзначити в кожній кооперативі зокрема, наприклад у формі торжественного засідання управляючих органів кооперативи при участи службового персоналу, на якому булаб виголошена відповідна до уважи промова.

Одночасно з цим обіжним письмом Т-во Українських Кооператорів висилає всім українським кооперативам міста Львова вісім портретів українських кооперативних діячів для прикрашення ними домівок кооператив. Завішення цих портретів у помешканнях кооператив моглоб відбутися в часі торжественного засідання управляючих органів кооперативи, присвяченого кооперативному святові, з коротною згадкою про заслуги кожного з тих діячів для української кооперації.

Взагалі день кооперації треба найповніше використати для скріплення кооперативної традиції, для поширення й поглиблення кооперативної свідомости серед загалу української суспільности. В тій цілі слід би по загальному святі кооперації для цілого міста Львова зорганізувати районові кооперативні свята в окремих дільницях міста, відповідно до льокальних обставин, можливостей і потреб кооперативного життя. Ініціятиву в цій справі повинні взяти на себе дільничеві споживчі і кредитові кооперативи, по взаїмному порозумінні, притягаючи до участи в організації свята й інші дільничеві кооперативи та суспільні організації, як читальні „Просвіти", кружки „Рідної Школи", кружки „Союзу Українок" і т. д. Товариство Українських Кооператорів буде служити, по змозі, порадами і поміччю при організації районових кооперативних свят.

Належитість за портрети в сумі 4 зол. просимо вплатити до Центробанку у Львові, вул. 3-го Мая ч. 15., на книжечку вкладкову Товариства Українських Кооператорів ч. 12.170.

Адреса Товариства: Львів, Вул. Техніцька І.

Львів, 21. вересня 1937.

ЗА Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТОРІВ У ЛЬВОВІ:

Остап Луцький, зест. голови. — **Андрій Жук,** секретар.

Зі судової салі.

ПІД ЗАКИДОМ ПРИНАЛЕЖНОСТИ ДО ОУН.

В середу 29. ц. м., другого дня розправи проти підс. Олени Жарської і 9-ох молодих українців з Белзчини та Сокальщини, зізнавало 9-ох свідків, поліцїянти та поліційні агенти. Всі свідки, а саме: Станислав Снежек, комендант поліції у Белзі, Станислав Кузьніцький, ст. поліцай зі Сокаля; Йосиф Будний, Антоні Фіц та Ян Гірни — всі три поліційні агенти зі Львова; П. Марковський і Станислав Руцінський, оба поліцаї з Белза і вкінці Ян Вільчек та Ян Яськів, підтримали акт обвинувачення.

Слід згадати, що всі підсудні, крім підс. О. Жарської, заперечили приналежність до ОУН.

При відчитуванні опінії знавця-графольога предсідник наказав публиці вийти зі салі і дальша розправа відбувалася при замкнених дверях. Сталось це тому, щоб публика не чула змісту нелєгальної літератури ОУН. А що в четвер 30. ц. м. будуть ще відчитувати найдену літературу ОУН., то розправа буде мабуть далі йти при замкнених дверях.

У четвер пополудні будуть промовляти прокуратор та оборонці так, що присуду слід сподіватися в четвер вечором, або щойно в пятницю передполуднем.

—o—

Дописи.

ЛЬВІВ-ЗАМАРСТИНІВ.

Вдатний виступ молодого замарстинівського театру. Довший застій і непорозуміння, що виринули спершу між молоддю і старшими громадянами з одного боку та між Соколом V. і виділом читальні з другого, не сприяли виділові в дальшій праці. Щойно проф. І. Вороняк, що вернувся зі Свільщани, де був кільна місяців, зумів наладнати відносини та відновити працю. Він і зорганізував „Молодий Театр", що вдатно задебютував 26. IX. ц. р. виставою „До світла, до волі" С. Черкасенка (картини з юности Т. Шевченка). Гарні декорації, нові костюми і драматичні вставки та дбайлива підготова молодих аматорів причинились до піднесення мистецького рівня вистави. Виставу попередив виступ дітей з місцевої захоронки, що 1) збірно віддеклямували вірш „Мама", 2) відспівали дві пісні: 1) „Квочка чубатенька" та 2) „Ой під гаєм". Дальше був танок при акомпаньяменті мандоліи. Про мету і перший виступ молодого замарстинівського театру виголосила змістовне вступне слово п. Ліда Матвіївна. На жаль публики не було стільки, наскільки ця вистава своїм рівнем заслуговувала. Думаємо, що на черговий виступ цього театрального гуртка громадянство явиться численніше. **О. К.**

Знайшов я спосіб, як ощаджувати гроші. Попросту треба вживати постійно пасти до обуви Ердаль. Ердаль видатний, тому дешевий. Обува витримує тоді значно довше. І таємниця: Вжити якнайменше пасти Ердаль, але полірувати м'яким суконком аж до полиску.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Як у нас виглядає „оджидане міста". До світової війни і деякий час по війні купецтво в Перемишлі, як і у всіх східно-галицьких містах та містечках, було майже в 95 відсотках у жидівських руках, які робили кокосові інтереси та будували собі нашим коштом величаві доми. В останніх роках деякі відважніші з українського міщанства, головно з інтеліґентських верств, уважили відкрити невеличкі крамниці — переважно споживчі. Невесело ведеться молодому, відродженому по довгих-довгих століттях українському купецтву. От аби щось робити та живитися... Правда, є вже деякі сяк-так загосподарювані, але таких дуже мало. Затрівожились жиди — спокійні купці, затрівожились і попи, головно під знаком „вищербленого метника". Ті останні таки добре затрівожились і кинули гасло: „Оджидаїць мяста!" Добре переглянули всі вулиці й вулички Перемишля, переглянули своїх підхожих на купців людей та якось не знайшли відповідних. Шось тре-

АТОМ“ ВІД 1-ГО ВЕРЕСНЯ 1937 РОКУ
Українська електро-радієва крамниця
Стрий, вул. Костюшка 22 (ін ж. Юліян Гошовський
Нові радіоприймачі всіх кращих фірм. Направа, перерібка, пістроювання і повна модернізація старих приймачів у власній радіо-робітні, влащеній на німецький взір. Складові частини до радія і електр. інсталяцій. Лямпи, ліхтарки, батерійки; направа і ладування акумуляторів. Направа електромоторів. Розери і складові частини. Направа розерів. Ціни конкуренційні. Виконання солідне. Фахові поради даром. 9—1

ба вже робити — нема ради, отже треба імпортувати. Написали по кандидатів на купців аж до Познани. І знайшли кільканадцятьох та почали імпортувати їх до Перемишля. Крикнули „Прч з жидами!“, „Одвандалймо місто!“ І цікаве це переведення „одвандалення міста“. Перемиські ендеки, добре переглянувши всі вулиці та крамниці, почали насаджувати тих імпортованих в Познани купців не там, де самі жидівські крамниці, а там, де є вже українські, які працюють з таким трудом. Отже на місце усуненого християнином-українцем жида прийшов познанян, щоб валити українця. Так у практиці виглядає ендецьке „одвандалення міста“. На це маємо цілу масу доказів, що їх цікаві можуть провірити на місці в Перемишлі. К-к.

УСЕ ДЛЯ ДІТЕЙ
нововідкритий магазин вибагливої дитячої конфекції
„ПАЛАТА ДИТИНИ“ 3-10
Львів, Рутовського 1 (гмах Шпрехера)

СТАНИСЛАВІВ.

Ювилей товариства українських сторожів. Минулої неділі святкувало товариство українських сторожів „Злука“ перші роковини свого істнування. На свято прибув делегат зі Львова п. Косіцький від т-ва „Воля“ і з Перемишля прийшов привіт. З місцевих громадян присутні були о. шамб. Луцик та о. Салевич, д-р Вих, дир. Вісневський та інші. Членів „Злуки“ було коло 200 враз із гостями-почленами. Свято відкрив короткою промовою голова т-ва п. Клиновський, запрошуючи на предсідника та о. Луцика і п. Козіцького на членів президії. Секретарювали пп. Пилипюк і Лесів. Із короткої промови голови п. Клиновського довідалися присутні, що число членів постійно росте, т-во має 100 зол. у касі, за короткий час переведено кільна судових (виграних) справ, інтервеніовано в Інспектораті Праці і взагалі з основанням „Злуки“ дається завважити покращання життя сторожів. На програму свята зложились деклямації, хорові продукції „Думки“ та низка промов і рефератів на цікаві й актуальні теми. Свято, що тягнулось кільна годин, вказує на те, що український пролетаріят щораз більше освідомлюється і щораз більше стає заборолом українства по наших містах. Б. Л.

Спорт.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШУ „ДІЛА“ І ФІРМИ О. СТЕФАНОВИЧА.

Як ми вже повідомляли, наколесницькі змагання на чашу „Діла“ і фірми О. Стефановича відбудуться вже цієї неділі (3. X.). Ці змагання викликали — як ми сподівалися — величезне зацікавлення серед наших наколесників. Із львівських змагунів пильно приготовляються до бігу наколесники „України“ і „Зорі“. Імовірно і „Луг“ візьме численну участь у змаганнях. Із позамісцевих організаторів сподіються численної участи змагунів самбірського „Дністра“, лиш — крім „України“ — має одну з найсильніших наколесницьких секцій. „Скала“-Стрий і „Пролом“-Станиславів також мабуть вишлють своїх змагунів.

У біві за чашу нашої Редакції на трасі Львів—Пісочна—Львів (90 км.), можуть узяти участь тільки заавансовані змагуни. На цій трасі поїдуть усі кращі наколесники „України“ зі Степаняком у проводі. Його грізними суперниками будуть: Бабій, Колтуцький і Буник. Також деякі інші змагуни зі Львова та в краю можуть зробити несподіванку.

Одночасно відбудуться змагання на цій самій трасі, а коротшим відтинком Львів—Миколаїв—Львів (70 км.), за чашу О. Стефановича. Перші змагання за цю нагороду відбулися ще в 1929 р. Переможцем тих змагань був Ярмович Роман („Україна“). Правильник цієї нагороди змінено тепер у тому напрямі, що участь у цих змаганнях можуть брати всі, без виїмків наколесники — члени українських спортових товариств. І цей біг заповідається дуже цікаво, бо змірять у ньому свої сили наколесники „Дністра“ (Самбір), „Зорі“ (Львів), конюри „України“ з Копуром і Латою та інші.

Старт обох бігів відбудеться з год. 8. рано біля ґміна Погоні.

ПОВІТОВЕ СОКІЛЬСЬКЕ СВЯТО У СТРИЮ.

Минулої неділі відбулося у Стрию повітове свято, що його уладив Повіт. Сокільський Союз. У святі взяло участь сокільство з цілого повіту. Свято відкрив промовою д-р Охримович, що в коротких, ядерних, гарно виголошених словах висунув ідею сокільства та підкреслив його значіння для майбутнього нації. По відчитанні привітів сокільство передефілювало перед старшиною та численно зібраною публикою. Відтак відбулися масові вправи побратимів та посестер. Вправи вийшли імпозантно. Також прецизно виконали ритмічні вправи стрийські сокілиці під проводом п. Остапа Савчинського. Крім цього відбувся танець-чумак, вправи на поручнях посестер і побратимів, біг, вежі. У всьому слідна була добрайлива підготовка, не було ніяких недотягнень. Словом: стрийське сокільство добре підготоване до виступу на всесокільському святі у Львові.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Сокіл II у Львові. В неділю 26. п. м. відбулися І. загальні збори новозаснованого руханково-спортового товариства „Сокіл II“ на Гнилицькій дільниці у Львові. Збори відбулися при участи к. 100 нових соколів і сокілок. До Старшини вибрано: головою — Ігната Стахія, заст. голови Томкова Тому, членами Старшини: Лучковського Костя, Охримовича Олексу, Петришина Степана і Баса Івана. Провідниками вправ вибрано: Кота Нестора, Козака Осипа і Ромака Романа. До Контрольної Комісії ввійшли: о. д-р Гриньох Іван, дир. Секела, Терлецька Марія; в заступництві: Вовк Марія та Ільків Іван. Старшину Сокола-Батька заступали Тріль М. і Тихолія В.

Ужгородська Русь опинилася на третім місці табелі своєї дивізії із 4 грами і 4 здобутими пунктами та відношенням воріт 13:8. Перше місце займає КАЦ-Кошиці, який має 4 гри і 8 п. та нідного страченого. Для порівняння цікаво знати, що співтоваришка Русі з минулорічної Держ. Ліги Моравська Славія займає у своїй дивізії аж 14-е місце (останнє!) в 5 грами, 1 здобутим пунктом і катастрофальним відношенням воріт 7 : 19.

Державну Лігу „Б“ хочуть створити польські клюби, що здобули мистецтво своїх округ і відпали при дальших грах. Інспектором цієї Ліги Б є чехословацька Бригада, що має дуже поважні дані на вказівку до Державної Ліги.

Австрійська Ліга дала минулої неділі такі висліди: Рапід — Фаворитнер А. Ц. 3:0; Австрія — Ф.А.Ц. 2:0; Вінна. — Ф. П. Відень 3:3; Вакер — Спортклюб 2:1; Адміра — Сімеринг 4:2. В табелі веде Рапід перед Австрією і Спортклюбом.

Мадярська Ліга. Уйпешт — Сегед 2:2; Гунгарія — ВПО 12:3; Ференцварош — Електромош 2:1; Немзеті — Офнер XI 7:6; Кішпешті — Сіркетарі 5:4; Будафок — Вочкай 3:1; Фебуе — Терекнеш 3:1.

—o—

Нові книжки и журнали.

Марко Черемшина: ТВОРИ. Том 3-ій, останній, повного видання за редакцією Є. Ю. Пеленського. Видавництво „Ізмарагд“ у Львові. Сторінок 232. Обгортка у трьох кольорах М. Бутовича. Ціна зол. 4.50. Зміст: Парасочка. Козак. Інваліда. Як мачуху молоденьку. Зарікайся мід-горілку пити. Марічку голова болить. Парубоцька справа. Фрагменти повель. Спомини. Рецензії. Промови. Щоденник. Моя біографія. З листування. Поєднальні статті. М. Зеров: Марко Черемшина. М. Рудницький: Оригінальність Черемшини. Є. Ю. Пеленський: Проблеми в творах Черемшини. М. Зеров: Мова Черемшини. Є. Ю. Пеленський: Матеріяли до біліографії М. Черемшини.

—o—

Листування Редакції.

ВП. Е. Грицак, Перемишль. Дякуємо за пригадку. У своїм часі видрукуємо.

М-р Ол. Сл., Ярослав. Для перекладів треба знати не тільки чужу мову, з якої перекладаєте, але головно літературну українську мову. Вами не маємо зразка Ваших перекладів, нічого не можемо сказати.

Театри.

Великий Театр:

Четвер, 30. IX. год. 8. веч. „Король водоцюг“.
Пятниця, 1. X. год. 8. веч. „Легенда“.
Субота 2. X. год. 8 веч. „Легенда“.

Театр Різнородностей:

Четвер, 30. IX. год. 8. веч. „Де чорт не може“.
Пятниця, 1. X. год. 8. веч. „Де чорт не може“.
Субота 2. X. год. 8. веч. „Сині вальтерники“ комедія Ясножевської-Павлікової.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Львів — Пісочна.

В неділю, 3. жовтня, відбудуться змагання наколесників на трасі Львів — Пісочна і назад за чашу „Діла“.

Маю потрійну приємність:

1) Що змагання відбудуться за чашу „Діла“, себто, що „Діло“ любить спорт і піддержує його, або іншими словами, що й старі розуміють вагу спорту серед молодих.

2) Що це буде чисто українська імпреза без підвожения автом і без шахрації на трасі (як це бувало в часах Східних Торгів!).

3) Що імпреза зачіпила маленьке сільце коло Стрия — Пісочну.

До цієї останньої точки нинішне моє слово...

Гей, часи, часи! Скільки вас пройшло від тоді, коли я і мені подібні робили на тій самій трасі змагання тільки відверненим ладом: не Львів — Пісочна — Львів, а Пісочна — Львів — Пісочна. У Львові була часто якась забава, а з Пісочної відходив поїзд тільки раз пополудні. Треба було добре бігти, щоб зловити його. От і змагання, хто перший. Останні лишалися на стації, не вспівши вскочити до вагону і тільки сумними очима проводили залізного змія, що міг їх занести туди, де так легко було видати гроші.

Пригадую собі одно з найзавзятіших змагань. Частина вишколу стояла тоді в Рудниках і ми вибралися підводою до залізниці. Ми на стацію і поїзд на стацію. А тут одному з наших (чи не Мундзьові?!) злетіла шапка з голови. Ми вскочили до вагону, а Мундзьо вернувся по шапку і — треба признати — швидко її знайшов. Але зате „згубив“ поїзд і ми ще з вікна бачили, як сідав назад на фіру. Похнюплений, як слотливий день, бо знову треба було ждати цілий довгий тиждень на нагоду — скочити на один вечір до Львова.

Це були змагання Пісочна — Львів.

У Львові довший відпочинок. „Змагуни“ покріплялись, чим могли і що можна було в тодішніх голодних часах дістати, робили фурори серед гарного пола (як звичайно, всі змагуни!) і другої днини в ночі вертались назад.

При їзді Львів — Пісочна знов були завзяті змагання. Пригадую собі, що раз ми переминули були трамвай зі звичайного на поспішний, кондуктор дістав солідний могорич, а ми... спізнилися.

Докінчення змагань відбулося досвіта звичайною тягарівкою, що йшла, як сама хотіла і як їй дораджував воєнний час.

А нагороди роздав нам особисто отаман Гриць Коссак.

Ще того самого дня зібрав усіх змагунів у Курінній Команді і блискаючи до нас своїм чорним оком, виголосив кілька слів привіту:

— Мої панове, то є шлямперайство. Вправи не є на те, щоби собі перший-ліпший один з другим спізнявся, а я не є на те, щоби за вас перед вищою владою світити очима (і засвітив оком, аж нам у пятах постигло!). За спізнення заряджую: по десять днів домового арешту!

Після роздачі нагород не лишалося нам, змагунам, нічого іншого, як уладити змагання Львів — Пісочна — Львів, себто: наші чури їхали до Львова і привозили нам „Львів“ до Пісочної. Крім наплечників забирали з собою запрошення красного пола, а коли їх змагання зле випали, кожний із нас робив з себе отамана і казав:

— То є шлямперайство! Не на те посилаю тебе, щоби... і т. д.

Тільки домового арешту не можна було дати внагороду, бо чура мусів виходити, коли мав сповнити свою службу.

Часи, часи! Прислонила вас мряка минулого, але не прислонило вас забуття.

І тепер, коли наколесники поженуться, як вихор у сторону Пісочної, встаєте ви перед моїми очима та пригадуєте неодно змагання — на щастя, незаписане в жадній спортовій хроніці.

Галактіон Чіпка.

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонети, валізи, несесери, доручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салкмандра.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ХОДОРІВ:
30. IX. Шаріка.
1. X. Під курателею.
2. X. Ніч під Івана Купала.
3. X. Орлеяя.
4. X. Шалапут.
5. X. Довбуш.
З Ходорова їде театр до Жидачева і Рогатина.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ШИРЕЦЬ:
30. IX. Ніч під Івана Купала.

ЛЬВІВ (Павільон Жид. Театру):
1. X. Хмара.
2. X. Маруся Богуславка.
3. X. год. 3.30 попол. Ой не ходи Грицю...; год. 8.15 Ніч під Івана Купала.
Білети в Союзному Базарі.

ЛЬВІВ-ЗНЕСІННЯ:
4. X. Воскресіння
5. X. Гейша.

РУКАВИЧКИ шкіряні
Імітація дунських **шовкові** у великім виборі — дуже дешеві.
ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів
Сикстуська 2. — (поб.ч Брами)

КІНА.

АПОЛЬО: „Винуватець".
АТЛЯНТИК: „Володарка пущі" (у природних барвах).
ВАНДА: „Пістер", „Бюро пропавших людей".
ГРАЖИНА: „Пан директор шаліє".
ЕВРОПА: „Атака досвіта".
КАСІНО: „Благословлена Земля" з Павлом Муні.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Привітання".
МЕТРО: „Герой", „Любовні пригоди".
МІРАЖ: „Пропаще місто".
МУЗА: „Діти вулиці" із Бартольомі.
ПАКС: „Прокажена" і „Ординат Міхоровський".
ПАЛЯС: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Посвята".
РАЙ: „Королівський вальс".
СВІТ: „Я невинний" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Король Бродвею" та ревія „Те, що найгарніше".
ТОН: „Ікс 27 проти Г-14".
УТІХА: „Останній поганин" і ревія.
ХІМЕРА: „7 дичок, 7 цілунків" із Ліл. Гарвей і Вілі Фрічом.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Каринтія"
Вертерзе — Гмінд — Озіяхерзе.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 30. вересня 1937.

БЕРЛІН 10.00 Нар. пісні, 16.30 Симфонічний, 18.00 Розр. мельодій, 20.10, 21.00 Танк. музика, БУДАПЕШТ 18.00 Циг. музика, 19.00 Сальон. музика, 21.30, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 19.25, 20.00 Тирольські пісні, музика, 20.25 Концерт на форт., орх., ДАЙШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз., 18.00 Соната на скр. Гавсмана, 21.15 Розр. концерт, КЕНІГСБЕРГ 20.10 „Орфей і Евридика" оп. Глюка. КОШИЦ 18.00 Для Заварпаття. МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Адріана Лекуврер" оп. Фор. Чілеї, ПРАГА 17.10 Спів. рецталь Ліль Іги (Румунія), РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Улян, 19.15, 19.45 Спів, 19.30 Гітара, 20.30, 21.00, 22.00 „Пелеяс і Мелісанда" оп. Дебісія, РИМ 17.15 Танцова музика, 18.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.15 Вибір пісеньок.

Пятниця, 1. жовтня 1937

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 17.00 Бранденбурський концерт Баха ч. 5. д-дур, 18.00 Легка музика, 21.15 Форт., БУДАПЕШТ 12.05 Спів, форт., 17.30, 18.00 Сальон. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, БРНО 19.35, 20.00 „Лукреція" оп. Респігія, ВІДЕНЬ 15.15 Форт. музика для молоді, 15.40 Авд. для дітей, 17.25 Скрипка, 19.25 Вес. музика, 20.40, 21.00 „Відер Вінна" ком. Айкендорфа, 22.30 Орх. муз. новинки, ДАЙШЛЯНДЗЕНДЕР 18.40 Вес. авд., 21.15 Розр. музика, КОШИЦ 18.00 Для Заварпаття (словацькі пісні), МІЛЯНО 19.40, 19.53 Розр. і легка музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Скрипка, ПРАГА 20.00 Балетові сцени, сюїта Глазунова, 21.05 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 19.30 Пісні, 19.45 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 Ля Газет де Монмартр, розр. програма, РИМ 19.30, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Домик трьох дівчат" оп. Шуберта-Берте.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 30. вересня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Музпоранок для дітей: Пісні з історичним розвитку спів, музика), 11.40 Деліюс: „В городі літом", гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Осінні гнесення левад і пасовищ, 12.25 Сальон. музика, 13.55 Для розривки, гр. пл., 14.50 Спорт, порадник, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Двонак: Вісл. концерт оп. 104, гр. пл., 15.35 Львівські біжучі вістки, 15.45 Госп. вістки, 16.00 На сільські мотоцикля, 16.15 Хор, орх., 16.45 Збирають плоди, 17.00 Сольсти: спів, скрипка, 17.50, 18.45, 19.50 Спорт, 18.00 Спогади про Г. Ревакевича, 18.05 Суєп. гутірка, 18.10, 18.15 Музика з гр. пл., 18.30 Листи та програми, 18.40 Програма на завтра, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Пастка", 19.20 Держава будується працею, боронитися кровю, 20.00 Розр. концерт (у перерві в год. 20.45 Веч. денник, 20.55 Хліборобські вістки), 21.45 „Доктор Петро" Жеромського, 22.00 Спів. рецталь Роз. Бамптон у супр. форт., 22.30 Сонати на форт., 23.00 Танкова музика з гр. пл.

Пятниця, 1. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Будуємо нові школи, 11.40 Двонак: Славянські танки, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Про переселення гал. села, 12.20 Комунікат льв. Хліборобської палати, 12.25 Мала орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слова та гр. пл., 14.53 Львів. біржа, 15.00 З оп. музики, гр. пл., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Розр. концерт у вик. сальон. трія, 16.45 У Ріо й Інтеріорі, 17.00 Скрипкові твори та пісні, 17.50 Святкові роспоряди, 18.00 Турист. інформатор, 18.05 Італійські пісеньки, гр. пл., 18.10, 18.40 Програма на завтра, 18.15 Легкі пісеньки в супр. форт., гр. пл., 18.30 Шляхи до щастя, 18.45, 19.50 Спорт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Форт., 19.30 Шуберт: Соната (Аріеджоне) альтівка, форт., 20.00 З старих і нових оперетом, орх., спів, 21.45 Поезії Метерлінка, 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Радіокутик.

ЗИМОВИЙ МУЗИЧНИЙ СЕЗОН ПОЛЬСЬКОГО РАДІЯ.

Польське Радіо починає свій музичний сезон в цьому році 3. жовтня. Заповідається він знаменито. При цій програмі взяли під увагу дотеперішній довголітній досвід.

З симфонічної музики намічені симфонічні концерти зі студії можного понеділка вечір. В цих рямцях давати муть двічі у місяць цикль „Архитвори симфонічної музики". У першу чергу підуть тут твори Баха, Бетовена, Моцарта, Шуберта, Вагнера та інших. Другі два вечірні концерти будуть присвячені сучасній музиці, по змозі різносвітній програми. В цих концертах передбачують участь більш знаних солістів.

Ціллчено також давати **публичні концерти Великої Орхестри Польського Радія.** Таких концертів у майбутньому сезоні буде 3—4.

Крім цього 2—3 рази в місяць, у пятницї, відбуватимуться трансмісії з Варшавської Фільгармонії. До 1. квітня 1938 р. передбачується таких трансмісій 16. Рішено також зорганізувати кільна спільних концертів получених орхестр Польського Радія і Фільгармонії. Завданням цих концертів буде виконати великі твори музичної літератури, що вимагають великої обсади.

Очевидно, що до варшавських продукцій дійдуть ще симфонічні концерти провінціальних станцій.

Прихильники **камеральної музики** знайдуть її що четверга вечором. Особливу увагу звернуть на першорядне виконання і добір програм, тому згори тут виключають експерименти. Шість публичних концертів, трансмітованих з Консерваторії, присвятить Польське Радіо творчости незабутнього Шимановського. Що-середи відбуватимуться в поширених розмірах **Шопенівські концерти.** „Оповідання про музик" доповнять музичну програму, даючи монографії Моцарта, Бетовена і Вагнера.

Оперовий сезон заповідається пресично: передбачено дати 16 опер. Частина з цього буде трансмітована з польських оперових театрів, 4—6 з Мілано та інших закордонних театрів, а решта із студії або дружків.

Намічені також **Речиталі і концерти солістів, цикль релігійної музики та ін.**

Популярна музика принесе найкращі погідні авдиції. Обійме вона сальонову музику циклю **„У музикальній хаті".**

Легку музику подаватиме столична і провінціональні малі орхестри Польського Радія та інші. За прикладом попередніх літ „Підвечірки при мікрофоні" — будуть і в найближчому зимовому сезоні.

БІРЖА.

Львів 29. вересня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·11—89·90, Долари американські 5.29·50, 5.27·05 долари канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени год. 293·27—291·53, Франки фр. 18·37—17·87, Франки шайцарські 121·90—121·10, Фунти анга. 26·26—26·10, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Корони дан. 117·23—116·45 Кор. норв. 132·03—131·05, Корони шв. 135·43—134·45, Ліри італ. 23·10—22·30, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки пім. 120·00 — 114·00, Шилінги австр. 97·50—96·50, Тель Авів 26·20—25·90, Марки пім. срібні 129·00 — 125·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·75, 55·50, 56·00, 4 пов. інв. і ем немот., 5 ем. 68·75, серія 61·00, 5 заліз., 59·00, 4 прем. дол. 38·25, консол. 58·50, 58·75, 58·50, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 107·50. Цукор 36·00, Вугель 26·25, 26·10, Ліянозо 53·75, Моджейя 9·80, Островець 26·30, Габербуш 41·50,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 29. вересня 1937.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 2·83 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 2·90 зол.
1 кг. експорт. зачет . . 2·90 зол.
молоко . . . 15—16 сот.
жінця . . . . 4·30 зол.

Тенденція слаба на масло й молоко, на жінця звишкова.

НАУКА

ФРАНЦУСЬКЕ, англійське, німецько — поч., заав. „Ecole Francaise" Баторія 34. І., куратерію авть. Листування у чужих мовах, бухгальтерія, стенографія, машинописання. 4/22 1—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

БЮРО ТОРГОВЕЛЬНЕ „ДНІСТЕР" — приймає представників в усіх повітів, постійна платня або процент. Докладно інформуємо після одержання почтової марки. Львів, Замойського 6. 1724 2—10

КУПНО - ПРОДАЖА

СРІБЛО столове та китайське, великий вибір, дешево у фірмі Л. Розважевський Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707 3-10

ПЕЧІ залізні і частини, заміни безплатно Сальво, виправи кухонні, приладдя поручає Рентнер, Легіонів 37. 7—8

МЕШКАННЯ

КІМНАТА вхід з передпокою, для одного або двох панів (академиків) Лісна 16, м. 6. 1742 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

ОГОЛОШЕННЯ КОНКУРСУ.

Філія „Сільського Господаря" в Тернополі оголошує конкурс **на посаду агронома.** Реферату на кандидатів з кількалітньою практикою при повітових осередках. Платня за підставі умови. Посада вільна від 1. листопада 1937. Зголошення з відповідними документами вносити до Філії „С. Г." в Тернополі через Тов. „Сільський Господар" у Львові до 10. жовтня 1937.

Тернопіль, 16. вересня 1937.

Ів. Брикович, голова Філії С. Г.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ТЕМРО

Богатообводовий люксусовий відбірник. Мінімальна податність на перешкоди. 4 лямпи. Влекшене строєння. Інкрустована скринька.

ELEKTRIT
ВІДБІРНИКИ НАЙВИЩОЇ КЛЯСИ

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 1428 найкращої достави. 14—40

Арт. столярська робітня
Г. ГАЛЬОВ
Львів, ул. Потоцького 58
ч. тел. 205-60

НОВООТВОРЕНА
Кафлярська робітня
ІВАНА ОЛЕКСИНА
при вул. На Байки ч. 7.
Колишнього працівника і управителя знатніших львівських фірм, виконує ставлення печей і кухонь новіх; перерібку старих та ощадностені печі.

ПЕРЕДОВА
Фабрика фортеп ян'в піянін
І. Беттінґ і С-ка
ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.
1687 4—30

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 18а
Кожний покупець, що покличається на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавничя Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

І г 492